

Georgian

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՊԱՐՍԿԵՐԷՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՊԱՐՍԿԵՐԷՆ

...Տ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆԻՑ·

...ում ճոխաբար աւանդին իմաստք բառիցն Հայերէն և Տաճկերէն բացատրութեամբ և ուրեք ...բականն նշանակութեամբք։ Ցուցեալ և գլխաւոր անուանս նշանաւոր թագաւորաց և զերևելի տեղեաց, և ճոխացուցեալ օրինակօք 'ի բանաստեղծից պարսից։

ԳԷՈՐԳԵԱՅ ԴՊՐԻ ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ՊԱԼԱՏՑՈՑ·

...ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՈՒՂՂԱԳՐԵԼՈՎ ԵՒ ՀԱՄԱՌՕՏ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

'Ի ՅԱԿՈԲԱՅ ՏԻՒՋԵԱՆ·

ՏՊԱԳՐԵԱԼ ԱՌԱՏԱՊԱՐԳԵՒ ԱՐԴԵԱՄԲՔ

ԱԶԳԱՍԷՐ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՍԱԶՕՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱՅԻ

ՊԷՋՃԵԱՆ

'Ի պարգև լեզուասիրաց ազգիս Հայոց։

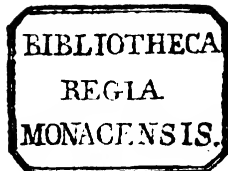
ՀՐԱՄԱՆԱՒ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ԵՒ ՎԵՀԱՓԱՌ ՊԱՏՐԻԱՐԳԻ

ՏԵԱՌՆ ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ·

'Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ՅՈՐԹԱԳԵՕՂ, 'Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՊՕՂՈՍԻ ԱՐԱՊԵԱՆ·

1826 — ՌՄՀԵ

Ի վայելումն

Միաբանութեան [illegible] [illegible] · որ ի [illegible]

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Բանականին՝ 'ի նախաՀաստիչէն Ճարտարապետէն տուաւածեռնեալ պարգեւ բազմատաղանդ, զլուսոյ իւր մտաց ընդլայնել ձգտումն, եւ կիրառելոյս իսկ բազմածիւղ ծանօթութեանց ուսմունք չբաւականացեալ՝ յեթերս ճեմել 'ի լուսարփի գնացից Հանդիսարան, զոմանց ըզտրամագիծ և զշրջապատն չափել մանրամասն, զայլոց զպարբերական շրջան, զայլոց և սփռեալ Հաստել անշարժ և կայուն: Որչա՜փ արդեօք արժանի քանահրանաց թւանէր, եթէ զգեր գիտութեանց անհոգացեալ՝ զբազմաշահն և զդիւրըմբռնելի ուսմանն բանասիրական գիտութեան անփոյթ լինէր. յորում նախամեծար դասի լեզուագիտութեանն շահականագոյն և գեղեցիկն տաղանդ. որոյ ճոխացուցեալ զմիտս և զլեզու բանասիրին, բազմաց այլասեռ և այլալեզու ազանց քրտնաջան վաստակոց զերկունս Համապատրաստ վայելել տայ, և նոցա ընկեր քաղաքակից դասէ: Իսկ զի մարդկային սեռին սփռեալ բազմազգիմն՝ չէ 'ի մի և նոյն սահման պարփակեալ. և զի ըստ այնմ պիտոյք և շահ զանազան և տարբեր, անկ է իւրաքանչիւր ըստ իւրն բաղդի տրամադրութեան՝ յայս յողնաշահ և գեղեցիկ ուսումն զկարեւորագոյնն և զշահաւէտն ընտրեալ, բարեյարմար դասակարգել զիւրն գիտութիւնս և Հանճար:

Զուարճալի արդարև և արժանայարգ խօսել և գրել զարդեան կրթեալ ազանց զգեղեցկայարդարն և քաղցր լեզու, և բազմօգուտ նոցայն իմաստալիր դրուածովք պարարել զմիտս. այլ պարտք անհրաժեշտ կայ 'ի վերայ, և Հարկաւորագոյն իսկ է գիտել զլեզու Տէրութեան և ընկեր իւր քաղաքի, ուր և պիտոյք իւր աւուրեայ Հանճարադիւտ և շահախնդիր լինել Հարկադրեն: Եւ քանզի ըստ իմաստնոյն, «Բամահրելի է զերկինս չափել, և զդուռն քաղաքի իւրոյ անգիտանալ». ապա կարևոր է մերազնեաց սրտեռանդն փութով ըմբռնել 'ի մարզումն Հայրենի և Տէրութեան լեզուաց: Որքա՜ն պիտականութիւն [illegible] է մեզ, նախ և յառաջ արդարև զՀայրենականն՝ և ապա զՏէրութեանն ուսանել զլեզու և զգրականութիւն՝ որոյ բազմաւուտ վայելեմք ազգովին շնորհան, և ընդ որում եմ պատուաստեալ և նոյնացեալ շահք մեր յատուկ, և էութիւն քաղաքական: Թէպէտ և ոչ սակաւք 'ի մերազնեաց քաջահմուտ Ճշմարտութեան վերոյ դրեալ բանիցս, և 'ի յառաւել շահուց

[...]եալ , բազմաջերմն ջանիւք 'ի ձեռն ամենի ճգնեալ զՕտանեան ծանօթութիւն . այլ բազմավաստակն ուղի՝ դժուարիմէր իսկ գործոյ 'ի դաստառածն դժուարամասս եղանակէ ուսուցանելոյ , խորհեալ զայլ բազում , դեռ 'ի սկզբան անդ բարձի Թողի առնել պատրաստութէ .

Այսոցիկ ջան մերահաստ լեալ՝ նախահայեաց և ձեռնատուականն ամենամեծարոյ և բարեյիշատակ Գէորգայ Դպրի Տէր Յովհաննիսեան , [...] արժանեալն ԴԱՏՈՒԵԼԻ մակամուտ աներեալ , և նախագգած անհրաժեշտ պիտոյից Հայկազնեաց սոյն լեզուի , և խորհրդագրած միանգամ , Թէ ո՛րք և ո՛րչափ դժուարութիւնք յետ ընկերեն զաշխոյժ պատահեկական ուսանողաց , բազմամեայ անխոնջ աշխատասիրեալ՝ 'ի լոյս ած զայս Բառարան՝ Պարսկական և Հայկական լեզուաց ; զորոյ զյարգ և զպիտանակա- նութիւն առաջի արկանել ուսումնասիրաց անպէտ վարկանիմ . զի նոյն իսկ բանն՝ Բառարան , պարծանէ յինքեան զիւր բազմաշահ պիտոյս . Քանզի բանալի գոլով զրականութեան , որք միանգամ զայն 'ի ձեռին ունին պատրաստ , դիւրագոյնս ամենեն մուտ 'ի դժուարամուտ և յանել խոյս լեզուագիտութեան . նա զի՝ լեզուականն յուսանելն միանգամ ընԹեռնուլ , կարէ և ինքնին ուսանել զլեզուն առանց ուսուցչի՝ լոկ նըպաստիւք սոյն Բառարանի .

Պարտք սիրահամբոյր դնի մեզ արդարև , մերս շնորհակալու խնամոտ ըղձից բերումն ընծայել 'ի յիշատակ առնս արժանայարգ . որոյ 'ի ծաղկափթիթ տիոց մինչ յալիս ծերութեան՝ անխոնջ վաստակեալ 'ի ջանս ուսումնասիրութեան , զխնամականաց արդեամբք ունէր ժառանգեալ զյարգ , և 'ի համազգեաց համարումն և պատիւ : Տեղեակ բազմաւեան լեզուաց , Յունականին , Եփրայերէնին , Պարսկականին , Արաբացւոյն , Լատինականին , և Հայկականին գրաւորական ուսման , սրտեռանդն նուիրեալ զաւուրս իւր և զկէսս ողջոյն յօգուտ իւր ազին , 'ի Թարգմանութիւնս , 'ի Պատմականս , և յայլս շահաւէտս և խնամալից գրուածս . զեղեցիկս օժտեաց այլս պանծալի՝ զիւր ազն Արամեան , ժառանգութիւն անմահական Թողեալ առ համազգիս զիւրն քրտանց բազմադէմ և անդին վաստակս , յորս արժանայարգ դասի յառաջիկայս Բառարան : Ո՛ որոյ զյարգ և զկարևոր պիտոյս քաջ ծանուցեալ՝ իմաստահանճար և հայրենասէր Մեծապատիւ Պեզճեան Յարութիւն Ամիրայի , և նախադիտակ միանգամ բազմաշահ օգտի և մեծի կարևորութեան մերայնոց սոյն գործոյ , 'ի ծախս չխնայեալ՝ սրտեռանդն փութացաւ 'ի լոյս ածել տալ զայս Բառարան , 'ի յիշատակ մշտնջենաւոր , և 'ի պսակ անԹարշամ քրտնավաստակ երկանց առնս իմաստասիրի , և յօգուտ հայկազնեաց .

ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ ԳՈՐԾՈՑՍ

ա. Բառ կարի յանթերի և 'ի դիւրավարժ գործել զիւր գործ՝ հեղինակն, դասակարգեաց զիւր Բառարան ըստ կարգի Հայկական Այբուբենից, առընթեր եդեալ զնոյն բառ Պարսկական տառիւք. որով ուսանողն անտեղեակ Պարսկական գրավարժութեան դիւրաւ գտանէ զբառն խնդրեալ, և միանգամայն վարժի 'ի յարմարադրութիւն Պարսկային բառից:

բ. Ի դիւրընթեռնլի գործել և այնոցիկ, որք միանգամ Հայկական գրաւոր լեզուին անտեղեակ են, յաւել և Տաճկական նշանակութիւնս, որք արտադրեալ գտանին նօտր գրով:

գ. Նոյնպէս և անանց բառից յաւել և զԱրաբացի և զՉէղաթայի նշանակութիւնս:

դ. Բազում բառից ունի ճոխացուցեալ զնշանակութիւնս պատշաճեալ օրինակօք յերևելի հեղինակաց Պարսից:

ե. Այլ ուր ուրեք գտանին և յատուկ անուանք՝ երևելի արանց, գաւառաց, քաղաքաց, գիւղորէից, գետոց, կենդանեաց, յաւելեալ և զօրութիւնս չափուց, և դեղորէից, ևն, ևն, և զանցս ինչ պատմական:

զ. Մի և նոյն բառին և բազմապատիկ նշանակութիւնս է եդեալ, առ ի բառիւք որոշեալ. ըստ այնմ և անանց բառից տարբեր անուանակոչութիւնս, գործածեալ 'ի զանազան գաւառս, յիշատակեալ:

Հեղինակն գործոյս ոչ ունելով բաւական ժամանակ պարապոյ ամենայն մասամբ կատարելագործել զառաջիկայ մատեան, մերումս այսմիկ մատոյց տպարէգ երկամեայ երկասիրութեան. ուր հոգացաք յապաւել զաւելորդս, զորս ուրեք կրկնաբանութեամբ և ուրեք անխտրութեամբ 'ի մէջ բերէր. և յաւելուլ զպակասորդսն զորս ուրեք առ պարսկական նշանագրովք զանց առնէր դնել զհայադիր ձայնս պարսկականս, և ուրեք զպարսկական նշանագիրս հանդէպ հայկականին:

Այլ գիտելով զի Բառարան միայն թէ չունիցի ընդ իւր և զՔերականութիւն՝ սակաւ օգուտ գործէ, և քանզի պակասեալ գտաք զայդ մեր և յայժմ կարևոր օգնութենէ, յաղագս այնորիկ խնդրեցաք լնուլ զպակասութիւն մեր զայս՝ դարձեալ 'ի գրուածոց Պետրոսեայ Պալի յօրինողի գրոցս. այլ ոչ ինչ գտաք 'ի նորայն, բայց միայն համառօտ բացատրութիւնս Պարսկական տառից, և կանոնս ընթերցանութեան:

Վասն այնորիկ պատրաստեցաք համառօտ Քերականութիւն՝ դնել 'ի սկիզբն Բառարանիս, ամփոփեալ 'ի սմա՝ որչափ մարթ է՝ համառօտիւ, զկարևոր գիտելիս և զկանոնս այդր լեզուի, զհետ գնալով մեծանուն հեղինակաց:

Ժողովեցաք ևս 'ի բառարանէս զամենայն նմանաձայն բառս որ ընդ հայս և ընդ Պարսս, և դասակարգեցաք 'ի վերջոյ հանդէպ միմեանց. Ի զուգադրութենէ սոսա զայն միայն է մեզ հաւաստել՝ թէ վասն մերձաւորութեան և սահմանակցութեան երկոց ազգացս՝ բազում նմանա-

ւ և անոյ խօսից ընդ մէջ հայոց և Պարսից . այլ ոչ յ և առցէ նոյն գող ընդ նմա : Զի և յօրինուած ն երկրպագանչութ լեզուացն յայնմ ցուցանեն թէ բա- ժանականին երկուքս այսպիսիկ 'ի միմեանց :

'Ի դըլուխ հանեալ մեր զբանն հարեալ աշխատու- համարեցաք զայն , և զկատարեալս մեր օգտակար՝ թէ ումասիրացն կարթել սովին գիրս , և զեռանդն փա- էս եւս բորբոքել : Մանաւանդ պահեսցի սովին և յիշա- ա սպարապետին Պարոն Պօղոսի Միքայելեան , և որդւոց նախանձելի պարծանս յօրինողի գրոցս յօժարամտեալք՝ յեր ելոյն և 'ի վաստակ . և ինքեանք գծեցին և քանդակեցին երէն և զպարսկերէն այբուբենին ամենայնիւ նորագործ . որպէս և զաշխատութիւն նորա 'ի գիրս՝ պակասեցեն արհեստիւ իւրեանց . մենայնիւ յարդարուն կացուցեն զՊարսկերէն դպրութեանս պատ- րաստութիւն :

ՎՐԻՊԱԿՔ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ.

Եջ	Տող	Սխալ	Ուղիղ.
1	7	պետք	պէտք
4	7	Նախընթացիցան	Նախընթացիցն
„	Ծան"	զայդուսմիկ	զայդուսիկ
5	8	Նաւդ	Նաւթ
„	25	'ի վայր	'ի վար
6	9	Հասեր	Հասէր
8	9	ընդ մեզ	ըստ մեզ
„	30	պետք	պէտք
12	18	զկրկնութիւն	զկրկնութեամբ
17	29	բազում դէմ	երրորդ դէմ
18	27	յարակատար	գերակատար
22	3	Հասեալ էիր	Հասեալ էի
„	34	رسيده باسم	رسيده باشم
25	15	خستن	جستن
27	12	տառն	զտառն
28	27	զբայանունս	զբայանուանս
29	6	անուանին	անուանեն
37	35	بيت و شش	بيست و شش
41	11	չէնհաք	չինհաք
42	6	յոլովյ	հոլովյ
44	9	بجورد	بخورد
„	19	درندكان	وارندكان
44	34	անունս	անուանս
45	5	վարկեան	վայրկեան
„	15	Ճորաձ	Ճէրաձ
„	29	պարբերուՃն	պարբերուՃն
47	29	دست	دوست

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԱՌԱՐԱՆԻՆ·

ածանց″	նշանակէ	ածանցական, ածանցեալ·
անե″		աներեւոյթ·
անցո″, անցող″		անցողական·
ապռ″		ապառնի·
ար″, արպ″		արէպի, արապերէն·
բա″, բայ″		բայ, բային, բայէն·
բայած″		բայածական·
դար″		դարձեալ·
դեր″		դերանուն·
ընդու″, ընդուն″		ընդունելուն·
թարգ″		թարգմանի·
թուր″, թուրք″		թուրքերէն·
կո″		կոչական·
կր″		կրաւորական·
հայ″		հայերէն·
հայցա″		հայցական·
հասարակ″		հասարակօրէն·
հր″		հրամայական·
միջ″		միջարկութիւն·
յոգ″		յոգնական·
ներգոյ″		ներգոյական·
ներ″		ներգործական·
նշ″, նշա″		նշանակէ·
նուազ″		նուազական·
չէյրազ″		չէյրազեցուոց·
չէղա″		չէղաթայերէն·
պարս″		պարսկերէն·
տաճ″		տաճկերէն·
տրա″		տրական·
ցուց″		ցուցական·

نوشته بماند سیاه بر سفید
نویسنده را نیست فردا امید
نوشته من ندانم تا که خواند
اگر بمیرم بیشک این بماند

Սեւներկեալ 'ի սպիտակին՝ թող մնասցէ այդ դրոշուած ,
Իսկ առ վաղիւ մատենագրիդ՝ քա՛ւ թէ բնաւ յոյս մնայ .
Ես չգիտեմ՝ ո՛վ ընթերցցի զգրենոյդ մնացուած ,
Բա՛ մեռանիմ . այս անշուշտ է՝ յաւէժ մնայ իմ գրուած ։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ.

Ըստ խոստմանս մեր 'ի յառաջաբանին, առցուք ամփոփել և դիւրակա- նութիւն լեզուին պարսից, 'ուսուցանելով համառօտիւ զհանգամանս՝ և զկանոնս այսր բարբառոյ. Ջանացեալ մեզ զգուշանալ յաւելորդաց և զհարկաւորն յա- ռաջ բերել կարգաւ, որչափ ինչ պէտք իցեն նորավարժից.

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յաղագս Տառից պարսից.

Պարսիկք ընկալան յարաբացւոց զգիրս և զդպրութիւն, և վարին նովին կանոնօք. են նոցա երեսուն և երկու տառք, յորոց եօթն և տասն նախնական ձևք՝ սկիզբն են այլոցն ամենեցուն. զի 'ի ձևոյն միոյ կամ կրկին և կամ երից կէ- տից եդելոց 'ի վերայ կամ 'ի ներքոյ՝ միոյ միոյ 'ի նշանագրացդ կազմին երեսուն և երկու տառք.

'Ի տառիցս յայսցանէ քսան և երկուքն հասարակաց են արաբացւոց և պար- սից. վեցքն յատուկ արաբականք, և տեղի ունին միայն 'ի բառս ածանցեալս յարաբացւոց. իսկ չորքն սեպհական են պարսից. որք են, պայէ Փարսից՝ پ փա, որ է փ. ճիմ Փարսից՝ چ չէյն, որ է չ. ժայէ Փարսից՝ ژ ժէ, որ է ժ. քեաֆէ Փարսից՝ گ կէաֆ, որ է գ. Համաւրէն վերոյիշեալ եօթնևտասն արմատա- կան ձևք նշանագրաց. ا ب ح د ر س ص ط ع ف ق ل م ن و ه ی որք զուգադրութեամբ այլ և այլ կէտից առնեն մինչև յերեսուն և երկու տառս, զորս համանգամայն տեսցես յառաջիկայ աղիւսակին՝ հանդերձ կարևոր գիտելեօքն.

ԱԼՓԱԲԵՏՔ ՊԱՐՍԻՑ.

Անուանք Տառից.		Ձեւք Տառից. Առանձին.	Այսպէս ի յօդակցութեան.	Այսպէս ի մէջ յօդակցութեան և ի հանգստութեան.	Այսպէս ի հանգստութեան.	Զօրութիւնք Տառից.	Ծագումն Տառից.	Համարական.
الف	Էլիֆ	ا	ﺎ	..	..		Արաբացւոց և պարսից.	١
بآ	Պա	ب	ﺐ	ﺒ	ﺑ	Պ	Նոյն.	٢
پ	Փա	پ	ﭗ	ﭙ	ﭘ	Փ	Պարսից.	..
تآ	Թա	ت	ﺖ	ﺘ	ﺗ	Թ. նուր	Հասարակաց երկոցուն.	٤٠٠
ثآ	Սա	ث	ﺚ	ﺜ	ﺛ	Ս	Արաբացւոց.	٥٠٠
جيم	Ճիմ	ج	ﺞ	ﺠ	ﺟ	Ճ	Հասարակաց երկոցուն.	٣
چين	Չին	چ	ﭻ	ﭽ	ﭼ	Չ	Պարսից.	..
حآ	Հա	ح	ﺢ	ﺤ	ﺣ	Հ. թաւ	Արաբացւոց.	٨
خآ	Խա	خ	ﺦ	ﺨ	ﺧ	Խ	Հասարակաց երկոցուն.	٦٠٠
دال	Տալ	د	ﺪ	..	..	Տ	Նոյն.	٤
ذال	Զալ	ذ	ﺬ	..	..	Զ	Արաբացւոց.	٧٠٠
رآ	Րա	ر	ﺮ	..	..	Ռ. Ր	Հասարակաց երկոցուն.	٢٠٠
زآ	Զա	ز	ﺰ	..	..	Զ	Նոյն.	٧
ژآ	Ժա	ژ	ﮋ	..	..	Ժ	Պարսից.	..
سين	Սին	س	ﺲ	ﺴ	ﺳ	Ս. նուր	Հասարակաց երկոցուն.	٦٠
شين	Շին	ش	ﺶ	ﺸ	ﺷ	Շ	Նոյն.	٣٠٠

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ։

ՌԼՓՈՐԻՆՏՔ ԳԱՐՍԻՑ։

Անուանք Տառից։	Ձևք Տառից։ Առանձին։	Կցեալք ի յառաջընթացն։	Կցեալք ի յառաջընթացն և ի հետագայն։	Կցեալք ի հետագայն։	Զօրութիւնք Տառից։	Ծագումն Տառից։	Համարութիւն։
صاد Սատ	ص	ـص	ـصـ	صـ	Ս․ խիստ	Համարական երկոցուն․	٩٠
ضاد Զատ	ض	ـض	ـضـ	ضـ	Զ․ թանձր	Արաբացւոց․	٨٠٠
طا Տա	ط	ـط	ـطـ	طـ	Տ․ խիստ	Համարական երկոցուն․	٩
ظا Զա	ظ	ـظ	ـظـ	ظـ	Զ․ խիստ	Արաբացւոց․	٩٠٠
عين Այն	ع	ـع	ـعـ	عـ	․ ․ ․ ․	Նոյն․	٧٠
غين Ղայն	غ	ـغ	ـغـ	غـ	Ղ	Համարական երկոցուն․	١٠٠٠
فا Փա	ف	ـف	ـفـ	فـ	Փ	Նոյն․	٨٠
قاف Գաֆ	ق	ـق	ـقـ	قـ	Գ․ խիստ	Նոյն․	١٠٠
كاف Քեաֆ	ك	ـك	ـكـ	كـ	Ք	Նոյն․	٢٠
ݣاف Կեաֆ	ݣ	ـݣ	ـݣـ	ݣـ	Կ	Պարսից․	․․
لام Լամ	ل	ـل	ـلـ	لـ	Լ․ նուրբ	Համարական երկոցուն․	٣٠
ميم Միմ	م	ـم	ـمـ	مـ	Մ	Նոյն․	٤٠
نون Նուն	ن	ـن	ـنـ	نـ	Ն	Նոյն․	٥٠
واو Վավ	و	ـو	․․	․․	Վ	Նոյն․	٦
ها Հէ	ه	ـه	ـهـ	هـ	Հ․ նուրբ	Նոյն․	٥
يا Եա	ى	ـى	ـيـ	يـ	Ե․ Յ	Նոյն․	١٠

Առաջինկայ տախտակդ որպէս տեսանես բաժանեալ է յութ խորանս, յառաջնումն դնին անուանք տառիցն. ՚ի չորեսին յետագայս գծագրեալ են զանազան ձեւք նշանագրաց փոփոխելիք ըստ տեղւոյն. սակայն միշտ պահեն զնախկին ձեւս իւրեանց։ Ուսանողն՝ Նախ պարտի ըմ ուշադրութ͞բ միտ դնել յերկրորդ խորանն՝ յորում կան առանձին նշանագիրք անփոփոխ, և ապա ՚ի միտ առնուլ զյաջորդ զերիս խորանսն որոց առաջինն ցուցանէ զտառսն կցեալս ընդ նախընթացից միայն։ Երկրորդն՝ զկցեալսն ընդ նախընթացիցսն և ընդ հետեւորդաց։ Երրորդն՝ զկցեալսն միայն ընդ հետեւորդաց. ւ էլիֆն, տալն, ռա և ծագեալքն յերկոցունցս և, վաւն ոչ կցեն ընդ հետեւորդս։ Վեցերորդ խորանն ցուցանէ զձայնս իւրաքանչիւր տառից, որովք ճշեմք մեք զայնս (*)։ Եօթներորդն՝ թէ որոյ ազգի իցեն մէն մի ՚ի տառիցդ։ Ութերորդն՝ ցուցանէ զթուահամարս երբ վարին նշանագիրքդ իբրև համարագիր։

Վարժիկք ունին երիս ձայնաւորս զորս կոչեն فتحه ֆէթհէ, كسره քէսրէ և ضمه զամմէ. զառաջինն նշանագրեն դնելով գիծ խիչ ՚ի վր տառին, և արտաբերի է. որպ زَر զէր. վեր։ Զերկրորդն նշանագրեն դնելով զնոյն գիծն ՚ի ստորե տառից՝ և արտաբերեն ի. որպ زِره զիրէհ. զրահ։ Զերրորդն նշանագրեն դնելով զգրախեցս զայս (ُ) ՚ի վերայ տառին, և արտաբերեն ու. որպ زُمُرّد զումուռրուտ. զմրուխտ։

Վարժիկք ՚ի փոխ առեալ են յարաբացւոց և այլ չորս նշանախեցս առ ՚ի որոշել զճշմարտեն բառից. առաջինն է جزم ճէզմ, որ դրոշմի այսպէս (°), և որոյ զօրութիւնն է ցուցանել թէ բաղաձայնն յորոյ վր եդեալ է՝ չունի զձայնաւոր ինչ. որպ دَسْت տէսթ, ձեռն. شرشار շըրշար, ... ։ Երկրորդն է تشديد թէշտիտ (ّ), որ ցուցանէ զկրկնութի տառին յորոյ վերայ եդեալ է. որպ جرّاح ճէրրահ, բժիշկ։ Երրորդն է همزه հէմզէ (ء), որ տայ էլիֆ տառին զձայնումն իբր նման այնի, որ և երբեմն դնի ՚ի տեղի էլիֆին. որպ قورقمق գորգմագ, ... ։ Չորրորդն է مدّ մէտտ (~) զոր յաւելուն էլիֆին, որով լինի իբրև կրկին ֆէթհէ, կամ թէ ասել՝ երկար. որպ آدم ատէմ, մարդ. և ըստ հակառակին ըմ բառք որք սկսանիցեն էլիֆով և պակասիցէ նդ մէտ, համարին իբր մի ֆէթհէ, կամ թէ ասել՝ Ա սուղ, կամ է. որպ اسب էսպ, երիվար. اخكر էխկէր, կրակ։

Ծորդատառք պարսից զորս կոչեն حروف توافي հուրուֆի թէվաֆի, են առաջինկայքս. ب պէ լծորդ է ընդ و վաւ. որպ آب ապ, աւ, ջուր. ب պէ ընդ پ փէ. որպ بستوق պէսթուգ և پستوق փէսթուգ, սափոր. ընդ ف ֆէ. որպ جاروب ճարուպ և جاروف ճարուֆ, աւել. پ փէ ընդ ف ֆէ. որպ پيل փիլ և فيل ֆիլ, փիղ. ընդ ك քեաֆ. որպ پنجشك փէնճիշք և كنجشك քէնճիշք, ճնճղուկ

(*) Անփոփոխ պահել կամելով զհամեմատութիւն զոր կալեալ էր Գէորգ դպիր Ճ. մէջ հայերէն և պարսկերէն տառից ՚ի յօրինուած բառարանին, նմին զհետ գնացաք և ՚ի քերականութեանս. թէպէտ և ըստ մեզ ընտրելի էր այլով օրինակաւ համեմատել զտառսդ զայդոսիկ։

[illegible] · ث ԹԷ ընդ ս տալն · որ بث [illegible] [illegible], [illegible] · պու [illegible] پور [illegible] և پذر [illegible], Հայր · ف ֆէ ընդ و վաւ [illegible] ب պէ [illegible] [illegible] · زوان զէվան և زبان զէպան, լեզու · س սին ընդ ش շին · [illegible] و فرشك ֆէրշէք և فرشك ֆէրշէք, աղանձավախաղող · և այսպէս 'ի սոյն [illegible] փոփոխութիւն պարսիկ ·

Բայց 'ի սոցունց ստորոգութիւն է պարսից դարձեալ այլ ասաս վարել 'ի [illegible] [illegible]ից, որպէս ت ԹԷ ընդ ط Թըէ · որ تپه Թէփէ և طپه Թըփէ, կոդաս · نفت նէֆԹ և نفط նէֆԹ, նաւԹ ·

ج ճիմ ընդ ت ԹԷ ز զէ ژ ժէ և ك քեաֆ · որ داراج դարաճ և دارات դարաԹ, պաշտ և պաշար, Հանդէս · ترجان Թէրճիման և ترزمان Թէրզիման, Թարգման · اخشيج ախշիճ և اخشيك ախշիք, Հակառակորդ · لاجورد լաճիվէրտ և لاژورد լաժիվէրտ, գոյնձագոյն ·

چ չին ընդ ژ ժէ ش շին և ص սատ · որ كچ քէչ և كش քէշ, կիր · چاروب չարուպ և شاروب շարուպ, աւել · چين չին և صين սին, չին ·

خ խը ընդ ك քեաֆ · որ خمان խըման և كمان քէման, աղեղն ·

ش շին ընդ س սին · որ مشك միշք և مسك միսք, մուշկ ·

غ ղայն ընդ خ խը · որ غليواج ղալիվաճ և خليواج խալիվաճ, Թռչուն ինչ ·

ق գաֆ ընդ ك քեաֆ · خناق խընաք և خناك խընաք, փողլացաւ ·

ك քեաֆ ընդ ق գաֆ · որ وانك վանք և وانق վանգ, տանիք, դանիկ ·

گ կեաֆ ընդ ج ճիմ · որ كوهر կէվհէր և جوهر ճէվհէր, գոհար ·

م միմ ընդ ن նուն · որ خمبره խըմպէրէ և خنبره խընպէրէ, փայտ [illegible] [illegible] ·

و վաւ ընդ ج ճիմ ح հա և ق գաֆ · որ باونه պավունէ և بابونج պապունճ, պապունէ, [illegible] · بنفشه պէնէֆշէ և بنفشج պէնէֆշէճ, մանուշակ · كناه կիւնահ և جناح ճինահ, մեղք · رمه րէմէ և رمق րէմէք, Հօտ ·

Ի յատուկ պարսկական բառս սակաւ ուրեք 'ի վայր արկանին տառքս ح ص ث ق غ ع ظ ط ض · մինչ զի ուր գտանիցին դոքին՝ այն են բառք արաբական Համա֊րին, բաց 'ի սակաւ բառից · որ صد սատ, Հարիւր · شصت շէսդ, ղասդ, կարԹ, [illegible] ·

Ուր միանգամ տառս خ խը, զոր [illegible] ձայն ունիցի ընդ Վէրէհէ և ընդ ալիֆ, յայնժամ ստորոգուԹիւն է պարսից յետոյ քան و վաւ [illegible], զ[illegible] և ւ զէրէֆ որ خواستن խասթէն, [illegible] · خواهر խահէր, քոյր · خواب խապ, քուն · որպէս Թէ խօսԹէն · խօհէր · խօպ · Իսկ ուր զոր [illegible] ձայն ունիցի ընդ Վէրէհէ և ընդ [illegible], յայնժամ յարէն 'ի خ խը զատուած, վաւ և ى էէ · որ خويش խիշ · ինքն, մեր ձայն · خويد խիտ, դալար ցորեան · որպէս Թէ խօիշ · խօիտ ·

Տառքս ض ղատ և ظ ղը՝ միօրինակ վարին առ պարսս իբրև զմեր ձ · որ رضوان րըզվան, Հաճութիւն · نظر նազար, նայեցուած ·

و Հէ կրկին է առ պարսս, այսէ اصلى هاى Հայի ասլի · Հէ արմատական որ

հէչի խօրև զեր ։ որ օ، مرا հէմրահ , արտաքոյ . և علامت ی ها հայի մաքրի . հէ անձայն զի ոչ հէչի ձայն նը . որ کریه կիրէհ , որբ՝ կոծ . بنده պէնտէ , ծառայ ։

Տառս ی եէ զանազանաբար ՚ի վեր առեալ , զորս պհարկաւոր գիտելեաց կարգեսցուք յառաջիկայդ . یای اضافت եաի իզաֆէթ . կամ եէ կցորդութե . որ پاشای بغداد փաշաի պաղտատ . բղեշխ բաբելոնի ։ 2 . یای وحدت եաի վահտէթ . եէ միաւորութե . որ کرکی կիւրկի , գայլ մի ։ 3 . یای مصدر եաի մաստար , եէ գոյականի . որ دوستی տօսթի , բարեկամութի ։ 4 . یای نسبت եաի նիսպէթ , եէ առնչական . որ اصفهانی իսֆահանի , իսպահանցի ։ 5 . یای خطاب եաի խիտապ , եէ երկրորդ դէմաց . որ رسیدی րէսիտի , հասեր . رسی րէսի , հասանես ։ 6 . یای حکایت եաի հիքեայէթ , եէ պատմական . որ رسیدی րէսիտի , եհաս ։ 7 . یای تنکیر եաի թէնքիր , եէ անորոշ . որ پادشاهی փատիշահի , թագաւոր մի ։

Ի ձայնաւոր տառս նոյն կանոն է սոցա ընդ արաբացւոց . նոյնպէս և ՚ի յարմարագրութիւն նոյն վարին նշանագրովք , որք կոչեցին դորշեալ զձայնաւորս՝ զորովքս ا էլիֆ . و վավ . ی եէ . զնեւրով ا էլիֆ ՚ի քէսրէ , و վավ ՚ի զամմէ , և ی եէ ՚ի ֆէթհէ ։ Իսկ ուր զանց առնիցեն զձայնաւորօքդ այդոքիւք՝ անխտրաբար վարեն ՚ի տեղի միմեանց . որ اوهان օհան և اوهن օհէն , բերան . بودن պուտէն և بدن պէտէն , լինել . دیه տիհ և ده տէհ , գիւղ ։

Իսկ ՚ի չգոյէ ձայնաւորաց՝ բազում ծագեն դժուարութիւնք յընթերցմունս ձեռագիր մատենից . քանզի բազում բառք են որոց նոյն են բաղաձայնք , և միայն ընդ փոփոխել ձայնաւորացն և նշանակութիւնքն փոփոխին . որ کل քիւլ , վարդ . کل քիլ , տիղմ . کل քէլ , դոնչութիւն գլխոյ . ևն ։

Ի տեսակաց նշանախեցից յաւէտ սովորական է առ պարսս՝ վարել զանուանեալսն . تعلیق թաալիգ . شکسته շիքէսթէ և نسخی նէսխի ։ Իսկ ողորակ կամ շէշէ բառից նոցա ՚ի վերջինմն է ։

ԳԼՈՒԽ . Բ .

Յաղագս Անուան , Սեռի , և Թուոյ ։

Անուն , اسم իսմ , կրկին է . գոյական . որ کتاب քիթապ , գիրք . دوستی տօսթի , բարեկամութի . և ածական . որ بزرک պիւզիւրք , մեծ . خوب խուպ , գեղեցիկ ։

Սեռ , جنس ճինս , առ պարսս մի միայն է , և անփոփոխ է՝ թէ ՚ի գոյականս և թէ յածականս . որ خوب խուպ , գեղեցիկ . միօրինակ աստ մարթ է , مرد خوب մէրտի խուպ , գեղեցիկ այր . և زن خوب զէնի խուպ , գեղեցիկ կին ։ Իսկ ՚ի զանազանութե սեռից ՚ի գոյականս՝ են նց անուանք զատուցեալք , կամ յաւելուն նշանակիչ բառք խտրականութե սեռից . որ ՚ի մարդիկ , پسر փիսէր , նշանակէ մանուկ . և کنیز քէ-

…ականն՝ ՚ի Պետրոսեանէ արու․ և ماده մատէ, մատակ, էգ․ որ
… ماده گاو մատէ կավ, կով․ կամ այսպէս شیر نر շիրի նէր, առիւծ արու․ شیر ماده շիրի մատէ, մատակ առիւծ․ Այն և որք զատուցեալ անուանս ունին որպէս․ որ خروس խորոս․ հաւ, աքաղաղ․ ماکیان մաքեան, մարի․

Բազմաւորականն թիւն անուանեալք առ նոսա جمع ճէմ, կազմի յաւելլով ըստ կանոնի զմասնիկդ ان ան, կամ ها հա․ խմմ յանուանս մարդկան կամ այլ անասնոց, որք անուանին اسماى ذوى الارواح իսմայի զէվիլէրվահ․ որ مرد մէրտ, այր․ مردان մէրտան, արք․ زن զէն, կին․ زنان զէնան, կանայք․ گرگ կիւրկ, գայլ․ گرگان կիւրկեան, գայլք․ مرغ մուրղ, թռչուն․ مرغان մուրղան, թռչունք․

Անուանք որք յանգին ՚ի ا էլիֆ, կամ ՚ի و վավ, յորդորակի լինին յաւելուածով մասնկանս ان ան, որոց ընդ մէջ մտանէ և գիրդ ی եէ․ որ دانا տանա, իմաստուն․ دانایان տանայեան, իմաստունք․ بدخو պէտխու, ախտաւոր․ بدخویان պէտխույեան, ախտաւորք․

Անուանք յանգեալք ՚ի ه հէ անձայն․ կամ որ նոյն է՝ եղծեալ զենի հէլհէյի, խնդրեն յառաջ քան զմասնիկն ان ան, զատան گ կէաֆ․ որ بنده պէնտէ, ծառայ․ بندگان պէնտէկեան, ծառայք․ ուր անսանէս զի զանց լինի զատեալ ه հէ․ այսպէս فرشته ֆիրիշթէ, հրեշտակ․ فرشتگان ֆիրիշթէկեան, հրեշտակք․

Յանուանս իրաց անշնչից որք կոչին اسماى جمادات իսմայի ճէմատաթ, յաւելու յորդորականն մասնիկդ ها հա․ որ آسمان ասման, երկին․ آسمانها ասմանհա, երկինք․ Նոյնպէս յօդին և բազմաւորականք մարդկային անդամոց․ որ تن թէն, մարմին․ تنها թէնհա, մարմինք․ سر սէր, գլուխ․ سرها սէրհա, գլուխք․

Յանուանս յանգեալս ՚ի ه հէ, բարձեալ լինի այդ տառ․ որ خانه խանէ, տուն․ خانها խանէհա, տունք․ پاره պարէ, գինի․ پارها պարէհա, գինիք․ جامه ճամէ, զգեստ․ جامها ճամէհա, զգեստք․

Այն և բազում անուանք որք յանգին և յերկոսին վերջաւորութիւս․ որ فرشته ֆիրիշթէ, հրեշտակ․ فرشتگان ֆիրիշթէկեան, և فرشتها ֆիրիշթէհա, հրեշտակք․ درخت տիրախթ, ծառ․ درختان տիրախթան, և درختها տիրախթհա, ծառք․

Բազմաւորականն երկուց բառից آفتاب աֆթապ, արև․ և ماه մահ, լուսին, ձևանայ յաւելուածով մասնկանդ ان ան․ որ آفتابان աֆթապան, արեգակունք․ ماهان մահան, լուսինք․ Զարաբացի անուանս է ուրեք զի ըստ իւրեանց կանոնաց յոգնական գործեն պարսիկք․ որ مسافر մուսաֆիր, հիւր․ مسافران մուսաֆիրան․ تقصیر թագսիր, պակասութիւն․ تقصیرها թագսիրհա, պակասութիւնք․ և է ուրեք զի զարաբացւոց բազմաւորականն ՚ի վեր առկանեն այսպէս․ مسافر մուսաֆիր․ مسافرون մուսաֆիրուն․ تقصیر թագսիր, պակասութիւն․ تقصیرات թագսիրաթ, պակասութիւնք․

Դժուար արժան է զայս․ զի ՚ի բազմաւորականս բարդեալ անուանց՝ յոգնա-

կանոնացուցիչ մասնիկն միշտ յաւելու 'ի յետին բառն . զր. شکسته دل շիքեսթէ տիլ , խորտակեալ սրտիւ , վհատեալ . شکسته دلان շիքեսթէ տիլան , վհատեալք . فروتن ֆէրութէն , խոնարհ . فروتنان ֆէրութէնան , խոնարհք .

ԳԼՈՒԽ . Գ.

Յաղագս Հոլովման .

Հոլովումն պարսկական անուանց կատարի մասնկամբ را րա , որով մերթ ձեւանայ սեռական յոլով . բազում անգամ տրական , և բազմագոյն ևս հայցական . զի ուր երկու գոյական անուանք նշանակիչք զանազան իրաց' մօտ միմեանց դնիցին 'ի կարգի բանիցն , մին 'ի նոցանէ որ ընդ մեզ սեռական դնելի էր' մնայ առանց յուղղական հոլով , և 'ի միւս բառն որ հիմն և ենթակայն է բանին' յաւելու 'ի պահու ընթերցմանն ի , սուղ . զր. کتاب پدر քիթապի փէտէր . գիրք հօրն . Իսկ թէ այդ բառ յանգիցի 'ի ا էլիֆ , կամ و 'ի վավ , յայնժամ պարտ է յաւելուլ 'ի նա ی եէ , որ կոչի یای اضافت եայի իզաֆէթ , այս է կցորդութ . զր. پاشای بغداد փաշայի պաղտատ , բդեշխն բաբելոնի . صحرای تیهوی թիհուի սահրա , կաքաւ դաշտի . Իսկ թէ գլխաւոր գոյական բառն յանգիցի 'ի ی եէ , կամ ه հէ անձայն , յայնժամ յաւելեալ լինի 'ի նոյն' ' հէմզէ իզաֆէթ . զր. خانهٔ زکریا խանէ'ի զէքէրիա , տուն Զաքարիայ . Եւ 'ի բացատրութ սեռականին ունին պարսիկք զձայնդ مال մալ , որ ստացուած նշանակէ , զոր յարեալ 'ի սեռականն յօրինեն այսպէս . کتاب مال پدر քիթապի մալի փէտէր . գիրք հօրն . Կարձեալ յօրինեն սեռական մասնկամբ از էզ , կամ ز զէ , այսպէս کتاب از پدر من քիթապ էզ փէտէրի մէն . որ ըստ բառիցն նշանակէ գիրք 'ի հօրէն իմմէ . և ըստ կարգի իմաստիցն , հօրն իմոյ .

Տրական հոլով կազմեն' յաւելլով յուղղականն ب պ , կամ به պէ . զր. بمن داد պէմէն տատ , ետ ցիս . به پدر պէ փէտէր , հօրն կամ ցհայր . կազմեն դարձեալ տրական հոլով նախդրիւս را րա . զր. اورا دادم օրա տատէմ , ետու նմա . مرا گفت մէրա կէֆթ , ինձ ասաց . Այսուհետեւ զի , առաւելութ մակդրի 'ի տրականն և մասնիկն مر մէր , ուր 'ի վերջ բառին կայ . և را րա՝ նշանակ տրականի . զր. وای مر شمارا վայ մէր շումարա , վայ ձեզ . بس است مر ترا պէս էսթ մէր թէրա , բաւական է քեզ . 'ի դասին աւելորդ է մէր .

Հայցական անուն' միշտ նման դնի ուղղականին . զր. دعا کردن տուա քէրտէն , աղօթս մատուցանել . Իսկ թէ որոշելոյ պէտք լինիցին' յաւելեալ լինի 'ի նոյն մասնիկդ را րա . զր. اورا دیدم օրա տիտէմ , տեսի զնա . Այս հայցականակերպ մասնիկ զատաբար կամ անմիջաբար մակադրի յանուանն , ևս և 'ի բազում միանգամայն' ուր

[illegible] ի վերայ կարգի չորրորդական դիմաց. Օր. کتاب پدر خودرا آورد [illegible] [illegible] բերաւ. Եւս զգիրս հօրն իւրոյ։ Ի գիրս ուրեք մասնիկդ را դնի՝ [illegible] ներքոյ յուղղականին՝ հայցական յօդին ձայն. Օր. ور اول آفريد خدا مرآن اسمان ومرآن [illegible], ի սկզբանէ [illegible] զերկինս և զերկիր։

Կոչականն նոյն իսկ ուղղականն է, որում երբեմն մասնիկդ մասնիկք ای կամ يا էա, կամ یا եա. Օր. ای پادشاه էյ փատիշահ, ով Թագաւոր։ Իսկ [illegible] երբեմն ի կերպ յաւելուն յուղղականն, Օր. بلبلا مژده بهار بيار [illegible] ով սոխակ՝ մեզ զաւետիս գարնան։

Բացառական յօդինն՝ յաւելլով յուղղականն զմասնաւորութիւն از էզ, կամ ز զէ. Օր. ازپدرمن էզփէտէրէմ, ի հօրէ իմմէ։

Այսպէս ահա զայս ամ, յետ մասնաւորաց և զհոլովումն պարսկական անուանց։

Եզական.

Ուղղ. مرد Մէրտ. Այր.
Սեռ. مردرا Մէրտրա, կամ مرد մէրտ, կամ ازمرد էզմէրտ. Առն.
Տրակ. مردرا Մէրտրա, կամ بمرد պէմէրտ, կամ بمرد պէ մէրտ. Առն, ցայր.
Հայց. مردرا Մէրտրա, կամ مرد մէրտ. զԱյր.
Բաց. ازمرد էզմէրտ. յԱռնէ.
Կոչ. ای مرد էյ մէրտ. ով Այր.

Յոգնական.

Ուղղ. مردان Մէրտան. Արք.
Սեռ. مردانرا Մէրտանրա, կամ مردان մէրտան, կամ ازمردان էզմէրտան. Արանց.
Տրակ. مردانرا Մէրտանրա, կամ بمردان պէմէրտան, կամ بمردان պէմէրտան. Արանց, առ արս.
Հայց. مردانرا Մէրտանրա. զԱրս.
Բաց. ازمردان էզմէրտան. յԱրանց.
Կոչ. ای مردان էյ մէրտան. ով Արք.

Եզական.

Ուղղ. گل Կիւլ. Վարդ.
Սեռ. گلرا Կիւլրա, կամ گل կիւլ, կամ ازگل էզկիւլ. Վարդի.
Տրակ. گلرا Կիւլրա, կամ بگل պէկիւլ, կամ به گل պէ կիւլ. Վարդի, ի վարդ.
Հայց. گلرا Կիւլրա, կամ گل կիւլ. զՎարդ.
Բաց. ازگل էզկիւլ. ի Վարդէ.
Կոչ. ای گل էյ կիւլ. ով Վարդ.

Յոգնական.

Ուղ.	مردان մէրտան. Մարդք.
Սեռ.	مردانرا մէրտանրա, կամ مردان մէրտան, կամ از مردان էզ մէրտան. Մարդկաց.
Տրակ.	مردانرا մէրտանրա, կամ بمردان պէ մէրտան, կամ بمردان պէ մէրտան. Մարդկաց՝ ի վերայ.
Հայց.	مردانرا մէրտանրա, կամ مردان մէրտան. զՄարդս.
Բաց.	از مردان էզ մէրտան. ՚ի Մարդկաց.
Կոչ.	ای مردان էյ մէրտան. ո՛վ Մարդք.

ԳԼՈՒԽ Դ.

Յաղագս Բաղդատականի և Գերադրականի.

Առ պարսս կազմի բաղդատականն՝ յաւելլով ՚ի դրականն զմասնիկն تر թէր. իսկ գերադրականն՝ յաւելլով ترین թէրին. որպէս به պէհ, բարի, լաւ. بهتر պէհթէր, լաւագոյն. بهترین պէհթէրին, ամենալաւ. بد պէտ, վատ. بدتر պէտթէր, վատթար, վատթարագոյն. بدترین պէտթէրին, ամենավատ. مه մէհ, مهتر մէհթէր, مهترین մէհթէրին. մեծ, մեծագոյն, ամենամեծ.

Բաղդատականն խնդիր առնու ՚ի կարգի շարադրութեան նախադրութիւն از էզ. որպէս ماه از خوبتر խուպթէր էզ մահ, գեղեցկագոյն քան զլուսին. գերադրականն գրեթէ ոչ առնու խնդիր.

Նուազի բաղդատականն՝ յաւելլով ک քեաֆ, թէ յառաջ քան զնա գուցէ քէսրէ. որպէս بهتر պէհթէր, լաւագոյն. بهترک պէհթէրէք, նուազ ՚ի լաւութէ.

ԳԼՈՒԽ Ե.

Յաղագս Դերանուանց.

Դերանունք առ պարսս ضمیر զամիր անուանին, որոց էական դերանունք են առաջինկայքդ.

Եզական.	Առաջին դէմ.	Յոգնական.
من մէն. Ես.		ما մա, և ուրեք مایان մայան. Մեք.
مرا մէրա, կամ ازمن էզմէն. Իմ.		ازما էզմա. Մեր.
مرا մէրա, կամ بمن պէմէն. Ինձ, ցիս.		مارا մարա, կամ بما պէմա. Մեզ, ցմեզ, առ մեզ.
مرا մէրա. զԻս.		مارا մարա. զՄեզ.
ازمن էզմէն. Յինէն.		ازما էզմա. ՚ի Մէնջ.

Եզական.	Երկրորդ դէմ.	Յոգնական.
تو Թու. Դու.		شما Շումա և ուրեք شمایان Շումայեան. Դուք.
ترا Թուրա, կամ ازتو Էզթու. Քոյ.		ازشما Էզշումա. Ձեր.
ترا Թուրա, կամ بتو Պէթու. Քեզ.		شمارا Շումարա, կամ بشما Պէշումա. Ձեզ.
ترا Թուրա. Զքեզ.		شمارا Շումարա. Զձեզ.
ازتو Էզթու. Ի քէն.		ازشما Էզշումա. Ի ձէնջ.

Եզական.	Երրորդ դէմ.	Յոգնական.
او Օ կամ ու. Նա.		ایشان Իշան. Նոքա.
ازو Էզու, կամ ازاو Էզօ. Նորա, ի նմանէ.		ازایشان Էզիշան. Նոցա, ի նոցանէ.
اورا Օրա, կամ باو Պաօ, بدو Պէտօ, بوی Պէվիյ. Նմա, նմին.		ایشانرا Իշանրա, կամ بایشان Պէիշան. Նոցա, ցնոսա.
اورا Օրա. Զնա.		ایشانرا Իշանրա. Զնոսա.

Փոխանակ գրելոյ او Օ, գրեն նաև و Օ, կամ وی Վիյ, կամ اوی Օյ. Նա.

Փոխանակ մեր դերանուանս Ինքն՝ ունին պարսիկք զդերանուանսդ خود Խօտ, خویش Խիշ և خویشتن Խիշթէն. յորոց Խօտ կապակցի ընդ գործ. տմ գոլով. Որ.

من خود Մէն Խօտ. Ես ինքն.	ماخود Մա Խօտ. Մեք ինքնին.
توخود Թու Խօտ. Դու ինքն.	شماخود Շումա Խօտ. Դուք ինքնին.
اوخود Օ Խօտ. Նա ինքն.	ایشان خود Իշան Խօտ. Նոքին.

Այլ սա ի բանս նաև առանց այլոց դերանուանց. خود کفت Խօտ կիւֆթ, Նա ինքն ասաց. خودکفتم Խօտ կիւֆթէմ, Ես ինքն ասացի. Դարձեալ այլազգ. باخود Պախօտ, ինքն ընդ անձին իւրում. خودرا Խօտրա, անձին իւրում. سوی خویش Սուիյ Խիշ, առ ինքն.

Ցուցական դերանուն մերձաւորի, զոր անուանեն նոքա اسم اشارت قریب Իսմի իշարէթի գարիպ, Այս.

Եզական. این Ին. Սա.
ازاین Էզէին, կամ լաւ ևս ازین Էզին. Սորա, ի սմանէ.
اینرا Ինրա, և باین Պէին. լաւ ևս بدین Պէտին. Սմա, առ սա.
اینرا Ինրա. Զսա.

Յոգնականն է اینان Ինան, կամ اینها Ինհա. Սոքա.

Նշանակում այն է, զի این Ին, մերձաւորի ընդ առընթերակայ անուանս. Որ اینزمان Ինզէմանն. Յայսմ ժամանակի. Այլեւ փոխանակ գրելոյ Ին, գրեն ام Իմ. Որ امروز Իմրուզ, Այսօր. امشب Իմշէպ, Յայսմ գիշերի. امسال Իմսալ. Յայսմ ամի.

Ցուցական դերանուն հեռաւորի, անուանեալ ի պարսից اسم اشارت بعید Իսմի իշարէթի պաիտ, Այն.

Եզական. آن ան. Նա, այն.
ازان էզան. Նորա, ՚ի նմանէ.
آنرا անրա, կամ بدان պէտան. Նմա.
آنرا անրա. Զնա.

Բազմաւորականն է آنان անան, կամ آنها անհա. Նոքա, այնոքիկ.

Յարաբերական դերանուն առ պարսս զանազան է ըստ մարդոյ և ըստ թուոյ. Առաջին մարդոյ ՚ի վեր արկանեն که քի՝ յեզականին և ՚ի յոգնականին. այլ զի անհոլով է, կարգին հոլովք նոր զուգադրութեամբ او օ՝ դերանուան, ըստ այսմ օրինակի.

Եզական. که քի. Որ.
کازو քի էզօ. Որոյ, յորմէ.
کاورا քի օրա, կամ کبدو քի պէտու. Որում, առ որ.
کاورا քի օրա. Զոր.

Յոգնական. که քի. Որք.
کازایشان քի էզիշան. Որոց, յորոց.
کایشانرا քի իշանրա, կամ کبایشان քի պէիշան. Որոց, առ որս.
کایشانرա քի իշանրա. Զորս.

Բայց այսմ է օրինակս, آن است که دی اورا دیدی ան էսթ քի տի օրա տիտի. Նա ինքն է զոր յերեկն զնա տեսեր. Միայն զի ուրեք զանց լինի զկրկնումն դերանուանցդ՝ երբ դիւրին իցէ հանել զիմաստն. որպէս این مرد که بینی ին մէրտ քի պինի. Մարդդ զոր տեսանես.

Յարաբերական դերանուն խնդրական է՝ چه չէ. ՚Ի յարաբերել անձն զնախադասն յարաբերելին՝ դնի այսպէս, آنکه անքի, այն որ. և ՚ի բազմաւորականն՝ آنانکه անանքի, նոքա որք. آنچه անչէ, այն որ. իրն.

Հարցական դերանուն մարդոյ՝ առ պարսս է که քի, ով. հոլովի առ ըստ կանոնաց. այլ ՚ի հոլովմունս իւր՝ կից ունի զձայնն ه հէ. որպէս کرادی քիրա տահէմ, ում տամ: Հարցական դերանուն մէ իրի է՝ چه չէ, որ ՚ի հոլովմունս իւր ջնջէ զհ չէրա. Եթէ այդ հարցական դերանունք յարեսցեն յերրորդ դէմ էական բային՝ است էսթ, դիւրն օ հէ՝ փոխադրի ՚ի ی է. որպէս کیست քիսթ, ով է. چیست չիսթ. զինչ է. Առնին պարսիկք և այլ հարցական, որ է کدام քէտամ. ով, որպիսի. իրն.

Եթէ յաւելուցու ՚ի դերանուանս զմասնիկն هر հէր, լինի իբրև զմեր ամենայն որ ոք, որ միանգամ. որպէս هرکه հէր քի, և هرآنکه հէր անքի, որ ոք. هرچه հէր չէ, هرآنچه հէր անչէ, որ ինչ և. هرکدام հէր քէտամ, ով ոք. هریکی հէր եքի, կամ իւրաքանչիւր ոք.

Ստացական դերանուանք նոյն են առ պարսս ընդ Հայկանաց. և յարին յանուանս յեղականս և՚ի յոգնականս, յաւելլով յանուանն՝ յընթերցանութեան պաշտօն ի, սուղ, որ

پدرمن	փէտէրէ մէն.	Հայր իմ.	پدران من	փէտէրանէ մէն.	Հարք իմ.
پدرتو	փէտէրէ թու.	Հայր քո.	پدران تو	փէտէրանէ թու.	Հարք քո.
پدراو	փէտէրէ օ	Հայր նորա.	پدران او	փէտէրանէ օ	Հարք նր.
پدروی	փէտէրէ վէյ		پدران وی	փէտէրանէ վէյ	
پدرما	փէտէրէ մա.	Հայր մեր.	پدران ما	փէտէրանէ մա.	Հարք մեր.
پدرشما	փէտէրէ շումա.	Հայր ձեր.	پدران شما	փէտէրանէ շումա.	Հարք ձեր.
پدرایشان.	փէտէրէ իշան.	Հայր նոցա.	پدران ایشان	փէտէրանէ իշան.	Հարք նց.

Բազում ուրեք փոխանակ ստացականի՝ վարեն զդերանունդ خود խօտ. որ پسرخود փէսէրէ խօտ. որդի իմ, քո, նր. մեր, ձեր, նց: Սոյն նման այսմ և զդերանունդ خويش խիշ, նա ինքն.

Յանուանս յանգեալս ՚ի ا էլիֆ կամ, و վաւ, յաւելեալ լինի և առսս ی եէ. որ پاشامن փաշայի մէն, թագաւորին իմ. کاوی او կեավի օ. կովուդ նր. Իսկ թէ անուանն որոշեն յանգիցի ՚ի ی եէ կամ ه հէ անձայն, յայնժամ յաւելեալ լինի ՚ի նոյն ՚ հէմզէ իշարէթի. որ فرزنهٔ شما ֆէրզէնտէի շումա, զաւակ ձեր. روی من ռուիյի մէն. մազ իմ:

Բազում այն է դարձեալ՝ զի յօրինեն ստացականք՝ յարադրութ(եամբ) տառիցս م մի, ت թէ և ش շին. իբրև զմեր դիմորոշ յօդս հանդերձ նախընթաց ֆէթհէիւ, և քէսրէի էմ, էթ, էշ. որ دلم տիլէմ, սիրտ իմ. دلت տիլէթ, սիրտ քո. دلش տիլէշ, սիրտ նր: Իսկ ուր այդ յարադրութիւնք ՚ի վր գայցեն բառից յանգելոց տառիւդ ه հէ, վանի ֆէթհէհէ. յայնժամ վր բաղաձայնութե դնեն ընդ մէջ երկուցն ا էլիֆ. որ جامه ام ճամէ՛ էմ, զգեստ իմ. جامه ات ճամէ՛ էթ, զգեստ քո. جامه اش ճամէ՛ էշ, զգեստ նորա.

Իսկ զի և ՚ի բաց թողուն զանձնաւորն զառաջն ه հէ. որ فرزنم ֆէրզէնտէմ, զաւակ իմ. فرزنت ֆէրզէնտէթ, զաւակ քո. فرزنش ֆէրզէնտէշ, զաւակ նր: Իսկ ուր յանգիցէ անուանն ՚ի ا էլիֆ՝ կրկին օրինակաւ լինի յարադրութե վերջիշեալ տառիցդ. առաջին բառականոնի, عصام ասամ, գաւազան իմ. عصات ասաթ, գաւազան քո. عصاش ասաշ, գաւազան նր: Երկրորդ՝ դնելով ی եէ միջաձայն ը մէջ ا էլիֆին, և ընդ մէջ յարադրեալ տառին. որ عصایم ասայէմ, عصایت ասայէթ, عصایش ասայէշ:

Եթէ անուանն յանգիցի ՚ի و վաւ կամ ی եէ, երբեմն մարթ է յաւելուլ ՚ի նա զվերոգրեալ զառաջ. առաջինն՝ անփոփոխ պահելով զյանգն՝ ՚ի վր յաւելուն տառսդ. որ عدوم ատուվմ, عدوت ատուվթ, عدوش ատուվշ, թշնամին իմ, քո, նորա.

Տ

دوستيم դօստէյիմ , دوستيت դօստէյիտ , دوستيش դօստէյիշ , բարեկամն իմ , քո , նորա . Յոգնորդ` ներքոյ առնելով , կամ նուազելով ղձայն առաւելոյ , վաւ և ی էէ . որ عدوم ատուվէմ , عدوت ատուվէթ , عدوش ատուվէշ . دوستيم դօստէյիմ , دوستيت դօստէյէթ , دوستيش դօստէյէշ . Յոգնորդ` դնելով ی էէ ներքոյ ընդ մէջ , վաւ վէն կամ ی էէէ . որ عدويم ատուվայէմ , عدويت ատուվայէթ , عدويش ատուվայէշ . دوستييم դօստէյէյէմ , دوستييت դօստէյէյէթ , دوستييش դօստէյէյէշ . կամ دوستي يم դօստի էէմ , دوستي يت դօստի էէթ , دوستي يش դօստի էէշ .

Յօդքն նախադրեալ առաւելուածքն ուրեք յաւելուն նաև ’ի բայս և ’ի մասնիկս . որ ديدمت տիտէմէթ , տեսի զքեզ . ميزنمش միզէնէմէշ , զանս հարկանեմ զնա . يادارش եատ տարէշ , յիշեա զնա . كرت نصيب باشد կէրէթ նասիպ պաշէտ , եթէ քեզ լիցի առհմանեալ .

ԳԼՈՒԽ Զ.

Յաղագս Բայի.

’Ի բայս պարականս են որ Ներգործականք են . որ ديدن տիտէն , տեսանել . և են որ Չէզոքական . որ مردن մուրտէն , մեռանել : Կրաւորական . որ شدن շուտէն , լինել , գործիլ : Հասարակ . որ خستن խասթէն . խոցել և խոցիլ :

Յանորինութեան բայից այսոցիկ որք յանգին ’ի دن տէն , ածանցին և այլք յանգեալք ’ի يدن իտէն , որք եթէ ածանցին ’ի չէզոքականաց , լինին ներգործականք . իսկ թէ ’ի ներգործականաց` լինին և նոքա ներգործական կրկին օրինակաւ . որ ’ի բայէն تابيدن թաբիտէն , շողել . ածանցի تابانيدن թաբանիտէն , շողել տալ : Կրկնեալ ایانیدن այանիտէն , լինի تابايانيدن թաբայանիտէն . շողել տալ , շողեցուցանել :

Եւ ’ի դէպս ներգործականաց բաղադրեալ ածանցական բայս ’ի վեր արկանեն պարսիկք , յորոց կարգի են առաջնակայքդ . بودن պուտէն , լինել . كردن քէրտէն , առնել . فرمودن ֆէրմուտէն , հրամայել . آوردن աւէրտէն , բերել . داشتن տաշթէն , ունել . نمودن նիմուտէն , ցուցանել . ساختن սախթէն , առնել . خوردن խօրտէն , ուտել . زدن զէտէն , հարկանել . بردن պիւրտէն , տանել . որ آمده بود ամէտէ պուտ , եկեալ էր . خسته كردن խասթէ քէրտէն , խոցել . كرامت فرمودن քէրամէթ ֆէրմուտէն , առատաձեռնել . ياد آوردن եատ աւէրտէն , յիշել . برداشتن պէրտաշթէն , վերցուցանել . التفات نمودن իլթիֆաթ նիմուտէն , յարգել . ترساختن թէր սախթէն , խոնաւացուցանել . تيار خوردن թիմար խօրտէն , խնամել . حرف زدن հարֆ զէտէն , խօսել . فرمان بردن ֆէրման պիւրտէն , հնազանդել հպատակել .

Օժանդակ կրաւորականաց են յետադասքդ․ شدن շուտէն․ كشتن կէշթէն․ كرديدن կէրտիտէն, լինել․ یافتن եաֆթէն, գտանել․ كرفتن կէրիֆթէն, ըմբռնել․ آمدن ամէտէն, գալ․ دیدن տիտէն, տեսանել։ Օր. خوانده شدن խանտէ շուտէն, ընթեռնուլ․ شمار شدن շէմար շուտէն, համրել․ نمودار كشتن նէմուտար կէշթէն, յայտնել․ پر كرديدن փիւր կէրտիտէն, լնուլ լնանիլ․ پرورش یافتن փէրվէրիշ եաֆթէն, դաստիարակիլ․ قرار كرفتن գարար կէրիֆթէն, հաստատիլ․ بشمار آمدن պիշմար ամէտէն, համարիլ, թուիլ․ رعایت دیدن րէայէթ տիտէն, պատուիլ։

Այն և այլ բայք առ պարսս` յորս իբրև ՚ի մէջ բաղադրեալս յաւելեալ լինին մասնիկք, իբրև ՚ի զարդուց սակս․ Օր. ور վէր․ որ նշանակէ որպէս զմեր մասնիկն ներ․ Օր. ور آمدن վէր ամէտէն, և ور شدن վէր շուտէն․ ՚ի ներքս գալ, ՚ի ներքս լինել։

Պէր بر․ նշանակէ վեր․ որ է զի զնոյն նշանակութիւն յաւելու ՚ի բային․ Օր. بر آمدن պէր ամէտէն, ՚ի վեր գալ, ելանել․ և է զի ՚ի զարդուց սակս դնի․․ Օր. بر آسودن պէրասուտէն, հանգստանալ․ بر نشستن պէր նիշէսթէն, նստիլ։

Պազ باز․ յաւելուած նշանակէ` դարձեալ անդրէն, ցետ ընդ կրունկն․ և ՚ի բաղադրեալ բայս զնոյն նշանակութիւն ածէ ՚ի նոսա․ Օր. باز داشتن պազտաշթէն, ՚ի բաց քեցուլ․ باز استادن պազ իսթատէն, հանդարտել յետս կալ։

Սոյն է և սա սէր` سر آمدن սէր ամէտէն, ՚ի վերայ գալ․ سر دادن սէր տատէն, ազատել․ وا نمودن վա նէմուտէն, յայտնել․ وا پس كردن վա փէս կէրտէն և پس كردن փէս կէրտէն, հատուցանել։

Նաև բաժանմունս եղանակաց և ժամանակաց բայից` զհետ գնան պարսիկք զարաբացւոց, իսկ զթերին լնուն զանազան մասնկամբք․ զորս յառաջիկայ օրինակին գտանիցես։

ԳԼՈՒԽ Ե․

Յաղագս Եղանակի Բայի։

Եղական բային պարսից` սահմանաւոր է, և ՚ի վեր արկանեն զայն ՚ի կազմութիւնս ժամանակաց և դիմաց․ որպէս յառաջիկայդ տեսցես։

Ներկայ․

ام	էմ․ կամ կից գրելով յանուանն․	م	մ․	Եմ։
اى	էյ	ى	յ․	Ես։
است	էսթ	ست	սթ․	Է։
ایم	էյիմ	یم	յիմ․	Եմք։
اید	էյիտ	ید	յիտ․	Էք։
اند	էնտ	ند	նտ․	Են։

Զնոյն զայդ կից ընդ դերանուանս վարին այսպէս.

منم մէնէմ . Ես եմ:	مایم մաէիմ . Մեք եմք.
توی թէուէյ . Դու ես.	شمایید շիւմաէյտ . Դուք էք.
اوست օսթ, կամ اواست օէսթ . Նա է:	ایشانند իշանէնտ . Նոքա են.

Երկրորդ ներկայ սահմանական բային هستن հէսթէն, լինել:

هستم հէսթէմ . Եմ.	هستیم հէսթէյմ . Եմք.
هستی հէսթէյ . Ես.	هستید հէսթէյտ . Էք.
هست հէսթ . Է.	هستند հէսթէնտ . Են.

Անց. ժամանակք ձևանան կարգաւորաբար ՚ի բայէն بودن պուտէն, լինել.

Անցեալ Կատարեալ.

بودم պուտէմ . Էի, եղէ.	بودیم պուտէյմ . Էաք, եղաք.
بودی պուտէյ . Էիր, եղեր.	بودید պուտէյտ . Էիք, եղէք.
بود պուտ . Էր, եղև.	بودند պուտէնտ . Էին, եղեն.

Ապառնի.

بوم պիւվէմ . կամ ՚ի բայէն باشیدن պաշիտէն .	باشم պաշէմ . Եղէց.
بوی պիւվէյ	باشی պաշէյ . Եղիցիս.
بود պիւվէտ	باشد պաշէտ . Եղիցի.
بویم պիւվէյմ	باشیم պաշէյմ . Եղիցուք.
بوید պիւվէյտ	باشید պաշէյտ . Եղիջիք.
بوند պիւվէնտ	باشند պաշէնտ . Եղիցին.

Նաև ըստ այսմ օրինակի՝ դնեմք զամ ժամանակաց ձևանան զուգադրութիւն վերջադրել սահմանաւոր էական բային. բառնալով յերրորդ դէմս ապառնոյն զձայնդ است կամ ست էսթ . և փոխանակ նորա դնելով , տա՛ռ առնելով յառաջնոյն քէրհէ , թ էտ.

Հրամայական.

باش պաշ . Եղե՛ր.	باشیم պաշէյմ . Եղիցուք.
باشد պաշէտ . Եղիցի.	باشید պաշէյտ . Եղիջիք.
	باشند պաշէնտ . Եղիցին.

Աներևոյթ.

بودن պուտէն , կամ باشیدن պաշէյտէն . Լինել.

Ընդունելութիւն.

باشا պաշա . Որ կայ , գոյող.

ԳԼՈՒԽ Բ.

Յաղագս Լծորդութեան.

Ի կրկին վերջաւորութեանց աներևութին կրկին ձևանան և լծորդութիւնք. առաջին որք յանգին 'ի د դեն. և երկրորդ որք յանգին 'ի ت տեն. այլ զի ոչ ինչ տարբեր է ընդ մէջ խոնարհման երկուցն, վասն այնր մի և եթ կարգեսցուք օրինակ լծորդութեան զայդ رسیدن րէսիտէն. ժամանել, հասանել.

Անցեալ.

رسيد րէսիտ. Եհաս.
رسيدى րէսիտի. հասեր.
رسيدم րէսիտէմ. հասի.
رسيدند րէսիտէնտ. հասին.
رسيديد րէսիտիտ. հասէք.
رسيديم րէսիտիմ. հասաք.

Ներկայ և Ապառնի.

رسد րէսէտ. հասանէ, հասցէ.
رسى րէսի. հասանիս, հասցես.
رسم րէսէմ. հասանեմ, հասցեմ, հասից.
رسند րէսէնտ. հասանեն, հասցեն.
رسيد րէսիտ. հասանէք, հասջիք.
رسيم րէսիմ. հասանեմք, հասցուք.

Հրամայական.

رسد րէսէտ. հասցէ.
رس րէս. հաս.
رسند րէսէնտ. հասցեն.
رسيد րէսիտ. հասէք.
رسيم րէսիմ. հասցուք.

Աներևոյթ.

رسيدن րէսիտէն. հասանել.

Ընդունելութեան ներգոյ.

رسنده րէսէնտէ.
رسان րէսան.
رسانه րէսանէ.
رسا րէսա.
رس րէս.
} հասանող.

Ընդունելութիւն անցեալ և կրաւորական.

رسيده րէսիտէ. հասեալ.

Որդ կազմի բաղադրական անցեալ ժամանակին, որ առնի فعل ماضى ֆիլի մազի յաներևութէ, 'ի բաց թողուլ ن զնուն և զոր յառաջ քան զնա գտանի, և ընդ նմ փոխանակել նմին. որ رسيدن րէսիտէն, հասանել. رسيد րէսիտ, եհաս.

է

شناختن շինախթէն, Ճանաչել․ شناخت շինախթ, ծանեաւ։ Յ՛ուրեք զի յաւելեալ լինի յանցեալն ձայնդ ب պէ, յորժամ առաջին գիր բային ֆէթհէյի, կամ քէսրէյի ականիցի․ իսկ եթէ չունի իցէ առաջին գիր բային, յայնժամ յաւելու ՚ի վր նր ب պէ, որ رسيد պիռէսիտ, եհաս․ بمرد պիմուրտ, մեռաւ։ Այս աճումն տեղի ունի յայլ ժամանակս։ Իսկ եթէ բային յորոյ ՚ի վր գայ մասնիկդ՝ պէ, կամ պի, ականիցի գրովդ ا էլիֆ, յաւելեալ լինի ՚ի նոյն ՚ի սակս քաղցրաձայնութեն ى եէ բաղաձայն․ որ بيامد պիյամէտ, եկն․ بيايد պիյայէտ, եկեսցէ․ بيا պիյա, եկ։ Ուրեք եւ ՚ի վերջ երրորդ դիմի եզակի անցելոյն յաւելուն պարսիկք և զատադ ى եէ, որ կոչի եէ պատմական․ որ رسيدى ռէսիտի եհաս․ փոխանակ գրելոյ رسيد ռէսիտ․ كردى քէրտի, آوردى աւուրտի և نمودى նումուտի․ փոխանակ գրելոյ كرد քէրտ, آورد աւուրտ, և نمود նումուտ։

Եթէ յաւելցի յանցեալ ժամանակին մասնիկդ مى մի կամ همى համի, յայնժամ ձևանայ իբրև զերի անկատարն, որ ասի առ նմա فعل ماضى استمرارى մազիի իսթիմրարի․ որ رسيد և مى رسيد միռէսիտ, և همى رسيد համիռէսիտ, հասանէր․ همى شناخت համիշինախթ, ճանաչէր։ Անկատարն ըղձականի պարտ կազմե յանցեալ ժամանակէն, յաւելլով զատադ ى եէ յամ դէմս բայ յերկրորդ եզականէն․ որ

رسيدى ռէսիտի · Թէ հասանէր։	رسيدندى ռէսիտէնտի · Թէ հասանէին։
رسيدى ռէսիտի · Թէ հասանէիր։	رسيديدى ռէսիտիտի · Թէ հասանէիք։
رسيدمى ռէսիտէմի · Թէ հասանէի։	رسيديمى ռէսիտիմի · Թէ հասանէաք։

Երկրորդ կատարեալն ձևանայ յանցել ընդունելութե, եւ և էական բայիւ, որ․

رسيده ռէսիտէ․	Եհաս։	رسيده اند ռէսիտէ էնտ․ հասին։
رسيده است ռէսիտէ էսթ․		رسيده ايد ռէսիտէ իտ․ հասիք։
رسيدهٔ ռէսիտէի․	հասեր։	رسيده ايم ռէսիտէ իմ․ հասաք։
رسيده ام ռէսիտէ էմ․	հասի։	

Իսկ եթէ յայս անցեալ ընդունելութե յաւելցի և անցեալն էական բայի, յօրինի մեր յարակատար ժամանակ․ որ رسيده بودم ռէսիտէ պուտէմ, հասեալ էի․ شناخته بودى շինախթէ պուտի, ծանուցեալ էիր։

Ներգոյական ժամանակն որ ասի ըստ պարսից فعل مضارع ֆիլի մուզարի, յինքն բովանդակէ զապառնին և զներկայն․ և կազմի ՚ի հրամայականէն, յաւելմամբ, տալ գրոյն՝ որ է նշանակ երրորդ դիմաց յառաջընթաց ունելով զՔէսրհէ․ որ ՚ի բայէն رس ռէս, հաս․ լինի رسد ռէսէտ, հասցէ, հասանէ․ ՚ի բայէն شناس շինաս, ծանիր, լինի شناسد շինասէտ, ծանիցէ, ճանաչէ։ Ապառնին կազմի յաւելմամբ մասնկանդ ب պէ կամ պի․ որ برسد պիռէսէտ, հասցէ․ بشناسى պիշինասի, ծանիցես։ Իսկ ներկայն որ անուանի առ նմա فعل حال ֆիլի հալ

մասնիկամբդ . می և همی կէկց · որպէս رسند می կը կրեկնս , հասա- նէին . همی شنیدم կեկց լսէի , լսէիր .

Ապառնին և մի այլ ապառնի յաձախեալ լոյծ · զոր անուանեն فعل مستقبل ՚ի ... որ ձևանայ զուգադրութ. բայի خواستن խնդրելն , կամիլ · ընդ եր- րորդ դէմս անցելոյ խոնարհմանն բայի · որպէս

خواهد رسید կամի ընդունել · հասցէ · خواهند رسید կամին ընդունել · հասցեն ·
خواهی رسید կամիս ընդունել · հասցես · خواهید رسید կամիք ընդունել · հասջիք ·
خواهم رسید կամիմ ընդունել · հասից · خواهیم رسید կամիմք ընդունել · հասցուք ·

Հրամայականն որ անուանի امر էմր , կազմի յանորոշութե կանոնաւոր բայ- ից , բարձեալ ՚ի նմանէ զվանգն یدن իտէն , կամ دن տէն , կամ تن թէն . որպէս رسیدن ընդունելն , հասանել · رس րէս , հաս · افشاندن էֆշանտէն , ցրուել · افشان էֆշան , ցրուեա · کشتن քէշթէն , սպանանել · کش քէշ , սպան : Իսկ զուգամ այն է զի ب պէ ՚ի վր յաւելուն և ասեն برس պէրէս · հաս , կամ հասցես : Նոյնպէս նոյնն ընդ վաղակատարին :

Արգելական ունին պարսիկք և այլ հրամայական , անուանեալ ամ նա امرداى էմրտայի , որոյ նշանակութիւն է , հրամայել զյարաջախաղացութե գործոյն սկսելոյ · և այս կրկին օրինակաւ · կամ նախադասելով զմասնիկն می մի · որպէս میکوی միքիւյ · Ասել ՚ի խօսել , մի՛ լռեր · և կամ անցեալ ընդունելութե և հրամայականաւ էակա- նաց բայի بودن պուտէն · որպէս گفته باشید գիւֆթէ պաշիտ · խօսեցարուք , մի՛ լռէք ·

Որ հրամայականին յանդիցի ՚ի ى էէ , բաղադրեալ այնպէս զի զայն ՚ի բաց թողու . որպէս յանորոշութ բայէն جویدن ճուէյտէն , խնդրել · հրամայական լինի جوی ճուէյ , և جو ճու · խնդրեա : Սանուանդ զի և համ անուանք յանգեալք ՚ի ى էէ կարեն ՚ի բաց թողուլ զայն · որպէս خدای խուտայ և خدا խուտա , աստուած · پای փայ և پا փա , ոտն · موی մուէյ և مو մու , մազ :

Աներևոյթն պարսից որ անուանի مصدر մաստար , բաղդեալ անդամ իբրև ա- նուն վարի · այլ զբայի գործողութիւն նշանակէ , յաղագս որոյ և կից իւր ընդունի զդիմորոշ դերանունս · որպէս رسیدنم ընդունելն իմ , հասանելն իմ :

Ընդունելութի ներկայ՝ կոչի առ պարսս حالیه հալիէ , կազմի ՚ի հրամայակա- նէն կրկին օրինակաւ · նախ՝ յաւելլով ՚ի նա ان ան · որպէս رو րէվ , գնա · روان րէվան , գնացող · رس րէս , հաս · رسان րէսան , հասանօղ · յոր յաւելու երբեմն և ه հէ անձայն · որպէս روانه րէվանէ , գնացող : Ձայն զի և զվերջին ن նուն ՚ի բաց թողուն · որպէս رسا րէսա , հասանօղ : Երբեմն և զհրամայականն զկնովին վարեն ՚ի շարագրու- թիս փոխանակ ընդունելութե , կամ իբրու մը գործողութե , որպէս دست رس տէսթրէս , ձեռնհաս , կարող ՚ի գործս իւր : Երկրորդ՝ կազմի ներկայ ընդունելութի որ ասի առ նա اسم فاعل իսմի ֆայիլ · այսինքն անուան գործողին , յօրինի ՚ի նմին հրամայա-

կանէ, յաւելլով զձայնդ وَنْ ետևէ. որ ՚ի հրամայականէն رس րէս. հաս. յօրինէ رسنده րէսէնտէ, հասանօղ, որ հասանէ. درو տրէվ, ճնձեա. درونده տրէվէնտէ, ճնձող:

Ընդունելութիւն անցեալ և կրաւորական, որ կոչի اسم مفعول իսմի մէֆուլ, ձևանայ յաներևութենէ, փոխելով զվերջին տառն ن նուն ՚ի ه հէ. որ յաներևութեն رسیدن րէսիտէն, հասանել. կազմի ընդունելութիւն رسیده րէսիտէ, հասեալ. Եւ այսմ օրինակի կազմին և յամենայն և կրաւորական բայից. որ افتاده ըֆթատէ, անկեալ. ՚ի բայէն افتادن ըֆթատէն, անկանել: Իսկ ՚ի ներգործական բայից յօրինեալ ընդունելութիւնքն կրկին ունին նշանակութիւն, ներգործական և կրաւորական. որ کشاده քիւշատէ, բացօղ, և բացեալ. զոր ՚ի կարգէ բանիցն պարտ է զանազանել, և կամ ըստ զուգադրութեան էական բայից. ընդ بود պուտէն, գոլ, լինել ՚ի ներգործականն. և ընդ شدن շուտէն, گشتن կէշթէն, گردیدن կէրտիտէն, լինել ՚ի կրաւորականն. որ نهاده است նիհատէ էսթ, կամ نهاده بود նիհատէ պուտ, եդ. نهاده شد նիհատէ շուտ, եդաւ. دانسته بود տանիսթէ պուտ, ծանեաւ. دانسته شد տանիսթէ շուտ, ծանուցաւ:

Նախակարգեալ զայս ամ, այժմ ըստ կարգի մերոյ քերականութեանց վերածեսցուք զբայս պարզից ըստ յառաջիկայ օրինակին:

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Ժամանակ Ներկայ:

می رسم	մի րէսէմ.	հասանեմ.	می رسیم	մի րէսիմ.	հասանեմք.
می رسی	մի րէսի.	հասանես.	می رسید	մի րէսիտ.	հասանէք.
می رسد	մի րէսէտ.	հասանէ:	می رسند	մի րէսէնտ.	հասանեն:

Անցեալ Անկատար:

می رسیدم	մի րէսիտէմ.	հասանէի:	می رسیدیم	մի րէսիտիմ.	հասանէաք:
می رسیدی	մի րէսիտի.	հասանէիր:	می رسیدید	մի րէսիտիտ.	հասանէիք:
می رسید	մի րէսիտ.	հասանէր:	می رسیدند	մի րէսիտէնտ.	հասանէին:

Անցեալ Կատարեալ Ա:

رسیدم	րէսիտէմ. برسیدم պիրէսիտէմ.	հասի:	رسیدیم	րէսիտիմ.	հասաք:
رسیدی	րէսիտի.	հասեր:	رسیدید	րէսիտիտ.	հասիք:
رسید	րէսիտ.	եհաս:	رسیدند	րէսիտէնտ.	հասին:

Անցեալ Կատարեալ Բ:

رسیده ام	րէսիտէ էմ.	հասի:	رسیده ایم	րէսիտէ իմ.	հասաք:
رسیده ی	րէսիտէ՛ի.	հասեր:	رسیده اید	րէսիտէ իտ.	հասիք:
رسیده	րէսիտէ, կամ رسیده است րէսիտէ էսթ.	եհաս:	رسیده اند	րէսիտէ էնտ.	հասին:

Գերբակատար·

رسیده بودم ռէսիտէ պուտէմ · հասեալ էի · رسیده بودیم ռէսիտէ պուտիմ · հասեալ էաք ·
رسیده بودی ռէսիտէ պուտի · հասեալ էիր · رسیده بودید ռէսիտէ պուտիտ · հասեալ էիք ·
رسیده بود ռէսիտէ պուտ · հասեալ էր · رسیده بودند ռէսիտէ պուտէնտ · հասեալ էին ·

Ապառնի Ա·

برسم պէրէսէմ · հասից · برسیم պէրէսիմ · հասցուք ·
برسی պէրէսի · հասցես · برسید պէրէսիտ · հասջիք ·
برسد պէրէսէտ · հասցէ · برسند պէրէսէնտ · հասցեն ·

Ապառնի Բ·

خواهم رسید խահէմ ռէսիտ · հասից · خواهیم رسید խահիմ ռէսիտ · հասցուք ·
خواهی رسید խահի ռէսիտ · հասցես · خواهید رسید խահիտ ռէսիտ · հասջիք ·
خواهد رسید խահէտ ռէսիտ · հասցէ · خواهند رسید խահէնտ ռէսիտ · հասցեն ·

Հրամայական եղանակ·

رس ռէս , կամ برس պէրէս · հաս · رسیم ռէսիմ · հասցուք ·
رسد ռէսէտ · հասցէ · رسید ռէսիտ · հասէք ·
رسند ռէսէնտ · հասցեն ·

ԸՂՁԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Ներկայ·

کاش برسم կամ کاشکه քէաշքէ կամ քէաշ պէրէսէմ · Երանի թէ հասանէի · کاش برسیم քէաշ պէրէսիմ · Երանի թէ հասանէաք ·
برسی պէրէսի · Երանի թէ հասանէիր · برسید պէրէսիտ · Երանի թէ հասանէիք ·
برسد պէրէսէտ · Երանի թէ հասանէր · برسند պէրէսէնտ · Երանի թէ հասանէին ·
Այլ և այսպէս برسم ن Բա պէրէսէմ · որպէս զի հասից ·

Անկատար Ա·

کاشکه می رسیدم քէաշքէ մի ռէսիտէմ · Երանի՛ թէ հասանէի · کاشکه می رسیدیم քէաշքէ մի ռէսիտիմ · Երանի թէ հասանէաք ·
می رسیدی մի ռէսիտի · " հասանէիր · می رسیدید մի ռէսիտիտ · " հասանէիք ·
می رسید մի ռէսիտ · " հասանէր · می رسیدند մի ռէսիտէնտ · " հասանէին ·

Անկատար Բ·

رسیدمی ռէսիտէմի · հասանեալ էի · رسیدیمی ռէսիտիմի · հասանեալ էաք ·
رسیدی ռէսիտի · հասանեալ էիր · رسیدیدی ռէսիտիտի · հասանեալ էիք ·
رسیدی ռէսիտի · հասանեալ էր · رسیدندی ռէսիտէնտի · հասանեալ էին ·

Կատարեալ·

کاشکه رسیده باشم Քեաշքէ ռէսիտէ պաշեմ · Երանի՛ թէ հասեալ էի ։
کاشکه رسیده باشیم Քեաշքէ ռէսիտէ պաշիմ · Երանի՛ թէ հասեալ էաք ։

رسیده باشی ռէսիտէ պաշի · Եւն ։
رسیده باشید ռէսիտէ պաշիտ · Եւն ։
رسیده باشد ռէսիտէ պաշէ · Եւն ։
رسیده باشند ռէսիտէ պաշենտ · Եւն ։

Յարակատար ·

کاشکه رسیده می شدم Քեաշքէ ռէսիտէ մի շուտեմ · Երանի՛ թէ հասեալ իցեմ ։
کاشکه رسیده می شدیم Քեաշքէ ռէսիտէ մի շուտիմ · Երանի՛ թէ հասեալ իցեմք ։

رسیده می شدی ռէսիտէ մի շուտի ·
" հասեալ իցես ։
رسیده می شدید ռէսիտէ մի շուտիտ ·
" հասեալ իցէք ։
رسیده می شد ռէսիտէ մի շուտ ·
" հասեալ իցէ ։
رسیده می شدند ռէսիտէ մի շուտենտ ·
" հասեալ իցեն ։

Գերակատար ·

کاشکه رسیده شدمی Քեաշքէ ռէսիտէ շուտեմի · Իցէ՞ թէ հասեալ լինէի ։
رسیده شدیمی ռէսիտէ շուտիմի · Իցէ՞ թէ հասեալ լինէաք ։

رسیده شدی ռէսիտէ շուտի ·
" հասեալ լինէիր ։
رسیده شدیدی ռէսիտէ շուտիտի ·
" հասեալ լինէիք ։
رسیده شدی ռէսիտէ շուտի ·
" հասեալ լինէր ։
رسیده شدندی ռէսիտէ շուտենտի ·
" հասեալ լինէին ։

Ոմանք նշանակեն և՛ ի դնելն کاشکه رسیده بودمی Քեաշքէ ռէսիտէ պուտեմի · Իցէ՞ թէ հասեալ լինէի ։

Ապառնի ·

کاشکه برسم Քեաշքէ պէրէսեմ · Իցէ՞ թէ հասից · Եւն ·

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ ·

Ներկայ ։

کر برسم Գէր պէրէսեմ ·
کر رسم Գէր ռէսեմ · } Եթէ հասցեմ ։

Անկատար Ա ։

کر رسیدمی Գէր ռէսիտեմի · Եթէ հասանէի ։

Անկատար Բ ·

کرمی رسیدم Գէր մի ռէսիտեմ ·
کر برسیدم Գէր պէրէսիտեմ · } Եթէ հասեալ լինէի ։

Անցեալ Ա ։

کر رسیده باشم Գէր ռէսիտէ պաշեմ · Եթէ հասեալ իցեմ ։

Ըղձական Բ.

کر رسیده ام կէր րէսիտէ էմ . Եթէ հասեալ եմ.

Յարակատար.

کر رسیدمی կէր րէսիտէմի . Եթէ հասեալ լինէի.

Գերակատար.

کر رسیده بودم կէր րէսիտէ պուտէմ . } Եթէ հասեալ լինէի.
کر رسیده شدم կէր րէսիտէ շուտէմ . }

Ապառնի Ա.

کر برسم կէր պէրէսէմ . Եթէ հասից.

Ապառնի Բ.

کر رسیده باشم կէր րէսիտէ պաշէմ . Եթէ հասանիցեմ.

Աներևոյթ.

رسیدن րէսիտէն . Հասանել.

Ընդունելութեան ներկայ.

رسنده րէսէնտէ . }
رسان րէսան . }
رسانه րէսանէ . } Հասանօղ.
رسا րէսա . }
رس րէս . }

Անցեալ.

رسیده րէսիտէ . Հասեալ.

ԳԼՈՒԽ Թ.

Յաղագս Անկանոն Բայից.

Անկանոնութիւն բայիցն պարսից բովանդակի ՚ի խառնուրդս նոցին ՚ի ժամանակս հրամայական եղանակին . և քանզի ամ ժամանակք բայից երկրորդումք յօրինին , ընդ հրամայականաւ և աներևութիւ , ամ բայ որոց հրամայականն տարբերի եղանէ քան կանոնն , կոչի անկանոն : Այլ զի բազմավանկ բայք որոց աներևոյթն է یدن իտէն , ՚ի բաց լքեալ զյանգ աներևութին իտէն , կազմին հրամայական . որ رسیدن րէսիտէն , հասանել . رس րէս . հաս : Այսպէս ընդ և մի յանգելոց բազմավանկ բայից ՚ի ادن ատէն . որ افتادن ուֆթատէն , անկանել . افت ուֆթ , անկիր . ایستادن իստատէն , կալ . ایست իստ , կաց : Իսկ այլքն ամ գրեթէ ան-

հասարակ ոչ միաբան գնան կանոնիս , այլ հրամայական նոցա կազմի այլով օրինակաւ , զորս յառաջիկայդ ասացից :

Դասակարգութիւն բայից՝ որոց արտաքոյ է հրամայականն :

آجستن աճիսթէն , Ցնկել . հրամայական اج աճ . Ցնկեա :
آراستن արաստէն , Զարդարել . յօրինել . آرای արայ :
آزمودن ազմուտէն , Փորձել . քննել . آزمای ազմայ :
آسودن ասուտէն , Հանգստանալ . آسای ասայ կամ آسا ասա :
آشفتن աշուֆթէն , آشوفتن աշուֆթէն . Աղմկել . آشوب աշուպ :
آغشتن աղէշթէն , Լիհարացուցանել , և նիհարանալ . آغیش աղիշ :
افراختن էֆրախթէն , Վերամբառնալ . افراز էֆրազ :
افروختن էֆրուխթէն , Լուսափայլել . افروز էֆրուզ :
آفریدن աֆէրիյտէն , Ստեղծանել . آفرین աֆէրիյն :
افزودن էֆզուտէն , Աւելուլ . افزای էֆզայ :
افشردن էֆշուրտէն , Ճմլել զհիւթս պտղոց . افشار էֆշար , և افشر էֆշուր :
آلودن ալուտէն , Պղծել շաղախել . آلای ալայ :
آمادن ամատէն և آمودن ամուտէն , Պատրաստել . آماز ամազ :
آمدن ամէտէն , Գալ . آی այ :
آموختن ամուխթէն , Ուսանել , ուսուցանել . آموز ամուզ :
آمیختن ամիյխթէն , Խառնել , խառնիլ . آمیز ամիյզ :
انباشتن էնպաշթէն , Լնուլ . انبار էնպար :
انداختن էնտախթէն , Ներընկեց լինել . انداز էնտազ :
اندوختن էնտուխթէն , Շահել . اندوز էնտուզ :
اندودن էնտուտէն , Ծեփել . اندای էնտայ :
انگاشتن էնկեաշթէն , Գուշակել , կարծել . انگار էնկեար :
انگیختن էնկիյխթէն , Գրգռել . انگیز էնկիյզ :
اوباشتن էվպաշթէն , Կլանել . اوبار էվպար :
آوردن ավէրտէն և ավուրտէն . Բերել , ածել . آور ավէր . آر ար :
آویختن ավիյխթէն , Կախել . آویز ավիյզ :
باختن պախթէն , Խաղալ . باز պազ :
پالودن փալուտէն , Սոսնձել . پالای փալայ :
بایستن պայիսթէն , Պատշաճել . بای պայ :
پایستن փայիսթէն , Ակնունել . پای փայ :
بخشودن պախշուտէն , Պարգևել . بخشای պախշայ և بخش պախշ :
پذیرفتن փէզիյրէֆթէն , Ընդունել . پذیر փէզիյր :
پرداختن փէրտախթէն , Յղկել . پرداز փէրտազ :

برداشتن պէրտաշթէն , Բռնուլ, բառնալ . بردار պէրտար .
بردن պուրտէն , Բերել . بر պէր .
برنشستن պէրնիշէսթէն , Հեծանել , նստել . برنشين պէրնիշէյն .
پرهيختن ֆէրհէյխթէն , Հրահանգել , ուսուցանել . پرهيز ֆէրհէյզ .
بستن պէսթէն , Կապել . بند պէնտ .
پنداشتن ֆէնտաշթէն , և ֆէնտաշթէն , Կարծել , համարել . پندار ֆէնտար .
بودن պուտէն , Լինել . յ պուլ . և ի գործածուն . باش պաշ .
بيختن պէյխթէն , Մաղել , որբել . بيز պէյզ .
پيختن ֆէյխթէն , Գերել , ևս կթուցանել . پيز ֆէյզ .
پيراستن ֆէյրասթէն , Զարդարել . پيراى ֆէյրայ .
پيوستن ֆէյվէսթէն , Ճակցիլ , ճորդիլ . پيوند ֆէյվէնտ .
تاختن թախթէն , Սապել , երագել . تاز թազ .
تافتن թաֆթէն , Ոլորել . تاب թապ .
توختن թուխթէն , Ժողովել , հաւաքել . توز թուզ .
خستن ճիւսթէն , Խնդրել . جوى ճույ .
چيدن չէյտէն , Հաւաքել . چين չէյն .
خاستن խասթէն , Յառնել . خيز խէյզ .
دادن տատէն , Տալ . ده տէհ , և տիհ .
داشتن տաշթէն , Ունել . دار տար .
دانستن տանիսթէն , Գիտել . دان տան .
دريافتن տէրեաֆթէն , Իմանալ . درياب տէրեապ .
ديدن տէյտէն , Գիտել . بين պէյն .
رستن րէսթէն , Ապրել , ազատել . ره րէհ .
رستن րուսթէն , Բուսնել . روى րույ .
رفتن րէֆթէն , Գնալ . رو րէվ .
ريختن րէյխթէն , Հեղել , լուծանել . ريز րէյզ .
زادن զատէն , Ծնանել . زاى զայ .
زدودن զիւտուտէն , Սրբել ի ժանգոյ . زداى զիտայ .
زستن և زيستن զէյսթէն , Կեալ . زى զէյ .
ساختن սախթէն , Հանդերձել , պատրաստել . ساز սազ .
سپردن սիւֆիւրտէն , Յանձն առնել . سپار սիֆար և سپر սիֆէր .
سبوختن սիւպուխթէն և սիւֆուխթէն , Խոթել . سپوز սիւֆուզ .
ستدن սիթէտէն , Պարունակել . ستان սիթան .
ستودن սիւթուտէն , Գովել . ستاى սիթայ .
سرشتن սիրիշթէն , Կուածել . سريش սիրէյշ .

سفتن սուֆթէն , Ծակել · سنب սումպ ·
سوختن սուխթէն , Կիզուլ · سوز սուզ ·
سودن սուտէն , Շօշափել · ساى սայ ·
شتافتن շիթաֆթէն , Երագել · شتاب շիթապ ·
شدن շուտէն , Լինել · شو շէվ ·
شستن շուսթէն , Լուանալ · شوى շույ ·
شكستن շիքէսթէն , Խորտակել · شكن շիքէն ·
شكفتن շիքիֆթէն , Զարմանալ · شكيب շիքիպ ·
شمردن շումուրտէն , Թուել · شمار շումար ·
شناختن շինախթէն , Ճանաչել · شناس շինաս ·
فرمودن ֆէրմուտէն , Հրամայել · فرماى ֆէրմայ ·
فروختن ֆուրուխթէն , Վաճառել · فروش ֆուրուշ ·
فريفتن ֆիրիֆթէն , Պատրել · فريب ֆիրիպ ·
فزودن ֆուզուտէն , Աճել · فزاى ֆէզայ ·
فشردن ֆուշուրտէն , Ի նեղ արկանել · فشار ֆիշար և فشر ֆիշէր ·
كادن քէատէն , Մտանել առ կին · كاى քէայ ·
كاستن քէասթէն , Նուազել · كاه քէահ ·
گداختن կիւտախթէն , Լուծանել, Հալել · گداز կիւտազ ·
گذاشتن կիւզաշթէն , Թողուլ, Լքանել · گذار կիւզար ·
گذشتن կիւզէշթէն , Անցանել · گذر կիւզէր ·
كردن քէրտէն , Առնել · كن քուն ·
گرفتن կիրիֆթէն , Առնուլ, պարունակել · گير կիր և گر կիր ·
گريختن կիրիխթէն , Փախչել · گريز կիրիզ ·
گريستن կիրիսթէն , Լալ · گرى կիրի ·
گسيختن քիւսիխթէն և گسستن քիւսիւսթէն , Խզանել, խորտակել · گسيل քիւսիլ ·
گشادن քիւշատէն , Բանալ · گشاى քիւշայ ·
كشتن քիշթէն , Սերմանել · كار քէար ·
كشفتن քիւշիւֆթէն , Յուզել · كشوف քիւշուֆ ·
گفتن կիւֆթէն , Ասել · گوى կիւյ ·
گماشتن կիւմաշթէն , Յանձնել · گمار կիւմար ·
مردن մուրտէն , Մեռանել · مير միր ·
نبشتن նիւվիշթէն , Գրել · نويس նիւվիս · և نويش նիւվիշ ·
نشاستن նիշասթէն , Հրամայել ի նստել · نشان նիշան և نشينان նիշինան ·
نشستن նիշէսթէն , Նստել · نشين նիշին ·
نگرستن և نگريستن նիկիրիսթէն , Նայել · نگر նիկէր ·

نمودن նէ-մուտէն, Յուցանել. نمای նէ-մայ.
نواختن նէ-վախթէն, Գգուել. نواز նէ-վազ.
نهفتن նէ-հէ-ֆթէն, Թագչել. نهن նէ-հուֆ.
هشتن և هيشتن հէշթէն, Թոյլ թողուլ. هيش հէշ.
يافتن եաֆթէն, Գտանել. ياب եապ.

Դիւրին է ՚ի մեր առնուլ ՚ի նախակարգելոցս թէ ամենայն զանազանին ՚ի միմեանց բայք այդորիկ ՚ի կազմածս հրամայականաց իւրեանց, զորս յաւելու ՚ի սովորութէ մարթէ ուսանել, քան եթէ որոշեալ կանոնօք.

ԳԼՈՒԽ. Ժ.

Յաղագս Հրաժարական և Արգելական Բայի.

Հրաժարական բայն կազմի՝ յաւելլով յառաջոյ զհրաժարական մասնիկն نـ նէ, կամ յաճախ և կից գրելով առաջ ن նուն. Որպէս نه رسید նէ րէսիտ, կամ نرسید նէրէսիտ, ոչ եհաս, չեհաս. نمی دانم նէմիտանէմ, չգիտեմ: Այս հրաժարական մասնիկք տեղի ունին յամենայնի և ՚ի ժամանակս, բաց ՚ի հրամայականէն. քանզի անդէն արգելական մասնիկն որ առի مه մէհէ յաւելու զմասնիկ مه մէ, կամ սովորականն և կից գրելով م միմ ՚ի բայն՝ որ առնէ նշանակութի արգելական. Որպէս مه رس մէ րէս, կամ مرس մէրէս, մի՛ հասաներ, մի՛ հասցես. مگو մէկու, մի՛ խօսիցես. مخوان մէխան, մի՛ ընթեռնուր: Իսկ եթէ բայն յոր յաւելու մասնիկդ م միմ, կամ ن նուն՝ ելիֆով սկսանիցի, ընդ մէջ երկուցն դնի ی եէ. Որպէս میا մէեա, մի՛ գար. نیامد նէեամէտ, ոչ եկն.

Հրաժարական յատուկ չիք առ պարսս, այլ բազում այն է զի զներգործականն վարեն փոխանակ կրաւորականի. Որպէս کردن կէրտէն, լինել, գործիլ: Եւ է բազում բայք հասարակ որք զերկոսին ևս նշանակեն ըստ անդուցն. Որպէս آمیختن ամիխթէն, խառնել և խառնիլ. آموختن ամուխթէն, ուսանիլ, և ուսուցանել: Պարզեալ այլով օրինակաւ, կրաւորական կազմին զուգադրութբ էական բային شدن շուտէն լինել, և նմանեաց նր. ևս և անցեալ ընդունելութբ մի և նոյն բայի. Որպէս خوانده شدن խանտէ շուտէն, ընթեռնուլ, կրաւորական նշանակութբ ընթերցեալ գոլ. پرسیده می شوم փէրսիտէ մի շէվէմ, հարցանիմ. خوانده بشود խանտէ պիշէվէտ, ընթերցեալ լիցի, կամ خوانده خواهد شد խանտէ խահէտ շուտ, ընթերցեալ լիցի.

Նաև միւս ևս օրինակ կրաւորականի առ պարսս, այն է՝ երրորդ դէմն ներգործական յոգնականի, զի ասեն گویند կէօյէնտ, որ թարգմանի՝ ասեն, և յատուկ նշանակութեամբ է՝ ասի. آورده اند ավէրտէ էնտ, բերին, բերաւ.

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

Յաղագս Տեսակի Անուանց.

Տեսակ անուանց կրկին է, նախագոյն և ածանցական. Նախագոյն ոչ ածանցի ուստեք. որ՝ خطا խէտա, ոճ. مرد մէրտ, այր, մարդ. اسب էսպ, ձի. Ածանցականն յայլմէ ածանցի, յորս են՝ որ ՚ի բայից ածանցին և են՝ որ յանուանց. որ

Զանուն արարողին, կամ գաւէր գործողութե, զոր յօրինեն պարսիկք ընդունելութեամբ օն՝ էնտէ. որ گوینده կիւուէնտէ, խօսօղ, երգեցիկ. سازنده սազէնտէ, երաժիշտ. յածանցեն յաւելուլն ՚ի վերայ کار ՚քեար, և گر կեր և կէր. իբր թէ գործող, արարող. որ قلمکار ղալէմքեար, փորագրիչ. کناهکار կիւնահքեար, մեղաւոր. زرگر զէրկէր, ոսկերիչ: Նաև կամ փոխանակ այդպիսի ընդունելութե դնեն այլ ընդունելութի՝ որոյ ձայնն նոյն է ընդ հրամայական յանգի, այն է گوي կիւուայ և دار տար. որ دروغگوي տիւրուղկիւուայ, ստախօս. تاجدار թաճտար, պսակաւոր.

Զանուն տեղւոյ և ժամանակի յօրինեն յաներևութէ բայէն, յոր յաւելուն և ي նէ, առ նմին և զբառդ وقت վաքթ, ժամանակ. և جاي ճայ, տեղի. որ خواندني'وقت խանտէնիէյի վաքթ, ժամանակ ընթեռնլոյ. نمودني'جاي նիւմուտէնիէյի ճայ, տեղի ցուցանելոյ: Զանուն տեղւոյ բացայայտեն դարձեալ զուգադրութ անուանս کاه կեահ, տեղի, նաև ժամանակ. զոր յաւելուն յերրորդ դէմ անցեալ ժամանակի, կամ յայլ անուն գոյական. որ نشستگاه նիշէսթկեահ. կամ نشست گاه նիշէսթկեահ. զոր առ դիւրին ևս ճշելոյ ընթեռնուն՝ նիշէսթկեահ, տեղի և ժամանակ նստելոյ.

Անուն գործողութե բացայայտի առ պարս յանգիւս ش կամ يش իշ. զոր յաւելուն ՚ի հրամայականն բայից. որ յաներևութէն ديدن տիտէն, տեսանել, լինի հրամայական بين պին տես. և ՚ի սմա յաւելեալ իշ, լինի بينش պինիշ, տեսութիւն, հանդէս: Իսկ թէ պիտոյ ինչ լինիցի ՚ի կրաւորական միտս վարել զայդպիսի անուն, յայնժամ բարգաւ այն է զի յօրինեն ՚ի կրաւորական ընդունելութէ, յաւելլով ՚ի նոյն ی իյ. որ յընդունելութէն ستوده սիթուտէ, գովեալ, լինի ستودهکی սիթուտէկիյ. կամ լաւ ևս, ՚ի բաց բարձեալ զ օ հէ առ յանգին, դնեն ستودکی սիթուտկիյ, գովեստ, գովել յայլոց: Զբայանուանս բացայայտեն ՚ի ձեռն եղակի երրորդ դիմի կատարեալ ժամանակին. որ درخواست տէրխասթ, որ է պահանջեաց, նշանակէ և պահանջումն. فريدوفروخت ֆէրիտուֆիւրուխթ, գնեաց և վաճառեաց, նշանակէ ևս վաճառաշահ: Ուրեք զի և աներևոյթն իբրև անուն վարեցեալ՝ զբայի նշանակութի ունի. որ خوردني خورد խօրտէնիէ խօրտ, կերակուր եկեր.

Թիւ գործողութեանց եղելոց բացատրեն յաւելլով յաներևոյթն բային, կամ յանուն գործողութեան զտառն ی էէ․ զոր անուանեն یای وحدت եայի վահտէթ, որ է միութե․ որպ. کردی քէրտէնիտ, միանգամ առնել, կամ մի և եթ գործողութի։ Նոյն այդ էէ այդպէս տեղի ունի յամ գոյականս․ որպ. مردی մէրտիտ, մի այր․ زنی զէնիտ, մի կին․ մինչև ոչինչ խառոց լինել ընդ այս ی էէ․ և ընդ այն զոր անուանեն یای تنکیر եայի թէնքիտը, որ է գաւառիկ, կամ անորոշ․ զի ասեն پادشاهی փատիշահիտ, խմա թագաւոր ոմն․ مردی մէրտիտ, այր ոմն․ բայց ուր յանունն յանգեալ ՚ի օ հէ անձայն, հարկ լինի յաւելուլ ی էէ միութե, յայնժամ փոխանակ տառին ی էէ, դնի ՛ հէմզէ քէսրէ․ որպ. چشمهٔ չէշմէի, աղբիւր մի։

Ածանցական անուն է որ յայլմէ անուանէ ածանցի․ և բաժանի ՚ի ստացական, ՚ի նուազական և ՚ի տեղական։

Հայրանունականն կազմեն պարսիկք յաւելլով ی էէ, յանունն գոյական, զոր անուանեն یای نسبت եայի նիսպէթ․ որպ. اصفهان իսֆահան, սպահան քաղաք․ اصفهانی իսֆահանիտ, սպահանցի․ پادشاه փատիշահ, թագաւոր․ پادشاهی փատիշահիտ, թագաւորական․ آتش ատէշ, հուր․ آتشی ատէշիտ, հրեղէն․ յորս յաւելուն բազում անգամ ن նուն, և ասեն آتشین ատէշին, հրեղէն։ Իսկ ուր պէտք լինիցին ստացականաց բացատրութիւն՝ յաւելուն յանունս զմասնիկսն مند մէնտ, ور վէր, وار վար, دار տար, سار սար, ناک նաք և کین քին․ որպ. هنرمند հիւնէրմէնտ, բազմահնար․ جانور ճանվէր, կենդանի, կենսաւոր․ امیدوار ումիտվար, յուսացօղ․ مالدار մալտար, ճոխ, ընչաւէտ․ شرمسار շէրմսար, ամօթալից․ غضبناک ղազապնաք, բարկացեալ․ غمگین ղամքին, տրտում։

Ստացականն բաղում այն է զի արաբացի օրինակաւ յարդարեն, խմա մասնկամբքս ذو զու, صاحب սահիպ, اهل էհլ, որ նշանակեն ունել, ստացօղ լեալ․ որպ. ذوی جلال զիւի ճէլալ, մեծապատիւ, մեծ պատիւ ունօղ․ صاحب عقل սահիպի ագլ, հանճարեղ․ صاحب جمال սահիպի ճէմալ, վայելչագեղ․ اهل حکمت էհլի հիքմէթ, իմաստուն․ اهل پرهیز էհլի փէրհիզ, ժուժկալ։

Անուանս արուեստագիտաց կազմեն յարադրութե մասնկից کار քեար, گر քէր կամ կէր․ կամ այլովք ընդունելութեք կազմելովք ի բայն հրամայականս․ յորոց կարգի է ساز սազ, որպ. کارساز քեարսազ, արհեստաւոր։ Այսպէս են և فروش ֆիւրուշ, վաճառող․ ուստի حلوافروش հէլվա ֆիւրուշ, քաղցրաւենեաց վաճառօղ․ بان պան, պահապան․ دربان տէրպան, դռնապան․ کشتیبان քէշթիպան, նաւապետ։

Այլ արհեստական անուանք նոյն է պարսից ընդ արաբացւոց․ որպ. صحّاف սահհաֆ, գրավաճառ․ سرّاج սէրրաճ, համետագործ․ دبّاغ տէպպաղ, խաղախորդ։

Ի նախադրեալ ածանցականաց, մանաւանդ թէ յամ ածականաց և ՚ի բաղում պարսկական և արաբական գոյականաց՝ կազմեն պարսիկք անուանս վերացելս,

յաւելլով ՚ի նոսին զտառն ی էէ, զոր անուանեն یای مصدر եայէ մաստար, զի էէ դիականի․ որ شماری շիւմարի, անթիւածութի․ خبّازی խապպազի, հացագործու-թի․ յարաբացի բառէն خبّاز խապպազ, հացագործ։

Յօրինին վերացեալքն նաև յաւելլով յանուանս յանգեալս ՚ի ه հէ անձայն, զկանկն گ կէֆ․ և ՚ի դմին յայդմ, է՛ զի պահեն զ ه հէ, և կամ ՚ի բաց թողուն․ որ گی بنده պէնտէկի, ծառայութի․ ՚ի բառէն بنده պէնտէ, ծառայ․ تشنگی թէշնէկի, ծարաւ, ծարաւութի․ ՚ի բառէն تشنه թէշնէ, ծարաւ, ծարաւեալ։ Երբեմն և լինին վերացեալք յանցեալ ժամանակաց բայից, յաւելլով ՚ի վերջն ار ար․ որ گفتار կիւֆթար, ասութի․ ՚ի ձայնէն گفت կիւֆթ, ասաց․ Նա և կամ յաւելլով ՚ի յանգս ածականաց ا էլիֆ․ որ گرما կէրմա, ջերմութի․ ՚ի բառէն گرم կէրմ, ջերմ․ Նոյնպէս և յաւելլով ای այ․ որ ՚ի բառէն فراخ ֆէրախ, լայն․ ածանցի فراخنای ֆէրախնայ, լայնութի․ تنگ թէնկ, նեղ․ լինի تنگنای թէնկնայ, նեղութի։

Կան և այլ բայք՝ որք իբրև վերացեալ անուն համարին․ այս է՝ երրորդ դէմ եզակի անցեալ ժամանակի՝ իբրև անուն վարեցեալ, և յինքն առնլով զհրամայականն այնր բայի, զուգադրութը ասաց, ... ․ որ گفت وگو կիւֆթիւ կիւ, խօսակցութի․ جست وجو ճիւսթիւ ճիւ, հետազօտութի, հարցուած։

Նա՝ ուրեք զի դիականք փոխադրին յածականս, առնլով ՚ի յանգն انه անէ, և նշանակեն զհանգամանս յօժարութեան, և վարին իբրև մակբայ․ որ پدرانه բէտէրանէ, հայրաբար․ دانایانه տանայանէ, գիտութը։

Ածականք ածականք կազմին՝ յաւելլով ՚ի դիականս آسا ասա, سا սա, وش վէշ, دیس տիս, بار պար, և وار վար․ որ عنبرآسا ամպէրասա, նման ամպարի․ شكرسا շէքէրսա, իբրև զշաքար․ غنچه وش ղօնչէվէշ, իբրև զկոկոն վարդից․ خورديس խօրտիս, իբրև զարեգակն․ مشكبار միւշկպար կամ مشك بار միւշկ պար, իբրև զմուշկ․ پركاروار բէրկարվար, որպէս զկարկին։

Իսկ ուրեք յանգ فام ֆամ յաւելցի յանուանս երանգոց, նշանակէ զմօտաւորել գունոց յերանգսն յայնոսիկ․ այսպէս է և كون կիւն․ որ سيه فام սիյէհֆամ, սևագոյն․ زمرد فام զիւմիւռրիւտ ֆամ, զմրխտագոյն․ گلفام կիւլֆամ, վարդագոյն․ لاله كون լալէ կիւն, կակաչանման․ گلگون կիւլկիւն, վարդենման։

Կան անուանք ինչ վերացեալք, կամ նախադրութիւնք կրկնեալք միջադրութը ا էլիֆ գրոյն, որք գործեն ածական վայելուչ․ որ ՚ի բառէն بر պէր, վեր․ լինի برابر պէրապէր, ՚ի միասին․ لب լէպ, շուրթն․ لبالب լէպալէպ, թաթաղուն․ كون կիւն, եղանակ, գոյն․ لینի كوناكون կիւնակիւն, բազմագոյն, բազմակերպ։

Նուաղական ածանցականք կազմին յաւելլով զտառն ك քէֆ, առնելով յառաջնումն զ... ․ որ پسر փիւսէր, որդի․ լինի پسرك փիւսէրէք, որդեակ․ پدر փէտէր, հայր․ پدرك փէտէրէք, հայրիկ․ Եթէ այդ ك քէֆ յաւելցի յա-

նուն ինչ յանգեալ 'ի ه հէ անձայն, այն հէ փոխադրի 'ի ی էէ՝ կէրըհէյէն հանգերձ. որպէս خواجه խօճա, վարժապետ. خواجگان խօճաէկեան, վարժապետնիկ. بنده բէնտէ, ծառայ. بندگان բէնտէկեան, ծառայիկ. Իսկ որք զյանգեալն 'ի ه հէ փոխադրեն 'ի ك քեաֆ, յոր յաւելուն միւս ևս քեաֆ նուազական. որպէս بندكك բէնտէքէք, հեզ ծառայ. بندككان բանտէքէքեան, խմաստակ. Նուազականն յիրս անկենդանս լինի յաւելուածովս چه չէ, կամ چه չէ. որպէս هندوچه հինտուչէ, փոքրիկ ձմերուկ. مورچه մուրչէ, փոքրիկ մրջիւն.

Տեղական անուն կրկին է. հաւաքական և միաւոր. հաւաքականն նշանակէ զտեղին ուր բազում ատեակք իրաց գոն. և լինի այդ յաւելլով ستان սթան, زار զար, կամ سار սար. որպէս گلستان կիւլիսթան, վարդենոց. علفزار ալէֆզար, խոտաւէտ տեղի. كشتزار քէշթզար, մարգագետին. كوهسار քէօհսար, լեռնային վայր. Այլ ևս ուրեք և 'ի գործ ածի لاخ լախ. որպէս سنگلاخ սէնկլախ, քարուտ վայր. որպէս سنگستان սէնկիսթան. Իսկ ուրեք զի ستان սթան նշանակէ գաւառ բնակութեան. զորօրինակ է մեր մանրիկն Աստան. ارمنستان էրմէնիսթան, հայաստան. عربستان արէպիսթան, هندستان հինտիսթան. եւ. Միաւորն ցուցանէ զտեղին, կամ զանօթն, կամ զգործին, յորում դնի և պահպանի ինչ. և այդ լինի յաւելմամբ ձայնիդ دان տան. որպէս جامهدان ճամէտան, սապատ զգեստուց. قلمدان գալէմտան, կամ خامهدان խամէտան, կաղամար. Իսկ ևս چراگاه չէրակէահ, արօտ. چراغجا չիրաղճա, աշտանակ. خوابجا խապճա, քնոյ տեղի, անկողին.

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Յաղագս Ձևոց Անուանց.

Անուանք ըստ ձևոյն կրկին են պարզ և բարդեալ. Իսկ պարզս բազում են բարդեալ անուանք ոչ և առ միզս. զորս անցեալս յառաջիկայդ քառեակ օրինակօք.

Ա. ԿՐԿԻՆ ԳՈՅԱԿԱՆ.

آهوچشم ահու չէշմ . . . Եղջերուական, խմն քաղցրահայեաց.
پری روی փէրի րույ . . . Հրեշտակադէմ.
پری پیکر փէրի փէյքէր . . Հրեշտակատեսք.
پری رخسار փէրի րուխսար . Որոյ այտք նման են հրեշտակի.
جمشید کلاه ճէմշիտ քիւլահ . Պսակ Ջեմշիտի.
دارا حشمت տարա խաշմէթ . Ծառայ դարեհի.
زهره جبين զուհրէ ճէպին . Որոյ փայլուն է ճակատն իբրև զարուսեակ.
سيمين ساق սիմին սագ . . . Արծաթասրունք.

طوطی گفتار թութի գուֆթար . Թութակաձայն ։
غنچه لب ղօնչէ լէպ . . Վարդնաշուրթն ։
سمن بوی սէմէն պօյ . . Յասմիկահոտ ։
سمن بر սէմէն պէր . . . Յասմիկալանջք . (սպիտակալանջք) ։
سرو قد սէրվ գատտ . . . Նոճահասակ . (բարձրահասակ) ։
گلرخ գիւլրուխ . . . Վարդնայտ ։
گلروی գիւլրօյ . . . Վարդնադէմ ։
مارتن մարթէն . . . . Օձանման ։
مشکبوی միւշքպօյ . . . Մշկահոտ ։
شکرلب շէքէր լէպ . . . Քաղցրաշուրթն ։
یاقوت لب եագութ լէպ . . Յակնթաշուրթն ։
شیردل շիր տիլ . . . Առիւծասիրտ ։

Բ. ԱԾԱԿԱՆ՝ ՆԱԽԱԴԱՍ ԳՈՅԱԿԱՆԻ.

خوب روی խուպ րօյ . . . Գեղեցկադէմ ։
تشنه دل թէշնէ տիլ . . . Տենչացող ։
پاکیزه خوی փաքիզէ խօյ . Բարեմայն ։
خوشخوی խօշխօյ . . . . Քաջակիրթ ։
پاکدامن փաքտամէն . . . Անարատ, ողջախոհ ։
خوب آواز խուպ ավազ . . Քաղցրաձայն ։
خوب رایحه խուպ րայիհա . . . Հոտաւէտ, քաղցրահոտ ։
خوش الحان խօշ էլհան . . . Քաղցրաձայն ։
خوش رفتار խօշ րէֆթար . . Սիգաճեմ ։
شیرینکار շիրինքեար . . . Սիրելի, գեղեցիկ ։
شیرین دهن շիրին տէհէն . Գեղեցկաբերան ։
سیاه چشم սիյահ չէշմ . . . Սեւաչեայ ։
نیک فعال նիյք ֆիյալ . . . Բարեգործ ։

Գ. ԱՆՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.

گل افشان գիւլ էֆշան . . . Վարդացան ։
درّافشان տիւրր էֆշան . . Մարգարտացան ։
گوهرافشان գէվհէր էֆշան . Գոհարափիւռ ։
تیغ افشان թիյղ էֆշան . . . Սուսերաձիգ ։
خون افشان խուն էֆշան . . Արիւնահեղ ։
دل آزار տիլ ազար . . . Պակուցիչ, սրտաբեկ ։
جان آزار ճան ազար . . . Ոգեսպառ ։

تاب افکن	թապ էֆքէն . .	Լոյսաշունչ .
پیچ افکن	փիչի էֆքէն . .	Որմնատակաւոր .
سنک افکن	սէնկ էֆքէն . .	Քարաձիգ .
کوه افکن	քէօհ էֆքէն . .	Քակիչ լերանց .
مرد افکن	մէրտ էֆքէն . .	Մարդածախ .
عنبر آکین	անպէր ագէյին . .	Ամպերալից .
سرور آکین	սուրուր ագէյին .	Խնդամիտ .
مراد آور	մուրատ ավէր .	Կատարող փափագանաց , ըղձակատար .
دل آور	տիլ ավէր . . .	Յափշտակող սրտի , սրտառուչ .
جهان آرا	ճիհան արա .	} Բերկրեցուցիչ աշխարհի , տիեզերազարդ .
عالم آرا	ալէմ արա .	}
مجلس آرا	մէճլիս արա . .	Զարդ ակմբի .
دل آرا	տիլ արա . . .	Սրտազուարճ .
دل آرام	տիլ արամ . . .	Անդորրաւէտ , անդորրացուցիչ սրտի .
نبرد آزما	նէպէրտ ազմա .	Մարտ 'ի կռիւս .
روح آسا	րուհ ասա .	} Հանգստարարիչ հոգւոյ , հոգեխաղաղ .
جان آسا	ճան ասա .	}
کار آزموده	քեար ազմուտէ .	Փորձավարժ .
خون آلود	խուն ալուտ . .	Արիւնաթաթաւ .
غبار آلود	ղուպար ալուտ .	Փոշելից .
خطا آلود	խաթա ալուտ . .	Մեղսալից .
روح افزا	րուհ էֆզա . .	Անդորրիչ սրտի .
بهجت افزا	պէհճէթ էֆզա .	Ուրախարար , պատճառ զուարթութեան .
شهر آشوب	շէհիր աշուպ . .	Ամբոխիչ քաղաքի .
روز افزون	րուզ էֆզուն . .	Մեծացուցիչ աւուր , շքեղ .
سرافراز	սէր էֆրազ . .	Բարձրացուցիչ գլխոյ , մեծ , փառաւոր .
گردن افراز	կէրտէն էֆրազ .	Բարձրացուցիչ պարանոցի .
عالم افروز	ալէմ էֆրուզ .	} Լուսաւորիչ աշխարհի .
جهان افروز	ճիհան էֆրուզ .	}
کیتی افروز	կէյթի էֆրուզ .	}
معرکه افروز	մահրէքէ էֆրուզ .	Նահատակ մարտի .
بوستان افروز	պօսթան էֆրուզ .	Դրախտակեզ .
جهان آفرین	ճիհան աֆէրին .	Արարչագործ , աշխարհաստեղծ .
دانش آموز	տանիշ ամուզ . .	Հմուտ , տեղեակ գիտութեանց .
کار آموز	քեար ամուզ . .	Հմուտ վճռականութեան .

مژده آمیز	մուժտէ ամիզ . .	Ուրախարար, աւետաբեր :
ستم آمیز	սիթէմ ամիզ . .	Սպառնացող :
نیاز آمیز	նիյազ ամիզ . .	Աղաչաւոր :
حکمت آمیز	հիքմէթ ամիզ . .	Հրաշալի, խորախորհուրդ :
راحت آمیز	րահէթ ամիզ . .	Անդորրաւէտ :
شهد آمیز	շէհտ ամիզ . .	Լցեալ մեղու :
رنک آمیز	րէնք ամիզ . . .	Երփներանգ, խաբեբայ :
پرتو انداز	փէրթէվ էնտազ .	Ճառագայթարձակ :
وهشت انداز	վէհշէթ էնտազ .	Ահարկու, ահընկեց :
آتش انداز	աթէշ էնտազ . .	Հրաբորբոք, հրացայտ :
تیر انداز	թիր էնտազ . .	Աղեղնաւոր, նետընկեց :
ظلمت اندوز	զուլմէթ էնտուզ .	Մթին, խաւարազգաց . (մակաբերական գիշերոյ) :
عبرت اندوز	իպրէթ էնտուզ .	Օրինացուցիչ :
التفات انکیز	իլթիֆաթ էնկիզ .	Պատկառեցուցիչ :
خلوص انکیز	խուլուս էնկիզ .	Պարզասիրտ :
فتنه انکیز	ֆիթնէ էնկիզ .	Խռովարար :
خجلت انکیز	խաճլէթ էնկիզ .	Ամաչեցուցիչ :
خفقان انکیز	խաֆագան էնկիզ .	Դրդիչ սրտի :
ارشاد انکیز	իրշատ էնկիզ . .	Փրկարար :
مردم اوبار	մէրտում էվպար .	Մարդածախ :
جان آفرین	ճան աֆէրին . .	Ստեղծիչ հոգւոյ :
دل بر	տիլպէր	Գրաւեցիկ, յափշտակիչ սրտի :
سایه پرور	սայէ փէրվէր .	Ի հովանւոջ սնեալ, փափուկ :
علما پرور	ուլէմա փէրվէր .	Ջեռնմոււ վարդապետաց :
تن پرور	թէն փէրվէր .	Յղփացուցիչ մարմնոյ, մարմնասէր :
عشق باز	իշգպազ	Սիրով խաղացող, առփացող :
پوزش پذیر	փուզիշ փէզիր .	Ներողորով գթած :
ترانه پرداز	թէրանէ փէրտազ .	Երգահանիչ, քաղցրերգակ :
سخن پرداز	սուխէն փէրտազ .	Բանապաճոյճ :
نقل بند	նագլ պէնտ . .	Պատմաբան :
حیله بند	հիլէ պէնտ . .	Նենգաւոր :
عدو بند	ատու պէնտ . .	Գլխահար թշնամեաց, յաղթող :
عطر بیز	ըթր պիզ . .	Հոտաւէտ :
نادره پیرا	նատիրէ փիրա .	Յիշատակաց պատմագիր :
آسمان پیوند	ասուման փէյվէնտ .	Հասեալ մինչև յերկինս :

عالمتاب	ալէմթապ	Լուսաւորիչ ծի, (մակադրական արեւու).
دولتجوی	տէվլէթճույ . . .	Բարօրութեան ցանկացող.
گل چین	կիւլ չին	Վարդահաւաք.
شکوفه چین	շիւքիւֆէ չին .	Ծաղկահաւաք.
سخن چین	սիւխէն չին . . .	Բանաքաղ.
خیرخواه	խայր խահ	Բարեսէր.
دولتخواه	տէվլէթ խահ . .	Բարօրութեան ցանկացող.
سحرخیز	սահէր խէյզ	Կանխող ընդ առաւօտս, վաղայարոյց.
خوشخوان	խօշ խան	Քաղցրերգակ.
جهاندار	ճիհանտար	Աշխարհակալ, Թագաւոր.
نکته دان	նիւքթէ տան . . .	Նրբիմաց.
جهان دیده	ճիհան տիտէ . . .	Աշխարհատես, փորձ.
امور دیده	էմուր տիտէ . . .	Այր գործոյ.
خرده بین	խուրտէ պին . . .	Մանրադննին.
سخن ران	սիւխէն րան . . .	Բանավար.
کامران	քեամրան, քեամիւրան.	Կամօգուտ, երջանիկ.
خون ریز	խուն րէյզ	Արիւնահեղ.
شکرریز	շէքէր րէյզ	Սանիչ շաքարի.
اشک ریز	էշք րէյզ	Արտասուող.
غمزدا	ղամզիտա	Բարձող աղէտից.
ظلمت زدا	զուլմէթ զիտա . .	Սանիչ խաւարի.
رهزن	րէհզէն	Ուղկահար.
سحرساز	սէհէր սազ . . .	Դիւթիչ, հմայող.
دلسوز	տիլսուզ	Սրտակեզ.
جان شکار	ճան շիքեար . .	Որսացող սրտի.
عمرشکاف	ումր շիքեաֆ . .	Մահ, կենախույզ.
صف شکن	սաֆ շիքէն . .	Քակիչ կարգի, ճակատու, պատականիչ.
انجم شمار	էնճիւմ շիւմար . .	Ըստ թուոյ աստեղաց.
کارشناس	քեար շինաս . .	Փորձ, հմուտ.
شکر فروش	շէքէր ֆիւրուշ .	Շաքարավաճառ.
ناظر فریب	նազըր ֆիրիպ .	Որ պատրէ զտեսողն, աչնախաբ.
جگر گداز	ճիկէր կիւտազ . .	Սրտահալ.
صما گداز	սիւմմա կիւտազ . .	Բարձող աղէտից.
ضیا گستر	զիյա քիւսթէր . .	Լուսափիւռ.
عالم گیر	ալէմ կիր . . .	Աշխարհակալ.

دلکشا տիլ քիւշա . . . Ուրախարար սրտի.
کشورکشا քիշվէր քիւշա . . Յաղթական, յափշտակող գաւառաց.
اورنگ نشین էվրէնկ նիշէյն . Գահակալ, Թագաւոր.
ویرانه نشین վիյրանէ նիշէյն . Բնակող յաւերակս.
رهنما րէհնիւմա . . . Ուղեցոյց.
غریب نواز ղարիպ նիւվազ . . Հիւրընկալ.
بربط نواز պէրպէթ նիւվազ . Քնարահար.

Դ. ՄԱՍՆԻԿ ԵՒ ԱՆՈՒՆ.

هماشیان հէմաշիյան . . . Ընկեր բունոյ, կենակից.
هماهنگ հէմահէնք . . . . Զուգաձայն.
همبزم հէմպէզմ . . . . Տնակից, յարկակից.
همبستر հէմպիստէր . . . Անկողնակից.
همدم հէմտէմ . . . . . Համշունչ, ընկեր.
همراه հէմրահ . . . . Ուղեկից.
همسایه հէմսայէ . . . . Որ ընդ նմին հովանեաւ վայելէ, մերձաւոր.
همخانه հէմխանէ . . . . Տնակից, ընակից.
ناامید նա ումիտ . . . . Յուսահատ, անյոյս.
نابینا նա պինա . . . . Կոյր.
نامعلوم նա մա՛լում . . . Անծանօթ.
کمبها քէմպէհա . . . . Անպիտան.
کمخرد քէմ խիրէտ . . . Սակաւագետ, տգետ.
بی ایمان պի իման . . . Անկրօն.
بی تأمل պի թէէ՛մմիւլ . . Անխորհուրդ.
گمراه կիւմրահ . . . . Ապաուղի.

ԳԼՈՒԽ. ԺԳ.

Յաղագս Թուականաց.

Բացարձակ Թուականքն են առաջինկայքդ.

١ یک եէք . . . . Մի.
٢ دو տիւ . . . . Երկու.
٣ سه սէ կամ սէ . . . Երեք.
٤ چهار չէհար և چار չար . Չորս.
٥ پنج փէնճ . . . . . . Հինգ.

	شش	շէշ	Վեց.
	هفت	հէֆթ	Եւթն.
	هشت	հէշթ	Ութ.
۹	نه	նիւհ	Ինն.
۱۰	ده	տէհ	Տասն.
۱۱	یازده	եազտէհ կամ یازده եանզտէհ .	Մետասան.
۱۲	دوازده	տիւվազտէհ . . .	Երկոտասան.
۱۳	سیزده	սիզտէհ	Երեքտասան.
۱٤	چهارده	չէհարտէհ . . .	Չորեքտասան.
۱٥	پانزده	փանզտէհ . . .	Հնգետասան.
۱٦	شانزده	շանզտէհ . . .	Վեշտասան.
۱۷	هفده	հէֆտէհ	Եւթնեւտասան.
۱۸	هشده	հէշտէհ և هژده հէժտէհ .	Ութեւտասան.
۱۹	نوزده	նիւզտէհ, և նիւվզտէհ .	Իննեւտասան.
۲۰	بیست	պիյսթ	Քսան.
۲۱	بیست یک	պիյսթ եէք . . .	Քսան և մի.
۲۲	بیست و دو	պիյսթիւ տիւ . .	Քսան և երկու.
۳۰	سی	սիյ	Երեսուն.
٤۰	چهل	չէհէլ	Քառասուն.
٥۰	پنجاه	փէնճահ	Յիսուն.
٦۰	شست	շէշթ և شصد շասթ .	Վաթսուն.
۷۰	هفتاد	հէֆթատ	Եօթանասուն.
۸۰	هشتاد	հէշթատ	Ութսուն.
۹۰	نود	նիւվէտ	Իննսուն.
۱۰۰	صد	սատ	Հարիւր.
۲۰۰	دوصد	տիւսատ և دویست տիւվիյսթ .	Երկերիւր.
۳۰۰	سیصد	սիյսատ	Երեքհարիւր.
٤۰۰	چهارصد	չէհար սատ . . .	Չորեքհարիւր.
٥۰۰	پانصد	փանսատ	Հինգհարիւր.
۱۰۰۰	هزار	հէզար	Հազար.
۱۰۰۰۰	ده هزار	տէհ հէզար . . .	Տասն հազար, բիւր.
۱۰۰۰۰۰	صد هزار	սատ հէզար կամ لک լէք .	Հարիւր հազար.

Օրինակի է, զի առ պարսս մէջ նախադասի մեծագոյն թիւն քան զփոքրն, բերել զմեծս, եղեալ բաղհիւսական շաղկապով, կամ առանց այնր. զոր զթիւդ 1826 ընթեռնու պարսիկն هزار هشتصد بیست و شش հէզարի հէշթսատի պիյսթիւ
շ

շէշ։ Գիտել արժան է և զայս․ զի Թուականն անուանք պարսից ոչ հոլովին․ այլ նախադասաբն անուանցն Թուելոց, որք բազում անգամ գնին յեզականն․ զոր دوطرف տիւ թարէֆ, երկու կողմն․ միայն ունին զյոգնականն هزاران հէզարան․ հազարք։

Դասականք յանգեալք ՚ի ը մ, նախադաս ունելով զ ըւմն։

یکم	եէքիւմ կամ եէքէմ نخستين նիւխիւսթին․	Առաջին։
دوم	տիւվիւմ . . .	Երկրորդ։
سوم	սիւվիւմ	Երրորդ։
چهارم	չէհարիւմ . . .	Չորրորդ։
پنجم	փէնճիւմ	Հինգերորդ։
ششم	շէշիւմ	Վեցերորդ։
هفتم	հէֆթիւմ . . .	Եօթներորդ։
هشتم	հէշթիւմ . . .	Ութերորդ։
نهم	նիւհիւմ . . .	Իններորդ։
دهم	տէհիւմ . . .	Տասներորդ։
بيستم	պիսթիւմ . .	Քսաներորդ։
بيست ويكم	պիսթիւ եէքիւմ կամ եէքէմ․	Քսաներորդ առաջներորդ։
سيم	սիյիւմ	Երեսներորդ։
شصتم	շասթիւմ . . .	Վաթսներորդ։
صدم	սատիւմ . . .	Հարիւրերորդ։
صد ويكم	սատիւ եէքէմ․	Հարիւրերորդ առաջներորդ։
دويستم	տիւվիսթիւմ․	Երկերիւրորդ։
سه صدم	սիսատիւմ . .	Երեքհարիւրորդ։
هزارم	հէզարիւմ . .	Հազարերորդ։
دو هزارم	տիւ հէզարիւմ․	Երկուհազարերորդ։

Նոյնպէս խառն և վասն այլոց։

Յաւելուած երբեմն ՚ի Թուականսն ی եէ․ զոր دويى տիւէոմի, երկրորդ․ سيومى սիւէոմի, երրորդ․ և երբեմն ين էյն․ զոր چهارمين չէհարիւմէյն․ پنجمين փէնճիւմէյն, ևն։

Սմակբայս Թուականս յօրինեն պարսիկք կամ յոգնականաւ բացարձակ Թուականաց, զոր և կրկնեն․ զոր يكان եէքեան և يكان يكان եէքեան եէքեան, խուռն բաժանչաբար․ چهاران چهاران չէհարան չէհարան, չորեքին․ և կամ զեզականն կրկնելով․ զոր يك يك եէք եէք․ և բազում անգամ ընդ մէջ արկանեն զաւագ ا էլիֆ․ զոր يكايك եէքեայեք, խուռն բաժանչաբար։ Նոյնպէս ընդ մէջ արկանեն և ، պաս․

[illegible] دوم, տիւ-ըւում, երկրորդ, կրկին. և կամ յաւելուն ی էէ. որ دوی [illegible], երկրորդ.

Այլ Թուականս համարին և բառքս یک էէք, یکتا էէքթա, ساده սատէ, جرید ճէրիտէ, պարզ. دو տիւ-ըա, կրկին. سه սէ-ըա, երեքկին. دوچندان տիւ չէնտան, կրկին. سه چندان սէ չէնտան, եռապատիկ. یک بار էէք պար, یکی էէկիյ, միանգամ. دو بار տիւ պար, երկիցս. سه بار սէ պար, երիցս. بسیار بار պիսեար պար, բազմիցս, բազում անգամ.

Ի՛ գործել առ պարս կողմութիւն Թուականաց՝ նախադասելով պարզագէս գոյական անուանց զԹուականն. որ سه سر սէ սէր, երեք գլխի. چهارپا չէհար պա, չորքոտանի. پنج ضلع փէնճ ֆէհլը, հնգակողմեան. Այլ և գոյականք՝ որոց յարեալ 'ի Թուական անուանս բացարձակս՝ լինին ածական, ունելով 'ի յանգին զասուն ه հէ, և յառաջ քան զայն ձէրհէ. որ شش سال շէշ սալ, վեց ամք. شش ساله կամ شش ساله շէշ սալէ, վեցամեայ. یک تن էէք թէն, մի մարմին. یک تنه էէք թէնէ, միամարմին, միակ. Ի վերայ այսր ամի՝ վերացեալս կոչեն զնոսին՝ յաւելլով 'ի վերջ զվանկդ کی կիյ, որ شش سالکی շէշ սալէկիյ, վեցից ամաց. چهل سالکی չէհէլ սալէկիյ, քառասնամեայ հասակ. Դարձեալ և այս. یک روز درمیان էէք րուզ տէր միան, յիւրաքանչիւր վաղուեան աւուրն, յերկրորդ աւուրն.

ԳԼՈՒԽ · ԺԴ ·

Յաղագս Մակբայից և Նախադրութեանց.

Փոխանակ որակական մակբայից 'ի վար արկանեն պարսիկք զսոսկ ածականս. որ خوب խուպ, գեղեցիկ, գեղեցկապէս. خوش խօշ, բարի, բարւոք. بد պէտ, չար, չարապէս. راست րասթ, ուղիղ, ուղղութեամբ. Կազմեն երբեմն և յաւելուածով մասնկանս انه անէ. որ دوست տօսթ, բարեկամ. دوستانه տօսթանէ, բարեկամաբար. پدرانه փէտէրանէ, հայրաբար.

Քանակութեան մակբայք նոյն են ընդ նոյնանշան անուանս. որ بسیار պիսեար, բազում. اندک էնտէք, սակաւ.

Տեղական մակբայք են.

اینجا ինճա · Աստ.
آنجا անճա · Անդ.
کجا քիւճա · Ո՞ւր.
آنجاکه անճաքէ · Ուր.
هیچ جا հիչճա · Ոչ ուրեք.

هیچ جانه հիչ ճանէ . . . Ոչ ուրեք.
آنجا اینجا անճա ինճա . . Աստ և անդ.
هرجا հէրճա . . . . } Ընդ ամ կողմն.
هرسوی հէր սուէյ . . } Ընդ ամ կողմն.
هرکجا հէր քիւճա . . . Ուր և իցէ.

بالا պալա . . . . . Ի վեր ։
زیر զիր . . . } Ի վայր ։
فرو ֆէրու . . . }
زیروبالا զիրու պալա . Ի վեր և 'ի վայր ։
درون տէրուն . . . Ներքոյ ։
بیرون պիրուն . . . Արտաքոյ ։
پیش փիշ . . . . Առաջի ։
پس փէս . . . . . Յետոյ ։
در پیش տէր փիշ . . Յառաջագոյն ։
در پس տէր փէս . . Յետոյ ուրեմն ։
نزدیک նէզտիք . . Մերձ ։
دور տուր . . . . Հեռի ։
چپ وراست չէփու րասթ . Յաջմէ յահեկէ ։
بکجا պէքիւճա . . Յո՞ր կողմն ։
باینجا պէինճա . . Այսր ։
بآنجا պէանճա } Անդր ։
بدانجا պէտանճա }
ازکجا էզքիւճա . . Ուստի ։
ازاینجا էզինճա . . Աստի ։
ازآنجا էզանճա . . Անտի ։
ازبالا էզ պալա . . . Ի վերուստ ։

Ժամանակական մակբայք են .

كی քէյ . . . . . . Յորժամ ։
حالیا հալիյա . . . }
اکنون էքնուն . . . } Այժմ ։
کنون քէնուն . . . }
هنوز հէնուզ . . . . Առդ իսկ ։
هماندم հէմանտէմ . . . Վաղվաղակի ։
پارسال փարսալ . . . . Յանցեալ ամի
پیرارسال փիրարսալ . . . Երկամօք յառաջ ։
دی տիյ և دی روز տիյրուզ . Յերեկն ։
پرندوش փէրէնտուշ . } Յեռանդն ։
پریر փէրիր . . . }
دوش տուշ . . . . . Ընդ երեկս ։
امروز էմրուզ . . . . Այսօր ։
امشب էմշէպ . . . Յայսմ գիշերի ։
بامداد պամտատ . Վաղիւ ընդ առաւօտն
شام շամ . . . . Յերեկոյն ։
فردا ֆէրտա . . Վաղիւ ։
هرروز հէր րուզ . . Հանապազորդ ։
روزبروز րուզ պէրուզ . Օր յօրէ ։
سال بسال սալ պէսալ . Ամ ըստ ամէ ։
هموار հէմվար . . Հանապազ ։
شب وروز շէպուրուզ . . Զտիւ և զգիշեր
هماندم հէմանտէմ . . Նոյն ժամայն ։
دیر տիր . . . Անագան ։
تا թա . . . . . Մինչև ։
بعدازآن պա՛տ էզան . Յետ այնորիկ ։

Հարցական մակբայք .

چرا չէրա . . . . . Ընդէ՞ր ։
چه سبب չէ՛ սէպէպ . . Ի՞ր պատճառաւ ։
چون չուն . . . Որպէս ։
چند չէնտ , چندان չէնտան . Որչափ ։

Ստորադասական և Բացասական մակբայք ։

بل պէլ . . . . }
بلی պէլէյ . . . } Այո , այդպէս է ։
آری արէյ . . . . }
بی گمان պիյ կիւման . . Անտարակոյս ։
بدرستی պէտիւրիւսթիյ . Յիրաւի ։
بسروچشم պէսէրու չէշմ . Մտադիւր ։
نه նէ . . . . . . Ոչ ։
هیچگونه نه հիչկիւունէ նէ . Ոչ իւիք , բնաւ ոչ ։

Ցուցական մակբայք .

اینک ինէք , և آری արէյ . Ահա ։

Թուական մակբայք ։

باری պարի . . . . } Միանգամ ։
یک بار էքպար . . . . }
دو بار տուպար . . . . Երկիցս ։
چند بار չէնտ պար . . . Քանիցս ։
چندان بار չէնտան պար . . Յաճ նուագի ։
بسیار بار պիսեար պար . . Բազում անգամ ։

بارها պարհա . . Երբեմն ։
قلیل بار գալիլպար . Սուր ուրեմն ։
باز պազ . . } Դարձեալ,
هم հէմ . . } կրկին անգամ ։
نیز նիզ . . }

Բաղձական մակբայք ։

کاش քեաշ, کاشکی քեաշքի, և کاش քեաշա . Երանի՜ թէ ։

Արգելական մակբայք ։

مباد մէպատ . . . . } Մի՛, քաւ լիցի ։
مبادا մէպատա . . . }

زنهار զինհար . Զգոյշ լեր ։

Երկբայական մակբայք ։

شاید շայէտ . . . . }
شاید که շայէտ քի . . . } Գուցէ, Թերևս ։
مگر մէկէր . . . . }
یا եա . . . . Կամ, արդեօք ։

Նմանական մակբայք ։

چو չու, چون չուն . Իբր, որպէս, որովհետև ։
همچون հէմչուն . . . } Իբրու, իբրև, որպէս ։
چنانچه չէնանչէ . . }
چنانکه չէնանքի . . . } Զորօրինակ ։
همچنانکه հէմչէնանքի . }
اینچنین էյնչէնին . . }
همچنین հէմչէնին . . } Նոյնպէս ։
همچنان հէմչէնան . . }
آن طور ան թաւր . . . . Նոյնու օրինակաւ ։
آنچنان անչէնան . . . . Նոյնպէս ։

Հաւաքական մակբայք ։

باهم պահէմ, և بهم պէհէմ . Միանգամայն, միահաղոյն ։

Զատական մակբայք ։

تنها թէնհա . . . . }
بتنها պէթէնհա . . } Միայն, առանձին ։
همین հէմին . . . . }
جداگانه ջուտագեանէ . . Առանձին, զատաբար ։

Ձա

Նախադրութիւնք պարսից յարին յուղղական անուանս և 'ի դերանուանս և 'ի զանազան հոլովս ձևացուցանեն զնոսա, ըստ յետագայ օրինակացդ.

از էզ կամ ز զ, նախադրութիւն է բացառական հոլովոյ. որ ازآن էզ ան-ծա, 'ի անդուստ անտի. ازهمه էզ հէմէ, 'ի սոցանէ ամենեցուն, կամ քան զամենեսեան զսոսա.

با բա, նախադրութիւն է գործիական հոլովոյ. որ با تو բա թու, ընդ քեզ. با او رفتم բա ու ռէֆթիմ, գնացի ընդ նմա.

به պէ, զատաբար կամ ب պ կից գրեալ, նշանակէ՝ 'ի, յ, ց, առ. իբրև նախդիր տրական հոլովոյ. որ بحصار رفتم պէհիսար ռէֆթիմ, գնացի 'ի պարիսպն. بدان کفت պէտան կէֆթ, առէ ցնա. Այլ և ևս իբրու նախդիր ներգոյական հոլովոյ՝ նշանակելով զտեղի և զժամանակ. որ بشهر است պէշէհր էսթ, 'ի քաղաքի է. بوقت خاموشی کفتن կէֆթէն պէվագթի խամուշի, խօսել 'ի լռութեան ժամանակի.

بر պէր և ابر էպէր, 'ի, վեր, ըստ. այս նախադրութիւն կազմէ ըստ իւրաքանչիւր բայից զանազան հոլովս. որ برمن պէր մէն, 'ի վերայ իմ. برمنوال مشروح պէր մինվալի մէշրուհ, ըստ վերոգրեալ օրինակի. برسيد պէր ռէսիտ, 'ի վերայ եհաս, խելամուտ եղև. برموجب فرمان شاهى պէր մուճիպի ֆէրմանի շահի, ըստ տրութեան հրամանին. برکرفت պէր կիրիֆթ, վերընկալաւ, ընկալաւ.

بى պի, առանց. նախադրութիւն է սեռական հոլովոյ. որ بى هنر պի հիւնէր, առանց ճարտարագիտութեան.

پيش փիշ, յառաջ, առ. پس փէս, յետոյ. ուր բայք լինիցին վ՟ ժամանակի՝ յոլովանգամ բացառականի յօդիւ կազմի, որ 'ի մեզ՝ քան նախադրութեամբ բացառի. որ پيش ازين փիշ էզ ին, յառաջ քան զայս ժամանակ. پس ازجنك փէս էզ ճէնկ, յետոյ քան զպատերազմ.

در տէր, 'ի, յ, վասն. որ درآن روز տէր ան րուզ, յայնմ աւուր. دراخلاق درويشان տէր էխլագի տէրվիշան, յաղագս սովորութեանց միանձանց.

فرو ֆիրու կամ فرود ֆիրուտ, 'ի վայր. Յատկապէս անուն է սա, որպէս և յետագայքդ, որպէս և բազումք 'ի յառաջադրուանց. յաղագս որոյ 'ի բաղդատութեան ընդունին յինքեանս ի սուղ. որ نزد նէզտ, առ. نزد من նէզտի մէն, առ իս. زير զիր, 'ի ներքոյ. پهلوى փէհլուի, մերձ, առ. سوى սուի, 'ի կողմն, մերձ. ميانى միանի, 'ի մէջ, 'ի միջի. براى պէրայ, ازبراى էզ պէրայ, بجهت պէճիհէթ, بواسطه պէվասիթէ, վասն, սակս. ازجهت էզ ճիհէթ, ازبهر էզ պէհրի, վասն: Այսուհետև զի այլ ևս նախադրութիւնք յաւելեալ լինին 'ի վ՟ր սոցա. որ درميان տէր միանի, 'ի մէջ. ازبهر ايشان էզ պէհրի իշան, վասն նց. ازبراى خدا էզ պէրայի խուտա, վասն այ. ازفرو էզ ֆիրու, 'ի սորէ, 'ի ներքուստ. ازنزد او էզ նէզտի օ, 'ի նմանէ.

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

Յաղագս Շաղկապի և Միջարկութեան.

Շաղկապք են՝ , վէ, և. هم հէմ, և, եւս. نیز նիզ, նաև. یا եա, կամ. لیکن լէքէն, لیک լէք, բայց, այլ. بل պէլ, بلکه պէլքէ, բայց, մանաւանդ. اگرچه էկէրչէ, گرچه կէրչէ. باآنکه պա անքի, թէպէտ և. هرچند հէր չէնտ, هرچندکه հէր չէնտքի, թէև, թէպէտ և. اما էմմա, բայց. اگر էկէր, گر կէր, և ار էր, եթէ, թէ. وگر վէկէր, ور վէր, թէև. ورنه վէրնէ, مگر մէկէր, մինչև, եթէ ոչ. جز ճիւզ, بجز պիճիւզ, բայց ի. بنابرین պինապէրին, այսու օրինակաւ. پس բէս, արդ, ուրեմն. که քի, զի, որ. زیرا զիրա, զիրա զի, վասն զի. ازآنجاکه էզ անճաքի, վասն զի, որովհետև. چونکه չունքի, քանզի. تا թա, کتا քի թա, զի, որպէս զի.

Ըստ կցական շաղկապդ, վաւ՝ բազում անգամ հնչի ուու, այսինքն վէ՝ յետ ձայնաւորի կամ ի սկիզբն պարբերութեան. իսկ ու՝ կամ ո՝ յետ բաղաձայնի. որպէս بیگانه وآشنا պիկանէ վէ աշնա, ծանօթ անծանօթ. خرید وفروخت խարիտ ու ֆէրուխտ, գնելն և վաճառելն, առևտուր. شیروشکر շիր ու շէքէր, կաթն և շաքար.

Միջարկութիւնք պարսկաց են՝ ای էյ, یا եա, آیا այա, ով. دریغ տէրիղ, ափսոս, دریغا տէրիղա, աւաղ. اه ահ, ահ. وای վայ, վա՜յ.

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Յաղագս Բառդասութեան Ոճոյ.

Ի պարսս սովորութիւն է յառաջադաս դնել զածականն գոյականին, և յոլովութեան յաւելուլ ի սուղ. որպէս برشیرین պէր շիրին, պտուղ քաղցր. كتاب بزرگ քիթապը պիւզիւրգ, գիրք մեծ. Սոյն է սակս վասն յարաբերականութեանց. որպէս ایام گذشته էյյամը կիւզէշթէ, օր անցեալ կամ անցեալ: Այսպէս և վասն դերանուանց. որպէս پدرمن պէտէրի մէն, հայր իմ: Իսկ յանուանս որք յանգին ի ձայնաւորս, կամ յերկուս տառս յայտնիս՝ ا էլիֆ, վաւ՝ ی եէ, և կամ ի ه հէ անձայն. միշտ գրեն ուղղական զտառադ՝ ی ե, կամ ء է. սակայն այսու զանազանութեամբ, զի ی եէ դնեն ի բառս յանգեալս ا էլիֆ կամ و վաւ. իսկ հէմզէ դնեն յանուանս յանգեալս ի ی եէ, կամ ه հէ. որպէս پارسای آگاه փարսայը ակահ, ճգնաւոր իմաստուն արթուն. ایلچی بزرگ իլչիյի պիւզիւրգ, դեսպան մեծ. رفتار نیهوی

Չեհրէի զիպալար, կամաւ գեղեցկաձեւ · میوهٔ شیرین Մեյվէի շիրին, պտուղ քաղցր ։

Այլ միանգամ ազատ և մեկին իցէ սեռական հոլովն, նախադասի անուանն՝ մասնիկն از էզ · ըստ այսմ յաւելու քաղաք Թագաւորի, առեն պարսիկք شهر پادشاه շէհրի փատիշահ · իսկ առ հարցումն, որոյ է այս քաղաք՝ این شهر کی است քիրաստ էզ շէհր, զպատասխանին արձակաբար առնեն՝ از پادشاه էզ փատիշահ, Թագաւորի · վասն զի ՚ի դիմին արձակ է սեռականն ։

Ի հոլովեալ անուանս՝ յետադասի ածականին մասնիկն կամ յօդն իւրաքանչիւր հոլովոց · որպէս ایلچی بزرگ را گفت էլչիյ պիւզիւրքրա կիւֆթ, դեսպանին մեծի ասաց · آن میوهٔ شیرین را بجورد ան մէյվէի շիրինրա պիւխօրտ, զայն պտուղն քաղցր կերաւ · کتاب پدر خود را آورد քիթապի փէտէրի խօտրա ավիւրտ, զգիրս հօրն իւրոյ եբեր ։

Ի բազմաւորականսն՝ յոգնականացուցիչ նշանն մակադրի ՚ի գոյականն, և ածականն միայն եզական · որպէս میوههای شیرین մէյվէհայի շիրին, պտուղք քաղցունք կամ քաղցր ։ Իսկ ՚ի հոլովեալս առի دوستان قدیم را گفتم տօսթանի գատիմրա կիւֆթէմ · բարեկամացն վաղնջականաց ասացի ։

Սակայն քանզի ներկայ և անցեալ ընդունելութիւնք յանգին ՚ի ه հէ անձայն, կամ Թէ՝ յանգին յեա ֆէթհէի, ուր են և բազում անուանք, բազմաւորականն սոցա առնեցուն ձևանայ յանգիւս ان ան, ընդ մէջ ունելով զատաղ گ կէֆ · որպէս شناسنده շինասէնտէ, գիտող · شناسندگان շինասէնտէկեան, գիտողք · دارنده տարէնտէ, ունող · رندکان, տարէնտէկեան, ունողք · رفته րէֆթէ, անցեալ, վախճանեալ · رفتگان րէֆթէկեան, անցեալք, վախճանեալք · فرستاده ֆիրիսթատէ, հրեշտակ, պատգամաւոր · فرستادگان ֆիրիսթատէկեան, հրեշտակք, պատգամաւորք ։

Այլ միանգամ ածականն նախադաս իցէ գոյականին՝ համարի այն բարդեալ անուն, և առանց յաւելուածոյ սուղ ի ատառի՝ քէսրէն երկուքն ՚ի միասին իբրև մի բառ, և նոր նշանակութիւն ունին · ըստ այսմ روی خوب րույի խուպ, իմանի՝ գեղեցիկ դէմք · իսկ առեալ خوب روی խուպ րույ, իմանի գեղեցկադէմ ։

Ցուցական դերանուանք՝ նախադաս դնին գոյականին · որպէս این مرد ին մէրտ, այս այր · آن زن ան զէն, այն կին · از این جانب էզ ին ճանիպ, յայսմ կողմանէ ։ Իսկ ուր յարեսցին ՚ի բազմաւորական անուանս, ընդեանք միայն եզական · որպէս این آدمان آمدند ին ատէմեան ամէտէնտ, այն արքն եկին ։ Այլ Թէ ցուցականքն առանձին իցեն և զօրութ ունիցին զգոյականն, յայնժամ ընդեանք յոգնակի դնին · որպէս اینان آمدند ինեան ամէտէնտ, նոքա եկին ։

Ոլորութիւն է պարսից բազում ուրեք ՚ի վար արկանել զգոյական անուանս, զանեռևոյթս և զընդունելութիւնս արաբացւոց · որպէս رجوع کردن րիւճու քէրտէն, դարձ առնել · ترتیب دادن թէրթիպ տատէն, կարգաւորել · اقرار کردن իգրար քէրտէն, խոստովանել · انتظار ساختن ինթիզար սախթէն, ակնունել · منتظر شدن մունթէզիր

[illegible] , որի նշանակ լինել ։ Սակայն զանազանեալ դրականն՝ յանգմանց ’ի ն եւ [illegible] , կամ փոխեն ’ի ت եւ տրական , կամ թողեն զայն եւս , ինչ անձայն , [illegible] յետոյ դնելով ․ քանզի աւելն تو հաւանելեր , փոխանակ تو پد , զօրութիւն ․ گد دید , փոխանակ گد دیدی , առաւելոյ ․ مخلط լուսոյ , փոխանակ առելոյ مخلط լուսոյն , ըմբռնել ահան , վարկեան ։

Բազմապատկական թուականք բաղդում այն է՝ զի նախադասին քան զգալականն յեղականին ․ որպէս صد کس սատ քէս , հարիւր մարդ ․ صد هزار سال սատ հէզար սալ , հարիւր հազար կանկառ ։ Իսկ ուրեք և այսպէս , թէպէտ զուտ ուրեմն ․ دومردان տու մէրտան , երկու մարդք ։

Սորաբացւոց գլականն անուանն համարին պարսիկք եւս եզակի , և ըստ նմին կանոնի համաձայնեցուցանեն ընդ բայից և ընդ ածականաց ․ որպէս از آمدن بهار از رفتن دی اوراق حیات ما میگردد طی էզ ամէտէնի պէհար էզ րէֆթէնի տէյ էվրագ հաեաթի մա միկէրտէտ թայի , գալստեամբ գարնան , և գնալով ձմերան՝ տերեւք կենաց մերոց լոյժ անցանեն ․ յորում اوراق էվրագ , որ յոգնականն է բառիդ ورق վարագ , տերեւ , համաձայնի ընդ եզականին میگردد միկէրտէտ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Յաղագս Բաղդատութեանց Բայից ։

Տէր բային բաղդում այն է , զի նախադասի քան զբայն , և համաձայնի ընդ նմա թուով և դիմաւ ․ որպէս هرکه بدان نشیند نیکی نبیند հէրքի պէտան նիշինէտ նէքի նէպինէտ , որ ոք ընդ չարս բազմի , զբարին ոչ տեսցէ ։ Իսկ եթէ երկու կամ բազում անուանք լինին տէր բայի՝ եզական բայիւն ․ որպէս هنر و فضل ضایع است հունէր ու ֆազլ զայի էսթ , ճարտարութիւն և առաքինութիւն կորուսեալ է ․ փոխանակ գրելոյ ضایع اند զայի էնտ , կորուսեալ են ։

Ի պարբերութեան երկուց կամ բազում անդամոց , որոց մարթ իցէ կատարել օժանդակ բայիւ , յառաջնումն դնի ներգործութ օժանդակ բայ , և յերկրորդումն զօրութբ իմանի ․ որպէս مضرت تعجیل بسیارست و منفعت صبر و سکون بیشمار մազըրրէթի թաճիլ պիսեարէսթ վէ մէնֆաաթի սապր վէ սուքուն պիշումար , վնասք շտապութեան բազում են յոյժ , իսկ օգուտ համբերութեան և հանդարտութեան անթիւ ։ Ի դմին յայտ յերկրորդում անդամի պարբերութեն զօրութբ է իմանալ երկրորդանգամ զօժանդակ բայն است էսթ , որ بیشمارست պիշումարէսթ , անթիւ է ։

Աւր բանք լինիցին վասն սաստկութեց , անդ կարգի բանն եզական բայիւ , և սեռականաւ را րա ․ որպէս این کتاب کراست ինքիթապ քիրաստ , որո՞յ է այս գիրք ։ Իսկ զի Է պարսից մեւս եւս բայ եւս գտնին ուրիմ , այն է استن , [illegible] , զայն

ծէ

'ի վեր արկանեն յիմ՛ սեղիս՝ ըստ օրինակի այլոց լեզուաց , զի ասեն՝ آن پادشاه پسری داشت صاحب فراست ան փատիշահ փիսէրի տաշթ սահիպ ֆիրասէթ , այն թագաւոր որդի ունէր՝ ձոխացեալ իմաստութբ . چه حال داری չէ հալ տարի , կամ 'ի յոգնականն چه حال داريد չէ հալ տարիտ . ո՞րպիսի վիճակ ունիս , կամ ունիք . այսինքն ո՞րպէս կաս , ո՞րպէս կայք .

Նոյն յետ բայից خواستن խասթէն , կամել . և توانيدن թիւվանիտէն , կարել . գուցէ այլ բայ , բազում ուրեք նոցա յետին ن նուն աներևութի զանց լինի . զք خواهم رسيد խահէմ րէսիտ , հասից . որում պարտ էր լինել րէսիտէն . نتوانكرد նէթիւվանէսթ քէրտ , ոչ կարացէ , կամ ոչ կարէ առնել , որ լինելոց էր քէրտէն .

Աներգործական բայք պարսից սովորաբար խնդիր առնուն 'ի հայցական հոլով՝ որոշեալ را րա մասնկամբ , կամ անորոշ իբրև ուղղական , ըստ կարգ. բանից եւրէ . զք مادر را شنيدم մատարիրա շինիտէմ , լուայ վասն ուրումն (կամ լուայ զոք) թէ մեծատուն իցէ . اگر آن ترك شيرازي بدست آرد دل مارا էկէր ան թիւրքի շիրազի պէտէսթ արէտ տիլի մարա , եթէ այն թուրքն շիրազցի զսիրտ մեր ընդ ձեռամբ իւրով ունիցի . خانه' اورا كسي نديدي دركشاده و سفره' اورا سركشاده խանէի օրա քէսի նէտիտի տէր քիւշատէ վէ սուֆրէի օրա սէր քիւշատէ , զտուն նր ոչ ոք տեսցէ բացեալ , և ոչ զսեղան նր պատրաստեալ . Իսկ ուր անորոշ իցէ հայցականն՝ զանց առնեն զմասնկանն را րա , ոչ 'ի մեզ սովորութի է թողուլ զնախդիրն զ . զք دعا كردن տուա քէրտէն , աղօթս առնել . چام پركردن ճամ փիւր քէրտէն , բաժակ լնուլ .

Մանք առնուն խնդիր 'ի տրական հոլով , ոչ كردن քէրտէն , دادن տատէն , طالب شدن թալիպ շիւտէն , ևն . զք يارا را خبر كرد եարարա խապէր քէրտ , ընկերացն ազդ արար . مبلغ خطير به او داد մէպլէղի խաթիրի պէ օ տատ , արծաթ բազում նմա ետ .

Մանք 'ի բացառական , որպիսի են ترسيدن թէրսիտէն , گذاريدن կիւզարիտէն . զք از خدا ترسيدن էզ խիւտա թէրսիտէն , յայ երկնչել . از آتش نهان ميترسم էզ աթէշի նիհան միթէրսէմ , 'ի հրոյն թագուցելոյ երկնչիմ .

Ընդունելութի մեր յանգեալ 'ի լի , բացառին և պարսիկք նոյն օրինակ , յաւելլով ی էէ յաներևոյթն հանդերձ նախընթաց թէօրէ . զոր օրինակ كشتني քիւշթէնի , սպանանելի . مردني մէրտէնի , մեռանելի . آمدني ամէտէնի , գալոց , գալի . آويختني աւիխթէնի , կախելի .

ԳԼՈՒԽ . ԺԲ .

Յաղագս Բաղդատութեան Անուանց .

Զուգաւորիչ մասնկունք որոց գործ է ցուցանել զհցորդութի , զպայմանս , զպատճառս , և զոր այլևս , խնդրեն միշտ 'ի վեր արկանել զստորադասական կամ

Ստորադասական եղանակ բայից. Որ(պէս) گر بدانستمی که فرقت تو اینچنین صعب باشد و دلسوز از تو دوری نجستمی یکدم و ز تو غایب نبودمی یکروز կէր պէտանիսթէմի քի ֆիրգաթի թու ինչնին սաապ պաշէտ վէ տիլսուզ էզ թու տուրի նէճուսթէմի եէքտէմ վէ զի թու ղայիպ նէպուտէմի եէքրուզ. Եթէ գիտէի թէ անջատումն և հեռաւորութիւն քո այսչափ վիշտս բերէր ինձ և հեծութիւն, բնաւ ոչ յօժարէի ՚ի բացեայ կալ ՚ի քէն և ոչ օր մի.

Մաղթողական բայս՝ մասնիկքն ներկայ ժամանակին ی իյ, և همی հէմի՝ զետեղին ընդ մէջ ածականին կամ գոյականին, և ընդ մէջ օժանդակ բային. Որ(պէս) بری کنم պէրի քիւնէմ, լինիմ. ترهمی سازی թէրէհհումի սազի, խնամասցուցանես.

Յորժամ անջատի բայն յածականէն իւրմէ, կամ ՚ի գոյականէն՝ ընդ որում բաղադրեալ և մի բառ եղեալ էր, և մտանեն ընդ մէջ նշ այլ բառք. Որ(պէս) صبا بلطف بگو آن غزال رعنارا که سر بکوه و بیابان تو داده ما را սապա պէլութֆ պիւկու ան ղազալի ռաանա րա քի սէր պէքուհ ու պիյապան թու տատէ՝ մարա. Ով զեփիւռ յուշ արա քաղցրութեամբ այծեմանն այնմիկ թէ ՚ի լերինս և յանապատս բացօթեայ արարեր զմեզ. Աստ ընդ մէջ բառիցդ سر սէր, և داد տատ, մտեալ են երեք բառք.

Աղաղակութիւնք և միջարկութիւնք՝ նախադասին անուանց թէ ուղղականք իցեն. Որ(պէս) از آن جا էզ անճա, ՚ի անդուստ անտի. یا تو եա թու, ընդ քեզ. یارمن եարի մէն, ՚ի միրայ իմ. ای شهریار էյ շէհրիյար, ով թագաւոր.

Ռամկական խօսս առնուն է պարսից խօսիլ ընդ երեսս յերկրորդ դէմս եղականին تو թու, դու. Որ(պէս) چه حال داری չէ հալ տարի, ո՞պէս ես. Այլ բազում անգամ փոխեն և երկրորդ դիմաւն յոգնականին شما շումա, դուք. Որ(պէս) از کجا تشریف آوردید էզ քիւճա թէշրիֆ ավուրտիտ, ուստի եկիք. Նա՝ ուրեք զի և զերրորդն ՚ի վեր արկանեն՝ պատուոյ աղագաւ. Որ(պէս) سرافراز فرمودند սէրֆէրազ ֆէրմուտէնտ, պատուեցին զիս, իմս պատուեցիք فرمودید ֆէրմուտիտ. پادشاه اورا دادند փատիշահ օրա տատէնտ, թագաւորին նմա ետուն. փոխանակ գրելոյ داد տատ, ետ. وزیر خواهند آمد վէզիր խահէնտ ամէտ, վեզիրն եկեսցեն. փոխանակ գրելոյ خواهد խահէտ, եկեսցէ. Նա՝ նոյն և այլ երրորդ դէմ պատուոյ՝ حضرت հազրէթ, տէրութիւն, բարձրութիւն. Որ(պէս) حضرت شما հազրէթի շումա, տէրութիւն ձեր. Իսկ թէ ոք զանձնէ խօսիցի՝ անխտրաբար կարող է առնել من մէն, ես. ما մա, մեք. կամ փոխարէնս ես՝ بنده պէնտէ, ծառայ. فقیر ֆագիր, աղքատ. عاجز աճիզ, տկար. دوست տօստ, բարեկամ. محب մուհիպ, բարեկամ. خیرخواه խայրխահ, բարեսէր, բարեխնդիր.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

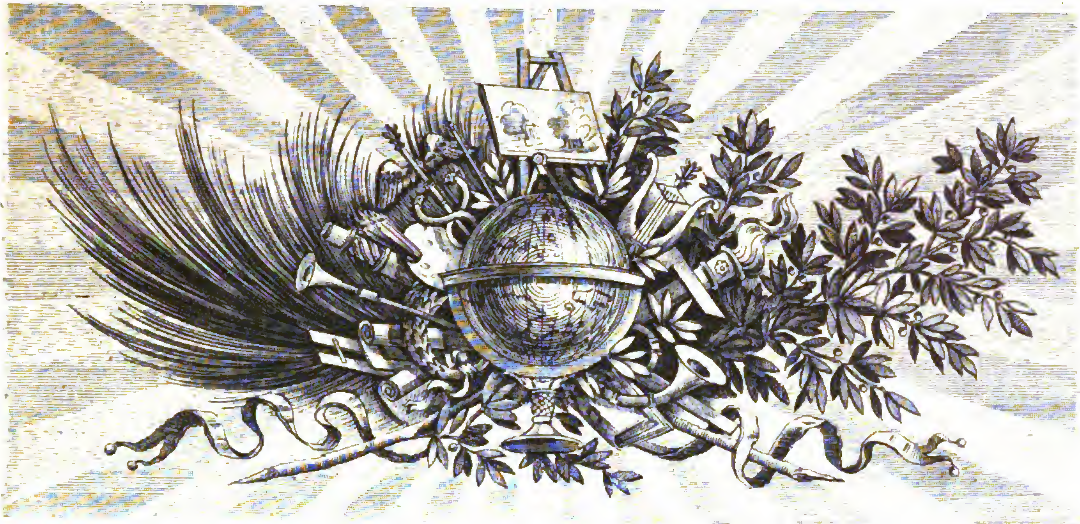
Պտումն գործեալ աշալուրջ հայեցողութեամբ գրեցի զմեկնութիւն տաճարաւոր գրոցն Շահրիարի բանաստեղծին բառական, ՚ի բարբառ և ՚ի լեզու հայկական, ՚ի Թուականին ամին։ Նաև իսկ և իսկ գտեալ և այլ մատեան՝ այն ինչ նորոգ յօրինեալ ըստ օրինակի գրոցն Շահրիարի հեղինակին, զայն ևս ՚ի նոյն յարեցի։

Այս յետոյ տեսեալ միւս ևս գիրք ինչ հարուստ բառիւք, զոր ստանաւորելով չինեալ, և Թարգմանաբար Թուրքական բարբառով յօրինեալ էր Հալիմի անուն ոմն ՚ի Թուականի Հիճրէթին 850, զայն մատեան ևս ՚ի հայ լեզու յեղեալ, կարգեցի եռամասնեայ մատեան բառից։ Բայց ՚ի սոսին ՚ամենեսին կարգի բառիցն հետևեցայ․ որպէս նոքին իսկ հեղինակքն արարեալ էին․ և իբրև տեսի Թէ գիւտ բառի իւրք ՚ի նմին, դժուարին լինի որոնողին․ հարկ եղև ինձ զնոյն բառսն դարձեալ այլուր զետեղել, և զնոսին շարադասել ըստ կարգի հայկական այբուբենից, ՚ի դիւրութիւն ընթերցողաց։

Այս Թէպէտ կարի ինձ դիւրել զճանապարհ ուսման ոչ է բարւոք, զի զհամբակ ուսումնասէր պղերգ առնէ այն դիւրութիւն․ և ՚ի նոյն ապաստանեալ և անփոյթ եղեալ, ոչ յարանայ ՚ի դեգերանս կրթանաց։ Բայց և յոյժ դժուարին առնել, և տարապար կացուցանել զուսմանն շաւիղ, դարձեալ ոչ է բարւոք, զի այն դժուարութիւն՝ կորուստ գործէ ժամու և ժամանակի․ յորմէ ձանձրութիւն հետևեալ ուսանողին՝ տաղտապի և լքանի։

Այր սակս և ես նուաստ Գէորգ՝ ծառայ կենարար փրկչին, որդի տեառն Յովհաննու քահանայի․ ՚ի յօրինել իմում զգործս զայս, խոխուսեալ խորհուրդ կալայ՝ փոքր մի դիւրել զկարգ ուսման ճանապարհի մատենին այնորիկ ՚ի գիւտ անձնիւր բառի։ Աւասի յաւելեալ ՚ի նոսին և այլ մասն չորրորդ, որ է այս․ արարի զայն շարակարգութիւն ինձ ըստ կարգի հայկական այբուբենից, յորում գրեցի և զայլ բառս ինչ յայլոց բառարանաց հանեալ, որք ոչ գոն յերեսին ՚ի նոսին․ իւրաքանչիւրոցն առաջի դնելով զմեկնութիւնս իւրեանց։ Արդ՝ ընկալեալ յինէն զայս դուզնաքեայ խայրիս սիրով վայելեցէք․ և զիս հոգևոր և մարմնաւոր ծնողօք ՚ի նուիրական աղօԹս ձեր յիշեցէք․ և շնորհիւ տեառն զարդացեալ․ ողջ լերուք։

ԲԱՌԳԻՐՔ
ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ
ԼԵԶՈՒԻ

Ա

Ա ——— ا

Է հր՝ Այբուբեն բային · և նշ՝ էկ · կէս՝ Գոլով թեթևացուցեալ ի բուն հր՝ Ա ։ յոր երբեմն և Պէ մի յաւելեալ լինի Պէյա ։

Ա · Դար՝ է վերջաւորութիւն կո՝ · որպ Տէհա՛ · ծվ ոնդ ։ և Խիտավէնտա՛, ամ ոնէր ։ Սոյնգունակ են և բառքս Քէրիմա՛, Քէրպաղա՛ · և այլն · որք համազօր են կոչականացս Ի՛ յ Տէհ ։ Ի՛ յ Խիտավէնտ ։ Ի՛ յ Քէրիմ ։ Ի՛ յ Քէրպաղ ։

Ա · Է ևս վերջաւորութիւն ընդու՝ նեւ՝ և ներգործականքայի · զի յարելով յաւարտ հր՝ եղանակի առնէ ընդուն՝ նշանակիչ առաւելութե · որպ Տանա ։ Շինէվա ։ Պիյնա ։ Բէվա ։ և այլն ։ և Թարգմանի առաւել գիտօղ ։ հասկացօղ ։ լսօղ ։ տեսանօղ ։ գնացօղ ։ և այլն ։

ԱԳԱ ——— آ

Մեծաւոր · պէօյիւք ։ և է այն՝ որ կոչի Թուր՝ Աղա ։ է ևս բառ բնակչացն գաւառին Խարեզմի ։

Ա՛ԳԻԳ ——— عقیق

Բառ ար՝ · է տեսակ ինչ քարի · որ լինի ՚ի գաւառին Եէմէնու · որում ասեն Սէվլէյմանի · և ՚ի մէջ սմանց ՚ի սոցանէ լինի կերպարան ծառոյ, զոր անուանեն Շէճէրի ։ որ և այն երկուս տեսակս ունի, որոց մին կոչի Ծիէէրրէնկ · այսինքն Թոքագոյն · և միւսն Կիռաշիրէնկ, այս է մոխագոյն · գոյ և այլ ինչ տեսակ որ Սէնտ ասի ։ Եւ գիտելի է, զի Ա՛ԳԻԳ քարն առ այլազգիս յարգոյ է · ուր զի միշտ կրեցաւ սոյն մատանի ՚ի մատին առաջնորդի իւրեանց · և պատուէր ևս տուեալ նո թէ դիք մատանի ՚ի մատունս ձեր, որ իցէ կազմեալ յԱ՛ԳԻԳ քարէ ։

ԱԳԻՇԹԷ ——— آغشته

Մուռան կամ մեթերանոց ։ ժէշար վէ նախչէն ։ որ այնմ Ջէ հէր չէյչէ ժէ պուշէտ թէօզյէ շէյպա, Էչան ու Գէշիւ մէօր ժէրդէ շէժէրա ։

Ա՛ԳԼ ——— عقل

Բառ ար՝ · խելք · որ բուն պարս՝ ասի Խիրէտ ։

Ա՛ՏՏԱՐ ——— عطار

Բառ ար՝ · վաճառօղ մշկոյ բուրկենի, և նմանի նոցին անուշահոտ իրաց · զի է բառս այս ընդունուն՝ ծագեալ ՚ի բառէն عطر՝ ըտր · որ նշ՝ անուշահոտ բուրումն · զոր առ հասարակ վրիպական գործածութբ՝ ասեն գվաճառողէ դեղոց, խոտոց, և արմատոց, և այլոց մանրավաճառական իրաց ։ և բառս Ա՛ՏՏԱՐ բուն պարս՝ ասի Պուայֆրօշ · որ և մեկնի Մէօշք վէ ամպէր վէ էմսալի խօշպու սաթան փէրշէր ։ ըստ այնմ զոր ասէ Շէյխ Սաատի ՚ի գիրս

Կիւլիսթանին Մէօշէ անէսի տէ խօֆ դէօղօսէօ․ Դէ անտէ Ա՛տտօշ դէօզէօնօսէօ։

ԱԴԼԱՍ ——————— آطلس

Կերպաս մետաքսեայ սոսկ ոստայնանկեալ․ այսինքն առանց յօրինուածոյ ծաղկանց․ ասէք փօ_գօմէշ հօշէյը գօմաշ։ Իսկ եւս ԱԴԼԱՍ կոչի իններորդ երկնին, վասն սոսկ և թափուր գոլոյ յաստեղաց։

ԱԴՄԷ ——————— عطس

Բառ ար", փռնգալութիւն, աքսըրմագ։

ԱԴՄԷԶԷՏԷՆ ——————— عطسزدن

Փռնգալ․ աքսըրմագ։ Հր" չէն․ և այր" չէնէք։

ԱԴՄԷՔԷՐՏԷՆ ——————— عطسكردن

Տես ԱԴՄԷԶԷՏԷՆ․ Հր" չէրն․ և այր" չէրնէք։

ԱԶ ——————— آز

Ագահութիւն․ հըրս․ թամա։

ԱԶԱՏ ——————— آزاد

Անկապ․ սէրպէսթ։ և այս եւս 'ի գործ ածի ըստ քանի մի ինչ նշանակութեան․ զի ասեն Փէհլէվանլէրէ ազատ․ և ցուցանել զերծեալ 'ի ծառայութենէ կապանաց։ ԱԶԱՏ կոչի նաև Սէրվն, այսինքն Նոճին։ և Սօսէնն այսինքն շուշանն, և ցուցանէ զնոյն զերծ 'ի կապից և 'ի գոլոյ պատուաստել յոստ ինչ․ ըստ այնմ քէօքիւնի պէկէլէ անտէ օշատէն տէանէք․ Հէրէնէ սէրպէսթ ազատէն տէանէք։
Հեղինակ ումն վասն Սօսէնին, որ է շուշանն․ ԱԶԱՏ կոչէ, սակս լինելոյ նորա սոսկ և թափուր 'ի գունոյ և յերանգոյ։ Ամենայն ծառ՝ որ ոչ ունի պտուղ, որպէս Սէրվ և Սօսէն, ԱԶԱՏ անուանեալ է․ Գրեալ են և վասն ԱԶԱՏ անուանելոյ Սէրվին այսինքն Նոճւոյն․ զի մինչ յաւուր միում Սիրահարն Մէճնուն վառեալ գոլով 'ի սէր Լէյլիին, վարանեալ շրջէր․ տեսանէ զի պարտիզպան ումն տապար հարեալ կամի հատանել զծառ մի Նոճի բարձրահասակ, և նմանեցուցանելով հասակի Լէյլի կոչեցեալ տարփածուին իւրոյ, աղաչեալ զպարտիզպանն և գնոյ զՆոճին զայն առեալ, զերծոյց 'ի հատմանէ, յայր սակս անուանեցին զՆոճին զայն ԱԶԱՏ․ և յետոյ անցմամբ ժամանակաց և բազում գործածութեամբ, անուն եղեալ է նմա Նոճեաց։ Գրէ և շարագրող գրոց Կիւլիսթանին, թէ Հաքիմլէրտէն պիրիսինէ սորտուլար քի խուտայի թէալա եարատտըղը նէ պէօյլէ տէրէխթլէրտէն պիրինէ ազատ տէմէզլէր, մէկէր սէրվէ քի հէչ մէյվէսի եօգ տըր․ պունուն հիքմէթի նէ տիր, տէտի քի հէր պիրինին մէյվէսի վագթի վար տըր քի պիր վագթ վար տըր․ պիր վագթ եօգ տըր․ եէր սէրվին հէր վագթ եէշիլ տիր․ Որ այսպէս թարգմանի 'ի հայկական բարբառ։ Զիմաստուն ումն հարցին թէ այսքան ծառք են անուանիք, զորս ած ստեղծեալ է և արգասաւոր արարեալ, բնաւ միումն ազատ անուն չէ կարդացեալ, եթէ ոչ Նոճւոյն, որ ամենևին պտուղ ոչ ունի․ պատասխանեալ ասաց թէ․ Այլք 'ի ծառոց մերթ պտուղ ունին և մերթ անպտուղ և թառամեալ են․ և Նոճւոյն բոլոր ժամանակն գեղեցիկ է և դալար և զուարճ․ և այս որակութիւն ազատականացն է։ Այն հեղինակ այլուր ասէ և զայս ինչ թէ․ Պէ ազատէն պէօյլէ տիր ․ ...

ԱԶԱ — ԱԶԱ

Պէհէօրտէն էնր։ Այսինքն ցուցանէ սաստ ոմն՝ որ սուղ ոչ բերես, եւ պատասխանի թէ ազատականք զատուցանեալ են։ Դարձեալ ԱԶԱՏ է անուն ծառոյ միոյ որ լինի 'ի գաւառին Կիլանու, և է սա ծառ մի բարձրահասակ և բարեձև որ բարձրանայ յերկինս մինչև 'ի կանգունս վաթսուն կամ եօթանասուն․ և ունի ուղեշս ըստ ըղ ծառոյն Սօսէֆէշի․ և է մինչև 'ի ծայր իւր միաչափ հաւասարութեամբ։ Իսկ եւս է անուն տեսակի միոջ ձկան, որ շատ լինի 'ի մէջ ծովուն Կիլանու․ Նշ" դար" և զտեսակ մի ծառոյ յորոյ տերևոյն կամ 'ի դալար ոստոյն՝ եթէ ուտիցեն կենդանիք, սատակեսցին սատակին։

ԱԶԱՏԷ ——————— آزاده

Տես ԱԶԱՏ․ ըստ որում Նշ" ձեռնթափ կամ զերծ ֆօրէշ վէ գօրթուլմուշ։ Նաև անկապ․ սէրպէսթ։

որոյ յոգնականն լինի ازادكان ԱԶԱՏԷԿԱՆ, այսինքն ոչ կապեալք կապիւք կենցաղոյս․ Գօսաշ փէսնէ էյլէ մէշղուլ օլմայանլար։

ԱԶԱՏԷԿԻ ——————— آزادكى

Ազատութիւն․ սէրպէսթլիգ։

ԱԶԱՏԻ ——————— آزادى

Ազատութիւն․ սէրպէսթ օլմագ։ Եւս գոհութիւն և շնորհակալութիւն․ համտ իւ շիւքիւր․ ըստ Հէմ սէրպէսթլիգ էյլէտիք․ Հէմ մինէթ սէրպէսթլիգ․

ԱԶԱՏՄԻՅՎԷ ——————— آزادميوه

Է տեսակ մի հրուշակի, զոր առնեն նշով, և կաղնով, և պիստակաւ և այլ սոցին նմանիւ. պէր ճէվիզ հէլվաս տըր։

ԱԶԱՏՇԻՒՏԷ ——————— آزادشده

Ազատ եղեալ․ սէրպէսթ։

ԱԶԱՏՎԱՐ ——————— آزادوار

Դյախ է անուն ձայնի միոյ երաժշտական երգոց․ մուսիգի պիր մագամ ատը տըր։ 2․ է անուն գեղջ միոյ 'ի սահմանս Խորասանու 'ի կողմանս Նիշապուրոյ․ ուր լինին անհամար միրգ և պտուղք․ և մանաւանդ խաղող նորա, որ յոյժ պատուական է։ պիր գարէէ ատը տըր։

ԱԶԱՏՏԱՐՈՒ ——————— آزادارو

Աւելուկ․ չուգուր։ է արմատաւոր խոտ մի ոգտակար։

ԱԶԱՏՏԻՐԱԽԹ ——————— آزاددرخت

Է ծառ մի, որ ունի ծաղիկ որպէս շլէյլէ․ և հաստ կեղև, որ ոչ կարէ ուտել․ որոյ ծաղիկն անուշահոտ է․ և զհատս նորին Լեզուէն առնեն․ և յայն սակս կոչի Թէսպիհ աղաճը․ զոր Թասպիհ կոչեն յԵրին դաւրերիսթանու։

ԱԶԱՏՔԷՐՏԷՆ ——————— آزادكردن

Զերծ առնել կամ ազատել․ սէրպէսթ էյլէմէք։ Հր" էյլէ․ և այր" էյլէյինիզ։

ԱԶԱՏՓԱ ——————— آزادپا

Ազատ ոտն․ սէրպէսթ այաղլը։

ԱԶԱՐ ——————— آزار

Վիշտ կամ նեղութիւն․ ինճիմէք․ և է իբր բայած" ինչ 'ի բայէն ԱԶԻՐՏԷՆ․ որ և բարդի ընդ Տի_

[illegible] և ՄԵՐՏԻՒՄԱԶԱՐ։

ԱԶԱՐԵՆՏԷ — آزارنده

[illegible] ԱԶԱՐԻՑՏԵՆ. բայ"ն և ն՛շ" վշտացու․ [illegible]։

ԱԶԱՐԻՑՏԵՆ — آزاریدن

[illegible]ցանել․ ինճիթմէք․ որ և ասի ԱԶԱՐ[illegible]ԵՆ․ Նաև

ԱԶՈՒՐՏԷՔԵՐՏԵՆ — آزرده کردن

[illegible]" ոտր․ և ապա" ուտրէմ։

ԱԶԱՐՔԵՐՏԵՆ — آزارکردن

Տես ԱԶԱՐԻՑՏԵՆ։ Հր" [illegible]․ և ապա" [illegible]։

ԱԶԵԽ — آزخ

Հօտեցեալ այրելի ծիւղք որթոյ․ [illegible]։

ԱԶԵՂ — آزغ

Տես ԱԶԵԽ։

ԱԶԵՆ — آزن

Նոյն է ընդ ԱՐԵՆ․ որ է արմունկն [illegible]։ և ուրեք մեկնի բազուկ․ արզ" ՍԱՒՏ․ ساعد

ԱԶԵՆԷ — آزنه

Ջետեղել զամ ինչ 'ի տեղւոջ իւրում․ [illegible]։

ԱԶԵՆՏԷ — آزنده

Փաթութումն իրի ինչ, և ամրացուցումն նորին․ [illegible]։

ԱԶԵՆՏԵՆ — آزندن

Կարել ասղամբ և կարկատել․ [illegible]։ Հր" [illegible]․ և ապա" [illegible]։

ԱԶԵՆՔ — آزنك

Խորշոմումն գլխոյ, որ լինի 'ի ճակատ մարդոյ, և պատճառի 'ի ծերութէ․ և 'ի պահոց բարկութէ․ որ և ասի ԱԺԵՆՔ․ [illegible]։

ԱԶԵՏԷ — آزده

Գունաւորեալ, [illegible]։ 2․ ասղամբ և այլովք իրօք նմանեօք խմեել․ [illegible]։ 3․ Տես ՆԻԿԵՆՏԷ։ 4․ Նմանումն ն՛շ" զատամունս խալտոցայ․ [illegible]։

Ա՛ԶԵՊ — عزب

Ամուրի․ [illegible]․ է բառ ար"։

Ա՛ԶԵՐ — آذر

Ընուն մի յանուանց տյ ամենակալի։ 2․ Հուր․ օփ․ և ար" ՆԱՐ․ Նաև կայծակն կամ փայլակն․ [illegible]։ 3․ անուն իններորդ ամսեան արեգակնային ամի, որ է վերջին ամիսն աշնան, յորում արեգակն է 'ի կենդանակերպն աղեղնաւոր․ զոր մեք կոչեմք Նոյեմբեր․ ասի ԱԶԵՐՄԱՀ։ [illegible]։ Իսկ ըստ Ասորւոց բառս ԱԶԵՐ, է վերջին ամիսն ձմերան․ և ն՛շ" Մարտ․ բառս այս արտաբերի նաև ԱԶԻՒՐ։

ԱԶԵՐ — آزر

Ջե տառիւ գրեալ, ն՛շ" արժադրամ․ [illegible]․ [illegible]

[illegible]։ 2․ է Հր" Աւետարեն բայ"։ 3․ ըստ ոմանց է անուն հօրն Աբրահամու նահապետին․ որ ըստ մեզ ասի Թարա։

ԱԶԵՐԱՊԱՏԿԵԱՆ — آذرابادکان

ԱԶԵՐՊԱՏԿԵԱՆ — آذربادکان

ԱԶԵՐՊԱՅԿԵԱՆ — آذربایکان

Բառքս այսոքիկ ն՛շ" կրակարան․ պարս" ԱՏԵՇ[illegible] آتشکده վասն զի ԱԶԵՐ, ն՛շ" հուր կամ կրակ․ օփ, ԱՏԵՇ։ Իսկ բառքս ՊԱՏԿԵԱՆ և ՊԱՅԿԵԱՆ, գանձօղ կամ մթերօղ․ արզ" խազին։ և քանզի 'ի գաւառին Ատրպատականի առաւել յաճախ էին կրակարանք քան յայլ տեղիս, կոչեցաւ ԱԶԵՐՊԱՏԿԵԱՆ և ԱԶԵՐՊԱՅԿԵԱՆ։

ԱԶԵՐԵՈՒՆ — آذریون

ԱԶԵՐԿՈՒՆ — آذرکون

Է ծաղիկ ինչ դեղնագոյն վարդի զոր 'ի Խորասան կոչեն [illegible]․ և 'ի Շիրազ [illegible]։ [illegible]։

ԱԶԵՐԶԵՐՏԷՀՈՒՇԹ — آذرزردهشت

Է անուն եօթներորդի կրակարանին 'ի կրակարանացն պարսից․ [illegible]։

ԱԶԵՐԵՆՔ — آذرنك

Ճառագայթ կամ նշոյլ․ [illegible]։ և նոյն է ընդ ԱԹԵՇ․ որ է հուր, կրակ․ օփ։

ԱԶԵՐԷՖԶԱ — آذرافزا

ԱԶԵՐՖԷԶԱ — آذرفزا

Սպասաւոր կրակարանի, և Թարգմանի յաւելացուցիչ կրակի․ այսինքն լուցանօղ․ [illegible] ԱՏԵՇ[illegible]։

ԱԶԵՐԷՖՐՈՒԶ — آذرافروز

ԱԶԵՐՖԻՒՐՈՒԶ — آذرفروز

Տես ԱԹԵՇԷՖՐՈՒԶ։

ԱԶԵՐԹՈՒՇ — آذرش

Սալամանդր, է կենդանի ինչ որ կարծեցեալ լինէր թէ անանի հրով, որոյ վս ԱԶԵՐԹՈՒՇ անուանեալ, իբր թեթևացուցեալ 'ի բառէն ԱԶԵՐԹՈՒՇ։ [illegible]։

ԱԶԵՐԽԵՇԱ — آذرخشا

Է անուն այնպիսի աստիճանի ցրտոյ․ որ սառուցանէ թէ զմարդ և թէ զայլ կենդանիս։ [illegible]։ 2․ կայծակն․ [illegible]․ արզ" صاعقة Սաւգա։

ԱԶԵՐԽԵՐԻՑՆ — آذرخرين

ԱԶԵՐԽՈՒՐՏԱՏ — آذرخرداد

Է անուն հինգերորդի կրակարանին 'ի յեօթանց կրակարանացն պարսից․ որ էր շինեալ ինչ հայակայ 'ի Շիրազ քաղաքի․ և է խուրտատ անուն Մուպետի միոջ, որ է կերտօղն վերոյիշեալ ատրուշանին․ Թէպէտ ոմանք 'ի պարսից ասեն թէ իցէ անուն հրեշտակի միոջ, որ է պահպանիչ կրակարանաց։

ԱԶԷՐԿԻՈՒՆ ———— آذرکون

Է ծաղիկ ինչ դեղնագոյն . ճիր նէվ՛ սուրը չէչէք տէօր : ⷮ այնմ Պէգէյշէ ուշձ չի՛ ղուշէփ չու կէօլ չէվէր խէնդան . տի ջէյրա ռէյրոէ չէր կը չէնըէ էմ չու Աշէյլէոն :

ԱԶԷՐԿԻՈՒԼ ———— آذرکل

Է դեղնագոյն ծաղիկ ինչ վայելուչ . սուրը րէնք ճէր լուրէյգ չէչէք տէօր :

ԱԶԷՐԿԻՈՒՇԵՍՊ ———— آذرکشس

Է անուն հրեշտակի միոջ , որ ըստ մոլար կարծեացն հրապաշտից վերակացու և պաշտպան է կրակարանին . զորմէ ասեն թէ ՚ի մէջ հրեշտակաց չիք հրեշտակ ըք այնչափ ուժգին և շուտափոյթ . որ և ասի ԱԶԷՐԿԻՈՒՇԹ . և ԱԶԻՈՒՐՇԵՊ . ճէր ֆէրըշթէ իսմի տէօր : 2 . է անուն Արուշնի միոջ ՚ի Պէլխ քաղաքի , զոր Քիւշթասպ արքայ շինեալ , թաքոյց զամ գանձս իւր ՚ի նմա . և ապա Իսֆէնտեար Զհրգարնէյն կործանեալ՝ զշինուածն զայն , սատացօղ եղև գանձուցն անտանօր թագուցելոց : 3 . փայլակն . չիմշէք . և Թարգմանի կրակընդոստ : 4 . է անուն քաջի միոջ ⷮ գրեալ Ֆիրտէվսի բանաստեղծին . ⷮ այնմ Միսնէհղէփ չէնէյն կէօբի Աշէյլէօշէօղ :

ԱԶԷՐՄ ———— آزرم

Ամօթ և պատկառանք . չէր՛ մէ հայա : 2 . համեստութիւն և պարկեշտութիւն . էտէպ : 3 . ողորմութիւն և գթութիւն . ռահմ մէ շէֆգաթ : 4 . յարգ և պատիւ . դէօղէօրլի մէ էհշէթ : 5 . արդարութիւն և իրաւունք . տող մէ ինսաֆ : 6 . հանգիստ . ռահէթ : և խաղաղութիւն . սէլամէթ : 7 . է անուն դստեր ն խուսրեվ փերվիզի . Տե՛ս ԱԶԷՐՄԻՏՈՒԽԹ :

ԱԶԷՐՄԱՀ ———— آذرماه

Է ամիսն նոյեմբեր , որ է վերջին ամիսն աշնան . տէօրս կէօղ այի :

ԱԶԷՐՄԻՀՐ ———— آذرمهر

Է անուն առաջնոյ կրակարանին ՚ի յեօթանց կրակարանացն պարսից . իչինջի ատէշէղէնին իսմի տէօր :

ԱԶԷՐՄԻՑՏԷՆ ———— آزرمیدن

Մեծարել կամ յարգել . հէօրմէթ մէ րիայէթ էյլէմէք :

ԱԶԷՐՄԻՏՈՒԽԹ ———— آزرمی دخت

Է անուն դստեր խուսրեվ փերվիզի արքայի պարսից , որ զկնի հօր իւրոյ թագաւորեաց համառօտ զօրացն ամիս վեց . կամ ըստ այլում բանի ամիս չորեքտասան . բուն անուն սր է ԱԶԷՐՄԻ . և Տէօխթ , նշ" դուստր : որ և շինեալ քաղաք մի ՚ի կողմանս Աւղանէի , անուանեաց զնա յանուն իւր :

ԱԶԷՐՄՏԱՇԹԷՆ ———— آزرم داشتن

Ամաչել . չէր՛ մէ հայա էյլէմէք . հր" տոր և ապա" Տուրէփ : նշ" եւ յարգ կամ պատիւ ունել . հէօրմէթլէ օլմագ : ոսյ գրեալ է յստանաւորիս , Հէյրէ Բէյրոէ էէտա է- չէր՛ տուրէփ . Պէ նէյդէյռէ ծէհան տութէր՛ տուրէփ : Այլև նշ" հակել կամ միտել . մէյլ էյլէմէք :

ԱԶԷՐՆՈՒՇ ———— آذرنوش

Է անուն երկրորդի կրակարանին ՚ի յեօթանց հուշակաւոր ատրուշանացն եղելոց յԾնին պարսից . իքինծի ատէշէղէնին իսմի տէօր :

ԱԶԷՐՇԻՑՆ ———— آذرشین

Տե՛ս ՍԷՄԷՆՏԷՐ . որ է սալամանդր :

ԱԶԷՐՊԱՅՃԵԱՆ ———— اذربایجان

Է գաւառ ինչ անուանի որոյ թագաւորանիստ քաղաքն է Թէպրիզ : Ասի թէ սա արտադացուցեալ է ՚ի բառէն Աշէրպայէան . որ է ըստ հայոց Ատրպատական . ճէր մէշհուր մէմլէքէթ տէօր :

ԱԶԷՐՊԷՀՐԱՄ ———— آذربهرام

ԱԶԻՈՒՐՊԷՀՐԱՄ ———— آذربهرام

Է անուն մեծագոյն կրակարանի միոջ , որ էր երրորդն ՚ի յեօթանց կրակարանացն պարսից . ճէր ատէշէղէ իսմի տէօր :

ԱԶԷՐՊԷՐԶԻՑՆ }
ԱԶԷՐՊԻՈՒՐԶԻՑՆ } ———— آذربرزین

Է անուն վեցերորդի կրակարանին ՚ի յեօթանց կրակարանացն Պարսից . զոր կերտեալ է Մուպէտ ոմն Զերախուշթ Պէրզին անուն . վս ⷮ ծխսի սովորութեան մոգուց՝ կերտողին անուամբն կոչեցեալ է : Պատմի եւ այլազգ թէ մինչ յաւուր միում Քէյխուսրեվ հեծեալ յերիվար երթայր , անկաւ կայծակն ՚ի վր նր , և նա ընկեց զինքն յերիվարէն ուշաթափեալ ՚ի յերկիր . և կայծակն զվայրն զայն այնպէս ինչ այրեաց , մինչև ոչ լինել հնար շիջման նորին . ուր կրակարան մի կերտեալ հուր ՚ի վր թամբի նշանակութ առացին Ա՛ԶԷՐ ՊԷՐ ԶԻՅՆ : Եւ սոքա են անուանք եօթանց կրակարանացն որք վերագոյն յիշատակեցան այսինքն Աշէրմէհր : Աշէրնուշ : Աշէրպէհրամ : Աշէրպէյն : Աշէրպէրզին . որև ասի Աշէրխուրրադ : Աշէրշէրշէյն : և Աշէրշէրտէհօշն :

ԱԶԷՐՊԻՑՆ ———— آذربین

Է անուն չորրորդի կրակարանին տէօրտիւնճի ատէշէղէնին իսմի տէօր :

ԱԶԷՐՊՈՒ ———— آذربو

Է արմատ ինչ փշաւոր խոտոյ , որ ունի զծաղիկ դեղին . զոր ՚ի Շիրազկոչեն Զէֆէրէ իօշնան : Արպ" Ֆէշոր : որ և ասի آذربویه Աշէրպույէ :

ԱԶԷՐՏԷ ———— آزرده

Տե՛ս ԱԿԷՆՏԷ , լցեալ . տօլմիշ : զի ասի՝ Սէնէ էշշէք շիտէ էօլ աշէրտէ :

ԱԶԷՐՓԷՐԷՍԹ ———— اذرپرست

Հրապաշտ . օտէ տափընծի : որ և ասի Կէպր նաև Աթէշփէրէսթ :

ԱԶԷՐՓԻՑՐԱ ———— اذرپیرا

Սպասաւոր ատրուշանի . խատիմի Աթէշփէտէ :

ԱԶԷՐՔԻՑՇ ———— آذرکیش

Նոյն է ընդ Աթէշփէրէսթ . հրապաշտ . կամ կրապաշտ . և Թարգ" կրակահաւատ . զի ՔԻՑՇ . ցուցանէ հաւատ . տին . մէ մէզհէպ :

ԱԶԷՐՖԷԶԱ ———— آذرفزا

Տե՛ս ԱԶԷՐԷՖԶԱ :

ԱԶԷՐՓԻՒՐՈՒԶ ——— آذرفروز
Տե՛ս ԱԶԵՐԵՓՐՈՒԶ։

ԱԶԻՅՂ ——— آزیغ
Խորշումն բնուն․ գօղիյօլի նէֆրէթի իչէնլէր։

ԱԶԻՅՆ ——— آذین
Գիտելի է՝ զի պարսիկք ունին սովորութիւն․ որ 'ի գալ իշխողի երկրին․ կամ Թագաւորին իւրեանց 'ի քաղաք ուրեք՝ զարդարեն զպողոտայս քաղաքին և զկրպակս հրապարակին․ և այն զարդարանքն կոչի ԱԶ'ԻՅՆ։ Սոյնգունակ առնեն նաև 'ի Նէվրուզի, որ է գարնանամուտ․ այլև յաւուրս տօնից․ որում Աշէյնպէնտ ևս ասեն։ Եւ յայսմանէ առեալ պարզաբար նշ" և զարդարանք, չէյնէմ վէ օրնայիշ։

ԱԶԻՅՆԷ ——— آذینه
Ուրբաթ օր․ որ ասի Արդ" یوم جمعه Եէվմի-ճիւմա։

ԱԶԻՅՆՊԷՆՏ ——— آذین‌بند
Տե՛ս ԱԶ'ԻՅՆ։

ԱԶԻՅՇ ——— آذیش
Փայտն․ որ դնի յետևոյս դրան․ որ է նիգ կամ սողնակ․ իսկ այլուր ասի Թէ նոյն է ընդ Աթեշ։

ԱԶԻՅՏԷՆ ——— آزیدن

ԱԶՏԷՆ ——— آزدن
Խթել դաշնակաւ, դանակաւ, ասղամբ, և այլ ցին նման իրօք․ Թուր" Սանձմագ։

ԱԶԻՅՐ ——— آزیر
Տե՛ս ԱԺԻՅՐ։

ԱԶԻՒԽ ——— آزخ
Ընկոյզ, որոյ մէջն փուտ է և դատարկ, իչի չիւրիւկ վէ պօշ ճէվիզ։ ըստ այնմ Նօգայ չի՛ չէվիզ [illegible]։ 2․ յետոյ ձի․ էէթէ-ալի․ արդ" ծէնէյզ։ [illegible] Նէչէսի պէր [illegible] ըստ [illegible]։

ԱԶԻՒՆՃ ——— آزنج
Խիժ, որ գոյանայ յաչս․ կէօզտէ հասըլ օլան չափագ։

ԱԶԻՒՐ ——— آذر
Տե՛ս ԱԶ'ԷՐ։

ԱԶԻՒՐԱՊԱՏ ——— آذرآباد
Է անուն կրակարանի միոյ որ էր 'ի քաղաքին Թէպրիզու․ նաև է փոխնջական անուն քաղաքին Թէպրիզու․ որ արապացուցեալ ասի Աշէրպայճան։ և Թարգմանի հրաշէն։
Ճէհրի Թէպրիզտէ պիր աթէշխանէնին նամի տըր։
Վէ շէհրի Թէպրիզին նամի գատիմի տիր։

ԱԶԻՒՐԿՈՒՆ ——— آذرگون
Է տեսակ ինչ շէգայիգ ծաղկանց, որոյ տերևքն յոյժ կարմիր են․ և 'ի միջակի իւրում ունի սևաւ կէտ ինչ․ շէգայիգտէն պիր նէվի տըր։

ԱԶԻՒՐՇԷՊ ——— آذرشب
Տե՛ս ԱԶ'ԷՐԿՈՒՇԷՍՊ։

ԱԶԻՒՐՊԷՀՐԱՄ ——— آذربهرام
Տե՛ս ԱԶ'ԷՐՊԷՀՐԱՄ։

ԱԶԻՒՐՏԱՆԻՅՏԷՆ ——— آزردانیدن
Է անցո" Աշխուրդէն բայ"․ վշտացուցանել․ ինճիտէ իշէմէք։

ԱԶԻՒՐՏԷ ——— آزرده
Խոցեցեալ կամ վշտացեալ․ ինճինմիշ։

ԱԶԻՒՐՏԷՆ ——— آزردن
Խոցել կամ վշտացուցանել․ և կամ սաստել․ ճիւմլէտ իշէմէք։ և մերժ վշտանալ․ ինճինմէք օլմագ։ Հր" Աշուր և ապա" Աշուրէտ։

ԱԶԻՒՐՏԷՏԻԼ ——— آزرده‌دل
Տե՛ս ՏԻԼԱԶԻՒՐՏԷ։

ԱԶԻՒՐՏԷՔԷՐՏԷՆ ——— آزرده کردن
Տե՛ս ԱԶԱՐԻՅՏԷՆ որոյ հր" Քիւն․ և ապա" Քիւնէտ։

ԱԶՄԱՅ ——— آزمای
Է հր" Աշմուտէն բա՛․ որ և բարդի ընդ Զօրազմայ։

ԱԶՄԱՅԱՆԻՅՏԷՆ ——— آزمایندن
Փորձել տալ․ սընամագ։ և է սա անցո" Աշմուդէն բա"։

ԱԶՄԱՅԻՇ ——— آزمایش
Է սա բայած" Աշմուդէն բա"․ փորձ․ սընամագ․ և արդ" Իմթիհան։ Ըստ Աշմայէշ ... չիւմչէրէշ ... Բաշը [illegible] թէյէ տէր։

ԱԶՄԷՆՏ ——— آزمند
Ագահ․ տամահքեար վէ հարիս։ զի Աշ ցուցանէ ագահութիւն․ և մէնտ է մասնիկ ածանց"։

ԱԶՄԷՐՏԷ ——— آزمرده
Այր ագահ․ մէրտի տամահքեար․ զի է բարդ 'ի բառից Աշ․ որ է ագահութի․ տամահ․ և մէրտէ որ է այր կամ մարդ․ Ըստ այնմ Սոնէմէրտի [illegible] ... Աշէկէ [illegible] ըստ [illegible]։

ԱԶՄՈՒՆ ——— آزمون
Է անուն ինչ բայած" ծագեալ 'ի բա" Աշմուդէն․ և նշ" փորձ․ սընամագ․ արդ" امتحان Իմթիհան։ որ և Ը բայի շարակցել լինի Աշմուտէրդէն։

ԱԶՄՈՒՏԷ ——— آزموده
Է կր" ընդու" Աշմուդէն բայ", և նշ" Թէ ներգործաբար և Թէ կրաւորաբար փորձեալ նաև փորձեցեալ․ սընանմըշ վէ սընանմըշ․ որ և բարդի ընդ کارآزموده Քեարազմուտէ։

ԱԶՄՈՒՏԷՆ ——— آزمودن
Փորձել․ սընամագ․ Իմթիհան էթմէք․ Հր" Աշմայ․ և ապա" Աշմայէտ։ Ըստ․ Հէրքէսինտէ [illegible] ...

ԱԶՈՒ ——— آزو
Այն խոշոր ատամունքն յաւարտ ատամանց․ որ վն ծամելոյն և մանրելոյն զկերակուրն կոչի արդ" طاحونه թահունէ [illegible]։

ԱԶՈՒՆ — آذون

Աւետիս · անճիլլէրին · չէօհօն ։ վ՟ղ և ետ՝ ըստ , նշ" այսպէս · դէօրտ ինճիլլէրին · չէօհրին ։

ԱԶՈՒՐ — آزور

Նոյն է ընդ Աշխէր · քանզի հոլինակ ոմն այսպէս և ս գրեալ է ։

ԱԶՎԷՐ — آزور

Ագահ · այսինքն ունօղ ագահուն · հարիս վէ թամահքեար ։ և է սա ածանցեալ մասնկամբս Վէր · ՚ի բառէս Աշ ։ որ և արտաբերի Աշոր ։

ԱԶՏԷ — آزده

Խոտողումն աչաց , քէօշ իւյրիւլէնմէք · ըստ այնմ էշ իւնիւրի չիւփ նիքէահի մէն ժէօռմահ , փէյտէ էշ ոգիլմող չէվէր ալըպէ ։

ԱԶՏԷՆ — آزدن

Խթել դաշնակաւ և դանակաւ և աղամբ և այլովք նմանեօք · սանճմաք ։

ԱԶՐԱ — عذرا

Է բառ Ար" · կոյս · գիւզ Գըզ ։ 2 · է անուն յատկապէս այնր աղջկան որոյ սիրահարն էր Վամիգ անուն ոմն · ըստ այնմ զոր ասէ բանաստեղծն Խօճէ Սէլման · Պիւլպիւլ ալըմըն էյլէմ չառ վամեգ զի սադա , ըսըրիւմ էշ թէհէն գոնչէյ՝ Աշրա ալէփ ։ 3 · է կենդանակերպն կոյս · որ ասի արպ" Սիւմպիւլէ ։ այսինքն հասկ · զի կոյսն ունի ՚ի ձեռին իւրում փունջ հասկի ։

ԱԶՐԷԽՇ — آذرخش

Կայծակն · եըլտըրըմ · արպ" صاعقه Սաեգա ։

ԱԶՐԷՄ — آذرم

Տես ՆԷՄԷՏԶԻՑՆ · Թուրք" Իլքիմիւ ։ Թէպէտ այլուք մեկնէ Թէ նշ" և ս զերկուսին մասունս Թաղեաց Թամբին , որ ասի Թուր" Եէրէմ ։

ԱԶՖԷՆՏԱՔ — آزفنداك

Ծիածան · գավսի գէ գուշէհ · Մէյլ չառ քէնդէ դօր չըռն նէթարաֆ , ալքէնթար չըռն փէլրուանէի դէրէ ։

ԱԹԱՊԷԿ — اتابك

Սնուցիչ և ուսուցիչ · արպ" Մուրէպպի վէ Մուալլիմ ։ և բառս այս մականուն եղեալ էր Թագաւորացն Շիրազու ։ և գիտելի է զի Սաատ որդի Զէնկի՝ Աթապէկ էր Սուլդան Սէնճէրայ արքայի Սելճուքեան զարմին , զոր Սէնճէր կացուցեալ էր իշխող քաղաքին Շիրազու · որ զկնի մահուան Սուլդան Սէնճէրին , ինքնահրամամ Թագաւորեաց ՚ի Շիրազ քաղաքի · և մականուն ԱԹԱՊԷԿ մնաց ՚ի վ՟ զարմի նր ։ Աթապէկ է բառ չեղ" · զոր նոքա արտաբերեն Աթապէյ · և Թարգ" Հայր իշխան · կամ Թագաւորահայր ։ զՍաատ որդի Զէնկի գովէ Շէյխսատի հեղինակ գրոցն Կիւլիսթանին ՚ի յառաջաբանութեան նորին ։

ԱԹԷՇ — آتش

Հուր · կամ կրակ · օթ ։ արպ" Նար · և չեղ" օթ ։ Աթէշի դօր իւ ատ իւ խաք հէմ · դէհրի թիւ-րապ չէհ չիւ թէր քեարչիւ ։

ԱԹԷՇԶԷՆԷ — آتش زنه

Հրահանք · չախմախ ։ և այս անուն եդեալ է նմա վ՟ հարմանմբ կրակ հանելոյ նր ՚ի քարէն · ը՟ այնմ Աթէշզէնէ իւ սանքիւ իւ սէնկ դէհէմ · Քէն՝ դէր Խայրէ չէր սանքիւ տարէթ նէմ ։

ԱԹԷՇԶԷՏԷՆ — آتش زدن

Այսինքն հուր հարկանել · որ է այրել , եագմագ · հր" չէն · և ապա" չէնէթ ։

ԱԹԷՇԷՆԿԻՑԶ — آتش انگيز

Արկղ · գազ · յորմէ՝ նիւթոյ և իցէ ։ 2 · այն իր որ բոլորական խմն ջերմուն տայ · հարարէթի ըէ-լամէ վէրէր նէսնէ ։

ԱԹԷՇԷՔ — آتشك

Ջայն ախտն , որ կոչի Թուրք" Ֆրէնկ չահմէթի ։ 2 · Տես ՇԷՊԹԱՊ · որ է փոսուռայ · եըլտըրըմ պէօքէ ։ որ և ասի ՇԷՊՉԻՐԱՂԷՔ · 3 · փայլակն · շիմշէկ , արպ" Պէրգ ։

ԱԹԷՇԷՖՐՈՒԶ — آتش افروز

Է աման ինչ պղնձեղէն դատարկամէջ ը՟ չափու գլխոյ մարդոյ , և ունի յոյժ նեղ ծակոմ , որով հուր լուցանեն ։ եէլ դօլ դիւր դօգըլ չըրք փէ-րէ ։ 2 · հաւն փիւնիկ · Թուրք" Գուգնուս ։ որ և ասի Աթէշփէրէսթ ։

ԱԹԷՇԷՖՐՈՒԶՆԷ — آتش افروزنه

Իր՝ որով լուցանի հուր · աքեաթ · խռիւ · և այլ ինչ · աթէշ եագագագ նէսնէ ։

ԱԹԷՇԹԱՊ — آتشتاب

ԱԹԷՇԹԱՊԷ — آتشتابه

ԱԹԷՇԹԱՎ — آتشتاو

ԱԹԷՇԹԷՎ — آتشتو

Հնոց նաև հնոցանոց փիւրուն գէ գիւրուննէ · և ը՟ Լէգէշիէնմէլէ քէշի իւ փէյտէ գիւրէնէմ · Տէրմէն էշ դօրրէ աթէշտաէ էշ նէմ ։

ԱԹԷՇԹԷՐ — آتش تر

Գինի · շարապ · և այսպէս ասացեալ է գինին վ՟ տաքու և ներգործօղ ջերմութեն իւրոյ ։

ԱԹԷՇԻ — آتشی

Հրային · աթէշէ մէնսուպ օլան նէսնէ ։ և մերժ ասի զմարդոյ որ իցէ բարուք բարկացող · իւէշ մէզաճրէպ օլան ադէմ ։ որ և ասի آتشين ԱԹԷՇԻՅՆ · ը՟ Ահօսի աթէշին չէսմ չէ դիւրի դիւր ալէմ · Քէմաֆոսի իւնուզէ՝ նէրտէն դու մէսչիտի էէր դէրօղէր · այսինքն արեգակն ՚ի գալ իւրում ՚ի խոյ կենդանակերպ , տիւ և գիշեր հաւասար լինին ։

ԱԹԷՇԻ ԱՍԻՄԱՆ — آتش آسمان

Փայլակն · արպ" Պէրգ ։ որ է շիմշէկ ։

ԱԹԷՇԻՑԶԷ — آتشيزه

Տես ԱԹԷՇԷՔ ։

ԱԹԷՇԻՅՆ — آتشين

Տես ԱԹԷՇԻ ։

ԱԹԷՇԻՊԷՀԱՐ — آتش بهار

Պայծառութն գարնան · չէմէնզ գէ չէփէնքէլի դէնէպ

ԱԹԷՇԴԻՀՔԱՆ — آتش دهقان

[illegible] որ երկրագործք զինի բառնա_ [illegible] յանդաց, հարկանեն 'ի խո_ [illegible] 'ի տեղւոջ անդ. և զայս առնեն [illegible] հողոյ երկրին:

ԱԹԷՇԻՓԱՐՍԻ — آتش فارسی

[illegible] Աթէշի փարսի. է ախտ ինն որ գոյանայ 'ի [illegible] մարդոյ. [illegible]. արալ" նորին Փարսի:

ԱԹԷՇԽՕՐ — آتشخوار

ԱԹԷՇԽՕՐԷ — آتشخواره

Սալամանդր. և Թարգ" հրակեր. այսպէս կոչեցին զի կարծեցին թէ հրովնանէր. [illegible]: Այս բառ ասի նմանութ. և զառ_նէ անիրաւէ. [illegible]. ասի և Սէմէնտէր. Սէմէնտուլ. Սէմէնտուն և Սէմէնտուր. [illegible]

ԱԹԷՇԿԵԱ — آتشکا

Տես ԱԹԷՇԿԵԱՀ: [illegible]

ԱԹԷՇԿԵԱՀ — آتشکاه

Թուրք" կրակատեղ. և նշ" կրակարան. օծագ. և Տես ԱԹԷՇԿԷՏԷ:

ԱԹԷՇԿԷՀ — آتشکه

Տես ԱԹԷՇԿԵԱՀ:

ԱԹԷՇԿԷՏԷ
ԱԹԷՇՔԷՏԷ } — آتشکده

Կրակարան. որ է պաշտօնատեղի մոգուց հրա_պաշտից. [illegible]:

ԱԹԷՇԿԻՅՐԷ — آتشکیره

Կրակալոյց կամ կրակակալ գործի երկաթի. [illegible]:

ԱԹԷՇՆԱՔ — آتشناك

Հրային կամ կրակոտ. [illegible]:

ԱԹԷՇՆԻՀԱՏ — آتش نهاد

Հրաբուն. [illegible]:

ԱԹԷՇՊԱԶ — آتشباز

Թուրք" հրախաղաց. [illegible]: և այսու բա_ռիւ իմացեալ լինին նաև ֆիշենքճիքն. այլ և մարտնչօղքն խիւմպերեխն և այլովք հրաձիգ գործեօք:

ԱԹԷՇՊԱՐ — آتشبار

Տեղացող հրոյ. [illegible]:

ԱԹԷՇՊԷՐԿ — آتش برك

Տես ԱԹԷՇԶԷՆԷ. որ է հրահանք. [illegible]:

ԱԹԷՇՍԻՒՄ — آتش سم

Կայծիկն կրակի. որ ելանէ 'ի պայտէ ձիոյ յըն_

թանալն իւր երագութե 'ի վր քարի. [illegible]:

ԱԹԷՇՎԷՇ — آتشوش

Հրանման. [illegible]:

ԱԹԷՇՏԱՆ — آتشدان

Կրակարան. կամ վառարան. օծագ. որ [illegible] ասի արալ": և այս անուն ածանցեալ է 'ի բառէն ԱԹԷՇ. մասնկամբս ՏԱՆ. բայց բառս այս մա_նաւանդ յարմարի այնմ կրակարանի՝ զոր յաճախ տեղիս կազմեն յերկաթոյ:

ԱԹԷՇՓԱՐԷ — آتشپاره

Փոսուռայ. [illegible]. Տես ՇԷՊԹԱՊ: [illegible]: և ս նմանութ. ասի [illegible], որ իցէ չարժուն և փայլուն և պայպղուն և հրատեսիլ. որպ ասի [illegible]:

ԱԹԷՇՔԵԱՆ — آتشکان

Տես ԱԹԷՇԿԷՏԷ:

ԱԹԷՇՔԵԱՎ — آتشکاو

Է սա գործի ինն երկաթի, որով խառնեն զկրակ. [illegible]: և է սա բար_դեալ 'ի հր" [illegible]: [illegible]:

ԱԹԷՇՔԷՏԷ — آتشکده

Տես ԱԹԷՇԿԷՏԷ:

ԱԹԷՇՖԷՇԱՆ — آتش فشان

Հրացայտ. [illegible]:

ԱԹԷՇՖԻՒՐՈՒԶ — آتش فروز

Տես ԱԹԷՇՇԷՖՐՈՒԶ:

ԱԹԻԼ — آتل

Է անուն գետոյ միոջ մեծի. որ գայ 'ի լերանցն Ռուսաց և Պուլղարի. որ բստ մեզ ասի Էթիլ կամ Վօլկա. և թափի 'ի ծովն Կասպիական. [illegible]:

ԱԹԻՒՐՊԱՆ — آتوربان

Աւագերէց կամ կրօնաւոր. [illegible]:

ԱԹՈՒՆ — آتون

Տիկին որ ուսուցանէ աղջկանց զընթերցումն և զայլ պիտանի արուեստս. [illegible]:

ԱԺ — آژ

Հանգչիլ. [illegible]: Նաև հանգիստ. [illegible]:

ԱԺԷ — آژه

Գաճ. [illegible]: և ոմանք մեկնեն շաղեալ բառ. [illegible]:

ԱԺԷՆ — آژن

Սրել զերկանաքարն. [illegible]:

ԱԺԷՆՔ — آژنك

Տես ԱԶԷՆՔ:

ԱԺԵՏԵ ———— آژده

Խթումն ասղամբ և այլովք իրօք նմանեօք. սանճմագ: և ճեղքումն ածելեաւ. ուսթուրա իլէ եարմագ: և հարումն երկաթի գործւոյ 'ի քար երկանաքարի վ̄ս սուր առնելոյ զնա. տէկիրմէն տաշընը [illegible]:

ԱԺԵՐՄՏԱՇԹԵՆ ———— آزرمداشتن

Ամաչել. ուտանմագ:

ԱԺԻՑԱՆԵ ———— آژیانه

Ցռուակ տան, որ իցէ յատակեալ կճեայ սալիւք և կրով. մէրմէր տաշ [illegible]:

ԱԺԻՑԽ ———— آژیخ

Տե՛ս ԱԺԻԻԽ. որ է բիժ. կէօզ չափաղը. արաբ՝ [illegible] رمص որ և [illegible]:

ԱԺԻՑՆԵ ———— آژینه

Տե՛ս ԱՍԵՓԺՈՒՆ. որ և [illegible]:

ԱԺԻՑՏԵ ———— آژیده

Տե՛ս ԱԺԵՏԵ:

ԱԺԻՑՏԵՆ ———— آژیدن

Տե՛ս ԱՁԻՑՏԵՆ. թմ̄ [illegible]:

ԱԺԻՑՏԻՑՏԵՆ ———— آژیدیدن

Տե՛ս ՀԻՒՐՇԵԱՐՔԵՐՏԵՆ:

ԱԺԻՑՐ ———— آژیر

Մտացի. [illegible]: նաև ժուժկալ. [illegible]:

ԱԺԻՑՐԱՔ ———— آژیراك

Գոչիւն անասնոց և զրաստուց. [illegible]:

ԱԺԻԻԽ ———— آژخ

Բիժ, որ լինի յաչս. կէօզտէ օլան չափաղ. որ և Աչէանճ: 2. կոծիծ, որ յայտ լինի յանդամս մարմնոյ. Սէկէլ. և արաբ՝ Սուլուլ ثؤلول

ԱԺԻԻԴ ———— آژغ

Մանրիկ ճիւղք ծառոյ ելեալք. [illegible]:

ԱԺԿԵԱՆ ———— آژكان

Հոգ և տխրութի̄. [illegible]: թմ̄ [illegible]. Տէր [illegible]:

ԱԺՈՒԴ ———— آژوغ

Ժանիկ. որ լինի յերկաթն և յայլ իրս. Փաս: թմ̄ [illegible]:

ԱԺՈՒՐ ———— آژور

Տե՛ս ԱՁՈՒՐ. որ է ագահ. [illegible]:

ԱԺՏԵՆ ———— آژدن

Կարկատել զհին̄ ասղամբ. [illegible]: թմ̄ [illegible]:

ԱԼ ———— آل

Նենգութի̄ և խաբդախութի̄. [illegible]: 2. է յայտնի գոյն ինչ ծանուցեալ, որ հարկանի յեբանգ կարմրութե̄. և է իբր կիսակարմիր. [illegible]: 3. է տեսակ ինչ̄ թեփաւոր ձկան, որ լինի յոյժ մեծ. որ և ասի Պուլ. Նաև Վուլ: [illegible]: 4. է ախտ ինչ սատանայական, որ պատահի կնոջ, որ նորոգ ծնեալ իցէ զմանուկ իւր. և այս դիպի նմա յօրէ ծննդեան մինչև ցօրն եօթներորդ. [illegible]:

ԱԼԱ ———— آلا

և Ալայ. է հր՝ Ալուտէն բային. որ և բարդի ընդ Մէյալ. այսինքն զինեշաղախ. թմ̄ [illegible]: 2. կարմիր կիսագոյն. [illegible]. և ըստ այսմ ասի և آل Ալ:

ԱԼԱԼԵ ———— آلاله

Տե՛ս ԼԱԼԷ:

ԱԼԱՑ ———— آلای

Հր՝ Ալուտէն բային. և Նշ՝ շաղախեա՛. [illegible]: որոյ հրամայականն լինի Մէյալայ: թմ̄ [illegible]:

ԱԼԱՑԱՆԻՑՏԵՆ ———— آلاییدن

Շաղախեցուցանել. [illegible]. է անցող՝ Ալուտէն բային:

ԱԼԱՑԻՇ ———— آلایش

Շաղախումն. [illegible]. և է բայած՝ Ալուտէն բային:

ԱԼԱՑԻՏԵՆ ———— آلایدن

Տե՛ս ԱԼՈՒՏԵՆ:

ԱԼԱՆ ———— آلان

Է անուն քաղաքի միոջ յՆ̄ին Թիւրքիստանու. [illegible]: և ևս է անուն լերին միոջ. [illegible]:

ԱԼԱՆԵ ———— آلانه

Տե՛ս ԼԱՆԵ:

ԱԼԱՎ ———— آلاو

Բոց հրոյ. [illegible]: որ և [illegible]:

ԱԼԵ ———— آله

Արծիւ. [illegible]:

Ա'ԼԵՄ ———— عالم

Իւրաքանչիւրն ասեղծուածոց. [illegible]: որոյ յոգ՝ լինի عالمون Ա'ԼԵՄՈՒՆ: է բառ Արեպի:

Ա'ԼԵՄ ———— علم

Է անուն քաղաքի միոջ. [illegible]: 2. դրօշակ, և լուսանձևն արծաթի որ է 'ի ծայրի նր̄. [illegible]: 3. այն մարգարտեայ և ոսկեկար իրն զոր կարեն 'ի փողպատս և յառաջս պատմուճանի. [illegible]

[illegible] Տէօվլէթլէրինին օդօրլէրն խնձօ վէ շէր_ [illegible]

ԱԼԷՄԱՐԱՅ ——— عالم آرای

[illegible]ԱԼԷՄԱՐԱՅ · է տեսակ մի բազմաներկ [illegible] · որ մեկնի պարսկերէն այսպէս · Կէօզէլ [illegible] պիւնէօր փարէօ, իօ անըն էշ ճանիմըր չէհրէ [illegible] օլէօր , իօ մէօթտէրիլ մէշըյէօ մը տանէօ · [illegible] մը չէվէօ · Տէր մէյանը ճամհա նէ_ գէնէօ , իօ հէրյէօ պօօյէշ նէրէկէօ , իօ խօշպօօյ պօշէօ: Հէմ չօան մէօշէ իօ անըէր · իօ անըն Ալէ_ մարայ խանէօ : և Թարգ" բառս այս զարդարիչ Եր · և ԺԲ այսմ նշանակութ ասի և զՆ · ԺԲմ որ ասի ի Կիւլիսթանին · Իմ պօր խէօսօյը մ՛ըլէմարայ, Պէր պէնտէէ փէյըր խօտ պը պօխշայ: Պէտ պօխթ ճէօսէ ճէ արտը Բօպէօ, Զէյն պէր ճը տէրը պէյչէր նէմէօտէօ:

ԱԼԷՄԹԱՊ ——— عالم تاب

Է սա մակդիր անուն ինչ արեգական · զի ասի

آفتاب عالم تاب Աֆթապը ալէմթապ · այսինքն Նը_ շողիչ կամ ջեռուցիչ Եր · որ և ասի Ճիհան_ Թապ · որ նոյն է՝ բոլորովին պարսկերէն · զի Ալէմ Թապն՝ է ըստ մասին արեալ և ԺԲ մասին պարս" ·

ԱԼԷՄՍՈՒԶ ——— عالمسوز

Աշխարհակէզ · Տիւնեա եագան :

ԱԼԷՆՃԻՒՃ ——— آلنجوج

Է փայտ ինչ անուշահոտ նման փայտի ևնկոյ · Ուտ աղաճի կէպի պիր աղաճ տիր ·

ԱԼԷՆՏԷ ——— آلنده

Աղտեակ դրան · Գափու սէարմէսի ·

ԱԼԷՎԻ ——— علوی

Ալիական · այսինքն սերունդ զարմի Մուրթէ_ զայ Ալիին , որով իմացեալ լինին կանաչափա_ թոյթ էմիրքն ազգին տաճկաց, որք են սերեալք յերկոցունց որդւոցն Ալիին ՚ի Հասանայ և ՚ի Հիւսէյնէ, որք էին Թոռունք դստերյն ՚ի դատե_ րէ Նորին Ֆադըմէ կոչեցելոյ , տուեալ ՚ի կնութ վերոգրեալ Ալիին հօրեղբօր որդւոյ իւրոյ : և յոգ" ան լինի Ալէվիեան · այսինքն ալիականք · և գիտելի է զի Ալեվին կոչի արդ" سید Սէյիտ ·

ԱԼԷՐ ——— آکر

Տես ՍԻՒՐՈՒՒՆ · որ է վերագոյն կողմն ադեր , որ ՚ի մարդն ասի Ոսկր · և յայլ կենդանիս Սաղրի ·

ԱԼԷՖ ——— علف

Խոտ , որ տուեալ լինի անասնոց զի՛նչ և իցէ : Հայվանաթը Վէրիլէճէք Եիմէ հէր նէսնէն օլուրսա :

ԱԼԷՖԶԱՐ ——— علفزار

Խոտաւէտ տեղի · Օթլագ եէրի · և է ածանցեալ ՚ի բառէն Ալէֆ, մասնկամբս Զար որ և ասի Կէյազար ·

ԱԼԷՖԽՈՐ ——— علفخوار

Ձի և ջորի և էշ մնեալ յախոռի · Ախօրտա պէս_ լէնմիշ աթ վէ գաթըր վէ էշէկ : 2 · Շատակեր մարդ որ ոչ գիտէ յագենալ · որ և արտաբերի Ալէֆխօր · ԺԲմ Աթէմի նէ էշ գէտէր ալէֆխօրսուն, Էշ գէտէր շէյթէթի իւ հէօշէարըսըն ·

ԱԼԷՖՏԱՆ ——— علفدان

Կանաչք Թռչնոյ · Գուշ գուրսաղը : 2 · Մսուր

ԱԼԹ — ԱԼԻ

Ջուրսան · ուստի կեր առեն անասուն կենդանիք ·

ԱԼԹԷՄՂԱ ——— آلتمغا

Նշ" ըստ լեզուի բնակչացն խարեզմի , հրովար_ տակ Թագաւորական · Նիշանը հիւմայուն · և է սա բառ Չեղաթայից, բայց հռչակեալ է ՚ի մէջ լեզ_ ուին պարսից · որ և ասի Ալթէմղան · և Ալթոան Թէմղա ·

ԱԼԻՅԶ ——— آکیز

Խրատուամն · իւրէ · որ պատահի մարդոյ կամ այլոց կենդանեաց յանկարծական իրէ · և կամ ՚ի տեսանելոյ զիր ինչ · որոյ բայն է Ալիյզիտէն ·

ԱԼԻՅԶԷՆ ——— علیزن

Սերմ · Թոխում · ԺԲմ Մէ+էշ շահմէլ ճէնատ նա_ փան հէմեյն, Ալիյզէն մէյէֆշան պէ շօրէ չէմեյն ·

ԱԼԻՅԶԷՆՏԷ ——— آکیزنده

Խրտուցող · Իւրէէ · և է ընդունել" Ալիյզիտէն բային : և Նշ" խրտուցող և չարաբարոյ անասուն, որ մանաւանդ ՚ի գործ ածի ՚ի Ջորիս և յամնս Ձիս · Իւրէէ վէ պէտխույ օլան հայվան ·

ԱԼԻՅԶԻՅՏԷՆ ——— آکیزیدن

Նշ" զՁիոյ և զՋորւոյ զառաջին երկոսին ոտսն ՚ի վեր բառնալ և յառաջկոյս ոստնուլ · Աթ վէ գաթըր պիւնէկիւլէէ : և ըստ այսմ Սէկիրտէօրէն և ա_ սաի : 2 · Խրտուիլ կամ հարթչիլ · Իւրէմէէ : 3 · ՚Ի փոքր խօսից ինչ վշտանալ և նեղանալ · Աշ սէօզտէն ալընըր չօգալըմաք : Հրամայական Ալ_ իյզ · և Ապառնի Ալիյզէտ :

ԱԼԻՅԶՏԷՆ ——— آکیزدن

Տես ԱԼԻՅԶԻՅՏԷՆ :

ԱԼԻՅՏ ——— آلید

Է երրորդ դէմ անցելոյ ժամանակի Ալիյտէն բային · և Նշ" խրտուեցաւ · Իւրքտի : ԺԲ այնմ Տօղ րէֆիքէ օտայր յուլլէն զա րաֆիգ ան օտանլէն · Ձիւն շիրիպէ՛ իւն աճէխան ալըյտ ճանէ՛ պէր զէտէն ·

ԱԼԻՅՏԷՆ ——— آکیدن

Տես ԱԼԻՅԶԻՅՏԷՆ ·

ԱԼԻՇ ——— آکش

Վաղվաղումն , որ լինի ՚ի յընթանալն ուրուք · Աճէլէ · շիթապ :

ԱԼԻՊԱԼԻ ——— آلی بالی

Տես ԱԼՈՒՊԱԼՈՒ որ է կեռաս · Քիրազ : զոր ոմանք մեկնեն լինել բալ · որ է Վիշնէ ·

ԱԼԻՍԹ ——— آکست

Ծայրն երանաց , որ է կողմն երաստանի · Ույլուգ պաշը · որ և Աչիսթ ·

ԱԼԻՀ ——— آله

Արծիւ · Փօվշանճըլ գուշը : և է սա Թեթևա_ ցուցեալ ՚ի բառէն Ալուհ : որ և Ալէ ·

ԱԼԻՂՏԷ ——— آلغده

Տես ԱՂԷՂՏԷ : ԺԲ երկուց նշանակուեց նորին : ԺԲ այնմ Շէյրը ալճօշոէ պէյրան ճէհէտ էշխանէ պէ տայթ · Նօ պէշ էնիյ ալէօ ահօսօտա իւ ահօսէղէրէրօս :

ԱԼԻՒՆՃ ——— آلنج

Տես ԱԼՈՒԶԷ ·

ԱԼԻՒՓԹ —— آلفت

Տարակուսութիւն. Շիւպհէլէրտանք ։

ԱԼԻՒՓԹԷ —— آلفته

Տե՛ս ԱՇԻՒՓԹԷ ։ այլ և նշ" ապշեալ. Հայրան ։ Իւմ Չէօ տէլ տէր տըմ ըէմ տըմօգըլէ պոշէր ։ Հէյէ հօմ պէրէն տըմօգըլէ պոշէր ։

ԱԼԻՒՓԹԷՆ —— آلفتن

Ոլորիլ. տըլըմագ. կամ փաթաթիլ. Պիւրիւնմէք օլմագ. և կամ ապշիլ. հայրան օլմագ ։ Իւմ ոստանաւորս. Պէ տէրտէ հէմ տըմօգըլէն մէտէպլէր հօմ տօշտըր էօլ. Կէր էֆշըրտանէ ֆէր չէօրէմ տէլըրէն չօր հօ չօր էօլ ։

ԱԼԻՒՓԹԻՑՏԷՆ —— آلفتیدن

Է ներ անցողական Ալըմօգլէն բային ։

ԱԼԼԱՀԷՔՊԷՐ —— الله اکبر

Է սա անուն հաշակեալ միջակագոյն լերին միոջ 'ի կողմանս քաղաքին Շիրազու. և ջուրն այն՝ զոր գտնէ բանաստեղծն և կոչէ Ակն ըէօքնապատ, յայնմ լերին՝ յաղբերէ իմիք բղխեալ՝ ընթանայ զեզերօքն ըռւքնապատի. և Թէպէտ է սա լեառն ինչ միջակ, սակայն 'ի գաւառագլխորայ ընդ ձանապարհն խուլգած փուշանի, և յելանել իւրեանց 'ի լեառն յայն, 'ի տեսանել մեծագոյն շինուածոյ քաղաքին Շիրազու՝ զարմանալով Ալլահ էքպէր ասեն. և 'ի սոյն պատձառ անուանեցաւ լեառնս այս Քէօհէ ալլահ էքպէր. և յայսմ լեռնէ ընդ խողովակս ընթանայ ջուրն ըռւքնապատի՝ 'ի տեղին յայն որ կոչի Կէօշէչէշմէ նօաալլայ. ուր է շիրիմն խօձա Հաֆըզ բանաստեղծին. և յայն սակս պարսիկք կոչեն Չէօշմէշմէ նօաալլայն, նաև Հաֆըզիյէ ։

ԱԼԿԻՈՒՆԷ —— آلکونه

Տե՛ս ԱԼԴՈՒՆԷ. որ և ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ ։

ԱԼԴՈՒՆԷ —— آلغونه

Տե՛ս ԿԻՒԼԿԻՈՒՆ և ՓԻԿԷՐ. Սնգոյր. որով շպարեն կանայք զերեսս իւրեանց. Պէշէլէմէ ։

ԱԼՆԻ —— آلنی

Սողնակ դրան. Գափու սիւրկիւսի ։

ԱԼՈՒ —— آلو

Շլոր. դամոն. Էրիք. և չեղաթայերէն Ոտրուք. զի ասի Ալուպ ուեշահ. այսինքն սեաւ շլոր ։ և Ալուպ պուխարա. այսինքն պուխարեան շլոր ։ ասի և զոեսակէ նորին, որպէս երևի 'ի բառսն Ճէրտալու. և Շէֆթալու ։

ԱԼՈՒԿԻՐՏԷ —— آلوکرده

Է տեսակ ինչ մրգոյ, որ է նման Ճէրտալուապտղոյն. բայց գոյն նո՛ր լինի կանաչ, մանուշապտղոյն. բայց գոյն նո՛ր լինի կանաչ, մանուշակագոյն, դեղին և կարմիր. և համն թթուաշ. որ և ասի Կէօքէալու. նաև Էրիքմենձօր. պէր նէվ՛ էրիք տիւր ։

ԱԼՈՒՀ —— آلوه

Արծիւ. Գումրուշ. Դամբար. արք" عقاب Իւմաքաղ ։ Ցորենակս ինչ գրի Թէ նշ" զայն Թռչուն, որ ասի Գարտալ. բայց հաւորք ասեն Թէ մյլ է Գարտալն, և մյլ է Իւմաքաղ ։

ԱԼՈՒՑԻՏԷՇԹԻ —— آلوی دشتی

Թարգ" շլոր լեռնային. և նշ" ալուչ. Ալըչ. և արք" զուրուր. زعرور և է սա տեսակ ինչ լեռնային պտղոյ ։

ԱԼՈՒՆԷ —— آلونه

Տե՛ս ԱԼԿՈՒՆԷ. զի է համառօտեալ 'ի բառէ անտի ։

ԱԼՈՒՇԻՑՏԷՆ —— آلوشیدن

Տե՛ս ԱԼՈՒՇԻՑՏԷՆ ։

ԱԼՈՒՉԷ —— آلوچه

Է անուն նուազական. և նշանակէ մանրիկ շլոր. Խիւրտէ էրիք ։ և ևս ծոր. Չալը էրիկը. արաբերէն Էնգէրտարիս ։

ԱԼՈՒՊԱԼՈՒ —— آلوبالو

Կեռաս. Քիրազ ։ արք" قراصیاجلو Գարաժիյա հէմպ. ըստ այնմ զոր բանաստեղծն ասէ 'ի գովեստ պարտիզի Թէ, Չէօնան էօլ պէրէ էօ Նուշէ էօ Նէր, Ալուպալու հէմչօն լօմ տէլըէր ։

ԱԼՈՒՍԷՆ —— آلوسن

Է անուն պատուական շլորոյ իրիք. որ է կակղացուցիչ բնութեան. Պիր նէվ՛ չոպիք էրիք տիւր ։

ԱԼՈՒՏԷ —— آلوده

Է կրաւ" ընդու" Ալուտէն բային, և նշ" շաղախեալ. Պուլաշըգ. Պուլէշիկ ։ յորմէ առեալ և յանցուցեալն ևս՝ իբր մեղօք շաղախեալ ասի Ալուտէ ։

ԱԼՈՒՏԷԿԻ —— آلودکی

Շաղախումն. Պուլաշըգլըգ ։

ԱԼՈՒՏԷՆ —— آلودن

Շաղախիլ. նաև շաղախել. զի է հասարակ. բայց Պուլաշըմագ կէ պուլաշտըրմագ. Հրամայական Ալայ. և Այսանիւ Ալայէտ ։

ԱԼՊ —— آلب

Քաջ. Փէհլէվան ։ է բառ Թիւրքմանաց, բայց նոքա արտաքերեն ԷԼՊ. որպէս Էլփարսլան. և առաւորէն քաջաց ումանց ։

ԱԼՍԻՒՐ —— آلسر

Տե՛ս ՍԻՒՐՈՒՆ. նշ" նստոյ տեղի. Նիշէմէնկեահ ։

ԱԼՎԱ —— آلوا

Է դառն դեղն այն որ կոչի Սապր որոյ լաւն լինի 'ի կղզւոջն Սուգուդրի. Սապր փէփէքլէրէ աճէ տարու տիւր ։

ԱԼՎԱՀ —— آلواه

Է արմատն այն որ կոչի Թուր" Էնէր. և արք" وج Վէճ ։

ԱԼՓԷԽԹ —— آلفخت

Փայտ խնկոյ. Ոտ աղաճը ։ որև ասի الفنج Ալֆէնճ ։

ԱԼՓԷՆՏԷ —— آلفنده

Շահեցեալ. Գազանըլմըշ. արք" Մուսթէֆիտ ։

ԱԽ —— آخ

Է միջարկութի՛ ցովական. ոմն է և բառն Աֆէրին ։

ԱԽԱԶ ——— آخاز

Ջի՛նչ և լիցէ իր անպիտան, որ իցէ հնացեալ՝ի գործոյ և՝ի բաց ընկեցեալ. դէր իշէ եարամայան օլմըշ նէսնէ ։

ԱԽԱԼ ——— آخال

Ընկեցեալ կեղև մրգոյ, և տաշեղ փայտի, նաև խռիւ. դէօքիւլմիւշ մէյվէ գապուղը. վէ եօնդուշէ չօփ. վէ խէս վէ խաշագ ։

ԱԽԱՅԻՏԵՆ ——— آخايدن

Է սա անցո" Ախնէլ բային ։

ԱԽԱՆԻՑՏԵՆ ——— آخانيدن

Ժամանեցուցանել. էրիշտիրմէք ։

ԱԽԷՇ ——— آخش

Գին. կամ արժէք. գըյմէթ. այսինքն պէհա ։

ԱԽԵՍԹԵ ——— آخسته

Սեամ դրան. գափու էշիկի. արգ" ամպէղէ. որ և Ասխան ։

ԱԽԵՐ ——— آخر

Աւազան. հավզ ։ և գուռ բաղանեաց. համամ գուրնասը. և նմանք նոցին ։ Իսկ ըստ արապաց նշ" միւս. որ է դիկեր ։

ԱԽԸՐՍՏԵՍԹ ——— آخرست

Նշ" զվերջինն ՝ի նստոցս ՝ի բազմականի. սօֆրէ մէճլիսինի չէյնած ։ արպ" صف نعل Սաֆֆի նաալ ։ 2. ի աղեղնարտի, որ է յայտնի խօսք ինչ ՝ի մէջ նուագարանաց. գուռնար օյունի գուռնարդաշլէր մէյանէսինտէ մէրամ սէօզ դէօր ։ տե՛ս աւաջնոյն է առաւնաւորս այս. Նէ դէհէտ դէր սաֆֆի նաշլը մէյտանտէ նէշէսի. Պէրէշէմ գէօսդէրիր չէմէշ գէօսդէրիր դէօր ։

ԱԽԸՐՔԵԱՐ ——— آخركار

Վախճանի գործոյ. էշին սօնէ ։

ԱԽԹ ——— آخت

Է սա երրորդ դէմ անցելոյ ամանակի Ախնէլ բային, և նշ" քարշեաց. չէքտի ։ Իսկ յառկաբար նուր քարշեաց. գէչէ չէքտի ։

ԱԽԹԵ ——— آخته

Է կրաւ" ընդու" Ախնէլ բային, քարշեցեալ. չէքիլմիշ. զի ասի Թիղշէ ախթէ. այսինքն սուսեր քարշեցեալ ՝ի պատենից ։ 2. Ներքինացեալ մարդն և ամորձատ անասունն, կոչին Ախթէ. ըստ որում քարշեցեալ և մաշեալ են ամորձիք նց. տես և ԽԱՅԵՔԵՇԻՑՏԵ ։ 3. այն գինի՝ որոյ դիրտն քարշեալ է և պարզեալ. զի ասի Մէյ ախթէ. դուրու չէքիլմիշ շէրապ ։

ԱԽԹԵՆ ——— آختن

Քարշել՝ի պատենից զսուսեր և զդաշնակ. գըլըճ վէ խանճէր չէքմէք ։ տմ Տէկէրդուրէ հէրպի ուդէհ ախթէնտ. Քէշիդէնտ ասֆ Ռիշդ էզ էիշդէ ախթէնտ ։ հր" Աշ. և այս" Աշէնտ ։

ԱԽԹԵՐ ——— آختر

Աստղ. եըլտըզ. որ և Սիթարէ ։ այս բառ արտաքերի նաև էխթէր ։

ԱԽԻՑԶ ——— آخيز

Աշխուս. սէգրէք ։ Նաև զկաղապար աշխուսոյ. սէգրէք գալըպը ։ այլև զայն՝ որ ասի փէնճէր մէնհէլէսի ։ այսինքն՝ ծակ որմոյ ։

ԱԽԻՑԶԿԵՐ ——— آخيزكر

Աշխուսագործ. սէգրէքճի. սէգրէք իշլէյէճի. քանզի Կէր է Թեթևացուցեալ՝ի բառէն Քէար. և յարեալ յանուանս նշ" զառնօղն. զի Ախիզ՝ ցուցանէ սէգրէք. աշխուս. և Ախիզկէր զգործօղն նորին ։

ԱԽԻՑՏԵՆ ——— آخيدن

Տե՛ս ՐԵՍԻՑՏԵՆ, ժամանել. էրիշմէք ։ որոյ անցո" լինի Ախանիդէն ։ որ է ժամանեցուցանել ։

ԱԽԻՐ ——— آخر

Ջարմանք. Սաման ։ Իսկ ըստ արա" վերջ. նիհայէթ ։

ԱԽԻՐԻՑՏԵՆ ——— آخريدن

Տե՛ս ԱԽԹԵՆ ։

ԱԽԻՒՐ ——— آخر

Գոմ. որ է ախոռ. դավար էսպապը եէրի. որ և Ախօր آخور ։ 2. տե՛ս ԱԽԻՒՐԵՔ ։

ԱԽԻՒՐԵՔ ——— آخرك

Է ոսկր այն՝ որ է ՝ի վեր կուռէ կրծոյ, և՝ի ստորև պարանոցի, դօշուն ուճունտէ վէ պօյնու էնտէմէնտէ օլան քէմիկ ։

ԱԽՄԵՍԵ ——— آخمسه

Է տեսակ ինչ ըմպելւոյ, զոր առնեն ՝ի կորեկոյ նաև ՝ի գարւոյ ։ որ և Ախսէմէ. և էնսէմէ. և էնսէմէ ։ դէր պէյ չէրպէթ ։

ԱԽՇԻՑԿ ——— آخشیك

Տե՛ս ԱԽՇԻՑՃ ։

ԱԽՇԻՑՃ ——— آخشیج

Նշ" հակառակ. արպ" ضد զըդդ ։ և քանզի ՝ի տարերս գոյ հակառակութիւն, այնու յարմարութ իւրաքանչիւրն ՝ի տարերաց ասի Ախշիճ և չորքն ՝ի միասին իբր յոգնակի Ախշիճան ։

ԱԽՇԻՑՃԱՆ ——— آخشیجان

Տարերք. անասըր էրպաէ ։

ԱԽՈՒՐ ——— آخور

Տե՛ս ԱԽԻՒՐ ։

ԱԽՍԵՄԵ ——— آخسمه

Տե՛ս ԱԽՄԵՍԵ ։

ԱԽՐԻԵԱՆ ——— آخريان

Աշխամաշխ. մէթա վէ գումաշ ։ 2. կահ և կարասի տան. էվտէքի էշեա. արպ" էսաս ըլպէյթ ։ 3. վաճառելի իրք. և նիւթք. էվտէքի մէթաէ ։

ԱԿԵԱՀ ——— آگاه

Տեղեակ. խապէրտար. արպ" մուդէլէհէ. որ և Աքէհ ։ տմ Փէյամի տէր բէտէյի շահ սուայ նաքէահ. Զի ահվալէ վէլայէթ քէշդէ աքէահ ։

ԱԿԵԱՀԱՆԻՑՏԵՆ ——— آگاهیدن

Է անցող" Աքէահէյտէն բայ". և նշ" առեղեկա-

ցուցանել · խապէրտար էթմէք ։ Հր" Անէտհան · և Այր" Անէտհանէփ ։

ԱԿԷԱՀԻ ———— آكاهى

ՏեղեկուԹի · խապէրտար օլմագ ։

ԱԿԷԱՀԻՑՏԷՆ ———— آكاهيدن

Նշ" տեղեկանալ · և տեղեկացուցանել · խապէր-տար օլմագ · վէ խապէրտար էթմէք ։ Հրմ" Անէ-հան · և Այր" Անէհանէփ ։

ԱԿԷԱՀԻՏԱՏԷՆ ———— آكاهى دادن

ՏեղեկուԹի տալ ։

ԱԿԷՀ ———— اكه

Տես ԱԿԷԱՀ · ըստ Հինտերէն ձէն ան փաքրան օէրդէնէր · Չին նիյէ էօ դէփ էշ ակէհ էմ դէր դէփէր ։

ԱԿԷՆ ———— آكن

Է հր" Անէնտէն բայ" · լի՛ց · տօլտուր ։ ըստ այնմ խտար՝ անտակը էր անշէնմի Քէրիմտէրը · Քի հէմիշէ չէքէմ էօ մէտէ հէմ անէն ։ Դարձեալ նշ" զայն բամբակն և բուրդն 'ի մէջ հանդերձի և բարձի և այլոց իրաց նմանեաց · գաքըլան վէ եասթըգ վէ եօրղան ճէանէլէրէ գօնըլան ճէնդէ վէ էմանէ ։

ԱԿԷՆԻՇ ———— آكنش

Է բայած" Անէնտէն բային · լցումն · կամ խծո-ղումն · տօլտուրմագ ։

ԱԿԷՆՃ ———— آكنج

Տես ԱԿԻՆՃ ։

ԱԿԷՆՏ ———— آكند

Է սա երրորդ դէմն անցելոյ ժամանակի Անէն-տէն բայ" , և նշ" ելից · տօլտուրտը · ըստ այնմ Մօյէտէ՛ դէ սէատէ չէտէրէ Բէ , սաք չէնտէ սէյմ էօ չէր անէնտ ։ 2 · լի · տօլու · ճէմէր ճէրտէ ։ որ և Աշէնտ ։

ԱԿԷՆՏԷ ———— آكنده

Լցեալ · տօլմուշ · արդ" Մէնլար ։ զի նչ և իցէ իր · ոչ բարձ և անկողին , և այլք նմանք սոցին իրք որք կարեն լնանիլ · և 'ի մէջ ուտելեաց Մօան-դարն · և Հինդրոնն և այլք լցեալք և խծողեալք , Անէնտէ կոչին · որ և Անէնտէ ։

ԱԿԷՆՏԷՆ ———— آكندن

Լնուլ · տօլտուրմագ · որ և էնղաշմէն ։ կամ խծո-ղել · տըգմագ ։ ըստ Պէհէմէան Բադէ ճէմ անէն-տէնի չէր · Չի նագտէ Բէմ տէլըտ ճէանըլէանտէր ։

ԱԿԷՆՏԷՓԷՐ ———— آكنده پر

Փետրալից · Բէ սէ տօլու ։ զի ասի Պաշէ չի անէն-տէջէր ։ ըստ Վէր նէ դէավէր պալէ չի անէնտէջէր , խտղ Բէավան ճէրտ հանէր շէյրէ սէր ։

ԱԿԻԼԻՅՈՒՆ ———— آكليون

Նկարեն աղլաս · որ մեկնի Թէ է հանդերձ , որ իցէ ոստայնանկեալ յեօԹանց գունոց · և գոյնքն եօԹանեքին տեսանին 'ի նմա ։ Մանագգաշ աղ-լաս · որ մեկնի պալսկերէն այսպէս Ճամէյ դա-շէդ , ճէ էշ հէֆթ րէնկ դաֆթէ դաշէդ , էա հէֆթրէնկ-րա դէր ան դէ Բէավան դէյդ ։ որ և ասի էնէէլէյան ։

ԱԿԻՅՆ ———— آكين

Մէջն անկողնոյ , բարձի , հանդերձի , և այլոց նմանեաց · տէօշէկ վէ եասդըգ վէ ճամէ վէ եօրղան

նէանէլէրէն էշէ · որ և երբեմն բարդի · ոչ շէմա-լէյն · վէ Մէաշրալէյն ։

ԱԿԻՅՆՊԱԼԻՅՆ ———— آكين بالين

Մէջ բարձի և այլոց իրաց · եասդըգ էշէ վէ սայէր նէանէլէրէն ։

ԱԿԻՅՇ ———— آكيش

Կախեալ · ասըլմըշ ։ 2 · երկայնեալ · ասղանմըշ ։

ԱԿԻՆԷ ———— آكنه

Բամբակն , զոր դնեն 'ի մէջ հանդերձի , վերմա-կի , և այլոց նմանեաց · ճէնդէ մի գօնտար գաֆդան վէ եօրղան էշէնէ ։

ԱԿԻՆՃ ———— آكنج

Մունդար · որ է աղիք · լցեալ ծեծած մսով և բրնձով · գըյմա էլ վէ ճէրէնճ տօլմըշ պաղըրսագ ։ և քանզի յանմիս տեղիս լցուցանեն շմօանդարն ծեծածիւ Թոքոյ , նորին աղագաւ կոչեն եւ Ճի-ճէրաճէնճ · և Ճիճէրաճէնտ ։

ԱԿԻՈՒՃ ———— آكوج

Տես ԱՔԷՃ · կեռերկաԹ · գանճա ։

ԱԿԻՈՒՇ ———— آكوش

Տես ԱՂՈՒՇ ըստ առաջնոյ նշանակուԹն ։

ԱԿԻՈՒՐ ———— آكور

Թուրծ աղիւս · այսինքն աղիւս եփեալ 'ի հուր · անէշտէ ճէշմիշ ճէրէճէ · ճէրէմիտ և Բօաշան՝ զոր արտապացուցեալ կոչեն Աճէօր ։

ԱԿԻՓԹ ———— آكفت

Վիշտ և տառապանք · րէնճ վէ շտհմէթ ։

ԱՀ ———— آه

Է միջ" հառաչական , որ 'ի գործ ածի 'ի նեղութե · 'ի բարկութե և 'ի տխրութե ։ դարձեալ է ձայն հե-ծանողաց և վիրաք խոցելոց ։

ԱՀԱԶԻՑՏԷ ———— آهازيده

Քարշեցեալ · չէքիլմիշ ։ որ և آهخته Ահիխթէ ։

ԱՀԱՆԷ ———— آهانه

ԳագաԹն · թէփէ ։ Թէ մարդոյ Թէ կենդանւոյ և Թէ լերին ։

ԱՀԱՐ ———— آهار

Ջայն իրն կազմեալ յօսլայէ կամ 'ի Քէթրէէ · և կամ 'ի տղտոյ եռացելոյ , զոր քսեն 'ի վերայ ԹղԹոյ և կտաւոյ , վն ընդունելոյ նշ զարծնումն ։ 2 · ուտելի կամ կերակուր · խօրէշ վէ թաամ · որ զօ-րացուցանէ զանձն մարդոյ , ոչ և իրն այն՝ զոր քսեն 'ի ԹուղԹն և'ի կտաւն՝ սակս ուժգնուԹի տալոյ նց , կոչեցեալ է Ահար ։ 3 · պողովատիկ պալպաջաւոր · Փօալտտի Ճէվհէրտար ։

ԱՀԷԱՆԷ ———— آهيانه

Է ոսկրն , որ է 'ի վերկուսէ քմացն · տէմաղէն դա-շաղըտէ օլան ճէմէթ · Արդ" قحف

ԱՀԷԱՆԷԻՄԷՐ ———— آهيانه سر

Սկաւառակ գլխոյ · պաշ չանաղը ։

ԱՀԶԱՆ ———————— آهزن

Նաւթ. որ է նէֆթ եաղը։

ԱՀԶԷՆԱՆ ———————— آهزنان

Նշ" հառաչելով. զի ասի թէ էնթուհնօք իլէ ահ չէքէրէք իւ նալէ էյլէյէրէք պէյր էյնօրէք ալ պէյնէյլէսի. այսինքն Տխուր և հառաչելով և ողբալով յաղագս Ջրոյ Նոաա։

ԱՀԷՆ ———————— آهن

Երկաթ. տէմիր. և արաբ" հատիտ. حدید Պէրէքէթլի-հէնէ սէյրէ մէտէնդ. այսինքն գնալ և պաղերկաթ մի՛ ծեծել։ Մերթ ևս ԱՀԷՆ՝ ցուցանէ սուսեր. Գըլըճ, շիշէյր, իբր ՚քէսի րա էի ձանէշ ղէ ահէն չէլէն, Պէսի ձամէհս տէր սէլէահէն չէքէն։

ԱՀԷՆԳԱՊԱ ———————— آهن قبا

Երկաթի համդերձ. տէմիր գօմլէկ. որով խնամի զրահն, որում ծէղէ ևս ասեն. որ և Ահէնէյնքէֆըն։

ԱՀԷՆԵԱՊԷ ———————— اهنیابه

Տես ԱՍԱ. յօրանջ. էսնէմէք. որ և فاژه ֆաժէ. և دهان دره Տէհանտէրէ։

ԱՀԷՆԷ ———————— آهنه

Երկաթն՝ զոր արկանեն ՚ի պարանոցս յանցաւորաց. մէճրիմլէրին կէրտէնինէ ուրտուգլէրի տէմիր։ որ և Ահէնձէ։

ԱՀԷՆԹԷՐ ———————— آهن تر

Պաղպաջուտ, և մուխ երկաթ. ծէվհէրտար վէ տումանլը տէմիր։ և այսպիսի երկաթս կոչի ևս سبز Սէպզ։

ԱՀԷՆԻՑՆ ———————— آهنین

Երկաթեայ. տէմիրտէն տօղմուշ։

ԱՀԷՆԻՑՆԽԷՓԹԱՆ — آهنین خفتان

Երկաթի համդերձ. զիրիհ. այսինքն զրահ։ ևս ծէղէ և ծէվշէն։

ԱՀԷՆԿ ———————— آهنگ

Դիտաւորութիւն գործոյ։ իբր Չին ահէնկի րէքէկէն կիւնէկա ձանի գօյ. Չէ՛ պէյ Եափըն մէրտէն չէ՛ պէյ րուայի խօշ։ 2. ձայն տանելով միակցել ընդ ումեք. էհլիլէսէ պէյ նէտէնէյէ ուլաշմագ։ իբր Տէրաշ ահէնկ էյն էմէր պօ Եէ, Նէ տանէմ չօն քիւնէմ կը Եարտամէ։ 3. զուգակշիռ հնչումն և Նուագ. մէվզուն օվազ վէ սազ։ 4. կոր և թեք տեղին կամարի. զոր ճարտարապետք կոչեն չէնկէ։ 5. եզր սօֆայի և հավզի և այլոց տեղեաց նմանեաց. քէնարը սօֆա վէ հավզ։ 6. քարշումն. չէքմէք որպիսի է և բառն Ահէնճ. որոյ բայն լինի Ահէնճիյտէն։

ԱՀԷՆԿԵԱՎ ———————— آهنکاو

Թարգ" երկաթ եզին, և Նշ" խոփ. Թուր" Սապան տէմիրի. Նաև շէֆրի տէմիրի։ որ և Ահէնճիքի. և Կէօահէն։

ԱՀԷՆԿԷՐ ———————— آهنکر

Երկաթագործ. տէմիրճի։ արաբ" حداد Հատտատ։ Նախնաբար Ահէնկէար էր. զոր վ՛ դիւրաւոր արտաբերութեան թեթևացուցեալ ասացին Ահէնկէր. որոյ յոգ" լինի Ահէնկէրան. ըստ այնմ Շէտէ կէր մ ղօղարէ ահէնկէրան. Հէմչէճինսի քօչարի ահէնկէրան։

ԱՀԷՆԿԻՑՏԷՆ ———————— اهنکیدن

Դիտաւորութիւն դնել։ գասդ էյլէմէք. հր" Ահէնկ. և ապռ" Ահէնկէտ։

ԱՀԷՆԿՔԷՐՏԷՆ ———— آهنگ کردن

Տես ԱՀԷՆԿԻՑՏԷՆ. հր" քիւն. և ապռ" քիւնէտ։

ԱՀԷՆՃ ———————— آهنج

Է հր" Ահէնճիտէն բային. որ և բարդի որպէս Կիւաշմահէնճ։

ԱՀԷՆՃԷ ———————— آهنجه

Կամ Ահէնչէ. երկաթի չէնպեր. որով շրջապատեն զկլս ոմանս։ և ևս է երկաթիկ ինչ՚ի գործեաց ոստայնանկաց բարակ և երկայն, որով յանկանելն զոստայն, լարեն զոստայնն զառաջեաւ ՚ի վ՛ գործարանին. որ չէնպէր ասի։

ԱՀԷՆՃԷՏ ———————— آهنجد

Է երրորդ դէմ ապառնւոյ Ահէնճիտէն բայ", քարշեսցէ. չէքէ որ և ասի Քէշէտ. իբր այնմ զոր բանաստեղծն ասէ խրատելով, Խուտ քէտքէնտէյէ պէհէր տօն, Քէսի դէրաահ ահէնճէտ էլ պէլ դէմի։

ԱՀԷՆՃԻՑՏԷՆ ———— آهنجیدن

Տես ԱՀԻՑԽԹԷՆ. քարշել զսուսեր. պղպջակ և զայլ։ Նաև մորթել. այսինքն զմորթն քերթել. էօլտիւրմէք. հր" Ահէնճ. և ապռ" Ահէնճէտ։

ԱՀԷՆՃԻԻՓԹ ———— آهنجفت

Տես ԿԵԱՎԱՀԷՆ։

ԱՀԷՆՌԻԻՊԱ ———— آهن ربا

Մագնիս. մըգնատըս տաշը. որ և Ահէնքէշ։ և Թարգ" երկաթախիլ. այսինքն երկաթաքարշ։

ԱՀԷՆՍԱՑ ———————— آهن سای

Խարտոց երկաթոյ. տէմիր էյէսի։ և է բարդ ՚ի բառէն Ահէն. և ՚ի հր" Սայ։

ԱՀԷՆՏԻՑՔ ———————— آهن دیك

Երկաթեայ. այսինքն պղնձի պտուտն. որ է սանտըգըր չէօմլէկ։

ԱՀԷՆՓԱՅԷ ———————— آهن پایه

Թարգ" երկաթոտնեայ. և է անուն երկաթեայ ոտից շամփրոյ խորովին, յորոյ վ՛ դշամփուրն պտուտկեն։ քէպապ շիշինին այագլէրի։

ԱՀԷՆՔԷՇ ———————— آهن کش

Տես ԱՀԷՆՌԻԻՊԱ. և Թարգ" երկաթաքարշ. որ է մագնիսն. Մըգնատըս տաշը։

ԱՀԷՍԹԷ ———————— آهسته

Մեղմ կամ հանդարտ. եաւաշ եաւաշ։ ըստ այնմ Ահէսթէ սայա պէստ տէր ան քիւրքէհէն էնտաղ. Եէր կիւլշէ կէշէյտան էշ դէ պէյմէն էնտաղ։ որ և կրկնեալ ասի Ահէստէ Ահէստէ. որ է մեղմով յամրապէս. յուշիկ յուշիկ. եաւաշ եաւաշ։

Օրն. Տէր ռէխիէ-ն դա փօսլան ահէսթէ դալ, Թա նէ փարէ թէ-աշմէ խա-ն ... ... Փէյզի ... անճէ ... ... դալ ... Թա նէ ... ...

ԱՀԷՍԹԷԹԷՐ ——— آهسته تر

Յամրագոյն . եաւաշ :

ԱՀԷՍԹԷԿԻ ——— آهستگی

Հանդարտութիւն . Եէյնիւլ ...

ԱՀԷՍԹԷՍԷԽՈՒՆ ——— آهسته سخن

Հեծուկ . ... 2 . ընդ շրթամբք խօսիլ . ... Օրն. Ահէսթէ ... ... Ահէսթէսէխուն ... ...

ԱՀԷՍԹԷՐԷՎ ——— آهسته رو

Այսինքն յամրընթաց , եաւ ... :

ԱՀԷՔ ——— آهك

Գաճ . ... : արդ" ... جبصين

ԱՀԻՑԽԹԷ ——— آهخته

Է կրա" ընդու" Ահիխթէ բային :

ԱՀԻՑԽԹԷՆ ——— آهختن

Հասարակօրէն նշ" քարշել . ... : Իսկ յառակաբար սուր քարշել ... : Հր" Ահէյշ . և այր" Ահէյշէ : որ և ասի Ահէնջէն :

ԱՀՄԷՆՏ ——— آهمند

Սաստիօս . ...

ԱՀՆԷՎ ——— آهنو

Տես ԹԷՆՏԻՅՍԷ :

ԱՀՈՒ ——— آهو

Եղն . ... Նաև ... որ է մի տեսակն գա-րանձային : 2 . պակասութի կամ արատ . ... : Օրն. Փէյզի ... Դարձեալ ասէ բանաստեղծն , Տէյի ... 3 . աղաղակ և բարձրագոչ ձայն . ... Օրն. Պէ ... 4 . Նմա-նութիւն ասի զաչաց գեղեցկաց . ... 5 . զախտ ինչ՝ որ լինի ՚ի մարդն և յայլ կենդա-նիս , և արգելու զշունչն . արդ" Զ... : Օրն. Մէկէ ... Պէ ...

ԱՀՈՒԼ ——— آهول

Սարերիկրեայ ճանապարհ . ... :

ԱՀՈՒՆ ——— آهون

Ակամ . ... : և Ահօւն ... . ակամ հատանել . Օրն. Պէ ... Մէ-...

ԱՀՈՒՆՊՈՒՐ ——— آهونبر

Ակամ հատանող . ... : որ և ասի Ահօւնպէր :

ԱՀՈՒՊԷՐԷ ——— آهوبره

Զագ եղին . ... : և Թարգ" գառն եղին , զի Ահօւ , ցուցանէ եղն . և պէրէ , գառն .

ԱՀՈ — ԱՂԱ

որ և գրադարձութ առացեալ լինի

ԱՀՈՒՎԷՐԷ ——— آهووره

Ջի տառքս Պէ և Վով . փոխադրին ՚ի միջ լեզուին պարսից :

ԱՀՈՒՐԻ ——— آهوری

Մանանեխ . ... որում Թուր" ... ասեն :

ԱՀՈՒՓԱ ——— آهوپا

Տուն վեցակողմեան . ... :

ԱՀՎԱՅ ——— آهوای

Է անուն ծանուցեալ քաղաքի միոջ յերկր Ճէյ-հուն գետոյ . ... :

ԱՀՎԱՆ ——— آهوان

Ակամ հատանող . ... :

Ա՛ՀՏ ——— عهد

Ժամանակ . ... : զի ասի Տէր ... այսինքն ՚ի ժամանակս այս ինչ մարդոյ . ... 2 . ուխտ . ... : է բառ Արեպի :

ԱՀՐԱՄԷՆ ——— آهرامن

Առաջնորդ չարեաց . ... : Ասեն թէ ազգ մոգուց կոչեն զայնյ ԱՀՐԷՄԷՆ . և զհրեշտակն ԵԷԶՏԱՆ . և ասեն ... արարիչ բարւոյ . և զԱհրէմէն արարիչ չարեաց . Օրն. Կէրթի ... Կէրթի ... Եէզտան ... այսինքն եթէ ոչ կարիցես լինել այր ... գոնէ զուգակից դիւին մի լինիր . որ և ասի Ահ-րէմէն . և Ահրէյմէն . և Ահրէն . Նաև Եհրէմէն :

ԱՂԱԶ ——— آغاز

Սկիզբն . ... որոյ հակական է էնճամ . Սօնկ صوك որ է վախճան : 2 . գոչումն . ... Օրն. Պէ ... Թէ- ... :

ԱՂԱԶԱՆԻՅՏԷՆ ——— آغازانيدن

Սկսանիլ տալ . ... : և է սա անցո" Աղա-զէյտէն բայ" :

ԱՂԱԶԷ ——— آغازه

Հասակօրէն նշ" սկիզբն . ... : և յատկա-բար եղանակութի երաժշտական երգոց . ... : և եւ նշ" զկոտորս փոկոյ , զոր կօշկա-կարք դնեն ՚ի միջոցս կարւոյն . զի արգել լիցին մուծ ջրոյ և հողոյ :

ԱՂԱԶԻՅՏԷՆ ——— اغازيدن

Սկսանիլ . ... : Հր" Աղազ . և այր" Աղազէ :

ԱՂԱԶՔԷՐՏԷ ——— آغازكرده

Սկսեալ . ... :

ԱՂԱԶՔԷՐՏԷՆ ——— آغازكردن

Սկիզբն առնել . այսինքն սկսանիլ . ... : Հր" Աղազ ... . և այր" Աղազ ... :

ԱՂԱԶՔՈՒՆԷՆՏԷ ——— آغازكننده

Սկիզբն առնօղ . ... :

ԱՂԱԼ ——— آغال

Գիրգուումն ՚ի կագ և՚ի կռիւ . ... -

մէջը Բահրիյէ դիրմէք ։ 2. Գրգռումն խռովութեան. Թահրիյէ ֆիթնէ. Օրինակ՝ Թիւրք ատլը ֆիթնէճիլէր [illegible] ։ 3. Է հր" Աղաշիդան բայ" . Օրինակ՝ Թիւրք [illegible] ։

ԱՂԱԼԱՆԻՑՏԷՆ ——— آغالانیدن

Է անցող" ԱՂԱԼԻՑՏԷՆ բային ։

ԱՂԱԼԻՑՏԷ ——— آغالیده

Է կրաւո" ընդունող" ԱՂԱԼԻՑՏԷՆ բային ։

ԱՂԱԼԻՑՏԷՆ ——— آغالیدن

Գրգռել 'ի կագ և 'ի կռիւ . և խռովութիւն զարթուցանել. Ճէնկ վէ շամաթայէ Բահրիյէ էյլէմէք . վէ ֆիթնէ գօփարմագ . հր" Աղաշ . և ապա" Աղաշէդ . Օրինակ՝ Պիր [illegible] ։

ԱՂԱԼԻՇ ——— آغالش

Գրգռումն խռովութեան . Թահրիյէ ֆէսատ ։ Տես ԱՂԱԼ ։

ԱՂԱԼԻՇԹԷՆ ——— آغالشتن

Տես ԱՂԱԼՏԷՆ ։

ԱՂԱԼՓԷՇՇԷ ——— آغال پشه

Է անուն այնր ծառոյ, որ կոչի Գարա աղաճ . որ և ասի Սէդէ . և քանզի գայ 'ի նմա խիտ խիտ ճանճք . յորում գտանոյ մժղուկ, յայն սակս կոչեցաւ այսպէս ։ և այս ծառ կոչի արապ" شجرة البق Շէճէրէթ-ուլպագ ։ որ և Պարսկերէն Տէրախթէ Պէշշէ ։

ԱՂԱՆԻՇ ——— آغانش

Տես ԱՂԱԼԻՇ ։

ԱՂԱՇՏԷՆ ——— آغاشدن

Կուտել զիր ինչ 'ի վ՞ իրերաց . Պիր [illegible] ։ հր" Աղաշ . և ապա" Աղաշէդ ։

ԱՂԱՐ ——— آغار

Է հր" ԱՂԱՐԻՑՏԷՆ բայ" . որ և մերժ վարի իբր անե" . Թանալ և Թանիլ . Ըսլանմագ վէ ըսլանմագ ։ Նաև զիր ինչ Թանալով զանգել . Պիր [illegible] ։

ԱՂԱՐԱ ——— آغارا

Է փայտն՝ զոր դնեն կօշկակարք 'ի կրնկունս մուճակաց . Փարգաձ [illegible] ։

ԱՂԱՐԷ ——— آغاره

Խրաց կօշկաց . Նաշէյի փարմաք ։ և ուրեք գրի Թէ, նշանակէ օդենի ասեղ զոր առնեն ոլանց խրաց . Մէշինլէրին ասթար ։

ԱՂԱՐԻՑՏԷՆ ——— آغاریدن

Թանիլ ջրով և այլով ինչ . Ըսլանմագ ։ հր" Աղար . և ապա" Աղարէդ . Օրինակ՝ Ջի [illegible] ։ և է Դուզէրեան կարմիր ոսկի . Գըզըլ ալթըն ։

ԱՂԱՐՏԷՆ ——— آغاردن

Տես ԱՂԱՐԻՑՏԷՆ ։

ԱՂԷՆՏ ——— آغند

Տես ԱԿԷՆՏ ։

ԱՂԷՆՏԷ ——— آغنده

Տես ԱԿԷՆՏԷ ։

ԱՂԷՆՏԷՆ ——— آغندن

Տես ԱԿԷՆՏԷՆ ։

ԱՂԷՍԹԷՆ ——— آغستن

Լընուլ զիմն բանի . Պիր նէսնէյի [illegible] ։

ԱՂԷՐ ——— آغر

Հեղեղատ ցամաքեալ, որոյ ջուրն գոլով քարշեցեալ . 'ի տեղիս տեղիս ջուրք իցեն մնացեալ . Գուրու չայ ։

ԱՂԷՐՏԷ ——— آغرده

Վերարկու նեղ հանդերձն պարսից . Ալթընտա [illegible] ։

ԱՂԻԼ ——— آغل

Փարախ . Ճօյի [illegible] ։ այսինքն տեղի ոչխարաց ։

ԱՂԻՑԼ ——— آغیل

Հայեացք՝ որ լինի ծայրիւ աչաց . Կէօզ [illegible] ։ որ և ՉԷՇՄԱՂԻՑԼ ։

ԱՂԻՇԹԷ ——— آغشته

Է կրա" ընդունող" Աղիշիդէն բային . Թացեալ . Ըսլանմըշ . և մերթ խառնեալ և զանգեալ . Գարըշմըշ վէ [illegible] ։

ԱՂԻՇԹԷՆ ——— آغشتن

Թանալ . Ըսլանմագ ։ Նաև զանգել կամ շաղել . [illegible] ։ հր" Աղիշ . և ապա" Աղիշէդ ։ Օրինակ՝ Ջի [illegible] ։ զոր ասացաք բանաստեղծն ԱՂԻՇԹԷ գրէ, վ՞ յարմարելոյ զմեր ջայանկութի ատանաւոր տաղին իւրոյ ։

ԱՂԻՇԹԷՔԷՐՏԷՆ ——— آغشته کردن

Թանալ . Ըսլանմագ Նաև զանգել կամ շաղել . [illegible] ։ հր" Քիւն . և ապա" Քիւնէդ . Օրինակ՝ [illegible] ։

ԱՂԻԻՆՏԷ ——— آغنده

Բամպակ որ լցեալ քծուար եղեալ վ՞ մանելոյ . [illegible] ։ 2. Է ասեղն ահա մեծի սարդի, որ լինի Թիւնաւոր . Պիր [illegible] ։

ԱՂՈՒՇ ——— آغوش

Գիրկ . Գուճագ ։ որոյ Ներգոյ" . լինի Տէրաղուշ ։ 2. Այնչափ իր որ կարէ բովանդակիլ 'ի գրկի . Գուճագը [illegible] ։ 3. Ծառայ . Պէնտէ ։ Օրինակ՝ այնմ զոր ասէ Շէյխ Սադին 'ի Կիւլիստանի . [illegible] ։

ԱՂՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ ——— آغوشانیدن

Է անցող" ԱՂՈՒՇԻՑՏԷՆ բայ" ։

ԱՂՈՒՇԹԷՆ ——— آغوشتن

Գրկել . և 'ի գիրկս առնուլ . Գուճագլամագ . վէ գուճագա ալմագ ։ որ և ասի Աղուշիդէն ։

ԱՂՈՒՇԻՑՏԷՆ —— آغوشیدن

Գրկել. Գուճագլամագ. և 'ի գիրկս առնուլ. Գուճագլէ ալմագ. հր՟ Աղուշ. և ապա՟ Աղուշէդ:

ԱՂՈՒՇ ՔԷՐՏԷՆ —— آغوش کردن

Տե՛ս ԱՂՈՒՇԻՑՏԷՆ. հր՟ Քիւն. և ապա՟ Քիւնէդ:

ԱՂՐԷ —— آغوه

Տե՛ս ՓԷՐԷՈՒՆ. քարցկեղ. Թէմրէկիւ. և է ատ ախտ ինչ որ լինի 'ի մարմնի մարդոյ:

ԱՃ —— آج

Մողայ. Իւշուան տուշմի:

Ա՛Ճ —— عاج

Փղոսկր. Ֆիլտիշի. է բառ արէպի:

ԱՃԱԶ —— آجاز

Թթուուտ ոոխայ. Սօշուն Եէմիշի:

ԱՃԱՐ —— آجار

Դալար և զուարճալի. Թազէ:

Ա՛ՃԷՄ —— عجم

Այլ՟ ազգ բաց 'ի յԱրէպէ Աճէմ կոչին. Մամուտն Արէպ: նաև կորիզ արմաւոյ. Խուրմա չէքիրտէկի:

ԱՃԷՍԹԷՆ —— آجشتن

Տնկել զծառ, նաև կանգնել զքար. Աղաճ դիք տըքմէք: վ՟ որոյ և ծառն նորոգ տնկեալ ասի Նէհալտիքիլի:

Ա՛ՃԻԶ —— عاجز

Նշ՟ զայնպիսի մարդ, որոյ ույժն ոչ զօրէ և ոչ համանէ առնել զինչ. Կիւճի եէթիշմէզ ատէմ:

ԱՃԻՑՏԷ —— آجیده

Տե՛ս ՆԻԿԷՆՏԷ:

ԱՃԻՒԼ —— آخل

Տե՛ս ԱՐՈՒԴ. հեծկլտումն. Կէնկիրտէք:

Ա՛Մ —— عام

Է բառ ար՟. համատարած. որոյ ներհակն ասի خاص Խաս. որ է յատուկ: 2. Տարի, ամ. Եըլ: պարսկերէն Սալ:

ԱՄԱՀ —— آماه

Ուռոյց. Շիշ. արդ՟ Վէրէմ: որ լինի 'ի մարմնի մարդոյ և կենդանեաց:

ԱՄԱՀԱՆԻՑՏԷՆ —— آماهانیدن

Է անցողական Ամահիտէն բային. ուռուցանել կամ այտուցանել. Շիշիրմէք:

ԱՄԱՀԻՑՏԷ —— آماهیده

Ուռուցեալ կամ այտուցեալ. Շիշմիշ:

ԱՄԱՀԻՑՏԷՆ —— آماهیدن

Ուռնուլ կամ այտնուլ. Շիշմէք:

ԱՄԱՃ —— آماج

Տե՛ս ԱՄԱՍԻՑՏԷՆ: նշաւակ նետի. Օք նիշանէսի. որ և ասի Հէտէֆ: 2. Քրձեայ պայուսակ 'ի մէջ որոյ համս բամբակի եղեալ, մարզին 'ի նետաձգութի: 3. Գահ Թագաւորական. Թախթի հումայուն: 4. Է անուն միոյ բաժնի, 'ի 24. բաժնիցն միոյ Ֆէրսէնկի. և գիտելի է զի Ֆէրսէնկն երեք մղոն է. և մի մղոնն՝ չորս հազար քայլ է. ուստի և մի Ֆէրսէնկն լինի. ժբ՟. հազար քայլ. և իբ՟. Ամաճ. և Ամաճն՝ հինգ հարիւր քայլ է:

ԱՄԱՅ —— آمای

Հր՟ Ամուտէն բայ՟, զարդարեա, կամ կազմ արա. Պէյարա, դէ տօնաթ: և մերթ վարի որպէս ընդունելութի, զարդարօղ. կամ կազմօղ. Աչըճը դէ տօնաթըճը:

ԱՄԱՆԻ —— آمانی

Հարկատու. Խարաճկիւզար:

ԱՄԱՍ —— آماس

Տե՛ս ԱՄԱՀ. ուռոյց. Շիշ: արդ՟ Վէրէմ: որ լինի 'ի մարմնի մարդոյ և այլոց կենդանեաց:

ԱՄԱՍԱՆԻՑՏԷՆ —— آماسانیدن

Է անցողական Ամասիտէն բային. ուռուցանել. Շիշիրմէք:

ԱՄԱՍԻՑՏԷ —— آماسیده

Ուռուցեալ կամ այտուցեալ. Շիշմիշ:

ԱՄԱՍԻՑՏԷՆ —— آماسیدن

Ուռնուլ կամ այտնուլ. Շիշմէք: որ և ասի Ամահիտէն: հրամայ՟ Ամաս. և ապառնի Ամասէդ:

ԱՄԱՏԷ —— آماده

Պատրաստեալ. Հազըր. դէ միւհէյյա: այլև եղեալ, կազմեալ, և յարդարեալ. Օլմուշ. դիւզմիշ դէ դուզէնլէնմիշ: և է ընդունելի՟ Ամատէն բային:

ԱՄԱՏԷՆ —— آمادن

Պատրաստիլ. Հազըր դէ միւհէյյա օլմագ:

ԱՄԱՏԷՊԱՇ —— آماده باش

Պատրաստ լեր. Հազըր օլ: որոյ յոգնականն լինի Ամատէ պաշիտ:

ԱՄԱՐ —— آمار

Տե՛ս ՀԷՄԱՐ:

ԱՄԱՐԷ —— آماره

Համար. Հէսապ: նաև համարան. Տէֆթէր: որ և ասի Ավարէ: آواره

ԱՄԱՐԷԿԻՑՐ —— آماره کیر

Համարակալ. Միւհասիպ: որ և ասի Ավարէկիր:

ԱՄԷ —— آمه

Կաղամար. որ և ասի Տէվաթ. որ է Տիվիթ:

ԱՄԷԹԷ —— آمته

Դիպափայտ. Եշշէկինը սոփան. որ իջէ պատառեալ և պատրաստեալ վասն այրեցման:

Ա՛ՄԷԼ —— عمل

Է բառ ար՟. գործ. Իշ. պարս՟ Քեար:

ԱՄԷՆ —— آمن

Է կրճատեալ 'ի բառէն Փէյրամէն. շուրջանակի

[illegible] Կէտի չէր ճա սինօթ չէտ նէշէս. Զօր հօլի ամէնէ ան մէտ չէրիֆինէնտ.

ԱՄԷՏ ——— آمد

Է անցեալ ներգործական Ամէտէն բայ" . եկն . Կէլտի .

ԱՄԷՏԷ ——— آمده

Է ընդունելի" Ամէտէն բայ" . եկեալ . Կէլմիշ . և մերթ 'ի գործ ածի 'ի տեղի բայիս Ամէտ . որ է եկն . Կէլտի . նշ" և ոգ. ասւելով . արգ" Լաթիֆէ لطيفه

ԱՄԷՏԷՆ ——— آمدن

Գալ կամ եկանելոյ . Կէլմէք . որոյ հրամայականն լինի Այ . և ապառնին Այէտ .

ԱՄԷՏՈՒՇՈՒՍՏ ——— آمدوشد

Տե՛ս ԱՄԷՏՇՈՒՍՏ .

ԱՄԷՏՇՈՒՍՏ ——— آمدشد

Գալ և գնալ . Կէլիպ կիթմէք . նաև եկն և գնաց . Կէլտի կիթտի . զի՛նչ և իցէ նշ" երթևեկութիւն .

ԱՄԷՏՇՈՒՍԷՆ ——— آمدشدن

Գալ և գնալ . այսինքն երթևեկել . Կէլիպ կիթմէք .

ԱՄԻԼ ——— عامل

Է բառ ար" . գործօղ կամ գործաւոր . Իշ էյլէյիճի . որ բառն պարսկերէն ասի Քէրտար .

ԱՄԻԼԷ ——— آمله

Է գեղն այն՝ որ կոչի Էմլէճ املج որ է 'ի տեսակացն Քէպուլէ գեղոյն . բայց փոքր է քան զնա . պարսկերէն Գուշէ ասեն .

ԱՄԻՑԶ ——— آمیز

Է հր" Ամիխթէն բայ" . որ և բարդի ընդ Շէքէր . Շէքէր ամիզ . شكرآمیز և Զէհր ամիզ . زهرآمیز նաև նշանակէ խառնեալ . Գարըշմըշ .

ԱՄԻՑԶԷ ——— آمیزه

Տե՛ս ԱՄԻՑԽԹԷ .

ԱՄԻՑԶԷՄՈՒ ——— آمیزه مو

Մօրուք ալեխառն . նաև հեր գլխոյ խառն ընդ սպիտակի . որ և ասի ՑԻՒՄՈՒՑ . Պէյազ գարըշըգ սագալ . կէ գաշ գըլ .

ԱՄԻՑԶԻՑՏԷՆ ——— آمیزیدن

Խառնիլ և խառնել . Գարըշմագ կէ գարըշտըրմագ . Տե՛ս ԱՄԻՑԽԹԷՆ .

ԱՄԻՑԶԻՇ ——— آمیزش

Է բայց" Ամիխթէն բայ" . զի բայխ 'ի հր" նորին . առանձին վանկիս ԻՇ . և նշ" խառնումն . Գարըշմագ .

ԱՄԻՑԺԷ ——— آمیژه

Տե՛ս ՑԻՒՄՈՒՑ . Ալեխառն . Գըրըլ .

ԱՄԻՑԽԹ ——— آمیخت

Է կրս" ընդունելի" Ամիխթէն բայ" . խառնեցաւ . Գարըշտը .

ԱՄԻՑԽԹԷԿԻ ——— آمیختکی

Խառնակութիւն . Գարըշմագլըգ .

ԱՄԻՑԽԹԷՆ ——— آمیختن

Խառնիլ նաև խառնել . Գարըշմագ կէ գարըշտըրմագ .

Նագ . և է հասարակ բայ . հրամայական Ամիզ . և ապառնի Ամիզէտ .

ԱՄԻՑՂ ——— آمیغ

Տե՛ս ԱՄԻՑԶ . խառնումն .

ԱՄԻՑՂԷ ——— آمیغه

Տե՛ս ԱՄԻՑՂ .

ԱՄԻՑՐ ——— آمیر

Շատակեր . Չօգ եյիճի . չիտէյըշ իօլ . արգ" Էքիւլ . اكول

ԱՄԻՈՒԽԹԷՆ ——— آمختن

Տե՛ս ԱՄՈՒԽԹԷՆ . և է թեթևացուցիչն նորին .

ԱՄԻՒՍ ——— آمس

Մեծ գաւաթ . որով գինի ըմպեն . Պիւյիւք գատէհ կի անընլէ շէրապ իչէրլէր .

ԱՄԻՒՐԶԷՆՏԷ ——— آمرزنده

Քաւիչ . Եարլըղայըճը . արգ" Ղաֆիր غافر Ղաֆիր . զի մինչ ասի Ամիրզինտէյի չիւնահ , խմացեալ լինի քաւիչ մեղաց . Կիւնահ եարլըղայըճը , և արգ" Ղաֆիրիւզզիւնիւպ . غافرالذنب

ԱՄԻՒՐԶԻՑՏԷ ——— آمرزیده

Քաւեցեալ . Եարլըղանմըշ . և է կրաւորական ընդունելութիւն Ամիրզիտէն բային .

ԱՄԻՒՐԶԻՑՏԷՆ ——— آمرزیدن

Քաւել . Եարլըղամագ . հրամայական Ամիրզ . և ապառնի Ամիրզէտ .

ԱՄԻՒՐԶԻՇ ——— آمرزش

Է բայածական Ամիրզիտէն բային . քաւութիւն . Եարլըղամագ . զի ասի Պիհիշիթ էյ Ամիրզիշ չիւնէհքեար , այսինքն հայցէ առ 'ի քեն քաւութիւն մեղաւորն .

ԱՄԻՒՐԶԿԷԱՐ ——— آمرزكار

Քաւիչ . Եարլըղայըճը .

ԱՄԻՒՐԶՔԷԱՐ ——— آمرزكار

Տե՛ս ԱՄԻՒՐԶԿԷԱՐ .

ԱՄԻՒՐՂ ——— آمرغ

Մասն ինչ . Մըգտարը ազըճըգ . ԷմՐ Էշ խալքնէ տօստ էօլ չէր ինն ինէիր արըղըշ . կէշ սեյտ նէ տօստ էօլ չէր ինն ինէիր աթալ . և Ա՛ սակաւ ինչ յարէ իմէքէ . որ մեկնի . պարս" Եատէսի էշ չէյլէյի ղաշըտրա . 2 . Օգուտ . շահ . Ֆայտէ . 3 . Արժողութիւն և գին . Գըյմէթ կէ պահա . բառս այս գրի և Ամրուղ . آمروغ

ԱՄՄ ——— عم

Է բառ արեւելք . Հօրեղբայր . Պապանըն գարտաշը . և բառս

ԱՄՄԷ ——— عمه

Է իգական նորին . Հօրաքոյր . Պապանըն գըզ գարտաշը .

ԱՄՈՒ ——— آمو

Է անուն գետոյ միոյ 'ի գաւառին Մավէրաւ ննէհրի . որ է գետն Ճէհուն և ասի Թէ ԱՄՈՒ է

անուն քաղաքի միոջ յափն գետոյն Ճէյհունի կամ՝ի գլուխ նորին. ուր և գետն Ճէյհուն կոչի Ա՛մի անուամբ. և այս գետ է՝ որ անջրպետէ յիրերաց զգաւառսն Իրանու և Թուրանու։ Պիր ըրմագ ատը տըր։

ԱՄՈՒԶ ——— آموز

Հր" Ամօխթէն բայ", որ և բաղդի ընդ Տէալիմտօղու։

ԱՄՈՒԶԱՆԻՑՏԷՆ ——— آموزانیدن

Ուսուցանել. Էօյրէթմէք. և է անցաղականն Ամօխթէն բային։

ԱՄՈՒԶԷՆՏԷ ——— آموزنده

Է ընդունելութի Ամօխթէն բային. ուսուցիչ. Էօյրէթիճի. որ և ասի Ամուզգեար։

ԱՄՈՒԶԻՑՏԷՆ ——— آموزیدن

Տե՛ս ԱՄՈՒԽԹԷՆ։

ԱՄՈՒԶԿԵԱՐ ——— آموزکار

Ուսուցիչ. վարդապետ. Թալիմ էտիճի. որ և ասի Ամուզէնտէ։

ԱՄՈՒԶՆԱՔ ——— آموزناك

Է անուն այ բարձրելոյ. Նամը խուտա. և ևս ուսուցիչ. Մուալլիմ։

ԱՄՈՒԹ ——— آموت

Նշ" զբոյն որսական Թռչնոյ. այսինքն բազէի. Շահին վէ դօղան էնվաը։

ԱՄՈՒԽԹԷ ——— آموخته

Ուսեալ. Էօյրէնմիշ. և է կրա" ընդուն" Ամօխ- թէն բայ". որ և Թեթևացուցեալ ասի Ամուխթէ։

ԱՄՈՒԽԹԷՆ ——— آموختن

Ուսանիլ նաև ուսուցանել. Էօյրէնմէք վէ էօյրէթ- մէք. արպ" Թահսիլ վէ Թալիմ։ Հր" Ամուզ. և ապռ" Ամուզէտ։ Չեզոք" Էօյրէնմէք։

ԱՄՈՒՂ ——— آموغ

Հատակ. Գօփ վէ գօմէթ։ և ևս յարգ արժանա- ւորութի. Վագար վէ հէյպէթ։ զմ Պինճիյրէտ չէրչէ տէր էնտամի չիյրան. Ջի ամօղլը վէ գօբէ շահի խըյրան։ Նէ ճիյրէտ ձայ հէրճիչ սէօան էտ պիյդ. Քի պէնտէտ ամօղի շահ էլմաձիյ թէյահիյմ։

ԱՄՈՒՅ ——— آموی

Տե՛ս ԱՄՈՒ։

ԱՄՈՒՆ ——— آمون

Է անուն դաշտի միոջ 'ի կողմանս Պուխարայի։ Պուխարա ճանիպինտէ պիր օվա ատը տըր։ Նաև նոյն է ընդ բառին Ամու, և նշ" զգետ իւր անուա- նի. Ա՛մի անուամբ։ և ևս Տե՛ս ՓԻՅՐԱՄՈՒՆ։

ԱՄՈՒՍՆԻ ——— آموسنی

Տե՛ս ԱՍՆԻ, որ է Գոամն։

ԱՄՈՒՏԷ ——— آموده

Զարդարեալ. Արասթէ։ 2. Խառնեցեալ. Ամիխ- թէ. Գարըշմըշ։ 3. Մարգարիտ և մեղեսիկ և նման գոհարք շարեալ 'ի լարի. Իփլիկէ տիզիլ- միշ ինճու վէ էմսալի ճէվահիր։

ԱՄՈՒՏԷՆ ——— آمودن

Զարդարել և զարդարիլ. Պէզէմէք վէ պէզէնմիշ օլմագ։ Արասթէն վէ արասթէ շէօտէն։ Նաև խառ- նել և խառնիլ. Ամիխթէն վէ Ամիխթէ շէօտէն։

ԱՅ ——— آی

Հր" Ամէտէն բայ", եկ. Կէլ։ որ Թեթևացուցեալ ասի ևս Ա՛. և յաւելմամբ միոյ Պէի Պէյա։

ԱՅԱ ——— آیا

Արդեօք. Ա՛ճէպա։

ԱՅԱԶ ——— آیاز

Է անուն միոյն 'ի վեզիրաց Սուլթան Իպրահի- մայ, որդւոյ Սուլթան Մեսուտի, որդւոյ Սուլ- թան Մահմուտի ղազնեվեանն, որ էր մերձաւորա և խոստակից արքայի. Պիր նէտիմի խասըն իսմի տիր։

Ա՛ՅԱԼ ——— عیال

Զաւակ. Էվլատ. Չէօլ չէօճ։

ԱՅԱՂ ——— آیاغ

Խորան. Տաս։

Ա՛ՅԱՆ ——— عیان

Յայտնի. Աշիքեար։ որոյ ներհակն է ծածուկ. Մախֆի. Նիհան։

ԱՅԱՖԹ ——— آیافت

Պատուաստուն հանդերձ. Էօլմիշլէրէ վէ տուրէ- շէնլէրէ էսվապ։

Ա՛ՅԵԱՐ ——— عیار

Բառ որ" խորամանկ. Հիյլէքեար։ և լինի մակ- դիր անուն առիւծու։ Ասի ևս զայնմ մարդոյ որ շուտափոյթ է 'ի գործս իւր։ յառաջագոյն ասի բառս այս զայնմանէ որ էցէ շատաշրջիկ և բազմաշարժ. և վասն այնորիկ առաւելն ասաս- կի և գողոյ։

ԱՅԷՆՏԷ ——— آینده

Եկող. Կէլէճէկ։ է ընդուն" Ամէտէն բայ"։ որոյ յոգ" լինի Այէնտէկեան. այսինքն եկողք։

ԱՅԷՏ ——— آید

Է երրորդ դէմք ապառնի Ամէտէն բային. և նշանակէ գայ. և եկեսցէ. Կէլէ վէ կէլիր։

ԱՅԻԺ ——— آیژ

ԱՅԻԺԷ ——— آیژه

ԱՅԻԺԷՔ ——— آیژك

Ցնցուղ հրոյ. Գըվըլճըմ։

ԱՅԻՆ ——— آیین

Սովորութի և կանոն. Ատէթ վէ գանուն։ 2. Կարգ և ընթացք. և տարազ և կերպ. Րէսմ վէ րէվիշ վէ տօրզ վէ էօսլուպ։ 3. Տե՛ս ԱՔԷՐԻՅՆ։ 4. Զար- դարանք քաղաքի և հրապարակի. Տօնանմայի շէհր ու պազար։ 5. Է անուն գեղջ միոջ մերձ 'ի լեառն յայն, ուր արտաքրի հանգստական Մովսէսին 'ի գաւառին Շիրազու. և կոչի Տիհի Ային. և 'ի նոյն պատճառ նաև Մովսէսին նախադրին կո- չեցաւ Մուսէվային. և յետոյ անցմամբ ժամա- նակաց, և այլայլութ ռամկական լեզուաց, 'ի բա- ցում գործածութէ ասացաւ Մուսէ։

ԱՅԻՆԷ ——— آیینه

Հայելի. Կեօզկիւ. և այնէ. ինկ որդ" Միրաթ مرات
անդ ասէ ոմն բանաստեղծ. Թէնէքի այինէ ատըհէր

փէս ճէհան · Պէտղէյն ֆէնտէր օ աշխէտէար էօ նէհան ։ որ և Այնէ ։

ԱՅԻՆԷԶԷՏԱՅ ——— آیینه زدای

Տե՛ս ԱՅԻՆԷԷՖՐՈՒԶ ։

ԱՅԻՆԷԷՖՐՈՒԶ ——— آیینه افروز

Արծնօղ · Սայգաւլէէր ։ որ զհայելիս և զհայելեաց նման իրս արծնէ և զժանկս նոցին բառնայ ։ որ և Այինէգէլարօաշ ։

ԱՅԻՆԷԻԶԱՆՈՒ ——— آیینه زانو

Ածք ծնկան · Տիզգաբաղը ։

ԱՅԻՆԷԻ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻ آیینه اسکندری

Է սա անուն այնր հայելւոյ, զոր վերաբերեալ առ Աղեքսանդր արքայ, ասեն թէ իմաստասէրք փիլիսոփայական հանճարով շինեալ, և յափն ծովու ՚ի վր̄ քարկոթողի իրիք եդեալ զետեղեալ էին · ուր նաւքն եկեալք ընդ ծով՝ երևէին ՚ի միջի նր̄ ՚ի տեղւոջէ հեռաւորութե · ձ · մղոնաց, և այլ առաւել · և ծանուցեալ լինէր թէ եղեալքն ՚ի միջի նց̄ թշնամի՞ իցեն թէ բարեկամ ։ Զորմէ ասի թէ շինեալ էր զնա փիլիսոփայն Արիստոտէլ ։ Իսկ այլաբանութ̄ նշ" բաժակ՝ որ իցէ լի՝ գինեաւ · Պատէ փօլու ճամ ։

ԱՅԻՆԷԻ ԿԻՑԹԻՆԻՒՄԱ آیینه گیتی نما

Տե՛ս ԱՅԻՆԷԻ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻ, ըստ երկուց նշանակութեց նր̄, և թարգ" Հայելի աշխարհացոյց ։

ԱՅԻՆԷԻՃԷՄՇԻՑՏ — آیینه جمشید

Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, որ վերաբերի առ Ճեմշիտ արքայ, զի ՚ի լոյս ածեալ է զնա երաժիշտն նորին ։ Պիր նէվա իսմի տիր ։

ԱՅԻՆԷԻՉԻՑՆԻ ——— آیینه چینی

Է սա հայելի ինչ կազմեալ ՚ի պաղպաջուն պողպատէ ։ Ճէլիսէրտար Գառզտան տէօքիւլմիշ պիր այնէ տիր ։ զօգտակարութ̄ սորա գրէ բժիշկ ոմն այսու օրինակաւ ։ Անըն իլ ըէսէթ էզ՚իւրաշը ճէզէլէ ժէօզէնտ, Պայէտ իլ պէէտա տարէտ էզ՚էն էյն ճէնտ ։ Այնէէ չինին պէ նաղար ավէրտէ · Տէր խանէի Նարէնտ նէչինէնտ էէլէնտ ։ Իւ Թարգ" այսպէս, Ոսկէք թէ հասցէ յախտէ շատէէ վնաս · պարտ է նմա յուշի ունել յինէն զայս բան ։ ՚ի հայեացս բերեալ զհայելի չինական նայեցի առաւօտուքանի մի ՚ի մէթագին ատան ։ և շատէէ է բառ ար" , և նշ" ծուխլ բերանոյ · Աշէշ էէէրմէ ։

ԱՅԻՆԷՖԱՄ ——— آیینه فام

Ըստ հայելւոյ · Այնէ գավըշնարէ ։

ԱՅԻՆԷՖԻՒՐՈՒԶ ——— آیینه فیروز

Տե՛ս ԱՅԻՆԷԷՖՐՈՒԶ ։

ԱՅԻՆՊԷՐԿ ——— آیین برک

Զարդարեալ և յարդարեալ գործեօք և պիտոյիւք · Ակամ իշէ մէօզէյյէն վէ մէօրէթթէպ · ոմ̄ որ ասի յօրանաւորիս ։ Սէօվտօր էօ ճէյտօտ դէ այէն ցէրէ · Հէմէ շէյլէ ճէվէլէն հէմէ շէյլէ րէքլէ ։

ԱՅԻՇԷ ——— آیشه

Նշ" լուսոյ · Ճառագ ։ ոմ̄ Պէ անըր մէրթէպէտէն փէյտէն մէօնէճէլլէ, Մէ՛ տավն այէշէ պա ձէշմէ լիւտաշէ ։

Ա՛ՅԻՇԷ ——— عایشه

Է Թագուհին իմն որ յարամիշտ փերևեաէ զտուանն

խուր · և վն̄ յաճախ կենցաղելոյ նր̄ յափունս Ջուրց կոչի և Այէշէյէ չէպճոպ ։ Պէր գօաշ տէօր մէվլէվաղէ գօպյրօպըն ատըտըր ։

ԱՅԻՏԷՆ ——— آیدن

Տե՛ս ԱՄԷՏԷՆ · զի բղխի ՚ի հր" նորին · Գալ · Կէլմէք ։

ԱՅԻԻՆԹ ——— آینت

Տե՛ս ԱՅԻԻՔԹ · պիտոյք կամ կարօտութի · Հաճէթ ։ ոմ̄ Չէօ խօնդէ նէյմէքսիմէզ մէօրշէ փէլօր, պէմէօդ ճէօշլէնէ շէէտօր այէնթէ մէն նէյամ ։

ԱՅԻԻՆՏԷ ——— آینده

Ունայնաբան · Պէհօտէ էէօ ։

ԱՅԻԻՖԹ ——— آیفت

Պիտոյք · Հաճէթ ։

ԱՅՆԷ ——— آینه

Տե՛ս ԱՅԻՆԷ ։

ԱՅՆԷՏԱՆ ——— آینه دان

Աման հայելւոյ · Այնէտօրգի ։

ԱՅՆԷՏԱՎ ——— آینه داو

Սափրիչ · որ է Պէրպէր ։ որ և Սէրթէրաշ ։

ԱՅՆԷՏԱՐ ——— آینه دار

Հայելակալ · և նշ" զայն մանուկն կամ սպասաւորն մեծամեծաց, որ կարգեալ է ՚ի գործ պաշտօնի հայելւոյ ։

Ա՛ՅՆԷՔ ——— عینك

Ակնոց · Կէօզլիւք · որ և Չէշմէք ։ ոմ̄ Պէր տէյտէ այնէք մի նէհէմ չէշմ բօթխօմի փէյտար շէօտ · Տէր տէրշօայի վզաշի հէս պէնէնէր էէ չէշմէմ շօր շէօտ ։ Ասէ քեմալ փաշազատէն թէ բառս այս նմանական է ՚ի բառէն Ա՛ՅՆ, որ է աչք և է արէպի · որ թէպէտ ՚ի գործ ածութե օգուտ մեծ ունի, բայց քանզի պակասաւոր է նա քան զակն · վն̄ այնորիկ իբր նուաստացուցանելով զնա քան զակն առայսու Այնէք նաև Չէշմէք ։

Ա՛ՅՈՒԳ ——— عیوق

Է աստղ ինչ ճառագայթարձակ, որ լինի առընթեր յարդգողին, և իցէ թէ ընդ աջմէ նր̄ · Պէր շըլտօղ էլճէշէ տէօր ։

Ա՛ՅՊ ——— عیب

Նշ" զայն ինչ՝ որ տայ պակասութի արժողութե խուրաքանչիւր իրի · Հէր նէսնէնին գըյմէթինէ նօգսան վէրէր նէսնէ ։

ԱՅՏԷ ——— آیده

Մզուք · Սէշէնտէ · թէ ջրոյ իցէ և թէ այլ ։

ԱՆ ——— آن

Է դեր" ցուց" հեռաւոր · և նշ" Այն · Օլ · և արդ" اول ; Զօ՝ ուտէ ։ 2 · Է որպիսութի ինչ՚ի գեղեցիկս որ լեզուաւ ոչ կարէ արտասանիլ, այլ միայն տեսանելով ծանուցեալ լինի · ոմ̄ ասէ բանաստեղծն Հաֆըզ ։ Շահէտ ան նէյսըն քի մօայ էօ մէյանի տարէտ · Պէնտէյէ թըլաթըն ան պաշ քի անի տարէտ ։ Բարձեալ ԱՆ · է մասնիկ յոգ" ՚ի Պարսիկ լեզուն, զի ՚ի յարել խուրում յաւարտս անուանց որք են նշանակօղք հոգևորաց և շնչաւորաց

տանելեն զնա յոգ" ոպ Աքեմոն. Մերթոն. Ջեյհուն. Էսզոն. Շեմպերոն։ և ևս Ան. է վերջամասնիկ ընդունան". զի ասի Բեհլոն. Փերրոն. Իսֆենտիարոն. Թահմուրաս. և այլն։

ԱՆԱՆ — آنان

Այնոքիկ. Անլար։

ԱՆԶԵՄԱՆ — آزمان

Ցայն ժամանակն. Օլ զէման։

ԱՆԷ — آنه

Է սա մասնիկ իմն ածանց". և 'ի մէջ համեմատական մասնկանս կան. զի ասի Մերդանէ և Շահանէ. شاهانه مردانه և նշ" այրական. և Թագաւորէն։

ԱՆԷՔ — آنك

Ահաւանիկ. Իշթէ։ որոյ հակակայն է Ինէք. որ է ահաւասիկ. որոյ մին է հեռաւոր. և միւսն մօտաւոր։

Ա՛ՆԹԷՐ — عنتر

Է կարմրերասան կապիկ. Կէօյին գըզըլ մէյմուն։ Նաև կապոյտ ձանձ. Կէօք սինէք. է բառ ար"։

ԱՆԻՅՆ — آئين

Ծփոց. Եալըզ. որով խուղ հանեն 'ի կանթանէ։ Նաև քար ծփոցի, Եալըզ թաշը. 'ի մէջ որոյ դնեն զծփոցն։

ԱՆԻՍԹԷ — آنسته

Է արմատ անուշահոտ խոտոյ իրիք, որ ՄԻԻՌ_ՔԷՔ ևս ասի. Պէր օթ [illegible] բայց ոմանք գրեն զսա Անիսոնէ։

ԱՆԿԵԱՀ — آنكاه

Ցայնժամ. Օլ վագթ. որ և ասի آنكه Անկեհ։

ԱՆԿԵԱՀԻ — آنكاهى

Ցայնժամ կամ յայնմ պահու. Օլ վագթըլ։ Նաև յետ այնորիկ. Անտէն սօնրա։ որ և Անկեհի։

ԱՆԿԻՈՒՆԷ — آن كونه

Այնգունակ. Անճիլէյին։

ԱՆՀԱ — آنها

Այնոքիկ. Անլար. և այս յոգ" ասի զանշունչ իրաց։

ԱՆՀԷՄ — آن هم

Այն ևս. Օլ դախի։ [illegible]

ԱՆՃԱ — آنجا

Անդ. Անտա. և Թարգ" այն տեղ։

ԱՆՃԻՀԱՆ — آن جهان

Այն [illegible]. որ է անտի կեանք. Էօլէ տիւնեա։ զի որոյ և այս կեանքս կոչի Ինճիհան։

ԱՆՉԻ — آنچه

Այն ինչ. Օլ նէսնէ։ և ասի զանբանից և զանշնչից։

ԱՆՉԻՆԱՆ — آنچنان

Այնպէս. Էօյլէ։

ԱՆՉԻՆԱՆԷՍԹ — آنچنان است

Այնպէս է, Էօյլէ տիր։

ԱՆՊԱՐ — آن بار

Այն անգամ. այսինքն յայնմ նուագի. Օլ դէֆա. կէ օլ գէրրէ։ ոպ և Ինպար. այս անգամ. Պու գէրրէ։

Ա՛ՆՊԷՐ — عنبر

Է յայտնի իր ինչ հոտաւէտ, որ կոչի հայերէն բուրկէն. որում նմանեցուցանեն բանաստեղծք զՋիւղէֆն և զսևաթիշն գեղեցկին։ Դար" բառս Անպէր է անուն ձկան միոյ մեծագունի, զորոյ զմորթն վահան առնեն։ Պէր պիւյիւք պալըգ տըր։

Ա՛ՆՊԷՐԻՅՆ — عنبرين

Անպերեղէն. Անպէրտէն։

Ա՛ՆՊԷՐՊՈՒՅ — عنبربوى

Բուրօղ զհոտ բուրկէնի. Անպէր գօգուլը։

ԱՆՍՈՒ — آنسو

Ցայնկոյս. Էօյլէ։ ոպ և ԻՅՆՍՈՒ, յայսկոյս. Պէրու։

Ա՛ՆՏԷԼԻՅՊ — عندليب

Բառ ար" լուսինեակ. որ պարս" ասի Պիւլպիւլ։

ԱՆՏՈՒՆ — آندون

Նոյն է ընդ ԱՆՃԱ. այսինքն անդ. որ հակակայն է ԻՅՏՈՒՆ, որ է ինձ. այսինքն աստ։ 2. Նոյն է ընդ բառին Անչինան. որ է այնպէս 3. Նշ" յայնժամ, որ ասի պարս" Անկեահ և անգեհան։

ԱՆՐԱ — آنرا

Է արս" և մերթ հայցա" ցուցական դերանուանս ԱՆ. և նշ" այնմ, զնա։ Նաև զայն. Անը։

ԱՆՔԷՍ — آن كس

Այն ոք. Օլ քիմսէ։

ԱՆՔԻ — آنكه

Այն որ. կամ այն ոք. Օլ քիմսէ. և ասի զբանաւորաց։

ԱՇ — آش

Եփեալ կերակուր. Պիշմիշ դիւրիւշ. և է անուն հասարակ. և ասի զամենից եփեալ կերակրոց։

ԱՇԱ — آشا

Տես ԱՍԱ. նման, կամ հանգէտ. Մէօլ գիպի։

ԱՇԱՄ — آشام

Հր" Աշամիյտէն բայ" որ և բարդի. ոպ Խունաշամ։ 2. Ըմպելի. որ և Աշամիյտէնի։ 3. Ըմպումն գինւոյ, ջրոյ, և նմանեաց. Շէրպէթ կի [illegible] նէսնէլէրի իչմէք։ 4. Նոյն է ընդ բառին Խօրտէնի, որ է կերակուր արք" قوت գութ։

ԱՇԱՄԱՆԻՅՏԷՆ — آشاميدن

Արբուցանել. Իչիրմէք։ է անցս" Աշամիտէն բային։

ԱՇԱՄԷՆՏԷ — آشامنده

Է ընդունելութ Աշամիտէն բային, ըմպօղ. Իչիճի։

ԱՇԱՄԻՅՏԷՆ ——— آشامیدن
Ըմպել · Իչմէք : հր՝՝ Աշամ · և այլն՝՝ Աշամէք : որ և Աշէմիյօէն :

ԱՇԱՄԻՅՏԷՆԻ ——— آشامیدنی
Այսինքն ըմպելի իր · Իչէճէք նէսնէ · ոպ և ուտելի իրն՝ ասի խօրթէնի :

Ա՛ՇԳ ——— عشق
Նշ՝՝ սիրահարութիւն :

ԱՇԷՄԻՅՏԷՆ ——— آشمیدن
Տես ԱՇԱՄԻՅՏԷՆ · ըմպել · Իչմէք : ՚ըմ՚ յոտա-նաւորիս : խօշօէշ չմօք էօ օրէմիյօ պօ օ · Հէմ քօրօք էօ հէմ օշէմիյօ պօ օ :

Ա՛ՇԸԳ ——— عاشق
Սիրահար · և է սա ընդունի՝՝ Աշգ բառին · և ցուցանէ ուփօղ :

ԱՇԹԷՆԿԵԱՀ ——— آشتنکاه
Տես ԱՊԻՇԹԷՆԿԵԱՀ · որ և ԱՇԻՅԿԵԱՀ :

ԱՇԹԻ ——— آشتی
Հաշտութիւն · Պարըշըմագ · արպ՝՝ صلح Սուլհ :

ԱՇԹԻԽՕՐԷ ——— آشتی خواره
Հաշտութեան կերակուր · Պարըշըգ էմէքի · և է հրու-շակն այն՝ որ ՚ի հաշտիլ երկուց անձանց՝ ընդ-իրեարս հակառակութիւն ունողաց, եփեն և ուտեն · Սուլհի նիշան իչէօն պիշիրօլէճէք գամք :

ԱՇԹԻՅՄ ——— آشتیم
Տես ՐԻՅՄ · որ է Թուրքի · Իրէնչ :

ԱՇԹԻՔԷՐՏԷՆ ——— آشتی کردن
Հաշտութիւն առնել · հաշտիլ · Պարըշըմագ · հր՝՝ գէօն · և այլն՝՝ գէօնէք :

ԱՇԹՈՒՄ ——— آشتوم
Է աւելն այն՝ զոր կապեն յոձից ոլոռան · Պօգ չօգ օօգընօօն էօշէօէլէճէք օօօէօօլէ :

ԱՇԻԽԱԼԻԼՈՒԼԼԱՀ آش خلیل الله
Ողորմութիւն · Մէրճիմէք աշը · զոր եփեն ՚ի շիրմի նահապետին Աբրահամու :

ԱՇԻՅԱ ——— آشیا

ԱՇԻՅԱՆ ——— آشیان

ԱՇԻՅԱՆԷ ——— آشیانه
Բոյն · Եուվա : և մերթ բնակարան · Վաթան :

ԱՇԻԿԵԱՀ ——— آشیکاه
Տես ԱՊԻՇԹԷՆԿԵԱՀ :

ԱՇԻՅՀԷ ——— آشیهه
Խխնջիւն երիվարի · Աթ գիշնէմէսի · որ և Շիյհէ :

ԱՇԻՅՊ ——— آشیب
Տես ԱՍԻՅՊ · իսկ այլ ոմն մեկնէ Ջահմէլ և չէք-չէք էնպօմ · այսինքն վիշտ և դողումն անդամոց :

ԱՇԻՆԱ ——— آشنا
Ծանօթ · Պիլիշ · որոյ հակակայն է ՊԻՅԿԵԱՆԷ :

2 · Լողալ ՚ի ջուրս · Սուպա իւզմէք : արպ՝՝ صباحت Սէպահէթ : 3 · Լողորդ · Սուպա իւզիճի · Սապիհ سابح

ԱՇԻՆԱՅԻ ——— آشنایی
Ծանօթութիւն · Պիլիշլիք :

ԱՇԻԶՏԷ՛Ն ——— آشزدن
Տես ԱՇԻՐՏԷՆ · և է սա ՚ըմ՚ բարբառոյ բնակ-չացն քաղաքին Իսֆէհանու :

ԱՇԻՐՏԷՆ ——— آشردن
Ջանգել զհայս և զայլ իրս · Եօշօուրմագ · որ և Սէրէշմէք :

ԱՇԻՖԹԷ ——— آشفته
Խելացնորեալ · ամբոխեալ մտօք · Մէօփէլլէշմիշ փիքիր :

ԱՇԻՖԹԷԿԻ ——— آشفتکی
Այսինքն ամբոխումն · Իխլէլ :

ԱՇԻՖԹԷՆ ——— آشفتن
Ամբոխիլ կամ ցնորիլ մտօք · Ա՛գլը պօզըլմէք : հր՝՝ Աշօպ · և այլն՝՝ Աշօպէք · որ և Աշօֆթէն :

ԱՇԻՖԹԷՏԻԼ ——— آشفته دل
Նշանակէ զայն՝ որ իցէ ամբոխեալ սրտիւ :

ԱՇԻՔԵԱՐ ——— آشکار

ԱՇԻՔԵԱՐԱ ——— آشکارا

ԱՇԻՔԵԱՐԷ ——— آشکاره
Յայտնի · Պէլլի · որոյ ներհակն է ՆԻՀԱՆ :

ԱՇԻՔԵԱՐՇԻՒՏԷՆ — آشکارشدن
Յայտնի լինել · Ջահիր օլմագ · հր՝՝ Շէվ · և այլն՝՝ Շէվէք :

ԱՇԽԱՆԷ ——— آشخانه
Թարգ՝՝ կերակրատուն · և նշ՝՝ եփարան · այսինքն տեղի ուր եփի կերակուր · արպ՝՝ Մաթպախ مطبخ

ԱՇԿԷ ——— اشکه
Հեծկլտացումն · Իհչգըրըգ · որ պատճառի ՚ի լի-ութենէ սատամղքսի :

ԱՇԿԷԶԷ ——— آشکزه
Որսական թռչուն զի՛նչ ազգ և իցէ · Ավճը գուշ հէր նէ ճինս օլուրսէ :

ԱՇԿՈՒՅ ——— آشکوی
Յարկ բարձրաւանդակ · Չարդագ վէ գօսքի մէ-մէքէօն :

ԱՇԿՈՒՆԷ ——— آشکونه
Տես ՊԱՇԿՈՒՆԷ :

ԱՇՆԱ ——— آشنا
Լողացումն ՚ի ջուրս · Սուպա իւզմէք :

ԱՇՆԱԿԷՐ ——— آشناکر
Տես ՇԻՆԱՎԷՐ :

ԱՇՆԱՀ ——— آشناه
Լողացումն որ լինի ՚ի ջուրս · Սուպա իւզմէք · արպ՝՝

Սեպտեմբեր · որ և Աշնան : Թմ Պէօզէրչէան դէ մանէշ նէ եազէնտա տուր · Զէ փէքէա եէօշէր նէյամ դէօշնուր :

ԱՇՆԱՊ — آشناب

Լողացումն · Սուդա եուզմէք · որ և ասի Աշնաւ :

ԱՇՆԱՊԱԶ — آشناباز

Նշ՟ լողացօղ · Սուդա եուզէճի : որոյ վերացեալն լինի Աշնաւորէ :

ԱՇՆԱՎ — آشناو

Նշ՟ լողորդ · Սուդա եուզէճի · որ կոչի արք՟ سبّاح Սէպպահ :

ԱՇՆԱՎԵՐ — آشناور

Տե՛ս ՇԻՆԱՎԵՐ :

ԱՇՈՒՂ — آشوغ

Անգիտացեալ իր, թէ մարդ իցէ և թէ այլ · Մէճ-հուլ օլան նէսնէ : Թուր՟ եէրէ եօսլու դէմէրուէշ :

ԱՇՈՒՊ — آشوب

Կագ և կռիւ · և ամ՟ իրի խառնումն և խռովումն · Ֆէսատ վէ շամաշ : 2 · Է հրամայական Աշփթէլէն բայ՟, և բարդի · որպէս Տէլաշօպ · և Շէհրաշօպ :

ԱՇՈՒՊԷՆԿԻՑԶ — آشوب انكيز

Կագազարթոյց և մարտածնոյց · Ղավղա եօգէճի վէ ֆէթնէ գօզօռուճի :

ԱՇՈՒՔԹԷՆ — آشوقتن

Տե՛ս ԱՇԻՒՔԹԷՆ :

ԱՇՊԷՂՈՒԼ — آشبغول

Ուտելի որ ասի Պօյ Թուղուան · և արք՟ حلبه հուլպէ :

ԱՇՊԷՉԷԿԵԱՆ — آش بچيكان

Տե՛ս ՃԻՒՆՏ ՊԱ ՏԷՍԹԷՐ :

ԱՇՓԷԶ — آشپز

Խոհարար · Աշ փիշիրիճի :

ԱՇՓՈՒԼ — آشپول

Խավեար, որ ելանէ 'ի փորոյ ձկան · Նաև կլիթն ձկան · որ ասի Պալըգ եումուրթասը :

ԱՇՔԵԱՐԷ — آشكاره

Խահագործ · Աշճի · արք՟ طبّاخ թապպախ : զի է բարդ 'ի բառից ԱՇ . և ՔԵԱՐ :

ԱՇՔԻՈՒՊ — آشكوب

Առաստաղ տան · Սօգֆի թավանը : 2 · Բարձր տուն · այսինքն վերնայարկ · արք՟ طبقه عليا թապգայի ալիյա : 3 · Նմանութեամբ երկին · Ասման :

ԱՉԱՐ — آچار

Ջառ 'ի վայր և զառ 'ի վեր · Էնիշ եօգուշ եէր :

ԱՊ — آب

Ջուր · Սու · արք՟ Մա : 2 · Պայծառութիւն · Բէվնագ : 3 · Շնորհ և վայելչութիւն · Լէթաֆէթ : 4 · Արժանաւորութիւն և համարումն · Գատր վէ գըյմէթ : 5 · Տաղաւ և սարսու · Դօրշ վէ թէմէշ : 6 · Կամք սրտի ·

Մէրամ : 7 · Շաւիղ · այսինքն կերպ · Դարզ · զի ասեն Պէր ադը ֆէզան · այսինքն ըստ շաւղի այս ինչ մարդոյ · Ֆիլանը դարզընճէ : 8 · Ամիսն օգոստոս, որ է վերջին ամիսն ամառան · Աղօսթոս :

ԱՊԱ — آبا

Ապուր · Չօրպա · որ նախագոյն Շուրպա էր : 2 · Է միջարկութիւն զարմացական · Ա՛յ · հէյրէթ ալամէթիտիր :

ԱՊԱԶ — آباز

Տե՛ս ԱՊԱՏ :

ԱՊԱՃԱՄ — آب آجام

Նշ՟ գայն ջուրն՝ որ լինի 'ի շամբս և 'ի կնիւնուտ տեղիս · Գամըշլըգ վէ սազլըգտա օլան սու :

ԱՊԱՄ — آبام

Աշտարակ · կամ բուրգն · Պէուրճ · և այս հասարակօրէն : իսկ յատկապէս աշտարակ աղաւնեաց · Կէօկէրճին պիւրճի : Ասի և զկենդանակերպից · զորս և արարաքն կոչեն Պէուրճ · այսինքն աշտարակ · Թմ Զէօ տայէտ մէհր դէ տօղմէ մէյլէտա · Շէ- հէր դա անտէր էս թէշէֆֆուր էտէրմիշ : այսինքն անդ և զիշեր հաստատ լինին :

ԱՊԱՄԻՔԷՊՈՒԹԷՐ — آبام كبوتر

Աղաւնոց · Կէօկէրճինլիք · զոր շինեն ոմ՟ աշտարակ, վ՟ թ՟ վայրենի աղաւնեաց անդր գալոյ և ձագս հանելոյ : Թմ Ճէհան Նումայի տօղմէ թէ- դօղէր · Բէվէտ հէյրէթէշէն մէհման դէնիլէր :

ԱՊԱՅԱՆ — آبايان

Անուն լերին միոջ, Պէր տաղէն ադը եուքսէ փէօշ :

ԱՊԱՆ — آبان

Է ամիսն հոկտեմբեր · որում ասեն Թուրքերէն Օքթօ եէօշ այը :

ԱՊԱՎԷՐՏԷ — آب آورده

Է ախտ ինչ՝ որ լինի 'ի կենդանիս · և մանաւանդ յոտս ձիոյ · Պէր եէլէմ փէօշ :

ԱՊԱՏ — آباد

Շէն · Մամուր : 2 · Մխիթ · Տոյէմ · որ և Հէմիշէ : 3 · Նոյն է Ը բառին Աֆէրին : 4 · Է անուն տաճարի Քեապէին , որ 'ի Մէքքէ քաղաքի : 5 · Գեղեցիկ և բարի · Խօռոշ եօ նէյի : զի ասի Հէմիշէ Բէնի եօ դօխլէլ ադամ դամ : 6 · Նոյն է ընդ բանին Խօշամէդ · Թմ Էտնէու դիյա շադ ամէդ, Խէնդան եօ ադամ ամէդ, Զառն աէրտի ադամ ամէդ : 7 · Նշ՟ դաշտավայր · Սահրա · այսինքն Օվա · և Ը այսմ նշանակութեան ասի Էսէբադադ · և Խէօրրէմադաղ · այսինքն դաշտ եսեալ · և դաշտ խնդրութեան · զոր առ հասարակ սխալանք իմացեալ զայսպիսի տեղիս կարծեն նշանակել զշինօղն շինուածոյն · որ ոչ է այնպէս · և Ը այսմ նշանակութեան 'ի գիրս Թուրքաց ևս 'ի գործ ածի · զի փոխանակ ասելոյ Արփէշ օվա, ասեն Արփէշադաղ : և 'ի տեղի ասելոյ Գօզօվա, ասեն Գօզադաղ : այս բառ արտաբերի ևս Աբադ آباد

ԱՊԱՏԱՆ — آبادان

Ցորժ շէն · Զէյզափ մամուր · որում տայ առաւելութիւն վերջին վանկս ԱՆ :

ԱՊԱՏԱՆԻ ——————— آبادانی

Տե՛ս ԱՊԱՏԱՆ. շէն տեղի. Մա՛մուր եէրլէր:

ԱՊԱՏԱՆԻՑՏԷՆ ——— آبادانیدن

Շինել. Բնակել. և շէն առնել. Մա՛մուր էյլէմէք: այլև գովել կամ Ներբողել: Աֆէրին. տէյմէք: և մերթ գովիլ կամ Ներբողիլ. Աֆէրին ալընմագ. Նաև հաւանիլ. Բէյէնմէք:

ԱՊԱՏՔԷՐՏԷՆ ——— آباد کردن

Շէն առնել. Մա՛մուր էյլէմէք: հր" քէօն. և ապառնի քէօնէմ: որ և ասի Աբադանքէրդէն:

ԱՊԱՐ ——————— آبار

Նշանակէ հալեալ կապար. Էրիմիշ գուրշուն:

ԱՊԵԱՐ ——————— آبیار

Ջուր բերող. այսինքն ռռոգիչ. Սուվարըճը: և է սա բարդ 'ի բառէն ԱՊ. և 'ի մասնկանէս ԱՐ. որ է հր" Արէյտէն բայ". յոր վ(ասն) դիւրաւ արտաբերելոյ ԵԱ մի ևս յաւելեալ 'ի մէջն, եղեալ է Աբեար:

ԱՊՋԱՐ ——————— آبزار

Նշ" զհամեմունս. այսինքն զպղպեղ և զայլս, որք դնեն 'ի կերակուրս. Դուզ Գօնուլան պէհարատ: որ և ասի Աւզար և Էվզար:

ԱՊՋԱՐՏԱՆ ——— آبزاردان

Աման՝ ուր դնեն համեմունս. Պէհարատ Գօնըլան գապ:

ԱՊՋԷՆ ——————— آبزن

Է աման ինչ տապանաձև երկայնաձիգ ըստ հասակի մարդոյ, զոր արարեալ 'ի պղնձոյ և կամ յերկաթոյ. և 'ի վ(երայ) Նորին խուփ ինչ արարեալ, և 'ի միջակի Նորին ծակ մի վ(ասն) շնչահանութե(ան) կաղմեալ, և զոմանս հիւանդս 'ի մէջ Նո(րա) ընկղմանելեցուցեալ, դարման մատուցանեն: Թէնդուռի կիպի պիր շէյ տէյիր:

ԱՊՋԻՆՏԷԿԵԱՆԻ ——— آب زندگانی

Տե՛ս ԱՊԻՀԱՅԱԹ. և Թարգմանի Ջուր կենաց:

ԱՊԷ ——————— آبه

Նշանակէ վճիռ. Սօֆ. զի ասի Ա՛պէօգէ:

ԱՊԷՆՈՒՍ ——————— آبنوس

Ոպնիսազ. Աբանոս. է ազնիւ փայտ ինչ սեաւ:

ԱՊԷՆՊԱՐ ——————— آب انبار

Նշանակէ աւազան Ջրոյ. Սու հավզ խազնէ:

ԱՊԷՍԹ ——————— آبست

Տե՛ս ԱՊԻՍԹԷՆ:

ԱՊԷՍԹԱ ——————— آبستا

Է անուն գրոց, զորս առասպելեն իջեալ առ Աբրահամ Նահապետ. Հազրէթի Իպրահիմէ սահաֆի տէրլէր:

ԱՊԷՍԹԷ ——————— آبستہ

Յղացեալ. Համիլէ: և դարձեալ գետին, որ իցէ վարեալ վ(ասն) սերմանելոյ. Զէմինի քալպ վէ հէմվար տէյէրէք պէժարեթի չէրվէքլի. չէրվէքլի էքինէ խազըր օլընմըշ եէր:

ԱՊԷՔ ——————— آبک

Է Նուազ" բառին آب Ապ. Ջրիկ. Սուճուղազ:

ԱՊԷՓԹ ——————— آبفت

Տե՛ս ԱՅԱՐԹ. պատառատածն հանդերձ. Եըրթըգ միշ վէ փարչէլէնմիշ էսվապ:

ԱՊԷՓՍՈՒՐՏԷ ——— آب افسرده

Պաղեալ Ջուր. Տօնմիշ սու որով խմացեալ լինի պաղեալ մսաջուր. Թուրքերէն Էլմ փէլթէ:

ԱՊԹԱԽԹԷՆ ——— آب تاختن

Նշանակէ յառաջ վազել. Իլէրի սէյիրթմէք:

ԱՊԹԱՊԷ ——————— آبتابه

Է աման ինչ՝ որով Ջուր Ջերմացուցանեն. Սու գըզտըրտըգ չարք: որ և ասի Աֆթաբէ և Աֆթավէ:

ԱՊԹԻՑՆ ——————— آبتین

Է անուն հօրն Փերիտունայ արքային. Նամը ֆէրի Ֆէրիտուն շահ:

ԱՊԻ ——————— آبی

Ներկելի. Աշխոյ: 2. Բաղ. Էօրտէկ. որ և Մօրաղի: 3. Է տեսակ ինչ խաղողոյ, որ է խոշորահատ և Ջրալի: 4. Է ածանցեալ 'ի բառէն آب ԱՊ. և նշանակէ Ջրային. Սույէ մէնսուպ օլան:

ԱՊԻԱՇԱՄԻ ——— آب آشامی

Ջուր ըմպելոյ. Իչէճէք սու:

ԱՊԻՏԱՊԷՐԻՍԹԱՆ — آب طبرستان

Է աղբիւր ինչ 'ի գաւառին Տապերիստանու. որ բղխի 'ի ստորոտի լերին միոջ. առասպելի թէ 'ի գլուխ այնր աղբեր եթէ ոք երթեալ ասիցէ կոյս, զանեղի առնու. և եթէ ասիցէ հատանից, հոսի. և յայս միտս ասէ բանաստեղծն Հէքիմ ...: ...:

ԱՊԻՋԷՀ ——————— آب زه

Մզուածք կամ Թարուածք Ջրոյ. Սու սըզընտըսը: ...:

ԱՊԻԼԷ ——————— آبله

Պալար. Գապարճըգ. որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ: Նաև ծաղիկն որով ախտանան տղայք. Չիչէք: արդ" جدری Նաև պալարն այն որ պատճառի 'ի հետի ոտս ընթանալոյ և յայտ լինի 'ի յոտս. ...:

ԱՊԻԼԷԻՉԷՇՄ ——— آبله چشم

Է յատկական ախտ ինչ աչաց, որ Թուրքերէն ...:

ԱՊԻԼԻՑԹԷ ——————— آبلیته

ԱՊԻԼԻՑՍԷ ——————— آبلیسه

Երկրագործ. Էքինճի:

ԱՊԻՀԱՅԱԹ ——————— آب حیات

Թարգ" Ջուր կենաց. զի ԱՊ. Նշ" Ջուր. և

ՀԱՅԱԹ, կեանք. է բառ ար". և է սա աղբիւր իմն որ կայացեալ է 'ի խաւարչտին կողմանս հիւսիսոյ որում անմշցեալ Իսքէնտէր զիւլքարնէյն այսինքն Աղէքսանդր արքայ՝ շրջաւ 'ի կողմանսն յայնոսիկ. բայց ոչ արժանացաւ այնմ. Ջողաֆաթ փէ պէր չէշմէ օլըրմըշ ձէշմոյ փէօր ։

ԱՊԻՄՈՒՐՂԱՆ ——— آب مرغان

Թարգ" Ջուր Թռչնոց. և է անուն աղբեր միոջ 'ի գաւհիստանի ։ Դարձեալ է սա անուն զբօսանոցի ինչ եղելոյ 'ի կողմանս քաղաքին Շիրազու. ուր յամենայնն ուխտէպի յիւրաքանչիւր երեքշաբաթի աւուր երթեալ զբօսնուն և զուարճանան. ըստ այնմ Տեյլեր նե րէՎէ՞ պէտղի Մուրղըն. Տեյլերնէ՛ խօրէմ ջէպողի Մուրղըն ։

ԱՊԻՅՇ ——— آبيش

Տես ԱՊԻՅՇԷՆ ։

ԱՊԻՅՇԷՆ ——— آبيشن

Է շաղիկ ինչ յատկական, զոր ադուցանեն իւրաքանչիւր փեսայի 'ի գիշերին յայնմիկ՝ յորում մտանելոց իցէ նա յառագաստ. Պէր Նախառա Ջէնլէր փէօր ։

Ա՛ՊԻՑՐ ——— عبير

Է բաղադրութի անուշահոտ խոտոց զոր խառնեալ ընդ քքմոյ 'ի գործ ածեն. ասի ևս թէ է սա տուանձին խոտ իմն յոյժ անուշահոտ, զոր բերեն 'ի Մէքքէ քաղաքէ ։

ԱՊԻՇԹԷՆ ——— آبشتن

Գողել կամ Թագուցանել. Կիզլէմէք. և աստի ծագի բառս Ապէշմէնէոս ։

ԱՊԻՇԹԷՆԿԵՍ ——— آبشتنکا

ԱՊԻՇԹԷՆԿԵԱՀ ——— آبشتنکاه

Արտաքնոց. այսինքն տեղի Թագուն. Ճայէ Նէահէտքնէ քէհօրէնխանէ ։ որ և ասի Ապէշմէնէահ ։

ԱՊԻՇԽՕՐ ——— آبشخور

ԱՊԻՇԽՕՐՏ ——— آبشخود

Տեղի յափունս Ջուրց, ուստի Ջուր ըմպեն մարդիկ և անասունք. Սուվաթ որ և ասի ابخور Ապխոր ։

ԱՊԻՍԵԱՆ ——— آبسيان

Նոյն է Ա բառին ԷՀՔ. որ է արտօսր. կամ արտասուք. Կեօզ եաշը ։ որ և ասի سرشك Սէրէշք ։

ԱՊԻՍԷՐ ——— آب سر

ԱՊԻՍԷՐՏ ——— آب سرد

Նշ" զայն, զի զմիսն եռացուցեալ՝ առնուն զարգանակ նը, և զնոյն պաղեցուցանեն, որ է Փշմիշ ։

ԱՊԻՍԹԱՆ ——— آبستان

Տես ԱՊԻՍԹԷՆ ։

ԱՊԻՍԹԷ ——— آبستة

Գետնին համթաւասար արարեալ մն սերմանելոյ. Ջէմէյն բալը Վէ Հէմվար ջէրօն դէմիրէհէ Եէր օլան ։

ԱՊԻՍԹԷՆ ——— آبستن

Յղի. Էկալէ, և արդ" Համլէ. և ասի զմարդոյ և զայլոց կենդանեաց ։ ասի նմանութ և զգիշերէ, ըստ որում յղի է 'ի ծնունդ եղանելեաց աւանդելոյ աւուրն. և յայս միտս ասեն պարսիկքն թէ Շէպ ապէսթէն էսթ. այսինքն գիշերն յղի է. ոսկ և արաբքն ասէ الليل حبلى Էլլէյլէտ հուպլա ։

ԱՊԻՍԹԷՆԿԵԱՀ ——— آبستنكاه

Տես ԱՊԻՇԹԷՆԿԵԱՀ. որ է արտաքնոց, Դէհօրէնխանէ ։

ԱՊԻՍԹԷՆՖԷՐԵԱՏԽԱՆ آبستن فريادخوان

Թարգ" յղի գոչողական. և է անուն մեծափառ Նուագարանի միոջ. որ և ասի بربط Պէրպէթ. Թուր" Գօփուզ ։

ԱՊԻՍԿՈՒՆ ——— آبسكون

Է անուն գեղջ միոյ մեծագունի, տարակայեալ յեօթերրորդ քաղաքէ միջոցաւ երից Ֆերսախաց. և 'ի ծիւրծանոյ՝ երեքօրեայ ճանապարհաւ. և մեծ գետն այն որ հոսի 'ի գաւառէն Խարեզմի՝ անցանելով ընդ տեղին մերձ 'ի գիւղս յայս, կոչի ևս Ապէսքիօն ։ Ասէ մատենագիր ոք. թէ գետ մի Ակկոսն անուն եկեալ յերկրէն Խարեզմի, երթայ 'ի ծովն կասպից. և 'ի տեղւոջ անդ՝ ուր խառնի նա 'ի ծովն կասպիական, կոչի Ապէսքիօն. իբր թէ Ա՛ՊԻԱՍԿԻՈՒՆ ։ Պատմի թէ Մէհէմմէտ Խարեզմ շահն որ փախեաւ 'ի զօրացն Թաթարաց, 'ի գնալ իւրում 'ի կղզի անդր, որ է 'ի նմին, օրհասս մահու նը զոլով հասեալ ժամանեալ, մեռաւ անդանօր, 'ի Թուականի հիճրեթին 617 ։ և գիտելի է զի վերոգրեալ կղզին ևս՝ կոչի ԱՊԻՍԿԻՈՒՆ ։ Պէր Ջէզիրէ Գարեէնին ատը փէօր ։

Ա՛ՊԻՏ ——— عابد

Նշանակէ երկիւղած յոյ կամ Աճավախ. Թէյր աէնտէ. տըլլահէն իէՎԳ Վէ քողըյէլ իտէն ։

ԱՊԻՏԷՀԷՆ ——— آب دهن

Թարգ" Ջուր բերանոյ. և նշ" Թուք. Թէքիւրիւք ։

ԱՊԻՏԷՀԷՆԷՆՏԱԽԹԷՆ آب دهن انداختن

Թուք ձգել. այսինքն Թքանել. Թէքիւրմէք ։ հրամայական Էնտազ. և ապառնի Էնտազէմ ։

ԱՊԻՐԷՎԱՆ ——— آب روان

Ջուր հոսական. Աքար սու. արդ" Մաէճարի ։

ԱՊԻՐՈՒՔՆԱՊԱՏ ——— آب ركناباد

Է սա գետակ իմն 'ի Շիրազ քաղաքի որ իջեալ 'ի լեռնէ անտի, որ կոչի Աչլահ Քէօհի փաշի, ուր է ակն նը. հոսի առ տեղեաւն, որ ասի Կէօլչէմի Մուսալլայ. և է սա տեղի ինչ զուարճալի շինեալ 'ի Շիրազ քաղաքի. և գիտելի է զի գետակս այս կոչի ևս իբր համառօտմամբ՝ Ապէրէքնի ։ Շէհրօզտէ պէր Էրմագ փէօր ։

ԱՊԻՐՈՒ ——— آب رو

Թարգ" Ջուր երեսաց. Էրտգոմյէ և այլաբանութ

Նշանակէ ընտիր · Կէօզէլաէ այսինքն այն որ 'ի սեռի իւրում իցէ ընտիր և գեղազգոյն · քանզի ասի թէ ֆէլան ադէմին ատէշի էօլի : կամ թէ ֆէլան ադէմին չէհրէ էօլի : 2 · 'ի գործ ածեալ փոխանի բառիս ամօթ , ասեն թէ ֆէլան ադէմին եիւզ սույի · այսինքն այն ով զՋուր երեսաց իւրոց եհեղ · ով թէ 'ի բաց ընկէց յանձնէ զամօթ և զնախատինս :

ԱՊԻՐՈՒՂԷՆ ———— آب روغن

Տեսակ ինչ կերակրոյ · որ Թուրք" ասի յախնի :

ԱՊԻՒՐԷՆՔ ———— آب ورنگ

Պայծառութիւն և գեղ · Լէթաֆէթ վէ րէվնագ · և այս յաճախ 'ի գործ ածի 'ի գեղմս երեսաց :

ԱՊԻՒՔ ———— آبك

Սնդիկ · Ճիվա · արաբ" Զիպագ : և այս ԺԲ առումանն քիմիագործաց · զոր արապացուցեալ Աղիւղ ասեն · ԺԲ յատանաւորիս : Մէսի վէ ճէվահէրի մէն շէվէթ էշ մէյ դէսան չէր կէօսյո թէ մէյ շօր ադէր չէ էտճէրայի գէմէ էօլի : 2 · Պալար · Գապարճըգ : որ լինի 'ի ողայս : 3 · Իր Ջրալի , և աման լցեալ Ջրով · Սուլու նէսնէ վէ սու իչէ թօլու չըրգ :

ԱՊԻՔԷՊՈՒՏ ———— آب كبود

Է անուն այնր ծովու , որ է ի գաւառին Չինու 'ի սահմանս արևելից · առասպելի թէ համբաւ բուք այսինքն աղջկունք ծովու , ելեալ յայնմ ծովէ 'ի լիալուսին գիշերի խաղան Է ժամանս , և իբրև ծագէ արեգակն դարձեալ գնան 'ի ծով անդր : Չին վիլայէթինտէ պիր տէրիա իւմի տիւր :

ԱՊԽԱՆԷ ———— آبخانه

Տուն կամ կայան Ջրոյ · այս է աւազան և շտեմարան Ջրոյ · Սու տուրաճագ մէքան , հավուզ վէ էմ սաղը սու մախզէնի : 2 · Արտաքնոց · Պէհարէլիկ խանէ :

ԱՊԽԵՍԹ ———— { آبخست / آبخوست }

Կղզի · Ճէզիրէ :

ԱՊԽԻՑԶ ———— آبخيز

Նշանակէ ալիք · Տալղա : որ և ասի խէյզադ :

ԱՊԽՈՒ ———— آبخو

Կղզի · Ատա · արաբ" Ճէզիրէ · և է կրճատեալ 'ի բառէն Ապխոսթ : ըստ այնմ զոր բանաստեղծն ասէ Կէօսյէթէ հէմ մէրտիւմէթէ թէյթէ ադխօ , Եախօտ չօգ մօհէ էօլ թէ պարէթ պէր ադխօ :

ԱՊԽՈՒՍԹ ———— آبخوست

Նշանակէ կղզի · Ատա · արաբերէն Ճէզիրէ :

ԱՊԽՕՐ } ԱՊԽՈՒՐ } ———— آبخور

ԱՊԽՕՐՏ ———— آبخورد

Տես ԱՊՒՀԽՕՐ · և է տեղին այն յափունս Ջրոյ , ուստի Ջուր ըմպեն մարդիկ և այլ կենդանիք Թուր" آبشور Սուվաթ ·

ԱՊԿԵԱՀ ———— آبگاه

Նշանակէ Ջրկայ · այսինքն Ջրատեղի տեղի դադարման Ջուրց · Սու թօփլանճը մէքան · սու եէրի :

ԱՊԿԵԸՄԷ } ԱՊՔԵԱՄԷ } ———— آبكامه

Նշանակէ զայն Ջուրն զոր առնեն յալերէ զարւոյ · կամ 'ի չորացեալ հացից 'ի Ջուր թըրմելով և թթուեցուցանելով , և լինի որպէս կորեկօղի այսինքն Պօզա · և այս հաշակեալ իմն է առ պարսիկս , զոր մարսողական համարեալ 'ի գործ ածեն : և եւ ասի սա զՋրոյ Թէրխանէյին և զՋրոյ թթուաւախ · այսինքն Թիւրշի :

ԱՊԿԵՐՄ ———— آب كرم

Ջերմուկ · Իլըճէ : և Թարգ" Ջերմաջուր · և բաղանի որ 'ի բնուստ Ջերմ է , և ոչ հրով՝ ըստ հասարակ բաղանեաց :

ԱՊԿԻՑՆԷ ———— آبكينه

Ապակի · Սըրչա · արաբ" Զիւճաճ : ԺԲ Ջան չէրաղէ խօրջ պոյէթ խիսրրէլ խա էւգտալիգան · էէշ Ֆէրրաղէշ աէմէէսաի աաղէր՝ շէվէթ էադաալան : 2 · Գինի չէրապ : 3 · Անդամանդ · Էլմաս : Եւ գիտելի է զի քեմալփաշազադէն գեղեցիկ իմն ստուգաբանութիւն արարեալ ասէ թէ բարդեալ է բառս Աղինէ 'ի բառից ԱՊ և ԱԿԻՅՆ · քանզի Ապ · նշ" Ջուր · և Ակին Մէլ · Թուր" Իչ · որոյ այբն վն թեթևութե 'ի բաց առեալ , լինի ԱՊԿԻՅՆ · և այսպէս նշ" Ջուր 'ի ներքս · Իչի սու · և է մի եւս դնի 'ի վերջոյ առ 'ի որոշել զնա և սեղմել յայս նշանակութե :

ԱՊԿԻՑՆԷԿԵՐ ———— آبكينه كر

Նշանակէ ապակագործ · Թուրքերէն Շիշէճի :

ԱՊԿԻՑՐ ———— آبكير

Լիճ · Կէօլ : և է այնպիսի տեղի փոսորակ յորում ժողովեալ իցէ Ջուր յանձրևոյ և 'ի յուղխից հեղեղաց · որ և Աղգան · և խալիճ · և Թալաթ · և Կէօլէթ · և է սա բարդեալ 'ի բառից ԱՊ · և ԿԻՑՐ · և Թարգ" Ջրակալ : և եւ նշ" խառնութ ութիւն , զոր սատայնանիք 'ի Ջուր Թաթախեալ սրսկեն 'ի վն սատայնին՝ զոր անկանեն · Օնթառ սէդէրէ :

ԱՊԿԻՈՒՆ ———— آبگون

Թարգ" Ջրագոյն · և նշ" երկնագոյն · Ասմանի բէնկ : որ և Աղիքանէ : Պար" բառս Աղիսան · է անուն գետոյ իրիք · որ և կոչի Աղիսխրան ·

ԱՊԿԻՒՋԵՐ ———— آبگذر

Տեղի՝ ընդ որ անցանէ Ջուր · Սու կէչէր եէր ·

Ա՛ՊՀԵՐ ———— عبهر

Նարկէս որ է ծաղիկ իմն · պարս" Նէրկէս : ԹԷ պէտ ոմանք մեկնեալ են թէ նշ" Պոսթանէֆրօզ · բայց ստուգագոյն է նշանակեալն զներքիս · ով յայտ առնէ և ատանաւորս այս · Սէրվ էշ ֆամէլլի պօճայի Լէա էէշլէսլ խասիլ · Ա՛պհէր էշ չէյթէի չաշխի Լէալէսլէս թաղ պէթէլ :

ԱՊՃԱՄԷ ———— آبجامه

Է սա բարդեալ 'ի բառից ԱՊ · և ՃԱՄԷ · որով նշ" աման հանդերձ լուանալոյ · Էսվապ եաղալադապ չըրգ : 2 · Ասի թէ է յատկական իմն Ճամ · այսինքն գաւաթ , որով ըմպեն զՋուր : և յայսմ նշանակութե , նախ էր Ճամէպ · և առ 'ի որոշել 'ի Ճամէ

այսինքն ՚ի գաւաթէ գինւոյ. ՚ի մասնաւոր յայս նշանակութ., յառակացուցին որ նախադիր եղեալ. և ՚ի վերջին ՚է՛ մի յաւելեալ ըստ կանոնին պարսից եղև Ապճամի. որ սոյն նշանակութ. ասի և آب جام Ապճամ.

ԱՊՄԱՀ ——— آب ماه

Օգոստոս ամիս. Թուրք" Սօն եազ այը. այսինքն վերջին ամիս ամառան զոր և կոչեն Աղոստոս.

ԱՊՇԻՑՊ ——— آب شیب

Է ջուրն այն՝ որ ՚ի բարձր տեղւոջէ հոսի ՚ի խոնարհ, նաև հոսանք նորին. Եիւքսէքտէն էնիշէ ա-քան սու. Վէ անըն աքընթըսը.

ԱՊՇԻՆԱՍ ——— آب شناس

Ղեկավար. Եւ կամ զգուշապահ այր, որ ՚ի դաշտ-տորայս և ՚ի լերինս գիտէ զտեղիս ջրոյ, որ ընդ հողով. [illegible]

ԱՊՈՒ ——— آبو

Նշանակէ անուն իրի ինչ. Թուրք" Նամը նէնին.

ԱՊՈՒԳ ——— آبوق

Ծաղիկն նոնոֆար, որ ասի Կիւլ նիլուֆէր.

ԱՊՈՒՍ ——— عبوس

Այր՝ պինտերես. որ ոչ ամաչէ. [illegible] բայց հաշակեալ է նշանակել խոժոռադէմ, [illegible] որ ասի բուն պարս" [illegible] քանզի է սա բառ ար".

ԱՊՉԵՐԱ ——— آچرا

Սակաւիկ նախաճաշիկն, որ նախքան զկերակուրն կերեալ լինի.

ԱՊՉԻՑՆ ——— آب چین

Նշ" զկտաւն զայն, որով զկնի լուացման զխակն մեռելոյն, ջնջեալ ցամաքեցուցանեն զջուրն ՚ի մարմնոյ մեռելոյն. Ըստ [illegible]

ԱՊՊԱՐԱՆ ——— آب باران

Է զբօսանաց տեղի իմն, որ է ՚ի նահանգին Խօճէ [illegible], որ է ՚ի կցորդացն քաղաքին քեա-յիւլի. [illegible]

ԱՊՊԵՐԻՑՆ ——— آب برین

Պատառումք ՚ի տեղիս տեղիս յափունս գետոց. [illegible]

ԱՊՌԱՀ ——— آب راه

Այսինքն անցք ջրոյ. Սու եօլը. [illegible] որ և ասի Ապդահ.

ԱՊՌԵԶԱՆ ——— آب رزان

Թարգ" ջուր որթոց. և նշ" ըմպելի ՚ի խաղողոյ. [illegible] զի Ապ. ջուր է. և ռէզ. որթ. [illegible] որոյ յոգ" լինի Ռէզան.

ԱՊՍԱ ——— آبسا

Նշանակէ պարտէզ. Թուրքերէն Պաղ.

ԱՊՍԻԹԱՆԷ ——— آبستانه

Անուն ջրատու. [illegible] և է բարդ ՚ի բառէն ԱՊ. և ՚ի հրամայական ՍԻԹԱՆՏԷՆ բային. որպիսի են [illegible] և նմանք.

ԱՊՍԵՐ ——— آب سر

Մեկնի Թուրքերէն [illegible]

ԱՊՍԻՑԱՆ ——— آبسیان

Արտասուք. Կէօզեաշը. որ և Էշք. նաև Սէրէշք.

ԱՊՍԻՒՎԱՐԱՆ ——— آب سواران

Պղպջակք. որք լինին ՚ի վ(ե)ր ջրոյ. Սու էիւզէրինտէ օլան գապարճըգլըր. որ և ասի Սիւվարան ալ.

ԱՊՏԱՆ ——— آبدان

Է սա ածանցեալ ՚ի բառէն ԱՊ, մասնկամբս ՏԱՆ. և նշ" ջրակոյտ տեղի. [illegible] 2. Նոյն է ընդ բառին ԱՊԿԻՑՐ. 3. Միզարան փամփուշտ. այսինքն կայարան միզի. որ ասի Թուրքերէն Գավուգ.

ԱՊՏԱՏԷՆ ——— آب دادن

Ջուր տալ. այսինքն մխել, Զաղլամագ. հրամայական Տէհ. և ապառնի Տէհէտ.

ԱՊՏԱՐ ——— آبدار

Ամէթ և ղալար. Թազէ վէ լաթիֆ վէ տարի. և ասի զպտղոց և զայլոց իրաց. 2. Պայծառ այր զարդարիչ բազմականի. [illegible] 3. Պաղպաջաւոր. թէ սուսեր իցէ թէ դաշնակ, և թէ այլ նման իրք. [illegible] 4. Է խոտ իմն, որ է նման լիզի՝ արմաւոյ. [illegible]

ԱՊՏԷ ——— آبده

Անտի խօսք. [illegible] և սուտ պատմութ. և անհիմն խօսք. [illegible]

ԱՊՏԵՆՏԱՆ ——— آب دندان

Ցաղթել և նկուն. [illegible] այլև է տեսակ իմն պատուական տանձի. [illegible] և է տեսակ իմն անօսրակեղև և բազմահատ նռան. նաև է տեսակ իմն հրուշակի, այսինքն հէլվայի.

ԱՊՏԷՍԹ ——— آبدست

Ջուր ձեռաց. և նշ" զայն լուացումն, զոր առնեն այլազգիք նախքան զաղօթականութիւն իւրեանց. որ արաբ" ասի وضو Վիւզու.

ԱՊՏԵՍԹԱՆ ——— آبدستان

ԱՊՏԵՍԹՏԱՆ ——— آبدستدان

ԱՊՏԵՍՏԱՆ ——— آبدسدان

Ջրկիճ. Իպրիգ. և է ածան" ՚ի բառէն Ապտէստ.

[illegible] Տան · որով նշանակի ամսոն ատրեա_ և ... այսմ նկատմամբ հայրն է նշանակել զայն ... որ 'ի գործ ածի 'ի լուացման Ատրեկանի:

ԱՊՏԷՍՏԱՆՏԱՐ —— آبدستاندار

[illegible] Ջրեհաւակալ · Իպրիգտար որ և Թէշթտար:

ԱՊՐԱՆԷ —— آبرانه

[illegible] կամ յարդարող ձանձրհի ջրոյ · Սու եօլու:

ԱՊՐԷ —— آبره

Եւ Ակէ · Երեսս պատմուճանի, հանդերձի, ան_ կողնոյ, բարձի, և այլն · թէ զուգակշիռ իցէ և թէ այլ · Գաֆթան եիւզի վէ շալի · ըւմ ֆէրաճէ եէր եօրղանէ եիւզի · Եէնի տըշը գեօմլէքլի աշէր:

ԱՊՐԻՑԶ —— آبريز

Դուռ · Գօղա · արաբերէն Տէլվ · որ Թարգմանի ջրհոս: 2 · Արտաքնոց · արաբ" Մուսթէրահ: 3 · Է այն ջրամանն, զոր 'ի գործ ածեն վս Ղուսլի · այսինքն լուացման · և ստուգաբանի ջրհեղ:

ԱՊՐԻՑԶԷԿԵԱՆ —— آبريزگان

Է անուն մեծի ինչ տօնի պարսից · զոր առնեն յերկրպագութիւն ... ամսեանն Թէյր_ մահի · որ է յունիս · և սրսկեն 'ի վս իրերաց ջուր և վարդաջուր · որ և ասի برزگان Պէրէզկեան: Պէր չէշնի ադը իտի փէր:

ԱՊՐՈՒՔԹ —— آبرفت

Սրսկումն ջրոյ աւելածութե · Սուլայաղ սէ_ ֆէրմէք: և ոմանք մեկնեն լինել զքարն զայն, որ միշտ 'ի մէջ ջրոյ գոլով, և ջուր 'ի նա դիպա_ նելով, ող զնաւակ ինչ բոլորշի և փայլուն լինի:

ԱՊՐՈՒ —— آبرو

Տես զբառն ԱՊԻՐՈՒ:

ԱՊՐՈՒՏ —— آبرود

Սէնտէլ · Եւ ոմանք ասեն թէ է ծաղիկն նո_ նոֆար · որ է Նիլուֆէր:

ԱՊՓՈՒՇԹ —— آبپشت

Այսինքն սերմն մարդոյ · Մէնի · որ արաբերէն نطفه Նութֆէ ասի:

ԱՊՔԷԱՄԷ —— آبكامه

Տես ԱՊԿԷԱՄԷ:

ԱՊՔԷԱՐ —— آبكار

Ջրբեր կամ ջրկիր · Սագգա · և մերթ գինեմոլ և գինեվաճառ · Պատէխօր վէ պատէֆիւրուշ:

ԱՊՔԷՆՏ —— آبكند

Անցք ուղխի այսինքն է պատառուածն այն զոր ուղխն իցէ արարեալ · նաև առեղին այն՝ ընդ որ հոսի ջուր գետոյն · Վէ եըրմագ ծաղի օշվղի յա_ թաղ: և է բարդ 'ի բառէն Ապ · որ է ջուր · և 'ի հրամայականէ քէնտէնին բային · որ է քէնտ:

ԱՊՔԷՇ —— آبكش

Ջրկիր · Սագգա: և է բարդ 'ի բառէս Ապ · և 'ի հր" Քէշիտէն բայ" · որ է քաշել · այսինքն կրել:

ԱՊՔԻՇԱՏԷՆ —— آبكشادن

Է սխալ ինչ որ լինի յաճախ յոտս ձիոց · Տես

ԱՊԱՎԷՐՏԷՆ: Պիր քէլէմ փէր:

ԱՍ —— آس

Աղօրի · Տէյիրման: և երկանաքար · Սէնկի ասի_ յաղ · դէյիրման դաշը: այն՝ որ ձեռօք պտտի, կոչի Տէսթաս: և զոր գրաստն պտուտակէ՝ ասի Խրաաս: և որ հողմով պտտի՝ անուանի Ասիա_ պատ · որ է հողմաղաց: և որ ջրով դառնայ՝ Ասի_ յապ, այսինքն ջրաղաց: և Ասիայն կրճատեալ կոչի և Ասիա: 2 · Կակուղ · Եաշմագ · նէրմ: 3 · Ցուցանէ զարմուխ, որք են մանրեալք յաղօրիս · Տէյիրմանտէ խուրտ օլմուշ շէյ: 4 · Է անուն ա_ ստղի միոյն 'ի կողմանս քարէսի: Արդ՝ բառս Աս է ընկերական ընդ Արեպս · և նշ" մրտենի · որ է Մէրսին աղածի, որոյ պտուղն կոչի արաբերէն حب الآس Հապպիլաս · որ բառն պարս" աաս_ ցեալ լինի آسمار Ասմար: Գրի թէ բառս այս նշ" եւս Գագում قاقم որ է մուշտակ ինչ սպիտակ:

ԱՍԱ —— آسا

Յօրանջումն · Էսնէմէք: 2 · Է մասնիկ նմանութե կամ հանգիստութեան · որպէս سپهر آسا Սփէհրասա · երկնահանգէտ · Կէօք կիպի:

ԱՍԱԶԷՏԷՆ —— آسازدن

Յօրանջել · Էսնէմէք: հր" Զէն · և այր" Զէնէտ:

ԱՍԱԼ —— آسال

Նշանակէ հիւն · Թուրքերէն Պիւնէտ:

ԱՍԱՅ —— آسای

Հր" Ասուտէն բայ" · որ և բարդի: Նաև է բառ ինչ նմանութե կամ հանգիստութե · որ և բառն Ասա · զի ասի Տուտասայ · այսինքն ծխանման:

ԱՍԱՅԱՆԻՑՏԷՆ —— آسايانيدن

Է անցողական Ասուտէն բային, և նշանակէ հան_ գուցանել · որ Թուրքերէն ասի Տինլէնտիրմէք:

ԱՍԱՅԻՇ —— آسايش

Նշանակէ հանգիստ · Թուրքերէն Րահէթլիք: և է սա բայածականն Ասուտէն բային:

ԱՍԱՅԻՏԷՆ —— آسايدن

Հանգուցանել · Թուրքերէն Րահէթլէնտիրմէք:

ԱՍԱՆ —— آسان

Դիւրին · Գօլայ · արաբերէն Էօհէլ: ընդ այնմ Պէ ասան պէր նէ միւշքիւլ վէ՝ էշ ըմ՞ըլ ըշկիլ արի, միւշքիւլ ասան պէ շէհա իւզիլէ, վէ փէյշէվար պէր պեյզէ: որոյ հակադրն է Տէշվար:

ԱՍԱՆԹԷՐ —— آسانتر

Դիւրագոյն · Գօլայրագ: կամ Գօլայճա: զի ասի Պիրտէն աշէչիլէն դասոնեէր եօլ, էշ պիրմօր փէրաէն:

ԱՍԱՆԻ —— آسانى

Դիւրութիւն · Գօլայլըգ: և մերթ հանգստու_ թիւն · Րահէթ:

ԱՍԱՆԻՑՏԷՆ —— آسانيدن

Նշանակէ դիւրացուցանել · Թուր" Գօլայլաթմագ:

ԱՍԱՆՇԻՒՏԷՆ —— آسانشدن

Նշանակէ դիւրանալ. Թուրքերէն Գօլայ օլմագ. Հրամայական Շէվ. և ապառնին Շէվէդ.

ԱՍԱՔԷՇԻՑՏԷՆ —— آساکشیدن

Ցօրանջել. Էսնէմէք. հր" Քէշ. և ապա" Քէշէդ.

ԱՍԱՓ —— آصف

Յատկաբար է անուն վեզիրի արքային Սողոմոնի. որ էր որդի Պերխիայի. և յայտնանէ ասեալ ասի պատմութիւնաբար զի և իցէ վեզիրէ. և յայլ գիրս ասի թէ էր սա անուն առն միոյ իմաստնոյ յազգէ որդւոցն Իսրայէլի. Եւ ինձ թուի թէ է սա Ասափն. կամ որ նոյն է Ասափն այն՝ որ յիշատակի 'ի գիրս Թագաւորութեանց և Սաղմոսաց.

ԱՍԵԱՆԷ —— آسیانه

Ջայն տեսակն յեսանաքարի. զոր պտուտակելով սրեն զածելիս. որ ասի Թուրքերէն Չէվիրմէ պիլէյի. որ և արտաբերի Ասիյանէ.

ԱՍԷ —— آسه

Նշանակէ փուշ ձկան. Թուր" Պալըգ Գըլչըղը.

Ա'ՍԷԼ —— عسل

Է բառ արեպի և նշանակէ մեղր. Թուրքերէն Պալ. և բուն պարսկերէն Էնկիւպին.

Ա'ՍԷԼԻ —— عسلی

Մեղրագոյն իմն հանդերձ, զոր տերվիշք ագանին. Պիր նէվ ճամէ տիր տէրվիշլէր կէյէրլէր. Դարձեալ բառս Ա'սէլի նշանակէ զայն նշանն՝ զոր Հրէայք առ 'ի որոշել և ճանաչել կարեն 'ի հանդերձս իւրեանց. Եէհուտիլէր նիշանըտըր.

ԱՍԷՔ —— آسك

Է անուն տեղւոյ իրիք մերձ 'ի յԷրրէճան, իսկ Էրրէճան է քաղաք հեռի 'ի Շիրազ քաղաքէ վաթսուն ֆերսախաւ. Պիր եէրին ատը տըր.

ԱՍԷՓՃՈՒՆ —— آس افرون

Նշանակէ այն երկաթի գործին, որով սուր առնեն զքար երկանի աղօրւոյն. որ և ասի Աժէյնէ. Տէյիրմէն տաշընը գազըյան Տէմիրտէն տէմիր աչէն. որ և ասի آسیازنه Ասիյազէնէ.

ԱՍԹԷ —— آسته

Կորիզ. որպ և իցէ Թուրքերէն Չէքիրտէք.

ԱՍԹԷՐ —— آستر

Աստառ հանդերձից. Ճամէ աստարը. արպերէն بطانه Պիթանէ.

ԱՍԹԻ —— آستی

ԱՍԹԻՑՄ —— آستیم

ԱՍԹԻՑՆ —— آستین

Թևզանի Էէն. և արպերէն Քիմ. որ լինի 'ի պատմուճանս 'ի շապիկս և յայլ զգանելիս.

ԱՍԻ —— آسی

'Ի պարսիկս Է միով արամբ կանայք երկու կամ երեք. զերեարս՝ Ասի կոչեն. Գումա. Ասիէ.

ԱՍԻԹԱՆ —— آستان

ԱՍԻԹԱՆԷ —— آستانه

Սեամ դրան. Գափու էշիկի. արպ" Ա'թէպէ عتبه որ և Ասիթանէ. Իմ ձէնչ ասիթանէ Սէր էմ տէր ձէհան հէնաճէ նէյամ. Սէրի մէրա ճէ ճէնչ էմ տէր հավալէ կէհճէ նէյամ. Դարձեալ, ցուցանէ և զդրունս պալատան աշխարհակալաց, և շիրմաց զերեզմանաց նոց և մարգարէից ընտրելոց. Եւ նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԱՆ, ըստ որում նշանակէ յորդայնութիւն. Արտա խաւնէսի խաւնէսինէ.

ԱՍԻՄԱՆԷ —— آسمانه

Նշանակէ ձեղուն կամ առաստաղ տան. Սագֆի խանէ. որ և ասի Ասմանէ.

ԱՍԻՄԱՆՏԻՐՐԷ —— آسمان دره

Տես ՔԷՀՔԷՇԱՆ. որ է ժիր յարդգողին. Թուրքերէն Սաման օղրիսի.

ԱՍԻԱ —— آسیا

Նշանակէ աղօրի. Թուրքերէն Տէյիրման. և է թեթևացուցեալ 'ի բառէն Ասիյապ.

ԱՍԻՑԱԶԷՆ —— آسیازن

Է այն կտտորակն սակառակի, որ կապեալ է 'ի վր երկանաքարի աղօրւոյն, զոր առնեն վս հանդարտութե, և հեռ զհեռէ հասելոյ զհատ ցորենոյն. և անուանեցաւ Ասիյազէն սակս յոր և անդադար հարմանն նորին. ըստ որում այլաբանութեամբ սաէ բանաստեղծն Շէրաֆ Ֆէնտան ասիյազ՝ Իս չէգան, ասիյազէն զէ ֆանիի սէխէն.

ԱՍԻՑԱԶԷՆԷ —— آسیازنه

Տես ԱՍԷՓՃՈՒՆ. և է գործի իմն երկաթի.

ԱՍԻՑԱԿԷՐ —— آسیاکر

Նշանակէ աղօրեպան. Թուրքերէն Տէյիրմէնճի.

ԱՍԻՑԱՆ —— آسیان

Նոյն է սա ընդ բառին ԱՍԻՑԱՊԱՆ.

ԱՍԻՑԱՆԷ —— آسیانه

Տես ԱՍԵԱՆԷ. յեսանաքար. Չէվիրմէ պիլէյի.

ԱՍԻՑԱՊ —— آسیاب

Կամ Ասիյա. Ջրաղաց. Տէյիրման. Ասիյապ. այսինքն աղօրի ջրոյ. Սու տէյիրմանի. ոչ՛ ձիաղացն՝ որ է Աթ տէյիրմանի, կոչի խարաս. ըստ այնմ որ ասի յառակս, Պէյշէշ տէյ ասիյապ սէֆիտ ֆէրտէ. և Թարգ" զմօրուան յաղօրիս սպիտակացեալ. Ատաւըն տէյիրմէնտէ աղարթմըշ.

ԱՍԻՑԱՊԱՆ —— آسیابان

Աղօրեպան. Տէյիրմէնճի. որ նախագոյն Ասիյապան էր. և յետոյ թեթևացուցեալ ասացին՝ Ասիյապան.

ԱՍԻՑԱՊԱՏ —— آسیاباد

Հողմաղաց. Եէլ տէյիրմանի. և է սա բարդեալ 'ի բառից Ասիյա, և Պատ. իբր թէ Ասիյայի Պատ.

ԱՍԻՑԱՍԷՆԿ —— آسیاسنك

Նշանակէ երկանաքար. Թուր" Տէյիրմէն տաշը.

[illegible] —————— آصيه

[illegible] որ զարմանան 'ի մէջ խուցս և [illegible] ծառայից խոտմացի ասածն պէտք էրդի :

[illegible]ՍԻՄԷ —————— آسيمه

[illegible] ցնորմամբ խելաց · Աքըլ Պէյլի օլմագ :

[illegible]ՍԻՅՄԷՍԱՐ —————— آسيمه سار

Տես ՍԻՐԱՍԻՅՄԻ · Թուրքերէն ասի Սէրսէմ :

ԱՍԻՅՊ —————— آسيب

Բաղխումն · սմբգնութ դիպուածոյ կործք իրի յանձն մարդոյ կամ յայլ ինչ · Հէր էշէ գովըն նէսնէ պէր ըրրէնէ տօր էլէ տօգունմագ · Ըստ Սէրի զաղագնեց դերտմէկս դէր էվէ, Պէ ծիւնդէյօ քէշմէ չէ ասիպէ մէվճ · մէկնի և ասրս" Թէ Տէս բէտ դէհէմ բէ ամէդ դաշ դէդաշ · Եա էսերօ քէճվէ դէ քէճվէ չէնէնքտ, Աստուծոյ կոստնէնտ : և եւ արկած · Աֆէթ ·

ԱՍԻՅՎԷՆ —————— آسيون

Նոյն է ընդ բառիցն ՍԷՐԿԷՇԹԷ և ՍԷՐԿԷՐՑԱՆ · շուարեալ կամ տարակուսեալ :

Ա՛ՍԻՅՏԷ —————— عصيده

Կամ Քէտշէ · Թուր" Պուլամաճ աշէ : և խառնելի հալվա · այսինքն հրուշակ · որ կաղմի 'ի տան :

ԱՍԻՐԻՅՇ —————— آسريش

ԱՍԻՐԻՅՍ —————— آسريس

Նշանակէ ասպարէս · Թուրքերէն Մէյտան :

ԱՍԻԻՂՏԷ —————— آسغده

Փայտ՝ որ ծայրն իցէ այրեցեալ · Ուճէ եանմըշ օդուն · որ Թուրքերէն ասի كوسكى

ԱՍԻՄԱՆ
ԱՍԻԻՄԱՆ —————— آسمان
ԱՍՄԱՆ

Նշանակէ երկին · Կէօք · և արաբերէն سما Սէմա :

ԱՍՄԱՆԷ —————— آسمانه

Տես ԱՍԻՄԱՆԷ :

ԱՍՄԱՆԻ
ԱՍԻԻՄԱՆԻ —————— آسمانى

Երկնային · կամ երկնագոյն · Կէօքէ մէնսուպ · Վէ կէօք կէօզի օլան րէնկ տէրլէր :

ԱՍԻԻՐ —————— آسر

Տես ՔԻՇԹՋԱՐ :

ԱՍԻԻՖՏԷ —————— آسفده

Նշանակէ պատրաստ · Հազըր վէ ամատէ :

ԱՍԿԻՈՒՆ —————— آسكون

Է անուն կասպիական ծովուն · Տէրէսսի իսմի :

Ա՛ՍՃԷՏ —————— عسجد

Ոսկի · Ալթուն · որ բուն պարս" կոչի زر Զէր :

ԱՍՄԱՐ —————— آسمار

[illegible] մրանեաց · Թուրք" Մէյտին եատըրաշէ · և մերձ պատուղն նորա · արաբերէն Հայդէրա :

ԱՍՄՈՒՂ —————— آسموغ

Է անուն դիւի միոյ, յարքանեկացն Աճէմսիէնի · որ հաշակեալ է քսութ և աստախօսութ · և գործ է նորա հանապազ 'ի մէջ երկուց մարդոց կալ և խռովութի արկանել · Պէր շէյթան ատը տըր :

ԱՍՆԻ —————— آسنى

Տես ԱՍԻ :

ԱՍՈՒ —————— آسو

Է կենդանին այն որ կոչի Գազալ · ղորոյ զմորթն կազմեն մուշտակ · Պէր ճանավէր տըր :

2 · Աղանելի ասից · Իշէտէ · արբ" خف Խէֆ :

ԱՍՈՒՏԷ —————— آسوده

Հանգուցեալ · Ռահաթ օլմըշ · և է կրաւորական ընդունելութիւնն Ասատէն բային :

ԱՍՈՒՏԷԹԷՐ —————— آسوده تر

Յոյժ հանգստեամբ · Ռահաթճէ · Ըստ զոր ասէ շէյխ Սաատին 'ի Կիւլիստանի · Խատա տէ քէրէմէր տէհէնտ դէր վէյ զօր, Պէտէհ տաստերէնէր տէհանէտ րէքէօնար · այսինքն էշ յորոյ վր դիցեն զբեռն տակաւադոյն, 'ի ձանապարհի յոյժ հանգստեամբ առնէ ընթացս :

ԱՍՈՒՏԷԿԻ —————— آسودكى

Նշանակէ հանգստութիւն · Թուր" Ռահաթլըգ :

ԱՍՈՒՏԷՆ —————— آسودن

Հանգչիլ · Տինլէնմէք · ռահաթ բուլմագ : հրամայական Ասայ · և ապառնին Ասայէտ :

ԱՍՓԷՐԻՅՍ —————— آسپريس

Ասպարէս · Մէյտան : Տես ԱՍԻՐԻՅՍ և ԱՍԻՐԻՅՇ :

ԱՎ —————— آو

Կամ آب ԱՊ · որ է Ջուր · Սու : սովորութիւն է 'ի բարբառ պարսից, զի տառքն Պ և ՎԱՎ փոխադրին 'ի տեղի իրերաց :

ԱՎԱ —————— آوا

Է կրճատեալ 'ի բառէն ԱՎԱԶ ըստ այնմ Հէր սազդ տէր չէ էսուշէնի սէրվա տէր ավէրէմ, Վէշ տէրէ տը տէր ֆէշէմէ աղա տէր ավէրէմ :

ԱՎԱԶ —————— آواز

Ձայն կամ հնչիւն · Սէս : Դարձեալ հռչակ կամ համբաւ · Մէշհուր օլմագ · Վէ տէր քէմալէտէն հէքէայէ օլունմագ · Ըստ այնմ Էյէր նէվմէյտ էշէյտ տէր տաշ էէրտէմ, Պէ չէշմէ տէր ծիհան ավազ էէրտէմ :

ԱՎԱԶԷ —————— آوازه

Ձայնիւ կարդալ և եղանակաւ · Սէտա վէ սատամ էլէ օգումագ : Դարձեալ · ցուցանէ հռչակ կամ համբաւ · Ձայն :

ԱՎԱԶԻՅՏԷՆ —————— آوازيدن

Ձայնել · Չաղըրմագ · չէղաթայերէն հայգըրմագ :

ԱՎԱԶԻՓԱՅ —————— آوازپاى

Ոտնաձայն · Այագ սէսի :

ԱՎԱԶՏԱՏԷՆ —————— آوازدادن

Թարգմանի ձայն տալ · այսինքն կոչել · Տավէթ

քիլմէք • հրամայական Տէհ • և ապառնի Տէհէփ •

ԱՎԱԶՔԵՐՏԵՆ —— آوازكردن

Կոչել • Տավէթ քիլմէք ։ հրամայական Ավուշ քէան • և ապառնի Ավուշ քէանէփ ։

ԱՎԱԽ —— آواخ

Է մէջ"ոտ օՆ Ահ • և նշ"ւառաղ • որ և آوخ ԱՎԵԽ ։

ԱՎԱՀ —— آواه

Տես ԱՎԱ • որ է Ավուշ ։

ԱՎԱՄ —— آوام

կամ • ՎԱՄ • որ է պարտ • Պօրճ • և արդ" Տէյն •

ԱՎԱՆ —— آوان

կամ ديوان ՏԻՅՎԱՆ • ատեան ։

ԱՎԱՏԱՆ —— آوادان

Նոյն է ընդ բառին ԱՊԱՏԱՆ • ըստ փոխատրութեան տառիցն Պէ և Վավ 'ի պարսիկ լեզուի ։

ԱՎԱՐ —— آوار

Համար • Հէսապ ։ որ և ԱՎԱՐԵ և ԱՄԱՐԵ ։ 2 • Կորուսեալ և չքացեալ • Կէօյ գէ նապուտ ։ 3 • Ցրուեալ • Փէրիշէնտէ գէ տէրպէտէր ։ 4 • Աւերակ • Խարապէ ։ 5 • Զրկանք և անիրաւութիւն • Սիթէմ գէ զուլմ ։

ԱՎԱՐԵ —— آواره

Տես ԵՄԱՐԵ ։ և ևս նշանակէ զայն որ հեռացեալ է 'ի կայից բնակութեան և 'ի հայրենեաց իւրոց • Վաթան գէ մէութէնիներէն թուրք օլմըշ ։

ԱՎԱՐՋԵ —— آوارچه

Է նուաղական ԱՎԱՐԵ բառին և նշանակէ համար • Հէսապ ։ և կամ Տէֆթէր , որ է համարան • որ և ասի ԱՎԵՐՋԵ ։

ԱՎԶԱՐ —— آوزار

Տես ԱՊԶԱՐ ։ համեմունք որք դնեն 'ի կերակուրս ։

ԱՎԶԱՐՏԱՆ —— آوزاردان

Տես ԱՊԶԱՐՏԱՆ ։

ԱՎԵ —— آوه

Է ձայն ինչ՝ ըստ ասից քերականփաշտպանէին , առեալ 'ի բայէն ԱՎԻՅԽԹԵՆ • որ է կախել • Ասմագ , և մասն լինի 'ի բաղադրել զբառն քէծմէք ։

ԱՎԵԽ —— آوخ

կամ ԱՎԱԽ • որ է աւաղ և ափսոս ։

ԱՎԵՀ —— آوه

Է միջարկութիւն և նշանակէ օՆ Ահ ։

ԱՎԵՆՏ —— آوند

Ապացոյց • Հէօճճէթ • Պիւրհան ։ Երկրորդ՝ այն չուանն , յորոյ վր սփռեն զլուացեալ հանդերձս առ 'ի չորանալ ։ 3 • Աման կամ անօթ • Զարֆ գէ քապ ։

ԱՎԵՆՔ —— آونك

Նոյն է ընդ ԱՎԻՅԽԹԵ , կախեալ • Ասըլմըշ ։ 2 • Նշանակէ զայն չուանն յոր կապեն զողկոյզս խաղողոյ և ձմերոյ ։ Մերթ ևս զայն չուանն , յորոյ վերայ տարածեն զլուացեալ հանդերձս , առ 'ի չորանալ • որ և ԱՎԵՆ ։

ԱՎԵՐ —— آور

ԱՎԵՐԻ —— آوري

Սոյզ և հաւաստի ։ 2 • Է հր" Ավէրտէն բայ" • որ և բարդի ոտ Սէքիւնտէր • և Զօրտէր ։ երբեմն նշ" նաև երկիրն • որ և ասի Աթէամն ։ ըստ այնմ ՔԷսի քի օ տէ մուհշէր տէօտէփ ավէրէ • Նէ թուրէփ տէքէս քէյնէ իւ թավէրէ ։

ԱՎԵՐԻՑՏԵՆ —— آوريدن

Տես ԵՎՊԱՐԻՑՏԵՆ • որ է կռուել • Էօուլմագ • նաև 'ի մէջ խօսակցութե խօսք խառնել ։ Մուտտահալէֆէ թօփուրնէ ալէօշ գալմագ ։ Այլև բերել • Կէթիւրմէք ։ որ ըստ այսմ նոյն է ընդ բայ" ԱՎԵՐՏԵՆ ։ ըստ այնմ Թիւ աշէ էշ Քէյֆմէր բէտիյաթին տէքիւշ , Պիւտէյն իւ տէ ծայ ավէրէյաթէն տիւշէաշ ։

ԱՎԵՐԿԻՈՒՇ —— آوركوش

Նոյն է ընդ ԿԻՈՒՇԱՎԵՐ • գինա • Քիւշէ ։ 2 • Բեր ականջ • այսինքն լուր • Տինլէ ։

ԱՎԵՐՋԵ —— آوارچه

Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն ԱՎԱՐՋԵ • և նշանակէ համար • Հէսապ ։

ԱՎԵՐՍ —— آورس

Գիհի • Արտըճ ազաճը ։ զոր ոմանք մեկնեն դեղին սօս • Սարը չէնար ։ և ոմանք ասեն նոճ • որ է Սէրվ

ԱՎԵՐՏ —— آورد

Նախ Տես ՃԵՆԳ ։ 2 • Կորովութի • Ըէծտէթ • 3 • Է երրորդ դէմն անցելոյ ժամանակի ԱՎԵՐՏԵՆ բային • Եբեր • Կէթիւրտի ։

ԱՎԵՐՏԱՆԻՑՏԵՆ —— آوردانيدن

Է անցողական ԱՎԵՐՏԵՆ բային • բերել տալ • Կէթիւրթմէք ։

ԱՎԵՐՏԵ —— آورده

Է աւտ իմն որ 'ի մարդն և 'ի կենդանիս գոյանայ 'ի ներքոյ եղնգան ։ Պէրէնէլէթ տէրը • Դար" է կրա" ընդունն ԱՎԵՐՏԵՆ բայ" , նշ" բերեալ • Կէթիւրիլմիշ ։ որ մերթ 'ի լինելն իւրում դրադէմ՝ վարի ներգործաբար • զի ասի Ավէրտէ էմ , Ավէրտէ • Ավէրտէ էնտ • այսինքն բերեալ եմ , բերեալ ես , բերեալ են ։ և զայս սկսուած սովորակի 'ի գործ ածեն պարսիկք 'ի պատմութիս • զի ասեն Ավէրտէ էնտէ , այսինքն բերեալ են թէ ։

ԱՎԵՐՏԵՆ —— آوردن

Բերել • Կէթիւրմէք ։ հր" Ավէր • և ապռ" Ավէրէտ • դար" համառօտել հր" Ար • և ապռ" Արէտ ։

ԱՎԵՐՏԵՆԻ —— آوردني

Իր բերելոյ արժանի • որով իմացեալ լինի ընծայ • Փէշքէշ Կէթիւրմէլի շէյ նէսնէ ։

ԱՎԵՐՏԿԵԱՀ —— آوردگاه

Կռուոյ տեղի • այսինքն կռուարան • Ճէնկ երէ • որ և ասի Ավէրտկէհ զի ԱՎԵՐՏ , նշանակէ մարտ կամ կռիւ • Ճէնկ ։ իսկ ԿԵԱՀ և ԿԷՀ • է տեղի ։

ԱՎԻԼԵ —— آوله

Տես ԱՊԻԼԵ ։

ԱՎԻՑԶ —————— آويز

Է հրամայականն Ավիզէլէն բային, որ և բարդի. որպէս ՛ յայս ՏԻԼԱՎԻՑԶ։

ԱՎԻԶԱՆԻՑՏԷՆ —————— آويزانيدن

Կախել տալ. Ասդըրմագ. և է սա անցողականն Ավիզէլէն բային։

ԱՎԻՑԶԷ —————— آويزه

Տես ԱՎԻՑԽԹԷ. Նաև նշ" Գինտ. Քէօշէ. որ պարս" ասի ևս Կէօշվարէ որ և Ավիզէ։

ԱՎԻՑԶԷՊԷՆՏ —————— آويزه بند

Նշանակէ Գինտ. Թուրքերէն Քէօշէ։

ԱՎԻՑԶԻՑՏԷՆ —————— آويزيدن

Տես ԱՎԻՑԽԹԷՆ, և նշ" կախել. Ասմագ։

ԱՎԻՑԶԿԷՆ —————— آويزكن

Կցեալ կամ յարեալ լինօղ. և կամ կպչօղ իր. Ուճունտան կէ եափըշըճը օլան նէսնէ։

ԱՎԻՑԺԷ —————— آويژه

Գինտ՝ որ ունիցի ոսս. Ասմալը օլան քէօշէ։ և ևս ողկոյզք խաղողոյ և արմաւոյ. և իւղն որք փերևեալին 'ի բարդիս և յունանիս և այլք նը. մանք։ Իւզիւմ կէ խուրմա սալգըմլարը. կէ գավագ կէ չէօփիւր աղաճլարընտան ասըլան նէսնէլէր. կէ եմաշ

ԱՎԻՑԽԹԷ —————— آويخته

Կախեցեալ. Ասըլմըշ. և է կրա" ընդունն" Ավիզէ. Լէն բայ". Հէր նէօ էշ ասըլմըշ իսէ կէր նէյլէօպէօ եապէօ ձէշա, Լիւ նէ՞ դիյէն հէր պէօշի էշ գայը եէյըշ ավիզէլէ։ Նաև նշանակէ կեռ երկաթն մսավաճառաց. և ամ կեռածայր իր. զորմէ կախի ինչ։

ԱՎԻՑԽԹԷՆ —————— آويختن

Կախել. Ասմագ։ հր" Ավիզ. և ապա" Ավիզէօ։

ԱՎԻՑՆՏԷՆ —————— آويندن

Ցուցել կամ անկարելել. Իսմէօ կէ բէմա եէլէէ և ասրեէք նշ" Նիրհել. Իմէչչանմագ։ որ և Ավէնտէն։

ԱՎԻՑՇԷ —————— آويشه

ԱՎԻՑՇԷՆ —————— آويشن

Է խոտ ինչ դառնահամ, զոր չորացուցեալ մաղեն ուտեն ոմանց դեղորէից։ Նաև աղքատին ան. ձինք և ժուժկալք ոմանք՝ խառնեալ Ը քեմոնի և ընդ աղի ուտեն. հայերէն զոպայ կամ ծոթ. րին. Թուրքերէն Քէքէօ օթի. և արպ" سعتر Սաթէր. որ և ասի Ավշէնէ և Ավշէն։

ԱՎԻՐՏԷՆ —————— آوردن

Տես ԱՎԷՐՏԷՆ։ հր" Ավէր. և ապա" Ավէրէօ։

ԱՎԻՐՏԷՆԻ —————— آوردی

Տես ԱՎԷՐՏԷՆԻ։

ԱՎԽԱՆԷ —————— آوخانه

Նոյն է Է բառիւն ԱՊԽԱՆԷ. որ և ԱՎՐԻՑԶ։

ԱՎՀԱ —————— آوها

Կամ ԱՊՀԱ. և նշ" Ջուրք. Սուլար։ ըստ փո. խաղլութեն որ կայ ընդ մէջ տառիցն Պէ և Վաւ

ԱՎՂՈՒՆ —————— آوغون

Տես ԿԵԱՐԻՑԶ. այսինքն առու, ընդ որ հոսի ջուր աղտեղի։

ԱՎՇԻՑՆ —————— آوشين

Ծոթրին. Կէօյէկէօ օթի. և արպ" سعتر Սաթէր։

ԱՎՐԷ —————— آوره

Տես ԱՊՐԷ. Նշանակէ զերեսն պարեգօտի, բարձի, անկողնոյ. և այլն։

Ա՛ՎՐԷԹ —————— عورت

Կին. որպ և Թուրք" . զի բուն պարս" ասի Զէն։ Ըմ Թէօրա դա ավրէթանէ մէօէէյն չէ՞ օէար էօմ. էյէր փէյվէմ էյրէքմ պէօմիւլըօհ էէր. հէյըշ. Բայց" նշ" զաւակական գործիս թէ իգա. կան և թէ արական. Քէրհ՛ կէ չէօէր։ որ և ասի عوره Ա՛վրէ. և մէկնի պարս" Շէրմկահ մէրտիւմ. այսինքն տեղի ամաչելոյ. որ է ամօթոյք մարդոյ։

ԱՎՐԷՔ —————— آورك

Տես ԷՎՐԷՔ. և նշանակէ Սալընճագ։

ԱՎՐԻՑԶ —————— آوريز

Տես ԱՊՐԻՑԶ։

ԱՏԷԷՆՏԷ —————— آدينده

Նշանակէ Ծխածան. Գավս ի գուզահ։

ԱՏԷ —————— آده

Թռուչ. և է այն իրն զի զերկուս փայտս կանգ. նեալ, կապեն փայտ մի ևս խոտորնակի 'ի նմ. իսր զի աղաւնիք և մարիք նստիցեն 'ի վր նր. Քէշէէ չըօ պէօրմէ օէպըօլէր՝ օէպըօլէրան չըօ նէօմիօմ. մէյանէ պէօրմ խարդէօ Լէվզան չըօն ամէ։

ԱՏԷԽ —————— آدخ

Երջանիկ. Մէյմուն։ Բօաշէ Լէօ հէրէէշ պէ էմուն ամօ էօ մէյմուն օէմ շէվէօ, շէօն Լէօ պէր էպշէօէ մէշմօն խէյշլէն մէգինուն օէօնէ։ Կէր պէ շարէօ. Լանէ էմ էնօէր պէէէյէ խօնէէ, Բօաշէ խէյշ էմ. րոօշ էօ Գէրօօ՝ օօէէ էօ մէյմուն օէօնէ։ Եւ ևս Նշանակէ գերակայ ատուխան. Բէօլօդէէ օմ։

ԱՏԷՄ —————— آدم

Է անուն նախահօրն Ադամայ և կոչեցաւ Ատէմ, վս լինելոյ նր ստեղծել 'ի հողոյ. քանզի Ատէմ, ըստ լեզուին արա" նշ" երկիր. և յետ նր այս անուն առաւօրեցաւ ամ զաւակօց նր. հայ" մարդ։

ԱՏԷՄԻ —————— آدمى

Մարդկային. Ատէմէ մէնսուպ։ որոյ յոգնականն լինի آدميان Ատէմիէան. մարդկայինք։

ԱՏԷՄԻԶԱՏԷ —————— آدمى زاده

Որդի Ադամայ. արաբերէն Պէնի ատէմ։ Նէ հէր ատէմիչատէ էշ փէօ պէհ էօմ. Քէ օէօ շատէմ շատէմ պէօ՝ պէհէօմ։

ԱՏԷՔ —————— آدك

Կշռի. Ատօ։ և արաբերէն [illegible] Ճէմէյէէ։

Ա՛ՏԻԼ —————— عادل

Է բառ ար" և նշ" արդար. Հէր շէյէ կէ հէր

ԽՉԻ ԷԷՐՉԻ-ԷԷՐԷՆԻ ԽՓԷՆ: 2. Կշիռ. Թերազու. արայ" Միզան. ուսուի ծագի և բառս Միզա_փէլ, որ Թարգ" զուգակշիռ. զի մինչ ասի Թար" քելան գեչանէ մեզանէչօչումով, իմացեալ լինի, Այս ինչ իր այն ինչ իրի ծչկարէ զուգակշիռ լինել:

ԱՏԻՇ —————— آدش

Նոյն է ընդ ԱԹԻՇ. փոխարկելով զատեան Տիւն ընդ Թօյի. վասն զի առ վաղնջական պարսիկս բառս ԱՐԷՇ. արտաբերիւր ԱՐԷՇ:

ԱՏԻՐ —————— آدر

Տես ՆԻՑՇԹԻՐ:

ԱՏԷՐ —————— آدر

Նոյն է ընդ ԱԶԷՐ կամ ԱԶԻՒՐ. հուր, կրակ. Օփ. և արաբերէն رن Նար: որ և ԱՐԷՇ:

ԱՏՐԷՄ —————— آدرم

Դասխ նշանակէ Նէմէփչին, որ և Աշէմ: 2. Ջէնք. Սէլահլէր:

ԱՏՐԷՆԿ —————— آدرنك

Թախծութի և դժուարին հոգ. Գէմ մուշէլ: Նաև պատահար մեծ. Մուսիբէթ աչիմէ:

ԱՐ —————— آر.

Է հր" Աղէրպէն բայ". և է համառօտել՚ի Նախկին հր" Նորին Աղէր. և նշ" բէր. Կէթիր. որ և երբեմն պէտք ՚ի գործ ածեալ Գէյար ասի. և մերթ բարդի, որպէս Կէթիր և Նէմերար:

ԱՐԱ —————— آرا

Է սա հր" Արաստէն բայ". զարդարեա. Դէզէ. չէյնէլ էյլէ. որ և բարդի որպէս Սէխխանոր և Պէզմօր. ըստ այնմ ոտանաւորս որ ունի զերկոսին նշանակութիւնս. Բուս պէնպան խո դէզմա տոր, Ձէհն Բէսայի մոհրոսաէ պէզմօր: որ և Արայ:

ԱՐԱԳ —————— عرق

Քիրտն. Տէր. և պարսկերէն խօյ: Դարձեալ այն ջուրն՝ որ հաւաքեալ ժողովի ՚ի գոլորշեաց, որք ելանեն յեռացմանէ չամչի, արմաւոյ, և այլոց իրաց: որ հայերէն ասի օղի:

ԱՐԱԳՉԻՑՆ —————— عرقچين

Թաշկինակ, որով ջնջեն զքրտունս. Տէլիմալ: Նաև փոքր գդակ որ դնի ՚ի գլուխ. զի عرق Արադ է արաբ" քիրտն. և Չին, է հր" Չիտէն բային:

ԱՐԱԽԻՑՏԷՆ —————— آراخيدن

Նոյն է ընդ ԱՐԱՄԻՑՏԷՆ. դադարիլ կամ հանգչիլ. Բուհէթ օլմագ Վէ փէնչէմէ. որոյ անցողա" Արախանէյտէն լինի. ⁋ այնմ Տուշ փէր Նուշէն պէ պէռուշէ՛ւ Նէ-քէնէմ Ե՛ս պէհսաթէմէս, պաշ ափէնէյս Բուշէ՛նտ նոշէ Նո-քերէտը Բէ-Ներ:

ԱՐԱՄ —————— آرام

Հանգիստ Տէնչէնմէ: և մերթ դադարումն. Ի՛ս պէստէ չէմէն Գոշը Նո ստօմ, Նէշտի մէն պէզա_բոշ ստօմ. որոյ երկրորդ Աշամն է հրամայականն Արամէնտէն բային: 2. Նշանակէ տեղի կայից և դադարման. Թուրքերէն Մէկեե վէ մէյէան:

ԱՐԱ — ԱՐԱ

ԱՐԱՄԱՆԻՑՏԷՆ —————— آرامانيدن

Է անցողականն Արամէնտէն բային, դադարեցուցանել կամ հանգուցանել. Տէնչէնտիրմէ:

ԱՐԱՄԻՑՏԷ —————— آراميده

Դադարեալ. Տէնչէնմիշ վէ սուքուն. և է սա կրա" ընդունն" Արամէնտէն բային: զի ասի Սովէթէր պէրա ադամէնտէ պուշ, վէ չէմանը փէլէյէս վէրէ բէսէրէ. այսինքն ուժգնութ ցրտուն դադարել էր, և ժամանակ շքեղութ վարդոյ ժամանեալ:

ԱՐԱՄԻՑՏԷՆ —————— آراميدن

Հանգչիլ կամ դադարիլ. Բուհէթ օլմագ վէ փէնչէմէ: հրամայական Արամ. և ապառնի Արամէտ: որ և Արամէտէն. և Արէմէտէն. և Արէմէտէն:

ԱՐԱՄԻՇ —————— آرامش

ԱՐԷՄԻՇ —————— آرمش

Նոյն է ընդ ԱՐԱՄ. և նշանակէ դադարումն. կամ հանգիստ. Տէնչէնմէ:

ԱՐԱՄԿԵԱՀ —————— آرامگاه

ԱՐԱՄԿԷՀ —————— آرامگه

Տեղի դադարման. Գոնէջ էէրէ:

ԱՐԱՄԿԻՑՐ —————— آرامگير

Է այն. որ դադար կալնու ընդ ումեք:

ԱՐԱՄՊԷՆ —————— آرام‌بن

Է այն դուզնաքեայ պարտէզն, որ լինի ՚ի մէջն քաղաքի և աւանի և գեղջ. Մէյանէ չէհէր վէ գօստաբն վէ գոստաբ վուգը մէխէլլաար պաղչէ պաշչէ:

ԱՐԱՄՔԵԱՐ —————— آرامكار

Այն ոք՝ որ զբոլոր գործն առնէ հանդարտութ. Հէր իշի Բէէնան վէ ահէստէ իշէնէ փէշէէր:

ԱՐԱՅ —————— آراى

Է հր" Արաստէն բայ", և բարդեալ լինի ածական. որպ Էնչէմէնէրայ. և Ճէհանարայ: որ և մերթ լինի Արա, որպ Սէխխանոր. և Պէզմօր:

ԱՐԱՅԱՆԻՑՏԷՆ —————— آرايانيدن

Զարդարել տալ. Զէյն էթտիրմէք, և է սա անցողականն Արաստէն բային:

ԱՐԱՅԻՇ —————— آرايش

Է բայածականն Արաստէն բային. զարդարումն կամ զարդարանք. Զէյն էէ չէյնէլ: 2. Ծէս և օրէն. Բէսմ վէ ոյէն: 3. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ:

ԱՐԱՅԻՇԻԽՕՐՇԻՑՏ آرايش‌خورشيد

Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, զոր հնարեաց Պարպիւտ երաժիշտն խոսրովեան փերվիզի. Պէր նէվա իսմի փէօր:

ԱՐԱՅԻՏԷՆ —————— آرايدن

Նոյն է ընդ ԱՐԱՍԹԷՆ. զի այս աներևոյթ բվխի ՚ի հրամայականէ նորին:

ԱՐԱՆ —————— آران

Է անուն գեղջ միոջ ՚ի սահմանս քաղաքին

[illegible] մեծամեծք ․
[illegible] ․ Պէր գօրէն խամ թէ՞ր․
[illegible] ․ էնն
[illegible] Արան․

[illegible] —————— آراسته

[illegible] ․ որ և Արեմի ․ և է
[illegible] Արամեան բայիս․

[illegible] —————— آراستن

[illegible] ․ Գէյին․ չեղիդ չէյէր չերդեն․
[illegible] Արեմին․ հր" Արայ ․ և ադա" Արայէտ․

ԱՐԱՏ —————— آراد

Է անուն 25 երկրի ասուրն խուրաքանչիւր արևգակնոյն ամսոյ ․ աստն պարսիկք թէ յայսմ աւուր լաւ է ձևել և ագանիլ նորոգ հանդերձս․ բայց փոխել աքեզ և գնալ 'ի ճանապարհ չէ բարւոք․ 2 ․ Է անուն հրեշտակի, որ վերակացու է վերոգրեալ աւուրն Արտաթ․ որ և ասի Արտաթ․

ԱՐՁԱ —————— عوضه

ԱՐՁԱՏԱՏԷՆ —————— عوضه دادن

Ցուցանել․ Կէօստէրմէք․ որ և ընդ բայի շարակցեալ ասի عوضه کردن Արզէտէրմէք․ հրամայական քէրս ․ և ապառնի քէրսէտ․

ԱՐՁԱԿԵԱՀ —————— عوضه كاه

Ցուցանելոյ տեղի կամ հայելոյ տեղի ․ Կէօսթէրմէ էէրի ․ վէ նաշարկեահ․

ԱՐՁԷ —————— آرزه

Յարդախառն ցեխ․ Սամանլը չամուր․ որոյ շինօղն կոչի آرزه كر Արզէկէր․

ԱՐՁՈՒ —————— آرزو

Փափագ կամ տենչ ․ Նէտէ փանմ էէ մէք գօնդւէն․ ըստ այնմ, Եմ՞ ըէդ էյն որդոայէ մէն չէ՞ էօջ եօլ ․ Եէզդէփէյն արգու մէրա գէրէաս․

ԱՐՁՈՒՄԵՆՏ —————— آرزومند

Տենչօղ կամ փափագօղ ․ Իստէքլի ․ արաբերէն Մուշթագ․ և է սա ածանցեալ 'ի բառէն Արզու, մանրկամբս Մէնտ․

ԱՐՁՈՒՊԱՇԽ —————— آرزو بخش

Պարգևիչ տենչանաց ․ Իստէք պաղըշլայըծը․

ԱՐՁՈՒՏԷՆ —————— آرزودن

Փափագիլ կամ տենչալ․ Շէվգ վէ փանմ էէօսթէրմէք

ԱՐՁՈՒՔԵՐՏԷՆ —————— آرزو كردن

Նոյն է ընդ բային ԱՐՁՈՒՏԷՆ ․ հրամայականն քէրս ․ և ապառնի քէրսէտ․

ԱՐԷ —————— آره

Լենար ․ որ է ատակն ատաման․ Տէշէրէն փէդէ․ որ պարսկերէն ասի Պէսդէ փէնտանհա․

ԱՐԷԹ —————— آرت

Նոյն է ընդ բառին ԱՐԷՆՃ , որ է արմունկն․ Թուրքերէն Տիրսէկ․ որ և ասի ԱՐԷՆ․

ԱՐԷՂՏԷ —————— آرغده

Բարկութի կամ ցասումն․ խշմ՝ վէ ղազէպ․ բայց յաճախ 'ի գործ ածի 'ի գազանս ․ Սէրտէնէրտէն սէրզէ տէյտէ՝ չէրմէսէ․ Սէրտէն չէշէրդէն արէկէտ Խարի․ 2 ․ Շարժումն․ Հարէքէթ․ Կէհի արամէտ խէյլէհ ազէնտէ , Կէհի աշիւֆթէ խօ յէկ ահէսթէ․ խոկ ոմանք գրեն Արէղշէ․ և մեկնեն բարկացեալ կամ ցասուցեալ ․ Խըշըմլէյն վէ ղազաբլանմշ․

ԱՐԵՄԻՑՏԷ —————— آرميده

Տե՛ս ԱՐԵՄՏԷ․

ԱՐԵՄԻՑՏԷՆ —————— آرميدن

Տե՛ս ԱՐԱՄԻՑՏԷՆ․ Պէ Բէստէ շէրդէմ արէմէյտէն նէսթ ․ Վէշ Բէ տէմ զօգօնթ պէրզէյտէն նէյսթ․

ԱՐԵՄԻՇ —————— آرمش

Տե՛ս ԱՐԱՄԻՇ․

ԱՐԵՄՏԷ —————— آرمده

Նշանակէ դադարեալ ․ Թուրք" Գարար Բուլմշ․

ԱՐԷՆ —————— آرن

Կամ ԱՐԷՆՃ, է կրճատեալն սորին ․ և նշ" արմունկն Տիրսէկ․ արաբ" Միրֆէգ․ որ և Արէմ, նաև Արէն․ այս բառս 'ի գիրս ինչ նշ" բազուկ․ արաբ" Սաէտ․

ԱՐԷՆԿ —————— آرنگ

Գոյն․ Բէնկ․ արաբ" Լէվն․ 2․ Նոյն է ընդ բառին ԱՐԷՆՃ ․ արմունկն ․ Տիրսէկ․ 3․ Վիշտ և տառապանք ․ Բէնճ վէ միհնէթ․ 4 ․ Նենգութիւն և խարդախութիւն ․ Մէքիր վէ հիլէ․

ԱՐԷՆԿ ԱՐԷՆԿ —————— آرنگ آرنگ

Գոյն զգոյն ․ երանգ երանգ ․ Կէօնէ կէօնէ․

ԱՐԷՆՃ —————— آرنج

Արմունկն ․ Տիրսէկ ․ արաբերէն Միրֆէգ․ որ և Արէմ ․ Արէն և Արէնկ ․ և Արէն ․

ԱՐԷՆՏԷ —————— آرنده

Բերօղ․ Կէթիւրիճի․ զի է ընդունն" Ներգործականն՝ Ավէրտէն բայ"․ ըստ այսմ ասի զայ յայսմ ոտանաւոր բանի, Պէ րօշ արէնտէ շէրհայէ Բարէյէ․ այսինքն 'ի լոյս բերօղ զգիշերս խաւարին ․

ԱՐԷՇ —————— آرش

Է անուն զինակրի Դաւհմանէպայ արքային Իրանու ․ որ 'ի հաշտիլն իւրում ընդ Էֆրասիյապայ արքային Թուրանու , սոյն այս Արէշ նետ ինն ձգեաց յԱմիւլ քաղաքէ վ՚ն հատանելոյ զսահմանս գաւառացն Իրանու և Թուրանու ․ և յընկենուլ նո՛ զնետն զայն 'ի քաղաքն Մերվ, յայնմ տեղւոջ սահման եղաւ ․ Ֆիրդուսի շահէն Սուլթանի նամէ ասէ․ ըստ այնմ զոր բանաստեղծն ասէ Էշտի չէօփ նամի Արէշրա ծիհանէյր․ ծէ եչ Ամիւլ դէ մէրվ էնտախտ օ Բէյր․ Դարձեալ այլումն բառամեկնիչ Ջիհանկիր անուն ասէ թէ է սա անուն քաջի միոջ Իրանականի 'ի զօրսն Մենուչեհրի, որ էր անհամեմատ 'ի նետաձգութե, և այն է որ զվերոյիշեալ նետն ձգէց 'ի յԱմիւլ քաղաքէ․

ԱՐԷՊ —————— عرب

Արաբացի․ և որ վերաբերի յայն ազգ՝ կոչի արէպի․ քանզի ասի Լիսանէ արէպի , և նշ" արա

ԵՒ

բխական լեզու. որ պարս" ասի Չէշմէի Րուշէ ։

ԱՐԵՊԱՆԷ ———————— عربانه

Ուղտ. Տէվէ. որ բուն պարսկերէն Խուշկիւր ։

ԱՐԵՍԹԷ ———————— آرسته

Զարդարեալ. Պէզէնմիշ. որ և ասի Արասթէ. և է սա կրա" ընդունելութիւն Արէսթէն բայլին, որ և է թեթևացուցեալ 'ի բայէն Արասթէն ։

ԱՐԵՍԹՀԱ ———————— آرستها

Նոյն է ընդ բառին ԱՐԱՍԹԷ, և նշանակէ զար- դարեալ. Պէզէնմիշ ։

ԱՐԶ ———————— عارض

Այտ. Եանագ ։ որ բուն պարս" ասի رخ Րուխ ։ 2. Նոյն է ՊԻՆԱԿԻՈՒՐ. որ մեկնի Թուրքէ" Գուրշագ փէրի ։ 3. Տես ԼԵՐՔԵՐ ։ ըստ այնմ, Ալէմէ գու մըրշէ էնձէ-ձ շխ-ձուր. այսինքն եկեալ աստղաչափւոր զօրօք ։ 4. Գրիչ. Եազըճի. ...[illegible] ...[illegible] ըստ այնմ, Նամէյա փէր փէսին մըրշէ ...[illegible] փայիմալին շէհրի ...[illegible] ...[illegible] ։ 5. Նորոգ դեռևս Թեւաւորեալ ձագ Թռչնոյ. Հէնիւզ գանատլանմըշ գուշ եավրուսի. ըստ այնմ, Նարէսիդէ ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ։

ԱՐԻ ———————— آری

Այո. Թուրքերէն Էվէթ. նաև Պէլի ։ բուն արաբերէն نعم Նէամ ։

ԱՐԻ ———————— عاری

Է բառ ար" և նշ" մերկ. Չըբլագ. պարսկերէն Պէրէհնէ ։ Եւս Թափուր կամ դատարկ. Խալի ։

ԱՐԻՑՂ ———————— آریغ

Նեղութիւն և ալլագունիլ 'ի խօսից կամ յայլ ի- րաց ինչ. Սէօզէն եախօտ ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ըստ այնմ, Էշ ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ։ Եւ մերժ ոխ. Քինէ ։

ԱՐԻՑՏԷՆ ———————— آریدن

Տես ԱՎԻՐՏԷՆ. որ է բերել ։

ԱՐԻՑՐ ———————— آریر

Նոյն է սա ընդ բառին ԱԺԻՑՐ ։

ԱՐԻՆ ———————— آرن

Նոյն է սա ընդ բառին ԱՐԷՆՃ ։

ԱՐԻՇ ———————— آرش

Դաստակ. Պիլէկ. և ցուցանէ զայնքան միջոցն երկայնութեան ձեռաց, որ սկսանի 'ի ծայրից մատանց մինչև 'ի ծայր արմնկան ։

ԱՐԻՍԹ ———————— آرست

Նոյն է ընդ բառին ԱԼԻՍԹ ։

ԱՐԻՖ ———————— عارف

Է բառ արէպի և նշանակէ գիտող. Պիլիճի. պարսկերէն Տանա. և Տանէնտէ ։

ԱՐԻՖԱՆ ———————— عارفان

Յոգնակի Գիտողք. Պիլիճիլէր. տանէնտէկեան ։

ԱՐՄԱՆ ———————— آرمان

Տենչ խղճ և փափագ. Արզու վէ հասրէթ ։

ԱՐՈՒԳ ———————— آروق

Նոյն է ընդ բառին ԱՐՈՒՂ ։

ԱՐՈՒԶ ———————— عوض

Է սա գիտութիւն ինչ՝ որ ուսուցանէ զկշիռս տաղաչափութեց, և վերջայանկութիս ոտանաւոր ասացուածոց. արք" Մըզգանի շիր. բառ ար" ։

ԱՐՈՒՂ ———————— آروغ

Զգուռումն. Կէյիրմէ. որ և ասի ԱՐԻՒՂ ։

ԱՐՈՒՂԶԷՏԷՆ ———————— آروغزدن

Տես ԱՐՈՒՂՔԵՐՏԷՆ ։

ԱՐՈՒՂՔԵՐՏԷՆ ———————— آروغ کردن

Զգռտալ. Կէյիրմէք. հր" Քէրտ. ապռ" Քէրտէմ ։

ԱՐՈՒՆ ———————— آرون

Մեկնի Թուրքերէն Սուգգայի ...[illegible] ։

ԱՐՈՒՍ ———————— عروس

Նշանակէ հարսն. Կէլին ։ է բառ արէպի ։

ԱՐՈՒՍԱԿ ———————— عروسك

Նախ նշ" փոքր քար բաբանի. Քէօզիւն ...[illegible] ...[illegible] ։ 2. Է նուազականն բառին عروس Արուս ։ 3. Նոյն է ընդ բառին شتاب ՇԷՊ ԹԱՊ. որ է փուռուայ. Թուր" Էվլէր գէօձէյի ։ 4. Է ազգ ինչ խեցեմորթ. որոյ կեղևն նման է Սարտէֆի, որ 'ի գլխոյ որպէս հուր երևի. Պիր պէօճէք փէր գողուշի ...[illegible] ...[illegible] ։

ԱՐՈՒՍԻ ———————— عروسی

Նշանակէ հարսանիք. Տիւկիւն ։

ԱՐՈՒՍՓԵՐՏԷ ———————— عروس پرده

Է ծաղիկ ինչ 'ի տեսակէ ծաղկանն Զէյրէյն գո- ւէն. որոյ գաւեկնն այսինքն կճղայն, կարմիր լի- նի. և մերկնք՝ որք շուրջ զնովաւ են, դեղին կամ սպիտակ լինին. որ և ասի لعلکون ՆԱՆ ԿԻՈՒՆ. Պիր ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ։

ԱՐՈՒՏ ———————— آرود

Տես ԱՐԱՏ ։

ԱՐՊԷՏԷ ———————— عربده

Նշանակէ կագ և կռիւ. Ճէնկ վէ շամաթա ։

ԱՐՍԱ ———————— عرصه

Բաց տեղի, որ ոչ է շրջապատեալ որմովք և կամ տախտակօք և մայտօք. Աչըգ եէր ։ ըստ այնմ, Մէյտան ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ։ Դարձեալ բառս عرصه Արսա. ըստ առմանն Արապաց. Թափուր ամայի և ընդարձակ տեղի, 'ի միջոցս տանց ուր ոչ գոն ծառք և շինուածք, յայլ բայց է ամենևին. Է'վլէրէ ...[illegible] ...[illegible] ։ որոյ յոգնականն լինի ըստ արապաց عرصات Արսաթ ։

ԱՐԳԻՑՆ ——— آروين

Փորձ. Սընամագ. որ արաբերէն ասի Թէճրիպէ։

ԱՐՏ ——— آرد

Նշանակէ ալիւր. Թուրքերէն Ուն. և արաբերէն دقيق Տագիգ. Թէ ցորենոյ իցէ. և Թէ այլոց։

ԱՐՏԱԼԷ ——— آرداله

Է Թանձրահունչ զանգակն այն, զոր կախեն 'ի վզի վերջին գաղարի ուղտու և ջորւոյ. Տէվէ վէ Գաթըր Գաթարընըն էն էքսէրլէրինէ թագըլըր գալըն չան։

ԱՐՏԱՊԷ ——— آردابه

Ալիւրապուր. Ուն չօրպասը։ Նաև է տեսակ ինչ կերակրոյ զոր առնեն խառնելով զալիւրն ընդ ջրոյ։ Պիր նէվ' թա'ամ ատը։

ԱՐՏԱՏ ——— آرداد

Նշա" ճիճաղ. որ ասի Ղուլէ պէկօպանի. և առասպելի թէ է յաւքէ դիմաց. որ կերպարանի 'ի ձև մարդոյ ըստ ամ անդամոց, բայց միայն երկայնոտն լինի և Թաւարծի յոտից մինչև ցգլուխ. որ երթեալ զառաջեաւ ոմանց ճանապարհորդաց, և արանց 'ի գիշերի 'ի կարաւանէ զատուցելոց, զարտուղէ 'ի ճանապարհէ. և եթէ նա զնոյն 'ուղեկից կարծելով' զհետ նո երթիցէ, յանուշէն վայր տարեալ' սատակէ և զարիւն նո ըմպէ. որ և ասի ՂՈՒԼ։ Նոյն է ընդ սմա բառն شفوت ՇԻՔՈՒԹ։

ԱՐՏՋԷՏԷ ——— آردزده

Մաղ. Էլէք։ ևս آرروه Արտըէվէ։

ԱՐՏԷ ——— آرده

Նոյն է ընդ ՏԷՍԹԱՍ. որ է երկան ձեռաց. Էլ տէյիրմէնի. ըստ այնմ Իւսուֆեան էմ անտարար էշէքիմ ճէվիր էշ արդ շէյ. պուտէ էմ պէր պէսլէ ճէվիրէ էր կէօնիւմ արդը։

ԱՐՏԷՊԻՒԽՐԷՔ ——— آرده بخرت

Է պտուղ ինչ' որ ունի խոշոր փուշս ճանկանման. Պիր մէյվէ ատը։

ԱՐՏԹՈՒԼԷ ——— آردوله

Է տեսակ ինչ կերակրոյ ո՞չ քէօֆթէ. որ և ասի Արփահալէ. և Արփաալէ։

ԱՐՏԻՑՆԷ ——— آردينه

Նոյն է ընդ ԱՐՏԱՊԷ։ և նշանակէ ալիւրեղէն կերակուր. Ուն աշը։

ԱՐՏԻՐՈՒՂԷՆ ——— آردى روغن

Նշա" հրուշակ պատուականն. որ և ասի ԱՐՏՐՈՒՂԷՆ. Հէլվայի Բէյ վէ շէքէր վէ եաղտան։

ԱՐՏՀԱԼԷ ——— آردهاله

Է տեսակ ինչ կերակրոյ, զոր կազմեն աղքատք յալերէ. որ Թուրքերէն ասի Պուլամաճ աշը։ որ կոչի ևս Արփաալէ և Արփահալէ։

ԱՐՏՊԻՑԶ ——— آرديز

Մաղ. Էլէք։ և է բարդ 'ի բառէս Արդ. որ է ալիւր. և 'ի հրամայականէ Պիզիւնէն բայլն որ է Պիզ. և Թարգմանի ալիւր մաղօղ. Ուն էլէյէն. ըստ այնմ Շէյխի անչէնան պէրքիւզարան Պիզ. Փէլէք չէրխ կիպի սէնճէրի արփազ։

ԱՐՏՐԷՎԷ ——— آردروه

Մաղ ալեր, որով մաղեն զալիւր. Էլէք չի անընլէ ուն էլէրլէր։

ԱՐՏՔԷՐՏԷՆ ——— آردكردن

Նշանակէ աղալ. Իօյիւթմէք։ հրամայականն քէօն. և ապառնին քէօնէք։

ԱՐՏՐՈՒՂԷՆ ——— آردروغن

Նոյն է ընդ բառին ԱՐՏԻՐՈՒՂԷՆ։

ԱՐՖԷ ——— عرفه

Է անուն իններորդի աւուր ամսեանն Զիլհիճճէի. որոյ 'ի հետևեալ աւուրն է տօն ոչխարազենին ատաճկաց. Պայրամ նիւհէմէ իւնճին կիւնի։ բառ ար՛՛։

ԱՓԷՔՐԱՐ ——— آپكرار

Նշանակէ սուրհանդակ. Ուլագ։

ԱՔ ——— آك

Պատուհաս. Աֆէթ։ Նաև արատ կամ պակասութիւն. Այպ։ ըստ այնմ Աքի նէրէտէյսէ պէրիւր էլ մէն. սապըր մէրտ նի Բէօ բէօսէդ տը։ ուր երկրորդ Աքն նշանակէ պատուհաս։

ԱՔԵԱՄ ——— آكام

Տես ՍԵՄԱՐՈՒՂ. որ է Դիմաչան

ԱՔԵԱՐԻՍ ——— آكارس

Սունկ. Մանթար։ Նաև նոյն է ընդ ԱՔԵԱՄ։

ԱՔԷՃ ——— آكج

Կեռերկաթն, որ ասի Թուրքերէն Գանճա։

ԱՔԷՆՏ ——— آكند

Է տեղին այն, ուր ժողովեալ ջուրն' կայ և մնայ. ոչ լիճ. Կէօլ կիպի սու ճէմ օլուպ թուրտուղը եէր։

ԱՔԷՆՏԷ ——— آكنده

Ձիատան. ախոռ. որ ասի արաբերէն Իսթապլ։ اصطبل որ և արտաքերի Ախըրտէ։

ԱՔԷՇԹԷ ——— آكشته

Հաստատ կապեցեալ. Մուհքէմ պաղլանմըշ։ որ և ասի ԱՔԷՍԹԷ آكسته

ԱՔԷՍԷ ——— آكس

Կառչուն եղնգաւն յիր ինչ. Տըրնագ իլէ նէսնէյէ իլիշմէք։ Նաև ձեռամբ ունելով զինչ առ կախ մնալ. Էլլէ թութուպ ասըլմագ։

ԱՔԻՆՃ ——— آكنج

Աղիք լցեալ ծեծած մսով և բրնձով. որ ևս ասի Մոմպար։ Գըյմա էթ վէ փիրինճ փօշիր պաղըրսագ։

ԱՔԻՒՆՏԷ ——— آكنده

Նոյն է ընդ բառին ԱՇԻՒՔԹԷ

ԱՔԻՒՊ ——— آكب

Ներքսակողմն բերանոյ. Աղըզ իչի.

ԱՔԻՒՍ ——— آكس

Է երկաթեայ ինչ գործի.

ԱՔԻՖ ——— عاكف

Քաղաքացի. Շէհրլիւ. և այս ասացեալ է ՚ի կանոնս նոցին զդադար ինչ և նստելոյ ՚ի նմա. և յայսմանէ առեալ ամ դք. որ անձին համբերել ուսուցեալ, և՚ի տեղւոջ ուրեք կացեալ մնացեալ, պարապի աղօթից և պաշտմանց, Աքիֆ կոչի և է բառ ար".

ԱՔՔԷ ——— عكه

Նշանակէ զԹռչունն, որ կոչի Գարգա դուվուգ. և է քաղցրաձայն. ըստ այսմ, Հէր չէօփլէօքէ նէ չէքէր չօգ հօշ կէլիր մէռչէքիյէ. մէքքէ պիւլ պիւլ նէ չէքէր, հէր պիւլպիւլ էշ խօշալամ.

ԱՓԵԹ ——— آفت

Նշ" Վնասակար և կործանիչ. Զարար վէ հէլաքէթ.

ԱՓԵԹԻՏԻՅՎ ——— آفت ديو

Այսահարուն. Ալըշըգ դամարլը. ըստ այսմ, Տիլ փէրի դէ շէպէ աֆէթլի դէլիլէր շէյթի ճանը, դէրդիյէթիմ էշ օ՝ հէքիմ դէ խոդ դէյիմ հէրիֆլէ դէլի.

ԱՓԵՆՏ ——— آفند

Կագ կամ կռիւ. Ճէնկ վէ խըսըմլըգ.

ԱՓԵՆՏԻՅՏԷՆ ——— آفنديدن

Կագել կամ կռուիլ. Ճէնկ վէ խըսըմլըգ իշլէմէք. և ասի Էֆէնտիյէն.

ԱՓԹԱՊԷ ——— آفتابه

Հասակօրէն նշանակէ Ջրկիճ. Իպրիգ խուկ յատկապէս տափարակ ջրկիճ. Եասսը իպրիգ. որ և ասի آفتاوه Աֆթավէ.

ԱՓԵՐԻՑՆ ——— آفرين

Նախ է հր" Աֆէրիտէն բայ". որ և բարդի, ով ճանաֆէրին. և ճիհանաֆէրին. 2. Է միջարկուն գովական. և նշ" վաշ. որ ըստ երկուցն ևս գրի յայսմ ոտանաւորի. Աֆէրին ճանաֆէրինէ բաշ, Ան կէ ճան դալընտա էօ էյլէտ խալդա.

ԱՓԵՐԻՑՆԵՆՏԷ ——— آفريننده

Ստեղծօղ. Եարադըճը. արք" Խալըգ خالق և է ներգործական ընդունելութին Աֆէրիտէն բային.

ԱՓԵՐԻՑՆԻՇ ——— آفرينش

Է բայածականն Աֆէրիտէն բային. և նշանակէ ստեղծումն. Եարադըլըշ.

ԱՓԵՐԻՑՏԷ ——— آفريده

Ստեղծեալ. Եարադըլմըշ. և է սա կրաւորական ընդուն" Աֆէրիտէն բային. արք" Մախլուգ.

ԱՓԵՐԻՑՏԷՆ ——— آفريدن

Ստեղծանել. Եարադըլմագ. հրա" Աֆէրին. և ապառնի Աֆէրինէտ. Ճիհանաֆէրին Էլ ճիհան աֆէրինի. Աւալըն չօգ ըսըրըն նէյսէն պէրին.

ԱՓԵՐԻՑՏԿԵԱՐ ——— آفريدگار

Ստեղծագործ. Եարադըճը խալըգ. որ և արտաբերի Աֆէրինտէկեար. آفريدكار

ԱՓԵՐԻՑՏՈՒՆ ——— آفريدون

Տես ՓԵՐԻՑՏՈՒՆ.

ԱՓԹԱՊԷ ——— آفتابه

Տես ԱՊԹԱՊԷ.

ԱՓԹԵՓԻՅԱ ——— آفتفيا

Տես ՋԵՊԱՆՊԵՐԷ և նշանակէ զխոտն զայն՝ որ ասի Թրթընջուկ. Գուզու գուլաղը.

ԱՓԻԹԱՊ ——— آفتاب

Արեգակն. Կիւնէշ. արք" Շէմս. Քէմալփաշազատէն ստուգաբանեալ զբառս զայս ասէ թէ Աֆթապ է բառ բաղդեալ. բայց բաղդութի նր ոչ է յայտնի ով խօրշիտ, այլ ամենայն. որոյ մի մասն է Աֆ. որ բունն է ԱՊ. պէ ՚ի ՖԷ փոխարկեալ. և մի մասն է ԹԱՊ. որ է հր" Թաֆթէն բային. և ՚ի բաղդիլն նշ" իբր ընդունակ" ջերմացուցիչ. Գըզտըրըճը. և՚ի զօրութէ բաղդութեն նշ" ջերմացուցիչ ջրոյ. և քանզի ջուրն ըստ բնութե խոնաւ ցուրտ է, և ջերմանալն նր է պատահական. և յայն սակս զջերմութիւն նր վերաբերեալ են առ արեգակն և կոչեալ զնա Աֆթապ.

ԱՓԻԹԱՊԻ ——— آفتابى

Նոյն է ընդ ՍԱՅԵՊԱՆ. Հովանոց. Քէօլկէլիք.

ԱՓԻԹԱՊԿԵԱՀ ——— آفتابگاه

Արեգդեմ տեղի. Կիւնէշ խաղդըր էդէն մահալ.

ԱՓԻԹԱՊԿԵՐՏԷՔ ——— آفتاب كردك

Է կենդանի ինչ. որ կոչի արաբերէն حربا Հիրպա որ և Աֆթապփէրէսթ.

ԱՓԻԹԱՊԿԻՑՐ ——— آفتابكير

Նոյն է ընդ Սայէպան. Տես ԱՓԻԹԱՊԻ.

ԱՓԻԹԱՊՎԱՐ ——— آفتاب وار

Արեգակնաձև. Կիւնէշ կիպի.

ԱՓԻԹԱՊՐՈՒՅԷ ——— آفتاب رويه

Արեգդեմ տեղի. Կիւնէշ խաղդըր էդէն էէր.

ԱՓԻԹԱՊՓԵՐԵՍԹ ——— آفتاب پرست

Բազումք ասեն թէ նշ" զարևածաղիկն. որ է Կիւն չէչէկի. և այլք ասացեն թէ նոյն է ընդ ՆԻՅԼՈՒՓԵՐ. որ է ծաղիկն Նոնոֆար. և ևս է կենդանի ինչ ՚ի տեսակացն կովադիայի. որ նստի հանդէպ արևու, և որչափ արեգակն գնայ, ինքն ևս յայնկողմն դառնայ. ով և վերոյիշեալ արևածաղիկն առնէ. այս կենդանի կոչի արք" Հիրպա حربا. իսկ պարսկերէն նաև ԱՓԻԹԱՊԿԵՐՏԷՔ. Դարձեալ ասէ բառամեկնիչն Ֆիհանկիր թէ է սա ծաղիկ ինչ որ դառնայ ընդ արևու, որոյ տերևքն ևս յայն կողմն հակին. Պէր չիչէկ դիր.

ԱՓԻՑԼԵՆ ——— آفلن

Աւելուկ. Լապադէ. է տերև ինչ տափարակ. զոր դնեն ՚ի վր ոմանց պալարաց և ուռուցից.

ԱՓԿԵԱՆԷ —— آفكانه
Մանուկ վիժած, որ յարգանդէ մօր անկատար անկանի. [illegible] օլան [illegible]. տաճկերէն سقط Սագըտ. Տես ԻՓԿԵԱՆԷ.

ԱՓՐԱԶԷ —— آفرازه
Բոց կամ նշոյլ հրոյ. Շէմ'ալէի ալէվի.

ԱՓՐՈՒՇԷ —— آفروشه
Է սա տեսակ իմն պատուական հրուշակի. Պէր նէվ [illegible] հէլվա տըր։ Այլ եւ Ջիհանկիր 'ի բառարանի իւրում թէ լուեալ է մեր 'ի բնակչացն Գիլանու եթէ ԱՓՐՈՒՇԷ է տեսակ իմն կերակրոյ, որ յատուկ է բնակչացն Գիլանու. որ և ասի ԻՓՐՈՒՇԷ. Նաև ՓԻՐՈՒՇԷ.

Գ.

ԳԱԳ قاق * Նշա" չորացեալ միս. Գուրու էթ. Նաև չորացեալ հաց. որ և ՔԵԱՔ.

ԳԱԳՈՒԼԷ قاقله * Է դեղ ինչ. որ ունի երկուս տեսակս. մինն մեծ և միւսն փոքր. և 'ի նոցունց մեծն հող ասի. և միւսն հիլ. Պէր [illegible] տըր։

ԳԱԳՈՒՄ قاقم * Է տեսակ իմն հաշակաւոր մուշտակի որ է կնդով սպիտակ և փափուկ։ Ասի թէ նախ Սամոյրն և գագումն հնարեցան լինել մուշտակ, և հնարիչ նոցին է Հուշէնկ արքայ պարսից։ Ասէ բառաստեղծն թէ [illegible]։ Այս վերոգրեալ չորեքին տեսակքս մուշտակաց են յատկապէս ագանելիք թագաւորաց։ Իսկ Սուսարն է տեսակ իմն սեաւ աղուեսու, որոյ մազքն երկայն լինին. և է սակաւագիւտ. Պէր նէվ [illegible] տըր։

ԳԱԴԱՅԻՖ قطايف * Են տեսակք ինչ խմորեղէն քաղցրաւենեաց. Պէր նէվ հէլվա տըր։

ԳԱԴԱՆԻ قطانى * Է ոչ Սենպուսէ. զոր արարեալ 'ի խմորոյ եփեն 'ի մէջ արդար իւղոյ։ ըստ այնմ, [illegible]։

ԳԱԴԱՐ قطار * Կեց ուղտն 'ի միասին. Նաև հինգ գլուխ ջորին՝ Գաթար ասի։

ԳԱԴԻՑՓԷ قطيفه * Է տեսակ իմն կերպասու. [illegible] տըր. 2. Որոշումն. [illegible]։ [illegible]։

ԳԱԴՐԱՆ قطران * Է սա արտապայուցեալ 'ի բառէն ՔԷՏՐոն. և նշանակէ գաղիխեժ. Թուրքերէն ևս Գադրան։

ԳԱԴՐԷ قطره * Կաթիլ. Տամլա. և չեղա" [illegible]. [illegible] ցուցանէ կաթ կաթ. այսինքն կաթիլ կաթիլ. և այս բառ է արէպի, որ թէպէտ հասարակ" նշ" կաթիլ. բայց յատկապէս ցուցանէ զկաթիլ անձրևոյ. բառս այս բուն պարս" ասի

[illegible]. [illegible] որ և ԳԱԴՐԷԶԷՏԷՆ.

ԳԱԶ قز * Նոյն է ընդ ՊԱԴ. և նշանակէ Սագ. Գազ. բայց այս է խոտիր, զի պարսիկք զընտանին նո կոչեն Գազ. և զվայրենին Պագ.

ԳԱԶԶ قزّ * Մետաքս. Իփէք. և է արտապայուցեալ 'ի բառէն ԿԵԺ.

ԳԱԶԶԱԶ قزّاز * Մետաքսագործ. [illegible]. զի Գազզ նշանակէ մետաքս [illegible]. է բառ արէպի.

ԳԱԶԻՑՆ قزين * Մետաքսեայ. կամ ապրշմեղէն. [illegible] օլան նէսնէ. և է սա ածանցեալ 'ի բառէն ԳԱԶ մասնկաւ քս ԻՑՆ. որպէս Զէրրին Ահէնին. և վաճառօղ սորին կոչի Գազին [illegible]։

ԳԱԶՎԻՑՆ قزوين * Է անուն հաչակաւոր քաղաքի միոջ յարևելս յՌին պարսից, որոյ օդն քաղցր է և ջուրն բարեհամ. որ նախ քան զամս երկերիւր շուրջ [illegible] Թուականութե հիճրեթին, էր գահական քաղաք թագաւորացն պարսից. զի 'ի նմին քաղաքի նստէին Շահքն Սաֆէվի զարմին։ Պէր [illegible] տըր.

ԳԱԹՂՂ قتغ * Է բառ Թիւրքիստանի. զոր պարսք ևս 'ի գործ ածեն, և նշ" զայն զի զմածունն քամեալ և ընդ սերի շաղախեալ, և ապա չորացուցեալ 'ի գործ ածեն. զոր յաճախ ուղևորք պաշար առնեն 'ի ճանապարհի։ որ և ասի Գուրութ.

ԳԱԹՈՒ قتو * Է անուն տեղւոյ. այսինքն երկրի կամ գաւառի միոջ. Պէր [illegible] տըր.

ԳԱԺԱԿԵՆՏ قژاكند * Է տեսակ իմն բամբակալի և կարախտ պարեգօտի, զոր ագանին 'ի ներքոյ զրահի. և այս անուն եդեալ է նմա վն լինելոյ 'ի նմա 'ի ներքս բամբակի՝ ՔԷԺ. որ արտապայուցեալ Գաժ ասի։ Պէր նէվ [illegible] տըր. [illegible]

ԳԱԺԷԼԷ قژله * Թռչուն իմն որ կոչի

անձեղ . Մագաղաթ . և արաբերէն Աքաք . որ և ասի ՔԵՂԱԺԷ ։

ԳԱԺԻՑԼ قزيل * Պատուղն որ կոչի Թութ .

‡‡‡ այսմ Պէօլէտ մագառափ հառըլ չէք մէտէշ հէյչ . Շէվէթ պէրիյի գաժիյլ աչըլու պէնդէրիյէ ։

ԳԱԼԴԱԳ قلطاق * Թամբ . Էյէր .

ԳԱԼԵԷ قليه * Է կերակուրն այն . որ զմի- սըն եփեն ընկըզով , նշով , սխտորով , սոխով , և ձուով . որ և ասի Գալէէ Սոսչի ։

ԳԱԼԵՈՒՆ قليون Թիւթիւն իչէճէք ճուպէ ։

ԳԱԼԵՄ قلم * Եղէգն՝ որով գրեն գիր . է բառ արէպի ։

ԳԱԼԵՄԹԸՐԱՇ قلمتراش * Գրչա- տաշ . որով հարթեն զգրիչ . Գալէմ էօնադմագ աչէն ։

ԳԱԼԵՄՏԱՆ قلمدان * Գրչարան . այ- սինքն ամանն գրչի . Գալէմ զարֆը ։

ԳԱԼԵՄՏԷՐ قلمدر * Դիւանի ատե- նագպիր . Աշագէն Նոյէ պօրթոլը . որ և ասի ՃԻԹԱՔ .

ԳԱԼԵՄՐԵՎ قلمرو * Այնչափ տեղին որում տիրէ Թագաւոր ուք . և ուր ընթանայ գիր հրամանի նորա . Էօթէրի էօլջէ .

ԳԱԼԵՆՏԷՐ قلندر * Սոսկ՝ի կարգակցու- թենէ կենցաղական իրաց , և անփոյթ . որպիսի են Տէր- վիշք . որ մեկնի Թուր" . Լավագուն վէ մուտէրէքէ- ժէղքէ էօլան ։

ԳԱԼԵՊԵՆՔ قلبنك Է տեսակ իմն փայ- տի խնկոյ . որ անուշահոտ է . Պէր նէվ՝ ուտ ափաշ ։

ԳԱԼԹԵՊԱՆ قلتبان * Լօղպար . քար- գլանաձև զոր Թաւալեցուցանեն գնա ՚ի վր հո- ղոյն . և նովին զտանիսն ամրացուցեալ հաւասար առնեն . և Թուի Թէ վրիպեալ է բառս ՚ի բառէն ԳԱԼԴԱՆ ։ 2 . Այնպիսի այր՝ որ գիտակ և ծանօթ գոլով յանցանաց կնոջն իւրոյ , հաճի ընդ այն . Թուրքերէն Կէօթ . և արաբերէն Տէյէսս ։

ԳԱԼԻ قلى * Օթոց . որ է սփռոց ինչ . խալի . որ և ասի ԳԱԼԻՅՆ . այսինքն ԳԱԼԻՉԷ .

ԳԱԼԻՇ قاليش * Տես ԽՕՃԷԹԱՇ .

ԳԱԼԻՉԷ قاليچه * Է նուազականն բա- ռին ԳԱԼԻ , և նշ" փոքրիկ խալի . Քէօչէգ խալը .

ԴԱՀԴԱՀ قهقه * Ծիծաղ բարձրաձայն . Պէօյիւք ագըրըս խահգահ ։ որ և ասի ԳԱՀԳԱՀԱ ։

ԳԱՀՊԷ قحبه * Պոռնիկ կամ բոզ . Զէնէ- աօաղ ։ և գիտելի է զի բառս այս ծագի ՚ի բա- ռէս ԴՈՒՀԱՊ , որ է արգ" հազացումն ձիոյ ուղ- տու և ջորւոյ . որ և ասի զհազացմանէ մարդոյ . և քանզի յաշխարհին Արապաց բոզքն և խգա- մոլքն՝ զինքեանս հազալով իրերաց ծանուցեն՝ գործակից լինելն , յայն սակս անուն եղև սա բոզ կնոջ . որոյ յոգնականն լինի Գահպէնէտ ։

ԳԱՀՐԵՄԱՆ قهرمان * Թագաւոր՝ , որ իցէ հրամայօղ գործոյ և իրաւարար . Քէօր Քէօրօղ վէ տաղ վէ օէյտանէն խօէնէ ֆօագաղ ։

ԳԱՄԵԹ قامت * Հասակ . Պօյ ։ որ և ԳԱՏ . նաև ՊԱԼԱ ։ վասն զի զնոճին նմանեցուցեալ հասակի գեղեցկաց՝ ասեն Սէրվիգամէթ ։

ԳԱՑ قى * Է բառ արէ" փսխումն կամ ժայթքումն . Գուսմագ ։

ԳԱՑՔԵՐՏԷՆ قى كردن * Փսխել կամ ժայթքել . Գուսմագ ։ հր" Քէօն . և այլն՝ Քէօնէմ ։

ԳԱՅՍՈՒՐ قيسور * Նշ" հանք . Մէօթէն . և ասի զհրահալելեաց և զականց պատուականաց ։

ԳԱՆՃՈՒՂԷ قنجوغه * Կամ ՔԻԹՐԱՔ . որ է Թէրքի ։ և Բէրքի պաղը . և է սա բառ չէղա՝ ։

ԳԱՆՈՒՆ قانون * Կանոն . Ա՛ֆէմ վէ էօա- լապ ։ 2 . Է տեսակ իմն նուագարանի . Պէր նէվ՝ սաղ փէօր ։

ԳԱՆՊԻՑԼ قنبيل * Համեմունք . որք դը- նին ՚ի կերակուրս , Դիւամէ գօնըլան պէհարամ ։

ԳԱՆՏ قند * Զուտել և պարզել շաքար . զոր եռացուցել Թանձրացուցանեն . Սաֆ օլմըշ շէքէր ։

ԳԱՆՏԷՀԱՐ قندهار * Է անուն հուշա- կաւոր ամրոցի միոջ՚ի սահմանածայրին Հնդկաց . որոյ գեղեցիկքն բազում են յոյժ . Պէր գալէ ափ փէօր ։

ԳԱՆՏԻԼ قنديل * Կանթեղ . է բառս այս հասարակ առ երեսին լեզուան արէպի , Թիւրքի և ֆարսի ։

ԳԱՇԱՎԷ قشاوه * Քերանք . զոր արարեն յերկաթոյ քերեն այնու զձիս և զջորիս . Գաշա- ղօ . Դարձեալ քերանք Թիկանց մարդոյ . Արքէ գաշաղօսը ։

ԳԱՊԱ قبا * Պարեգօտ . Գաֆթան . և հարկ է զի յառաջակողմն կապային բաց լինիցի . վասն Թէ ոք զբոլոր հանդերձից իւրոց զառաջակողմն պատառեալ բանայցէ , ասեն՝ Ճամէ գաղա ֆէրթ ։

ԳԱՊԱԼԷ قباله * Յեռակար դաստառակի . նաև հրովարտակ . Գաշը պէնթօ վէ պէրատ .

ԳԱՊԱՅԻ ԱՀԷՆԻՅՆ قباى آهنين Նոյն է ընդ բառին ԶԻՐԻՀ . և Թարգմանի եր- կաթի հանդերձ ։

ԳԱՊԱՆ قبان * Է սա արապացուցեալ՚ի բառէն ՔԷՓԱՆ . և նշանակէ մեծ կշիռ . Պէօյիւք Թէրազու ։

ԳԱՊԱՆԷՄԷՏ قبانمد * Թարգ" Թաղ- եայ հանդերձ . Քէչէ գաֆթանը . և նշ" զայն վե- րարկուն զոր վՐ պահպանելոյ յանձրևէ առնուն ՚ի Թիկունս . Քէպէնէք ։

ԳԱՊԱՃԱՅ قباچای } Է տեսակ ինչ փոքր և կարճ պարեգօտի. Պիր նէվ' ճիւպպէ վէ գըսա գաֆթան տըր.
ԳԱՊԱՃԷ قباچه }

ԳԱՊԷՃ قبج * կամ ՔԷՓԷՔ. կաքաւ. Քէքլիք. արաբերէն Հէճլ.

ԳԱՊԻԼԷ قبله * Մանկաբարձ. Էպէ. է բառ ընկերական ընդ արեայս. որ բուն պարսկերէն ասի ՓԻՅՃԷԱՐ. որպէս գրէ Ճահիտլին.

ԳԱՍԱՊԷ قصبه * Քաղաքագիւղ. Շէհիր տէն քիւչիւք քէօյտէն պիւյիւք օլան շէհիր. 2. Նշա" Ջգմոյ կարգի կանանց. Ահրամըն պաշ պաղը.

ԳԱՍՍԱՊ قصّاب * Մսայօշ. բառ ար". և ևս Գասապ նոյն է ընդ ՆԱՅՃԻՆ. սրնգահար. ըստ այնմ, Պէ մէճլիս պարտէ էէյ գասապ խօշպէ՛. Պէ պիւլպիւլ նաղմէյի կիւլէ հէմտէ՛. Թուրքերէն Տիւտիւքճի.

ԳԱՍՍԱՊՎԱՐ قصّاب وار * Ըստ մսայօշ. Գասապ կիպի. ըստ այնմ, Գասապվար մէրտիւմի չէշմ քի պէ նաշտէրի. միւժկեան գահրէ տէրտէ, խունրիզ տէր օ չէշմ.

ԳԱՍՐ قصر * Բառ արեայի. Տես ՔԷԱԽ և ՔԷՕՇՔ.

ԳԱՏ قد * Հասակ կամ դրակ. Պօյ. որ ևս ասի ԳԱՏՏ. է բառ արեայի.

ԳԱՏԱՐ قدار * Չափ կամ ոյժանութիւն. է բառ արեայի.

ԳԱՏԷՀ قدح * Տես ՓԻՅԱԼԷ.

ԳԱՌ قر * Բառ արեայի. Ցասակ.

ԳԱՐ قار * Բառս այս ունի զերկուս ներհական նշանակութիւնս. զի նախ նշանակէ սպիտակ, և ապա զսպիտակ իրաց. և այսու յարմարութեամբ ձիւնն 'ի լեզու թուրքաց Գար կոչի. և միւս նշանակութիւնն է սեաւ. Այսպէս. զի ըստ արաբաց բառն Գըր, որ է կուպր, Գար կոչի. յոյր սակս իր որ յոյժ սպիտակ իցէ և կարի սեաւ, երկոքին ևս ասին Գար. Գրի յօմանս բառարանս թէ Գար նշանակէ կուպր. որ է Գարա սագըզ.

ԳԱՐԱՊԱՂ قراباغ * Է անուն հռչակաւոր գաւառի միոյ. Պիր մէշհուր մէմլէքէթ տըր.

ԳԱՐԱՎԻՒԼ قراول * Են ձիաւորքն այնոքիկ, որք 'ի պատերազմի պահապան կարգին բանակին.

ԳԱՐԷՆ قارن * Է անուն հռչակաւոր քաջի միոյ. Պիր մէշհուր պահատըր ատը տըր.

ԳԱՐԷՆՖԻՒԼ قرنفل * Տես ՄԻԽԷՔ. Դարձեալ է ծաղիկ ինչ.

ԳԱՐՈՒՆ قارون * Է անուն միոյն յորդւոցն Իսրայէլի, յազգականացն Մովսիսի. որ էր յոյժ ընչեղ. և երևի թէ սա լիցէ Կորխ, որ ընդ

իւրոցն երկրասույզ կործաւ. Պիր ժէմէանէնին նամը տըր.

ԳԱՖ قاف * Է հռչակաւոր լեառն ինչ. զորմէ առասպելեն թէ շրջապատեալ է զերկիր. Պիր տաղ ատը տըր.

ԳԱՖԱ قفا * Ծոծրակ. Էնսէ. նաև ՍԻՒՔ ՍԻՒՆ, որ է յետակողմն գլխոյն. բառ արեայի. որոյ բուն պարսկերէնն է ՀԻՅՐԷ.

ԳԱՖԱԿԷՀ قفاکه * Այսինքն ծոծրակատեղի. Էնսէ էէրի.

ԳԱՖԷՍ قفس * Վանդակ թռչնոց. Հապիւսխանէ մուրղան.

ԳԱՖԻԼԷ قافله * Տես ՔԷԱՐՊԱՆ. բառ արեայի.

ԳԱՖՃԻՅԼ قفشیل * Նոյն է Է բառին ՔԷՖՔԻՅՐ. Ճերէփ. Քէփչէ.

ԳԸԼԱՏԷ قلادة * Կապ պարանոցի. Պօյուն պաղը. ըստ այնմ, Նէյ խասիլէթ տէր պօյն մահի նէ. Նէյ ավէրէթ սէր տէր կէրտան քէրէմ.

ԳԸԼԻՅՄՈՒԼԻԵԱ قلیمولیا * Է սա հող ինչ սպիտակ նման թէպէշիրի. և ունի երկուս տեսակս, որոյ միոյն սպիտակ է. և միւսն հակի 'ի կարմրութիւն. որոյ երկոքին տեսակքն լինին յաշխարհին սպանիոյ. Թէպէշիրէ պէնզէր պիր թօփրագ տըր.

ԳԸՅՄԷԹ قیمت * Է բառ ար" և նշ" գին կամ արժողութիւն. նաև արժանապատուութիւն. Պէհա վէ թօզ վէ մէրթէպէ.

ԳԸՅՐ قیر * Կուպր. Գարա սագըզ. և ևս Զիֆթ.

ԳԸՅՐԿԻՈՒՆ قیرکون * Մթնագոյն. կամ Թխագոյն. Թիւյրէքէնկ.

ԳԸՅՐՎԱՆ قیروان * Եզերք կամ հորիզոն. որ է շրջանակք երկնից. Կէօքլէրին էթրաֆը. քէնարը տաիրէսի.

ԳԸՊԹ قبط * Նշ" եգիպտոսի. և է անուն ազգի միոյ յեգիպտոս. Պիր թայֆէ ատը տըր Միսըրտէ.

ԳԸՊԼԷ قبله * Է բառ ինչ յայտնի առ այլազգիս, զի 'ի կողմն յաղօթս յոր կողմն դէմ եդեալ հայցեն, Գըպլէ կոչի այն. վասն և Հնդիկք զթագաւորն իւրեանց կոչեն Գըպլէյի ալէմ.

ԳԸՊՃԱԳ قبچاق * Է անուն դաշտի միոյ. Պիր սահրա ատը տըր. և ըստ ոմանց է ազգն այն որ բնակի 'ի նմին դաշտի. Օչ սահրատա օլան թայֆէնին ատը տըր.

ԳԸՍՄԷԹ قسمت * Բաժին կամ մասն. Հիսսէ վէ նասիպ. զի ասի Եշրաֆը էշէլէմէնտէ՛ Պէրաբէրինի նասիպ.

ԳԸՐՊԱՆ قربان * Է այն կողմն կապարճին, յորում կայ տեղին աղեղան. Թիրքէշին եայ գօյաճագ թարաֆը.

ԳԸՖ قف * Է անօթ ինչ որպէս սափոր, Տէսթի Տէսթի ձէրէ ղաբ տէր :

ԳԸՖԷՔ قفاك * Մեծ գաւաթ . կազմեալ 'ի փայտէ նաև թէ իցէ յայլ ինչ նիւթոյ . Պիւյիւք գատէհ ագաճտէն թուղթուլմըշ վէ շայրի նէսնէլէրտէն . ըստ այսմ, Պէտէհ գը գըքէչ գապէ չանաքը . Քիւնէտէ չէվէր տէյմէշնէտեն քը էֆշան :

ԳՈՒԳՆՈՒՍ قفنس * Է սա Թռչուն ինչ մեծ, որ լինի 'ի կղզիսն Հնդկաստանու . այս Թռչուն կոչի 'ի գիրս մեր Փիւնիկ . և ուրեք Արմաւ : Զայս Թռչուն յիշէ բանաստեղծ ըզ յայսմ առանաւորի . Հէյհաթ գուգնուս գիպի էֆշան, սաղլըմ իւյրգա գէլ ալթը մէգ : Բառս այս գրի և Գուգնոս ոմ սաէ բանաստեղծ ոմն, Էյէր մոնէտ հէյզարանալ գուգնոս, Պէսսէդէտ շարշար օւէր գէ էֆսանա : Եւ դարձեալ ասէ նոյն բանաստեղծ, Հէմ նալէմ չէ տէրտ էմ էյ տէշաշար . Հէմ սաղէմ տէր ալէշ գուգնուսվար : ուր մանեկս վար, նշ" որոյ, Կէսի : զի Գուգնոսվար . ցուցանէ ոմ փիւնիկ . Գուգնոս կէսի . և ևս ասէ նոյն բանաստեղծ : Պէ սաղ էօ նալէ էյ շահէ տէլէֆըրաչ . Քիւնտ շահ գուգնուս էթ միւյմէնաշ

ԳՈՒԴԱՍ قطاس * Է մազ ինչ զոր կախեն քաշք և մարտիկք զպարանոցէ երիվարաց վասն աճարկութե . Թուրքերէն խուտաշ :

ԳՈՒԴԳ قطب * Բևեռք . Տէմիր գազըգ : և են սոքա երկու աստեղք, որոց մին է 'ի կողմն հարաւոյ . և միւսն 'ի կողմն հիւսիսոյ : 2 . Կեդրոն . այսինքն է կէտն այն, որ է 'ի միջին տեղւոջն շրջանակի կարկինին . և այս սաի նմա , մն գոլոյ նր 'ի միջակի անդ : Փէրկէար թայէրէսինին օրթա եէրինտէ օլան նոգթա : 3 . Է այն փոքր փայտն, որ լինի 'ի ներքին երկանաքարի աղօրւոյն, յոր անցանէ ծակն վերնոյ երկանաքարին , և պտուտեալ դառնայ և այս յառակաբար . իսկ հասարակօրէն մէջ տեղին իւրաքանչիւր իրի, որ ոչ շարժիցի, այլ 'ի տեղւոջ իւրում հաստատուն կայցէ :

ԳՈՒՋՂՈՒՆՏ قرغند * Է իրն այն որ լինի 'ի պիստակենւոջ որպէս զպխտակ . այսինքն Փըստըգ . որ լինի դառնապկաշէջ և ոչ կարէ ուտել, որով խաղախորդք մորթս յարդարեն . բայց ստոյգն այս է , զի պիստակենին այսինքն ծառն փառըգի ամ մի պխտակ տայ , և ամ մի զնոյն զուղղիանին արտաղրէ . ոմ և ասի թէ Տէրթիլէ քիթլէ էէդաշ թէհէդ մէյվէ , աղէ թէյհէր չէվէդ մըսմըս թէմնէդ գուղղըտաթ հասըլ :

ԳՈՒԹԻՑԼ قوتیل * նշ" պկշիռ ծանրութ երկուց մըսղալաց . իքի մըսգալ վէզնինէ տէրլէր :

ԳՈՒԼԶՈՒՄ قلزم * Է սա առանձին ծով իմն . և ոչ ունի կցորդութ ℔ այլում ծովու . լինի անդ տեսակ ինչ քարի , որ կոչի արաբերէն Հածէրէրուլ գամէր . այսինքն լուսնաքար . և ծովս այս է կայացեալ յեզր տէրութեն եգիպտոսի . և 'ի սկիզբն իշխանութեանն Հայեշաց :

ԳՈՒԼԷՆՃ قولنج * Է սա քամի ինչ սաստիկ, որ լինի յաղիս մարդոյ . և շրջագայի յամ կողմանս նորին, անուն այսր ախտի է ասեն յունական . Պէր էլլէթ ատը տըր :

ԳՈՒԼԷՔ قولك * Բուսաբորէն Գուտէրա : ԽՄ . Լէհէ շայղէնլէր էօ շէմմաշ Քէրահէմնէ չէ վէթ, Տէհէնէշ հիւդչէր էլէր սաթըն հէմշա գալէսի :

ԳՈՒԼԼԱՊ قلاب * Հասարակօրէն նշ" զոր և իցէ իր որ իցէ կեռ . Չէնկէլ կէտի նէտնէ : իսկ յառակաբար կարթ ձկան . Պալըգ օլթասը : ԽՄ Տէւ տղէս շէնթէյի շը Ռոգթէյրի էշտհէ մէ դաթէս . Մէշէվէթ գատըլաղ մէտհետմէ էր շիմսահէ մէ դաթէս :

ԳՈՒՀԻՍԹԱՆ قهستان * Է անուն գաւառին միոյ յաշխարհին Խորասանու . որ նախ կոչիւր Քիւհիստան, որ թարգմանի լեռնաստան . Թուրքերէն Տաղլըգ վէ դաղըլըգ . և այս արապացուցեալ Գուհիսթան ասացին :

ԳՈՒՃ قوج * Նշանակէ խոյ . Թուրքերէն և Գոճ . որ է ոչխար կուռօղ . Ճէնգէ գոյան . Կիւսուքէնտի ձէնկի :

ԳՈՒՄ قم * Է անուն մեծագոյն քաղաքի միոյ յարևելս մերձ 'ի քաղաքն Քեաշան . որոյ օդն քաղցր է և ջուրն բարեհամ , և բնակիչք նորին ուչիմամիտք . յորմէ ելեալ են բազում այր բանաստեղծք . Պէր շէհըր ատը տըր :

ԳՈՒՄԱՐ قمار * նշ" զտեսակ իմն խաղու որ պարս" ասի Նէրտ . որ է նարտ : Երկրորդ է անուն քաղաքի միոյ կամ տեղւոյ իրիք . որոյ արդիւնքն բերոյ գոլով Ուտ . այսինքն փայտ խնկոյ, կոչի Ուտի գումարի . ուր ասի թէ և սիրամարգ լինի, որ է Թաւուս գուշի :

ԳՈՒՄՐԻ قمری * Է Թռչուն իմն ծանուցեալ, հայերէն տատրակ . Պէր մէրքաֆ գուշ տըր :

ԳՈՒՆՏՈՒԶ قندز * Է սա կենդանի ինչ 'ի ծովային կենդանեաց . որ հայե" կոչի Ընջոլի . որոյ ամորձիքն ասի Ճէնտպէտէսթէր . Ճէնտպէտէսթէր . և Թուրքերէն Քունտուզ հայվանի :

ԳՈՒՍԴԱ قسطا * Է անուն առն միոյ կատարելոյ . և հանճարեղ իմաստասիրի, որ յայտնեցաւ 'ի Պաալպէք քաղաքէ 'ի ժամանակս Մեմունի խալիֆէին պաղտատու . որ էր յԱպպասեան խալիֆէից անտի . և գիտելով ոմ յայժ զլեզուն արաբաց և զլեզուն յունաց , թարգմանեաց զիմաստասիրական գիրս եղեալս 'ի լեզու յունական , 'ի բարբառ Արաբիական . ընդ որս և զերկրաչափական գիրս Էւգլիտոսի : Պէր ֆէյլէզօֆ ատը տըր : Եւ գիտելի է զի Մեմուն եղև խալիֆէ 'ի Թուականի Հիճրէթին 198 . և մեռաւ 218 . վարեալ զխալիֆէութիւնն ամս 20 . և ամիսս 6 :

ԳՈՒՐԱԹ قرات * Մեկնի Թուր" Քէրրաթէ վէ գօքլան չագըրըմ . ԽՄ, Գուրաթէ ձամէէ րէնկէյէ ճանան . Չէ շահ էյնէտէ էօշշաթէ նաշտա :

ԳՈՒՐԱՇ قراش * նշ" տենդ . Իսիթմա : և Թէղէրշէրչէ : արդ" Հիմմա . և գրի Գուրաշէ . ըստ այսմ, Էյէր թէմար գը աշէր պէյնէմ, Գուրաշ կէչէ թէր ըն սէյլ վըճտա էմ :

ԳՈՒՐՆԱՍ قرناس * Նշա՛ չարաբարոյ․ Պէզէվէնկ : ըստ այսմ, Մէթէլտէ հէր նասէհաթ պու խէյզ հէմթէսա, ֆաքաթ չէյն ասքէր Ըխտար հէմմէշէյէ գօռնաս :

ԳՈՒՐՈՒԹ قروت * Չորթան․ Եօղուրթ գուրուսու : ըստ այսմ, Գուրուտը էսքիշէյ պու բուղէյէն թէշէյսէ․ Տէր ան թէմ թէյշէ մէհման ավէրէյսէ :

ԳՈՒՐՊԱՆ قربان * Է բառ արէւելի և նշանակէ մատուցումն զոհի :

ԳՈՒՐՏԻՒՄԱՆ قردمان * Է պատմուածոյն այն, զոր ապանիկն ՚ի Նեբրոյ զոհէր․ Ճէվլէն ամընէ կէյէլէնգաֆլան․ ըմ, Պէշէյրէ շէրէհ գուրպանընէ էէըա․ Զէ ալըշա հէմ ֆէրըէ պէսա թէհէշէվան :

ԳՈՒՓՈՒՃ قپوج * Տե՛ս ԳԱՊԷՃ․ և նշանակէ կաքաւ․ Քէքլիք : արաբերէն Հէճլ : որ և ասի ՔԷՓՔ :

ԳՈՒՖԼ قفل * Նշ՛ կողպէք․ Թուր՛ Քէ-

լիտ : ըստ այսմ, Ի՛, պէտա գոնտը պէր խէյն ֆէտէհէ տէր տէր․ Քէ ֆէլխէտէշ նէ Ըխտան եաքըն շէ շէր : Եւ գիտելի է զի բառս Քէլիտ պարս՛ նշանակէ բանալի, որ է Անախթար․ արաբերէն Միֆթահ :

ԳՈՒՖԼԻՌՈՒՄԻ قفل رومی * Է անուն եղանակի միոյ յերաժշտական եղանակաց անտի, զոր հնարեաց Պարպիատ երաժիշտն խոսրով փերվիզի․ Պէր նէվա ատը տէր : ըստ այսմ, Չէ գուֆլը ռումը ավէրտը տէր ահէնկ․ Քէ֊շատ գուֆլը չէնկ էզ ռում խէ էզ շէնկ :

ԳՈՒՖԼԿԷՐ قفلگر * Շինող կողպեղ․ գաղբին․ Չէլինկէր :

ԳՕՌՈՒՆ قوشون * Այսինքն տեղի խնջեանի․ Գօնագ էէրի, վէ թօնուղան էէր : ըստ այսմ, Պէր ամէտ չէ ֆէրհէ֊հէ շահ էյն նէստ, Քէ հէրգէս էզ գօշուն էզ նէֆէրտէ ծէստ : որպէս թէ, խաբանշիւրոք մի՛ զատցի ՚ի տեղւոջէ անտի ուր խջեվանեալ է :

Դ

ԴԱԳ طاق * Նշանա՛ կամար․ Թուր՛ Թէք․ որոյ հակակայն ասի Ճիւֆթ․ որ է զոյգ : Իսկ ըստ արաբաց զրան կամար կամ վերնատան կամար․ Գափու քէմէրի վէ էյվան քէմէրի : Ուստի և այն շինուածն, որ կերտեալ է ՚ի վերայ չորից կամարաց կոչեցեալ լինի Չարդագ :

ԴԱԳԱԹ طاقت * Կարողութի և զօրութի․ Գուտրէթ վէ գուվվէթ․ է բառ արէւելի :

ԴԱԳԷԷ طاقیه * Նոյն է Է բառին ԱՐԱԳՉԻՑՆ․ և նշանակէ գդակ․ ըստ այսմ, Չէ֊ ֆէճրէվ թագէէ պէր սէր նէհատ․ Սէրէ չէյամ պէշէյրէշ հէտայէն տատէ :

ԴԱԳԷԷՏՈՒԶ طاقیه دوز * Նախ ըստ բառական նշանակութեն ցուցանէ զայն ոք՝ որ կարէ զգդակ․ Դագէէ թէքէճի : Իսկ երկրորդական այլաբանութը նշանակէ մարդախաբ․ Աֆէմ ալտաճըճը : Թուրքերէն Դագէէ գաֆըճը․ որպէս և ռամկօրէն ասի գտակ կարող :

ԴԱԳՉԷ طاقچه * Նշ՛ կամարիկ․ Քէմէրճիք : զի է սա նուազական բառին ԴԱԳ :

ԴԱԳՏԱՆԷ طاقدانه * Է պատուհն այն որ կոչի Չամ․ և Թուրքերէն Գընշըմէթ էէմիշէ :

ԴԱԳՏԻՑՍ طاقدیس * Է անուն կամարանման գահի Խոսրովու արքային․ Գաֆխոսնէնէք Շահըն Խոսրովէն :

ԴԱԼԱՊ طلب * Խնդրուած․ կամ հայցուած․ Իսթէկ վէ խահիշ :

ԴԱԼԱՊԷ طلبه * Տե՛ս զբառն ԴԱՐԱՎԻՒԼ : որ և գրի ԴԱԼԱՑԷ :

ԴԱԼԱՊԻՑՏԷՆ طلبیدن * Խնդրել․ կամ հայցել․ Իսթէմէք վէ արզու էյլէմէք : ըստ այսմ, Կէնճի Ըխ՛ Ըխտար պէ դալապէտէն նէ Ըխտան եաքըն․ Ռահէթ ճ Ըխ՛ պէրէնճ ֆէլխէտէն նէ Ըխտան եաքըն :

ԴԱԼԱՊՔԷԱՐ طلبکار խնդրող․ Իսթէյէճի

ԴԱԼԱՊՔԷՐՏԷՆ طلب کردن * Նոյն է ընդ վերնոյն, և նշ՛ խնդրել․ կամ հայցել․ Իսթէմէք վէ արզու էյլէմէք : հրա՛ Քէ֊ն․ և ապա՛ Քէ֊նէտ : ըմ որ ասի ՚ի գիրս Կիւլիսթանին․ Դալապ էէրտէմ շէ փանտը էէյի թէնհա․ Մէրտ էէ֊ֆիլ պէնտատան մէ թէյվէնդ : Պա պէտան էէմ նէշէյն էէ առահէլիլ պէդ, Կէրէշէ նէյէ է՛ Ըխտար թէշէյդ էէֆթէդ :

ԴԱԼԳՈՒՆ طلقون * Է տեսակ խիմ թիւնաւոր պղնձոյ ՚ի տեսակաց նորին, յորմէ կազմեն մագիլս և փետեն զինս․ զի անապան բուսանիս : Նաև հայելի կազմեալ հային ՚ի նա ՚ի մթագին տեղւոջ՝ ախտացեալքն ախտիւ լագվէի․ և ասի թէ զերծանին յախտէ անտի հայելով ՚ի նա․ և այս պղինձ ոչ է ապարուած և արհեստակերտուած, այլ ՚ի հանքէ խուզէ այսպէս ելանէ : Իսկ այլք ասեն թէ զպղինձն բաղադրեն ՚ի մետաղց ոմանց, և զայնպիսին յաջակութ առանձ․ Պէր նէվ չէհրէաց պագըր սէրր :

ԴԱԼԻՑՓԵՐ طالفر * Է խոտ ինչ ատամնաբեկեղև, որ շատ լինի 'ի Հնդիկս. Պէր օթ ըտըր. որ և ասի ԴԱԼԻՑՍՓԵՐ.

ԴԱԼԻՊ طالب * Խնդրող կամ հայցող. Իսթէյէճի պարս" ՃՈՒՅԵՆՏԵ. Այլև բառս ԴԱԼԻՊ, է յատուկ անուն մարդոյ, է բառ ալ".

ԴԱԼՀԵՆՏ طلحند * Է անուն Թագաւորի միոջ Հնդկաց. որ մինչ էր ընդ Թշնամւոյ իւրոյ 'ի մարտ կռուոյ՝ պարտութիւն պատահեալ՝ յաղթեցաւ. և մինչ 'ի վերայ փղի նստեր 'ի գահի իւրում, մեռաւ. և մայր նորա 'ի կըսկծանաց որդւոյն իւրոյ եղև որպէս խելագար. յայր սակս Լէճլաճ անուն ոմն իմաստասիրացն Հնդկաց հնարեաց զխաղ շատրընճին, զոր խաղային առաջի նր և նա նովին զբաղեալ՝ փոքր մի հանգիստ գտանէր անձին իւրում. Նոմի քօթէշմահի Հինտ տիւր.

ԴԱՀՄԱՍԵՊ طهماسب * Է անուն Թագաւորի միոջ'ի Թագաւորացն երկրին Իրանու. որ զամս եօթն օժտեալ է ժողովրդոց իւրոց զոտասնորդս արդենց երկրի, և զհարկս նոցին. և Թագաւորեաց սա ամս յիսուն. Պէր թաճիշահ ատը տիւր.

ԴԱՀՄՈՒՐԵՍ طهمورث * Է անուն փաղնջեկին Թգւորի միոջ. զորմէ ասի Թէնախ առաջին սա Թգւորեց 'ի վր երկրի. Պէր թաճիշահ ատը տիւր.

ԴԱՂԵՔ طغك * Նոյն է ընդ բառին ԱՋԱՏ ՏԻՐԱԽԹ. որ է ծառ ինչ. զոր կոչեն 'ի Կիւրկեան Ջէհրիզէմին. և 'ի գաւառս Բէյի և Դապէրիսթանու ԴԱԽԵՔ.

ԴԱՄԱ طمع * Ագահութի. այսինքն ոչ շատանալ. Թուր" Հըրս օլմագ վէ գանաաթ էթմէմէք.

ԴԱՄԱԽԱՄ طمع خام * Նշ" ագահութի անյագանալի. որ ամենևին ոչ անկանի 'ի ձեռս.

ԴԱՄՂԱՃ طمغاج * Է անուն գաւառի իրիք 'ի Թիւրքիսթանի, որոյ և արքայն իւր քաղաքն կոչի յայս անուն. Պէր վիլայէթ վէ շէհիր իսմի տիւր.

ԴԱՅԻՓԵ طايفه * Մեկնի պարս" Փօրէէ էշ չիւշէ. այսինքն մասն ինչ յիւրէ իմեքէ. Պէր նէսնէնին փարչասը.

ԴԱՅԼԵՍԱՆ طيلسان * Նշ" զծայր փաթաթոցին. զոր զփակեղանւ իւրեանց 'ի վայր հակեցուցեալ կախեն կանոնաւորքն եմիրք և այլ պետք արապաց. և ամանք 'ի Մէշայիխաց.

ԴԱՆԱՊ طناب * Նշ" պարանք վրանի, Չատըր իփլէրի. որ Թուր" ասի Թէնէֆ.

ԴԱՆԴԱՆԷ طنطنه * Նշ" կարկաչահոսութի. կամ ձայն հոսանաց ջուրց. Չաղ ավազը. Նաև հնչումն նուագարանաց տաւղի և քնարի. Պանկը ըսաս վէ Պէրդավազ.

ԴԱՆԶ طنز * Մեկնի Թու" քինայէ վէ իսթէհզայ էյլէմէք. որ է անագ.

ԴԱՆԶՔԵՐՏԷՆ طنزکردن * Ծաղրատանել կամ կատակել և կամ անարգել. Մասխարայը օլմագ վէ խօրլամայը օլմագ. հրամայական քէմն. և ապառնի քէմնէք.

ԴԱՆԻՑՆ طنين * Հնչիւնն այն որ լինի յականջս. Գուլաղդա օլան սատա.

ԴԱՆԻՑՏԷՆ طنیدن * Հնչել ականջաց. Գուլաղ չընլամագ. ըստ այսմ, Անէտրի մէսնէվիւղը նաս էս պիւնէյան էտ. մէ շէպ դէ խոտ նիւաշ գանէյան մէրտ.

ԴԱՆՊՈՒՐ طنبور * Է նուագարան ինչ ծանուցեալ ամենեցուն. որ ասի պարս" Թէնպուր. և անտի արապացուցեալ է.

ԴԱՆՊՈՒՐԻԿԻՑԼԻ طنبورکیلی * Է անտառ ինչ գանպուրի որ յատկացեալ է առ բնակչաց գաւառին Կիլանու.

ԴԱՆՔ طنك * Տես ԱՂԱՋ.

ԴԱՇԹ طشت * Նշանակէ Կոնք. Լէյէն.

ԴԱՇԹԻԽԱՅԷ طشت وخايه * Է տեսակ ինչ խաղու. Պէր նէվի օյուն տիւր. ըստ այսմ Դաշթ խոն էյն սէթիրհէր իւ չէմիյն խայէ տէր ան. Կէր էշմէ դաշթ իւ խայէ նէ փանիմոնէէ պէտան.

ԴԱՇԹԿԵՐ طشتکر * Է անուն երաժշտի միոջ. Պէր միւզըքճի ատը տիւր.

ԴԱՊ՛ طبع * Բառ արէպի, և նշ" խառնուած բնութեան. կամ բնութիւն. Մէզաճ. որ բուն պարսկերէն ասի ՍԻՐԻՇԹ. նաև ՆԷՀԱՏ.

ԴԱՊԱԳ طبق * Անօթ ինչ. սկաւառակ.

ԴԱՊԱԳՉԷ طبقچه * Է նուազ" բառին ԴԱՊԱԳ. և նշ" սկաւառակիկ. և ըստ այսմ ասի Դապագչէէ սինիյն. այսինքն սկաւառ կիկ արծաթի.

ԴԱՊԱԳՓՈՒՇ طبق پوش * Ծածկոյթ սկաւառակի. Դապագ էօրթիւսիւ.

ԴԱՊԵՍ طبس * Անուն քաղաքի միոջ. Պէր շէհիր ատը տիւր.

ԴԱՊԵՐ طبر * Է անուն գաւառին Դապերիսթանու. և Պէյթը թաղէրին վէրաքերի 'ի գաւառս յայս. Նոմի վիլայէթի թաղէրխանէ.

ԴԱՊԵՐՋԷՏ طبرزد * Տեսակ ինչ շաքերի, որ լինի սպիտակ և կարծր իբր զքար. մինչ զի վս կոտորելոյ նր կացնաւ, կոչեցաւ պարս" ԹԷՊԵՐՋԷՏ. որ ապա արապացուցեալ ասացաւ Դապերջէտ. պէր նէվի շէքէր տիւր.

ԴԱՊԵՐԽՈՒՆ طبرخون * Կարմիր ուռի. Գըզըլ սէօյիւտ. որ և ասի Պէյթը թաղէրի. և 'ի գաւառս ինչ Փիյրէպօլի. և է սա ծառ ինչ որ բերէ զպտուղ կարմիր և յոյժ դառնահամ.

ԴԱՊԻՑՊ طبيب * Բառ արէ" և նշանակէ

[illegible] . բուն պարս" ասի Փիշէշ . նաև Պիշէշ ։

ԴԱԳԻՑՏԷՆ طبيدن * Որ և ասի ԴԱՓԻՑՏԷՆ ։ Նշ" Թաւալգլոր խաղալն հաւուց և այլոց զենլոց զենմանն իւրեանց . Չապալանմագ վէ փէրփէրլէնմէք . որ և ասի Թուր" Դոլաղըլմագ ։

ԴԱԳԻՇ طبش * Տրոփումն ։ ուստի և Դօղդ՛ըճը պէլ , Նշանակէ տրոփումն սրտի . արաբերէն խաֆագան ։ Թուրքերէն Եիւրէք օյնամասը ։

ԴԱԳԼ طبل * Թմբուկ . Տավուլ . որ պարսկերէն ասի ՏԻԻՀԻԻԼ ։

ԴԱԳԼԷ طبله * Փայտեայ սկաւառակ , նաև սկաւառակն այն 'ի մէջ որոյ Աղտարն դնէ զանուշահոտ իւրս . Աղաճ թապագ կի իչինէ պուլ նէսնէ գօյըլուր ։ վէ ատտար ըսդըլահը գօթուղը թապագ ։

ԴԱԳԼԷԽՕՐ طبلخوار * Նշ" Ճրիակեր . Եանի Մուֆթխօր . և ըստ բարդութեան յուցանէ ունօղ 'ի դապլայն . և այս բառ ասի զայնմ մարդոյ , որ ոչ ինչ փոյթ արարեալ 'ի հայթայթումն պարենի իւրոյ , ներկայանայ 'ի սեղան կերակրոյ այլոց ։ ԹԹ, Մէֆ օտա ճօշէ նէյսի էշ նէնէ ճա մէ , Քի պուշէս գուֆէյս ճա հէմ գազլէէ ։

ԴԱԳԼԷՔ طبلك Փոքր Թմբուկ . Տէօղլէք ։

ԴԱԳԼԳԱԶ طبلباز * Է սա իր իմն որով նագարէ զոր բառնան ուսորդք 'ի վերայ Թամբից զառաջեաւ իւրեանց . և յարձակելն իւրեանց զբազէն յորս , հարկանեն զնա խարազանաւ իւրք զի 'ի հնչմանէ նորին՝ ելանիցեն Թռչունքն ջօղեալք 'ի մէջ մացառաց ։

ԴԱՍ طس * Անուն ամանոյ իրիք , որ Թուր"ն ևս ասի Դաս ։ Եւ ևս ամ ինչ՝ որոյ մի կողմն կորնԹարդ է , և միւս կողմն խորափիտ է՝ դաս կոչի . և 'ի սոյն պատճառ երկինն կոչի Դասի Նիյլիֆա ։

ԴԱՎԳ طوق * Նշ" զայն՝ որ դնի 'ի պարանոցի , Թէ իցէ մանեակ Թէ շղԹայ . Թէ ոսկի . և Թէ մարգարիտ ։ Նշ"ևս բահուանդ . որ Թուր" ասի Պօշլագ . զոր կանայք դնեն 'ի պարանոցս իւրեանց ։ Դար" ԴԱՎԳ ասի և այն մանեակն որ լինի 'ի փետրոյ 'ի պարանոցս աղաւնեաց ոմանց ։

ԴԱՎԻՑԼԷ طويله * Նշ" զերիվարս իմն կապեալ շար 'ի շար առընԹեր իրերաց ։

ԴԱՎԻՑԼԷԿԵԱՀ طويله گاه * Տեղի դավիլէի . Թուրքերէն Թաւլա էիրի ։

ԴԱՎՈՒՍ طوس * Սիրամարգ ։ Գոյաջուղէ վէ գանատը նագըշլըլը պիր գուշ տըր ։

ԴԱՎՈՒՍԻ طوسی * Այսինքն սիրամարգային . Դավուսա մէնսուպ ։

ԴԱՎՈՒՍՎԱՐ طوسوار * Որպէս սիրամարգ . Դավուսա գուշի նէդի ։

ԴԱՐԱՎԷԹ طراوت * Դալարութիւն կամ Թարմութիւն . Թազէլիք . և է սա վերացեալն բառին ԴԱՐԻ . բառ արէպի ։

ԴԱՐԱՎԷՆ طراون * Դշխոյին հնչման

[illegible] . Աճէմ՝ հօյնահօյ . Թուր" Եաւէնտերու ։ ԹԹ այսմ , Դարավէն պէ շէհր էնտէր խաֆիլատէ պոզուղ . Քէչ հէմին էշ հէր կէօ շէ փէլի պատէ պուզուղ ։

ԴԱՐԱՖ طرف * Կողմն . Եան ։ բառ ար" , որոյ յոգնականն ըստ արաբաց լինի Էթրաֆ ։

ԴԱՐԱՖՏԱՐ طرفدار * Կուսակալ . Սէնօր պէյի ։

ԴԱՐԶ طرز * Կերպ . կամ տարազ . կամ կանոն . Կիօանէ վէ խուլուսատ վէ գանուն ։

ԴԱՐԷԳ طرب * Բառ ար" , ուրախութիւն կամ զուարճութի՟ . Սէվինջ վէ ֆէրահ ։ ըստ այնմ, Դ՛արէպը նէվշէ-վղէն չի մէյ մէ՛շուա . Քի վէրէր նէյ դայէփ սըլի րէֆայէ պէտ ծով ։

ԴԱՐԷԳՆԱՔ طربناك * Ուրախ . Շատ . և է ածանցական ։

ԴԱՐԹՈՒՆ طرتون * Տես ԴԱՐԽՈՒՆ . և ԹԷՐԽՈՒՆ ։

ԴԱՐԻ طري * Ամեթ և դալար . Թազէ ։

ԴԱՐԻՑՔ طريق * Բառ արէ" , ճանապարհ . Եօլ . և պարս" ՌԱՀ ։ 2. Նոյն է ը բառին ԴԱՐԶ , և ՐԷՎԻՇ . որ է տարազ և կերպ . ըը երկուց նշանակութեանցն գրի յատանաւորիս . Պէ իրն գարըրձ կի րէֆիքէմ պէշէրլէրի ամէլի Սէրթա նէ պիլիրսէ էսլի գարըրձէ րէդայէրէ մէհճան ։

ԴԱՐԻԻՄ طارم * Են խորանքն այնոքիկ, որք լինին 'ի Թաղեաց և 'ի մաղից . զոր ազգք Թիւրքմանաց , քրդաց և ուրպանաց հարեալ 'ի դաշտավայրի՝ նստին 'ի ներքոյ նոցին . որ կոչի Տէրէմ էվի . զոր մեծամեծք յայլմէ նիւԹոյ կամ 'ի շուխայէ արարեալ՝ Օդա կոչեն ։ և յայսմանէ առեալ զինչ և իցէ իր գմբէԹանման . նաև երկինքն ևս այլաբանուԹ իմն անուանեալ կոչի Դարէմ ։

ԴԱՐԽՈՒՆ طرخون * Է բոյս իմն ծանուցեալ . որ ուտնի զսերմն . որ և ԹեԹևացուցեալ ասի Դարխի ։ Պիր մարուլֆ տէկիլէ պիր թիր ։ Թուր" Դարհուն ։

ԴԱՐՎԱՆ طروان * Եաֆթալ . զոր 'ի հեծանել մեծամեծաց յերիվար՝ սպասաւորք նոցին բառնան 'ի վերայ ուսոց իւրեանց . արդ" Ղաշիյէ ։

ԴԱՐՐԱՐ طرار * Եան քէսիճի . վէ մուֆլիս վէ այեար վէ բէնէպաշ ։

ԴԱՓԱՆՃԷ طپنجه * Ապտակ . Շափգը ։

ԴԷԳԱՀԻՑՃ طباهچ * Կերակուր եփեալ ձուով . կամ ձուածեղ . Եումուրթադէն օլան թավա , գայղանա . վէ էմէլէ ։ որ և ասի ԴԷԳԱՀՃԷ ։

ԴԷԳԱՇԻՑՐ طباشير * Է սա դեղ իմն . որ լինի 'ի հնդիկս , որոյ լաւն է այն , որ յոյժ սպիտակ լինի . Պիր թէվա տըր ։

ԴԸԼԱ طلا * Նշ" Շփումն իրի յիր ինչ . Պիր նէսնէյի պիր նէսնէյէ սիւրմէք ։ զոր օրինակ յարծաԹն ոսկի . և 'ի պղինձն արծաԹ . լոկ յաւա-

կաքար ոսկեզօծութ․ Ալթուն եալտըզը․ ուստի և երբեմն զոսկին անուանեն Զէրի թըլը ։

ԴԸԼԸՍՄ طلسم * Հնարածոյ արարուած կնիք․ որոյ բուն իսկութիւն Թագուցեալ է և անգիտելի․ որ և մեկնի պարսկերէն Սըհըր պէօյլէթ թէ թաւէշ մըխքի պաշէթ ։

ԴԸՐԱԶ طراز * Է նշանն այն՝ զոր առնեն ոսկեթելիւ և մարգարտօք ՚ի յուսս և յօձիս պատմուճանի, և ՚ի բերանս Թեզանեաց․ Աւէյլէ նաղշ, Եանի ալամէթ կի գաֆթան օմուզլարընա վէ էթէկ աղըզլարընա թագարլար ։ որոյ բայն լինի ԴԸՐԱԶԻՑՏԷՆ ։

ԴԸՐԱԶԻՑՏԷՆ طرازیدن * Որ է կարել ՚ի հանդերձս և՚ի պատմուճանս զարդարիչ իրս․ Ճամէյէ վէ գաֆթանէ զինէթ վիրիր նէսնէլէր թիքմէք ։ որոյ ընդունելութիւն լինի ԴԸՐԱԶԷՆՏԷ ։

ԴԸՐԱԶԿԷՐ طرازکر * Նշ՛ այն՝ որ առնէ նշան ոսկեթելիւ և մարգարտօք ՚ի յուսս և յօձիս պատմուճանի և՚ի բերանս Թեզանեաց․ Ալէմ թէքէն վէ գաֆթանէ ալամէթի թիքէն ։

ԴԸՖԼ طفل * Փոքր տղայ․ Քիւչիւք վէլէտ ։ իսկ ըստ արաբաց՝ Նորածին մանուկ ։

ԴԻՑՐԷ طیره * Յասուցեալ․ Խըշըմլանմըշ ։ 2․ Ամաչեցեալ․ Խաճիլ վէ շէրմինտէ ։ 3․ Վիշտ կամ խիղճ․ Աղըրթընը։ ՓԻՄ, Տէ շէյշ տէյէր է անգլէմը, թէմ քիւրիւր պէսըլէն ղէ վագըթ քիւթըլէն իւ քիւթըլէն պէտվագըթ թամարլը ։

ԴԻՑՐԷՇԻՒՏԷՆ طیره شدن Յասնուլ․ Գազապլանմագ․ Իւֆքէլէնմէք էյլէմէք ։ Եւ Ղէվ․ և այս Ղէվէթ։ ՓԻ այնմ, Զի պէհտաթը քէրէսթ իւ խըֆզընը պէօսըղէուղ․ Ղէտթէ տէյէր իւ օսմանլըղ հէլէն հէլէշ ։

ԴՈՒԴԻ طوطی * Է Թռչուն խմն կանաչերանգ․ որոյ նուազականն լինի ԴՈՒԴԻԿԷՔ և ԴՈՒԴԻՔԷՔ ․ յորմէ առեալ և հայերէն նորին ասի Թութակ ։ Պէր մէշհուր գուշ տըր ։

ԴՈՒՂՐԱ طغرا * Մակագիրն կամ դրոշմն, որ կայ ՚ի սկզբունս Թագաւորական հրովարտակաց․ Էլգապ․ վէ նիշանէ ։

ԴՈՒՂՐԱՆԻՒՎԻՑՍ طغرانویس * Այն՝ որ գրէ զդրոշմ դուղրայի․ Դուղրաճը էֆէնտի ։

ԴՈՒՂՐԻ طغری * Թռչուն խմն որսորդն․ զոր յաճախ Թագաւորք ՚ի ձեռս առեալ, արձակեն վասն որսոյ․ Թուրքերէն Զողնուս ։

ԴՈՒՂՐԻԼ طغرل * Անուն Թագաւորի ուրումն․ Պէր փատիշահըն ատը տըր։ 2․ Բազէ խմն որսական․ Պէր շիքէարը գուշու տըր ։

ԴՈՒՄԱՐ طومار * Թուղթ գալարեալ․ և այլ իր ․ Տիւրիւլմիշ քէազըտ , վէ շայլէյէ ալ թիւրլիւ․ որպէս և ՚ի մեզ ասի Տումար ։

ԴՈՒՄԴՈՒՐԱՂ طمطراق * Մեծութ և փառք և շքեղութ ընչեղութ․ Աչամէթ վէ հաշմէթ ։

ԴՈՒՊԻ طوبی * Անուն ծառոյ իրիք, որ էր ՚ի դրախտին․ Ճէննէթտէ պիր աղաճ ատը տըր ։

ԴՈՒՍ طوس * Անուն քաղաքի միոջ ՚ի գաւառին Խուրասանու․ Խորասան մէմլէքէթինտէ պիր պէօյիւք շէհր տըր ։

ԴՈՒՐ طور * Լեառն․ Տաղ․ և արդ՝ Ճէպէլ։ Իսկ յատկաբար է անուն լերին միոջ հրաշակաւորի․ որ և ասի ԴՈՒՐԻՍԻՆԱ․ որ է լեառն Սինէական ։

ԴՈՒՐԻՍԻՆԱ طورسینا * Լեառն սինէական, որ է ՚ի սահմանս եգիպտոսի․ Պէր տաղ ատը տըր ։ որ և ասի ԴՈՒՐ․

ԴՈՒՐՐԷ طرّه * Այն մազն կամ վարսն․ որ լինի ՚ի ճակատս մարդոյ և ձիոյ․ Աթէշին վէ ալընը ալընտըտէ օլան սաչ վէ չիւլֆ ։

ԴՈՒՐՐԷԻ ՏԷՍԹԱՐ طرّهٔ دستار

Ծայր փաթաթոցի որ ՚ի գլխի․ Պաշտա սարըգ ուճը ՓԻ այնմ, Պէրպէյշէնտ պէօղպէօղլու թէշ սէր էմ խոտու․ Մէրտ շէրտ գուշըքէ փէսմէր հիւլէհնուն ։

ԴՈՒՖԱՆ طوفان * Ջրհեղեղ ․ Նուհ պէյղամպէրի վագթը՝ օլան սու վէ ալէմի գաբլամըշ իտի։

ԴՈՒՖԷՅԼ طفیل * Ըստ արաբաց է նուազ՛ բառին ԴԸՖԸԼ․ բայց բազում գործածութ՛ նշ՛ զայնպիսի ոք․ որ թուր՛ կոչի Մուֆթէխոր ․ Նաև նշ՛ զայն՝ որ առանց կոչման երթայ ՚ի ճաշխրախճանի ։ Տավէթսիզ ղելմէքլի վարան։

Ե

ԵԱ يا * Հաղկապ արտաքան , կամ․ արդ՝ Եվ․ զի ասի Եա շէյթ ամէթէ էալ, Եա ամրաս այսինքն կամ Սոկրատ եկեալ է կամ Պղատոն։ Իսկ ըստ արաբաց բառս Եա՛ է նախդիր կոչականի․ զի ասի Եա՛ Զէյթ․ այսինքն ով Սոկրատ։

ԵԱԳՈՒԹ ياقوت * Յակինթ , որոյ յայտ

կարմրագոյնն կոչի Եագութը ահմէր․ այսինքն Նռնագոյն․ որ և ասի ՇԷՊՉԷՐԱՂ․ Ճէվահիր-թէն՝ Գըյմէթլիւ տաշ տըր։

ԵԱ՛ԳՈՒՊ يعقوب * Արու կաքաւ․ Էրքէք քէքլիք։ Քէքլիք նէր։ Դարձեալ է անուն որդւոյ Սահակայ որդւոյ Աբրահամու։

ԵԱԶ یاز * Գրկաշատ · Գաղտնի։ 2. Ամառ. Ամռ. վի՞ւ և այն որ յամառայես փոխ փոխէ զբոյնն իւր, կոչի Տէյրէսը։ և որ երաշտաբեր է՝ ասի Թիւնտիրէսը։ 3. Զափուածն կանգնաւ. կամ Թզաւ։ Էօլչիւ։

ԵԱԶԱՆ یازان * Է սա ընդունելութի՛ն ՚ի բայէն ԵԱԶԻՅՏԷՆ։

ԵԱԶԱՊ یازاب * Թեթեւոտ · Թիւղչի։ որ և ասի ԵԱԶԱՊԷ. և է սա բառ բնակչացն Մ՚ավէրան՚ի նէհրի։

ԵԱԶԷ یازه * Տե՛ս ԽԷՄԷԱԶԷ։

ԵԱԶԷՆՏԷ یازنده * Է ընդունելութի՛ն ԵԱԶԻՅՏԷՆ բային։

ԵԱԶԻ یازی * Նշանակէ սերմանացան. Էքինճի։ որ և ասի ՊԷՐԶԻԿԷՐ։

ԵԱԶԻՅՏԷՆ یازیدن * Ձգտիլ. Կէրիլմէք։ Նաև հակիլ. Մէյլ էյլէմէք։ որոյ հր" լինի Եազ. և ապռ" Եազէտ։ Այլ և նոյն է Ը բառին ԱՀԷՆԿ ՔԷՐՏԷՆ։ Նաև ձեռն կարկառել յիր ինչ. Էլ ուզադմագ. ուստի մինչ պարսիկն ասէ Տէսթ եազէյտ, իմանի ձեռն կարկառեաց. Էլ ուզատթը։ և յորժամ ասէ Տէսթ մէ եազ իմացեալ լինի, ձեռն մի՛ կարկառեր. Էլ ուզատմա։ Դար" բայս ԵԱԶԻՅՏԷՆ նշա" չափել. Էօլչմէք։ բայց կանգնաւ կամ քայլիւ կամ գրկաւ և կամ Թզաւ։

ԵԱԶԻՇ یازش * Է բայածական անուն ՚ի բայէն ԵԱԶԻՅՏԷՆ։

ԵԱԶՏԷՀ یازده * Մետասան. Օն պիր։

ԵԱԶՏԷՀԻՒՄ یازدهم * Մետասաներորդ. Օն պիրինճի։

ԵԱԺԷ یاژه * Տե՛ս ՀԷՐԶԷ և ՀԷՅԵԱՆ և ՊԻՀՈՒՏԷ։

ԵԱԼ یال * Պարանոց. Պօյուն։ որ և ասի ԿԷՐՏԷՆ։ 2. Բաշ, որ է գեսն ՚ի պարանոցս ձիոց. Ատ պօյնունտագի օլան սաչ։ 3. Հասակ. Պօյ. զի այն՝ որ բարձրահասակ է ասի Թուրքերէն Եալը պօյ սահիպի։

ԵԱԼԷ یاله * Եղջիւր եղին. Էօքիւզ պօյնուզի։ որ և ասի ՇԱԽԻԿԵԱՎ։

ԵԱԼԻՒՂ یالغ * Մեծ գաւաթ գինւոյ. Պիւյիւք շէրապ գատէհի որ և ասի ԵԱԼՈՒՂ. նաև ՊԱԼԻՒՂ։

ԵԱԼԻՒՊԷՇ یالوبش * Այս բառ ՚ի գործ ածի ՚ի վր անասնոց և յաճախ ՚ի վր ձիոյ. ապ և՚ի Թաչունս բառն ՓԷՐՐԻՒՊԱԼ՚ի կիր արկանի. Օրն. Զի պատի եէրի հէմի սատրը պէր շէմիյն իւհէվա, Փէչէնկյա պէշէ եալէ կիւշէնկյա Փէրրիւպալ

ԵԱԼԻՒՊԱԼ یال وبال * Նշ" զայն՝ զոր Թուրքքն կոչեն Պօյ պօս. և ասի զգեղեցկահասակ երիտասարդէ։

ԵԱԼՈՒ یالو * Ծովեզր և գետեզր. Տէնիզ քէնարը վէ ըրմագ քէնարը։

ԵԱԼՈՒՆԻՅՔ یالونیک * Քաջ և կորովի. Փէհլէվան վէ մէրտ պէհատիր։ Նաև մեկնի Շէյվէրէ խօտան վէ նազ։

ԵԱԼՎԱՑԷ یالوایه * Տե՛ս ՓԷՐԷՍԹՈՒ. որ է ծիծառն. Գըրլանգըճ։ որ և ասի ԵԼՎԱՑԷ։

ԵԱԽԹԷ یاخته * Տե՛ս ԱԽԹԷ։ և է սա կրաւորական ընդունելութի՛ն ԵԱԽԹԷՆ բային։

ԵԱԽԹԷՆ یاختن * Տե՛ս ԱԽԹԷՆ։

ԵԱԽՕՏ یاخود * Է շաղկապ տրոհական. և նշանակէ կամ Թէ. որ և ասի ԵԱ։ Կիւսայի ք հէսլ մէրթէպէմէքի փէյթէ աղլա, Եախօտ չու մահի եօլ քի տուրէտ քէր ազ խօռ։

ԵԱԿԷՆՏ یاکند * Տե՛ս ԵԱԳՈՒԹ. որ և ասի ԵԱՔԻՒՆՏ։

ԵԱՂՄԱ یغما * Աւար կամ կողոպուտ. որ է Թալան։ 2. Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Թիւրքիսթանի։ Պէր շէհր ատը տըր։

ԵԱՂՄԱՑԻ یغمای * Նշանակէ աւար. և աւար հարկանող. Նաև յաւարի առեալ. Թալան վէ եաղմաճը վէ եաղմալանմըշ։

ԵԱՂՄԱՆԱԶ یغماناز Է անուն դստերն խագանայ. զոր եառ յամուսնութի իւր արքայն պարսից Պեհրամկիւր. Նամի փատիշահի խագան։

ԵԱՄ یم Ձի սուրհանդակի. Մէնզիլ աթը։

ԵԱՄՃԻ یامجی * Է բառ խարեզմի, և նշանակէ ձիարած. այսինքն հովիւ երիվարաց. Աթ չօպանը։ զի ԵԱՄ, նշանակէ ձի. Պարգիրէյդ։

ԵԱՄՃԻՅՔ یامجیک * Սուրհանդակ. Ուլագ. արագերէն գնացօղ։

ԵԱՑԻ یای * Հիւանդ. խաստէ։ որ և ասի ՊԻՅՄԱՐ։

ԵԱՆ یان * Տե՛ս ՀԷՏԵԱՆ։

ԵԱՆԶԷՏԷՀ یانزده * Տե՛ս ԵԱԶՏԷՀ որ է մետասան. Օն պիր։ որ և արտաքերի Եանզտէհ։

ԵԱՆԷ یانه Տե՛ս ՀԱՎԷՆ. այսինքն սանդ։

ԵԱՆԻՅՃ یانیج * Նշանակէ գերեզման. Մէզար։ և է բառ բնակչացն Խարեզմի։

ԵԱՊ یاب * Է հր" Եաֆթէն բային. և նշ" գիւտ. Պուլ։ որ և բարդի ընդ քէլիմէյ։ 2. Տե՛ս ՀԷՐԶԷ։ 3. Պատկեր. Սուրէթ վէ թէսվիր։

ԵԱՊԱՆԻՅՏԷՆ یابانیدن * Է սա անցո" ԵԱՖԹԷՆ բային. գտանել տալ, Պուլտուրմագ։

ԵԱՊԷՆՏԷ یابنده * Է ներգոր" ընդու"

Եագիլէն բայլն. և նշ" գաանօղ. Թուր" Պոլան.

ԵԱՊԻՐ ﯿﭘﺮ * նշ" գաաաակերտ. այախնքն գետին. և գիւղ. և շէնք, որ առնեալ լինի ումեք արժանաւորի վն կեցուն. Գոյէն վէ շէնլին, վէ պինա օլունմիշ եէրլէր. զոր 'ի Թիւրքիսթան կոչէն Սէյօրլուը.

ԵԱՊԻՑՏԷՆ یاپیدن * Տէս ԵԱՔԹԷՆ և նշանակէ զատնել. Պուլմագ.

ԵԱՍ یاس * Երկիւղ. վախ. Գօրգու. 2. Է Թեթևացուցեալ 'ի բառէն Եաւէսին.

ԵԱՍԱ یسا * Է բառ խարէզմի, և նշա" հրաման Թագաւորական. նաև ցուցանէ զգիրս կանոնադրութե Ճինկիզ խանին, զոր գրեալ է վասն կառավարութե իրողութեց Թագաւորութե. Գանուննամէի Ճինկիզ խան.

ԵԱՍԱԳ يساق * նշ" կառավարութե իրողութեց զօրաց, և կարգադրութե զաանց նց. նաև պահպանութն և պատուէր. Թէդպիրի ասքերի էշէ, վէ նիզամի ասգեր. վէ յէն' վէ Բէկչիլիկ.

ԵԱՍԱՎՈՒԼ يساول * Կառավարող բանի հրամանի Եասային Ճինկիզեան. որ առաքի 'ի գործ ինչ վերակացու լինել նմին. Գանունամէ հէտէյինի իճրա իտիճի հէմլէյէ, ւէ աւէնք հէտէյէտ զադազէն իրում օլընուր.

ԵԱՍԷ یاسه * Տարազ կամ կանոն. Բէտ վէ գամիտէ. Տէս ԱՐՁՈՒ.

ԵԱՍԷՄԻՑՆ یاسمین * Է յայտնի ծաղիկ ինչ սպիտակ. յասմիկ. Այս բառ գրի և ԵԱՍԷՄԷՆ և ԵԱՍԷՄՈՒՆ.

ԵԱՍԻՑԾ يسيج * նշանակէ նետ. նաև ալեք. Օգ վէ գէյէտան.

ԵԱՎԷ یاوه * Կամ ԵԱՔԷ. նշանակէ կորուսեալ. Եիթիգ. կամ Եիթմիշ. Եւլիզիքութ. 2. Ունայն և անօգուտ խօսք. Հէյըլէ վէ հէզէան. Բոս յիմէ, Տէբինշ" ԹՀ Պէ նօտէր էօ Պէ Բէծէբ. Զէօնէյէ նանէէէ էովէ էօ Էէյէրէնէր.

ԵԱՎԷԹԱԶ ياوه تاز * Թափառականշրջիկ. Պէհաւաէ վէ մըթօ սէէիրէրէօզ Եէշէն.

ԵԱՎԷԿԻ یاوکی * Կապուտ կողոպուտ. Նէհպ վէ ղարէթ.

ԵԱՎԷԿԻՌՈՒ یاوکیرو * Անտառական. Հէյըլէ սէօզ սէօյլէյիճի.

ԵԱՎԷՆՏԷՆ یاوندن * Թագաւորք աշխարհի. Փադիշահա՛յ ճիհան.

ԵԱՎԷՏ یاوت * Կամ ԵԱՊԷՏ. Գատնել. Պուլմագ. Ու այսմ, Պէ էէէ շուէէ բէլէ ծանէշ գէլթէրէլէր. Շէվէր էիմ դէր վէ էօ խօշըր նէ էավէր.

ԵԱՎԷՐ یاور * Օգնական կամ նպաստաւոր. Եարտըմճի. Այլև սանդխոսան. Տեօլէէ հալէն. հալան էվէ. Կէրըէ էաղան էվ պէէէր պէր մէշէ

նէնօ. Եավէր էէօ եշան էօ մէն չան հալէն էէ.

ԵԱՎԵՐԵՆՏԷ یاورنده * Օգնական. Եարտըմճի. արաբերէն Մէ'ին.

ԵԱՎԷՐԻ یاوری * Օգնութի. Եարտըմ. որ ասի արաբերէն իանէթ.

ԵԱՎԷՐԻՑՏԷՆ یاوریدن * Օգնել. Եարտըմ էթմէք. Եդ Պէէէր էէօր օրա թատիր էովէրէ. Էնէր աուզ դոան ինէր թոնէր.

ԵԱՎԷՐԻՔԷՐՏԷՆ یاوری کردن Օգնութ առնել. Եարտըմ էթմէք. հրամայական Քէն. և ապառնին Քէնէմ.

ԵԱՎԷՔԷՐՏԷՆ یاوه کردن Կորուսանել. Էիթիրմէք, չայ' էթմէք. որ և ասի ԿԻՈՒՄ ՔԷՐՏԷՆ. հրամայա" Քէն. և ապառնին Քէնէմ.

ԵԱՎԻՑՏԷՆ یاویدن * Տէս ԵԱՎԷՔԷՐՏԷՆ. Փարձեալ Տէս ԵԱՊԻՑՏԷՆ. հրամայական Եավ. և ապառնին Եավէմ.

ԵԱՏ یاد * Յիշումն. Զիքիր վէ Բէյիտէէէ. 2. Արթնութի. Պիտարլը. 3. Նկար. Նագըշ.

ԵԱՏԱՇԹԻ یادشتی * Տէս ԹԷՆԿՏԷՍԹ է բառ բնակչացն խարէզմի.

ԵԱՏԱՐ یادار Յիշեքելի. Խաթըրտէ կէթիրմէ.

ԵԱՏԷ یاده * Կաշառք. Ռիշվէթ.

ԵԱՏԻՁԻՇԹ یادزشت * Բամբասանք. Պէր էիէլէէէ չէէէ վէ շէյթէն էէէ ճէր էթմէէ. որ և ասի ՁԻՇԹԵԱՏ.

ԵԱՏԿԷԱՐ یادگار * Յիշատակ կամ յուշ- ձկք. Անտէրէյի Բէօնէէ.

ԵԱՏԿԻՐԷՆՏԷ یادگیرنده * Սերտօղ. Էզպէրլէյիճի. արաբերէն Հաֆըզ.

ԵԱՏՏԱՇԹ یادداشت * Է իրն այն, որ պահեալ է 'ի յիշողութե. Խաթըրտա խաֆըզ օլան նէսնէ.

ԵԱՏՏԱՇԹԷՆ یادداشتن * Յուշի առնել. Խաթըրտա թութմագ. հր" Տար. և ապա" Տարէմ.

ԵԱՏՏԱՐ یاددار * Յուշի՛ կալ. Խաթըրտա թուտ. և մերթ նշանակէ յուշի ունօղ. իբր ԹԷ Եատ տարէնտէ. Խաթըրտա թութիճի.

ԵԱՏՔԷՐՏԷ یادکرده * Յիշեցեալ. Անըլմըշ.

ԵԱՏՔԷՐՏԷՆ یادکردن * Յիշել. Անմագ. հր" Եատ քէն. և ապա" Եատ քէնէմ. որոյ անցո" որ է յիշեցուցանել, ասի Եատ էէրտանիտէն Անտըրմագ.

ԵԱՐ یار * Օգնական. Եարտըմճի. արաբե" Մէ'ին. ուստի և օգնութին կոչի Եարի. Թուր" Եարտըմ. 2. Միրելի և ընկերակից. Տօսթ վէ էօլտաշ. որոյ յոգնականն լինի Եարան. որ բաղադրի. անգամ 'ի անուն եզականին 'ի գործ ածի. 3. Նոյն

է ը բառին ՏԷՍԹԻ ՀԱՎԷՆ. որ և ասի Եավէր։

ԵԱՐԱ یارا * Զօրութիւն և կարողութիւն. Դուգօթ վէ գուտրէթ։ Նախադասին նշանակեր օգնութիւն. Եարտըմ. այլ զբառն ԵԱՐԻ, զի ԵԱՐԱ, նոյն է ընդ ԵԱՐԻ. այլ և ՊԷՍԱ ընդ ՊԷՍԻ. և քանզի յօգնութենէ զօրութիւն լինի ումեք. վասն այնորիկ նշ" նաև զօրութիւն և կարողութիւն։ Դարր" է կոչականին բառին ԵԱՐ. զի պարսիկք 'ի կոչելն զընկերն՝ կոչեն Եարա. որ է ով սիրելի։

ԵԱՐԱՆ یاران * Սիրելի ընկերակից. Տօսթ վէ մուսահիպ։ որ թէպէտ երևի թէ իցէ յոգնականն ԵԱՐ բառին, բայց եզակի 'ի գործ ածի։

ԵԱՐԱՆԷ یارانه * Սիրելաբար. Տօսթանէ։

ԵԱՐԱՊԷ یارابه * Է տեսակ խմ. ուտելւոյ. Պիր նէվ' գատէհ տիւր։

ԵԱՐԷ یاره * Նշ" մարգարիտն և մեղեսիկն նաև այլ պատուական քարինք զորս 'ի շարս հարեալ, կանայք կապեն 'ի դաստակս իւրեանց այլ ապարանջան։ 2. Բազպադրութիւն ինչ լուծողական հայրի. որ և ասի ԷՅԱՐԷ և ԷՅԱՐԷՃ։ 3. Կարողութիւն Գուտրէթ։ 4. Տես ԵԱՐ. նաև ՓԱՐԷ։

ԵԱՐԷԳ یارق * Է զարդն ը որում կանայք զմարգարիտն և զականս պատուականս 'ի շարան արկեալ, կապեն 'ի բազուկս իւրեանց. Գօլչաղը։

ԵԱՐԷԿԻ یارهکی Ուժեղութիւն. Թիւվանայի։

ԵԱՐԷԿԻՑՐ یارهکیر * Տես ՊԱՃՏԱՐ. նաև կոչատուակեր. Բէչվէլլիւօր։ որ և 'ի գործ ածի ը քանի մի նշանակութեանց բառին ԵԱՐԷ։

ԵԱՐԷՑ یارای * Է անուն կոչական. զօրով համազօր կոչական անուանս ԷՅ ԵԱՐ։

ԵԱՐԷՆՏ یارند * Տես ՆԷՔՐԻՅՆ։

ԵԱՐԷՍԹԷՆ یارستن * Տես ԹԻՒՎԱՆԻՍԹԷՆ. կարողանալ. Գատիր օլմագ։ ըստ այսմ, Չէ Ըէ- եարէստէն բէյնէյէր փէսր էսթ, Նէ էն_փէտ՝ պէչէյէ ան պէսեար փէսր էսթ։

ԵԱՐԷՏ یارد * Բայ ապառնի, և նշանակէ Գատիր օլուր։ և մերթ մինչ ասի Նէ՛ եարէտ, խմանի ոչ կարէ. Գատիր օլմազ։

ԵԱՐԷՔ یارک * Արգանդ մօր. Անա ռահ_մի։ 2. Է բառ ինչ բնակչացն Պէտախշանու. և նոյն է ընդ ՐԻՆՏ և ԷՎՊԱՇ. որ է խեռ և ստա_հակ։ և եւ բառս ԵԱՐԷՔ, է նուազ" բառին ԵԱՐ։ նաև նշ" զայն յոր փախթութիւն զկոզոն ուղտոս 'ի ծնանիլն լսրում 'ի մօրէն. Տէվէ եավ_րուսը փօշթուգտա օտրարըլտըգը նէսնէ։

ԵԱՐԻ یاری * Սիրելութիւն. Տօսթլուգ։ Այլ և մի սիրելի. Պիր տօսթ։ զի վերջին տառն ԷԱՑ է նշ"օղ միութեան։ 2. Նէր. Իմտէ։ 3. Օգնութիւն. Եարտըմ։

ԵԱՐԻԿԷՐ یاریگر Օգնական կամ նպաստաւոր. Եարտըմ էտիճի։ որ և ասի ԵԱՐԻ-ՔԻՒՆԷՆՏԷ։

ԵԱՐԻՑՏԷՆ یاریدن * Սիրելի լինել. կամ օգնութիւն առնել. Եար օլմագ. վէ եարտըմ էյլէմէգ։

ԵԱՐԻՍՓԷՆՏ یارسپند * Է սա անուն իսֆէնտիարայ որդւոյ Վիւշթասպեայ։ որ և ասի ԵԱՐԻՍՔԷՆՏ։

ԵԱՐԻՏԱՏԷՆ یاری دادن * Օգնութիւն տալ, օգնել. Եարտըմ վէրմէք. վէ եարտըմ էթմէք։ հրամայական ՏԷՀ. և ապառնի ՏԷՀԷՏ։

ԵԱՐԻՔԷՐՏԷՆ یاری کردن * Օգնութիւն առնել. օգնել. Եարտըմ էյլէմէք։ հրամայական ՔԻՒՆ. և ապառնի ՔԻՒՆԷՏ։

ԵԱՐԻՔԻՒՆԷՆՏԷ یاری کننده Օգնութիւն առնող. օգնական. Եարտըմ էտիճի։ որ և ասի ԵԱՐԻԿԷՐ. և ԵԱՐՏԷՀ։

ԵԱՐՂՈՒ یارغو * Դատ վէճ. Տավա վէ գավղա։ և է սա բառ խարէզմի։

ԵԱՐՂՈՒՃԻ یارغوجی * Դատաւոր. Գատը։ է բառ զաւառին խարէզմի։

ԵԱՐՄԷՆՏ یارمند * Օգնական. Եարտըմ էտիճի։ արաբերէն ասի Միւավին։

ԵԱՐՆԱՄԷ یارنامه * Բարեհամբաւութիւն. Նիքնամի։

ԵԱՐՈՒՑ یاروی * Խոյ վէր. Զոր վէ ճէսարէթ։

ԵԱՐՏԷՀ
ԵԱՐՏԻՀ } یارده Տես ԵԱՐԻՔԻՒՆԷՆՏԷ։

ԵԱՔԻՒՆՏ یاکند * Տես ԵԱԿԷՆՏ։

ԵԱՓԷ یافه * Կորուսեալ. Էյիթիւք. Զայի'. որ և ասի ԿԻՒՄՇԻՒՏԷ։ 2. Վայրապար ընդունայն խօսք. Հէրզէ սէօզ. որ և ասի ԵԱՎԷ։

ԵԱՓԷԿԻՈՒ یافه‌کو Տես ԵԱՎԷԿԻՈՒ։

ԵԱՓԹԷ یافته * Է սա կրաւորական ընդունելութիւն ԵԱՔԹԷՆ բային. գտեալ. Պուլունմուշ։

ԵԱՓԹԷՆ یافتن * Գտանել. Պուլմագ։ արաբերէն Վիճտան. և չեղաթայերէն Թափմագ. հրամայական Եապ. և ապառնի Եապէտ։

ԵԷԶԷՔ یزک * Զինւոր պահապանք զօրաց, Տես ԳԱՐԱՎՈՒԼ։

ԵԷԶՂԷՆՏ یزغند * Է ծառ ինչ. որոյ ունդըն և սերմն աղտորին է. ասա" Սապուն. պիր աղաճ տիւր, քի սապունլար անըն թօխմի տիւր։

ԵԷԶՏ یزد * Է անուն մեծագոյն քաղաքի միոյ. ուր ատրուշանին անշէջ կրակ. Պիր շէհիր ատը տիւր։

ԵԷԶՏԱՆ یزدان * Աստուած. Եարատըճը։ արաբերէն Խալիգ։

ԵԷԶՏԱՆ ՓԷՐԷՍԹ یزدان پرست
Ածապաշտ · Թանրըյէ տափընճը ։

ԵԷԶՏԱՏԻ یزدادی * Է տեսակ մը կերակրոյ, զոր եփեն ծեծած մսով և ձաւով · Պիր նէվ' եէմէք ։

ԵԷԶՏՃԻՐՏ یزجرد * Անուն հռչակաւոր արքայի մոգպաշտից, որ և ասի ԵԷԶՏԿԻՐՏ · հայերէն Յազկերտ ։ Աճէմ փատիշահլէրինտէն պիր մէշհուր փատիշահ ատը ։

ԵԷԹԱԳ یتاق * Պահպանութիւն · Պէքչիլիք · Քալէ պաշլըղը ։

ԵԷԼ یل * Քաջ, կորովի · Փէհլէվան վէ եիղիթ ։ Պէրթավչի նէպէրէթ ան էէմէ էրմէտէն , Պէ Բէյթէրտէն պէ խաճձէր պէնճէրէն ճէմէնտէն ։ Պիւրէնիտ իւ թիրէնիտ իւ շէքէնի իւ պէ պէնի, Եէշէնէր սէր իւ սէյէնէ իւ թա իւ փէնի ։

ԵԷԼԱԵԷԼԱ یلیل * Ե՛կ ե՛կ · Կէլ կէլ · որ է ասել Պէյա պէյա ։

ԵԷԼԱՂ یلاغ * Պնակ մուրացողաց · Տիլէնճի չանաղը , ճէտտէ քէփքէտէն ։

ԵԷԼԵԷԼԷ یله یله * Քաջ և կորովի · Փէհլէվան եիլտըզլար վէ պէհատըր ։

ԵԷԼԷ یله * Թողուլ · Բրէհա · Սալըվէրմէք ։ զի ասի ԵԷԼԷ-ՔԷՐՏԷ , արձակեալ · և ԵԷԼԷՔԷՐՏԷՆ , արձակել ։ 2 · Նոյն է ընդ բառից ՏԻԼԱՎԷՐ և ՓԷՀԼԷՎԱՆ · Թուր" Պէհատըր ։ 3 · Թիւր · Էյրի ։ որ և ասի ՔԷՃ · զի մինչ ասի Փէյլաւէրա էէլէ ձէրթ, իմանի զգաւառին Թիւրեաց ։ և Քէլաւշահ պէր սէր էէլէ նէհաք , իմացեալ լինի Քէլաւշահ պէր սէր ճէձ նէհաք ։ 4 · Պոռնիկ կին · Զէնի գահպէշէ ։ 5 · Տե՛ս ՀԷՐԶԷ և ՊԻՀՈՒՏԷ ։ 6 · Տե՛ս ՏԷՎԱ՛Ն և ԹԱԶԱՆ · այսինքն վազօղ և արշաւօղ · Սէկիրտիճի վէ էէլիճի ։ 7 · Առանձին միայնակ · Թէնհա · Եալընըզ · զի ասի ԵԷԼԷՐԷՎ · որ է ԹԷՆՀԱՐԷՎ ։

ԵԷԼԷՄԷ یلمه * Է համդերձն , որ ասի Տօլամա գաֆթան ։

ԵԷԼԷՆՃՈՒԽ یلنجوخ * Փայտ խնկոյ · Ո՛տ աղաճը ։

ԵԷԼԷՔԷՐՏԷՆ یله کردن * Անպախուրց արձակել զձի , զաւարակ , զջորի , զէշ , զուղտ , և զայլ կենդանիս · Եուլարսըզ սալըվէրմէք ։

ԵԷԼԻ یلی * Քաջութիւն · Պէհատըրլըգ ։

ԵԷԼԻ ԱՄԷՏ یلی آمد * 'Ի վայր եկն · Աշաղը կէլտի ։ որ և ասի ՖԻՒՐՈՒ ԱՄԷՏ ։

ԵԷԼԻ ԱՄԷՏԷՆ یلی آمدن 'Ի վայր գալ · այսինքն իջանել · Աշաղը կէլմէք ։ որ և ասի ՖԻՒՐՈՒ ԱՄԷՏԷՆ ։

ԵԷԼԳԻՒԶԷ یلغزه * Տե՛ս ՔԻՒՈՒՔՆԱՐ

ԵԷԼՄԱ یلما * Հասարակօրէն ցուցանէ զայն միրգ որ իցէ թանձր և տափարակ · Հէր գողու վէ եասսը օլան նէսնէ ։ Իսկ յատկապէս Թանձրամարուք · Գօղա սագալ ։ որ և ասի ՊԷԼՄԷ ։

ԵԷԼՄԱԳ یلماق * Երրորդ մասն պարեգօտի և այլոյ նմանեաց · և է սա բառ բնակչացն Մավերաւի նէհրի ։

ԵԷԼՄԷ یلمه * Տօլամա ձամէ · վէ փաթի ձամէյի Ուպէրի ։

ԵԷԼՄԷՐԻՑՀ یلمریش * Թանձրամօրուք · Գօղա սագալ ։ որ և ասի ՊԷԼՄԷՐԻՑՀ ։

ԵԷԼՈՒԼԷՆԿ یلولنك * Անուանի քաջև 'ի կորովութեան հռչակեալ · Փէհլէվան նամտար ։ որ և ասի ԵԷԼՈՒԼԻՑԿ և ԵԷԼՈԿ ։

ԵԷԼՊԷ یلبه * Սպառազինութիւն մարտի · Ճէպէ վէ ձէպէլէն · վէ եաղմալը ճէնք ։ որ և արտաբերի ԵԷԼԷՊԷ ։

ԵԷԼՎԱՑԷ یلوایه * Տե՛ս ԵԱԼՎԱՅԷ ։

ԵԷԼՎԷ یلوه * Է սա Թաչուն իմն ծանուցեալ , որ և ասի ԵԷԼՎԻ · Պիր մա՛րուֆ գուշ ատը ։

ԵԷԼՏԱ یلدا * Բառս այս հասարակաբար ասի զայնմանէ · որ իցէ երկայն և սևաւ ։ Իսկ յատկապէս ասի զառաջնոյ գիշերէ ձմերան · և այս վասն այնորիկ՝ զի է նա միջնագոյն և երկարագոյն գիշերաց ։

ԵԷԽ یخ * Սառն · պաղ · Թուրքերէն Պուզ · և չաղաթայերէն Մուզ ։

ԵԷԽԱՎ یخاو * Ո՞վ թէ ԵԷԽԱԳ սառնաջուր · Պուզլու սու ։

ԵԷԽԱՎԷՐ یخاور * Սառուցեալ · Պուզլու · թէ ջուր , թէ գինի , թէ օշարակ , և թէ այլ զի՛նչ և իցէ ։

ԵԷԽԿԷԼՈՒՆ یخکلون * Դժուարբեկանելի ընկոյզ · Չէլիք գօզ ։ Այս բառ գրի զանազան տառիւք · այսինքն ՊԷԽ·, ԹօԽ·, Նօխ·, և ԵՇԽ· ։

ԵԷԽՃ یخج * Տե՛ս ԵԷԽՉԷ ։

ԵԷԽՃԱԼ یخچال * Սառնատուն · Պուզխանէ ։ որ և ասի ԵԷԽՏԱՆ և ՊԷՐՖՏԱՆ ։

ԵԷԽՆԻ یخنی * Յայտնի կերակուր ինչ մսեղէն · Պիր մա՛րուֆ եէմէք ։ որ և մեկնի պարս" Կէօշթի՝ պէր աք փիշիքէ · այսինքն միս 'ի մէջ ջրոյ եփեալ · Սուտա փիշմիշ էթ ։ 2 · Զինչ և իցէ կերակուր , որ յաւելեալ լինի 'ի գիշերէ ։ 3 · Մթերումն ընչից , համդերձից արմտեաց , և այլոց իրաց , զոր պահեն վա՛ պահու պիտոյից · և ըստ այսմ նշանակութեան կոչի բառս այս արաբ" Զախիրէ · ըստ այնմ , Մէխրէ չէմ չի սուրթ մի նամէրտէ , Քի եէմէկ չէկէմ հէրչէ նախօրթէ ։

ԵԷԽՆԻՔԷՇ يخنی كش * Մատհան․ է երկաթեայ կամ պղնձի կեռածայր գործի ինչ, զոր արկեալ ՚ի կաթսայն՝ հանեն միս յեռացեալ․ Պէյ խօյուսք նէսնէ փէտը։

ԵԷԽՉԷ يخچه * Կարկուտ․ Տօլու․ որ և ասի ԹԷԿԷՐՔ։

ԵԷԽՊԷՍԹԷ يخ بسته * Սառուցեալ․ Պոուզ պաղլամըշ․ (Ար) ԵԷԽՊԷՍԹԷՆ, ոչ" սառիլ․ Դօնմագ։

ԵԷԽՏԱՆ يخدان * Նոյն է ընդ բառին ԵԷԽՃԱԼ․ սառնատուն․ կամ սառնարան․ Պուզխանէ։

ԵԷԽՖԻՒՐՈՒՇ يخفروش * Սառնավաճառ․ Պուզ սաթըճը։

ԵԷԿԵԱՆԷԷՔ يكانك * Հաւասար մենամարտութ զդեմ ունել իրերաց ՚ի կռուի․ Պէյրապէր վէ մուգավէմէթ․ (Օր) Եէքէնէքէ չէքէնք էշ պէքմէզ հէրէն, Տէս պէյլէ փէմէն իս փէս չէքէք ժէյրա։

ԵԷԿԵԱՆ يكان
ԵԷԿԵԱՆԷ يكانه } Միակ․ Պիրէպիր։

ԵԷԿԵԱՆ ԵԷԿԵԱՆ يكان يكان * Միատ մի․ Պիրէր պիրէր։

ԵԷԿԵԱՆԷԿԻ يكانكی * Միութի․ Պիրլիք․ վահտէթ․ (Օր) Մօրթա պէ էէքէտնէքիլի էօղլի փէտր էօլ։

ԵԷԿԻ يكی * Մի ոմն կամ մի ոք․ Պիր քիշի։ Դարձեալ միութիւն․ Պիրլիք։

ԵԷԿԻՈՒՆԷ يكونه * Տես ԵԷՔԿԻՈՒՆԷ, զի է Թեմեացուցեալն նորին։

ԵԷԿԻՒՄ يكم * Միերորդ․ այսինքն առաջին․ Իլք։ Սա ոչ ածի ՚ի գործ․ այլ ՚ի տեղի սորա ՚ի կիր արկանեն զբառս ՆԻՒԽԻՍԹԻՅՆ։

ԵԷԿՏԷՇ يكدش * Տես ԻԿՏԻՇ։

ԵԷՀԻՑՏԷՆ يهيدن * Կործանել և աւերել․ Եըգմագ վէ պօզմագ․ հր" ԵԷՀ և այր" ԵԷՀէփ։

ԵԷՀՈՒՏԱՆԷ يهودانه * Է դեղին կաւեղէնն զոր հրէայք կարեն յուս իւրեանց, առ ՚ի որոշիլ ՚ի տաճկաց․ և յայն սակս դեղին կոչեն Հրէայք ՚ի հայոց ՚ի ռամկական բարբառի։ Սարը պէշ թօրչէսի։

ԵԷՀՈՒՏԻ يهودی * Հրեայ․ Ճէհուտ։

ԵԷՂԷՃ يغچ * Լործունք բերանոյ․ Աղեղ եօրէ․ լուամըր փէհէն։

ԵԷՂԷՆՃ يغنج * Է սա տեսակ ինչ խաշոր օձի, որ բնակի ՚ի մէջ պարտիզաց․ բայց ոչ վնասէ ումեք․ որ և ասի ԵԷՂԹԷՆՃ․ Պէյ նէվ էյէ էյըլան փէտը։

ԵԷՂԷՐ يغر * Է անուն միոյն ՚ի Թագա-

ւորացն Չինու․ որ անցմամբ ժամանակաց անուն եղեալ է Թագաւորացն Չինու։

ԵԷՂՄՈՒՇ يغموش * Է սա անուն միոյն Թագաւորացն պարսից․ Աճէմ թափէշահլէրինտէն պիրինին ատը փէտը։

ԵԷՃ يچ * Մէջ բերանոյ․ Աղեղ իչի։

ԵԷՃԵԷՃ يچ يچ * Է ձայն ինչ զոր արտաբերեն ՚ի պահու պառակեցուցանելոյ զուղտն․ որ և ասի ԵԷԽ ԵԷԽ․ Պէյ ջէմէ փէտը, ջէ փէվէն եանլաչփըշ լէրի խահաշ փէրշէյ։

ԵԷՄԱՆ يمان * Ճառագայթ կամ նշոյլ․ Շէօլէ վէ շըլա։

ԵԷՄԷՐՏԷ يمرده * Լօշտակ․ որ է արմատ ինչ մարդաձև, և բուսանի գլխ ՚ի վայր․ արք" Եէպրուահ սառնէմ։ որ և ասի ԻՍԹԷՐԷՆԿ և ՄԷՐՏԻՒՄԿԻՅԱՀ։

ԵԷՄԽՕՐ يمخور * Ըմպահանձ․ իմ սէնէքիէ։

ԵԷՄՐՈՒ يمرو * Տես ԵԷՄԷՐՏԷ։

ԵԷՆԹՈՒՆ ينتون * Խաւարծիլ․ Թուրքերէն Իշխան․ արաբերէն Րէյպաս։

ԵԷՆԽԷՇՈՒՏԷՆ ينخشودن * Քերոց հարկանել ՚ի քամակ երիվարի․ Աթէ գաշաղօս ուրմագ․ հր" Եէնխէշայ․ և ապառնի Եէնխէշայէփ։

ԵԷՆԿ ينك * Ծէս և սովորութի․ Րէսմ վէ ային։

ԵԷՆՃԷ ينچه * Է խաղ ինչ զոր խաղան ձեռն ՚ի ձեռն տուեալ․ Պէյ օյուն փէտը, էլ էլէ էութըլաշ օյնարլար։

ԵԷՆՃԻՑՏԷՆ ينجيدن * Խռովել․ Քէտէրէ․ որ է սրտամտեալ լինել ուրուք ումեք․ և այլ ոչ ևս առնել ծանօթութի ընդ նմա․ ըստ այնմ, Րէֆմէ պօսթէմ փէր չէպոնէէհ ջէմայ էօր, չէրն․ չինէյոէ նոլէ էմ էէնճիյոէ պօսթ։

ԵԷՆՈՒՇԷ ينوشه * Նշ" զայնպիսի ոք․ որ ունկնդիր եղեալ լսէ զբանս բամբասողաց․ Գօղէր սէօզէն իսնէմա էփէն։

ԵԷՇԹԷՐԷՄ يشترم * Է անուն այն՝ որ ռամկական բարբառով ասի մօղքոր․ և Թուրքերէն Գօրտ էչէնէ։ ուր ասի յայսմ տաղաւորի, Սէրտէն Իէնէշ պօստէ էօլ էէչմէրէմ, Չէր իրան նէշմէ փասիփ փէվո ջէո պէրէմ։

ԵԷՇՄ يشم * Է սա յայտնի և ծանուցեալ քար ինչ ՚ի տեսաց զէվահիրի․ որ և ասի ԵԷՇՊ․ ինձ Թուի Թէ բառս Յասպիս ՚ի մեզ ծագեալ է ՚ի բառէ աստի։ (Օր) Քէմահէ Իէն էնէրն էէշմ նէրտէ, էշ շարմի էճէշ շա թէշմ նէրտէփ։

ԵԷՇՄԷ يشمه * Մագաղաթ․ Թիրիշէ։

ԵԷՇՊ يشب * Տես ԵԷՇՄ․ որ է յասպիս

ԵԷՇՔ يشك * Առաջնաշար ատամունք․

Էօն տիշլէր ։ արպ" Նապ ։ և ուրեք նշանակէ զատամունս երկոցունց կողմանց · Եան տիշլէրի ։

ԵԷՇՔԷՐՏԷ يشكرده * Տե՛ս ԴԱՆՊՈՒՐ ։

ԵԷՊ يب * Տե՛ս ՆԻՑՋ · և ս, Տախի · Դար-ձեալ նշ" և ս չարագոյն, կամ և ս վատթար · Տախի պէթէր ։ և է սա բառ բնակչացն Սեմերգանդու ։

ԵԷՊԱԹ يبات * Տե՛ս ԵԷՊԱՊ ։

ԵԷՊԱՆ يبان * Անշէն անապատ · Եա-պան ։ որ և ասի ՊԷԵԱՊԱՆ ։

ԵԷՊԱՊ يباب * Աւեր և ապականեալ · Պօզուգ ։ զոր ընդրդեալ ընդ բառին ԽԷՐԱՊ, ասեն խէրապ ու եէպապ ։

ԵԷՊԱՊԿԷՐ يباكر Աւերիչ · Խէրապ էտիճի

ԵԷՊԷՍԹ يبست * Է սա բանջար ինչ նման շոմինոյ · Խօֆանաքի պէնզէր պիր օթ տուր ։

ԵԷՊՐԷՆԿ يبرنك * Նշանակէ բուն · Ասլ վէ հէյուլա ։

ԵԷՊՐՈՒՃ يبروج * Մանր խնձոր · Խէ-ւր տէ էլմա · որ և ասի ՍԱԵԷՊՐՈՒՃ ։

ԵԷՍԱԼ يسال * Նշանակէ ժողով կամ հանդէս · Ճէմիյէթ վէ ալայ ։

ԵԷՍԱՎՈՒԼ يساول * Հանդիսայարդար որ կարգադրեալ յարդարէ զհանդէսն · որպիսի են Չավուշքն և այլք ։ Ալայ չավուշի ։ և յայս-մանէ առեալ ռ և կցէ Չավուշ՝ կոչեցեալ լինի ԵԷՍԱՎՈՒԼ ։

ԵԷՎԱ يوا Կորուսանել · Զայի օլմուշ իւրիւյիւշ ։

ԵԷՎԱՔԷՐՏ يواكرد * Կորոյս · Եավը գէլմիշ ։ որ և ասի ԿԻՒՄ ՔԷՐՏ ։

ԵԷՎԱՔԷՐՏԷՆ يواكردن * Կորուսա-նել ։ Հրամայական քիւն · և ապառնի քիւնէտ ։

ԵԷՐԱ يرا * Խորշումուն · որ լինի յան-դամս և 'ի ճակատ ուրուք 'ի պահու բարկութե, և 'ի ժամու տրտմութե և խորութե ։

ԵԷՐԱՂԷ يراغه * Հարթեալ գրիչ · Եօնուլմուշ գալէմ ։

ԵԷՐԼԻՑՂ يرليغ * Հրովարտակ Թագա-ւորական · որ յաշխարհին Հոռոմոց կոչի Էմր, նաև Պէրաթ · և է սա բառ բնակչացն Մավէրաւ-նէհրի · որ չէղաթայերէն ասի Ռուշար ։

ԵԷՐՂՈՒ يرغو * Տե՛ս ԵԱՍԱՂ ։

ԵԷՐՄԷՂԱՆ يرمغان Տե՛ս ԷՐՄԷՂԱՆ ։

ԵԷՐՄԷՐ يرمر * Անհնարութի · Իմքեանսըզ ։

ԵԷՓԷՆԼՈՒ ينلو * Սակաւ ուղեորք · որք բնակեն ունիցին · Պիր մէգտար էօլիւմիւշլէր վէ

էկիւշլէրի օլմագ ։

ԵԷՔ يك * Մի · Պիր ։ ըստ այնմ, Պի էկէ ադէթ պէ էկէ չունչէ պէ էկէ տէմ · Տիւլէթլիւռան մի չէվէ աչնալը ամէն ։

ԵԷՔԱՎԻՑՋ يك آوير * Է կարճ առու-սերն այն, որ կոչի վարսաւ · Գիսու գէլէմ ։ որ և ասի ՔԷԱՐՏԻ ՏԻԻՐՈՒՑ · և ՔԷԱՐՏԻ ՐԱՆ · նաև ՐԱՆԱՎԻՑՋ · և այս վասն այնորիկ զի 'ի վերայ ազդեր կամ երանաց կախեալ լինի ։

ԵԷՔՋԱԽՄ يكزخم * Է սա մականուն Սամից որդւոյ Նէրիմանայ · որ վա սատակելոյ նր միով հարուածք զվիշապ մի, այսպիսի մակա-նուն եղաւ նմա · ըմ, Մէն ան կիւրզի էկէզրիմ պէրթօզիւէմ · Սիէքէսր հէմանտայ պիւգիւրլիւէմ ։

ԵԷՔՋԷՊԱՆ يكزبان * Միաբերան · Պիր տիլլիւ · և են այնք՝ որք միակերպ խօսին ։

ԵԷՔՋԷՏԷ يكزده * Մի տող · Պիր ատըմ

ԵԷՔԷԹԱԶ يكتاز * Միանձնակահի · Եա-լընըզ ալըճը որ և ասի ԵԷՔՍՈՒՎԱՐ · կամ ԵԷՔԷՍՈՒՎԱՐ ։

ԵԷՔԷՆՏԱԶ يكنداز * Նշանա" զայն նետն · զոր ձգեալ 'ի Թշնամիս և յերես, ոչ գնան զհետ նր · Թուրքերէն Թիւրքի չէգօնըր ։

ԵԷՔԹԱ يكتا * Միայնակ · Եալըննըզ ։ Նաև միակտուր · Պիր գաթ ։

ԵԷՔԹԷՆԷ يكتنه * Մենամարտիկ · այ-անիքն այր քաջ և կորովի · որ վա միայնակ գնալոյ նր 'ի մարտ պատերազմի, ասի ԵԷՔԹԷՆԷ · Տիլավէր վէ պէհատըր ։

ԵԷՔԻՑՆ يكين Է տեսակ ինչ բազմաճիւղ ուռհանի · Պիր նէվի աէյահան պիւդագ չօգ պուտագլըլ օլուր ։

ԵԷՔԻՈՒՆ يكون * Տե՛ս ԵԷՔՍՈՒՆ ։

ԵԷՔԿԻՈՒՆԷ يكگونه * Միակերպ · Պիր տիւրլիւ ։ որ և ասի ԵԷԿԻՈՒՆԷ · վասն Թեթև արտաբերութեան ։

ԵԷՔՄԱՀԷ يكماهه * Նշանակէ միամ-սեայ · Պիր այլըգ ։

ԵԷՔՄԷՐՏԷ يكمرده * Միոյ առն բա-ւական · կամ ըստ չափու կարեաց միոյ առն · Պիր ատամլըգ ։ զի ասի 'ի Կիւլիսթանի, Ջէր նէ տարի, նէ լիւզում րէֆիլ պէ չօր էչ տէրէ · չօրի տէհ մէրտէ ելի՞ պէչէ, չէրի էէքմէրտէ պիեար ։

ԵԷՔՆԷՎԷՐՏ يكنورد * Մի կերպ · կամ մի տարազ · Պիր տարիք վէ պիր խաւըշ ։

ԵԷՔՆԻՑՏԷ يكنيده * Քաջութի կամ յաղթութի · Եէնիլմէզ վէ շէճաաթ ։

ԵԷՔՇԷՆՊԻՀ يكشنبه * Միաշաբաթ · կիւրակէ · Պազար կիւնի ։

[illegible]ԵԷՔՇԷՆՊԷ یکشنبه * Միաշաբաթոյ իր որ [illegible]. Պիր կիւնտիւզ նէտանէ. զի ասի Մահէ էէ․ [illegible] ․ ըստ այնմ, Չոռ մահէ եէքշէնպէ էշ չէշմէ [illegible] քիւֆրան էօլ ․

ԵԷՔՉԷՆՏ یکچند * Քանի մի. Պիր գաչ.

ԵԷՔՉԷՆՏԻ یکچندی * Սակաւ ինչ ժամանակ. Պիրէշ չէման.

ԵԷՔՉԷՆՏՊԱՐ یکچندبار * Քանի մի անգամ. Պիր գաչ քէրրէ.

ԵԷՔՉԷՇՄ یکچشم * Նշանակէ միականի. Պիր կէօզլիւ. արաբերէն Աէէր.

ԵԷՔՊԱՍԷՐԷՔ یکباسرک * Տես ԵԷՔ-ՊԱՐԷԿԻ. և ԵԷՔՍԷՐ.

ԵԷՔՊԱՐ یکبار * Միանգամ. Պիր քէրրէ. նաև մի բերան. Պիր էէռէ. որ և ասի ԵԷՔՊԱՐԷ.

ԵԷՔՊԱՐԷԿԻ یکبارکی * Միանգամայն. Պիր օղուրտան.

ԵԷՔՊԷԵԷՔ یک بیک * Մի առ մի. Պիր պիր. կամ թէ մի ըստ միոջէ. զի ասի Պիրտան էէք պէ էէք հօլմալըքտէն մէն.

ԵԷՔՊԷՍ یکبس * Միանգամ. Պիր փէֆամ. Թէպէտ ըստ բառդութեան ցուցանէ մի բաւական. Պիր էէլէր. որ և ասի ԵԷՔՊԷՍԻ. ըստ այնմ, Պէ ճէնկի մէթէան խավիտան էէքպէսի, Պէտեյն տըշմա քէշտան մէն էմ խօտ բէսի.

ԵԷՔՊԻՆ یکبن * Է սա տեսակ ինչ մանրատերև ուռենի. Եարբոգնէրի ոսկոխէք քեօտէլէն. քի պիր քեօքօթէ օլուր. Թուրքերէն պէյ պէօրքի. Այս բառ գրի և ս یکبنی Եէքպէնի.

ԵԷՔՐԷՀ یکره * Միանգամ. Պիր էօլ. պիր քէրրէ. որ և ասի ԵԷՔՊԱՐ.

ԵԷՔՍԱԼԷ یکساله * Նշանակէ միամեայ. Պիր էաշընտէ.

ԵԷՔՍԱՆ یکسان * Հաւասար. Պէրապէր. և մերթ հարթ. որ է Տիւզտիւզ. 2. Միշտ. հանապազ. Հէմիշէ կէ պէրտէվամ. որ և ասի ԵԷՔՍԷՎԱՆ.

ԵԷՔՍԱՆ ՆԷ ՊԱՇԷՏ یکسان نباشد Հաւասար ոչ լինի. Պէրապէր օլմազ.

ԵԷՔՍԷՎԱՆ یکسون * Տես ԵԷՔՍԱՆ կամ ԵԷՔՍՈՒՆ.

ԵԷՔՍԷՐ یکسر * Միանգամայն. Պիր օղուրտան. և ևս նշանակէ ՚ի միոյ ծայրէ ՚ի միւս ծայրն. Պիր պաշտան պիր պաշէ.

ԵԷՔՍԻՒՎԱՐ یکسوار * Տես ԵԷՔԷ-ԹԱԶ. որ և ասի ԵԷՔԷՍԻՒՎԱՐ.

ԵԷՔՍԻՒՎԱՐԷ یکسواره * Նշանակէ միաձի հեծեալ. Թուրքերէն Պիր աթլը.

ԵԷՔՍՈՒ یکسو * Մի կողմ. Պիր դարաֆ. պիր ճանիպ.

ԵԷՔՍՈՒՆ یکسون * Տես ԵԷՔՍԱՆ. որ և արտաբերի ԵԷՔՍԷՎԱՆ.

ԵԷՔՎԱՐ یکوار * Տես ԵԷՔՊԱՐ.

ԵԷՔՎԻԺԷ یکوژه Մի թիզ. Պիր գարըշ.

ԵԷՔՏԱՆԷ یکدانه * Է գուհարն. որ է աննըման և անհանգէտ. և թարգմանի միահատ. Օւ միւհէրէ տիրշէր քի պիրպաշ վէ պինազիր օլա.

ԵԷՔՏԷՄ یکدم * Մի պահ. Պիր լահզա. որ և ասի ԵԷՔՏԷՄԷ.

ԵԷՔՏԷՄԷ یکدمه * Նոյն է ընդ վերնոյն. այլ և նշանակէ միաշնչական երգեցումն երկուց կամ երից արանց. Աղաշ էշէ էքի էա իւչ ադէմ պիրտան էշլէմէք.

ԵԷՔՏԷՍԹ یکدست Այսինքն ձեռք մի. զի ասի Եէքտէսթ ճամէ. որ է ձեռք մի հանդերձ.

ԵԷՔՏԷՏ یکدد * Մի տող գիր. Պիր սադըր եազը.

ԵԷՔՏԻԼ یکدل * Այսինքն միասիրտ. որ է միախոհ. Միւթթէֆիգ.

ԵԷՔՏԻՅԿԷՐ یکدیکر Նշ" միմեանց կամ իրերաց. Պիրպիրինին. որ և ասի ՀԷՄՏԻՅԿԷՐ.

ԵԷՔՏԻՅՆԱՐ یکدینار * Մի դենար. Պիր մանգըր.

ԵԷՔՐԱՆ یکران * Է տեսակն ձիոյ. որ կոչի Գուլա աթ. բայց պարզապէս ցուցանէ զձի որ և իցէ. Մուդլագ աթ.

ԵԷՔՐԷՆԿ یکرنک * Միագոյն. Պիր րէնկ նէտանէ. որոյ հակակայն կոչի Րէնկէարէնկ. որ է գոյնզգոյն. Դարձեալ բառս ԵԷՔՐԷՆԿ, ցուցանէ պարզ և աննենգ. Սադէտիլ.

ԵԷՔՐՈՒ یکرو * Միակերպ կամ միադէմ. որ և ասի ԵԷՔՐՈՒՅԷ. զի ասի, Սիւլէյմանտան հէմ գիւշիւն չէյրէ, Տէմին պէ տէմին պէ տէհէնտէ, էա էէքրույէ գէօտէ քէօր քէմէնտէ.

ԵԷՔՐՈՒԶ یکروز * Մի օր. Պիր կիւն. ըստ այնմ, Սադէտա նէ հէր պար չէշմէ պէրպէրէտ, Իսֆէնտէ քի էէքրուզ քէշէնտիշ պէտէրրէտ.

ԵԷՔՐՈՒԶԷ یکروزه * Նշանակէ միօրեայ. Պիր կիւնլիւք.

ԵԷՖԷԹ یفت * Չառամացեալ ծեր. Փիր ֆանի.

ԵԷՖԷՆ یفن * Յոյժ ծերացեալ. Փիրէ ֆանի. է բառ ընկերական. որ և ասի ԵԷՖԷԹ.

ԵՒՖԹԻՆՃ يفتنج * Դաժան օձ. Եավրուշ ֆէյլան.

ԵՒՒԼԷ يل * Փրկանք. արդիւ" Քէֆա. Իւ այնմ, Քէօնէմ հէյրէ տօրէմ դէր իշտան էիւրէ. Կէյիքըն շէ նէյըն էէնէ ֆէյշէւրէ.

ԵՒՒՄԿԵԱՆ يمكان * Է անուն աւանի միոջ, յաշխարհին Պէտախշանու 'ի կողմանս Քեաշղէր քաղաքի. Պէր գասապա ատը տըր.

ԵՒՒՆԻՑԼՈՒ يينلو * Վաճառականըն առաւարութեան յիւրաքանչիւր եօթնեկի. Հէֆթէ պաշարը պազարըղը էէր.

ԵՈՒԵՈՒ يويو * Է Թռչուն ինն, Թուրքերէն Մայիէշ.

ԵՈՒԶ يوز * Է որսորդական կենդանին. որ կոչի հայ" յովազ. Թուր" Փարս. և արդ" Ֆէհէտ որոյ որսն յատուկ է Թագաւորաց. 2. Որմնուձ կամ հեռազօտութ. Հէօքիէն. և առաւ բարդի բա ռըս ՈՒԶՄԵՈՒԶ. 3. Կոչի Եուզ և այն հեռա զօտող շունն զայլըր անուանել. և այս անուն եդեալ է նմա, վս հեռազօտելով գտանելոյ նր զորսն.

ԵՈՒԶԷ يوزه * Որսական շուն. Շէյէար քէօփէյ.

ԵՈՒԶԷԼ يوزل Շնակ կամ շնիկ. սկուկ. և է սա տեսակ ինն փոքրիկ շան, որ կոչի Թուր" քերէն Մօըլը. Պէր նէվ քէօփէյ քէօփէյ տըր.

ԵՈՒԶԷՔ يوزك * Է սա նուազականն բառին ԵՈՒԶ. այսինքն յովազիկ. և և նշանա կէ զայն որսականն շունն. որ կոչի Զաղար.

ԵՈՒԶԻՑՏԵՆ يوزيدن * Որսնել. Աւտըրլըմագ. այսինքն հեռազօտել.

ԵՈՒԶՂԷՆՏ يوزغند * Գործուածս մարդոյ և յովազի. Աւէմ վէ փարս ռվէշի, վէ հայվըրլըմաքը.

ԵՈՒԶՊԱՆ يوزبان } Պահօղ և սնուսն ցօղ յովազի. որ Թուրքերէն ասի Փարսճը.
ԵՈՒԶՏԱՐ يوزدار }

ԵՈՒԺԷ يوژه * Տես ԵՈՒԶԷ.

ԵՈՒԼԱԽ يولخ * Տես ԽԵՐԱԿ.

ԵՈՒԽԷ يوخه * Մեկնի Թուրքերէն Նէօ հայէքլը մշշէքլը պէլէֆէ իշէշմէք.

ԵՈՒՀԷ يوهه * Է Թռչունն այն. որ Թուրքերէն կոչի Տէմէ-ձի գօշու. որ և ասի ԵՒՒՀԷ. և ԵՈՒՀ. և ԵՈՒՀԷՐ.

ԵՈՒՂ يوغ * Լուծ. Պօյունտուրըգ. զոր անցուցանեն 'ի պարանոցս լծածից և սայլաքարշ եզանց. Իւմ, Կէր եյտան վէ ֆէրշէ Ըէա նէրայէմ փէօ րսաշ. Տէօրսաշ էօփէր ալէօ սէրէ Մըն պէ էտաշ.

ԵՈՒՃ يوج * Է կենդանի ինն սողուն. Եէր խաշէրէնտէ սէօրէանէօզ էէօրէօր պէր ձանէվէր տըր.

ԵՈՒՑԷ يوسه * Նշանակէ ինչ կամ տենչ. Արզուլէնտէ. բառ այնմ, Զէ դէօ էօայէ ֆէնտէր տէմէ շահ պաօտ, Տէրէյէ Գէօրամէօշէր էօնտ շօտօ. և դարձեալ ասի յայսմ տառանտորի Թէ, Զէօ մէրօ էօայէն տէրէէօհէ Ըէօ էէյշէօ շէ՞ մէօնէմ. տէհէ ամօշ տէհէ րօ էօ էշէյն շէմ դէօտէհան.

ԵՈՒՆ يون * Նուաղականն. Քիւլմ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՆԷՄԷՑԶԻՑԻՆ որ է Թէ ֆէըմէ. և ևս բառս ԵՈՒՆ, նշանակէ զայն. Ըէնք. և առաւ բարդի բառն ԱԶԷՐԵՈՒՆ.

ԵՈՒՆԱՆ يونان * Է անուն գաւառի և ազգի միոջ որ կոչի Եունանի. այսինքն յունա կան. Աղեքսանդր Մակեդոնացին զոլով 'ի նմին ազգէ կոչի Իսքէնտէրի Եունանի. Պէր վէլայէթ վէ պէր միլլէթ ատը տըր.

ԵՈՒՇ يوش * Պղտոր. Պուլանըգ. Քիրլի. 2. Որմնուձ և քննութ. Հէօքիէն վէ Ըէֆթիշ հէտ էյլէմէ.

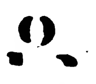
ԵՈՒՊ يوب * Սփռոց. Պէսաթ վէ Քէրշ.

ԵՈՒՊԷ يوبه * Իղձ կամ տենչ. որ և ասի ԱՐԶՈՒՄԵՆՏԻ. որոյ բայն լինի Եօայէյտէն. որ է ըղձալ կամ տենչալ.

ԵՈՒՊԷՐԷ يوپره * Նոյն է ընդ վերինն. որ և ասի ԵՈՒՑԷ.

ԵՈՒՄԷ يومه * Նշանակէ աղոց. Պէէօ փօշ. որ և ասի ԵՐՐԷ.

ԵՈՒՔԵԱՆ يوكان * Արքանին մօր. Ռահէն ատը տըր. որ և ասի ԶԻՀՏԱՆ.

ԶԱ

Զ Ա ز * Է Թեթևացուցեալ 'ի բառէն Զատ. որպէս Մէյտա.

ԶԱԶ

ԶԱԶԱԼ زازل * Է Թռչուն ինչ օտա րօրմէ, որ Թէքէմէնէյէ 'ի գետին՝ տանեն, ոչ ունի

... երկին անգամ Թաշելոյ • Պէր սխյան գոզղ... ...

ԶԱԶԵԼ زازل * Նշ" քամոց ծակոտկէն • որ է որդ սկաւառակ կազմեալ 'ի պղնձոյ, զոր 'ի գործ ածեն խոհարարք և հրուշակագործք • որ և ասի ՓԱԼԱՎԷՆ և ՐՈՒՂԷՆՓԱԼԱ ։

ԶԱԼ زال * Է սա անուն հօրն Րիւսթէմայ քաջի • և որդ Րիւսթէմի յանուն հօր իւրոյ կոչի Րիւսթէմի զալ • Նոյնգունակ և հայր Նորա Զալ, որ և կոչի Տէսթան • յանուն հօր իւրոյ Սամայ, անուանի Տէսթանի Սամ ։ Եւ գիտելի է զի բուն Նշանակութի Զալ բառին, է ծեր բազմամեայ • և քանզի վերոյիշեալ Զալին ալեհասակ էին հերք և յօնք և արտևանունք 'ի ծնանիլն 'ի մօրէ իւրմէ, Նորին աղագաւ անուանեցաւ Զալ Րիւսթեմ ծնեանելոյն հետեւր ...

ԶԱԼԻԶԵՐ زالزر * Է անուն հօրն Րիւսթէմայ քաջի • որ Նախագոյն էր Զալ ... և յետոյ 'ի բաց բարձեալ տառն Տ, ասացաւ ԶԱԼԻԶԵՐ ։

ԶԱԼԻՄԵՏԱՅԻՆ زال مداين * Է անուն այնր պալատոյ, որ ունէր տուն 'ի մէջ այնր շինուածոյ որ կոչիւր Դ... ... • զոր ոչ եա Նուշրէվան արքայի • և արքայն ևս ոչ առնլով զտունն յանիրաւի 'ի ձեռաց Նորա, այնպէս եթող ։ Պէր գօծա գորշնէն ... ։

ԶԱԼՈՒ زالو * Տե՛ս ԶԷԼՈՒ • և Նշա" տզրուկ • Թուր" Սիւլիւք ։ որ և ասի ՏԻՅՎԶԷ ։

ԶԱԽԻԼ زاخل * Է ծառն այն՝ որ կոչի Զագուալ ... ։

ԶԱԽՄ زخم * Նշ" խոց և վէրք, որ լի Նի 'ի զէնուց պատերազմի ։ Եարէ • Ճէրահէթ ։ ... Զէնէոմի ... ... • ... և երկրորդ սպիտակ եղն • Ահմայի ... ։

ԶԱԽՄԷ زخمه * Է այն գործին՝ որով հարկանեն զնուագարանս • որ ասի հայերէն կնդնոց • և արաբերէն Միզրապ ։

ԶԱԽՄԻՑՆ زخمين * Խոցեալ • վիրաւոր • Եարէլի ։ որ և ասի ԶԱԽՄՆԱՔ ։

ԶԱԽՄԽՕՐՏԷ زخم خورده * Վիրաւորեալ կամ խոցեալ • Եարէլէնէն ։

ԶԱԽՄՆԱՔ زخمناك Տե՛ս ԶԱԽՄԻՑՆ ։

ԶԱԿԵԱՊ زاكاب * Թանաք • Միւրէքքէպ որ արաբ" ասի Հիպր • Նաև Միտադ • է բառ բարդեալ 'ի բառից ԶԱՔ և ԱՊ • և Թարգ" Արջասպ ջուր ։ որ և Թեթևացուցեալ ասի ԶԷԿԵԱՊ ։

ԶԱՀԷՐԻ زاهری * Անուշահոտութի • խօշ գօգու ։

ԶԱՂ زاغ * Սեաւ ագռաւ • Սիյահ գարղա • արաբ" Ղուրապ ։ 2 • Անկիւն աղեղան • քէմաշ չէ ... այսինքն է այն տեղին աղեղան՝ յոր անցանէ լարն • այսինքն Քիրիշն ։ 3 • Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ • Մուսիգիէի պէր ... ։

ԶԱՂԷՆ زغن * Ցին • Չայլագ • որ և ասի ՂԱԼԻՅՎԱՃ ։

ԶԱՂԷՆԿԻՑՏԷՆ زغنكيدن * Հեծկլտալ • Ինճիլէմէք ։

ԶԱՂԷՆՔ زغنك * Հեծկլտումն • Ինճգըրըգ արաբերէն Ֆիւվագ ։

ԶԱՂԻՃ زاغج * Տե՛ս ԶԱՂ • որ է սեաւ ագռաւ • Գարա գարղա ։

ԶԱՂԼԷՔ زغلك * Տե՛ս ԶԱՂԷՆՔ ։

ԶԱՂՆՈՒԼ زاغنول * Է երկաթ ինչ կեռածայր • որով փորեն զգետին • Գազմա ... • որպէս Թալըգմանի և պարսկականն ։

ԶԱՂՓԻՑՍԷ زاغ پيسه * Խայտ ագռաւ • Ալա գարղա ։

ԶԱՃ زاج * Նշա" կին՝ որ զկեռ Նորոգ բերեալ, այսինքն ծնեալ է զմանուկն • Լօխուսա ։ ... Տէճայէ ... ։ 2 • Արջասպ, որ է սեաւ Ներկ ինչ • Գարա պօյա • որ և ասի ԶԱՔ ։

ԶԱՃՍՈՒՐ زاجسور * Է ուրախութին զոր 'ի ծնանիլ կնոջ ուրուք, կանայք ժողովեալ առնեն, առնեն իբր հարսանիս ինչ • որդ և բարդութի բառին ցուցանէ • զի է բաղկացեալ 'ի բառից ԶԱՃ • և ՍՈՒՐ ։ Թուր" Լօխուսա ...

ԶԱՄԻՑԱՏ زامياد } Է անուն 28 •
ԶԱՄԻՑՆԱՏ زاميناد } երրորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ ։ 2 • Է անուն հրեշտակի միոջ, որ կարգեալ է 'ի վերակացութի կառավարութե իրողութեց վերոյիշեալ աւուրն Զամիյնատայ • որ և ասի ԶԷՄԻՅՆԱՏ ։

ԶԱՄԻՑՄ زاميم * Մեծ գետ • Պիւյիւք Եըրմագ • որ և յաւելմամբ միոյ Տառի ասի և ԶԱՏՄԻՅՄ ։

ԶԱՅ زای * Է հրամայականն Զադէն բային • որ և բարդի որպէս Մէյբշայ ։

ԶԱՅԱՆԻՑՏԷՆ زاياندن * Է անցո" Զադէն բային և Նշ" ծնուցանել • Տօղուրմագ ։

ԶԱՅԷՆՏԷ زاينده * Ծնանող • Տօղուրըճը ։ և է սա Ներգոր" ընդունա" Զադէն բայինն ։

ԶԱՅԷՆՏԷՐՈՒՏ زاينده رود * Տե՛ս ԶԷՆՏԷՐՈՒՏ ։

ԶԱՅԻՇ زايش * Է բայածականն Զադէն բային, և Նշանակէ ծնունդ • Տօղուշ ։

ԶԱՅԻՏԷ زايده * Ծնեալ • Տօղմուշ • և է սա կրաւորական ընդունելութին Զայիդէն բայինն ։

ԶԱՅԻՏԷՆ زايدن Ձիթենի. Տօղուրմագ.

ԶԱՅԻՏԷՐՈՒՏ زايدەروو * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՅԷՆՏԷՐՈՒՏ. զոր տեսցես 'ի բառն ԶԷՆՏԷՐՈՒՏ.

ԶԱՅԿԷՐ زايكر * Ծննդագործ. Տօղուրճի. թէ մարդ և թէ այլ կենդանի. որ և ասի ԶԱՅԷՆՏԷ.

ԶԱՆ زان * Նոյն է Ը բառին ԷԶԱՆ. զի է համառօտեալն նորին. և նշանակէ յայնժամ. Անդէն. գոլով սկզբնականն ցուցական դերանուանս Ան.

ԶԱՆԷ زانه * Է կենդանեակ ինչ Թռչական, որ լինի 'ի բաղանիս. Պէյ բէօչէսի. Տէրէնտէ պիւլպիւլ պէօրէ.

ԶԱՆԻՄԱ زانما * Նշ", կա մեր, Պէյտիմ պեկլէմ. զի ասի, Նէ գաչանտա զանիմա պէյլէրտիլէր ասա. այսինքն, ոչ լինի կա մեր բարի յայնմ կողմանէ.

ԶԱՆԻՅՃ زانچ * Բնակութիւն հայրենեաց. Վաթան.

ԶԱՆՄԱ زانما * Է սա բառ ինչ բաղադրեալ 'ի բառիցս Զան ևս. և նշ" յայնժամանէ մեզ. զի ասէ Զանմա չըգտը նէ իչ րէսէտ. յայնժամանէ մեզ իր ինչ ոչ հասանէ. Անդէն պէրտէ նէտէնէ էրէշմէտ.

ԶԱՆՈՒ زانو * Ծունկն. Տիզ. արաբերէն Րիւքպէ. և չէզ" Թիզ. 2. Մեծարանք. Թաղէյիմ.

ԶԱՆՈՒԶԷՏԷՆ زانوزدن * Ծունր դընել. և նշանակէ մեծարել. Թազէյիմ էթմէք. հրամայական Զէն. և ապառնի Զէնէմ.

ԶԱՆՈՒՅՔԵԱՀ زانوی كاه * Համադասք ըն ոճից ցորենոյ և գարւոյ. Պուղտայ վէ արփա սափրընըն սիւյիւմլէրի.

ԶԱՆՍԻՓԷՍ زانسپس * Յետ այնորիկ. Անդէն սօնրա.

ԶԱՆՍՈՒԹԷՐ زانسوتر * Փոքր մի յայնկոյս. Էօթէրէք.

ԶԱՆՐՈՒ زانرو * Յայն սակս. Օ էօղուտէն. Ըստ, Հալփա պիլիր քէրէմլէ Րէմազանը նէմէհար, զան րու քի րուզը փէրուհէրէն էզ նէմէհար տէհ.

ԶԱՋԷ زاچه * Դեռածին մանուկ, մինչև 'ի լինել եօթնօրեայ. Հէնիւզ տօղմըշ չօճուգ.

ԶԱՊ زاب * Աղբիւր. Չէշմէ. և Թորուն ջրոյ, որ յորմանց տեղեաց բղխեալ ելանէ. Սըզընտը. և է համառօտեալ 'ի բառէն Զէհապ. ըստ այնմ, Զի հալբէմ ձան էս տէր պիլիր իչինէ. Քիւ էշքի շէմի քիրէտն շաղ իչինէ.

ԶԱՊԻՒԼ زابل * Է անուն աշխարհին Սիստանու. որ և ասի ՆԻՅՄՐՈՒԶ. Նաև ԶԱՎԻՒԼ. և է սա գաւառն Րիւսթեմայ քաջի. Նամի Վիլայէթի Սիսթան.

ԶԱՊԿԷՐ زابكر * Է այն ոք՝ որ զԹուրծն իւր օդով լցեալ և երկու մատամբքն իւրովք հարեալ, եղանակաւ ինչ ձայն հնչեցուցանէ. որ և ասի ԶԱՊԼԻՒՐ. և ԶԷՊԿԻՒՐ. և ԶԷՊԼԻՒՐ.

ԶԱՍԹԷՆ زاستن * Ծնանիլ. Տօղմագ. Ներգործականապես. որ և ասի ԶԱՅԻՏԷՆ. և 'ի գործ ածի թէ 'ի ծնունդ մարդոյ. և թէ 'ի ծնունդս այլոց կենդանեաց.

ԶԱՍԹԷՐ زاستر * Փոքր մի յայնկոյս. Էօթէրէք. այսինքն հակամիտեալ յայն կողմն. և էր սա նախադասն Զանսութէր, և անուն համառօտեալ.

ԶԱՎ زاو * Նախ նշ" շինօղ. Եափըճը. Պինա. 2. Ուժեղ և զօրեղ, Գուվլի վէ շէտիտլի վէ գըվվէթլի. 3. Տես ՇԻՔԵԱՔ.

ԶԱՎԷ زاوه * Ողբ և հեծութիւն. Զարը վէ նալէ.

ԶԱՎԷՍ زاوس * Տես ԶԱՎԷՐՍ.

ԶԱՎԷՐ زاور * Սպասաւոր. Խըզմէթքեար. 2. Արուսեակ. Զիւհրէ. որ է մին 'ի յեօթանց մոլորակաց. 3. Զօրուն և կարողուն. Գուվվէթլի վէ գաատըր. 4. Հեծանելի կենդանի. որպէս ձի. ջորի. էշ. ուղտ և նմանք.

ԶԱՎԷՐՍ زاورس * Արուսեակ. կամ լուսաբեր. Զիւհրէ եըլտըզը. Թուր" Սապահ եըլտըզը. այսինքն առաւօտին աստղ. զի ծագէ մերձ 'ի սպաս առաւօտուն. որ և ասի ԶԱՎԷՍ, և ՆԱՀԻՅՏ.

ԶԱՎԻՒԼ زاول * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՊԻՒԼ. և է սա գաւառ ինչ. որ Սիստան և Նիմրուզ ևս ասի. և է գաւառն Րիւսթեմայ քաջի. Պէյ Րիւսթէմին աթա եէրի.

ԶԱՎԻՒԼԱՆԷ زاولانه * Ոտնակապ երկաթի. Թուր" Պուգաղու. որ և ասի ԶԱՎԼԱՆԷ. Ըստ, Տէր ան վագթ քի մահփէսի էէյէանէ. Զէրտէ պէր դաշէ էօղէշ շավլէյան. և ուրեք մեկնի մանրուք ոսկւոյ խարտոցի. Ալթուն էէթոզու.

ԶԱՎԻՒԼԻՍԹԱՆ زاولستان * Է անուն գաւառին Սիստանու որ և երբեմն բարձմամբ մասնկամբս Իսթան կոչի Զապէւլ. Նաև Զավէլ.

ԶԱՎԻՅԷ زاويه * Անկիւն. Քէօշէ. և մերթ ցուցանէ Թէքքէ տեկվիշաց. է բառ ար".

ԶԱՎԻՒՐ زاوش * Է անուն մոլորակ աստեղն. որ կոչի փայլածու. և արաբ" Ութարիտ. որ ուրեք մեկնի նշանակիչ լուսնթագ, որ է Միւշթերի. Ըստ, Քէշէքի սափի էօլ շավուշ րա. Տէհէնտէ էօլ հէր բանէշ էս հուշ րա. որ և գրի ԶԱՎԷՐ և ԶԱՎՈՒՐ.

ԶԱՎՏԻՒՐ زاودش * Փայլածու. Ութարիտ որ և ասի ԶԱՎԻՒՐ և ԶԱՎՈՒՐ.

ԶԱՏ زاد * Անք կենաց. Էօմր. արաբ" Սինն. վա որոյ այր բազմամեայ կոչի Պէրզատ. 2. Զարմ և ցեղ. Նէսլ. զի ասի Մէրտէմզատէ.

... թուղթ։ 3. Նոյն է ընդ բառիցն ԱԶԱՏ և ԱԶԱՏԷ. 4. Նոյն է ընդ բառին ԹՈՒՐՇԷ. և ... բառ արաբացւոց։ 5. Է անցեալ ժամանակի ... դէմ Զադէն բային, և նշանակէ ծնաւ. Տօղուրտու։ որ և մերթ 'ի գործ ածի 'ի տեղի ա-նցելոյն բայի. զի ասի Մէ Բիւզանէտ զաւ. այսինքն կարէ ծնանիլ։

ԶԱՅԷ زايه * Է կրա՛ ընդունու՛ Զադէն բային. ծնեալ. Տօղմուշ։ որ և բաղդի ընդ Շէհզադէ և Էմիրզադէ. և Թարգ՝ արքայածին. և իշխանածին։

ԶԱՅԷՆ زاين * Ծնանիլ. և է բայ հա-սարակ. Տօղմագ վէ թօղուրմագ։ արպ՝ Թէվէլլիւտ։ և չէզ՝ Թօղմագ։ բայց այս ոչ հասարակ է 'ի մեզ Է ներգործականին և Է կրաւ՛, նոյնպէս է և 'ի լեզուին պարսից։ և ո՛ր հր՝ լինի Զայ. և ապառ՝ Զայէդ։

ԶԱՅԷՇԻՒՏԷՆ زايشدن * Ծնեալ լինել. Տօղմագ։ ոչ գրի 'ի գիրս աւանդաց թէ, Կիւտգիւ էնտէ վէ չիւն վէտէ էքլէր էր մէյլէր քա ծիւտգիւ օաշէս, քէրրէնտի վէ էշէրշն շարք չէվէկ վէտաշէ խասէր գատ։ այսինքն Աստեղատունն թէ մինչ ոք զուգաւորել անուանացուցանէ պճառն եթէ և մի թէ, զաւակն որ 'ի նոցունց ծնցի՝ լինիցի երանի թէ։

ԶԱՅԽԷՍԹ زادخست * Ծեր բազմա-մեայ. Փիյիր գօճա խօրթ։ և ոմանք ասեն նշանա-կել կարճահասակ. Գասիյիրէշ գամէ։ և այլ ուր ասի՝ թէ նշանակէ սակաւակեր մարդ. որ վասն սակաւակերութեանն՝ տկար և նիհար իցէ։

ԶԱՅԽԷՐ زادخور * Ծեր բազմամեայ. Չօգ եաշամիշ. փիյիր գօճախօրթ. այսինքն այն որ իցէ շատ ապրել, թէ մարդ և թէ այլ ոք 'ի կենդանեաց։

ԶԱՅԽՈՒ زادخو * Ծեր և զառամա-ցեալ. Փիյր վէ քէրփիւր։

ԶԱՅՂԷՐ زادغر * Բողոծին. Բօսպի օղլի։

ԶԱՅՄԷՐՏ زادمرد * Ազատաբարոյ. Աշրաֆլէրտէն վէ Ճիվանմէրտլէրտէն։

ԶԱՅՄԻՅՄ زاديم * Տես ԶԱՄԻՅՄ. և նշանակէ մեծ գետ. Պիւյիւք ըրմագ։

ԶԱՅՇԷՄ زادشم * Է անուն հօրն Էֆրասիյաբայ. Իսմի խաս փէտէր։

ԶԱՅՊՈՒՄ زادبوم * Բուն հայրենիք. Վաթանի աս. որ և ասի ԶԱՅՊՈՒՏ։

ԶԱՅՍԷՐՎ زادسرو Տես ՍԷՐՎԻԱԶԱՏ։

ԶԱՐ زار * Հեծեծօղ. Ինիլէյիճի։ և ա հե-ծեծանք. Ինիլէմէք։ 2. Է մասնիկ ածանցականի, և ցուցանէ զտեղի զի ասի Կիւլզար. Չէմէնզար. Մէնէքշէզար. և Կէլզար. վ/ե զի վանկս ԶԱՐ նման է ածանցականակերպ մասնկանն ԻՍԹԱՆ, և զու-ցէ թէ մերձ է 'ի նշանակութի նոր. զի ոչ ասեն ԶԷՄԷՆԻՍԹԱՆ, նոյնպէս ասեն և Չէմէնզար և նշ՝ զնոյն վանկս Զար, որ ինչ նշ՝ Թուր՝ Լըք. կամ Լըգ. զոր օրինակ Քէլլէզար արտորայք. Թուր՝ Էքինլիք. սոյնպէս են և բառքս Սէրզէ-զար. և Կիւլզար. և Մէնեխիւլզար. և Լալէզար և այս է զանազանութի. զի մինչ ասի Կիւլիստան, նշա-նակէ տեղի վարդից. Կիւլ էքի։ իսկ Կիւլզար. նշ՝ զտեղի՝ ուր դոյ յաճախութի վարդից. այն-պիսի տեղն և բառքս 'ՆԷՄԷԿԶԱՐ. այսինքն տե-ղի՝ ուր դոյ յաճախութի աղի. Թուր՝ Դուզլուգ. այսինքն աղահանք։ և Շօրէզար. տեղի աղտա-ղոտին. Շօրագլըգ։ 3. Բառս Զար, է կրճատեալ 'ի բառէն Նիզար. և նշ՝ նիհար կամ վտիտ. Արըգ։

ԶԱՐԶԱՐ زارزار * Լալագին պաղա-տանք. Աղլամագ փէրք էլէ. արպ՝ Թէզարրիւ։

ԶԱՐԷ زاره * Տես ԶԱՐ. և ԶԱՐԻ.

ԶԱՐԹԷՐ زارتر * Առաւել հեծեծօղ. Զիյատէ ինլէյիճի։

ԶԱՐԻ زاري * Ողբ կամ հեծութիւն. Ինիլթի. որ և ասի ՆԱԼԷ։

ԶԱՐԻՃ زارج * Տես ԶԻՐԻՇՔ. և նշանակէ ծոր. արաբերէն Էմղէրաւրիս։

ԶԱՐԻՑՏԷՆ زاريدن * Հեծեծել. Ինլէմէք։ նաև հեծեծել տալ. Ինլէթմէք։

ԶԱՐԻՑՐ ضرير * Կոյր. Քէօր. ամա։ որ պարսկերէն ՆԱՊԻՅՆԱ. է բառ արեպի։

ԶԱՐԻՔԻՆԱՆ زاری کنان * Տես ՆԱԼԷ ՔԻՆԱՆ։

ԶԱՐԽՕՇ زارخوش * Տես ԶԱՐԽՕՐ.

ԶԱՐԽՕՐ زارخور * Նշ՝ զայն ոք՝ որ խօսի զբան իւր այնպիսի ընդ որում այլ ինչ ևս իմանի. նաև ցուցանէ զայն՝ որ խարդախութի առնէ 'ի գործս իւր. Օլ քիմսէ քի սէօզի նէշտէն վէ իշինտէ հիլէ էյլէր։ որ և ասի ԶԱՐԽՕՇ։

ԶԱՐԽՕՐԻՇ زارخورش * Սակաւակեր կին. Ազ եէմէքլիւ էօյէն աւրէթ։ որ արաբերէն ասի Գոռայէն։

ԶԱՔ زاك * Արջասպ, է սա տեսակ իմն ներկոյ. զոր արապացւոց ցեալ Զաճ կոչեն. Թուր՝ Զաճի Գըզըլ։ և է մասն ինչ 'ի բաղադրութի թանաքին։ ըստ այնմ. Մըղգուրի փաքի սոմղ եաճ մըղգուրի հէր փէ մաղա, Մըղգուրի հէր սէ չաք էաճ բա անշէտ զօր դաղա։

ԶԱՔԻ ԵԷՄԷՆԻ زاك يمني * Պաղլեղ. որ է Շէպ։

ԶԱՖԷ زافه * Է անուն ծանրահոտ խո-տոյ լիրիք. Կիւմիւշէն։

ԶԱ՛ՖՐԱՆ زعفران * Է բառ արեպի քրքում. որ պարսկերէն ասի ԿԻՒՐԿԻՒՄ.

ԶԱ՛ՖՐԻ زعفري * Քրքմագոյն. Զաֆրան րէնկինտէ։ այսինքն է դեղին. Սարը։

ԶԷԹ زت * Մերկ. Չըպլագ. Ճըլըզ։ որ և ասի ՊԻՐԷՀՆԷ.

ԶԷԺԷ ژژه * Տես ՐԷԺԷ. և նշանակէ

զպարանն զայն՝ զոր կապեն ուրեք վասն կախելոյ 'ի վերայ նորա հանդերձս ։

ԶԵԼԼԷ زل ✱ Տես ԶԵԼՈՒ. որ է ադրուկ. Սըվըճագ ։ որ և ասի ԶԵԼՈՒՔ և ՏԻՑԿԶԷ ։

ԶԵԼԼԷՃ زلج ✱ Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Եէլվէ ։

ԶԵԼԼԷՔ زلك ✱ Տես ԵԽՔԵՐ. կայծ. Քէօշ. Ատէշ. Գօզ ։

ԶԵԼԻՅԼ زليل ✱ Է ձայնն՝ որ ելանէ 'ի փողոյ պարանոցի ակամայ. Պօղազտան իխթիյարսըզ չըգան սէս. աղըզը խըչըգը ։

ԶԵԼԻՅՖ زليف ✱ Երկիւղ. Գօրգու. որ և ասի ԹԵՐՍ ։ Թմ. Եղ Չէնգի Շահ Նու Հէշտարան խամիշ. Վէջ սէրի չիւնքի Նու մէրտ սափ չէհիմգ ։

ԶԵԼԻՅՖԷՆ زليفن ✱ Երկեցուցումն. Գօրգու վէրմէք ։

ԶԵԼԻՅՖԷՆ ՔԵՐՏԷՆ زليفن كردن Երկեցուցանել. Գօրգուլըմագ. հրամայական Քըլ. և ապառնի Քընէմ ։

ԶԵԼԻՅՖԻ زليفي ✱ Երկիւղ կամ ահ. Գօրգու զի ասի Զէհիմգի տըհշէթ. այսինքն ահ տալ. Գօրգու վէրիր. Թմ. Հէր չէշմին օրա չէհիմգի մի տըհշէթ, քիւշիւնէշ յա էմին վար մի տըհշէթ ։

ԶԵԼԻԻԿ زليك ✱ Տզրուկ. Սիւլիւք. Տես ԶԵԼՈՒ. և ԶԵԼՈՒԿ ։

ԶԵԼԼԷ زلّه ✱ Է կենդանի ինչ որ լինի 'ի բաղանիս և 'ի գինոյին տեղիս և է սեւագոյն, և 'ի գիշերի ձայն հանէ. որում Զուրիրինեք ևս ասեն. Պիր ճանլիր տիր ։ Մեկնի ևս թէ Զէլլէ է կենդանին այն, որ ճէրկ ևս ասի և լինի 'ի մէջ արտորեից. և 'ի ջերմային պահու օդոյն 'ի վերայ սեաւ տերևոյ նստելով կանչէ ։ Պիր ճանլիր տիր ։ և ևս 'ի սեղանոյ բաժին բառնալ. և այն բարձեալն ևս կոչի Զէլլէ. բառայինմ, որ ասի ։ Շէհրի եարանի ճիհան էզ տէրէհէշ, չէլլէպէնտ խանի ինամէշ չիւտէնտ ։

ԶԵԼՈՒ زلو ✱ Տզրուկ. Սիւլիւք ։ որում ՏԻՑԿԶԷ ևս ասեն. Ի՞ւ խունի ինիլում էզ չէնտօ տատէ խօպէր. խուտն ամէտ հէր տէմ զի ինիլուշ Նուր զի տէր. Կէր շօրշարէ սաչէ տաղէ խօրտէշ զի նէմէն. չէյշէ նէզիւլէտ Նուրի էշ մի զիհնէր ։

ԶԵԼՈՒՔ زلوك ✱ Տես ԶԵԼՈՒ.

ԶԵԼՖԷ زلف ✱ Տեղի անձուկ և խաւարչային. Մէհզէլ'ի Նէհի վէ Նարիշ ։

ԶԵԼՖԻՑՏԷՆ زلفيدن Սահիլ. Սիւրչմէք

ԶԵԽ زخ ✱ Կակուղ ձայն, և հեծութիւն ողորմագին. Աճըղի Նէրմ վէ Նաշէ հաշին ։ և ևս է ախտ ինչ որ լինի 'ի մարդն և յայլ կենդանիս. հայե՛ կոծիծ. Սիկիլ. և արպ՛ ثؤلول Սիւյլիւլ ։

ԶԵԿԵԱՊ زكاب ✱ Տես ԶԱԿԵԱՊ. որ է Թանաք. Միւրէքքէպ ։

ԶԵՀ زه ✱ Նշա՛ ծնունդ. Թէվէլլիւտ. Զատէն ։ 2. Սաղմն. Նուտֆէ ։ և ասի է զի մինչդեռ է մանուկն յարգանդի մօր, կոչի Զէհ տան ։ 3. Է տեղին, ուստի ջուր բղխեալ ելանէ. Օւ էէրէ տիրլէր քի՝ անտէն սու գայնայար չըգա ։

ԶԵՀԱՆԻՅՏԷՆ زهانيدن ✱ Է անցողականն Զէհիտէն բային. և նշանակէ Թորեցուցանել. կամ բղխեցուցանել ։

ԶԵՀԱՊ زهاب ✱ Թորումն ջրոյ. Սըզըն տը. որ է ելումն ջրոյ Թորելով յամանոյ խեցեկ և յաղբերէ ։ Եւ ևս ցայտումն ջրոյ յաղբերաց և յեզերաց աւազանաց ։ Այլև աղբերակն, Չէշմէ ։ և Թորումն ջրոյ՝ որ լինի յաղբեր. Պինար ։ Վէ պինարտան տաշի սըզընթի ։

ԶԵՀԱՔ ضحاك ✱ Է անուն հուշակաւոր Թագաւորի միոջ վաղնջականի. որոյ անունն 'ի բնէ Տէհաք էր. այսինքն տասնարատեան. Օն այպլը, զոր արտայայտեցուցեալ Զէհաք ասացին. և վասն լինելոյ յերկուսին ուսս նորին 'ի մասանց մսոյ երկուց օձակերպ իրաց, կոչեցաւ ضحاك ماری Զէհաք մարի ։

ԶԵՀԷՆ زهن ✱ Տես ՐՈՒՑ. որ է գետ Իրմագ ։

ԶԵՀԻ زهي ✱ Է սա միջարկութիւն գովական. և նշանակէ վա՜շ. որ և ասի ԽԵՀԻ ։

ԶԵՀԻԷՖԹ زهي افت ✱ Նշանակէ՝ զի՞ բարի. Նէ՞ կիւզէլ ։

ԶԵՀԻՅՏԷՆ زهيدن ✱ Թորիլ կամ բըղխիլ ջրոյ յաղբերէ և 'ի ջրբղխէ. Սու չիզմէտէն չըգմագ. վէ գայնամագ ։ Եւ ուրեք ասի նոյն գուլ ընդ բային ԻՒՖԹԱՏԷՆ ։

ԶԵՀԻՇ زهش ✱ Է սա բայածականն Զէհիտէն բային. և նշանակէ Թորումն. Սըզըշ ։ այսինքն Թորումն ջրոյ և այլոց հեղանիւթից յամանոյ խեցեանց ։

ԶԵՀԻՐՈՒՅ زهي روي ✱ Այս բառ ունի զներհակական նշանակութիւն. քանզի նախ նշ՛ Զի՞նչ գեղեցիկ երես. Նէ՞ կիւզէլ եիւզ. և այս 'ի գովելն ։ Իսկ 'ի պարսաւելն, ցուցանէ զի՞նչ գձուձ երես. որպէս և Թուրքն ասէ Եյի եիւզ ։

ԶԵՀՄԱ زهما ✱ Սիրահար. արպ՛ Աշըգ ։

ԶԵՀՄԷՆ زهمن ✱ Է անուն տան միոջ 'ի Բէյ քաղաքի. Պատմի թէ տէր տանս այսորիկ էր աղքատ ոմն, որ տեսանէ յերազի զի գտանէ գանձ ինչ Թաքուցեալ 'ի Դամասկոս քաղաքի. և յայն սակս յուղի անկեալ երթայ 'ի Դամասկոս և մինչդեռ վտարանդի և տարակուսեալ շրջէր 'ի քաղաքի անդ և 'ի հրապարակս նորին, պատահեաց առն միում. և նա եհարց թէ մ Տէրվիշ յորմէ՞ գաւառէ ես. և զի՞նչ շրջիս 'ի

...տաս տաշեալ և տաշակուռեալ. և առ ...ախանիք ես Նմա, թէ ես եմ 'ի Բէլ քա_ղաքէ. ... տեսի յերազի, զի 'ի Դամասկոս քա_ղաքի սատացողեղէ զանձու ինչ թագուցեալ. և ... 'ի քաղաքս յայս և զնոյն որոնեմ. և ... ասաց, ծիծաղեալ այրն ասաց թէ այս_չափ ժամանակ է զի ես յերազի իմում տեսանեմ, թէ 'ի Բէլ քաղաքի յայս ինչ տան գոյ թագու_ցեալ գանձ. (և ցուցանէ զտունն Ջէհմէնին) և չէ ինձ փոյթ ինչ զայնմանէ և ոչ իսկ հաւատ ընծայեմ. բայց պարզմտութե քում. և իբրև լուաւ Ջէհմէն զբանս զայս, իսկ և իսկ դարձ առեալ և զտեղին' զոր եցոյց Նմա այրն այն, փորեալ և պեղեալ, եգիտ անկան մի ոսկեղէն միաձոյլ, ըստ չափու կշռոյն 30. լտերաց, և ի_մաստուն 'ի կիր արկեալ, եհաս մեծի փարթա_մութեն. ըստ այնմ, Մէն չի րէյ ղէհրի քէնճ ուսյէ թէմիզ, մի րէտէյ. հէմ ճօս ոսհէտի Ջէհմէն. Բէյ շէհրինտէ պիր խանէնին խամի տէօր.

ՋԵՀՈՒ زهو * Աշտ ակնանջայ. Գուշագ սէրի. չէրսի էէուշ.

ՋԵՀՐ زهر * Թոյն. Թուր" Աղու. և արաբերէն سم Սէմ. Երկրորդ հող և տրամու_թի. Դէմ վէ ղոսսէ. Նաև բարկութի և ցասումն. Ղազէպ վէ խըշմ. Իսկ ըստ արապաց բառս Ջէհր, Նշանակէ ծաղիկ, թէ իցէ ծաղիկ ծառոյ և թէ այլ. որոյ յոգնականն լինի ازهار Էզհար որ է ծաղկունք. Չիչէքլէր.

ՋԵՀՐԱԼՈՒՏԷ زهرآلوده * Թունաշա_ղախ. Թուրքերէն Աղուլու.

ՋԵՀՐԱՄԻՑՋ زهرآميز * Թունա_խառն. Աղու իլէ գարըշըգ.

ՋԵՀՐԱՊ زهراب * Է անուն Թռչնոյ ի_րիք. որ Թուր" ասի Սէհէր գուշի. այսինքն ա_ռաւօտեան Թռչուն. վս զի յառաւօտեան պա_հու' յոյժ աղաղակէ. Եւ ևս Նշանակէ զայն ջուրն ոյր Թրջեն զմանս դալարիս և պտուղս, վասն գնալոյ 'ի Նոցանէ դառնութեն իւրեանց.

ՋԵՀՐԷ زهره * Լեղի. Էօթ. արպ" مراره Միրարէ. և է սա հիւթ ինչ 'ի մէջ փոքր մորթոյ իրիք' կից 'ի լեարդն մարդոյ և այլոց կենդանեաց. և է կայարան մաղձի. զոր վս գունոյն կարի ինչ դառն' Նմանեցուցեալ են Ջէհրի այսինքն Թու_նոյ. 2. Այժ և կարողութի. Մէմուլ վէ դագաթ. ըստ այնմ, Ջէհրէ նէ փարէմ քի պէտտուսէմ ըէ_գէթ, Բէյթ իւ քէմաթ փարէտ էդդիռայի Բէս.

ՋԵՀՐԻԱՊ زهرآب * Լօռ. Եշում. որ լինի 'ի վերայ ջուրց.

ՋԵՀՐԻՋԵՄԻՑՆ زهرزمين Տես ԱՋԱՏ ՑԻՑԻՐԱԽԹ. և է սա բառ բնակչացն Կիւրկենու.

ՋԵՀՐԻԿԻՈՒՇ زهركوش * Աշտ ա_կանջայ. Գուշագ սէրի. և այն վասն լինելոյ Նր դառն' շէհր, այսինքն Թիւն կոչեցեալ է.

ՋԵՀՐԻԽԱՆՏ زهرخند * Է ծիծաղն այն'

որ յայտ լինի յումեքէ 'ի պահու արհամարհութե. Օւ խանտէ տէր քի' խօհալլի էյլէշէ ասարը օլուր.

ՋԵՀՐԿԻՑԱ زهركيا * Թիւնախոտ. Աղու օթի. և է սա ծառ ինչ. որոյ դառն են տե_րևն և ծաղիկն, և որ ըք 'ի կենդանեաց ուտէ 'ի սմանէ' սատակի. որ և ասի ՋԵՀՐԿԻՅԱՀԻ.

ՋԵՀՐՄՈՒՀՐԷ زهرمهره * Է այն միւհրէն, որով փարատի Թոյն. Օւ մէհրէ քի անըննէ շէհր տէֆ' օլուր.

ՋԵՀՐՆԱՔ زهرناك * Թիւնաւոր. Աղուլու. զի ասի Մարէ շէհրնաք. այսինքն օձ Թիւնաւոր.

ՋԵՀՐՊԱ زهربا * Նոյն է ընդ բառին ՀԵՆԱՀԻՆ. որ է տեսակ ինչ սատակչական Թիւ_նոյ. Պէր նէվ' շէհրի գալիւ տէօր.

ՋԵՀՐՏԱՏԷՆ زهردادن * Այսինքն Թիւնաւորել. Աղուլամագ.

ՋԵՀՐՏԱՐՈՒ زهردارو Տես ՓԱՏ ՋԵՀՐ.

ՋԵՀՔ زهك * Տես ՔԻՒԼԷ. որ է դալ. Թուր" Աղուզ. և արպ" Լէպա. և Նշ" զառաջին կաթն Նորոգ ծնեալ կնոջ և այլոց կենդանեաց.

ՋԵՂԱՇ زغاش * Հող և տխրութի, որ պատահի ումեք 'ի պատճառս սիրահարութեան. Դէմ վէ էնտուհ.

ՋԵՂԱՎ زغاو * Բող. Փոհէշէ. որ և ասի ԴԻՐ ՎԷ ՌՕՍՊԻ.

ՋԵՂԱՐ زغار * Նեղութի և տառապանք. Սըխընթը վէ մէշագգաթ. 2. Կերակուր. Դաամ. ըստ այնմ, Չէնտան շի ֆէլէքշէլեր տէյտէմ, սաատէ նէ շէհր շէքէր'ի բուզէ. որ և ասի ՋԵՂԵՐ.

ՋԵՂԱՐԱՇ زغاراش * Է այն' որ կարի 'ի շրջանակս մուշտակաց. և կոչի Թուր" Ջաղա_քէ. որ և ասի ՋԵՂՐԱՇ. և ՋԵՂՐԻՅՄԱՇ. և ոմանք մեկնեն Թէ բառս այս ցուցանէ զմասունս կամ զկտորս անպիտանս որ հատեալ ելանեն 'ի մուշտակաց և 'ի բաց լինին ընկեցեալ. Եաղանէ աթլըսի քէսսէ գուրքիլէրի, քի իշէ եարամայէ.

ՋԵՂԱՐԷ زغاره * Խմոր հացի. խամիրլէրի հաց. և այլոց գրի Թէ Նոյն է ընդ բառին ՂԱՋԷ և ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ.

ՋԵՂԱՐԻՑՏԷՆ زغاريدن * Շայտ շայտ հանել. Թէշ Բէշ շէգտըրմագ.

ՋԵՂԱՔ زغاك * Որթ. Իւշէմ շէգտուշի.

ՋԵՂԵՆՏ زغند * Հասարակօրէն գո_չումն ամ գազանաց, իսկ յատկապէս գոչումն յո_վազի, որ է փարս. որ և ասի ՃԵՂԵՆՏ. Հէր քէօփէքնին հայվէր աղազի. վէ փարս աղազի խըռըլտըսը.

ՋԵՂԻՑՏԷ زغيده * Ճմլեալ. Սըգըլմըշ. որ և ասի ԵՔՇԻՈՒՐՏԷ.

ՋԵՂԻՑՐ زغير Կտաւատ. Քէթէն թոխումու

ԶԵՂՈՒԹԷ زغوته * Կծիկ հում եպրիշիմի. որ իցէ փաթութեալ ՚ի մատամանն. խամ Իփրիշիմ Քօզասը։

ԶԵՂՏԷ زغته * Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Եօնտ գուշի։

ԶԵՃ زج * Է Թռչունն այն որ Թուրքերէն ասի Սարը ասմա։

ԶԵՄ زم * Է անուն ջրոյ ծանուցեալ ջրհորոյն այնորիկ որ է ՚ի Մէքքէ քաղաքի. որ և ասի ԶԵՄԶԵՄ։

ԶԵՄ زم * Է անուն գետոյ իրիք. Պիր Իրմագ ատը տըր. և ընկալեալ է զանուն իւր ՚ի Զեմ քաղաքէ, որ առ նովաւ ընթանայ։ 3. Ցուրտ. Սօուգ. Սէրին. և ասելի է զի ձմեռն կոչի Զիմիսդան. այսինքն ցրտաբան. ըստ այնմ, Իքիտէսի հէմչու կիւլիստան գիւնեդէ կէ։ Տէմի տիշեր չու զիմիստան գիւնեդէ կէ։ Նաև բառս Զէմիհ. ը բանի Քեմալ փաշազադէին, բղխի ՚ի բառէս Զէմ, որ է ցուրտ, յաւելմամբ ՚ի վերջոյ մասնկանս Հէյ. և այս՝ վն գոլոյ հողոյն բնութբ ցուրտ. ուստի Զէմիհ Թարգ" ցրտին. և յառաջացեալ է ՚ի նշանակել զերկիր։ 4. Ուժգին հողմ. Շէտիտ րուզկեար։ 5. Է անուն աղբեր միոջ, զորմէ ոմանք առացին թէ նշանակէ զջրհորն վերոյիշեալ Զէմ ջրոյն եղելոյ ՚ի Մէքքէ քաղաքի. որ և ասի ԶԱ՛Հ ԶԵՄԶԵՄ։

ԶԵՄԱՀԷՆ زمهن * Ցուրտ երկաթ. Սօուգ տէմիր. որով խմացեալ լինի անշահ երկաթ. և այլաբանութբ նշանակէ անշահ աշխատութիւն և անօգուտ ջան, ըստ այսմ է և առածն այն, որ ասի Թուրքերէն Սօուգ տէմիր տէօվմէ. այսինքն մի՛ ՚ի վայր աշխատիր յանդգնեաս։

ԶԵՄԱՆ زمان * Ժամանակ. Զէման։ է բառ յունին. և այս ըստ արաբաց. որ և ասի ԶԵՄԱՆԷ։ Իսկ ըստ պարսից Մահ։ Էօլիւմ. Մէվթ. որ և ասի ՄԵՐԳ։

ԶԵՄԱՐՈՒՂ زماروغ * Տես ՍԵՄԱՐՈՒՂ. և նշա" զայն իրն որ գոյանայ ՚ի նեխուտ գետինս և ՚ի փոսորակ տեղիս. և ՚ի յաճախութէ անձրևի խոշոր լինի, և է սա իմն որպ սունկ. Թուրքերէն Տօմալան և արաբերէն كما Քէմա։

ԶԵՄԶԵՄԷ زمزمه * Մրմունջ, որ է յամր երգեցմունք. Ահէսթէ Թէրէննիւմ։ 2. Է բառ իմն՝ զոր մոգքն, ՚ի գովութի ՊՏյ, ՚ի պահուն լուացման մարմնոյ, և ուտելոյ զկերակուր, և ՚ի կալն իւրեանց յաղօթս՝ խօսին լռելեայն։ 3. Է անուն գրոց ինչ ՚ի շարադրութեան Զէրտէհիւշտին։

ԶԵՄԷ زمه * Նշանակէ պարկեշտ. Թուրքերէն Ղօզ. և ոմանք ասեն թէ նշանակէ արջասպ. որ է Զաճ. այսինքն Զաճի Գըպրըս։ Իսկ այլուր գրի թէ է քար իմն նման արջասպի։

ԶԵՄԷՆՃ زمنج * Այսինքն ծնուցիչ կամ մանկաբարձ. որ Թուրքերէն ասի Էպէ։

ԶԵՄԻ زمی * Տես ԶԵՄԻՅՆ։

ԶԵՄԻՅՆ زمین * Երկիր. Եէր. արաբ" ارض Արզ. որոյ հակակայն է Ասման. որ է երկին։

ԶԵՄԻՅՆԱՏ زميناد Տես ԶԱՄԻՅՆԱՏ։

ԶԵՄԻՅՆԻ زمینی * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՅՐԶԵՄԻՅՆ. և նշ" բնակութի ստորերկրեայ. որ իցէ հատեալ ՚ի քարէ. որ և ասի ԶԵՄՈՒՆԻ։ Եէր ալթընտա գազըլմըշ մէսքէն։ Քէհֆ Եէրտէն գազմա էվ։

ԶԵՄԻՅՆԿԻՅՐ زمین کیر * Անդամալոյծ. Քէօթիւրիւմ։

ԶԵՄԻՅՏԷՆ زمیدن Տես ՃԱՎԻՅՏԷՆ

ԶԵՄԻԻԽՔ زمخك * Ցած ուխտ և ժլատ. Ղօյէթ միսքին վէ պախիլ։

ԶԵՄԿԵԱՆ زمکان * Մազապուրծ մնջոյ. Գօօլագ Գըլը։ որ և ասի ՌԵՄԿԵԱՆ։

ԶԵՄՃ زمج * Է անուն տեղւոյ իրիք ՚ի գաւառի Խօրասանու. Պիր եէր ատը տըր։ Եւ ևս նոյն է ընդ բառին ԶԱՃ. որ է արջասպ. բայց այլուր գրի թէ նշանակէ զխիժ ինչ. որում كوج Կէվճ ևս ասեն. Պիր սամղ տըր։

ԶԵՄՈՒ زمو * Տիղմ թէ Թաց իցէ և թէ չոր. Պալչըգըն եաշընա վէ գուրուսունա տէրլէր։

ԶԵՄՈՒՆԻ زمونی * Տես ԶԵՄԻՅՆԻ։

ԶԵՄՈՒՏԷՆ زمودن * Նկար առնել. Նագշ էթմէք։

ԶԵՄՉԵՔ زمچك * Է կենդանի իմն Թռչական. Պիր Ճէրէնտէ ճանվէր տըր։

ԶԵՅ زی * Հոգի և կենդանութի. Ճան վէ զինտէկեանլըգ։ 2. Հրաման տծայլին. և նախատահմանութի արարչական. Հիւքմի իլահի, վէ Թագտիրի եէզտանի։

ԶԵՅԹ زیت * Է բառ արէպի. և նշանակէ զիւղն ձիթոյ։

ԶԵՅԹՈՒՆ زیتون * ՁԻԹ (պտուղն). և Զէյթ, իւղն՝ որ մզի ՚ի նմանէ։

ԶԵՅՆ زین * Է այն ռք, որոյ աշխարհի գոլով, ապա հրաժարութիւն տայցէ. Տիւնեայէ գիւզըն իւ թօ ուրմէզ, պօշղէհա նազըն թիւնէյ օզմէզ օզա

ԶԵՆ زن * Կին. Ա՛վրէթ. արաբ" Իմրէէթ. որոյ ներհակն է Մէրտ. այսինքն այր. Թուր" Էր. և արաբ" Ռէճիւլ։ Եւ մինչ ասի Մէրտ. Զէն, նշ" այր և կին. Թուր" Էր վէ ավրէթ. և երբ ասի Զէն ու շէօյ, իմանի այր և կին ը բանիս ամուսնութե. Թուր" Էր վէ ավրէթ։ Եւ ևս Զէն կոչի այր երկնչեալ և կնատ. որպ և այր քաջ և

[illegible] ասի Մերոյ։ Ի բաղադրեալ բառս Զեն, հր" Զեւեն բայիւ. և բարդի ոչ Նոյնէն և [illegible]էն. որ և մինչ գինի յառաջոյս բառից ո_նոց. ցուցանէ զգործող Նորին կամ զվերակա_ցուն. որպէս [illegible]ն և [illegible]։

ԶԵՆԱՆ زنان * Է ընդունելութիւնն Զեւեն բայիւ. Եւ միրթ նշանակէ կանայք. Աւրէթլէր։ Եւ ևս հարկանելով. Ուրարագ։

ԶԵՆԱՆԵ زنانه * Կանացի. Գադընճէ. որոյ ներհակն ասի Մէրտանէ։

ԶԵՆԱՆԻՑՏԵՆ زنایدن * Է անցող" Զեւեն բայիւ և նշ" հարկանել տալ. Ուրտուրմագ։

ԶԵՆԱՇՈՒՑ زناشوی * Ամուսնաւո_րութիւն առն և կնոջ. Էրէ ու ավրէթ օլմագ։

ԶԵՆԵԽ زنخ * Կզակ. Էնէք. և արաբ" ذقن Զէգուն. Եւ ևս հասարակօրէն ասի զխօ_սից. որպիսի են պատմութիւք և նման իրք. Իսկ յատկաբար ցուցանէ զայնպիսի խօսս, որ դա_տարկ իցէ։

ԶԵՆԵԽԶԵՏԵՆ زنخ زدن * Բան խօ_սիլ. Սէօզ սէօյլէմէք. հր" Զեն. և ապառ" Զենեփ։

ԶԵՆԵԽՏԱՆ زنخدان * Կզակ. Էնէք. և փոսն որ է ՚ի նմին կոչի Չանէ չուքուրու. արաբ" ذقن Զէգուն։

ԶԵՆԵՄԹԱՆ زنمتان * Է այն որ կայ կախեալ զատենէ այծուն. Քէչինին մէմէսինտէն ասըլմըշ օլան նէսնէ։

ԶԵՆԵՆՏ زنند * Զարդարեալ. Պէզէնմիշ. որ և ասի ԱՐԱՍԹԷ։ Դարձեալ բառս Զե_նենտ, է երրորդ դէմք յոգնակի ապառնւոյ Զեւեն բայիւ, և նշ" հարցեն, կամ ոչ ներկայ, հարկանեն. Թուր" Ուրսունլար. կամ Ուրուրլար։

ԶԵՆԵՆՏԵ زننده * Է սա ընդունելութիւն ներգործական Զեւեն բայիւ. և նշանա_կէ հարկանօղ. Ուրուճու։

ԶԵՆԵՔ زنک * Է նուազա" Զեն բա_ռին, և նշանակէ կնակ. կամ կնիկ. Աւրէթճիք։ Եւս և ճառագայթ արևու. Շուա-ու Աֆթապ։

ԶԵՆԹՈՒՐ زنتور * Քնար. որ ասի Թուր" Սէնտուր. և է նուագարան ինչ հռչակեալ։

ԶԵՆԻՇ زنش * Է բայածականն Զե_ւեն բայիւ և նշանակէ հարուածս. Ուրուշ. արաբ_երէն تضارب Թէզարիւպ։

ԶԵՆԻՇՈՒՑ زن شوی * Ցորժամ զք (՚ի միասին առեալ) ունիցի երկուս. և կամ ե_րիս, և չորս կանայս, նոքա իւրերաց լինին Զե_նիշուց. Թուրքերէն Գումա ավրէթ։

ԶԵՆԻԽԱՐԵՆՏԵ زنخوارنده * Հարանա_ծու. այսինքն կանայք, որք գան առնուլ զհարսն. Կէլին ալմաղէ կէլէն ավրէթլէր։

ԶԵՆԿ زنگ * Նախ է անուն գրոհի միոջ, որք սևաւ լինին. և գաւառ բնակութեան նո_ցին կոչի Զենկպար. Պէր թայֆէ խալք ատըր։ 2. Ճառագայթ արևու և լուսնի. Փէրթէվի Միհրիւ_մահ։ 3. Ժանկ. որ լինի յերկաթի և յայլ իրս. Թուր" Փաս. որ և ասի ԺԵՆԿ։ 4. Զանգակ, Զող. զոր կախեն ՚ի վզ ուղտուց և ջորեաց. որ և ասի ՏԵՐԱՑ։ Նաև նշանակէ բոժոժ Թուրքե_րէն Չընդրագ։ որ և ասի ԶԵՆԿԵԼԵ։

ԶԵՆԿԵԱՆԵ زنگانه * Է անուն գետոյ միոջ. Պէր իրմագ ատը տըր։ Այլև է անուն երաժշտական եղանակի միոջ։

ԶԵՆԿԵԱՆԵՐՈՒՏ زنگانه رود Է անուն նուագարանի միոջ, որ յատուկ է սևոց եթով_պացւոց, և սովոր են հարկանել զնոյն ՚ի պահու պատերազմի. Պէր սազ ատը չէնկիլէր չալարլար։

ԶԵՆԿԱ زنگا * Է անուն գաւառի իրիք. Նաև է անուն քաղքի միոջ, որոյ հայրն կոչիւր Շավէրան։

ԶԵՆԿԻ ՇԱՎԵՐԱՆ زنگی شاوران Է անուն քաղքի միոջ ՚ի քաղաքն Իրանու. Պէր շէհիրին ատը տըր։

ԶԵՆԿԵԼԵ زنگله * Բոժոժ. Չընդրագ զոր կապեն կանայք յոտս իւրեանց։ 2. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ։ 3. Է անուն քաղքի միոջ Թուրանականի. որ ՚ի մարտին Տիւփազտեհ բիւխի սպանաւ ՚ի ձեռս Փիւրուհիլ քաղքին Ի_րանականի. Թուրանտէ պիր մուղալէք ատը տըր։

ԶԵՆԿԻ زنگی * Սևաւ ժողովուրդն այն որ վերաբերի առ գաւառն Զենկի։ Ասի ևս զի և իցէ սևաւ մարդոյ նմանութիւն իմն. որոյ յոգ" լինի Զենկիեան։ Զէնկ վիլայէթինէ մէնսուպ օլան սիյահ գավմ, վէ հէր սիյահ օլան ատէմ. ըստ այսմ, Զի պէտուզ նէյի մէ փարէյի մէյէ, քի չենկի դէ չիւմուրտէն նէ չէվիրէ սիֆէյա։

ԶԵՆԿԻՏԻՒՖ زنکدف * Մեկնի Թուրքերէն Տէֆին թօփու. որ է զիլն դափին շուրջանակի շարեալ զնովաւ։

ԶԵՆԿԻՒԼԵ زنگله } Տես ԶԵՆ_
ԶԵՆԿԻՒԼԱԼԵ زنگلاله } ԿԵԼԵ։

ԶԵՆԿԼԱԼԵ زنگلاله * Է ձիւնն այն որ յուշիկ տեղայ, և ոչ եղեամն իջանէ. Ահէս_տէ յաղան գար։

ԶԵՆԿԼԻՑՉԵ زنگلیچه * Փոքր բոժոժ. Քիւչիւք չընդրագ. զոր կախեն ՚ի պարանոցս ջորեաց, և յայլ ոմանս տեղիս նոցին։

ԶԵՆԿՊԱՐ زنگبار * Գաւառ բնակութեան սևաթորմի եթովպացւոց որք կոչին ԶԵՆԿ. Չէնկիլէրին վիլայէթի։

ԶԵՆԿՊԱՐԻ زنگباری * Խիժ սանեկ_դերի. Սօմղ սանտալի. արաբ" Սանտալէմ։

ԶԷՆԿՏԱՆ زنكدان Տե՛ս ԶԷՆԿԻՒԼԷ։

ԶԷՆՃԱՆ زنجان * Է անուն հաւաքա-ւոր աւանի միոյ ՚ի գաւառին Խամսէյի · Պէշ մէշհուր գասապա տըր տէյէր ։

ԶԷՆՃԷ زنجه * Փորացաւութիւն · Տէյտէ չէքէմ · արաբերէն زحير Զուհէյր ։

ԶԷՆՃԷՊԻՑԼ زنجبيل * Նշանակէ կո-ճապղպեղ · և է սա յայտնի արմատ ինչ համեմա-կան ։ որ ասի Թուրքերէն եւս Զէնճէֆիլ ։

ԶԷՆՃԻՑՐ زنجير * Նշ" շղթայ · արաբ" Սիլսիլէ · և է յայտնի ինչ, զոր կազմեն յերկա-թոյ ։ Եւ եւս ցուցանէ զտախտակն զայն, որով զվարեալ արտն՝ զկնի սերմանելոյ, հարթեալ հաւասարեն ։

ԶԷՆՃԻՑՐԷՔ زنجيرك * Շղթայաշար յօրինուած ինչ, զոր առնեն շուրջանակի զայլովք նկարուք, որում ասեն արաբ" Նագշի Միւսէլսէլ ։

ԶԷՆՃԻՒՐՈՒ زنجرو * Նշանակէ զայն խիժն, որ կոչի տաճկերէն Սամղի արէպի · որով ոսկի և արծաթ հարեն ։ [illegible] ։

ԶԷՆՄԱՏԷՐ زن مادر * Նշանակէ զո-քանչ · Գայնանա · որ է մայր կնոջ ։

ԶԷՆՈՒ زنو * Տե՛ս ԶԷՆՈՒ ։

ԶԷՆՈՒՑԷ زنويه * Ոռնացումն շան · և գայլոյ ։ Ուլուայարագ ավազ չըգարմագ ... գուրտուն · որ և ասի ՐՈՒՆԷ ։

ԶԷՆՈՒՑԻՏԷՆ زنويدن * Տե՛ս ԶԻ-ՆՈՒՅԻՏԷՆ · որ է ոռնալն շան, ճագարի, գայլոյ, և սոցին նմանեաց · Ուլումագ ։

ԶԷՆՈՒՊԻՑՏԷՆ زنويدن * Տե՛ս զբայն ԶԷՆՈՒՅԻՏԷՆ ։

ԶԷՆՈՒՐ زنور * Տզրուկ · Սիւլիւք · Տե՛ս ԶԷԼՈՒ ։

ԶԷՆՉԷ زنچه * Նշ" զայնպիսի կին՝ որ շրջեալ ՚ի հրապարակս ըստ իւրաքանչիւր ումեք առնէ ծանօթութիւն · Պազար ... ։

ԶԷՆՊԱԳ زنبق * Շուշան · Պէյ զ... չիչէք տըր ։

ԶԷՆՊԱՆ زنبان * Նշանակէ Անխտան ։

ԶԷՆՊԱՐԷ زنباره * Իգամոլ · Ճակաճան · Զէնպազ · ... · ... և որձամոլն կամ մանկատուփն կոչի غلمباره Ղուլամպարէ ։

ԶԷՆՊԷ زنبه * Մազ՝ որ բուսանի յազ-դամէջս · Գասըգ գըլը · 2 · Նշանակէ Անդիկ · որ է

ճէյվէ · արաբերէն Զէյպագ ։ որ և ասի ԺԻՑՎԷ ։

ԶԷՆՊԷԼ زنبل * Տե՛ս ԶԷՆՊԻՐ · և է տաշտաձև խեղն այն՝ որով կրեն աղիւս և հող ։ 2 · Նշանակէ որ ինչ բառն ԶԻՐԻՇՔ · որ է ծոր · արաբերէն Էնպէբէղուրէս ։

ԶԷՆՊԷՂԷԼ زنبغل * Տե՛ս զբառսն ԶԷՊԿԻՒՐ · և ԶԷՊՂԻՒՐ ։

ԶԷՆՊԷՐ زنبر * Նշ" զայն՝ զի զկողս փայտս քառանկիւնի կապեալ, զմէջ նորին հիւսեն չուանաւ · կամ կապեն ՚ի նմա զմասն ինչ զորգի այսինքն կարպետի · և կամ զմասն ինչ մորթոյ · և այնու տանին և կրեն այսր անդր զաղիւս, զցեխ, և զամբար · որ արաբ" ասի Վէշէէշ ։ Եւ եւս նոյն է ընդ բառին ԶԻՐԻՇՔ · որ և ասի ԶԱՐԻՃ ։

ԶԷՆՊԷՐԻ زنبری * Մեծ նաւ · որ ասի Թուրքերէն Գալէօն ։

ԶԷՆՊԻՑԼ زنبيل * Զամբիւղ · որ Թուրքերէն և արաբերէն եւս ասի Զէնպիլ ։

ԶԷՆՊԻՑԼՊԱՖ زنبيل باف * Այն որ հիւսէ զզամբիւղն · Զէնպիլ էօրիճի ։

ԶԷՆՊԻՑԼԷ زنبيله * Է քառակն դերձա-կաց, յորում դնեն զասեղն, զմատնոց, զմկրատ, և զայլ գործիս արուեստին իւրեանց · Տէրզի ... ։ Եւ եւս է նուազական բառին Զէնպիլ ։

ԶԷՆՊԻՑԼԷՔ زنبيلك * Է նուազական անուն · և նշանակէ զամբիւղակ · Զէնպիլճիկ ։

ԶԷՆՊՈՒՐ زنبور * Մեղու · Արը · Բայց ասացեալ են ոմանք թէ սա ոչ է մեղուաչէն մե-ղուն, այլ է չնթացաւոր դեղին մեղուն · և է բառ ընկերական ընդ արեպս ։

ԶԷՆՊՈՒՐԷ زنبوره * Խոշոր մեղու · Իրի չէնպուր ։ 2 · Նոյն է [illegible] ՓԷՅՔԷԱՆ · սլաք · 3 · Է յայտնի նուագարան ինչ · Պէր ... թէլ ... տըր ։ 4 · Է տեսակ իմն զինու · Պէր նէվ ... տըր ։ 5 · Նոյն է ընդ ԶԷՆՊՈՒՐԷՔ · որ է փոքր ... ։

ԶԷՆՊՈՒՐԷՔ زنبورك * Է փոքրիկ ... այն, որ Զէնպէրէք ասի ։

ԶԷՆՊՈՒՐԷՔ زنبورك * Է նուազական բառին Զէնպուր · և նշ" պիծակիկ · Արըճըգ · զի ասի Զէնպուրէկ ... ։

ԶԷՆՊՈՒՐԻ ՔԵԱ ՓԷՐ زنبوركاف Իշամեղու · կամ պիծակ · Էշէք արըսը · ... Զէնպուրի ... ։

ԶԷՆՏ زند * Է անուն գրոցն մոգուց · Մէճուսու ... · զոր շարադրեալ է Զրադաշտ · 2 · Հրահանք · Չախմագ · զոր կայծքեն

յերկաթոյ, և այս բառ ընկերական է ընդ աւր". 3. Մեծ. Պիւյիւքք. զի ասի Զէնտէյլ. եւ և Փեյմշէնտ. և Քէօրփիշէնտ: 4. Նշ" մրանեի. Մէյսէն աղաճը. որ արդ" կոչի آس Ա. Իսկ Ը բարբառոյ պարսիցն վաղնջականաց Նշ" շունչ կամ ոգի. ձան. որ մինչև ցայժմ շնչաւորն կամ ոգևորն, որ է կենդանի՝ կոչի Զէնտէ:

ԶԵՆՏԷ زنده * Մեծ և վիթխարի իր, որ իցէ ահագին. զի ասի Զէնտէ ֆիլ. այսինքն մեծ և վիթխարի փիղ. Պիւյիւք նէսնէ ժի մէհէյպ օլա:

ԶԵՆՏԷՌԷԶՄ زندهرزم * Է անուն քաջի միոջ՚ի քաջացն Թուրանականաց, զոր ըսպան կորովին Ռուստէմ. Պիր մէշհուր պէհլիվան ատը:

ԶԵՆՏԷՐՈՒՏ زندهرود * Մեծ և անուանի գետ. Նէհրի ազիմ: քանզի Զէնտէ՝ մեծ, Պիւյիւք. և Ռուտ. գետ. Իրմագ: Չիւնքի էշֆահանտէն էսպապ ... Քէ չէնպէրաթ 'չէրտ' չրան նէհրի ձէյհուն: բայց մասնաւորապէս Նշ" զգետն զայն՝ որ անցանէ Ը մէջ քաղաքին Իսֆահանու. որ և ԶԱՅԵՆՏԵՐՈՒՏ. այսինքն ծնանօղ գետ. ուր առընթեր նորին գոյ պարտէզ մի արքունի զարդարեալ. և կոչի պարտէզն այն՝ Չօրպաղ. զոր շինեալ է Շահ Պուհաման որդի Շահ Իսմայիլի: Եւ գիտելի է զի եթէ զմի տեղին այսր գետոյ բոլորովին կապիցեն, 'ի տեղւոջէ անտի կրկին այնչափ ջուր ելանէ, որ գետ մի եղեալ հոսի, և վ̅ր այն կոչի ԶԱՅԵՆԵՏՐՈՒՏ. և քանզի 'ի ժամանակս ցանից անգործ ոչ մնալով, տարածանէ ցյանս. վ̅ր այնորիկ կոչի եւս ԶԵՐՐԻՑԵՆՐՈՒՏ. այսինքն ոսկեղէն գետ:

ԶԵՆՏԷՓԻՑԼ زنده پيل * Արու փիղ. Էրքէք ֆիլ: Եւ եւս ասեն զբառս զայս զփղէ. որ իցէ յաղթանդամ և ահագին և է առ մեկանուն ինչ գովեստի փղաց:

ԶԵՆՏԻՑՔ زنديك * Այնպիսի՝ որք, որ վարի ըստ բանի հրամանի Զէնտ գրոցն աղանդապետին Զերտուշթի. այսինքն մոգին Զրադաշտի. զոր արտապացուցեալ կոչեն Զէնտիք, և 'ի գիրս Հայոց Զանդիկ:

ԶԵՆՏԻՒՍԻԹԱ زندوستا * Նոյն է Ը բառին ԶԵՆՏ. որ է անուն գրոցն մոգուց զոր շարադրեաց մոգն Զրադաշտ. որք ըստ ապականեալ խուժանցն կարծեաց ասեն մեկնութի լինել գրոցն աբրահամու նահապետին. սուտ 'ի վ̅ր սորա հիմնելով. Մէճուսի քիթապի խամի փէտր: որ և ԶԵՆՏԻՍԹԱ կամ ԶԵՆՏՍԻԹԱ. և ԶԵՆՏԱՊԵՍԻԹԱ

ԶԵՆՏԼԱՖ زندلاف * Զրադաշտ մոգ. Մէճուսի շէյխի: 2. Լուսինեակ. Պիւլպիւլ. որ և ԶԵՆՏՊԱՖ. և ԶԵՆՏՎԱՖ.

ԶԵՆՏԽԱՆ زندخوان * Նշ" Զէրտուշթի: 2. Նոյն է ընդ ՊԻՒԼՊԻՒԼ.

ԶԵՆՏՊԱՖ زندباف * Տես ԶԵՆՏԼԱՖ

ԶԵՆՏՎԱՆ زندوان } Լուսինեակ.
ԶԵՆՏՎԱՖ زندواف } Պիւլպիւլ.

տաճկերէն Ըշտէհայօղ:

ԶԵՆՏՈՒՍԹ زندوست * Ընթերցօղ Զէնտի. որ է գիրքն մոգուց. Զէնտ օգույուճը. որ և ԶԵՆՏԽԱՆ. և ԶԵՆՏՏԵՍԹԱՆ:

ԶԵՆՏՕՍԹ زندوست * Կնասէր. Աւրաթէ մէյլ վէ խահիշի օլան:

ԶԵՆՏՓԻՑՉԻ زنديچي * Թանձր և ստուար կտաւ, որ իցէ ստուգանկեալ 'ի հաստ թելից. Խալըն վէ գալըն պէզ:

ԶԵՆՓԵՏԷՐ زنپدر * Աներ. Գայընաթա. Նախագոյն էր Փէտէրտիչէն որ. Թարգմանի հայր կնոջ. և իբրև անուն եղև յատկացուցիչն նախադրեցաւ:

ԶԵՆՔԵՐՏԷՆ زن كردن * Կին առնել. այսինքն ամուսնանալ. Թէէհհիւլ: Մէյրօք էթ ... քանզի հրամայա" բային Քէրտէն լինի Քէն. և այս" Քէնէտ:

ԶԵՌ زش * Նախ նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՌ: 2. Զի՞նչ պատասխանի. Նէ՞ ճէվապ. որ և ԶԵՌԻ և ԶԵՌՌԻ: զի ասի Պէ օնուն ճէվապ ... այսինքն 'ի հարցումն այս ինչ մարդոյ զի՞նչ պատասխանի տացի:

ԶԵՉԷ زچه * Կին ծննդական. որ մինչև յաւուրս 40. Զէչէ կոչի. Լօղուսէ գատըն:

ԶԵՊ زب * Ողորկ և ամբողջ. Թամամ վէ փէրտախլը: Եւ եւս նոյն է ընդ ԱՍԱՆ. որ է դիւրին. Թուրքերէն Գօլայ. որ և ԶԻՊ.

ԶԵՊԱՆ زبان * Լեզու. Տիլ. և արդ" Լիսան որ և ԶԻՒՊԱՆ, Դարձեալ բառս ԶԵՊԱՆ ցուցանէ զբառս, զորս 'ի գործ ածէ ազգ մի. որ է ըստ մեզ բարբառ. զի ասի Զէպանի Ըրապի. և Զէպանի Ֆարսի. որով իմանի բարբառ Թուրքական. և բարբառ պարս". և ըստ այսմ է 'ի գիրս Կիւլիսթանին 'ի սկզբան գրոցն. Պէնտէ էմ հաշէլի նէվմէյմ՝ պէնտէքանի ժի տաշը, մէճմուալը ... այսինքն ողորմելին յայնմ անյուսութե պահու՝ բարբառովն զոր ունէր, զթագաւորն թշնամանել սկսաւ:

ԶԵՊԱՆԱՎԵՐ زبان آور * Տես ԶԻՒՊԱՆԱՎԵՐ:

ԶԵՊԱՆԴՈՒԴԻ زبان طوطي * Է անուն խոտոյ իրիք. Պիր օթ ատը փէտր:

ԶԵՊԱՆԷ زبانه * Բոց հրոյ. Աթէշ ալէվի: Եւ եւս ԶԵՊԱՆԷ Նշա" զայն սուր իրն որ լինի 'ի վ̅ր շահիմնի կշռոյն: Թէրազիւն շահինի խոշէրէպտէ օլան սիվրի նէսնէ:

ԶԵՊԱՆԻՏԵՐԻ زبان دري * Լեզու պարսկական. Լիսանի ֆարսի:

ԶԵՊԱՆԽԱՀ زبانخواه * Մուրացիկ. Սայիլ. տիլէնճի.

ԶԵՊԱՆՊԵՐԷ زبان بره * Է խոտ իմն.

որ Թարգ" զաւնալեզու. Թուր" Գուղի փէլ. և արաբերէն Լիսանիւլ համէլ. և է բնութիւն սորա կաղողական որ և ասի ԽԱՒՂՈՒԼ. Եւ ևս նշանակէ Ջղախտ. Սէնիրմ եարըաղ.

ԶԵՊԱՏ زباد * Է սա իւղ իմն անուշահոտ. Պէր խօշգու եաղ տըր. և ասեն թէ է սա կատու իմն յատկական, զոր սնուցանեն 'ի վանդակի. և զայն այսր անդր տարաբերեն. և քիրտն նորին Զեպատ է. զոր ապա քերեալ 'ի նմանէ՝ արկանեն յաման ինչ, և պահեն: ըստ այնմ, Զեպատ իւ շըշէէ իւ շըշէ պէր չէնան շայէթ, չէվէթ պէ մէրթէ պէհտըր՝ տէլառ հէյրըտը:

ԶԵՊԴԱՆԷ زبدانه * Նշ" զայն՝ որ ասի Աշըշ Պէդէնկ: Եւ ևս է այն կեղեւն փայտի, զոր փաթթութեան 'ի կողմն սլաքի նետին: Օգդէմէնկ դըրաֆընէ սօրըը գէշէրըէ աղաճ գապուղը:

ԶԵՊԵՐ زبر * Նշ" վեր. Իւսթ որոյ հականյն է Զիր. որ է վայր. ուստի զօրեղ մարդն կոչի Զեպէրտէսթ. վասն լինելոյ ձեռին նորա ըստ ուժոյ վերադոյն:

ԶԵՊԵՐԱՊ زرآب Նշ" լու. Եօսուն և է սա կենաց իմն. որ լինի 'ի վը ջրոյ նաւակ յափունանր:

ԶԵՊԵՐՔՈՒԳ زرفوق * Թշնամանք. Տէրշնամ իմէյէ. փէրշնամ փաքէն:

ԶԵՊԵՐԹԷՆԿ زرتنك * Նշանակ՝ զայն. Թամբակալն ձիոյ, որ կոչի Թօլգօլ գօլանի:

ԶԵՊԵՐԻՑՆ زرين Վերին. Եուգարըշը:

ԶԵՊԵՐՃԵՏ زرجد * Է անուն գոհարեայ քարի միոջ. որ ըստ գունոյն է կապտաշորթ. և յայն սակս երկինն մականուանեալ կոչի Զեպէրճէտէրէնկ. ոչ զի է բանաստեղծ ոմն. Էնտէր էյն գէօգէ շէպէրճէտրէնկ եանի աալէմ, փէր շէպէ ըօյէյը պէհրէ ըօշըէնի մէհէթլող տաթ:

ԶԵՊԵՐՏԵՍԹ زبردست * Նշ" ուժեղ և զօրեղ և քաջ. Կէրճէք վէ գուվվէթլի վէ պէհատըր: ըստ այնմ, Ի՛ց շէպէրտէսթ զէյրտէսթլարը. Կէրմ իլէ քէմ պէ մանէ էյն պօշըր: 2. Վերին կողմն. Իւսթ դարաֆ. զի մինչ կամիցին ասել թէ 'ի վերին կողման նստաւ, ասեն Զեպէրտէսթ նշէսթ. և ևս Զեպէրտէսթ նշանն շէհշարէկանէշ 'ի վերին կողմն նստոյց զաւքայորդին նորա:

ԶԵՊԵՐՓՈՒՇ زبربوش * Վերմակ. որ է ծածկարան անկողնոյ. Եօրղան. և արաբ" لحاف Լիհաֆ, 2. Վերարկու համդերձ. Եափլալ իւշէրէնէ կէյէշէն շալէ. որ ՊԱԼԱՓՈՒՇ ևս ասի:

ԶԵՊՀԻՑՏԷ زبهيده * Նշանակէ վայրանկեալ. Աշաղը տիւշմիշ:

ԶԵՊՂԵՐ زبغر * կամ Զէպղէրք. Տես զբառն ԶԱՊԿԵՐ որ և ասի ԶԵՊԿԵՐ. և ԶԵՊԿԻՒՐ:

ԶԵՊՍԻՆ زبون * Նկուն, տկար, և տա-

ռապեալ. Մաղլուպ, շաշքն, վէ ածիզ: Նաև նշ" տալ զնոյլին զվաճառելի ինչ, մինչև հասեալ իցէ գին նր 'ի չափ արժէից վաճառելի իրին:

ԶԵՊՈՒՏԷ زبوده * Նշ" առանց մաածութե և նկատման. Պիր Բէէմէնլիւ վէ պիփիքրսիզ. 2. Նոյն է ընդ բառին ԿԵՆՏԵՆԱ. որ է հոյն" պրախ. Փօսթաթ: Իսկ արաբ" كراث Քէրրաթ:

ԶԵՎԱԼԷ زواله * Հասարակօրէն նմ իր որ իցէ բոլորակ և գնտակացեալ. Հէր նէ քի եումրէ վէ մըտէվվէր օլա. որպիսի է գնտակն Քէմաններէ. որ և ասի ԴԱԼԻՈՒՔ: Իսկ յատկաբ որ նշանակէ այնչափ հայսն, յորմէ լինի մի հաց. Պիր էքմէք օլաճագ խամիր:

ԶԵՎԱՀ زواه * Է կերակուրն այն՝ որ տուեալ լինի բանտարկելոց. Մահպուսլարէ վէրիլէն թաամ:

ԶԵՎԱՂԱՄ زواغار * Է անուն փոքրիկ Թռչնոյ միոջ. Պիր քիւչիւք գուշ տըր:

ԶԵՎԱՆ زوان * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՊԱՆ. որ է լեզու. Տիլ. Լիսան:

ԶԵՎԱՆ زوان * Նշ" զայն ունդն՝ որ կոչի Տէլիճէ. որ և բուսանի 'ի միջոցս ցորենոյ. Պուղտայ արասընտէ պիթէն տէլիճէ: Այլ և նոյն է ը բառին ԶԵՊԱՆ, որ է լեզու. քանզի գոյ 'ի պարսիկս փոխարկութի տառիցս ب Պէ. և و Վավ:

ԶԵՎԱՆԷ زوانه * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՊԱՆԷ. ըստ երկուց նշանակութեց նր: Եւս գրի 'ի բառարանս ինչ թէ նշ" լեզու կաղամարի յորոյ վր թանաք լցեալ գիր գրեն. Տէվիթ միգասի:

ԶԵՎԱՆԳԵՐԷ زوانكره * Տես զբառն ԶԵՊԱՆԳԵՐԷ. և Թարգմանի զաւնալեզու. արաբերէն لسان الحمل Լիսանիւլ համէլ:

ԶԵՎԱՇ زواش * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՎԻՒՇ. և նշանակէ լուսնթագ. Միւշթէրի. ծագեալ 'ի յունական բառէս Զէւս:

ԶԵՎԱՍ زواس * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՎԻՍ. և նշանակէ արուսեակ. Զիւհրէ.

ԶԵՎԱՐ زوار * Նշ" սպասաւոր և ծառայօղ. Խըտմէթքեար վէ գուլլուգճի: Եւ ևս ցուցանէ սպասաւոր հիւանդանոցի, որ սպասաւորէ հիւանդաց: Եւ մերթ պաշտօնեայ բանտի, որ սպասաւորէ բանտարկելոց. Պէյմարխանէ խըտմէթքեարը. վէ մահպուս խըտմէթքեարը: 2. Է անուն եղբօրն Ռիւսթեմայ քաջի. որ և ասի ԶԵՎԱՐԷ. 3. Կենդանի. Տիրի: Չէնտէ: արաբ" حى Հայ. 4. Սուր ձայն և բարձր. Աճըշը Սէսէ վէ պէրք էնտ: 5. Կին ծեր. Զէնկի գէօր:

ԶԵՎԱՐԷ زواره * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՎԱՐ. ըստ առաջնոյ նշանակութե նր: 2. Է անուն Ռիւսթեմայ քաջի: 3. Է անուն ասանի

Ն կցորդացն Քէօշանու ։

ԶԷՎԶԷՔ زوزك * Է սերմն այն որ ասի Խաշխաշ. և ուրեք ասի Թուր" Հաճիէլէք օՙթի ։

ԶԷՎԷՆԿԷԼ زونكل * Նշ" ատպատողն [illegible]. Կէօշէ Քէօշի Վէ հօգէր ։

ԶԷՎԷՆԿԻՒԼ زونكل * Նշ" բոժոժ. Զնկոզէ ։ 2. Է անուն ձայնի միոջ յերաժշտութեան. որ և ասի ԶԷՆԿԷԼԷ ։

ԶԷՎԷՇ زوش * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՎԱՇ ։ Որ է լուսնթագ. Միւշթէրի ։

ԶԷՎԷՐ زور * Նոյն է ընդ բառիցն ԶԷՊԷՐ. և ԶԷՓԷՐ. վն զի գոյ փոխադրութն ՚ի պարսիկ բարբառի ընդ մէջ տառիցս Պ. և Վ. և Փ ։

ԶԷՎԷՐԱՆԻՑՏԷՆ زورانيدن * Է սա անցողականն բային Զէվէրիդէն ։

ԶԷՎԷՐԹԷՐ زورتر * Վերագոյն. Եօգարուրագ ։ Եւ սՙն համեմատն է زور Զէվէրին ։

ԶԷՎԷՐԻՑՆ زورين * Նոյն է ը բառին ԶԷՊԷՐԻՑՆ. և նշ" վերին. Թուր" Եօգարըքի ։

ԶԷՎԷՐԻՑՏԷՆ زوريدن * ՚Ի վեր լինել. Եօգարու օլմագ ։ Կամ ՚ի վեր առնել. Եօգարու քալտըրմագ ։ Որ նախադասն էր սա زوريدن Զէվէրիտէն ։

ԶԷՎԷՐՆԻՑՄ زورنيم * Նշ" զայն կոտորն, զոր կարեն ՚ի Թիկանց կողմանէ հանդերձի. զոր ՚ի Թիւրքիսթանի այսինքն ՚ի գաւառին Եօզպէկի, Եըրգագ կոչեն ։

ԶԷՎԻՑՃ زويچ * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՎԻՆՃ ։

ԶԷՎԻՑՐԷ زويره * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐՏՊԱՏ. որ է մրրիկ. Գասըրղա ։

ԶԷՎԻՆՃ زونج * Նշ" Մումպար, որ է աղիք ոչխարի, զոր լցեալ ծեծած մսով և որիզով եփեն ։ Եւս երեշտիկ կամ սուճուխ, որ և ասի ԶԷՎԻՑՃ ։

ԶԷՎՐԱԳ زورق * Փոքր նաւ. Քէօչիւք գէմի. սէֆինէյի սաղիրէ. և է սա բառ արէպի ։

ԶԷՏԱՑԻՏԷՆ زدايدن * Հարկանել տալ. Ուրդուրմագ ։ Եւ է անցող" Զէտէն բային ։

ԶԷՏԷ زده * Է կրա" ընդուն" Զէտէն բային, և նշ" հարեալ. Ուրուլմուշ ։ Որ և մտանէ ՚ի բարդութիւն ինչ. որպ Սէնկզատէ և Տէմզէտէ ։ 2. Նոյն է ը բառին ՐԷՏԷ. որ է դաս. Սաֆ ։ 3. Բաղաձայն տառ. Հարֆի սաքին ։ 4. Տողագրուածոց. Սէթըրլէրի ։

ԶԷՏԷՆ زدن * Հարկանել. Ուրմագ ։ Որպ հր" լինի Զէն և տալ" Զէնէք ։ Դարձեալ նշ" հակել կամ միտել. Մէյլ էյլէմէք. զի ասի Պէ սուրխի զէնէք. ՚ի կարմրութն հարկանէ ։ Եւ Պէսիյահի զէնէք, ՚ի սևութն հարկանէ ։ Եւ մերթ կորել. Քէսմէք. ըստ այնմ, Ֆալչըյի ուէշըրա չէօ պուրղան պիշէնէք, պէշըլի փէհէք էնճիւռ. և Թարգ" զշաւեկլուած որթոյն, մինչ պարտիզպանն հարկանէ՝ այսինքն կտրէ, առաւելագոյն տայ ըղխաղող ։ Դարձեալ բայս Զէտէն, որ է հարկանել, ՚ի գործ ածի ՚ի պարսից ՚ի բայացուցանելն զանուանս ումանս, որպ Տէօրուղ զէտէն. սուտ խօսիլ ։ Պանճ զէտէն. ձայն արկանել ։ Թէն զէտէն. լուռ լինիլ ։ Հարֆ զէտէն, խօսք խօսիլ ։ Եւ عطسه زدن Ատսէ զէտէն. փռնգալ. և այլք նմանք ։

ԶԷՏԷՆՃ زدنج * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՑՀ. և նշ" ճարպ. այսինքն ճրագու. Իչ եաղը ։

ԶԷՏԻՇ زدش * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՆԻՇ ։

ԶԷՐ زر * Ոսկի. Ալթուն ։ Եւ մերթ դրամն ևս Զէր կոչի. որ և երբեմն գրի երկուրէքն Զէրր ։ 2. Ծեր, փիր. Գօճամիշ ։ 3. Է անուն հօրն Բիւսթէմայ քաջի. որ և ասի ԶԱԼԻԶԷՐ. և սոյն անուն յայն սակս առատրեցաւ նմա, զի ՚ի ծնանիլն նր՝ հեր գլխոյն սպիտակ էր. որպ մեկնի պարս" Թէ, Փէտէրի Րէօսթէմրա էզ ան սէպէպ Զէր խանէնտ, քի էզ մատէրէշ մույ սէր սէֆիտ զատ, հէմչուն Փիրան ։ Այսինքն զհայրն Բիւսթեմայ յայն սակս Զէր կոչեն, զի ՚ի մօրէն հեր գլխոյն սպիտակ ծնաւ, որպէս զծերոց ։

ԶԷՐԱԹԻՒՇԹ زراتشت	}	Նաև
ԶԷՐԱՏԻՒՇԹ زرادشت	}	ԶԷՐՏ_
ԶԷՐՏԻՒՇԹ زردشت	}	ՀԻՒՇԹ

Է անուն առն միոջ, որ հնարեաց զաղանդն մոգուց. և յայնմ մոլար աղանդի շարադրեալ գիրք մի ՚ի պարսիկ լեզու, Զէնտ անուանեաց զնա. և համբաւ եհան, Թէ այս մատեան եկն առ իս յԱստուծոյ կողմանէ. և այսպէս աստցեալ զբազում իւրանեան ամպարիշտս՝ ընկեց ՚ի խորխորատ մոլորուն. և պաշտօնակէլին ՚ի նմին մատենի պատմութիք և նմանութիք և առակաբանութիք ինչ, վոյ և գրոհք մոգուց իբրև զմարգարէ ընդունելին զնա ։ Ասի Թէ ամպարիշտս այս եկեալ է ՚ի ժամանակս Քիւշթասպայ արքային պարսից յերեւներորդ ամի Թագաւորուն նր. և հետևեցուցեալ զնա ուսման աղանդոյ իւրում, եղև առաջնորդ աղանդոյն մոգուց. և նախ սա ուսոյց Թէ արարիչ բարւոյ Եզդանն է. և արարիչ չարի Ահրէմէնն է. և հետևօղք նորին ասացեալ երկուք է աստցին. մին լոյս և միւսն խաւար ։ Ասի Թէ էր սա ՚ի գաւառէն Ադրբայճանի. որ անտի ապա երԹեալ ՚ի քաղաքն Պելխ, ասաց զինքենէ Թէ իցէ մարգարէ, և զՔիւշԹասպ արքայ հրաւիրեաց յաղանդն իւր. և քիւշԹասպ ՚ի մի վայր ժողովեալ զգիտունս իւր, հրամայեաց առնել ը՛ նմա վիճաբանութ. և նոքա խնդրեցին ՚ի նմանէ նշանս հրաշից, և նա ստութբ հրաշս ինչ առաջի նց երևեցուցեալ, զհուրն ՚ի ձեռս իւր առեալ խաղացուցանէր և շօշափէր. յոր սակս և ՔիւշԹասպ հաւատ ընծայեալ նմա, և_

ղև առաջնորդ մոգական աղանդոյն. զգիրքն իւր զոր եւ Փիւշթաւէպի, շարադրեալ էր ՚ի բար-բառոյ պարսկական լեզուին. և իմաստասէրն Ճամասէպ, որ էր նախադաս ՚ի մէջ գիտնականացն Պարսից, զբազումս ՚ի բառից այնր մատենի ոչ կարէր հասկանալ. և իշխանութ. հրամանաց այսր մատենի, եղծաւ ՚ի ժամանակս արքային Նուշ-րեվանայ, և արգելին զժողովուրդն յայնմ աղան-դոյ. և թէպէտ ՚ի մէջ բարձաւ, բայց ուրեք ու-րեք գտանիւր ՚ի ծածկուածոյ աղանդոյն այնորիկ:

ԶԵՐԱՂԵՆ زراغن * Նախ նոյն է ընդ բառին ԶԱՂԵՆՔ: 2. Կարծր գետին. Զէմինի սախթ:

ԶԵՐԱՂԵՆԿ زراغنك * Գետին աւա-զուտ և կարծր. Գումլուգ վէ թէք եէր. Զէմինի բէյաբանը վէ սախթ:

ԶԵՐԱՃ زراج * Տես ԶԻՐԻՃՔ, որ և ասի ԶԵՐԱՔ: Եւ նշ" ծոր. արք" Էյմերջարիս:

ԶԵՐԱՉԷ زراچه * Է անուն քաղքի միոջ ՚ի քաղաքն Զենկպարի. Պիր թէհէրէվուն ադը վար: Որ ընդ արքայորդւոյն Փեշենկերի եկեալ էր ՚ի մարտն մեծին Աղեքսանդրի. և ՚ի սկզբան մար-տին սպան աւս կորովիս եօթանասուն ՚ի յունա-կան զօրացն նորին, և հուսկ յետոյ ինքնին Աղեք-սանդր մտեալ յասպարէզ մարտի, հարմամբ միոյ ըախտի սատակեաց զնա:

ԶԵՐԱՊ زراب * Նախ է անուն լերին միոջ ՚ի կողմանս Պաղտաստու. Պիր տաղ ադը վար: 2. Նշանակէ գինի դեղնագոյն. Սարը շէրապ. պաթէր չէրպ րէնկ. և թարգմանի ոսկեջուր՝ վասն դեղնութեան գունոյն:

ԶԵՐԱՍԱ زراسا * Ոսկենման. Ալթուն կիպի. որ և ասի ԶԵՐԻՒՍԱ:

ԶԵՐԱՍԵԿ زراسك * Նշ" զփոշետե-սակ մանրուս պղնձոյ, զոր մինչդեռ գիրն թաց է, ցանեն ՚ի վր նորա. որ Թուրքերէն ասի Րիկ: Ըստ այնմ, Տեղերը Գեղէք չէտն նէսթէրիլէ նէշան. Պերէսէտէս էնձէմի չէրտաէն պէր ան: Բառ այս ասի և زراسنك Զէրասէնկ:

ԶԵՐԱՍՊ زراسب * Է անուն որդւոյ Դուսի՝ որդւոյ Նուտերգի, որ ածեալ էր յա-մուսնութիւն զդուստր Բիւրեանուն քաջին. Նամը Ֆիտաէրէ՝ տուտ:

ԶԵՐԱՎԷ زراوه * Է անուն քաղքի միոջ ՚ի քաղաքն Իյրանու. Պէր մէտաղէնը նամը վար:

ԶԵՐԳ زرق * Նշ" կեղծիք սուտ առա-քինութեն. Րէյա վէ Բէնկէրէ վէրէվմիշ:

ԶԵՐԵՒՈՒՆ زريون * Դալար և զուարթ. Սէպզ վէ խուրրէմ: 2. Նոյն է ընդ բառին ԱԶԵՐ-ԵՈՒՆ. և է ծաղիկն այն՝ որ կոչի Կէօք չէգմայէգ:

ԶԵՐԵ زره * Նշանակէ զրահ. Թուրքե" Սօֆ: Ըստ այնմ, Պէսէնէն չէշմէր չէրէ պէրշէրէ:

ԶԵՐ — ԶԵՐ

Հէմ թէօր չէշթան գէօսէհ էօ թէշմէ էօ թէրէ.

ԶԵՐԵԹՈՒՐՂԹ زرشت * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐԱԹՈՒՐՂԹ. որ և ասի ԶԵՐԵՏՈՒՐՂԹ:

ԶԵՐԵՆԿ زرنك * Նոյն է ընդ բառից ԶԵՐԵՆՔ և ԶԵՐԵՆՏ. և է փայտ ինչ յոյժ կարծր որ լինի ՚ի լեռնաստանի, և ոչ բերէ ըղ-պտուղ. բայց թէ ՚ի հուր այրիցեն, զաւուրս բա-զումս ոչ շիջանի հուր նորին, այլ կայ և մնայ. և վս գոլոյ նորին կարծր, կազմեն անտի նետ և նիզակ և գաւազան թամբի: 2. Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Սիստան գաւառի, ուր նախնին իշխօղքն նորին գաւառի. Պէր շէհէր ադը վար: 3. Նշ" ծոր. Էնդէրգարէս. որ և ասի ԶԻՐԻՃՔ. Նաև ԶԵՐԱՃ. և ԶԵՐԱՔ: 4. Նոր իր. Եէնի նէսնէ. չէյշէն նէվ: 5. Ջոկ ձիոյ. Աթ սիւրիւսի. Յէլէքէ եօպը: 6. Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՏԶՕԳԷ. որ է Զէրթէշտեվի:

ԶԵՐԵՆՏ زرند * Է ծառ ինչ լեռնային և անպտուղ. որ բաց ՚ի լինելոյն խւրոյ փայտ այրելի, ոչ է այլ իմիք պիտանացու. և վս գոլոյն խւրոյ կարի ինչ կարծր, հուր նորին ոչ շիջանի աւուրս ինչ, այլ մնայ և շատ տեւանայ. Պէր Քէօսէհ ադաճ ադը:

ԶԵՐԵՆՏՈՒՏ زرندود * Թարգ" ոսկե-ածեփ. Ալթուն օլմուշ: Եւ նշ" ոսկեզօծ. ըստ այնմ, Զիւարեվոր էօ տօֆֆէշ չէրէնտօտ պտոտ. Տէմ նաղշըն նատէշհայէշ տէօղօտ:

ԶԵՐԵՆՔ زرنك * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐԵՆՏ: 2. Նշանակէ դժոխք. Թուրքերէն Դժօհօ. և արաբերէն Ճէհէննէմ:

ԶԵՐԵՖՇԱՆ زرافشان * Ցրօւող կամ ճապաղօղ ոսկւոյ. Ալթուն սաչան:

ԶԵՐԹԻԼԻ زرتلي * Ոսկի. Զէրէօիւրէ:

ԶԵՐԻՃ زرج * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԳՔ. և նշ" կաքաւ. Քէքլիք. արաբերէն جل Հէճլ:

ԶԵՐԻՅՆ زرين * Խաշու. Սէրէյթ. որ է Թէրէթ. ըստ, Խօշտ էտէնէ՝ չէրէյն պաշէտ դէշէյրէշ:

ԶԵՐԻՅՎ زريو * Քօշ. Տօվլաք. և արա-բերէն Նիգաղ:

ԶԵՐԻՅՐ زرير * Նախ նշ" զփայտ ինչ դեղին. Պէր սարը ադաճ փէօր: Դարձեալ ցու-ցանէ զայն փայտն Իսփերեք կոչեցեալ, որով ներկեն գոյն ներկանեն: Երրորդ նշ" դալուկն. Սարըլէք. արք" Երերգան. և է սա ախտ ինչ՝ որ պատահի մարդոյ և դեղնեցուցանէ: 4. Է ա-նուն եղբօրն Քէօշթասպի:

ԶԵՐԻՆԱՊ زرناب * Զուտ ոսկի. Խալիս ալթուն:

ԶԵՐԻՒՍԱ زروسا * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐԱՍԱ. և նշ" ոսկենման. Ալթուն կիպի: Վս զի ՚ի նմանեցուցանել զիր ինչ ոսկւոյ՝ ասեն Զէրէօ-սա. ըստ այնմ, Զէ Նօպէ կէյսօմայէ ան շահ էօ բա-նա, Պէ հասէլէն շէտ Բենէ շարէմ չէրէսա:

[illegible]ՔԵԱՆԻ زركانى * Ոսկի հանքա_ [illegible] պատնէքն զուտ ոսկի. Մաթէնի ալթուն. որով [illegible] ոսկի. և կամ այն՝ արարուած [illegible]. Քիմեաճիէր ամէլի օլմայեան ալթուն։

ԶԵՐԽԻՒՇՔ زرخشك * Այսինքն այն [illegible] որ ոչ գոլով խառնեալ՝ մաքուր և վճիտ և [illegible] իցէ. Փաք վէ խալիս։

ԶԵՐԽՈՒԼ زرخول * Նշ" զայն խաղն, որ կոչի Չէնէք օյունի. և է չելիքն փայտիկ իմն կարճ, որոյ երկոքին ծայրքն են բարակ և սուր, զոր ՚ի գետին եդեալ հարկանեն զմի ծայր նորին, և յելանել նր ՚ի վեր, միւս հաղ ևս հարել զդեն. այսինքն նետեն. և այսպէս խաղան զխաղն զայն. որ և ասի ԶԵՐՋՈՒԼ։

ԶԵՐԿԵՐ زركر * Ոսկերիչ. Գույումճի. և արաբ" صيّاغ Սայէղ։ Եւ է ևս իբր Զէր_քէար. որ է ոսկեգործ. ըստ այսմ, Գօտրի չէր չէր_ճէր չինաւէթ գօտրի ճէվհէր ճէվհէրի։

ԶԵՐԿԻՑԱ زركيا * Է խոտ իմն որ շատ լինի ՚ի հնդիկս ևս և ՚ի գաւառին Հռոմոց. և փայլէ ՚ի գիշերի ոչ ոսկի, զոր թէ ուտիցէ ոչ_խարն և այծք ՚ի յանասուն կենդանեաց, ատա_մունք նոցին որպէս ոսկի երևին. և թարգմանի ոսկեխոտ. Պէր օթ փէօր։

ԶԵՐԿԻՒՆՃ زركنج * Է ևս խոտ իմն յոյժ չարահոտ. զոր բերեն ՚ի գաւառէն Չինու. և է նման տերևոյ փեգենայի. որ և կոչի Ծէղ_էր չիչէկ. որոյ բնութին է ցուրտ և գէճ. և յատ_կութի է սորա ՚ի բաց փարատել զչորութին՝ որ պատահաւի ՚ի հոտոյ մշկոյ. Պէր օթ փէօր։ Որ և ասի ԶԵՐԳԻՒՆՃ։

ԶԵՐՀՈՒՆ زرهون * Է ևս անուն մի յանուանց նահապետին Աբրահամու. և այս ը բրբառոյն փեհլէվի. Հազրէթի Իպրահիմ խալիլ փէօր։

ԶԵՐՃԱՄԻ زرجامى * Է տեսակ իմն խաղողոյ. Պէր նէվ իւզիւմ փէօր։

ԶԵՐՃԱՖԵՐԻ زرجعفرى * Յոյժ զուտ ոսկի. Ղայէթ խալիս ալթուն։ Պատմի թէ ՚ի տապա_տան Հարուն ռէշիտի խալիֆէին Պաղտատու, Նախ քան զՃաֆէր պերմէքին հարկանիւր տապա_զարկութին ՚ի վը խառնեալ ոսկւոյ, ապա իբրև վեզիր եղև նմա Ճաֆէր պերմէքին, հրաման ետ, զի այնուհետև զոխոյ ոսկւոյն հարկանիցեն ՚ի վը զուտ ոսկւոյ, և յայն սակս յետ այնորիկ անուն եղև այս զուտ ոսկւոյ։

ԶԵՐՄ زرم * Արտօսր կամ արտասուք. Կէօզ եաշը։ 2. Ոխշտ կամ ժլատ. Պախըլ վէ խասիս։ Ըստ երկուցն ևս նշանակութեանս, Բէյվան ֆէր_տէվսի չի ֆէյտէ չէրմ չօխ ագըլ, նէ պօտէմ չէրմ նէ_հէր մի ֆէչշմէմ։

ԶԵՐՄԱՆ زرمان * Ծեր զառամացեալ. Փիրի ֆէրթութ. ըստ այսմ, Էչ ծիֆ ֆանի հօրի պէ

տէրման պօտար. Սօֆրեր պօտար եա չէրման չէտար։ 2. Է անուն մի յանուանց Աբրահամու նահապետին. որ և ասի ԶԵՐՊԱՆ և ԶԵՐՔԱՆ։

ԶԵՐՄՈՒՇԹԵՖՇԱՐ زرمشت افشار Է անուն այնր ոսկեղէն գնտակի, որ էր ՚ի գան_ձարանի խուսրեվ փերվիզին. զոր իմաստասէրք այնպէս կակուղ և գողտրիկ կազմեալ էին, մինչ զի յառնուլ նր զնոյն ՚ի ձեռս իւր, որպ լառէն. յոր ձև կերպարանի և կամէր՝ այնպէս ձևացուցա_նէր. Խուսրէվ ֆէրվիզինին խազինէսինտէ պիր ալ_թուն թօփ վար իտի, անըն ադը իտի։

ԶԵՐՆԱՎՏՈՆ زرناودان * Ոսկի խո_ղովակ. Ալթուն օլուք։ Որ և ասի ԶԵՐՐԻՑՆԱՎՏԱՆ։

ԶԵՐՆԷ زرنه
ԶԵՐՆԻ زرنى
} Նշ" Զէրնէյի. և է ևս ներկ իմն որ ելանէ յերկրէ. և այն է լաւն նորին որ լինի ոսկեգոյն. զոր լեսեալ՝ վարին նովաւ ՚ի բաղնեաց պէտս։

ԶԵՐՆԻԿԵԱՐ زرنكار * Ոսկենկար. Ալթուն իլէ նագշ օլունմըշ։

ԶԵՐՆԻՑԼԷ زرنيله * Նոյն է ը բառին ՐԻՅՎԱՍ. զոր արտայայտուցեալ ասեն Զէրնիյլէճ.

ԶԵՐՆԻՇԱՆ زرنشان * Է յայտնի բառ ինչ. և նշանակէ զայն՝ զի ոսկենիշ նկարս առնեն ՚ի վերայ իրաց ոմանց. Մուրասսա լաւղէթի փէօր.

ԶԵՐ ՇԷՇ ՍԷ ՐԻ زرشش سرى Զուտ ոսկի. Խալիս ալթուն.

ԶԵՐՈՒ زرو * Նախ նոյն է ընդ բառին ԶԵԼՈՒ. 2. Նշա" զայն փափարութի, որ լինի յոտս և ՚ի ձեռս. Էլէր վէ այաղ գապըըըք.

ԶԵՐՈՒՂ زروغ * Նոյն է ընդ բառին ԶԱԳ.ԷՆԷՔ. և նշ" հեծկլտութի, ինճքըրըք. որ արաբերէն ասի ֆէվաղ.

ԶԵՐՈՒՇԻՒՏԷՆ زروشدن * Նոյն է ընդ բային ՇԷՔԷՊԷՍԹԷՆ. և նշա" փափարել կամ տեռել ձեռաց և ոտից. Էլէր վէ այաղ թիթրէշմէք օլմագ։ հր" շէվէ. ապր" շէվէդ։

ԶԵՐՈՒՏ زرود * Անապատ. Պէ եապան. չէօլ. ըստ այսմ, Աչէպտր մի փէր մէպհէ պըշէ մուլէք գիւմահ. չի՞ չէմ պէշէմ էպ Բէշէնգէանի չէրդամ։

ԶԵՐՋՈՒԼ زرجول * Նոյն է ը բառին ԶԵՐԽՈՒԼ։

ԶԵՐՋՈՊԷ زرجوبه * Տես ԶԵՐՑԷՉԱՎ որ և ասի ԶԵՐՏԷՉՕՊ. և ԶԵՐՏԷՉՕՊԷ.

ԶԵՐՊԱՆ زربان * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՄԱՆ։

ԶԵՐՊԱՖ زرباف
ԶԵՐՊԱՖԹԷ زربافته
ԶԵՐՊԷՖԹ زربفت
} Կերպաս մե_տաքսեայ որ իցէ ոսկո_

Թ

նանկեալ ոսկւով և արծաթով. Զէրլի օյմէ իլէ փօգէնմէշ հօրէնգ գումաշ:

ԶԵՐՊԵՑԱՎ زرپاو * Հալեալ արծաթ. Էրիմիշ կիւմիշ:

ԶԵՐՍԱ زرسا * Է յատկական անուն ինչ՝ 'ի մէջ որոյ հարեն թերթս ոսկւոյ. զի է բարդ 'ի բառիցս ԶԵՐ և ՍԱ. Ալթուն հալքէթէճէք շարք: 2. Նշ" ոչ գործեցեալ ոսկի. յորմէ ոչ է կազմեալ իր ինչ: Եւ եւս ոսկի՝ որ դեռ ոչ է տպազգրեալ. Պէր էշ փէօշէօլմէմիշ կէ թօփէ սիքքէ ուրըլմամըշ ալթուն:

ԶԵՐՍԱՅ زرسای * Ոսկի հարօղ. Ալթուն քէշէնճի: 2. Փոքր սկաւառակ, յորում հարեալ լինի ոսկի զուարկ. Ալթուն հալքէթէճէք քիւչիւք թէփսի:

ԶԵՐՍԱՎ زرساو } Մանրունք ոսկ-
ԶԵՐՍԱՎԵ زرساوه } ւոյ. Ալթուն քուրթէսի: Արաբերէն قراضه Գուրազէ:

ԶԵՐՎԱՆՊՈՒԶՈՒՐՔ زروان بزرگ Տես ԶԵՐՏՈՒՇԹ ՊՈՒԶՈՒՐՔ:

ԶԵՐՏ زرد * Դեղին. Սարը. արաբերէն صفرا Սաֆրա և Չեղաթայերէն Սարըղ:

ԶԵՐՏԱԼՈՒ زردآلو * Է յայտնի միրգ ինչ, որ ըստ մեզ կոչի պարկոյկ. և Թարգ" դեղին շլոր. Սարը էրիք: Զի Զէրդ՝ նշա" դեղին. և Ալու, շլոր. Էրիք: Որ և գրի Զէրդալու:

ԶԵՐՏԱՊ زرداب * Է այն դեղին ջուրն, որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ, և այլոց կենդանեաց. Օւ սարը սու փէօք քի վիւճուտտէ բուլունուր կէ հայվանտէ շահէր օլուր:

ԶԵՐՏԱՐ زردار * Նշանա' ոսկետիրակ. Ալթուն սահիպի: Զի ասի Զէրտար փօլի գիւռէկըր քըլ, էս Զէրտարըր փէօշմէն պէշլիւմոր:

ԶԵՐՏԵ زرده * Նշա" դեղնաշուրթ ձի, Սարը քէհլէ աթ: 2. Դեղնոյց ձուոյ, Եումուրթա սարուսը: 3. Դեղին մաղձ. Սաֆրա: 4. Է անուն լերին միոյ, յորում գոյ հանք արծաթոյ. Պէր տաղ ատը փէօր:

ԶԵՐՏԵՀՏԵՀԻ زرده‌هی * Զուտ ոսկի. Խալիս ալթուն: Եւ ցածն քան զնա Զէրտէհնուհէ: Եւ այլ ցածն՝ Զէրտէհհէշտի: Եւ այլ ցածն Զէրտէհհէֆթի, և այլ ցածն որ կիսակէս իցէ Զէրտէհշէշտի ասի. զի'նչ և իցէ ղալպ և խառնակ ոսկին կոչի Տէհշէնճի:

ԶԵՐՏԵՄ زردم * Պաշար ճանապարհի. այսինքն կերակուր որ պատրաստի վասն ճանապարհի. Եօլ իչիւն Ըէթօրլէօ օլընան զաւատ. Զա-տիրահ: Որ և ասի ԶԵՐՏԵՄԵ:

ԶԵՐՏԵՋԱՎ زردچاو * Է տեսակ ինչ դեղին փայտի. որ և ասի ԶԵՐՋՕՊԵ: Պէր սարը քէօք փէօր:

ԶԵՐՏԵՋՕՊ زردچوب * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՏԵՋԱՎ:

ԶԵՐՏԵՋՕՊԵ زردچوبه * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՏԵՋԱՎ:

ԶԵՐՏԵՔ زردک * Է նուազա" բառին ԶԵՐՏ. և նշ" դեղնեակ. Սարըմթըգ. ըստ այնմ Տէր ամէթ փէր ան ծայլէհ մէրթէրի. Պէ չէշմի քէպուտ խօ դէ րէնյշ զէրթէրի:

ԶԵՐՏԵՔՐԻՑԿԻ زردک ریکی Է յայտնի արմատ ինչ 'ի դեղօրէից անուն. որ կոչի Ըէքօ-գօսշ. և արտադրի 'ի քանի մի տեղիս. բայց լաւագոյն է եգիպտականն. Պէր մօրունք քէօք փէօր:

ԶԵՐՏԻ زردی * Դեղնութի. Սարըլըգ. և է սա վերացեալն ԶԵՐՏ բառին: Եւ գար" բառս Զէրտի, նշ" զգալութին որ է ախտ ինչ որով ախտանայ մարմին մարդոյ. Սարըլըգ շահէրի:

ԶԵՐՏԻԶԵՄԻՑՆ زردزمین * Սաեպ-զին. Հավուծ. որ և ասի ԿԵԶԵՐ:

ԶԵՐՏԻՑՃ زردیج * Է սա թռչուն ինչ. որ ասի Իւնձէր գուշը. Նաև Սարը ասմա: Որ այլով անուամբ կոչի պարսկերէն ԶԵՐՏՄԻՒՐԼ:

ԶԵՐՏՈՒՇԹ زردشت * Տես 'ի բառն ԶԵՐԱԹՈՒՇԹ. ըստ հայոց Զրադաշտ:

ԶԵՐՏՈՒՇԹՊՈՒԶՈՒՐՔ زردشت بزرگ * Է անուն նախապետին Աբրահամու. Նամի հօշրէմի Իպրահիմ:

ԶԵՐՏԽԱՑԵ زردخایه * Դեղնոյց ձուոյ. Եումուրթա սարուսը:

ԶԵՐՏԽԵՎ زردخو * Է խոտ ինչ որ բուսանի 'ի պարտէզս, և ունի զծաղիկ դեղին և անուշահոտ. Պէր օթ փէօր:

ԶԵՐՏԿՈՒՈՒՆ زردگون * Նշանակէ դեղ նեբանգ. Սարը րէնկլի:

ԶԵՐՏՈՒ زردو * Նշանակէ ոսկւոյ ծեծօղ. Ալթուն փէօքիճի:

ԶԵՐՏՈՒԶ زردوز * Ոսկեկար. Ալթուն Ըէւէ իւէ փէյէլմիշ: Որ և ասի ԶԵՐՏՈՒԽԹԵ:

ԶԵՐՏՋԵՀՐԵ زردچهره * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՏՋԵՐՏԵ. բայց Զէրտչէհրէ որ է դեղնադէմ, 'ի գործ ածի 'ի նշանակելն զայր մօրուաւոր. և զկին պառաւ: Իսկ Զէրտչէհրէ մակադրի անմօրուք և անհեր մանկանց, և մասնաւորապէս նաժշտաց. Սաքալըր չըգմամըշ կէ ճաչըգլարի յաքըշըգ օլընուր:

ԶԵՐՏՋԵՐՏԵ زردچرده * Դեղնադէմ. Սարըբէնիզ, այլ և Թխադէմն, որ է Եսմէր, կոչի Սեյահչէրէ:

ԶԵՐՏՉՕՊԷ زردچوبه } Նոյն է ընդ
ԶԵՐՏՉՕՓԷ زردچوبه } բառին ԶԵՐ

ՃԷՉԱՎ. և է սա արմատ խոտոյ իրիք, որ նման է տփոյ ձեռաց մրգոյ. և լինի դեղին և սպիտակ։

ԶԵՐՏՍԷՐ زردسر * Է սա անուն դըրաւին հրապաշտից . Աթէշփէրէսթ դայֆէսի։

ԶԵՐՏՐՈՒՑ زردروى * Դեղներես . Եիւզի սարարմըշ։

ԶԵՐՏՓՈՒՐ زردپور * Նշ" դեղին ձի. Սարը աթ։ Զի քուր նշա" և ս ձի։ Եւ ոմանք դրի թէ է այն ձին՝ որ կոչի Գուլա աթ։

ԶԵՐՏՓԱՄ زردفام * Նշ" դեղնաշորթ. այսինքն դեղնոյ նման դեղին. Թուր" Սարըմթըլ։

ԶԵՐՐ زرّ * Նոյն է սա Է բառին ԶԵՐ.

ԶԵՐՐԱՖ زرّاف * Ընձուղտ. կամ զանալութ. արա" Զիւրրաֆէ. և Թուր" Զիւրնէֆա։

ԶԵՐՐԻՑՆ زرّين * Ոսկեղէն. Ալթունդան փէյղուլմիշ . և է սա ածանցեալ ՚ի բառէս Զէր . մասնկամբս իյն։

ԶԵՐՐԻՑՆՊԱԼ زرّين بال * Ոսկիաթև Ալթուն գանատլը։

ԶԵՐՐԻՑՆՔԷՄԷՐ زرّين كمر * Ոսկեգօտի կամ ոսկեկամար . Ալթուն գուշագլը։

ԶԵՐՐԻՑՆՔԷՖՇ زرّين كفش * Նշա" ոսկեկօշիկ, այսինքն այն որ՝ որ ագուցեալ է յոտս ոսկեզարդ կօշիկ։

ԶԵՐՐԻՇԹԷ زررشته * Ոսկեթել. այսինքն Սըրմա և Գըլապտան . և այլ զի՛նչ և իցէ իր , որ իցէ նման նոցին . Ալթուն Թէլ։

ԶԵՐՐԻՇԹԷԿԷՐ زررشته كر * Գործօղ ոսկեթելի որ ասի Սըրմաքէշ. նաև Գըլապտանճի։

ԶԵՐՓԷՑՔԷՐ زرپيكر * Ոսկեպատկեր, կամ ոսկիադէմ . Ալթուն սուրէթլի։ Զի ասի Սէյիտուշէ չէրքէզիէր, և այլաբանութ՟ իմն ցուցանէ զարեգակն։

ԶԵՐՔԷԱՐ زركار * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐԿԷՐ։

ԶԵՐՔԻՈՒՀ زركوه * Է սա անուն լերին միոջ, որ կայացեալ է ՚ի մէջ ծովու . և բազում անգամ յանցանել նաւուց առ նովաւ՝ խորտակին կամ ընկղմին . Պէր տաղ ադը փէրը։

ԶԵՐՔՈՒՈՒՊ زركوب * Ծեծօղ ոսկի զառիկի . Ալթուն վարագ փէօյնէճի։

ԶԵՐՖԱՆ زرفان * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՐՄԱՆ . որ և ասի ԶԵՐՊԱՆ.

ԶԵՐՖԻՑՆ زرفين * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՖՐԻՑՆ։

ԶԷՓԷՐԷ زپره * Մնդիկ . Ժիվէ . որ ասի արաբերէն زيبق Զիյպագ։

ԶԷՔԻՑՏ زكيد * Թախծեալ. Մէհզուն։

ԶԷՔԻՇ زكش * Պինդ կապել իր զինչ և իցէ . Փէկ պաղլամըշ նէսնէ հէրնէ օլուրսա։

ԶԷՔՈՒՐ زكور * Ուրջա. Պախիլ. Է՟մ. Էյէր չէր պէխիլէմէզ նէ չոհէթ՝ խասիսա էմ . Իւ ... ձէյ նէ խուշէմ նէ չոհէթ՝ չէթինա էմ։

ԶԷՖԱՆ زفان * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՊԱՆ. զի դոյ փոխադրութ՟ պարսկական լեզուի ՚ի մէջ ՊԷԻ և ՖԷԻ։

ԶԷՖԷՆ زفن Կաքաւումն. արա" Րագս։

ԶԷՖԷՐ زفر * Կղակ. կամ կլափ. Չէնէ. չէնէքիպաս։ Եւ այլուր մեկնի ոսկր ծնօտի . յոր կից են ատամունք։ Չէնէ քէմիւյի։

ԶԷՖԹ زفت * Կարի խոշոր և անձոռնի կամ վիթխարի. Զիյադէ իրի . վէ էօղուն վէ դէփէնքա։ Եւ այլուր ասի թէ նոյն է ընդ բառիցն ՍԷՖԹ և ՀԷՆԿԻՒՖԹ. Այսինքն ամուր և կործր. կամ խիտ և թանձր. Միւհքէմ վէ սըգը վէ գալըն։

ԶԷՖԼԷՃ زفلج * Սկիզբն գործոյ. Իպտիտա՛յի իշէ։

ԶԷՖՐԱՖԻՑՏԷՆ زفرافيدن } Շառա-
ԶԷՖՐԷՖԻՑՏԷՆ زفرفيدن } կեռա-

կուր ուտել. Չօգ դա՛ամ եէյմէք։ Եւ ևս հընչելով զփողն փունդալ. Պօղազըն սըգագ ագըղմագ։

ԶԷՖՐԷ زفره * Նոյն է ընդ ԶԷՓԷՐ։

ԶԷՖՐԻՑՆ زفرين } Նշա" սողնակ.
ԶԵՐՖԻՑՆ زرفين } որ դնի յետկոյս

դրան . Գափու արգընէ դայագագըլէրը աղաճ։

ԶԻ ز * Է սա նախդիր սկզբնականի համառօտեալ ՚ի վանկէս Էզ . որ ուրեք ուրեք ՚ի գործ ածի . և եթէ բաղաձայն իցէ անունն յոր սա յարի, արտաբերի ԶԻ , որպ՟ Զի մէրտում, ՚ի մարդկանէ , Ադէմտէն։ և Զի հէմէ. յամէ. կամ քան զամ՝, Ճիւմլէտէն։ Իսկ եթէ իցէ անունն ձայնաւոր ընդ նմին խառնի բաղաձայնն տառին ԻՆԻ և արտաբերի ԶԱՆ . որ է յայնմանէ . և ԶԻՑՆ , որ է յայսմանէ։

ԶԻԶԻՑՐ زژير * Նոյն է Է բառին ԷԶԶԻՑՐ. բստ այնմ, Զէյշիւրի քէլլէրի չէպ ափէլլադը ըէրի պինէլուսա, չէանէր դի փիւշէրի մէն պէյդէչէր չէ չէհրէ նէգար։

ԶԻԼԵԽ زلخ * Նշա" սահնակ . Թուր" Գըզագ։ Եւ է սա այն զի՛ ՚ի կառորակ ինչ տախ-

տակի չուան կապեալ մանկունք, և նստեալ 'ի վր̄ նդ և կալեալ զչուանսն՝ զտախտակն զայն 'ի վր̄ սառին սահեցուցանեն. այս բառ արաբերէն ասի Զիւէգ, յորմէ պարսկացուցեալ է և բառս Զիկէի։

ԶԻԿԻՆՃ زکنج * Մեծ պնակ, թէ փայ֊տեղէն իցէ և թէ յայլմէ նիւթոյ. Պիւյիւք չանագ։

ԶԻՀ زه * Նշա" լար աղեղան, այսինքն աղի. Եայ քիրիշի։ 2. Է բառ իմն գովական, և զրեթէ ասել է վաշ։ 3. Լաւ և գեղեցիկ. Խօշ ձէ խօպ։ 4. Փողպատ. Եաքա. որ և ասի Կիրիպան։ 5. Եզր. քէնար. զի ասի زه حوض Զիհիհաւզ՝ այսինքն եզր աւազանի։ 6. Է հրամայականն Զիհիտէն բային։

ԶԻՀԱԶԻՀ زهازه * Է միջարկութ գո֊վական. և նշ" վաշ վաշ։ Քէլիմէի Թահսինտիր։

ԶԻՀԱՊ زهاب * Նոյն է ԷԷ բառին ԶԷ֊ՀԱՊ. և նշ" ելումն ջրոյ 'ի ջրհորէ, և կամ այլ ուստեք. Փընարտէն եա պիր թարաֆտէն սու չըգ֊մագ. արաբերէն فوران Ֆէվէրան։

ԶԻՀԱՐ زهار * Մազ, որ լինի յադրու֊մէջս. Գասըգ գըլը։

ԶԻՀԷՐՍՈՒ زهرسو * Ցամ կողմանէ. Հէր եանտան վէ հէր թարաֆտան։

ԶԻՀԻԶԻՀԻ زهی زهی * Է սա միջար֊կութ և նշանակէ վաշ վաշ. Փէհ փէհ։

ԶԻՀԻՑՏԷՆ زهیدن * Նոյն է սա ընդ բային ԶԷՀԻՑՏԷՆ։

ԶԻՀԻՇ زهش * Նոյն է ԷԷ ԶԷՀԻՇ։

ԶԻՀԻՍԹԱՆ زهستان * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՄԻՍԹԱՆ։

ԶԻՀԻՒԶԱՏ زهوزاد * Նշա" սերունդ զարմի. Թուր" Տէօլ տէօշ. և արա" نسل Նէսլ։

ԶԻՀԼԷԽԱՏ زهلخاد * Է փերվազն այն՝ զոր կարեն 'ի կրնկունս կօշկաց և մուճակաց։

ԶԻՀԿԻՑՐ زهکیر * Նշանակէ զայն իր՝ զոր անցուցանեն աղեղնաւորք 'ի բութս իւր֊եանց. որ թուրքերէն ասի Զիհկիր. և ԶԻՀ֊ԿԻՅՐՆ թարգմանի լարակալ։

ԶԻՀՊԷՆՏ زهبند * Նշ" մարգարտեայ բահուանդ, զոր կապեն կանայք 'ի պարանոցս իւրեանց. որ և ասի ԿԷՐՏԷՆՊԷՆՏ։ Քանզի բառս Զիհ. նշանակէ և փողպատ. Եաքա. որ է թուր֊քերէն իբր Եաքալըք։

ԶԻՀՏԱՆ زهدان * Արգանդ. ուր մնայ մանուկն յորովայնի մօր իւրոյ ամիսս ինն. Անա ռահմինտէ օղլան եաթտըգը եէր։

ԶԻՀՔԷՐՏԷՆՔԷՄԱՆ زهکردن کمان Լարել զաղեղն. Եայ գուրմագ։

ԶԻՃԱՅ ՊԷՃԱՅ زجای بجای * Տեղւո֊ջէ 'ի տեղի. Եէրտէն եէրէ։

ԶԻՄԱ زما * Նշ" 'ի մէնջ. Պիզտէն. և է սա սկզբնականն յոգնական դերանուանս Մա. որ է առաջին դէմ. որոյ եզականն է Մէն։

ԶԻՄԱՄ زمام * Նոյն է սա ընդ բա֊ռին ԻՆԱՆ. Եւ սոքին երկոքին ևս են արաբի։

ԶԻՄԻՆՃ زمنج * Է թռչուն ինչ յազգէ արծուոց որ լինի կարմրերանգ. Պիր գուշ տիւր արա" Զիւմճէճ. Եւ այլուր մեկնի թէ է թռչ֊ուն իմն սևագոյն սակաւ ինչ մեծ քան զցինն. արա" Տիւղիւր տոպէյրան ևս ասեն։

ԶԻՄԻՍԹԱՆ زمستان * Ձմեռն. Գըշ. Եւ արա" Շիթա. Եւ թէպէտ բառս այս ածան֊ցի 'ի բառէն Զէմ. որ է ցուրտ. մասնկամբս իսթան. և ցուցանէ ցրտարան. այսինքն ժամանակ ցրտութեան. ուստի հետևի լինել Զէմիսթան. բայց քանզի 'ի լեզուս հասարակաց սովորաբար ասի Զիմիսթան, յայն սակս և մեք գրեցաք Զի֊միսթան. զի մի՛ ոք այպանեսցէ զմեզ թէ սխալեալ է։

ԶԻՄԻՍԹԱՆԻ زمستانی * Այսինքն ձմեռնային. կամ ձմերոց. Գըշլըգ։

ԶԻՄԻՍԹԱՆԿԷՀ زمستانگه * Նշա֊նակէ ձմերոց. Գըշլագ։

ԶԻՄՃԻ زمجی * Տուան թռչնոյ. և ագուոյ զի՛նչ և իցէ կենդանւոյ. Գուշ գուզղու֊նի. ձէ հէր հայվանըն գուզղունի փէզի. ԽՄ, Չէօ֊լերտէ ... Զի ... ։

ԶԻՅ زی * Նախ նոյն է ԷԷ բառին ԶԻՆ֊ՏԷԿԱՆԻ։ 2. Է հրա" Զիյսթէն բային և նշա" կեաց. Տիրիլ. 3. Կողմն. ձանիպ. զի ասի Զիյի Քէլան. այսինքն կողմն այս ինչ մարդոյ։

ԶԻՅԱՆ زیان * Վնաս. Զարար։ Եւ եր է ընդունելի" Զիյսթէն բային և ցուցանէ կեցօղ. Նաև է հրամայականն Զիյանիդէն բային. և է ասել, կեցո կամ ապրեցո. Տիրիլթ վէր։

ԶԻՅԱՆԻՑՏԷՆ زیانیدن * Կեցուցա֊նել. Տիրիլթմէք. և է սա անցող" Զիյսթէն բային։

ԶԻՅԱՆԿԷՐ زیانکر * Վնասակար. Զա֊րար եթիճի. որ և ասի ԶԻՅԱՆՔԷԱՐ. Քանզի մասնիկս Կէր, ցուցանէ զգործօղն։

ԶԻՅԱՆՔԷԱՐ زیانکار * Վնասագործ. Զարար եթիճի որոյ բաղդատականն յաւելմամբ Թէր, վանկիս լինի Զիյանքէարթէր. որ է վնա֊սակարագոյն։

ԶԻՅԱՏ زیاد * Է սա անուն երկրորդի խաղու յեօթնեկացունց խաղուցն Նարտին. այսինքն

[illegible] 2 · [illegible] · կամ [illegible] [illegible] , Թուր" [illegible] · [illegible]

ԶԻՑԶ زيز * [illegible] · [illegible] · զոր [illegible] [illegible] , և զայն [illegible] [illegible] ·

ԶԻՑԹԱՐ زيتار * Նշանակ [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑԼՈՒ زيلو * Է տեսակ ինչ [illegible] , որ լինի [illegible] և կարծր · զոր [illegible] [illegible] · Պէր [illegible] ·

ԶԻՑԼՈՒՉԷ زيلوچه * Է [illegible] բառին [illegible] ·

ԶԻՑԽ زيخ * Տրոփումն սրտի · որ լինի [illegible] կամ [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑԿ زيك * Նշ" [illegible] [illegible] ·

ԶԻՑՂ زيغ * [illegible] · կամ [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՂԱԼ زيغال * Նոյն է ընդ ԶԻՑՃԱԼ ·

ԶԻՑՂԶԻՑՂ زيغ زيغ * [illegible] [illegible] ·

ԶԻՑԾ زيج * Նշ" [illegible] [illegible]

[illegible] · Պէր [illegible] · [illegible] ընդ բառին [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՃԻՔ زيجك * Է տեսակ ինչ [illegible] · զոր [illegible] ընդ [illegible] · Պէր [illegible] ·

ԶԻՑՆ زين * Նշ" Թամբ · Թուր" [illegible] · [illegible] · [illegible] · [illegible] · Ցայտնի է [illegible] ·

ԶԻՑՆԷԹ زينت * Նոյն է ընդ բառին ԱՐԱՅԻՐ · և Նշ" զարդարանք · Թուր" [illegible] ·

ԶԻՑՆԷՖԶԱՐ زين افزار * Է զէնն այն՝ որ [illegible] լինի 'ի Թամբի · [illegible] ·

ԶԻՑՆԿԷՐ زينكر * Նշա" Թամբարար · կամ [illegible] · որ կազմէ զԹամբ · [illegible] ·

ԶԻՑՆԿՈՒՐԷ زين كوره * Նշ" [illegible] Թամբի · [illegible] · որ և ասի ԶԻՑՆՔՈՒՀ · նաև ԶԻՑՆՔՈՒՀԷ ·

ԶԻՑՆՍԱՆ زينسان * Նշ" այսպէս կամ այսպար · [illegible] ·

ԶԻՑՆՍՓԷՍ زين سپس * Յետ այսո[illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՆՓՈՒՇ زين پوش [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՆՔՈՒՀ زين كوه * Տես ԶԻՑՆՔՈՒՀԷ ·

ԶԻՑՆՔՈՒՀԷ زين كوهه * [illegible] Թամբի · [illegible] · որ և ասի ԶԻՑՔՈՒՀ ·

ԶԻՑՇ زيش * Նշ" [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՊ زيب * Նշ" վայելչութի և զարդ · [illegible] · [illegible] ընդ բառին [illegible] · [illegible] ·

ԶԻՑՊԱ زيبا * [illegible] և վայելուչ · [illegible] ·

ԶԻՑՊԱՔ زيبق * Նոյն է ընդ բառին ԺԻՑՎԷ · և է արէպի ·

ԶԻՑՊԱԹԷՐ زيباتر * Է [illegible] բառին [illegible] · և Նշ" [illegible] · կամ [illegible] ·

ԶԻՑՊԱՑԻ زيبايى * Վայելչութիւն · [illegible] ·

ԶԻՑՊԱՆ زيبان * Նոյն է ընդ բառին

ԶԻՅԳԷՆՏԷ. և Նշ" վայելուչ. Եագաշըգլը.

ԶԻՅԳԱՐՈՒՅ زیباروی * Նշ" վայելչադէմ. և ասի բառս այս գեղեցկաց:

ԶԻՅԳԷՆՏԷ زیبنده * Վայելուչ. Եագաշըգլը:

ԶԻՅԳԷՐ زیبر * Նոյն է ընդ ԶԷՆԳԷՐ.

ԶԻՅԳԻՅՏԷՆ زیبیدن * Վայելչանալ և զարդարիլ. Եագըշմագ վէ պէզէնմէք: Հրամայական Զիյպ. և ապառնի Զիյպէ:

ԶԻՅՍ زیس * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒ. որ է կողմն. Դարաֆ:

ԶԻՅՍԹԷՆ زیستن * Նշ" կեալ. Տիրիլմէք. հրամ. հր" Զիյ. և ապռ" Զիյէ: Եւ մինչ ասի Խոճայի չիյսիեն նէյսի, խմանի յոյս կեալ չէք:

ԶԻՅՎԱՐ زیوار * Հաստատութիւն. Պէրքարլըք:

ԶԻՅՎԷՆՃՈՒ زیونجو * Նոյն է ընդ Է բառին ՐԻՅՎԷՆՃՈՒ. որ է որդն փայտի. Աշտն Գուրդի. ըստ այնմ, Տիրախրի գէր չէվէր պի պար խա պիտաար, Տէրան էշ րա պիւվէր ճիւվէնճաա էշխատար:

ԶԻՅՎԷՐ زیور * Վայելչութիւն և զարդ. Եագաշըգ վէ պէզէք. Թէ իցէ այն ոսկեով և ականք պատուականօք և թէ այլովք:

ԶԻՅՎԼԷԽ زیولخ * Նշա" զթաչուանն գայն, որ կոչի Թուրքերէն Եէշիլ:

ԶԻՅՏ زید * Հայրենիք. Վաթան:

ԶԻՅՐ زیر * Նշա" Ներքոյ. Ալթ: Որոյ հակակայն է Զէպէր. որ է վերոյ. և Թուր" Իւսթ:

ԶԻՅՐԱ زیرا * Է շաղկապ պատճառական և Նշ" զի, քանզի: 2. Ցուցանէ խոնարհութիւն կամ վայրեկութիւն. զի Թ այսմ բարդեալ է 'ի բառից Զիյր և Ա. Թմ որ ասի, Պէ վուշի խաշէշ էր փարի Սէմէնտա, Պէշէրէնէյա պէրէյան նէրմի խա չիյրաա:

ԶԻՅՐԶԷՄԻՅՆ زیرزمین * Այսինքն ներքոյք երկրի. Եէր ալթը. ըստ այնմ, Պէրխաշի չէմիյն չէրչէմիյնվար պէշխս. Քա չիյրչէմիյն քրդոյի չէմիյնէմ պաշէտ:

ԶԻՅՐԷ زیره * Քեմոն. Քէմմուն. արդ" Քէմմուն. և է սա ունդ խոտ. և վա լինելոյ սորա յոյժ լաւն 'ի գաւառին Քիրմանու, 'ի գիրս բժշկարանաց ասի Զիյրէի Քիրմանի: Յօրինակս ինչ բառարանաց գրի Թէ բառս Զիյրէ նշանակէ զխոտն չամեան. Չէմէն:

ԶԻՅՐԷՔ زیرک * Մտացի, այսինքն այն որ ունի սուր իմացողութիւն. Միւդրիք ձէհին իյշ պիլիճի. Նաև նշանակէ շոյտ և ժիր. Չէապ վէ չէվիք. ըստ այնմ, Իմ փիլ էնտէր ... Եէրքէշ էշ ... պիշէնտէ ..., մէրդէ չիյրէք չէպա պէ տամ ...

ԵԷՓ՝ Բէհամիրալ պայէք էշ:

ԶԻՅՐԷՔԹԷՐ زیرکتر * Է սա բաղդատականն Զիյրէք բառին. որոյ և գերադրականն լինի زیرکترین Զիյրէքթէրիյն. زیرکی Զիյրէքի. սրամտութիւն:

ԶԻՅՐԷՖՔԷՆ زیرافکن * Սփռոց. Տէօշէնէճէկ նէսնէ և դարձեալ է անուն եղանակաց երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվա ատը:

ԶԻՅՐԷՖՔԷՆՏ زیرافکند * Է անուն միոյն յերկոտասան մաքամաց յերաժշտութեն. որ և ասի ՔԻՈՒՉԷՔ:

ԶԻՅՐԹԷՆԿ زیرتنگ * Նշ" զայն Թամբակալն ձիոյ, որ ասի Էյէր Գօլանի:

ԶԻՅՐԹԷՐ زیرتر * Վայրագոյն կամ ստորագոյն. Աշաղըրագ. արդ" اسفل Էսֆէլ:

ԶԻՅՐԻՅՆ زیرین Նշ" ստորին. Աշաղըքի

ԶԻՅՐԻՅՏԷՆ زیریدن * Վայր լինել կամ ստորանալ. Աշաղը օլմագ վէ ալթ օլմագ:

ԶԻՅՐԻՐԱՆ زیرران * Թարգմանի ընդ երանօք. և նշանակէ ձի որ եղեալ իցէ ընդ երանօք հեծանողի. Թուրքերէն Պինիլմիշ:

ԶԻՅՐՈՒԶԷՊԷՐ زیروزبر * Ցուցանէ ներքոյ և վերոյ Ալթ իւսթ: 2. Վայր. Աշաղը. որոյ ներհակն է Պալա. և ասի Զիյր իւ պալա: 3. Ծածուկ. Փինհան վէ գաշիյդի: 4. Նոյն է ընդ Է բառին ՈՒԷԶԻՐ. հօտոց, որ է գործի հօտելոյ զայգիս: 5. Ամենայն ինչ՝ որ իցէ նուրբ և անզօր, որպիսի է նրբաձայն լարն քնարին, որ է Զիյր:

ԶԻՅՐՈՒԶԷՊԷՐՔԷՐՏԷՆ زیروزبرکردن Նշանակէ վեր 'ի վայր առնել. Աշաղը Եուգարը էյլէմէք. հրամայական Քիւն. և ապռ" Քիւնէփ:

ԶԻՅՐՈՒՊԷՄ زیروبم * Տես ՊԷՄ:

ԶԻՅՐԽԻՐՏ زیرخرد * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվա խամի ատը:

ԶԻՅՐԿԵԱՀ زیرگاه * Գահ կամ աթոռ. Քիւրսի. յորոյ վերայ նստին և բազմին պետք և իշխանք:

ԶԻՅՐՃԱՄԷ زیرجامه * Նշ" վարտիք. Այագտօնի. Նաև շապիկ. Կէօմլէք: և այս աստ ցեալ է վա ագանելոյ նց 'ի ներքոյ համդերձից. և Թարգմանի ստորահանդերձ:

ԶԻՅՐՊԱ زیرپا * Է կերակուրն այն, որ և ասի ԶԻՅՐՎԱ. զոր պատրաստեցուցեալ Զիյրպած ասեն:

ԶԻՅՐՊԻՒԶԻՒՐԿԵԱՆ زیرپزرگان Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ: Որ և ասի ԶԻՅՐԽԻՒՐՏ:

[illegible] زرنشت * Ծաղիկ. և ա-[illegible]. Գուլ վէ [illegible] վէ [illegible] [illegible] համաձայնեալ ընդ Զե-[illegible]. Փարիշանլըգըն [illegible]. ըստ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ԶԻՑՐՓԱՆ زرفان * Է անուն մի յան-ուանց լուսնին. Թուր" Այ. և արպ" Գամէր.

ԶԻՑՐՓՈՒՆ زرفون * Է տեսակ ինչ փշատույ, որ ոչ ունի պտուղ, բայց միայն ծաղիկ անուշահոտ. Իչոք ողոմընըն [illegible] [illegible] [illegible].

ԶԻՑՓ زيف * Նշ" լրբութի. Էփէսպխլըլը.

ԶԻՑՓԱԼ زيفال * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՑՂԱԼ. և նշ" մեծ գաւաթ. Գոպէ՛կէ [illegible].

ԶԻՑՓԷՆ زيفن * Կարծր և խիստ իր թէ քար իցէ և թէ այլ ինչ. Փէք [illegible].

ԶԻՆԱՑԱՆԻՑՏԷՆ زنايدن * Է անցողականն Զինայէլուն բային.

ԶԻՆԵԱՆ زنيان * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՆԽԱՀ.

ԶԻՆԷՎԻՑՏԷՆ زنويدن * Նոյն է ընդ բային ԶԻՒՆՈՒՑԻՏԷՆ.

ԶԻՆՀԱՐ زنهار * Նշ" անձնատուու-թի. Էման. 2. Ուխտ և դաշն. Ահտ վէ [illegible]. 3. Ահ և երկիւղ. Թէրս [illegible]. 4. Գանգատ. Շիքեայէթ. 5. Զգուշութի. Փէրհիզ. ՟Ը երկուցն ես յայսմ բանի, Զինհար [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] զինհար [illegible]. 6. Նոյն է ընդ բառին ԷՔՍՈՒՍ.

ԶԻՆՀԱՐԻ زنهاری * Հարկատու հպա-տակ. Խարաճկիւզար [illegible].

ԶԻՆՀԱՐԻՑՏԷՆ زنهاريدن * Է բայն Զինհար բառին, և կցորդ է բնաւից նշանակու-թեանց նորին.

ԶԻՆՀԱՐԽԱՀ زنهارخواه * Նոյն է ՟Ը բառին ԶԻՆՀԱՐԽՕՐ. և նշանակէ անձնատուր, Էման [illegible] [illegible].

ԶԻՆՀԱՐԽՕՐ زنهارخوار * Անձնա-տուր. Էման [illegible] [illegible]. 2. Ուխտադրուժ. Փէյման [illegible].

ԶԻՆՀԱՐՏԱՐ زنهاردار * Է ընդունե-լութի գրեթէ բոլոր նշանակութե՟ մերոգրեալ բառին Զինհար.

ԶԻՆՃ زنج * Է տեսակ ինչ նուագարա-նի. որ յատուկ է անց եթովպացւոց. Պէք [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 2. Դողութի- [illegible]. Լէրզէնզէ [illegible].

ԶԻՆՈՒՑԻՏԷՆ زنويدن * Նշ" ու-նայն շան, դայլել. Հաջալ. նաև հեծեծանք կաղկանձել. Վէօքքէ վէ Գուրթ վէ չաքալ [illegible]. վէ նալէ [illegible] [illegible]. Այլ և ասի ԶԻ-ՆՈՒՏԷՆ. և ԶԻՆՈՒՑԻՏԷՆ.

ԶԻՆՈՒՏԷՆ زودن * Նոյն է ՟Ը բային ԶԻՆՈՒՑԻՏԷՆ.

ԶԻՆՏԱՆ زندان * Բանտ. Հապիսխանէ.

ԶԻՆՏԱՆԻ زندانی * Բանտարկեալ. Մահպուս. Որպ յոգնա" լինի Զինտանիեան.

ԶԻՆՏԱՆՊԱՆ زندانبان * Բանտա-պան. Զինտանճի. հապիսխանէ պէքճիսի.

ԶԻՆՏԱՆՏԱՐ زندندار * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՆՏԱՆՊԱՆ.

ԶԻՆՏԷ زنده * Նշա" կենդանի. Տիրի արպ" Հայ. Որպ հակակայն է օդա مرده Միւր-տէ, որ է մեռեալ. Էօլիւ. ըստ այսմ զոր ասէ բա-նաստեղծն, Տէր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Վէշ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Զինհար [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Թա [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 2. Աղ-քատ, Տէրվիշ վէ Ֆագըր. ըստ այսմ որ ՚ի տաղիս, Տիյու [illegible] [illegible] [illegible], Զինտէ [illegible] [illegible] [illegible]. Կիւֆըր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Կիւֆըր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Զիւն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. 3. Է անուն մեծի գետոյ իրիք ՚ի քաղաքին Իսֆահանու, որում ԶԷՆՏԷ-ՐՈՒՏ ասեն. Պիր նէհրի [illegible] [illegible]. 4. Նոյն է ընդ բառին ԶԷՆՏԷ, այսինքն մեծ և վիթխարի. Պիւյիւք վէ [illegible]. և ՟Ը այսմ նշա-նակութե ասի ԶԻՆՏԷՓԻՑԼ. 5. Է անուն քաջի միոյ ՚ի քաջացն Թուրանու, որ վ՟ սաստկապէս մարտնչելոյն՝ կոչեցաւ ԶԻՆՏԷՒՐԷԶՄ. Զոր քաջն Րուսթէմ բռնցի հարեալ սպան. Պիր [illegible] [illegible]. Եւ գիտելի է զի առաջին նշա-նակութի բառիս՝ որ է կենդանի. Տիրի, կոչի չեղպաթերէն Թիրիք.

ԶԻՆՏԷԿԵԱՆ زندکان * Է յոգնականն բառին ԶԻՆՏԷ. այսինքն կենդանիք.

ԶԻՆՏԷԿԵԱՆԻ زندکانی * Կենդանու-թիւն. Տիրլիք, հայաթ.

ԶԻՆՏԷԿԻ زندکی * Կեանք. կամ կեն-դանութի. Տիրլիք. արպերէն Հայաթ.

ԶԻՆՏԷԿԻՊԱԽՇ زندکی بخش * Կեն-դատու. Հայաթ պաղըշլայըճը.

ԶԻՆՏԷՓԻՑԼ زنده پیل * Էգ փիղ. Տի-շի Ֆիլ. Իսկ Զինտէֆիլ, արու փիղ. Էրքէք Ֆիլ. ըստ այսմ, Էէյլի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ԶԻՆՏԷՔԷՐՏԷՆ زندكردن * Կենդանի առնել, կենդանացուցանել. Տիրիլմէք. հրամայական Քիւն. և ապառնի Քիւնէք։

ԶԻՆՏՎԱՆ زندوان * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒԼՊԻՒԼ. արաբ՝ Անտէլիպ. որ և ասի ԶԻՆՏՐԱՆ. որ է լուսնեակ Թռչուն քաղցրաձայն։

ԶԻՆՏՐԱՆ زندران * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՆՏՎԱՆ. որ է լուսնեակ. Պիւլպիւլ. արաբերէն Անտէլիպ։

ԶԻՇԱՐ زشار * Տաշտն այն՝ ՚ի մէջ որոյ զխաղող, զձէթ, և զայլ նմանս իւրս եդեալ՝ ճմլեն. և զմուզ նոցին և զհիւղն հանեն. արաբերէն معصره Մասարէ։

ԶԻՇԹ زشت * Տգեղ և աղտեղի. Չիրքին վէ գապէհ. ըստ այնմ, Մէքթէպ հէմնիշինի Եիւզու պէք օլըրսա. Քէօ թուզուքէ էյլէ օ չիրքին եիւզէ պագմայ չէքէր։ Դարձեալ ասի. Խէթավէնտա հէմ հէ թէպէր է վէ հէ չիրքին էօլ. Վէճ էսինտէ էչ չիրքին պէտէնի չէքէր։

ԶԻՇԹԱՐ زشتار * Բամբասանք. արաբ՝ Ղըյպէթ. վէ մէզամմէթ. որ գոլով բարդեալ ՚ի բառիցս ԶԻՇԹ և ԱՐ. Թարգմանի աղտեղաբեր. Չիրքին գէթիրիճի։

ԶԻՇԹԱՐԵԱՏ زشتارياد * Տես ԶԻՇԹԱՐ։

ԶԻՇԹԵԱՏ زشتياد * Թարգմանի աղտեղի յիշատակութիւն։ Տես ԶԻՇԹԱՐ։

ԶԻՇԹԻ زشتی * Տգեղութիւն. Գապահէթ. Չիրքինլիք։

ԶԻՇԹՐՈՒՅ زشتروی * Տգեղադէմ. Չիրքին եիւզլիւ։ Զի ասի, Շէօյլէ չէհրէ չիրքին քաշ՝ նապէյնա ըէհ։

ԶԻՋԻ زجی * Նոյն է ընդ բառին ԻԶՋԻ. ըստ այնմ, Գուշ պէնիմ չանըմ իլէ օ մի կիւրիւյօր, Այն էյլէ կէօքտէ մի իւրէ մի չէքմիյոր։

ԶԻՊ زب * Դիւրին. Գօլայ. որ և ասի ԱՍԱՆ. ըստ այնմ, Քէօր իլէ պիւլպիւլ ֆիռգաթը Եիւրիւմէ. Շէքէր թէլէր ծիհան քէօրէրի օ պիւզրիւք չէյր։

ԶԻՊԷՍ زبس * ՚Ի բազմացհետէ. Չօգ-լուգ դէյու. որ և ասի ԻԶՊԷՍ։

ԶԻՊԷՀՐ زبهر * Նոյն է սա ընդ բառին ԻԶՊԷՀՐ։

ԶԻՊԷՐ زبر * Նոյն և ընդ բառին ԻԶ-ՊԷՐ. Այսինքն ստորն պահել զիր ինչ ՚ի մտի. որ և ասի ԶԻՊԻՑՐ և ԶԻՊԷՐՄ։

ԶԻՊԻԼ زبل * Է բառ արեւայի և նշանա-կէ աղբ. ուստի և աղբանոցն ասի ԶԻՊԻԼՏԱՆ. որ Թուրքերէն ասի Չէօփլիւք։

ԶԻՊԻԼՏԱՆ زبلدان * Աղբիւս. արաբ՝ Մէզպէլէ։ Քանզի ածանցեալ է ՚ի բառէս ԶԻ-ՊԷԼ, որ է արեւայի, ածանցականակերպ մասնիկաւս ՏԱՆ։

ԶԻՏԱՑԻՏԷՆ زدايدن * Տես ԶԻՏՈՒ-ՏԷՆ. որոյ անցողականն լինի Զէփայիդիրմէք։ Որ է փայլեցուցանել. Սայգալ ուրմագ։

ԶԻՏԷՐ زدر * Արժանի. Լայիգ վէ սէ-զավար, որ և ասի ԻԶՏԷՐ։

ԶԻՏՈՒՏԷՆ زدودن * Արծնել. այսինքն մաքրել ՚ի ժանկոյ զերկաթ և զհայելի. Փասըն աչմագ վէ փաս իւզէրինտէն կիտէրմէք վէ այնէյէ։ Ասի և նմանութ՝ զարտ և ցուցանէ մաքրել ՚ի ժան-կոյ հոգւոյ։ Եւ զանդամն՝ յաղտեղութենէ. և զգաստ ինչ ՚ի չփոթութենէ և ՚ի խառնակութենէ։ Որ և ասի ԶԻՏԱՑԻՏԷՆ։

ԶԻՏՈՒՐ زدور * Նոյն է ընդ բառին ԻԶՏՈՒՐ. և նշանակէ ՚ի հեռաւոր. Ուզագտէն։

ԶԻՐԱՂԷՆՔ زراغنك * Տեղի որ իցէ ի մանրախիճ քարանց. և և այն տեղի, որ շո-ռանալով պատառեալ իցէ. Չագըլ թաշլը եէր. վէ թապըն գուրագլըգտան չաթլամըշ օլան եէր. ըստ այնմ. Զէմինտէ րու սէնկլերի չիրաղէնք պօլուր. Նէ ճայի քաշաէ պու ճէնէթ պօլուր։

ԶԻՐԻՀ زره * Զրահ. Զըրհ. և արաբ՝ Լէպուս. և է համդերձն այն կազմեալ յերկա-թոյ, զոր յաւուրս պատերազմաց և մարտից ա-գանին։ 2. Է յատուկ անուն քաջի ուրուք յազ-գականացն Էփրասիյապայ, որ շատ գուն գոր-ծեաց ՚ի սպանումն Սիյավուշի. որ և ասի ԿԻՒՐ-ՏԻ ԶԻՐԻՀ։ 3. Է անուն նահանգի միոջ ՚ի գա-ւառին Սիյսթանու։

ԶԻՐԻՀԿԷՐ زره كر * Զրահագործ. Զը-րհճի. արաբերէն زراد Զէրրատ։

ԶԻՐԻՆՃ زرنج * Խիժ ծառոյ. Աղաճ սագըզը. որ է Սամղը փէլէսլի։

ԶԻՐԻՇՔ زرشك * Ծոր. Գօրօմուգ. Նաև խոռոտ փուշերէ։ Եւ արաբերէն Էնպէր-պարիս։ Դարձեալ է անուն ծաղկան միոյ ՚ի ծաղկանցն Հնդկաստանու։

ԶԻՐԻՔ زرك Նոյն է ընդ բառին ԶԻՐԻՇՔ։

ԶԻՐՓԻՑՆ زرفين * Սողնակ. և է փայտ ինչ որ դնի յետոյ դրան. և կոչի Սիւրմէ։

ԶԻՒԼԱԼ زلال * Յոյժ վճիտ և բարե-համ ջուր. Աղի սուֆի։ Բայց որ առ մարդիկ հռչակեալ է՝ այն է. զի մինչ ՚ի յայտ բարձրագոյն լերինս ձիւնն ոչ հալի, և ամ ըստ ամէ յիւրեանց վր ձիւն տեղացեալ՝ հնանայ, արտադրի ՚ի մէջ ձեանն իր ինչ համգոյն որդան ըստ չափու մա-տին, և ջուրն որ է ՚ի մէջ նորին՝ այնչափ քաղցր

է մինչև հաւասարիլ Նմա քաղցրութ շէքէրի • և այն է որ կոչի Զէօլէօլ։

ԶԻՒԼԷՅՖԷՆ زليفن * կամ ԶԻՒԼԻՅՖԷՆ • Նշանակէ ահ կամ երկիւղ տալ ումեք • Գօրգու վէրմէք • Եօխվէյֆ։

ԶԻՒԼԻՊԻՅԱ زليبيا * Է տեսակ ինչ հրուշակի • Պէր նէվ հալվա ատը։

ԶԻՒԼՖ زلف * Է սա բառ ինչ յայտնի և ամենեցուն ծանուցեալ • հայերէն խոպոպիք։

ԶԻՒԼՖԻՆՃԱՆԷ زلفجانه * Երախակալ դաշնակի և սուսերի և դանակի • արպէ" Գօպչէ։ Եւ ևս է անուն վաղնջական աղջկան միոյ • Պէր գադըն գըզըն իսմի ատըդ։

ԶԻՒԿԷԱԼ زكال * Ածուխ • Քէօմիւր։ Որ և ասի ԶԻՒՂԱԼ, և ԶԻՒՂԱՐԷ • ևԷՆՔԻՒՐԹ

ԶԻՒՀՐԱՊ زهراب * Է Թռչուն ինչ, որ 'ի պահու առաւօտու յառաջ քան զամ Թռչունս զարթուցեալ աղաղակէ • Պէր գուշ ատըդ։

ԶԻՒՀՐԱՊԻ زهرابى * Պաղպաջաւոր տուսեր • Ճէվհէրտար գըլըճ։

ԶԻՒՂԱՐ زغار * Ածուխ • Քէօմիւր։

ԶԻՒՂԱՐԷ زغاره * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՒԿԷԱԼ։

ԶԻՒՂԷՄ زغم * Բռնութ և հարստահարութի • Զօր վէ Ըէտտըպ։

ԶԻՒՃ زج * Նշ" զայն նետն որոյ սլաքն ոսկրեայ է վն Թեթևութե • Մէնչիւէ օգը։ Եւ պարսկերէն ասի Թիւյըր ձէյրնօդի։ Այլև չորթան • որ ասի Թուրքերէն Քէչ։

ԶԻՒՄԻՒԼՃ زمج * Թիթեռն • Քէլէպէք։ Որ 'ի վերայ ծաղկանց նստի, և յորմունս պարտիզաց Թռանի։

ԶԻՒՄԻՒԽԹ زمخت * Է անուն համոյ ինչ, որ հայե" ասի տտիպ • Քէգրէմսի։ 2• Նշ" կամ ուժգնապիրկ յորժէ առեալ և ժլատն կոչի Զիւմիւխլի, վն զոլոյ նր կապեալ և պրկեալ 'ի ծախս և 'ի տուրս իրաց։

ԶԻՒՄԻՒԽՔ زمخك * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՄԻՒԽԹ։

ԶԻՒՄԻՒՐՐԻՒՏ زمرد * Զմրուխտ • է ակն ինչ պատուական։

ԶԻՒՄԻՒՐՐԻՒՏԻՅՆ زمردين * Զմրխտեայ, այսինքն զմրխտագոյն կանաչ։

ԶԻՒՄՈՒ زمو * Է հօլն այն որ դնի 'ի վն տանեաց • Սագգ խուլէրէնէ գէնըլըն դօփրագ։

ԶԻՒՄՈՒՏԷ زموده * Սալընձագ։ Եւ մերթ նշ" նկոր • արպ" Նօգշ • որ և ասի ՆԻԿԷԱՐ։

ԶԻՒՆԱՃ زناج * Մունետր • որ և ասի ՉԷՐՊՐՈՒՏԷ։

ԶԻՒՆՃ زنج * Խիժ որ 'ի ծառոյ արտադրի • Սաքզ։ 2• Ծաղր և կատականք • Թիւքիւրուք։ 3• Նոյն է ընդ բառին ԶԷՆԷԽ • որ է կզակ կամ ծնօտ • Չէնէ։ 4• Լաց և ողբ • Կէրէէ վէ զարը։

ԶԻՒՆՆԱՐ زنّار * Զի՛նչ և իցէ իր, որ իցէ հիւսեալ և ոլորեալ • որպիսի են պարանն և առաղանին և ապրշումն և նմանք։ Իսկ յատկապէս զչուանն այն գօտին, զոր ածեն ընդ մէջ կրօնաւորք քրիստոնէից • Իքի գօտուշագ • ժի տօտհատանէ մէյտանէրինէ պօղլարըլէր։

ԶԻՒՆՈՒՅԷ زنویه * Ոռնացումն շան, գայլոյ, և ճագարի • Ուլումագ։

ԶԻՒՆՈՒՅԻՏԷՆ زنويدن * Որ և ասի ԶԻՆՈՒՅԻՏԷՆ, և նշ" ոռնալ շան, գայլոյ, և ճագարի • Ուլումագ։ Որ ԶԻՒՆՈՒՏԷՆ ևս ասի։

ԶԻՒՐՇ زرش * Նոյն է ընդ բառին ԺԱՆԷ • շաղ • Չի։

ԶԻՒՐՇԹԷՆ زرشتن * Մերկել • այսինքն հանել զհանդերձս ուրուք յանձնէ նր • Սօյմագ։

ԶԻՒՊ زب * Նոյն է ԷՆ բառին ՔԻՒՆՏԱՏԷ։ Իսկ ըստ արապաց ներական անդամ • Աէրքէք ալէթի։

ԶԻՒՊԱ زبا * Է անուն դստեր արքային Չեյնու, որ զհայր իւր սպանել, ինքն Թագաւորեաց 'ի տեղի նր • Նամը տիլլէրտէ դօբէլշաւ չէյն։

ԶԻՒՊԱՆ زبان * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՊԱՆ • որ է լեզու • Տիլ • արպերէն Լիսան։

ԶԻՒՊԱՆԱՎԷՐ زبان آور * Ճարտասան • Փասիհիւլ պէյան։ Եւ ևս նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՊԱՆՏԱՆ • այսինքն բանագէտ կամ լեզուագէտ • Սէօզ պիլիճի • Վէ տիլպիլիճի։

ԶԻՒՊԱՆԷ زبانه * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՊԱՆԷ։

ԶԻՒՊԱՆԻ ԼԻԿԷԱՄ زبان لکام

Այսինքն լեզու սանձի • Կէմ տիլի։

ԶԻՒՊԱՆԻՔԻՒՆՃԻՒՐՔ زبان كنجشك

Է սա դեղ ինչ 'ի դեղորէից անուն, որ բուսանի 'ի խոշոր ծառս, և լինի որպ զլեզու ճընճղկան • արպ" Լիսանիւլ ասաֆիր • և Թարգ" Թուր" Սէրչէ տիլի։ 2• Է տեսակ ինչ դդմաձի, որ մանր հատեալ է, և լաւ կերակուր լինի։

ԶԻՒՊԱՆԿԻՅՐ زبانگیر * Փոթոթ • Տիլ պօղան։

ԶԻՒՊԱՆՊԻՒՐ زبانبر * Թարգմանի

ժ

ԶԻՆՏԷՔԷՐՏԷՆ زندكرون * Կենդա-նի առնել, կենդանացուցանել. Տիրիլթմէք. հրամայական դիրիլթ. և ապառնի դիրիլթէք:

ԶԻՆՏՎԱՆ زندوان * Նոյն է Է բառին ԳԻՒԼԳԻՒԼ. արգ" Անտէլիպ. որ և ասի ԶԻՆՏ-ՐԱՆ. որ է լուսնեակ թռչուն քաղցրաձայն:

ԶԻՆՏՐԱՆ زندران * Նոյն է Է բառին ԶԻՆՏՎԱՆ. որ է լուսնեակ. Պիւլպիւլ. ար-աբերէն Անտէլիպ:

ԶԻՇԱՐ زشار * Տաշտն այն՝ 'ի մէջ ո-րոյ զխաղողն, զձէթ, և զայլ նման իրս եղեալ՝ ճմլեն. և զմուզ նոցին և զիւղն հանեն. արաբերէն معصره Մաասրէ:

ԶԻՇԹ زشت * Տգեղ և աղտեղի. Չիր-քին վէ գապահ. ըստ այնմ, Մէքեան հէյնէշինի Իւ-զու պէտ օլըրըշը. Քի փիւշթէ էշ օ ղամը Իւ-զու պէտ օլըրըշը. Դարձեալ ասի. խիւտավէնտա հէմէ քէմայի շէշը եօլը. Վէմ իւմիտի էշ լուտֆէն պէնէշը եօլը:

ԶԻՇԹԱՐ زشتار * Բամբասանք. ամզ" Ղըյպէթ. վէ մէտամ. որ գոլով բարդեալ 'ի բառիցս ԶԻՇԹ և ԱՐ. Թարգմանի աղտեղաբեր. Չիրքին զէլիմէթի:

ԶԻՇԹԱՐ ԵԱՏ زشتاریاد * Տես ԶԻՇԹԱՐ:

ԶԻՇԹԵԱՏ زشتیاد * Թարգմանի աղ-տեղի յիշատակուի: Տես ԶԻՇԹԱՐ:

ԶԻՇԹԻ زشتی * Տգեղութի. Գապահէթ. Չիրքինլիք:

ԶԻՇԹՐՈՒՅ زشتروی * Տգեղադէմ. Չիրքին եիւզլիւ: Զի ասի, Շէյթ շէնէ շէյթ-րուայ՝ նապէյնա պէհ:

ԶԻՉԻ زچی * Նոյն է Է բառին ԵԶՉԻ. ըստ այնմ, Գապր պէհիշթինիք իւ օ մի քիւրէյտի. Ան քէսի քիւթի էշ՝ գէ եւն քիրէք շէ շիմտի:

ԶԻՊ زب * Դիւրին. Գօլայ. որ և ասի ԱՍԱՆ. ըստ այնմ, Քէօր գէ պիւտէր քավիի մէյէ-լէտէր. Շէվէր պէր ճիհան գէհրի օ խօտաչի շէր:

ԶԻՊԷՍ زبس * 'Ի բազմացհեալ. Չօգ-դան պէրի. որ և ասի ԵԶՊԷՍ:

ԶԻՊԷՀՐ زبهر * Նոյն է սա ընդ բառին ԵԶՊԷՀՐ:

ԶԻՊԷՐ زبر * Նոյն և ընդ բառին ԵԶ-ՊԷՐ. Այսինքն սերտ պահել զիր ինչ 'ի մաի. որ և ասի ԶԻՊԻՅՐ և ԶԻՊԷՐՄ:

ԶԻՊԻԼ زبل * Է բառ արեալ և նշանա-կէ աղբ. ուստի և աղբանոցն ասի ԶԻՊԻԼՏԱՆ.

որ Թուրքերէն ասի Չէօփլիւք:

ԶԻՊԻԼՏԱՆ زبلدان * Աղբիւս. արգ" Մէզպէլէ: Քանզի ածանցեալ է 'ի բառէս ԶԻ-ՊԻԼ, որ է արեալ, ածանցականակերպ մասըն-կամբս ՏԱՆ:

ԶԻՏԱՅԻՏԷՆ زدایدن * Տես ԶԻՏՈՒ-ՏԷՆ. որոյ անցողականն լինի Զէթտանէյթէն: Որ է փայլեցուցանել. Սայգալ ուրմագ:

ԶԻՏԷՐ زدر * Արժանի. Լայիգ վէ սէ-զավար, որ և ասի ԵԶՏԷՐ:

ԶԻՏՈՒՏԷՆ زدودن * Արծնել. այսինքն մաքրել 'ի ժանկոյ զերկաթ և զհայելի. Փառփէն աչմագ վէ պաս իւշէմէք փէյմալը վէ այնէյի: Ասի և նմանութ՝ զսրտէ՝ և ցուցանէ մաքրել 'ի ժան-կոյ հոգոց: Եւ զանդամս՝ յաղտեղութենէ. և զզաւսա ինչ՝ 'ի շփոթութենէ և 'ի խռովութենէ: Որ և ասի ԶԻՏԱՅԻՏԷՆ:

ԶԻՏՈՒՐ زدور * Նոյն է ընդ բառին ԵԶՏՈՒՐ. և նշանակէ 'ի հեռուստ. Իւզագտան:

ԶԻՐԱՂԷՆՔ زراغنك * Տեղի որ իցէ լի մանրախիճ քարամբք. և և այն տեղի, որ չո-րանալով պատառեալ իցէ. Չագըլ դաշլը եէր. վէ գուրագ դուբրագլը եարըլմըշ օլան եէր. ըստ այնմ, Զէմինի պէ սէրամէր չէրաղէնէ պուտ. Նէ ճայի նէշ իւ գաայ իւ ծէնէ պուտ:

ԶԻՐԻՀ زره * Զրահ. Զրեհ. և արգ" Լէզարէ. և է հանդերձն այն կազմեալ յերկա-թոյ, զոր յուսուրս պատերազմաց և մարտից ա-գանին: 2. Է յատուկ անուն քաջի ուրուք յազ-գականացն Էֆրասիյապայ, որ շատ գուն գոր-ծեաց 'ի սպանումն Սիյավիշի. որ և ասի ԳԻՒՐԾԻ ԶԻՐԻՀ: 3. Է անուն նահանգի միոյ 'ի գա-ւառին Սիյսթանու:

ԶԻՐԻՀԳԷՐ زره‌گر * Զրահագործ. Զէ-րէհճի. արաբերէն زراد Զէրրատ:

ԶԻՐԻՆՃ زرنج * Խիժ ծառոյ. Աղաճ սագըզը. որ է Սագըզ փըրաղը:

ԶԻՐԻՇՔ زرشك * Ծոր. Գորամուգ. նաև խոնեալ փաշշէշէ: Եւ արաբերէն Էնպէր-պարիս: Դարձեալ է անուն ծաղկան միոյ 'ի ծաղկանցն Հնդկաստանու:

ԶԻՐԻՔ زرک Նոյն է Է բառին ԶԻՐԻՇՔ:

ԶԻՐՓԻՅՆ زرفین * Սողնակ. և է փայտ ինչ որ դնի յետակոյս դրան. և կոչի Սիւրկիւ:

ԶԻՒԼԱԼ زلال * Յորժ վճիտ և բարե-համ ջուր. Աճը սուքի: Բայց որ առ մարդիկ հռչակեալ է՝ այն է. զի մինչ 'ի յայտ բարձրագոյն լերինս ձիւնն ոչ հալի, և ամ ըստ ամէ յիրերաց վր ձիւն տեղացեալ՝ հնանայ, արտադրի 'ի մէջ ձեանն իր ինչ հանգոյն որդան ըստ չափու մա-տին, և ջուրն որ է 'ի մէջ նորին՝ այնչափ քաղցր

է մինչև հաւասարել նմա քաղցրութ. շէքերի · և այն է որ կոչի Զէռլալ:

ԶԻՒԼԷՅՖԷՆ زلفن * կամ ԶԻՒԼԻՅՖԷՆ · Նշանակէ ահ կամ երկիւղ տալ ումեք · Գօրգիւ վէրմէք · Ռոխվէյֆ:

ԶԻՒԼԻՊԻՅԱ زليبا * Է տեսակ ինչ հրուշակի · Պիր նէվի հօլվա տիւր:

ԶԻՒԼՖ زلف * Է սա բառ ինչ յոյնի և ամենեցուն ծանուցեալ · հայերէն խոպոպիք:

ԶԻՒԼՖԻՆՃԱՆԷ زلفجانه * Երախակալ դաշնակի և սուսերի և դանակի · արաբ" Գուրզէ: Եւ ևս է անուն վաղնջական արքայի միոյ · Պիր գատիմ բատիշահ իսմի տիւր:

ԶԻՒԿԵԱԼ زكال * Ածուխ · Քէօմիւր: Որ և ասի ԶԻՒԳԱԼ · և ԶԻՒՂԱՐԷ · և ԷՆՔԻՐՇԹ

ԶԻՒՀՐԱՊ زهراب * Է թռչուն ինչ, որ ՚ի պահու առաւօտու յառաջքան զամ թռչունս զարթուցեալ՝ աղաղակէ · Պիր գուշ տիւր:

ԶԻՒՀՐԱՊԻ زهرابي * Պաղպաջաւոր սուսեր · Ճէվհէրտար Գըլըճ:

ԶԻՒՂԱՐ زغار * Ածուխ · Քէօմիւր:

ԶԻՒՂԱՐԷ زغاره * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՒԿԵԱԼ:

ԶԻՒՂԷՄ زغم * Բռնութ. և հարստահարութ. · Զօր վէ Իէմտատ:

ԶԻՒՃ زج * Նշ" զայն նետն՝ որոյ սլաքն ոսկրեայ է վս թեթևութ. · Մէնզիլ օգը: Եւ պարսկերէն ասի Թիւրքէ ...: Այլև չորթան · որ ասի Թուրքերէն Քէչ:

ԶԻՒՄԻՒԼՃ زملج * Թիթեռն · Քէլէպէք: Որ ՚ի վերայ ծաղկանց նստի, և յորմունս պարտիզաց թռանի:

ԶԻՒՄԻՒԽԹ زمخت * Է անուն համոյ ինչ, որ հայե" ասի տտիպ · Քէքրէմէ: 2. Նշ" կայր ուժգնապիրկ յորմէ առեալ և ժլատն կոչի Զէմիւրիւ, վս զոլոյ նր կապեալ և պրկեալ ՚ի ծախս և ՚ի տուրս իւրաց:

ԶԻՒՄԻՒԽՔ زمخك * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՄԻՒԽԹ:

ԶԻՒՄԻՒՐՐԻՒՏ زمرد * Զմրուխտ · է ակն ինչ պատուականն:

ԶԻՒՄԻՒՐՐԻՒՏԻՅՆ زمردين * Զմրխտեայ, այսինքն զմրխտագոյն կանաչ:

ԶԻՒՄՈՒ زمو * Է հօղն այն՝ որ դնի ՚ի վս տանեաց · Սագֆ էօրթիւսիւնէ գօնըլան թօփրագ:

ԶԻՒՄՈՒՏԷ زموده * Սուլէնձագ: Եւ

մերթ նշ" նկոր · արաբ" Նուգշ · որ և ասի ՆԻԿԵԱՐ:

ԶԻՒՆԱՃ زنج * Մունապար · որ և ասի ԶԵՐՊՐՈՒՏԷ:

ԶԻՒՆՃ زنج * Խիժ որ ՚ի ծառոյ արտադրի · Սագըզ: 2. Ծաղր և կատականք · Թէզէխիւր: 3. Նոյն է ընդ բառին ԶԷՆԽԷԽ · որ է կզակ կամ ծնօտ · Չէնէ: 4. Լաց և ողբ · Կիրյէ վէ զարը:

ԶԻՒՆՆԱՐ زنّار * Զինչև իցէ իր, որ իցէ հիւսեալ և օլորեալ · որպիսի են պարանն և առաղանին և ապրշումն և նմանք: Իսկ յատկաբար զչուանեայ գօտին, զոր ածեն ընդ մէջ կրօնաւորք քրիստոնէից · Իփ գուշագ · կէ ռուհպանլէր միյանլէրինէ պաղլարլար:

ԶԻՒՆՈՒՅԷ زنويه * Ոռնայումն շան, գայլոյ, և ճագարի · Ուլումագ:

ԶԻՒՆՈՒՅԻՏԷՆ زنويدن * Որ և ասի ԶԻՆՈՒՅԻՏԷՆ, և նշ" ոռնալ շան, գայլոյ, և ճագարի · Ուլումագ: Որ ԶԻՒՆՈՒՏԷՆ ևս ասի:

ԶԻՒՇ زش * Նոյն է ընդ բառին ԺԱՆԷ · շաղ · Չի:

ԶԻՒՇԹԷՆ زشتن * Մերկել · այսինքն հանել զհանդերձս ուրուք յանձնէ նր · Սօյմագ:

ԶԻՒՊ زب * Նոյն է Ը բառին ՔԻՒՆՏԱՏԷ: Իսկ ըստ արաբաց սերական անդամ · Ալէթի ...:

ԶԻՒՊԱ زبا * Է անուն դստեր արքային Չեյնու, որ զհայր իւր սպանել, ինքն թագաւորեաց ՚ի տեղի նր · Նամը ...:

ԶԻՒՊԱՆ زبان * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՊԱՆ · որ է լեզու · Տիլ · արաբերէն Լիսան:

ԶԻՒՊԱՆԱՎԷՐ زبان آور * Ճարտարախօս · Ֆասիհ ...: Եւ ևս նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՊԱՆՏԱՆ · այսինքն բանագէտ կամ լեզուագէտ · Սէօզ պիլիճի: Վէ ...:

ԶԻՒՊԱՆԷ زبانه * Նոյն է ընդ բառին ԶԷՊԱՆԷ:

ԶԻՒՊԱՆԻ ԼԻԿԵԱՄ زبان لكام

Այսինքն լեզու սանձի · Կէմ ...:

ԶԻՒՊԱՆԻՔԻՒՆՃԻՒՇՔ زبان كنجشك

Է սա դեղ ինչ ՚ի դեղորեից անտի, որ բուսանի ՚ի խոշոր ծառս, և լինի ոստ զլեզու ճնճղկան · արաբ" Լիսան-ուլ ասաֆիր · և Թարգ" Թուր" Սէրչէ դիլի: 2. Է տեսակ ինչ դդմաձի, որ մանր հատեալ է, և լաւ կերակուր լինի:

ԶԻՒՊԱՆԿԻՅՐ زبانگير * Փոթոթ · Տիլ տութան:

ԶԻՒՊԱՆՊԻՒՐ زبانبر * Թարգմանի

Ժ

կտրօղ լեզուի · և նշանակէ պատասխանիլ լսեցուցիչ · Ճէվապը միւթէմ : 2 · Տուրք և պարգև · Աթթիյէ վէ իհսան :

ԶԻՒԳԱՆԳԻՒՐԻՑՏԷ زبان بریده Լուռ · խամուշ · արաբերէն ساكت Սաքիթ :

ԶԻՒԳԱՆՏԱՆ زباندان * Թարգման · Թէրճիման · և Թարգմանիչ լեզուագէտ :

ԶԻՒԳԱՆՖԻՐԻՑԳ زبانفریب * Սատախօս · Եալան սէօյլէյէն · Տիլպազլըգ :

ԶԻՒԳԱՆ ՖԻՐԻՑՖԹԷ زبان فریفته Տե՛ս ՚ի վերոյ ԶԻՒԳԱՆՖԻՐԻՑԳ : Եւ մերթ կրաւորապէս առեալ՝ սուտ բանի խաբեալ · Եալան սէօզէ ալտանմըշ :

ԶԻՒԳՐԷ زره * Մասունք և մանրունք երկաթոյ · Տէմիւր գըրնթըլարը վէ խուրտաքլարը · արաբերէն زرالحدید Զիպրիւլհատիտ :

ԶԻՒՍԹ زست * Երագընթաց · Թիզ եւրիւյիճի · Ըւնորէվէնտէ · և այս բառ ասի զձիոյ :

ԶԻՒՎԱ زوا * Նշա" այնչափ հայս որ կարէ լինիլ մի հաց · և ևս ամ ինչ որ իցէ բոլորակ և գունտ Զիւվա կոչի · որ և ասի ԶԷՎԱԼԷ · Պիր էքմէք օլաճագ գատար խամիր · վէ հէր նէ քի միւտէվվէր վէ եուվարլագ օլա :

ԶԻՒՎԱՆ زوان * Նոյն է ընդ բառիցն ԶԻՒԳԱՆ և ԶԻՒՖԱՆ :

ԶԻՒՎԱՆԷ زوانه * Խակ մրգուք, զոր գնեն ՚ի մէջ կաղամարի · Թուրքերէն Լիգա :

ԶԻՒՎԱՆԻՇ زوانش * Աստղ · Եըլտըզ : Որ և ասի ԷԻԽԹԷՐ : Նաև ՍԻԹԱՐԷ :

ԶԻՒՎԻՆՃ زونج * Տե՛ս ԶԻՒՆԱՃ : Որ է Մուսիգար փօշմաք :

ԶԻՒՏՈՒՏԷ زوودو * Արծնեալ · Սայգալլանմըշ :

ԶԻՒՏՈՒՏԷՆ زوودن * Տե՛ս ԶԻՏՈՒՏԷՆ · արծնել · Սայգալլամագ : հրամայական Զէտայ · և ապառնի Զէտայէտ :

ԶԻՒՐԱՖԻՑՆ زرافین * Սողնակ, զոր գնեն յետևոյս դրան վասն ամրութե, որ և ասի ԶՈՒՐՖԻՑՆ և ԶՈՒՖՐԻՑՆ :

ԶԻՒՐԷ زره * Տզրուկ · Սիւլիւք · որ և ասի ԶԻՒՐՈՒՔ :

ԶԻՒՐՈՒՔ زروك * Տզրուկ · Սիւլիւք · Եւ նոյն է ընդ բառին ԶԷԼՈՒ ·

ԶԻՒՐՏ زرد * Է Թռչուն իմն փոքրիկ · Պիր գուշճուգ գուշ ադը : 2 · Է տեսակ ինչ լոլիկասի · Պէօյրիւլճէնին պիր նէվի ադը : Որ ըստ երկուց նշանակութեցն ևս գրի յայսմ ստանաւորի ·

Տիլէմ չուն չիւրք ամիչ չիւ գի չիյնէ · գի պէզ գիշրի ծիհան չիւդդանէ էմ չիւրդ :

ԶԻՒՔԷՍԱԼԱԳ زكسلاب * Թանաք · Միւրէքքէպ : Որ ասի արաբ" حبر Հիպր · Նաև مداد Միտատ : Եւ ևս ցուցանէ զայն բիծն որ լինի ՚ի մարմնի մարդոյ · Օլ լէքէ քի ատէմ վիւճուտունտա պէնտ օլուր :

ԶԻՒՔԷԱՄ زكام * Ցարբուղխ · և է սա ախտ իմն, զոր թէ ոք ախտանայ՝ ջուր հոսի ՚ի ռնգաց նորին · և այս պատճառի ՚ի ներգործելոյ ցրտու ՚ի քիմս նր · որ թէպէտ օգտակար է մարդոյ, բայց ոչ սակաւ նեղութի կրէ :

ԶԻՒՔԷԱՆ زكان * Այն՝ որ վն ցասման և բարկութե իւրոյ ինքն ընդ ինքեան խօսի · Քէնտի գէնտի իլէ սէօյլէյէն :

ԶԻՒՔԷԱԳ زكاب * Սաղա · որ է խիժ իմն դառն · որոյ լաւն արտադրի ՚ի կղզւոջն որ կոչի Սօգօդրա · և յայն սակս ՚ի գիրս բժշկարանաց ասի Սապար Սօգօդրի :

ԶԻՒՔԷՆՏ زكند * Պնակ կաւեղէն · Թօփրագ չանագ գէսէսի օլմագ :

ԶԻՒՔԻՑՏԷՆ زكيدن * Ցասնուլ կամ բարկանալ · Ղազէպ վէ Իհթիտտէյէ էյլէմէք :

ԶԻՒՖԱՆ زفان * Տե՛ս ԶԻՒԳԱՆ · որ է լեզու · Տիլ : Վասն զի տառքս Պէ · Վէվ և Ֆէ փոխադրին ՚ի մէջ պարսկական լեզուի ՚ի տեղիս իրերաց :

ԶԻՒՖԹ زفت * Ժլատ · և կծծի · կամ ուխտ · Պախիլ վէ խասիս : Նաև անդէտ · Ահմագ վէ նատան · բստ այնմ, Միւթիլան պավէր գէչալմի նաչին դատն · Նէ պաշէփ բանը կիւհէրի չիւֆթի էս նատան :

ԶԻՓԷՑ زپیه * Նոյն է ընդ բառին ԷԶՓԷՑ :

ԶԻՓԷՐ زپر * Նոյն է Ը բառին ՍԻՓԷՐ և նշ" վահանի · Գալգան : Եւ է սա բառ վաղնջական :

ԶԻՔԷԱՇԷ زكاشه * Նոյն է Ը բառին ՐԻՔԷԱՇԷ · երկայնափուշ ոզնի, որ առ երթեւլն ՚ի վր իւր ձգէ զփուշս իւր որպ զնետս ձգեալս յաղեղանց սաեն : որ կոչի արաբ" Տօղլէճ : Որ և ասի ԶԻՔԷԱՍԷ · և ՐԻՔԷԱՍԷ :

ԶԻՔԻ زكی * Է սա ակզբնականն Քէ բառին · և նշանակէ յորժ · Քէմալ : Որպ և كه Պէքէր, ցուցանէ մէմ · կամ որմամ · Քէմալ · ըստ այնմ, Տէրմանէ փէմ խասըլէ նէ պանէմ զի քէ ծապլէմ · Եա հալ քէրէմշալխէ խասըլ պէքէր քեաչէմ :

ԶԻՖԹ زفت * Չիւթ կամ կուպր · Գարա սագըզ :

ԶՈՒ زو * Է սա կրճատեալն Զուտ բառին · և նշանակէ շույտ կամ երագ · Թիզ : Որոյ բաղդատականն լինի Զուտէր :

ԶՈՒԶ زوز * Կշտամբանք և յանդիմանութիւն . Դամէ վէ մէլամէթ ։

ԶՈՒԶԷ زوزه * Լալումն և ողբումն . Կիրյէ վէ նէվհէ ։

ԶՈՒԶՈՒ زوزو * Է սա կրճատեալ ՚ի բառէն ԶՈՒՏԶՈՒՏ ։

ԶՈՒԹԷՐ زوتر * Նոյն է ընդ բառին ԶՈՒՏԹԷՐ ։

ԶՈՒԼ زول * Մեծ կթղայ, որով ըմպեն գինի . Պիւյիւք գատէհ ։

ԶՈՒԼԱՆԷ زولانه * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՎԼԱՆԷ . և է սա տեսակ ինչ երկաթի կապից . Պիր նէվի տէմիր պաղ տըր ։

ԶՈՒԼԶԷՏԷ زولزده * Է խիժն այն՝ որ կոչի արաբ" كثيرا Քէթիյրա . և թուրք" Քէվրէ ։

ԶՈՒԼԷ زوله * Նշանակէ զթռչունն զայն՝ որ կոչի թուրքերէն Դօյղուր գուշի ։ Տե՛ս և զբառն ԺԷՎԼԷ ։

ԶՈՒԼՖԻՅՆ زولفين }
ԶՈՒՖԼԻՅՆ زوفلين } Նոյն են սոքա Է բառից ԶՈՒՐՔԻՅՆ և ԶՈՒՔՐԻՅՆ ։

ԶՈՒՀՄԷՆՏ زوهمند * Հաստաբակօրէն անձուամբ ծառոց, և սերմանեաց և խոտոց , Նէշվիւ նէմա գապիլ ։

ԶՈՒՆ زون * Բաժին . Հիսսէ վէ նասիպ ։ Ըստ այսմ, Պէ նէշէ էնտէր է՞ տիլէ էյ շահի օոն . Պէ ծէմ էնտէր էմ ծիհանդէշ էյ խանի օոն ։

ԶՈՒՆԻ زونی * Նոյն է ընդ բառին ԶԱՆՈՒ . որ է ծունկն . Տիզ ։

ԶՈՒՇ زوش * Դաժանաբարոյ և խստասիրտ . Թիւնտխու վէ սէրթիւյի ։ Եւ այլուր մեկնի ուժեղ . Գուվվէթլիւ ։ Որ և ասի ՆԻՅՐՈՒՄԷՆՏ ։

ԶՈՒՇԻՅՏԷՆ زوشيدن * Թորիլ ջրոյ կամ գինւոյ յամանոյ իւրմէ . Սու էմսալի շէյլէրի շուրհութէն սըզմագ չէքմէք . արաբ" رشح Թէրէշշիւհ ։

ԶՈՒՊԻՅՎԷ زوپيوه * Երկաթ աշտէի . Նիզակի . և այլոց նմանեաց . Հօրպա վէ խըշթըն տէմիրլէրի ։

ԶՈՒՏ زود * Նշ" շուտ . Թիզ . արաբ" Աճէլէ ։ Որոյ ներհակն է Տիրր . որ է անագան . Կէճ ։

ԶՈՒՏԱԶՈՒՏ زودازود * Շուտ շուտ . կամ արագ . արագ . Թիզ Թիզ ։

ԶՈՒՏԱՇԻՆԱ زودآشنا * Նշ" զայնպիսի ոք . որ ընդ նմին զոր տեսանէ փութով ընտելացեալ ծանօթանայ . Հէր կէօրտիւկի ատէմ իլէ էշնա օլան ։

ԶՈՒՏԶՈՒՏ زودزود * Շուտ շուտ . արագ արագ . Թիզ Թիզ ։

ԶՈՒՏԹԷՐ زودتر * Ցոյժ վաղվաղակի . Թիզրէք . շույլէ Թիզ ։

ԶՈՒՏԻ زودی * Երագութիւն . Թիզլիք ։

ԶՈՒՏԽԸՇՄ زودخشم * Արագ բարկացումն . Թիզ ղազէպնաք օլան ադէմ ։

ԶՈՒՏԽՈՒՇՆՈՒՏ زودخشنود * Դիւրահաճ . Թիզ րազը օլան ։

ԶՈՒՏԿԻՒՎԱՐ زودكوار * Է սա համակայն բառին Տէյզհազըմ . և նշանակէ դիւրամարս . այսինքն այն իր՝ որ դիւրաւ մարսեցեալ լինի . Թիզ հազմ օլունան նէսնէ ։

ԶՈՒՏՃՈՒՐ زودجور * Նշանա" զխաղն զայն , որ կոչի թուրքերէն Չէլիք օյունու ։

ԶՈՒՏՊԱՇ زودباش * Շուտ լեր . այսինքն փութա . Թիզ օլ ։

ԶՈՒՏՐԷՎ زودرو * Փութագնաց . կամ արագընթաց . Թիզ էյլէրիյէճի ։

ԶՈՒՏՐԷՖԹԱՐ زودرفتار * Շուտընթաց . կամ փութաքայլ . Փէք էյլէրիյէն ։ Որ և ասի ԶՈՒՏՐԷՎ ։

ԶՈՒՐՖԻՅՆ زورفين * Տե՛ս ԶԻՒՐՖԻՅՆ . որ և ասի ԶՈՒՖՐԻՅՆ . և ԶՈՒՖԼԻՅՆ . և ԶՈՒՐՖԻՅՆ ։

ԶՈՒՓԻՅՆ زوپين * Աշտեայ . որ է կարճ գեղարդն . Գըսա նէյզէ . որ ասի ՀԱՐՊԱ ։ 2 . Է անուն որդւոյ Քեավիւսի ։

ԶՈՒՓԻՅՆՎԷՐ زوپينور * Աշտեաւոր . Հարպալը ։

ԶՈՒՖՐԱ زوفرا * Սամիթ՝ որ ՚ի վայրի բուսանի . Պէյրիյէտէ պիթէն տօրագ օթու ։

ԶՕ زو * Է համառօտեալ ՚ի բառէն Էզ . . և նշանակէ ՚ի նմանէ . Անտէն ։

ԶՕՐ زور * Ոյժ . Գուվվէթ գիւճ ։

ԶՕՐԱԶՄԱՅ زورآزمای * Նոյն է ընդ բառին ԶՕՐԱՎԷՐ ։

ԶՕՐԱՎԷՐ زوراور * Նշանակէ զօրաւոր . ուժեղ . Գուվվէթլիւ ։

ԶՕՐՄԷՆՏ زورمند * Տե՛ս ԶՕՐԱՎԷՐ ։

ԶՕՐՔԵԱՐ زوركار * Նշանակէ բռնաւոր . Ճէպր իտէճի ։

Ի

ԻԳՆՈՒՄ اقنوم * Բուն կամ արմատ. Ասու. Զի ասի اقنوم عجم Իգնօամի աճէմ, և իմացեալ լինի բուն կամ արմատ պարսից. Ա՛ռմ անէմ. Դյաւ Իգնօամ, է անուն բառարանի միոջ 'ի պարսիկ լեզուի, որ զարմատս բառից յայտ առնէ. Պէր Ֆէրհէնկի Ֆարսի իսմի տիր։

ԻԳՓԱԼԻՊԱՂ اطفال باغ * Թարգ՝՝ մանկունք պարտիզի. և նշանակէ դալարի և խոտ և նորահաս տունկ և դալար ոստ կամ ուղեշ. Սէպզէ վէ նէպաթաթ։

ԻԶ از * Է սա նախդիր սկզբնականի. և պատասխանէ 'ի մեզ նախդրացս 'ի. յ. Զի մինչ ասի Իզ մէն, նշ՝՝ յինէն. Պէնտէն. Իւ Իզ Իի-թօ, 'ի յոյ. Թանրըտէն. Զի առ Թուրքս Տէն. է նախդիր սկզբնականի. որ լինի 'ի նոսա վերջադիր անուանց։

ԻԶԱ ازا * Մաշառքէ. Սոգէշ. Ռադա. ... ըստ այնմ, Պէթէյշէ ... ... Մէ... ... ...։

ԻԶԱԶՏԷՄ ازازدم * Նոյն է Է բառին ԼՈՒՊԻԵԱ. և է սա տեսակ իմն յընդեղինաց։

ԻԶԱՆ ازان * Ցայնմանէ. Անտէն. զի է սկզբնականն ցուցական դերանուանս Ան. որ և ասի ԶԱՆ։

ԻԶԱՆԻԹԻԻՍԹ ازآنتست * Նշանակէ քո է. Սէնին տիր։

ԻԶԱՆԻՄԱՍԹ ازانماست * Նշանակէ մեր է. Պիզիմ տիր։

ԻԶԱՆԻՄԷՆԷՍԹ ازان من است Նշանակէ իմ է. Պէնիմ տիր։

ԻԶԱՆԻՇԻՈՒՄԱՍԹ ازان شماست Նշանակէ ձեր է. Սիզին տիր։

ԻԶԱՆԻ ՔԻՑՍԹ ازان کیست Այսինքն ո՞յր է. Քիմին տիր։

ԻԶԱՆԻՕՍԹ ازان اوست * Նշանակէ նորա է. Անըն տիր։

ԻԶԱՆՊԱԶ ازان باز * Նշանակէ. յայնմհետէ. Անտէն կէրի։

ԻԶԱՆՐՈՒ ازآنرو * Տես ԶԱՆՐՈՒ։

ԻԶԱՆՓԷՍ ازآنپس * Ցետ այնորիկ. Անտէն սօնրա։

ԻԶԱՏ ازاد * Նոյն է սա Է բառին ԱԶԱՏ

ԻԶԱՏԷ ازاده * Տես զբառն ԱԶԱՏԷ։

ԻԶԱՐՈՒՏ ازارود * Է անուն գաւառին մավերանահրի. և է սա Ձ մի կայացեալ յերկրի կողմ գետոյն Ճէյհունի. Մավէրաիւննէհր վիլայէթի։

ԻԶԳԱՓԱՅԻՎԷՑ ازقای وی * Զկնի կամ զհետ նր. Էրդէսինտէն. Զի ասի, Թիզար դէր ֆէմոն նիհադ, իա էզ գաֆայի վէյ իոդ մի րաֆթ. այսինքն նետս յաղեղն եդեալ, զհետ նորին ձի արշաւ եդև։

ԻԶԶԷՊԷՐ اززبر * Նշանակէ 'ի վերուստ. Եօգարըտան։

ԻԶԶԻՑՐ اززير * Նշ՝՝ 'ի ներքուստ. Ամբընտէն. Զի ասի Իզ զիրի տէրախթ դարիդէ շէտ, այսինքն 'ի ներքուստ ծառոյն հեռի եղև. Աղաճըն ամբընտէն իրագլանտը։

ԻԶԷԼ ازل * Նշանակէ յաւիտեան. և է բառ արէպի։

ԻԶԷՂ ازغ * Տես ԱԶԷՂ և ԱԶԷԽ։

ԻԶԷՐՏ ازرد * Նշանակէ գոյն. Րէնկ։

ԻԶԻՑՋ ازيز * Ձայն և հեծութիւն ողբոյ. Պանէ վէ նալէ։

ԻԶԻՑՂ ازيغ * Նշ՝՝ իր՝ որ անկանի 'ի միրս մարդոյ. խօրըզը չայէհ օլան նէսնէ. ըստ այնմ, Իշիտշէ խօրըզը օլմէ նէզաշէթ, Պէշմէյէ Ֆիքրէ վասլըն իլէ գայմէթէ։

ԻԶԻՑՆՐՈՒ ازاينرو * Այսինքն յայսմ պատճառէ. Պու էջիլտէն։

ԻԶԻՑՆՓԷՍ ازاينپس * Այսինքն յետ այսորիկ. Պունտան սօնրա։

ԻԶԻՑՐԱ ازيرا * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՑՐԱ. և նշ՝՝ զի. բանզի. ըստ այնմ, Պիլմիշ օլսա ... ...

ԻԶԽԷՇ ازخش * Կայծակն. Եըլտըրըմ։

ԻԶՀԷՄ ازهم * Այսինքն յիրերաց կամ 'ի միմեանց. Պիր պիրինտէն։

ԻԶՀԷՄԷՐՈՒՑ ازهم روی * Նշ՝՝ յամէն դիմաց. Հէր էիւզտէն. Եանի հէր վէճհ իլէ. այսինքն ամ կերպիւ. ըստ այնմ, զոր ասէ բանաստեղծն, Ճիւվան ... ... Զէ ... ...

ԻԶՄԱՆ ازمان * Նոյն է ընդ բառին ԻՐՄԱՆ. Փափագ կամ կարօտութի. և կամ տառապանք. Հասրէթ վէ մէշագգաթ։

ԻԶՄԱՆԻՑՏԷՆ ازمانيدن * Փափագիլ կամ կարօտիլ. և կամ զղջալ. Հասրէթ չէքմէք

վէ տէ չէյմանօղլուգ. հր" Եչման. և առր" Եչմանեք։

ԵԶՄԱՆԽՕՐՏԵՆ ازمان خوردن Նոյն է ընդ բային ԵԶՄԱՆԻՅՏԵՆ. հրամայական խօսք. և առաջադիր խօսքեք։

ԵԶՄԵԼ ازمل * Ձայն. Ալօղ. ըստ այնմ, Պէ նիօվուշէմ չէօնիյուէտէ էյ փօօր էշմէլ. Վէր ան փէշլի պօօսէ պէ չէյրան մօհէլ։ 2. Բազում. Չօգ. պիօնէպ. Եւ երրորդ ամենայն. Հէմէ։

ԵԶՆԵՎ ازنو * Նշ" ՚ի նորոյ. Ենիտէն. զի է սկզբնականն բառին ՆԵՎ. որ է նոր։

ԵԶՆԻԻԽԻԻՍԹ ازنخست * Նշանակէ յառաջնումն. Եվվէլտէն։

ԵԶՈՒՂ ازوغ * Նոյն է ընդ բառին ԱԺՈՒՂ. ժանկ. փաս. ըստ այնմ, Տիլ էշ նէրտէ չէմ չէօն նիրէքմէ էշօօշ. Պէշէն սայտօլ էշ պօ- տէր տէօրքէօրուշ։

ԵԶՉԻ ازچی Նշ" յինչէ՞ն. Թուր" Նէտէ՞ն։

ԵԶՉԻՐՈՒ ازچیرو * Նշանակէ յի՞նչ պատճառէ. Թուրքերէն Նէ՞ իչիւնտէն։

ԵԶՊԱԼԱ ازبالا ՚Ի վերուստ. Եօգարուտէն

ԵԶՊԵՀՐ ازبهر * Վասն կամ յաղագս. Թուր" Իչիւն։ Զի պարսիկն ասէ՝ Եզ պէհրէ մէս. Հայքն՝ վս քո. և Թուրքն՝ Սէնին իչիւն։

ԵԶՊԵՀՐԻՉԻ ازبهرچی * Վս է՞ր. Նէ՞ իչիւն։ Զի ասի, Զօհէտան էզ պէհրէ չէ՞ պօշէտէ նիօշիյտէնտ։։

ԵԶՊԵՍՔԻ ازبسکی * ՚Ի բազմաց հե- տէ որ. Չօգտան պէրի տէ։

ԵԶՊԵՐ ازبر * Նոյն է ընդ բառին ԶԻ- ՊԵՐ. այսինքն սերտ ՚ի մտի ուսեալ զիր ինչ. որ և ասի ԵԶՊԻՅՐ. և ԵԶՊԵՐՄ։

ԵԶՊԵՐԱՅ ازبرای * Վս կամ յաղագս. Իչիւն. զի մինչ ասի՝ Եզպէրայէ օյխմանի վս նր. և Եզպէրայէ մէս, վս քո. Թուր" Սէնին իչիւն։

ԵԶՊԵՐՄ ازبرم * Նոյն է ընդ բառին ԵԶՊԵՐ. սերտ. արաբերէն حفظ Հըֆզ. և ասի Եզպէրմ էօնտէն. այսինքն սերտ կարդալ։

ԵԶՊԻՐՈՒՆ ازبرون * Նշա" արտա- քուստ. Դըշարտէն. ըստ. Սօէհտէտէ էզէնհան չօ- տէյխէ մէհէսէ, վէ տէրսան խօշ էզտէրսան սէյէհտէ։

ԵԶՈՒԱՀՊԻՒՐՏԵՆ ازواپوردن * Մո- լորեցուցանել զոք ՚ի ճանապարհէ խուլիե. Եօլ- տան չըգարմագ, վէ տօղրէգիտէն ազտըրմագ. հրա- մայական Պէր. և առաջադիր Պէրէք։

ԵԶՍԵՐԹԱՓԱ ازسرتابا * Նշանակէ ՚ի գլխոյ մինչև յոտս. Պաշտէն այագէ։

ԵԶՍԵՐՔԵՐՏԵՆ ازسرکردن * Զար- թուղեցուցանել զոք յուղեղ ընթացից իւրոց. Պօշտէն չըգարմագ. եանէ օյարմագ. հրամայական Քէրտ. և առաջադիր Քէրտէք։

ԵԶՏԵՍԹ ازدست * Նախ է սկզբնա- կանն Տէսթ բառին, և Նշ" ՚ի ձեռանէ. Էլտէն։ 2. Հնազանդ կամ հպատակ և կամ ընդ իշխանու- թբ. Մօսաէ՝ վէ մօհէյէօմ վէ չէյտէսթ։

ԵԶՏԵՍԹԹԵԶԱ ازدستبزا * Ղօթ. այսինքն տափարակ հաց. որ լցէ եփեալ ՚ի վերայ սաճի. Եօգա էքմէք։ Երկրորդ՝ Նշանադրոշմ Թագաւորական հրամանի, զոր տայ ումեք առ ՚ի լինել ազատ ՚ի դիմոսական հարկաց։ Որ և ասի ԵԶՏԵՍԹԹԵԶԱ։

ԵԶՏԵՐ ازدر * Նոյն է ընդ բառին ՍԵ- ԶԱՎԱՐ. Որ և ասի ԶԻՏԵՐ։

ԵԶՏԻՅՐՊԱԶ ازدیرباز * Այսինքն ՚ի բազում ժամանակաց հետէ. Խայլի չէմանտէն պէրի։

ԵԶՏԵՐՈՒՆ ازدرون * ՚Ի միջոյ. Իչէն- տէն. զի մինչ ասի Եզ տէրունէ սէրա, խմացեալ լինի ՚ի միջոյ սափորոյն. Թուր" Տէսթի իչինտէն։

ԵԶՏՈՒՐ ازدور * ՚Ի հեռուստ կամ ՚ի հեռաստանէ. Ուզագտան կամ Իրագտէն։

ԵԶՐԱԳ ازرق * Է բառ արէ", և Նշ" կապոյտ. Նաև է սա անուն գծի միոյ ՚ի գծիցն ճամի ճեմ կոչեցեալ կթղայն, որ մերձ է յեզր նր սոյն այս կթղայ, որ այլուր ևս յիշատակեալ է, կոչի ևս Ճամի Ճէհաննիւմայ Ճէմշիտ. Ճամի ճէմ խօստօստէրտէն ժէնօրշէէնէ էօտէրն պէրխտտէրտէ տէրվէշ

ԵԶՐԱԳՓՈՒՇ ازرق پوش * Կապու- տազգեաց. և է մականուն երկնի ըստ որում է կապտագոյն. զի ասի Փէյրէ էզրագփօշ. և այ- լաբանութբ իմն իմացեալ լինի երկինն։

ԵԶՐԵՆԿ ازرنگ * Վարունգ. Խիյար. որ և ասի ԱԶՐԵՆԿ. Նաև ՊԱՏԻՐԵՆԿ։

ԵԶՐՈՒՅ ازروی * Յերեսաց, որ է ա- սել վասն. Իչիւն։ Զի ասի, Տէր չէմէն պէրէն նիօշ էզրուայէ հօյտ մէ րէյշէտ։

ԵԶՓԵՅ ازپی * Նշ" զհետ. Արդէնտան. ըստ այնմ, Չէօն էզ տէյ րէօսէտ փէօշմէնէ ճան սէ- րան, Պէզէնտէտ էճէլ տօյէ մէրտէ փէվան։ Եւ մերթ Նշ" Պէրայ. որ է վս կամ յաղագս. Իչիւն։

ԵԶՓԵՅԻԹԻԻ ازپیتو * Նշանակէ վս քո. Սէնին իչիւն։

ԵԶՓԵՍ ازپس * Յետկուսէ. Արդըն- տէն. զի ասի, Տէօ հէնտէ էզփէսէ սէնէյ սէր պէր ավէրտէնտ. այսինքն երկու հնդիկք յետկուսէ քարի միոջ գլուխ ՚ի վեր բերին։ Եւ դարձեալ Եզփէս ամէտէն. որ է զկնի կամ զհետ գալ. Թուրքերէն Արդընճէ կէլմէք։

ԵԶՓԵՄԻ ԵԵՔՏԻՑ ԿԵՐ ازپس یکدیکر Զկնի իրերաց կամ յետ միմեանց · Պիր պիրինին արդընճէ ։

ԵԶՓԻՑՀ ازپیش * Յառաջկուսէ · Եօնդէն ։ Զի ասի Եշփիշէ մէն · յառաջկուսէ իմ. մէ ։ Էօնիւմտէն · արաբ" من قبل Մին գապլը ։

ԵԶՔԵԱՐԵ ازکاره * Ցիշուած անցեալ իրաց և գրուած նոցին · Կէչմիշ տահվալը էօա իշլէր գէ իէչմիշ տահվալը եազըլմըշ · Որ և ասի ԵՆԿԵԱՐԵ և ԵՊԿԵԱՐԵ ·

ԵԶՔԵՐԱՆ ԹԱ ՊԵՔԵՐԱՆ ازکران تا بکران * Ծայրէ 'ի ծայր · Ուճտըն ուճէ ։

ԵԶՔԻ ازکی * Է սա սկզբնականն քէ բառին · և նշ" յումմէ՞ կամ յորմէ՞ · Քիմտէ՞ն ։ Զի ասի , Եզչէ՞ պիւրիւրի , իւ պէչէ՞ հէյվէտըր · յումմէ՞ հատեր և մեմ կցեցեր · Որ և ասի Զէչէ ։

ԵԶՔԻՈՒՃԱ ازکجا * Ուստի՞ · Նէրէ՞ տէն ։ Զի ասի Եզ չէ՛րտմ Բա պէչէ՛րտմ · այսինքն ուստի՞ մինչև ուր ։

ԵԶՕ ازو * 'Ի նմանէ · Անտէն · քանզի Եզ , է նախդիր սկզբնականի · և օ , է դերանուան երկան երրորդ դիմի ։

ԵԶՖԵՆՏԱՔ ازفنداک * Նոյն է ընդ բառին ԱԶՖԵՆՏԱՔ · ծիածան · Էլէկիմ ուշմա ։

ԵԶՖԻՐԱԶ ازفراز * Այսինքն 'ի վե-րուստ · Եօգարըտէն ։

ԵԹ · ات * Է սա դիմորոշական յօդ երկ-րորդի դիմի · և պատասխանէ հաներձանի դայմի մերում · վ՟ զի մինչ ասի Տէնէն , իմացեալ լինի սիրտդ · և Տամէնէն , քղանցդ ։ Սոյնպէս ճանէն , հոգիդ · և Սէրէն , գլուխդ · Լինի սա երբեմն և խնդիր բայի · ըստ այնմ , Տիւրուշէ գէ հոմէ փէնէն խօշ գէլինեբ , Պէհ եէ բանն գէն միուշէվվէշ գէլինեբ ։ Եւ դար" Խօշ ամէթ էշ գէլտմ 'ի րէսի պէյտ պէնի չէյմ , Պէյտ գէ մէթէհէմէն պէր ուէ պէյտ ման պէնէչէյմ ։

ԵԹԱԼԵ اتالی * Նշ" զկերակուրն զայն , որ կոչի Պաշլամաճ աշէ · ըմ , Գանէն հէյրչէճէն աահամ պիէտայէնտ , Էնուշէ իօչբէ բա փէնդան նէ պայէս ։

ԵԹՍԻԶ اتسز * Է անուն արքային խա-րէզմի · որ ներբողեալ է 'ի բանաստեղծէն Ռէ-շիտէտտինէ Վաթվաթ կոչեցելոյ · և յաւուրս սորա էր Զէմխշէրին ճարուցեալ Մահմուտ Ալլամէ կոչեցեալ 'ի Զէմխշէր քաղաքէ աշխարհին պար-սից , գլուխ գիտնականացն տաճկաց այնր ժա-մանակի · որ և է շարադրօղ մեկնական գրոց իւրն Քէշշաֆ կոչեցելոյ ։ Այս Թագաւորս Եթսիզ բազմադիմի պատերազմունս մղեաց ընդ Սուլ-դան Սէնճէրի , որդւոյ Մէլիքշահի , որդւոյ էլ-պարսլանայ ։ Եւ բառս այս է Թուր" որ Թարգ" անձիս և պարս" Պէյիօւշը · և իմանի նժոյգ և ձիւ · Եւ այս անուն եդաւ նմա՝ վ՟ գոլոյ նր յոյժ ձիւոյ · Նամէ ժամէշահէ խոսէմէ միւր ։

ԵԹՐՈՒՊ ازروب * Է սա ախտ ինչ՝ որ յայտ լինի 'ի մարմինս մարդոյ , և տգարկանէ ըղ-մորթն նորա · Պէր էլէմէն օէօր ։

ԵԺԵ ازه * Բուռ կամ կիր · Քիրէճ ։ Որ և ասի ԱՀԵՔ նաև ՔԵՃ · բայց բառս ԱՀԵՔ , գնալով յատկացաւ 'ի նշանակել զգաճն որ է Ալճէ · արաբ" բուռն , որ է Քիրէճ կոչի , Քէլս ։

ԵԺԵԽ ازخ * Նոյն է ընդ բառին Ա-ԺԻՐԽ · բիժ · Զօգօգ · որ լինի յաղբերականս աչաց ։ Զի ասի , Զէ էշէ իսան բէտէնէ մա գէօր էժէէ չէրը ։

ԵԺԵՆԿ ازنک * Տես զբառն ԱԺԵՆԿ ·

ԵԺԵՆՏ ازند * Նշա" զմանր քարինսն զայնոսիկ · որք գտնին յորմունս 'ի մէջոցս քարանց և ցեխոյ , վ՟ ամրութ֊ն նոցին · Դուշէչէ պուլէլէ տըրտալէ տուվարեն պահէսէրոմ էլէան գօնըլան խուր-տա տաշլէր · Որ և ասի ԵԺԵՆՏԵ ։

ԵԺԻՑՆԵ ازنه * Է այն երկաթի գործին , որով սուր առնեն զերկանաքարինս աղօր-եաց · Տէմիր օլէն օէօր գէ գէօգէն էօքիւլէր տէ-չիրման տաշլէրինի ·

ԵԺԿԵԱՆ ازکان * Հող և արտմութիւն · Ղամ վէ ղուսսէ ։

ԵԺԿԵՀԱՆ ازکهان * Ցոլ կամ ծոլև կամ պղերգ · Քեահիլ վէ պէչէար · որ և ասի ԵԺ-ԿԵՀԵՆ ։ Ըստ առաջնոյն գրի այսպէս , Պէքի էնքէր ճէհանչէօրէ էժէէհան էօլ ։ Եւ ըստ երկ-րորդին , Թէն էշ էժէէհէն փէր փուշոր փէրան էօլ , Վէլ էէ գայէշ էշ ապէշ պէրան էօլ ։

ԵԺԿԵՆ ازکن * Ուռկանակերպ և մառ-նաւոր դուռն · նաև վանդակագործ պատուհան · Մէօշէպպէք գափուլէ գօգօսվէ գօքէսլ քէնճէրէ

ԵԺԿԻՑՆ ازکین * Եւ ԵԺՀԵՆ նոյն են ազգա ընդ բառից ԵԺԿԵՀԱՆ և ԵԺԿԵՀԵՆ ։

ԵԺԿԻՑԼ ازکیل * Է պտուղն այն լեռ-նային , որ կոչի զղեար · Մուշմուլա · ըստ այնմ , Մէշէյ էշ պօշպոնէ փէհր պօւէնէն Ռիւբիւնէն էօ-սէրդ · պէօւօր փէր չէօօհ էծէլոյշ էօ պէշէյ պէ մէն-նէթէ փուսնամ ։

ԵԺՀԻՐԱՔ اژدهاک * Նոյն է ընդ բա-ռին ԵԺՏԵՀԱՔ · և է անուն արքայի միոջ · որ կոչի ضحاک ماری Զէհօգ Մարի ։ Այն է Աժդահակ պարսից արքայ ·

ԵԺՆԵ اژنه * Նոյն է ընդ ԵԺԻՑՆԵ ·

ԵԺՆԵՑԱՆ اژنیان * Նշա" զծաղիկն՝ որ կոչի երիցուկ · Փօփաթիէ ։

ԵԺՏԵՀԱ اژدها * Տես ԵԺՏԵՐՀԱ ·

ԵԺՏԵՀԱՔ اژدهاک * Է անուն հզօր

տաճկայի մէջ վաղարշապատի․ հայ" Աժդահակ․ որ մականուամբ կոչի Տէհակ․ զոր արտայայտուցեալ տասցին Ջէհակ․ զոր և յիշատակէ Խորենացին Մովսէս գիրք ա․ գլուխ 29։ Զորմէ տեսցես և 'ի բառն ՔԷԱՎԱՆԻ ՏԻՐԷՓԸ։

ԷԺՏԷՀԱՓԷՇ اژدهافش * Նոյն է ընդ բառին ԷԺՏԷՀԱՔ․ որ է Ջէհօք։

ԷԺՏԷՐ اژدر * Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն ԷԺՏԷՐՀԱ․ վիշապ․ Էժտէրհէ եիլան։

ԷԺՏԷՐՀԱ اژدرها * Բառս այս նախագոյն Էժտէր է․ ընդ որում յարակցեալ զյոգնականացուցիչ վանկս ها Հա, այնպէս 'ի գործ ածեն․ բայց ո՛չ է յոգնական, այլ եզական և նախ նշա" մեծ օձ․ վիշապ․ ասի թէ բնականաբար կեանք օձին ժամանէ մինչ 'ի հազար ամ, որում եթէ մնաս ինչ ոչ հասանիցէ՝ շատ ապրեալ վիշապանայ․ և ոտք երևին 'ի նմա։ 2․ Այր կորովի սրտեղ, և բարկացոտ։ Մէրտ չէսիւր վէ տէլիւրէր վէ իւֆքէլի։ 3․ Թագաւոր անիրաւ հասարակօրէն․ և յատկաբար նշ" զՋէհօք․ և ըստ այսմ Էժտէհօք է, զորոյ զքէ տառն բարձեալ, Էժտէհօ ասացին։ 4․ Մահիկն դրօշակին․ Ալէմ սանճաք․ և այս յայն սակս, զի այն որ է 'ի գլուխ դրօշակին, լինի յաձախ վիշապատեսիլ։

ԷԺՏԷՓ اژدف * Է լեռնային պտուղն այն՝ որ կոչի հայերէն Ալոճ, Թուր" Ալըճ․ և արբ" زوغر Զօրղալ․ որոյ և ծառն ասի Էժտէֆ․ ըստ այնմ, Նէ էօլի էյէր միյվէսի ալմաղ, Չէվէօ Էժտէֆ էնալէր տէհան իօշէնալօր։

ԷԺՐԷՆԿ اژرنك * Է անուն դիւի․ Տէվ ատը տըր։

ԷԼԱՎ الاو * Բոց կամ հուր․ Ալէվ․ արբ" Լէհէպ․ ա այնմ զոր ասէ բանաստեղծն Պուսի․ Թիւրլիւ ճէյ իօճէ էյէր հէյչիւմ էտալշէտ, Տէմի սէրմէ տի հէնէյէմի էլալէսի։ Սէվտայի չէյրի պուտի րա պալաղ տիւն, պիւ սուղուն էշ տի օ սէրէյէյնի յէմէնէսի։

ԷԼԶԻՑՏԷՆ الزيدن * Նշանակէ մարտել․ Հալէյ էթմէք։

ԷԼԷՂՏԷ الغده * Նոյն է ընդ բառին ԱՄԻՑԽԹԷ․ խառնեցեալ․ Գարըշըգ։

ԷԼԷՆՃՈՒԽ النجوخ * Փայտ խնկոյ․ Ուտ աղաճը։ Որ և ասի ԷԼԷՆՃՈՒՂ։

ԷԼԻՒՐՏ الرد * Նշ" քաջած ոստայնանկեալ ոսկ ուռկան ցանցառ, որով պարտիզպանք կրեն զդալարի․ Աշիրիտ ուէրլէր փօֆլընիէշ չալըշ պաղչաճըլէր տէնէշէ սէպզէ չէքէրլէր։

ԷԼԻՒՓԹ الفت * Վիշտ, և տառապանք․ Միհնէթ վէ մէշագգաթ։

ԷԼԻՒՓԳԱԹԱ الفكانا * Գնակիտ այբուբենից, զոր տան 'ի ձեռս մանկանց նախ առաջին 'ի դպրոցի վս ուսանելոյ զգիրս․ Թահթէի էլիֆպէ։

ԷԼԿԻՈՒՆԷ الكونه * Նոյն է ընդ ԱԼԿԻՈՒՆԷ։ Որ և ասի ԱԼՂՈՒՆԷ և ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ։

ԷԼՂԻՒՆՃԱՐ الغنجار * Նշանա" զայն բարկութիւն գեղեցկաց․ զոր նազելով առնեն։ Մահպուպլարըն նազ վէ շիվէ իլէ իւֆքէլէնմէքլէրի իւշիւն։ 2․ Է տեսակ լիմ մրգոյ, որ նման է պարկուկի․ այսինքն զերտաղուլի, բայց գոյն սորա լինի կանաչ, մանուշակագոյն․ դեղին, և կարմիր․ և համ թթուաշ․ որ և ասի ԱՆՈՒԿԻՐՏԷ․ և ԿԻՐՏԷԱԼՈՒ․ և ԽԷԼՈՒԿԻՐՏԷ։

ԷԼՂՈՒՆԷ الغونه * Նոյն է ընդ բառին ԱԼՂՈՒՆԷ․ սնգոյր․ որ և ասի ՓԻԿԷՐ․ Գըզըլլըգ

ԷԼՃԷԽԹ الجخت * Ագահութիւն․ Դամահ։

ԷԼՄԱՍ الماس * Անդամանդ․ Նէֆիս Ճէվահիրտէն պիր գըյմէթլի թաշ տըր։ Եւ ևս նշա" պաղպաջուտ երկաթ․ որոյ սուսեր դանակ․ և այլն․ Ճէվհէրտար տէմիր։

ԷԼՄԱՍԿԻՈՒՆ الماسكيون * Ալմաստագոյն ունօղ զգոյն ելմասի։

ԷԼՄՈՒԹ الموت * Է անուն հռչակաւոր ամրոցի մէջ 'ի կողմանս Կիլանու․ որում անուն էր նախագոյն Ալահ ամութ․ իբր թէ Ալահ արծիւ․ և Ալամութ բոյն․ և այս այսպէս անուանեալ, վասն յաճախ լինելոյ 'ի նմա բունոց արծուեաց։ Եւ ևս բերդս այս է բարձր յոյժ․ նաև արծիւն դնէ զբոյն իւր 'ի բարձր տեղիս․ և վս այն կոչեցաւ Ալահ ամութ․ որ անցմամբ ժամանակաց․ և այլայլութբ ռամկական լեզուաց՝ եղև Էլմութ։ Եւ գիտելի է զի զբերդս զայս նուաճեալ ընդ ձեռամբ Հասան Սապպահ՝ պետն աղանդոյն Մելահիտեի, 'ի ժամանակս Սուլդան Մելիքշահին որդւոյ Էլպարսլանայ, ամս բազումս մնաց 'ի ձեռս աղանդաւորացն այնոցիկ։

ԷԼՈՒՉԷՔ الوچك * Է սա խեցեմորթ ինչ ծովային նման սատէֆի, զոր գրոհք Տերվիշաց առնեն քէշկիուլ․ Սատէֆէ պէնզէյէն պիր նէվ տէրիա պէօճէյի տըր։

ԷԼՉԻՑՉԷՔ الجيچك * Է անուն արքայորդւոյ միոջ․ Պատի պիր պատիշահզատէ տըր։

ԷԼՊ الب * Նշանակէ կորովի կամ քաջ․ Փէհլէվան․ պէչատէր։

ԷԼՊԱՆՔԷՊՈՒՏ البانكبود * Նշա" զայն, որ ասի Սարփուն սէօզիւփ։

ԷԼՊԻՒՐԶ البرز * Է անուն հռչակաւոր լերին միոջ որ վս գոլոյն յոյժ բարձր և մեծ, բերեալ լինի յօրինակ մեծամեծ իրաց․ որպէս Պատմիչն Թիւյմուրլէնկի ասէ վս զօրաց նորա․ Ձի պէրէ կիւչէր տէրէ էլպիւրզ տէօպէ․ Տէր պէրէ պէրհաթի էյրան չիւքիւպ։ Եւ ևս բառս ԷԼՊԻՒՐԶ, է անուն քաջի միոջ Իւրանականի։ Պիր մէշհուր փահ լաւի տըր, Վէ պիր էյրանի փէհլէվան ատը տըր։

ԷԼՎԱ الوا * Է անուն նիզակակրի Րիւսթեմայ քաջին․ Իսմի իտու տըր․ ըստ այնմ, Եէյի

ժէապիւլէ պաշ էլմա պէնտի, Սէպիւէ Ըէյշ ժէյն պէր ժէշէյժ էշ նէյմ։ Քէւձա նէյշէն ըէսւլէմ օ պաշ-Ըը, փէսր ժէւշըն օ հէյշ նէ նէսշաշըն։

ԷԼՎԱՆԽՕՐՏԷՆ الوان خوردن * Անհա-մեստաբար ուտել զկերակուրն. այսինքն 'ի տե-սանել զկերակուրն անհանգիստ լինել. և յիւ-րաքանչիւրոց անտի շատապմամբ և փաղփաղելով առնուլ և ուտել. Պէ էտէպանէ պաշ էյմէք. հրա-մայական խօր. և ապառնի խօրէք։

ԷԼՎԷՆՏ الوند * Է անուն լերին միոջ մեծի և բարձու. յարևմտից կուսէ քաղաքին Հեմէտանու, մեով փերաշխաւ տարակայեալ 'ի նմանէ. յորոյ վրն միշտ ձիւնն անպակաս է. և 'ի լեռնէ աստի յամ կողմանս հոսին բազում գետք. որ և ասի ԷՐՎԷՆՏ։ Պէր մէշհուր պաշ տաղ։

ԷԼՏԻԿԻՃ الدكز * Է անուն հռչակաւոր աթքայի միոջ, որ յայտ եղև 'ի Թունականի հիճ-րեթին 540։ Պէր մէշհուր ժապէշահ նամը։

ԷԼՔԷՃ الكز * Թլուատ. կամ կակազ. փէլմէ. արաբերէն الكن ԷՆէն։

ԷԼՔԷՆ الكن * Ճարտարալեզու. Ճէրպ-շէպան։ Իսկ ըն արապաց նշ" զայն դք' որ 'ի խօսիլն գոլով Թոթովախօս, կրէ զդժուարութի։

ԷԼՔԻՈՒՍ الكوس * Է անուն քաջի միոջ Թուրանականի որ սպանաւ 'ի ձեռս Րիւսթէ-մայ քաջի. Պէր մէհշէվան պաշ ըէր։

ԷԼՓԱԽԹԷՆ الفختن * Նոյն է ընդ-բային ԷԼՔԷԽԹԷՆ. և նշանակէ որ ինչ բայն ԷնԳուսինն։ Որ և ասի ԷԼՓԻՅՏԷՆ։

ԷԼՓԷԳՏԷ الفقده * Նոյն է ըն բառին ԷՆՏՈՒԽԹԷ. որ է շահեցեալ. Քէստ էտէրէ. և է բայն սորա Էշէնէնէն։

ԷԼՓԷԽԹ الفخت * Շահեցուածն. Գա-շանմագ. արաբերէն Քէստ. որ և ասի ԷՆՓԷԽԹ։

ԷԼՓԷԽԹԷՆ الفختن * Շահիլ. Գաշան-մագ. ժէստ էթմէք։ Որ և ասի ԷԼՓԱԽԹԷՆ. և ԷԼՔԷԳՏԷՆ. և ԷԼՔԷՂՏԷՆ։

ԷԼՓԷՂՏԷ الفغده * Է սա կրա" ընդու" Էշէնէշէն բային, և նշանակէ շահեցեալ. Քէստ էտէրէ. որ և ասի ԷՆՏՈՒԽԹԷ։

ԷԼՓԷՂՏԷՆ الفغدن * Նոյն է ըն բային ԷԼՔԷԽԹԷՆ. և նշանակէ շահիլ. Գաշանմագ։

ԷԼՓԷՆՃ الفنج * Նշ" շահ. Գաշանճ. որ և ասի ԷԼՔԷԽԹ։

ԷԼՓԷՆՃԻՅՏԷՆ الفنجيدن * Տե՛ս ԷԼՔԷՂՏԷՆ։

ԷԼՓԻՅՆԷ الفينه * Տե՛ս զբառն ՔԻՅՐ, որ և ասի ԷԼՓԻՅԷ։

ԷԼՓԻՅՏԷՆ الفيدن * Տե՛ս ԷԼՔԷՂ-ՏԷՆ և ԷԼՓԱԽԹԷՆ։

ԷԽ اخ * Է միջարկութի խնդ. և նշանակէ Աֆէրին. որ և ասի ՊԷԽ ՊԷԽ։

ԷԽ ԷԽ اخ اخ * Է միջարկութի, և նշ" զեր բարի. խօշ խօշ. արաբ" طوبى. Դուպա։ Եւ եւ 'ի գործ ածի 'ի զարմացման ժամուք։ Նաև է ձայն խնդ' որով վարին մարդիկ 'ի վաճառման. այլ և տաճկաբերին 'ի կրելն իւրեանց զյաւս և բը-ժիշկս ստամոքս։

ԷԽԷՇ اخش * Նոյն է ըն բառին ԱԽԷՇ. ըն, խօշ նէմայէշ հէմէյշէ մէհէր Քէմբարաշ. խօշ նէ-մայէշ հէմէյշէ նէսհէր էտէշ. և նշ" գին կամ ար-ժողութի, Գըյմէթ վէ պէհա. որ և արտաբերի ԷԽԷՇ։

ԷԽԹԷՐ اختر * Աստղ. Եըլտըզ. արաբ" Նէճմ։ Որ և ասի ՍԻԹԱՐԷ։ Եւ եւ դրօշակ. Բայրաք. և է սա յատկական անուն դրօշակի քեավէ Աշեանկերին։ Մերթ եւ նշա" բաղդ։

ԷԽԹԷՐԻ ՍԷՐՍԷՊՋԷ اختر سرسبزه Աստղ յաջողակ. Սէնաէթէ սահիպ։

ԷԽԹԷՐԻՏԱՆԻՇ اختر آتش * Բատա այս ասի զլուսնթագէ, և զփայլածուէ. Մուշ-թէրի վէ ուտարիտ եըլտըզլէրի։

ԷԽԹԷՐԻ ՔԷԱՎԻԷԱՆ اختركاويان Տե՛ս ՏԻՐԷ'ՖՇԻ ՔԷԱՎԻԷԱՆ։

ԷԽԹԷՐԿԻՈՒՅ اختركوي * Աստղագէտ. Մուննէճճիմ։ Եւ Թարգ" աստեղատաց. և այս վասն խօսելոյ նր զորպիսութէ աստեղաց։

ԷԽԹԷՐՇԻՆԱՍ اخترشناس * Նշա-նակէ աստղագէտ. Մունէճճիմ։

ԷԽԻՅՍԷ اخيسه * Նշա" զայն այծն և խոյն, որք գնան զառաջեաւ հօտի ոչխարաց. Հայ-վան սիւրիւսի էօնինճէ կիտէն քէչի վէ գօյուն գօչի։

ԷԽԻՅՐ اخير * Նշ" զայն շարեալ քարին-սըն, զոր դնեն վն հաստատելոյ և յայտ առնելոյ զսահմանս. Պէյանի սընօր իչիւն գօնըլան սըշ-շանմիշ թաշ։ Եւ եւ 'ի շինման որմոց նշանակէ զայն, զոր որմադիրքն Գօշ անուանեն։

ԷԽԿԷԼ اخكل * Նոյն է ըն բառին ՏԱ-ՍԷ. և նշանակէ քիստ. Գըշլըգ։ Եւ եւ հասկ ցորենոյ և գարւոյ. արաբերէն Սէնպէլէ։

ԷԽԿԻՈՒԺԷ اخكوژه * Կորիզ. Չէքիրդէք։ Որ և ասի ԷԽԿԻՈՒԺԷՆԷ. և ԷԽԿԻՈՒՆԷ. և ԷԽԿԻՈՒՋԷ։

ԷԽՃԷՍԹԷ اخجسته * Սուրբն սեամ դրան. Գափու էշիկի։

ԷԽՄԷՍԷ اخمسه * Տե՛ս ԷԽՍԷՄԷ։

ԷԽՇ اخش ✱ Գնով. Գըյմէթլու. զի առի Պէ-հէրի էիւի. և վէսալըյի էիւշ. Նոյն է ընդ սմին և բառն ԱԽԷՇ։

ԷԽՇԻՑԿ اخشيك ✱ Նոյն է ﬓ բառին ԷԽՇԻՑԾ. որոյ յոգնականն լինի, Էիշիյէլէր։

ԷԽՇԻՑԿԵԱՆ اخشيكان ✱ Որ նոյն է ﬓ բառին ԷԽՇԻՑԾԱՆ։

ԷԽՇԻՑԾ اخشج ✱ Նոյն է ﬓ ԱԽՇԻՑԾ. տարր. Ունսուր. որոյ յոգնակա" լինի اخشيجان Էիշիյճան. որ է չորք տարերք. Անասըր էրպաէ։

ԷԽՍԵՄԷ اخسى ✱ Նշ" զայն գինին. 'ի զարուայ և 'ի չամչոյ կազմեալ. արաբերէն نبيذ Նէպիզ. որ և ասի ԷԽՄԷՍԷ։

ԷԽՍԻՑՔԷԹ اخسيكت ✱ Է անուն քաղաքի միոյ 'ի Մաւերաննահրի 'ի նահանգին Ֆէրղանէի. Պիր շէհրին իսմի տիր։

ԷԽՐՈՒՇ افروش ✱ Նոյն է ﬓ բառին ԽԻԻՐՈՒՇ. ըստ այնմ, Շաթի էօ իօշի էմրաւշ պէհ էշ տաշ սէհէյմ, Պէշէհէմ պէռի չէհէմ նամբէ էօ էիրաւշ սէհէյմ։

ԷԽՔԷԼԷՆՏԷ اخكلنده ✱ Ձիւյքերանք. Ան Գաշաշըի։

ԷԽՔԷԼԷՆՏՈՒ اخكلندو ✱ Նշ" զայն, զոր յարձանթոյ կամ 'ի պղնձոյ արարեալ. և 'ի մէջ նորին մանրախիճ քարինս եդեալ, և մանկունք 'ի ձեռս առեալ, խաղան նովաւ, որ ձայն հանէ. Թուր" Չանշաղը. որ և ասի ԷԽՔԷՆՏՈՒ։

ԷԽՔԷՄ اخكم ✱ Նշանակէ զշրջանակն մաղի. որ Թուրքերէն Գասնագ ասի։

ԷԽՔԷՐ اخكر ✱ Կայծ հրոյ. Թուր" Գէօզ. Վէ աթէշ գօրի. Որ և ասի ՃԷԼԷՔ։

ԷԽՔԷՐԹԷՖԹԷ اخكرتفته ✱ Հուր որ բոցնէլ, և կայծ եղեալ է. Եանար գօր օճաշ աթէշ։

ԷԽՔԻՈՒՇ اخكوش ✱ Խակ և տհաս պտուղ և այլ. Նաօլկանմը մէյվէ. վէ շայլի։

ԷԽԿԻՈՒՔ اخكوك ✱ Նոյն է ﬓ բառին ԷԽՔԻՈՒՇ. և նշանակէ խակ և տհաս պտուղ. Մէյվէյի նարէսիյլի։

ԷԿԷՐ اكر ✱ Է շաղկապ պայմանականն. Թէ եթէ. ըստ այնմ, Էյէր տն Պիւրսի շիյրաշը դէտէմ տըէտ տիշի նըրտ. Դէ էօշի հէնտուսէշ դաշէրի թէմէրգանտի դաշտըրըր։

ԷԿԷՐՆԷ اكرنه ✱ Տես ԳԷՐՆԷ։

ԷԿԷՐՉԻ اكرچه ✱ Թէպէտ և, թէ և. Որ և ասի ԿԷՐՉԻ։

ԷԿԻՆՇ اكنش ✱ Շինուած որմոյ. Տէվար պինա էթմէք. Ղէյրի պինալարտըր. Տէվ այնմ, Նէդաշէտ էյէր տաշը հաշ շինա. Պիմանէ էյինշի տէ շիատ պէստա։

ԷԿՆԱՆ اكنان ✱ Տեղի փորուածոյ որ լինի 'ի ստորոտս լերանց. և 'ի ներքոյ դարևանդաց. Օյուլմիշ էէր տաղ էթէյէլէրինտէ վէ էտր ալթլարընտէ. Ըստ, Պէ սէրմաէհրէփանըն վագըր դաշտն, Շէվէթ ձայր մանտէ աէհ շար էօ էյնան։

ԷԿՐԱ اكرا ✱ Է տեսակ ինչ կերակրոյ նման Էրիշթէի. բայց ոչ է աղուք նման նմին. Պիր նէվ դամ տիր։

ԷԿՐԻՑՈՒՆ اكريون ✱ Տես ԷՑԷՐՓԷՆ. և ՓԷՐԵՈՒՆ։

ԷՀ اه ✱ Նոյն է ընդ բառին ԱՀ։

ԷՀԶԷՆ اهزن ✱ Նաւթ. Նէֆթ էոշի։

ԷՀԶՈՒՆ اهزون ✱ Նոյն է ﬓ բառին ԷՔՆՈՒՆ. որ է այժմ. Շիմտի։

ԷՀԻՑԶ اهيز ✱ Նոյն է ընդ բառին ԱՀԷՍԹԷ. ըստ այնմ, Էհիյշ րէֆթէ դէ ժիւաէշ րէմէտէնտէ տաշ. Մէյէր ժէմէն նէֆէս էմ թէրրէնտէն դաշտ դէյլէտաշ։

ԷՀՆԱՄԷ اهنامه ✱ Խոստովանութիւն. Իթաֆէյլէմ։

ԷՀՆՈՒԽՈՒՇԻ اهنوخوشى ✱ Աբոնեստաուորք. Է՛հէ հէրֆէթ։ Եւ է սա բաժին մի մարդկան, 'ի չորից բաժնից ժողովրդեան զորս բաժանեաց Ճէմշիտ արքայ. զորմէ լիով գրեսցի 'ի բառն ՔԷԱԹՈՒԶԻ։

ԷՀՆՈՒՏ اهنود ✱ Է անուն առաջնոյ առուրն հնգից աւուրցն աւելեաց. Խամսէի մէստէրէտէնէն էվվէլ կիւնի ատը տըր։

ԷՀՍԷՆԷԹ احسنت ✱ Նոյն է սա ﬓ բառիցն ՇԱԳԱՇ. և ՇԱՏԳԱՇ։

ԷՀՎԱԶ اهواز ✱ Է անուն քաղաքի միոյ մերձ 'ի քաղաքն պասրա. Պիր շէհր իսմի տիր։

ԷՀՎԱՐ اهوار ✱ Նշանակէ զարմացեալ կամ ապուշ. Վաշէհ վէ հայրան։

ԷՀՎԷՐ اهور ✱ Նշանակէ տարփածու. Մաշուգ վէ մահպուպ։

ԷՀՐԱՆ اهران ✱ Նշ" ուրախ. Փէտէր. Եւ երկրորդ՝ ակիր. Փէրուզէ, որով քարինս խորտակեն։

ԷՀՐԷՄ اهرم ✱ Է գնտագլուխ փայտն այն, որով հերկեալ ծեծեն. Պաշի մէտէվէրէր սէր տըշմէ տէ ձնէշէ հէրէյմէ փէօշէրլէր։ Ըստ այնմ, Իշ էար հէրէյմէ դէշ նէ տարի շէմ էօտ, Էհրմէնէ նէմ տէ պըչն տէմ էօտ. Խարէմ տէ պիմ շէդ էօշ տէ էն պու րեաշ, Պէր տէյտէ հէրէյմէ էէշ շէնէմ էհրէմ էօտ։

ԷՀՐԷՄԷՆ اهرمن ✱ Սատանայ. դև.

ժառ

Տէյլ: Որ 'ի կարգի այբին մեկնեցաւ. որ և ասի ԷՀՐԻՅՄԷՆ. Նաև ԷՀՐԷՆ:

ԷՀՐԻՑՄԷ اهریمه * Նոյն է ընդ բառին ԷՀՐԷՄԷՆ: Որ և ասի ԷՀՐԻՅՄԷՆ:

ԷՃ اج * Ագահութիւն. Պուտու: Նաև նշ" մոլայ. որ է Իշշւան աչուծի: Որոյ ըստ երկուցն նշանակութեանց յարմարեալ է ոտանաւորս: Տէր ճիհան ասար նէ պիյնէր անըն հէօսը, Տէր փէրվանէշ հալէր հէմ պէրիշան էճ. Հէյչ չէրխի օ մէչէրը ահմագ մէյդաշ. Ջանըն նէ այէր պուսյի ժամ էշ չօղի էճ:

ԷՃԷԼ اجل * Նոյն է Է բառին ԱՃՈՒՂ. որ է հեծկլտացումն. Կէչիրմէք. Իսկ ըստ արաբացւոց վախճան կենաց. զոր և կոչեմք օրհասս. Աճէլի հօյանը էօմր:

ԷՃԷՄ اجم * Անտառ առիւծու. Արջլան եաթաղը. մէշէլիք. պէյշէնի չիյր:

ԷՃՄՈՒՏ اجمود * Տես ՔԷՐԷՔՍ:

ԷՃՏԷՀԱ اجدها * Տես ԷԺՏԷՀԱ:

ԷՄ ام * Է ստ գիմնորոշական յօդ առաջնոյ դիմի. ով Սէնիւնէմ. խօսքս. Սէօզիւմ: Որ և մերթ լինի խնդիր բայի: Երկրորդ է բայ էա_կան. որ հայ" ասի Եմ. և Թուր" Իմ: Որ ըստ երից նշանակութեանցն ևս միշտաւակեալ լինի յոտանաւորիս. Մէն ան մօւրէմ էի փէր ճայէմ պի ճուշէնդ. Նէ չէնդաւրէմ էի էչ նէյշէմ պինդաշէնդ. Եւ ևս, Նէյէօռ դուշը էէշան մէրա ըռ ըէմնաձն, Նէյէօռ դաշէր էմ նէյշ ըռ չիմդէէմ:

ԷՄԱՆ امان * Նոյն է ընդ բառիցն ՆԷԳԱՐԷ. և ՄԻՒՀԼԷԹ. և ԶԻՆՀԱՐ. և է բառ ընկերական ընդ արէպս: Զի ասի, Չէօ էէհթէմ պաղչէա սօրնա իս էման չէր. Տէճյրան պի էման թէյշէ էման չէր:

ԷՄԱՐ امار * Նոյն է Է բառին ԱՀԱՐ. 2. Նշանակէ համար. Հէսապ: որ և ասի

ԷՄԱՐԷ اماره * Ուսումն և համարականին. որ է Մուհասէպէճի կոչի اماره کبر Էմարէքէյր և Էմարէնէյր. ըստ այնմ, Էշէր խոհէ սէթահէշրա շէամարէ. Պէրան պայէր չէա էշ հաշպէ էմարէ:

ԷՄԷԱ امیا * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄԷԱՆ: Որ և ասի ԷՄԷԱՆ:

ԷՄԷ امه * Կաղամախայ. որ և ասի ՏԷՎԱԹ արաբ" محبره Մէհպէրէ. ըստ այնմ, Խամէչէ_ հէսթէ չէօռ իս հէաշէչ փէռպէօշի, Ժէնճ մէրէքնէ էմէ իս պօռա չէօշի:

ԷՄԷՆԷ امنه * Փայտ գիրկեալ և կուտել ՛ի վաճառելոյ. Սանմոդ իչէօն իէօմէչէնմիշ օդունէ:

ԷՄԷՐ امر * Նշանակէ վախճան գործոյ. Աքըբէթի իէշ:

ԷՄԻՑՐ امیر * Է բառ արեղի. և նշանակէ իշխան կամ պետ. յորմէ կրճատեալ պարսիկքն ասեն میر Միր:

ԷՄԻՑՐԱԽՕՌ امیرآخور * Նոյն է Է բառին ՄԻՑՐԱԽՕՌ. ախոռապետ. Միրախօռ:

ԷՄԻՑՐԶԱՏԷ امیرزاده * Իշխանածին. կամ իշխանազուն. Պէյ օղլը:

ԷՄԿԷԱՃ امکلج * Բարձր և գերակայ. Աչը վէ պուլա. ըստ այնմ, Քիւղչէ էմ փէր նէյմչէդ ան մահծէպէյն փէմչնոր ըէրա, Քէվէրէյի դաւրըէմ մէյէր փէր Մէնոչէհր էմչէաճ դաւա:

ԷՄՀՈՒՍՓԷՆՏ امهوسپند * Նոյն է Է բառին ՍԻՒՐՈՒՇ. որ է հրեշտակ. Ֆէրէշթէ. որ և ասի ԷՄՀՈՒՍՔԷՆՏ. և ԷՄՇԱՍՓԷՆՏ. և ԷՄՇԱՍՔԷՆՏ:

ԷՄՃԷԽԹԷՆ امجخنن * Ագահել. Հայր վէ թամա էյլէմէք:

ԷՄՏ امد * Ժամանակ. Հէնկեամ. չէմանէ:

ԷՄՐՈՒՂ امروغ * Շուք փառաց. կամ գերակայ պատիւ. Շէվքէ[illegible] վէ ալը րիւթպէ. ըստ այնմ, Պէհէր րու փէր խօրէշ էմրուղ դաշէր. Չէ_րաղի գառր իս ձահէյէքէրուղ դաշէր:

ԷՄՐՈՒՏ امرود * Տանձ. որ ասի Էռ_մուտ. և արաբերէն كمثری. Քէմմէսրա:

ԷՅ ای * Է ստ նախդիր կոչականի. Հարֆ նիտա: Եւ այն ըստ արաբացւոց. զի ըստ պարսից արտաքերի Իյ. և ոչ Էյ:

ԷՅԱ یا * Սա ևս է նախդիր կոչականի. որ ըստ հայոց ասի Ով. Հարֆի նիտա փէօր:

ԷՅԱԳ ایاق * Կթղայ գինւոյ. Քէասէի չէրապ: Որ և ասի ԷՅԱՂ. է բառ չէղաթայից:

ԷՅԱԳՉԻ ایاقچی * Մատռուակ. չէրապ վէրմէ իւրմէնիյէ օլան. արաբ" ساقی Սագը:

ԷՅԱԶ ایاز * Է անուն վեզիրի Սուլ_թան Մահմուտ արքային Ղազնեվի կոչեցելոյ. որդւոյ Սեպիւքթեկինի. որ և հռչակեալ է մտերմութեամբս խաս էյաղ. բայց այս գրի ևս ایاس Էյաս:

ԷՅԱԶԻ ایازی * Փէշէ. և արաբ" شعریه Շաըրիյէ. զոր կանայքն 'ի մազն և 'ի մտաւորսն ստ_ացեանկեալ որպէս քօղ. կամինաւ զերեսք իւր_եանց. Որ և ասի ԷՅԱՍԻ:

ԷՅԱՂ ایاغ * Տես ԷՅԱԳ.

ԷՅԱՍԷ ایاسه * Իշխ կամ փախուստ. և

կամ տենչ · Աճըգը վէ էմմէկտ · վէ փէքրանտքէն գուլաղ էյլէմէք ·

ԷՅԱՐ ایار * Մայիս · որ ըստ հռոմայեցւոց է վերջին ամիսն գարնան · Աեբր պէհար այը ·

ԷՅԱՐԷ ایاره * Կամ ԷՅԱՐԷՃ · և է սա բաղադրութիւն իմն լուծողական մաղձի · զորս հապ առնեն · և է լաւ կակղիչ բնութեան ։ Եւ ևս նոյն է ընդ բառին ԵԱՐԷ , ըստ այնմ նշանակութեան որ ցուցանէ ապարանջան · որ արապացուցեալ ասի Եարէգ ։

ԷՅԱՐՄԱՀ ایارماه * Տես ԷՅԱՐ ։

ԷՅԱՐՏԷ ایارده * Է անուն բոլոր գրոցն մեկնութեան Զէնտին · որոյ ցիր և ցան տետրակքն կոչին Խէտրէ ։ Եւ թէ զի՛նչ իցէ Զէնտ , Տես ՚ի կարգի ԶԱՅ տառին ։

ԷՅԼԱԳ ایلاق * Նշ՞ ամարանոց վայրն թագաւորաց , ուր երթեալ նստին յեղանակի ամառան · Փատիշահլէրին էյէմմի Սայֆիյէտէ նէշիմէնկէհլէրի · զոր յ՚՚ին հռոմոց եայլագ կոչեն ։

ԷՅԼԻՅՏ ایلید * Եղն լծանիգ · Չիֆթ գօշէօշէ · Կէօմէ ճէօգէ ·

ԷՅԼՈՒԼ ایلول * Սեպտեմբեր · և է անուն առաջնոյ ամսենն աշնան · որ պատասխանէ ամսեանն մարտի · Էվվէլ կիւզ այընըն ատը տըր ։

ԷՅԽԷՂԹ ایخشت * Հրահալելիք · որպիսի է ոսկի , արծաթ · և այլք ՚ի հանքականաց · Սէյմ իւ զէր վէ սայիր Փէմշալի ։

ԷՅՀԱ ایها * Ձեռնթափութիւն · Քէրրալէի · Եւ մերթ իբր հրա՞ , թող կամ զանց արա · Վազ կէչ · որ պարսկերէն ասի ևս Քէրաքուշալ ։

ԷՅԴԷՏԷ ایغده * Ունայնաբան · կամ շաղակրատ նաև թեթևամիտ · Պէհուտէքէլլէմ , վէ սէպիւք սէր ։ Որ և ասի ԷՅՔԷՏԷ ։

ԷՅՄԷ ایمه * Կորուսեալ · Զայի՛ օլմըշ ։ Եւ մերթ ցուցանէ այժմ · Շիմտի · Էշտաա ։

ԷՅՄԻՏ ایمید * Խոտ · Սարըն դէմիրի · այսինքն երկաթ հարօրի ։ Զոր ՚ի գաւառս Խնչ ասեն և զլծոց · որ Չէֆթ ասի Թուրքերէն ։

ԷՅՆԻ اینی * Նոյն է Է բառին ԷՆԻՅՆ ։

ԷՅՇԷ ایشه * Նոյն է Է բառին ԱՅԻՇԷ · որ է լոռեա · Ճասուսա ։

ԷՅՊԻՏ ایبد * Ցնցուղ հրոյ · Գըլըլըճըմ · շէրարէ աթէշ ։

ԷՅՎԱՆ ایوان * Նշանակէ բարձր վերնատուն · Թուրքերէն Չարտագ ։

ԷՅՎԱՐ ایوار * Գիշերագնացութեան ուղևորի · Միւսաֆիր էօլը ճիլմէք ։

ԷՅՏԷՐ ایدر * Նոյն է ընդ բառին ԻՅՆՃԱ · և նշանակէ աստ · Պուրատա ։

ԷՅՏԷՐԻ ایدری * Նշանակէ աստ ես · Պուրատայըմ · Է այնմ , Մէյտա ճիւգըլ իշնէ շուքիյաղէսի ճան էլ , Պէտտօ չէօն ըննայէլ ըէնէլ էյտէրի էսլ ։

ԷՅՏԻ ایدی * Նոյն է Է բառին ՆԻՅՋ · և նշանակէ՝ ևս · որ է Թուրքերէն Տախի ։

ԷՅՏՈՒՆ ایدون * Նոյն է ընդ բառիցն ԷՔՆՈՒՆ · ՀԷՄՉԻՒՆԻՅՆ · և ԻՅՆՃԱ · այսինքն այժմ այսպէս · և աստ ։ Որոյ հակակայն է Անդուն ։

ԷՅՖԱԹ ایفات * Քուռ · և շոգմոգ · Ղէմմազ վէ մէգեօսէ ։

ԷՅՖԷԹ ایفت * Պիտոյք և հայցուած · Հաճէթ վէ էմէլմա ։

ԷՅՖԷՏԷ ایفده * Տես ԷՅԴԷՏԷ ։

ԷՆԱՀԻՅՏ اناهید * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՀԻՅՏ · որ է արուսեակ · Զիւհրէ ։

ԷՆԱՂԱԼԻՇ اناغالش * Է սա յազգէ խոտոց , զոր եթէ ՚ի լինել ծիոյն կեօղիւնտէքի՝ լեսեալ շփիցեն , առ ժամայն փարատէ զցաւն · որ և ասի ԷՆԱԴԱՔԻՇ ։

ԷՆԱՅԻ انای * Նշանակէ այր անգէտ և յիմար և զինքենէ անփոյթ · Ճահիլ վէ ահմագ վէ քէնտիւտէն ղէֆիլ քիմսէնէ ։

ԷՆԱՐ انار * Նուռն · Թուրքերէն Նար · և արաբերէն Ռումման ։

ԷՆԱՐԻՍԹԱՆ انارستان * Նշանակէ նռնենաստան · Թուրքերէն Նարլըգ ։

ԷՆԱՐԻՓԷՐՀԱՏ انارفرهاد * Է սա նռնենի իմն · այսինքն ծառ նռան · որ կայ ՚ի լերինն Պիսիւթունի · և առասպելեալ պատմեն թէ յորժամ առ Ֆէրհատ պատաւ մի եկեալ պատմեաց եթէ մեռաւ Շիրին , ՚ի սէր որոյ հարեալ էր Ֆէրհատ · յայնժամ և նա տապարաւն զոր ՚ի ձեռին ունէր , հարեալ զգլուխ իւր՝ անկաւ և մեռաւ · և անկեալ ապա արիւնաշաղախ տապարն այն , և մեղեխ նր վարսեալ ՚ի գետին · և բուսեալ և աճեցեալ և տերևս արձակեալ , պտղաբերեաց · և վն գոլոյ փայտի նր ՚ի ծառոյ նռան , պտուղ անոյման նռան յառաջացաւ ՚ի նմանէ · զորոց զմին կորզեալ և ճեղքեալ , տեսին զի մէջ նորին այրեցեալ և աճիւնացեալ էր ըստ նմանութեան սրտի սիրահարեցելոյ ։

ԷՆԱՐԿԻՅՐԱ انارکیرا * Գողակ մեկոնի · Խաշխաշ գօզաղը ։ Որ և ասի ՔԻՈՒՔՆԱՐ ։

ԷՆԱՐՄԻՒՇՔ انارمشک * Նոյն է Է բառին ՆԱՐՄԻՒՇՔ ։

ԷՆԱՐՏԱՆԷ انادانه * Նռնահատ · այսինքն հատ նռան · Թուրքերէն Նար տանէսի ·

ԷՆԱՐՓԻՍԹԱՆ انارپستان ✱ Նոյն է ընդ բառին ՆԱՐՓԻՍԹԱՆ ։

ԷՆԴԱՔԻ انطاكى ✱ Անտիոքացի. որ ասի ՍԱԳՄՈՒՆԻՑԱ. որ է խոտ ինչ կաթի լուծողական. որ և ասի ՄԱՀՄՈՒՏԻ, և քանզի յոյժ լաւն սորա լինի 'ի կողմանս Անտիոքայ որ է Էնդաքիէ. յայն սակս կոչեն զնա Սագմօնիյայի Էնդաքի. և այսու անուամբ հռչակեալ է ☐ տեղեաց։

ԷՆԶ انز ✱ Նշանակէ սաղն. Մէրճիմէք ։ Որ և ասի ԷՆԶԷ ։

ԷՆԶԷՐՈՒԹ انزروت ✱ Է խէժ ինչ, գոյացեալ 'ի փշաւոր խոտոյ իմեքէ. որ լինի կարմիր և սպիտակ. և շատ լինի 'ի լերինս Շէպանքարէի. որոյ լաւն այն է՝ զի իցէ սպիտակ և հակեալ 'ի դեղնութիւն. է դառն յոյժ, բայց լուծիչ է մաղասոյ և մաղձի. և աչացաւութեան օգտակար. Պիր սուճ թէօր ։

ԷՆԻԶ انز ✱ Նշանակէ վատթար և տըգեղ. Պէտ էօշէչ ։

ԷՆԻՓԷԹ انفت ✱ Վնաս. կամ պակասութիւն. Զէյան վէ նօգսան. ըստ այսմ, Հէրզայինէ ինէփէթի մէրտ պուլէօ էգ թօնէչ մէտի մէ մէօշ պէ սէնայի ...ա պուլէօ էգ մէգերէր ։

ԷՆԻՑՆ انين ✱ Հեծութիւն. Ինիլթի ։

ԷՆԻՑՇԷ انيشه ✱ Տե՛ս ԷՅՇԷ ։

ԷՆԻՑՍ انيس ✱ Պարտէզ. Պաղչէ. իսկ ըստ արաբաց ընկերակից ։

ԷՆԻՑՍԱՆ انيسان ✱ Ներհակութիւն. Մուխալիֆէթ. Եւ մերթ սուտ և՛ի նանիր. Տէօրօշ վէ պիհօտէ ։ Որ և ասի ԷՆԻՑՍՈՒՆ ։

ԷՆԻՑՍՈՒՆ انيسون ✱ Նշ" զանիսոն հռոմոց, որ է Ռօզիէնէի տօհմ. զոր և կոչեմք Անիսոն. և ըստ այսմ է սա բառ յունական ։

ԷՆԻՑՐԱՆ انيران ✱ Է անուն երեսներորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ ։ 2. Է անուն հրեշտակի միոյ, որ վերակացու է և պաշտպան կառավարութեան իրողութեց վերոյիշեալ աւուրն ։ Եւ յայնմ աւուր հանդերձ ձևել և ագանիլ, և փոխատու լինել և այլն՝ յարմար է ☐ կարծեաց նոցա. ըստ այսմ, Խօճէ Հէմիտի ... Ենիյրանի ... Պէ շօփ Ճիվանան ... ... Եւ դարձեալ Շէրէֆէտտին Շիրազին շարադրօղ պատմական գրոցն վեսսաֆին, գրէ զթուականս. Պէր Հէքիմ ... Հիճրիի ...

ԷՆԿ انك ✱ Մեղու մեղրաշէն. Պալ առըսը. որ արաբերէն نحل Նահլ ասի ։

ԷՆԿԷԱԶ انكاز ✱ Գործիք արհեստաւորաց. Էրպապի սանայի' ալէթի ։

ԷՆԿԷԱԺԷ انكازه ✱ Նշ" զայն փայտն, յոր դնեն ստեայնանկք զանոթն ստեայնկին. որ կոչի արաբերէն Տէֆէ ։

ԷՆԿԷԱՄ انكام ✱ Նոյն է ընդ բառին ՀԷՆԿԷԱՄ. և նշանակէ վախճ. ժամանակ ։

ԷՆԿԷԱՄԷ انكامه ✱ Տե՛ս ՀԷՆԿԷԱՄԷ ։

ԷՆԿԷՇԹԷՆ انكاشتن ✱ Նշ" կարծել կամ համարել. Զաննէ էյլէմէք. վէ սէյմէք. հր" Էնկեար. և ապառնի Էնկեարէթ ։ Որ և ասի ԷՆԿԷԱՐԻՑՏԷՆ նաև ԷՆԿԷԱՐՏԷՆ ։

ԷՆԿԷԱՐ انكار ✱ Է հրա" Էնկեաշթէն բային. ըստ այսմ, զոր ասէ բանաստեղծն, Չէշմի ... Էնկեար ... Էնկեար ... ... ։

ԷՆԿԷԱՐԱՆԻՑՏԷՆ انكارانيدن ✱ Է անցողականն Էնկեաշթէն բային. և նշանակէ կարծեցուցանել. Սէզտիրմէք ։

ԷՆԿԷԱՐԷ انكاره ✱ Համրան. Տէֆթէր. նաև մատեան գործոց. Նոթէ տէֆթէրի. Այլ և նոյն է ☐ բառին ԷՆԿԷԱՐԻՇ. ըստ որում նշ" պատմութիւն անցից անցելոց. վասն և որ զայսպիսի պատմութիւնս ասէ, կոչի Էնկեարէնտէ ։

ԷՆԿԷԱՐԻՑՏԷՆ انكاريدن ✱ Նոյն է ընդ բային ԷՆԿԷԱՇԹԷՆ ։

ԷՆԿԷԱՐՏԷՆ انكاردن ✱ Նոյն է ընդ բառին ԷՆԿԷԱՐԻՑՏԷՆ ։

ԷՆԿԷԱՐԻՇ انكارش ✱ Նոյն է ընդ բառին ԷՆԿԷԱՐԷ և ԷՔՍԱՆԷ ։

ԷՆԿԷԱՐՏԷ انكارده ✱ Տե՛ս ԷՔՍԱՆԷ. որ է պատմութիւն և առասպել. Հիքեայէթ վէ մէսէլ ։

ԷՆԿԷԶ انكز ✱ Բահ երկաթի. որով հարթեալ հաւասարեն զգետինն. Տէմիր պէլ. Այլ և նշ" զայն երկաթն՝ որով զփիղն ընթացուցանեն ։ Եւ ևս բառս Էնկէզ նմանութեամբ ասի և զերական գործւոյ. Անէ՛ ... ։

ԷՆԿԷԺ انكژ ✱ Նոյն է ընդ բառին ԷՆԿԷԶ. ըստ այսմ, Փէյլի ... ։

ԷՆԿԷԺԷ انكژه ✱ Տե՛ս ԷՆԿԻԺԷՏ ։

ԷՆԿԷԺՎԱ انكژوا ✱ Նշ" փարախ խաշանց այսինքն ոչխարաց և այծուց. և է սա բառ բնակչաց գաւառին Խօրասանու. Գօյուն վէ քէչի աղըլը ։ Որ և ասի ԷՆԿԷՐՎԱ ։

ԷՆԿԷԼԷՈՒՆ انكليون ✱ Նշ" Աւետարան. արա" Ինճիլ. որ է գիրք աւետեաց փրկական պատգամաց ☐ն մերոյ ☐ ☐ ։ և է սա աղաւաղեալ 'ի յունական բառէս Էւանկէլիոն ։ Դարձեալ է սա անուն մատենի միոջ զոր գրեալ էին պատկերագրութիւն և նկարք և այլ այսպէս արհեստաւոր գծագրութիւնք Մանի անուանեալ

Նկարչին. Թուր" Մանի ժիլաղը. որ և ասի ԵՐ-ԺԵՆԿ. նաև ԵՐԹԵՆԿ։ 3. Է անուն եօթնե-րանգ նկարէն դիպակի միոջ. Հէֆթրէնկ պիր նէվի մէանագգաշ փէյզա փէրր։

ԵՆԿԵԼԼԷ انكله ✱ Նոյն է ընդ բառիցն ԵՆԿԻՑԼ և ԵՆԿԻՑԼԷ։

ԵՆԿԵՑՆԻՏԵՆ انكيندن ✱ Նոյն է ընդ ԱԿԵՆՏԵՆ. որ է ձիուլ կամ խճողել. Դըգմագ։

ԵՆԿԵՇԹՈՒ انكشتو ✱ Նոյն է ընդ բա-ռին ՄԱԼԻՑՏԷ։ Եւ ևս նշ" կերակուր ինչ։

ԵՆԿԵՇՓԷ انكشپه ✱ Այն որ, որ աշխա-տութբ և վաստակօք վճարէ զգործ իւր. Քէոա-շէշ էշէ ժէար կէօշէր օղլու։ ըստ այնմ, Տէր աահէ նէշագոր փէհէ փէյփէմ պէս խոսդ, էնկէշէէէ օղլո նէ սփէփ գոաթ նէ մէրրէ։

ԵՆԿԵՐՎԱ انكروا ✱ Տես ԵՆԿԵԺՎԱ։

ԵՆԿԵՐՏԷ انكرده ✱ Նշանակէ խաղողա-կատ. Իւզիւմ փանէսի։

ԵՆԿԻԺԷ انكژه ✱ Տես ԵՆԿԻԺԵՏ։

ԵՆԿԻԺԵՏ انكژد ✱ Է սա խէժ իմն վա-տահոտ. յոր սակս և հայ" ասի չարհոտ. Գասնի. և արբ" անուանի حلتيت Հիլթիթ։ Եւ ասի թէ այս խէժ արտադրի ՚ի ծառոյն ենկիտան կո-չեցելոյ, և վ՟ա այն կոչեցաւ ԵՆԿԻԺԵՏ. քանզի ժէտ ՚ի պարսիկ լեզու նշանակէ խէժ. Սաճզ։

ԵՆԿԻՏԱՆԺԵՏ انكدانژد ✱ Տես ԵՆԿԻԺԵՏ։

ԵՆԿԻՑԶ انكيز ✱ Գրգիռ կամ հրապու-րանք. Թահրիք. ըստ այնմ, Անէէ պէժէտշի մէյլ շամշէէ խոանրէյշի ՄԻա պօաա, Կէրէէ օ ժէաշի Վէ հէյ-ժէն հէմէ էնկիզշի ՄԻա պօաա։ Որ և է հր" ԵՆԿԻԶԻ-ՄԷՆ բային, և բարդի որպէս Աշոպէնկիզ։

ԵՆԿԻՑԶԻՑՏԵՆ انكيزيدن ✱ Նոյն է սա ընդ բային ԵՆԿԻՑԽԹԵՆ։

ԵՆԿԻՑԼ انكيل ✱ Տես ԵՆԿԻԻԼԷ։

ԵՆԿԻՑԽԹԵՆ انكيختن ✱ Կորզել. Գօ-փարմագ։ 2. Հեռի առնել. Տօար էթմէք. ըստ այնմ, Պէրէնկէյխէմ խօպըր էշ շամ իա տօամ։ 3. Յայտ ածել. Փէյտա էթմէք։ 4. Վարշել. Պէր-էէշէյթմէք. հր" ԵՆԿԻԶ. և ապա" ԵՆԿԻԶԵՏ։

ԵՆԿԻՑՇԷ انكيشه ✱ Նոյն է Ը բառին ԱՀԵՍԹԷ։ Հանդարտ կամ յուշիկ. Թուր" Եաւ էաւ. ըստ այնմ, Ի՛ Սագա էնկիշէ րէվ փէր ժէաայ ծանան սօագհ փէմ, էշ էէրէյշան ժէրաէ շէւշֆ պէյ-թարէշ ժէանէ։

ԵՆԿԻՑՊՈՒՆ انكيبون ✱ Է կերպաս ինչ որ սատայնանկեալ է գոյն զգոյն մետաքսիւք. Եշ-վան հօրէյր էշէ փօգշնմէշ պէր շանէյֆ գօամաշ-էէօր. որ և ասի ԵՆԿԻՑՈՒՆ։

ԵՆԿԻՈՒԼ انكول ✱ Տես ԵՆԿԻԻԼԷ։

ԵՆԿԻՈՒՆԻ انكوني ✱ Նշանակէ զայն-պիսի այր, որ առնէ զընդունայն գործս. Քէօաէ պօշըը ժէանէնօէ։

ԵՆԿԻՈՒՐ انكور ✱ Խաղող. Թաշէ էօ-շիւմ. արք" عنب Ի՛նէպ. ըստ այնմ, Շէրապի ժէահնէ մօ շիրէ էէշի էշ վոծէնտանք պօէՍէ, էէէր շէյնաան պիմանէտ հէֆթէէ էնկէոր մէյէրտէտ։

ԵՆԿԻՈՒՐԵՔ انكورك ✱ Է նուազա-կանն բառին ԵՆԿԻՈՒՐ և նշանակէ խաղողիկ։ Եւ ևս նշանակէ բիբ. Պէպէք։

ԵՆԿԻՏԱՆ انكدان ✱ Է ծառ ինչ՝ որոյ խէժն կոչի ԵՆԿԻԺԵՏ կամ ԵՆԿԻԺԵՏ. որ արա-պացուցեալ կոչի انجدان Էնճտան։

ԵՆԿԻԻԼ انكل ✱ Տես ԵՆԿԻԻԼԷ։

ԵՆԿԻԻԼԷ انكله ✱ Օղակ յոր անցանէ կոճակ. Տէպմէ էէշէֆէ էլիէ։ Թէպէտ ՚ի տեղիս ինչ մերթ ոմանք ածեալ են ՚ի գործ փոխանակ բառիս կոճակ. Տէպմէ։ Որ և ասի ԵՆԿԻՑԼԷ և ԵՆԿԻՈՒԼԷ։

ԵՆԿԻՒՇԹ انكشت ✱ Նշանա" մատն. Թուրքերէն փարմագ։

ԵՆԿԻՒՇԹԱԼ انكشتال ✱ Միշտ հի-ւանդոտ և ցաւագար. Տայիմ խասթէ վէ օշէյլը. որ և ասի ՊԻՑՄԱՐՆԱՔ։

ԵՆԿԻՒՇԹԱՆ انكشتان ✱ Է յոգ" բա-ռին ԵՆԿԻՒՇԹ. մատունք. փարմագլէր։

ԵՆԿԻՒՇԹԷ انكشته ✱ Նշանակէ հե-ծանոց. Եազա. որով հոսեն զկալն։

ԵՆԿԻՒՇԹԵՐ انكشتر ✱ Մատանի. Եիւզիւք. արբ" خاتم Խաթէմ. որ դնի ՚ի ճկոյթ մատն. թէ ունիցի կնիք. և թէ ոչ։ Որ և ասի ԵՆԿԻՒՇԹԵՐԻ. նաև ԵՆԿԻՒՇԹԵՐԻՑՆ։

ԵՆԿԻՒՇԹԹԵՐ انكشتر ✱ Նշանա-կէ միջամատն. Թուրքերէն Օրթա փարմագ։

ԵՆԿԻՒՇԹԻ ՍԻԹԻՒՐՔ انكشت سترك ✱ Բութ. այսինքն մեծ մատն. Պաշ-փարմագ. կամ Պօշ փարմագ. որ ասի արաբերէն ابهام Իպհամ։

ԵՆԿԻՒՇԹԻ ՏԻՒՇՆԱՄ انكشت دشنام ✱ Ցուցամատն. Շէհատէթ փարմաղը. և այս այնու յարմարութբ, զի ՚ի կշտամբել ՚ի թշնա-մանել ուրուք զոք, այսու մատամբս ցուցանէ.

ԵՆԿԻՒՇԹՆԷ انكشته ✱ Մատնոց զոր դնեն դերձիկք ՚ի մատունս իւրեանց. Եիւքիւք.

ԷՆԿԻՒՐԹՆԻՒՄԱ انكشتنما

Ցոյժ հռչակեալ և ծանուցեալ. Ղօյէմ մէշհուր. և Թարգմանի Մատնացոյց ։

ԷՆԿԻՒՐԹՎԱՆԷ انكشتوانه * Նոյն է ընդ բառին ՋԻՀԿԻՑՐ. զոր առ մատն վերաբերելով՝ այսպէս անուանեալ են ։ Եւ ես նշ" մատնոց. որ ասի Թուրք" Եիւքսիւք ։ Զորմէ ասէ Քէմալ փաշազադէն լինել նախադրյն Էնկիւշթդան, որ ցուցանէ պահպանող մատին, փարմագ ոռգիւշյան. և ապա ըստ սովորութեն լեզուին պարսից Պէհ փոխարկել 'ի տառն Վով ասացաւ Էնկիւշթվան ։ Եւ յետոյ Է տառ. մի յաւելեալ յաւարտ բառին, եղև Էնկիւշթվանէ. և այս այսպէս արարաւ, առ 'ի մասնաւորապէս նշանակել զմատնոցն՝ զոր դնեն դերձիկք 'ի մատունս իւրեանց, որ պահպանէ զմատն 'ի ծակոտէ ասղան. ըստ այսմ է ասէ և բառն Տէօնվանէ ։

ԷՆԿԻՒՊԱՆ انكبان * Կանկառ. Քէնկէր ։ Եւ է սա խոտ իմն փշաւոր. զորոյ հիւթն ծամեն որպէս զմաստակս, և մինչդեռ դալար է կեղևեալ ուտեն ։

ԷՆԿԻՒՊԻՑՆ انكبين * Մեղր. Պալ. որ արաբ" կոչի عسل Ասէլ ։ Նաև شهد Շէհտ ։

ԷՆԿԻՒՊԻՑՆԷ انكبينه * Պաստեղ. Պալլըս ճէվիզի. զոր կազմեն 'ի քաղցրունց խաղողոյ ։ Նաև հրուշակ որ իցէ եփեալ մեղրով ։ Եւ այլ ինչ՝ որ իցեն նման նմին ։

ԷՆԿԻՒՊԻՑՆԿԷՐ انكبينكر * Մեղրագործ. Պալ էտիճի ։

ԷՆԿՍՈՒՆ انكسون * Է տեսակ իմն փայլակման, որ յիւրաքանչիւրում փայլատակման յայլ գոյն երևի ։ Պիր նէվի դէյիմ օլուր կի հէր Ըլդըրշըմ պիր րէնկ կէօրիւնիւր ։

ԷՆԿՏԱՐ انكدار * Է խիժ ծառոյ իրիք նման չարհուտի. այսինքն Գոմմի. զոր արտապացուցեալ ասացին Էնճիրար ։

ԷՆԿՐԻՑՋԻ انكريزي * Թարխուն, որ է խաւարտ՝ 'ի դալարեաց կանաչեղինաց. Դարխուն փէօփէօշէրի օն փէնդ ։

ԷՆՃԱԼԻՑՏԷՆ انجاليدن * Ցեռա կալնուլ զիք՝ որ 'ի գործ ինչ փութայ. և որ յուսայ յիր ինչ վրիպեցուցանել 'ի յուսոյ իւրմէ. Նաև վատատիրել. Էօրէլմէգ ։ Որոյ անցողականն լինի انجالانيدن Էնճալանիդէն ։

ԷՆՃԱՄ انجام * Վերջ. կամ վախճան. Սօն. և արաբ" آخر Ախըր ։ Որոյ հակակայն է آغاز Աղազ. որ է սկիզբն ։

ԷՆՃԱՄԻՑՆ انجامين * Վերջին. և է իբր ածանցեալ 'ի բառէն Էնճամ. մասնկամբս Իյն ։

ԷՆՃԱՄԻՑՏԷՆ انجاميدن * Վերջացուցանել. Նաև վերջանալ. Իշի սօն պիւլմէք. վէ պիր շէյին սօնը օլմագ. հր" Էնճամ. և ապա" Էնճամէփ ։

ԷՆՃԱՅԻՏԷՆ انجایيدن * Նոյն է ընդ բայի ԷՆՏԻՑՇԷՔԷՐՏԷՆ. խորհիլ կամ զմտաւ ածել ։ Որոյ հր" լինի Էնճայ. և ապա" Էնճայէփ ։

ԷՆՃԷԼԷՔ انجلك * Նշանա" գայնակիսի միրգ, որ ոչ ունի համ և քաղցրութի. Լէշշէթ վէ չէշնիսի օլմայան մէյվէ ։

ԷՆՃԷԽԹԷՆ انجختن * Նոյն է ընդ բայի ՊԷՐՃԷՍԹԷՆ ։ Նաև խորշոմիլ դիմաց. Չէհրէ պուրուշմագ ։ Որ և ասի ԷՆՃՈՒԽԹԷՆ. և ԷՆՃՈՒՔԹԷՆ. իմ, Հէպի փէք պէշմէ խոշ էշ նէշէթմէ. Չէօ օչէօր սէօզ էնճէմի իւ բէքմէ ։

ԷՆՃԷՆԻՑՏԷՆ انجنیدن * Կշտացուցանել կամ նեղել. Իննճիթմէք ։ Նաև պատառել կամ ճեղքել. և յօշատել կամ մասն մասն առնել. հրամայական Էնճէն. և ապառնի Էնճէնէփ ։

ԷՆՃԷՍՔԻՑՏԷՆ انجسكيدن * Ցեռա դառնալ. Նաև յետս կալնուլ. Կէրի տէօնմէք վէ կէրի տուրմագ ։

ԷՆՃԷՔԻՑՏԷՆ انجكيدن * Նոյն է ընդ բառին ԷՆՃԷՍՔԻՑՏԷՆ ։

ԷՆՃԷՐԷՔ انجرك * Է անուն Դաշտի միոջ. Պիր սահրա ադը տըր ։ Որ և արտաքերի Էնճիրէք. ըստ այնմ, Պէ տէշթի Էնճիրէք նարմ ճէր, Պէ նուշանէ մէյ տիր ճամ ճէրդէն ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՄԷՐՋԷՆԿԻՈՒՇ ։

ԷՆՃԷՔԷՔ انجكك * Է տեսակ իմն սեաւ ընդոյ, 'ի տեսակաց ընդեղինաց, որոյ մէջն է սպիտակ նման կորիզոյ տանձի. Պիր նէվի սիյահ դանէ տըր ։

ԷՆՃԻՑՆ انجين * Տես ՐԻՑՋԷ ՐԻՑՋԷ ։

ԷՆՃԻՑՏԷ انجيده * Վայրի պտուղ. Կէնտէնտի յէթիշիր ։ 2. Մանր մանր. Բէյչէ բէյչէ ։ Իմ այնմ, Ջէֆայի իէմէն էշ իրանի էնճիյտէիէան. Հէճրի դէմէն էշ տահ րէնճիյտէիէան ։

ԷՆՃԻՑՏԷՆ انجيدن * Կեղաւարտակել. Հաճամէք ։ 2. Արտաքս քարշել. Դըշարը չէքմէք ։ 3. Մանրել. Բէյչէ բէյչէ էթմէք ։

ԷՆՃԻՑՐ انجير * Է յայտնի միրգ ինչ. որ արաբ" կոչի تين Թիյն. և հայ" Թուզ ։ Պիր մէյվէ տըր ։ Դարձեալ մեկնի պարս" Սուրբի ճան ։ Յորմէ և Էնճիրէն նշանակէ ծակել. Սուրբի ճէրիէն. և ևս է սա անուն գեղոյ միոջ 'ի գաւառին Հիւրաթու. որ անցանէ Է մէջ Պա՛ղի զաղանի. որում ԷՆՃԻՑՆ ևս ասեն ։

ԷՆՃԻՑՐԷ انجيره * Մեկնի պարսկե" Սուրբի ճէան չէնան. վէ հաւզա էշէն ։ Նաև է անուն աղբեր միոջ, կայացեալ 'ի տեղւոջ անդ որ տարակայի 'ի քաղաքէն Եգիպտ՝ միջոցաւ չո-

բէց ֆերախուց, առ ճանապարհաւն, որ երթայ ՚ի Խորասան ։ Պիր շէհիրին ատը տըր ։

ԷՆՃԻՑՐԻԱՏԷՄ انجیر آدم * Է տեսակ ինձ մրգոյ․ որ լինի ՚ի Հնդիկս․ ըստ ձեւոյն բոլոր և ըստ երանգոյն կարմիր, և ունի ՚ի մէջն իւրում սպիտակ կէտ ինչ․ և Թարգմանի Ադամայ Թուզ․ Պիր նօվ էնճիր տըր ։

ԷՆՃԻՑՐՖԻՒՐՈՒՇ انجیر فروش Նշանակէ Թզավաճառ․ Ինճիր սաթըճը ։

ԷՆՃԻՐԷ انجره * Է խոտն այն որ կոչի հայերէն եղինջ․ և Թուրքերէն Ըսըրղան օթու ։

ԷՆՃԻՒՂ انجغ * Տես ԷՆՃՈՒՂ ։

ԷՆՃԻՒՄԷՆ انجمن * Ժողով․ կամ քաղաքական․ և կամ զուարճալի․ Տէրնէք, վէ մէճմա վէ մէճլիս ։

ԷՆՃԻՒՄԷՆԿԵԱՀ انجمنگاه * Տեղի ժողովման․ Ճէմիյէթ եէրի ։ Ել է սա բարդ ՚ի բառէն Էնճիւմէն․ և ՚ի բառէս Կեահ․ նշանակէ տեղի նաև ժամանակ ։ Ուստի Էնճիւմէնկեահ․ ցուցանէ զտեղի նաև զժամանակ ժողովոյ․ Տէրնէք եէրի վէ տէրնէք վագթի ։

ԷՆՃՈՒ انجو * Նշանակէ կղզի․ Արաբերէն Ճէզիրէ․ ըստ այնմ, Տէր շէհրի հէմրահ օլուրսա տէրիա էյլէր․ հէնտա էնճու ճիհան ըլտըզլէր թէք մէյտան ալ էնճէք ։

ԷՆՃՈՒԽ انجوخ * Խորշոմումն դիմաց և այլոց անդամոց, որ պատահաւ ՚ի ծերութէ կամ ՚ի տխրութէ․ Չէհրէ պուրուշմագ ։ Որ և ասի ԷՆՃՈՒԽԷ․ ըստ այնմ, Չիւ շէքի թէրքի էչ րուխսարէ նէմանտ․ սէրվէթէ րուխսարը էնճուխէ գալտը ։

ԷՆՃՈՒԽԹԷՆ انجوختن * Խորշոմել դիմաց․ Չէհրէ պուրուշմագ ։

ԷՆՃՈՒՓԹԷՆ انجوفتن * Տես ԷՆՃՈՒԽԹԷՆ ։

ԷՆՃՈՒՂ انجوغ * Տես ԷՆՃՈՒԽ ։

ԷՆՄՈՒԶԷՃ انموزج * Ցուցակ․ կամ հանգուցանակ․ և կամ ճաշակ․ Նէմունէ վէ նումունէ վէ չաշնի ։

ԷՆՈՒՅԻՏԷՆ انویدن * Ողբալ և հեծել․ Նալէ վէ զարի էյլէմէք․ Էնին էյլէմէք ․ ըստ այնմ, Չիւ պիւլպիւլիյա էշ օ էյն օքիւնտէն պիլիրսին, Էնուայէ պէ էշ էշ պիւլ փէյտա պիլիրսին ։

ԷՆՈՒՇԱ انوشا * Ադանդ հրապարակոց․ և այգ նոյ․ Մէհշէր վէ մէյտանը պէյզըն ։

ԷՆՈՒՇԷ انوشه * Զուարճութն և լաւութն և բարօրութն․ Խօշնուտլուգ վէ խօշլուգ վէ խայր հալը․ ըստ այնմ, Պէր օ պէհրէ պէ հէր պէյթէ շէմ է ենտիրէ․ Էնուշէ պիւլըր Ըօ պէհրէ խօշլուգ վէ խոշլուգ ։ 2․ Բարեբաղդ ․ Նէյքպախթ ։ 3․ Նոյն է ընդ բառին ԱՔԵՐԻՑՆ ։ 4․ Նշ՛՛ երանի՛․ Նէ խօշ գեալտը․ արդ՛՛

Դուաղոյ ։ Որ և ասի ԽՈՒՆՈՒՔԵԱ ․ ըստ այնմ, Քիւրուշէսէն ճէան էո րէվան րա խիւրրէմ․ Էնուշէ ժէրի ժի օ խիւրրէմ ժէրժիրէմ ։ Տուարձեալ, Էնուշէ ժէրի ժի օ նիւյկիւռ նամ միւրդ․ Չիւ շիյտ փէր դիշէմ նամի նիւյկիւռ դիւադէմդ ։ 5 ․ Նշ՛՛ գինի ․ Շէրապ ։ 6․ Է անուն հօրաքեռն Շապհոյ․ Նամի ամմէի Շահփուր ։ 7 ․ Ո՛և ինչէ Թքուոր Նորաստ․ այսինքն սակաւամեայ․ փատիշահի նէվճէվան․ վէ խիւրդեսալ ։

ԷՆՈՒՇՐԵՎԱՆ انوشروان * Է անուն հաչակաւոր Թագաւորի միոջ պարսից, որ անունանի է արդարութ՛, որ և ասի ՆՈՒՇՐԵՎԱՆ․ և էր սա որդի Գուպատ արքայի, և էր ՚ի գահի Թագաւորութեն պարսից ՚ի ժամանակս մեծին Յուստինեանոսի կայսերն Հռոմոց․ և մեռաւ յամի տն 579

ԷՆՈՒՓԱ انوپا * Տես ԿԵԱՎՁԷՊԱՆ ․ է խոտն այն զոր կոչեն եզնալեզու ․ և արաբ․ لسان الثور Լիսանիւս սէվր ։

ԷՆՊԱԶ انباز * Ընկեր ․ Օրթագ ։ Եւ արաբերէն شريك Շէրիք ։

ԷՆՊԱԶԻՑՏԷՆ انبازیدن * Ընկերանալ ․ Օրթագ օլմագ ․ շէրիքլիք էյլէմէք ։ Որ և ասի ԷՆՊԱԶ ՇԻՒՏԷՆ․ հր՛՛ Շէվ․ և ապա՛՛ Շէվէտ ։

ԷՆՊԱԽՈՒՆ انباخون * Բերդ կամ պարիսպ ․ Գալէ վէ հիսար ։

ԷՆՊԱՂ انباغ * Գուգմ ․ քանզի եթէ պարսիկ ոք ունիցի կանայս երկուս կամ երիս ․ նոքա զմիմեանս Էնպաղ կոչէն․ որ և ասի․ ՎԷՍԻ․ և ՊԷՆԱՆԷՃ ․ և ԱՍԻ ․ և ԱՍՆԻ ։

ԷՆՊԱՆ انبان * Պարկ ․ զոր կազմեն ՚ի մորթոյ․ Տաղարճըգ․ ըստ այնմ, Մէթադէր ժի նան էշ փէր էնպան դիւահէր ․ Պէր օ թահէ թէբաշէր թախթ դիւահէր ։

ԷՆՊԱՆԷ انبانه * Նոյն է Է վերինոյն ․ զի նշ՛՛ որ ինչ բառն Էնպան․ ըստ այնմ, Քէյ Է՛ն թօլէք չէ փէր էն պանէ փարէ ․ Պէյա թէմի պէնէհ էնք պանէ փարէ ։

ԷՆՊԱՆԷՔ انبانك * Փոքր պարկ․ Քիւչիւք թաղարճըգ ․ Նաև այն որ ասի Ձանկա ․ և է սա նուաղական ․ որ և ասի ԷՆՊԱՆՉԷ ։

ԷՊԱՆՉԷ انبانچه * Է նուաղա՛ բառին Էնպան ․ և նշ՛՛ պարկիկ ․ այսինքն փոքր պարկ․ Քիւչիւք թաղարճըգ ։

ԷՆՊԱՇԹԷ انباشته * Է կրաւորական ընդունելութն Էնպաշթէն բային, լցեալ․ Տօլմուշ․ և արաբերէն مملو Մէմլու ։

ԷՆՊԱՇԹԷԿԻ انباشتکی * Լիութն ընչից և սառացուածոց ․ Քէսրէթի մալ վէ մէնալ ։

ԷՆՊԱՇԹԷՆ انباشتن * Լնուլ․ Տօլ

տըլըմըգ. Թէ փոս տեղի իցէ, և Թէ այլ. որ և ասի ՓՈՒՐՔԷՐՏԷՆ. հրամայական Էնպրը. և ապառնի Էնպըրէր.

ԷՆՊԱՐ انبار * Լի. Տօլու. արպ" Մէմ- լու. որ և ասի ՓՈՒՐ: Երկրորդ՝ ամբարք, որք կուտեալ յանկիւնս ինչ փոխին, զոր ասեն ար- կանեն 'ի վր̅ սերմանելոյ, ոչ̅ զի զօրացեալ ուռ- ճասցին: Երրորդ՝ աւազան ջրոյ. Հավուզ: Որ և ասի ԱՊԷՆՊԱՐ. Եւ չորրորդ՝ կործանմամբ ան- կումն տան. կամ որմոյ. խանէ վէ տիվար էշգիլարագ տիւշմէք: 5. Է հրամայականն Էնպարտէն բային:

ԷՆՊԱՐԻՑՏԷՆ انباريدن * Նոյն է ընդ բային ԷՆՊԱՇԹԷՆ.

ԷՆՊԱՐԻՇ انبارش * Մէջն բարձի և նմանեաց. արպ" حشو Հաշվ, ...

ԷՆՊԱՐՏԷ انبارده * Նշանակէ լցեալ. արպերէն Մէմլու:

ԷՆՊԱՐՏԷԿԻ انباردكی * Տես ԷՆ- ՊԱՇԹԷԿԻ.

ԷՆՊԱՐՏԷՆ انباردن * Տես ԷՆՊԱՇ- ԹԷՆ. որ է լնուլ. Տօլտուրմագ.

ԷՆՊԷԼԷ انبله * Է դեղն այն որ կոչի Թէմրհինտի. որ 'ի լեզու հնդկաց կոչի Էնպէլէ.

ԷՆՊԷՍԹ انبست * Թանձր. Գալըն.

ԷՆՊԷՍԹԷ انبسته * Պաղեալ Թանձրա- ցեալ իր. ոչ̅ Թանապ, ջուր, արիւն, և այլք. Տօնմուշ ... որ և ասի ԷՆՊԷ- ՍԷ. ըստ այնմ, ...

ԷՆՊԷՐՈՒՏ انبرود * Տանձ. Էրմուտ: Որ և ասի ԷՄՐՈՒՏ.

ԷՆՊԷՐՊԱՐԻՍ انبربارس * Ծոր. է տեսակ ինչ ցախական մրգոյ. որ ունի ԹԹուն..., զորոյ մուգն եռացեալ՝ օշարակ կազմեն. Թուր" Գարամուգ. որ և գրի Էմպէրպարիս և Էմիրպարիս:

ԷՆՊԻՅՍ انبيس * Կալ արմտեաց մաք- րեալ. այսինքն հատ զատեալ 'ի յարդից և 'ի ծղօ- տից. ...

ԷՆՊԻՒՀ انبه * Տես ԷՆՊՈՒՀ.

ԷՆՊԻՒՐ انبر * Ունելիք. Գելպաթ. և արպ" Քէլպէթէյն. ըստ այնմ, ... Որ և ասի ԷՆՊՈՒՐ.

ԷՆՊԻՒՐԷ انبره * Ուղտ սանաթափ. Թէվէյի ...

հասարակօրէն զի՛նչ և իցէ կենդանի որոյ իցէ բուրդն Թափեալ. ըստ այնմ, ...

ԷՆՊԻՒՐՈՒ انبرو * Տես ԷՄՐՈՒՏ.

ԷՆՊՈՒԶԷՆ انبوزن * Բուն սանրծ- ուտծ. ...

ԷՆՊՈՒԹ انبوت * Արմատ խոտոյ. Օփ ...

ԷՆՊՈՒՀ انبوه * Նոյն է Ը̅ բառին ԷՆ- ՊԻՒՀ. և նշ" խուռն բազմութ̅. ամբոխ. Ղալէպէ. 2. Է անուն աւանի միոջ յաշխարհին պարսից 'ի սահմանս Տէյլէմանի, որ կայացեալ է 'ի վր̅ լե- րին. և առ նովաւ հոսի գետ մի Հէհրուտ ա- նուն. և քանզի այգիք և պարտէզք սորին բա- զում են, լինի 'ի նմա գինի անուշ, որ հռչակեալ է ընդ տիեզերս. ըստ որում ասէ բանաստեղծն ...

ԷՆՊՈՒՀՆԱՔ انبوهناك * Է բառ դ- ծանցեալ մասնկամբս Նաք, և նշանակէ բազմա- խուռն. Ղալէպէլի.

ԷՆՊՈՒՅ انبوی * Հոտաւոր. Գօգուլու Եւ մերթ հոտոտումն. Գօգու ալմագ.

ԷՆՊՈՒՅԱՆԻՑՏԷՆ انبوانيدن * Է անցողա" Էնպույիտէն բային, բուրեցուցանել. Գօգու ...

ԷՆՊՈՒՅԻՏԷՆ انبويدن * Հոտոտել. Գօգլամագ: ... Այս բառ արաբերէն ասի استشمام ...

ԷՆՊՈՒՆ انبون * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՐԱԽ. և նշ" լայն և ընդարձակ. Պօլ. և արպ" واسع Վասի: ...

ԷՆՊՈՒՍԱՆԻՑՏԷՆ انبوسانيدن փտեցուցանել. ... և է սա անցողակա- նըն Էնպուսիտէն բային.

ԷՆՊՈՒՍԻՑՏԷՆ انبوسيدن * Թմրիլ անդամոց. ... Նաև փտիլ. ...

ԷՆՊՈՒՏԷՆ انبودن * Նոյն է Ը̅ բային ՉԻՅՏԷՆ. որ է քաղել. ...

ծերտա. փէյր նա չէշմէ տէր ճէրէօմի տառա: Կիւմէ հէյտան ճէրէօմէնէ տէնէ էնդ. Տէր ծիւղանէ ճէրէօմէ պայէպ պառա:

ԸՆԴ اند * Նշ" Թիւ համարոյ 'ի յերից մինչև 'ի տասն, որ պակասիցէ քան զտասն. որ 'ի մեզ ցուցանէ զանորոշ բառս. քանի մի. վ՟ զի մինչ ասի պարս" Էնդ մահ քեօլ բի օրտա նէ բէյտէ էր, իմացեալ լինի քանի մի ամիս է, զի զնա ոչ եմ տեսեալ. Իւշտէն օնա վէրչէնտէ տէրէք. Թուր" Պէր պոչ. արաբերէն بضع Պիզ: 2. Է սա երրորդ դէմք ներկայի եական բային Եմ. և նշ" են. որ եթէ յարեսցի յանուն ինչ որ յանգեալ է 'ի ձայնաւոր տառս, ա. և ու. յիւր ձայն մի յաւելեալ լինի Ենդ. որպէս Աշխարհայէնդ. և Մէհրապեանդ. և եթէ յանգեալ իցէ 'ի տառն է, արտաբերի Էնդ. որպէս Բէհմէնէնդ. Իէստէնէնդ. Ալէմէնդ և այլն.

ԸՆԴԱ اندا * Տե՛ս ԸՆԴԱՅ և ԸՆԴԱՅԻՇ.

'Իւս նշա" բամբասանք. Ղըյպէթ: Այլև բարի երազ. Բուէօյի սալիհէ.

ԸՆԴԱԶ انداز * Է հր" Էնտախթէն բայ-իին, և նշ" ձգեա. Ատ. ըստ այնմ, Անէօմէ պապատէմի տէր ան տէյրէհէն էնդազ. Ենէ մէու մի մէրէց տանէշ պէտէօղտ էօ պէ մէն էնդազ: Որ և բարդի ս՟ Թիրէնդազ. այսինքն նետաձիգ: Եւ ևս նշ" ձգեա. Գըլաս. ըստ այնմ, Ճողիտան շահ չէյտա ան մէնէր մէզէպէդա. նէշմէնէշ պէ մէտէր էօ մէմէնէ-մէշ պէ էնդազ:

ԸՆԴԱԶԱՆԻԴԷՆ اندازانیدن

Է սա անցողականն Էնտախթէն բային, և նշա-նակէ ձգել տալ. Ատըլմագ.

ԸՆԴԱԶԷ اندازه * Է տեսակ ինչ կանգ-նոյ, զոր 'ի գործ ածեն 'ի չափել զկերպաս և ըղ-կատաւ. Պէզ նէմէ արշըն տէօր: 2. Նշա" չափ. Մըգտար. Նաև չափ՝ ուրով չափեն զինչ. Էօլչէք. Քէյլտէ:

ԸՆԴԱԶԻԴԷՆ اندازیدن * Նոյն է Ը բային ԸՆԴԱԽԹԷՆ.

ԸՆԴԱԽԹԷ انداخته * Է կրա" ընդունի" Էնտախթէն բային, և նշանակէ ձգեալ. Ատըլմըշ:

ԸՆԴԱԽԹԷՆ انداختن * Ձգել. Ատմագ հր" Էնդազ. և այժ" Էնդազէտ:

ԸՆԴԱՄ اندام * Հայ" անդամ. և արաբ" عضو Ը՛զվ. յորմէ բարդի բառս խօշէնդամ. և ըստ այսմ ասէ բանաստեղծն. Կէյչէմ բի Քէշէր ճամէ տէհէտ պէ էնդամ: Եւ մերթ բարեկարգութի նշանակէ հաչ. զի ասի Քէշանդամ բէտէր տէնդամ քեօլ: Եւ երբեմն սերական գործի թէ արական և թէ իգական.

ԸՆԴԱՄԻԴԱՆԱ اندامیدانه * Հինգ ար-տաքին զգայութիւնք. Հավասէ խամսէյէ զահիրէ. որք են լսելիք. տեսանելիք. ճաշակելիք. հոտա-ռելիք. և շօշափելիք.

ԸՆԴԱՅ اندای * Է հր" Էնդուտէն բայ-ին, ծեփեա. Սըվա: Նաև ծեփ, որ է Սըվա. զոր առնեն որմոց և տանեաց:

ԸՆԴԱՅԱՆԻԴԷՆ اندایانیدن * Ծե-փել տալ. Սըվատմագ. և է սա անցողականն Էնդուտէն բային:

ԸՆԴԱՅԻՇ اندایش * Ծեփ. Սըվա.

ԸՆԴԱՅԻՇԿԵՐ اندایشگر * Նշանակէ ծեփարար. Թուրքերէն Սըվայըճը.

ԸՆԴԱՅԻԴԷՆ اندایدن * Տե՛ս զբայըն ԸՆԴՈՒԴԷՆ.

ԸՆԴԱՉԷ اندچه * Նոյն է ընդ բառին ԸՆԴԻՒՇԷ. Ցորմէ ծագեալ է 'ի մեզ բայն անդաձել:

ԸՆԴԱՊԷ اندبه * Մոմ, որ է գործի ինչ ծեփարարաց, որով հարթաւասար առնեն զծեփ որմոյն. որ և ասի ԸՆԴԱՒԷ.

ԸՆԴԱՒ انداو * Տե՛ս ԹԷՐԷԻ ԹԻՑԶԷՔ. արաբ" Ճէրճիր: Եւ է խոտ ինչ. զոր բնակիչք Սիլաթանու կոչեն Թէրէէի Միյզէ:

ԸՆԴԱՒԴԷՆ اندودن * Ծեփել. Սըվամագ. Եւ ոսկեզօծութի առնել արծաթոյ և պղնձոյ. Կիւմիւշէ վէ պագըրէ եալտըզ իւրմէք: 2. Ագահել. Դամա իչէմէք. ըմ, Տէլէմ պէօրտէ էօ գաստէ ճանդէրդէ, Պէ էնդուտէն բէտա նէ պէօրէտ հէր ճէրէշ:

ԸՆԴԷ انده * Է սա վերջ ընդունե" 'ի պարսիկ լեզուի. զի յարեալ յաւարտս հր" բայից առնէ զնա ընդունի". և պատասխանէ օղ. և իշ. վերջաւորութեանց մերոց. որպէս Խանէնտէ իօքէնտէ. Կէօսթէնտէ և Սաղէնտէ:

ԸՆԴԷԽՇ اندخش * Պաշտպանութի. Հիմայէ. բէնահ վէ բէօշէմէ:

ԸՆԴԷԽՍԻԴԷՆ اندخسیدن * Ապա-ւինիլ. Փէնահ կէլմէք:

ԸՆԴԷՄԷ اندمه * Պատմութի և յիշատակ հոգական կրից վաղնջականաց. և տրտմական իրաց անցելոց. Ջէմէ վէ հէմէտչէ իշէմէք զաման թէրէնէ. վէ կէչմիշ էշեալէրի. ըստ այնմ, Պիւհէթէրէյն էտան ևէշդէհէան հէմէ. Նէշտ էշան տարէմ հէմէյէշէ էնդէմէ.

ԸՆԴԷՐ اندر * Խորթ. Էօկէյ. զի Հօրուն՝ որ է խորթ հայր, կոչի Փէտէրէնտէր. և Մօրուն՝ որ է խորթ մայր՝ ասի Մատէրէնտէր. Սոյնպա-նակ խորթ եղբայրն՝ Պիրատէրէնտէր. և խորթ քոյրն՝ Խահէրէնտէր: 2. Նոյն է ընդ բառին ԴԷՐՈՒՆ. զի ասի, Էնտէր խանէ. 'ի մէջ տան կամ 'ի ներքս 'ի տան, իբր թէ Տէր տէրունի խանէ, և սաստ ծագի բառն Էնտէրուն: 3. Նոյն է ընդ նախդրին Տէր. որ է կերպող ներգոյականի. հայ" ներ. 'ի. և 'յ. Թուր" Տէ. և արաբ" ڤي Փի. մը.

ԷՆՏԷՐԱՆ اندران * Է անուն խիժի ի-րիք, որ կոչի صمغ طرتوث Սամղը տուրթութ։ Դարձեալ բառս Էնտէրան, 'ի գոլն իւրում բա-ղադրեալ 'ի բառից Էնտէր և Ան. նշանակէ 'ի մէջ այսորիկ. Անըն իչինտէ։

ԷՆՏԷՐԱՊ اندراب * Է անուն քաղաքի միոյ յաշխարհէն Խօրասանու, և անկանի 'ի կողմն Հինտիսթանու, մերձ 'ի քաղաքն Ղազնէ. Պիր շէհր ատը տըր։

ԷՆՏԷՐԶ اندرز * Պատուէր. Ընծայա-ծուք. և արդ" وصيت Վասիյէթ։ 2. Խրատ. Էօյիւտ։

ԷՆՏԷՐԶՔԷՐՏԷՆ اندرزکردن * Ա-ւանդ կտակ առնել. Վասիյէթ էթմէք։

ԷՆՏԷՐԻՑՄԱՆ اندریمان * Է անուն քաջի միոյ Թուրանականի, որ 'ի մարտին Տիւ-վազտէհրիւխի, սպանաւ 'ի ձեռն Կերկինայ. Թուրանիլերտէն պիր միպարիզ ատը տըր։

ԷՆՏԷՐԽՕՐ اندرخور * Արժանի. Լայէգ. Սեզավար. որ և ասի ԷՆՏԷՐԽՕՐԷ. և ԷՆՏԷՐԽՕՐՏ։ Որ և ասի ՏԷՐԽՕՐ և ՏԷՐԽՕՐՏ։

ԷՆՏԷՐԽՕՐՏԷՆ اندرخوردن * Արժա-նի լինել. Լայէգ օլմագ։

ԷՆՏԷՐՈՒ اندرو * Տես ԷՆՏԷՐՈՒՆ։ 2. Նշանակէ 'ի ներքս 'ի նմա. Անտէ։

ԷՆՏԷՐՈՒԶ اندروز * Տեղի որ յատկա-ցեալ է լինել վայր ասպնջականութ, որպիսի է շու-կայն կամ հրապարակն. Չարսու վէ պազար. ըստ այսմ, Չէ՞ սատ խօշ չի պէնտիշէ՞րի մէն փէշքիրսուզ. Պէ նիյէ ձէվ նէ խըրէտ հէրչ քեմ էնտէրուզ։

ԷՆՏԷՐՈՒՆ اندرون * Նշ" 'ի ներքս. Իչէրիտէ. և չեղ" Իչ քէսի. որ և ասի ՏԷՐՈՒՆ. ըստ այսմ, Հաֆիզին. Էնտէրուն ա՛ զէր չինտի գէրտէ մըյէն թէր պիրուն։

ԷՆՏԷՐՈՒՆԷ اندرونه * Տես ԷՆՏԷ-ՐՈՒՆ։ Այլև նշ" որ ինչ բառն ՉԱՏԻՐՇԷՊ։

ԷՆՏԷՐՈՒՆԻ اندرونی * Ներքնական. Իչէրիտէքի։ Նաև Չատըրշէպ։

ԷՆՏԷՐՈՒՊ اندروب * Է ախտ ինչ որ լինի 'ի մարմնի, և 'ի լինելն իւրում զմորթն սևա-ցուցեալ խատացուցանէ. և քոր ևս պատահե-ցուցանէ որ արաբերէն ասի Գուպա։

ԷՆՏԷՐՈՒՍ اندروس * Է անուն առն միոյ, որ սխրահարեալ 'ի գեղ կնոջ ուրուք Հա-րունէ կոչեցելոյ. (որ էր կին առն միոյ Հարու-անուն և բնակէր 'ի կղզւոջ իմիք Հար անուան-եալ.) անկղխուանոյր. ուր 'ի բաղում գիշերս հուր լուցել Հարունէ, և Էնտէրուս 'ի լոյս հրոյն 'ի լող անկեալ երթայր 'ի կղզին անդր, և տեսա-նոյր ընդ Հարունէի. բայց ըստ դիպաց 'ի գի-

շերի միում հողմ և անձրև զալով առատապէս ըղ-հուրն շիջուցեալ, և Էնտէրուս 'ի խաւարի մնա-ցեալ ընկղմեցաւ. Պիր ափիւոնենին ատը տըր։

ԷՆՏԷՐՊԱՑ اندرباى * Նոյն է Էրա-ւեյն ՊԱԶՆԻԿՈՒՆ. և ԱՎԻՑԽԹԷ։

ԷՆՏԷՐՎԱՑ اندرواى * Տես ԷՆՏԷՐ-ՊԱՑ։ 2. Գլխայք կամ ոտք. Լաշըմ վէ հաճիլ։

ԷՆՏԷՐՎԱ اندروا * Կախել կամ գլխա-կոր. Ասխյիլէ վէ օքրինկէօտ։

ԷՆՏԷՐՎԱԺ اندرواژ * Տես ԷՆՏԷՐ-ՎԱ. որ և ասի ԷՆՏԷՐՎԱՑ. և ՏԷՐՎԱՑ. և ԷՆՏԷՐՎԱՀ։

ԷՆՏԷՔ اندک * Սակաւ. Աչ. արաբե-րէն قليل Գալիլ։ Որոյ ներհակն է Պիսեար. որ և բազում. Չօգ. արդ" كثر Քէսիր. ըստ այսմ Էնտէք էնտէք նաշ գէրտէն պաշէտ. Պիհիշ էշ պիւտաշ խօշն իւֆլաշէտ։

ԷՆՏԷՔԷՆՏԷՔ اندک اندک * Սակաւ սակաւ. Աչ Աչ։

ԷՆՏԷՔՄԱՅԷ اندک مایه * Թարգմա-նի սակաւանիւթ. զուգմագեայ. Աչ վէ ծիւչիւ։

ԷՆՏԷՔՍԱԼԷ اندک سال * Սակաւա-մեայ. Եաշը աղ։

ԷՆՏԷՔՐՈՒԶԷ اندک روزه * Սակա-ւօրեայ. Կիւնլէրի աղ։

ԷՆՏԻ اندى * Մանաւանդ. Խիւսուսա։

ԷՆՏԻՇԷ اندیشه * Միտք կամ զմտաւա-ծութիւն. Ֆիքիր. Թէ բարի իցէ և թէ չար։ Որ և բարւոյ ոչ խոսյէնտէյիշ. և Պէտէնտէյիշ։ Նաև ածանցին բառքս Էնտիշէմէնտ, և Էնտիշէնաք։

ԷՆՏԻՑՇԷՆԱՔ اندیشناک * Թէպէտ նշանակութ սորա ցուցանէ մտածու. Ֆիքիրլի. բայց այնպէս մտածու, զի տխրական ինչ կիրս ունի-ցի և այնպէս մտածիցէ. որ և ասի ԷՆՏԻՑՇՆԱՔ։

ԷՆՏԻՑՇԷՄԷՆՏ اندیشمند * Խոհա-կան. կամ խորհող և մտածող. Ֆիքիր սահիպի վէ էհլի թէտպիր. և է սա ածանցեալ մասնկամբս Մէնտ։

ԷՆՏԻՑՇԷՏԱՇԹԷՆ اندیشه داشتن Նոյն է ընդ բային ԷՆՏԻՑՇԷ ՔԷՐՏԷՆ. և նշ" մտածել, կամ վարանիլ և կամ հոգալ. Ֆիքիր էթմէք վէ թէշվիշլէնմէք. հր" Տար. և սպռ" Տարէտ. ըստ այսմ զոր ասէ բանաստեղծն պարսիկ. Պէտէ նաշ էշ ինքի տէրտէր. Իւ էնտիշէ մէտար։

ԷՆՏԻՑՇԷ ՔԷՐՏԷՆ اندیشه کردن Մտածել. Ֆիքիր էթմէք. հր" Քիւն. և սպառնի Քիւնէտ. ըստ այսմ, Պարհէզ պէ խօտ էյն գօրտ էնտիշէ. Քի չէնին պէրէտ աշքէ նէր էնտիշէ. Պաշ

քէօրիւշէ պէրէանէմ մի էյլէր, նէրէանէմ ալչագ չէ մէօզ մէանէմ .

ԷՆՏԻՑՇԻՑՏԷ اندیشیده * Խորհեցեալ կամ զմտաւ ածեալ. Տիւշիւնիւլմիշ .

ԷՆՏԻՑՇԻՑՏԷՆ اندیشیدن * Զմտաւ ածել կամ խորհիլ. և մերթ վարանիլ. Տիւշիւնմէք. գէ Իւշիւնմէք. հրամայական Էնտիշ. և ապառնի Էնտիշէտ .

ԷՆՏԻՑՇՆԱՔ اندیشناک * Տե՛ս ԷՆՏԻՑՇԷՆԱՔ .

ԷՆՏԻՑՏԷՆ اندیدن * Ցուցանել, կամ պղերգանալ. Քէօսթէրմէք. Եւ ևս 'ի կարծ խօսիլ և երկբայութն. Զանն իւ չէօյ իւլէ սէօզ սէօյլէմէք. Նաև նոյն է ընդ բային ԷՆՏՈՒՏԷՆ.

ԷՆՏԻՑՔ اندیک * Իցէ Թէ. Պէլքի. որ և ասի ՊՈՒՔԻ. որ նախ էր Պարս մի. Դար". նշ" պմրտ է կամ պիտի. որ և ասի ՊԱՑԷՏ. Կէրէկ. Նաև՝ զի. քանզի. Զէյրա. ըստ այնմ, Պա ան մի մէն էշ ալչագ Բիր բէտավլայի Տէհան էմ. հէմ տաշէ էմ էնտիյ Բիր չէրաղայի Տէհանը .

ԷՆՏԻՇՄԱԼ اندشمال * 'Ի հայն ընթեռնուլ զեմն յայտնապէս. Աշկեարա ատա էլէ Նէանէ օգլունք. Որ և ասի ԷՆՏԻՇՄԱՐ .

ԷՆՏԻԼԻՍ اندلس * Է անուն գաւառի միոջ մեծի յԾին Մաղրպաու. այսինքն արևմտից. որոյ աշխարհն կոչի Սպանիա. որ և արտաքերի Էնտէլիւս .

ԷՆՏԻՀ انده * Նոյն է Է բառին ԷՆՑՈՒՀ. որոյ յոգ" լինի Էնտէհան. ըստ այնմ, Մէտհէ քօաշէ քէյֆլէ տէ քօաշէ Նէժէնտ. չէ պէհէր մէհան տէտէր էնտէհ մէտէնտ .

ԷՆՏԻՀԿԻՍԱՐ اندهکسار * Նոյն է ընդ բառին ԴԷՄԿԻՍԱՐ. Տե՛ս 'ի բառն ԿԻՍՍԱՐՏԷՆ .

ԷՆՏԽԱՐԷ اندخاره * Տեղի ապաւինի. Ճա՛յի գէնահ. այսինքն ապաստանարան. Է այնմ, Չի իւշմի էյն մէահէն ժէօրիւ ժէմէնտ. Նէ պարէմ Տէօշ տէրէլ հէյշ էնտխարէ .

ԷՆՏՈՒ اندو * Նոյն է ընդ բառին ԷՆՏԷՐՈՒՆ. Է այնմ, Էշ ան Տայէհէ շէօր պէհէնտավայի չէհէր, Քի պէր տարէտ քօաշէ շար էշ պէհէր .

ԷՆՏՈՒԶ اندوز * Է հրա" Էնտուխթէն բային, շահեա՛. Գազան. Որ և երբեմն բարդի որպէս Դիւմէնտուզ. և Զէրէնտուզ.

ԷՆՏՈՒԶԱՆԻՑՏԷՆ اندوزانیدن Շահեցուցանել. Գազանտըրմագ. և է սա անցողականն. Էնտուխթէն բային .

ԷՆՏՈՒԶԷ اندوزه * Մանաւանդ զի՛նչ գունտով և իցէ. Պէնէֆշէ հէր նէ բէնէ օլուրսէ. որ և ասի ԷՆՏՈՒՐՇԷ .

ԷՆՏՈՒԶԻ اندوزی * Է սա ապառնւոյ երկրորդ դէմ Էնտուխթէն բային. և նշ" շահեսցես կամ իբր ներկայ՝ շահիս. Գազանըրսըն .

ԷՆՏՈՒԼ اندول * Է այն զի՛ 'ի Զէնկիսթանի այսինքն սևաթորմի եթովպացւոց 'ի չորեսին անկիւնս գործոյ իրիք կամ սաւանի չուան կապեալ և զչորս կողմունս նորին փայտիւ ամրին լարեալ, և թզուոր նոցին 'ի մէջն Նստեալ և յաղկական պաշտօնեայք նր 'ի չորից կողմանց բարձեալ՝ տանին. և այս արարուած իբր թէ պատիւ իմն է համարեալ առ նոսա .

ԷՆՏՈՒԽԹԷ اندوخته * Շահեցեալ. Գազանըլմիշ. և է սա կլոյ ընդունն" Էնտուխթէն բայ" .

ԷՆՏՈՒԽԹԷՆ اندوختن * Շահիլ. Գազանմագ. արդ" کسب Քէսպ. հր" Էնտուզ. և ապառնի Էնտուզէտ .

ԷՆՏՈՒԽԻՇ اندوخش * Այսինքն շահեցողութի. Գազանձ. որ արդ" ասի کسب Քէսպ .

ԷՆՏՈՒՀ اندوه * Տխրութի կամ տրտմութի. և կամ հոգ. Ղասավէ գէ էլէմ գէ դէմ .

ԷՆՏՈՒՀԷ اندوهه * Տե՛ս ԷՆՏՈՒՀ .

ԷՆՏՈՒՀԱՆԻՑՏԷՆ اندوهانیدن Է սա անցողականն. Էնտուհիտէն բային .

ԷՆՏՈՒՀԻՑՏԷՆ اندوهیدن * Տխրիլ կամ տրտմիլ. Ղասավէլէնմէք գէ էլէմլէնմէք օլմագ .

ԷՆՏՈՒՀԽՕՐՏԷՆ اندوهخوردن * Տըխրիլ կամ տրտմիլ. Ղամ եէմէք. հրամայական խօր. և ապառնի խօրէտ .

ԷՆՏՈՒՀԿԻՑՆ اندوهگین * Է ածանցեալ 'ի բառէն Էնտուհ՝ մասնկամբս Կէյն. և նշանակէ տրամագին. Ղասավէլի .

ԷՆՏՈՒՀՆԱՔ اندوهناک * Նոյն է Է ԷՆՏՈՒՀԿԻՑՆ. և է սա ածանցեալ 'ի բառէն Էնտուհ. մասնկամբս Նաք .

ԷՆՏՈՒՀՊԻՐՏԷՆ اندوهبردن * Նոյն է ընդ բային ԷՆՏՈՒՀ ԽՕՐՏԷՆ. հրամայական խօր. և ապառնի խօրէտ .

ԷՆՏՈՒՏ اندود * Ծեփ. Սըվա. որով ծեփեն զորմունս. Նաև ոսկեզօծութի. Եալտըզ. զոր առնեն 'ի վերայ արծաթոյ և պղնձոյ .

ԷՆՏՈՒՏԷ اندوده * Ծեփեալ. Սըվանմիշ. և է կրաւորս" ընդունել" Էնտուտէն բային .

ԷՆՏՈՒՏԷՆ اندودن * Ծեփել. Սըվամագ. Թէ կաւ իցէ և թէ կիր. զի կաւով ծեփեալն ասի Կէլէնտուտ. և կրով ծեփեալն՝ Քէճէնտուտ. Նաև նշ" ոսկեզօծել. Եալտըզլամագ. հրամայական Էնտայ. և ապառնի Էնտայէտ .

ԷՆՐՈՒՊ انروب * Է անուն այն որ կոչի

հայ" բառ. Ոստայն. և արաբ" ասի جرب Ճէրէպ ։

ԻՆԳ انك ✱ Խողովակ կամ փողրակ, զոր 'ի հողոյ կազմեալ և թրծեալ դնեն ընդ երկրաւ, վ̄ն ընդ այն անցանելոյ ջրոյ. Քէօնք ։ Եւ ևս է անուն նահանգի միոջ յաշխարհին Հնդկաստանի. Պէր նահիյէ ատը տիր ։

ԻՆԳԻՇԹ انکشت ✱ Ածուխ. Քէօմիւր. և արաբերէն فحم Ֆահմ ։

ԻՆԳԻՇԹԿԵՐ انکشتکر ✱ Նշանակէ ածխագործ. Թուրքերէն Քէօմիւրճի ։

ԻՆԳԻՇԹՎԱ انکشتوا ✱ Կերակուր որ եփի ածխով եփեալ. Քէօմիւր իւզէ պիշէն եէմէք ։

ԻՆԳԻՇԹՏԱՆ انکشتدان ✱ Ածխանոց. Քէօմիւրլիւք ։ Եւ է սա ածանցեալ 'ի բառէն Ինկիշթ. մասնկամբս Տան ։

ԻՆՖԻԳՏԻ انفقده ✱ Ջանալ արծաթ. Գիւլ օչլէնմիշ խալիս կիւմիշ ։

ԻՆՖԻԽԹ انفخت ✱ Նոյն է ընդ բառին ԻՆՖԻԽԹ. շահեցուցիչ. որ և ասի ԻՆՑՈՒԽԹԻՆ. բառ այսմ, Շէհան բու սէյմ իւ շէր պէր պէօլիւ պա– շէք, Պէ ուշէմ նիյէ... նամ էնֆէխիլ պաշէք ։

ԻՆՖԻՂՏԻ انفغده ✱ Տես ԻՆՖԻԳՏԻ ։

ԻՆՖԻՍԹ انفست ✱ Նշանակէ սարդի– ոստայն. Էօրիւմճէք աղը ։

ԻՇ اش ✱ Է երրորդ դէմք դիմորոշա– կան դերանուան կամ յոդի. և պատասխանէ նուաստին մերոյ. որպէս Փէտէրէշ՝ հայրն. և Մատէրէշ, մայրն ։ Եւ մերթ առ ընթեր բայի եդեալ լինի խնդիր բային, ոպ̄ Տէյտ էշ՝ եսես զնա. և Շէնիդ էշ, լուաւ նմա ։

ԻՇԱԳ اشاق ✱ Սպասաւոր. Խըզմէթ– չէար. ը̄մ, Պիֆէէրմուտ էշագ ...ր ... ր..., շէտէն պէր չէդէ ճիւմ... ... որ և ասի ՎԻՇԱԳ ։

ԻՇԱՄ اشام ✱ Ողեպահ կերակուր. արաբ" قوت Գուութ. որ թուր" մեկնի Համէյլ գատար ազուգ ։

ԻՇԹԱՏ اشتاد ✱ Է անուն 26. երրորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ. յո– րում աւուր լաւ է խնդրել զպիտոյս. տալ զողոր– մութի. և ձևել զնոր հանդերձս և ագանիլ ։ Եւ ևս է անուն հրեշտակի միոջ, որ վերակացու է տեսչութե խորհրդոց եղելոց յաւուրն Էշթատի ։

ԻՇԹԻՆԿԵԱՀ اشتنکاه ✱ Տես ԱՊԻՇ– ԹԻՆԿԵԱՀ ։

ԻՇԹԻՑՄ اشتیم ✱ Տես ԻՍԹԻՑՄ. և նշանակէ թարախ որ լինի 'ի վէրի. Իրին ճէրա– հէթինէ օլան ։

ԻՇԹՈՒՀ اشتوه ✱ Է ծառ խնձ յայժ գաւառ. Ղայէն ածէ պէր աղաճ տիր ։

ԻՇԻՑՀԻ اشیمه ✱ Խմնչումն երիվարի. Աթ քիշնէմէսի. շիհէլէ էդք. որ և ասի ՇԻՑՀԻ ։

ԻՇԽԻՎԱՆ اشخوان ✱ Խաւարծիլ. Իշգուն. արաբ" ريباس Րիպաս. և է սա թթու– խոտ ինչ ։

ԻՇԿՈՒ اشکو ✱ Բարձր տուն. նաև բարձր գմբեթ. Խանէի պուլունտ վէ գուպպէի պիւլէնտ ։

ԻՇԿՈՒԽ اشکوخ ✱ Սայթաքումն. Սիւրչմէք. որ և ասի ՇՈՒԿՈՒԽ ։

ԻՇԿՈՒԽԻՑՏԻՆ اشکوخیدن ✱ Նոյն ընդ ԻՇԿՈՒԽ, և է բայն նորին ։

ԻՇՆԱ اشنا ✱ Ակն պատուական. Կէօ– հէրի չէ գըյմէթ ։

ԻՇՆՈՒՇԻ اشنوشه ✱ Նշանակէ փռ– ընգտացումն. Թուրքերէն Աքսըրմագ ։

ԻՇՊՈՒ اشبو ✱ Տես ԻՆԳԻՇԹՏԱՆ ։

ԻՇՓԻԼ اشبل ✱ Սեաւ խավիար, որ եղանէ 'ի փոքր ձկան. Գարա խավիար. և է ձու նորա ։ Որ և ասի ԱՇՓՈՒԼ ։

ԻՇԳ اشک ✱ Հասարակօրէն նշ" զՆմ կաթիլ. Հէր գաթրէ. ը̄ այսմ, Չիւնան չէշմ շօւշ պէր էյէմիշ օլմուշ. Քի էշքի պէր միյանի պահրի գաւշէր ։ Իսկ յատկապէս կաթիլ արտասուաց. Կէօզ եաշը գաթրէսի ։ Որ և ասի ՍԻՐԻՇԳ ։ 2. Է սա անուն առն թագաւորի որ եղև առաջին 'ի թագաւորս պարսից այնր դասակարգութե որ կոչի Էշքեանեան. և քանզի էր անուն նր Էշք, զհետ նր եկեալքն յայն անուն վերաբերեալ ա– սացան Էշքեանք. և յոգնականապս Էշքեանեան. վ̄ն զի դասակարգութիք թագաւորացն պարսից 'ի չորս բաժանին, յորոց առաջինն ասի Փիշ– տատեան ։ Երկրորդն Քեյանեան ։ Երրորդն Էշքեանեան ։ Եւ չորրորդն Սասանեան ։

ԻՇԳԻՇ اشکش ✱ Է անուն քաղքի միոջ. Պիր մէմլէքէթին ատը տիր ։

ԻՇԳԻՇԻՑՐԻՆ اشک شیرین ✱ Թարգ" քաղցր արտասուք. որ պատմառի յուրախութե. վ̄ն յայտ գալոյ անակնկալ իրի ինչ. Սեվինմէք– տէն աղլամագ. որ և ասի ԿԻՐԵՒ'Ի ՇԱՏԻ ։ Ա– սինքն լաց ուրախութե. Շէտա միւյէսսէր պօլուպ նէվմիյտի վիսալի ան սանէմ, էշքի շիրին պէրէքէթի խանտանի մա ։

ԻՇԳՊԱՐ اشکبار ✱ Նշանակէ արտասու– ահեղ. Կէօզ եաշը փէօքիճի ։

ԻՇԳՊՈՒՍ اشکبوس ✱ Է անուն քաջի միոջ քեաշանեցւոյ որ եկեալ էր յօգնութե Էֆ– րասիյապայ. զոր և Էֆրասիյապ ը̄ զօրագլխացն իւրոց Պուսս և Նուաէրզ կոչեցելոց առաքեաց 'ի մարտ 'ի վ̄ն զօրացն Իյրանու. ուր Կիուաերզ

ընդդիմակաց եղեալ, ոչ կարաց 'ի գլուխ հարկանել նմա. և յայնժամ Բիւզանդեան զաւր հետևոսա ընթացեալ և միով հարուածիւ նետի խոցեալ ընկեց զնա 'ի հող սատակման։ Քէօշանը՛ պէյր մէդույէչ ժէհէննէմէ ատը վէրիր։

·ԷՊԱ ابا * Նոյն ընդ բառին ՊԱ. և նշ" ընդ. առաջ" مع Մ'օ. և Թուր" Պիլէ. ՟Ը այնմ Բէկէլ խալքը պէր կուրաքը ճէյհուն չէկէլ. Էպա փէշինէն փէսը փէր խուն չէկէլ։

ԷՊԵԱՐԻ اباری * Է սաստկահոս հանդերձի, որ լինի յոյժ ազնիւ և փափուկ և վայելուչ։ Պէր նէվ՛ ճամէ փէօր։ Այլև է ազգ ինչ աղաւնոյ 'ի տեսակաց նորին. Կէօյէրձին ճինսինտէն պէր նէվ՛ կէօյէրձին փէօր։

ԷՊԱՆ ابان * Միշտ. Հէմիշէ։ Էւ բարկութիւ. Ղաչէդ։

ԷՊՋԱՐ ابزار * Տե՛ս ԱՊՋԱՐ.

ԷՊԵՍԹԱ ابستا * Տե՛ս ԱՊԵՍԹԱ.

ԷՊԵՐ ابر * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՐ. և նշանակէ 'ի վերայ։

ԷՊԵՐԳԱՊԱՏ ابرقباد * Է անուն գաւառի միոջ 'ի կցորդացն Երբէմնու, որ կայացեալ է մէջ Ֆարսի և Էհվազու. ուր շինեալ է բերդ մի զաւրաւոր ամրոյ պարսից. Պէր գօլէ փէօր։

ԷՊԵՐՄԱՏԵՐԱՆ ابرمادران * Է տեսակ ինչ պատուական հրուշակի, որ լինի յոյժ կակուղ. Պէր նէվ՛ լօգէյմ հէլվա փէօր. ըստ այնմ, Նէմտոշէր չէ հալվա էլան պէհլէրէ, քէ տոշէր քէլէրմէնտէրան սէօզէրէ։

ԷՊԵՐՇԷՀՐ ابرشهر * Է վաղնջական անուանն գաւառին Նիշապուրայ. ուր գոյ հանք Փիրուզէ քարի. որ 'ի գիրս մեր ասի Ապար աշխարհ։ Վիլայէթի նէշապուրուն էսքի ատըտըր։

ԷՊԵՐՔԵԱՊԻՇԱ ابرکابش * Սարդիոստայն. Խանէի անքէպութ. Էօրիմճէքէ էվի։

ԷՊԵՐՔԵՔԻՅԱ ابرکیا * Նոյն է ՟Ը բառին ԷՊԵՐՔԵԱՊԻՇԱ. սարդիոստայն. Էօրիմճէք աղը։ Թօրը անքէպութ. որ և ասի ԷՊԵՐՔԵԱՔԻՅԱՆ.

ԷՊԵՐՔԻՈՒՀ ابرکوه * Է սա քաղաք ինչ 'ի գաւառին Իրաք Աճէմի. և քանզի նոսա քաղաքն այսորիկ կայացեալ է 'ի ստորոտ լերին միոջ լեառն այն ևս կոչի Էպէրքիուհ և Վէրքիուհ և Վարքիուհ, որ արտաբերեալ ասի Էպէրգիուհ. Պէր շէհր ատը փէօր։

ԷՊԹԵՐԵ ابتره * Ուղտ՛ որ ծնեալ է 'ի բեռնակրութենէ. Պօրքէշլէմէտէն աճէմլէմէքէն օձէշ տէվէ։

ԷՊԻ ابی * Նոյն է ընդ բացբարձական

մասնկանս. Պէ։

ԷՊԻՅՋ ابیز * Ցնցուղ հրոյ. Գըլըլըմըս շէրարէի աթէշ։

ԷՊԻՅՇԻՄ ابیشم * Տե՛ս ԷՊՐԻՅՇԻՄ.

ԷՊԻՅՏԱՏ ابیداد * Անիրաւութիւն. Զուլմ. որ և ասի ՊԻՅՏԱՏ.

ԷՊԻՍԹԷ ابسته * Լոռեա. Ճաստաւ.

ԷՊԼԱԳ ابلق * Է բառ արեպի, բայց գործածի և 'ի պարսից. և նշ" յաճախ՝ գլխաւոր ձի. Ալաձի աթ. ըստ այնմ, Միչանէ փէշէվերան էէլէ նամտար. Պէրրան ամէքէ էպլէգ սէ-վար։

ԷՊԼԷՀ ابله * Պարզամիտ. Սափէտիլ. է բառ արեպի. որոյ բազդատականն լինի՝ Էպլէհեր. և գերադրականն Էպլէհէրին։

ԷՊԼԷՔ ابلک * Երկգոյն. Տիւրէնկ. Բայց յատկաբար, Սեաւ և սպիտակ։

ԷՊԼԻՅԷ ابلیه * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐՋԿԷՐ. և նշ" սերմանացան. Էքինճի. որ և ասի ԷՊԼԻՅԹԷ. և ԷՊԼԻՅՍԷ. Ուր և գրին արկք այբիւ, Ապլէյէ և Ապլէյթէ. և Ապլէյսէ։

ԷՊԼՈՒԿ ابلوک * Երկգոյն. Տիւրլու. Ալաճալը. Էքի էօրլիւ։

ԷՊԼՈՒՉ ابلوچ * Շաքար. այսինքն շէքեր. որ արգ" ասի Գանտ։ Նաև Սիւքքէր։

ԷՊԽԱԶ ابخاز * Է անուն գաւառի միոջ, մերձ 'ի Տաճկաստան առ լերամբն կովկասու, որոյ բնակիչքն հռչակեալ են զօրութեամբ և անիրաւութբ. Պէր վիլայէթի ատը փէօր. և բնակիչք սորա կոչին Էպխազեան. ըստ այնմ, Տէրի էպխազեան էյնէ գիւշաթէ։

ԷՊԿԵԱՐԷ ابکاره * Նոյն է ընդ բառին ԽՋՔԵԱՐԷ.

ԷՊՆԱԽՈՒՆ ابناخون * Նոյն է ընդ բառին ԷՆՊԱԽՈՒՆ. բերդապարիսպ. Հիսար վէ գալէ. ՟Ը մ, Զէ սոայէ Հէնտ քիւշաթի հէշտար չէհրէլան. չէ սոայէ Սէնտ քէրէքիւ հէշտար էպնախուն։

ԷՊՈՒԶՆԷ ابوزنه * Կապիկ. Մէյմուն. որ և ասի ՓՈՒԶԻՅՆԷ.

ԷՊՈՒԽԷԼՍԱ ابوخلسا * Է անուն խոտոյ իրիք. Պէր օթ փէօր.

ԷՊՈՒՄԱՆ ابومان * Զղջումն. կամ՛ ապաշաւ. Փէշիմանի. նէտամէթ։

ԷՊՈՒՄԱՆ ԽՕՐՏԷՆ ابومان خوردن

Զղջալ. Փէշիման օլմագ։ Զի ասի՝ Միէյէտ պէտէնդ չա սէնէմ անտէշէ, չէնկէդ չէրխ հէմէ փօշիման խօրի։

ԷՊՍԱՐ ابسار * Նոյն է ՟Ը բառին ՓԷՍԱՆ.

յետանապար . Թուրքերէն Պէշէնէօ տուշի ։

ԷՊՐ ابر * Ամպ . Պուլուտ . արաբ" سحاب Սէհապ ։

ԷՊՐԱԶ ابراز * Նոյն է ընդ բառիցն ԷՎԶԱՐ . և ԷՖԶԱՐ . և է այն՝ զի զհամեմունս ընտեալ և մանրեալ, և յամենայն ինչ արկեալ՝ ի պատ֊հու կերակրոյ ցանեն ՚ի վր նր . որոյ ամանն կոչի ابرازدان Էպրազտան . և է սա ածանցեալ մասըն֊կամբս Տան ։

ԷՊՐԱՆԷ ابرانه * Նոյն է ը բառին ԱՊ֊ՐԱՆԷ . որ է շինող կամ յարդարող ճանապարհի ջրոյ . Սու եօլճի ։

ԷՊՐԷ ابره * Նոյն է ընդ բառին ԱՊՐԷ . երես պարեգօտի, և այլոց առատաունակ իրաց . Գաֆթան վէ սայիր ասթարըն օզիւն նէսնէլէրին էիւզի . ըստ այնմ, Քէօնէօ էպրէ գօսէյշէնլէր չէ ասլէր . քէ էյն փէր հէմօշ էսն էօ սն փէր նուշէր ։ Եւ և ս ուրեք մեկնի թէ նշանակէ զթռչունն զայն, որ կոչի . Էպապիլ գուշի ։

ԷՊՐԷԶ ابرز * Է անուն լերին մեոյ ՚ի սահմանս քրքին Հէմէտանու . Պէր տաղ ատը տըր ։

ԷՊՐԷՆՃԷՆ ابرنجن * Ապարանջան . Պէլէզիկ . որ եթէ իցէ ձեռաց, ասի Տէօլէդ֊չէնճէն . և եթէ ոտից, անունանի փոյէպչէնճէն ։

ԷՊՐԷՇ ابرش * Ձի պիսակոտ . Չիլ ատ . Եւ և ս նշ" զայն սպիտակութիւն, որ գոյանայ ՚ի վր մորթոյ մարդոյ . և այլոց անասուն կենդան֊եաց . պատճառեալ ՚ի յաւելուածոյ մաղասին . այսինքն պէլղէմին ։ Բայց ՚ի գիրս Շէհնամէին բանաստեղծն Ֆիրտէվսի, պարզապէս Էպրէշ առելով՝ իմանայ երիվար . ըստ այնմ զոր գրէ նա ՚ի նմա ։ Չէօ պէր Էպրէշի Ուէօնփ նէշի ուէօլօրը, Պէշէրշիյէօ էշ հէյալէկէշ ըէօսհօար ։

ԷՊՐԷՔ ابرك * Ապուշ . Սէօնեէր . արաբ" Էօֆէնճ . և Թարգ" ամպիկ . Պուլուդճուգ . զ այնմ Էշէյ փէյսէ մի բէշէօ էշ մէվէջ փէրէսայի փէշէմ, փօսսէ ահէ էպրէ օէյնէ մանէնսէ էպրէս պուսէ էսն . որ և ասի ԷՊՐԻՄԻՒՐՏԷ . և ԷՊՐԻՔԻՒՀԷՆ ։

ԷՊՐԻՑՇԻՒՄ ابریشم * Մետաքս . Իփէք . և արաբ" حریر Հարիր . որ և ասի ԷՊ֊ՐԻՑՍԻՒՄ, նաև ԷՊԻՑՇԻՒՄ և ԷՖՐԻՑՇԻՒՄ . և ասի թէ մետաքսեայ հանդերձն ՚ի բաց փա֊րատեալ սպառէ զոջիլն յանձնէ զգեցողին ։ Դարձեալ բառս այս՝ ցուցանէ և զթելն նուա֊գարանաց . Սազ թէլի ։

ԷՊՐԻՑՇԻՒՄԻՑՆ ابریشمین * Ամե֊նայնքն մետաքսեայ . Իփէքտէն փօգանէր փօն . զի ասի ճամէն էպրէշէնմէյն . և Թարգմանի մետաք֊սեայ հանդերձ ։

ԷՊՐԻՑՇԻՒՄ ՖԻՒՐՈՒՇ ابریشم فروش * Նշանակէ մետաքսավաճառ . Թուրքե֊րէն Իփէք սաթըճի . արաբերէն قزاز Գազզազ ։

ԷՊՐԻՍԻՑՐ ابرسیر * Ամպ անձրևալի . Եաղմուրլը պուլուտ ։ Նաև այն անկլին՝ յորում իցէ ամպ անձրևալի, կոչի Էպրիսիր ։ Եւ գիտե֊լի է զի բառս Սիր, ՟ը բառական նշանակութեն՝ ցուցանէ յագ, Դօք ։ Իսկ ՟ը բանի այլաբանու֊թեն՝ նշ" ՟ը հաճոյից կամաց . Մէօրասթ . որպի֊սի են և բառքս گرمسیر Կէրմսիր . և سردسیر Սէրտսիր, այսինքն ըստ կամաց ջերմ . և ՟ը կամաց ցուրտ . Մէօրասթ էսսի, վէ մէօրասթ սօղուգ ։

ԷՊՐԻՍԻՑՐԱՊ ابرسیراب * Նոյն է ՟ը բառին ԷՊՐԻՍԻՑՐ ։

ԷՊՐԻՔԻՒՀԷՆ ابرکهن * Տես ԷՊՐԷՔ

ԷՊՐՈՒ ابرو * Յօն . Գաշ . և արաբերէն حاجب Հաճիպ ։ Որոյ երկուքն ՚ի միասին Էպ֊րուան ասին ։ Որ և ասի ՊԻՒՐՈՒ ։

ԷՊՐՈՒՏ ابرود * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՆՊԻՒԼ . որ է յայտնի ծաղիկ ինչ ։

ԷՊՐՈՒՔԷՆ ابروکن * Մազխիլ . Չիմ֊պիլիք . և է սա գործի ինչ որով մազ կորզեն ՚ի մարմնոյ և ի կզեն ։

ԷՊՐՓՈՒՇԱՆ ابرپوشان * Նշ" զծած֊կումն երեսաց օդոյ ամպով բոլորովին . Հէվա էիւզի պիւթիւն պուլուտ օլմագ ։

ԷՍԱՐՈՒՆ اسارون * Կառաճախոտ . Քէտի օթի . Եւ ասի այսպէս . զի ՚ի դնելն առաջի կատուի, չիք ՚ի նա զերեսս իւր և Թա֊ւալի ՚ի վերայ նորա ։

ԷՍԷԼ اسل * Պրտու . յորմէ կազմեն փսիաթ . այսինքն խըսիր . Սազլըգ օթի ։

ԷՍԹ است * Է սա երրորդ դէմք էա֊կան բայի . որոյ առաջին դէմք լինի Էմ . որ է եմ ։ Երկրորդ դէմք է . որ է ես ։ Իսկ երրորդ դէմք Էսթ . որ է է . որոյ Թուր" լինի Տիր . վս զի մինչ ասի Ալէսթ էսթ . Բէթթէր էսթ . նշ" եկեալ է . գնացեալ է . Կէլմիշ տիր . Կիթմիշ տիր . որոյ մերթ ելիփ առնու բառնի և ՟է բառին խառնի . որպէս Ճանէսթ . հոգի է . և Տէլէսթ . սիրտ է ։

ԷՍԷՂՏԷ اسغده * Պատրաստեալ . Մէօհէյյէ ամադէ . որ և ասի ՊԷՍԷՂՏԷ ։

ԷՍԹԱՄ استام * Սար ձիոյ ոսկեով և արծաթով յարմարեալ և կազմեալ . Սէյմ էօ շէպ էլէ փէօշլէօմիշ ախթ ։ Որ և ասի ՍԻԹԱՄ ։

ԷՍԹԱՆ استان * Տեղի քնոյ և հանգըս֊տեան . Ճայի խապ վէ արամ ։

ԷՍԹԱՆԷ استانه * Տես ԷՍԹԱՆ ։

ԷՍԹԱՐ استار * Է կշիռ ծանրութե

չորրորդի մասին միոյ մրգաւլի․ Իսկ ըստ բժշկաց՝ ծանրութիւն վեց տիրհեմի և կիսոյ, կոչի Եսթիւր․ որ և ասի ԵՍԹԻՑՐ ։

ԵՍԹԷ استه ։ * Կորիզ արմաւոյ․ Խուրմա չէքիրտէկի․ ասի և զկորիզաց այլոց պտղոց․ որ և ասի ԽԵՍԹԷ ։

ԵՍԹԷՐ استر ։ * Ջորի․ որ է կիսէշ․ Գաթըր․ և արաբերէն بغل Պաղլ։ Որոյ մայրն ձի է և հայրն էշ ։

ԵՍԹԷՐԱՊԱՏ استراباد * Է սա քաղաք իմն ՚ի Մազէնտերանի․ Պէք շէհիր տըր տէյէր ։

ԵՍԹԷՐԷՆԿ استرنك * Այսինքն լօշտակ․ որ է մարդատակ․ և է սա արմատ ինչ մարդակերպ, կամի Թմրեցուցիչ․ և կոչի արաբերէն يبروح الصنم Եէպրուհէսսանէմ ։ Դարձեալ նշ" ամուլ կին․ Գըսըր ավրէթ ․

ԵՍԹԷՐՊԱՆ استربان * Ջորեպան․ Գաթըրճը ։ Որպէս և ուղտապանն ասի Շըթուրպան․ և նաւապետն Քէշթիպան․ և պարտիզպանն Պաղպան․ զի է ածանցեալ մասնկամբս Պան ՚ի բառէն Եսթէր ։

ԵՍԹԻՑՄ استيم * Թարախ որ լինի ՚ի վէրս․ Ճէրահաթտէ օլան իրին․ որ և ասի ԵՇԹԻՑՄ ։

ԵՍԹԻՑՐ استير * Ըստ բժշկաց նշանակէ զկշիռ ծանրութ կիսոյ ուղղլի․ Նըսըֆ տըրհէմ

ԵՍԻՑՐ اسير * Է բառ արաբի և նշանակէ գերի․ և է սա յայտնի բառ ինչ ։

ԵՍԻՑՐԷԼ اسيرل * Հերա անխի․ Գովան փէտէմի․ Գոյէնի խէսիրլէշէ ։

ԵՍԻՑՐԷՄԱՊ اسيرماب * Է ջուրն այն՝ զոր դեղորէիւք եռացուցեալ, լուանան զանձն հիւանդին․ Եմլիւէ՛ սուաք գայնադըլըք խասդէլէրին գէփէնին եւսուրլէր․ արաբերէն نطول Նըթուլ ։

ԵՍԻՐԻՑՍ اسيريس * Նոյն է ընդ բառին ԱՍԻՐԻՑՍ․ որ է ասպարէզ․ Մէյտան ։

ԵՍԻՒՖՏԷ اسفده * Նշանակէ փայտ կիսայրեաց․ Եարըմ եանմըշ օտունտուր ։

ԵՍԻՒՖՐԷ اسفره * Տես ԵՍԻՒՖՏԷ ։

ԵՍՄԷՆՏԷՐ اسمندر * Նոյն է ընդ բառին ՍԱՄԷՆՏԷՐ ։ Որ և ասի ՍԱՄԷՆՏԷԼ․ և ՍԱՄԷՆՏՈՒՐ․ և ՍԱՄԷՆՏՈՒԼ․ և ՍԷՄԷՆՏԷՐ և ՍԷՄԷՆՏԷԼ․ և ՍԷՄԷՆՏՈՒՐ․ և ՍԷՄԷՆՏՈՒԼ․ զորմէ լիովասաացի ՚ի բառն Սամէնտէր ։

ԵՍՈՒ اسو * Նոյն է սա ընդ բառին ՍՈՒ․ ուստի և բառն Եսաս դէ եսաս, նշանակէ որ ինչ բառն Սաս դէ սաս ։

ԵՍՊ اسب * Ձի․ որ և ասի երիվար․ Աթ․ և արաբերէն فرس Ֆէրէս ։

ԵՍՊԷ اسبه * Ձի՝ որ անընդունակ է հեծանելոյ․ այսինքն մարուկ որ է քուռակ, որ տակաւին ոչ է լեալ կատարեալ․ Թայ ։

ԵՍՊԷՆԿԻՑՋ اسب انكيز * Նոյն է ընդ բառին ՄԷՀՄԱԶ կամ ՄԷՀՄԻՑԶ․ և է սա երկաթ ինչ՝ որոյ ծայրն է անուաձև, սևեռեալ ՚ի կրնկան կօշկի, որով հեծեալքն ՚ի ձի՝ վարեն զնա ։ Եւ ևս նշ" ձի արձակօղ․ Եօզէնկիէջինօք, Աթ գօյուրան ։ Եւ երբեմն իբր հրամայական, ձի՝ արձակեա․ Աթ գօյուր ։

ԵՍՊԷՔ اسبك * Է նուազ" բառին Եսպ․ և նշ" երիվարիկ, կամ ձիակ․ Աթճըղազ․ ըստ այնմ, Եօզէն փաք չաֆ աուհնէ գէլրը․ գէլ դէ մյանըգ մը բէսուննէր էյէր ։

ԵՍՊԷՖՔԷՆ اسب افكن * Այր քաջ՝ որ ՚ի հանդէս զօրաց թշնամեաց միայնակ ձի արձակէ․ Օւ՛էրթի փէհլիվէր փէր մի փէրլիքէն ալայինէ եալընըզ աթ գօյա․ ըստ, Պէրալիւֆի էչ ան գօրքէ եօգէննօրէլէր, ճէվլանի պէտ եօզէֆէչէն էս նամօր ։

ԵՍՊԹԱԶ اسب تاز * Է բառ ինչ և նշանակէ՝ ձի վարեցօ․ Աթ սիւրիճի ։

ԵՍՊԻԼԱՇԷ اسب لاشه * Է այն ձին, որոյ հայրն արէպի է․ և մայրն ռումի կամ Թիւրքի է որ ասի արաք" Մէհճին հայլ․ իբր թէ ազգ հօրն յայտնի և մօրն անյայտ է ։

ԵՍՊԻԽԻՆԿ اسب خنك * Նշ" գորշերանգ ձի․ Պօզ բէնկլիւ աթ ։

ԵՍՊԻՑԼ اسبيل * Ձիարշաւ․ Աթ օյնէտ․ որոյ գործ է միշտ ձի գողանալ ։

ԵՍՊԻ ՇԻՊՇԻՊ اسب شب * Ձի կարի՛ երագընթաց․ Դայէր էչէկէն աթ․ ըստ այնմ, Բէֆմէ փէր սոսյի օզէճօզ էս խէլօրօզ․ Եօզէ չիւգիւզ զէչէյէր էս նէյշէ զէփօշ ։

ԵՍՊԻՍԻՒՐԽ اسب سرخ * Թարգ" կարմիր ձի, որ ասի Տօրի աթ․ և արաբ" كميت Քիւմէյթ․ ըստ, Պէչէյէր եօզէ սէօրի էս հէյէ սէօրի ճօյէ․ Շէօրէ չէհէյէ էչ սէօրի էչ սէօրի պոտէ ։

ԵՍՊՐԻՑԶ اسب ريز * Ասպարէզ․ Աթ մէյտանի ։ Որ և ասի ԵՍՓՐԷՍ ։

ԵՍՎԱՐ اسوار * Է անուն քաղաքի միոյ ՚ի գաւառին Սպիտոս, որ է յաշխարհին Եգիպտոսի․ և Համապարհն աշխարհին Նուպեաց մերձ է ՚ի քաղաքս յայս միջոցաւ տարակայութ չորից փերսախայ․ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՎԱՐ, այսինքն ձիաւոր կամ հեծեալ․ Աթլը ։ 3․ Ըստ բարբառոյ բնակչացն Կիլիկիոյ, նշանակէ

տակաւագունդ զոր · Լէշփէրթէն ճըճը գօշըշ ։

ԵՍՓԷՀՊԷՏ اسپهبد * Է մականուն Թագաւորացն Պարսկաստանի · զի որպէս Թագաւորքն Հռովմայեցւոց կոչին Կայսր · և Պարսիցն Քիսրի · և Թիւրքացն այսինքն Եօզպէկաց՝ Խագան ։ Եւ Հնդկացն Րայ ։ և Չինացն՝ Փաղֆուր ։ և Հապէշացն՝ Նէճաշի · և Եգիպտացւոցն՝ Փիրէւն այսինքն փարաւոն ։ այնպէս և Թագաւորքն Պարսկաստանի՝ կոչին Եսփէհպէտ ։ Դար՝ Նշ՝ զօրապետ · Չէրիպաշի ։ և Սէրասքէր ։

ԵՍՓԷՂՈՒԼ اسپغول * Տես զբառն ԽՍՓԷՂՈՒԼ ։

ԵՍՓԷՐԻՑՀ اسپریش * Ասպարէս · Այն մէյտանը · որ և ԵՍՊՐԻՑՋ · և ԵՍՓԻՐԻՑՍ ։

ԵՍՔ اسك * Սուրհանդակ · Թղթատար · Գասըտ · Խապէր էլչիսի ։

ԵՍՔԷՆՏԱՆ اسکندان * Նոյն է ընդ բառին ՔԻԼԻՏՏԱՆ · կամ ՔԻԼԻՑՏԱՆ · որ մեկնի Թուր՝ Քիլիտին գօշտուն՝ վէ դէրի ձէրտէնի էնէր փուղ ։

ԵՎԱՄ اوام * Նոյն է Է բառին ՎԱՄ · որ է պարտք · Պօրճ · որ և ասի ԵՔԱՄ ։ 2 · Գոյն կամ երանգ · Րէնկ · որ ասի արաբերէն Լէվն ։

ԵՎԱՐԷ اواره * Աւերան եղկանութիւն · Տիվանէ հէվայէսի ։ 2 · Համարան հաշուի · յարում զրեալ լինին ցիր և ցան հաշիւք առանձին՝ այսինքն Տիվանին · Տէֆթէրի հէսապ ։ 3 · Մանրուք երկաթոյ, որք եղանին 'ի ծակուց պայտին · Նաև նման նոցին մանրուք զի՛նչ և իցէ երկաթոյ ։ Ահէնրիսինէ վէ նալ փէճիվլէրինին չիվլէր ։

ԵՎԱՐԻՑՆ اوارين * Ցուրտ և աղեղ · Պէտ էօ չիշմ · որոյ հակակայն է Պէրոշէյն · որ է գեղեցիկ և բարի ։

ԵՎԱՐԻՑՏԷՆ اواريدن * Նոյն է ա ընդ բառին ԵՎՊԱՐԻՑՏԷՆ ։

ԵՎՋԱՑԻՀ اوزايش * Նոյն է ընդ բառին ԵՔՋԱՑԻՀ · զի գոյ փոխադրութի 'ի պարսիկ լեզուի ընդ մէջ տառիցն Փէ և Վաւ ։

ԵՎՋԱՐ اوزار * Գործիք արուեստաւորի · որ և ասի ՏԷՍԹԷՔՋԱՐ ։ Այլ և զհամեմմունս զորս լնուեալ և բարակ մաղեալ, դնեն 'ի կերակուրս · որ և ասի ԵՊՋԱՐ և ԵՔՋԱՐ ։

ԵՎՋԷՆ اوزن * Քաջ և ուժեղ կամ հզօր · Պէհադըր վէ չէճի · զի ասի Մէրտէֆկէն · և Շիրի էվզէն · այսինքն այր քաջ և առիւծ հզօր ։

ԵՎՋԷՆՏԻՑՏԷՆ اوزنيدن * Նոյն է ընդ բայից ԵՔՔԷՆՏԷՆ · Հր՝ Եվզէն · և առա՝ Եվզէնէնէ · ըստ այնմ, Շիմշիրի Պիւ շիր էվզէնէտ · Փէրմանը Պիւ գիւլ էֆգէնէտ ։

ԵՎՋԷՐ اوزر * Լուանթաք · Մէօշիւրէր

էշմէշէ · որ և ասի ՊԻՐՃԻՑՍ ։

ԵՎԷՆՏ اوند * Նշանակէ ամանն և անօթ · Զարֆ վէ գապ ։

ԵՎԷՐՏԻՑՏԷՆ اوريدن * Նշանակէ կառչիլ կամ մարտնչիլ · Ճէնկ էթմէք ։

ԵՎԺԷՆ اوژن * Նախ նոյն է Է բայից ԵՆՏԱԽԹԷՆ ։ 2 · Սպանումն · արդ՝ Գաթըլ ։

ԵՎԺԷՆԿ اوژنك * Վէճ խռովութեան ինչ պատրաստել յուզմունք ձանձրութեան · Պիր մուխալէֆէթ իչինտէ էօրտէ ճէօրմէք ։

ԵՎԺԷՆՏԷՆ اوژندن * Նոյն է ընդ բայից ԵՔՔԷՆՏԷՆ · ընկենուլ · Պիրագմագ ։

ԵՎԺՈՒԼԷՆՏԷ اوژولنده * Նոյն է Է բառին ԵՔԺՈՒԼԷՆՏԷ ։

ԵՎԺՈՒԼԻՑՏԷՆ اوژوليدن * Նոյն է ընդ բայից ԵՔԺՈՒԼԻՑՏԷՆ ։

ԵՎԻՑԺԷ اويژه * Նոյն է ընդ բառին ՎԻՑԺԷ · վճիտ · կամ զուտ · խաս վէ խալիս ։ Այլ և է անուն մի յանուանցն գինւոյ · Շէրապի էնիւէսի ։

ԵՎԻՑՆԱ اوينا * Մուղ · որ է Թուր՝ Աշգընտը · և արաբերէն عصاره Ուսարէ ։

ԵՎԻՑՀ اويش * Ծոթրին · Կէքիկ օթի · և արդ՝ سعتر Սահթէր ։ Զի ասի խօշնէղօշէտ պէնտէն՝ շէյրէ էօ էվիշ ։

ԵՎԼԷՆՃ اولنج * Տես ՀԷՊԻՍԹԱՆ ։

ԵՎԻՐՍ اورس * Նշ՝ նոճի լեռնային · Սէրվի տէօղի · արաբերէն Իպհէլ ։

ԵՎԿ اوك * Տես 'ի ներքոյ զբառն ԵՎՃ ։

ԵՎԿԵԱՐ اوكار * Արբեալ խելայեղ · Մէսթ ու էօթէշ · ըստ այնմ, Հէմ պէմանէ խաղին հէմ պէմանէ րինտին · հէմ պէ խօն շիւրդի հէմ պէ շէմ էվկեար ։

ԵՎԿԷՐ اوكر * Զուան ոլորեալ 'ի լեզե տրմաւոյ, զոր 'ի գործ ածեն ստայնանկք · Խուրմա լիֆինտէն պիւքիւլմիշ իփ ։

ԵՎՂԱՆ اوغان * Նոյն է ընդ բառին ԵՔՂԱՆ ։ Նաև է անուն գրոհի միոյ · որք և կոչին Եվղանի · և յոգնակի Եվղանիեան ։

ԵՎՂԷՐ اوغر * Ժողովարան մեծամեծաց · Մէճլիսի էշրաֆ ։ Եւ ևս նշ՝ տեղի ուր իցէ հաղթ առատ · Րուշէնլիք՝ վէքիր օլան երր ։

ԵՎՃ اوج * Բարձր և գերակայ · Այն վէ գիւլէնտ ։ Դարձեալ նշ՝ զտեղին կալի բարձ-

բռնալոյ ատաեղաց։ Եւ է սա բառ արեւելի։ Որ պարսկերէն ասի اشکاف Եշկեաֆ։

ԵՎՄԱՃ اوماج * Նոյն է սա Է բառին ԱՄԱՃ։ Եւ բառս Եվմաճ, նշ" Նպատակ նետի. Նիշանէի Եէյր. որ ասի արտ" Հէտէֆ. ըստ այնմ, Թիյրէ մուժկեան ըաոլ գէրթէնէց գէմանէ եղրոան. ոեյնէ եվմաճ բոաբէնէ ղամչէի ոէլտաաղ չէգա։

ԵՎՆԱՐ اونار * Նինջ կամ Ննջումն. որ պէսի է և բայն խնտաղէյօթէն։

ԵՎՇԱՆՏԵՆ اوشاندن * Նոյն է ընդ բային ԵՔՇԱՆՏԵՆ։

ԵՎՇԵ اوشه * Նոյն է ընդ ՇԵՊՆԵՄ։

ԵՎՇԵՆԿ اوشنك * Նշանաս" պղպջանին զայն՝ յոր տարածանեն զհանգերձս առ՝ ի չորանալ. Խուշէրէնէ եօվաղ օեյրէշէն էթ։

ԵՎՊԱՆԻՅՏԵՆ اوباندن * Նշանակէ Նիրհել. Իմիւշլանմագ։

ԵՎՊԱՇ اوباش * Նշանակէ խառն կամ սաահակ. Սէգիւհ վէ նաքան։

ԵՎՊԱՇԹԵՆ اوباشتن * Նախ նոյն է Է բային ԵՎՊԱՐԻՅՏԵՆ, որ է կլանել. Եուդմագ։ 2. Ընկենուլ. Եգէթմէկ. 3. Լնուլ. Փէոլթմէկ. Հր" Եվպաշ. և ապա" Եվպաշէտ։

ԵՎՊԱՐ اوبار * Է հր" Եվպաշէն բային, կուլ. Եուդ. որ և բարդի ընդ Միրթոխամէպար. այսինքն մարդակուլ. Ադամ եուտան։

ԵՎՊԱՐԻՅՏԵՆ اوباریدن * Կլանել. Եուդմագ. որ և ասի ՔԻՒՐՈՒՊԻՒՐՏԵՆ. ըստ այնմ, Փէօ գի էվպարէյտ էյլանըա հէմէ. Նէ չէրղին հէմ չէնտէ նէ բէմէ։

ԵՎՊԻՒՐՏ اوبرد * Եկուլ. Եուդդու. Զի ասի Պէր մէն նէհաա բոաէ եւ դէ էվպէրտա օէրդեօլէր։

ԵՎՍՈՒ اوسو * Նոյն է ընդ բառին ՄԱԹԵՄ. ողբ. կամ կոծ. ըստ այնմ, Տէչ նէ մի թանէթա չէնի յէտանէ չարէի հուլէշ գէանէթա, Տէր գէրտանգէ տէ դէրէ չամ էու օէհէր եզլուս գէանէթա։

ԵՎՍՈՒՆ اوسون * Տես ԵՔՍՈՒՆ։

ԵՎՏԱՃ اوداج * Բարակ երակունքս. Բէյնէմէ պայէյթ. Եէնձէ թամարլէր. և են երակքն այնոքիկ որք համապաղ ՝ի չարժման են։

ԵՎՏԵՍԹ اودست * Թիզ. Գարիչ. արտ" شبر Շէպր. որ և ասի ՊԻՑԻՍԹ։

ԵՎՏԵՐ اودر * Հօրեղբայր. Պէրատէրի ժէթէր. որ արաբերէն ասի عم Ամմ։

ԵՎՐԱ اورا * Պարիսպ. Հիսար։

ԵՎՐԵ اوره * Նոյն է Է բառին ԵՊՐԵ։

ԵՎՐԵՆԿ اورنك * Գահ Թագաւորական. Թախթ։ 2. Խելք և գիտութիւն. Աքըլ վէ տանիշ։ 3. Շուք և վայելչութիւն. Գէյրէթ էյղայէ։ 4. Խարդախութիւն և ննգութիւն. Միքէր վէ հիյլէ։ 5. Ուրախութիւն. Շատլը։ 6. Է անուն առն միոջ. որ էր սիրահարեալ՝ի գեղօրիորդի միոյ, որում անուն էր Կիւլչէհր։ 7. Այլաբանութիւն նշ" երկին. Կէօգ. որ և ասի ԱՍԻՄԱՆ. Ըստ այնմ, Հէքիմ բէնէ եօլ չէյր հէգիմէվերէնէ. Նէյսմ պալալէր էշ ոէյտաճէ բէնէ։ Եւ գիտելի է զի բառս Եվրենգ սռուգաբանի Ակրէնէ. այսինքն Աղրէնէ. և Թարգմանի Չրագոյն։

ԵՎՐԵՆԿԻ اورنکی * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պէր նէվա ատը տըր։

ԵՎՐԵՆՃԵՆ اورنجن * Նոյն է ընդ բառին ԵՊՐԵՆՃԵՆ։

ԵՎՐԵՆՏ اورند * Շուք և փառք. Գէր վէ շէվքէթ. որ և ասի ԵՔՐԵՆՏ։ 2. Գահ. Թախթ. որ և ասի ԵՎՐԵՆԿ. 3. Հաւանելի և համարեալ. Փէսէնտիտէ վէ մախպուպ։ 4. Խելք. Աքըլ։ 5. Է անուն որդւոյ Քէյխիւշրէվի որ էր հայր Լուհրասպի. որում ԵՐՎԵՆՏ ևս ասեն։ 6. Խաբէութիւն և կեղծիք. Գիյլէյդ վէ ռէնգ. Որոյ բայն լինի Եվրէնտիւնէթէն։ 7. Նոյն է Է բառին ԵՐԺԵՆԿ. որ է գիրքն Մանի անուանեալ նկարչին։

ԵՎՐԵՆՏԻՅՏԵՆ اورنیدن * Ցուցանել. կամ ծուլանալ. Քէսէլէ օլմագ։ Եւ հեղգանալ՝ի գործ. Իշէ Բէգէմէալիւշ էյլէմէգ. և Ը այսմ, ասի ևս ԵՐՎԵՆՏԻՅՏԵՆ։ 2. Նշ" խաբել. Ալտամագ. որ և ասի ՔԻՐԻՅՊՏԱՏԵՆ. ըստ այնմ, Զէ րուշէ հօտէսէյր ասէ խուղէյ նէյսմ, Ճէւշ Եվրէնտէյտէն էշ գէարէ տէյրէր նէյսմ։

ԵՎՐԵԳ اورک * Նշ" զայն որ ասի Սալէնճագ. Որ և ասի ՊԱՋՓԻՑԱ։

ԵՎՔԵՆՏԵՆ اوکندن * Նոյն է Է բային ԵՔՔԵՆՏԵՆ. ընկենուլ. Պէրագմագ։

ԵՏԱՔ اداک * Նոյն է Է բառին ԱՏԵՔ. և նշ" կղզի. Ադա. և արտ" Ճէզիրէ. որ լինի ՝ի մէջ ծովու. որ և ասի ԱՊԽՈՒ. և ԱՊԽՈՒՍԹ։

ԵՏԵՆՏ ادند * Զիմիդ. Նմ ձէ. ըստ այնմ, Կիւզէլ եդէ՞նտ հալէ Բիւ էշ ձէվքէ մէն, Կիւզէլէ էշ ոէշգ նէ գէյոյսէնտ էյն օէսէլէն։

ԵՏԵՊ ادب * Է բառ ար" . զոր և պարսք ՝ի գործ ածեն յաճախ, համեստութիւն կամ հրահանգ կրթանաց. ըստ այնմ, Եդէպ գէմ մի էյուշդէրէթ Բէ դէրպէտաէ տաէրմանէշ էմ։ Ուսասի և անհամեստն կոչի بی ادب Պէէտէպ։

ԵՏԵՐՖԵՆ ادرفن * Տես ՓԵՐԵՈՒՆ։

ԵՏԻՑՄ ادیم * Է բառ ար" սեկ. Սախթիեան։ 2. Երես երկրի. և քանզի աղամ ասեղ-

ծաւ 'ի հողոյ․ յայն սակս կոչեցաւ Աֆէմ․

ԵՏԻՑՏ ایدیت * Հետեւօղ․ արաբերէն تابع Թապի՛․

ԵՏՈՒՍ ایدوس * Նշ" զայնպիսի ով․ յո․ րոյ ասէ 'ի պատմութեան սխտոյ խնչանաւ Ջուր իցէ ի լինել․ Օւ ֆիմաէ օխուր ֆէ պիր եշշէճ օգլէպէ իշէ ցերօղէնէ գարա սաս էնմէշ օլա․

ԵՏՐԵԿ ایدرک * Նոյն է սա ընդ բառին ԵԿՐԵՔ․ Թուրքերէն Սողանճագ․

ԵՏՐԵՄ ایدرم * Են այն երկու կոստր Թաղիքն․ զորս կարեն 'ի մէջ Թամբին․ Էնկեյմ․

ԵՏՐԵՆԿ ایدرنک * Վիշտ և տառապանք․ Էշէմ վէ շահմէթ վէ մէշագգաթ․ ուստի և վշտալին կամ լցեալն տառապանօք կոչի Փէւրէտրէնկ․ ՃԺԵ, Պէր ճանի հայէյն աահմ ֆէուն ճէյ շաքմը փէշտէնկ․ Քէշ օրտոթ շէմը մշգէ Բէո փէշէնկըն ֆէւրէտրէնկ․

ԵՏՓԵՐ ايفر * Եղբօրորդի․ Պիրատէրզատէ․ Եւ ուրեք ասի քեռորդի․ Հէմշիրէ զատէ․ որ և ասի ԵՓՏԵՐ․

ԵՐ ار * Նոյն է ընդ բառին ԿԵՐ․ Թէ, էթէ․ Թուր" Իսէ․ Դարձեալ բառս Եր, է կըր-ճատեալ 'ի բառէն Երէ․ և Նշ" սլոց․ Թուր" Պէշգու, և է գործի մի 'ի գործեաց հիւսանց․

ԵՐԱՍԹԵՔ ارسنک * Ծիծառն․ Գըր-լանգուճ․ արաբ" خطاف Խաթթաֆ․ որ և ասի ՓԵՐԵՍԹՈՒ, և ՓԵՐԵՍԹՈՒՔ․

ԵՐԱՔ ارك * Նշ" Մէօվէ․ և Թէպէտ է սա բառ․ աշ", բայց պարզ եւս 'ի գործ ածեն 'ի բերանս իւրեանց․

ԵՐՁ ارز * Արժանապատուութի․ Ճահ վէ մէրթէպէ․ 2․ Արժողութի կամ գին․ Գըմէթ վէ պէհա․ 3․ Ըստ արաբաց Նշանա" զմայր ծառն․ որ է Սանէվպէր աղաճը․

ԵՐՁԱՆ ارزان * Դիւրագին․ Ուճուզ․ արաբ" رخيص Րախիս․ ըստ այսմ, Ղէ՛մ ճանան պէ ճան էյլաւ սէմանէ․ 2․ Արժանի․ Լայէգ․ Ով ասէ բանաստեղծն, ճան էյէր մէյլէտէ էյնէ ճան․ պէ Բէօ ճան էօ Բէօ պէճան էյլօմէ․

ԵՐՁԱՆԻ ارزانی * Արժանաւորութի․ Լէյագաթ․ Ձի բղխի 'ի բառէն Երզ․ վանկիւս Ան․ և վերջին տառիւն Իւն․ 2․ Դիւրագնութի․ այսինքն աժանութի․ Ուճուզլըգ․ 3․ Արժանաւոր․ Մէսթահագ․ ՃԺԵ, Պէ էրզանիէտ պարշ հէրչէ հէ-վասթ, Քէ էէնտէ Բէօ էրզանիէտոը սէզաստ․

ԵՐՁԱՆԻՑՏԵՆ ارزانيدن * Է անցո-ղականն Երզենտէն բային․

ԵՐՁԱՆՇԻՒՏԵՆ ارزانشدن * Դիւ-րագին լինել․ Ուճուզ օլմագ․ Նաև արժան լի-նել․ Լայէգ օլմագ․ հր" Շէնէ և ապա" Շէնէս․

ԵՐՁԵ ارزه * Է սեսակ իմն գազի խե-ժի․ այսինքն գաղրանի․ որ արտաղրի 'ի Սանէվ-պէր ծառոյ․ և քանզի ծառն Սանէվպէր կոչի Երզ․ յայն սակս և գազի խէժ նորին ասի Երզէ․ Դար" բառս Երզէ Նշ" Քէհլէէ․ որ է յարդա-խառն ցեխ, ուստի և շինօղ նորին ասի Երզէկէր․

ԵՐՁԵՆ ارزن * Կորեակ․ Դարը․ և արաբերէն ذرة Տարա․

ԵՐՁԵՆԻՑՆ ارزنين * Կորեկեղէն․ ա-րով խմացեալ լինի կորեկեղէն հաց․ Դարը էք-մէկի․ զի է սա ածանցեալ 'ի բառէն Երզէն՝ մա-ոընկամբս Իյն․

ԵՐՁԵՆՏԵ ارزنده * Է ընդունելութին Երզէյտէն բային, արժօղ, Տէյէր․ Որով իմանի գնօղն և պատուականն․

ԵՐՁԻՑՁ ارزيز * Անագ․ Գալայ․

ԵՐՁԻՑՁԿԵՐ ارزيزكر * Այսինքն ա-նագագործ․ Գալայճի․ Որ զպղնձի անօթս անա-գիւ արծաթափայլ ապիտակացուցանէ․ Դարձեալ բառս Երզէյզէկէր՝ Նշ" զայն ով որ կազմէ անօթս ինչ յանագէ ով սպիտակ, լմպանակ․ և այլն․

ԵՐՁԻՑՏԵՆ ارزيدن * Արժել իր ինչ իրի իմիք․ Պէր նէսնէ պիր նէսնէյէ տէյմէք․ Նաև արժանանալ․ Լայէգ օլմագ․ հրամայականն Երզ․ և ապառնին Երզէտ․

ԵՐՁԻՇ ارزش * Է բայածականն Եր-զէյտէն բային, արժէք․ Գըյմէթ․ Եւ գին ար-ժողութե իրի ինչ․ Վէ նէսնէնին տէյէճէկ օլտուղը պէհա․

ԵՐՁՐՈՒՏ ارزرو * Է անուն գաւա-ռին Մանկրամի նէհրի․

ԵՐԵ اره * Նոյն է ընդ բառին ԵՐՐԵ․ որ է Թուրքերէն Պըչգը․

ԵՐԵՂ ارغ * Վտակ և ողջ ընկալող․ որ ոչ է փուտ և դժուարելանելի․ Իշէ թօլու վէ սաղ ճէվիզ․

ԵՐԵՄ ارم * Է պարտէզն այն զոր Շի-տատ որդի Ադայ շինեաց անուամբ դրախտին, որ ըստ աւանդաց արաբերէն Իրէմ․ Եւ գիտե-լի է զի ըստ ասից խոհեմականն մատենին, Շի-տատ յափշտակութբ ընչից մարդկան, և աւերա-նօք աշխարհի շինել ետ պարտէզ մի զարմանալի, որոյ ծառքն էին ոսկի և արծաթ՝ և տերեւք նո-րոյ զմրուխտ․ և պտուղքն մարգարիտ․ և յակինթ և մարգարիտ․ և գետոյն պարտիզին մուշկ և քուրքէն․ և 'ի լնանալ պարտիզին ըստ այսմ տա-րազու, ոչ աջողեալ նմա 'ի ներքս մտանել և նըս-տել՝ խակոյն ընդ գնալն՝ զի ոտն իւր Է դուռն 'ի ներքս, հրեշտակ ոչ հարեալ սատակեաց զնա ։ Պարշ էշէմ ֆէ շիտատ Էսրթօստրէ ճէննէթը նամ էլէ․

ԵՐԵՆ ارن * Նշանակէ արմաւենին․ Թուր քերէն Տէրէնէ․ արաբերէն مرفق Մէրֆէգ․

ԵՐԷՆՊԻՑԺ ارنیر * Նշանակէ զգալաքին զայն՝ որ կոչի Թէրխուն. զոր արտայայտութեամբ կոչեն طرخون Դուրխուն.

ԵՐԷՆՃ ارنج * Նոյն է ընդ ԱՐԷՆՃ.

ԵՐԷՆՏԱՆ ارندان * Ջլացուած. Ինճէօր

ԵՐԷՍ ارس * Երասխ. է սա գետ լինի մեծ, որ 'ի սահմանացն Բէվլանու հասեալ, անցանէ ընդ դաշտն Նախճեւանու, և 'ի գնալ իւրում 'ի Նահանգս Երևանու, անտանիօր քանի մի բաժին եղեալ, արբուցանէ զարտորայս, զպարտէզս և զբուրաստանս այնր սահմանի. և ապա կրկին միակցեալ, և ընդ այլ գետոյ միոջ խառնեալ՝ Թափի 'ի ծովն պարսից կասպեական. և է սա գետ ինչ օգտակար և շահաւէտ. Պէր նէհրի ադըտ խըմ տըր. Լատ այնմ, Ի՞ ... Պէր տէրէլէրի պէր առհէտը ճոյը էրէը, Պուռս չէն պէր խաճը ան վաճ խը մէօղտէսին ֆէրան նէֆքեր: Դարձեալ է անուն արքայորդւոյ միոջ, 'ի Թագաւորացն Գըլպըղացւոց. Պէր շէհզատէ ատը տըր.

ԵՐԷՍԹՈՒ ارستو * Նոյն է սա ⅠⅠ բառին ՓԵՐԷՍԹՈՒ. ծիծառն. Գըրլանղուճ. որ է Թռչունն լինի փոքր.

ԵՐԹԷՆԿ ارتنك * Նոյն է ընդ բառին ԵՐԺԷՆԿ. և է անուն գրոց Մանի անուանեալ նկարչին. որ զի՛նչ և իցէ նկար 'ի միում իւր եկեալ. կամ զարմանալի պատկեր ինչ ուրեք տեսեալ, զնոյն նախատիպն սևէր 'ի նոյն գիրս, և ապա նկարեալ պատկերագրեր. Մանի չէֆքարի.

ԵՐԹԻՑՇՏԱՐ ارتیشدار * Ջօր. Սէրտահվէ էրէշտէր. որ է Աշտէր. Նաև է անուն գետոյ միոջ մեծի 'ի սահմանս աէշլեկ Գըլպըղացի. Պէր պէօյէօգ էրմագ ատը տըր.

ԵՐԺԷՆ ارژن * Է ծառ լինի 'ի տեսակաց լեռնային նշոյ, որոյ պտուղն դառն է յոյժ, զոր դնեն 'ի դեղորայս. և զկեղև նոր փաթութեան յաղեղունս. զոր ԹՈՒՋ և ԹՈՒԺ ևս ասեն. և 'ի ճիւղոց նոր ցուպ կազմեն, որ յոյժ կարծր է. բառս այս արտայայտուցեալ. Էրճէն ասի.

ԵՐԺԷՆԷ ارژنه * Է անուն դաշտավայրի միոջ 'ի գաւառին Փարսի. որ տարակայի 'ի քաղաքէն Շիրազու հեռաւորութեամբ երեսուն ֆէրսախաց. զոր արտայայտուցեալ ասեն Էրժէնէ. յորում դաշտավայրի Միւրթէզայ Ալի՝ զերծոյց զսէլման Փարսին 'ի ճիրանաց առիւծու. Պէր օվահէր ատը տըր.

ԵՐԺԷՆԿ ارژنك * Նոյն է ընդ բառին ԵՐԹԷՆԿ. և է սա անուն գրոց ինչ, յորում գոն գրեալ պէս պէս նկարք և պատկերք նկարեալք յանուանի պատկերահանէն Մանի կոչեցելոյ. Մանի չէֆքարի. Որ և ասի ԵՐՁԷՆԿ և ԵՐՍԷՆԿ.

ԵՐԻՑՇ اریش * Նոյն է ընդ բառից ՋԻՑՐԷՔ. և ՀՈՒՇԷԱՐ. այսինքն մտացի և

զգաստ. ⅠⅠ այնմ, Շէվէր ծօզտ ճահ էռ պէօղլէօրտէ պէ ժէօր. Քէօտէր հէրտէ չէզրէ պէ տէքմէօ էրէօր. Այս բառ ասի և ԵՐԻՅՍ.

ԵՐԻՑՔԷ اریکه * Գահ զարդարեալ և պաճուճեալ. Թախլը մէօղէյէէն վէ արասը.

ԵՐԻՇ ارش * Դաստակ. Պէլէք. Եւ ևս է այնքան չափն, որ տարածի 'ի ծայրէ մատին մինչև 'ի ծայր արմնկան. ըստ այնմ, Կէ չէգ մօրվէշ նէյշէ'ի փէհ էրէշ. Ջէ խռնէ մօռս էսֆէլէ ձէրվէրէշ. Եւ դարձեալ ասի, Հէյմէնձա ըէլէ ռէհմէթին չահ պռոփ, Քի ծէրքի էշ նէօհատէրէշ ռահ պռոփ.

ԵՐԻՇՔ ارشك * Նախանձ. արպերէն Հասէտ.

ԵՐԻՍ ارس * Գիհի ծառ. Արտըճ աղաճը. Թէպէտ ոմանք մեկնեն սօս. որ է Չինար աղաճը.

ԵՐԻՍԴՈՒ ارسطو * Տես 'ի ներքոյ ընդ բառն ԵՐԻՍԹԷԴԱԼԻՍ. զի նոյն է ընդ նմա.

ԵՐԻՍԴՈՒԼՈՒՆԻԵԱ ارسطولونیا Է դեղն այն, որ կոչի Գօրըղա փէօլէէլի. ըստ այնմ, Պու է պօռըէլա էրէօգօղըհէա, Դատը պէօ քը պէհէնտը պաշէօ փէվա.

ԵՐԻՍԹԷԴԱԼԻՑՍ ارسطالیس * Արիստոտէլ. որ է փիլիսոփայ մեծ. աշակերտ պղատոնի. Պէր հաքիմի ղոֆէնասն փէօր.

ԵՐՀԷՆԿ ارهنك * Նոյն է ընդ բառից ԵՐԹԷՆԿ. և ԵՐԺԷՆԿ. և ԵՐՂԷՆԿ, և ԵՐՁԷՆԿ. և ԵՐՍԷՆԿ.

ԵՐՂԱ ارغا * Գետ. Ըրմագ. Որ և ասի ԵՐՂԱՊ. և ԵՐՂԱՎ.

ԵՐՂԷՃ ارغج * Է տեսակ ինչ մամռի. որ կոչի պատաղեճ. և յոր ծառ պատատեսցի՝ 'ի հարկէ չորացուցանէ. Սարմաշըգ. և արդ՝՝ Աշգա. ⅠⅠմ, Գազարի մէն էշ աշգ չէրբ չէօր արէ, փէրտախը խէօշէ չէվէօ նէր պէր օԲէնէօ էրըշէճ.

ԵՐՂԷՆ ارغن * Է սա կրճատեալ'ի բառէն Երղէնուն. և է սա նուագարան ինչ որ ասի երգեհոն. որոյ գտիչն և հնարիչն ասի լինել Եփլատոն. որ է Պղատոն փիլիսոփայն. Պէր սազ փէօր.

ԵՐՂԷՆԿ ارغنك * Նոյն է ընդ բառից ԵՐԹԷՆԿ, և ԵՐԺԷՆԿ, և ԵՐՀԷՆԿ, և ԵՐՁԷՆԿ. և ԵՐՍԷՆԿ.

ԵՐՂԷՆՈՒՆ ارغنون * Է տեսակ ինչ նուագարանի որ 'ի մեզ կոչի երգեհոն, որով երգել նուագեն քրիստոնեայք յազգէն Ֆռանկաց յեկեղեցիս իւրեանց. Նաղարայի մախսուս պէր սազ փէօր: Ըստ որում ասէ բանաստեղծն, Էշ օէյնէ սափայի էրղէնուն մի այէտ, Վէշ փէյտէ պէ ճայէ էրղ խուան մի այէտ. Տէր չաշմի Քէյրաշ նուշէ էմ էշ տէմ Բէնդ, Աշէշտէ պէ խուանէ փէշ պէրան մի այէտ.

ծգ

ԵՐԳԵՆՏ ارغند * Քաջ և կորովի, և այր ոսոխընկեց · Փէհլէվան պէհատըր վէ մէրտ խասմէֆ_կէն · ըստ այնմ, Սէվարի ամէտէ էշ ասաֆ էրգէնտ · Եէէ՛ գօրտուշմայ իւ մէրտի էրղէնտ :

ԵՐԳԵՆՏԱՊ ارغنداب * Է սա անուն գետոյ միոջ որ կայացեալ է ընդ մէջ գաւառացն Իրագու և Ազէրպայճանի : Է և այլ գետ ինչ որ հոսի 'ի կողմանս գանտէհարու · և է սա բառ բարդեալ 'ի բառէն Էրղէնտ, որ է քաջ և ուժեղ· և 'ի բառէս Ապ · որ է ջուր · և այս անուն եդեալ է նմա՝ վ՟ն յոյժ սաստկաբար հոսելոյն նր :

ԵՐԳԵՎԱՆ ارغوان * Է տեսակ ինչ կար միր ծաղկան որ 'ի ծառն բուսանի · որոյ և ծառն խոշոր լինի · Պէր նէվ՛ գըրմըզը չիչէք տէօր :

ԵՐԳԵՎԱՆԻ ارغوانی * Իր՝ որ իցէ 'ի գոյն երանգոյ երղէվան ծաղկան · Էրղէվան րէն_կինտէ օլան շէյ : Դարձեալ · նշ՟ գծառն Էրղէվան ծաղկան · Էրղէվան աղաճը : Իբր գոյականաբար :

ԵՐԳԻՑՏԵՆ ارغيدن * Ցասնուլ կամ բարկանալ · Խըշըմ վէ ղազէպ էյլէմէք :

ԵՐԳԻՈՒՆՏԵ ارغنده * Ցասուցեալ · Խըշըմնագ · կամ ցասուցեալ գազան · ոպ՟ առիւծ և այլն · որ և ասի ԵՐԳԻՈՒՏԵ ·

ԵՐԳՈՒՆ ارغون * Նախ նոյն է ընդ բառին ԵՐԳԵՆՈՒՆ : 2 · Սասանիկ և սուր · Թիւնտ վէ թիզ : Չէ՛նտան թեզի էրղուն՝ գօղշաբ_րէմ · պէք տէր գէօնդէթ էշ նէրտ չէրամօր նէսմ : Նաև է անուն առհմի միոյ Թիւրքաց 'ի Թիւրքիսթանի :

ԵՐՃ ارج * Նախ նոյն է Է բառին ԵՐՋ · և նշ՟ արժողութի և գին · Գատր վէ գըյմէթ : 2 · Կորզումն · Գօփարմագ · ուստի կորզելն ասի Էրճ_րէքէն : 3 · Արժանապատուութի և համարումն · Մէրթէպէ վէ իհթիպար : 4 · Ողջանութի · Մըգտար : 5 · Մինղջերու · Քէրքէտան : 6 · Է Թռչուն ինչ որոյ փետուրն լինի յոյժ կակուղ և փափուկ, զոր դնեն 'ի մէջ բարձի երեսաց · Թռչունս այս կոչի Թուրքերէն Գուղու :

ԵՐՃԱՍԵՊ ارجاسب * Է սա անուն միոյն 'ի Թագաւորացն երկրին Թուրանու · պատմի թէ այս Էրճասեպ է Թոռն Էֆրասիյապ արքայի · որ Թագաւորեալ էր յաշխարհին Թուրանու · և գո_լով բնակութի կալեալ յամրոցին Րիւյինտիզ ա_նուն սպան զորդիս և զթոռունս Քիւշթասպ արքայի Թռչով քսան և այլ ուելի · և հայրն Քիւշթասպի որ է Լիւհրասպ արքայ, մինչ հրաժարեալ 'ի Թագաւորութէն՝ զբաղեալ էր 'ի Պէլխ քաղաքի աղօթից և պաղատանաց, սա անդր երթեալ և զնա սպանեալ, և զդստերս Քիւշթասպ արքային զՊիհաֆերիյն և զՀիւ_մայ անտի առեալ և տարեալ՝ բանտարգել արար յամրոցի իւրում · և ապա Իսֆենտիեար որդի Քիւշթասպի զբերդն Րիւյինտիզ ընդ ձե_ռամբ նուաճեալ, և զԷրճասպն սպանեալ · զերծոյց զքորս իւր զՊիհաֆերիյն, և զՀիւմայ · Թուրքան ֆարիշտահլէրինտէն պիր ֆարիշտահ նամի տէօր :

ԵՐՃ — ԵՐՄ

Դար՟ է սա անուն քաջի միոջ Էֆրասիյապ արքայի :

ԵՐՃԵՆ ارجن * Հեծանոց · Եղէգն · և է սա Թիմնման մասնաւոր փոքր ինչ, որով եր_նեն զցորեան 'ի կալս :

ԵՐՃԵՆՏ ارجند * Է անուն քաղաքի իրիք · Պիր շէհըր ատը տէօր · ըստ այնմ · Չէյն գորոֆ տէր սօսյէ էրճէնտ րէֆթէ պուտ · Սէրէմ_չէշմի խէյշ եէյ եէյ նէփթէ պուտ :

ԵՐՃԻՍ ارجس * Է անուն մեծագոյն լե_րին միոջ յաշխարհին Կապադովկացւոց մերձ 'ի քաղաքն Կեսարիա · յորոյ գագաթանէն ոչ պակասի ձիւնն. համապազ · մինչ զի գտանի ան_տանօր իրն այն Ձիւնեալ կոչեցեալ · և գիտելի է զի Ձիւնեալ կոչի այն մատնաչափ իրն նման որ_դան որ գոյանայ 'ի ձիւնէ 'ի մէջ այնր ձեան որ 'ի անդուղ ուրեք զամառն, և զձմեռն կայ և ոչ հալեալ սպառի · յորոյ մէջն ջուր լինի · և է հա_մեղ քան զշէքեր · և սպիտակ նաև ցուրտ քան զձիւն : Պիր գէօհէր պէօշէօրէկ իսմի տէօր :

ԵՐՃԻՒՎԱՆ ارجوان * Ջրաւջին օրն իւրաքանչիւր ամսոյ : 2 · Նոյն է ընդ բառին ԽԵՐՆՈՒԳ : 3 · Է տրապացուցեալ բառին Էրղէվան :

ԵՐՃՄԵՆՏ ارجمند * Արժանապատիւ · կամ պատուաւոր · Սահէպի գատր վէ րէֆիդ վէ մուհթէրէմ : Եւ է սա ածանցեալ 'ի բառէն Էրճ · մանաւանդ Մէնտ · ոպ՟ Հուշմէնտ · Տանիշմէնտ · և այլն : Բառս այս նշ՟ ևս զծաղիկն եղջերեն_ւոյ · Թուրքերէն Խօրնօզ չիչէկի :

ԵՐՄԱՑԻԼ ارمايل * Է անուն Հեհզա_տէի ուրուք որ Ձէհաք զնա և զայլ ոք անուն Կերմայիլ շէհզատէ՝ կարգեալ էր, զի յիւրա_քանչիւր աւուր բերիցեն երկուս մանկունս և յանձն առնիցեն սոցա, որք զուղեղս նց՟ հանեալ կերակուր արասցեն օձիցն այնոցիկ որք էին 'ի գլուխ ուսոցն Ձէհաքայ · և նոքա զմին 'ի ման_կանց անտի սպանեալ, և փոխան միւսոյն՝ ուղեղ ոչխարի խառնեալ · և զմի մանուկն արձակեալ փախուցանէին 'ի լերինս և յանշէն տեղիս · պատմի թէ զարմն քրդաց ազգին՝ իցէ յառաջ եկեալ 'ի փախուցելոց անտի :

ԵՐՄԱՆ ارمان * Ջերջ · կամ կարօտութի և փափագ · և կամ վիշտ · Փէշիյման օլմագ · վէ հասրէթ վէ րէնճ · և նոյն է ընդ բառին ԵՋՄԱՆ · Պէ էրմանը էրղէնտ մէրտի հիւնէր, Քէրտաշ ավէրտ չիւզանէյէրան սէրմ իւ շէր :

ԵՐՄԱՆԻՑՏԵՆ ارمانيدن * Նոյն է Է բային ԵՋՄԱՆԻՑՏԵՆ, կարօտիլ կամ փափագիլ և կամ զղջալ · Հասրէթ չէքմէք · վէ փէշիյման օլմագ · հրամայական Էրման · և ապառնի Էրմանէք :

ԵՐՄԵԳԱՆ ارمغان * Նոյն է Է բառին ՌԵՀԱՎԵՐՏ : Որ է ընծայ · Փիշքէշ :

ԵՐՄԵԳԱՆԻ ارمغانی * Տես ԵՐՄԵ_ԳԱՆ : Եւ արաբերէն هديّه Հէտիյէ :

ԵՐՄԷՆ ارمن * Է անուն գաւառի միոյ յԱղձերպաստանի. այսինքն յԱրարատականի. որ է աշխարհն Հայաստանի։

ԵՐՄԷՆՏԷ ارمنده * Դրպաչարուած որ-աօղ. Արմ փէհէնկ։

ԵՐՄԻԵԱ ارميا * Է անուն մարգարէի միոյ 'ի մարգարէից անտի որդւոցն Իէլի. զոր մեք կոչեմք Երեմիա, Պիր փէյղամպէր ադի տիւր։

ԵՐՄԻՑՏԷ ارميده * Տես ԱՐԱՄԻՑՏԷ. ըստ այնմ, Չի տէշ-պիրի հէվէս պէրչէիտէ պուլուր. չոռ մէյտան նէֆսի խօշ էյլէյիջի պուլուր։

ԵՐՄՈՒՆ ارمون * Նշ" զայն վարձն, որ տուեալ լինի վարձկանին՝ նախքան զգործել նորին. Էճիրէ վոզգեն իշ-գորմէզ վէրիլէն էւճէթ։ Նաև այն գինն որ տուեալ լինի յառաջագոյն ըստ համարոյ. Վէ պէյ իշ-չէրրի ալէշ հէսապ վէրիլէն աէյին. որ և ասի ԵՐԳՈՒՆ. ըստ այնմ, Մէն էյ փէյրի Նիւրտ պոփէշ խոյխոր, վէ պէրքիւն փոփէ էյ ճան պէ հէյր պաշար։

ԵՐՆԻՑԳԻԶ ارنيز * Թեւբխուն որ է դալարի խոտ. և քանզի ունի նա սերմ, անկեն զմիւղ նորա, և բուսանի։

ԵՐԷՆԳԻՑԺ ارنيز * Տես ԵՐՆԻՑԳԻԶ։

ԵՐՆԻՒՎԱԶ ارنواز * Է անուն քեռն Ճեմշիտ արքայի, որ տուաւ յամուսնութիւն Զեհաքայ. այսինքն Էժտեհաքայ։ Ճէմշիտ շահըն հէմշիրէսի նամը տիւր. ըմ, Տէր էյվանի շահէ շէղ փէյր պող, Պէ խօդ էնպէրու պոսս պա էրնիվազ։

ԵՐՇԷՆ ارش * Ամպ. Գռօշար. պարս" Էդր։ Եւ է սա բառ ընակչացն Տէշթիգըրպչաքի։

ԵՐՇԷՔ ارشك * Է անուն խոտոյ իրիք, որ կոչի Ոսկ-գոյ ձեթ։

ԵՐՈՒԴ اروغ * Սերունդ կարմ զարմ. Նէսլ վէ ուռ։ Եւ է սա բառ ընակչացն գաւառին Մավերալն նէհրի։

ԵՐՈՒՍ اروس * Նոյն է սա ընդ բառին ՔԷԱԼԱ. Եւ նշանակէ կարասի տան. Մէլ։

ԵՐՁԷՆԿ ارجنك * Նոյն է ընդ բառից ԵՐԹԷՆԿ. և ԵՐԺԷՆԿ. Եւ ևս նշանա" նկար. Նագշ վէ նէքշ։

ԵՐՁԻ ارجي * Նոյն է Է բառին ԿԷՐՁԻ. Թեպետ. կամ Թէև. որ արաբ" ասի ՎԷԼԷՎ։

ԵՐԳԻՑԱՆ اريان * Նշ" զայն ձուկն, որ կոչի Ըխնտօք-ն պաւէշ. որ ծեծելով գիրանայ։

ԵՐԳՈՒ ارو * Տանձ. Արմուտ. Որոյ ծառն որ է տանձենի, Արմուտ աղաճը, կոչի Էրդաւար։

ԵՐԳՈՒՆ اروُن * Նոյն է ընդ բառին ԵՐՄՈՒՆ. և նշ" զայն, զի 'ի գլին և վաճառի փոքր մի դրամ տուեալ լինի նախքան զգինն գնելի իրին առ 'ի ամուր կալելոյ զկապ վաճառմանն. Աւէշվէրիշէ մուգատտէմ վէրիլէն պիր միգտար աղչէ։ Նաև ցուցանէ տոկոսի կամ վաշխ. Մուամէլէ։

ԵՐԳՈՒՏ اروڭ * Տանձենի. Արմուտ աղաճը։

ԵՐՍ ارس * Արտօսր. Կէօզ եաշի. Որ և ասի ԵՐՇՔ. Նաև ՍԻՐԻՇՔ. ըմ այնմ, Էրէլս չիւպ Քէրմ մէն փէր ծիւմլ էյ ճայէլ, Սէպրայի գէօր նէ րէֆլ էշ վէյ պէ ջէմայէլ։

ԵՐՍԷՆ ارسن * Ժողով. Էնճիւմէն. ըմ այնմ, Պէ Բէյշէ նուշ փէր նէմէշէն պիլտիշէնտ, Քէ մէհրայէն փէր ան էրսէն պիրադիշէնտ։

ԵՐՍԷՆԿ ارسنك * Նոյն է սա ընդ բառից ԵՐԹԷՆԿ, և ԵՐԺԷՆԿ, և ԵՐՁԷՆԿ։

ԵՐՎԱՆԷ اروانه * Էգ ուղտ. Տիշիւէն տէվէ։ Եւ ևս է անուն խոտ ծաղկանց. Պիր նէվ չիչէք տիւր. որ կոչի խոյրէքի ոտերայի. զոր եթէ ծխեսցեն, զբազմոն զորչածասուն և իցէ, 'ի բաց փարատէ։

ԵՐՎԷՆՏ اروند * Նախ նշանա" զգետն Դիկլաթ. արաբերէն Տիճլէ. որում ասեն նաև شط العرب Շադդուլ արէպ, որ է հուչակաւոր գետն տիգրիս կոչեցեալ. որ հոսի զառաջեաւ քաղաքին Պաղտատու, ըստ որում ասէ բանաստեղծն, Էյէր փէհլէվանի նէ տանի չէդան, Պէ Նադի Նիլ էրվէնտ րա Տիճլէ խան։ 2. Է անուն լերին միոյ բարձու, որ կայացեալ է 'ի սահմանս Հէմէտանու։ Եւ ըստ այսմ նշանակութե Էլվէնտ ևս ասի. զի կոչի Քէօհի էլվէնտ։ 3. Փառք. Աշմայիշ։ 4. Իղձ և փափագ. Հասրէթ վէ արզու։ 5. Շուք և փառաւորութի։ Ֆէրրի շայէսթէ. ըստ այնմ, Սիյավուշ մէրտ չէ ֆէրրչէնտ պուտ, վէ պա ֆէրրի պա պէրզ իւ էրվէնտ պուտ։ 6. Տեղեկութի կամ զգուշութի. Ագէահ վէ խապէրտար։ 7. Է անուն հօրն Լոհրասպեայ արքայի, որ է 'ի զարմէն Քէյքուպատի. ըստ այնմ որ ասի, Քէ շահրասպի թուխմի էրվէնտ շահ, Քէ օրա պէտէր տասնւկէն չիւթապէյապէր։ Եւ կեալ 'ի ամին տեղւոջ, նշ" դաշտ. Որ է Թովին։

ԵՐՎԷՆՏԻՑՏԷՆ اروندين * Ցուլանալ կամ պղերգանալ. Քահիլլէնմէք։ Որ և արտաբերի ԵՐՈՒՆՑԻՑՏԷՆ։

ԵՐՎԻՑՆ اروين * Փորձ. Թէճրիպէ վէ իմթիհան։

ԵՐՏ ارد * Ալեւր. Ուն։ Գոլով Թեթևացեալ 'ի բառէն Արտ։ 2. Սպառնալիք և ցասումն. Գահր վէ խըշմ։

ԵՐՏԱԼԷ اردله * Ալեւր. Ուն. որ կոչի արաբ" دقيق Տագիգ։ Նաև طحين Դահին. ըստ այնմ, Աճիշ իւ փէր մոնտ էմ փէր փէնտ չարէ պէ տէմամ. Ասիյապ չէմ սիւնէնտ էրտալէ ծիւնի նամին։

ԵՐՏԵՒՔԻՒՆՃԻՏ اردوکنجه * Է ա-
ցախ իմն խոշորատերեւ, զոր 'ի գոլն հուրում դա-
լար՝ ուտեմն ուտեն. Պէր էրէ տիւէն տիկր Պուշէ
[illegible] :

ԵՐՏԵՃԱՆ اردجان * Ձեռակերտութիւն
երկնի, և գիտուն ստեղծողաց. Եշխէ [illegible]
[illegible] :

ԵՐՏԵՊԻՑԼ اردبیل * Է անուն հռչա-
կաւոր քաղաքի միոյ 'ի սահմանս պարսից աշ-
խարհին, զոր շինեալ է շահ Ֆիրուզ հաւն Նուշ-
րեվան արքայի. Պէր [illegible] շէհր տիր :

ԵՐՏԵՎԱՆ اردوان * Է անուն վերջ-
նոյն 'ի Թագաւորացն Աշքեանիկեան զարմին, և
երրորդ պարթեւացն, որ էր 'ի պաշտօն սպասու
նորա՝ 'ի վախճանի սպանեալ զնա, ինքն 'ի տեղի նո-
րա Թագաւորեաց, որ է սկիզբն Սասանեան զար-
մին. Պէր [illegible] տիր. Որպէս ասէ բա-
նաստեղծն Ֆիրտէվսի. [illegible]
[illegible]. Նաև ասի լինել անուն միոյն 'ի
Թագաւորացն Հնդկաստանու :

ԵՐՏԻՊԵՀԻՇԹ اردیبهشت * Է անուն
երկրորդի ամսոյ եղանակի գարնան որք են ա-
ւուրք լինելոյ արեգական 'ի ցուլ կենդանակեր-
պի. որ կոչի Նէյսան. և ԺԲ հասմայեցւոց Ապ-
րիլ. Եւ ևս է անուն հրեշտակի միոյ. Պէր [illegible]
[illegible] տիր : Եւ այս հրեշտակ պաշտպան
և վերակացու է լերանց, և կառավարուի իրո-
ղութեց աւուրն երտիպեհիշթի առ սա վերաբե-
րի, զի է հրամայեալ նմա : Դարձեալ է անուն
երրորդի աւուր սորին ամսոյ, որ պատահի յիւ-
րաքանչիւր ամի 'ի միում յառակցեալ աւուր. և
է սովորութիւն յաշխարհին Պարսից, զի յիւրա-
քանչիւր ամսեան մինչ անուն ամսոյն գայցէ հա-
մեմատ անուան միում աւուրն նորին, զօրն զայն
առնեն ցնծութիւն ուրախութեան և տօն բերկրութեան.
Եւ ևս նշ" հուր. Աթէշ. Ո՞վ գրի յոտանաւո-
րիս : [illegible]
[illegible] :

ԵՐՏՇԻՑՐ اردشیر * Արտաշիր. է ա-
մականուն Պեհմենի որդւոյ Իսֆենտիեար ար-
քայի, որոյ հաւն Քիւշթասպայ, տեսեալ զնա այր
կորովի և քաջ, մականուանեաց զնա Երտշիր.
և քանզի Երտ նշա" սպառնալիք և ցասումն և
Շիր առիւծ, բառս Երտշիր՝ ցուցանէ ցասու-
ցեալ առիւծ. [illegible] որոյ ասէ բա-
նաստեղծն Ֆիրտէվսի. [illegible]
[illegible]
2. Է անուն առաջնոյ արքայի պարսից դասա-
կարգութեան Սասանեան զարմին, որ հռչակեալ է
կոչմամբս երտշիր պապեքեան : [illegible]
[illegible] :

ԵՐՏՇԻՑՐԱՆ اردشیران * Է անուն
դեղոյ իրիք. Պէր [illegible] :

ԵՐՏՇԻՑՐԽԻՒՐՐԵ اردشیرخرّه * Է
անուն գաւառի իրիք որ կայացեալ է Է միջնա-
րիսի Թիւրքաստանու, Մակեդոնու, Շիրազու,
Քեազրունի, Քեամ Ֆիրուզի, և Երրանու.
Պէր [illegible] :

ԵՐՏՇԻՑՐՏԱՐՈՒ اردشیر دارو * Է ա-
նուն բժշկի միոյ, որ վարէր դառն դեղօրէիւք,
ուստի եղեալ է առակ և ասի զի և իցէ մարդոյ
որ 'ի գործ ածիցէ զդառն դեղորայս: Պէր [illegible]
[illegible] :

ԵՐՏՓՈՒԶ اردپوز * Է երանգն այն 'ի
գունոց, որ ասի Փերուպէ. որ է կանաչ 'ի գոյն
երանգոյ ակրեայ պիստակի. ըստ այսմ, [illegible]
[illegible]
[illegible]:

ԵՐՐԱՆ ارّان * Է անուն ընդարձակ
գաւառի միոյ, յորում են քաղաքքն Պերտէ,
Կէնձէ, Շէմքիուր. և Պէյլէգան. և ընդ միջայր
գաւառի և Ատրպատականի հասեալ անցանէ
գետն երասխ. Պէր [illegible] :

ԵՐՐԵ ارّه * Սղոց. Պըչգու. և արաբերէն
منشار. Մինշար. Թէ իցէ մեծ և թէ փոքր. որ և
Թեթևացուցեալ ասի Երէ :

ԵՐՐԵՔԵՇ ارّه کش * Սղոցող կամ սղո-
ցաքարշ. Պըչգու [illegible] :

ԵՐՔ ارک * Փոքր բերդ, որ լինի 'ի մէջ
մեծի բերդի. [illegible]. Եւ ևս է յատ-
կական անուն բերդի միոյ 'ի գաւառին Սիս-
Թանու. ըստ այսմ, [illegible]
[illegible] :

ԵՐՓԵՆՏ ارفند * Նոյն է ընդ բառին
ԵՐՎԵՆՏ. և է անուն գետոյն Դկլաթայ, որ է
տիգրիս. որ ասի արաբերէն دجله Տիճլէ :

ԵՓԵՈՒՆ ایپون * Ափիոն. Ափէոն. որ
և ասի ԵՔԵՈՒՆ և ՓԻՅՈՒՆ. [illegible]
[illegible]
[illegible] :

ԵՓԵՐՎԻՑԶ ایرویز * Նոյն է ընդ բա-
ռին ՓԵՐՎԻՅԶ :

ԵՓԻՒՐՆԱՔ ایرناک * Նոյն է ընդ բա-
ռին ՃԻՒՎԱՆ. երիտասարդ. [illegible] :

ԵՓՐԱՆՏԱԽ ایرانداخ * Սեկ. [illegible]
[illegible]. որ և ասի ԵՓՐԵՆՏԱԽ : Եւ առանց էի
[illegible]. որ այլով անուամբ կոչի ևս ادیم
[illegible] :

ԵՔ اک * Է մանրիկ նուագական, որ
յարեալ 'ի յանուանս, նշ" զփոքրիկն. զոր օրինակ
[illegible]. [illegible]. և [illegible]. [illegible].
[illegible]:

ԵՔԵԱՐԻՍ اکارس * Նոյն է Է բառին

ՑԵՄԱՐՈՒԴ. և նշ" զայն իրն որդ տանին. որ գտանիցէ յոմանս զաշտարակս և 'ի նեխեալ տեղիս. Տօխալըն. և արաբերէն Քէիմ:

ԷՔԼԻՑԼ اكليل * Է բառ արաբացի և նշ" Թագ. որ է Թաճ: Այլև է անուն խառաց իրիք. որ կոչի Էքլիլիւլ Մէլիք:

ԷՔԼԻՑՈՒՆ اكليون * Է տեսակ ինչ վարդանման քիմիայի. Պէյ նէվի չիչէկ նուֆէյ ...

ԷՔՆՈՒՆ اكنون * Այժմ. Թուր" Շիմդի. և արաբ" الان Էլան. որ և ասի ՔԻՒՆՈՒՆ.

ԷՔՍՈՒՆ اكسون * Է սև տեսակ ինչ փառաւոր հանդերձի սևագունի. զոր Թագաւորք ագանէին 'ի տօն աշխարհական և շքեղութեան: Պէր նէվի ... Եւ այլուր մեկնի պարս" Թէ ...

ԷՖԱՄ افام * Նոյն է ընդ բառին ՖԱՄ, գոյն. Րէնկ. արաբ" Լէվն: Եւ է տաւն՝ որ է 'ի սմա, աւելորդ է և միայն առ 'ի զարդ: 2. Նոյն է ընդ բառին ՎԱՄ. որ Փ պարտք. Պօրճ:

ԷՖԵՈՒՆ افيون * Տե՛ս ԷՓԵՈՒՆ.

ԷՖԶԱՅ افزاى * Է առ հր" Էֆզուտէն բային, որ և բարդի. որպ افزا جان Ճանէֆզա:

ԷՖԶԱՅԱՆԻՑՏԷՆ افزايانيدن * Է անցողականն Էֆզուտէն բային:

ԷՖԶԱՅԵՆՏԷ افزاينده *. Է ներգործականն ընդունելութիւն Էֆզուտէն բային. յաւելող. Արթըրըճը:

ԷՖԶԱՅԻՇ افزايش * Է բայածականն Էֆզուտէն բային. յաւելումն կամ յաւելուած Արթմագ:

ԷՖԶԱՆԻՑՏԷՆ افزانيدن * Յաւելանել և յաւելուլ: Արթմագ վէ ...: և է բայ հասարակ. զի նշանակէ զերկոսին սեռսն համաձայն ըստ տեղւոյն:

ԷՖԶԱՐ افزار * Նախ նոյն է ընդ բառին ԷՊՐԱԶ. որ և գրի ԷՎԶԱՐ: Երկրորդ՝ նշա" զգործիս արուեստաւորաց, Աչմէ ...: Երրորդ՝ կօշիկ. Քէֆշ: Որ և ասի ՓԱՅԷՖԶԱՐ.

ԷՖԶՈՒՆ افزون * Աւելի. Արթըգ. և արաբերէն. زياده Զիյատէ:

ԷՖԶՈՒՆԹԵՐ افزونتر * Աւելագոյն, կամ առաւելագոյն. Արթըգրագ. ...: և է սա բաղդատականն մասնկամբս Թէր:

ԷՖԶՈՒՆԻՑՏԷՆ افزونيدن * Նշանակէ յաւելուլ. Արթըրմագ:

ԷՖԶՈՒՆՆԱՆ افزونان * Խմոր, զոր վասն հաց շինելոյ դնեն 'ի մէջ հայսին. Մայէ խամիր:

ԷՖԶՈՒՏԷՆ افزودن * Առաւելուլ. Արթմագ. հր" Էֆզայ. և այր" Էֆզայէ:

ԷՖԷՆՏԻՑՏԷՆ افنديدن * Թշնամանք առնել կամ հակառակութիւն. ըստ այսմ, Պէ ... Պէ ...

ԷՖԷՐՍՏԷՍԹԱ افرستا * Ծայր խուրձ քանիցէ երկայն իրի. որպ զագաթն Մինարէի. և ծայրն գեղարդեան, նետի, դաշնակի, հերիւնի, և գագաթան լերին, և սոցին նմանեաց. ըստ որում ասի՝ Էֆէրսթէսթա ...

ԷՖԹԷՏ افتد * Տե՛ս զբառն ԷՖՏ. զարմանք. Աճէպ:

ԷՖԹԻՑՄՈՒՆ افتيمون * Է սա դեղ ինչ. որոյ սերմն և ծաղիկն և բոյսն լինին մանր. լաւն սորա այն է որ լինի 'ի կղզին Կրետէ, և յետ նորա հռչակեալ է և սա այն՝ որ լինի 'ի լերինս Անտիոքայ. որ և 'ի մեզ կոչի Աֆթիմոն. Պէյ ...

ԷՖԺՈՒԼ افژول * Տե՛ս 'ի ներքոյ ԷՖԺՈՒԼԻՑՏԷՆ. զի է սա հր" նորին. և 'ի գործածի որպէս բայածական. և նշանակէ դրդումն կամ յորդորումն. Գըտըգլամագ:

ԷՖԺՈՒԼԷՆՏԷ افژولنده * Է ընդունելութիւն Էֆժուլիտէն բային. յորդորիչ. կամ դրդուիչ. Գըտըգլէյիճի ...

ԷՖԺՈՒԼԻՑՏԷՆ افژوليدن * Յորդորել կամ դրդուել. Գըտըգլամագ ... հրամայական Էֆժուլ. և ապառնի Էֆժուլէտ. որ և ասի ՖԻՒԺՈՒԼԻՑՏԷՆ.

ԷՖԼԱՏՈՒՆ افلاطون * Պղատոն. յունարէն բլատոն. աշակերտ Սոկրատայ. և վարդապետ Արիստոտելի. որ 'ի յունական փիլիսոփայական գիտութեան գոլով՝ յոյժ անուանի հռչակեալ է. և ունի բազում շարադրութիւնս. և ասի Թէ երկնահամ, որ է Էրշէնտան և բազումք 'ի նոցանէ գարանաց՝ են գիտութիւնք նորին: Որ և իբր մակդիր անուամբ կոչի Էֆլատունի իլահի. այսինքն աստուածային Պղատոն:

ԷՖԼԱՔ افلاك * Է յոգ" բառին ՖԷԼԷՔ. երկինք. Կէօքլէր: Եւ է սա բառ արաբի:

ԷՖԼԱՔԻԵԱՆ افلاكيان * Են ...

... ինչ, որք պաշտօն մատուցանեն հաստատուն աստեղաց և մոլորակաց: Պէյ ...

ԷՖԼԱՔՇԻՆԱՍԱՆ افلاك‌شناسان

Աստեղագէտք. Մունէճճիմլէր:

ԷՖԿԵԱՆԷ افکانه * Վիժած. և արաբերէն سقط Սըգըտ։

ԷՖԿԵԱՐ افکار * Խոհք. Ճէօտանէլէր. Ֆիքիրլէր ընտանեաց վէ ֆիքիրլէր հօյվանեալ։ Նաև այն խոհքն որ լինի ՚ի քամակս գրաստուց ՚ի ծանրութէ բեռանց. Եաղըր։ Նաև անդամալոյծ. Քէօթիւրիւմ. որ և ասի ԷՖԵՄԻՏՆԿԻՏԸ։ Այլև վատառակեալ. Էօրըլմիշ։

ԷՖԿԵԱՐՇՈՒՏԷՆ افکارشدن * Անդամալոյծ լինել. Քէօթիւրիւմ օլմագ։

ԷՖՂԱՆ اِفغان * Ողբ և կոծ. Նալէ վէ չարէ. վէ ֆէրեատ. որ և ասի ԷՎՂԱՆ և ՖԻՂԱՆ։

ԷՖՇԱՆ افشان * Է հր" Էֆշանտէն բայէն որ և բարդի որպէս Ջէրէֆշան։

ԷՖՇԱՆԻՅՏԷՆ افشانیدن * Նոյն է Է բային Էֆշանտէն։

ԷՖՇԱՆՏԷՆ افشاندن * Ցանել կամ ցրուել, և կամ շաղաղել. Սաչմագ։ Նաև թօթափել. կամ ցնցել. Սիլքմէք։ Նաև սրսկել. Սէբբէլէմէք. հր" Էֆշան. և ապա" Էֆշանէտ։

ԷՖՇԱՐ افشار * Է հրամայա" Էֆշիւրտէն բային. որ և բարդի, Էֆշարիտէն։

ԷՖՇԱՐԻՅՏԷՆ افشاریدن * Եւ ԷՖՇԱՐՏԷՆ. նոյն է ընդ բային ԷՖՇՈՒՐՏԷՆ։

ԷՖՇԷ افشه * Ցորեան որ յաղօրիս թէպէտ կոտորեալ իցէ, բայց դեռևս ոչ է ալեւր եղեալ. որով մերթ խմացեալ լինի ձաւալն. որ է Պիւղղուր։

ԷՖՇԷՆԷ افشنه * Է անուն գեղջ միոջ ՚ի կողմանս Պուխարայի, յորում ծնեալ է Շէյխ Էպու Ալի Իպնի Սինա։ Պիր գէօյիւն իսմի տիր։

ԷՖՇԷՆԳ افشنگ * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՊՆԷՄ. որ և ասի ԷՖՇԷՆԳ։

ԷՖՇՈՒՐԷ افشره * Մուղ կամ քամուք. Սըգըլմըշ. և արաբերէն عصاره Ուսարէ։

ԷՖՇՈՒՐԷԿԵՐ افشره‌گر * Ճմլօղ. Սըգըճը։ Այսինքն է այն ոք. որ զոմանս ուղղաս ճմլեալ հանէ զհիւթս նոցա. Եաղճը. և արաբերէն عصّار Ասսար։

ԷՖՇՈՒՐՏԷ افشرده * Է կրաւորական ընդունե" Էֆշիւրտէն բային. ճմլեալ. Սըգըլմըշ։

ԷՖՇՈՒՐՏԷՆ افشردن * Ճմլել զխաղող և զայլ իրս. Սըգմագ։ Եւ մերթ նշ" անցանել. այսինքն ՚ի միջոցի երկուց կարծր իրաց դնել զինչ և անցանել. որ և այն ասի Սըգմագ։ 2. Ոտնայնակոխել կամ շաղախառնել. Եազէ վէ ֆաճէյէ ... հր" Էֆշար կամ Էֆշիւր. և ապա" Էֆշարէտ կամ Էֆշիւրէտ։

ԷՖՍ — ԷՖՍ

ԷՖՍԱ افسا * Նոյն է ընդ բառին ԷՖՍՈՒՆԿԵՐ. և նշ" թովիչ. Էֆսունճը. ըստ այնմ, Էֆսունճիլէր մարըն պիլիրլէրի ... Կերպ. նման պիւրիւ ... Էֆսունլը ...։

ԷՖՍԱՅ افسای * Տես ԷՖՍԱ։

ԷՖՍԱՆ افسان * Յեսան. Պիլէկի։ Թէ իցէ ՚ի քարէ և թէ յերկաթոյ. Որ երբեմն և ընդ քար բառին ՚ի միասին Սէնկի Էֆսան. և ընդ քար բառին ՚ի միասին Սէնկ ասի քերան. և վանկն ՖԷ ՚ի բաց բարձեալ ասի սօֆէան. և վանկն ՖԷ ՚ի բաց բարձեալ ասի սօֆսան. կարծես Սան. որ ՚ի տեղւոջ խլրում առասցի։

ԷՖՍԱՆԷ افسانه * Պատմութիւն. Նաև անօգուտ բանք. Հիքեայէթ վէ պօշ լաֆ ...։

ԷՖՍԱՆԷ ԿՈՒՖԹԷՆ افسانه‌گفتن * Նշ" պատմութիւն ասել. Հիքեայէ սէօյլէմէք։ Նաև անօգուտ բանս խօսել. Պօշ լաֆ սէօյլէմէք. հր" Կէօյ. և ապա" Կէօյէտ։

ԷՖՍԱՆԻՅՏԷՆ افسانیدن * Է անցողական բային Էֆսանտէն ...։

ԷՖՍԱՐ افسار * Գլխուրց. Եուլար. Թէ ձիոյ իցէ և թէ այլոյ. ... Հէր նէ ... Պաշ ...։

ԷՖՍԷՐ افسر * Թագ արքայական. պսակ. Կանոնաւոր ... Եւ ևս է թելադրեալ ՚ի բառէն Էֆսար։

ԷՖՍԷՐՈՒՍԻԿԶԻ افسرسکزی * Է աստ անուն նուագարանի միոջ, զոր հարկանեն. Պիր սազ ադըդըր։ Եւ դարձեալ է սա անուն ձայնի և եղանակի միոջ երաժշտին Պարպիւտի, զոր հնարել ՚ի լոյս ած։ Պիր սազըն վէ շարգըն ադըդըր։

ԷՖՍԻՆԹԻՅՆ افسنتین * Օշինդր. Փէլին. և արա" مامیثا Մամիթա. և քանզի յոյժ լաւն սորա լինի յՃնին հռոմոց, վս այնորիկ ՚ի գիրս բժշկարանաց կոչի Էֆսինթինի Ռումի։

ԷՖՍՈՒՐՏԷ افسرده * Սառուցեալ. Դոնմուշ. և է սա կրա" ընդունե" Էֆսիւրտէն բային. որ և երբեմն բարդի. որպէս Տիլէֆսիւրտէ. ըստ այնմ, Հիւնէրփէրվէրանը պօշ պըրագըր, Տիլէֆսիւրտէլէրը նէ պըրագըր։

ԷՖՍՈՒՐՏԷԿԻ افسردگی * Պաղութիւն. Տօնմագ։

ԷՖՍՈՒՐՏԷՆ افسردن * Սառչիլ կամ պաղիլ. Տօնմագ վէ ուշիւմէք. հր" Էֆսիւր. և ապա" Էֆսիւրէտ։ Որ և ասի ՖԻՍՈՒՐՏԷՆ։

ԷՖՍՈՒ افسو * Նոյն է սա ընդ բառին ՊԻՅԱ. և նշ" եկ այսր. Պէրի կէլ. որ և ասի ԷՖՇՈՒ. և է սա բառ փէհլէվի։

ԷՖՍՈՒՆ افسون * Կախարդութիւն. Նաև նենգութիւն. Սիհիր վէ ... 2. Խարդախութիւն և խաբէութիւն. Հիլէ վէ ֆէրէպ։ Նաև նշ" զայն մաղթանքն, զոր կարդան վս ապահով մնալոյ յօձէ,

՚ի կարճէ ․ և յոյլ չատակար սողնոց ։

ԷՖՍՈՒՆԿԷՐ افسونگر * Թովիչ ․ Էֆսուն էտիճի ։ Որ ասի և գնենգաւորաց և ըղձախարդախաց ։

ԷՖՍՈՒՍ افسوس * Ափսոս ․ և է միջարկութիւն ինչ որ ՚ի կորուսել իրիք ․ կամ յուշ յառաջագայից օգտակար գործոյ միոյ , ՚ի գործ ածի ։ 2 ․ Տնազ ․ Մասխարէ ։ 3 ․ Անիրաւութի և զրկանք ․ Զուլմ դէ տէրլէր ։

ԷՖՍՈՒՍ ՏԱՇԹԷՆ افسوس داشتن

Տնազել կամ ծաղր առնել ․ Մասխարայէ ալմագ ․ հրամայական Տար ․ և ապառնի Տարէմ ։

ԷՖՍՈՒՍ ՔԷՐՏԷՆ افسوس کردن

Ափսոսալ , Թէէսսուֆ էյլէմէք դէ հայֆ տէմէք ․ հրամայական Քուն ․ և ապառնի Քունէմ ։

ԷՖՏ افت * Էւ ԷՖԹԷՏ ․ Զարմանք ․ Աճէպ ․ որոյ բայն լինի Էֆթատէն ․ և մինչ ասի Չի՞ էֆթ ․ իմանի՝ զի՞նչ զարմանք ․ Նէ՞ աճէպ ։

ԷՖՏԷՐ افتر * Եղբօրորդի ․ Էնիշտէ ։ Էւ այլուր մեկնի քեռորդի ․ Հէմշիրէզատէ ։

ԷՖՏԻՑՏԷՆ افتیدن * Զարմանալ ․ Թաաճճիւպ էյլէմէք ։

ԷՖՏԻՍԹԱ افتستا * Է բառ բաղադրեալ որոյ մի մասն է Էֆթ ․ որ է զարմանք ․ Աճէպ ։ Էւ միւսն է Սթա ․ իբր թէ Սթայիշ ․ գովութի ։ Էւ Թարգմանի զարմանագովութի ։ Որ և ասի ԷՖԹԷՏԻՍԹԱ ։

ԷՖՐ افر * Նշ" զայն յանկարծական ուրախութիւն , որ պատահի ումեք ․ մինչդեռ է նա ՚ի խոր տրտմութե ։ Էւ ևս զիրութիւն այն՝ որ լինի ումեք մինչ է նա ՚ի նիհարութե ․ և մինչ այսպէս է ՚ի սոցին նման որպիսութիս ․ և փոխի ՚ի բարւոք կացութի ․ ըստ այնմ , Էյի չէք էչ ճանան ֆէյամիւզ ձէն վատ ամէր , էֆր հասըլ չէօք դէ ճանէմ , նէ էշ չէմէշ ագէւլէր դուտթ ։

ԷՖՐԱ افرا * Նոյն է ընդ բառին ԱՖԷՐԻՑՆ ․ որ և ասի ԷՖՐԱՅ ։

ԷՖՐԱԶ افراز * Ջառ ՚ի վեր ․ Եօգուշ ։ որ և ասի ՖԻՐԱԶ ․ որոյ հակակայն է شیب Շէյպ և نشیب Նէշիպ ։ 2 ․ Բարձր ․ Եիւքսէք ․ Պէնլէնտ ։ Որ և ս է հրա" Էֆրախթէն բային ․ որ և բարդի ընդ سرافراز Սէրէֆրազ ։ 3 ․ Ժողովումն ․ Ճէմ ։ 4 ․ Կապել ․ Պաղլամագ ․ Պէնտ ։ 5 ․ Մերձ ․ մօտ ․ Նէզտիկ ․ ըստ այսմ , Անէի էֆրազ պէր շահի քէճայր ․ Պուտէ էֆրազ մէյտանրա շիմշիր ։

ԷՖՐԱԶԱՆԻՑՏԷՆ افرازانیدن

Է անցողա" Էֆրախթէն բային , բարձրացուցանել կամ վերացուցանել ․ Եիւճէլթմէք ։

ԷՖՐԱԶԻՑՏԷՆ افرازیدن * Նոյն է

սա ընդ բային ԷՖՐԱԽԹԷՆ ։

ԷՖՐԱԶՐՈՒԽ افرازرخ * Վերնագոյն կողմն այտին ․ Եանաղըն ճանիպի դօլաղը ։

ԷՖՐԱԽԹԷ افراخته * ՚Ի վեր բարձրացեալ ․ Եօգարու գալտըրըլմըշ ․ է ընդունելութիւն Էֆրախթէն բային ․ որ և ասի ԷՖՐԱՇԹԷ ։

ԷՖՐԱԽԹԷՆ افراختن * ՚Ի վեր բարձրացուցանել ․ Եիւքսէք գալտըրմագ ։ Պիւլէնտ էյլէմէք ։

ԷՖՐԱԶԻՑՏԷՆ افوازیدن * Տես ԷՖՐԱԽԹԷՆ ․ հր" Էֆրազ ․ և ապռ" Էֆրազէմ ։

ԷՖՐԱԽԹՓԱՅ افراختپای * Փախուստ ․ Գաչգըն ։ Էւ Թարգմանի ոտս ամբարձ ․ Դիգան գալտըրըմըշ ։

ԷՖՐԱՀ افراه * Նշ" զկերակուրն զայն , որ լինի ՚ի բանալ վ(աղ)ու բանսարկելոց ․ Ջենգեանտէ մահզուսուշէր իչէն օլան տաամ ։

ԷՖՐԱՅ افرای * Նոյն է ընդ բառին ԱՖԷՐԻՑՆ ․ որ և ասի ԷՖՐԻՑ ։

ԷՖՐԱՇԹԷ افراشته * Տես ԷՖՐԱԽԹԷ ։

ԷՖՐԱՇԹԷՆ افراشتن * Տես զբային ԷՖՐԱԽԹԷՆ ․ զի նոյն է ընդ նմա ։ Բառնալ ․ կամ ամբառնալ ․ Գալտըրմագ ։

ԷՖՐԱՍԱՊ افراس آب * Պղպջակ որ լինի ՚ի վ(երայ) ջուրց ․ Սու էւզէրինտէ օլան գապարճըգլէր ։ Էւ այլուր ասի լինել ձի ծովային ․ Տէնիզ աթըլըր ։

ԷՖՐԱՍԻՅԱՊ افراسیاب * Է անուն հուչակաւոր թագաւորի միոջ ՚ի թագաւորացն երկրին Թուրանու ․ որոյ մարտք պատերազմաց , որ ընդ Քէյխուսրեւ ընդ երկար եղեալ , ամս բազումս մարտ եդին Ը միմեանս ․ զորոց գրեալ է լիով բանաստեղծն Ֆիրտեւսի ՚ի գիրս Շէհնամէին ։ Թուրան չէտիյէն փատիշահլէրինտէն պիր մէշհուր փատիշահ իտի ։ Պատմի թէ ականջք այսր էֆրասիյապ աղքայի երկայն էին յոյժ ․ ուստի ասի յառակս թէ ․ Նէ՛ հէր փէրտէշիտէ՝ էֆրասիյապ գիւլէր ․ այսինքն ոչ ամ երկայնականջ էֆրասիյապ լինի ։

ԷՖՐԷՆԿ افرنگ * Ֆռանկ ․ զոր արտապացուցեալ Էֆրէնճ ասեն ։ Ֆրէնկ ։ 2 ․ Շուք և վայելչութի ․ Ֆէր դէ չէյդէր ։ 3 ․ Նոյն է ընդ բառին ԷՎՐԷՆԿ ․ որ է գահ Թագաւորական ․ Թախթը փատիշահան ։

ԷՖՐԷՆՏ افرند * Տես ԷՎՐԷՆՏ ։

ԷՖՐԻՑՏՈՒՆ افریدون * Նոյն է ընդ բառին ՖԷՐԻՑՏՈՒՆ ։

ԷՖՐՈՒԶ افروز * Է հրա" Էֆրուխթէն բային ․ որ և բարդի ընդ دل افروز Տիլէֆրուզ ։

ԷՖՐՈՒԶԱՆԻՑԷՆ افروزانیدن

Է սա անցողականն Էֆրուզիլէն բային · և նշ" լուցանել տալ · Եանտըրմագ:

ԷՖՐՈՒԶԷՆՏԷ افروزنده * Է ներգործական ընդունելութիւն Էֆրուզիլէն բային · լուցանօղ · Եագըճը:

ԷՖՐՈՒԶԻՑԷՆ افروزیدن * Նոյն է ընդ բային ԷՖՐՈՒԽԹԷՆ · և է սա միանկրկայթ բայ որ բղխի 'ի հրամայականէ նորին , որ լինի Էֆրուզ · յորմէ ծագի և սոյն անկրկայթ և նշ" լուցանել զհուր և զճրագ · Աթէշ վէ չէրաղ եագմագ·

ԷՖՐՈՒՂ افروغ * Ճառագայթ արևու և նշոյլ լուսնի , և մոմեղինի , և ճրագի · Փէյլէվ ... Զէ- ... գամէր վէ չէրաղ · ըստ այնմ , ... Նէ ...

թիլիր թէր թէմ ... Էֆրուզ:

ԷՖՐՈՒԽԹԷ افروخته * Լուցեալ · Եանմըշ · և է սա կրա" ընդունել" Էֆրուխթէն բային:

ԷՖՐՈՒԽԹԷՆ افروختن * Լուցանել զկրակ և զճրագ · Աթէշ վէ չէրաղ եագմագ · հր" Էֆրուզ · և ապառնի Էֆրուզէտ·

ԷՖՐՈՒՇԷ افروشه * Նոյն է ընդ բառին ԱՖՐՈՒՇԷ և նշ" հրուշակ · Հալվա · Ըմ, Պէ ... չէ · Խօշ ... Էֆրուշէ

ԷՖՔԷՆՏԷ افكنده Ընկեցեալ · Պէրագըլմըշ:

ԷՖՔԷՆՏԷՆ افكندن * Ընկենուլ · Պէրագմագ · արմ" Խաֆք · հրա" Էֆքէն · և ապա" Էֆքէնէտ · որ և ասի ՓԻՔԷՆՏԷՆ·

Թ.

ԹԱ تا * Մինչև · որ Թուր" Տէք ասի · և յենադիր լինի անունից · զի պարսիկն ասէ Թագէ խանէ , և Թուրքն Էվէտէք · մինչև 'ի տուն : 2 · Տակ · Գաթ · Զի ասի Թայէ ... և Թայէ ... : 3 · Կոճառ կամ միայն առանձին , որ է հակակայ զուգին · Թէք · ըստ այնմ , Թա ... ... Հէմ ... : 4 · Հակ բեռին · Եէւք ... : 5 · Նման կամ համազէտ · Մէսէլ վէ ... · Եւ սա ... ծագի բառն Հէմթա · որ է համանման : 6 · Համազօր է՝ Զի շաղկապիս · զի մինչ ասի Թէ Ամէթէ ... խմանի՝ Եկի զի գտէց ... :

ԹԱԶ ﺗﺎﺯ * Անհեր նորատի · Թէյսըզ ... չէ : 2 · Է հրամայականն Թախթէն բային , որ և բաղդի ...

ԹԱԶԱՆԷ تازانه * Տե՛ս ԹԱԶԻՅԱՆԷ:

ԹԱԶԷ تازه * Նորոգ · կամ ամէթ · Թազէ : Եւ 'ի գործ ածեալ ասի զնորատի մանկանէ , զպտղոց , զմրգաց , և զայլոց :

ԹԱԶԷԹԷՐ تازه‌تر * Է բաղդատականն բառին Թազէ · և նշ" Թարմագոյն · Թազէրէք:

ԹԱԶԷԿԻ تازگی * Դալարութի · Թազէլիք : Եւ է սա վերացեալն բառին Թազէ:

ԹԱԶԷՆՏԷ تازنده * Է սա ընդունել" Թախթէն բային , և նշ" հեծեալ 'ի ձի արշաւօղ · Զանբըք ... : Որ ասի 'ի Կիւ-

լիսթանի , ... Թազէ ...

ԹԱԶԷՇԻՒՏԷՆ تازه‌شدن * Նորոգիլ · Եէնիլէնմէք վէ Թազէլէնմէք · հր" Շէվ · և ապառնի Շէվէտ·

ԹԱԶԷՐՈՒՅ تازه‌روی * Զուարթադէմ և զուարթերես · որոյ ներհակն ասի , Թիւրշռոյ որ է ծառադէմ և դժնատեսիլ:

ԹԱԶԷՔԷՐՏԷՆ تازه‌کردن * Նորոգել · Եէնիլէմէք վէ Թազէլէմէք · հր" Քիւն · և ապառնի Քիւնէտ·

ԹԱԶԻ تازی * Արաբիական · արէպի · զի ասի Զէպանը Թազի · այսինքն լեզու արաբիական · և Է'ազի Թազի · այսինքն երիվար արաբիական · որ է տաճիկ ձի : Եւ միրթ բառս Թազի ստակայպէս նշ" ձի · և մանաւանդ այն՝ որ իցէ արշաւական · այս է Եօրղա · և Չաբգուն·

ԹԱԶԻՅԱՆԷ تازیانه * Մտրակ · Գամչը:

ԹԱԶԻՇ تازش * Է բայածական բայից Թախթէն , և Թազիտէն · արշաւումն · կամ արշաւանք · որ և ասի ԹԷՔԻՒՓՈՒՅ·

ԹԱԶԻՍՈՒՎԱՐ تازی‌سوار * Նշանա" հեծեալ 'ի ձի արշաւական · քանզի Թազի ցուցանէ զայնպիսի ձի՝ որ է երագընթաց և արշաւօղ · Հէրիֆ ... ·զի·ծա-

ղի 'ի բայէն Թաղիյոբէն . Օ̄մ, խոսոի խօզըս չէրանոն չագիլոյ նէ' գիյնէյ . Քիգս Պաշխաւորան գէրնիշիյնէյ ։

ԹԱՁԻՔ تازك * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՃԻՔ . և է բուն անուն ազգին Թիւրքաց ։ Այլ ևս Թէ նշ" ծնունդ արեգի, որ իցէ ննեալ և ածեցեալ 'ի յԱՃԷմս . որ և ասի ԹԱԺԻՑՔ ։

ԹԱՁԻՔԵԱՐՏ تازيكارد * Է տեսակ իմն դանակի , զոր 'ի գործ ածեն յԱրեւելեաթանի . Աչէգի գէշով ։

ԹԱԹ تات * Թաս Պէզա . և նշա" մինչև քեղ . կամ մինչև դքեղ . զի է բաղադրեալ 'ի բառէս Թա, որ է մինչև . Թուր" Տէյ . և 'ի տառէս Թօ . որ է դիմորոշական դերանուն երկրորդի դիմի ։ 2 . Թաջիյիկանէ օգը . որ է տեսակ իմն նետի ։ Որոյ ըստ երկուց նշանակութեցն ևս գրի յայսմ տառանաւորի . Թամ չէոփ Պէյրէմէօժէ Պոջիյմիանէ օյնէ էյ , ժէյ րէտանէօ Պամ Գէրէտոփ փէճ բոշէմ փէնէր ։

ԹԱԹԱՐ تاتار * Է ազգ իմն յայտնի և ծանուցեալ . և քանզի լաւագոյնն մէկն գայանոյ 'ի գաւառս նոցին , ասի Մէոշէր Պամորէ ։ Այս բառ Թեթևացուցեալ ասի Թէնոյ նաև Թէնէր ։

ԹԱԹԱՐԻ تاتاری * Է ածանցեալ 'ի բառէն Թամոյ , և նշ" Թաթարական . զի ասի Քէոլահէ Պամորէ ։ Մէոշէր Պամորէ ։ Աճօոյէ Պամորէ ։ Եւ Նոգէյէ Պամորէ ։

ԹԱԹԱՐԻՑՔ تاتاريك * Նոյն է Ը բառին ՔԱԽԹԷ . որ է հօփալ . Իռջէյէյ գոռշէ ։

ԹԱԹԻԼԻ تاتيلي * Տե՛ս ՏԷՍԹԱՐԽԱՆ որ է փիշկիր . ըստ այնմ, Չէմ խօրոէմ, Պամէնը դէրփոշը էչէմէյը ։

ԹԱԹՈՒԼ تاتول * Ժահահոտումն բերանոյ . Աշըշ գօգոոէ . չէճէրէ փէհոն ։

ԹԱԺ تاژ * Մորակ կազմեալ յարջառաջլէ . Թաղիէտոնէ . գոնչը ։

ԹԱԺԻՑՔ تاژيك * Տե՛ս ԹԱՁԻՔ ։

ԹԱԻԽԹԵՔ تاوتك * Ծեր կորացեալ . Փէյրէ մէոնհոնէ ։ 2 . Երկու իրք 'ի միասին . Իժէ նէջոնէ դէր էէյրոէ օլմոգ ։

ԹԱԼ تال * Է ծառ իմն նման արմաւենոյ որ լինի 'ի հնդիկս , յորմէ գոյանայ մուղինչ . որ Թէպէտ զուարճացուցանէ զմարդ , բայց նաև գլխացաւութի ընծայէ . տերև սորա լինի կանդնաչափ և մյլ աւելի . և Պէրհէմէնք զգիրս իւրեանց գրեն 'ի վերայ այսց տերևոց . և կանայք նց զմատունս 'ի տերևոց աստի կախեն զբլթակէ ականջաց իւրեանց ։ Երկրորդ նշ" ծնծղայ . և է սա պղնձի փոքրիկ սկաւառակ անօսր , զորոյ երկուսն կոքաւօղք 'ի պահու կոքաւման 'ի ձեռս իւրեանց առեալ և ընդ զիւլ ընդ իրեարս հարեալ, ներդաշնակեն զձայնս իւրեանց ։ Եւ երրորդ նոյն

է ընդ բառին ԱՊԿԻՅՐ . որ և ԹԱԼԱՊ ։ Դարձեալ Թալ' է ծառ իմն որոյ պտուղն կոչի Պօճէհէ խուրմաս , յորոյ կեղևոյն' չուան ոլորեալ 'ի գործ ածեն . որոյ և ծառն ասի Տէրոխէէ Պօճէհէ . ըստ այնմ, Նէյ ոէրէփ դորէ չէյըէն նոխըմ Պոչէ ։

ԹԱԼԱԾ تلاش * Հնչիւն . Սոփս ։ Որ և ասի ՊԱՆԿ ։ 2 . Ջահ . Մէշմէչէ . ըստ այնմ, Հոնջէ չէնէգս րէգէոս դէ Պոյոա, Իս ոնջէհ ժէ ժէոնէոս դէ նոշմէ Պոչոա ։ Որ և ասի ԹԷԼԱԾ ։

ԹԱԼԱՆ تالان * Կապուստ կողոպուտ . և նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԱԾ ։

ԹԱԼԱՆԷ تالانه * Է միրգ իմն նման դեղձի . Ղէգէոշոս յէդէ դէր մէյվէ օէոր ։

ԹԱԼԱՆԵՔ تالانك * Ծիրան . Գոյիսէ . Եւ պարկոյկ . Ջէրգոչոս ։ Եւ դեղձ . Թէոյոէչ չէգէոչոս , և զայլ ազգին նման պտուղս . և է բառ Իսփահանեցւոց ։

ԹԱԼԱՇ تالاش * Մարտ և կռիւ և կագ . Ճէնէ վէ ծէոոշ վէ չովչո . է բառ Թաթարաց . բայց 'ի գործ ածի 'ի գիրս պարսից ։

ԹԱԼԱՊ تالاب * Աւազան կամ Ջրշիղջ . Հովէշ վէ սոս ծէմ օչմէշ մէվէշէ' ։ Որ և ԱՊԿԻՅՐ ։

ԹԱԼԱՐ تالار * Նշ" զայն տունն և զահն որ իցէ կազմեալ 'ի վերայ չորից և այլ աւելի սեանց ։ Օշ Խոնէյէ վէ Պոխնէ փէրշէր ժէ փէօրը էոխօփ ոոխէ չէյոոփ փէրէյ Խոշէրէնէ վոշ' օշըն մէշ օշո ։ Իսկ այլուր մեկնի Տէօրը սօֆոչոս ժէօշէ ։

ԹԱԼԵԿԻ تالكی * Նշանակէ վայրի գինձ . Քէշնէյշէ դէրէր ։

ԹԱԼԻՑՏԷՆ تاليدن * Աւարել . կամ կողոպտել . Եողմոլոմոգ . հրամայական Թաշ . և ապառնի Թաշէփ ։

ԹԱԼԻՇ تالش * Փետուր նետի ; Օգ Եէլէկը ։ Եւ ևս է անուն գրոհի միոյ 'ի ժողովրդոց բնակչաց գաւառին Կիլանու ։

ԹԱԼԻՇԻՒՏԷՅԼԷՄ تالش و ديلم

Է անուն երկուց քաղաքաց որք են մօտ իրերաց, յորս լինին յոյժ գեղանիք . Իժէ մէշհոոը չէհէրէն եոմէ օէոր ։

ԹԱԼԻՍԱՆ تالسان * Տե՛ս ԹԱՊԻՇԱՆ ։

ԹԱԼԻՒՄԱԼ تالومال * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԻՒՄԱՐ ցիր և ցան և վեր 'ի վայր . Փէրոժէնոէ վէ չէյրէս չէդէր ։

ԹԱԼՎԱՍԷ تالواسه * Տե՛ս ԹԱՍԷ ։

ԹԱԽ تخ * Է ծառ իմն անպտուղ , զոր առնեն փայտ վառելի , որոյ հուրն աւուրս քանի մի մնայ անշիջանելի ։ Պէր ոդոծ օէոր . արդ" غضا Ղէզո ։ Նշանակէ ևս դժոր փայտ լեռնային .

Հէյչէրմէ խէւշ քէօահ։

ԹԱԽԹ تخت * Մահիճ. որպ՛՛ Սէրիր. որում հարկ է լինել ՚ի փայտէ. ուստի և պատճառ կոչելոյ տախտակ փայտին՝ Թախթէ, է առ Թախթն վերաբերելով։

ԹԱԽԹԷ تخته * Տախտակ. որ է յայտնի ինչ. այսինքն տախտակ փայտ. և քանզի Թախթն կազմի յայսպիսի փայտէ, յայն սակս կոչեցաւ Թախթէ։

ԹԱԽԹԷԻՆԱՆ تخته نان * Է այն տափարակ տախտակն՝ յորոյ վ՜ր տափարակեն ըղթերթս հացի. զոր յաշխարհին Հոռոմոց կոչեն Եասթըղաճ։

ԹԱԽԹԷՃԱՄԷ تخته جامه * Նշանակէ մամուլ. Ճէնդէրէ։

ԹԱԽԹԷՆ تختن * Ձիարշաւ առնել. Չաֆմագ. Եանի աթ օյնաթմագ. հրամայա՛՛ Թազ. և ապառնի Թազէդ։

ԹԱԽԹԷՆԻ تختی * Վազումն կամ արշաւումն. Սէյիրթմէք վէ չաֆմագ։ Եւ մերթ իբր ածական ՚ի գործ ածեալ ցուցանէ ձի սուրհանդակի. Նաև երիվար ուժեալ ումեք ոչ յաղթանակ. Մէնզիլ պարկիրի, վէ եօնթուզ աթը.

ԹԱԽԹԷԳԷՆՏ تخته بند * Նշա՛՛ զայն կոտորուն տախտակաց, որով կապեն զբեկեալ անդամս. Աղաճ գալըպլարը։

ԹԱԽԹԷՔԷՐՏԷՆ تخته کردن * Բամբակ նեղել. Փամուգը աթմագ հալլաճ եայը իլէ. հրամայական Քիւն. և ապառնի Քիւնէդ։

ԹԱԽԹԻ ԴԱԳՏԻՑՍԻ تخت طاقدیسی

Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ յերբեմն և մի եղանակաց անուն Պարսկական հռչակաւոր երաժշտին Խուսրեւ փերվիզի արքային պարսից. Պէր նէվա ադը դըր։

ԹԱԽԹԻ ԷՐՏՇԻՑՐ تخت اردشیر

Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պէր նէվա ադը դըր։

ԹԱԽԹԻՐԷՎԱՆ تخت روان * Ժամուճար. որ է գահաւորակ կազմեալ ՚ի վ՜ր ձիոց, կամ ուղտուց, և Թարգմանի գահ գնայուն։

ԹԱԽԹԻ ՓԻՐՈՒԶԷ تخت فیروزه

Է անուն գահի Քէյխոսրովեան արքային. Թախթ Քէյխոսրովի շահ։

ԹԱԽԹԿԷԱՀ تختگاه * Գահատեղի. որով իմացեալ լինի Թագաւորական աթոռ կամ քաղաք. ուր բնակի արքայ. Փադիշահլարըն դուրդուղը շէհիր։

ԹԱԽԹՏԱՐ تختدار * Անկողին. Ճամխադ. զոր սփռեալ տարածանեն ՚ի վ՜ր մահճի. որ արտապացուցեալ ասի دخدار Տոշագ։

ԹԱԽԻՑՐԷ تخیره * Ճակատագիր. Սէրնիւշթ. Զի ասի Թախէրէ [illegible] չէ- նէյն պօսթ։

ԹԱԽԼԷ تخله * Ազանելի ոտից. Նոմէյն. կամ ոչ այլ մեկնեն Աղաջ մէշալէի։

ԹԱԽԿԷՄ تخکم * Ամառնաստուն. Եազի մախադ օջագ խանէ. խանէյի [illegible]։ Այլև է սա անուն գաւառի իրիք յՀին Թուրքիսթանու։

ԹԱԽԿԷԼՈՒԼ تخکلول * Դժուարելանելի ընկոյզ, որոյ միջն ՚ի կեղևոյն ոչ ելանի. Չէրիւն գօզ։

ԹԱԽԿԷԼՈՒՆ تخکلون * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԽԿԷԼՈՒԼ։

ԹԱԽԿԻՒԼՈՒԶ تخکلوز * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԽԿԷԼՈՒԼ։

ԹԱԽՃԷԼ تخجل * Ոզիր կոխ. կամից. Չիմոմէ։ Եւ է սա բառ շիրազցւոց։

ԹԱԽՃԷՄ تخجم * Նշանակէ ագահօղ. Թուրքերէն Դոմահ ասիլըր։

ԹԱԽՄԻՑԼ تخمیل * Տես ԴԻՀՈՒՏԷ։

ԹԱԿ تاک * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՃ. որ է լատ մեզ Թագ։

ԹԱԿԷՍԱՃ تاکساج * Տես ԷԷՔԴԱՐ։

ԹԱՀ تاه * Տակ. Գաթ. Զի ասի Եէքիթագ. փիթագ։ Եւ ուրեք գրի նշանակել ևս միայնակ. Քէյֆ։

ԹԱՀՈՒ تاهو * Օշի. Բոգէ։

ԹԱՂ تاغ * Է սա ծառ ինչ որ ՚ի յայրին իւրում ՚ի հուր, մինչ կայծ նորին շաբաթ մի և ոչ շիջանի. Պէր ադաճ ադը։

ԹԱՂԻՍԹԱՆ تاغستان * Նշա՛՛ զանտառն վերոյիշեալ Թաղ ծառոյն. Թաղ ադաճըն մէշէլիկ։ Նաև զգաւառն Տաղիսթանու. Տաշիսթան փիթիքլէրի եօլշէ ադը։

ԹԱՃ تاج * Թագ. և է այն իրն՝ զոր վաղընջական Թագաւորք ընդելուզեալ ակամբք պատուականօք ՚ի բազմիլն իւրեանց ՚ի գահի, դնէին ՚ի գլուխս. վ՜ո և վերաբերելով զնոյն առ շահս՝ ՚ի գլուխս. Որ ասի Թաճը քէյանի. և Թաճի խոսրէվանի։ Որ ասի ԷՔՍԷՐ. Դարձեալ Թա՛ Նշ՛՛ կատար ագաղաղի. Իպիք. Այլև Նշ՛՛ զբբուկն փետրեզէն, որ լինի ՚ի գլուխն յոպոպի և այլոց Թռչնոց։

ԹԱՃԷ تاجه * Տես ԹԱՃԽՈՒՐՈՒՍ. որում Նշ՛՛ զկատար ագաղաղի. որ է խոտորոս եօլէն։ Եւ ևս է տեսակ ինչ գդակի որ է յատկացեալ կանանց։

ԹԱՃԷՔ تاجک * Է նուազական բառին Թաճ. Թաճիկ։

ԹԱՃԻՒՐԱՆ تاجران * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐՃԵՄԱՆ ։

ԹԱՃԻՒՔ تاجك * Է անուն գաւառի միոջ. Պէր Վէլայէթի ատը տըր։ Այս ևս Թէ է բուն անունն ազգին Թիւրքաց։ Որ և գրի ԹԱՃԻՑՔ ։

ԹԱՃԻՒՔԻ تاجكى * Է տեսակ ինչ հանգերձի, որ յատուկ է բնակչացն Թէպրիզոյ ։

ԹԱՃԻՖԻՑՐՈՒԶԷ تاج فيروزه * Է անուն հռչակաւոր Թագի Քէյխուսրեւ արքային. Քէյխոսրէվին մէշհուր թաճի տըր ։

ԹԱՃԻ ՔԷՅԽՈՒՍՐԷՎԻ تاج كيخسروى Նոյն է ընդ բառին ԹԱՃԻՖԻՑՐՈՒԶԷ ։

ԹԱՃԽՈՒՐՈՒՍ تاج خروس * Է տեսակ ինչ կարմիր ծաղկան. որ ասի Խօրօս իպիքի. Նաև Սօւլթան պէօրքի ։

ԹԱՃՎԷՐ تاجور * Տե՛ս ԹԱՃՏԱՐ ։

ԹԱՃՏԱՐ تاجدار * Թագաւոր, կամ Թագակիր. որով իմացեալ լինի Թագաւոր. Փատիշահ ։

ԹԱՃՓՈՒՇ تاجپوش * Յոպոպ. Հիւտհիւտ գուշի ։ Եւ է սա Թռչուն ինչ և այս անուն եդեալ է նմա, վասն ունելոյ նր բառուկ 'ի գլուխ իւրում ։

ԹԱՄ تام * Նոյն է Ը բառին ԵՆՏԵՔ. Իսկ ըստ արաբացւոց՝ կատարեալ. Թէմամ ։

ԹԱՄՈՒԼ تامول * Է տերև ինչ ծանուցեալ 'ի Հնդիկս, որ լինի ափաչափ. կամ փոքր և մեծ. զոր ընդ ֆուֆելի ունեցեալ այսինքն միւբէպպայ արարեալ՝ 'ի կեր արկանեն 'ի ճաշակումն. որում ԹԱՆՊՈՒԼ և ԹԷՆՊՈՒԼ ևս ասեն. Պէր եաֆրագ տըր ։

ԹԱՄՎԱՐԷ تامواره * Տե՛ս ԱՖԹԱՊԷ ։

ԹԱՑ تاى * Տակ կամ կուռ. Գատ. Վ՞ միակողին կոչի Եէքթայ. և երկկողին Տիւթայ ։ 2. Մի զգեստացու յազգէ կերպասու. նաև 'ի կտաւեղինէ. Պէր թօփլէք. Եւ երրորդ՝ նոյն է ընդ ԹԱՐ բառին ։

ԹԱՑԱԳ تاياق * Բիր. Տէօյնէկէօք. և ցուցանէ զան. Թուրքերէն Դայագ ։

ԹԱՑԻՏԷՆ تايدن * Նմանիլ. Պէնզէմէք ։

ԹԱՆ تن * Է յոգ" երկրորդի դիմի դիմորոշական յօդի Էն. որ և բառքն Ման և Շան ։

ԹԱՆԷ تنه * Նոյն է սա ընդ բառին ՊԱԼՎԱՍԷ ։

ԹԱՆԷՄ تنم * Նոյն է Ը բային ԹԻՒՎԱՆԷՄ. կարեմ. այսինքն կարօղեմ ։

ԹԱՆԻՍԹԷՆ تانستن * Նոյն է ընդ բային ԹԻՒՎԱՆԻՍԹԷՆ ։

ԹԱՆԿԻՈՒ تانكو * Կեղեւարատակօղ. արաբերէն حجم Հաճճամ ։

ԹԱՆՈՒԼ تانول * Տե՛ս զբառն ՓՈՒՉ ։

ԹԱՆՊՈՒԼ تانبول * Տե՛ս ԹԱՄՈՒԼ. Նաև ԹԷՆՊՈՒԼ ։

ԹԱՇ تاش * Նշ" զկցորդութի՛ 'ի լինելն յետադիր անուան. և պատասխանէ 'ի մեզ վանկիս Կից. և առ Թուրքս՝ մասնիկանս Տաշ. վ՞ զի երկու ծառայք որք են տեառն միում, կոչեցեալ լինին. Խօճէթաշ։ Եւ որք երկու՝ որք իցեն 'ի միոյ գրոհէ, առացեալ լինին Խոյըլթաշ։ Դար" Նշ" զցանն՝ որ է բիծ ինչ և լինի յերեսս մարդոյ Նիշ Նիշ և խայտ խայտ երևեալ, որ ասի Չէշէլ. և արդ" Քէլէֆ. զորոյ զդեղն գրէ ոմն 'ի պարսիկ բժշկաց այսպէս. Չէօ պիսիէ աստէնէ աշտափ կը ճարշէ, էօ էզ ադէշ դէօշանէ քուղէ խօրդա, ծաէ տոշէ նաշ էզ քուլէէ ։

ԹԱՇԷՔ تاشك * Նշ" զջուրն զայն՝ որ զկնի առեալ լինելոյ մածնոյն՝ մնայ 'ի տեղւոջն. Եօղուրթ ալընտըգտըն սօնրա քէլըմը գալան սու ։ Իսկ այլ ոք մեկնէ զբառս զայս կոգի. որ է Թէրէ եաղի. իսկ արաբերէն Ջիւպնէ ։

ԹԱՇԻՍՏԷՆ تاشدن * 'Ի լինելն. Օլմաք. ըստ այնմ, Թա շէօտէն էզ ճանէ ճանանէ մէն, Եէթ էշատէմ էզ գէրէ տէրտանէ մէն ։

ԹԱՊ تاب * Ճառագայթ. Շէվլէ. արդ" Ջըլա ։ 2. Ջերմութի. տապ. Հարարէթ ։ Զի ասի Թապի աթէշ. և Թապի խօրշիտ. այսինքն տապ հրոյ. և տապ արևու ։ 3. Վիշտ և նեղութի. Բէնճ վէ էզիյէթ ։ 4. Ոլորք. Պիւքիւլմէք ։ Որ և ասի ՓԻՑՉԻՒԹԱՊ ։ 5. Կարողութի. Թաքաթ. Դուվվէթ. որ և երբեմն միակցեալ ընդ բառին Թիւվան, ասի Թապիւթիւվան ։ 6. Է հր" Թապիսթան բայլին. որ և բարդի ընդ Մահթապ. և Աֆթապ ։ Զի ասի Աֆթապի ալէմթապ ։ Դար" է հր" 'ի բայէն Թափիսթէն (ըստ որում նշ" ոլորել.) և բարդի ընդ Ռիշթէնթապ և Մութապ ։ Որ է չուան ոլորօղ. և մազման ։ Եւ ևս դարձուցանել. զի ասի Ռուայ մէթապ. որ է երես մի՛ դարձուցաներ. Եիւզ չէվիրմէ ։

ԹԱՊԱ تبا * Տե՛ս ԹԱՊԷ ։

ԹԱՊԱՆ تابان * Ճառագայթօղ. Ջըլա վէրիճի. և է սա ընդունել" 'ի բայէն Թապիսթէն. զի ասի Մահի Թապան ։ Այսինքն է լուսին ճառագայթօղ ։ Չեղաթայերէն Իլլօրէր ։

ԹԱՊԱՔ تابك * Բուռն ծառայ. Թէնէքէ թէփսիի ։

ԹԱՊԷ تابه * Տապակ. Դըշան. Որ և ասի ԹԱՎԷ ։

ԹԱՊԷՆՏԷ تابنده * Փայլատակօղ.

փոքրայուն. և է ընդունելութիւն ՚ի բայէն Թագմագն կամ Թագլէյմէգն ։

ԹԱԳԵԳԻՐԵԱՆ تابگیریان * Նշ՟ զայն մետն, զոր զգենուն եփեսոյն՝ գաւազանել տապակէն ՚ի տապակի. Էօ ճէշմէսինին օնդա, Նազըրը օլան պէրէան ։

ԹԱԳԵՍԷ تابسه * Խոտաւէտ և ջրաւէտ վայր. Օթլու վէ սուլու մէյտան. որ լինէ արօտատեղի. Չայըրլըգ ։

ԹԱԳԵՔԷՑ تابکی * Նշանակէ մինչև ցերբ. Նէյէյէտէք ։

ԹԱԳԻ تابی * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒՇԵՆԻ, և Նշ՟ լոյս. և եա ըստ պէսպէս նշանակութեան Թագ բառին ՚ի գործ ածի. ըստ այնմ, Զի Թագէյտէ տէր ան ... Մէհէր Թազի շէ ... ։

ԹԱԳԻԼ تابل * Կամ ԹԱԳԻՒՂ. Նշա՟ զախանուն և զառն և զկանաչեղէն որ դնին ՚ի կերակուրն ։

ԹԱԳԻՑՏԷՆ تابیدن * Ջերմանալ և ջերմացուցանել. Գըզըշմագ վէ գըզըշտըրմագ ։ Նաև ճառագայթել կամ նշոյլս արձակել. Զիա վէ շէօլէ վէրմէք ։ Այլև կարողանալ. Դագաթ կէթիրմէք ։ Իսկ և ոլորել. Պիւքմէք ։ Եւ է բայս այս՝ երկբարբառական Թագմէն բայէն. որ և ասի ԹԱՎԻՑՏԷՆ ։

ԹԱԳԻՇ تابش * Է բայածական Թաք-ըլէն, և Թագլէյմէն բայից. ըստ ամից նշանակութեանց նոցա ։

ԹԱԳԻՇԱՆ تابشان * Ծայր պատառափակեղան. Սէրփէնթօր. արաբերէն Դիւլջէրան ։

ԹԱԳԻՍԹԱՆ تابستان * Ամառն. Եազ. կամ Եազ ֆասլը ։ Այսինքն եղանակ ամառան ։ Եւ Թարգ՟ ժամանակ ջերմութեան. զի Թագ Նշ՟ ջերմութիւն. և Իսթան. ժամանակ ։ Հարարէթ զէմանը ։

ԹԱԳԻՍԹԱՆԻ تابستانی * Ամառնային իր. Եազը մէնսուպ օլան նէսնէ ։ Նաև ամառանոց կամ ամարանոց. Եայլագ ։ Այլև ամառնատունն. Եազ էվի ։

ԹԱԳԻՒԼ تابل * Սխտոր, սոխ, խաւարտ, և այլ նման իրք՝ որք դնին ՚ի կերակուրս. Նօխուտ վէ սօղան վէ սարմըսագ վէ էմսալի նէսնէլէր ։

ԹԱԳԽԱՆԷ تابخانه * Նշ՟ զատուն, որոյ որմունքն պնուլութեղէն պատկերօք շինեալ իցեն. ուր ՚ի ներքուստ արտաքոյս նոր երևին. և ճառագայթ արեգական ՚ի ներքս մտանէ. և տառանոր բառս Թագ, Նշ՟ ճառագայթ. Զիա ։ Եւ այլոց ՚ի մեկնչաց ասէ թէ բառս Թագխանէ, Նշ՟ բաղանիք. և Թարգ՟ Տաքատուն ։ Եւ ըստ այսմ բառս Թագ, ցուցանէ ջերմութիւն. Հարարէթ ։ Դիար՟ այլ մեկնիչ ամեն զբառս զայս մեկնէ լինել տուն ամառան. Եազ էվի. Խանէյի Բօզխանէ ։ Այլ

և բառս Թագխանէ է տեղին պանդոկաց. ուր իջեվանին ուղևորք յեղանակի ամառան. և ըստ այսմ ասի ես Թավխանէ ։

ԹԱԳՆԱՔ تابناک * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԳՏԱՐ. և Նշ՟ ճառագայթաւոր. Զիալը. և է սա ածանցեալ մասնկամբս Նաք ։

ԹԱԳՈՒԹ تابوت * Այսինքն տապան վի մեռելոյ. որ մեկնի պարսկերէն. Սանտուգ պաշէօ, կէ պէրմայի մէյթի սուզէնտի ։ Որոյ ծածկոյթն կոչի تابوتپوش Թաբութփօշ ։

ԹԱԳՈՒՔ تابوک * Ընծայած. Իմարէթ ։

ԹԱԳՏԱՆ تابان * Լուսաւոր. Փէրթէվլի ։ Բայց մանաւանդ իմացեալ լինի լուսանցոյց. որ է Թուրքերէն Պանձէ ։

ԹԱԳՏԱՐ تابدار * Ճառագայթաւոր կամ փայլուն. Զիալը վէ փարլագ. Նաև ջերմ. Հարարէթլը ։ Այլև ոլորուն. զի ասի Զիւլֆի Թագդար ։ Բայց յաճախ ՚ի գործ ածի ըստ առաջնոյ նշանակութեանն ։

ԹԱԳՏԻՀ تابده * Նշուլատու. Զիա վէրիճի ։ Նաև ոլորող չուանի և պարանայ. Իփ վէ էփէ պիւքիճի ։

ԹԱՍ تاس * Անկար. Պիտագ ։

ԹԱՍՍ تاس * Հոգ և տխրութիւն. Էնտուհ վէ մէլալէթ ։

ԹԱՍԷ تاسه * Տրտմութիւն և տխրութիւն, յորմէ նեղի ոք. Գէմ վէ Գէտէր ։ Ուստի արտամերկցն ասի՝ Հէմիրատէ. ըստ այնմ, Եարէ հէմիրատէ հէմէ ... ։ Լէյլ հէմիրատէ ... ։ Դիար՟ ասի թէ, Եւէր Բասէն նէյսի Թուրա շէյն ... ։ Եւ նա նոյն այս բառս Թասէ. Նշ՟ զփափագ բաղձանաց սրտի յղի կանանց, որք փափագին իրս իմիք. որ ըստ հայոց աշխարհօրէն ասի Սրտաւելք. և Թուրքերէն Աշ էրէրմէ ։

ԹԱՎ تاو * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԳ Ա՟ ըստ նշանակութեանց նր՟. զի տառքս Պէ և Վավ փոխադրին ընդ իրեարս ՚ի պարսիկ լեզուի. որպէս բազում անգամ ասացեալ է ։

ԹԱՎԱՆ تاوان * Տուգանք. Վէրկի. Ճօթէ. արաբ՟ غرامت Ղարամէթ. և մերթ նոյն է Է՟ բառին ԿԻՒՆԱՀ. որ է մեղք կամ յանցանք. Ճիւրմ ։

ԹԱՎԱՆԱ تاوانا * Ոյժ և կարողութիւն. Գուվվէթ վէ գուտրէթ ։

ԹԱՎԷ تاوه * Նոյն է Է՟ բառին ԹԱԳԷ ։

ԹԱՎԷԼ تاول * Ջուռարակ. Կէնճ քօֆաշ. Թօսուն ։ Նաև յաւանակ. Խոտաղէչէ. որ և ասի ԹԱՎԷՔ ։

ԹԱՎԷՆ تاون * Նշանակէ եղն լծածիգ. Թուրքերէն Չիֆթէ գօշուլմուշ օքիւզ ։

ԹԱՎԼԵՄԷ تاولسمه * Տես ԹԱՊԼԵՄԷ ։

ԹԱՎԼԵՔ تاولك * Նորատի էշ , նաև աւանակ · Կէնճ էշէք վէ քօչէօղ ։

ԹԱՎԻՑՏԵՆ تاويدن * Ջեռմանալ և ջեռմացուցանել · Գըզըլմագ վէ գըզգընլըմագ ։ Նաև եռալ · Պիշիրմէք ։ Եւ նոյն է ընդ բային ԹԱՊԻՑՏԵՆ՝ ըստ առմ նշանակութեց նորին ։

ԹԱՎԻՒՐՀ تاوش * Ոտնաձայն · Ալաջ օքէօզ · որ և ասի ԹԱՎՈՒՐՀ · է բառ չեղալթայից ։

ԹԱՎԽԱՆԷ تاوخانه * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՊԽԱՆԷ որ է քէօրբըզաւերըմ ։

ԹԱՎՏԱՏԵՆ تاوادادن * Ջեռմութ տալ երկաթոյ , դնելով ՚ի վր հրոյ · որ մեկնի պարսկերէն , Ահէնըա պէր աթէշ նէհատէն պուշէտ ։

ԹԱՐ تار * Գագաթն · Տէբէ · արպ" فرق Ֆէրգ · թէ մարդոյ իցէ և թէ այլ իրաց · և է սա կրճատեալ ՚ի բառէն Թարէք · ըստ այնմ , Ջէրէն մէրթըմ Եէյշ պէր Եարէ Խէյշ · Պէհ էշ պըշ Յէշմէն շէ Յէ-Գրմարէ Խէյշ ։ 2 · Մթագին իր · Գարանլըգ շէյլէր · թէ իցէ մութն գիշերոյ և թէ այլոց իրաց · ըստ այնմ , Հէզ Եար պըտա Իս չըն Գարտան ըէյւաչ · Նէ Ճէրմէյն պէ ըէյրըր պըտա Իս նէյմաչ ։ 3 · Առէջ · Էրէշ · որոյ հոմանիշ է փուտ , որ է թեզան · թուր" Արշադ ։ Որ ընդ նմա ՚ի միասին ՚ի գործ ածեալ ասի تارو پود Թարէ-փուտ ։ 4 · Պղտոր · Պուլանըգ · ըստ այնմ , Էնտէբրան էյ մէրտ Խշ շէյ պիւէտր շէօտ , Սէյմ էշտ էշ Յէրթի տահէյ Եար շէօտ ։ 5 · Թել մետաքսի · Իպէքիպլիկ Եիլի ։ 6 · Լար նուագարանի և աղեղան ալի · Սազ Գըլը · վէ Եայ Չիրիշի ։ 7 · Նոյն է ընդ բառին ԹԱՆ , որ է ծառ իմն նման արմաւենւոյ ։

ԹԱՐԱ تارا * Նոյն է ընդ բառիցն ՍԻԹԱՐԷ · և ԻԽԹԵՐ · որ է աստղ · Եըլտըզ ։

ԹԱՐԱԹ تارات * Տես ԹԱՐԱՃ ։

ԹԱՐԱՃ تاراج * Աւար՝ կամ կապուտ · Եաղմա · արաբերէն غارت Ղարէթ ։

ԹԱՐԱՃԿԷՐ تاراجگر * Նշանակէ աւարառու · Եաղմաճը ։

ԹԱՐՋԷՆԷ تارزنه * Նոյն է Է բառին ՋԱԽՄԷ · և թարգմանի՝ լարահար ։ Որ բարձմամբ առաւին Բէ՝ ասի Թաղէնէ ։

ԹԱՐԷ تاره * Նախ նոյն է ընդ բառին ԴԱՐԻՄ · 2 · Նոյն է Է բառին ԹԱՐԷՔ · այսինքն գագաթն գլխոյ · որ և ասի Թարէքէնէր ։ 3 · Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԻՑՔ ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐ · որ է լար , թէ չուան իցէ և թէ լար նուագարանի · և այլոց նմանեաց ։ Եւ Հինգերորդ նոյն է ընդ բառին ԹԱՐ , ըստ որում նշանակէ առէջ · Էրէշ ։

ԹԱՐԷՏ تارد * Տէզ · Կէնէ · և է սա ճճի

ոնչ , որ կպչի ՚ի կենդանիս , և ծծէ զարիւն նց · որ և ըստ աբերի Թուրքաց ։

ԹԱՐԷՔ تارك * Հասարակօրէն գագաթըն · իսկ յատկաբար գագաթն մարդոյ · Ինսան թէփէսի · արպ" فرق Ֆէրգ ։ Նախագոյն բառս Թար , ցուցանէ գագաթն , և վանկս Էք՝ է մասնիկ նուազականի · զի զի՛նչ և իցէ իր , որոյ գլխոյն ծայրն իցէ սուր , Թար ասեն նմա · ուստի ՚ի կամիլն նշանակել զգագաթն , զմասնիկս Էք՝ յաւել ՚ի նա՝ առնեն Թարէք · և յայս միտ ծայր նիզակին այսինքն գեղարդեան ևս կոչի Թարէք , զի ասի Թարէքէ սինան · ըստ այնմ որ ասի , Տէյսէ պէր Եարէքէ սինան փէյսէն , Պէհիշ էշ րաստ փէշմէնան փէյսէն ։

ԹԱՐԹԱՐ تارتار * Մասն մասն · Փարչէ փարչէ ։

ԹԱՐԻ تارى * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԻՑՔԻ ։ Նաև նշ" զմի թել կամ մազ · որ ՚ի գործ ածի յապրշմի և ՚ի վարսի և ՚ի նուագարանի · Իպէքիպլիքտէ սաչտէ վէ սաչտէ չալըմլարտա օլանտուր ։

ԹԱՐԻՄ تارم * ՚Ի բնէ նշանակէր սեաւութն ՚ի մազէ չինել · և է նա տեսակ իմն վրանի , զոր շինեն Թիւրքմանք և քուրդք ՚ի մազից · բայց յաճախ գործածութ ասացեալ եղև զվերնայարկ զմբեթէ · և զբարձր առաստաղէ · և զայլոց նմանեաց · այս բառ գրի սովորակի տառիւս ط Դըտ · այսպէս طارم Դարէմ ։

ԹԱՐԻՑՆ تارين * Տես ԹԱՐԻՑՔ ։

ԹԱՐԻՑՔ تاريك * Մութն · Գարանլը ։ Զի ասի Հէյի Եարիք · այսինքն գիշեր մութ ։

ԹԱՐԻՑՔԻ تاريكى * Մթային · Գարանլըգ · կամ թէ մթութ · զի ասի Թարէքէ շէպ , մթութ գիշերոյ · և Թարէքէ չէշմ , մթութիւն աչաց ։

ԹԱՐԻՒԹՈՒՐ تارو تور * Տես ԹԱՐԻՒՓՈՒՐ ։

ԹԱՐԻՒԽ تارخ * Է անուն հօր նահապետին Աբրահամու · և այս Ը բարբառոյն փեհլեվի · Նամը Թէրէխ հազրէթի Իպրահիմ ։

ԹԱՐԻՒՄԱՐ تارومار * Ցիր և ցան · Փէրիշան ։ Եւ այլուր մեկնի վեր ՚ի վայր · Զէյրի Յուգարը · չեղալթայերէն Աշագը · և ասի է առ Թուրքս բառն Աշագ Եուգարը ։

ԹԱՐԻՒՓՈՒՏ تارو پود * Թեզան և առէջ · Էրէշ · Արգաճ ։

ԹԱՐԻՒՓՈՒՐ تارو پور * Ցոփ խաւար · Ղայէթ Գարանլըգ · ըստ այնմ , Քիւնէմ րօշէն րուշէնի Նէօրթ Գարանլըգ ։

ԹԱՐՄԻՑՂ تارميغ Մէգ · Տոմանէ · որ յա-

առուս ձմերուկ յերկրէ վերացեալ յայտ լինի յերեսս օդոյ և ծխառնական մնացուցանէ շուրջանակի․ որ և ասի ՄԱՂ․ և ՄԻՑՂ․ և ՆԻՑՋՄ կամ ՆԻԺՄ

ԹԱՐՉՕՊԷ ﺗﺎﺭﭼﻮﺑﻪ * Տես ՄԱՐՉՕՊԷ․

ԹԱՐՔԵՇ ﺗﺎﺭﻛﺶ * Նոյն է ընդ բառին ՄԵՑՔԵՇ․ և Նշ" զայն երկաթեայ ծակոտկէն գործին ասեն որպէս, զի որով ծակուն քաշեն թելս ոսկեղէնս և արծաթիս․ Թուր" ասի Հարթ․ և բառս Թարփել, Թարգմանի թելաքարշ։

ԹԱՓԱԼ ﺗﺎﭘﺎﻝ * Բարձր հասակ․ Գր․ ձեռն պարզ։

ԹԱՓԱՔ ﺗﺎﭘﺎﻕ * Անհանգստութի․ Պէտ․ գործ զի յօրանգ․ զի ասի, թափանցել ․․․

ԹԱՔ ﺗﺎﻕ * Որթ․ այսինքն առանձ խաղողոյ․ որ և ասի ԹԵՎԵԿ․ արայերէն վերք։

ԹԱՔԵՑ ﺗﺎﻛﻪ * Մինչև յերբ․ Նեշ․ որ և ասի ﺗﺎﻛﻪ ․․․

ԹԱՔՏԱՆԷ ﺗﺎﻗﺪﺍﻧﻪ * Թեև․ այսինքն կոճ խաղողոյ․ ․․․

ԹԱՓԵԱՐ ﺗﺎﻓﻴﺎﺭ * Է խոտ ինչ, զոր կոչեն Տէրտան․ որոյ տերեւն նմանի սամիթի։

ԹԱՓԿԵՇԵՔ ﺗﺎﻓﻜﺸﻚ * Է որդնուկ ինչ ․․․

ԹԱՓԹԷ ﺗﺎﻓﺘﻪ * Է սա կրաւորական ընդունելութիւն թափելոյ բայիս։

ԹԱՓԹԵՆ ﺗﺎﻓﺘﻦ * Ջերմանալ և ջեռուցանել․ ․․․ Նաև ոլորել․ ․․․ Եւ դարձուցանել․ Տեռ․ ․․․ Թափ․ և ասա" Թափել․ և 'ի հրամայական․ ասա․ բղխի այլ ․․․ որ է Թափել․ և զնոյն նշանակէ։

ԹԱՓԽՍԵԱՐ ﺗﺎﻓﺴﻴﺎﺭ * Տես ԹԱՓԵԱՐ։

ԹԵԶ ﺗﻴﺰ * Է անուն Թռչնոյ մերձ փոքու․ Պէր ․․․

ԹԵԶԷ ﺗﻴﺰﻯ * Մեկնի լինել Տեռականն ․․․ իսկ այլուր մեկնի․ քիստ հասկի ցորենոյ և գարւոյ․ ․․․

ԹԵԶԽԱՍԻՑԱ ﺗﻴﺰﺁﺳﻴﺎ * Ջաղ աղօրեաց․ Տեռ․ ․․․ ըստ այսմ, ․․․

ԹԵԶԵՆՏԵՐ ﺗﻴﺰﻧﺪﺭ * Է անուն Թռչնոյ մերձ փոքու․ որ կոչի արալ" ﺻﻌﻮﻩ Սայէր․ Պէր ․․․

ԹԵԶԼԼԵՊ ﺗﻴﺰﻟﺐ * Նշ" զայն երեւթեն և խուղն դմակի․ զոր դնեն 'ի վերայ ալիւրեղէն կերակրոց․ ․․․

ԹԵԶՏԷ ﺗﻴﺰﺩﻩ * Է վարձն այն՝ որ տուեալ լինի վճ․ որելոյ և ուղղելոյ գքար աղօրւոյն․ և հասարակօրէն վարձն՝ զինչ և իցէ իրի․ ․․․ 2․ Է տեղին այն՝ ընդ որ Թափի ալիւր աղօրւոյն․ ․․․ Որ և արտաքերի ԹԵԺՏԷ։

ԹԵԶՐՈՒ ﺗﻴﺰﺭﻭ * Է Թռչունն այն, որ կոչի Թուր" Սուլուն․ և ունի մեծ համեղութիւն․ որ 'ի գաւառս ինչ ասի Գելիկ ․․․

ԹԵԶՐՈՒ ﺗﻴﺰﺭﻭ * Որ գնի զայն․ Նշա" Սերեկան, որ է նեռն ինչ կայծիր․ և ասի Սուլուն

ԹԵԹԱՐ ﺗﺘﺎﺭ * Տես ԹԱԹԱՐ․

ԹԵԹԱՐՉԷ ﺗﺘﺎﺭﭼﻪ * Է տեսակ ինչ նետի․ Պէր ․․․

ԹԵԹԵՐ ﺗﺘﺮ * Է թեթեւացուցեալ 'ի բառէն ԹԵԹԵՐ։

ԹԵԹԵՐԻ ﺗﺘﺮﻯ * Է տեսակ ինչ քիւլահի, այսինքն գլխանոցի, զոր բազում 'ի պարսից ազգանն 'ի գլուխս իւրեանց, որ և կոչի ․․․

ԹԵԹՐԷ ﺗﺘﺮﻩ * Ալտար․ Սամբ․ Որոյ և տերեւն այսպէս կոչի․ Որ և ասի ԹԵԹՐԻ։

ԹԵԹՐԷՊՈՒ ﺗﺘﺮﻩﺑﻮ * Եւ ԹԵԹՐԷՊՈՒՀ․ ծաղր․ և կատականք․ ․․․

ԹԵԹՐԻ ﺗﺘﺮﻯ * Նոյն է սա ընդ բառին ԹԵԹՐԷ։

ԹԵԺ ﺗﮋ * Մեկնի Տեռականն ․․․ զի ասի՝ փողոն ․․․

ԹԵԺԱՎ ﺗﮋﺍﻭ * Է անուն քաջի մեղք Թուրքանականի, որ էր փեսայ Եփրասիապայ․ ․․․

ԹԵԺԷ ﺗﮋﻩ * Հեծան․ ․․․

ԹԵԺՏԷ ﺗﮋﺩﻩ * Թուր" Զ․․․

ԹԵԼ ﺗﻞ * Կոյտ․ կամ դեզ․ ․․․ իսկ ըստ արաբայց բլուր․ Տեռ․ որ և ասի պարսկերէն ՓՈՒՇԹԷ։

ԹԵԼԱ ﺗﻼ * Աղքատ և անզատ․ ․․․

ԹԵԼԱԹՈՒՆ ﺗﻼﺗﻮﻥ * Նշանակէ զայն գէ, որ մաքուր պահէ 'ի պղծութեանց զանձն և զհանդերձս իւր․ ․․․

Գիւմիւշլիւէն հօս գօլիւն ։

ԹԵԼԱԹՈՒՔ قتيلم * Կապ և կոխ ։ Հօտըր վէ շամշր ։ Եւ երկրորդ է այն ոք՝ որ ունի պճնազարդս և զանձն իւր շաղախեալ և աղտեղի, մինչև խորշիլ 'ի նմանէ մարդկան ։ Եավըրըն վէ կիւմանօտըն միւշէվվէշ գօլիւն ադէմ ։

ԹԵԼԱԹՈՒՔ فتيلم Տես ԹԵԼԱԹՈՒՔ ։

ԹԵԼԱԾ تلاج * Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն Թալած ։ և նշ՛ աղաղակ և վրդովումն ։ Սաթա վէ շէկեթէ ։

ԹԵԼԱՑԵ تلايه * Նոյն է Ը բառին ԹԵԼԱՊԵ ։ և է ևս պարսկացուցեալ 'ի բառէն Դոլայէ ։

ԹԵԼԱՇ تلاش * Յօշոտումն ։ որ է ցիր և ցան լինել ։ Տաղըլըպ ֆէրիշան օլմագ ։ Եւ այս թէ խրատկս, և թէ ոչ, ասացեալ լինի ։ և որ զայսպիսի կիրս կրէ՝ կոչի Միւթէլէշշի ։

ԹԵԼԱՇԻՑՏԵՆ تلاشيدن * Յօշիլ ։ Տաղըլմագ ։ Զի ասի Թէլաշիյօրէն նէ՛ շայէթ մէրտ հօշնիտիր ։

ԹԵԼԱՊԵ تلابه * Նոյն է Ը բառին ԴՈԼԱՊԵ ։ որոյ պարսկացուցեալն ասի Թէլապէ ։

ԹԵԼԱՎԻՑՏԵՆ تلاويدن * Արտաքս ելանել ։ Դուշար չըգմագ ։ հրամայականն Թէլավ ։ և ածականն Թէլավիտէ ։

ԹԵԼԱՔԹՈՒՆ تلافتون * Հպարտ կամ ինքնահաւան ։ Խօտպին վէ խօտբէյէնտէ ։

ԹԵԼԵ تله * Առաջնորդ ծանրաշարժ ։ Փօյէ նէրտիւանը ։ 2 ։ Վարմ ։ Թոռ ։ որ է ակնաւոր ինչ, որով ըմբռնեն զթռչունս ։ 3 ։ Դուրջ ։ Խալխա ։ զորով դուրբն պճնազարդս ։ 4 ։ Ամեն ազգի ։ Խիլէսի ։ 5 ։ Է քաակն այն 'ի մէջ որոյ դնեն դերձս ... զմասնոյն զթէպաշիրն ։ և զապաշինիսն ։

ԹԵԼԵԾ تلج * Է անուն խոտոյ իրիք ։ Պիր օթ իսմի տիւր ։ Եւ դարձեալ նշանակէ բոյն կարճի ։ Աֆաքէյ եօվասը ։

ԹԵԼԵՆՔ تلنك * Տես ԹԵԼԹԵՔ ։

ԹԵԼԵՆՏԵ تلنده * Կակազ ։ Քէքէշէ դիւն ։ որ ոչ կարէ ուղղապէս խօսել ։

ԹԵԼԵՔ تلك * Այն՝ որոյ պեխքն և մօրուքն թափեալ է ։ Պըյըգըլարը վէ սագալը տէօքիւլմիւշ ադէմ ։

ԹԵԼԹԵՔ تلتك * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՓՆԵՔ ։ և նշ՛ դարիմնակ նաև բունթակ, յորում հալեն ոսկի և արծաթ և այլն ։ Գալըպ չէքէն վէ ալթըն իւէ իտէրիւ էրիտիլէր ։

ԹԵԼԻ تلى * Մորենի ։ Պէօյիւրթլէն տիքէնի ։ Նաև քասի դերձկաց ։ Տէրզիլէր տիյաքի ։

ԹԵԼԻՒ ՏԵՐԶԻԵԱՆ تلى ورزيان Տես ԹԵԼԻ, ըստ երկրորդ նշանակութեան ։

ԹԵԼԻՑԱՆ تليسا * Բակեղէն ։ Հէյպէ ։ արդկերէն խուրձ ։ որ և ասի ԹԵՔԻՑԱՆ ։

ԹԵԼԻՒՔ تلوك * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՄԻՒՔ ։ Նպատակ նետի ։ Նիշանէ Բէյզ ։

ԹԵԼԼԵ تلّه * Վարմ հաւորսաց ։ որ և ասի ԹԻԼԼԵ ։

ԹԵԼԽ تلخ * Դառն ։ Աճը ։ որոյ ներհակն է Շիրին ։ որ է քաղցր ։ Դաթլը ։

ԹԵԼԽԵ تلخه * Է որակութիւն ինչ 'ի համեմ ։ որ կոչի ատելիզ նաև փոթոթ ։ Թուրքերէն Քէօքիւմէ ։

ԹԵԼԽԵՔ تلخك * Է նոյնպէս բառին Թէլխ ։ դառնիկ ։ Աճըճըգ ։ Երկրորդ է խոտ ինչ յորժ դառն ։ Աճը պիր օթ ատը ։ Եւ ևս նշ՛ Խէրտէլէ Բէզի ։ որ է Էգտաճիհլ գօթօալը ։ Եւ ամենայն առեն նշանակել եղջերակ ։ Հինտիպա ։ Դարձեալ է ևս անուն միոյն 'ի մերձակայ իշխանացն Սուլդան Մահմուտի ղազնեվի կոչեցեալ, որ էր այր ազնիւ և զաւեշտաբար ։

ԹԵԼԽԻ تلخى * Դառնութիւն ։ Աճըլըգ ։

ԹԵԼԽԹԵՐ تلختر Դառնագոյն ։ Աճըրագ ։

ԹԵԼԽԿՈՒՑ تلخكوى * Դառնախօս ։ Աճը սէօզլիւ ։

ԹԵԼԽԿՈՒՓԹԱՐ تلخ كفتار * Նոյն է ընդ բառին ԹԵԼԽԿՈՒՑ ։

ԹԵԼԽՆԱՔ تلخناك * Դառնագոյն ։ Աճը օլան նէսնէ ։ և է ևս ածանցեալ մասնկամբս նաք ։ որպիսի են և բառքս Ղէմնաք և Նէմնաք ։

ԹԵԼԽՊԱՐ تلخبار * Պտուղ որ ոչ կարէ ուտել ։ և լինի 'ի լերինս և յանշէն վայրս և 'ի միջոցս անտառաց 'ի վր ինքնաբոյս ծառոց ։ և Թարգ՛ դառնապտուղ ։ Էչէլէ աղաճ օշմայէան էմիշ ։ Ը այնմ, զոր առէ բանաստեղծն Ֆիրտեվսի ։ Տէրախթէ քի թալխ աստ վէյրա սիրիշթ ։ Կէր էշ պէր նիշանի պէ պաղէ պէհիշթ ։ Վէր էզ ճույէ խըլտ էշ պէհէնկէամ աբ, պէ պէխ անկէպին րիզի էօ շիրին պեալ ։ Սէրէնճամ կիւհէր պէքէար ավէրեթ, հէմ ան միվէի թէլխ պար աւէրէտ ։

ԹԵԼՆԵՔ تلنك * Տես ԹԵԼԹԵՔ ։

ԹԵԼՈՒ تلو * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՐ ։ որ է փուշ ։ Թուրքերէն Տիքէն ։

ԹԵԼՎԱՍ تلواس * Նեղութիւն սրտի, և անհանգստութիւն ։ Թէնկլիք իւէ վէ գըլարըն ։ ըստ այնմ, Զի դէս Բէշլուի թէնտէր ճանի մէն տուտ, Թիւ նէ քիւփին միւթէքէսէի թէրմանի մէն տուտ ։ 2 ։ Կոկոն ծաղկան ։ Զէնէն չիչէքի ։ 3 ։ Թեղ․ այսինքն երինեցեալ կալ ։ որ թուր՛ կոչի Չօշ ։

ԹԵԼՎԵՄԵ تلومه * Նշանակէ կոկոն

ծաղկան. Թուրքերէն Չէնէ. շընէ֊ֆէր.

ԹԷԼՎԷՍԷ تلوس * Տես ԹԷԼՎԱՍԷ.

ԹԷԼՔ تلك * Ոսկեզանիկ. Չէրվօրք. Ջոր արտաքացուցեալ Դուշէ աւեն. 2. Է անուն իմն ազնիւ կերպասու. զոր կոչեն յՅնն Հինտիսւտեանու. Պէր նէվ շահէյէֆ ֆուճաշ տէր.

ԹԷԽԷՄ تخم * Ջայն ասեանին՝ զոր կոչեն վա անկանելոյ 'ի մէջ նր այնր գրամոյ. զոր 'ի վերայ հարսին ձաղաղեն. Օւշուրշէր տէր ն. մէրասս ֆուզէրրինէ նիսար օլան ագչէ՝ էշէրնէ տէււշէն ֆըշէան զանեարլար.

ԹԷԽՄԻՑՆ تخمين * Կարծել զինն 'ի մտի. կամ համարումն. Կիւման վէ ֆըյաս.

ԹԷԽՇԱ تخشا * Աշխատող. Քէտաշէփ. կամ ջանացող. Սաէ ժէտնէրտէ.

ԹԷԿԵԱԼԱ تكاله * Տես զբաւան ՔԻՒՐ֊ԹԷ և ՊԷՂԹԱԳ.

ԹԷԿԵԱՊ تكاب * Ջուր՝ որ մնայ 'ի անտղիս անտղիս 'ի հոսելն իւրում. Նաև այն ջուրն՝ որ մնայ յուղինից և յանձրևաց 'ի յաձուն անտղիս, ուր և բուսանի գալարի. Եւ ես մարս և հակառակութ. Ճէնտ ճէ խտանդումէն. Այլև ձագար. խուռնի.

ԹԷԿԵԱՎ تكاو * Տես ԹԷԿԵԱՊ. Նշ" և գնահանդ ինչ 'ի կցորդայ զաւեակն Կէնճէիւ Պէր նոսհէէ տէր տէրէ. ըստ այնմ, Տոզն շռէն գէն բուռնայէ Րէյէւոն Մէհէմնէ նոյ տէտրնէյէ էտ տէտ յէտն. Եւ ևս է անուն փերստի միջերամշաակաւ արուեստի. Մոսսէֆէտէ պէր ֆէրտէ տէր տէր.

ԹԷԿԷ تكه * Խոռնձան. Ոչխար. որ և ասի ՇԷԼՎԱՐՊԷՆՏ. այծիկք վարտեկայ.

ԹԷԿԷԺ تكژ * Խաղողահատ. Իոշէմ փո֊նէտի. տանէր էնէյէոր. Եւ մերթ կորիզ խաղողոյ. Իոշէմ չէքէրտէյի.

ԹԷԿԷԺՏԱՆԷ تكژدانه * Հատ խաղողոյ. Տանէ էնէյէոր.

ԹԷԿԷՆ تكن * Ծառ պտղատու. Մէյվէ աղաճի.

ԹԷԿԷՇ تكش * Է անուն Թէքաւորի միոջ 'ի դասակարգութէ խարէզմեան արքայից, որ թագաւորեաց 'ի Թուականի Հիճրէթին 590. Պէր ֆասէշահ իտի տէր. ըստ զոր ասէ Շէյխ Սաադին.

Թէքէշ պա շէռլամն էէյի րազ էէֆթ.
Քի էյն րա նէ պայէտ պա քէս պազ էէֆթ.

تكش با غلامان یکی راز گفت
که این را نباید بکس باز گفت

ԹԷԿԷՍԿ تكسك * Թին. Իոշէմ չէքէրտէէի. որ է կորիզ խաղողոյ.

ԹԷԿԷՐ تكر * Սարդխատայն. Էօրէմ֊ճէի տէր. Բայց արամ ծաղկան՝ ի բուն ուրեմն մնացեալ. ըստ այնմ. Զաւ մէյվէ ֆէրէյէնէ շէտանէ տէր էէյէր.

ԹԷԿԷՐՔ تكرك * Կարկուտ. Դօլու. որ և ասի ՍԷՆԿԷՔ. և ՍԷՆԿՉԷ. և ԵԱԽՉԷ.

ԹԷԿԻՑՋ تكيز * Տես ԹԷԿԷՍԿ.

ԹԷԿԻՑՆ تكين * Այր քաջ և կորովի. Մէրտ պէհատըր. Նաև տիկին. Պէկլէր խանումը.

ԹԷԿԻՈՒ تكو * Գանգուր հեր. Գընճըրլը սաչ. ըստ այնմ, Իո՛ նէյէտրէ տէյէհշէտրէ էտ Րէյէստահիոյ. Սէրվն գատտի֊ նէյէտտրտայ էտ նէյէտտէյէտայ.

ԹԷՀ ته * Նոյն է ը բառին ԹԱՀ. Նաև նշանակէ զատորին կողմն զի՛նչ և իցէ իրի. Հէր նէնէնէն տանէյը տէպշտտէ.

ԹԷՀԱԼ تهال * Նոյն է ընդ բառին ՂԱՄ. որ է այր. Մաղարէ.

ԹԷՀԱՆ تهان * Տես ԹԷՀԻ.

ԹԷՀԷՄ تهم * Ջօրութէ. Գուվվէթ. Նաև զօրեղ քաջ. Պէհատըր. Այլև շքեղութ և մեծութ. Հաշմէթ վէ պէօյիւքլիւք. Եւ աստի ծագի բառն Թէհէմթէն, որ նշ" տէր շքեղ փառաւորութ, նաև կորովի և անհաւոր. Եւ ևս է անուն քաջին ուրուք 'ի հակառակորդացն Րիւսթէմայ արիականին. Նաև է մականուն Րիւսթէմայ, որ հռչակեալ է ընդ աշխարհս. և պատճառ անուանելոյ նր Թէհէմթէն՝ այն է. զի Թէհէմ նշ" զօրեղ. և Թէնն՝ յայտնի է. ըստ այնմ. Էէյէ Րէնտէ տէր ֆէյշէ տոսթ Րէն գէտէրտէ. Էէյէր խօս Րէհէմրէն գէտէրտէ շէն գէտէրտէ.

ԹԷՀԷՔ تهك * Տես ԹԷՀԻ. և մերթ ը նմա 'ի գործ ածի, զի ասի Թէհի էօ Րէհէ. ի բո թէ դատարկ և պարապ. ըստ այնմ, Նէ տարէտ շէ֊ շէյշէ շէ նաէ էօ նէտէ. Քէ տօտրէան խանէ Րէհի էօ Րէհէ.

ԹԷՀԹԷՀ ته ته * Տակառ տակ. Գամ գամ.

ԹԷՀԻ تهی * Դատարկ. Պօշ. արաբերէն Խալի. Որ և արտաբերի ԹԻՀԻ.

ԹԷՀԻԻԻԹԷՀԷՔ تهيو تهك * Տես ԹԷՀԷՔ.

ԹԷՀԻԿԵԱՀ تهیگاه * Սնանկաշա. Պօշ գէօէէրլէր. արաբերէն خاصره Խասըրէ. որ և ասի ԹԻՀԻԿԵԱՀ.

ԹԷՀԻՑՇԷ تهیشه * Է անուն քաղաքի միոջ. յորում բնակէր Քէրիյասն, զոր առեալ նուաճ և բերեալ Թագաւորեցուցին. Պէր շէհրէն տէր տէր.

ԹԷՀԻՄԱՂՋ تهی مغز * Նշանակէ անխելք. Ակըլսըզ.

ԹԷՀԻՓԱՅ تهی پای * Բոկոտն. Եալըն

ալով . ըստ այնմ, Թէհէնտոյ չէֆրէն պէհ էշ չէֆչի մէնչ . Պէշմ՛ըր օնֆէր պէհ մը տէր խանէ ճէնչ ։

ԹԷՀՄԻՑՐ تهمير * Է անուն քաղաքի միոյ յազգականաց անտի Բիւսթէնայ . Բիւսինէմ շալին օգրապաշնտէն պէր մէպապըէշ տըր տիր ։

ԹԷՀԻՏԷՍԹ تهي دست * Դատարկաձեռն . Էմ պօշ ։ Որով իմացեալ լինի աղքատ . Փօգըր վէ պէ նէվա վէ պէր նէսնէտէն բըլմայան ։

ԹԷՀԻՒՊԱԼԱ تهي وبالا * Տես ԶԻՅՐԻՒՊԱԼԱ ։ Նաև նշա՛" ամբոխեալ . Մըապշըրըգ ։

ԹԷՀՄԷԼ تهمل * Ցայլ և շաղակեր և անպիտան, որ և ասի ԹԷՀՊԷԼ ։ Քէտահէն վէպիռէրըօր վէ իշէ եարամազ ։

ԹԷՂԱՐ تغار * Նշ" զայն, որ ասի Թուր" ևս Թէշտր ։ 2 . Կարգեալ կերակուր կամ Թոշակ . Խօրտէնի վէ տշըֆ վէ բոլնըղի ։

ԹԷՂԹԷՂ تغتغ * Է անուն մեծ քուռայինչ ցորենոյ . որով արմտիս զնեն և վաճառեն ՚ի գաւառին Մավէրայըննէհրի . պէր պէօյիւք ցէյլէ տիր ։

ԹԷՃԱՐ تجار * Մորուկ . Թայ . Քիւսնէկ էտ . յորոյ վ՟ տակաւին ոչէ հարեալ Թամբ . այսինքն Էյէր ։

ԹԷՃԱՐԷ تجاره * Ձի՝ յորոյ վ՟ տակաւին ոչէ եդեալ Թամբ . Հէնիւզ էյէր ուրըլմամըշ ալ ։

ԹԷՃԷՐ تجر * Ձմեռնատուն . Գըշ էվ . խանէյի շիմիօնանի ։

ԹԷՄ تم * Հասարակօրէն նշ" զպատըր ձանկ ամ իրաց . իսկ յատկապէս պատարանակ ալ ճայ . Կէօշ կէրտէսի . կապա սօս ։

ԹԷՄԱԽՐԷ
ԹԷՄԱԽԷՐԷ } تمخره * Կատականք կամ անաք . արաբերէն Խըլիէճա ։

ԹԷՄԱՇԱ تماشا * Նշանա՛" զբօսանք կամ զնին ։

ԹԷՄԱՇԱԿԷԱՀ تماشاگاه * Նշանակէ տեսարան . Թէմաշա էրի ։

ԹԷՄԱՇԱԿԷՐ تماشاگر * Զբօսնող . կամ զննարար . Թէմաշա էպին ։

ԹԷՄԱՇԱ ՔԷՐՏԷՆ تماشا كردن Զբօսնուլ . կամ զննել . Սէյր էթմէք . հրամայական Քիւն . և ապառնի Քիւնէտ ։

ԹԷՄԱՇԱՔԻՒՆ تماشاكن * Անող զբօսանաց . Սէյր էտէն ։

ԹԷՄԱՇԱ ՔԻՒՆԱՆ تماشا كنان Է յոգ" Թէմաշաչիան բառին . և դարձեալ նշանակէ զբօսնլով . Սէյր էտէրէկ ։

ԹԷՄՋԷՏԷՆ تمزدن * Լռել . Էտապ

օլմագ ։ Որ և ասի ԽԱՄՈՒՇ ՇԻՒՏԷՆ ։

ԹԷՄԷՆՏԷ تمنده * Թըլուսա . Փէլմէյէ . արաբերէն الكن Էլքէն ։

ԹԷՄԻՑՇԷ تميشه * Է անուն քաղաքի միոյ յաշխարհին Հյրկանու, որ էր գահական քաղաքն Ֆէրիտունի արքայի ։ Պէր շէհէր տըր տիր ։ Այլ ևս Թէ է անուն անտառի միոյ ՚ի կողմանս Ամիլի, զոր բնակիչք Ամիլի կոչեն Շէյմօյ պէյշէ ։

ԹԷՄԻՑՔ تميك * Է տեսակ իմն կարմիր և Թթուաշ մրգոյ, որ ՚ի ցախս և ՚ի մացառս բուսանի . Պէր նէվ Վէմիշէ վէ եէշիլ էէմիշ տիր ։

ԹԷՄԻՒՔ تموك * Նպատակ նետի . Նիշանէն Բէյր ։ Մեկնի ևս Թէ է նետ աստիճաներ . Եասըլ օքմէնէ օք ։

ԹԷՄԼԻՑԹ تمليت * Փոքր բեռն . Քիւչիւք եիւք ։

ԹԷՄԼՈՒԼ تملول * Է խառն այն՝ որ ասի Գըշտաշ պէրր ։

ԹԷՄԼՈՒՔ تملوك * Տես ԹԷՄԼՈՒԼ ։

ԹԷՄՂԱ تمغا * Դրոշմ, զոր հարկանեն յոսկի և յարծաթ . այլ և զնեն յանասուն կենդանիս առ ՚ի նշան ։ Եւ ևս նշ" բառ, որ է Պաճ, զոր ՚ի ձնդրհս և ՚ի կիրճս առնուն յանցանող բեռանց ։

ԹԷՄՂԱՃԻ تمغاجي * Բաժառու է բառ Թամղայոյ ։

ԹԷՄՈՒԶ تموز * Յուլիս, որ է միջին ամիսն ամառան . Օրթա եազ այը ։

ԹԷՅՆԱ تينا * Մեկնի ասմերէն Շէհվէդ խօշուան, վէ նօշէ մահզունդ ։

ԹԷՅՐԷՔԻԱՍԻՅԱ تيرك آسيا * Նշա՛" զայն մուրճն, որով կազմեն և յօրինեն զերկանաքարն աղօրեաց . Պէր Թէմիր տաշէն տիր ։

ԹԷՅՐԻԼԻԿԷԱՄ تيرلكام * Սանձ ձիոյ . Ատ կէմի ։

ԹԷՆ تن * Իրան . Կէվտէ . արայ" Պէտէն ։ Եւ վ՟ ոչ մտանելոյ գլխոյն՝ ՚ի նշանակումն բառիս Թէն, անգլուխ իրք ևս Թէն կոչին ։

ԹԷՆԱԼԻՑՏԷՆ تناليدن * Թօթափել կամ ցնցել . Տէօքմէք վէ սիլքմէք ։

ԹԷՆԱՍԱՆ تن آسان * Հանգուցեալ . այսինքն հանգիստ գտեալ . Ռահաթ . տինճէլմիշ ։

ԹԷՆԱՍԱՆԻ تن آساني * Հանգստութիւն . Ռահաթ ։

ԹԷՆԱՎԷՐ تناور * Մարմնեղ և մսեղ . Կէվտէլի վէ էթլի ։ Եւ է սա ածանցեալ ՚ի բառէն Թէն, մասնկամբս Ավէր . որ և ասի ԹԷՆԻՄԷՆՏ ։

ԹԷՆԶԷՆ تن زن * Է հրամայականն Թէնզէտէքէն • բայցն լռեա լեր • Էփսէմ օլ:

ԹԷՆԶԷՏԷ تن زده * Լռեա կամ լռեա֊ ցեալ • Էփսէմ օլմըշ • որ և ասի ԽԱՄՈՒՇ:

ԹԷՆԶԷՏԷՆ تن زدن * Լռել լինել • Էփսէմ օլմագ • խամուշ օլմագ • հր" Թէնզէնէ • և այլն" Թէնզէնէմ: Որ և ասի ԹԷՄԶԷՏԷՆ:

ԹԷՆԶՈՒՅ تنزوى * Անուշահոտ Թէնտուխ:

ԹԷՆԷ تنه * Նշա" համդերձելի զգեստ որ բոլորովին ծածկէ զանձն • վ͞ս զի այն զգեստ՝ որ լինի մինչև 'ի մէջս, կոչի Նիմթէնէ • Իէմամ փօշ֊ լուգ օլան ձամէ: Եւ ևս այր կորովի և քաջ վասն միայնակ գնալոյ նր 'ի մարտ պատերազմի՝ կոչի Եէքթէնէ, իբր մենամարտիկ: 2• Նմանութ՝ բուն ծառոյն ևս ասի Թէնէ • աղաճըն կէօվտէսի • բառ այնմ, Նիհալիստանեյն չէմէն նէսիմէթ տիրէտիր, Թէ֊ նէ չիմէնտէ աքէս պէրվէտէ պէյտիր օտուր: 3• Սարդի ոստայն • Էօրիւմճէք աղը • Թէնիյէտէ անքէպուտ: 4• Նոյն է ընդ բառին ԹԷՔԹԻՅՔ, որ է կա֊ կուղ մազն այծու:

ԹԷՆԷԻ ԱՆՔԷՊՈՒԹ تنۀ عنکبوت Սարդի ոստայն • Էօրիւմճէք աղը:

ԹԷՆԷԿԷ تنکه * Թիթեղն երկաթ֊ եայ, կամ պղնձի • Թէնէքէ: Եւ ևս Թէնէքէ նշ" տափարակ հաց, զոր առնեն 'ի բաղարջ՝ այ֊ սինքն յանխմոր հայսէ: Եօֆքա էքմէք տէ տանի մայէսիզ խամիր էտէրլէր:

ԹԷՆԷՆՏ تند * Սարդ • Էօրիւմճէք • արաբերէն عنكبوت Անքէպութ:

ԹԷՆԷՆՏԷ تنده * Սարդ • Էօրիւմճէք: Եւ մերթ սարդի ոստայն, Էօրիւմճէք աղը • Թէնէ անքէպուտ:

ԹԷՆԷՆՏՈՒ تندو * Նոյն է ԷԷ բառին ՂՈՒՆՏԷ • որ է սարդ • Էօրիւմճէք:

ԹԷՆԷՍԹԷ تنسته * Սարդիոստայն • Էօ֊ րիւմճէք աղը • որ և ասի ԹԱՐԻ ԱՆՔԷՊՈՒԹ:

ԹԷՆԷՏԷՐՈՒՆ تندرون * Կողի • քէ֊ չէ էօդի • կամ Թէքէ էօդի • որ և ասի ՄԷՍԿԷ:

ԹԷՆԹԷ تنته * Սարդիոստայն • Թէլի անքէպուտ:

ԹԷՆԻՑՏԷ تنیده * Հիւսեալ • Էօրիւլմիշ: Յորմէ առեալ ցուցանէ ևս սարդիոստայն • Էօ֊ րիւմճէք աղը:

ԹԷՆԻՑՏԷՆ تنیدن * Հիւսել զմազ և զբրդան • Գըլ վէ եիւ էօրմէք: Նաև հիւսիլ • Էօրիւլմէք: Այլև հիւսել սարդին զոստայն իւր • Էօրիւմճէք աղը էօրմէք:

ԹԷՆԻՉԷՆՏ تن چند * Նշանակէ քանի մի անձինք • Թուրքերէն Պիր քաչ քիշի:

ԹԷՆԻՒ تنو * Է համառօտեալն բառին Թէնիւմէնտ: Կամ թէ նոյն է ԷԷ բառին ԹԷՆ • յորմէ ածանցի բառն Թէնիւմէնտ • մասնկամբս Մէնտ:

ԹԷՆԻՒՄԷՆՏ تنومند * Մարմնեղ • ուս տի ասի բառս զիրէ, որ է պնդակազմ և առող֊ ջամարմին • և յաճախ 'ի գործ ածի 'ի վ͞ս ուղտու • և չէ յատկացեալ ասիլ զմարդոյ և զայլոց կեն֊ դանեաց: Այլև նոյն է ընդ բառին ԹԷՆՏԻՒ ՐՈՒՍԹ • որ է առողջամարմին: Եւ է ածանցեալ 'ի բառէն Թէնիւ, որ է Թէն մասնկամբս Մէնտ: Եւ է նոյն ընդ բառին ԹԷՆԱՎԷՐ • բայց նշանակութի սորա լոյն է քան զնորայն:

ԹԷՆԻՒՔ تنك * Նուրբ կամ անօսր • Եօֆքա: Որ 'ի գործ ածի 'ի կերպասս և յոս֊ տայնս և յայլ նման իրս: Նաև ծանծաղ տեղին յափունս ջուրց, Թէնիւք կոչի • Եւ ևս նմանութ այր նեղասիրտ՝ Թէնիւք ասի • Հովսալէսիզ տէմէ:

ԹԷՆԻՒՔԻ تنکی Անօսրութի • Եօֆքալըգ:

ԹԷՆԻՒՔՄՈՒՅ تنکموی * Անօսրա֊ մազ • Սէյրէք սաչլը:

ԹԷՆԻՒՔՊԻՑԶ تنکبیز * Է սա գործի ինչ հրուշակագործաց • փրփրակալ, այսինքն քէֆ կիր • որով զտեալ պարզեն զհուղ և զմեղր և զշէ֊ քեր • Պէլ աչըգ տէլիք քէֆկիր կիպի:

ԹԷՆԻՒՔՐՈՒՅ تنکروی * Կակղե֊ րես, Եիւզի եումշագ • Որ սակաւ ինչ խնդրա֊ նօք, զամ հայցուած յանձն առնու կատարել:

ԹԷՆԿ تنك * Կէսն բեռին • այսինքն մի հակն նորին • Եիւքիւն պիր Թայի • եէյմէնի խուրճուն: 2• Բեռն կապեալ • Պաղլանմըշ եիւք: Պօրջէմլիք: 3• Նշ" զայն տախտակն՝ յորոյ վ͞ս նկարիչք և պատկերհանք գծագրութի արարեալ՝ արուեստ հնարեն • խաւ յատկաբար Նէքշասթանէ, որ ԷՐ֊ ԹԷՆԿ և ԷՐԺԷՆԿ ևս ասի: 4• Թամբակալ • Գօլան: Զոր առնեն վ͞ս ամուր ունելոյ նր ըղ֊ թամբն 'ի վ͞ս ձիոյ: 5• Զոր, որ է ԷԷ մէջլերանց • Տաշլէր արասընտա օլան տէրէ • տէրէնի չէտահ: 6• Նեղ • կամ անձուկ • Տար • արաբ" ضيق Զըյգ: 7• Նեղացումն 'ի բարկութէ և 'ի ցասմանէ • Տա֊ րըլմագ Իէհէմէտլիւրտէն վէ շաշէրտէն: Վ͞ս բառս Պէ Իէնկ ամէտէն, նշ" նեղանալ: 8• Նոյն է ԷԷ բառին ՆԷԶՏԻՅՔ • որ է մերձ: 9• Անգիւտ և աննման • Նատիր • վէ պէնզէմէզ: 10• Մամուլ ձմլողաց, որով զհատն ձմլեալ զիւղն հանեն: 11• Է անուն տեղւոյ իրիք 'ի Թիւրքիստանի մերձ 'ի Պէտախշան, որոյ բնակիչքն կոչին Թիւրքէսթանի Թէնկի:

ԹԷՆԿԷԱԹԷՆԿ تنکاتنك * Խառնուած երկուց զօրաց 'ի միմեանս 'ի պահու մարտի: Նաև խռնումն մարդկան 'ի հրապարակս և 'ի ժողովս բազմութէ • Զարշըտա պազար էէրլէրինտէ օլան ուրքալըգ:

ԹԷՆԿԷԱՅ تنکای * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՆԿՆԱՅ:

ԹԷՆԿԵԱՊ تنكیاب * Այսինքն սակաւաջրեալ իր . յոյր սակս և դժուարաւ առանալի . Աշ դօղրուսուն նօպիր նէսնէ ։

ԹԷՆԿԵԱՐ تنكار * Է տեսակ ինչ փոշւոյ, որով ոսկերիչք ոսկի զոդ ապարեալ զոտեն ։ Նաև գտնի 'ի փուտս աղամանից՝ և օգտէ ։ Եւ յայլում տեղւոջ ասի, թէ նշ" բորակ . արք" بورق Պէվրագ ։ Աւև նոյն է ընդ բառին ՔԷՖՇԻՅԻ ։

ԹԷՆԿԷԼՈՒՇ تنكلوش * նշ" գիրք ինչ նկարուց և պէսպէս պատկերաց, զոր գրել է իմաստասէրն Լուշա . և է սա հաւասար գրոցն Մանիին՝ Էրթէն և Էնկէլիւոն կոչեցելոյ . և որ նկարիչն Մանի յաշխարհին Չինու ծայրացել համարիւր 'ի նկարագծութ, այնպէսնակ և Լուշայն յաշխարհին Հոռոմոց 'ի ծայր արուեստի հասեալ էր . և է անուն գրոցս այսոցիկ Թէնկ, զոր վերաբերել առ Լուշա, ասացին Թէնկէլուշ ։

ԹԷՆԿԻԼՈՒՇԱ تنكلوشا * Տե՛ս ԹԷՆԿԷԼՈՒՇ ։

ԹԷՆԿԷՍԹ تنكست * Է անուն տեղւոյ իրիք ուր լինի վէմ պիւլլուր . վէմ 'ի դըրւստ նորին ասի Պիւլլուրի Թէնկէսթի ։

ԹԷՆԿԷՐ تنكر * Այսինքն անձկագոյն . Ջէյրագ տար ։

ԹԷՆԿԻ تنكی * Այսինքն անձկութիւն կամ նեղութի . Տարլըգ ։

ԹԷՆԿԻՋ تنكز * Է ծառ ինչ որ լինի յոյժ փշոտ . Պիր աղաճ փէօր ։

ԹԷՆՔԻՍ تنكس * Տե՛ս ԹԷՆԿԻՋ ։

ԹԷՆԿԻ ԹԻՒՐՔԵԱՆ تنك تركان Է անուն տեղւոյ իրիք յերկիրն Թուրանու, որոյ գեղեցիկքն լինին յոյժ բազում . Պիր մէվզի՝ տիր՝ քի մահպուպլէրի չօգ օլուր ։

ԹԷՆԿԻՑՐԷ تنكیرە * Փոքրիկ կաստայ . Քիւչիւք գազղան . Թէնճիրէ . ըստ այնմ, Տիր աշ թէնճիրէ . Պէ թէնճիրէ պիշմիշ փէր աշ ։

ԹԷՆԿԻՈՒ تنكو * Է անուն Թագաւորին Խէթայի . և Խիւթէնի . Նամը քաղիշահի կիտայ վէ խոթէն ։

ԹԷՆԿԻՈՒՅ تنكوی * Տառաղան և կողով, հիւսեալ 'ի ճիւղոց և 'ի կնիւնոյ . 'ի մէջ որոյ հաց և զայլ իրս դնեն . Սէփէ վէ սէպէտ չէօթէքէն վէ սաշպէն քօրիւլմիշ ։

ԹԷՆԿՆԱ تنكنا * Նեղ տեղի և անձուկ վայր . Տար եէր ։ Որ և ասի ԹԷՆԿՆԱՅ ։

ԹԷՆԿՊԱՐ تنكبار * Է անուն մի յանունից քաղաքի անհնականլի . Նամը շէհրի պէրի՝ Եւ Թարգմանի գժուար ճանապարհ ։ Եւ ևս նշա"

դայնպիսի որք՝ առ որ մուտ առնել լինի դժուարաւ, վասն շքեղաշուք փառաւորութե նորա ։

ԹԷՆԿՍԱԼ تنكسال Տե՛ս ԽԻՒՇՔՍԱԼ ։

ԹԷՆԿՏԷՍԹ تنكدست * Չքաւոր . Ջէֆիլուր . ըստ այնմ, Կէշլէ է՛լ տէր ձէհտոն ավաէ, Մանտէ էլ Թէնկտէստ խա դէշտէ ։

ԹԷՆԿՏԷՍԹԻ تنكدستی * Չքաւորութի . Ջէֆիլուրլուգ . ըստ այնմ, Չէրա նաշէտ ժէոք էշ Թէնկտէստի, Չէ՛ն էմ դէտի դէհմէր էշ Թէնտիւրիստի ։

ԹԷՆԿՏԻԼ تنكدل * Այսինքն նեղասիրտ . Տար եիւրէքլիւ ։

ԹԷՆԿՐԻՑՇ تنكریش * Քօսց . Քէօսէ . այսինքն նօսրամօրուք ։

ԹԷՆՀԱ تنها * Միայնակ և առանձին . Եալընըզ ։ Ջի 'ի տեղի ասելոյ թէ Միայնակ ոչ եմ ես, ասեն Թէնհա նէ'մէն էմ . արք" Մէունիսէ րիմ . և չէզ" Եալընըզ ։ 2 . Է յոգ" Թէն բառին . ըստ երկուցն ևս գրի յայսմ բանի . Խօշ մի րէվի դէթէնհա՛ Թէնհա փէրտոյի ճանէը ։

ԹԷՆՀԱՅԻ تنهای * Առանձնութիւն . Եալընըզլըգ ։

ԹԷՆՀԱՆԻՇԻՑՆ تنهانشین * Առանձնակաց . Եալընըզ օթուրան ։

ԹԷՆՃ تنج * Նոյն է ընդ բային ՓԻՑՉԻՅՏԷՆ . և ՔԷՐԱՀԷՄ ԱՎԷՐՏԷՆ . և ՔԻՒՇԻՒՐՏԷՆ . այսինքն փաթութել . և 'ի մի վայր բերել . և ձգել . Սարմագ . Վէ դիւրիւրէ չէքմէք . Վէ սրգմագ ։ Որ և ըստ այսց նշանակութեց կարէ իբր հրամայական վարիլ ։

ԹԷՆՃԱԼԷ تنجالە * Նշանակէ ճմլուածս . Թուրքերէն Սըգմագ ։

ԹԷՆՃԱՄԷ تنجامە * Ագանելիք . այսինքն զգենլի հանդերձ . Կէյէճէգ եսվապ . Ճամէր բէն ։

ԹԷՆՃԻՑՏԷ تنجیدە Տե՛ս ԹԷՐԷՆՃԻՑՏԷ ։

ԹԷՆՃԻՑՏԷՆ تنجیدن * Տե՛ս ԹԷՐԷՆՃԻՑՏԷՆ ։

ԹԷՆՇՈՒՑ تنشوی * Նշ" զայն տեղին ուր հօսի աղտեղի ջուրն խոհարանաց, պաղնտայից և բաղնից . Չէրքէֆօր աղդտմ եէրի ։ 2 . Ջատուկտակն զայն յորոյ վե լուանան զմեռեալն . Մէյէտի եըգադըգլէրի եէրի ։ Եւ է սա բառ բարդեալ 'ի բառիցս Թէն . և Շույ . հրամայականն Շէսթէն բային ։ Թուրքերէն Թէնէշիր ։

ԹԷՆՈՒԶԷ تنوزە * Պատառեալ կամ ձեղքեալ . Հէր նէսնէ քի եարըլմըշ օլա . չաք չէօքէ ։

ԹԷՆՈՒՏԷՆ تنودن * Տե՛ս ԹԷՆԻՑՏԷՆ Նաև նոյն է ընդ բային ՔԷՇԻՑՏԷՆ ։

ԹԷՆՈՒՐ تنور * Հնոց . Թոնիր . արաբերէն Թէննուր ։

ԹԷՆՈՒՐԱՇՈՒՊ تنوراشوب * Փայտ որով ծայրն կիզեալ իցէ․ Ոճագ էշէնէճէկ օտուն․ ըստ այսմ, Թէննուրդուշում էյլէր օճագըն դուշէր, Ջէ գէրդադան նէյլէր ճէսէդի գէրդէշէր։

ԹԷՆՈՒՐԷ تنوره * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՆՈՒՐ․ որ է Թոնիր։ 2․ Է տեսակ ինչ զինու ըստ Ճէլէպիին․ յորոյ վերայ արծաթի փուլս առնեն․ և՛ի տեղիս տեղիս հաստատեն։ 3․ Է մորթն այն՝ զոր Գալէնոսեանք վերայ ծածկելոյ զամօթոյս ըստ մէջ ածեն․ զոր ոմանք առնեն 'ի կաւեղինէ, և կէպք յայլ նիւթոյ։ 4․ Է գնդակ ինչ՝ որ լինի առընթեր աղորւոյ․ իբր զի բռնու ջրոյն 'ի նա դիմեալ, մի՛ վնասեսցին փերիքն աղորւոյն։ 5․ Ամենայն ինչ՝ որ է բոլորշի և հոլովել պատուակի՝ նման առեն։ 6․ Երկաթի վառարան, զոր 'ի գործ ածեն ոսկերիչք ճանապարհի․ Տէմիրճի օճագ։

Այս բառ تنوره Թէննուրէ ևս արտաբերի։

ԹԷՆՈՒՐԹԱՊ تنورتاب * Նշա՛ զգածին զայն, զոր 'ի կիր արկանեն վերայ ջերմացուցանելոյ զԹոնիր․ Թէննուր գըզտըրմագ իչին օտուն տէքլի։

ԹԷՆՈՒՐԽԱՆԷ تنورخانه * Է այն տեղին՝ ուր կայ Թոնիր։

ԹԷՆՊԱԿՈՒ تنباكو * Ծխախոտ․ Թիւթիւն էօթքրմէսի․ արաբերէն طبق Դուդագ։

ԹԷՆՊԷ تنبه * Սողնակ․ որ է սառումը փայտ․ զոր վերայ ոչ բանալոյ դնեն յետոյ կողմն դրան․ Գափըն արգաճ տիւր։

ԹԷՆՊԷԹԷՆ تن بتن * Այր ցայր․ այր առ այր․ Ատէմ պէ ատէմ։

ԹԷՆՊԷԼ تنبل * Ծոյլ կամ յոյլ․ տաճկերէն Քէօհնէլ։

ԹԷՆՊԷԼԻՑԹ تنبليت * Սակաւիկ և դուզնաքեայ բեռն․ Պիւչիւք եւքէթ, էշյաթ խաֆիֆաթօր էէօէ։

ԹԷՆՊԷՍԷ تنبسه * Օթոց․ Գաւփնէ․ որ և ասի ԹԷՆՊԻՅՍԷ և ԹԷՆՓԷՍԷ։

ԹԷՆՊԷՍԻՑՏԷՆ تنبسيدن * Զուռն ոլորել․ Իփ էօրմէք։

ԹԷՆՊԷՔ تنبك * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՊԱՏԷ, որ է յոյժ թոյլ և կակուղ աղեղն, որով կրթեալ մարդիկն, որք կամիցին նետաձիգ լինել, զոր հասարակօրէն Քէթմանչէ կոչեն 'ի լեզու թուրքաց։ 2․ Էյէր չանտղի, կամ Էյէր տուխսղի։ Եւ ուրեք ասի լինել Էյէր գաշղի։ Մեկնի ևս լինել ստղան բոլորշի․ Տէմիրտի սինի։

ԹԷՆՊԻՑԼ تنبيل * Նշանա՛ նենգութի և խարդախութի․ Մէքր վէ հիլէ։

ԹԷՆՊԻՑՍԷ تنبيسه * Նշանակէ օթոց․ Գաւփնէ․ որ և ասի ԹԷՆՊԷՍԷ։

ԹԷՆՊԻՑՏԷՆ تنبيدن * Նոյն է ըստ ԼԷՐԶԻՑՏԷՆ․ հրա՛ Թէնպ․ և ապա՛ Թէնպէտ։

ԹԷՆՊԻՒԼ تنبل * Նշանակէ այր ծոյլ և անգործ․ Քէօհնէլ վէ իշսիզ ատէմ։

ԹԷՆՊՈՒԼ تنبول * Տե՛ս ԹԱՄՈՒԼ։

ԹԷՆՊՈՒՔ تنبوك * Տե՛ս ԹԷՆՊԷՔ։

ԹԷՆՍԻՑՏԷՆ تنسيدن * Մղձկիլ կամ նեղանալ սրտիւ․ Կէօնիւլ տարալմագ։

ԹԷՆՍԻԽ تنسخ * Նշա՛ զայնպիսի ինչ որ իցէ յոյժ սակաւադիւտ և աննման, և կարի պատուական և անհամեմատ․ Ղայէթ նատիր վէ դէմ բուլունմազ նէսնէ․ որ արտաբերեցաւ՝ ԹԷՆՍՈՒԳ ասի։

ԹԷՆՎԷՆՏ تنوند * Ցիր եղան․ Փարէփէնտէ։ ըստ այսմ, Ղէճէ փէրտէսի չէքտի պաճէն ճիհանէ, Սէրէշէր փէյտա էթթի իւրիւմճէքլէր։

ԹԷՆՏԱՏԷՆ تن دادن * Հաճիլ և յանձըն լինել․ Ռըզա վէրմէք վէ Ռէզալէթ օլմագ․ հրամայական Տէհ․ և ապառնի Տէհէտ։

ԹԷՆՏԷՐ تندر * Նշանակէ որոտումն․ Կէօք կիւրլէմէսի․ որ և ասի ԹԷՆՏՈՒՐ։

ԹԷՆՏԷՐՏԱՏԷՆ تن دردادن * Նոյն է ըստ բային ԹԷՆՏԱՏԷՆ․ և նշա՛ հաճիլ և յանձըն լինել․ Ռըզա վէրմէք վէ Ռէզալէթ օլմագ․ հրա՛ Թէնտէրտէհ․ և ապառնի Թէնտէրտէհէտ։

ԹԷՆՏԻՑՍ تنديس * Է բառ բարդեալ 'ի բառից Թէն և Տիս․ և Թարգմանի մարմնանման․ և նշանակէ պատկեր, կամ դրօշեալ։

ԹԷՆՏԻՑՍԷ تنديسه * Խրտուիլակ․ Օյուգ։ Եւ է այն ինչ՝ զոր շինեալ 'ի կերպարան մարդոյ, 'ի մէջ պարտիզաց և արտորէից դնեն, որպէս զի կենդանիք երկուցեալ 'ի նմանէ, մի՛ արասցեն վնաս ինչ։ Որ և ասի ՔԷՆԱԼԻՑՍ։

ԹԷՆՏԻՑՏԷՆ تنديدن * Գործել կամ ոստայնել․ որ 'ի գործ ածի 'ի մարդկանէ և 'ի զազրանս և 'ի յամանս․ Կէօզէլմէք։ Եւ մերթ ասի ոստայն և պլոր ղաբերին ծառոց․ Աղաճ պէրէք էօրմէք։

ԹԷՆՏԻԽԷՆՏ تندخند * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԻՄԱՐ։

ԹԷՆՏԻՐԻՍԹ تندرست * Նշանակէ առողջ․ Թուրքերէն Սաղ․ Սէլամէթ պէտէն։

ԹԷՆՏԻՐԻՍԹԻ تندرستى * Նշանակէ առողջութիւն․ Թուրքերէն Սաղլըգ։

ԹԷՆՏՈՒ تندو Սարդ․ Էօրիւմճէք․ արաբ՛ عنكبوت Անքէպութ․ որ և ասի ԹԷՆԷՆՏՈՒ։

ԹԷՆՏՈՒՐ تندور * Տե՛ս ԹԷՆՏԷՐ։

ԹԷՆՓԷՐԷՍԹ تن پرست Մարմնապաշտ

ԹԷՆՓԷՐՎԷՐ تن پرور * Թնպաշտնի [illegible] անձնայ. ըստ այնմ զոր ասէ քաղաքագէտն, [illegible] էրըր պաշխա թէր Յիսուս չէքէ Թէյնթէրբէրսի, Թա [illegible] պաշխ չու հայվան Ինէթէբբէրսի. Եւ մերայքն այսր բառի լինի تن پروری Թէնթէրբէրլիք. ըստ այնմ. Աժը էր չեմէրրեմ բու Ինէթէբբէրլիքը չիմեքը. Օ՛ Իէյշինէն եիմէ բուն չիրրա ախէշէրը չիմէքը.

ԹԷՆՔԻՍ تنكس * Է ասս ծառ իմն յայժ փշոտ. Պէր ինէն ազաճ տիւր.

ԹԷՆՖԷՍԷ تنفسه * Տես ԹԷՆՊԷՍԷ.

ԹԷՇ تش * Է կրճատեալ ի բառէն ԱՏԷՇ. որ է հուր, կամ կրակ. Օթ. Եւ մերթ նոյն է ընդ բառին ԹԻՑՇԷ. որ է ուրագ. Քէսէր.

ԹԷՇԷՆ تشن * Նոյն է ԷՀ բառին ՁԱՔ-ՇՈՒ. Եւ է ասս տեսակ իմն յընդեղինաց. որոյ կեղևն սեաւ և կակուղ լինի, և միջ ուրիշն խա-շորաձոյն է քան զոսկին.

ԹԷՇԹ تشت * Նոյն է ընդ բառին ԴԱՇԹ. որ է մեծ տաշտ. Պէօյիւք լէյէն.

ԹԷՇԹԷ تشته * Փոքրիկ տաշտ. Քիւ-չիւք Լէյէն.

ԹԷՇԹԷՆ تشتن * Ձիթ ուրուր. Զայ-թ. Որ է Թռչուն իմն գիշակեր. Որ և ասի ԴԷԼԻՑՎԱԾ. և ԴԷԼԻՑՎԱԺ.

ԹԷՇԹԷՐ تشتر * Է անուն Միքայելի հրեշտակապետին. Նամը Հազրէթի Միքայիլ.

ԹԷՇԹԽԱՆ تشتخوان * Սեղան կե-րակրոյ. Եիմէք սօֆրասը.

ԹԷՇԹԽԱՆԷ تشتخانه * Նշանակէ զայն տեղին, ուր դնին կոնք և ջրկիճ, վա լուացման ձեռաց. Լէյէն էպրիք գօնըլան եէրէ. Եւ վս համառօտութե արտաքնոցն եա կոչի ԹԷՇԹԽԱՆԷ. որ և ասի ԱՊՏԷՍԹԷՆԿԷԱՀ. արաբ Պէյթիւլխալէ.

ԹԷՇԹՏԱՐ تشتدار * Տես ԱՊՏԷՍ-ԹԱՆՏԱՐ.

ԹԷՇԻ تشى Տես ԹԷՍԻ. և ԽԱՐՓՈՒՇԹ.

ԹԷՇԻՒՐ تشير * Հովանաւոր տեղի. Սայէլէմահ. ըստ այնմ, Զէն թէյթ էնվէր ան Նազի մէհրի մահթյր. Նէ արամլէմահ իւ նէ ճայի Ինէշիտր.

ԹԷՇԼԻՒԽ تشليخ * Օթոց. Սէծճատէ.

ԹԷՇԽՕՐ تشخوار Տես ԱՋԻՐԹՈՒՇ.

ԹԷՇՆԷ تشنه * Ծարաւի. Սուսըզ. ատ-տաշ. արաբ" عطشان Ատշան. Եւ մերթ նմա-նութբ տենչացող կամ փափագօղ. Արզուքէշ. ըստ Մօ իէուշէնիզանէ Ինէշնէէ ճիյաարը չէրէաղ էյլ. Զէան չէրմէէ մա էէշը Ինէհէ խանէիէրաղ էյլ. Եւ ասի բարդի բառս تشنه لب Թէշնէլէպ.

ԹԷՇՆԷԿԻ تشنكى Ծարաւ. Սուսըզլըգ.

ԹԷՇՆԷՇԻՒՏԷՆ تشنه شدن * Ծա-րաւի լինել, այսինքն ծարաւել. Սուսամագ. հրամայական Շէվ. և ապառնի Շէվէտ.

ԹԷՇՇԷ تشه * Զափ ի-ղոյ. Եաղ էօլչէքի.

ԹԷՇՊԻՀԼ تشبيل * Կարթ ձկան. Պա-լըգ օլթասը.

ԹԷՇՎԻՒՐ تشوير * Պատկառանք. Խիճալէթ.

ԹԷՇՎԻՒՐԶԷՏԷ تشويرزده * Պատ-կառեալ. Խաճիլ օլմիշ.

ԹԷՇՐԻՆ تشرين * Է ասս անուն եր-կուց ամսոց աշնայնոց ըստ հաշուի Քաղդեական տոմարի. որոց մին ասի Թէշրինի էվվէլ, որ է հոկտեմբեր. և միւսն՝ Թէշրինի սանի, որ է նոյեմբեր. Կիւչ Ֆասըլըն իքի այըն ատըտըր.

ԹԷՇՐԻՖ تشريف * Խիլայ. արաբ" خلعت Խիլաթ, զոր Թագաւորք ազնուականաց պատուէին.

ԹԷՊ تب * Ջերմն, որ է ջերմ. արաբ" Հում-մա. Որ վս մխացուցանելոյ և զօրացուցանելոյ նախ քան զՋերմունին՝ ԹԷՊԻՐ ԼԷՐԶԷ եա ասի.

ԹԷՊԱ تبا * Նոյն է ԷՀ բառին ՊԻՒԿ-ՋԷՐ. և ոչ" Թռչ, կամ անոյ. ըստ այնմ, Մէհէսան էէր Իէա էէրէտրմէքար ծէֆա էիրշ, Թէպա էը ամէի տէկ-մարը սէվէմիյշ.

ԹԷՊԱՀ تباه * Ապականութի կամ եղ-ծումն. նաև ոչնչացումն. այլ և դարձումն ի լաւ կացութէ՝ ի վատթար կացութի. Պէր էյիւ հալ-տէն պէր էարամաղ հալէ տէօնմէք. որ և ասի ԹԷ-ՊԷՀ և ԹԷՎԱ.

ԹԷՊԱՀԷ تباهه * Փափուկ միս, որ լա-ւագոյն եփեալ իցէ. Կէօշիւ էէրէ էէ էքիթ Թէրշէէ օլա. Որ և ասի ԹԷՊԷ և ԹԷՊԷՀԻԷ. Նաև ԹԷՊԱՀՃԷ. Դարձեալ է տեսակ ինչ կե-րակրոյ, որ կոչի Պասթը.

ԹԷՊԱՀԻՒՏԷՆ تباهیدن * Ապակա-նել. Բասիթ օլմագ.

ԹԷՊԱՀՔԷԱՐ تباهكار * Ապականա-գործ. Ֆէսատ էշլէյէն.

ԹԷՊԱՆՃԷ تبانچه * Ապտակ. Սիլլէ. ըստ այնմ, Թէպանճէ իօրթ թէրիէ չէ պաթ, Պէրա էէ թէրպան հէրչէ հէսն իաֆիլաթ.

ԹԷՊԱՇԻՒՐ تباشير * Կաւիճ. և տե-սակ իմն Թզոյլ քարի. Պէր նէվ՝ ախաղ թաշ տիւր.

ԹԷՊԱՍԻՒՏԷՆ تباسیدن * Ուշագնաց լինել ի ջերմութէ. Հարարէթտէն պիհօշ օլմագ.

ԹԷԳԱՐ تبار * Ազգ կամ տոհմ. Գէօհէր գէօրիւշէ. ըստ այնմ, զոր ասէ Ֆերտեվսին. Չիւ ջէօթէյ Բէկզատէշ պէօշէօրիւ նէ զուօթ. Նէյ ասէմ նամի պէօշէօրիւնէն շիւնամ.

ԹԷԳԱՐԻ تباری * Օրական պարէն կամ ռոճիկ. Վէօշէյֆէյի բոօշէ.

ԹԷԳԷ تبه * Տես ԹԷԳԱՀԷ.

ԹԷԳԷԼ تبل * Նոյն է Է բառից ՉԻՑՆ և ՀԻՔԷՆՃ. խորշումն. Պօռրշէօք: Ըստ նմանութեան կեղևոյ նշոյ. ըստ այնմ որ ասի, Տէյօքէ թէօշէնէօն շէ ժէյնէյի Նէօ, հէֆիշօն պօթօմ թէյ նէ- րէֆին Բէգիշէ.

ԹԷԳԷՀ تبه * Նոյն է ընդ ԹԷԳԱՀ.

ԹԷԳԷՀՐԷ تبهره * Տես ԹԷԳԱՀԷ.

ԹԷԳԷՆԿ تبنك * Տախտակեայ սկաւա- ռակ, զոր 'ի գործ ածեն հրուշակագործք և ե- փօղք լուղաւոր հացի: Եոասլ դօդագ:

ԹԷԳԷՆԿԷ تبنكه * Նոյն է ընդ բառին ԹԷԳԷՆԿԻՈՒ: Նաև մեծ սընդուկ տախտա- կեայ, զոր համբար առնեն. Էնպօյ էմփէյշէյէ Բախչօթէն պէօյէօթ սանտուգ:

ԹԷԳԷՆԿԷՐ تبنكر * Նշ" զայն փայտեայ տափարակ իրն, ուր դնեն զհաց. Գօդշէֆէնէկ:

ԹԷԳԷՆԿԻՈՒ تبنكو * Տապանակ. Սան- տուգ: Եւ յատկապէս տապանակ դրամոց. Աքչէ սանտուղի: Եւ ևս զայն սընդուկն թէ մեծ և թէ փոքր, ուր դնեն զգինս իրաց վաճառելոց. այսինքն զդրամս զորս առնուն 'ի գնողաց: Եւ ուրեք ասի, թէ նշ" դարբնոցի, ուր ձուլեն ոս- կերիչք զձուլելիս. Գօյմօջիւշէլէրինէշ փէօթօփէօ- շէրի գօդէրշ: Եւ այլուր գրի, թէ է համբար փայտեղէն. Աղօծ էնպօյ:

ԹԷԳԷՆՃԷ تبنجه * Է ԹեԹևացեալ 'ի բառէն ԹԷԳԱՆՃԷ.

ԹԷԳԷՆՏ تبند * Նենգութիւն և խարդա- խութիւն. Մէյէյէյ վէ հէյլէ. որ և ասի ԹԷՐՔԷՆՏ:

ԹԷԳԷՆՏԷՐ تبندر * Է այն մեծ փայտն, զոր յեցուցանեն յետևոյս դրան. Օւ պէօյէօթ ա- շօծ թէօշ թէ գօթօս արթըշէ թօյօրշէյ: Որ և ասի ՔԷՏՐԷՆԿ և ՓԷԺԱՎԷՆՏ.

ԹԷԳԷՆՔ تبنك * Երիտասարդ բարձ- րահասակ և ուժեղ. Պօշօգօթ վէ Բէօվօնօ ծէօվօն.

ԹԷԳԷՇՔ تبشك * Է ապրշումն այն' յորմէ կազմեն ձեռնոց և գուլպայ. Օւ էպզէօ- շէմ թէօշ թէ էշթէվօն վէ չօրօթ էշշէյշէյ:

ԹԷԳԷՍԹ تبست * Է բառ իմն, որ յա- ճախ 'ի գործ ածի ընդ բառին Թէգզահ. և նշա" նակէ և աւերակ. կամ ապականեալ և չփոթեալ. ճմ. Հէօթ օէյրօնէյ թէօշէ ծէհօն Բէգզահէօ Բէզշէօն:

ԹԷԳԷՍԹԷ تبسته * Սօշօգէօ գօծէ վէ Սէծծօթէ վէ էմօթ.

ԹԷԳԷՍԹՈՒԳ تبستق * Ճարտարախօս. Քօօֆշէօշ շէօօն, որ և ասի ՀԻՑՎԱ:

ԹԷԳԷՐ تبر * Կացին. տապար. Պալթա. ըստ այնմ որ գրի յատամնաւորիս, Ըէօթ էօյէֆօօյէ նէ թօհէթ զօ թէօթ, էօյէֆօօյէ զօ վէյ նէ' զօյէթ թօօթէն: Հէյ նէ հօշէ թէօն նէ' թօյէթ մէյվէյ, էշ Բէգէյ մէ զօյէթ էշ ծէյրօօթէն.

ԹԷԳԷՐԶԷ تبرزه * Նէգօթ շէթէյէ. Է նա տեսակ իմն ադի, որ լինի 'ի լերինս Խորա- սանոյ, և յայլ լերինս ևս. և կոչի այսպէս վասն ունելոյ նըա զնմանութիւն նէկաթի: Է ևս անուն տեսակի միոյ խաղողոյ, որ վասն գոլոյ նըա կարի իմն քաղցր և նմանելոյ նէկաթի՝ կոչի Թէգզէր- զէ. և է խաղողս այս՝ յատուկ քաղաքին Թէգզ- րիզու. Պէյ նէվ էօշէօթ թէօշ.

ԹԷԳԷՐԶԷՆ تبرزن * Կացնահար. Պալթա սօրան. էսմէ պօլթածէ.

ԹԷԳԷՐԶԷՏ تبرزد * Նէգօթ շէթէյէ. և է սա տեսակ իմն զուտ և վճիտ շաքարի. և ասի այսպէս վասն կարծրութեան իւրոյ, որ կարօտա- նայ հարկանել տապարի կոտորել և մանրել: Եւ ևս սպիտակ շէքէր. Հէթէյէ օէթէօթ. Այլև ցուցանէ զտեսակ իմն յոյժ զառն դեղոյ իրիք. որ ԱԼՎԱ ևս ասի. ճմ. Թէգզէրշէթ հէմօն գօթ թօշէթ թէ հէօթ, Վէյէէյ թէյ մէյօնէ շէգօյէգ նէշէօթ.

ԹԷԳԷՐԶԻՑՆ تبرزين * Փոքրիկ կա- ցին. Նօճագ. Թէօշէօթ պալթա: Զոր առնեն առ. Թամբին ձիոյ. և Թարգ" կացին Թամբի. Էյէր պալթասը: Եւ երկրորդ նշա" աղքատ. այսինքն լեռնային աղ, որ է հանքական աղ. և անուանեալ է այսպէս՝ վասն ունելոյ նըա զնմանութիւն նէկաթ շաքարի.

ԹԷԳԷՐԽՈՒՆ تبرخون * Ցունապ. Իւննապ թէ մօրօօգ մէյվէ թէօթ. ըստ այնմ որ ասի. Փօշէմ Բէգէյէօօն նէէօգի օէնծէթ հէյէյէշ էէյշէ գէ թէյթէն շօօ օէնծէթ էօթ Բէգէյէօօն: Երկրորդ նշա" բառս Թէգէյէօօն՝ զփայտ իմն կարմրա- գոյն, որ լինի յոյժ խիստ և կարծր. զոր շաղգամք ձեռաբկիր արարեալ 'ի ձեռս կրեն: Եւ ուրեք ասի նշանակել կարմիր ուռի. Սէօթ գէյօ: Եւ ևս զդալարին զայն, զոր ուտեն ընդ կերակրոյ. որում ԹԷՐԽՈՒՆ և ԹԷՐԽԱՆ ևս ասեն.

ԹԷԳԷՐՄ تبرم * Մեծուհի կին. Խա- նօմ պէօշէօթ. պէօյէօթ գօթօն.

ԹԷԳԷՐՏԱՐ تبردار Կացնաւոր. Պալթածը.

ԹԷԳԷՐՏՈՒՍԷՐ تبردوسر * Կացին երկ- բերանեան. Իքի էէօշէօ պալթա.

ԹԷԳԷՐՔ تبرك * Թօզըն. յորում դնեն զմաշխ, զբուրվառ, և զայլ անօտշահամ բուրելիս. և կամ զխունկս.

ԹԷՊԻ تپى * Նշանա՛ հանդերձ և գտակ փլնոյ, և այլ՝ որ ունիցի զխոտկարս. որ և ասի ՇՈՒԶԷՆԻ. Սէֆ նիշէնդէլը ճամէ վէ տըրագչէն վէ շալըն հէսաբ։

ԹԷՊԻՑՆԷ تپينه * Տե՛ս ՂՈՒՆՏԷ։

ԹԷՊԻՑՏԷՆ تپيدن * Դողալ. Տիթրէ՛մէք. որ և ասի ՆԷՐԶԻՑՏԷՆ։ Նաև տագնապել. Գըըլմագ։

ԹԷՊԻՑՐ تپير * Արաքան. Դողը վէ ...։ Որ և ասի ԹԷՊԻՑՐԷ։

ԹԷՊԻՑՐԷԶԷՆ تپيرزن * Թմբկահար. Դավուլճը։

ԹԷՊԻՑՔԷ تپيكه * Է գործի իմն 'ի գործեաց հայեփեցուն. Պէյ ...։ Որ և ասի ԹԷՊԻՑԼԷ։

ԹԷՊԻՇ تپش * Ջերմութիւն, նաև նշոյլ և ճառագայթ. Հարարէթ վէ շըյա վէ շէօլէ. և է բայածականն թէպիդէն բային. ըստ այսմ, ...։

ԹԷՊՈՒԼԷՐԶ تپولرز * Տենդ. Խըմա։ Եւ քանզի սա մրսեցուցանէ և ջերմացուցանէ, յայն սակս պատգան Թէպ-ու-լէրզ. զի թէպ նշանակէ զջերմն. և լէրզ, զդողումն։

ԹԷՊՈՒԼԷՐԶԷ تپولرزه * Տե՛ս ԹԷՊՈՒԼԷՐԶ։

ԹԷՊՈՒՔ تپوك * Տապաղան կամ սկաւառակ մրգավաճառաց, յոր դնեն զմիրգս. Սէ... ...։

ԹԷՊԼԱՏ تپلاد * Նշ՛ զայն փայտն՝ որ դնի 'ի մէջ որմոյ. Տիվար իչինէ գօնըլան աղաճ։

ԹԷՊԽԱԼ تپخال * Եւ ԹԷՊԽԱԼԷ. նշ՛ զպալարն զայն, որ 'ի ջերմութէ առնուի և յայլմէ յայտ լինի 'ի շրթանս. որ ասի Թուր՝ Ուճուգ։

ԹԷՊՇԻ تبشى * Նշ՛ սկաւառակ շրթնաշրջեալ, որ է ափսէ. Լէնկէրտան տապագ։

ԹԷՊՈՒ تبو * Է սա անուն անղեղոյ երիք. Պէյ ...։

ԹԷՊՈՒՐԱՔ تبوراك * Է այն խորտակեցուցիչ գործին, որով այգեպանք և արտորէից պահապանք հարկանեն առ 'ի հարթուցանել զկենդանիս յայգիս և յարտորայս. և են սոքա երկու տախտակք, զորս յիրեարս կապեալ և ձայնեցուցեալ խրտուցանեն զթռչունս և զայլ կենդանիս. ... Դիար՝ Նշ՛ Տէօղլէր. որ է թմբկիկ։

ԹԷՊՊԱՏԷ تپباده Տե՛ս ԹԷՊՈՒԼԷՐԶ։

ԹԷՊՍԻՑՏԷՆ تبسيدن * Ճայթել շըբ...

թանց 'ի ներքին ջերմութէ. Տուտագ ըէպամէզէ. ...։

ԹԷՊՐԷԿ تبرك * Պարիսպ. Հիսար։ Իսկ յատկաբար է անուն պարսպին Իսֆէհանու։

ԹԷՊՐԻՑԶ تبريز * Է անուն հռչակաւոր քաղաքի յարևելս 'ի պարսից աշխարհին. և է իշխանանիստ կամ թագաւորական քաղաքն Ադերպայճանի, այսինքն Ատրպատականի. այս քաղաք կոչի Դաւրէժ 'ի գիրս հայոց։

ԹԷՊՔ تبك * Նշա՛ զապրշմեղէն եզրն զօտւոյ, և այլոց իրաց. Էթէքլիք ...։

ԹԷՍ تس * Ապտակ. Սիլլէ։ Որ և ասի ՆԷՐՍ։

ԹԷՍԻ تسى * Երկայնափուշ ոզնի. Ոքլու ...

ԹԷՍԽԷՐ تسخر * Տե՛ս ԹԷՍԽԷՐԷ։

ԹԷՍԽԷՐԷ تسخره * Տնազ և կատականք. Իսթէհզա։

ԹԷՍՄԷ تسمه * Խակ մորթ, զոր ոչ իցէ գործեալ և յարդարեալ խաղախորդն. Խամ դէրի։

ԹԷՍՈՒ تسو * Կշիռ ծանրութե երկուց կորիզաց եղջեր. ...։ Քանզի ծանրութիւն 24. Կորիզաց. է տէյնար մի, որ և ասի ՄԸՍԳԱԼ. և չորս կորիզ է տանք մի, որ է դանկ. և է վեց դանկն՝ մի մսգալ։ Եւ ոմանք ասեն, թէ թէսուն է չորրորդ մասն միոյ դանկի, և ... այսմ մի թէսուն է եղջերակորիզ մի։ Որ արտայայտեալ թէսուճ ասի. ըստ այսմ, ...։

ԹԷՍՊԻՑՏԷՆ تسبيدن * Խեղդիլ կամ հեղձանիլ. Պօղուլմագ. հրամայական թէսպ. և ապառնի թէսպէդ։

ԹԷՍՎԻՑՏ تسويد * Հող և տղմութ. Ղարալը ...։

ԹԷՎ تو * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՊ. որ է ջերմութի. Հարարէթ։

ԹԷՎԱ توا * Տե՛ս ԹԷՊԱՀ։

ԹԷՎԱՄ توام * Նոյն է ընդ բառին ՀԸՄԶԱՏ. որ է երկուորեակ։

ԹԷՎԱՄԱՆ توامان * Է յոգ՛ թէվամ բառին և նշանա՛ երկուորեակք. Իքիզլէր։ Բառս այս՝ թեպետ արեպի է, բայց 'ի պարսկական լեզուի հռչակեալ է գործածութի սորա։

ԹԷՎԱՆԻՑՏԷՆ توانيدن * Է բայ հաստատակ, և նշ՛ կարծիլ և կարծեցուցանել. Ա...մագ, վէ ...։

ԹԵՎԱՄ توام * Զոյգ, որով կային բեռինք · Իգ ·

ԹԵՎԱՐԵ توارە * Նշ" տուն շինեալ յեղեգանց, 'ի մէջ որոյ Թափեն աղբիւս : Գամիշլէ տան էօթէլմիշ եվ իչինէ սուգարդեարի ղը չէգէ ուէօթելեր : Եւս Նշ" զտուն շինեալ յոչից ցորենոյ և գարւոյ, կալապան՝ յեղեգս պարունգաց և 'ի մէջ նորին հովանաւորին : Եւ ոմանք ասեն նշանակել ցանկ · որ է որմ ինչ, զոր քարշեն շուրջ զայգեօք և զպարտեզօք 'ի ցախից և 'ի մացառաց · որ և ասի ՔԵՐՁԻՑՆ և ԽԱՐՊԵՍԹ :

ԹԵՎԵ توه * Նշորակ արեւնառուի · Նիշանէրի ճասոս :

ԹԵՎԵՆԿԵ تونكه * Գանձ · Խազինէ · ըստ այնմ, Քէսէ տիբ բուրշի էնտէ իգարելնոս մի չեկէր, Զոր ճաքիշտէ ձիհան մալըգի Լեվէնտէ մի չեկէր :

ԹԵՎԵՐ تور * Տես ԹԵՊԵՐ :

ԹԵՎԵՐԵ توره * Պատուական որդի · Քերիչէնդի աչեղ :

ԹԵՎԻՑԼ تويل * Մաշտեալ գլուխ, յորում ոչ իցէ մազ · Դազ գաշ · և պարսկերէն Սէրի գէ մու :

ԹԵՎԻՇ توش * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՊԻՇ · նշանակէ ջերմուն · Հարարէթ · էէրմի ·

ԹԵՎԻՇԹ توشت * Տես ԹԵՎԻՇ :

ԹԵՎԼԻՑՏԵՆ توليدن * Խթել զինչ · Նեռնէ ստնմագ : Նաև 'ի ձայն բարձր գոչել · Սովիի դիւշէնտ իչէ հայգըրմագ · հրամայական Թեվլ · և ապառնի Թեվլէտ :

ԹԵՎՂԱ توغا * Է տեսակ ինչ կերակրոյ · Պիր նէվ դամամ ադը :

ԹԵՎԳԻՑԽ توبيخ * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԶԵՆԻՇ · և նշանակէ յանդիմանութիւն կամ կշտամբանք · Թուրքերէն Գագըճը :

ԹԵՎՍԵՆ توسن * 'Ի բնէ նշանակէր զձի անկիրթ և ամեհի, որ շրջի յերամակի · բայց բազում գործածութիւն անուն եղև երիվարի : Որ և արտաբերի ԹԻՒՍԵՆ :

ԹԵՎՏԵՐԻՑՆ تودرين * Փոքրիկ կացին · Քիւչիւք պալթա, զոր կրեն 'ի վ" Թամբի :

ԹԵՏԵ ته * Սարդիոստայն · Էօրիւմճէք աղի · որ և ասի ԹԵՆԻՑՏԵ :

ԹԵՏԵՔ تتك * Է Թռչունն այն, որ կոչի Տիւրրաճ · ըստ այնմ, Պոշի գաշըն ախ ղաշ դիւռաշայէ, Տիւրյին աէր դեյշ զում Օեթէ այէ :

ԹԵՏՈՒ تتو * Է ձիք ինչ ողջ բղեղ, որ լինի յաճախ 'ի բաղանիս · Պիր դեօծեք ադը · արաբերէն Իղնի կէրդան :

ԹԵՐ تر * Դէջ, կամ խոնաւ · Եաշ · Որոյ հակակայն է խուշք · որ է չոր : 2 · Է մանրիկ բաղդատականի ոչ ֆէրսիօնիէր, և Ֆէսմէր : Դիւարձեալ է անուն փոքրիկ Թռչնոյ, որ ասի և ԹԵՐԵՆՏՈՒՇ և ԹԵՐԵՆՏՈՒՔ :

ԹԵՐԱ ترا * Բարձր որմ որ լինի 'ի մեծաւկառոյց շինուածս · Պիւշէնտ տիվար :

ԹԵՐԱՁ تراز * Խամ էէմճէ քեչմէսի ·

ԹԵՐԱՁՈՒ ترازو * Կշիռ · Դարթը · և արաբ" Միզան · ըստ, Թերազու տէր էէֆէ պազգաշ իւ մեն տէր սաղրելիէշ հայրան , Պէյա էմ մաշրիերի դինէ էր գամեր տէր իրանէ միշան : Ասի և Թէ, Հեր էէրա շէր տէր Բերազու էտլ , Զօր տէր դազնա էտլ :

ԹԵՐԱՀԻ تراهی * Նոյն է ընդ բառին ՆԵՎՊԱՎԵ · այսինքն Նոր պտուղ · Թազէֆանտա · ըստ այնմ, Պիւրք դաշլանգան գէ էյվանէ շահ · Թերահի վէրմ հէմ չէ դաշլանը շահ :

ԹԵՐԱՆԵ ترانه * Եղանակաւ երգեցուած տաղից, տաղական բանից · Եղեալ վէ էշմէրի մագամ իլէ օգումագ : Նաև նշանակէ գեղեցիկ նորատի · Թազէ մահպուպ :

ԹԵՐԱՊ تراب * Տես ԹԻՐԱՊ · և Նշ" Թոլունմ ջրոյ կամ իւղոյ յամանոյ · Սըզընդը չըգմագ :

ԹԵՐԱՊԻՑՏԵՆ ترابيدن * Տես ԹԻՐԱՊԻՑՏԵՆ : Որ և ասի ԹԵՐԱՎԻՑՏԵՆ · այսինքն Թորել · Սըզմագ :

ԹԵՐԱՎԻՇ تراوش * Է բայածականն Թերավիդէն բային :

ԹԵՐԱՄԵ ترامه * Աղբիւր · Մէշէէլէ ·

ԹԵՐԱՔ تراک * Ճեղք · Չաթլագ : Եւ և ձայնիւն, որ 'ի յայտ գայ 'ի ճեղքմանէ և 'ի բեկմանէ իրի ինչ · որ և ասի ԹԻՐԱՔ :

ԹԵՐԵԱՆ تریان * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐՆԻԵԱՆ, գոլով համառօտեալ 'ի նմանէ : Եւ Նշ" կողով 'ի մէջ որոյ միրգ եդեալ, և այլ իրք որ իցեն նման նմին · Մէյվէ սէփէթի :

ԹԵՐՁԵՏԵ ترزده * Դատարկնիք · Հէտճերի վէ սէծի :

ԹԵՐՁԵՓԱՆ ترزفان * Թարգման · որ և ասի ԹԵՐՃԵՄԱՆ :

ԹԵՐԵ تره * Դալարի · և ասի զամեց բանջարեղինաց · այլ և Նշ" զխաւարտ ինչ, որ Կոտեմ ասի հայերէն · և արաբ" رشاد Ռէշատ :

ԹԵՐԵՁԱՄ ترەزار * Տեղի ուր բուսնիլ իցեն բազում խաւարտք, այսինքն կանաչեղէնք :

ԹԵՐԵԹԻԶՁԵՔ ترەتیزک * Կամ ԹԵՐԵՆ ԹԻԶՁԵՔ : Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՄ · և

...տոնան տերևոյ դաւան խոտոյ իրիք․ որ Թուրքերէն ասի Գըշնի․

ԹԵՐԵԻԿԻՒՌՊԷ ترکربه * Տե՛ս ՊԱՑՐԵՆՃՊՈՒՅԷ․ և քանզի կատուն սիրէ զխոտս զայս, յայն սակս այսպէս անուանեալ է։

ԹԵՐԵԻՇԻՑՐ ترشیر * Է սա խոտ ինչ յայժ դաւան, գոլով դալարի իմն նման Թարխունի։ Պէր նէվ՝ Բէրէ փօտր։

ԹԵՐԵԻԻՏՈՒՂ ترذوغ * Նուռատ և դուզնաքեայ կերակուր, որով իմանի աղքատաց կերակուր․ Դուամ՛ նօտմուղ․ ԷմԻ, Նու՛նի իօփ պօ Բէրէ էս փօտըղչէնէ, Պէհ ջէ էշէօրդէն էնչտըրուըղչէնէ։

ԹԵՐԵԿ ترك * Խըրամ․ խէնդէկ․ զոր առնեն շուրջ զքերդաւ և զպարսպաւ և զպարտիզաւ և զայլովք նմանեօք։ 2․ Է անուն գետոյ իրիք, որ կայացեալ է մերձ ՚ի կաղաքնս Շիրվանու․ Պէր ըուտխանէ փէտր ջէ Շէրվան փէրդէնփէնէ էտկըն վոկը օշմէշ փէտր։ 3․ Է տեսակ իմն հրուշակի․ Պէր նէվ՝ հուշվո փէտր։

ԹԵՐԵՀ ترە * Զամանա․ Թուղթն՝՝ Չէմէն։

ԹԵՐԵՂՏԷ ترغده * Անգամ անգործ և խափան եղեալ․ Ա՛տըլ օշմէշ ուղվէ փէրլէր։

ԹԵՐԵՄԻՑՐԷ ترمیره * Է տեսակ իմն խաւարտի․ Պէր նէվ Բէրէ փօտր։

ԹԵՐԵՆԿ ترنك * Զայն հնչման լարի աղեղան, որ գայ ՚ի յայտ յեւանել նետոյն ՚ի նմանէ․ Եայ ջէրէշէ սաստ։ 2․ Հնչումն լարից նուագարանաց․ Սազ գըլլտըրըն սաստ։

ԹԵՐԵՆԿԵԱ ԹԵՐԵՆԿ ترنك ترنك Նշա՝՝ զհնչումն նետից հետզհետէ ձգելոյ․ և զհնչումն լարից նուագարանաց, որք միանգամայն ՚ի յայտ գան․ Փէյտէյ աշըշան օք ավազը․ վէ սազ գըլլտըրըն սաստ։

ԹԵՐԵՆԿԻՑՏԵՆ ترنکیدن * Սուսեր հարկանել․ Գըլըճ սալմագ։

ԹԵՐԵՆԿԻՒՊԻՑՆ ترنکبین * Է դեղ ինչ՝ որոյ գոյնն կանաչ է և համն քաղցր․ պատմի թէ շաղ իջանէ ՚ի վ͞ր տերևոց այնր փշոյ, որ կոչի Տէվէ փէտէնը․ և լինի Թէրէնկիպուլէյն․ Գուպրէն հէըլվոտ։ Եւ այս բառ աղաւաղուցեալ ասի Թէրէնճիպուլէյն։

ԹԵՐԵՆՃ ترنج * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐՓԵՆՃ․ այսինքն գժուարին ճանապարհ․ Բ՛ուհէ փէտըշվըր։

ԹԵՐԵՆՃԱՆ ترنجان * Տե՛ս ՊԱՏՐԵՆՃՊՈՒՅԷ․ որ է խոտ իմն անուշահոտ։

ԹԵՐԵՆՃԻՑՏԷ ترنجیده * Նեղացեալ և վշտացեալ․ Տըրըշը վէ ինճիմիշ․ Բէնիզէլ վէ փէրհէմ չըտըէ։

ԹԵՐԵՆՃԻՑՏԵՆ ترنجیدن * Պինդ քարշել զգօտին նաև զԹամբակալն ձիոյ․ Գուշաղը վէ գօլանը մըսհքէմ չէքմէք․ հրամայական Թէրէնճ․ և ապառնի Թէրէնճէտ։

ԹԵՐԵՆՏ رند * Է Թռչուն իմն փոքր և դեղնագոյն, որ լինի ՚ի պարտէզս և ՚ի դալարազուարճ տեղիս․ որ կոչի Գօրըճան․ և է բառ բնակչացն Իսֆահանու․ զոր Շիրազցիք ասեն Վօլճիշէ։

ԹԵՐԵՆՏԻՇ ترندش * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐԵՆՏ․ որ և ասի ԹԵՋ։

ԹԵՐԵՇԻՑՐ ترشیر * Ծոթրին․ Քէքէ օթի․ և արաբերէն Սաթէր։

ԹԵՐԵՏՈՒՂ ترذوغ * Այսինքն խաւարտ՝ ընդ Թանի խառնեալ։

ԹԵՐԵՓԻՒՐՈՒՇ ترهفروش * Խաւարտավաճառ․ Սէպզէճի։

ԹԵՐԹԵՆՏ ترتند * Տե՛ս ՊԻՀՈՒՏԷ․ այսինքն անօգուտ և անպիտան։

ԹԵՐԹԵՐԵՔ ترترك * Է կենդանի իմն, զոր բնակիչք Մավէրամինէհրի կոչեն Տէրմէտէ աօքէ։ Պէր ճանվէր փէտր։

ԹԵՐԹՄԵՐԹ ترت مرت * Ցիր և ցան․ Տարմադաղան։ Որ և ասի ԹԻՒՐԹ ՄԻՒՐԹ։

ԹԵՐԻՑՆ ترین * Գիջագոյն․ Եաշըրագ։ Զի է ածանցեալ ՚ի բառէն Թէր․ որ է գէջ․ Եաշ։ Մասնկամբս Իյն։ 2․ Է մասնիկ գերադրականի․ զի ասի Խուպրէյրէյն և Մէհթէրէյն․ և Նշանա՝՝ յոյժ գեղեցկագոյն և յոյժ մեծագոյն․ Ղայէթ էյուշէլ․ վէ շայէթ ուլու։

ԹԵՐԻՑՆԷ ترینه * Է տեսակ իմն Թացանի, զոր արկեալ ՚ի վ͞ր ալիւրեղէն կերակրոյ ուտեն աղքատին մարդիկ․ Պէր նէվ գաթըգ փէտր։ 2․ Զայն կերակուրն՝ որ կոչի Թէրխանէ ազէ ՚ի Թուրքաց բարբառ։ 3․ Զամենայն տեսակս կանաչեղինաց․ Էնվաթ օէդշէ։

ԹԵՐԻՑՆՎԱ ترینوا * Նոյն է Է բառին ԹԵՐԽԱՆԷ․ որ և ասի ԹԵՐԻՑՆ և ԹԵՐԻՑՆԷ։

ԹԵՐԻՑՎԷ تریوه * Նոյն է սա ընդ բառին ԿԻՐԻՑՎԷ․ որ է զառ ՚ի կող․ Պէշէն․ և դժուարին ճանապարհ լերին։ Նաև ճանապարհ, որ ունիցի դիզադէզ բարձունս․ Բ՛ուհէ գէտշըէ գէտշըէ։

ԹԵՐԻՑՏԵՆ تریدن * Արտաքս քարշելն այսինքն է զիր ինչ քարշել և հանել․ Դըշըրա չէքմէք․ էա՛նէ պէր նէսնէյէ չէքէտ չըգարմագ։

ԹԵՐԻՑՐ ترير * Եւ ԹԵՐԻՑՔ․ Նոյն են սոքա ընդ բառիցն ԹԵՐՓ և ԹԵՐՓԵՔ։

ժղ

ԹԵՎԱՐ توار * Ձուան, որով կապին բեռինք. Իփ։

ԹԵՎԱՐԷ تواره * Նշա" տուն շինեալ յեղեգանց, 'ի մէջ որոյ Թափեն աղբիւս։ Գամըշ-տան եափըլմըշ էվ ըի իչինէ սուփրըլըգ ըք չէբիլ փէօգիրլէր։ Եւս նշ" զտուն շինեալ յոչխից ցո-րենոյ և գարւոյ, կալապահ զեգերս պարտիզաց և 'ի մէջ նորին հովանաւորին։ Եւ ոմանք ասեն նշանակել ցանկ. որ է որմ ինչ, զոր քարշեն շուրջ զայգեաւ և զպարտիզաւ 'ի ցանկոց և 'ի մա-ցառաց. որ և ասի ՔԵՐՉԻՑՆ և ԽԱՐԳԵՍԹ։

ԹԵՎԷ توه * Նշտրակ արիւնառուի. Նիշթէրի փասաթ։

ԹԵՎԵՆԿԷ تونكه * Գանձ. խաղէյնէ. ա" այնմ, Քէօլ ըի բուճըի էնդէր իչերինի դի չէքէր. Ջու թոփըշտան ճէվան մալըն իչիննէ դի չէքէր։

ԹԵՎԵՐ تور * Տես ԹԵԳԵՐ։

ԹԵՎԵՐԷ توره * Պատուհական որդի. Քէրթէնեք աշերէ։

ԹԵՎԻՑԼ تويل * Մաշտեալ գլուխ, յո-րում ոչ իցէ մազ. Դազ պաշ. և պարսկերէն Սէրի դի մու։

ԹԵՎԻՇ توش * Նոյն է ընդ բառին ԹԵԳԻՇ. նշանակէ ջերմութի. Հարարէթ. իսըթ։

ԹԵՎԻՇԹ توشت * Տես ԹԵՎԻՇ։

ԹԵՎԼԻՑՏԵՆ توليدن * Խթել զինչ. Նէսնէ սօնմագ։ Նաև 'ի ձայն բարձր գոչել. Սէսին դիշըէնէ իլէ հայգըրմագ. հրամայական Թէվլ. և ապառնի Թէվլէդ։

ԹԵՎՂԱ توغا * Է անուն իշխ կերակրոյ. Պէր նէվի թամամ աշէր։

ԹԵՎԳԻՑԽ توغيخ * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԶԵՆԻՇ. և նշանակէ յանդիմանութի կամ կշտամբանք. Թուրքերէն Գաքընճ։

ԹԵՎՍԵՆ توسن * 'Ի բնէ նշանակէր զձի անկիրթ և ամեհի, որ շրջի յերամակի. բայց բազում գործածութե անուն եղև երիվարի. Որ և արտաքերի ԹԻՒՍԵՆ։

ԹԵՎՏԵՐԻՑՆ تودرين * Փոքրիկ կա-ցին. Քէօչէք դաւուդ. զոր կրեն 'ի վր Թամբի։

ԹԵՏԷ ته * Սարդիոստայն. Էօրիմճէք աղի. որ և ասի ԹԵՆԻՑՏԷ։

ԹԵՏԵՔ تتك * Է Թռչունն այն, որ կոչի Տաւրքուշ. ըստ այնմ, Պանէր գէսէրեն ըի դաշ դէքէ-րայէդ, Տաւուքէն տէր գիշ պահ Ըհքդէօ այէդ։

ԹԵՏՈՒ تتو * Է ձիւ իշխ ոչ բարձր, որ լինի յաճախ 'ի բաղանիս. Պէր դէօմէր փէթէ. տաճկերէն Իլղըր վէրիան։

ԹԵՐ — ԹԵՐ

ԹԵՐ تر * Գէջ, կամ խոնաւ. Եաշ։ Որոյ հակակայն է խիւշք. որ է չոր։ 2. Է մասնիկ բաղդատական' ոպ փէօդուկէր, և Քէմէր։ Դիւարձեալ է անուն փոքրիկ Թռչնոյ, որ ասի և ԹԵՐԵՆՏՈՒՇ և ԹԵՐԵՆՏՈՒՔ։

ԹԵՐԱ ترا * Բարձր որմ որ լինի 'ի մե-ծակառոյց շինուածս. Պէօյէնէ տըվար։

ԹԵՐԱԶ تراز * Խամ իփէք ըէշմէթի։

ԹԵՐԱԶՈՒ ترازو * Կշիռ. Դարթը. և արք" Միզան. ա" այնմ, Թէրազիի դէր ըէֆի պագդաշ էվ մէն դէր սաւըէնիշ հալըն, Պէյա էյ միւշմէրի տիննէր գամէդ դէր խանէի միզան։ Ասի և Թէ, Հէր մէրա շէր դէր Ըէրազի էօլ, Զօր դէր դազի էօլ։

ԹԵՐԱՀԻ تراهی * Նոյն է ընդ բառին ՆԵՎԳԱՎԷ. այսինքն Նոր պտուղ. Թուրֆանդա. ըստ այնմ, Պէրեդ գուռանդան դէ նըվանէ շահ. Թէրահի վէճ հէմ շէ գուռանթի շահ։

ԹԵՐԱՆԷ ترانه * Եղանակաւ երգեցողու-թեանց, աղական բանից. Եդէմ վէ եշմէր մա-գամ իլէ օգումագ։ Նաև նշանակէ գեղեցիկ նո-րատի. Թազէ մահպուպ։

ԹԵՐԱՊ تراب * Տես ԹԻՐԱՊ. և նշ" Թո-րումն ջրոյ կամ հեղոյ յամանոյ. Սըզընդը։

ԹԵՐԱՊԻՑՏԵՆ ترابيدن * Տես ԹԻՐԱ-ՊԻՑՏԵՆ։ Որ և ասի ԹԵՐԱՎԻՑՏԵՆ. այսինքն Թորել. Սըզմագ։

ԹԵՐԱՎԻՇ تراوش * Է բայածականն Թէրավիսիթէն բային։

ԹԵՐԱՄԷ ترامه * Աղբիւր. Մէնպէի։

ԹԵՐԱՔ تراك * Ճեղք. Չաթլագ։ Եւ և ձայնթիւն, որ 'ի լսոյ գայ 'ի ճեղքմանէ և 'ի բեկմանէ իրի ինչ. որ և ասի ԹԻՐԱՔ։

ԹԵՐԵԱՆ تريان * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐՆԻԵԱՆ, գոլով համառօտեալ 'ի նմանէ։ Եւ նշ" կողով 'ի մէջ որոյ միրգ եդեալ, և այլ ինչ որ իցեն նման նմին. Մէյվէ սէփէթի։

ԹԵՐԶԵՏԷ ترزده * Դատարկնիք. Հէօճէթի վէ սէնէտ։

ԹԵՐԶԵՓԱՆ ترزفان * Թարգման. որ և ասի ԹԵՐՃԵՄԱՆ։

ԹԵՐԷ تره * Դալարի. և ասի զամից բան-ջարեղինաց. այլ և նշ" զխաւարտ իմն, որ կո-չեմ ասի հայերէն. և արք" رشاد Ռէշատ։

ԹԵՐԷԶԱՐ ترهزار * Տեղի ուր բուսնել իցեն բազում խաւարտք, այսինքն կանաչեղէնք։

ԹԵՐԷԹԻՑԶԵՔ ترهتيزك * Կամ ԹԵ-ՐԵՏ ԹԻՑԶԵՔ։ Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՄ. և

…տնուն տերևոյ դառն խառոյ իրիք • որ Թուրքերէն ասի Գըշմ։

ԹԵՐԵԻԿԻՒՌՊԷ تره كربه * Տես ՊԱՑՐԷՆՃՊՈՒՅԷ • և քանզի Կատուն սիրէ զխոտս զայս, յայն սակս այսպէս անուանեալ է։

ԹԵՐԵԻՇԻՑՐ ترهشير * Է սս խոտ ինչ յոյժ դառն, գոլով դալարի իմն նման Թարխունի։ Պիր նէվ՚ Բէյրէ օթու։

ԹԵՐԵԻՒՏՈՒՂ ترهدوغ * Նուաստ և դուզնաքեայ կերակուր, որով խմանի աղքատաց կերակուր • Դուամ՛ի մախլաստա • Ըսմ, Նանէ խօփ գո Բէյրէ իլէ փօշիշէնէ, Պէհ թէ էշխօշփէն էճոփոշիշէնէ։

ԹԵՐԵԿ ترك * Խըրամ • խէնտէկ • զոր առնեն շուրջ զբերդաւ և զպարսպաւ և զպարտիզաւ և զայլովք նմանեօք։ 2 • Է անուն գետոյ իրիք, որ կայացեալ է մերձ ՚ի կայանս Շիրվանու • Պիր բուութանէ տէրէ թէ Շիրվան տէրէնէօթէնէ էօգըն վօգէ օրմէշ տէրէ։ 3 • Է տեսակ իմն հրաշակի • Պիր նէվ՚ հուշէրէ տէրէ։

ԹԵՐԵՀ ره * Զամանն • Թուրքն՝ Չէմէն։

ԹԵՐԵՂՏԷ ترغده * Անգամ անգործ և խափան եղեալ • Աէշէլ օրմէշ օթլէ տէրլէր։

ԹԵՐԵՄԻՑՐԷ ترميره * Է տեսակ իմն խաւարտի • Պիր նէվ Բէյրէ օթու։

ԹԵՐԵՆԿ ترنك * Զայն հնչման լարի աղեղան, որ գայ ՚ի յայտ յեւանելն նետին ՚ի նմանէ • Եայ քիրիշի սատասը։ 2 • Հնչումն լարից նուագարանաց • Սազ գըլլարընըն սատասը։

ԹԵՐԵՆԿԵԱ ԹԵՐԵՆԿ ترنك ترنكا

Նշա՛ զհնչումն նետից հեռաձիգ աղեղաց • և զհնչումն լարից նուագարանաց, որք միանգամայն ՚ի յայտ գան • Փէյթէ տէնէլէն օք սէսլէր • վէ սազ գըլլարընըն սատասը։

ԹԵՐԵՆԿԻՑՏԷՆ ترنكيدن * Սուսեր հարկանել • Գըլըճ ուրմագ։

ԹԵՐԵՆԿԻՒՊԻՑՆ ترنكبين * Է դեղ ինչ՝ որոյ գոյնն կանաչ է և համն քաղցր • պատմի թէ շաղ իջանէ ՚ի վերայ տերևոց այնր փշոյ, որ կոչի Տէվէ տիքէնի • և լինի Թէրէնճիպին • Գոսպըէօ հէլվասը։ Եւ այս բառ արապացուցեալ ասի Թէրէնճիպին։

ԹԵՐԵՆՃ ترنج * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐՓԵՆՃ • այսինքն դժուարին ճանապարհ • Ուճէէ տէրիլէր։

ԹԵՐԵՆՃԱՆ ترنجان * Տես ՊԱՏՐԵՆՃՊՈՒՑԷ • որ է խոտ իմն անուշահոտ։

ԹԵՐԵՆՃԻՑՏԷ ترنجيده * Նեղացեալ և վշտացեալ • Տարլըն վէ ինճինմիշ • Բէնզիշէլ վէ փէրիշէն շըգըշ։

ԹԵՐԵՆՃԻՑՏԷՆ ترنجيدن * Պինդ քաշել զգօտին նաև զթամբակալն ձիոյ • Գուշագը վէ գօլանը ճըգըթէմ չէքմէգ • հրամայական Թէրէնճ • և ապառնի Թէրէնճէմ։

ԹԵՐԵՆՏ رند * Է Թռչուն իմն փոքր և գեղեցկագոյն, որ լինի ՚ի պարտէզս և ՚ի դալարազգեստ տեղիս • որ կոչի Գուրսած • և է բառ բնակչացն Իսֆահանու • զոր Շէյրազցիք ասեն Վօճէրշէ։

ԹԵՐԵՆՏԻՇ رندش * Նոյն է ընդ բառին ԹԵՐԵՆՏ • որ և ասի ԹԵԶ։

ԹԵՐԵՇԻՑՐ ترهشير * Ծոթրին • Քէքիք օթու • և արաբերէն Սահթէր։

ԹԵՐԵՏՈՒՂ ترهدوغ * Այսինքն խաւարտ՝ ընդ Թանի խառնեալ։

ԹԵՐԵՖԻՒՐՈՒՇ ترهفروش * Խաւարտավաճառ • Սէպզէճի։

ԹԵՐԹԵՆՏ ترتند * Տես ՊԻՀՈՒՏԷ • այսինքն անօգուտ և անպիտան։

ԹԵՐԹԵՐԵՔ ترترك * Է կենդանի իմն, զոր բնակիչք Մավերաննեհրի կոչեն Տէթբիզէ սօգէ։ Պիր ճանվէր տէրէ։

ԹԵՐԹՄԵՐԹ ترت مرت * Ցիր և ցան • Տարմադաղան։ Որ և ասի ԹԻՒՐԹ ՄԻՒՐԹ։

ԹԵՐԻՑՆ ترين * Գիշադոյն • Եուշան։ Չի է ածանցեալ ՚ի բառէն Թէր • որ է գէճ • Եաշ։ Մաանկամբս իյն։ 2 • Է մասնիկ գերադրականի • զի ասի Խոշպէրէյն և Մէհպէրէյն • և նշանա՛ յոյժ գեղեցկագոյն և յոյժ մեծագոյն • Դօյէլ կէօզէլ • վէ շօյէլ պիւյիւք։

ԹԵՐԻՑՆԷ رينه * Է տեսակ իմն Թացանի, զոր արկեալ ՚ի վերայ ալիւրեղէն կերակրոյ ուտեն աղքատին մարդիկ • Պիր նէվ գոնէգ տէրէ • 2 • Զայն կերակուրն՝ որ կոչի Թէրխանէ ոչէ ՚ի Թուրքաց բարբառ։ 3 • Զամենայն տեսակս կանաչեղինաց • Էնվայի սէպզէ։

ԹԵՐԻՑՆՎԱ ترينوا * Նոյն է Է բառին ԹԵՐԽԱՆԷ • որ և ասի ԹԵՐԻՑՆ և ԹԵՐԻՑՆԷ։

ԹԵՐԻՑՎԷ ترويه * Նոյն է սս ընդ բառին ԿԻՐԻՑՎԷ • որ է զառ ՚ի կող • Պէշէն • և դժուարին ճանապարհ լերին։ Նաև ճանապարհ, որ ունիցի դիզաղեղ բարձունս • Իւրճէ թէօշմէ թէօշմէ։

ԹԵՐԻՑՏԷՆ ترين * Արտաքս քարշել այսինքն է զեր ինչ քարշել և հանել • Դիշարի չէքմէք • եանի պիր նէսնէյի չէքիպ չըգարմագ։

ԹԵՐԻՑՐ رير * Եւ ԹԵՐԻՑՔ • Նոյն են սոքա ընդ բառիցն ԹԵՐՓ և ԹԵՐՓԵՔ։

ԹԷՐԻՎԷ ترويه * Տե՛ս ԹԷՐՓԷՆՃ. այսինքն անձուկ և գժուար ճանապարհ, որ յաճախ լինի ՚ի լերինս. որ և ասի ԹԷՐՎԻՑԷ։

ԹԷՐԻՒԹԱԶԷ تروتازه * Խոնաւ և դալար. Չիյտաք եաշ վէ թէզէ։

ԹԷՐԼԷՎԷ ترلوه * Ճանապարհ որ ունիցի ել և էջս. Էնիշլի վէ եօգուշլու եօլ։

ԹԷՐԽ ترخ * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՐԽՈՒՆ. և երևի, թէ է կրճատեալն նորին։

ԹԷՐԽԱԼ ترخال * Ծիրտ. Գուշ պոքու։

ԹԷՐԽԱՆ ترخان * Նշ" զայն որ՝ որ արքունի հրամանաւ եղեալ իցէ ազատ ՚ի հարկաց և յանձն ազատութեան կացուցեալ, որ զի՛նչ և խօսիցի, կամ թէ զի՛նչ գործ պակասութ առնիցէ, ոչ յանդիմանի և ոչ կշտամբի. ըստ այնմ, Էյէր ատամ խան դէ իսէ շահին գիյինյէ դէս նէ մի դէօրդ. տաֆ, մէյէր եարլըղըն փէյրանի վէ սուլթանը էյլէտան պայրէ։ 2. Է տեսակ ինն. խաւարտի, որ իբրև փուշ։ 2. Է տեսակ ինն խաւարտի, որ իբրև զանանուխ ընդ կերակրոյ կերեալ լինի հացիւ. որ կոչի Դարխուն. ըստ այնմ, Մի նէհէմ էշ շաքէ որ կոչի Դարխուն. Պէյլէրտէն չէշուշի պիր թասը թէննիր. Մի թէշէմ էշ Պէյլէրտէն չէշուշի պիր թասը թէննիր։ Դարձեալ պէրէնի նանն վէրմէ պէր էդրոոյէ նան։ Դարձեալ թէպէթան է անուն տունկի միոջ ՚ի մէջ պտղոյն ըն- ղաթայից. Պէր գօղըշէ թու փէրր։

ԹԷՐԽԱՆԷ ترخانه *; Է յայտնի կերակուր ինչ. որ և ասի ԹԷՐԽԷՐԱՆԷ, և ԹԷՐԽԻՑԱՆԷ. Պէր մօյբօտի թօսոն փէրր։

ԹԷՐԽԻՑՆԷ ترخينه * Տե՛ս ԹԷՐԽԱՆԷ։

ԹԷՐԽԷՃԷ ترخجه * Որթ. Իօշիս շէ- գօշէ Պէյլէր։

ԹԷՐԽԷՓԷՆՃ ترخفنج * Նշ" զծանրութին զայն, որ կոխէ զմարդն ՚ի քուն լինելն. Ուսպոտէ ողէր պասըմք. արաբ" كابوس Քէապուս։

ԹԷՐԽՈՒՆ ترخون * Նշ" զփայտն պարսամի. Պօգտաս աղածի։ Երկրորդ է խաւարտ ինն, որ կերեալ լինի իբրև զկոտեմ. զոր արաբացուցեալ طرخون Դարխուն ասեն։

ԹԷՐԿԷԺ ترکژ * Սերմն. Թօխում. արաբ" Պէզըր։ Եւ եւս անդ կամ արտ, որ իցէ պատրաստեալ վա սերմանելոյ. Թուրքերէն Թարլա։

ԹԷՐՀԷՆՏԷ ترهنده * Իր որ իցէ զարդարեալ զօւարճութե և վայելչութե. Դուրուսէն էշէ պըռամի օյնիշ նէյսէ։

ԹԷՐՀԻՇԹԷՆ ترهشتن * Ցանուց. Գօգնմակ. շաշքէ հէրմէք։

ԹԷՐՂԱԶԷ ترغازه * Տե՛ս ՍԷՐՔԷՇ։

ԹԷՐՂԱՆ ترغان * Նոյն է Ē ՊԱՃ։

ԹԷՐՂԷՆՏ ترغند * Է անտ ինն, որ ՚ի յորդումն մաղասին՝ գլխէն պատահէ անդամոյ, և յայնմանէ յօդուած անդամոց ՚ի շարժմանէ դադարեալ, անշարժ մնան. և է սա ախտ ժամանակեան այսինքն مرض مزمنه عراض Մէզմէն մէզմէնէ. արաբերէն فلج Ֆէլճ։

ԹԷՐՃԷՄԱՆ ترجمان * Թարգման. որ և ասի ԹԷՐՋԷՔԱՆ։ 2. Նշանակէ ընծայ. Փէշքէշ. Երրորդ տուգանք, զոր առնուն ՚ի յանցաւորաց. Թուրքերէն Ճէրիմէ։

ԹԷՐՄ ترم * Մեգ. արաբերէն ضباب Զէպապ. որ և ասի نزم Նէզմ։

ԹԷՐՄԷ ترمه * Նոյն է Ē բառին ԹԷՐՊ. խարդախութի կամ նենգութի. Մէքիր վէ հիլէ։

ԹԷՐՄԷՍԷ ترمسه * Երկու եղջերակ ո- րիզ. Իքի Գեյրար. որ է կէս տանկ։

ԹԷՐՄԻՑՏԷՆ ترميدن * Նոյն է Ē բառին ԷՆՏԱԽԹԷՆ. որ է ձգել. Աթմագ։

ԹԷՐՄԻՇ ترمش * Այս բառ ուրեք մեկնի նշանակել եղջիւր. որ ասի ԽԷՐՆՈՒԳ։

ԹԷՐՄՈՒՇ ترمش * Է տեսակ ինն խոտոյ. Պիր օթ իսմի փէրր։

ԹԷՐՄՈՒՍ ترمس * Է անուն դեղոյ իւրիք. Պիր թօխում իսմի փէրր։

ԹԷՐՄՈՒՇ ترموش * Մորենի. Պէօ- ղիւրթլէն փիշէնի։

ԹԷՐՄՈՒՐԷ ترمره * Եւ ԹԷՐՄՈՒՐԷ. Ցակուրջի. Սուլընտոգ. որ և ասի ՆԷՐՄՈՒՐԷ։

ԹԷՐՆԱՆԷ ترنانه * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՆԽՕՐՈՒՇ. այսինքն Թացամի՝ զոր ուտեն ընդ հացի. Գաթըգ. ըստ այնմ, Սօյէն ամէթ պէ սօյէ թանէյի, խուշ նանի թամի պա Պէյրնանէյի։

ԹԷՐՆԱՍ ترناس * Է հնչիւնն այն, որ գայ ՚ի յայտ ՚ի ձգիլն նետից յաղեղանց. Օգ աթըլըրքէն չըգըր օզան սէսի. ըստ այնմ, Տէմ սէրբէշան թէօր շէ նէօշէս գօշ, Հէմէ փէշմ թէօր դանըն Պէյրնաս գօշ։

ԹԷՐՆԻՑԱՆ ترنيان * Կօղօվ մէրգու. ասի եւս զիրաց՝ որք իցեն նման նմին. Մէյվէ սէփէթի։

ԹԷՐՆԻՑՊ ترنيب * Թառամեալ ծաղիկ. Սօլմուշ չէչէք. Սօլմուշ թէմէթուրը։

ԹԷՐՇԷ ترشه * Է միրգ ինն. Պիր մէյվէ փէրր. Որ և ասի ԹԷՐՈՒՇԷ։

ԹԷՐՇԻՒՏ ترشد * Թացեալ եղև. Ըս- լանտը։ Եւ եւս վերաւորեցաւ կամ նեղացաւ.

և բարեկացաւ․ Ինձինտի վէ շուշէղէ չէշմի․ ըստ այնմ, Քէօմիւրճիւ յա տէր շէմսին աղ դէր ակր ըէյի_Բէնտ, ճամի հայտ ջէուհէն էշ Բէր չէօդ վէճէ օ Բէր նէշէտէ։ Զայս բան ասէ զանձնէ խուրձէ բանաս_տեղծն, որ մականուանմբ կոչի Քէօմիւրճի։

ԹԷՐՇԻՒՏԷՆ ترشدن * Թացեալ լի_նել, կամ Թանիլ․ Իսլանմագ․ հրամայական Շէվ․ և ապառնի Շէվէտ։

ԹԷՐՈՒՀ تروه * Կոճատ․ Թէք։ Որոյ հականիշն է զոյգ կամ զոյր․ Քի թէքին ըտտը չիֆթ տիր։

ԹԷՐՈՒՀԻՑՏԷ ترهيده * Տես ԹԷ_ՐՈՒՄԻՑՏԷ։

ԹԷՐՈՒՄԻՑՏԷ ترميده * Տես Ա_ՄԻՑԽԹԷ։

ԹԷՐՈՒՇԷ تروشه * Տես ԹԷՐՇԷ։

ԹԷՐՊ ترب * Խարդախութիւն և նենգու_թիւն, և լեզուանգարութիւն․ Մէքէր վէ հիլէ վէ չէ_պանտարի․ ըստ այնմ, Էյ պէրատէր ըութֆ լույի շէյրին էր ձէբրի, Պէ քէտէր շէհտ մէքեան նեյրէնք էր Բէրդ։ Դարձեալ, նշա" տանիջանք․ որ է Շէքէնձէ։

ԹԷՐՊԱԼԻ ترپالی * Է կերտուած ինչ մե_ծակառոյց և բարձր, զոր շինեալ է այքային պար_սից Էրտշիր պապէք․ յարևելից կուսէ Կիւռն քաղաքին Պարսից․ զոր արեգակն Ճոան կոչեն։ Պատմի, թէ ՚ի վ‍ր այր շինուածոյ՝ կերտեալ էր կրակարան մի․ և ՚ի հաւատարուն վերադրեալ քա_ղաքին՝ կայր կայացեալ լեառն մի մեծ․ և անտի ՚ի կրակարան անդր ջուր բերեալ էին․ Պէք ան իմաքէն նամի թիւր, Քի էրտշիրի պապէք պինա իթ_միշ տիւր։

ԹԷՐՊԷՄԷ ترپسه * Ծխածան․ Էշէքիմ տաշխա։

ԹԷՐՊԷՐԷ ترپره * Է սա տեսակ ինչ խաղալոյ․ Պէք նէվի էօյունի տիւր։

ԹԷՐՍ ترس * Երկիւղ․ Գօրգու․ խէվֆ։

ԹԷՐՍԱ ترسا * Քրիստոնեայ․ Միւշէնի նասարայ։

ԹԷՐՍԱՆ ترسان * Երկնչօղ, կամ երկ_չոտ․ Գօրգան կամ Գօրգագ․ արաբ" խայիֆ։

ԹԷՐՍԸՆԻՑՏԷՆ ترسانيدن * Երկեցու_ցանել․ Գօրգըթմագ։ Եւ է սա անցողականն Թէրսիտէն բային։

ԹԷՐՍԷՆՏԷ ترسنده * Է սա ընդունե_նելութիւն Թէրսիտէն բային․ և նշանակէ երկնչօղ կամ երկչոտ․ Թուր" Գօրգան կամ Գօրգագ։

ԹԷՐՍԻՑՏԷ ترسيده * Երկուցեալ․ Գօրգմուշ։

ԹԷՐՍԻՑՏԷՆ ترسيدن * Երկնչիլ․

Գօրգմագ․ հրամայա" Թէրս․ և ապա" Թէրսէտ։

ԹԷՐՍՆԱՔ ترسناك Երկչոտ․ Գօրգագ։

ԹԷՍՔԷԱՐ ترسكار * Այսինքն երկըն_չօղ․ Գօրգան։

ԹԷՐՎԷՆՏ تروند * Տես ԹԷՐՔԷՆՏ․ Ըստ որում նշ" նենգութիւն և խարդախութիւն․ Մէ_քէր վէ հիլէ։ Եւ ուրեք գրի, թէ նշ" սահման․ Սինօր վէ հիւտուտ․ ըստ այնմ, Քէշիյի սէրհէտտէր միւլքի մուլքէն, Հիսարի ահէնին Բէրվէնտի միւլքիւն։ Եւ ևս նորահաս միրգ․ Միւէյի նէվրէսիտէ․ որ և ասի ԹԷՐՎԷՆՏԷ։

ԹԷՐՎԷՆՏԷ ترونده * Երախայրի, կան_խահաս պտուղ․ Իլքինտէ էրէշէն միյվէ։

ԹԷՐՎԻՑԷ ترويه * Տես ԹԷՐՈՒՎԷ։

ԹԷՐՏԱՄԷՆ تردامن * Վաւաշոտ․ որոյ հականիշն է փաքտամէն։

ԹԷՐՏԷՔ تردك * Մլուկ․ Թախթաքուրու։ Եւ ոմանք մեկնեն ուտիչ կամ որդն արմատաց․ Թօփրագ գուրդու։

ԹԷՐՐԷ تره * Ցանկաբար նշա" զտեսակ ինչ խաւարտի, որ կոչի կոտեմ․ և արաբ" رشاد Ռէշատ․ Պէք մարուֆ սէպզէ տիւր։ Իսկ հասա_րակօրէն նշանակէ զամ տեսակս խաւարտի, այսինքն կանաչեղինաց․ Սալէր սէպզէվաթ։ Որ և ասի ԹԷՐԷ։

ԹԷՐՓ ترپ * Եւ ԹԷՐՓԷՔ․ սեաւ չոր_թան․ Գարա գավուրմ․ քէշէքի սիյահ․ արաբերէն طريف Դարիֆ։

ԹԷՐՓԷՐ ترپر * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՐՓ․ որ և ասի ԹԷՐՓԷՔ։

ԹԷՐՔ ترك * Սաղաւարտ․ Թօլղազէ․ արաբ" مغفر Միղֆէր։ Որ և ասի ՍԷՐՓԷՆԱՀ։

ԹԷՐՔԷՍ تركا * Տիկին․ խաթուն․ ըստ այնմ, Ալուն մէրթէպէ պիրաճիլ թէք հէր շա, Քի թէնիյէշէ նէտի չէվէտ Բէրքէտ։

ԹԷՐՔԷՇ تركش * Աման՝ ուր դնին նետք․ որ ասի կապարճ․ Օք գօնտըրլըդ զարգ։ Զի ամանն՝ յորում աղեղն դնի, կոչի قربان Գուր_պան․ ըստ այնմ, Քէշէյէրէնտ էրտանէյ տէրտնի չէ_ման, Զի Բէրքէշ խապէնք էօ չի Գըրպան թէման։ Բայց անցմամբ ժամանակաց երկոքին ևս Թէր_քէշ ասացին։ Բառս այս նախագոյն Թէրքէշ էր։

ԹԷՐՔԷՇԻՃԷՎԶԱ تركش جوزا * Են քանի մի աստեղք ՚ի յերկուոր կենդանակեր_պի, ուր կան զետեղեալ ե̅ ձևոյ նմանութիւն կա_պարճից․ Պէք գաչ էլլտըզ տիւր ձէվզա պիւրճինտէ։

ԹԷՐՔԷՆՏԷ ترکنده * Անօգուտ և ընդունայն խօսք. Պիհուտէ սէօզ.

ԹԷՐՔԷՐՏԷՆ ترکردن * Թողուլ. Թէրք էթմէք. հրամայական՝ Քէրտ. և ապառնի՝ Քէրտէմ.

ԹԷՐՔԻՅՏԷՆ ترکیدن * Տես ԹԻՐԱՔԻՅՏԷՆ.

ԹԷՐՔԻՈՒՆ ترکون * Մեկնի Թուրքերէն Թէրսինէ Լէ Բէրսինէ պողէն.

ԹԷՐՖ ترف * Տես ԹԷՐՖՊԱ.

ԹԷՐՖԷՆՃ ترفنج * Նուրբ և դժուարին ճանապարհ. Պօղազ Լէ ալչագ եօլ. որ և մեկնի պարսկերէն Մուշէ պօղազ պողէմ մի ալ ըլ Թէրսինէ Լաֆլէ ղէպի.

راه باریک باشد که در آن به دشواری توان رفت

ԹԷՐՖԷՆՏ ترفند * Սուտ և անկարելի. Տէլպօ Լէ խօսք. Եւ ևս նենգութիւն և խարդախութիւն. Մէքր Լէ հիլէ. Նաև անօգուտ խօսք. Պիհուտէ սէօզ. որ և ասի ԹԷՐՎԷՆՏ. և ԹԷՐՖԷՆՏԷ.

ԹԷՐՖԻՅՆԷ ترفینه * Մեկնի Թուր" Թէ Այրը պօղ մի Գոյրալը Գալրգ Լէզէլէ.

ԹԷՐՖՊԱ ترفبا * Եւ ԹԷՐՖՎԱ. է տեսակ ինչ կերակրոյ, զոր եփեն չորթանիւ և ջրով պանրոյ. որ արաբերէն կոչի مصلیه Մասլիյէ. որ և արտաբերի ԹՈՒՐՖՊԱ.

ԹԷՓԱՔ تپاک * Անհանգստութիւն. Պի արամի. Եւ նեղութիւն. Ըշքըլլը.

ԹԷՓԻՅՏԷՆ تپیدن * Նոյն է Է բային ՏԱՓԻՅՏԷՆ. Դարձեալ բայս այս նշ" նեղիլ. Ըշքըլլը չէքմէք. ըստ այնմ, Ջի Թէփիտի մէր խօտ շէպի հիճր մէր շէպ մէ, մի մէր օ նէմի Թիւ վանէմ մի չէմ էմ Գօրալ Լէմէք.

ԹԷՓՆԷՔ تپنک * Դարբնակ ոսկերչաց. որք ոսկի և արծաթ ձուլեալ Թափեն 'ի նա. Թէլլէդի. ըստ այնմ, Թէլլէ մէ էլ մէճ նէհէմ մէ մի պէ չէմ. Բէյթէ մէճ պէլ այէմ էլ Թէլլէմէ.

ԹԷՔ تک * Նշ" սակաւ. Ազ. Դուհէ. որ և ասի ԷՆՏԷՔ. 2. Է խոտ ինչ որ բուսանի 'ի միջոցս ցորենոյ. և լինի կարճր քան զոձ ցորենոյ. 3. Ցարձակումն կամ դիմեցումն. Համլէ. 4. Արշաւումն. Սէկիրմէ. մէվճէ. 5. Յատակ, տակ. Տիպ. 6. Է հր" Թէմէլէ բային. որ և բարդի. 7. Մանուկ նմանութ ոտք Մահիրէ. և Պօյլէ. այսինքն լուանալոյն և հողմանման.

ԹԷՔԷԱ تکا * Տիկին. խաթուն. և է յարգական անուն կանանց.

ԹԷՔԷԱՎԷՐ تکاور * Արշաւընթաց ձի Եօրղա ալ. Որ և յաճախ գործածութիւն բարձակապէս ձիոյ անուն եղեալ է.

ԹԷՔԷԱՓՈՒ تکاپو * Կարի արշաւմամբ շրջագայութիւն. Փէր էէլմէդ Գէզմէք. որ և արտաբերի ԹԷՔԷԱՓՈՒՅ.

ԹԷՔԷԱՔ تکاک * Թոյն. այսինքն կորիզ խաղողոյ. Իւզիւմ չէքիրտէքի. Եւ ևս կոխան խաղողոյ. Իւզիւմ ճիպրէսի.

ԹԷՔԷԷ تکیه * Յենումն կամ յեցումն. Տայանմագ. այսպ" Իթթիքէ. է բառ արաբի. Եւ ևս նշանակէ զտեղի կայից բնակութեան Տէրվիշաց. Ճայի Տէրվիշան.

ԹԷՔԷԷԶԷՏԷ تکیه زده * Նշանակէ յեցեալ. Տայանմըշ.

ԹԷՔԷԷԶԷՏԷՆ تکیه زدن * Յենուլ. Տայանմագ. հրա" Զէն. և ապառնի Զէնէմ.

ԹԷՔԷԷԿԷԱՀ تکیه گاه * Յենարան. Տայանաճագ եէր.

ԹԷՔԷԷՔԷՐՏԷՆ تکیه کردن * Յենուլ. Տայանմագ. հրա" Քէրտ. և այլ" Քէրտէմ.

ԹԷՔԷ تکه * Քօշ. կամ քաղ. Էրքէք քէչի. որ է արու այծ. Նաև ախար եղին. Սըշըթ Բիչիքի. զոր չորացուցեալ վառեն 'ի տեղի փայտի. որ և ասի ՓԱՉԷՔ.

ԹԷՔԷԼ تکل Խոյ միրանշօղ. Ճէնէտի Գօչ.

ԹԷՔԷՆ تکن * Ծառ պտղատու. Մէյվէ աղաճը. ըստ այնմ, Մէյվէէ շիրէնթէրէյն խօշ նէյարէտ հէր Թէքէն.

ԹԷՔԷՆՏ تکند * Նշ" ձու. Եումուրթա. Նաև տեղին այն՝ ուր անուցանեն զմարխս. Դավուք պէսլէտիլէճէք մէկան.

ԹԷՔԷՇ تکش * Թոյն, այսինքն կորիզ խաղողոյ. Իւզիւմ չէքիրտէքի.

ԹԷՔԷՍ تکس * Տես ԹԷՔԷՇ.

ԹԷՔԹԱԶ تکتاز * Եւ ԹԷՔԻՈՒԹԱԶ. արշաւակի ընթացք, կամ վազումն. Չափուպ կիտմէք.

ԹԷՔԻ تکی * Տիկին. խաթուն. արքայ" Սուլթ. Եւ ևս ցուցանէ վազումն. Սէկիրդմէ.

ԹԷՔԻԼ تکل * Մանուկ անհեր. Էմրէտ օղլան. որ և ասի ՍԱՏԷՐՈՒ.

ԹԷՔԻՅՍԷ تکیسه * Տես ԹԷԼԻՅՍԷ.

ԹԷՔԻՅՏԷՆ تکیدن * Արշաւել. Սէկիրդմէք. հրա" Թէք. և ապառնի Թէքէմ.

ԹԷՔԻՈՒՔ تکوک * Է կթղայ ինչ՝ որ կազմեալ է յոսկւոյ և յարծաթոյ 'ի ձև կենդանեաց, որով 'ի վախճանի խրախճանութեան լի գինի ըմպեն. Հայվանաթ սուրէթինտէ փէշքիւլէչ Գօտէհ Թէյ.

ԹԷՔԻՒՏԷՎ تكوو * Տե՛ս ԹԷՔԻՒՓՈՒ։

ԹԷՔԻՒՓԷՔ تكوپك * Տե՛ս ԹԷՔԻՒՓՈՒ։

ԹԷՔԻՒՓՈՒՅ تكوپوی * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՔԵԱՓՈՒՅ. Նաև վարի իբր հրա՛։

ԹԷՔՄԻՒՐՂ تكمرغ * Կտուց կամ կորճ թռչնոյ. Թուրքերէն Գուշ պուռնու։

ԹԷՓ تف * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՊ. և նշ՛ ջերմութիւն. Հարարէթ. Որ և ասի ԿԷՐՄԻ։ 2. Գոլորշի. Պուխար։ 3. Ճառագայթ և լուսաւորութիւն. Փէրթէվ վէ րուշէնի. ըստ այնմ, Աճէ մէն շէնպան ֆիրուզաշան շէուք՝ վէ վէօյլան նէյյիրէյի. էշ թէ՛ֆէ իշն աճէ ասաշան, րէշնէ փէր ասաշէն վէշէնտէ։

ԹԷՓԱՂ تفاغ * Գանկ, որ է ոսկր գլխոյ գագաթան. Գաֆա քէմիյի։ Երկրորդ մեծ կըթղայ. Աղէքէ պէ-շէտր, որով 'ի վախճանի մեծի խրախճանութեան՝ լի գինի ըմպեն. և այս սովորութիւն սկիզբն կալաւ յայնմանէ, զի 'ի հնումն քաջք և արիականք, զգանկս մեռելոց կթղայ արարեալ 'ի ջերմութիւն գինեբրբանց, այնու ըմպէին զգինի. և այսպէս անցմամբ ժամանակաց պարզապէս սկսաւ նշանակել զկթղայ։ Այս բառ գրի եւս ՆԷՔԱՂ։

ԹԷՓԷԷ تفيه * Քիմ, որ լինի 'ի վերայ գրանց. Գութու խուշէրինտէքի սուլտ։

ԹԷՓԷԻՏԷՆ تفيدن * Ջերմանալ և ջերմացուցանել. Թուր՛ Գըզմագ վէ գըզտըրմագ. Թէ չեզոքաբէս և ներգործաբէս 'ի գործ ածի։

ԹԷՓԹԷ تفته * Նոյն է Է բառին ԹԱՓԹԷ. այսինքն ջերմացեալ. Գըզմըշ. ըստ այնմ, Պէ թէսիր աշէշի Լէֆլի՝ վէշպէն խանէյր. Պէհ էշ թէսիր պիր ուլինէ՝ ֆէնշի էմիր։ Փոխաբերեալ նշանակէ սարդխստայն. Թէօրիւմճէքէվի։

ԹԷՓԹԷՆ تفتن * Է սա համառօտեալ 'ի բայէն ԹԱՓԹԷՆ։

ԹԷՓԹԻՒՑՔ تفتيك * Նշ՛ զայն նուրբ մազն, որ լինի 'ի ներքոյ մազիցն այծու։ Եւ եւս նշ՛ զգոլորշին, որ ելանէ յեռալն ջրոյ. և ըստ այսմ երևի լինել բարդեալ 'ի բառից ԹԷՓ, և Տէյք. որոյ Տայն փոխարկեալ իցէ 'ի Թէ։

ԹԷՓԻՑՆ تفين * Սարդխստայն. Էօրիւմճէք աղի. ըմ, Չիւ քէշինէփ փէր շուր ան պուր ֆինհան, Քէշիյլէ ընէֆէյն ֆէրէշէ պէր փէր հէյման։

ԹԷՓԻՑՏԷՆ تفيدن * Նոյն է Է բային ԹԷՊԻՍԻՑՏԷՆ։ Եւ նշ՛ ճայթիլ շրթան. Տօտագ ընէթօխօրմէք։ Նաև տաշել զինչ 'ի կողմն իւր. Քէնտի տարաֆընէ չէքմէք եօնմագ։ Այլ և համդէպ արևու նստիլ. Կիւնէշէ գարշը օթուրմագ. ըմ, Թէֆէյտէ շան սէթէն փէր ֆիչի խօրշիտէ։

ԹԷՓԻՒՌ تفش * Նոյն է Է բառին ԹԷՊԻՒՌ. որ է ջերմութիւն. Հարարէթ. Սէրմի։ Եւ ուրեք ասի, թէ նշանակէ փրփուր. Քէօփիւք. արաբերէն زبد Զէպէտ։

ԹԷՓՆԷ تفنه * Սարդխստայն. Թէօրիւմճէքտաւ. Էօրիւմճէք աղի։

ԹԷՓՆԻ تفنى * Տե՛ս ԹԷՓՆԷ։

ԹԷՓՌ تفش * Տե՛ս ԹԷՓՌԷ։

ԹԷՓՌԷ تفشه * Կշտամբանք. Դո՛ւնք ուրմագ։

ԹԷՓՌԻՑՐԷ تفشيره * Ծալածոյ. Պագշամա։ Խա՛նք քիւսնակլուն ճէշիյէ էքսէքրէ, Սիւսճէրէ թաշըյան հաշմա Լէֆշիյրէ։

ԹԷՓՌԻՑԼԷ تفشيله * Է տեսակ իմն կերակրոյ. Պիր նէվ՛ թա՛ամ փիշար։

ԹԷՓՈՒ تفو * Տե՛ս ԹԻՒՓՈՒ։

ԹԷՓՈՒՐ تفور * Անօթք քարեղէն և խեցեղէն. Դաշտէն վէ թօփրագտան օլան ավանի։

ԹԷՓՍ تفس * Ջերմութիւն. Իսթիճա. Սէրմի։ Որ և գրի ԹԷՓՌ։

ԹԷՓՍԱՆ تفسان * Է ընդունելի՛ ԹԷՓՍԻՑՏԷՆ բային. որոյ անցողականն լինի ԹԷՓԱՆԻՑՏԷՆ։ Որ է ջերմացուցանել. Ըսըթմագ։

ԹԷՓՍԻՑԼԷ تفسيله * Է տեսակ իմն համդերձի. Պիր նէվ՛ ճամէ փէտր։

ԹԷՓՍԻՑՏԷ تفسيده * Նշ՛ պալարացեալ անդամ ինչ 'ի ջերմութենէ. Հարարէթլէտէն գապարմըշ օլան ա՛զայի փէրչէր։ Որպիսի է ճայթել շրթանն. Է այնմ, Լէպէշ Լէֆսիյտէ քէշէն իւ փէյտէ ֆիւրդէն ք, Տէրտան էշ դօստ ալէշիմէտէ էշէշէն։ 2. Նշանակէ ջերմացեալ. Գըզմըշ. քէրմ շէուք։

ԹԷՓՍԻՑՏԷՆ تفسيدن * Ջերմանալ 'ի դէմ հրոյ. Օտս ըսընմագ։

ԳԷՓՍԻՑՐԷ تفسيره * Նշանակէ զմեզն հիւանդին. Գարուրէյի ըլէլլ։

ԹԷՓՏԷ تفده * Գինձ. Քիշնիշ։

ԹԷՓՐԻՑՏԷՆ تفريدن * Խարակել. Թուրքերէն Գավուրմագ։

ԹԻԼԱՊ تلاب * Ջուր՝ որ հոսի և ցըրւի. Տէօքիւլիւր սուլըն սու։

ԹԻԼԱՍ تلاس * Է անուն մեծագոյն քաղաքի միոյ 'ի գաւառին Թիւրքիստանու. Պիր շէհր մուսաշշէմ խամի փէր։

ԹԻԼԱՎԻՑՏԷՆ تلاويدن * Նոյն է ընդ

բայից ԹԻՐԱՊԷՅՏԷՆ և ԹԻՐԱՎԻՅՏԷՆ ։

ԹԻԼԷՆԿԻՅՆ تلنکین * Նշանակէ դաղդղէ ։ Գոտուրէն հովնու ։

ԹԻԼԷՔ تلك * Է անուն իմն կերպարու , զոր կաղմեն յաշխարհին Հնդկաց ։ Պիր նէվ գուշտուշ թիւր ։ Փոխաբերաբար Նշանակէ զծառվայրի խնձորոյ ։ Թիւֆէքճինին դէրէյի աղանձի ։

ԹԻԼԻՆԿ تلنك * Հարուստ Թմբկի և դաֆի մատամբ ։ Տէֆտէլէյ վէ թէֆէ պարմագ ուրմագ ։ 2 ։ Տես ԹԻԼԻՍԿ ։

ԹԻԼԻՍԿ تلسك * Նոյն է ընդ բառին ԹԻԼԻՆԿ ։ և Նշանակէ ձիու՝ այսինքն մանր ողկոյզ խաղողոյ, որ լինի առ մեծամեծ ողկուզօք ։ Պիւյիւք իւզիւմ սալգըմը ։

ԹԻԼԼԷ تلّه * Որ և ասի ԹԷԼԼԷ ։

ԹԻԼՔ تلك * Նշանակէ լումա ։ Թուրքերէն Պէօյլէօճէ ։ Որ և ասի ԼՈՒՊԻԵԱ ։

ԹԻԿԷԺ تکر * Տես ԹԷՔԷՐ ։

ԹԻԿԻԹ تکت * Նշանակէ եղն ։ Թուրքերէն Գարտալար ։

ԹԻԿԻԼ تکل * Գեղեցիկ մատաղօրեայ քառայօն ։ Տէլտէրէ նէվճիւանը չօրէդրու ։ ըստ այնմ, Պէ թէլ թաթէն նէյլէրէլէ րէֆրինէնէրէ, էյէր պուշէնտ խաղանը ճիհէրու ։ Պէ քիւսշէ հուշ պէրինէնէ գէնտ էյ մէն, դէրէնէ պասման իւ թէլ ղէլէ Բինճի րու ։ 2 ։ Է այն կոտորն՝ զոր առնեն կարկատան հանդերձի ։ որ ՓԻՅՆԷ ևս ասի ։

ԹԻԿԻՅՆ تکین * Նշանակէ այր քաջ և կորովի ։ Մէրտ պէհատըր վէ չէվիկ ։

ԹԻՀ تہ * 'Ի ներքոյ ։ Ալթ ։ Որ և ասի ԶԻՅՐ ։ զի ասի Թիհի սէնկ ։ և Թիհի փայ ։ և Թիհի չօպ ։ որ է ասել 'ի ներքոյ քարի ։ 'ի ներքոյ ոտին ։ 'ի ներքոյ փայտի ։

ԹԻՀԻ تهی * Տես ԹԷՀԻ ։

ԹԻՀԻԿԵԱՀ تهیگاه * Տես ԹԷՀԻԿԵԱՀ ։

ԹԻՀԻՅՏԷՆ تهیدن * Նշանակէ դատարկել ։ Թուրքերէն Պօշալմագ ։

ԹԻՀԻՔ تهك * Գատարկ իր զի՛նչ և իցէ ։ Պօշ նէսնէ հէրնէ օլուրսա ։

ԹԻՀԻՔԻԼԻՅՄ تہکلیم * Թարգման և ծանօթ ։ Մէսլիւր վէ մաքիւլ ։

ԹԻՀՊԷԹԻՀ ته به ته * Այսինքն տակ 'ի տակ ։ Գաթ դէ գաթ ։

ԹԻՄ تم * Աշտար ։ Սոսինք ։

ԹԻՄԱՃ تماج * Նշ" սեկ ։ որ է Սունիեան ։ ըստ այնմ, Նէյ ալէմ քօսթիւյն նէվէէւ պէ

գէտրէ , Թիմաճ խօշ գէլմէզ մէրդում ալէ ։

ԹԻՄԻՐ تمر Է անուն իմն ։ Պիր էղաէթ գուշ ։

ԹԻՅ تی * Տես ԹԻՀԻ ։

ԹԻՅԱՆ تیان * Նշ" պղնձէ բաղարջեան ։ որ և ասի ԼԷՎԻՅՏ ։ Ալչագ տէնճէրէ ։

ԹԻՅԶ تیز * Շեշտ և սուր ։ Տէքիզ վէ քէսկին ։ զի ասի Նիզէի Թիյզ ։ և Թիյզի Թիյզ ։ ☰ այնմ, Իշտիշարէ հէրշէնտ շէդան Թիյզ էսքի , Մուսիքէդարէ մուտ նէ Թիշվանէդ շէքէսքի ։ 2 ։ Նշ" ողորկ և դաժանաբարոյ ։ Հօփէնճէ աճէմ դայր ցասկոտ ։ 3 ։ Նշ" քամի՝ որ ելանէ յորովայնէ ։ որ արաբերէն ضرطه Զուրտա ասի ։

ԹԻՅԶԱՊ تیزاب * Նշ" զայն հատուջուրն՝ որով ոսկերիչք տրոհեն զոսկին յարծաթոյ ։ որ հայք" ասի ժանտաջուր ։ և է սա բարդեալ 'ի բառից Թէյզ ։ և Աբ ։ Մուքարաֆ սու ։ թիւր գույումճիլէրին ալթունը կիւմիւշտէն այըրըրլէր ։

ԹԻՅԶԶԷՊԱՆ تیززبان * Նշանակէ սրալեզու ։ Թիլի սիւյրիւ ։

ԹԻՅԶԷՔ تیزك * Փոքր հանդարտահունչ ։ Զարդա՛րի ահէստէ ։

ԹԻՅԶԷՔՏԱՏԷՆ تیزكدادن * Զայն տալ ։ այսինքն 'ի բերանոյ հնչումն հանել ։ Սամվէրմէք ։ Եա՛նի աղըզտան սաթ չըգարմագ ։

ԹԻՅԶԹԱՅ تیزنای * Հատու կողմն սուսերի ։ Պըչաղըն քէսէճէկ եէրի ։

ԹԻՅԶԹԷՐ تیزتر * Սրագոյն ։ Քէսքին րէք ։ Եւ է սա բաղդատականն բառին Թէյզ ։

ԹԻՅԶԹԷՔ تیزتك * Ձի սրընթաց ։ Թուրքերէն Եօրղա ։

ԹԻՅԶԻ تیزی * Նախ նոյն է ☰ բառին ԹԱԶԻ ։ այսինքն արեգի ։ Եւ յատկաբար առձիկ ձի ։ Ե՛ագի Թազի ։ 2 ։ Կոճապղպեղ ։ Զէնճէպիլ ։ Եւ ևս բարկութի ։ Տարչընլը ։

ԹԻՅԶԻՔԷՐՏԷՆ تیزی کردن * Յառնուլ , այսինքն առնել բարկութի ։ Գըզդըրմագ ։ հրա" Թիյզի քէրտէն ։ և ապառնի Թիյզի քիւնէդ ։

ԹԻՅԶԻՔԻՆԷՏ تیزی کند * Նոյն է ընդ բառին ԹԻՅԶԻՔԷՐՏԷՆ ։

ԹԻՅԶԻԹԻՅՊ تیزتیب * Մեկնի Թուր" Պիր էրիթմէսի սօզդուր էվէն դիյահի էօֆքէլէ ։

ԹԻՅԶԻՅՏԷՆ تیزیدن * Նոյն է ընդ բառին ԹԻՅԶՏԱՏԷՆ ։

ԹԻՑՁԼԻԿԵԱՄ تیزکام * Այսինքն դրասանձ. Քէօչէյն ռայանըլը ալի ։

ԹԻՑՁԿԵԱՄ تیزکام * Թարգմանի սըր-թաքայլ. և նշանակէ երագաքայլ ձի. Էշէքուն կէ եէօրիւյէն ալի ։

ԹԻՑՁԿԵՐՏ تیزکرد * Նշ" շուտապարձ. Թիւրք դէօնիւձի, և ասի գձիոյ. ըստ այնմ, Բոյէ համլան Լէյթէ կէշը էշլէրը էօգէ Լէյշէրդ, Մոշ-ղի կէրթօյան մ՚գօք թաթ, հ՚ըլէն թէրէա օէօրքէնէրդ։

ԹԻՑՁՀՈՒՐ تیزهوش * Նշանակէ սրամիտ. Քէօչէն Քէօրլիւ ։

ԹԻՑՁՆԱ تیزنا * Հասու և սուր ակ-ջին զի՛նչ և իցէ իրի. Հէր նէօնէնին չէօյէն կէ օէվդի օլան էէրի ։

ԹԻՑՁՇԻՒՏԵՆ تیزشدن * Այսինքն սուր լինել. Քէօչէն օլմագ ։

ԹԻՑՁՉԵՆԿ تیزچنگ * Այսինքն սրա-ճանկ. Քէօչէն թէնչէլի ։

ԹԻՑՁՊԱԼ تیزبال * Սրաթև, այսինքն դրաթռիչ. Քէօչէն ուչան ։

ԹԻՑՁՊՈՒՅ تیزبوی * Սրահոտ. Քէօ-չէն գօգուլու ։

ԹԻՑՁՎԻՑՐ تیزویر * Նշանակէ սրա-միտ. Թիւյշ ֆէհմ. Հէր նէօնէյէ էօնայ էշարէթ էչէ ֆէհմ կէ էշան էօէն ։

ԹԻՑՁՏԱՏԵՆ تیزدادن * Փուք արձա-կել. Ջոօրթա օսրմագ. հր" Տէհ. և այր" Տէհէդ։

ԹԻՑՁՏԵՆՏԱՆ تیزدندان * Նշանակէ սրատամն. սրածանի. զի ասի, Կէօզէ Լէյշդէն-փան. այսինքն գայլ սրածանի։ Եւ փէշէնէ Լէյշ-փէնփան. այսինքն լինձ սրատամն. ըստ այնմ, Սէնի դէր փէօլ էօ մօր դէր օէրի օէնի, Նէ չէօնէմ մէր-փէ հէօշէօր փիրէնի։ Քէ օահմէթ դէր թէշէնէ Լէյշ փէնփան, Սէլէմչէօրդ դէօվէթ դէր կէօսօֆէնփան ։

ԹԻՑՁՏԻԼ تیزدل * Կարի ուշիմ. Ղոյ-ջէ չէօ։ Եւ Թարգ" սրասիրտ, այսինքն սրամիտ

ԹԻՑՁՐԵՎ تیزرو * Երագընթաց. կամ արընթաց. ըստ այնմ, Ա՛դէ Լէյշրէվ շօք էֆէնէփ գէօշ. այսինքն Ջուր երագընթաց՝ վաղվաղակի ընկենու զկամուրջն ։

ԹԻՑՁՓԱ تیزپا * Թարգ" արագոտն. և ասի գձիոյ գջորւոյ, զուղտէ, և նշանակէ երագընթաց. Էշէքուն կէ էէօյէօր ։

ԹԻՑՁՓԵՐ تیزپر * Թարգմանի սրաթև. այսինքն սրաթռիչ. և նոյն է ընդ բառին ԹԻՑՁՓԵՐՎԱԶ ։

ԹԻՑՁՓԵՐՎԱԶ تیزپرواز * Նոյն է ընդ բառին ԹԻՑՁՓԵՐ ։

ԹԻՑՁՔԵԱՄ تیزکام * Այս նորոգ փարթամացեալ. Նէվփէվլէթ օլան ադէմ ։

ԹԻՑՁՔԵՐՏԷ تیزکرده * Նշանակէ սրեալ. Քէօչէն խլէմիշ. Վէ չէօչէն օլմիշ ։

ԹԻՑՁՔԵՐՏԵՆ تیزکردن * Սուր առ-նել. այսինքն սրել զսուսեր. Գըլըճը կէ օայէր փէ-միւրի չէօչէն էթմէք. հր" Քէօն. և այր" Քէօնէդ։

ԹԻՑԹԻՑ تیتی * Վաղվաղակի. Թիւշ Լէշ. ըստ այնմ, Ամէթ էօ Գէշ հօշ Լէյ Լէյ րէֆթէ դօսթ, Ան օէրէան Լէնհա դէ կէօշէշ կէօֆթէ դօսթ ։

ԹԻՑԺԷ تیژه * Նախ նշ" հաստակոտոր. Փորադոշուգ. որ Թուր" ասի Աւշըմ ուշըմ. Նաև նշանակէ երկայն փայտ որ կոչի Մէրթէ ։

ԹԻՑԼԱ تیلا * Նոյն է ընդ բառին ՈՒԵ-ՍԵՆ. որ է չուան կամ պարան. Թուրքե" Իփ ։

ԹԻՑԼԻՓԱ تیلپا * Է տեսակ ինչ հանքի յազգէ ճենվահիրաց. Պէր նէվ մադէն փիր ։

ԹԻՑԽ تیخ * Նշ" իր, որոյ խուրքանշիւր ծայրքն սուր են. Հէր ուճի օէվրի օլան նէսնէ ։

ԹԻՑԿԻՈՒԶ تیکوز * Նշ" զայն՝ զի զձա-ւարն է մածնոյ խառնել և չորացուցել՚ի գործ ա-ծեն. Եօշուրթ էշէ աղօաէ օլոմ՝ Գօուրումիշ դօօշլըօդ

ԹԻՑՀ تیه * Նշանակէ դաշտանապատ. Սահրա կէ դէ եադան ։

ԹԻՑՀԱ تیها * Տես ԹԻՑՀԱՆ ։

ԹԻՑՀԱՆ تیهان * Է ձձի ինչ սեաւ. Պէր օէյօս դէօձէ փէր ։

ԹԻՑՀՈՒ تیهو * Նշա" զԹռչունն զայն՝ որ կոչի Թուրքերէն Չէյլ. և հայերէն Սալամբ. որ և ասի ԹԻՅՀՈՒՐ։ Զոր արապացուցեալ կոչեն ԹԻՅՀՈՒՃ ։

ԹԻՑՂ تیغ * Հասարակօրէն նշ" զինչ և իցէ հատու և սուր իր. Հէր չէօյէն կէ Լէյշ օլան նէսնէ։ Իսկ մասնաւորապէս նշ" սուսեր. Գըլըճ։ Թիւյշ կոչի և երկաթն դաշնակի, գեղարդեան, սլաքի, նետի, դանակի և կացնոյ։ Նաև նշ" զայն երկաթն՝ որով Թամբարարք, կազմարարք, և կօշկակարք, սէկ քերեալ տաշեն։ Նշ" և զսուր ծայրն գագաթան լերին. Տաղ փէփէօսնէն օէվրի-սի. հայե" Սեպ. որ և ասի ԹԻ՛ՅՁԻՔԻՈՒՀ։ Այլ և ճառագայթ և լուսաւորուԺ. Քէօրօշ կէ շօօշէնէ։ Նաև հերիւն կօշկակարաց և այլոց. Քէֆշէկէրէն կէ շօշըն դէշէ ։

ԹԻՑՂԶԵՆ تیغزن * Սուսերահար. այ-սինքն հարկանող սուսերաւ։ Նաև է անուն ե-րեքտասաներորդի աւուր ամսոյն Մէհէօէ ։

ԹԻՑՂԵՊԱԶ تیغباز * Է խաղ ինչ՝ զոր

խաղման սուսերաւ․ որոյ խաղացօղն ևս կոչի Թիյղպէզ։ Պէր մէշհուր օյուն տէօր։ Նշ" ևս սուսերաշարժ և քաջակորով․ Թիյղչէն վէ պէհլիւանըր

ԹԻՑՂԷՖՐՈՒԶ تیغ افروز * Այն որ

որ բանայ շժանկ սուսերի, այսինքն փայլեցուցիչ սուսերի․ Գըլըճ փարլաթըճը․ վէ Գըլըճ ճուլալայըճը

ԹԻՑՂԻՔԻՈՒՀ تیغ کوه * Սեպ՝ որ սրա-

ցեալ է 'ի վ(ե)ր լերին․ Տաղ եաստըսընտէ սիվրիսի։

ԹԻՑՂՊԱԶ تیغ باز Տե՛ս ԹԻՑՂԷՊԱԶ։

ԹԻՑՂՍԷՐ تیغ سر * Նշանակէ սուր ա-

պառաժ․ Եալչըն գայա։

ԹԻՑՂՔԷՇ تیغکش * Այր կորովի․

Մէրտ պէհատըր․ որ 'ի վ(ե)ր հակառակորդին խուրդ ած՝ այլով իմիք ելանէ, եթէ ոչ սուսերաւ։

ԹԻՑՄ تیم * Ղուկայ կամ հրապարակ, և

կամ բեհեզատուն․ Զարսու վէ պէզզազխանէ։ Եւ ուրեք մեկնի լինել քէարվանսէրայ, որ է պանդոկ․ Թուրքերէն խան։

ԹԻՑՄԱՃ تیماج * Նպատակ․ Նիշանէի

Թիյր․ որ ԱՄԱՃ ևս ասի։ Եւս է անուն իմն յարդարել մորթոյ․ Պէր նէվի տէրի մէշհուր տէօր։

ԹԻՑՄԱՍ تیماس * Նոյն է ընդ բառին

ՊԻՑՇԷ․ անտառ․ Օրման․ արաբ" اجم Էճէմ․

բայց այս բառ ասի յաղագս զանգեաց, յորս բնակութի(ւ)ն ապարեալ են առիւծք․ ըստ այսմ, Թիլսըն եաթագը չըյըլը եէրլէրի տէմէքտիր․ քի Թիյմաս խալք նէ' պուլէր նէ չէյըր․

ԹԻՑՄԱՐ تیمار * Հոգ, կամ արամութի(ւ)ն․

Ղէմ վէ դասաէ։ Եւ ևս տածութի(ւ)ն կամ դարման մատուցանել ցաւոյ․ Պէսլէմէք վէ պէրպէրինէ պըլագ պըլմէք․

ԹԻՑՄԱՐ ԽՕՐՏԷՆ تیمار خوردن

Հոգ ունել, այսինքն հոգալ․ և ևս տածել կամ դարմանել․ Պէսլէմէք վէ պէրպէրինէ պըլագ պըլմէք․ հրամայական խօր․ և ապառնի խօրէտ։

ԹԻՑՄԱՐՏԱՇԹ تیمارداشت * Տա-

ծութի(ւ)ն կամ հոգողութի(ւ)ն, և կամ դարմանութի(ւ)ն․ Թիյմար

ԹԻՑՄԱՐ ՏԱՇԹԷՆ تیمار داشتن

Նոյն է ընդ բայլին ԹԻՑՄԱՐԽՕՐՏԷՆ․ հրամայական Տար․ և ապառնի Տարէտ։

ԹԻՑՄԱՐՏԱՐ تیماردار * Այսինքն

դարմանօղ կամ տածօղ․ Թիյմար էտիճի։

ԹԻՑՄԱՐՔԷՐՏԷՆ تیمارکردن * Տե՛ս ԹԻՑՄԱՐ ԽՕՐՏԷՆ։

ԹԻՑՄՈՒՐ تیمور * Խարազայ, որ ելանէ

յորովայնէ կենդանեաց․ և գոյանայ առ յաղագս 'ի փորի վայրենի եզին․ որ և ասի ԹԻՑՄՈՒՐԷ։

ԹԻՑՆԷ تینه * Սարդխառայն․ Էօրիւմճէք

պէրտէսի։ Թօրի մէնէքպուտի։

ԹԻՑՆՈՒՍ تینوس * Կայտ կամ դեղ

կալի․ Խըրմըն էլէքի։

ԹԻՑՇԷ تیشه * Ուրագ․ Քէսէր։ Նաև

նշանակէ մեծ մուրճ․ Պիւյիւք չէքիճ․ որով քարինս հատանեն։

ԹԻՑՈՒՐ تیور * Է թռչուն իմն նման

սիրամարգի, բայց փոքր է քան զնա․ արաբ" شفنين

Շիֆնին․ Դավուսա պէնզէր պիր գուշ տէօր։

ԹԻՑՊ تیب * Աղշեալ կամ արմացեալ․

Մութէհայյիր։

ԹԻՑՊԱ تیبا * Նաղուածք գեղեցկաց․

Նազլի խուպլար․ 6(ա)յսմ, Քեանէր ազգիտանէ Թիյպա տէյէրլէր, Ֆէրիյադէ մէրտանէ տէ չէքմէ ահեն։

ԹԻՑՊՈՒՇԻՑՊ تیب وشیب * Աղշեալ

և տարակուսեալ․ Սէրսէմ վէ մութէհայյիր։

ԹԻՑՎ تیو * Ոյժ կամ զօրութի(ւ)ն և կարո-

ղութի(ւ)ն․ Թաքաթ վէ գուվվէթ։ Եւ մերթ քաջ․ նաև ուժիմ, և զիտուն․ Պէհատըր վէ ալըմ վէ դանա․ Ըստ երկուցն ևս յայսմ ոտանաւորի․ Նէքէհտէր էշ դաւր աղըրը Թիյվ, Կէրէկշան էր Թաշան պէհատը Թիյվ։

ԹԻՑՐ تیر * Նետ․ Օգ․ արաբ" Սէհմ։

2․ Է անուն հրեշտակի միոյ, որ վերակացու է անասուն կենդանեաց․ և խորհրդածք ոմք լինին յամսեանն Թիրյ և յաւուրն Թիրյ՝ առ սա վե-րաբերին։ 3․ Է չորրորդ ամիսն արեգակնային ամի, յորում ժամանակի լինի արեգակն 'ի խեցգետնին կենդանակերպի․ և քանզի ամիսն՝ է ըս-կիզբն եղանակի ամառան, յայն սակս և ամառն կոչի Թիյրմահ։ 4․ Է երեքտասաներորդ օրն իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ։ 5․ Բաժին․ Հիսսէ։ 6․ Փայլածու․ Ուտարիտ․ որ է մի յեօ-թանց մոլորակաց։ 7․ Հեծան․ Քիրիշ։ 8․ Աշ-նանային եղանակ․ Կիւզ ֆասլը․ արաբ" Խէրիֆ։ 9․ Կայծ նաւուց․ Սէրէն տիրէկի․ և է փայտն այն՝ յոր կապեն զառագաստն։ 10․ Զինչ և իցէ փայտ՝ որ իցէ երկայն և ուղիղ․ Հէր դօղրու վէ ուզուն աղաճ։ 11․ Է անուն իմն օձի, որ կոչի Օգ եըլանը։ 12․ Է շրջապատն սառոյցի պարե-զօտին, այսինքն կապայն․ Գափլան էրպէքինին փօսդու։ 13․ Նոյն է ընդ բառին ԹԻՑՐԷ․ որ է պղտոր․ և առեալ լինի 'ի նշանակել զնսեմ և զմութն։ 14․ Նշ" Նեղ․ Տար․ որ և ասի ԹԷՆԿ․ Զի ասեն Թէնկ էօ Թէյր․ և խմանան նեղ և նսեմ։

ԹԻՑՐԱԶԷ تیرازه * Եւ ԹԻՑՐԱԺԷ․

ծիածան․ Գավսէի գուզէհ․ այսինքն աղեղն սա-տանայի․ զի բառս Գուզէհ արաբ" է անուն սատանայի։

ԹԻՑՐԷ تیره * Պղտոր․ Պուլանըգ։ 2․

Մեծագին իր . Գօյմէթլի նէսնէ : 3 . Խնաւաւոր եր . Գօյրանլըգ օլան նէսնէ . զի ասի Շէֆթի Եէյրէ : 4 . Նմանութիւն ասի սեաւ երին Թէյրէ . որպէս Թէյրէթտէրի .

ԹԻՑՐԷԹԷՐ تیره تر * Նշանակէ մեծագին . Գօյրանլըրագ :

ԹԻՑՐԷԼԻԿԵԱՄ تیره لكام * Մեկնի Թուրքերէն Ալ քէմինին ագըզը :

ԹԻՑՐԷԿԻ تیرکی * Պղտորումն . Պուլանըգլըգ : Եւ յայտնանէ առեալ նշանակէ նաև մթութիւն . Գարանլըգ :

ԹԻՑՐԷԿԻՈՒԶ تیره کوز * Մաղ խաշաքանակ , որով մաղեն զալիւրս նաև զհող . Իրէ քեօզլիւ շըրըպը . արաբերէն صرّاد Սաղաթ :

ԹԻՑՐԷԿԻՈՒՆ تیره کون * Պղտորերանգ . Պուլանըգ րէնքլիւ :

ԹԻՑՐԷՄԱՀ تیره ماه * Տե՛ս ԹԻՑՐ :

ԹԻՑՐԷՆՏԱԶ تیرنداز * Նշանակէ նետաձիգ . Թուրքերէն Օգ ադըճը :

ԹԻՑՐԷՇԷՊ تیره شب * Ցոյժ մթագին գիշեր . Գարանլըգ գէճէ : Եւ գիտելի է զի բառս Թէյրէ 'ի բնէ նշ" պղտոր . Պուլանըգ : Եւ քանզի 'ի պղտորն սեւուն և մթուն գոյ , յայն սակս ճանապարհեալ է 'ի վերայ բառին գիշեր :

ԹԻՑՐԷՇԻՒՏԷՆ تیره شدن * Պղտոր լինել , այսինքն պղտորիլ . Պուլանմագ . հրամայական Շէվ . և ապառնի Շէվէտ :

ԹԻՑՐԷՇԻՒՏԷՆ تیره شدن * Նշանակէ քարկանալ . Ղազէպէ կէլմէք :

ԹԻՑՐԷՏԻԼ تیره دل * Նախ նշ" սխուր և տրտում . Դէրդլի վէ քէտէրլի : 2 . Պղտորասիրտ , այսինքն սեւասիրտ . որով այլաբանի ոխակալն և չարակամօրեն . Քինէճի վէ դէշմէն :

ԹԻՑՐԷՐԷՆԿ تیره رنك * Պղտորերանգ . և նշանակէ իր որ իցէ նսեմ և պղտոր . և ևս ձի , որոյ գոյնն մօտ իցէ 'ի գոյն գուլայի . Տօրու վէ պուլանըգ օլան նէսնէ :

ԹԻՑՐԷՐԷՎԱՆ تیره روان * Սեացեալ հոգւով . Ճանը գարէ . ըստ այնմ որ ասի 'ի Կիւլիսթանի . Չի- գէյրուղ չիտ փուշ Եէյրէշէքան , Չէր շէր փարէ եշ ֆէրէէէ բէարվան :

ԹԻՑՐԷՐՈՒԶ تیره روز * Սեօրեայ . Գարէ քիւնլիւ :

ԹԻՑՐԷՐՈՒՑ تیره روی * Սեւերես . Եիւզի գարէ . որ և ասի ՍԻՑԷՀՐԵԻ :

ԹԻՑՐԷՔ تیرك * Նշանակէ ցաւ .

Թուրքերէն Աղրը . արաբերէն وجع Վէճա :

ԹԻՑՐԷՔԷՐՏԷՆ تیره کردن * Պղտոր առնել , այսինքն պղտորել . Պուլանտըրմագ . հրամայական Քիւն . և ապառնի Քիւնէտ :

ԹԻՑՐԷՔԷՔ تیره كك * Պղտորակ . Պուլանըճըգ :

ԹԻՑՐԻԵԷՔՏԷՍԹ تیریكدست * Մի անգամայն ձգումն նետից 'ի մարտի . որ և ասի ԹԻՑՐՊԱՐԱՆ : Ճէնկտէ պիր դէֆայէն օգ աթմագ :

ԹԻՑՐԻԹԻԹՄԱՃ تیرتماج * Նշանակէ գլանակ . որ է Օգլուղը :

ԹԻՑՐԻ'ԻՐԱՍԹ تیری راست * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ . և եղանակս այս կոչի արդ" Քէյֆտունէյէ . Պիր ֆէրտէ ադը տըր :

ԹԻՑՐԻՑԶ تیریز * Նշ" զկողմնակի հատուածն հանդերձի և շապկի . Թուր" Թէրէզ :

ԹԻՑՐԻՑՃ تیرج * Տե՛ս ԹԻՑՐԻԶ :

ԹԻՑՐԻԻՄ تیرم * Նշանակէ մեծուհի կին . Պիւյիւք խանըմ :

ԹԻՑՐԼԷՆԿԵԱՆ تیرلكان * Կենդանածող և արարիչ անձին . Զէնտէ քըլընըճը վէ պէտէյտէ էտիճի . արդ" محی Մուհի خالق Խալըգ :

ԹԻՑՐԿԷՐ تیرکر * Նետ շինող . Օգճը :

ԹԻՑՐՄԱՀ تیرماه * Եղանակ աշնան . Կիւզ ֆասլը . արա" Խէզան : Որ է ամսաւթարին Ցուցանէ ևս զամիսն յունիս . որ է չորրորդ ամիս 'ի մարտէն . և ըստ այսմ ասի ևս ԹԻՑՐԷՄԱՀ :

ԹԻՑՐՄԱՀԻ تیرماهی * Է սա անուն գեղջ իրիք . Պիր գարյա իսմի տըր :

ԹԻՑՐՆԱՆ تیرنان * Նշ" զայն փայտիկ որով Թերթս հացի տափարակեն . Հայ" գլանակ . Օգլուղը : Որ և ասի ԹԻ'ՑՐԻ ԹԻԹՄԱՃ :

ԹԻՑՐՊԱՐԱՆ تیرباران * Տեղացումն նետից կարկտաց իբրև զանձրև , որ լինի 'ի մարտի . Ճէնկտէ եաղմուր կիպի օգ աթմագ :

ԹԻՑՐՏԱՆ تیردان * Նշ" զապարանակ քառակուսի , զոր շինեն 'ի տախտակէ , և պահեն նետս 'ի նմա : Եւ ևս կապարճք 'ի մէջ որոյ նետք դնին . և Թարգմանի նետարան . Թուրքերէն Գօպուր . Էօ՛պէ օգ գօյաճագ :

ԹԻՑՐՔԷՇ تیرکش * Տե՛ս ԹԷՐՔԷՇ :

ԹԻՆԻՑՆ تنین * Օձ բազմամեայ . Չօգ եաշլը եըլան . ըժտէր օլմազ եագըն օլըր : Նաև է անուն կղզւոյ իրիք յովկիանական ծովուն հնդկաց մերձ 'ի լեառն Սերենտիպայ .

ծէ

ԹԻԳԻՐ تبر * Է անուն Թռչնոյ միոջ. Պէր գուշ ադը վէրիր : Իսկ ըստ արաբ" նշ" հալեալ ոսկի. Էրիմիշ ալթըն : Եւ այլ ումն մեկնէ թէ նշ" անտպագրելի ոսկի. Ութթէքէնմիշ ալթըն : Այլ եւս թէ նշա" ոսկի և արծաթ. Ալթըն վէ կիւմիշ :

ԹԻԳԳԷԹ تبّت * Է անուն քաղաքի միոջ. Պէր շէհիր ադը վէրիր : Այս բառ արտաքերի և ԹԻԻԳԳԷԹ : Եւ է սա մերձ 'ի սահմանս Չինաց :

ԹԻԳՐԱԶ تبراز * Նշանակէ ծիածան. Գավսի գուշէհ :

ԹԻԳՐԻՑԶ تبریز * Նշ" ակզան. Սէպէդէ :

ԹԻՎԱՍԻ تواسی * Սփռոց նկարէն. Քիլիմ վէ Փէրդէ Մինագգաշ :

ԹԻՐԱԽԹ تراخت * Է անցեալ երրորդ դէմն Թիրախթէն բային. և նշ" կարի փութով գնաց. Փէք աճէլէ կիթթի :

ԹԻՐԱԽԹԷՆ تراختن * Վաղվաղակի և փութով գնալ. Աճէլէ իլէ կիթմէք :

ԹԻՐԱՇ تراش * Է հրամ" Թիրաշիտէն բային. որ և բարդի ընդ Գուշէմիրրաշ և Սէրմի- րաշ : Վասն զի բայն Թիրաշիտէն նշանակէ տաշել նաև գերծուլ. Եօնմագ. վէ թըրաշլամագ :

ԹԻՐԱՇԷ تراشه * Տաշեղ. Եօնգա. ըստ այնմ, Թիրաշէհայի գաշէմ դէր շէրէ էֆտատ, Մէկտէպ էւլէնիդէ հոգէր աքէտ ղէնտէէտ :

ԹԻՐԱՇԻՑՏԷ تراشیده * Տաշեալ. Եօ- նուլմուշ. և է սա կրաւորական ընդունելութիւն Թիրաշիտէն բային :

ԹԻՐԱՇԻՑՏԷՆ تراشیدن * Տաշել կամ դրօշել. Եօնմագ : Եւ գերծուլ ընեերս. Գըր- խըթմագ : Նաև հարթել դիրինչ. Գաշէմ եօնմագ. ըստ այնմ, Վասփի մէյանէ էշ էշէր ֆէնի Թօհֆէյէ. Գաշէմ դի գայէտ գարիշըքլէր Թիրաշիտէն :

ԹԻՐԱՊ تراب * Տես ԹԷՐԱՊ.

ԹԻՐԱՊԻՑՏԷՆ ترابیدن * Թորիլ ջրոյ և իւղոյ և այլոց հեղեղուկ իրաց յամանոյ. Սըզ- մագ. արաբերէն ترشح Թէրէշշուհ :

ԹԻՐԱՎԻՑՏԷՆ تراویدن * Տես ԹԻՐԱ- ՊԻՑՏԷՆ : Որոյ հրամայականն լինի Թիրավ. և ապառնին Թիրավէտ : Ջի ասի՝ Էչ թիռաշէ հէմ ան դիրաւն Պիրավէտ թէ թէր օմ :

ԹԻՐԱՔ تراك * Ահագին հնչումն ձայ- նի, որ յայտ լինի 'ի կողմանց երկնից. որ և ասի ԴՐՐԱԳ. Ալթամոն գարագէրթէն չաթըր օլան սէսէյտ ասար : Եւ նշ" ճայթիւն. Թուրքէ" Չաթըրտը :

ԹԻՐԱՔԻՑՏԷՆ تراكیدن * Նշանակէ ճայթելով ձայն արձակել. Թուրքերէն Չաթըրտամագ ասար վէրմէք : Որ և ասի ԹԻՐԷՔԻՑՏԷՆ :

ԹԻՐԵԱԳ تریاق * Է սա անուն հռչա- կեալ մածունի միոջ և ճմ իր, որ փարատէ զզօրու- թիւն թիւնոյ, կոչի Թիրեադ. ըստ հայոց յորջորջի Թիւրակէ : Որ և գրի Թիրեաք : Այս անուն կոչի նաև Էֆիւնն. վասն որոյ և այն դեղ՝ որ զնոյն 'ի գործ ածէ կոչի Թիրեաքի :

ԹԻՐԵԱՆ تریان * Մեծ կողով, 'ի մէջ որոյ դնեն միրգս և դալարիս. Պէօյիւք սէպէտ :

ԹԻՐԶԻՑԳ ترزیق * Սուտ և անաստուած- ղրոյց. Ալտադըճ սէօզ վէ եալան խապէր. ըստ այնմ. Նէմի չայէտ դի օ սաթէմ դէշէդ, Քի նիգեահէմ հէմէ Թիրզիգէ դէշէդ :

ԹԻՐԷՆՔԻՑՏԷՆ ترنکیدن * Հնչելն լարի աղեղան. Եայ գիրիշի սէսի վէրմէք :

ԹԻՐԷՔ ترک * Է համառօտեալ 'ի բա- ռէն ԹԻՐԱՔ :

ԹԻՐԹԻՐԷՔ ترترک * Է անուն Թռչնոյ միոջ, որոյ տուտն լինի սպիտակ և կանաչ, և կտուցն երկայն. որ և ասի ԹԻՐԻՆՏԷՔ. Պէր գուշ ադը :

ԹԻՐԻՆԿ ترنک * Գեղեցիկ և վայելուչ. Խօշ վէ չէյիգ : Նաև դալար և զուարճ. Թա- զէ վէ դէրի :

ԹԻՐԻՆՏ ترند * Է Թռչուն իմն փոքր քան զճնճղուկ. Թուրքերէն Գօրդաճա. և է սա բառ բնակչաց Խուփէհանու. որ և ասի ԹԷ- ՐԷՆՏ : Պէր գուշ ադը :

ԹԻՐԻՇԹ ترشت * Է գործի ինչ ագա- ռիզպանաց. Թուրքերէն Չարգ :

ԹԻՐԻՍԹ ترست * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՍԱՑ. որ է երեք հարիւր. Իւչ եիւզ :

ԹԻՐԼԷՆԿԵԱՆ ترلنکان * Կենդանա- բար և յայտ ածող ամի, այսինքն ամեղծող. Ջէնդէ գիւրմէնտէ վէ դէրիլը արէնդէ :

ԹԻՐՆԻՑԳ ترنیب * Երկաթի գործի ինչ որով քարշեն զմոխիր. Պէր դէմիր աչէն դիւլ :

ԹԻՐՊԻՏ تربد Է դեղ իմն. Պէր դէվա դիւր :

ԹԻԻ تو * Է սա դերանուն երկրորդ դիմի. և նշ" դու. Սէն. և արպ" Էնթէ. Որոյ երբեմն Վաւն բառնի որպէս تست Թիսթ تر և Թիսրա. ըստ այնմ, Մէկէր սէնինքի ինքիլէրն խաճան նէ դարէտ, Հէր ակէօ դի չու Լիա Զանան նէ դարէտ :

ԹԻԻԹԻԻԳ توتق * Նոյն է սա ընդ բա- ռին ՓԷՐՏԷ. որ է պատրուճակ կամ վարագոյր :

ԹԻԻԹԻԻՄ توتم * Նշանակէ աղօտ. Սօնուգ :

ԹԻԻԹՄԱՃ تتماج * Է ապուր իմն

ճերմկրոյ · որ և ասի ՆԱՔԻՐՇԷ · Պէյնէմ...

ԹԻՒԹՐԷ تتره * Տե՛ս ԹԻՒԹԻՒՄ.

ԹԻՒԼ تل * Քաղկ գերձակի · Քէյսէնի խայէտը :

ԹԻՒԼ تول * Նոյն է սա ընդ բառիցն ՃԷՆՔ · և ՓԷՐԽԱՃ: Եւ գրի բառս այս՝ տա_ ռիւս Վավ · բայց ոչ արտաբերի :

ԹԻՒԼԷ تله * Մոլոշ · Էպէմէկօթի · տաճկերէն خبازی խըտըզըշի.

ԹԻՒԼԷՖ تلف * Կորուսն, կորուստն, և կե_ րեն խաղողոյ՝ որ մնայ զկնի ճմլելոյն · ճէպրէ,

ԹԻՒԼԻ تلى * Է տուփն այն՝ յորում ժողովեալ ունէ զապեղանիս իւր · որ և ասի ՄԷՐՀԷՄՏԱՆ: բայց այլուր ասի, Թէ է քսակն գերձակաց, ուր դնեն ասեղն և եպրիշիմ:

ԹԻՒԼԻՒՆԿ تلنك * Հայցուածք աղքատա_ ցի, կամ մոյր · որ է մուրացուածք · ուստի և հայ_ ցօղն կամ մուրացօղն կոչի ԹԻՒԼԻՒՆԿԻ.

ԹԻՒԼԻՒՆԿԻ تلنكى * Մուրացիկ · Տի_ լէնճի · արք" سايل Սայիլ: Որ և ասի ԽԱՀԷՆՏԷ.

ԹԻՒԼԻՒՇ تولش * Նշոյլ կամ ճառա_ գայթ · Շէօլէ: Տէյ ան շէյ պէ Ըշըգ ըշ եւ շէմ Խ...

ԹԻՒԼՆԷ تلنه * Հայցուած · Խօնէմէ: Որ և ասի ԽԱՀԻՇ. Նշանակէ ևս մոյր · որ է Տիլէնճի · որ և ասի ԹԻՒԼԻՒՆԿ.

ԹԻՒԼՈՒ تلو * Է միջոցն նետին ՚ի սլա_ քէն մինչև ՚ի փետուրն · Մըզրաքի Ընչը ...

ԹԻՒԼՈՒՄԷ تلومه * Նոյն է ընդ բա_ ռին ԴԻՒԼԱՔ · որ նշանակէ պատեանք սուսերի, դաշնակի, դանակի, և այլն · Թուրքերէն Գըն.

ԹԻՒԼՏ تلت * Գունտ իր՝ զի՛նչ և իցէ · Եումրի նէսնէ.

ԹԻՒԼՔ تلك * Տե՛ս ՆՈՒԳԻԵԱ.

ԹԻՒԽԹ تخت * Նոյն է ընդ բառին ՑԻՒԽԹ · որ համառօտեալ է ՚ի բառէն Տէխթէր · և նշ" դուստր · Գըզ: Նշ" ևս զկշիռ ծանրութե 600 · տիրհէմի · և ՚ի տեղիս ոմանս 400 · տիրհէմն Թէխթ ասի · որ է մի օխա.

ԹԻՒԽՄ تخم * Զի՛նչ և իցէ սերմն՝ որ սերմանի · Հէր նէ էքիլիր · տաճկերէն Պէզր.

ԹԻՒԽՄԱՐ تخمار * Նետ անալիք · Տէմ_ րէնուրիշ օք · որ և ասի ԹԻՒՔՄԱՐ.

ԹԻՒԽՄԵԱՆԷ تخميانه * Նշանակէ ըզ սերմն զինչ և իցէ · Հէր նէ ... ... օլսա_ սէ: Որ և գրի ԹԻՒԽՄԿԵԱՆԷ.

ԹԻՒԽՄԷ تخمه * Անպականութիւն կերակրոյ ՚ի ստամոքսի · Մէտէտէ ... հազմ օլմամագ: 2 · Ջարմ · Աշ ... 3 · Սերմն մարդոյ · Նութֆէ: 4 · Սերմն՝ որ սերմանի յերկ_ րի · Էքինէ ... Թոխում.

ԹԻՒԽՄԻՄԻՒՐՂ تخم مرغ * Ձու · Եումուրթա: Իսկ յատկապէս ձու մարդոյ · Դավուգ եումուրթասը · Եւ տառադարձի սերմն Թռչնոյ.

ԹԻՒԽՎԱՐ تخوار * Է անուն աղբերին Տիհիստանու · դարձեալ է անուն քաջի միոյ · Պէյ Մազ... ... ատը ...

ԹԻՒՀ ته * Է միջարկութի իմն զզուանքի · որ ասի ՚ի խորշելն ուրուք յիրէ իմեքէ · Փէֆ.

ԹԻՒՀԻՒՄԹԷՆ تهمتن * Է մականուն Րիւսթեմայ · Նշանակէ ևս առէր ծանր զօրաց · Խէֆ ... ... :

ԹԻՒՀՄԷԹ تهمت * Նշ" ամբաստանք · Պէյ ... ... :

ԹԻՒՀՈՒ تهو * Տե՛ս ԹԻՒՔՈՒ.

ԹԻՒՂԷԼ تغل * Փարախ · Ախոռ · ...

Չէօ ... ... :

ԹԻՒՄ تم * Է տեսակ իմն տափարակ սլաքի նետի · Եասսը օք ... ...

ԹԻՒՄԷՆ تمن * Նշ" զԹիւն երկոտա_ սան հազար · Օն իքի պին · որ և Թիւման. Բայց այժմ ՚ի պարսիկս յիսուն Ասպրանին կոչի մի Թիւմէն · որ ըստ համարոյ մարչիլն Հոռոմոց, որ է ղուռուշն, ունի արժողութի վեշտասան մար_ չիլի և երկուց Թիւլթից · քանզի երեք Ասպրա_ սին անցանէ ՚ի տեղի միոյ ղուռուշի · որ չեյրա_ Թայերէն ևս Թիւման ասի.

ԹԻՒՄԹԻՒՄ تمتم * Գօտի... որ է ա_ դին լեռնային եղին, զոր կախեն զօրականք զպա_ րանոցէ երիվարաց · Կէօմէ ... ... :

ԹԻՒՑԻՒՐ تيرز * Կտուց Թռչնոյ · Գուշ ... 2 · Տե՛ս ԹԻՑՈՒՐ.

ԹԻՒՑՐԷ تيره * Նշանակէ զայն փոքրիկ Թռչունն · որ ասի Թուրքերէն Գուշ ...

ԹԻՒՆ تن * Է մեծամարմին ձուկ ինչ · Պէյ ... ... · ևս է Թեթևացուցեալ ՚ի բա_ ռէն Թիւան · որ է հնոց · Թուրքերէն Քիւլխան.

ԹԻՒՆԱՂ تناغ * Տե՛ս ԹԻՒՔԱՂ.

ԹԻՒՆԻՒՔ تنك * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՆԻՒՔ · և Նշանակէ անօսր · Թուր" Եուֆգա.

ԹԻՒՆԻՒՔՐԻՑՇ تنك ريش * Քարոյ · որ է Քէօսէ · որ և ասի ԹԷՆԻՒՔՐԷՅՇ.

ԹԻՒՆՃԻՅՏԷՆ تنجيدن * Քարշել ամրապէս զթամբակալն և զգօտին. Գօլանը վէ գուշաղը սըգըճա չէքմէք։

ԹԻՒՆՊԱՆ تنبان * Նշա՛ զմորթեղէն վարտիքն ըմբըշամարտից. Կիւրէշճիլէրին տէրիտէն փանթօլը. որ և ասի ԹՈՒՄԱՆ։

ԹԻՒՆՊԻՒԼ تنبل * Նշանակէ խարդախութիւն. Մէքքէրլիք հիլէ։

ԹԻՒՆՏ تند * Սաստիկ և հաստատ. Քէսքին։ 2. Շայտ և փութաջարժ. Ճէլտ վէ մութէհարրիք։ 3. Դաժան. Եռանդոտ. որ և չարակցի ընդ բառին Թէյզ. և ասի Թիւնտ ու Թէյզ. և Նշա՛ ցասկոտ. Ղըզղըն։ 4. Դիւ. Տէվ։ 5. Գլուխ լերին. Տաղ դէփէսի. ըստ այնմ, Թիւն դը շահ դէփէ չէքմ դէ դըղըյը Նէտէ։ 6. Բարձր. Պիւլէնտ. զի ասի Քիւհի Նէտէ. այսինքն լեառն բարձր։

ԹԻՒՆՏԵԱԶ تنديز * Է այն՝ որ երագապէս փոխէ զքայլ իւր, որով իմանի երագաշարժ. Աթըլըն Նէշ աթանը փէյլէր։

ԹԻՒՆՏԷ تنده * Կոկոն վարդոյ. Կիւլ զոնչէսի. Նաև կոկոն այլոց, որ զեռ Նորոգ երևեալ են. որոյ բայն լինի Թիւնտէյլէմ։

ԹԻՒՆՏԷՐ تندر Որոտումն. Կիւրլէմէք։

ԹԻՒՆՏԹԻՅԶ تنديز * Յառումն կամ սրտմտութի. Թէհէվվիւր վէ շիտտէթ. և ասի զմարդոյ և զկենդանեաց. Թուրքերէն Գօգրէմ։

ԹԻՒՆՏԻ تندی * Գնտակ ինչ մսոյ, որ զոյանայ ՚ի մարմնի մարդկան. Եւ բացարձակապէս իր՝ որ լցեալ գոլով և կարծր։ Եւ ևս երկաթ, որ լցեալ սրածայր և հաստատ. Նաև դաժանութի բանից. այլև ցասումն և անհնազանդութի. Սէրթէլիք

ԹԻՒՆՏԻՒԿՈՒՌ تندی کوش * Գընտակք ականջաց. այսինքն զոլով կողմն ականջաց, որք ՚ի Ներքս են։

ԹԻՒՆՏԻՅՏ تنديد * Է սա երրորդ դէմն անցելոյ ամանակի Թիւնտիւյտէն բայինն, և Նշա՛ բարկացաւ. Խըշմ էյլէտի։ Եւ ևս փԹԹեցաւ, այսինքն ծաղիկն բացաւ. զի մինչ ծառք փԹԹին և ծաղիկս բանան, ասեն Թէ Տէրախթ հէ դիւխտէ. ըստ այնմ, Պէ սօփ ծայ Ըխտէ Նէտէ Էնդէրէ ղէրէ դօխթ, Պիւխտէնտէյն շահ Նէ դէրանէ տօխթ։

ԹԻՒՆՏԻՅՏԷՆ تنيدن * Դաժանանալ կամ սաստկանալ. Եռանդոտ օլմագ։ Եւ մերթ ցասնուլ կամ բարկանալ. Ղըզմագ վէ խըշմ էյլէմէք։ Այլև փԹԹիլ. Աչըլմագ, չիչէք աչմագ. հրամայական Թիւնտ. և ապառնի Թիւնտէտ։

ԹԻՒՆՏԻՒԽՈՒՆՏ تندوخند * Նոյն է Է բառից ԹԻՒՐԹՄԻՒՐԹ. և ԹԱՐԻՒՄԱՐ։

ԹԻՒՆՏԽՈՒՅ تندخوی * Նշանակէ դաժանաբարոյ. Թուրքերէն Սէրթէշ։

ԹԻՒՆՏՈՒՐ تندور * Նոյն է ընդ բառին ԹԻՒՆՑԷՐ. և Նշանակէ որոտումն. Կիւրլէմէք։

ԹԻՒՆՏՊԱԶ تندباز * Է անուն խաղու, և ասի զորսական Թռչնոց. Շահէնէր ուչար գուշլարը փէյլէր։

ԹԻՒՆՏՐԵՎ تندرو * Նշանակէ ուժգին ընթացող, արընթաց. Թէզ էկէրթէյէն։

ԹԻՒՆՏՊԱՏ تندباد * Մրրիկ կամ փոթորիկ, որ է հողմն սաստիկ. Գասրղա. ըստ այնմ, Էլէր Պէնտագօթ դէր ալէմ չի քիւնտ, Պէ խաք էֆքէնտէ Նօ չէնտէյէ Պէտրէնտ։

ԹԻՒՆՏՐՈՒ تندرو * Զառածեալ. Էշէկ էկրիսի. որով Նշանակի ժլատ. Պախըլ վէ խասիս։

ԹԻՒՆՔ تنك * Նշանակէ զայնպիսի կուժ, որոյ պարանոցն կարճ է և բերանն Նեղ. Պօյնը գըսա վէ աղըզը դար դէստի։

ԹԻՒՌ تش * Մեծ ապառաժ. Պիւյիւք գայա, որ հայ՛ ասի Դաստաքարայ. Դարձեալ Նշա՛ ջերմութի և Նեղութի, որ գայ ՚ի յայտ վ՛ա առաւելութե՛ հոգոյ և վարանաց. Հարարէթ վէ սըխընթը։ Եւ ևս Թռչակ կամ պաշար. Ազըգ. և արա՛ قوت Գութ. և է ԹեԹևացեա՛լ ՚ի բառէն Թուշ. և ասի է՛ զի Թագաւորն Սէլճուքեան, որ է Սալամանդր կենդանին, վ՛ա հուր ուտելոյ Նորին՝ կոչեցաւ Աշէրպէտուշ։

ԹԻՒՊԱԼ توبال * Նշա՛ զայն անպիտան Թափուքն երկաթոյ, որ ՚ի ծեծելն շանթացեալ երկաթոյն ՚ի վերայ սալին. Թափի ՚ի գետին. արաբերէն خبث اصديد Խապսիւլ հատիտ։

ԹԻՒՊԱՀԷ تباهه * Տե՛ս ԹԻՒՎԱՀԷ։

ԹԻՒՊԷԶԷ توبزه * Շերա սեխի և ձմերկի. Գավուն վէ գարփուզ փէլտէսի։

ԹԻՒՊԷԼ توبل * Ցառաջակողմն ձակատու, որ մերձ է ՚ի հերսն. Ալընըն էնէրէսի. ճէպհէ ճէպհէսի։

ԹԻՒՊԷՆՔ تبنك * Փոքր Թմբուկ. Քիւչիւք թավուլ. Թուրքերէն Տէփլէք։

ԹԻՒՊՆԷՔ تبنك * Դարիճակ ոսկերչաց, ուր ձուլեն զոսկի և զարծաթ. Գույումճիլէրին ալթուն վէ կիւմիւշ էրիթտիքլէրի գալըպ. ըստ այնմ, Թիւպնէք էզ ղէծ Նէհտ ղէմ դէ շէդ Բէյխլէ ղէծ դէր այէտ էշ Լիւպնէ։

ԹԻՒՊՈՒՔ تبوك * Փայտեայ սկաւառակ, ՚ի մէջ որոյ դնեն զմիրգս և զայլ իրս. Աղաճ դաբագ։

ԹԻՒՊՊԱՆ تبّان * Վարտիք. Շալվար։

ԹԻՒՊՐԷ تبره * Պարկ պայուսակ, ռամկօրէն տոպրակ. Թուրքերէն Թօրպա։

ԹՈՒՍ تس * Թ․քուՃ ՚ի վ՟ուրսուք յար– համարհութի՟ն նորին ․ Ալփէ՛ խուշէրէնէ Ըէօտրէօ պրոգ՛ռամ․ որ և ասի ԹՈՒՔՈՒ ․ և ԹՈՒՀՈՒ ․ և ԹՈՒՀ ։

ԹՈՒՍԷ توسه * Սնուցեալ կենդանի, Թէ ձի իցէ և Թէ այլ ․ Պէսլէնմիշ հայվան ։

ԹՈՒՍԷՆ توسن * Տե՛ս ԹԷՎՍԷՆ ։

ԹՈՒՍՍԷԿ تسسك * Է խոտ ինՃ ․ որ կոչի արաբերէն Պէնէֆշէ՛ձի Թէլաղ ։ Որ պարսկե– րէն ասի և ։ شاسبانك

ԹՈՒՎԱԼ توال * Վախճան իւրաքանչ– իւր իրի ․ Նիհայէթի հէր շէյի ։

ԹՈՒՎԱՀԷ تواهه * Է տեսակ ինՃ կերակ– րոյ, որ և ասի ԹՈՒՊԱՀԷ ․ Պէր նէվի թա՛ամ ։

ԹՈՒՎԱՆ توان * Ոյժ , կարողութի՟ ․ Կիւձ ․ արպ՛ Գուվվէթ , նաև Գուտրէթ ։ Եւ է հր՛ Թիւվանիսթէն բային որ և բարդի ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառին ԵՊՐ , որ է ամպ ․ Պուլութ ․ ըստ այսմ , Ձի ունի ՚ի պէր ՚ի մաս բէյէշէր Թիւվան, չէվէթ պէր ունի ՚ի մաս ՚ի շէր բէվան ։

ԹՈՒՎԱՆԱ توانا * Ուժեղ կամ զօրեղ ․ Կիւճլիւ ․ Գուվվէթլիւ ։ Եւ է սա ընդունելութի՟ ՚ի բայէն Թիւվանիսթէն ։

ԹՈՒՎԱՆԻՑՏԷՆ توانيدن * Նոյն է ընդ բային ԹՈՒՎԱՆԻՍԹԷՆ ։

ԹՈՒՎԱՆԻՍԹԷՆ توانستن * Ուժել կամ զօրել , և կամ կարողանալ ․ Կիւձ եէթմէք ․ Գուտրէ օլմագ ․ հր՛ Թիւվան ․ և ապռ՛ Թիւվանէթ ։

ԹՈՒՎԱՆԿԷՐ توانكر * Փարթամ, կամ հարուստ, և կամ ընչեղ ․ Պայ ․ Խօճա ․ արպ՛ Ղանի և Թարգ՛ ուժեղ ․ և այն ՚ի կողմանէ ընչեղութե ։

ԹՈՒՎԱՆԿԷՐ ԶԱՏԷ توانكر زاده Փարթամածին, այսինքն որդի ընչեղի ․ Պայ օղլի ։

ԹՈՒՎԱՆԿԷՐԻ توانكرى * Փարթամու– Թի՟ , կամ հարստութի՟ ․ Պայլըգ ։ Ձի ասի , Թիւվանկէրի պէհիւ նէր էօլ նէ պէյօլ , իւ պէ– Ճիւրէն պէ մէլ էօլ նէ պէ սալ ։

ԹՈՒՎԷ توه * Կուղ , կամ տակ ․ Գալը ։ 2 ․ Պատրուակ ․ Փէրտէ ․ ըստ այսմ , Գալէնի մէն Ճիւպ էշ Ծէֆայէն Իւվէ , Նէ Թիւշիւպէ չէ րնայէ էօդէն Իւվէ ։

ԹՈՒՎԻՑԼ تويل * Ճակատ ․ Ալըն ․ Փէյ– շանէ ։ Եւ ուրեք ասի գանկ գլխոյ ․ Քէլլէնի ուէր ․ ՟ը այսմ, Կէր Թիւնէթ շէհրէեար եասէ Ճիւէթէր աայէ նէրտան նաշար պէ նէշմաշէյէս Էի Ըէրան պէր շէմէն նէհէնոթ էշ պէյէ , էշէէկէ պէնոշէնէ շահ Ըիւկէյէ ։

ԹՈՒՎԻՑՃ توج * Նշանակէ պատա– ռիճ ․ Սարմաշէկ ․ արաբերէն عشقه Աշգա ։

ԹՈՒՏԷՐԷ تودره * Է Թռչուն ինՃ , ո– րում ԶԱՂ ևս ասեն ․ Պէր գուշ փէտը ։

ԹՈՒՐԱ ترا * Է տրականն և հայցականն դերանուանս Թիւ ․ և նշ՛ քեզ ․ Սանա ։ Նաև զքեզ ․ Սէնի ։ Որ նախադրյն ترا Թուրա էր ․ և յետոյ վ՟ ծանրութե՟ արտաբերութե՟ վոճի ՚ի բաց բարձեալ առայաւ ترا Թէրա ։

ԹՈՒՐԱԶ تراز * Գեղեցկութի՟ և բարու– Թիւն ․ Կէօզէլլիք ․ վէ էյիլիք ։

ԹՈՒՐԳԱԳ ترقاق * Ջինակիր ․ Սիլէհ– տար ․ ըստ բարբառոյ բնակչայն խարեզմի ․

ԹՈՒՐԷ توره * Սովորոյթ , կամ օրէն , և կամ ծէս ․ որ ՚ի Թուրքական լեզուի ևս այսու նշանակութ՟ ՚ի գործ ածի ․ Գայտէ վէ ուսուլ ։

ԹՈՒՐԷՏԱՆ توره دان * Նշանակէ ծիսագէտ կամ օրինագէտ ․ Թէօրէ պիլիճի ։

ԹՈՒՐԹՈՒՐԷՔ ترترك * Է վայր ինՃ զուարձալի ՚ի լերինն Պարապամիզոսի ՚ի սահմանս Հնդկաց ․ Պէր լաթիֆ մէսիրէ փէտը ։

ԹՈՒՐԹՈՒՔ ترتك * Է Թռչուն ինՃ Հինդկաստանու ․ ՟ըմ , Պէ գուշ էոլ ճէյը ժովէ նէշվէտը, Իւրդէնէշ հէմ շան Ըիւրդէլէրը թօբէն չէյջան ։

ԹՈՒՐԹՄՈՒՐԹ ترترت Ցիր և ցան ․ կամ ցրիւ ։ Տարդաղըն ․ որ և ասի ԹԷՐԹՄԷՐԹ ․

ԹՈՒՐԻՑԹ تريت * Է տեսակ ինչ կե– րակրոյ ․ Թուրքերէն Թիրիտ ։

ԹՈՒՐԻՑՏ تريد * Տե՛ս ԹՈՒՐԻՑԹ ․

ԹՈՒՐՈՒՆՃ ترنج * Է տեսակ ինչ ծա– նուցեալ պտղոյ ․ Թուր՛ ևս Թիւրունճ ։ Փոխաբեր․ նշանակէ վշտացումն ․ Իճէնմէք ։ Նաև խոժո– ռութի՟ ․ Պուրշմագ ․ չէյն վէ ճէպին ․ որ և ասի ԷԺԷՆԳ ․ և ԷՆՃՈՒԽ ․

ԹՈՒՐՈՒՆՃԱՆ ترنجان * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏՐԷՆՃՊՈՒՑԷ ․ և ասի այսպէս վասն ունելոյ նորա զհոտ մերձ ՚ի հոտն Թիւրունճի ․ մեղուախոտ ․ Գօվան օթի ․ որ և ասի Օղուլ օթի ։

ԹՈՒՐՈՒՆՃԻ ترنجى * Կախս ․ Չիմփէ և է սա բառ բնակչաց գաւառին Քիրմանու ․

ԹՈՒՐՈՒՆՃԻՑՏԷ ترنجيده * Խոժո– մեալ ․ Պուրուշմիշ ․ ըստ այսմ , Սէյդ պէլէկէ ըէ՛ Թիւրունճ էշանէ Թիւրունճիտէհէ ․ Կէլէ մէն էշշէշի պէպ․ մէ նէ՛ շէվէ՛ ծէապ ։ Այլև նոյն է ՟Է բառին ՔԷՐՒՑՏԷ ։ Որոյ բայն լինի Թիւրունճիտէն ․

ԹՈՒՐՈՒՇ ترش * Նշանակէ Թթու ․ Էէշի ։ Որ և ասի ԹՈՒՐՇ ․

ԹՈՒՐՈՒՇԹ ترشت * Նշանակէ ակիր ․ բրինձ ․ բահ ․ Թուրքերէն Գազմա ․

ԹԻՒՐԻՒՇՔԷՔ ترشك * Այսինքն թթուաշ. թուրքերէն Էքշիճէ.

ԹԻՒՐԻՒՍ ترس * Անհերհ գետին. Նա֊ գաւ ծըմակիշ էէր. պարս" Զերկեյնէ շէյար նաքէրթէ. Նաև գետին կարծր, ուր ոչ գործէ և աղդէ ա֊ կիր. Գեօյէմ ֆէք էէր ոէ գալշի ոէար խշէնիէյէ.

ԹԻՒՐՂԱՆ ترغان * Ուղեցոյց. Գուղա֊ ղաւղ. ախճղէր. արաբերէն دليل Տէլիլ. Եւ ևս բառ կամ մաքս. որ է Պաճ.

ԹԻՒՐՂՈՒԶ ترغوز * Հրամանագիր թագաւորական. Հիւքմի ֆարիշմահ. որ և ասի يرليغ Եարլըղ.

ԹԻՒՐՄԷ ترمه * Նշա" գայն՝ որ կոչի թուր" Էնկէմ, զոր կարեն ոսկի բարձ 'ի մէջ թամ֊ բի. որ և ասի ԷՏՐԷՄ և ԷՏՐԷՄԷ. ըստ այնմ Զէյնոզ՝ Ույորմէ նէյէն ոէան շէմ խանէ էէչմ ահլվոր.

ԹԻՒՐՄԻՒՍ ترمس * Եղջիւր. Քէշէ պօյնոզէ. Որ ասի արաբ" قروب Խէրնուպ.

ԹԻՒՐՇ ترش * Թթու. Էքշի. այս բառ նախադասելով էր Թիւրքիւշ. և է սոուգագոյն. բայց յետոյ այսպէս ևս 'ի գործ ածաւ.

ԹԻՒՐՇԱՆԻՑՏԷՆ ترشايدن * Է ան֊ ցողականն Թիւրշէլէմէկ բային, և նշանակէ թըթ֊ ուեցուցանել. Էքշիլթմէք.

ԹԻՒՐՇԷ ترشه * Է տերև իմն երկայնա֊ գոյն, և թթուահամ. հայերէն թրթնջուկ. և թուրքերէն Գուզու գուլաղը.

ԹԻՒՐՇԷՔ ترشك * Է անուն կանա֊ չագոյն և գեղեցկատեսիլ թռչնոյ միոյ. Պէր գուշ ատը.

ԹԻՒՐՇԻ ترشى * Նշանակէ թթուութի. թուրքերէն Էքշիլիք.

ԹԻՒՐՇԻՑՏԷՆ ترشيدن * Թթուիլ. Էքշիմէք. Նաև թթուեցուցանել. Էքշիլթմէք. հրամայական Թիւրշ. և ապառնի Թիւրշէթ.

ԹԻՒՐՇԻՑՔԷՔ ترشيك * Թըթ֊ ուաշ. թուրքերէն Էքշիճէ.

ԹԻՒՐՇԿԻՑԱ ترش كيا * Է թթու խոտ իմն. Պէր էքշի օթ ատը.

ԹԻՒՐՇՆԱՔ ترشناك * Թթուական. Էքշիմսի. և է սա ածանցեալ մասնկամբս Նաք որպիսի են և բառքն Նէմնաք և Ղէմնաք.

ԹԻՒՐՇ ՇԻՑՐԻՆ ترش شيرن * Այն՝ որ ոչ կատարեալ թթու իցէ, և ոչ կատարեալ քաղցր, այսինքն թթուաշ. Մայխօշ. բայց մա֊ նաւորապէս ասի զնանէ. Եւ թէպէտ թթուն սուագագոյն ևս Թիւրէւշ կոչի պարս", բայց 'ի բարդելն Թիւրշ լինի. որպ և բայն սորա լինի Թիւրշիլէմէն և ոչ Թիւրէւշիլէմէն.

ԹԻՒՐՇՊԱ ترشبا * Թթու ապուր. Էքշի չորպա. նախադասելով էր Թիւրշպա. և ապա թեթևացուցեալ ասացաւ Թիւրշպա.

ԹԻՒՇՐՈՒՅ ترشروى * Զառամեալ և դաժանատեսիլ. որոյ հականիշն կոչի Թազէ֊ րույ. որ է զուարճադէմ և զուարթերես.

ԹԻՒՐՈՒՅԷ ترويه * Նշ" գայն՝ որ հա֊ նապազորդն յաւուրս ձմերան 'ի ցեխոյն լինի ոտք սանդուղք. Եօղուռ ֆէշ Ուոնշէրինտէ պուշշէգուն նէրթիւպուն օլտուղունէ ախըշէր. ըստ այնմ, Տէր Էյէտմէ շիլիմ նէ Պիւլանէթ ֆուայէ. Պէհէր հէմ վար չամն պուշէթ Պիւրդուայէ.

ԹԻՒՐՈՒՇԷ تروشه * Նոյն է Է բառին ԹԻՒՐՇԷ. Եւ ևս է անուն մրգոյ իրիք. Պէր մէյվէ ատը.

ԹԻՒՐՊ ترب * Բողկ. Թուրբ. Է այնմ

Թիւրպ էէրչէ հազմ էէրտէտ հէր թամամ,
Լէյք խօտ հէրկէզ նէյայէտ էնհէզամ.

ترب گرچه هضم گردد هر طعام
ليك خود هرگز نيايد انهضام

ԹԻՒՐՊԷԹ تربت * Նշանակէ շիրիմ. Մէզար. Թիւրպէ. Է բառ արաբի. բայց պարսք ևս 'ի գործ ածեն.

ԹԻՒՐՍ ترس * Է բառ արաբի. Վահան. Գալգան. որ բուն պարսկերէն ասի Սիփէր.

ԹԻՒՐՍԷ ترسه * Նշանակէ ծխածան. Էշէկլէմ աղըմ.

ԹԻՒՐՏ ترد * Իր՝ որ իցէ փուխր և փա֊ փուկ. Կեվրէք վէ նազիք օլան նէսնէ. Է այնմ Խօշա վոգբէ աքհար ըա մի Պիւմին բօրթ, Էյէր ֆէ֊ ֆէ գէ բաղէն մի չէնէն Պիւրթ.

ԹԻՒՐՔ ترك * Է անուն ժողովրդոցն Խեդայի, և Խիւթէնի և Տէշթի գըպչաղի. որոց սովորութի է աւար հարկանել և կողոպտել. Այլ և առանձին բառս Թիւրք, է անուն գաւառին Թիւրքիստանու. և այսպէս գաւառն Պարսից՝ կոչի միայնակ Աճէմ. Եւ արաբացն՝ Արէպ. Եւ Հոռոմոցն՝ Րում. Եւ ևս բառիւս Թիւրք առ բանաստեղծս պարսից իմացեալ լինի գե֊ ղեցիկն. ըստ այնմ, զոր գրէ Հաֆըզ. Էյէր ան Թիւրքի շիյրազի պէ տէսթ արէտ տիլի մարա, Պէ խալի հինտուեշ պախշէմ Սէմէրգանտու Պուխարա րա. Եւ այս նմանութ ասացեալ է վ՟ յափշտակելոյ գե֊ ղեցկին՝ զհամբերութի սիրահարին իւրոյ.

ԹԻՒՐՔԵԱՆԻ تركانى * Է փերթահէ իմն յատկացեալ կանանցն Թիւրքաց.

ԹԻՒՐՔԹԱԶ تركتاز * Արշաւանք յան֊ կարծական. այսինքն արշաւումն և վերավերում

[illegible]ութեան և 'ի յափշտակութեան · Խայտերմեշ [illegible] կէ շուրեք կէ եաղմայէ ակինլիրլիկէ ·

ԹԻՒՐՔԻՂԵՐԻ ترکغی * Է անուն [illegible] միոջ 'ի գաւառին Թիւրքիստանու · և են խորամանկեալք · Թէօրթէօլիւնտէ գօնար չէօչէր պէր քարչեէնէն օտէ տէօր ·

ԹԻՒՐՖԻՒՏ ترفد * Տե՛ս ՏԱԼԻՑՋԷ ·

ԹԻՒՓԱԼ توپال * Պղինձ · Պագըր · արաբերէն نحاس Նիւհաս · Որ և ասի ՄԻՍ · Եւ ուրեք մեկնի մանրուք ոսկւոյ և արծաթոյ · Րէյ-չէր չէրէօտէյմ · արաբերէն قراضه

ԹԻՒՔ تك * Կորճ կամ կտաւ Թռչնոյ · Հէր գուշըն պօւրնի · 2 · Նշանակէ Ճրագ, որոյ նշոյլն սակաւ իցէ · Ճէօճէսի աշ օլան չէրաղ ·

ԹԻՒՔԼԷ تكله * Նախ է անուն միոյն յԱԹապէկեան Թագաւորացն Հիւրստանու, զոր կացուցին Թագաւոր 'ի Թուականի հիճրէԹին 571 · 2 · Տե՛ս ըզբառն ՏԻՑՎԱՆԷ ·

ԹԻՒՔՄԱՐ تكمار * Տե՛ս ԹԻՒԽՄԱՐ ·

ԹԻՒՔՄԷ تكمه * Կոճակ · Տիւյմէ · Իմ. Թէրտիքէնայէ չէր ետ պէր սինճաղի չահան տէյտիէ, Տէրէրէ չէնտ տէրտի չան կէչմէ' տէր խաչէսիէր էտի ·

ԹԻՒՔՄԷՐ تكمر * Է սա համառօտեալ 'ն բառէն ԹԻՒՔՄԱՐ ·

ԹԻՒՖ تف * Տե՛ս ԹԻՒՖՈՒ · Նաև է մի-ջարկութիւն իմն զզուանաց · ըստ այնմ, Թիւֆ պէր ան դարքէրէ մէտրտէլան, Տէր հէչէ էօ հէչէ էֆ-ոէրտէ տէլան ·

ԹԻՒՖԱՂ تفاغ * Մեծ գաւաԹ գինւոյ · Պէօյիւք չէրապ գատէհի · որ և ԹԻՒՆԱՂ ·

ԹԻՒՖԷՅՐԱ تفيرا * Է կոկոսղ քարն այն, որ յաշխարհին հռոմոց կոչի Սէյտէ շաշի ԳԷյնիէրի, զոր գտանանեք կապեն 'ի մէջս իւրեանց · և բազկակապ ևս առնեն ·

ԹԻՒՖԷՅՐԷՔ تفيرك Տե՛ս ԹԻՒՖԷՅՐԱ

ԹԻՒՖԷՔ تفك * Դատարկ նիզակ է և նովին բերանով փչեն զգնդին ձգեն · և այս անուն եդեալ է նմա յայնմանէ · զի Թիւֆ նշ" փչումն · և քանզի 'ի Թիւֆէքէ բերանոյ գնդիկն փչելով ձգի, այսպէս կոչեցեալ է · և այսու յարմարութ կապարաձիգ հրացանն ևս' Թիւֆէք յորջորջի ·

ԹԻՒՖՈՒ تفو * Թքանել 'ի դէմս ուրուք · ըստ այնմ, Պէ նէչէէրտէ պէտավէտ չէյտէ նէշտա, Թիւֆուս պէր չէնէյն նա չէտէյտա Ըւֆուս · Որ և ասի ԹԻՒՀՈՒ · Դարձեալ նշա" Թուք · Թիւքիւր · որ և ասի Ա'ՊԻ ՏԷՀԷՆ ·

ԹԻՒՖՍԷ تفسه * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐ · և նշանակէ զայն սևագոյն բիծսն, որք լինին 'ի դէմս մարդոյ 'ի յորդւոց սևամաղձին ·

արաբերէն کلف Քէլէֆ ·

ԹԻՔ تك * Տե՛ս ըզբառն ԹԻՔԷ ·

ԹԻՔԷ تكه * Մասն · Փարչէ · զի ասի Քէչան չէյչ Ըէտէ Ըէտէ չէօտ · և Թարգ" այս ինչ իւր' մասն մասն եղև · Փարչէ փարչէ օլտէ · արաբ" Լատմաւ

ԹԻՔԷԺ تكژ * Նոյն է ընդ բառին ԹԻ-ԿԷԺ · Որ և ասի ԹԷՔԷՐ · և ԹԻԿԷՍ ·

ԹԻՔԷՍԿ تكسك * Թիւն · այսինքն կորիզ խաղողոյ, կամ հատ խաղողոյ · Իւչէօմ չէտէրտէնի · Էօչէօմ տանէսինէ տէ տէրչէր · Իմ, Պէ Ըէտէսի նէյ-էրչէտ էօ խօհէտ պաստէ չէ չէ մէն պէհայէ տէօչէր ·

ԹԻՔԻՑՆ تكين * Քաջ, կամ կորովի · Պէհատըր · որոյ յոգնականն լինի Թէտէյնան ·

ԹԻՔԻՆՏ تكند * Նշանա" բոյն Թռչնոյ · Գուշ եուվասը · աշիյանէնէ մէտրչ ·

ԹԻՔՔԷ تكه * Խոնձան · այսինքն վարտեկապ · Ուչգուր · որ և ասի ՃԷԼՎԱՐԳԷՆՏ ·

ԹԻՖԼԻՑՍ تفليس * Է անուն քաղաքի միոջ կայացեալ, առ ափն կուր գետոյ 'ի գաւառին Վիւրճիստանու' այսինքն վրաստանի · Պէր չէհէր ատէ տէօր ·

ԹՈՒ تو * Սեր · Գայմագ · որ արաբերէն قشطه Գաշտա ասի · 2 · Տակ · Գատ · Ջի մինչ ասի զերկնից Նիւհիւմ, իմանի ինն տակեան · 3 · Ցուցանէ պատրուակ · Փէրտէ որ և ասի ԹԱՀ և ԹՈՒՀ ·

ԹՈՒԶ توز * Է հրա" Թուրքէն բային · Չահեան · Գուչան · էէտը էյչէ · 2 · Է անուն քաղաքի միոջ 'ի սահմանածայրի գաւառին Փարսի մերձ 'ի քաղաքն Էհվազ · զոր ապատպացուցեալ Թամճ ասեն · Պէր չէհէր ատէ տէօր ·

ԹՈՒԶԻ توزی * Տե՛ս ԹՈՒՃԷԼ · երկրորդ նշ" նաև · Կէնտ · որ և ասի ՔԷՃԹԻ · Եւ ևս է երկրորդ դէմ աստառնւոյ Թուրքէն բայն ·

ԹՈՒԶԻՅՄ توزیم * Է երրորդ դէմ յոգնականի ներկայի նաև ապառնւոյ Թուշէյտէն բային · և նշանակէ համբերացուք · Տէհէյ-չէտէմ կէ տէմ էտէմ ·

ԹՈՒԶԻՅՏԷՆ توزیدن * Տե՛ս ԹՈՒԽԹԷՆ ·

ԹՈՒԹ توت * Է յայտնի պտուղ ինչ, որ հայերէն · Թութ", և արաբ" ևս Թութ ասի ·

ԹՈՒԹԷԱ توتیا * Է բաղադրութիւն իմն հուշակեալ և ծանուցեալ ամենուն · և ևս է տեսակ իմն սպիտակ ծաղկանց, զոր չորացուցեալ' խսկոյն յաչս քարշեն · Պէր Ըէրէէդ կէ պէր չէչէ տէօր ·

ԹՈՒԹԷ توته * Է իր ինչ մեծ սևաւ կոծիծ 'ի մարմնի մարդոյ · որ յաճախ լինի 'ի մէջ

Թարթիչաց ալաց և արտաքոյ նոցին ։ Պէօպէնի կիւռնարի ույռանդրնիչ իւդի նէռնի ալուր ։

ԹՈՒԹԻՋԷՄ توتيجم * Փասխան ։ Է անուն Թաչնոյ միոյ, որ կոչի Թուրքերէն Ոէօլէքեան ։

ԹՈՒԹԻ ԿԷՆՏԻՒՄ توتی كندم

Ոչիլ ալմոնեաց ։ Թութույ պիլիր ։ Եւ զիմուրն է զի Թութ է իր լինչ ում զուեսար կոծոծ, որ լինի ՚ի մարմնի մարդոյ ։ յորմէ նմանութեն իմն ՚ի գործ ածեալ է ՚ի նշանակել զպէսիլ ։

ԹՈՒԹԷԿ توتك * Թուլթակ ։ է Թռչուն իմն զոր կրթեն ՚ի խօսել ։ արաբերէն طوطی

Պուտաղ ։ Պիր գուշ ալուր ևալիյէ իլէ ւեէոիւնէնիւոյ իւոիրէր ։ 2 ։ Է աղդ մի եղեղան ։ Պիր գլուս գամիշ ալուր ։ 3 ։ Է տեսակ իմն հացի ։ որ յատուկ է քաղաքին Պապլկոնու և շրջակայից նր ։ Պիր նէվ էքմէք ալուր ։ 4 ։ Է Թաղ իմն ՚ի քաղաքին Շկյաւդարու ։ Չինարալ պիր մահալլէ ալուր ։

ԹՈՒԹԷԿԻ توتكی * Է տեսակ իմն վաղուն

չուկան դրամոյ ։ Պիր նէվ աղչէ ալուր, չինոնի գաւղանոյ քաղծ իէէր ։

ԹՈՒԹԻ توتی * Տե՛ս ԹՈՒԹԷԿ ։

ԹՈՒԹԻՍԷԿԻՒԼ توتسكل * Մոր ։ Պէօյիւրլէնէ էքմէչէ ։

ԹՈՒԺ توژ * Մեկնի Թուր" Եւդիոուդի ։ ևէ ալնաքու հաւլիլէ վէ բէնիէռիչ պօյո իլէ նաքչ իւդրէր ։ Նաև նշանակէ զայն կեղևն փայտի, զոր փաթութեն յաղեղն, ՚ի կողմն ալոքի նետին ։ Էուոյե օխչէ ւժիէիկի տոռաքչէնի տոըռաքչէէրի այուծ գալդոոչը ։

ԹՈՒԺԻ توژی * Նշ" զայն՝ զի մանկունք ՚ի դպրացն ասկաւ լինչ ռաւէլօ տանին, և իրեւ բաց խրախճանս յօրինեն ։ Մէկնէդէ պիր իջփողը ևէվիլէ իէօլիւբիռո պիր պիլինի չըրաքէլը իւդրէրէր ։

ԹՈՒԼ تول * Ծռաբերան ։ ֆէքմեհան ։ Նաև շուրջն բերանոյ ։ Փէյտմունի ալէհան ։ Իսկ այլուր մեկնի մարմ և կաիւծ ։ Ճէնէ վէ ջէրկայ ։

ԹՈՒԼԱԾ تولج * Է բառ բնակչաց գաւառին խարբերդի ։ և Նշ" միակուռ ։ Եէէժոդէ ։

ԹՈՒԼԷ توله * Ցեխ ։ Պալչըգ ։ արաբերէն وحل Վէհէլ ։

ԹՈՒԼԻՑՏԷՆ توليدن * Նեռուհարել ։ Նաև խնթել ։ Օփչամագ վէ աւոնմագ ։

ԹՈՒԼՊԷՐԷ تولبره * Կաղապար մուծաւկի ։ Փուդան վէ եւրէ գալըպը ։

ԹՈՒԽԷԾ توخج * Բարձր հնչումն ձայնի ։ Աչգըրը պուլընալ ։

ԹՈՒԽԹ توخت * Է անցեալ երրորդ դէմ Թուխթէն բային ։ վճարեաց ։ Եօտէտի ։ Նաև քարշեաց ։ Չէգտի ։ Այլև հաւաքեաց և շահեցաւ կամ գոյացոյց ։ Ճէմ էլտի վէ հասըլ էյլէտի ։ Եւ այլն ։

ԹՈՒԽԹԷ توخته * Է կրաւորական ըն դունելութիւնն Թուխթէն բային ։

ԹՈՒԽԹԷՆ توختن * Հայցել ։ Իսթէմէկ ։

Որ և ասի ԽԱՍԹԷՆ ։ բառ այսոր, Պէ ևչու էօ ալտոն ւէր ոլտըմ ւելիէ նուսիլ, Աէսե ւքէ ալրէ ևիէզի ալույեր ։ 2 ։ Վճարել ։ Եդա իիլէէ ։ որ և ասի ԿԻՒՋԱՐՏԷՆ ։ բառ այսմ, Եւմ ալամուսք պէռաքօրյէ ևէ վէի չէասէրէ ևիս բսռ, չէպսնի պէոնիէ ևիս ևուլիէն նէսէ փանէր ։ 3 ։ ՚Ի վայր իջուցանել ։ Աշաղէ էնտիրմէէ ։ որ և ասի ՔԷՒՐՈՒՔԷՐՏԷՆ ։ 4 ։ Վակաս առ ասկաւ հաւաքել ։ Աչալ ձէմ էյլէմէ ։ որ և ասի ԷՆՏԷՔ ԷՆՏԷՔ ։ Գէրահէմ ալմէօնի ։

ԹՈՒԽՋԷ توخچه * Այսինքն ԹԷՐՔԷ ։ և է ասեղն այն ՚ի ատամնս առ որմովք, ուր զննեն իրք ամանք ։

ԹՈՒԿ توك * Աւէք ։ Թուրքէ" Կեօչ ։

ԹՈՒՀ توه * Տակ ։ Գոյն ։ Եւ պատրուճակ ։ Փէրտէ ։ Ըստ երկուցն և առանձնաւոր, Գամէնիէ ւէն չէսր էչ ձէքսիլի Բոհ ։ Նէ ւէոչէռե չէ բոսյի խոտտիէի Բոհ ։

ԹՈՒՂ توغ * Է յայտնի խոյս մաղն այն, զոր դնեն ՚ի գլուխս նիզակաց ։ Մարդաց ալամս դէլէ ։ Պարծեալ է այն ծանուցեալ իրն ձողակերպ և մազոտլուս, զոր ունին իշխանականք օսմանեան պետուն ։ 2 ։ Է սա փայտ իմն կարծրէ որ յորդեն ինքեամ ՚ի հուր, անշէջ մնայ կրակ նորին աւուրս քանի մի ։ Բայց յաճախս գործածութը բառս այս ստացեալ է զնշանակութի փայտի ասոկայես ։ որ ասի Թուրքերէն Օթուն ։

ԹՈՒՂԱԾ توغاج * Է արմատ ինչ որ բուսանի ՚ի գաւառին խերդայի ։ Պիր ևեօլ ալուր ևէյլա վէլայէինիւն դիիէր ։

ԹՈՒԾ توج * Է սա դեղնադոյն իմն, զոր կազմեն արուեստիւ ՚ի պղնձոյ ։ Նաև Նշ" ներկիլ ։ Այնա ։ Որ և ասի ՊԻՀ ։ Նաև ԱՊԻ ։

ԹՈՒԾԻՑԷ توجيه * Տե՛ս ՍԷՑԼ ։

ԹՈՒՄԱՆ تومان * Տե՛ս ԹԻՒՆԳԱՆ ։

2 ։ Մորթեղէն վարտիք ըմբշամարտից և նաւաստեաց ։ Իսկ ՚ի բարբառ խարբերդի և Մուշեցւոց՝ նշանակէ տասն հազար ։ Օն պին ։

ԹՈՒՅ توی * Տակ ։ Գոյն ։ որ իցէ կոր և շրջապատ ։ ում զուակն սոխոյ կայացեալ յիրեւրաց վր ։ բառ այսմ, Նէնէր ամա եչ էէմի ծուսի Բիսրո էէէ ծաոյ պէոմիո, Աէոամ եչ ևէոչէէնիէ եէէ չուծէ էէ ևէոմԲսոյ պէօմիո ։ 2 ։ ՚Ի հեղքս ։ Էնտէրուն ։ իչէրի ։ բառ այսմ, Տէր Բսոյե ալէճէ ևէ պսռէչսըչ էսԲ, ալէնէսմ ալէէսէչէա պէ նամէ պէոչրա ։ 3 ։ Նոյն է ընդ բառիցն ԹԱՀ և ԼԱՅ ։ զի

փոխանակ ասելոյ Տիւղայ, ասեն Տիւնոայ ։

ԹՈՒՅԹՈՒՅ تويتوي * Տակ առ տակ. որ Թուրքերէն ասի Գոմ գոմ ։

ԹՈՒՅԻՇԻՅՐ تويشير * Սերաւոր կաթն. Գոյմագլը սիւտ. զի բառս Թոյ. Նաև Թոյ. Նշանակէ սեր. որ է Գոյմագ ։

ԹՈՒՆ تون * Հնոց. որ կարի խիստ ջեռեալ իցէ. Քիւլխանըն ըսճայըն գըզմիշ օլա ։ Նաև է անուն գաւառի կամ քաղաքի իրիք ի կողմանս արևելից ։ Դարձեալ նշանակէ արգանդ մօր. Անահտի նոփերը ։ Եւ է սա ոճ Թուրքական ։

ԹՈՒՆԻ توني * Գող. Օղրի. թիւղլու ։ 2. հեռացեալ և տարակացեալ. Իրագ կէճմիշ ։ 3. Է այն որ՝ որոյ ուսանն՝ ոչ է յայտ թէ յորմէ գաւառէ իցէ. և զայրն՝ թէ յորմէ ցեղէ իցէ. Աշխարհինի վէ նէսէպի նամալիւմ օլան ։

ԹՈՒՇ توش * Ույժ. Գուվվէթ ։ Եւ զօրութիւն. Գուվվէթ ։ Եւ կարողութիւն. Գուտրէթ ։ Եւ ևս պաշար. Ազըգ. որ իցէ ճշ չափու պիտոյից. և աստի ծագի բառն ԹՈՒՇԷ ։

ԹՈՒՇԷ توشه * Պաշար ճանապարհի. Եօլ ազըգը. չօրէ աշու ։

ԹՈՒՇԷԼ توشل * Նշա" զանազան ինչ ազնիւ և նուրբ կտաւեղինի. Պէզ նէվիլէրինտէն ճինսի դէյչ թիւր ։ Որ և ասի ԹՈՒՇԻՅԼ ։

ԹՈՒՇԷՏԱՆ توشدان * Նոյն է ընդ բառին ԹՈՒՇՏԱՆ ։

ԹՈՒՇԻ توشي * Նշ" Յայտնութիւն կենդանութեան ի հիւանդին. Խասթէյի ճանը բէյսազ գըզգընագ. ըստ այսմ, Պէզ սէրի պալըյէն աշգը չըգըն պէյանը վարըդըր. Մոզէ ճան գաթըլմ ձըրարը պէյէ նաւքէ պասդ ։

ԹՈՒՇԿԵԱՆ توشكان * Հնոց բաղանեաց. Համմամ գիւլխանի ։

ԹՈՒՇՄԱԼ توشمال * Տես ՉԱՎՈՒՇ ։

ԹՈՒՇՄԱՆ توشمان * Նշանն՝ որ վն իրաց ինչ եղեալ լինի. Պաշի նէսնէ իչին գօշ օլընան նիշան ։

ԹՈՒՇՏԱՆ توشدان * Ամանն ուր դնի պաշար. Ազըգ գօյաճագ չօրբէ ։

ԹՈՒՊ توب * Տակ. Գոմ ։ Ջի ասի Էթէկմոզ. թիւկմոզ. որ է Պէյ գոմ. իչի գոմ ։

ԹՈՒՊԱՆ توبان * Տես ԹՈՒՆՊԱՆ ։

ԹՈՒՊԷ توبه * Ծխածան. Էշէկէն սաղըմ ։

ԹՈՒՊԷՐԹՈՒ توبرتو * Տակ ի տակ, կամ խաւ ի խաւ. Գոմ գոմ ։ Եւ յայտնանէ առեալ նշ" քեահլին և նմանից, զոր կոչեմք կարկանդակ ։

ԹՈՒՊՌՈՒԷՍԷՆ توبرسن * Ոլորեալ չուան. Պիւթիւլմիշ իփ ։

ԹՈՒՊՐԷ توبره * Պայուսակ. Թօրպա ։

ԹՈՒՏ تود * Տես ԹՈՒԹ. ըստ այսմ, Քէրէյմի թի էշ պոգ իւ էչ պէրին պոգ, Ջի հալ վա իւ էղրիյելիմ ոլիրիթ ուսուր ։

ԹՈՒՏԷ توده * Նշա" կոյտ. Ըշըշը. ըստ այսմ, Տէրի դո՛ղի վէֆա պիւթիւնիւթ ճանան, Նէհաթէ պոսթէյի կէւչ թէյիլի էօրան ։

ԹՈՒՏԷԻՐԻՅԿ تودهريك * Կոյտ աւազոյ. Գում ըշըշը ։

ԹՈՒՏԷՐԻ تودري * Է սերմն այնր խոտոյ, որ Թուրքէ" ասի Գոչ եւմէկի. որոյ կարմիրն կոչի Թոփէրէի սիւրի ։

ԹՈՒՐ تور * Է անուն երեց որդւոյ Փերիդունեան արքային. որ և ասի ԹՈՒՐԷՃ. և աշխարհն այն՝ որ կոչի Թուրան չէմին, առ սա վերաբերի ։ 2. Նշա" զաշխարհն Թուրանու, զոր համառօտեալ Թուր կոչեն ։ 3. Քաջև կորովի. Փէհլէվան վէ պէհագըր ։ 4. Նշա" տարփածու անառաչարժ. և այս ըստ առման վաղընջական լեզուին պարսից. Թուր" Մաշուգի հէյզ ։ 5. Է խոտ խիստ թթուահամ, զոր դնեն ի կերակուրս և համ տայ նց ։ 6. Քննութի, կամ որոնումն. Թէճէսսիւս ։ 7. Խրտուիլութի. Իւրքմէք ։ Եւ ի մի կողմն երթալ, նաև հեռի լինել. Էկսանդէքէրէն վէ թուրչմաքէն ։ 8. Է անուն գաւառ Իյրէճ արքայի, յորմէ ծնաւ Մենուչեհր ։ 9. Այրի. Տուլ. որ և ասի ՊԻՅՎԷ ։ 10. Փոխարէն սերմն եփեալ. Գոյմագլը պէզմէզ թօղրաքը ։

ԹՈՒՐԱՆ توران * Է անուն գաւառի միոջ յարևելս յաշխարհին պարսից, որ է յայնկոյս գետոյն Ճեյհունի, վն զի և գաւառն կամ աշխարհն որ է յայսկոյս գետոյն այնորիկ, կոչեցեալ լինի Իւրան. որ և ասի ԹՈՒՐԱՆ ՉԷՄԻՅՆ. ըստ այսմ, Ջի Թուրան չէմիյն բայմէ պէյըրան չէքէնք, Սէրդէրէթ պէր դուրաքէ ձեհան չէքէնք ։

ԹՈՒՐԱՆԻ تورانى * Է այն՝ որ վերաբերի յերկիրն Թուրանու ։

ԹՈՒՐԱՆՏԻԽԹ توراندخت * Է անուն դստեր Խուսրեվ Փերվիզի արքային պարսից. որ յառաջ քան զքոյր իւր Ազերմիտուխտ թագաւորեաց ամ մի և ամիսս չորս ի գահի հօր իւրում. Նամի փէթիւլէրի խոսրէվէթէրէմէյիզ ։ Որ և ասի ՊՈՒՐԱՆՏԻԽԹ ։

ԹՈՒՐԷՃ تورج * Է անուն երկրորդի որդւոյ Փերիդունեան արքային. որ և ասի ԹՈՒՐ. քանզի երեք էին որդիք նր, որոց առաջինն կոչիւր Իյրէճ. երկրորդն Թուր. և երրորդն Սէլմ ։ Եւ Փերիդունեան արքայ ի կենդանութեն իւրում կարգեաց ի ժառանգութի Թուրայ զաշխարհն՝ որ կոչի Թուրան չէմին. և եղբօր նր երիցու՝ որ կոչիւր Իյրէճ, զաշխարհն զայն որ ասի Իրա-

ծը

բառն գեմին ․ իսկ գգաւառն Ադերբայճանի ․ կրասեր եղջեր Նորա Սելմայ։

ԹՈՒՐԵՆԿԵԱՆ تورنكان * Նոյն է ընդ բառին ԹԻՐԼԵՆԿԵԱՆ ․ և Նշ" կենարար և արարչագործ անձն, որ է Ած ․ Ջիհանըեարատըճըսը վէ պէսլէյիճի հէմէ։

ԹՈՒՐԵՔ تورك * Տես ՓԵՐՓԵՀԵՆ․ որ է անմեռուկ ․ Սէմիզ օթ։

ԹՈՒՐԹԷ تورته * Նոյն է ընդ ՔԵԼԻՑՏ։

ԹՈՒՐԻՑՏԵՆ توريدن * Նշա" քննել կամ որոնել ․ Թէծէսսիւս էթմէք ։ Եւ խորամիլ կամ՝ ի կողմն երթալ , և կամ հեռի լինել ․ Իւզաքլէշ ․ վէ էէէտ բէքերէն վէ փուր չէքմէն ։ Նաև յառաջնի Ներկայութե հակառակորդաց զամօթի հարկանել ․ Խասմ ձաշցիէնդէ խանձիլ վէ չէքմէնդէ օլմագ։

ԹՈՒՐՆԵՔ تورنك Նոյն է ընդ ԹԵԴՐՈՒ։

ԹՈՒՐՓԵՆՏ تورفند * Անշահ և սուտ խօսք ․ Սէէլէանէ գէլամոյ վէ ոէրրաշ։

ԹՈՒՓԱԼ توپال * Նշ" պղինձ ․ Պագըր։ Որ և ասի ՄԻՍ ․ արաբ" نحاس Նիհաս ․ Այլ և Նշ" զմանրորս ոսկւոյ և արծաթոյ ․ Բէյաշէթ չէք֊ էր ուէյէ ․ արաբերէն قراضه Գըռաբաշէ ։

ԹՈՒՔ توك * Փուշփի վարս ․ Պէր տուլ֊ Բուլ սաշ ։ Մօայէ էէէսսէսէ ։ Եւ ուրեք մեկնի զեան այն՝ որ է ՚ի ձակատի ձիոյ ․ Աթըն աընընտա օլան գէրգէս։

ԹՈՒՖ توف * Նշ" արձագանգ՝ որ ե֊ լանէ ՚ի միջոյ լերանց ․ կամ դղրդիւն ամբոխի բազմութե ժողովրդոց ․ յորմէ լինին ձայնք և հնչմունք աղաղակի ։ Խաշէէն շուէսէսիէնդէն վէ տաղ արասընդան չըգէր օլան սատա ։ Եւ ըստ այսմ նշանակութե ՆՈՒՔ ևս ասի ։

ԹՈՒՖԻՑՏ توفيد * Նշ" չփոթ աղաղա֊ կի ․ Ղուլէշ վէ շաշէտ վէ ալնու։

ԹՈՒՖԻՑՏԵՆ توفيدن * Հանել լե֊ րանց զարձագանգ ․ Սատա վէրմէք ․ ըստ այնմ, Պէ Ըուաքէյա ջէսան Բո պիշէրշէյա ոէշէ ․ Խաբարանշէ օէէսան էշ հէտա ոէրբէսաշէշէ ։ Դարձեալ Խաբարանշէ պէր ամէս շէ Բոքէնսոէէսր ․ Պէ Ըուաքէյա էշ ռէշաշէ օ ոէշէ էւ շար ։ Դարձեալ Նշ" դղրդիլ ․ ըստ այնմ ․ Պէ Ըուաքէյա շէհր Բո պէր ամէս Բէտրոաշ ․ Թէա ֆէսաֆէ հէշէ ժէր ժէասէսէ նամաէ ֆէսաշ։

Ժ

ԺԱԺ — ԺԱԺ

ԺԱԺ ژاژ * Է սա անուն խոտոյ իրիք ․ որ է յոյժ փշալի, զոր ուղտն որչափ և ծամքիցէ վն անհամու Նորին՝ ոչ կարէ կլանել ․ որ և ասի ԺԱԺԷ ։ Յորմէ առեալ ընդունայն և անօգուտ խօսքն ևս Նմանութբ ժաժ կոչի ․ և ասասի քարդի բառն ժաժխոյ ։ Եւ ևս բառս ժաժ , Նոյն է ընդ բառին ՉԱՌ ․ Որ է կյա ցորենոյ կալի ։

ԺԱԺԷ ژاژه * Նոյն է ընդ բառին ԺԱԺ ․ Պէր տիքէն տիւր խոշըն վէ պիտէշի ։

ԺԱԺԻՑՏԵՆ ژاژيدن * Որոճալ ․ Կէվէ֊ շէք ։ 2 ․ Հաչել ․ Իւրիշէք ․ որ և ասի ԼԱՑԻՏԵՆ ․ հրամայական ժաժ ․ և ապառնի ժաժէտ ։

ԺԱԺԽԱ ژاژخا * Նոյն է ընդ բառին ԺԱԺԽԱՅ ․ ըմ, Պէ ծէյաշը պէտաշիտարշէտն ձէշէվ ժաժխա, Մէթէսան տէր տէհէն հէր սէսէնտը էշա ։

ԺԱԺԽԱՅ ژاژخای * Է բարդեալ ՚ի բա֊ ռէս ժաժ ․ և խայ ․ որ է հր" Խայէթէն բայնի ․ և Նշ" ծամքումն ․ յորմէ առեալ և ընդունայնա֊ խօսն՝ այլաբանութբ կոչի ժաժխոյ ․ որ է խառնա֊ խօս և ընդունայնաբան ։

ԺԱԺՈՒՄԵՔ ژاژومك * Նշանակէ լոլիկաս ․ Պէօշէրէնշէ ։ Որ և ասի ԼՈՒԿԻԵԱ ։

ԺԱԼ — ԺԱԿ

ԺԱԼ ژال * Նշանակէ շաղ ․ Չի ․ և Նոյն է ընդ բառին ԺԱԼԷ ․

ԺԱԼԷ ژاله * Նշ" շաղ ․ Չի ․ որ և ասի ՇԵԿՆԵՄ ։ Դարձեալ Նշ" զայն, զի գքսան կամ զերեսուն տիկս և այլ ուռեցիս փչեալ և ընդ իրեարս յարեալ և կապեալ, և ՚ի վն Նոցին սիւնս և տախտակս հաստատեալ, անցանեն ընդ ջուրս գետոց ․ Նաև այնու կարասիս անցուցանեն կողմանէ ՚ի կողմն ․ և այս կոչի Թուրքերէն Քէլէք ․ և չե֊ ղաթայերէն Գըլոա ։

ԺԱԼԵՐԻՑՁ ژالريز * Նշանակէ շա֊ ղահոս ․ Թուրքերէն Չի տէօքէն ։

ԺԱՂԻՐ ژاغر * Նշանակէ կտնառք Թռչնոց ․ Թուրքերէն Գուշ Գուրսաղը ։

ԺԱՊԻՑՁ ژابيز * Նշանակէ արտօսր ջերմագոյն ․ Հարարէթլը եէօշ եաշը ․ սըճագ աէ֊ շըն ։ Եւ դարձեալ է անուն գեղոյ իրիք ․ որ և ասի ՊՈՒՑՄԱՏԵՐԱՆ ․ արաբերէն Պէրբէնճասէֆ ․ և Թուրքերէն Գօվան չիչէքի ։

ԺԱԿ ژاو * Նշանակէ զուտ ոսկի ․ Խալիս ալթուն ․ չէրքի նագտ ։

ԺԱԿԱ ژاوا * Է ընդունակ" ժանեկոյն

բայլծ, և նշ" որոճօղ կենդանի. և կաղկանձելով առնացող. Կէվէն հայվան վէ նէվհա էդէճէք ողոյան

ԺԱՎԻՏԵՆ ژاويدن * Նշա" հաչել. Իուրիէք. ըստ այնմ, Զի էվվէլէ չէդ Բու ...էհէք փէք ...ուայի էտէր, Հէյքէլ... ...էլ ժավէյա ...ւ ...էշմէ դէ Գուրդը. հրամայական ժաւ. և ապառնի ժավէդ։

ԺԵԽ ژخ * Հեծութի և աղբ. Նուշէ վէ չուրք. Այլև նոյն է ընդ բառին ԱԺԵԽ որ է կոծիծ. Սիկիլ. արաբերէն ثولول Սուլուլ։

ԺԵԿՈՒՐ ژكور * Ժլատ կամ անշաւ, և կամ կծծի. Պախիլ վէ խասիս։

ԺԵՂԱԼ ژغال * Նշանակէ հաց կորեկեղէն. Տարը էքմէկի. որ և ասի ԺԵՂԱՆԵ։

ԺԵՂԱՎ ژغاو * Նշ" բողանոյ. Գուհդէ բանէ. զոր 'ի գաւառս հառոմոց կոչեն Պադիսըլըգ.

ԺԵՂԱՐ ژغار * Նշա" ժանկ. փառ։ Եւ մեռ, կամ բորբոս. Քիֆ։ Որ լինի յերկաթս և 'ի պղինձս. Նաև յայլս։ 2. Նշ" աղաղակ, այսինքն բարձր ձայն. Սաֆայի պէյըլէնտ. Ը որում ասէ բանաստեղծն զԹագաւորէ ամեհի, Ճէհան չի մէշէն Բէն մէմնէք բէյ... էոլ, ... հէր ... չի հէյչ խանէ ժէղար։

ԺԵՂԱՐԵ ژغاره * Հաց կորեկեայ. Տարը էքմէկի։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՂԱԶԵ. որ է ոնգոյր. Գըշըլթը։ Որով կանայք կարմրացուցանեն զերեսս իւրեանց։

ԺԵՂԵՆՏ ژغند * Գոչումն բարձրաձայն և ահարկու, որ յառաջագայի 'ի պաղանեաց. մանաւանդ յըմբռնելն նշ յորոգայթ։ Բայց յատկաբար նշ" զգոչումն յովազու. Ավազը պէյլէնտ վէ մէհիպ. Վէ խուսուսա փարս աւազը։

ԺԵՂԺԵՂ ژغژغ * Նշ" կրճտումն ատամանց. և այս ասի յաճախ զպատառօղ գազանաց. Սաֆայի փէնտան։ Եւ ևս շաչիւնն այն որ ելանէ 'ի յընկզոյ և 'ի կեղևաւոր նշոյ, 'ի պիստակէ և 'ի կաղնոյ, 'ի գոլն նոցին 'ի քրձի։

ԺԵՄԱՎԵՐՏԵ ژم آورده * Նշ" ատենակին, որում առ կանայք տանին պատիճ մատուցանեն. Թուր" Մօլի. էօնի էվին պէյլէր խանէսի։ Զայս բառ մեկնէ Ճահանին լինել ծնուցիչ կամ որ նոյն է մանկաբարձ, ասելով Ավէստէ ժէմ. յորում իմացեալ լինի ժէմն գոլ բառ պարսկական. իսկ Ավէստէն Թուրքական. բայց Ճիհաւրին գրէ ստգ 'ի վերոյ. իսկ այլք իբր նոյնանշան որոշակի գրեն. և զերկոսին ասեն լինել պարսկական, և նշանակել մանկաբարձ. Էպէ։

ԺԵՄՈՒ ژمو * Նշ" ըղղաբար. Լօղ դաշի։ Զոր գլնի տարածանելոյ հողոյն 'ի վր տանեաց, կոխեն այնու զհողն և հաւասարեն։

ԺԵՅ ژی * Նոյն է Է բառին ԱԳԿԻՅՐ. և նշանակէ ջրհեղձ առ կուտակի ջուր. որ և ասի ԱԺԻՅՐ. Սու ծէմ օլան եէր։

ԺԵՆ ژن * Նոյն է Է բառին ԶԻՐԵԹ. ըստ բարբառոյ բնակչացն Փէհլէվ գաւառի։

ԺԵՆԿ ژنك * Որ և ասի ԶԵՆԳ. և նշ" ժանկ, նաև մեռ. որ լինի 'ի վր պողպատի, երկաթոյ, հայելւոյ, և սոյլին նմանեաց։ 2. Ճառագայթ արեգական. Ճէհէնէմ աֆթիպ։ 3. Բիժ աչաց. Կէօզդէ օլան չէփէ։

ԺԵՆԿԵԱՐ ژنكار * Նախ նշ" Ճէնգեարի, որ է յայտնի ներկ ինչ։ 2. Ժանկ և մեռ, որ լինի յերկաթի և յայլ իրս. Փաս վէ քիֆ։

ԺԵՆԿԵԱՐԻ ژنكاری * Է գոյնն այն' որ կոչի Ճէնգեարի. զոր յոմանս ազնիւ հանդերձս և 'ի թղթի կոչեն گوطلی Գուդէքի։

ԺԵՆԿԵ ژنكه * Է պատահարն այն, որ պատահի արմաւեաց. և է այն պատահար իմն, որ մինչդեռ նորոգ կայեալ է հասկն զգլուխս, դատարկացուցանէ զհասկն 'ի հատից. որ հայերէն ասի ժանկ. Գուշէնէ խուրմէի էքէն աֆէթի։

ԺԵՆԿԵԼԷ ژنكله * Նշ" պճղղի, այսինքն եղունգն ոտից և իցէ անասուն կենդանեաց. որպս ոչխարի, այծու, եզին, և այլոց նմանեաց. Դավար հայվանըն դըրնաղը։

ԺԵՆԿԽՕՐՏԵ ژنك خورده * Նշանակէ ժանկակեր, այսինքն ժանկոտեալ. Փասլանմըշ։

ԺԵՆԿՏԱՆ ژنكدان * Տես ԶԵՆԿԵԼԵ։

ԺԵՆԿՓԵԶԻՅՐ ژنكپزير * Նշանակէ ժանկոտ. Փասլը։ Եւ Թարգմանի ժանկընկալ։

ԺԵՆՊԵՐ ژنبر * Նոյն է ընդ բառին ԶԵՆՊԵՐ. և նշանակէ զայն իրն' որով 'ըրեն հող և աղբիւս. որ ասի Թուրքերէն Զէնպիլ։

ԺԵՆՏ ژند * Նշանակէ հին կարկատան. Թուրքերէն Իսքի եամա։

ԺԵՆՏԵ ژنده * Հնոտի հանդերձ և այլ ազանելիք և տարածանելի սփռոցք. Էսքիմիշ օլան ճամէ վէ չուլի մէշդուտը վէ մէֆրուշաթ։ 2. Պատառոտեալ հանդերձք. Եըրթըլմըշ մէշդուտը վէ մէֆրուշաթ։ 3. Սաստիկ մեծ եղեալ. Փարչէլէնմիշ. Եըրթըք չէօք։ 4. Կարկատուն հանդերձ. Եամալը էսվապ։ Եւ ասի և զի գոլով հանդերձին Տերվիշաց կարկատուն, խրկեա նոցին և ևս կոչի ժէնտէ. ըստ այնմ, Նէ տաշդան էրէյէօթի. հէր պէնտէ էոլ, Նէ փէր չէյրի հէր ժէնտէի չէնտէ էոլ։ Դարձեալ ժէնտէ, նոյն է ընդ բառին ԶԵՆՏԵ, և նշ" մեծ և յաղթանդամ. Պէօյիւքու վէ ուլու. Ը այսմ զոր ասէ բանաստեղծն Ֆիրտեվսի, Պէ փիլ ճէնկէշ էօ պէ Քէն ժէնտէփիլ. Պէ խէֆ էկէր էնտան պէ փիլ բօլի նիլ։

ԺԵՎԱԿԵԱՐ ژواكار * Եւ ԺԵՎԱԿԵՐ. նոյն է ընդ բառին ԺԵՎԱՂԱՐ։

ԺԵՎԱՂԱՐ ژواغار * Է անուն հնչակաւոր քրմի միոջ հրապաշտից։

ԺԵՎԼԼ ژول * Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Պօյղուր գուշի։

ԺԵՎՐԵՔ ژورك * Է անուն կարմիր Թռչնոյ խիկք փոքու. որ լինի 'ի չափ ճնճղկան. Պէյ գուշըշըշ փէօր մէրչէ գօպուրճէ օլուր։

ԺԵՏ ژو * Խիժ ծառոց. Սաճզ։

ԺԵՏԵՆ ژودن * Է սա կրճատեալ 'ի բառէն Աժտէն և նշ՝ ստոյգն զպատառուած խոց կարկատել. Իյինէ իլէ եըրթըգ յէօղէմէգ. ըստ այնմ, Պէ նէչուրուք ան յէօրէն պուդէշ շէօքէն, Հէմէ չէրմէ օլու պէյթէյլէան ժէփէն։

ԺԵՐԱՂԵՆ ژراغن * Աւազուտ տեղի. Գումլուգ եէր. ճայր չէյնէաք։

ԺԵՐԱՂԵՆՔ ژراغنك Տես ԺԵՐԱՂԵՆ։

ԺԵՐՎԱՐ ژروار * Է արմատ խոտ յայտնի. որ և ասի ՄԱՀՓԵՐՎԻՑՆ. որ արտադրեցաւ ճէտվար ադի։

ԺԵՐՏ ژرد * Նշանակէ շատակեր. Չօգ եէյիճի եէյէն։

ԺԵՐՓ ژرف * Յատկապէս նշա՛ խոր. Տէրին. և արա՛ عميق Ա՛միգ. ըստ այնմ, Ըշլէյն ժէրֆ չահէրի ըէհայ՝ փէհէմ, Վէչ ան գէօ թէրիդ ուլուղ թափըլըյ՝ փէհէմ։ 2. Բազում. Չօգ. չէօխլուգ. որ և ասի ՊԻՍԵԱՐ։ 3. Մեծ. Բույյուգ. պիւյիւքլիւք. 4. Իմացումն մտ խոր ըստ խորաքննութեան պարագայից նորին. վա որոյ և այնպիսի իմացողն և գիտօղն կոչի Ժէրֆպին. և որ զմանրամասնեայ իմացուածոն հասկանայ և գիտէ, ասի Ժէրֆպինայն։ 5. Վախճան գործոյ. Էնճամը իշիր։

ԺԵՐՓԵԱՊ ژرفیاب * Նշա՛ խորագէտ. Տէրին պիլիճի. իլմ, ճիհաթ ըէրք թէօ էօթուզ ժէրֆպին, չի դէրէճ չէքմէքլէ պէ չէք ճամիէքնքը։

ԺԵՐՓԻՑՆ ژرفين * Նիգ կամ սողնակ. Թուրքերէն Պըրգօշ։ Եւ է փայտն այն՝ որ դնի յետկոյս դրան 'ի յամրութի նորին։

ԺԵՐՓՊԻՑՆ ژرف بين * Տես ԺԵՐՓ։

ԺԵՔ ژک * Է արմատն ժեժեյոյին բային։

ԺԵՔԵԱԺ ژكاژ * Նշանակէ վէճ և յամառութի. Լէճճ վէ ինատ։

ԺԵՔԵԱԼ ژكال * Տես ԺԵՂԱԼ։

ԺԵՔԵԱՆ ژكان * Է ընդունելութին ժեժեյոյին բային։

ԺԵՔԵԱՐԵ ژكاره * Նշ՝ կռուարար և յամառող, որ յամ բանս և 'ի գործս յամառեալ առնէ կամակորութի. Լէճճէճ վէ ինատճը։

ԺԵՔԵԱՔ ژكاك * Է Թռչուն խոտ գիշակեր, որ յաճախ իջեալ 'ի վր գիշոց ուտէ. Պէյ գուշ փէօր, թէ էօլիւ լէշլէրի գօնուպ եէր. ժիւրըէ ժիւրգուշ խօր։

ԺԵՔԵՍ ژكس * Նշանակէ քաւ լիցի. արաբերէն Մէա՛զ ալլահ։

ԺԵՔԻՑՏԵ ژكيده * Այն՝ որ ցասմամբ ինքն ընդ ինքեան խօսի. Ղազապլը քէնտի քէնտի բէօյլէ սէօյլէնէն քիմէսնէ։

ԺԵՔԻՑՏԵՆ ژكيدن * Խօսիլ ուրուք ինքն ընդ ինքեան, որ պատահի 'ի բարկութէ և 'ի ցասմանէ. Սօյլանմագ. քէնտի քէնտի քէնտիւյէ սէօյլէնմէք. հրա՛ ժէ. և ապա՛ ժէյէտ։

ԺԵՔԻՈՒԶ ژكوز * Տես ԺԵԿԻՈՒՐ։

ԺԵՓԹ ژفت * Նշ՝ անձոռնի և վիթխարի. Իրի ճիսսէլի։ Որ և ասի ԶԵՓԹ։

ԺԵՓԻՑՏԵ ژفيده * Թացեալ իր. Ըսլանմըշ նէսնէ։

ԺԵՓՔ ژفك * Բիժ. Չօփագ. Եւ խլինք. Սիւմիւք։

ԺԵՓՔԵԱՊ ژفكاب * Նշ՝ բիժ. Չօփագ

ԺԵՓՔԵՐ ژفكر * Համբերող. Սապըր. արաբերէն Սապուր. որ և ասի ՇԵՔԻՑՊԱ։

ԺԵՓՔԻՑՆ ژفكين * Նշանակէ բժոտ. Թուրքերէն Չօփագլը։

ԺԵՓՔԻՊԻՑՆԻ ژفك بيني * Աղտեղութի որ հոսի 'ի ռընկաց. Պուռնունուն ագընթըսը։ Եւ գիտելի է զի բառս ժէֆք, յատկապէս նշ՝ բիժ աչաց. իսկ հասարակօրէն ցուցանէ և զայն աղտեղութիւն՝ որք լինին յայլ անդամս։

ԺԻԿԵԱՆ ژكان * Նշանակէ անճար. կամ անհնար. Թուրքերէն Նաչար։

ԺԻՑ ژى * Փառաւոր և մեծագին հանդերձք. ճամէհայը չօգ գըյմէթլի։

ԺԻՑԱՆ ژيان * Է անուն ինչ և առաւելն վայրենի պատառող գազանաց. և ասի Շիրի-ժիյան. և նշ՝ ահաւոր կամ ցասուցեալ առիւծ. ուստի ասէ հեղինակն Կիւլիստանին. Մուրչէյէան չօն չէօ պէրլէր եէքտէրէն, չէյրէ ժիյան րա պէրէր օրէնտ թօօլը։ Ասի և Պէղրի ժիյան. որգոն, Տէր էյն գուշէն չէյն մէյէօղէր կէօմ, քէ դէղրի ժիյան փարէր էնտէր խէանտ։ Ասի և Թէյղի ժիյան. Առաւրի բառս այս նաև մակդիր Թռչնոց. որպէս Ըուգգարի ժիյրան։ Ասի և զոչ պատառող կենդանեաց. որպէս Կէօրի ժիյան։

ԺԻՑՂԺԻՑՂ ژيغ ژيغ * Տես ԶԻՑՂ ԶԻՑՂ։

ԺԻՑՎԵ ژيوه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՑՄԱՊ. որ է սնդիկ. Թուրքերէն Ճիվէ. և արաբերէն زيبق Զէյպագ։

ԺԻՑՐԵ ژيره * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՑՐԵ. որ է քեմոն. Թուրք՝ Քիմիոն. և արա՛ Քիմմուն։

ԺԻՑՔ ژیك * Նշանակէ կաթիլ անձրևոյ. Եաղմուր տամլասը. Գաթրէի պարան։

ԺԻԽԽՇ ژخش * Նշանակէ ծիածան. Թուրքերէն Էլէքիմ սաղմա։

ԺԻԿԵԱԼ ژکال * Նշ" ածուխ. Քէօմիւր. որ և ասի ԺԻՂԱԼ. և ԺԻՔԵԱՔ։

ԺԻՂԻԼ ژغیل * Կայծ հրոյ. Աթէշ գէօզը. որ է Քէօզ. որ և ասի ԻՒՔԷՐ և ՋԷՂԷՔ։ Ջի ասի Ժէօշէնչպարէ Ճըքէր էշ սօուշը պաշէմ։

ԺԻՒՎԱՐ ژوار * Սպասաւորք բանտար կելոց. Հապսխանէ խըտմէթքեարլէրի։

ԺԻՒՊՈՒՆ ژبون * Նշ" վաշխ կամ տոկոսի. արպ" Րիպահ. որ արգելեալ է յօրինաց։

ԺԻՒՊՈՒՆԽՕՐ ژبونخوار * Վաշխառեր. այսինքն վաշխառու։

ԺԻՒՔԹ ژفت * Նոյն է ընդ բառին ՋԻՒՔԹ. և նշ" ուխտ և ժլատ. Պախիլ վէ միմսիք։

ԺՈՒԼ ژول * Տերուէ սրտի. Ղէյնոտ վէ խէշէմոտ օլմագ. որ է արմատն ժողովրդեն բային։

ԺՈՒԼԻՑՏԷ ژولیده * Է կրաւորական ընդունելութիւն ժողովրդեն բային, և նշանակէ խռուեալ. Գարըշմըշ օլմըշ։

ԺՈՒԼԻՑՏԷՄՈՒ ژولیده مو * Գիսախռուխ. Գարըշմըշ սաչ։

ԺՈՒԼԻՑՏԷՆ ژولیدن * Գիսախռուխ լինել հերաց և մօրուաց. Սաչ վէ սագալ գարըշմըշ օլմագ։ Նոյնպէս խռուիլ այլոց մազից կենդանեաց. և տրպրշելոյ, և այլոց նոցին նմանեաց։

ԺՈՒՀԻՑՏԷ ژوهیده * Որոգեալ արտորայք և պարտէզք, և սոցին նման իրք. Սուվարըլմըշ պաղչալար վէ պոսթան վէ պունլարըն պէնզէրլէրի։

ԺՈՒՀԻՑՏԷՆ ژوهیدن * Կաթելն առատապէս ջրոյ. Սուլարը լաքէքէն գալմա պէյնք։

ԺՈՒՆ ژون * Նշ" կուռք. Թուրք" փութ. և արաբերէն صنم Սանէմ. որ և ասի ՊԻՒԹ.

ԺՈՒՇԻՑՏԷՆ ژوشیدن * Թօրիլ ջրոյ կամ գինւոյ յամանոյ իւրմէ. Սըզմագ չըգմագ. ըստ այնմ, Ղէյրէ էի պէ փօգօնէլի չէգէյի գուշըզոյք քօլի, Էգնուն չի պէնտիքուշէմ պէր ժուշէյտօք քօլի։ Այլև նշ" բղխիլ կամ Թօրիլ ջրոյ յաղբերէ. Չէշմէտէն սու սըզմագ չըգմագ. հրամայական ժուշ. և ապառնի ժուշէտ։

Ի

ԻԳԻԼ — ԻԳԻԼ

Ի ی * Է սա ածանցականի վերջաւորութիւն. և նախ նշ" իբր ԵԱՆ. կամ ԱԿԱՆ զի մինչ ասի ژولی փէհլէվի. խմանի պահլաւեան։ Եւ عرب Ա'րէպի կամ عجمی Ա'ճէմի, արաբական, և պարսկական։ Եւ մերթ ՑԻ. այլ Մըսրի. եգիպտացի։ Եւ Րումի, հռոմայեցի։ Երբեմն նշա" ՈՒԹԻՒՆ. այլ سردی Սէրտի. ցրտութի. և گرمی Կէրմի. ջերմութի։ Մերթ ևս յարեալ ի վերջ անուանց նշանակէ ՄԻ. զոր օրինակ փատիշահիրա չէլօղի պէնտէ դէլօնուն, դէ էհյի մէլէմ Բոզէկէ փէքրէնօլի օլի։ Այսինքն Թագաւորի միում եղէ ծառայ այժմ, որոյ բնակիչք աշխարհի հնազանդ են հրամանի։

ԻԳԵԱՆՈՒՍ اقیانوس * Նշանակէ ովկիանոս. Պօհրի միւհիթ։

ԻԳԼԻՅՄ اقلیم * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՇՎԷՐ. և նշ" Կլիմայ. և է սա բառ արէպի. և ստուգագոյն ևս եռանանի. որ է յունական. զոր յոյնք արտաբերեն գլի՛մա. և են կլիմայք ճ̅ հնոցն եօթն՝ սկսեալ ՚ի գծէ այրեցեալ գօտւոյն դէպ ՚ի հիւսիսակողմն կոյս. բայց այժմ ըստ նորոց՝ համարեալ լինին կլիմայք. 24. Եւ գիտելի է՝ զի այնչափ է միջոցն հեռաւորութե կլիմայէ ՚ի կլիմայ, զի ՚ի յամառան երկարութե տուընջեան, և ՚ի ձմերան երկարութե գիշերոյն՝ առաւելու կամ նուազի կէս ժամաւ։

ԻԳԼԻՅՄԵԱ اقلیما * Է հողն ոսկւոյ և արծաթոյ, որ ՚ի բովս ձուլ զկնի պարզելոյ նոցին. կամ լաւագոյն ևս նշ" զտիրտն ոսկւոյ և արծաթոյ, որ ՚ի դնելն ՚ի հուր զատանի ՚ի նոցանէ. Ալթուն վէ կիւմիւշ փօթրասը տէօր. Խաքօփ ունէրլէրին տէօրթի տէօր տէ տիկէր գօնըլմըշտըր այըրըլըր։ Դարձեալ է անուն միոյն ՚ի դստերաց նախահօրն Ադամայ. Հազրէթի Ատէմին գըզ գարտաշը նամը տէօր։

ԻԳԼԻՑՏ اقلید * Նշ" փականք. Քիլիտ. թէ լիցէ երկաթեայ և թէ լիցէ փայտեայ. և է սա բուն յունական, յորմէ առեալ են և պարսք զբառս Քիլիտ։

ԻԳՏ عقد * Է բառ արէպի և նշ" շարք կամ շարան․ Տէշմէ․ և ցուցանէ զբաժանմանն կանանց, զոր մարգարտոք և այլ նմանեօք շարեալ անցուցանեն 'ի պարանոցս իւրեանց․ Թուրքէ" Գօշմագ․ և պարս" Կէրտէնպէնտ։ Եւ քանզի բազմատեղքն՝ այսինքն բոյլքն․ որ Թուր" ասի Խուլքէր, և պարս" Փէրվէյն, երևի կոյս ինչ առանձնաց իբր պչարս մարգարտաց, կոչեցեալ լինի عقد ثريا Ի'գտի Սիւրէյեա․ ըստ այնմ զոր ասէ Հաֆըզ, Ղուշէ քէւքէբի էօ փէօք սէւքիի պէյս էօ էօշ պէրկէտ Հաֆըզ, տէ պէր նուշի Բէօ էֆշանէտ ֆէլէք Իգտի Սիւրէյեա րա։

ԻԶԱՐ ازار * Առակ ջրոյ․ Սուայէն փէղէ։ Իսկ ըստ արաբաց վարտիք․ Այագ փօնէ․ որ և ասի شلوار Շէլվար։

Ի'ԶԱՐ عذار * Է բառ արէպի, և նշա" այտ․ Եանագ․ որ բուն պարս" ասի رخ Րուխ։

ԻԶԱՐՓԱ ازارپا * Նշանակէ վարտիք․ Շէլվար, զոր ագանիլն յոտս։

ԻԶԿԻՅԼ ازكيل * Է սա պտուղ ինչ լեռնային, որ կոչի հայերէն զղեար․ և Թուրքերէն Մուշմուլա։

ԻԶՂԱՐ ازغار * Ոխշա կամ ժլատ․ Պախիլ կէ խասիս։

ԻԹՄԻՑՏ اثميد * Տես զբառն ԻՓՄԻՑՏ։

ԻԺՏԵՔ ازوف * Նոյն է Է բառին ԵԺՏԵՔ․ և նշա" զայն պտուղն լեռնային, որ կոչի Ալոճ․ Թուրքերէն اج Աճը․ և արաբերէն زعرور Զաըրուր։

ԻԼ ال * Է անուն Այ․ Նամի պարի։ Եւ ասի թէ է բառ Ասորի։

Ի'ԼԱՃ علاج * Նշ" որ ինչ պարականան բառն ՏԵՐՄԱՆ․ և է սա բառ արեպի․ ըստ այնմ զոր ասէ բանաստեղծն Հաֆըզ Շիրազեան․ Իլաճի զաֆի փէտէր մը պէտէր հավալէյի րաս, բի եօքի մէտհէպում էօմպօյ պէր պէրդէյէ Նէյլի։

Ի'ԼԷՃ علج * Նշ" մորուկ ձիոյ․ Գուրճըդուղ․ պարս" Վէրտաքին եապ․ և է սա բառ ըստ բարբառոյ փեհլեվեան լեզուին․ ըստ այնմ, Պէ Գըբճէ նէվամայ տէորի մէշէտա․ տէ պէր էլէճ նէ Նիշան չէպէն չէյնըլա։

ԻԼԵՔ الك * Նշանակէ որ ինչ բառն Պէյճարի, ըստ այնմ որ ցուցանէ զմանրուս ձեռվահիրի․ Ճէվահիր էլէքի։

ԻԼՂԱՃ الغاج * Նոյն է ընդ բառիցն ԵԱՂՄԱ يغما և تاراج ԹԱՐԱՃ։

ԻԼՂԱՐ الغار * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՐԱՃ․ բայց մանաւանդ նշ" արշաւանք․․ Զաֆֆէր․ որ չէղաթայերէն ասի Իլղամագ։

ԻԼՊԱՏ الباد * Նշանակէ բամբակահար․ Թուրքերէն Հալլաճ։

ԻԼՎԱ الوا * Է խոտ իմն որ կոչի հայ" Հալուէ․ և արաբ" صبر Սապր․ որ լինի յայտ դառն․ որոյ լաւն կոչի Սոգոտրի․ զի լինի 'ի կղզւոջն յայնմիկ՝ որ կոչի Սոգոտրէ․ և վ- այն ասի صبر سقطری Սապրի սօգոտրի։

ԻԼՎԱՅԻՏԷՇԹԻ الوای دشتی * Նոյն է ընդ բառին ԻԼՎԱ։

Ի'ԼՔԻՌՈՒՄԻ علك رومی * Նշանակէ մազդաքէ․ ձիւթ․ որ ասի արաբերէն Մաստագի։

ԻԿՏԻՇ اكدش * Նշ" զայնպիսի ծնունդ․ որ իցէ ծնեալ յայլ և այլ ազգաց․ ո- այն որ իցէ ծնեալ 'ի Հնդիկ հօրէ և 'ի Հոռոմ մօրէ կոչի Իխտէշ․ և յայտնանէ առաւել նաև այն ձին, որոյ մի կողմն Արէպի է, և միւսն Թուռքի՝ ասի Իգտէշ․ արաբերէն Մուածէններ։

ԻՀՐԱՄ احرام * Են ամուր և հաստատակառոյց շինուածք ինչ մեծ՝ 'ի գաւառին Եգիպտոսի, շինեալ ո- աշտարակ․ որք ոչ ունին դուռն և լուսամուտս․ և թէ զի՛նչ կայցէ 'ի մէջ նո․ և թէ վ- ո՛յր շինեալ իցեն նոքա․ ոչ ոք գիտէ․ և չիք ուրեք 'ի գիրս բան ինչ վ- սոցա բաւական առրակուսանաց․ բայց այս միայն հաւաստեաւ է ասացեալ․ զի ասեն թէ յետ ջրհեղեղին որ եղև առ Նոյիւ, շինեալ են զառս վ- ապաւինել մնալոյ 'ի ջրհեղեղէ․ և է սա բառ արեպի։ Որ յունարէն ասի Բիրամիտա։

ԻՃԻ اجي * Նշա" Վէճիւր նաև Էֆէնտի․ այլև ունի զայն նշանակութի որ 'ի Թուրքս ասի Սօրուճու․ և է բառ մեծարանաց։ Այս բառ 'ի բառարանս ինչ մեկնի նշանակել Որի, Թուրքերէն Ազնաճէ․ և է Թաչման սրտակամն։

ԻՃՐԱ اجرا * Հոսեցուցանել․ Աքըթմագ․ ըստ այնմ, Զէ րուտի չէշմի պէրտէյի օսպյ էպէրգ, Պէ ձայի էշքի փէյտէ իռանի փէլուր։ Է բառ ընկերակ ընդ արեպս․ որ ասի չէղա" Աքըշմագ։

ԻՃՓԻՅԼ اجفيل * Նշ" ջայլամն արու․ Էրքէք տէվէ գուշու․ և ասի թէ ջայլամն փախչի․ ո- ցուցանէ բան ոտանաւորիս ըստ այնմ, Փոյտարի քէօն պէ ճայէք պէյլէվըր, Վէրնէ պէհլէրէյէ էնդէյէնճ իճֆիյըլըվըր։ Եւ 'ի բանէ ոտանաւորիս իմացեալ լինի թէ ջայլամն փախչի 'ի մեղուէ։

ԻՄ ام * Նոյն է ընդ բառին ԻՅՆ․ որ է այս․ Թուր" Պու․ որ 'ի բառս ինչ Իմ լինի, և ոչ Իյն․ որպէս Իմշէպ․ Իմռուզ․ և Իմրուզ։

Ի'ՄԱՏ عماد * Է բառ արէպի, և նշանակէ սիւն, և բարձրաշէն կերտուած․ Սէւթուն եանի փէրէք, կէ պէօյլէ պինա։

ԻՄԱՐԷԹ عمارت * Նշ" շինուած, կամ շինուած. Պինա վէ մամուրլըգ. ըստ այսմ զոր ասէ Շէյխ Սատի 'ի յառաջաբանութեան Կիւլիսթա-նին. Հէր քի ամէթ իմարէթի նէվ սախթ, Բէգթի խ-մէնշէյ դէ քիյսէրէ տէրէթարի. Վան քիյսէր ֆէյտէն հէմ շէմինիյն հէմէսի, Վէյն բիմարէթ դէ սէյր նէ գիւրտէ սէսի. Եւ է սա բառ արաբի.

ԻՄՇԷՊ امشب * Նշանակէ այս գի-շեր. Թուրքերէն Պու կէճէ.

ԻՄՍԱԼ امسال * Նշանակէ այս տա-րի. Թուրքերէն Պու եըլ.

ԻՄՐՈՒԶ امروز * Նշ" այսօր. Պու կիւն. և է ասել ین روز Իյնրուզ. որոյ տառն Նուն՝ սովորաբար փոխարկեալ է 'ի Միմ. ըստ այսմ, Իմրուզ քի էնտուզի, ֆէրտա պէ մերան այէտ. այսօր զոր ինչ շահիս, վաղիւն 'ի մէջ եկեսցէ.

ԻՄՐՈՒԶԻ امروزی * Նշ" այսօրեայ կամ սերկեան. Պու կիւնքի. որ և ասի ԻՄՐՈՒԶԻՅՆԷ

ԻՅ ای * Է նախդիր կոչականի. Հարֆի նի-տա. զի ասի Ի՛յ ֆէլան. Մի որդի. Է՛յ օղուլ.

Ի՛ՅԱՐ عيار * Է այն՝ որով զիր ինչ կշռեն. Թէ ոսկի լցէ և Թէ ակունս. Ուստի և այն որ՝ ձր կշռէ, կոչի عيارگير Ի՛յարկիր. որ է Սահէպի-յար.

ԻՅԶԱՆ ایزان * Է անուն երեսներոր-դի աւուր խորասանցւոց արեգակնային ամսոյ.

ԻՅԶԻՏ ايزد * Նշ" Աստ. Թուր" Թանրը. Արաբերէն Ալլահ. Եւ չէղաթայերէն Ողան.

ԻՅԶԻՏԻ ايزدی * Նշա" Աստուծային կամ աստուածային, այսինքն այն ամէն որ վերաբերի առ Աստուած. յորմէ առեալ նաև այն իր՝ որ տուեալ լինի վասն Աստուծոյ՝ կոչի Իյզիտի. Հագգ իօլընտա վէրիլէն նէսնէ.

ԻՅԶԻՏԿԻՒՐՀԷՍՊ ايزدگشسب * Է ա-նուն քաջի միոյ 'ի նախարարաց Պեհրամ չօփինյն արքային. Պիր մուպարէզ նամի տիր. ըստ այսմ, Պէ էէֆքէնտ պէ-ա-տէ-պէ-ա-տ իյզէտ կիւշէսպ, Քէ պէ-ի շաշրի տայ փէյէտա պէ էսպ.

ԻՅԶՈՒՆ ایزون * Նոյն է Է բառին ԻՒՔՆՈՒՆ. և ԶԻՒՆԻՅՆ. և Նշ" այժմ. Շիմտի. և այսպէս. Պէօյլէ. Օրմ, Տէր իյզուն դէ փուշվարէն այէտ սիւքուն, Տիւնէր տուշէ փուշվար պայէտ մէյսիւն.

ԻՅԹԻՊԱ ايتبا * Զուարճութիւն. Զէվգ վէ էշէթ.

ԻՅԹԿԻՅՆ ایتکین * Մեկնի արաբերէն խուտավէնտի խանէ. վէ խանէտար.

ԻՅԹՈՒՔ ایتوك * Նշանա" աւետիք. Մէժտէ. Որ և շարադրեալ Է բայի, ասի Իյթուք փաթէն. այսինքն աւետիս առաւ. Մէժտէ վէրմէք.

ԻՅԺ ایژ * Յնցուղ հրոյ. Գըվըլճըմ. Որ և ասի ایژك Իյժէք.

ԻՅԼԻԵԱ ايليا * Նշ" Էճմ. Պէյթ-էլ մու-գատէս. Գուտուս շէրիֆ. 2. Է անուն միոյն 'ի մարգարէից որդւոցն իսրայելի. որ է մարգա-րէն Եղիա. Որ և ասի ԻՅԼԻԵԱՅԻՆ.

ԻՅԼԻՔ ايلك * Է անուն քաղաքի միոյ մեծի 'ի Թիւրքիստանի, որոյ գեղեցիկքն յոյժ բազում են. Պիր մուաղզէմ շէհր ատը տըր. Նաև է անուն Թագաւորին Եալմա քաղաքի.

ԻՅԼԽԱՆԻ ايلخاني * Նշ" հրամանատա-րութեան զօրաց, կամ զօրապետ. Քէրմանտէհի ասքէր վէ սէր-տէհ-առլար. Նաև է անուն միոյն 'ի Թագաւո-րացն գնդհնդին Մուղուլաց. Ի-և ևս Ճինկիզ խան և որդիք նորին, և սերունդք զարմի նո՛ր, կոչին Իյլխանի. և ասի լինել անուն միոյն 'ի հաւուցն Ճինկիզ խանին. Եւ ո՛ն այսմ Թաթարխանքն հա-մարակողուացն զբըրմոռ ևս կոչին Իյլխանի, որով հետև ասեն զինքեանս լինել 'ի զարմէ և 'ի զա-ւակէ Ճինկիզ խանին.

ԻՅԼՉԻ ايلچي * Նշանակէ դեսպան՝ որ տանքի 'ի միոյ Թագաւորէ առ այլ Թագաւոր, վասն խաղաղութեց տէրութեն.

ԻՅԼՏԻԿԻԶ ايلدكز * Տե՛ս ԶԻԷԼՏԻ-ԿԻԶ. զի նոյն է ընդ նմին.

ԻՅՂԷՏԷ ايغده * Ունայնաբան. Պի-հուտէքիւսու. Եւ շաղակրատ. Սէզթեթար.

ԻՅՃ ايچ * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՅՉ. և Նշ" բնաւ. Աստ. Օրմ, Նէտէամ էյճ փէր էյշէդ դինկայար, ԲէՇ ան դէհ փէր դիրշնէ տոշ.

ԻՅՄ ایم * Է սա երրորդ դէմս յոգնակա-նի Նակաւն բային ենմ. և Նշա" եմք. ա՛յ Բէզիմ էյմ. երթեալ եմք. և Գէրտէյիմ. արարեալ եմք.

ԻՅՄԷ ایمه * Նշ" այսպէս. Իյնչինէյն.

ԻՅՄԷՆ ایمن * Նշանակէ հանգուցեալ և ապահով 'ի հոգոց և յերկիւղէ. Գէմտէն վէ խէվֆտէն էմին.

ԻՅՄԷՆՇԻՒՏԷՆ ایمن شدن * Ապա-հով լինել 'ի հոգոց և յերկիւղէ. Գէմտէն վէ խէվֆտէն էմին օլմագ. հր" Շէվ. և ապա" Շէ-վէտ. ըստ այսմ, Պէ խամուշի շէ մէդիր փուշիտէն պէտէրէն մէ շէվիյնէ. դէ Բէվտէն կիւշտի խոդանէդ. չէդէփահ դէր դաֆա դարէդ.

ԻՅՄԷՏ ایمد * Նշ" արօր. և է փայտն այն՝ յոր անցուցեալ զերկաթն խոփ կոչեցեալ. զարան վարեն. Օէ տըշտ փէր դէ ատը փէդիար դէնշիւրիւդ Նարըն դէրէդէրդ.

ԻՅՄԷՐ ایمر * Խոփ. Զիֆթ փէմիւրի. Իսկ ամանք մեկնեն լուծ. Թուր" Պօյունտուրուգ.

ԻՅՆ این * Է դերանուն ցուցական մերձակայ․ և նշանակէ այս․ Թուրքերէն Պու․ և արաբերէն هذا Հազա․ ըստ այնմ, ինչ քան ազէ խօշյիւվուր՝ այէթ անթի ինչ քան։

ԻՅՆԱՆ اینان * Է յոգ" բառին Իյն․ և նշ" այսոքիկ․ Պունլէր․ որոյ հակակայն է Անան․ որ է այնոքիկ․ Թուրքերէն Անլէր։

ԻՅՆԱՆՈՒՇԹ اینانوشت * Է գաւառին այն՝ որ կոչի Թէրխան։

ԻՅՆԱՆ ՔԻՅԱՆԷՆՏ اینان کیان اند Այսոքիկ՝ ոյք են․ Պունլէր քիմլէրտիր։

ԻՅՆԷՆՏ اینند * Նոյն է ընդ ԻՅԷՆՏ։

ԻՅՆԷՔ اینک * Նշանակէ ահա, ահաւասիկ․ Թուրքերէն Իշդէ․ որ երբեմն ասի։

ԻՅՆԷՔԷՄ اینکم * Նշանակէ ահաւասիկ եմ․ Թուրքերէն Իշդէ պէն։

ԻՅՆԷՔԻՅՄ اینکیم * Նշանակէ ահաւասիկ մեք․ Թուրքերէն Իշդէ պիզ։

ԻՅՆԷՔԷԹ اینکت * Նշանակէ ահաւասիկ դու․ Թուրքերէն Իշդէ սէն։

ԻՅՆԻՒՖԹ اینفت * Հայցուած պիտոյից․ Հաճէթ գալդըզ էյլէմէք․ որ և ասի ԻՅՓԻՒԹ։

ԻՅՆԿԻՈՒՆԷ اینکونه * Այսպիսակ․ Թուրքերէն Պէօյլէ։

ԻՅՆՀԱ اینها * Է յոգ" ցուցական դերանուանս Իյն, և նշ" այսոքիկ․ Պունլէր․ իմն Տօսթան խընհա նէ քիւսթէրնո, խըն հա փէսի փէլչէն քան

ԻՅՆՃԱ اینجا * Նշ" աստ․ Թուր" Պուրտա։ Որոյ հակակայն է Անճա․ անդ․ Անտէ․ և է սա բաղադրեալ ՚ի բառից این Իյն․ և جا Ճա․ որ ըստ բառական նշանակութեն ցուցանէ այս տեղի․ Պու եէր․ իսկ ըստ գործածութե աստ, կամ յայս կոյս, Պունտա, վէ պու եանա։

ԻՅՆՃԻՀԱՆ اين جهان * Նշանակէ այս աշխարհ․ որ է սատի կեանք․ Թուրքերէն Պու տիւնեա։ Վս որոյ և անտի կեանքն ասի Անճիհան։

ԻՅՆՃԻՅՏԷՆ اینجیدن * Վիրաւորել․ Եարէլէմէք․ արաբերէն جرح Ճէրհ։

ԻՅՆՉԻՒՆԱՆ اینچنان * Այս այնպէս է․ Թուրքերէն Պու պէօյլէ տիր։

ԻՅՆՉԻՒՆԻՅՆ اینچنین * Նշանակէ այսպէս․ Թուրքերէն Պունճիլէյին․ և է սա բաղադրեալ ՚ի բառից Իյն․ և Չիւնիյն։

ԻՅՆՊԱՐ این بار * Նշանակէ այս անգամ, կամ յայս նուագի․ Թուր" Պու քէրրէն։

ԻՅՆՍՈՒ اینسو * Նշանակէ յայսկոյս․ Պէրիւ․ որոյ հակակայն է آنسو Անսու․ որ է յայնկոյս․ Թուրքերէն Էօթէ։

ԻՅՆՔԷՍ اینکس * Նշանակէ այս ոք․ Պու քիմէսնէ։ Որոյ յոգնականն լինի Իյնքէսան։

ԻՅՇԱՆ ایشان * Է սա յոգ" եական դերանուանս երրորդի դիմի, որ է O կամ Ու․ Թուր" Օլ․ և նշ" նոքա․ Անլէր․ արաբ" هو Հէվ․ և չէզ" Անը․ ըստ որում ասէ բանաստեղծն, իշան քէյմ իէն տարէնտ, էյշան տարէնտ, իյշան ղէ սէր մուլքէ ճէրիյշան տարէնտ։

ԻՅՇԷ ایشه * Նշ" լուծ․ Ճատար։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՊԻՅՇԷ․ որ է անտառ․ Թուր" Օրման․ որ և ասի ՉԷՆԿԷԼԻՍԹԱՆ։

ԻՅՇԻ ایشی * Տիկին բամբիշ․ և է սա մականուն յարգանաց՝ առաւորեալ կանանց․ որ պիսի է և բառս بی بی Պիպի․ արաբ" Սիթթ։ Եւ ՚ի Թիւրքիսթան Պէյչէ․ և Պէյչէմ։

ԻՅՊԷՍԱ ای بسا * Ով որքան․ Թուր" Չօգ չէմէնտէլէր վէ նիչէ չէմէնտէլէր։

ԻՅՎԱԶ ایواز * Ջաղջաղեալ․ Աճամի․ որ և ասի ԻՅՎԱԶԷ և ԻՅՎԷԶԷ։

ԻՅՎԱՐ ایوار * Նշ" զայն ժամանակարհորդ և կարաւան, որ երթայ ՚ի ժամապարհ ՚ի գիշերի․ Կէճէ եօլա կիթէն եօլճի վէ քէրվան․ ըստ այնմ, Շէդ էս քուչ էշ րէֆթէնի պէթէրէնդ, Ճէ շէղէմէյ էս իվարէշ այէթ պէթէնդ։

ԻՅՏԷՆՏ ایدند * Տես զբառն ԻՏԷՆՏ։

ԻՅՏԷՐ ایدر * Միշտ կամ հանապազ․ Տայիմ․ որ և ասի ՀԷՄԻՅՇԷ։ 2․ Նոյն է ընդ բառից ԻՅՆՃԱ․ և ՏԷՐԻՅՆՃԱ։

ԻՅՏԷՐԱ ایدرا * Յայսմ ժամանակի, կամ ատաանօր․ Պու շիմտիքի վէ պու տըրտէ․ ըստ այնմ, Հէրչէօվ տօսթ նէ տարէտ փիշէրան քա տէր ճիհան, պիւլէտ միշշուշ էյթէրա հէրչէս պէ շէվքի սէրտէ էսէշ

ԻՅՏՈՒՆ ایدون * Յայնժամ․ Օլ վագթ։

ԻՅՏՈՒՐ ایدور * Նոյն է ը բառին ՏԻՒՐՈՒԿԷՐ․ և նշ" հիւսն․ Տիւլկէր․ որ և սա վերապեալ է ՚ի բառէն Տիւրուկէր․ արաբ" نجار Նէճճար։

ԻՅՏՐԱ ایدرا * Յայսմ ժամանակի և ՚ի սմին տեղւոջ․ Պու շիմտիքի վէ պու եէրտէ։

ԻՅՐ اير * Էն մանրիկ հատք, ոյք գոյացեալ ՚ի մարմնի մարդոյ՝ պատճառեն զայրուց և զքոր․ Ուֆագ թանէճիքլէր, քի վիւճուտի ինսանտէ շըգար օլուպ, ասապիշ վէրիր վէ գաշընտըրըր։

ԻՅՐԱ ایرا * Տե՛ս զբառն ՋԻՅՐԱ.

ԻՅՐԱԼ ایرال * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐՑ. որ է շուրջանակ. Չէվրէ. Էթրաֆ. ըստ այնմ, Վէօնէփ Ճէրէնտէ հէր եօղու խօ շէյտանէ, Պէ Ֆիքրէթէ փուտէ աւ խըյալը խանէ.

ԻՅՐԱՆ ایران * Է անուն արքային Հուշէնկայ որդւոյ Սիյամեք արքայի: 2. Է անուն բովանդակ երկրին Իրագու, և Փարսից և Ատրպայճանի և Խօրասանու. զոր տուեալ էր Փերիտ տուն արքայ երեց որդւոյ իւրում Իյրէճ կոչեցելոյ. և յայնմանէ է անուանս Իյրան. և քանզի զայն աշխարհ ևս, որ է յայնկոյս գետոյն Ամուլի՝ այսինքն Ճէյհունի, տուեալ էր միւս որդւոյ իւրում Թուրայ. յանուն նորա կոչեցաւ աշխարհն այն Թուրան:

ԻՅՐԱՆՇԷՀՐ ایرانشهر * Է բուն անուն քաղաքին Նիշապուրայ. Նիշապուրըն ասըլ ատը փէօր:

ԻՅՐԱՊ ایراب * Ցաղթական լինել, կամ օգնականութի գտանել. Զաֆէր պուլմագ:

ԻՅՐԱՔ ایراک * Նոյն է ընդ բառին ՋԻՅՐԱ. և նշանակէ զի, քանզի. ըստ այնմ, Տէր աուհի Ըէտրա խոս շէրաֆէմ Է՛ր շէ՛հէ խասյան, Իյրաս շէրաֆէմ աշըգ աւ հէրտէփ Ֆէնանտա.

ԻՅՐԷՃ ایرج * Է անուն երեց որդւոյ Փերիդունի արքայի: Արդ՝ Փերիդուն արքայ ի կենդանութե իւրում բաշխեալ բաժանեաց, և ետ զտէրութի իւր որդւոցն իւրոց երեցունց. և զերկիրն Իյրանու, որ էր իւր գահական տեղին՝ ետ երեց որդւոյ իւրում Իյրէճի. և զգաւառն Մաւերալնէհրի, որ է յայնկոյս գետոյն Ամուլի, այսինքն Ճէյհունի, միւս որդւոյ իւրում Թուրայ. յորոց ծագեցան անուանակոչութիւնք Իյրան և Թուրան աշխարհաց:

ԻՅՐՄԱՆ ایرمان * Նշ" Միհման. վա՛յ և Միհմանխանայն կոչի ایرمانسرای Իյրմանսէրայ: 2. Փափագ և կարօտանք. Արզու վէ հասրէթ:

ԻՅՐՄԱՆԽՕՐ ایرمانخور * Նշ" կարօտակէզ և փափագող. Հասրէթխօր:

ԻՅՐՍԱ ایرسا * Շուշան մանուշակագոյն. Մօտտատէհ: Պատմի՝ թէ Իյրսա նախ էր անուն ծիածանի, և յետոյ վա՛ս գտանելոյ ի շուշանին ևս գոյն զգոյն երանգոց, տուաւ այլաբանութե ایرسا Իյրսա: Որ և ասի ԻՅՐՍԻՅԱ.

ԻՅՐՍՈՒՆ ایرسون * Նշ" ոսկի զաւիկ. Ջէվհէրահ. այլ և զայն հանքական քար, որ կոչի Իպտէհ. ըստ այնմ, Պէյամէթ էտ փէր փէսի Ֆէրիֆէնէ տէմիր, Պէտ Իյրտան սէրտուհր նէմէճէնէ Ֆէտահ.

ԻՅՖԻՒԹ ایفت * Նշանակէ հայցուած պիտոյից. Հաճէթ վէ Լէգէնա.

Ի'ՆԱՆ عنان * Երասանակ. Տիզկին. է բառ արէպի. զի ի պարսիկ լեզուի ոչ ունի Տիզկինն զայլ անուն.

ԻՆԿԵԱՐ انكار * Տե՛ս ՆԻԿԵԱՐԷՆՏԷ. այսինքն նկարիչ. Նագգաշ Էտէնճէ.

ԻՆՃՊԱՐ انجبار * Է խոտ ինչ՝ որ բուսանի յափունս գետոց. և է ի պատուական դեղորելից անտի. որ յոյժ կարմրագոյն լինի. և է օգտակար բուժակ արեան Թքանելոյ. Պէր օթ փէօր:

ԻՆՊԻՅԳ انبیق * Նշ" կաստայաձև ամանի ինչ կաթեցուցիչ և ծորակաւոր, որով հանեն զշոգիս. այսինքն զջուրս կամ զհիւթս ոմանց խոտոց, և զաւիշկն վարդոյ, և այլոց նմանեաց. եռացուցանելով զնա ի կառայի անդ ի վր հրոյ. Օւ Հէօլէ փէօր թի տէրէնէ սուրաթ հէզմօդլըրլէր:

ԻՆՊԻՅՍ انیس * Դեղ դեղ ցորենոյ գարւոյ և այլոց սերմանեաց, յորժամ զատանին ի յարդէ և կոյտ լինին. Թուրքերէն Չէչ. և արաբերէն صبره Սուպրէ:

ԻՆՏԷՐԱՊ اندراب * Կամ ԷՆՏԷՐԱՊ. մանր բլուրք, որք լինին ի մէջ ջրոյ ամ զկղզիս. Սու էչինտէ խիսաչիկ թէփէճիկլէր:

Ի'ՆՖԻՎԱՆ عنفوان * Սկիզբն երիտասարդութե. և զուարթութե զի՛նչ և իցէ իրի. Իլք Կէնճ Ճիվանի. Կէ ամէ հէր չէյին:

ԻՇ اش * Է սա վանկ ինչ, որ յարեալ ի վերջս հրամայական բայից պարսից՝ առնէ զնա բայածական. ազգ Ատայիշ. Արայիշ. Ճիսթիշ. Պէյնիշ. Սազիշ. Րէվիշ. Փէրէսթիշ. Փէրվէրիշ. Վէսթիշ. և այլն:

ԻՇԹԱԼԷՆԿ اشتالنك * Նշ" կոճ. Թուք" Դօփուզ: Եւ արպ" كعب Քէապ, որ է կայն ոտից ի սրունից ի վայր. որ և ասի ՇԷԹԱԼԷՆԿ

ԻՇԹԱՊ اشتاب * Նոյն է ընդ բառին ՇԻԹԱՊ. որ է վաղվաղուածս, շտապ. Աճէլէ.

ԻՇԹԱՖԹԷՆ اشتافتن * Նոյն է ընդ բային ՇԻԹԱՖԹԷՆ. և նշ" փութալ կամ վաղվաղել. Աճէլէ էթմէք. շիտապ էթմէք. հրամայական Իշթապ. և ապառնի Իշթապէտ:

ԻՇԹԷՔ اشتك * Է կառուն այն, որով փաթութեն զմանուկն նորածին. Հէնիւզ փօլէք ղունտակ եօրթիլտիգի պէզ. որ և ասի ԻՒՇԹԷՔ.

ԻՇԹԻՅՄ اشتیم * Վարանք. Ալամ թօնի. որ և ասի اشم Իշէմ: Նշանակէ նաև զանկեղէն վարտիքն ըմբշամարտից:

ԻՇԽԱՐ اشخار * Նշ" նուշադիր: Եւ երկրորդ՝ զայն հողն, որ կոչի Դուզէ թօփրաղը. որով եփեալ լինի օճառն.

ԻՇԽԻՎԱՆ اشخوان * Ոսկէշ ծառոյ.

և գալար բողբոջ, որ ելանէ 'ի տակէ նճի, այլ և ծաղիկն նորին. Աղաճ փուլ վէ փիշինուէն չըգան բուճէ գէմիշ, վէ տիգէն չիչէյի։

ԻՇԽՈՒՆ اشخون * Է խոտ ինչ Թըթուաշ, զորոյ պէսութիւն առեալ, և ընդ շաքարի օշարակ կազմեալ 'ի գործ ածեն. որ կոչի հայերէն խաւարծիլ, և արաբերէն Ռիպաս։

ԻՇԿԷՐՓ اشكرف * Տե՛ս ՇԻԿԷՐՓ։

ԻՇԿԷՓԹ اشكفت * Նոյն է ընդ ՂԱՐ։

ԻՇԿՈՒՓԹ اشكفت * Նշանա՛ փըթթումն ծաղկան. Թուրքերէն Կիւլ աչըլմագ։

ԻՇԿՈՒ اشكو * Որոտական Թնդումն. Անձի գուշ. Մէ'րդլէ շէվէթլի։

ԻՇԿՈՒԽԻՑՏԷՆ اشكوخيدن * Նոյն է սա ընդ բառին ՇԻՒԿՈՒԽԻՑՏԷՆ։

ԻՇԿՈՒՀ اشكوه * Տե՛ս ՇԻՒԿՈՒՀ։

ԻՇՆԱՊ اشناب * Լողացումն. Սուդա եիւզմէք. արաբերէն سباحت Սէպահէթ։ Որ և ասի ՇԻՆԱՎԷՐԻ։

ԻՇՆԻՑՏԷՆ اشنيدن * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՆԻՑՏԷՆ. որ է լսել. Իշիթմէք։

ԻՇՆՈՒՏ اشنود * Է անուն երկրորդի աւուրն հնգից աւուրցն աւելեաց. Խամսէի միւսթէրէգանըն իքինճի կիւնի իսմի տիր։

ԻՇՎԷ عشوه * Նոյն է ընդ բառից ՆԱԶ. և ՂԷՆՃ. և է սա բառ արաբի։

ԻՇՓԷՃԷ اشپزه * Նշանակէ ցեց. Թուրքերէն Կիւվէ։

ԻՇՓԻՑԽԹԷ اسپخته * Արտկել ջուր. Փուշէյլէն սու։ Որ և ասի ՇԻՓԻՑԽԹԷ. ըստ այնմ, Տէրվիշլէ քիւրէ խամ պէյլէ, իւ սուլէի պէր ... իշթիյիլէ։

ԻՇՓԻՑԽԹԷՆ اشپختن * Նոյն է ընդ բային ՇԻՓԻՑԽԹԷՆ։

ԻՇՔԷՄԱՐԻ اشكاری * Նշա" որորդ. Անձի. Սայէպ. ըստ այնմ, Պէյա պէր պամ ... [illegible] ... Լէյլի շահէյին իշթէրի։

ԻՇՔԷՄ اشكم * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՔԷՄ. և նշա" փոր կամ որովայն. Գարըն։

ԻՇՔԷՆԷ اشكنه * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՔԷՆ. որ է ոլոռք. Պէզէլիա։ 2. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. ըստ այնմ, Մէ'րդ... [illegible] ... 3. Բրդուճ հացի յարգանակ մսոյ. Էքմէք թիրիտ փըշըրմագ. արաբ" Թէրիտ. ըստ այնմ, ... [illegible]

ԻՇՔԷՆՃ اشكنج * Խորշոմութիւն, որ լինի 'ի ճակատ և 'ի բազկի և յամենայն տեղիս 'ի մարմնի. Թուր" Պուրուշուգ։ Նաև ոլորք գիսոց. ըստ այնմ, ... [illegible]

ԻՇՔԷՆՏԷՆ اشكندن * Բեկանել նաև բեկանել. Սընտըրմագ վէ սընտըրըլմագ։

ԻՇՔԷՍԹԷՆ اشكستن * Նոյն է ընդ բային ՇԻՔԷՍԹԷՆ. և նշ" կոտորել. Գըրմագ։

ԻՇՔԷՐԷ اشكره * Որոտական Թնդումն. Անձի գուշ. Մէ'րդլէ շէվէթլի։

ԻՊԱ ابا * Այպոպ. Շօրպա։ Նաև կերակուր. Դուտմ. ըստ այնմ յոտանաւորիս, ... [illegible]

ԻՊԱԼԷ ابله * Նոյն է ընդ բառին Ա-ՊԻՒՇԹԷՆԿԷԱՀ. որ է արտաքնոց. զի ասի, Թէ ... [illegible]

ԻՊԱՆ ابان * Նշ" լուծք. Չէքմէ. ըստ այնմ, ... [illegible]

ԻՊԱՆԻ ابانی * Նոյն է ընդ ԻՊԱ։ 2. Աման՝ յորում եփի Շօրպա. ամ" պղնձն. և այլն։

ԻՊԻՑՎԷՐՏ ابيورد * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի, որ կայ կայացեալ ընդ մէջ քաղաքացն Նէսէֆի և Սէրէխսի. Պիր շէհրի միւթէշէմ նամի տիր։

ԻՊԻՇԹԷՆ ابشتن * Ծածկեալ ունել. Փուշիյէ տութմագ։

ԻՊԻՐՏԷ ابرده * Ցրտութիւն այն՝ որ լինի յառաւօտեան պահու, որ յաճախ գործածութե" եղեալ է անուն առաւօտեան պահու. ... [illegible]

ԻՊՐԻՑԳ ابريق * Նշանակէ Ջրկիճ։

ԻՊՐԻՑԶ ابريز * Զուտ ոսկի. Խալիս ալթուն։ Եւ է սա բառ ընկերական ընդ արէպս։

ԻՍԱՄԷ اسامه * Ծայրին աչաց հայեցուած. ... որ 'ի գեղեցիկս այս որպիսութիւն, կոչի ... [illegible]

ԻՍԴԱՊԼ اصطبل * Է բառ արէպի և նշանակէ ձիատան. Թուրքերէն Ախօռ։

ԻՍԴԱՐԽ اصطخر * Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Իրանու, որ էր աթոռանիստ քաղաք Տարայի որդւոյ Տարայայ. Պիր շէհրի ... [illegible] Որ և ասի ՍԻԴԱՐԽ. և ԻՍԴԱԽՐ։

ԻՍԹ است | * Է հր" խնդրէն բային ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԱՑԻՐ. որ է գովու_թի. Մէթհ վէ սէնա։ 3. Օղն երասանին. Հալ_գայի պէշ։ Իսկ ⅠⅠ արարայց նատոյ տեղի. Մոգոփ

ԻՍԹԱ استا | * Գովութի կամ գովեստ. Մէթհ վէ սէնա. որ և ասի ՍԻԹԱՑԻՐ. և մինչ ասի Իսթախրոն, խմացեալ լինի գովեստարար. ըստ այնմ, Քէօնիլ շահ իւ սէնէր վիրտ էթմայէլ, Իպլիս խութախրոն ձաոփ իւ սէնդայէլ։ 2. Է անուն մեկնուէ Զենտ գրոցն հրապաշտից. որ և ԶԷՆ_ՏԻՍԹԱ. Թէփսիրի չէնտ ։ 3. Է անուն գեղջ միոջ 'ի սահմանս Աէմերգանտա, որոյ բնակիչքն կոչին Իսթայի ։

ԻՍԹԱԽ استاخ | * Նոյն է ընդ բառին ՔԻԻՍԹԱԽ։ 2. Դոյլ. Գօվա. արպ" ولو Տէլվ.

ԻՍԹԱԽՐ استخر | * Է սա քաղաք իմն վաղնջական աշխարհին պարսից՝ մերձ 'ի Շիրազ. կայացեալ 'ի դաշտի, գոլով աթոռ նախնի թա_գաւորացն պարսից. իսկ այժմ աւերակ է, և միայն մնացեալ է աւան ինչ 'ի մէջ աւերակաց մեծի քա_ղաքին. յոր սակս կան և մնան դեռ ևս հետք մե_ծամեծ շինուածոց. որպիսի է Չիլմինարէն, այ_սինքն քառասնասիւն կամ քառասնարձան, որք են 'ի սեանց շինուածոյ նորին քաղաքի. և է սա ⅠⅠ մէջ Իսֆահանայ և Շիրազու։ Գրի սա և ԻՍՏԱԽՐ և ԻՍՏԱՐԽ և ՍԻԹԱԽՐ ։ Պէր շէհր իսմի տիր ։

ԻՍԹԱՆ استان | * Մասնիկս այս ըստ մեծի մասին 'ի գործ ածի 'ի նշանակել զտեղի. վⅠⅠ զի ուր քաղաք գոյ՝ ասի Շէհրիսթան. և ուր Պեզզազք ունեն տուրևառութ, Պեզզազիսթան։ Եւ քարուտ տեղին՝ Սէնկիսթան. Եւ ուր լեռինք գոն՝ Քիւհիսթան։ Եւ տեղին այն՝ ուր վարդե_նիք բուսանին՝ Կիւլիսթան. հայս" վարդենոց. և Թուր" Կիւլլիք։ Եւ ուր մարգագետին վայր է՝ Չէմէնիսթան։ Եւ բուրաստանն ասի Պոստան. որ էր նախադոյն Պուսիսթան. այսինքն տեղի ուր գոն բուրմունք հոտոց։ Եւ ուր փուշք գոն՝ Խարիսթան։ Եւ Թէպէտ ասացաւ վերադոյն, թէ մասնիկս Իսթան՝ նշանակիչ է տեղւոյ, բայց նշա_նակող է և ժամանակի. քանզի եղանակն ամա_ռան կոչի պարս" Թապիսթան, և ցուցանէ ժամա_նակ ջերմութ. Հարարէթի չէմանի։ Եւ եղանակն ցրտութ ձմերան՝ ասի Զիմիսթան. այսինքն ժա_մանակ ցրտութ. Պիւրուտէթ չէմանի։ Զի ցրտու_թին պարս" կոչի ևս Զիմ. տառափոխութ բա_ռին Զէմ, որ ընդ այլ նշանակութիս իւր, ցուցա_նէ նաև զցուրտն, որ է Սօուգ։ Սոյնպէս է և Պէհարիսթան, որ ցուցանէ զգարնան ժամանակ. Թուրքերէն Եազ չէմանի ։

ԻՍԹԱՆԻՑՏ استانيد | * Նշ" յետս կա_լաւ. Կէրի ալտը. որ և ասի ՊԱՀՏԱՐԹ ։

ԻՍԹԱՆԻՑՏԷՆ استانيدن | Է անցող" խնդրէն բայ", և նշ" կացուցանել. Տուրղուրմագ։

ԻՍԹԱՏԷԿԻ استادكى | * Այսինքն կայ_ութիւն. Թուրքերէն Դուրուշ ։

ԻՍԹԱՆՏԷՆ استاندن | * Նոյն է ընդ

բառին ՍԻԹԱՆՏԷՆ, և նշա" առնուլ. Ալմագ։

ԻՍԹԱՏԷ استاده | * Կայեալ 'ի վⅠⅠ ոտից. կամ թէ 'ի գնալն՝ զտեղի առեալ և կացեալ. Այագ ուզրէ տուրմուշ. եէրինէ էյլէշմիշ տուրմուշ. է կրա_ւորական ընդունելութին խնդրէն բային ։

ԻՍԹԱՏԷՆ استادن | * 'Ի վⅠⅠ ոտից կալ. կամ 'ի գնալն զտեղի առնուլ. Այագ ուզրէ տուր_մագ, եէրինէ էյլէշմէք. որ և ասի ԻՍ_ԹԷՏԷՆ. հայցումն Սուլթան Հիւսէյնին Պէյ_գարայի, Սէրվի տէք դօղ սիմադ եկ՛ դուրսուն, որում պատասխանեաց Մէվլանա Ճամի, Տէր դուրսուն պու դուրսուն պու յէր տէրսէ. հրամայական իսթ. և ապառնի իսթէտ ։

ԻՍԹԱՐ استار | * Նշ" չծանրութ վեց միրհեմի. Ալթը տիրհեմ տիրլէր։ Որ և ասի استير ԻՍԹԻՅՐ.

ԻՍԹԱՐԷ استاره | * Նոյն է ⅠⅠ ՍԻԹԱՐԷ. որ է աստղ. Եըլտըզ։ 2. Ջութակ եռաղի. Թէլ ..... ։ 3. Է վիճակ իմն՝ զոր կոչեն Շամախէ և Սալեան։ 4. Է անուն ամրոցի միոջ 'ի գաւառին Տեքէնի. Պէր գալէ իսմի տիր ։

ԻՍԹԱՐԷԻԱԹԷՇ استاره آتش | * Այ_սինքն ցնցուղ հրոյ. որ է Գըվըլճըմ։ Որ և ասի ԻՍԹԱՐՉԷ. ըստ այնմ, Իւլեչ էֆրուզէտ՝ պէ սէր տէմարըդ, Նուհէյան էֆլաք էսէ եասթըր։

ԻՍԹԱՐՊԱՏ استارباد | * Է անուն քա_ղաքի միոջ մեծի յաշխարհին պարսից 'ի Դապէ_րիսթան գաւառի. որ այժմ հռչակեալ կոչի استرآباد Էսթէրապատ։ Պէր շէհրի իսթէյյէ տիր ։

ԻՍԹԷԽՐ استخر | * Նոյն է ընդ բառին ԻՍԹԱԽՐ, և նշ" լիճ. Կէօլ։ Է ևս անուն ամրոցի միոջ 'ի Փարս գաւառի. ուր մերձ 'ի նա գոլով լիճ մի մեծ, ամրոցն ևս կոչեցաւ յայս անուն. Տես 'ի վերոյ և զբառն ԻՍԹԱԽՐ ։

ԻՍԹԷՀՐՈՒՇ استهروش | * Ոմանք մեկ_նեն զսա, թէ է թռչունն այն՝ որ կոչի Թուր" Լօրէ գուշի. և այլք՝ թէ է Գարտալ։

ԻՍԹԷՄ استم | * Նոյն է ⅠⅠ բառին ՍԻ_ԹԷՄ, Այսինքն զրկանք և անիրաւութիւն. Ճէվր վէ զուլմ ։

ԻՍԹԷՄԿԷՐ استمكر | * Նոյն է ընդ բա_ռին ՍԻԹԷՄԿԷՐ և նշանակէ զրկօղ կամ անի_րաւ. Ճէվր վէ զուլմ էտիճի ։

ԻՍԹԷՆՊԷ استنبه | * Նշանակէ իր՝ որ իցէ թանձր, կամ ստուար. և անճոռնի. և տը_գեղ. Ղալըն վէ եօղուն վէ չիրքին ։

ԻՍԹԷՊՐ استبر | * Նշանակէ ստուար. Թուրքերէն Եօղուն. և արաբերէն غليظ Ղալիզ։ Որ և ասի ՍԻԹԷՊՐ ։

ԻՍԹԷՐԱ استرا | * Նոյն է ընդ բառին

ՄԵՆՃՈՒ · որ է ոսպն · Մէրճիմէք · արաբերէն عدس Ա՛տէս ։

ԻՍԹԷՐԱՊԱՏ استراباد * Նոյն է ընդ բառին ԷՍԹԷՐԱՊԱՏ ։

ԻՍԹԷՐԷՔ استرک * Է արմատ ինչ ա-նուշահոտ · Թուրքերէն Գարայիլանըմ · և արաբերէն ميعه سائله Միյա՛ սայիլէ ։

ԻՍԹԷՐՎԷՆ استرون * Ամուլ · որ ոչ ծնանի զաւակ · որ 'ի գործ ածի և յայլ կենդա-նիս · Էվլատ կէօրմէյէն տիշի ։

ԻՍԹԷՔԷ استقه * Ցցի կին · Համիլ ո՛լ-մայէն · որ ասի ևս զայլոց կենդանեաց ։

ԻՍԹԻԵԱ استيا * Է անուն լերին մի-ոյ, որ կայացեալ է ընդ մէջ գաւառացն Հիրա-թու և Պլաղնեի · Պիր տաղ իսմի տիր ։

ԻՍԹԻՀԻՑՏԷՆ استهيدن * Կարելկամ վիճել և կամ յամառիլ · Լէճճ վէ ինատ էթմէք · ըստ այնմ , Հէրքէսի պաշէթ չիվէ էօնէնէ սէնի պէյլէ ... Տէյտէի խօտ րա պէտ ... ։

ԻՍԹԻՑՋԷ استيزه * Կագ կամ կռիւ, նաև յամառութի և վէճ · Լէճճ վէ ինատ վէ մու-հավէրէ էթմէք · ըստ այնմ, Հէրքէսի օ ... պա ... թան ... , խանէյի խօտ ... ։

ԻՍԹԻՑՄ استيم * Տե՛ս ՍԻԹԻՑՄ ։

ԻՍԹԻՑՐ استير * Նոյն է ընդ ԻՍԹԱՐ ։

ԻՍԹԻՔԱՆ استقان * Գետ · Ըրմագ · որ և ասի ՃՈՒՑ ։ 2 · Է անօթ ինչ ակնաւո-րութեան, զոր կանայք կապեն 'ի գլուխս իւրեանց · և ըստ այսմ է բառ յունական ։

ԻՍԹԻՔՆԱՆ استقنان * Նշ" եղինջ · Թուրքերէն Ըսըրղան · և է սա խոտ ինչ ։

ԻՍԿԵԱԼԻՐՂ اسکلش * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԿԵԱԼԻՐՂ ։

ԻՍԿԷՆՂ اسکنش * Որմ շինել , և կերտուած յառաջ բերել · Տիվար էթմէք վէ ի-մարէթ պինա էթմէք ։

ԻՍՊ اسب * Է մակդիր այն՝ որ բռնանի 'ի տարև քան զինչ մարդոյ , թէ շուրջ զերաս-տանաւ , և թէ այլ ուր ուրեք և իցէ ։ Պէշթէն աշաղըթ օլան Գըլ ։

ԻՍՊԱՆԷՃ اسباج * Տե՛ս ԻՍՔԱՆԱԽ ։

ԻՍՊԷ اسبه * Այսինքն շուն · Իթ · Քէօ-փէք · որ և ասի ՍԷԿ ։

ԻՍՊԷՀ اسبه * Է թեթևացուցեալ 'ի բա-ռէն ԻՍՓԱՀ · և նշ" զօրք · Լէշքէր · որ է Ասքէր ։

ԻՍՐԷՆՃ اسرنج * Է կարմիր ներկ ինչ , որ կոչի հայերէն նօթ · Թուրքերէն Սիւլիւ-ֆէն · և արաբերէն سليقون Սէլիգուն ։

ԻՍՓԱՀ اسپاه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻ-ՓԱՀ · և նշանակէ զօրք · Թուրքերէն Չէրի · և արաբերէն Ասքէր · որ և ասի ԼԷՇՔԷՐ ։

ԻՍՓԷԼԷՆՃ اسپلنج * Է խոտ ինչ՝ որոյ բնութիւն է ցուրտ և չոր , որ հատանէ զարիւնն անկած , և զարիւնն ելեալ յայլոց անդամոց , և մեծապէս օգտէ հնացեալ վիրաց · արաբ" لحية التيس Լիհյէթիւլ թէյս · այսինքն մօրուք քօշի ։

ԻՍՓԷԽՈՒԼ اسپخول * Ծիրտ · Գուշ Թէրսի · որ և ասի بيخال Պէյխալ ։

ԻՍՓԷՀ اسپه * Զօրք · Թուրքե" Չէրի · և արաբերէն Ասքէր ։

ԻՍՓԷՀՊԷՏ اسپهبد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՀՊԷՏ · զօրագլուխ , կամ զօրապետ · Չէրի պաշի · սէրասքէր · սէրտարի լէշքէր · ըստ այնմ, Պիյա-նար տէր ... պէտէլի, Թիւ ... ... ։

ԻՍՓԷՂՈՒԼ اسپغول * Է խոտն այն , ո-րոյ սերմն կոչի արաբ" بزرقطونا Պէզրիգադունա · Թուր" Գարնի էարըգ ։ Եւ այս անուն առեալ է նմա վա նմանելոյ նր ականջաց ձիոյ · քանզի غول Ղուլ նշ" ականջ · և اسب Իսպ · որ աղա-ւաղեալ է 'ի բառէն ԷՍՊ , ցուցանէ ձի · որ և ասի ԻՍՓԷՂՈՒՆ և ԻՍՓԷՂՈՒՆԷ ։ Նաև ԻՍՓԷՅՈՒՆ և ԻՍՓԷՅՈՒՐՂ և ԻՍՔԷՅՈՒՆ , 'ի տարբերել սմանք մեկնեն զսա , թէ նշանակէ Պառըպ էաքըրաղի ։

ԻՍՓԷՆԱԽ اسپناخ * Տե՛ս ԻՍՔԱՆԱԽ ։

ԻՍՓԷՆՏ اسپند * Սպանդ · Իւզէրլիք · և արաբերէն حرمل Հարմէլ · զոր այրեն 'ի հուր վասն օգտութեանց ինչ ։

ԻՍՓԷՆՏԱՆ اسپندان * Տե՛ս ԻՍ-ՓԷՆՏ · և ՍԻՓԷՆՏ ։

ԻՍՓԷՐ اسپر * Նոյն է ընդ բառին ՍԻ-ՓԷՐ · և նշանակէ վահան , մկունդ , ասպար , Թուրքերէն Գալգան · և արաբերէն ترس Թիւրս ։

ԻՍՓԷՐԷՔ اسپرک * Է փայտ ինչ դեղ-նագոյն , զոր ջրով եռացուցեալ , դեղին գոյն ներկանեն · և յետ այնորիկ 'ի լեղակն քարշեալ լինի նեֆթի՛ գոյն անուանի , զոր կոչեն Իսֆէրէք նէֆթիսի · սարը րէնկ պէր աղաճ տիր ։

ԻՍՓԷՐԻՋ اسپرز * Աստարեզ · Մէյ-

[…]թե և ասի ԻՍՓԵՐԻՑՋ . և ԻՍՓԵՐԻՑՇ . և ԻՍՓԵՐԻՑՍ . Տե՛ս և 'ի կարգի տառին Ա յԲ[…]ռան ԱՍՓԵՐԻՑՍ ։

ԻՍՓԵՐԻՑՇ اسپریش * Տե՛ս զբառն ԻՍՓԵՐԻՋ . որ և ասի ԻՍՓԵՐԻՑՍ ։

ԻՍՓԵՐԼՈՒՍ اسپرلوس * Տունկ Թա-գաւորաց և Իշխանաւորաց . Մուլուք սէրվայէլէրի ։

ԻՍՓԵՐՀԵՄ اسپرهم * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԵՐՂԵՄ ։

ԻՍՓԵՐՂԵՄ اسپرغم * Է անուն ան-ուշակի ռեհանին . որ և ասի ԻՍՓԵՐՀԵՄ . և ԻՍ-ՓԵՐՄ . և ՇԱՀԻՍՓԵՐՄ . և ՇԱՀԻՍՓԵՐՂԵՄ . և ՇԱՀԻՍՔԵՐՄ . և ՇԱՀՓԵՐՄ . և ՇԱՀՍԻՓԵՐ-ՂԵՄ . Ռէյհանըն նէվինէ տէյլէր ։ Նոյն է սա ընդ բառին ՍԻՓԵՐՂԵՄ ։

ԻՍՓԵՐՄ اسپرم * Նոյն է սա ընդ բա-ռին ՍԻՓԵՐՄ . որ և ասի ԻՍՓԵՐՀԵՄ ։

ԻՍՓԵՐՄԱՊ اسپرم آب * Է տեսակ իմն խոտոյ, զոր 'ի ջուր եռացուցեալ, լուանան զանձն հիւանդին, և կամ զախտացեալ անդամն նորին . որ ասի արաբերէն نطول Նութուլ ։

ԻՍՓԵՐՍԵՊ اسپرسب * Եւ ԻՍՔԵՐ-ՍԵՊ . Նոյն են սոքա ընդ բառիցն ԻՍՓԵՐԻՑՇ . և ԻՍՓԵՐԻՑՍ . որ և ասի اسپرسف Իսփէրսէֆ اسفرسف և Իսֆէրսէֆ ։

ԻՍՓԻՑՏ اسپید * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՑՏ . և նշ" ճերմակ կամ սպիտակ . Ա4 . և արաբ" بیاض Պէյազ . որ և ասի ԻՍՔԻՑՏ ։

ԻՍՓԻՑՏՊԱ اسپیدبا * Տե՛ս ՄԱՍԹԱՊԱ . որ է մածնաթան . Պէյազ աշը թէրպիյէլէրի եօղուրդ չօրպասը . որ և ասի ՍԻՓԻՑՏՊԱ . և ԻՍՔԻՑՏՊԱ ։

ԻՍՓԻՆՏԱՐՄՈՒՏ اسپندارمد * Տե՛ս զբառն ԻՍՔԻՆՏԱՐՄՈՒՏ ։

ԻՍՓԻՍԹ اسپست * Առուոյտ . Եօն-ճա . և արաբ" فصفصة Ֆիսֆիսէ . որ և ասի ԻՍՔԻՍԹ . և ՍԻՓԻՍԹ ։

ԻՍՓԻՐԻ اسپری * Նշանակէ կատա-րումն . Թուրքերէն Թիւմամ օլմագ ։

ԻՍՓԻՐԻ ՇԻՒՏԵՆ اسپری شدن Կատարիլ . Թէմամ օլմագ . հր" Շէվ . և սպառնին Շէվէտ ։ Եւ նոյն են սոքա ընդ բառիցն ՍԻՓԻ-ՐԻ . և ՍԻՓԻՐԻ ՇԻՒՏԵՆ ։

ԻՍՓԻՐԻՏ اسپرد * Պաղեալ մամուռ . Թուրքերէն Փիւփիւ ։

ԻՍՓԻՒՐՈՒԶ اسپروز * Է անուն լե-

ռին միոյ բարձու . Պիր պիւլէնտ պուլունուր տաղ ատը ։

ԻՍՓԻՒՐՈՒՏ اسپرود * Է Թռչուն իմն փոքրիկ, որ մեծ է քան զճնճղուկ . Գըզըլ գույրուգ . որ և կոչի اسفرود Իսֆիրուտ ։

ԻՍՔԵՆԵ اسکنه * Ղալամ, որ է գործի մի 'ի գործեացն հիւսանց որով ծակեն զփայտ . Թուրքերէն Պուրղու . որ և ասի ԻՍՔԵՆԵՔ ։

ԻՍՔԵՆՏ اسکند * Ճախրառու, այսինքն այն՝ որ դառնայ 'ի վ՛ր գլխոյ իւրոյ . Օւէր պաշը եուքարըտան [illegible] ։

ԻՍՔԵՆՏԵՐ اسکندر * Է անուն Աղեք-սանդրի մակեդոնացւոյ մեծի արքայի որդւոյ փիլիպպոսի . և է աղաւաղմամբ բառս այս ա-բաբացուցեալ 'ի Հելլենական ձայնէս Ալեք-սանդրոս ։ Պիր մէշհուր փատիշահ իսմի տիր ։ 2. Երան . Ռուսէֆ . որ և ասի ՌԱՆ . որոյ երկուքն 'ի միասին ասին اسکندران Իսքէնտէրան ։ Ա-ռինքն երանք . որ է երկուքին կողմունքն երա-նաց . Ույլուլէրն իքի թարաֆը ։

ԻՍՔԵՆՏԵՐԱՊԱՏ اسکندرآباد * Է քա-ղաք մինչ 'ի հարաւոյ կողմանէ սահմանի աշխար-հին պարսից, զոր շինեալ է Աղեքսանդր մակե-դոնացի . Պիր շէհիր իսմի տիր ։

ԻՍՔԵՐԵՔ اسکرک * Տե՛ս ՁԱՂԵՆՔ ։

ԻՍՔԻՑԶԵ اسکیزه * Նախ նշ" շոյտ և ժիր . Չէվիք վէ չալագ ։ Երկրորդ աքացի հարուա-ծոյ և այլոց . Չիֆթէ աթմագ աթ վէ շայրի ։

ԻՍՖԱՆԱԽ اسفاناخ * Է յայտնի և ծա-նուցեալ բանջար իմն, զոր եփեալ ուտեն . զոր հայք շոմին կոչեն . Մէ՛շհուր սէպզէ տիր ։

ԻՍՖԵՀԱՆ اسفهان * Է անուն մեծի և հռչակաւոր քաղաքի յաշխարհին Պարսից . ասի թէ անունս այս եդեալ է նմա 'ի յոգնակա-նէ բառիս Իսփահ, որ Թեթեւացուցեալ ասի Իս-փէհ . այսինքն զօր . որոյ յոգնականն լինի Իսփէ-հան . իբր թէ Շէհրի Իսփէհան . որ է ասել քա-ղաք զօրաց . որոյ տառն Փէ՛ փոխարկեալ 'ի Ֆէ, ասացաւ اسفهان Իսֆէհան . որ ըստ ա-րաբացւոց գրի اصفهان Իսֆէհան . Պիր մէշհուր շէհրին իսմի տիր ։ Տե՛ս և զբառն ՍԻՓԱՀԱՆ ։

ԻՍՖԵՆԱՆ اسفنان * Մեկնի պարս-կերէն . Տէ՛ ճանէյդի [illegible] ։

ԻՍՖԵՆՏ اسفند * Է անուն երրորդի աւուրն աւելեաց . Խամսէյի միւսթէրիգէնին իւ-չիւնճի կիւնի ատը ։

ԻՍՖԵՆՏԻԵԱՐ اسفندیار * Է անուն որդւոյ Քիւշթասպայ շահին . որ հռչակեալ է մա-կանուամբ Ռուսինթէն . Քիւշթասպ շահ օղ-լընըն ատը ։

ԻՍՖԵՐԱՅԻՆ اسفراین * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի, 'ի կողմանս Նիշապուրայ. և քանզի սովորութիւն էր բնակչաց քաղաքիս վահան առ իւրեանս կրել, Իսֆէրայէն կոչեցաւ. վա՜ զի Իսֆէր՝ Թարգմանի վահան. և Այէն՝ օրէն կամ ծէս. և կամ սովորութիւն. և այսպէս արտադրուեցեալ Իսֆէրայէն ասացաւ.

ԻՍՖԵՐԵՆԿ اسفرنك * Է անուն գեղջ միոջ 'ի սահմանս Սէմէրգանտոյ. որ արտադրեցեալ اسفرنج Իսֆէրէնճ ասի.

ԻՍՖԵՐՈՒՏ اسفرود * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԻՒՐՈՒՏ. և է Թռչունն այն, որ Թուրքերէն ասի Գըւլ Գուշրուգ.

ԻՍՖԻԵՏ اسفید * Նոյն է ընդ ԻՍՓԻՅՏ.

ԻՍՖԻՅՏԱՃ اسفیداج * Է տեսակ իմն սպիտակ, կակուղ և Թոյլ հողոյ. որ և ասի ԻՍՖԻՅՏԱՔ և ՍԻՖԻՅՏԱՃ. զոր կանայք վարդաշէկով հարեալ, շփեն 'ի դէմս իւրեանց, որ սպիտակացուցեալ փայլուն առնէ. այս բառ արտադրեցեալ է 'ի բառէն Իսֆիյտաճ. Պիր նէվ՝ պէյազ վէ նէրմ վէ եումուշագ թօփրագ տըր.

ԻՍՖԻՅՏՊԱ اسفیدبا * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԻՅՏՊԱ. 2. Է տեսակ իմն կերակրոյ զոր եփեն մսով և ոսխով և իւղով ձիթոյ և նեխուրով և գնձով. Պիր նէվ՝ թաամ տըր.

ԻՍՖԻՅՏՏԵՇԹ اسفیددشت * Է անուն գեղջ միոջ 'ի կողմանս Իսֆահանու. Պատմի ևս Թէ է անուն դաշտի միոյ. Պիր սահրա նամը տըր.

ԻՍՖԻՆՏԱՐՄԻՒՏ اسفندارمد * Է անուն երկոտասաներորդի ամսոյ արեգակնային ամի, յորում լինի արեգակն 'ի կենդանակերպին Ձուկն կոչեցեալ. և է ըստ Հռոմայեցւոց ամիսն փետրվար. 2. Է անուն հրեշտակի միոջ որ է պաշտպան և վերակացու ծառոց և անտառաց, և է նմա յանձնեալ կառավարութիւն խրաղութեանց և գործոց որք պատահին յամսեանն Իսֆէնտարմէտ. 3. Է անուն հինգերորդի աւուր իւրաքանչիւր ամսոյ արեգակնային ամի. և այս է կանոն պարսից, զի եթէ անուն իւրաքանչիւր ամսոյ յարմար եկեսցէ անուան աւուրն, 'ի հարկէ զօրն զայն տօն ցնծութեան առնեն. Պիր այ ատը վէ պիր Ֆէրիշթէ իսմի տըր.

ԻՍՖԻՍԹ اسفست * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԻՍԹ. Եւ նշա" առուոյտ. Եօնճա.

ԻՍՖԻՍԹԻ اسفستی * Տեղի՝ ուր ցանեալ իցէ առուոյտ. Թուրքերէն Եօնճալըգ.

ԻՎԻՐՍԻՅԱ اورسیا * Արմատ սպիտակ շուշանի, Աք սուսէն քէօքի. Ուստի և արմատն մանուշակագոյն շուշանի կոչի ایرسیا Իրսիյա. Մօր սուսէն քէօքի.

ԻՏԵՆՏ اتند * Նշ" Թիւ մնացաւ, այսինքն քանի մի, որ 'ի յերից երԹեալ ժամանէ մինչ 'ի տասն. որ և ասի ԷՆՏ, յորմէ ծագի բառս Չէնտ: Նաև Իյտէնտ. և Իյնէնտ.

ԻՏՐՈՐ ادرار * Է բառ արէպի, ջուր հոսեցուցանել. Սու ագըթմագ.

Ի'ՐԱԳ عراق * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Փէշրէվի ուսուլու. Եանի մուսիգի- տէ պիր մէգամ ատը տըր. 2. Է անուն երկուց գաւառաց. յորոց մին է Ի'րագ Ա'րէպ. որ է յեա կոյս գետոյն Տիճլէի այսինքն դիկլաթայ. որ է տիգրիս. և է շրջակայքն բաբիլոնի, այս է Պաղտատու: Եւ միւսն է Ի'րագ ա՛ճէմ. այսինքն արևելեան կողմունքն քաղաքին Թեհրանայ. Են ևս ոմանք որք և զքաղաքն Թեհրանայ ասեն լինել 'ի նմա:

Ի'ՐԱԳ ԱՃԵՄ عراق عجم * Արևելեան կողմանք քաղաքին Թեհրանայ. Թէհրանըն ճանիպի շարգիսի: Տես Ի'ՐԱԳ.

Ի'ՐԱԳ ԱՐԵՊ عراق عرب * Կողմանք բաբելոնի և շրջակայք նորին. Պաղտատ ճանիպի վէ օչ էտրաֆը: Տես Ի'ՐԱԳ.

ԻՐԵՄ ارم * Է անուն առն ուրուք, որ է գտիչն այնր նուագարանի որ կոչի Չէնկ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՆԻՇԱՆԷ. ըստ այնմ, Չէ էշքի փէյքէ տամէն ծիւրփէրէշ չէմ. Պէ ծէյսէնիւն սիւժէ սէյնէ էրէմ չէմ: Իսկ ըստ արաբաց նշ" զպարտէզն զայն, զոր շինեաց Շէտատ որդի Ատայ 'ի գաւառին Եմենու, կամելով զդրախտն ժողովելով 'ի նմա զինչս և զտասացուցանս և զազկունս աշխարհի.

ԻՐԹԵՃԻՔ ارتجک * Փայլակն. Շիմշէկ. արաբ" Պէրգ. ... Շէհ նիշէմէ վէ ... ծիւն չէկէր, ... վէր ... փէր.

ԻՐՄԵՔԵԱՆ ارمکان * Բարեբաստութիւն կամ կարգադրութիւն. Սա'ատէթ վէ Նիզամ.

ԻՐՏ ارد * Է անուն քսան և հինգերորդի աւուր պարսկական ամսոյ. Շէհրիւրի Ֆարսիէնին եիկիրմիպէշինճի կիւնի իսմի տըր. ... այնմ զոր առէ բանաստեղծն Ֆիրտէվսի. Հէմ րէֆիք օլուր ... Պէ ... փէր ... էր: Եւ է Մուսղուրէշ ...րը յայտնի անուն տեղւոյ իրիք, զոր շինեալ է Մուսղուշ.

ԻՐՔԵԱՔ ارکاك * Մանրաշիթ անձրև, և կաթիլք նո. Խուրտ եաղմուր. վէ փոխի Գաղրէլէրի.

ԻՒ و * Նշանակէ՝ և. որ է շաղկապ բաղհիւսական. արաբերէն Վէ.

Ի'ՒԳԳԱՊ عقاب * Արծիւ. Գուշլանճըդ. Նաև Գարթալ: Է սա բառ արէպի. որոյ բուն պարսկերէն ասի Աւէ և Աւէահ.

Ի'ՒԳՏԷ عقده * Է բառ արէպի, հանգոյց. Տիւյիւմ. որ ասի պարսկերէն Կիրէհ.

ԻՒՋՏՈՒՏԷՆ ازدوت * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՑՈՒՏԷՆ։

Ի՛ՒՋՐ عذر * Է բառ արէպի և նշ" պատճառանք վ[illegible] յանցանաց, մեղաց, և լռելոյ․ զոր առնէ ոք․ Սուչ վէ քիւսուրըն վէ [illegible] փէչէրէսի․ ըստ այնմ որ ասի ՚ի յառաջաբանութեան Աւետարանի գրոց․ Պէնտէ հէման [illegible] [illegible] խէյլ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒԹԱՂԷ عطا * Մօրչուած, որ է փետրեալն իմն զոր մարտիկք դնեն ՚ի գլուխս իւրեանց․ և է սա բառ չէլաթայից։

Ի՛ՒԹԱՊ عتاب * Է անուն առն միոյ, որ է գտիչն և հնարիչն խաղոյն․ զոր գործեն ՚ի մետաքսէ պաշտպանութեան առնելով․ և է յոյժ ազնիւ և մեծագին․ զոր և յանուան հնարողին իւրոյ կոչեն խաղոյն [illegible]․ Պէր [illegible] [illegible] փէր։

Ի՛ՒԹՐԷՓԱՆ عترفان * Աքաղաղ․ խօրօս․ ըստ այնմ, Սէհարիէհ չէթէ [illegible] [illegible] [illegible], Պէղէ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒԹՐԻՒՃ اترج * Է անուն իմն ՚ի անտառաց Թուրքմանաց, որ և ասի ԻՒՆԹՈՒՐՃ։

ԻՒԼԱՂ اولاغ * Սուրհանդակ․ որ եթէ ձիով երթիցէ կոչի Ուլագ և Թաթար։ Եւ եթէ հետիոտս գնայցէ ساعی Սայի՛ ասեն։

ԻՒԼԱՄ الم * Տեղի և կայան․ [illegible] [illegible] [illegible]։ Եւ է սա բառ բնակչացն խարեզմի։

ԻՒԼԷՄԻՒԼԷՄ الم الم * Գունագունոց․ [illegible]․ և է սա կրկնեալ բառ։

ԻՒԼԻՆՃ اولنج * Որմ՝ որ ունի խաղող ՚ի վ[illegible] իւր․ որոյ ժամանակն իցէ անցեալ որ և ասի ԻՒԼԻՒՃ․ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒԼԻՒՐ الش * Բաժին․ Հիսսէ․ և է սա բառ որ ՚ի գործ ածի ՚ի Թիւրքիստանի։

ԻՒԼՂԱՐ الغاش * Երկերես․ այսինքն կեղծաւոր․ [illegible] [illegible] [illegible]։ Նաև զայն փուշն, որ ասի Թուրքերէն [illegible] [illegible]։

ԻՒԼՎԱ اولا * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԱՐԷ․ որ է աստղ․ Եւլտուզ․ և արդ" Նէճմ և Քէվքէպ։

ԻՒԼՔԷԱ الكا * Տէրութիւն անդուց. Թագաւորութիւն սահմանեալ կողմարաւ․ և գետին յայտնի եղեալ։ Որ Թուրքերէն ազաւաղեալ [illegible] ասի։

ԻՒԽ اخ * Է սա միջարկութիւն ինչ, որ ՚ի գործ ածի և արտաքերի ՚ի վախճանի ախորժելոյ ընդ իր ինչ․ Պէր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒԽԹԱՍԻՒՀԷՑԼ اختاسهيل * Են աստեղք երկու մերձ ՚ի կենդանակերպն խեցգետնի․ յորոց մին կոչի արդ" الشعرى العبور Եշշիրէլ [illegible]․ և միւսն شعرى اليمانى Շիրէ[illegible] [illegible] և երկոքեան ՚ի միասին شعريان Շաիրեյան [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒԽՆՈՒԽ اخنوخ * Է անուն Նահապետին Ենովքայ․ որ ասի արաբերէն Իտրիս։

ԻՒԿՐԱ اكرا * Է կերակուրն այն, որ ասի Թուրքերէն Էրէշթէ չորպասը։

ԻՒՀԶՈՒՆ اهزون * Նշ" ամուլ կին, որ ոչ ծնանի․ Տօղուրմաղ [illegible]։

ԻՒՂԻՒԼՄԻՇ اغلمش * Է անուն միոյն ՚ի վաղնջական արքայից ՚ի զարմէն Չինկիզի․ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ճէն[illegible] [illegible] [illegible]․ ըստ այնմ զոր ասէ հեղինակն գրոց Կիւլիստանին, Սէրհէնկ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Սէրայի [illegible]։

ԻՒՂՕՒ اغو * Է խոցն այն՝ որ լինի ՚ի պարանոցի և յապրումէջս․ Օւ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒՃ اج * Նշանակէ Գրաւ․ Ռէհին․ որ և ասի ԿԻՐԷՎ։

ԻՒՃԷՆՏ اجند * Հնազանդ կամ հպատակ․ Մուտի վէ մունգատ։

ԻՒՃՄԱՃ اجماج * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՀԻՐՇԹ․ դրախտ․ արդ" Ճէննէթ․ և Թուր" Ուճմաք․ որ Թուրք՝ թէ ասաւ ազաւաղեալ է։

ԻՒՄ م * Է սա վանկ ինչ, որ եդեալ յաւարտ բայարմատ Թաւակա՞ն անուանց պարսից, առնէ զնո գաւառական․ զոր օրինակ, Փէհէ[illegible] հինգ․ Պէշ։ Փէնճում․ հինգերորդ, Պէշինճի․ Սոյնգունակ․ Շէշում․ Հէֆթում․ Հէշթում․ Նիւհում․ Տէհում․ և այլն։

ԻՒՄԻՑՏ اميد * Յոյս․ Ումուտ․ ըստ այնմ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Կէուլի [illegible] [illegible] [illegible]։

ԻՒՄԱՃ اماج * Նոյն է ընդ բառին ԱՄԱՃ․ այսինքն նպատակ նետի․ Նիշանէի [illegible]․ արաբերէն هدف Հէտէֆ։

ԻՒՄԻՑՏՎԱՐ اميدوار * Յուսացեալ․ կամ ակնկալու․ Ումուտլու։

ԻՒՄԻՑՏՏԱՇԹԷՆ اميدواشتن * Յուսալ, կամ ակնկալել․ Ումմատ․ հրամայական Տար․ և ապառնի Տարէմ։

Ի՛ՒՄՐ عمر * Է բառ ար" և նշ" կեանք։

Ի

ԻՒՆԹԻՒՐՃ انترج ։ * Տե՛ս ԻՒԹՐԻՒՃ ։

ԻՒՆՃԻՒԼԷՔ انجلك ։ * Է մրգ իմն պատուականն ։ Պիր չէշիտ մէյվէ տիր ։

ԻՒՆՃԻՒՆԷՔ انجنك ։ * Տե՛ս ԻՒՆՃԻՒԼԷՔ ։

ԻՒՆՆԱՊ عناب * Է յայտնի պտուղ իմն ծառոյ, զոր մեք կոչեմք յունապ ։ Մաճունի մէյվէ տիր ։ Եւ քանզի կարմիր է գոյն այսր պըտղոյ, վասն այսորիկ ծաղրից մտաւոր գեղեցկաց՝ որ լինի 'ի Հնդկաց, նմանեցուցանեն ի'ւննապի ։ ըստ այնմ զոր ասէ բանաստեղծն, Սէրէն ճէմալի օ խուպէնտէ խաննապ, զէքէրի տէտի էշ չա թէրինէ տէհէրտ առ ։ Եւ է սա բառ արաբի ։

ԻՒՆՎԱՆ عنوان * Մակագիր ։ Սէրնա մէ ։ Նաև սկիզբն իւրաքանչիւր իրի ։ Վէ հէրշէյին պաշը ։

ԻՒՆՏԻՒԼԻՒՍ اندلس ։ * Նոյն է ընդ բառին ԷՆՏԻՒԼԻՒՍ ։

ԻՒՆՏՈՒՃ اندوج ։ * Նոյն է ընդ բառին ԻՒՆՏՈՒԿ ։ արաբերէն قوا Գուտա ։

ԻՒՆՏՈՒՊ اندوب ։ * Է տեսակ իմն պտղոյ, որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ ։ Պիր նէվի պօղազճըգ տիր ։

ԻՒՆՔՈՒՃ انفوج ։ * Է կենդանի իմն ։ Փուրսէ ։ որ և ասի ԻՒՇԿԱՐ ։ և ԻՒՇԿԷՐ ։

ԻՒՇԹԱՊ اشتاب ։ * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒԹԱՊ ։ փութացումն ։ Իվէդ ։ որ և ասի ԻՒՇԹԱՎ ։

ԻՒՇԹԷՎ اشتو ։ * Ածուխ ։ Քէօմիւր ։ որ և ասի ԷՆՔԻՒՇԹ ։ և ԶԻՒԿԵԱԼ ։ և ԶԻՒՂԱԼ ։ 2 ։ Դռլարի ։ Սէպէպէ ։ ըստ այնմ, Էյէր չէ պօղազլարը ըսըտըր, թէ պօզարտէր, տէյտանը պէյթէրի գոյան, չէնկէ չէվէր եօլլուն ։

ԻՒՇԹԷՎԱ اشتوا ։ * Տե՛ս ԻՒՇԹԷՎ ։

ԻՒՇԹԻՒԼԻՒՄ اشتلم ։ * Նշանակէ կագ և կռիւ ։ Ղավղա վէ չէքիշ ։

ԻՒՇԹԻՒԼԻՒՄՔԵՐՏԷՆ اشتلم کردن ։ Նշ" կագել կամ կռուել ։ Թարգ" Չէքիշմէք ։ Վէ ղավղա էթմէք ։ Հր" Քէւան ։ և ասպ" Քէւանէյ ։

ԻՒՇԹԻՒՐ اشتر ։ * Ուղտ ։ Տէվէ ։ և արաբերէն Ճէմէլ ։ որ և ասի ՇԻՒԹԻՒՐ ։

ԻՒՇԹԻՒՐԶԷՀՐԷ اشترزهره ։ * Նշանակէ երկչոտ ։ Գօրգագ ։

ԻՒՇԹԻՒՐԷՔ اشترك ։ * Նշանակէ անիք ծովու ։ Մէվճի տէրէա ։

ԻՒՇԹԻՒՐԽԱՐ اشترخار ։ * Ուղտափուշ ։ Տէվէ տիքէնի ։ որ և ասի ԻՒՇԹԻՒՐԿԻՑԱ ։

ԻՒՇԹԻՒՐԿԵԱՎ اشترکاو ։ * Նշ" զա-նազանութ կամ ընձուղտ ։ Եւ է սա կենդանի իմն, որոյ պարանոցն և գլուխն նման են ուղտու ։ և ոտքն՝ ոտից եզին ։ և յայն սակս այս անուն առ-տաւորեցաւ նմա ։ որ և կոչի Իւշթիւրքիւվէլէնկ ։ արաբ" Զիւրաֆէ ։ և Թուրք" Զիւրաֆա ։ որ և ասի ՇԻՒԹԻՒՐԿԵԱՎՓԷԼԷՆԿ ։

ԻՒՇԹԻՒՐԿԵԱՎՓԷԼԷՆԿ اشترکاو پلنك ։ * Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐԿԵԱՎՓԷԼԷՆԿ ։

ԻՒՇԹԻՒՐԿԻՑԱ اشترکیا ։ * Տե՛ս ԻՒՇԹԻՒՐԽԱՐ ։ Տէվէ տիքէնի ։

ԻՒՇԹԻՒՐՂԱԶ اشترغاز ։ * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒԹԻՒՐՂԱԶ ։ և նշանակէ զարմատն ծառոյ էնկիւտանին ։ Էնկիւտան աղաճընըն քէօքի ։ Բայց լաւն կոչի արաբ" Զէնճէպիլիւլ աճէմ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՄԻՒՐՂ اشترمرغ ։ * Ջայլամն ։ Տէվէ գուշը ։ արաբ" نعامة Նէամէթ ։ որ և ասի ՇԻՒԹԻՒՐՄԻՒՐՂ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՄՈՒՐ اشترمور ։ * Է սա կենդանի իմն ըստ նմանութեան մրջիւնի ։ և լինի քանակութեամբ ըստ չափու ոչխարի ։ Սա լինի աւազն 'ի յանապատս աշխարհին Մաղրիպու ։

ԻՒՇԹԻՒՐՈՒՂ اشتروغ ։ * Տե՛ս ԻՒՇԹԻՒՐԽԱՐ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՊԱԶ اشترباز ։ * Համբերող և այլն, որ իբրև ուղտապանական 'ի ամուլոյ ուղտու ։ Տէվէ էյվանընըն օգլընըն ճանը վէ չաշը ։ որ և ասի ԻՒՇԹԻՒՐՎԱ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՊԱՆ اشتربان ։ * Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐՊԱՆ ։ ուղտապան ։ Տէվէճի ։

ԻՒՇԹԻՒՐՊԷՉԷ اشتربچه ։ * Կուղն ։ որ է ձագ ուղտու ։ Տէվէ եավրուսը ։ որ և ասի ՇԻՒԹԻՒՐՊԷՉԷ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՎԱ اشتروا ։ * Համբերող կամ գորգ ։ որ իբրև կազմեալ 'ի ամուլոյ ուղտու ։ Տէվէ էյվանընըն էշլէնիշ ճանը վէ սէպըրը ։ որ և ասի ԻՒՇԹԻՒՐՊԱԶ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՏԻՒԼ اشتردل ։ * Թարգմանի ուղտասիրտ ։ և նշ" վախկոտ ։ Տէվէ սիւրէկ ։ Եւ մերթ 'ի գործ ածի 'ի նշանակել երկչոտ ։ Թուրքերէն Գօրգագ ։

ԻՒՇԹԻՒՐՓԱ اشترپا ։ * Նշ" ծաղիկ ։ Քէշիշ օթու ։ որ կոչի արաբ" سعتر Սահթէր ։

ԻՒՇԽԻՒՎԱՆ اشخوان ։ * Ծաղիկ ծառոյ ։ Հէօշխօշէն փիւրաիքի ։

ԻՒՇԿԻՒՈՒՀ اشكوه ։ * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒԿԻՒՈՒՀ ։

ԻՒՇԿԻՈՒՀԷ اشکوهه * Հեծկլտանք. [illegible] · արաբերէն فواق Ֆէվագ ·

ԻՒՇԿԻՒՀԸ اشکه Տես ԻՒՇԿԻՈՒՀԷ ·

ԻՒՇԿԻՈՒՆԷ اشکونه * Նոյն է ընդ բառ_ իցն ՊԱՋԿԻՈՒՆԷ · և ՊԱՇԿԻՈՒՆԷ ·

ԻՒՇԿԻՒՀԷ اشکهه * Տես ՋԱՂԷՆՔ · որ և ասի ԻՒՇԿԻՈՒՀԷ ։

ԻՒՇՂԱՐ اشغار * Է կենդանին այն որ կոչի Թուրքերէն Փօրսուգ ։

ԻՒՇՂԻՒՐ اشغر * Տես ԻՒՇՂԱՐ ·

ԻՒՇՆԱՆ اشنان * Օշնան · է ա․ խոտ բոյս՝ որով լուանան զձեռս , որ փրփրի որպէս օճառ , որ և համառօտմամբ ասի ԻՒՇՆԷ · Թուր_ քերէն Չօղան ։

ԻՒՇՆԱՆՏԱՐՈՒ اشنان دارو * Է խոտ բոյս դեղական , որոյ տերևն նման է տերևոյ հի_ նայի · որ կոչի ռամկօրէն Ջօօքա ։

ԻՒՇՆԷ اشنه * Նոյն է ընդ բառին ԻՒՇՆԱՆ ։ Նշանակէ և ա լօռ · որ է իշօտոտ ։ Թէ այն՝ որ յերեսս ջուրց , և թէ ՚ի ծառս ։

ԻՒՇՆՈՒՀՆԷ اشنوهه * Նշ՚՚ փուշն գիւն · փռնչիւն · Աքսըրմագ · որ և ասի ԻՒՇՆՈՒՇԷ

ԻՒՇՈՒՂ اشوغ * Տես ԱՇՈՒՂ ·

ԻՒՇՔԻՈՒՖԷ اشکوفه * Տես ՇԻՒ_ ՔԻՈՒՖԷ · ծաղիկ · Չիչէք · որ և թեթևացու_ ցեալ ասի ԻՒՇՔԻՒՖԷ ։

ԻՒՇՔԻՒՖԹԻ اشکفته * Նշանակէ ծաղկեալ · Թուրքերէն Աչըլմըշ ։

ԻՒՇՔԻՒՖԹԷՆ اشکفتن * Նշանակէ ծաղկիլ · Աչըլմագ · որ և ասի ՇԻՒՔԻՒՖԹԷՆ ։

ԻՒՊԱՆ ابان * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՀ · և նշանակէ լեառն · Թուրքե՚՚ Տաղ ·

ԻՒՊԱՇ اباش * Ժողով ազգի ազգի մարդկան · Հէր ճինստէն պիր էիրքէ ծէլէ օլմըշ ադէմ_ լէր · որ և ասի ԻՒՊԱՇԷ ։

ԻՒՊՀԻՒԼ ابهل * Նշանակէ զկարմրակ պտուղն գի ծառոյն · Արտըճ աղաճընըն եէմիշի ։

ԻՒՊՐԷ ابره * Է ա․ թաշուն ինչ , որոյ միսն կարի համեղ է · հայերէն կաքաւ · Թուրքե_ րէն Չիլ · և արաբերէն حباری Հիպարի ·

ԻՒՍ اس * Նշանակէ ապառակ · Թուրքե_ րէն Սէմէք · արաբերէն Դումանճէ ։

ԻՒՍԴԻՒԳՍ اسطقس * Տարր · Ո՛ս_ տար ։ Որոյ յոգնականն · այսինքն չորք տարերք ՚ի միասին՝ լինին اسطقسات Իսդուգուսաթ · ար_ աբերէն عناصر اربعه Ա՚նասըրի էրպաա · և է ա․ ծագեալ ՚ի յունականէ ․

ԻՒՍԴՈՒԽՈՒՏԷՍ اسطوخودوس * Է խոտ բոյս , զորոյ զծաղիկն առնեն մասն սմանց դեղորէից · որ բազում օգտութիւն առնէ քմաց և քմական ախտից ։ Եւ մերթ չէքէրով խամիր առնեն · Թուրքերէն ասի Գարագաշ · և յոմանս տեղիս Գուշ պէօրէիւ ·

ԻՒՍԴՈՒՐԼԱԲ اسطرلاب * Կշիռ ա_ րեգան · Թերազուի աֆթապ · և է ա․ բառ յունական ։

ԻՒՍԹ است * Է անուն մեկնուէ գրոցն Զէնտ կոչեցելոյ · 2 · Ընկեցումն · Պերագմագ · եփէէնդէն ։ 3 · Նոյն է ընդ բառիցն ՍԻՒՐՈՒՆ · և ՍԷԻՒՐԻՅՆ ։ Ըստ առաջնոյ նշանակութեն գրէ բանաստեղծն Ֆիրտէվսի , Շէհէնշահի իսրան սէր էօ Ուէն պէ չէսմի , Պէ նաղէտ իշամիշթ դա չէնտ էօ էումի ·

ԻՒՍԹԱ استا * Նոյն է ընդ բառին ԻՒՍԹ , ըստ առաջնոյ նշանակութե նոր · զի է ա_ նուն մեկնութե գրոցն Զէնտի ։ 2 · Է կրճատեալ ՚ի բառէն ԻՒՍԹԱՏ · և նշ՚՚ ուսուցիչ , որ ՚ի գի_ տութե իւրում արուեստի հմուտ է և տեղեակ · արաբ՚՚ Մուալլիմ · որ և ասի ՈՒՍԹԱ · և ՈՒՍԹԱՏ ·

ԻՒՍԹԱԽ استاخ * Նոյն է ընդ բառին ԳԻՒՍԹԱԽ · որ և ասի ՈՒՍԹԱԽ ·

ԻՒՍԹԱՄ استام * Գործիք և զարդ թամբի · Էյէր տագըմը · որ և ասի ՍԻՒԹԱՄ ·

ԻՒՍԹԱՏ استاد * Ուսուցիչ՝ որ ՚ի գի_ տութե արուեստի իւրում հմուտ է և տեղեակ · արաբերէն Մուալլիմ · որ և ասի ՈՒՍԹԱՏ ։

ԻՒՍԹԷՐԷՆԿ استرنگ * Ամուլ կին · Գըսըր գադըն ։ Նաև ամուլ յայլոց կենդանեաց · Հայվանաթտէն՝ տօղուրմայան ։

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ استخوان * Ոսկր · Քէ_ միք · և արաբ՚՚ عظم Ազմ ։ Եւ ևս բառս խա_ նիխան նշ՚՚ կորիզ պտղոյ · Մէյվէ չէքիրտէկի · ։ այսմ , Չոն խուրմա պէ չէյրէնի էնտարաք դաան , Չէն դաշէշ փէանի խանիխանի՝ թէր աամ ։

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ ԽՕՐ استخوان خوار

Նշ՚՚ զայն թռչունն , որ ասի ոսկրկուլ · Լօրի գուշի · ։ այսմ , Խանիխան խօրրա նէ փէյափ խանիխան , Ֆէրէյի հումա էզ դարէդ էհվէլ դամ էզ ան · Մէ խօրէդ աաան րէհվէդ նա էզ նէշա , Կէր չէհվէդ փէաշվար էնդաշէդ Ֆէրա ։

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ ՊԷՆՏ استخوان بند

Նշ՚՚ զայն պնդիչ կապն , որով կապեն զբեկեալ ոսկերս մարդոյ · և մերթ զկապօղն բեկեալ ան_ դամոց և ոսկերաց · Սընըգ դաղընըճը · ըստ այսմ

է

Սէնտէն ճէվր էդ սէրրամ էոլ տիւրլիւ չէշէմ, Թամբէ չէւրէքէ կարիլիուլմաղտէսա էժ ղէրէտմ :

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ ՌԷՆՏ استخوان رند

Տե՛ս ԻՒՍԹԻՒԽԱՆՌՈՒԻՒՊԱ.

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆՌՈՒԻՒՊԱ استخوان ربا

Զայս բառ ոմանք մեկնեն Հէմա կուշի։ Ըստ որում ասէ Շէյխ Սաատին ՚ի Կիւլիսթանի. Հիւմայ պէր հէմէ մուրղան էզ ան շէրէֆ տարէտ, քի ուսթիւխան խօրէտ ու ճանվէր նէյազարէտ։ Եւ կէպ ասեն թէ նշ" ցինուրուր. Գօրմաղ։ Իսկ այլք մեկնեն թէ է թռչունն այն՝ որ կոչի Լօշէ կուշի։

ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ ՌԷՆԿ استخوان رنگ

Տե՛ս ԻՒՍԹԻՒԽԱՆՌԷՆՏ.

ԻՒՍԹԻՒՆ استن * Է թեթևացուցիչ ՚ի բառէն ԻՒՍԹՈՒՆ և նշանակէ սիւն. Տիրէք. որ և ասի ՍԻՒԹՈՒՆ.

ԻՒՍԹԻՒՎԱՆ استوان * Տե՛ս ԻՒՍԹԻՒՎԱՐ. Ահմ, փէյղամպէրլէրէ վէրիլէն իւ պէր տէյն խամբէ- վան էյմ, Պէ ճիւղ ֆէյզամպէրան պասթէս նէ խանէյմ։

ԻՒՍԹԻՒՎԱՐ استوار * Հաստատուն և ամուր. Մուհքէմ վէ մէթին։ 2. Հաւատ. Իննանչ. որ և ասի ՊԱՎԷՐ. վէլ և Իննանմաղլըք տոլըէն, նոյն է ընդ բային ՊԱՎԷՐ ՏԱՇԹԷՆ. այսինքն հաւատալ։

ԻՒՍԹԻՒՎԱՐՔԷՐՏԷՆ استواركردن

Հաստատել. Մուհքէմ քըլմաք. հլամայ" քէլամ. և ապաւինիլ քէնտէ։

ԻՒՍԹԻՒՐԷ استره * Ածելի. Ուստուրա. որ և ասի ՍԻՒԹԻՒՐՐԷ. ըստ այնմ, Իստանպուլտէ չէքմիշ շէդարէտ [illegible], Մէ- րա [illegible] չիւքտէկ։

ԻՒՍԹԻՒՐԻՒՇ استرش * Է այն երկաթ[●] որով վարեն զերկիր, որ է խոփն. որ և ասի ԱՀԷՆՃԻՒՔԹ. Չիֆթ սիւրտիւքլէրի տէմիր։

ԻՒՍԹԻՒՐՎԷՆ استرون * Ամուլ կին, կամ այլ կենդանի. Տօղուրմազ ավրէթ վէ հայվան։ Եւ նոյն է ընդ բառին ԻՍԹԷՐՎԷՆ։

ԻՒՍԹԻՒՐՏԷՆ استردن * Տե՛ս ՍԻՒԹԻՒՐՏԷՆ. որ է քերել. Գազըմաք։

ԻՒՍԹՈՒԽՈՒՏԷՍ استوخدوس * Է խոտ ինչ՝ որ ունի զծաղիկ մօռ գունով. Թուրքերէն Գարաբաշ չիչէքի։

ԻՒՍԹՈՒՀ ستوه * Պաղեալ ձանձրացեալ. Տօյմուշ գուսմիշ։

ԻՒՍԹՈՒՆ استون * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԹՈՒՆ. որ է սիւն. Թուր" Տիրէք։

ԻՒՍԹՈՒՐ ستور * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԹՈՒՐ. Գրաստ. Չարփա հայվանը։ Որոյ նուազականն լինի ԻՒՍԹՈՒՐԷՔ. որ է ասել գրաստիկ։

ԻՒՍԼՈՒՊ اسلوب * Է անուն իմաստասիրի ուրուք։ Նաև նշա" զանազան իմն կերպարանս։ Իսկ ըստ արաբաց՝ կանոն կամ տարազ, կամ կերպ. Գանուն վէ թարզ վէ չէշիտ։

ԻՒՍՂԻՒՐ اسغر * Ոզնի. Քիրփի. որ և ասի ԻՒՍՂԻՒՐԷ. և ԽԱՐԷՆՏԱԶ։

ԻՒՍՈՒՏԷ اسوده * Շոգխառն ինչ. Նէֆէս էօֆքէլամաք։

ԻՒՍՐԻՒՊ اسرب * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՊ. կապար. Գուրշուն. և արաբերէն رصاص Ռէսաս. Անձէ տէր սաքըլը պէ հաքքը պուլաք էօլ էյլմիշ պէյայ, էյն գարար սէքասըն չի խարէգ՝ ՚ի Ռէսաշէ չօղ գէնէյըր։

ԻՒՍՐՈՒՇ اسروش * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՈՒՇ. հրեշտակ. Մէլէք. որ և ասի ՓԷՐԻՒՇԹԷ.

ԻՒՍՓԻՒՍԹ اسپست * Թարմ և դալար առուոյտ. Թազէ եօնճա. որ և ասի ՍԻՓԻՒՍԹ.

ԻՒՍՓՈՒՍԹ اسپوست * Վերջին ամսեան եգիպտականի տոմարի, որ է Նոյեմբեր։ Ասէք քէօչ տէյ. ըստ այնմ, Շէրրաղէ սէյհէ խօշ էշ տէնիլէ Ռաշէ, խէրասամ տէր դէհմէրէ սէյհէ էասքասամ։

ԻՒՍՔԷՐԷ اسکره * Փոքրիկ աման. Քէսէճէ մահալլէսի. Թուր" ևս Իսքէսէրէ. ըստ այնմ, Պահր րա քէյլամէթ հէյչ էօսքէրէմ, Շէյրա պէթէրաշի հէրէնիչ պէրէմ։ Որ և ասի ՍԻՒՔԻՒՈՒՐԷ։

ԻՒՍՔԻՒՁԱՐ اسکزار * Տօնակ և հրաւիրանաց թագաւորական. Մէճլիս վէ հէսնէլիֆ չէհ։ Նաև սուրհանդակ. Ուլագ։ Եւ Թղթատար. Գասիտ։ Զի Ուլագ՝ նշ" զայն որ ձիով վազէ և գնայ. և Գասիտ՝ որ հետիոտս ընթանայ։ Մեկնի ևս ՚ի բառարանս ինչ թէ Իսքէնտէր, նշ" Ջրանցիկ տեղի և նաւամատոյց. այսինքն Իսքէլէ. որ լինի յափն ծովու. և տեղի որ լինի առ եզեր ջրոյ մեծի, և ըստ այսմ է այն՝ որ ասի զայնմ քաղաքէ, որ է ՚ի հանդիպոյ Կոստանդնուպօլսոյ, ՚ի ծայրի մասին Ասիոյ յարևելից կողմանէ։

ԻՒՍՔԻՒՏԱՐ اسكدار * Է սուրհանդակն այն, որ երագնթաց արշաւմամբ երթայ ՚ի տեղի ուրեք, և տանի հրովարտակ թագաւորին հրամանի։ Որ և մեկնի պարսկե" Իսքէնտար կէօնտէրէ էօլ էր պէ պէնտէյ էէ ճօյ ըէվէյէրտ, էօր պէր հէր մէնզիլէ էօտաւէ պէ պաղլէ, Պիւրտէ Պօմ կէչայէնք։ Եւ ոմանք ասեն, թէ բառս այս նշ" զպայուսակն զայն, ՚ի մէջ որոյ դնէ սուրհանդակն զթղթակն՝ զոր ընդ իւր տանելոց է. Մէքթուպլարը Գօյտուղու քէյսէ։

ԻՒՍՖԻՒՆՃ اسفنج * Է բառ ընդ արևմս ընկերական. սպունգ. Սիւնկէր. որ և ասի سفنج Սիւֆիւնճ։

ԻՒՎԱՄ اوام * Տե՛ս ՎԱՄ. պարտք. Թուրքերէն Պօրճ։

ԻՒՎԱՄԽԱՀ اوقماه * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՄԽԱՀ . պալատական . Պօյիւք սարայ ։

ԻՒՎԱՐ اوار * Համարան . Տէֆթէրի հէ-սապ . որ և ասի ԱՄԱՐ . և ԱՄԱՐԷ . և ԱՎԱՐ . և ԱՎԱՐԷ ։

ԻՒՎԱՐԷ اواره * Նոյն է ընդ բառին ԿԷՐՄԱ, և նշ" ժամանակ ամառան, և ջերմոցի . Մուհաճիր Բուղխուլան վէ խալքը ։

ԻՒՎԶԷՐ اوزر * Մի կօշիկ . Պիր թու-րլու , վէ պիր ճանիզ ։

ԻՒՎԷՅՍ اويس * Է յատուկ անուն ա-րաբական . որ և է անուն Սուլթան Իւյլէսի որդ-ւոյ Հասան Պիւզուրկի . որ թագաւորեաց ՚ի Պաղտատ և ՚ի Թէպրիզ . ՚ի թուականին 757 ։ թագաւորեալ ամս ինն և տասն ։

ԻՒՎՆԻՅԱ اونيا * Մուղսոյսինքն մզել . Սէֆէլմէշ . որ և ասի ԷՖՇԻՒՐՏԷ . արբ" عصاره Բ'ասըբէ . ըստ այնմ , Թիւզ քս ջիրամի էնդ ասղ էօ նիյա , Խօշ-այէր էշ էնիֆօրի էօշ՝ էօվնիյա ։

ԻՒՎՉԷՔ اوچك * Վերին կօշիկ ման-կաց . Էվլէտլի . և է սա բառ խարէզմի ։

ԻՒՎՊԱՐ اوبار * Հեծութիւն . Նուշէ . Նաև ուղտ . Զարի ։

ԻՒՎՊԱՐԻՑՏԷՆ اوباريدن * Հեծել և ողբալ . Նուշէ վէ շարի էլմէք ։

ԻՒՎՊԱՐՔԷՐՏԷՆ اوباركردن * Հրա" քէսն . և տալ" քէսնէս ։ Տես ԻՒՎՊԱՐԻՑՏԷՆ ։

ԻՒՏՐԷ اوره * Մեկնի Թուրքերէն Տէ-ֆէրէ , Գավոգոէ վէ տօգէէօէ վէ շայրէօէ ։

ԻՒՐԹԱԳ اورتاق * Նշա" վաճառական . Պօշէրէէան . և այս ըստ բարբառոյն խարէզմի ։

ԻՒՐԻՑՊ اريب * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐԻՑՊ . և նշ" խոտոր , կամ Թիւր , կամ վրէպ . որ և ասի ՐԻՑՊ . Թուրքերէն Վէրէշ . և ասի է վրիպեալ ։

ԻՒՐԻՑՎ اريو * Տես ԻՒՐԻՑՊ ։

ԻՒՐԿԷՆՃ اركنج * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի սահմանածայրին խօրասանու . Պիր շէհր ադը դըր ։

ԻՒՐՂ ارغ * Փոսս ընկոյզ կամ կաղին . և ամ՚ինչ՝ որ նման իցէ նմ . արբ" خرز Խէնէչ . Չէվիրէս ծէվիզէ Քէսդանէ վէ հէր նէսնէ ըսըն էմսալի օլա ։

ԻՒՐՄԱՆ ارمان * Վիշտ և տառապանք . Էզիէթ վէ մէհնէթ վէ մէշագգաթ . ըստ այնմ , Զի աշգ էթ թէնի էօ շիյրէն քս չէքիյօրէմ . Տէրտին տէվրա պէօյ էօրման չէքիյօրէմ ։

ԻՒՐՄԻՒԶՏ اورمزد * Լուսնթագ . Մուշթէրի . որ և ասի ՈՒՐՄԻՒԶՏ . և ևս է ա-նուն առաջնոյ աւուր իւրաքանչիւր արեգակ-նային ամսոյ ։ Նաև է անուն հրեշտակի միոջ . որ վերակացու է կառավարութեան իրողութեանց ա-ւուրն իւրաքանչի : Այլև է անուն Թագին Ա-ֆէնտիեարի , որ կոչի ևս اورمز Որմիզտ . اورمزد և Որմիզտշ ։

ԻՒՐՈՒՂ اروغ * Կաշի . Կէօն . որ է մորթ եզին ։ Եւ երկրորդ՝ զայն Թռչունն՝ որ կոչի Թուրքերէն Իւլի գուշի ։

ԻՒՐՊՈՒՆ اروبن * Նոյն է ընդ բառին ԷՄՐՈՒՏ . որ է տանձ . Թուրքերէն Արմուտ ։

ԻՒՐՍ ارس * Է ծառ ինչ որ ասի արբ" Իւզգիէւս . ըստ այնմ , Նէ՛ բէյզէօ էշ փիրտի՛լի էօրա՛ ջէօտէօր , նէ իւյշէօ էշ մէյտի էո՛ գօրէն ։

ԻՒՐՏՈՒ اردو * Նշ" զօրանձեռատարութիւն . որք լինին յուղևորութիւն պատերազմաց ՚ի պէտս զօրաց , բայց բազում գործածութ՚ , նշ" պէտութ՚ վարան խորանաց և վրանաց և զբանակ բազմու-թեան զօրաց . Թուրքերէն Որտու ։

ԻՒՐՐԱՆ اران * Դաշտ . Թըրըմէէ Բոզրան . ըստ այնմ , Շէվէէօ էէօաան փէր տիրը շահ էօ փէրմէյ , քէի պէր էօրըան տէ էշ ծէօ էօ ծէյշ ։

ԻՒՓԹԱՆԻՑՏԷՆ افتانيدن * Է սա անցողականն իւֆտլատէն բային . և նշանակէ ան-կանել տալ . Տիւշիւրմէք ։

ԻՒՓԹԱՆԻՒԽԻՑԶԱՆ افتان وخيزان Ըստ բառին նշ" անկանելով և յառնելով . Տիւշէ գալքա ։ Իսկ նմանութ՚ ցուցանէ ջանալով և դուն գործելով հասանել առաւելանի ինչք . Սալ էօրէ մէյ մէյլէյէյէ էրիէ ։

ԻՒՓԹԱՏԷ افتاده * Է սա կրաւորա-կերպ ընդունե" իւֆտլատէն բային . և նշ" անկեալ . Տիւշմիւշ ։ Եւ ևս միրահար . Տիւշէան օլան ալէէ . Զի ասի , Բէհի մէյլէտէ էշ ալտը էիյր , Հէ էօլտէէ էէսէ իւֆտաէէ էիյր ։

ԻՒՓԹԱՏԷՆ افتادن * Նշ" անկանիլ . Տիւշմէք ։ 2 . Դէպ լինել . Վագէ՛ օլմագ . հր" իւֆտ . և տալ" իւֆտէս ։ Ցորմէ ծագի բայն իւֆտէյէէն . որ զնոյն նշանակէ ։

ԻՒՓՉԷ افجه * Խրատնիլակ . Օյագ . և է այն՝ զոր չինեն և կանգնեն յարտորայս և ՚ի պարտէզս , վս խրտուցանելոյ զԹռչունս ։

ԻՓՄԻՑՏ اپميد * Խօսք , որ է գործի մշա-կական . Սապան տէմիրի ։ 2 . Էզն արօրածիգ . Չիֆթ օքիւզի քօշէօշ . որ և ասի ԻԹՄԻՅՏ ։

ԻՓՐԱՀԱՄ ابراهام * Է անուն ինչ Ե բարբառոյ Նախնի պարսից . որ և ասի ՊԷՐԱՀԱՄ

որ արաբական ձևով ասի ابراهیم Իպրահիմ․ այսինքն Աբրահամ ։

ԻՔԼԻԾԼ اكليل * Թագ ընդելուզեալ․ Թաճ միւրասսա․ է բառ ընկերական ընդ ալէ֊պըս․ որ և ասի ԻՔԼԻՅԼ ։

ԻՔԹԱԼԻՑՏԷՆ افتاليدن * Նոյն է Է բայից ՓԱՇԻՅՏԷՆ․ և ՓԷՐԱՔԷՆՏԷՆ․ և ՊԷՐ֊ԻՃՇԱՆՏԷՆ․ այսինքն ճապաղել և ցրուել․ Սաչ֊մաք վէ տաղըթմաք ։ 2․ Նոյն է ընդ բայից ՇԻ֊ՔԵԱՔԹԷՆ և ՏԻՐԻՅՏԷՆ․ այսինքն ճեղքել և պատառել․ Եարմաք վէ եըրթմաք․ որ և ասի ՔԻ֊ԹԱԼԻՅՏԷՆ ։

ԻՔՐԷՍԱՊ افرسب * Է փայտն այն, որ դնի յառաջադէմ սանց․ Սագգըն խանէյէ գօնըլան աղաճ․ ըստ այնմ, Էշ եէրանը եէր չէմէ պէր գամը պամ էօ եօրրէօլը եօգիւէօ էշէնդամ ։

Լ

ԼԱ — ԼԱԼ

ԼԱ لا * Տակ կամ կուղ․ Գամը ։ Ուստի և այն իր՝ որ է տակ ՚ի տակ կամ կուղ կուղ, ասի Լաղէր լա․ Թուր" Գամը պէր գամը ։ 2․ Նոյն է Է բառին ԼԱՅ․ որ է այն ցեխն՝ իջեալ ՚ի մէջ միւսը յատակս ջրոյ․ Սու դիպինտէ չէօքէն պուլանըգ ։ 3․ Է կրճատեալ ՚ի բառէն ԼԱՊԷ․ 4․ Է կրճատեալ նաև ՚ի բառէն ԼԱՆԷ ։ Որ ըստ երկուցն ևս յիշատակի յայսմ տառանսուրի ։ Զու ան միւրըշէ տէ պուշէօ լա եէրպուտէ, Քէշան էօ լա տէսնէօ պէ էօրօ էօ խաղէ ։

ԼԱԳ لاق * Ըստ մեկնութե Շահիտի բա֊նաստեղծին, նշ" հնոտի ազանելիք․ որ և ասի ՓԷԼԱՍ ։ Տես զայսմանէ և ՚ի բառն ԼԷՔ ։

ԼԱԹ لات * Է անուն կռոց միոյ, որ ՚ի ժամանակս կռապաշտութե կայր ՚ի մէջ տաճարի քէապէի՝ ՚ի Մէքքէ քաղաքի, զոր պաշտէին կռապաշտքն ազգին արաբացւոց․ Պէր պութ ատը տըր ։

ԼԱԹՈՒ لاتو * Նոյն է ընդ բառին ՋԷ֊ՊԱՆ․ լեզու․ Տիլ․ արաբերէն Լիսան ։

ԼԱԺԷ لاژه * Նոյն է սա Է բառին ԼԱ֊ՊԷ․ ՚ի այնմ, Զիւ տիլաէ միւնհարիֆ գամըդ գաւա֊շաշ, Պէ սադ լաժէ գէշիլան էշ ձիհէր աշ ։

ԼԱԺՎԷՐՏ لاژورد * Գոհարմ է քար իմն յայտնի և ծանուցեալ, որ արաբացուցեալ ասի لاجورد Լաճիվէրտ․ Պէր մավի թաշ տըր ։

ԼԱԼ لال * Համր․ Տիլսիզ․ պէլքէսիզ․ որ է անլեզու․ արպ" اخرس Ախրէս․ ըստ այնմ, Էյէր անահէմ պէ խաշէ պէր հէրէ հաշ, Պէ խէշմէ խօդ զը էօ հէմ խէօրիշէհէմ լալ ։ 2․ Կարմիր գոյն․ Գըզըլ րէնկ ։ 3․ Է ակն մի կարմրերանգ, հայս" մե֊ղեսիկ․ զոր արաբացուցեալ ասեն لعل Լալ ։ Եւ բանաստեղծք շրթանց գեղեցկաց նմանե֊

ցուցանեն, մինչ զի ՚ի յաճախ կիրառուէ, առակա֊պէս Լալ ասելով իմանան զշրթն ։

ԼԱԼԱ لالا * Նշ" զպաստաւորն զայն ներ֊քինի, որ լինի խօճէփէր․ խադըմ ։ Նաև ցու֊ցանէ զծերն և զվաստակաւորն ՚ի մէջ ծառայից․ Պէնտէկեանըն էմէքտար վէ իխթիյարը ։

ԼԱԼԱՍԷՐԱ لالاسرا * Նոյն է ընդ բա֊ռին ԽՕՃԷ ՍԷՐԱ․ և նշ" զայն ներքինին, որ է վերակացու և հոգաբարձու տան իւրոյ․ Էվ գէթ֊խիւտասը օլան խադըմ ։

ԼԱԼԷ لاله * Կակաչ, է ծաղիկ մի՝ որ լի֊նի բազմատեսակ և բազմերանգ․ բայց մանաւանդ բնա֊պէս կարմիր գոյն, անուանեալ է Լալէ ։ Ասէ հեղինակ ոմն, թէ՝ այն ծաղիկ՝ որ լցէ ինքնաբոյս, և բուսանիցի առանց սերմանելոյ, այնմ Լալէ ասեն․ բայց հաշակաւորն ՚ի նմա է այն, որ ասի Լա֊լէի տաղտար․ այսինքն խարբեալ․ (զոր բանաս֊տեղծք նմանեցուցանեն սրտի սրբահարի) որոյ մէջն սև լինի․ Եւ ունի Լալէն տեսակս եօթն, որոց անուանքն են այսոքիկ․ Լալէի գըրմըզը․ Լա֊լէի սահրայի ։ Լալէի չէգայիգ ։ Լալէի տիւրբա ։ Լալէի տիւշմաչ ։ Լալէի տիշլամալը ։ Եւ Լալէի եէգրայի ։ Իսկ այլ ոք ՚ի հեղինակաց այսպէս յի֊շատակէ զեօթն տեսակս նորին․ զի ասէ Սարը․ Զէրտ ։ Սէֆիտ ։ Ալ ։ Տիւրբա ։ Խէգրայի ։ Եւ Շէգայիգիւննիւման ։

ԼԱԼԷԶԱՐ لالهزار * Նշանակէ տեղի կակաչաւէտ․ Լալէլիք ։

ԼԱԼԷԻՆՈՒՄԱՆ لالهنعمان * Նշա" զկակաչն զայն՝ որ կոչի Շէգայիգ․ և քանզի Նուման որդի Մունզիրայ մի ՚ի թագաւորացն արաբաց զայս ծաղիկ բերեալ ՚ի դաշտէ՝ ընտանի արար տնկելով ՚ի պարտիզի, յանուն նորա վերա֊բերեալ ասի Լալէի նիւման․ Պէր գըրմըզը չիչէք տըր ։

ԼԱԼԷԻ՛ՏԷՇԹԻ لالهدشتی * Վայրի կա֊կաչ․ Կըրընձըգ չիչէկի․ որ և ասի ԼԱԼԷ՚ԻՔՈՒՀԻ

ԼԱԼԷԻ'ՏԻԽԹԷՐԻ لاله دختری * Է տեսակ ինն լալէի, որոյ եղերքն յոյժ կարմիր են. և մէջն սեաւ. որ և ասի ԱՋԵՐԿԻՈՒՆ. արաբ" شقايق النعمان Շէգայիգիւն նիւման։

ԼԱԼԷԻ'ՔԻՈՒՀԻ لاله کوهی * Է ծաղիկ ինն կարմիր նման լալէի. այսինքն կակաչ լեռնային. Պիր Գըրմըզը չիչէկ տիր։

ԼԱԼԷԿԻՈՒՆ لاله کون * Նշանակէ զայն ինչ որ ունի զգոյն լալէ ծաղկան, այսինքն կարմրերանգ. Լալէ րէնկլի։

ԼԱԼԷՆԿ لالنك * Նշ" զայն աւկաւ կերակուրն, զոր բառնան 'ի սեղանոյ զկնի ուտելոյն։ Եւ այլուր ասի՝ թէ է կերակուրն այն, որ լինի վ՚ կերակրելոյ զհասարակութիւն. Այլ ինչ Աշէն օլան դաամ։ Իսկ ըստ մեկնելոյ Շահիտի բառասահմանին նշ" քաղցր. Թուր" Պէշէք։ Եւ է սա հաշակեալ ինն 'ի մէջ Թուրքաց, զոր 'ի մէջ խուղոյ 'ի տապակի եփեալ 'ի գիշերս տօնից իւրեանց, բաշխեն վ՚ հոգւոց մեռելոց. զոր Տէղգէ ևս կոչեն։ Եւ գիտելի է զի Թուրքական բառս Լոքմանգէ, է աղաւաղեալ 'ի բառէն ԼԱԼԷՆԿ։

ԼԱԼԷՍ لالس * Է տեսակ ինն մետաքսեայ կերպասու, զոր ըստ մեծի մասին առնեն կարմրագոյն, որ յոյժ պատուականն լինի. Պիր նէվ' Գումաշ տըր։

ԼԱԼԷՍԱՐ لالسار * Է Թռչուն ինն քաղցրաձայն. Պիր խօշավազ Գուշ տըր. Տիւմ ֆէրտաֆէնտէ զու մէշհուր օլան օթէնլէր, խիւրուշան պէյհէմ աւազլէր իւլէտար։ Եւ գիտելի է, զի յիւրաքանչիւր տողի տաղիս զոյն անուանք երկուց երկուց Թռչնոց։

ԼԱԼԷՎԱՐ لالوار * Որպէս կակաչ. Լալէ կիպի։

ԼԱԼԷՐԻԽ لالرخ * Կակաչայտ. այսինքն կարմրայտ. Գըրմըզը եանաղլը. ըստ այնմ,
Պուլպիւլլէրի եանըչը կէօզլիւլեան չիմ խօշ էօլ.
Տէր ասէնի չիմէն ասուհլէրի եարան չիմ խօշ էօլ։

ԼԱ'ԼԻ لعلی * Այսինքն սուտակագոյն. Լալ րէնկ։

ԼԱԼԻԿ لالك * Տես ԼԱԼԻԿԵԱ.

ԼԱԼԻԿԵԱ لالكا * Մուճակ. Պաշմագ. Վէ Թօղուճ։ 2. Կատար ագռաւղի. Թաւք խաբոռա։ զի ասի Սէօզի գուշէս չօռ չոչիկեայ խօռօսա։

ԼԱ'ԼԻՑՆ لعلين * Է ծաղիկ ինն յայզէ Ջէյրէտ գոտէնդէ. որոյ զառէհն, այսինքն տաշտորն, լինի կարմիր. և Թերթքն շուրջանակի դեղին կամ սպիտակ. Պիր չիչէք տիր։ 2. Սուտակագոյն, զի ածանցեալ է մասնկամբս Ին։

ԼԱԼԿԻՈՒՆ لعلكون * Է տեսակ ինն վարդոյ, որ լինի 'ի գոյն Լալի. այսինքն մեղեսիկ քարի. որ և ասի ԱՐՈՒՍՓԵՐՏԷ. Պիր նէվ' կիւլ տիր։

ԼԱԼՇԻՒՏԷՆ لالشدن * Համրանալ. կամ կարկել. Տիլսիզ օլմագ. հրամայական Շէվ. և ապառնի Շէվէտ։

ԼԱԼՔԷՐՏԷՆ لالكردن * Համրացուցանել. կամ կարկեցուցանել. հրամայա" Քէրտ. և ապառնի Քէրնէտ։

ԼԱԽ لخ * Տեղի. Եէր. որ պարս" ասի Ճայ. բայց առանց բաղադրելոյ ընդ այլում բառի՝ ոչինչ նշ", զոր օրինակ Սէնկլախ. և Տէյվլախ և Րուտպլախ. այսինքն տեղի քարի. որ է քարուտ կամ քարաժեռ։ Եւ տեղի դիւի. այսինքն դիւուտ։ Եւ տեղի գետոյ. այսինքն ուր յաճախ են գետք։ Եւ գիտելի է զի բառքս Սէնկլախ և Տէյվլախ, բազում ուրեք գրեալ են 'ի Թիւ և յոտանաւոր շարադրութիւնս։ Իսկ բառն Րուտպլախ գոյ միայն 'ի գիրս Ճամասէպնամէին։

ԼԱԽԹ لخت * Բակուղ. Չօմագ. որ և ասի ԿԻՒՐԶ։ 2. Մասն կամ կտոր. Փարչէ։ Քանզի Եէքլախթ, է ասել Եէքփարէ. այսինքն միակտուր. Որ ըստ երկուցն ևս գրի յայսմ ոտանաւորի. Տօքմաք էյլէ, իւ էյ փէսլէյ. Տիւշմէն էյ չախթ չախթ եէչըրէ փէչախթ։ Եւ դարձեալ Հէմ չէփ չէնան եէպէչ թէյ չախմը ախթ, Տէր իւ թօփէլիւ չէնտէր չէփ չախթ չախթ։

ԼԱԽԹԷ لخته * Նոյն է ընդ բառին ԼԱԽԹ. ըստ որում նշանակէ կտոր կամ մասն. Փարչէ։

ԼԱԽԻՇԷ لخشه * Նշանա" զկերակուրն զայն՝ որ կոչի Թուրքերէն Թութմաճ աշի։ Որ և ասի ԼԱՔԻՇԷ և ԼԱՔԻՉԷ։

ԼԱԽՇԷ لخشه * Նոյն է ընդ բառին ԼԱԽՉԷ. որ է կայծ. Աթէշ Գօրի. որ և ասի ԷԽՔԷՐ։ 2. Է այն կերակուրն, որ ասի Էրիշտէ աշը վէ Թութմաճ աշը. որ և ասի ԼԱԽԻՇԷ. և ԼԱՔԻՇԷ. և ԼԱՔԻՉԷ։

ԼԱԽՈՒՇԷ لخوشه * Նոյն է ընդ բառին ԼԱԽԻՇԷ. և ԼԱԽՈՒՍԹԷ։

ԼԱԽՉԷ لخچه * Կայծ հրոյ. Աթէշ Գօրի. որ և ասի ԷԽՔԷՐ։

ԼԱՀ لاه * Նոյն է ընդ բառին ԼԱԼԷՍ։

ԼԱՀՈՒՐԷ لاهوره * Խակ սեխ և ձմերուկ. Քէլէք։ Որ 'ի Թիւրքիստանի կոչի Գօղ։

ԼԱՀՏ لحد * Գերեզման. Մէզար։ Եւ է սա բառ արաբի։

ԼԱՂ لغ * Խաղ. Պազի. արաբ" لعب Լապ։ 2. Բանք ծաղու և զուարճութե. Հէզէլ վէ լաթիֆէ։

ԼԱՂԶ لغز * Է սա արմատն Լուղզիտէն բային. և վարեցեալ ոչ բայածական, նշ" սայթաքումն. Սէօրչմէ. որ և ասի ԼԱՂԶԻՇ. զի մինչ առնեմք Լուղզի գոյ, իմանի սայթաքումն առից։

ԼԱՂԶԱՆ لغزان * Սայթաքող. Սէօրչէնտէ։ Եւ է ընդունելութիւն Լուղզիտէն բային։

ԼԱՂԶԱՆԻՑՏԵՆ لغزانيدن * Է սա անցողականն Լօզզեյօքէն բայլին, և նշա" սայթաքեցուցանել. որ Թուր" ասի Սէօրչիւթիւրմէք։

ԼԱՂԶԻՑՏԵՆ لغزيدن * Սայթաքիլ. Սէօրչմէք. հր" Լօզզ. և այր" Լօզզէօ։ Ցոր Պէ մի ևս յաւելեալ ՊԻԼԱՂԶԻՑՏԵՆ ևս ասի։

ԼԱՂԶԻՇ لغزش * Սայթաքումն. Սէօրչմէ։ Եւ է սա բայածականն Լօզզեյօքէն բայլին։

ԼԱՂԶՆԱՔ لغزنك * Տեղի գիւրասահ, կամ լպրծուն. Սըյըրընճագ եէր։ Եւ է սա ածանցեալ մասնկամբս Նաք։

ԼԱՂԵՐ لاغر * Նիհար. Արըգ. որոյ ներհակն է Ֆէրպէհ. որ է գէր. Սէմիզ։ Եւ յայսմանէ առեալ ցուցանէ նաև բարակ. Ինճէ. Պօրէյ։ Որոյ ներհակն է Ջէֆթ. որ" ասի ՚ի Կիւլիսթանի, Եագի լօղէրմիյան պէ գէօր այէօ, բաղլի մեյտան նէ գէլտի գերգեօրի։

ԼԱՂԵՐԱՆԻՑՏԵՆ لاغرانيدن * Է սա անցող" Լօղէրեյօքէն բայլին, նիհարացուցանել. Արըգլաթմագ։ Որ և ասի ԼԱՂԵՐՔԵՐՏԵՆ. հր" Քէուն. և ապառնի Քէունէօ։

ԼԱՂԵՐԻՑՏԵՆ لاغريدن * Նիհարանալ. Արըգլանմագ։ Որ և ասի ԼԱՂԵՐ ՇՈՒՏԵՆ հրամայականն Շէվ. և ապառնի Շէվէօ։

ԼԱՂԵՐՄԻՑԱՆ لاغرميان * Բարակամէջք. կամ որ ունի զնիհար մէջս. Ինճէ պէլլի օղլան։ Ձի ասի اسب لاغرميان Եագի լօղէրմիյան։

ԼԱՂԻՑՏԵՆ لاغيدن * Ջաւեշտական բանս խօսիլ. Հէզլ վէ լաթիֆէ սէօյլէմէք։

ԼԱՂՈՒՆ لاغون * Նապաստակ. Դաւշան. արք" ارنب Էրնէպ և է բառ յունական։

ԼԱՃ لج * Մերկ. Իւրեան. Չըփլագ. որ և ասի ՊԻՐԵՀՆԷ։ 2. Քաւ շուն. Տիշի քէօբէք. անէկ մօդէ. որ և ասի ԼԱՍ։

ԼԱՃՎԵՐՏ لاجورد * Տես ԼԱԺՎԵՐՏ։

ԼԱՄ لام * Հանդերձ աղքատին. Ճամէէ փէրվիշան։ 2. Նշ" զայն՝ զի զանդերն զմիւշքն, զայրած սփփենան, զլեղակն, և զլաձկերան ՚ի մի տեղն շաղեալ՝ ՚ի փարատումն չարակնութ քարշեն ՚ի ձակատս և ՚ի յօնս մանկանց. որում Չէշմիպօն ևս ասեն։ 3. Նոյն է ընդ բառիցն ԼԱՔ և ԿԻՋԱՔ։ 4. Ջարդ և զարդարանք. Պէզէկ. որ և ասի ՋԻՅՊ և ՋԻՅՎԵՐ։

ԼԱՄԱՆ لامان * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՒՍԹՃՈՒ։ 2. Շողոքորթութ. Ճօբալըգ։ 3. Եղանակաւ երգեցումն ստանաւոր տաղաչափութեց. Նաղմէ իլէ շիր վէ գասիտէ օգումագ։

ԼԱՄԱՆԻ لاماني * Շողոքորթութ. Եաղ- Թաքլըմագ. արեբերէն Թէմէլլիւգ։

ԼԱՄԷ لامه * Նշ" շղարշատուն զայն, որ կոչի Զօրէէշէ փէսշէնօ, զոր վ̄ս սառնութեն ձմերան՝ պատառեն ՚ի վ̄ս փակեղան՝ վ̄ս պահպանելոյ զականջս ՚ի ցրտոյ. Զօրէէշէ փէսշէնօ փէօր։

ԼԱՄԵՔ لامك * Տես ԼԱՄԷ. և ևս բառս Լամէք. է անուն հօրն նահապետին Նոյի, զոր մեք կոչեմք Ղամէք։

ԼԱՄԻՇԿԵՐ لامشكر * Է անուն ծառոյ իրիք. որ և ասի ՓԵՇԵՏԱՐ. և ԱՂԱԼՖԵՇԵ. Պէր աղաճ փէօր։

ԼԱՄՉԵ لامچه * Նոյն է սա ընդ բառին ԼԱՄ. ըստ երկրորդի նշանակութե նորա։

ԼԱՅ لاى * Է հր" Լայիտէն բայլին. որոյ արգելականն լինի Մէյայ։ 2. Է տեսակ իմն մեծաքանակ կերպասու նրբագունի և պատուականի. զոր գործեն յաշխարհին Չինու։ Եւ ևս գործեն ՚ի Հնդիկս ՚ի Քիւճրաթ քաղաքի. որ լինի սոսկ նաև բազմերանգ. Պիր նէվ գումաշ փէօր։ 3. Սեաւ ցեխ՝ որ կոչի յասս. Սիյահ չամուր։ 4. Դիրտ. Տորթ. այսինքն որ իջանէ յատակս ջրոց և ասպանաց. Այլ և նշ" մրուր գինւոյ։ 5. Հակ բեռին. Եիւք եայի վէ եւք Բէնկի։ Որ և ասի ԹԵՆԿԻՊԱՐ. զի ասի Իքի ամիէ պայիւն ըշլամօն շայ էստ. Թուր" ասի Պու եօզող պաէփէն Բէնկի փէօր։ 6. Զոր՝ որ լինի ՚ի մէջոցս լերանց. Տաշ արասընտա օլան տէրէ. տէրէի գէօսէ։

ԼԱՅԵ لايه * Նոյն է ընդ բառին ԼԱՅ։

ԼԱՅԻՆԻ لاييني * Է տեսակ իմն շապկի. որոյ նեղեն Թեզանիքն. Էէնէլէրի տար գէօմլէք փէօր։ Նաև հանդերձն այն, կարճ և նեղ Թեզանեօք՝ զոր աղքատք և տերվիշք ագանին։ Եւ ևս է այն առանձեղէն հանդերձ, զոր ագանին ՚ի ժամ գործոյ. Օչ թէշլիքյէ ճամէ փէօր գի էշ զամանընտա գիյէրլէր։

ԼԱՅԻՏԵՆ لاييدن * Հաչել. նաև ոռնալ. Իւրմէք. վէ ուլումագ. որ է յատուկ շան։ Եւ մերթ նմանութ ասի զմարդոյ, և նշ" զանօգուտս շաղակրատել. զի ասի Հէրզէ մէյայ. այսինքն ունայնս մի՛ խօսիր. Պիհուտէ վէ հէրզէ սէօյլէմէ։

ԼԱՅԻՏԵՆԻՄԵԿ لاييدن سك * Նշանակէ հաչել շան. Թուրքերէն իթ իւրմէք։

ԼԱՆ لان * Անսայթ. Պիհաֆէգամ։ Ձի ասի Մէ այեօմէ շէ բէնքի Բէս էճ եար պիրայէ լան։ 2. Փոսորակ տեղի. Չուգուր եէր։ Ճայր մէյտան։ 3. Է հր" Լանտէն բայլին. որոյ հրամայականն լինի Մէլան. այսինքն մի՛ շարժեր. զի ասի Բէշ մէլան. այսինքն մօրուս մի՛ շարժեր. որ և ասի ՐԻՅՇ ՄԵ՛ ՃԻՒՆՊԱՆ. և զնոյն նշանակէ։

ԼԱՆԵ لانه * Բոյն. Եուվա. որ և ասի ԱՇԻՅԱՆ։ Որ բաց ՚ի բունոյ Թռչնոց, ասի և զբունոյ քառոտանի կենդանեաց։ 2. Փեթակ. Խանէյի չէնպուր. ըստ այսմ, Շէնեյիւն էթ մէրթէ

չէմի՛ խանէ դէյրը, վէ չէնպօռ փէր սազքի օ չանէ դէրը : 3. Ծոյլ և անգործ և բարբարական. Քէօ-հէւ վէ պէտէօր վէ ավարէ : 4. Նշ" կանչ և ճիչ. և եղանակութիւն Թռչնոց. Սէտա վէ նէտա վէ նաղմէ-դէրտաշէ. Ըստ, Եւ՞ րէդ էյն չէ՞ տէրտըին ճան, դէ սաթ պէտչէչէ մէօլ՝ էյնճա հէր չանչէ դէօնէր չանէ.

ԼԱՆԻՑՍ لانيس * Է անուն մեծագոյն կղզւոյ միոջ 'ի կղզեացն Հինաու. կամ Թէ է լեառն մի 'ի նմին կղզւոջ, յորում լինի աւեն ծառն վազվազի. Պիր պէօյէօք աատնըն ատը փէօր :

ԼԱՆԻՑՏԷՆ لانيدن * Տե՛ս ԼԱՆՏԷՆ.

ԼԱՆՏ لند * Է սա երրորդ դէմք անցել ժամանակի Լանդէն բային եզակի. և Նշ" շարժեաց. Պէ ծէօնտէրտի : Ցորդ աուազան եղեւ Մէ. և մերթ Հէմի լինի անկատար, այսինքն շարժեր. ըստ այնմ, Պօ փէքիէրի է շա՛ր պէր. խօճէ չէօպէմ փէ, մէն շէ՛ր հէմի խանդէմ էօ օ րէյշ հէմի չանդ : 2. Է բառ Հինաի, և նշանակէ արական անդամ. Աւէթի ռէճէւլ : Որ և ասի ԼԷՆՏ.

ԼԱՆՏԷ لنده * Է սա կրաւո" ընդունել" Լանդէն բային, և Նշ" շարժեցել. որ մերթ վարի ով՝ ներգործական. ըստ այնմ, Եէն գօտէյտէ փէօ-վէյսէ ճա խանդէ, Փէյշէ հէր սէօգէլէ րէյշ րա չանդէ :

ԼԱՆՏԷՆ لندن * Շարժել. Նաև շարժիլ. Հարէքէթ էթմէք վէ փէթէրէնմէք : Որ և ասի ՃԻՒՆՊԱՆԻՑՏԷՆ. և ՃԻՒՆՊԻՑՏԷՆ. ըստ այնմ, Չաւն չէմէյնէ պարէշ էշ հէրէքէթ փէր ճէհնէն էմ, Չաւն փէյրէօն պարզէր էշ հէր դէօթ փէր չանտէմ :

ԼԱՇ لش * Նոյն է ընդ բառիցն ԹԱՐԱՃ և ՆԱՂՄԱ. որ է կապուտ կողոպուտ : Եւ այս ըստ բարբառոյ բնակչացն Մերւեզի : Դարձեալ՝ Նշ" խառան և 'ի բաց ընկեցեալ. Քէօրատանտէ. ըստ, Հէշէ Եւրոփէ Էրտա Ֆաշ նէմի պայէտ դէրտ, Իյնչէնէյն դէտր՝ օէխէնէ լաշ նէմի պայէտ դէրտ : Եւ ևս Նշ" ոչինչ կամ դաւաճանքեայ իր. Հէյշ վէ չէյշէ էնտէ. արդերէն Լաշէյ. ըստ այնմ, Պէ փէյն չէմէյն դէ Օէօ պէյնէ դէտան էնդ, դէ մէշէ քաչէ չէմէյն ֆէյշշան նէյէրշէթ լաշ :

ԼԱՇԷ لاشه * Նշա" դիակն. Լէշ : Եւ մեռեալն մարդոյ ևս կոչի Լաշէ. ըստ այնմ որ գրի 'ի Կիւլիսթանի. Ան ֆէյրէ լաշէրա դէ սէ-ֆէդերէնտ շէյրէ խաս. խաս էշ շէնան պէօ խօրտ դէշ օ էօնիէտան նէ մանդ : Դարձեալ՝ բառս Լա-շէ ասի զոկար և զնիհար անասուն կենդանեաց. Զէպուն վէ շէօքք շարթա հայվան փարի փէրշէր. ըստ այնմ, Պարէէյրէ Օէօ Բաշէ՝ էօ փէվան, Թէօ-էէրէյտարէ չէնէէօ լաշէ խաան : Եւ ևս բանաստեղծն իւմեր խայեամ. Եւրաճ հէմէ րէֆիլէնտ պէ տահէ մէշհուր, Կէր տասբիլէրդէն էնդ էօ էէր սարէ էօր : Մա մանդէ փէր էյն պարէէ ֆէօր շէ շէօրտար, Պա լաշէ խառ պար ճէրան մէնշէրշ դառր.

ԼԱՇԻՑՏԷՆ لاشيدن * Նոյն է ընդ բային ԷՔՇԱՆՏԷՆ. Կապտակել. Սօյմագ :

ԼԱՉԻ لجى * Նշանակէ Գուգուշէ. որ և ասի ՀԱԼ և ՀԻՅԼ.

ԼԱՉԻՑՆ لجين * Ծառայ. Գուլ. պէն-դէ. ըստ այնմ, Չաւն մէն էճ չէհրէէարէ խատպէվ-տէյն, Պէ փէրզէնտէ Օէօրա պէնտէր չէշմէյն : 2. Է յատուկ անուն արական.

ԼԱՊ لب * Նոյն է ընդ բառին ԼԱՊԷ.

ԼԱՊԷ لبه * Աղաչանք. Եալվարմագ : 2. Շողոքորթութի. Եալթագլանմագ. արդ" Թէմէշ-լէօգ. որ և ասի ՃԱՊԻՒԼՈՒՍԻ. ըստ այնմ, Պէօ շապէ դէ պէտէնէտօտէմ փէշար նէ ֆէշէյրէգէլ, Սապար Քէշան դէրտէմ էօ էէտպար նէ՛ ֆէշէյրէգէլ :

ԼԱՊԷՐԼԱ لبرا * Տակ 'ի տակ. Գատ պէր գատ : 2. Է տեսակ մի աղիճ և պատուական հրուշակի. որ և ասի ԿԻՈՒԼԱՆԻՃ. և ԿԻՒԼԱՃ. Եւ ուրեք ասի, Թէ է Պախլավայն.

ԼԱՊԷՔԷՐՏԷՆ لبه كردن * Աղաչել. Եալվարմագ. արդ" تضرع Թէշարրէօ. և չէզ" Եալգարմագ. հր" վէօն. և արգ" վէօնէտ.

ԼԱՊԻՑՏԷՆ لبيدن * Տե՛ս ԼԱՊԷՔԷՐ-ՏԷՆ. հրամայական Լապ. և ապառնի Լապէտ.

ԼԱՍ لاس * Է վատթարն մետաքսի, որ ոչ է պիտանի յիր ինչ. յորմէ առնեն բուրդ կա-զմածի. Էդրիչշիմէն ֆէնաճ : 2. Համարակօրէն Նշա" զէգ էգ կենդանի. իսկ յատկաբար քած շուն. Տիշի քէօփէք. որ և ասի ԼԱՃ.

ԼԱՍԷՔԷՎԻ لاسكوى * Է Թռչուն մի փոքր և քաղցրաձայն. Պէր դէօշէօ վէ խօշաֆօշ գուշ փէօր. ըստ այնմ, Խուշ գանգոռէ Օէօ նէոյէ չէնէօ էօ լաթէսէճէ. էշ փէյրէօնէ պէ փէյրէօնէ րէ-վէօ էօ նէօնէօ տահ.

ԼԱՎ لو * Սակաւ հող՝ զոր Ջրով զան-գեալ այնու զործմունս սպիտակացուցանեն. Պէ-յազ թօփրագ : 2. Տե՛ս ԼԱՎԷ. և ԼԱՊԷ. աղաչանք.

ԼԱՎԱՐ لوار * Նշ" աշխատութի կամ երկն. Նաև ցաւ և վիշտ. Րէնճ վէ չաշմէօ վէ փէրտ վէ մէշագգաթ. ըստ, Վէշէրտ չավար պէ օահէ մէշգէ ճանան, Էյնէր օտտէգ պէօվէրտ պէշէ փէհէտ ճան

ԼԱՎԷ لوه * Տե՛ս ԼԱՊԷ. Այլև է տե-սակ մի բազէի. որ և ասի ՉԱԼԻՑՔ. Պէր նէվի դօղան փէօր :

ԼԱՎԷՐՇԻՑՐ لاورشير * Է սա դեղ մի. Պէր տարօ փէօր : Որ և ասի ԿԵԱՎՇԻՑՐ և ՃԱՎՇԻՑՐ.

ԼԱՎԷՔ لاوك * Տաշտ հացի, 'ի մէջ որոյ զանգեն զհացն. Էքմէք Եէօնէօէ : 2. Նոյն է ընդ բառին ԼԷՎԱՇ. որ է խաղաղւոր տափարակ հաց. Եուֆգա, էօգլէ էքմէք :

ԼԱՎԷՔԷՐՏԷՆ لاوه كردن * Տե՛ս ԼԱ-ՊԷՔԷՐՏԷՆ.

ԼԱՎԻՑՏԷՆ لاويدن * Տե՛ս ԼԱՊԻՑՏԷՆ

բաս

ԼԱՏ لاد * Որմ. Տուվար: Մինչզի բառն Պիւնեար, ցուցանէ տառն որմոյ. Տուվար տէդի: Եւ Ակսլոտ. դղեակի որմոյ. Տուվար պուրճ. ը՟ այնմ, Լատ քա պէր պինայի՝ մուհքէմ նէհ, վէ նէյքէհտարի լատ պինտլար էօլ: Եւս Ակսլոտ չէւռեն պէնտ վէ պէր֊պինալար: Դարձեալ ցուցանէ կարգաւ հաւասարապէս շարուածս քարանց 'ի յորմ. զոր շէյրադեցիք կոչեն Նիտէք. Գօր. և արդ" Մէտմէք. ըստ այնմ, Պինանըն շէքէնի էւ պինանըն հէշէ ֆէքէնտէ չի կոյ. հէօրէհէտի գոմ պէր գէօշտէ լադ էդլատ: Դարձեալ՝ Ճամլաթըն չէյ էւ հէ մէյն բէտ էւ հէմէյն ադէթ դար. Խանէի գէլմէքէնտէն լադ պէ քէչէն լադ էդ լադ: 3. Նշ" Նուրբ և ազնիւ ստայնանկեալ կերպաս մետաքսեայ. Էդլէսլէմ գումաշ. ըստ այնմ, Իշն էտ էշն էտ չէ տէտրշէն պէ֊հար. բէշմէլէ տէրնէյան էւ լադ ադէդ: 4. Հող. որ Թուր" ասի Դօտրագ. և պարս" Խագ. ըստ այնմ, Տէր հէմէ տէօրէ սադող էւ չէ հէմէ ադլէ նէֆօդ. տէսլէմէդ Օլա չէ նօտր տէսլէմէդ մը չէ լադ: Եւ դարձեալ՝ Նէ բէյչէտ էչ դէրտէքն էտրս տէսֆօդ. Նէ էէյչէտ էչ մէյլանէ լադ լադէն: 5. Է Թեթև֊ացուցեալն բառին ԼԱՏԷՆ. ըստ այնմ, Էչ մէլէյ էւ մնդէր էւ էչ մէհըշէ էւ լադ էւ դարդայ. Տէր մէ֊րա դաստանէ էէյչ էնտէր բէլէն մէ դար դայ: Եւ֊ սաս բառս Տարդայ, նշ" փայտ խնկոյ. Ո՛րս աղօծէ: 6. Է անուն քաղաքի Լար կոչեցելոյ: 7. Վարդ և ծաղիկ. Կէւլ վէ չէտէնաֆէ. Եմնէ չէ֊ չէտ. ըստ այնմ, Հէր լաչէ վէ էչ դամէնէ տէւհար֊ պէր ադէդ, էչ լաղէն Օէա պէնէդ էրնէ էչ էօրդ պէդէմէ լադ:

ԼԱՏԷ لاده * Նշանակէ անդէտ և յիմար. Էդլէհ վէ ահմագ:

ԼԱՏԷՆ لادن * Է սա ցօղատեսակ ինչ, որ անկանի 'ի գիշերուէ օդոյ ոչ՟ շաղ յոմանս կողմանս 'ի վ՟ խոտոց և տերևոց ծառոց. զոր ապա ժողովեալ և եփեալ խառնուբ՟ մոմոյ՝ կակղացուցանեն. և յեղանակի ամառան և 'ի փառատողջութե՟ օդոյ 'ի գործ ածեալ 'ի ձեռս խաղացուցանեն. և ունի հոտ անոյշ. որոյ յոյժ լաւագոյնն լինի 'ի կղզին Կիպրոս. Թուր" ևս Լադէն:

ԼԱՏԷՆԷ لادنه * Է սա խոտ ինչ. զոր ատանեն մասն յոմանս բաղադրութիս. Պիր օթ տէօր:

ԼԱՏՈՒԷԶ لادوز * Նշա" որմ շինեալ 'ի ծիւղոց որթոց. որ յաճախ լինի 'ի գիւղս. Չէօփտէն վէ չըպըգտէն եափըլմըշ տուվար:

ԼԱՐ لار * Է անուն մեծի և հռչակաւոր քաղաքի միոջ. որ և ասի ԼԱՏ: Պիր շէհր ատը տըր:

ԼԱՐԷՏԷ لارده * Տե՛ս ԼԱՐՈՒՏԷ:

ԼԱՐՈՒՆ لارون * Նշ" Լոր. Պըլտըրճըն:

ԼԱՐՈՒՏԷ لاروده * Նշանակէ զԹռչունն զայն, որ կոչի լոր. Պըլտըրճըն. որ և ասի ԼԱՐՈՒՐԷ և ԼԱՐՏԷ:

ԼԱՔ لاک * Նշանեա՛ ազնուակ փայտեղէն. Աղաճտան գէսէ: 2. Տաշտ. Թէքնէ: Ցորմէ բարդի և բառն Լաքփուշթ. որ է կրիայ. Գաղլըմ պաղա: Եւ մերթ առակապէս բառս Լաք նշանեա" կրիայ: Իսկ ըստ բանի Ղահրեաի բանասարեղծին է իր ինչ տաշտաձև կազմեալ 'ի տախտակաց ոչ՟ անդուակ ինչ. որով հիւսունք և որմնադիրք ցեխ կրեալ՝ տանին տեղւոջէ 'ի տեղի. Պալչըգ թէնէքէսի: 3. Է տեսակ ինչ դեղոյ, որ իբր գշաղ 'ի յըրաուէ օդոյն իջանէ 'ի վ՟ տերևոց ծառոց և տատի. (որ լինի 'ի Հնդիկս 'ի միում տեղւոջ և Եթ.) և գոյանայ ներկ ինչ կարմիր. որով ներկանեն զմետաքս և զկտաւեղէնս. որ է գոյն անուշ. զոր և 'ի գործ ածեն նկարիչք և պատկերհանք. որ Թուր" և արդ" ասի Լէք: 4. Նշ" տկար և նիհար. Զէյֆ. Որ և ասի ԼԷՔԵԱԹ. ը՟ Հէր էէյէն հէմշէ էէյէն դաշ վէզան էչ էէդը դար:

ԼԱՔԻՆ لاكن * Է անուն լերին միոջ մերձ 'ի գաւառն ռուսաց. Պիր դաղ ատը տըր:

ԼԱՔԻՇԷ لاكشه * Տե՛ս ԼԱԽԻՇԷ. որ և ասի ԼԱՔԻՉԷ:

ԼԱՔՓԻՒՇԹ لاك‌پشت * Կրիայ. Գաղլըմ պաղա. որ և ասի ՍԷՆԿՓԻՒՇԹ:

ԼԱՖ لاف * Անապարծութի. Թէքէպպիւր էյլէմէք վէ պէհուտէ էօյէնմէք:

ԼԱՖԶԷՆ لافزن * Նշանակէ անապարծ. Լաֆ ուրուճի:

ԼԱՖԶԷՏԷՆ لافزدن * Անապարծիլ. Պէհուտէ էօյէնմէք. հր" Զէն. և ապռ" Զէնէտ:

ԼԱՖԻՑՍ لفيس * Է անուն այնր դիւի. որ զմիտս մարդոյ շփոթէ 'ի կալն ն՟ յաղօթս. Պիր շէյթան ատը տըր:

ԼԱՖԻՑՏԷՆ لافيدن * Տե՛ս ԼԱՖԶԷՏԷՆ:

ԼԷԳԱՆ لقن * Նշա" կոնք. Լէյէն:

ԼԷԳԱՆԿԷՐ لقنكر * Կաղմօղ լեկենի. Լէյէն տէօքիւճի:

ԼԷԳԼԷԳ لقلق * Արագիլ. Լէյլէկ: Եւ կոչի յարաբաց شيخ الطيور Շէյխիւդ֊ դույուր. իբր Թէ ծերունի Թռչնոց:

ԼԷԶԶ لز * Խիտ. Սէգ: Եւ հին. Էսքի:

ԼԷԶԻՑՉԷ لزيچه * Բամբակ, որ իցէ պատրաստեալ վ՟ մանելոյ. Կիւլիւշէն դէնդէ:

ԼԷԶԻՑՐ لزير * Տե՛ս ՓԷՐՀԻՑԶՔԷԱՐ և ԶԻՑՐԷՔ և ՀՈՒՇՄԷՆՏ:

ԼԷԶՃ لزج * Նշանակէ շիլ. Թուրքերէն Շաշը. և արաբերէն احول Էհվէլ:

ԼԷԹ لت * Հարուած. Ուրմագ. արդ" ضرب Զարպ. ըստ այնմ, Բէյլէրի չէփէրի խանդէ էւ սէդլէրի չէփէրի Մէյլ. Ղէրաէն չէփէրի սէյլէ էւ դէհըլա չէփէրի չէրի: 2. Տե՛ս ԿՈՒՐԶ: 3. Մասն. Փարէ: Ուստի մինչ ասի Լէթ լէթ, իմանի մասն

մասն. փոքր թոքր ։ 4. Կատարեալն. Քէմալ դէ. գէ ։ 5. Փեղկ դրան. Գափու գանատը ։ Որ արաբ. աւր مصراع Միսրա ։ 6. Նշ. դրան. Քէօշէսի. բառ այսմ, Տէրէ չէհվէրի նէֆսի իէտքէր գէլդէնտ. Էէրէ մշտէրի չէմ խօր խօ ակր մէ'դէնտ ։

ԼԵԹԱԹ لتات * Մասն մասն եղեալ. փոքր թոքր օլմիշ ։

ԼԵԹԱԼԵԹ لتالت * Նշ. գոյն իր՝ որ ունի ընդունակութիւն հատանելոյ մասն մասն կամ կոտոր կոտոր լինելոյ. Մուքթաթաշ թոքէչէքլէքէ գաբիլ օլան նէսնէ ։

ԼԵԹԱՆՊԱՆ لتانبان * Տե՛ս ԼԵԹԵՆ. ՊԱՆ, և ԼԵԹԵՆՊԱՐ, և ԼԵԹԵՆՊԵՐ ։

ԼԵԹԵ لته * Մասն կամ կատոր. փոքր ։ Եւ մինչ աւր Լէթէ չէրէ, խնամի մասն մասն. փո. քր թոքր ։ Որ և աւր ԼԵԹԱԹ. և ԼԵԹԱԼԵԹ ։

ԼԵԹԵՆՊԱՆ لتنبان * Հատանիչ. Պէլէտրիօր ։

ԼԵԹԵՆՊԱՐ لتنبار * Տե՛ս ԼԵԹԵՆՊԵՐ ։

ԼԵԹԵՆՊԵՐ لتنبر * Հատանիչ պղերգ և անգործ. Պէլէտրիօր վէ թէմպէլ վէ պէյէտց. որ և աւր ԼԵԹԵՆՊԱՐ և ԼԵԹԵՆՊԱՆ և ԼԵԹԱՆ. ՊԱՆ. և ցուցանէ զայնպիսի ոք, որ իցէ անգործ և պղերգ. և զհետ եղեալ է ուտելոյ և ըմպելոյ. և 'ի ճաշ կերակրոյ անկոչ և անհրաւէր երթեալ. գործ իւր է ուտել նաև բառնալ և տանել 'ի կե. րակրոյ անտի ։

ԼԵԹՆԵՐ لتر * Մասն մասն. կամ կո. տոր կոտոր. փոքր թոքր ։ Որ և աւր ԼԵԹԱԹ. և ԼԵԹԻՅՐԵ և ԼԵԹԵ ։

ԼԵԹԵՐ لتر * Կիսալիտր Թէպրիզեան. Նէյմէն Բէպրիզի ։ 2. Է անուն իմն յորում գնեն զգինի ։

ԼԵԹԻՅՐԵ لتيره * Տե՛ս ԼԵԹՆԵՐ ։

ԼԵԹԼԵԹ لتلت * Մասն մասն. փոքր թոքր ։

ԼԵԹՐԵ لتره * Մասն կամ կատոր, և պա. տառեալ. փոքր վէ փէրէյթէ ։ Եւ ևս գեր և պա. րարտ մարդ. Սէմիզ ատէմ ։

ԼԵԹՐԵԼԵԹՐԵ لتره لتره * Մասն մասն, կամ կոտոր կոտոր. և պատառատառեալ. թոքր վէ փէրէյթէ փէրէյթէ ։

ԼԵԺԵՆ لژن * Տե՛ս ԼԵՃԵՆ ։

ԼԵԺՏԱՆ لژدان * Նոյն է ընդ բառիցն ԼԵՃԵՄ. և ԼԵՃՄ. և ԼԵԺԵՆ ։

ԼԵԽ لخ * Կնիւն կամ պրատուս, յորմէ կաղ. մեն զփսիաթ. Հասըր էտէճէք գամըշ ։ Որ և աւր ՔԻԽ. և ՐՈԽ ։

ԼԵԽԱ لخا * Տե՛ս ԼԱԼԻԿԵԱ. բառա. ռանիցն նշանակութիւն նորա ։

ԼԵԽԼԵԽ لخلخ * Է ազգ հոյն իմն կերակրոց և նշանակէ ակար և նիհար. Զա'իֆ վէ արըգ ։

ԼԵԽԼԵԽԷ لخلخه * Է անուշահոտ բա. ղադրութիւն ինչ, առ 'ի փարատել զնեխութիւն օդոյ. Պէր Բէրէյէրց տէրց. որ և 'ի միում օրինակի աւր ԼԵՃԼԵՃԷ ։

ԼԵԽՃ لخج * Սեաւ ներկ. Գարա պօյա ։

ԼԵԽՆԻՑՍ لخنيس * Է ծաղիկն այն՝ որ և կոչի Հէպզպօյ և խայրի. արաբ. منثور Մէն. թուր. նաև منثور Մէնշուր աւր ։

ԼԵԽՇԱ لخشا * Տեղի լպրծուն և սահա. կան. Սիւրչէնճէ եէր. Տայը չողչէյիթէն ։

ԼԵԽՇԻՑՏԵՆ لخشيدن * Սայթաքիլ. Սիւրչմէք. որ և աւր ԼԱՂՁԻՑՏԵՆ. հր. ԼԷԽՇ. և այսու. ԼԷԽՇԷՓ ։ Առակ է առ պարսիկս զի ասեն, Էշ խիւրթուն չէխշիյթէն, Իտ էշ դիւշիւտչէան դախշիյթէն ։ Այլ ևս Էշ Ոխտ դախշողթէն էտմ խտ դախշիյթէն, Վէշմէն խաքմոտէն էտմ խտ չէխշիյթէն ։

ԼԵԽՇԻՇ لخشش * Սայթաքումն. Սիւրչ. մէք ։ Եւ է աս բայածական ։

ԼԵԽՋԵ لخچه * Նոյն է ընդ բառին ԽԻ. ՔԵՐ. որ է կայծ. Ատէշ գօրէ ։

ԼԵԿԵԱՆԵ لكانه * Մեկնի Թուր. Աթ. Ճէմինի ատալըշէ. և նշ. զայն օղն ատանձին որ ան. ցանէ Է ցակու նը. Չէնկէրի աշմըզտ նէշէն հուլգա ։

ԼԵՀ له * Նախ գինի. Հէրպաղ ։ 2. Հասա. Գօֆտա. արաբ. ژاله Բայէհա ։ 3. Է անուն քա. ղաքի միոջ 'ի Թիւրքիսթանի. Պէր շէհր ատը տըւր ։

ԼԵՀԱՇԻՄ لهاشم * Նշանակէ ցած կամ անարգ իր. Աշաղը վէ տուն վէ սիֆլէ ։

ԼԵՀԱՎԻՐ لهاور * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի սահմանս Հնդկաց. զոր Հնդիկք կոչեն Լէհաւէր դիր շէհր ատը տըւր. բառ այսմ, Նէփէյմի խոս պօսթ էշ նօմ Հոֆթօր, Ճէհանէշէշմէ չի մուշէրէ չէհավէր ։

ԼԵՀԱՔ لهاك * Է քաղ միոջ 'ի Թուրա. նականաց անուն եղբայր Փէյրամիկէյսէի, որ էր զօրագլուխ Եֆրասիաբայ. որ 'ի մարտին Տիւ. վազանեհրիւխի՝ մահացաւ 'ի ձեռն Կիւաթեհէ. մայ. Նամի պէրատէ'րի Փէյրամիկէյսէ ։

ԼԵՀԵՐ لهر * Գինեասն. Մէյխանէ ։ Եւ անմիք մեկնեն բաղասուն. Գահվէխանէ ։

ԼԵՀԻՑՏ لهيد * Նոյն է Է ԼԵՎԵՆՏ ։

ԼԵՀՃԵ لهجه * Ձայն. և բան. և ձև. խօ

Սաչը վէ թէլաշ վէ շէթէրէշ ։ Նաև խօսք և շարժումն լեզուի ․ Թէթէկլէմէք վէ հօրէթէլէնմէք լիսան ։

ԼԵՀՆԷ՛Ի ՃԱՆԿԵՋԱ لهنهٔ جانكزا

Է քար իմն տառապելական որ գտանի առեն յեզերս ծովուն մեծի ովկիանոսի ․ զոր թէ ոք տեսանիցէ, մինչև ծիծաղի՝ մինչև մահանալ նմա ․ Պիր թաշ տըր ։

ԼԵՀՆԵՃ لهنج * Նախ նշա" յեռանաքար ․ Պէշէնկի թաշը ․ Սէնկի Ֆէտան ։ Եւ այլք մեկնեն, թէ է քարն այն՝ յոր թափիչք հարկանեն զկտաւեղէնս վս՟ սպիտակացուցանելոյ ։ Դաստարճիլէրին դէշէ աղարթմագ իչին ուրդուգլէրի թաշ ։

ԼԵՀՊԷ لهپه * Նշանակէ յիմար և անգէտ ․ Ահմագ վէ նատան ։

ԼԵՀՖԵԹ لهفت * Է խաղ իմն հնչակեալ ՚ի մէջ աղջկանց ․ Գըզլար մէյանընտա մազըռագ օյուն տըր ։

ԼԵՂ لغ * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՂ ․ և նշ" զանմառ զոյն գլխոյ ․ Պաշըն Կէլ օլմագ ։ Այլև ժաղխեալ ձու ․ որ ոչ կարէ ածել ․ և ոչ հանէ ձագ ․ Թէլէֆ օլմըշ եումուրթա ։

ԼԵՂԵՄ لغم * Նոյն է ընդ բառիցն ԼԻՃԵԱՄ և ԼԻՃԱՄ ․ իսկ Թուրքերէն ստորերկրեայ անցք ․ Ջէյշէնէմէյ ։

ԼԵՂՄԵՐ لغمر * Գլուխ անմառ ․ Սէրէզմըն ․ որ և ասի ՏԵՂՄԵՐ ։ Ձի Լէղ և Տէղ անմառ առնել է ․ որ է Պէլնօ ։

ԼԵՃ لج * Նոյն է ընդ բառին ԼԵՔԵՏ ․ և նշ" աքացումն ․ Տէփմէ ։ 2 ․ Ձախող ․ Չօբ վէ նոհս ։ Իսկ արդ" յամառումն կամ կամակորումն ․ Ի՛նատ վէ ինատչի միւզեզ օլմագ ։

ԼԵՃԱՃ لجاج * Յամառումն կամ անօգուտ վէճ ․ Ինատ վէ պէհուտէ գավկա ։

ԼԵՃԵՆ لجن * Նոյն է ընդ բառին ԼԵՃՄ ․ և է այն կպչուն ցեխն ․ որ լինի յատակս առազանաց և կճղանց ․ և՛ի տեղիս՝ ուր արգելեալ մնայ ջուր ․ որ և ասի ԼԵԺԵՆ ․ Եափըշգան պալչըգ ։

ԼԵՃԵՊ لجب * Նշա" հնչիւն ․ Աղաղկամ ձայն ․ որ արաբերէն ասի صوت Սավթ ։

ԼԵՃԼԱՃ لجلج * Է սա անուն հաշակաւոր նարտախաղի միոջ ․ որ և ասի ԼԵՑԼԱՃ ․ Պիր մէշհուր գումարպազ օյուն տըր ։

ԼԵՃՄ لجم * Տես ԼԵՃԵՆ ։

ԼԵՃՈՒՃ لجوج * Տես ԼԵՃԱՃ ։

ԼԵՄ لم * Ողորմութիւն և գութ ․ Մէրհամէթ վէ շէֆգաթ ․ Թուրքերէն Եափըշըշ ․ Եւ կա նշանակէ հանգիստ ․ Րահաթ վէ ասայիշ ։

ԼԵՄԱԼԵՄ لملم * Լի և լի ․ Մալա մալ ․ ըստ այնմ, Նէ էյ էշէլէրի մէ էսիր էյի շէարքի, Նէ էյն էլէկէր էշ էօտա շէն էյշէլէր շէարքի ։

ԼԵՄԹԵՐ لمتر * Գէր և յաղթանդամ ․ Ֆէրպէհ ․ Եանը օվուշ ․ վէ Գալըն էնտամ ։

ԼԵՄՂԱՆ لمغان * Է անուն ծառոյ իրիք ․ Պիր աղաճ ատը տըր ։ Եւ կա է անուն քաղաքի իրիք մերձ ՚ի Ղազնիին ․ Պիր շէհըր ատը տըր ։

ԼԵՄՍ لمس * Նշանակէ թոյլ և կակուղ ․ Կէվշէք վէ եումշագ ․ ուսանը վէ նէրմ ։

ԼԵՑ لى * Ամեն, ծրոյ և ծիցէ ․ Ջանք հէր նէսնէյի օշլոսը ։ 2 ․ Է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն ԼԱՑ ․ որ է ցեխ ․ Պալչըգ ։

ԼԵՑԱՆ ليان * Նոյն է սա ընդ բառիցն ԹԱՊԱՆ և ՐԵԽՇԱՆ, և ՏԻՐԵԽՇԱՆ ․ որ և ասի ԼԵՓԱՆ ։

ԼԵՑԼԱՃ ليلج * Է անուն գառոյ և հնարողի նարտին ․ Նա՛րտ միստանեցքի նէրտ ։ Որ և ասի ԼԵՃԼԱՃ ։

ԼԵՑՃՈՒՐ ليجور * Նախ նոյն է ընդ բառին ԼԵՊՃՈՒՑ ։ 2 ․ Է թռչուն իմն որ համապազ փերևեալ զատուան իւր ․ արդ" چارقبان Չէնար գուշու ․ Պիր գուշ տըր ։

ԼԵՆԹԵՐ لنتر * Նշ" զայր ուժեղ և զօրաւոր ․ Մէրտի Ռուվինա վէ գավի էնտամ վէ գուվվէթլի

ԼԵՆԿ لنك * Նշանակէ կաղ ․ Ագսագ ․ որ ասի արաբերէն اعرج Ա՛րէճ ։

ԼԵՆԿԵԱ لنكا * Նշանակէ յոյժ կաղ ․ Զիյատէ ագսագ ․ արաբերէն اعرج Ա՛րէճ ։

ԼԵՆԿԵԱՆ لنكان * Է ընդուն" Լէնկէյալին բայ" և նշ" կաղ ընթացող ․ Ագսագ եիւրիւյիճի

ԼԵՆԿԵԱՆ ԼԵՆԿԵԱՆ لنكان لنكان Կաղալով կաղալով ․ կամ կաղեկաղ ․ Ագսայա՛ ագսայա՛

ԼԵՆԿԵԱԳՈՒՍ لنكاوس * Է անուն կղզւոյ միոջ մերձ ՚ի լեառն Սերէնտիպայ ․ յաշխարհին Հնդկաց ․ Պիր ճէզիրէ իսմի տըր ։

ԼԵՆԿԵԱՔ لنكاك * Խիստ խօսք ․ Սէրթ սէօզ ․ որ ոչ լինի համոյ բնութեան ․ Թապիէ միւլայիմ կէլմէյէն սէօզ ․ ըստ, Մէն տա Բու սէօզէն չը լագի պիլմէյէմ, էյ չէ՛ յիսէ էյ ճէվապի լէնկէյէ ։

ԼԵՆԿԵՐ لنكر * Խարիսխ ․ որ է ճանկաւոր երկաթն նաւին, զոր վս՟ դադարման նաւուն ՚ի ծով ընկեցեալ ․ կացուցանեն զնաւն ։ Կէմինին չափաղ տէմիրի ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառին Խանգահ ․ այսինքն է տեղին այն՝ յորում յիւրաքանչիւր առուր եփեալ, բաշխի կարօտելոց ․ 3 ․ Խորամանկ ․

որ 'ի նենգութ և 'ի խարդախութ է 'ի վերին սատանայի․ և այսպիսիս կոչի նաև պարսկե" Կէօրդիւղ : 4 · Գուլէնտէրլիքնէ․ որ և ասի ԼԵՆԿԵՐԽԱՆԷ․ ըստ այնմ, Եւէր մէհման չէվք էէւչէդ գէչէնտիրմանէ 'ի ըէնտան , Պէնտօւլէ տոլէրձէ ըէնտէ խօ մէսնի չէ մէյնուշան :

ԼԵՆԿԻ ﻟﻨﻜﻰ * Կաղութ · Աքսագլըգ : 2 · Այլաբանութ իմն ցուցանէ պատճառանք Պէհանէ․ ըստ այնմ, Տէմիրէս իէր դուշէր էն ընէնէ մէյէան , Զէան ինէ ոէհ տոր խըէոէհ չէնէ մէյէան : Յորում ասանաւորի երկրքին նշանակութիքն և պարունակին :

ԼԵՆԿԻՑՏԵՆ ﻟﻨﻜﻴﺪﻥ * Կաղալ · Աքսամագ · Հր" Լէնկ · և այլն" Լէնկէտ :

ԼԵՆԿԻՈՒԹԻՒ ﻟﻨﻜﻮﺷﻪ * Նշ" զայն փութային , զոր ընդ մէջ ածեն ատերվիշք : Եւ է սա բառ Հնդկաց :

ԼԵՆԿՎԱՐ ﻟﻨﻜﻮﺍﺭ * Կաղ'ի կաղ · Աքսայի

ԼԵՆՃ ﻟﻨﺞ * Քաղցութ և հանութ իմի ինչ'ի տեղւոջէ իմիքէ․ որ և ասի ԼԵՆՃԱ : Պէր նէանէյի դէր էիրտէն չէքէրդ չըգարմագ :

ԼԵՆՃԱՆ ﻟﻨﺠﺎﻥ * Է սա նահանգ իմն մեծ 'ի կցորդացն Իսֆահանու․ որ պարունակէ զբաղում գիւղօրայս․ Գոյ և այլ իմն նահանգ Ելէնձան անուն․ Պէր դէօյէօն նահէէ ադի փէօը :

ԼԵՆՃԷ ﻟﻨﺠﻪ * Է սա սրանուն Լէնճէյին բայլին․ որ է սիրամարգայնութ․ Նոզէնէ էէօւրէօւշէ :

ԼԵՆՃԻՑՏԵՆ ﻟﻨﺠﻴﺪﻥ * Փերևեկելով և սիգալով ընթանալ․ Սալընարագ վէ նազէնէ էէօւրէօւմէք․ Հր" Լէնճ․ և այլն" Լէնճէտ :

ԼԵՆՊԱՆ ﻟﻨﺒﺎﻥ * Նշ" զայնպիսի կին․ որ հրաժարեալ 'ի պոռնկութ․ զբաղեալ է 'ի գործ տնտեսութեան․ Թէքիւրէէր ավրէթ :

ԼԵՆՊԻ ﻟﻨﺒﻪ * Բոլորշի․ բոլորակ․ Հէր նէսի մէտէվէր վէ ինէ օըռ :

ԼԵՆՊԷՐ ﻟﻨﺒﺮ * Նշանակէ կաղ և կաքէ․ Ղոպէչ վէ չոլաը :

ԼԵՆՊԵՍԷՐ ﻟﻨﺒﻪ ﺳﺮ * Է սա անուն լերին միոջ 'ի գաւառին Մազէնտէրանի․ Պէր տաղ ադի փէօր :

ԼԵՆՊՈՒՍ ﻟﻨﺒﻮﺱ * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒՆՃ․ և նշ" զինչքին կողմն բերանոյ․ Աղըզըն իչ ձանիպի․ որ և ասի آﻛﺮﻯ Ակէօզ : Եւ տակք միկնի արտաքին կողմն բերանոյ․ Աղըզըն տըշըը ձանիպի : Եւ է սա բառ բնակչացն Խօրասանու :

ԼԵՆՏ ﻟﻨﺪ * Որդի․ Օղուլ․ էէվլէտ : 2․ Այլական անուամ․ Աէնի օսէնլէւ : Եւ ըստ այսմ է սա բառ Հինդի :

ԼԵՆՏԵՀՈՒՐ ﻟﻨﺪﻫﻮﺭ * Է անուն մեծաշուք թագաւորի Հինդու․ որում Հնդկերէն ասեն Րաչէ․ իսկ Լէնտէհուր , է բարդեալ 'ի բառիցս Լէնտ․ որ է որդի․ և Հուր․ արեգակն : Զորմէ այսպիսի ինչ է կարծիք Պերհենմնացն․ թէ արեգակն հայելով 'ի մայրն նր ընծայի անուն․ և նա յղացեալ ծնաւ զմանուկն զայն․ և 'ի սոյն պատճառ անուանեցին զնա պարսիկք Լէնտէհուր որ թարգմանի որդի արևու : Պէր չէ չէվէնի տըփէշահ ադի փէօր :

ԼԵՇԻՆ ﻟﺸﻦ * Սահուն կամ սայթաքուն․ Սէօրչէք․ որ և ասի ԼԱՂԶԻՇ : Այլև գողտր կամ կակուղ․ Մէօւլայիմ վէ նէրմ․ յանէ եումշագ :

ԼԵՇԳ ﻟﺸﻚ * Մասն․ փայէ :

ԼԵՇԳԷ ﻟﺸﻜﻪ * Տես ԼԵՇԳ :

ԼԵՇԳԵԼԵՇԳԷ ﻟﺸﻜﻪ ﻟﺸﻜﻪ * Մասն մասն․ փայէ փայէ :

ԼԵՇԳԵՐ ﻟﺸﻜﺮ * Զօրք․ Չէրի․ արաբ" ﻋﺴﻜﺮ Ասքէր․ և չեղաթայերէն Չէրիկ :

ԼԵՇԳԵՐԻ ﻟﺸﻜﺮﻯ * Զօրական․ Զինուորական․ Ասքէրի : Որոյ յոգ" լինի Լէշքէրիեան :

ԼԵՇԳԵՐԿԵԱՀ ﻟﺸﻜﺮﻛﺎﻩ * Տեղի զօրաց : այսինքն բանակատեղ․ Ասքէր եէրի :

ԼԵՇԳԵՐՇԻԿՈՒՖ ﻟﺸﻜﺮﺷﻜﻮﻑ Նշանակէ կորովի և քաջ․ Տէլավէր վէ պէհատըր․ որոյ յոգնականն լինի Լէշքէրշիքիւֆան :

ԼԵՇԳԵՐՓԻՒԺԻՒՀ ﻟﺸﻜﺮﭘﮋﻭﻩ * Լրտես․ Ճասուս․ և թարգմանի զօրաց որոնող․ որ և ասի ԼԵՇԳԵՐՓԻՒԺՈՒՀ :

ԼԵՇԳԵՐՔԵՇ ﻟﺸﻜﺮﻛﺶ * Զօրագլուխ․ Չէրի պաշի :

ԼԵՇԳԼԵՇԳ ﻟﺸﻚ ﻟﺸﻚ * Մասն մասն․ փայէ փայէ :

ԼԵՉ ﻟﺞ * Աւյտ․ Ինատ : Որ և ասի ԹՈՒԽՍԱՐ․ ըստ այնմ, Ըէվէթ չուան ոքիմլար ան ըէչէ ձէվաբնար, Քի պէանէ-մայէտ փէր օ ըէմ-խարէն հար :

ԼԵՉԵՔ ﻟﭽﻚ * Քօղ․ պատատառ գլխոյ․ որոյ ծայրն իջէ ոսկեթել և նկարակերպ․ զոր կանայք փաթթութեան 'ի գլուխս իւրեանց․ Սըրմալը վէ միանագէօշ դօշ դուլէ : ասաքօրէն լաչակ :

ԼԵՉԵՔՓՈՒՇ ﻟﭽﻚ ﭘﻮﺵ * Կին լաչակաւոր․ Լէչէքլի ավրէթ :

ԼԵՊ ﻟﺐ * Շրթն․ Տուտակ․ արաբերէն ﺷﻔﻪ Շէֆէհ : 2․ Նմանութ իմն եզր․ Քէնար : Զի ասի Լէպի ապ․ եզր ջրոյ : Եւ Լէպի ձույ․ եզր գետոյ : Եւ Լէպի սաշէր․ եզր գաւառի :

ԼԵՊԱԼԵՊ ﻟﺒﺎﻟﺐ * Հաւասար․ Պէրապ

պէր ։ Ջրօրհնակ ջուր կամ գինի. եթէ յեղը ամանոյն հաւասարիցի, շուրթն 'ի շուրթն լինի. և յայն սակս կոչի Լէպալէպ. ըստ այնմ, Լէպալէպ տօլու չի խօսնի տիւէյ ... ։

ԼԷՊԱՇԷ لباشه * Նոյն է ընդ բառին ԼԷՊԻՑՇ. որ և ասի ԼԷՊԱՇԷՆ. և ԼԷՊԻՑՇԷ. և ԼԷՊԻՑՇԷՆ. և ԼԷՎԻՑՇԷ։

ԼԷՊԱՏ لباد * Համակերպ անձրևոյ. Եաղ-մուրլըգ. Ճամէի պօրանի։

ԼԷՊԱՏԷ لباده * Տես ԼԷՊԱՏ։

ԼԷՊԷՆՃ لبنج * Է ազգ ծառ իմն նման սօսւոյ. այսինքն չինարի. որ յեգիպտոս, 'ի Թեբայիդ, և 'ի կողմանս Եթովպիոյ բերէ պտուղ քաղցր ոչ արմաւ. զոր ուտեն։ Պէր աղաճ տիւր չինար աղաճընէ պէնզէր։

ԼԷՊԷՆՔ لبنك * Է ծառ իմն որ կոչի բեւալ ապականեալ զատուերղեն համեմերծս, և զԹա... Որ և ասի ՏԻՑԻԼԷ և ՏԻՑԻՂԷ. արաբերէն ارفع Արպաշէն. Պէր պէօճէ տիւր։

ԼԷՊԻ لبي * Շերտ. Տիւմ, Որ ասէ բա... նաստեղծն խուսրէվ. Ի՜ գուզէլ աջմիաղ տի ... տիւր չի ... ։

ԼԷՊԻՑՆԱ لبينا * Է անուն երաժշտա- կան եղանակի միոջ. Պէր ... տիւր։

ԼԷՊԻԹՇ لبيش * Է գործի ինչ 'ի գործոց պայատուաց. որք զերկուս փայտս ընդ մի- մեանս կապեալ, անցուցանեն 'ի ցանկս կամ 'ի քիթս ամեհի ձիոց' 'ի պայտելն. խեղելով զնա. Թուր" Եավաշէ. ըստ այնմ, Մէ' ... տիւր ... ։

ԼԷՊԻՏԷՐ لبدر * Նշ" գլխանակն՝ որ է յեղերս դրան. Գափու չէնպէրի. Գափունըն էտրաֆընտա օլան փէրվազ։

ԼԷՊԼԱՊ لبلاب * Բաղեղն, պատա- տուկ. Թուր" Սարմաշըգ. և արպ" عشق Աշգա։

ԼԷՊԽԱՆՏԷ لبخنده * Ժպտումն. Թէպէսսիւմ։ Որ պատահէ 'ի զուարճականաց խօսից, և 'ի շարժմանց բնութե հաճոյ երևելոյ։

ԼԷՊՃՈՒՑ لجوى * Գետակը կամ գե- տակն. Ըրմագ քէնարը։

ԼԷՊՋԷՐԱ لبجرا * Նշա" զնկերակցա- կան խօսակցութեն գոյն, որ լինի 'ի ժողովել և 'ի նստիլ սիրելեաց 'ի տեղւոջ ուրեք. մինչ միջոց 'ի մէջ բերեալ հաշակեն. և խօսակից եղեալ ըն- կերակցութ անձնեն։ Օւէնմաք օլան մուսահապէթ ... ։

ԼԷՊՊԷՐԼԷՊ لبابلب * Տես ԼԷՊԱԼԷՊ

ԼԷՊՎԷ لبوه * Մակարդ մածնոյ, զոր- հարեալ 'ի կաթն՝ մածուն առնեն. Եօղուրթ մայեսի։

ԼԷՊՏԷՐԷԱ لبدريا * Ծովեզը կամ ծո- վափն. Տէնիզ քէնարը. Թմ, Տէրիյա ... Լէպի ... ։

ԼԷՊՐԻՑԶ لبريز * Յորձ լի. այսինքն զե- ղուն։ Որ գինին 'ի բաժակի, և ջուրն յաւազա- նի. փէյ փօլուս։ Եւ ևս իր՝ որ յամանոյ իւրմէ զեղցի, այն ևս Լէպրէյզ ասի. Թուր" Պուշգըն. արպ" فيضان Ֆէյզան. և չեղաԹայ" Թաշգուն։

ԼԷՊՔ لبك * Ձափ՝ որով չափեն զցոր- եան և զգարի. Ղալլէ էօլչէսի ...։

ԼԷՍԹ لست * Ամուր և հաստատ. Մուհքէմ վէ գավի։ 2. Գեղեցիկ և բարի. Խօշ վէ նէյի ... ։

ԼԷՎ لو * Հրաշակ. Հալէվ։ 2. Բլուր և բարձր տեղի. Թէփէ վէ Ճայի ... ։ 3. Մաղձ. Սաֆրա։ Որ է մին 'ի չորից խառնուա- ծոց ։ 4. Նոյն է Է բառին ԼԷՊ։ Որ է շուրթն. Տուտագ։ 5. Է անուն աւանի միոջ 'ի գաւառին Մազէնտէրանի։ Պէր գասապա ատը տիւր։

ԼԷՎԱ لوا * Փաթոյթ կամ փաթութեալ. Տօլաշըգ. Գէյրէսի։ Ձի ասի Լէվայի բաշղէ- հա. այսինքն փաթոյթ աղեաց։

ԼԷՎԱԼԷՎԱ لوالوا * Նշ" զայր Թեթե- ւամիտ և անկայուն նաև անհաստատ. որ և ասի ԼԷՎԼԷՐ։ Սէպիւքսէր վէ պի Սէպաթ օլան գիշի։

ԼԷՎԱՇ لواش * Է տեսակ իմն խաղաղող և առաջարակ հացի. որ և ասի ԼԷՎԱՇԷ. Պէր նէվ էագլը էքմէք ... տիւր։

ԼԷՎԶ لوز * Է բառ արեւի և Նշ" Նուշ. պարսկերէն Պատամ. և Թուրքերէն Պատէմ։

ԼԷՎԶԷՆԱՆ لوزنان * Մակաղակ. և Նշ" զայն մաննին մսոյ, որ կայ յորկորի 'ի յա- րաս լեզուին. Տէշէ. Եւ արպ" ... Մէլուշ։

ԼԷՎԶԻՑՆԷ لوزينه * Նշեղէն հրու- շակ. Պատամլը հալվա։ Բայց արպ" յատկացու- ցեալ են 'ի նշանակել զայն տեսակն Պաքլավայի. որ ասի Սամսա պագլավա։

ԼԷՎԷ لوه * Նշանակէ զին. Չալըգ։ Որ և ասի ԶԱՂԷՆ. և ՂԷԼԻՑՎԱԺ։

ԼԷՎԷՆՏ لوند * Նշ" զայնպիսի այր, որ զնայ ըստ կամս անձին իւրոյ. և ոչ պիտի ան- ձին իւրում, այնպէս կեայ և կենցաղավարի. Հէվայի նէֆսինէ Թապի օլան քիմսէնէ։ Եւ այլուր մեկնի Թէ է այնպիսի այր, որ լցէ աշխարհ և շա- կատան. Քէօահէ վէ Սէնտէր ... ։ Այլև Նշ" բադկին. Ջէնկ ... ։ Եւ ևս այր անգործ. Պէշէլ։ Եւ ... նշանակութ ասի ևս Պուտէրուշ

ԼԵՎԷՆՏՋԷՆ لوندزن * Նշ․ պայծառմի դը, որ ունիցի բողկին․ Բռօսքի ավքէրլէր․ Եւ այս իբր բարդեալ բառ։ Եւ մերթ բողկին․ Բռօսքի ավքէրի․ և այս իբր ածական Է. գոյականի։

ԼԵՎԻՑՀ لوش * Նոյն է Է. բառին ԼԵՊԻՑՀ։ Որ և ասի ԼԵՎԻՑՀԵ․ և ԼԵՎԻՑՀԷՆ։

ԼԵՎԻՑՀԵ لوشه * Տե՛ս ԼԵՊԻՀ։

ԼԵՎԻՑՏ لويد * Մեծ կատսայ լայնաբերան․ Աշշէ տէւէք պէօյիւք գազղան։ Որ կոչի արաբերէն ماعون Մաուն։

ԼԵՎԼԱՆԻՋ لولانج * Է տեսակ ինչ արմաւոյ․ Պէր նէվ' խուրմա տէօր։

ԼԵՎԼԷՐ لولر * Տե՛ս ԼԵՎԱԼԵՎԱ։

ԼԵՎՆԷ لونه * Նոյն է Է. բառին ԿԻՒՆԿԻՒՌԻՆԷ․ այսինքն անգայր՝ որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց․ Գըզըլլըգ տը չէնան էւռաձէրինէ սիւրէրլէր։

ԼԵՎՀ لوش * Սեւ փոսեալ և աւերեալ, որոյ ուտելն ոչ լիցէ հնար․ Չիւրիւմիշ գավուն․ քէրպիւզէի տօւշէ․ չի տօւշէ ըստ բարբառոյ զաւառին Մավէրաւննէհրի, ցուցանէ եղծեալ և աւերեալ սեխ։

ԼԵՎՏԷ لوده * Նոյն է Է. բառին ՔԻՒՎԱՐԷ․ և է սա տեսակ ինչ երկայն կողովոյ, զոր տանին քամակաւ։

ԼԵՐ لر * Գետ․ Իրմագ։ Եւ այն թէ ջրերն կամ ուղխն ղզետին պատառելով հոսեալ լիցէ․ և կամ փորելովն մարդոյ ջուր ընթացեալ լիցէ։ 2․ Նոյն է Է. բառին ՊԷՂԱԼ․ որ է անթ․ Գօլթուգ։ 3․ Նիհար և տկար․ Լաղէր վէ չամէֆ։

ԼԵՐՋ لرز * Նոյն է ընդ բառին ԼԵՐՋԻՀ․ նշանակէ դողումն․ Տիթրէմէ։

ԼԵՐՋԱՆ لرزان * Է ընդունելի Լէրզէյաֆէն բային և նշանակէ դողացող․ Տիթրէյէճի։

ԼԵՐՋԱՆԻՑՏԷՆ لرزانيدن * Է սառնցողա՛ Լէրզէյաֆէն բային․ և նշ․ դողացուցանել․ հր․ Լէրզան․ և ապռ․ Լէրզանէփ։

ԼԵՐՋԷ لرزه * Նշ․ դողումն․ Տիթրէմէ․ և է սա ախտ ինչ․ արաբ․ رعشه Ռաշէ։ Նշ․ այսու բառիւ նաև տենդն, վ․ ունելոյ նր դղողումն։ Բառս այս նշ․ և զասասանումն երկրի, որ է շարժ․ Զէլզէլէ․ Է. որում՝ ի նմին դողայ երկիր

ԼԵՐՋԷՆՏԷ لرزنده * Դողացող․ Տիթրէյէն։ Եւ է սա ընդունելի Լէրզէյաֆէն բային։

ԼԵՐՋԻՑՏԷՆ لرزيدن * Դողալ․ Տիթրէմէք․ արաբ․ رعشه Ռաշէ․ և չէզ․ Իրզանմագ։

ԼԵՐՋԻՀ لرزش * Է բայածականն

Լէրզէյաֆէն բային․ և նշ․ դողումն․ Տիթրէյիշ։

ԼԵՐԼԵՐ لرلر * Է սա անուն մի յանունանց ալ․ Թուռքի խաքըլէրինտէն պիր խաքի տէօր։

ԼԵՐՀ لرش * Տե՛ս ԼԵՐՍ․ ըստ այնմ, Խօրէօ չէրշ պէր գօզա էշ տէսմէ զէրտան, հէր ան դէօ ըի դէօնէօ զէրտէն զէրմաշէ։

ԼԵՐՍ لرس * Ապտակ․ Դոգանձէ։ Որ և ասի ՍԻՑԼԻ․ Է. այնմ, Զէրտէ չէրա պէ՛ր չէհրէ էշ տէյտէ էշ, Զա տէօր զէշմէ խանէ մաս զէրտէյտէ էշ։

ԼԵՐՏ لرد * Նոյն է սա Է. բառին ՄԷՑՏԱՆ․ որ է հարթագետին ասպարէզ․ ըստ այնմ, Թօ խանձէրի մէօ զէշմ ծէզէրսէօվ տէր նէզէրտ․ Կէօշէյխան չի խանէ խամէ վէշա շէօտ գէշանէ չէրտ։ Եւ մինչ ասի Լէ՛րտէ էմիրը․ իմանի Էմիրը մէյտանի․ և Թարգմանի Ասպարէզ իշխանի․ և է սա անուն յատկական Ասպարիզի իրիք։

ԼԵՓ لب * Նշանակէ եզերնաթիւթ․ մայր․ Ղանագանձէ։ 2․ Ապտակ․ Սիլլէ․ Դոգանձէ։

ԼԵՓԱՆ لپان * Է սա ընդունելի ի բայէն Լէփիտէն․ Տե՛ս ՌԵԽՀԱՆ։

ԼԵՓԻՑՏԷՆ لپيدن * Փայլել․ Փարլամագ։

ԼԵՓՈՒԹ لپوت * Ծուռ կամ թիւր․ Էյրի։ Որ և ասի ՔԵՃ․ նաև ՔԵՃ․ ըստ այնմ, Նէշէվէ մէրտէ նէյէ՛ պէօ տէրվէր, նէ տէհէօ րաստ զոր՝ պէրիհ լէքօմ։

ԼԵՓՈՒՀ لپوش * Տե՛ս ԼԵՓՈՒԹ։

ԼԵՔ لك * Հարիւր հազար թիւ․ Եիւզ պին պօպէօ։ 2․ Անգետ․ Ահմագ։ 3․ Տե՛ս ՀԵՏԵԱՆ։ 4․ Նոյն է ընդ բառին ԼԱՔ․ որով ստեղծագործք ամրացուցեալ հաստատեն զամբողնետեղս ստեղծ դաշնակի և դանակի․ Լէքէ։ 5․ Հնոտի հանդերձ, որ լիցէ ծիւ ծիւ եղեալ․ և մերթ հանդերձ չինականի, թէ նոր լիցէ և թէ հին․ որ արտայայտուցեալ لق Լագ ասի։ 6․ Նոյն է սա ընդ բառին ԼԱՔ․ և նշ․ զայնակիտի պնակ որ լիցէ կազմեալ ՚ի փայտէ․ և այս ըստ բարբառոյ բնակչացն Րէյ քաղաքի, զորոյ և դշխնօղն կոչեն لكتراش Լէքթըրաշ։

ԼԵՔԵԱ لكا * Տե՛ս ԼԱԼԻԿԵԱ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նր։ 2․ Կարմիր սեկ․ Գըզմըզը ռուբինէտ։ Եւ դարձեալ, նշ․ արեխ որ է Չարըք։ Իսկ բառամեկնիչ ոմն գրեալ է երկուս մեկնութիւս․ նախ թէ՝ նշ․ ԼԻՒՔ․ և է այն՝ իր ինչ, որով ամրացուցանեն զկոթս սուսերի դաշնակի, դանակի և այլն։ 2․ Է մորթ ինչ․ որ յոյժ կակուղ է և գեղեցիկ յօրինեալ։ Իսկ այլ ոք մեկնէ նախ սեկ․ որ է Սուբնէէտ։ 3․ Կարմիր կաւ․ Կէզլ սէօլի․ Գըրմըզը չամուր․ որ է Աշի։

ԼԵՔԵԱԹ لكات * Տկար և նիհար․ Ջա՛յֆ վէ չէլզան։ Որ և ասի ԼԱՔ․ ըստ չորրորդի նշանակութեան․ նորա։

ԼԵՔԵԱՄԷ لكام * Աչքը ոչխարի, զոր ցցեալ մսովլ և բրնձովլ եփեն. Գօյուն պաշըրտաղը։ Բուտը գա ֆեռաշըն գելմա օֆենտը։ 2. Սերական անգամ. Աչէմի օդօնու։

ԼԵՔԵԱՆԷ نكام * Տես ԼԵՔԵԱՄԷ։

ԼԵՔԶԷՆ لكزن * Է համառօտեալ 'ի բառէն ԼԵՔԵՏԶԷՆ։ Տես ԶՆԱ։

ԼԵՔԵԶ لكز * Տես ԼԵՔԵՑ։

ԼԵՔԷՆ لكن * Աշտանակ. Ճրագարան։ Շըմտան։ 2. Տափարակ ջրկիճ. Եսասը խըղըեգ. Որ և ասի ԱՓԹԱՊԷ։ 3. Շաղիկ լապտերի. Փանոսս ֆէօմչէֆի։ 4. Բուրվառոց. Պուխուրտան. ՈՒՏՍՈՒԶ. արաբ" Մէճմէր։ 5. Ակաւառակ, որոյ բարձր են եզերքն. Քէնարը եէսսեք թավա։

ԼԵՔԵՏ لكد * Նշ" աքացումն. այսինքն ոտիւք հարուած. Տէփմէ. ըստ այնմ, Պէ խամուշը չէ մէյրը փէաշմէնի պէտրէյ մէ՛ շէֆքյմէն, սէ շու ըներ օֆն ֆեռաշ խօղանէփ ըէսսեփհա փէյ գաֆա փօրէփ։

ԼԵՔԵՏԶԷՆ لكدزن * Աքացօղ. Չիֆթէչէն։ Որ 'ի գործ ածի 'ի ձիս, 'ի ջորիս, և յուղտս։

ԼԵՔԵՏԶԵՏԷՆ لكدزدن * Աքացի հարկանել. Տէփմէ ուրմագ. հրամայական Զէն. և ապառնի Զէնէփ։

ԼԵՔԵՏԼԵՔ لكدلك * Տես ԼԵՔԵՏ։

ԼԵՔԹԱՐ لكتار * Անիւրեղէն կերակուր. Ունօշը. Թուրքերէն Պուլամաճ։

ԼԵՔԹԵՐ لكتر * Տես ԼԵՔԹԱՐ։

ԼԵՔԻՒՓԵՔ لكوپك * Նոյն է ԷԲ բառին ԹԵՔԵԱՓՈՒՑ։ Եւ ևս կարասի տան. այսինքն իրք. որք 'ի տան գործ ածին. Եվնյմը խանէ։

ԼԵՔԼԵՔ لكلك * Նոյն է ընդ բառից ՀԵՐԶԷ. ՀԵՏԵԱՆ. և ԵԱՎԷ։

ԼԵՔԼԵՔԷ لكلكه * Տես ԼԵՔԼԵՔ. Զոր արտաբացուցեալ ասեն Լագլագ։

ԼԵՔՀԷՆ لكهن * Նոյն է ասա ընդ բառին ԿԻՒՐԻՄՆԵԿԻ. և Նշ" անարգանու. Աճըզգ։ Որ ասի արաբ" عجز ճըզ։ Եւ ևս է իրն այն՝ զոր կուապաշտք Հնդկաց վ© յարգութե առ իւքեանս կրեն։ Դարձեալ է յանկայեալ օր մի. զոր նոքա 'ի յարգի ունին։

ԼԵՔՊԵՏ لكيد * Ապտակ. Սիլլէ. դառնաձէ. որ և Սիլլէ. ըստ այնմ, Պէ հէր մա մաչհաթ իս խոտըըլփիաշտ շէփտ, Քի չէփտէփ խօրփէնի էշ պէր գաֆա շէփտ։

ԼԵՓԹ لفت * Նշանակէ շողգամ. որ Թուրքերէն ասի Շէլղէմ։

ԼԵՓԹԵՐԷ لفتره * Տես ՓԻՒՐՈՒՄԱՑԷ. ըստ այնմ, Ճամն չէր պէր թէսնի նէրթէս մի նէհի, Լէֆթէրէյըմ մէյրի մէշլիս մէթէանի։

ԼԵՓԿԵՐ لفكر * Զանձախարիթ. մեղծ. օճագ գուրսամի։

ԼԵՓՇ لفش * Է անտ ինչ որ կոչի հայ" մօրքոր. և Թուր" Գուրթըշէնք. ըստ այնմ, Հէր քի պաշէփ պէ օ գարէյն իս էնէյս, Մէշէվէփ չէֆշ իս հէմ րէշէյշ իս խասէյս։

ԼԵՓՋ لفج * Զի, որոյ շրթն 'ի վայր հակեալ իցէ. Տուտաղը սարգըշըմ, իսկ համառակօրէն ո՛ և իցէ կենդանի. ըստ այնմ, Խէտրոաշան չէ ջէտմէօշ հէմի րէֆթ շուր, Փէրոահէշըն չէֆշ իս պէր ավէրտէ պուլ։ 2. Մասա ոսկր. Էթլը քէմիք. խասըլխոան պաշ ֆէռաշը։ 3. Պառնիկ կին. Ջէնի Փահիշէ. որ և ⁞ երեցունց նշանակութեանց ասի նաև ԼԵՓՋԷ և ԼԵՓՋԷՆ։

ԼԵՓՋԷՆ لفجن * Տես ԼԵՓՋ։

ԼԻԱ՛Մ لعام * Աշտեղի. Չէրբէյն. ըստ այնմ, Տէր պէր էշ ճամէյի ըմա իս չէյթամ, Չէհրէ էշ չէշի իս գոյպի փէյվանգամ։

ԼԻԳԱ لقا * Դէմք կամ պատկեր. Չէհրէ վէ սուրէթ. որ թէպէտ է բառ արեւի, բայց 'ի պարսիկս գործածութի սորին հրատարակեալ է. մինչև մտան անեալ զսա բարդութե իւրեանց ատ Մէհթգա և Խօրշիդգա. ատ, Նէ՛ պաշէփ վէֆափար հէր մէհթգա, ճէֆա մէ քէանէփ ֆէր մի խոաշի վէֆա

ԼԻԿԵԱՄ لكام * Երասան. Ոյան. զոր անցուցանեն 'ի գլուխ ձիոյ։ Իւ մերթ սանձ. Կէմ։ Եւ քանզի սոքին երկոքին առանց իրերաց ոչ լինին. յայն սակս բառս ասի զնոցունց երկոցունց ևս։ Որ արտաբացուցեալ ասի لجام Լէճամ։ Դարձեալ է անունն լերին միոջ 'ի գաւառին Շամայ։

ԼԻԿԵԼ لكل * Նշ" սանձ. Թուր" Էքմաք. արաբ" کمثری Քէմմէթրայ. որ և ասի ԵՄՐՈՒՏ։

ԼԻԿԼԻՔ لكلك * Է այն կոտորակն տախտակի, որ լինի 'ի վր երկանաքարի աղօրւոյն. զոր դնեն վասն շարունակաբար թափելոյ հատոյ ցորենոյն։

ԼԻԿԼԻՔԷ لكلكه * Տես ԼԻԿԼԻՔ։

ԼԻՀ لح * Իր հնացեալ, մերձ 'ի ցրտիւ. Եօֆէյէօղ փաչըլմագ խաշլէ օղան նէսնէ։ 2. Է անունն ազգի և գաւառի իրիք. Լիհ մէշէսի վէ լիհ վիլայէթի։

ԼԻՀԱ لحا * Մականեղու. Թուր" Տէլլէք. և արաբ" Մէլլաչէ։ Ռամկական պղտի լեզու։

ԼԻՀԻ لحى * Վստահութի. Բաթխամը։

ԼԻՃ لج * Նսեմքին կողմն բերանոյ. Աշըըղըն իչ ճանիպի։

ԼԻՃԱՄ لجام * Տե՛ս ԼԻԿԵԱՄ։

ԼԻՄԻՐՀՔ لمشك * Զօպշրամ․ և է այն՝ զի ՚ի վր կաթին աղ ցանեալ՝ կարեն զկաթն։

ԼԻՑՁ لیز * Թշուառ կամ հեք․ Խօր․ արդ՛ حقیر հագիր․ Դարձեալ նշ՛ այթաքէլ․ Լաղշէյիշ։ Նաև կակուղ․ Նէրմ։

ԼԻՑՁԻՑՏԵՆ لیزیدن * Խառնել․ գարըշդըրմագ․ ...։ 2․ Սայթաքել․ Սէօրչմէք․ Տողշէյիշէն․ ըստ այսմ որ յօրանաւորի սատ երկրքին և ...։ Հէր ան ...

ԼԻՑԹԵԿ لیتك * Զբաւոր․ Պէնէկլու։

ԼԻՑԻՏԵ՛Ն لیدن * Տե՛ս ԽԱՅԻՏԵՆ․ զի ասէ բանաստեղծն Սէլման․ Ի՛ Մէսամ Սէլման չէ՞նդ ...

ԼԻՑԼԵՔ لیلك * Նոյն է ընդ բառին ԼԻՔ։

ԼԻՑԼՈՒՓԵԼ لیلوپل Տե՛ս ԼԻՑԼՈՒՓԵՐ

ԼԻՑԼՈՒՓԵՐ لیلوفر * Նոյն է ընդ բառին ՆԻՑԼՈՒՓԵՐ․ այսինքն նունուֆար․ և է սա ծաղիկ իմն ծանուցեալ․ Պէր մօրաւք ...։

ԼԻՑՄԵ لیمه * Նշա՛ աղտ․ Քիր․ Չիրք։

ԼԻՑՄԵԿԻՈՒՀ لیمه كوش * Աղտ ականջաց․ Գուլագ ...։

ԼԻՑՄՈՒ لیمو * Լեմոն․ ռամկօրէն Լիմոն

ԼԻՑՄՈՒՏԱՐՈՒ لیموداررو * Է սա խառն իմն լեռնային․ Քէօսէ՛ պէր ...։

ԼԻՑՍ لیس * Է հր՛ Լէյսէթին բայն․ որ և բարդի որպէս Քէռմէշտ․ որ է պնակալեզ․ Չանագ եալայըճը։

ԼԻՑՍԻՑՏԵՆ لیسیدن * Լիզանել․ Եալամագ․ հրամայական Լէյս․ և ապառնի Լէյսէթ։

ԼԻՑՍՆԵ لیسنه * Տե՛ս ՄԱՍՈՒՐԵ։

ԼԻՑՍՓԵ لیسپه * Տե՛ս ՄԱՍՈՒՐԵ։

ԼԻՑՎ لیو * Է անուն մի յանուանց աշ-բեգական․ Պէր ...։

ԼԻՑՎԱՆ لیوان * Տե՛ս ՏԻՑՎԱՆ․ որ է տեղի առեն դատաստանի և իշխանութեն թագաւորաց և իշխանաց նորին։ Եւ ևս բարձր վրան այսինքն օթաղ․ նաև հովանոցն այն որ լինի առաջի օթաղին․ ...։

ԼԻՑՎԵ لیوه * Տե՛ս ՔԵԱԼԻՑՎԵ։

ԼԻՑՎԵՔ لیوك * Է սա ձկնի իմն, որ կըտ-րէ զհանդերձս առնելէնս․ որ և ասի ՏԻՑՎԵՔ։

ԼԻՑՎԼԵՆԿ لیولنك * Տե՛ս ԹԵՐՔ։

չորթան․ Թուր՛ Քէչ․ Եանի եօշ... ...։

ԼԻՑՐԵԹ لیرت * Նոյն է սա ընդ բառին ՍԵՐՓԱՅԱՆ․ որ է սաղաւարտ երկաթի․ Քէօլահ ...․ արդէ՛ Միֆֆէր։ Որ և ասի ԽՕՏ։

ԼԻՑՓԱ لپا * Տե՛ս ՔԻՑՓԱ․ և նշանակէ Հէյրան։

ԼԻՑՓԱՆ لیپان * Տե՛ս ԼԻՑՓԱ։

ԼԻՑՔ لیك * Է շաղկապ պյլական․ հայերէն սակայն․ և արաբերէն Լաքին։

ԼԻՑՔԻՆ لیکن * Նոյն է ընդ ԼԻՑՔ․ և նշանակէ բայց․ սակայն․ այլ։

ԼԻՑՖ لیف * Զուան որ լինի յարմաւոյ․ Խուրմա ...։ 2․ Է տեսակ իմն մաղմղուք արմաւոյ, ՚ի մէջ որոյ օճառ եդեալ, շփեն ՚ի մարմինս ՚ի բաղանեաջ․ Պէր ...։ 3․ Գոզ ...։

ԼԻՆԿ لنك * Է անդամն այն, որ սկսանի ՚ի գլխոյ երանացն կամ ազդերն, և իջանէ մինչև ՚ի մատունս ոտից․ Թուր՛ մէկնի Պաշ ... ...։

ԼԻՆՃ لنج * Է արմատն ԼԻՆՃԻՑՏԵՆ բային, և վարեալ իբր բայանուն, նշ՛ քարշումն և հանումն իրի ինչ յիմեքէ․ Պէր ...։

ԼԻՆՃԻՑՏԵՆ لنجیدن * Քարշելով հանել ո՛ք ՚ի գետնոյ զծառ և զայլ նմանս․ Պէր ...։

ԼԻՆՊԻՒՔ لنبك * Է անուն առասպելական Ջրկրի․ այսինքն Սագգայի միոջ․ որ արար խրախճան հիւրընկալութեն արքային պարսից Պեհրամ կիւռ կոչեցելոյ ՚ի տան իւրում․ Պէր ...։

ԼԻՇԹԵՆ لشتن * Նոյն է ընդ բառին ԼԻՑՍԻՑՏԵՆ․ նշ՛ լեզուլ․ Եալամագ․ ըստ այսմ, ...։

ԼԻՊԱՉԵ لباچه * Ջգեստ․ հանդերձ․ ...։

ԼԻՊԱՍ لباس * Է բառ արաբի, և նշա՛ հանդերձ կամ զգեստ․ Դօն․ որ բառն պարսկերէն ասի ՃԱՄԵ։

ԼԻՊԱ՛ՍԻ ՌԱՀԻՊԱՆ لباس راهبان Թարգմանի զգեստ կրօնաւորաց և նշանակէ սեաւ զգեստ․ Սիյահ ...։

ԼԻՊԵԱՊ لباب * Նոյն է ընդ բառին ՔՈՒՑԽԱՆԵ․ ...․ ըստ այսմ, ...։

ԼԻՊՆԱՆ لبنان * Է անուն լերին միոջ

իբ

մերձ 'ի պաղեստին, զոր մեք կոչեմք լիբանան. Շամ Գիւրճիստանտէ պիր տաղ տէրլէր :

ԼԻՒԶՈՒՄ لزوم * Է սա անուն այնր ա- զերան, որ կոչի Քէֆֆարէ. որով նեռամերձիկք կրթեն և մարմին զինքեանս. Քէֆֆարէ տէտիքլէ- րի էտայ տէրլէր :

ԼԻՒԹ لوت * Բնական մերկ. որ 'ի կերանս խուր չիցէ համեղեալ զգեցեալ. Պէրէհնէ տէյիլ : Որ և ասի ԼԻՒԴ. և ԼՈՒԴ: 2. Նշ" զտեսակս համեղկերակրոց. Լէզիզ թաամլէրին ատըտը : 3. մեծ պատառ. Պիւյիւք լօգմա :

ԼԻՒԹԻՒՓՈՒԹ لوتفوت * Տեսակք ուտելեաց և ըմպելեաց. Ատըտը մէյվէլէրին վէ էնվաըն մէշրուպաթըն :

ԼԻՒԹՐԷ لترە * Տես ԼՈՒԹՐԷ : Դար- ձեալ Նշ" շատախօս, շաղակրատ. Պէհուտէ չէնէ- նի օլմայան տիլ :

ԼԻՒԼԷՐ لولر * Է անուն մի յանուանցն ՚ͅը ամենակալի. Խուտէ չէլէպի տէրլէր :

ԼԻՒԽ لخ * Նշ" կնիւն. Այող : 2. Թիւր. Թուրքերէն Էնէի. որ և ասի ՔԷՃ.

ԼԻՒԿ لك * Կոճ ոտից. Դօզուգ. արպ" كعب քեայպ. որ և ասի ՇԷԹԱԼԷՆԿ. ՚ͅը այսինքն, Մուհէյյա պէր ըլուն թօպուզլէ ճիտէ պէրաճիտ :

ԼԻՒՀ لح * Նոյն է ընդ բառին ԱԼԻՒՀ. արաբերէն عقاب Իգագ :

ԼԻՒՀԱՎԷՐ لهاور * Է անուն Թաչնոյ միոջ. Պիր գուշ ատը տըր :

ԼԻՒՀՐԱՍՊ لهراب * Է անուն հօրն Քիւշթասպ արքայի. Նամը Դէտէրի Քէշթա- սպըն շահ տըր :

ԼԻՒՀՐԱՍԷՊ
ԼԻՒՀՐԱՍՊ } لهراسب * Է ա- նուն հռչակաւոր Թագաւորի միոջ 'ի դասակար- գութէ Քեյանեան արքայից, 'ի զարմէն Իյրե- ճի, որդւոյ Փերիտունի արքայի. Պէր մէշհուր բատիշահ խոմ տըր :

ԼԻՒՂԱՄ لغام * Է փրփուրն այն՝ զոր ուղտն հանէ 'ի բերանոյ 'ի կատաղելն իւրում. Տէվէ ք[...] ազզընտան չըգան քէօփիւք : Եւ ևս նոյն է սա ընդ բառին ԼԻԿԷԱՄ.

ԼԻՒՂԷԶ لغز * Նոյն է ՚ͅը բառին ՉԻՑՍ- ԹԱՆ. Առեղծուած, խրթնաբանութի: Ռամզօրէն համեմատ. Պիւլմէճէ : Եւ յայտնանէ առեալ Լի- ւէզ ասի նաև շրջապատոյ խօսքն. Փէրէլէ Նոյդ- նէ ասէլ :

ԼԻՒՂՈՒՆԷ لغونه * Ջարդ. կամ պա- ճուճանք. Արուէզ վէ ճիլա վէ ճիլլէ.

ԼԻՒՃ لج * Ջախող և խռաբարոյ. Ղամ վէ նէտավէլի. ՚ͅը այսինքն, Մէդէդ ճինեար պա հէր ըլումտ ուսուհատէլի, Թիւրք տէրլէր չէվլէ ուզէ նէտամէլի :

ԼԻՒՄՉԱՆ لمجان * Է անուն գրոհի ժո- ղովրդեան միոյ, որք լինին յոյժ արիւնահեղք. Պէր դայիֆէնին ատը տըր :

ԼԻՒՆՃ لنج * Անկիւն բերանոյ. Աղեղ դուռնաղը. ֆէլուչէյէ տէհէն : Դարձեալ Նշ" զներք- սակողմն բերանոյ. Ակտուտուն իչ ճանիպը : Որ և ասի ԱՔԻՒԿ : 3. Նոյն է ընդ բառին ԼԷԿ :

ԼԻՒՆՊԱՆ لنبان * Է անուն գեղջ մի- ոջ քաղաքին Իսֆահանու. Պէր գիւղէ ատը տըր :

ԼԻՒՆՊԷ لنبه * Մեծամարմին և գիրապա- րար մարդ. Մէրթէպէ պէօյիւք պիւտիւ վէ սէմիզ :

ԼԻՒՆՊԻՒՔ لنبك * Նշանակէ կոպ և խառնութի. Հօր վէ շաշգա :

ԼԻՒՆՏ لند * Տես ԼԱՔ և ԿԻՋԱՔ : 2. Է արմատ ԼԻՒՆՏԻՑՏԷՆ բային :

ԼԻՒՆՏԻՑՏԷՆ لنيدن * Նշ" զխօսիլն ուրուք ՚ͅը լինքեան մռմռալով. Քէնտի քէնտինէ սէօյ- լէնմէ. հր" Լէօնտը. և ապա" Լէօնտէտ : Որ և ասի ՏԷՆՏԻՑՏԷՆ. և ԺԷՔԻՑՏԷՆ :

ԼԻՒՆՏԻՇ لنديش * Քրթմնջիւն. և է սա բայածականն ԼԻՒՆՏԻՑՏԷՆ բային.

ԼԻՒՇ لش * Տես ԼՈՒՇ. բառ առաջին նշանակութեն. ՚ͅը այսինքն, Սաֆ պաշէտ չիւրիւք թէմ- չէրիւ ըլէ, ըշըրէ նէտ ատը տէօւշմէնտէն չէ ճիւշ :

ԼԻՒՇԹ لشت * Ջօրեղ և հաստատուն. Գուվի վէ խավիւվէտար. Ջի ասի Պէհայի աշգ տէր տէտ ճիւշի պայէտ :

ԼԻՒՋ لج * Նոյն է ընդ բառին ԼԻՒԹ :

ԼԻՒՊԱՏ لباد * Նշ" լուծ. և է սա փայտ իմն, զոր անցուցանեն 'ի պարանոցս եզանց. զի զայնս քարշեսցեն, և զերկիր գործեսցեն, զլուծն ձգելով : Պէր ուզուն տէտ Քէօշէլէրին պօյնունէ կէ- չիւրիւրլէր. որ և ասի ԼԻՒՊԱՏԷ. բառ այսինքն, Քիւշավէրէ պէր կէօվ պէնտէ ճիւզար, Ջէ կէօվէ- շահէն պիւճէօյէ միւրատ :

ԼԻ'ՒՊԷԹ لعبت * Խաղ. Օյուն. որ և ասի ՊԱՋԻ : Եւ Թէպէտ է բառ արքայի, բայց պարսք շատ 'ի գործ ածեն. ասի ևս զայնց իրաց, զորս տեսողքն, կայլին սիրով ընդ նոսա :

ԼԻ'ՒՊԷԹՊԱԶ لعبتباز * Տես ՀՈՒԳ- ԳԱՊԱԶ :

ԼԻՒՊԷՐԷ لوبره * Վայրի ոչխար. Եա- պան գօյունի :

ԼԻՒՊՆԻ لبنى * Սևախունկ. Գարէքիւն- լիւ : արաբերէն ميعه سايله Մէյէէի սայիլէ :

ԼԻՒՎԻՑՇԸ لويش * Ծածան ցորեան, գարի, և այլն. Տէօյիւմիւշ շուշէ. շուշէի ժիւռքիւ։

ԼԻՒՐ لر * Է սա անուն դաշտաբնակ գրոհի միոջ. Պէյ տայիֆէ ատը տըր։ Եւ տեղիքն բնակութե, ուր բնակի գրոհս այս՝ կոչի لرستان Լիւրիստան. իմ, Պէ Ըէդրէյշ բանդ էշ Լիւրիստան ոէյլէրը, վէ յէրդէրէյէշ ան րա ժէշէվ տէր ժէյլէրը։

ԼԻՒՐՍ لرس * Ողորմելի. Թէառահէյէում խըշէյէժ։ Ցոր յաւելեալ վանկս Մէ, լինի հր". այսինքն ողորմեմ. ըստ այնմ, Պէ ժէանձէ տէրդ էմէհնէլ հոլէ տէլ ժէօրս, Թէառահէյէում պայէտ էշէշ լուրդ մը ըմըրս։

ԼԻՒՓՈՒԹ لپوت * Մէջ բերանոյ. Աշըշ էշէ։

ԼԻՒՔ لك * Է սա իր ինչ որ 'ի ցրտութե օդոյն ոչ շաղ տեղայ 'ի վր տերևոց ծառոց, և սառուցեալ պաղի. և է սա յատուկ աշխարհին Հնդկաստանու. զոր ժողովեալ և ծեծեալ և եռացուցեալ, ներկանեն այնու զմետաքս և զհանդերձեղէնս. որոյ գոյնն հաստատ է և աներանելի. զորոյ զվճիռ ջուրն 'ի գործ ածեն նկարիչք և պատկերահանք 'ի նկարակերտութիս. և զխիրտ նր առեալ ոսկերիչք, ամրացուցանեն այնու զմեղանեատեղս դանակաց և դաշնակաց. որ և ասի ԼԻՒՔԵԱ և ԼԱՔ։ Եւ ուրեք գրի թէ է հոյզ կամ խիժ ծառոյ և կամ խոտոյ իրիք. և ունի զնմանութի Մէօմէ։ Եւ ևս է խոց ինչ, որ գոյացեալ յորովայնի, ծակոտէ զորովայնն. որ կոչի արդ" Տէօշէշէ։ Դարձեալ՝ նոյն է Է բառին ՇԷԹԱԼԷՆԿ. որ է կոճ ուտից. Դօժօւգ։

ԼԻՒՔԵԱ لكا * Տես ԼԻՒՔ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՄԵՐՁԻՊՈՒՄ. այսինքն երկիր և գաւառ. Թուրքերէն իւշէ։

ԼԻՒՔԵԱՄ لكام * Անամօթ. Պէհայա։ 2. Է անուն լերին միոջ մերձ 'ի քաղաքն Համա. Պէյ թաղ ատը տըր։

ԼԻՒՔԸ لوكه * Ցած ախուր. Աշըգ ռան. պարս" Ա'ըթը գէօմ։ 2. Բամբակ զատեալ 'ի յընդոյ. Տանէօթէն այըրըլմըշ ժէնդէ։ 3. Ոռնացումն շան և այլոց բարձր գոչմամբ. Աժոշը պէօշէնթ խէշէ ժէօժէէշ վէ շայըը ուլումադ։

ԼԻՒՔԵՐ لوكر * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի հնդիկս. Պէյ շէհր ատը տըր։

ԼԻՒՔԻՑՆ لكين * Նոյն է ընդ բառին ՆԵՄԵՏ. և նշանակէ Թաղիք. Քէշէ։

ԼԻՒՔԻՒՓԻՒՔ لك و پك * Սուտ կամ կոպիտ. և կամ անտաշ. Եօշու ժէ նատաշ ժէ նաբէրդաշըմը։

ԼԻՓԱՆ لپان * Տես ՏԻՐԱԽՇԱՆ։

ԼԻՔ لك * Է սա Թռչուն ինչ, որոյ միսն լինի համեղ. որ և ասի ԼԻՑԼԷՔ։ Պէյ գուշ տըր

ԼԻՔԵԱՇ لكاش * Ճանապարհ. Եօլ։ Բայց այնպիսի ճանապարհ. զի 'ի լինել արահետ ճանապարհին տղմուտ 'ի ձմերան, և 'ի դժուարին լինելն ընթանալ ընդ այն, ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ նորին նուրբ ճանապարհք լինին, և այն կոչի ԼԻՔԵԱՇ։

ԼԻՔԷՔ لكك * Մամուխ. որ է թթուշոր. Էժշի էրիժ. Աշմայի Ըէօշշ։

ԼԻՖԱՄ لفام * Նոյն է սա ընդ բառին ՔԷՖՇ։

ԼՈՒ لو * Աման. Զորգ. զի՞նչ և իցէ։

ԼՈՒԳԱ لوقا * Գառնադմակին. որ ասի Գոյա Գօչաշէ. և արդ" ح العالم Հայէմ ժէ։ 2. Է անուն հաշակաւոր յոյն իմաստնոյ միոջ. Պէյ ժէշհուր իունան հաքիյմէն ատը տըր։

ԼՈՒԳԱՊ لوقاب * Նոյն է ընդ բառին ԼԷՎԻՑՏ։ Որ է մեծ կասսայ. Պէօյիւժ գազղան. որ կոչի արդ" ماعون Մաուն. և է այն՝ զոր 'ի խոհանոցս իմարէթից 'ի գործ ածեն։

ԼՈՒԳՄԱՒ ԽԱԼԻՖԷ لقمه خليفه Է տեսակ ինչ աղնիւ հրուշակի. Պէյ նէվ՝ լօգմէ հալվա տըր։

ԼՈՒԳՄԱՇԻՒՄԱՐ لقمه شمار * Թարգ" Թուղթ պատառոյ. և նշա" զայն ով, որ առանց կոչման երթեալ 'ի բազմական սեղանոյ մեծատանց, և միշտ նկատէ զուտելն այլոց։ Եւ է բաղդեալ 'ի բառէս ԼՈՒԳՄԱ. որ է պատառ. և 'ի հրամայականէ ՇԻՒՄԻՒՐՏԷՆ բային։

ԼՈՒՋԸ لوزه * Տես զբառն ՍԷՑԼԱՊՔԷՆՏ. և է այն տեղին՝ զոր պատառեալ իցէ ուղխաջուրն. Սէյլ էլժիննագ ագըթըշէ էէր։

ԼՈՒԹՐԱ لوترا * Գաղտ խօսակցութին որ լինի 'ի մէջ երկուց անձանց։ Որ և ասի ԼՈՒԹՐԷ. և ՋԷՊԱՆԻ ՋԷՐԿԷՐԻ։

ԼՈՒԼ لول * Անամօթ և լիրբ. Պէ շէրժ էս ըէհայա։ Որ և ասի ԼՈՒՐ։ Եւ այնպիսի ով թէ այր իցէ և թէ կին ԼՈՒԼԻ կոչի. և յոգնականապէս ԼՈՒԼԻԵԱՆ. ըստ այնմ, զոր յիշատակէ խօճէ Հաֆըզն բազմաւորակի. Ֆէշան քէյս շուշէժէթ շաթ՝ բը շէյըրըմէթեր բը շէհրաշաօգ. շէանան պէօրթէնթը առաը էշթէշ քը Լէօըթէան խանը էաղմա բա։

ԼՈՒԼԱՆԻՃ لولنج * Է տեսակ ինչ քաղցրաւենեաց, զոր և կոչեն ԿԻՈՒԼԱՆԻՃ. և Շկրաղեցիք ԿԻՈՒԼԱՃ. Պէյ նէվ՝ հալվա տըր։

ԼՈՒԼԷ لوله * Տես ԼՈՒԼԻՑՆ։

ԼՈՒԼԻ لولی * Գեղեցիկքն գրոհին գարչի կոչեցելոյ, որք 'ի պահու ուրախութե և զուարճութե, հնչեն բերանովք իւրեանց լուլու. և

յորս սակս կոչեցան ԼՈՒԼԻ կամ ԼՈՒԼՈՒ . և յոգնակի Լուլիեան . և յայսմանէ առեալ՝ ոև իցէ գեղեցիկ ԼՈՒԼԻ կոչի : Դարձեալ՝ ԼՈՒԼՈՒ ըստ արաբաց նշա" մարգարիտ . Ինճու :

ԼՈՒԼԻՑՆ لولين * Ծորակ ջրկժի . և այլոց նմանեաց . Իպրիգ Լիւլեսի . Եմզիկ Էմզիկի :

ԼՈՒԽ لوخ * Է խոտ ինչ , յորմէ կազմեն փսիաթ . Պիր օթ թիւրի , հասըր եափըլըր : 2 . Սապատողն . Թուր" Պիւնյի . արդ" صدا Էհօէդ : Որ և ասի ԿՈՒՌՈՒՋՓՈՒՐԹ :

ԼՈՒԽԷՆ لوخن * Է սա անուն մի 'ի բաղում անուանցն լուսնի . Էսմաի գամէրդէն պիրի :

ԼՈՒՂ لوغ * Է արմատ ԼՈՒՂԻՑՏԷՆ բային . և նշանակէ կթումն . Սաղմագ : 2 . Ըմպումն . Իչմէք :

ԼՈՒՂԻՑՏԷՆ لوغيدن * Կթել . Սաղմագ Որ և ասի ՏՈՒՌԻՑՏԷՆ : 2 . Ըմպել . Իչմէք : Որ և ասի ԱՌԱՄԻՑՏԷՆ . զի մինչ ասի Մէ լուղէփ , խմանի ըմպէ . Իչէր . մէ նուշէփ :

ԼՈՒՃ لوج * Է անուն գաւառի միոյ յերկրին Խորասանու . Պիր վիլայէթ ատը տըր :

ԼՈՒՇ لوش * Տիղմ , որ լինի յատակս ջուրց : Այլ և պղտոր ջուր . Պուլանըգ վէ պուլանըգ սու : 2 . Այն" որոյ բերանն ծուռ է . Աղըզ էյրի . որ և ասի ՔԷԺՏԷՀԱՆ : Էւ ևս նշա" զայն՝ որ ախտացեալ է ուրկութբ : Մուրտարլըգ դէշըմիշ մէսդ Ըէլըս օլմըշ տըրըր :

ԼՈՒՇԱ لوشا * Է անուն հաւաղակաւոր յոյն իմաստասիրի . Պիր մէշհուր հաքիմ ատը տըր :

ԼՈՒՇԱՆԷ لوشانه * Տե՛ս ԼՈՒՇԱՊԷ :

ԼՈՒՇԱՊԷ لوشابه * Հասարակօրէն նշ" քաղցր և պարարտ . Ճէրէզ վէ չէվրէն . որ յատկաբար 'ի կերակուրս 'ի գործ ածի :

ԼՈՒՇԱՐԷ لوشاره * Տե՛ս ԼՈՒՐ . ըստ առաջնոյ նշանակութե՛ն նր . որ և ասի ԼՈՒՋԷ : Էւ ևս նշ" զկոտին փոս եղեալ . Չուգուր օլմըշ եէր . չէմէյի եէրի չէմբէ :

ԼՈՒՇԷՆ لوشن * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒՇ . ըստ առաջնոյ նշանակութե՛ն նորա :

ԼՈՒՇԷՆԿԻ لوشنكی * Տղմուտ կամ աղմալի ջուր . Պուլանըգլը սու :

ԼՈՒՇՆԱՔ لوشناك * Տղմուտ տեղի . Պուլանըգլը եէր : Էւ է սա ածանցեալ 'ի բառէն ԼՈՒՇ , մասնկամբս ՆԱՔ . որպիսի են և բառքս ԴԷՄՆԱՔ և ՆԷՄՆԱՔ . ըստ այնմ , Հէմի չէքմէք փէրի ան գիւրի չէվէ իւ պէ պուչ , Էնէր ասհ պուփէր փուսր իւ լուշնաք :

ԼՈՒՉ لوچ * Շիլ . Շաշի . արաբ" احول Էհվէլ . ըստ այնմ , Խէյշմէն չա պէօշէօրը մէնաղէ .

բամբ յեօսթէմէ , էթէյի՛ փէօ պէյնէփ չուք : 2 . Նոյն է ընդ բառին ԼԻՒԹ . ըստ որում ցուցանէ մերկ :

ԼՈՒՊԻԷԱ لوبيا * Լոբիաս . Պէօյրիւլճէ .

ԼՈՒՌ لور * Է տեսակ ինչ պանրոյ . Պիր նէվ՝ պէյնիր տիր . տօյէր պէյնիրլէրդէն չէյրէք մագդուլ տըր :

ԼՈՒՍ لوس * Շողոքորթութի՛ւ . Թէմէլլիւգ վէ ծէրդշէգընլըգլը տաքիլ տըլդամագ . ըստ այնմ , Չէս դէօնիւ նէ դանի յէշիլյուն պէօ դուսս , Քէ գա շուփդան չօքէ չէրգ էսիւ էօ լուս : 2 . Խառնուած իրի 'ի միւքն , յանպէրն , 'ի յոսկին . և յարծաթն . որով իւքն այնուքիկ անկանին 'ի զառուէ իւրեանց : և'ի բառարանս ինչ խառնակ մուշկն նոյ կոչի . և խառնակ քեաֆուրն ԼՈՒՍ անուանի : Իսկ ըստ արաբաց բառս ԼՈՒՍ . Ճաշակ . համ . Դադ :

ԼՈՒՍԱՆԷ لوسانه * Շողոքորթական . կամ շողոմաբար . Ճալթալըգլը իլէ :

ԼՈՒՍԶԷՆ لوسزن * Նոյն է ընդ բառին ՉԱՇՆԻԿԻՑՐ . ճաշակատու . կամ ճաշակական . զի ՉԱՇՆԻ ցուցանէ ճաշակ . և ԿԻՑՐ է հր" ԿԻՐԻՔԹԷՆ բային . որ և բարդի :

ԼՈՒՍԻՑՏԷՆ لوسيدن * Շողոքորթել կամ քծնիլ . Էալթագլանմագլըգ իլէ Ըէվաչէ եէօլլէմէք . հրամայական Լուս . և ապառնի Լուսէփ :

ԼՈՒՐ لور * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒՐՔԷՆՏ . և նշ" զայն տեղին ընդ որ ուղխն յանցանելն պատառելով հասեալ իցէ . որ և ասի ԼՈՒՐԷ : 2 . Անամօթ և լիրբ . Պէշէրմ վէ պէհայա : 3 . Աղեղն բամբակահարի . Հալլաճ եայը . որ և ասի ԼՈՒՐԷՔ :

ԼՈՒՐԱՎԷՐ لوراور * Նշ" զայն կոչեցեալ բղուղն , զոր կազմեն 'ի մորթոյ ուղտու վս՛ տանելոյ 'ի ճանապարհ . և դնեն 'ի մէջ նր իւղ , և այլ զի՛նչ և իցէ իրս . զոր օրինակ 'ի պղնձոյ առարեալ դնեն 'ի մէջ նր իւղ և մեղր և միւրապայ . և ըմպելի և այլ ինչ զոր կամիցին . Տէպպէ : Որ և ասի ԼՈՒՐԱՔ :

ԼՈՒՐԱՔ لوراك * Տե՛ս զբառն ԼՈՒՐԱՎԷՐ . զի նոյն է ընդ նմա :

ԼՈՒՐԷ لوره * Նոյն է Ա բառին ԼՈՒՐ . ըստ առաջնոյ նշանակութե՛ն նր , և նշ" զայն տեղին զոր ուղխաջուրն պատառելով հասեալ է Ա այն . Սէյլ էլլինօղ ագդուղը եէր . Ա այնմ , Թիւրքի պէօշէօրը սէթթօհիւլ վէյի փէյրաք ոէհիւլ . հէմէ սէբանէր գէօր խոր էօ մոր էօ լուրէ էօ ծէր :

ԼՈՒՐԷՔ لورك * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒՐ . ըստ երկրորդի նշանակութե՛ն նր . և նշ" աղեղն բամբակահարի . Հալլաճ եայը :

ԼՈՒՐԻ لوری * Նշանակէ զախտն ուրկութե՛ . արաբերէն جذام Ճիւզամ :

ԼՈՒՐԻ لوری * Նոյն է ևս Ա ԼՈՒԼԻ .

ԼՈՒՐՔԷՆՏ لورکنت * Տե՛ս ԼՈՒՐ ի՛ տեղ-նոյ նշ" նշ. Սեւչաուռ ... էէրէ էւշնօղ ...։

ԼՈՒՔ لوك * Ձայն բառ մեկնէ Հաւի-ափն անձեռն . Եղէշ : Եւ պարս" մեկնի Տես-ՈՒս ... այսինքն ձեռք և ոտք համել. որով խմանի տկար և անզօր. Չէղոսն ...։ 2 . Անգետ . Անհոգ : Եւ ևս գտանի ինչ զօրէն մօզ , որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ և անասնոց , բայց ոչ ցաւի . հայ" խոյլ . և Թուր" Ու ։

ԼՈՒՔԻՑՏԷՆ لوكيدن * Անփոփոխ քայլել . այսինքն 'ի վը՛ ծնգաց . և կամ 'ի վը՛ ձեռաց քայլել . Նոհէմվար ...։

ԼՈՒՖ لوف * Նուրիձ . որ է բամբակ իմն . Թուր" Եէլտն ... : Եւ ոմանք ասեն թէ է այն որ կոչի Թուրքերէն Այու ... : Եւ այլք գրեն թէ է այն որ ասի Գոռոթ Գոռոզ ։

Խ

ԽԱ خ * Է թեթևացել 'ի բառէն ԽԱՑ . որ է հր" խոշէօքէն բայնի , որ և բարդի ոչ՛ Հէ-ֆէրի . ըստ այնմ , ...։

ԽԱԳԱՆ خاقان * Է սա մականուն Թագաւորացն երկրին Թուրանու . ոչ՛ բառս ՔԷՑ է մականուն Թագաւորացն Իրանու . և ՓԱՂՓՈՒՐ է մակդիր անուն Թագաւորացն Չինու : Եւ ՐԱՑ՝ Թագաւորացն Հնդու : Եւ ԽԱՆ՝ Թագաւորացն Թաթարաց . Եւ ԳԱՅՍԵՐ , որ է Կայսր՝ Թագաւորացն Հռոմայեցւոց . Եւ ՆԷՃԱՇԻ՝ Թագաւորացն Հաբեշաց : Բայց վերոգրեցեալ բառս ԽԱԳԱՆ , յաճախ գործածուի , բացարձակաբար նշանակէ Թագաւոր : Թուրքն ... ։

ԽԱԴ خط * կամ ԽԱԴԴ . է բառ արէպի . գիր կամ գիծ . Եազը . չիզի . ըստ այնմ , ... 2 . Նորոգ բուսեալ հեր . այսինքն նորոգ մրեալ մօրուք : Կամ նորաբոյս ընխս . և կամ յօն : ... 3 . Եզր կողմյի . ... ըստ այնմ , ... 4 . Եզր գետոյ . ... 5 . Է անուն տեղւոյ , յորում լինի անուանի գեղարդն . վը՛յ ասի ... յորմէ և նիզակն կոչի ուրեք խատ ։

ԽԱԴԴԱՎԷՐՏԷ خط آورده * կամ ԽԱԴԴԱՎԻՐՏԷ . գեղեցիկ քառայօն . Չաքէդ ... : Եւ ոմանք ասեն նշ" զայն՝ որոյ նորոգ արձակեալ իցէ բոյս մօրուաց 'ի ծնօտս իւր . որ և ասի خط آورده ԽԱԴԴԳԷՐԱՎԷՐՏԷ . կամ ԽԱԴԴԳԷՐԱՎԻՐՏԷ ։

ԽԱ'ԴԴԻՄԻՀՎԷՐ خط محور * Առանցք կամ սռնակ . որ է գիծ ինչ մտածեալ 'ի յատակագծութեանց ։

ԽԱԴԴԻՆԵՍԽ خط نسخ * Է տեսակ ինչ գրոց արաբացւոց . որոյ գտիչն է Իպնի Մուգլէ : ... ։

ԽԱԴԴԻՍԹԻՎԱ خط استوا * Աւազերեցեալ գօտի , հասարակած ։

ԽԱԴԿԻՒԶԱՐ خطکزار * Գրագիր . Եաջը . արաբերէն كاتب Քեաթիպ ։

ԽԱԴՄԻ خطمی * Տուղտ . որ է ծաղիկ իմն կարմիր . ... ։

ԽԱԴՔԷՇ خطکش * Գծաքարշ . քանոն . արաբերէն مسطر Մըսթար : Այլ և նշանակէ գծագրող . ... ։

ԽԱԶ خز * Աղտ և կորկ . ... արաբ" خرج Վէսախ : 2 . Է քարն այն որով քերեալ հանեն զաղտն 'ի յոտից . Այաղ ... : 3 . Է տեսակ իմն կասաւեղէն հանդերձի : 4 . Ժահր որ ելանէ 'ի վիրաց ։

ԽԱԶԷ خازه * Հաղեալ ցեխ զոր առնեն վը՛ ծեփի և շինուածոյ . ... արաբ" طین Թըյն . ըստ այնմ , ... ։

ԽԱԶԷ خوازه * Նշ" զայն զարդարանքն . զոր առնեն բնակիչք քաղաքին այնր տեղւոյ . որ իցէ յառակացեալ արքային 'ի մտանել նորա 'ի քաղաք անդր : 2 . Այն առն՝ որ իցէ զարդարել վը՛ հարսին . 3 . Զարդարեալ յարկ որ է քէօշք . ... 4 . Տե՛ս ԽԱՀԻՇ ։

ԽԱԶԷԿԷՐ خوازه کر * Խնդրող կամ հայցող , որ է Թուրքերէն ... ։

ԽԱԶԻՆԷ خازنه * Նշանա" քենի. Պուլ-փըշ. Որ և ասի ԽԱՀԷՐԻՋԷՆ. և ԽԷՅԱԶԷՆԷ։

ԽԱԶԷՆՏԷ خوازنده * Հարսն. Ա'րուս։

ԽԱԶԻՅՆԷ خزينه * Գանձ. է բառ ա-րեպի, բայց պարսք ևս 'ի գործ ածեն։

ԽԱԹԷՄ خاتم * Է բառ արեպի և նշա-նակէ կնիք. Մուհիւր։

ԽԱԹԷ'ՄԻՃԷՄ خاتم جم * Կնիք Սողո-մոնի. Մուհրի Սուլէյման։

ԽԱԹՆԷ ختنه * Թլփատութիւն. Սիւննէթ արպերէն ختان Խիթան։

ԽԱԹՆԷԿԷՐ ختنه كر * Թլփատիչ. Սիւն-նէթ ճիճի։

ԽԱԹՆԷՔԷՐՏԷՆ ختنه كردن * Թլփա-տել. Խիթան էյլէմէք. հր" Քիւն. և ապա" Քիւնէդ

ԽԱԹՈՒԼԷ خاتوله * Նենգութիւն և խար-դախութիւն. Մէքիր վէ հիյլէ։

ԽԱԹՈՒՆ خاتون * Տիկին. բամբիշ. Գատըն. է բառ արեպի։

ԽԱԼ خال * Սևանիշ. որ լինի 'ի դէմս և 'ի պարանոցս գեղեցկաց. Պէն. և արպ" شامه Շամէ։ 2. Է Թռչուն խմ. որ լինի ըստ չափու ագռաւու. Պիր գուշ ադը։ Իսկ ըստ արաբաց քեռի. որ է մօրեղբայր. Թուրքերէն Տայի։

ԽԱԼՔ خلق * Է բառ արէ" ստեղծումն. Եարատըլմագ։ Նշ" և Մախլուգ. այսինքն ստեղծ-ուած. և այսու անունը հռչակեալ է, և ցուցանէ ժողովք ժողովրդոց, որ ասի Թուրքերէն Իլ։

ԽԱԼՔԱՆ خلقان * Նշա" հին. Էսքի։

ԽԱԼՔԱՆ ՖԻՒՐՈՒՇ خلقان فروش Որ վաճառէ զհնոտիս. Էսքի սաթըճը։

ԽԱԼԷ خاله * Է բառ արեպի մօրաքոյր. Տէյզէ։ Իսկ Թուրք" հօրաքեռն ասեն Խալէ։

ԽԱԼԷՊԻՅՆԻ خالريني * Պուլամաճ, որ իցէ եփեալ ալերբ բրնձոյ. Նաև սորբինն կե-րակրոց. Պիրինճ ունի իէէ դէշմէշ դօլամաճ, վէ դամըշէրին աշլուղի։

ԽԱԼԷՊԻՅՊԻ خاليلي * Տե՛ս ԽԱԼԷ-ՊԻՅՆԻ. ըստ այնմ, Նէ խահէմ կիւլշէնէր դը մին-նէթի շայր, խօշ էօլ դի էմիրնամ ան խուշէդիդի։

ԽԱԼԷՍԹԷ خواسته * Կալանաւոր. Տէ-վըլ. արպ" مجبره Մէհպուս. որ և ասի ԽԱԼԻՍԹԷ

ԽԱԼԻ خالی * Է բառ արեպի դատարկ կամ Թափուր. և կամ առանձին միայն. և է սա յայտնի բառ. Թէհի վէ Պէնհա։

ԽԱԼԻ خوالی * Կերակուր. արպերէն طعام Դաամ։

ԽԱԼԻԿԷՐ خواليكر * Խոհարար. Աշճը։ Որ և ասի ԱՇՓԷԶ. 2. Տե՛ս ԽԱՆՍԱԼԱՐ։

ԽԱԼԻՅԿԷ خاليكه * Տե՛ս զբառն ԽԱՅԷ։

ԽԱԼԻՑՃ خليج * Է բառ արեպի. լիճ. Կէօլ։ 2. Ծովածոց. Տէնիզ Գօլու։

ԽԱԼԻՅՏՈՒՆ خاليدون Տե՛ս ՋԷՐՏԷԶՕՊ

ԽԱ'ԼԻՆԱՆ خال نان * Արջնդեղ. Չէօ-րէք օթի. զոր դնեն 'ի վերայ հացի։

ԽԱԼԻՍԹԱՆ خوالستان Տե՛ս ԽԱԼԷՍԹԷ։

ԽԱԼԻՒ خالو * Քեռի. Տայի. արպ" ասի Խալ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՇԷՀՆԱՅ։

ԽԱԼԻՒՄ خالم * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՐ. որ է օձ. Թուրքերէն Եըլան։

ԽԱԽԻՅՏԷՆ خاخيدن Կոխել. Պասմագ։

ԽԱՀ خواه * Է հրա" խահիշէն բային. և նշ" խնդրեա. Իստէ։ 2. Է շաղկապ տրոհա-կան, կամ. Եախօտ. որ և ասի ی ԵԱ։

ԽԱՀԱՆԻՅՏԷՆ خواهانيدن * Է անցո-ղա" խահիշէն բայի. հայցել տալ. Իստէթմէք։

ԽԱՀԷՆՏԷ خواهنده * Է սա ներգոր-ծական ընդունելն" խահիշէն բայի. խնդրող կամ հայցող. Իստէյիճի։ 2. Մուրացիկ. Տիլէնճի։

ԽԱՀԷՏ خواهد * Է սա երրորդ դէմն ա-պառնւոյ խահիշէն բայի և նշ" խնդրեսցէ կամ խնդրէ. Իսթէր։ Դարձեալ գիտելի է զի բայիւս այսու 'ի պարսիկ բարբառ կազմի անուանական ա-պառնի ամանակի բայից. շարակցեալ ընդ աներ-ևոյթ բայի. կամ ընդ երրորդի դիմի անցելոյ ժամանակի բայից. զի ասի խահէտ ամէտէն, և նշ" կամի գալ. այսինքն ունի գալ. որ է՛ գալոց է։ Կամ թէ խահէտ րէֆթ. այսինքն կամի գնալ. որ է՛ գնալոց է։ Եւ խահէտ շէօտ. այսինքն կամի լինել. որ է՛ լինելոց է։ Եւ այս լինի ըստ երից դիմաց ևս ըստ պատշաճի շարադրութեան թէ եզա-կան և թէ յոգնական. ոչ երբեք յայլում ժամանա-կաց 'ի գիրս Կիւլիսթանին։ Էյէր տէշվէր տէ-րշիյ տէմէրան էօլ, իւ նէր տէրվիշէ համէին միհրա-նան էօլ. Տէր ան սա'էթ տէ խահէնտէյի էւ ան միրաթ, Նէ խահէնտ էշ ծիհան դիւյշ էշ տէֆն դիւրտ. Չէն-թօլ էշ միմշէտէ դէրդէմ խահէ, Կէրտայ դէհ-նէր էօլ էշ դաջէշմահէ։

ԽԱՀԷՐ خواهر * Նշանակէ քոյր. Գըզ գարտաշ. արպերէն اخت Իուխթ։

ԽԱՀԷՐԱ'ՆԻՍՈՒՀԷՑԼ خواهران سهيل Նոյն է ընդ արաբական բառին اختاسهيل Իուխ-

Յա սիւահէյլ ։ Եւ է անուն երկուց առաքելոց ։

ԽԱՀԵՐԶԱՏԷ خواهرزاده * Քեռորդի ․ Գըզ գարտաշ չօճու ։

ԽԱՀԵՐԻԶԷՆ خواهرزن * Նշ՛՛ քենի ․ Պալտըզ ․ որ և ասի ԽԱԶԷՆԷ ․ և ԽԷՅԱԶԷՆԷ ։

ԽԱՀԷ՛ՐԻՄԱՏԷՐ خواهرمادر * Մօրաքոյր ․ Տէյզէ ։

ԽԱՀԵՐԻՓԷՏԷՐ خواهرپدر * Հօրաքոյր ․ Պապանըն գըզգարտաշը ։

ԽԱՀԵՐԻԽԱՆՏԷ خواهرخوانده * Քուրաթիւն ․ կամ քոյրագիր ․ Ահրէթ գըզգարտաշը ․ Որք և եղբայրագիրն կոչի Պիրատէրլիանք ։

ԽԱՀԻՑՏԷՆ خواهیدن * Տե՛ս ԽԱՍԹԷՆ ։

ԽԱՀԻՇ خواهش * Խնդրուած կամ կամեցողութիւն ․ Իսթէք ․ և է սա բայածականն խասթէ‐փէն բային ։ 2 ․ Նշա՛՛ ինչք ․ Մալ ։ Որ ըստ այսմ նշանակութեան خواسته ԽԱՍԹԷ ևս ասի ։

ԽԱՀԻՇԿԷՐ خواهشگر * Խնդրօղ կամ հայցօղ ․ Իսթէյիճի ։

ԽԱՀՆԱԽԱՀ خواهناخواه * Կամայ ակամայ ․ Իսթէր իսթէմէզ ։

ԽԱՃ خاج * Տե՛ս ԶԷՆԻՑՓԱ ։ 2 ․ Բըլ‐թակ ականջոյ ․ Գուլագ եումշաղը ։

ԽԱՃԷ خواجه * Կամ ԽՕՃԷ ․ տանուտէր և ընչատէր ․ և իշխօղ ․ նաև վէզիր ։ Սահիպի խանէ վէ սահիպի մալ ․ վէ հաքիմ վէ վէզիր ։ Ցորմէ առեալ Նշ՛՛ ևս վարդապետ կամ ուսուցիչ ․ որ և արաբերէն خواجه ԽՕՃԷ ։ 2 ․ Կատար աքաղաղի ։ Խօրօզ իպիկի ։

ԽԱՃԷԹԱՇ خواجه‌تاش * Աշակերտակից ։ 2 ․ Ծառայակից ․ որ և արաբերէն ԽՕՃԷԹԱՇ ։

ԽԱՃԷ՛Ի ՍԷԵԱՐԱՆ خواجهٔ سیاران Է անուն աստեղց իրիք 'ի ստորոտ լերինն քեա‐պիւլի ․ Պիր եըլտըզ՝ ատը փէրտ ։

ԽԱՃԷՍԷՐԱ خواجه‌سرا * Ներքինապետ ․ Խատըմ աղասը ։

ԽԱՃՈՒԼ خاخول * Նոյն է ընդ բառիցն ԽԱՃՈՒՔ ․ և ԽԱՃՍՈՒԼ ․ և ԽԱՃՍՈՒՔ ․ և ԽԱՇՈՒՇ ։

ԽԱՃՈՒՔ خاجوك * Տե՛ս ԽԱՃՍՈՒՔ ։

ԽԱՃՍՈՒԼ خاجسول * Տե՛ս ԽԱՃՍՈՒՔ ։

ԽԱՃՍՈՒՔ خاجسوك * Մանգաղ խոտոյ ․ Օթ օրաղը ․ որ է գերանդի ․ Դըրփան ։

ԽԱՄ خام * Հում ․ Նաթիւխնէ ․ այսինքն անեփ ։ 2 ․ Նշ՛՛ զայր անփորձ և առանց մտերմութեան ։ 3 ․ Է անուն մի յանուանց գինւոյ ․ Շէրապըն պիր ատը փէրտ ։ 4 ․ Մորթ անկազմ ․ խամ կոչի ․ Տապաղլըմ օլմամըշ տէրի ։ 5 ․ Կտաւ որ չէ գործեալ և սպիտակացուցեալ 'ի ձեռն թափչի ․ Գասարլանմամըշ պէզ ։ 6 ․ Տե՛ս ՔԷՄԷՆՏ ։ 7 ․ Մետաքսն այն՝ զոր առնեն լար նուագարանի ։ Սազ թէլը իփէքլէրի էպրիշիմ ։ 8 ․ Վարս թաշնոյ զոր առնեն 'ի մետաքսէ ։ 9 ․ Տե՛ս ԽԱՄԷ ․ որ է գրիչ ․ Գալէմ ։ Եւ մանաւանդ սպիտակ գրիչն ։

ԽԱՄԱԼԱ خامله * Տե՛ս ՄԱԶԷՐԻՅՈՒՆ ։

ԽԱՄԱԼԻՅՈՒՆ خامليون * Մեկնի Թուրքերէն Պէյազ մէշէ ։ Որ և ասի ԽԱՄԱՆ և ԽԱՄԱՐԷՎԱՆ ։

ԽԱՄԷԱԶ خامیاز * Յօրանջումն ․ Էսնէմէք ․ արաբերէն تثاوب Թէսավիւպ ․ որ և ասի ԽԱՄԷԱԶԷ և ԽԷՄԷԱԶԷ ։

ԽԱՄԷԱԶԷ خامیازه * Տե՛ս ԽԱՄԷԱԶ ։

ԽԱՄԷ خامه * Տաշեալ և հարթեալ գրիչ ․ քանզի անհարթն կոչի ԿԻԼՔ ․ Եօնուլմուշ գալէմ ։ 2 ․ Տե՛ս ՍՈՒՐԱՀԻ ։ 3 ․ Կոյտ ․ Եըղըն ։ Եւ յատկապէս կոյտ աւազոյ ․ Գում եըղընը ։

ԽԱՄԷԽԱՄԷ خامه‌خامه * Դէզ դէզ ․ Եըղըն եըղըն ։

ԽԱՄԷՏԱՆ خامه‌دان * Կաղամար ․ Գալէմտան ․ և Թարգմանի գրչարան ։

ԽԱՄԻ خامی * Հումք ․ Չիկլիկ ։ Եւ է վերայեալն բառին ԽԱՄ, առաւելու՝ ی Եա, որ հնչի Ի ։

ԽԱՄԻԼ خامل * Անանուն և աննշան ․ Պինամ իւ նիշան ։

ԽԱՄԻՇԷ خامشه * Է խոտ ինչ զոր բժիշկք կոչեն Շէյթարէճ ։

ԽԱՄԻՅՐ خمیر * Այս բառ թէպէտ արաբի է, բայց պարսիկք ևս շատ 'ի գործ ածեն ․ և առնեն մասն 'ի բաղդութիւ բարբառոյ ․ որք խամիւրմայէ ․ և Նշ՛՛ զայն ամ որ իցէ զանգեալ ․ Հէր նէ իսէ եօղրուլմուշ օլա ․ Թուրքերէն խամուր ։

ԽԱՄԻՅՐԷ خمیره * Զանգուած ․ Եօղրուլմուշ նէսնէ ․ և ասի է զի անուշեղէնն այն՝ որ լինի 'ի վարդէ և 'ի մանուշակէ՝ կոչի խամիւրլէ ։

ԽԱՄԻՅՐԿԷՐ خمیرگر * Զանգօղ հացի ․ Խամուրճի ։

ԽԱՄԻՅՐՄԱՅԷ خمیرمایه * Խմոր ․ որ խմորէ զհացն ․ Խամուր մայէսի ։

ԽԱՄԻՅՐՔԻՒՆՏԷ خمیرکنده * Են այն կտտորակքն հացին ․ զոր մի՛ հաց առնելոյ հատեալ գնտակս առնեն ․ Թուրքերէն Զէվլէ ։

ԽԱՄԻՒՇ خامش * Տե՛ս ԽԱՄՈՒՇ ։

ԽԱՄՈՒՇ خاموش * Լուռ ․ Էփսէմ ։

ԽԱՄՈՒՇԻ خاموشی * Լռութիւն. Սէսսիզլիք : Որ և ասի ԽԱՄՈՒՇԻ :

ԽԱՄՈՒՇԻՑՏԷՆ خاموشیدن * Նշանակէ լռել. Էպքէմ օլմագ :

ԽԱՄՈՒՇՇԷՎ خاموششو * Լռեալ լեր. Էպքէմ օլ :

ԽԱՄՈՒՇ ՇԻՒՏԷՆ خاموش شدن Տե՛ս ԽԱՄՈՒՇԲԱՇԻՑՏԷՆ. հրամայական ՇԷՎ. և ապառնի ՇԷՎԷԴ :

ԽԱՄՈՒՇԲԱՇԻՑՏԷՆ خاموش باشیدن Լուռ լինել. այսինքն լռել. Էպքէմ օլմագ :

ԽԱՄՈՒՇՔԷՐՏԷՆ خاموش کردن Այսինքն լռեցուցանել. Էպքէմ էյլէմէք. հրամայական ՔՈՒՆ. և ապառնի ՔՈՒՆԷԴ :

ԽԱՄՊԱԶ خامباز * Մեծ սան կամ կաթսայ, որոյ բաց իցէ բերանն. Աղզը աչըգ պէօյիւք գազան :

ԽԱՄՍԻՑՆ خمسین * Է բառ արաբի՝ յիսուն. Էլլի. և պարս՝ ՓԷՆՃԱՀ. իսկ ը՛ս պարսից ցուցանէ զայն յիսուն աւուրն ձմերան, զկնի քառասուն աւուրցն ՋԷՄՀԷՐԻՅԻ մինչև ՚ի Նեվրուզ. քանզի ՋԷՄՀԷՐԻՅՆ է միջոց քառասուն աւուրց. և բովանդակ քառասուն և յիսուն աւուրքս լինին ՚ի միասին աւուրք իննսուն. որ է եղանակն ձմերան. և զայն վերջիշեալ աւուրքն ՋԷՄՀԷՐԻՅԻ, կոչին Էրդայիին ՚ի լեզու արաբաց :

ԽԱՄՍՈՒԶ خاموز * Հում կաշի. մորթ անհարթ. Խամ ճէօն :

ԽԱՄՍՈՒՔ خاموک * Նշանակէ զայն տեսակն հացի, որ կոչի թուրքերէն Պողչամաճ :

ԽԱՄՏԷՍԹ خامدست * Նշա՛ զայն, որոյ ձեռն ոչ յարմարի գործոյ ինչ. Էլի իշէ էօղրէնմէյէն ադէմ : Եւ ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ԽԻՑՐԷՏԷՍԹ. և Թարգ՝ խակաձեռն. ըստ այնմ, Նէյսէֆ պէտէրի Ոխ հէր խամտէսթ, Չի հէր ձու գառրի նաղան չէվէտ թէխթ :

ԽԱՅ خای * Համ. ճաշակ. Տադ. չէշնի. այլև է հրամայականն խայիտէն բային, որ է բառդի ոստպէս ծամծեայ :

ԽԱՅԶԷՐԱՆ خیزران * Է արմատ ինչ երկայն, որ լինի ՚ի կղզիսն Հնդկաստանու, յորմէ կազմեն գաւազան. Հայզէրան : Որոյ մի տեսակն լինի սունար, յորմէ կազմեն գաւազան և նիզակ. և այս կոչի թուրքերէն Գարղը :

ԽԱՅԷ خایه * Ձու. Եումուրթա. որ և ասի ԽԱԼԻՅԿԷ : 2. Ամորձիք. այսինքն ձուանք մարդոյ. Ինսանըն եումուրթալէրի :

ԽԱՅԷԿԻՑՆԷ خایکینه * Նշանակէ ձուածեղ. Եումուրթա գայղանասը :

ԽԱՅԷԿԻՑՐ خایه گیر * Է կենդանի ինչ թունաւոր, նման սարդի. որ և ասի ԽԱՅԷԿԻՑՐԷՔ. Անթէպուլէ միշաղալէն դէք չէհրինտէ ճանավէր տիւր :

ԽԱՅԷՏԻՑՍ خایه دیس Տե՛ս ՍԷՄԱՐՈՒՂ :

ԽԱՅԷՐԻՑԶ خایه ریز * Ձուածեղ. Եումուրթա գայղանասը. զի ԽԱՅԷ նշ՝ ձու. և ՐԻՑԶ է հրամայական ՚ի բայէն ՐԻՑԽԹԷՆ :

ԽԱՅԷՔ خایک * Տե՛ս ՄԷԼԱԽ :

ԽԱՅԷՔԷՇԻՑՏԷ خایه کشیده * Ամորձատ. այսինքն ներքինացեալ թէ մարդ և թէ անասուն կենդանի. Խատըմ տըլէ. թայէսը չէքիլմիշ :

ԽԱՅԷՔԷՐՏԷՆ خایه کردن * Այսինքն ձու ածել. Եումուրթալամագ :

ԽԱՅԷՔԻՒՆ خایه کن * Այսինքն ձու ածող. Եումուրթալայան :

ԽԱՅԻՍԹԷ خایسته * Ծամեցեալ կամ ծամքեցեալ. Չէյնէնմիշ : 2. Նմանութ՛ իմն ցուցանէ խօսեցեալ կամ հրատարակեալ ՚ի բերանս մարդկան. ը՛մ, Խայիսթէյի փէհանի ձէհան էմ չունէյ չէյնէր, էյ չէւաշնէյ չէյնէր նիյէմի մէն ջէլէսթէմի :

ԽԱՅԻՍՔ خایسک * Կռան. Չէքիճ. և պարս՝ مطرقه Մութրագա թէ մեծ իցէ և թէ փոքր. ը՛մ, Անճա չի ... պութէփ, խայիսք պէհէթիյե խօլ :

ԽԱՅԻՏԷ خاییده * Է կրաւո՛ ընդունե՛ խայիտէն բային, ծամեցեալ կամ ծամքեցեալ. Չէյնէնմիշ : Եւ մերթ խօսեցեալ :

ԽԱՅԻՏԷՆ خاییدن * Ծամքել կամ ծամել. Չէյնէմէք. հր՝ խայ. և ապռ՝ խայէդ :

ԽԱՅԼ خیل * Զօրք. հեծելազօրք. պաշտօնեայք և սպասաւորք. Ասքէր վէ հաշէմ վէ ճէմայէթ վէ խըզմէթքեար. իսկ ը՛ս արաբաց ձի. Աթ :

ԽԱՅԼԹԱՇ خیلتاش * Զօրական կամ զօրակից. որք և պաշտօնեայք միոյ տան՝ կոչին خواجه تاش Խօճէթաշ կամ խօճէթաշ. և է սա ածանցեալ ՚ի բառէն ԽԱՅԼ, մասնկամբս ԹԱՇ :

ԽԱՅԼԻ خیلی * Նշանակէ բազում կամ հարուստ. Քէօբրէլիքին չօգլուգը տիւր :

ԽԱՅՄԷ خیمه * Նշանակէ վրան. Չադըր :

ԽԱՅՄԷԶԷՏԷՆ خیمه زدن * Վրան հարկանել. Չադըր գուրմագ :

ԽԱՅՄԷՏՈՒԶ خیمه دوز * Վրանակար. Չադըրճը :

ԽԱՅՊԷՐՍԻԹԱՆ خیرستان * Է մականուն ինչ Միւրթէզայ Ալիի հօր եղբօրորդւոյ և փեսայի Մահմետին. և Թարգմանի խայպէր-

[illegible] • այսինքն առօղ խոյպեր ամրոցի :

ԽԱՆ خان * Արքայ • Շահ • 'ի հասարակի Թաթար խան : 2 • Յատկապէս և 'ի մանաւանդ առ զիմաստութեանց Թիւրքիստանու • և երբեմն թէ իցէ համառօտեալ 'ի բառէն ԽԱԳԱՆ : 3 • Տուն • Էվ • խանէ : 4 • Կայան • այսինքն տեղի կայից • Մէնզիլ : 5 • Պանդոկ • որ է վաճառականաց • ուր ուղևորք ճանապարհի իջևանին և չու առնեն • և ուր բնակութիւն կալնուն 'ի վարձու : 6 • Տես ԽԱՆՄԱՆ : 7 • Թագաւոր մեղուաց • Զէն պուրի մուջէյի շահի :

ԽԱՆ خوان * Սեղան • Սուֆրէ • որ և արաբերէն խօն :

ԽԱՆԳԱՀ خانقاه * Տես ԽԱՆԿԵԱՀ :

ԽԱՆԷ خانه * Տուն • Էվ • արաբ" بيت Պէյթ : 2 • Հատուած կամ տուն բանաստեղծական բանից • արաբերէն ևս կոչի Պէյթ :

ԽԱՆԷԶԱՏ خانه زاد * Ընտանի • Էվտէ ծէնէչէն պէսլէնմիշ :

ԽԱՆԷ'Ի ՏԵՐՎԻՑՇ خانه' درويش Տուն աղքատի • Ֆագիր էվի :

ԽԱՆԷԽԵՐԱՊ خانه خراب * Նշանակէ անաւերակ • Էվի' խարապ :

ԽԱՆԷԽՈՒՏԱ خانه خدا * Տանուտէր • Էվ խուտի • Էվ սահիպի :

ԽԱՆԷԿԻ خانکی * Տնական կամ ընտանի • Էվէ մէնսուպ : 2 • Է տեսակ ինչ հրուշակի • զոր կազմեն 'ի տան : Եւ հասարակաբար ամ կերակուրք և իրք՝ որք յատկաբար կազմեալ են 'ի տան : Դօմօմ վէ սօյէր էչէօ մի մախսուս էվտէ եափըլմըշ օլա ?

ԽԱՆԷԿԻՑՐ خانه گیر * Թարգ" տնակալ • Էվ տութըճը • և նշ" զբնակութիւն կալնօղ • Մէսքէնտ թութճու : 2 • Է անուն չորրորդի խաղու նարտին • Այսինքն գումարին :

ԽԱՆԷՆՏԷ خواننده * Երգեցիկ • Օխուճու • և մերձ ընթերցող : Եւ է առ ընդուն" խանտէն բային :

ԽԱՆԷՊԱԶ خوانه باز * Է անուն խաղու միոջ նարտի • Գումար օյունընըն պիր թափ տէօրու :

ԽԱՆԷՊԱՏ خانه باد * Են երեք կենդանակերպք՝ ցուլ • կոյս և այծեղջիւր • որք վերաբերին առ հողմ :

ԽԱՆԷՊԷԽԱՆԷ خانه بخانه * Տանէ 'ի տուն • Էվտէն էվէ :

ԽԱՆԷՊԵՐԷՆՏԱԶ خانه برانداز * Նշ" զայն ոք • որ 'ի բաց թողեալ զհայրենիս և զերկիրն իւր վայրապար շրջի յաշխարհի : 2 • Նշ" տերվիշ շրջագայուն և պանդուխտ նշդեհացեալ յայլում գաւառի • Վաթան վէ մէլքէնինի թէրք

եթմիշ հէրզէէլէրտէ պէհան օլան : Վէ տէրվիշ սէյյահ վէ շահպէյ գէլաշ :

ԽԱՆԷՊԵՐՏՈՒՇ خانه بردوش * Նշա" շրջագայուն անտուն և թափառական • որ թափառեալ տատանողի • Բէնտի լա մէքէան վէ հէրզէկէրտէ պէհան • և թարգմանի Տուն 'ի յուս :

ԽԱՆԷՎԱՏԷ خانواده * Տես ՆԷՎԱՏԷ :

ԽԱՆԷՏԱՆ خاندان * Տեղի կանանոց • որ է Հարէմ • արաբերէն ասի Էհլիպէյթ •

ԽԱՆԷՑԱՐ خانه دار * Այսինքն տանուտէր • տնտես :

ԽԱՆԷՓԵՐՏԱԶ خانه پرداز * Է սանտերհակն բառին խանէպերէնտազ • և նշ" զայն ոք՝ որ ունի և երեւելի տուն և կայան բնակութեան կազմեալ յարդարե • Վաթանտաշ էէրլէշմիշ խանէ վէ մէնզիլ թուտմըշ • ըստ այսմ, խանէ ֆէրտազ նէշամի հալ պօսթէմ ֆէյզէհէյն • չէօն չէօթէմ տըշ'գէ Բէնտէ խանէպերէնտազ էմ ջէանտան :

ԽԱՆԷՔԷՆ خانه کن * Տնաքանդ • այսինքն որ անտանելութեան կործանէ զտուն իւր • Նաճիաշէհ :

ԽԱՆԷՖԻՒՐՈՒՇ خانه فروش * Տնավաճառ • Էվ սաթըճը : 2 • Այն՝ որ թողու զաշխարհ • և լինի շրջագայուն • Թարքէ տիւնեա վէ սէյյահ •

Որոյ յոգ" լինի خانه فروشان խանէֆիւրուշ :

ԽԱՆԻ خانی * Տեղի՝ ուր ցրտացուցանեն զջուր • Սու սօղութմաճագ մէքէան : 2 • Աւազան • Հավզ : Որոյ նուազ" լինի խանիչէ : 3 • Ջուր առնլի • Զէրի խանա : Նաև է անուն հիւմայի որդւոյ Պէհմէնի :

ԽԱ'ՆԻԵԱՂՄԱ خوان یغما * Ագապ • այսինքն է այն սեղան կերակրոյն, զոր առնեն առատաձեռն մարդիկ, հասարակ ժողովրդոց • որ և ասի ԽԱ'ՆԻ ՔԷՐԷՄ :

ԽԱ'ՆԻԽԱՆԱՆ خان خانان * Իշխանաց իշխան • որով իմանի Վէզիրի աշէմ • այսինքն մեծազոյն իշխան :

ԽԱՆԻԽԵՐԷՔ خان خرک * Տես ՔԵԱՐՊԱՆՍԵՐԱՅ • և ԽԱՆ :

ԽԱՆԻՑՉԷ خانچه * Փոքրիկ աւազան • Քիւչիւք հավուզ • Թմ, Մէյն տէ խանէյչէ էյ փի աղ էյ թէյան էօլի, հէր տէմ էֆսուն փէր փէշարէ պէր չէմէն էօլի •

ԽԱՆԻՑՏԷՆ خواندن * Տես ԽԱՆՏԷՆ :

ԽԱՆԻՒՄԱՆ خانمان * Տես ԽԱՆՄԱՆ :

ԽԱ'ՆԻՔԷՐԷՄ خوان کرم * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՆԻԵԱՂՄԱ :

* ԽԱՆԿԵԱՀ خانگاه * Շինուած՝ որ կերակրեալ է 'ի փառս այր • և է տեղի ինչ առ Մէօլէվէ • իք

ուր բնակին աղքատք, և չքաւորք, և օտարականք։ Որ արտաբերեցեալ ասի խանգահ ։

ԽԱՆԿԷՀ خانكه * Տե՛ս ԽԱՆԿԱՀ ։

ԽԱՆԿԷՐ خوانكر * Տե՛ս ՁԱՌՆԻԿԻՑՐ . և ԱՌՓԻՃ ։

ԽԱՆԴԷՐՏ خانگرد * Տուն ամառնային . Եազըն մախսուս էվ . խանէի Եազլըգլանէ ։

ԽԱՆԴԷՐՏԷ خانگرده * Տե՛ս ԽԱՆԴԷՐՏ

ԽԱՆՃ خنج * Է այն փառաւորակերպն , յորում մանկունք զխաղ ընկուզի խաղան ։

ԽԱՆՃԷ خنجه * Մեկնի Թուրքն" Ճէհէմ չէշշէկլէնտէն չուհէր օլան սաթա մը նէֆէս Վէրփէ֊ Ճէ պօսրնշտան չէֆմաէ ։

ԽԱՆՃԷՐ خنجر * Տե՛ս ՑԷՌՆԷ ։ 2. Մեծ դանակ . Պիւյիւք պըչագ . ըստ այնմ , Ըէնէյոէ էմ մէ դէ գատառ կէօտէֆէնտէ կէօֆէն , տէր ան չէմտան մէ դէ խանճէր ոէր էշ չէ Բէն դիդիւրէյա ։

ԽԱՆՄԱՆ خانمان * Տուն . գերդաստան . Էվ պարք ։ Եւ Թարգ" տնանման . և ասի Թէ յառաջադոյն նշանակէր բառս այս՝ զվրանս քրդաց և արաբաց դաշտաբնակաց . և յետոյ յաճախ գործածութե առացաւ փոխանակութիւն զայս ։

ԽԱՆՉԷ خانچه * Է նուազ" խան բառին և նշ" պանդոկիկ . Քէարպանսէրայի ճուխնատար ։

ԽԱՆՍԱԼԱՐ خوانسالار * Մատակարար որ դնէ կերակուր առաջի Թագաւորաց . և բոլոր իրողութիք կերակրոց են ընդ իշխանութ նորա . Չաշնիկիր պաշի . և 'ի բազում գործածութե ն և իցէ Չաշնիկիր՝ կոչի ԽԱՆՍԱԼԱՐ ։

ԽԱՆՍԱՐ خوانسار * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՆՍԱԼԱՐ . և ՁԱՌՆԻԿԻՑՐ ։

ԽԱՆՎԱՏԷ خانواده * Վաղնջական ընտանութիւն . խանէտանէ գատիմ ։ 2. Տանուտիկին . խաթունէ խանէ ։ Որ ըստ երկուցն ևս ասի . խանվադէ դօստ պիդի խանէ էշ , Զանէ դօստէ խանվադէ խանէ էշ ։

ԽԱՆՏ خواند * Է անցեալ երրորդ դէմ խանտէն բային , կարդաց . որ համանգամայն նշ" կոչել նաև ընթեռնուլ . Օգուտի ։

ԽԱՆՏԷ خنده * Ծիծաղ . Կիւլմէք ։ Որ և արտաքերի ԽԷՆՏԷ ։

ԽԱՆՏԷ خوانده * Է կրա" ընդունի" խանտէն բային , և նշա" կարդացեալ . այսինքն կոչեցեալ նաև ընթերցեալ ։

ԽԱՆՏԷՆ خواندن * Կարդալ . որ միանգամայն նշ" կոչել . նաև ընթեռնուլ . որպիսի է և Թուրքական բառն Օգումագ . հրամայ" խան . և ապառնի խանէտ ։

ԽԱՆՏԷԽԷՐԻՑՌ خنده‌فریش * Նոյն է սա ընդ բառին ԽԱՆՑԷԽԻՑՌ ։

ԽԱՆՏԷԽԻՑՌ خنده‌خویش * Ծաղր որ լինի կատականօք . Խըմըհճըլա վէ հէնլէ թուրխի էշէ կիւլմէք ։

ԽԱՆՏԷՆԱՔ خنده‌ناک * Նշանակէ յոյժ ծիծաղող . Գըմըերը կիւլէն ։

ԽԱՆՏԷՐԻՑՌ خنده‌ریش * Տե՛ս ԽԱՆ֊ՑԷԽԻՑՌ ։

ԽԱՆՏԷՔԷՐՏԷՆ خنده‌کردن * Տե՛ս ԽԱՆՑԻՑՏԷՆ ։

ԽԱՆՏԻՑՌ خندیش Տե՛ս ԽԱՆՑԷԽԻՑՌ ։

ԽԱՆՏԻՑՏ خندید Ծիծաղեցաւ . Կիւլտիւ

ԽԱՆՏԻՑՏԷՆ خندیدن * Ծիծաղել . Կիւլմէք . հրամայ" խանտ . և ապառ" խանտէտ ։ Որ և արտաքերի ԽԷՆՏԻՑՏԷՆ ։

ԽԱՌ خاش * Մարտ . Ճէնկ . որ շարակցեալ ընդ ՓԷՐ բառին , ասի ՓԷՐԽԱՌ ։ 2. Ըխուղ . Չէօփճիւկէշ ։

ԽԱՌԱՔ خاشاک * Ըխուղիկք , խառնելք ընդ հողոյ . Չէօփճիւկէշլէր , մի թօփրագը գարըշմըշ օլա ։ Որ մերթ շարակցեալ ընդ բառին ԽԷՍ , ասի ԽԷՍ ՈՒ ԽԱՌԱՔ ։ Եւ երբեմն ընդ բառին ԽԱՐ , և ասի ԽԱՐ ՈՒ ԽԱՌԱՔ . ըստ այնմ , Մէրտա չէրան դէ փէրքէնահ դարի նիքնեահ , Զան խա֊ շաք խո խարէմ մէյ էֆփէն դէ առահ ։

ԽԱՌԷ خاشه * Նոյն է ընդ բառին ԽԱ֊ՌԱՔ . որ է խոտ չորացեալ . Գուրուամըշ օթ ։ 2. Նախանձ . Հասէտ ։ Ըստ առաջնոյ նշանակութե իմացել լինի ասանաւորս , Նէ կիւսեր չէգնան խա նէ Ճօսըր խիրէփ , Զէ հէր խաշէէ խէշմէն թէր վէրէփ ։

ԽԱՌԷՔ خاشک * Տե՛ս ԽԱՌԱՔ . զի է կրճատեալն նորին ։

ԽԱՌԻՆՌԱՐ خاشنشار * Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Գըզլ Գուշըք ։

ԽԱՌԻԻԽԷՌ خاش‌وخش * Մանրիկ շիւղ և ծիւղ . Չէօփ չէօփ ։

ԽԱՌՃՈՒ خاشجو * Մարտայոյզ . կամ դրդուիչ կռուոյ . Թուրքերէն Ճէնկճու ։

ԽԱՌՈՒՌ خاشوش * Գերանդի . Դըրա֊ գան ։

ԽԱՌՐԻՑՁԷ خاشریزه * Տե՛ս ԽԱ֊ՌԻԻԽԷՌ ։

ԽԱՊ خب * Ցեալ ընկեցեալ . Կէչէ֊ պըրաղըլմըշ . պաշ փէս էֆփէնտի ։

ԽԱՊ خواب * Քուն . Ույգու . արտաքերէն Խէպ ։ 2. Երազ . Տիւշ . արդ" Րուէա . և չէզա" Թիւշ ։ Զո՛ր օրինակ մինչ ասի խապտիտէմ , իմանի ննջեցի կամ 'ի քուն եղէ . Ույուտում . և խապ֊

փէյտէք · երազ տեսի · Թուր" Տիւշ կէօրտիւք ։

ԽԱՊԱԼՈՒՏ خواب آلود * Քնեած · քնեալ · և Թարգ" քնաշաղախ · Ոսկոսյեծի · Յովհ · Սէրշէ գոլէյն գէր նէյ ոլէթ գոխլին նուհէմօրի մէն, քէմ շէկէթ գիյոոր էտ գէթ շէշմէ խօղուլոսպ օ ։

ԽԱՊԱԼՈՒՏԷ خواب آلوده * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՊԱԼՈՒՏ ։

ԽԱՊԱՆԻՑՏԷ خوابانيده * Ննջեցուցեալ կամ ընկողմանեցուցեալ · Եաթըրըլմըշ ։

ԽԱՊԱՆԻՑՏԷՆ خوابانيدن * Ննջեցուցանել · Ոսկոսմոսկ ։ Եւ է անցողականն բային Խապիտէն ։ 2 · Գծեցուցանել զուղաս յախոռի · Տէվէ չէօքթիւրմէք տէօքմէ ։

ԽԱՊԷՆԻՑՏԷ خابيده * Ննջեցուցեալ · Եաթըրըլմըշ վէ ոսկոսլմըշ · ըստ այնմ , Սէհէ օէր վէշ գէ գոլէյն խօղէնիյոր · Սէրէշն էշ լուշէ խօյէւլ գէր թէմիյոր ։

ԽԱՊԷՐ خبر Տե՛ս ՓԷՅԱՄ · և է բառ. Ար" ։

ԽԱՊԷՐՃՈՒ خبرجو * Լրտես · Ճասուս ։

ԽԱՊԷՐՏԱՐ خبردار * Լուր առեալ · այսինքն տեղեակ · Խապէրտէվէր ։

ԽԱՊԷՐՓԷԺՈՒՀ خبرپژوه * Զրոյց ո֊րոնօղ · Խապէր արայըճը · և ասի գլխաւոր ։ Եւ է բարդեալ 'ի բայէն Փէժուհիտէն ։

ԽԱՊԻ ԽԱՌԿՈՒՇ خواب خركوش Անհիմն խօսիւք խաբել զոք · Աւըշլըղէ օէօշ էշէ ոչնամոկ · որ Թուրքերէն և ս ասի Թէ Պրովին ոսկոսուկ վէրմէ ։

ԽԱՊԻՑՏԷ خوابيده * Ննջեալ կամ 'ի քուն եղեալ · Ոսկոսմըշ · և է սա չեզոքական ընդունելութի 'ի բայէն Խապիտէն ։

ԽԱՊԻՑՏԷՆ خوابيدن * Ընկողմանիլ · կամ պառակիլ · Եաթմագ ։ Եւ 'ի քուն լինել կամ ննջել · Ոսկոսմագ ։ Նաև գձիլ · Չէօքմէք ։

ԽԱՊԻՆՈՒՇԻՅՆ خوب نوشين * Քաղցր քուն · Դաթլը ոսկոս ։

ԽԱ՛ՊԻՍԷՊԻՒՔ خواب سبك * Նիր֊հումն · Խուֆիֆ ոսկոսմագ ։ Եւ Թարգ" քուն Թեթև ։

ԽԱՊԽԱՆԷ خوابخانه * Տուն քնոյ · այսինքն տեղի կամ սենեակ ննջելոյ · Ոսկոս օտասը ։

ԽԱՊԿԷԱՀ خوابگاه * Քնարան · այսինքն անկողին · Տէօշէք ։ Եւ մերԹ քնոյ կամ ննջելոյ պահ · Վագթի խաղ ։

ԽԱՊԿԷՀ خوابگه * Տե՛ս ԽԱՊԿԷԱՀ ։

ԽԱՊԿԻՒԶԱՐ خوابگزار * Քնեած · Ոսկոսլու ։

ԽԱՊՃԱՄԷ خوابجامه * Տե՛ս ՃԱՄԷ֊

ԽԱՊ ։ Եւ Թարգ" հանդերձ քնոյ · Ոսկոս էս֊վապը · ըստ այնմ , Չիւ գէյրէսատ փէր օէհէր էշ խօղմամէ , Տէր ամէտ գոսխ խա աշէրտէ նամէ ։

ԽԱՊՏԻՑՏԷ خابديده * Զրթափեալ զք Թէ արու իցէ և Թէ էգ · և Թարգ" երազ տեսեալ · այսինքն յերազացեալ · որ է երազափորձ եղ֊եալ · Պիւշղէ էրէշմէշ օըղլան վէ գէնաս · Իհտի֊լամ օլմագտան ջէնայէ գէսիր ։

ԽԱՊՏԻՑՏԷՆ خابديدن * Երազ տե֊սանել · այսինքն երազանալ · Տիւշ կէօրմէք · հրա֊մայական Պխյն · և ապառնի Պխյնէք ։

ԽԱՊՔԷՐՏԷՆ خواب كردن * Այսինքն քուն առնել · որ է ննջել · Ոսկոսլամագ · հրամայա֊կան Քխսն · և ապառնի Քխսնէք ։

ԽԱՌ خر * Էշ · Էշէք · և արզ" حمار Հիմար · և չեղա" Իշակ ։ 2 · Տիղմ · Պալճագ ։ 3 · Է այն մասնիկն փայտի որ դնի 'ի վր քնարի քեման֊չէի և Թէնպուրէի և այլոց նմանեաց նուագա֊րանաց առ որովք քարշեն զԹելս լարին · որում ԽԱՌԷՔ ևս ասի · Էշէք ։ 4 · Ամենափառ֊Թար · որ խոշորին · և խոշորացաւ · և խոշորա֊վուն · և խոշորին ։

ԽԱՌԱՍ خراس * Ջրաղաց · Աթ տէկիրմէ֊նի ։ Այս բառ նախադոյն ասիւր آسخر Ասէ֊խառ · որ է երկան իշոյ · բայց յետոյ յաճախանու֊ցին յառաջագիր եղեալ ԽԱՌԱՍ կոչեցաւ · և Թէպէտ յաշխարհին Հռոմայեց ձի և ջորի պտու֊տեն զաղօրին · սակայն յերկիրն պարսից իշոյ տան պտուտեալ զնոյն ։ Եւ գիտելի է զի Թէպէտ յառաջնում դրուն յանուն իշոյ եղեալ է բառս ԽԱՌԱՍ 'ի վր աղօրւոյ , բայց ոչ է հարկ Թէ միշտ էշն պտուտեսցէ զնա · այլ Թէ՝ նաև ձին և եզն պտուտեսցին , կոչեցեալ լինի ԽԱՌԱՍ ։

ԽԱՌԶԷՀՐԷ خرزهره * Է տեսակ խոտ ծառոյ · որոյ տերեւն լինի երկայն նման տերևոյ ուռոյ , բայց Թանձր քան զնա · զոր Թէ ուտեն անասունք՝ առ ժամայն սատակին · որ կոչի Աղու֊ղոտի ։ 2 · Տե՛ս ՔԷՊԷՍԹ ։

ԽԱՌԶԷՆ خرزن * Տե՛ս ԽԷՐԱԶ ։

ԽԱՌԶԻՅՆ خرزين * Է տեսակ խոտ հա֊մեմի , զոր հարեալ 'ի վր ջրոյ և իշոյ՝ հեծնուն 'ի վերայ նոցա · Պիր նէվ՛ տիքէն տիբի ։

ԽԱՌԷՆՊԱՐ خرنبار * Պատիժ յանցա֊ւորաց զոր յէշ հեծուցեալ , խայտառակեն · Պիր սուչլուն էշէկէ պինտիրիրմ Թէշհիր էտէրմէր ։ 2 · Ժողովումն 'ի վերայ իրի իրիք · Պիր էշ էօղէրինէ ծէք օլմագ ։ 3 · Տե՛ս ԽԱՐԽԷՇԷ ։

ԽԱՌԷՔ خرك * Է ձձի խոտ որ ունի ընդ նմանութի մարախոյ · որ ասի Տէվէծի ։ 2 · Այն փայտն , զոր փայտակոտորք եդեալ 'ի ներ֊քոյ ձեղքելի փայտին կոտորեն · Օդուշնի փէր֊շէր գի էօղէրինէ օտուն գօյուպ էարարլէր ։ 3 · Է նուագ" խառ բառին որ է իշուկ · Էշէծիք ·

ԽԱՌԹՈՒԹ فرتوت * Է անուն խմ՛ [illegible] ... ։

ԽԱՌԻՑՎԵԶ فریوز * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՌՊԻՅՎԱԶ ։

ԽԱՌԽԻՑԱՐ فرخیار * Իշխանութիւն ։ [illegible] ։

ԽԱՌԿԵԶ فرکز * Բրետ ։ Ոսկոր ։

ԽԱՌԿՈՒՇ فرکوش * Նապաստակ ։ Դաւշան ։ և արաբ" ارنب [illegible] ... 2. Է [illegible] ... արաբ" لسان الحمل [illegible] ... 3. [illegible] ... بارتنك [illegible] ։

ԽԱՌԿՈՒՇԵՔ فرکوشک * Է [illegible] ... 2. Տես ԽԱՌՂՈՒԼ ։ արաբ" اذان الارنب [illegible] ։

ԽԱՌԿՈՒՐ فرکور * Տես ԽԱՌՏԵՇԹԻ ։

ԽԱՌԿԻՒՎԱԶ فرکواز * [illegible] ։

ԽԱՌՂՈՒԼ فرغول * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՌԿՈՒՇԵՔ ։ [illegible] ... ԽԱՌՂՈՒԼ ։ [illegible] ... ԿՈՒՌ ... ։

ԽԱՌՂՈՒԼԷ فرغوله * Տես ԽԱՌՂՈՒԼ ... ՌԻՑՄԱՀԵՆՃ ։ [illegible] ... لسان الحمل [illegible] ։

ԽԱՌՄԵԿԵՍ فرمکس * Տես ԽԱՌՄԻՒՆՃ ։ [illegible] ։

ԽԱՌՄԻՒՀՐԷ فرمهره * [illegible] ... 2. Է [illegible] ։

ԽԱՌՄԻՒՆՃ فرمنج * [illegible] ։

ԽԱՌՄՈՒՇ فرموش * Է անուն խմ՛ [illegible] ... Պէյ նէվ [illegible] ։

ԽԱՌՆԱՅ خرنای * Տես ՔԵՐՐԵՆԱՅ ։

ԽԱՌՈՒՇ خروش * Ձայն ։ [illegible] ... արաբ" [illegible] ... ոչ և کور ԿՈՒՌ ։

ԽԱՌՉԱՐԷ خرچاره * [illegible] ... Տես և ԽԵՐՉԱՐԷ ։

ԽԱՌՊԱՏ خربط * Տես ԽԱՌՊԵԹ ։

ԽԱՌՊԱԶԱՆ خربازان * [illegible] ։

ԽԱՌՊԱՆ خربان * [illegible] ։

ԽԱՌՊԱՐ خربار * Տես ԽԱՌՎԱՐ ։

ԽԱՌՊԵԹ خربت * Մեծ բադ ։ [illegible] ։

ԽԱՌՊԵՆՏԷ خربنده * [illegible] ... ԽԱՌՊԵՆՏԷ ։ [illegible] ... ԽԱՌՄԱՆՏԷ ։

ԽԱՌՊԵՃԷ خربچه * [illegible] ։

ԽԱՌՊԻՅՎԱԶ خربیواز * Տես ՇԵՊ- ՓԵՐԷ ։ Որ և ասի ԽԱՌՊԻՆՎԱԶ ։ և ԽԱՌ- ՊԻՎԵԶ ։

ԽԱՌՊԻՒՄԷ خربسه * [illegible] ։

ԽԱՌՍԵԼԱՔ خرسلاک * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՌՊԵՆՏԷ ։

ԽԱՌՍԵՆԿ خرسنك * [illegible] ... 2. [illegible] ։

ԽԱՌՎԱՐ خروار * [illegible] ... ԽԱՌՊԱՐ ։ [illegible] ... ԽԱՌ- ՎԱՐ [illegible] ։

ԽԱՌՏԵՇԹԻ خروشتی Տես ԽԱՌՈՒՇ ։

ԽԱՌՓԵՇՇԷ خرپشه * Է անուն խմ՛ [illegible] ։

ԽԱՌՓԵՃԷ خرچه * Տես ԽԱՌՊԵՃԷ ։

ԽԱՌՓՈՒՇԹԷ فرشته * Այն ... որ [illegible] երկայն մէջ Նորին բարձր է, և շրջանակն [illegible] ԽԱՌՓՈՒՇԹԷ. որպիսի է վրանն, շի-[illegible], պատուողն [illegible], և այլք նմանք. և Թարգմանի խշաքամանկ ։ 2. Է տեսակ իմն ձեռվչենի, զոր ազանին ՚ի պատերազմի ։

ԽԱՌՔԷԳՈՒԹԷՐ خرکبوتر * Է տեսակ իմն խոշորագոյն աղաւնոյ. Պէյ նէվէյի կեօյէրճին տէօր. արաբերէն Վէրշան ։

ԽԱՌՔՈՒՈՒՖ خرکوف * Է ազգ իմն բուսոյ, որ լինի յոյժ խոշոր. Պէյ ձէնո պաճգող տէօր. Թուրքերէն Իօքէ ։

ԽԱՌՔՈՒՌՌԷ خرکره * Յաւանակ. Գոտուրգ ։ Եւ Թարգմանի մարուկ իշոյ. ըստ այնմ. Հէմէ ֆէրշէնտէ օ մանէնտէ օ շէրտ, հէրդայինի շէ խառ խառէհադէ շայէտ ։

ԽԱՌՔՈՒՍ خرکس * Շատախօս և ընդունայնաբան. Զօֆ սեօզլիւ վէ պէհուտէ կէօյ օղլան

ԽԱՍԷ خواسه * Խորտակելակ. Օյնաֆ ։

ԽԱՍԹ خواست Նշա" հայցուած. Տիլէք ։

ԽԱՍԹԱՐ خواستار * Բառս այս ծագել է ՚ի բայէն խասթէն, որ է խնդրել. և նշ" խնդրակ. Իսթէյիջի ։ 2. Հարսնածու. Տիւնիւրճի. [illegible] այնմ. Քէսի քի օ ձէհան րա պէտէվէտ խասթար, վէ րա դաձէշ այէտ նէ քիւահէր պէտէր ։

ԽԱՍԹԷ خواسته * Է սա կրա" ընդունելի խասթէն բայէն. հայցեալ խնդրեալ, կամ կամեցեալ. Իսթէնմիշ ։ 2. Տես և ՔԷԱԼԱ.

ԽԱՍԹԷ خسته * Նոյն է ընդ ԽԷՍԹԷ ։

ԽԱՍԹԷԿԻ خستگی * Խօթութիւն. հիւանդութիւն. Թուրքերէն Սայրուլգ ։ Եւ է վերացեալն բառին խէսթէ կամ խասթէ ։

ԽԱՍԹԷՆ خاستن * Յառնել. Գալգմագ. հրամայական խէյզ. և այսա" խէյզէտ ։

ԽԱՍԹԷՆ خواستن * Խնդրել կամ հայցել. և կամ կամիլ. Թուր" Իսթէմէք. նաև Տիլէմէք. արաբ" طلب Դալապ ։ Եւ չեզա" խասթմաք. նաև Թէլէպ. հրա" խահ. և այսա" խահէտ ։

ԽԱՍԻՊ خاسب * Խնձոր. Էլմա ։

ԽԱՎ خاو * Քուն. Ույգու ։ 2. Երազ. Տէօշ ։

ԽԱՎԷՆՏ خاوند Արևմուտք. Ղարպ ճանիպի

ԽԱՎԷՆՏԻ خاوندی * Արևմտական. մաղրիպի. այսինքն բնակիչ կողմանն արևմտից. ըստ այնմ. Շէհր մէտէ էշ հէմէ փէհլէվէտէ. [illegible] պախիպէտէ խավէնտէ ։

ԽԱՎԷՐ خاور * Արևելք. Կէօն տօղտուղի

երէ. որ ասի արա" Մաշրէգ. Իսկ Պօլիպէր, արևմուտք. Կէօն պաթտուղի երէ. արա" Մաղրէպ. Թէպէտ ոմանք ՚ի մեկնչաց զՊօլիպէր ասեն, արևելք. և զխավէր, արևմուտք ։

ԽԱՎԷՐԱՆ خاوران * Է անուն գաւառի միոջ ՚ի Խօրասանի, մերձ ՚ի Պէադլամ. և ՚ի գաւառէ աստի էր անուանի բանաստեղծն Էնվէրի. Խօրասանտէ պիր վիլայէթ ատի տէօր ։ 2. Արևելեան կողմն. Տօղու շարգ ։

ԽԱՎԷՐԽՈՒՏԱՅ خاورخدای * Թագաւոր խավէրզէմինի. այսինքն արևելեան երկրի. 2. Սելմ որդի Ֆերիդունին շահին, որ Թագաւորեալ ՚ի խավէրզէմին՝ կոչեցաւ ԽԱՎԷՐ ԽՈՒՏԱՅ. այսինքն տէր արևելեան կողման. Խավէր սահիպի ։

ԽԱՎԷՐՆԱԳ خورنق * Է սա անուն հիանալի շինուածոյ յարկի միոջ ՚ի սքանչելեացն աշխարհի. զոր ետ կերտել Սինիմմար անուն ճարտարապետի, Նուման էքպերշահ արքայ արաբացւոց վա Պէհրամկիւրայ Թագաւորազին՝ որդւոյ Եէզտճիւրտի. այսինքն յազկերտի ՚ի գաւառին Հիյրէի մերձ ՚ի քիուֆէ ։ Ասի թէ յաւարտ շինուածոյն հարցել արքային ցճարտարապետն, թէ մի՞թէ ճարտարուն քո գիտաւոր յայսմ. ետ պատասխանի թէ է քար ինչ ՚ի ներքոյ շինուածոյ. զոր եթէ ոք ՚ի բաց բարձցէ՝ կործանի առ ժամայն յարկդ ամ, և բաց յինէն ոչ ոք գիտէ զայն. յայնժամ հրամայեաց արքայն ընկենուլ զնա ՚ի վայր ՚ի յարկէ անտի ։ Եւ յայսմանէ յառակս առեալ ասեն, թէ յաշխարհի եթէ բարւոյ՝ բարի հատուցումն լինէր, զնոյն Նումանն շահ՝ Սինիմմարին առնէր ։

ԽԱՎԻՒԼ خاول * Նշա" ժանգ. Փաս ։

ԽԱՏ خاد * Նշանակէ ցին. Չայլագ ։

ԽԱՏԷ خاده * Ճիւղ ծառոյ՝ որ իցէ բուսեալ երկայն և ուղիղ. Աղաճէն բուդ վէ տօղրու պիւնտէ տալ ։ 2. Երկայն փայտն նաւավարաց, որով վարեն զնաւն. որ մանաւանդ յաճախ ՚ի գործածի ՚ի քելլէքս ։ 3. Երկայն փայտն՝ յորոյ ծայրն ունել հաստատել՝ առեղծն ։ 4. Երկայն փայտն կախաղանին. Ասէք ասըլտըղը տալըն ուզուն աղաճը

ԽԱՏԷՆԿ خدنگ * Է տեսակ ինչ փայտի. Գօյէն աղաճը, յորմէ կազմեն նետս. և գավազանս. և նետն այն կոչի ԹՈՅՐԻ ԽԱՏԷՆԿ. և գավազանն՝ ՉՈՅՆԻ ԽԱՏԷՆԿ. և յաճախ գործածութեամբ ԹՈՅՐՆ ՉՈՅՆ ՚ի բաց բարձեալ, երբեմն միայն կոչի ԽԱՏԷՆԿ. և իմացեալ լինին զորութ ԹՈՅՐՆ և ՉՈՅՆ.

ԽԱՏԷՆԿԻՑՆ خدنکین * Եղեալն ՚ի փայտէ խատէնկի. ըստ այնմ զոր ասէ բանաստեղծն. Հէմէ [illegible] ։ Մէքէր [illegible] ։ Յայտ[illegible] Նորին. և յետոյ

զփեառւքն նորա , որ լինի 'ի Թեւոյ վերոգրեալ Թռչնոցն ։

ԽԱՏԷՔ ﺧﺪﻙ * Նոյն է ԸԷ բառին ՓԻԻՆ ։

ԽԱՏՏ ﺧﺪّ * Տե՛ս ՐԻԻԽ . և է բառ արէ" ։

ԽԱՐ ﺧﺎﺭ * Փուշ . Տիքէն . ըստ այնմ , Չէմ֊ մէն չէրչէ ռէյրաէյ ըուշէշոյ եսՄ , Պիրբէհնէքա մէ֊ րէվ ահճա ղի խոր եսՄ ։ 2 . Լուսին լիալուսին . Պէտր օՄէշ ոյ . ըստ այնմ , Չէօ խօյչէյոյ Մոգան նէհան ղէրտ բուոյ , Հէփ Մոգը խոր էշ դէոյ դէոշըէ ոոյ ։ 3 . Տե՛ս ՆԱՃ և ՔԻՐԻՇՄԷ ։ 4 . Է կրճա֊ տեալ 'ի բառէն խայր ։ 5 . Է հր" խայրէյոէն բայ֊ ին . յոր յաւելեալ երբեմն և վանկս ՊԻ , ասի ՊԻ ԽԱՐ . և նշանակէ քորեմ . Գոշէ ։

ԽԱՐ ﺧﻮﺍﺭ * Կամ ԽՕՐ . Թշուառ , անարգ . Ջէմէւ վէ ղէօՄի ։ 2 . Տե՛ս ԽՕՐԷՆՏԷ ։ 3 . Է ա֊ նուն գաւառի իրիք մերձ 'ի քաղաքն Րէյ ։

ԽԱՐԱ ﺧﺎﺭﺍ * Է տեսակ ինչ յոյժ ամուր և խիստ քարի . Պէր նէվ՛ շոյէՄ դէշ դօշ ափօր ։ 2 . Տեսակ ինչ պաղպաջաւոր կերպասու , զոր գործեն յապրշմոյ ։

ԽԱՐԱՑԻ ﺧﺎﺭﺍﻳﻰ * Ապառաժային . զի է ածանցեալ 'ի բառէն խայր ։

ԽԱՐԱՊ ﺧﺮﺍﺏ * Տե՛ս ՎԻՅՐԱՆ . և է ըն֊ կերական ընդ արէպս ։ 2 . Կարի յոյժ արբեալ . Կէշչէն օէյբօշ . և ասի է զի գինետանն կոչի ԽԱՐԱՊԱԹ . ուր երթեալքն արբենան և աւե֊ րակ դառնան . Մէյխանէ , ղի անդէ վօյանշոյ մէսՄ , վէ խարաբ օլուրլոյ ։ Վասն որոյ և որ միշտ ար֊ բենայ կոչեցեալ լինի ԽԱՐԱՊԱԹԻ ։

ԽԱՐԱՊԱԹ ﺧﺮﺍﺑﺎﺕ * Գինեվաճառա֊ նոց . Մէյխանէ ։

ԽԱՐԱՊԱԹԻ ﺧﺮﺍﺑﺎﺗﻰ * Արբեցող . Մէսդի մէյտամ ։

ԽԱՐԱՊԷ ﺧﺮﺍﺑﻪ * Աւերակ . Էւէէ ։

ԽԱՐԱՍԷՆԿ ﺧﺎﺭﺍﺳﻨﻚ * Որձաքար . Գամբ դաշ ։

ԽԱՐԱՎԷՐ ﺧﺎﺭﺍﻭﺭ * Փշոտ . Տիքէնլի ։

ԽԱՐԱՎԷՐՏ ﺧﺎﺭﺍﻭﺭﺩ * Փշաբեր . Տիքէն չէՄիրիճի ։

ԽԱՐՁԱՐ ﺧﺎﺭﺯﺍﺭ * Տեղի փշալից . Տիքէնլիք . և է ածանցա" մասնկամբս ﺯﺍﺭ Ջար ։

ԽԱՐՃԷՏ ﺧﺎﺭﺯﺩ * Է փուշ ինչ . Չօքէլ փէքէնի և Գոշուգան փէքէնի ։

ԽԱՐԷ ﺧﺎﺭﻩ * Տե՛ս ԽԱՐԱ ։

ԽԱՐԷ ﺧﻮﺍﺭﻩ * Բաժին . Նասիպ ։

ԽԱՐԷՁՄ ﺧﻮﺍﺭﺯﻡ * Է անուն գաւառի միոջ . որոյ իշխանանիստ քաղաքն է Կիւրկեանճ . զոր Թիւրքքն անուանեն Ուրկէնճ . և է գաւառս այս մերձ 'ի ծովն Կասպից , յարևելից կողմանէ ծովուն այնորիկ , հուպ գոլով նաև գետոյն Ճէյ֊ հունի ։ Պէր Վէշոյէմ ոօէ փէօր ։ Եւ գիտելի է յաղագս ԽԱՐԷՁՄ կոչելոյ գաւառիս այսորիկ . զի ժողովուրդն այն՝ որ շինեաց զնոյն , յառաջին սկսմանն ունելի նէ̃ էր միս որսոյ միայն , և գայր 'ի տեղւոջս յայսմիկ փայտ բազում . և ըստ բար֊ բառոյ բնակչացն ԽԱՐԷՁՄԻ , ԽՈՒԱ նշ" միս . և ՐԷՁՄ , փայտ . յորմէ ձևացաւ անուն գաւա֊ ռին , և ասացաւ ԽՈՒԱՐԷՁՄ . և յետոյ սովո֊ րաբար արտաբերեցաւ ԽԱՐԷՁՄ ։

ԽԱՐԷՁՄՇԱՀ ﺧﻮﺍﺭﺯﻣﺸﺎﻩ * Արքայ գաւառին ԽԱՐԷՁՄԻ ։

ԽԱՐԷՆՏԱՁ ﺧﺎﺭﺍﻧﺪﺍﺯ * Տե՛ս ԹԷՍԻ ։

ԽԱ՛ՐԻՁԷՐՏ ﺧﺎﺭﺯﺭﻭ * Է տեսակ ինչ փշոյ , որ Թուրքերէն ասի Չօքէլ փէքէնի ։

ԽԱ՛ՐԻՄԱՀԻ ﺧﺎﺭﻣﺎﻫﻰ * Փուշ ձկան . Պալըգ փէքէնի ։

ԽԱՐԻՑՆ ﺧﺎﺭﻳﻦ * Քերիչ . Գաշըյաճագ նէսնէ ։

ԽԱՐԻՑՏԷՆ ﺧﺎﺭﻳﺪﻥ * Նշ" քորել . Գաշըմագ . հրամայական խաշ . և այտ" խաշէր ։

ԽԱՐԻՑՓ ﺧﺮﻳﻒ * Ծեր հինամեայ . Փէ֊ րի ղէրհնաշ ։ 2 . Եղանակ աշնան . և այս վ̃ ծե֊ րանալոյ եղանակին , նկատմամբ եղանակի գար֊ նան . և է արէպի ։

ԽԱՐԻՇ ﺧﺎﺭﺵ * Է քայքայական խաշիյ֊ փէն բային , և նշ" քորումն . Կիշիմէք ։ 2 . Քոր . Կիճիյէք . արպ" ﺣﻜّﻪ Հըքքէ և է ախտ ինչ փո֊ խադրական որ լինի 'ի մարդիկ , յանասունս և 'ի գազանս . ըստ այնմ , Չոռ սէնի ղէր շէ էշշէՄէ խաշէշ , մուՄՄտըշր մաշվհաշ մէ խաշէփ ։

ԽԱՐԻՍԹԱՆ ﺧﺎﺭﺳﺘﺎﻥ * Փշալից վայր . Տիքէնլիք ։

ԽԱՐԻՍԻՓԻՑՏ ﺧﺎﺭﺳﭙﻴﺪ * Է տեսակ ինչ սպիտակ փշոյ . Պէր նէվ դէյոշ փէքէն փէօր ։

ԽԱՐԻՐԷՑ ﺧﺎﺭﺭﺍﻯ * Տե՛ս ԽԱՐ . ըստ եր֊ րորդ նշանակութեան ։

ԽԱՐԻԻԽԱՇԱՔ ﺧﺎﺭﻭﺧﺎﺷﺎﻙ * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՐԻԻԽԷՍ ։

ԽԱՐԻԻԽԷՍ ﺧﺎﺭﻭﺧﺲ * Աւելանք . Սիւփիրինդի ։

ԽԱՐԽԱՇԷ ﺧﺎﺭﺧﺎﺷﻪ * Տե՛ս ԽԱՇԱՔ ։

ԽԱՐԽԱՐ ﺧﺎﺭﺧﺎﺭ * Տխրութ սրտի . Կէօնիւլ փէ ղէտէր վէ Մոաէ . ըստ այնմ , Եոր րէՔՄ էշ չէշ իւ փէր փէւ խօրխօրը օ գէմանդ , Պէր Ձէնէր ասդ փօշիւ հասրէՄ էօսնէօրը օ գէմանդ ։

ԽԱՐԽԷՇԷ ﺧﺮﺧﺸﻪ * Կագ և կռիւ և վէճ . Խօսասոմէն վէ մըսճատէլէ վէ շամշա վէ աշօաղ ։

ԽԱՐԿԵԱՀ خرگاه * Այս բառ յառաջագոյն առնուր զվրանէ, զվանաւոր արապաց և քրդդաց · Գոթս էվ: Եւ զԹաղեալ առնէ Թիւրքմանաց. և յետոյ անուն եղև առ վրանաց Թաթարաց և մեծամեծ իշխողաց · Օրով · Զորմէ ասեն ոմանք Թէ բուն բառն սորին է ԽԻՐԿԵԱՀ. և նշ" զտեղի լաւ և զունարձալի. վասն զի ԽԻՐ, ըստ բարբառոյ լեզուին փեհլէվի՝ ցուցանէ լաւ. և ԿԵԱՀՆ է տեղի:

ԽԱՐԿԵԱ՛ՀԻԳԱՄԵՐ خرگاهٔ قمر * Բակ. և է շրջանակն այն, որ մերթ լինի զլուսնիւ. Այ տղէն · արաբերէն هاله Հալէ.

ԽԱՐԿԵՀ خارکه * Տես ԽԱՐԿԵԱՀ.

ԽԱՐԿԵՀԻԳԱՄԵՐ خرگه قمر * Տես ԽԱՐԿԵԱՀԻ ԳԱՄԵՐ. որ և ասի խըլէՀէնի Քամէր.

ԽԱՐՃԱ خارجا * Փշոտ տեղի · Թուրքերէն Տէքէնլի- էիր.

ԽԱՐՄԱՀԻ خارماهی * Է տեսակ իմն ձկան · որ Թուրքերէն ասի Մէշին պալըղը:

ԽԱՐՆԱՔ خارناک * Փշոտ · Տէքէնլի: Եւ է ածանցեալ մասնկամբս ՆԱՔ.

ԽԱՐՆՈՒԳ خرنوب * Եղջիւր, որ է չոր պտուղ ինչ. քէչի պոյնուզի. որոյ կորիզն է չափ կշռուն յաշխարհին Հռոմոց. որ կոչի Գերատ: Սա ունի երկուս տեսակս, վայրի և ընտանի. ընտանին սորա՝ ասի ԽԱՐՆՈՒԳԻ ՇԱՄԻ, և վայրին (որ փշոտ լինի) ԽԱՐՆՈՒԳԻ ԳԸԳԴԻ.

ԽԱՐՇԷ خارشه * Տես ԽԱՐԽԱՇԷ.

ԽԱՐՇԻՒԹԻՒՐ خارشتر * Տես ՇԻՒԹԻՒՐԽԱՐ.

ԽԱՐՈՒ خارو * Է տեսակ իմն փշոյ, որ Թուրքերէն ասի Չագըլ տիքէնի.

ԽԱՐՉԷ خارچه * Է խոտ իմն. Պէնէքէ օթի:

ԽԱՐՉԵՆՔ خارچنگ * Է խոտ իմն. Տէնիզ տիքէնի:

ԽԱՐՉԻՑՆԷ خارچینه * Մազխուլ. ձէւզիւրէ · ըստ այսմ, Մոսկ բառ Տիքէնիս պէ խարչէնէ, խէյշ տուչէս չու խոճալը տիյրլէյնէ:

ԽԱՐՉԻՑՆԻ خارچینی * Է հողն այն՝ զոր եռացուցեալ առնեն աղակի. Սէրէն: Նաև առնեն ալաք նեատի:

ԽԱՐՊԵՍԹ خاربست * Փշեղէն ցանկ այգեաց · Չալը տիվար:

ԽԱՐՊԻՒՆ خاربن * Արմատ փշոյ · Տիքէն քէօքի:

ԽԱՐՍԵՓԵՀԼՈՒ خارسپهلو * Է բառ յարաբերդ. և Թարգ" փուշ եռակողմանի: Եւ է տեսակ իմն փշոյ որ ունի գերիս ծայրատուր կողմանս. Պէր նէվ տիքէն տիր, Ռէոչէրէ պուճ չուն տիրլէր:

ԽԱՐՍԵՐ خارسر * Որածայր իր · Քէօշէն տիվրի օլան նէսնէ: 2 · Փուշ իմն ծայրատուր · Ուճի տիվրի պէր չէսչին տիքէն տիր:

ԽԱՐՍԵՔՈՒՌՇԷ خارسه کوشه * Տես զբառն ԽԱՐՍԵՓԵՀԼՈՒ զի նոյն և ընդ նմա:

ԽԱՐՍԻՓԻՑՏ خارسپید * Է տեսակ իմն փշոյ · Պէր նէվ պէյազ տիքէն տիր:

ԽԱՐՎԱՐ خاروار * Փշահանգոյն իր · Տիքէն ճիպի օլան նէսնէ · և է ածանցեալ մասնկամբս ՎԱՐ.

ԽԱՐՏԱՐ خاردار * Փշաւոր · փշոտ · Տիքէնլի:

ԽԱՐՓՈՒՇԹ خارپشت * Ոզնի · Քիրփի: Եւ Թարգ" փշակուռն · այսպէս առացեալ է վս գոլոյ Թիկանցն նորա փշալի:

ԽԱՐՔԵՆ خارکن * Տես ԳԻՒՆՔԵՆ: 2 · Վաճառօղ ցախի և խռուցոյ · Չալը ճէրէ սաթը ճը: Եւ է բառ բարդեալ. որոյ մի մասն է ԽԱՐ. և միւսն ՔԵՆ, որ է հր" քէնտէն բային · և է աստանօր 'ի նշանակութե ներգործական ընդունելութե: Ըր մերթ ուղ հր" եա 'ի գործ ածի, այսպէս ԽԱՐ ՔԵՆ փուշ կորզէս: 3 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ · Պէր նէվ խավ տիր:

ԽԱՐՔԵՇ خارکش * Որ շալակաւ ցախ և խռիւ վաճառէ: 2 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ · Պէր նէվ սավ տիր:

ԽԱՐՔԻՒՇ خارکش * Տիկին մի գնալոյ 'ի վերայ փշոյ · Թուրքերէն Չարըղ:

ԽԱՐՓԵ خرفه * Անմռուկ, նաև փրփրեմ · և Թուրքերէն Սէմիզօթ:

ԽԱՔ خاک * Հող · Դօփրագ · արաբ" تراب Թիւրապ: Եւ չէղաթայերէն Թօփրաղ:

ԽԱՔԱԼՈՒՏ خاک آلود * Հողաշաղախ · Դօփրաղէ պուլաշմըշ: Եւ է բարդեալ 'ի բայէն Ալուտէն:

ԽԱՔԵՆՏԱԶ خاک انداز * Աղբեակալ, որ է աման ինչ փայտեայ, որով Թափեն զաւելածս: 2 · Ծակ 'ի մէջ որմոյ բերդից, ընդ որ քար և հող ընկենուն 'ի գլուխ Թշնամեացն: 3 · Հողահմայ:

ԽԱՔԵՇ خاکش * Է Թեթևացուցեալ 'ի բառէն ԽԱՔՔԵՇ · Տես զայն: 2 · Հողանորա · Անէն տօփրաղէ:

ԽԱՔԵՔ خاکک * Է նուաղականն խոյ բառին, հողիկ · Դօփրաճըգ:

ԽԱՔԻ خاکی * Հողային · Դօփրաղէ մէնսուպ: Որոյ յոգ" լինի ԽԱՔԻԵԱՆ · հողայինք.

այսինքն մարդիկ ։ 2 ․ Թշուառք ․ Ջէմաաէթ ։

ԽԱՔԻԹՈՒՏԷ خاکتوده * Հողակոյտ ․ Դօփրագտան էշշէն ։

ԽԱՔԻՆԻՀԱՏ خاکی نهاد * Ցածուն, խոնարհ ․ և Թարգմանի հողային բնութ․ արաբերէն متواضع Միւթէվազըէ ։

ԽԱՔԻՍԹԵՐ خاکستر * Մոխիր ․ Քիւլ ․ և արտ" Ռէմատ ։ 2 ․ Հող (ըստ բանաստեղծից 'ի ձև այլաբանական ․) ըստ որում ամ ինչ զկնի ապականութեան 'ի հող դառնայ ։

ԽԱՔԻՍԹԵՐԿԻՈՒՆ خاکسترکون Տե՛ս ԽԱՔԻՍԹԵՐՐԵՆԿ ․ այսինքն մոխրագոյն ։

ԽԱՔԻՍԹԵՐՏԱՆ خاکستردان * Նշանակէ մոխրանոց ․ Թուրքերէն Քիւլլիւք ։

ԽԱՔԻՍԹԵՐՐԵՆԿ خاکسترنك * Մոխրագոյն ․ Քիւլ րէնկլի ։

ԽԱՔԻՓԱ خاکپا * Հողոտից ․ Այագ դօփրաղը ։ Եւ զայս ասէ մարդն զինքենէ առ 'ի ցուցանել զխոնարհութիւն և զնուաստութիւն անձին ։

ԽԱՔՆԷՄԷԿ خاکنمك * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՔՊԱԶԻ ։

ԽԱՔՇԻ خاکشی * Տե՛ս զբառն ԽԱՔՇՈՒ ։

ԽԱՔՇՈՒ خاکشو * Է սերմն ինչ կարմրագոյն սերմանց, և այլուր ասի սևագոյն լինել, զոր խառնեալ ընդ քէաֆուրի յաչս դարշեն ․ Գըրմըզըրագ պիր նէվի Թօխում տըր ։

ԽԱՔՇՈՒՐ خاکشور * Խառնիչ հողոյ ․ Դօփրագ գարըշտըրըճը ։

ԽԱՔՊԱԶԻ خاکبازی * Է անուն ինչ աղայական խաղու ․ և է այն զի 'ի մէջ հողոյ իւրաքանչիւր ոք փոքր մի դրամ թաքուցեալ խառնեն զհողն ․ և ապա բաժինս արարեալ ըստ թուոյ անձանց խաղացողաց , որոնք իւրաքանչիւրոք զիւր բաժինն և առնու զոր ինչ և ելցէ 'ի միջոյ նորա ․ Պիր նէվի օյուն տըր ։

ԽԱՔՊԻՑԶ خاکبیز * Խաշորածակ խարբալ վասն հող մաղելոյ ․ Դօփրագ էլէյէճի ։ Եւ է բաղդեալ 'ի բառից ԽԱՔ և ՊԻՑԶ ․ զի ԽԱՔ, նշ" հող ․ և ՊԻՑԶ , է հր" բային ՊԻՑԻՒԹԷՆ ․ որ է մաղել ․ Էլէմէք ։ Եւ Թարգ" Հողամաղ ․ այսինքն հող մաղող ։ 2 ․ Նրբահայեաց (այլաբանութ․) ․ Տագիգիաշընաս ։

ԽԱՔՊԻՑԶԻ خاکبیزی * Է գործ ինչ զոր առնեն յափունս ջրոյ լուանալով զհողս բերեալ 'ի տանց ․ և գտանեն 'ի նմ մասունս ոսկւոյ , արծաթոյ , պղնձոյ , և այլոց իրաց ․ Արայըճըլըգ ։

ԽԱՔՊՈՒՍ خاکبوس * Հողահամբոյր ․ որոյ վերացեալն լինի ԽԱՔՊՈՒՍԻ՛ ։

ԽԱՔՍԱՐ خاکسار * Հողաշաղախ ․ Օւ․ Խօշը դօփրաղէ գուլլանըշ օլա ։

ԽԱՔՏԱՆ خاکدان * Է անուն" մասըն կամքս ՏԱՆ , և Թարգ" հողարան ․ և նշ" աղբեանոց ․ Չէօփլիւք ։ 2 ․ (այլաբանութ․) Երկրային աշխարհս այս ։

ԽԱՔՐԵՆԿ خاکرنك * Հողագոյն ․ Դօփրագ րէնկլի ։

ԽԱՔՐՈՒՊ خاکروب * Աւել ․ Սիւփիւրկէ ։ Եւ է բարդ ։ Մանաւանդ նշանակէ աւել հողոյ ․ Դօփրագ սիւփիւրկէսի ։

ԽԱՔՐՈՒՊԷ خاکروبه * Նշանակէ աւելանք ․ Սիւփիւրիւնթի ։

ԽԱՔՔԷՇ خاککش * Տափան ․ Դոգան ․ և է աս գործի ինչ սերմանացանից , որք զկնի սերմանելոյ յանդի զսերմանիս , այնու ըղ հողն քարշեալ զսերմն ծածկեն ․ և Թարգ" հողաքարշ ․ Դօփրագ չէքէճի ։

ԽԱՖԷ خفه * Կամ ԽԷՖԷ ․ Տե՛ս ԽԷՊԷ ։

ԽԱՖԷՔԷՐՏԷՆ خفه کردن * Խեղդել ․ Պօղմագ ։ Որ և արտաբերի ԽԷՖԷ ՔԷՐՏԷՆ ․

ԽԷԴԱ خطا * Է անուն հուշակաւոր գաւառի , և ունի Թագաւոր ինքնակալ ․ և կոչին 'ի նմին գաւառի անուամբ անօթք յախճապակեայք ․ և յօրինին աղնիւ և պատուական կերպարք ․ որք կոչին ԽԷԴԱՅԻ՛ ․ Պիր մէշհուր մէմլէքէթի տըր ։ Իսկ ըստ արաբաց մեղք կամ յանցանք ․ Կիւնահ ։

ԽԷԶԱՆ خزان * Աշուն ․ Կիւզ ․ արտ" Խարիֆ ։ 2 ․ Դեղնութ տերևոց ըստ որում յայամ եղանակի դեղնին տերևք ։ 3 ․ Տե՛ս ԽԷԶԷՆՏԷ ։

ԽԷԶԱՆԷ خزانه * Տե՛ս ԽԱԶԻՆԷ ։

ԽԷԶԶ خز * Է բառդն այնր կենդանւոյ , որ կոչի Տէնիզ Գօյունի ․ զոր մանեալ աղնիւ հանդերձս առնեն ։ 2 ․ Հանդերձ նորին Տէնիզ Գօյունի թիւթիւշլիւլի ձանվէրին ըսմի տըր ։

ԽԷԶԷՆՏԷ خزنده * Սողուն ․ և է ընդունելութիւնն Խէզիտէն բային ։

ԽԷԶԷՐ خزر * Է անուն գաւառի իրիք 'ի կողմանս Կիլիանու ․ յորոյ անուն վերաբերեալ ծովն կասպիական ասի Տէրիայի Խէզէր ․ որ և ասի ԽԷԶԷՐԱՆ ․ Կիւրճիսթան հավալիսինտէ պիր վէլայէթի իսմի տըր ։

ԽԷԶԷՖ خزف * Տե՛ս ՍԻՖԱԼ ․ (է բառ արտաբացւոց) ։

ԽԷԶԻՑՏԷ خزیده * Որ յանկեան ուրեք , և կամ 'ի ձեղքուածի որմոյ , և 'ի մէջ ծառոյ իցէ թագուցեալ ։

ԽԷԶԻՑՏԷՆ خزیدن * Քարշ 'ի քարշ

գնդոյ մանկանց աղաղոյ ։ 2 · Սողալ 'ի վր օձա- վայելի · և ըստ այսմ ընձեռնալն բոլոր անսուն կեն- դանեաց առ ԽԵԶԻՑՏԵՆ · [illegible] ։ 3 · Սայթաքել · Սեւրչմէք ։

ԽԵԶԻՑՐ فزير * Գաղախ · Օւ [illegible] ։

ԽԵԶՄԻՑԱՆ قرمیان * Ջրշուն · Գոմ- փող · զորոյ ամորձիսն բժիշկք կոչեն ձկնոր- [illegible] ։

ԽԵԶՈՒՔ قزوك * Նշանակէ բզէզ · [illegible] ։

ԽԵԶՏԷ فزه * Մեղք կամ յանցանք · Խէթա ։

ԽԵԶՐԱՆ قزران * Տես ԽԵԶԻՐ ։

ԽԵԶՐԵՎԱՆ. قزروان * Է սա անուն քաղքի միոջ Թուրքաստանի · Պիր [illegible] ։

ԽԵԹԱՐ ختار * Քաղաքական · [illegible] փէն , քաղաքական առնել · այսինքն զպատուեցն և զպատն մաքրել յօտար և յանպիտան խառնից ։

ԽԵԹԵՆՊԵՐ خنبر * Անուն , որ պարծի թէ լսէ փարթամ · Օւ [illegible] ։

ԽԵԹԵՓՐԵԾ ختفرج * Փրփրեմ · անմե- ղութ · Սեմիզօթ · արաբերէն بقلة الحمقا Գոգէլ- [illegible] ։

ԽԵԹԻՑՐԵ ختيره * Մախաղ հովուի · Չօպան հէյպէսի ։

ԽԵԹԼ ختل * Է անուն գաւառի երկր 'ի Թուրքիստանի , ուր լինին անմման երիվարք · որք հռչակեալ են կոչմամբ Է'ուլ [illegible] · և Է'ուլ [illegible] · Պիր [illegible] ։

ԽԵԹԼԱՆ ختلان * Տես ԽԵԹԼ ։

ԽԵԹՈՒ ختو * Եղջիւր մեղջերուի · [illegible] ։ Իսկ այլք ասեն՝ թէ է եղ- ջիւր օձի ։ Եւ այլք ասեն՝ թէ է ոսկր մեծա- մարմին և յաղթանդամ թռչնոյ երկրի · որ լինի 'ի գաւառին չինաց · [illegible] ։

ԽԵԹՐԵՓ خترف * Օշինդր · Փելին · [illegible] ։

ԽԵԺԵՆՏ فرند * Է խոտ ինչ զոր այրեն · և մոխիր նր լինի կապոյտ կապոյտ · և զայն [illegible] 'ի գործ ածեն · [illegible] ։ Եւ ոմանք ասեն , թէ նոյն է ընդ բառին ՇԻԽԱՐ · որպ" Գոլէն · որ է մասն մի 'ի մասանց բաղադրութեն օճառի ։

ԽԵԺԵՆՏԷ فرنده * Տես ԽԵԺԵՆՏ · որ մեկնի Թուրքերէն Գոլէն օլուր ։

ԽԵԼ خل * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՑԱ ։

ԽԵԼԱ خلا * Է բառ արաբի՝ Դատարկ · Խալի · Պօշ · Պէհէ ։ 2 · Արտաքնոց · արաբերէն بيت الخلا Պէյթիւլխէլա ։

ԽԵԼԱԼՈՒՇ خلالوش * Կռիւ որ լինի աղաղակաւ 'ի մէջ մարդկան ։ [illegible] ։

ԽԵԼԱՆՈՒՇ خلانوش Տես ԽԵԼԱԼՈՒՇ ։

ԽԵԼԱՇԷ خلاشه * Դեղ նաւու · Թուր- քերէն Կէմի [illegible] ։

ԽԵԼԱՇԻՄԷ خلاشمه * Ախտ որ պատա- հառի յանմարսողութէ կերակրոց · [illegible] ։ Եւ այլոք ասի թէ է ախտ ինչ , որ գոյանայ ընդ մէջ փորոյ և քմաց · Պօղազ [illegible] ։

ԽԵԼԱՊ خلاب * Տիղմ · Պալչըգ · Եւ մեկնի պարս" [illegible] · այսինքն կաւ ջրախառն ։

ԽԵԼԱՎԷ خلاوه * Տես ՍԵՐԿԵՇԹԷ և ՍԵՐԱՍԻՑՄԷ ։

ԽԵԼԱՎՈՒՇ خلاوش Տես ԽԵԼԱԼՈՒՇ ։

ԽԵԼԱՐՈՒՇ خلاروش Տես ԽԵԼԱԼՈՒՇ ։

ԽԵԼԵ خله * Դեղ նաւու · [illegible] բառ այսմ · [illegible] ։ 2 · Դատարկ · [illegible] · Խալի ։ 3 · Տես ԿԻՒՄՇԻՒՏԷ · 4 · Տես ԽԱՔԷ և ՀԵՐՁԷ ։ 5 · Տես ԽԵԼԵՆՏԷ ։ 6 · Է քամի ինչ որ լինի յաղիս և յամանս անգամս , որ խթեալ ցաւեցուցանէ ։

ԽԵԼԵ'ԻՔԵՇԹԻ خله كشتى Դեղ · [illegible] ։

ԽԵԼԵՆԿ خلنك * Երկգոյն · [illegible] ։

ԽԵԼԵՆԾ خلنج * Տես ԽԵԼԵՆԿ ։ 2 · Երկգոյն կենդանի , բայց յատկապէս երկգոյն ձի · 3 · Սեաւ աղաւնի , որոյ թեւն է սպիտակ , կամ խայտ · Օւ [illegible] ։

ԽԵԼԵՆՏԷ خلنده * Որ խրի կամ մխի · և կամ խոցոտէ · [illegible] ։

ԽԵԼԵՆՋԵՐ خلنجر * Ծաթրին · [illegible] · և արաբերէն سعتر Սա'թեր ։

ԽԵԼԵՉՕՊ خلچوب * Դեղ · [illegible] ։

ԽԵԼԵՊ خلب * Նշանա" գրիչ · Գալէմ ։

ԽԵԼԵՐ خلر * Նշանակէ ոլոռն · Թուր" Պագլա · զոր ասեն խարբ եղանց և ուղտուց ։

ԽԵԼԻՑԹԷ خليته * Քանդ աւազարի · [illegible] ։

ԽԵԼԻՑԽ خليج * Է փայտ ինչ յորմէ
իր

կազմեն անօթս որպէս զնաւակ և սկաւառակ · Պէյ աղաճ փէօր անտէն չանագ վէ թապագ եէմէք ադամը եափըլըր ։

ԽԷԼԻՅՇ خليش * Ջերմուկք · Իլըճա ։ 2 · Մարմնոյ · այսինքն տեղի՝ որոյ ջերմութիւն և ցրտութիւն եցէ բարեխառն ։

ԽԷԼԻՅՍ خليس * Խառնուրդ ։ 2 · Հեր ալեխառն , այսինքն սեաւ խառնեալ ընդ սպիտակի ։ 3 · Սեաւ ցեխ · Գարա պալչըգ · Կէմ օթյու ։

ԽԷԼԻՅՎԱՃ خليواج Տես ԴԷԼԻՅՎԱՃ ։

ԽԷԼԻՅՏԷ خليده * Խոթեալ կամ խրեցեալ · Սանճըլմըշ վէ գագըլմըշ ։ 2 · 'Ի ներքս մտեալ · Իչէրի- կիրմիշ ։

ԽԷԼԻՅՏԷՆ خليدن * Մխել կամ խրել փշոյ , ասղան և նոյնին նման իրաց · Գագմագ ։ 2 · Վարսել գործեաց պատերազմի , այսինքն նիզակի և նետի · Սանճմագ ։ 3 · Ցաւիլ մարմնոյ · Ճէրահէթ էթմէք վէ եարէ · հր" խէշ · և ապա" խէշփ ։

ԽԷԼԻՅՔ خليک * Է Թռչունն այն որ կոչի Թուրքերէն Պօյալը գուշը ։

ԽԷԼԻՇ خلش * Է բայադականն խէ-չիտէն բային , և ունի զնշանակութիւն նորին ։

ԽԷԼԻՇՔ خلشک * Հողեղէն կամ նկարեն՝ յորում փոսս , կամ ծածկութքգուն սցեալ՝ ամփին ընդ պուրակի հարթին 'ի սուն փէ-տոյին , և անտանօր բեկեալ , ցրուեն · Պէյ մի-նագգաշ փէօմի փէօր ։

ԽԷԼԼԷ خلّه * Ողջա մասնոյ · Պէյ էօ-շօր փէշէ · չիւմիւշի ճէպուչէ ։

ԽԷԼԼԻԽ خلّخ * Է անուն մեծի քա-ղաքի միոջ 'ի գաւառին Խեղոյի , որոյ գեղեցիկք բազում են յոյժ · Մէ չէհրի ատոշշէմ փէօր ։

ԽԷԼԽԱԼ خلخال * Մանեակ , օղ · զոր կանայք յասկաց և յարծաթոյ արարեալ՝ անցուցանեն յոտս իւրեանց ։ Նաև բառս անանց կեն-դանեաց ։ Է բառ ար" ։ 2 · Տես ԽԷԼԽԱԼԻՋԷՐ ։

ԽԷԼԽԱԼԻՋԷՐ خلخالزر * Է անուն քաղաքի միոջ , որ կայ կայացեալ Է մէջ Գազմի-նու և Կիլիկիու · որ այժմ կոչի սասկապէս ԽԷԼ-ԽԱԼ ։ Պէյ շէհր իսմ փէօր ։

ԽԷԼԽԱՆ خلخان * Տես ԽԷԺԷՆՏ ։

ԽԷԼՈՒ خلو * Շլոր , մեծ և համեղ · Պէօյիւք վէ տաթլը էրիք ։

ԽԷԼՕՒՖ خلوف * Նշանակէ համ բերա-նոյ · Աղըզ գօգուսու · գօգուշ ոգիւսն ։

ԽԷՀ خه * (Միջարկութ) վաշ · խօշ · 2 · Բլուր · արաբերէն Թէլ ։ 3 · Կալ արմատոյ · Խուրմէնի շաշէ ։

ԽԷՀԻ خی * Նոյն է ընդ բառին ՋԷՀԻ ։

ԽԷՀԻԽԷՀԻ خی خی * Տես ԽԷՀԻ ։

ԽԷՀԽԷՀ خه خه * Նշանակէ վաշ վաշ · փէհ փէհ · որ և ասի ՋԷՀԻ ՋԷՀԻ ։

ԽԷՃ خج * Է հրա" խէճէյրէն բային , և նշանակէ աշխատեա · Չալըշ ։

ԽԷՃԱՐԷ خجاره * Սակաւ · Ազ · Էնդեք ։

ԽԷՃԷՇ خجش * Խոյլ · Թուր" Ոսք ։

ԽԷՃԷՔ خجک * Կեռ ախտի · Նուգդայի քէլէմ · զի ասի խէճէյէն օփէյայ աէյ ըէշի գիշեհ իշիյալ ։ 2 · Կեռ · Նոքտա ։

ԽԷՃԻՅՏԷՆ خجیدن Աշխատիլ · Չալըշմագ ։

ԽԷՃԽԷՃ خج خج * Է կրկնեալն ԽԷՃ բառին ։

ԽԷՄ خم * Թիւր · Էյրի · արաբ" منحنی Միւնհանի ։ 2 · Ոլոր , գալարումն · Պիւգիւլմիւշ ։ 3 · Դրոշ · Սանճ ։ 4 · Կամար շինուածոց · Գուպպէ էյլէմի ։ 5 · Տես և ԹԱՊԽԱՆԷ ։

ԽԷՄԱԽՈՒՄՐԷՎ خماخسرو * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ · Պէյ նէվա փէօր ։

ԽԷՄԱՆ خمان * Աղեղն · Եայ · Առի Թէ յասամբնակ աղեղն (մի Թիւր լինելոյ երկոցունց կողմանցն) անուանեալ է ԽԷՄԱՆ · և յետոյ անցմամբ ժամանակաց , և այլայլութեան լեզուաց եղեալ է ՔԷՄԱՆ ։

ԽԷՄԱՆԻՅՏԷ خمانیده * Թիւրեցու-ցեալ · Քէճէյէրէք · Կէ բիւքիւլէ ։

ԽԷՄԱՆԻՅՏԷՆ خمانیدن * Թիւրել · Էյմէք ։ Ոլորել · գալարել · Պիւքմէք ։ 2 · Տես և ԽԷՆՊԱՆԻՅՏԷՆ ։

ԽԷՄԵԱԶԷ خمیازه * Նշանակէ յորան-ջումն · Էսնէմէք ։

ԽԷՄԷՆՏԷՐԽԷՄ خم اندرخم * Ոլոր ընդ ոլոր · Պիւքլիւմ պիւքլիւմ ։

ԽԷՄԻՅՆԷ خمینه * Անձրև ապառամ տեղացեալ · Պէհմէն եաղմուր եաղմուր ։

ԽԷՄԻՅՏԷ خمیده * Թիւրեցեալ կամ կորացեալ · Էյիլմիշ ։

ԽԷՄԻՅՏԷՆ خمیدن * Թիւրիլ · Էյիլ-մէք · հրամայական խէմ · և ապառնի խէմէտ ։

ԽԷՄԻՇ خمش * Տես ԽԷՄՈՒՇ ։

ԽԷՄԼԷ خمله * Ծոպ · Թուր" Սաչագ ։

ԽԷՄԽԷՄԷ خمخمه * Խօսքն մեծաբա-նութեան · Մէտհէթէպպիւրանէ սէօզ սէօյլէմէք ։ 2 · Ընդ քիմս խօսիլ · Կէնիզտէն սէօյլէմէք · քէմքէմ ։

3. Ընդդիմամն և յոռի իր սուտել. Եարանաց նէսնէ եփմէ :

ԽԷՄԳԻՈՒՇ خمکوش * Գլուխն . այսինքն ծայրն աղեղան . Եայ գօշէ . և Թարգմանի ծուռ ակնոց . Էկրի գաւլագ :

ԽԷՄԳԻՈՒՇԷ خمکوشه * Տե՛ս ԽԷՄԳԻՈՒՇ :

ԽԷՄՇԻՒՏ خمشد * Է երրորդ դէմք անցելոյ ժամանակի ԽԷմշէասէն բային . և նշանակէ Թիւրեցաւ . Թուրքերէն Էկիլտի .

ԽԷՄՇԻՒՏԷՆ خمشدن * Ծռել կամ Թիւրել . Էկիլմէք :

ԽԷՄՈՒՇ خموش * Նշ" լուռ . Էտսիզ :

ԽԷՄՈՒՇ ՇԻՒՏԷՆ خموش شدن Լուռ լինել . Էտսիզ օլմագ :

ԽԷՄՉԱԽ خمچاخ * Է քսակն այն՝ 'ի մէջ որոյ դնեն աբեթ և հրահանք և այլ սոյնն նման իրք . Չագմագ . զոր 'ի գաւառս ասիոյ Եանձըգ ևս կոչեն :

ԽԷՄՊԱԶԷ خمبازه * Տե՛ս ԽԷՄԵԱԶԷ .

ԽԷՄՊԷԽԷՄ خم بخم * Ոլորեալ և փաթաթեալ . Պէլտիւմլիւկիւման փըլլըշիկ օլան :

ԽԷՄՏԱՏԷՆ خم دادن * Ծռել , Թիւրել . Էյմէք . և ուրեք առի Թէ նշանակէ Թիւրել . Էկիլմէք :

ԽԷՄՏԻՀԷՏ خم دهد * Թիւրի . Էյէր օլուր . և Թէպէտ ԽԷՄ նշանակէ Թիւր . և ՏԻՀԷՏ , տայ . այսինքն Թիւր տայ . բայց իմացեալ լինի՝ Թիւրի . Էյրի օլուր :

ԽԷՅ خوی * Քիրտն . Տէր . և արաբերէն عرق Արագ . որ է արտաքերի ԽՕՅ :

ԽԷՅԱԶԷՆԷ خیازنه * Տե՛ս ԽԱԶԷՆԷ .

ԽԷՅԱԼ خیال * Երևակայութիւն . է այն պատկերն և կերպարանն . որ 'ի գոլն տեսարկութն 'ի բացեայ , զօրութեամբ նոր 'ի ներքս պատկերացուցանէ . (է բառ արէպի :)

ԽԷՅԱՅԻՅՏԷՆ خیایدن * Նշանակէ ծամել . Թուրքերէն Չէյնէմէք .

ԽԷՅԼԱՆ خیلان * Նշանակէ մեծութիւն և փառք . Թէսէդդիւր վէ ուլումէթ .

ԽԷՅԼԱՆԻՅՏԷՆ خیلانیدن * Նշանա" խիթել կամ վարսել զնետ , զնիզակ . և այլ նման իրս . որ Թուրքերէն ասի Սանձմագ .

ԽԷՅՇԽԱՆԷ خیشخانه * Է տեսակ մի փայտակերտ տան որ յատուկ է գաւառին հնդկաց

ԽԷՅՈՒ خیو * Նշա" Թուք . Թիւքիւրիւք .

ԽԷՅՈՒԶ خیوز * Տե՛ս ԽԷՎԵՈՒԶ :

ԽԷՅՐԻ خیری * Ծաղիկ մի , զորմէ ասեն թէ է դեղին վարդ . Սարը Կիւլ : Եւ ոմանք , դեղին շահպրակ . այսինքն շէպպօյ :

ԽԷՅԳԷՐՏԷ خوی کرده * Քրտնեալ . Տէրլէմիշ :

ԽԷՅՖԷՐ خیفر * Տե՛ս ԽԷՆՖԷՐ :

ԽԷՆ خن * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՆԷ .

ԽԷՆԷ خنه * Կայտ . Եշշէկ . բառ այսմ . ԽԷնէ էշ դէրիզի կիւլ կէչմէ դէ հէր տէմ :

ԽԷՆԻՅՎԷՐ خنیور * Տե՛ս ՃԷՆԻՅՎԷՐ .

ԽԷՆԻՅՏԷ خنیده * Հռչակեալ կամ հրապարակեալ . Թէ խօսք իցէ և Թէ մարդ . Շայի՛ օլմիշ կիւֆթիւկիւյ վէ ատէմ . Աշր , Էսիի շարքամանի շէօրտ էնտէր ձիհան , խէնիտէ մէյտանի չէհան էւտիհան է 2 . Արձագանք . Իսե դաղ արասընտէն չըգըր օլան սատա : 3 . Հնչիւն Թասի և նմանեաց . Թաս վէ նօնանիչլէրին սէսի :

ԽԷՆԳԷԼ خنکل * Է իմն 'ի տեսակաց գինւոյ . Էռմինտօն գըր էշէ դէրէ :

ԽԷՆՃ خنج * Նշանակէ օգուտ , շահ . Ֆայիտէ . Վէ մէնֆէյէթ .

ԽԷՆՃԻՅԼ خنجیل * Տե՛ս ՆԷՐՄՈՒՐԷ . (է բառ աապահանեցւոց) .

ԽԷՆՃԻՅՏԷ خنجیده * Խիտ իմն .

ԽԷՆՃԻՐՈՒՏ خنجرو * Կատակաբանք . արաբերէն խոմէյտղա :

ԽԷՆՃԽԷՆՃ خنج خنج * Մեկնի Թուք" ձէվա միշադարպէրինդան չըգըր օլան սատա :

ԽԷՆՃՈՒԽ خنجوخ * Եռանդ . արաբերէն իտրէյո :

ԽԷՆՈՒՍ خنوس * Յետս քաշքշել . Կիւրիւյէ սիւրիւկլենմէք . Վէ նէ իբէյրիւրէն .

ԽԷՆՈՒՐ خنور * Կահք և կարասիք տան .

ԽԷՆՉԷՔ خنچک * Տե՛ս ԽԷՍԷՔ . բառ 2 . Նշանակութիւն , և ԽԱՐԻԽԷՍԷՔ .

ԽԷՆՊԱՆԻՅՏԷՆ خنبانیدن * Զխօսս կամ զշարժմունս ուրուք անդաղ արարեալ՝ խօսել և զշարժմունս նր առնել՝ քաղաքելով նմա . զոր կոչեն Շկլորեցիք Կոչոչներիւն :

ԽԷՆՊԷ خنبه * Սարփինայ . Իսփանահ ամբ" ձէնի իիմտէլէի շոյրադ . ամբ" عیش Ա'իշ էր ,

ԽԷՆՊԻՅՏԷՆ خنبیدن * Հռչակիլ. Մէշհուր օլմագ ։

ԽԷՆՏԱԽԷՆՏ خنداخند * Յայտ ծիծաղող ։ Ջէյադէ կիւլմէք ։

ԽԷՆՏԱՆ خندان * Է ընդուն՝՝ խնդութեան բային, ծիծաղողը. Կիւլիճի ։ Որ այլաբանութեամբ ասի և զայլոց իրաց. որպ Բօսթի խնդուն ։ Կիւլէն խնդուն և փխրենի խնդուն. որ է զուարթ ։

ԽԷՆՏԱՆԻՅՏԷՆ خندانیدن * Ծիծաղեցուցանել. Կիւլտիւրմէք ։ Եւ է սա անցողական խնդութեան բային ։

ԽԷՆՏԱՆ ԽԷՆՏԱՆ خندان خندان
Մկ՝՝, ծիծաղելով ծիծաղելով. Կիւլէրէք կիւլէրէք ։

ԽԷՆՏԱՆՌՈՒՅ خندان روی * Նշանակէ ծիծաղ երես. Կիւլէր եիւզ ։

ԽԷՆՏԷ خنده * Ծիծաղ. կամ ծաղր. Կիւլմէք. արաբ՝՝ ضحك Ջըհք. ըստ այնմ, Իւլմէկ խնդութ էմ լա նոլէնէ ոէհ ։ Որ և արտաքերի խնդութ

ԽԷՆՏԷԳ خندق * Խրամ. Հէնտէք ։

ԽԷՆՏԷԽԷՐԻՅՇ خنده‌خریش * Տես ԽԱՆՏԷԽԷՐԻՅՇ ։

ԽԷՆՏԷՍԹԱՆ خندستان * Ծաղր և կատականք. Մասխարէ վէ մախարալըգ ։

ԽԷՆՏԷՍԹԱՆԻ خندستانی * Տես ԽԷՆՏԷՍԹԱՆ ։

ԽԷՆՏԷՐԻՅՍ خندریس * Հին գինի. Նաև հին գինի. Կէհնէ շարապ. վէ շէրապի ջիւմլէ ։

ԽԷՆՏԷՐԻՅՇ خنده‌ریش * Տես զխատն ԽԱՆՏԷՐԻՅՇ ։

ԽԷՆՏԷՐՈՒՍ خندروس * Կարմիր ցորեան. Գըզըլ պուղտայ ։

ԽԷՆՏԻՅՇ خندیش * Տես ԽԱՆՏԷՐԻՅՇ ։

ԽԷՆՏԻՅՏԷՆ خندیدن * Ծիծաղել. Կիւլմէք. Հրաման՝՝ խնդա. Խնդաց՝՝ խնդութ ։ Որ և արտաքերի ԽԱՆՏԻՅՏԷՆ ։

ԽԷՆՏԻՍԹԱՆ خندستان * Տես ԽԷՆՏԷՍԹԱՆ ։

ԽԷՆՏԻԻԹԷՆՏ خندوتند * Նոյն է Է բառին ԹԻԻՐԹՄԻԻՐԹ ։

ԽԷՆՖԷՃ خنفج * Խառն ինչ. Գարըշ նէսնէ ։

ԽԷՆՖԷՇԱՐ خنفشار * Է անուն իմն խոշորագոյն բադոյ. Պիր նէվի եապան օրտէս ։

ԽԷՆՖԷՐ خنفر * Տես ԽԷՆՆՈՒՐ ։

ԽԷՇ خش * Ջղջիկն. Մալթի շէմի ։ 2. Սկեսուր. Մօրկէյի շէրի ։ 3. Երազգընթաց վարգ. Սիւրաթլի էշէ օքսիւզ ։ 4. Տես և ԳԷՂԱՆ ։

ԽԷՇԱՅԻՅՏԷՆ خشایدن * Տես ԽՐԱՇԻՅՏԷՆ ։

ԽԷՇԱՎԷ خشاوه * Է գետինն այն՝ որ վա սերմանելոյ պատրաստեալ է. և ՚ի ցանից և ՚ի քարանց մաքրեալ և յարդարեալ. Օւ չէկիլ էկ եէր եա պաղչէ վէ տարլէն պօշ օլմուշ օլա ։

ԽԷՇԷԿ خشک * Պատճառանք. Պէհանէ

ԽԷՇԷԿՔԷՐՏԷՆ خشک‌کردن * Պատճառս առնել. Պէհանէ էյլէմէք ։

ԽԷՇԷՆԿ خشنک * Նշանակէ ճանճառ. Քէշէնէ. որ է Քէշէ ։

ԽԷՇԷՆՃԷ خشنجه * Է այն մասն զոր կարեն յանկութս պարեգօտից և շապկաց ։

ԽԷՇԷՖ خشف * Նշա՝՝ ձիւն. Գար ։

ԽԷՇԹ خشت * Կղմինդ աղիւս. Քէրփիճ քէօշէ ։

ԽԷՇԹԷ خشته * Չքաւոր. Պիւլքէն ։

ԽԷՇԹԽԻԻՇԹ خشت‌خشت * Հատորակորէն դրնդիւն. Թեթեւութ. և յանկարծակի դրնդիւն մեան. Սըչրամ Եօքլըքտըքր ։ Ջի ասի ԽԷՇԹԽԻԻՇԹ մտաւ փէր կիրաշ էշ բէնտիր ։

ԽԷՇԹՈՒՔ خشتوک * Նշանակէ պառընկորդի. Հարամզադէ ։

ԽԷՇԻ خشی * Ապիրատ իր, որոյ ամբաստանութիւն իցէ յայժ տառուել. Պէյազ նէմնէ ։

ԽԷՇԻՅՃԱՆ خشیجان * Նշ՝՝ տարերք ։

ԽԷՇԻՅՆ خشین * Գորշ. Պօզ րէնկլի ։ Որ է ապիտակ հակեալ ՚ի սևութ. կամ թէ ընդ մէջ երկնագունոյ և սևոյ. և կամ ընդ մէջ կանաչոյ և ապիտակի. որ յաճախ ՚ի գործ ածի ՚ի վ՝՝ բաղելոց ։ Իսկ ՚ի Պաղնամէի գրեալ է թէ բառս այս ասի յատկապէս զայնմ բադոյ, որոյ քամակն և աչքն սևա իցէ. և յորսանս կարի իմն արի և երագընթաց. յորոյ մագլցոցն ոչ կարիցէ որս լինել զերծանել ։ Բայց ՚ի բառարանս գրեալ է թէ Պօղի իշէյն նշանակէ գորշագոյն բադէ, որ լինի յայժ մեծագին և ընդունելի ։

ԽԷՇԻՅՆԱՏ خشیند * Թռչուն ինչ. որ ասի ըստ թուրքաց. Գըլ գույրուգ ։

ԽԷՇԻՅՆԱՐ خشینار Տես ԽԷՇԻՅՆԱՏ ։

ԽԷՇԻՅՆԷ خشینه * Գորշ. Պօզ րէնկլի ։ 2. Բադէ սևաչեայ. Գարաքէօզ դօղան ։

ԽԷՇԻՅՆՊԷՆՏ خشین‌بند * Որսորդ բադէի. Տօղանճը պաշը ։

ԽԷՇԻՅՇ خشیش * Կապ և կախէ. Պաղչա վէ չալէրդէ. ըստ այնմ, Չէր էհշէր ամէ

փեփն անձու ժէռ էս ժէյշ. Մէյանէշան հայ եա հապ պէր խաւր էէշէյշ :

ԽԷՇԻՑՇԱՐ خشیشار * Թռչուն ինչ ձրային, մեծագլուխ և պղտորերանգ. Սու գուշ- լուջընտան պէր գուշ տէյր :

ԽԷՇԻՆՇԱՐ خشنشار * Թռչուն ինչ. Գուլ գուշյոնք : Իսկ ոմանք ասեն լինել հաւա- մաղ. Գուշա պալնոք. Եւ այլք՝ բադ. Էօրտէկ :

ԽԷՇԻՆՍԱՐ خشنسار * Է անուան ինչ գորշ բադու. Պէր նէվ՝ մօրտշաղ՝ տէյր :

ԽԷՇԻՒԽԱՇ خش وخاش * Մանրուք. Իսկ ոմանք ասեն նշանակել աւելանք. Սիւպիւնտիւ :

ԽԷՇԽԱՇ خشخاش * Է սերմն ծաղկան ափիոնի, որ յոյժ մանր լինի. Էֆիյոն չէչէ- կին թօխումի :

ԽԷՇՄ خشم * Ցասումն կամ բարկութիւն. Ղազէպ վէ Ըէհէվվէւր :

ԽԷՇՄԱԼՈՒՏ خشم آلود * Նշ՞ ցաս- կոտ. Ղազէպնաք : Եւ թէպէտ հաշակեալ է բառս այս՝ տառիւս Ի, որպէս Խէշմիլոտ. բայց ստու- գագոյն է գրելն տառիւս Է. Խէշմալուտ :

ԽԷՇՄԱՂԻՑԼ خشماغیل * Հայեցուած ծայրիւ աչաց, 'ի բարկութենէ պահու. Վէմքիլ զա- շէյպէ նէօզ իւյն իշէ պագմագ :

ԽԷՇՄԷ خشمه * Պետոյք ուղևորութեան. Լէվազիմի սէֆէր :

ԽԷՇՈՒՏ خشو * Տրմուղ. Դուղմէ :

ԽԷՇՈՒՐ خشور * Մարգարէ. Փէյղամ- պէր : (Է բառ վաղեմի) :

ԽԷՇՈՒՔ خشوک * Նշանակէ ապեղ. Ձէրէկէա : 2 . Պոռնկորդի . Հարամզատէ :

ԽԷՇՏԱՄԷՆ خشدامن * Նշ" սկե- սուր. Մաէէրի զէվճ : 2. Զոքանչ. Մաէէրի զէնէ :

ԽԷՇՔԷԱՊ خشکاب * Արդեակ. Մանի :

ԽԷՉԿԻՈՒԼ چچکول Մուրացիկ. Տիլէնճի :

ԽԷՊ خب * Լռութիւն. Էտէպի սէյութ. զի պառ խէպշէտ . որ է լռեալ. Սիւքիւթի իշէտ : 2. Խարդախութիւն և մեղմեխանք. Մէքիր վէ հիլէ : 3 . Ցուրտ բուք . Սօղուգ փէրիր :

ԽԷՊԱՅԻՏԷՆ خبایدن * Ծամել. Չիյ- նէմէք . հրամայ" խէպայ . և ապա" խէպայէտ :

ԽԷՊԱՔ خباک * Ճնշումն խուլ... Պօղազ սըգըլմազ պօղուլմաք : 2. Անկարգ չինուած չրկերամեալ :

ԽԷՊԷ خبه * Նշ" խեղդումն . Պօղմագ :

ԽԷՊԷՋՏԷ خبزده * Տես ԽԷՊԷՋՏՈՒ.

ԽԷՊԷՋՏՈՒ خبزدو * Որ և ասի ԽԷՊԷՋ- ՏՈՒՔ . Բզէզ . Տօղուշան պէօճէյի :

ԽԷՊԷՔ خبک * Տես ԽԷՊԱՔ. և ԽԷՊԷ.

ԽԷՊԷՔԷՐՏԷՆ خبه کردن * Խեղդել. Պօղմագ :

ԽԷՊԻՑԶ خیز * Է խառ ինչ. Օշան է- մէճի : 2 . Բաղեղն, պատատուկ, պատատուկ . Սարմաշըգ :

ԽԷՊԻՑՏԷՆ خیدن * Ոտիւք կոխել. Այագ իլէ պասմագ :

ԽԷՊԿԷԱԼ خبکال * Նշանակ, նշանակ. արաբերէն Հէփէֆ :

ԽԷՊՃԷ خبچه * Դեղ ինչ լուծողական մաղձի, որ կոչի Թիւնս հէնտէ :

ԽԷՊՈՒԿ خبوک * Հասարակաց. Միւշթէրէք

ԽԷ՛ՊՊԱՇ خب باش * Տես ԽԷՊՔԻՒԻՆ.

ԽԷՊՔԻՒԻՆ خب کن * Լռել լեր. Էտ- էպ օլ. արաբերէն اسکت իսքիւթ :

ԽԷՍ خس * Վատթարագոյն և ցած. Քէ- քունոյէ նէ տունի : 2. Տմարդի. Նամէրտ : 3. Ժլատ, ագահ. Պախիլ : 4 . Անօգուտ խոտ, որ Թուր" Չէօփ չէօփ : 5 . Կենդանի ինչ որ թռչի 'ի վերայ ջրոյ . կամ թէ ունի բարակ ոտս, և քայլէ 'ի վերայ ջուրց. Պէր հայվան տէյր : Այլ ևս թէ է սա թրթռ- չուն ինչ ... որ փոքր լինի քան զկատուն : 6 . Ըստ արաբաց հազար . Մարուլ :

ԽԷՍԱՆԻՑՏԷՆ خسانیدن * Խածանե- լով զինչ վերս առնել . Տիշ իլէ պիր նէսնէյի քոփա- րըպ էօրթէ ալմագ : Որոյ երրորդ դէմ ածցեալ սամանակի լինի Խէսանտէյտ :

ԽԷՍԱՐ خسار * Սասն, պարզ. Պազ :

ԽԷՍԱՐԷ خساره * Հատուածն որթոյ . Տէ- նէք պուտամագ : 2 . Քանցեալ մարդուն ա- ւելորդ ձիւղոց ծառոց :

ԽԷՍԷՐ خسر * Աներ. Գայնադա . արաբե- րէն صهر Սըհր .

ԽԷՍԷՔ خسک * Է նշանականն խոտ բառին . չուղիկ . Չէօփ ծիկէն : 2 . Փշոտ խոտ . Տէ- փէնլիք օթ . 3 . Երկանկիւնի փուշ. Իւչ փէօշէլի- պէր տիքէն տէյր : 4 . Է անուանն ինչ երկաթոյ երկաթեայ, որ յանկանելն 'ի գետին 'ի հարկէ մի ոտքն ծայր նորին 'ի վեր ցցի . և պատերազմի եր- կաթս արտաքս հանել տարածանեն 'ի գետնի 'ի պատերազմին բերդի, իբր զի զհետեւակն խոցեսցէ ոտս նորա լինիցին :

ԽԷՍԹ خست * Գոյն . Րէնկ . արաբերէն

Լէօ : 2 . Օգտա . շահ . Նէֆ : 3 . Փափուգ . Աշղու : 4 . Վիրաւորեալ . Մեճրուհ ... . եանի եարէլէնմի :

ԽԵՍԹԷ خسته * Խօթ, հիւանդ խոցեալ . Պիմար վէ օղուրսուզ : 2 . Կարեզ խաղողոյ . ... . Զէյթիւն : 3 . Գիւտին վարեալ և հերկեալ վասն սերմանելոյ :

ԽԵՍԹԷՆ خستن * Խոցել . վիրաւորել . Եարէլէմէք : 2 . Մխել կամ խրել . Սոխմագ :

ԽԵՍԹԷԳԷՆՏ خسته‌بند * Կապ բեկեալ անդամոց . Աշըգ չըգըգնը պաղը . արպ" جبیره Ճէպիրէ : 2 . Կապօղ՝ նոյն կապից բեկեալ անդամոց . Վէ պաղլայանը ... :

ԽԵՍԹԷՏԻԼ خسته‌دل * Վիրաւորեալ սրտիւ . Եիւրէյի եարէլը . տրտմաբեր ևս ԽԱՍԹԷՏԻԼ :

ԽԵՍԹԷՐ خستر * Սողունք և զեռունք . որպէս օձ , մրջիւն , և այլն :

ԽԵՍԹՈՒ خستو * Խոստովանող . Իգրար : 2 . Խոստովանն . Միւգիր վէ միւթէրիֆ . որ ընդ բայի շարակցեալ ասի խոստովանիլ . Միւգիր օլմագ : 3 . Կորիզ պտղոյ . Մէյվէ չէգիրտէկի : 4 . Ցասումն անուն ... :

ԽԵՍԻՑԷՆ خسیدن Ծամել . Չիյնէմէք :

ԽԵՍՈՒԽԱՇ خس‌وخاش * Անպիտան մանրուք կերակրոյ . Գումաշ եաբըգլարը . Գումաշ : 2 . Տես ԽԵՍՈՒԽԱՇԱՔ :

ԽԵՍՈՒԽԱՇԱՔ خس‌وخاشاک * Շիւղ խառնեալ ընդ հողոյ . Չէօփ չէօփ ... :

ԽԵՍՐ خسر Զօքանչ . Գայնանա . Զէնմիլէր :

ԽԵՍՈՒ خسو * Աներ . Գայնադա . Զէնմիլէր :

ԽԵՍՈՒՔ خسوک * Տգեղ . Չիրքին :

ԽԵՍՓԻՑԷՆ خسپیدن * Կոխել ոտիւք . Այագ իլէ պասմագ :

ԽԵՎ خو * Տես ԽԵՐԻՔ . բառ 4 Նշանակութեան : 2 . Կաղապար զոր ածեն 'ի ներքոյ գմբէթաձեւին և կամարակապ կերտուածոց . Գալըպ : 3 . Մոլախոտ : 4 . Կորդուած . Գօփարմագ : 5 . Հունձք և կարօն . Պիչէն վէ ... : 6 . Ափ . Աւուճ իչի : 7 . Գաւակ . Սաղրը : 8 . Պատուղինձ . Ալթըն : 9 . Հատուած . Աշըմ վէ պայ պարտագ :

ԽԵՎԱ خوا * Մեծ . Էօ : Զորձ Տես 'ի բառն ԽԱՐԵՁՄ :

ԽԵՎԱԶ خواز * Գանձ . գանձաւորակ , պաղպաղենիք . Զօղիկինդ , որ է փայտեղէն շինուած շարժական , զոր 'ի քաղաքս և 'ի հրապարակս զարդարեն փառաւորաց կերպասուք : 2 . Տես ՁՕՂՏԵՍԵՔ :

ԽԵՎԱԼ خوال * Մաղ . զոր ածեալ 'ի մախաղ և յետոյ կապուածի և 'ի խնկոյ , կաղմեն Թանաք . Թանաքերէն Տօզմ :

ԽԵՎԱՍ خواس * Երկինք . Գօքլէր :

ԽԵՎԵՈՒԶ خویز Տես ԽԱՌԳՒՑՎԱՁ :

ԽԵՎԷ خوه * Նոյն է Է բառին ԽԵԳԷ :

ԽԵՎԷԳ خوق * Օշականեակ յունկաց և յարծաթոյ . Ալթըն վէ կիւմիւշտէն եաբըլմըշ հալգա :

ԽԵՎԷՁՏՈՒՔ خوزدوک * Տես ԽԵԳԷՁՏՈՒՔ :

ԽԵՎԷԼ خول * Թռչուն իմն նման Սոխակի այսինքն , Չէլը . բայց փոքր է քան զնա : Պիր գուշ փիւր զէլէ պէնզէր : 2 . Ըստ արաբացւոց աղաւաւոր . Խըզմէթքեար :

ԽԵՎԷԼԼՈՒ خولو * Վայրի սամիթ . Ռուշիյանէ պէրէէ :

ԽԵՎԷԿ خوک * Նշանակէ պաշտօնեայ , սպասաւոր . Խըզմէթքեար :

ԽԵՎԻՑՏ خوید * Դալար հասկ գարւոյ կամ ցորենոյ . Գասըլ :

ԽԵՎԻՑՏԷՆ خویدن * Վառել զաստուած մինչդեռ դալար է . Ղուրէ իկէն ... :

ԽԵՎԼԱՆ خولان * Է գեղ իմն յոյժ օգտակար . արաբերէն حضض مکی Հազըզ Մէքքի . Պիր ... :

ԽԵՎԼԷ خوله * Կապարձ , զոր յաղթար հետն համանման կոչեն Գամէշ :

ԽԵՎԽԵՎ خوخو * Է բառ փեհհօրի . ... Ալուճ . Ալուճ : 2 . Սուսեր . Թիզը : 3 . Ոյժ զօրութիւն . Գուվվէթ : 4 . Ուս ծառոյ . Շաֆթ ...

ԽԵՏ خوذ * Նշ" ... . Սէյեփմէսմ :

ԽԵՏԷՔ خدک * Կամուրջ . Քէօփրիւ :

ԽԵՏԻՇ خدیش * Տես ՔԵՏԳԱՆՈՒ :

ԽԵՏՈՒ خدو * Թուք . Թիւքիւրիւք :

ԽԵՏՈՒՔ خدوک * Վշտացեալ . Գասավլը . Հէչքէս :

ԽԵՏՐԷ خدره * Ցնցող հողմ . Գըզըլճըգ :

ԽԵՐ خر * Մեծ և մեծութիւն ցեղի . Գոցա վէ ... : 2 . Տիղմ : 3 . Կոշիկ փայտի զոր դնեն 'ի վերայ սնկանի նուագարանաց , և ընդ այն զլարսն քարշեն . Էշէկ :

ԽԵՐԱԴԻՑՆ خراطین * Ճճիւն . Սոգուլճան . որ և ասի ՔԻՐՄԻ ՍՈՒՐԽ . որ զգայնէ 'ի տեղիս 'ի պատճառս նեխութեան :

ՖԷՐԱԶԷ فرازه * Առաւելն անցումն. Ուճուլ ...:

ՖԷՐԱԹԷԿԻՅՆ فراتكين * Ջէն ինչ. Պիր նէվ՝ սիլահ տիր:

ՖԷՐԱԽԷՐ غرافر * Խորդիւն. Որոտ ...ման չէքէն սէս:

ՖԷՐԱՀԻՅՆ فراهين * Տե՛ս ՖԷՐԱԴԻՅՆ

ՖԷՐԱՃ فراج * Հարկ. Խառաճ:

ՖԷՐԱՄ فرام * Աւետիք. աւրա" Պէշարէթ

ՖԷՐԱՆՃԱՇ فرانجاش * Է անուն քա-ղաք միոյ Թուրանականի. Պիր ...ման ադի տիր:

ՖԷՐԱՇ فراش * 'Ի գործոյ մնացեալ և դադարեալ. Ա՛լէշլէն գալմըշ:

ՖԷՐԱՏ فراو * Յեն. Չոյլագ.

ՖԷՐԱՐԷ فراره * Հնչումն ինչ, պառ-ծառեալ 'ի բաղում լալոյ, և յախտից ոմանց. ռամկօրէն խռկոց. Խըրըլը:

ՖԷՐԱՐՈՒՇ فراروش * Նոյն է ընդ բառին ՖԷՐԱՈՒՇ:

ՖԷՐԱՔ فراك * Խորդիւն.

ՖԷՐԴԱԼ فرطال * Է քարակ ինչ ոչ պարկ զոր կապեն 'ի մարմնոյ ...և 'ի մէջ նորին դնեն ոսկի և արծաթ. Պիր դուշագ ... նըշանը տիր:

ՖԷՐԶԱՆ فرزان * Օր գարնանամտից. (զոր պարսիկք տարեգլուխ համարին).

ՖԷՐԶԷ فرزه * Տե՛ս զբառն ՖԷՐԱԶԷ:

ՖԷՐԶԷՏԷ فرزده * Բզէզ. Դօնուզլեան գէօմլէկի:

ՖԷՐԶԻՅՆ فرزين * Ելաստանի ինչ զոր դնեն 'ի մէջ ձիոյ, յառաջ զթամբն 'ի թիկանցն. Պիր նէվ սէյյա տիր, քի էյէրի ալթընա ...

ՖԷՐԷ فره * Ցեխ զինեալ 'ի յատակս հեղեղատի և առապանի. Պալչըգ: 2. Դէրգ. մերոյ գինւոյ, որ մնայ 'ի յատակ կարասի. Շէ-րապ դորտու: 3. Քամանք ընդոց: 4. Կոյտ. Եըղըն. ...

ՖԷՐԷԶԻ فرزى * Տե՛ս ՓԻՅՂԷՎԷՐ.

ՖԷՐԷԶԷ فرزه * Տե՛ս ԿԷԱՎԶԷՀՐԷ. 2. Եզնակ. Գուզու ...

ՖԷՐԷԶՏԱՆ فرزدان * Է անուն քաղաքի միոյ 'ի քաղաքացն Թուրանականաց. Պիր ...տիր:

ՖԷՐԷԽԻՇԹ فرخشت * Աշխա-կոյտ. Թուղթերէն ...:

ՖԷՐԷՆԷ خورنه * Տե՛ս ՖԷՐԷՆԿԷԱՀ.

ՖԷՐԷՆԿԷԱՀ خورنكاه * Տե՛ս ՀԱՎԷՐ-ՆԱԳ. որ արտաքերիւր յառաջ ԽՕՐԷՆԿԷԱՀ. և ԽՕՐԷՆԿԷՀ. այսինքն տեղի կերակրոյ:

ՖԷՐԷՆԿԷՀ خورانكه Տե՛ս ՖԷՐԷՆԿԷԱՀ.

ՖԷՐԷՆՊԱՐ فرانبار * Ժողովումն 'ի մի վայր վասն գործոյ ինչ. Պիր իշ իչին ... 2. Խռովումն և վրդովումն. ... 3. Պատիժ զոր հատուցանեն յանցաւո-րաց, այս է 'ի յետ հեծուցեալ հրապարակեն:

ՖԷՐԷՆՏ فرند * Է սա խոտ ինչ նման օշնանի. զոր 'ի գաւառին Պէլխի կոչեն ...

ՖԷՐԷՇԹԷ فرشته * Փերեշտակ. Մէլէքէ:

ՖԷՐԷՋՕՊ فرجوب * Առաջին գարա-սանդ, այսինքն Չօրք չինուածոյ. Գոբալ: 2. Տախտակամած, յենարան. զոր կազմեն 'ի փայտից վասն մեծամեծ շինուածոց: ... 3. Տե՛ս ՖԷՎ. ըստ 2 նշանակութեան.

ՖԷՐԷՍԷՆԿ فرسنك * Քարակոյտ. Դաշ ...:

ՖԷՐԷՏ فرد * Նիւթ ինչ մածուցիկ հրահալելեաց. Լէհէմ:

ՖԷՐԷՔ فرك * Զոր արմաւ. Խուրմա ...: 2. Տե՛ս ՖԷՐ, ըստ 3 նշանակութեն: 3. Աշխարհան, ... Քօլագ: 4. Իւղատանի նկարչաց և կանթեղալուցից: 5. Կոճղ փայտահատաց: Տե՛ս և ՖԱՐԷՔ.

ՖԷՐԷ՛ՔԻՌԷՊԱՊ فركزباب * Տե՛ս ՖԷ՛ՐԻՌԷՊԱՊ.

ՖԷՐԹԻԽՔ فرتك * Յուռութուլունք ինչ, զոր կախեն զպարանոցէ մանկանց, վա հեր-քելոյ զպատահարս չարակնութ. Պիր ...տիր:

ՖԷՐԹՈՒԹ فرتوت * Թոթով ...

Էսկի գարը ...: Տե՛ս և ՖԱՐԹՈՒԹ.

ՖԷՐԻՅԴԷ فريطه * Մարթեզէն քասկ. Գոյէշ ...:

ՖԷՐԻՅՇ فريش * Կորզումն մազերով և խածանելով: 2. Է հր" Խէրէչկէօրէն ...

ՖԷՐԻՅՇԷ فريشه * Մեղեխոյ. Էշէք ...:

ՖԷՐԻՅՇԻՅՏԷՆ فريشيدن * Մաղե-լով և խածանելով փրթուցանել. Դիշլէմէկ ...: ... Հրամայ-ական ...

ՖԷՐԻՅՏԷ فريده * Ջուակ ծառայի և աղախնոյ. Գուլ ...: 2. Աշխէկ 'ի տան գոյացեալ և յառաջ եկեալ. Էվտէ ...

ԽԵՐԻՑՏԷՆ فريدن * Գնել. Սաթըն ալմագ. արաբերէն Իշթիրա։

ԽԵՐԻՑՓ فريف * Ծեր հին աւուրց. պառաւ սնիկքն զառամացեալ. Փէյզի +էռհէննուզ։ 2. Աշնանային եղանակ. և այս առի վասն ծերանալոյ եղանակին. և է բառ արեւելի։

ԽԵՐԻՇԹԷ فرشته * Կամար յարկի. Քէմէրի էյվան։ 2. Զէն ինչ։

ԽԷ՛ՐԻՌԷՊԱՊ فرباب * Կատարակ փայտի, որ լինի 'ի վերայ նուագարանաց Դանպուրի, և Ռէպապի և նմանեաց, և զԹելս նուագարանացն կապեն 'ի նոսա։ 2. Փայտն այն որ դնի 'ի ներքոյ Թելից նուագարանացն. Էշէք։

ԽԵՐԻՒՔԹԷՆ غرفتن * Խորդալ. որ լինի 'ի հարբեցութենէ. Խօռլըտամագ։ Որ և արտաբերի ԽԵՐԻՔԹԷՆ։

ԽԵՐԽԷՄԷ فرخه * Թռչուն հրապուրիչ Թռչնոց. արաբերէն ملواح Միւլվահ։

ԽԵՐԽԻՑԶ خرخيز * Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Խէթայի մերձ 'ի սենեկացւոց աշխարհ. Պիր շէհիր ատը։

ԽԵՐԽԻՇԹ فرخشت * Մամուլ. Մէնկէնէ. կամ ճէնճէրէ. 'ի մէջ որոյ ճմլեն զխաղողս զձիթենին, և զշուշմայ։

ԽԵՐԿԻՔԷՄԻՑՆ فركزمين * Սողուն. Ալագօշ էվր խօշիրինէ պիւրիւնիւր պէօճէքլէր։

ԽԵՐՄԷՔ فرمك * Տե՛ս ԽԵՐԹԻՒՔ։

ԽԵՐՇԻՑՆ فرشين * Նշանակէ փերեկատութիւն. Սուլէնմագ։

ԽԵՐՈՒՏԱՐՈՒ فروذارو * Խոտ ինչ. արաբերէն كرمة البيضا Քէրմէթիւլպէյզա։

ԽԵՐՈՒՔ فروك * Է խոտ ինչ որ յորժամ ուտեալ առաւելու զկամս կնոջ. Պիր օթ ատը։

ԽԵՐՉԱԼ فرچال * Ագռաւ երկնագոյն. Կէօքչէ գուշու։ 2. Կարապ. Թօյ։

ԽԵՐՉԱՐԷ فرچاره * Տե՛ս ԹԷՆՏԻՑՍԷ։

ԽԵՐՉԷՆԿ فرچنك * Խեցգետին. Եէնգէճ. և արաբերէն سرطان Սէրթան։

ԽԵՐՉԷՔԻՈՒՔ فرچكوك * Տե՛ս ԽԵՐՈՒՔ։

ԽԵՐՉԻՑՏԷՆ فرچيدن * Աբաստանել. Կէօզ էօշօրմագ։

ԽԵՐՉԻՑՔ فرچيك * Ընդարձակ դաշտավայր. Պօլ օվա. սահրայի վասի։

ԽԵՐԳԷԹԷ فربه * Առաջ անգամ և մեմար. Մէրտէ էդլէհ դէ ասհմագ։

ԽԵՐԳԷԼԷ فربل * Տե՛ս ՑՈՒԼԱԳ։

ԽԵՐԳԷՍԷ فربس * Քիւ. Տօմ դօնուզ։

ԽԵՐԳԻՒԶ فرز * Մեղրատուք, ճմեռանք։ 2. Սեխ. Գավուն դէ գօրքուչէ փէյլէր։ Եւ է սա մանաւանդ այն՝ որ կոչի արաբերէն دابوغه Տապուղէ։

ԽԵՐԳԻՒԶԷ فرزه * Սեխ. Գավուն. և արաբերէն بطيخ Պաթթիխ։

ԽԵՐԳԻՒԶԷԶԱՐ فرزه زار * Սեխատանի, սեխենոց. Գավունլուգ։

ԽԵՐՍԷԼԷ فرسله * Դեղ ինչ ծանուցեալ առ բժիշկս. Պիր դարու ադը։

ԽԵՐՍԷԿ فرسك * Տե՛ս ԽԻՑՐԳԻԿԻՑՐ։

ԽԵՐՏ فرد * Գլտոր ցեխ, որ կպչի յատաքս. Թիւյէ պուլաշըր գի այաղն յափըշըր։

ԽԵՐՏԷԼ فردل * Կամ ԽԱՐՏԷՆ. մանանեխ. է բառ արէ". և Թուրքի տիլինտէ խարտալ։

ԽԵՐՏԷՄԱ فردما * Թռչուն ինչ գեղեցկատեսիլ. և քաղցրաձայն. Պիր գուշ ադը։

ԽԵՐՐԱՏ فرّاد * Է անուն քաջի միոջ Թուրանականի. Պիր մէշհուր փէհլիւան ադը։

ԽԵՐՐԱՏՄԻՀՐ فرّادمهر * Կրակարան, որ շինեալ էր 'ի ժամանակս առաջին պարսից Երուշկիր պարսկաց կոչեցելոյ. Պիր աթէշխանէ ադը։

ԽԵՐՐԷ'ԽԵՐՏՇԻՑՐ فرّه اردشير * Է անուն քաղաքի միոջ յորում շինեալ է զքաղաք ինքն Երուշկիր արդի Իսֆէնտիեարի. որ այլով անուամբ կոչի նաև Պէհմէն. Պիր շէհիրին ադը։

ԽԵՐՐԻՑՏԷՆ فرّيدن * Վերանալ. Ուչուգ գալգմագ։

ԽԵՐՔԷՄԱՆ فركمان * Փայտեղէն աղեղն ինչ, յորում զետեղեալ նետ մի՝ Թաղուցանեն ընդ հողով 'ի մէջ պարտիզաց յանդգն ձանապարհի գազանաց. և 'ի մտանել գազանաց և այլոց կենդանեաց որոց ձագարի և աղուէսու 'ի պարտէզ ուտել զպտուղ, կոխեն 'ի վերայ նորին. և նետն այն արձակեալ հարկանէ զգազանն ընդ կուրծս կամ ընդ սնակուշտն, և սատակէ. Պիր աղաճ եայ տիւր։

ԽԵՐՔԷՇ فركش * Տե՛ս ԽԱՐՔԻՒՇ։

ԽԵՐՔԻՒՇ فركش * Ջեռուն ինչ ենթամուտնի որ կոչեցեալ զգեստով ընկողմի. Ալաճէ չօգ պիր պէօճէք տիւր։ 2. Կենդանի ինչ մանրա-

թոյն նման բզեզի, որ յաճախ ՚ի գերեզմանս գտանի. Տօխտուղլուն պէօճէքլէրինէ պէնզէր պիր ճան_ վէր տէրլէր։

ԽԷՐՖ خرف * Ցնորեալ, մտօք ցնդեալ. Պունամըշ։

ԽԷՓԱՐԷ خپاره * Տե՛ս ՉԻՒՍԹ. և ՉԱ_ ՓԻՒՔ. և ՉԱԼԱՔ. և ՀՈՒՇԵԱՐ։

ԽԷՓԷ خپه * Խեղդեալ. Պօղուլմըշ։ 2. Խեղդումն. Պօղուլմագ։

ԽԷՓԷՔ خپك * Մեծ հաւ, զոր եփեն յաճախ յաւուրս տօնից. Նօմի. պիշիրիրլէր։

ԽԷՓԷՔԷՐՏԷՆ خپه کردن * Խեղդամահ առնել. խեղդել. Պօղմագ։

ԽԷՓԻՑՏԷ خپیده * Թիւրեալ. Էյիլմիշ։ 2. ՚ի քուն եղեալ. Ույումըշ։

ԽԷՓԻՑՐԷ خپیره * Կոյտ աւազոյ. Գում եըղընը. Թօբրագ եըղընը։

ԽԷՔԻՑՏԷՆ خکیدن * Կաթել. Տամլամագ։

ԽԷՔԻՒՐՇՔ خکشك * Դդմիկ, կամ քաշու բոյս, զոր ՚ի հում հողոյ կազմեալ նկարս առնեն ՚ի վր նր. և զայն ամանս չինեն ազգը_ հունք ՚ի խեղկիլոս քաղաքի. Պիր նէվ՝ տօրդոգ տէրլէր։ Եւ է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն խարտփոշ։

ԽԷՖ خف * Աքեթ. Գոմ։ 2. Պարպօ հանդերձից. Թուրքերէն Պօգչա։

ԽԷՖԱՉԷ خفاچه * Խաւ սեխի և ձմեր_ կի. Գավուն վէ գարփուզ փաղի. փեղեքլէրի։ 2. Է ա_ նուն գրոհի միոջ ՚ի զառաւոտին Հրեշտպա, որք ա_ ռաջնականութն արարեալ՝ կարաւանս հարկանեն. Պիր գուլքեի ատը տէրլէր։

ԽԷՖԷ خف * Խեղդ. խեղդումն. խեղ_ դամն. Պօղմա։

ԽԷՖԷՉՏ خفز * Տե՛ս ԽԷՖԷՉՏՈՒ։

ԽԷՖԷՉՏԷ خفزه * Տե՛ս ԽԷՖԷՉՏՈՒ։

ԽԷՖԷՉՏՈՒ خفزو * Բզէզ. Թուրքե_ րէն Պօգ պէօճէկի։

ԽԷՖԷԺՏ خفژ * Տե՛ս ԽԷՖԷՉՏՈՒ։

ԽԷՖԷՃ خفج * Տե՛ս ՔԷԱՊՈՒՍ։

ԽԷՖԷՃԱ خفجا * Տե՛ս ՔԷԱՊՈՒՍ։

ԽԷՖԷՆՏԻՑՏԷՆ خفندیدن * Հեղձա_ մղձուկ լինել ՚ի հագալոյ և յոյժ պառաւութենէ. Պօղուլ պօղուլմագ. հրամայական խէֆէնք. և ա_ պառնի խէֆէնտեմ։

ԽԷՖԷՔ خفك * Խեղդումն. Պօղմագ։

ԽԷՖԷՔԷՐՏԷՆ خفکردن * Խեղդ ար_ կանել. խեղդել. հեղձուցանել. Պօղմագ։

ԽԷՖԹԱՆ خفتان * Է տեսակ լման եր_ կաթի հանդերձի, զոր ՚ի պահու մարտի ագանին. և ՚ի Թիւրքիստանի կոչեն Կօզմաքի. Պիր նէվ՝ ճէպէ տէրլէր։

ԽԷՖԹԱ՛ՆԻԽԻՆԿ خفتان خنك * Բառս այս մեկնի լինել սպիտակ, բայց ոչ՝ ոչ բոլորո_ վին ամբողջ սպիտակ, այլ իմացեալ լինի փոքր ինչ դղոոյագոյն սպիտակ։

ԽԷՖԹԷ خفته * Հող. Էօքսիւրիւք։

ԽԷՖԻՑՏ خفید * Հասանելի կամ ընդու_ նելի։ 2. Հրապարակեալ կամ ծանուցեալ. Փէ_ յտահօթ. վէ մէշհուր վէ մայրուֆ։

ԽԷՖԻՑՏԷ خفیده * Խեղդեալ. Պօ_ ղուլմըշ։ 2. Թմրեալ. Ույուշմըշ։

ԽԷՖԻՑՏԷՆ حفیدن * Հազալ. Էօք_ սիւրմէք։ 2. Փնգալ. Աքսըրմագ։

ԽԷՖՃԱ خفجا * Տե՛ս զբառն ՔԷԱՊՈՒՍ։

ԽԷՖՉԱՔ خفچاق * Անապատ ինչ յաշ_ խարհին Թիւրքիստանու. Պիր պէյապան ատը տէրլէր։

ԽԷՖՉԱՔԻԵԱՆ خفچاقیان * Բնակիչք Խեֆչագ անապատին։

ԽԷՖՉԷ خفچه * Գան՝ զոր դատաւորն հարկանէ զաւանցաւորն առ ՚ի զգաստանալ. Հա_ քիմ Նաշլէր ... օտունէքլէրի չէլ։ 2. Ըստ մեկ_ նութեն ոմանց, ապակեղէն և արծաթ. Սէ_ րէր չէր էօ ...։

ԽԷՖՏԱՆ خفدان * Տե՛ս ԽԷՖԹԱՆ։

ԽԷՖՏԷ خفده * Թեքեալ. Էյիլմիշ։

ԽԷՖՐԷՃ خفرج * Անմեռուկ. փրփրեմ. Սէմիզօթ. արաբ" بقلة الحمقا Պօզէլ Ռէշ համզա։

ԽԷՖՐԷՆՃ خفرنج * Տե՛ս ՔԷԱՊՈՒՍ։

ԽԷՖՖԱՇ خفّاش * Չղջիկն. Եարասէ. է բառ արաբի։

ԽԸԴԴԷ خطّه * Գաւառ. կամ տեղի իշ_ խանութն միոյ տերութն. Սինօր վէ եօլսէ վէ պիր հիւքիւմէթլիք եէր։

ԽԸՇԹ خشت * Կամ ԽԻՇԹ. Տե՛ս ԽԻՇԹ։

ԽԸՇՄ خشم * Կամ ԽԻՇՄ. Բարկութի կամ ցասումն. Տարղընլըգ. արաբ" غضب Ղազէպ։

ԽԸՇՄԱԼՈՒՏ خشملود * Կամ ԽԻՇ_ ՄԱԼՈՒՏ. Բարկացօղ. կամ ցասկոտ. Ղազէպնաք։

ԽԸՇՄԿԻՑՆ خشمکین * Տե՛ս ԽԸՇՄԱ_ ԼՈՒՏ։

խե

ԽԸՇՄԿԻՐԻՖԹԷՆ خشم كرفتن * Ցա-սումն ունենալ, այսինքն բարկանալ. կամ ցասնուլ. Ղազէպէ կէլմէք։

ԽԸՇՄՆԱՔ خشمناك * Նոյն է ընդ բառին ԽԸՇՄԱԼՈՒՏ։

ԽԸՇՄՔԷՐՏԷՆ خشم كردن * Բար-կութիւն առնել, այսինքն բարկանալ. Ղազէպ էթմէք։

ԽԸՏՄԷԹ خدمت * կամ ԽԻՏՄԷԹ։ Է բառ. արաբի, Սպաս կամ պաշտօն. Խիզմէթ։

ԽԸՏՄԷԹԿԻՒՃԱՐ خدمتكذار * Սպա-սաւոր. Խիզմէթքեար։

ԽԸՏՄԷԹՔԵԱՐ خدمتكار * Տե՛ս ԽԸՏ-ՄԷԹԿԻՒՃԱՐ։

ԽԸՐԱՄ خرام * կամ ԽԻՐԱՄ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՄ։

ԽԸՐԱՄԱՆ خرامان * կամ ԽԻՐԱՄԱՆ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՄԱՆ։

ԽԸՐԱՄԷՆՏԷ خرامنده * կամ ԽԻՐԱ-ՄԷՆՏԷ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՄԷՆՏԷ։

ԽԸՐԱՄԻՅՏԷՆ خراميدن * կամ ԽԻՐԱ-ՄԻՅՏԷՆ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՄԻՅՏԷՆ։

ԽԸՐԱՇ خراش * կամ ԽԻՐԱՇ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՇ։

ԽԸՐԱՇԻՅՏԷ خراشيده * կամ ԽԻՐԱ-ՇԻՅՏԷ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՇԻՅՏԷ։

ԽԸՐԱՇԻՅՏԷՆ خراشيدن * կամ ԽԻՐԱՇԻՅՏԷՆ։ Տե՛ս ԽԻՐԱՇԻՅՏԷՆ։

ԽԸՐԳԱ خرقه * Մաշն կապայ. Փարէնի ձիրքամա։ 2. Ցատկական հանդերձն աբեղայից. Տէրվիշլէրին խըրգասը։

ԽԸՐԳԱՓՈՒՇ خرقه پوش * Որ ագանի խըրգա. որպիսի են աբեղայք։

ԽԸՐԻՅՏԱՐ خريدار * կամ ԽԻՐԻՅՏԱՐ։ Տե՛ս ԽԻՐԻՅՏԱՐ։

ԽԸՐԻՅՏԷ خريده * կամ ԽԻՐԻՅՏԷ։ Տե՛ս ԽԻՐԻՅՏԷ։

ԽԸՐԻՅՏԷՆ خريدن * Տե՛ս ԽԻՐԻՅՏԷՆ։

ԽԸՐԻՅՏԻՒՖԻՒՐՈՒԽԹ خريدوفروخت Գնեալ և վաճառեալ. Ալըշ վէրիշ։ Բայց ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի բառիցս գին և վաճառ. առուտուր. Ալըշ վէրիշ։

ԽԸՐՄԷՆ خرمن * կամ ԽԻՐՄԷՆ։ Տե՛ս ԽԻՐՄԷՆ։

ԽԸՐՍ خرس * Արջ. Այու. արջ" Տէպպ։

ԽԸՐՍԿԻՅԱՀ خرس كياه * Է խոտ ինչ. Պէր օթ փէշ. և մի կարի ինչ սիրելոյ արձան գեղեցիկ զոյգ, այսպէս անուանեալ է. որ Թարգ-մանի արջախոտ. Այու օթի։

ԽԸՐՍԷՔ خرسك * Է նուազականն խըրս բառին. փոքր արջ. Այուճըգ։

ԽԸՐՍՊԱԶ خرسباز * Արջապան, կամ խաղացուցանող արջու. Այու օյնաթան։

ԽԻԶԻՅՏԷՆ خزيدن * կամ ԽԷԶԻՅ-ՏԷՆ։ Նոյն է ընդ բառին ԽԷԶԻՅՏԷՆ։

ԽԻԶԼԱՆ خذلان * Նշանակէ զրկու-մըն. Մահրում օլմագ, Հարքիլի։

ԽԻԹ خفت * Արհամարհանք. Եէնիլմիշ խա-ֆարեթ։ 2. Փայլուն. Եըլտըրըմ։

ԽԻԼ خل * Նոյն է ընդ բառին ԽԻԼՄ. և զուգէ կրճատեալ է ՚ի նմանէ։

ԽԻԼԱ خلا * Ցեխ. Թուրքերէն. Պալչըգ։

ԽԻԼԱԹ خلعت * Խիլայ, հանդերձ պարգևական, զոր Թագաւորք և մեծք փոխարէն պաշտամանն ուրուք պարգևեն նմա. Պախշիշ գաֆթանը։

ԽԻԼԱԼ خلال * Տե՛ս ԽԻԼԱԼԻ ՄԷ՛-ՄՈՒՆԻ։

ԽԻԼԱ՛ԼԻ ՄԷ՛ՄՈՒՆԻ خلال مأمونى Է խոտ ինչ անուշահոտ, որ լինի բոլորակ, զոր ՚ի չորանալն ՚ի գործ ածեն ողջ քչփորելոյ. քանզի բառս խիլալ ըստ արաբաց նշանակէ քչփորիչ. Պէր խօշգու օթ փէշ։

ԽԻԼԱՇ خلاش * Կագ և կռիւ. Ղաւղա. չէքիշ մէ չաքըշ։ 2. Տե՛ս ԽԻԼԻՇ։

ԽԻԼԱՊ خلاب * Ցեխ, կամ կաւ. Թուրքերէն Չամուր։

ԽԻԼԱՖ خلاف * Ուրիշ ինչ. Սահէ ախ-ջեսի։ 2. Ըստ արաբաց՝ Թիւր, խոտորնակ, նեն հակ. Ձէրսի թէոն փէշ։ 3. Ընդդէմ. Մուխալիֆ

ԽԻԼԷՆԿ خلنك * Երկգոյն. Տէլիպէնք։

ԽԻԼԻՇ خليش * Նշանակէ Թանձր ցեխ. Թուրքերէն Գոյու չամուր։

ԽԻԼԻՆՃ خلنج * Նշանակէ քերումն ե-ղնգամբք. Թուրքերէն Գէրմէջէք գաշըմագ։

ԽԻԼՄ خلم * Խլինք, մաղաս ռնգաց. Սիւմիւք. և արդ" خلم Սիւմիւք։ 2. Բար-կութիւն. Ղազէպ։ 3. Կաւ կամ ցեխ մածուցիկ. Եափըշգան չամուր։

ԽԻԼՄԻՅՏԷՆ خليدن * Մաքրել ռըն-գունս. Թուրքերէն Սիւմգիւրմէք։

ԽԻԼԳ خلب * Նոյն է ընդ ԽԻԼՄ.

ԽԻՃԱԼԻՑՏԷՆ نجاليدن * Գրկել. Գուճագլամագ։

ԽԻՃԷՎԼԼԷ نجوله * Պալար որ լինի 'ի ձեռս՝ պատճառաւ յայրմանէ հրոյ. և կամ յաշխատութենէ գործոյ. Նաև յոտս լինի 'ի քայլելոյ 'ի բացակայր տեղիս. Գապարճըգ ձի Էլտէ վէ այագտէ օլուր։

ԽԻՃԻՑՐ نجير * Նշանակ" վայելչադէմ գեղեցիկ. Խօշպաշէլի մահպուպ։

ԽԻՃՈՒԼԻՑՏԷՆ نجوليدن * Տե՛ս ԽԻՃԱԼԻՑՏԷՆ.

ԽԻՄ خم * Տե՛ս ԽԻԼՄ. ըստ առաջին նշանակութեան. զի է համառօտեալն նորին։ 2. Է տեսակ իմն բուոյ որ լինի քաղցրաձայն. Պէյ էէվ պօմ փէար։ 3. Ծաւալեց խոց. Ձահմէթլը Ճէրահէթ։ 4. Բարակ ցաւ։

ԽԻՄՆԱՔ خمناك * Հիմանդոտ. Մարէզ։

ԽԻՑ خي * Տիկ. Դուլուգ. և է կրճատեալ 'ի բառէն ԽԻՑԿ։

ԽԻՑԱԳԱՆ خيابان * Տեղի արտաքոյ քաղաքին, ուր իցեն յերկոցունց կողմանց պարտէզք և հովանաւոր ծառք, և միջոց նոցին անցք ճանապարհի և նստարան։ 2. Ցայամանէ առեալ, ցուցանէ զայնպիսի տեղի, ուր իցեն ծառք հովանաւորք և հոսական ջուրք։

ԽԻՑԱՎԱՆ خياوان Տե՛ս ԽԻՑԱԳԱՆ.

ԽԻՑԱՎԱՐ خياوار * Իրողութ, գործողութիւն, գործ. Իշ Կէօճ։

ԽԻՑԱՎԷՐ خياور * Տե՛ս ԽԻՑԱՎԱՐ։

ԽԻՑԱՐ خيار * Վարունկ. Խէյար։

ԽԻՑԱՐԶԱՐ خيارزار * Վարնգենիք. այսինքն տեղի՝ ուր գոյ յաճախութիւն թփոց վարընկոյ. Թուրքերէն Խէյարլըգ։

ԽԻՑԱՐՇԷՆԳԷՐ خيارشنبر * Կասիայ. է դեղ ինչ լուծողական. որոյ գալարն նման է վարնգոյ. և 'ի չորանալն միջ նորին լինի սև մեղր. Էփխէյէթէն Դիուահէմ շարէպ փէար։

ԽԻՑԱՐՉԷՆԳԷՐ خيارچنبر * Տե՛ս ԽԻՑԱՐՇԷՆԳԷՐ։

ԽԻՑԶԱՆ خيزان * Է ընդունել" խէյզէ- թէն բային, յառնող. Գալգան։ 2. Ցատնելով. Գալգարագ։ Ձի ասի Իտգիլան էս խէյզան. անկանելով և յառնելով. Տիւշէ գալգա։ 3. Ցարձակող. Համլէ էտիճի։ 4. Տե՛ս ԽԻՑԶԱԳ.

ԽԻՑԶԱՆԻՑՏԷՆ خيزانيدن * Է անցողականն խէյզէթէն բային, յարուցանել. Տուրկուզմագ. հրա" խէյզան. և ապառ" խէյզանէթ։

ԽԻՑԶԱԳ خيزاب * Ալիք ծովու. Տալղա. Մէվճի տէրյա։

ԽԻՑԶԷԿԻՑՐ خيزه كير Տե՛ս ԽԻՑԶԿԻՑՐ

ԽԻՑԶԷՆՏԷ خيزنده * Դիահուկ, սահնակ. է այն կազմուածն 'ի տախտակէ, զոր մանկունք յաւուրս ձմերան 'ի վ(ե)ր նորին նստեալ, սահին առ երեսզ սառին. Թուրքս" Գըզագ։

ԽԻՑԶԻՏԷՆ خيزيدن * Նշանակէ յառնել. Թուրքերէն Գալգմագ։

ԽԻՑԶԿԻՑՐ خيزكير Եւ ԽԻՑԶԷԿԻՑՐ. Տե՛ս ԽԻՑՐԳԻԿԻՑՐ. կանգ և կալ. Տուր գօլը։

ԽԻՑԹԱԼ خيتال * Սուտ խօսք. Մէխէանէ փէարդա։

ԽԻՑԼԷ خيله * Նշանակէ անդէտ և յիմար. Էպլէհ վէ ահմագ։

ԽԻՑԼՈՒ خيلو * Տե՛ս զբառն ԽԻՑՐՈՒ. և ԽԻՐՈՒ.

ԽԻՑԿ خيك * Տիկ. Թուրքս" Դուլուգ։

ԽԻՑԿԻԱԳ خيك آب * Տիկ ջրոյ. Սուգուլուկ, որով իմացեալ լինի այն, որ ասի Թուրքերէն Գըրպա։

ԽԻՑԿՉԷ خيكچه * Է նուազա" բառին խէյք, փոքրիկ տիկ. Քիւչիւք տուլում. զոր յաճախ առնեն 'ի մորթոյ ուլու և որթու եղին. Օղլագ վէ պուզաղըն տէրիսինտէն.

ԽԻՑՄ خيم * Բիժ. Չափագ։ 2. Վերք և թարախ. Ճէրահէթ վէ ճէրահէթլէրէն չըգան իրին։ 3. Քուրձ գործեալ 'ի թանձր բամբակէայ թելէ. Չուվալ՝ մի շալիշ թէնտէ էտիլմիշ էշէ փօգընմիշ օլա։ 4. Քերուած աղեաց և քաղրթի. Պաղըրսագ վէ էշքէնտէ գաղընտըսը։ 5. Բնութ, բարք. Դապիյէթ։ 6. Բարք դաժան. Խօշ ըլմայ էս Իէյղ

ԽԻՑՆԱ خينا * Նշանակէ երգ և եղանակ. Մէտրադ վէ նաղմէ։

ԽԻՑՇ خيش * Է տեսակ իմն վշոյ, զոր յաճախ ստայնանկէն առնին 'ի գաւառս Քիւրտաթու, և Մխաստու. Պէյ էէվ զէթան փէար։ 2. Է տեսակ իմն վշոյ որ ստայնանկի յեգիպտոս, և կոչի խէյշէ մէշէ։ 3. Պատուհանակն հանդերձ ինչ վշեղէն, զոր առնին յաւուրս ամառան. Պէյ էէվ շարէֆ զէթան ճամէ փէար։

ԽԻՑՇ خويش * Ազգական. Խըսըմ։ 2. Ինքն. Թուրքերէն Քէնտի վէ զէնտիսի։

ԽԻՑՇԱՎԷՆՏ خويشاوند * Ազգական. Խըսըմ վէ ագրապա. արք" ذوی رحم Ձիրահմ. և յոգնակի ذول ارحام Ձիվիլ էրհամ։

ԽԻՑՇԹԷՆ خويشتن * Նշանակէ ինքն.

քէնտիւ։ 2․ Եւ ինքն․ քէնտիսի։

ԽԻՅՇԹԷՆՊԻՅՆ خویشتن بین * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՏՊԻՅՆ։

ԽԻՅՇԹԷՆՏԱՐ خویشتندار * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՏՏԱՐ։

ԽԻՅՍ خیس * Թացեալ լեր, զի է հրամայականն խիյսիտէն բային։ 2․ Հնոտի հանդերձ․ Ճուլէ փիւսիւ։

ԽԻՅՍԱՆԻՅՏԷՆ خیسایدن * Նշանակէ Թանալ․ Թուրքերէն Իսլանմագ։

ԽԻՅՍԷ خیسه * Նշանակէ հնոտի հանդերձ․ Թուրքերէն Ճուլէ փիւսիւ։

ԽԻՅՍԻՅՏԷՆ خیسیدن * Նշանակէ Թանիլ․ Թուրքերէն Իսլանմագ։

ԽԻՅՎԷԳ خیوق * Է անուն քաղաքի միոյ ՚ի գաւառին Խարեզմի․ Պիր շէհիր ատը տըր։

ԽԻՅՏ خید * Նշանակէ Թարմ և դալար ցորեան և գարի․ Թազէ պուղտայ վէ արփա։

ԽԻՅՏԷ خیده * Նշանակէ կեռացեալ կամ Թեքեալ․ Էյիլմիշ։

ԽԻՅՏԷՆ خیدن * Տես ԽԷՄԻՅՏԷՆ։ 2․ Գզել զբամբակ և զբուրդ․ Փէմպէ վէ եփէկ ատմէք։

ԽԻՅՐ خیر * Տարակուսեալ և ապշեալ․ Սէրսէմ վէ հայրան։ 2․ Փոքր պղտորուն աչաց․ Կէօզիւ չոփուր վաքը օլմագ։ 3․ Թմրութիւն անդամոց․ Ույուշմագ օլմագ։ 4․ Է ծաղիկ ինչ՝ որ լինի դեղին, կարմիր, և սպիտակ․ Պիր չիչէկ տըր։

ԽԻՅՐԷ خیره * Բիրտ և կռուարար․ Սէրքէշ վէ չէթին։ 2․ Վայրապար և անօգուտ․ Հէրզէ վէ պիհուտէ։ 3․ Նսեմ կամ մթին․ Թարիք։ 4․ Խտտղանք աչաց․ Կէօզ գամաշմագ։ 5․ Տես և ԽԻՅՐ ըստ ամ նշանակութեանցն։

ԽԻՅՐԷՇԻՒՏԷՆ خیره شدن * Խտտղանք լինել, այսինքն խտտղել աչաց․ Կէօզ գամաշմագ։ 2․ Թմրութիւն լինել, այսինքն Թմրիլ․ Ույուշմագ։

ԽԻՅՐԷՉԷՇՄ خیره چشم * Պղտոր աչք, կամ զաչացու․ Պուլանըգ կէօզ։

ԽԻՅՐԷՍԷՐ خیره سر * Նշանակէ ապուշ․ Թուրքերէն Շաշգըն։

ԽԻՅՐԷՏԷՍԹ خیره دست * Անյաջող ձեռամբ, անյաջողաձեռն։ 2․ Անպիտան (այր)․ Էլի տող օլմայան, գուլլուղտէ էշէ եարամազ ատէմ, հէչ իշէ եարամայան ատէմ։ Եւ է հակակայն Չէյ ճէսթէ բառին։

ԽԻՅՐԷՐԱՅ خیره رای * Վատախորհուրդ․ Պէտ ըէյիլի եանի եարամազ ըէյիլի էրքան։

ԽԻՅՐԷՔԻՇ خیره کش * Տկար և անպէտ և անամօթ․ Ճափէտ վէ պի մէճալ վէ պիշէրմ։

ԽԻՅՐԻ خیری * Է տեսակ ինչ դեղնագոյն ծաղկան, որ ՚ի միջի խաւարամածի սաւաթի ինչ․ Պիր նէվ սարը չիչէկ տիր։ 2․ Տես ԷՅՎԱՆ։

ԽԻՅՐԽԻՅՐ خیرخیر * Ապշեալ և տարակուսեալ․ Մութահայյիր վէ հայրան։ 2․ Տես ՀԷՐԶԷ։ 3․ Տես ԹԻՅՐԷ և ԹԱՐԻՅՔ։ 4․ Անպատճառ․ Պիսէպէպ։

ԽԻՅՐՈՒ خیرو * Է տեսակ ինչ աղնիւ և անուշահոտ ծաղկան, որ լինի դեղին, սպիտակ, կարմիր, մանուշակագոյն, և ամպագոյն․ և այսու յատկութեամբ՝ պարզ է լինել ծաղիկն այն, որ կոչի արդ" Մէնէշէ․ և մեկնիչք բառից ՚ի տարակուսի երկբայութեան են մինչև ցայժմ, զի ոմանք ասեն, թէ խիյրու՝ է ծաղիկն Մէնէշէ․ և կեսք՝ Կիւլ խատմի ծաղիկ ասեն․ Տես և ԽԻՐՈՒ։

ԽԻՅՐՈՒՃ خیروج * Տես ԽԻՐՈՒ։

ԽԻՅՐՊԻԿԻՅՐ خیربکیر * Է սա տեսակ ինչ խաղու․ (այսինքն շրջանակ ինչ բոլորաձևեալ մտանեն մի ոմն ՚ի մէջ նորին և կայ, և այլքն ՚ի չորից կողմանց զնա հարկանեն․ և նա զնոյն առիւծն խուռմբք ոքացէ․ և որում դիպեցի ոտն նը, նա կանգնի այնուհետև ՚ի մէջ շրջանակին)․ Պիր նէվ օյուն տըր։

ԽԻՅՐՊՈՒՅԱ خیربویا * Նշ" համեմ ինչ։

ԽԻՆԱՄԷՔ خنامک * Խոտ ինչ․ որ ասի Թուրքերէն Պընըրգ օթի։

ԽԻՆԷԱ خنیا * կամ ԽԻՆԷՅԱ․ Տես ԽԻՒՆԷԱ։

ԽԻՆԷՅԱ خنیا * կամ ԽԻՆԷԱ․ Տես ԽԻՒՆԷԱ։

ԽԻՆԻՅՏԷՆ خنیدن * Ծծել․ Էմմէք։

ԽԻՆԿ خنک * Սպիտակ․ Պէյազ։ 2․ Մոխրագոյն (երիվար)․ Գըր (ատ)։ Ջոր բանաւոր, տեղծք յայլ իրս ևս ՚ի գործ ածեն։

ԽԻՆԿՊԻՅՏ خنک بید * Փուշ ծառոյ, որ լինի յանտառս ՚ի ծառոց․ Աղաճ տիքէնի։

ԽԻՆԿՍԱՐ خنکسار * Սպիտակահեր․ Ագ ջիմաք փէրը վէ պողըընըն գըլը պէյազ օլա։ 2․ Աղաբորակ, բորակ․ Կիւհէրչիլէ։

ԽԻՆՃԷՔ خنجک * Պտուղ հերձւոյ․ Մէնէքիշ, չիթլէմպիք։ Եւ (յանատօլիոյ)․ Չէքէնէ․ արաբերէն حبة الخضرا Հապպէթիւլ հազրա։ 2․ Հերձի․ Սագըզ աղաճի։

ԽԻՆՃԻՅՐ خنجیر * Մթալին․ Գարանլըգ։ 2․ Գարշ հոտ․ Քէրիհ րայիհէ։

ԽԻՇԱՎ خشو * Նշանակէ քաղցան

ԽԻՇԱՎԷ ՔԷՐՏԷՆ خشاوه کردن
Քաղհան առնել. այսինքն զպարտէզն մաքրել յօտարոտի խոտոց. Պօշլի՝ խօրթ օթլարըն գօփ քէրմէք.

ԽԻՇԱՎՔԷՐՏԷՆ خشاوکردن * Տես ԽԻՇԱՎԷ-ՔԷՐՏԷՆ.

ԽԻՇԹ خشت * կամ ԽԸՇԹ. աղիւս. Քէրփիճ։ 2. Երկաթ աշտէի. Հօրպա թէմրի. բայց յաճախ գործածութք, աշտէն որ է կարճ նիզակ, կոչեցաւ խիշթ. և երկաթն նորին՝ Հօրպա։

ԽԻՇԹԶԷՆ خشتزن * Աղիւսագործ, աղիւսարկու. Քէրփիճ ուրըճը. Իբր ընդունն"։ 2. Մականուն փեհլեվան Զուվինի, որ միշտ աշտէիւ պատերազմէր։ Եւ Թարգ", աղիւսահար, կամ աղիւսհար. և կամ աշտէհար։

ԽԻՇԹԶԷՏԷՆ خشتزدن * Արկանել աղիւս. Քէրփիճ քէսմէք։

ԽԻՇԹԷ خشته * Չքաւոր. Չըփլաք։

ԽԻՇԹԷՔ خشتك * Այն մասն զգեստու զոր արկանեն յանութս հանդերձից. Թուրքերէն ևս խիշթէք։ 2. Գուճք. Տիզ քէօզի։

ԽԻՇԹԽԻՇԹ خشت خشت * Նշանակէ դրնդիւն. Թուրքերէն Թագըրթը.

ԽԻՇԹԿԷՐ خشتکر * Նշանակէ աղիւսագործ. Թուրքերէն Քէրփիճճի.

ԽԻՇԹՉԷ خشتچه * Տես ԽԻՇԹԷՔ.

ԽԻՇԹՓԻԽԹԷ خشت پخته * Աղիւս թուրծ, այսինքն թրծեալ. Թուղլա վէ քէրփիճ.

ԽԻՇՄ خشم * կամ ԽԸՇՄ. բարկութիւն կամ ցասումն. Տարղընլըգ։ Բառս այս հաւաքէլ է արտաբերիլ խէշմ կամ խըշմ, բայց բուն արտաբերութի՛ւն նոր է խէշմ. այլ և եղաւ ի կարգին։

ԽԻՇՄԱԼՈՒՏ خشمالود * կամ ԽԸՇՄԱԼՈՒՏ. Տես ԽԷՇՄԱԼՈՒՏ.

ԽԻՇՊ خشب * Անհանճար և անկիրթ. Պի հիւնէր վէ պի մարիֆէթ։

ԽԻՇՓԻԽԹԷ خشپخته * Տես ԽԻՇԹՓԻԽԹԷ. զի է թեթևացուցեալն ի նմանէ։

ԽԻՊԱԼ خبال * Նոյն է ընդ ԽԻՊԱՔ.

ԽԻՊԱՔ خباك * Գոմ. Գոյուն վէ գէչի վէ սըղըր ահըրը։

ԽԻՊՉԷ خبچه * Նոյն է ընդ ԽԻՓՉԷ.

ԽԻՍԻՑՏԷՆ خسیدن * Նշանակէ ծամել, կամ ծաղքել. Չէյնէմէք։

ԽԻՍՄ خسم * Վէճք, խռով. Ճէքիշմէ.

ԽԻՍՔ خسك * Նշանակէ գեղջին վարդ.

Թուրքերէն Կէօյ մէյտանը։

ԽԻՎԱ خوا * Համ, ճաշակ. Լէզզէթ։

ԽԻՎԱՆ خوان * Կոճղ յորոյ վերայ փայտ ճեղքեն և տաշեն. Թուրքերէն Եօնքա։

ԽԻՎԷՆ خون * Նոյն է ընդ ԽԻՎԱՆ.

ԽԻՎԻ خوی * Նշա" Թուք. Թիւքիւրիւք։

ԽԻՎԻՑՍԷ خویسه * Նշանակէ վիճաբանութիւն. Մինագաշէ։

ԽԻՎԻՑՏ خوید * Եւ ԽԻՑՏ. Տես ԽԻՑՏ.

ԽԻՎԻՑՏԷՐՏ خویدرد * Ախտ ինչ, որ լինի ի ծայրի մատին շուրջ զեղնգամբ, և խոց եղեալ թարախ կապէ. և լինի երբեմն զի անաւ եղունգն անկանի. Թուրքերէն Տօլամա։

ԽԻՏԻՑՇ خدیش * Տանտիկին, որ հրամանատու է ի տան. Էվին պիւյիւք գատընը խանըմ։

ԽԻՏԻՑՎ خدیو * Տես ԽԻՏԻՑՎԷՐ.

ԽԻՏԻՑՎԷՐ خدیور * Մեծազօր թագաւոր. Ուլու փատիշահ։

ԽԻՏՄԷԹ خدمت * կամ ԽԸՏՄԷԹ. Տես ԽԸՏՄԷԹ. է բառ արաբի։

ԽԻՐ خر * Է հր" խէրիտէն բային. գնեա. Սաթըն ալ։ 2. Մեծ. Տամամ։ 3. Լաւ (ի փեհլեվեան լեզուի.)

ԽԻՐԱՄ خرام * կամ ԽՐԱՄ. է հր" խըրամիտէն կամ խիրամիտէն բային ։ 2. Նազելով փերեւեաութ. Աղըրընմա էյլէ սալընմագ։ 3. Տես ԽՈՒՊ. 4. Տես ՄԻՒՃՏԷ. 5. Ուրախութիւն. Շատլըգ։

ԽԻՐԱՄԱՆ خرامان * կամ ԽՐԱՄԱՆ. Նազելով և փերեւեալ քայլօղ. Նազիլէ սալընարագ եիւրիւյէն. է ընդունելի" ներգործականաց խիրամիտէն. կամ խըրամիտէն բային։

ԽԻՐԱՄԷՆՏԷ خرامنده * կամ ԽՐԱՄԷՆՏԷ. Տես ԽԻՐԱՄԱՆ.

ԽԻՐԱՄԻՑՏԷՆ خرامیدن * կամ ԽՐԱՄԻՑՏԷՆ. փերեւեաել. Սալընմագ. հրամայական խիրամ. և ապառնի խիրամէտ։

ԽԻՐԱՆ خران * Հրաւ և հնազանդ. Բամ վէ մաշի։

ԽԻՐԱՇ خراش * կամ ԽՐԱՇ. է հրա" խիրաշիտէն կամ խըրաշիտէն բային. մագլեա. Դըրմալա։ 2. Խոց որ լինի ի վերայ մորթոյ, և պատահի ի քորելոյ եղնգամբ, և ի փշոյ ։ 3. Սղոցանք. Թըրաշ։ 4. Տաշեղանկի և նմանեաց։

ԽԻՐԱՇԷ خراشه * Տես ԽԻՐԱՇ, կամ ԽՐԱՇ ըստ 2, 3, և 4 նշանակութեանցն։

ԽԻՐԱՇԻՑՏԷ فراشیده * Կամ ԽՐԱՇԻՑՏԷ. է կրաւո՛ր ընդունի՛ Խէյրաշէյտէն կամ Խուրաշէյտէն բայէն, մաքրեցեալ. Դէբմալանմէշ։

ԽԻՐԱՇԻՑՏԷՆ فراشیدن * Կամ ԽՐԱՇԻՑՏԷՆ. մաքրել. Դէբմալամագ։ 2. Ցայծ քերել. Փէչ գազըմագ։ 3. Մորթել. Փօսթ սօյմագ։

ԽԻՐԷ فره * Նշ՛ Մեզ. Թուր՛ Տամառ։

ԽԻՐԷՆՏ فرند * Նշանակէ խոտ ինչ դալար՝ նման օշնանի։

ԽԻՐԷՏ فرد * Խելք. արաբերէն Աքըլ։

ԽԻՐԷՏՄԷՆՏ فردمند * Մտացի. Սահէպի աքըլ. Եւ է ածանցեալ 'ի բառէն ԽԻՐԷՏ, մասնկամբս ՄԷՆՏ. և է հականիշ ՊԷԽԻՐԷՏ բառին։

ԽԻՐԷՏՍՈՒԶ فردسوز * Եր սա կրակարան ինչ յԱգերպայճան գաւառի. Պէր աթէշկէտէ նամը վէրիր։ 2. Ցնորեցուցիչ խելաց. որպիսի է հօգ, տեղի երկիւղալի, գործ դժուարին, և Թմրեցուցիչ ըմպելիք, և այլ սոցին նմանք։

ԽԻՐԷՏՏԱՐ فرددار * Տե՛ս ԽԻՐԷՏՄԷՆՏ։

ԽԻՐԻՑՏ فرید * Նշանակէ գնեաց։ 2. Գնումն. Սաթըն ալմագ։

ԽԻՐԻՑՏԱՐ فریدار * Կամ ԽՐԻՑՏԱՐ. գնօղ. Սաթըն ալըճը. արաբ՛ Մուշթէրի. բառս այս յառաջնումն էր Խէրիտար. և ապա վ՚ Թեթեւութեան սասցաւ Խէրիտար։

ԽԻՐԻՑՏԷ فریده * Կամ ԽՐԻՑՏԷ. գնեցեալ. Սաթըն ալընմըշ. է կրաւ՛ ընդունի՛ Խէրիտէն կամ Խըրիտէն բային։ 2. Վաճառելի իր (ըստ վաճառականաց). Մէթա։ 3. Ամօթխած. Սահիպի հայա։

ԽԻՐԻՑՏԷՆ فریدن * Կամ ԽՐԻՑՏԷՆ. գնել. Սաթըն ալմագ. արաբ՛ اشترا Իշթիրա. հրամայական Խէր. և ապառնի Խէրէտ։

ԽԻՐԻՇ فرش * Ծիծաղ՝ կատականօք հանդերձ. Օյ նաշէ իլէ օլա հէնտէ վէ Լէթիֆէսէր էլաշխանթէն։

ԽԻՐԻՇԻՑՏԷՆ فرشیدن * Կորզել խածմամբ. Տիշլէյէ գօփարմագ։

ԽԻՐԿԷԱՀԻՄԱՀ فرکاه ماه * Բակ լուսնի. Այ աղըլը. (է բոլորակն այն՝ որ մերթ ընդ մերթ երևի զլուսնիւ.) արաբերէն هاله Հալէ։

ԽԻՐԿԷ՛ՀԻՄԱՀ فرکماه * Տե՛ս ԽԻՐԿԷԱՀԻ ՄԱՀ։

ԽԻՐՄԷՆ فرمن * Կամ ԽԸՐՄԷՆ. կալ. Ղալլէ էղմաց փէօյնէծէ էէր։ 2. Դէզ. կոյտ։ 3. Բակ լուսնի. Թուրքերէն Այ աղըլը։

ԽԻՐՄԷՆԻՄԱՀ فرمن ماه * Տե՛ս ԽԻՐԿԷԱ՛ՀԻ ՄԱՀ։

ԽԻՐՄԷՆՔԻՈՒՊ فرمن کوب * Կալոտի, հարկանող արմտեաց. Խըրման փէօքիւծի։

ԽԻՐՈՒ فرو * Է ծաղիկ ինչ կարմիր, որ արտաքսուցեալ է ԽԻՅՐՈՒԺ. Սէտէբիէն դէր հէչէյ վէրիր։

ԽԻՐՍԷՔ فرسک * Կամ ԽԻՐՍԷԿ. Տե՛ս ԽԻՅՐՊԻԿԻՅՐ։

ԽԻՐՎԷՆՏ فروند * Է տեսակ ինչ դերձակութե, զոր առնեն վ՚ արուեստ ցուցանելոյ. Պէր նէվ՚ տէրզիլիք տէր։

ԽԻՐՐԱՆ فرّان * Տե՛ս ԽԻՐԱՆ։

ԽԻԻԹԱՐ ختار * Մաքրութե արտոյ և պարտիզի 'ի մացառոց և յանպիտան խոտոց. Պոստանըն խար խո խաշաքթէն թաք էյլէմէք։

ԽԻԻԹԷՆ ختن * Է գաւառ ինչ հոչակեալ և ծանուցեալ, յորում ստացմանկին յոյժ ազնիւ և պատուական կերպարք. և լինին անդ մուշկ բազում. վ՚ որոյ կոչի Մէ՛աչէ Խիթէն. Մէշհուր վէ մաքբուլ միւշքէթէն վէր։

ԽԻԻԹԷՆՊԷՐ ختبر * Տե՛ս ԽԷԹԷՆՊԷՐ։

ԽԻԻԼ خل * Տե՛ս ԽԱՔԻՍԹԷՐ։ 2. Ծակ երասանի. Սուրախի մագամ. (ըստ լեզուին բնակչաց Կիլլանու)։ 3. Թիւր. Էյրի։

ԽԻԻԼԳԱՆ خلقان * Կարի յոյժ աղտեղի. Ղանէլմէ էէրէյն, վէ նէհայէթթէ էրլէմ։

ԽԻԻԼԷ خله * Դատարկ. Պօշ, իսալի։ Եւ է հականիշ բառին Մալէ։

ԽԻԻԼԻԻՇԿ خلشك * Տե՛ս ԽԷԼԻԻՇՔ։

ԽԻԻԼԼԷ خلّه * Տե՛ս ԽԻԼՄ։ 2. Տե՛ս ՀԷՐՋԷ։ 3. Ղեկ նաւու. Կէմի փէմէնէ։

ԽԻԻԼԼԷԽ خلّخ * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի գաւառին Թիւրքիսթանու, որոյ գեղեցիկքն յոյժ բազում են. Պէր շէհէր ատը վէրիր։

ԽԻԻԼՄԷ خلمه * Մեկնի Թուրքերէն Սէրէ չէվէլէտն։

ԽԻԻԼՆԻ خلنی * Խլինգոտ, մաղասոտնդն, մաղասոտ ունդամբք. այսինքն այնպիսիք, յորոյ ունկացն Թորի համապազ մաղառ և աղտեղուէ. Տաշիմա պուրունընտան չէրք վէ սէմիւք աքան քիմսէ։

ԽԻԻԼՊ خلب * Նշ՛ ծարիր. Սիւրմէ։

ԽԻԻՀԷԼ خهل * Տե՛ս ԽՈՒՀԷԼ։

ԽԻԻՀՐ خهر * Նշանակէ կայան և բնակարան. Մէսքէն վէ ճայէկահ։

ԽԻՒՃԱՎԷ خجاوه * Հնչուած կամ գո-չիւն. Սոտա վէ ալող:

ԽԻՒՃԱՐԷ خجاره * Սակաւ. Ազ:

ԽԻՒՃԻՑՐ خجیر * Նշանակէ գեղեցիկ և վայելուչ. Խօօպ վէ չիյգա:

ԽԻՒՄ خم * Կարաս. Քիւփ: 2. Գոմ (Նմանութեամբ). Քէօս:

ԽԻՒՄԱՀԱՆ خماهان * Է ազգ մի քա-րի. կարմիր ոչ պինդ քարախ. Սանփալի հաքիք:

ԽԻՒՄԱՀԷՆ خماهن * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՄԱՀԱՆ:

ԽԻՒՄԱՐ خمار * Է անուն քաղաքի մի-ոջ ՚ի սահմանս Խորասանի և Խիւթէնի, որոյ գեղե-ցիկք են բազում են. Պէր շէհր ատը տըր: 2. (Ըստ արաբացւոց) ախտութիւն որ պատահի ումէք գինի զուարճութեան գինւոյն.

ԽԻՒՄԻՍԹԱՆ خمستان * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՄՏԱՆ:

ԽԻՒՄԻՒՔ خمک * Հնչիւն, որ ելանէ ՚ի ծափս հարկանելոյ. Էլ չէլէ տուրրէթօ չէլան սէսի:

ԽԻՒՄԽԱՆԷ خمخانه * Տես ԽԻՒՄ-ՏԱՆ: Եւ Թարգմանի տեղի կարասաց:

ԽԻՒՄՄԻՒՀՐԷ خم مهره * Տեսակ մի բոլորշի խեցեմորթի, նման սատափոյ մար-գարտի, զոր հարկանեն ոչ զփող. Պէր մէօտէլ վէր նէօնէ տէօր գօռլ զիդի չալարլէր:

ԽԻՒՄՄԻՒՔ خمک * Կաւակերտ կուժ. Դուփրագտան օլան գուգում: 2. Պնակ գա-ւի. Քէօս չանաղը:

ԽԻՒՄՈՒԼ خمول * Ցածացեալ և յե-տամնաց. Թամպէլ չէօրէ վէ ֆէսատրըք. որ և երբեմն ՚ի գործ ածի ընդ բառին Քէտէնճ. և ասի Նէշէսիզ դէ տէնէն պիլմէզ:

ԽԻՒՄՉԷ خمچه * Նշա" կարաս փոքր. Թուրքերէն Քիւփճիւք տէտէ:

ԽԻՒՄՊ خمب * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՄ.

ԽԻՒՄՊԷՐԷ خمبره * Կարաս փոքր. Քիւփճիւք տէտէ: 2. Ըմպելարան. Քատէհ. և է երկաթի գործի մի պատերազմի, բոլորշի նման պտուղան. ՚ի մէջ որոյ լցեալ մասունս եր-կաթոյ հանդերձ վառօդիւ, ձգեն ընդ օդս ուր և կամիցին:

ԽԻՒՄՏԱՆ خمدان * Գինետուն. է այն յատկական տեղին, յորում գինին կարասք գին-ւոյ. քանզի ածանցեալ է ՚ի բառէն ԽԻՒՄ, մասնկամբս ՏԱՆ:

ԽԻՒՄՐԷ خمره * Կարաս փոքր. Քիւփճիւք տէտէ, տէտէճիկ:

ԽԻՒՄՐԻՒՑ خمروی * Ըստ բարդութեան խաղաղ կարաս Թուխչեղէն. Թուրք տէտէ: Իսկ ըստ կիրառութեան գոս. Քէօս:

ԽԻՒՄՔԷՏԷ خمکده * Տես զբառն ԽԻՒՄԻՍԹԱՆ:

ԽԻՒՆԱԳ خناق * Ուռոյցք ՚ի կոկոր-դի. (է ախտ մի, որ պատահի ՚ի յորդութեան արեան). Պէր Ճէլլէտ տէր. է բառ արաբի:

ԽԻՒՆԱՔ خناک * Տես ԽԻՒՆԱԳ.

ԽԻՒՆԵԱ خنیا * Նշանակէ երգ. Իր:

ԽԻՒՆԵԱԿԵՐ خنیاکر * Երգեցող, եր-գեցիկ. Իրլայիճի. Մուդրիպ:

ԽԻՒՆԻՑՎԵՐ خنیور * Տես ՃԷՆԻՑՎԵՐ

ԽԻՒՆԻՑՏԷ خنیده * Նոյն է ընդ բա-ռին ՓԷՍԷՆՏԻՑՏԷ,

ԽԻՒՆԻՑՏԷՆ خنیدن * Նշանակէ սա-նուլ. Թուրքերէն Սէւրմէկ:

ԽԻՒՆԻՑՔ خنیک * Է անուն ի մի խո-չոր հանդերձի, զոր աղքատք և կրօնաւորք ա-գանին. Պէր նէվ' փէօշէօշլ վէ խօշէօն տէօն փէօշ. տէ քօօփօրտօ վէ տէրվիշան կէյէրլէր:

ԽԻՒՆԻՍԹԱՆ خنستان * Նշանակէ օրհնեալ. Թուրքերէն Մուպարէք:

ԽԻՒՆԻՒՔ خنک * Երանեալ կամ բա-րեբաստ. Պախթլը. արաբ" طولی له Դօօղայլէյէհ. 2. Ցուրտ. Սօղուգ. զի ասի Աճէ խունէք. և Հէվէտ խունէք:

ԽԻՒՆԿ خنگ * Տես ՓԷՑԿՈՒԼԷ: 2. Սպիտակ անհանդիստ. Աճէմ պէկօրտ: 3. Մաւոյթ, աստուածական. և քաղաքավար, կամ հմուտ, և կամ խելամուտ հանճարոյ, ուսման, և քաղաքավարութեան:

ԽԻՒՆՃ خنج * Նշ" բառ. Թուր" Պօյնօզ.

ԽԻՒՆՃԷ خنجه * Տես ԽԷՆՃ ԽԷՆՃ.

ԽԻՒՆՃԻՑՏԷ خنجیده * Տեսակ մի խոժի. Թուրքերէն Էնչէրուն:

ԽԻՒՆՇԱ خنشا * Օրհնեալ. Մուպարէք.

ԽԻՒՆՇԱՆ خنشان * Տես ԽԻՒՆՇԱ.

ԽԻՒՆՈՒԽ خنوخ * Ենովք. որ է անուն նահապետի ուրուք. որ և ասի ԷԽՆՈՒԽ. Հազրէթի Իտրիս:

ԽԻՒՆՈՒՏ خنود * Նշա" փոքր բեան. Թուրքերէն Քիւչիւք էլով:

ԽԻՒՆՉԷՔ خنچک * Մէնէշէօօշ. որ-

պերէն حبة الخضرا Հապպէթիւլ հազրա :

ԽԻՒՆՊ خنب * Նշա՛ կարաս . Քիւփ :

ԽԻՒՆՊԷՐԷ خنبره * Տե՛ս ԽԻՒՄՊԷՐԷ . ըստ առաջնոյ նշանակութեան : 2 . Գոգաւոր , կամ քսակ նեղաբերան և փոքրիկ . Աչչէ փօք չէքէօ պօրթոյ :

ԽԻՒՆՊԷ خنبه * Հողակերտ խոշոր կարաս , յորում մթերեն արմտիս ո՛չ ՚ի շտեմարանի . զոր յամենայն տեղիս ՚ի փայտէ ևս առնեն . Դօֆրանկօռն կիբի փէնէքէր :

ԽԻՒՆՊԷՔ خنبک * Տե՛ս ԽԻՒՄԻՒՔ .

ԽԻՒՆՊԻՅՏԷ خنبیده * Հռչակեալ և ծանուցեալ . Մէշհուր վէ մաարուֆ օլան :

ԽԻՒՆՊԻՅՏԷՆ خنبیدن * Նշանակէ սատնել . Թուրքերէն Մէշհուր օլմագ :

ԽԻՒՆՊԻՒՔ خنبک * Բաղխումն ձեռաց ընդ միմեանս յեղանակէն զերգ ինչ : 2 . Հնչումն բաղխման անշուշտ իրաց : 3 . Աղաղակ մէն . Թուրքերէն Սէսլէ :

ԽԻՒՆՔՊԻՒԹ خنک بت * Է անուն քաղաքի միոջ , որ է դրօշեալ ՚ի քարէ . և է ՚ի գլուխ լերին միոջ ՚ի գաւառին Պամիյանու . Պէք պիւյիւք պուտ :

ԽԻՒՇ خش * Զոր . Գաւառ . արաբերէն Եօղիս . և է կրճատեալ ՚ի բառէն ԽԻՒՇՔ :

ԽԻՒՇԱՄ خشام * Հարբուղխ . Զիւքեամ . (է արաբ ինչ) :

ԽԻՒՇԱՅ خشای Բարերար . Խօշըրանէնէ :

ԽԻՒՇԱՐ خشار * Աղբիւս . Քէրփիճ :

ԽԻՒՇԱՐԷ خشاره * Փշրանք , որ ՚ի սեղանի ՚ի կերակրոյ և ՚ի հացէ թափի : Սօֆրէտէն փամաքէն վէ էքմէքտէն տէօքիւլէն գըրընթը :

ԽԻՒՇԹՈՒՔ خشتوک * Պոռնկորդի . այսինքն զաւակ , որոյ անյայտ է հայրն . Հարամզատէ :

ԽԻՒՇՆԻ خشنی * Այն պտղնիկ . Բօստան ալէթի . չէնէ ֆահիշէ :

ԽԻՒՇՈՒ خشو Սկեսուր . Կայընանա :

ԽԻՒՇՈՒՏԷՆ خشودن * Քանցել , քերել , յապաւել . Աղաճըն գաբուղունու վէ չըրթըքլէրին գըրմաղ թաշ էթմէք :

ԽԻՒՇՈՒՔ خشوک * Տե՛ս ԽԻՒՇԹՈՒՔ . 2 . Տեսակ ինչ արծաթի , կամ ոսկի քաղաքի , նման եղջեր եղին . Պէք նէվ գըյմէթ փէօլ :

ԽԻՒՇՔ خشک * Զոր . Գաւառ . արաբ՛ Եօղիս . և չէղա՛ Գուրու . Նաև Գուրագուշուն : 2 . Տմարդի , ժլատ , և դաժանաբարոյ (Նմանու - թբ) : 3 . Ցամաք , երկիր . Գուրու :

ԽԻՒ — ԽԻՒ

ԽԻՒՇՔԵԱՄԱՐ خشکامار * Հեռաւորու - թիւն հարցափոխութեան վասն իրիք . Պիր նէսնէ - նին նիհայէթինէ էթիշմէյէնլէր իսէ նէ ճէվապ վէրմէք : 2 . Ջրգողութիւն . արաբերէն Իսթիսգա :

ԽԻՒՇՔԵԱՄԱՐՔԷՐՏԷՆ خشک امار کردن * Տե՛ս ԽԻՒՇՔՄԱԶ ՔԷՐՏԷՆ :

ԽԻՒՇՔԵԱՆԻՃ خشکانج * Նշանակէ Ցամաքեալ . Գուրու օլմըշ :

ԽԻՒՇՔԵԱՆԻՅՏԷՆ خشکانیدن Զորացուցանել . Գուրութմագ :

ԽԻՒՇՔԵԱՐ خشکار * Նշանակէ հաց եղեալ ՚ի խոշոր ալերէ . Իրի փէօքիւլմիւշ ունտան էքմէք :

ԽԻՒՇՔԵԱՐՏ خشکارو * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՇՔԵԱՐ :

ԽԻՒՇՔԷՆԿԻՒՊԻՅՆ خشک انکبین Մեղր չորացեալ ՚ի փեթակին . Օշ ամէչ փէօք գէ քէրէքէսի գուրույուն գալըր :

ԽԻՒՇՔԷՊԶԱՐ خشک ابزار * Պիտոյք կերակրոյ , որպիսիք են ունդք , խաւարտք և համեմունք . արաբ՛ حوائج طعام Հավայիճի թաամ :

ԽԻՒՇՔԷՎԶԱՐ خشک اوزار * Տե՛ս ԽԻՒՇՔԷՊԶԱՐ :

ԽԻՒՇՔԷՖԶԱՐ خشک افزار * Տե՛ս ԽԻՒՇՔԷՊԶԱՐ :

ԽԻՒՇՔԻ خشکی * Զորութիւն . Գուրուլուգ : 2 . Ցամաք . Գարա : 3 . Երաշտութիւն . Գուրագլըգ : 4 . Կոչ ձիոյ , և ջորւոյ . և թուրք՛ Քէշքէ . առաւ է աղաւաղեալ և փոփոխեալ :

ԽԻՒՇՔԻՅՏԷՆ خشکیدن * Տե՛ս ԽԻՒՇՔԻՅՏԷՆ ըստ առաջին նշանակութեան :

ԽԻՒՇՔՃԱՆ خشکجان * Սուտ հոգի . Բուահի մուհիպպի : 2 . Այր անուէր . Մէրթէպէսիզ : 3 . Անձնասէր ոյլոց բարութեանց . Նէմէ - քէ չայըրտըն պիլմէյէն :

ԽԻՒՇՔՃԻՀԱՆ خشکجهان * Ժամանակ աղաչանաց և անփոյթ լինելոյ . Օշ չէլմանէ քէր - չէր ձի ադամ ձէյնա հէմ գէնչ օլմայէ :

ԽԻՒՇՔՄԱԶԷ خشکمازه * Կարգումն և կատարումն չորացեալ և անհաւատարմ մրգոյ ծառոյ . Աղաճըն գուրու դուտագլարըն վէ նահէմվարըն գըրմագ վէ քէսմէք :

ԽԻՒՇՔՄԱԶՈՒ خشکمازو * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՇՔՄԱԶԷ :

ԽԻՒՇՔՄԱԶ ՔԷՐՏԷՆ خشکماز کردن Հետաքրքիր լինելով հարցանել և տեղեկանալ խնկութեան իրին . Պիր շէյի ճէհտ իլէ տէրքին արաշտըրմագ :

ԽՈՒՇՔՄԱՂԶ خشك مغز * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՇՔՍԵՐ։

ԽՈՒՇՔՄԱՆԱ خشكمانا * Ցուրտ խմոր զի՛նչ և իցէ. զորս զկնի կերակրոյ 'ի գործ ածեն. առ 'ի զովացուցանել զտապ ջերմութեան ստամոքսին։ Թուրքերէն եէմէքտէն սօնրա եէմիշլէր օշէկ գարպի նէսնէլէր, հէրչնէ օլուրսէ։

ԽՈՒՇՔՄԱՐ خشكمار * Է խոտ ինչ. Թուրքերէն Տամըրըգ։

ԽՈՒՇՔՆԱՅ خشكناى * Նշանա" խռչափող. Թուրքերէն Խըրթլազ։

ԽՈՒՇՔՆԱՆ خشكنان * Պաքսիմատ. Պէքսիմաթ, չէօրէկ։ 2. Հաց չորաբեկ։ 3. Պան չորացեալ, և սոյին նմանք. և Թարգ" չոր հաց. Գուրու էթմէք վէ էմսալի նէսնէլէր։

ԽՈՒՇՔՆԱՆԷ خشكنانه * Հաց լոկ, այսինքն հաց՝ զոր ուտեն միայնակ առանց կերակրոյ. Գաթըգսըզ եալընըզ էքմէկ էթմէք։

ԽՈՒՇՔՇՈՒՏԷ خشك شده * Նշանակէ չորացեալ. Թուրքերէն Գուրումուշ։

ԽՈՒՇՔՇՈՒՏԷՆ خشك شدن * Չոր լինել, այսինքն չորանալ. Գուրումագ։

ԽՈՒՇՔՊԱԶԷ خشكبازه * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՇՔՄԱԶԷ։

ԽՈՒՇՔ ՊԱԽԹԷՆ خشك باختن խաղալ զխաղ նարտի առանց դաշնակցութեան և գրաւի. Շաշ վէ էհէմմիյէթսիզ գումար օյնամագ։

ԽՈՒՇՔՌԷՆՏԷ خشكرنده * Բոր, որ պատահի 'ի չորութեան բնութեան. Գուրու ույուզ։

ԽՈՒՇՔՍԱԼ خشكسال * Ամ երաշտութեան. և Թարգմանի չոր կամ ցամաք տարի. որով նշանակի սով. արաբերէն قحط Գահթ։

ԽՈՒՇՔՍԱԼԻ خشكسالى * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՇՔՍԱԼ։

ԽՈՒՇՔՍԱՐ خشكسار * Վայր անջրդի. Եաղմուր եաղմամըշ վէ սուսուզ երլէր։

ԽՈՒՇՔՍԵՐ خشك سر * Նշա" գլխադար. Թուրքերէն Տէլի։

ԽՈՒՇՔՐԻՑՇԷ خشكريشه * Չորուն վէրաց, այսինքն է կեղև վէրաց. Մէհլէմ ճէրահէթ, նուսուր։ Որ և ասի փօսին չէլ։

ԽՈՒՇՔՓՈՒՇԹ خشك پشت * Նշանակէ կրիայ. Թուրքերէն Գապլու պաղա։

ԽՈՒՇՔՔԵՐՏԷ خشك كرده * Չորացուցեալ. Գուրուտուլմուշ։

ԽՈՒՇՔՔԵՐՏԷՆ خشك كردن * Չոր առնել, այսինքն չորացուցանել. Գուրուտմագ։

ԽՈՒՇՔՖԱ خشكفا * Բաղարջ, հաց անխմոր. Մայասըզ էթմէք։

ԽՈՒՊԱԶԻ خبازى Մոլոշ. Էպէկ քէօմէճի։

ԽՈՒՊԷ خبه * Դեղ ինչ սևագոյն, զոր խառնեալ ընդ քեաֆուրի՝ քարշեն յաչս. Գաշ էթմէկի. և բնակիչք Իսֆէհանու խաքշի կոչեն։

ԽՈՒՊԱՔ خباك * Փարախ ոչխարի. Գօյուն աղըլը։ 2. Գոմ եզանց. Սըղըր ախօրը։

ԽՈՒՊՔԵԱԼ خبكال * Նպաստակ. Նէշանէի Ոէյը. արաբերէն Հէտէֆ։

ԽՈՒՍԵՐ خسر * Աներ. Գայնաթա։

ԽՈՒՍԵՐԽՕՃԱ خسرخواجه * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՍԵՐ։

ԽՈՒՍԹ خست * Խոստովանութիւն. Իգրար

ԽՈՒՍԹԻՒՎԱՆ خستوان * Է լեզ յոգնականին խոստովանութեան բառին։ Տե՛ս զնա։

ԽՈՒՍԹՈՒ خستو * Նշանակէ խոստովանող. Թուրքերէն Իգրար էտէն։

ԽՈՒՍԹՈՒՆԷ خستونه * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՍԹՎԱՆԷ։

ԽՈՒՍԹՎԱՆԷ خستوانه * Կարկատուն հանդերձ տերվիշաց. Խըրգա։

ԽՈՒՍՈՒՐ خسر * Աներ. Գայնաթա։

ԽՈՒՍՈՒՐ خسور * Տե՛ս ԽՈՒՍՈՒՐ։ 2. Հայր առն, սկեսրայր, հայր փեսային. Փէտէրի շէվհէր։

ԽՈՒՍՈՒՐԷ خسوره * Նշանա" զոքանչ. Թուրքերէն Գայնանա։

ԽՈՒՍՊԱ خسپا * Ննջող. Ույգուսու եէլմամ. է ընդունելութեան խըսպիտէն բային։

ԽՈՒՍՊԱՆԻՑՏԷՆ خسپانيدن * Է անցողականին խըսպիտէն բային. Ննջեցուցանել. Թուրքերէն Ույութմագ։

ԽՈՒՍՊԷՆՏԷ خسپنده * Տե՛ս ԽՈՒՍՊԱ. է ընդունելութեան խըսպիտէն բային։

ԽՈՒՍՊԻՑՏԷՆ خسپيدن * Ընկողմանիլ և ննջել. Եաթմագ ույումագ. հր" խըսպ. և ապառնի խըսպէտ։ Ասակ է ասացեալ թէ խուսպ պէշխանագան նէխըսպէտ. այսինքն արթուն անմեղաց ոչ ննջէ։

ԽՈՒՍՐԱՆԿԵՐ خسرانكر * Փեսայ. Կիւյէկիւ. տամատ։

ԽՈՒՍՐԱՆԿԵՐԻ خسرانكرى * Կին խնդրել, և խնամութիւն առնել. Գըզ իսթէմէկ վէ գուտա էյլէմէկ։

ԽՈՒՍՐԷ خسره * Զղջումն · Փօշմանլըգ ։

ԽՈՒՍՐԻՑՆԷ خسرینه * Տե՛ս ԽՈՒՍՐԷ ։

ԽՈՒՍՐՈՒ خسرو * Տե՛ս ԽՈՒՍՐԷ ։ Որ և ասի خسر Խիւսիւր ։

ԽՈՒՍՓԻ خسپی * Լուանթագ · արաբերէն Մուշմիշէ ։

ԽՈՒՍՔ خسک * Ճամ · Վանգի ։ 2 · Հանդիստ կամ դադար · Արամ ։

ԽՈՒՎԱ خوا * Կերակուր, բաւական ումեք 'ի միում աւուր · Պիր կիւն կիֆայէթի եօքի ղամ · արաբերէն قوت یوم Գուվվէթի էէվմ · որում Ա՛շամ եա ասեն ։

ԽՈՒՎԱԼ خوال * Սեղ զոր 'ի գործ ածեն կօշկակարք 'ի մէջոյս կաղապարի մուճակին · Թուրքերէն Չիվի ։

ԽՈՒՏԱ خدا * Տէր · արդ" رب Րապպի · չէղա" Թէնրի · Թուր" Թանրի · է անուն այ՝ որում միայն ասի միայնակ · իսկ յորժամ շարակցի ընդ այլում բառի, ասի յայնժամ և մարդկան · և նշ" պարզաբար տէր · Խոս · արդ" صاحب Սահիպ · ով՝ տէրն արծաթոյ, կոչի Սէյմ խատա · Կէօմիւշ խանի ։ Եւ տէրն գեղջ, Տէհխատա · քէօյ սահիպի ։ Եւ գիտելի է · բառս այս՝ յառաջագոյն էր խօտայ, որ Թարգ" Ինքնեկ · այսինքն ինքնագոյ, և ունելով դժուարութիւն յարտաբերութեան, ասացաւ խատա ։

ԽՈՒՏԱԹԵՐՍ خداترس * Երկիւղած աստուած, երկիւղած · Թանրիտէն գօրգան ։

ԽՈՒՏԱԽԱՆ خداخوان * Ցուցամոլ · Հէհապէն քորքմազէ ։

ԽՈՒՏԱՅ خدای * Տե՛ս զբառն ԽՈՒՏԱ ։

ԽՈՒՏԱՅԻԿԵԱՆ خدایکان * Կամ ԽՈՒՏԱՅԿԵԱՆ · Թգաւոր մեծաշուք · Ուլու փատիշահ ։

ԽՈՒՏԱՊԷՆՏԷ خدابنده * Թարգ" այ ծառայ · է մականուն Ուլճայթու խանի, որ էր 'ի թոռանց Ճինկիզ խանի ։ Սա ևս զկնի եղբօր իւրոյ Ղազան Մահմուտ ղազանին զաղանդն տաճկական ընկալեալ, կոչեցաւ Մէհէմմէտ, և մականուանեալ Խուտապէնտէ, հաւանեցաւ կոչմամբս Սուլթան Մէհէմմէտ Խուտապէնտէ ։ Եւ թագաւորեալ ամս երկոտասան, մեռաւ 'ի թուականի հիճրէթին 716 ։ Գոլով ամաց երեսուն և վեցից ։ Եւ թաղեցաւ 'ի մէջ մզկթին իւրոյ 'ի Սուլթանիէ քաղաքի, զոր ինքն շինեաց յանուն իւր ; սկսեալ 'ի թուականին 705 ։ Եւ աւարտեալ 711 ։

ԽՈՒՏԱՎԷՆՏ خداوند * Ստացիչ կամ տէր · Մալիք · զի ասի Խուտավէնտի միւլք · և Խուտավէնտի մալ · այսինքն տէր իշխանութե և տէր ընչից ։ 2 · Այր պատուաւոր, ընչեղ, գիտուն, և առաքինի ։

ԽՈՒՏԱՎԷՆՏ ԶԱՏԷ خداوند زاده Նշանակէ իշխանածին ։

ԽՈՒՏԱՎԷՆՏԿԵԱՐ خداوندکار * Կամ ԽՈՒՏԱՎԷՆՏՔԵԱՐ · Թարգ" Տէր գործոյ · Իշխանօղ ։ Եւ բառն Խիւնքեար, որ ասի մականունաբար զթագաւորացն Թուրքաց օսմանեան զարմին, կրճատմամբ համառօտեալ է 'ի բառէ աստի ։

ԽՈՒՏԱՎԷՐ خداور * Նշանակէ Թագաւոր աիրօղ · Փատիշահի խիւտավէնտ ։

ԽՈՒՏԱՏԱՆ خدادان * Նշանակէ ածածանօթ · Թանրիյի պիլիճի ։

ԽՈՒՏԱՏՈՒՐ خدادور * Հեռացեալ յայ · Աստուծոյն էյրագ · որոյ յոգնականն լինի Խուտատուրան · հեռացեալք յայ, որով իմացեալ լինին անիրաւք և յանցաւորք և մեծամեղք ։

ԽՈՒՏԱՓԷՐԷՍԹ خداپرست * Աստուածապաշտ · Թանրիյէ տափընը ։

ԽՈՒՏԱՖՐՈՒՇ خدافروش * Կեղծաւորեալ առաքինի · որոյ յոգնականն լինի Խուտաֆիւրուշան ։

ԽՈՒՏԻՇ خدیش * Տե՛ս ՔԷՏԽԱՏԱ ։

ԽՈՒՏԻՒՔ خدوک * Վարանք · Թառէ · արաբերէն Ղամ ։

ԽՈՒՏՈՒ خدو * Թուք · Թիւքիւրիւք ։

ԽՈՒՏՈՒՔ خدوک * Տե՛ս ԽՈՒՏԻՒՔ ։

ԽՈՒՐ خور * Արեգակն · Թուր" Կիւնէշ ։

ԽՈՒՐԱՃ خراج * Խոյլ է գունտ միս, որ դոյանայ 'ի պարանոցի, և յայլ անդամս գնտակացեալ ելանէ · և յաճախ լինի յուղտս · Թուր · չէշ · էօմրու · արաբերէն غدود Ղէտտէ ։

ԽՈՒՐԱՇ خراش * Նշանակէ անկեալ · անկած · Թուրքերէն Տիւշկիւն ։

ԽՈՒՐԱՊԷ خرابه * Չափ ըմպելոյ միոյ ջրոյ · Պիր իչիմ սու միգտարի ։ 2 · Փայտ ինչ զորոյ զջուրն հանեն, և յերկս ջրոյ նորին իւղ ինչ ելանէ · որ լինի դեղ ախտից ոմանց ։

ԽՈՒՐԱՖԱԹ خرافات * Գեղեցկաբանութիւն, կամ քաջաբանութի · Սէխխանճըյը խօշ ։

ԽՈՒՐԷ خره * Լոյս ։ 2 · Մասն · Պիր հիսսէ · ով՝ 'ի հինգ բաժանեալ աշխարհն պարսից՝ զառաջինն կոչեն Խուրէ'ի Էրտէշիր ։ Զերկրորդն՝ Խուրէ'ի Իստախր ։ Զերրորդն՝ Խուրէ'ի Տարապ ։ Զչորրորդն՝ Խուրէ'ի Շափուր ։ Եւ զհինգերորդըն՝ Խուրէ'ի Գուպատ ։

ԽՈՒՐԷ'ԻԷՐՏՇԻՑՐ خره اردشیر * Է անուն գաւառի միոջ յաշխարհին պարսից, յորում կերտեալ է շինուածս Էրտաշիր արքայ ։

ԽՈՒՐԷՄՏԱՆ خرمدان * Պայուսակ ·

(զոր ուղևորք և տեղվիճակք խբրև զմախաղ առ-
նուրեանս կրեն) . Թուրքերէն Զանիա ։

ԽԻԻՐԹ فرت * Ծակ նետի , ուրագի , և
նմանեաց . նաև սաղաւն , մախաթոյ , և այլոց ։
Սոտրանը ինյը վէ իկնէ . վէ էնմէ ։ Վէ բինէ վէ
չէվտշտուղ տէլմէսինէ տէ տիրլէր ։

ԽԻԻՐԻՍԹԱՆ فرستان * Արմաւաս-
տան . արմաւենուտ . խուրմալըք ։

ԽԻԻՐԻԻՀ فره * Ագաղաղ . խօրօս ։ 2 .
Կորիզ . Չէքիրտէք ։ Զի ասի խուրմանըն խուրմա .
և խուրմանըն էնկէօու ։ Այսինքն կորիզ արմաւոյ .
և կորիզ խաղողոյ ։

ԽԻԻՐՀԷՔ فرهك * Տես ԽԻԻՐՈՒՀԷՔ ։

ԽԻԻՐՄԱ فرما * Արմաւ . Հուրմա ։

ԽԻԻՐՄԱ՛ՑԻ ՀԻՆՏԻ فرما هندی
Արմաւ հնդկային . արաբերէն թէմր հինտի ։

ԽԻԻՐՄԱՊԻՒՆ فرمابن * Բուն ար-
մաւենւոյ . խուրմա աղաճընըն գէօվտէսի վէ էօղտէսի ։

ԽԻԻՐՄԱ ՔԻԻՐՈՒՇ فرما فروش
Արմաւավաճառ . խուրմա սաթան ։

ԽԻԻՐՄԷՔ فرمك * Տես ԽԻԻՐՐԷՄԷՔ ։

ԽԻԻՐՇԱՏ فرشاد * Արեգակն . կիւնէշ ,
Աֆթապ ։ Է բառ Փէհլէվի ։

ԽԻԻՐՇԻՑՏ فرشيد * Տես ԽՈՒՐՇԻՑՏ ։

ԽԻԻՐՈՒՀ فروه * Աքաղաղ . խօրօս ։

ԽԻԻՐՈՒՀԷ فروهه * Է Թռչունն այն ,
զոր դնեն ՚ի մէջ վարմի . զի Թռչունք եկեսցեն
՚ի վարմ անդր . Օլ գուշ կի տուզաղէ գօյարլար գուշ
կէլմէք իչիւն ։

ԽԻԻՐՈՒՀԷՔ فروهك * Նշանակէ
բուստ . Մէրճան ։

ԽԻԻՐՈՒՃ فروج * Տես ԽՈՒՐՈՒՍ ։

ԽԻԻՐՈՒՇ خروش * Գոչումն աղաղակի
լալեաց համդերձ . Կիւրիւլտիւ օլան ֆէրեատ ։ 2 .
Աղաղակ առանց լալոյ . Կիւրիւլտիւ օլան ֆէրեատ
տուտ տէրլէր ։ 3 . Բոմբիւն աղաղակի քաջակո-
րով արանց ՚ի պատերազմի ։ 4 . Գոչիւն գազա-
նաց ՚ի մէջ անտառի ։

ԽԻԻՐՈՒՇԱՆ خروشان * Է ընդունել"
խուրուշիւտէն բային , աղաղակող կամ գոչող ։ 2 .
Մերթ ՚ի գործ ածի որպէս գերբայ . և ցուցանէ
աղաղակելով կամ գոչելով ։ Զի ասի Թէ Շէյր
հէրի ամէտ խուրուշան էս մէնիլչան ։

ԽԻԻՐՈՒՇԻՑՏԷՆ خروشيدن * Աղա-
ղակել . ֆէրեատ էյլէմէք ։ 2 . Ի՛իմել աղաղակաւ .
Չաղըրմագ վէ հայգըր էյլէմէք . հրամայական խու-
րուշ . և ապառնի խուրուշէտ ։

ԽԻԻՐՈՒՉ خروج * Տես ԽՈՒՐՈՒՍ ,

ԽԻԻՐՈՒՍԷ فروسه * Մեկնի պարսկե-
րէն , Անկիւտշնի շայէտ՝ կի տէր կէօտէ չէնտան դուշէտ ։

ԽԻԻՐՈՒՍԷԿ فروسك * Ճճի ինչ կար-
միր , որ յաճախ լինի ՚ի բաղանիս . Պիր ճանվէր
տիւր ։ 2 . Մեկնի Թուրքերէն Քէրմի չէնտանըն
լոհմի շայէտ ։

ԽԻԻՐՍԷՆՏ خرسند * Շատացող կամ սա-
կաւապէտ , Գանաէթլը էտէճի ։

ԽԻԻՐՍԷՆՏ ՇԻՒՏԷՆ خرسند شدن
Շատ լինել , բաւական լինել , շատանալ , բաւա-
կանանալ ։

ԽԻԻՐՍԷՆՏԻ فرسندی * Բաւականու-
թիւն . շատացողութիւն ։

ԽԻԻՐՍԻՑՏԷՆ غرسيدن * Փոխել և նե-
խել . Չիւրիւմէք . միւնթաֆֆին օլմագ ։

ԽԻԻՐՏ فرد * Մանր . Ուֆագ ։ Որոյ հակա
կայն է Քէլան . խոշոր . Իրի ։ 2 . Փոքր . Քիւչիւք ։

ԽԻԻՐՏԱՏ فرداد * Է անուն երրորդի
ամսոյ արեգակնային ամի , յորում լինի արեգակն
յերկաւոր կենդանակերպի . և ասի սա ☉ Հռո-
մայեցւոց Մայիս ։ 2 . Է անուն հրեշտակի մի-
ոյ , որ վերակացու է հասական ջուրց և ծառոց ,
և բուղմունք որ պատահին յամսեանն խուրտատ ,
վերաբերին առ նա (ըստ առասպելաց) . Պիր
ֆէրիշթէ իսմի տիւր ։ 3 . Է անուն վեցերորդի ա-
ւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ . և կա-
նոն պարսից այն է՝ զի մինչ անուն աւուրն գայ
յարմար անուան ամսոյն , զօրն զայն առնեն տօն
ուրախութ և զայս տօն կոչեն Չէշնի խուրտատ ։
4 . Է անուն կրակարանի միոյ մեծի . Պիր ադէշկեա
ահէշխէտէ նամի տիւր ։

ԽԻԻՐՏԷ فرده * Մանրոր զի՛նչ և իցէ
իրի . Հէր նէսնէնին ուֆագը ։ 2 . Կէտ . Նօգթէ ։
3 . Պակասութի կամ բիծ յանցանաց . Այպ վէ գու-
սուր ։ 4 . Խաբէ և ցախ . Խըս վէ խաշագ ։ 5 . Նշա-
նակէ ցնցուղ հրոյ ։ Շէրարէի ատէշ ։

ԽԻԻՐՏԷ՛ՒԷՏԻՑՄ فرده‌ادیم * Ման-
րուք սեկի . Սախթիեան գուրէչէրի ։

ԽԻԻՐՏԷԿԻՑՐ فرده گیر * Արատակալ ,
կամ չիւղաղէտ , և կամ բծախնդիր ՚ի բանս ու-
րուք . Սէօզտէ էգսիք գուլընճի ։

ԽԻԻՐՏԷՀԻ فردهی * Թռչուն ինչ .
Պիր գուշ ։

ԽԻԻՐՏԷՄԻԻՐՏԷ فرده‌مرده * Մանրա-
մասն , կամ մանրոր . Փարէ փարէ . ուֆագ ուֆագ ։

ԽԻԻՐՏԷՆԿԻՒՇԹ فروانگشت * Ման-
րամատն . Թուրքերէն Ուֆագ պարմագլըգ ։

ԽԻԻՐՏԷՏԱՆ فرده‌دان * Մանրագէտ ,
մանրախոյզ , մանրակրկիտ , կամ նրբախնդիր ,
նրբահայեաց , նրբանկատ . և Թարգ" մանրագէտ ։

ԽԻՒՐՏԷՏԷՍԹ خردهدست * Գող, ընթերցող. Եանքէսիճի ։

ԽԻՒՐՏԷՏԷՍԹԻ خردهدستی * Ընթերցող գողութիւն ։

ԽԻՒՐՏԷՊԻՑՆ خردهبین * Նրբահայեցաց. Միքրօսքօբ ։ 2. Նրբամիտ. Ինճէ կէօրիճի ։

ԽԻՒՐՏԷՔ خردک * Նշանա" համեստ և խրատել. Եաքըշըքլը վէ գէպրջինոս ։

ԽԻՒՐՏԷՖԻՒՐՈՒՇ خردهفروش * Մանրավաճառ, փերեզակ. Խըրտավաճի սաթըճը, չէրչի ։

ԽԻՒՐՏԹԷՐ خردتر * Մանրագոյն. Ուֆագ (է բաղդատականն խուրտ բառին) ։

ԽԻՒՐՏԹԷՐԻՑՆ خردترین * Յոյժ մանր, կամ ամենամանր (է գերադրականն խուրտ բառին) ։

ԽԻՒՐՏ ԻՒ ՊԻՒԶԻՒՐՔ خرد و بزرک Փոքր և մեծ. Քիւչիւք պիւյիւք ։

ԽԻՒՐՏԻՑՔԷՔ خردیک * Փոքրիկ. Քիւչիւճիւք. (է նուազական խուրտ բառին) ։

ԽԻՒՐՏԽԱՄ خردخام * Յոյժ մանր. Զիյատէ խուրտ. վէ շայէթ ուֆագ ։

ԽԻՒՐՏԽԱՆ خردخان * Հարմամբ փշրել և մանրել իր. Ուրմաղըլէ ուֆանմիշ էշեաի նէսնէ ։

ԽԻՒՐՏԿԵԱՀ خردگاه * Տափարակ տեղին այն ՚ի կուրծս ուղտուց, որ գայ ՚ի վե գետնոյ. Տէվէնին կէօյսիւնտէ եէրէ կէլէն եէրի ։ 2. Տեղի կրծոց անասնոց. Զուրթա հայվանըն կէօկսիւնին եէրի ։

ԽԻՒՐՏՄԻՒՐՏ خردمرد * Մանրամասն, մանրութ. Ուֆագ թէվէք. որ Թուրքերէն վոխամամբ ասի խըրըմ խըրըմ ։

ԽԻՒՐՏՍԱԼ خردسال * Փոքրամեայ. այսինքն սակաւամեայ. Քիւչիւք եաշլը ։

ԽԻՒՐՏՏԷՍԹ خرددست * Տես ԽԻՒՐՏԷՏԷՍԹ ։

ԽԻՒՐՏՔԷՐՏԷՆ خردکردن * Մանր առնել, այսինքն մանրել կամ փշրել. Հնամաշական Քիւփ. և պարառնի Քիւսնէք ։

ԽԻՒՐՐԷ خرّه * Ձայն քաղցրահնչիւն. Սափայի խօսք վէ ոխոշի խօշայէնտէ ։

ԽԻՒՐՐԷՄ خرّم * Տեղի, ուր գոն ջուրք հոսականք և դալարիք և գունագոյն ծաղկունք. Հէր յէսէսի բէ ոդի րէվան վէ սէզզէշար վէ չիչէքլիքթար վէ շէմէնթէյլը օլա ։ 2. Զուարճ. Հաֆ ։ 3. Ալխան դեկտեմբեր. Տէյմահ ։ 4. Է անուն փէյսավէր կոչեցեալ առուրն Տէյ մահին. այսինքն դեկտեմբեր ամսեան, զոր կոչեցին Խուրրէմրուզ. յորում աւուր Թագաւորք պարսից ՚ի սարոև գահին իւրեանց ՚ի վե գետնոյ սպիտակ սփռոցս տայլին տարածել և ինքեանք սպիտակազգեց եղեալ նստէին, և առ հասարակ ամենեցուն մեծի և փոքու հրաման տային. և որ ոք կամէր, երթայր առ արքայ, և զոր ինչ խօսս և աղերս ունէր՝ ասէր նմա. և արքայն բանից և աղերսանաց ամենեցուն քաղցրութեամբ ունկնդիր եղեալ, զհայցուածս նոցին կատարէր ։ 5. Է ծաղիկ ինն կարմրագոյն որ զկնի կորզելոյ իւրոյ մնայ դալար և անթառամ. Սէֆէրճէնիք պէր չիչէք ասէր ։ 6. Է յատուկ անուն մարդոյ ։ 7. Է անուն միոյն ՚ի Թգաւորաց Հնդաստանի, որ ասի Խուրրէմշահ ։

ԽԻՒՐՐԷՄԷՔ خرّمک * Ուլունք, զոր կախեն ՚ի վերայ մանկանց տղայոց առ ՚ի փարատումն չարակնութեան. Պէյ մէհրէ ասէր ։

ԽԻՒՐՐԷՄԻ خرّمی * Զուարճութիւն. Հոզշէք. եղանէ սա ՚ի Խուրրէմ բառէն, ըստ որում նշանակէ զուարճ ։

ԽԻՒՐՐԷՄԿԵԱՀ خرّمگاه * Մարմանդ. տեղի զուարճալի. այսինքն տեղի ուրախութե, և վայելչապէս ծաղկազարդեալ. Մէսէրէթի եարի վէ շիւքէուֆէյզար ։

ԽԻՒՐՐԷՄԿԷՀ خرّمکه * Տես ԽԻՒՐՐԷՄԿԵԱՀ ։

ԽԻՒՐՐԻՑՏԷՆ خرّیدن * Վերնատիլ. լուանալ մանկանց տղայոց. Էվլատը ուշէք գուսլ ։

ԽԻՒՐՔԻՒՇ خرکش * Տեսակ ինչ ձանձի. Էշէքձէ սինէք ։ 2. Որ ւքել մնայ յարքեցութեան, և որստում, և ընդ զզուանօք սրտի՝ յետ սթափելոյն ՚ի գինւոյ. Մախմուր ։

ԽԻՒՐՖԷ خرفه * Անմեռուկ. Սէմիզ օթ (է տեսակ ինչ բանջարոյ) ։

ԽԻՒՖԱՐ خفار * Վարձ, զոր տան ուղեցուցի. Գըլաւուզէ վէրիլէն ուճրէթ ։

ԽԻՒՖԷ خفه * Նշա" հազ. Եօքսիւրիւք ։

ԽԻՒՖԹ خفت * Ննջեաց. է երրորդ դէմ անցեալ ժամանակի խուֆթէն բային ։ 2. Ննջ, ննջիւն, ննջումն. երբ անուն ՚ի գործ ածեալ ։

ԽԻՒՖԹԱՆԻՑՏԷՆ خفتانیدن * Նընջեցուցանել. Ույութմաք ։ 2. Թաւալել, հոլովել, գլորել, է անցող" խուֆթէն, և խուֆթիյթէն բայից

ԽԻՒՖԹԷ خفته * Ննջեալ. Ույումիշ. է կրաւորական ընդունելութիւն խուֆթէն բային ։ 2. Կորացեալ կամ Թեքեալ. Էյիլմիշ. զի ասի Փէրչըմ խուֆթէ ։

ԽԻՒՖԹԷՆ خفتن * Ննջել. Ույումաք ։ 2. Ընկողմանիլ. Եաթմաք ։ Իւ սատի է զի ննջելոյ պաշտօնն, այսինքն Նէմազն, որ Թուր" ասի Եաթսու նէմազը, և պարսկերէն նէմազը խուֆթէնէ ։

3 · Թխուրիլ · Թուրքերէն Էնիլմէք ։

ԽԻՒՖԹԷՆՃԱ خفتنجه * Տեղի ննջելոյ · Եաթաճագ եէր ։

ԽԻՒՖԹԻ خفتی * Ընթրիք · Աքշամ վագթը եէնիլէն թաամ ։

ԽԻՒՖԹԻՅՏԷՆ خفتیدن * Թաւալիլ, գլորիլ · Եուվարլանմագ ։ 2 · Թմրիլ անդամոց · Ա՛զա ույուշմագ ։ 3 · Ննջել · Ույումագ ։ 4 · Ընկողմանիլ · Եաթմագ ։

ԽԻՒՖԻՅՏԷՆ خفیدن * Նշանակէ հազալ · Թուրքերէն Էօքսիւրմէք ։

ԽԻՒՖԹՈՒԽԻՅԶ خفت وخیز * Ննջելով և յառնելով · Ույուեուբ գալգմագ ։

ԽԻՒՖԹՈՒ خفتو * Տես ՔԷԱՊՈՒՍ ։

ԽԻՒՖՃ خفج * Նոյն է Ը բառին ՊՈՒՄ ։

ԽԻՒՖՉԷ خفچه * Պտղաբեր ծառ ինչ կարմրերանգ, և բոլորակ · արպ" عوهج Ա՛վհէճ ։

ԽԻՖՉԷ خفچه * Գաւազանաձև ձոյլ ոսկւոյ կամ արծաթոյ · Սէգիլլէ ։ 2 · Ճիւղ ծառոց, բուսեալ կշռակի և ուղիղ ։

ԽՈՒ خو * Սովորութիւն · Ադէթ ։

ԽՈՒԱՆԻՅՏԷՆ خوایدن * Տես ԽՈՒԱՆՏԷՆ ։ 2 · Տալ ընթեռնուլ · Օգուդմագ ։

ԽՈՒԱՆՏԷՆ خواندن * Ընթեռնուլ · Օգումագ ։ 2 · Կոչել · Չաղըրմագ ։ Եւ գիտելի է զի յայսպիսի բառս որք գրին ց Վավ սառնին պարսին արտաբերիլ ընդ մէջ այբի և ուի · և վասն այն՝ յերկուսին տեղիս ևս եդան թէ 'ի կարգի այբին և թէ 'ի կարգի ուին ։

ԽՈՒԱՍԹԷՆ خواستن * Հայցել · Տիլէմէք ։ 2 · Կամիլ, կամենալ · Իսթէմէք · հրամայական խուահ · և ապառնի խուահէմ ։

ԽՈՒԶ خوز * Եղէգն շաքարի ։ 2 · Տես ԽՈՒԶԻՍԹԱՆ (փոխաբերութեամբ) ։

ԽՈՒԶԱՆ خوزان * Է անուն քաղքի միոջ Իսբահանականի ։ 2 · Գիւղ ինչ յԻսֆահանի զոր շինեաց նոյն սա Խոսրով (փոխաբերութ.) ։ Պիր գէօյիւն ադը դըր ։

ԽՈՒԶԷԿԷՐ خوزه کر * Տես ԽԱԶԷԿԷՐ ։

ԽՈՒԶԻ خوزی * Խորոված փաղկառ · Քէօֆթէ քէպապը ։

ԽՈՒԶԻԽՕՐ خوزی خر * Որ ուտէ զխորոված փաղկառ · Քէօֆթէ եէր ։

ԽՈՒԶԻՍԹԱՆ خوزستان * Խուժաստան, (է գաւառ ինչ) ։

ԽՈՒԶՏԷ خوزده * Բշտիկ, բնդեռն ։

ԽՈՒԼ خول * Խայտ ճճնղուկ · Ալաճա սէրչէ, ալաճ փէչէլէն ։ Ասակ է առ բնակիչս խօրասանու՝ զի ասեն · Խօշմ դէգէֆէմ դէհ չէ կէօչէնկը դէ հէվը ։

ԽՈՒԼԷ خوله * Թափուր, ունայն · Խալի ։ Եւ ծագեալ երևի յարաբիական լեզուէ ։

ԽՈՒԼԻՅԶ خولیز * Թռչուն ինչ · Թուրքերէն Ճուլագ գուշը ։

ԽՈՒԼԻՅԶԷ خولیزه * Տես ԽՈՒԼԻՅԶ ։

ԽՈՒԿ خوك * Կամ ԽՈՒՔ ։ Տես ԽՈՒՔ ։

ԽՈՒԿԻՅՐ خوکیر * Սովորոյթ · Ա՛դէթ ։

ԽՈՒԿԻՐԻՖԹԷ خوکرفته * Սովորութեան կալեալ · այսինքն սովորեալ · Ալըշմըշ ։

ԽՈՒԿԻՐԻՖԹԷՆ خوکرفتن * Սովորութիւն կալնուլ · այսինքն սովորիլ · Ա՛դէթ էյլէմէք ։

ԽՈՒԿՊԱՆ خوکبان * Կամ ԽՈՒՔՊԱՆ ։ Տես ԽՈՒՔՊԱՆ ։

ԽՈՒՀԷԼ خوهل * Թիւր · Էկրի ։ Որոյ ներհակն է Րասթ ։ 2 · Տես ԽԻՒՎԱԼ ։

ԽՈՒՀԷՆ خوهن * Հանապ իւղոյ կտաւատի ։ 2 · Վաճառողն որ · Պէզ եաղը չըգարըճը վէ սաթըճը ։

ԽՈՒՀԷՏ خوهد * Կամի · է համառօտելն խուահէդ բային, որ է երրորդ դէմն ապառնւոյ խուահիշէն բային, և զայս համառօտութիւն 'ի գործ ածէ յաճախ բանաստեղծն Սաադին ։

ԽՈՒՀԷՐ خوهر * Տես ԽԱՀԷՐ ։

ԽՈՒՃ خوج * Ցատկաբար կատար աքաղաղի · Թաւուգ իպիի ։ Իսկ հասարակօրէն կատար ձև ինչ թռչնոյ · Հէր գուշըն Բաշը ։

ԽՈՒՃԷՆՏ خجند * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի 'ի գաւառին Ֆէրղանիի · Պիր շէհրին ադը դըր ։

ԽՈՒՃԷՍԹ خجست * Տես ԽՈՒՃԷՍԹԷ ։ 2 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ ։

ԽՈՒՃԷՍԹԷ خجسته * Բարեբաստ, երջանիկ · Գութլու · արպ" Մուպարէք ։ 2 · Է անուն ինչ դեղին վարդոյ, որոյ մէջն լինի սևաւ · Պիր նէվի սարը կիւլ ադը ։

ԽՈՒՃԷՍԹԷՏԷՄ خجسته دم * Ցաջող ժամանակ · Վագթի մուպարէք ։

ԽՈՒՅ خوی * Սովորութիւն · Ա՛դէթ ։

ԽՈՒՅԷ خویه * Փուքք · Թուր" Քէօբիւք ։

ԽՈՒՅԼԷ خویله * Նշանակէ ապէտ և

յիմար. Թուրքերէն Ահմագ վէ տըլէհ.

ԽՈՒՅՆԱՀ خوینه * Ջեռուն ինչ կարմիր՝ որ 'ի հողոյ արտաքրի. Թուրքերէն Սօղուլճան. արաբերէն խէյրաթէյն.

ԽՈՒՅՔԷՐՏԷՆ خوی کردن * Սովորութի անել, այսինքն սովորիլ. Խույ էթմէք.

ԽՈՒՆ خون * Արիւն. Գան. արապ" Տէմ.

ԽՈՒՆԱԼՈՒՏ خون آلود * Արիւնաշաղախ. Գանլը պէլէնմիշ.

ԽՈՒՆԱԼՈՒՏԷ خون الوده * Տես ԽՈՒՆԱԼՈՒՏ.

ԽՈՒՆԱՇԱՄ خون آشام * Նշանակէ արիւնարբու. Գան իչիճի.

ԽՈՒՆԱՊ خوناب * Ջուր արիւնախառն, որ յաճախ ասի զարտասուաց աչաց. Գան գարըշըգ սու.

ԽՈՒՆԱՊԷ خونابه * Տես ԽՈՒՆԱՊ.

ԽՈՒՆԷՖՇԱՆ خون افشان * Արիւնահոս. Գան փէօքիւճի.

ԽՈՒՆԻ خونی * Արիւնային կամ արիւնոտ. Գանլու. 2. Արիւնահեղ. Գանլու.

ԽՈՒՆԻՅՆ خونین * Տես ԽՈՒՆԻ.

ԽՈՒՆԻՇ خونش * Կարդացումն. Օգույշ. Է բայածական 'ի բայէն խուանիքէն. որ է խանիքէն.

ԽՈՒՆԻ ՍԻԱՎՈՒՇ خون سیاوش Իր ինչ նման քարի. Իւթ գորթաշ գանը. արապ" Տէմիւլ էխավէյն. և Թարգման" արիւն երկուց եղբարց. Իսկ այլուր մեկնի թէ, է փայտ ինչ կարմրագոյն, որով ներկանեն զմետաքս և զհանդերձս. Պօգամ աղաճի. և այս է պատճառ անուանակոչութե սորա, զի յորժամ Էֆրասիյապ սպան զՍիյավիւշ 'ի տեղւոջ անդ յորում սպանեալ հեղաւ արիւն նորա, բուսաւ յայնմ ժամու ծառ մի. և այն է ծառն՝ փայտիս այսորիկ, ըստ անուանի կարծեաց նոցա.

ԽՈՒՆԻՍԻՅԱՎՈՒՇԱՆ خون سیاوشان Տես ԽՈՒՆԻ ՍԻՅԱՎՈՒՇ.

ԽՈՒՆԻՔԷՊՈՒԹԷՐ خون کبوتر * Գինի (այլաբանութ). Շէրապ. Թարգմանի արիւն աղաւնոյ. Կէօկէրճին գանը.

ԽՈՒՆԻԽՕՐ خونخوار * Արեանարբու. Գան իչիճի.

ԽՈՒՆԻԽՕՐԷ خونخواره * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՆԻԽՕՐ.

ԽՈՒՆԿԷՐԹ خون کشت * Կոճղ մասգոր ծառոց, յորոյ վտ մանրեն զմետաքսն. Գոզագ քէօսէնէյի.

ԽՈՒՆԿՈՒՐԹ خون کوشت * Տես ԽՈՒՆԿԷՐԹ.

ԽՈՒՆՃԻՅՏԷ خونجیده * Շուշփայ, աղապար. Կէօշ օթու.

ԽՈՒՆՉԷՔԵԱՆ خونچکان * Կաթեցուցիչ արեան. Գան դամլադըճը.

ԽՈՒՆՊԱՐ خونبار * Որ տեղայ զարիւն. Գան եաղտըրըճը.

ԽՈՒՆՊԷՀԱ خون بها * Գին արեան, զոր առնուն 'ի սպանողէն. արաբերէն Տիյէթ.

ԽՈՒՆՐԻՅԶ خونریز * Արիւնահեղ. Գան փէօքիճի. Է բարդեալ 'ի խունէ և 'ի րէյզ. հրամայականէ րիյխթէն բային. 2. Դահիճ. Ճէլլատ.

ԽՈՒՆՖԻՇԱՆ خونفشان * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՆԷՖՇԷՆ.

ԽՈՒՇ خوش * Նշանա" չոր. Գուրու.

ԽՈՒՇԱՅ خوشای * Ողկոյզ. Սալգըմ. 2. Հասկ. Պաշագ. արաբերէն Սիւնպիւլէ.

ԽՈՒՇԱՏ خوشاد * Քաղհան. այսինքն մաքրութն պարտիզի և արտորէից յանպիտան խոտոց. Պաղ վէ մէյտանլըգ այրըլմագ օթլարտան թէմիզլէմէք.

ԽՈՒՇԷ خوشه * Ողկոյզ թէ խաղողոյ և թէ արմաւոյ. Իւզիւմ վէ խուրմա սալգըմը. 2. Հասկ ցորենոյ գարւոյ և այլոց արմտեաց. Պաշագ. արապ" Սիւնպիւլէ. 3. Կոյս կենդանակերպըն. յոր մտանէ արեգակն յամսեանն օգոստոսի. 4. Թռչուն ինչ, որ լինի 'ի սահմանս չինաց. Պիր գուշ ատը տըր.

ԽՈՒՇԷՉԻՅՆ خوشه چین * Հասկաքաղ. Պաշագ դէվշիրիճի. Է բարդեալ 'ի խուշէէ և 'ի չիյն, հրամայականէ չիյտէն բայէն. 2. Սերմանաքաղ բանից (փոխաբերաբար). այսինքն այն՝ որ ոչ ունելով բաւականութի ծնանելոյ 'ի մտաց իւրոց ծնունդ ինչ բանի, զայլոց աշխատութիս ստանաւոր չափմանց յապաւելով, կազմէ ստոյգ ստաղական բանից. և որպէս թէ իւր լցէ արարեալ, այնպէս ձեւացուցանէ.

ԽՈՒՇԻ خوشی * Է Թռչուն իմն որ լինի 'ի սահմանս չինաց.

ԽՈՒՇԻՅՏԷ خوشیده * Թառամեալ, Թարշամեալ. Սօլմիշ.

ԽՈՒՇԻՅՏԷՆ خوشیدن * Ցամաքիլ. Գուրըմագ. 2. Խորշոմիլ. Պուրուշմագ.

ԽՈՒՇՆՈՒ خشنو * Կամ ԽՕՇՆՈՒ. Տես ԽՈՒՇՆՈՒՏ.

ԽՈՒՇՆՈՒՏ خشنود * Հաճ. Ռազը.

ԽՈՒՇՆՈՒՏԻ خشنودی * Նշանակէ

հաճութիւն · Թուրքերէն խօշնուտլըգ ։

ԽՈՒՇՆՈՒՏ ՇԻՒՏԷՆ خشنود شدن Հաճ լինել · Ռազը օլմագ ։

ԽՈՒՇՆՈՒՏ ՔԷՐՏԷՆ خشنود کردن Հաճ առնել · այսինքն հաճել · Ռազը էթմէք ։

ԽՈՒՉ خوچ * Անհոտ ծաղիկ ինչ կարմիր, նման կատարի աքաղաղի · Խօրօզ իպիյի , տաւուգ պէօրքիւ ։ 2 · Խոյ զոր մանկունք մնուցանեն և կրթեն , առ ՚ի հեծնուլ ՚ի վերայ նորա ։

ԽՈՒՉԱՐԻՑՏԷՆ خوچاریدن * Նշանակէ նեղուլ · Թուրքերէն Սըգըլմագ ։

ԽՈՒՉԷ خوچه * Նշանակէ կատար թռչնոյ · Թուրքերէն Գուշ իպիյի ։

ԽՈՒՉԻՑՏԷՆ خوچیدن * Վատթարանալ · Պոզուգ օլմագ ։

ԽՈՒՊ خوب * Գեղեցիկ · Կէօզէլ · Կիւզէլ · արաբերէն حسن Հասէն · և յոգնականն լինի խասան ։

ԽՈՒՊԹԷՐ خوبتر * Գեղեցկագոյն · Կիւզէլճէ · է բաղդատականն խուպ բառին ։

ԽՈՒՊԹԷՐԻՑՆ خوبترین * Ամենագեղեցիկ , ևս գեղեցկագոյն , գեղեցկագոյն ևս · է գերադրականն խուպ բառին · Ղայէթ կիւզէլճէ ։

ԽՈՒՊԻ خوبی * Գեղեցկութի՛ · Կիւզէլլիք ։

ԽՈՒՊԿԷԼԱ خوبکلا * Սերմն ինչ ՚ի դեղորեից · Պիր փորսու ատը վար ։

ԽՈՒՊԿԷԼԱՆ خوبکلان * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՒՊԿԷԼԱ ։

ԽՈՒՊԿԻՒՖԹԱՐ خوب گفتار * Տե՛ս ԽՈՒՊԿԻՈՒՅ ։

ԽՈՒՊԿԻՈՒՅ خوب کوی * Նշանակէ գեղեցկախօս · Կիւզէլ սէօյլէյիճի ։

ԽՈՒՊՐՈՒ خوبرو * Նշա՛ գեղեցկադէմ ։

ԽՈՒՊՐՈՒՅ خوبروی * Տե՛ս ԽՈՒՊՐՈՒ ։

ԽՈՒՍԷ خوسه * Տե՛ս ԹԷՆՏԻՅՍԷ ։

ԽՈՒՍԹ خوست * Տե՛ս ՄԱԼԻՅՏԷ ։ 2 · Խոնջ · Եօրղուն ։

ԽՈՒՍՐԷ خوسره * Աներորդի · Գային ։

ԽՈՒՍՐԷՎ خسرو * Տէր , կամ իշխան , և կամ թագաւոր · (է պատուանուն ամ մեծանուն և մեծագործ թագաւորաց ։) 2 · Է յատուկ անուն միոյն ՚ի թագաւորացն պարսից Քէյխոսրէվ կոչեցեալ · որ էր որդի Հիւրմիւզի որդւոյ Անուշըրեվանայ , ՚ի զարմէ Իյրէճի , ՚ի ժամանակացն Հերակլեայ արքայի ։

ԽՈՒՍՐԷՎԱՆԷ خسروانه * Տե՛ս ՇԱՀԱՆԷ ։

ԽՈՒՍՐԷՎԱՆԻ خسروانی * Թագաւորական · զի ասի թաճի խուսրէվանի · և թախթը խուսրէվանի ։ 2 · Մեծ և յարգոյ բոլոր աշխարհի · և ըստ այսմ ասի Խիւմի խուսրէվանի · և Ջէյբի խուսրէվանի ։ 3 · Է տեսակ ինն զուտ ոսկւոյ , զոր վերաբերեն առ քեզ խուսրէվ արքայ ։ 4 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ , որ է յեղանակաց անտի Պարպէտ անուն երաժշտին խուսրէվ արքայի զոր շինեաց վասն նորա ։ Պիր նէվի ատը վար ։

ԽՈՒՍՐԷՎԻ خسروی * Ըմպելի ինչ շոգիական · Պիր նէվի շէրպէթին ատը վար ։

ԽՈՒՍՐԷՎՆԻՇԱՆ خسرونشان * Դրոշմ թագաւորական · Ալթնի փատիշահի ։ 2 · Նշանն կամ դրոշմն խուսրէվ փերվիզի ։

ԽՈՒՍՐԷՎՏԱՐՈՒ خسرودارو * Դեղ ինչ · Խավլընճան ։

ԽՈՒՍՐԷՎ ՓԷՐՎԻՑԶ خسرو پرویز Տե՛ս ԽՈՒՍՐԷՎ , ըստ 2 նշանակութեանն ։

ԽՈՒՏ خود * կամ ԽՕՏ ։ Տե՛ս ԽՕՏ ։

ԽՈՒՏԷ خوده * Նշանա՛ գմբէթ · Քիւմպէթ · արաբերէն Գուպպէ ։

ԽՈՒՐ خور * կամ ԽՕՐ ։ Արեգակն · Կիւնէշ · արա՛ Շէմս ։ 2 · Կողմն արևելեան · Ճանիպի մաշրըգ ։ 3 · Արժան · Լայըգ ։ 4 · Տե՛ս ԽԱՎԷՐՆԱԳ ։ Դարձեալ ըստ հնչմանն խուր՝ նշ" և փայլակն · Շիմշէք ։ 2 · Մետասաներորդ օր իւրաքանչիւր արեգակնային ամի ։ 3 · Է անուն հրեշտակի միոյ , որ վերակացու է արեգական , և կառավարութի՛ իրաց և իրողութեանց , որք դիպին յաւուրն խուր՝ առ նա վերաբերի ըստ կարծեաց դենից նոցա · Պիր ֆէրիշթէ նամը վար ։

ԽՈՒՐԱՅ خورای * Նշանակէ արժան և վայելուչ · Լայըգ վէ շայան ։

ԽՈՒՐԱՊ خوراب * Թումբ , կաւառ · Սու պէնտի · (զոր ՚ի յուռոգանելն զայգիս և զպարտէզս՝ կանգնուն զառաջեաւ ջրոյն հոսեցելոյ) ։

ԽՈՒՐԱՊԷ خورابه * Զափ ըմպոյ մոյ ջրոյ · Պիր իչիմ սու մըգտարը ։ 2 · Տե՛ս ԽՈՒՐԱՊ ։

ԽՈՒՐԱՍԱՆ خراسان * Արևելակողմն , Ճանիպի մաշրըգ ։ 2 · Է անուն մեծի գաւառի և քաղաքի միոյ · և անկանի յարևելից կուսէ գաւառին իրագու և փարիսի · որ պարունակէ զանհուն գիւղս և աւանս ։

ԽՈՒՐԷ خوره * Քաղցկեղ , կեղցաւ , խոլխեցգետի , խլրդենի , (է ախտ ինչ ժամանակեան) · Շիրփէնչէ · արա՛ Աքիլէ · Տե՛ս ԽԻՒՐԷ ըստ առաջնում նշանակութեանն ։

ԽՈՒՐԷ՛ԻԷՐՏՇԻՑՐ خوره اردشیر Նոյն

է ընդ բառին ԽԻՒՐԷՏ ԷՐՏՇԻՑՐ ։

ԽՈՒՐՄԷՔ خورمك Տե՛ս ԽԻՒՐՐԷՄԷՔ ։

ԽՈՒՐՄԻՀՐ خورمهر * կամ ԽՕՐՄԻՀՐ ։ Անուն արքային Սողոմոնի ։ Նամը շէմշիյէ Հաքիմի Սիւլէյման ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏ خورشيد * կամ ԽՕՐՇԻՑՏ ։ Արեգակն ։ Կիւնէշ ։ արդ" Շէմս ։ Է բարդեալ ՚ի բառից խուր, որ է կրճատեալ ՚ի խուրէ բառէս, որ նշ" լոյս՝ ըստ փեհլեվեան բարբառոյ ։ և Շիտ՝ արև ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏԷՆ خورشيدن * Նշանակէ հաւաքել ։ Թուրքերէն Տէվշիրմէք ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏ ՍԻՒՎԱՐԱՆ خورشيد سواران * Արթունք գիշերոյ ։ Շէպկէզիւրան ։ և Թարգ" հեծեալք արեգական ։ և Թուի յայս միտս առացեալ ։ զի մինչ ՚ի գիշերի արևն է ՚ի ներքոյ այսր կիսագնտի, արթունք և հսկօղք գիշերոյ, իբր թէ հեծեալ են ՚ի վերայ նորա ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏՓԷՅՔԷՐ خورشيد پيكر Արեգակնապատկեր ։ Կիւնէշ շէհրէլի ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏՓԷՐԷՍԹ خورشيد پرست կամ ԽՕՐՇԻՑՏՓԷՐԷՍԹ ։ Արեւապաշտ ։ Կիւնէշէ տափան ։

ԽՈՒՐՇԻՑՏՓԷՐԷՍԹԱՆ خورشيد پرستان * Արեւապաշտք ։ Կիւնէշէ տափանլէր ։ է յոգնականն խուրշիտփէրէսթ բառին ։

ԽՈ՛ՒՐՈՒՍ خروس * Աքաղաղ ։ Մուէշշինի միւսաֆիրան ։

ԽՈՒՐՈՒՍՋԷ خروسچه * Ոսկրն, որ է ընդ ՚ի ներքոյ փողի ՚ի պարանոցի ։ Պօղազ ալընտէ կէօրիւնէն կէմիք ։

ԽՈՒՐՈՒՍՎԱՐ خروسوار * Նշանակէ որպէս աքաղաղ, կամ աքաղաղօրէն ։ Խօրօզ կիպի ։

ԽՈՒՐՉԻՑՆ خرچين * Բակեղէթ ։ Հէյպէ ։ արդ" խուրճ ։ և է այն՝ որոյ երկոքին կողմունքն են ամ" պայուսակ ։ և միջին տեղին է կցեալ ՚ի միմեանս յորոյ և յերկաքանչիւր կողմունս ձգեն ուղևորք զինչս իւրեանց ։

ԽՈՒՐՉԻՑՆԷ خورچينه Տե՛ս ԽՈՒՐՉԻՑՆ ։

ԽՈՒՐՏ خورد * Տե՛ս ԽԻՒՐՏ ։ 2 ։ Արժան ։ Լայըգ ։

ԽՈՒՐՏԷ خورده * Եւ յոգնականն խուրդէհա ։ Տե՛ս ԽԻՒՐՏԷ ։

ԽՈՒՐՏՄԻՒՐՏ خوردمرد * Մանրամասն ։ Բէյշէ բէյշէ ։

ԽՈՒՐՏՈՒՍԹԱՆ خوردوستان * Գա-լար և Թթուաշ ուտ" որթոյ ։ Թազէ վէ էքշիմթէ քօրուք իւզիւմիւ ։

ԽՈՒՓԼԷ خوپله * Նշ" տգէտ ։ Ահմագ ։

ԽՈՒՔ خوك * կամ ԽՈՒԿ ։ Խոզ ընտանի ։ Տօնուզ ։ արաբերէն խընզիր ։

ԽՈՒՔԷՐՏԷ خوكرده * Սովորուն արարեալ, այսինքն սովորեալ, կամ ընտելացեալ ։ արաբերէն معتاد Մէօթատ ։

ԽՈՒՔԷՐՏԷՆ خوكردن * Սովորութիւն առնել, այսինքն սովորիլ ։ կամ ընտելանալ ։ Խույ էթմէք ։

ԽՈՒՔԻՑՋԷ خوكيزه * Տե՛ս ԽՈՒԼԻՑՋ ։

ԽՈՒՔՊԱՆ خوكبان * կամ ԽՈՒԿՊԱՆ ։ Խոզարած ։ Տօնուզ չէօպանի ։

ԽՕՃԷ خواجه * Եւ յոգնականն խօճէկեան ։ Տե՛ս ԽԱՃԷ ։

ԽՕՃԷԹԱՇ خواجه تاش * Տե՛ս զբառն ԽԱՃԷԹԱՇ ։

ԽՕՃԷՍԷՐԱ خواجه سرا * Ներքինի ըսպասաւոր, որ ՚ի տունս թագաւորաց և մեծամեծաց յատկացեալ է ՚ի պաշտօն սպասու կանանց ։ Թուրքերէն խատէմ աղա ։

ԽՕՑ خوى * Քիրտն ։ Տէր ։ արդ" Արագ ։

ԽՕՑԽՕՐԷ خويخواره * Տե՛ս ԱՐԱԳՉԻՑՆ ։ և ՆԷՄԷՑՋԻՑՆ ։

ԽՕՑԽՕՐՏ خويخورد Տե՛ս ԱՐԱԳՉԻՑՆ ։

ԽՕՑՉԻՑՆ خويچين Տե՛ս ԱՐԱԳՉԻՑՆ ։

ԽՕՑՔԷՐՏԷ خوى كرده * Քրտնեալ ։ Տէրլէմիշ ։

ԽՕՑՔԷՐՏԷՆ خوى كردن * ՚Ի քրտան լինել ։ քրտնիլ ։ Տէրլէմէք ։

ԽՕՆ خوان կամ ԽԱՆ ։ Սեղան ։ Սօֆրա ։

ԽՕՆՉԷ خوانچه * Սեղան փոքր ։ Քիւչիւք սօֆրա ։ (է նուազականն խօն բառին) ։

ԽՕՆՏԷՍԹ خوان دست * Սեղան յատուկ ։ Մախսուս սօֆրա ։

ԽՕՇ خوش * Լաւ, կամ բարի ։ Էյի ։ 2 ։ Քաղցր ։ Թաթլը ։ 3 ։ Տե՛ս ԽՕՇՏԱՄԷՆ ։

ԽՕՇԱ خوشا * Զի՞ բարի ։ Նէ՞ կիւզէլ ։ արդ" طوبى Թուպայ ։ 2 ։ Տե՛ս Աղէ բէրաքնողոք ։

ԽՕՇԱՄԷՆ خوشامن * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՇՏԱՄԷՆ ։

ԽՕՇԱՄԷՏ خوش آمد * Խօսք որ բերէ

զօրտի դիւր · Դօղրի մուվաֆըգ սէօզ ։ 2 · Բարեաւ եկն · խօշ կէլտի ։

ԽՕՇԱՊ خوشاب * Պայծառ · Աղւոր · սախ զականց պատուականաց, և առանձինն ըղմարգարտոյ ։ 2 · Է քաղաք մի 'ի սահմանս Լահօրու քաղաքի ։ Պիր շէհիր ադը դըր ։ 3 · Քաղցր ջուր · Դաթլը սու ։

ԽՕՇԱՎ خوشاو * Տե՛ս ԽՕՇԱՊ ։

ԽՕՇԱՎԱԶ خوش آواز * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՇՆԷՎԱ ։

ԽՕՇԷՆՏԱՄ خوش اندام * Բարեդիր, բարեկերպ · բարեձև · Ա՛նտամը խօշ օլան ։

ԽՕՇԹԱՄԷՆ خوشتامن * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՇՏԱՄԷՆ ։

ԽՕՇԹԷՐ خوشتر * Լաւագոյն · Էյիւրէք · (է բաղդատականն խօշ բառին) ։

ԽՕՇԹԷՐԷՔ خوشترک * Ո՛չ այնչափ լաւագոյն · (է նուազականն խօշթէր բառին) ։

ԽՕՇԻ خوشی * Լաւութիւն, բարութի · Թուրքերէն Էյիլիք ։

ԽՕՇԽԱՆ خوشخوان * Բարւոք ընթերցող կամ երգեցող · Էյիւ օգույըճը ։

ԽՕՇԽՈՒՅ خوشخوی * Նշանակէ լաւաբարոյ, բարեբարոյ · Էյիւ խույլու ։

ԽՕՇԽԻՐԱՄ خوش خرام * Նազելի 'ի գնացս, նազելի շրջող · Կիւզէլ սալընըճը ։

ԽՕՇԽՕՐ خوشخور * Նշանակէ Թըթուաշ · Մէյխօշ ։

ԽՕՇԿՈՒՅ خوشگوی * Քաղցրաձայն երգասաց · Էյիւ էրլայըճը · Մուդրիպ խօշնէվա ։

ԽՕՇԿԻՒՎԱՐ خوشگوار * Դիւրամարս · Էյիւ սինիճի · ախի զկերակուրս և զըմպելիս ։

ԽՕՇՀԱԼ خوش حال * Բարեկեցիկ · Հալի էյի վէ խօշ ։

ԽՕՇՄԷԶԷ خوش مزه * Նշանակէ քաղցրահամ · Դաթլը ։

ԽՕՇՄԷՆԻՇ خوش منش * Բարեբուն, բարեբարոյ · Խօշ տապիյաթ, Իյի նիյէթլի ։

ԽՕՇՆԱԶԱՐ خوشنظر * Վարդ ինչ կարմրերփեան · որոյ լինի նաև դեղինն և սպիտակն · Պիր նէվի գիւլ չիչէկի կիւլ դըր ։

ԽՕՇՆԷՎԱ خوشنوا * Նշանակէ քաղցրանուագ · Էյիւ սէսլի ։

ԽՕՇՆԻՇԻՅՆ خوش نشين * Թարգ" բարեբնիստ, այսինքն որ նստի կամ կալնու բնակութի ուրեք հաճութ · Պուլունտուղու եէրտէ օթուրան ։

ԽՕՇՆԻՒՄԱ خوشنما * Բարեցոյց, բարետեսիլ · Կիւզէլ կէօրիւնիւշլիւ ։

ԽՕՇՆԻՒՎԱԶ خوشنواز * Քաղցր նուագածու · Էյիւ սազ չալըճը ։

ԽՕՇՆԻՒՎԻՑՍ خوشنویس * Քաջ գրագիր · Էյի եազըճը ։

ԽՕՇՆՈՒՏ خوشنود * Տե՛ս ԽՈՒՇՆՈՒՏ ։

ԽՕՇՊՈՒՅ خوشبوی * Անուշահոտ · Դոխուսու կիւզէլ ։

ԽՕՇՍԷԽԻՒՆ خوش سخن * Քաղցրաբան · Դաթլը սէօզլիւ ։

ԽՕՇՏԱՄԷՆ خوشدامن * Սկեսուր · Կիւյէկիւ անասը ։ 2 · Զոքանչ · Գայըն անա ։

ԽՕՇՏԷՄ خوشدم * Որ ունի զշունչ քաղցր · Խօշ նէֆէսլի ։

ԽՕՇՏԻԼ خوشدل * Նշանակէ խնդամիտ · արաբերէն Մէսրուրիւլ գալպ ։

ԽՕՇՏԻԼԻ خوشدلی * Խնդամտութիւն ։

ԽՕՇՐԷՆԿ خوش رنك * Գունագեղ, երփնագեղ · Էյիւ րէնկլի ։

ԽՕՇՐԷՎ خوش رو * Քաջարշաւ · Էյիճէ եիւրիւյէն ։

ԽՕՇՐԷՖԹԱՐ خوش رفتار * Քաղցրընթաց · Խօշ եիւրիւյիշլի ։

ԽՕՇՔԻՒՆԷՆՏԷ خوش كننده * Բարերար · Էյի էտիճի ։

ԽՕՏ خو * Կամ ԽՈՒՏ և կամ ԽԷՏ · [illegible] հնչմանն խօտ՝ նշ" ինքն · Քէնտիւ ։ 2 · Է բառ ինչ, որ թարմատարաբար 'ի գործ ածի, և դնի 'ի վերջս բառից · ըստ այնմ, Մէն խօտ նէ մի րէսէմ ․․․ ։ Իսկ ըստ հնչմանն խուտ՝ կամ խէտ նշանակէ · սաղաւարտ երկաթի · Թօղլուղէ ։

ԽՕՏԻՑՍՈՒԶ خودسوز * Կրակարան հրապարակական · Աշէրդիւյաճագը դէր ․․․ ։

ԽՕՏԽԻՒՐՈՒՀ خودروه * Տե՛ս ԽՈՒՉ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԽՕՏԽԻՒՐՈՒՉ خودروچ * Տե՛ս ԽՈՒՉ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԽՕՏԽՈՒ خودخو * Անկիրթ · Թէրպիյէսիզ ․․․ · և թարգմանի ինքնասովոր, կամ ինքնակիրթ ։

ԽՕՏԽՈՒՐԷ خودخوره * Տերև ինչ անուշահոտ և խայծ՝ 'ի գոյն կանաչ և կարմիր · Էմիրի օշէտան, դէր ․․․ ։

իէ

ԽՈՏՆԻՒՄԱ خودنما * Անձնացոյց • Քէնտինի կէօսթէրիճի • Քէնտի նիւմայիշ էտիճի :

ԽՈՏՊԷԽՈՏ خودبخود * Անձամբ անձին, ինքնին • Քէնտի քէնտինէ :

ԽՈՏՊԻՑՆ خودبين * Տեսանող ինքեան կամ անձին, անձնատես, այսինքն հպարտ • Քէնտիւյի կէօրիճի, կամ Էօզիւնի կէօրիճի • Քէնտի մինէթէտիճի :

ԽՈՏՍԻԹԱ خودستا * Անձնագով • Քէնտիւյի մէթհ էտիճի :

ԽՈՏՍԻԹԱՅ خودستای * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՏՍԻԹԱ :

ԽՈՏՏԱՐ خوددار * Համացեալ սակաւուք, կամ սակաւապէտ • Էհլի գանաաթ :

ԽՈՏՐԱ خودرا * Ինքնախորհ • Քէնտի բէդդիրի էւլէ էշ էտէն : Է բաղդեալ ՚ի խօսէ և ՚ի Րաէ որ է Րայ : Եւ է սրէ" : 2 • Զինքն • Քէնտիւյի • և ինքեան • Քէնտիւյէ • զի է հայցականն և տրականն խօտ բառին :

ԽՈՏՐԷՆԿ خودرنگ * Գոյն ինչ մերձաւոր գունոյ սխտորի • Պէյ չէնկ տէր նաքտարի չէնկի էօկլի : 2 • Ինքնաբոյս : Տես զայսմանէ ՚ի բառն ՐԷՆԿ :

ԽՈՏՐՈՒ خودرو * Ինքնաբոյս (տունկ, ծաղիկ, խոտ, որք ՚ի լերինս և յանդիւս փայլս առանց տնկելոյ և սերմանելոյ, ինքնին բուսանին) :

ԽՈՏՓԷՍԷՆՏ خودپسند * Ինքնահաճան • Քէնտիւյի պէյէնիճի :

ԽՈՏՔԷԱՄ خودکام * Տես ԽՈՏՔԷԱՄԷ

ԽՈՏՔԷԱՄԷ خودکامه * Ըղձակամ, այսինքն որ զամ գործ և բան կամի լինել ըստ հաճոյից իւրոց • Հէր իշի քէ օեօզի քէնտի մէյլինճէ օլմասը իսթէյէն ատէմ :

ԽՈՏՔԷԱՐԷ خودکاره * Ինքնագործ, այսինքն որ զգործ իւր ինքն ՚ի գլուխ տարեալ, ոչ հաւատոյ այլում • Իշինի քէնտի կէօրէն ատէմ :

ԽՈՏՖԻՒՐՈՒՇ خودفروش * Տես ԽՈՏՆԻՒՄԱ • և ԽՈՏՍԻԹԱ • և Թարգ" ինքնավաճառ :

ԽՈՐ خور * Կամ ԽՈՒՐ : Տես ԽՈՒՐ • զարձեալ ըստ հնչմանն խօր՝ նշ" և Կէր • և է հր" խօսքէն բային, որ և բարդի ընդ Պէսէր խօր • շատակեր եւայլն : 2 • Կերակուր • Եէմէք :

ԽՈՐ خار * Հեք, Թշուառ • արգ" Հաճիր :

خوارشدن **ԽՈՐՇԻՒՏԷՆ** • Հեք լինել, այսինքն հիւգանալ • Հաճիր օլմագ :

ԽՈՐԱ خورا * Կերակուր և ըմպելիք • Ղիտա վէ աշամ : 2 • Ուտող • Եէյիճի : 3 • Շատակեր արբեցէն Եօբուրլ :

ԽՈՐԱՆ خوران * Շատակեր • Էօբուրլ : (է տուաւելական ընդունելութի խօսքէն բայէն) •

ԽՈՐԱՆԻՑՏԷՆ خورانيدن * Կերակրել, տալ ուտել • Եէտիրմէք • հր" խօրան • և ապառ" խօրանէտ (է անցողա" խօսքէն բայէն) •

ԽՈՐԱՊԷ خورابه * Սակաւիկ ջուրն այն՝ որ ՚ի միջոցէ Թմբոյ, կամ կաւառի Թորել հոսի • Ա՛դի էնսէս, չի աաս դէնտէ արասընտան սըզան ազուր

ԽՈՐԱՔ خوراک * Նշանա" կերակուր, որ պատրաստեալ է յուտել :

ԽՈՐԵԱՏ خوريار * Ընկական, կամ գանեհիկ • Բռամաջի (է բառ յունական) : 2 • Անհամեստ • Պի էտէպ :

ԽՈՐՋԻ ՌՈՒՄԻԵԱՆ خورز روميان Պարանցիկք, կաքաւ ոտից (է խաղ ինչ) •

ԽՈՐԷ خوره * Կերակուր բաւական մարդոյ միում • Պիր ատէմի տոյուրաճագ գատար թաամ :

ԽՈՐԷՆՏԷ خورنده * Ուտող • կերող • Եէյիճի (է ներգործական ըսու" խօսքէն բայէն) •

ԽՈՐԹԱՐ خورتار * Կամ ԽԱՐԹԱՐ : Ուտելի, այսինքն այն ինչ՝ որ կարէ ուտիլ • որպիսի է ցորեանն և այլք • Եէնէճէք օլաճագ նէսնէ :

ԽՈՐԻ خوری * Տեսակ ինչ համեղահամ Թանի • Պիր նէվ խօշխօր չօրպա փէար :

ԽՈՐԻՇ خورش * Ուտեստ • Եէմէք : 2 • Ուտելի • Եէյէճէք (է բայածականն խօսքէն բայէն) •

ԽՈՐՄԻՀՐ خورمهر * Կամ ԽՈՒՐՄԻՀՐ : Տես ԽՈՒՐՄԻՀՐ :

ԽՈՐՇԻՑՏ خورشيد * Կամ ԽՈՒՐՇԻՑՏ : Տես ԽՈՒՐՇԻՑՏ :

ԽՈՐՊԱՐ خوربار * Կերակուր ըստ չափու ախորժից • Հաճէթի գատարը օլան թաամ : 2 • Այս և նշանակել զնեստակս կերակրոց՝ զորս տանին ՚ի միոյ քաղաքէ յայլ քաղաք :

ԽՈՐՏ خورد * Ուտելի • Եէյէճէք : 2 • Եկեր • Եէտի (զի է անցեալ կատարեալ դէմ խօսքէն բայէն) :

ԽՈՐՏԷ خورده * Կերեալ, է կրա" ընդունելութի խօսքէն բայէն, և վարի համառակօրէն • միշ և մերթ ներգործապէս ՚ի գործ ածի • որպէս խօրտէ էմ, կերեալ եմ, Եէմիշ իմ :

ԽՈՐՏԷՆ خوردن * Ուտել • Եէմէք • հր" խօր • և ապա" խօրէտ • որ և ՚ի գործ ածի ՚ի պարսից ՚ի բայացուցանելն զանուանս ոմանս • որպէս Սէվկէնտ խօրտէն, երդումն ուտել, այսինքն երդնուլ • Անտ իչմէկ • Թիմար խօրտէն, հոգ ուտել, այսինքն հոգալ : 2 • Պէտ յանձին ունել, պէտ տանել • և այլք նմանք •

ԽՕՐՏԷՆԻ خوردنی * Կերակուր՝ պատրաստեալ յուտել. Եէմէքլիք հազըրլանմըշ զատ։

ԽՕՐՏԻ خوردی * Տեսակ ինչ համեղաճաշակ թանի. Պիր նէվ՝ լէթիֆ վէ խօշխօր չօրպա տըր։

ԽՕՐՏԻԽԱՊ خوردخواب * Ուտել և ընկողմանիլ. Եէյիփ եաթմագ. (ասի բառս այս զծուլից և զանձնան անձանց)։

ԽՕՐՏԻՓԷՋ خوردی‌پز * Խոհակեր, խոհարար. Աշճը. արդ՝ Իպգպղի, և Թարգմանի եփող կերակրոյ. Եէմէք փիշիրիճի։

ԽՕՐՏՊԱՐ خوردبار * Բեռն մրգաց և

ուտելեաց. Մէյվէ վէ յէյէճէքլէր եիւքի. իբր թէ Պարի խօրտէնի։

ԽՕՐՓԷՐԷՍԹ خورپرست * Ժողովուրդ ինչ արևապաշտ. որ և ասի Աքթէնթոփէրէսթ. այսինքն արևապաշտ. Պիր գավմ տըր։ 2. Արևածաղիկ. Կիւնէշին չէվիրէր, այ չիչէյի։

ԽՕՐՔԵԱՐ خوارکار * Նախատիչ, նախատորդ, Թշնամանադիր. Աֆէթ խօրլայըճը։ 2. Այպանող. Մուանէհէճի։

ԽՕՐՔԵԱՐԷ خوارکاره * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՐՔԵԱՐ։

ԿԵԱԶ کاز * Մկրատ. Մուգատ. արդ՝ مقراض Մըգրազ. Ասի զամ տեսակաց նորին։

ԿԵԱԶԷ کازه * Յակուրճի. Սալընճագ։

ԿԵԱԶԻ کازی * Ծաղիկ ինչ. Պիր չէչէք ատը տըր։

ԿԵԱԼ کال * Փախուստ ի մարտէ. Ճէնկտէն գաչմագ։ 2. Պարտութիւն զօրաց. Հէզիմէթի էշքէր։ 3. Հեռի. Իրագ։ 4. Հեռացումն. Իրագ օլմագ։ 5. Տեսակ ինչ դեղին, և մանր կոլեկի։ 6. Ճագար. Չագալ։ 7. Աղաղակ բարձր. Ֆէրեատ պաղըրըշ։ 8. Ճճի ինչ թունաւոր ՚ի տեսակէ սարդի. արդ՝ Ռուէյլէյլա. Պիր պէօճէկ տըր էնքէպուտ նէվինտէն։ 9. Խոզակ բամբակի, անբաց և կանաչ։ 10. Խոզակ. Գօզա։

ԿԵԱԼԵԱ کالا Տհաս. Եէթիշմէմիշ, խամ։

ԿԵԱԼԷ کاله * Տես ՔԵԱԼԷՔ. ըստ առաջնոյ նշանակութեան։ 2. Բոլորակեալ բամբակ յարդարեալ և պատրաստեալ վասն մանելոյ. Եումագ օլմուշ փէմպէ։ 3. Խորգ, քուրձ. Չուվալ։ 4. Ջամբիւղ մեծ, զոր ՚ի վերայ իշոյ եդեալ՝ խաւարտ և այլ իրս տանին. Պէօյիւք չէնէպիլ։

ԿԵԱԼԷՄ کالم * Աւելի կին. Էրքէն գուլմըշ օվրէթ։

ԿԵԱԼԻԵԱՐ کالیار * Լորձունք. Սալեար։ 2. Տես ԿԵԱԼԵԱ։

ԿԵԱԼԻՑԷ کالیه * Խոտ ինչ. Պիր օթ տըր։

ԿԵԱԼԻՑՉԷ کالیچه * Անծեղ, կաչաղակ. Սաղըսգան գուշու։

ԿԵԱԼԻՑՎ کالیو * Ուշամտաց և տգէտ. Սէրսէմ վէ ահմագ։

ԿԵԱԼԻՑՎԷ کالیوه * Տես ԿԵԱԼԻՑՎ։

ԿԵԱԼԻՑՏԷՆ کالیدن * Պարտիլ զօրաց. Հէզիմէթէ ուղրամագ ճէնկտէ (հրամայական կեաւ. և ապառնի կեաւէթ)։

ԿԵԱԼԻՖ کالف * Քաղցութիւն հերաց ՚ի մարմնի. Պէտէնտէ գըլ պիթմէմէք։ 2. Հերարձակ. Տաղըլմըշ սաչ։

ԿԵԱԼՈՒՃ کالوج * Տես ՔԵԱԼՈՒՉ։

ԿԵԱԼՈՒՑԷ کالویه * Տարտամ և ապշեալ. Սէրսէմ վէ հայրան։

ԿԵԱԼՊԷՆԿ کالبنگ * Խոտ ինչ՝ որ բուսանի ՚ի մէջ արմտեաց, և ունի խոզակ ըստ նմանութեան կակաչի, ՚ի մէջ որոյ գոյանան հատք քանի մի. զորս եթէ ոք անգիտութեամբ ուտիցէ, ուշաթափ առնէ զնա (է բարդեալ ՚ի կեաւլէ, ըստ որում նշանակէ խոզակ. և ՚ի պէնկէ)։

ԿԵԱԽՎԱՐԷ کاخواره * Օրօրոց, օրոց. Պէշիկ։

ԿԵԱՀ گاه * Պահ, ժամ. արդ՝ وقت Վագթ. և չէզ՝ Չող. որպէս Սապահկեահ, առաւօտեան պահ. և Շէպանկեահ, գիշերային պահ։ 2. Մերթ՝ տեղի. Մէքեան. որպէս Թախթկեահ, և Թէքեէկեահ։

3. Գահոյք. Թախթ, մէնտէր։ 4. Կճիճ, հալոցական արհեստաւորաց, յորում հալեն զհրահալելիս. Գույումճիլէրին փոտաւ։ 5. Փեսայ։ 6. Կենդանակերպն այծեղջիւր. Ճէտի պուրճի։

ԿԵԱՀԷՆԿԵԱՆ کهکشان * Բակ լուսանի՝ է այն երևոյթն մանեկաձև զլուսնիւ, պատճառեալ յերկրային գոլորշեաց. Հալէ վէ տայիրէ քի այըն էթրաֆընտա կէօրիւնիւր, եահուտ պու տայիրէ էթէֆէնտէ ... Այ աղըլը։

ԿԵԱՀԷՆՊԱՐ کهنبار * Տե՛ս զբառն ԿԵԱՀԷՆՊԱՐՀԱ։

ԿԵԱՀԷՆՊԱՐՀԱ کهنبارها * Վեց ժամանակք ստեղծման աշխարհի, (ըստ անուանադրութեան Զէրտուշթի՝ այսինքն զրադաշտ մոգի վերաբերեալ առ վեցօրեայ ստեղծագործութիւն աշխարհի.) զի ասեն մալուք՝ թէ ած 'ի վեց ժամանակս ստեղծ զաշխարհս զայս, որոց և իւրաքանչիւրում մի մի անուն եդին. և 'ի սկսմանն իւրաքանչիւր ժամանակին՝ զաւուրս հինգ առնելով տօն ուրախութեան, հրաւիրէին զմիմեանս 'ի բազմական խրախճանութիւն 'ի պատիւ աւուրցն։ Եւ է յոգնականն Կէահէնպար բառին։

ԿԵԱՀԻ کهی * Մերթ. Պա՛զը վագըթ։

ԿԵԱՀԻՒԳԻԿԵԱՀ گهیوگاه * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՀԳԻԿԵԱՀ։

ԿԵԱՀԿԵԱՀ گهگاه * Պահ ընդ պահ, ժամս ժամս, ընդ ժամանակս ժամանակս. Վագըթ վագըթ, չէման չէման։

ԿԵԱՀՊԱՐ کهبار * Տե՛ս ԿԵԱՀԷՆՊԱՐ։

ԿԵԱՀԳԻԿԵԱՀ گهیگاه * Նշանակէ 'ի ժամու և 'ի տարաժամու. Վագըթլը վագըթսըզ։

ԿԵԱՀՎԱՐ کهوار * Նշանակէ օրօրոց, օրոց. Պէշիք։

ԿԵԱՀՎԱՐԷ کهواره * Տե՛ս ԿԵԱՀՎԱՐ։

ԿԵԱՄ گام * Քայլ. Ատըմ. արալ՝ خطوه խաթվէ։ 2. Տե՛ս ՆԻԿԵԱՄ (զի է կրճատմամբ թեթևացուցեալն նորին)։ 3. Քիմք. Տամագ։

ԿԵԱՄԻՑՇ کامیش * Տե՛ս ԿԵԱՄՈՒՍ։

ԿԵԱՄՈՒՍ کاموس * Գոմէշ. Սու սըղըրը։ Ջոր արտապացուցեալ ասացին ճամուշ։ Կամ թէ նախ գոլով ճամուս, յետոյ պարսկացուցեալ, ասացին Կեամուս։

ԿԵԱՅԷ گایه * Տե՛ս ԿԵԱՆ. թորում բառ։

ԿԵԱՅԻՏԷՆ گاییدن * Շաղաշարիլ զուգիլ, մարմնական մերձաւորութբ. Ճիմա՛ էթմէք։

ԿԵԱՆ کان * Զուգաւորութեան մարմնական արալէ՝ ճիմա՛։ 2. Է մասնիկ յոգնականակերտ կենդանեաց, յանգելով 'ի տառն Է. որպիսի են անուանքս Պէնտէ. չէնտէ, և այլն. որոց յոգնականքն լինին Պէնտէկեան, չէնտէկեան։

ԿԵԱՆԻ گانی * Հաճիլ շաղաշարիլ, որ է բող, կամ իգացեալ։

ԿԵԱՆԿԵԱՀ گانگاه * Առագաստ հարսանեաց. Կէրտէքլիք. (յորում փեսայն և հարսն ընդ միմեանս միաւորին ամուսնութբ) է բարդեալ 'ի Կէանէ, և 'ի Կէահէ. և թարգմանի տեղի մարմնական զուգաւորութեան։

ԿԵԱՆՈՒՐ گانور * Նշանակէ կողովարմրտեաց. Գուշէ սէփէթի։

ԿԵԱՆՏԱՏԷ گانداده * Բողկին. Բօսդէ ավրէթ։ 2. Մանուկ իգացեալ. Հիզ օղլան։

ԿԵԱՆՏԱՏԷՆ گاندادن * Տալ (զոք) 'ի զուգաւորութբ մարմնական, տալ շաղաշարիլ, շաղաշարել. Ճիմա՛ էթտիրմէք։

ԿԵԱՆՏԻՀ گانده * Տե՛ս ԿԵԱՆՏԱՏԷ։

ԿԵԱՇԹ گاشت * Դարձոյց. Տէօնտէրտի (է երրորդ դէմք անցեալ ժամանակի Կէաշթէն բային)։

ԿԵԱՇԹԷՆ گاشتن * Նշանակէ դարձուցանել. Տէօնտէրմէք։

ԿԵԱՎ گاو * Եզն. Էօքիւզ։ 2. Է տեսակ ինչ արծաթի, կամ ոսկի սկահի գինւոյ, 'ի ձև եզին. Պիր նէվի գատէհ տիր։

ԿԵԱՎԱՀԷՆ گاوآهن * Խոփ. Չիֆթ տէմիրի (և թարգմանի երկաթ եզին)։

ԿԵԱՎԱՊ گاواب * Լոռ. Թուր" Եօսուն։

ԿԵԱՎԱՐԷ گاواره * Ջոկ եզանց. Սըղըր սիւրիւսի։ 2. Տե՛ս ԿԵԱՀՎԱՐԷ (զի է թեթևացուցեալն նորին)։

ԿԵԱՎՋԷՀՐԷ گاوزهره * Խարազպ, է քար ինչ որ գոյանայ 'ի լեղւոջ կամ 'ի խախացոյի հնդկային եզին. որ և յելանելն՝ է կակուղ և թոյլ ոպ զդեղնուց. զոր կալեալ 'ի բերանի առվայր մի կարծրանայ. ունի զգոյն, և զզօրութի դեղթափի. բայց չէ այնչափ ազդու ոպ զդեղթափ. արալ" جراكثور Ճէրաքէթիւր. Նաև جرالبقر Ճէրէլ պագար։

ԿԵԱՎՋԷՄԱՆ گاوزمان * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎՋԷՊԱՆ։

ԿԵԱՎՋԷՄԻՅՆ گاوزمين * Եզն այն առասպելական, որ կրէ զգունտն երկրի. Քէրէյի արզը էօքիւզիւ։

ԿԵԱՎՋԷՆԷ گاوزنه * Խթան՝ (է գործի ինչ շինական և սայլորդաց, որք 'ի ծայր երկայնագոյն փայտի իրեք, երկաթ ինչ սրածայր հարեալ. որպէս հերիւն վարեն այնու զեզինս) Իւնէնտիք, Մըխը։

ԿԵԱՎԶԵՊԱՆ كاوزبان * Եզնալեզու. Սըղըր տիլի. արպ" لسان الثور Լիսանիւսսէվր:

ԿԵԱՎԶԵՐ كاوزر * Մեկնի Թուրքերէն Աշխատէն փէշիւշմէշ Սարահի:

ԿԵԱՎԵԶՆ كاوزن * Տես ԿԵՎԵԶՆ:

ԿԵԱՎԵՐՍ كاورس * Տեսակ ինչ դեղին հորեկի. Տարըներ տարը օլան նէվի':

ԿԵԱՎԵՐՍԵ كاورسه * Տես ԿԵԱՎԵՐՍ:

ԿԵԱՎԵՔ كاوك * Եզնիկ. Էօքիւզճիք. (է անուն փաղաքշական):

ԿԵԱՎԻԱՆՊԵՐ كاوعنبر * Եզն ծովային (է կենդանի ինչ, յորմէ առեն ելանել բուրկէն):

ԿԵԱ՛ՎԻԿԵՐՏՈՒՆ كاوكردون * Կենդանակերպն ցուլ. Պուրճի սէվիր:

ԿԵԱՎԻՄԱՏԵ كاوماده * Եւ Թարգմանի էգ եզն, կով. Թուրքերէն Ինեկ:

ԿԵԱՎԻՅԶԵՆ كاوزن * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎԶԵՀՐԵ:

ԿԵԱՎԻՑՇ كاويش * Տես ԿԵԱՎԻՑՍ:

ԿԵԱՎԻՑՍ كاويس * Ամառն կաթին և թանի. Սիւտ վէ այրան գօփուշէրի շուրք:

ԿԵԱ՛ՎԻՆԵՐ كاونر * Եզն. Էօքիւզ:

ԿԵԱՎԻՏ كاود * Եզն վայրենի. Տաղ սըղըրը. Եապան ճիւսահի:

ԿԵԱՎԻՏԵՇԹԻ كاودشتى * Եզն, Սըղըրի եապիս (Թարգ" եզն վայրենի). Եապան էօքիւզի:

ԿԵԱՎԻՒՇ كاوش Նեբրովթ. Նէմրութ:

ԿԵԱ՛ՎԻՔԵԱՐ كاوكار * Եզն ընթաց. Չիֆթ գօշուլան էօքիւզ:

ԿԵԱ՛ՎԻՔԻՈՒՀԻ كاوكوهى * Եղջերու և եզն. Կէյիք, սըղըր. արպ" بقرالوحش Պագարիւլվահշ. և ايل Իյլ (Թարգ" եզն լեռնային):

ԿԵԱՎՄԻՑՇ كاوميش * Նշանակէ գոմէշ. Սու սըղըրը. արպերէն Ճամուս:

ԿԵԱՎՇԵՆԿ كاوشنك * Տես ԿԵԱՎԶԵՆԵ: 2. Տեսակ ինչ ընդեղինաց. զորոյ թէ զկեղեւն հանիցեն, լինի որպէս զոսպն:

ԿԵԱՎՇԻՑՐ كاوشير * Դեղ ինչ՝ի անտակաց խեժի՝ փոքրիկ ծառոյ ինչք. զորոյ զբունն ճեղքեալ, հոսի խեժն. որոյ լաւագոյնն լինի քրքմագոյն, և ՝ի մէջ ջրոյ լուծանի փութով. ՝ի հոտեն իւրում ՝ի ծառոյն՝ սպիտակ է. և ի չափ չորանոյ՝ դեղնի. և ՝ի ծխելն, կրկին սպիտականայ. որոյ բնութիւն է ջերմ և չոր. Օշշաք աչի. և Թարգմանի կաթն կովու, վասն հակելոյ խեժին ՝ի սպիտակութիւն:

ԿԵԱՎՉԵՀՐ كاوچهر * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎՓԵՑՔԵՐ:

ԿԵԱՎՉԵՇՄ كاوچشم * Տեսակ ինչ ծաղկան. որոյ մէջն է յոյժ կարմիր և արտաքոյք նորին սպիտակ. (և Թարգ" աչք եզին). զոր Շիյրազ" կոչեն Պողանէն կէօզի. արապ" آقحوان Աղհավան. որ ՝ի բաղադրութիւն ինչ ՝ի գործ ածի. որոյ բնութիւն է ջերմ և չոր: Պիր նէվ՛ իչի գըրմըզը, տաշըրասը պէյազ չիչէք տիր:

ԿԵԱՎՉԵՇՄԵ كاوچشمه * Դեղ ինչ. Պիր տարու տիւր. արպ" عين البقر Այնիւլպագար: Եւ عين العجل Այնիւլիճլ (և Թարգ" աչք եզին):

ԿԵԱՎՊԱՆ كاوبان * Եզնարած. Սըղըրճը. (և Թարգ" եզնապահ). Էօքիւզ գէօզէտիճի:

ԿԵԱՎՍԱՐ كاوسار * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎՓԵՑՔԵՐ:

ԿԵԱՎՍԵՆԿ كاوسنك * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎԶԵՆԵ:

ԿԵԱՎՍԵՐ كاوسر Տես ԿԵԱՎՓԵՑՔԵՐ:

ԿԵԱՎՎԵՐԶԵ كاوورزه * Եզն ընթացիկ. Չիֆթ սիւրէն էօքիւզ:

ԿԵԱՎՏԻ كاودى * Տգէտ և անմիտ. Ահմագ վէ պիլիրսիզ:

ԿԵԱՎՏԻՒՄ كاودم * Փող (պ, ով), շեփոր, շիփոր. Պօրու:

ԿԵԱՎՏՈՒՇ كاودوش * Աման ինչ, որոյ յատակն նեղ է և բերանն բաց, ՝ի մէջ որոյ կթեն զկաթն. Սիւտ սաղաճագ պիր շէյ տիր:

ԿԵԱՎՏՈՒՇԵ كاودوشه * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎՏՈՒՇ:

ԿԵԱՎՐԵՆԿ كاورنك * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՎՓԵՑՔԵՐ:

ԿԵԱՎՐԻՑՇ كاوريش * Անմիտ և անընտրող. Պէտահ ու Պէյինսիզ:

ԿԵԱՎՓԵՑՔԵՐ كاوپيكر * Լախտ քերիյտուն արքային, զոր շինել առնեալ ՝ի ձև գլխոյ եզին, այնու մարտնչէր. որ զկնի քերիյտունին եհաս ՝ի ձեռս Րիւսթեմայ քաջի. Քէրիյտան շահըն կիւրզի տիր:

ԿԵԱՏԵ كاده * Շաղաշարեցեալ. Ճիմաօլընմըշ. (է կրա" ընդունն" Կէտաէն բային):

ԿԵԱՏԵՆ كادن * Շաղաշարիլ. Ճիմա էտմէք: (Որոյ հրամայականն լինի Կէտա). և ապառ"

Կէայէփ · և ընդունելութիւնն Կէայէնթէ) ։

ԿԵԱՐ كار * Է մասնիկ ինչ, որ ՚ի գործողութեան ցուցանէ զառաւելութիւն · յարեալ երբեմն յաւարտ անցելոյ ամանակին բայից · զոր օրինակ Փէրվէրտէքեար սնուցիչ, Պէրվէրտէքեար · և մերթ յաւարտս հրա՛ բայից որպէս Ամուրզէքեար քաւիչ, Եարղըդաքեար ։

ԿԵԱՐԻ كاری * Ազդողական · Նաֆիզ · Թէսիրլի ։

ԿԵԱՐԻՑԶ كاريز * Առու · Թէ մաքուր ջրոյ ինչ և թէ աղտեղի · Արբ. արպ՛ قنات Գանաթ ։

ԿԵԱՐԻՑԶՔԵՆ كاريزكن * Փորող առուի · Առը գազըճը ։

ԿԵԱՐԻՅՆ كارين * Նշանակէ հեռի · Իրագ · արաբերէն Պաիտ ։

ԿԵԱՓԱՐԷ كاپاره * Այր (խոխա), անձաւ, խորափիք, խորափիտ, դարափոր · Մաղարա ։ 2 · Ջուկ եզանց · Սըղըր սիւրիւսի ։

ԿԵՕԼ كول * Լիճ, լճակ, ծովակ, ջրշեղջ · Թուրքերէն Կէօլ ։

ԿԵՕՐ كور * Գերեզման · Թուրքերէն Մէզար · արաբերէն قبر Գապր ։

ԿԵՕՐԻՍԹԱՆ كورستان * Նոյն է ընդ բառին ԿԵՕՐԽԱՆԷ ։

ԿԵՕՐԽԱՆԷ كورخانه * Գերեզմանատուն · Մէզէլիք, Մէզարլըք, Մէզարիստան ։

ԿԵՕՐՇԻԿԵԱՎԷՆԷ كورشكاونه * Գերեզմանակրկիտ, գերեզմանակապուտ · Քէֆէն սոյուճը · արպ՛ نباش Նէպպաշ (որ ՚ի գիշերի ՚ի գերեզմանս երթեալ մերկէ զպատանս մեռելոց) ։

ԿԵՕՐՊԷԿԵՕՐ كوربكور * Գերեզմանէ ՚ի գերեզման · Մէզարտէն մէզարէ ։

ԿԵՕՐՔԷՆ كوركن * Փորողգերեզմանի · Մէզար գազըճը ։

ԿԷԶ كز * Կանգուն · Արշուն · արպ՛ زراع Զիրա՛ ։ 2 · Խամծ · (է հր՛ Կէզիսէրն բային), որ և բարդի ։ 3 · Մոշայ · (է ծառ ինչ, որ բուսանի յաճախ յափունս ջուրց) · Իլղըն աղաճը ։ 4 · Տես ԿԷՐԶԷ ։ 5 · Տեսակ ինչ անփետուր և անալիք նետի · որոյ միջին տեղին է սոտնար · Պիր նէվ՛ օգ տիւր քէզէնէօնըզ վէ տէմրէնսիզ, օքլաճըն էօզիւն օլուր ։

ԿԷԶԱ كزا * Որ խածանէ · Ըսըրըճը ։ 2 · Մերթ զեան, վնաս · Զարար ։ 3 · Վնասիչ · Զարար վէրիճը ։

ԿԷԶԱՅ كزای * Տես ԿԷԶԱ ։

ԿԷԶԱՅԱՆ كزايان * Որ վնասէ · Զարար էրիշտիրիճի ։

ԿԷԶԱՅԻՏԷՆ كزايدن * Վնասել · Զարար էրիշտիրմէք (հր՛ Կէզայ · և ապռ՛ Կէզայէդ) ։

ԿԷԶԱՆ كزان * Տես ԿԷԶԱ ըստ առաջին նշանակութեան (է ներգործական ընդունելութիւնն Կէզիտէն բային) ։

ԿԷԶԱՎԷՆԿԵԱՆ كزاوكان * Փութապէս, փութով, փութանակի, փոյթ ընդ փոյթ · Աճէլէ ։

ԿԷԶԷ كزه * Մականեղու · Տէլէք · արպ՛ օխլու Մէկրաֆէ ։ 2 · Պտուղք, պտուղ · (բուսեան) · Մէյվէնին ուճի ։ 3 · Ատամունք կուպեղ · Քէսմէ տիշլէրի ։

ԿԷԶԷՄ كزم * Տես ԿԷԶ ըստ երրորդ նշանակութեանն ։

ԿԷԶԷՆԷ كزنه * Եղինճ, եղինջ, եղիճ · Ըսըրգան ։

ԿԷԶԷՆԿԻՈՒ كزنكو * Տես ԿԷԺԷՆԿԻՒՊԻՅՆ ։

ԿԷԶԷՆԿԻՒՊԻՅՆ كزنكبين * Տես ԿԷԺԷՆԿԻՒՊԻՅՆ ։

ԿԷԶԷՆՊՈՒ كزنبو * Նոյն է ընդ բառին ԿԷԺԷՆԿԻՒՊԻՅՆ ։

ԿԷԶԷՆՏԷ كزنده * Որ խածանէ · Ըսըրան (է ընդունելութիւնն Կէզիտէն բային) ։

ԿԷԶԷՆՏԷԿԻ كزندكی * Խածուած, խածանողութիւն · Ըսըրմագլըք ։

ԿԷԶԷՐ كزر * Նշ՛ սանտղին · Հավուճ ։

ԿԷԶԷ՛ՐԻՊԷՐՐԻ كزربری * Տես ԿԷԶԷՐԻՏԷՇԹԻ ։

ԿԷԶԷ՛ՐԻՏԷՇԹԻ كزردشتی * Սամպղին վայրի (է արմատ ինչ) ։

ԿԷԶԻՅՆ كزين * Տես ԿԷԶԷՆԷ ։

ԿԷԶԻՅՆԷ كزينه * Կոփիչ ինչ · Պիր նէվ՛ թօգմագ ։ 2 · Սանդիտոռն · Տիպէկ թօգմաղը, հաւան էլի ։ 3 · Կոտաւ Թանձր · Գալըն պէզ ։

ԿԷԶԻՅՆՖԻՒՐՈՒՇ كزينفروش Մետաքսավաճառ · Իփէք սաթըճը ։

ԿԷԶԻՅՏԷ كزيده * Խածեալ · Ըսըրմըշ (է կրաւոր՛ ընդունելութիւն Կէզիտէն բային) ։

ԿԷԶԻՅՏԷՆ كزيدن * Խածանել, խայթել, կծանել, գօշել · Ըսըրմագ (հրամայական Կէզ · և ապառնի Կէզէդ) ։

ԿԵԶԻՅՐ كزير * Տե՛ս ԿԻԶԻՅՐ։

ԿԵԶԼԻՔ كزلك * Եւ երբեմն ԿԵԶԼԵՔ տեսակ ինչ զմելինի, ծայրաթեք յետս կոյս։ (որով քերեն զխալագրութիւնս ՚ի թղթոյ)։ Պիր նէվ գալէմթրաշ փէար։

ԿԵԶՄ كزم * Ծառ բուսեալ յեզերս ջուրց։ Սու քէնարլարընտա պիթէն աղաճ։

ԿԵԶՄԵԼԻՔ كزملك * Տե՛ս ԿԵԶՇԱՅԿԵԱՆ։ (ըստ բարբառոյն խորասանու)։

ԿԵԶՆԵՆՏ كزنند * Նշանակէ քուրձ կամ խորգ յայրդի։ Սաման չուվալը։

ԿԵԶՇԱՅԿԵԱՆ كزشيكان * Տեսակ ինչ կանգնոյ (որոյ երկայնութիւն լինի ըստ երկայնութե միոյ և կիսոյ արմնկան առն չափահասակի։ զոր ՚ի գործ ածեն ՚ի խորասան)։ Պիր նէվ ֆէնտաշը փէար։

ԿԵԶՎԱՆ كزوان * Խոտ ինչ անուշահոտ յար և նման հոտոյ լեմոնի։ կամ թուրնջի։ Լիմոնի ռէյհան, օղուլ օթի։

ԿԵԶՏԵՆԵ كزدنه * Խոտ ինչ։ Պիր օթ փէար

ԿԵԺ كژ * Մեռուցս յոռի։ Էղրիլիքին ֆէնասի։

ԿԵԺԱՐ كژار * Խածի թռչնոց, կանառք։ Գուշ գուրսաղը։

ԿԵԺԵ كژه * Տեսակ ինչ քարի։ Պիր նէվ տաշ փէար։

ԿԵԺԵՄ كژم * Տե՛ս ԶԻՐԻՀՔ։ ըստ առաջին նշանակութեն։ Իսկ յայլ բառարանս գրի, թէ է սեաւ պտուղ ինչ նման չլորոյ մանու, որ կոչի ԿԻՒԿԵՄ։

ԿԵԺԵՆԵ كژنه * Թռչուն ինչ որոյ թևքն լինին փետուր նեալ։ Կեօչէքէն։

ԿԵԺԵՆԿԻՒՊԻՑՆ كژنكبين * Գաղպե գաղապէ, գաղպի, մանանայ։ (դեղ ինչ լուծողական, որ յանձնի ամենայ որպես շաղ ՚ի հերաթ գաւառին ՚ի վերայ ուտեաց և այլոց ծառոց)։

ԿԵԺԵՖ كژف * Տե՛ս ԳԸՅՐ։ 2. Ներկ ինչ սեաւ (զոր ոսկերիչք ՚ի գործ ածեն ՚ի վր արծաթոյ)։ Սավաթ։

ԿԵԺԻՅՏԵՆ كژيدن * Տե՛ս ԿԵԶԻՅՏԵՆ։

ԿԵԺՈՒ كژو * Տե՛ս ԿԵԶ ըստ երրորդ նշանակութեանն։

ԿԵԺՈՒՆԻ كژونى * Ցարկ, կամ ծածկոյթ տան։ Էվ եօրթիւսի։

ԿԵԺՊԱԼ كژبال * Մաղ։ Էլէք։

ԿԵԺՏԵՀԵՄ كژدهم * Է անուն քաջի մեղ իւրանականի։ Պիր գէհրամըն ատը փէար։

ԿԵԺՊԻ كژپى * Տե՛ս ԿԵԺՓԱ։

ԿԵԺՓԱ كژپا * Խոտ ինչ յաղգէ խառատծլի։ Պիր օթ փէար։

ԿԵԺՖԻՒՐՈՒՇ كژفروش * Տե՛ս ԿԵԶԻՅՆՖԻՒՐՈՒՇ։

ԿԵԼԱԼԻՅՎԵ كلاليوه Տե՛ս ԿԵԱԼԻՅՎԵ։

ԿԵԼԱՀ كلاه * Սեաւ։ Գարա։ 2. Թուխ։ Եսմէր։

ԿԵԼԱՎԵ كلاوه * Տե՛ս ԿԵԱԼԻՅՎԵ։

ԿԵԼԵՈՒՆ كليون * Կերպաս ինչ (՚ի անսակացն եօթնաթիւն նկարէն անկումայ գիպակաց)։ Պիր նէվ գումաշ փէար։

ԿԵԼԵ كله * Երամ, հօտք։ Սիւրի։

ԿԵԼԵԿԵԱՀ كله كاه * Տուն ՚ի պանդոկի։ Քէրվանսէրայ մէյտանընտա էօտէլէրին պաշը։

ԿԵԼԵՊԱՆ كله‌بان * Խաշնարած, խաշնարած։ Գոյուն չօպանը։ 2. Անդեորդ։ Սըղըր չօպանը։

ԿԵԼԵՍԹ كلست * Նշա՛ յոյժ արբեալ մտաթափ։ Կէչէնին վէ գի ակլ կէթմիշ։

ԿԵԼԵՏՕՍԹ كلدوست * Նշանակէ հաղ։ Եօգսուլուգ։

ԿԵԼԻՅՏ كليد * Նշանակէ յանկագիր, ցեր ևցան։ Փէրիշան։

ԿԵԼԼԵ كلّه * Տե՛ս ԿԵԼԵ։

ԿԵԼԿԵԼ كلكل * Տեսակ ինչ լեմոնի։ (որ լինի ըստ չափու թուրնջի, և է կարի խիստ թթու)։ Պիր նէվ լիմօն փէար։

ԿԵԼՇԻՔՐԵ كلشكره * Նշանակէ ժանկ և բորբոս։ Փաս վէ քիւֆ։

ԿԵԼՈՒ كلو * Որկոր։ Պօղազ։

ԿԵԼՈՒԶ كلوز * Կաղին։ Ֆընտըգ։ Եւ ուրեք գրի, թէ է փստուղ դամասկեան։ և ոմանք մեկնեն նուշ վայրենի։

ԿԵԼՈՒԹԵ كلوته * Մեռուցեալ ծածակալ (պառաւանց)։ Էգիւճիւլերին էշէկլէրինէ նէչէ-նէքլէրի ագըլլըլար պաշլարընա գօյարլար։

ԿԵԼՈՒԿԻՅՐ كلوكير * Քարշին (է անսակ ինչ լեռնային տանձի)։ Ախլաթ, պօղուղլան։ 2. Դժնեմորեանց ընդ փողի, և թարգմանի փողոկալ, այսինքն փողարար։

ԿԵԼՈՒՃ كلوج * Հաց ցորեալ։ Եանմըշ էքմէք։

ԿԵԼՈՒՊԵՆՏ كلوپند * Անուր (անա-

նոց՝ զոր կայեն ընդ պարանոցաւ) ։ Հայվանըլըն պօյունուն ալընին գուշլարըգէլէրի ։ 2 ։ Տե՛ս ԿԷՐՏԷՆՊԷՆՏ ։

ԿԷԼՈՒՊԷՆՏԷ کلوبنده * Որկորոյ, որկրամոլ, որկորամէտ, որովայնապաշտ, Թարգ" ծառայ որկորոյ ։ Պօղազըն գուլէգ էօրն ։

ԿԷԼՈՒՐՇԷ كلوشه * Նշ" խոյ ։ Եօքէ ։

ԿԷԼՈՒՖԻՒՐՈՒ ԱՄԷՏԷԿԻ كلوفرو آمدكى * Տե՛ս ԽՈՒՆԱԳ ։

ԿԷԼՁԷ كلچه * Նշ" անծեղ, կաչաղակ ։ Սագըզղան ։

ԿԷԼՊԷԹ كلبت * Նշանակէ նաւ մեծ ։ Պէօյիւք կէմի ։

ԿԷԼՎԷՆՏ كلوند * Ընծայ ։ Փէշքէշ ։ Եւուրեք մեկնի, կնայ արարեալ 'ի Թղդյ և յընկըղդյ ։ 2 ։ Է անուն լերին միոյ ։ Պիր տաղադի ադը ։

ԿԷՀ كه * Տե՛ս ԿԵԱՀ ։ զի է Թեթևացուցեալ 'ի նմանէ ։

ԿԷՀԷՆՊԱՐ كهنبار Տե՛ս ԿԵԱՀԷՆՊԱՐ ։

ԿԷՀԿԷՀ كه كه * Տե՛ս ԿԵԱՀԿԵԱՀ ։

ԿԷՀՊԱՐ كهبار * Տե՛ս ԿԵԱՀԷՆՊԱՐ ։

ԿԷՀՎԱՐԷ كهواره * Տե՛ս ԿԵԱՀՎԱՐ ։

ԿԷՄԷՍԹ كمست * Երկնագոյն, կամ կարմրահակ ակն ինչ դիւրագին (որ գտանի մերձ 'ի քաղաքն Մետինէ) ։ Գըյմէթլի աշըգ պիր թաշըր ադը ։

ԿԷՑ كى * Թռչուն ինչ խայտ Թևով ։ Պիր գուշ ադը ։

ԿԷՅՀԱՆ كيهان * Աշխարհ ։ Տիւնեա ։

ԿԷՅՈՒԶԱՆ كيوزان * Լեառն մի ։ Պիր տաղ իսմի ադը ։

ԿԷՅՈՒԶԷՐ كيوزر * Տեսակ ինչ բադու ։ Պիր նէվի օրթաճ ադը ։

ԿԷՅՍՈՒ كيسو * Տե՛ս ԿԻՅՍՈՒ ։

ԿԷՅՐԷԽ كيرخ * Կամ ՔԷՅՐԷԽ ։ Գրակալ ։ արաբերէն رحله Ռահլէ ։

ԿԷՅՐԷՆԿ كيرنك * Կամ ԿԻՅՐԷՆԿ ։ Աւան ինչ 'ի սահմանս Պավէրտի 'ի գաւառին Խորասանու ։ Պիր գասապա ադը ։

ԿԷՅՓԷՐ كيفر * Կամ ԿԻՅՓԷՐ և կամ ՔԷՅՓԷՐ ։ Հատուցումն չար, փոխարինումն չարեաց ։ Ճէզա ։ 2 ։ Վրէժ, վրէժխնդրութիւն ։ Ինթիգամ ։ Որոյ ներհակն է Փոփոշ ։ 3 ։ Ամանածոյ ։ Եօղուրթ չորբէ ։

ԿԷՆ — ԿԷՆ

ԿԷՆԷԽ كنخ * Մածուն չորացեալ ։ Քէշ ։

ԿԷՆԷԿ كنك * Կամ ԿԷՆԿ ։ Մեհեան 'ի սինեացւոց աշխարհին ։ Պիր պութխանէ ադը ։ 2 ։ Է անուն մեծագոյն գետոյ լինք, որոյ ակն է 'ի գաւառին Հնդստանի, 'ի տեղւոջ ուրեք որ կոչի Սեվալէք, որ անցեալ ընդ Պէնկեալէ՝ Թափի 'ի ծովն ։ Հինտում պիր պէօյիւք ըրմագ ադը ։ 3 ։ Սապատողն 'ի ծնէ ։ Մադէրզադ գամպուր ։ 4 ։ Թիւր ։ Էկրի ։ 5 ։ Լեառն բարձրագագաթն ։ Քէօհի պէրպիւլէնտ ։ 6 ։ Քամի ինչ (որ գտանի 'ի մարմնի մարդոյ) ։ 7 ։ Է անուն քաղաքի միոյ կայացեալ յարևմտից կուսէ գաւառին Խէգայի ։ 8 ։ Է անուն քաղաքին Թաշքենդի ։

ԿԷՆԿԷԼ كنكل * Մեկնի Թուրքերէն Հէչ չէ չէրագէլմէ նէդիյորնէ ։

ԿԷՆԿՊԷՀԻՐՇԹ كنك بهشت * Է անուն բերդաքաղաքի միոյ՝ 'ի գաւառին բաբիլացւոց, զոր շինեալ է Ջէհակ արքայ ։ Եւ գլուխն է զի քաղաքն Պապիլ՝ է մի 'ի յեօԹանց քաղաքացն Իրագ արէպի ։ և է յարևելից կուսէ գետոյն Եփրատայ ։ Նախապէս շինեալ է զքաղաքն Պապիլ՝ Կայեան որդի Ենովսայ որդւոյ Սեթայ ։ և յետոյ 'Իահմուրէս արքայ նորոգեալ, զանուն նո կոչեցին Կէնկպէհիշդ նաև Կէնկտիժ, և ժամանակս ինչ դիւԹք և կախարդք անտանօր բնակութիւն կալեալ նստան ։ Եւ զկնի Ջէհակայ զարմն քանանացւոց, (որք են սերունդք Նեբրովթայ), զայն քաղաք արարին տուն Թագաւորութեան ։ և ապա կործանեալ յաւեր դարձաւ ։ յետոյ Իսքէնտէր Զիւլգարնէյն (Աղէքսանդր մակեդոնացի) շինեալ հաստատեաց, այժմ կրկին աւերեալ, 'ի բերդաքաղաքէ անտի ոչ մնայ նշանակ ինչ, բայց եԹէ հողաբլուր մի ։ և է կայացեալ մերձ 'ի քաղաքն Հիլլէ, և է կցորդ նմին ։ Շէյխ Նըզամին 'ի գիրս իւրոյ Իսքէնտէրնամէին ասէ, Թէ Կէնկպէհիշդ, է քաղաք իմն 'ի սահմանս արևելից, և յայնմ քաղաքի գոյ մեհեան մի վաղնջական, որ հուչակեալ է կոչմամբս Գոնտեհար ։ 2 ։ Տե՛ս ԿԷՆԷԿ (նմանութեամբ) ըստ 7 նշանակութեանն ։

ԿԷՆԿՏԻԺ كنكدژ Տե՛ս ԿԷՆԿՊԷՀԻՐՇԹ ։

ԿԷՆԿՏԻԺՀԻՒԽԹ كنكدژهخت * Սոյն Երուսաղէմ ։ Պէյթիւլ Մուգատտէս ։ տաճկերէն Իւտէս ։

ԿԷՆԿՏԻԺ ՀՈՒԽԹ كنكدژ هوخت Տե՛ս ԿԷՆԿՏԻԺՀԻՒԽԹ ։

ԿԷՆՃ كنج * Նշանակէ գանձ ։ Խազինէ ։ 2 ։ Թաղեալ ինչք բազում ։ Կէօմիւլմիշ մալ ։

ԿԷՆՃԱՐ كنجار * Մնդոյր, (որով շղարեն կանայք զայտս իւրեանց վասն գեղեցիկ երևելոյ) ։ Գըզըլլըգ ։

ԿԷՆՃԱՐԷ كنجاره * Տե՛ս ԿԷՆՃԱՐ ։

ԿԷՆՃԷ كنجه * Գանձակ աղուանից ։ (է անուն քաղաքի միոյ՝ 'ի գաւառին Շիրվանու) ։ Պիր շէհիր ադը ։ 2 ։ Բակեղեթ ։ Հէյկէլ ։ 3 ։ Եշ ագատ ։ Գուշլուգճի գուշ էշէի ։

ԿԵՆՃԵՐ كنجر * Տե՛ս ԿԵՆՃԱՐ։

ԿԵՆՃԵՐԷ كنجره * Տե՛ս ԿԵՆՃԱՐ։

ԿԵՆՃԻԱՐՈՒՍ كنج عروس * Է անուն առաջնոյ գանձու 'ի յեօթանց գանձուցն Խոսրովայ փերվիզի որք են Նախ կէնճի արուս։ 2. կէնճի պատավէրտ։ 3. կէնճի տիպէ. կամ Տիպէյի խոսրովի։ 4. կէնճի էֆրասիապ։ 5. կէնճի սուխթէ։ 6. կէնճի խազրա։ 7. կէնճի պար. կամ կէնճպար և կամ կէնճիշէվար։

ԿԵ՛ՆՃԻԵՖՐԱՍԻԵԱՊ كنج افراسياب Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։

ԿԵՆՃԻԽԱԶՐԱ كنج خضرا * Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։

ԿԵՆՃԻԿԵԱՎ كنج كاو * Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։ 2. Եղանակ ինչ երաժշտական հնարեալ 'ի Պարպետ երաժշտէն. Պիր նէվի խամի թիւրի։

ԿԵՆՃԻԿԵԱՎԱՆ كنج كاوان * Տե՛ս ԿԵՆՃԻԿԵԱՎ ըստ առաջին նշանակութեանն։

ԿԵՆՃԻԿԵԱՎՄԻՇ كنج كاميش * Տե՛ս ԿԵՆՃԻԿԵԱՎ։

ԿԵՆՃԻՅՆԷ كنجينه * Գանձ. խազինէ։ 2. Մթերանոց, նկուղ. քիլէր։

ԿԵՆՃԻՇԱՅԿԵԱՆ كنج شايكان * Է անուն գանձու միոյ 'ի գանձուցն Խոսրովայ փերվիզի. Պիր խազինէ ատը տըր։

ԿԵՆՃԻՇԱՏԱՎԵՐ كنج شاداور * Տե՛ս ԿԵՆՃԻ ՇԱՏԱՎԵՐՏ (զի է կրճատեալն նորին)։

ԿԵՆՃԻ ՇԱՏԱՎԵՐՏ كنج شادورد Տե՛ս ԿԵՆՃԻ ՊԱՏԱՎԵՐՏ։

ԿԵՆՃԻՊԱՏ كنج باد * Տե՛ս ԿԵՆՃԻ ՊԱՏԱՎԵՐՏ։

ԿԵՆՃԻՊԱՏԱՎԵՐ كنج باداور * Տե՛ս ԿԵՆՃԻ ՊԱՏԱՎԵՐՏ (զի է կրճատեալն նորին)։

ԿԵՆՃԻՊԱՏԱՎԵՐՏ كنج بادآورد * Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։ 2. Եղանակ ինչ երաժշտական հնարեալ 'ի Պարպետ երաժշտէն. Պիր նէվի խամի թիւրի։

ԿԵՆՃԻՊԱՐ كنج بار * կամ ԿԵՆՃՊԱՐ։ Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։

ԿԵՆՃԻՍՈՒԽԹԷ كنج سوخته * Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ. ասա բառս Սուխթէ՝ նշ" Սէնտիրէ. իբր թէ ընդունելի, Մագպուլ։ 2. Եղանակ ինչ երաժշտական, հնարեալ 'ի Պարպետ երաժշտէն. Պիր նէվի խամի թիւրի։

ԿԵՆՃԻՏԻՅՊԷ كنج ديبه * Տե՛ս 'ի բառին ԿԵՆՃԻ Ա'ՐՈՒՍ։

ԿԵՆՃԻ ՖԵՐԻՅՏՈՒՆ كنج فريدون Եղանակ ինչ երաժշտական. Պիր նէվի խամի թիւրի։

ԿԵՆՃՆԱՄԷ كنج نامه * Գիրք գանձուց, (զոր 'ի գործ ածեն Մովրիտանացիք 'ի բացումն գանձուց թաղելոց)։ Մաղրիպլիլէրին մախսուս տէֆինէլէրինին ատը տըր։

ԿԵՆՃՈՒՐ كنجور * Գանձ. խազինէ. արպ" كنز քէնզ։ (Ըստ մեկնութեան Հալիմի բանաստեղծին)։ Իսկ ըստ այլոց՝ գանձապետ. խազինէտար։

ԿԵՆՃՊԱՐ كنج بار * կամ ԿԵՆՃԻՊԱՐ։ Տե՛ս ԿԵՆՃԻՊԱՐ։

ԿԵՆՃՏԱՐ كنج دار * Գանձապետ. խազինէտար։ 2. Եղանակ ինչ երաժշտական հնարեալ 'ի Պարպետ երաժշտէն. Պիր նէվի տահի թիւրի։

ԿԵՆՏ كند * Գարշահոտութիւն, ժանտահոտութիւն. Մուրտար գօգու։ 2. Տե՛ս ԿԵՆՏԱ։

ԿԵՆՏԱ كندا * Գարշահոտ, զազրահոտ, ժանտահոտ, ժահահոտ, չարաւահոտ. Մուրտար գօգուլու։

ԿԵՆՏԱՄՈՒՅԷ كنداموى * Պիղծ մազն այն, որ ընդ մանկանց ելանէ յարգանդէ մարց իւրեանց. Էվլատըն [illegible] պէլէր չըգան գըլ։

ԿԵՆՏԱՆԷ كندانه * Պրաս, պրասի. փրասէ. արպերէն ثوم برّى Սումի պէրրի։

ԿԵՆՏԱՊ كنداب * Ջուր լուացեալ. Եօսունլու սու։

ԿԵՆՏԷ كنده * Նեխեալ. Մուրտար գօգմուշ։ 2. Պառաւ. Գօճա գարը։

ԿԵՆՏԷԼԱՇ كنداش * Ձու ժողոխեալ. Գօգմուշ եումուրթա։

ԿԵՆՏԷՆ كندن * Ջեռնուլ. Գազմագ։ 2. Նեխիլ. Պէտ գօգմագ։

ԿԵՆՏԷՄԷ كندمه * Կոծիծ, կոճիճ. Սէկէլ. արպերէն ثؤلول Սուլուլ. (ախտ ինչ)։

ԿԵՆՏԷՆԱ كندنا * Տե՛ս ԿԵՆՏԱՆԷ։

ԿԵՆՏԷՆԱԶԱՐ كندنازار * Տեղի՝ ուր կայ բազմութիւն պրասից. Փրասալըգ։

ԿԵՆՏԷՆԷ كندنه * Տե՛ս ԿԵՆՏԱՆԷ։

ԿԵՆՏԷՏԷՀԷՆ كنده دهن * Բերան հոտեալ. Թուքքերէն Աղզը գօգմուշ։

իը

ԿԷՆՏԷՓԻՑՐ كندپير * Կին անցեալ զաւուրբք՝ պառաւ. Գօճա եաշլըւ աւրէթ.

ԿԷՆՏԻԺ كندژ * Տե՛ս ԿԷՆԿԳԷՀԻՐԹ: (Եւ է համառօտեալ ՚ի բառէն Կէնկիրթ):

ԿԷՆՏԻՄԷՔ كندمك * Մեկնի պարս" Կէօշքնէօշք էվ տէր ճէրէն չէնտն պաշէս:

ԿԷՆՏԻՑՏԷ كنديده * Տե՛ս ԿԷՆՏԷ ըստ առաջին նշանակութեանն:

ԿԷՆՏԻՑՏԷՆ كنديدن * Հրա" Կէնտ. և տաճ" Կէնտէս: Տե՛ս ԿԷՆՏԷՆ ընդ 2 նշանակութեն:

ԿԷՆՏԻՇ كندش * Ծծումբ. Քիւքիւրթ:

ԿԷՆՏԻՒՄ كندم * Ցորեան. Պուղտայ. արաբերէն حنطه Հընթա:

ԿԷՆՏԻՒՄԷ كندمه * Ցորեան ծեծելի. Տէօյիւլմիւշ պուղտայ:

ԿԷՆՏԻՒՄԿԻՈՒՆ كندم كون * Որ ունի գգոյն ցորենոյ, թուխ, (ասի զմարդոյ). Պուղտայ էնկլիւ. արաբերէն Էսմէր:

ԿԷՏԻՒՄՆԻՒՄԱ كندم نما * Խաբեբայ զուարթադէմ, և շողոմաբարոյ. Եիւզէ կիւլէօղ օղէն ալտաճը:

ԿԷՆՏԻՒՄՊԱ كندم با * Թան ցորենոյ. Պուղտայ աշը:

ԿԷՆՏԻՒՄ ՏԻՐԱՂՋԷՆԿԷԼ كندم ورازچنكل * Տեսակ ինչ հասկի ցորենոյ, որոյ քիստն երկայն լինի քան զայլոց ցորենոց. Պէր նէվի պուղտայ ուզուն պըզըգլը օլուր:

ԿԷՆՏԿԻՑԱ كندكيا * Տե՛ս ԽՇՐՍԿԻՑԱՀ:

ԿԷՆՏՈՒ كندو * Փեթակ, մեղուանոց. Պալ գօվանը:

ԿԷՆՏՈՒԼԷ كندوله * Մեծ կողով արմաեաց. Պէօյիւք զամպիլ:

ԿԷՆՏՈՒԽԱՆԷ كندوخانه * Տե՛ս ԿԷՆՏՈՒ (և Թարգմանի տուն փեթակի):

ԿԷՆՏՈՒՐ كندور * Տե՛ս ԿԷՆՏՈՒԼԷ:

ԿԷՆՏՈՒՐԻ كندوري * Կամ ՔԷՆՏՈՒՐԻ: Տե՛ս ՔԷՆՏՈՒՐԻ. որ մեկնի ՚ի լեզու Թուրքաց Փէշքիր. էանի Սօֆրա մահրամայ:

ԿԷՆՏՎԱԼԷ كندواله * Գայլ կատաղի. Գուտուրմըշ գուրտ:

ԿԷՇ كش * Չքնաղագեղ նազելի. Թուրքերէն Կիւզէլ ձէ սովէղ ճինիս:

ԿԷՇԷՆ كشن * Կամ ԿԷՇԻՆ և կամ ԿԷՇՆ. Բազում, յոյժ, շատ. Չօգ:

ԿԷՇԷՆՔ كشنك * Տե՛ս ԿԻՈՒՋՈՒՏ.

ԿԷՇԹ كشت * Եղև. (է եղանակի երրորդ դէմ անցեալ ժամանակի Կէշթէն բային). Օլտը. արպ" صار Սարը: 2. Ջնջումն. Մահէ հասը. كشت كردن ԿԷՇԹՔԷՐՏԷՆ. Ջնջել. 3. Զբօսանք. Սէյր: 4. Բերկրանոց, տեղի զբօսանաց. Սէյրանկեահ:

ԿԷՇԹԷ كشته * Լեալ. Օլմուշ: 2. Դարձեալ. Տէօնմիւշ: 3. Շրջեալ. Մուգալլապ. Թէրս: 4. Շիլ. Շաշը. արաբերէն احول Էհվէլ:

ԿԷՇԹԷՆ كشتن * Լինել. Օլմագ: 2. Դառնալ. Տէօնմէք: 3. Գնալ ՚ի զբօսանս. Սէյրէ չըգմագ:

ԿԷՇԹԷՆԻՐՈՒՑ كشتن روى * Անուն ինչ յորում ծուխն բերան և դէմք մարդոյ. Պէր իւզ չէրը օլուր. արաբերէն لقوه Լագվէ:

ԿԷՇԹԻՒԿԻՒԶԱՐ كشت وكذار * Նշանակէ շրջագայութիւն. Կէզինմէք:

ԿԷՇԹՊԷՐԿԷՇԹ كشت بركشت * Խառն ինչ. Պէր օթ օլուր:

ԿԷՇԻ كشي * Չքնաղութիւն նազելի. Շէօհրէթլի կիւզէլլիք:

ԿԷՇԻՆ كشن * Կամ ԿԷՇԷՆ. և կամ ԿԷՇՆ: Տե՛ս ԿԷՇԷՆ.

ԿԷՇՆ كشن * Կամ ԿԷՇԷՆ. և կամ ԿԷՇԻՆ: Տե՛ս ԿԷՇԷՆ.

ԿԷՇՆԻՇԻՑՆ كشنشين * Զորորդ որ յամտոցն Մէմէթ:

ԿԷՉԷ كچه * Վեհերոտ ՚ի բանս. Քէսաճէնիշ:

ԿԷՉԷՔ كچك * Տե՛ս ՔԷՄԱՆՉԷ ըստ առաջին նշանակութեանն:

ԿԷՉԻՑԼԷ كچيله * Թաղ ինչ ՚ի Դամասկոս. Թէկրէզէօրէ պէր մահալլէ ադը օլուր:

ԿԷՊ كب * Նոյն է ընդ բառին ԼԱՖ:

ԿԷՊԶ كبز * Նշանակէ սառուցն և զօրեղ. Եօղուն վէ գալը:

ԿԷՊԶԷՆ كبزن * Տե՛ս ԼԱՖԶԷՆ:

ԿԷՊԶԷՆԷՆՏԷ كبزنده Տե՛ս ԿԷՊԶԷՆ

ԿԷՊԶԷՏԷՆ كبزدن * Նոյն է ընդ բառին ԼԱՖԶԷՏԷՆ:

ԿԷՊԷՐ كبر * Տեսակ ինչ աղնիւ փայտան

և վճիտ.քարի. (յորմէ կազմեն ակնակս և սկահս). Պիր նէվ՛ միւճէվհէր թաշ տիւր ։ 2. Է անուն քաղաքի միոյ, որ կայացեալ է ընդ մէջ Հնդկաստանի և Քեապիւլի. Պիր շէհիր իսմի տիւր ։ 3. Վրան միով կայմիւ. Պիր տիրէկլի չատըր ։ 4. Խոտ ինչ (զոր կազմեն կապպար). Պիր օթ տիւր Ղիւրշէ թօփրըլըր ։

ԿԷԳՐ كبر * Կրակապաշտ, հրապաշտ. Աթէշփէրէսթ, օթա թափան, մէճուս ։ Ոյք ասեն ստեղծօղ բարւոյ՝ զլոյսն, և ստեղծօղ չարի՝ զխաւարն. զորոց զմին կոչեն Եէզտան. և զմիւսն Էհրէմէն ։ 2. Տեսակ ինչ զրահի. Պիր նէվ՛ զըրհ տիւր ։

ԿԷԳՐԻԿԻ كبركى * Տեսակ ինչ սկահի գինւոյ. Պիր նէվ՛ շէրապ շիշէսի տիւր ։

ԿԷՍԹ كست * Նշա՛ տգեղ. Չիրքին ։

ԿԷՍԹԷ كستہ Քակոր. Ջիպիլի հայվանըն ։

ԿԷՎ كو * Տեղի ցած և խորայատակ. Ալչագ վէ չուգուր եէր ։ 2. Արի, հզօր, ուժեղ. Պէհլիվան ։

ԿԷՎԱԶԷ كوازه * Խթան. Իւքէնտիրէ ։

ԿԷՎԱԼ كوال * Աճումն ։ 2. Ըստացումն և կուտակումն ընչից. Գազանմագ մալ ճէմ էյլէմէք ։ 3. Խորգ, քուրձ. Չուլ ։

ԿԷՎԱՆԻՇ كوانش * Վառարան մշտավառ. Տայիմա եանէն օճագ ։

ԿԷՎԱՆՃԻ كوانجى * Արի, հզօր, ուժեղ. Պէհլիվան ։ 2. Տե՛ս ՍԷՐԽԱՑԼ ։

ԿԷՎԱՇ كواش * Գոյն. Րէնկ ։ Ջի ասի Կէվա՛շի սիւրխ. և Կէվա՛շի զէրտ. և Կէվա՛շի սէպզ. և նմանք ։

ԿԷՎԱՇԻՑՐ كواشير * Է անուն գաւառի իրիք, ուր գոյ հանք քրիստալլրայ քարի. Պիր վիլայէթ ատը տիւր ։

ԿԷՎԱՇՄԷ كواشمه * Պատառ. (է ծածկոյթ ինչ գլխոց կանանց) Չարըֆ ։

ԿԷՎԱՃԷ كواچه Ցակուրջի. Մաշլաճագ ։

ԿԷՎԱՃՈՒ كواچو * Տե՛ս ԿԷՎԱՃԷ. (է բառ քիրմանականաց).

ԿԷՎԱՊ كواب * Ջուր փտոյ, փոտ ջրաւէից, ճահճ. Չուգուր եէրտէ էքիլմիշ սու ։

ԿԷՎԱՐԷ كواره * Տեսակ ինչ կարասոյ ալրմանաց ։ 2. Փեթակ հաղակերտ. Պօճէքչէթէն թիւթիւ ։ 3. Նախիր. Սիւրիւ սիւրիւսի ։

ԿԷՎԶ كوز * Նշա՛ ընկոյզ. Թուր՛ Գօզ ։

ԿԷՎԶԱԿԷՆՏ كوزاكند * Դեղձ որ՝ ցեալ միջոյն ընկուզի ։

ԿԷՎԶԷՂԷ كوزغه * Խոզակ բամբակի. Փէնպէ գօզաղը ։ Որ և ասի ՃԷՎԶԷՂԷ ։

ԿԷՎԶԻՀԻՐ كوزهر * Հանգոյց գլխոյ և տտանն վիշապի. Ի՛գտէհէ րէսի վէ զէնէպի. արպէրէն ճէվզէհէր ։

ԿԷՎԶԻՑՆԷ كوزينه * Տեսակ ինչ քաքարի. Փօգաչա. արաբերեն Լէվզէյնէ ։

ԿԷՎԶԻՑՏ كوزيد * Տե՛ս ԿԻՒԶՈՒՏ ։

ԿԷՎԶԻՍԹԱՆ كوزستان * Տեղի ուր գոն ընկուզենիք, ընկուզիք. Գօզլուգ, ճէվիզլիք ։

ԿԷՎԶԿԷՆՏԻՒՄ كوزكندم * Արմաւ խոտոյ իրիք, (որ երևի, իբր թէ վէց հատք ցորենոյ կցեալ են ՚ի միմեանս). Պիր օթ ատը տիւր ։

ԿԷՎԻԶ كوز * Տե՛ս ԿԷՎԻԶՆ. (զի է համառօտեալն նորին) ։

ԿԷՎԻԶՆ كوزن * Եղն, կամ եղջերու. Թուրքերէն Սըղըն, կէյիք ։

ԿԷՎԻԶՉԻՀՐ كوزچهر * Աստղ գիսաւոր. Գույրուգլու եըլտըզ ։

ԿԷՎԻԽՔ كوخك * Ճիւղք ողկուզաւորք. Իւզիւմ սալգըմը օլան չըպըգլար ։

ԿԷՎԻՄ كوم * Խոտ բուսեալ յափունս ջրոց. Սու քէնարլարընտա պիթէն օթ ։

ԿԷՎԻՆՏԷ كونده * Կամ ԳԷՎԻՆՏԷ. Քուրձ, խորգ. Չուվալ ։

ԿԷՎԻՍԹ كوست * Տե՛ս ԱՍԻՑԳ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԷՎԻՐՏ كورد * Տե՛ս ԿԻՒԶՈՒՏ ։

ԿԷՎԹԻՑԶ كوتز * Տեսակ ինչ քուռի ցորենոյ, կամ արմտոյ և կամ գրիճ. արպ՛ Քէյլ. որ և ասի ԿԷՎԻՑԶ և ԿԷՎՆԻՑԶ ։

ԿԷՎԻՑԶ كوز * Տե՛ս ԿԷՎԹԻՑԶ ։

ԿԷՎԻՑՇ كوش * Անուն թանի մածնոյ. Այրան չորպէ ։ Իսկ ըստ ոմանց, անօթ՝ յորում հանեն իւղ. Եայըգ էլէն եայըգ չըգարըլըրլար ։

ԿԷՎԻՑՇԷ كويشه * Տե՛ս ԿԷՎԻՑՇ ։

ԿԷՎԻՑՐ كوير * Գետին աղտաղտին, ուր բնաւ ոչ բուսանի խոտ. Ջէրեանը չորագ՝ թէ օթ հէրէլիշ օլ պիթմէզ ։

ԿԷՎԻՑՍԹԷ كويسته * Նշանակէ ծեծեալ արմտիք. Տէօյիւլմիշ տանէ ։

ԿԷՎԻՇԹ كوشت * Որոճ, որոճումն, որոճումն. Կէվէշ ։

ԿԷՎԼ كول * Զորձ ինչ յօրինեալ ծաղկիք. Սաչագլը իփէք ։

ԿԷՎԼԱՆ كولان * Պայիր (տունկ ինչ) արաբերէն حصص مكى Հասուշէ Մէքքէ ։

ԿԷՎՀԷՐ كوهر * Տարր, տարրութիւն, խառնուածք. Ասըլ ։ 2. Գոհար, գոհար, ակն պատուական ։ 3. Գոհար մարգարտի (ըստ ակնագործաց) ։ 4. Գոյացութիւն (ըստ փիլիսոփայից) ։

ԿԷՎՀԷՐԱՆ كوهران * Չորք տարերք. Անասըրը էրպաա ։

ԿԷՎՀԷՐԱՊԿԻՆԷ كوهر آبكينه Կաղամեալ ի կապուտակագոյն ապակւոյ. Սըրչադէն կէօք րէնկլի փուշիւշէ նէսնէ ։ Իսկ ըստ ոմանց՝ քրիստալեայ, քրիստալեայ (երկնագոյն ակն ինչ պատուական). Ֆիրուզէ ։

ԿԷՎՀԷՐԶԱՅ كوهرزاى * Բարեգործ, և հանճարեղ և մտացի, և կատարեալ. Նէճիպիւլ ասըլ. վէ հիւնէրմէնտ, վէ էրպէպմէնտ վէ քէմիլ ։

ԿԷՎՀԷՐԹԱՊ كوهرتاب * Ծածկոյթ ինչ գլխոյ կանանց գործեցեալ ոսկեթելիւ. Զէն ասըլ պաշ էօրթիւսի ։ 2. Մերթ պատառ նուրբ. Տիւլպէնտ ։ Որ և ասի ԿԷՎՀԷՐԹԱՎ ։

ԿԷՎՀԷՐԹԱՎ كوهرتاو * Նոյն է ընդ բառին ԿԷՎՀԷՐԹԱՊ ։

ԿԷՎՀԷՐԻ كوهرى * Ցուցանօղ յականց պատուականաց. Ճէվահիրճին ֆիւշիւրմիշ օլան նէսնէ ։ 2. Նժոյգ. Քիւհէյլան ատ ։ 3. Ակնավաճառ. Ճէվահիր սաթան, Ճէվահիրճի ։ 4. Գիտակ, կամ հմուտ, և կամ վարժ արժողութեան ականց. Ճէվահիրտէն անլայան ։

ԿԷՎՀԷՐՇԻՆԱՍ كوهرشناس * Տես ԿԷՎՀԷՐԻ, ըստ 4 նշանակութեանն ։

ԿԷՎՀԷՐՔԷՇ كوهركش * Տեսակ ինչ ապարանջանից (կազմեալ յականց պատուականաց, և ի մարգարտոյ). Պիր նէվի պիլէզիւք տէյէր ։

ԿԷՎՀԷՐՖԻՒՐՈՒՇ كوهرفروش * Տես ԿԷՎՀԷՐԻ, ըստ 3 նշանակութեանն ։

ԿԷՎՆԻՑՋ كونيز * Տես ԿԷՎԹԻՑՋ ։

ԿԷՎՉԷ كوچه * Աղուհի. Իքմէք ։

ԿԷՎՍԱԼԷ كوساله * Որթ. Պուզաղու. Տանա ։ (Թարգմանի եզն միամեայ) ։

ԿԷՎՏԷՆ كودن * Անգէտ. Կէճգէհէ. որոյ հակակայն է Զէյրէք ։ 2. Պարզամիտ. Ահմագ ։ 3. Ձի կամ գրաստ բազմամեայ. Գօճա էշշէ պարկիր ։ 4. Թռչուն ինչ երկնագոյն (որ լինի յանդաստանս և յափունս ջրոց). Պիր կէօքճէ գուշ տէյէր ։

ԿԷՎՏԷՆԻ كودنى * Տգիտութիւն. Ահմագլըգ ։

ԿԷՎՏԷՐ كودر * Տեսակ ինչ աղուէս (որոյ միսն է վատ և փտտական). Պիր նէվի գուշ

տէյէր ։ 2. Տես ԿԷՎՍԱԼԷ ։ 3. Տեսակ ինչ յազգէ ընդեղինաց, որ է նման գարւոյ ։ 4. Է անուն որդւոյ Հաբեշոյ ։ 5. Է անուն քաղքի միոջ Խորասանայ ։ 6. Մերթ որթու և եղին. Պուզաղու վէ ճէյրան տէրիսի, Կէօտէրի ։ 7. Զագ եղջերուին կամ այծեման. Սըղըն եավրուսի ։

ԿԷՎՏԷՐԷ كودره * Տես ԿԷՎՏԷՐ ։

ԿԷՎՐ كور * Տես ԿԷՊՐ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։ 2. Աղաւամք և աւազակութ կռապաշտ գրոհ ինչ ի Հնդկաստանի ։ 3. Է անուն քաղաքի միոջ, որ էր տուն Թագաւորութեան գաւառին Պէնկէալէի, որ այժմ է աւերակ. Պիր շէհիր ատը տէյէր ։

`ԿԷՎՐԷ كوره * Տեղի խորամատ յուղխից. Մէյլ ագըղ էյլէրնոաղէ էէր ։ 2. Տես ԿԷՎՐ, ըստ 2 նշանակութեանն ։

ԿԷՎՐԷՊ كورب * Գուլպայ ասուեայ ։

ԿԷՎՐԻ كورى * Ցնծութիւն և ի ձայն թմբկի գնայցք. Դուշ վէ շէնլիք իլէ կիթմէք ։

ԿԷՏ كد * Մուրողութիւն. Տիլէնճիլիք. (է կրճատեալ ի բառէն Կէտայէ կամ Կէտէէ) ։

ԿԷՑ ՔԷՐՏԷՆ كد كردن Մուրանալ. Տիլէնմէք ։

ԿԷՏԱ كدا * Աղքատ կամ չքաւոր. Ֆագիր ։ 2. Մուրացիկ. Տիլէնճի. (է թեթևացուցեալ ի բառէն Կէտայ) ։

ԿԷՏԱՂԱՋԻ كداغازى * Նշանակէ լաբախաղաց. Ճամպազ ։

ԿԷՏԱԵԱՏ كدايار * Տուն տորին. Խանէի ճէյրէի. այսինքն այն տուն՝ որ է ի ներքոյ այլոյ տան ։

ԿԷՏԱՅ كداى * Նոյն է ընդ բառին ԿԷՏԱ ։

ԿԷՏԱՅԷ كدايه * Նոյն է ընդ բառին ԿԷՏ ։

ԿԷՏԱՅԻ كدائى * Նշանակէ աղքատութիւն կամ չքաւորութիւն. Ֆագիրլիք ։

ԿԷՏԱՇ كداش * Եղջիւր եղին. Կէյիք պոյնուզի, Մուհրէ ։ 2. Եղջիւր. Պոյնուզ ։

ԿԷՏԱՉԷՇՄ كداچشم * Մշտափափաք. Աճ կէօզլիւ ։ Որ և ասի ԿԻՒԻՍՆԷՉԷՇՄ ։

ԿԷՏԷԷ كديه * Տես ԿԷՏ ։

ԿԷՏԷՐ كدر * Զէն մարտի. Սիլահ ճէնկ ։

ԿԷՏԷՔ كدك * Խախացոց, (զոր մամլև բրընձով լցեալ եփեն). Շէյթան ։

ԿԷՏՐԷՔ كدرك * Տես ԿԷՏԷՐ ։

ԿԷՐ كر * Թէ, եթէ. Իսէ, էյէր. (շաղկապ

պայմանական, թեթևացուցել 'ի բառէն Կէր) ։

2. Բոր. Ույուզ. արպ" ضرب Ճէրէպ (է ախտ ինչ)

3. Իչ, ոչ, կեր (մասնիկ, առ մեզ և ս, ոչ. աղօթակեր, կամ աղօթկեր, այսինքն աղօթող. համոզակեր, այսինքն համոզիչ, և այլն. որ երևի մուծեալ 'ի մեզ 'ի պարսից) Թուր" . ձԲ. որ յարեալ յանուանս՝ զգործող նորին ցուցանէ. ոչ Ձէյճէր. ոսկերիչ, Քույումճի. կամ արար, գործ, կեր (մասնիկ). ձԲ. զոր օրինակ. Ահէնկէր. երկաթագործ, Տէմիրճի ։ 4. Կամելութ. կամեցողութիւն. Մէրամ վէ խահիշ ։

ԿԵՐԱՅ كراى * Միտումն. Մէյլ վէ րաղպէթ. (է արմատ Կէրայիտէն բային) ։ 2. Է մականուն արքայից փոքր Թաթարաց, զի ասի Մէհէմմէտ Կէրայ. Սէլիմ Կէրայ. և այլն ։

ԿԵՐԱՅԵ كرايه * Թռչուն ինչ գեղեցկատեսիլ (ըստ չափու մեծութե աղաւնոյ, որոյ գոյնն հակի 'ի կանաչ երանգ, և 'ի վերայ թևոցն ունի սեաւ նիշս) ։ Պօյալը պոսրաթ գուշը ։

ԿԵՐԱՅԻՇ كرايش * Տե՛ս ԿԵՐԱՅ ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԵՐԱՅԻՏ كرايد * Է անցեալ երրորդ դէմ Կէրայիտէն բային ։

ԿԵՐԱՅԻՏԻՆ كرايدن * Միտել ('ի կողմն ուրուք. չեզոք). Մէյլ էթմէք ։ 2. Դարձուցանել. Տէօնտիւրմէք ։ 3. Փաթութել. Սարմագ

ԿԵՐԱՍ كراس * Պատառ. Լօգմա ։

ԿԵՐԱՎԻՍ كراوس * Ճախարակ հիւսնագործաց (որով հանեն հուղ). Րոնտէնկեարլէր եոնղ չէվիրտիւկլէրի չարխ փէլէք ։

ԿԵՐԱՐՈՒՆ كرارون * Ոսկին, քարցկեղ. Թիւմրէկէ (ախտ ինչ) ։ որ և ասի ԳԵՐԵՈՒՆ

ԿԵՐԶԵ كرزه * Տեսակ ինչ մեծագոյն օձի. Պէք պէյիւք եիլան նէվի ։ Եւ այլոք ասեն, թէ է օձ իմն պիսակ և դառնաթոյն. Պէք խալաղէրճ եիլան նէվի ։

ԿԵՐԶԵՄ كرزم * Կացին փայտահատի. Օտունճու պալթասը ։

ԿԵՐԶԵՆ كرزن * Էր սա թագ իմն մեծ և ականակուռ. զորմէ ասեն չլինել յԱղեքսանդրէ մակեդոնացւոյ, կամ ըստ ոմանց 'ի Նուշիրւանայ, որ վ̅ս̅ կարի իմն ծանրութեն կայր կախեալ 'ի վ̅ր̅ աթոռոյ ։ Պէք ճէվահիրլի մուրասսա թաճ փէլէք ։

ԿԵՐԶԻՇ كرزش * Նշանակէ զանգատանս. Թէշէքքիւլ ։

ԿԵՐԵ كره * Ժանկ. Փաս ։ որ և ասի ԶԵՆԿ և ԺԵՆԿ ։ 2. Սափոր. Տէսթի ։

ԿԵՐԵԿՄԱՆ كركمان * Սեաւ տատրակ. Գարա քօնճա. որ և ասի ԽԵՆՏԵԳՈՒԳ ։

ԿԵՐԵՆԿ كرنك * Բանակեղղ. Որտու ։ Եւ ուրեք ասի լինել տեղի մարտի. Սավաշ էրի ։

ԿԵՐԵՍԹ كرست * Տե՛ս ԿԵՂԵՍԹ ։

ԿԵՐԵՍԹՈՒՆ كرستون * Տե՛ս ԳԱՊԱՆ ։

ԿԵՐԻ كرى * Չափ տարածութե գետնոյ (որ է 40 կանգուն քառակուսի). Տէօնիւմ. և արպ" جريب Ճէրիպ ։ 2. Կանգուն. Արշըն. արպ" ذراع Զիրա ։ 3. Քոռ ցորենոյ. Քիլէ. արպ" صاع Սա ։ 4. Չափ ժամացուցի աւազոյ, կամ ջրոյ. Գում սաաթի, վէ սու սաաթի ։ 5. Բորոտութիւն. Ույուզլուգ ։

ԿԵՐԻԶՄԱՆ كرزمان * Նշանակէ երկինք երկնից. արաբերէն عرش Արշ ։

ԿԵՐԻԶՊԱՆ كرزبان * Տե՛ս ԿԵՐԻԶՄԱՆ

ԿԵՐԻՑԹԵՆ كريتن * Նշանակէ սարդ. Էօրիւմճէք. արաբերէն عنكبوت Անքեպութ ։

ԿԵՐԻՑՇ كريش * Կոլաղխայ. Քէլէր (է կենդանի ինչ թիւնաւոր) ։

ԿԵՐԻՑՊ كريب * Տե՛ս ԿԵՐԻ. ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԵՐԻՑՍԵՆԿ كريسنك * Տեղի ցած և զոգաւոր, որպէս այր. Աշաղը վէ չուգուր եէր, մաղարէ կիպի ։

ԿԵՐԻՒԿԵՐ كروكر * Անուն ա̅յ̅. Խիւտավէնտին էսմայէրինտէն պիրի ։

ԿԵՐԿԵԱՆՃ كركنج * Քաղաք արքայանիստ գաւառին Խարեզմի. (որ է կայացեալ 'ի հարաւոյ կողմանէ գետոյն) Ուրկէնճ ։

ԿԵՐԿԵՃ كركج * Պատուհար Թաղից, քարբեղէն, և փայտեղէն. Մահալլէ էպրաֆընտա էլլէրի փէյվէր ։

ԿԵՐԿԻՈՒՑ كركوى * Է անուն քաջի միոջ 'ի քաջացն Թուրանու, որ եկեալ յօգնութ Էֆրասիյապայ՝ առաքեցաւ 'ի Նմանէ 'ի մարտնչել ընդ Դուսի և Է Ռիւսթեմայ, ուղեկցեալ ընդ Ֆիրամուրզէյսէլի. Պէր պէհլէվանը ադը դըր ։

ԿԵՐԿԵՐ كركر * Արարչագործ՝ (անուն ա̅յ̅) 2. Է անուն աւանի միոջ 'ի գաւառին Ատրպատականի ։ 3. Գահ Թագաւորական. Թախթը Փատիշահան ։

ԿԵՐԿԻՑՆ كركين * Բորոտ. Ույուզլու. (է ածանցեալ 'ի բառէն Կէր). Իսկ գալով

պարզ՝ է մականուն ինչ գովական անասնոց և գաղանաց • զի ասի Կեչկեչն սէյ քէօչէկէմիշ• որ և ասի ՋՈՒՂՏԷ ։

ԿԵՐԿԻՈՒԶ گركوز * Իշխեցող գաւառի • Ջաղէցի ԱՀշայէլ ։ 2 • Է անուն քաջի միոյ , որ եկեալ էր յօգնութիւն Փիլյրանվէյսէի զօրագլխին Թուրանականի • Պէօյ պէհապըլ ապէ տէօզ ։

ԿԵՐՄ گرم * Նշանակէ ջերմ, տաք • Խաժ • արաբերէն حار Հար ։

ԿԵՐՄԱ گرما * Եղանակ ամառան • Եազ • Փասըլ (ծագեալ 'ի բառէն Կէրմ) ։

ԿԵՐՄԱԶԷՏԷ گرمازده * Ջերմահար • Խաժ ուրմիշ ։

ԿԵՐՄԱԿԵՐՄ گرماگرم * Նշանակէ ջերմաջերմ • Գըզըլ ։

ԿԵՐՄԱՀԻ گرماهی * Ցուկն ինչ • Թուրքերէն Եայէն պալըղը ։

ԿԵՐՄԱՑԻԼ گرمایيل * Տես ԷՐՄԱՑԻԼ ։

ԿԵՐՄԱՊԱՆ گرمابان
ԿԵՐՄԱՊԷ گرمابه } Տես ՓԷՏՈՒԽ ։

ԿԵՐՄԱՊՏԱՐ گرمابدار * Նշանակէ բաղանեպան • Համամճը ։

ԿԵՐՄԱՎԷ گرماوه * Տես ՓԷՏՈՒԽ ։

ԿԵՐՄԱՓԷԶԱՑ گرمافزای * Երրորդ ամիս Մէհէւէ • որ է վերջին ամիսն գարնան • որ ըստ Հռոմայեցւոց ասի մայիս • և Թարգմանի յաւելացուցիչ ջերմութեան ։

ԿԵՐՄԷՆՏ گرمند * Փութացող կամ ըշտապող • Իվէճի ։ Զի ասի Նէմէ պէյնէ չէ'յէրմէնտ չուն էյլէրսէն ։

ԿԵՐՄԷՔ گرمك * Բակլայ եփեալ • Պիշմիշ պագլա ։

ԿԵՐՄԹԱԶԻ گرم تازى * Արընթաց (առի զձիոց) • Քէօհլէն սօյուն • որ և ասի ԿԵՐՄՐԱՆ ։

ԿԵՐՄԹԷՐ گرمتر * Ջերմագոյն , Ղայէթ խաժ (է բաղդատականն Կէրմ բառին) ։

ԿԵՐՄԻ گرمى * Ջերմութիւն , տաքութիւն • Հարարէթ ։

ԿԵՐՄԻՑՏԷ گرميده * Ջերմացեալ • Գըզըշմըշ , (է կրաւորական ընդունելութիւն Կէրմիտէն բային) ։

ԿԵՐՄԻՑՏԷՆ گرميدن * Ջերմանալ , ջեռնուլ • Գըզըշմագ ։

ԿԵՐՄԻՏԱՐ گرميدار Որ ունի զջերմութիւն •

ԿԵՐՄԽԱՆԷ گرمخانه * Սառնորիկորոյ տեղի • Ջէյրէքհանէ (և Թարգմանի տաքատուն) ։

ԿԵՐՄԽԻՑԶ گرمخيز * Երագ • Չապուք ։

ԿԵՐՄԿԵԱՀ گرمگاه * Մարմանդ • այսինքն ջերմային տեղի • Մէյտանի տէվահիշ ։ 2 • Ջերմային պահ ատենջեան • Կիւնէյն խաժ վագթը ։

ԿԵՐՄՈՒՇ گرموش * Տեսակ ինչ մկան (ճռաստկար արտորեից) • Պէօյ Նէվ ուզուն տէօյ ։

ԿԵՐՄՍԻՑՐ گرمسير * Տեղի՝ որոյ օդն է յոյժ ջերմային • Հէվասը չօգ խաժ օլան եէր , տէյէրլէր ։

ԿԵՐՄՏԱՐ گرمدار * Սիրահար • Աշըգ ։

ԿԵՐՄՐԱՆ گرمران * Տես ԿԵՐՄԹԱԶԻ ։

ԿԵՐՆԷ گرنه * Տես ՎԷՐՆԷ ։

ԿԵՐՇԱԼ گرشال * Տեսակ ինչ վայրենի կենդանւոյ , որ ծնանի ասեն յարջոյ և 'ի ձագարէ • Պէօյ Նէվ վահշի հայվան տէօյ ։

ԿԵՐՇԱՍԷՊ گرشاسب * Է անուն քաջի միոյ 'ի նախնեացն Բիւսթէմայ • Պէօյ Փէհլէվան տէօյ ։ 2 • Է անուն որդւոյ Դահմասպայ շահին , զոր հայր նորա կենդանութիւն իւրով՝ թագաժառանգ յաթոռ իւր • բայց մինչդեռ նա կենդանի էր , մեռաւ հայր նորա 'ի մարտին Էֆրասիաբայ • Դահմասպ շահըն օղլը ապէ տէօյ ։

ԿԵՐՇԱՍԷՖ گرشاسف * Նոյն է ընդ բառին ԿԵՐՇԱՍԷՊ ։

ԿԵՐՁԻ گرچى * Տես ԷԿԵՐՁԻ ։

ԿԵՐՍԻՑՈՒԶ گرسيوز * Եղբայր Էֆրասիաբայ • Էֆրասիաբըն գարտաշը ապէ տէօյ ։

ԿԵՐՎ گرو * Առաւհ անամէջ • Իշէ պօշ օլան տէշ ։ 2 • Մերթ փառաւորութեան • Չէօրէօմիշ տէշ ։

ԿԵՐՎԱՏԷ گرواده * Շինուած , կառուցած • Պինա , եապըլմըշ • որ և ասի ԿԵՐՎԱՐԷ ։

ԿԵՐՎԱՐԷ گرواره * Տես ԿԵՐՎԱՏԷ ։

ԿԵՐՏ گرد * Փոշի • Թօզ • արդ” Ղէպար ։ 2 • Է հր” Կէրտիտէն բային ։ 3 • Անուն արեգական ։ 4 • Անուշահոտութիւն • Գօքու խօշ ։ 5 • Օգուտ • Ֆայտէ ։ 6 • Տես ԷՆՏՈՒՀ (Նմանութեամբ) ։

ԿԵՐՏԱ گردا * Դարձաւոր • (է ընդունելութիւնն Կէրտիտէն բային) • Տէօնէճի ։

ԿԵՐՏԱԼՈՒՏ گردآلود * Նշանակէ փոշոտ • Թօզ պուլաշըգ ։

ԿԵՐՏԱՆ گردان * Տես ԿԵՐՏԱ ։ 2 • Էհրամ Կէրտանէյտէն բային ։ 3 • Տեսակ ինչ խորովածի (զոր նախ խարշեն , և ապա խորովեն) Պէօյ Նէվ

քէզտէ փէօք · որ և ասի ԿԵՐՏԱՆԻՅՏԷ ։

ԿԵՐՏԱՆԷ کردانه * Օղ գմոյ շղթայից · Թուրքերէն ևս Կէրտանէ ։

ԿԵՐՏԱՆԷՔ کردانك * Տե՛ս ԿԻՒՋՈՒՏ ։

ԿԵՐՏԱՆԻՅՏԷ کردانیده * Դարձուցեալ (է ընդունելն" Կէրտանէյտէն բային , և է հասարակ) · Տէօնտիւրմիշ · նաև Տէօնտիւրիւլմիշ ։ 2· Տե՛ս ԿԵՐՏԱՆ , ըստ երրորդ նշանակութեանն ։

ԿԵՐՏԱՆԻՅՏԷՆ کردانیدن * Դարձուցանել (է անցողա" Կէրտէյտէն բային) · Տէօնտիւրմէք · չէղա" Այլանտուրմաք · (հրա" Կէրտան · և ապա" Կէրտանէտ) որ և ասի ԿԵՐՏԱՆՏԷՆ ։

ԿԵՐՏԱՆՏԷՆ کرداندن * Տե՛ս ԿԵՐՏԱՆԻՅՏԷՆ ։

ԿԵՐՏԷՆ کردن * Պարանոց · Պօյուն · արդ" Ճէյտ ։ 2· Հզօր · Գուչլի ։ Եւ ըստ այսմ նշանակութեան յոգնականն սորա լինի Կէրտէնան ։

ԿԵՐՏԷՆԱ کرنا * Ղամփուր · Քէպապ շիշի ։ (Եւ այս անուն եդեալ է նմա 'ի դառնալոյ նորին) ։ 2· Տե՛ս ԿԵՐՏԱՆԻՅՏԷ , ըստ երկրորդ նշանակութեան ։ Զոր արտաբերելով ասեն Կէրտէնաճ ։ 3· Պտուտակ քնարի , թառի , և նմանեաց (յորում փաթթեալ են լարք · զոր 'ի յարմարելն զնուագարանն՝ իբրև զգշիր ոլորեն) · (Չուլէ) պուրմալը , կամ Պուրղուալը ։

ԿԵՐՏԷՆԱՅ کرنای * Տե՛ս ԿԵՐՏԷՆԱ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԵՐՏԷՆԷ کرنه * Կարճ , տառմար և բարեկազմ գլխանակ (կարկանդակագործաց) · Եօղուն օֆլաղի ։

ԿԵՐՏԷՆԷԿ کرنك * Կնակատառ , որ ունի կին շնաբարոյ · Քէօռնուս , չէսք ։

ԿԵՐՏԷՆԿԻԼ کرنکل * Տե՛ս ԿԵՐՏԷՆԷԿ (և Թարգ" կաւատարանոց · Պօյնի չոմպուլի ։ Իսկ ըստ կիրառութեան Թուրքաց , Պօյնուզի չոմպուլի) ։

ԿԵՐՏԷՆՊԷՆՏ کردنبند * Բահուանդ · Մեհեանոյ , մանեակ , քայռ · Պօղմադ , Կէրտանլըգ ։

ԿԵՐՏԷՆՏԷ کردنده * Տե՛ս ԿԵՐՏԱՆ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԵՐՏԷՆՔԷՇ کردنکش * Նշանակէ կամակոր և անհնազանդ · Մէօտնէթ չէ սէրէէչ ։

ԿԵՐՏԷՆՖԻՐԱԶ کردن فراز * Բարձրապարանոց · Ալճիթար ։

ԿԵՐՏԷՐ کردر * Կարծր գետին , որ լինի 'ի ստորոտս լերանց · Չէմէյնէ սաիլ ճէ տաղ էթէ- էէյէնտէ օլուր ։ Եւ ուրեք գրի՝ թէ է գետին , ուր գոն բաղում բլուրք , և ձոր լերին · Չէմէյն ճէօշ-

րէ ճէօշմէ · վէ տէրէէ ճէօզ ։ Եւ այլուր ասի՝ թէ ձոր և բլուր · Տէրէ վէ տէփէ ։ Այսինքն սար և ձոր ։ 2· Քաղաք և աւան · Շէհր վէ գասապա ։

ԿԵՐՏԻՅՏԷ کردیده * Դարձեալ , Տէօնմիշ (է կրաւորական ընդունելն" Կէրտիտէն բային) ։

ԿԵՐՏԻՅՏԷՆ کردیدن * Դառնալ · Տէօնմէք ։ 2· Շրջագայել · Կէզմէք ։ 3· Պտուտկիլ · Տօլաշմաք ։ Զի ասի Կէրտէ չէշմէ ... այսինքն է շուրջ զնովք պտուտկիլ ։ 4· Լինել · Օլմաք (հրամայա" Կէրտ · և ապառնի Կէրտէտ) ։

ԿԵՐՏԻՅՏԷՓԻԼՔ کردیده پیلك * Նշանակէ շուրջանակ աչաց · Կէօզ էտրաֆը ։

ԿԵՐՏԻՇ کردش * Դարձուած (է բայածականն Կէրտէյտէն բային) · Տէօնիւշ ։

ԿԵՐՏՈՒՆ کردون * Տե՛ս ԿԵՐՏԷՆՏԷ ։ 2· Տե՛ս ԿԵՐՏԻՅՏԷ ։

ԿԵՐՏՈՒՆԷ کردونه * Սայլ (և այս ասացեալ վասն դառնալով ընթանալոյն) · Ա՛րապա · Թուրքերէն Գոնէը · չէղաթայերէն Արապա ։

ԿԵՐՏՊԱՆ کردبان * Օձիք շապկի · Կէօմլէկ եագասը ։ 2· Պետ ժողովրդեան իրիք · Պիր ճէմաէթին պաշպուղը ։

ԿԵՐՏՔԵԱՐ کردکار * Շողոմութիւն , շողոքորթութիւն · Եալթագլընմագ ։

ԿԵՐՏՊԷՆՏԷՆ کردبندن * Նոյն է ընդ բառին ԿԵՐՏԷՆՊԷՆՏ ։

ԿԵՐՐԱ کرّا * Արիւնառու · Գան ալըճը · արաբերէն حجّام Հաճճամ ։ 2· Ծառայ · Գուլ · (ըստ այսմ նշանակութեան է բառ արաբական) ։

ԿԵՐՐԷ کرّه * Ոստայն սարդից · Թէօրէ անքեպուտ ։

ԿԵՐՔ کرك * Զոր պատուղ՝ զոր բերեալ 'ի սեղան խրախճանի՝ ուտեն ։ 2· Մէրթ՝ ուտելի համադամ (զոր յըմպելն զգինի ճաշակեն) · Մէզէ ։ 3· Բոր · Ույուզ ։

ԿԵՐՔԻՈՒՀԱՆ کرکوهان * Է սա լեառն 'ի դեղորէից · որ կոչի՝ Ատլըտօղան · Թուրքերէն Իսփէնտէան ։

ԿԻ کی * Ութիւն (է մասնիկ ինչ ածանցական , որ դնի 'ի ծ է՝ եղերեալ բառս · որպէս , Պէնտէքիի , ծառայութիւն · Զէնտէքիի , կենդանութիւն և այլն ։

ԿԻԶԱՅԻՏԷՆ گزاییدن * Սերմանել · Չէյրանին քէսմէք , էքմէք · (հրամայական Կէզայ · և ապառնի Կէզայէտ) ։

ԿԻԶԱՖ گزاف * Ունայն և անօգուտ ·

Պիհուտէ վէ հէրճէ ։ 2. Բազում և անհամար. Պիսեար վէ պիհատտ ։ 3. Տես ԼԱՔ ։ 4. Ունայն խօսք. Պօշըւ լաֆ , պիհուտէ սէօզ ։

ԿԻՉԱՓԷ كزافه * Տես ԿԻՉԱՓ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿԻՉԵԷ كزيه * Հարկ. Խարաճ. (Է բառ պարսկացուցեալ ՚ի Ճէզյէ բառէն արաբացւոց)։

ԿԻՉԵԻԹ كزيت * Տես ԿԻՉԵԷ ։

ԿԻՉԻՑՏ كزيد * Տես ԿԻՉԵԷ ։ 2. Տասանորդ (զոր առնուն ՚ի սերմանողաց վասն արդեանց անդաստանաց) ։ 3. Հաս այգեաց պարտիզաց և բամբակաց. Ի՛օշիւրհաքը ։

ԿԻՉԻՑՐ كزير * Կամ ՔԻՉԻՑՐ ։ Գլխաւոր գեղջ. Քէօյ քէհեաեասը ։

ԿԻԼ كل * Մօր , ցայռ. Պալչըգ. արաբ" طين Դըյն ։ 2. Տիղմ , կաւ. Չամուր. Որ և ասի ՂԱՐԻՑՓԷՐ , և ՂԱՐԻՑՓԷԶ ։

ԿԻԼԱԼՈՒՏ كلالو * Գեռաթաթախ. Պալչըգլը ։

ԿԻԼԱՊ كلاب * Ճահիճ. Սազլը պալչըգ ։

ԿԻԼԱՍԷՆԿ كلاسنك * Պարսաքար. Սափան թաշը. որ և ասի ՔԷԼԱՍԷՆԿ ։

ԿԻԼԶԱՐ كلزار * Տղմուտ. Չամուրլըգ ։

ԿԻԼԷ كله * Գանգատանք. Շիքեայէթ ։ 2. Ճանապարհ՝ ՚ի միջոցս երկուց լերանց. Իքի տաղ արասընտա վաքը օլան եօլ ։ 3. Տես ՂԷԺԱՊ ։

ԿԻԼԷ ՔԷՐՏԷՆ كله كردن գանգատել. Շիքեայէթ էթմէք ։

ԿԻԼԷՆՏՈՒՏ كل اندود * Ծեփեալ մօրով. Պալչըգլը սըվանմըշ ։

ԿԻԼԷՄԷՆՏ كلهمند * Որ գանգատէ. Շիքեայէթճի , կամ Շիքեայէթլի ։

ԿԻ՛ԼԻԹԻՒՆԻՒՔ كل تنك * Տես ԿԻԼԱՊ ։

ԿԻ՛ԼԻԽՕՐՏԷՆԻ كل خوردنى * Կաւիճ. Պէյազ թօփրագ ։

ԿԻ՛ԼԻԿԷՆՏԻՒՄ كل كندم * Մօր , կամ տիղմ եղեալ ՚ի լռանալոյն ցորենոյ. Օւ պալչըգ պէօյլէ ըսլանմըշ պուղտայըն ։

ԿԻԼԻՑԿԷՐ كليكر * Որ գործէ , կամ վաստակի ՚ի մօրի. Պալչըգճը , եանի պալչըգ իշլէյիճի ։

ԿԻԼԻՑՆ كلين * Մօրական , կամ ՚ի մօրէ. Պալչըգտան ։

ԿԻ՛ԼԻՆԻՒՊԻՇԹԷ كل نبشته * Տեսակ ինչ կաւոյ (որ եկանէ ՚ի կղզւոյն Լեմնեայ. և թարգ" կաւ գրեցեալ. Եօղլիմիշ չամուր). արաբ" طين مختوم Դըյնի մախթում. այսինքն կաւ կնքեցեալ ։

ԿԻԼԻՇԻԽ كل شخ * Մօր , կամ տիղմ մածուցիկ. Գոյի պալչըգ ։

ԿԻԼԻՍԻՒՐԽ كل سرخ * Հող ինչ կարմիր. Աշու. արաբերէն مغره Մղրէ ։

ԿԻԼԻՔԻՈՒՑ كل كوى Տես ԿԻԼԻՇԻԽ ։

ԿԻԼԿԷԶՈՒ كلكزو * Աւել արարեալ ՚ի ցախից մոշայի. Իւզիւմ տալ տէնէտէն օլան սիւփիւրկէ ։

ԿԻԼԿԷՆՏԻՒՄ كل كندم * Տես ԿԷՎԶԿԷՆՏԻՒՄ ։

ԿԻԼԿԷՐ كلكر * Նոյն է ընդ ԿԻԼԻՑԿԷՐ ։

ԿԻԼՀՈՒՆ كلهون * Կոշտ (հողոյ) , բուռն. Քէսէք ։

ԿԻԼՆԱՔ كلناك * Տես ԿԻԼԶԱՐ ։

ԿԻԼՇԱՀ كلشاه * Է անուն քէյլուկերս աղբայրին ։ Եւ ոմանք ասեն թէ Քէյլուկերսն է՝ Նախահայրն Ադամ (վա ստեղծեալ լինելոյ ՚ի հողոյ՝ քանզի ԿԻԼՇԱՀ . այսինքն ՇԱՀԻԿԻԼ՝ թարգմանի արքայ կաւոյ) ։

ԿԻԼՇՈՒ كلشو * Կաւ ինչ սպիտակ և մաքրողական հերաց ՚ի աղտոյ (որով կանայք լուանան զգլուխս իւրեանց) . Քիլ , սէֆէ սէւի ։

ԿԻԼՉԷ كلچه * Նշա" լոր. Պըլտըրճըն ։

ԿԻԼՔ كلك * Գրիչ անհարթ (զոր առնեն յեղեգանէ) . Գալէմ . արաբ" ևս Գալէմ ։ 2. Եղէգն. (յորմէ յօրինեն նետ) ։ 3. Նետ , յօրինեալ ՚ի սոյն եղեգանէ (փոխաբերութբ) ։

ԿԻԼՔԷԱՐ كلكار
ԿԻԼՔԻՈՒՊ كلكوب } Տես ԿԻԼՑԿԷՐ ։

ԿԻՀԱՆ كيهان * Տես ՃԻՀԱՆ ։ (ըստ կիրառութեան Շիրազեցւոց) ։

ԿԻՄԻՑԶ كمز * Կամ ՔԻՒՄԻՑԶ ։ Մէզ. Սիտիք . արաբ" بول Պէվլ ։ որ և ասի ՇԱՇԷ ։

ԿԻՑԱ كيا * Տես ԿԻՑԱՀ , (է թեթևացուցեալն նորին) ։

ԿԻՑԱԶԱՐ كيازار * Տեղի խոտաւէտ և դալարագեղ. Օթլագ վէ չայըր չէմէն ։

ԿԻՑԱԽԷՆ كياخن * Խօսք մեղմ և համոզակեր. Սեւիմլի ծէրպ վէ շիրին ։

ԿԻՑԱՀ كياه * Դալար խոտ. Թազէ օթ.

արպ" نبات Նէպաթ. Նաև حشیش Հաշիշ։

ԿԻՅԱՀԶԱՐ کیاهزار * Տե՛ս ԿԻՅԱԶԱՐ։

ԿԻՅԱՀԻԳԱՅՍԷՐ کیاهقیصر * Խոտ ինչ (օգտակար ուռուցից յօդուածոց). Գօզ պօյա-նօուշի. արպ" Էքլիլիւլ մէլիք. որ և ասի ՂԱԺԷ։

ԿԻՅԱ՛ՀԻՆԷՄՆԱՔ کیاهنمناک * Ան-մեռուկ, փրփրեմ. Սէմիզ օթ։

ԿԻՅԱ՛ՀԻՇԻԻԹԻԻՐ کیاهشتر * Կան-գառ, կանկառ. (տեսակ ինչ փշոյ, զոր ուտէ ուղտն). Տէվէ տիքէնի։

ԿԻՅԱՀՖԻԻՐՈՒՇ کیاهفروش * Նշա-նակէ խոտավաճառ. Օթ սաթըճը։

ԿԻՅԱՐ کیار * Նշանակէ հեղգութիւն. Թէմպէլլիւք, Ըշէնէմէլիւք։

ԿԻՅԱՐԷՆԿ کیارنک * Տե՛ս ՍԷՐՏԱՐ։

ԿԻՅԶ کیز * Սոճի, շոճ. Չամ աղաճը։ Որ և ասի ԿԻՅԺ, ԴԻՅԺ և ՍԱՆԷՎՊԷՐ։

ԿԻՅԷՀ کیه * Խոտ. Օթ (է թեթևացու-ցեալ ՚ի բառէն Կիյահ). 2. Մաշտակ. Թուրքե-րէն Մաստակ սաքըզը։

ԿԻՅԹԻ کیتی * Տե՛ս ՃԻՀԱՆ։

ԿԻՅԹԻԱՐԱՅ کیتی آرای * Տեսակ ինչ բազմաթերթ և խոշոր վարդոյ, (որ անթարշամ մնայ աւուրս քանի մի). Կիւլ սատպէրկ (պէք իրի կիւլ տիւր). որ և ասի Ա՛ԼԷՄԱՐԱՅ։

ԿԻՅԹԻՆԻԻՄԱՅ کیتی نمای * Տե՛ս ՃԻՀԱՆՆԻԻՄԱ։

ԿԻՅԹԻՍԻԹԱՆ کیتیستان * Աշխար-հակալ (թագաւոր. է մականուն թագաւորաց. և թարգմանի աշխարհատու). Սահիպի տիւնեայի վէ տիւնեայի, էտնի ճիհան առըճը։

ԿԻՅԹԻՓԻԻԺՈՒՀ کیتیپژوه * Խնդրող աշխարհի, այսինքն աշխարհասէր. Տիւնեայի իսթէյէն։

ԿԻՅԺ کیژ * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՅԶ։

ԿԻՅԼ کیل * Կասբք, կամ կասպք և կամ կասպք, (է անուն ժողովրդեան միոջ)։

ԿԻՅԼԱՆ کیلان * Է յոգ" Կիյլ բառին. 2. Գիլան (փոխաբերութբ. է մեծ գաւառ յա-րևելս յերկրին կասպից). Կիլան, կամ Քիլան (պէք մէշհուր վիլայէթ տիւր)։

ԿԻՅԼԱՆԻ کیلانی * Նշանակէ այն որ՝ որ է ՚ի գաւառէն Գիլանայ. Թուրքերէն Կիյլանլը։

ԿԻՅԼԱՇ کیلاش * Նոյն է ընդ ԱՐՏ։

ԿԻՅԼԷՔ کیلک * Շինական և գեղջուկ

գիլանայ՝ (զոր այսպէս անուանեն քաղաքացիք գաւառին)։

ԿԻՅԼԻ کیلی * Է անուն գրոհի միոյ, որք բնակին ՚ի գաւառին գիլանայ. Պիր թայիֆէնին ատը տըր։

ԿԻՅԼՈՒ کیلو * Ծորակ մեծ (զոր դնեն ՚ի գլուխս աղբեր ականց և յափունս ջուրց). Պիւյիւք քիւնկ, լիւլէ չիւշմէ։

ԿԻՅԼՏԱՐՈՒ کیلدارو * Խոտ ինչ. Թուրքերէն Այըլմըշ (պէք օթ ատը տըր)։

ԿԻՅԼՔԷՐՈՒ کیلکرو * Խոտ աւելկապե-լոյ. Սիւփիւրկէ պաղլատըգլարը օթ։ Իսկ ըստ ոմանց՝ աւել ծայրակոտոր. Ուճը գըրըլմըշ սիւփիւրկէ։

ԿԻՅՀԱՆ کیهان * Տե՛ս ՃԻՀԱՆ։

ԿԻՅՀԷ کیه * Մոր. Պէօյիւրթլէն, պէօ-յիւրթլէն էքմիշի. 2. Մորենի. Պէօյիւրթլէն ա-ղաճը, կամ Տիքէնի։

ԿԻՅՃ کیج * Անբարտաւան և ինքնագով. Միւթէքէպպիր վէ խօտպին. 2. Ցիմար և ապուշ և տարակուսեալ. Ահմագ վէ պաշը տէօնմիւշ վէ միւ-թէհայյիր։

ԿԻՅՆ کین * Մանիկ ածանցական՝ ըստ Դէմկիյն. Շօխկիյն և այլն։

ԿԻՅՇ کیش * Սամուրենի (մուշտակ). Սէմմուր քիւրք. 2. Մորթ սամուրի սամուրենի. Սէմմուր. 3. Մեկթ՝ մուշտակ. Քիւրք։

ԿԻՅՈՒՏԷՐ کیودر * Մանր որդունք գոյացեալք ՚ի ջրոյ. Սուտան հասըլ օլան խուրտէ գուրթճըգլար։

ԿԻՅՍ کیس * Գէս, ծամ, վարսք. Սաչ։

ԿԻՅՍԻՆԷ کیسینه * Գիսական. Սաչէ միւթէալլիգ օլան նէսնէ։

ԿԻՅՍՆԷ کیسنه * Տե՛ս ԿԻՅՍ. 2. Թել կամ մանուած փաթութեալ ՚ի մատամանն. Իփի սարըլմըշ էքէլէ։

ԿԻՅՍՈՒ کیسو * Գէս, հեր գլխոյ, վարսք. Պաշըն սէչլէրի գըլ. 2. Գէս՝ ձգեալ ՚ի վ(երայ) ու-սոց. Օմուզ էնիշէրինէ տիւշէն սաչ. 3. Գիսակ՝ յերկուս բաժանեալ. Իքի պէօլիւք էօրկիւլմիշ սաչ։

ԿԻՅՍՈՒՊԷՆՏ کیسوبند * Ծամակալ կամ վարսակալ. Սաչ պաղը (զոր ոմանք յոսկւոյ արարեալ և մարգարտովք զունտ ինչ յօրինեալ կապեն ՚ի ծայրս վարսիցն)։

ԿԻՅՍՈՒՏԱՐ کیسودار * Գիսաւոր. Սաչլը. ասի սա և զգրոհէ որդւոցն Ալիին. որք են էմիրքն։

ԿԻՅՎ کیو * Արի, քաջ. Պէհլիվան. 2. Է

անուն հռչակեալ քաղքի միոջ յԻրանականաց անուն։

ԿԻՑՎԷ كيوه * Գուլպայ 'ի բամբակէ. Փամպուգ իբլիկինտէն էօրիւլմիշ չօրապ։

ԿԻՑՐ كير * Է հր" Կիւրտերէն բայիս. որ բարդի. որպէս Ջիհանկիր. Փէնչկիր և այլն։

ԿԻՑՐԱ كيرا * Ըմբռնող, ունող. Դութուճը. (է առաւելական ընդունուն" Կիւրտերէն բայիս)։

ԿԻՑՐԱԹԷՐ كيراتر * Ցոյժ ըմբռնող. Ջիյատէ դութուճը։

ԿԻՑՐԱԿԻՑՐ كيراكير * Կալ և կապ, կամ կալ և քարշ, և կամ կալանք և փեռեկտումն. Դութուշգուն (որ 'ի գործ ածի 'ի մարտի և 'ի մաքառման)։

ԿԻՑՐԱՆԻՑՏԷՆ كيرانيدن * Տալ ըմբռնել. Դութդուրմագ (է անցող" Կիւրտերէն բայիս)

ԿԻՑՐԷՆՏԷ كيرنده * Տես ԿԻՑՐԱ (է ընդունելութե՟ ներգործական Կիւրտերէն բայիս։)

ԿԻՑՐԻՒՏԱՐ كيروار * Կալ և կապ. Ուր դութ։

ԿԻՑՔՎԱՇԷ كيكواشه * Խառն ինչ (որ լինի դեղ լուայ). Փէրէ օլէ։

ԿԻՑՓԷՐ كيفر * Կամ ԿԷՑՓԷՐ, և կամ ՔԷՑՓԷՐ. Տես ԿԷՑՓԷՐ ըստ առաջին, և 2. նշանակութեան. Դարձեալ ըստ հնդկականն Կէյֆէր՝ նշանակէ և զերդ. Նէտամէթ, փէշիմանլըգ։

ԿԻՇ كش * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼ։

ԿԻՈՒ كو * Է թեթևացուցեալն 'ի Կէօյ հրամայականէն Կիւրտերէն բայիս, և բարդի. ում Կէօֆթիւր, և այլն։

ԿԻՈՒԶ كوز * Փուք որովայնի. Օսուրուգ. արաբ" ضرطه Զօրթա. ԿԻՈՒԶՏԱՏԷՆ كوزوادن փուք արձակել. Օսուրմագ. 2. Թիւր. Էյրի. որ և ասի ԿԻՈՒԶԻՑՏԷՆ։

ԿԻՈՒԶԱԶ كوزاز * Թռչուն քաղցրաձայն հնդոյն լուսինեկի. Պիր խօշավազ գուշ տըր։

ԿԻՈՒԶԷ كوزه * Տակուկն անբաց խոռոչ բամբակի. Հէնիւզ աչըլմամըշ փէմպէ գօզաղը. 2. Խողակ մեկոնի, ապրշմոյ, և նմանեաց։

ԿԻՈՒԶԷՐ كوزر * Մաղխօշորածակ (հողոյ)։

ԿԻՈՒԶԷՆՔ كوزنك * Է անուն թագաւորի միոջ. Պիր փատիշահ ատը տըր։

ԿԻՈՒԶԷՔ كوزك * Կոճ (ոտից). Դօփուգ. արաբերէն كعب Քէապ։

ԿԻՈՒԶԻՑՆԷ كوزينه * Հրուշակ կաղամեալ յընկուզէ. Գօզ հելվասը։

ԿԻՈՒԶԻՑՏԷՆ كوزيدن * Տես ԿԻՈՒԶՏԱՏԷՆ, 'ի ԿԻՈՒԶ բառին։

ԿԻՈՒԶԿԵԱՆԻ كوزكانى Սեկ. Մախլիւէտա։

ԿԻՈՒԶԿԷՆՏ كوزكند Տես ԿԻՒԶԱՓԷ։

ԿԻՈՒԶՊԱՆ كوزبان * Տափարակ և լայն փոկ թամբի երիվարաց. Գոլանփոն. իսկ ըստ այլոց՝ փոկ կորդնի ձիոյ, ջորւոյ, և իշոյ. (զոր յետևոյս կորդնի կարեալ՝ և շրջապատեալ յետուստ երանաց՝ ամրացուցանեն). Փալտէմ։

ԿԻՈՒԶՏԷ كوزده * Տես ԷՆԶԷՐՈՒԹ։

ԿԻՈՒԶՓԻՒՇԹ كوزپشت * Սապատող. Գամպուր, պիւքիւր, էտնի արգալը կէօտէ, արգալը պիւքիւք։

ԿԻՈՒԷՆԿԻՒԼ كوانكل * Աղուեսիկ և շեղբ, ճարմանդ. Իլմէ վէ թօգա։

ԿԻՈՒԷՆԿԻՒԼԷ كوانكله * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒԷՆԿԻՒԼ։

ԿԻՈՒԺ كوژ * Տես ԿԻՈՒԶ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ԿԻՈՒԼ كول * Նշանակէ անգէտ և յիմար. Էպլէհ վէ ահմագ։

ԿԻՈՒԼԱՃ كولاج * (բառ չիյրադրեցելոյ) Տես ԿԻՈՒԼԱՆԻՃ։

ԿԻՈՒԼԱՆԻՃ كولانج * Տեսակ ինչ քաքարի. (զոր առնեն շաքարաւ, նշով, և օսլայիւ) Կիւլաճ. որ և ասի ԼԱՆԻՑՋ, և ԿԻՈՒԼԱՃ։

ԿԻՈՒԼԱՊ كولاب * Լիճ, ջրշեղջ. Սու դուրղուն եէր։

ԿԻՈՒԼԱՏ كولاد * Է անուն քաղքի միոջ'ի քաղաքն Իյրանու (որ յիշատակեալ լինի 'ի գիրս Շէհնամէին). Պիր մէմլէքէթ ատը տըր։

ԿԻՈՒԼԷ كوله * Տես ԿԻՒԼՈՒԼԷ (զի է թեթևացուցեալն նորին). 2. Տես ԿԻՈՒԶԷ։

ԿԻՈՒԼԷԽ كولخ * Հնոց բաղանեաց կամ փռան. Քիւլխան։ (Որ և ասի ԿԻՈՒԼԽԷՆ)։

ԿԻՈՒԼԷՔ كولك * Արմատ՝ Էնկիւտան ծառոյն. Հինկիւնիւ քէօքի։

ԿԻՈՒԼԻՑՏԷՆ كوليدن * Ոռնալ շանց. Քէօփէքլէրին ուլումէսի. (հր" Կիռուլ. և ապա" Կիռուլէա)

ԿԻՈՒԼԽԷՆ كولخن * Տես ԿԻՈՒԼԷԽ։

ԿԻՈՒԼՀԱՃ كولحاج * Հետի ուխտա-

գնոց 'ի Քեապէ ։ 2. Ուխտաւորաց 'ի Քեապէ, բայց անգէտ ծիսից՝ որք պիտոյն առ այն գործ. Էրքեանը հաճճը պիլմէյէն ատէմ ։

ԿԻՈՒՀԻՑՆ كوهين * Տեղի խրամատ յուղխից. Սէյլ սույի ագտող եէրլիպօղէ եէր ։

ԿԻՈՒՄ كوم * Սեզ, գալարի՝ բուսեալ յափունս ջուրց. Սու քէնարլէրինտէ պիթէն չէմէն. Իսկ ՚ի մեկնչի ուրումն՝ չորացեալ և մնացեալ խոտ. Գուրուտուլմուշ գալան օթ ։

ԿԻՈՒՄԷ كومه * Տուն նուաստ և փա֊նաքի՝ շինեալ 'ի կնիւնոյ, և յոստից ցորենոյ կամ գարւոյ. Խուլիւպէ խոտլարդ ։

ԿԻՈՒՄԷ'ՊԱՇ كومباش * Մի՛ լիցի. Օ՛լմասուն ։ Ձի պարզ այսպէս կաղմեն երբեմն զերրորդ դէմն հրամայական ապա" ամանակի. զի ասեն كوبدان ԿԻՈՒ ՊԻՏԱՆ կամ ՊԻՏԱՆ ԿԻՈՒ. այսինքն գիտասցէ. Պիլսին. Եւ كومدان ԿԻՈՒ ՄԷՏԱՆ. մի՛ գիտասցէ ։

ԿԻՈՒՄԻՇ كومش * Գետնափոր. Եէր գազըմը ։ 2. Հանքահան, մետաղագործ. (որ և ասի ՋԷՄԻՑՆՔԷԱՎ՛) ։

ԿԻՈՒՄՉԷ كوجه * Նրբափողոց, այսինքն նեղ պողոտայ. Տար սօգագ ։

ԿԻՈՒՅ كوي * Է հր" Կիւտայէթէն բայն ։ (Որ յարեալ յատարոս բառից՝ բարդի)։ 2. Հապարտակօրէն իր բոլորշի. Իօֆ. արպ" Միւ֊թէվվէր. և յատկաբար գնդակ խաղու (զոր խա֊ղան Չէվկէան գաւազանաւ) ։

ԿԻՈՒՅԱ كويا * Տե՛ս ԿԻՈՒՅԷՆՏԷ, ըստ առաջին նշանակութեն ։ 2. Որպէս թէ, իբր թէ. արպ" Քէէննէհու ։ (Ըստ այսմ նշանակ". ասի և ԿԻՈՒՅԱՔԻ, ԿԻՈՒՅԻ, և ԿԻՈՒՅԻՔԻ) ։

ԿԻՈՒՅԱՔ كوياك * Նոյն է ընդ բա֊ռին ՊԻՍԱՐԿԻՈՒՅ ։

ԿԻՈՒՅԱՔԻ كوياكه * Տե՛ս ԿԻՈՒՅԱ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ԿԻՈՒՅԷՆԿԻՒԼ كوينكول } Տե՛ս ԿԻՈՒ
ԿԻՈՒՅԷՆԿԻՒԼԷ كوينكوله } ԷՆԿԻՒԼ ։

ԿԻՈՒՅԷՆՏԷ كوينده * Ասացող. Տէյէն. 2. Խօսող. Սէօյլէյիճի. 3. Երգեցող (փոխաբե֊րութբ)։ Իրլայիճի ։ (Է ներգործա" ընդունե" կիւտայէթէն բային) ։ 4. Տե՛ս ՋԻՒՊԱՆ ։

ԿԻՈՒՅԷՔ كويك * Գնդակ. Դօփճըղազ. (Է նուաղականն կիւոյ բառին) ։

ԿԻՈՒՅԻ كويي * Տե՛ս ԿԻՈՒՅԱ, ըստ երկ֊րորդ նշանակութեանն ։

ԿԻՈՒՅԻՏԷՆ كويدن * Ասել, խօսել.

Տէմէք սէօյլէմէք. արպ" قول Գավլ. (հրա" կիւոյ, ապա" կիւյէթ, և ընդունե" կիւյէնտէ ։ Որ և ասի ԿԻՒՔԹԷՆ և ԿԻՒՔԹԷՆ) ։

ԿԻՈՒՅԻՔԻ كويكه * Տե՛ս ԿԻՈՒՅԱ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ԿԻՈՒՆ كون * Գոյն. Րէնկ. արպ" لون Լէվն. (որ և ասի ԿԻՈՒՆԷ, ՐԷՆԿ և ՀԱԼԷ. և յարեալ յատարոս բառից բարդի) ։

ԿԻՈՒՆԱԿԻՈՒՆ كوناكون * Գունագոյն, երփնագոյն. Րէնկ րէնկ. արպ" Էլվան ։ 2. Պէս պէս. Տիւրլիւ տիւրլիւ ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՆԷ֊ԿԻՈՒՆ և ՐԷՆԿԷԱՐԷՆԿ) ։

ԿԻՈՒՆԱՊ كوناب * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ ։

ԿԻՈՒՆԷ كونه * Տե՛ս ԿԻՈՒՆ ։ 2. Կերպ. Դարզ ։ 3. Տարազ. Եօլլօլու. արպ" Իուսլուպ ։ 4. Տե՛ս ՐԻՒԽՍԱՐ ։ 5. Տե՛ս ԿԻՈՒՆԷՍԹԷ ։ (Ձի է կրճատեալն նորին) ։

ԿԻՈՒՆԷ'Ի ՏԻՐԱԽԹ كونۀ درخت

Բուն կամ արմատ ծառոյ. Աղաճըն դիպինի վէ քէօքի

ԿԻՈՒՆԷԿԻՈՒՆ كونكون * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒՆԱԿԻՈՒՆ ։

ԿԻՈՒՆԷՍԹԷ كونسته * Երկրքին կող֊մունք նստոյ տեղւոյ. Օթուրտուղը եէրի ճանիպի ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՆԷ) ։

ԿԻՈՒՇ كوش * Ականջք, ունկն. Գուլագ

ԿԻՈՒՇ ՏԱՇԹԷՆ كوش داشتن . ԿԻՈՒՇ ՔԷՐՏԷՆ كوش كردن ունկն դնել. Գուլագ տուդ֊մագ ։ 2. Տե՛ս ՔԻՈՒՇԷ ։ 3. Է անուն հրեշտա֊կի միոջ, որ է վերակացու խորհրդոց և պիտոյից ստեղծուածոց (ըստ ունայն կարծեաց նոցա). Պէր ֆէրիշթէ իսմի տիր ։ 4. Չորեքտասաներորդ օր արեգակնային ամսոյ. (յորում անուն պար սիկք պատիւ մեծ ցնծալից ուրախութ տօն կա֊տարելով) ։ 5. Հայեցուած. Նազար, պաքըշ ։

ԿԻՈՒՇԱՆ كوشان * Տե՛ս ՔԻՈՒՇԷ ։ 2. Դարան. Փուսու եէրի ։

ԿԻՈՒՇԱՊ كوشاب * Տե՛ս ՏՈՒՇԱՊ ։

ԿԻՈՒՇԱՍՊ كوشاسب * Նշանակէ երազ. Խապպէ վագօ՛ ժէօրմէք ։

ԿԻՈՒՇԱՏ كوشاد * Արմատինչ. (է գեղն այն՝ զոր բժիշկք կոչեն Չէնտէյանս. որոյ լաւա֊գոյնն այն է՝ որ բուսանի յաշխարհին Հռոմոց. վ՞ որոյ 'ի գիրս բժշկարանաց կոչի Չէնտէյանայի ռումի). Պէր տարու տիր ։

ԿԻՈՒՇԷԱՐ كوشيار * Է անուն իմաս֊տասիրի ուրումն պարսից. Պէր հաքիմ ատի տիր ։

ԿԻՈՒՇԷ كوشه * Կամ ՔԻՈՒՇԷ. Տե՛ս

ՔԻՈՒՇԷ ։ 2 ․ Կանթ կամ ունկն ․ Գուլբ ։

ԿԻՈՒՇԷՔ کوشك * Ապարանք փոքր ․ Գէօշքմէչէ ։ (Է նուազական Կէօշ բառին)։

ԿԻՈՒՇԹ کوشت * Միս ․ Էթ ․ արաբե֊րէն Լէհմ ։ (Այն զմսոյ ամ կենդանեաց) ։

ԿԻՈՒՇԹԱ ԿԷՆՏԷ کوشت آکنده

Սառնարանի երշիկ և պլատոնախիւք, որք լցեալ են ծեծածին մսոյ ․ (և Թարգ․" մսալի) ․ Էթ Գըյմասը իլէ փօլմէչ մումպար , սուճուգ վէ չայրէ ։

ԿԻՈՒՇԹԱՀԷՆԿ کوشتاهنك * Կեռա ծայր գործի ինչ երկաթեայ ․ (որով հանեն զեփեալ միս ՚ի թոնրոյ) ․ Թէննուրտէն ճէչմէչ էթ չէգմէ֊րամպաք փէմիւր չէնկէլի։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇԹԱ֊ՀԷՆՃ) ։ 2 ․ Տես ՂԷԼԻՑՎԱԾ ։

ԿԻՈՒՇԹԱՀԷՆՃ کوشتاهنج * Տես ԿԻՈՒՇԹԱՀԷՆԿ , ըստ առաջին նշանակութեն ։

ԿԻՈՒՇԹԱՊ کوشتاب * Տես ԿԻՈՒՇ֊ՄԱԼ ։ (Է բարդեալ)։ 2 ․ Տես ԿԻՈՒՇԹԱՍՊ։

ԿԻՈՒՇԹԱՊԷ کوشتابه * Արգանակ ․ Էթ սույու ։ 2 ․ Թան յարգանակէ ․ Էթ սույու իլէ ճէչմէչ չօրպա ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇԹԱՎԷ) ։

ԿԻՈՒՇԹԱՍՊ کوشتاسب * Երա֊զափորձութի ․ Իհթիլամ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇԹԱՊ։

ԿԻՈՒՇԹԱՎԷ کوشتاوه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒՇԹԱՊԷ ։

ԿԻՈՒՇԹԱՎԷՐ کوشت آور * Նշա֊նակէ մսեղ ․ Թուրքերէն Էթլի ։

ԿԻՈՒՇԹԻՑՆ کوشتين * Մսեղէն ․ Էթտէն ․ (ասի զամ մսեղէն իրաց) ։ 2 ․ Գէր և մսեղ մարդ ․ Սէմիզ վէ միւչաճճէմ ադէմ ։

ԿԻՈՒՇԹՌԻՒՊԱ کوشتربا * Տես ՂԷԼԻՑՎԱԾ ։ (Թարգմանի յափշտակող մսոյ ․ Էթ գափան) ։

ԿԻՈՒՇԹՔԻՈՒՊ کوشتكوب * Նշանա֊կէ սակր մսագործի ․ Գասսապ սադըրը ։

ԿԻՈՒՇԻՑՏԷՆ کوشيدن * Ականջել ․ ունկն դնել և լսել ․ Գուլագ տութմագ, վէ իշիթմէք ։

ԿԻՈՒՇԽԱՐԷՔ کوشخارك * Տես ԿԻՈՒՇԽԷՊԷ ։ 2 ․ Տես ԿԻՈՒՇԽԷՐԷՔ ։

ԿԻՈՒՇԽԷՊԷ کوشخبه * Քչփորիկ ․ Խիլալ ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇԽԱՐԷՔ)։ 2 ․ Տես ԿԻՈՒՇԽԷՐԷՔ ։

ԿԻՈՒՇԽԷՐԷՔ کوشخرك * Ճճի ինչ (որ յաճախ մտանէ յականջս , և զոմանս սպա֊նանէ) ․ Գուլաղէ գաչան պիր պէօճէք փէրր ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇԽԱՐԷՔ , և ԿԻՈՒՇԽԷՊԷ ։)

ԿԻՈՒՇԿԻՈՒԶԱՐ کوشکذار * Խօսք լսեցեալ ․ Իշիտիլէն սէօզ ։ 2 ․ Լուր , ունկնդիր ․ Իշիտիճի ։ (Եւ թարգմանի անցանող կամ ան֊ցուցանող ընդ ունկն) ։

ԿԻՈՒՇՄԱԼ کوشمال * Ոլորումն ա֊կանջաց ․ Գուլագ պուրմագ ։ 2 ․ Կշտամբանք կամ յանդիմանութիւն (փոխաբերութ) ․ Թէկտիր վէ Թէգտիր ։) Որ և ասի ԿԻՈՒՇԹԱՊ, և ԿԻՈՒՇ֊ՓԻՑՉ) ։

ԿԻՈՒՇՄԱՀԻ کوشماهى * Սատափ ․ զաղտաակուր մարգարտոյ ։

ԿԻՈՒՇՊԷՐԷ کوشبره * Թրթնջուկ ․ Գուզի գուլաղը ։ (է տերև ինչ երկայնադոյն և թթու ․ որ և ասի ԹԻՒՐՇԷ) ։

ԿԻՈՒՇՍԻՐԱՅ کوش سراى * Որ ՚ի միտ առնու զբանն՝ զոր լսէ ․ Իշիթտիյի սէօզը ֆէհմ էտէն քիմսէնէ ։

ԿԻՈՒՇՎԱՐ کوشوار * Նշանակէ գինտ ․ Քիւպէ ․ արաբերէն قرطه Գուրթա ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՇՎԱՐԷ) ։

ԿԻՈՒՇՎԱՐԷ کوشواره * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒՇՎԱՐ ։

ԿԻՈՒՇՓԻՑՉ کوش پیچ * Տես ԿԻՈՒՇ֊ՄԱԼ ։ 2 ․ Պատուտ ինչ (զոր վասն ցրտութե փաթութեն յականջս , առ փակեղամբ) ։

ԿԻՈՒՇՓԻՍԹԷՐ کوش پستر * Է անուն առասպելեալ ազն մարդ ․ պատմի թէ Աղեքսանդր առքայ յուղևորութե իւրում եսես ՚ի սատրոտ լե֊րին միում՝ զայր մի յաղթանդամ և վիթխարի, և բոլոր անձամբ մազաձածուկ, որոյ ականջքն այն֊չափ մեծ էին և տափարակ մինչ զի ՚ի ննջելն՝ զմին ՚ի ներքոյ տարածանէր , և միւսովն ծած֊կիւր ․ և եհարց զորպիսութե նր , և նա եա պա֊տասխանի այսպէս՝ Պէփ օ քիւլաղը Ղուլէն չէհա դուր ․․․ իմ , Մէրա ․․․ ։ Պէր ․․․ ։

ԿԻՈՒՉ ԻՒ ՊԻՒԼՈՒՉ کوچ و بلوچ Տես ՔԻՈՒՉ ՓԻՒԼՈՒՉ ։

ԿԻՈՒՊԱՐԷ کوباره * Նշանակէ եղնա֊րած ․ Սըչըրըմըզ ։

ԿԻՈՒՊԷՔ کوبك * Մեկնի պարսկերէն Կէօզիւնմէզ մէ թէր քէմին չէնաս պաչիր ։

ԿԻՈՒՊԻԼԷ كوبله * կամ ՔԻՈՒՊԻԼԷ ։ Պղպջակ ․ Սու գապարճըղը ։

ԿԻՈՒՍԱԼԷ كوساله * Տես ԿԷՎՍԱԼԷ, (զի է ծագեալն ՚ի նմանէ) ։

ԿԻՈՒՍՓԷՆՏ کوسپند * Նշանակէ ոչ֊խար ընտանի ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՍՖԷՆՏ) ։

ԿԻՈՒՍՓԵՆՏՔԻՒՇԱՆ کوسپندکشان
Ոչխարաղեն տօն տաճկաց ․ Գուրպան պայրամը ։

ԿԻՈՒՍՓԵՆՏ کوسفند * Տե՛ս ԿԻՈՒՍ֊ՓԵՆՏ ։

ԿԻՈՒՏԱՊ كوداب * Տեսակ ինչ կերակ֊րոյ ․ Պիր նէվ՚ թաամ թիւրի ։ 2․ Տե՛ս ՏՈՒՇԱՊ ։

ԿԻՈՒՏԵՐԶ كودرز * Է անուն Թագա֊ւորի միոյ պարսից յԱրշակունեան զարմէ, որդի Շապհոյ․ որ առ կենդանութեամբ հօրն փոխանորդէր նմա, Թագաւորեաց․ զորմէ ասի լինել յոյժ ա֊նիրաւ ։ 2 ․ Է անուն որդւոյ Իյրանշահի, որ զկնի հօրն առար Թագաւորութիւն ամս երեսուն ։ 3․ Է անուն երկուց քաջաց Իյրանականաց ։ 4․ Թռչուն ինչ՝ (որ յաճախ կենցաղի յափունս ջուրց) ․ Պիր գուշ ատը տըր ։

ԿԻՈՒՐ كور * Ցիռ․ Եօղտան էշէկի ։ (Որ և ասի ԿԻՈՒՐԵԽԱՐ) ։ 2 ․ Ջուարճութիւն ․ կամ ուրախութիւն ․ Սէվինճ , նէշէ , ճէշի ճէշէնի ։

ԿԻՈՒՐԱԿԻՈՒՐ كوراكور * Արագ ա֊րագ, երագ երագ․ Թիզչ թիզչ․ (որ և ասի ԶՈՒՏ ԶՈՒՏ , և ԿԻՈՒՐ ԿԻՈՒՐ) ։

ԿԻՈՒՐԱՆ كوران * Միջոց տարածութեան բանակի զօրաց ․ Օրտունուն ասքէր երի ։

ԿԻՈՒՐԱՊ كوراب * Գերեզման ընդ֊գմբեթիւ․ Մէզար էվի պէտա օլունմուշ գուպպէ ։ 2․ Է անուն քաղաքի միոյ, տարակայեալ ՚ի քա֊ղաքէն Մերվի միջոցաւ տասնօրեայ ճանապար֊հի ․ (որ և ասի ԿԻՈՒՐԱՊԷ) ։

ԿԻՈՒՐԱՊ كوراب * կամ ՔԻՈՒՐԱՊ ․ Տե՛ս ՍԵՐԱՊ ։

ԿԻՈՒՐԱՊԷ كورابه * Տե՛ս ԿԻՈՒՐԱՊ ։ 2․ Տե՛ս ՍԵՐԱՊ ։ 3․ Է անուն տեղւոյ իրիք ուր են Թաղեալ նախնիքն Րիւսթեմայ քաջի ։

ԿԻՈՒՐԷ كوره * Գիւղ՝ ուր լինի վաճառա֊ժողով՚ի ծանուցեալ աւուրս․ Պազարը գուրուլան քէօյ ։

ԿԻՈՒՐԵԽԱՐ كورخر * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒՐ ։

ԿԻՈՒՐԵՄԱՍԹ كورماست * Կե֊րակուր ինչ հոլոմական․ (զի ՚ի վ̅ր մածնոյ ըղ֊կաթն կթեալ և խառնեալ՝ ուտեն) ․ զոր հոլոմք կոչեն Քէօրքէմէզ ։

ԿԻՈՒՐԻ كوري * Ցնծութիւն և ուրախութիւն․ Նէշէ վէ սէվինճ ։ ԿԻՈՒՐԻ ՔԵՐՏԵՆ كوري كردن ցնծալ և ուրախանալ ․ Նէշէ վէ սէվինճ էլէ օլմագ ։

ԿԻՈՒՐԽԱՆ كورخان * Է անուն արքայի Խիւթէն քաղաքի ։ 2 ․ Է մականուն Պէհրամ֊կիուր արքայի ․

ԿԻՈՒՐԿԵԱՆԻ كوركاني * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒԶԿԵԱՆԻ ։

ԿԻՈՒՐԿԻՑԱ كوركيا * Խոտ ինչ , (զոր շատ ուտէ ցլուն․ որ և ասի ԿԻՈՒՐՈՒՊԵ՚ՒՏԵՇԹԻ) ․ արաբերէն Իթիէր ․ և Հինդի լեզուաւ Սուրթա․ Պիր օթ թիւրի եօղան էշէկի անը եէր ։

ԿԻՈՒՐԿԻՈՒՐ كوركور * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՈՒՐԱԿԻՈՒՐ ։

ԿԻՈՒՐՆԷ كورنه * Եղն՝ ճղճկեն եղջե֊րաւոր ․ Սըղըն ․ չաթալ պոյնուզլու գէյիք ։

ԿԻՈՒՐՉԵՇՄ كورچشم * Ծաղկեայ կերպաս ինչ մետաքսեայ ։ (Որոյ ծաղիկն գոլով ըստ նմանութեան աչաց ցռու , այսպէս ասացաւ․ ո՞ւղ և այլ կերպաս վ̅ն ծաղկոցն կոչի՝ Չէշմի պիւլպիւլ ։

ԿԻՈՒՓԱԼ كوپال * Նոյն է ը̅ ԿԻՈՒՐԶ ։

ԿԻՈՒՓԱՆ كوپان * Տե՛ս ՇԻՈՒՊԱՆ ։

ԿԻՈՒՖ كوف * կամ ՔԻՈՒՖ ․ Տե՛ս ՔԻՈՒՖ ։

ԿԻՉԵՔ كچك * Նոյն է ը̅ ՔԵՄԱՆՉԵ ։

ԿԻՏԵՍԹ كدست * Նշանակէ Թիզ․ Գարիշ․ արաբերէն Շիպիր ։

ԿԻՐ كر * Նշանակէ փոքր արուեստաւո֊րաց ․ Թուրքերէն Քէօրիւք ։

ԿԻՐԱԶ كراز * Գնացք նաւելի ․ Սալը֊նարագ գիթիշ ։ (Է արմատ Կիրաշիտէն բային) ։

ԿԻՐԱԶԻՑՏԵՆ كرازيدن * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐԱԶԻՑՏԵՆ ։

ԿԻՐԱՅԵՆՏԷ كراينده * Հակամէտ․ Մէյլ էտիճի ։ 2․ Հակեալ, հակամիտեալ․ Մէյլ օլունմուշ ․ (Է ընդունելութիւն Կիրայիտէն բային ։)

ԿԻՐԱՅԵՏ كرايد * Պակասի ․ Էքսիկլէնիր ։ (Որ և ասի ՔԵԱՀԵՏ) ։

ԿԻՐԱՅԻՍԹԵՆ كرايستن * Հակիլ ՚ի մի կողմն Թեքիլ․ Մէյլ էյլէմէք, պիր թարաֆէ էկիլմէք ։ (Որ և ասի ԿԻՐԱՅԻՏԵՆ, և ԿԻՐԵՍԻՑՏԵՆ) ։

ԿԻՐԱՅԻՏԵՆ كرايدن * Տե՛ս ԿԻՐԱՅԻՍ֊ԹԵՆ ․ (հրա՞մ Կիրայ ․ և ապառ՞ Կիրայէտ ։)

ԿԻՐԱՆ كران * Ծանր․ Աղըր․ արաբ՞ ثقيل Սագիլ ։ 2․ Մեծագին, յարգոյ․ Գըյմէթլի, դէ֊հալը․ արաբ՞ غالي Ղալի ։ (Որ և ասի ԿԻՐԱՆ֊ՄԱՅԷ , և ԿԻՐԱՆՍԵՆԿ) ։ 3․ Սով․ Գըթլըգ․ արաբերէն قحط Գահթ ։

ԿԻՐԱՆԱՆԻՑՏԵՆ كرانيدن * Ծան֊րացուցանել ։

ԿԻՐԱՆԹԵՐ کرانتر * Ծանրագոյն. Աղըր-ճէ։ 2. Թանձրագոյն. Զիյատէ գըէհօլը։

ԿԻՐԱՆԻ کرانی * Ծանրութիւն. Աղըրլըգ։

ԿԻՐԱՆԻՑՏԵՆ کرانیدن * Թանձրացնել զինչ. Հէր նէսնէյի աղըր, եախօտ գըէհօլը էյլէմէք։

ԿԻՐԱՆԻ՛ՆԱՆ کران عنان * Երիվար հանդարտընթաց. Աղըր կիտիշլի աթ։ 2. Այր հանդարտաքայլ, կամ սիգաքայլ (Նմանութ.)։ (Որ և ասի ԿԻՐԱՆՐԻՔԵԱՊ։)

ԿԻՐԱՆԽՕՐ کرانخور Տե՛ս ՊԻՍԵԱՐԽՕՐ։

ԿԻՐԱՆԿԻՈՒՇ کرانکوش * Խուլ. Սաղըր։ (Եւ Թարգ․՝ ծանր ականջ. Գուլաղը աղըր։)

ԿԻՐԱՆԺԱՆ کرانجان * Ծանրահոգի. Աղըրճանլը. (որ և ասի ԿԻՐԱՆՍԵՆԿ։)

ԿԻՐԱՆՄԱՅԵ کرانمایه * Տե՛ս ԿԻՐԱՆ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ԿԻՐԱՆՊԱՐ کرانبار * Ծանրաբեռն. Աղըր եիւքլիւ։

ԿԻՐԱՆՍԵՆԿ کرانسنك * Ծանր ի կշռութ. Վէզնտէ աղըր օլան նէսնէ։ 2. Տե՛ս ԿԻՐԱՆԺԱՆ (այլաբանութ.)։ 3. Տե՛ս ԿԻՐԱՆ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ԿԻՐԱՆՍԵՐ کرانسر * Նշանակէ ամբարտաւան. Մութքէպպիր։

ԿԻՐԱՆ ՍԻՐԻՇԹ کران سرشت Տե՛ս զբառն ԿԻՐԱՆՓԻՒՇԹ։

ԿԻՐԱՆՏԵՆ کراندن * Հայիլ. Պագմագ. (է համառօտեալն Նիկիրանտէն բային։)

ԿԻՐԱՆՐԻՔԵԱՊ کران رکاب * Որ նըստի ի վ(երայ) ձիոյ պյրաբար և քաջապէս. Աթ իւզէրինտէ մէրտանէ վէ թէմքինլէ օլան։ 2. Տե՛ս ԿԻՐԱՆԻ՛ՆԱՆ։

ԿԻՐԱՆՓԻՒՇԹ کرانپشت * Ամբարտաւան կամ հպարտ և անձնահաճ. Մութքէպպիր վէ խօտպին (որ և ասի ԿԻՐԱՆՍԻՐԻՇԹ։)

ԿԻՐԱՆՔԻՈՒՀ کرانکوه * Լեառն մեծ. Պիւյիւք տաղ։

ԿԻՐԱՇ کراش Խելագարութ. Տէլի օլմագ.

ԿԻՐԱՇԻՑՏԵՆ کراشیدن * Խելագարիլ, ցնորիլ միտք. Տէլիւնէ օլմագ (որ և ասի ԱՇԻՒՔԹԵՆ։)

ԿԻՐԵԱԼ کریال * Տեսակ ինչ ժամացուցի, որոյ գործածութիւնն ջրով լինի. Պիր նէվի սաաթ թիւրիւ։

ԿԻՐԵԱՆ کریان * Լացող. Աղլայան։ 2. Մերթ՝ լալով. Աղլայարագ։

ԿԻՐԵԱՆԻՑՏԵՆ کریانیدن * Լացուցանել. Աղլաթմագ։ (Է անցող՝ Կիրիյսիէն բային։)

ԿԻՐԵԱՍ کریاس * Ապարանք մեծամեծաց. Աքապիրլէրին սարայը։ 2. Ատեան. Տիվանխանէ։

ԿԻՐԵԵ کریه * Նշանակէ լաց, լալիւն. Թուրքերէն Աղլամագ. արաբերէն Պիւքեա։

ԿԻՐԵԵ՛ԻՇԱՏԻ کریه‌شادی * Նոյն է Է բառին ԵՇՔԻՇԻՅՐԻՆ։

ԿԻՐԵԵՆՏԵ کرینده * Լացող. Աղլայըճը։ (է ընդունելութիւն Կիրիյսիէն բային։)

ԿԻՐԵԵՔԻՒՆԱՆ کریه‌کنان * Նշանակէ զլալ առնելով, լալով. Աղլայարագ։

ԿԻՐԵՉ کرچ * Տե՛ս ՔԵՃ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ԿԻՐԵՍԻՑՏԵՆ کرسیدن * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐԱՅԻՍԹԵՆ։

ԿԻՐԵՎ کرو * Գրաւ, գրաւական. Ռէհն։

ԿԻՐԵՎ ՔԵՐՏԵՆ. کروکردن գրաւել. Ռէհն էյլէմէք։

ԿԻՐԵՎԱՆԻՑՏԵՆ کروانیدن * Է անցողականն Կէրէվիտէն բային։

ԿԻՐԵՎԻՑՏԵ کرویده * Դիւրահաւատ. Ինանըճը։

ԿԻՐԵՎԻՑՏԵՆ کرویدن * Գրաւել. Ռէհն քիւթիւրմէք։ 2. Հաւատալ. Ինանմագ։ (Հրամայականն Կէրէվ. և ապառնին Կէրէվէտ։)

ԿԻՐԵՎԿԵԱՆ کروکان * Գրաւական. Ռէհն օլան նէսնէ։

ԿԻՐԵՎՆԱՄԵ کرونامه * Գիր գրամափոխութ., կամ նամակ աւանդութ. հաստատանելոյ, կամ յանձնելոյ ումեք զգրամ կամ զայլ ինչ. Փօլիչա, հավալէ մէքթուպը։

ԿԻՐԵՎՏԱՐ کرودار * Որ գրաւէ, գրաւող. Ռէհին ալան։

ԿԻՐԻ کری * Տե՛ս ԿԻՐԻՀ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 2. Պարանոց. Պօյուն։ (որ և ասի ԿԵՐՏԵՆ, և ԿԻՐԻՅ։)

ԿԻՐԻՀ کره * Հանգոյց. Տիւյիւմ. արաբ. عقده Իւգտէ։ (որ և ասի ԿԻՐԻ, և ԿԻՐԻՅ։)

ԿԻՐԻՀ ԶԵՏԵՆ. گره زدن հանգուցել. Տիւյիւմլէմէք։ ԿԻՐԻՀ ՊԵՍԹԵՆ. گره بستن հանգուցին կապել, հանգուցել. Տիւյիւմ պաղլամագ։

տիւյիւմլէնմէք: 2. Կապ. Պաղ, պէնտ.

ԿԻՐԻՀԹԵՆ گرهتن * Խխունջ. Սիւմիւքլիւ պէօճէք: 2. Սարդ, սատափ. Էօրիւմճէք: (որ և ասի ԿԵՐԻԹԵՆ:) Իսկ ոմանք մեկնեն լինել ոստայն սարդից. Թուրքերէն Էօրիւմճէք աղը:

ԿԻՐԻՀՉԷ گرهچه * Հանգոյց փոքր. Քիւչիւք տիւյիւմ: (Է նուազական Կերեհ բառին:)

ԿԻՐԻՀՊԵՆՏ گرهبند * Կոճակ, շեղղ, շինգղ. Տիւյմէ: 2. Կապ խոնճանի. Ուչքուր պաղը

ԿԻՐԻՀՊԵՐԿԻՐԻՀ گره برگره * Հանգոյց 'ի վերայ հանգուցի. Տիւյիւմ տիւյիւմ իւզերինէ.

ԿԻՐԻՀՔԻՒՇԱ گرهگشا * Արձակող հանգուցի. Տիւյիւմ չէօզէն.

ԿԻՐԻՅ گری * Է հրա" Կերիյմեն բային. 2. Տես ԿԻՐԻ: 3. Տես ԿԻՐԻՀ, ըստ առաջին նշանակութեան:

ԿԻՐԻՅԶ گریز * Է հր" Կերիզիդեն բային: 2. Մերթ՝ փախուստ. Գաչմագ: (ըստ այսմ նշանակութե ասի և ԿԻՐԻՅՂ և ՇԵՊԻՅՄ:)

ԿԻՐԻՅԶԱՆ گریزان * Փախչկոտ, փախըստեայ. Գաչըճը: (որ և ասի ԿԻՐԻՅԶԵՆՏԷ. են ընդունելութիւնք Կերիզիդեն բային:)

ԿԻՐԻՅԶԱՆԻՅՏԵՆ گریزانیدن * Փախուցանել. Գաչըրմագ: (Է անցողականն Կերիզիդեն բային):

ԿԻՐԻՅԶԵՆՏԷ گریزنده * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐԻՅԶԱՆ:

ԿԻՐԻՅԶԻՅՏԵՆ گریزیدن * Փախչել. Գաչմագ. արպ" Փիւրար. (հր" Կերիզ, և ապռ" Կերիզեդ. որ և ասի ԿԻՐԻՅԽԹԵՆ և ՊԻԿԻՐԻՅԽԹԵՆ:)

ԿԻՐԻՅԶԿԵԱՀ گریزگاه * Տեղի փախըստեան. Գաչաճագ եէր:

ԿԻՐԻՅԶՓԱՅ گریزپای * Նշանակէ փախստական. Գաչգըն:

ԿԻՐԻՅԽԹԷ گریخته * Նշանակէ փախուցեալ. Գաչմըշ:

ԿԻՐԻՅԽԹԵՆ گریختن * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐԻՅԶԻՅՏԵՆ:

ԿԻՐԻՅՂ گریغ * Տես ԿԻՐԻՅԶ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն:

ԿԻՐԻՅՃ گریج * Մասն ինչ, կտորակ: 2. Փոքր մի տեղի՝ զատեալ 'ի տանէ:

ԿԻՐԻՅՊ گریب * Տես ԿԵՐԻ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ԿԻՐԻՅՊԱՆ گریبان * Փողպատ, օձիք. Եագա: (որ և ասի ԿԻՐԻՅՎԱՆ:)

ԿԻՐԻՅՊԱՆԻ گریبانی * Տեսակ ինչ շապկի. Պիր նէվ՛ կէօմլէք տիրր: (որ և ասի ՔԻՒՐԹԷ:)

ԿԻՐԻՅՍԹԵՆ گریستن * Լալ. Աղլամագ. արպերէն Պիքեա: (հրամայականն Կիրիյ, և Կերիյ. և ապառնի Կերիյէդ, կամ Կերիեդ:)

ԿԻՐԻՅՎԱԶԷ گریوازه * Շար. Տիզի: 2. Շարք մարգարտաց, և ականց պատուականաց. Ինճու վէ ճէվահիր տիզիսի. (որ և ասի ՀԱՐ:)

ԿԻՐԻՅՎԱՆ گریوان * Տես ԿԻՐԻՅՊԱՆ:

ԿԻՐԻՅՎԷ گریوه * Դժուարք լերանց, տեղիք. Թուրքերէն Պելէն:

ԿԻՐԻՅՎԵՆ گریون * Ոռքուն, քարցկեղ. Թէմրէկիւ. արպերէն Գուպա: (որ և ասի ԿԻՐՎԵՆՏ:)

ԿԻՐԻՅՎԵՆՏ گریوند * Տես ԹԵՊԽԱՂ: Իսկ ըստ ոմանց՝ ոռքուն. Թէմրէկիւ:

ԿԻՐԻՆՃՊԵՇԻՅՐ گرنج بشیر * Թան 'ի կաթանէ. Սիւտլիւ աշ:

ԿԻՐԻՇ گرش * Տես ԿԻՐԻՇՄԷ: (Է կրճատեալն նորին:)

ԿԻՐԻՇՄԷ گرشمه * Կամ ըստ ոմանց՝ ՔԻՐԻՇՄԷ. հայեցուած ծայրիւ աչաց. Կէօզ ուճի իլէ պագմագ: 2. Արարողութիւնք գեղեցկաց պատճառաւ սիրոյ. Մահպուպլարըն նազահանէյի օլան իշվէ խապարը:

ԿԻՐԻՖԹ گرفت * Է եզակի երրորդ դէմք անցեալ ժամանակի Կերիֆթեն բային: 2. Տես ՍԵՐԶԵՆԻՇ: 3. Յանցանք. Սուչ, ճիւրմ: 4. Տեսակ ինչ կարճ, և սրածայր սլաքի. Նիզէ պիր նէվ՛ Գըսա ուճը տիրր:

ԿԻՐԻՖԹԱՐ گرفتار * Կալանաւոր, կալանական. Մահպուս օլան: (որ և ասի ԿԻՐԻՖԹԷ) 2. Ախտացեալ կամ զգածեալ. Պիր նէսնէյէ մէպթէլա օլան: Չի ասի Պէ մէնգ Կէրէֆթար շէտ. այսինքն 'ի սէր ախտացեալ եղև:

ԿԻՐԻՖԹԱՐ ՇԻՒՏԵՆ. گرفتار شدن գերի լինել. Էսիր օլմագ: 2. Ձերբակալ լինել. Դութուլմագ: 3. Կալանաւոր լինել. Մահպուս օլմագ:

ԿԻՐԻՖԹԱՐԻՅՏԵՆ گرفتاریدن * Գերել. Էսիր էյլէմէք: 2. Ըմբռնել. Դութմագ: 3. 'ի բանտ արկանել. Հապս էյլէմէք. (որ և ասի ԿԻՐԻՖԹԵՆ):

ԿԻՐԻՖԹԷ گرفته * Ըմբռնեալ, կալեալ. Դութուլմուշ: (Է կրաւորական ընդունելութիւն" Կերիֆթեն բային:) 2. Գերի. Էսիր: 3. Տես ԿԻՐԻՖԹԱՐ, ըստ առաջին նշանակութեանն: 4. Տես ՍԵՐԶԵՆԻՇ.

ԿԻՐԻՓԹԷՆ گرفتن * Տե՛ս ԿԻՐԻՔԹԱՐԻՑՏԷՆ. (Հրա՛" Կէյր, և տպր" Կէյրէր) : 2. Համարել. Գըյաս էյլէմէք՝ որպ Կէյրէմ կի Ֆէլէնէ ձանէ թէհէր, կի՛ր էնտամ. այսինքն համարեսցուք թէ կենցաղս հանդերձ ապա, մեռ է անդամ : 3. Սկսանիլ. Պաշլամագ : Ձի ասի Ա՛գի ներամէքն էշ թէյաք պաշլայաքն կէյէփիր. այսինքն ջուր զեղման յաչաց տեղալ սկսաւ :

ԿԻՐԻՓԹԷՏԷՄ گرفته دم * Ընձարգել. լութի. արաբ" ضيق النفس Զըյգը՛ւննէֆէս :

ԿԻՐԿԻՐ گرگر * Տեսակ ինչ ընդոյ, (սեաւ, և փոքր քան զխսեռն) . արաբերէն Ճիւղղան. պէր նէվ՛ շաւէ թէւր :

ԿԻՐՃ کرج * Նշանակէ շերտ . Տէլմ :

ԿԻՐՈՒՀԷ گروه * Է փայտ ինն ըստ չափու քանակութե ձուոյ . որոյ միջակն ծակ լինի, զոր 'ի մատման անցուցեալ մնացած ոլորեն. Թուրքերէն Աղա՛ճ տղըրղըզ :

ԿԻՐՉԷ گرچه * Տե՛ս ՓԷ՛ՐՄԻ ՏԷՎԱԹ :

ԿԻՐՍԻՑՏԷՆ گرسيدن * Հակամիտել. Մէյլ էյլէմէք. հրա՛" Կէյրս . և տպար" Կէյրսէր :

ԿԻՐՎԷՆՏ گروند * Տե՛ս ԿԻՐԻՑՎԷՆ :

ԿԻՐՏ گرد * Բոլորակ . Տէկէրլէք . արաբ" Մուտէվվէր : 2. Ժողովումն կամ հաւաքումն. Ճէմ օլմագ : ԿԻ՛ՐՏ ԱՄԷՏԷ گرد آمده հաւաքեալ. Թօփլանմըշ : ԿԻՐՏ ԱՄԷՏԷՆ. گرد آمدن ժողովիլ, հաւաքիլ. Ճէմ օլմագ : 3. Մանկիկ ինչ որ յարեալ յաւարտս ումանց անուանց քաղաքաց և աւանաց 'ի գործ ածի. որպ Սէյավուշկէրտ, և ցուցանէ զքաղաքն յանուանէ կերտողին . յորմէ առեալ և 'ի մեզ վաղարշակերտ, և այլն :

ԿԻՐՏԱԿԻՐՏ گرداگرد * Շուրջանակի . Չէվրէվէրէ :

ԿԻՐՏԱՆԷ گردانه * Անիւ տղայոց, պտուտակ . Էօրըմճէկ օյունձագ ֆիլտէրէկի չէվիրէճէ :

ԿԻՐՏԱՊ گرداب * Պտոյտ ջուրց . Թուր" Չէվրէ . նաև Չէվրինտի . և Թարգ" շրջանք ջուրց : Ասի և Դ.ԱՐԳԱՊ և ՇԷՊԱՐ :

ԿԻՐՏԷ گرده * Գրտակ (տեսակ ինչ տափարակ հացի) . Կէյրտէ : 2. Է կտտորակ ինն դեղին կտաւեզինի, զոր ժողովուրդք ազգին հրեից յաշխարհին պարսից հրամանաւ իշխողաց՝ կարեն յուսս իւրեանց, առ 'ի որոշիլ 'ի տաճկաց. Պէր ֆարչէ սարը պէզ փէտր : 3. Տե՛ս ԿԻՐՏԷՊԱԼԻՇ : 4. Բոլորակ . Տէկէրլէ : 5. Հայեցուածք. Պագըշ :

ԿԻՐՏԷԱԼՈՒ گردالو * Նոյն է ընդ բառին ԱԼՈՒԿԻՐՏԷ :

ԿԻՐՏԷԿԷԱՆ گردگان * Տե՛ս ԿԷՎԶ :

ԿԻՐՏԷՆԱ گردنا * Գունդ . Տէպ էօզի . թէպ գըտըշի . ասի և ԱՑԻՆԷԻ ՋԱՆՈՒ :

ԿԻՐՏԷՊԱԼԻՑՆ گرده بالین * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐՏԷՊԱԼԻՇ :

ԿԻՐՏԷՊԱԼԻՇ گرده بالش * Բոլորակ և փոքրիկ բարձ . (զոր դնեն յանկիւնակողման տանն) . Մուտէվվէր յէսթըգ . (որ և ասի ԿԻՐՏԷ, և ԿԻՐՏԷՊԱԼԻՑՆ) :

ԿԻՐՏԷՊԱՆ گرده بان * Տե՛ս ՆԻԿԷՀՊԱՆ : (Եւ Թարգմանի շրջահայեաց, կամ պարաղետ :)

ԿԻՐՏԷՊԻՒՐ گرده بر * Տեսակ ինչ աղուէս հնդկաց : (Որ վրիպմամբ ասի ռամկօրէն Կէրտէպէրէ :)

ԿԻՐՏԷՓԻՉ گرده پیچ * Պատատիլ . Տօլանմագ : 2. Պատատեցուցանել . Տօլանտըրմագ : 3. Ոտնով (զեմն) շուրջ զիւրև . Պէր նէսնէյի չէվիրմէք տօլմագ :

ԿԻՐՏԷՔ گردك * Վրան Թագաւորական . Խարչէպէհի թոփչուհան : 2. Առագաստ հարսանեաց . Կէրտէկ : 3. Առակ, առեղծուած . Պիլմէճէ, էնիկմէ . արաբ" Լուղզ . (որ և ասի ՉԻՑՍԹԱՆ, և ՉԻՑՍԹԱՆԷ) : 4. Տեսակ ինչ քաքարի :

ԿԻՐՏԷՔԻՈՒՀ گرده كوه * Է անուն լերին միոջ յաշխարհին կորդուաց, որոյ բնակիչքն ըստ մեծի մասին են անկրօնք . Պէր տաղ ատը Քէրտիսթան :

ԿԻՐՏԽԱՆ گردخوان * Նշանակէ սեղան բոլորակ . Տէկէրլէ սօֆրէ :

ԿԻՐՏԿԷԱՀ گردگاه * Տե՛ս ՆԱՖ :

ԿԻՐՏԿԻՐԻՑՊԱՆ گردگریبان * Հագիկ. Կէօմլէք . (որ և ասի ԿԻՐԻՑՊԱՆԻ :)

ԿԻՐՏՆԱՄԷ گردنامه * Համայեակ, յուռութ . Թուր" Համայիլ : 2. Աղանդիք . (է թուղթ ինչ բոլորշի՝ յորոյ վերայ շուրջանակի մաղթանս ինչ գրեն) . Պէր մուրապպա տուանամէ թէւր :

ԿԻՐՏՆԱՑ گردناى Պտուտակ . Փէրկաղըն :

ԿԻՐՏՊԱԼ گردبال * Տե՛ս ԿԻՐՏՊԱՏ :

ԿԻՐՏՊԱՏ گردباد * Մրրիկ, փոթորիկ . Գասըրղա . արաբ" Զէվպէ : (Որ Թարգ" պտուտահողմ . որ և ասի ԿԻՐՏՊԱԼ, ԿԻՐՏՊԱՏԷ, ՊԱՏԿԷՐՏ, ՊԱՏԿԻՐՏ, ՏԷՎԼԷ, ՏՈՒԼԷ, ՀԻՑԼԷ, և ՏԻՑՎՊԱՏ :

ԿԻՐՏՊԻՒՐ گردبر * Գործի ինն, որով ծակեն՝ զտեղին . յոր անցուցանելոց են զապարանդակ վրանին . Պէր ալէթ թէւր :

ԿԻՐՏՐԱՆ گردران * Մսալիր ոսկր երա-

... · Պօսդ ... , ... օլուր ։

ԿԻՐՏՔԷՐՏԷՆ کردکردن * Բոլորակ առնել, բոլորակել· Տէվէրմէ էյլէմէք ։ 2· Ժողովել· Տէբլէմէք ։

ԳԻՒ گو * Գնտակ խաղու (զոր խաղան Ճէվկեան գաւազանաւ) · Դօփ քի չէվկեան օ-յնարլար ։ 2 · Բոլորակ · Տէվէրմէ · (որ և ասի ԿԻՒՅ ։)

ԿԻՒԶԱՅԷՆՏԷ گزاینده * Պակասեցուցիչ· Էքսիլթիճի։ (Է ընդ՝ն" Կերպարանէն բային ։)

ԿԻՒԶԱՅԻՇ گزایش * Նախ է բայածական Կերպարանէն բային ։ 2· Բաղեղն , պատաղիճ · Սարմաշըգ ։

ԿԻՒԶԱՅԻՏԷՆ گزایدن * Պակասեցուցանել · Նուգսան էյլէմէք · (Հրամայական Կերպոյ · և ապառնի Կերպայէք ։)

ԿԻՒԶԱՇ گزاش * Խիթ պորտոյ · Եէլ-լէք գուրլուք · արք" مغص Մուղս ։ (Որ և ասի ՓԻՅՉԻՅՏԷՆԻ ՆԱՔ ։)

ԿԻՒԶԱՇԹԷՆ گذاشتن * Փարատել, անցանել· Կէչմէք · (որ և ասի ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ , ԿԻՒԶԷՇԹԷՆ , ԿԻՒԶԷՐ ՔԷՐՏԷՆ և ԿԻՒՏԱՐՏԷՆ ։) 2 · 'ի բաց Թողուլ · Սալըվէրմէք · (Հրամայական Կերպոյ · և ապառնի Կերպայէք ։)

ԿԻՒԶԱՇԹԷՆԻ گذاشتی * 'ի բաց Թողլի · Սալըվէրիլէճէք ։

ԿԻՒԶԱՐ گزار * Է հր" Կերպարանէն բային ։ 2 · Մերթ՝ վճարումն պարտուց · Պօրճ էօտէմէք · արք" Էտայի տէյն · (է իբրև բայածականն նոյն բային ·) որ և ասի ԿԻՒԶԱՐԻՇ ։ ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ · گزارکردن վճարել զպարտս · Պօրճ էօտէմէք · (որ և ասի ԿԻՒԶԱՐԻՅՏԷՆ , և ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ ։)

ԿԻՒԶԱՐ گذار * Անցք · Կէչիտ · արք" عبور Իուպուր · (որ և ասի ԿԻՒԶԱՐԻՇ , ԿԻՒԶԷՐ) ։ ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ · گذارکردن անցուցանել· Կէչիրմէք · (որ և ասի ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ , և ԿԻՒԶԷՐԱՆԻՅՏԷՆ) ։ 2 · Զանցառութիւն (Նմանութիւն) · արք" Թէքրար ։ 3 · Է հր" Կերպարանէն բային · (որ և յաւելու յաւարտս բառից՝ բարդի ։)

ԿԻՒԶԱՐԱ گزارا * Վճարող · Էօտէյիճի ։ (Է ընդունելութիւն Կերպարանէն բային) ։

ԿԻՒԶԱՐԱՆԻՅՏԷՆ گزارانیدن * Տալ վճարել · Էօտէթմէք ։ (Է անցողականն Կերպարանէն բային ։)

ԿԻՒԶԱՐԻՅՏԷՆ گزاریدن * Տես

ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ , 'ի բառին ԿԻՒԶԱՐ ։

ԿԻՒԶԱՐԻՇ گذارش * Տես ԿԻՒԶԱՐ , ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2 · Թողումն 'ի բաց · Սալըվէրիշ ։ (Է բայածականն Կերպարանէն բային) ։ 3 · Տես ԿԻՒԺԱՐԷ ։

ԿԻՒԶԱՐԻՇ گزارش * Տես ԿԻՒԶԱՐ , ըստ երկրորդ նշանակութեան ։ (Է բայածականն Կերպարանէն բային) ։ 2 · Տես ԿԻՒԺԱՐԷ ։

ԿԻՒԶԱՐՆԱՄԷ گذارنامه * Հրամանագիր՝ որ տուեալ լինի ճանապարհորդաց 'ի կողմանէ Թագաւորաց և իշխողաց գաւառաց , որպէս զի յընթացս ճանապարհաց 'ի մաքսաւորաց և 'ի բաժառուաց մի՛ լիցի նեղութիւն ինչ նց · Եօլ ...

ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ گزاردن * Տես ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ , 'ի բառին ԿԻՒԶԱՐ ։ 2 · Տես ՍԷԽՈՒԻՆ ԿԻՒՔԹԷՆ · (Հրամայական Կերպոյ , և ապառնի Կերպայէք) ։

ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ گذاردن * Տես ԿԻՒԶԱՇԹԷՆ , ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2 · Տես ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ , 'ի բառին ԿԻՒԶԱՐ ։

ԿԻՒԶԱՖ گزاف } Տես ԿԻԶԱՖ , ըստ
ԿԻՒԶԱՖԷ گزافه } առաջին և չորրորդ նշանակութեանց ։ Այս և ԿԻՈՒԶԳԷՆՏ ։

ԿԻՒԶԷՆՏ گزند * Կամ ՔԻՒԶԷՆՏ ։ Տես ՔԻՒԶԷՆՏ ։ 2 · Պատահար · Աֆէթ ։

ԿԻՒԶԷՇԹ گذشت * Է եղակի երրորդ դէմք անցեալ ժամանակի Կերպարանէն բային ։ 2 · Տես ԿԻՒԶԱՐ , ըստ առաջին նշանակութեան ։

ԿԻՒԶԷՇԹԷ گذشته * Անցեալ · Կէչմիշ ։ (Է ընդունելութիւն Կերպարանէն բային) ։

ԿԻՒԶԷՇԹԷՆ گذشتن * Տես ԿԻՒԶԱՇԹԷՆ · (Հր" Կերպէք · և ապառ" Կերպէքէք) ։

ԿԻՒԶԷՐ گزر * Հնարք , ճար · Չարէ · (որ և ասի ԿԻՒԶԷՐՏ և ԿԻՒԶԻՅՐ , կամ ՔԻՒԶԻՅՐ) ։

ԿԻՒԶԷՐ گذر * Տես ԿԻՒԶԱՐ , ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2 · Ճանապարհ · Եօլ ։ 3 · Է հրամայականն Կերպարանէն բային ։

ԿԻՒԶԷՐԱՆ گذران * Անցաւոր , անցանող · Թուրքերէն Կէչէն ։

ԿԻՒԶԷՐԱՆԻՅՏԷ گذرانیده * Անցուցեալ · Կէչիրմիշ ։

ԿԻՒԶԷՐԱՆԻՅՏԷՆ گذرانیدن * Տես ԿԻՒԶԱՐ ՔԷՐՏԷՆ , 'ի բառին ԿԻՒԶԱՐ ։ (Է անցողականն Կերպարանէն բային · Հրամայական Կերպէյան · և ապառնի Կերպէյանէք) ։

Լ

ԿԻՒԶԷՐԿԵԱՀ گذرگاه * Տեղի անցից. Կեչիտ եէրի ։ 2. Կիրճ, կամ կապան. Տէրպէնտ ։

ԿԻՒԶԷՐՆԱՄԷ گذرنامه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԶԱՐՆԱՄԷ ։

ԿԻՒԶԷՐՇ گذرش * Գանգատանօք հեծել կամ ողբալ վասն անիրաւութեան. Զուլմտէն շիքեայէթ էտէ ինլէմէք ։

ԿԻՒԶԷՐՏ گذرد * Տես ԿԻՒԶԷՐ ։

ԿԻՒԶԷՐԳԷՐՏԷՆ گذرکردن * Տես ԿԻՒԶԱՐԹԷՆ, ըստ առաջին նշանակութեան ։

ԿԻՒԶԻՑԹ گزیت * Հարկ և ընտիր ։

ԿԻՒԶԻՑՆ گزین * Է հրա" Կէօչիւրմէն բայիս ։ (Որ և յարեալ յառաջադաս բառից՝ բարդի ։) 2. Տես ԿԻՒԶԻՑՆԷ ։

ԿԻՒԶԻՑՆԷ گزینه * Ընտիր. Մէօնթէխապ, մէօխթար, սէչիլմիշ ։ (որ և ասի ԿԻՒԶԻՑՆ ։)

ԿԻՒԶԻՑՏ گزید * Է անցեալ ժամանակի եզակի երրորդ դէմք Կէօչիւրմէք բայիս ։

ԿԻՒԶԻՑՏԷ گزیده Ընտրեցեալ. Սէչիլմիշ ։

ԿԻՒԶԻՑՏԷՆ گزیدن * Ընտրել. Սէչմէք ։ 2. Հատանել. Պէչլէնմէք իսիրմէք իսիրմէք. հրամայական Կէօչիւն, և ապառնի Կէօչինէր ։

ԿԻՒԶԻՑՐ گزیر * Կամ ԳԻՒԶԻՑՐ ։ Տես ԿԻՒԶԷՐ. (որ և յարեալ յառաջադաս բառից՝ բարդի) ։ ԿԻՒԶԻՑՐ, կամ ԳԻՒԶԻՑՐ ԳԷՐՏԷՆ. گزیر کردن հնարս առնել. Չարէ իսլէմէք ։

ԿԻՒԶԿԻՐԻՀ گزکره * Կոճակ և օղակ, օղի (պարեգօտից) Տիւյմէ վէ իլիք ։

ԿԻՒԶՈՒՏ گزو * Բզէզ, բռնեռն. Տօնկուզլուն պէօճէյի. արդ" Ճէօւլ. (որ և ասի ԿԵՇԷՆԳ, ԿԷՎԶԻՑՏ, ԿԷՎԷՐՏ և ԿԷՐՏԱՆԷԳ ։)

ԿԻՒԶՎԱՆ گزوان * Խարազն, քուրձ, որ դնի ՚ի ներքոյ կորդնի իշոյ և պատառի ուղտու. Էշէք ճուլունի վէ փէվէ հավուտի ալթընտէ գօնուլան չուլ ։

ԿԻՒԶՏ گزد * Քաջ և կորովի. Պէհատուր վէ թիւշվէր ։ (որ և ասի ԿԻՒԶՏԷ ։)

ԿԻՒԶՏԷ گزده * Տես ԿԻՒԶՏ ։

ԿԻՒԹ گت * Նշանակէ մեծ. Պիւյիւք ։

ԿԻՒԹՐԻՒՄ گترم * Խօսքն այն՝ որ առաւել իցէ քան զչափն խօսողին. Օվ սէօզ փէօր էի սէօյլէյէնինին հօտտինտէն չէյատէ օլա ։ 2. Տես ԿԻՒԶԱՔ, ըստ առաջին, և չորրորդ նշանակութեանցն ։

ԿԻՒԺԱԺ گژاژ * Խածի թռչնոց, կըռանաւք. Գուշ գուրսաղը. արդ" قورصاق Հավսալէ. (որ և ասի ԺԱՂԷՐ, կամ ԺԱՂԻՐ ։)

ԿԻՒԺԱՐԷ گژاره * Մեկնութիւն երազոյ. Րուեայի թաապիր. (որ և ասի ԿԻՒԶԱՐԻՇ, և ԿԻՒԶԱՐԻՇ) ։ 2. Մեկնութիւն. Թէֆսիր ։ 3. Տես ԿԻՒՔԹԱՐ ։

ԿԻՒԺԱՐԻՑՏԷՆ گزاریدن * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՑԻՏԷՆ ։

ԿԻՒԺԷԿԷՆ گژکن * Թռչուն ինչ, որ զփետուր թևոցն դնէն ՚ի նետս աղեղանց. Կէօշէօշէն ։ Տես և զբառն ԿԷԺԷՆԷ ։

ԿԻՒԺԷՐՆԱՄԷ گژرنامه * Գիրք մեկնութեան երազոց. Թապիրնամէ ։

ԿԻՒԺՄ گژم * Տես ՓԷՌՌԷՏԱՐ ։

ԿԻՒԼ گل * Վարդ. արդ" ورد Վէրտ ։ 2. Ծաղիկ, յատկապէս վարդի. Չիչէկ ։ 3. Ցնցուղ հրոյ, և Ճրագի (Նմանութ) . Շէրարէ անէշ վէ չէրաղ ։

ԿԻՒԼԱԼ گلال * Գաղաթն. Տէփէ ։ (որ և ասի ԹԱՐԷԳ ։)

ԿԻՒԼԱԼԷ گلاله * Ցցունք. Զիւլֆ. (որ և ասի ԶԻՒԼԷ, և ԿԻՒԼԷ) ։ 2. Տես ՓԻՑՐԱՀԷՆ ։

ԿԻՒԼԱԿՈՒՆԷ گلاگونه * Սնգոյր (որով շպարեն կանայք զերեսս իւրեանց) . Գիւլլիւնէ . (որ և ասի ԱԼԿՈՒՆԷ, ԱԼՂՈՒՆԷ, ԿԻՈՒՆԱՊ, ԿԻՒԼԿՈՒՆ, ԿԻՒԼԿՈՒՆԷ, ԿԻՒԼՂՈՒՆԷ, ՂԱԶԷ, ՂԱԺԷ, ՊԻՒԼՂՈՒՆԷ ՔԻԿԷՐ) ։ ՂԷՆՃԱՐ, ՂԷՆՃԱՐԷ, ՂԷՆՃԷՐ, ՂԷՆՃԷՐԷ, ՎԱԼՂՈՒՆԷ, և ՎԷԼՂՈՒՆԷ ։

ԿԻՒԼԱՃ گلاج * Տես ԿԻՒԼԱՆԻՃ ։

ԿԻՒԼԱՆ گلان * Տեսակ ինչ քաղցրաւենւոյ, զի զցորեանն սակաւ ինչ եփեալ ՚ի մէջ իւղոյ, ապա սակաւ ինչ մեղր և նուշ ծեծեալ ածեն ՚ի վերայ նորա ։ Պիր նէվ թաթլըտըր ։ 2. Ճապաղեալ. Սուլանմըշ ։ 3. Ճապաղումն. Սուլանմագ ։ 4. Է հրամայականն Կէօլէնտիրմէք բայիս ։

ԿԻՒԼԱՆԻՑՏԷՆ گلانیدن * Ճապաղել. Սուլանմագ. (հր" Կէօլան. և ապառ" Կէօլանէր ։)

ԿԻՒԼԱՊ گلاب * Առիշկ վարդի. Կիւլ սույու ։ (Նախագոյն բառս այս էր Աղիէլու. Ջուր վարդի, բայց յետոյ ՚ի սովորութ լեզուին պարսից, յապաւեցին նախադիր եղեալ, առացաւ Կէօլապ. Ջուր վարդի ։)

ԿԻՒԼԱՊՏԱՆ گلابدان * Նշանակէ աման վարդաջրոյ. Կիւլապ շիշէ ։

ԿԻՒԼԱՔ گلاک * Բուք, մրրիկ ձեան, հողմ ձիւնաբեր. Թիպիպ, սավուրըմ ։

ԿԻՒԼՋԱՐ كلزار * Տեղի՛ ուր գոն բազմութիւն վարդենեաց, վարդանիք. Կիւլ չօգ եէր: (որ և ասի ԿԻՒԼԻՍԹԱՆ, կամ ԿԻՒԼՍԻԹԱՆ, ԿԻՒԼԻՍԹՈՒ, ԿԻՒԼՆԱՔ, և ԿԻՒԼՃԷՆ: 2. Եղանակ ինչ երաժշտական. Պիր մագամ ադը փէօր մուսիգիտէ:

ԿԻՒԼԳԱՆՏ كلقند * Բաղադրութիւն ինչ շաքարաւ. Պիր Բէրքէնդ փէօր:

ԿԻՒԼԷ كله * Տես ԿԻՒԼԱԼԷ, ըստ առաջին նշանակութեան: 2. Խողակ բամբակի. Փէնպէ գօզալագը: (որ և ասի ԿԻՒՌՋԷՂԷ:)

ԿԻՒԼԷՆԿ كلنك * Կռունկն. Թուրքերէն Դուրնա. արաբերէն Քիւրքի:

ԿԻՒԼԷՆԿԻՒՊԻՑՆ كلنكبين * Բաղադրութիւն ինչ մեղերբ. Պիր Բէրքէնդ փէօր:

ԿԻՒԼԷՆՏԱՄ كل اندام * Վայելչահասակ. (որ Թարգ" վարդանդամ). Նազիւքէնդամ գէ նէրմ գէ լադիֆդիտէն:

ԿԻՒԼԷՔ كلك * Ցանդիմանութիւն, կշտամբանք. Սէրզէնիշ գէմէյի եւէ օլան սէօզ: 2. Տես ԿԻՒՌՋՏԷ: (որ և ասի ՔԻՒՌԺԷՏԷ:)

ԿԻՒԼԷՖ كلف * Ծաղիկ ինչ կարմիր, նման վարդի. Կիւլէ պէնզէյէն պիր չիչէք փէօր:

ԿԻՒԼԻԵՈՒՍՈՒՖ كل يوسف * Տես ԽՈՒՉ ըստ առաջնումն նշանակութեան:

ԿԻ՛ՒԼԻՋԷՄԻՑՆ كل زمين * Տեղի՛ ուր գիւղականք առնեն խորհրդակցութիւնս. Պիր մուշավէրէ մէքէանը փէօր:

ԿԻՒԼԻ ՋԷՐՐԻՑՈՒՆ كل زريون Է անուն քաղաքի իրիք: 2. Գետ ինչ, որ հոսի առ եզերբ այնր քաղաքի. Պիր չէհիր գէ պիր իրմագ ադը փէօր:

ԿԻՒԼԻ ԿԷՕՐԻՍԹԱՆ كل كورستان Երիցուկ. Թուր" փադադիէ չիչէկի. և Թարգ" ծաղիկ գերեզմանի. (որ և ասի كوپل Քէօպէկ.) արաբերէն آقحوان Աքհուվան:

ԿԻՒԼԻԿԷՆՏԷ كل كنده * Խոտ ինչ յոյժ դառնահոտ. Պիր օթ փէօր գայէթ գօգուլու:

ԿԻ՛ՒԼԻՍԱՏՊԷՐԿ كل صدبرك * Տեսակ ինչ կարմիր, խոշորագոյն և բազմաթերթ վարդի. Թուրքերէն Փըրէնկ կիւլի: (որ և ասի ԿԻՒԼԻ ՓԱՐՍԻ :)

ԿԻՒԼԻՍԹԱՆ كلستان
ԿԻՒԼԻՍԹՈՒ كلستو
} Տես ԿԻՒԼՋԱՐ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ԿԻՒԼԻՍՈՒՐԻ كل سوري * Վարդ ինչ գեղին և բազմաթերթ. Պիր սարը գաթմէր կիւլ փէօր

ԿԻՒԼԻՐԱ՛ՆԱ كل رعنا * Տեսակ ինչ վարդի, որոյ արտաքին կողմն դեղին. և ներքինն կարմիր լինի. Պիր նէվ՛ կիւլ փէօր: (որ և ասի ԿԻՒԼՏԻՒՐԷՆԿ :)

ԿԻՒԼԻՓԱՐՍԻ كل پارسى * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԻ ՍԱՏՊԷՐԿ:

ԿԻ՛ՒԼԻՔԻՈՒՋԷ كل كوزه * Նոյն է սա ընդ բառին ՆԷՍՐԻՑՆ:

ԿԻՒԼԼԷ كله * Վարագոյր կամ պատրուակ. Փէրտէ: 2. Հովանի. Սայէպան:

ԿԻՒԼԼԷԻ՛ ՄԻՒՐՂԱՆ كله مرغان Տեսակ ինչ վարագուրի, յորոյ վերայ նկարեալ են պատկերս թռչնոց. Պիր նէվ՛ փէրտէ փէօր: 2. (Նմանութ.) երամովին թռիչք թռչնոց՝ (որք իբր վարագոյր ծածկեն զարեգակն):

ԿԻՒԼԿԷՆՏԻՒՄ كول كندم * Տես ԿԻԼԿԷՆՏԻՒՄ:

ԿԻՒԼԿԷՇԹ كلكشت * Զբօսանք վարդից կամ ծաղկազարդ զուարճութեան. Թէֆէրրիւճ յէրի գէ մէսիրէ չէմէնզար:

ԿԻՒԼԿԷՇԹԻ ՄՈՒՍԱԼԼԱՑ كلكشت مصلى * Տեղի ինչ զուարճալի 'ի Շիրազ քաղաքի, առ որով հոսի գետակն Ա՛զէ րէքնապատ. ուր և թաղեալ է մեծ բանաստեղծն Հաֆըզ Շիրազեցի. Պիր խօշ մէսիրէ փէօր Շիրազ շէհրինտէ:

ԿԻՒԼԿԷՉԷ كلكچه * Պիտոյք նորածին մանկան, որպիսի է օրօրոցն, սնուցիչն, և այլք նմանք. Էվլատ լազըմ օլան շէյլէր գէ պէշիկ գէ սայիրէ:

ԿԻՒԼԿԻՈՒՆ كلكون * Տես ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ: 2. Բաժակ լի գինեաւ (Նմանութ.): 3. Հուչակաւոր շիկակարմիր երիվարն Խոսրովայ փերվիզի արքային պարսից. Խոսրովի մէշհուր աթը:

ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ كلكونه * Տես ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ. (Թարգ" վարդագոյն. Կիւլ րէնկլի.)

ԿԻՒԼԿԻՒԼ كل كل * Դեղ ինչ. արաբերէն مقل ازرق Մուգլ էզրէգ:

ԿԻՒԼՂԷՆՏ كلغند
ԿԻՒԼՂԷՆՏԷ كلغنده
} Բամբակ՝ նետեալ և զտեալ արարեալ. Ատըլմըշ գէ փագ օլմուշ փէմպէ. (որ և ասի ՓԱՂԷՆՏ, կամ ՓԱՂԻՒՆՏ, և ՓԱՂԷՆՏԷ, կամ ՓԱՂԻՒՆՏԷ :)

ԿԻՒԼՂԷՐ كلغر * Կարճ և կակուղ բուրդ այծից. (զոր սանտերբ կորզեալ 'ի յայծէ, գործեն ազնիւ ցփսի, և այծենական:) Քէչի եունի ինճէ փէօր եակ:

ԿԻՒԼԳԻՒՆՏԷ گلغونده * կամ ԿԻՒԼԳԷՆՏԷ։ Տե՛ս ԿԻՒԼԳԷՆՏ։

ԿԻՒԼԳՈՒՆԷ گلغونه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ։

ԿԻՒԼԳՈՒՆՋԷ گلغنچه * Տե՛ս ԳԷԼԳԷՋ։

ԿԻՒԼՄԷՐ گلمر * Ծաղիկ ինչ անուշահոտ. Պիր նէվ՛ շայէթ խօշգօգու չիչէկ տիւր։ 2. Աղաք ինչ. Պիր նէվ՛ տէմիրէն տիւր։

ԿԻՒԼՄԻՑԽ گلمج * Բևեռ տափագլուխ. Եառը գօշլը մըխ. էօնէ էսնէր։ 2. Վահանակ՝ զոր դնեն 'ի ներքոյ բևեռաց 'ի փեղկս պատուհանաց և պահարանաց։

ԿԻՒԼՄՈՒՇ گلموش * Նոյն է ընդ բառին ԳԻՑՏՄՈՒՀ։

ԿԻՒԼՆԱՐ گلنار * Կեռասս. Քէյրաս. և արաբերէն ('ի գիրս բժշկարանաց) قراصیاحلو Գարասիա հէլվէ։ 2. Խոշոր բազմաթերթ, և կարմիր ծաղիկ վայրի նռնենւոյ, արալ" شوکةالمصری Շէվքէթիւլ միսրի։ Ճիլրաղէցիք Կիւլ՛ սոտղէրէ։

ԿԻՒԼՆԱՐԻ گلناری * Գոյն ծաղկան նռան. Պիր բէնկ տիւր նար չիչէկի բէնկինտէ։

ԿԻՒԼՆԱՔ گلنك * Բուրքն 'ի վ՛ա պարըսպի բերդին. Գալէնին պէտրնէ խաչէրլէնտէ օլան պարմագ։ 2. Տե՛ս ԿԻՒԼՋԱՐ, ա՛ռաջին նշանակ"։

ԿԻՒԼՆԱՖԷՐՄԱՆ گل نافرمان * Նշանակէ մանուշակ. Պէնէֆշէ։

ԿԻՒԼՇԱՀ گلشاه * Է անուն հռչակաւոր սիրուհւոյ միոյ. որոյ սիրահարն էր Վէրգա անուն ոք. զորոց որպիսութիւն որպէս Լէյլի և Մէճնունի սիրահարացն, ոտանաւոր չափմամբ ընդարձակապէս գիրս շարադրեալ են. Պիր մէշհուր մահպուպէ տիւր. (որ և ասի ԿԻՒԼՇԷՀ)։

ԿԻՒԼՇԷՀ گلشه * Տե՛ս ԿԻՒԼՇԱՀ։

ԿԻՒԼՇԷՀՐ گلشهر * Է անուն դստեր Փիյրամիլէյսէի զօրագլխին Եփրասիյապ արքայի. Նամի փէհլիվէրի ...։

ԿԻՒԼՇԷՆ گلشن * Տե՛ս ԿԻՒԼՋԱՐ, ա՛ռաջին նշանակութեանն։ 2. Տեղի խրախճանի. որ և ասի عشرتكاه Իշրէթկեահ։

ԿԻՒԼՇԷՔԷՐ گلشكر * Վարդաւենի. Կիւլշէքէր ... (որ և ասի ԿԻՒԼՊԷՇԷՔԷՐ)։

ԿԻՒԼՈՒԼ گلول * Կծիկ փաթութեալ մանուածոյք աղանեաց. Իփլիք եումաղը։ 2. Տե՛ս ԿԻՒԼՈՒՔ։

ԿԻՒԼՈՒԼԷ گوله * Կծիկ. Եումագ։ 2. Գնտակաձև քար մեքենայի. Մանճընըգ գաշը. (որ և ասի ԿԻՌՈՒԼԷ։)

ԿԻՒԼՈՒՉ گلوچ * Որ 'ի խօսիլն խուռում դաշան խփէ։

ԿԻՒԼՈՒՏԷՆ گلودن * Լնուլ (զամանս ինչ) մինչ 'ի բերան. Պիր շէյի աղզընա տէկին տօլտուրմագ։

ԿԻՒԼՈՒՔ گلوك * Որոն. Գօրշուն. (զոր առնեն կեր եզանց և ուղտուց.) որ և ասի ԿԻՒԼՈՒԼ։

ԿԻՒԼՋԷՀՐԷ گلجهره * Տե՛ս ԿԻՒԼՐՈՒ։

ԿԻՒԼՋԻԿԵԱՆ گلجكان * Ծառ ինչ. Պիր աղաճ ատը տիւր։

ԿԻՒԼՊԱՄ گلبام * Տե՛ս ԿԻՒԼՊԱՆԿ։

ԿԻՒԼՊԱՆԿ گلبانك * Խրախոյս. (զոր բառնան 'ի մարտի զինուորք և Թմբկահարք յուրախութե.) Պիւլպիւլ ... որ և ասի ԿԻՒՊԱՄ։

ԿԻՒԼՊԷՇԷՔԷՐ گل بشكر * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼՇԷՔԷՐ։

ԿԻՒԼՊԷՐԿ گلبرك * Վարդատերև. Կիւլ եափրագը։

ԿԻՒԼՊԻՑՋ گلبيز * Թափուած և տարածուած ծաղկանց 'ի վերայ գետնոյ. Չիչէկ՝ ... ։

ԿԻՒԼՊԻՒՆ گلبن * Վարդենի, վարդենի. Կիւլ աղաճը։ Նախադոյն էր սա ... բուն վարդոյ։ Բայց յետոյ ըստ պարսիցն սովորութե, յատկացուցին նախադրեցեալ աստ. Կիւլ ... ։

ԿԻՒԼՊԻՖԷՐՄԱՆ گل بی فرمان * Կակաչ. Թուրքերէն ... և արաբերէն شقایق النعمان Շէգայիգիւննիւման։

ԿԻՒԼՍՈՒՆ گلسون * Մետաքսեայ ծածկոյթ կամ վարսակալ կանանց. Թուր" ... 2. Մարգարտահիւս վերտ ինչ կանանց (զոր դնեն 'ի ձեռս իւրեանց)։

ԿԻՒԼՏԻՒՐԷՆԿ گل دورنك * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԻՐԱ՛ՆԱ։

ԿԻՒԼՏԷՍԹԷ گل دسته * Փունջ վարդից. Կիւլ տէմէթի։

ԿԻՒԼՐԷՆԿ گل رنك * Վարդագոյն. Կիւլ րէնկի։

ԿԻՒԼՐԻՑՋ گلريز * Մետաքսեայ կերպաս ինչ՝ ծաղկանկար ոստայնանկեալ. Պիր նէվ՛ ... ։

ԿԻՒԼՐԻՒԽ گل رخ * Տե՛ս ԿԻՒԼՐՈՒ։

ԿԻՒԼՐՈՒ كلرو * Վարդադէմ, կիւլէիւզլի. որ և ասի ԿԻՒԼՁԷՀՐԷ, և ԿԻՒԼՐԻՒԽ.

ԿԻՒԼՓԱՅԿԵԱՆ كلپايكان * Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Ի՛րաք Աճէմի յարեւելս պարսից. Պիր շէհիր ատը տըր.

ԿԻՒԼՓԻՅԱՏԷ كل پياده * Տեսակ ինչ վարդի, (որ ոչ ունի Թուփ և ոչ փուշ, այլ բուսանի առ երեսաւք երկրի ուր գծաղիկ.) Պիր նէվի կիւլ տըր.

ԿԻՒԼՔԻՈՒՊԻ كل كوبى * Տեսակ ինչ վարդի, (որ յաճախ յափունս գետոց բուսանի.) Պիր նէվի կիւլ տըր.

ԿԻՒԼՖԱՄ كلفام * Վարդագոյն. Կիւլ րէնկինտէ.

ԿԻՒԼՖԷՀՇԷՆՔ كلفهشنك * Ջուր սառուցեալ 'ի հոսիլն 'ի բարձր տեղւոջէ իմեքէ. որ և ասի ՐԷՆՔՏԱԼԷ. Պիր էիւքսէք եէրտէն աագր իքէն տօնմուշ գամըշը տըրլէր.

ԿԻՒԿԵԱԼ كوكال * Տես ԿԻՒՋՈՒՏ.

ԿԻՒԿԵԱՐ كوكار * Տես ԿԻՒՋՈՒՏ.

ԿԻՒԿԷՄ كوكم * Սեաւ պտուղ ինչ լեռնային՝ նման մանր շլորոյ.

ԿԻՒԿԵՐՏԱՆԷՔ كوكردانك * Տես ԿԻՒՋՈՒՏ. Ասի և ԿԻՒԿԵԱԼ, ԿԻՒԿԵԱՐ.

ԿԻՒՀ كوه Աղբ, քակոր. արպ" Նէճասէթ.

ԿԻՒՀԱՄԻՅՋ كوه آمير * Աղբախառն. Նէճասէթլէ գարըշըգ.

ԿԻՒՀԷՐ كهر * Նոյն է Ը բառին ԿԷՎՀԷՐ. (Է Թեթեւացուցեալն նորին.)

ԿԻՒՀԷՐՊԱՐ كهربار * Ակունքն այն ինչ, որ տեղայ զգուհարս.

ԿԻՒՀՆ كهن * Որդն ինչ՝ որ գոյանայ 'ի ծառն. արպ" Նէշշարէ. պիր գուրթ տըր.

ԿԻՒՀՊԻՅՆ كوه بين Որ կրէ զաղբիւս. 2. Որ զանցս աղբից և կղկղանաց յարդարէ և գատարկէ. Ջէրքէ շէքէն վէ էիւրէյիշ փօշլայան.

ԿԻՒՀՏԱՆ كوهدان * Նշանակէ աղբանոց. Աղբիւշ վէ մէզպէլէհ.

ԿԻՒԻՄ كم * Կորուսեալ. Ջայի՛. և Թուր" Եիթիք. չէղանթայէ" Եախսամագ. ԿԻՒՄՇԻՒՏԷ, كمشده կամ ԿԻՒՄԿԻՇԹԷ كمكشته կորուսեալ. Ջայի՛ օլմիշ. ԿԻՒՄԿԻՇԹԷՆ كمكشتن ԿԻՒՄՇԻՒՏԷՆ كمشدن կորնչիլ. Ջայի օլմագ.

չէղանթ". Իյթիրմէք. ԿԻՒՄՔԵՐՏԷՆ كمكردن Տե՛ս ԵԱՎԷՔԵՐՏԷՆ.

ԿԻՒՄԱՆ كمان * Կարծիք. Թուր" Սանմագ. արպ" ظن Զանն. որ և ասի ԿԻՒՄԱՆԷ.

ԿԻՒՄԱՆԷ كمانه * Տես ԿԻՒՄԱՆ. 2. Այն հորն՝ զոր 'ի փորելն առուս ջրոյ ընդ երկրաւ, նախադոյն փորեն. ուր գի գիտասցի որքանութիւն ջրոյն. Կէօրէյիշ գուշըլուգուտէ էզլիպտո գուշըւն գուոյի.

ԿԻՒՄԱՆԻՅՏԷՆ كمانيدن * Տես ԿԻՒՄԱՆ ՊԻՒՐՏԷՆ.

ԿԻՒՄԱՆՊԻՒՐՏԷՆ كمان بردن * Կարծել. Սանմագ. Որ և ասի ԿԻՒՄԱՆԻՅՏԷՆ.

ԿԻՒՄԱՇ كماش * Բազարջ. Խամիրըյմայէ ախիշ էլմէք.

ԿԻՒՄԱՇԷ كماشه * Տես ՍԻՅՄ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ԿԻՒՄԱՇԹԷ كماشته * (Է ընդունելի Կիւմաշթէն բային). յանձնեալ, կամ պատուիրեալ. Հավալէ օլընմըշ վէ ըսմարլանմըշ. 2. (Ըստ խոկումն) տեղապահ կամ տեղակալ. և կամ վերակացու իրողութեան. Գայիմ մագամ վէ վէքիլ ու մուր. չէղանթայերէն Իշմագ.

ԿԻՒՄԱՇԹԷՆ كماشتن * Յանձնել. Դափշըրմագ: 2. Կարգել զփոխանորդ. զործոնակ՝ Փէշլան կիւմաշթէ փէշլան էալի. (հրամայական Կիւմար. և ապառնի Կիւմարէտ.)

ԿԻՒՄԱՐ كمار * Է հր" Կիւմաշթէն և Կիւմարէյտէն բայից. որ յարեալ յաւարտ բառից՝ բարդի. 2. Հերեփ. Քէպճէ.

ԿԻՒՄԱՐԱ كمارا * Յանձն առնօղ, պատուիրօղ. Հավալէ էտէն վէ ըսմարլայըճը. (Է ընդունելի Կիւմաշթէն բային.) 2. Գոմ խաշանց և եզանց. Գօյուն վէ սըղըր վէ օղլաղ աղըլը.

ԿԻՒՄԱՐԻՅՏԷՆ كماريدن * Յուցանել զատամնունս 'ի պահու բարկութեան. (յաճախ ասի զգազանաց). Թուրքէ" Սըրըթմագ. 2. Ժպտիլ.

ԿԻՒՄԷՆ كومن * Թռչուն ինչ. Թուրքէ" Իւքի գուշի. Իսկ ըստ այլոց՝ շնորոր (Թըռչուն ինչ նման բաղու.) Թուրքերէն Անքի.

ԿԻՒՄՌՈՒԱՀ كمراه * Մոլորեալ. (Թարգ" ուղեկորոյս). Թուր" Աշշըան. արպ" ضال Զալ. որ և ասի ԿԻՒՄՌՈՒԷՀ.

ԿԻՒՄՌՈՒԷՀ كمره * Տես ԿԻՒՄՌՈՒԱՀ.

ԿԻՒՅԻՇ كويش * Նոյն է Ը ՔԻՒՅԻՇ.

ԿԻՒՆԱՀ كناه * Տես ՊԷՋԷ.

ԿԻՒՆԱՀՔԵԱՐ كناهكار * Մեղապարտ.

ԿԻՒԼԳԻՒՆՏԷ كلفنده * Կամ ԿԻՒԼ-ԳԷՆՏԷ։ Տե՛ս ԿԻՒԼԳԷՆՏ։

ԿԻՒԼԳՈՒՆԷ كلغونه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ։

ԿԻՒԼԳՈՒՆՉԷ كلغنچه * Տե՛ս ԳԷԼԳԷՉ։

ԿԻՒԼՄԷՐ كر * Ծաղիկ ինչ անուշահոտ. Պէր նէվ' շայէՊ խօշգօ չիչէկ ատըր։ 2. Սլաք ինչ. Պէր նէվ' օքլէրին ատըր։

ԿԻՒԼՄԻՑԽ كلمخ * Բևեռ տափագլուխ. Եասսը գաշլը մըխ. էնսէր։ 2. Վահանակ՝ զոր ունէին 'ի ներքոյ բևեռաց 'ի փեղկս պատուհանաց և պահարանաց։

ԿԻՒԼՄՈՒՐՂ كلموش * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՑՏՄՈՒՐՂ։

ԿԻՒԼՆԱՐ كلنار * Կեռաս. Քիրազ. և արաբերէն ('ի գիրս բժշկարանաց) قراصیاحلو Գարասիա հալուլ։ 2. Խոշոր բազմաթերթ, և կարմիր ծաղիկ վայրի նռնենւոյ, որպ" شوكة المصري Շէվքէթիւլ միսրի։ Շխրաճեցիք Կիւլ աստըրլը։

ԿԻՒԼՆԱՐԻ كلناری * Գոյն ծաղկան նռնան. Պէր րէնկ ատըր նար չիչէկի րէնկինտէ։

ԿԻՒԼՆԱՔ كلناك * Բուրքն 'ի վ[երայ] պարոնի բերդին. Գուլէնին պէտրտի էոլէրինտէ օլան պօրու։ 2. Տե՛ս ԿԻՒԼՋԱՐ, ը՟ առաջին նշանակութեան"։

ԿԻՒԼՆԱՖԷՐՄԱՆ كلنافرمان * Նշանակէ մանուշակ. Պէնէֆշէ։

ԿԻՒԼՇԱՀ كلشاه * Է անուն հռչակաւոր սիրուհւոյ միոյ. որոյ սիրահարն էր Վէրգա անուն ոք. զորոց որպիսութիւն որպէս Լէյլի և Մէճնունի սիրահարացն, տաղանաւոր չափմամբ ընդարձակապէս գիրս շարադրեալ են. Պէր մէշհուր մահպուպէ ատը. (որ և ասի ԿԻՒԼՇԷՀ)։

ԿԻՒԼՇԷՀ كلشه * Տե՛ս ԿԻՒԼՇԱՀ։

ԿԻՒԼՇԷՀՐ كلشهر * Է անուն գաւառի փիւրանմէլէյսէի զօրագլխին Եփրասիյապ արքայի. Նամը ափրոնէրի հէյրանտէյսէ։

ԿԻՒԼՇԷՆ كلشن * Տե՛ս ԿԻՒԼՋԱՐ, ը՟ առաջին նշանակութեանն։ 2. Տեղի խրախճանի. որ և ասի عشرتكاه ԻՇՐԷԹԿԷԱՀ։

ԿԻՒԼՇԷՔԷՐ كلشكر * Վարդաշաքար. Կիւլշէքէր նուշխամեչիսի. (որ և ասի ԿԻՒԼՊԷՇԷՔԷՐ)։

ԿԻՒԼՈՒԼ كلول * Կծիկ փաթութեալ մանուածովք աղանեաց. Իփլիք եումագը։ 2. Տե՛ս ԿԻՒԼՈՒՔ։

ԿԻՒԼՈՒԼԷ كلوله * Կծիկ. Եումագ։ 2. Գնտակաձև քար մեքենայի. Մանճընըգ թաշը. (որ և ասի ԿԻՈՒԼԷ։)

ԿԻՒԼՈՒՉ كلوچ * Որ 'ի խօսիլն իւրում զաչուն խփէ։

ԿԻՒԼՈՒՏԷՆ كلودن * Լնուլ (զամա՛ն ինչ) մինչ 'ի բերան. Պէր շէյի ագըզաչընէտէք տօլտուրմագ։

ԿԻՒԼՈՒՔ كلوك * Ոլոռն. Պօրչագ. (զոր ուտեն կեր եզանց և ուղտուց.) որ և ասի ԿԻՒԼՈՒԼ։

ԿԻՒԼՋԷՀՐԷ كلچهره * Տե՛ս ԿԻՒԼՐՈՒ։

ԿԻՒԼՋԻԿԷԱՆ كلچكان * Ծառ ինչ. Պէր աղաճ ատը տըր։

ԿԻՒԼՊԱՄ كلبام * Տե՛ս ԿԻՒԼՊԱՆԿ։

ԿԻՒԼՊԱՆԿ كلبانك * Խրախոյս. (զոր բառնան 'ի մարտի զինուորք և Թմբկահարք յաղթութեան.) Պէրէքէթ աւազը. որ և ասի ԿԻՒՊԱՄ։

ԿԻՒԼՊԷՇԷՔԷՐ كل بشكر * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼՇԷՔԷՐ։

ԿԻՒԼՊԷՐԿ كلبرك * Վարդատերև. Կիւլ եափրագը։

ԿԻՒԼՊԻՑՋ كلبيز * Թափուած և տարածուած ծաղկան 'ի վերայ գետնոյ. Չիչէք՝ եէր եիւզիւնէ տէօքիւլմիւշ տաղըլմըշ։

ԿԻՒԼՊԻՒՆ كلبن * Վարդենի. վարդենի. Կիւլ աղաճը։ Նախադուռն էր սա Պէնֆէշէն բուն վարդոյ։ Բայց յետոյ ըստ պարսիցն սովորութե, յատկացուցին նախադրեցեալ տասուն Կիւլիւնէ։

ԿԻՒԼՊԻՖԷՐՄԱՆ كل بی فرمان * Կակաչ. Թուրքերէն Կէլինծիք չիչէկի. և արաբերէն شقايق النعمان Շէգայիգիւննուման։

ԿԻՒԼՍՈՒՆ كلسون * Մետաքսեայ ծամակալ կամ վարսակալ կանանց. Թուր" Նէշէնէ։ 2. Մարգարտահիւս վերտ ինչ կանանց (զոր դնեն 'ի ձեռս իւրեանց)։

ԿԻՒԼՏԻՒՐԷՆԿ كل دورنك * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԻՐԱ՛ՆԱ։

ԿԻՒԼՏԷՍԹԷ كل دسته * Փունջ վարդից. Կիւլ տէմէթի։

ԿԻՒԼՐԷՆԿ كل رنك * Վարդագոյն, Կիւլրէնկլի։

ԿԻՒԼՐԻՑՋ كلريز * Մետաքսեայ կերպաս ինչ՝ ծաղկանկար ոստայնանկեալ. Պէր նէվ' հարիրտէն նագըշլը գումաշ տըր։

ԿԻՒԼՐԻՒԽ كل رخ * Տե՛ս ԿԻՒԼՐՈՒ։

ԿՈՒԼՐՈՒ گلرو * Վարդադէմ, Կիւլէիւզլիւ․ որ և ասի ԿՈՒԼՁԷՀՐԷ , և ԿՈՒԼՐՈՒԽ ։

ԿՈՒԼՓԱՅԿԵԱՆ گلپایگان * Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Ի՛րաք ածմի յարեւելս պարսից․ Պէր շէհր ատի տիւր ։

ԿՈՒԼՓԻՅԱՏԷ گل پیاده * Տեսակ ինչ վարդի, (որ ոչ ունի թուփ և ոչ փուշ, այլ բուսանի առ երեսաք երկրի ոչ գծաղիկ․) Պէր նէվ՛ կիւլ տիւր ։

ԿՈՒԼՔԻՈՒՊԻ گل کوبی * Տեսակ ինչ վարդի, (որ յաճախ յափուռս գետոց բուսանի․) Պէր նէվ՛ կիւլ տիւր ։

ԿՈՒԼՖԱՄ گلفام * Վարդագոյն․ Կիւլ րէնկինտէ ։

ԿՈՒԼՖԷՀՇԷՆՔ گلفشنك * Ջուր սառուցեալ 'ի հոսելն 'ի բարձր տեղւոջէ իմնքէ․ որ և ասի ՐԷՆԿՏԱԼԷ ․ Պէր էէաքաէ էէր-ջէն սու ագար իքէն տօնմուշ գամիշլէ տիւրլիւր ։

ԿՈՒԿԵԱԼ کوکال * Տե՛ս ԿՈՒՋՈՒՏ ։

ԿՈՒԿԵԱՐ کوکار * Տե՛ս ԿՈՒՋՈՒՏ ։

ԿՈՒԿԷՄ کوکم * Սեաւ պտուղ ինչ լեռնային՝ նման մանր շլորոյ ։

ԿՈՒԿԷՐՏԱՆԷՔ کوکردانك * Տե՛ս ԿՈՒՋՈՒՏ ։ Ասի և ԿՈՒԿԵԱԼ , ԿՈՒԿԵԱՐ ։

ԿՈՒՀ کوه Աղբ, քակոր․ արդ" Նէճասէթ ։

ԿՈՒՀԱՄԻՅԶ کوه آمیز * Աղբախառն․ Նէճասէթլէ գարըշըգ ։

ԿՈՒՀԷՐ گهر * Նոյն է ընդ բառին ԿԷՎՀԷՐ ։ (Է թեթեւացուցեալն նորին ։)

ԿՈՒՀԷՐՊԱՐ گهربار * Այսինքն այն ինչ, որ տեղայ զգոհար ։

ԿՈՒՀԷՆ کهن * Որդն ինչ՝ որ գոյանայ 'ի ծառն․ արդ" Նէշշարէ․ պիր գուրդ տիւր ։

ԿՈՒՀՊԻՅՆ کوه بین Որ կրէ զաղբիւս․ 2 · Որ զանցս աղբից և կղկղանաց յարդարէ և զտաստրկէ․ Ջէրէշէքէն վէ հէրիէշ դօշաքան ։

ԿՈՒՀՏԱՆ کوهدان * Նշանակէ աղբանոց․ Ադրէշ վէ միւզպէլէ ։

ԿՈՒՄ کم * Կորուսեալ․ Ջոյի՛․ և Թուր" ԷՒՄԷԹ․ չէղաթայէ" Եալանաց ։ ԿՈՒՄՇԻՒՏԷ, کم شده կամ ԿՈՒՄԿԷՇԹԷ کم گشته կորուսեալ․ Ջոյի՛ ըլմիշ․ ԿՈՒՄԿԷՇԹԷՆ کم گشتن ԿՈՒՄՇԻՒՏԷՆ کم شدن կորնչիլ․ Ջոյի օլմաք․ չէղաթ" Իյմէք ։ ԿՈՒՄՔԷՐՏԷՆ کم کردن Տե՛ս ԵԱՎԷՔԷՐՏԷՆ ։

ԿՈՒՄԱՆ گمان * Կարծիք․ Թուր" Սանմագ․ արդ" ظن Զանն․ որ և ասի ԿՈՒՄԱՆԷ ։

ԿՈՒՄԱՆԷ گمانه * Տե՛ս ԿՈՒՄԱՆ ։ 2․ Այն հորն՝ զոր 'ի փորելն առուս ջրոյ ընդ երկրաւ, նախապէս փորեն․ ոչ զի գիտասցի ուղղանուէ ջրոյն․ Կէարիզ գազըլըրգէն իլկին գազըլան գույու ։

ԿՈՒՄԱՆԻՅՏԷՆ گمانیدن * Տե՛ս ԿՈՒՄԱՆ ՊՈՒՐՏԷՆ ։

ԿՈՒՄԱՆՊՈՒՐՏԷՆ گمان بردن * Կարծել․ Սանմագ։ Որ և ասի ԿՈՒՄԱՆԻՅՏԷՆ ։

ԿՈՒՄԱՇ گماش * Բազարջ․ խամիրմայէսիզ էքմէք ։

ԿՈՒՄԱՇԷ گماشه * Տե՛ս ՍԻՅՄ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ԿՈՒՄԱՇԹԷ گماشته * (Է ընդունելի Կիւմաշլիէն բային)․ յանձնեալ, կամ պատուիրեալ․ Հավալէ օլունմիշ վէ ըսմարլանմիշ ։ 2․ (Ըստ իսկութեան) տեղապահ կամ տեղակալ․ և կամ վերակացու իրողութեան․ Գոյմէ մագամ վէ վէքիլ ու մուր․ չէղաթայէրէն իշնող ։

ԿՈՒՄԱՇԹԷՆ گماشتن * Յանձնել․ Դափշըրմագ ։ 2․ Կարգել զփոխանորդ․ զորօրինակ՝ փէշան կիւմաշլիէ փէշան էտէր ։ (Հրամայական Կիւմար․ և ապառնի Կիւմարէտ ։)

ԿՈՒՄԱՐ گمار * Է հր" Կիւմաշլիէն և Կիւմարէյտէն բայից․ որ յարեալ յաւարտս բառից՝ բարդի ։ 2․ Հերեփ․ Քէպճէ ։

ԿՈՒՄԱՐԱ گمارا * Յանձն առնօղ, պատուիրօղ․ Հավալէ էտիճի վէ ըսմարլայիճի ։ (Է ընդունելի Կիւմաշլիէն բային ։) 2․ Գոմ խաշանց և եզանց․ Գօյուն վէ սըղըր վէ օղլաղ ։

ԿՈՒՄԱՐԻՅՏԷՆ گماریدن * Յուցանել զատատնութս 'ի պաշտօն բարկութեն․ (յաճախ ասի զգայանաց)․ Թուրքէ" Սէքլիմագ ։ 2․ Ժպտիլ ։

ԿՈՒՄԷՆ گومن * Թռչուն ինչ․ Թուրքէ" Իւքի գուշի ։ Իսկ ըստ այլոց՝ շնօրօր (թռչուն ինչ նման բադու ․) Թուրքերէն Անքը ։

ԿՈՒՄՌԱՀ گمراه * Մոլորեալ․ (Թարգ" ուղեկորոյս)․ Թուր" Աղդրան․ արդ" ضال Զալ․ որ և ասի ԿՈՒՄՌԷՀ ։

ԿՈՒՄՌԷՀ گمره * Տե՛ս ԿՈՒՄՌԱՀ ։

ԿՈՒՅԻՇ گویش * Նոյն է ընդ ՔՈՒՅԻՇ ։

ԿՈՒՆԱՀ گناه * Տե՛ս ՊԷՋԷ ։

ԿՈՒՆԱՀՔԷԱՐ گناهکار * Մեղապարտ ։

մեղաւոր․ Կիւնահ իշլէյէն, սուչլու․ որ և ասի ԿԻՒՆԷՀՔԵԱՐ։

ԿԻՒՆԷԱ گونیا * Ուղղաչափ կամ անկիւնաչափ (գործի)․ Թուրքերէն Կէօնյէ։

ԿԻՒՆԷՀ گنه * Տե՛ս ԳԷՆԷ։ (Է Թեթևացուցեալն Կիւնահ բառին։)

ԿԻՒՆԷՀՔԵԱՐ گنهکار * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՆԱՀՔԵԱՐ։

ԿԻՒՆԻՑԶ کنیز * Շատակեր․ Պիւհէօր‐խօր․ արաբերէն اکول Էքիւլ։

ԿԻՒՆԿ کنک * կամ ՔԻՒՆՔ․ Համր․ Տիլսիզ։ 2․ Ծորակ․ (աղբերց և նմանեաց․) Լիւլէ։

ԿԻՒՆԿԷԼԱՃ کنکلاج * Նշա" Թլփատ․ Փէլմէ․ արաբերէն Էգլէն։

ԿԻՒՆՃ کنج * Այն՝ որոյ 'ի ներքս երթեալ է կուրծքն, յորմէ և թիկն նորին սապատաւոր եղեալ է․ Թուր" Պիւքիւ։ 2․ Տե՛ս ՔԻՒՆՃԱՅԻՇ։

ԿԻՒՆՃԱ کنجا * Տե՛ս ՔԻՒՆՃԱՅԻՇ։

ԿԻՒՆՃԷ کنجه * Կենդանի, որոյ ծնօտն և բերանն իցէ ուռուցեալ․ Չէնէսի վէ աղզը չըգըգ օլան հայվան։

ԿԻՒՆՃԻՏ کنجد * Շուշմայ․ Թուրքերէն Սուսամ․ արաբերէն سمسم Սիմսիմ։

ԿԻՒՆՃԻՏ ՖԻՒՐՈՒՇ کنجد فروش Շուշմայավաճառ․ Սուսամ սաթըճը։

ԿԻՒՆՊԷՏ کنبد * Գմբէթ․ Գուպպէ։ 2․ Տե՛ս ԴՈՒՆՁԷ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 3․ Տե՛ս ՔԻՒՈՒՓԷԼԷ, ըստ երրորդ նշանակութեան։ 4․ Ընդոստումն․ Սըչրամագ։ 5․ Կանգնումն ընդոստմամբ․ Սըչրայարագ գալգմագ․ որ և ասի ԿԻՒՆՊԷՏԷ։

ԿԻՒՆՊԷՏԷ کنبده * Տե՛ս ԿԻՒՆՊԷՏ։

ԿԻՒՆՏԱՅ کندای * Հմայօղ․ Ֆալճը։

ԿԻՒՆՏԱՎԷՐ کنداور * Տե՛ս ՏԻԼԻՅՐ։

ԿԻՒՆՏԷ کنده * Պաշմագճի կիւրէշճի։ 2․ Փաղկիտ մեծ․ Իրի գէօտիւքլիւ։

ԿԻՒՆՏԷՓԻՉ کنده پیچ * Փէնտիկ սուլաղըն փէօտիւրիւքէն էրէշէ։

ԿԻՒՆՏԷՔԷՐՏԷՆ کنده کردن * Նկարել․ Նագըշ էյլէմէք։

ԿԻՒՆՏՈՒԶ کندوز * Մախաթ․ Թուր" Չուվալտըզ․ որ և ասի ԿԻՒՆՏՈՒԶԷ։

ԿԻՒՆՏՈՒԶԷ کندوزه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՆՏՈՒԶ։

ԿԻՒՇ کش * Նշա" Մաղաս․ Պէշլիք։

ԿԻՒՇԱՍՊ کشاسب * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՇԹԱՍԷՊ։

ԿԻՒՇԷՍՊ کشسب * Տե՛ս ԿԻՒՇԹԱՍԷՊ։ 2․ Տե՛ս ՇԷՍՊ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։ 3․ Տե՛ս ՇԷՓ։

ԿԻՒՇԹ کشت * կամ ԿԻՇԹ․ Տե՛ս ՔԻՒՇԹ։

ԿԻՒՇԹԱՍԷՊ کشتاسب * Է անուն թագաւորի միոյ վաղնջականի․ Պիր գատիմ շահըն իսմի տիր․ որ և ասի ԿԻՒՇԱՍՊ․ և ԿԻՒՇԷՍՊ։

ԿԻՒՇԹԷ کشته * Տե՛ս ԿԻՒՐՍԻՆԷ։

ԿԻՒՇՆ کشن * Տե՛ս ԿԻՒՇՆԻ։

ԿԻՒՇՆԻ کشنی * Տոփումն արու կենդանւոյ․ Էրքէք հայվանըն տիշիսինին իւզէրինէ վուրմագ․ որ և ասի ԿԻՒՇՆ։

ԿԻՒՇՆԻՔԷՐՏԷՆ کشنی کردن * Տոփել արու կենդանեաց՝ յէգն իւրեանց։

ԿԻՒՇՓ کشپ * Տե՛ս ՇԷՓ։ 2․ Տե՛ս ՇԷՍՊ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ԿԻՒՌՊԷ کربه * Կատու․ Թուր" Քէտի․ արաբ" هره Հիրրէ․ قط Գուտ։ 2․ Խոտ ինչ անուշահոտ․ արաբերէն Նէմամ․ պիր տիւրլիւ օթ։

ԿԻՒՌՊԷ'ԻՊԻՑՏ کربه بید * Տե՛ս ՊԻՑՏՄՈՒՇ։

ԿԻՒՌՊԷ'ԻՏԷՇԹԻ کربهٔ دشتی * Վայրի կատու․ Եաղան քէտիսի․ Իսկ ըստ ոմանց՝ յովազ․ Վաշագ։ 2․ Տե՛ս ԿԻՈՒՐԿԻՑԱ։

ԿԻՒՌՊԷԿԻՈՒ کربکو } Տե՛ս ՊԻՑՏՄՈՒՇ։
ԿԻՒՌՊԷՊԻՑՏ کربه بید }

ԿԻՒՍԱՆԻՑՏԷՆ کسانیدن * Տե՛ս ԿԻՒՍԻՍԹԷՆ։ 2․ Թուլացուցանել․ Կէվշէթմէք։

ԿԻՒՍԱՐ کسار * Է հրա" Կէօսթէրմէք բայէն․ որ յարեալ յաւարտս․ Էնտահ, Դիճ, և Պաքէ բառից՝ բարդի ընդ նոսին և եթ։

ԿԻՒՍԱՐՏԷՆ کساردن * Տե՛ս ԿԻՒՁԱՇԹԷՆ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 2․ Փարատել, անցուցանել․ Կէչիրմէք․ (հրա" Կէօսար․ ապառնի Կէօսարէդ։)

ԿԻՒՍԹ کست * Տե՛ս ՀԷԼԱՇԷՄ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ԿԻՒՍԹԱԽ کستاخ * կամ ՔԻՒՍԹԱԽ․ Տե՛ս ՔԻՒՍԹԱԽ։

ԿԻՒՍԹԱԽՎԱՐ کستاخوار * Տե՛ս ՔԻՒՍԹԱԽԱՆԷ։

ԿԻՒՍԹԷ كسته * Տե՛ս ԿԻՒՐՍԻՆԷ.

ԿԻՒՍԹԷՀԷՄ كستهم * Է անուն նուագողի, որդւոյ Մենուչեհրի.

ԿԻՒՍԹԷՐԱՆԻ كسترانى * Անկողին. Թուրք. Տէօշէք. որ և ասի ԿԻՒՍԹԷՐՏԷՆԻ.

ԿԻՒՍԹԷՐԱՆԻՑՏԷՆ كسترانيدن Տարածել, կամ տարածեցուցանել. Տէօշէթմէք (հր. Կէսթէրան, և այլ. Կէսթէրանէտ, և ընդունելութիւնն Կէսթէրանէյտի. է անցողականն Կէսթէրէյտէն բային.)

ԿԻՒՍԹԷՐԷՆՏԷ كسترنده * Տարածող. Տէօշէյիճի. արաբ. فراش Ֆերրաշ. (է ընդունելութիւնն Կէսթէրէյտէն բային.)

ԿԻՒՍԹԷՐԻՅՄ كستريم * Է առաջին դէմք յոգնակի ապառնւոյ Կէսթէրէյտէն բային.

ԿԻՒՍԹԷՐԻՇ كسترش * Սփռոց. Տէօշէմէ. (է բայածականն Կէսթէրէյտէն բային.)

ԿԻՒՍԹԷՐԻՑՏԷՆ كستريدن * Սփռել կամ տարածանել. Տէօշէմէք. արաբ. فرش Ֆերշ. և չէղա. Թօշամաք. (հրա. Կէսթէր, և այլ. Կէսթէրէտ.) Որ և ասի ԿԻՒՍԹԷՐՏԷՆ.

ԿԻՒՍԹԷՐՏԷՆ كستردن * Նոյն է ընդ բային ԿԻՒՍԹԷՐԻՑՏԷՆ.

ԿԻՒՍԹԷՐՏԷՆԻ كستردنى * Տե՛ս ԿԻՒՍԹԷՐԱՆԻ.

ԿԻՒՍԻ كسى * Հրաժարումն ի միմեանց, (որ է բարեաւ մնալ ասումն.) արաբերէն Վէտա. 2. Տե՛ս ԿԻՒՍԻՑԼ.

ԿԻՒՍԻԼ كسل * Է հրա. Կէսիլմէքէն բային. որ և յարեալ յաւարտս բառից՝ բարդի.

ԿԻՒՍԻՑԼ كسيل * Ողջոյն հրաժարական. արաբերէն وداع Վէտա. որ և ասի ԿԻՒՍԻ.

ԿԻՒՍԻՑԼ ՔԷՐՏԷՆ كسيل كردن Տե՛ս ՌԷՀԱ ՔԷՐՏԷՆ.

ԿԻՒՍԻՑԽԹԷՆ كسختن * Տե՛ս ԿԻՒՍԻՍԹԷՆ.

ԿԻՒՍԻՍԹԷՆ كسستن * (Բայ համաբառ) խզել. Խուզմէք. 2. Խզիլ. Խուզուլմէք. որ և ասի ԿԻՒՍԱՆԻՑՏԷՆ, և ԿԻՒՍԻՑԽԹԷՆ.

ԿԻՒՍՆԱՄԱՐ كسنامار * Ցոյժ նօթի. Ճիյաթ աճ.

ԿԻՒՍՆԷ كسنه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՐՍԻՆԷ. (է Թեթևացուցեալն նորին.)

ԿԻՒՎԱ كوا * Տե՛ս ԿԻՒՎԱՀ. (է կրճատեալն նորին.)

ԿԻՒՎԱԶ كواز * Վարոց եզնավարաց. (է փայտն այն ծայրասուր՝ զոր կալնուն ի ձեռին.) Սըշըքլըմաճ էքինջի գուլթուղի ուճի ութէյի աղաճ.

ԿԻՒՎԱԶԷ كوازه * Տե՛ս ԶՕՊՏԷՍԹ.

ԿԻՒՎԱԶԻՑՏԷՆ كوازيدن * Ջանացանել. Ֆորթըշ օլմագ.

ԿԻՒՎԱԺ كواژ
ԿԻՒՎԱԺԷ كواژه } Տե՛ս ՍԷՐԶԷՆԻՇ.

ԿԻՒՎԱԺԷԶԷՏԷՆ كواژه زدن * Կամ ՔԷՐՏԷՆ. كردن Կշտամբել, կամ յանդիմանել. Սէրզէնիշ էթմէք. որ և ասի ԿԻՒՎԱԺԻՑՏԷՆ.

ԿԻՒՎԱԺԻՑՏԷՆ كواژيدن * Տե՛ս ԿԻՒՎԱԺԷ ԶԷՏԷՆ, ի բառն ԿԻՒՎԱԺԷ.

ԿԻՒՎԱԼ كوال * Քուրձ. Չուվալ.

ԿԻՒՎԱԼԷՆՏԷ كوالنده * Մանուկ, որ ոչ ունելով դեռ ևս կարողութիւն քայլելոյ, քարշ ի քարշ գնայ. Իմէքլէյէն օղլանճըք.

ԿԻՒՎԱԼԻՑՏԷՆ كواليدن * Տե՛ս ՊԱԼԻՑՏԷՆ.

ԿԻՒՎԱՀ كواه * Վկայ. Թուրք. Դանըգ. և արաբ. شاهد Շահիտ. որ և (կրճատմամբ) ասի ԿԻՒՎԱ.

ԿԻՒՎԱՀԻ كواهى * Վկայութիւն. Շէհատէթ. որ և ասի ԿԻՒՎԱՑԻ. ԿԻՒՎԱՀԻ ՏԱՏԷՆ. كواهى دادن տալ վկայութիւն.

ԿԻՒՎԱՑԻ كوايى * Տե՛ս ԿԻՒՎԱՀԻ.

ԿԻՒՎԱՇ كواش * Տե՛ս ՃԻՒՐՐԷՊԱԶ.

ԿԻՒՎԱՇԹԷՆ كواشتن * Նոյն է ընդ բային ԿԻՒՎԱՐԻՑՏԷՆ.

ԿԻՒՎԱՐ كوار * Է հրա. Կիւվարիյտէն բային, որ յարեալ յաւարտս բառից՝ բարդի. 2. Կողով մրգոյ. Մէյվէ սէփէթի.

ԿԻՒՎԱՐԱ كوارا * Մարսեցուցիչ. Հազմ էթթիրիճի. 2. Մարսելի. Հազմ օլըճը. (է ընդունելութիւնն Կիւվարիյտէն բային.)

ԿԻՒՎԱՐԱՆ كواران * Համեղաճաշակ և դիւրամարսելի. Խօշ չաշնի վէ Եէյնի հազմ.

ԿԻՒՎԱՐԷՆՏԷ كوارنده * Տե՛ս ՀԷՆԻ.

ԿԻՒՎԱՐԷՊԱՆ كواربان * Տե՛ս ՇԻՒՊԱՆ. 2. Եզնարած. Սըղըրթմաճ. որ և ասի ԿԻՒՎԱՐՊԱՆ.

ԿԻՒՎԱՐԹԻՀ كوارثه * Նշանակէ Թիթեռն. Թուրքերէն Քէլէպէք։

ԿԻՒՎԱՐԻՑՏԷՆ كواريدن * Մարսել. Սինդիրմէք, հազմ էթմէք. (հրա" Կիւվար. և ապառ" Կիւվարէդ). որ և ասի ԿԻՒՎԱՐԹԷՆ։

ԿԻՒՎԱՐԻՇ كوارش * Մարսումն կամ մարսողութիւն. արաբ" هضم Հազմ։ 2. Տես ԿԻՒՎԱՐԻՇԹ։ (Է բայածա" Կիւվարիդէնէն բային։)

ԿԻՒՎԱՐԻՇԹ كوارشت * Բաղադրութիւն ինչ պատուական Մաճունի. պէր շահինշ մաճուն Բէրդէնչէ տէրլէր. որ և ասի ԿԻՒՎԱՐԻՇ, և (արաբացուցեալ) ՃԻՒՎԱՐԻՇ։

ԿԻՒՎԱՐՈՒՆ كوارون * Տեսակ ինչ պալարի, (որ յայտ լինի 'ի վ̅ր մորթոյ մարդոյ, և շուրջանակի ափռեալ տարածի.) Պէր նէվի գապարճըգ տէրլէր. արաբերէն Գուդդա. որ և ասի ՊԵՐԵՈՒՆ։

ԿԻՒՎԱՐՊԱՆ كواربان * Տես ՇԻՒՊԱՆ։ 2. Տես ԿԻՒՎԱՐԵՊԱՆ։

ԿԻՒՎԱՔ كواك * Թռչուն ինչ, որոյ երկայն է տուտն զոր միշտ փերեւէ. Պէր գուշ տէրլէր գույրուղը ուզուն համիշէ ույնար դուրուր։

ԿԻՒՎԷՆՏԷ كونده * Տեսակ ինչ կողովոյ՝ հիւսեալ 'ի ճիւղոյ. Պէր նէվի սէփէթ տէրլէր։

ԿԻՒՏԱԶ كداز * Է հրա" Կիւտախթէն բային, որ յարեալ յաւարտս բառից՝ բարդի։ 2. Հալումն. Էրիմէք։ Զի ասի Սոնգ իւ կիւտազ։

ԿԻՒՏԱԶԱՆ كدازان * Հալող, հալեցուցանող։ (Է ընդունելութիւն Կիւտազիտէն բային։)

ԿԻՒՏԱԶԱՆԻՑՏԷՆ كدازانيدن Տալ հալել. Էրիթմէք։ (Է անցող" Կիւտախթէն բային.) որ և ասի ԿԻՒՏԱԽԹԷՆ։

ԿԻՒՏԱԶԷՆՏԷ كدازنده * Հալեցուցանող։ (Է ընդունելութիւն Կիւտազանիտէն բային։)

ԿԻՒՏԱԶԻՑՏԷՆ كدازيدن * Տես ԿԻՒՏԱԽԹԷՆ

ԿԻՒՏԱԽԹԷ كداخته * Հալեցեալ. Էրիմիշ. (Է կրաւ" ընդունելութիւն Կիւտախթէն բային.)

ԿԻՒՏԱԽԹԷՆ كداختن * (Բայ հասարակ) հալել. Էրիթմէք։ 2. Հալիլ. Էրիմէք. (հրամայական Կիւտազ, և ապառնի Կիւտազէդ.) որ և ասի ԿԻՒՏԱԶԻՑՏԷՆ։

ԿԻՒՏԱՐԷ كداره * Տես ՓԷՐՎԱՐԷ, ըստ առաջին նշանակութեան. Իսկ ըստ մեկնութե̅ ոմանց բառարանաց՝ տախտակաշէն կազմուած, որ եդեալ է 'ի վ̅ր տանեաց, վ̅ս նինջելոյ 'ի վ̅ր ն̅ր. Տամ իւզէրինտէ էօրթիւլմիշ թախթալար։

ԿԻՒՏԿԻՒՏԻ كدكدى * Հնչումն ինչ, զի Կիւտկիւտ աւելով կոչեն զայծն և զզառն. և այնպէս ուղղեն զն̅ա. Պէր քէչիյի վէ գուզույի չաղըրմագ իչին օլուր. որ և ասի ՓԻՒԺՓԻՒԺԻ։

ԿԻՒՐԱԶ كراز * Արու խոզ. Էրքէք տօնուզ։ Իսկ ը̅ս ոմանց՝ կինձ, վարազ։ 2. Գնացք սիգաճեմ և նազելի (Է ածական Կիւրազիտէն բային։) 3. Բաժակ մեծ. որով զգինին պահեն. Պիւյիւք պէրդէ։ 4. Տես ԿԻՒՐՏԷՔՔԷՆ։ 5. Տեսակ ինչ պատուական ջերմուկ (՚ի ծնթանելն կանանց)։ 6. Տեսակ ինչ նեղաբերան կճոյ։ 7. Խմթան. (փայտ ինչ ծայրասուր.) Մթագալատլ ուկէր պէր աղաճ տէրլէր։

ԿԻՒՐԱԶԱՆ كرازان * Տես ԽԻՐԱՄԱՆ։ 2. Նազելի և սիգաճեմ գնացիւք. Թուր" Նազ վէ Բէթէկէլլիկ իլէ էյլէնէրէք։ Է յոգ" Կիւրազ բառին։ (Ըստ առաջին, և բանական կենդանի նշանակութեանց։)

ԿԻՒՐԱԶԷ كرازه * Է անուն քաղքի միոյ յերկրանկականաց, որ 'ի մարտին Տիւրքաղաւէհրիւխի մեռաւ 'ի ձեռն Սիյամէք անուն քաջի միոյ Թուրանականի. Պէր փէհլիվան ատը. տէրլէր։

ԿԻՒՐԱԶԻՑՏԷՆ كرازيدن * Նազելով և սիգալով քայլել. Նազ վէ Բէթէկէլլիկ իլէ էյլէնմէք. (հր" Կիւրազ. և ապա" Կիւրազէդ։ Եւ ընդունել" Կիւրազան.) (որ և ասի ԿԻՒՐԱԶԻՑՏԷՆ։)

ԿԻՒՐԱԺԻՑՏԷՆ كرازيدن * Հնչելթեւոց թռչնոց, 'ի թռչելն. Գուշ գանատ սեսլէնիփ սիփա վէրմէք. (հր" Կիւրաժ, և ապա" Կիւրաժէդ։)

ԿԻՒՐԱՀ كراه * Նման կամ հանգոյն. Միւշ վէ նաղիր։

ԿԻՒՐԱՑԻՍԹԷՆ كرايستن * Պատրաստել զինուորական. Թուրքերէն Սէֆէրէ սէլ. որ և ասի ԿԻՒՐԱՅԻՏԷՆ։

ԿԻՒՐԱՑԻՏԷՆ كرايدن * Տես ԿԻՒՐԱՅԻՍԹԷՆ։

ԿԻՒՐԱՆ كران * Խուրձ (ցորենոյ և գարւոյ). Պէչէլէնիշ պուղտայ վէ արփա տէմէթի։

ԿԻՒՐԶ كرز * Մեծ լախտ երկաթի, զոր 'ի հնումն 'ի գործ ածէին քաջամարտիկ 'ի պատերազմի. Պէօյիւք տէմիր թօփուզ. որ և ասի ԿԻՈՒՓԱԼ, և ԿԻՒՐԶԷ։

ԿԻՒՐԶԷ كرزه * Տես ԿԻՒՐԶ։ 2. Արական անգամ. Աշէրէ ուէզիւլլէն ձիւլայէ տէրլէր։ 3. Օձ մեծագլուխ. Պաշը պէօյիւք էյլան. մօրէ պէօշէքլէրի։

ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՄԻՑՇ كرزهٔ كاوميش Տես ԿԻՒՐԶԷԻ ԿԵԱՎՉԷՀՐ։

ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՉԷՀՐ كرزهٔ كاوچهر Լախտ Փերիդունի արքային. (կազմեալ 'ի ձև

գիլոյ եզին.) Փէրէյթուն շահէն Կէօրչէ տափ փէօր. որ և ասի ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՄԻՑՀ, ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՍԱՐ, ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՍԷՐ, և ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՓԷՅՔԷՐ.

ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՍԱՐ گرزهٔ کاوسار

ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՍԷՐ گرزهٔ کاوسر

ԿԻՒՐԶԷ'ԻԿԵԱՎՓԷՅՔԷՐ گرزهٔ کاوپیکر
Տես ԿԻՒՐԶԷ'Ի ԿԵԱՎՉԷՀՐ.

ԿԻՒՐԶԷՏԷՆ گرزدن * Հնարել. Չարէ բուլմագ.

ԿԻՒՐԷԶՄ گرزم * Եղբայրն Իսփէնտիարի.

ԿԻՒՐԷԿԷՐՏԱՆ گرهکردان * Իսաղ մինչ. Պէյ օյուն փէօր.

ԿԻՒՐԷՆԿ کرنك * Տես ԿԻՒԼԷՆԿ.

ԿԻՒՐԻՅՉԷ گریچه * Սենեակ տան. Հէօճրէնի խանէ.

ԿԻՒՐԻՆՃ گرنج * Տես ՊԻՐԻՆՃ. 2. Տես ՀՈՒՆԻՅԶ. 3. Փոտրափոխեալ բառն. Թիւրքէմէշ փօշտն վէ ալմասճէ.

ԿԻՒՐԻՆՃԱՐ گرنجار Տես ՊԻՐԻՆՃԶԱՐ.

ԿԻՒՐԻՆՃԽԱՆԷ گرنجخانه * Տեղի մինչ ուր տան բառերից Թափել զփետուրս 'ի ժամանակի փետրափոխութե. Տօշան Բիւլէքինճէս մէքէան.

ԿԻՒՐԻՆՏԷ گرنده * Տես ԳԷՐՎԱՀ.

ԿԻՒՐԻՍՆԷ گرسنه * Կամ ԿԻՒՐՍԻՆԷ. Տես ԿԻՒՐՍԻՆԷ.

ԿԻՒՐԻՍՆԷԿԻ گرسنکی * Անսուաղութ. Աճլըգ. արպերէն ճուա: ասի և ԼԷՔՀԷՆ.
ԿԻՒՐԻՍՆԷ ՀԻՒՏԷՆ. گرسنه شدن Քաղցնուլ. Աճըգմագ: ԿԻՒՐԻՍՆԷ ՔԷՐՏԷՆ. گرسنه کردن Քաղցեցուցանել. Աճըգթըրմագ:

ԿԻՒՐԻՍՆԷՉԷՀՄ گرسنه چشم * Մըշտափափագ, մշտաքաղց. Աճկէօզլիւ. որ և ասի ԿԷՏԱՉԷՀՄ.

ԿԻՒՐԻՒՀ گره * Տես ԿԻՒՐՈՒՀ.

ԿԻՒՐԻՒՀԷ گرهه * Տես ԿԻՒՐՈՒՀԷ.

ԿԻՒՐԿ گرگ * Գայլ. Թուրքե" Գուրթ. արպերէն ذیب Զիյպ:

ԿԻՒՐԿԵԱՆ گرگان * Է յոգնա" Կէօրք բառին. 2. Է անուն Թագաւորանիստ քաղաքի գաւառին Էսթէրապատու. զոր արապացուցեալ կոչեն Ճիւրճան. որ հռչակեալն է այժմ:

ԿԻՒՐԿԶԱՏԷ گرگزاده * Կորիւն գայլոյ. Գուրթ էնիկի: (Եւ Թարգմանի գայլածին:)

ԿԻՒՐԿԻՅՆ گرکین * Է անուն քաջի միոյ յԻյրանականաց. Պէյ ֆէհլէվան ատի փէօր.

ԿԻՒՐԿԻՅՆԷ گرکینه * Մուշտակ. Քիւրք. որ և ասի ՓՕՍԹԻՅՆ.

ԿԻՒՐԿԻՒՄ گرکم * Տես ԶԷՐՏԷՉԱՎ. Իսկ ա՟ ունանց՝ քրքում. արպ" زعفران Զաֆրան.

ԿԻՒՐԿԻՒՆ گرکن * Իսակ, տհաս (արմը տեղ). Հէնիւզ էրիշմէմիշ շաւէ. շաւէի նարէնճի.

ԿԻՒՐԿԻՒՐ گرگر * Քրթմնջիւն ('ի պահու բարկութե). Օվ սէօվ մի իւշն իւէ չէյր չէքմէն սէօյլէնմէր.

ԿԻՒՐՃ گرچ * Վիրք. Կէօրճի գայէֆէսի.

ԿԻՒՐՃԻՍԹԱՆ گرجستان * Աշխարհ վրաց, վիրք. Կէօրճիսթան.

ԿԻՒՐՄ گرم * Նշանակէ հոգ և տխրութ. Գայղու վէ էլէմ վէ էնտուհ.

ԿԻՒՐՄԻՅԽ گرمیخ * Ցից երկաթի. Տէմիր գազըգ.

ԿԻՒՐՆԷ گرنه * Խոտ մինչ. Պէյ օթ փէօր.

ԿԻՒՐՀԱՍՊ گرشاسب * Երազափորձութիւն. Խաբէր էհլիմլէմ օլմագ.

ԿԻՒՐՈՒԶԷ گروزه * Տես ԿԻՒՐՈՒՀ.

ԿԻՒՐՈՒԹԷ گروته * Փուշ մինչ (զոր յայժ սիրէ ուղտն). Պէյ տիքէն փէօր՝ տէվէ անի չօգ սէվէր.

ԿԻՒՐՈՒԿԵԱՆ گروکان * Արական անդամ. Աւէթի թէնասիւլ.

ԿԻՒՐՈՒՀ گروه * Գունդ. Պէօլիւք. 2. Ժողով. Ճէմաէթ. որ և ասի ԿԻՒՐԻՒՀ, ԿԻՒՐԻՒՀԷ, ԿԻՒՐՈՒԶԷ, ՃԷՎԳ, և ՃԷՎԽ.

ԿԻՒՐՈՒՀԱ ԿԻՒՐՈՒՀ گروها گروه Գունդագունդ. Պէօլիւք պէօլիւք, ֆէվճ ֆէվճ.

ԿԻՒՐՈՒՀԷ گروهه * Կծիկ. Թուբ" Եումագ. 2. Գնտակ (հրացանաց, և այլն). 3. Բլիթ (հացի, և այլն). 4. Տես ԿԻՒՐՈՒՀ. որ և ասի ԿԻՒՐԻՒՀԷ.

ԿԻՒՐՈՒՂ گروغ * Տես ՏԻՒՐՈՒՂ.

ԿԻՒՐՊԻՒԶ گربز * Խորամանկ կամ խարդախ. Մէքքէր վէ հիյլէքէր. որ և (արաբացուցեալ) ասի ՃԻՒՐՊԻՒԶ, և ԼԷՆԿԷՐ. 2. Տես ԹԻՒՎԱՆԱ.

ԿԻՒՐՍ گرس * Նօթութ. Աճլըգ. (Եւ է սա լեզու թէ համառօտել 'ի բառէն Կէօրէսնէկի:)

ԿԻՒՐՍ ՇԻՒՏԷՆ . كرس شدن Քաղցնուլ ։ Աճըգմագ ։

ԿԻՒՐՍԻՆԷ كرسنه * Կամ ԿԻՒՐԻՍՆԷ ։ Նօթի . Աճ . որ և ասի ԿԻՒՐՇԹԷ , ԿԻՒՍԹԷ ։

ԿԻՒՐՏ كرد * Տես ԿԻՒՐՏԷՓՔԷՆ ։

ԿԻՒՐՏԱՊ كرداب * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Թուրանականաց . Թիւրքմէնլէրտէն պիր շէհ-րինին ատը տըր ։

ԿԻՒՐՏԱՍ كرداس * Նշանակէ գրկող և անկիրառ . Սէրէճէր վէ շումը ։

ԿԻՒՐՏԷ كرده * Նշանակէ երիկամ . Թուրքերէն Պէօպրէք . և արաբերէն Քիւլյէ ։

ԿԻՒՐՏԷԿԵԱՐ كردكار Տես ԿԻՒՐՏԿԵԱՀ ։

ԿԻՒՐՏԷՓՔԷՆ كردافكن * Արի , քաջ . Պէհլիվան . որ և ասի ԿԻՒՐԱԶ , և ԿԻՒՐՏ ։

ԿԻՒՐՏԻ ԶԻՐԻՀ كردزره * Տես ԶԻՐԻՀ , ըստ երկրորդ նշանակութեան ։

ԿԻՒՐՏԿԵԱՀ كردكاه * Սնակուշտ . Պօշ պէօյրէք . արաբերէն خاصره Խասըրէ . որ և ասի ԿԻՒՐՏԷԿԵԱՐ ։

ԿԻՒՐՏԿԻՑՐ كردكير * Է անուն միոյ որդւոյ Եփրասիյապայ արքային . Էֆրասիյապ շահըն պիր օղլունըն ատը տըր ։

ԿԻՒՐՔ كرك * Թխահաւ մարի . Գուրտ ։

ԿԻՒՐՔԵԱՎ كركاو * Տեսակ ինչ աղա-նելեաց ասիդ . զոր կասեն յոտս հեռի ընթա-ցողքն ՚ի Համապարհի . Պիր նէվի գօյէրճին տիր ։

ԿԻՒՓԹԷՆ كپتن * Տես ԿԻՈՒՑԻՏԷՆ ։

ԿԻՒՓԹ كفت * Տես ԿԻՒՔԹԱ ։ 2 . Ասք , կամ խօսք . Թուրքերէն Սէօզ . և արաբերէն Քէլամ ։ 3 . Տես ՀԷՆԿԻՒՓԹ ։

ԿԻՒՓԹԱ كفتا * Ասաց . Տէտի ։ (Է եր-րորդ դէմն եզակի անցեալ ժամանակի Կիւֆթէն բային) որ ՚ի գործ ածի ՚ի բանի պատասխանա-տուութե , և բայն Կիւֆթ , ՚ի բանի հարցման ։ Եւ մերթ լինի , զի այբն դնի ՚ի հարցման , և Կիւֆթ ՚ի պատասխանատուութե . որպ տեսանի առ բա-նաստեղծս ։

ԿԻՒՓԹԱՆ كفتان * Կենդանի ինչ նման մարախոյ , որ յաւուրս ամառան խօսի ՚ի գիշե-րի . արաբերէն Ճէրճէճ . պիր հայվան տըր ։

ԿԻՒՓԹԱՐ كفتار * Բան , խօսք . Սէօզ , քէլամ ։ (որ և ասի ԿԻՒԺԱՐԷ ։)

ԿԻՒՓԹԱՐԻՑՏԷՆ كفتاريدن * Խօսիլ . Սէօզ սէօյլէմէք ։

ԿԻՒՓԹԷ كفته * Ասացեալ . Սէօյլէնմիշ ։ (Է կրաւորա՛ ընդունելի՛ Կիւֆթէն բային ։)

ԿԻՒՓԹԷՆ كفتن * Տես ԿԻՈՒՑԻՏԷՆ ։

ԿԻՒՓԹԷՆԻ كفتنى * Ասելի . Տէյէճէք ։

ԿԻՒՓԹԷՊՈՒՏԷՄ كفته بودم * Աս-ացեալ էի . Սէօյլէմիշ իտիմ ։

ԿԻՒՓԹՈՒԿԻՈՒՅ كفت وكوى * Տես ԿԻՒՓԹԿԻՈՒ ։

ԿԻՒՓԹՈՒՇԻՆԷՎ كفت وشنو * Նշա-նակէ ասել և լսել . Թուրքերէն Տէմէ իշիտմէ ։

ԿԻՒՓԹՈՒՇԻՆԻՑՏ كفت وشنيد * Տես ԿԻՒՓԹԿԻՈՒՅ ։

ԿԻՓԹՈՒՇԻՒՆՈՒՏ كفت وشنود * Տես ԿԻՒՓԹԿԻՈՒ ։

ԿԻՒՓԹԿԻՈՒ كفتكو * Ասուլիս . Թուրք՛ Սէօզ ատը , տէյիշ գօյիշ . որ և ասի ԿԻՒՓԹ ՈՒ ԿԻՈՒՅ , ԿԻՒՓԹ ԿԻՒ ՇԻՆԻՑՏ , և ԿԻՒՓԹ ԿԻՒ ՇԻՒՆՈՒՏ ։

ՀԱ — ՀԱԳ

ՀԱ حا * Մասնիկ յոգնականականելու որ յաւելի յաւարտս անուանց անշնչականաց . որպ Սէնկհա . քարինք . Դաշլէր , և այլն ։ 2 . Պատ-րաստ լեր . Հազըր օլ ։ 3 . Տես ԻՅՆԷՔ ։

ՀԱԳ حق * (Բառ արեւելի) է անուն Այ ։ 2 . Ճշմարիտ ։

ՀԱԳՓԷՐԷՍԹ حق پرست * Այապաշտ ։

ՀԱԶ — ՀԱԹ

ՀԱԶ هاز * Որոնք ցցունից . Շէօքէնէ գիւրէ , կէյսուսի թռադան ։

ՀԱԶԷՐ حذر * (Բառ արեւելի) Նշա-նակէ զգուշութիւն . Սագընմագ ։

ՀԱԶԻՑՐԱՆ حزيران * Յունիս . Էվվէլ եազըն այը տըր ։

ՀԱԹԷՄ حاتم * Է անուն առն միոջ

Հայկականութիւն, որ եր յայտ առատաձեռն. և եր ի Գրայ առջևն արարաց. վասորոյ ասի Հաթեմ տայի.

ՀԱԹԻ حاتى * Գրած ինչ յաշխարհին Թուրանու. Պէր տայէտի տէօր.

ՀԱԺ حاژ * Հեք. խազուշկեւյ. որ և ասի ՀԱԺԷ, և ՀԱԺՈՒ. 2. Տե՛ս ՀԱՄԻ.

ՀԱԺԷ حاژه } Տե՛ս ՀԱԺ, ըստ առաջին նշանակութեանն.
ՀԱԺՈՒ حاژو }
2. Տե՛ս ՀԱՄԻ.

ՀԱԺՈՒՅԻՏԷՆ حاژویدن * Աղշել և տարակուսիլ. Հայրէնշէտէ վէ Թէրտտիտտէ օլմագ.

ՀԱԼ حال * Դրաղարումն. Գարար. 2. Տե՛ս ԼԱՉԻ. ասի և ԳԱԳՈՒԼԷ.

ՀԱԼ حال * Առժամու ժամանակ. Թուք" Շիմտիտի հալ. 2. Որպիսութիւն իրաց. Հալէմէ էշէա.

ՀԱԼՔԱ حلقه * Բոլորեալ բաղմուն մտաձայնութեանց, որք խմբին մի առըևառումն ի վաճառատեղի. Պաշէյլէտմէկէյին աղշմէյէշ էնէտն ճէտ էմտէյմէյէ մէճմէւտէ հալքա օլարագ օմուրտուրտէյ. 2. Մանեակ (դրանց). Տանգէ գապ էնէտն գոտուայէ եոտուրլէյ. 3. Բազմական. Մէճլիս. 4. Օղ. Հալքա.

ՀԱԼՔԱՉԻՅՆ حلقه‌چين * Տեսակ ինչ հրուշակի, զոր կազմեն որպէս օղամանեակ. Պէյ նէվ հէլվա տէօր.

ՀԱԼՔԱԲԷԿՈՒՇ حلقه‌بكوش * Օղ ի յականջ. որով խմանի ծառայ.

ՀԱԼԷ حاله * (Բառ արէպի) Տե՛ս ԿԷԱՀԷՆԿԷԱՆ. 2. Վրդովիչ. Փիթնէճէյ. 3. Տե՛ս ԿԻՈՒՆ. ըստ այսմ ասի և ԷՎԱՄ.

ՀԱԼԻ حالى * (Բառ արէպի) առ ժամայն. արաբերէն Փիլհալ.

ՀԱԼՎԱ حلوا * (Բառ արէպի) Տե՛ս ԼԷՎ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԱԼՎԱԿԷՐ حلواگر * Հրուշակագործ. Հալվաճի.

ՀԱԼՎԱ՛ՅԻՇԷՔԷՐ حلوای شكر * Տեսակ ինչ շաքարակեղէն հրուշակի. Պէյ նէվ շէքէրլի հալվա տէօր.

ՀԱՃ حج * Ուխտագնաց քնացելի. Զէվվարի քէտմէք.

ՀԱՃԷԹ حاجت * (Բառ արէպի) պէտք, պիտոյք. Լիւզում.

ՀԱՃԷԹՄԷՆՏ حاجتمند * Կարօտ. արաբերէն Մուհթաճ.

ՀԱՃԻ حاجى * Ուխտագնաց ասձկայ, որ երթեալ իցէ ի քէսայէ. Զէվվարի քէտմիշ.

ՀԱՃԻԲ حاجب * Տե՛ս ՓԷՐՏԷՏԱՐ. 2. Տե՛ս ԷԳՐՈՒ. (ըստ այսմ է բառ արէպի.)

ՀԱՄԱԼ حمال * Տե՛ս ՀԷՄԹԱ.

ՀԱՄԱՅԻԼ حمایل * Է յոգնա" Համայլէ բառին. 2. Աւետարան ինչ որ կախի զպարանոցէ.

ՀԱՄԱՎԷՐ هماور } Տե՛ս ՀԷՄԱՎԷՐ.
ՀԱՄԱՎԷՐԱՆ هماوران }

ՀԱՄԵԱՆ هامیان * Տե՛ս ԷՆՊԱՆ.

ՀԱՄԶԷ حمزه * (Բառ արէպի) Թան ի ձաւարէ. Պուղղուր չօրպասի.

ՀԱՄԷԼ هامل * Տե՛ս ՀԷՄԹԱ.

ՀԱՄԷՐԶ هامرز * Տե՛ս ՊԷՐԽԻՅԶ. (Է բառ փէհլէվի.)

ՀԱՄԻ هامى * Աղշեալ և տարակուսեալ. Մէրէմէշէ վէ ուէրէէրտան. որ և ասի ՀԱԺ, ՀԱԺԷ, և ՀԱԺՈՒ.

ՀԱՄՄԱԼԷ حماله * Կապ սուսերի. Թուրքերէն Գըլըճ պաղը.

ՀԱՄՈՒՆ هامون * Դաշտ լայնատարած. Տէշլիք ճէհէնտէյ. 2. Տեղի հարթավայր ընդ մէջ լերանց. Տաղ արասընտէ օլան տէտուզ էէր. Թուրքք" Օվա. և արաբերէն سهل Սահըլ.

ՀԱՄՈՒՆՆԷՎԷՐՏ هامون‌نورد * Տե՛ս ՌԱՀՆԷՎԷՐՏ. (Է Թարգմանի պաշտաման. և ասի զորընթաց երիվարէ.)

ՀԱՄՌԱՀ هامراه * Տե՛ս ՀԷՄՌԱՀ.

ՀԱՄՎԱՐ هاموار * Հաւասար, կամ միակերպ. Պէրապէր, էէէքշաքլաղ. 2. Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ. 3. Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԱՄՎԱՐԷ هامواره * Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ.

ՀԱՄՏԱՆ حمدان * (Բառ արէպի.) Նոյն է ընդ բառին ՔԻՅՐ.

ՀԱՄՏՈՒՆԷ حمدونه * Տե՛ս ՔԷՊԻ.

ՀԱՅԱՀԱՅ هایاهای * Հնոմ աղաղակի ողբացողաց և կոծողաց. Շոր վէ շիվէյի էհլ մուշէմ.

ՀԱՅԱՀՈՒՅ هایاهوی * Հնոմ աղաղակի զուարճացելոց. Շոր վէ շիվէյի էրլեալ տեղէն. որ և ասի ՀԱՅԻՀՈՒՅ.

ՀԱՅԻՆԷ هاینه * Տե՛ս ՀԷՐԱՅԻՆԷ.

ՀԱՅԻՀՈՒՅ هایوهوی * Նոյն է առ ընդ բառին ՀԱՅԱՀՈՒՅ.

ՀԱՅՐԱՆ حيران * Ապշուշ․ Թեւրթեմզէ ։ 2․ Պշուցիչ (սերի՞ զաւկոց) · Թուրք․″ Պազա գօշնէ ։

ՀԱՆ هان * (Միմաբերով) զգուշ լեր․ կամ անզգոյշ լեր․ և կամ կաց․ Սոգէ՛ն վէ ագէսօ օլ , վէ դուր ։

ՀԱՆԻ هانى * (Բառ փեհլեվի ։) Տե՛ս ԳԻՆՈՒՀԻՑՆ ։

ՀԱ՛Շ حاش * Տե՛ս ՀԱՇԱ ։ (Է կրճատեալն նորին ։)

ՀԱ՛ՇԱ حاشا * (Բառ արաբի) քաւ լիցի · որ և (կրճատեալ) ասի ՀԱՇ ։

ՀԱՇԵՄ حشم * (Բառ արաբի ։) Տե՛ս ՆԵՀԱՔԵՐ ։ Եւ նախապէսն նշանակէր զանուա վերջանս բնակելոյն յանուէն անապատին ։

ՀԱՉԱՆԻՑՏԵ՛Ն هاچانيدن * Տալ խաղալ ․ Գավուրթմաք ։ (Է անցողականն Հաչելոյն բային ։)

ՀԱՉԻՑՏԵ՛Ն هاچيدن * Խաղալ․ Գավուրմաք ։

ՀԱՊՊԷ حبّه * Աչխա ծանրութ մէջ կորիզն եղեր · Պիր չէքիրտէք վէզնի ։

ՀԱՍ هاس * Նոյն է ը՛ բառն ՏԻՑԿԵՐ ։

ՀԱՍԵՏ حسد * Նշանակէ նախանձ · Ղայրէն նիմէթի չէքէմէմ խասլէթի ։

ՀԱՍԻՑՐ حصير * Փսիաթ · Հասըր ։

ՀԱՍՐԵԹ حسرت * (Բառ արաբի) փափագ · Թուրքերէն Արզու ։

ՀԱՎ هاو * Աղաղակ զոր բառնան յարձակելն ՚ի վ՜ր թշնամեաց · Նօ՛րէք տուրուռ փեղլինէք հայդէ ինըրտեք հայհուն տեօրեն ։

ՀԱՎԱԼԵԿԵԱՀ حوالگاه * Տեղի ապաւինի · Ճայր եէնահ, սըղընաճագ եէր ։

ՀԱ՛ՎԶԻՄԱՀԻ حوض ماهى * Ձուկն (կենդանակերպ) · Պէորճի հութ ։

ՀԱՎԵՆ هاون * Նոյն է ը՛նդ ՀԵՎԱՆ ։

ՀԱՎԵՆՏԵՍԹԷ هاون دسته * Սանդղաւոն · Թուր․″ Հավէն էլի · ասի և ԵԱՎԵՐ ։

ՀԱՎՍԱԼԷ حوصله * (Բառ արաբի) կառնոյք · Թուր․″ Գուրսագ ։ 2 · Համբերութիւն , ուոկ , ընթերցում (այլաբանութեամբ) · Թահամմիւլ ։

ՀԱ՛ՏԵՐՎԻՑՇ هادرويش * Է անուն դաշտավայրի միոջ , ընդ մէջ քաղաքին Խոսնջէնոյ և Քէնտարոմ ։ Պատմի թէ այսպէս անուանեցաւ տեղին այն վասն կորուսանելոյն զհետեանս քանիսի աւելկէշք , ՚ի սաստկութէ մրրկաց և կո-

շնելոյն զերեսս Հա՛ դերվիշ · Պէր օլան տուֆ տէյօ ։

ՀԱՏՈՒՐԻ هادورى * Է անուն զգոհէր միոջ աղքատաց , որք շրջելով մուրանան · Պէր ճըրգա ֆիգուշէր տէյոր ։

ՀԱՐ هار * Տե՛ս ԿԻՐԻՑԿԱՋԷ ։ 2․ Տե՛ս ԿԵՐՑԵՆ ։ 3․ Քակոր մարգոյ և անասնոյ · Ադսն վէ հայվանըն ըերզըի ։ 4 · Խելառ · Տէյէյնի ։ 5․ Համառել միտ · Գօգմիշ եթ ։ 6․ Աղշեալ և անմաքրացեալ · Մուրտէհայեէր վէ փիսլենմիշ ։ 7․ Նոյն է սա ընդ բառին ՄԱՀԱՐ , և ՄԵՀԱՐ ։

ՀԱՐԷՄ حرم * Տեղի պահպանելի , կամ զգուշանալի · Մէհէբանէ նաեֆուզ · որ և ասի ՀԱՐԻՑՄ ։

ՀԱՐԻՑՄ حريم * Տե՛ս ՀԱՐԷՄ ։

ՀԱՐԻՑՐ حرير * (Բառ արաբի) մետաքս · Էպրիշիմ ։

ՀԱՐԻՑՖ حريف * Նշանակէ խրախճանակից , կամ ընկերակից · Հէմտամ ։

ՀԱՐՈՒԹ ՎԷ ՄԱՐՈՒԹ هاروت و ماروت

Են սոքա հաւատալ երկու հրեշտակք , աստուածպաշտութեանց զորս մերժեալ ՚ի կայից իւրեանց կախեաց առեն գլխիվայր ՚ի մէջ հորոյ միոյ ՚ի բաբելոնի · վ՜ս ուսանելոյ նց զկախարդութի․ և որք կամին զկախարդութի , երթեալ ուսանին ՚ի նոցանէ · Մէշհուր իքի մէլէք տըր ։

ՀԱՐՈՒՆ هرون * (Բառ ընկերական ընդ արեգա) զամանն (ասի դժնոյ) ։ Եուլուղ ։

ՀԱՐՊ حرب (Բառ ար․″) Տե՛ս ՃԵՆԳ ։

ՀԱՐՊԿԵԱՀ حربگاه * Նշանակէ տեղի մարտի · Ճէնք եէրի ։

ՀԱՐՖ حرف * (Բառ արաբի) գիր · Եազը ։ 2․ Խօսք · Սէօզ ։ 3․ Խօսք արտասանութ ն․ Սէօզէւն սադաղը ։

ՀԱՐՖԶԷՏԵՆ حرف زدن * Խօսել , բարբառել · Սէօզ սէօյլէմէք ։

ՀԱՐՖԿԻՑՐ حرفگير * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՒՐՏԵԿԻՑՐ ։

ՀԱՔ هاك * Նոյն է սա ընդ բառին ԹԻՒԽՄԻՄԻՒՐՊ ։

ՀԱՔԼԷ هاكله * Նշանակէ Թլուանս · Թուր․″ Փէլթէք · արաբ․″ Էլքէն · որ և ասի ՀԱՔՐԷ ։

ՀԱՔՐԷ هاكره * Տե՛ս ՀԱՔԼԷ ։

ՀԵԶԱՐ هزار * Հազար · Պին · արաբ․″ Էլֆ ։ 2․ Տե՛ս ՀԵԶԱՐՏԵՍԹԱՆ, ըստ երկր․″ նշա՛ ։

ՀԵԶԱՐԱՆ هزاران * Է յոգնականն Հէզար բառին ։ 2 · Տե՛ս ՀԵԶԱՐՏԵՍԹԱՆ , ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ՀԷԶԱՐԱՎԱ هزارآوا * Տե՛ս ՊԻՒՂՊԻՒՂ. 2. Որ ունի զձայն լուսինեկի. Պիւլպիւլ [illegible]. 3. Հազար ձայն. Պին սատա. այսինքն բազում ձայն. (զի Աւա՛ է կրճատեալն յԱւազ բառէն.)

ՀԷԶԱՐԹՈՒ هزارتو * Այն խորն ՚ի մէջ խախացուցի ոչխարին, որ կոչի Թուրքերէն Գըրք պայըր. որ և ասի ՀԷԶԱՐԹՈՒՅ, և ՀԷԶԱՐԽԱՆԷ.

ՀԷԶԱՐԹՈՒՅ هزارتوی * Տե՛ս ՀԷԶԱՐԹՈՒ.

ՀԷԶԱՐԻՑՆԷ هزارینه * Ջուա ունի. Ջէրէ խուշու. 2. Մերթ (ներհականաբար) խառնակ ունի. Ջէրէ մուշշուշ.

ՀԷԶԱՐԻՒՄ هزارم * Նշանակէ հազարերորդ. որ ասի Թուրքերէն Պինինճի.

ՀԷԶԱՐԽԱՆԷ هزارخانه * Նոյն է ընդ բառին ՀԷԶԱՐԹՈՒ.

ՀԷԶԱՐ ԽՕՇՆԷՎԱ هزار خوشنوا Լուսինեակ քաղցրանուագ. Սեօտ էօտ պիւլպիւլ.

ՀԷԶԱՐԿԵԱՆ هزارکان * Հազարական. Թուրքերէն Պինէր.

ՀԷԶԱՐԿՈՒՆԷ هزارکونه * Հազարակերպ. Պին տիւրլիւ.

ՀԷԶԱՐՄԻՑԽ هزارمیخ * Համօրէնն աերեւակշռող բազմականկարկատ. Խըրգայի տէրվիշան.

ՀԷԶԱՐՄԻՑԽԻ هزارمیخی * Բազմակարկատ համօրէնն. Նէխէրնոլէկ ճամէ.

ՀԷԶԱՐՉԷՇՄԷ هزارچشمه * Աւազան. (որ եղանէ ոմն պալատ ՚ի Թիկունս, և ՚ի անդին անդ ունի ծակս). արդ՛ شمع Նէիշէ.

ՀԷԶԱՐՊԱՐ هزاربار * Նշանակէ հազար անգամ. Պին քէօլ. կամ Պին քէրրէ.

ՀԷԶԱՐՍԱԼԷ هزارساله * Հազարամեայ. Պին եըլլըգ.

ՀԷԶԱՐՍԻՓԷՆՏ هزارسفند * Դեղ ինչ. Պիր թուրլու օթ.

ՀԷԶԱՐՏԱՆԷ هزاردانه * Խոտ ինչ. Պիր նէվ՛ օթ. 2. (Այլաբանութ.) համբիչ. Թէսպիհ.

ՀԷԶԱՐՏԷՍԹԱՆ هزاردستان * Տե՛ս ՊԻՒՂՊԻՒՂ, ըստ մեկնութեան ոմանց. Իսկ ըստ այլոց սարեակ. Գըզըլ գուշ. ըստ Նշանակութեան ասի և ԹՈՒՅՐԷ, ՀԷԶԱՐ, և ՀԷԶԱՐԱՆ.

ՀԷԶԱՐՏԻՐԱԽԹ هزاردرخت * Է անուն ասեղնագործ ինչ. Պիր էյի ասի օթ.

ՀԷԶԱՐՓԱ هزارپا * Տե՛ս ՍԱՑՓԱՅ.

ՀԷԶՄԱՆ هزمان * Յամ ժամ. Հէր վագիթ. (Է կրճատեալ ՚ի բառէն Հէրզէման.)

ՀԷԶՏՔԻՒՆՏ هزکند * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՒՆՏՊԱՏԷՍԹԷՐ.

ՀԷԹՃԷ هتشه * Տե՛ս ՀԷՍԻՑՐ.

ՀԷԺԱՔ هژاک * Անգէտ. Նադան. 2. Է անուն յառակական մեծ և ընդարձակ պարտիզին Քէյքէաւիւսայ արքայի. Քէյքէավիւս շահըն մէշհուր պաղչէսինին ատը տըր.

ՀԷԺԻՑՆԷ هژینه * Օրակամ ծակէ. Խօրք էէվսէ.

ՀԷԺԻՑՐ هژیر
ՀԷԺԻՑՐԷ هژیره } Տե՛ս ՀԻՒԶԻՑՐ.

ՀԷԺՀԱՐ هژهار * Աւերորդ աստածոյ, Ամէն չլայսի տիրլի.

ՀԷԺՏԷՀ هژده * Տե՛ս ՀԷՃՏԷՀ.

ՀԷԺՏԷՀԻՒՄ هژدهم * Տե՛ս ՀԷՃՏԷՀԻՒՄ.

ՀԷԺՐԷՓՏԷԿ هژرفتک * Տե՛ս ՃԻՒՆՏՊԱՏԷՍԹԷՐ. Բայց ըստ բառարանաց ոմանց խոտ ինչ, (որ բուսանի յարօտս). Պիր օթ տիւր չայըրլըրտա պիթէր. Թուրքերէն Գուզուգ գուլաղը.

ՀԷԼԱ هلا * Է միջարկութ ինչ պատուիրական. արաբերէն يا Էլ.

ՀԷԼԱԼՈՒՇ هلالوش * Նոյն է ընդ բառին ԽԷԼԱԼՈՒՇ. ասի և ԽԷԼԱՆՈՒՇ, ԽԷԼԱՎՈՒՇ, ԽԷԼԱՐՈՒՇ, ԽԷՐԱՐՈՒՇ, ՂԱՎՂԱ, ՂԻՒԼՂԻՒԼ, և ՂԻՒԼՂԻՒԼԷ.

ՀԷԼԱԿՈՒ هلاکو * կամ ՀԷԼԱՔՈՒ. Է Թագաւոր ոմն մեծանուն և մեծազօր ՚ի Թոռանցն Ճէնկիզ խանին. որ ՚ի ժամանակս վերջնոյն ՚ի խալիֆէիցն Պաղտատու Մուսթասըմին խալիֆէի յԱպպասեան զարմէ, մտանելով Վեզիրի Նորին Իպնի ալգամի անիծիւ և անհամար զօրօք Թաթարաց՝ եկեալ ՚ի վ[երայ] Պաղտատու, կալաւ զխալիֆէն և սպան զնա. Նաև զայլ անթիւ այլազգիս սատակեալ, և զքաղաքն Պաղտատ աւերեալ գնաց.

ՀԷԼԱՀԷԼԱ هلاهلا * Հեշտ և դիւրին. Ասան վէ օլէյ.

ՀԷԼԱՀԻՒԼ هلاهل * Սպանող կամ սատակիչ. Մէօհլիք. Զի ասի Զէհրի հէլահիլ. իբր թէ Թոյն սպանող կամ սատակիչ. Զէհրի գաթիլ. որ և ասի ՀԷԼՀԻՒԼ, և ԶԷՀՐՊԱ.

ՀԷԼԱՃԷՄ هلاشم * Տգեղ. Չիրքին. որ և ասի ԶԻՒՐՇԹ, և ԿԻՒՍԹ. 2. Նոյն է ընդ բառին ԼԷՀԱՃԻՒՄ.

ՀԷԼԱՔ هلاك * (Բառ. արէալի) սատակումն, կամ կորուստ :

ՀԷԼԷԱՔ هلياك * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՍԹՈՒ :

ՀԷԼԷՈՒՄ هليوم * (Բառ. արէալի) : Տե՛ս ՄԱՐԶՕՂԷ :

ՀԷԼԷ هله * Գանէ. Պարէ : 2. Թեօղ. Գէօ

ՀԷԼԷՆԷՆՏ هلنند * [illegible] գործ. Քէահէլ, պէսէօր :

ՀԷԼԷՆՏՈՒԶ هلندوز * Խոտ ինչ. Պիր օթ փէօր :

ՀԷԼԹԱՔ هلتاك * Տե՛ս ՄԱՍԹՈՒ :

ՀԷԼԻՑԼԷ هليله * Դեղ ինչ. Էօվիւյէ տէն փէօր. ասի և ՀԷՐՐԱ :

ՀԷԼԻՑՎ هليو * Նշա" կողով. Սէփէթ :

ՀԷԼԻՑՎԻ هليوى * Նոյն է ընդ բառին ՀՈՒԼԷՔ, ըստ երկրորդ նշանակութեան :

ՀԷԼՀԱԼ هلهال * Տե՛ս ՓԷՐՂԻՑԶԷՆ :

ՀԷԼՀԷԼԷ هلهله * Հնչիւն զոր կանչեն կանայք 'ի ցնծալից ուրախութեան խերեանց ԼԷ՛Լէ՛, արտաբերութ. արդ" زلغت Զէլղիթ :

ՀԷԼՀԻԼ هلهل * Տե՛ս ՀԷԼԱՀԻԼ :

ՀԷԼՆԱՔ هلناك * Տե՛ս ՄԱՍԹՈՒ :

ՀԷԼՈՒ هلو * Նոյն է ընդ ՊԱՏՓԻՑՃ :

ՀԷԼՈՒՉԻՑՆ هلوچين * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏՓԻՑՃ :

ՀԷՃ هج * Երկայն ուղիղ և համաստար. Հէր տարաֆ վէ քանտէ վէ հէմվար օլան նէսնէ :

ՀԷՃԱ هجا * Նշանակէ նախատինք և բամբասանք. Մէզէմմէթ վէ մէզէմմէթ :

ՀԷՃԱՎԷՐ هجاور * Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Խուզայի. Պիր շէհր ատը փէօր : 2. Գրոհ կամ ժողով. Գուրուհ, ճէմաէթ :

ՀԷՃԱՎԷՐ ՀԷՃԱՎԷՐ هجاور هجاور Գունդագունդ. Սիւրիւ սիւրիւ :

ՀԷՃԷՆՏ هجند * Տե՛ս ՎԷՐՂԷՍԹ :

ՀԷՃԻՑՐ هجير * Է անուն որդւոյ քաջին Կիւտերզի, զոր Սիւհրապ 'ի մարտի գերի առնոյր. [illegible] ատը փէօր

ՀԷՃՏԷՀ هجده * Ութուտասն. Օն սէքիզ. որ և ասի ՀԷՋՏԷՀ :

ՀԷՃՏԷՀԻՒՄ هجدهم * Ութուտասն

աներորդ. Օն սէքիզինճի. որ և ասի ՀԷՋՏԷՀԻՒՄ :

ՀԷՃՏԷՀՀԷԶԱՐ هجده هزار * Ութուտասն հազար. Օն սէքիզ պին :

ՀԷՄ هم * Համ, կից. Պէլէ. (է մասնիկ բաղադրական) : 2. Եւս. Թէք" Տահի. արդ" ايضا Էյզան : 3. Տեղի ինչ առարկեալ, զոր առնեն 'ի առարկա ընթանալ վ[illegible] համարձակ զատանելոյ 'ի նմա ուղևորաց 'ի ստամբուն ձմերան. Իսկ ըստ արտաքոյ հող. Պէլ. բայց Պէլ, է հոգն անցեալ. և Հէլ, ապագայն :

ՀԷՄԱ هما * Աստղիկ անձրև. Չիյսէլ էտմեշ. գարտն չէքէր :

ՀԷՄԱԼ همال * Տե՛ս ՀԷՄԹԱ :

ՀԷՄԱՀՏ همعهد * Նշանակէ ժամանակակից. Պիր զամանտա պուլունան օլանլէր :

ՀԷՄԱՆ همان * Միայն. Անճագ : 2. Այնպէս. Անճէյէն : (Եւ ը այսմ է բարդեալ :)

ՀԷՄԱՆԱ همانا * Նշանակէ համանման. Գուրծէ պէնզէր :

ՀԷՄԱՆԷՆՏ همانند * Նշանակէ համանման. Մանէնտ վէ միսլ վէ նազիր :

ՀԷՄԱՆ ԷՍԹ همانست * Նման այնմ է. Անէն կիպի փէօր :

ՀԷՄԱՆՏԷՄ همانده * Նոյն ժամայն. Օլ վագըթ :

ՀԷՄԱՎԷՆ هماون * Է անուն լերին միոջ 'ի գաւառին Խորասանու. Պիր տաղ ատը փէօր :

ՀԷՄԱՎԷՐ هماور * Գուստ. դամավ կեայ. որ և ասի ՀԱՄԱՎԷՐ, ՀԱՄԱՎԷՐԱՆ, և ՀԷՄԱՎԷՐԱՆ : Նամը վէրմիշ շու փէօր :

ՀԷՄԱՎԷՐԱՆ هماوران * Տե՛ս ՀԷՄԱՎԷՐ :

ՀԷՄԱՎԷՐՏ هماورد * Ախոյեան. որ և ասի ՀԷՄԱՎԻՑԶ :

ՀԷՄԱՎԻՑԶ هماويز Տե՛ս ՀԷՄԱՎԷՐՏ :

ՀԷՄԱՐ همار * Համար. արդ" Հէսապ. որ և ասի ԱՄԱՐ, ԱՄԱՐԷ, ԱՎԱՐ, ԱՎԱՐԷ, ԷՄԱՐ, և ԷՄԱՐԷ : 2. Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐ : (է թէ թևայուցեալն նորին) : 3. Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ : 4. Չափ. Էնտազէ : ը ում նշա" ասի և ՀԷՄԱՐԷ :)

ՀԷՄԱՐԱ همارا * Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ :

ՀԷՄԱՐԷ هماره * Տե՛ս ՀԷՄԱՐ :

ՀԷՄԱՔ هماك * Տե՛ս ՀԷՄՍԷՐ :

ՀԷՄԷԱՆ هميان * Նշանակէ քսակ.

Քէյֆ ։ 2 ․ Տե՛ս ԷՆՊԱՆ ․ ասի և ԷՄԷԱ ։

ՀԷՄԶԱՆՈՒ همزانو * ՚Ի միասին նըս-տօղ ․ Պէրապէր օթուրան ։

ՀԷՄԶԱՏ همزاد * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՒՆԱՊԷ ։ 2 ․ Տե՛ս ՀԷՄՍԱԼ ։

ՀԷՄԷ هم * Ամենայն ․ Թուր" Գամու ․ արպ" Քիւլլի ․ Ճիւմլէ ․ ճէզա" جار ․ Պօրճէ ։

ՀԷՄԷԹԱՆ همتان * Դուք ամենե-քեան ․ Սիզ Ճիւմլէնիզ ։

ՀԷՄԷԿԵԱՆ همکان * Ամենեքեան ․ Ճիւմլէսի ․ որ և ասի ՀԷՄԷՔԻՆԱՆ , կամ ՀԷՄՔԻՆԱՆ ։

ՀԷՄԷԿԻ همکی * Բովանդակ ․ Ճիւմլէսի ։

ՀԷՄԷՃ همج * Ճանճ մանր ․ Խըրտա սինէք ։ 2 ․ Անպիտան ․ Իշէ եարամազ նէսնէ ․ որ և ասի ՀԷՄԷՃԻ ։

ՀԷՄԷՃԱ همجا * Ամենայն ուրեք ․ Հէր Եէրտէ ․ ըստ որում գրի ՚ի յառաջաբանութեան գրոցն Կլիւլիսթանին , Պօրանի առահմէթի գէհետտէշ հէ-մէրա րէսիյտէ , Իւ խասնի նիմէթի գէթէրիյշէշ հէմէ-ճա քէշիյտէ ․ այսինքն անձրև անհամար ողորմութեան նորա (այ) առ ամենեսեան հասեալ , և սեղան անխնայ բարութեան նորա ամ ուրեք քարշեալ (այս է տարածեալ) ։

ՀԷՄԷՃԻ همجی * Տե՛ս ՀԷՄԷՃ ։

ՀԷՄԷՇԷՊ همشب * Զամենայն գի-շեր ․ Պիւթիւն կէճէ ։

ՀԷՄԷՏԱՆ همدان * Ամենագէտ ․ Հէր նէյի օգուրան պիլէն քիմէսնէ ։ 2 ․ Է անուն քա-ղաքի միոյ յարեւելս յաշխարհին պարսից ․ Պէր շէհիր ատը տըր ։

ՀԷՄԷՐՈՒԶ همروز * Նշանակէ զօր ամենայն ․ Պիւթիւն կիւն ։

ՀԷՄԷՐՖ همرف * Որ լռացուցեալ է զա-տամունս իւր , (ասի զանասնոց ․) Տիշլէրի Լէ-ծամ քէօթէն հայվան ։

ՀԷՄԷՔԻՆԱՆ همکنان * Կամ ՀԷՄ-ՔԻՆԱՆ ։ Տե՛ս ՀԷՄԷԿԵԱՆ ։

ՀԷՄԹԱ همتا * Հանգէտ , նման ․ Միսլ մանէնտ ․ որ և ասի ՀԱՄԱԼ , ՀԱՄԷԼ , և ՀԷՄԱԼ ։

ՀԷՄԹԷՔ همتک * Տե՛ս ՀԷՄՌԱՀ ։

ՀԷՄԻ همی * Է սա մասնիկ ինչ որ դնի ՚յառաջս բայից , և փոխէ զնշանակութիւն ժամանակի նց ․ զի առնէ զանցեալ բայն անկատար , և զա-պառնին ներկայ ․ օրպէսի է և վանկս Մի ․ զի ասի Հէմի կիւտի ․ ասէր ։ Որ և երբեմն յետա-դիր լինի բայից ․ զի փոխանակ ասելոյ Հէմի այ-էտ , որ է գայ ․ Կէլիր ։ Ասի Այէտ հէմի ։

ՀԷՄԻՅՆ همین * Այնպէս ․ Շէօյլէ ։

ՀԷՄԻՅՆԷՔ همینک * Տե՛ս ԻՅՆԷՔ ։

ՀԷՄԻՅՇԷ همیشه * Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ ։

ՀԷՄԻՅՇԷԿԻ همیشکی * Մշտնջենա-ւորութիւն ․ Միւտավէմէթ ։

ՀԷՄԻՅՇԷՊԷՀԱՐ همیشه بهار * Տե՛ս ԽԻՅՐԻ , ըստ առաջին նշանակութեան ․ և Թարգ-մանի մշտադալարութ ։ 2 ․ Տե՛ս ՀԷՄԻՅՇԷՔ ։

ՀԷՄԻՅՇԷՔ همیشک * Գառնադմա-կիկ ․ Թուր" Գույու գօրուղը ․ արպէ" حى العالم ․ Հայէթիւլ ա՛լէմ ․ որ և ասի ՀԷՄԻՅՇԷՊԷՀԱՐ , և ՀԷՄԻՅՇԷՔ ՃԻՒՎԱՆ ։

ՀԷՄԻՅՇԷՔՃԻՒՎԱՆ همیشک جوان Տե՛ս ՀԷՄԻՅՇԷՔ ։

ՀԷՄԻՅՏ همید * Նշանակէ յիմար և անգէտ ․ Ահմագ ։

ՀԷՄԻՅՏՈՒՆ همیدون * Այժմ և ․ Հէմ էյնտի ։ 2 ․ Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ ։

ՀԷՄԻ՛ՆԱՆ همعنان * Տե՛ս ՀԷՄՌԱՀ ։ 2 ․ Զուգաձի ․ Հէմխիւվար ։

ՀԷՄԻՊՈՒՏ همیبود * Համբերեաց և լուռ եղև ․ Սապր էյլէտի վէ խամուշ օլտու ։

ՀԷՄԼԱԽԹ هملخت * Տե՛ս ՓԻՅՆԷ , ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2 ․ Կաշի՝ զոր արկա-նեն ՚ի ներքոյ կօշկաց և մուճակաց ․ Էթիքէ վէ պաշմաղէ թէփէլէն կէօն ։ 3 ․ Միակտուր ․ Եէքփարէ ։ 4 ․ Բարեկամ հաստատ (փոխաբերութ) ․ զի ա-ռեն Փէշան պա Փէշան հէմլախթ էսթ ։

ՀԷՄԼԱԽԹՏՈՒԶ همختدوز * Տե՛ս ՓԻՅՆԷՏՈՒԶ ։

ՀԷՄԽԱՀ همخواه * Նոյնակամ , համա-մտենիչ ․ Պիր արզու վէ պիր մուրատտա օլանլէր ։

ՀԷՄԽԱՆԷ همخانه * Բնակակից ՚ի տան միում , կամ սենեկակից ․ Օտաշըգ ։

ՀԷՄԽԱՆԷԿԻ همخانکی * Տնակցու-թիւն ․ Օտաշըգլըգ ։

ՀԷՄԽԱՊԷ همخوابه * Որ ընդ ումեք ՚ի միասին ննջէ ։ (Էւ Թարգմանի քնակից ։)

ՀԷՄԿԷՐ همکر * Ոստայնանկ ․ Ջօլհա ։

ՀԷՄԿԻՅՆ همکین Ընկերակից ․ Գօրէյն ։

ՀԷՄՃԱՅ همجای * Տե՛ս ՀԷՄՇԷՀՐԻ ։

ՀԷՄՃԷՆԷՔ همجنک * Մարտակից , պատերազմակից ․ որ և ասի ՀԷՄՆԷՊԷՐՏ ։

ՀԷՄՄԷՇՐԷՊ هم مشرب * Բարոյակից, բնութենակից. Դողեյմէշրէպ պիրի պիրինէ միւվաֆըգ վէ միւթաապըգ.

ՀԷՄՆԱՄ همنام * Անուանակից, կամ համանուն. Թուրքերէն Ատտաշ.

ՀԷՄՆԷՊԷՐՏ هم نبرد * Տե՛ս ՀԷՄՃԷՆՔ.

ՀԷՄՆԷՖԷՍ همنفس Տե՛ս ՀԷՄՏԷՄ. 2. Զայնակից յերգեցողութեան. Հէմնաֆէս.

ՀԷՄՆԻՇԷՍԹ همنشست * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄՆԻՇԻՅՆ.

ՀԷՄՆԻՇԻՅՆ همنشین * Բազմական, բազմականակից. (Թարգման՝ Նստակից.) Հէմ մէճլիս, հէմ սոհպէթ. որ և ասի ՀԷՄՆԻՇԷՍԹ, և ՀԷՄՇԻՅՆ.

ՀԷՄՇԷՀՐԻ همشهری * Քաղաքակից. որ և ասի ՀԷՄՃԱՅ.

ՀԷՄՇԷՐԱՊ همشراب * Խրախճանակից ընկեր գինեբրութեան. Հարիֆ վէ եարան.

ՀԷՄՇԻՅՆ همشین Տե՛ս ՀԷՄՆԻՇԻՅՆ.

ՀԷՄՇԻՅՐ همشیر * Եղբայր դիեցիկ, կաթնակից. Գարընտաշլըգ վէ պիր անադէն սիւտ էմմիշլէր.

ՀԷՄՇԻՅՐԷ همشیر * Տե՛ս ԽԱՀԷՐ. (Թարգմանի կաթնակից.)

ՀԷՄՇԻՔԷՄ همشکم * Երկուորեակ. երկուորեակ. Իքիզ. (Թարգմանի համարգանդ.)

ՀԷՄՇԻՒՅ همشوی * Առնակին՝ բազմակնոջ առն միոյ. Թուրքերէն Գումա. ասի և ԱՍԻ, ԱՍՆԻ, ՋԷՆԻՇԻՒՅ, և ԷՆՊԱՂ.

ՀԷՄՈՒ همو * Այն և ս. Օ դախի. (Նախադրին էր Հէմ օ. զոր վասն թեթևութեան ապարին Հէմօ.)

ՀԷՄՉԷՆՏ همچند Այնքան. Օլգադար.

ՀԷՄՉԻՒՆԱՆ همچنان * Այնպէս. Անճիլէյին, անըն կիպի. չէշմ՝ Անտագ. (Է թեթևացուցեալն Հէմչունան բառին. որ ասիւր նախադրին.)

ՀԷՄՉԻՒՆԻՅՆ همچنین * Այսպէս. Պունճիլէյին. չէշմ՝ Մունտագ. ասի և ԷՅՏՈՒՆ.

(Է թեթևացուցէլն همچون این Հէմչուն էյն բառին, որ ասիւր նախադրին.)

ՀԷՄՉՈՒ همچو * Որպ. Թուր՝ Կիպի. չէշմաթիւքերէն Չունքի. որ և ասի ՀԷՄՉՈՒՆ.

ՀԷՄՉՈՒՆ همچون * Տե՛ս ՀԷՄՉՈՒ.

ՀԷՄՊԱԶ همباز * Նոյն է ընդ ԷՆՊԱԶ.

ՀԷՄՊԱԶԻ همبازی * Խաղակից. Պիլէ օյնայան.

ՀԷՄՊԱՐ همبار * Տե՛ս ՀԷՄՈՒԱՀ.

ՀԷՄՊԷՐ همبر * Տե՛ս ՀԷՄՈՒԱՀ. 2. Հաւասար. Պէրապէր. (Եւ առուգաբանի կուրծ 'ի կուրծ, իբր թէ դեմ ընդ դեմ. Կէօկիւս կէօկիւսէ, Գարշու գարշույէ.)

ՀԷՄՊԷՀԷՄ همبهم 'Ի միասին. Պիլէ.

ՀԷՄՐՈՒԱՀ همراه * Ուղեկից. Եօլ եօլտաշի. որ և ասի ՀԱՄՐՈՒԱՀ, ՀԷՄԹԷՔ, ՀԷՄԻՆԱՆ, ՀԷՄՊԱՐ, ՀԷՄՊԷՐ, ՀԷՄՐԷՀ, և ՀԷՄՐԷՎ.

ՀԷՄՐԷՀ همره * Տե՛ս ՀԷՄՐՈՒԱՀ.

ՀԷՄՍԱԶ همساز * Համաձայն, միաբան. (ասի զդնտանեաց.) Տիւշէնիւշիւր.

ՀԷՄՍԱԼ همسال * Համատի. Թուրք՝ Եաշտաշ. որ և ասի ՀԷՄՋԱՏ, և ՀԷՄՍԱԼԷ.

ՀԷՄՍԱԼԷ همساله * Տե՛ս ՀԷՄՍԱԼ.

ՀԷՄՍԱՅԷ همسایه * Դրացի, դրակից, երդակից. Թուրքերէն Գօնշու. արաբ՝ جار ճար.

ՀԷՄՍԱՅԷԿԻ همسایکی * Դրացութիւն. Գօնշուլուգ.

ՀԷՄՍԷՆԿ همسنگ * Համակշիռ. այսինքն համապատիւ, պատուակից, կամ համազօր. Գադր վէ գուվվէթտէ պէրապէր օլան նէսնէ.

ՀԷՄՍԷՐ همسر * Տե՛ս ՀԷՄՓԷՀԼՈՒ. 2. Համապատիւ. 3. Հասակակից. Որ ըստ ոմն նշանակութեցն և ս ասի ՀԷՄԱՔ.

ՀԷՄՍՈՒԶ همسوز * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄՍՈՒՏ.

ՀԷՄՍՈՒՏ همسود * Տեսակ ինչ մրգոյ, որ բուսանի 'ի լերինս 'ի մէջ մացառաց. Թուր՝ Իլկուրքի, Գըզըլճըգ եէմիշ. ասի և ՀԷՄՍՈՒԶ.

ՀԷՄՎԱ هموا * Տենչ, փափագ. Արզու. 2. Հայցուած. Դիլէկ.

ՀԷՄՎԱՐ هموار * Տեղի հարթայատակ, մակերևոյթ հարթ. Տիւզ եէր. որ և ասի ՀԱՄՎԱՐ, ՀԷՄԱՐ, և ՀԷՆՎԱՐ. 2. Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ.

ՀԷՄՎԱՐԷ همواره * Միշտ. Տայիմա, դէդակիմ, մուտամատ. ասի և ԷԷՔՍԱՆ, ԷԷՔՍԷՎԸՆ, կամ ԷԷՔՍՈՒՆ, ԷՊԱՆ, ԻՅՏԷՐ, ՀԱՄՎԱՐ, ՀԱՄՎԱՐԷ, ՀԷՄԱՐ, ՀԷՄԱՐԱ, ՀԷՄԱՐԷ, ՀԷՄԻՅՇԷ, ՀԷՄԻՅՏՈՒՆ, ՀԷՄՎԱՐ, և ՓԱԼԻԵԱԼ.

ՀԷՄՎԷՐՏ همورد * Հենձան, կամ գեհրան․ Տօյ եօլէրինէ գօնըլան ադամ։

ՀԷՄՏԱՄԱՏ همداماد * Քենեկալ․ Թուրքերէն Պաճանաք։

ՀԷՄՏԱՍԹԱՆ همداستان * Համաձայն․ Խօշէ։ 2. Տե՛ս ՀԷՄՐԱԶ։ 3. Համախոհ, բնակից․ որ և ասի ՀԷՄՏԷՍԹԱՆ։

ՀԷՄՏԷՄ همدم * (Թարգմանի համաշունչ)․ ընկեր․ Թուրքերէն Էշ․ էնիս մուսահիպ, եօլտաշ։ որ և ասի ՀԷՄՆԷՖԷՍ։

ՀԷՄՏԷՍԹԱՆ همدستان * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄՏԱՍԹԱՆ։

ՀԷՄՏԷՐՏ همدرد Ցաւակից․ Տէրտտաշ։

ՀԷՄՏԻՅՔԷՐ همدیگر * Նոյն է ընդ բառին ՅԷՔՏԻՅՔԷՐ։

ՀԷՄՏԻՅՏԷՆ همیدن * Ախորժել զի․ Հօշլէնտի։

ՀԷՄՏՈՒՇ همدوش * Տե՛ս ՇԷՀՊԱԼԱ։

ՀԷՄՐԱԶ همراز * Խորհրդակից․ Սըրտաշ․ ասի և ՀԷՄՏԱՍԹԱՆ, և ՀԷՄՏԷՍԹԱՆ։

ՀԷՄՐԷՆՔ همرنگ * Միակերպ․ Պիր րէնկ, պիր չէշիտլի․ (Թարգմանի գունակից։)

ՀԷՄՐԷՎ همرو * Տե՛ս ՀԷՄՐԱՀ։

ՀԷՄՐԷՖՇԷՏԷ همرفشده * Ձի ընթացանից․ արաբերէն فارح ․ Ֆարիհ։

ՀԷՄՐՈՒՇԻՒՏԷՆ همروشدن * Ցանգիտան լինել․ Մէգալլէշ օլմագ։

ՀԷՄՓԱ همپا * Ընթացակից (որ ընթանայ հաւասար ընկերին․) Այագտաշ։ 2. Նըպատակող․ զի ասի փէշտն հէմփայէ փէշտն էօլ։

ՀԷՄՓԷՀԼՈՒ همپهلو * Ամուսին, կին․ արաբերէն Զէվճէ, մէնքուհէ։

ՀԷՄՓԻՅԼԷ همپیله * Հաւասարանըժար․ Թէրազու չէքէսի պէրապէր։

ՀԷՄՓԻՍԹԷՐ همبستر * Անկողնակից, այսինքն ընդ այլում ննջող։

ՀԷՄՓՈՒՇԹ همپشت Նպաստաւոր․ Էօրքէշ։ (Թարգ․ Թիկնակից․ Արգատաշ․)

ՀԷՄՔԷԱՍԷ همکاسه * Ընկեր ուտելոյ և ըմպելոյ․ (Թարգմանի ամանակից)․ Էքմէկ իչմէկտէ պիր պէրապէր օլանլէր։

ՀԷՄՔԷԱՐ همکار * Գործակից։ 2. Մասնակից։ որ և ասի ՀԷՄՔԷԱՐԷ։

ՀԷՄՔԷԱՐԷ همکاره * Տե՛ս ՀԷՄՔԷԱՐ։

ՀԷՄՔԻՆԷԱՆ همگنان * Կամ ՀԷՄԷՔԻՆԷԱՆ․ Տե՛ս ՀԷՄԷԿԷԱՆ։

ՀԷՅ هی * Տե՛ս ՀԷՍԹ (ըստ Տէտքարբառոյն)։

ՀԷՅԱԼԻՅՏԷՆ هیالیدن * Տե՛ս ՀԻՐԱՍԻՅՏԷՆ։

ՀԷՅԱՀՈՒ هیاهو * Նշանակէ զայն աղաղակն Հոյհոյ․ որ լինի ՚ի մէջ մարտի։

ՀԷՅԱՔ هیاک * Հոգի զգայական․ Իրուհի հայվանի։

ՀԷՅԷՄ هیم * Նոյն է ընդ ՀԷՍԹԷՄ։

ՀԷՅԹԱԼ هیتال * Գիրք (ըստ բարբառոյ բնակչացն Պուխարայի) Մէրդ քայշէն։ 2. Է մականուն Թագաւորացն գաւառին Խէթլանու, Պալգամայ, և Պէտախշանու․ որ ՃԻ արքայական ունի ասի Հէյտէլէ։

ՀԷՅԻ هی * Իշխա․ որ և ասի ՀԷՍԹԻ։

ՀԷՅԼԱ هیلا * Տե՛ս ՊԱՇԷ։

ՀԷՅԼԱՃ هیلاج * (Բառ Հնդկաց)․ երկն (ծննդականաց․) Վէչէտ Իրէվէշլէրի իմփէտի հալէմ, թէ վուճուտունէ մուշայէտէ վէ թէրս վէ շուհուտ վէրտիկի թէրդ։ 2. Գուշակ կամ հմայող կենաց (ըստ աստեղաբաշխից)։

ՀԷՅԼԷ هیله * Տանուտէր․ Մահալլէ խոնի․ ատտէլէրէր․ որ և ասի ՀԷՅԼԷՃ։

ՀԷՅԼԷՃ هیلج * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՅԼԷ։ (Է արտաբայացական նորին։)

ՀԷՅԼՈՒ هیلو * Տե՛ս ՀՈՒԼԷՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՀԷՅԼՈՒՅ هیلوی * Տե՛ս ՀՈՒԼԷՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՀԷՅՔԷՐ هیکر * Նշանակէ շառաւ ձի․ Տօրի ատ․ եաղը թիւմէյլի։

ՀԷՅՃԱՐ هیجار * Տե՛ս ՀԷՆՃԱՐ։

ՀԷՅՆԱ هینا * Սուսեր պողպատեայ․ Ճէվհէրտար գըլըճ․ որ և ասի ՐՈՒՀԷՅՆԱ։

ՀԷՅՈՒԼԱ هیولا * Տե՛ս ՆԻՅՐԷՆՔ, ըստ երրորդ նշանակութեան։ (Է բառ արեւ․ կամ լաւ ևս յունական․ ծագեալ ՚ի բառէս Իլէ․ զոր վաղնջական յոյնք արտաբերէին Իւլէ․ յորմէ և հայք երբեմն Հիւլէ․ և նշա" զբունն և զնիւթն զի՚նչ և իցէ իրի․ Հէր նէսնէնին ասլը վէ մատտէսի։ Իսկ ՚ի պարսիկս ՚ի գործ ածի ըստ նշանակութեան Նիւթին բառին։)

ՀԷՅՈՒՆ هیون * Մեծ և յաղթանդամ ուղտ․ Պիւյիւք թէվէ․ Իւշնիւրիւ պէօյիւք։ 2.

Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐԳԱՏ, ըստ գրաւոր [illegible] ։

ՀԷՅՏ هيد * Հեծանոց. Նոյն. տես և ՀԻՅՏԷ, ՀԻՅՏ, ՀԻՅՏԷ, և ՓԷՆՃԷՆԿԻՒՐԸ.

ՀԷՅՏԷԽ هيدخ * Եռեւեալ [illegible] ։

ՀԷՅՔԷԼ هيكل * Տաճար. Հեկալ։ 2. Կերպարան և արձանութիւն. [illegible] ։ 3. Մեհեան. [illegible] ։ 4. Տաճար։ 5. [illegible] բարձրահասակ. [illegible] ։

ՀԷՆ هن * Յուշարկութիւն [illegible] բաւ[illegible] անուանելու. արաբերէն هنت Մ[illegible] ։

ՀԷՆԻ هنى * Մարմնական. [illegible] · որ և տես ԿԻՒՎԱՐԷՆՏԷ ։

ՀԷՆԻՅՋ هنيز * Տե՛ս ՀԷՆԻՒՋ ։

ՀԷՆԻՒՋ هنوز * Այժմ. Թուրքերէն Հ[illegible] · որ և տես ՀԷՆԻՅՋ ։

ՀԷՆԿ هنك * Տե՛ս ՓԷՐՀԷՆԿ, ըստ երկրորդ և հինգերորդ նշանակութեան։ (Զի է Թեթեւացուցեալն նորին ։) 2. Է թեթեւացուցեալ բառէն ԱՀԷՆԿ։ 3. Տե՛ս ՀՈՒՇ։ 4. Ոյժ և կարողութիւն. [illegible] ։ 5. Տե՛ս ՂԱՄ։ 6. Հոգաբարձութիւն և դարման. [illegible] ։ 7. [illegible] ։

ՀԷՆԿԵԱՄ هنكام * Ժամանակ. Ջինս. [illegible] ։ տես և ԷՆԿԵԱՄ, ԽԻՒՍԻՔ, և ԿԵԱՀ ։

ՀԷՆԿԵԱՄԷ هنكامه * Ամբոխ և խառնութիւն. [illegible] ։ 2. [illegible] կարիճ. [illegible] ։ 3. Ժողովարան. [illegible] ։ 4. Տեղի ժողովման. [illegible] · տես և ԷՆԿԵԱՄԷ ։

ՀԷՆԿԵԱՄԷԿԻՒՐ هنكامه كير * Տե՛ս ՃՈՒԳԳԱՊԱՋ ։

ՀԷՆԿԵԱՐ هنكار * Սովորութիւն և արուեստ. [illegible] · որ և տես ՀԷՆԿԵԱՐԱ ։

ՀԷՆԿԵԱՐԱ هنكارا * Տե՛ս ՀԷՆԿԵԱՐ ։

ՀԷՆԿԻՒՔԹ هنكفت * Համարեա խոշոր. [illegible] · որ և տես ԿԻՒՔԹ ։

ՀԷՆԿԻՅՏԷՆ هنكيدن * Է բայն ՀԷՆԿ բառին, ըստ նոյն նշանակութեանց նորին ։

ՀԷՆՃԱՐ هنجار * Տե՛ս ՌԱՀ։ 2. Ճանապարհ, որ ոչ է արահետ. [illegible] ։ Եւ ըստ [illegible] (արատաւոր հասարակ ճանապարհի)։ Թուրքե՛ [illegible] ։ 3. Տե՛ս ՏԱՐԶ. [illegible] տես և ՐԷՎԻՇ ։

4. [illegible] (Թուրքե՛ [illegible]) [illegible] ։ տես և ՀԷՅՃԱՐ, [illegible] ։

ՀԷՆՃԱՐԷ هنجاره * Տե՛ս ՂԷՄԻԱՔ ։

ՀԷՆՃԷՅ هنجيد * Նոյն է ընդ բառին ԱՀԷՆՃԷՅ. (Է թեթեւացուցեալն նորին ։)

ՀԷՆՃԻՅՏԷՆ هنجيدن * Մերժելութեան. [illegible] · արաբերէն سلخ Սէլ. ([illegible]) որ և տես ՀԷՉԻՅՏԷՆ ։

ՀԷՆԳԱԶ هنباز * Նոյն է Է ԷՆԳԱԶ ։

ՀԷՆԳԱՆ هنبان * Նոյն է ընդ ԷՆԳԱՆ ։

ՀԷՆԳԷՐ هنبر * Նոյն է ընդ ԽԱՒԳ ։

ՀԷՆՎԱՐ هنوار * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄՎԱՐ, ըստ առաջնոյ նշանակութեանն ։

ՀԷՆՏ هند * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՆԴԷՆՏ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՀԷՆՃԱՐ ։

ՀԷՆՏԱՄ هندام * Կարգաւորութիւն. [illegible] · արաբ” تسويه Թէսվիյէ. որ և (արաբացուցեալն) [illegible] ։

ՀԷՆՏԷՄԷ هندامه * Նոյն է Է բառին ՀԷՆՏԱՄ։ (Է արաբացուցեալն նորին ։)

[illegible] هنديد * Տե՛ս [illegible] ։

ՀԷՇ هش * Տե՛ս ՐԷՎԻՇ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 2. [illegible] ։

ՀԷՇԷՆ هشن * Նշանակէ որպէս [illegible] բառս همت Հիմմէ ։

ՀԷՇԹ هشت * Ութ. Թուրքերէն Սէկիզ. արաբերէն ثمانيه Սէմանիյէ ։

ՀԷՇԹԱՏ هشتاد * Ութսուն. Թուրքերէն Սէքսան. արաբերէն ثمانون Սէմանուն ։

ՀԷՇԹԱՏՈՒՄ هشتادم * Ութսուներորդ. Սէքսէնինճի ։

ՀԷՇԹԱՏՀԷԶԱՐ هشتادهزار * Ութսուն հազար. Թուրքերէն Սէքսան պին ։

ՀԷՇԹԷՎԻՅՇ هشتويش * Հինգերորդ օր աւուրց. [illegible] ։

ՀԷՇԹԻՅՏԷՆ هشتيدن * Տե՛ս ՀԷՇԹԷՔԷՐՏԷՆ ։

ՀԷՇԹՈՒՄ هشتم * Ութերորդ. Սէկիզինճի. որ և տես ՀԷՇԹՈՒՄԻՅՆ ։

ՀԷՇԹԿԷԱՆ هشتكان * Ութնեակ. [illegible]կիզլէր Եահուտի օւչընճիւ նէյնի.

ՀԷՇԹՄԱՀԷ هشتماهه * Ութամ_սեայ. Թուրքերէն Սէքիզ այլըգ.

ՀԷՇԹՍԱԼԷ هشتساله * Ութամեայ. Թուրքերէն Սէքիզ եաշլը.

ՀԷՇԹՍԱՏ هشتصد * Ութհարիւր. Թուրքերէն Սէքիզ եիւզ.

ՀԷՇԹՏԷՀԱՆ هشتدهان * Ծաղիկ ինչ. Խայրէ, պիր ճիչէք ադըր.

ՀԷՇԹՔԷՐՏԷՆ هشتكردن * Ութել. Աշշը եօլթէրմէք. որ և ասի ՀԷՇԹԻՅՏԷՆ.

ՀԷՇԻՅԼԷ هشيله * Տեսակ ինչ կերակ_րոյ. Պիր նէվ' գօչէ պիշիր, գովուրմա վէ եաւմուր_դա իլէ եօղրուլուր.

ՀԷՉԻՅՏԷՆ هچيدن * Տե՛ս ՀԷՆՃԻՅ_ՏԷՆ. (հլատմայական Հէչ, և ապառնի Հէչէք.)

ՀԷՊԱ هبا * (Բառ արեպի) հողմաստ. Ջահ' վէ Եէլէֆ. 2. Փոշի. Թօզ.

ՀԷՊԱՔ هباك * Գարգառին. Տէփէ. 2. Տե՛ս ԼԻԻՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԷՊԷՏ هبد * Տափակ. Թուր" Պոտգաձ.

ՀԷՊԷՐ هبر * Նոյն է Ը բառին ՁԻՐՔ.

ՀԷՊԷՔ هبك * Ափ ձեռաց. Էլ այասը. գէֆի տէմի.

ՀԷՍԷՐ هسر * Տե՛ս ՀԷՍԻՅՐ.

ՀԷՍԷՔ هسك * Գործի մշակաց. Ղալ_ պէդէրէֆչուն.

ՀԷՍԹ هست * Գոյ. Թուր" Վար. չէզ" Պոք. (Որոյ հականիշն է Նիյսթ.) որ և ասի ՀԷՑ. 2. Մերիմ՝ 'ի գործ ածի 'ի տեղի էական բայից Լ'ամ, 'ի սկսածանն բանի.

ՀԷՍԹԱՆ هستان * Նոյն է սա ընդ բառին ՀԷՍԹ. այսինքն կայ, կամ կայուն.

ՀԷՍԹԷՄ هستم * Գոմ, կամ եմ. Վար իմ. որ և ասի ՀԷՑԷՄ.

ՀԷՍԹԷՆ هستن } Գոլ. Վարօլմաք. որ և ասի ՀԷՆՏ.
ՀԷՍԹԷՆՏ هستند

ՀԷՍԹԷՍԹԱ هستاستا * Կախարդ և Թովիչ. Սէհր վէ էֆսուն եափան.

ՀԷՍԹԷՐԷ هستره * Տե՛ս ՀԷՎԻՅՋ.

ՀԷՍԹԻ هستی * Գոյութի (Որոյ հականիշն է Նիյսթի). Վարլըգ. 2. Տե՛ս ՀԷՑԻ.

ՀԷՍԹԻՅՏԷՆ هستيدن * Գոյանալ, գոլ, լինել գոյաւոր. Վար օլմագ.

ՀԷՍԹՈՒ هستو * Նոյն է ընդ բառին ԽԷՍԹՈՒ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԷՍԹՈՒՇԻՒՏԷՆ هستوشدن * Տե՛ս ԽԷՍԹՈՒ ՇԻՒՏԷՆ.

ՀԷՍԻՅՐ هسير * Սառն պաղ. Պուզ. որ և ասի ԵԱԽ, ԵԷԽ, ՀԷԹՇԷ, և ՀԷՍԷՐ.

ՀԷՎ هو * Սպիտակ Թարախ. Պէյազ իրին. իրինի ախընթըսը. 2. Լուծութիւն, կամ լկութիւն փորոյ. Ճէրահէթ ուշուլմագ.

ՀԷՎԱ هوا * Օդ. Հավա. Իսկ ըստ արաբայց՝ սէր և բաղձանք. Աշգ վէ մուհաբբէթ.

ՀԷՎԱԶԷ هوازه * Տե՛ս ՆԱԿԵԱՀ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԷՎԱԶԻ هوازی * Տե՛ս ՆԱԿԵԱՀ, ըստ առաջին նշանակութեանն. 2. Անտեղեակ. Պիխապէր.

ՀԷՎԱՅԻ՛ هوای * Տե՛ս ՀԷՐՋԷ. 2. Տեսակ ինչ օդամիգ փամփշտոյ.

ՀԷՎԱՆ هوان * Սանդ, կամ սանդան. Թուր" Տէգէն. արաբ" مهراس Միհրաս. ասի և ԵԱՆԷ, ՀԱՎԷՆ, ՃԻՒՎԱՋ, ՃԻՒՎԱ_ՋԱՆ, և (ըստ շկյրազեցւոց) Ջաւշէն.

ՀԷՎԱՍԻՅՏԷ هواسيده * Շուրթն պա_ լարուցեալ. Թուրքերէն Թիւդուխուրմիշ տուտագ.

ՀԷՎԱՍԻՅՏԷՆ هواسيدن * Ալլարու_նիլ շրթանց. Թուր" Տուտագ Թիւդուխուրմէք. (հը րամայական Հէվաս, և ապառնի Հէվասէդ.)

ՀԷՎԱՏԱՐ هوادار * Սիրահար, խանդակաթ. Թուրքերէն Աշգ.

ՀԷՎԱՐԻ هواری * Տե՛ս ՆԱԿԵԱՀ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԷՎԱՓԷՐԷՍԹ هواپرست * Կամա_ պաշտ. Հէվա էւ հէվէսինէ տայան. որ և ասի ՀԷՎԷՍՊԱՇ.

ՀԷՎԶԷՇ هوزش * Պալար ինչ. Թուր_ քերէն Գօտ չիպանի. որ և ասի ՀԷՎԶՐԷՇ.

ՀԷՎԶՐԷՇ هوزرش * Տե՛ս ՀԷՎԶԷՇ.

ՀԷՎԶԷՐ هوزر * Տե՛ս ՐԻՅՄ.

ՀԷՎԷՃԻՒՎԷ هوجوه * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՆԿԵԱՐ.

ՀԷՎԷՆ هون * Գետնին սերմանել, որոյ

հողին մէջ է կախուած. Զէմինտէ չուքուր, մի փօքրաճ պէրդէ օյնարէր՝ Գուարէ մէսէլէ օլուր ։

ՀԵՎԵՍ هوس * Իղձ, տենչ. Արզու ։ 2. Տե՛ս ՏԻԼԽԱՀ ։

ՀԵՎԵՍՆԱՔ هوسناك * Ըղձական, տենչացող. Արզու էտիճի. տե՛ս և ՊԻԻԼՀԵՎԵՍ ։

ՀԵՎԵՍՊԱԶ هوس باز * Նոյն է ընդ բառին ՀԵՎԱՓԵՐԵՍԹ ։

ՀԵՎԻՑԶ هويز * Քուրձ ուղտու (զոր դնեն ՚ի վերայ նորա). Տէվէ չուլու. որ և տե՛ս ՀԵՍԹԵՐԵ ։

ՀԵՎԻՑՏ هويد * Նշանեալ պատուար ուղտու. Տէվէ հավուտու ։

ՀԵՎԼ هول * Տե՛ս ՊԻՑՄ ։

ՀԵՎԼԵՔ هولك * Տե՛ս ԱՊԻԼԷ, ըստ առաջին նշանակութեան. Իսկ ըստ մեկնութեան ոմանց՝ չամիչ. Գուրու իւզիւմ ։ 2. Տե՛ս ՀՈՒԼԵՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՀԵՎԼԻ هولى * Մորուկ, յորոյ վերայ դնեն եւս մէջ է եղեալ թամբ. Թուոյ մի հէնդէշէյէնէր տարտաղմիշ օլա ։

ՀԵՎԼՆԱՔ هولناك * Երկիւղալին. Գօրգունճ ։

ՀԵՎԿԵԱՆ هوكان * Ճարմանդաւոր անօթ ինչ պղնձի. Թուրքերէն Պագրաճ ։

ՀԵՎՈՒ هوو * Նոյն է ընդ բառին ԵՆՊԱՂ ։

ՀԵՎՊԵՐԵ هوپره * Նշանակէ աղչեալ, զարմացեալ. Վուշէհ, հայրան ։

ՀԵՎՏԵՃ هودج * (Բառ. արեւի) Մեծ ուղտաբարձ պատգարակ, այսինքն Մահաֆէ զոր կապեն ՚ի վերայ ուղտուց ։

ՀԵՎՏԵՐ هودر * Պալար, կամ ուռոյցք. Չէպան եէպի նէսնէշէր ։ 2. Բոր և քոր. Ույուզ վէ քէշիշէ ։ 3. Տե՛ս ՀՈՒԶ՚ԵՐ ։

ՀԵՎՔԵՆՏ هوكند * Է անուն գաւառի միոջ, ուր գոյ գետ ինչ մեծագոյն, որոյ լայնութիւն է հազար կանգուն. Պէր մէմլէքէթ ադը դըր ։

ՀԵՏԵԱՆ هديان * Տե՛ս ՀԵՐԶԵ ։

ՀԵՏԵՆԿ هدنك * Գործիք. Էսպ պէնդ. Թուրքերէն Պօշաղ. որ և տե՛ս ՀԵՏԵՆՃ ։

ՀԵՏԵՆՃ هدنج * Տե՛ս ՀԵՏԵՆԿ ։

ՀԵՏԵՓ هدف * (Բառ. արաբա՛) Տե՛ս ՆԵՊԿԵԱԼ. տե՛ս և ԱՄԱՃ, ԽԻԻՊՔԵԱԼ, ՃԻԻՆԿԵԱԼ, ՆԻՇԱՆԷ, և ՊԵՐՃԱՍ ։

ՀԵՏԻՑԵ هديه * (Բառ. արեւի) Ընծայ, նուէր. Փէշքէշ ։

ՀԵՏԻՑԵ՛Ի ՏԵՆՏԱՆ هديه دندان Տե՛ս ՄԻՒ՛ԶՏԻՑԵՆՏԱՆ ։

ՀԵՐ هر * Ամենայն կամ իւրաքանչիւր ։ 2. Տեսակ ինչ ընդոյ՝ բուսեալ ՚ի մէջ ցորենոյ. Պէր թօհմ փէքրէ ։ 3. Տե՛ս ՀԵՐՐ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ՀԵՐԱԹ هرات * Նոյն է ընդ ՀԻՐԱԹ ։

ՀԵՐԱՑԻՆԵ هراينه * ՚Ի հարկէ, հարկաւորապէս. Էլպէթթէ. որ և տե՛ս ՀԱՑԻՆԵ ։

ՀԵՐԱՍ هراس * Տեսակ ինչ փշալի ծառոյ. Պէր նէվի փէքէնք չօք աղաճ ։

ՀԵՐԱՎԱ هراوا * Տե՛ս ԶԵՆՏՎԱՆ ։

ՀԵՐԱՔ هراك * Տե՛ս ՊԻՑՄ ։ 2. Տե՛ս ԹԵՆՏԻՑՍԵ ։

ՀԵՐԵԵԿԻ هريكى * Տե՛ս ՀԵՐԵԵՔ ։

ՀԵՐԵԵՔ هريك * Իւրաքանչիւր. Հէր պիրի. որ և տե՛ս ՀԵՐԵԵԿԻ ։

ՀԵՐԶԵ هرزه * Խօսք ունայն և անօգուտ. Պօշ վէ պիհուտէ սէօզ. տե՛ս և ԵԱԺԵ, ԵԱՆ, ԵԱՊ, ԵԱՎԵ, և ԵԱՓԵ ։

ՀԵՐԶԵԿԵՐՏ هرزه كرد * Դատարկաշրջիկ, դատարկասուն. Պօշ կէզէն ։

ՀԵՐԶԵԿԻՈՒ هرزه كو * Ունայնաբան, վատաբան. Օլ մի սէօզի սէօյլէ օլա ։

ՀԵՐԶԵՄԱՆ هرزمان * Տե՛ս ՀԵՐԿԵՀ ։

ՀԵՐԵՇ هرش * Նոյն է ընդ ՓԻԻԼԵ ։

ՀԵՐԻ هرى * Արտաքոյ գաւառավայրի. Մէշհուր շէհրի ։

ՀԵՐԻՑՍԵ هريسه * Հերիսայ, (կերակուր ինչ.) Պէր մէշհուր թաամ փէօր ։

ՀԵՐԻՑՎԵ هريوه * Ոսկի և արծաթ խառն. Մէսքիւքէ մէյլ էտէ ալթուն ։

ՀԵՐԿԵԱՀ هركاه * Տե՛ս ՀԵՐԿԵՀ ։

ՀԵՐԿԵՀ هركه * Յամ ժամ. Հէր վագիթ. որ և տե՛ս ՀԵՐԶԵՄԱՆ, ՀԵՐԿԵԱՀ, և ՀԵՐՏԵՄ ։

ՀԵՐԿԻԶ هركز * Երբէք. Հէչ պիր վագիթ. որ և տե՛ս ՀԵՔԻՐԶ ։

ՀԵՐԿԻՈՒՆԵ هركونه * Ամենայն կերպիւ. Հէր վէճհիլէ ։

ՀԵՐՀԵՓԹ هرهفت * Զարդ. Զէյնէթ ։ Իսկ ըստ բառամեկնչի ուրումն եօթն պաճուճանք՝ որք ՚ի կին հարսին. այսինքն Հինա. Վէսմէ. Կիւլկիւնէ. Սէֆիտապ. Էղրէնճէն. Զիւլֆէ. և Սիւրմէ. ըստ միոյ նշանակութեան տես եւս

ՀԵՓԹ ՏԵՐՀԵՓԹ, Իւ ըստ մեկնուէ բառարա-նաց ոմանց, Նարդես. Նէրտէշ:

ՀԵՐՀՈՒՐ هرهور * Խոխոջք, խոխոջիւն (արընթաց հոսանաց ջրոց). Թուր" Հօրհօր:

ՀԵՐՃ هرج * Սահմանադիր. Սինօր: 2. Ըստ ոմանց՝ խառնիխուռն Գօրըշ մուրէշ. Թուրքերէն Հէրճ մէրճ:

ՀԵՐՃԱ هرجه * Ամենայն ուրեք, յամ տեղիս, ընդ ամ տեղիս. Հէր էէրտէ:

ՀԵՐՃԱՅԻ هرجايى * Այն որոյ բնակա-րանն ոչ է յայտ. Մէէնտէ ձէ ձոգարրի մէտայէէն օլմայան ադէմ:

ՀԵՐՈՒ هرو * Տե՛ս ՓԵՀԼԵՎԱՆ:

ՀԵՐՈՒԹՈՒՄ هروّتوم * Սեռմ խոտե-ղէն խոտոյն. արաբերէն Պէհրի գոգոնա. Թուր-քերէն Գուրնի եարըգ:

ՀԵՐՈՒՄ هروم * Է անուն քաղքի միոջ. Պիր ջէհէրէին ատը վէր: 2. Տե՛ս ՇԵՀՐԻ ԶԵՆԱՆ:

ՀԵՐՉԵՆՏ هرچند * Որչափ, որքան. Հէրնէգատար:

ՀԵՐՉԻ هرچه * Ամենայն ինչ, կամ որ ինչ. Թուրքերէն Հէրնէ:

ՀԵՐՉԻՊԱՏԱՊԱՏ هرچه باداباد * Որ ինչ լինի լիցի. Հէրնէ օլուրսա՝ օլսուն:

ՀԵՐՉՈՒՆ هرچون * Որպէս. Հէրնէճէ:

ՀԵՐՊԱՍ هرباس * Լախտ ծանր. Պիւյիւք կիւրզ:

ՀԵՐՊԱՍԵՊ هرباسب * Աստեղք մո-լորականք. արաբերէն Քէվաքիպի սէյյարէ: 2. (եզականապէս) Մոլորակ:

ՀԵՐՊԱՐ هربار * Յամենայն նուագի. Հէր տէֆա:

ՀԵՐՎԱՆԵ هروانه * Յիմարանոց. Պիմ-արխանէ. արաբերէն Տարիւշշիֆա: 2. Տեղի տանջանաց. Ուգուպէթխանէ:

ՀԵՐՎԵՔ هروك * Նոյն է ընդ բա-ռին ՀԻՒՐՈՒՔ:

ՀԵՐՏԵՄ هردم * Նոյն է ՀԵՐՊԵՀ:

ՀԵՐՏԵՖՈՒՐ هردفور * Է անուն կղզւոյ միոջ ՚ի Հնդկաստանի. Պիր ճէզիրէ ատը վէր:

ՀԵՐՏԻՒ هردو * Երկոքեանն, եր-կոքեան կամ երկոքին. Հէր իքիսի:

ՀԵՐՐ هرّ * Ոգք և աղաղակ. Նուէ ձէ

Ֆէրեատ: 2. Պալար արիւնալի. Իչէ գանգա-գալըրմըգ. որ և ասի ՀԵՐ:

ՀԵՐՐԱ هرّا * Տե՛ս ՀԵԼԻՑԼԼ: 2. Պալարք ոսկեղէնք և արծաթիք թամբից և սպ-ւոց սարուց ձիոց (Նմանութք:) 3. Գոչիւն գազանաց. Ավազի վահշէ. որ և ասի ՀԵՐՐԻՑՆ. զի ասի Հէրրայի փէփ, կամ Հէրրէյնի փէփ:

ՀԵՐՐԵ هرّه * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՍ:

ՀԵՐՐԻՑՆ هرّين * Տե՛ս ՀԵՐՐԱ:

ՀԵՐՐՈՒԶ هرروز * Յամենայն աւուր, զօր ամենայն. Հէր կիւն:

ՀԵՐՐՈՒԶԵ هرروزه * Օրըստօրէ:

ՀԵՐՔԵԱՐԵ هركاره * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՑՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ՀԵՐՔԵՍ هركس * Նշանակէ ամ ոք, կամ իւրաքանչիւրոք. Թուրքերէն ևս Հէրքէս:

ՀԵՐՔԻ هركه * Ամենայն որ. Թուր" Հէրքիմ:

ՀԵՐՔԻՐԱ هركرا * (Տրական բառին Հէրքի.) Ամենայնի՝ որում. Թուրքերէն Հէր-քիմէ:

ՀԵՐՔԻՒՃԱ هركجا * Ո՛ւր ուրեք, ուր, ուր և, ուրանօր. Հէր գանտէ:

ՀԵՐՔԻՒՇ هركش * Տե՛ս ԳԱՐԱՎԻՒԼ:

ՀԵՓԵՈՒՆ هپيون * Ափիոն, Աֆեօն. որ և ասի ԵՓԵՈՒՆ, ԵԲԵՈՒՆ, և ՓԻՅՈՒՆ:

ՀԵՔԻՐԶ هكرز * Նոյն է ընդ ՀԵՐԳԻԶ.

ՀԵՔՃԵ هكجه * Տե՛ս ԶԱՂԵՆՔ:

ՀԵՔՎԻ هكوى * Աղջեալ և տարակու-սեալ ողորմելի. Սէրսէմ վէ թէրէտտիւտտէ հալ:

ՀԵՓԹ هفت * Նշանա" եօթն. Թուր-քերէն Եէտի. և արաբերէն سبع Սէպա:

ՀԵՓԹԱՏ هفتاد * Եօթանասուն. Թուր-քերէն Եէթմիշ. և արաբ" سبعون Սէպուն:

ՀԵՓԹԱՏԻՒՄ هفتادم * Եօթանասուն-երորդ. Եէթմիշինճի:

ՀԵՓԹԵԵՔ هفتيك * Միոյ յեօթ-նէ. (որ առեալ լինի տասանորդ յարմտեաց.) Եէտիտէ պիր միգտար:

ՀԵՓԹԵ هفته * Եօթնեակ. արաբերէն اسبوع Էսպու:

ՀԵՓԹԵՎՐԵՆԿ هفت اورنك * Արջ (համաստեղութի). Թուր" Եէտիլէր եըլտըզը. և

տրդ" بنات النعش Պէնաթիւննա՛շ . որ և ասի ՀԷՖԹԻՐԱՏԵՐԱՆ , և ՀԷՖԹՏԱՏԵՐԱՆ . այսինքն եօթն եղբարք : 2. Եօթն երկինք . Եէտի ֆէօք . Հէֆթ ասման :

ՀԷՖԹԵՎՐԷՆԿԻ ՄԻՀԻՑՆ هفتورنك مهين * Մեծ արջ . (է համաստեղութիւն իմն կայացեալ մօտ 'ի բևեռն հիւսիսային .) Պէնաթիւննա՛շի քէպիր :

ՀԷՖԹԵՎՐԷՆԿԻ ՔԻՀԻՑՆ هفتورنك كهين * Փոքր արջ . (է համաստեղութիւն իմն հիւսիսային .) Պէնաթիւննա՛շի սաղիր :

ՀԷՖԹԷՔ هفتك * Չորրորդ մասն կուրանին :

ՀԷՖԹԹՈՒ هفتتو * Եօթնապատեան , կամ եօթնպատիկ . Թուրքերէն Եէտի գաթ :

ՀԷՖԹԻՒՄ هفتم * Եօթներորդ . Եէտինճի . որ և ասի ՀԷՖԹԻՒՄԻՑՆ :

ՀԷՖԹԻՒՄԻՑՆ هفتمين * Տես ՀԷՖԹԻՒՄ : 2. Մանեակ երևակին . Քէչէնին շահալը

ՀԷՖԹԻՒՄՊԱՐ هفتمبار * Եօթներորդ նուագ , կամ անգամ . Եէտինճի քէրրէ :

ՀԷՖԹԽԱՆ هفتخوان կամ ՀԷՖԽՈՒՆ * այսինքն եօթնարիւն որ է անենարիւն , է հաշտակաւոր մարտն Րուսթեմայ . (զորմէ գրեալ է 'ի գիրս Շէհնամէին .) Րուսթէմին ճէշմէօր օլան մուխարէպէ ճէնկի փէօր : 2. Մարտ երևելի :

ՀԷՖԹԿԵԱՆԷ هفتگانه * Եօթնակի . Եէտիշէր : ՀԷՖԹԿԵԱՆԷ ՀԷՖԹԿԵԱՆԷ . եօթն եօթն . Եէտիշէր եէտիշէր :

ՀԷՖԹՀԷԶԱՐ هفت هزار * Եօթն հազար . Եէտի պին :

ՀԷՖԹՀԷԶԱՐՍԱԼԷ هفت هزار ساله (Յոգնականն Հէֆթհէզարսալէեան) եօթն հազարամեայ . Եէտի պին եաշընտա :

ՀԷՖՀԷՖԹ هفهفت * Հաչումն շան . Ադաշի սէս . Քէօփէք սէսի :

ՀԷՖԹՃՈՒՇ هفتجوش * Գոռ մեծ . որոյ կատարումն է բաղադրեալ յեօթանց հրահալելեաց . և վ"ն այն կոչի Քէօսէ Հէֆթճօշի :

ՀԷՖԹՈՒԹ هفتوت * Մեղք . Խէթա : 2. Մեղանչումն . Խէթա իշլէմէ : (Որ երևի պարսկացուցեալ յարաբացւոց Հէֆվէթ բառէն , որ է մեղք) 3. Սայթաքումն . Սիւրչմէ :

ՀԷՖԹՃՈՊ هفتچوب * Եօթն ձող . (Գանհարութիւն իմն , զոր առ ոտքումբ ճնկելոյ խանին առնէին անհամեմատ առաջի արքայի՝ հարկանելով եօթն գան .) որ և ասի ՃՕՊԻ ԵԱՍԱ :

ՀԷՖԹՊԱԶ هفتباز * Տեսակ իմն եօթնաչէրեկեան գրօշակի ըստ վաղնջական սովորութեան . Պիր նէվ՛ պայրագ փէօր :

ՀԷՖԹՊԷՐԿ هفت برك * Տես ՄԱՋԷՐԷՈՒՆ : (Եւ Թարգմանի՝ եօթնատերև :)

ՀԷՖԹ ՊԻՐԱՏԵՐԱՆ هفت برادران (Թարգմանի եօթն եղբարք) Տես ՀԷՖԹԷՎՐԷՆԿ , ըստ առաջին նշանակութեանն :

ՀԷՖԹՍԱԼԷ هفت ساله * Նշանակէ եօթնամեայ . Թուրքերէն Եէտի եաշընտա :

ՀԷՖԹՍԱՏ هفتصد * Եօթն հարիւր . Եէտի եիւզ :

ՀԷՖԹՍԱՏ ՀԷԶԱՐ هفتصد هزار Եօթն հարիւր հազար . Եէտի եիւզ պին :

ՀԷՖԹՏԱՆԷ هفت دانه * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՖՏԱՆԷ :

ՀԷՖԹ ՏԱՏԵՐԱՆ هفت دادران (Թարգմանի եօթն եղբարք) Նոյն է Է բառին ՀԷՖԹԷՎՐԷՆԿ , Ա առաջին նշանակութեամբ :

ՀԷՖԹՏԷՀ هفت ده * Տես ԱՐԱՍԹԷ :

ՀԷՖԹՏԷՐՀԷՖԹ هفت درهفت * Տես ՀԷՐՀԷՖԹ , ըստ որում նշանակէ եօթն պատճառանք հարսին :

ՀԷՖԹԶԷՐՏԷ هفت زرده * Նարգէս լաւագոյն . յարաբերէն عبهر Ապհէր :

ՀԷՖԹՐԷՆԿ هفترنك * Ծաղիկ իմն եօթներանգ . (որ յատուկ է գաւառին հնդկաստանի .) Պիր չիչէք փէօր՝ եէտի րէնկի օլուր : Իսկ ըստ մեկնութեան ոմանց՝ ծաղիկ իմն , որ ասի պարսկերէն Պէնէֆշէի խայրի :

ՀԷՖԹՔԻՇՎԷՐ هفت كشور * Եօթն կլիմայ . Եէտի իգլիմ : 2. Մերթ՝ եօթն պառունակք մոլորական աստեղաց :

ՀԷՖՎԷՇ هفوش * Տեսակ իմն կերակրոյ . Պիր նէվ՛ թա՛ամ փէօր :

ՀԷՖՏԱՆԷ هفدانه * Քաղցրաթան՝ զոր կազմեն 'ի քանի մի տեսակաց ընդոց . Թուրքերէն Աշուրէ աշը . որ և ասի ՀԷՖԹՏԱՆԷ :

ՀԷՖՏԷՀ هفده Եօթնևտասն . Օն եէտի :

ՀԷՖՏԷՀԻՒՄ هفدهم * Եօթն և տասներորդ . Թուրքերէն Օն եէտինճի :

ՀԷՖՏԷՀՀԷԶԱՐ هفده هزار * Նշանակէ եօթնևտասն հազար . Օն եէտի պին :

ՀԻԶ هژ * Թռչնել և թռչել . Սէօյլէմէք կէ օտամ . որ և ասի ՀԻՅԶ :

ՀԻՋԷՊՐ هجر * Տե՛ս ՀԻՋՐ, ըստ երկ_րորդ նշանակութեանն. (Է բառ ընկերական ընդ արեգս.)

ՀԻԼ هل * Է հրամայականն Հէլէյօրէն բային : 2 · Տե՛ս ՀԻՅԼ.

ՀԻԼԱ هلا * Միջարկութիւն պատուէրա_կան կամ յորդորական · արաբերէն Ալ Էլա.

ՀԻԼԱԼ هلال * (Բառ արեգսի) Տե՛ս ՄԷՀԻ ՆԷՎ : 2 · (Նմանութ.) յօնք գեղեցկայ.

ՀԻԼԱՄ هلام * Պաղեալ և Թանձրա_ցեալ արգանակ · Տօնմիշ էթ սույի · Թուր" Փիթիթ.

ՀԻԼԱՆԻՅՏԷՆ هلانيدن * Թօղազա_ցանել · Գօյ Վէրմէքդէ : 2 · Տալ արձակել · Սալը Վէրմէքդէ : (Է անցողա" Հէլէյօրէն բային :)

ՀԻԼԷՄ هلم * Է եզակի առաջին դէմ աղաանեալ Հէլէյօրէն բայիս.

ՀԻԼԻ هلی * Թողցես կամ Թողուս · Թուրքերէն Գօյասըն.

ՀԻԼԻՅՏԷՆ هليدن * Տե՛ս ՀԻՐԹԷՆ.

ՀԻԼԻՅՎ هليو * Տե՛ս ՀՈՒԼԷՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՃԱՋ هجاز * Գաւառ Մեքքայի և Մեդինայի · Խիճազ դէյէն վիլայէթ : 2 · Եղանակ ինչ երաժշտական.

ՀԻՃԱՊ هجاب * (Բառ արեգսի) վա_րագոյր, պատրուակ · Փէրտէ : 2 · Տե՛ս ՀԷՐՄ, ըստ առաջին նշանակութեան (փոխաբերութ.).

ՀԻՃԻՅՐ هجير * Նոյն է ընդ ԽԻՃԻՅՐ.

ՀԻՃԼԷ هجله * Առագաստ, առագաստ (հարսին և փեսային) · Խալվէթխանէ գիւվէյի_հէրէմէ խաս.

ՀԻՅՋ هير * Թիւ բաղանեաց · Համամ Յասի · 2 · Տե՛ս ՔԻԻՆՏԱՏԷ (նմանութ.) : 3 · Տե՛ս ՀԻՅՋ : Ջայս բառ գրեն ոմանք ռամկա_կան սխալագրութ. حير Հէյզ, ՚ի ձեռն գրոյն ح Հո.

ՀԻՅՋԱՆ هيران * Պահանգ, կողակ (որմոց) · Թուր" Խանէլէ : 2 · Գերան, հեծան տաճարին պանեաց · որ և ասի ՀԻՅՋԷՆ.

ՀԻՅՋԷ هيره * Նոյն է ա ընդ բառին ՀԷՅՏ.

ՀԻՅՋԷՆ هيرن * Տե՛ս ՀԻՅՋԱՆ.

ՀԻՅՋԻՅՆԷ هيرينه * Դեան, կամ ղու_

ղան ատանեաց · Թուր" Լօդ գօղի · որ և ասի ԳԱԼԹԷՊԱՆ, և ՂԱԼԹԷՊԱՆ.

ՀԻՅՋԻՒՄ هيزم * Տե՛ս ՀԻՅՄԷ.

ՀԻՅՋԻՒՄՔԷՇ هيزم كش * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՅՄԷՔԷՇ.

ՀԻՅՋԻՒՄ ՖԻՒՐՈՒՇ هيزم فروش Փայտավաճառ · Օդուն սաթըճը.

ՀԻՅԹ هيت * Կոյտ և կոյտ · Ղալէբ վէ գօրգօնլ : 2 · Է անուն աւանի միոջ ՚ի գաւա_ռին բաբելոնի առ Եփրատիւ · Հալէ էյնարին_տէ պիր գասաբէ ատը տիր.

ՀԻՅԼ هيل * Մանր համեմ ինչ · որ և ասի ՀԻԼ.

ՀԻՅԼԷ هيله * Նոյն է ընդ ԿԻՐՏԱԳԱՏ.

ՀԻՅԼՈՒ هيلو * Տե՛ս ՀՈՒԼԷՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՅՃ هيچ * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՉՏ. 2 · Բան · Պէլ, ըստ մեկնութեան ուրեք.

ՀԻՅՃԱ هيجا * Տե՛ս ՃԷՆՔ : 2 · Տե՛ս ՓԷՅՔԷՐԱՐ.

ՀԻՅՄԷ هيمه * Փայտ · Թուր" Օդուն · արաբերէն حطب Հադապ · և չէղաթայերէն Օ_թուն · որ և ասի ՀԻՅՋԻՒՄ.

ՀԻՅՄԷ՚ԻՋԷՖԹ هيمه زفت * Կոճղ · Թուրքերէն Գուտիւք : (Եւ Թարգմանի փայտ անձոռնի · Եօղուն օդուն.)

ՀԻՅՄԷՔԷՇ هيمه كش * Փայտակիր · այսինքն փայտավաճառ · Օդուն չէքիճի · եամի օդունճի · որ և ասի ՀԻՅՋԻՒՄՔԷՇ.

ՀԻՅՆ هين * (Միջարկութ. յորդոր" ՚ի շարժելն) հապա, ձն, ձն առեալ · Հայտէ, տէ, տէյէլիմ, Եէյլէօլ : 2 · Ջգոյշ լեր · Թուր" Սա_գըն : 3 · Ըստ արաբացւոց՝ ուղխաշխուր · Սէյլ ատա.

ՀԻՅՆԱՀԻՅՆ هيناهين * Հապճեպ, հապճեպով · Չապուգ վէ աճէլէ.

ՀԻՅՆԷ هينه * Հինայ · Թուրքերէն Գընա · արաբերէն حنا Հինա.

ՀԻՅՇ هيش * Տե՛ս ԷՅՄԻՏ : 2 · Նոյն է ընդ բառին ՀԻՅՉ.

ՀԻՅՇԹԷՆ هيشتن * Տե՛ս ՀԻՇԹԷՆ.

ՀԻՅՉ هيچ * Ոչինչ, կամ ընաւ · Մա_գամ, ասլա : 2 · Տե՛ս ԷՆՏԷՔ · Որ և ասի ՀԻՅՇ.

ՀԻՅՉՔԷՍ هيچكس * Ո՛չ ոք · Հէչ քիմսէ.

ՀԻՑՏ هید }
ՀԻՑՏԷ هیده } Տե՛ս ՀԷՑՏ.

ՀԻՑՐ هیر * Նոյն է ընդ բառին ԱԹԷՐ.

ՀԻՑՐԷ هیره * Ծածրակ. Թուք" Էտոք, և Սէտտերն. արաբերէն قق Գափա. (ըստ պարսից) ասի և ԳԱՓԱ.

ՀԻՑՐԷՔ هیرک * Տե՛ս ԳԻՒՐՃԻՒԱԼԷ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՑՐԻ هیری * Տե՛ս ՇԷԳԳՈՒՑ.

ՀԻՑՐԿԷՏԷ هیرکده * Նոյն է ընդ բառին ԱԹԷՇԿԷՏԷ.

ՀԻՑՐՄԷՆՏ هیرمند * Տե՛ս ՀԻՑՐՊԷՏ. 2. Գետ ինչ 'ի սահմանածայրս ագուաստանի. Պէր էրմագ ասի փէոր.

ՀԻՑՐՊԷՏ هیربد * Սպասաւոր ատրուշանի. խափրմէ աննշտէտո. որ և ասի ԱԶԷՐԷՖՋԱ, և ԱԶԷՐՓԻՑՐԱ, ԱԶԷՐՔԷՋԱ և ՀԻՑՐՄԷՆՏ.

ՀԻՆԿ هنک * Թամաշ; զուարճութեան ... (է ...) Իւանու. արաբ" زجر Զաճիր. որ և ասի ՓԻՑՉԻ'ՇԻՇԻՔԷՄ.

ՀԻՆՃԷՔ هنجک * Տե՛ս ՎԷՐՂԷՍԹ.

ՀԻՆՏ هند * Աշխարհ Հնդկաց ; հնդկաստան. Պէր ... փէոր, ... Հինտ ... որ և ասի ՀԻՆՏԻՒՊԱՐ, և ՀԻՆՏԻՒՍԹԱՆ: 2. Տե՛ս ՀԻՆՏԻՒ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՆՏԻ هندی * (Ասի գիրաց) Տե՛ս ՀԻՆՏԻՒՎԱՆԻ.

ՀԻՆՏԻՒ هندو * Հնդիկ, ընիկ հնդկաստանի. որ և ասի ՀԻՆՏ, և ՀԻՆՏՈՒ: 2. Սեւանիշ գեղեցիկ (այլաբանութեամբ).

ՀԻՆՏԻՒՊԱՐ هندوبار * Տե՛ս ՀԻՆՏ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՆՏԻՒՊԷՉԷ هندوچه Զաք հնդկի. (որով խնամի սեւ ... հնդկի) Հինտ էօղլու.

ՀԻՆՏԻՒՍԹԱՆ هندوستان * Տե՛ս ՀԻՆՏ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՆՏԻՒՎԱՆԷ هندوانه * Մեղրապոպ, ձմերուկ. Գարփուզ. և արաբ" بطیخ هندی Պաթթիխի հինտի (այսինքն սեխ հնդկային).

ՀԻՆՏԻՒՎԱՆԻ هندوانی * Հնդկային. Հինտիւվանի, հինտի մէնսուպ օլան. որ և ասի ՀԻՆՏԻ.

ՀԻՆՏՈՒ هندو * Տե՛ս ՀԻՆՏԻՒ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՀԻՆՏՎԱՐ هندوار * Բերդ պարիսպ. Պէտէն Կալէսի.

ՀԻՇԹ هشت * Է անցեալ ժամանակ ... բարդ ... Հէշթէն բայից: 2. Սուլթան. Սէվէէտ.

ՀԻՇԹԷ هشته * (Կրաւորական ընդունելութիւն Հէշթէն բայից). 'Ի վայր դրեալ կամ վայրահակեալ. Աշաղը ...

ՀԻՇԹԷՆ هشتن * Թողուլ. Գօյմագ. Բրագ ... 2. Արձակել. Սալը ... (հրամայական Հիշ, և ապառնի Հիշէփ.) որ և ասի ՀԻԼԻՑՏԷՆ, և ՀԻՑՇԹԷՆ.

ՀԻՇԹՔԷՐՏԷՆ هشتکردن * Սուրբ. Սէվէէ ...

ՀԻՍԱՐ حصار * (Բառ արաբ) բերդապարիսպ. արաբերէն Գալէ.

ՀԻՍԱ'ՐԻ ՇԱՏԻՄԱՆ حصارشادمان Անուն մի յաշխարհին՝ որ է յանկոյս գետոյն ովքսայ. Պէր հիսար ասի փէոր.

ՀԻՐ هر * Տե՛ս ԹԷՐՄ. ասի և ԹԱՐՄԻՑԻ 2. Զոյն ինչ՝ որով կուլեն հավէնք ...

ՀԻՐԱ هرا }
ՀԻՐԵԹ هرات } Տե՛ս ՀԻՐԻ.

ՀԻՐԱՀԻՐ هراهر * Մռնչիւն գազանաց. Հայվանի ... 2. Մեծապատ ... օդոյ 'ի փոշւոյ երկրի. Թօզտան հէվա ... օլմագ.

ՀԻՐԱՇ هراش * Փսխումն. Գուսմագ.

ՀԻՐԱՇԻՑՏԷՆ هراشیدن * Փսխել. Փսխեալ. Գուսմագ. (հրամայական Հիրաշ, և ապառնի Հիրաշէփ.)

ՀԻՐԱՍ هراس * Տե՛ս ՊԻՑՄ.

ՀԻՐԱՍԱ هراسا * (Ընդունելութիւն Հիրասիտէն բայից) Տե՛ս ԹԷՐՍՔԷԱՐ. 2. Տե՛ս ՀԻՐԱՍԷ.

ՀԻՐԱՍԱՆ هراسان * Տե՛ս ԹԷՐՍՆԱՔ. 2. Երկիւղալի. Գօրգուլու.

ՀԻՐԱՍԱՆԻՑՏԷՆ هراسیدن * (Անցողական Հիրասիտէն բայից) Տե՛ս ԹԷՐՍԱՆԻՑՏԷՆ.

ՀԻՐԱՍԷ هراسه * Խրտուիլ, խրտուիլակ, խուճիճ. Թուր" Օյուն, գօրգուլուք. (զոր մարդանման շինեալ դնեն 'ի մէջ պարտիզաց առ 'ի երկեցուցանել զկենդանիս.) որ և ասի ԱՀԱՆԷԿ, ԹԷՆՏԻՑՍԷ, ՀԻՐԱՍԱ, և ՔԷԱԼԻՑՏ.

ՀԻՐԱՍԻՑՏԷ هراسیده * Տե՛ս ԹԷՐՍԻՑՏԷ.

ՀԻՐԱՍԻՑՏԷՆ هراسیدن * Երկնչել. Գորգիմագ. (Հրա" Հէյբաթ, և սպառ" Հէյբաթէ.) որ և ասի ԹԷՐՍԻՑՏԷՆ, և ՀԷՑԱԼԻՑՏԷՆ.

ՀԻՐԱՏԷ هراوه * Գաւազան, կամ ցուպ. արաբերէն عصا Ա՛սա.

ՀԻՐԻ هری } Աթոռանիստ քաղաք
ՀԻՐԷՑԱՒ هریو } Խորասանայ. Խորասան [illegible] օլան շէհրին ատը դիր. 2. Գաւառ նորին. որ և ասի ՀԷՐԱԹ, ՀԻՐԱ, և ՀԻՐԱԹ.

ՀԻՐԻՑՎԷ هریوه * Այն ձի որ վերաբերի առ քաղաքն Հէրէթ. 2. Ոսկի գործածական կամ սովորական. Ջէ՛րէ [illegible]. 3. Տե՛ս ԳԱՀԳԷ.

ՀԻՐԻՑՏ هرید * Կրակավառք տօնուշանի հրապաշտից. Մէճուսօն ա՛թէշ [illegible].

ՀԻՐԻՆՏ هرند * Է անուն մեծագոյն գետոյ [illegible] 'ի Նաւահանգս Հիւրմուզու. որոյ ակն է 'ի լերինս Բէյթ, ուստի [illegible] 'ի Հիւրմուզ. Պէր [illegible] ատը դիր. 2. Է անուն աւանի միոջ 'ի սահմանս Իսֆահանու. Պէր գասապա ատը դիր.

ՀԻՐԻՎԻՒԼ هرول * Տեսակ մի ընդոյ նման մաշի, որ բուսանի 'ի միջոցս բակլայի. Պէր նէվ' փանէ դիր. որ և ասի ՀԻՐՈՒԼ.

ՀԻՐՄԱՆ هرمان * (Բառ արէպի) Երկարակեցութիւն. Ուզուն [illegible] գօճամագ.

ՀԻՐՄԱՆ هرمان * (Բառ արէպի) [illegible]. 2. Կարօտանք. Հասրէթ.

ՀԻՐՇ هرش * Թոյն. Թուր" Աղու. որ և ասի ՋԷՀՐ, ՀԷՆԿ, ՀՈՒՇ, և ՀՈՒՍ.

ՀԻՐՈՒԼ هرول * Տե՛ս ՀԻՐԻՎԻՒԼ.

ՀԻՐՍ هرس * Նոյն է Ը բառին ՔԻՒԼԷ.

ՀԻՐՐԱ هرا * Հոսումն. Տէօքիւլմէ.

ՀԻՒԶ هژ * Ուղեւոր օրական, պարէն օրըստօրէ. Կիւնլիւք [illegible]. որ և ասի ՀԻՒԶԻՑՆԷ.

ՀԻՒԶԱՔ هزاك * Անգէտ, դիւրահաւան [illegible], և [illegible]. [illegible].

ՀԻՒԶԻՑՆԷ هزینه * Տե՛ս ՀԻՒԶ.

ՀԻՒԶԻՑՐ هزیر * Տե՛ս ԶԻՑՊԱ. որ և ասի ԽԷԺԻՑՐ, ԽԻՒԺԻՑՐ, ՀԷԺԻՑՐ, ՀԷԺԻՑՐԷ, և ՀԻՒԺԻՑՐ.

ՀԻՒԶՄԻՒՐՏ هزمرد * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ.

ՀԻՒԶՊԷ هزبر * Զիւնածաղիկ. (է ծաղիկ մի փայլենի.) Թուր" Զէյթէ [illegible].

ՀԻՒԼԷԷ هلیه * Բոյս մի բազմածիւղ և սպիտակածաղիկ. Թուր" Պօյ [illegible]. և արաբ" حلبه Հէլպէ. ասի և ՀԻՒԼՊԷ.

ՀԻՒԼԷՔ هلاك * Մահիկ կամ, զոր որպէս նժար կշռոյ կախեն 'ի գլուխ փայտի մեքենայի. և 'ի մէջ նորա քար եդեալ ձգեն 'ի մէջ պաշարեալ բերդին.

ՀԻՒԼՈՒ هلو * Տեսակ մի դեղձի. Պէր նէվ' շէֆթալու դիր.

ՀԻՒԼՊԷ هلبه * (Բառ արէպի) Տե՛ս ՀԻՒԼԷԷ.

ՀԻՒՃ هج * Ցարդարումն. Տէօշէմէ. 2. Կար, կարուած քանոնածոյ իրի մի. Պէր նէօնէնին [illegible].

ՀԻՒՃԻՑՐ هجیر * Տե՛ս ՀԻՒԶԻՑՐ.

ՀԻՒՃՐԷ هجره * Առանձին սենեակ. Մախսուս օտա օտա.

ՀԻՒՄԱ هما * Թռչուն մի առասպելեալ, որոյ ստուերն համարեալ է [illegible] և բարեբաստութիւն. զորմէ ասի թէ ոչ ոք [illegible] և անկանի ստուեր նորին, թագաւոր լինի նա. Ա[illegible] [illegible] դիր. որ և ասի ՀԻՒՄԱՅ, և ՃԷՎՔԻՑՆԷ.

ՀԻՒՄԱԼ همال * Ընկեր. Գարտաշ. 2. Նման, կամ համեմատ. Մէզ, [illegible].

ՀԻՒՄԱՄ همام * Է անուն թագաւորաց ուրումն բանաստեղծի. Իսկ ըստ արաբացւոց այր մեծահամբաւ. Մէշհուր [illegible].

ՀԻՒՄԱՄԷ همامه * Ծառ մի, որոյ տերեւն են դեղին, և պտուղն մշկահոտ. Պէր աղաճ դիր.

ՀԻՒՄԱՄԻ همامی Տե՛ս ՀԻՒՄԱՅԱԶԱՏ.

ՀԻՒՄԱՅ همای * Տե՛ս ՀԻՒՄԱ. 2. Է անուն քեռն Իսֆէնտիեարայ [illegible]. 3. Դրօշակ մի, յորոյ գլուխն կազմեալ է ձեւն Հիւմա Թռչնոյ. Պէր նէվ' [illegible] դիր.

ՀԻՒՄԱՅԱԶԱՏ همای آزاد * Է անուն դստերն Պէհմէնի, յորմէ ծնաւ Տարայ. Պէհմէնին Գըզը ատը դիր. որ և ասի ՀԻՒՄԱՄԻ.

ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ همایون * (ասի զարքայավայելչ իրաց.) Օրհնեալ. Թուր" Գութլու. արաբ" Մէպարէք. 2. Երջանիկ. Տէօվլէթլի. [illegible] ասի և ԽՈՒՃԷՍԹԷ. 3. Տե՛ս ՊԻՒԼԷՆՏ.

4 · Բարեբաստ յաջողակ ; (Վերաբերեալ առ Թագուհին Հնդկաց) · Թոռէնէ ·

ՀԻՒՄԱՐ همار * Խառն ինչ · բառնալ [illegible] յանկուցանել [illegible] · Թուր" Գօղուշ ·

ՀԻՒՆԵՐ هنر * Հանճար · Մարիֆէթ · որ և ասի ՖԵՐՀԵՆԿ ·

ՀԻՒՆԵՐՄԵՆՏ هنرمند * Հանճարեղ, հանճարիմաց, հանճարատուր · (որոյ ներհակն է ՊԻՀԻՒՆԵՐ ·) Սահիպի հիւնէր, հիւնէրլու · որ և ասի ՀԻՒՆԵՐՊԵՆՏ, ՀԻՒՆԵՐՎԵՐ, և ՀԻՒՆԵՐՓԵՐՎԵՐ ·

ՀԻՒՆԵՐՆԻՒՄԱՅ هنرنماى * Հանճարացոյց · Հիւնէր կէօստէրիճի ·

ՀԻՒՆԵՐՊԵՆՏ هنربند
ՀԻՒՆԵՐՎԵՐ هنرور
ՀԻՒՆԵՐՓԵՐՎԵՐ هنرپرور
} Տես ՀԻՒՆԵՐՄԵՆՏ ·

ՀԻՒՆԵՐՓԻՇԷ هنرپیشه * Հանճարատուեստ · Սանաթքեարի հիւնէրլու ·

ՀԻՒՆԻՑՐ هنير * Լաւութիւն, բարութիւն · Եախշի · 2 · Գեղեցկութիւն · Գէօզէլլիք ·

ՀԻՒՆԿ هنك * Ոյժ, կար, կարիք · Գուվվէթ · ասի և ՀԷՆԿ ·

ՀԻՒՇ هش * Խոհականութիւն, խելք, ուշ · Զէյրէկլիք · Թաճկերէն Ուս · արաբերէն Ագըլ · որ և ասի ՀԷՆԿ, ՀՈՒՇ, ՀՕՇ, և ՖԵՐՀԵՆԿ · 2 · Տես ՀՈՒԼԻՍ ·

ՀԻՒՇԵԱՐ هشيار * Նշանակէ սթափ · Ույանըգ · 2 · Արթուն · Մութէյէգգըզ · 3 · Տես ՀՕՒՇՄԵՆԴ · որ և լիուն ամփոփեալ նշանակութեամբ ասի և ՀԻՒՇԻՑՎԱՐ, ՀԻՒՇԻՑՎԱՐԷ, ՀԻՒՇՎԱՐ, և ՀՕՒՇԵԱՐ ·

ՀԻՒՇԵԱՐ ՔԵՐՏԷՆ هشيار كردن Սթափեցուցանել, Ույանտըրմագ · 2 · Զարթուցանել · Ույանտըրմագ · որ և ասի ԱԳԻՅՏԻՏԷՆ ·

ՀԻՒՇԻՑՎԱՐ هشيوار
ՀԻՒՇԻՑՎԱՐԷ هشيواره
ՀԻՒՇՎԱՐ هشوار
} Տես ՀԻՒՇԵԱՐ ·

ՀԻՒՇՓԷԼԷՔ هشپلك * Սուլումն · (զոր առնեն աղաւնեանցք 'ի Թռուցանելն զաղաւնիս, զերկուս մատունս [illegible] 'ի բերան դնելով ·) Սըգըլէգ չալմագ ·

ՀԻՒՊԷՐԷ هوبره * Կաքաւ, զոր · (է Թռչուն ինչ համեղամարմին որ լինի յանապատս ·) Թուր" Դօպ գուշի, և Պօրմգուչ · արաբ" حبارى Հէպարի · որ և ասի ԽԱՔԽԻՒԱՔ ([illegible]), և ՉԵՐԶ ·

ՀԻՒՍԷՅՆԻ حسينى * Հիւսէյնեան · [illegible] Էմիր որ է [illegible] Հիւսէյնի որդւոց Ալիի · 2 · [illegible] Էմիր · 3 · Եղանակ ինչ երաժշտական · Պիր մագամ ատը ·

ՀԻՒՎԷՅՏԱ هويدا * Յայտնի · Աշիքեար · արաբերէն عيان Այան ·

ՀԻՒՎԻՅՏ هويد * Պահուցյ ուղտոյ · Տէվէ խալըշը · ասի և ՀՈՒՅԵՏ, ՀԱՄ, ՄԱՀԱՄ, և ՄԵՀԱՄ ·

ՀԻՒՏԷ هده * [illegible] · [illegible] Հաք · որ և ասի ՀՈՒՏԷ ·

ՀԻՒՏԷՊ هدب * Ծայր պատմուճանի, Թաշկինակի, և այլոց նմանեաց · Տէրպէշ վէ փէսքիր սաչաղը, վէ էմսալի սաչագլէրի ·

ՀԻՒՏՀԻՒՏ هدهد * Թռչուն ինչ փետրազգեստ · Պաշը լիւքլիւ պիր գուշ ատը ·

ՀԻՒՐ هر * Ահաբեկութիւն · Գօրգուտան յեօնէյլ էյլէմէկ · Ձի ասի Տէճ [illegible] ·

ՀԻՒՐԱՇ هراش * Տես ԽԻՒՐԱՇ · որ և ասի ԽԻՒՐԹԱՇԷ ·

ՀԻՒՐԻՑՆ هرين * [illegible] · [illegible] · որ և ասի ՀԻՒՐԻԱ ·

ՀԻՒՐՄԱՍ هرماس * Տես ՀԱՐԷՄԷՆ ·

ՀԻՒՐՄԻՒԶ هرمز Տես ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ ·

ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ هرمزد * Է անուն հրեշտակի միոյ որ վերակացու է [illegible] յաւուրն Հիւրմիւզդ (ի մոլար կարծեաց պարսից) · Պիր ֆէրիշթէ [illegible] · 2 · Տես [illegible] · 3 · Օրն հինգշաբաթի · ([illegible]) [illegible] · 4 · Տես ՈՐՄԻՒԶՏ · [illegible] · 5 · Է անուն [illegible] միոյ որ կայ [illegible] · Պիր չէհր [illegible] · Որ և [illegible] ասի ՀԻՒԶՄԻՒՐՏ, ՀԻՒՐՄԻՒԶ, ՀԻՒՐՄԻՒՍ, ՀԻՒՐՄԻՒՍԹ, և ՀՈՐՄԻՒԶՏ ·

ՀԻՒՐՄԻՒՍ هرمس * Տես ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ · Դարձեալ է անուն իմաստասէր առն միոյ եգիպտացւոյ, որ կոչի [illegible] · [illegible] · Տես [illegible] ԻՏՐԱՄ ·

ՀԻՒՐՈՒՔ هروك * Ծուպ, Թուր" Գօպալադ, և [illegible] Իւթէրմէրին, Իւփէրմէրին, և Էնիքէրմէրին · Ասի և ՃԱՐԻԾ ;

ԶԵՆԳԵԼ, ԶԵՆԳԵՐ, ԶԵՐԱԾ, ԶԵՐԱՔ, ԶԵՐԵՆԿ, ԶԻՐԻՇՔ, և ԶԻՐԻՔ։

ՀԻՒՐՐԱ هورا * Տե՛ս ՊԻՑՄ։ 2. Ճառագայթումն. Զիյա վէրմէք։ 3. Տե՛ս ՀԻՒՐԻՑՆ.

ՀԻՒՐՐԷ هورة * Երատամն. Մոգտոփ։

ՀԻՒՓԱՔ هپاك * Տե՛ս ԹԱՐԷՔ։

ՀԻՒՔԷՔ هكك * Տե՛ս ՀԷՔԾԷ։

ՀԻՒՔՀԻՒՔ هكهك * Ձայն լալոյ, հեծեծանք, հեկեկանք. Աղլամագ [illegible]։

ՀԻՒՔՄԷՆՏԱԶ حكم انداز * Աղեղնաւոր՝ որ ուղղակի և անվրէպ հարկանէ զնպատակն. Նիշանը [illegible]։

ՀԻՒՔՉԷ هكچه * Տե՛ս ՀԻՒՔԷՔ։

ՀԻՒՓԹ هفت * Ռունչն այն որ ՚ի յըմպել ջրոյ և գինւոյ ՚ի ներքս քարշէ. Սու վէ շէրապ [illegible]։

ՀԻՓԹ هفت * Այն իր՝ որ գոլով խոնաւ և թաց, փոքր մի ուկանալ է չորանալ. Հայերէն Հիւթ. Պիր նէսնէ [illegible]։

ՀՈՒԳԳԱ حقه * Փոքր տուփ մարգարտաց և ականց պատուականաց. Քիւչիւք գուտի փէօր։ 2. Իր՝ ՚ի ձև տփոյ։

ՀՈՒԳԳԱԿԷՐ حقه‌كر * Ճախարակագործ. Չէգրէճի. տրպէ" خراط խարրատ։

ՀՈՒԳԳԱՊԱԶ حقه‌باز * Ձեռնածու. Մուշայիտ [illegible]. որ և ասի ԹԱՍՊԱԶ, ՀԷՆԿԷԱՄԷԿԻՑՐ, և ՕՅՈՒՆՊԱԶ։

ՀՈՒԳԱՄ حطام * Աւերեալք աշխարհային շահ, և օգուտ արտաքսական. [illegible]։

ՀՈՒԶ هوز * Անկող հնչումն սուր և սաստիկ՝ որ յայտ լինի յիրաց, որք են նմանք ճամ թասի. [illegible]։

ՀՈՒԶԷՐ هوزر * Տգեղ. Չիրքին։

ՀՈՒԶԻՍԹԱՆ هوزستان * Տե՛ս ՀՈՒԶՄԷՇԻՑՐ։

ՀՈՒԶՄԷՇԻՑՐ هوزمشير * Խուժաստան է սահման ինչ, որ պարունակէ զքաղաքն Նահանգս. ասի և ԽՈՒԶ, ԽՈՒԶԻՍԹԱՆ և ՀՈՒԶԻՍԹԱՆ։

ՀՈՒԼ هول * Ողբերգ և [illegible]. Ղորգ վէ փէրիշանլըք։ 2. Տե՛ս ՊԻՒԼԵՆՏ։

ՀՈՒԼԷՔ هولك * Ընկուզի խաղ (տղայոց.) [illegible] որ և ասի ՀԷՑԼՈՒ, ՀԷՑԼՈՒՑ, ՀԷՎԼԷՔ, ՀԻԼԻՑՎ, և ՀԻՑԼՈՒ։ 2. Ճախարակաձև պտուտակ (արարեալ ՚ի ճիւղոյ և ՚ի շիւղոյ, զոր եղեալ ՚ի վերայ ջրոյ՝ պտուտկի. է խաղալիկ տղայոց։)

ՀՈՒԼԻՍ هولس * Հոգի, կամ շունչ. Ճան. որ և ասի ՀԷՆԿ, ՀԻՒՇ, ՀՈՒՇ, և ՀՈՒՍ։

ՀՈՒԺԷ هوژه * Թռչուն ինչ. Թուրքերէն Չիլլէ գուշի։

ՀՈՒԽ هوخ * Եղէգն. [illegible]։ 2. Տանկոց Աղեղնաձև. որ և ասի ՀՈՒԽԷՍԹ, ՀՈՒԽԹ, ՏԷՐՀՈՒԽԹ, և ՔԷՆԿՀՈՒԽԹ։

ՀՈՒԽԷՍԹ هوخست
ՀՈՒԽԹ هوخت } Տե՛ս ՀՈՒԽ։

ՀՈՒԽԹԷՆ هوختن Տե՛ս ՀՈՒԽԻՑՏԷՆ։

ՀՈՒԽԻՑՏԷՆ هوخيدن * Արտաքս քարշել. Դըշարը չէքմէք. որ և ասի ՀՈՒԽԹԷՆ։

ՀՈՒԿՈՒՑԷՔ هوكويك * Կաւկամ. (է թռչուն ինչ, որ մինչև ցայսօր հաւաստի [illegible].) Պիր գուշ [illegible]. որ և ասի ՀԱԳԿԻՈՒՑ, և ՇԷՊԱՎԻՑԶ։

ՀՈՒԿԻՒՑԷՔ هوكيك * Նոյն է ընդ բառին ԼԱՀՕՒՐԷ. ասի և ԽԷՓԱՉԷ, ԿԵԱԼԱ, ԿԵԱԼԻԵԱՐ, ՔԵԱԼ, ՔԵԱԼԱՐ, և ՔԵԱԼԷ։

ՀՈՒՄ هوم * Է անուն ատն միոջ ՚ի զարմէ Փերիտունեան արքային, որ բնակէր յանշէն և յաւերակ տեղիս. Պիր չոլա [illegible]։ 2. Է ծառ ինչ որ բուսանի ՚ի կողմանս պարսից, և է [illegible]. բայց հանդոյցք սորա մօտ են առ իրեարս. և տերևքն նման են տերևոյ յասմիկ. զորոյ զմի մի ճիւղն կամ զմատն ինչ ՚ի փայտէ անտի կալեալ մոգքն ՚ի ձեռս ՚ի Զէմզէմէ, որ է աղօթքն նոցա։

ՀՈՒՄԱԹ هومات * Անգէտ. Ահմագ։

ՀՈՒՄԱՆ هومان * Է անուն քաջի միոջ. Պիր [illegible]։

ՀՈՒՑ هوى * (Մխջարկուն) Ահ։ 2. Տե՛ս ՊԻՑՄ։ 3. Մխջոցն երկուց կոթողաց կանգնեցելոց յերկուսին կողմանս ասպարիզի [illegible]։ 4. Ռունչ. Նէֆէս։

ՀՈՒՑԷՏ هويد * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՒՎԻՑՏ։

ՀՈՒՆ هون * Է միջարկութիւն ինչ [illegible] կամ յորդորական. [illegible]։

ՀՈՒՇ هوش * Տե՛ս ՀԻՒՇ։ 2. Տե՛ս ՀՈՒԼԻՍ։ 3. Մահ և սատակումն. Մէվթ [illegible]

հէշտէ ։ 4 · Տե՛ս ՀԻՐՇ ։ Որ և ըստ ոմն նշանա֊կութեանցն՝ ասի ՀԷՆԿ, և ՀՈՒՍ ։

ՀՈՒՇԱ هوشا * Տե՛ս ԷԺԿԷՀԱՆ. ասի և ԷԺԿԻՑՆ, ԷԺՀԷՆ, ԹԷՆՊԷԼ, ՄԷՆՊԷԼ, ՔԵԱՀԻԼ ։ 2 · Կորստեալ գմակ ոչխարի · Տօշյան մէշ գօյուն գույրուղը ։ 3 · Ճարպ պատրաստեալ վասն հալելոյ · Իչ եաղը ։

ՀՈՒՇԱԶ هوشاز * Աստղիկ ծարաւ֊անասնոց · Պէհայիմին շույէրիթի Ուէշնէմէսի ։

ՀՈՒՇԱԶԻՑՏԷՆ هوشازیدن * Ծա֊րաւիլ անասնոց · Հայվանըն սուսըզ օլմագ ։ (հրա֊մայական Հուշաշ, և ապառնի Հուշաշէր) ։

ՀՈՒՇԱՆ هوشان * Օր միրուն ան ·
(որ է 'ի վերջերորդում աւուր յունվարի ·)
Նուսարա խաչլէրին սուսյա պէրտէգունէգէնի գիւն. տէրր ։

ՀՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ هوشانیدن * Ստա֊փիլ · Այըլմագ ։ (հր" Հուշան, և ապ" Հուշանէր ։)

ՀՈՒՇԵԱՐ هوشیار * Տե՛ս ՀԻՒՇԵԱՐ ։

ՀՈՒՇԷՆԿ هوشنك * Է անուն խո֊հական և արդարադատ արքայի միոջ'ի դասակարգ ու՛է Փիշտատիեան արքայից պարսից · որ էր որդի Սիյամէքի որդւոյ Քէյիւմէրսի · սորա է շարադրեալ գիրք մի վերաբերեալ առ խրատա֊կանութիւն Թագաւորաց · որ կոչի Ճավիտանիտէն խրէտ · որ և բազում հնարս գիւտից գտեալ է վերաբերեալս առ կարգադրութիւնս աշխարհի · Պէյ Հուշէնկ տէր տէրր ։

ՀՈՒՇՄԷՆՏ هوشمند * Ուշիմ, մտա֊ցի · Ուսլու · որ և ասի ԶԻՑՐԷՔ, ԷՐԻՑՇ, ԼԷ ԶԻՑՐ, ՀԻՒՇԵԱՐ, ՀԻՒՇԻՑՎԱՐ, ՀԻՒՇԻՑ ՎԱՐԷ, ՀԻՒՇՎԱՐ, և ՀՈՒՇԵԱՐ ։

ՀՈՒՇՆԱԶԷՏԷ هوشنازده * Ցյժ ծարաւեալ կենդանի · Ղայէթ սուսամըշ հայվան ։

ՀՈՒՇՊԷՐ هوشبر * Ընդմտաւոր · Ագըլ էլէէթիճի ։

ՀՈՒՇՔԻՒՇ هوشكش * Ցնորեցու֊ցիչ խելաց (ասի զմպելեաց, և գալոց իրաց) · Հէրքէ տէ ագըլ շաշէլ էտէր ։

ՀՈՒՍ هوس * Նոյն է Ա բառին ՀՈՒՇ ։

ՀՈՒՍԻՑՆ هوسين * Նորա · արդեբէն
ولله Գոմեշ · ասի (Ա պարսից) և Գոմէշ ենկէզ ։

ՀՈՒՏ هود * Հին կտաւի, զոր լուցեալ անկեն աբէթ · Բուր" Գուղ ։ 2 · Դեղձնին հան֊դերձի մերձ 'ի յայրուն 'ի չորացուցանելն 'ի վր հրոյ · Ետնուղէ եագըն սուրը օլմագ ։ Որ և ասի ՊԷՐՀՈՒՏ ։

ՀՈՒՏԷ هوده * Տե՛ս ՀԻՒՏԷ ։

ՀՈՒՐ هور * Տե՛ս ԱՔԻԹԱՊ (ըստ փեհ֊լեվեան լեզուին) ։ 2 · Բաղդ · Դալի' ։ 3 · Գունդ շեք ջրհորոյ · Գուսյասէն չըգան գուպար ։ 4 · Աստղ ինչ, որ 'ի հազար ամն միանգամ ծագէ (Ա մեկ֊նութեն 'ի բառարանի ինչք) · Պէյ էլճէզ տէրր ։

ՀՈՒՐԷԽՇ هورخش * Տե՛ս ԱՔԻԹԱՊ. ասի և ԼԻՑՎ, ԽԻՒՐ կամ ԽՈՒՐ և կամ ԽՕՐ, ԽԻՒՐՇԱՏ, ԽԻՒՐՇԻՑՏ կամ ԽՈՒՐՇԻՑՏ կամ ԽՕՐՇԻՑՏ, ՀՈՒՐ, ՂԱԶՊԱՆԻ ՔԷԼԷՔ, ՂԷԶԱ֊ԼԷ, ՃԷՎՆԷ, ՄԻՀՐ, ՄԻՐԱ, և ՇԻՑՏ ։

ՀՈՒՐՄՈՒԶՏ هورمزد * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ ։

Ղ

ՂԱԶ — ՂԱԶ

ՂԱԶ غاز * Տե՛ս ՓԷՆՊԷ ։ 2 · Տե՛ս ԽԱՌՊԷԹ ։ 3 · Տե՛ս ՇԻՔԵԱՔ, ըստ առաջին նը֊ջանակութեն ։ 4 · Տե՛ս ՆԻՅԱԶ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ՂԱԶԶԷ غزه * Գաղա · Է անուն քաղա֊քի միոջ'ի գաւառին Պաղեստինոյ · Շամ վիլայէ֊թինտէ պիր շէհիր տէրր ։

ՂԱԶԷ غازه * Տե՛ս ԿԻՒԼԱԿԻՈՒՆԷ · ա֊սի և (Ա գլուն ուրեք) ԶԷԳԱՐԷ, ԷԼԿԻՈՒՆԷ, ԷԼԳՈՒՆԷ, ԺԷԳԱՐԷ, ԼԷՎՆԷ, և ՃԷԳԱՐԷ ։ 2 · Հնչիւն · Սադա, նիտա ։ 3 · Տե՛ս ԳԷԶԷ ։ 4 · Սեղ փայտեայ, կամ երիթ, զոր 'ի ձեղքուածս այ֊լոյ փայտից մխեալ՝ ամրացուցանեն · Աղաճ չիվի ։

ՂԱԶ — ՂԱԶ

ՂԱԶԷԼ غزل * Է տեսակ ինչ յատանա֊ւորաց · Պիր նէվ շիր տէրր ։

ՂԱԶԷԼԽԱՆ غزلخوان * Որ կարդայ գզլադէլ · շաղէլ օգույան ։

ՂԱԶԷԼԿԻՈՒՅ غزلكوى * Որ երգէ ղազէլ · Թուրքերէն Ղազէլ սէօյլէյէն ։

ՂԱԶԻ غازى * Տե՛ս ԿԷՏԱՂԱԶԻ (բառ֊վաղեմի) ։ Բայց ըստ մեկնութե բառարանաց ոմանց՝ է այն խաղարկու, որ զերկուս փայտս ոտք արարեալ ըստ երկայնութե նիզակի, և'ի նոյն փայտսն կոխարանս ոտից շինեալ, նոքօք քայլէ և ընթանայ ։ 2 · Տե՛ս ՃԷՐՊՐՈՒՑԷ ։ Իսկ Ա

[illegible]՝ ճարտիկ ըստ Թշնամիս հասարակ ... [illegible] հանդերձեալ կենաց ։

ՂԱԶՂԱԶ غزغاز * Հերձեալ ատամ..., և նման նմին իրք ․ Էօրտէշիշ Սաթիր ․ ... [illegible] ։

ՂԱԶՆԷ غزنه * Է անուն հռչակաւոր քաղաքի մերձ ՚ի կողմանս Պարսից ․ և է սահման ընդ մէջ Խորասանայ, և Հնդկաստանի ․ Պիր մէշհուր շէհիր ադըր ․ որ և ասի ՂԱԶՆԷՅՆ ․ և քանզի Սուլթան Մահմուտ Սէպիւքթէկինն՝ (որ թագաւորեաց ՚ի Թուականին 387) էր թագաւոր այնր գաւառի ․ վասն որոյ կոչի Սուլթան Մահմուտ ղազնեւի ։

ՂԱԶՆԷՅՆ غزنين * Տե՛ս ՂԱԶՆԷ ։

ՂԱԶՆԷՎԻ غزنوی * Այն մարդ որ վերաբերի ՚ի քաղաքն ղազնէ ։

ՂԱԶՊԱՆ غضبان * Քաջ բարկացեալ ․ Մուհճիր ...: 2 ․ Ըստ արաբացւոց՝ տե՛ս ԽԸՐ ՄԱԼՈՒՏ ։

ՂԱԶՊԱ՛ՆԻ ՖԷԼԷՔ غضبان فلك Տե՛ս ՀՈՒՐՊԻԽԸՐ ։

ՂԱԺ غژ * Մեծաշերտ ․ Աշըք ... ։ 2 ․ Աշխարհահաւէր ․ Հաւէրի ... ։ 3 ․ Աղաւ ․ Պոմպէր ․

ՂԱԺԷ غژه * Տե՛ս ՂԱԶԷ ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2 ․ Տե՛ս ԿԻՅԱՀԻ ԳԱՅՍԷՐ ․ ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ԷՔԼԻՅԼ ։

ՂԱԹՖԷՐ غاتفر * Է անուն քաղաքի միոյ ՚ի Թուրքաստանի, յորում լինին կշռակի և պատուական նոճիք, յայս սակս ասի Սէրվի շահ... ։ Պիր շէհիր ադըր ։ 2 ․ Է անուն միոյն ՚ի Թաղից քաղաքին Սեմերղանտու ․ Պիր մահալլէ ադըր ։ 3 ․ Է անուն քաջի միոյ Թուրանու ․ Պիր փէհլիվան ադըր ․

ՂԱԼ غال * Տե՛ս ՂԱՐ ։ 2 ․ (արմատն Ղալէյէն բային) Պղտոր, կամ շփոթումն, և կամ ծածկաւոր պոմասք, կամ զկենդանութիւն ։

ՂԱԼԴԱՆ غلطان * (ընդունելի Ղալթէյէն բային) Բոլորակ ․ Մէտավէր ․ Իսկ յասակս բառ՝ բոլորշի մարգարիտ ․ Մէտավէր ինճու ։

ՂԱԼԴԱՆԻՅՏԷՆ غلطانیدن * Գլորել, Թաւալել ․ Էօվալամագ ։

ՂԱԼԴԻՅՏԷ غلطیده * (կրաւորական ընդունելութիւնն Ղալթէյէն բային) Գլորեալ, Թաւալեալ ․ Էօվալանմըշ ։

ՂԱԼԴԻՅՏԷՆ غلطیدن * Թաւալիլ, գլորիլ ․ Էօվալանմագ ։ Եւ գրեալ է զի ՚ի լեզուին պարսից չիք բնական զարդ ... գործածութիւն տառիս Ե Դա ․ այլ սովորութիւն իմն այսպէս գրեն բառքս, արդ թէ ոչ բուն պարսկականն առցա է

տառին ․․․ Թէ ․ որ Պարսիկն, և Ղալմիֆինեան, Ղալմէյով ․ և Ղալմէյուէն ․

ՂԱԼԹԷՊԱՆ غلتبان * Տե՛ս ՃԻՅՋԻՅՆԷ ։ 2 ․ Կնահատաշ, որ ունի կին շնացող ․ Թուր" Կէօթ ․ զոյգ" Տէյէոս, և Գոլգոնդեան ․ ըստ այսմ նշ" ասի և ԳԱԼԹԷՊԱՆ, ԼԷՎԷՆՏՋԷՆ, ԿԷՐՏԷՆԷԿ, և ԿԷՐՏԷՆԿԻՆ ։

ՂԱԼԻՃ غالج * Նոյն է ընդ ՂԱՐԻՃ ։

ՂԱԼԻՅԷ غاليه * (բառս ընկերական է արեւոյ) Խառնուած անուշահոտ ․ Բոյխոսի ... է ։ Եւ որ Թուրքերէն ասի Գոխուլ մոսք ․ ... ՚ի բառս Ղոխուլ Մուշ ։

ՂԱԼԻՅԷՖԻՒՐՈՒՇ غاليه فروش * Վաճառող մըշկի ․ Ղոխուլ մոսք սաթան ։

ՂԱԼԻՅՎԱԺ غاليواژ
ՂԱԼԻՅՎԱՃ غاليواج
Տե՛ս ՂԷԼԻՅՎԱՃ ։

ՂԱԼԻՅՏԷՆ غاليدن * Շրջել շուրջ զաստանց կամ զկենդանութեամբ իւիք (թէ զերդ ... և թէ զերդ թշնամութեան) ․ ... ... ։

ՂԱԼԻՈՒՔ غالوك * Գնդակ, կամ հատ ... որ և ասի ՂԱԼՈՒՔ, ՂԱՅՈՒՔ, և ՂԱՔԻՈՒՔ ։ 2 ․ Մերթ՝ գնդակ, գունդ, հատ, (իր) բոլորակ ․ Մէտավէր նէսնէ ։ ասի և ըստ երկուցն ՋԷՎԱԼԷ, և ՋԻՎԱ ։

ՂԱԼԼԷ غله * (բառս արեւոյ) Արմտիք, Թախըլ ։

ՂԱԼՄԷԼԻՅՃ غالمليج * Տե՛ս ՂԷԼՂԷՉ ։

ՂԱԼՈՒՔ غالوك * Տե՛ս ՂԱԼԻՈՒՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՂԱՄԶ غمز * (բառս արեւոյ) ․ Քամել ․ Գօզ տուշ ։ 2 ․ Տե՛ս ՂԱՄԶԷ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՂԱՄԶԷ غمزه * Խաղումն աչաց գեղեցկաց ․ (և է որպիսութիւն ինչ գեղեցկաց ի մէջ աչաց և արտեւանաց) ․ Թուր" Կէօզ Գէլէմէ ․ որ և ասի ՂԱՄԶ ։ 2 ․ Ակնարկութիւն ծայրիւ աչաց ․ Կէօզ ուճի իլէ իշարէթ ․ էտէօթ իշմար ․ զի ասի Ղամզէյի ծէլլատ ․ և Ղամզէյի խունրիզ ․ որ և ՚ի յարաբս այս ոճ ՚ի գործ ածի ։

ՂԱՅՄ غيم * Ամպ ․ Պուլուտ ։

ՂԱՅՈՒՔ غايوك * Տե՛ս ՂԱԼԻՈՒՔ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՂԱՅՊ غيب * Կատարեալ երկաթոյ, որք լինին ՚ի վերայ զինուց և ծածկութի թամբի ․ Ահէն ․․․ որ և ասի ՂԱՅՊԷ ։ 2 ․ Ըստ արաբացւոց՝ այն մարդ որ ոչ է առաջնեկայ կամ նեղեալ ․ Հէրնէն ․․․ օղլան ։

ՂԱՅՊԷ غیبه * Տե՛ս ՂԱՅՊ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՂԱՅՊՏԱՆ غیبدان * Ծածկագէտ. (որ է Աստուած.) Ղայպ պիլիճի ։

ՂԱՅՏԱԳ غیداق * Տեղի ինչ մերձ յանապատն. Խեֆչաք, որ ՚ի Թուրքաստանի. ուր կապեն նետս յայծ կարծր և ուղիղ, և կոչեն Թիւյէի ղայտագի. պիր ճէհէր ադի տէօր ։

ՂԱՅՐ غیر * Նշանակէ բաց. որ և նախադրիւ առի ՂԱՅՐԷՋ այսինքն բաց ՚ի ։

ՂԱՆԷ غانه * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի սահմանս երջանիկ արաբիոյ. ուր առի արատադրիւ ոսկի. Պէր շէհէր ադի տէօր ։

ՂԱՆԻՅՄ غنیم * Հակառակորդ. Խասըմ ։

ՂԱՆԻՅՄԷԹ غنیمت * Յոգնա՛ غنایم Ղանայիմ (Բառ արեգի.) Տե՛ս ՂԱՐԷԹ ։ 2. Հակառակութիւն. Խուսումէթ ։

ՂԱՆՃԻ غنجی կամ ՂԷՆՃԻ * Տե՛ս ԿԻՈՒԼԱՊ. առի և ԱԺԻՅՐ, ԱՊԿԻՅՐ, ԱՊՏԱՆ, ԹԱԼ, ԹԱԼԱՊ, ԺԷՅ, ԻՍԹԱԽՐ, ԻՍԹԷԽՐ, ԿԵՕԼ, ՂԱՊՃԻ կամ ՂԷՊՃԻ, ՂԱՔՃԻ կամ ՂԷՔՃԻ, և ՍԻԹԱԽՐ ։

ՂԱՇ غاش * Սիրահար և հաւատարիմ բարեկամ. Աշըգ վէ սատըգ ։ 2. Կուսակից, կամ ջատագով. Ճանիպտար ։ 3. Սիրելի երկնքու, ըստ գրուէ բառարանաց ոմանց. Տօսթ փէօրդուն. և այս բառ միշտ ՚ի գործ ածի Է բառին Աշըգ ։

ՂԱՇԻՅԷ غاشیه * (Բառ արեգի) Ծածկոյթ Թամբի. (և Թարգմանի ծածկող.) Էյէր էօրթիւսի. Թուրքերէն խաշա ։ 2. Տե՛ս ԴԱՐՎԱՆ ։

ՂԱՇԻՅԷՔԷՇ غاشیه‌کش * Որ ՚ի հեծանել մեծամեծաց յերիվար, զծածկոյթ Թամբին, որ կոչի Ղաշիյէ, առեալ ՚ի վ̃ ուսոց բերոց ընթանայ առ ասպանդակաւ երիվարի նորա. Ղաշիյէ՛ չէօքիւճի ։

ՂԱՊ غاب * Մնացուած կերակրոյ ՚ի սկաւառակին. Պօգլէի թաամ, յէ չանագ փէօրինդէ գալան ։ 2. Վայրապար և անօգուտ խօսք. Պիհուտէ վէ ֆայտէ սըզ սէօզ ։ 3. Եղծեալ և ՚ի գործոյ մնացեալ իր. Խէրապ օլմըշ վէ իշէ եարամազ նէսնէ ։ 4. (Բառ արեգի) Տե՛ս ՁԷՆՆԿԷԼԻՍԹԱՆ ։

ՂԱՊԱՊ غاباب * Տե՛ս ՂԱՊՂԱՊ (զի է թեթևացուցեալն նորին ։)

ՂԱՊԷՆՏԷՆ غابندن * Գլորելովանիլ մարդոյ և ձիոյ. Ատ վէ ատէմ եուվարլանմասը ։

ՂԱՊՂԱՊ غبغب * (Բառ արեգի)

Մորթն փղձրակեալն ընդ պարանոցաւ ներքոյ. Աշաղը ղըղըղը օլըքըն սարքըն տէրի ։ Իսկ ըստ ոմանց՝ սեպ֊ին զնդակածն ընդ ծնօտաւ զգեղեցկի որ և (թեթևացուցեալ) առի ՂԱՊԱՊ ։

ՂԱՊՃԻ غبجی կամ ՂԷՊՃԻ * Նոյն է ինչ ընդ բառին ՂԱՆՃԻ ։

ՂԱՎ غاو * Տե՛ս ԿԵԱՎ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։ 2. Տե՛ս ՄԷՂԱՔ ։

ՂԱՎՏԷ غوطه * Տե՛ս ՂԱՎԹԷ ։

ՂԱՎՇ غاوش * Մեծ վարունգ սերմանացու. Թօխումլըք իչին ալըգօնմըշ պէօյիւք խըյար. որ և առի ՂԱՎՇՈՒ, և ՂԱՎՈՒՇ ։

ՂԱՎԹԷ غوثه * Մխրճումն ՚ի ջուր. Սույա տալմագ. որ և գրի ՂԱՎՏԷ ։

ՂԱՎՂԱ غوغا * Տե՛ս ՀԷԼԱԼՈՒՇ ։ 2. Տե՛ս ԷՆՃԻՒՄԷՆ ։

ՂԱՎՇԱՅ غوشای } Տե՛ս ՓԱՉԷՔ ։
ՂԱՎՇԱՔ غوشاک }

ՂԱՎՇԷՆԿ غاوشنك * Տե՛ս ԿԵԱՎՋԷՆԷ. որ և առի ԿԵԱՎՇԷՆԿ, ԿԵԱՎՑԷՆԿ, ԿԷՎԱՋԷ, ՂԷՊԱՐԷ, և ՂՈՒՇԷՆԿ ։

ՂԱՎՇՈՒ غاوشو } Տե՛ս ՂԱՎՇ ։
ՂԱՎՈՒՇ غاووش }

ՂԱՎՐ غور * Յատ սասափիկ. Էշէ՛ի չէփիք. Թուրքերէն Սույու ազըր. առի և ՂԱՎԷՐ ։

ՂԱՏՏԱՐ غدّار * (Բառ արեգի). Վնասակար նենգաւոր, ուխտադրուժ, ընդ դէմ հաւատարմութեան գործօղ. Նագզի ահտ վէ խըյանէթ վէ Ըէզրէ ճէֆա իշլէյէ. Թուրքերէն Ղատտար ։

ՂԱՏՐԷՔ غدرک * Տեսակ ինչ զինու. (որ յատուկ է հնդկաստանի.) Հինտէ մախսուս պիր նէվ՝ սիլահ տէօր ։

ՂԱՐ غار * Այր, անձաւ, խորոփիք. Մաղարէ. առի և ԹԷՀԱԼ, ԿԵԱՓԱՐԷ, ԻՇԿԷՖԹ, ՀԷՆԿ, և ՂԱԼ ։

ՂԱՐԱՐ غرار * Քուրձ կամ խուրջ՝ անկեալ ՚ի մաղից այծու. Չուվալ ։

ՂԱՐԳ غرق * (Բառ արեգի) Նշանակէ ընկղմումն. Պաթմագ ։

ՂԱՐԳԱՇԻՒՏԷՆ غرقشدن * Ընկղմիլ, սուզանիլ. Ղարգ օլմագ ։

ՂԱՐԳԱՊ غرقاب * Ընկղմեալ ՚ի ջուր. Սույա ղարգ օլմըշ ։ 2. Տե՛ս ԿԻՐՏԱՊ ։

ՂԱՐԷ غاره * Տե՛ս ՂԱՐԻՃ ։ 2. (ըստ մեկնութեան ուրեք ուրեք) Տե՛ս ԹԱԼԱՃ ։

ՂԱՐԷԹ غارت * (Բառ ընկերական Է

...) Տե՛ս ԹԱՐԱՃ, որ և ասի ՂԱՓԻՑ_ ... և ՂԱՐԷ :

ՂԱՐԷԹԻՑՏԷՆ غارتیدن * Կողոպտել. Եաղմալամագ : 2. Կողոպտիլ. Եաղմալանմագ :

ՂԱՐԷԹԿԷՐ غارتكر * Տե՛ս ԹԱՐԱՃԿԷՐ:

ՂԱՐԷՆԿ غارنك * Ցեխոտ և անջրդի. Աշխոյն ... որ և ասի ՂԷՑԷՆԿ, ՂԷՐՉԷ, ՂԻՒԹ, ՂԻՒԹՔԷՐԻ, ՂԷԹՔԷՐԷ կամ ՂԻՒԹՔԷՐԷ, ԼԱՏԷ, ԼԷՀՊԷ, ԼԷՔ և ԼԻՑՊԷ :

ՂԱՐԷՆՃ غرنج * Կերակուր ՚ի ճաշա_ րէ. Պէտաշլար աշը : 2. Զատար. Պէտաշլար : 3. (ըստ գրամատիկան ուրիշ) ԿԻՈՒՐԹԱՀԷՆԿ, յառաջին նշանակութեան :

ՂԱՐԷՊ غوب * Ցամաք ջրհեղ. Սու_ շէրէ շէրաղ :

ՂԱՐԻՃ غارج * Գինի՛ որ ըմպեալ լինի յառաւօտեան պահու. Սապահ ... չէրաղ. որ և ասի ՂԱՆԻՃ, և ՂԱՐԷ :

ՂԱՐԻՑԳՈՒՆ غاریغون * Ցարաղ. (դեղ՛ինչ լուծողական.) ... Թուրքերէն Կառաքէօ :

ՂԱՐԻՑՊ غیب * Պանդուխտ, օտար. Եապանճի, վաթանընտէն այըրըլմըշ ... : 2. Զարմանալի. Աճէպ : և այս բառս ... լեզուի և ըստ այսց նշանակութեանց ՚ի գործ ածի :

ՂԱՐԻՑՓԷՇ غیفش
ՂԱՐԻՑՓԷՉ غیفچ } Տե՛ս ԿԻՆ :

ՂԱՐԻՒՂՈՒՐ غاروغور * Աղմուկ, խը_ ռովումն, վրդովումն. որ և ասի ԱՂՈՒՊ, ՂԱՔ, և ՎԷՆՎՔԷՆ :

ՂԱՐՃԻ غارجی * Մատռուակ, մատուակա ... արաբերէն ساقی Սաքի :

ՂԱՐՍԷԿ غارسك * Տեսակ ինչ պտղի. Թուրքերէն Թըլթաղ :

ՂԱՐՓԷՃ غوفج * Առաւօտ. Եօնձա. ա_ ... և ՏԻՐԷՄՆԷ :

ՂԱՔ غاك * Տե՛ս ՂԱՐԻՒՂՈՒՐ :

ՂԱՔԻՈՒՔ غاكوك * Տե՛ս ՂԱՆԻՈՒՔ :

ՂԱՓԷՐ غفر * Տե՛ս ՂԱՎՐ :

ՂԱՓՃԻ غفجی կամ ՂԱՓՃԻ * Տե՛ս ՂԱՆՃԻ :

ՂԷՋԱԼ غزال * (բառ ընկերական է արաբ) Որթ եղջեր. Կէյիք եավրուսու :

ՂԷՋԱԼԷ غزاله * Տե՛ս ՀՈՒՐԷԽՇ :

ՂԷՋԱՐԷ غزار * Տե՛ս ԳԻՄԷԱՐ :

ՂԷՋԷ غزه * Ցեռանդուն (Փոյթ, և ...) Տէր. ... ՂԱՋԱՆ :

ՂԷՋԻՑՏԷՆ غزیدن * Նոյն է ընդ բային ՂԷԺԻՑՏԷՆ :

ՂԷՋՂԷՋԷ غزغزه * Մարմն դողալն. Եալան ... որ և ասի ՂԷԺՂԷԺԷ :

ՂԷՋՂԷՆ غزغن * Մեղ. Մաղմէսան : 2. Քեմանի, ագռաւ. Միւշքիւն : 3. Պատառելի. Քէօսէչէ :

ՂԷԹՓԷՐԷ غتفره կամ ՂԻՒԹՔԷՐԷ * Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ :

ՂԷԺ غژ * Գնալք քարշելով ՚ի վերայ երասանի. Կէօթ խաւխանէ սիւրիւնէրէք կիթմէք :

ՂԷԺԱՔ غژاك * Նեխ, հոտ գէջանեալ, գարշահոտութիւն. Պէք գօգու :

ՂԷԺԳԱՎ غژگاو * Ցեղ ցլուց վայ_ րից. Թուրքերէն Քէօթէքէս ... :

ՂԷԺԷԺ غژغژ * Խոտ ինչ դառն, զոր ոչ ուտեն անասունք. Պիր օթ օլ ... հայվան եէմէզ :

ՂԷԺԷՄ غژم * Տե՛ս ՂԷՐՇ :

ՂԷԺԷՆԿ غژنك * Տե՛ս ՂԷՐԷՆԿ :

ՂԷԺԻՑՏԷՆ غژیدن * Կործանիլ ՚ի վե_ րերայ. Պէր պէրի խաւխանէ էրիշմէք. որ և ասի ՂԷՋԻՑՏԷՆ :

ՂԷԺՂԱՎ غژغاو * Եզն ծովային (զորոյ ագին առնեն գաւազան) Կէօք պօհէր :

ՂԷԺՂԷԺԱՆ غژغژان * Քարշ ՚ի քարշ ընթացող. Իմէքլէյէ իմէքլէյէ. էմնի սիւրիւնէ սիւրիւնէ էրիշիճի :

ՂԷԺՂԷԺԷ غژغژه * Տե՛ս ՂԷՋՂԷՋԷ :

ՂԷԺՊ غژب * Տե՛ս ԷՆԿԷՐՏԷ. ասի և ԿԻՒՆԷ, ՂԻՒՋԷՊ, ՂԻՒԺՄ, և ՂԻՒԺՊ :

ՂԷԼԷ غل * Նեղութիւն. Ըշքըլըղ :

ՂԷԼԷՊՔԷՆ غلبكن
ՂԷԼԷՊՔԻՑՆ غلبكین } Վանդակ պա_ տուհանի. Փէնճէրէ քաֆէսի :

ՂԷԼԷՏԱՆ غلدران * Քանա ինչ փոք րիկ, որոյ բերանն սերեկեալ է խակ կաշւով. և ունի գծակ ինչ փոքր, ուր արկանեն վանառա_ կանս դրամս ՚ի յայն վաճառելոյ. Պիր քիւչիւք ղոլտուք փէր :

ՂԷԼԷՓՃ غلفج
ՂԷԼԷՓՃԻ غلفجی } Տե՛ս ՋԷՆՊՈՒՐԻ ՔԷՍՓԷՐ. ասի և

ՋԵՆԳՈՒՐ, ՂԵՆԳԵՐ, [illegible], և [illegible] ։

ՂԵԼԹԵ غلطه * [illegible] ։

ՂԵԼԹԵՔ غلتك * Տե՛ս [illegible] ։

ՂԵԼԻՑԹԵ غليته * Տեսակ [illegible], [illegible] ։

ՂԵԼԻՑԺԵՆ غليژن * [illegible] ։ ... ԿԵԼԻՑՎԵՆ. և لجن և لزه և خره

ՂԵԼԻՑՃԵՆ قليجن * Դունչ, կամ [illegible] ([illegible]) [illegible] فونج [illegible], և [illegible] ։ տե՛ս և ՂԻԼՋԻՅՆ, ՓՈՒՋԻՅՆԵ կամ ՓՈՒՏԻՅՆԵ ։

ՂԵԼԻՑՎԱԺ غليواژ * Տե՛ս ՂԵԼԻՑՎԱԾ

ՂԵԼԻՑՎԱԾ غليواج կամ ՂԸԼԻՑ-ՎԱԾ * Ցին, [illegible] ։ տե՛ս և ՋԱ-ՂԵՆ, ԹԵՐԹԵՆ, ԼԵՎԵ, ԽԱՖ, ԽԵԼԻՑՎԱԾ, ԽԵՐԱՏ, ԿԻՈՒՐԹԱՀԵՆԿ, ԿԻՈՒՐԹՈՒԻԿԱ, ՂԱԼԻՑՎԱԾ, և ՂԵԼԻՑՎԱԺ ։

ՂԵԼԻՑՎԵՆ فليون Տե՛ս ՂԵԼԻՑԺԵՆ ։

ՂԵԼԻՑՏԵՆ غليدن * [illegible] ։ 2. [illegible] ։

ՂԵԼՂԵԼԻՑՋ غلغليج / ՂԵԼՂԵԼԻՑՋԵ غلغليچ } Տե՛ս ՂԵԼ-ՂԵՋ ։

ՂԵԼՂԵՋ غلغج * [illegible] ։ տե՛ս և ԿԻՈՒԼ-ԼՈՒՆՋԵ, ՂԱԼՄԵԼԻՑԾ, ՂԵԼՂԵԼԻՑՋ, և ՂԵԼՂԵԼԻՑՋԵ, ՂԵԼՄԵԼԻՑՋ, ՂԵԼՄԵՋ, և ՂԵԼՄԻՑՋ ։

ՂԵԼԾ غلج * [illegible] ։

ՂԵԼՄԵԼԻՑՋ غليج / ՂԵԼՄԵՋ غلمج / ՂԵԼՄԻՑՋ غليج } Տե՛ս ՂԵԼ-ՂԵՋ ։

ՂԵԼՄԻՑՋ ՏԱՏԵՆ غليج دادن [illegible] ։

ՂԵԼՈՒԼ غلول * [illegible] ։

ՂԵԼՋԵ غلچه * Տե՛ս ԽԻՎՋԱԸ ։

ՂԵԼ[illegible] غلبير / ՂԵԼ[illegible] غلبير } Տե՛ս ՓԵՐՎԻՑՋԵՆ ։

ՂԵԼՓԵՋ غلفج * Տե՛ս ՂԵՆԵՓԾԻ ։

ՂԵԾ[illegible] * Տե՛ս [illegible] ։

ՂԵՄ غم * Ցուպ՝ ՂԵՄԱՆ ([illegible]) [illegible] ։ Տե՛ս ԷԺԿԵԱ[illegible] [illegible] غموم [illegible] Տե՛ս [illegible] ՀԵՄՄ ։ տե՛ս և [illegible] ԷՆՏԻՒՀ, ԷՆՏՈՒՀ, ԷՆՏՈՒՀԵ, ԹԵՍԿԻ[illegible] ԹԻՑՄԱՐ, ԿԵՐՏ, և ԾԻԿԵՐԽՕՐԻ, և [illegible]

ՂԵՄԱԼՈՒՏ غم آلود * [illegible] ։

ՂԵՄԱՆ غمان * Տե՛ս ՂԵՄՆԱՔ ։ 2. Է [illegible] ։

ՂԵՄԵԱՐ غميار * [illegible] ։

ՂԵՄՋԵՏԱՑ غمزدای * [illegible] ։ տե՛ս և ԷՆՏԻՒՀԿԻՒՍԱՐ, և ՂԵՄԿԻՒՍԱՐ ։

ՂԵՄՋԵՏԵ غمزده * [illegible] ։

ՂԵՄԵՆՏ غمند * Տե՛ս ՂԵՄՆԱՔ ։ [illegible] ։

ՂԵՄԻՑՆ غمين * Տե՛ս ՂԵՄՆԱՔ ։

ՂԵՄԼՈՒԼ غملول * Տե՛ս ԹԵՄԼՈՒԼ ։

ՂԵՄԽՕՐ غمخور / ՂԵՄԽՕՐԵ غمخواره } [illegible] ։ տե՛ս և ԷՆՏԻՒՀԿԻՒՍԱՐ, և ՂԵՄԿԻՒ-ՍԱՐ ։

ՂԵՄԽՕՐԵՔ غمخورك * [illegible] ։ որ և տե՛ս ՊՈՒԹԻՑՄԱՐ ։

ՂԵՄԽՕՐՏԵՆ غم خوردن * [illegible] ։

ՂԵՄԿԻՑՆ غمكين * Տե՛ս ՂԵՄՆԱՔ ։

ՂԵՄԿԻՒՍԱՐ غمكسار * Տե՛ս ՂԵՄ-ԽՕՐ ։ 2. Տե՛ս ՂԵՄՋԵՏԱՑ ։

ՂԵՄՄԱԶ غمّاز * Տե՛ս ՄԵԽԻՒՆՉԻՑՆ ։ (Է [illegible] ։) 2. [illegible] ։ Է [illegible]

պեխաւ ՝ի Ղուշ թռչէն . (առաջի զօրաց պահողաց կայ ՠ բանաստեղծից .) զի առի Ջէյմ չեմեռ։

ՂԻՄՄԱԶԻՔ غمازك * Փոքր ինչ թռչուն և երկայն, յորոց ծայրն կարմ կապուտն ընկենուն ՝ի ջուր, և կուլ տան զձկունս ՝ի ձեռին և հատ կոչեն ձուկն զխոյ [illegible] ... Պիր ճինձ ... .

ՂԻՄՄԻՆՏ غميز * Տես ՂԻՄՆԱՔ.

ՂԻՄՆԱՔ غمناك * Տխրաւոր, տխուր, տրտում. Ղէմլի. արդ" Մուղէամ. (որոց ՝նշա_ նակն է փէտանհամ.) որ և առի ԹԻՑՐԷՑԷԼ, ՀԷՆՃԱՐԻ, ՂԻՄԱՆ, ՂԻՄԻՆՏ, ՂԻՄԻՅՆ, ՂԻՄԿԻՅՆ, ՂԻՄՄԻՆՏ, ՂԻՄՏԻՑՏԻ, և ՂԻՄՔԻՐ.

ՂԻՄՏԱՆ غمدان * Շինուած ինչ հաստատուն, յերկնանիշ աշտարակ, ՝ի Սանաա քաղաքի. (որ հռչակեալ է ընդ տիեզերս.) զորմէ ասեն թէ չինի Չըհակիզծն [illegible] ... ՝ի մեծի համբաւուն. Պիր գէօղ առի տինոյ.

ՂԻՄՑԻՑՏԻ غميصا * Տես ՂԻՄՆԱՔ.

ՂԻՄՐԱԹ غمرات * Սերկեւիլ. Թուր" Այվա. արդ" سفرجل Աեֆէրճէլ. առի և ԱՅՎԻ, ԹՕՒՃ, և ՎԻՀ.

ՂԻՄՔԷՇ غمكش * Տես ՂԻՄՆԱՔ.

ՂԻՅԱՐ غيار * Տես ՆԻՀԱՒՅԱՆԻ. առի և ՂՈՒՎԱՐ.

ՂԻՅՆԻՋԱՆ غيبران * Տես ՂԻՆԻՅ_ ՋԱՆ.

ՂԻՅՊԻ غيبه * Մեռանելոց երկինքոյ, զոր [illegible] ... Տէհիր ... .

ՂԻՆ غن * Մեծ և երկայն սիւն բուրա_ կանոց. (որով զհստան ձգելով հանեն զխուղս.) Էօշ ... որ և առի ՂԻՆԿ.

ՂԻՆԻԿ غنو * Է կրօնից" Ղէնիքեյին քայլի. որ և առի ՊԻՂԻՆԻԿ.

ՂԻՆԻՎԻՅՏԻՆ غنويدن կամ ՂԻՆԻ_ ՎԻՅՏԻՆ * Տես ՂԻՆԻՎԻՅՏԻՆ.

ՂԻՆԻՅՋԱՆ غنيزان * Տես ԳԱԴՏԱ_ ՆԻ. Եւ ըստ մեկնութե. անոց. Տես ԿԻՐ_ ԿԻՄ. որ և գրի ՂԻՅՆԻՋԱՆ.

ՂԻՆԻՑՆԻ غنيه * Փախուստ. Քօղ.

ՂԻՆԿ غنك * Տես ՂԻՆԿ. 2. Ոսոխ էշ. Ուրիշ էշի. 3. Տես ՂԻՆԻ.

ՂԻՆՃ غنج * Տես ՆԱԶ, ըստ առաջին նշանակութեան. 2. Տեսակ ինչ խաղու գործոյ. Պիր ... 3. Տես ՄԻՒՌՌԱ, ըստ առաջին նշանակութեան.

ՂԻՆՃԱԼ غنجال * Ցուփ Թթու պտուղ ինչ լեռնային, որ ոչ կարէ ուտել. Ղոյէի ... .

ՂԻՆՃԱՐ غنجار, **ՂԻՆՃԱՐԻ** غنجاره, **ՂԻՆՃԻՐ** غنجر, **ՂԻՆՃԻՐԻ** غنجره } Տես ՂԱԶԻ, ՠ առաջին նշանա_ կութիւնս.

ՂԻՆՃԻ غنجي կամ ՂԱՆՃԻ * Տես ՂԱՆՃԻ.

ՂԻՆՃՄՈՒՇ غنجموش Տես ՂԻԶԱՂ.

ՂԻՆՇԻՅՏԻՆ غنشيدن * Ննջել, նիրհել. Հէօշէ ... .

ՂԻՆՈՒ غنو * Մեծամասն զօրութեամբ ... [illegible] ... .

ՂԻՆՉԻՔԻՐՏԻՆ غنجكردن * Հայս ... .

ՂԻՆՏԻ غندى * Տես ԻՊԻ. 2. Է անուն ... Պիր ... .

ՂԻՇ غش * Տես ՐԻՇՔ. 2. Նշա_ նակ ... .

ՂԻՇԱՔ غشاك * Գոյն ... Աշշշը ... 2. Տես ՂԻՍԱՔ, ըստ երկրորդ նշանակութեան.

ՂԻՇԻ غشه * Խառնել և պղծել. Գարշէ ... որ և առի ԱՂԻՇԹԻ. 2. Տես ՇՈՒՐՔ, ըստ առաջին նշանակութեան.

ՂԻՇԻՅՏԻՆ غشيدن * Տես ՐԻՇԿ ՔԻՐՏԻՆ. 2. Թարգմանել. Պոյչէլ ... .

ՂԻՉԻՔ غچك * Տես ՔԻՄԱՆՉԻ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՂԻՊԱ غبا * Տես ՃԱՅՐԱՆ, ըստ առա_ ջին նշանակութեանն.

ՂԻՊԱԶ غباز * Տես ԶՕՊՏԻՍԹ.

ՂԻՊԱՐԻ غباره * Տես ՂԱՎՇԻՆԿ.

ՂԻՊՃԻ غبجي կամ ՂԱՊՃԻ * Տես ՂԱՆՃԻ.

ՂԻՊՈՒՔ غبوك * Գինի, զոր ըմպեն ՝ի գինեբոյսին խրախճանի. Կէճէ ... .

ՂԻՍԱՔ غساك * Որդն ինչ որ թաղչի ՝ի

մէջ ափունյաց և հանդերձեղինաց և որպէս լու և ոջիլ ծծէ զարիւն մարդոյ, բայց խայթել և կծանելն սաստկագոյն է քան զլուոյն. և նշան կարմիր սպիանայ... յորժ զարշահոտ է. զոր կոչեն բնականք գիւղաց Սուս. յորժ խմացեալ լինի թէ իցէ մլուկն որ է Թախտաղին. 2. Տեսակ ինչ բաղեղան, որ 'ի պատատիլ իւր յինչ և իցէ ծառ 'ի հարկէ չորացուցանէ զայն" عشقه Ա՛շգա: 3. Գարշահոտ բերան. Փէնա գօգուլու աղըզ. որ և ասի ըստ այսմ ՂԵՀԱՔ.

ՂԵՎ غو * Հնչիւն բարձրաձայն. Եիւքսէքս իսէս. աղօչէ գիւլէմ. որ և ասի ՂԵՆԿ, ՂԸՐԻՑՎ, և ՂԻՑՎ.

ՂԵՎԱԼԵՆՔ غوالنك * Զոր ծիրան դատնակորիզ. Ջէրտալու գօգրուսէ.

ՂԵՎԼԵ غوله * Նշանակէ խակ և անմիտ. խամ վէ դէլի.

ՂԵՎՋԻ غوجى * Սուսեր լաւագոյն իմն մետաղ. Եէն աստամբօլտան գէլէն. որ և ասի ՂԵՔՋ.

ՂԵՎՏԻՑՏԵ غوديده Տես ՑԻՑՏԵՊԱՆ.

ՂԵՎՐԱ غورا * Ընդունայն խօսք, անմտաբան. Սէխիտի դէփ, եէմէմէդ էօգէ.

ՂԵՏԱՐԵ غداره * Սուր՝ մեծ նեատ, և գեղարդեան. Պէհլէվան գէ նէյզէ մէզրէգի. Իսկ ըստ ասից ոմանց՝ տեսակ ինչ զինուց, զոր արդէն սաղանդար ազանին 'ի գլուխս. Պէր նէվ' սէլահ տէր, սէյֆ աղզի էյրի. Իսկ Թուրք Ղէտտարէ, է շնորհ և աւելի սուսերն այն, զոր կրեն առ ընթեր երիվարին 'ի Թամբի. Օլ փօշէ գէլէն տէր, ...

ՂԵՏԵՆՔ غدنك * Տես ՂԱՐԵՆԿ.

ՂԵՏՈՒ غدو * Ցայգ կորեկի. Թուրքերէն Պօշտ.

ՂԵՐ غر * Տես ՋԵՂԱՎ. ասի և ԳԱՀՊԷ, ԼԵՎԵՆՑ, ԼԵՎԵՆՏՋԵՆ, ԼԻՔՋ, ԼԻՔՋԷ, ԼԻՔՋԷՆ, ԽԻՒՀՆԻ, ԿԵԱՆՏԱՏԷ, ԿԵԱՆՏԻՀ, ՃԱՂՐ, ՃԱՔ, ՃԱՔՃԱՔ.

ՂԵՐԱՄԱ غراما * Եւշահ կշռութիւն երկուց դանկաց. Իքի տանգ աղըրլէ վէզին տէր. որ և ասի ՂԵՐՄԱ.

ՂԵՐԱՇ غراش * Տես ԽԻՐԱՇ. 2. Տես ՂԻՐՇ. 3. Տես ՂԵՄ.

ՂԵՐԵԱՄԵՆՔ غريامنك * Տափարակ հաց. (յորում եղեալ խորով և զայլ ինչ կերակուրս ուտեն Է իւրենս 'ի գնալն 'ի զբօսանս.) Պէր նէվ' էօֆգէ էքմէք տէր.

ՂԵՐՁԱՏ غرزاد * Նշանակէ պատմիչ դի. Թօտէ օղլի. որ և ասի ՂԻՑՐՁԱՏ.

ՂԵՐԵՄ غرم կամ ՂԵՐՄ * Տես ՂԵՐՀ.

ՂԵՐԵՆ غرن * 'Ի ձայն լուլ և ողբալ. Սէս իչէ աղլայարագ էօն իյլէմէք.

ՂԵՐԵՆՃԵՂ غرنج * Զաւար. Թուրքերէն Պուլղուր, եարմա.

ՂԵՐԵՆՔ غرنك * Լաց՝ որ լինի տրտմութեամբ. Հէօնկիւ իլէ աղլամագ. որ և ասի ՂԵԺԵՆԿ. 2. Կերկերումն յորդորի, որ լինի 'ի լալոյ կամ 'ի նեղանալոյ. Պօղազտէ աղլամագտէն էօխօտ ունքէլմակտէն խըրըլտը օլմագ.

ՂԵՐԵՎՐԵՆՔ غرورنك * Իր՝ որ իցէ յոյժ մեծ. Ջէյատէ պէօյիւք օլան նէսնէ. Եւ այլուր ասի՝ գանձք. Պէօյիւք Խազինէ.

ՂԵՐԵՐԵ غرره * Հարժելն զջուր 'ի բերան. Աղըզտէ սու տէփրէթմէք. արաբերէն Մազմազա. որ և ասի ՂԵՐՂԵՐԵ.

ՂԵՐԻՑՁԱՆ غريزان * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐՎԻՑՁԵՆ.

ՂԵՐԻՑՁԻ غريزى * Ջերմութիւն ինչ 'ի մարմնի մարդոյ, որ ընդ արեան յերակունսն շրջագայի և այն է զգայական կենդանի. զոր կոչեն բնագէտք Հարարէթի ղարիզիյէ. պէր հարարէթ տէր վիւճուտտէ իսանտէ.

ՂԵՐԻՑՃԻ غريجى * Տես ՋԻՄԻՍԹԱՆ.

ՂԵՐԻՑՆ غرين * Տես ՂԵՐՐԱՆ.

ՂԵՐԻՑՏ غريد * Օրհնող, զոր հարսանեացն, և ոչ գտանիցի կուսութիւն 'ի նմա. Օէ մէշէուր էրքէք քի արուս իւյէնէ պէքարէթլի պուլմամըշ. որ և ասի ՂԵՐՈՒՑ.

ՂԵՐՂԱՊ غرغاب * Բարձրագոյն հնչիւն ահագին ձայնի. Աճայիպ գիւրիւլթի վէ սէս.

ՂԵՐՂԱՎ غرغاو * Տես ԿԵԱՎԻՏ.

ՂԵՐՂԵՆ غرغن * Տես ՂԵՐՂԵՆՑ, Բ երկրորդ նշանակութեամբն.

ՂԵՐՂԵՆՃԵ غرغجه * Կին անյագ 'ի շաղաշարութիւն. Ճիմաէ փօյլաղ աւրէթ.

ՂԵՐՂԵՆՏ غرغند * Պղյան. Չէօմլէք. 2. Տեսակ ինչ սեկի. որ և ասի ՂԵՐՂԵՆ.

ՂԵՐՂԵՐ غرغر * Փայտեայ ճախարակ ջրհորոց. Գույուտա պուլունան աղաճ չարխ. որ և ասի ՂԵԼԹԵՔ, ՂԵՐՂԵՐԵ, և ՉԱՐԽԷ.

ՂԵՐՂԵՐԷ غرغره * Տես ՂԵՐՂԵՐ. 2. Փայտն այն 'ի բերան ջրհորոյ, յոր փաթութեալ է չուան. որով ջուր հանեն. Իսկ ըստ արաբաց՝ խօսիլն հասուց և աղաւնեաց. Գուշլար վէ կէօվէրջինլէր. 3. Տես ՂԵՐԵՐԵ.

ՂԵՐՄ غرم կամ ՂԵՐԵՄ * Տես ՂԵՐՀ.

ՂԵՐՄԱ غرما * Տես ՂԵՐԱՄԱ.

ՂԵՐՄԱՆՈՒՇ غماوش * Տե՛ս ԹԵՐԽՈՒՆ. որ և գրի ուրեք ՂՈՒՐՄԱՆՈՒՇ։

ՂԵՐՄԱՍԵՆԿ غماسنك * Տեսակ ինչ տափարակ հացի, զոր 'ի մէջ խուղյ եփեալ ուտեն. Պիր նէվի էօթմէք ֆըրընտա փիշէր ։

ՂԵՐՄԵՉ غمچ * Պատառեալ ցորեան, որ ծեծելով ելեալ իցէ 'ի կեղևանաց խուրոց. Եարըլմըշ պուղտայ կի փէօսթիւնտէն գարթըլմըշտըր չէքմիշ օլա ։

ՂԵՐՄԻՑՏԷ غمیده * Հեկեկանօք լացող. Իւնճիւլէրէք իւլէ աղլայան ։

ՂԵՐՇ غوش * Ցասումն կամ բարկութիւն. Թուր" Թիւհիւվվիւր, փարլըշըգ. արբ" Ղաշէպ. ասի և ԱՐԵՂՏԷ, ՁԵՀՐ, ԵՊԱՆ, ԹԻՑՁԻ, ԹԻՒՆՏԹԻՑՁ, ԽԵՇՄ կամ ԽԸՇՄ և կամ ԽԻՇՄ, ՂԵԺԵՄ, ՂԵՐԵՄ կամ ՂԵՐՄ, ՂԵՐԱՇ, ՂԵՐՇԻ, ՂԵՐՍ, ՂԻՒԺՄ, և ՂԻՒԺՊ։

ՂԵՐՇԻ غوشی * Տե՛ս ՂԵՐՇ։

ՂԵՐՇԻՑՏԷ غوشیده * Ցասուցեալ կամ բարկացեալ. Եօքէլէնմիշ, փարլըշըգ. (է ընդունն" Ղէզըլէյօքէն բայիս.) ասի և ԴԻՑՐԷ, ՂԸՐԱՇԻՑՏԷ կամ ՂԻՐԱՇԻՑՏԷ, և ՂԻՒՐՄԻՑՏԷ։

ՂԵՐՇԻՑՏԵՆ غوشیدن * Տե՛ս ԴԻՑՐԵՇԻՒՏԵՆ. ասի և ՁԻՒՔԻՑՏԵՆ, ԹԵՐՀԻՇԹԵՆ, ԹԻՑՁԻՔԵՐՏԵՆ, ԹԻՑՐԷ ՇԻՒՏԵՆ, ԹԻՒՆՏԻՑՏԵՆ, ՂԻՒՐՄԻՑՏԵՆ և ՂԻՐԱՇԻՑՏԵՆ։

ՂԵՐՈՒՏ غود * Տե՛ս ՂԵՐԻՑՏ։

ՂԵՐՉԷ غوچه * Տե՛ս ՂԱՐԵՆԿ։

ՂԵՐՊԱՍԵՆԿ غباسنك * Բոլորակ, բոլորշի. Մէօտէվվէր. որ և ասի ՂԵՐՎԱՍԵՆԿ։

ՂԵՐՊԻՑԼ غبیل } Տե՛ս ՓԵՐՎԻՑՁԵՆ։
ՂԵՐՊԻՑՐ غبیر }

ՂԵՐՍ غوس * Հասկ ցորենոյ. Պուղտայ պաշագ շօպը. (ըստ Լեզուին ՓԷՀԼԵՎեան.) 2. Տե՛ս ՂԵՐՇ։

ՂԵՐՎ غو * Տեսակ ինչ եղեգան, յորմէ կազմեն գինգակ. Թուրքերէն Գարղըն։

ՂԵՐՎԱ غوا * Գրիչ անհարթ. Եօնըլմամըշ գալէմ. ասի և ԿԻՂՔ. արաբերէն يراعه

ՂԵՐՎԱՇ غواش * Աւել ոստայնանկաց. (է գործի ինչ որով սրսկեալ ջուր 'ի վերայ մանուածոց որ 'ի գործարանի Ոստայնանկաց.) արաբերէն شوكة الحائك Չիւլհաճըլար հալլաճը. որ և ասի ԿԻՒՐԻՆՏԷ, և ՂԵՐՎԱՇԷ։

ՂԵՐՎԱՇԷ غواشه * Տե՛ս ՂԵՐՎԱՇ։

ՂԵՐՎԱՍԵՆԿ غواسنك * Նոյն է ընդ բառին ՂԵՐՊԱՍԵՆԿ։

ՂԵՐՎԻՑՁԵՆ غوزن * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐՎԻՑՁԵՆ։

ՂԵՐՏ غر Տե՛ս ՊԱՏՂԵՐՏ, և ՊԱՏԿԻՑՐ։

ՂԵՐՏԻԼ غرول * Երկրոտ. Գօրգագ. (և Թարգմանի բողասիրտ. Գօհգէ եիւրէքլի.)

ՂԵՐՐԱ غرا * Նշանակէ ընտիր և պանծալի. Մէօմթազ, վէ ֆախիր։

ՂԵՐՐԱՆ غران * Աշխատաւոր, աշխատասէր (ասի զամպոց, և զպատուաւոր գաղտնեաց. մանաւանդ զառիւծէ. և Թարգ" դողոպկան. Կէօմէօրքինկի.) որ և ասի ՂԵՐԻՑՆ։

ՂԵՐՐԵՆՏԷ غرنده * Գոչող կամ մռընչող (ասի զամեհի գազանաց). որ և ասի ՂԵՐԻՑՆ, և ՂԵՐՐԱՆ։

ՂԵՔԷ غکه * Տե՛ս ՀԵՔՃԷ։

ՂԵՖ غف * Թանձրութ (հեր). Գըլըր ճըգ օտ։

ՂԵՖԵՆՃ غفنج * Աման ինչ ջուր ըմպելոյ, փորեալ 'ի փայտէ, որ լինի յաղբերս և յամանս պկուեա ջուրց, որք կայացեալ են 'ի վերանցից ճանապարհաց. Աշըճըքն օյուլմըշ աղաճ. Իսկ ըստ գրուէ ուրեք" դորակ, կամ կուժ ինչ, թաղեալ 'ի Պօլշոյ մօրթոյ, զոր ճանապարհորդք տանին ընդ իւրեանս. Թուր" Մաթարա. 2. Նօսր հաց, զոր ոչ դըգալ արարեալ, ուտեն նովիմբ զկերակուր. Եաֆգա էքմէկի գաշըգ եէրինէ գուլլանըլըր։

ՂԵՖՃԻ غفجی կամ ՂԱՖՃԻ * Տե՛ս ՂԱՆՃԻ։

ՂԵՖՉ غفچ * Տե՛ս ՂԵՎՉԻ։

ՂԸԺԻՑՏԵՆ غژیدن * Տե՛ս ՂԻԺԻՑՏԵՆ։

ՂԸԼԻՑՎԱԾ غلیواج կամ ՂԵԼԻՑՎԱԾ * Տե՛ս ՂԵԼԻՑՎԱԾ։

ՂԸՐԱՇԻՑՏԷ غراشیده կամ ՂԻՐԱՇԻՑՏԷ * Տե՛ս ՂԵՐՇԻՑՏԷ։

ՂԸՐԻՑՎ غریو * Տե՛ս ՂԵՎ։

ՂԸՐԻՑՎԱՆ غریوان * Բարձրաձայն գոչող. Եիւքսէք սէս իլէ պաղըրան։ 2. Մերթ՝ բարձրաձայն գոչմամբ. Եիւքսէք սէս իլէ պաղըրըշ։ (է ընդունելութիւն Ղըրիւյտէն բայիս։)

ՂԸՐԻՑՎԻՑՏԵՆ غریودن * Բարձրաձայն գոչմամբ աղաղակել. Եիւքսէք սէս իլէ պաղըրմագ։

ՂԸՐԻՑՏԷՆ غريدن կամ ՂԸՐԻՒՑՏԷՆ * Որոտալ. Կիւրլէմէք։

ՂԸՐՊԱԼ غربال կամ ՂԻՐՊԱԼ * Տե՛ս ՓԷՐՎԻՑԶԷՆ. (է բառ. արաբացեալ։)

ՂԻԺ غژ * Է հրա՛ ՂԻԺԻՑՏԷՆ բային։

ՂԻԺԻՑՏԷՆ غژیدن կամ ՂԻՒԺԻՑՏԷՆ * Գնալ քարշելով ՚ի վ(ե)ր նստոյ անդ-ւոյն. Իմէքլէմէք, սիւրիւնմէք. որ և ասի ՂԸ-ԺԻՑՏԷՆ։

ՂԻԼ غل * Խառն. Գուշլուշ. (որոյ ներհակն է Սաֆ։) 2. Կապանք երկաթի. Տէմիրպուղու։

ՂԻԼԱԼ غلال * Հանդերձ կայծ՛ զոր ազատնին ՚ի ներքոյ զրահի. Զըրհին ալթընտան կէյի-լէն գաֆթան. որ և ասի ՂԻԼԱԼԷ։

ՂԻԼԱԼԷ غلاله * Տե՛ս ՂԻԼԱԼ։

ՂԻԼԱՖ غلاف * Տե՛ս ՆԻՑԱՄ։ 2. Աման զի՛նչ և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին գապը. արաբերէն ظرف Զարֆ։

ՂԻԼԷՃ غلج կամ ՂԻԼՃ * Տե՛ս ԿԻ-ՐԻՀ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՂԻԼԻՑԿԷՐ غليكر
ՂԻԼԻՑՉԷՐ غليچر } Տե՛ս ԿԻԼՔԽԱՐ։

ՂԻԼՃ غلج կամ ՂԻԼԷՃ * Տե՛ս ԿԻՐԻՀ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՂԻԼՉԻՑՆ غلچين * Տե՛ս ՂԷԼԻՑԾԷՆ։

ՂԻԼՓԻՑՍԷ غليپسه * Տե՛ս ՋԱՂՓԻՑ-ՍԷ. ասի և ՂԻՒԼՊԷ, և ՂԻՒԼՓԷ։

ՂԻՑԺ غيژ * Տե՛ս ԿԻՑԺ։

ՂԻՑՇ غيش * Նոյն է Է բառին ՂԷՄ։

ՂԻՑՇԱՑԻՏԷՆ غشايدن * Բաշխա-ցուցանել. Արշու էթմէք։ (է անցողականն ՂԻՇԻՑՏԷՆ բային։)

ՂԻՑՇԷ غيشه * Տե՛ս ՂԻՇԷ։

ՂԻՑՇԻՑՏԷՆ غيشيدن * Բաշխալ, փա-փագիլ, ըղձալ. Իսթէմէք. ձա՛նի արզու էթմէք։

ՂԻՑՍԷ غيسه * Տե՛ս ՄԷՏՀԱԻՇ։

ՂԻՑՍԻՑՏԷՆ غيسيدن * Ցնդիլ (խե-լաց). Օշլանմագ. ձանի պայըլմագ։

ՂԻՑՎ غيو * Նոյն է ընդ բառին ՂԷՎ։

ՂԻՑՐԶԱՏ غيرزاو * Տե՛ս ՂԷՐԶԱՏ։

ՂԻՆԷՎԻՑՏԷ غنوده * Ննջեցեալ. Իւյու-շմիշ։

ՂԻՆԷՎԻՑՏԷՆ غنويدن կամ ՂԷՆԷ-ՎԻՑՏԷՆ * Ննջել. Իւյուշմագ. արդ՛ Նէ-մո և سنه Սինէ. ոչ առէ արեգն ՚ի ըմբռ խոր
سنة الوصل سنة لهجر سنة Սինէթ-ուլ հիճրէ սէնէթիւ, վէ Սինէթ-ուլ վասլ սէնէթիւ. ասի և ԱՎԻՑՆՏԷՆ, և ՂԻՒՆՈՒՏԷՆ։

ՂԻՆՃ غنج կամ ՂԷՆՃ * Տե՛ս ԾԻՒ-ՐՈՒՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՂԻՇ غش * Նենգութիւն. Խիյանէթ. ՂԻՇ-ՔԷՐՏԷՆ غش كردن Նենգ գործել, նենգել. Հիլլէ եափմագ. Զի ասի Մէրտ ...։ Արար [illegible] նենգութիւն։

ՂԻՇԱՄԷՔ غشامك Տե՛ս ՂԻՇՄԻՒՇՔ։

ՂԻՇԷ غشه * Ցերև եղեգան՝ բուսեալ ՚ի դաշտի. Սահրադէ պիթէն գամիշ եափրաղը. որ և ասի ՂԻՑՇԷ։

ՂԻՇՄԻՒՇՔ غشمشك * Խառն ծի՛չ որ կոչի Րամէք, զոր լեալ, և ՚ի մուշկն խառ-նեալ՝ խարդախութիւն գործեն. որ և ասի ՂԻ-ՇԱՄԷՔ, ՂԻՊԻՑԹԷ, և ՐԱՄԷՔ։

ՂԻՉԷՔ غچك * Նշանակէ ջութակ. Քէմանչէ։

ՂԻՉԷՔԻ غچكى * Ջութակահար. Թուրքերէն Քէմանչէճի։

ՂԻՊԻՑԹԷ غبيته * Տե՛ս ՂԻՇՄԻՒՇՔ։

ՂԻՍ غس * (Մխջարկութ փանելոյ զկա-տու). Թու՛ Փիս։ ՂԻՍՔԷՐՏԷՆ. փանել զկա-տու, Փիս ասելով. Քէտիյի փիս տիյէ սիւրմէք։

ՂԻՍԻԼ غسل * Ծաղիկ տղայոյ. Կիւլ խորդի. [illegible]։

ՂԻՍ ՂԻՍ غس غس * (Մխջարկութ կոչելոյ զկատու). Թուրքերէն Փիս փիս։

ՂԻՏԱ غدا * Կերակուր. Դադա. (՚Ի բնէ ասիւր այն կերակուրն, որ կերեալ լինի յա-ռաւօտեան պահու. և է բառ ընկերական ընդ-արէպս։)

ՂԻՐԱՇ غواش * Անյիշատ մտածութ-մուշատակի. Քիւրդ գարէշէրի. ասի և ՋԷՂԱ-ՐԱՇ, ՋԷՂՐԱՇ, և ՋԷՂՐԻՑՄԱՇ. (ըստ մեկնութեան ոմանց։)

ՂԻՐԱՇԻՑՏԷ غواشيده կամ ՂԸՐԱ-ՇԻՑՏԷ * Տե՛ս ՂԷՐՇԻՑՏԷ։

ՂԻՐԱՇԻՑՏԷՆ غراشيدن * Տե՛ս ՎԷՐՇԻՑՏԷՆ.

ՂԻՐԱՐԷ غراره * (Բառ արէայի) քուրձ՝ հաղորդաւոր յայծեաց. Չէչէ չըլէնտան օլան չուվալ.

ՂԻՐԷ غره * Անզգուշութ. Ղաֆէլէթ. 2. Կին փորձել. Աշնանիշ ...

ՂԻՐԻ غري * Լալեան՝ որ լինի գուշնամբ և աղաղակաւ. Ակուշ ...

ՂԻՐԻՔԷՐՏԷՆ غري كردن Լալ գուշնամբ և աղաղակաւ. Սէս ...

ՂԻՐՂԻՐ غرغر
ՂԻՐՂԻՐԷ غرغره } Մայր. Թուրքերէն Դուվէօգ.

ՂԻՐՇ غرش * Զգուշանք. Իժէնէշ. արջերէն ...

ՂԻՐՊԱԼ غربال կամ ՂԸՐՊԱԼ * Տե՛ս ՓԷՐՎԻՑԶԷՆ.

ՂԻՒԶ غز * Է անուն ... ազգի Թուրքաց. որք ի ժամանակս Ս. Սեանճարին զօրացեալ էին յոյժ. մինչ զի և զերագոյն խորասանոյ ընդ ձեռամբ նուաճեցին. Պէր ... ...

ՂԻՒԶԷՊ غزب * Տե՛ս ՂԷԺՊ. 2. Պտկունք կովու. նաև այլոց կենդանեաց. ... ...

ՂԻՒԹ غت
ՂԻՒԹՔԷՐ غتفر } Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ.

ՂԻՒԹՔԷՐԷ غتفره կամ ՂԷԹՔԷՐԷ Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ.

ՂԻՒԺԱՆ غژان * Միրգ ինչ որ յատուկ է հնդկաստանի. Պէր ...

ՂԻՒԺԻՑՏԷՆ غژيدن կամ ՂԻԺԻՑՏԷՆ * Տե՛ս ՂԻԺԻՑՏԷՆ.

ՂԻՒԺՄ غژم * Տե՛ս ՂԷՐՇ. 2. Ոչխար արմաւոյ և խաղողոյ. ... 3. Տե՛ս ՂԷԺՊ. որ և ասի ՂԻՒԺՊ.

ՂԻՒԺՆԷԿ غژنك * Տե՛ս ՂՈՒՊԻՆՔ.

ՂԻՒԺՊ غژب * Տե՛ս ՂԻՒԺՄ.

ՂԻՒԼ غل * Տե՛ս ԷՐՐԷ. 2. Փարախ ոչխարաց. Գօյուն աղըլը. 3. Տե՛ս ՂՈՒԼ. Իսկ ըստ արաբաց՝ կապանք երկաթի, զոր արկանեն ի պարանոցս գերեաց և յանցաւորաց.

ՂԻՒԼԱԼԷ غلاله * Տե՛ս ԿԻՒԼԱՆԷ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՂԻՒԼԱՄ غلام * Տե՛ս ՊԷՆՑԷ. Իսկ ըստ արաբաց՝ մանուկ. Օղլան. որոյ յոգնականն ըստ կանոնի ... լինի غلمان Ղըլման.

ՂԻՒԼԱՄԷՔ غلامك * Մանկիկ. Քիւչիւք օղլան. (է նուաստ" Ղուլամ բառին.)

ՂԻՒԼԱՄԻ غلامی * Տե՛ս ՂԻՒԼԱՄՊԱՐԷ. 2. Ստրկական իրք. ... ...

ՂԻՒԼԱՄՊԱՐԷ غلامباره * Մանկապաշտ, մանկամոլ. Մուղլիմ, ... (է բարդ ի բառից Ղուլամ, որ է մանուկ՝ անցեալ ընդ ... հասակն. և Պարէ, որ է սիրելի.) որ և ասի ՂԻՒԼԱՄԻ, և ՂԻՒԼԱՄՏՕՍԹ.

ՂԻՒԼԱՄՏՕՍԹ غلامدوست * Տե՛ս ՂԻՒԼԱՄՊԱՐԷ.

ՂԻՒԼԷՔ غلك * Տե՛ս ՂՈՒԼԷՔ, ըստ առաջին և երկրորդ նշանակութեանն.

ՂԻՒԼԼԷ غله * Կուտ փոքր. Թուրքերէն Քիւչիւք դանէ.

ՂԻՒԼՂԻՒԼ غلغل * (Բառ ընկերական ընդ արաբացւոց) Տե՛ս ՀԷԼԱԼՈՒՐ.

ՂԻՒԼՂԻՒԼԷ غلغله Տե՛ս ՀԷԼԱԼՈՒՐ.

ՂԻՒԼՊԷ غلبه
ՂԻՒԼՓԷ غلپه } Տե՛ս ՂԻԼՓԻՑՍԷ.

ՂԻՒԼՓԷԿԻՑՆ غلپكين * Պատուհանաձև դուռն. Փէնճէրէ ... ...

ՂԻՒԼՖԻՒԼ غلفل * Լէֆ, ի մէջ որոյ ... ... Լէֆ ... ...

ՂԻՒՆՃ غنج * Տե՛ս ՆԱԶ, ըստ առաջին նշա". 2. Քուրձ, և նմին նման իրք. Չուվալ.

ՂԻՒՆՃԻՑՏԷՆ غنجيدن * Նոյն է ընդ բայիս ՆԱԶԻՑՏԷՆ.

ՂԻՒՆՈՒԶ غنوز * Անգործ. Ակուրէ. 2. Անզգամ. Թուրքերէն Ալըք.

ՂԻՒՆՈՒՏԷՆ غنودن * Տե՛ս ԱՎԻՑՆՏԷՆ, և ՂԻՆԷՎԻՑՏԷՆ.

ՂԻՒՆՏ غند * Նշանակէ ժողով, կամ գումար. ... , ...

ՂԻՒՆՏԷ غنده կամ ՂՈՒՆՏԷ * Տե՛ս ԹԷՆԷՆՏ. ասի և ԹԷՆԷՆՏԷ, ԹԷՆԷՆՏՈՒ, ԹԷՆՏՈՒ, ԹԷՊԻՑՆԷ, ՃԻՒԼԱՀԷՔ, և ՃԻՒԼԷՀ. 2. Նստած բամբակ, զոր առնեն մանելու վասն մանելոյ. ...

ՂԻՒՆՏԷՐՈՒՇ غنده روش
ՂԻՒՆՏԷՐՈՒՏ غندرود } Զօրաժողով. Նէֆէյրիամ.

ՂՈՒՆՏՄԱՇ غنماش * Տե՛ս ԺՈՂ-ԺՈՒՄԵՔ:

ՂՈՒՆՈՒՏ غنود * Է կատարեալ ե-ղանակի երրորդ դէմն Ղունուտէն բայիս:

ՂՈՒՆՈՒՏԷ غنوده Նիրհեալ. Իուքլմուշ:

ՂՈՒՆՈՒՏԷՆ غنودن * Տե՛ս ՂՈՒՆՆԷՎՈՒՑՏԷՆ: 2. ՚Ի քուն լինել. Ուույումագ, ըստ այսմ նշանակութեանն տես և ԽԱՊՈՒՑՏԷՆ:

ՂՈՒՆՉԷ غنچه * Անհասն ծաղիկ. Գօջ-փունճ առթա:

ՂՈՒՆՏՐՈՒՏ غندرود * Տե՛ս ՂՈՒՆՏԵՐՈՒՏ:

ՂՈՒՇԷԷ غشیه * Գարշահոտ բերան. Պէքոկուզ ախզը:

ՂՈՒՇԹ غوشت * Խոտ անպիտան, զոր ոչ ուտէ անասուն կենդանին. Հայվանըն եէմէտիւկի ...օթ:

ՂՈՒՊԱԶ غباز * Լաւծ. Պօյընթուրուք: և այլուր մեկնի ... Աղտոտ. որ և ասի ՂՈՒՊԱԶԷ:

ՂՈՒՊԱԶԷ غبازه * Տե՛ս ՂՈՒՊԱԶ:

ՂՈՒԲԱՐ غبار * Տե՛ս ՂԵՑԱՐ: Իսկ ... արաբաց՝ փոշի. Թուրքերէն Թօզ:

ՂՈՒԲԱՐՎԱՐ غباروار * Որպէս փո-շի. Թուրքերէն Թօզ կիպի:

ՂՈՒՍԱՔ غساك * Գարշահոտ ժահահո-տութիւն. Մէկարար քօգու:

ՂՈՒՏԶ غدز * Արևածաղիկ. Կիւն չի-չէկի, ... չիչէկի, ... ասի և ԱՔԻ-ԹԱՊՓԵՐԷՍԹ, և ԽՕՐՓԵՐԷՍԹ:

ՂՈՒՏՈՒՏ غدد * (բառ ընկերական ...) Գունդակացեալ միս ինչ՝ որ յայտ լինի ՚ի մարմնի մարդոյ. Եռանդէն ... փէօք ... շահիր օլուր:

ՂՈՒՐ غر * Տե՛ս ՊԱՏՔԷՆՏ: 2. Տե՛ս ՂՈՒՐՏԷ:

ՂՈՒՐԹԷ غرته * Ձայն և աղաղակ և գոչումն. Պաղ. վէ ... վէ ...:

ՂՈՒՐՈՒՇՆԷ غرشنه * Է խոտ ինչ որ կերեալ լինի, և այնու ձեռս լուանան. որ փրփրի որպէս զօճառ. Պէյ օթ ...:

ՂՈՒՐՈՒՂՈՒՐ غرغر Տե՛ս ՂՈՒՐՂՈՒՐ:

ՂՈՒՐՈՒՆՊԷ غرنبه * Գոչումն աղաղա-կի. Աղօղ վէ ...: Տե՛ս և ՔՈՒՂԱՆ. և ՆԱ-ՆԷ, ըստ առաջին նշա" ըստ մեկնութե ուրեք:

ՂՈՒՐՈՒՆՊՈՒՑՏԷՆ غرنبیدن * Ցայտ գոչ ահաւոր ձայնի. որպիսի է որոտալն ամպոց. և այլոց. ...

ՂՈՒՐՈՒՆՊՈՒՇ غربش կամ ՂՈՒՐՈՒՆ-ՊՈՒՇ * (բայածականն Ղուրուն-պիտէն բայի-ն). Հնչումն ահագին գոչման. Աքտոյէ ...:

ՂՈՒՐՂՈՒՐ غرغر * Կոկորդումն ամբո-ձեալ փոշտանկի որոյ ձայնն լսելի լինի. ... Տեղէ ... : 2. Է այն հաւ-չիւնն ..., որ լինի բարկութ և եռանդ ՚ի ներքոյ շնչանց. ... որ և ասի ՂՈՒՐՈՒՂՈՒՐ:

ՂՈՒՐՄ غرم * Վայրի ոչխար. Եաղան գօյուն, ...:

ՂՈՒՐՄԱՆՈՒՇ غرمانوش * Տե՛ս ՂԵՐՄԱՆՈՒՇ:

ՂՈՒՐՄԻՑՏԷ غرمیده Տե՛ս ՂԵՐՇԻՑՏԷ:

ՂՈՒՐՄԻՑՏԷՆ غرمیدن * Ցասնուլ. կամ բարկանալ. ...:

ՂՈՒՐՈՒՇ غروش * Տե՛ս ԽՈՒՐՈՒՇ:

ՂՈՒՐՊԷ غربه * Ծածկաբար լալ. Կիզ-լի աղլամագ:

ՂՈՒՐՎԻՑՏԷՆ غرویدن * Ցայտնի լինել բոմբիւնի. Կիւրիւլտի շահիր օլմագ:

ՂՈՒՐՏԷ غرده * Խուլ. Թուր" Սաղ. ասի և ԽԷՃԷՀ, ՂՈՒՐ, և ՃԷԽԷՀ:

ՂՈՒՐՐԻՑՏԷ غریده * Գոչողական. Հայ-գըրըճը. զի ասի Ըհյու ... այսինքն աս-իւծ գոչողական:

ՂՈՒՐՐԻՑՏԷՆ غریدن * Գոչել. Թուր" Իչէրմագ. որ և ասի ՊՈՒՂՈՒՐՐԻՑՏԷՆ:

ՂՈՒՐՐՈՒՇԹ غرشت * Ձայն ահռելի և ահաւոր. Թուրքերէն Ակ... ...:

ՂՈՒՐՓԷ غرفه * Տե՛ս ՓԷՆՋԷՐԷ:

ՂՈՒՔ غک * Յոյժ կարճահասակ, գէր, և անձռունի (ասի զմարդոյ). Ղույէն ... պօ-դու, ... , ...:

ՂՈՒՔԷ غفه կամ ՂՈՒՔՔԷ * Բարակ մուշտակ գառնենույ. ...:

ՂՈՒՖՈՒՏԷ غفوده * Եօթնեակ. Հէֆ-թէ. արաբերէն ایام اسبوع ...:

ՂՈՒԴԷ غوطه * Մխրճումն ՚ի ջուր. Սույէ տալմագ. ասի և ՂՈՒԹԷ:

ՂՈՒԴԷԽՕՐՏԷՆ غوطه خوردن * Մխրճիլ ՚ի ջուր. Սույէ տալմագ:

ՂՈՒԶԷ غوزه * Խոզակ բամբակի և կտաւատոյ. Փէմպէ վէ քէթէն գօզաղը. որ և ասի ՂՈՒԺԷ. զոր բնակիչք Իսֆահանու կոչեն كوزه Գէչօզէ.

ՂՈՒԹ غوت * Տե՛ս ՍԷՊԻՒՔՄԱՐ. 2. Տե՛ս ՔԷԼԱԽԷՆ.

ՂՈՒԹԷ غوته * Տե՛ս ՂՈՒԴԷ.

ՂՈՒԹԷԽՕՐՏԷՆ غوته خوردن * Մխել ՚ի ջուր. Սուա դալմագ.

ՂՈՒԺԷ غوژه * Տե՛ս ՂՈՒԶԷ.

ՂՈՒԼ غول * Ճիւաղ. է ազգ մի դիւաց, որք լինին յանշէն տեղիս, և ՚ի դաշտավայրս. որք մոլորեալ ՚ի զանազան կերպարանս, և զմարդն ՚ի ճանապարհէ խոտորեցուցեալ սպանանեն. ասի և ՂՈՒԼ ՊԷԵԱՊԱՆԻ, և ՇԻՔՈՒԹ. 2. Գումար ՚ի սորս լերանց և ՚ի դաշտավայր տեղիս. ասի և ԱՂՈՒԼ. 3. Պոռնկորդի. Հարամզատէ. 4. Տե՛ս ՀԷՄԶԱՏ, ըստ առաջին նշանակութեան. 5. Տե՛ս ԽՍՓԷՂՈՒԼ. (դև է կցմանականն նորին.) որ և ասի ՂԻՒԼ.

ՂՈՒԼԷ غوله * Տե՛ս ՂՈՒԼԷՔ. 2. Շտեմարան արմտեաց. Էնպարի չուալէ.

ՂՈՒԼԷՔ غولك * Անբերան կուժ յորում նաւապաշտականք դրամս ընկենուն. Գումպարա գապսէ ... 2. Է տեսակ ինչ նարաւի, զոր խաղան վեց վեցգք. Պիր նէվ՝ գումար օյունու տըր, ... օյնարլար. որ և ասի ՂԻՒԼԷՔ. 3. Տե՛ս ԿԻՒԼԱՄԷՆԿ.

ՂՈՒԼԹԱՍ غولتاس * Տե՛ս ԹԷՐՔ. ասի և ՆԻՅՐԷԹ, ԽԷՏ կամ ԽՈՒՏ, ՍԷՐՓԱՅԱՆ, և ՍԷՐՓԷՆԱՀ.

ՂՈՒԼԻՅՆ غولين * Տե՛ս ՂԻՒՄՉԷ. ասի և ԽԻՒՄՊԷՐԷ.

ՂՈՒԼԻՑՏԷՆ غوليدن * Տե՛ս ՂՈՒՐԻՑՏԷՆ.

ՂՈՒԼՉՕՊ غولچوب * Են ... երկու փայտք, մին երկայն և միւսն կարճ, որով խաղան մանկունք. ասի և ՉԱԼԻՑՔ, և (ուրեք) Տէօմ չէլիկ. (իսկ ՚ի կոստանդնուպօլիս) Թուրքերէն ասի Չէլիք չօմագ.

ՂՈՒԼՊԷԵԱՊԱՆԻ غول بيابانى * Տե՛ս ՂՈՒԼ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՂՈՒՂՈՒ غوغو * Տե՛ս ՔԷՊՈՒԹԷՐ.

ՂՈՒՃ غوج * Խոյ. (որ է եղջերաւոր ոչխար.) Թուր" Գօչ. և արապ" Քէպշ. ասի և ԳՈՒՃ, ԽՈՒՉ, ՂՈՒՉ, և ՔԷՊՇ (ըստ պարսից ևս).

ՂՈՒՑԷ غويه * Ծփոց որով խեղ հանեն ՚ի կաթանէ. Եայըգ՝ գը անընլէ եաղ չըգարըրլար.

ՂՈՒՑԷԶԷՏԷՆ غويه زدن * Ծփոց հարկանել, և խեղ հանել. Եաղ չըգարմագ.

ՂՈՒՆՃԷՔԷՐՏԷՆ غنجه كردن * Ջանդել. Եօղուրմագ. ասի և ՂՈՒՆՉԷՔԷՐՏԷՆ.

ՂՈՒՆՉԷ غنچه * (յատկապէս) Կոկոն վարդոյ. Հէնիւզ աչըլմամըշ կիւլ. (և հասարակօրէն) նաև այլոց ծաղկանց. Վէ սաիր չիչէքլէրին ... ասի և ԿԻՒՆՊԷՏ. 2. Ժպտումն. Թէպէսսիւմ ... 3. Հաւաքումն. Ճէմ ... 4. Ջանդումն. Եօղուրմագ.

ՂՈՒՆՉԷՎԱՐ غنچه وار * Որպէս կոկոն. Ղօնչէ կիպի.

ՂՈՒՆՉԷՔԷՐՏԷՆ غنچه كردن * Տե՛ս ՂՈՒՆՃԷ ՔԷՐՏԷՆ.

ՂՈՒՆՏԷ غنده կամ ՂԻՒՆՏԷ * Տե՛ս ՂԻՒՆՏԷ.

ՂՈՒՇ غوش * Փայտ ինչ կարծր, յորմէ կազմեն զնետ և զաղեղն. Պիր թէխ աղաճ տըր. 2. Տե՛ս ՃԷՆԻՅԳ. 3. Տե՛ս ՂՈՒՇԱՏ. 4. Ականջ. Գուլագ. Իսկ յատկապէս ականջ նուագարանի, յոր կապեն զլար նուագարանի. Կէօնկիւլ ... 5. Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀ, ըստ առաջին նշա".

ՂՈՒՇԱ غوشا
ՂՈՒՇԱՅ غوشاى } Տե՛ս ՂՈՒՇԱՏ.

ՂՈՒՇԱՏ غوشاد * Քակոր անասնոց. Սէրկին հայվանը. ասի և ՂՈՒՇ, ՂՈՒՇԱ, ՂՈՒՇԱՅ, և ՂՈՒՇԱՔ.

ՂՈՒՇԱՔ غوشاك * Տե՛ս ՂՈՒՇԱՏ.

ՂՈՒՇԷ غوشه * Ողկոյզ խաղողոյ. Իւզիւմ սալգըմը. ասի և ԽՈՒՇԷ.

ՂՈՒՇԷՆԷ غوشنه * Տեսակ ինչ անկոյ. Պիր նէվ՝ ... տըր. և ուրեք ասի լինել տեսակ ինչ օշնանի. Պիր նէվ՝ չօղան տըր.

ՂՈՒՇԷՆԿ غوشنك Տե՛ս ՂԱՎՇԷՆԿ.

ՂՈՒՇԹ غوشت * Տե՛ս ՊԻՐԷՀՆԷ.

ՂՈՒՇՔԷՐՏԷՆ غوش كردن * Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀ ՔԷՐՏԷՆ.

ՂՈՒՉ غوچ * Տե՛ս ՂՈՒՃ.

ՂՈՒՉԷ غوچه * Կատար ագռաւու. Խօրօս իպիկի.

ՂՈՒՊԻՆՔ غونك * Է խոտ ինչ, որ փոխան լինի խաշնանի. քանզի այնու ևս ... ասի և ՂԻՒԺՆԷԿ.

ՂՈՒՐ غور * Է անուն գաւառի միոջ յամենայն. Պիր վիլայէթ իսմի տըր.

ՂՈՒՐԷ غور * [illegible] · [illegible] · 2 · Տե՛ս ԿԻՈՒՋԷ , [illegible] ։

ՂՈՒՐԻՑՏԷՆ غوریدن * [illegible] ([illegible]) 'ի [illegible] · [illegible] · [illegible] և ՂՈՒՂԻՑՏԷՆ ։

ՂՈՒՐՄԵԿԷՍ غورمکس * [illegible] [illegible] , որ [illegible] · [illegible] ։

ՂՈՒՐՊԱ غوربا * (որ [illegible] ՂՈՒՐԽԱՊԱ , [illegible] ՂՈՒՐՊԱ ·) [illegible] · [illegible] ։

ՂՈՒՐՎԱ غوروا * Տե՛ս ՂՈՒՐՊԱ ։

ՂՈՒՔ غوک * [illegible] · [illegible] Տե՛ս [illegible] ։

Ճ

ՃԱ جا * Տե՛ս ՃԱՅ ։ 2 · [illegible]

ՃԱՋՈՒ جاجو * Տե՛ս ՃԱՅՈՒ ։

ՃԱԹԵԼԻՑԻ جاثلیق [illegible] ՃԱԹԵ-ՂԻՑՔ * [illegible] · [illegible] ([illegible]) [illegible] ։

ՃԱԼ جال * [illegible] · [illegible] · [illegible] և ՓԵԼԼԷՆ , և ՓԻԼԼԷՆ ։ 2 · [illegible] · [illegible] ։

ՃԱԼԷ جاله * [illegible] ՃԱԼԷ , [illegible] ։

ՃԱԼԷՇԿԵՐ جالشکر * Այն որ [illegible] 'ի [illegible] · [illegible] ։

ՃԱԼԻ جالی * Է [illegible] · [illegible] · [illegible] ։

ՃԱԼԻՑՁ جالیز * Տե՛ս ՓԱԼԻՑՁ ։ 2 · Տե՛ս ՍԵՊՁԵՁԱՐ ։

ՃԱԼԻՑՆՈՒՍ جالینوس * Կալինոս · որ [illegible] 'ի [illegible] ։ 'ի [illegible] · [illegible] · Սա [illegible] · [illegible] · [illegible] ։

[illegible] 'ի [illegible] ։

ՃԱԼԻՇ جالش * [illegible] · [illegible] ՃԻԼԻ · [illegible] և ԿԵԱՆ ։

ՃԱԼԻՇԿԵՐ جالشکر * [illegible] · ՃԻԼԻ [illegible] ։

ՃԱԼՈՒԹ جالوت * Գողիաթ ։

ՃԱԽՇՈՒԹ جاخشوت } [illegible]

ՃԱԽՍՈՒԿ جاخسوك } [illegible] · [illegible] ։

ՃԱԿԵՐՄ جاکرم * [illegible] · [illegible] ։

ՃԱԿԻՑՐ جاکیر * Տե՛ս ՃԱՅԿԻՑՐ ։

ՃԱՀ جاه * ([illegible]) [illegible] · [illegible] · [illegible] ։

ՃԱՂՁԱՊԷ جزابه * [illegible] · [illegible] طحلب · [illegible] և ԿԵԱՂԱՊ , ՃԱՂՁԱՊԱՐԷ , ՃԱՂՁՎԱՐԷ , ՃԱՄՈՒԻՂՈՒՔ , ՃԵՂՁՊԱՐԷ , ՃԵՂՁՎԱՐԷ , ՃԵՂՐԱՊԷ , ՉԱՂՁԱՊԷ , ՉԱՂՁԱՎԷ , ՉԱՂՁՊԱՐԷ , և ՉԱՂՁՎԱՐԷ ։

ՃԱՂԵՐ جاغ * Տե՛ս ԺԱՂԻՐ ։

ՃԱՂՐ جز * Տե՛ս ՎԵՋԱՂ ։

ՃԱՃԱՓ جاجاف * [illegible] · [illegible] ։ 2 · Տե՛ս ՂԵՐ ։ 3 · Տե՛ս ԽԻՒՇՔ , [illegible] ։

ՃԱՃԵՐՄ جاجرم * [illegible] ։

ՃԱՃԵՐՄԻ جاجرمی * Այն որ է 'ի Ճա- [illegible] ։

ՃԱՄ جام * Բաժակ. Գատէհ: Իւ մերթ՝ բաժակ ՚ի բիւրեղէ. Պիլլօրտան գատէհ: 2. Է անուն քաղաքամաման ատանի միոջ ՚ի գաւառին Հիրաթու:

ՃԱՄԱՍ جاماس * Տե՛ս ՃԱՄԱՍԷՊ (զի է կրճատեալն նորին):

ՃԱՄԱՍԷՊ جاماسب * Է անուն իմաստունոյ միոջ պարսկական ազգին, որ յիմաստասիրութե հռչակեալ էր յաշխարհի. զորմէ ասի թէ էր եպարքոս Քիւշթասեպ արքայի. և ՚նա է աւարտեալ զգիրքն զայն՝ որ կոչի Ճամասպնամէ. որ և ասի ՃԱՄԱՍ. որպէս և անունն Պրահմանեայ, կրճատեալ ասի Պրահման:

ՃԱՄԷ جامه * Զգեստ, հանդերձ. Էսվապ. Թուր" Պօն. սրպ" Լիպաս. (է համառօտ անուն, և ասի զնմ ազանելեաց և սփռելեաց. ուստի ՚ի կամիլն ուրուք զատանել զաս յորոշակի նշանակութե, ասի՝ Ճամէկիւն. և յայնժամ իմանի հանդերձ անձին, որ է ազանելի: Ճամէկխող՝ անկողին. (և Թարգմանի հանդերձ քնոյ.) ասի և ԼԻՊԱԶԷ, և (ա՞ պարսից եւս) Լիպաս: 2. Տե՛ս ՍՈՒՐԱՀԻ (ըստ բանաստեղծից): 3. Ըռջապատ կամ պարունակ (աման). և ըստ այսմ Հատաղայն, որ է Մուշհաբէ՝ կոչի Աղճոճէ. և պարանգին՝ որ զքաղաքն շրջապատէ, կոչի Շէհրճամէ:

ՃԱՄԷ՚Ի ԳԱԴՐԱՆԻ جامهٔ قطرانی * Սեաւ հանդերձ (որով խմացեալ լինի թուխ հանդերձն սգոյ). Ճամէհի սիյահ:

ՃԱՄԷ՚ԻՂՈՒՔ جامهٔ غوک * Լոռ. (և քանզի գորտն յաճախակի յափուռն ջրոց ՚ի լոռ ... զնմանութե իւր, նորին աղագաւ կոչեցաւ լոռն Ճամէհիղուք. այսինքն հանդերձ գորտոյ.) Թուրքերէն Եօսուն:

ՃԱՄԷ՚ԻՄՈՒՅԻ جامهٔ موئی * Հանդերձ մուշտակեալ. Քիւրքլիւ էսվապ:

ՃԱՄԷ՚ԻՊԱՏՐՈՒ جامهٔ پادرو * Վարտիք. Իչ տօնի. որ և ասի ՃԱՄԷ՚Ի ՊԱՏՐՈՒՆ:

ՃԱՄԷԽԱՆԷ جامه خانه * Հանդերձատուն. Տե՛ս և ՃԱՄԷՏԱՆ:

ՃԱՄԷԽԱՊ جامه خواب * Անկողին. Տէօշէկ. (և Թարգմանի հանդերձ քնոյ. Ուշգու էսվապի. և նախ արտաքերիւր Ճամէհ խող. և այս արտաքս ընկեցեալ տառն լինի, առաջաւ Ճամէխող.) ասի և ԽԱՊՃԱՄԷ:

ՃԱՄԷԿԵԱՀ جامه گاه * Տեղի հանդերձից. Էսվապ մահալլի: (Իւ գիտելի է զի զոր հասարակօրէն կոչեն Ճամէկեան զարտաքին կողմն բաղանեաց, վրիպեալ է այն ՚ի բառէս Ճամէկեահ:)

ՃԱՄԷԿԷՀ جامگه * Տե՛ս ՃԱՄԷԿԵԱՀ:

ՃԱՄԷԿԻ جامگی * Հանդերձեղէն. այսինքն հանդերձ լինելի կերպաս կամ գինն նորին. Թուրքի" Տօնլըգ: 2. Տարեկան ռոճիկ կամ գին հանդերձի. որ տուեալ լինի սպասաւորաց և պաշտօնէից:

ՃԱՄԷԿԻԽՕՐ جامگی خوار * Ռոճկակեր. Խուլուֆէլի գիւլէսնի: 2. Տե՛ս ՊԷՆՏԷ, և ԽՐՏՄԷԹԿԻՒԶԱՐ:

ՃԱՄԷՆԻՒՇԷՍԹ جامه‌نشست * Տարածանելի կամ սփռելի հանդերձ, յորոյ վերայ նստին. Տէօշէկնէճէք էսվապ.

ՃԱՄԷՇՈՒՅ جامه‌شوی * Լուացարար հանդերձի. Պօն եըգայըճը:

ՃԱՄԷՍԷՊ جامسب * Տե՛ս ՃԱՄԱՍԷՊ:

ՃԱՄԷՎԱՐ جامه‌وار * Յարմար ՚ի ձևել զգեստ. Պօն օլաճագ, գաֆթանլըգ:

ՃԱՄԷՎԱՐԻ جامه‌واری * Տե՛ս ՃԱՄԷՎԱՐ:

ՃԱՄԷՏԱՆ جامدان * Հանդերձարան. (այսինքն աման հանդերձից, ուր դնին հանդերձք.) Օ՛չ ... էսվապ ... ասի և ՃԱՄԷԽԱՆԷ:

ՃԱՄԷՏԻՐ جامه‌در * Պատառող հանդերձի. Էսվապ եըրթըճը. Տե՛ս և՚ի բառն ՍԷ՛ՀԻ ՃԱՄԷՏԻՐԱՆ: 2. Զհանդերձ պատառելով. Էսվապ եըրթարագ:

ՃԱՄԷՏՈՒԶ جامه‌دوز * Հանդերձակար. Էսվապ տիքէն:

ՃԱՄԷՖԻՒՐՈՒՇ جامه‌فروش * Հանդերձավաճառ. Էսվապ սաթըճը:

ՃԱՄԻ جامی * Այն՝ որ է ՚ի ճամատանէ:

ՃԱ՛ՄԻ ԿԻՅԹԻՆԻՒՄԱ جام گیتی‌نما

ՃԱ՛ՄԻԿԻՅԹԻՆԻՒՄԱՅ جام گیتی‌نمای Տե՛ս ՃԱ՛ՄԻՃԷՄ:

ՃԱ՛ՄԻՃԷՄ جام جم * Է բաժակն Ճէմշիտ արքայի, զոր շինեալ էին իմաստասէրք յեօթանից հրահանգելեաց ՚ի նմանութե խորհրդոյ եօթն պարունակացն երկնից՝ զարմանալի արուեստիւ. Փիյալէի Ճէմշիտ:

ՃԱ՛ՄԻՃԻՀԱՆՆԻՒՄԱ جام جهان‌نما

ՃԱ՛ՄԻՃԻՀԱՆՆԻՒՄԱՅ جام جهان‌نمای Տե՛ս ՃԱ՛ՄԻՃԷՄ:

ՃԱՄՂՈՒԼ جامغول * Նշանակէ պառնկորդի. Հարամզատէ:

ՃԱՅ جای * Տեղի. Մէքեան. որ և (թեթևացուցեալ) ասի ՃԱ:

ՃԱՅԻԿԻՐԻՅՉ جای‌گریز * Տեղի փախստեան. Գաչաճագ եէր:

ՃԱ՛ՅԻՊԷՀԱՐԻ جای بهاری * Ամառնոց. (և Թարգ․" տեղի գարնանային.) Եազլըգ էվի։

ՃԱՅԻՏԷՆ جایدن * Ջեռակղանալ Եէրլէշմէք։ 2. 'Ի տեղւոջ ուրեք բնակութ կալ-նուլ. արաբերէն توطن Թէվաթթըն. և 'ի տեղա-Թայերէն Թօթըննոզ։

ՃԱ՛ՅԻՓԷՆԱՀ جای پناه * Տեղի ապա-ւինի. Սըղընաճագ էիր։

ՃԱՅԿԷԱՀ جایگاه } Տեղի կայից. Մէ-
ՃԱՅԿԷՀ جایگه } քեան։

ՃԱՅԿԻՐ جایگیر * Եատեղակալ. (այսինքն առնուլ և հաստատուն 'ի տեղւոջ իւրում.) Եէ-րինտէ մըհքէմ վէ սապիթ վէ պէր գարար։ 2. (Մերթ՝ կարէ իմացեալ լինել հրա", և յայն-ժամ նշ") զտեղի կալ. Թուրքերէն Եէր թութ։ ասի և ՃԱԿԻՅՐ։

ՃԱՅՊԱՇԻՇ جای باشش * Տեղի՛ որ իցէ պատշաճ լինել տեղի կայից բնակութ. Մէ-քեան օլմաղէ լայըգ, վէ մէսքէն օլմաղէ մըսթահաքգ մահալ։

ՃԱՆ جان * Հոգի զգայական (որ գտանի յամ կենդանիս). Ռուհը հայվանի։ 2. (Ըստ առասպելեաց) է ազգ մի առեղծուածոյ, որ նախքան զադամ եղեալ է (ասեն) յաշխարհ։ 3. Տես ՃԱՆԷ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ՃԱՆԱՂ جاناغ * Տես ՔԻՒՄԱ'ՃԻ ԽԱՅՄԷ։

ՃԱՆԱՆ جانان * Տարփածու. Մահ-պուպ, մաշուգ։

ՃԱՆԱՎԷՐ جان آور * Հոգեւոր. այս-ինքն շնչաւոր (ասի զանբանից և եթ) Ճան-լու. ասի և ՃԱՆՎԷՐ։

ՃԱՆԱ՛ՖԷՐԻՑՆ جان آفرین * Հոգեա-ստեղծ (ասի զԱյ). Ճան եարատըճը։

ՃԱՆԷ جانه * Փոքրիկն իւրաքանչիւր կենդանւոյ. զի ասեն Էշէք ճանը. որ է մտրուկ. Թայ։ և Կէօվկէ ճանը. որ է որթ. Պուզաղը։ 2. Ջէն. արաբերէն Միլահ. ըստ այսմ ասի և ՃԱՆ։

ՃԱՆԷՏԱՐ جانه دار * Տես ՃԱՆՏԱՐ։

ՃԱՆԷՖԶԱ جان افزا } Երկարիչ կե-
ՃԱՆԷՖԶԱՅ جان افزای } նաց. (և Թարգ․ մանի յաւելող հոգւոյ.) Մէօմիթթի հայաթ. (որոյ ներհակն ասի ՃԱՆՖԷՐՍԱՅ.) որ և ասի ՃԱՆ ՖԷԶԱ, և ՃԱՆՖԷԶԱՅ։

ՃԱՆԻՇԻՑՆ جانشین * Տեղակալ. այսինքն փոխանորդ. Գայիմ մագամ։

ՃԱՆԿԷԶԱ جانگزا * Խորշեցուցիչ և զզուելի բնութ. (Թէքէլիֆսիզ, և Թէ նմանօ-Թէ. և է քաղցրացուցիչ Թարգմանի խաղթող կամ խառնանող հոգւոյ.) Հէր նէ քի գօղէյլիք նէֆ-րէթ վէրիճի, նամէվուզուն օլա։

ՃԱՆԿԻՒՏԱԶ جانگداز * Տես ՃԱՆ-ՔԷՀԱՀ։

ՃԱՆՇԻՑՐԱՆ جان شیران * Է սա բառ ինչ՝ որ ասի ոսկերք սիրով 'ի մեծացուցանելն ըզ նա. Պէր Ըռըզէյը տէօշ քի Ըռըզըյը հօլընտէ նօահօղ-դէն էշէ պէրպաղ օլընուր։

ՃԱՆՇԻՔԷՐ جانشكر * Որսորդ կեն-դանեաց. Ճանվէր շէքէր իտիճի։

ՃԱՆՈՒՍԱՐ جانوسار * Է սա անուն ըն-դանողին Տարայի որդւոյ Տարայոյ. որ և ա-նուն սպանողին Տարայոյ կոչի Մանուսար։

ՃԱՆՈՒՍԻՓԱՐ جانوسپار * Է անուն Մոգպետի միոջ հրապարակի. Պէր նուգէթը ատը տըր.

ՃԱՆՊԱԶ جانباز * Լարախաղաց. Թուր-քերէն ևս Ճանպազ։ 2. Այն՝ որ գործէ զգործս վտանգաւոր. Մուխաթարա իշ իտէն։

ՃԱՆՊԱԶԻ جانبازی * Տես ՊԱՑՓԻՑՃ։

ՃԱՆՊԱԽՇ جانبخش * Հաճոյ բնութ. կամ հոգեզուարճ. Դուզէ խօշ կէլէն նէսնէ։ 2. Հոգի՛ պարգևեա. Ճան պաղըշլը։

ՃԱՆՊԻՑՏԷՆ جانبيدن * Հեղձաւ. Խաշէնմէք։

ՃԱՆՐԻՒՊԱ جانربا * Յափշտակող հոգւոյ. Ճան գափըճը։

ՃԱՆՍԻԹԱՆ جانستان * Առող հոգ-ւոյ. Ճան ալըճը։

ՃԱՆՍԻՓԱՐ جانسپار * Յանձնող հոգւոյ. Ճան թէսլիմ իտէն։

ՃԱՆՍԻՓԱՐԻ جانسپاری * Յանձնառութիւն հոգւոյ։

ՃԱՆՍՈՒԶ جانسوز * Նշանակէ այրե-ցող հոգւոյ. Ճան եագըճը։

ՃԱՆՎԷՐ جانور * Տես ՃԱՆԱՎԷՐ։

ՃԱՆՏԱՆԷ جاندانه * Տեղին այն՝ 'ի գըլ-խի, որ է յառաջակողմանն նորին. և է փոքր մի անձաւ. որ և 'ի ժամանակի մանկութե լինի կակուղ և փափուկ. Պաշըն իլէրիսինտէ չիւքուր կըլըրճը օլան եէր։

ՃԱՆՏԱՐ جاندار * Ջինակալ. Սիլահտար։ 2. Տես ՐՈՒԶԻ։ 3. Պահապան հոգւոյ. Նէ-ֆէսհանը ճան։ որ և ասի ՃԱՆԷՏԱՐ։

ՃԱՆՏԱՐՈՒ جاندارو * Տես ԹԻՐԵԱԳ։

ՃԱՆՓԷՐՎԷՐ جانپرور * Սնուցիչ հո-գւոյ. Ճան պէսլէյիճի։

ՃԱՆՓՈՒԼԱՏ جانپولاد * Է անուն գիւղի միոյ. Պիր չէյրան ատը տիյոր ։

ՃԱՆԳԷԵԱՀ جانگاه * Թիկնապահ. Ճան եօլէտէնի, ճան էքլէտէնի. տես և ՃԱՆԿԻՒՏԱՃ.

ՃԱՆԳԷՇ جانكش * Կառնապար և ընդ վայր վիճող. Նէրէ կէ ճէտէլ կէ ...

ՃԱՆԳԻՒՇ جانكش * Հոգեառան. Ճան ալըճը.

ՃԱՆՖԷԶԱ جانفزا } Տես ՃԱՆԷՖԶԱ.
ՃԱՆՖԷԶԱՅ جانفزای }

ՃԱՆՖԷՐՍԱՅ جانفرساى * Անհամբերութիւն. (և Թարգմանի ոգեհատան.) ...

ՃԱՊԷՃԱ جابجا * 'Ի տեղիս տեղիս. Եէր եէր ։

ՃԱՊԻ جابی * (բառ. արաբ.) Որ ժողովէ զտասանորդս արդեանց. ...

ՃԱՊԻԼԳԱ جابلقا * Է անուն քաղաքի միոյ 'ի սպառնամն կողմանն արևելից. Պիր շէհիր իսմի տիյոր ։

ՃԱՊԻԼՍԱ جابلسا * Սա ևս է անուն քաղաքի միոյ 'ի սպառնամն կողմանն արևմտից. Պիր շէհիր իսմի տիյոր ։

ՃԱՊԻԼԻՅԳ جابليق * Երազագէտ, երազահան. ...

ՃԱՊԻՅՏԷՆ جابيدن * Յուլանալ. ...

ՃԱՊԻՒԼՈՒՍ جابلوس * Շողոքորթ. ...

ՃԱՊԻՒԼՈՒՍԻ جابلوسى * Շողոքորթութիւն. ... արաբ" تبصبص Թէպասպուս ... տես և ԼԱՄԱՆ, ԼԱՄԱՆԻ, ԼԱՊ, ԼԱՊԷ, ԼՈՒՍ, և ԿԷՐՏ-ՔԷԱՐ.

ՃԱՊԻՒԼՈՒՍԻՅՏԷՆ جابلوسيدن
ՃԱՊԻՒԼՈՒՍԻՔԷՐՏԷՆ جابلوسى كردن
Տես ԼՈՒՍԻՅՏԷՆ.

ՃԱՍԷԼԻՅԳ جاسليق * Տես ՃԱԹԷԼԻՅԳ.

ՃԱՍՈՒՍ جاسوس * (բառ. արաբ.) Տես ԱՅԻՐՃԷ. տես և ԷՅՃԷ, ԷՆԻՅՃԷ, ԷԳԻՍՄԷ, ԻՅՃԷ, ՆԷՃՔԷՐՓԻՒԺԻՒՀ, ՆԷՓՔԷՐՓԻՒԺՈՒՀ, և ԽԱՊԷՐՃՈՒ.

ՃԱՎ جو * (բառ. ...) Տես ՐՈՒՅԽԱՆԷ.

ՃԱՎԷ جاوه * Է անուն կղզւոյ միոյ ... 'ի Հնդկիս. ... 2. Է քաղաք մի յայսմ ... 'ի նմին կղզւոջ.

ՃԱՎԷՐ جاور * Ողորմութիւն. ... ։

ՃԱՎԷՐՍ جاورس * Տես ԿԵԱՎԷՐՍ.

ՃԱՎԷՐՏ جاورد * Տես ԽԱՐԻՄԻՓԻՅՏ.

ՃԱՎԻՅՃԷՆ جاوژن * Տես ԿԵԱՎԻՅՃԷՆ (զի է արաբացուցեալն նորա).

ՃԱՎԻՅՏ جاويد * Յաւէտ. Էպէտ. որ և տես ՃԱՎԻՏ.

ՃԱՎԻՅՏԱՆ جاويدان * Տես ՃԱՎԻՏԱՆ.

ՃԱՎԻՅՏԷՆ جاويدن * ... Սէրզէնէշ ... տես և ՃԷՄԻՅՏԷՆ, և ՃԱՎՃԱՎԻՅՏԷՆ.

ՃԱՎԻՏ جاود * Տես ՃԱՎԻՅՏ.

ՃԱՎԻՏԱՆ جاودان * Յաւիտեան. ... տես և ՃԱՎԻՅՏԱՆ.

ՃԱՎԻՏԱՆԷ جاودانه Տես ՃԱՎԻՏԱՆԻ.

ՃԱՎԻՏԱՆԻ جاودانى * Յաւիտենական. Էպէտի. տես և ՃԱՎԻՏԱՆԷ.

ՃԱՎԼԷ جاوله * (բառ. ...) Տես ԿԻՒԼ.

ՃԱՎՃԱՎԻՅՏԷՆ جاوجاويدن * Տես ՃԱՎԻՅՏԷՆ.

ՃԱՎՇԻՅՐ جاوشير * Տես ԿԵԱՎՇԻՅՐ (զի է արաբացուցեալն նորին, որ գրի 'ի մի-փ... բժշկական արհեստի). տես և ԼԱՎԷՐՇԻՅՐ.

ՃԱՎՏԱՆԻԽԷՐԷՏ جاودان خرد * Է անուն գրոց ... 'ի նիւթս գործնական իմաստութեան. Պիր քիթապ իսմի տիյոր.

ՃԱՏ جد * (բառ. արաբ.) Գանգուր. Գըվըրճըգ սաչ.

ՃԱՏԷ جاده * (բառ. արաբ.) Պողոտայ ճանապարհ. ... 2. Ճանապարհ ... Շահառահ.

ՃԱՏՈՒ جادو * Կախարդ. Սէհիր էտէճի. արաբերէն سحّار Սէհհար. տես և ՃԱԶՈՒ, և ՃԱՏՈՒԿԷՐ.

ՃԱՏՈՒԿԷՐ جادوگر * Տես ՃԱՏՈՒ.

ՃԱՏՈՒԿԷՐԻ جادوگرى * Կախարդութիւն.

լէ

արաբերէն [illegible] Սէհէ · տես և ՃԱՍՈՒՑԻ, և ՔԵՐՀԵՍԹ,

ՃԱՍՈՒՑԻ جاسوسی * Տե՛ս ՃԱՍՈՒԿԵՐԻ.

ՃԱՍՈՒՎԵՇ جاووش * Ոպ կախարդ · Սէհրպազ իէղէ ·

ՃԱՐ جار * Տե՛ս ՓԵՅԱՄ ·

ՃԱՐՃԻ جارجی * Համբաւաբեր, պատգամաբեր · խապերճի, գասըտ · տես և ՓԵՅԱՄԱՎԵՐ. 2 · Մունետիկ ·

ՃԱՐՈՒ جارو * Տե՛ս ՃԱՐՈՒԳ.

ՃԱՐՈՒԳ جاروب * Աւել · (և է բարդ 'ի բառէս ճա · որ է տեղի · և 'ի Րուպ, հրամայականէ Րուֆթէն բային ·) Սուփուրկէ · աք" Մէսնէտէ ·

ՃԱՐՈՒԳԶԷՆ جاروبزن * Աւելածու · Սուփուրկէ ուրըճի · 2 · Աւելած · Սուփուրէ ուր ·

ՃԱՐՈՒԳԶԷՏԷՆ جاروبزدن * Աւելել · Սուփուրկէ ուրմագ, սիւփուրմէք ·

ՃԱՓՈՒՐ جاپور * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի Թիւրքիստանի · Պիր շէհէր ատը տըր ·

ՃԱՖ جاف * Խառնագնաց · Պիւլէֆա · Տե՛ս և ՂԵՐ.

ՃԱՖԵՐԱԲԱՏ جعفرآباد * Է անուն պարտիզի միոջ 'ի Շիրազ քաղաքի · և կոչի Պաղչէ Ճաֆերապատ · շիրազտա պիր պաղչէ ատը տըր ·

ՃԱՖԵՐԻ جعفری * Է տեսակ ինչ ազատոր ոսկւոյ · Պիր նէվ' ալթըն տըր ·

ՃԱՖՃԱՖ جافجاف * Տե՛ս ՂԵՐ. 2 · Ցանկական անուան՝ ուր Թագաւորք յորսոն ելանեն ·

ՃԵԳՈՒՑՏԷՆ جفیدن * Վարսել (ացիզ) · կամրանալ (...) · Գօղըլ գօզըմագ, եանէր իւրէր ...

ՃԵՋ جز * (բառ վաղեմի) · Տե՛ս ԵԵԶՏ. 2 · Կղզի · Ատա · արաբերէն Ճէզիրէ ·

ՃԵՋԷ' جزع * Տեսակ ինչ ուլանց ապակեղինաց, որ վերաբերի առ գաւառն Երզանկայ արաբիոյ · Պիր նէվ' մէահրէ տըր ·

ՃԵՋԷՂ جزغ * Տե՛ս ՎԵՋԱՂ.

ՃԵՋԷՔ جزک * Է ախտ ինչ որ պատահի Թռչնոց · զի տակք փետրոց Թևոց և ատամնց նոյ առեալ լինին, և միս նոյ սկսանի կերեալ լինել յախտէ անտի · Պիր քուշլըր փըրայ գուշլարըտա օլուր ·

ՃԵՋԷՖ جزف * Ձիր · Մըշքէլ, մէճհանէ.

ՃԵՋՏ جزد * Տե՛ս ՃԻՒԶՏ · որ և տես ՃԵԶՏԷ ·

ՃԵՋՏԵՐ جزدر * Տե՛ս ՃԵԶՏԵՐԷ ·

ՃԵՋՏԵՐԷ جزدره * Դիւան՝ որ 'ի հաշիւ գումարին, նոյ 'ի յատակի հաշուոյ խաղոյն · Գօգըլտագ · տես և ՃԵԶՏԵՐ, ՃԻՒԶՏԷ, և ՃԻՒԶՏԵՐԷ ·

ՃԵԶՐ جزر * Ուղղ չորեքանկեայ · Տէօրթ եաշչըտը օլան դէվէ · որ և տես ՃԵՏՐ ·

ՃԵԶՔԵՆԱՐԷ جزکاره * Վաճառ խորհուրդ և մտածութեան ... · Սօզ Բէզտէր, վէ չէյր իէդուէճէյր ·

ՃԵԹԹԷ جتّه * Տե՛ս ՄԵՀՐԹԵՆԿ, և ՑՈՒԶՏ ·

ՃԵԼ جل * Նկրքսակողմ բերանոյ · Աշչէ իչը · էնտէրուի դէհան · 2 · Մէջ տեղին ծովու · Մէյանի դէրէա · 3 · Է Թռչուն ինչ նման այնմ Թռչնոյ, որ կոչի Թուրքերէն Դոյղու ·

ՃԵԼԱԿԵՐ جلاکر * Տե՛ս ՃԻԼԱԿԵՐ ·

ՃԵԼԱՃԵԼ جلاجل * Բամբիշն Թըմբէկի · Տօփըլէա օլան գուշլար, վէ զիլ դէլէրէր · որ և տես ՃԵԼՃԵԼ ·

ՃԵԼԱԳ جلاب * Գինս անուշուր · Աշոգլը սուպու ·

ՃԵԼԷԳ جلب * Տե՛ս ՂԵՐ · 2 · Է տեսակ ինչ նուագարանի ·

ՃԵԼԻՑՏ جلید * Տե՛ս ՃԵԼՎԻՑՏ · 2 · Մորթ երեսաց · Ճէլտի րուայ ·

ՃԵԼԻՑՏԷ جلیده * Տե՛ս ՋԻՀԿԻՑՐ · որ և տես ԵՆԿԻՒՐԹՎԱՆԷ ·

ՃԵԼԼԱՏ جلاد * Դահիճ · չեղաթայերէն Գըյլաճ ·

ՃԵԼՂՈՒԶԷ جلغوزه * Տե՛ս ԿԻՒԼՂՈՒԶԷ (զի է արաբայուցեալն նորին) ·

ՃԵԼՃԵԼ جلجل * Տե՛ս ՃԵԼԱՃԵԼ ·

ՃԵԼՈՒ جلو * Համբուր · Տէմիր գէպաղ չէշի ·

ՃԵԼՈՒԶ جلوز * Կաղին · Թուրքերէն Ֆընտըգ · տես և ԿԵԼՈՒԶ ·

ՃԵԼՈՒՆԵՔ جلونک * Որթ սեւի և ձմերկի · Գավուն վէ գարփուզ Բէէնէկ ·

ՃԵԼՊԱ جلبا * Է այն փայտն դուլին, յոր կապի պարան նորա · Գօվանըն իփի պաղլանան աղաճ դէրէրէր ·

ՃԵԼՊԷ جلبه * Տե՛ս ԿԵԼՊԷԹ (զի է արաբայուցեալն նորին) ·

ՃԵԼՊԻՑՋ جلبیز * Տե՛ս ՃԻՒԼՎԻՑՋ, և ՃԵԼՎԻՑՋ ·

ՃԵԼՊՈՒ جلبو * Է գալարի իմն նման անանխոյ. Նմանայն դեղնըեր դիր օճդըճէ տիւր։

ՃԵԼՎԵՆՏ جلوند * Տե՛ս ՉԵՐԱՂ։

ՃԵԼՎԻ جلوی * Գնացք կամ ճեմ նազելի. Նազ իլէ սալընմագ էյլէմէք։

ՃԵԼՎԻՑՋ جلویز * Տե՛ս ՃԻՒԼՎԻՑՋ։ 2. Ըմբռնեալ պախրցյ. Եաղլը ատքի։ ասի և ՃԵԼՊԻՑՋ։

ՃԵԼՎԻՑՏ جلوید * Ընտիր 'ի զօրս և այր քաջև կորովի. Ասքերին էսաշճըրբերի վէ մէրտի ղէհրամըր վէ շէճի. ասի և ՃԵԼԻՑՏ։

ՃԵԼՏ جلد * Ժիր. Քէսքին սիւաղէ գաւաղը, մէսգեմի։

ՃԵԽ جخ * Կռիւ, կամ շփոթումն աղմկի. Ղավղա. ասի և ԱՇՈՒՊ։

ՃԵԽԱՃ جخج * Է տեսակ իմն քասակի, որոյ բերանն կծկեալ է. Աղզը պիւզիւ պիր քէսէ տիյսէ։

ՃԵԽԱՃԵԽ جخجخ * Շկահրեան տեսութեան բռնարութեն. Գըլըճ ... շաքի չէքմէր. որ և ասի ՃԵԽՃԱԽ։

ՃԵԽԵՇ جخش * Տե՛ս ԴԻՒՐՑԵ։

ՃԵԽՃԱԽ جخجاخ * Տե՛ս ՃԵԽԱՃԵԽ։

ՃԵԽՃԵՆ جخجن * Է տեսակ իմն սեաւ ընդոյ, որ քան զոսպն է խոշորագոյն. և է օգտակար աչացաւութեան. որ և ասի ՉԵՇԽԱՄ։

ՃԵԽՄԱ جخمه * Քասակ, ուր դնին հրահանք և աբեթ. Գավ շագմագ քէսէսի։

ՃԵԽՇԻՑՏԵՆ جخشیدن * Խրատուիլ մտօք. Թաւ էսրգէմէք։

ՃԵԿԵԱՇԵ جكاشه կամ ՃԵՔԵԱՇԵ * Տե՛ս ՉԻՑՋԳԱ։

ՃԵԿԵԱՏ جكاد * Թռչուն ինչ. Թուր" Չէլ։ 2. Գագաթն լերին. Տաղ դէփէսի։

ՃԵԿԵՐԻ جكری * Մանանեխ. Խարտալ։ Իսկ ըստ այլուր ասից՝ Տե՛ս ՔԵՕՐԿԻՑԱՀ։

ՃԵԿԵՐՆԵ جكرنه * Փետուր կռնկան. (զոր դնեն 'ի գլուխս իւրեանց զօրականք և նորատի երիտասարդք.) Թուր" Դուռնա Թելի։

ՃԵԿԻՑՃԵ جكیجه * Է աման ինչ՝ 'ի մէջ որոյ իւղ հանեն. Պիր շիշէ տիւր՝ իչինտէ եաղ չըգարըլըր։

ՃԵՀԱՆ جهان * Ընդոստ. Աշխոյժն. Թուրքերէն Գըվըլըյան. ասի և ԿԻՒՇԵՍՊ, ԿԻՒՇՓ, և ՇԵՍՊ։

ՃԵՀԱՆԻՑՏԵՆ جهانیدن * Ոստուցանել. Սըչրաթմագ. որ և ասի ՉԵՀԱՆԻՑՏԵՆ։

ՃԵՀԻՑՏԵՆ جهیدن * Ոստնուլ. Սըչրամագ. Թուր" Գոփմագ. ասի և ԽԻՒՆԻՑՏԵՆ, ԽԻՒՆՊԻՑՏԵՆ, ՃԵՍԹԵՆ, ՃԵՍԹԵՆԻ ՔԵՐՏԵՆ, ՄԵՆՃԵՔ ՔԵՐՏԵՆ, ՉԵՀԻՑՏԵՆ, և ՊԵՐՃԵՍԹԵՆ։

ՃԵՀՎԻՑՋ جهویز * Տե՛ս ՉԱՀՎԻՑՋ։

ՃԵՀՐԵ جهره * Է ճախարակ իմն, որով սատոյցանելիք փաթութեան զթեզանն 'ի վերայ այնր եղեգան, որ կոչի Մասուրէ։

ՃԵՂ جغ * Լուծ. Պօյունտուրուգ, կամ Պօյունտըրըգ. ասի և ԵՈՒՂ, և ՃԻՒՂ։

ՃԵՂԱ جغه * Ցցունք. Սօրղուճ։ 2. Փետուր կռնկան և ձկնկուլ թռչնոյ. զոր իբր դցըցունս դնեն 'ի գլուխ. զոր առնեն յաճախ քաջք և կորովիք։

ՃԵՂԱԼԵ جغاله * Տե՛ս ՉԵՂԱԼԵ։

ՃԵՂԱՐԵ جغاره * Հոր յարդի. Սաման գույուսու. արպ" Մադմուրէ։ 2. Է արմատ խոտոյն այնորիկ՝ որ կոչի جغش ՃԷղէշ։ 3. Հաց կորեկեղէն. Տարի էքմէյի. դարը էքմէ[illegible]։ 4. Տե՛ս ԴԱՋԵ, ըստ առաջին նշանակութեն 5. Պաճար, անասուն. Աշեր։ 6. Է անուն գեղջ 'ի միում 'ի կողմանց Հերի քաղաքի. Պիր գեօյիւն ատը տիւր։

ՃԵՂՋՊԱՐԵ جزباره } Տե՛ս ՃԱՂՋԱՊԵ։
ՃԵՂՋՎԱՐԵ جزواره }

ՃԵՂԵԹԵ جغته } Է թռչուն իմն դեղնարանգ, և խոշորաչեայ. Թուրքերէն Եափալագ։
ՃԵՂԵՆԿ جغنك }

ՃԵՂԵՇ جغش * Տե՛ս ՃԵՂԵՇԹ։

ՃԵՂԵՇԹ جغشت * Է գալարի իմն յաղթէ խառարտի, որ 'ի գարնան քան զամ գալարիս յառաջագոյն բուսանի, զոր քաղախով թացան առնեն. և է առակ ինչ 'ի մէջ բնակչացն Խորասանու. զի ասեն Ճանէ դէ Ճէշէշի ղէշլայ տէլ. այսինքն զկեանս նեղութեան յանդորրութեան ժամանեցուցի. Թէրէ նէյյնտէն դիր օճդըճ տիւր. ասի և ՃԵՂԵՇ։

ՃԵՂՈՒ جغو * Է թռչուն իմն նման բուոյ. Պայղուշ դէնիլէր պիր գուշ տիւր։

ՃԵՂՊՈՒԹ جغبوت * Տե՛ս ԱԿԻՑՆ։ Իսկ ըստ մեկնութեան այլուր՝ ցնցոտի, կամ կապերտ. ասի և ՉԵՊՂԻՒԹ։

ՃԵՂՐԱՊԵ جزابه * Տե՛ս ՃԱՂՋԱՊԵ։

ՃԵՂՐԵՍԹԵ جزسته * Տե՛ս ՄԱՍՈՒՐԵ։

ՃԷՄ جم * Է անուն ինչ որ առի զմեծափառ և հզօր արքայից. Հէր սուլթանի ալիշանի փինէօր ։ Իսկ մասնաւորապէս առի զերեցունց հզօր արքայից, այսինքն զՍողոմոնէ, զԱղեքսանդրէ մակեդոնացւոյ. և զՃեմշիտայ, և իւրաքանչիւրոց ՚ի յատկութեց իւրոց ծանուցեալ լինի. վ՞ն զի մինչ ընդ բառիս Ճէմ, յիշատակիցի խաթէմ. և Պառ, իմանի Սողոմոն արքայ ։ և մինչ Այինէ և Սէտտ, իմանի Աղեքսանդր Թագաւոր. և մինչ Փիյալէ և Ճամ և Շէրապ, իմացեալ լինի Ճեմշիտ արքայ. առի և ՃԷՄՇԱՍԷՊ ։

ՃԷՄԱԽ جماخ * Մեկնի Թուրքերէն Ախչէմինին տամաղը ։

ՃԷՄԷՍԹ جمست * Քար իմն երկնագոյն և դիւրաբեկն, որ ՚ի հանքս գոյանայ. և ՚ի սոցունց առնի ոմանք հակինն ՚ի գոյն կարմիր ։ (այս բառ ՚ի բնէ Կէմէստ էր, զոր արտաբերութեան առացին Ճէմէսթ ։ Հանք սորա է ՚ի տեղւոջ ուրեք Սաֆրա անուն, որ սահմանի ՚ի Մէտինէէ երեքօրեայ ճանապարհաւ ։) Թուր" Ճէդէշ լաճվառտ. Կէօքրէնկ Գըյմէթլի ալթըն դաշ տիր ։

ՃԷՄՀԷԼՈՒ جمهلو * Է անուն տեսակի միոջ ՚ի տեսակաց արմտեաց. Ղալէէ Ֆինծիպըէն տէր նէվի տիր ։ որ և առի هشتك

ՃԷՄՄԱԶ جماز * Ծայրին աչաց հայեցք. Կէօզիւնիւն իւճ պուճաղը տիրիլէր ։ Եւս լինի ամ մականուն ճիրանաւոր Թռչնոց և պատառօղ կենդանեաց. և այնու յարմարութ առի նաև զաւազակաց և զհուլկահարաց ։

ՃԷՄՄԱԶԷ جمازه * Ուղտ բեռնաբարձ. Մուհիւր տէվէսի ։

ՃԷՄՄԱՇ جماش * Այս բառ առի ըզ պատառօղ Թռչնոց, որ զորսն զաղտաբար առեալ որսայցէ. յորմէ առեալ առի և զաւազակաց ։ Իսկ բանաստեղծք զայս բառ ՚ի կիր արկանեն ՚ի զավելն զաչս գեղեցկաց ։

ՃԷՄՄԷՇ جمش * Տես ՃԷՄՄԱՇ (զի է թեթևացուցեալն նորին) ։

ՃԷՄՇԱՍԷՊ جمشاسب * Տես ՃԷՄ ։

ՃԷՄՇԱՔ جمشاك * Տես ՔԷՓՇ ։

ՃԷՄՇԻՏ جمشيد * Է անուն վաղնջական իմաստախոհ Թագաւորի միոջ պարսից ՚ի պատմակարգութէ Փիշտատիեան արքայից. որ վասն բարեկարգութե աշխարհի բազում արուեստս հնարեալ է. և զամս 300. Թագաւորեալ է ասեն. որ և ոչ երբեք հիւանդացաւ ։ (Եւ բաղդեալ է ՚ի բառիս Ճէմ, որ է մեծ Թագաւոր. և Շիտ, որ է արեգակն. և անուանեալ է նա այսպէս վ՞ն կարի իմն գեղեցկութե ։) Եւ ուրեք գրի թէ բուն բառիս է Ճամշէտ, որ է բաժակ արեգական. Սաղէրի աֆթապ. յորմէ թեթևացուցեալ առացաւ Ճէմշէտ. և այսու անուամբ մականուանին նաև Սողոմոն արքայ. և Իսքենտէր, որ է Աղեքսանդրոս մակեդոնացին, և ՚ի նշանակութե բանին իմացեալ լինին. Պէր մէշհուր փատիշահ ատը տիր ։

ՃԷՄՇԻՏՏՈՒՆ جمشدون * Տես ՃԷՄՇԻՏ ։

ՃԷՄՈՒՇ جموش * Նշանակէ աքացող ձի. Չիֆթէ ադան ։

ՃԷՄՐԷ جمره * (բառ արեպի.) Կայծ. Ըաթէշ ալէվ, եանը ալէվ գօր ։ 2. Ուժգնութ ջերմութե երկրի. Շիտտէթլի հարարէթլի չէմրէ ։ 3. Ջերմութին՝ որ պատահի յամսեանն փետրվարի՝ կենդանեաց, բուսոց, և անկոց ։

ՃԷՅՀՈՒՆ جيحون * Ովքսոս (գետ. որոյ գլուխն է ՚ի լերինս պարոպամիսոյ. և բաժանէ յիրերաց զերկոսին աշխարհս Իրանու և Թուրանու). Պէր մէշհուր ըրմագ տիր ։

ՃԷՅՂՈՒԹ جيغوت * Պայուսակ և քսակ, զոր առնեն ՚ի Լէֆէ արմաւոյ. Թօրպա ճէ չանթա խուրմա լիֆինտէն ։

ՃԷՅՇԿԷՐ جيشكر * Զօրագլուխ և յարգարիչ զօրաց. և միանգամայն նշ" զայնմիկ ոք՝ որ կարգեալ է ՚ի պաշտօն սպասու զօրաց. զի Ճէյշ՝ է զօրք բառ արաբաց. և Կէր, է պարսկերէն գործող ։

ՃԷՅՊ جيب * (բառ արեպի) Տես ԿԻՐԻՅՊԱՆ ։ Իսկ ըստ աստաբացւոց՝ ծոց. Գօյուն ։

ՃԷՅՍԹԷՆ جيستن * Տես ՃԷՅԹՈՒՅՆ ։

ՃԷՅՍԻՆԿ جيسنك * Է անուն աքքային Քիւտրաթու, որ նախ նա Թագաւորեաց ՚ի Հնդիկս. Քիւտրէթ Փատիշահընըն իսմի տիր ։

ՃԷՅՓԱԼ جيپال * Է անուն աքքային լահորայ. Որ ունէր 300. շարա (Գափար) փղաց. և 30. հազար սպառազէն հեծելս. և Թագաւորական ժմբուկն որ առի Դօղլը շահի, է հնարեալ ՚ի նմանէ. զոր հուսկ յետոյ վարեաց ՚ի գերութ Սուլթան Մահմուտ Սէպիւքթէկինն. որ Թագաւորեաց ՚ի Թուականի հիճրէթին. 387 ։

ՃԷՆ جن * (բառ բնակչացն վրկանի) Տես ՋԷՆ ։ 2. Կողմ. Ճանիպ ։

ՃԷՆԱ جنا * Պտուղ՝ որ իջէ ՚ի վ՞ն ծառոյ. Մէյվէ փէ աղաճ էօղէրինտէ օլա ։

ՃԷՆԱՂ جناغ * Մեկնի Թուրքերէն Եատէշ էմ գօշը ։

ՃԷՆԱՊ جناب * Արժանապատուութի. Գատր ու շէրէֆ ։ 2. Դրից, փակաղակ. Սէտտիլի ։

ՃԷՆԱՊԷ جنابه * Է տեսակ իմն խաղու. զոր խաղան գրաւով. Պէր նէվի օյուն տիր ։

ՃԷՆԻՅՆ جنين * Տես ԽՕՆՋԷ ։

ՃԷՆԻՅՊ جنيب * Առապատանիկ. Եէտէք ադ ։

ՃԷՆԻՅՊԷԹ جنيبت. * Տե՛ս ՃԷՆԻՅՊ։

ՃԷՆԻՅՊԷԹՔԷՇ جنيبتكش. * Որ քարշէ զատպատատանիկ. Թուրքերէն Եէտէքճի։

ՃԷՆԻՅՎԷՐ جنيور. * Նշանակէ զայն՝ որ ասի Թուրքերէն Սէյրէք ժէօգէրէք. ասի և ԽԷՆԻՅՎԷՐ, և ԽԻՒՆԻՅՎԷՐ։

ՃԷՆԿԵԱՎԷՐ جنكاور. * Մարտիկ, պատերազմող. (ասի թէ զմարդոյ, և թէ զանասնոց.) Ճէնկճի։

ՃԷՆԿԵԱՐ جنكار. * Տե՛ս ԺԷՆԿԵԱՐ։

ՃԷՆԿԷԼ جنكل. * Նշանակէ զայն՝ որ ասի Թուրքերէն Չանկալ։

ՃԷՆԿԷԼԱՀԻ جنكلهى. * Տե՛ս ԴԷԼԻՅՎԱՃ։

ՃԷՆԿԻ جنكى. * Պատերազմական. (ասի զմարդոյ, զձիոյ, զփղէ. նաև զպաքաղաղէ.) Ճէնկճի։ 2. (Մերթ) Տե՛ս ՉԱՓԻՒՔ։

ՃԷՆԿԻՑՏԷՆ جنكيدن. * Մարտնչել. Սավաշմագ։

ՃԷՆԿՃՈՒ جنكجو. * Խնդրող մարտի. Ճէնկ իսթէյէն։

ՃԷՆԿՎԱՆ جنكوان. * Է անուն ընդարձակ դաշտի միոջ 'ի սահմանս Հնդկաց. Պէկ կէնիշլէր օվա։

ՃԷՆՃ جنج. * Բառանջիւն եղին. Սէսէր օվազի. օվազի չէօլ։

ՃԷՆՃԷՔ جنجك. * Ալաւոյս. Եօնճա օթի. արաբերէն فص Ֆըսը։

ՃԷՆՈՒՊ جنوب. * Հարաւ. Քըպլէ։ (Որոյ հակակայն է Շիմալ։)

ՃԷՆՊ جنب. * Տե՛ս ՆԷՋՏ։

ՃԷՆՊԷԼՈՒԼ جنبلول. Տե՛ս ՊԱՏՓԻՅՃ։

ՃԷՆՏԷԼ جندل. * Տե՛ս ՃԷՆՏԷՆ, ըստ առաջին նշանիս" յ մեկնութե Հալիմին հեղինակին։ Բայց այլք 'ի մեկնողաց ասէ՝ թէ է անուն առն այնորիկ, զոր առաքեաց Փերիկլաուն արքայ առ Թագաւորն Եէմենու, վասն խնդրելոյ զդուստրն նորա յամուսնութիւն Նիքեան։

ՃԷՆՏԷՆ جندن. * Բազմերանգ փայտ ինչ Հնդկաց՝ կարծր և անուշահոտ. Թուր" Սանտալ աղաճի. ասի և ՃԷՆՏԷԼ։ 2. Մերթ՝ (իբր բայ վարի.) արծնել՝ զժանկն երկաթոյ, պղնձոյ, և այլոց իրաց. Տէմիր վէ պագըր պասը ալմագ։

ՃԷՆՔ جنك. * Մարտ. Թուր" Սավաշ. ճէնկ. (ին.) [illegible] Մուհարէպէ, և Հարպ, և չէկիշ" Իշ. Ոշուշ. ասի և ԱՎԷՐՏ, ԹԻՒԼ, ԽԱՇ, ՀԻՅՃԱ, և ՓԷՐԽԱՇ. (յ պարսից ևս) ՀԱՐՊ, ՄԷՅՏԱՆ։

ՃԷՇ جش. * Երկնագոյն ուլունք յապակւոյ. (զոր աղքատք կապեալ առնեալ զատ ընդ արծաթոյ մատանի առնեն. և առ 'ի փարատել զչարակնութիւն՝ կարեն 'ի գլուխս մանկանց, և կախեն զպարանոցաց նոցա. նաև կլորակ կոճակ առնեն. զոր կոչեն յաշխարհին Հոռոմոց Մոճուն.) զորմէ ասէ բանաստեղծն. Ճէշ էյէրշէ պէյլէրինէ գէյլըրուշէ եաղ, գէյըրը գէյըրուշէ նէշէ էնթէշ մէշ. չէօքէրինէ միշէրէ։

ՃԷՇԷՆ جشن. * Տօնս. Այլմ. որ և ասի ԹԷՊԻՒԼԷՐՋ, և ԹԷՊԻՒԼԷՐՋԷ։

ՃԷՇԷՏԷ جشته. * Չափ իւղոյ. Եաղ ֆօլչէսի. صاع روغن Սայ րօղէն։

ՃԷՇԻՅՆԷ جشينه. * Գարշ. Պօզ. որ և ասի ՃԷՇԻՅՇԷ։

ՃԷՇԻՅՇԷ جشيشه. * Տե՛ս ՃԷՇԻՅՆԷ։

ՃԷՇԻՅՐ جشير. * Տե՛ս ՃԻՒԼԼԱՀ։

ՃԷՇԻՅՐԷ جشيره. * Տե՛ս ՃԻՒԼԼԱՀ։

ՃԷՇՆ جشن. * Խրախճան ուրախութե և հիւրամեծարութե. Մէճլիս շէվք վէ շէմլէի։ 2. Տե՛ս ՊԱՅՐԱՄ։

ՃԷՇՆԻ ՊԻՒԶԻՒՐՔ جشن بزرك (Թարգմանի տօն մեծ.) Է վերջերորդ օր ամենայն մարտի. ասի և ՆԷՎՐՈՒԶԻ ԽԱՍՍԷ։

ՃԷՊԷ جبه. * Զրահ առանց օղի. Հալքասըզ զըրհ. Թուր" Գարղուըշա. ասի և ՃԷՎՇԷՆ։

ՃԷՊԷԼԷՔ جبلك. * Քամանք Թուրանջի. Թուրունճ օթու։

ՃԷՊԷՓՈՒՇ جبه پوش. * Զրահազգեցք. Ճէպէ կիյէն. ասի և ՃԷՎՇԷՆՓՈՒՇ։

ՃԷՊԹԱՃ جبتاج. * Է անուն այնր յատկական հանդերձի, զոր շահքն պարսից ագանին յաւուր գահնամանաց. Պէկ նախուա չէպաս փէօշ։

ՃԷՊԻՅՆ جبين. * (բառ արեւլի. զոր մերթ նաև պարսք 'ի գործ ածեն 'ի բարդութիւնս իւրեանց.) Տե՛ս ՓԻՅՇԱՆԻ։

ՃԷՊԻՅՐԷ جبيره. * Տե՛ս ՉԷՓԻՅՐԷ։ 2. Ըստ արաբաց՝ ապիւծ մեծ. Պիւյիւք արսլան։ 3. Է կայն այն՝ որով փաթթութեան զբեկեալ անդամս. Աշըգը չըգըգլըգը սարգելէր փըչ։

ՃԷՊԼԷՔ جبلك. * Տե՛ս ՍԱԽԹ։

ՃԷՊՀԷ جبهه. * Տե՛ս ՐԻՒԽՍԱՐ։ 2. Տե՛ս ՓԻՅՇԱՆԻ։ 3. Տե՛ս ՃԷՊՀԷԹԻՒԼ ԷՍԷՏ։

ՃԵՊՀԵԹԻՒԼ ԵՍԵՏ. جهال اسد Է անուն միոյ յիջեվանաց լուսնի. Պիր մէնզիլ տըր փիւր մէնզիլի գամէրինէ. տես և ՃԵՊՀԷ։

ՃԵՍ جس * Է հր՝ ի բայէն ճէսմէկ. որ ՚ի տեղիս ածանս որպէս անհրկոյթ վարի.

ՃԵՍԵՔ جسک * Տառապանք և փոր. ձանք. Րէնճ վէ պէլա.

ՃԵՍԹ جست * Է անցեալ ժամանակի կատարեալ եղակի երրորդ դէմ ճէսմէկ բային.

ՃԵՍԹԵ جسته * Ոստուցեալ. Սըչրամըշ.

ՃԵՍԹԵՆ جستن * (հր՝ ճէհ, և այլն՝ ճէհէփ.) Տես ՃԵՀԻՑՏԵՆ. 2. Ջերծանել. Գուրթուլմագ. 3. Փախչել. Գաչմագ.

ՃԵՍԹԵՆԻ ՔԵՐՏԵՆ جستی کردن Տես ՃԵՀԻՑՏԵՆ.

ՃԵՍԹԵՆՏԻԼ جستندل * Տրտմութ սրտի. Էիւրէք օյնամասը. 2. Անդոհութիւն. սրտէն խէֆագան.

ՃԵՍԻՑՆԷ جسینه * (տես զերայ.) Տես ՃԵՐԻՑՆԷ.

ՃԵՍԻՑՏԵՆ جسیدن Տես ՃԵՍՊԻՑՏԵՆ.

ՃԵՍՊԻՑՏԵՆ جسپیدن * Հակել կամ մի. տել. Մէյլ էյլէմէք. տես և ՃԵՓԹԵՆ, ՃԵՍԻՑ. ՏԵՆ, և ՉԵՀԻՑՏԵՆ.

ՃԵՍՊՈՒՍ جسبوس * Համոզութիւն. Նիէթագ. տես և ՃԵՍՊՈՒՍԻ.

ՃԵՍՎԵՐ جسور * Փոյթ ուղիղ և հաւ. տատար. Տօղրի վէ հէմվար օլան ադամ.

ՃԵՍԵՐ جسر * Օղ. Հալգա.

ՃԵՎ جو * Գարի. Թուր՝ Արփա. և արաբ՝ شعیر Շաիր. զի տես, Ջի ճէվ՝ ճէվ բույէփ, իս զէ ճէնտէմ ճէնտէմ. այսինքն ՚ի գարւոյ՝ գարի բուսանի, և ՚ի ցորենոյ՝ ցորեան. 2. 96. ի՝յոր ասկի. և է այն՝ զի յինուուն և վեց մազալն ոսկ. ւոյ, լինի յաւելեալ և խառնեալ 4. տիրհէմ պղինձ, վասն զդէմ ունելոյ նորա հրոյն.

ՃԵՎԱ جوا * (բառ ընակչացն վրկանի). Տես ՃԻՒՏԱ.

ՃԵՎԱԶ جواز * Սանդ փայտեղէն. ուր ծեծեն զխատոր. Սարմըսագ փէօչէճէ ագաճ հավան. 2. Գամէշ որոյ մէջքն սպիտակ է. Պէլի պէյազ սու սըղըրը.

ՃԵՎԱԶԵ جوازه * Խախացող ոչխարի. Գօյուն չիբանի.

ՃԵՎԱՊ جواب * Պատասխանի. Ճէվապ. իսկ ըստ արաբաց՝ Տես ՓԱՍԻԽ.

ՃԵՎԱՅԹ جواست * Տեսակ մէջ կե. րակրոյ. Թուր՝ Էթղ ճէմուր. արաբ՝ ولیک Տէմ.յէ.

ՃԵՎԳ جوق * Տես ԿԻՒՐՈՒՀ.

ՃԵՎԶ جوز * (Է արաբացուցեալն կէվզ բառին) Տես ԿԻՐՏԵԿԵԱՆ. տես և ՉԱՐՄԱՂԶ.

ՃԵՎԶԱՂԵՆՏ جوزاغند * Տես ԿԵՎ. ԶԱԿԵՆՏ.

ՃԵՎԶԱՔ جوزاک * Տխրութիւն, տրտմու. թիւն. Ղուսսէ.

ՃԵՎԶԵՂԵ جوزغه * Տես ԿԵՎԶԵՂԵ.

ՃԵՎԶԵՆ جوزن * Գարընկեց. Արփա էքմէյի տէհէր վէ էֆսուն էթմէյի. որ և տես ՑԱՆԵ. ԶԵՆ. այսինքն հատընկեց.

ՃԵՎԶԻԿԵՆՏԻՒՄ جوزکندم * Ցոր. եան ըստ նմանութեան ձևոյ գարւոյ. կամ գարի՝ նման ցորենոյ, որոյ հատկն լինի նման հատկի գարւոյ. որ և տես ԽԵՆՑԵՐՈՒՍ.

ՃԵՎԶԻՑՆԷ جوزینه * Իւղաւոր խմո. րեղէն զոր եռանկիւնի ձևով շինեն՝ դնելով ՚ի մէջ նորին ընկոյզ և շաքար. Այլ ևս թէ է տե. սակ ինչ Թանի որ ծեծած ընկոյզ ունիցի յին. քեան. զի՝նչ և իցէ բառս ճէվզինէ՝ Թարգմանի ընկզական.

ՃԵՎԶԻՑՏԵՆ جوزیدن * Տրտմել. տխրել. Ղուսսէ էթմէք, չէքմէք օլմագ.

ՃԵՎԶԿԻՐԻՀ جوزکره * (Թարգ՝ հան. գոյց բոլորշի. Տէկէրլէք փէլէկէմ.) Տես ՃԵՎՍԵՔ.

ՃԵՎԶՀԻՐ جوزهر * Են կէտք 2. ՚ի լուսնական պարունակի հանդէպ իրերաց, որք կոչին գլուխ և տուտն. արաբ՝ Րէէս էլ չէնէպ. 2. Աստղ գիսաւոր (ըստ գրութեան ոմանց). Գույրուգլը եըլտըզ.

ՃԵՎԵԼԱՆ جولان * Երթևեկութ յաս. պարիզի. Մէյտան օյնաղըր էկլէնմէք էյլէմէք.

ՃԵՎԵԼԱՆԿԵԱՀ جولانگاه * Տեղի երթևեկութեան յասպարիսի.

ՃԵՎԵՆ جون * Նշանակէ կամնաւորեալ. Թուրքերէն Տիւշէն.

ՃԵՎԻ جوی * Իր՝որ ունի զկշիռ ծանրու թեան միոյ գարւոյ. Պիր արփա աղըրլը նէսնէ.

ՃԵՎԻՑՆ جوین * Գարեղէն. Արփադան. զի տես Նանի ճէվին. որ է հաց գարեղէն.

ՃԵՎԻՑՍԵ جویسه * Տես ՔԵԱՍԻ.

ՃԵՎԼԵԳ جولق * Մեկնի Թուրքերէն Տէրվիշի գաբէնիէրէ.

ՃԵՎԽ جوخ * Տե՛ս ԿԻՒՐՈՒՔ.

ՃԵՎՀԵՐ جوهر * Գոյացութիւն [illegible] պատուականութիւն. Օլ [illegible] ըստ այսմ [illegible]" սաև և ԿԵՎՀԵՐ. 2. Տե՛ս ՃԵՎՀԵՐՏԱՆԷ.

ՃԵՎՀԵՐԻ جوهری * (յոգնակի ՃԵՎՀԵՐ [illegible].) Տե՛ս ՃԵՎՀԵՐՖԻՒՐՈՒՇ.

ՃԵՎՀԵՐՏԱՆԷ جوهردانه * Կերակուր [illegible]. սաև և ՃԵՎՀԵՐ.

ՃԵՎՀԵՐՖԻՒՐՈՒՇ جوهرفروش * Ակնավաճառ. [illegible]. սաև և ԿԵՎՀԵՐԻ, ԿԵՎՀԵՐՖԻՒՐՈՒՇ, և ՃԵՎՀԵՐԻ.

ՃԵՎՂՈՒՆ جوغون * Տե՛ս ՃԵՐՂՈՒԼ.

ՃԵՎՃԵՎ ج.ج * Տե՛ս ՐԻՑՉԷ ՐԻՑՉԷ. 2. Է անուն քաղաքի միոջ 'ի պաւստաճին [illegible]. յորում լինի [illegible] և [illegible]. [illegible].

ՃԵՎՆԷ جونه * Տե՛ս ՀՈՒՐԷԽՇ.

ՃԵՎՇԷՆ جوشن * Տե՛ս ՃԵՊԷ.

ՃԵՎՇԷՆՓՈՒՇ جوشن پوش * Տե՛ս ՃԵՊԷՓՈՒՇ.

ՃԵՎՇԷՔ جوشك * Տե՛ս ԳԻՒԼԳԻՒԼԷ.

ՃԵՎՇԻՑՐ جوشير }
ՃԵՎՇԻՑՐԷ جوشيره } Տե՛ս ՃԻՒԼԼԱՀ.

ՃԵՎՍԵԳ جوسق * (է արաբացուցեալն բառին ՃԵՎՔՅՈՒՔ.) [illegible]. Թուրք" [illegible].

ՃԵՎՍԵՆԿ جوسنك * [illegible]. Արփա [illegible].

ՃԵՎՍԵՔ جوسك * [illegible]. Թուրքերէն Տ[illegible].

ՃԵՎՍԻՑՏԵՆ جوسيدن * Նոյն է ընդ բային ՃԵՔՍԻՑՏԵՆ.

ՃԵՎՏԱՆ جودان } Է անուն [illegible]
ՃԵՎՏԱՆԷ جودانه } [illegible]. (որ և [illegible].) և է [illegible]. 2. Տե՛ս ԺԱՂԻՐ. 3. Է անուն [illegible].

ՃԵՎՏԵՐ جودر * Տե՛ս ՂԱՎ, ըստ [illegible]". 2. Է [illegible]. [illegible]. ըստ այսմ սաև և ԿԵՎՏԵՐ, և ԿԵՎՏԵՐԷ.

ՃԵՎՐ جور * Է անուն [illegible] [illegible], որ [illegible]. [illegible] [illegible].

[illegible]. 2. [illegible]. [illegible]. Իսկ ըստ [illegible]. Ջո[illegible].

ՃԵՎՓԻՑՆԷ جوپنه * Տե՛ս ՀԻՒՄԱ.

ՃԵՎՖԻՒՐՈՒՇ جوفروش * [illegible]. Արփա [illegible].

ՃԵՏ جد * Ոլոռք [illegible] և [illegible]. [illegible].

ՃԵՏԱՎԻ جداوی * [illegible].

ՃԵՏԹԻՑՆ جدتين * Քսակ. Թուրք" [illegible]. սաև և ՃԵՑՍԹԷՆ.

ՃԵՑՎԵԼ جدول * Առուք որք [illegible]. 2. Փոքրիկ գետակք. 3. Աշխատակ (Նմանութ) . է գիծն որ քարշի 'ի շուրջ [illegible].

ՃԵՏՏ جدد * (բառ արէաբ. Ցոյց" ըստ [illegible] اجداد [illegible].) Տե՛ս ՆԻՑԱ.

ՃԵՏՐ جدر * Տե՛ս ՃԵՉԻՐ.

ՃԵՏՔԵԱՐԷ جدكاره * Վատ [illegible]. [illegible]. 2. Տե՛ս ՃԻՒԿԵԱՐԷ.

ՃԵՐ جر * Պատառուած, [illegible]. [illegible]. սաև և ԹԵՐԱՔ, և ՇԻՔԵԱՔ. Իսկ [illegible].

ՃԵՐԱ جرا * Նշանա" Թոշակ և [illegible]. [illegible].

ՃԵՐԱՍԵԿ جراسك * Է [illegible], որ [illegible]. Թուրք" [illegible]. և [illegible].

ՃԵՐԵԷ جريه * Ստամոքս. Մ[illegible]. 2. Տե՛ս ԺԱՂԻՐ.

ՃԵՐՉ جرز * Տե՛ս ՀԻՒԿԵՐԷ.

ՃԵՐԷ جره * (է արաբացուցեալն Կերէ բառին.) Տե՛ս ՍԵԿՈՒ.

ՃԵՐԷՆԿ جرنك * Հնչումն ([illegible]), [illegible] ([illegible]), և հնչումն ([illegible]). [illegible]. սաև ՃԻՆԻՆԿ.

ՃԵՐԷՍ جرس * Զանգակ [illegible]. Տ[illegible]. 2. Տե՛ս ՋԻՆՏԱՆ.

ՃԵՐԷՏ جرد * Տե՛ս ՋԱԽՄԻՑՆ. սաև և ՋԱԽՄՏԱՐ.

ՃԵՐԻՑՏԷ جريده * Տումար. Տ[illegible]. սաև և ԱՄԱՐԷ, ԱՎԱՐԷ, և ԱՎԱՐՉԷ. 2. Քսակ [illegible]. Տ[illegible].

ՃԷՐԻՍԹ جرست կամ ՃԻՐԻՍԹ * Կրճուկն ատամանց . Տիշլէրի ըշգըրդ սաթը ճըշ- գըրմաք :

ՃԷՐԻՍԹ-ՔԷՐՏԷՆ جرستكردن * Կրճե- տել զատամունս . տես և ՃԷՐԻՍԹԻՅՏԷՆ .

ՃԷՐԻՍԹԻՅՏԷՆ جرستيدن կամ ՃԻ- ՐԻՍԹԻՅՏԷՆ * Տես ՃԷՐԻՍԹ ՔԷՐՏԷՆ .

ՃԷՐԿԷ جركه * Տես ՉԷՐԿԷ : 2 . Է այն՝ զի որսորդքն շուրջանակի միահետ երթեալ որսոն առնեն : 3 . Տես ԽԱՅՄԷ .

ՃԷՐՂԷՆՏ جرغند * Տես ՃԷՐԳՐՈՒՏԷ .

ՃԷՐՂՈՒԼ جرغول * Թրթնջուկ . Թուր" Գուզու գուլաղը . և արդ" لسان الحمل Լիսանիւլ համէլ . որ և տես ԹԻՒՐՇԷ , ՃԷՎՂՈՒՆ , և ՃԷՐՂՈՒՆ .

ՃԷՐՂՈՒՆ جرغون * Տես ՃԷՐՂՈՒԼ .

ՃԷՐՄԷ جرمه Գորշ ձի . Պօզ ադ . Քիրլ էնիք .

ՃԷՐՇԷՖԹ جرشفت * Նշանակէ ծաղ- րածութիւն . արաբերէն Հէզէլ .

ՃԷՐՈՒՆ جرون * Է վաղնջական անուանն քաղաքին Հիւրմիւզի . Հիւրմիւզ շէհրինին էսքի ադըյը .

ՃԷՐԳ جرب * Ցամքողակ , ճարտար . Ուզ . 2 . Ճարպ , խուզաւոր ուտելիք . Չէվիկ , եաղլը մէյխօշլը . ըստ այսմ տես և ՃԷՐԳԻՇ .

ՃԷՐԳԶԷԳԱՆ جرب زبان * Ճարտա- սան . Քասիհիւլլիսան : 2 . Փաղցրաբան . Շիրին սէօզլի .

ՃԷՐԳԷՔ جربك * Մեկնի Թուրքերէն Սէրխօշի դէդիքլէրի կի էսիրիկլիկ իլէ .

ՃԷՐԳԻ جربی * Ցամքողակութիւն . Ուզլուգ . 2 . Քաղցրութիւն . Պէհամէդլիք .

ՃԷՐԳԻՅՏԷՆ جربيدن * Ցաղթական լինել . Ղալիպ օլմաք : 2 . Իւղել . Եաղլամաք : 3 . Իւղաւոր լինել . Եաղլը օլմաք .

ՃԷՐԳԻՇ جربش * Տես ՃԷՐԳՈՒ : 2 . Տես ՃԷՐԳ , ըստ երկրորդ նշանակութեանն .

ՃԷՐԳԻՔԷՐՏԷՆ جربی كردن * Ցամաք բերել զգործ ինչ՝ համոզարարութ . Իշինի ահէս- լիկլէ իշէ պիտիրմէք քէլամէք .

ՃԷՐԳՈՒ جربو * Խնձիւն երկվարի . Աթ քիշնէմէսի . տես և ՃԷՐԳԻՇ .

ՃԷՐԳՏԱՍՏԷՆ جربدادن * Աղաւել տալ . Զէյթին վէրմէք : 2 . Ցաղթական լինել . Ղալէպէ էթմէք .

ՃԷՐԳՏԷՍԹ جربدست * Ցամքողա- ձեռն . Թուր" Էլի աչըք : 2 . Կարողն , որ զգործա- րանական գործիս ըստ կամի ՚ի կիր արկանէ .

ՃԷՐԳՐՈՒՏԷ جربروده * Աղիք մսալի խուզով տապակեալ . Թուր" Փէնճէվիշ քէպապը . և արդ" نقانق Նէգանըգ . որ է աղիք մսալի . տես և ԱՔԻՆՃ , ՋԷՎԻՅՃ , ՋԷՎԻՆՃ , ՋԻՒ- ՆԱՃ , ՋԻՒՎԻՆՃ , ԼԷՔԷԱՄԷ , ԼԷՔԷԱՆԷ , ՂԱՋԻ , ՃԷՐԼԷՆՏ , ՄՈՒՆԳԱՐ և ՉԷՐԳՐՈՒՏԷ .

ՃԷՐՍ جرس * Մեկնի Թուրքերէն Օլու- րայի փիրլէրի քի , մէօլ շահիր օլա .

ՃԷՐՎԷՆ جرون * Սեխ հնդկային . Հինտ գաւունի .

ՃԷՐՏ جرد * Գահ թագաւորական . Թախթ Իլ քաթիշահան : 2 . Տեսակ իմն թռչնոյ , երկնա- գոյն , որ կենցաղի յափունս ջրոյ . արաբերէն حباری Հիպարի .

ՃԷՐՏԷ جرده * Է երիվարն այն՝ որոյ հայրն իցէ արեւելի , և մայրն յայլմէ ազգէ . Օլ աթ քի պապասը արէպի օլա , վէ անասը շայրի ցինս .

ՃԷՐՐԱՐ جرار * Ցցունք՝ որ վասն յայծ երկայն գոլոյն ՚ի վերայ կրծոյն փերեւեալ : 2 . Կարիճ՝ որ ՚ի գնալն իւրում՝ քարշէ զ դեղնածն զագուտն իւր . Ագրեպ՝ քի գույրուղին սիւրիւք էլ- րիւյէրէք եիւրիւր . տես և ՃԷՐՐԱՐԷ .

ՃԷՐՐԱՐԷ جراره * Տես ՃԷՐՐԱՐ . Իսկ ըստ արաբաց՝ անհուն զօրք համագարաքայլք . Լէշքէրի պիհատ քի ահէսիլէ կիտէրլէր .

ՃԷՐՐԷ جره * (բառ արէպի) Տես ՍԷ- ԳՈՒ .

ՃԷՔ جك * Մուրհակ , կամ յետակագ դատաւորի . Հիւճճէթին գաթը . արդ" صك

ՃԷՔԷԱՇԷ جكاشه կամ ՃԷԿԷԱՇԷ * Տես ՉԻՅՋՎԱ .

ՃԷՖԱ جفا * Տառապանք և զրկութիւն . Ճէվր վէ ազիյէթ .

ՃԷՖԱԼԷ جفاله * Տես ՉԷՂԱԼԷ .

ՃԷՖԱՔԷԱՐ جفاكار * Տառապեցուցիչ կամ նեղիչ . Ճէֆա իտիճի . տես և ՃԷՖԱՔԻՅՇ .

ՃԷՖԱՔԻՅՇ جفاكيش * Տես ՃԷՖԱ- ՔԷԱՐ .

ՃԷՖԹԱ جفتا * Նոյն է ընդ ՃԷՖԹԷ .

ՃԷՖԹԷ جفته * (Է կրաւոր" ընդունելի" ՃէֆթԻէն բային .) կորացեալ . Մխանհանի : 2 . Տես ԽԷՄԻՅՏԷ : 3 . Տես ՃԻՒՖԹԷՈՒԷԶ . տես և ՃԷՖԹԱ .

ՃԵՓԹԵՆ جفتن * Տե՛ս ՃԻՓԹԻԹԵՆ. 2. Տե՛ս ՃԵՍՊԻՅՏԵՆ.

ՃԵՓՆ جفن * Է անուն մի յանտառական ծառերի. Գրէչին՞ ծիւմլէկի քանաչնարեն մէյվ.

ՃԵՓՆԷ جفنه * Պատառանք սուսերի. Գըլըճ՞ գընի. 2. Պնակ մեծ. Պէօյիւք, թէպսի. տե՛ս և ՇԷՀՔԷԱՍԷ.

ՃԵՓՍԻՑՏԵՆ جفسيدن * Կցիլ. Եափըշմագ. (հրամայական ՃԷՓՍ, և ապա՞ ՃԷՓՍԷ.) տե՛ս և ՃԷՎՍԻՑՏԷՆ.

ՃԵՓՐ جفر * (բառ ընկերական ընդ առրէպս) Մորթ, յորոյ վերայ գիր էջէ գրեալ. Իւշէրինէ եազը եազըլըն տէրի.

ՃԵՓՐԵՍԹԷ جفرسته * Այն երկաթն յոր անցանէ Մառաղայն 'ի կիղայք. Թուր՞ Սէրձէն. Տե՛ս և ՄԱՍՈՒՐ (ըստ գլուխն ուրեք).

ՃԻՋՃԻՋ جزجز * Է հանչն այն՝ որ ելանէ յեռալն ումանց իրաց 'ի պտուտն. Ձէօզլէմէ պաշէ նէսնէ գայնար իքէն. չըգըր օլան սատա.

ՃԻԼ جل * Մեղեխ, զանակք, կազմոց, և այլոց նմանեաց. Պէշմէ վէ պալըտ վէ եմաքի նէսնէլէրին սաղի.

ՃԻԼԱՉԷ جلازه * Մեկնի Թուրքերէն Մաւսէգէ վէ սաչ թէլլէրի.

ՃԻԼԱԿԵՐ جلاكر կամ ՃԵԼԱԿԵՐ * Փայլեցուցիչ հայելւոյ, սուսերի, և այլոց իրաց. Փարլադըճ, ճիլա վէրիճի.

ՃԻԼԱՆԿԵՐ جلنكر * Դարբին երկաթոյ. Թուրքերէն Չիւնկեր.

ՃԻԼԱՊ جلاب * Նշանակէ սըզոր ջուր. Պուլանըգ սու.

ՃԻԼԻՆԿ جلنك * Է անուն իմն մեղացակոյ կերպասու, որ լինի ոսկեթել. Նաև պաղանց ոսկեթելի. Պիր նէվ գումաշ տէր. 2. Տե՛ս ՃԻՐԵՆԿ.

ՃԻԼՊԱՊ جلباب * Ծեր զատամացեալ. Փէչէ գանի. 2. Առագաստ, կամ արտաքին՝ զոր ստանեն 'ի մտուցանել և յայլմէ նիւթոյ վոր ննջելոյ 'ի նմա. Թուր՞ Սինէքլիք. և չէղա՞ Չիբինլիք.

ՃԻԼՎԷ جلوه * Փերվեալով նազանաւ.

ՃԻԼՎԷԿԵԱՀ جلوه كاه * Նշանակէ տաղաւար. Կէզինթիլանէ.

ՃԻԼՎԷԿԵՀ جلوه كه Տե՛ս ՃԻԼՎԷԿԵԱՀ.

ՃԻԼՎԷԿԵՐ جلوه كر * Որ ածէ զՃիլվէ.

ՃԻԼՖԷ جلفه * Նշանակէ տաշեղ գրչի. Թուրքերէն Թիւլշէ գալէմ.

ՃԻԿԵՐ جكر * Թոք. Պաշար. և արաբերէն كبد Քէպիտ.

ՃԻԿԵՐԱԿԵՆՏ جكراكند * Մատնտղաց խախացոց, և այլք նմանք որք լցեալ իցեն Թոքքով. Թուրքերէն Եարդըզղաշ.

ՃԻԿԵՐԱԿԻՆՃ جكراكنج * Նոյն է ընդ բառին ՃԻԿԵՐԱԿԵՆՏ.

ՃԻԿԵՐԽՕՐԻ جكرخوارى * Տե՛ս ԴԷՄ.

ՃԻԿԵՐԿԻՕՒՇ جكركوش * Տե՛ս ՔԻՕՒՇԷ.

ՃԻԿԵՐԳԵՆՏ جكربند Աղիք. Պաշարսագ.

ՃԻԿԵՐՍՕՒԶ جكرسوز * Թոքայրեաց. կամ լերդակէզ. Ճիկէր եագըճը.

ՃԻԿԵՐՏԱՐ جكردار * Տե՛ս ՏԻԼԱՎԵՐ.

ՃԻԿԵՐՔԻՕՒՇԷ جكركوشه * Լերդաբայթ. Ճիկէրին չէյրէկի. որ նմանութիւն առէ և զաւակէ.

ՃԻԿՐԻ جكرى * Նոյն է ընդ բառին ՃԻԿԵՐԱԿԵՆ.

ՃԻՀԱԶ جهاز * (բառ արաբի) Պիտույք մարդոյ, և ուղտոյք հարսին, և այլոք մեռելոյ.

ՃԻՀԱՆ جهان * Աշխարհ. արաբերէն Տիւնեա. տե՛ս և ԿԵՅՀԱՆ, ԿԻՀԱՆ, ԿԻՑԹԻ, ԿԻՅՀԱՆ, և ՏԻՒՆԵԱ (ըստ պարսից եա).

ՃԻՀԱՆԱՒԵՐ جهان آور * Կարի գիտուն. Պայիլ ադիմ. 2. Մեծի այր քաջ. Զէյտալ պէհլիւան.

ՃԻՀԱՆԱՐԱՅ جهان آراى * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՑԹԻԱՐԱՅ.

ՃԻՀԱՆԱՓԵՐԻՅՆ جهان آفرين * Աշխարհաստեղծ. Ճիհան եարադըճի.

ՃԻՀԱՆԶԻՆՏԷ جهان زنده * Ծաղիկ, ինչ անթառամ. Պիր նէվ չիչէկ տէր.

ՃԻՀԱՆԷՖՐՈՒԶ جهان افروز * Է մակդիր անուն ինչ. և տե՛ս զարեգակնէ.

ՃԻՀԱՆԹԱՊ جهان تاب * Նոյն է ընդ բառին ԱԼԷՄԹԱՊ.

ՃԻՀԱՆԻ جهانى * (յոգ՞ ՃԻՀԱՆԻԵԱՆ.) Աշխարհական կամ աշխարհայինն. Տիւնեավի.

ՃԻՀԱՆԿԵՐՏ جهان كرد * Աշխարհաշրջիկ. Տիւնեա կէզէն. տե՛ս և ՃԻՀԱՆՏԻՅՏԷ, և ՃԻՀԱՆՓԵՅՄԱ.

ՃԻՀԱՆԿԻՐ جهانكير * Աշխարհակալ (Թագաւոր). Տիւնեայի հէօքմ իտէն (փատիշահ).

որ անցմամբ ժամանակաց եղեալ է յառաջ · ա-նուն Թագաւորաց ամանց · ասի և ՃԻՀԱՆՏԱՐ ։

ՃԻՀԱՆՃՈՒ جهانجو * Թագաւոր · փորփչուհ · և այս անուն եղեալ ազգայի , վասն որոնելոյ նորա զերս աշխարհի ։

ՃԻՀԱՆՄԻՀԻՑՆ جهانمهين * Մեծ աշխարհ · որով իմացեալ լինի աշխարհս յորում եմք · արաբերէն Ալէմի քէպիր ։

ՃԻՀԱՆՆԻՒՄԱ جهان نما } Տե՛ս
ՃԻՀԱՆՆԻՒՄԱՅ جهان نمای } ԿԻՅ-
ԹԻՆԻՒՄԱՅ ։

ՃԻՀԱՆՊԱՆ جهانبان * Աշխարհա-պահ · որով իմանի Թագաւորն , որ պահէ զաշ-խարհ ՚ի վտանգից · ճիհան պէքչիսի ։

ՃԻՀԱՆՊԻՑՆ جهان بين * Աշխարհա-տես · ճիհան կէօրիճի ։ 2 · Տե՛ս ՁԵՐՄ , ըստ ա-ռաջին նշա" ։ 3 · տես զաշխարհ (Լինի հրա" ։)

ՃԻՀԱՆՍԱԼԱՐ جهانسالار * Առաջնորդ ժողովրդեան աշխարհի , որով իմանի Թագաւոր · փադիշահ ։ 2 · Մերձ՝ զօրագլուխ բարձրագա-հէ · Սէրտարի ալէմքեար ։

ՃԻՀԱՆՍՈՒԶ جهانسوز * Տե՛ս Ա-ԼԷՄՍՈՒԶ ։

ՃԻՀԱՆՏԱՐ جهاندار Տե՛ս ՃԻՀԱՆԿԻՑՐ ։

ՃԻՀԱՆՏԻՑՏԷ جهان ديده * Տե՛ս ՃԻՀԱՆԿԷՐՑ ։

ՃԻՀԱՆՓԷՅՄԱ جهان پيما * (Թարգ-մանի չափող աշխարհի ·) Տե՛ս ՃԻՀԱՆԿԷՐՑ ։

ՃԻՀԱՆՔԻՀԻՑՆ جهان كهين * Փոքր աշխարհ , որով նշանակի մարդն · (որ ըստ փիլի-սոփայից է համառօտութիւն մեծի աշխարհի ·) արաբերէն Ալէմի սաղիր ։

ՃԻՀԷՆՏ جهند * Որ յառաջատուն զկուռն և զխոտանն դրամոյն՝ որոնէ · Աքչէնին էյիսին սէչէն արայըճը ։

ՃԻՀՆ جهن * Է անուն հօրն Էֆրասեա-պայ · Նամը Թէօրէշէ Էֆրասիապըն ։

ՃԻՄՐԻ جمرى * Գունեղին , կամ՝ նռնաառատ · Պաշարի , էսքօճ քէմ , արագիլէ ։

ՃԻՑՁՈՒ جيرو * Տե՛ս ՁԻՅՁՎԱ ։

ՃԻՑԼ جيل * (բառ արաբի) Գրոց մի բաղմութեան մարդկան · Պէր պէօլիւք ատէմ ։

ՃԻՑԼԱՆ جيلان * Տե՛ս ԿԻՑԼԱՆ (զի է արաբացուցեալն նորին) ։ 2 · Տե՛ս ՍԻՆՃԻՏԻ ։

ՃԻՑԼԱՆԻ جيلانى * Տե՛ս ԿԻՑԼԱՆԻ (զի է արաբացուցեալն նորին) ։ 2 · Տե՛ս ՍԻՆՃԻՏԻ ։

ՃԻՑԼԻ جيلى * Տե՛ս ԿԻՑԼԱՆԻ ։

ՃԻՑՎԷ جيوه * Սնդիկ · Թուր" Սինովի · արաբ" Զիպաք · ասի և ԺԻՑՎԷ , և ՍԻՑՄԱՊ ։

ՃԻՑՐ جير * Տե՛ս ՔԻՅՐ ·, և ՆԻՐԻՑՊ ։

ՃԻՑՐԷ جيره * (բառ ըստ բարբառոյ բնակչաց Ճիբրանու ·) Տե՛ս ՔԷՃԱՔԻԱՆ ։

ՃԻՆԿ جنك * Նոյն է ընդ ՄԷՀՄԱԶ ։

ՃԻՊԱ جبا * (բառ արաբի) Տե՛ս ՊԱՃ ։

ՃԻՊԼԱՃ جبلاج * Այր ընչաւէտ , բայց անօգուտ · Մէյտանի Թէկէնէլինէ , Կէ ...

ՃԻՐԱ جرا * Տե՛ս ՉԻՐԱՂ ։

ՃԻՐԻՍԹ جرست * Տե՛ս ՃԷՐԻՍԹ ։

ՃԻՐԻՍԹԻՑՏԷՆ جرستيدن } Տե՛ս
ՃԻՐԻՍԹՔԷՐՏԷՆ جرستكردن } ՃԷ-
ՐԻՍԹՔԷՐՏԷՆ ։

ՃԻՐՃԻՐ جرجر * Բակլայ · Թուր" Պագլա ։

ՃԻՓԹ جفت * Տե՛ս ՃԻՒՓԹ ։

ՃԻՒԶ جز * Բացի · Թուր" Ղայրի · չէքա · Թալերէն Օչէլու · ասի և جز ՊԷՃԻՒԶ ։

ՃԻՒԶՏ جرز կամ ՃԷԶՏ * Կենդանի խնչ · Թուրքերէն Օրմա Կոուզի · չէլէ · և արաբերէն ضرارالليل · ասի և ՃԻՒՐՏ ։

ՃԻՒԶՏԱՆ جزدان * (Թարգ" տետ-րանոց · զի տետրն կոչի արաբերէն جز ՃԻՒԶ · որ ածանցեալ է մասնկամբս Տան ·) Է ամանն՝ յորում դնեն տետրակս և Թուղթս ։

ՃԻՒԶՏԷ جزده } Տե՛ս ՃԷԶՏԷ-
ՃԻՒԶՏԷՐԷ جزدره } ՐԷ ։

ՃԻՒԼ جل * Փուրձ՝ զոր արկանեն ՚ի վերայ ձիոց , և այլոց ամանց կենդանեաց · որ և ասի ՃԻՒԼԷՅԼ ։

ՃԻՒԼԱՀԷՔ جولاهك * (է արաբացուց-եալն ճիւլահ բառին ·) Տե՛ս ՏԻՅՎՓԱ ։ 2 · Տե՛ս ՃԻՒԼԼԱՀ ։

ՃԻՒԼԱՀԷՔԻ جولاهكى * Ոստայնան-կութիւն · Ջուլհալըք ։

ՃԻՒԼԱՆԷ جولانه * Տե՛ս ԿԻՒԿԷՐՏԱ-ՆԷՔ · ասի և ԽԷՋՈՒՔ , ԽԷՊԷՋՏԷ , ԽԷՊԷՋ-ՏՈՒ , ԽԷՊԷՋՏՈՒՔ , ԽԷՎԷՋՏՈՒՔ , ԽԷՐ-ՋԷՏԷ , ԽԷՔԷՋՑ , ԽԷՔԷՋՏԷ , ԽԷՔԷՋՏՈՒ , ԽԷՔԷԺՏ , ԽՈՒՋՏԷ , ՉԷԼԱՆԷԿ , ՍԷՐԿԻՅՆ-ԿԷՐՏԱՆ , և ՍԷՐԿԻՅՆՂԱԼՂԱՆ ։

ՃԻՒԼԱՊ جلاب * Նոյն է ընդ բառին

ԿԻՒԼԱՅԳ (զի է արտաբերացուցեալն նորին)։

ՃԻՒԼԷ جله * Նշանակէ կծիկ մի մանուած. Պիր եումաք իփլիք։

ՃԻՒԼԷՀ جلوه * Տե՛ս ՂԻՒՆՑԷ.

ՃԻՒԼԷՅԼ جليل * Տե՛ս ՃԻՒԼ.

ՃԻՒԼԷՆՃԻՒՊԻՅՆ جلنجين * Տե՛ս ԿԻՒԼԷՆԿԻՒՊԻՅՆ։

ՃԻՒԼԼԱՀ جلاه * Ոստայնանկ. Ճուլհա. տրդ" جولاه Հայիք. տես և ՃԷՐԻՅՐ, ՃԷՐԻՅՐԷ, ՃԷՎՐԻՅՐ, ՃԷՎՐԻՅՐԷ, ՃԻՒԼԱՀԷՔ, և ՃԻՒԼԼԷՀ։

ՃԻՒԼԼԱՊ جلاب * Ջուր գարուց. Աբ-ֆո սույի։ 2. Օշարակ ինչ յայանի, եռացեալ շաքարաւ. Մ'արուֆ շէրպէթ տիւր։ 3. Է անուն բանաստեղծի միոյ. Պիր շաիր ատը տիւր.

ՃԻՒԼԼԷՀ جله * Տե՛ս ՃԻՒԼԼԱՀ։ 2. Է անուն ինչ անկոյ, որ գտանիցի 'ի Նեխուստ աշխարհ. և թէպէտ մեկնիչքն զայս' թէ է Սեմբուրա. բայց այլ է քան զնա. Պիր նէվ՝ նապաթ տիւր։

ՃԻՒԼՃԻՒԼԱՆ جلجلان * Տե՛ս ՔԻՐ-ՆԻՅՋ.

ՃԻՒԼՂՈՒԶԷ جلغوزه * Տե՛ս ՉԻՒԼ-ՂՈՒԶԷ (զի է արտաբերացուցեալն նորին).

ՃԻՒԼՆԱՐ جلنار * Տե՛ս ԿԻՒԼՆԱՐ (զի է արտաբերացուցեալն նորին)։

ՃԻՒԼՈՒՉՕՊ جلوچوب * Համփուր. Քէպապ շիշի. տես և ՍԻՅԽ.

ՃԻՒԼՊԱՆ جلبان * Տե՛ս ԽԷԼԷՐ.

ՃԻՒԼՊԷՒՉԻՅՆԻ جلبه‌چینی * Տե՛ս ՔԷՐԿԻՒՆՃ.

ՃԻՒԼՎԻՅՋ جلوز * Քառ և մաննիչ. Մուֆուխ վէ շէմմաշ. տես և ՃԷԼՊԻՅՋ, և ՃԷԼՎԻՅՋ.

ՃԻՒԿԵԱՐԷ جكاره * Արտաքոյ կամ մոլար ծախատարաց. Մուխալիֆ էօլչոր. Խիլաֆը ատահ չառըն. որ և տես ՃԷՏ-ՔԵԱՐԷ.

ՃԻՒԿԷՔ جكك * Թռչուն ինչ փոքր քան զծնծղուկն. Սէրչէտէն զիւչիւք գուշ տիւր.

ՃԻՒԿՐԻ جكرى * Տե՛ս ՐԻՅՊԱՍ.

ՃԻՒՀԻ جحى * Է անուն առն միոյ, որ էր առակախօս և ծաղրածու. որպէս և յաշխարհին Հոռոմոց կոչեցեալն Նասրէտտին խօճա, որոյ պատմութեամբքն լցեալ է աշխարհ.

ՃԻՒՀՈՒՏ جهود * (յոգնականն ճէհուտ կամ ճէհուտլէր.) Տե՛ս ԵԷՀՈՒՏԻ.

ՃԻՒՀՈՒՏԱՆԷ جهودانه * Թուփ ինչ փշալից. և խնձորէր (որ է տունկն Էնչէրուտ խնձոյն)։

ՃԻՒՀՈՒՏԻԵԱՆ جهوديان * Է երկրորդական յոգնականն ճէհուտ բառին.

ՃԻՒՂ جغ * Տե՛ս ՃԷՂ.

ՃԻՒՂԱԼԷ جغاله } Տե՛ս ՉԷՂԱԼԷ.
ՃԻՒՂԷԼԷ جغله }

ՃԻՒՂՏ جغد * Է թռչուն ինչ, որ 'ի տուէ թաքչի 'ի բունի խուրում, և 'ի գիշերի ելեալ նստի 'ի վ(եր)այ որմոց և ծառոց. և բնակի յաւերակ վայրս և յառանձնական տեղիս, և խօսի. և թէպէտ ունի սա զնմանութիւն բուոյ, բայց մեծ է մարմնով քան զնա. Թուրքերէն Խաք գուշի. տես և ՃԻՒՏ.

ՃԻՒՄԱՆԷ جمانه * Տե՛ս ՄԻՅԱՆԷ.

ՃԻՒՄԷՐՏԻՒՄ جمردم * Այր առատաձեռն. Մէրտ ատէմ.

ՃԻՒՄՃԻՒՄ جمجم * Տե՛ս ԿԻՅՎԷ. գրի և ՉԻՒՄՉԻՒՄ.

ՃԻՒՄՃԻՒՄԷ جمجمه * Սկաւառակ գլխոյ. Աթէմին պաշ թէփէսի։ 2. Փայտեղէն կթղայ (նմանութեամբ). Աղաճ գատէհ.

ՃԻՒՅԹԷՆ جيتن * Նշանակէ զայն' որ 'ի թամբն. Թուրքերէն Էյէրի.

ՃԻՒՆԱԽ جناخ * Փոկ ասպանդակաց. Էօզէնկի գայիշի։ Տե՛ս և ՃԻՒՆԱՂ, ըստ առաջին նշանակութեան (ըստ մեկնութեան ուրոյ)։ Եւ ևս մեկնի մեծ կթղայ. Պիւյիւք գատէհ.

ՃԻՒՆԱՂ جناغ * Փոկ թամբի. Էյէր գայիշի. ըստ այսմ տես և ՃԻՒՆԱԽ (ըստ մեկնութեան ուրոյ)։ Եւ ուրոյ մեկնի առաջաւոր թամբի. Էյէր քէփէսի.

ՃԻՒՆԱՊ جناب * Բառտիւ գրութիւն գրաւի վասն իրի ինչ. Պիր նէսնէ իչիւն պահանամա թօթող ոջէնին գոյանէր. տես և ՃԻՒՊԱՊ.

ՃԻՒՆԱՊԷ جنابه * Երկուորեակ. Իքիզ. արդեքէն Թէվամ. տես (ըստ պարսից) և ևս ԹԷՎԱՄ, և ՀԷՄՋԱՏ.

ՃԻՒՆԿ جنگ * Ձեռնատու, փեցի. Չօլաք. 2. Ձեռն փոսացեալ.

ՃԻՒՆԿԵԱԼ جنكال * Տե՛ս ՀԷՏԷՔ.

ՃԻՒՆՃԷ جنجه * Թմն. Խաշխաշ էքմէքի.

ՃԻՒՆՊԱՆ جنبان * (ընդունելութիւն ճէնպիշէն բային) Շարժեցող. Տէփրէնիճի.

ՃԻՒՆՊԱՆԻՅՏԷՆ جنبانيدن * (անցող ճէնպիշէն բային) Շարժեցուցանել.

Տէրէլլիւ. (Հր" Ճիւնպուն, և ասլ" Ճիւնպանեա.)

ՃԻՒՆՊԷ جنبه * Տե՛ս ՃԻՒՆՊԻՇ.

ՃԻՒՆՊԷՆՏԷ جنبنده * (ընդունելութիւն ճիւնպիյտէն բայլին) Սողուն. Հաշէրաթ ալըշ.

ՃԻՒՆՊԷՏ جنبد * Տե՛ս ԽՈՒՏԷ. առի և ՇԷՆԳ. 2. Ընդոստումն. Սէչրամէ. բառ երկուց նշանակութեանցն առի և ՔԻՒՆՊԷՏ.

ՃԻՒՆՊԻՅՏԷ جنبيده * Նշանակէ շարժեցեալ. Թուրքերէն Տէբրէնմիշ.

ՃԻՒՆՊԻՅՏԷՆ جنبيدن * Շարժիլ. Թուրքերէն Տէբրէնմէք. առի և ԼԱՆՑԷՆ.

ՃԻՒՆՊԻՇ جنبش * (բայած" ճիւնպիյտէն բայլին) Շարժումն. Տէբրէնիշ. արաբերէն Հարէքէթ. առի և ՃԻՒՆՊԷ.

ՃԻՒՆՏԱԼ جندال * Է անուն յատուկ աշակերտի մեծի փիլիսոփայլին. բայց անցանակ ժամանակաց և բազում գործածութեամբ անուն եղև հեռանկարաց իմաստասիրութեան. Հաքիմ Ֆիյսաղօրէն շակիրտի իստախրի իսմի տիր.

ՃԻՒՆՏԷՐԷ جندره * Մամուլ. Թուրքերէն Ճէնտերէ.

ՃԻՒՏՊԱՏԷՍԹԷՐ جند بادستر
ՃԻՒՆՏՊԻՅՏԷՍԹԷՐ جند بيدستر
Ամորձիք շնձրուղ. Թուր" Գունտուզ խայէսի. առի և ԱՇՊԷՉԷԿԵԱՆ, և ՀԷՋՏՔԻՒՆՏ.

ՃԻՒՆՏՓԻՒՆՏ جندفند * Այս և երկիւղ. Թուրքերէն Գօրգու գօյլու.

ՃԻՒՇՇԷ جشّه * Թիկնանոց շալակի. Թուրքերէն Կեօմլէկ էէնի.

ՃԻՒՊԱ جبا * Նշանակէ շաբաթ օր. արաբերէն سبت Սեպթ.

ՃԻՒՊԱԼ جبال * Տե՛ս ԿԷՎԷՆՏԷ. առի և ԿԷՎԱԼ, և ՃԻՒՎԱԼ.

ՃԻՒՊԱՊ جباب * Տե՛ս ՃԻՒՆԱՊ. 2. Երկու իլք ընդ իրեարս ամրացեալս կապեալք. Իփի նեւնէ պիր պիրինէ մէհքէմ պաղլըմ օլա.

ՃԻՒՊՃԷՐՂԷ جبرغه * Նոյն է ընդ բառին ԹԱՋԻԵԱՆԷ.

ՃԻՒՍԹ جست * Է անցեալ կատարեալ եզակի երրորդ դէմ ճիւսթէն բայլին.

ՃԻՒՍԹԷ جسته * Խնդրեցեալ, կամ որոնեալ, և կամ քննեցեալ. Իսթէնմիշ, էարմօ արանմիշ.

ՃԻՒՍԹԷՆ جستن * Խնդրել, կամ որոնել, և կամ քննել. Իսթէմէք, էարմօ արամագ, [illegible] իսթէմէք. (Հրամ" Ճու, և ասլ" Ճուեա.)

ՃԻՒՍԹՃՈՒՅ جستجوی * Խոյզ և խնդիր, կամ որոնումն, և կամ քննութիւն. արաբերէն Թէճէսսիւս.

ՃԻՒՎԱՁ جواز * Տե՛ս ՀԷՎԱՆ. 2. Սանդ՝ ուր ընդելեցն ծեծեալ իւղ հանեն. և դեղագործաց [illegible]. և յեղեղանակ շաքարի՝ առնուն զհիւթ նորա.

ՃԻՒՎԱԶԱՆ جوازان Տե՛ս ՃԻՒՎԱՁ.

ՃԻՒՎԱԼ جوال * Տե՛ս ՃԻՒՊԱԼ.

ՃԻՒՎԱԼԷԳ جوالق * Է տեսակ իմն կարծր և խոշոր հանդերձի, զոր ի բրդեղէնս արարեալ, [illegible]. Պիր նէվի [illegible] փէր.

ՃԻՒՎԱԼՏՈՒԶ جوالدوز * (Է բարդ ի ճիւվալ բառէն, և ի Տուզ հրամայականէ Տուխմէն բայլին.) Մախաթ.

ՃԻՒՎԱՆ جوان * Երիտասարդ, կամ աշխոյժ, և կամ մատաղ. (առի թէև զծառոց, և թէ զայլ կենդանեաց.) Եիյիթ. [illegible] առի և ԷՓԻՒՐՆԱՔ.

ՃԻՒՎԱՆԱՆԷ جوانانه * Երիտասարդօրէն.

ՃԻՒՎԱՆԷՔ جوانك * (է փաղաքշական անուն.) Երիտասարդիկ. Եիյիթճիք.

ՃԻՒՎԱՆԻ جوانى * Երիտասարդութիւն. Եիյիթլիք.

ՃԻՒՎԱՆԻՅՔ جوانيك * Նշանակէ եզ նորեալ. Տէյէ սէրէկ.

ՃԻՒՎԱՆԻՍՓԷՐՄ جوان سپرم * Է տեսակ իմն ռեհանի. Պիր նէվի ռէյհան տիր.

ՃԻՒՎԱՆԻԽՈՒՅ جوان خوى * Նշանակէ երիտասարդաբարոյ. Եիյիթ խույլու.

ՃԻՒՎԱՆՄԷՐՏ جوانمرد * Առատաձեռն. Սախի. Թուր" Ճէվմէրտ. որ է վերջակալ ի բառէ աստի. և թէպէտ ըստ բարդութեան նշ" այր երիտասարդ, բայց այնու նշանակութեամբ ոչ ածի ի գործ.

ՃԻՒՎԱՆՊԱԽԹ جوانبخت * Աշխոյժ. (առի զնորատի երիտասարդաց, յորս աժխոյժութիւնք մանկութեան գոլով՝ իբր թէ և բաղդ նոցին մատաղ իցէ.) Տէյի թալէ.

ՃԻՒՎԱՐ جوار * Ներումն. Իչին, իճաշէթ.

ՃԻՒՎԱՐԻՇ جوارش * (Է արաբացուցեալն Կիւվարիշ բառին.) Տե՛ս ԿԻՒՎԱՐԻՇԹ.

ՃԻՒՎԷՐ جور * Նոյն է ընդ բառին ՊԱԼԱ.

ՃԻՒՏ جود * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՒՂՏ.

ՃԻՒՏԱ جدا * Որոշ. Այրը. առի և ՃԷՎԱ.

ՃԻՒՏԱԿԵԱՆԷ جداكانه * Որոշակի, առանձինն. Այրըճա:

ՃԻՒՏԱՃԻՒՏԱ جدا جدا * Ուրոյն ուրոյն. Այրը այրը, պաշգա պաշգա:

ՃԻՒՏԱՅԻ جدايى * Ուրոյնութիւն, զատութիւն. Այրըլըգ:

ՃԻՒՏԱՆԷՔ جدانك * Տե՛ս ՔԻՒՈՒՋԷԿԵՐՏԱՆ, և ՃԻՒՂԱՆԷ (ըստ մեկնութե̄ ուրեք):

ՃԻՒՏԱՇԻՒՏԷՆ جداشدن * Զատանիլ. Այրըլմագ:

ՃԻՒՏԱՔԵՐՏԷՆ جداكردن * Զատանել. Թուրքերէն Այըրմագ:

ՃԻՒՏՐԱՔ جدارك * Տե՛ս ՔԻՒՈՒՋԷԿԵՐՏԱՆ:

ՃԻՒՐ جر * Թումբ հող. Ալ էյէրի. չէյնէ եար:

ՃԻՒՐԱ جرعه * Մնացուած գինւոյ՝ ’ի կթղայի և ’ի յապակւոջ. Պատգըյէ օլան շէրապ:

ՃԻՒՐԱՊ جراب * Ջուր. Թուր" Սու:

ՃԻՒՐԱՏԱՆ جرعدان * Պարկ պաշարից ուղևորաց. Թուր" Տաղարճըգ: 2. Մորթեղէն քսակ՝ զոր կախեն առընթեր խուրձից, Գալէնտէրք և Ապտալք. Տէրի քէյսէ:

ՃԻՒՐԶ جرز կամ ՃԷՐԶ * Տե՛ս ՀԻՒՊԷՐԷ

ՃԻՒՐԷՅՐԷ جريره * Է անուն գաւառի Փիլիպպինեանց, զոր Սպանիացւոց ամառանոցն ծնաւ ’ի նմանէ որդի մի Ֆերտուտ անուն. Փիլիպինկեանն Գըշէ նամը ալըր:

ՃԻՒՐԷՊԱԶ جرباز * Ապիրատ բազէ. Պէյազ փօղան: Եւ ըստ գրութեան ուրեք՝ արու բազէ. Թուրքերէն Էրքէք փօղան:

ՃԻՒՐԽԻՇԹ جرخشت * Մամուլ (կազմարարաց, և խաղաղանից). Մէնկէնէ:

ՃԻՒՐՂԱ جرغا * Թռչուն որ ունի գցլն-ցուղ. Թուրքերէն Օլուգլը լուս:

ՃԻՒՐՂԱԹՈՒ جرغتو * Նշանակէ ծորակաւոր թռչուն. Էնշէկլը լուս. որ կոչի Սողըրաղ:

ՃԻՒՐՃԱՆ جرجان * Տե՛ս ԿԻՒՐԿԵԱՆ ըստ երկրորդ նշանակութեան:

ՃԻՒՐՄ جرم * (բառ արէալ) Մեղք, կամ յանցանք. Թուրքերէն Կիւնահ:

ՃԻՒՐՊԱՆ جربان * Տե՛ս ԿԻՐԻՅՊԱՆ: 2. Տե՛ս ԽԻՐՇԹԻՔ, ըստ առաջին նշանակութեան: 3. Տե՛ս ՆԻՅԱՄ:

ՃԻՒՐՊԷՔ جربك * Բան հեգնութե̄. Թուր" Քէնայէլը սէօզ. Սէխէրիպ նէտամէսիայշ:

ՃԻՒՐՊԻՒԶ جربز * Տե՛ս ԹԻՒՎԱՆԱ: 2. Տե՛ս ԿԻՒՐՊԻՒԶ, ըստ առաջին նշանակութե̄ն. ըստ այսմ է արաբացուցեալն նորին:

ՃԻՒՐՎԱՍԷԿ جرواسك * Է կենդանի ինչ ոչ մարախ, և փոքր ևս քան զնա, որ ձայնէ ’ի գիշերի. արաբերէն صرصر Սըրսըր:

ՃԻՒՐՏ جرد * Տե՛ս ՃԻՒԶՏ:

ՃԻՒՐՏԱՆ جردان Վարոց հոյ. Քէյըրէ եար

ՃԻՒՐՐԷ جره * Արու որձ (ասի զամ անբանից, թէ օդականաց, և թէ երկրայնոց): 2. (Յատկաբար՝) որձ բազէ. Էրքէք փօղան: 3. Տե՛ս ՓԷՀԼԷՎԱՆ: 4. Է անուն նուագարանի միոջ. Պիր սազ ատը:

ՃԻՒՐՐԷՊԱԶ جره باز * Փոքր որձ բազէ. (է թռչուն որսական.) Քիւչիւք չաքըր. որ և ասի ԿԻՒՎԱՐ:

ՃԻՒՔԹ جفت կամ ՃԻՔԹ * Զոյգ, զոյգ. Թուր" Չիֆթ. և արաբ" Զէվճ. (որոյ հականիշն է Դագ:) Եւ ինչ ինչ՝ որ իրի իմիք զուգակից է, Ճիւֆթ կոչի, ոչ կին առն իւրում, և այրն կնոջ իւրում:

ՃԻՒՔԹԷ جفته * Աքացումն հոյ, և ջորւոյ. Ար կէ գոտըլ թէթմէսի: 2. Տե՛ս ՍԻՒՐՈՒՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ՃԻՒՔԹԷԶԷՏԷՆ جفته زدن * Աքացել. Տէփմէ ուրմագ:

ՃԻՒՔԹԷՆ جفتن կամ ՃԷՔԹԷՆ * Կորանալ. Էկիլմէք. իլկիլմա:

ՃԻՒՔԹԷՐԷԶ جفتهرز * Սարփինայ. Թուր" Իւզիւմ չարդագի, ասմա փայագի. արաբերէն Արիշ, عريش Ա՛րիշէ. ասի և ՃԷՔԹԱ, և ՃԷՔԹԷ:

ՃԻՒՔԹԷՔ جفتك * Է սա թռչնակ ինչ, որոյ արուն ունի ’ի միում կողմանն թև, և ’ի միւսում կողման՝ փետուրս կեռացեալս. սոյն-գունակ և էգն, բայց ’ի ներհական կողմանն թևոյ արուին. և ’ի թռչելն զկեռ փետուրսն ’ի միմեանս անցուցեալ, լինին երկու թևք յերկոսին կողմանս, և այնպէս ’ի միասին թռանին, և յիջանելն իւրեանց ’ի գետին զկեռ փետուրսն յիրերայ զատուցեալ արածին (ասեն). Պիր գուշճըղազ ատը:

ՃԻՒՔԹԿԵԱՎ جفتكاو * Եզն՝ որ յառ կայցեալ է լծիլ ’ի լուծ, և վարել զերկիր. Ճիւֆթ սիւրմէկէ մախսուս օլան էօքիւզ:

ՃԻՒՔԹՈՒԱՆ جفتران * Լծակից. Ճիւֆթ սիւրէն:

ՃԻՒՔԹՍԱԶ جفت ساز * Է մին՝ յերից

[illegible]

ՃԻՒՓՐԵՍԹԷ [illegible] * [illegible]

ՃԻՈՒ ջ. * ([illegible]) Տե՛ս ՐՈՒՏԽԱՆ.

ՃՈՒԳ ق ج. * [illegible]

ՃՈՒԺԷ ج. * [illegible]

ՃՈՒԺԷՑՈՒԿ ج. * [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

ՃՈՒԼ ل ج. * Տե՛ս ՂԵԼԻՑՂԱՃ.

ՃՈՒԼԱՀ ج. } Տե՛ս ՂՈՒՆՏԷ.
ՃՈՒԼԱՀԷ ج. }
ՃՈՒԼԱՀԷՔ ج. }

ՃՈՒԼԷ ج. * Տե՛ս ՐԷՂԱ. 2. Տե՛ս ԳՈՐԳԱՆ. 3. Տե՛ս ՉԻՑՃՂԱ.

ՃՈՒԼԷԽ ج. * [illegible]

ՃՈՒԼԷՀ ج. * Տե՛ս ՂՈՒՆՏԷ.

ՃՈՒԼՀԷ ج. * Տե՛ս ՂՈՒՆՏԷ.

ՃՈՒՃԷՄ ج. * [illegible]

ՃՈՒՃՈՒ ج ج. * Տե՛ս ՃՈՒԳԷՃՈՒ.

ՃՈՒՑ ج. * Տե՛ս ՐՈՒՑԽԱՆԷ. 2. [illegible]

ՃՈՒՑԱ ج. * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՑԱՆ ج. * Տե՛ս ՃՈՒՑԱ.

ՃՈՒՑԱՆԻՑՏԷՆ ج. * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՑԷՆՏԷ ج. * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՑԷՔ ج. * ([illegible]) [illegible] ՃՈՒՑՁԷ.

[illegible] ج. * [illegible]

ՃՈՒՑԻՆԷ ج. * [illegible]

ՃՈՒՑԻՇԻՑՐ جوی شبر * [illegible]

ՃՈՒՑԻՏԷՆ ج. * [illegible] 2. [illegible]

ՃՈՒՑՁԷ ج. * ([illegible]) Տե՛ս ՃՈՒՑԷՔ.

ՃՈՒՑՊԱՐ ج. * [illegible] 2. [illegible]

ՃՈՒՆԿ ج. * [illegible] 2. [illegible]

ՃՈՒՇ جوش ج. * [illegible] 2. [illegible]

ՃՈՒՇԱՆ جوشان * Տե՛ս ՃՈՒՇԷՆՏԷ.

ՃՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ جوشانیدن * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՇԱՔ جوشاك * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՇՁԷՏԷ جوش زده * [illegible]

ՃՈՒՇԷՆՏԷ جوشنده * ([illegible]) [illegible]

ՃՈՒՇԷՔ جوشك * [illegible]

ՃՈՒՇԻՑՏ جوشید * [illegible]

ՃՈՒՇԻՅՏԷ جوشيده * ([illegible]) . [illegible] . [illegible] :

ՃՈՒՇԻՅՏԷՆ جوشيدن * Եռալ . [illegible] . ([illegible]) :

ՃՈՒՇՈՒՇ جوشش * ([illegible]) . Տե՛ս ՃՈՒՇՂԱՔ . 2 . [illegible] ՚ի [illegible] :

ՃՈՒՇՈՒ ԽՈՒՐՈՒՇ جوش و خروش [illegible] և [illegible] :

ՃՈՒՇԳԻՐԷ جوشبره * Տե՛ս ՆԱԽՈՒՇԷ . տե՛ս և ԹՈՒԹՄԱՃ :

ՃՈՒԳ جوب * [illegible] . [illegible] ՓԷՅՄԷ :

ՃՈՒԳԱԼ جوال * Տե՛ս [illegible] :

ՃՈՒԳԷՃՈՒ [illegible] * Տե՛ս [illegible] տե՛ս և ՆԷԹԷ ՆԷԹԷ , ՆԷԹՐԷ ՆԷԹՐԷ , ՆԷՇՔԷ ՆԷՇՔԷ , ՆԷՇՔ ՆԷՇՔ , և ՓԱՐԷ ՓԱՐԷ :

ՃՈՒՏ جود * ([illegible]) . [illegible] . [illegible] :

ՃՈՒՅԱՊԷ جوابه * [illegible] ՚ի [illegible] . [illegible] :

ՃՈՒՐՊՈՒՋ جوربوز * [illegible] . [illegible] ([illegible]) [illegible] . տե՛ս և ԹԷՋԳՈՒ , ԽԷՇԻՑՆԱՏ , ԽԷՇԻՑՆԱՐ , ԽԷՇԻՆՇԱՐ , ՉՈՒՐ , և ՉՈՒՐՓՈՒՐ :

ՃՈՒՐՊՈՒՐ جوربور * Տե՛ս ՔԷՓՔ :

Մ

ՄԱ ما * Է [illegible] Մէն [illegible]

ՄԱԶ ماز * Տե՛ս ՃԷՐ , [illegible] . 2 . Տե՛ս ՉԻՑՆ , [illegible] : 3 . Տե՛ս ՊՈՒԿՈՒՈՒԼ , [illegible] :

ՄԱԶԵԱՆԷ مازيانه
ՄԱԶԵԱՐԷ مازياره
ՄԱԶԵԱՐԻ بازيارى
} Է [illegible] . [illegible] :

ՄԱԶԷ مازه * Տե՛ս ՄԱԶԷՆ .

ՄԱԶԷՆ مازن * Մ[illegible] . [illegible] صلب [illegible] . տե՛ս և ՄԱԶԷ , և ՄԱԶՈՒ :

ՄԱԶԷՆՏԷՐ مازندر * Տե՛ս ՄԱԶԷՆՏԷՐԱՆ ([illegible] ՚ի [illegible]) :

ՄԱԶԷՆՏԷՐԱՆ مازندران * Մ[illegible] . [illegible] ՚ի [illegible] . [illegible] . տե՛ս և ՄԱԶԷՆՏԷՐ :

ՄԱԶԷՐ مازر * Նոյն է ընդ ՄԱՏԷՐ :

ՄԱԶԷՐԵՈՒՆ مازريون * [illegible] . [illegible] . տե՛ս և ԽԱՄԱԼԱ , և ՀԷՔԹԱԷՐԿ :

ՄԱԶԻԼ مازل * Է [illegible] . [illegible] :

ՄԱԶԻՅՏԷ مازيده
ՄԱԶԻՅՐԷ مازيره
} Տե՛ս ՑԱՅԷՓ

ՄԱԶՈՒ مازو * Տե՛ս ՄԻՒԿԻՈՒԼ , [illegible] : 2 . Տե՛ս ՄԱԶԷՆ : 3 . Տե՛ս ՄԱԼԷ , [illegible] :

ՄԱԹ مات * [illegible] ՚ի [illegible] . Մ[illegible] :

ՄԱԹԷՄ ماتم * [illegible] . [illegible] . տե՛ս ՄԷ'ԿԻ ՄԱՑԷ . Իսկ [illegible] Տե՛ս ՇԻՑՎԷՆ .

ՄԱԹԷՄԶԷՏԷ ماتمزده * Ս[illegible] . [illegible] :

ՄԱԹԻՐԷՆՔ ماترنك
ՄԱԹՈՒՐԷՆՔ ماتورنك
} [illegible] . [illegible] . տե՛ս և ՉԻԼՓԱՄԷ .

ՄԱԺ ماژ * [illegible] . Ս[illegible] :

ՄԱԼ مال * Է [illegible] Մ[illegible] . [illegible] . Իսկ [illegible] :

ՄԱԼԱՄԱԼ مالامال * Տե՛ս ԼԷՄԱԼԷՄ

ՄԱԼԱՑ مالاى * ([illegible] ՚ի [illegible] Մ[illegible]) . Մ[illegible] . [illegible] :

ՄԱԼԱՅՆԻՑՏԻՆ [illegible] * ([illegible]) : Տաճ. [illegible] . Օ[illegible] .

ՄԱԼԷ مال * Տաճկ. Թուր" [illegible] : տես և ՄԱՋԻԻ . 2 . [illegible] . 3 . Տե՛ս ՄԱԼԻՇ . 4 . Տե՛ս ՄԱԼԻՋ : 5 . Տե՛ս ՓԻԻՐ . [illegible] .

ՄԱԼԷ՛ԻԶԻՄԻՑՆ مالزمين * Տե՛ս ԽԱՔՔԷՀ .

ՄԱԼԷՄՔԷԱ [illegible] * Տեսակ ինչ հրաշ[illegible] [illegible] Պիր [illegible] :

ՄԱԼԷՆՏԷ مالنده * ([illegible]) Հ[illegible] . Օ[illegible] : 2 . Օ[illegible] . Ս[illegible] .

ՄԱԼԻ مالي * Տե՛ս ԳԻՍԵԱՐ .

ՄԱԼԻԽՈՒԼԻԵԱ ماليخوليا * ([illegible]) . [illegible] ([illegible]) տես ՄԱԽՈՒԼԻԵԱ .

ՄԱԼԻՑՋ مالیز } Տե՛ս ՋԷՆՈՒ . տես

ՄԱԼԻՑՆ مالين } և ՋԷՆՈՒՔ , ՄԷ- ԿԷԼ , ՄԷՔԷՔ , ՏԻՑԳԷՔ ([illegible]) , և ՏԻՑԳԶԷ ([illegible]) :

ՄԱԼԻՑՏԷ مالیده * ([illegible]) . [illegible] տես և ԷՆԿԷՇԹՈՒ : 2 . Տե՛ս ՁԷՆԿԵԱԼԽԱՆ .

ՄԱԼԻՑՏԷ՛ԻՆԱՆ مالیده‌ن * Տե՛ս ՁԷՆԿԵԱԼԽԱՆ .

ՄԱԼԻՑՏԷՆ مالیدن * Հ[illegible] . Թուր" Օ[illegible] . [illegible] . [illegible] Տ[illegible] , [illegible] Փ[illegible] :

ՄԱԼԻՇ مالش * ([illegible] Մ[illegible]) . Հ[illegible] . Թուր" Օ[illegible] : 2 . Ա[illegible] . Մ[illegible] . տես և ՄԱԼԷ .

ՄԱԼԻՇԿԷՐ مالشكر * [illegible] ([illegible]) [illegible] Տ[illegible] :

ՄԱԼԻՋ مالج * [illegible] . տես և ՄԱԼԷ , և ՄԷՐՋԷ :

ՄԱԼԿԵԱՆԷ [illegible] * Տեսակ ինչ հրաշ[illegible] [illegible] Պիր [illegible] :

ՄԱԼՈՒՍ مالوس * . [illegible] . Է[illegible] . [illegible] Ս[illegible] :

ՄԱԼՏԱՐ مالدار * Ը[illegible] . Մ[illegible] .

ՄԱԽ [illegible] * [illegible] Թու[illegible] Գ[illegible] : 2 . ([illegible]) [illegible] . Մ[illegible] .

ՄԱԽԱՆ ماخان * [illegible] Մ[illegible] . Պիր [illegible] :

ՄԱԽԷՆ ماخن * Ա[illegible] . Ն[illegible] . 2 . Ե[illegible] ([illegible]) . Մ[illegible] :

ՄԱԽԹՈՒՄ مختوم * ([illegible] Մ[illegible]) Ա[illegible] . Ա[illegible] : [illegible] . Մ[illegible] :

ՄԱԽՈՒԼԻԵԱ ماخوليا * Նոյն է ընդ. [illegible] ՄԱԼԻԽՈՒԼԻԵԱ .

ՄԱԽՈՒՐ ماخور * Տե՛ս ԽԱՐԱՊԱԹ .

ՄԱԽՁԻ ماچی * Ձի [illegible] . Ս[illegible] . Թուր" Փ[illegible] : Ե[illegible] Պ[illegible] : Ե[illegible] . Ե[illegible] :

ՄԱԽՕՐ ماخور * Տեսակ ինչ [illegible] . Մ[illegible] :

ՄԱՀ ماه * Լուսին . Թուր" Ա[illegible] Գ[illegible] . տես և ՄԱՃ , և ՄԱՆԿ : 2 . Ա[illegible] . Թուր" Ա[illegible] Հ[illegible] : 3 . Ե[illegible] . 4 . Է [illegible] Մ[illegible] . Պիր [illegible] : 5 . Ք[illegible] . Հ[illegible] : 6 . Գ[illegible] . Մ[illegible] . տես և ([illegible]) ՄԷՀ , և ՄԷՀԻՑՐ .

ՄԱՀԱՊ ماه‌آب * Օ[illegible] , ([illegible]) Ա[illegible] . տես և ՇԷՀՐԻՑՎԷՐ .

ՄԱՀԱՐ ماهار * Տե՛ս ԷՓՍԱՐ , և ՀԻՒ- ՎԻՑՏ ([illegible] Պ[illegible]) : տես և ՀԱՐ , և ՄԷՀԱՐ .

ՄԱՀԱՓԷՐԻՑՏ ماه‌آفريد * Է [illegible] Փ[illegible] Հ[illegible] . [illegible] Մ[illegible] :

ՄԱՀԵԱՆԷ ماهيانه * Տե՛ս ՄԱՀԿԵԱ- ՆԷ . 2 . Թ[illegible] . Վ[illegible] . տես և ՄԱՀԻՑՆԷ .

ՄԱՀԷ ماهه * Հ[illegible] . Թուր" Պ[illegible] . [illegible] Մ[illegible] . տես և ՄԱՀՐԷՄԷ , և ՄԷՀԷՏ

ՄԱՀԹԷՔ ماهتك * Տե՛ս ՄԷՀԿԷՇ .

ՄԱՀԻ՛ ماهی * Ձուկն. Թուրքերէն Պա_ լըգ. և արաբերէն Սէմէք.

ՄԱ՛ՀԻԱԼԷՄ ماهی علم * Լուսնաձև մա_ հիկ [illegible]

ՄԱՀԻԱՊԷ ماهیابه * Մածուցած, կամ պաղեալ ջուր ձկան. [illegible]

ՄԱՀԻԱՎԷ ماهیاوه * Տե՛ս ՄԱՀԻԱՊԷ.

ՄԱՀԻԵԱՆ ՎԷ ՍԱԼԻԵԱՆ ماهیان و سالیان * Ամիսք և տարիք. [illegible]

ՄԱՀԻ՛ԶԷՀՐ ماهی زهر * Փղամա. [illegible] ՄԱՀԻԶԷՀՐԷՃ, և ՊՈՒՍՏԻՑՐ.

ՄԱ՛ՀԻԹԱՊ ماهتاب * Ճառագայթ լուսնի. [illegible] տես և ՄԱՀՆԱՔ, ՄԷՀ_ ՆԱՔ, և ՄԷՀԹԱՊ.

ՄԱՀԻ՛ԻԶԷՐՐԻՑՆ ماهی زرین * Տե_ սակ ինչ ձկան, [illegible]

ՄԱՀԻ՛ԻԿԻՈՒԼ ماهی کول * Ձուկն ինչ [illegible]. Թուրքերէն [illegible]

ՄԱՀԻ՛ԻՎԱԼ ماهی وال * Նշանակէ կէտ. [illegible]

ՄԱՀԻ՛ԻՏԱԼ ماهی دال * Տեսակ ինչ [illegible] ձկան. (Թարգմանի [illegible]). [illegible] տես և ՍԻՑՄ.

ՄԱՀԻ՛ԽԻՐՏ ماهی خرد * Ձուկն ինչ. Թուրքերէն [illegible]

ՄԱՀԻԽՕՐ ماهی خوار * Նշանակէ ձկնկուլ. Թուրքերէն [illegible]

ՄԱՀԻԿԻՑՐ ماهی گیر * Նշանակէ ձկն_ որս. [illegible]

ՄԱՀԻ՛ԿԻՐՏ ماهی گرد * [illegible] (և Թարգմանի բոլորաձուկն). Թուրքերէն [illegible]

ՄԱ՛ՀԻ ՄԻՒԶԷՎՎԻՐ ماهی مزور Տե՛ս ՄԱՀԻՆԷԽՇԷՊ.

ՄԱՀԻՑՆԷ ماهینه * Տե՛ս ՄԱՀ_ ԿԵԱՆԷ. 2. Տե՛ս ՄԱՀԻԱՆԷ.

ՄԱ՛ՀԻՆԷԽՇԷՊ ماه نخشب * Է լուսին [illegible] տես և ՄԱ՛ՀԻ ՄԻՒ_ ԶԷՎՎԻՐ, ՄԱ՛ՀԻ ՍԱՄ, ՄԱ՛ՀԻ ՍԻՑԱՄ, ՄԱ՛ՀԻ ՔԷՇԱՂԷՐ, և ՄԱ՛ՀԻ ՔԷՇ.

ՄԱ՛ՀԻՆԷՎ ماه نو * Տե՛ս ՄԷՀԻՆԷՎ.

ՄԱՀԻՉԷ ماهیچه * Կերակուր ինչ, զոր առնեն [illegible]

ՄԱ՛ՀԻՍԱՄ և ՄԱ՛ՀԻՍԻՑԱՄ ماه سام ماه سیام * Տե՛ս ՄԱ՛ՀԻՆԷԽՇԷՊ.

ՄԱՀԻ՛ՏԱՆ ماهی دان * Աւազան ձը_ կան, ձկնարան. [illegible]

ՄԱՀԻՐԻՑԶ ماهی ریز * Տե՛ս ՄԱՀԻ_ ՐԻՑԶԷ.

ՄԱՀԻ՛ՐԻՑԶԷ ماهی ریزه * Ձուկն ինչ մանրիկ. Թուրքերէն [illegible] տես և ՄԱ_ ՀԻՐԻՑԶ.

ՄԱ՛ՀԻՔԷՇԱՂԷՐ ماه کشغر * Տե՛ս ՄԱ՛ՀԻ ՆԷԽՇԷՊ.

ՄԱ՛ՀԻՔԷՇ ماه کش * Նոյն է ընդ_ բառին ՄԱ՛ՀԻ ՆԷԽՇԷՊ.

ՄԱՀԿԵԱՆԷ ماهکانه * Ամսական. [illegible] տես և ՄԱՀԵԱՆԷ, և ՄԱՀԻՑՆԷ.

ՄԱՀՄԻԼ محمل * (բառ արէպի) Ուղտ_ [illegible]. 2. Բեռն. [illegible] 3. [illegible]

ՄԱՀՄՈՒՏԷ محموده * Տե՛ս ՍԱՔ_ ՄՈՒՆԻԵԱ.

ՄԱՀՆԱՔ ماهناک * Տե՛ս ՄԱՀԻԹԱՊ.

ՄԱՀՈՒ ماهو * Տե՛ս ԶԻՑՊ. 2. Տե՛ս ԶԻՑՆԷԹ.

ՄԱՀՈՒԼ ماهول * Որոգայթ. [illegible] տես և ՄԷՀՈՒԼ, և ՏԱՄ.

ՄԱՀՈՒՊՏԱՆԷ ماهوبدانه * Ունդ ինչ [illegible]

ՄԱՀՈՒՏԱՆԷ ماهودانه * Տե՛ս ՄԱ_ ՀՈՒՊՏԱՆԷ.

ՄԱՀՁԵ ماهچه * Մահիկ (ի բանակէ զինուորաց՝ որ յարձանս և ՚ի դրօշս դրոշմեն ՚ի նշանս զօրաց. Պարսկաց. և զինուորաց Օսմանեանց.) Մահձակ. կամ ոսկէ ոսկեզարդ գունդ ՚ի վերայ դրօշուց. 2. Մահն ինչ որ դնեն ՚ի գլուխ թիւրէի. տես և ՄԷՀՁԷ.

ՄԱՀՁԷՀՐԷ ماهچهره * Լուսնադէմ.

ՄԱՀԳԷՄԱՀ ماه بماه * Ամսոյ յամիս. Ամսէ ամս.

ՄԱՀԳԷՐՔԻՌՀԱՆ ماه برکوهان

Եղանակ ինչ երաժշտական հնարեալ ՚ի Պարսկաց երաժշտէ խոսրովեան փերմինայէ.

ՄԱՀՎԱՐԷ ماهواره * Ամսական. որ տուեալ լինի սպասաւորաց ամսոյ յամսու. խնդ ռոճիկ ամսական տուրք. տես և ՄԷՀՎԱՐԷ.

ՄԱՀՐԷՄԷ ماه رمه * Տե՛ս ՄԱՀԷ.

ՄԱՀՐՈՒՅ ماه روی * (Թարգմանի) Լուսնադէմ. (և առի գեղեցկադիմաց.) Աչ նշոյլ. տես և ՄԷՀՐՈՒՅ, և ՄԷՀՓԷՅՔԷՐ.

ՄԱՀՓԷՐՎԱՐ ماه پرور * Անուն ինչ. թոլորածոյր բառ քանակունէ արմաւոյ որ փայլէ ի կիսաս Ժիւնիա իբրաց. որպ" Ճերմակ. տես և ԺԷՐՎԱՐ, ՄԱՀՓԷՐՎԻՅՆ, և ՄԱՓԷՐՎԻՅՆ. Գոյ և այլ արմաւ ինչ նման նմին՝ Պերշ անուն. որ ձուք ուրեք և բուսցի՝ Մահֆերվարն եւ առընթեր նորին բուսանի. որք յայժ նման են իրերաց, բայց այլաբանք են ՚ի միմեանց. և այսու զանազանին՝ զի Պերշն սրածայր է, իսկ Մահֆերվարն թոլորածայր. Մի և եւ փորձ ո֊րոշուցանէ նոյն այս է, զի թէ առեալ ինչ ՚ի Մահ֊ֆերվարէն քերեալ և թրջեալ շփիցեն ՚ի թաղեթ ինչ՝ մանուշակագոյն լինի. իսկ եթէ զՊերշն շփի֊ցեն, մթնագոյն գեղին երևի. և Պերշն Թիւն է, յորմէ թէ ոք կեր Մեղկոչ ուտիցէ՝ մեռանի. Իսկ Մահֆերվարն զԹիւն նորին փարատէ. Տե՛ս և ՚ի բառն ՊԻՅՇ, ՟Բ երկրորդ նշանակութեան.

ՄԱՀՓԷՐՎԻՅՆ ماه پروین * Տե՛ս ՄԱՀՓԷՐՎԱՐ.

ՄԱՀՔԻԼ مهکل * (բառ արէ֊ի) Բաղ֊մական, կամ ժողով. Մէճմա.

ՄԱՂ مغ * Տե՛ս ՀԻՐ, բառ առա" նշ".

տես և ԽԻՐ, ԽԻՐԷ, ՄԻՅՂ, ՆԻՋԷՄ, ՆԻՋՄ, և ՆԻԺՄ. 2. Գիշերային մթութի (ոմ՟ առէ Հո֊ հիւսին) ունեւմանի. Թուր" Կէճէ գարանլուղի. 3. Հողամաղ. Թուր" Գորդորաթագ. Իսկ ՚ի բառա֊ րանս ինչ առի թէ է տեսակ ինչ աղաւնոյ, որոյ թևքն և ստուն և կուրծքն կանաչ լինին, և ո֊ մանց ՚ի նոցանէ կարմիր լինին. որք կոչին Սեդ֊ ձաղ. և Պեարիմաղ.

ՄԱՂՋ مغز * Ցատկաբար՝ ուղեղ. Թուր" Պէյին. Իսկ համարակօրէն մէջն կեղևաւոր ի֊ րաց. (ոմ՟ մէջն նշոյ, փառոյ, և այլն. զի առի Մղզի պատամ, և Մղզէ ֆինտէ.) Թուրքերէն Իչ. ասորերէն Լեպպ.

ՄԱՂԱՋՓԻՐՇՔ مغزپخته * Ամսոց՝ որ լինի ՚ի մէջ բարակ ոսկեր. Թուր" Միլիքոդ իչի. 2. (Այլաբանութ) ակրեձ մարդոյ (բար այլով տասնա՝ թէ ակրեձ պէս ՚ի Բիկլոնէց).

ՄԱՂՈՒՆ ماغون * Կարմիր ասուի. Է֊ ճօղի խաւդ. արաբերէն Էրճաուան կեան. նաև Մեր֊ թախարդեան.

ՄԱՃ ماج * Տե՛ս ՄԱՉ, բառ առա" նշ".

ՄԱՃԱՆ ماچان * Քար զաւն. Գուն֊ճեր֊ տեշի եր.

ՄԱՄ مام * Նոյն է Է բառին ՄԱՅԵՐ.

ՄԱՄԱ ماما * Տե՛ս ՄԱՅԵՐ. բայց յատ֊ կապէս ՚ի գործ ածի ՚ի նշանակել զտփին.

ՄԱՄԷՔ مامک * (նուաղական բառին Մամ). Մայրիկ. Անուշիկ.

ՄԱՄԻ مامی * Տանտիկին. Անա Հասու. Ետնէ եվէն ուլու խաթուն.

ՄԱՄԻՅՍԱ مامیثا * Օշինդր. Փիւրն. որպ" Գեչի֊ու բոտն, և խեիկուշ. Ցուանարէն Էֆու օնիտեսն. տես (՟Բ պարտից) եւ ԷՖՍԻՆԹԻՅՆ.

ՄԱՄԻՅՏ مامید * Է անուն փայտի է֊ րիք. Պիր ալուճ աղա տի֊ր.

ՄԱՄԻՅՐԱՆ ماميران * Ծիծեռնա֊ խոտ. Գուլուեչէ օլթ.

ՄԱՄԻՆԱՔ مامیناق * Մանկաբարձ. Թուր" Մամի, էպէ. որպ" Գապէլէ. (և Թարգ֊ մայր պորտոյ. և այս անուն տուեալ է նմա՝ վս՟ կտրելոյ զպորտն մանկան.) տես (բառ պարտից) եւ ԳԱԳԻԼԷ, ՋԷՄԷՆՃ, և ՓԻՅՇԷԱՄ.

ՄԱՄՈՒՆԻԷ مامونیه * Հրուշակ ինչ հաչակէլ, զոր կոչեն Սուլթանի, և ուէրբ բղխձոյ նաև իւղով և շաքարաւ. Պիր նէվ՝ հալվա տիւրի. (Այս տեսակ հրուշակի՝ գոլով նախապէս յո֊ րինեալ վասն Մեմունի անիսրապետին բարեկամին որ էր ՚ի զարմէն Ապպասեանց, յանուն նորա կո֊ չեցաւ Մամունիէ.)

ՄԱՅ مای * (թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Մէյա) Մի՛ զար. Կէշէ. 2. Կենդանի ինչ խայթողական և թիւնաւոր. Բուբէճէ պէր նաւ֊ ճէր տի֊ր.

ՄԱՅԱՆ مایان * Նոյն է Է բառին ՄԱ.

ՄԱՅԷ مایه * Եզ. Տեղ. իսկ յատկա֊ բար՝ եզ ուղտա. Տեհէնին տիշիսի. 2. Խմոր. Խամիր մայէ. 3. Տե՛ս ՍԷՐՄԱՅԷ. 4. Չափ. Մէֆտար. զի մինչ առի Չի՛ մայէ. խմանի մըշակի. զի առի Չի՛ մայէ բէնտ էէլէյօր. չէ եռկըն էյն֊ տէր. զի ոզի տիյօր էօ թօւտէ ճինէր. էփէնտի գա֊ լար. 5. Է անուն այնք կովու, որոյ կաթամբն սնուցին զՖէրիտուն. արքայ. Փէրիտունի սիւտ էւէն տիւէխ ինէյի.

ՄԱՅԵԿԵԱՂ مایه‌كل Տե՛ս ՄԱՅԵԿՈՂ.

ՄԱՅԵՆՏԵՐ مایندر * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՅՏԵՐԻՆՏԷՐ.

ՄԱՅԵՏԱՐ مایه‌دار * Ընչեղ. (այս բառս ՚ի գործ ածի հասարակօրէն յինչս և ՚ի գիտութիւնս և յարուեստս.) Մալտար. 2. Հայր խմորեալ. Մայելի խամիր.

ՄԱՆ مان * Է հր՝ Մանթէն բային. որ և մերթ յարեալ յասարոս բառից՝ բարդի. 2. Նոյն է ընդ բառին ՄԱ. որ մերթ յաւելացուցիչ լինի և ոչ՝ մեր. Եւ մերթ խնդիր բայի և ցուցանէ զմեզ. կամ մեզ. 3. Տե՛ս ԽԱՆԷ. և գուցէ թէ իցէ այն՝ որ գտանի ՚ի բառն խանման.

ՄԱՆԱ منا * Է անուն ՚ի բառ բանի՝ Ջինու անուանեալ գրոցն Զրադաշտ մոգին աղանդաւորաց. 2. (Ընդունելութիւն Մանթըլմէն բային). Տե՛ս ՀԷՄԹԱ.

ՄԱՆԱՆԻՑԵՆ ماننیدن * (անցող՝ Մանթըլմէն բային) Նմանեցուցանել. Պէնզէթմէք.

ՄԱՆԷՆՏ ماننت * (կրճատեալ ՚ի բառէն Մանէնտէ). Տե՛ս ՀԷՄԹԱ.

ՄԱՆԷՆՏԷ ماننده * (Ներգործականաց ըն... Մանթըլմէն բային). Նմանող. Պէնզէյէճի.

ՄԱՆԷՏ مانت * Եզակի երրորդ դէմք առաջնոյ Մանթէն բային. 2. Եզակի երրորդ դէմք առաջնոյ Մանթըլմէն բային.

ՄԱՆԻ مانی * Է անուն հռչակաւոր նկարչի և պատկերահանի միոյ յաշխարհէն Չինաց. որում ՚ի նկարել և ՚ի սեպհականն չէ երկեալ նմանն յաշխարհս. Պիր մէշհուր նագգաշըն իսմի. Զորմէ ասի թէ ձեռօք բոլորածիր շրջանակ իմն քարշէր ՚ի վերայ որոյ բոլորշի երկայնութեան 20. կանգնոց, կամ թէ գիծ ինչ ուղղաձիգ. և յետոյ քննութեամբ և կարկինաւ չափեալ և նայելով այնպէս գտանէին. զի ՚ի մազէ ոչ էր վրիպեալ, և ոչ գոյր ՚ի նմա մազի չափ թիւրութիւն. և սորա է գիրքն այն Էրժէնգ կոչեցեալ՝ Տե՛ս ըստ բառն ԷՐԺԷՆԳ. Պատմի թէ այս Մանի երևեցաւ ՚ի վերջին աւուրս թագաւորութեան Շապհոյ արքայի որդւոյ Արտաշիրի Սասանեան. Եւ է սա մոլորեցուցիչն Մանի՝ առաջնորդ աղանդոյն Մանիքեցւոց. որ ասէր զինքն՝ թէ իցէ Մխիթարիչ Հոգին Սուրբ, զորմէ ասաց Քրիստոս թէ գալոց է. և ցուցեալ Հրամիզդի որդւոյ Շապհոյ գիրս ինչ ասաց թէ սա է աւետարան, և էջ յերկնից առ իս. և թոյլ տուեալ մարդկան գործել զամենայն և յանցանս վաւերական առնել զգործս անօրէնութեան և մեղկութեան, բազումք հետեւեցան զկնի մոլորութեան նորա. Զորոյ աղանդն նախ ընկալաւ Շապուհ արքայ. և յետոյ արհամարհել սկսաւ. Յայտ առնէ և Մանի յաւէտ ... Շապհոյ ընդ ... փախստեայ ՚ի հնդիկս և անտի ՚ի Թիւրքաստան և ՚ի Չին և ՚ի Խիտա. զարմանալի նկարչութեամբ զժողովուրդս գաւառացն այնոցիկ յաղթեաց և պատրեաց. Եւ անտի դարձեալ եկն յաշխարհն պարսից ՚ի ժամանակս Թագաւորութեան Պեհրամայ որդւոյ Հրամիզդի որդւոյ վերոյիշատակեալ Շապհոյ. և Պեհրամ հրամայեաց նմա ընդ գիտականս Մեծամեծաց այսինքն մոգուց վիճաբանել. և Մանի ՚ի վիճաբանութեան անդ յաղթեալ ՚ի նոցանէ՝ եղև ասի ՚ի բերան.. և յառաջնորդելն նմա զզջալ և յետս դառնալ՝ յամառեցաւ Մանի. վասն որոյ մորթ նորին քերթեցաւ, և ՚ի նմա յարդ լցաւ, և ՚ի դրան քաղաքին կախեցաւ. և հետևողք նորա նոյնպէս նախ ՚ի սուր սուսերի մաշեցան. Գոյ ասի և այլ ոմն Մանի որ է հրապարակաւ ... աղանդոյն Զրադաշտի առաջնորդին մոգուց. որք զլոյսն աստուածարարիչ բարւոյ. և զխաւարն արարիչ չարի. 2. Է եզակի եղծ դէմք ներկայի Մանթըլմէն բային.

ՄԱՆԻՑԵՆ مانیدن * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՆԻՍԹԷՆ.

ՄԱՆԻՍԹԷՆ مانستن * Նմանիլ. Պէնզէմէք. չեղանակաւթայերէն Օխշամագ. հր՝ Ման, և ապառնի Մանէտ. ասի և ՄԱՆԻՑԵՆ.

ՄԱՆԿ منك * Տե՛ս ՄԱՀ, ... ոչ.

ՄԱՆՈՒՇ مانوش * Է անուն լերին միոյ որ զկնի աղանդատան Իւրէճի. մայրն Մէնուչէհրի յղի գոլով նովաւ հանդերձ փախուցեալ թագաւոր անդ. Պիր տաղըն ատը. Տե՛ս և ՚ի բառն ՄԷՆՈՒՉԻՀՐ.

ՄԱՆՈՒՇԱՆ مانوشان Տե՛ս ՄԱՆՈՒՇ.

ՄԱՆՈՒՐԷՔ مانورك * Տատրակ. Գումրի. ասի և ՄԱՆՈՒՔ. Իսկ յայլում բառարանի ասի՝ թէ է անուն խոտոյ իրիք.

ՄԱՆՈՒՔ مانوك * Տե՛ս ՄԱՆՈՒՐԷՔ. Իսկ ըստ այլում բառարանի՝ թռչուն ինչ. արաբերէն Էպիւլ միճէյլ.

ՄԱՆՏ ماند * Է եզակի կատարեալ երրորդ դէմք Մանթէն բային.

ՄԱՆՏԷ مانده * (կրաւորականաց ընդունելութիւն Մանթէն բային) Մնացեալ. Գալմըշ. 2. Խոնջեալ, կամ վաստակեալ. Եօրղունլըշ.

ՄԱՆՏԷԿԻ ماندكی * Խոնջութիւն. Թուրքերէն Եօրղունլուգ.

ՄԱՆՏԷՆ ماندن * (հր՝ Ման, և ապառ՝ Մանէտ.) Մնալ. Գալմագ. (բայ հասարակ. և այն որ գրեալ է յառաջաբանութեան գրոցն Կիւլիսթանին՝ է ըստ ներգործական նշանակութեան. ըստ այնմ Իւսէ պէրէ խամ, իտ Աֆէրին ... և Թարգ՝ կեանքն ձիւն է, և արևն յուլիսի ... այսինքն եթող. զայս մեկնիչք Կիւլիսթանին այլազգ կարծեն, որ չէ՛ այնպէս.) 2. Վաստակիլ, կամ խոնջիլ. Թուրքերէն Եօրղունմագ.

ՄԱՇ ماش * Հայերէն և մաշ. (որ է յայտնի իմն ՚ի սեռական ընդեղինաց.) ասի և ՄԷՐՃԻՄԷՔ. (որ վերի պայման ասի.) Թուրք՝

[illegible]

ՄԱՇԱ ماشا * Է անուն կարգանի միոյ, 'ի զատ [illegible] · [illegible]

ՄԱՇԱԿ ماشاق * Բռնիչ [illegible] · [illegible] ամս և ՄԱՇԵԿ.

ՄԱՇԷ ماشه * Ունելիք · Գազամ · ամս և ՄԱՍԷ.

ՄԱՇԵԿ ماشو * Տե՛ս ՄԱՇԱԿ.

ՄԱՇԻՑԿԷ ماشیوه
ՄԱՇՈՒ ماشو
ՄԱՇՈՒՀ ماشوه
ՄԱՇՈՒՊ ماشوب
} Տե՛ս ՓԵՐԿԻՑԱՔԷՆ.

ՄԱՇՈՒՐԷ ماشوره * Տե՛ս ՄԱՍՈՒՐ.

ՄԱՋ ماج * Նոյն է ընդ բառին ՊՈՒՍԷ.

ՄԱՋԱՆ ماجان * [illegible] · Դեղան [illegible]

ՄԱՋՈՒՋԷ ماجوجه * Է անուն [illegible]

ՄԱՊՈՒՆ ماپون * Տե՛ս ՔԻՒՆՏԱՏԷ.

ՄԱՍ ماس * Տե՛ս ԵՂՄԱՍ, ըստ առա" նշանիս" · զի գրեթէ համառօտեալ է 'ի նմանէ.

ՄԱՍԷ ماسه * Տե՛ս ՄԱՇԷ, ըստ գործածութեան [illegible] · 2 · Թի՛ւ երկաթի՝ որով կրակ առնուն (ըստ գրութեան յօրինակս ինչ) · Տէմիւր [illegible]

ՄԱՍԹ ماست * Մածուն · Թուրքերէն Եօղուրթ · և արաբերէն Լէպէնի համիզ, այսինքն կաթն թթու.

ՄԱՍԹԵԿԱ [illegible]
ՄԱՍԹԱՔԻ [illegible]
ՄԱՍԹԱԿԱ ماستاوا
ՄԱՍԹԱԿԷ ماستاوه
} Տե՛ս ՄԱՍԹԿԱ.

ՄԱՍԹՄԱՑԷ ماستمايه * Մակարդ մածնոյ · [illegible]

ՄԱՍԹՈՒՆԷ ماستونه Տե՛ս ՄԱՍԹ[illegible].

ՄԱՍԹՈՒ ماستو * [illegible] · Թուր" Քէշ · ամս և ՀԵՂԵԱՔ, ՀԵՂԵԹԱՔ, ՀԵՂՆԱՔ, և ՄԱՍԹՈՒՆԷ.

ՄԱՍԹԿԱ ماستبا * Մածնաթան · [illegible] · Թուր" Պօշչա [illegible] · ([illegible]) ամս և ԽՍՓԻՑՏԿԱ, ԽՍՔԻՑՏԿԱ, ՄԱՍԹՎԱ, ՍԻՓԻՑՏԿԱ, ՍԻՓԻՑՏՎԱ, և ՍԻՔԻՑՏԿԱ.

ՄԱՍԹՎԱ ماستوا * Տե՛ս ՄԱՍԹԿԱ. ([illegible])

ՄԱՍՈՒՋԷ ماسوجه * Է [illegible] · [illegible] · որ և ամս ՄԱՍԻՑՃԷ, և ՄՈՒՍԻՑՃԷ.

ՄԱՍՈՒՐ ماسور
ՄԱՍՈՒՐԷ ماسوره
} [illegible] · ամս և ԼԻՑՈՆԷ, ԼԻՑՈՓԷ, ՃԵՂՐԵՍԹԷ, և ՄԱՇՈՒՐԷ.

ՄԱ՛ՎԷՐ ماور * (Թեթևացուցեալ 'ի բառէն Մէյավէր) Մի՛ բերեր · Կէթիրմէ.

ՄԱՎԵՐԱ՛ԻՆԷՀՐ ماوراءالنهر * ([illegible] , և Թարգմանի [illegible]) Տե՛ս ՎԵՐԱՐԱՌԻՑ.

ՄԱՏ مات * Տե՛ս ՀԵՄԹԱ. 2 · Տե՛ս ՄԱՏԵՐ (զի է համառօտեալն նորին).

ՄԱՏԷ ماده * Էգ · (որոյ ներհակն է Ներ) Տիշի · ամս և ՄԱՅԷ, և ՄԱՏԻՑՆԷ.

ՄԱՏԷԿԵԱԿ مادهگاو * Կով · Ինեք · (և Թարգմանի էգ եզն · Տիշի էօքիւզ ·) ամս և ՄԱՅԷԿԵԱԿ.

ՄԱՏԷՄԻՑՇ مادهميش * Մաքի · Տիշի Գօյուն.

ՄԱՏԷՆՏԵՐ مادندر * Տե՛ս ՄԱՏԵՐԷՆՏԵՐ.

ՄԱՏԵՐ مادر * Մայր · Թուր" Անա · և արաբ" Վալիտէ · ամս և ՄԱՔԵՐ, ՄԱՄ, ՄԱՄԱ, ՄԱՐՈՒ, (և համառօտեալ) ՄԱՏ և ՄԱՐ.

ՄԱՏԵՐԶԱՏ مادرزاد * Համածինք. Գեր անուրէն փօշմէշ գոշընթաշ: 2. Բնածին, կամ ընդածին. Դողէյոմն տուհյէ. զի ասեն՝ իւր խառ_ չէնն առջև մօտեցըշտ էանն. այս բնութիւն նման ընդածին է։

ՄԱՏԵՐԶԷՆ مادرزن * Ջղջանիշ. Գոյ_ նանա. ռաժկօրէն Մօդչէն. ասի և ԶԷՆՄԱՏԵՐ, ԽԻԻՍՈՒ, ԽԻԻՍՈՒՐԷ, ԽԻԻՄՐԷ, ԽԻԻՍՐԻՑ_ ՆԷ, ԽՕՀ, ԽՕՀԱՄԷՆ, ԽՕՀԹԱՄԷՆ, և ԽՕՀՏԱՄԷՆ։

ՄԱՏԵՐԷՆՏԷՐ مادراندر * Մօրու. Էօյէյ անա. ասի և ՄԱՅԷՆՏԷՐ, ՄԱՏԷՆՏԷՐ, ՄԱՐԷՆՏԷՐ, և ՄԱՐԻՑՐԷ։

ՄԱՏԵՐԻ مادری * Մայրական. Անայէ Ռնսաազ. զի ասի Մէհշէմոպէշէ. սէր մայրական։

ՄԱՏԷ՛ՐԻ ՊԻԻԶԻԻՐՔ مادر بزرک Մեծ մայր. Պէույէու անա։

ՄԱՏԵՐՊԷՐ مادرغر * Պոռնկորդի. (և Թարգմանի բռզամայր.) Թուրքէ" Բուօզէ օղլէ։

ՄԱՏԻԵԱՆ مادیان * Մարակ, ձի մա_ տակ. Գուռուգ. Թաւր" Էօնգ. արապ" حجره Հըճըրէ։

ՄԱՏԻՑՆԷ مادینه * Էգն ու և իցէ կեն_ դանւոյ. Հէր հայվանըն տիշիսի։

ՄԱՐ مار * Օձ. Էյլան. արապ" حيه Հայյէ. ասի և ԽԱՆԻԻՄ։ 2. Տե՛ս ՄԱՏԵՐ (զի է հա_ մառօտեալն նորին)։ 3. Տե՛ս ՊԻՅՄԱՐ (զի է կրճատեալ՝ի նմանէ)։ 4. Տե՛ս ՄԷՑԱՐ (զի է կրճատեալն նորին)։ 5. Տե՛ս ՀԷՄԱՐ, բայց ա_ ռանձին ոչ" (զի է Թեթևացուցեալն 'ի նմանէ)։

ՄԱՐԱ مارا * Է տրականն և հայցականն՝ ՄԱ բառին։

ՄԱՐԱՄՈՒԶ ماراموز * Թռչնոց օձից. (Է այսինքն այն՝ որ զօձս կալեալ և 'ի մէջ ամանոց իւրեք եդեալ, ցուցանէ մարդկան.) Թուրքերէն Էյլանճը։

ՄԱՐԱՊ ماراب * Պղղլայ դեռադեռ կամ նորոգ. Թազէ խաւնէ։

ՄԱՐԷ ماره * Տե՛ս ԱՄԱՐԷ, ԱՎԱՐ, և ԱՎԱՐԷ։ 2. Տե՛ս ՄԻԻՀՐԷ։

ՄԱՐԷՆՏԷՐ ماراندر * Նոյն է ընդ բա_ ռին ՄԱՏԵՐԷՆՏԷՐ։

ՄԱՐԷՓՍԱ مارافسا * Թովչութիւն, զոր կարդան վ՟ն հանելոյ զօձն 'ի ծակուծէն իւրեքէ. որ և ասի ՄԱՐԷՓՍԱՅ, և ՄԱՐԷՓՍԱՐ, և ՄԱ_ ՐԷՓՍԱՆ. Էյլան էֆսունը։

ՄԱՐԻ ماری * Աղանձեալ. Տէփէլէնմիշ։

ՄԱՐԻՑՐԷ مارزه * Տե՛ս ՄԱՏԵՐԷՆ_ ՏԷՐ. իսկ ըստ ասից ոմանց՝ Տե՛ս ՏԱՅԷ։

ՄԱՐԻՍԹԱՆ مارستان * Տե՛ս ՊԻՑՄԱ_ ՐԻՍԹԱՆ (զի է Թեթևացուցեալն նորին)։ 2. Տե՛ս ՄԱՐՆԱՔ։

ՄԱՐԻՍՓԷՆՏԱՆ ماراسپندان * Եր_ րորդ որ իւրաքանչիւր արեգականյին ամսոյ: 2. Է անուն հրեշտակի միոյ, որ վերակացու է իրա_ ղութեց և կառավարութե վերջիշատակել աւուրն։ 3. Է անուն մոգպետաց մոգպետի միոյ. Պէր մօպէտ մօպէտան ադը փէռդ: ասի և ՄԱՐԻՍՓԷՆՏ և ՄԱՐԻՍՓԷՆՑԱՆ. նաև (համառօտմամբ) ՄԱՐԻՍՓԷՆՏ։

ՄԱՐԻՔԷՐԱՆ مارکران * Օձ Թիւնա_ ւոր և դաժան. Ջէհէրնաք գէ չէրիր Էյլան. որ և ասի ՄԱՐՔԷՐԶԷ։

ՄԱՐԽՕՐ مارخور * (Թարգմանի օձա_ կեր.) Տե՛ս ԿԷԱ՛ՎԻՔԻՈՒՀԻ։

ՄԱՐԿԷԶԻՑՏԷ مارکزیده * Օձահար. Էյլան սօգմուշ. զի ասի Թա Բէյէնագ էշմէրագ տ_ վէրուէ պաշէտ, ժողէջէյուէ մաքրուէ չէվէտ։

ՄԱՐԿԻՑԱ مارکیا * Տե՛ս ՄԱՐՁՕՊԷ։

ՄԱՐԿԻՑՐ مارکیر * Նշանակէ օձակալ. Թուրքերէն Էյլան տութըճը։

ՄԱՐՄԱՀԻ ماماهی * Օձաձուկն. Թուրքերէն Էյլան պալըղը։

ՄԱՐՄԱՆԷ مارمانه * Օձանման. Էյլա_ նէ պէնզէր։ 2. Էգ օձ. Տիշի էյլան։

ՄԱՐՄԻԻՀՐԷ مارمهره * Է քար իմն 'ի չափ քանակութե կորիզի արմաւոյ՝ կամ սակաւ ինչ փոքր քան զնա, որ լինի 'ի գլուխս վիշապաց և ոմանց բազմամեայ օձից. յորոց ոմանք կա_ պոյտ լինին և ոմանք խայտ, և ունի սա օգտութ և յատկութ բազում. Պէր ճէվհէր աէօլ. ասի և ՄԻԻՀՐԷԻ ԺԱՆՏԱՐՈՒ։

ՄԱՐՆԱՔ مارناک * Նշանակէ օձուտ. Էյլանը չօգ էէր. ասի և ՄԱՐԻՍԹԱՆ։

ՄԱՐՈՒ مارو * Նոյն է Ը բառին ՄԱՏԵՐ։

ՄԱՐՈՒԹ ماروت * Տե՛ս ՀԱՐՈՒԹ ՄԱՐՈՒԹ։

ՄԱՐՈՒՂ ماروغ * Տե՛ս ՍԷՄԱՐՈՒՂ։

ՄԱՐՁՕՊԷ مارچوبه * Ծնեբեկ. Գուշ գօնմաշ. արապ" هليوم Հէլիւամ, هليون կամ Հէլիւան. ասի և ՄԱՐՁՕՊԷ, և ՄԱՐԿԻՑԱ։

ՄԱՐՊԻՑՆ ماربين * Է նահանգ իմն 'ի կցորդացն քաղաքին Իսֆահանու. որ պարունա_ կէ գիւղօրէս 58: Եւ ասի թէ պտուղքն և այգեստանքն գիւղիցն նահանգիս այսորիկ առ_ յաճախ բազմութե խաղողից, գոլով առ իրեարս յարակցեալ, նահանգն այն ըստ ամե գիւղեթէ մի

[illegible] Մ[illegible] [illegible]

ՄԱՐՍԱՐ مارسار * Տե՛ս ՁԵՀԱՔ. [illegible] ՄԱՐՓԵՇ, և ՏԵՀԱՔ.

ՄԱՐՎԵՇ ماروش * [illegible]

ՄԱՐՏԻ ماردی [illegible]

ՄԱՐՔԸԶԷ مارکزه Տե՛ս ՄԱՐԻՔԵՐԱՆ.

ՄԱՐՓԵՇ مارفش * Տե՛ս ՄԱՐՍԱՐ.

ՄԱՓԵՐՎԻՑՆ ماپروین * Տե՛ս ՄԱՀՓԵՐՎԱՐ.

ՄԱՔԻ ماکی * Տե՛ս ՄԱՔԻՑԱՆ ([illegible]).

ՄԱՔԻՑԱՆ ماکیان * [illegible] ([illegible]) [illegible] Տե՛ս [illegible] ([illegible]) ՄԱՔԻ.

ՄԱՔԻՈՒԼ ماکول * Տե՛ս ԳԻՍԵԱՐԻՕՐ.

ՄԱՔԻՈՒԿ ماکوك * [illegible] ՄԱՔԻՈՒ.

ՄԱՔԻՈՒԳ ماکوب * [illegible] ՄԵՔԻՑՔ, և ՄԵՔԻՈՒՔ.

ՄԵ مه * ([illegible]). Մի՛.

ՄԵԴՀԵՐԷ مطهره * [illegible] ՄԵԹԱՐԷ.

ՄԵԵԱԳ میاب * ([illegible]) Մի՛ [illegible] 2. ([illegible]) [illegible]

ՄԵԶԱՆԻՑՏԷՆ مزانیدن * ([illegible]) Տե՛ս ՄԵՔԵԱՆԻՑՏԷՆ.

ՄԵԶԱՏ مزاد * [illegible]

ՄԵԶԷ مزه * [illegible] ذوق [illegible] ԽԻՎԱ, և ՉԱՇՆԻ.

ՄԵԶԷՆՏԷ مزنده * [illegible]

ՄԵԶԻՑՏԷՆ مزیدن * [illegible] 2. Տե՛ս ՄԵՔԻՑՏԷՆ. ([illegible]) [illegible] ՄԵՍԻՑՏԷՆ.

ՄԵԶՏԵԳԱՆ مزدقان * Է [illegible]

ՄԵՋԻՐ [illegible] Տե՛ս և ՉԻՐԱԳՅԱՆ. [illegible]

ՄԵՋՔԻԹ مزکت [illegible] * [illegible]

ՄԵԹԱՐԷ متاره * Տե՛ս ՄԵԴՀԵՐԷ.

ՄԵԹԷ مته * Տե՛ս [illegible].

ՄԵԹԷՆՃՈՒՇԷ متجوشه * [illegible]

ՄԵԹԵՐՍ میرس * [illegible] 2. [illegible] 3. Տե՛ս ԹԵՆՏԻՑՍԷ.

ՄԵԹԻՑՆ متین * ([illegible]) [illegible] ԻՍԹԻ[illegible]ՎԱՆ, և ԻՍՍԹԻՎԱՐ.

ՄԵԺ مژ * Է [illegible] ՔԷԺՄԵԺ.

ՄԵԺԷՆԿՔ مژنك * [illegible]

ՄԵԺԻՑՏ مژید * [illegible]

ՄԵԺԻՑՏԷ مژده * Տե՛ս ՄԵԺԻՑՏ[illegible]

ՄԵԼԱՋԷ ملاژه * Տե՛ս ՄԵԼԱԺԷ.

ՄԵԼԱԺԷ ملاژه * [illegible] ՄԵԼԱՋԷ.

ՄԵԼԱԼ ملال * ([illegible]) Տե՛ս ԴԵՄ.

ՄԵԼԱՀ ملاه * [illegible]

ՄԷ՛ԼԱՆ ملان * Է [illegible]

ՄԵԼԷԽ ملخ * [illegible] جراد [illegible] ԽԱՑԵՔ, և ՄԵԼԱԽ.

ՄԵԼԷՆԿ ملنك * [illegible] 2. Տե՛ս ԳԻՀՈՒՇ. 3. [illegible] عوب [illegible]

ՄԵԼԷՔ ملك * [illegible]

ՄԷ՛ԼԻՒՆՏ ملند * ([illegible]) Մի՛ [illegible]

ՄԵԼԽՈՒՏԵՆ ملخودن * Արկանել քամբակ . փանոտ անեալ :

ՄԵԼՈՒԼ ملول * (բառ արեպի) Տե՛ս ՁԵՔԻՑՏ :

ՄԵԽ مخ Տե՛ս ԱԹԵՌ : 2 . Տե՛ս ԴԵԼԵՓԾԻ .

ՄԵԽԱՆԻՑՏԵՆ مخانیدن * (անցողա՛ Մէխէյոթէն բային) Տե՛ս ԾԻՒՆԳԱՆԻՑՏԵՆ .

ՄԵԽԵՆՏԵ مخنده * Սողուն . Գարբեն եա- ջերը չէրեն . ասի և ՄԵԽԻՑՏԵ :

ՄԵԽԻՑԶ مخیز * Տե՛ս ՄԵՀՄԱԶ .

ՄԵԽԻՑՏԵ مخیده * Տե՛ս ՄԵԽԵՆՏԵ .

ՄԵԽԻՑՏԵՆ مخیدن * Տե՛ս ԾԻՒՆԳԻՑ- ՏԵՆ : 2 . խլրտել . Էտնա հարէքէթլէր ահէսթէ իր զանմով :

ՄԵԽԼԵՂ مخلج * Է խոտ իմն զոր Թէ ուտիցէ անասուն , արբենայ . Պէր օթ թէրը :

ՄԵ՛ԿԵԱԼ مکال * Մի՛ հեռի լինիր . Իրաք օլմա :

ՄԵԿԵԼ مکل * Տե՛ս ՄԱԼԻՑԶ .

ՄԵԿԵՍ مکس * Ճանճ . Թուր՛ Սինէկ . արաբերէն Զէպապ . և չէղաթայերէն Չէպին . 2 . Տե՛ս ԵՆԿ :

ՄԵԿԵՍԿԻՑՐ مکس کیر * Ճըճի իմն 'ի տեսակէ սարդի . որ հանապազ ճանճ ըմբռնեալ նովաւ կերակրի . Պէր գէօճէք թէրը . որ և ասի ՄԵԿԵՍԿԻՑՐԵՔ : 2 . Ոստայն սարդից (ըստ որում և նա ըմբռնէ զճանճս) . Էօրիւմճէք աղը : 3 . Տեսակ իմն վարագուրի ուռկանաձևերայ հիւ- սեցելոյ , 'ի մէջ որոյ ննջեն յեղանակի ամառան առ 'ի ապահով մնալ 'ի ճանճից . և Թարգ՛ ճանճակալ :

ՄԵԿԵՍԿԻՑՐԵՔ مکس کیرک * Տե՛ս ՄԵԿԵՍԿԻՑՐ , ըստ առաջին նշանակութեանն .

ՄԵԿԵՍՎԱՐ مکس وار * Ճանճօրէն . Թուրքերէն Սինէք կիպի :

ՄԵԿԵՍՐԱՆ مکسران * Հովահար . (և Թարգմանի ճանճավար .) Եէլփէզէ . արաբերէն مروحه Միրվէհէ . որ և ասի ՊԱՏՊԻՑԶԵՆ :

ՄԵԿԵՐ مکر * Եթէ ոչ . արդ՛ Իլլա : 2 . Մերթ մի թէ : 3 . Երբեմն 'ի գործ ածի 'ի տե- ղի բառիս Շոյէթ : 4 . (Է կրճատեալ 'ի բառէն Մէքէրթ .) մի՛ դառնար . Տէօնմէ . Եւ գիտելի է զի բանաստեղծք պարսից զհետ երթեալ լեզուի իւրեանց , զայսպիսի կրճատմունս 'ի գործ ածեն . յորս մանաւանդ սովորութե է ա՛ռնի բնակչացն Թեպրիզու զբառն կրճատ արտաբերել :

ՄԵ՛ԿՏԻ مکی * Մի՛ ծուլացեալ լինիր .

(Ծաղի 'ի բառէն Կէտա և 'ի Մէ արգելականէ .) Թուրքերէն Տէմպէլ օլմա :

ՄԵՀ مه * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՀ (զի է Թեթևացուցեալ 'ի նմանէ) :

ՄԵՀԱՆԻՒԼ مهانیل * Ջուր և ան- խառն ափիոն . Էֆէոնի խալիս . որ և ասի ՄԵ- ՀԱՆՈՒԼ :

ՄԵՀԱՐ مهار * Տե՛ս ՄԱՀԱՐ : 2 . Ուղտու մէ (ըստ կիրառութե մատենագրաց) . Պիր տէ- վէ : ասի և ՀԱՐ :

ՄԵՀԵԱՎԵ مهاوه * Պատրաստական կերակուր , զոր բնակիչք ծովամերձ գաւառաց առնեն 'ի ձկանց :

ՄԵՀԵՏ مهد * Տե՛ս ՄԱՀԷ :

ՄԵՀԵՔ مهک (բառ արէ՛) փորձաքար .

ՄԵՀԹԱՊ مهتاب * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՀԻԹԱՊ (զի է Թեթևացուցեալ 'ի նմանէ) .

ՄԵՀԻՑՐ مهیر * Տե՛ս ՄԱՀ .

ՄԵ՛ՀԻՆԵՎ مهنو * Նոր լուսին . Եէնի այ . արաբերէն Հիլալ . ասի (ըստ պարսից) և ՀԻԼԱԼ , և ՄԱ՛ՀԻ ՆԵՎ :

ՄԵՀՄԱԶ مهماز * Խթան սևեռեալ 'ի կրնկունս կօշկաց առ 'ի վարել զձի . Ոտքի սիվրի թէմիր թէրը . ասի և ԵՍՊԵՆԿԻՑԶ , ԾԻՆԿ , ՄԵԽԻՑԶ , ՄԵՀՄԻՑԶ , ՄԵՀՄՈՒԶ , և ՄԻՀՄԱԶ :

ՄԵՀՄԻՑԶ مهمیز }
ՄԵՀՄՈՒԶ مهموز } Տե՛ս ՄԵՀՄԱԶ .

ՄԵՀՆԱՆԵ مهنانه * Կայիկ . Մէյմանէ .

ՄԵՀՆԱՔ مهناک * Տե՛ս ՄԱ՛ՀԻԹԱՊ .

ՄԵՀՈՒԼ مهول * Տե՛ս ՄԱՀՈՒԼ .

ՄԵՀՁԵ مهچه * Տե՛ս ՄԱՀՁԵ : 2 . Տե՛ս ՔԻՒՄԱԾԻ ԽԱՑՄԵ .

ՄԵՀՎԱՐԵ مهواره * Տե՛ս ՄԱՀՎԱՐԵ .

ՄԵՀՎԵՆՏ مهوند * Է անուն տեղւոյ իրիք 'ի հնդիկս , յորում լինի աղ սպիտակ , և 'ի շրջակայ գաւառս աղն անտի գնայ . Պէր մէլհ՛ ադը թէրը :

ՄԵՀՎԵՇ مهوش * Լուսնաձևան (ասի գեղեցկաց) . Թուրքերէն Այէ պէնզէր . ասի և ՄԱՀԹԵՔ .

ՄԵՀՎԵՐ مهور * Է խոտ իմն , որ մինչ լուսինն 'ի փուլ լինի , առնուն զնա 'ի տեղւոջէ անտի ուր բուսեալ է նա . որոյ օգուտն այսպիսի անմանք լինի . և յաճախ բուսանի սա 'ի գաւառս արապաց . Պէր օթ թէրը :

ՄԷՀՏ مهد * (բառ արաբի)։ Տե՛ս ԿԵԱԽՎԱՐԷ. սակ և ԿԵԱՀՎԱՐ, ԿԵԱՀՎԱՐԷ կամ ՔԵԱՀՎԱՐԷ, (և ԹեԹևացուցեալ) ԿԵԱՎԱՐԷ կամ ՔԵԱՎԱՐԷ, ԿԷՀՎԱՐԷ, և ՓԷՀՎԱՐԷ։

ՄԷՀՏԻՒՄ مهدی * Է Թռչուն ինչ, որոյ անուն է սոյնանուն. Գառայըրալը գէյաշ գիբի գուշ տըր։

ՄԷՀՐՈՒՑ مهروی } Տե՛ս ՄԱՀՐՈՒՑ։
ՄԷՀՓԷՑՔԷՐ مهپیکر }

ՄԷՀՓԷՐԹԷՎ مهپرتو * Լուսնանշոյլ։ Այ չէրբէվիւ։

ՄԷՀՔ مهک * Մարտոխ, մատխտակ։ Թուրքերէն Պէյաւ. և արաբերէն Սաա։

ՄԷՂ مغ * Խաւար. Թուր" Գարանլըգ. արդ" ظلمت Զուլմէթ։ 2. Տե՛ս ՃԷՐՔ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 3. Տե՛ս ՐՈՒՏԽԱՆԷ։

ՄԷՂԱՔ مغاک * Փոս, խոր տեղի. Չուգուր, փէրին եէր. սակ և ԿԷՎ, և ՂԱՎ։

ՄԷՂԱՔՉԷ مغاکچه * (նուազ" Մէղաք բառին) Փոսորակ. Չուգուրճըգ. որ և սակ ԿԷՎՉԷ։

ՄԷՂԼԱՂ مغلاغ * Փոսորակ ինչ, յոր արկեալ ընկոյզս՝ խաղան մանկունք. Օւ չուգուր եէրէ փէրչէր ժի եգէուշ գօղուող գօչ օյնարլէր։

ՄԷՂԼԱՉ مغلاج * Տե՛ս ՄԷՂԼԱՂ։

ՄԷՃ مج * Է անուն գրոյն առանսաւորացն Բուտէկի բանաստեղծին, և պատմողի բանիւն նորին. այլ և ինքն Բուտէկի ասէ. Ի՛ս Մէճ ժխոնոն ըիա չմէրխէն եէղէր ժէան էօ նէլոն, էղ նէն փիլիա ակէստէչ, էօ էղ լէօ ըէն էօ չէղան։

ՄԷՃԷՆ مجن * Է տեսակ ինչ փոքր վահանի. Պէր նէվ ժէօչէօ գալգան տըր։

ՄԷՃԼԻՍ مجلس * (բառ արեւելի) Տե՛ս ՄԻՑՉԷՑ։

ՄԷՄԻՑՉ ممیز * Տե՛ս ՄԷՎԻՑՉ։

ՄԻՑ می * Տե՛ս ՊԱՏԷ։

ՄԷ՛ՅԱ میا * Է արքեպականին հրամայականի Այէտէն բային։

ՄԷ՛ՅԱՄԱՐ میامار * Մի՛ համարեր. Սայմա, հէսապ էէմէերմէ. սակ և ՄԷ՛ՇԻՒՄԱՐ։

ՄԷ՛ՅԱՐ میار * (է արքեպականին հրամայականի Այէտէն բային.) Մի՛ բերեր. Կէթիրմէ. սակ և (կրճատեալ) ՄԱՐ։

ՄԷՑՉԷՏ میزد * Գինարբուք. Իչքինէ չէրըդ։

ՄԷՑՉԷՑԷ میزده * Գինեհար. Չօգ էչմէժլէ ըսուգէշ օմէշ օգէմ։

ՄԷՑՉԷՐ میزر * Տե՛ս ՑԷՍԹԱՐ։

ՄԷՑԽԱՆԷ میخانه * Գինետուն. Շէրապ փարրուշէ էվ. սակ և ՄԷՑՔԷՑԷ, և ԼԷՀԷՐ։

ՄԷՑԽՕՇ میخوش * Թթուաշ. Պէր չաշնի փէօր էժչի էլէ գարըշըգ միյվանէրտի։

ՄԷՑԿՈՒՆ میکون * Աշխէտ, [illegible] գոյն, հրագոյն. (և Թարգմանի գինեգոյն.) Այէգ էէռմիզի. որ և սակ ԱԼ։

ՄԷՑԿԻՒՍԱՐ میکسار * Գինեխում. Շէ-րապ չօքլայըճը. սակ և ՊԱՏԷԿԻՒՍԱՐ։

ՄԷՑՄԷՆՏ میمند * Է անուն գեղջ միոջ մերձաւորանի 'ի կցորդացն ղաղնէ քաղաքի. և կամ է անուն տեղւոյ իրիք. և ասացի է Հասան Մէյմէնտի եփարքըան՝ և յառակական Նեևուտն Սուլդան Մահմուտ որդւոյ Սեպիւքթեկինի ղաղնեվի կոչեցելոյ։

ՄԷՑՆՈՒՇ مینوش * Գինըմպօղ. Շէրապ իչէն. սակ և ՇԷՐԱՊԽՕՐ, և ՊԱՏԷՆՈՒՇ։

ՄԷՑՊԻՀ میپه * Տեսակ ինչ օշարակի. (որ լինի զտուա պտղոց 'ի կարաս ինչ արկանելով, և որ թթուութի ինչ առացեալ՝ լինի օշարակ ինչ որպէս ռուփ.) Նարփէնի։

ՄԷՑՍՈՒՍ میسوس կամ ՄԷՑԻՍՈՒՍ * Է տեսակ ինչ անուշահոտ և քաղցրահամ գինւոյ. Պէր նէվ խօշէօգուր չէրըդ տըր։

ՄԷՑՏԱՆ میدان * Տե՛ս ՃԷՆՔ։ 2. Անուն գինւոյ. Շէրըդ չուրէի. զի Մէյ՛ է գինի. և Տան, է մասնիկ ածանցականի. իսկ ըստ արաբացն՝ Տե՛ս ԱՍՓԷՐԻՅՍ։

ՄԷՑՏԷ میده * Է տեսակ ինչ քաղցրաւենւոյ զոր կազմեն եփելով զմիրգս ընդ շաքարի. Պէր նէվ հէլվա տըր։

ՄԷՑՏԷՆ میدن * Մաղել և մաքրել. Էլէմէք վէ գայ խըմէք։

ՄԷՑՓԷՐԷՍԹ میپرست * Գինեմոլ. (և Թարգմանի դինեպաշտ.) Թուրքերէն Շէրապ-խօր. սակ և ՊԱՏԷՓԷՅՄԱ, և ՊԱՏԷՓԷՐԷՍԹ։

ՄԷՑՓԻՒԽԹԷ میپخته * Քաղցու. զոր եռացուցեալ թանձրացուցանեն, և լինի ռուփ։

ՄԷՑՓԻՒԽԹԷՃ میپخج * Եռացեալ քաղցու. Գայնամըշ խաշլամ առայ. արաբերէն Մուսէլլէս. իսկ ըստ բարդութեանն ցուցանէ եռացեալ գինի. Գայնամըշ չէրըդ։

ՄԷՑՔԷՏԷ میکده * Տե՛ս ՄԷՑԽԱՆԷ։

ՄԷՅՖԱՄ مى فام * [illegible] գոյն գինւոյ (այս գինի) . [illegible] .

ՄԷՅՖԻՒՐՈՒՇ میفروش * Գինեվաճառ . [illegible] տես և ՊԱՏԷՖԻՒՐՈՒՇ .

ՄԷՆ من * (Դերանուան էական առաջին դէմք) . Ես . Պէն . արաբերէն Էնէ . և [illegible] Մէն . 2 . Տե՛ս ՏԻՆ .

ՄԷՆԱՀ مناه * Տե՛ս ՄԷՆԱՐԷ .

ՄԷՆԱՎԷՐ مناور * Է անուն քաղաքի միոջ'ի գաւառին Խուզիստանի . [illegible] .

ՄԷՆԱՐ منار * Տե՛ս ՄԷՆԱՐԷ .

ՄԷՆԱՐԷ مناره * Բուրգն , կամ աշտարակ մզկթի . (է այն բարձրակառոյց աշտարակն առ ընթեր մզկթին , ուր ելեալ Մուէզին յաւուրն հինգ անգամ կոչէ զաղօթականս կալ յաղօթս .) [illegible] Մինարէ . տես և ՄԷՆԱՀ , և ՄԷՆԿԱՐ .

ՄԷՆԶԻԼ منزل * (բառ արաբ .) Վանք , տեղի իջեւանի . [illegible] տես և ԽԱՆ . 2 . Տե՛ս ՄԻՀՄԱՆՍԷՐԱ .

ՄԷՆԶԻՑԼ منزيل * Աւերակ տուն . [illegible] .

ՄԷՆԷ منه * (բառ բնակչաց [illegible] աշխարհի) Տե՛ս ՁԷՆԷ .

ՄԷՆԷՆԳՔ منك * Տե՛ս ՄԷՆԻՑՔ .

ՄԷՆԷՍ منس * Սեւազոյն [illegible] .

ՄԷ՛ՆԷՎ منو * (է [illegible]) Մի՛ շարժիր . [illegible] .

ՄԷՆԹԻՒՃՈՒՇԷ منجوشه * Տե՛ս ՍԻՒՆԳԻՒԼ .

ՄԷՆԹՈՒ منتو * Է [illegible] .

ՄԷՆԹՈՒՐ منتور * Է [illegible] منثور Մէնսուր .

ՄԷՆԻ منى * Եսութիւն . Պէնլիք . 2 . Հպարտութիւն . Քիպիր .

ՄԷՆԻՑՔ منيك * Է [illegible] որ և տես ՄԷՆԷՆԳՔ .

ՄԷՆԻՇ منش * Բարք կամ բնութիւն . [illegible] . տես և ՄԷՆԻՇԷՆ .

ՄԷՆԻՇՋԷՏԷՆ منش زدن * [illegible] . Մէֆթէ [illegible] . որ և տես ՄԷՆԻՇ ԿԷՇԹԷՆ .

ՄԷՆԻՇԷՆ منشن * Տե՛ս ՄԷՆԻՇ .

ՄԷՆԻՇԿԷՇԹԷՆ منش کشتن * Տե՛ս ՄԷՆԻՇՋԷՏԷՆ .

ՄԷՆԻՇԿԷՐ منشکر * [illegible] . Մէֆթէ [illegible] .

ՄԷՆԻՇԿԷՐՏԱ منش کردا * [illegible] .

ՄԷՆԼԱԿ منلاك * [illegible] .

ՄԷՆԿ منك * Տե՛ս ՄԷՆԿԻՑԱ .

ՄԷՆԿԷԼՈՒՍ منکلوس * Է անուն [illegible] . տես և ՄԷՆ[illegible]ԷԼԷ . [illegible] Մէնկէ[illegible] . [illegible] .

ՄԷՆԿԻՑԱ منکیا * [illegible] . արաբերէն [illegible] . տես և ՄԷՆԿ .

ՄԷՆԿԻՑԱԿԷՐ منکیاکر * [illegible] . տես և ՄԷՆԿՊԱԶ .

ՄԷՆԿԻՑՏԷՆ منکیدن * [illegible] . ([illegible]) տես և ԳԻՒՄԷՆԿԻՑՏԷՆ .

ՄԷՆԿԻՒՇ منکوش * [illegible] قرطه [illegible] . տես և ԳԻՒՐԻՒՇՎԱՐ , և ԿԻՒՐԻՒՇՎԱՐԷ .

ՄԷՆԿԻՒԼ منکل * Տե՛ս ՏԻՒՋՏ , և ՄԷՇԹԷՆԿ .

ՄԷՆԿՊԱԶ منکباز * Տե՛ս ՄԷՆԿԻՑԱԿԷՐ .

ՄԷՆՂԻՒՐ منغر * [illegible] (գինւոյ) . [illegible] .

ՄԷՆՂԻՒՐԷՔ منغرك * ([illegible]) [illegible] .

ՄԷՆՃ منج * [illegible] որ և տես ՌԱՎԷՆՏ , և ՐԻՅՎԷՆՏ .

ՄԷՆՃԷԼԱՊ منجلاب Տե՛ս ՉԻՐՔԷՆԱՊ .

ՄԷՆՃԷՔ منجك * [illegible] . տես և ՃԻՒՆԳԷՏ , և ՔԻՒՆԳԷՏ . منجك كردن ՄԷՆՃԷՔ ՔԷՐՏԷՆ . Տե՛ս ՃԷՀԻՑՏԷՆ .

ՄԷՆՃԻՄԷՔ منجيك * Արեւելեան՝ զօրացեալն ձեռնամուխ. Հոփհաձայշելոյն լեզուին բերելով անձամբ. որ և ասի منجيك ՄԷՆՃԻՑԷՔ.

ՄԷՆՃԻՆԻՑԳ منجنيق * Բալլիստ, մանկղիոն. ասի և ՄԷՆՃԻՆԻՑԷՔ.

ՄԷՆՃԻՑՐ منجير * Երկաթ պատուհանի շարժելոյ ամրանալերոյ. Մոշինգղէս ժինձիրի տիմորի.

ՄԷՆՃՈՒ منجو * Ոսպ. Մերձիմէս. սրոց" عدس Ա՚փէս. ասի և ԻՍԹԷՐԱ, ՄԷ-ՁԷՔ, ՄԷՐՃՈՒ, ՄԻՑՃՈՒ, ՆԷՍՔ, ՆԷՐՍԷԿ, և ՆԷՐՍԷՆԿ.

ՄԷՆՃՈՒԳ منجوق * Մահիկ պղնձի (որ լինի ՚ի գլուխս դրօշակաց, և Մէնարէից և գմբէթից շինուածոց). Պագր ալէմ.

ՄԷՆՆ * (բառ արէպի) Լիտր. (որ ՚ի տեղիս տեղիս այլ և այլ կշռի. զի յումանս գաւառս՝ 140 դրամ է. յումանս՝ 600. յումանս՝ 720. յումանս՝ 900. և ՚ի գաւառս ինչ՝ 2040.) Պատման. 2. Տես ՇԻՑՐԽԻՒՇԹ.

ՄԷՆՇՈՒՐ منشور * Հրաման կամ հրովարտակ Թագաւորական. Հիւքմի ֆարիշահի. Թուրքերէն Էմրի ֆարիշահի. չէզայթայերէն Եոլ-չար. ասի և ԵԷՐԼԻՅՂ, ՄԻՍԱԼ, և ՊԷՐԱԹ.

ՄԷՆՈՒՉԻՀՐ منوچهر կամ ՄԷՆՈՒ-ՉԷՀՐ * Է անուն հռչակաւոր Թագաւորի միոյ, որ էր որդի դստերն Իյրէճ արքայի, որդւոյ Ֆերիդունայ արքայի. Պատմի թէ ՚ի սպանանել առ նախանձու եղբարցն Իյրէճի, Թուրայ, և Սէլմայ՝ գիտէ լինքն զիյրէճ Է սուր հանելն, սպա նաև յղութեան զարմի տան նը, առ ՚ի ոչ թողուլ նմա զաւակ ՚ի վը երկրի. վը այ ուր ուրեք և գտին՝ սպանեալ կորուսին զորդիս և զթոռունս նը. վն այսորիկ և մին ՚ի դստերաց նը թուր անուն՝ որ էր ծնեալ ՚ի Մահաֆերիդա նաժշտէ նորին, գոլով յղի Մէնուչիհրաւ մանկամբն, հնարիւք իմն փախուցեալ թաքեաւ ՚ի լեառն Մանուշ կոչեցեալ. և ՚ի ժամանակի Թագաւորեան իւրում, ծնաւ զնա անդ յայլի միում. և սակս ՚ի լերին անդ լինելոյ այնր իրի, յանուանէ լերինն եդաւ անուն նմա Մանուշչիհր. և այսպէս անցանելք ժամանակի Մանուշչիհրն վրիպեալ լինելով՝ հռչակեցաւ Մէնուչիհր. Իսկ այլք ասեն թէ զայս անուն ոչ եդ նմա մայրն իւր, այլ ՚ի հասանել նը ՚ի չափ հասակի երիտասարդութեն, տեսեալ զվայելչութիւն դիմաց նը, անուանեցին Մէնուչիհր, որ թարգմանի դրախտերես (զի էր նա գեղեցիկ դիմօք և պայծառ երեսօք). Ճէննէթ եուզլի. քանզի Մէնու, նշ" դրախտ. և Չիհր, դէմք. 2. Մէնուչիհր, է անուն քաջի միոյ աշխարհին Իյրանու. Պէր մէրտանէ խամի տիւր.

ՄԷՆՊԷԼ منبل * Տես ՀՈՒՇԱ, ըստ առաջին նշանակութեանն.

ՄԷՆՏ منت * (ձայնի արտաբերութեան) ուր. կամ զոր. որքն խիրիսիէխտ. մասաւոր. և Տէրքիէտ, յաւաղկոր. 2. Տեսակ ինչ ամրոցաձև որ և սեաւ և ծանր լինի.

ՄԷՆՏԱՎԻՒՐ منداور * Է անուն զաւառի միոյ. Պէր վիլայէթ ատի տիւր.

ՄԷՆՏԷ منده * Մափոր, կուժ. Չոմբա, Է այլք նմանք, որոց կանթն կամ բերանն բեկեալ իցէ. Գուլպ ապտատ կուլլէ քումքա տիւրմէ. Ար զորոսք. Ար խոշէր. Ար կապ.

ՄԷՆՏԷԼ مندل * Է անուն քաղաքի միոյ, ուր լինի շատ փայտ խնկոյ. Հինտիսթանտա պէր չէհէր տիւր.

ՄԷՆՏԷՊՈՒՐ مندبور * Վատաբախտ. Սէյահդալիհ. ասի և ՄԷՆՑՈՒՐ.

ՄԷՆՏԷՔ مندك * Պակասաւոր առողջութեամբ. Թուրքերէն Քէտարիի Ճիսմ.

ՄԷՆՏԻՇ مندش * Սփռոց. Տօշէքի. արաբերէն Պիսատ. ասի և ՄԻՆՑԻՇ.

ՄԷՆՏՈՒՐ مندور * Տես ԴԷՄՆԱՔ. 2. Տես ՄԷՆՑԷՊՈՒՐ.

ՄԷՇԱ՛ԼԷ مشعل * Ջահ, կամ ղանտեղ. առաւօտեան եւ Մէշալէ.

ՄԷՇԱ՛ԼԷՏԱՐ مشعل دار * Ջահակիր.

ՄԷՇԱՇ مشاش * Ջլեւքերն և կամ ըղձերն ամէն ոսկրոց խառնուեցեալ, և այլս ՚ի վը կճեայ քարի և կամ տափարակ սկաւառակի թափեալ. որ ասի և թանձրանայ, որում Էնճիրգիւրն ևս ասեն. Թուրքերէն Աշիթ.

ՄԷՇԱՐԷ مشاره * Ածու, որ լինի ՚ի պարտէզս. Էվլէ ֆի պոսթանչիլար օլուր.

ՄԷՇԷԽՆԷ مشخنه * Տեսակ ինչ հրաշակի. Պէր նէվ հէլվա տիւր.

ՄԷՇԷՆԿ مشنك * Է անուն հռչակաւոր աւազակի միոյ, որ և ունէր ընկեր մի Շէնկ անուն. Պէր մէշհուր հարամի ատը տիւր.

ՄԷՇԹ مشت * Ափբռն. Դավէթ, փէտրէն. ասի և ԷՆՊԻՒՀ, և ԷՆՊՈՒՀ.

ՄԷՇԹԷՆԿ مشتنك կամ ՄԻՒՇԹԷՆԿ * Աւազակ. Թուրքերէն Հարամի, Եօլքէսիճի. արաբերէն قطاع الطريق. չէզայթայերէն Գորգուճ. ասի և ՃԷԹԹԷ և ՄԷՇԿԻՒԼ.

ՄԷՇԻՒ مشو * Ոլոռն. Թուր" Պօրչագ.

ՄԷՇԿԷՋԷ مشكزه * Մորթ ինչ անուանեալ հոտ՝ Պուշչարի կոչեցեալ. Թուրքե" Թիէրմին.

ՄԷՇԿԻՒԼ مشكل * Տես ՏԻՒՋՏ, և ՄԷՇԹԷՆԿ.

ՄԵՂՀԵՏ مشهد * Տե՛ս ԴՈՒՍՄ. և Թարգ" շիրիմ վմ անդ գոլոյ շիրմին Ալիրիզա անուն առն որդւոյ մուսա քեազըմի. որ էր ութերորդն յերկոտասան իմամիցն տաճկաց յաճախական զայտ. և է շիրիմս այս ուխտատեղի տաճկաց. մանաւանդ ազգին պարսից, զոր յոյժ յարգեն և պատուեն.

ՄԵՂԴԵԼԼԷ مشغله * Տե՛ս ՓԻԹՆԷ.

ՄԵՂՂԱԴԷ مشاطه * (բառ արեպի) Կին՝ որ զերեսն հարսին փայլեցուցանէ զարդարէ. Ա՛րուս էյուշնէ չիյգ չէ չէյնէն գըրէն խանըմը.

ՄԵ՛ՂՈՒ مشو * (արդեւլականն հրամայական Ղէնմըլէն բային). Մի՛ լռանար. Ըռանմա.

ՄԵՂՔ مشك * Մեծ տիկ ջրբերաց. Պէօյիւք դուլուամ.

ՄԵՉԱՉԵՆՔ مچاچنك * Է արարուած գործի ինչ մորթեղէն հանգունակ սերականի, որով վարպետ ճակատանք վուաչ ասպրծանօք զերեարս իրակեն. Թուրքերէն Ձէլդութ.

ՄԵՁԵՐՔ مچرك * Առանց վարձու գործել տալ ումեք զգործ ինչ. Սէխրէ. Էսնի իւճցէնոիւ էչ էչլէմէք.

ՄԵՁԵՔ مچك * Տե՛ս ՄԵՆՃՈՒ.

ՄԵՁԻՑՏԵՆ مچيدن * Խղճել. Գողդողալ. 2. Կաքել. Չիմտիչլէմէք. (հրա" Մէչ։ և ապառնին Մէչէփ). տես և ՄԵՍԻՑՏԵՆ.

ՄԵ՛ՊԱՏԱ مباد * Մի՛ լիցի. Օլմասըն.

ՄԵՊԻՑԺԵ ميژه * Է անուն դստերն Էֆրասիյապայ. որում սիրահարեալ Փեյժէն՝ կցորդեալ արար ընդ նմա մարմնական զուգակցութիւն, զոր կալեալ Էֆրասիյապ, բանտեաց զնա ՚ի մէջ հորոյ, զոր ապա Րիւստեմ երթեալ զերծոյց. Նամի փէհլիվէնի Էֆրասիյապ տէօր.

ՄԵ՛ՊԻՅՆԱՏ ميناد * Մի՛ ցուցցէ զնա (՚ի գործ ածի ՚ի բարեմաղթութեան). Թուրքերէն Ալլահ կէօսթէրմէյէ.

ՄԵՊՀԵՆ مهن * Տեղի դադարման. Ճայի արամ. 2. Տե՛ս ՃԱՏՊՈՒՄ. 3. Տե՛ս ՄԻՀՄԱՆՍԵՐԱ.

ՄԵՊՍԻՑՏԵՆ مبسيدن * Բարկութեամբ մռմռալ ՚ի ներքոյ շրթանց. Ձէյրէկլէտէն ըօլէն քէն սէօյլէնմէք.

ՄԵՍ مس * Ոստնական, զոր անցուցանեն յոտս յանցաւորաց. Մէօհրէլի այագըն աուրըւքն. զի տես Տէր որէնս չէյրէ ծէյանբրա պէլմէս.

ՄԵՍԱՔ مساك * Ղաստւոյլ որ ելանէ յարմնէ մեծամեծ ծառոց. Քէօչիւք ճէյրանլէր.

ՄԵՍԵՐ مسر * Նշանակէ սառն. Պոզ.

ՄԵՍԹ مست * Արբեալ բառ շատին. տես և ՍԻՑԵՀՄԵՍԹ.

ՄԵՍԹԱՆԷ مستانه * Իբր արբեալ. Սէրխօշ կիպի.

ՄԵՍԹԱՐ مستار * Է գեղ ինչ անուշահոտ, բայց լինի կայլի դառն. Պիր նէվ՝ գոխու օթու.

ՄԵՍԹԷ مسته * Տե՛ս ՍԻԹԵՄ. 2. Տե՛ս ԴԵՄ. 3. Է գեղ ինչ որ բուսանի յափունս ջրոց.

ՄԵՍԹԻ مستى * Արբեցութիւն. Սարխօշլըգ.

ՄԵՍԹՂԻՒՏԵՆ مستشدن * Արբենալ. Սէրխօշ օլմագ.

ՄԵՍԹՔԵԱՐԷ مستكاره * Միշտ արբեչիռ. (այսինքն այն՝ որոյ գործն է միշտ գինի ըմպել.) Մէյսիլ մէյխօր.

ՄԵՍԹՔԵՐՏԵՆ مستكردن * Արբեցուցանել. Սէրխօշ էթմէք.

ՄԵ՛ՍԻԹԻՀ مستيه * (ար[illegible]ականն հրա" Մըսթիճէթէն բային) Մի՛ կռուիր. Չէքիշմէ.

ՄԵՍԻՑՏԵՆ مسيدن Տե՛ս ՄԵՁԻՑՏԵՆ.

ՄԵՍԿԷ مسكه * Տե՛ս ԹԵՆԵՑԵՐՈՒՆ.

ՄԵՍՆԵՏ مسند Գոռնկորդի. Հարամզադէ.

ՄԵՍՐԱՏ مسراد * Արգ" حلال Հալալ.

ՄԵՍՐԻՑՏԵՆ مسريدن * Նոյն է ընդ բառին ՄԵՁԻՑՏԵՆ.

ՄԵՎ مو * Մազաւիան. Քէօք ովուլէ ովչէ գըլը.

ՄԵՎԶ موز * Է յայտնի պտուղ ինչ, որ է նման վարնոյ. իսկ մէջ.նորին բառ համայ և բառ գունոյ սեխի. և լինի սա յաճախութիւն յեգիպտոս, ՚ի դամասկոս, և ՚ի դամասկոս. Պէք մէյվան միւզէ տէր.

ՄԵՎԻՑԶ موزيز * Զամիչ (թէ սեաւ իցէ և թէ կարմիր). Գուրու իւզիւմ. արաբերէն Զէպիպ. որ և տես ՀԵՎԻԼԵՔ, (ըստ մեկնութեան աբեր) և ՄԵՄԻՑԶ.

ՄԵՎԻՑԶԱՊ مويزاب * Ջուր չամչոյ. Գուրու իւզիւմ սույու.

ՄԵՎԻՑԶԷ مويزه * Տե՛ս ՄԵՎԻՑԶԵՔ. 2. Ուղղ ինչ սևորակ. ասել" Մէվիզէ.

ՄԵՎԻՑԶԵՔ مويزك * Այս ինչ. յորմէ պատճառաւն ՚ի մարմնի մարդոյ սեաւ հատք. տես և ՄԵՎԻՑԶԷ.

ՄԵՎԻՑԺ مويژ * Սրինգն. (որ է կարմիր ներկ ինչ.) Թուրքերէն Սէօյիւտէն.

ՄԵՎՃ موج * (բառ արեպի) Ալիք. Թուրքերէն Տալղա.

ՄԵՎՔԻՖ موقف * Տե՛ս ՄԱՎՔԻՖ.

ՄԵՎՍԻՄ موسم * [illegible] · 2 · [illegible]

ՄԵՎԿԻՊ موكب * (բառ արաբ․) [illegible]

ՄԷՅ مى * Գինի · ([illegible]) · [illegible]

ՄԷ'ՏԷՆ مدن * Մի՛ [illegible] · [illegible]

ՄԵՏԵՆԿ مدنك * [illegible] · [illegible]

ՄԵՏԵՆՃ مدنج * Տե՛ս ՄԵՏԵՆԿ.

ՄԵՏԵՏ مدد * (բառ արաբ․) Օգնութիւն · Եարտըմ.

ՄԵՏԵՏՔԵԱՐ مددكار * Օգնական · Եարտըմճը.

ՄԵՏԵՏՔԵԱՐԻ مددكارى * Օգնականութիւն · Եարտըմճըլըգ.

ՄԷ'ՏԻ مدى * Տե՛ս ՄԷ'ՏԻՀ.

ՄԷ'ՏԻՀ مده * ([illegible]) Մի՛ [illegible] · Վէրմէ · տե՛ս և ՄԷ'ՏԻ.

ՄԵՏՀՈՒՆ مدهون * [illegible]

ՄԵՏՀՈՒՇ مدهوش * Ապշեալ, [illegible] · տե՛ս և ԴԻՅՄԷ.

ՄԵՏՔԷՇ مدكش * [illegible] ([illegible]) տե՛ս և ԹԱՐՔԷՇ.

ՄԷՐ مر * Ցիսուն · Էլլի · ([illegible]) 2 · [illegible] Մէր օրս [illegible], Մէր օրս [illegible] · [illegible] Օրս [illegible], և Օրս [illegible] · [illegible]

ՄԵՐԱ مرا * Է [illegible] Մէն.

ՄԵՐԱԶ مراز * Պարան · [illegible]

ՄԵՐԱՂԷ مراغه * Մարաղա · է անուն քաղաքի միոյ ʼի գաւառին Ատրպատականի · Պէր շէհր ատը տըր.

ՄԵՐԱՂԻՑՏԵՆ مراغيدن * [illegible]

ՄԵՐԶ مرز * Տե՛ս ՁԵՄԻՑՆ. 2 · Տե՛ս ՄԵՐՀԱՏ. 3 · Է [illegible] 4 · Տե՛ս ՄԵՐԶԱՒ.

ՄԵՐԶԷ مرزه * Տե՛ս ՄԵԶՐԷ · [illegible]ՐԱՂՅԱՆ. 2 · Տե՛ս ՄԱԼԻԶ. 3 · [illegible] 4 · Տե՛ս ՄԹՈՒՐՀ.

ՄԵՐԶԵՂԷՆ مرزغن * Տե՛ս ԿԵՕՐՍԱՆԷ · տե՛ս և ԿԵՕՐԻՍԹԱՆ, և ՄԵՐՂԷԶԷՆ.

ՄԵՐԶԵՆ مرزن * Տե՛ս ՄԹՈՒՐՀ.

ՄԵՐԶԵՆԿՈՒՇ مرزنكوش * [illegible]

ՄԵՐԶԻՒՊՈՒՄ مرزوبوم * Տե՛ս ՄԵՐՃ · [illegible] 2 · Տե՛ս ՊԵՐԻՒՊՈՒՄ.

ՄԵՐԶԿՈՒՆ مرزكون * Տե՛ս ՔԻՑՐ.

ՄԵՐԶՈՒ مرزو }
ՄԵՐԶՈՒՅ مرزوى } [illegible] · տե՛ս և ՄԵՐԶ.

ՄԵՐԶՊԱՆ مرزبان * Մարզպան [illegible]

ՄԵՐԶՊՈՒՄ مرزبوم * Տե՛ս ՄԵՐՃ · [illegible] 2 · Տե՛ս ՊԵՐԻՒՊՈՒՄ.

ՄԵՐԵԽՇԷ مرخشه * [illegible]

ՄԵՐԵՆԿ مرنك * Է անուն [illegible] · տե՛ս և ՄԵՐԵՆՃ.

ՄԷ'ՐԷՆՃ مرنج * Մի՛ [illegible] 2 · Տե՛ս ՄԵՐԵՆԿ.

ՄԷ'ՐԷՍԱՆԱՏ مرساناد * Մի՛ [illegible]

ՄԷ'ՐԷՍԱՏ مرساد * Մի՛ [illegible]

ՄԵՐԷՍԻ مرسى * Մի՛ [illegible]

ժամանակեայս · Էէնի չ՚էյէսին · (ստ են ՚ի գործ ածի ՚ի չարամաղձութեան ։)

ՄԵՐԵՍԹ مرست * Տե՛ս ՀԵՄԱՆԱ ։

ՄԵՐԹԻՒ مرتو * Քեզ · Սանա ։ 2 · Վասն քո · Սենին իչին ։

ՄԵՐԻՑՇԵՄ مریشم * Սպեղանի և կտաւ և դեղ և այլ զինչ և իցէ որ դնի, կամ կապի ՚ի վ(երա) վիրաց · Ճէրահէն իաչիրինէ գօյուլան մէլհէմ վէ պէզ վէ իլաճ հէր նէ իսէ ։

ՄԵՐԻՑՏ مرید * Արմաւ որ խառն է կաթին եփեալ իցէ · Սէտ իչէ ալաօք ...

ՄԵՐԻԽ مریخ * Տեսակ ինչ փայտի, զորս երկու մասունս եթէ յիրեարս շփիցեն, հուր ելանէ · և քանզի ծառն փայտիս այսորիկ լինի յԱրաբիա և ՚ի գաւառին Դամասկեայ, Նորին աղագաւ կոչի Թուրքերէն Շամ աղաճը · պիր նէվի աղաճ փէտր ։

ՄԵՐԿ مرك * Մահ · Էօլիւմ · մէվթ · տես և ՋԵՄԱՆ ։

ՄԵՐԿԵԱՄԵՐԿԻ مركمركى * Ժանտախտ · մահտարաժամ · طاعون Դաուն ։

ՄԵՐԿԻՄՈՒՇ مرك موش * Մկնդեղ · (և Թարգմանի մահ մկան ·) Սըչան օթու ։

ՄԵՐՀԵՄ مرهم * Սպեղանի · ամոքրէն Մէլհէմ ։

ՄԵՐՀԵՄՆԻՀ مرهمنه * Դեղադիր · կամ դնող սպեղանեաց · Մէլհէմ գօյան ։

ՄԵՐՀԵՄՊԵՀԱ مرهمبها * Գին սպեղանւոյ · Մէլհէմ պէհասի ։

ՄԵՐՀԵՄՏԱՆ مرهمدان * Տուփ վիրաբուժի, յորում դնէ զսպեղանիս իւր · Ճէրահ գութուսու · տես և ԹԻՒԼԻ ։

ՄԵՐՂ مرغ * Տեսակ ինչ դալարւոյ · զոր ուտեն անասունք կարի ախորժանօք · Պիր նէվի օթլու փէտր ։ 2 · Մարգագետին վայր՝ ուր առատութեամբ բուսեալ է խառն Մերղ ։ 3 · Տեղի խոտաւէտ և դալարազարդ · Ճայր չէմէնլիք ։

ՄԵՐՂԵԶ مرغز * Է անուն տեղւոյ իւրիք · Պիր մէվզի իսմի դուր ։

ՄԵՐՂԵՋԵՆ مرغزن Տե՛ս ՄԵՐՋԵՂԵՆ ։

ՄԵՐՂՈՒԼ مرغول * Հեր հիւսուածոյ, կամ գանգուր · Էօրիւլմիւշ վէ գըվըրճըգ սաչ · տես և ՄԵՐՂՈՒԼԷ ։

ՄԵՐՂՈՒԼԷ مرغوله * Տե՛ս ՄԵՐՂՈՒԼ ։ 2 · Ձայն Թռչնոց · Ավազի մէօրղան ։ 3 · Ուրախութիւն · Նէշատ ։ 4 · Տե՛ս ԽԻՒՐՐԵՄ ։

ՄԵՐՃ مرج * Սահման · Սինօր · տես և ՄԵՐՋԻՒՊՈՒՄ, և ՄԵՐՋՊՈՒՄ ։ 2 · Տե՛ս ՉԵՄԵՆ ։

ՄԵՐՃԱՆ مرجان * Խորդ որդի · Էնճիւ օղուլ ։ 2 · Բուստ · (է քար ինչ կարմիր որ բուսանի ՚ի ծովն Միջերկրականի · որ յելանելն ՚ի ծովէն սպիտակ է · և այս ՚ի ծուխ փատաքանի կախեն · և անդ ձևալով կարմրանայ ·) Թուրքերէն ևս Մէրճան ։

ՄԵՐՃՈՒ مرجو * Տե՛ս ՄԵՆՃՈՒ ։

ՄԵՐՄԱԶԷ مرمازه * Ընծայ · Թուհֆէ · հէտիյէ ։

ՄԵՐՄԵՐ مرمر * Կիճ · և է յայտնի քար ինչ սպիտակ, որ փայլուն ընդունի վ(երա) գոյն իւրոյ կարի ինչ կարծր · լինի բազմերանգ այսինքն դեղին, կարմիր, կանաչ · և խայտ · որոյ սպիտակն կոչի արաբերէն Րուխամ ։

ՄԵՐՎ مرو * Խոտ ինչ անուշահոտ · Պիր խօշգօխ օթ փէտր ։ 2 · Է անուն քաղաքի միոյ մեծի յաշխարհին Խորասանայ · Պիր շէհրի ադը մը փէտր · որ և տես ՄԵՐՎԻՇԱՀՃԱՆ ։

ՄԵՐՎԵԶ مروز * Է անուն գեղջ իրիք ՚ի գաւառին յայնմիկ, որոյ գլխաւոր քաղաքն է Հիրի · (գոյ և այլ գիւղ ինչ Բաղանուն ՚ի նմին գաւառի · և յերկոսին ևս՝ բնակիչք նց (նոցա) ազանդոյն են Ռաֆըզի ·) Պիր քէօյ ատը փէտր ։

ՄԵՐՎԵՐԱ مرورا * Է տրականն Վէյ դերանուանս · յոր մասնիկն Մէր յաւելեալ է առ ՚ի զարդ ։

ՄԵՐՏ مرد * Այր · Թուրքերէն Էր ատէմ · արաբերէն Ռէճուլ ։ 2 · Տե՛ս ՓԵՀԼԵՎԱՆ ։

ՄԵՐՏԱՆԷ مردانه * Արական կամ արիաբար · Էր կիպի · էրէնէ ։ 2 · Տե՛ս ԿԵՐՏԵՆԵ ։

ՄԵՐՏԱՆԵԿԻ مردانکی * Արականութիւն · Էրլիք ։

ՄԵՐՏԱՍ مرداس * Տե՛ս ՄԵՍԹԱՍ ։

ՄԵՐՏԵՎԶԵՆ مرداوزن * Այր քաջ · Պէհատըր ատէմ · տես և ՄԵՐՏԵՖԳԵՆ ։

ՄԵՐՏԵՖԳԵՆ مردافکن * Տե՛ս ՄԵՐՏԵՎԶԵՆ ։ 2 · Ցոյժ զօրեղ (տես զգինւոյ · և Թարգմանի մարդընկեց ·) Գավի գօվվէթլի ։

ՄԵՐՏԵՔ مردك * (Նուաստականն Մէրտ բառին) Այրուկ · Էրճիկէզ ։

ՄԵՐՏԻ مردی * Այրութի(ւն) · Էրլիք · ախճիւն · ըստ այնմ Մէրտիէն պէտըլմայ իւ ամէլէս չէնեան ։ 2 · Արիութիւն · Շէճաէթ ։

ՄԵՐՏԻՄԵՔ مردمك * Տե՛ս ՄԱՐ ։

ՄԵ՛ՐՏԻ ՍԻՒԽԵՆՏԱՆ مرد سخندان Այր բանագէտ · Սէօզ պիլիճի ատէմ ։

ՄԷՐՏԻՒՄ مردم * Մարդ · Ադէմ. 2. Մարդիկ · Ինսան. 3. Տե՛ս ՄԷՐՏԻՒՄԷ.

ՄԷՐՏԻՒՄ ԱԶԱՐ مردم آزار * Նեղիչ կամ վշտացուցիչ մարդկան · Ադէմ ինճիդէն.

ՄԷՐՏԻՒՄ ԶԱՏ مردم زاد * Որդի մարդոյ · Թուր" Ադէմ օղլը · արաբերէն Պէնի ադէմ.

ՄԷՐՏԻՒՄ ԶԱՏԷ مردم زاده * Տե՛ս ՄԷՐՏԻՒՄԶԱՏ.

ՄԷՐՏԻՒՄԷ مردمه } Բիբ աչաց ·
ՄԷՐՏԻՒՄԷՔ مردمك } Կէօզ պէպէկի · արաբերէն Ինսանիւլ այն · ասի և ՄԷՐՑԻՒՄ, և ՄԷՐՏԻՒՄԻ ՉԷՇՄ.

ՄԷՐՏԻՒՄԻ مردمی * Մարդկութիւն, կամ մարդասիրութիւն · Ինսանիյէթ.

ՄԷՐՏԻ՛ՒՄԻ ՉԷՇՄ مردم چشم Տե՛ս ՄԷՐՏԻՒՄԷ.

ՄԷՐՏԻՒՄԽՈՐ مردم خور * Մարդակեր · Ադէմ եիյիճի.

ՄԷՐՏԻՒՄԿԷԶԱՅ مردم گزای * Մարդախայթ · Ադէմ ըսըրըճը.

ՄԷՐՏԻՒՄԿԻՅԱ مردم گیا } Մանդրագոր ·
ՄԷՐՏԻՒՄԿԻՅԱՀ مردم گیاه } արաբ" يبروح الصنم Եապրուհիւսսանէմ · (որ դամ կական վրիպակաւ ասի) Թուր" Ադամօտու, և Գուն [illegible] · որ և ասի ԵԷՄԷՐՏԷ, ԵԷՄՐՈՒ, ԵՍԹԷՐԷՆԿ կամ ԵՍԹԷՐԷՆՔ, ՍԱԳԻԶԷՃ, և ՍԱԳԻԶԷՔ.

ՄԷՐՏԻՒՄՔԻՒՇ مردم کش * Մարդասպան · Ադէմ էօլտիւրիճի.

ՄԷՐՏԿԻՑՐԱՆ مردگیران * Է անուն տօնի իւիք, զոր առնէին ազգ մոգուց 'ի վերջաւորութեան փետրուարի աւուրս հինգ. և 'ի միջոցի հինգ օրից աւուրցս այսոցիկ կանայք և պատանիք նոցա, զոր ինչ և կամէին և ինքնիք փափագէին, խնդրէին և հայցէին և իշխէին արանց · և յայն սակս անուանեցաւ տօնս՝ Մէրտկիրան · գըր չէշնի ատը տըր.

ՄԷՐՏՈՒՇ مرووش * Դժոխայինն · Մէօշ [illegible] զի ասի Շէյթան [illegible]

ՄԷՐՏՎԱՐ مروار * Ալրաքար · Թուրքերէն Էրմէդի.

ՄԷՔ مك * Է հր" Մէքիտէն բայիս · որ և բարդի, որպ Էմմէք. 2. Կարճ աշտէ զոր կրեն 'ի ձեռս · Էլտէ [illegible] Գըսա հարպա.

ՄԷՔԷԱՆԻՑՏԷՆ مكانيدن * (անցող" Մէքիտէն բայիս) Ծծել տալ, կամ դիեցուցանել · Էմզիրմէք · որ և ասի ՄԷԶԱՆԻՑՏԷՆ.

ՄԷ՛ՔԿԱՍ مكاس * Մի՛ պաշտօնակալաց · [illegible] · և է առ 'ի բայէն Քէտալէն.

ՄԷՔԷԼ مكل } Տե՛ս ՄԱԼԻՑԶ.
ՄԷՔԷՔ مكك }

ՄԷՔԻՑՊ مكيب * Տե՛ս ՐՈՒՑ ՄԷ՛ՔԱՊ. 2. Մի՛ գնար թիւր և խոտորնակ · Էյրի Եոլու.

ՄԷՔԻՑՏԷՆ مكيدن * Ծծել · Էմմէք. (հրամայական Մէք, և ապառնի Մէքէտ.) ասի և ԽԻՆԻՑՏԷՆ, և ՄԷԶԻՑՏԷՆ.

ՄԷՔԻՇ مكش * (բայածականն Մէքիտէն բայիս) Ծծուած · Էմիշ.

ՄԷՔԻՈՒՔ مكوك * Տե՛ս ՄԱՔԻՈՒԳ.

ՄԷՔԻՐ مكر * Տե՛ս ՄԱՔԻՈՒԿ.

ՄԷՖԹՈՒՆ مفتون * (բառ արաբի) Խաբեալ կամ սիրտ առեալ · Ալտանմըշ վէ [illegible].

ՄԷՖԼՈՒՔ مفلوك * Չքաւոր աղքատ · Տէրվիշ պինէվա.

ՄԻ مى * Է սա ձայն իմն, որ եդեալ առաջի անորոշ ապառնեաց պարսից, որպէս զնշան 'ի նշանակութիւն ներկայ ժամանակի · որպ· Մի քունէմ, և Մի պույէմ. Եւ երբեմն յարի 'ի հրամայականս, զորօրինակ, Մի քուն, և Մի պույ. Յոր երբեմն և հօմի յաւելեալ առեն, Հէմի օրդուն, Հէմի քունէմ.

ՄԻԳՆԱՏԻՍ مقناطيس * Տե՛ս ԱՀԷՆՌՈՒՊԱ · որ և ասի ՄԻՂՆԱՏԻՍ.

ՄԻԶԱՃ مزاج * Խառնուած կենդանական բաղադրութեան չորից հիւթոց սեւամաղձի, մաղասոյ, արեան, և մաղձի · Թէրքիպի հայվանի օլան անասըր.

ՄԻԶԷՆԷՆՏ مزنند * (յոգնակի երրորդ դէմք ներկայի Զէտէն բայիս) Հարկանեն · Ուրուրլար.

ՄԻԶԷՏԱՅ ميزداى * (հր" Զէտուտէն բայիս) Արծնեա՛, փայլեցո՛ · Փարլաթ.

ՄԻԶԻՑՊԷՏ ميزيبد * (եզակի երրորդ դէմք ներկայի Զէյպէտէն բայիս) Վայելէ · Եաքըշըր.

ՄԻԶՐԱՊ مضراب * (բառ արաբի) Տե՛ս ԶԱԽՄԷ.

ՄԻԶՔԻԹ مزكت * Տե՛ս ՄԷԶՔԻԹ.

ՄԻԹԻՑՆ متين * Ակիր, կամ մուրճ · (է գործի իմն երկաթի, որոյ մի ծայրն սուր է և գլուխն տափարակ, որով քար հատանեն և կոտորեն. Նաև գետնին փորեն.) Թուր" Քէօշէնկի

ՄԻԺՄԻԺ مژمژ * Տե՛ս ՄԻՃԷՆՃ.

ՄԻԼ میل * Նոյն է ընդ բառին ՄՈՒՑ։

ՄԻԼԱ՛ԳԱ ملغه * (բառ արէպի) Դըրգալ. Գօշէկ։ (Եւ թէպէտ 'ի պարսիկ լեզուի ոչ տեսի բառ ինչ նշանակող դըրգալի, բայց և ոչ գտի զբառս Մէլղկա յՃոխ բառարանի, սակայն որ ինչ լսելի լինի 'ի պարսից վասն դըրգալի, այն՝ է բառս Գաշուգ. զի և բժիշկքն սաեն Էշ ֆէչլան չէշ էէք գաշուգ։)

ՄԻԼԵՆՃԻՑՏԷՆ ملنجيدن * Քարշել. Թուրքերէն Չէքմէք։

ՄԻԼԻՆՃ ملنج * Քարշեա՛. Թուր" Չէք։

ՄԻԼՋԷԽ ملنج * Տե՛ս ԿԻԼԱՍԷՆԿ։

ՄԻԼՔ ملك * Այն սեփական տեղին՝ որ լինի 'ի ասակս եղնգաց. Դըրնագ փէդինթէ օլան դէյաշ էէր։

ՄԻԽԼԷԳ مخلب * Մագիլ Թռչնոյ. Գուշ դըրնաղը. Չէնգէօլի մորչ։

ՄԻԿԻԼ مكل * Տե՛ս ՄԱԼԻՑՋ։

ՄԻԿԻՒՍԹԵՐԷՏ میکسترد * (եղակի երրորդ դէմք Կիւսթէրտէն բային) Սփռէ, կամ տարածանէ. Տէօշէր։

ՄԻՀ مه * Մեծ. (որոյ ներհակն է Քեհ.) Ուլու։ ՄԻՀ ՈՒ ՔԻՀ. մեծ և փոքր։

ՄԻՀԱՆ مهان * (յոգնականն Միհ բառին) Մեծք. Ուլուլէր, պէօյիւքլէր։

ՄԻՀԹԵՐ مهتر * (է անուն բաղդատական Միհ բառին.) Մեծագոյն. (որոյ ներհակն է Քիհթէր.) Ուլուրագ. տես և ՄԻՀԻՑՆ։

ՄԻՀԻՑՆ مهين * Տե՛ս ՄԻՀԹԵՐ։ 2. Է անուն անուցչի Ղէյըրհիին. այսինքն տարփածուին Ֆերհատայ, զոր կոչեն Միհէյն պանու։

ՄԻՀՄԱԶ مهمز * Տե՛ս ՄԷՀՄԱԶ։

ՄԻՀՄԱՆ مهمان * Հիւր. Թուրքերէն Գօնուգ կամ Գօնագ. արաբերէն ضيف Զայֆ. տես և ԻՑՐՄԱՆ, և ՄԻՑԶ։

ՄԻՀՄԱՆԻ مهمانی * Հիւրութի. Գօնուգլուգ. Զիաֆէթ։

ՄԻՀՄԱՆՍԵՐԱ مهمانسرا * Հիւրանոց. Միսաֆիրխանէ. տես և ԻՑՐՄԱՆՍԵՐԱՅ, ՄԵՆԶԻԼ, և ՄԻՊՀԷՆ։

ՄԻՀՄԱՆՏԱՐ مهماندار * Հիւրընկալ. Գօնագ աչան. տես և ՄԻՑԶՊԱՆ։

ՄԻՀՄԱՆՏԱՐԻ مهمانداری * Հիւրընկալութիւն։

ՄԻՀՐ مهر * Սէր. Թուրքերէն Սէվ. արաբերէն Մուհապպէթ։ 2. Տե՛ս ՀՈՒՐԵԽՇ։ 3. Տե՛ս ՄԻՀՐԻՄԱՀ։

ՄԻՀՐԱ مهرا * Է անուն դստեր արքային Քէապիւլ քաղաքի, յորմէ ծնաւ քաջն Րիւստէմ. Քէապիլ թաքհշահընըն գըզը տըր տէյր։

ՄԻՀՐԱՆ مهران * Է անուն առն միոջ կատարելոյ և առաքինւոյ 'ի մէջ պարսից. Աճէմ թէ պիր մէրտի սալիհ գօշլըն իսմի տըր։

ՄԻՀՐԱԳ مهراب * Է անուն քաջի միոջ 'ի Թուրանականաց անտի. Պիր պէհլիվան ատը տըր։

ՄԻՀՐԱՍ مهراس * Սանդ փայտեայ՝ յորում ծեծեն զխասար և զայլ նման իրս. Աղաճ հավան։

ՄԻՀՐԻ مهری * Նուագարան. Սազ։

ՄԻՀՐԻԿԵԱՆ مهرکان * Այս բառ արտաբացուցեալ տեր Միհրիճան. Տե՛ս 'ի նմին վարսաւ ջին նշանակութին։ 2. Է անուն տօնի իրիք, առ պարսիկս զկնի Նեվրուզ տօնի. զոր կատարեին ամ ընտ ամէ 'ի վեշտասանեկորդում աւուր ամսեանն Սեպտեմբերի, վեցօրեայ տօնախմբութ. և մեծաւ յարգանօք. և յայսմ տօնի աջողակ համարին անուն դնել մանկան. և առ մանկածուն յղել զնա վասն ուսման. և 'ի գործս բարիս ձեռն արկանել, և այլն։

ՄԻՀՐԻԿԵԱՆԻ مهرکانی * Եղանակ ինչ երաժշտական. Պիր ներվա իսմի տըր։

ՄԻՀՐԻԿԵԱՆԻ ԽԻՒՐՏ مهرکان خرد Երաժշտական փէրտէ ինչ։

ՄԻՀՐԻԿԵԱՆԻ ՊԻՒԶԻՒՐՔ مهرکان بزرگ * Փէրտէ ինչ երաժշտական։

ՄԻՀՐԻՃԱՆ مهرجان * (արաբացուցեալ 'ի բառէն Միհրիկեան) Աշնանային եղանակ. Կիւզ ֆասլը։ Իսկ ըստ ասից ոմանց՝ է անուն այնր աւուր, յորում արեգակն մտանէ յառաջին աստիճան կշռոյն, և սկիզբն առնու եղանակն աշնանային. և է օրս այս հանդիպակայեաց Նեվրուզ աւուրն, որ է սկիզբն խոյ կենդանակերպին։

ՄԻՀՐԻՄԱՀ مهرماه * Սեպտեմբեր. տես և ՄԻՀՐ, և ՄԻՀՐՄԱՀ։

ՄԻՀՐԻՄԱՆԻ مهرمانی * Երաժշտական եղանակ ինչ։

ՄԻՀՐԻՊԱՆ مهربان * Ողորմած կամ գթած. Մէրհամէթլի։ 2. Սիրող. Մուհապպէթլի։

ՄԻՀՐԻՊԱՆԻ مهربانی * Ողորմածութի. Մէրհամէթ։ 2. Տեսակ ինչ մետաքսեայ կերպասու և հանդերձի. Պիր նէվ՝ հարիր գումաշ տըր։

ՄԻՀՐԿԻՅԱ مهركيا } (Թարգմանի
ՄԻՀՐԿԻՅԱՀ مهركياه } խոտ սիրոյ) Է խոտ ինչ հաչակեալ. Թուր" Մուհապպէթ օթի. և ասի թէ 'ի խոտոյ աստի եթէ ոք դոյզն ինչ ծըքարեալ առ իւր ունիցի, որ ոք զնա տեսանէ՝ 'ի հարկէ սիրելութիւն առնէ ընդ նմա.

ՄԻՂԵԱԶ مغياز * Պարգև. Պախշիշ. Տե՛ս և ՄԻՅԼԱՎԷ, ըստ առաջին նշանակութեան. ասի և ՄԻՂԵԱԶԻ:

ՄԻՂԵԱԶԻ مغيازى * Տե՛ս ՄԻՂԵԱԶ, և ՄԻՅԼԱՎԷ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ՄԻՂՖԵՐ مغفر * Տե՛ս ԴՈՒԼԹԱՍ:

ՄԻՃՄԵՐ مجمر * (բառ արէպի) Տե՛ս ՊՈՒԽՈՒՐՑԱՆ:

ՄԻՃՈՒ ميجو * (հրամայականն ճէօմէկն բային) Որոնեա. Արա: 2. Խնդրեա. Իսթէ:

ՄԻՃՐԻ مجرى * Ամանն յորում դնեն զանուշահոտ իւղս վաճառողք այնպիսի իւղոց. Ա'թթարլէր ը'թր գօթիւրտիւքլէրի շիշէ փէոր:

ՄԻՄԱՆ ميمان * Է հր" Մանտէն բային:

ՄԻՄԱՆԵՏ ميماند * Է եզակի երրորդ դէմ ներկայի Մանտէն բային:

ՄԻՅԱՆ ميان * Տե՛ս ՄԻՅԱՆԷ: 2. Մէջք. Թուրքերէն Պէլ: 3. Պատեանք սուսերի. Գըլըճ Գընի:

ՄԻՅԱՆԱԿԵՆՏԷ ميان اكنده * Լիամէջ. Թուրքերէն Իչի դօլու:

ՄԻՅԱՆԳԱՏ ميان قد * Նոյն է ընդ բառին ՄԻՅԱՆՊԱԼԱ:

ՄԻՅԱՆԷ ميانه * Մէջ. Օրթա. արաբերէն وسط Վասադ. և չէղաթայերէն Արա. ասի և ՃԻՒՄԱՆԷ, և ՄԻՅԱՆ:

ՄԻՅԱՆԵԿԻ ميانكى * Այն՝ որ կայ 'ի մէջի. Օրթադէ օլան նէսնէ:

ՄԻՅԱՆԵԿԻՅՆ ميانكين * Միջակայն:

ՄԻՅԱՆԹԷՀԻ ميان تهى * Սնամէջ. Թուրքերէն Իչի պօշ:

ՄԻՅԱՆԻՅՆ ميانين * Մէջին. Օրթադաքի:

ՄԻՅԱՆՃԱՅ ميان جاى * Միջավայր. Թուրքերէն Օրթա եէր:

ՄԻՅԱՆՃԻ ميانجى * Միջնորդ. Փօռօճ նէչմ խօճէն:

ՄԻՅԱՆՊԱԼԱ ميان بالا * Միջահասակ. Օրթա պօյլու. որ և ասի ՄԻՅԱՆԳԱՏ:

ՄԻՅԱՆՊԷՆՏ ميان بند * Գօտի, խոնճան, և այլ զի՛նչ և իցէ իր՝ զոր ածեն ընդ մէջս. Գուշագ, ուչգուր, վէ հէր նէ քի պէլէ պաղլանուր:

ՄԻՅԱՆՍԵՐ ميانسر * Է անուն ինչ թագի, որոյ կեսն է ականակուռ. Պիր նէվ' թաճ տիւր:

ՄԻՅԶ ميز * Տե՛ս ՄԻՀՄԱՆ:

ՄԻՅԶԱՆ ميزان * (բառ արէպի) Կըշիռ. Թէրազու: 2. Արդարութիւն ('ի վերին նշանակութենէ առեալ): 3. Կշիռ (կենդանակերպն որ համբիւպակացն է խոյի). Պիր պուրճ տիւր:

ՄԻՅԶԱՊ ميزاب * (բառ արէպի) Տե՛ս ՆԱՎՏԱՆ:

ՄԻՅԶԱՒ ميزاو * Տե՛ս ՄԻՅԶԷՏ:

ՄԻՅԶԷ ميزه * Մէջն կամ միջոցն թամբի. Էյէր օրթասը. Մէյանէ չիմ:

ՄԻՅԶԷՏ ميزد * Ժողով (ուրախութեան). Ճէմիյէթ. արփ" Մէճլիս. ասի (ըստ պարսից) և ՄԵՃԼԻՍ, և ՄԻՅԶԱՒ:

ՄԻՅԶԻՅՏԷՆ ميزيدن * Տե՛ս ՇԱՇԻՏՏԷՆ:

ՄԻՅԶՊԱՆ ميزبان Տե՛ս ՄԻՀՄԱՆՏԱՐ:

ՄԻՅԷ ميه * Ծեց. Թուր" Կիւվէ. ասի և ԳԻՅՏ, և ՏԻՅՎՉԷ (ըստ ոմանց):

ՄԻՅԹՈՒ ميتو * Տեսակ ինչ լախտի, որոյ շերտքն են սուր. Եօգրուգլուր տէմիր պէր նէվ' թօփուզ տիւր:

ՄԻՅԺԷՏ ميرژ * Սեղեխ. Թուրքերէն Օյնաշ. ասի և ՄՈՒԼ:

ՄԻՅԼ ميل * Մղոն (է երրորդ մասն միոյ ֆէրսախի. վա զի մի ֆէրսախն՝ 3 Մղոն է. և մի մղոնն 4000 քայլ է.) Թուրք" եւ Միլ: 2. Արձան որ իցէ շինեալ առ կոթող. (թէ սահմանս ունիցի և թէ ոչ.) Մինարէ նիշանի էօլչիւ. 3. Փայտիկն այն, որով քարշեն ծարոյր 'ի յաչս. Կէօզէ սիւրմէ չէքտիքլերի ալէթ:

ՄԻՅԼԱՎ ميلاو * Նոյն է ընդ ՇԱԿԻՐՏ:

ՄԻՅԼԱՎԷ ميلاوه * Պարգև՝ որ տուեալ լինի աշակերտաց. ասի և ՄԻՂԵԱԶ, և ՄԻՂԵԱԶԻ: 2. Տե՛ս ՄԻՒԺՏԷԿԵԱՆԻ:

ՄԻՅԽ ميخ * Բևեռ, սևեռ. Էչտէր: 2. Ցից վրանի. Չադըր գազըգը:

ՄԻՅԽԷՔ ميخك * Մեխակ. (որ եղեալ է յայսմ Միխէք բառէն, որ և վա ունելոյ զնմանութիւն փոքրիկ բևեռի՝ առայսս Միխէք, որ Թարգմանի բևեռիկ.) Գարանֆիլ. ասի (ըստ պարսից) և Գարանֆիլ:

ՄԻՑԽՑԻՐԷՄ میخ درم * Տապաշարկիչ դրամոյ · Մէօօէի չէր ·

ՄԻՑԽՔԷՏԷ میخکده * Փողերանոց, ան- գի հատանելոյ դրամս · Զարբխանէ ։

ՄԻՑՀԷՆ میهن * Տե՛ս ԹԷԳԱՐ ։ 2. Տե՛ս ԽԱՆՄԱՆ ։ 3. Տե՛ս ԽԱՆԷ ։

ՄԻՑՂ میغ * Տե՛ս ԷԳՐ ։ 2. Տե՛ս ՄԱՂ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՄԻՑՂՆԱՔ میغناک * Ամպոտ · Պուլութլի ։ 2. Մառախապատ, միգապատ · Տումանլը ։

ՄԻՑՃՈՒ میجو * Տե՛ս ՄԷՆՃՈՒ ։

ՄԻՑՆԱ مینا * Կապոյտ ապակի · Կէօք սըրչա · Աղէնէի օէդդ ։ ՔԻՒՆԳԷ'ՏԻ ՄԻՑՆԱ · գմբեթ ապակեայ · (այսինքն երկնից, վասն գոլոյ նորա 'ի գոյն կապոյտ ապակւոյ ·) Սըրչա Գուպպէ ։

ՄԻՑՆԱՆ مینان * Տե՛ս ԱՆՈՒ · տես և ՄԻՑՆԷ ։

ՄԻՑՆԱՐԷՆԿ مینارنگ * Տե՛ս ՄԻՑ- ՆԱՔԱՄ ։

ՄԻՑՆԱՓԱՄ میناقام * Երկնագոյն · Սըմա- չա րէնկլի · Ասմանկիւն · տես և ՄԻՑՆԱՐԷՆԿ ։

ՄԻՑՆԷ مینه * Տե՛ս ՄԻՑՆԱՆ ։

ՄԻՑՆՈՒ مینو * Տե՛ս ԳԷՀԻՐՇԹ, ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2. Տե՛ս ԱԳԿԻՑՆԷ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՄԻՑՆՈՒՇ مینوش * Լօռ · Իչքի · որ և տես ԳԻՇԻՆԷԿ ։

ՄԻՑՆՈՒԳԱՏ مینواد * Գինի · Շէրապ · (որ ասիւր առ ժամանակաւ Ջէհապ [illegible] ·) Տե՛ս և ԳԱՏԷ ։

ՄԻՑՇ میش * Ոչխար · Թուր" Գօյուն ։

ՄԻՑՇԹԷ میشته * Գինաւոր հրեից · Մէ[illegible] էէհուտիեան · որ և տես ՄԻՑՇՆԷ ։

ՄԻՑՇԻՆ میشین * Ոչխարի, քեմուխտ · ոչխարենի · (մորթ ոչխարի խաղալեալ և յարդարեալ · որ 'ի գործ ածի 'ի քաղում ըզէս · և է ածանցեալ մասնկամբս ԻՆ՝ 'ի բառէն ՄԻՇ ·) առակօրէն են ՄԻՇԻՆ · տես և ՂԷՁՂԷՆ ։

ՄԻՑՇՆԱՑ میشنای * Է խոտ ինչ յազ- դէ դեղոյ, զոր յաճախ հովիւք 'ի վայրի հանեալ ուտեն · և յայն սակս կոչի արաբերէն عصی الراعی Ասա[illegible] ։

ՄԻՑՇՆԷ میشنه * Տե՛ս ՄԻՑՇԹԷ ։

ՄԻՑՇՈՒ میشو * Ոլոռն · Պօռչաք ։

ՄԻՑՇՉԷՇՄ میش‌چشم * Այն՝ որ ա-

որ Թուրքերէն Էշա կէօզ · որ ոչ յայժ սեաւ է և ոչ պղլպդոյն ։

ՄԻՑՉՈՒՏԷՆ میچودن * Շօշափել զինչ · Նէսնէ եօգլամագ · արաբերէն Լէմս ։

ՄԻՑՍԹԻ میستی * Է բիծ ինչ՝ որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ · և ունի երկուս տեսակս · արաբերէն Գաբաս, Նաև Գահաք ։

ՄԻՑՍԻՑՏԷՆ میسیدن * Շօշափել · Եօգլամագ ։

ՄԻՑՎ میو * (յատկաբար Նշա") Ուռ որթոյ · Իւզիւմ չըպուղի ։ Եւ ձիւղ ամ ծառոյ յո- րոյ վր կցէ պտուղ · զի վասն այն՝ Մէյվէ կոչի միրգն 'ի պարսիկ բարբառ ։

ՄԻՑՎԷ میوه * Միրգ · (թէ ունիլ կա- րիցէ և թէ ոչ ·) Եէմիշ · արաբերէն Փաքիհէ · տես և ԳԱՐ ։

ՄԻՑՎԷՏԱՐ میوه‌دار * Պտղաւոր, մրգ- աւէտ · Եէմիշլի ։

ՄԻՑՎԷՓԻՒՐՈՒՇ میوه‌فروش * Մրգ- վաճառ · Եէմիշչի ։

ՄԻՑՎԻՑՋԷ میوزه
ՄԻՑՎԻՑԺԷ میوژه } Տե՛ս ՍԻՑԱՆ ։

ՄԻՑՏԷ میده * Կլն ողջախոհ և համեստ · Ըօմէյի ուահիդէ վէ մէսնուդէ ավրէթ ։

ՄԻՑՏԷԽ میدخ * Գործ ձի · Պօզ ադ ։

ՄԻՑՐ میر * Է հր" Մէօրօէն բայլն ։ 2. Իշխան, գլխաւոր ժողովրդեան · (և ըստ այսմ է համառօտեալ յարաբայեցոյ Էմիր բառէն ·) Հէր շէյին պաշը ։ 3. (Յայսմ վերին երկ- րորդ նշանակութեան առեալ՝ Նշա") զայս դերբայն որք են յառաջացեալք 'ի զաւակաց դստեր Նո- և ունին նշան 'ի գլուխս իւրեանց զփաթոյթ կանաչ 'ի վերայ փակեղան ։

ՄԻՑՐԱԽՕՐ میراخور * Ախոռապետ · Թուրքե" և Մէրախօռ · տես և ԷՄԻՑՐԱԽՕՐ ։

ՄԻՑՐԱՆԻՑՏԷՆ میرانیدن * (անցողակ Մէօրօէն բայլն) Մեռուցանել · Էօլտիւրմէք ։ (Հրամայական Մէյրան · և այսպ" Մէյրանէօ ։)

ՄԻՑՐԱՆՏԷՆ میراندن * Վարել, մեր- ժել, արտաքսհանել · Սիւրմէք ։

ՄԻՑՐԱՎ میراو * Ջրապետ · Էմիրապ · Թուր" (յերին Հռոմայեց կոչի) Սու նազըրը ։

ՄԻՑՐԶԱ میرزا
ՄԻՑՐԶԱՏ میرزاد } Տե՛ս ՄԻՑՐԶԱՏԷ (զի են կրճատեալք 'ի նմանէ) ։

ՄԻՑՐԶԱՏԷ میرزاده * Իշխանածին ·

Գեղջուկ · սոյն և (կրճատմամբ) ՄԻՐԶԱ, ՄԻՐԶԱՅ, և ՄԻՐԶԱՏ.

ՄԻՐԹԷՆ میرتن * Որ ցուցանէ զմիջն մեծ և պատուական · Քրիստոնէից սուրբ մի հայրապետ ընտրեալ կեանքերեն.

ՄԻ'ՐԻԶԷՆՊՈՒՐ میرزنبو * Թագաւոր մեղուաց · Արու զենի · արք" یعسوب Եասուպ.

ՄԻՐՊԱՐ میربار Թուր" Գոտեւորի պաշի.

ՄԻՐՏԱՏ میرداد * Իշխանաւոր կամ հրամանատար յարքունական դիւանի, որպիսի է նախիրակալապետն (այսինքն Զաղաղ պաշին), և այլ նման նմին · Տիկնոց թափշահներ չաղաղ պաշի վէ ախօչ ասհէրի.

ՄԻՆԳԱՐ مقار * Տե'ս ՄԷՆՏ.

ՄԻՆԷՅԱՄԷՏ می نیامد * Ոչ եկն · Թուրքերէն կէլմէտի.

ՄԻՆԷՆԻԻՄԱՅԷՏ می نمايد * (եզակի երրորդ դէմք ներկայի Նիմուտէն բային՝ իբր թէ Նէմի նմայէտ ·) Ոչ երևի · Կէօրիւնմէզ.

ՄԻՆԻԿԷՐԷՄ مینکرم * (եզակի առաջին դէմք ներկայի Նիկէրիսթէն բայիս) Հայիմ · Պաքարըմ.

ՄԻՆԻՀԷՆՏ مینهد * (յոգնակի երրորդ դէմք ներկայի Նիհատէն բայիս) Դնեն · Գօյարլար.

ՄԻՆՏԻՇ مندش * Տե'ս ՄԷՆՏԻՇ.

ՄԻՇԷՆՃ مشنج * Է տեսակ իմն կանաչ ձանձի · որ եթէ 'ի վերայ մսոյ թառիցի՝ խակոյն միսն նեխի և որդնոտի · Պիր նէվի եէշիլ սինէք փէրտ · որ և սոյն ՄԻԺՄԻԺ.

ՄԻՇԹ مشت * Գետ · Ըմպող, կամ Իրմագ · արք" Նէհր · չէղաթայերէն Սույ · սոյն և ՋԷՀԷՆ, ԻՍԹԻՔԱՆ, ՆԷՐ, և ՌՈՒՏ.

ՄԻՇԹԻ میشتی * Է տեսակ իմն մեծագոյն հանդերձի · որ յոյժ լաւ ստացուածական է · Պիր նէվի ճամէի հօրէյրզգամ փէրտ.

ՄԻՇԼՈՒՐ مشلور * Ծիրան · Գայսըս.

ՄԻՇՎԷՏ مشو * Փակեղն · Իմամէ.

ՄԻՉԷՔԷՏ می چکد * (եզակի երրորդ դէմք ներկայի Չէքիտէն բայիս) Կաթէ · Դամլար, գաճլար.

ՄԻՊԱՅԷՏ می باید * Նշանակէ պիտոյ է, կամ պիտի · Կէրէք փէրտ.

ՄԻՊԱՇ ԽԱՄՈՒՇ می باش خاموش Տե'ս ԽԱՄՈՒՇՇԷՎ.

ՄԻՍ مس * Պղինձ · Պագըր · արաբերէն

نحاس Նիհաս · տաճիկ ԹԻՒՓԱԼ կամ ԹՈՒՃԱԼ.

ՄԻՍԱԼ مثال * Տե'ս ՄԷՆՇՈՒՐ · իսկ ըստ արաբաց՝ Տե'ս ՄԱՆԷՆՏ.

ՄԻՍԳԱԼ مثقال * Կշիռ դրամի մեյ և կէսոյ, որ է 24 կորիզ եղջեր.

ՄԻՍԷԶԷՏ می سزد * (եզակի երրորդ դէմք ներկայի Սէզիտէն բայիս) Արժան է · Լայրգ փէրտ.

ՄԻՍԹԱՊ مستاب * Ցեխ, կամ հաստաշակ ջրհորոյ · Սու գուրուն · Թուր" Գըլչլգ.

ՄԻՍԻՑՆ مسين * (ածանցեալ 'ի բառէն Միս · մասնականու իյն) Պղնձի · Պագըրտան.

ՄԻՍԿԷԼ مسکل * Տե'ս ՄՈՒՍԻՑԳԱՐ.

ՄԻՍԿԷՐ مسکر * Պղնձագործ · Պագըրճը.

ՄԻՍՔԻՑՆ مسکين * Աղքատ, անճար · Պէգավալլը, պէչարէլի. իսկ ըստ արաբաց՝ անճար աղքատ.

ՄԻՏԱՏ ميداد * (եզակի երրորդ դէմք անկատար ամանակի Տատէն բայիս) Տայր · Վէրիր էտի, կամ Վէրէտի էտի.

ՄԻՏԱՏ مداد * (բառ արէպի) Թանաք · Միւրէքքէպ.

ՄԻ'ՏԷ مده * (բառ արէպի) Ստամոքս

ՄԻՏԻՀ مدیح * (հրամայականն Տատէն բայիս) Տուր · Վէր · սոյն և ՊԻՏԻՀ.

ՄԻՐԱ مرا * Միայնութիւն · Տօնսըզ. 2 · Տե'ս ՀՈՒՐԷԽՇ. 3 · Տե'ս ԱՍԻՒՄԱՆ · [illegible] սոյն և ՔԷՆԷՔ. 4 · Տե'ս ՊԷՐԱՊԷՐԻ. 5 · Տե'ս ԱՐՊԷՏԷ.

ՄԻՐԻ مری * Ջահ · Գույթէ · սոյ. 2 · Միաբանութիւն 'ի բանի չարեաց և ապականութեան · Շէրր վէ ֆէսատ իշլէ իթթիֆագ իթմէք.

ՄԻՐՓԱՇ مرپاش } Տե'ս ՍԱԽԹ.
ՄԻՐՓԱՍ مرپاس

ՄԻՒԳԱՐՆԷՍ مقرنس * Վերնատուն ոլոր կամարակերպ · Խանէէ պաշը ակ Միւգառնէզ օդա.

ՄԻՒԴՐԻՊ مطرب * (բառ արէպի, և Թարգ" ուրախացուցիչ ·) Տե'ս ՄԻՒՂԱՆՆԻ.

ՄԻՒԶԷՄՄԻԼ مزمل Ծածուկ · Լէօշէ.

ՄԻՒԶՈՒՐԻ مزوری * Մարգակ, դառնահամ (սան), առաւօտաղակալ · Զանը, իէրէշ քանի, մաքուզամ · Թուրքերէն Մէրմէր.

ՄԻՒԶՏ مزد * Վարձ · Թուրքե" Քիրա · և արաբերէն Իւճրէթ.

ՄԻ'ՒԶՏԻՏԷՀՏԱՆ مزددهان * Դրամի

պի՞ ուր ընծեղք և փարթամք պէտի Խորամաներեւոյ զաշքատա տան նց . բայց այժմ խրճն որպիսուն 'ի ներհակն է շրջեալ . զի յորժամ մնամ ումեք 'ի մեծամեծաց հիւրամեծարութե առնելի , այն ձին որ քարշի առաջի նորա կամ այլ պատուակամ և մեծագին իրք , զայ առնել լինին նմա , այն կոչի Միւշտուլուգան . (և Թարգմանի աստանա_ վարձ .) Տէշրիֆաթ . տես և ՀԷՏԻՅԷ'ԻՏԷՆՏԱՆ .

ՄԻՒԶՏՈՒՐ مزدور * Վարձկան . Իւճրէթ ճեէ էշ էշլէյէն ադէմ . արաբերէն اجير Էճիր .

ՄԻՒԹՎԱՐԻ متواري * Տե՛ս ՆԻՀԱՆ .

ՄԻՒԹՔԻՑՏԷՆ متكيدن * Նոյն է ընդ բային ՇԱՀԻՑՏԷՆ .

ՄԻՒԺ مژ * Տե՛ս ՄԱՂ , ըստ առա՛ ն՞շ .

ՄԻՒԺԷ مژه * Արտևանունք . Քիրփիք . մի և տես ՄԻՒԺԿԷԱՆ , ՄԻՒԺԿԷԱՆ , ՄԻՒ_ ԶԷ , և ՄԻՒԶԿԷԱՆ .

ՄԻՒԺԷՔ مژك * Է նուազականն Միւժէ բառին .

ՄԻՒԺԿԷԱՆ مژگان * Տե՛ս ՄԻՒԺԷ .

ՄԻՒԺՏԷ مژده } Աւետիք .

ՄԻՒԺՏԷԿԷԱՆ مژدگان } Մուշտու_ լուք . արաբ՞ Պէշարէթ . տես և ԻՏԹՈՒՔ , ՎԷ_ ՇԱԳ , ԽԻՐԱՄ , ԽԻՐԱՄ կամ ԽՐԱՄ .

ՄԻՒԺՏԷԿԷԱՆԻ مژدگانی * Աւետաւոր . Միւժտէ էյլէմէ հէրիէն նեանէ . տես և ՄԻՑԼԱ_ ՔԷ , և ՄԻՒԺՏԷԿԷԱՆԷ .

ՄԻՒԺՏԷԿԷՐ مژده گر Տե՛ս ՄԻՒԺՏԷԳԷՐ

ՄԻՒԺՏԷԳԷՐ مژده بر * Աւետաւոր , ա_ ւետաւորող . Մուշտուճի . արաբ՞ بشير Պէշիր . տես և ՄԻՒԺՏԷԿԷՐ , և ՄԻՒԺՏԷՐԷՍԱՆ .

ՄԻՒԺՏԷՏԱՏԷՆ مژده دادن * Աւետիս տալ . այսինքն աւետել , աւետաւորել . Մուշ_ տուլամագ .

ՄԻՒԺՏԷՐԷՍԱՆ مژده رسان * Տե՛ս ՄԻՒԺՏԷԳԷՐ .

ՄԻՒԼ مل * Է տեսակ ինչ խոշոր և սև_ համ ասեղի . Պիր նէվ էյրէք փոր . Իսկ ըստ արաբաց՝ գինի (զոր այնչափ 'ի գործ ածեալ են պարսք , մինչև լինել նմա գրեթէ բառ պարսկա_ կան) . Շէրապ . ըստ այսմ Տե՛ս և ՊԱՏԷ .

ՄԻՒԼԷՆՏ ملند * Տե՛ս ԿԻՒՔԹԿԻՈՒ .

ՄԻՒԼՔ ملك * Տեսակ ինչ սևահամ ըն_ դոյ . Թեպլոս մեկնի և ս սոյն . Միւլքիւէ .

ՄԻՒԼՔԷՔ ملك * Մուշ . Թուր՞ Էդէ_ ցեօրէնի . և արաբ՞ خبازي Խուպազի կամ Խա_

գպ՛, Խաչլուլիք . տես և ԹԻՒԼԷ , ՄԻՒԼՔԷԼ , և ՓԷՆԻՑՐԷՔ .

ՄԻՒԽ مخ * Մանձ . Կեմ . տես և ԼԻ_ ԿԷԱՄ , և (արտաքացուցել) ԼԻՃԱՄ . 2 . Ար_ մաւենի . Խուրմա աղաճի .

ՄԻՒԽԱԹ مخات * Տե՛ս ՄԻՒՇՔԷՔ .

ՄԻՒԽԹ مخت * Տե՛ս ԽՈՒՄԻՑՏ .

ՄԻՒԽԻՍԹԱՆ مخستان * Արմաւաս_ տան , արմաւենուտ .

ՄԻՒԽԽ مخ * (ըստ արեւայի) Ուղեղ . Թուրքերէն Պէյնի . 2 . Ծուծ (որ գտանիս 'ի մէջ ոսկերաց) . Իլիկ .

ՄԻՒԽՄԷԼ مخمل * Թաւիշ . (է կեր_ պաս ինչ Թաւ . յորոց ոմանք լինին սոսկ , և ոմանք նկարէն .) տես և ԳԱՏԻՑՔԷ .

ՄԻՒԿՐԱՆ مكران * Է անուն գաւառի յարևելս . զորմէ ասեն՝ թէ քարինք և հողակոյտք նորա լինին մարգարիտ . Պիր վիլայէթ ադը .

ՄԻՒՀԱՊԱ مها * Զգուշու . Սաքըն_ մաք . արաբերէն Իհթիրազ .

ՄԻՒՀԷՐՐԱ مهره * Ցայծ առաւելեալ_ եալ կերակուր . Դայիթ չէյաթ ճէլիւշ դամի .

ՄԻՒՀԻՒՐ مهر * Կնիք . արաբերէն Խա_ թէմ . Իսկ ըստ արաբաց՝ Տե՛ս ՔԻՒՌՌԷ .

ՄԻՒՀԼԷԹ مهلت * (ըստ արեւայի) Ժամանակ , յապաղում ժամանակի . Զէման Մոհլէթ . տես և ԷՄԱՆ .

ՄԻՒՀՐԷ مهره * Քար՝ որ լինի 'ի գլ_ լուխս մեծամեծ օձից . որ յայժ ընդունելի քար է , և սոսկա գտանի . 2 . Ուլունք ապակեղէն . Պօնճուգ . 3 . Տե՛ս ՓԻՒԹՔ . տես և ՄԱՐԷ .

ՄԻՒՀՐԷ'ԻՄԱՃ مهره ماج * Է քարշըն_ քին , զոր 'ի սատափէ և 'ի փղոսկրէ արարեալ և նովաւ փաղփարեալ՝ հնչեցուցանեն . Սագեֆեան կէ_ ճէ շէկլէրէն իշէրէր .

ՄԻՒՀՐԷ'Ի ԿԷԱՎ مهره گاو * Տե՛ս ԿԷԱՎԶԷՀՐԷ .

ՄԻՒՀՐԷ'Ի ՃԱՆՏԱՐՈՒ مهره جاندارو Տե՛ս ՄԱՐՄԻՒՀՐԷ , և ՓԱԶԷՀՐ .

ՄԻՒՀՐԷ'ԻՓԻՒՐՇԹ مهره پشت * Մա_ րադրք Թիկան . Արգագ օլան Խարէք Էմէկիւէ .

ՄԻՒՀՐԻ مهري * Նոյն է ընդ բառին ՏԱՂ .

ՄԻՒՂ مغ * Հրապաշտ . Աթէշփէրէսթ . որ և տես ՄՈՒՂ , և ՔԻՒԷ .

ՄԻՒՂԱՆՆԻ مغني * Նուագածու .

[illegible] . Տե՛ս ՄԻՒԽԹԱՍԻՒՐ [illegible] ՄԻՒՂՐԻԳ .

ՄԻՒԽԱՆԷՏ [illegible] ✱ [illegible] . 2 . [illegible] .

ՄԻՒԽԱՁԼԱՔ [illegible] ✱ [illegible] . Տե՛ս ՄԻՒՆՀԻԼԱՔ .

ՄԻՒՂՈՒԼ مغول ✱ [illegible] .

ՄԻՒՂՈՒՇԱ مغوشه ✱ [illegible] . 2 . [illegible] .

ՄԻՒՂՈՒՇԷՔ مغوشك ✱ [illegible] .

ՄԻՒՂՊԷՉԷ مغبچه ✱ [illegible] . 2 . [illegible] .

ՄԻՒՃԷԼԼԱ مجلا ✱ ([illegible]) [illegible] .

ՄԻՒՃԿԷԱՆ مجكان ✱ Տե՛ս ՄԻՒԺԷ .

ՄԻՒՆԼԱՔ منلك ✱ [illegible] .

ՄԻՒՆԿ منك ✱ Տե՛ս ՆԷՆԿ .

ՄԻՒՆՀԻԼԱՔ منهلك ✱ Տե՛ս ՄԻՒԽԱՁԼԱՔ .

ՄԻՒՆՃ منج ✱ [illegible] . Տե՛ս և ՆԷՆԿ , և ՂԷՆԷՖՃԻ .

ՄԻՒՆՃԻՑՐ منجير ✱ [illegible] .

ՄԻՒՆՂԻՒՐ منغر ✱ [illegible] . Տե՛ս և ՄԻՒՆՂԻՒՐԻՒԼ

ՄԻՒՆՂԻՒՐԻՒԼ منغول ✱ Տե՛ս ՄԻՒՆՂԻՒՐ .

ՄԻՒՆՊԻՒԼ منبل ✱ [illegible] .

ՄԻՒՆՏԷՔ مندك ✱ [illegible] ([illegible]) . [illegible] .

ՄԻՒՇԱԳ مشاق ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇԷԽԹԷ مشخته ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇԱՅԵԱՆ مشيّن ✱ [illegible] . [illegible] .

ՄԻՒՇԹ مشت ✱ [illegible] . 2 . [illegible] . 3 . [illegible] .

ՄԻՒՇԹԱ مشتا ✱ [illegible] ([illegible] .) [illegible] .

ՄԻՒՇԹԱԳ مشتاق ✱ ([illegible]) Տե՛ս ԱՐԶՈՒՄԷՆՏ .

ՄԻՒՇԹԱՆԱՔ مشتانك ✱ [illegible] ([illegible] .) [illegible] .

ՄԻՒՇԹԱՍԷՆԿ مشتاسنك ✱ [illegible] . ՄԻՒՇԹՍԷՆԿ .

ՄԻՒՇԹԶԷՆ مشتزن ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇԹԷ مشته ✱ [illegible] . 2 . [illegible] .

ՄԻՒՇԹԷՆԿ مشتنك Տե՛ս ՄԻՒՇԹԷՆԿ .

ՄԻՒՇԹԷՖՇԱՐ مشتفشار ✱ Տե՛ս ՏԷՍԹԷՖՇԱՐ .

ՄԻՒՇԹԻ مشتی ✱ [illegible] . 2 . [illegible] .

ՄԻՒՇԹՈՒԷՆՏ مشترند ✱ [illegible] ([illegible] .) [illegible] . ՄԻՒՇԹՈՒԷՆՏԷ .

ՄԻՒՇԹՎԱՐԷ مشتواره ✱ Տե՛ս ՄԻՒՇԹՈՒԷՆՏ . 2 . [illegible] .

ՄԻՒՇՈՒՇ مشوش ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇՐԻՖ مشرف ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇՔ مشك ✱ [illegible] ([illegible] .) [illegible] .

ՄԻՒՇՔԱՍԱ مشكاسا ✱ [illegible] .

ՄԻՒՇՔԷՋԷ مشكزه ✱ [illegible]

և՝ի Պօռշոտի (կոչեցեալ) մորթոյ. Սախթեան վէ պօռշուքերին օլան թէօշէք.

ՄԻՒՇՔԷՆԷՔ مشکنک * Թռչուն ինչ նման կաքաւու, որ յաճախ կենցաղի յափունս ջուրց. Պիր գուշ տիւր քէքլիկէ պէնզէր.

ՄԻՒՇՔԷՐ مشکر * Անկողին ՚ի սեկէ և ՚ի Պօռշոտի (կոչեցեալ) մորթոյ. Սախթեան վէ պօռշուքերին օլան թէօշէք. որ և ասի ՄԻՒՇՔԷՐԷ.

ՄԻՒՇՔԷՔ مشک * Է անուշահոտ արմատ խոտոյ ինչ, զոր բժիշկք ՚ի գործ ածեն ՚ի դեղորայս. արդ" Ասա Մ'իսք. և Թուր" Դօ- ֆուշօֆ. որ և ասի ԱՆԻՍԹԷ կամ ԱՆԷՍԹԷ, ՄԻՒԽԱԹ, ՄԻՒՇՔԻ ՋԷՄԻՑՆ, ՄԻՒՇՔԻ ԹԻՒՐՔԷԱՆ, ՄԻՒՍԹ, և ՍԷՓԻՍԹԱՆ.

ՄԻՒՇՔԷՖՇԱՆ مشک‌افشان * Տե՛ս ՄԻՒՇՔՊԱՐ.

ՄԻՒՇՔԻՋԷՄԻՑՆ مشک‌زمین
ՄԻՒՇՔԻԹԻՒՐՔԷԱՆ مشک‌ترکان
Տե՛ս ՄԻՒՇՔԷՔ.

ՄԻՒՇՔԻՑՆԷՔ مشکینک * Տեսակ ինչ հրուշակի. Պիր նէվ՝ հէլվա տիւր.

ՄԻՒՇՔԻՑՆՎԷՖԱՏԱՐ مشکین‌وفادار Տեսակ ինչ մանր անուշահոտ և բազմատերև ըս- պիտակ վարդի, որ հասանէ ՚ի վերջս գարնան. Պիր նէվ՝ խօրտա վէ խօշպու վէ չօֆ էսթրագէս պէյազ կիւլ տիւր. որ և ասի ԿԻ՛ՒԼԻ ՆԷՍՐԻՑՆ.

ՄԻՒՇՔԻՑՏԷՆ مشکیدن * Մռնչել (ասի զգազանաց). Կիւկրէմէք.

ՄԻՒՇՔԻՈՒ مشکو * Տե՛ս ՊԻՒԹԽԱՆԷ. 2. Թագաւորական յարկ կանանաց, կանանոց արքայի. Հարէմխանէ.

ՄԻՒՇՔԻՈՒՑ مشکوی * Սփռոց անու- շահոտ, զոր սփռեն ՚ի վր զահից Թագաւորաց. խօշգօգ թէօշէք. որ և ասի ՄԻՒՇՔԻՈՒՅԷ. 2. Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պիր նէվ՝ էսիր տիւր.

ՄԻՒՇՔՄԱ مشکما * Տեղի՝ ուստի գայ հոտ անուշութե որպէս մշկոյ. Ճոսի միօշքօգու.

ՄԻՒՇՔՄԱԼԻ مشکمالی * Է անուն երա- ժշտական եղանակի միոյ, հնարեալ ՚ի Պարսից կոչեցեալ երաժշտէ խուսրեվ փերվիզին. Պիր նէվ՝ էսիր տիւր.

ՄԻՒՇՔՆԱՊ مشکناب * Մաքուր զուտ. խալիս միսք. ասի և ՄԻՒՇՔՆԱՖԷ.

ՄԻՒՇՔՆԱՖԷ مشکنافه *Տե՛ս ՄԻՒՇՔ ՆԱՊ. 2. Խոտ ինչ մշկահոտ. Պիր օթ տիւր.

ՄԻՒՇՔՊԱՐ مشکبار * Որ տեղայ ըղ- մուշկ. (և Թարգ" մշկատեղայ, ասի զոտոց.) Միսք էօթշիւրիճի. ասի և ՄԻՒՇՔԷՖՇԱՆ.

ՄԻՒՇՔՊԻՑՏ مشک‌بید * Ծառեկ ինչ (զորոյ հանեն կաթեցուցմամբ պղնձոյն. որոյ ծառն նման է ուռենւոյ). Թուր" Սօրղուն չէչէկի.

ՄԻՒՇՔՊՈՒՑ مشکبوی * Նշանակէ մշկահոտ. Միսք գօգուլու.

ՄԻՒՇՔՍԱՐ مشکسار * Տեղի անուշա- հոտ. Խօշգօգու օլան մէքեան.

ՄԻՒՇՔՏԱՆԷ مشکدانه * Տեսակ ինչ անուշահոտ հատոյ (զոր ծակեալ անցուցանեն յասղանի). Պիր նէվ՝ տանէ տիւր. 2. Եղանակ ինչ երաժշտական. Պիր նէվ՝ էսիր տիւր.

ՄԻՒՇՔՏԻՒՄ مشکدم * Թռչուն ինչ սևագոյն, և յոյժ քաղցրաձայն. Սէյահէթէնք պիր գուշ տիւր, չօքիլի խօշավազ օլուր.

ՄԻՒՋԷ مجه * Նոյն է ԷԷ բառին ՄԻՒԺԷ.

ՄԻՒՋԷՎԱ مجوا * Տեսակ ինչ կերակ- րոյ. Պիր նէվ՝ դամամ տիւր.

ՄԻՒՋԿԷԱՆ مچگان * Տե՛ս ՄԻՒԺԷ.

ՄԻՒՊԱՐ مبار * (բառ ընտակչացն խս- ֆէհանու) Աղիք ոչխարի, զոր լցեալ ծեծած մսով և բրնձով՝ եփեն. և յետ այնորիկ ամանք տապակեն իւղով. Թուրքերէն Մումպար. և ար- աբերէն عصیب Ա՛սէյպ. Տե՛ս և ՃԷՐՊՐՈՒՏԷ.

ՄԻՒՊԱՐԻԶ مبارز * Տե՛ս ՓԷՀԼԷՎԱՆ.

ՄԻՒՍԷԽ موسخ * Նշանակէ սևա- ծուխ. Գարէ ըէսըէան. փէփանք ըօր.

ՄԻՒՍԹ مست * Տե՛ս ՄԻՒՍԹԻ. 2. Տե՛ս ՄԻՒՇՔԷՔ. 3. Տե՛ս ԴԷՄ.

ՄԻՍԹԱԳՊԷԼ مستقبل * Պատկեր՝ որ նկարի լուացեալ և բոլորովին. Թիւմամ էաղ ըլան սուրէթ. (Որոյ ներհակն որ անլուացեալ նկարի. կոչի Նիմրէս.) Իսկ արաբերէն՝ ապառնի ժա- մանակ. որոյ ներհակն ասի ماضی Մաղի.

ՄԻՒՍԹԱՐ مستار * Քաղցու. Շէրպէթ նէֆլէշէր. 2. Թեթու գինի. Էսքի շէրապ.

ՄԻՒՍԹԷ مسته * Կերն այն՝ որ տուեալ լինի որսական թռչնոց յորսոյ անտի՝ զոր որսան. Ավճի գուշլարէ վիրիլէն էէմ. Թուրքէ" Էօնթէք.

ՄԻՒՍԹԷՄԷՆՏ مستمند * Տե՛ս ԴԷՄ- ՆԱՔ. 2. Գանգատաւոր. Միւշթէքի. Եւ ու- րեք ասի նոյն լինել ԷԷ բառին ՆԻՅԱԶՄԷՆՏ.

ՄԻՒՍԹԷՎՖԻ مستوفی * Մեկնի Թուր- քերէն Տէֆթէրտարի փէշվան.

ՄԻՒՍԹԻ مستی * Գինարբու. Շիւքէայէթ. ասի և ՄԻՒՍԹ.

ՄԻՒՍԹՊԷՆՏ مستبند * Այն գզ, որ կապ

ունելով յոյս իւր՝ ոչ կարացեալ գնալ ուրեք. որ և ասի ՄԻՒՍԹԻԳԷՆՏ. Պէր փէմքանէնին այալէ գալէ օլան, պէր եէրէ ճիթմէյէ.

ՄԻՒՄԻՑՉԷ مسيحى * Թռչուն ինչ. Պէր գուշ ատը.

ՄԻՒՎԱՍՍ مواسا * Դիւրութիւն կամ համբերութիւն. Ասան կէ առճէմ.

ՄԻՒՏ مد * Չափ ծանրութեան 500 տիրհէմի. բայց յաշխարհին Հոռոմոց քան զայն, Միտ ասի.

ՄԻՒՏԱՄ مدام * Տե՛ս ՆՈՒՇԱՆՈՒՇ.

ՄԻՒՏԱՐԱ مدارا * Ցուցանելով զխաղաղութիւն և զմտերմութիւն, զանց առնել զնկատելով.

ՄԻՒՏՊԻՐ مدبر * Այն որ՝ որ ի ձախողութիւն անկեալ, գործ նորին յետս երթիցէ և ոչ յառաջ եկեսցէ. Մէնփէօսզ փի իշի իլէրի կէտմէյիպ կէրի կիտէր.

ՄԻՒՐԱԶ مراز * Առաստաղ. Քէնարը էվի.

ՄԻՒՐԱՏ مراد * (է բառ արէկի) Կամք սրտի. որ ասի պարսկերէն کاو, Տիլէք.

ՄԻՒՐԶ مرز * Ծակ երասանի (թէ մարդոյ և թէ այլոց). Սուրաթի չէյրէն.

ՄԻՒՐԶԱՆ مرزان * Տե՛ս ՆԷՐՔԻՍ.

ՄԻՒՐԹ مرت * (սա ոչ անի ի գործ միայնակ, այլ շաղկապի ընդ բառին ԹԻՒՐԹ.) ԹԻՒՐԹ ՄԻՒՐԹ. ցիր և ցան. Տարմադաղըն.

ՄԻՒՐԻՑԶՊԱՆԿ مرزبانك * Է անուն գեղջ իրիք. Պէր փաքրու ատը ատը.

ՄԻՒՐԻՇ مورش * Հարք ուլանց. Պուռճում փէշէսի.

ՄԻՒՐԿ مرك * Խլինք, մաղաս անկայ. Թուրքերէն Սէոմէսք. արաբերէն Մուխատ.

ՄԻՒՐԿԻՈՒ مركو * Տե՛ս ՓԻՒՆՃԻՒՇՔ.

ՄԻՒՐՂ مرغ * Թռչուն. Գուշ. այսինքն՝ طير Դայր. 2. Մարի. Թուրքերէն Դավուգ.

ՄԻՒՐՂԱՆԷ مرغانه * Ձու թռչնոյ (ոչ թէ այլոց). Գուշ եումուրթասի. որ և ասի ՄԻՒՐՂԷ. զի ասի Մէուրղէի էմրուտիէչ Մուրղէ քէրթա պէհրէր էօր. և Թարգմանի Ձու այսպիսեաց քան զթռչունոն վասնորոյ՝ լաւագոյն է.

ՄԻՒՐՂԱՊ مرغاب * Բադ. (և Թարգմանի Ջրաթռչուն.) Էօրտէք. որ և ասի ԱՊԻ, և ՄԻՒՐՂԱՊԻ.

ՄԻՒՐՂԱՊԻ مرغابي * Տե՛ս ՄԻՒՐՂԱՊ.

ՄԻՒՐՂԶԱՐ مرغزار * Մարգագետին...

ղեն յայտնամ բազմամ իւրեն թռչունք. Չիմէնքալենլիք (և այս ցուցանէ լաւ գործածութեան, այլ ոչ լաւ բարգաւաճեան):

ՄԻՒՐՂԷ مرغه * Տե՛ս ՄԻՒՐՂԱՆԷ.

ՄԻՒՐՂԷՎԱ مرغوا * Վատ հմայութիւն. այսինքն՝ ձախողակ. Քէօթի ֆէլ. 2. Մեծաւ ձայնիւ. Նէֆրէյին.

ՄԻՒՐՂԷՔ مرغك * (նուազ բառն Միւրղ) Թռչնակ. Թուրքերէն Գուշճըղազ.

ՄԻՒՐՂԷՔՏԱՆԱ مرغكدانا * Տե՛ս ԴՈՒԴԻ. և Թարգմանի Թռչնակ իմաստուն.

ՄԻՒՐՂԻ ԶԷՆՏԽԱՆ مرغ زندخوان Տե՛ս ՊԻՒԼՊԻՒԼ.

ՄԻՒՐՂԻԶԻՑՐԷՔՍԱՐ مرغ زيركسار Է թռչուն ինչ բանախօս ըստ զդուզի. որ փոքր է հաւախաւ քան զդուզի, բայց և զունով սեաւ. որ և ասի ՍԱՐ, ՍԱՐԷՔ, և ՍԱՐՈՒ. Պէր գուշ ատը.

ՄԻՒՐՂԻ ՆԱՄԷՊԷՐ مرغ نامه بر Աղաւնի բաբելոնի. Պաղտատ կէօքէրճինի. Տե՛ս և զբառն ՔԷՊՈՒԹԷՐ ՆԱՄԷՊԷՐ.

ՄԻՒՐՂԻ ՇԷՊԱՎԻՑԶ مرغ شباويز Տե՛ս ՀՈՒԿՈՒՑԷՔ.

ՄԻՒՐՂԻՇԷՊԽԱՆ مرغ شبخوان
ՄԻՒՐՂԻՇԷՊԽԻՑԶ مرغ شبخيز
Տե՛ս ՊԻՒԼՊԻՒԼ. որ և ասի ՄԻՒՐՂԻ ՇԷՊԱՀԷՆԿ.

ՄԻՒՐՂԻՍԷՀԷՐ مرغ سحر * Տե՛ս ՊԻՒԼՊԻՒԼ. Իսկ ոմանք ասեն՝ թէ այլ է քան զպլպուլն, որ յառաւօտեան պահու ձայնակէ աղաղակէ. և Թարգմանի Թռչուն առաւօտու. Պէր գուշ ատը.

ՄԻՒՐՂՎԱՐ مرغوار * Նմանակէ որ պէս թռչուն. Գուշ կիպի.

ՄԻՒՐՈՒԶ مروز * Է անուն առհմի միոջ, որ լինի ի Հիրի գաւառի. Պէր գաղէէ ատը ատը.

ՄԻՒՐՈՒՍԻՑՏԷՆ مروسيدن * Սովորութիւն առնել զինչ. Պէր նէսնէէ ատէթ էյլէմէք. 2. Աշխատիլ (ի գործ ինչ). Պէր իշտէ չալըշմագ.

ՄԻՒՐՈՒՏ مرود * Տե՛ս ԷՄՐՈՒՏ.

ՄԻՒՐՎԱ مروا * Հմայութիւն աջողակ. Քէօթի ֆէլ.

ՄԻՒՐՎԱՅԻՆԻՑԿ مرواي نيك * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, զոր հնարեաց Պարպիտ երաժիշտն խոսրովականն. Պէր նէվա ատը ատը.

ՄԻՒՐՎԱՐԻՑՏ مروارید * Մարգարիտ․ Թուր" Ինճու․ իսկ արաբերէն دُرّ Տիւրր․ Նաև لولو Լուլու․

ՄԻՒՐՏ مورد * Մրտենի․ արաբ" Մէրսին․ իսկ բժիշկք Աս․ նաև Հապպէլաս․

ՄԻՒՐՏ مرد * (երրորդ դէմք անցելոյ անմանական Մուրտէն բային) Մեռաւ․ Թուրքերէն Էօլտի․ և արաբերէն مات Մաթ։

ՄԻՒՐՏԱՍԷՆԿ مرداسنك * Քարմարցանկ․ Թուրքերէն Մուրտէսէնկ․ իսկ արաբերէն Մուրտասէնճ․

ՄԻՒՐՏԱՒ مرداو * Ցուլխա․ Թէնաշ։

ՄԻՒՐՏԱՐ مردار * Մեռելոտի կամ դէշ․ Լաշէ։ Որ ոչ է զենեալ․ Գօշապլանմըշ․ պէտմիշ նաչիարի։ Եւ յայսմանէ առեալ նշանակէ անսուրբ և պիղծ․ Նաճիս։

ՄԻՒՐՏԱՐԽՕՐ مردارخوار * Ցին․ Ձայլագ․ որ և ասի ՃԱՂԷՆ․ նաև ՄՈՒՐՃԽՕՐ․

ՄԻՒՐՏԷ مرده * Մեռեալ․ Էօլիւ․ որոյ հականիշն է Ջինտի․ որ է կենդանի․ Տիրի․

ՄԻՒՐՏԷԿԻ مردكى * Մեռելութիւն․ Էօլիւմ։ Ոմ ասի 'ի Կիւլիսթանի․ Հէրէսի քէր շէնտէյի նաէնչէնէ խօշէնդ, քէր մէրտէյի նամ էշ նէ գէրէնդ․ և Թարգմանի՝ ամ ուրուք որոյ 'ի կենդանութեան զհաց նորին ոչ ուտեն, 'ի մեռելութեան ('ի մահուան) զանուն նորա ոչ տանին (ոչ յիշեն)։

ՄԻՒՐՏԷՆ مردن * Մեռանիլ․ Էօլմէք․ որոյ" فوت Ֆէվթ։ Եւ յայսմանէ առեալ ցուցանէ և 'չինջանիլ․ Մէօնմէք․ (հր" Մէօյ․ և ապա" Մէօյէր․) զամ որ ասի՝ Պիմիյէր մէրտոմ ֆիյրէշթէի։

ՄԻՒՐՏԷՇՈՒՅ مرده شوی * Լուացող մեռելոյ․ Թուրքերէն Էօլիւ եըգայըճը։

ՄԻՒՐՏԷՐԻՑ مردری * Մնացուածք աղացուածոց մեռելոյն․ (թէ հանդերձ թէ ինչք և թէ այլ կարասիք․) Թուր" Միրասլըգ․ որ և ասի ՄԻՒՐՏԷՐԻՑԿ․ Դարձեալ բառս ՄԻՒՐՏԷՐԻՑԿ ցուցանէ զայն նշանակութի՝ զոր Թուրքն ասէ 'ի պահու անիծից Այլա գուլան։

ՄԻՒՐՏԻՍԹԱՆ مردستان * Տեղի՝ ուր դոն թաղումն մեռելոց․ ուստի և տեղի ինչ առ Հնդկապարսկաւն որ երթայ 'ի Շիրազ քաղաքէ 'ի Պէհպէհան, կոչեցեալ լինի Մուրտիստան՝ վասն լինելոյ 'ի նմա մեռելոց ծառոց անհնար առատութեամբ․ Թուրքերէն Մէզարլըգ․

ՄԻՒՐՏԻՍՓԷՐՄ مردسپرم * Տեսակ ինչ ռեհանի, որոյ տերևքն նմանին տերևոյ մրտոյ․ Պէր նէվ՝ ռէյհան թիբէր։

ՄԻՒՐՏԻՒՐԻ مردری * Թափուր․ Խա

ճի․ զի ասի Պիրէհրի իւ ծիհան մուրտուրի նամ էշ օ։

ՄԻՒՐՔ مرك * Տե՛ս ՄԻՒՐԿ․

ՄԻՒՔ مك * Փղեր աշտէ․ Քիւլէլէյ հարպա․ որ և ասի ՃՈՒՓԻՑՆ․

ՄԻՒՔԷԱՍ مكاس * Ջան և փոյթ․ Ճէհտ վէ ճէհտ։ 2․ Բաժ՝ զոր առնուն 'ի վաճառականաց 'ի կիրճս ճանապարհաց վասն բեռանց նոցին․ ասի և ՄԻՒՔԻՑՍ։

ՄԻՒՔԷԱՐԻ مكارى * Գրաստապան (որ տանի զուղևորս և զբեռինս)․ Թուրքերէն Քիւրաճէշ կամ Քիւրաճի։

ՄԻՒՖԹ مفت * Ձրի․ Մէճճանէն․

ՄԻՒՖԹԽՕՐ مفتخوار * (Թարգմանի ձրիակեր․) Տե՛ս ԴԱԳԼԷԽՕՐ․

ՄԻՒՖՐԷ՛ՏՍԻՒՎԱՐ مفردسوار * Միաձի․ (որով իմանի քաջև կորովի․ և է բարդեալ 'ի մասին արաբի՝ որ է Մուֆրէտ․ և 'ի մասին պարսկերէնի՝ որ է Սուվար․) Եալընըզ ադլը։

ՄԻՒՔԷԱԶ مكياز * Մանուկ խզացեալ․ Մուխաննէս օղլան։

ՄԻՒՔԷՍԹ مكست * (ձայն ինչ բառ ինքեան աննշան․) ՇԻՔԷՍԹ ՄԻՒՔԷՍԹ․ բեկեալ և կոտորեալ․ Գըրըգ մըրըգ։

ՄԻՒՔԻՒՆ ԱԶՄՈՒՆ مى كن آزمون (է հրամայական․) Փորձեա․ Թուրքերէն Սընա։

ՄԻՒՖԼԱՔ مفلاك * Աղքատ և չքաւոր․ Տէրվիշ վէ ֆագիր։

ՄՈՒ مو * Տե՛ս ՄՈՒՑ․ 2․ Ճեղքուած մազանման 'ի վ[երայ] յախճապակեայ անօթոց, յորմէ ոչ կաթէ ինչ, այլ երբ ամբողջ 'ի գործ ածի։ 3․ Նրբին և ծածուկ տեղի իմացուածոց բանին․ և յայս միտ ասի բառս ՄՈՒ ՊԷ ՄՈՒ։

ՄՈՒԳԱՆ موغان * Է անուն քաղաքի՝ միոջ, որոյ դաշտավայրքն վ[երայ] գեղեցկութեան ուրենց կարի ինչ նշանաւորք են․ Պիր շէհր ատը տըր։

ՄՈՒԶԷ موزه * Մուճակ․ Էտիք․ Չապուճ․ արաբերէն خف Խուֆ և յոգն" Խըֆաֆ։

ՄՈՒԶԷ՛Ի ՊԱՅԾԻՆ موزهٔ پايين Մուճակ վերին․ որ զտրաքին մաճակ․ Թուրքերէն Չիզմէ կամ Սադըմ։

ՄՈՒԶՃԻԷՐ موزه كر * Մուճակակար․ Էտիքճի։

ՄՈՒԶԷՏՈՒԶ موزه دوز * Մուճակակար Էտիք վէ բաշմագ վէ չիզմէ տիքիճի։

ՄՈՒԹԱՊ موتاب * Մազման․ Գըլ տորգիճի․ (և ցուցանէ կտրիճաղն քրձոյ և խորգոյ և պայուսակի և այլոց նմանեաց)․ ասի և ՄԷՅԹԱՅ․ ՄՈՒԹԱՎ, և ՄՈՒԹԱՔ․

Խո

ՄՈՒԺ موژ * Փոքր լեռ կամ ջրհեղեղ որ յանձրևոց 'ի փոսորակ ատղեր ամբարելով մնայ. Քիւմիւշ Հէյեւ որ և ասի ԱՊԿԻՑՐ, նաև ՄՈՒԺԷ։

ՄՈՒԺԱՆ موژان * Նարգես. զոր և ա֊ ռաջ նմանեցուցանեն. և ամենք ասեն թէ այն֊ պիսի աչաց, որ մեկնի պարսկերեն Չէշմի չէհ֊ լուտ Քիւլ ձիւլէ։

ՄՈՒԺԷ موژه * Տես ՄՈՒԺ։ 2. Հրաւ֊ ւալ ինչ. Պէր հայմա աբի տիւր։

ՄՈՒԼ مول * Տես ՄՒՑԺԱՏ։ 2. (Է հրամայական) Լեր. զոր օրինակ, Մէրդ ... Ա՛յր լեր. Մոլ Մուլ. Լեր լեր։ 3. Է հրա֊ մայականն Մուլֆյոտն բային։

ՄՈՒԼԷՏ مولد * (ապառնւոյ երրորդ֊ դեմն Մուլֆյոտն բային) Ցանկացի կամ յանկ֊ նայ, և կամ թէ կայ և մնայ. Էյլէնիլէք դարըղս. պարսկերեն Տիրէնք տիւնէս։

ՄՈՒԼԹԱՆ مولتان * Է անուն առաձնի միոյ, որք յափշտակութիւ և աւարառութիւ հայտ֊ նեալ են. Պէր չայրէն ասի տիւր։

ՄՈՒԼԻ مولي * Է անուն առաձնի կամ գլղի֊ հի միոյ, որք հաւաքեալ են աւարառութիւ. Պէր չայրէն ասի տիւր։

ՄՈՒԼԻՑՏԷՆ موليدن * Ցանկանալ կամ յապաղել. Էյլէնմէք. (հրամայ" Մուլ, և ապա" Մուլէս.) որ և ասի ՏԻՐԷՆՔ ՔԷՐՑԷՆ։

ՄՈՒԼԻՇ موليش * (բայածականն Մու֊ լֆյոտն բային) Ցապաղումն. Էյլէնիշ։

ՄՈՒԼՈՒ مولو * Կռչնակ, և մեկնի պարս֊ կերէն Նոփուտ չալէնք պարիչ, թէ չանիտանն ինք֊ ստ պէր տէրուսի բէրը չէնիեր։

ՄՈՒԼՈՒԶԷՆ مولوزن * (ենէլ'ի յա֊ նական Մունողին բառեն) Մրնչնակեալ։

ՄՈՒԽ موخ * Գրոշակ. Ալէմ նէ սանճագ։

ՄՈՒՂ موغ * Նոյն է ը բառին ՄՈՒՂ։

ՄՈՒՄ موم * Մոմ. Պալ մումու. արաբ" Շէմ։

ՄՈՒՄԱՅԻՆ موم آیین Տես ՄՈՒՄԵԱ։

ՄՈՒՄԵԱ موميا * Մումիայ. որ ունի երկուս տեսակս. յորոց մին հա... սակն է, և միւսն զմռսեալ մարմին եգիպտացւոց. Եւ առաջսւ Մումէա. զի մերժ 'ի հանքս լերին ... զինդամի, որում անուն է Այլին. և կոչի Տէհէ... և վա այն նախ կոչեցաւ Մումիային կամ Ն...յին. և յետոյ անգմամբ ժամանակաց, և այլ... թիւ լեզուաց, և յաճախ գործածութիւ ...ու եալ միփարաւոր առաջաւ և հռչակեցաւ Մումիա։

ՄՈՒՄԻՑԱՆ موميان * Բարակամէջք. Իինճէ պէլլի։

ՄՈՒՑ موی * Մազ կամ հեր. (ասի հա֊ սարակօրէն զմազէ ոչխարի, այծու, և այլոց կենդանեաց.) Թուր" Գըլ. արաբ" شعر Շահր. և չէղաթայերեն Թիւկ. ասի և ՄՈՒԼ։

ՄՈՒՑԱՆ مويان Ողբալով. Նէհէհէ չէկէրէք

ՄՈՒՑԷ مويه * Ողբ կամ ողբումն. Նէհէ, Նէ Յէրէք։

ՄՈՒՑԷԶԱԼ مويه زال * Է անուն երա֊ ժշտական եղանակի միոյ. Պէր նէվա ասի տիւր։

ՄՈՒՑԻ موئى * Մուշտակ. Քիւրք. որ եթէ իցէ 'ի հանդերձ ինչ, հանդերձն այն կոչի موئي جامه Ճամէհ մուի։

ՄՈՒՑԻՆԷ موینه * (Թարգ" մաղեղէն) Տես ՄՈՒՑԻ. որ և ասի ՓՕՍԹԻՅՆ։ Նաև մ և իցէ կենդանեաց մորթ՝ որ իցէ մազաւոր, ասի ՄՈՒՑԻՆԷ։

ՄՈՒՑԻՏԷՆ موییدن * Ողբալ. Նէհէհէ էյլէմէք։ (հրա" Մուս, և ապա" Մույէս։)

ՄՈՒՑԿԻՑԱ مویکیا * (Թարգմանի մա֊ ղախոտ կամ գիսախոտ.) Նարգոս՝ որ է յար և նման գիսի. ասի նմանութիւ զլխոյ գեղեցկաց. որ է Զիւմպ։

ՄՈՒՑՇԻՔԷԱՖ موی شکاف * Տես ՄՈՒՇԻՔԷԱՖ։

ՄՈՒՑՁԻՑՆԷ مویچینه * Մազքեղ. Թուլքէրէն Չիմքօրա. որ և ասի ՄՈՒՉԻՑՆԷ։

ՄՈՒՑՊԱՖ موی باف * Տես ՄՈՒԹԱՊ։

ՄՈՒՑՏԱՐ موی دار * Մազոտ. Գըլլը. Եւ բրդոտ. Թիւյլիւ։

ՄՈՒՆՊԱՐ مون بار * Տես ՄՒՒՊԱՐ։

ՄՈՒՇ موش * Մուկն. Թուր" Սչան. արաբերեն Փարէ. և չէղաթայերեն Չէչգան. ասի և ՄԵՐՋԷ, և ՄԵՐՋԷՆ։

ՄՈՒՇԷՔ موشک * (նուաղ" բառին Մուշ) Մկնիկ. Սչանճըգ. Եւ յայտնմանէ առել յայտնեն ևս չղջիկան. Եէրսաճ. ճէճէ ֆա֊ րէ. որ Շէպփէրէ ևս ասի, այսինքն գիշերաթռիչ։

ՄՈ՛ՒՇԻ ՏԷՇԹԻ موش دشتی * (Թարգ") Մուկն վայրի. (է կենդանի ինչ, որ անկեալ յանդաստանի՝ ապականէ զհասս.) Թուլքերէն Եռաճ սըչանի. զոր և կոչեն Արէգ փարէսի։

ՄՈՒՇԻՔԷԱՖ موشکاف * Նրբահայ֊ եաց և մանրախնդիր. Մուփուգփիգ նէ պէրիչ֊ չիր. որ և ասի ՄՈՒՇԻՔԷԱՖ։ Այսի քէնայէ փուշալանէն, թէ բառս Մուշիքէաֆ բաղ բար֊ գումէն նչա" պատառող կամ ճեղքօղ մազի։ Թուրքերէն Գըլճըրըճըֆ։ Եւ ասի նմանութիւ զա֊

մէջէ՝ որ ՚ի տոմարական գիր ինչ առնել մանրամասնաբար քննութիւն , և շատ ճշգել :

ՄՈՒՇԽԱՐ موشخوار * Տե՛ս ՄՈՒՐՏԱՐԽՕՐ :

ՄՈՒՇԿԷՐ موشكر * Կեռ լալական՝ որ զօրավարութիւն մեռելոյն պատմէ ողբերգն , որում և այլ կանայք ողբակից եղեալ՝ լան զմեռեալն . Օլէ [illegible]

ՄՈՒՇԿԻՑՐ موشكير Տե՛ս ՄՈՒՇԽԱՐ :

ՄՈՒՇԳԷՉԷ موشچه * Զօգ. մկան . Սըչան [illegible] :

ՄՈՒՉԻԵՆԷ موچینه * Տե՛ս ՄՈՒՑՉԻՑՆԷ :

ՄՈՒԳԷՄՈՒ موبمو * (Թարգ" մազ ՚ի մազ .) Մանրամասնաբար . [illegible] . Ձի առի Մօսէ [illegible] , և Մօսէ [illegible] . այսինքն մազ ՚ի մազ առայր , և մազ ՚ի մազ քննեցի , կամ քննութիւն արարի :

ՄՈՒԳԷՆՏ موبند * Ծամակալ . (և Թարգ" մազկապ .) [illegible] . որ և ասի موبند ՄՈՒՑԳԷՆՏ . (Նախադրյն էր Պէնտ [illegible] , և յետոյ յաւելուցին նախադրեալ եղև Մօսէն .)

ՄՈՒԳԷՏ موبد կամ ՄԷՎԳԷՏ * Գլխաւոր մոգուց հրապաշտից . Մէ [illegible] :

ՄՈՒՍԻՑԳԱԼ موسيقال } Արհեստ . (է նուագարանն այն՝ որ ունի զբազում մանր և խոշոր եղեգունս շար ՚ի շար , Թոքով հնչեցուցանեն կամ բերան՝ առ հասարակ , զոր փչեալ հնչեցուցանեն բերանով .) Թուր" Մըսգալ . ասի և ՄԻՍԿԷԼ .

ՄՈՒՍԻՑԳԱՐ موسيقار

ՄՈՒՍԻՑԳԻ موسيقى * Երաժշտական գիտութիւն . Ի'լմի [illegible] :

ՄՈՒՍԻՑՉԷ موسيچه * Է անուն Թռչնոյ միոյ որ ՚ի Թռչնոց գլուխ ՚ի վեր Թռչի . և վասն

քաղցրաձայն գոլոյ նորա , յաճախ սնուցանեն զնա ՚ի վանդակի . Պէր [illegible] :

ՄՈՒՍՈՒԹՈՒՐՏԷ موسترده * Գաղեստր . որոյ մորուքն և պեխն , և յօնքն և Թարթիչքն գերծեալ իցեն :

ՄՈՒՐ مور * Մրջիւն . Գործածի . արաբերէն [illegible] : 2 . Տե՛ս ՄՈՒՐՉԱՆԷ .

ՄՈՒՐԵԱՆԷ موريانه Տե՛ս ՄՈՒՐՉԱՆԷ .

ՄՈՒՐԻ موري * Խողովակ ջրոյ . [illegible] . 2 . Ծխնելոյզ . [illegible] :

ՄՈՒՐԻՑԷ موريه * Կարատ քացախոյ . [illegible] . 2 . Խողովակ ջրոյ . [illegible] :

ՄՈՒՐԻՇ مورش կամ ՄԻՒՐԻՇ * Հար արն ուլանց , զոր կանայք կախեն ՚ի պարանոցս երեխանց . [illegible] :

ՄՈՒՐԽԱՆԷ مورخانه * Սեաւ և մանր մրջիւն . [illegible] : 2 . Տե՛ս ՄՈՒՐՉԱՆԷ :

ՄՈՒՐՉԱՆԷ مورچانه * Ժանկ , որ լինի ՚ի վր երկաթոյ . Թուր փառ . որ և ասի ՋԷՆԿ կամ ՋԷՆԳ , ԺԷՆԿ կամ ԺԷՆԳ և ԽԱՎԻՒԼ .

ՄՈՒՐՉԷ مورچه * Տե՛ս ՄՈՒՐՉԱՆԷ . 2 . Տե՛ս ՄՈՒՐՉԷ'Ի ԽԻՒՐՏ :

ՄՈՒՐՉԷ'Ի ԽԻՒՐՏ مورچه خرد * Մանր մրջիւն . [illegible] . արաբ" ذرّه Զէրրէ : Ձի այն՝ որ ասի արաբ" مثقال ذرّه Մըսգալը զէրրէ , Թարգ" պարսկերէն [illegible] . այսինքն զուգակշիռ մանր մրջման :

ՄՈՒՐՏ مورد * Տե՛ս ՄԻՒՐՏ (անուն) :

ՄՈՒՐՏԱՆԷ موردانه * Պտուղ մրտոյ . [illegible] . (Նախադրյն էր Մօրտ [illegible] , առ զի Տիւնն բարձին վասն [illegible]) :

Ն

ՆԱ նա * (Նախդիր բացասական) Ան . Թուրքերէն Սըզ .

ՆԱԱՋՄՈՒՏԷ ناآزموده * Նչանակել [illegible] . Ացէմիմէզ .

ՆԱ՛ԱՐԷ نعره * (բառ արէպի) Բարձրաձայն հնչիւն . Աղաղակ [illegible] :

ՆԱԳԱ نغ * (բառ արէպի) Էգ ուղտ . Տիշի [illegible] :

ն

ՆԱԳՇ نقش * ([illegible]) Նկար. 2. Նոյն է ընդ բառին ՊԷՔԹԷՐԷ :

ՆԱ՛ԳՇԻ ՃԻՀԱՆ نقش جهان * Է [illegible] Պէր [illegible] :

ՆԱԳՇՊԷՆՏ نقشبند * Նկարիչ. [illegible] :

ՆԱԳՈՒՍ ناقوس * ([illegible]) Զանգակ . [illegible] :

ՆԱԳՏ نقد * Իր՝ որ է [illegible] ([illegible]) որ և ասի ՆԱԳՏԻՅՆԷ :

ՆԱ՛ԳՏԻՃԱՆ نقدجان * Իրն՝ [illegible] :

ՆԱԽԱՊ نقاب * Ծածկոցագիր . (և [illegible]) [illegible] :

ՆԱԽԱՔԹ نافت * Տե՛ս ՆԱԽԱՊ . որ և ասի ՆԱԽԱՔԹԷ :

ՆԱԶ ناز * Զկամութիւն [illegible] . [illegible] ԻՇՎԷ, ԽԱՐ, ԿԻՐԻՇ_ ՄԷ, կամ ՔԻՐԻՇՄԷ, ՂԷՆՃ, ՂԻՒՆՃ, և ՇԻՅ_ ՎԷ : 2. Հանգիստ . [illegible] : 3. Տե՛ս ՆԱԶՃՈՒ :

ՆԱԶԱՅԷՆՏԷ نازاینده * Անծնունդ . Տօշուրմաղ :

ՆԱԶԷՆՏԷ نازنده * Նազող . [illegible] :

ՆԱԶԻՅՊԱ نازیبا * Անվայելուչ . [illegible] :

ՆԱԶԻՅՏԷՆ نازیدن * Նազել, կամ [illegible] . ([illegible]) ասի և ՂԻՒՆՃԻՅՏԷՆ

ՆԱ՛ԶԻՆԷՎՐՈՒԶ نازنوروز * Է [illegible] :

ՆԱԶԻՇ نازش * ([illegible]) Նազումն . [illegible] :

ՆԱԶԻՒՔ نازک * [illegible] և փափուկ . [illegible] : 2. Բարեբուն . [illegible] :

ՆԱԶԻՒՔԷՆՏԱՄ نازک اندام * Նշա_ նակէ փափկանդամ :

ՆԱԶԻՒՔՊԷՏԷՆ نازک بدن * Է [illegible] :

ՆԱԶՆԻՅՆ نازنین * Նազելի . [illegible] :

ՆԱԶՊԱԼԻՅՆ نازبالین * Տե՛ս ՆԱԶ_ ՊԱԼԻՇ . և է [illegible] :

ՆԱԶՊԱԼԻՇ نازبالش * [illegible] :

ՆԱԶՊՈՒ نازبو * Հաւասարապէս, [illegible] . [illegible] ԻՍՓԷՐՀԷՄ , ԻՍՓԷՐՂԷՄ. ԻՍՓԷՐՄ, ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ, ՇԱՀԻՍՔԷՐՀԷՄ :

ՆԱԶՓԷՐԻ نازپری * Է [illegible] :

ՆԱԶՓԷՐՎԷՐ نازپرور * Փափկասուն . [illegible] որ և ասի ՆԱԶՓԷՐՎԷՐՏԷ .

ՆԱԸՆՊԱՆ نانبان * Տի՛կ [illegible] որ և գրի ՆԱՅԷՆՊԱՆ :

ՆԱԸՆՏԻՅՇԻՅՏԷ نااندیشیده * Ո՛չ [illegible] :

ՆԱԹԻՐԱՇԻՅՏԷ ناتراشیده * Ան_ կիրթ . (և [illegible]) [illegible] :

ՆԱԹԻՒՎԱՆ ناتوان * Անզօր , անզօր . և [illegible] :

ՆԱԹԻՒՎԱՆ ՇԻՒՏԷՆ ناتوان شدن Անկարանալ , կամ անզօր լինել . [illegible] :

ՆԱԹԻՔ ناتق * ([illegible] ناطق [illegible]) [illegible] :

ՆԱԺ ناژ * Տե՛ս ՆԱԶՃՈՒ : 2. Տե՛ս ՍԷՐՎ .

ՆԱԺԻՅՆ نازین * Տե՛ս ՓԷՇՇԷՏԱՐ .

ՆԱԺՈՒ نازو * Տե՛ս ՆԱԶՃՈՒ : 2. Տե՛ս ՍԷՐՎ :

ՆԱԺՈՒՆ نازون * [illegible] . ասի և ԷՐԻՍ .

ՆԱԺՔԱԺ نژغاژ * Տե՛ս ՔԱԺ :

ՆԱԻՒՄԻՅՏ ناامید * Անյոյս . [illegible] :

ՆԱԻՒՍԹԻՒՎԱՐ نااستوار * Անհաս_ տատ . [illegible] :

ՆԱԼ نال * Տեսակ ինչ եղեգան. որոյ միջն լի է, և ոչ դատարկ. և լինի դեղնագոյն, և բուսանի յափունս ջրոց. Գիր նէվ՛ Իչի փօլա գամիշ տէօր. Տես և ՆԷՅ, բառ առաջին նշանակութեան: 2. Տես ՆԱԼԷ: 3. Է հրա՛ Նուչիոսին բային: 4. Ծայր լեզուին. Տիլ ուճի. Սէրի չէգանը:

ՆԱ՛Լ نعل * (բառ ընկերական ընդ ա-բեզա) Պայտ:

ՆԱԼԱՆ نالان * (ընդունելի՛ Նուչիոսին բային) Տես ՆԱԼԵՆՏԷ: 2. Է անուն լերին միոյ, որ կայացեալ է ընդ մէջ Շիրազու և Քեազրունի. Գիր թաղ ատը տէօր:

ՆԱԼԷ نالی * Տես ԶԱՐԻ. տես և ՆՈՒԽ:

ՆԱԼԵՆՏԷ نالنده * (ընդունելութիւնն Նուչիոսին բային) Հեծեծող կամ ողբացող. Ինլէյիճի. տես և ՆԱԼԱՆ:

ՆԱԼԷ՛ՔԻՒՆԱՆ نالکنان * Հեծելով կամ ողբալով. Ինլէյէրէք. տես և ԶԱՐԻՔԻՒՆԱՆ:

ՆԱԼԻՑՏԷ نالیده * Հեծեծեալ կամ ողբացեալ. Ինլէմիշ, վէ ճոք ճոք ագլամիշ:

ՆԱԼԻՑՏԷՆ نالیدن * Հեծել, կամ ողբալ. Թուրքերէն Ինլէմէք. (հրամայական Նալ, և ապառնի Նալէտ.) տես և ԶԱՐԻՑՏԷՆ, ՆԱՎԻՑՏԷՆ, և ՆՈՒԽԻՑՏԷՆ:

ՆԱԼԻՇ نالش * (բայած՛ Նուչիոսին բային) Հեծումն կամ ողբումն. Ինլէյիշ վէ Ինլէմէ:

ՆԱ՛ԼՊԷՀԱ نعلبها * Այն տուրքն ընչից, զոր տան օտար զօրաց, զի մի՛ եկեսցեն և զերկիրն յաւարի առեալ կողոպտեսցեն. և Թարգմանի գին պայտի:

ՆԱ՛ԼՊԷՆՏ نعلبند * Պայտար. Թուրքերէն և ս Նալպէնտ. և արաբերէն Պէյտար:

ՆԱԽԱՍԹ ناخواست Անհաճոյ. Պէտալլա:

ՆԱԽԱՍԹ ناخاست * Անդամալոյծ. Թուրքերէն Քէօթիւրիւմ:

ՆԱԽԻՍԹԷ ناخسته * Բարակ չուան. Թուրքերէն Ինճէ իփ:

ՆԱԽԻՒՆ ناخن * Եղունգն. Դըրնագ. արաբ՛ ظفر Զուֆր. և չէղաթայերէն Թիրնաղ:

ՆԱԽԻՒՆԷ ناخنه * Է ախտ ինչ աչաց, որ յայտ լինի ՚ի կողմն աղբերականն աչաց. արաբ՛ ظفره Զուֆրէ: Ախտս այս բաց ՚ի մարդկանէ լինի և յայլ կենդանիս, և մանաւանդ ՚ի ձին:

ՆԱԽԻՒՆԷ՛Ի ՉԷՇՄ ناخنه چشم Տես ՆԱԽԻՒՆԷ:

ՆԱԽԻՒՆԽՕՇ ناخن خوش * Տեսակ ինչ փեղկենայի, որ նման է եղնգան. և է անուշահոտ, որ մտանէ յամենայն բաղադրութիւնս հոտաւէտ իրաց. Թուրքերէն Իդրիս դըրնաղը. և արաբերէն اظفار الطيب Էզֆարիւթթըյպ. որ և տես ՆԱԽԻՒՆՏԻՑՎ, և ՆԱԽԻՒՆԻ ՓԷՐԻԵԱՆ:

ՆԱԽԻՒՆԽՕՐԷ ناخن خواره * Տես ՔԷԺՏԻՒՄԷ:

ՆԱԽԻՒՆԳԻՒՐ ناخن گیر * Է գործի ինչ, որով հատանի եղունգն. Դըրնագ քէսէճէկ ալէթ: 2. Որ հատանէ զեղունգն. Դըրնագ քէսիճի:

ՆԱԽԻՒՆԳԻՒՐԱ ناخن گیرا * Գործի հատանող եղնգան, թէ լինի գանակ, և թէ մկրատ. Դըրնագ պիչագը եահօտ դըրնագ մագասը:

ՆԱԽԻՒՆԳԻՒՐԱՅ ناخن گیرای * Տես ՍԻՒՄԹԻՒՐԱՇ:

ՆԱԽԻՒՆԳԻՒՐԱՏ ناخن گیراد * Տես ՆԱԽԻՒՆԳԻՒՐԱ:

ՆԱԽԻՒՆՓԷՐԻԵԱՆ ناخن پریان * Տես ՆԱԽԻՒՆԽՕՇ:

ՆԱԽԻՒՆՓԻՑՐԱՅ ناخن پیرای * Գործի ինչ, որով հատանեն յարդարեն զեղնգունս. Դըրնագ քէսմէյէ պէր ալէթ տէօր:

ՆԱԽԻՒՏԱ ناخدا * (թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Նավխուտա) Նաւապետ. (և թարգմանի նաւատէր.) Կէմի րէիսի. մըհթէրի մէլլահան:

ՆԱԽԼ نخل * Է ծաղկաբուրգն այն՝ զոր շինեն ՚ի մոմոց և ՚ի թղթոյ, նաև յեղանակի գարնան ՚ի վարդոյ. Թուրքերէն Նագըլ: Իսկ ըստ արաբաց՝ արմաւենի. Խուրմա աղաճը:

ՆԱԽԼԷ نخله * Ցուպ՝ զոր կրեն ՚ի ձեռս իւրեանց ուխտաւորք և աղքատք. արաբ՛ عصا Ասա: Իսկ ըստ արաբաց՝ արմաւենի. Խուրմա աղաճը. Նաև անգի՝ ուր գոն բազում ծառք արմաւոյ. Թուրքերէն Խուրմալըգ:

ՆԱԽԼՊԷՆՏ نخل بند * Է այն՝ որ ՚ի մոմոց շինէ կերպարանս ծառոց և մրգոց. Թուրքերէն Նագըլճը:

ՆԱԽԿԷԼԷ نخکله * Տես ՆԱԽԿԻԼՈՒՆ:

ՆԱԽԿԻԼՈՒՆ نخکلون կամ ՆԱԽԿԻԼՈՒՆ * Դժնամբերականք ընկոյզ. Թուրքերէն Չիլիս գօզ:

ՆԱԽՃԷՏ نخچه * Կշկշանք երկաթոյ. Տէմիր բիրի. արաբ՛ خبث الحديد Խապսիւլ հատիտ: 2. Հաց կորեկեղէն. Տարը էքմէկի: 3. Սունկ. (է քար ինչ թեթևագոյն.) Թուրքերէն Այագ տաշը:

ՆԱԽՃԻՑՐ نخچیر * Տես ՇԻՔԷԱՐ:

3 · [illegible] · որ է [illegible] :

ՆԱԽՃԻՑՐԿԵԱՀ نخچیرگاه * Տե՛ս ՇԻ-ՔԵԱՐԿԵԱՀ :

ՆԱԽՃԻՑՐԿԵԱՆ نخچیرکان * Է [illegible] · [illegible] :

ՆԱԽՃԻՑՐՊԱՆ نخچیربان
ՆԱԽՃԻՑՐՎԱԼ نخچیروال
ՆԱԽՃԻՑՐՎԱՆ نخچیروان } Որսորդ · Աւճի · արաբերէն صیّاد Սայեատ · [illegible] :

ՆԱԽՃԻՑՐ ՔԵՐՏԷՆ نخچیرکون * Տե՛ս ՇԻՔԵԱՐ ՔԵՐՑԷՆ :

ՆԱԽՈՒՇՆՈՒՏ ناخشنود * Տհաճ · [illegible] :

ՆԱԽՈՒԳ ناخوب * Տգեղ · Կիւզէլ օլմայան :

ՆԱԽՈՒԳԹԵՐ ناخوبتر * Տգեղագոյն :

ՆԱԽՈՒՍՏ ناخوسد * [illegible] · [illegible] : 2 · [illegible] :

ՆԱԽՕՇ ناخوش * Անհաճոյ և [illegible] · [illegible] · (և Թարգմանի [illegible] ·)

ՆԱԽՕՇԹԵՐ ناخوشتر * (է բաղդատական [illegible]) Անհաճոյագոյն :

ՆԱԽՕՇԿԻՒՎԱՐ ناخوشکوار * Նշ[illegible] դժուարամարս :

ՆԱԽՕՇՄԷՆԻՇ ناخوشمنش * [illegible] · [illegible] :

ՆԱԿԵԱՀ ناگاه * Յանկարծ · Թուրքերէն Անսըզըն · որ և ասի ՀԷՎԱԶԷ, ՀԷՎԱԶԻ, և ՀԷՎԱՐԻ : 2 · Ապաժամ Թուրքերէն [illegible] · որ և ասի ՆԱԿԷՀ :

ՆԱԿԵԱՀԿԻՑՐ ناگاهگیر * Որ գիշերա- կոխ առնէ · Շէպիխուն էտէն :

ՆԱԿԷՀ ناگه
ՆԱԿԷՀԱՆ ناگهان } Տե՛ս ՆԱԿԵԱՀ :

ՆԱԿԷՎԱԼԻՑՏԷՆ ناگوالیدن * [illegible] :

ՆԱԿԵՐՏԻՑՏԷ ناگردیده * [illegible] · ([illegible]) · [illegible] :

ՆԱ[illegible] ناگزیده * Ոչ [illegible] · [illegible] :

ՆԱ[illegible]ՑՐ [illegible] Տե՛ս ՆԱԿԻՒԶԻՑՐ :

ՆԱԿԻՒՎԱՐ ناگوار * Դժուարամարս · (և Թարգմանի [illegible] ·) [illegible] · որ և ասի ناگور ՆԱԿԻՒՎԷՐ, և ناگوارا ՆԱԿԻՒՎԱՐԱ :

ՆԱԿԻՒՖԹԷ ناگفته * Ոչ ասացեալ · [illegible] ([illegible]) [illegible] ՆԷԿԻՒՖԹԷ :

ՆԱԿԻՒՖԹԷՆԻ ناگفتنی * Անասելի · [illegible] :

ՆԱՀԱՐ ناهار * Տե՛ս ԿԻՒՐՍԻՆԷ · և [illegible] ՆԱՇԹԱ · [illegible] :

ՆԱՀԷՄԹԱ ناهمتا * Անհամեմատ [illegible] · որ և ասի ԳԻՀԷՄԹԱ :

ՆԱՀԷՄՎԱՐ ناهموار * Անհարթ · ([illegible] ·) [illegible] : 2 · Անհաւասար [illegible] :

ՆԱՀԷՆՃԱՐ ناهنجار * Անկարգ · [illegible] :

ՆԱՀԷՎԱ ناهوا * Տե՛ս ՆԱՀԷՄԹԱ :

ՆԱՀԻՑԷԹ ناهیت * ([illegible]) [illegible] :

ՆԱՀԻՑՏ ناهید * Արուսեակ · (որ է մին յեօթանց մոլորակաց ·) Թուր" Սապահ եըլտըզը · արաբ" Զիւհրէ · և չէղ" Չօլբան · որ և ասի ԶԱՎԼԷՍ, ԶԱՎԷՐ, ԶԱՎԷՐՍ, ԶԷՎԱՍ, ԷՆԱՀԻՑՏ, և ՆԱՀԻՏԷ : 2 · Աղջիկ [illegible] · [illegible] ՆԱՀԻՑՏԷ :

ՆԱՀԻՑՏԷ ناهیده * Տե՛ս ՆԱՀԻՑՏ, [illegible] :

ՆԱՀԻՏԷ ناهده * [illegible] · [illegible] : 2 · Տե՛ս ՆԱՀԻՑՏ :

ՆԱՀՈՒՍ ناهوس * Յանկարծ · Անսըզըն :

ՆԱՀՎԱ ناهوا * Տե՛ս ՆԱՀԷՄԹԱ :

ՆԱՂ ناغ * Տե՛ս ՓԷՂՇԷՏԱՐ :

ՆԱՂՋ نغز * Տե՛ս ԽՈՒԳ :

ՆԱՂՋԷՔ نغزک * Մի[illegible] · [illegible] :

ՆԱՂԶԻՑՏԷՆ نغزيدن * Գեղեցկաբանել. Կիւզէլ սէօյլէմէք ։

ՆԱՂԶՆԱՔ نغزناك * Ցայժ գեղեցիկ. Ղայէթ կիւզէլ։

ՆԱՂԻՐՇԹ ناغشت * Սեաւ պղպեղ։ Գարա պիպէր. Ֆիլֆիլի սիեահ ։

ՆԱՂԻՒՆՈՒՏԷ ناغنوده * Ոչ նիրհեալ. Իւյումամըշ։

ՆԱՂՄ نغم * Ական. Ջէյրէշիմիւթ օլան տօպրաքի տուհ ։

ՆԱՂՄԷ نغمه * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Երգեցուած քաղցր ձայնիւ. Խօշ ահէնկ իլէ օգուաւ։ Վասն որոյ և որ երգէ զայսպիսի նաղմէ՝ ասի ՆԱՂՄԷՓԷՐՑԱԶ։

ՆԱՂՈՒՐՀ ناغوش * Գլխի վայր մխրճումն ի ջուր. Պաշաշաղը տալմաք ։

ՆԱՃ ناج * Տե՛ս ՆԱՃՈՒ ։ Իսկ ըստ մեկնութեան ոմանց բառարանաց՝ Տե՛ս ՍԷՐՎ ։

ՆԱՃԻՒՆՊԱՆ ناجنبان * Անշարժ. Գըմըլտամազ ։

ՆԱՃՈՒ ناجو * Սոճի, շոճ, մայր. Թուրք" Չամ աղաճի. և արաբ" Սանէվպէր. ասի և ԿԻՑԶ, ԿԻՑԺ, ԴԻՑԺ, ՆԱԺ, ՆԱԶ, ՆԱԺՈՒ, ՆԱՃ, ՆՈՒԺ, և ՆՈՒԺԷՆ ։

ՆԱՃՈՒՏ ناجود կամ ՆԱՃՎԷՏ * Բաժակ, կճղայ. (Թէ լից լի և թէ դատարկ.) Գատէհ. ասի և ՍԱՂԷՐ ։

ՆԱՄ نام * Անուն. Թուրք" Ատ. և արաբ" Իսմ ։ Որոյ գործական և տրականն լինի Պէնամ. այսինքն յանուն, որ է անուամբ ։

ՆԱՄԱՎԷՐ ناماور * Անուանի, հռչակեալ. Թուրքերէն ատհէյթ նամ, վէ շէհրէթլի. ասի և ՆԱՄՎԷՐ, և ՆԱՄՏԱՐ։

ՆԱՄԶԷՏ نامزد * Աղջիկ, որ ՚ի փոքրութեան վն ամուսնութեան խօսեցեալ լինի՝ հաւանութբ և կամօք ծնողաց և գլխաւորաց իւրոց. Թուրքերէն Եավուգլու. որ և ասի ՆԱՄԶԱՏ։

ՆԱՄԷ نامه * Տրակ՝ յորոյ մակագրութն կամ յառաջ բանին գրեալ լիցէ անուն, և՛ի նոյն պատճառ անուանի Նամէ՝ եղեալ է Նմա. արաբ" Մէքթուպ. չէղ" Պիթիք. ըն որոյ և Թուր" Պիթիք։ 2. Գիրք. Քիթապ. ոճ ՚ի գործ ածի ՚ի բարդութիւ զոր օրինակ, Շէհնամէ ։

ՆԱՄԷՊԷՐ نامه بر * Թղթատար ։

ՆԱՄԷՍԻՑԱՀ نامه سياه * (պարսկանի) Մեղապարտ. Կիւնահքեար. որ Թեթևացուցեալ ասի ՆԱՄԷՍԻՅԷՀ ։

ՆԱՄԷՐՏ نامرد * Անարի, երկչոտ. Պէ հաքքը օլմայան՝ գօրգագ օլան։ 2. Ոխիշտ, ժլատ. Թուրքերէն խասիս ։

ՆԱՄԻՀՐԻՊԱՆ نامهربان * Անգութ, կամ անողորմ. Մէրհամէթսիզ։

ՆԱՄԻՑՏԷՆ ناميدن * Անուանել. Ատ գօյմագ. արաբերէն تسميه Թէսմիյէ ։

ՆԱՄԻՒՐԱՏ نامراد * Անկամակատ. Մուրատը հասըլ օլմայան ։

ՆԱՄՈՒՑԷ ناموية * Կին՝ որ բաց ՚ի յատենէ մեռելոյ՝ չէ եղեալ առն այլում. Ու ակէրին օլտիւքտէն սոնրա պաշգա գոճա իլէ մէշտուլ օլմայան ։

ՆԱՄՈՒՍ ناموس * Հիւղ որսորդի՝ ընդ որ դիտէ որսս. խանէկի սայտ ։ Իսկ ըստ արաբացւոց՝ Նախանձ. Ար վէ ղէյրէթ ։

ՆԱՄՊԻՒՐՏԷ نامبرده Տե՛ս ՆԱՄԱՎԷՐ ։

ՆԱՄՊԻՒՐՏԷՆ نامبردن * Ցորջորջել ։

ՆԱՄՎԷՐ ناموار } Տե՛ս ՆԱՄԱՎԷՐ ։
ՆԱՄՏԱՐ نامدار }

ՆԱՑ ني * Եղեգնափող, սրինգ. Մաշրաֆ գամըշ փէպի ։ 2. Տե՛ս ՊՈՒԳ ։ 3. Տե՛ս ՆԱՑԿԷԼՈՒ ։

ՆԱՑԶԷՆ نيزن * Սրնգահար. Նայ չալըճը. Թուրքերէն և Նայչի. ասի և ԳԱՍՍԱՊ, և ՆԷՅԶԷՆ ։

ՆԱՑԷՆՊԱՆ نيانبان Տե՛ս ՆԱԷՆՊԱՆ ։

ՆԱՑԻԺԷ نيژه * Այն եղեգնանման խոն ՚ի մէջ ոսկորոյ, ընդ որ անցանեն կերակուր և ըմպելի. որ և ասի ՆԱՅԿԷԼՈՒ ։ 2. Տե՛ս ՄԱՍՈՒՐԷ ։ 3. Ծորակ (որ լինի յաղբիւրս և՚ի բաղանիս, նաև ՚ի վերայ ջրկճաց՝ յորմէ ծորի ջուր ՚ի յայլ նման իրս.) Լիւլէ ։ 4. Տե՛ս ՔԻՑՐ ։

ՆԱ՛ՑԻՆԷՊԷՐՏ نى نبرد * Փող Թուր" Պօրի. որ յերկիրն պարսից կոչի Քէրրէնայ ։

ՆԱՑԻՉ نيچ * Նոյն է չբառին ՆԱՑ. որ ՆԷՅ և ասի ։

ՆԱՑԻՐ نير * Ծորակ (զոր առնեն յաղբերս ջուրց). Լիւլէ ։

ՆԱՑԻՐԷ نيره * Տե՛ս ՆԱՑԻՐ ։

ՆԱՑԿԼՈՒ نيكلو * Այն ծակն յորկորի՝ ընդ որ անցեալ կերակուր և ըմպելին, երթայ ՚ի ստամոքսն. Պօղազը օլան փէյպէ ։

ՆԱՑՄԻՒՀՔ نيمشك * Է տեսակ ինչ խնկաբարանի. Պէր մէշհուր աղաչ փէպր. որ և ասի ՆԱՅԷՆՊԱՆ, և ՆԷՅԷՆՊԱՆ ։

ՆԱՑՄՈՒՍ نيموس Տե՛ս ՄՈՒՍԻՑԳԱՐ ։

ՆԱՅՉԷ نایچه * Նոյն է ընդ ՄԱՅՈՒՐԷ։

ՆԱՅՊԻՅԹԻ نای بیتی * Ծակ անկայ. Պորտն փէշմամ. արաբերէն خیشوم Խայշում։

ՆԱՅՐԻՒՅԻՆ نای روین * Փող. Պօրի։ Եւ քանզի նիւթ սորա է 'ի Թունճէ, յայն սակս ասացաւ Նուշիւղին։

ՆԱՆ نان * Հաց. Թուրքերէն Էքմէք. և արաբերէն خبز Խուպզ։

ՆԱ'ՆԻԹԻՆԻՒՔ نان تنك * Հաց տափակ. (զոր յաճախ գործեն Թիւրքմանաց և Քրդեն 'ի վերայ Սաճի.) Եուֆգա էքմէք։

ՆԱ'ՆԻՀԱՏԷ نانهاده * Որ եդեալ. Գօնըլմըշ։

ՆԱՆԻՅՈՒՇԱՆ نانیوشان * Տե՛ս ՆԱՀՈՒՄ։

ՆԱ'ՆԻՇԱՀ نانشاه * Ուռճիկ աղբեանց. Փատիշահըն վէրտիկի էքմէք։

ՆԱՆԽԱՀ نانخواه * (Թարգմանի հացա-խնդիր.) Տե՛ս ՆԱՆՔԻՇ։

ՆԱՆԽՕՐԻՇ نانخورش * Թանան. (է կերակուր այն՝ որ ընդ հացի կերեալ լինի.) Թուրքերէն Գաթըգ. և արաբերէն ادام Իտամ. տես և ԹԷՐՆԱՆԷ։

ՆԱՆՄԷՇ نانمش * Աննման և անհաւա-նելի, զոր ոչ լինի ուրուք տեսանել. Կէօրիւլմէմիշ նէսնէ, վէ նազիրի վէ միսլի օլմայէ։

ՆԱՆՈՒ نانو * Է այն՝ զոր կանայք 'ի ննջեցուցանել զմանկունս յօրօրայն՝ մրմնջելով ասեն։

ՆԱՆՉԻՅՆ نانچین * Է գործ ինչ ռամ-կական հաց 'ի Թոնրդ. (և Թարգմանի հացա-քաղ.) Թէննուրտէն էքմէք չըգարաճագ ալէթ։

ՆԱՆՊԱ نانپا * Թանն՝ յորում մանրեալ լինէ հաց. Օւշագ վէ իչինէ էքմէք տօղրանմըշ աշ։

ՆԱՆՎԱ نانوا * Հացագործ. Էքմէքճի. արաբերէն خبّاز Խէպպազ. որ և ասի ՆԱՆՎԱՆ։

ՆԱՆՏԻՀ نانده * Հացատու. Էքմէք վէրիճի։

ՆԱՆՓԷԶ نانپز * Հացթուխ. Էքմէք պիշիրիճի. արաբերէն خبّاز Խէպպազ։

ՆԱՆՔԷԼԱՂ نانکلاغ * Է ... ինչ խոտոյ, որ բուսանի 'ի գիշերի տեղիս. Պինչիւր օթլըգ փէր. զոր ռամիկք ասեն մուլուշ. որ է Էղէնէօմէճի։

ՆԱՆՔԻՇ نانکش * Հացհանեմ, ագահա-

ղեղ, ամիք. (և ռետորացն մամփիկ ունելով զաղ-նեան 'ի վերայ հացի.) Չիօրէք օթի. արաբերէն حبة السودا Հապպէթիւսսէվտա։

ՆԱ՛Շ نعش * (բառ ընկերական ընդ ա-րէպս) Դագաղ. Թապութ։

ՆԱՇԱՏ نشاط * Տրտում. (և Թարգմա-նի անուրախ.) Մահզուն։

ՆԱՇԹԱ ناشتا * Նօթի, որ դեռ ևս չէ ճաշակեալ զինչ. Թուրքերէն Աճգարընըմ։

ՆԱՇԹԱՅԻ ناشتایی * Նօթութի. Աճլըգ։

ՆԱՇԻ ناشی * Անգէտ և զանեհիկ. Նա-դան վէ խօրէաթ։

ՆԱՇԻՆԱ ناشنا * Անծանօթ, օտար. Եապանճը, պիլինմէզ. (Նախադայն էր Նաշինա՝ զորս զեղ այլն բարձին վասն թեթևութեան։)

ՆԱՇԻՆԱԽԹ ناشناخت * Անծա-նօթ. Նամալիւմ։

ՆԱՇԻՆԱՍ ناشناس * Անիմաց. Անծա-նօթ. արաբերէն Լա ...։

ՆԱՇԻՆԻՅՏԷ ناشنیده * Անլուր. Իշիտիլմէմիշ։

ՆԱՇԻՔԻՅՊԱ ناشکیبا * Անհամբեր. Սապըրսըզ։

ՆԱՇԻՔԻՅՊԱՅԻ ناشکیبایی * Անհամ-բերութիւն. Սապըրսըզլըգ։

ՆԱՇԻՒՍԹԷ ناشسته * Անլուայ. Եըգանմամըշ։

ՆԱՉԱՐ ناچار * 'Ի հարկէ. Չարասըզ. Անճար և անօգնական. Պիչարէ վէ միսքին։

ՆԱՉԷԽ ناچخ * Տափարակ նիզակ և նետ. Եասսը թէմրէնլի նիզէ վէ օգ. 2. Տե՛ս ՆԷՃԷՔ։

ՆԱՉԷՇԻՅՏԷ ناچشیده * Անճաշակ, ոչ ճաշակեալ. Տատըլմամըշ։

ՆԱՉԻՅԶ ناچیز * Ոչինչ. Պիհիչ շէյ. չաշէր։

ՆԱՉԻՅԶՇԻՒՏԷՆ ناچیزشدن * Ոչինչ լինել, ոչնչանալ։

ՆԱՊ ناب * Զուտ, անխառն. (այսինքն զի՛նչ և իցէ իրաց.) Սաֆ վէ խալիս նէսնէ հէր նէ օլուրսէ. զի ասի لعل ناب Լալի նապ. և مشك ناب Միսքի նապ։

ՆԱՊԷՀՐԷ نابهره * Տե՛ս ՆԷՊԷՀՐԷ։

ՆԱՊԷՍՈՒՏ نابسود * Անշօշափ. Պէլի նէսնէ ալ էլ տէյմէմիշ օլա։

ՆԱՊԷՏԻՑՏ ناپديد * Աներեւոյթ . աներեւ_
ոյթ . (որպէս հականիշն է Պէտիտ .) գէօրիւնմէզ
կէ չէրիլմէնլէր ։

ՆԱՊԷՔԵԱՐ ناپكار * Անգործ և վայրա_
վատին մարդ . Իշ իշլէմէյէն ամէմ իշ պոզար ադամ ։
2 . Այր ապականագործ և չարաչար . Մէլ֊ֆիլէ ։

ՆԱՊԻՑՆԱ نابينا * Կոյր 'ի ծնէ , անաչք .
(և Թարգմանի անտեսանող .) Կէօրմէզ . արաբե_
րէն أعمى Աամա . և Զարիր . տես (ըստ պարսից)
եւ ՃԱՐԻՑՐ ։

ՆԱՊԻՑՈՒՍ نابيوس Տես ՆԱԻՒՄԻՑՏ ։

ՆԱՊՈՒՏ نابود Ձիք , այսինքն ոչնչացումն .
Պիր նէսնէնին վիւճուտու վոք իքէն , եօգ օլմագ ։

ՆԱՊՈՒՏԷ نابوده * Ոչնչեալ . Օլմամիշ ։

ՆԱՊՈՒՏՄԷՆՏ نابودمند * Չքաւոր .
Պէնէվա ։

ՆԱՍԱԶ ناساز * Անյարմար . (և Թարգ_
մանի անկարգ .) Ույղունսուզ ։

ՆԱՍԱԶՔԵԱՐ ناسازكار * Անյարմարա_
գործ . Ույղունսուզ իշլէյէն ։

ՆԱՍԱՆԻՑՏԷՆ ناسانيدن * Է անցա_
ղական Նասիյտէն բային ։

ՆԱՍԷԶԱ ناسزا Անարժան . Լայիգ օլմայան

ՆԱՍԷԿԵԱԼԻՑՏԷ ناسكاليده * Անմտա_
ծեալ , այսինքն առանց խորհելոյ . Թէֆէքքիւրսիզ ։

ՆԱՍԷՆՃԻՑՏԷ ناسنجيده * Ոչ կշռե_
ցեալ . Դարթըլմամիշ ։

ՆԱՍԷՐԷ ناسره * (հասարակօրէն) Մը_
նացեալ վաճառք . Քէսատ մէթա ։ Իսկ յատկա_
բար՝ դրամ անանցանելի . Կէչմէզ աքչէ ։ 2 . Նոյն
է ընդ բառին ՔԻՇԹՃԱՐ ։

ՆԱՍԻԽ ناسخ * Մեռուցեալ կերպարա
տառայնանկեալ ակեղէն և արծաթեայ Թելիւք .
Հալիսը գումաշ ։

ՆԱՍԻՑՏԷՆ ناسيدن * Պակասիլն յան_
ձին մայր կամ երկուց անդամոց ։ 2 . Նիհարիլ
կամ վատթիլ և կամ տկարանալ մարմնոյ . Պէտէն
չէօբ օլմագ . (հրա" Նաս , և ածա" Նասէտ) ։

ՆԱՍԻՒԹՈՒՏԷ ناستوده * Անգովե_
լի , այսինքն հեք , Թշուառ , արհամարհեալ .
Խօր , չիւրիւք , մէչհուլ ։

ՆԱՍԻՒՖԹԷ ناسفته * Ոչ ծակեցեալ
կամ անծակ . Թուր" Տէլինմէմիշ , կամ Տէլինմէզ .
զի տես Մէրճանքերլա Նաֆիլք . Ուստի և այն ,
որ ոչ կարի ծակիլ՝ կոչի Տէլինմէզ Նաֆիլքեր ։

ՆԱՍԻՓԱՍ ناسپاس * Անշնորհակա_

լու . Քէֆրանի նիմէթ ։

ՆԱՍՈՒՐ ناسور * Անբուժելի վէր .
Օնուլմազ ճէրահէթ ։

ՆԱՍՓԱԼ ناسپال * Կեղև նռան . Նար
գաբուղու ։

ՆԱՎ ناو * Տես ՉԷՔԻՐԷ ։ 2 . Խողովակ
աղբերաց . Տէնիզմէն օլուգու ։ Նաև փոքր նաւ .
(բայց նմանութիւն իմն , զի նա իր , որ գոլովերա_
կայն՝ մէջ նորին գատարկ իցէ՝ Նով ասի .)
Կէմի . որ և ասի ՔԷՇԹԻ ։ 3 . Գետ ջրոյ . որ և
ասի ՃՈ՛ՒՅԻԱՊ ։

ՆԱՎԱՆԻՑՏԷՆ ناوانيدن * Է անցա_
ղական Նավիյտէն բային ։

ՆԱՎԷ ناوه * Փայտ՝ որոյ մէջն իցէ փո_
րեալ ոչ տաշտ՝ որ իցէ շինեալ մի կրելոյ զկիր
և զցեխ . Իչի օյուլմիշ աղաճ . որ և ասի ԼԱՔ ։
2 . Տաշտ հացի . Էքմէք Թէքնէսի ։ 3 . Տես ՆԱՎ_
ՏԱՆ ։

ՆԱՎԷԺ ناوژ * Տաշտ փայտեղէն , 'ի մէջ
որոյ դանդաղեն զհայս և լուծանեն զհանդերձս .
Աղաճ Թէքնէ ։

ՆԱՎԷ՛ԽՄԻՀՐԱՊ ناوه محراب * Խողո_
վակաձև խոռ՝ զոր շինեն յերկուսին կողմունս
Միհրապին 'ի մէջ մզկիթաց 'ի քարէ կամ 'ի տախ_
տակէ . բայց յաճախ գործածուքն՝ երկոքին կող_
մանք Միհրապին այսպէս կոչին ։

ՆԱՎԷՐՏ ناورد * Տես ՃԷՆՔ . որ և
ասի ՆԷՊԷՐՏ ։

ՆԱՎԷՔ ناوك * (հասարակօրէն) Նետ .
Օգ . արա" Սէհմ . որ և ասի ԹԻՑՐ ։ Իսկ յատա_
կաբար՝ այն տեսակն նետի , զոր ձգեն 'ի ձեռն
զաղանակի . Թուրքերէն Գօվլուշ օգը ։

ՆԱՎԻՑՏԷՆ ناويدن * Փորձել զփայտ
և տանել զնոյն՝ տաշտ կամ խողովակ . Աղաճ իչինի
օյմագ ։ 2 . Քնիլ Թմրութ . Ույումագ ։ 3 . Տես
ՆԱԼԻՑՏԷՆ ։ 4 . Տես ԽԻՐԱՄԻՑՏԷՆ . (հրա_
մայական Նով , և ածական Նովէթ ։)

ՆԱՎԻՒՍ ناوس * Տես ԱԹԷՇԿԷՏԷ ։ 2 .
Գերեզմանատան մոգուց . Կէօրիւնիմէ մէզարը ։

ՆԱՎՍԱՐ ناوسار * Առու ջրոյ աղօրեաց .
Տէյիրմէն արքը ։ Այլև առու պարտիզաց և
արտօրէից , ընդ որ հոսի ջուրն վասն ոռոգման
նոցին ։ Եւ առու աղբերաց և աւազանաց , ընդ
որ ջուր երթայ 'ի նոսա ։

ՆԱՎՏԱՆ ناودان * Խողովակ . Օլուգ .
արա" ميزاب Միզապ . (է ածանցեալ մասն_
կամբս Տան՝ 'ի բառէն Նավ , որ է կաթիլ . Տամ_
լա . և Թարգմանի կաթըլաղան .) ասի (ըստ պար_
սից) եւ ՄԻՑՃԱՊ ։

ՆԱՏԱՆ نادان * Նշանակէ անգէտ . Պիլ_
մէյէն ճահիլ քիմսէ ։

ՆԱՏԱՆԻ نادانی * Անգիտութիւն. Պիլմէմէզլիք, ճէհալէթ։

ՆԱՏԱՆԻՇ نادانش * Տե՛ս ՆԱՏԱՆ։

ՆԱՏԱՆԻՇԻ نادانشی * Տե՛ս ՆԱՏԱՆԻ։

ՆԱՏԱՇԹ نادشت * Տե՛ս ՆԱՏԱՐ. 2. Տե՛ս ՊԻՇԵՐՄ։

ՆԱՏԱՐ نادار * Անճարակ. Մուֆլիս. Տե՛ս և ՊԻՆԵՎԱ։

ՆԱՏԻՑՏԷ نادیده * Ո՛չ տեսանել. Կէօրմէմիշ. Եւ մերթ՝ կրատրողական, ոչ տեսանել. Կէօրմէմիշ։

ՆԱՐ نار * Տե՛ս ԿՆԱՐ (որ է թեթևաշ ցուցանել նորին)։

ՆԱՐԱՅ نارای * Որ ասացեալ 'ի խորհրդոյս իւր. Թէփտիլ էտիլմիշ պիր ֆիքիր։

ՆԱՐԱՍԹ ناراست * Անուղիղ. Տօղրու օլմայան։

ՆԱՐԷ نارە * Այն կատարն քարի՝ զոր կախեն 'ի պարկս կողմն կշռոյն. Թէրազուտա [illegible] տարաֆընտա [illegible]։

ՆԱՐԷ'ԻՔԷՓԱՆ نارەکپان * Ըմբռնեալ կշռոյ. Թէրազուտա [illegible]։ Բայց յայժ յարմար է, թէ շաղուն զանուած [illegible] նորէ [illegible]։

ՆԱՐԷՆԿ نارنک * Տե՛ս ՆԱՐԻՆՃ։

ՆԱՐԷՍԹ نارست * Ո՛չ հասեալ. Նէֆիս [illegible]։

ՆԱՐԷՍԻՑՏԷ نارسیده * Տհաս (ասի զմանկանց, և զպտղոց.) Նարսիտէ [illegible]։

ՆԱՐԷՎԱ ناروا * Դրամ անանցանելի. Կէչմէզ աղչէ. 2. (Ցայտանի առել) [illegible]։

ՆԱՐԷՎԱՆ نارون * Է ծառ [illegible] գեղեցկահասակ, և հովանաւոր, և կշռակի լինի. Պիր աղաճ ազը։

ՆԱՐԷՎԱՇԻՍՏԷՆ ناروشدن * Անվաճառ մնալ վաճառաց. Մէթա ֆէսատ օլմագ։

ՆԱՐԷՎԷՆ نارون * Տե՛ս ՆԱՐԷՎԱՆ. 2. Է անուն անտառի միոջ։

ՆԱՐԷՏ نارد * Տե՛ս ԹԱՐԷՏ. 2. (Թեթևացուցեալ 'ի նէյութէ բառէն) Ո՛չ բերել. Կէթիրմէմէք։

ՆԱՐԻՑՆ نارین * Ջի՛ն՝ և իցէ նուրբ և բարակ. Նազիք [illegible] ինճէ հէր նէ օլուրսէ։

ՆԱՐԻՑՏԷՆ ناریدن * Աճիլ և երկայնիլ ըստ հասակին. Պօյ չէքմէք [illegible]։

ՆԱՐԻՆՃ نارنج * Թուրինջ, որ է և ասի ՆԱՐԷՆԿ. [illegible] յորոց այն որ է [illegible] Նարինճ ասի, և լինի թթու և քաղցր. որ և 'ի վերնոյ [illegible] օգտաւ մեծ ունի։

ՆԱՐԻՇԻՑՐԻՆ نارشیرین * Է անուն [illegible] միոջ. Պիր [illegible]։

ՆԱՐԻՓԻՍԹԱՆ نارستان * Նռնաստան կամ [illegible] առեան. Էնարլըք [illegible]։

ՆԱՐԻԽՈՒ نارخو * Տեսակ ինչ ծաղկան, որ լինի 'ի գոյն երանգոյ ծաղկան նռան. բայց այս լինի խոշոր և առաւել [illegible], այլ ծառն և ոչ նման է նռնենւոյ. Պիր նէվ՝ չիչէք [illegible]. Լատին [illegible] յեղինակ [illegible] յարիսկ. զոր բժիշկք [illegible]։

ՆԱՐԿԻՑԼ نارکیل * Ընկոյզ հնդկային. Հինտիսթան ճէվիզի։

ՆԱՐՃԻՑԼ نارجیل * Մեծն հնդկային ընկոյզ, որ լինի [illegible] և համեղ. Հինտիսթան ճէվիզի իչի։

ՆԱՐՄԻՒՇՔ نارمشک * Է [illegible] բժիշկս ծանուցեալ. և է սերմն ինչ կարմիր [illegible] և ունի 'ի միջի [illegible] և գոյ 'ի սմա զօրութիւն մերձ 'ի զօրութիւն այնր դեղոյ, որ կոչի Սիւմպիւլ հինտի. Պիր նէվ՝ [illegible] տէօլ. տես և ԷՆԱՐՄԻՒՇՔ։

ՆԱՐՈՒ نارو * Թռչուն ինչ քաղցրաձայն նման լուսնենկի. Պիւլպիւլ նէվի պիր [illegible] ղուշ տէօլ. 2. Է անուն այն՝ որ կոչի Րիշթէ։

ՆԱՐՊԱ نارپا * Ապուր՝ որ իցէ եփեալ ջրով նռան. Նար սուլի էթլի [illegible] չօրպա. (Այս բառ նախադրյն էր Նարպա. և ապա վասն թեթևութեան ձայնի՝ առացին Նարպա։)

ՆԱՐՎԷՐ ناروار * Կին՝ որ ունի ստինս հանդոյն նռան. Նար մէմէլի գարը։

ՆԱՐՏԱՆ ناردان * Օշարակն այն, որ կոչի Նարտէնկ։

ՆԱՐՏԻՑՆ ناردین Ցակինթ ծաղիկ. Սիւնպիւլ. Եւ ոմանք ասեն՝ թէ է Սիւնպիւլիհինտ։

ՆԱՐՓԻՍԹԱՆ نارستان * Կոյս աղջիկն. Տէվիրէ [illegible]. (և Թարգմանի նռնածիծ.) տես և ԷՆԱՐՓԻՍԹԱՆ։

ՆԱՐՔԷՆՏ نارکند * Նռնենաստան. Թուրքերէն Նարլըգ. 2. Այնպիսի գիւղ, որ իցէն յոլով նռնենիք։

ՆԱՓԱՅՏԱՐ ناپایدار * Անհաստատ. Մուհաքգէմ օլմայան. տես և ԿԵԱՐԻ։

ՆԱՓԱՔ ناپاک * Անմաքուր. Հէր նէ կի [illegible] տէյիլ։

ՆԱՓԵՑՏԱ ناپیدا * Անյայտ. փէնհան. (որոյ հակակայն է Աշիքեար.) որ և տես ՆԱՊԵՏԻՑՏ.

ՆԱՓԵՍԵՆՏ ناپسند * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՆԱՓԻՍԵՆՏԻՑՏԷ.

ՆԱՓԵՍԵՆՏԻՑՏԷ ناپسندیده * Անհաւանելի, կամ անհաճոյ. Պէյէնիլմէզ.

ՆԱՓԵՐՀԻԶՔԵԱՐ ناپرهیزکار * Անժուժկալ. Փէրհիզ էտիճի օլմայան.

ՆԱՓԵՐՎԱ ناپروا * Տե՛ս ՍԵՐԱՍԻՑՄԷ.

ՆԱՓԻՒԽԹԷ ناپخته * Թարգ՛՛ անեփ. Պիշմէմիշ. և այլաբանութ. անկիրթ կամ անհրահանգ ոք. Թէրպիյէսիզ քիմսէ.

ՆԱՔ ناک * Մուշկ խառնակ և չինածոյ. Գոքուշլու վէ փօսլու միսք. 2. Է տեսակ մի տանձի, որ լինի յոյժ համեղ և ջրոտ. Պէք նէֆիս էմրուտ տէր. 3. Է մասնիկ ածականի ՚ի պարսիկ լեզուի. և պատասխանէ ՚ի մեզ մասնկանս ոտ. և ՚ի Թուրքս մասնկանս Լի՝ կամ Լու. ո՛րպ Զէհիրնաք, թիւնաւոր. և Նէմնաք, գիջաւոր.

ՆԱՔԵԱՄ ناکام * Տե՛ս ՆԱՄՈՒՐԱՏ. 2. Զրկեալ և անյոյս. Մահրում վէ նաումիտ.

ՆԱՔԵԱՇԹԷ ناکشته * Ո՛չ սերմանեալ. Էքիլմէմիշ.

ՆԱՔԵՍ ناکس * Ցած և վատթար մարդ. Ալչագ վէ սըֆլէ ատէմ.

ՆԱՔԵՐՏԷ ناکرده * Ո՛չ արարեալ. Իշլէնմէմիշ.

ՆԱՔԵՐՏԵՆԻ ناکردنی * Ո՛չ առնելի. զի տես Քէա՛րը նոքէրտէնի.

ՆԱՔԻԶԵՐԱՆ ناگزران * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՔԻՒԶԻՑՐ.

ՆԱՔԻՒԶԻՑՐ ناگزیر կամ ՆԱԿԻՒԶԻՑՐ * Անճար. Նաչար վէ չարէսիզ.

ՆԱՔԻՒՇԱՏԷ ناگشاده * Ո՛չ բացեալ. Աչըլմամըշ. Նաև անբաց. Աչըգ օլմայան.

ՆԱՖ ناف * Պորտ. Կէօպէկ. տես և ԿԻՐՏԿԵԱՀ. 2. Միջակ տեղին. ո՛րպ և քէաղէն տաճկաց՝ ըստ նոցին համարման գոլով ՚ի միջակի աշխարհի, տես Նաֆը շէհիր. այսինքն պորտ երկրի. Եէրին կէօպէկի.

ՆԱՖԷ نافه * Պորտ. (Թէ մարդոյ և թէ այլոց կենդանեաց.) Կէօպէկ. Իսկ յատկապէս՝ պորտ մշկոյ. Նաֆէի միսք. Նաև մորթն մուշտակելի կենդանեաց որ լինի յորովայնի նոցին՝ կոչի Նաֆէ. ո՛րպ Նաֆէի սէմմուր, և Նաֆէի տաւշան.

ՆԱՖԷ՛ՄՈՒՇՔ نافه مشك * Պորտ եղջն մշկոյ. Ահու կէօպէկի. միսք նաֆէսի. հայերէն պորտ մշկոյ.

ՆԱՖԵՐՀԻԽԹԷ نافرهخته * Նշանակէ անհամեստ. Պէէտէպ.

ՆԱՖԵՐՃԱՄ نافرجام * Գործ ընդունայն և վարկպարազի, նաև անօգուտ. և այն որոյ վախճանն չար է. Քէարը պիհուտէ. սօնու պէ ֆայտէ. վէ ագըպէթի խայրսըզ.

ՆԱՖԵՐՄԱՆ نافرمان * Անհնազանդ. (Թարգմանի անհրաման.) Իտաաթսըզ.

ՆԱՖԵՐՄԱՆԻ نافرمانی Անհնազանդութ.

ՆԱՖԵՐՄԱՆԻ ՔԵՐՏԵՆ نافرمانی کردن Անհնազանդութիւն առնել. Թուրքերէն իտաաթսըզլըգ էթմէք.

ՆԵ نه * Տե՛ս ՆԻ.

ՆԵԶԱ نزا * Կաթն. Սիւտ. տես և ՇԻՑՐ.

ՆԵԶԵԿ نزک * Տե՛ս ՆԵՐՍԵԿ.

ՆԵԶԵՂՏԷ نزغده կամ ՆԵԶՂԵՏԷ * Ցօղունածացութիւն. Մէհթապլըգը օլան օրթը. Իսկ ՚ի բառարանս ինչ մեկնի զխոտն Գուլէնձ. կամ Թէ այն անդամ՝ որ ՚ի ծեծելն մինչ խափանեալ և անգործ եղեալ է.

ՆԵԶԻՑՏԵՆ نزیدن * Առաւելս քարշել. Գոշքը չէքմէք. պէյտան չէքիլմէք.

ՆԵԶԼԷ نزله * (բառ արաբ.) Անօր հիւթ իջեալ ՚ի գլխոյ, որով ՚ի դէմս կամ ՚ի պաբանոյն յայտ ածի ցաւ.

ՆԵԶՄ نزم * Տե՛ս ՄԱՂ, (թա՛ն) "նշ".

ՆԵԶՏ نزد * Առ, կամ առընթեր. Թուր՛՛ Գըլ. և արաբ՛՛ عند Ինտ. զի մինչ տես Նէզտը մէն, խմանի առընթեր իմ. Թուր՛՛ Պէնիմ գըտըմտէ, կամ Պէնիմ եանըմտէ. տես և ՃԵՆԳ.

ՆԵԶՏԻՑՔ نزدیك * Մերձ, մօտ. Թուր՛՛ Եագըն. և արաբ՛՛ قریب Գարիպ. (է ծագեալ ՚ի բառէն Նէզտ, մասնկամբս Իք, որոյ հակակայն է Տուր, որ է հեռի. Թուր՛՛ Իրագ.) տես և ԹԵՆԿ.

ՆԵԶՏԻՑՔԵՔ نزدیکك * (նուաստական Նէզտիք բառին) Մօտիկ. Թուր՛՛ Եագընճագ.

ՆԵԶՏԻՑՔԹԵՐ نزدیکتر * Մերձաւորագոյն. Եագընրագ.

ՆԵԶՏԻՑՔԻ نزدیکی * Մօտաւորութ. Եագընլըգ.

ՆԵԹԱՃ نتاج * (բառ ընկերական արաբաց և պարսից) Ալյն ձին կամ ուղտն, որ լինի վ՟ սերելոյ սերման, զոր քարշեն ՚ի վ՟ իգացն.

ՆԵԹԻՑԼ نتیل * Խարդախութ. Մէքէր վէ հիլէ. տես և ՇԱՆԵՀԵՆԿ.

ՆԵԼԵՆՏ نلنت * Բուն և ծի երկաթի. Տէմիւր գէւլ վէ տէմիւր սիւյլէ.

ՆԵԼՄ نلم * Տե՛ս ԽՈՒՐՊ. 2. Վայելուչ. Եարաշըգլը.

ՆԵԽ نخ * Առարկածոյ, այսինքն ոստայնանց նկարէն. Պիր նէվ՛ փէշթէմէլ տիւր. 2. Թել ապրշմոյ. Իփէք իփլիկի. 3. Աստառ մետաքսեայ. Իփէքլի էսթառ. 4. Դաստակարգութիւն զօրաց և այլոց. Սաֆֆ չէքմէք.

ՆԵԽԱՐ نخار * Նոյն է ընդ բառիցն ՆԱՀԱՐ, և ՆԱՀԹԱ.

ՆԵԽՋԱՆ نخزان * Տե՛ս ՆԻԽՋԱՐ.

ՆԵԽԵՄ نخم * Սուսանն, զոր կալնուն Նխարճիք ՚ի ներքոյ Նխարին.

ՆԵԽԹԻՑՋ نختير * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՄԻՑՆԿԵԱՀ, որ է դարմանատեղի. Փառնա եէրի.

ՆԵԽԻՑՋ نخير * Վատթարագոյն և ներհատ. Փէրգուտէյի վէ չէփչէյի. 2. Տե՛ս ՔԵՄԻՑՆ, ըստ առաջին նշանակութեան. Ուստի և անդրին դարանի՝ որ է Քէմիչնէկեահ, ասի Նէխիչնէկեահ. այսինքն դարմանատեղի. 3. Է այն՛ զի զուտ որթոյն և կամ զայլ ծառ լինչ ՚ի տեղւոջէ անուն որ է առ արմին նորա թեքեցուցեալ, թաղեն ՚ի գետնի. և նա զամ մի ուղղոյն ՚ի տեղւոջանդ կացեալ արմատանայ, և յետ այնորիկ հանեալ անանի՝ այլուր տնկեն. Թուրքերէն Տալգըն.

ՆԵԽՃ نخج * Է տեսակ ինչ խոտոյ, որ լինի խոշոր և խիստ. յորմէ կազմեն աւել. Պիր նէվ՛ օթ տիւր. 2. Տե՛ս ՊԵԽՃ.

ՆԵԽՃԵԼ نخجل * Կոխոտ. Թուր" Չիմէնի. զոր Քիրմանեցիք կոչեն Թիւբէրմէ. և Իսֆահանցիք՝ Նիչէնա. զի ասի Նիչանի նէրմէչէ փարէմ չէ թօմ գէր գուդու.

ՆԵԽՃԻՑԼ نخجيل * Տե՛ս ՆԵԽՃԵԼ.

ՆԵԽՇԵՊ نخشب * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի գաւառին Թուրանու. Պիր շէհր ադի տիւր. ասի և ՇԵՀՐԻ ՍԵՊՋ, ՇԵՀՐԻ ՔԵՇ. նաև սոսկ, ՍԵՊՋ, և ՔԵՇ. Տե՛ս և զբառսն ՄԱ՛ՀԻ ՆԵԽՇԵՊ և ՉԱ՛ՀԻ ՆԵԽՇԵՊ.

ՆԵԽՈՒՇ نخوش * Վայրի որթ. Եապան ասմասի. որ և ասի ԹԱ՛ՔԻ ՏԵՇԹԻ. սա ունի հաստ սեւորակ, և ոչ ցամաքի յեղանակի ձմերան. և ՚ի ծառն որ առընթեր իւր է՝ փաթութեալ ՚ի վեր ելանէ. և ՚ի յողկոյզն իւր հաղիւ թէ լինին հատք տասն կամ երկոտասան. որ նախ լինի կանաչ, և ՚ի վախճանի կարմիր. որոյ և ծաղիկն լինի կապուտակ ՚ի գոյն լաճվըրդի.

ՆԵԽՉԻՑՋ نخچير * Փաթութեալ. Սարմաշըգ. որ և ասի ՆԵՀՉԻՑՋ և ՓԻՑՉԻՑՏԵ.

ՆԵԿ — ՆԵՀ

ՆԵԿԵԺ نكز * Թոյն, կորիզ խաղողոյ. Իւզիւմ չէքիրտէկի. որ և ասի ԹԵԿԵԺ.

ՆԵՀԱԼ نهال * Սփրանց, այսինքն սփռեալն և տարածելի իր. որպիսի է օթոցն, թաղիքն, և այլ իրք նոյնին նման. Տէօշէնէճէք նէսնէ. որ և ասի ՆԵՀԱԼԻ.

ՆԵՀԱԼԵ نهاله * Դարանատեղի որսորդաց, ուր թաքչին և դիտեն զորսն. Ավճըլէրին կիզլէնտիւքլէրի եէր.

ՆԵՀԱԼԻ نهالي * Տե՛ս ՆԵՀԱԼ.

ՆԵՀԱԼՉԵ نهالچه * (Նուաղական Նեհալ բառին) Օթոց. Դօշէկ.

ՆԵՀԱՎԵՆՏ نهاوند * Է անուն քաղաքի և առընթեր նորին լերին միոջ յարևելս ՚ի գաւառին Իրաքայ աճէմի, որ հռչակեալ է. և լեռնան այն կոչի Քիւսհէ նէհավէնտ. 2. Է անուն եղանակական եղանակի միոջ. Պիր շէհր վէ պիր տաղ վէ պիր մագամ ադը տիւր.

ՆԵՀԱՎԵՆՏԻ نهاوندي * Է սա անուն նուագի միոջ յերաժշտութեան. Պիր պէսթէ ադը տիւր.

ՆԵՀԱՎԻՑՏԵՆ نهاويدن * Նոյն է ընդ բառին ՆԵՀԱՐԻՑՏԵՆ.

ՆԵՀԱՏ نهاد * Տե՛ս ՆԻՀԱՏԵԿԻ. 2. Կերպ կամ տարազ. Բիչիմ վէ տարզ.

ՆԵՀԱՐ نهار * Տե՛ս ՆԱՀԱՐ. որ և ասի ՆԱՀԹԱ. 2. (է արմատն Նեհարիդան բայիս.) Պահպանէ. Էսիրկէմէ վէ էսիրկէյէ. իսկ ըստ արաբացւոց՝ տիւ. Թուրքերէն Կիւնտիւզ.

ՆԵՀԱՐԻ نهاري * Նախաճաշիկ. Թուրքերէն Սապահլըգ.

ՆԵՀԱՐԻՑՏԵՆ نهاريدن * Տե՛ս ԹԵՐՄԻՑՏԵՆ.

ՆԵՀԵՄ نهم * Որկորամէտս. Էսէր գատտէ հարիսս օլան.

ՆԵՀԵՆԿ نهنگ * Ցամաքաբար՝ ախտեան, կոկորդիլոս. արալ" Թիմսահ. և հասարակօրէն՝ Կէալ.

ՆԵՀԵՆՊԵՆ نهنبن * Խուփ պտուտն. Չէօմլէք գափաղը. պարսկերէն Սէրփուշ տիւր.

ՆԵՀԻՑՊ نهيب * Երկիւղ. Գօրգու. արալ" خوف Խէվֆ. ասի և ԵԱՍ, ՋԵԼԻՑԻ, ՋԵԼԻՑԵԻ, ՋԻՆՀԱՐ, ԹԵՐՍ, ԽԵՎԱՍ, ՀԵՎԼ, ՀԵՐԱՔ, ՀԻՐԱՍ, ՀԻՒՐՐԱ, ՀՈՒՑ, ՊԻՑՄ, և ՓԱՍ.

ՆԵՀԻՑՊՋԵՏՇԻՒՏԵՆ نهيب زدشدن Ջահի հարկանել. Գօրգումագ.

ՆԵՀԻՑՊԻՑՏԵՆ نهيبيدن * Տե՛ս

ԹԷՐՄԻՅՅԷՆ ։ 2 ․ Տե՛ս ԹԷՐՄԱՆԻՅՅԷՆ։

ՆԷՀՄԱԶ نهماز Տե՛ս 'ի ներքոյ ՆԷՀՄԱՐ։

ՆԷՀՄԱՐ نهمار * Մեծ և բազմամիր ․ Պիւյիւք վէ չօգ օլան նէսնէ ։ 2 ․ Միանգամ և բոլորովին Ըէէյեր վէ հէմէ ։ 3 ․ Հաղիւ և դըժուարաւ Միւշքիլ ․ զի ասի ․ Շէր չէտնոն չըք դը նըհմար դէ գէրսոն ։

ՆԷՀԶԻՅԶ نهضير * Տե՛ս ՆԷԽԶԻՅԶ։

ՆԷՀՐԷ نهره * Տե՛ս ԴՈՒՅԷ ․ ասի և ՇԻՅՐՋԷՆԷ։

ՆԷՀՐԷՎԱԼԷ نهروال * Է անուն քաղաքին Քիւձրաթու յաշխարհին Հնդկաց ․ Նամի չէհրի Քիւձրաթ ։

ՆԷՂԱՄ نغام * Տե՛ս ՋԻՐՇԹ ․ և ՆԱԽՕՇ։

ՆԷՂԼԷՈՒՏ نغيود * Շլորենի ․ Էրիկ թալը ․ փիրմիլ ալու ․ որ և ասի ՆԷՂՈՒ։

ՆԷՂԷՆ نغن } Տե՛ս ՆԱՆՔԻՇ։
ՆԷՂԷՆԽԷԼԱՆ نغخلان }

ՆԷՂԻԼ نغل * Փարախ կամ գոմ ․ Թուր" Աղըլ ․ 2 ․ Է այն՝ զոր առնեն 'ի ստորոտս լերանց ուր այր, ուր յաւուրս ձմերան՝ 'ի բնանալ տեղւոյն ձեան, ուղևորք անտանօր դադարեն և ննջեն ։

ՆԷՂՆԷՂ نغنغ * Է մեծ քառ ինչ ցորենոյ ․ որ 'ի գործ ածի 'ի գաւառին Մավերանի նէհրի ․ որոյ իւրաքանչիւր քառն՝ լինի բեռն մի ․ Պիր դէվէյիւք չէքէր դէրդ ։

ՆԷՂՆԻԽԱԼԱՆ نغخوالان }
ՆԷՂՆԻԽԱՀԷՆ نغخواهن } Տե՛ս ՆԱՆՔԻՇ։
ՆԷՂՆԻԽԱՏ نغخواد }

ՆԷՂՈՒ نغو * Տե՛ս ՆԷՂԼԷՈՒՏ։

ՆԷՂՈՒԼ نغول * Տե՛ս ՆԷՂԻԼ, ըստ առաջնոյ նշանակութեանն։

ՆԷՃ نج * Ներքին կողմն բերանոյ ․ Աղըզըն իչի ․ Էնսէրուն դէհան ։

ՆԷՃԷՔ نجك * Տեսակ ինչ կացնոյ ․ Պիր նէվ' նաճախ դէր ․ որ և ասի ԹԷՊԷՐՋԻՅՆ։

ՆԷՃԷՖ نجف * Է անուն տեղւոյ միոյ՝ մերձ 'ի քաղաքն Քիւֆէ ․ ուր է գերեզման Միւրթեզայ Ալիին հօրն Հասանայ և Հիւսէյնի ․ Քիւֆէ չէհրի գուրպէնտէ պիր եէր դէր ։

ՆԷՃԻՅԼ نجيل * Տե՛ս ՔԷՕՐԿԻՅԱՀ։ Իսկ ըստ արաբաց՝ ազնուազարմ ․ آصيل Ասիլ ։

ՆԷՃԻՅՐ نجير * Տե՛ս ԱՀԱՐ, ըստ առ" նշ"։

ՆԷՃՎԱՆ نجوان * Քաջում ․ Ջոմերտ ։

ՆԷՄ نم * Տե՛ս ՇԷՊՆԷՄ։

ՆԷՄԱԶ نماز * Պաշտօն և աղօթք , և ծառայութիւն ․ Ի'պատէթ վէ խըզմէթ վէ գուլլուգ ․ Եւ քանզի Նեմազն առնէ զմարդն մաքուր 'ի մեղաց , վասն որոյ և բառս

ՆԷՄԱԶԻ՛ نمازی Մաքուր ․ փաք վէ դէմիզ

ՆԷՄԱ՛ԶԻ ԽՈՒՖԹԷՆ نماز خفتن Ննջելոյ պահուն աղօթքն տաճկաց ․ Եադսը նէմազը ։

ՆԷՄԱ՛ԶԻ ՇԱՄ نماز شام * Երեկոյեան աղօթք ․ Աքշամ նէմազը ։

ՆԷՄԱ՛ԶԻ ՊԱՄՏԱՏ نماز بامداد * Առաւօտեան աղօթքն տաճկաց ․ Սապահ նէմազը ։

ՆԷՄԱ՛ԶԻ ՏԻՅԳԷՐ نماز دیگر * Ժամանակին իններորդ ժամու տուընջեան ․ Նաև աղօթքն տաճկաց , զոր վճարեն ․ և քանզի ոչ ունի վերջին էլ ժամն՝ յատկական անուն 'ի պարսկական բարբառի , և զոլովն է երկրորդն տուընջենական աղօթից տաճկաց , Նէմազը դիյէր ասացին ․ զի է երկրորդ զկնի կէսօրեայ աղօթիցն ․ Թուրքերէն Իքինտի վաքթը ․ վէ իքինտի նէմազը ։

ՆԷՄԱ՛ԶԻ ՓԻՅՇԻՅՆ نماز پیشین Առաջին անգամ աղօթականութիւն (հինգ ժամեան պաշտամանց) տաճկաց , զոր առնեն 'ի միջօրէի ․ (զի ասի սկսանի պաշտօնն իւրեանց ․) Թուրքերէն Էօյլէ նէմազը ։

ՆԷՄԱԶԿԷՀ نمازگاه * Աղօթատեղի ․ Նէմազ գըլընաճագ եէր ․ արաբերէն Մուսալլա ։

ՆԷՄԱԶԿԻՒԶԱՐ نمازگزار * Աղօթաւոր , կամ աղօթող ․ (Թարգ" աղօթավճար ․) Նէմազ գըլըճը ․ արաբերէն مصلی Մուսալլի ։

ՆԷՄԱԶ ԿԻՒԶԱՐՏԷՆ نمازگزاردن
ՆԷՄԱԶ ՔԷՐՏԷՆ نماز کردن
Աղօթս վճարել, այսինքն աղօթել ․ Նէմազ գըլմագ

ՆԷՄԱՔ نماك * Տե՛ս ՋԻՅՊԱՅԻ։

ՆԷՄԷԴ نمد * Կերպաս կամ թաղիք ․ Դօշէ վէ քէչէ ։

ՆԷՄԷԿ نمك * Նշանակէ աղ ․ Թուրքերէն Դուզ ․ և արաբերէն ملح Միլհ ։

ՆԷՄԷԿԶԱՐ نمکزار * Հանք աղի ․ Թուրքերէն Դուզլը , Դուզլա ։

ՆԷՄԷԿԻՅՆ نمكين * Աղի կերակուր ․ Դուզլու թաամ ։ 2 ․ Գեղեցիկ ․ որ և ասի երբեմն զշնորհանց գեղեցկի վա համեմելոյ նորօք զբանս իւր ․ զի ասի Լէզիզ նէմէքէյն ․ խոշ նէմէքէյն ․ Ծիծաղ գեղեցիկ ․

ՆԷՄԷԿԻՅՆԷ نمكينه * Թան ինչ յո_

բուսմ աղ և գինձ և այլ նման իրս եփեալ՝ ուտեն. արաբերէն ملحه ՄԷԼՀԷ.

ՆԵՄԵԿՍԱՐ نمكسار * Տե՛ս ՆԵՄԵԿԶԱՐ.

ՆԵՄԵԿՍՈՒՏ نمكسود * Համարակօրէն՝ մ և իցէ աղի կերակուր։ Իսկ յատկաբար՝ ապուխտ. Թուրքերէն Պաստըրմա. և արաբ. لحم قديد Լէհմ Գատիտ.

ՆԵՄԵԿՍՈՒՐ نمكسور * Տե՛ս ՆԵՄԵԿՍՈՒՏ.

ՆԵՄԵԿՏԱՆ نمكدان * Ամանն աղի. Թուրքերէն Դուզլուգ.

ՆԵՄԵԿՔԵՐՏԷ نمك كرده * Ցաղեալ. Թուրքերէն Դուզլանմըշ.

ՆԵՄԷՇԿ نمشك * Տե՛ս ՆԱՆՔԻՇ.

ՆԵՄԵՏ نمد * Թաղիք. Քէչէ. արաբերէն لبد Լէպտ. տե՛ս և ՆԻՒՔԻՑՆ.

ՆԵՄԵՏԶԻՑՆ نمدزين * Թաղիք Թամբի. Էյէր քէչէսի, Սէկէմէ. որ և տե՛ս ԱԶԱՐԵՄ, ԵՈՒՆ, և ԽՕՅԽՕՐԷ.

ՆԵՄԵՏԻՑՆ نمدين * Թաղեայ. (գիտե՛ս Գուլպայի Նէմէտին. համակերծ Թաղեայ.) Քէչէտէն.

ՆԵՄԵՏՓՈՒՇ نمدپوش * Որ ագանի զԹաղիս. Քէչէ գիյմիշ.

ՆԵՄԻՑՏ نميد * Գէձ. Եաշ. Տե՛ս և ՆԵՄԻՑՏԷ. 2. (է համառօտեալ ՚ի բառէն Նէմիտյէ) Տե՛ս ՆԱՒԻՄԻՑՏ.

ՆԵՄԻՑՏԷ نميده * Գիջացեալ. Եաշ օլմըշ. Նէմնաք.

ՆԵՄԻՑՐ نمير * Հեղգ կամ ողերք. և չափակեր. Քէտհիւտէ կի մէօդուրլուր.

ՆԵՄԻՏԱՆԵՆՏ نمى داند * (յոգնականն երրորդի դիմի ներկայի ծանուցման բային) Ո՛չ գիտեն. Պիլմէզլէր.

ՆԵՄԿԻՑՆ نمكين * Թացեալ՚ի շաղէ. Թէ իցէ ծաղիկ և թէ տերև. Նէմլէն եաշ օլմըշ.

ՆԵՄՃ نمچ
ՆԵՄՉ نمچ } Տե՛ս ՇԷՊՆԵՄ.

ՆԵՄՄԱՄ نمّام * Տեսակ ինչ անուշահոտ ռեհանի. Պէյ խօշգու ռէյհան փուշ. Իսկ ըստ արաբաց՝ Տե՛ս ՍԵԽԻՒՆԶԻՑՆ.

ՆԵՄՆԱՔ نمناك * Գիջային կամ խոնաւուտ. Նէմլի.

ՆԵՄՇ نمش * Տե՛ս ՆԵԹԻՑՆ.

ՆԵՄՈՒՇԷ نموشه * Տե՛ս ԹԻՑՀՈՒ. որ և տե՛ս نموسه ՆԻՒՄՈՒՍԷ.

ՆԵՄՏԱՆ نمدان * (Թարգմանի գիջաբան) Տե՛ս ՔԻՒՍ.

ՆԵՄՏԱՐ نمدار * Տե՛ս ՆԵՄՆԱՔ.

ՆԵՅ نى * Եղեգն. Գամիշ. արաբ. قصب Գասապ. 2. Տե՛ս ՆԱՅ, ըստ առաջին նշանակութեան.

ՆԷ՛ՅԱՐԵՍԹ نيارست * Նոյն ընդ ՆԷ՛ԹՈՒՎԱՆԻՍԹ. և ոչ կարաց. Գատըր օլմատը.

ՆԷ՛ՅԱՐԵՏ نيارد * Ո՛չ կարէ. Գատըր տէյիլ. զի տե՛ս Նէյ աշէր տեմելտէն. այս է ոչ կարէ ասնուլ. Ալամազ. և Նէյարէտ գիւրտէն, ոչ կարէ տանիլ. Կէօթիւրէմէզ.

ՆԵՅԵՒՑՆ نيستن * Եղեգնեայ. Գամիշտէն. Եւ է ածանցեալ ՚ի բառէն Նէյ՝ որ է եղեգն, մանկամբս իւն.

ՆԵՅԶԱՐ نيزار * Տե՛ս ՆԵՅՍԹԱՆ.

ՆԵՅԶԵՆ نيزن * Տե՛ս ՆԱՅԶԵՆ.

ՆԷ՛ՅԵՆՃԱՄԵՏ نيجامد * Ո՛չ վաճառանի. Ալըճը էյմէզ.

ՆԵՅԵՆՊԱ نى انبا * Տուն, կամ ... շինեալ յեղեգանց. Գամիշտէն եափըլմըշ եւ.

ՆԵՅԵՔ نيك * (ռամկականն Նեյքառին) Փոքր եղեգն. Նէյճիկէզ, Գամիշճիկ.

ՆԵՅԻՍԹԱՆ نيستان * Եղեգնուտ, շամբ եղեգան. Գամիշլըգ. տե՛ս և ՊԻՅՇԷ.

ՆԵՅՇԷ نيشه * Արմատ, որ ՚ի մէջ նաւուց հարկանեն ռուանսբեռք՝ որով զնաւահանդիսն ՚ի գործ վարեն. Թուրքերէն Սէրէն. և պարզապէս ևս՝ Տէլք փէրտէս.

ՆԵՅՇԵՔԵՐ نيشكر * Եղեգնաշաքար. Շէքէր գամիշի.

ՆԵՅՏԵԼԱՆ نيدلان * Տե՛ս ՓԵՐԵՆՃԵՔ.

ՆԵՅՏԵՓԷ نيدفه * Տե՛ս ՆԻՅՓԷ.

ՆԵՆԿ ننك * Նախատինք. Այր, ... նամուս.

ՆԵՆԿԻՑՆ ننكين * Նախատեալ. Այր կի ... օլմըշ.

ՆԵՆԿՏԱՇԹԵՆ ننك داشتن * Նախատինս կամ ամօթ համարիլ. Ա՛րլանմագ.

ՆԷ՛ՇԱՅԵՏ نشايد * Չէ արժան. Լայըգ տէյիլ.

ՆԵՇԵԼ نشل * Կախուած. Ասըլմըշ.

ՆԷ՛ՇԵՎԵՏ نشود * Ո՛չ լինի. Օլմազ.

ՆԵՇԹ نشت * Թոյլ և անզօր. Սուստ վէ չէլիմսիզ. ☰ որում տար՝ Թիթրէշ գուտի ներտներ նէշլի էօ դիլիմ:

ՆԵՇԻ نشی * Տե՛ս ԹԵՇԻ.

ՆԵՇԼԻՅՏԵՆ نشلیدن * Կախիլ. Աւելածոգ. որ և ասի ԱՎԻՅԻՄԹԵՆ:

ՆԵՇՈՒՂ نشوغ * Է անուն դեղոյ իմիք, զոր կանչեն ՚ի բերանի. և է օգտակար ցաւոյ ատամանց և բերանոյ. Պիր նէվ՝ գարու օթու:

ՆԵՇՊԻՅԼ نشبیل * Տե՛ս ՆԻՇՓԻՅԼ: 2. (ասի ուրեք Թէ՛) է փայտ ինչ կեռածայր որով պտուղս քաղեն ՚ի ճիւղոց ծառոց. Պօշէ չէնկէլու ձիպի պիր աղաճ օթու:

ՆԵՇՎԱ نشوا * Տե՛ս ՆԻՒՄԹՈՒՔ.

ՆԵՇՐԵՄ نشرم * Ծմակ, ուր ոչ դիպի արեգակն. Կիւնէշ թօփմայան եէր:

ՆԵՇՔ نشک * Տե՛ս ՆԱԺՈՒ.

ՆԵՊԱՐԻՇ نبارش * Խօսիլ խօսս ուժեղ մեղադրական. Սիւնկիւսիւզ սէօզ սէօյլէմէք: 2. Նեցուկ՝ զոր դնեն վասն հաստատուն անկանելի տասաւտաղաց, և փլանելի որմոց. Թուր՛ Տեռլէք:

ՆԵՊԵՀՐԷ نبهره * Խառնակ ոսկի և արծաթ. Գումիւշ քէշէքէշ աղըմա վէ քէմիչ. որ և ասի ՆԱՍՀՐԷ: 2. Տե՛ս ՔԻՒՐՈՒՄԱՅԷ: 3. Տե՛ս ՊԻՒՋԻՒՐՔ: 4. Տե՛ս ՓԻՆՀԱՆ, ☰ տաս" նշ": Ըստ չորից նշանակութեցն ևս ասի ՆԱՊԵՀՐԷ:

ՆԵՊԵՀՐԷՔԵՐՏԵՆ نبهره کردن * Տե՛ս զբառն ՆԵՊԵՀՐԷ.

ՆԵՊԵՍ نبس * Ձայնակ դանդր. Գիզլի ֆիսըլտը. փըսըլտըլըթը:

ՆԵՊԵՍԷ نبسه * Տե՛ս ՆԵՊԵՍ:

ՆԵՊԵՐՏ نبرد * Տե՛ս ՃԵՆԳ: 2. Տե՛ս ՓԵՀԼԵՎԱՆ.

ՆԵՊԵՐՏԱԶՄԱՅ نبردآزمای * Փորձ կամ հմուտ մարտի. Թուրքերէն Ճէնկավէր:

ՆԵՊԵՐՏԷ نبرده * Տե՛ս ՓԵՀԼԵՎԱՆ.

ՆԵՊԵՐՏԷԳԱՊԱ نبرده قبا * Համորերձ, որ է ազանելիք պատերազմի. Ճօշ ճէպասի վէ սավաշ կէյէսիսի օլա:

ՆԵՊԵՐՏԷՍՈՒՎԱՐ نبردهسوار * Քաջամարտիկ հեծեալ. Ճօշ աթլըսը վէ սավաշ էրի օլա, ճէնկէ եարայըշ:

ՆԵՊԹԻՅԶ نبتیز * Ցոփ սրտածայր. Մաճի չոյէն սէրիւի օլան նէսնէ:

ՆԵՊԻՅՍԷ نیسه * Տե՛ս ՆԵՊԵՍ.

ՆԵՊԻՑՐԷ نبیره * Ձառանկ ուստեր. Թուր՛ Օղուլ օղլը. և արաբերէն Սէպթ:

ՆԵՊՍԷ نبسه * Տե՛ս ՆԵՊԻՅՍԷ.

ՆԵՊՎԼԵՏ نبود * Ո՛չ լինիլ. Օլմաղ. և է ՚ի բայեն Պուտէն. որ նախադասեալ եր Նեկատիվէ:

ՆԵՌԱՀԻՅՏ نرهید * Ո՛չ զերծաւ. Թուրքերէն Գուրթուլմատը:

ՆԵՍԱ نسا * Տե՛ս ՆԵՇՐԵՄ. որ և ասի ՆԵՍԷ: Իսկ ☰ արաբաց՝ է անուն ինչ զոր կոչեն عرق النسا Ըրգիւննիսա. և է ցաւ իմն որ պատահի, սկսեալ ՚ի ճկոյթ մատանէ ոտին մինչև ՚ի ծայր երանացն. և կարի յոյժ վշտացուցանէ. Պիր իլլէթ օթու:

ՆԵՍԱՐ نسار * Տե՛ս ՆԵՇՐԵՄ. որ և ասի ՔԵՍԱՐ:

ՆԵՍՏՈՒՐ نسطور * Նեստոր. է անուն հերետիկոսապետի ուրուք:

ՆԵՍՏՈՒՐԻ نسطوری * Նեստորական.

ՆԵՍԵԱՆ نسیان * Ներհակութիւն. Ունութգանլըգ:

ՆԵՍԵԷ نسیه * Ապառիկ. Վէրէսիէ. արաբերէն Աճէլ. (որոյ հակակայն է Նագտ:)

ՆԵՍԵԳ نسق * Կարգ և տարազ. Իուսլիւպ վէ տարզ:

ՆԵՍԵՐ نسر * Տե՛ս ՍԱՅԵՊԱՆ: 2. Հիւղ կամ խուղ:

ՆԵՍԹԵՀԵՆ نستهن Եւ ՆԵՍԹԵՅՀԵՆ * Են սոքա անուանք երկուց եղբարց, որք էին որդիք Փիրանվիսէի զօրագլխին Էֆրասիաբայ. Իքի գարտաշլարըն ատը օթու:

ՆԵՍԹԵՐ نستر * Տե՛ս ՆԵՍԹԵՐԻՅՆ.

ՆԵՍԹԵՐԵՆ نسترن Տե՛ս ՆԵՍԹԵՐԻՅՆ.

ՆԵՍԹԵՐԻՅՆ نسترین * Ծաղիկ ինչ սպիտակ և անուշահոտ, և է նման վարդի՝ որ զամուս երիս կամ չորս չարունակաբար փթթի. Պիր չիչէք օթու. ասի և ԿԻՒԼԻ ՆԵՍՐԻՅՆ, նաև ՆԵՍԹԵՐՈՒՆ.

ՆԵՍԹՈՒՀ نستوه * Կագ և կռիւ. Ճէքիշ վէ ճավըշ: 2. Տգեղ բառք. Խօյսըզ չիզի: 3. Է անուն միոյն ՚ի քաղաքացն Խորասանայ. Պիր մէտինէ ատը օթու:

ՆԵՍԻՅԼԷ نسیله * Տե՛ս ՔԵՍԻՅԼԷ.

ՆԵ՛ՍԻՅԽ نسیخ * Նշանակէ անգէտ և յիմար. Ահմագ վէ նատան:

ՆԵՍԻՅՄ نسیم * Զովեաս. (է հողմ ինչ

[illegible]

ՆԵՍԻՑՏԵՆ نسيدن * Տե՛ս ՆԻՀԱՅԵՆ.

ՆԵՍԻՑՐԵՄ نسيرم * Տե՛ս ՆԵՇՐԵՄ. 2. Տե՛ս ՐՈՒՇԷՆՏԱՆ.

ՆԵՍՄԻՑԼ نسميل * Վայելուչ և զար-դարեալ. [illegible]

ՆԵՍՆԱՍ نسناس * Է [illegible]

ՆԵՍՈՒ نسو * Տե՛ս ՆԻԽՇԱ. 2. [illegible]

ՆԵՍՈՒՏ نسوت * [illegible]

ՆԵՍՈՒՏԻ نسودی * Տե՛ս ՊԻՐՉԻՊԻՐ.

ՆԵՍՊԻՑԼ نسبيل * [illegible]

ՆԵՍՊՈՒ نسبو * Տե՛ս ՆԵՍՈՒ.

ՆԵՍՐԵՄ نسرم * [illegible] 2. Տե՛ս ՆԵՇՐԵՄ.

ՆԵՍՐԻՑՆ نسرين * Տե՛ս [illegible] 2. Է անուն [illegible]

ՆԵՍՐԻՑՆՆՈՒՇ نسرين نوش * Է անուն [illegible]

ՆԵՍՔ نسك * Տե՛ս ՄԵՆԾՈՒ. 2. [illegible]

ՆԵՍՔՊԱ نسكا * [illegible]

ՆԵՎ نو * Նոր. [illegible] 2. Տե՛ս [illegible]

ՆԵՎԱ نوا * [illegible] 2. [illegible]

ՆԵՎԱԶԱՏԵ نوازاده * [illegible]

ՆԵՎԱԼԵ نواله * Է [illegible] 2. Է [illegible] 3. Է անուն [illegible]

ՆԵՎԱԼԵՊԻՒՐ نوالبر * [illegible] ستكين [illegible]

ՆԵՎԱԽԱՆԵ نواخانه * Տուն [illegible]

ՆԵՎԱԿԵՐ نواكر * Տե՛ս [illegible] 2. Տե՛ս [illegible]

ՆԵՎԱԽՇԵՍԹԵ نواخسته * [illegible]

ՆԵՎԱՄԵՏԵ نوآمده * [illegible]

ՆԵՎԱՄԻՅՆ نوامين * Նոր [illegible]

ՆԵՎԱՄՈՒԶ نواموز * [illegible] 2. [illegible]

ՆԵՎԱՅԻ ԽԱՐՔԷՆ نواى خارك * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. [illegible]

ՆԵՎԱՅԻ ԽՈՒՍՐԷՎԱՆ نواى خسروان Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. [illegible]

ՆԵՎԱՅԻ ԽՈՒՍՐԷՎԱՆԻ نواى خسروانى * Տե՛ս ՆԵՎԱՅԻ ԽՈՒՍՐԷՎԱՆ.

ՆԵՎԱՅԻՆ نوآين * [illegible] 2. [illegible] 3. Նոր [illegible]

ՆԵՎԱՅԻ ՉԷՔԷՎԱԿԵՔ نواى چكاوك Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. [illegible]

[illegible]ՎԱՅԻԴԵՆ نوایدن * Տե՛ս ԽԻՐԱ_ ՄԻՏԵՆ. 2. Բարձրաձայն հնչել. Պանկի դեւ_ [illegible]

ՆԵՎԱՆ نوان * Նոյն է ըստ Է բառից ԽԻՐԱՄԱՆ, և ՃԻԻՆԳԱՆ, և ԼԵՐԶԱՆ, և ՆԱ_ ԼԱՆ, և ԽԵՄԱՆ, նաև ԽԵՄԻՑՏԵ.

ՆԵՎԱՆԻԴՏԵՆ نوانیدن * Նոյն է ընդ բայիս ՆԱԼԻՑՏԵՆ.

ՆԵՎԱՊԻՑՆ نواپین * ՓԹԹեալ (առք յաճախ գծաղկանց.) Աչըլմիշ. չիչէքլենմիշ.

ՆԵՎԱՍԱԶ نواساز * Նուագայարդար. Նէյլէ օխուեանը.

ՆԵՎԱՍԵ نواسه * Տե՛ս ՆԵԳԵՍ.

ՆԵՎԱՍԹԵ نواسته * Աշխատակցա. Եշ չալըշըր քիշիլէր.

ՆԵՎԱՎԵՐՏԵ نوآورده կամ ՆԵՎԱ_ ՎԻՐՏԵ * (Թարգմանի) Նորաբեր, կամ նո_ րաշէս յայտնեալ. Եէնի չըգըր օլմըշ.

ՆԵՎԱՏԵ نواده * Որդիք ուստեր. Օղուլ օղուլլարը. Ուստի և Թոռունք ուրուք 'ի զաւակ_ րէ իւրմէ՝ ասին ԽԱՆԵՎԱՏԵ.

ՆԵՎԱՐԻԴՏԵՆ نواریدن * (հր" Նէ_ վար, և այգ" Նէվարէտ) Տե՛ս ԵՎԳԱՐԻՑՏԵՆ.

ՆԵՎԱՐԵՀԱՆ نوارهان * Աւեւաչեալ. Միւնտէրիքլէնմիշ վէրիլէն նէսնէ.

ՆԵՎԱՐՈՒՍ نوعروس * Նոր հարսն. Եէնի կէլին.

ՆԵՎԶԱՏ نوزاد Նորածին. Եէնի դօղմըշ.

ՆԵՎԶԱՏԵ نوزاده * Տե՛ս ՆԵՎԶԱՏ.

ՆԵՎԵՆՏ نوند * Հասարակօրէն՝ երագըն_ թաց. Թէզ էէօրիւյէն. Իսկ յատկապէս՝ արշա_ ւան և երագագոյն երիվար. Եշլէմէ վէ եօրղա աթ. որ յաճախ գործածուի՛ պարձակապէս անուն եղ_ եալ է երիվարի. 2. Տե՛ս ՓԵՅԻՔ. 3. Աւետա_ բեր. Խապէրճիլէր. 4. Տե՛ս ՍԻՓԵՆՏ, ըստ ա_ ռաջին նշանակութեանն.

ՆԵՎԵՆՏԵ نونده * Հասարակօրէն՝ ե_ րագընթաց. Եէվիւրէն. Իսկ յատկապէս՝ երագ_ ընթաց ձի. Եշլէմէ աթ. 2. Արածիւր և խոհեմ. Թէկիրքէհմ վէ չէլէպի.

ՆԵՎԵՆՏՈՒԼ نوندول * Որդի Թոռին. Օղուլ օղլունըն օղլը. Դէօռտէր Դէօռտէրլարը.

ՆԵՎԵՇ نوش * Տե՛ս ՆԵՎԱԼԵ. 2. Փոխան. առաձկերէն իվաղ և պէտէլ.

ՆԵՎԵՇԹ نوشت * Թարխուն. (է տեսակ ինչ խաւարտի, զոր ուտեն մարդիկ ընդ կերակրոյ.) Պէք ձէվ էէշիլլէր օթու. ասի և ԹԵՐԽՈՒՆ.

ՆԵՎԵՇԹԵ نوشته * Ծածկէք Տէփթէրլիկ.

ՆԵՎԵՇԹԵՆ نوشتن * Գրել զնալ. Եազմագ քէօրմէք. 2. Ծալել. Տիւրմէք.

ՆԵՎԵՏ نود * Իննսուն. Թուր" Դօգսան.

ՆԵՎԵՏՈՒՄ نودم * Իննսուներորդ. Դօգսանընճը.

ՆԵՎԵՐՏ نورد * Ընձայ. Փէշտէշ. 2. Տե՛ս ԴՈՒՄԱՐ. 3. Տե՛ս ՔԻՆԱՄ. 4. Տե՛ս ՆԱԳԵՏ. 5. (Է արմատ Նէվէրտիտէն բայից) Ծալք. Տիւրմէ. 6. Հաւասար, և նման. Պէրա_ պէր վէ մանէնտ. 7. Է փայտն այն՝ յոր փաթթուի կտաւն կամ կերպասն յոստայնանկքն իսկ աւ. այգ" Միսէվէլ. 8. Տե՛ս ՆԵԳԵՐՏ, որ է մարտ և կռիւ. Ճէնկ վէ խաւաալէ. 9. Է յայտնի կաղ ինչ գերձակաց. Տէրզիլէրին մէրտանէ տէտիկլէրի. 10. Տե՛ս ՍԵԶԱ.

ՆԵՎԵՐՏԵ نورده * Կարգաձև. Պէհտարբ. 2. Է տեսակ ինչ կարգահի գերձակաց. Տէրզիլէ_ րին մէրտանէ տէտիկլէրի.

ՆԵՎԵՐՏԵ'ԻՓԻՑՐԱՀԵՆ نوردهٔ پیراهن

Է այն կարգունն՝ որ լինի շուրջանակի 'ի փողպա_ տի և 'ի թեզանիսն շապկի որդ ժապաւէն. Կէօմլէկ եաքասընըն վէ էէնլէրինին չէվրէսինէ չէւրէն շէյ.

ՆԵՎԵՐՏԻԴՏԵՆ نوردیدن * Ծալել. Տիւրմէք. արաբերէն طی Դայ (հրամայականն Նէվէրտ. և ապառնի Նէվէրտէտ.)

ՆԵՎԻ نوی * Նորութի. Եէնիլիք. 2. Ողջ և հեծութիւն. Զօրը վէ նաղէ.

ՆԵՎԻՑՆ نوین * Թազաւորածին, նաև իշխանածին, և ո և իցէ առհմի մեծազգի. Շէհ_ զատէ, վէ վէզիրզատէ, վէ հէր գամին չէլէպիզատէլէր.

ՆԵՎԻՑԶ نویچ * Տե՛ս ՍԻՑԱՆ.

ՆԵՎԻՑՏ نوید * Տե՛ս ՄԻԻԺՏԵ.

ՆԵՎԻՑՏԵՆ نویدن * Նորհել. Իմէշնա նօգ. այգ" نواس Նէվազ. 2. Շարժել. Հարէքէթ էյլէմէք. 3. Նորել. Եէնիլէմէք. Դիրիլթմէք.

ՆԵՎԻ'ՆԱՆ نوعنان * Երիվար մարուկ, որոյ նորոգ եղեւ 'ի բերանն սանձ. (և Թարգ" Նորասանձ.) Հէնիւզ կէմ ուրուլմըշ աթ. Եւ լինի բառս այս ածական, զի ասէ՝ Թէգէնէ նէգինա. այսինքն նորասանձ երիվար, եթէ Թէ նորավարժ.

ՆԵ'ՎԻՆԻՑՎ نونیو * Տե՛ս ՆԻՑՎ.

ՆԵՎԻՍԹԵՆ نوستن Տե՛ս ՆԱԼԻՑՏԵՆ.

ՆԵՎԿԵԱՆ نوکان * Նաւակատիք, այ_ սինքն հանդէս տօնի՝ վասն կատարման շինուա_ ծոյ տաճարի, և այլն.

ՆԵՎՀԵ نوحه * Տե՛ս ՇԻՑՎԵՆ.

Խբ

ՆԵՎՀԵՔԵՐ نوحه كر * Լալական՝ [illegible]

ՆԵՎՀԵՔԵՐՏԵՆ نوحه كردن * Ողբ[illegible]

ՆԵՎՀԻՑՏԵՆ نوحيدن * Հեծել, կամ ողբալ. [illegible]

ՆԵՎՃԵՊԵ نوجبه * Տե՛ս ՄԵՑԼԱՊ.

ՆԵՎՃԻՒՎԱՆ نوجوان * Նորոգ երիտասարդ. [illegible]

ՆԵՎՄԻՑՑ نوميد * Տե՛ս ՆԱՒՄԻՑՑ. 2. Զրկեալ. [illegible]

ՆԵՎՆԻՑԱԶ نونياز * Մանուկ նորահաս՝ [illegible]

ՆԵՎՇԱՏ نوشاد * Է անուն քաղաքի [illegible]

ՆԵՎՇԵ نوشه * Տե՛ս ՏԱՄԱՏ.

ՆԵՎՇԵՀ نوشه * Թագաւոր [illegible]

ՆԵՎՇԻՒՏԵ نوشده * Նոր եղեալ, կամ [illegible]

ՆԵՎՇԻՒՏԵՆ نوشدن * Նոր լինել, կամ [illegible]

ՆԵՎՇԻՒՔԻՒՓԹԵ نوشكفته * Նորափթիթ. [illegible]

ՆԵՎՊԱՀԵ نوباوه * Պտուղ նորահաս. [illegible] ԹԵՐԱՀԻ, ԹԵՐՎԵՆՏԵ, ՆԵՎՊԱՐԵ, և ՆԵՎՊԵ.

ՆԵՎՊԱՐԵ نوباره * Տե՛ս ՆԵՎՊԱՀԵ.

ՆԵՎՊԵ نوبه * Տե՛ս ՆԵՎՊԱՀԵ. (զի է թեթևացուցեալն նորին).

ՆԵՎՊԵԹ نوبت * Թմբուկ, կամ [illegible] 2. Մեծ վրան. [illegible] 3. Տե՛ս ՓԱՍ, [illegible] 4. [illegible]

ՆԵՎՊԵԹԻ نوبتى * Տե՛ս ԽԱՑՄԵ. 2. Տե՛ս ՑԻՒՀԻՒԼՋԵՆ. 3. Տե՛ս ՊԱԼԱՑ. 4. [illegible]

ՆԵՎՊԵԹԿԵՀ نوبتكه * Տեղի, ուր հարկանեն վրան. 2. Այն տեղին ուր հարկանեն [illegible]

ՆԵՎՊԵՀԱՐ نوبهار * Գարուն. [illegible] فصل ربيع [illegible]

ՆԵՎՊԵՀԱՐԻ نوبهارى * Է անուն [illegible]

ՆԵՎՊԵՆԵՎ نونو * Նոր ՚ի նորոյ. [illegible]

ՆԵՎՊԵՐ نوبر * Տե՛ս ՆԵՎՊԱՀԵ.

ՆԵՎՎԱՊ نواب * (բազ. արէպի) ([illegible]) [illegible]

ՆԵՎՏԱՐԱՆԵ نوارانه * Տե՛ս ՇԱՊԻՐՏԱՆԵ. որ և ասի ՆԵՎՏԵՐԱՆԵ, և ՆԵՎՏԱՐԱՆԵ, և ՆԵՎՏԵՐԱՆԵ.

ՆԵՎՏԵ نوده * Նոյն է ընդ ՆԵՎԱՏԵ.

ՆԵՎՏԵՄԻՑՏԵ نوديده * Նորոգ բուսեալ. [illegible]

ՆԵՎՏԵՐ نودر * Է անուն որդւոյ Մենուչեհրի, [illegible]

ՆԵՎՏԵՐԱՆ نودران * Նոյն է [illegible] ՇԱՊԻՐՏԱՆ, և ՆԻՒՔԵՐԱՆ.

ՆԵՎՏԵՐԷ نوده * Տե՛ս ՆԵՊԻՑՐԵ.

ՆԵՎՐԱՀԱՆ نوراهان * Տե՛ս ՄԵՐՋՄԱՋԵ.

ՆԵՎՐԱՎԵՐՏ نوراورد * Է անուն [illegible]

ՆԵՎՐԵՍԹԵ نورسته * Նորահաս. [illegible]

ՆԵՎՐԵՍԻՑՏԵ نورسيده * Տե՛ս ՆԵՎՐԵՍԹԵ.

ՆԵՎՐՈՒԶ نوروز * (և Թարգ. "նոր օր") [illegible]

ՆԵՎՐՈ՛ՒԶԻ ԽՈՒՐՏԷՔ نوروز خردك * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ.

ՆԵՎՐՈ՛ՒԶԻ ՊԻՒԶԻՒՐՔ نوروز بزرك * Մեծ նեւրուզ. և է անուն [illegible] կոչի ՆԵՎՐՈ՛ՒԶԻ ՊԻՒԶԻՒՐՔ, և միւսն ՆԵՎ-

[illegible] Պէր նէվը [illegible]

ՆԵՎԶԷՂ'ԻՉԻՔԻՄԱՉԵՔ نوروزکوچک

ՆԵՎՓԷՑՏԱ نوپیدا * Նորահնար, կամ նորոգեալ. ԵԷՆԻ ԷԶՖՈՓ ՕԼՄՈՒՇ.

ՆԵՎԿ نوک * Հասարակաբար [illegible] [illegible] [illegible] Նէվէք [illegible] և Նէվէք [illegible] և Նէվէք [illegible] [illegible]

ՆԵՎԿԷՐՏԷ نوکرده * Նորեկեալ, կամ նոր արարեալ. ԵԷՆԻ ՕԼՄԻՇ. ՎԷ ԵԷՆԻ ԵԱՓԸԼՄԻՇ։

ՆԵՎԿԷՐՏԷՆ نوکردن * Նոր առնել. որ է նորել. ԵԷՆԻ ԵԱՓՄԱՔ։

ՆԵՎԿԷՏԱՐ نوکدار * Սրածայր. ՍԻՎՐԻ [illegible]

ՆԵՏԻՑԵ نتیجه * Ծնունդ. [illegible]

ՆԵՏԻՑԷՏԷ نتیجده * Ո՛չ առնել. [illegible]

ՆԵՐ نر * Արու (թէ մարդ իցէ՝ և թէ այլ կենդանի). ԷՐԿԷԿ։ 2. Տգեղ և զարշելի. [illegible] ՆԷՐԿԷՏԱ, և ՆԷՐԷՏԻՑԿ։ 3. Տե՛ս ՆԷՐԻՑՄ։ 4. Տե՛ս ՔԻՑՐ։ 5. Տե՛ս ԽԻՑԶԱՊ, որ և ասի ՆԷՐԷ, և ՆԷՐՐԷ։

ՆԵՐԱՔ نزاک * Տե՛ս ՀԷՄՎԱՐԷ.

ՆԵՐԷ نره * Տե՛ս ՆԷՐ.

ՆԵՐԷ'ԽԱՊ نرهآب * Տե՛ս ԽԻՑԶԱՊ.

ՆԵՐԷՇԻՑՐ نرهشیر * Արու առիւծ. ԷՐԿԷԿ ԱՐՍԼԱՆ.

ՆԵՐԻՑՄ نریم * Է անուն հօրն Սամայ, [illegible]

ՆԵՐԻՑՄԱՆ نریمان * Տե՛ս ՆԷՐԻՑՄ.

ՆԵՐԻՑՆԷ نرینه * Արու. ԷՐԿԷԿ. [illegible] ԷՐԿԷԿ ՎԷՆԷՐ։

ՆԵՐԿ نرک * Է այն կենդանեաց [illegible]

ՆԵՐԿԷ نرکه * (Նոյն է ընդ բառին ՉԷՐԿԷ.) [illegible] Սէրիլէն [illegible]

ՆԵՐԿԷՏԱ نرکدا * Է անուն գրոհի [illegible] Պէր [illegible]

ՆԵՐՃԻՍ نرجس * Տե՛ս ՆԷՐՔԻՍ (զի [illegible])։

ՆԵՐՄ نرم * Կակուղ. ԵՄՈՒՇԱՔ. [illegible] ասի և ԿԷՇԻՆ և ԼԻՑԶ.

ՆԵՐՄ'ԱՀԷՆ نرمآهن * Վատթար երկաթ. [illegible] Տէմի_րէն [illegible]

ՆԵՐՄԱՏԷ نرماده * Արու էգ. [illegible]

ՆԵՐՄԷ'ԳԿՈՒՇ نرمهکوش * [illegible] Գուլագ Եումշագը։

ՆԵՐՄԷՔ نرمک * (Նուազ Նէրմ բառին) Կակղիկ. ԵՄՈՒՇԱՃԸՔ։ 2. Յուշիկ. Եաւաշաճըք. Ահեսթէ։

ՆԵՐՄԷՔ ՆԵՐՄԷՔ نرمک نرمک Մեղմիկ մեղմիկ, կամ յուշիկ յուշիկ. Եաւաշ եաւաշ. Ահեսթէ ահեսթէ։

ՆԵՐՄԷՓԹ نرمفت * Տե՛ս ՊԱՑՓԻՑԶ.

ՆԵՐՄԹԷՐ نرمتر * Կակղագոյն. Դահա Եումշագ. (է բաղդատական Նէրմ բառին)։

ՆԵՐՄԻ نرمی * Կակղութ. Եումշագլըգ։

ՆԵՐՄԻՑՇ نرمیش * Արու ոչխար. [illegible] որ է Գօչ։

ՆԵՐՄՇԻՑՏԷՆ نرمشدن * Կակղանալ. Եումշամագ։

ՆԵՐՄՈՒԼԷ نرموله

ՆԵՐՄՈՒՏԷ نرموده } Տե՛ս ՊԱՑՓԻՑԶ.

ՆԵՐՄՈՒՐԷ نرموره

ՆԵՐՄՐԷՎ نرمرو * Հանդարտընթաց. (թէ իցէ ձի, և թէ ձորի.) Ահեսթէ եէօրիւյիճի։

ՆԵՐՍԷԿ نرسک } Տե՛ս ՄԷՆՃՈՒ.

ՆԵՐՍԷՆԿ نرسنک } ասի և ՏԱՆԻՃԷ, ՏԱՆԻՑՃԷ, և ՏԱՆԻՉԷ.

ՆԵՐՏ نرد * Տե՛ս ՀՈՒՄԻՑՆ. 2. Բուն ծառոյ. Աղաճըն գէօվտէսի [illegible]

ՆԵՐՏԻՊԱՆ نردبان * Աշտիճան [illegible] արաբերէն سلم Սիւլլէմ։

ՆԵՐՐԷ نره * Նոյն է ընդ բառին ՆԷՐ.

ՆԵՐՐԷԿԵԱՆ نرکان Աշքառք. Սուճուքէր.

ՆԵՐՔԻՍ نرکس * Նարգէս. է բաղձաթերթ ազգն՝ Զէյրէկ [illegible] ծաղկան. Պէր [illegible] որ և ասի ԱՊՀԷՐ։ Եւ զինակի է, զի բառս Նէրգիս՝ Նմանութ ասի զաչաց գեղեց_կաց։

[illegible] Նշանակէ այլ․ Պէօզ․

ՆԵՐԳԻՍԷ نرکس * [illegible]

ՆԵՐԳԻՍԻ نرکسی * [illegible]

ՆԵՓՈՒՐ نپور * [illegible] ՆԱՏԻԿԵԱՆ․

ՆԵՔ نک * Տե՛ս ԻՑՆԵՔ (այլ և կրճատ) ։

ՆԵՓԱՂ نفاع * Տե՛ս ՓԵՓԱՂ․

ՆԵՓԱՄ نفام * [illegible] Թուլութիւն, կամ [illegible]։

ՆԵՓԱՅԷ نفایه * Տե՛ս ՆԵՓԱՄ․

ՆԵՓԵՍ نفس * (բառ արաբ.) Տե՛ս ՆԵՓՍ, ըստ առաւելին նշանակութեանն․

ՆԵՓԵՍԱՊԱՏ نفس آباد * [illegible]

ՆԵՓԹ نفت * Նաւթ․ Թուրքն՝ և ՆԵՖԹ․ [illegible]

ՆԵՓԹԵՂ نفتق * Տե՛ս ՆԵՂՆԵՂ․

ՆԵՓԹԻՆՏԱԶ نفت انداز * Հրաձիգ․ որ զնաւթն հրով [illegible] ՆԵՓԹԵՆՏԱԶ․

ՆԵՓԻՑՐ نفیر * Տե՛ս ՆԵՓՈՒՐ․ 2․ Տե[illegible] ՆԵՖԻՐ․ 3․ [illegible]

ՆԵՓԻՑՐՆԱՄԷ نفیر نامه * Հրաման և [illegible] Զի ՆԵՖԻՐ նշանակէ [illegible]

ՆԵՓՍ نفس * (բառ արաբ.) անձն․ Թուրքերէն [illegible]

ՆԵՓՃ نفج * [illegible] [illegible] ՆԵՓՃ [illegible]

ՆԵՓՈՒԼ نفول * [illegible] ՆԵՓՈՒԼ․․․

ՆԵՓՋ نفج * [illegible]

ՆԵՓՐԻՑՆ نفرین * [illegible]

ՆԵՓՐԻՑՆ ՏՊԵԼ [illegible]

ՆԵՓՐԻՑՆ ԵՐԵՑԷՆ [illegible]

ՆԵՓՐԻՑՏԷՆ نفرین * [illegible]

ՆԻ نی * [illegible] ՆԻ, և ՆԻՑ։

ՆԻԳԱՊ نقاب * [illegible]

ՆԻԶԱՐ نزار * Նիհար․ [illegible] (կրճատմամբ) ԶԱՐ, ՆԻԶԱՐ․

ՆԻԶԵՄ نزم կամ ՆԻԶՄ * Տե՛ս [illegible] ըստ առաւելին նշանակութեանն․

ՆԻԺԱՏ نژاد [illegible]

ՆԻԺԷՆՏ نژند * [illegible]

ՆԻԺԵՏ نژد * [illegible]

ՆԻԺՄ نژم * Տե՛ս ՄԱՂ [illegible]

ՆԻԺՄԵՆՏ نژمند * Նշանակէ [illegible] արաբերէն مصيب Մէհիպ․

ՆԻԼՔ نلک * [illegible] Թուրքերէն [illegible] ԹԻԼՔ, և ՓԻԼՔ․

ՆԻԿԵԱԼ نکال * Տե՛ս ԵՆՔԻՐԸԹ․ այլ և ՔԻՒԴԱԼ․

ՆԻԿԵԱՀ نکاه * Հայեցուք, կամ հայեցո[illegible] արաբերէն نظر Նազար․ այլ և ԴՈՒՐ․ 2․ Պահպանութիւն․ [illegible]

ՆԻԿԵԱՀԻՑՏԷՆ نکاهیدن * Հայել․ [illegible]

ՆԻԿԵԱՀՊԱՆ نکاهبان * [illegible] ՆԻԿԵԱՀՊԱՆ․

ՆԻԿԵԱՀՏԱՇԹ نکاهداشت * Պահ[illegible] 2․ [illegible]

ՆԻԿԵԱՀՏԱՇԹԻ نكاهداشته * Պահ- ւած. [illegible] (է հրամայական ըն- դունելութեան [illegible] բային).

ՆԻԿԵԱՀՏԱՇԹԻՆ نكاهداشتن * Պահ- [illegible]

ՆԻԿԵԱՀՏԱՐ نكاهدار * Է [illegible] 2. ([illegible]) Պահող. [illegible] որ և տես ՆԻԿԵՀՏԱՐ.

ՆԻԿԵԱՀՏԱՐԵՆՏԷ نكاهدارنده * Պա- հող. [illegible] (է [illegible]).

ՆԻԿԵԱՀՔԵՐՏԷՆ نكاهكردن * Հայել. [illegible] տես և ՆՈՒՇՔԵՐՏԷՆ.

ՆԻԿԵԱՇԹԻ نكاشته * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿԵԱՇԹԻՆ نكاشتن * ([illegible]) Տե՛ս ՆԻ- ԿԵԱՐԻՑՏԷՆ.

ՆԻԿԵԱՐ نكار * Է [illegible] 2. [illegible] 3. ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿԵԱՐԵՆՏԷ نكارنده * ([illegible]) [illegible] نقاش [illegible] տես և ՆԻԿԵԱՐ.

ՆԻԿԵԱՐԻՑՆ نكارين * [illegible] 2. [illegible]

ՆԻԿԵԱՐԻՑՏԷՆ نكاريدن * [illegible]

ՆԻԿԵԱՐԻՍԹԱՆ نكارستان * [illegible]

ՆԻԿԵԱՐԿԵՐ نكاركر * ([illegible]) Տե՛ս ՆԻԿԵԱՐԵՆՏԷ.

ՆԻԿԵԱՐՔԵՐՏԷՆ نكاركردن * Տե՛ս ՆԻԿԵԱՐԻՑՏԷՆ.

ՆԻԿԵԺՏԷ نكرده * [illegible]

ՆԻԿԵՀ نكه * Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀ ([illegible]).

ՆԻԿԵՀԻՑՏԷՆ نكهيدن * Տե՛ս ՆԻ- ԿԵԱՀԻՑՏԷՆ.

ՆԻԿԵՀՊԱՆ نكهبان Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀՊԱՆ.

ՆԻԿԵՀՏԱՇԹԻՆ نكهداشتن * Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀՏԱՇԹԻՆ.

ՆԻԿԵՀՏԱՐ نكهدار Տե՛ս ՆԻԿԵԱՀՏԱՐ.

ՆԻԿԵՀՔԵՐՏԷՆ نكهكردن * Տե՛ս ՆԻ- ԿԵԱՀ ՔԵՐՏԷՆ.

ՆԻԿԷՆՏԷ نكنده * Տե՛ս ՊԷԻՆԷ.

ՆԻԿԵՐԱՆ نكران * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿԵՐԱՆԻՑՏԷՆ نكرانيدن * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿԵՐԻՑՏԷՆ نكريدن * Տե՛ս ՆԻԿԵԱ- ՀԻՑՏԷՆ.

ՆԻԿԵՐԻՇ نكرش * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿԵՐԻՍԹԷՆ نكرستن * Տե՛ս ՆԻ- ԿԵԱՀԻՑՏԷՆ.

ՆԻԿԻԼ نكل * [illegible]

ՆԻԿԻՑՆ نكين * [illegible]

ՆԻԿԻՑՆՍԱՑ نكين ساى [illegible]

ՆԻԿՈՒ نكو * Տե՛ս ՆԻՑԿՈՒ.

ՆԻԿՈՒԽԱՀ نكوخواه * Տե՛ս ՆԻՑԿԽԱՀ.

ՆԻԿՈՒՀ نكوه * ([illegible]) 2. [illegible]

ՆԻԿՈՒՀԷՆՏԷ نكوهنده * [illegible]

ՆԻԿՈՒՀԻՑՏԷ نكوهيده * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿՈՒՀԻՑՏԷՆ نكوهيدن * [illegible]

ՆԻԿՈՒՀԻՇ نكوهش * ([illegible]) [illegible]

ՆԻԿՈՒՆ نكون * [illegible] 2. [illegible]

ՆԻԿՈՒՆՍԱՐ نكونسار * [illegible] որ և տես ՆԻ- ԿՈՒՆՍԻՐ, և ՍԵՐՆԻԿՈՒՆ.

ՆԻՀ نه * Է [illegible] 2. ([illegible]) Տե՛ս ՇԷՀԷՐ.

ՆԻՀԱԼ نهال * [illegible] 2. Տե՛ս ՆԷՀԱԼԻ.

ՆԻՀԱԼԵՆԱ نهالی * [illegible] [illegible]. 2. Տե՛ս ՆԻՀԱԼ.

ՆԻՀԱԼԵՓՍԱՔ [illegible] * Տե՛ս ՇԻ-ՓԵՍԱՐԿԵՍ.

ՆԻՀԱԼԻ نهالی * [illegible].

ՆԻՀԱՆ نهان * [illegible], [illegible]. տե՛ս ՄԻԽՓԱԿԱՐԻ եւ ՊԻՆՀԱՆ.

ՆԻՀԱՆԻ نهانی * Տե՛ս ՆԻՀԱՆ.

ՆԻՀԱՆԽԱՆԵ نهانخانه * Գաղտնատուն. Կիւշէ էվ. 2. Տեղի առանձնութեան. Ճայն խալ վէր վէ ձաքէ.

ՆԻՀԱՆՉԷ نهانچه * ([illegible] բառն Նիհան) Գաղտնակ. Կիւշէճիկ.

ՆԻՀԱՆՏԱՆ نهانتان * Գահանդէս ([illegible] [illegible] [illegible] հանդերձ [illegible], եւ Թագաւորի ծածկաբան.) Քէիւշ վէ ձուբէյին.

ՆԻՀԱՆՏԱՇԹԵՆ نهانداشتن * Թաքուն առնել. այսինքն Թագուցանել. Կիւշէյմէք.

ՆԻՀԱՏ نهاد կամ ՆԷՀԱՏ * Տե՛ս ՆԻՀԱ-ՏԷԿԻ. 2. (է անցեալ եզակի երրորդ դէմ Նիհատէն բային) Եդ. Գօյտի.

ՆԻՀԱՏԷ نهاده * (կրաւո՛ր ընդունելութիւն Նիհատէն բային) Եդեալ. Թուրքերէն Գօնմուշ.

ՆԻՀԱՏԷԿԻ نهادگی * Բնութիւն. Գրադլամէ.

ՆԻՀԱՏԷ՛Ն نهادن * Դնել. Գօյմագ. (հրամայական Նիհ, եւ ապառնի Նիհէտ.)

ՆԻՀԱՐ نهار * Տե՛ս ՆԷՀԻՑԻ.

ՆԻՀԱՐԻՑՏԷ՛Ն نهاریدن * Տե՛ս ԹԷՐ-ՍԻՑՏԷՆ.

ՆԻՀԻՑՊ نهیب * Տե՛ս ՆԷՀԻՑՊ. որ և ասի ՆԷՀԻՑՎ.

ՆԻՀԻՑՏԷ՛Ն نهیدن * Մտածել կամ խոր-հիլ. Էնտիշէ էթմէք. 2. Տիրել. Դէմիշմէք.

ՆԻՀԻՍԹԷՆ نهستن * Տե՛ս ՆԻՀԱՏԷՆ.

ՆԻՂԱՔ نغاک * Նոյն է Է բառին ՆԱ-ՏԱՆ. 2. Պառնիկորդի. Հարամզատէ.

ՆԻՂՈՒՇԱ نغوشا * Աղանդ հրապաշ-տից. Մէջուսի [illegible].

ՆԻՂՈՒՇԱՔ نغوشاک * Տե՛ս ՆԻՂՈՒ-ՇԱ. ասի և نغوک ՆԻՂՈՒՔ.

ՆԻՑ نی * Տե՛ս ՆԻ.

ՆԻՑԱ نیا * (յոգնակի՛ Նիյաքեան) Հաւ. որ է հայր հօր, կամ մօր. Թուրքերէն Տէտէ.

[illegible].

ՆԻՑԱԶ نیاز * Կարօտութիւն, [illegible] կամ [illegible]. Լիւզում. ասի և ՀԱՃԷԹ. 2. [illegible].

ՆԻՑԱԶԻ نیازی * Աղքատ, կարօտեալ. [illegible] Մուհթաճ. ասի և ՀԱՃԷԹՄԷՆՏ. ՆԻՑԱԶԻՒՄԷՆՏ, և ՆԻՑԱԶՄԷՆՏ.

ՆԻՑԱԶԻՑՏԷՆ نیازیدن * [illegible] և հայցել. [illegible]. Հաճէթ [illegible].

ՆԻՑԱԶՄԷՆՏ نیازمند * Տե՛ս ՆԻՑԱ-ԶԻ. 2. Աղերսարկու. [illegible]. ասի և ՆԻՑԱԶԻՒՄԷՆՏ.

ՆԻՑԱԶՔԷՐՏԷՆ نیازکردن * [illegible] է ընդ բային ՆԻՑԱԶԻՑՏԷՆ.

ՆԻՑԱՄ نیام * Պատեան սուսերի, [illegible] [illegible], և դանակի. Թուր՛ Գըն. ասի և ԹԻՒԼԱ-ՄԷ, ԴԻԼԱՖ, և ՃԻՒՐՊԱՆ, և ՆԻՑԱՎ.

ՆԻՑԱՑԻՇ نیایش * Գովեստ, [illegible] Թահսին, վէ ախֆէրին. 2. Մաղթանք. Տիւա. 3. Աղաչանք, կամ պաղատանք. [illegible].

ՆԻՑԱՑԻՇ ՔԷՐՏԷՆ نیایش کردن Մաղթել կամ աղաչել.

ՆԻՑԱՊ نیاب * Նոյն է ընդ ՆԻՑԱՄ.

ՆԻՑՐ نیر * Լոյս. Թուր՛ Տիւր. ասի և ՆԷՐ. (Ե ընթերցողն Մերձաբերանուն) և ՆԷՑՐԻ.

ՆԻՑՐԷ نیره * Նիզակ, [illegible]. Թուր-քերէն Միզրագ. [illegible].

ՆԻՑՐԷ՛Ի ՓԷՐԹԱՊ نیره پرتاب Աշտէ, զոր ի ձեռս կրեն. Հարպը. ասի և ԽԻՐՇԹ, կամ ԽԻՇԹ.

ՆԻՑՐԷՏԱՐ نیره دار * Նիզակակիր. [illegible]. Մըզրագճը.

ՆԻՑՐԷՔ نیرک * Կարճ աշտէ, զոր կրե-րեն ի ձեռս. Գըսա հարպը.

ՆԻՑԷՄ نیم * Ո՛չ էմ. Տէյիլ իմ, կամ Թէ Տէյիլէմ. [illegible] ասի Նիյ [illegible].

ՆԻՑԺ نیژ * Տե՛ս ՍԻՑԱՆ.

ՆԻՑԼ نیل * Լեղակ (է Ներկ [illegible] կա-պոյտ, որով [illegible] [illegible]) Չիվիտ. 2. Նեղոս (գետ). Թուր՛ Նիլ [illegible].

ՆԻՑԼԷ نیله * Կապոյտ գոյն. [illegible] [illegible]. [illegible] ասի Չիվիտ [illegible] [illegible] [illegible]. որ և ասի ՆԻՑԼԻ.

ՆԻՑԼԿՈՒՆ نیلکون * Լեղակագոյն. Կէօք [illegible]. 2. Անձրեւալից ամպ. [illegible] [illegible].

ՆԻՅԼՕՒՖԵՐ نیلوفر Տէս ՆԻՅՐՈՒՖԵՐ.

ՆԻՅԿ نیك * Տէս ՆԻՅԿԻՈՒ.

ՆԻՅԿԱԽԹԵՐ نیك اختر * Բարեբախտ. Էյի դալիհլը.

ՆԻՅԿԱԽԹԵՐԻ نیك اختری * Բարեբախտութիւն. Էյի դալիհլիք.

ՆԻՅԿԱՆՃԱՄ نیك انجام * Բարեվախճան. Ախըրը էյի.

ՆԻՅԿԹԵՐ نیکتر * (բաղդատականն Նիկ բառին). Տէս ԽՈՇԹԵՐ.

ՆԻՅԿԹԵՐԻՅՆ نیکترین * Ամենաբարի, ամենալաւ.

ՆԻՅԿԻ نیکی * Տէս ԽՈՇԻ.

ՆԻՅԿԻՈՒ نیکو կամ ՆԻԿԻՈՒ * Բարի, լաւ. Թուրքերէն Էյի, իյի. (որոյ ներհակն է Պէտ.) տես և ԽՈՇ, ՆԻՅԿ, և ՊԻՀ.

ՆԻՅԿԻՈՒԹԵՐ نیکوتر * Տէս ՆԻՅԿԹԵՐ.

ՆԻՅԿԻՈՒԽԱՀ نیکوخواه Տէս ՆԻՅԿԽԱՀ.

ՆԻՅԿԻՈՒԽՈՒՅ نیکوخوی Տէս ԽՈՇԽՈՒՅ

ՆԻՅԿԻՈՒԿԻՈՒ نیکوکو * Բարեխօս. Թուրքերէն Էյի սէօյլէյէն.

ՆԻՅԿԻՈՒՅԻ نیکویی * Տէս ՆԻՅԿԻ.

ՆԻՅԿԻՈՒՆԱՄ نیکونام Տէս ՆԻՅԿՆԱՄ.

ՆԻՅԿԻՈՒՐԵՎԻՇ نیکوروش } Բարեգնաց.
ՆԻՅԿԻՈՒՐԵՖԹԷ نیکورفته }
Էյի էիւրիւյէն. տես և ԽՈՇՐԵՎ.

ՆԻՅԿԻՈՒՐՈՒՅ نیکوروی * Գեղեցկադէմ. Թուրքերէն Կիւզէլ.

ՆԻՅԿԻՈՒՔԵԱՐ نیکوکار * Բարեգործ. Էյի իշ իշլէյիճի.

ՆԻՅԿԽԱՀ نیکخواه * Բարեկամ. Էյի իսթէյիճի. Դօսթ.

ՆԻՅԿԽՈՒ نیکخو * Տէս ԽՈՇԽՈՒՅ.

ՆԻՅԿԽՈՒՅ نیکخوی * Տէս ԽՈՇԽՈՒՅ.

ՆԻՅԿՄԵՐՏԻ نیکمردی * Բարեմարդութիւն. Ադէմլիք վէ էյլիք.

ՆԻՅԿՆԱՄ نیکنام * Բարեհամբաւ. Էյի ադլը.

ՆԻՅԿՊԱԽԹ نیکبخت * Բարեբաղդ, բարեբաստ. Պախթը գավիլէրլը. տես և ԷՆՈՒՇԷ.

ՆԻՅԿՐԱՅ نیکرای * Նշանակէ բարեխորհ կամ բարեմիտ. Էյի ֆիքիրլի.

ՆԻՅԿՐԵՎ نیکرو * Քաղաքաշաւ ձի. Էշէքի վէ չայիրը իյի եւրիւյիշլի աթ.

ՆԻՅԿՐՈՒԶ نیکروز * (Թարգմանի բառի որ) Տէս ՆԻՅԿՊԱԽԹ.

ՆԻՅԿՖԵՐՃԱՄ نیکفرجام * Տէս ՆԻՅԿԱՆՃԱՄ.

ՆԻՅԿՖԵՐՃԱՄԻ نیکفرجامی * Բարեվախճանութիւն. զի տես Մուրտէն իէս պէ նէյքֆէրճամի՝, պէհթէր էսթ էզ զինդէկի պէ պէտնամի. որ Թարգմանի այսպէս. Մեռանիլ ուրուք բարեվախճանութբ՝ լաւագոյն է քան զկենդանութիւնն վատանուանութեամբ։

ՆԻՅՄ نیم * Կէս. Թուրքերէն Եարըմ. Արաբերէն نصف Նըսֆ.

ՆԻՅՄԶԱԼ نیمزال * Կին մարդ՝ որոյ ամք կենացն իցէ հասարակեալ. Օրթա եաշլը գադըն. Տէս և զբառն ՆԻՅՄՍԱԼ.

ՆԻՅՄԷ نیمه * Տէս ՆԻՅՄ.

ՆԻՅՄԹԱՊ نیم تاب * Կիսակատար ոլորեալ. Եարըմ պիւքիւլմիւշ ըփլիք նէսնէ.

ՆԻՅՄԹԵՆ نیمتن * (Թարգմանի) Կիսանձնեայ. որ և տես ՆԻՅՄՉԵՀՐԷ։ Պատմի թէ է առ ափունս ինչ աշխարհաց, որ լինին 'ի մէջ 'ի կղզեացն ովկիանոսի. և գոլով բառ կիսոյ մարմնոյ 'ի նմանութիւն ողջախոհ մարդոյ, ունի զկէսն գլխոյ, և զմի աչս, զմի ականջ, զմի ձեռն և զմի ոտն. որոյ արտն՝ է կէս ոչխարհղմեան, և էզն՝ կէս ձախակողմեան. որոց եթէ երկոքին 'ի մի վայր եկեալ կանգնիցին, իբր թէ մի մարդ լինին. և 'ի զատանիլն յիրերաց, և 'ի գնալն ուրեք ուր և կամիցին գնալ, միով ոտամբ ընթանան. և զօրավորոյ այնպէս, յայժ երագընթացք են և արիւնահեղք. Եւ գիտելի է զի սա թէպէս առասպել է, բայց գուցէ թէ ունիցի նշանակութիւն ինչ թարգմանեալ ընդ իւրն.

ՆԻՅՄԹԵՆԵ نیمتنه * Տեսակ ինչ կարճ հանդերձի, յորոյ վերայ յաճախ անցուցանեն զմուշտակ. Պիր նէվ' գըսա եէլէք փէօր.

ՆԻՅՄԹԻՀ نیم ته * Կէս հայ. Եարըմ քին. նէյլիմ. 2. (յայամ վերջին նշանակութեամբ առեալ) Կիսակատար. զի տեսն Նէյմիւն ձէրփէն. կիսակատար առնել, կամ ընդ մէջ կտրել. Նըսֆ օլարագ գէսմէք.

ՆԻՅՄԼԵՆԿ نیملنك * Նոյն է ընդ բառին ԳԻՐԳԱՆ.) Այն կողմն կառավարձից՝ ուր գնին նաւք. Թէրսանէ օճագ գօնուլան գալղագը. 2. Տէս ՔԵՄԱՆ, ըստ առաջին նշանակութեան.

ՆԻՅՄԽԱՊ نیم خواب * (Թարգմանի) Կիսաքուն. Եարը ույգու.

ՆԻՅՄԽԱՊԷ نیم خابه Տէս ՃԻՒՆՊԷՏ.

ՆԻՅՄԽՕՐՏ نیمخورد * Է զոր ինչ դայր-եանն, որ առակաւին ոչ է համաձայնեցեալ, եփեալ 'ի կրակի և զհասս նորին Թօթափեալ ասանն։ 2. Մնացուած 'ի կերակրոց զաղանաց։ (Ըստ Թարգմանի կիսակեր։)

ՆԻՅՄԽՕՐՏԷ نیم خورده * Նշանակէ կիսակերեալ. Եարը եէնիշ։

ՆԻՅՄԿԷՐՄ نیم گرم * Գաղջ, եղջ. (Ըստ Թարգմանի կիսաջերմ.) Իլըճագ։

ՆԻՅՄԿՈՒԶ نیم کوز * Սապատողն, կամ կորաքամակ. (Ըստ Թարգմանի կիսաթիւր.) Թուրքերէն Գոնգուր. արապ" احدب Էհտէպ. որ և ասի ԿԻՈՒԶՓԻՒՇԹ.

ՆԻՅՄՃԱՆ نیم جان * Կիսամեռ. (Ըստ Թարգմանի կիսահոգի.) զի ասի Էչ Չէրտողէ պէլը նիյիմճան պէ քէնար բէտիլերէ դուշիէ։

ՆԻՅՄՃԷՎ نیمجو * Կէս գարի. Եարըմ արփա։ Եւ կշիռ ծանրութե՛, որ է բաց չափու կըշռ-առութեան կէս գարւոյ, կոչի Նիյիմճիվիէնի։

ՆԻՅՄՃԻՒՎԱՆ نیمجوان * Երիտա-սարդ կիսակատար, որ առակաւին ոչ է լեալ կա-տարեալ. և ասի սա զմարդոյ, նաև զերիվարէ, որով՝ իմանի այն՝ յորոյ վ[ե]ր գտեալ ոչ է որ հեծ-եալ. Հէնիւզ Պէկամ չէքմէմիշ աչէմիշ աթ։

ՆԻՅՄՄԷՍԹ نیم مست * Կէս արբեալ. այսինքն ոչ բոլորովին արբեալ. Եարը սարխօշ։

ՆԻՅՄՄԻՒՐՏԷ نیم مرده * Կիսամահ, կիսամեռ. Եարը էօլիւշ. ասի և ՆԻՅՄՃԱՆ, և ՆԻՅՄՔԻՒՇԹԷ։

ՆԻՅՄՆԻՅԶԷ نیم نیزه Տե՛ս ՋՈՒՓԻՅՆ։

ՆԻՅՄՇԷՊ نیم شب * Նշանակէ կէս գիշեր. Եարը կէճէ։

ՆԻՅՄՈՒՐ نیمور * Տե՛ս ՔԻՅՐ։

ՆԻՅՄՉԱՇԹ نیم چاشت * Նախաճա-շիկ. (Ըստ Թարգ" կիսաճաշ.) Թուր" Սաքրաշլըքէնէ։

ՆԻՅՄՉԷ نیمچه * Կարճ սուսեր. Թուր-քերէն Վարտագ։

ՆԻՅՄՉԷՀՐԷ نیم چهره Տե՛ս ՆԻՅՄԹԷՆ։

ՆԻՅՄՊԻՍՄԻԼ نیم بسمل * Այն՝ որ չիցէ բոլորովին զենեալ. (Թէ ոչխար իցէ թէ հաւ և թէ այլ. և Թարգմանի կիսազէն.) Եարըմ պօղազլանմըշ։

ՆԻՅՄՊԻՏԻՍԹ نیمدست * Քիւլ. Սէրէ։

ՆԻՅՄՊԻՐԻՇԹ نیمبرشت * Թերխաշ կամ թերխորովածու. Րաֆատան պիշմիշ եումուրթա։

ՆԻՅՄՍԱԶ نیمساز * Է մին յերից ան-ասխացն նուագարանաց արհեստից. Պիր չէնկ տիւր. ասի և ՆԷՔՍԱԶ.

ՆԻՅՄՍԱԼ نیمسال * Այն մարդ՝ որոյ ամք կենացն իցեն հասարակէ. օրթա եաշլը պիր ատէմ։

ՆԻՅՄՍԻՅՐ نیم سیر * Կիսայագ. Եա-րըմ տօյ. եանի եարը տօյմըշ։

ՆԻՅՄՍՈՒԶ نیمسوز * Խորշակ այն՝ որ 'ի բաղմութէ հրոյն, մինչև իցէ եփեալ այրի. (Ըստ Թարգմանի կիսայրեաց։)

ՆԻՅՄՍՈՒԽԹ نیمسوخت * Կիսայրեաց փայտ. Պիր պուչի եանմըշ օտուն։

ՆԻՅՄՍՈՒԽԹԷ نیمسوخته * Տե՛ս ՆԻՅՄՍՈՒԽԹ։

ՆԻՅՄՏԷՍԹ نیمدست * Փոքր բարձ. Քիւչիւք եասդըգ։

ՆԻՅՄՐԱՍԹ نیمراست * Է անուն երա-ժշտական նուագի միոյ. Պիր Քէրտէ ատը։

ՆԻՅՄՐՈՒԶ نیمروز * Տե՛ս ՍԻՅՍՏԱՆ. 2. Միջօրեայ, կէս օր. Էօյլէ վագթի. արաբե-րէն Նըսֆիւննէհար։

ՆԻՅՄՓԱՐՉԷ نیم پارچه * Կիսակտր-ուած. (Է մասնական կաթուած ինչ՝ զատուցա-ցիչ անդամոց, որով մարմին մարդոյ բաց կիսոյ մասին զօսացեալ լինի անպիտան. և Թարգմանի կիսամահ.) արաբերէն ֆալիճ։

ՆԻՅՄՓԻՒԽԹԷ نیم پخته * Նշանակէ կիսեփեաց. Եարը փիշմիշ։

ՆԻՅՄՔԷԱՍԷ نیمکاسه Գնակ ջրաղացի. Չէրդէկի փէստէնի. որ և ասի یکمردی ԵԷՔՄԷՐՏԻ։

ՆԻՅՄՔԻՈՒՖԹԷ نیم کوفته * Կիսա-լեա. Եարը փէօչիւլմիշ։

ՆԻՅՄՔԻՒՇԹԷ نیم کشته * Տե՛ս ՆԻՅՄՄԻՒՐՏԷ։

ՆԻՅՄՖԻՒՍԻՒՐՏԷ نیم فسرده * Կի-սասառեալ. Եարը տօնմիշ։

ՆԻՅՆՎԻ نینوی * (բառ. մայրաքաղաք) Նինուէ. Մուսուլ։

ՆԻՅՇ نیش * Խայթոց. (զօրութիւն ունի մեղուն կարիճն և այլք նմանք.) Արը-ըն ճանվէր իգնէսի։

ՆԻՅՇԷ نیشه * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՆԻՅՇՈՒ։

ՆԻՅՇԹԷՐ نیشتر * Նշտրակ. Փասատ նէյշթէրի. որ և ասի ԱՏԻՐ։

ՆԻՅՇՈՒ نیشو * Տեսակ ինչ շլորոյ. Պիր նէվ էրիք փէրիկ. որ և ասի ՆԻՅՇԷ, և ԱԼՈՒՅԻ ԴԱԳԷՐԻ։

ՆԻՅՈՒՇ نیوش * Լսելութ. ՏԻՆԼԷՄԷ. ապա" [illegible] 2. Է հրա" Նիյուշիտէն բայից.

ՆԻՅՈՒՇԱ نیوشا * Ունկնդիր. ՏԻՆԼԷՅԻՆ.

ՆԻՅՈՒՇԷ نیوشه * Ունկնդրութիւն. Գուլաղ տուդմաղ տինլէմէ. 2. Զոյնիհ լար. Ական իլէ ալլամաք.

ՆԻՅՈՒՇԻՅՏԷ نیوشیده * Տես ՇԻՆԻՅՏԷ.

ՆԻՈՒՇԻՅՏԷՆ نیوشیدن * Ունկնդիր լինել. լսել. Տինլէմէք. (Հրամայական Նիյուշ, և ապառնի Նիյուշէմ.)

ՆԻՅՊ نیب * Այս վանկ 'ի գործ ածի ընդ բառին ՍԻՅՊ. ՍԻՅՊ ՆԻՅՊ. Իբր թէ խնձոր մնձոր. Էլմա մելմա.

ՆԻՅՍԱՆ نیسان * Ուշադրութ. Էնտիշէսիզ տէյիլ. և ըստ այսմ է բաղադրեալ 'ի բառից ՆԻՅ, և ՍԱՆ. և է բառ Պարսից. 2. Տես ՏԻՒՐԱՒՂ. 3. Աղաւել (աւելս). և ըստ այսմ ոչ է սա բառ Պարսից, այլ օտարի.

ՆԻՅՍԹ نیست * Չիք. Եօգ. 2. Ոչ է. Թուրքերէն Տէյիլ.

ՆԻՅՍԹԷ نیسته * Տես ՆԻՅՍԹ.

ՆԻՅՍԹԷՄ نیستم * Ոչ եմ. Տէյիլիմ. զի ասի Մէն անջական էպէմ նիյսթէմ. այսինքն ես այնպէս անգէտ չեմ.

ՆԻՅՍԹԻ نیستی * Ոչէս. Տէյիլսին. 2. Ոչէութիւն, կամ չքաւորութիւն. Թուրքերէն Եօգլուգ.

ՆԻՅՍԹ ՇԻՒՏԷՆ نیست شدن * Չիք լինել, չքանալ. Թուրքերէն Եօգ օլմագ.

ՆԻՅՍԹ ՔԷՐՏԷՆ نیست کردن * Չքացուցանել, ոչնչացուցանել. Եօգ էթմէք.

ՆԻՅՍՈՒ نیسو * Խայթոց մեղուի և այլոց նմանեաց. Նէշտէ չէնկալ.

ՆԻՅՎ نیو * Քաջ. Պէհլիվան. ասի և ՆԷՎ, և ՆԷՎԻՆԻՅՎ.

ՆԻՅՎԷ نیوه * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՎԷ.

ՆԻՅՎՄԷՐՏ نیومرد * Քաջայր. պէհլիվան էր.

ՆԻՅՐ نیر * Լուծ. Թուր" Պոյունտուրուգ.

ՆԻՅՐԷ نیره * Նոյն է ընդ բառին ՆԷՀՐԷ.

ՆԻՅՐԷՆԿ نیرنگ * Տես ՆԷՐԹԻՅՆ. 2. Կախարդութիւն, կամ գիւթութիւն. Սիհր. 3. Կատակ բարբառութիւն, զոր առնեն նկարիչք նախ, և ապա զպատկերսն նկարեն. Բէօզ. ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ՀԷՅՐՈՒՆԿ.

ՆԻՅՐՈՒ نیرو * Նշանակէ ոյժ. Թուրքերէն Գուվվէթ. ասի և ԽԷՎԽԷՎ.

ՆԻՅՐՈՒՄԷՆՏ نیرومند * Ուժեղ. զօրաւոր. Թուրքերէն Գուվվէթլու.

ՆԻՅՐՈՒՖԷՐ نیروفر * Կոկոռ, նաւնուփար. (է ծաղիկ ինչ գեղեցիկ, որ 'ի մէջ ջրոյ բուսանի.) Եօզլաուբէր չիչէկի. կէլ էօրէ չիչէկ տէյէր. ասի և ԱՊՈՒԿ, ՆԻՅԼՈՒՓԷՐ, ՆԻՅԼՈՒՓԷՐ, ՆԻՅԼՈՒՊԷՐ, ՆԻՅԼՈՒՊԷՐ, ՆԻՅԼՈՒՖԷՐ, ՆԻՅԼՈՒՖԷՐ, և ՆՈՒՖԷՐ.

ՆԻՅՖԷ نیفه * Տեղի խանձարոյ՝ շուրջզգեստ ուրաց. Իչ տօնին ուչգուրլուգի. 2. Պարզ համադերձից. Պօսդ. 3. Մուշտակ.

ՆԻՇԱԽԹԷՆ نشاختن * Ծառ տնկել. Աղաճ տիքմէք. 2. Ամրացուցանել. Պէրք էթմէք. պէրգիթմէք.

ՆԻՇԱՆ نشان * Նշան. ապա" علامت Ալամէթ. 2. Է հր" Նիշանտէն բայից. որ և բարդի

ՆԻՇԱՆԷ نشانه * Տես ՆԻՇԱՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն. 2. Տես ՀԷՏԷՖ.

ՆԻՇԱՆԷՆՏԷ نشانده * (ընդունելութիւնն Նիշանտէն բայից) Տնկող. Տիքէն. 2. Կանգնեցուցանող. Տօրօտան.

ՆԻՇԱՆԿԷՀ نشانگه * Նպատակ. Նիշանկեահ.

ՆԻՇԱՆԿԷՐ نشانگر * Որ առնէ զնշան. Նիշան իշլէյէն. 2. Է գործի ինչ որպէս կարկին առ ըստ երկուց ծայրիցն, զոր ոմանք արուեստաւորք 'ի գործ ածեն.

ՆԻՇԱՆՏԱՏԷՆ نشان دادن * Նշան տալ, կամ նշանակել. Նիշան վէրմէք.

ՆԻՇԱՆՑԷՆ نشاندن * Ծառ տնկել. Աղաճ տիքմէք. Եւ քար կանգնել. Դաշ տիքմէք. 2. Նստուցանել. Օթուրթմագ. Ցորեն աւելացուցանել և չնջացանել. զի ասի Աթէշ նիշանտէն, իւ եիտէր թիուշուրմէն, իւ ճուր գիուշլէն իւ գէլէ նիսհաւ ոտշիտին' գէդէ իւրլէրլանաք եօլի. (Հրամայականն Նիշան, և ապառնին Նիշանէմ.)

ՆԻՇԱՆ ՔԷՐՏԷՆ نشان کردن * Նշանել. Նիշան իթմէք.

ՆԻՇԱՊՈՒՐ نشابور * Է անուն մեծագոյն և հռչակաւոր քաղաքի միոյ յաշխարհէն պարսից. յորոյ ընտրեալ է հանքն փիրուզակի. (Նախագոյն կոչիւր սա ՆԻՀՇԱՓՈՒՐ, այսինքն քաղաք Շափուհոյ՝ որ է Շապհոյ, վ֊ե կերտեալ զնա Շապհոյ արքայի Զիուլէքթափ կոչեցելոյ. քանզի բառս ՆԻՀ՝ ըստ բարբառոյ վաղնջական պարսից՝ նշ" քաղաք. բայց անցմամբ ժամանակաց և փոփոխութբ լեզուաց՝ այլայլեալ, եղև ՆԻՇԱՊՈՒՐ.) ասի և ԻՅՐԱՆՇԷՀՐ, ՇԱՏԵԱԽ, ՇԱՏԷԽ, և ՇԱՏՊԱԽ. 2. Է անուն երաժշտական

խաղ

եգիպտական մեղր . որ և ասի ՆԻՇԱԳՈՒՐԻՔ.

ՆԻՇԱՍԹԷ نشاسته * Օսլայ. Քաղ- քերին կա Նիշասթէ. և արաբերէն Նիշա:

ՆԻՇԱՍԹԷՆ نشاستن * Նստուցա- նել. Օթուրթմագ. որ և ասի ՆԻՇԱՆՏԷՆ.

ՆԻՇԱՖ نشاف * Ջորումն քամոյ. Տիւրշ- ակ [illegible] . Իւ քանզի [illegible] հաստեաց խելոյ , վասն որոյ և այլ անուամբ և ան- խել՝ Նիշաֆ կոչի ՚ի բառական գիրսն. Շահնամէ բանաստեղծին :

ՆԻՇԷՍԹ نشست * Է անցեալ կատար- եալ եզակի երրորդ դէմ Նիշեսթէն բային :

ՆԻՇԷՍԹԷՆ نشستن * Նստիլ. Օթուր- մագ. որպէս" قعود Գուուտ, նաև جلوس Ճիւլուս. խոկ չեղաթայերէն Օթուրմագ. (Հրամայականն Նիշին , և ապառնին Նիշինէմ :)

ՆԻՇԷՍԹԷՆԻ نشستنی * Նստելի. այսինքն զի՛նչ և իցէ իր , յորոյ վերայ կարէ ոք նստիլ. Իօշէրինէ օթուրանագ նէսնէ :

ՆԻՇԷՍԹ ՈՒ ԽԱՍԹ نشست وخواست Նստիլ և կանգնիլ. Օթուրմագ գալգմագ :

ՆԻՇԷՍԹԿԵԱՀ نشستگاه * Տե՛ս ՆԻ- ՇԻՑՄԷՆ. 2. Նստոյ տեղի. Օթուրագ եէրի. որ և ասի ՆԻՇԷՍԹԿԷՀ :

ՆԻՇԹ نشت * Տե՛ս ՆԻՑԿԻՈՒ : 2. Բարեբեր. այսինքն խօշ՚ն է :

ՆԻՇԻՑՄ نشیم * Տե՛ս ՆԻՇԻՑՄԷՆ ; 2. Բոյն թռչնոյ. Գուշ եուվասը :

ՆԻՇԻՑՄԷ نشیمه * Խոռ . կամ հում մորթ. Թուրքերէն խամ տէրի :

ՆԻՇԻՑՄԷՆ نشیمن * Նստարան. Օթուրաճագ եէր :

ՆԻՇԻՑՊ نشیب * Ջառ ՚ի վայր. Էնիշ. (որոյ հակակայն է Ֆէրազ .) ասի և ՇԻՑՊ.

ՆԻՇԽԷՎՐ نشخور * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՆԻՇԽՈՒՐ.

ՆԻՇԽՈՒՐ
ՆԻՇԽՈՒՐ } نشخور * Որոճումն. Կէվիշ:

ՆԻՇՎԷ نشوه * Ուրախութիւն սրտի. Սէվինճ ախիլ:

ՆԻՇՓԻՑԼ نشپیل * Կարթ ձկան. Գարմագ օլթասը. ասի և ՆԷՇՊԻՑԼ.

ՆԻՇՔԷՆՃ نشکنج * (բառ բնակչացն քաղաքին Իսֆահանու) Տե՛ս ՆԷԽՃԷՆ. ասի և ՆԻՍՔԷՆՃ.

ՆԻՇՔԷՆՃԻՑՏԷՆ نشکنجیدن * Կը- ճել. կսմթել. Չիմտիքլէմէք.

ՆԻՇՔԷՆՃ ՔԷՐՏԷՆ نشکنج کردن Տե՛ս ՆԻՇՔԷՆՃԻՑՏԷՆ.

ՆԻՇՔԷՐՖ نشکرف * Սքանչելի. Աճայիպ:

ՆԻՇՔԷՐՏԷ نشکرده * Ձմեռ. (որ է [illegible] երկոթ [illegible]) Գըշ.

ՆԻՊԻՇԹԷՆ نبشتن Տե՛ս ՆԻՒՊԻՇԹԷՆ.

ՆԻՍԱ نسا * Է անուն քաղաքի միոյ ՚ի գաւառին Խորասանայ. Պիր շէհիր ատը : 2. Մէջ և սակր մեռելոյ. (Թէ մարդոյ և թէ այլոց կենդանեաց ըստ բանի Ջէնա գրոցն Ջէրամեէլ Թէ աղանդաւորի .) Կէմիկ [illegible] . Իսկ ըստ [illegible] կին . Անիմ.

ՆԻՍԱՐ نثار * (բառ ընկերական [illegible]) Ուղերձ, կամ ձօն. Թուր" Սաչի. և լինի ՚ի հար- սանիս, որ ձաղպաղէն զգրամ՝ և [illegible] .

ՆԻՍԱՐԻՑՏԷՆ نثاریدن * Ուղերձել.

ՆԻՍԷՐ نسر * Հիւղ. (զոր կազմեն ՚ի գլուխս լերանց ՚ի հիւղոց և ՚ի մայրաց .) Աչըմուգ :

ՆԻՍԹԱՔ نستاک * Խիթ որովայնի. Եէւրէք գուլունճ. ծննդականէ [illegible] . արաբերէն مغص Մաղս.

ՆԻՍԹԷՔ نستک * Նշանակէ բանդա- կեալ բարակ մանուածս. Ինճէ բուկում իփլիկ:

ՆԻՍՓԷ نسپه * (բառ չկլրալ") . Շար- մի քարանց, կամ աղիւսոց ՚ի յորմ. Տիվարտա պիր սըրա տաշ եախօտ քէրփիճ. Թուրքերէն Գօշ. ար- աբերէն Մէտմէք. ասի և ՆԱՏ . զի ասի թէ՝ Իւ- րեանցից չէ՛ նոր նիւթէ եօթ . այսինքն Թէ որմս այս քանի՞ շարք է :

ՆԻՒԳՐԷ نقره կամ ՆՈՒԳՐԷ * (լաւա- գոյն ես) Արծաթ. Կիւմիւշ: Իւ մերթ՝ ապա- ականեալ արծաթ . Սէփէրէնհիշ կիւմիշ:

ՆԻՒԶ نز * Տե՛ս ՀԷՆԻՒԶ (զի է թէ- թևացուցեալն նորին) :

ՆԻՒԶՀԷԹ نزهت * (բառ արէալ) Զուարճութիւն. Ֆէրահ :

ՆԻՒԶՀԷԹԿԵԱՀ نزهتگاه * Տեղի զուարճութեան. Ճայր Ֆէրահ :

ՆԻՒԶՏԷՀ نزده * Տե՛ս ՆԻՒՎԷԶՏԷՀ.

ՆԻՒԽ نخ * Գնացք, կամ երթ գնեա ու- րուք սուն ստ. սուն . Պիր ատէմ արդունճէ գատէմ պիր գատէմ ճէլմէք :

ՆԻՒԽԶ نخز * Տե՛ս ՆԻՒԽԻՒՍԹ.

ՆԻԽՋԱՐ نخزار * Տէս ՆԻՀԱՋ.

ՆԻԽՋԻ نخزی Տէս ՆԻԽԻՍԹԻՅՆ.

ՆԻԽԻՍԹ نخست * Սկիզբն. Իպթիտա: 2. Առաջին. Էվվէլ. արաբերէն Մուգադդէմ.

ՆԻԽԻՍԹԻՅՆ نخستین * Առաջին. Թուրքերէն Իլք, և Էվվէլքի.

ՆԻԽՈՒՏ نخود * Սիսեռն.

ՆԻԽՈՒՏԱՊ نخوداب * Ջուր եփեալ սիսեռան. Նոհուտ էնէ պիշիրիլմիշ սու.

ՆԻՀ نه * Ինն. Թուր" Տօգուզ. արաբ" تسع Թիսա. և չէղաթայերէն Թօղուզ.

ՆԻՀԱՋ نهاز * Նախագ, քօշ, քաշ. Թուր" Իքէճ. ասի և ՆԻԽՋԱՐ, և ՆԻԽՐԱՍ.

ՆԻՀԷՆԳ نهنگ * Մին ի յինանց. Տօգուզուն պիր. այսինքն մին յինանց՝ որ առեալ լինի տասանորդ.

ՆԻՀԹԱՅ نهتا Իննատկին. Տօգուզգաթ.

ՆԻՀԻՒՄ نهم * Իններորդ. Տօգուզունճու. արաբերէն تاسع Թասի.

ՆԻՀԻՒՆԳԱՆ نهنگان * Խուռի. Գաֆագ. Էւ յառաջաբար՝ խուռի Թոնրայ. Թէքնուր գաֆադի.

ՆԻՀԻՒՆԳԷՆ نهنگن * Տէս ՆԻՀԻՒՆԳԱՆ.

ՆԻՀԻՒՆԳԷՆՏԷ نهنگنده * (Ջի'նչև իցէ լի ծածկեալ.) Հէր ֆիլհալ օրթիչ նէսնէ. որ և ասի ՆԻՀԻՒՆԳԻՑՏԷ.

ՆԻՀԻՒՆԳԻՑՏԷՆ نهنگیدن * Խփել. Գափադգլամագ. 2. Ծածկել. Էօրթմէք. (Հրամայական Նիհիւնգ, և ապառ" Նիհիւնգէտ.)

ՆԻՀԻՒՓԹ نهفت * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվա ադի օլուր: 2. Է անցեալ կատարեալ եզակի երրորդ դէմք Նիհիւֆթէն բային.

ՆԻՀԻՒՓԹԷ نهفته * Թագուցեալ. Գիզլի.

ՆԻՀԻՒՓԹԷԿԻ نهفتگی * Թագնուն. Գիզլինլիք.

ՆԻՀԻՒՓԹԷՆ نهفتن * Թագուցանել. Գիզլէմէք. 2. Ծածկել. Էօրթմէք. (Հրամ" Նիհիւնգ, և ապառնի Նիհիւնգէտ.)

ՆԻՀՈՒՐ نهور * Նշանակէ ալք և հայեացք. Չէշմ վէ նիկեահ.

ՆԻՀԳԷՀՐ نهگهر * Ջերմաչափ կենդանակերպաց յերկրաւորական կենդանակերպից առեալ՝ ինն բաժին արարեալ, և զիւրաքանչիւր բաժին միում միում յատկացուցեալ. այսմ Նէհ-գէհր ասեն.

ՆԻՀՑԱԼԷ نهساله * Իննամեայ. Տօգուզ եաշլըգ. վէ տօգուզ եաշընտա.

ՆԻՀԱՍՏ نهصد * Իննհարիւր. Տօգուզ եիւզ.

ՆԻՀՏԷՀ نهده * Նշանակէ զարդ և վայելչութիւն. Զինէթ վէ արայիշ.

ՆԻՂՈՒ نغو * Տէս ԱՂՈՒ.

ՆԻՂՈՒԼ نغول * Խոր. Տէրին. արաբ" عميق Ամիգ. զի ասի Տէրէտէն նէղուլ, և Չահէ նէղուլ. ասի և ԺԷՐՖ. 2. (մերթ՝) Լրացեալ. Թէմամ. զի ասի Քէլամ տէր քէլամ ֆանէր նէղուլ էսթ. իբր թէ հասեալ է ի խորս այնր գիտութեան: 3. Խորագէտ. զի ասի Քէլամ նէղուլի տիւնհէք. այսինքն այն որ խորագիտութ առնէ: Այլ և ասի թէ՝ Սէլէտ րա զաթէ էչ նէղուլ նի Տիւտէտ. այսինքն զաման ընդ քեզ ի խորոց խօսի, իբր թէ հասկացմամբ և իմացմամբ. Անկայսօղ քէսէ եթմէքլէ. որ և ասի ՆԻՂԻՒԼ.

ՆԻՂՈՒԼԷ نغوله * Հանգոյց. Տիւյիւմ. արաբերէն Ուգտէ. ասի և ԿԻՐԻՀ.

ՆԻՂՈՒՇԱՅ نغوشای * Աթար. Սէրջիմ ...ան ...չի ...չ. ...ի պէտպարէսթներ.

ՆԻՂՈՒՇԱՔ نغوشاك * Նոյն է ընդ բառին ՆԻՂՈՒՇԱՔ.

ՆԻՂՐՈՒՃ نغروج * Գլանակ. Օգլաւ. որով բանան զնուրբ Թերթս հացի.

ՆԻՄԱՅ نمای * Կամ Թեթևացուցմամբ ՆԻՄԱ. է հրամայականն Նիւմուտէն բային, որ և բարդի, որպէս խօշ նիւմա.

ՆԻՄԱՅԱՆ نمایان * Երևելի. Կէօրիւնիւճի.

ՆԻՄԱՅԱՆԻՑՏԷՆ نمایاندن * (անցողականն Նիւմուտէն բային) Տալ ցուցանել. Կէօսթէրտմէք.

ՆԻՄԱՅԷՆՏԷ نماینده * (Ներգործական ընդունելութիւնն Նիւմուտէն բային) Ցուցանող. Կէօսթէրիճի.

ՆԻՄԱՅԻՇ نمایش * (բայած" Նիւմուտէն բային) Երևոյթ, կամ ցոյց. Կէօսթէրիշ.

ՆԻՄԱՅԻ'ՇԻԱՊ نمایش آب * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԱՊ.

ՆԻՄԱՅԻՏԷՆ نمایدن * Տէս ՆԻՒՄՈՒՏԷՆ.

ՆԻՄԹԻՒՔ نمتك * Աղտ. Թուրքէ-

իւգ

ըէն Ալէ՛ւ. և արաբերէն زوور Զո՛րու. առի. և ԱԼՈՒՅԻ ՅԷՐԹԻ, և ՆԷՐՎԱ։

ՆԻՒՄԻՅՏ نمید * Տե՛ս ՆԷՎՄԻՅՏ։

ՆԻՒՄՈՒԶԷՃ نموزج Աթոռ. Քիւրսի։

ՆԻՒՄՈՒԶԷՇ نموزش * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՆԻՒՄՈՒԶԷՃ։

ՆԻՒՄՈՒՆ نمون * Նոյն է ընդ նշանակութեան ՆԻՒՄԱՅ բառին. որ երևի ՚ի բառն Ռահնիւմուն ։

ՆԻՒՄՈՒՆԷ نمونه * Ցուցակ՝ որ առնել լինի յիրէ իմէքէ առ ՚ի գիտել. Չաշնի մի պէյ նիւմունէսի ալընըր. 2. Օրինակ. Էօրնէկ։

ՆԻՒՄՈՒՆԻՅՏԷՆ نمویدن * Տե՛ս ՆԻՒՄՈՒՏԷՆ։

ՆԻՒՄՈՒՇԷՔ نموشك * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՆԻՒՄՈՒՍԷՔ։

ՆԻՒՄՈՒՍԷՔ نموسك * Է անուն թռչնոյ երկար. որ փոքր է քան զՏէօյրան. բայց միս նորա, նման է մսոյ Տէօյրանի. որ և ասի ՔԻՅՃՈՒ. Թուրքերէն Սէուլճան։

ՆԻՒՄՈՒՏԱՐ نمودار * Ցուցակ, կամ օրինակ. Թուր" Էօրնէկ։ (է բարդ ՚ի բառից Նիւմուտ, և Ար։) 2. Հանգոյն. որպէս ասի ՚ի գիրս առակաց զկախարդէ ումեմնէ. Տէր էֆէնտի ճէրէ ալէթ ակէշլերը գարէլէրինտէն մէրէ ճէրէթի. էլդէ ճէրրաշլէդանի աճնիպ խոշլերի նիւմուտարը նուռ ճիլալըպի աթիլի։

ՆԻՒՄՈՒՏԱՐ ՇԻՒՏԷՆ نمودار شدن Երևիլ. Կէօրիւնմէք։

ՆԻՒՄՈՒՏԷ نموده * (կրաւոր" ընդունե" Նիւմուտէն բային) Ցուցեալ. Կէօսթէրիլմիշ։ Եւ գիտելի է՝ զի այսպիսի կրաւորաձև ընդունելութիւնք ՚ի դրօշեալ բայս պարսից, ցուցանեն ներգործապէս. զի մինչ ասի Նիւմուտէ էմ, իմանի ցուցեալ եմ. Թուր" Կէօսթէրմիշիմ։ Եւ Քէրտէ էմ ; արարեալ եմ. Էյլէմիշ իմ. և այլք ։

ՆԻՒՄՈՒՏԷՆ نمودن * Ցուցանել. Կէօսթէրմէք. (Հր" Նիւմայ, և ապռ" Նիւմայէտ. իսկ ընդունե" Նիւմայէնտէ ։) 2. Բայս Նիւմուտէն ՚ի գործ ածի ՚ի գիրս պարսից ՚ի տեղի բայիս کردن Քէրտէն, այսինքն առնել. և այս մանաւանդ յորժամ բայացուցանեն զբառս արաբաց. որպէս سعی نمودن Սա՛յ նիւմուտէն, այսինքն ջանալ. և قیام نمودن Գըյամ նիւմուտէն, այսինքն է յառնել կամ կանգնիլ։ Այնպէսնաև և բայքս ساختن Սախթէն և فرمودن Ֆէրմուտէն բայացուցանեն զանուանս ոմանս ՚ի պարսկական բարբառ ։

ՆԻՒՄՈՒՏԷ ՇԻՒՏԷՆ نموده شدن Տե՛ս ՆԻՒՄՈՒՏԱՐ ՇԻՒՏԷՆ։

ՆԻՒՄՈՒՔ نموك * Տե՛ս ՀԷՅՃԷՔ։

ՆԻՒՅԷՔ نویك * Տե՛ս ՆԷՎՊԷԹ։

ՆԻՒՅԻՏԷՆ نویدن * Ողբալ. Էշիի իէլէ աղլամագ. ասի և ՆԷՎՀԷՔԷՐՏԷՆ։

ՆԻՒՇԽԱՐ نشخوار * Տե՛ս ՆԻՒՇԽԻՒՐ. որ և ասի ՆԻՒՇԽԷՐ, ՆԻՒՇԽՈՒՐ, և ՆԻՒՇՎԱՐ։

ՆԻՒՊԷՔ نوبك * Հօտ. Իւզիւմ Բէկմէզինին գօփարան ճէյտի չէրդուքլերի։

ՆԻՒՊԻ نبی * Կուրան, ղուրան. որ և ասի ՆԻՒՎԻ։

ՆԻՒՊԻՅՏ نبید * Բարի լուր. Խապէրի խօշ. որ և ասի ՆԻՒՎԻՅՏ։

ՆԻՒՊԻՇԹ نبشت * Է եզակի երրորդ դէմ անցեալ կատարեալ ժամանակի Նիւպիշթէն բային. և մերթ որպէս աներևոյթ կարէ վարիլ ՚ի շարադրութեան ։

ՆԻՒՊԻՇԹԷ نبشته * (կրաւորական ընդունե" Նիւպիշթէն բային) Գրեցեալ. Եազըլմըշ։

ՆԻՒՊԻՇԹԷՆ نبشتن կամ ՆԷՊԻՇԹԷՆ * Գրել. Եազմագ. (հրամայական Նիւվիս, և ապառնի Նիւվիսէտ ։)

ՆԻՒՍ نس * Տե՛ս ՔԻՒՐԻՒՆՃ։

ՆԻՒՍՔ نسك * Է անուն գրոց Զէնտգրոցն. զի աղանդապետն Զէրտուշթ զգիրս իւր որ կոչի Զէնտ, քսան և մի մասն արարեալ և զիւրաքանչիւր մասն կոչեալ է Նիւսք. և իւրաքանչիւր Նիւսքի՝ մի մի յատուկ անուն է եդեալ։

ՆԻՒՎԱԶ نواز * Է հրամայականն Նիւվազիտէն բային, որ և բարդի. որպ Տիլնիւվազ. և Փէրվէրտէնիւվազ։

ՆԻՒՎԱԶԷՆՏԷ نوازنده * (ներգործ" ընդունե" Նիւվազիտէն բային) Գգուող, մեղկաշօշափ, փայփայող. Օխշայըճը, Էլլէնճիլի Էօփճի. ասի և ՆԻՒՎԱԶԻՇԳԷՐ։

ՆԻՒՎԱԶԻՅՏԷՆ نوازیدن * Նոյն է ընդ բային ՆԻՒՎԱԽԹԷՆ։

ՆԻՒՎԱԶԻՇ نوازش * (բայած" Նիւվազիտէն բային) Գգուանք, կամ ողոքանք, և կամ փայփայումն. Օխշամագ վէ էլլէնճէ էթմէք։ 2. Նուագումն. Սազ չալմագ։

ՆԻՒՎԱԶԻՇԳԷՐ نوازشكر * Տե՛ս ՆԻՒՎԱԶԷՆՏԷ։

ՆԻՒՎԱԶՏԷՀ نوازده * Տե՛ս ՆԻՒՎԷԶՏԷՀ։

ՆԻՒՎԱԶՏԷՀԻՒՄ نوازدهم * Տե՛ս ՆԻՒՎԷԶՏԷՀԻՒՄ։

ՆԻՒՎԱԽԹ نواخت * Է եզակի երրորդ

գէմ անցեալ կատարեալ ժամանակի Նուախ-թեն բային ։

ՆԻՒՎԱԽԹԵՆ نواختن * Գգուել, փայփայել. Օխշամագ, էլթիֆաթ էյլէմէք. (հրամայական Նուազ, և ապառնի Նուազէթ ։)

ՆԻՒՎԱՆԶՏԵՀ نوازده * Տե՛ս ՆԻՒ-ՎԵԶՏԵՀ ։

ՆԻՒՎԱՇ نواش * Միրգ, որ լինի ՚ի պարտիզի. (որպիսի է սեխն, ձմերուկն, և այլք նմանք.) Պոստանտան հասըլ օլան մէյվէ ։

ՆԻՒՎԱՐ نوار * Պարան. Թուր" Ուրղան. 2. Ապաւանդակ վժանի. Զարբ գօլանը ։

ՆԻՒՎԵԶՏԵՀ نوزده * Իննեւտասն. Օն դօգուզ. տես և ՆԻՒԶՏԵՀ, ՆԻՒՎԱԶՏԵՀ, և ՆԻՒՎԱՆԶՏԵՀ ։

ՆԻՒՎԵԶՏԵՀԻՒՄ نوزدهم * Իննեւտասներորդ. Օնդօգուզունճու. տես և ՆԻՒՎԱԶՏԵՀԻՒՄ ։

ՆԻՒՎԵՇԹԵՆ نوشتن * Հեռանալ, հեռի գնալ. Ուզագ գիթմէք ։

ՆԻՒՎԵՐՏ نورد * Է վաղնջական անունն Քեազերունի քաղաքին. Քէազէրուն գասաբէսի ատը իտի ։

ՆԻՒՎԻՅՆ نوين * (բառ չեղանցութեան) Աւբրշումի. Իփէքշուն ։

ՆԻՒՎԻՅՍ نويس * Է հրամայական Նուվիսիթէն բային, որ յարեալ յուղարկու բառից բարդի. որպէս խօշնիւվիս, և Չէրնիւվիս ։

ՆԻՒՎԻՅՍԱՆԻՅՏԵՆ نويسانيدن (անցողականն Նուվիսիթէն բային) Տալ գրել. Եազտըրմագ ։

ՆԻՒՎԻՅՍԵՆՏԵ نويسنده * (ներգործական ընդունելն" ՚ի բայէն Նուվիշթէն կամ Նուվիշթէն) Գրիչ. Եազըճը. արբ" كاتب Քեաթիպ ։

ՆԻՒՎԻՅՍԹԵՆ نويستن * Գրել. Եազմագ. (հր" Նուվիս, և ապռ" Նուվիսէտ ։)

ՆԻՒՎԻՅՏ نويد * Տե՛ս ՆԻՒՊԻՅՏ ։

ՆԻՒՎԻՇԹ نوشت * (անցեալ կատարեալ եզակի երրորդ դէմ Նուվիշթէն բային) Տե՛ս ՆԻՒՊԻՇԹ ։ Գրեցեալ (երբեմն նշ") գրուած. զի ասի نوشت خدا Նուվիշթի խուտա. այսինքն գրուած աստուծոյ ։

ՆԻՒՎԻՇԹԵ نوشته * Գրեցեալ. Եազըլմըշ ։

ՆԻՒՎԻՇԹԵՆ نوشتن * Տե՛ս ՆԻՒՎԻՅՍԹԵՆ ։

ՆԻՒՐԵ نوره * Խառնուած ՚ի կրոյ, և ՚ի զառիկէ, զոր չփեն յանձն մարդոյ առ ՚ի թափել զմազն ։

ՆԻՒՔԵՐ نوكر * Պաշտօնեայ, սպասաւոր. Խըզմէթքեար ։ Իսկ ըստ բարբառոյ բնակչայն խարէզմի՝ խորհրդակցութիւն. Մէշվէրէթ ։ Այլև է անուն թագաւորի միոյ ։

ՆԻՒՔԹԷ نكته * Կէտ. Նօգթա. տես և ՆԷՃԵՔ, ՆԻՒՐՑԵ, և ՆՈՒՐՏԵ ։

ՆԻՒՔԹԷՏԱՆ نكتدان * Նրբանկատաւոր, բերեն Միւտտէգգիգ. տես և ՆԻՒՐՏԵՏԱՆ, և ՆԻՒՐՏԵԳԻՅՆ ։

ՆԻՒՔՀԵԹ نكهت * (բառ ընկերական ընդ արեպս) Հոտ. Գօգու ։

ՆԻՒՔՓԱՐ نكفار * Փաքուս, չատախօս. Չօգ սէօյլէյիճի. որ և ասի ՆԻՒՔՓԱՐԵ ։

ՆԻՒՓԱՂ نفاغ * Տե՛ս ՆԻՓԱՂ ։

ՆԻՒՓԱՄ نفام * Տե՛ս ՆԻՓԱՄ ։

ՆԻՒՓԵԼ نفل * Տեղի ՚ի բացօթեայ վայրի. ուր յեղանակի ձմերան՝ թէ մարդ թէ եզն և թէ ոչխար, վասն ապահովելոյ ՚ի ցրտութէ ձմերան պատսպարին և կան ՚ի նմա ։ Կամ թէ (բացարձակապէս՝) տեղի պատսպարելոյ ՚ի գիշերի, թէ յամարան և թէ ՚ի ձմերան ։

ՆԻՔԵԱՊ نكاب * Ձեռնոց. Էլտիվան. տես և ՆԻՔԵԱՓ, ՏԵՍԹՊԱՆԵ, և ՏԵՍԹՎԱՆԵ ։

ՆԻՔԵԱՓ نكاف * Տե՛ս ՆԻՔԵԱՊ ։

ՆԻՔՇ نكش * Տե՛ս ՀՈՒՇԱ, ըստ առաջին նշանակութեան ։

ՆԻՓԱՂ نفاغ կամ ՆԻՒՓԱՂ * Մեծ կթղայ գինւոյ, որով ՚ի վախճան բազմականի խըրախճանութեան լի գինի ըմպեն. Պիւյիւք գադէհ ։

ՆԻՓԱՄ نفام կամ ՆԻՒՓԱՄ * Փոթորիկ հողմոյ, որ վերացուցանէ զփոշի յերկրէ. և մթագնութիւն այն՝ որ պատճառի ՚ի փոշւոյն. Թօզ գօբարմըշ հէվա վէ Պուլութլու վէ Պօզլու օլա ։

ՆԻՓԽԵ نفخه * Աքիս. Թուր" Կելինճիք ։

ՆՈՒ نو * Տե՛ս ՆԵՎ, ըստ առաջին նշա" ։

ՆՈՒԳԼ نقل * Նոյն է ըստ ընդ բառին ՉԵՐԵԶ. այսինքն մրգեղէն և թեթև ուտելիք ։

ՆՈՒԴՓԵ نطفه * (բառ արաբացւոց) Տե՛ս ԱՊԻՒՐՇԹ. տես և ԹԻՒԽՄԵ ։

ՆՈՒԶ نوز } Տե՛ս ՆԱՃՈՒ ։
ՆՈՒԺ نوژ }

ՆՈՒԺԱՆ نوژان * Հնչումն աղաւնոյ և

երկիւղալի · Ամօթխ մէհէյ վէ միւրոսոյ ։

ՆՈՒԺԷՆ نوژن * Տե՛ս ՆԱՃՈՒ ։

ՆՈՒԼ نول * Կտուց · Գագաղ թռչնոյ · Միւնգար մուրղ ։ 2 · Տե՛ս ՓԻՒՐԻՒՆՃ ։

ՆՈՒԽ نوخ * Նոյն է ընդ բառին ՆԱԼԷ ։

ՆՈՒԽԻՑՏԷՆ نوخیدن * Տե՛ս ՆԱԼԻՑՏԷՆ ։

ՆՈՒՃ نوج * Տե՛ս ՆԱՃՈՒ ։

ՆՈՒՄԻՑՏԷՆ نومیدن * Նոյն է ընդ բառին ԴԻՆԷՎԻՑՏԷՆ ։

ՆՈՒՅԱՆ نویان * (բառ խազրեմի) Առաջնորդի · Փադիշահզադէ · (և գիտելի է՝ զի Եւրոպացիք և ընտանականքն Տաճկաց զԹագաւորութեան բարեաց յայս անուն անուանականչեն ·) որ և ասի ՆՈՒՅԻՆ ։

ՆՈՒՅԻՆ نویین * (բառ խազրեմի) Տե՛ս ՆՈՒՅԱՆ ։

ՆՈՒՆ نون * Տե՛ս ԷՔՆՈՒՆ (զի ի նըմանէ է կրճատեալ) · ասի և ԷՅՑՈՒՆ, և ԻՑԴՈՒՆ · Իսկ ըստ արաբաց՝ Ձուկն, կամ կէտ · վասն որոյ և Յովնան մարգարէն կոչի ըստ արաբաց Զիւննուն ։

ՆՈՒՇ نوش * Խորխուխ մեղու, և շաքար, և քաղցր ըմպելիք · Շէհտ վէ շէքէր · վէ էշրիպէի շիրին ։ 2 · Ըմպումն գինւոյ · Շէրապ իչմէք ։ 3 · Անդեղոյ, կամ Թիւրակէս · Փադզէհր · վէ Թիրեաք ։ 4 · Է հր" Նուշիդէն բային որ յարեալ յաւուրս բանից՝ բարդի · որպէս Պադէնուշ, և Փիյալէնուշ ։ 5 · Տե՛ս ՆՈՒԺ ։ 6 · Իր քաղցրահամակ և անուշահամ · Խօշ իչէճէկ շէյ ։

ՆՈՒՇԱ نوشا * (ներգործական ընդունելութիւն Նուշիդէն բային) Ըմպող · Իչիճի · որ և ասի ՆՈՒՇԷՆՏԷ ։

ՆՈՒՇԱԶԷՐ نوش آذر * Է անուն երկրորդ ի կրակարանին յեօթանց կրակարանացն պարսից հրապաշտից · Աթէշկէտէի միւղանի էսէնտէսի ։

ՆՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ نوشانیدن * (անցողական Նուշիդէն բային) Արբուցանել · Իչիրմէք · (հր" Նուշան, և ապա" Նուշանէդ ։)

ՆՈՒՇԱՆՈՒՇ نوشانوش * Շարունակ ըմպումն գինւոյ · Մուլլասըլ շէրապ իչմէք · ասի և ՄԻՒՏԱՄ ։

ՆՈՒՇԱՊԷ نوشابه * Տե՛ս ԱՊԻՀԱՅԱԹ · 2 · Է անուն թագուհւոյ միոյ առ ժամանակաւ թագաւորութեան Աղեքսանդրու մակեդոնացւոյ ։

ՆՈՒՇԱՏԻՐ نوشادر * Անուշադր · (է դեղ իմն հանքական) · Պէր մաադէնի տաշըն աթը · ասի և ԻՇԽԱՐ ։

ՆՈՒՇԷ نوشه * Տե՛ս ԽՈՇ, և ԽՈՇԻ · որ և ասի ԷՆՈՒՇԷ ։ 2 · Հաւ · հաւասարութիւն · զուգական · Ղէմ խօրտէն վէ իւյլէ տաշլէն ։ 3 · Տե՛ս ՔԷՄԱՆԻ ՐԻՒՍԹԷՄ ։

ՆՈՒՇԷՆՃԷ نوشجه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՎԱՐ, որ է մարսողութիւն · արաբերէն هضم հազմ ։

ՆՈՒՇԷՆՏԷ نوشنده * (ընդունելութիւն Նուշիդէն բային) Տե՛ս ՆՈՒՇԱ ։

ՆՈՒՇԷ ՔԷՐՏԷՆ نوشه کردن * Շաղախորթել · Եալմալամագ · որ և ասի ՃԱՊԻՒՆՈՒՍՈՒ ՔԷՐՏԷՆ ։

ՆՈՒՇԹԷՐ نوشتر * Նշանակէ քաղցրագոյն · Դատլըրագ ։

ՆՈՒՇԻՑՆ نوشین * Քաղցր և համեղ · Դատլը վէ լէզզէթլի · որ և ասի ՆՈՒՇ · այսինքն քաղցր և անոյշ։ خواب نوشین ԽԱՊԻՆՈՒՇԻՑՆ Քաղցր քուն · Դատլը ույգու ։

ՆՈՒՇԻՑՆ ՐԷՎԱՆ نوشین روان Է անուն թագաւորի միոյ · Պէր փատիշահ ատը · (Եւ ասացաբանի քաղցրահոգի · Ճանն շիրին ։)

ՆՈՒՇԻՑՏԷ نوشیده * Արբեալ · Իչիլմիշ ։

ՆՈՒՇԻՑՏԷՆ نوشیدن * Ըմպել · Իչմէք · չէղաթայերէն իչմաք · (հրամայական Նուշ և ապառնի Նուշէդ ·) ասի և ԱՇԱՄԻՑՏԷՆ, ԱՇԷՄԻՑՏԷՆ, և ՆՈՒԳԻՑՏԷՆ ։

ՆՈՒՇԻՑՏԷՆԻ نوشیدنی * Ըմպելի · Իչիլէճէկ · որ և ասի ԱՇԱՄԻՑՏԷՆԻ ։

ՆՈՒՇԼԷՊ نوش لب * (Թագաւորի) Քաղցրախօսութիւն · ասի գեղեցկաց ։

ՆՈՒՇԿԻՑԱ نوش کیا * Էն ներգործա- համբ իմն · Թուրքերէն Նէվրուզ օթի ։

ՆՈՒՇԿԻՒՎԱՐ نوشکوار * Քաղցրամարս · և ասի Կզելիւոյ ։

ՆՈՒՇՊԱՏ نوش باد * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ · Պէր նէվա իսմի տըր ։

ՆՈՒՇՊԱՏԷ نوش باده Տե՛ս ՆՈՒՇՊԱՏ ։

ՆՈՒՇՏԱՐՈՒ نوشدارو * Անդեղոյ · (որպիսի է Թիւրակեան, որ է Թիրեաքն, փատազէհրն, և այլ նման իրք ·) Պէր մէշհուր Թէրիեաք տըր ։ 2 · Տե՛ս ՊԱՏԷ ։

ՆՈՒՇՐԷՎԱՆ نوشروان * Տե՛ս ԷՆՈՒՇՐԷՎԱՆ ։

ՆՈՒՇՔԷՐՏԷՆ نوش کردن * Տե՛ս ՆՈՒՇԻՅՏԷՆ ։

ՆՈՒՊԷ نوبه * Բուն ժամոյ · Աղտն էօղ

ունի ։ 2 · Է անուն գաւառին յԵթէովպիայ ։

ՆՈՒՍ نوس } Տես ՔԷՄԱՆԻ ՐԻՒՍԹԷՄ ։
ՆՈՒՍԷ نوسه }

ՆՈՒՍԽԷ نسخه * (բառ արաբի) Գրեցեալ իր, և օրինակ · Եազըլմըշ նէսնէ, վէ էօրնէք ։

ՆՈՒՏԷ نوده * Որդի մեծի ուրուք · Ուլու զաթըն · ֆէրզէնտինէ ատըն տիյէրլէր ։

ՆՈՒՐ نور * (բառ արաբի) Լոյս · Թուրքերէն Այտըն · և պարսկերէն Րօշէնայի ։

ՆՈՒՓԱՆ نوفان * Կողով հիւսեալ ի ձիւղոց ուռեաց · արաբերէն Սէլէ ։

ՆՈՒՔ نوق * Արծաթագոյն · Թուրքերէն Եանգըն · փողարաքնըքըն չանէքէր օլան աթամ · ասի և ԹՈՒՔ ։ 2 · Հաշուեմն չափ · Ահմէր ... ։ 3 · Հնչումն · Սատա ։

ՆՈՒՔԷՐ نوقر * Տես ՆԻՑՐՈՒՔԷՐ (զի է կրճատումն համառօտեալ ի նմանէ) ։

ՆՈՒՔԻՑՏԷՆ نوفيدن * Հնչումն յայս լինել · Սատա չըգէր օլմագ ։ 2 · Հաչել շան · Իթ հուրմէք ։

Շ.

ՇԱ شا * Տես ՇԱՀ (զի է կրճատումն ի նմանէ) ։

ՇԱԳՈՒԼ شاقول * Լար մի այն՝ որ ի ծայրի իւրում ունի կապար կախեալ, զոր ի կիր արկանեն առ ի գիտել ուղղաւորութիւն շինուածոց, և այլն · ասի և ՇԱՀՈՒԼ ։

ՇԱԳԸՐ شاطر * Հմուտ գործոյ իւրում (ասի զմարդոյ) · Իշինտէ մահիր օլան ատէմ ։

ՇԱԳՐԷՆՃ شطرنج * Տես ՇԷԹՐԷՆԿ (զի է արաբացուցեալ ի բառէն անտի) ։

ՇԱԶ شاذ * Նոյն է ընդ բառին ՇԱՏ ։

ՇԱԶԷՆԷ شازنه * Քար ինչ կարմիր՝ հակեալ ի սևութիւն, որ գոլով թոյլ փութով կոտորի · ունի զգունի մի տեսակս զորս կոչեն Արփէսէ, այսինքն ատայնական · և Կետվէրտէ, այս է կորեկաձև · զոր բերեն ի լեռնէն Սինայի, և մասն առնեն ի դեղորայս ինչ · Պիր Գըզըլ տաշ տըր ։

ՇԱԼ شال * Ցփսի ։ 2 · Ջինչ և իցէ իր, որ իցէ առասպնանկեալ ի բրդոյ · ուղ գործ, ձուենձ Թալարծի (Ազա) · և այլք նմանք ։

ՇԱԼԱԹ شلاث * Տես ՓԱԼԱԹ ։

ՇԱԼԷՀԷՆԿ شالهنگ * Տես ԿԻՐԷՎ, և ԿԻՐԷՎԿԷԱՆ ։ 2 · Տես ՍԻԹԻՑՋ, ըստ առաջին նշանակութեան ։ 3 · Տես ՆԷԹԻՑԼ ։ 4 · Տես ՄԷՐՔԷՇ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՇԱԼԷՆԿ شالنگ * Այն որ՝ զոր կալեալ ձեռն այլոյ ուրուք, զպարտս նորին ի նմանէ պահանջիցեն · Պիր ․․․ ։ 2 · Թիւանձ ․․․

զոր առաքանեն ի ներքոյ ․․․ · Պիր ․․․ ։

ՇԱԼԷՆԿԻ شالنكى * Զուանոսայն · Իֆ ․․․ · որ և ասի ՐԻՑՍՄԱՆԹԱՊ ։

ՇԱԼՆԷՄԷՏ شالنمد * Զուանձ Թաւարծի · Ազա ։ 2 · Թաւաստ · Քէչէ, և ․․․ ։

ՇԱԼՊԱՔ شالباف * Ոստայնանկ ցփսւոյ · Շալ փօգտոյան ։

ՇԱԼՏԷ شالده * Շինուած որմոյ · Պինայի ․․․ ։

ՇԱԽ شاخ * Ճիւղ, ոստ · Հէր աղաճըն ․․․ · արաբ․ غصن Ղուսն ։ 2 · Տես ՍԻՒՐՈՒ ։ 3 · Մասն իւրաքանչիւր իրիք ։ 4 · Տեսակ ինչ ամանոյ, որով ըմպեն զգինի · որպէս թէ՝ յաշխարհին վրաց յեղջերց եղին զաւանդ յօրինեալ, գինի ըմպեն · և այսու յարմարութեան՝ ամանն գինւոյ Շախ անուանեալ է ։ 5 · Փոքր գետ՝ որ իբր ճիւղ զատուցեալ է ի գետոյ մեծէ · Քիւչիւք ․․․ ։

ՇԱԽԱՆԷ شاخانه * Տես ՔԻՒՆԿԻՒՐ ։

ՇԱԽԱՊԷ شاخابه * Մեծ գետ · Պիւյիւք ․․․ · որ և ասի ՇԷՀՐՈՒՏ ։ 2 · Ծովակ զատուցեալ ի ծովէ · արաբերէն خليج Խալիճ ։

ՇԱԽԷԼ شاخل * Տեսակ ինչ ընդոյ · Պիր նէվի ․․․ ։

ՇԱԽԷՆԿԻՈՒՐ شاخنكور * Դեղ ինչ · արաբերէն عساليج Ասալիճ ։

ՇԱԽԷՔ شاخك * Տե՛ս ՇԱՀԷՔՄԷՐ։

ՇԱ՛ԽԻ ԱՀՈՒ شاخ آهو * Եղջիւր ե_ղջին. Կէյիք պօյնուզու։

ՇԱԽԻՇԹ شاخشت * Թոշակ, պաշար ճանապարհի. Թուրքերէն Ազըգ. և արաբերէն Զէվատ. տես և ԹՈՒՇԷ։

ՇԱԽՇԱԽ شاخ شاخ * Ճիւղս ճիւղս. և մասն մասն. Տալ տալ, վէ քօլը քօլը։

ՇԱԽՇԱՆԷ شاخشانه Տե՛ս ՔԻՒՆԿԻՒՐ։

ՇԱԽՈՒՐԷ شاخوره * Հնոց կղմինտր, ուր Թրծեն զկղմինտր, և զաղիւս Թրծեալ. (Թուղլա). Թուրքերէն Քիրէմիթ Ճըգանի։

ՇԱԽՊԷՇԱԽ شاخ بشاخ * Կերպ կերպ. Տիւրլիւ դիւրլիւ. տես և ՇԱԽ ՏԷՐ ՇԱԽ։

ՇԱԽՍԱՐ شاخسار * Գագաթն ծառոյ. Աղաճ դէփէսի։ (Է բարդ ՚ի բառից ՇԱԽ, ոստ. Տալ. և ՍԱՐ, գագաթն. Տէփէ։) 2. Տե՛ս ՄԷՏՔԷՇ. տես և (Թեթևացուցեալ) ՇԷԽՍԱՐ։

ՇԱԿԻՐՏ شاكرد * Աշակերտ. արաբերէն تلميذ Թիլմիզ. տես և ՄԻՑԼԱՎ։

ՇԱԿԻՐՏԱՆԷ شاكردانه * Աշակերտա_բար։ 2. Վարձն այն՝ որ տուեալ լինի աշակերտ_աց. Շակիրտէ Վէրիլէն խարճլըք. տես և ՆԷՎՏԱ_ՐԱՆԷ, ՆԷՎՏԱՐԱՆԻ, ՆԷՎՏԷՐԱՆԷ, և ՆԷՎՏԷՐԱՆԻ։

ՇԱԿԻՐՏԻ شاكردى * Նշանակէ աշա_կերտութիւն. Շակիրտլիք։

ՇԱԿԻՐՏԻ ՔԷՐՏԷՆ شاكردى كردن Աշակերտել. Շակիրտ օլմագ։

ՇԱՀ شاه կամ ՇԷՀ * Թագաւոր. Փա_տիշահ. արք" Մէլիք։ 2. Տե՛ս ՏԱՄԱՏ։ 3. Է անուն միոյն ՚ի հատոյից սատրընջոյ։ 4. Մեծ, կամ ընտիր, և կամ երևելի ՚ի մէջ նմանեաց։

ՇԱՀԶԱՏԷ شاهزاده * Արքայորդի. Փատիշահ օղլը. որ և տես ՇԷՀԶԱՏԷ։

ՇԱՀԷՆՃԻՑՐ شاه انجیر * Է տեսակ մի մանր Թզոյ, որ ոչ ունի կորիզ ՚ի մէջն իւրում՝ և է յոյժ քաղցրաճաշակ. Պէյ նէվ՛ ինճիր տէրլէր։

ՇԱՀԷՆՏԷ شاهنده * Արժանի և եր_կիւղած. Սաճհ վէ հիւրմէթէ լայիգ. որ և տես ՇԱՀԻՅՏԷ։

ՇԱՀԷՆՏԷՆ شاهندن * Արժանի լի_նել. կամ բարեգործութեան անձնել. Սաճհ օլմագ, վէ եարար իշլէր իշլէմէք։

ՇԱՀԷՖՍԷՐ شاه افسر * (Թագաւորի Թագ արքայի.) Տե՛ս ՇԱՀՊԻՒՄԷ։

ՇԱՀ — ՇԱՀ

ՇԱՀԹԷՐԷ شاهتره * Անձխոտ. Պէյ նէվ՛ ոտի օթ տէրլէր. Այս բառ արտաբերանուցեալ տես ՇԱՀԹԷՐԷՃ։

ՇԱՀԻ شاهی * (Թարգ") Թագաւորական։ 2. Տեսակ մի շաքարեղինաց ալաճէ հաւա_նի. Պէյ նէվ՛ շաքէրլի ...ի հալվա տէրլէր։ 3. Է տեսակ մի դրամոյ. Պէյ նէվ՛ ակչէ տէրլէր։

ՇԱՀԻԿՈՒՀԷՐԱՆ شاه كوهران * Փու_հար ականց յոյժ մեծագին. կամ կարկեհան՝ բոլորակ՝ և պայծառ մարգարիտ, որ ... ՚ի ... Պէյ ... տէրլէր ... ... շայէն իրի վէ շաշդան վէ ..., ... դէյէր պահա օլա։

ՇԱՀԻՑՆ شاهین * Տեսակ մի բազէի. Պէյ ուճէգ ... ... տէրլէր։ 2. ... կշռոյ, յորոյ երկուսին ծայրսն՝ նժարքն կախեալ և կախեալ են. Թէրազու ... ... տէրլէր. տես և ՇԱՀԻՆ։

ՇԱՀԻՑՏԷ شاهیده * Տե՛ս ՇԷՀԷՆՏԷ։

ՇԱՀԻՑՏԷՆ شاهیدن * Մեծութ և Թա_գաւորութ անձնել. ... ... ։

ՇԱՀԻՆ شاهین * Արծիւ հովուական. Թուրքե" Չօպան գուշու։ 2. Տե՛ս ՇԱՀԻՑՆ։

ՇԱՀԻՆՇԱՀ شاهنشاه * Տե՛ս ԽԻՒ_ՏԱՑԻ ԿԷԱՆ, տես և ՇԱՀԻՆՇԷՀ, ՇԷՀԻՆ_ՇԱՀ, ՇԷՀԻՆՇԷՀ, և ՇԷՀՐԻԵԱՐ։

ՇԱՀԻՆՇԷՀ شاهنشه * Տե՛ս ՇԱ_ՀԻՆՇԱՀ։

ՇԱՀԻՍՓԷՐԳԷՄ شاه اسپرغم * Տե՛ս ՆԱՋԳՈՒ. տես և ՇԱՀՍԷՐՄ, ՇԱՀՍԻՓԷՐ_ՀԷՄ, ՇԱՀՍԻՓԷՐԳԷՄ, ՇԱՀՍԻՓԷՐՄ, ՇԱՀ_ՍԻՓԷՐՀԷՄ, ՇԱՍՓԷՐՄ, ՍԻՓԷՐՀԷՄ, ՍԻ_ՓԷՐԳԷՄ, և ՍԻՓԷՄ։

ՇԱՀԻՍՓԷՐՄ شاه اسپرم * Տե՛ս ԻՍ_ՓԷՐԳԷՄ։

ՇԱՀԻՍՖԷՐՄ شاهسفرم * Տե՛ս ԻՍ_ՓԷՐԳԷՄ։

ՇԱՀԻՏ شاهد * Գեղեցիկ քաղցրաբա_րոյ. Մահպուպ խուպլարլը. Իսկ ըստ արա_բացւոց՝ վկայ. Շահիտ։

ՇԱՀԼՈՒԿ شاهلوك * Տեսակ մի չորեղէն և խոշոր շլորոյ. Պէյ նէվ՛ ... ... տէրլէր։

ՇԱՀՃԱՆ شاهجان * Է անուն քաղա_քին Մերվի, որում անուն Մէրվի շահճան. Իսկ ոմանք ասեն՝ Թէ է այլ քաղաքի մի անուն. Պէյ շէհր ադը դէրլէր։

ՇԱՀՄԻՒՀՐԷ شاهمهره * Տե՛ս ՄԱՐ_ՄԻՒՀՐԷ։

ՇԱՀՆԱՄ شاهنام * Է անուն քաղաքի

միջին սահմանս Շիրվանու · Պէր շէհիր տաղ տէրը ։

ՇԱՀՆԱՄԷ شاهنامه * Գիրք՝ ուր գրեն վարք Թագաւորաց ։

ՇԱՀՆԱՅ شاهنای * Տե՛ս ՍԻՒՐՆԱՅ ։

ՇԱՀՆԷ شحنه * Ոստիկան, որ պահպանէ զգաւառն և զքաղաքն 'ի չարութէ և 'ի վնասուց ։

ՇԱՀՆԻՇԻՅՆ شاهنشين * Տե՛ս ՇԷՀՆԻՇԻՅՆ ։

ՇԱՀՈՒ شاهو * Տե՛ս ՇԱՀՎԱՐ ։

ՇԱՀՈՒԼ شاهول * Տե՛ս ՇԱՂՈՒՆ ։

ՇԱՀՉԻՅՆԻ شاهچيني * Խոտ ինչ որ լինի յաշխարհին Չինաստանաց · զորոյ մուղն առնուն, և լինի ոսկր նորա սևագոյն ։ Պէր մի տէրը ։

ՇԱՀՊԱԶ شاهباز * Տե՛ս ՇԷՀՊԱԶ ։

ՇԱՀՊԱԼ شاهبال * Մեծ փետուրքն թևոց թռչնոց · Գուշ գանատընըն պիւյիւք թիւյլէրի · որ և ասի ՇԷՀՊԱԼ, ՇԱՀՓԷՐ, և ՇԷՀՓԷՐ ։

ՇԱՀՊԱԼԱ شاه بالا * Տե՛ս ՇԷՀՊԱԼԱ ։

ՇԱՀՊԱՆԻՃ شاهبانج * Տեսակ ինչ ծառոյ՝ զոր կոչեն յեգիպտոս Պէյնուֆ · և լինի մեծ քան զնռնենին, որոյ տերևն լինի ըստ նմանութեան տերևոյ ալոճի · բայց է փոքր մի գորշագոյն և բրդոտ քան զնա · և ունի սուր հոտ, և կարմիր ծաղիկս ոսկեգոյն · սա լինի յանձախուտ 'ի գաւառին եգիպտոսի, լինի և յայլ գաւառս, Արաբացիք՝ Թէ է կոչեցեալն [illegible] ձեւակերպ, որ շատ լինի 'ի լերինս Իսֆահանու · և 'ի տեսանէ այն որ բուսանի 'ի ձորս և 'ի սառնոտ լերանց, ունի ծաղիկս սպիտակ և կարմիր · և է տերև նր սոյ պտերև բաղեղան · Պէր նէվ աղաճ տէրը, ճիչէյի Աէջայէնինտէ չօգ օլուր · ասի և ՇԱՀՊԱՆԻՔ , և ՇԱՊԱՆԻՔ ։

ՇԱՀՊԷԼԼՈՒՏ شاه بلوط * Շագանակ, քաղցրապտուղ · (և Թարգմանի կաղնին արքայի ·) Թուրքերէն Քէստանէ · ասի և ՇԱՀՊԷԼՈՒՏ ։

ՇԱՀՊԷԼՈՒՏ شاه بلوط * Տե՛ս 'ի վերոյ ՇԱՀՊԷԼԼՈՒՏ ։

ՇԱՀՊԷՅԹ شاه بيت * Այն տունն ոտանաւոր տաղաչափութեանց , յորում յիշատակի անունն գովեցելոյն · Գասիտէտէ մէտհօլան չէյր օլունտուղու պէյթ տէրը ։

ՇԱՀՊԻՒՍԷ شاهبسه * Բոյս ինչ · Թուր" Գօչ գօյնուզու · և արաբ" اكليل الملك Էքլիլիւլմէլիք կամ Իքլիլիւլմէլիք · ասի և ՇԱԽԷՔ, ՇԱՀԷՖՍԷՐ

ՇԱՀՊՈՒՅ شاهبوي * Անուշահոտութիւն ամպարի , փայտի խնկոյ , և այլոց նոցին նմանեաց · Անպէր գիպի օտ գիպի գօգուլու նէսնէլէրին գօգուսու ։

ՇԱՀՐԱՀ شاهراه * Արքունի ճանապարհ , յորում քայլեն ճանապարհորդք զառաջինն ; Թուրքերէն Ճատտէ եօլ · ասի և ՇԷՀՐԱՀ ։

ՇԱՀՐՈՒԽ شاه رخ * Մեծ մեղմերութիւն · Պիւյիւք ջէյրէկէն ։

ՇԱՀՍԷՐՄ شاه سرم * Տե՛ս ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՍԻՓԷՐՀԷՄ شاه سپرهم * Տե՛ս ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՍԻՓԷՐՂԷՄ شاه سپرغم * Տե՛ս ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ , և ԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՍԻՓԷՐՄ شاه سپرم * Տե՛ս ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՍԻՖԷՐՀԷՄ شاه سفرهم * Տե՛ս ՇԱՀԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՎԱ شاهوا * Տե՛ս ՇԱՀՎԱՐ (զի է կրճատեալ 'ի բառէ անտի) ։

ՇԱՀՎԱՐ شاهوار * Գոհար խոշոր և աննման · (և Թարգմանի արքայավայել · Շահէ լայիգ ·) ասի և ՇԱՀՈՒ, ՇԱՀՎԱ, և ՇԷՀՎԱՐ ։

ՇԱՀՎԷՐՏ شاهورد * Տե՛ս ԽԻՐԿԵԱՀԻ ՄԱՀ · ասի և ԽԻՐԿԷ ՀԻ ՄԱՀ, ԽԻՐՄԷՆԻ ՄԱՀ կամ ԽԸՐՄԷՆԻ ՄԱՀ , ԿԵԱՀԷՆԿԵԱՆ , ՇԱՅՎԷՐՏ , ՇԱՊՎԷՐՏ , ՇԱՏՎԷՐ , և ՇԱՏՎԷՐՏ ։

ՇԱՀՏԱՆԷ شاهدانه * Մեծ պատուական , բոլորշի և պայծառ մարգարիտ · Ինճիւնիւն չօյէլի էյիսի · որ ՇԱՀՎԱՐ և ՇԱՀՎԱՐԷ ևս ասի ։ Իսկ յայսմանէ առեալ՝ մեծքն և լաւքն զի՛նչ և իցէ իրի՝ կոչին Շահդանէ, և այսմ խոշոր հատքն մազամբէի · և այլ ինչ՝ որք հատս ունիցին, լաւքն և ընտիրքն նոցին՝ ասին Շահդանէ ։ Բայց յատկապէս՝ Շահդանէ անուանի հատն կամ ունդն կտաւատի , որ արտաքացուցեալ Շահդանէճ ասի · Թուրքերէն Քէնտիր Թօխմի ։

ՇԱՀՏԱՐՈՒ شهدارو * Գինի խաղողոյ (ըստ անուանադրութեան ճէմշիտյա արքայի ·) Շէրապը էնկիւրի ։

ՇԱՀՐԻՇ شاهرش * Չափ հնդկաց կանգնոյ · Պէշ էրէշ ։

ՇԱՀՐԻԽ شاهرخ * Թռչուն ինչ մեծ քան զսագ Թռչունս ։ 2 · Երկնիւր մերկերոմի · Պէրէկէտան գօյնուզու ։ 3 · Ցառուկ անուն արքային · 'ի բաց անտի է անունն միոյ Թուրքին Թեմուրլէնկին ։

ՇԱՀՐՈՒՅ شاهروي * Է անուն գեղոյ միոյ, որոյ անկն է 'ի Պալզան, որ մերձ է 'ի գազվինի · Պէր բէօգ տաղ տէրը ։ 2 · Տե՛ս ՍԻՒՐՆԱ ։ 3 · Անուն աւանի միոյ , որ է Է մէջ Տամղանու և Պեսդամայ · Պէր գասապա իսմի տէրը ։ 4 · Տե՛ս ՊԷՄ ։

ՇԱՀՓԷՐ شاهپر * Տե՛ս ՇԱՀՊԱԼ ։

խող

ՇԱՀՓԵՐԻ شاهپری * Բ[illegible] · Անգղ · որ և ասի [illegible] ։

ՇԱՀՓԵՐՄ شاهپرم * Տե՛ս ԻՍՓԷՐՂԷՄ ։

ՇԱՀՔԵՄԱՐ شاهکار * Տե՛ս ՇԱՔԵՄԱՐ ։

ՇԱՄ شام * Երեկոյ · Թուր" Աքշամ · և արաբ" Մեսա ։ 2 · Տե՛ս ԽԻՐՔԱԹԻ ։ Իսկ ըստ արաբաց՝ Տե՛ս ԽԱԼ, ըստ առաջին նշանակութեան ։ Եւ եւս է անուն գաւառի իւրեք մերձ 'ի սահմանս արաբաց · որ պարունակէ յինքեան զԴամասկոս · զԴազա · զԴարապլուս · զՀէմ · զԱպամիա · զՀեմես · և զԲերիա (զՀալէպ) ։

ՇԱՄԱԼԷ شامله * Սեաւթոյր , այսինքն Թխամորթ · Թուրքերէն Գարա եաղըզ · և արաբերէն Էսմէր[illegible] ։

ՇԱՄԱԽ شامخ * Է գեղջի այն՝ որ կոչի Կեավերուր [illegible] ։

ՇԱՄԱԽՉԷ شامخچه * Կրծակալ կանանց · Սէյնէպէնտ [illegible] · որ և ասի ՇԱՄԱՔ , ՇԱՄԱՔՉԷ , ՇԱՄԷՔՉԷ , և ՇԱՔ ։

ՇԱՄԱՆ شامان * Չափ · Էօլչիւ · [illegible] · ասի և ԷՆՏԱԶԷ ։

ՇԱՄԱՔ شامک * Տե՛ս ՇԱՄԷՔ ։ 2 · Տե՛ս ՇԱՄԱԽՉԷ ։

ՇԱՄԱՔԷ شامکه * Կուպր · Զիֆթ · Գարա սագըզ · արաբերէն قیر Գըյր ։

ՇԱՄԱՔՉԷ شامکچه * Տե՛ս ՇԱՄԱԽՉԷ ։

ՇԱՄԷ شامه * Տե՛ս ԽԻՐՔԱԹԻ ։ Իսկ ըստ արաբաց՝ Տե՛ս ԽԱԼ, ըստ առաջին նշանակութեան ։

ՇԱՄԵՐ شامر * [illegible] · Գաշ [illegible] ։ Այս եւս ՍԻՐՓՈՒՐՇԷ , և ՑԱՄԷՆԻ ։

ՇԱՄԷՔ شامک * Կարճ համդերձ · Գըսա էնթարի · ասի և ՇԱՄԱՔ ։

ՇԱՄԷՔՉԷ شامکچه * Տե՛ս ՇԱՄԱԽՉԷ ։

ՇԱՄԻ شامی * Տե՛ս ԽԻՐՔԱԹԻ ։ Իսկ ըստ արաբաց՝ Դամասկեան , կամ Պաղեստինացի · Շամ վիլայեթինէ մէնսուպ օլան ։

ՇԱՅԱՆ شایان * (առաւելական ընդունելութիւնն Շայիսթէն բայիս) Արժան · Լայիգ ։ 2 · Եւ վայելուչ · Զէյպա ։

ՇԱՅԱՆԻՑՏԷՆ شایاندن * (անցողականն Շայիսթէն բայիս) Արժանացուցանել · Լայիգ իթմէք ։

ՇԱՅԱՐ شایار * Տե՛ս ՇԱՔԵՄԱՐ ։

ՇԱՅԷ شایه * Տե՛ս ՄԻՑՎԷ ։

ՇԱՅԷՏ شاید * ([illegible] , ծագեալն 'ի բայէն Շայիսթէն ·) Արժան է · Լայիգ օլուր ։ 2 · Կարելի է · Իհթիմալ օլուր ։

ՇԱՅԻՍԹԷ شایسته * (կրաւորական ընդունելութիւն Շայիսթէն բայիս) Արժանի · Լայիգ · կամ Պատշաճ · [illegible] · ասի և [illegible] ։

ՇԱՅԻՍԹԷԿԻ شایستگی * Ար[illegible] և պիտանութի · Լայիգ [illegible] ։

ՇԱՅԻՍԹԷԹԵՐ شایسته تر * Արժանաւորագոյն · Լայիգ չոք ։

ՇԱՅԻՍԹԷՆ شایستن } Արժանանալ ·
ՇԱՅԻՏԷՆ شایدن } արժան լինել · Լայիգ օլմագ (Հրամայականն Շայ , և ապառնին Շայէտ ·) ասի և ՇԷՁԱՅԻՏԷՆ ։

ՇԱՅԿԽԱՆ شایگان * Բազում · 2 · [illegible] ։ 2 · [illegible] ։ 3 · Տե՛ս ՇԱՔԵՄԱՐ ։

ՇԱՅԿԵԱՆԻ شایگانی * Ցոյլովութիւն · Քէթրէթ ։ 2 · Դիւրագնութիւն ([illegible]) [illegible] ։

ՇԱՅԿԻՑՆԷ شایگینه * ([illegible] Շայիսթէն) Դիւրագին · [illegible] ։

ՇԱՅՎԵՐՏ شاورد * Տե՛ս ՇԱՀՎԵՐՏ ։

ՇԱՆ شان * Տե՛ս ՇԷՀՑ ։ 2 · [illegible] ԷՖՍԱՆ ։ 3 · Է հր" Շանիտէն բայիս ։ 4 · Է [illegible] ։ 5 · Նոյնա · ([illegible]) Թուր" Ըղէրէ ։

ՇԱՆԶՏԷՀ شانزده կամ ՇԱՆԻԶՏԷՀ * Վեշտասան · Օն ալթը ։

ՇԱՆԶՏԷՀԻՒՄ شانزدهم * (անուն դասական) Վեշտասաներորդ · Օն ալթընճը ։

ՇԱՆԶՏԷՀ ՀԷԶԱՐ شانزده هزار Վեշտասան հազար · Օն ալթը պին ։

ՇԱՆԷ شانه * Սանտր · Դարագ · արաբ" Միւշթ ։ 2 · [illegible] · որ և ասի ՇԱՆ ։ 3 · Հեծանոց՝ [illegible] ։ 4 · Է [illegible] ։

ՇԱՆԷԶԻՑԵՆ شانزدن * Տե՛ս ՇԱ-ՆԻՑՑԵՆ.

ՇԱՆԷ՚Ի ՔԻՐՓԱՍ شانه کرپاس

(Նոյն է ընդ ԱՀԵՆՃԷ.) Է գործի ինչ ոստայ-նանկաց. և է սա փայտ ինչ՝ յորոյ երկաթի ծայրն ատամնաձև երկաթք. զոր յանկանել ոստայնին՝ յետկուսէ ակնեփելն զնեն ընդ լայնութ ոստայ-նին, ամ զի զոստայնն լայն և հաստատ արասցէ.

ՇԱՆԷՀԻՑՏ شانه هید * Տե՛ս ՀԷՑՏ. ասի և ՇԷՆԷ (ի բարբառոյ բնակչացն քիւ-ղեւթան գաւառին).

ՇԱՆԷՄԵՐ شانه سر * Ցօղոյ. արաբերէն Հիտահիտ. որ և ասի ՇԱՆԷՄԵՐԷՔ, ՓԱՒՊԷՔ, ՓՈՒՓԷ, ՓՈՒՓՈՒ, և ՔԻՈՒՔԻՒՆԷ.

ՇԱՆԷՏԱՆ شانه وان * Անուն սահմանք. Գիրք չորքի.

ՇԱՆԷՏԵՍՏ شانه دست * Մանուր եր-կաթի, որով կանայք ատամունքն զեղուլ. Տեղեկ գաւառ.

ՇԱՆԷՔ شانک * Տե՛ս ԺԱՂԻՐ.

ՇԱՆԷՔԵՐՏԵՆ شانه کردن * Տե՛ս ՇԱ-ՆԻՑՑԵՆ.

ՇԱՆԻ شانی * Տեսակ ինչ դրամոյ. Գիր նէվ՝ ոսկի փէշ. ... ՏԻՐԷՅ ... որ և ասի ՇԷՑԱՆԻ.

ՇԱՆԻՑՏԵՆ شاندن * Սանտրել. Գրա-ւառ. (Հրա" Շան, և ապա" Շանեա.) ասի և ՇԱՆԷ ԶԻՏԵՆ, ՇԱՆԷ ՔԵՐՏԵՆ, և ՇԱՆՏԵՆ.

ՇԱՆՏԵՆ شاندن * Տե՛ս ՇԱՆԻՑՏԵՆ (... Թեթևացուցական ...).

ՇԱՇ شاش * Է անուն քաղաքի միոջ ի Մաւերաւննէհր գաւառին. մեծ և քաղաքացին կոչի Շաշի, այսինքն Շաշեցի. Գիր չէհր փէշ.

ՇԱՇԱՔ شاشاک * Տե՛ս ՇԷՎՇԷՔ. 2. Տե՛ս ԹԻՑՀՈՒ.

ՇԱՇԷ شاشه * Տե՛ս ԿԻՄԻՑԶ. ասի և ՋԱՄԻՑԶ, ՋԷՄԻՑԶ, ՋԷՄԻՑՆ, և ՓԻՑՇԷԱՐ.

ՇԱՇԷՆԿ شاشنک * Տե՛ս ՇԷՎՇԷՔ.

ՇԱՇԷՏԱՆ شاشدان * Միզաման. Ա-փեալ ... արաբերէն Գաւառ. ասի և ԱՊՏԱՆ.

ՇԱՇԷՔ شاشک * Տե՛ս ՇԷՑՇՈՒ. 2. Տե՛ս ՇԷՎՇԷՔ.

ՇԱՇԷՔԵՐՏԵՆ شاشه کردن * Տե՛ս ՇԱՇԻՑՏԵՆ.

ՇԱՇԻՑՏԵՆ شاشیدن * (Հրա" Շաշ, ... և ապա" Շաշեա) Միզել. արաբերէն Թիպէկեր... ասի և ՄԻՑԶԻՑՏԵՆ, ՄԻՒՓՔԻՑՏԵՆ, ՇԱՇԷ ՔԵՐՏԵՆ, ՋԱՄԻՑԶ-ՏԵՆ, և ՔԻՒՄԻՑԶԻՏԵՆ.

ՇԱՇՈՒ شاشو * Է խոտ ինչ զորոյ ... Գիր ... փէշ.

ՇԱՊ شاب * Պատշէզ (որ ի ծովու ...) Թուր" Շեպ. Իսկ ըստ արա-բացւոց՝ Նորահաս երիտասարդ. Թուրք ԷԻՒՆ.

ՇԱՊԱՆԻՔ شابانک * Տե՛ս ՇԱՀՊԱՆԻՃ.

ՇԱՊԱՇ شاباش * (Միջարկութ գովութ) Ուրախ լեր. Շատ օլ. (և էր յառաջագոյն Շահ-պաշ, այսպէս բարձին զատան Տիւն՝ վ Թեթևա-թեան.) ասի և ԷՀՍԷՆՆԷԹ, և ՍԱՊԱՇ.

ՇԱՊԷՀԱՐ شابهار * Է անուն մեհենի միոջ ի կողմանս Քեստանիւլի, շուրջ զորով է գաւառ ընդարձակ. Գիր ... փէշ.

ՇԱՊԻՑԶԷՔ شابیزک * Է խոտ ինչ աղ-բեղ ... արաբերէն لفاح Լուֆֆահ.

ՇԱՊՈՒՐԱՔ شاپوراک * Տեսակ ինչ երկաթոյ ... ասի և ՇԱՊՈՒՐԱՆ, և ՇԱՑԻՒՐԱՆ.

ՇԱՊՈՒՐԷՔ شابورک } Տե՛ս ՇԱ-
ՇԱՊՈՒՐԿԵԱՆ شابورکان } ՊՈՒՐԱՔ.

ՇԱՊՎԷՐՏ شابورد * Տե՛ս ՇԱՀՎԷՐՏ.

ՇԱՍ شاس * Զօր, ...

ՇԱՍԹ شاست * Կարթ. Թուրքե-րէն ...

ՇԱՍՄԱՆ شاسمان * Է անուն գաւառ-աւի կամ քաղաքի ...

ՇԱՍՓԵՐՄ شاسپرم * Տե՛ս ՇԱՀՍ-ՓԵՐԳԷՄ.

ՇԱՍՖԷՐՀԷՄ شاسفرهم * Է խոտ ինչ բժշկական՝ Ոստրուխինթոս. Թուրքերէն ...

ՇԱՎՂԷՐ شاوغ * Է անուն գաւառի ...

խոր

[illegible] ․ [illegible] ․

ՇԱՎԵՆԻ شاولی * [illegible] Պէդմօվ , և Պէդրավօվ ․ ([illegible]) [illegible] ․

ՇԱՎԻՑՆ شاوین * [illegible] ․ ՇԱՎԻՑՆԻ ՓԷՆՊԷ ․ [illegible] ․

ՇԱՎԻՑՏԷՆ شاویدن * Տե՛ս ՇԻՒՏԷՆ ․

ՇԱՎՈՒՐ شاوور * Է [illegible] ․

ՇԱՏ شاد * Ուրախ ․ Մեռզուր ․ [illegible] ․ 2 ․ [illegible] Շատ ․ [illegible] ․ 3 ․ Տե՛ս ՊԱՏԷ ․ [illegible] ՇԱՉ , և ՇԱՏԷ ․

ՇԱՏԱՆ شادان ([illegible]) Տե՛ս ՇԱՏԹԷՐ ․

ՇԱՏԱՊ شاداب * [illegible] ․ 2 ․ [illegible] ․

ՇԱՏԷԽ شادخ * ([illegible]) Տե՛ս ՆԻՇԱՊՈՒՐ , [illegible] ․

ՇԱՏԹԷՐ شادتر * Ուրախագոյն ․ [illegible] ․

ՇԱՏԻ شادی * Ուրախութիւն ․ Մեռզուր ․ [illegible] ․ [illegible] ԽՈՒՐԱՄ , կամ ԽՈՐԱՄ , ՔԱՏԻՄԱՆԻ , և ՇԱՏՄԱՆԻ ․

ՇԱՏԻՄԱՆԻ شادمانی * Տե՛ս ՇԱՏԻ ․

ՇԱՏԻՄԷՐԿ شادمرگ կամ ՇԱՏՄԷՐԿ Մահ [illegible] ․

ՇԱՏԻՑՉԷ شادیچه * Տե՛ս ՇԱՐԻՑՉԷ ․

ՇԱՏԻՑՏԷՆ شادیدن * Ուրախանալ ․ [illegible] ․

ՇԱՏԻՒՐԱՆ شادران Տե՛ս ՇԱՊՈՒՐԱՔ ․

ՇԱՏԻ ՔԷՐՏԷՆ شادی کردن * Ուրախ [illegible] ․ [illegible] ՇԱՏՄԱՆԻ ՔԷՐՏԷՆ ․

ՇԱՏԻ ՔԻՒՆԱՆ شادی کنان * Ուրախ [illegible] ․

ՇԱՏԽԱՊ شادخواب * Տե՛ս ԽԱՊԷՆԱՒ ՇԻՑՆ ․ [illegible] ․

ՇԱՏԽՕՐ شادخور * Տե՛ս ՇԱՏԳԷՀՐ ․ 2 ․ Տե՛ս ՂԷՐ ․ 3 ․ [illegible] ․ 4 ․ Տե՛ս ՄԷՑԿՈՒՇ ․ [illegible] ՇԱՏԽՕՐԷ ․

ՇԱՏԿՈՒՆԷ شادگونه * [illegible] ․

ՇԱՏՄԱՆ شادمان } Ուրախակից ([illegible])
ՇԱՏՄԱՆԷ شادمانه } [illegible]
[illegible] ․) Մեռզուր ․ Տե՛ս ՇԱՏԻ ․

ՇԱՏՄԱՆԻ شادمانی * Տե՛ս ՇԱՏԻ ․

ՇԱՏՄԱՆԻ ՔԷՐՏԷՆ شادمانی کردن Տե՛ս ՇԱՏԻ ՔԷՐՏԷՆ ․

ՇԱՏՆԱՔ شادناک * Տե՛ս ՇԱՏՄԱՆ ․

ՇԱՏՇԻՒՏԷՆ شادشدن * Ուրախ [illegible] ․

ՇԱՏՊԱՇ شادباش * Տե՛ս [illegible] ․

ՇԱՏՊԱՎ شادباو * Է [illegible] ․

ՇԱՏԳԷՀՐ شادبهر * [illegible] ․

ՇԱՏՍԻՓԻՐՄ شادسپرم * [illegible] ․

ՇԱՏՎԱՆ شادوان * Տե՛ս ՇԱՏՐԷՎԱՆ ․

ՇԱՏՎԷՐ شادور * Տե՛ս ՇԱՏՎԷՐՏ ․

ՇԱՏՎԷՐՏ شادورد * Տե՛ս ՇԱՏՎԷՐԹ ․ 2 ․ [illegible] ․ 3 ․ Է [illegible] ․ 4 ․ Է [illegible] ․

ՇԱՏՐԷՊԱՆ شادربان Տե՛ս ՇԱՏՐԷՎԱՆ ․

ՇԱՏՐԷՎԱՆ شادروان կամ ՇԱՏԻՒՐՎԱՆ * Մեծ [illegible] ․ ՇԱՄԻԱՆԷ ․ 2 ․ Մեծ [illegible] ․ 3 ․ [illegible] ․ 4 ․ Տե՛ս ՇԱՏՐԷՎԱՆԻ ՄՈՒՐՎԱՐԻՏ ․ 5 ․ [illegible] ․ 6 ․ Տե՛ս ՍԱՏԷՎԱՆ ․ [illegible] ՇԱՏՎԱՆ , ՇԱՏՐԷՊԱՆ , և ՇԱՐՎԱՆ ․

ՇԱՏՐԷՎԱՆԻ ՄՈՒՐՎԱՐԻՏ شادروان مروارید * Է [illegible] ․

[illegible] ասի և (սոսկ) ՇԱՏՐԵՎԱՆ ․

ՇԱԴՔԵԱՄ شادكام * [illegible] 2 ․ Է անուն [illegible] ․

ՇԱԴՔԵԱՄԷ شادكامه * [illegible] ․

ՇԱԴՔԵԱՄԷ ՔԵՐՏԵՆ شادكامه كردن [illegible] ․

ՇԱԴՔԵԱՄԻ شادكامى * [illegible] ․ [illegible] ․ տես՝ خوش [illegible] ․

ՇԱԴՔԵՐՏԵՆ شادكردن * [illegible] ․

ՇԱԴՔԵԱՐ شادكار * Տե՛ս ՇԱՔԵԱՐ ․

ՇԱՐ شار * Տե՛ս ՇԷՀՐ ․ 2 ․ [illegible] 3 ․ [illegible] 4 ․ [illegible] ․ ասի ԱԳՇԱՐ ․ 5 ․ Տե՛ս ՍԻՐՇԱՐ ․

ՇԱՐԷ شاره * [illegible] ․

ՇԱՐԷՔ شارك * [illegible] ․

ՇԱՐԻՑՁԷ شاريچه * Տե՛ս ՊԱԼԱՓՈՒՇ [illegible] ․

ՇԱՐԻՑՏԷՆ شاريدن * [illegible] ․ ([illegible] ․)

ՇԱՐԻՍԱՆ شارسان * Տե՛ս ՇԷՀՐԻՍԹԱՆ ․ 2 ․ [illegible] ․

ՇԱՐԻՍԹԱՆ شارستان * [illegible] ՇԷՀՐԻՍԹԱՆ ․

ՇԱՐՄԱՐ شارمار * [illegible] ․

ՇԱՐՈՒՑԷ شارویه * Տե՛ս ՇԻՑՐՈՒՑԷ ․

ՇԱՐՈՒՖ شاروف * [illegible] ․

ՇԱՐՎԱՆ شاروان * Տե՛ս ՇԱՏՐԷՎԱՆ ․

ՇԱՐՏԷ شاروه * Է անուն [illegible] ․

ՇԱՓՈՒՐ شاپور * Է անուն [illegible] ․ || [illegible] ․ 2 ․ [illegible] ․ 74 ․

ՇԱՔ شاك * [illegible] ․ 2 ․ Տե՛ս ՇԱՄԱՒՉԷ ․ 3 ․ [illegible] ․

ՇԱՔԵԱՐ شاكار * [illegible] ․ ([illegible] ․) ասի և ՇԱՑԱՐ , ՇԱՑԿԵԱՆ , ՇԱՏՔԵԱՐ , և ՇԻՑՔԵԱՐ ․

ՇԱՔԼՈՒԼ شاكول * [illegible] ․

ՇԱՔՄԷՆՏ شاكمند * [illegible] ․

ՇԱՖ شاف * Է [illegible] ․

ՇԱՖԱՆԻՑՏԷՆ شافيدن * Է [illegible] ․

ՇԱՖԷ شافه * [illegible] ․ ասի և ԹՈՒԹԵԱ ․

ՇԱՖԹԷՆ شافتن * [illegible] ․

ՇԱՖԻՑՏԷՆ شافيدن * Տե՛ս ԼԱԳԶԻՑՏԷՆ ․

ՇԷԳԱԳՈՒԼ شقاقل * Տե՛ս ԶԷՐՏԷՔԻՐԻՑԿԻ ․ ասի և ԻՇԳԱԳՈՒԼ , ԿԷԶԷՐԻ ՏԷՇԹԻ , ԿԷԶԷՐԻ ԳԷՐՐԻ , և ([illegible]) ՃԷԶԷՐԻ ԳԷՐՐԻ ․

ՇԷԳԱՑԻԳ شقايق * Տե՛ս ԼԱԼԷ'Ի ՆԻ'ՒՄԱՆ ․

ՇԷԳԱՑԻԳ ԻՒՆՆԻ'ՒՄԱՆ شقايق النعمان * Տե՛ս ԼԱԼԷ'Ի ՆԻ'ՒՄԱՆ ․

ՇԷԹԱԼԷՆԿ شتالنك * Տե՛ս ԻՇԹԱ-ԼԷՆԿ. [illegible] 2. [illegible]

ՇԷԹԷԼ شتل * [illegible]

ՇԷԹԻ شتى * [illegible]

ՇԷԹԻՑՆ شتين * ([illegible] ՐԻՑՍՄԱՆ.) [illegible]

ՇԷԹՐ شتر * [illegible] 2. [illegible]

ՇԷԹՐԷՆԿ شترنك * [illegible] ՇԱՏՐԷՆՃ.

ՇԷԹՐԷՆՃ شترنج * [illegible]

ՇԷԼ شل * ([illegible]) [illegible] 2. [illegible] قفز [illegible]

ՇԷԼԼ شلل * [illegible]

ՇԷԼԷԼԿՈՒՇ شلل كوش * [illegible] قطمير [illegible]

ՇԷԼԷՄ شلم * Տե՛ս ՇԷԼՂԷՄ.

ՇԷԼԷՆԿ شلنك * [illegible]

ՇԷԼԷՔ شلك * [illegible]

ՇԷԼԹՈՒՔ شلتوك * [illegible]

ՇԷԼԻՑԼ شليل * [illegible] ՇԷՔԻՑՐ, և ՇԷԹԷՐԻՆԿ.

ՇԷԼԻՑԽ شليخ * [illegible]

ՇԷԼԻՑԽԱ شليخا * Տե՛ս ԹԻՐԱ.

ՇԷԼԻՏՇԱ شليشا * [illegible]

ՇԷԼԻՒԱՆ شلوان * [illegible]

ՇԷԼՂԷՄ شلغم * [illegible] ՇԷԼԷՄ, և ՇԷՄԼԷԽ.

ՇԷԼՂԷՄԷՔ شلغمك * [illegible]

ՇԷԼՄ شلم * [illegible]

ՇԷԼՄԱԳԷ شلمه * [illegible]

ՇԷԼՊՈՒՑ شلبوى * Տե՛ս ՇԷԼՓՈՒՑ.

ՇԷԼՎԱՐ شلوار * [illegible] ԹԻՒԳԱՆ, ԻՃԱՐՓԱ, ԻՇԹԻՑՄ, ԻՇԻՄ, ՇԷՆՎԱՐ, ՇԷՇԷՆԷՃ, և ՇԻՎԱԼ.

ՇԷԼՎԱՐԳԷՆՏ شلوارند * Տե՛ս ԹԷ-ԳԷ. ([illegible]) [illegible]

ՇԷԼՓՈՒՑ شلبوى * [illegible] ՇԷԼՊՈՒՑ.

ՇԷԼՔ شلك * Տե՛ս ՄԱԼԻՑՃ. [illegible] ՄԷՔԷԼ, ՄԻԿԻՑԼ, և ՇԷԼՔԷԱ.

ՇԷԼՔԷԱ شلكا * Տե՛ս [illegible] ՇԷԼՔ. 2. [illegible]

ՇԷԼՖ شلف * Տե՛ս ՂԷՐ.

ՇԷԼՖԷ شلفه * Տե՛ս ՔԻՒԻՍ.

ՇԷԽ شخ * Տե՛ս ՇԷԽՇԷԽ. 2. Տե՛ս ՇԷԽՍԱՐ, [illegible] 3. [illegible]

ՇԷԽԱ شخا * [illegible] 2. Տե՛ս ՇԷԽԷՆ.

ՇԷԽԱԼ شخال * ([illegible]) Տե՛ս ՇԷԽԷՆ.

ՇԷԽԱԼԻՅՏԷՆ شخالیدن * Մարդկել. Դըլմալամագ. տես և ԽԻՐԱՇԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽԱՅ شخای * Է հրամայականն ՇԷխամագ բային.

ՇԷԽԱՅԻՏԷՆ شخایدن * Տե՛ս ՇԷԽԱԼԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽԱՆԷ شخانه * Կալաքար (զոր 'ի գործ ածեն 'ի սպիտակացուցանել զհանդերձս.) Գույնէ Նաշէ, կամ Պօֆրաղէ. տես և ԻՇԽԱՐ, ՇԷԽԱՐ, և ՇԻԽԱՐ.

ՇԷԽԱՏԷՆ شخادن * Տե՛ս ՇԷԽԱԼԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽԱՐ شخار * Տե՛ս ՇԷԽԱՆԷ. Նոյն է ընդ բառին ՓԱԼԷԷ. և է սա [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. որ նախապէսն է [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ի ջանալն գործել զքիմիայն, և մինչ զերագրել Գուլէնն՝ որ է նախ [illegible] [illegible] 'ի գործ բերել կա_ [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] 'ի լինելոյ [illegible] [illegible] [illegible] որոյ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և ընդ նմա [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible], կարգեալ է զօրան.

ՇԷԽԷՆ شخن * Մարդկային. Դըլման_ ջայէշ. տես և ՇԷԽԱ, և ՇԷԽԱԼ.

ՇԷԽԹ شخت * Մեկնի Թուրքերէն Աչըգ Նըդալը.

ՇԷԽԻՅԼ شخیل * Տե՛ս ՇԷԽՈՒԼ.

ՇԷԽԻՅԼԻՅՏԷՆ شخیلیدن * Տե՛ս ՔԻԽՍԹՔԷՐՏԷՆ. 2. Տե՛ս ՓԷԺՄԻՐՏԷՆ.

ՇԷԽԻՅՏԷ شخیده * Այլթալմալ և [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible].

ՇԷԽԻՅՏԷՆ شخیدن * Նոյն է ընդ բային ՇԷԽՇԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽԻՇ شخش կամ ՇԻԽԻԽԷՇ * Թըռ_ չուն ինչ փոքր և քաղցրաձայն. Պէր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ՇԷԽԼ شخل * Ծուռումիւն. [illegible] [illegible] [illegible]. 2. Կորզումն մսոյ՝ զոր առ_ նեն որսական Թռչունք կտուցօքն իւրեանց. Շէխէմէ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ՇԷԽՇ شخش * Հանդերձ հնասի. Ծո_ [illegible] [illegible] [illegible]. 2. Տե՛ս ԼԱՂՋ. 3. Է հր" Շէխշէյ[illegible] բային, որ և քարգել կարէ.

ՇԷԽՇԱՆԷ شخشانه * Է բառ ինչ գործ ածել 'ի մէջ Գաւէննաբրաց, և է աստ_ հին [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] որ 'ի քաղաքամ ժամանակաց հե_ ռեւ է 'ի չարի նոցա.

ՇԷԽՇԸՐ شخشار * [illegible] ինչ [illegible] Թխասանել, որոյ գլուխն [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ինչ. Պէր [illegible] [illegible] [illegible].

ՇԷԽՇԷԽ شخ شخ * Գաղտնի լեզուն. Տող [illegible]. տես և ՇԷԽ (առանց կրկնելոյ).

ՇԷԽՇԻՅՏԷՆ شخشیدن * Այլթալմալ. [illegible]. տես և ՇԷԽԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽՈՒԼ شخول * Սոսկումն, զոր առ_ նեն ձիապարմանք, մինչ մարդիկն ջուր ըմպեն, որպէս զի մի՛ խրտուսցին. Ամէնյը՝ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. տես և ՇԷԽԻՅԼ.

ՇԷԽՈՒԼԻՅՏԷ شخولیده կամ ՇԻԽՈՒԼԻՅՏԷ * Թարշամեալ. Սօլմէշ. որ և տես ՓԷԺՄԻՐՏԷ, և ՓԷԼՄԻՐՏԷ.

ՇԷԽՈՒԼԻՅՏԷՆ شخولیدن * Տե՛ս ՇԻԽՈՒԼԻՅՏԷՆ.

ՇԷԽՈՒՏԷՆ شخودن * Եղնգամբք կամ ատամամբք վիրաւորել. Դըրնագէլ [illegible] [illegible] [illegible]. (հր" Շէխօյ, և ապռ" Շէխօյէ.)

ՇԷԽՈՒՐ شخور * Եղնգամբք վիրաւո_ րումն [illegible] [illegible]. Դըրնագէլ [illegible] [illegible]. տես և ՇԻԽՆՈՒՏ.

ՇԷԽՍԱՐ شخسار * Կարծր և տափ գե_ տին, որ ոչ ունի յարմարումն սերմանելոյ և հեր_ կելոյ, որ լինի 'ի պատրուտ լերանց. Սախթ չէ_ մէն. որ և տես ՇԷԽ. 2. Տե՛ս ՇԱԽՍԱՐ (զի է Թեթևացուցեալն).

ՇԷԽՔԷԱՍԷ شخکاسه Տե՛ս ՇԷԳՆԷՄ.

ՇԷԿԷԱ شکا * Տե՛ս ՇԷԳԱ.

ՇԷԿԷԱԼ شکال * Տե՛ս ՇԻԳԱԼ.

ՇԷԿԷԱՆԷ شکانه * (որ և գրի առա_ ւելն Մէ.) Տե՛ս ՁԱԽՄԷ.

ՇԷԿԷՐՖ شکرف * Տե՛ս ՇԻԿԷՐՖ.

ՇԷԿԷՐՖԻՅՏԷՆ شکرفیدن * Գլորիլ անասունն կենդանեաց՝ 'ի վր գլխոյ իւրեանց. Թուրքերէն [illegible].

ՇԷԿԷՔ شکک * Տե՛ս ՑՈՒԺԷ.

ՇԷՀ شه * Տե՛ս ՇԱՀ (զի է Թեթևա_ ցուցեալն նորին), Դարձեալ յաւ. Թուրքի" Դօփ. և արա" شعبان Շէպան. ՇԷՀՔԷՐՏԷՆ. յաղեցուցանել. Տօյուրմագ. 2. Աըդելումն. [illegible].

ՇԷՀԱ شها * (կոչականն բառին ՇԷՀ) Ո՜վ Թագաւոր. 2. Տե՛ս ՇԱՅԻՍԹԷ.

ՇԷՀԱՊ شهاب * Ցոլ գունաւոր՝ կար_ միր (գոյն.) Ղըզըլ [illegible] [illegible]. Իսկ բառ

[illegible]

ՇԷՀԱՏ شهاد * [illegible] ([illegible]) [illegible] ։

ՇԷՀԱՐՈՒ شهارو * [illegible] ։

ՇԷՀԶԱՏԷ شهزاده * Տե՛ս ՇԱՀԶԱՏԷ ։

ՇԷՀԶՈՒՏ شهزود * Է անուն քաղաքի [illegible] ։

ՇԷՀԹՈՒԹ شهتوت * [illegible] ։

ՇԷՀԻ شهی * [illegible] ։ 2. [illegible] ։ 3. [illegible] ։

ՇԷՀԻՑՏԻ شهیدی * Տե՛ս ՋԷՆՊԱՐԷ. տե՛ս և ՋԷՆՏՕՍԹ ։

ՇԷՀԻՆՇ شهنش * [illegible] ։

ՇԷՀԻՆՇԱՀ شهنشاه } Տե՛ս ՇԱ-ՀԻՆՇԱՀ ։
ՇԷՀԻՆՇԷՀ شهنشه }

ՇԷՀԼԱ شهلا * Տե՛ս ՆԷՋՃ. տե՛ս և ՔԷՍԱԺ, ՔԷՍԱԺՉԷՇՄ, ՔԷԺ, ՔԷԺՉԷՇՄ, և ՔԷՐՇԹԷ ։

ՇԷՀԼԱԹ شهلات * [illegible] ։

ՇԷՀԼԱՆ شهلان * Է անուն [illegible] ։

ՇԷՀԼԷ شهله * Տե՛ս ՇԷՀՊԷՐԷ ։ 2. [illegible] ։

ՇԷՀԼԷՆԿ شهلنك * Տե՛ս ՇԱԼԷՆԿԻ ։

ՇԷՀԼԻՑՏԷ شهلیده Տե՛ս ՓԷՐԱՔԷՆՏԷ ։

ՇԷՀՆԱՅ شهنای * Տե՛ս ՍԻՐՆԱՅ ։

ՇԷՀՆԻՇԻՑՆ شهنشین * [illegible] ([illegible]) տե՛ս և ՇԱՀՆԻՇԻՑՆ ։

ՇԷՀՊԱԶ شهباز * [illegible] տե՛ս և ՇԱՀՊԱԶ ։

ՇԷՀՊԱԼ شهبال * Տե՛ս ՇԱՀՊԱԼ ։

ՇԷՀՊԱԼԱ شهبالا * [illegible] տե՛ս ՀԷՄՏՈՒՇ, և ՇԱՀՊԱԼԱ ։

ՇԷՀՊԱՐՈՒ شهبارو * [illegible] ։ 2. [illegible] ։

ՇԷՀՊԷԼՈՒԳ شهبلوط * Տե՛ս ՇԱՀ-ՊԷԼԼՈՒՏ ։

ՇԷՀՊԷՏ شهبد * Տե՛ս ՍԻՓԷՀՏԱՐ ։

ՇԷՀՊԷՐԷ شهبره * [illegible] عاجوزه [illegible] տե՛ս և ՇԷՀԼԷ ։

ՇԷՀՊԷՐԻ شهبری * Տե՛ս ՇԱՀՓԷՐԻ ։

ՇԷՀՐԱՀ شهراه * Տե՛ս ՇԱՀՐԱՀ ։

ՇԷՀՍՈՒՎԱՐ شهسوار * [illegible] ։

ՇԷՀՎԱՐ شهوار * Տե՛ս ՇԱՀՎԱՐ ։

ՇԷՀՏ شهد * [illegible] տե՛ս և ՇԱՆ, ՇԷՀՏԻ [illegible] ։

ՇԷՀՏԱՊ شهداب * [illegible] ։ 2. [illegible] ։

ՇԷՀՏԱՊԷ شهدابه * Տե՛ս ՇԷՀՏԱՊ ։

ՇԷՀՏԻՑՎԱՐ شهدوار * [illegible] ։

ՇԷՀՐ شهر * [illegible] տե՛ս և ՇԷՐ ([illegible]) ։

ՇԷՀՐԶՈՒՐ شهرزور * Է անուն քաղաքի [illegible] ։

ՇԷՀՐԷՎԱ شهروا * [illegible] տե՛ս և ՇԷՀՐԷՎԱ ։

ՇԷՀՐԻԱԶԱՏԻՑԷ شهرآزادیه * Է անուն քաղաքի [illegible] ։

ՇԷՀՐԻԶԷՆԱՆ شهرزنان * Է անուն քաղաքի [illegible] ։

ՇԷՀՐԻԵԱՐ شهریار Տե՛ս ՇԱՀԻՆՇԱՀ ։

ՇԷՀՐԻՅՎԷՐ شهریور * Է անուն հրեշտակի միոյ, որ է վերակացու հանքաց և հրոյ. և նմա յանձնեալ է կառավարութիւն խորհրդոց պատահելոց յամսեանն օգոստոսի. Պիր ֆէրիշթէնին իսմի տիր։ 2. Տե՛ս ՄԱՀԱՊ։ 3. Է անուն չորրորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսեան. և է ամենօրութ պարսից, զի ՚ի գալ անուան ամսոյն համեմատ անուան աւուրն, կատարեն տօն ցնծալից ուրախութ ՚ի նմին աւուր. և զայս օր առ պարսիկս մեծ համարեալ է, զի ծնունդ Տարաշայ որդւոյ Պեհմէնի պատահեալ է ՚ի սմին աւուր։

ՇԷՀՐԻՅՏԷ شهریده * Տե՛ս ՓԷՐԱՔԷՆՏԷ։

ՇԷՀՐԻՅՐ شهریر * Տե՛ս ՇԷՀՐԻՅՎԷՐ։

ՇԷՀՐԻՍԹԱՆ شهرستان * Քաղաք մեծ, որ ունիցի պարիսպ շրջապատ. Շէհրի մուազզամ. որ և ասի ՇԱՐԻՍԹԱՆ։

ՇԷՀՐՄԷՆՏ شهرمند * Նշանաւոր ազատ. Մումթազ։

ՇԷՀՐՆԱԶ شهرناز * Է անուն քեռն Ճեմշիդայ, զոր ածեալ էր Զոհակ յամուսնութ իւրեան. Նամը հէմշիրէի Ճէմշիտ։

ՇԷՀՐՆԻՇԻՅՆ شهرنشین * Քաղաքաբնակ. Շէհիրտէ օթուրան։

ՇԷՀՐՈՒԶԷ شهروزه * Մուրացիկ՝ որ իւրաքանչիւր աւուր շրջի ՚ի միում Թաղի, և մուրանայ. Թուրքերէն Տիլէնճի։

ՇԷՀՐՈՒԾ شهرو * Տե՛ս ՇԱՀՐՈՒԾ։

ՇԷՀՐՊԱԶ شهرباز * Տե՛ս ՃԷՅՀՕՒՆ. ասի և ԱՄՈՒ, ԱՄՈՒՅ, ԱՊԻ ԱՄՈՒ, և ՐՈՒՏ։

ՇԷՀՐՊԷՆՏ شهربند * Քաղաքորմ. Հիսար տիվարը։ 2. Բարձր որմապարսպից Թագաւորաց. Սէրայլէրին տըշ տիվարը։

ՇԷՀՐՐԷՎԱ شهررو * Տե՛ս ՇԷՀՐԷՎԱ, և ՍԷՐԷ ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՇԷՀՓԷՐ شهپر * Տե՛ս ՇԱՀՊԱԼ։

ՇԷՀՔԷՆԱՍԷ شهکاسه * Տե՛ս ՃԷՔՆԷ։

ՇԷՀՔԷՅԱՐ شهکار * Սերմանեալ գետնին, Էքիլմիշ եէր. տարլա մեզրաա։

ՇԷՂ شغ * Ոսկր ծառոյ, և եղջիւր եզին և եղին. Աղաճ տալը, վէ էօքիւզ վէ ահու պօյնուզը։

ՇԷՂԱ شغا * Կապարճ. Օգ գօնըլուղու. ասի և ԹԷՐՔԷՇ, ԹԻՅՐՏԱՆ, ԹԻՅՐՔԷՇ, ՃՈՒԼԷ, ՇԷԿԷԱ, ՇԷՔԱ, և ՔԻՅՇ։

ՇԷՂԱԼԻ شغالی * Տեսակ ինչ խաղալոյ. Պիր նէվի օյուն տըր։

ՇԷՂԱՄ شغام * Է որդի Զալի, և կրտսեր եղբայր քաջին Րիւսթէմայ, որ զՐիւսթէմ եղբայրն իւր սպան. Րիւսթէմին քիւչիւք գարտաշը տըր։

ՇԷՂԱՆ شغان * Մոմով մեղր. Մոմով զուտ պախինչն այն մեղր՝ որ ոչ է զատեալ ՚ի մոմոյ. Մումուն այրըլմամըշ պալ։

ՇԷՂԱՏ شغاد * Է անուն եղբօրն Րիւսթէմայ քաջի. Նամը գարտաշը Րիւսթէմին. որ և ասի ՍԷԿԷԱՏ։

ՇԷՂԱՐԷ شغاره * Քառատանի կենդանի ինչ ՚ի չափ գայլոյ. Թուրքերէն Փօրսուգ. ասի և ՇԻՔԱՐԷ։

ՇԷՂԷ شغ * Ճիւղ ծառոյ. Շախի տիրախթ։ Եւ եղջիւր եղին. Շախի ահու։ 2. Տե՛ս ՇԷՂՐ։

ՇԷՂԷՊ شغب * Տե՛ս ԷՏԷՊ։ 2. Պաղատանք. Հայտ։ 3. Աղմուկ և աղաղակ. Ղավղա վէ Ֆէրեատ. և ըստ այսմ նշանակութ գնի յածախ ընդ բային Շօռ. և ասի Շօռ ու շէղէպ։

ՇԷՂԷՐՊԷՂԷՐ شغربغر * Տե՛ս ԹԷՐԹՄԷՐԹ։

ՇԷՂՐ شغر * Խառնութիւն մորթոյ ձեռաց և ոտից վասն գործելոյ զգործս, որ խառնեցեալ լինի առ խարտոց փայտի. Էլ վէ այագ տէրիսինին իշլէմէքտէն օլան փէզէքէ. որ և ասի ՇԷՂԷ, ՇԷՎԱ, և ՇԷՔԷ։

ՇԷՃԱՄ شجام * Սաստիկ ցուրտ. Ղայէթ սօղուգ. և այն յայնպիսի աստիճանի, որ զծառս չորացուցանէ. Եւ ուրեք գրի թէ նշանակէ պարզապէս ցուրտ. Սօղուգ։

ՇԷՃԱՆԻՅՏԷ شجانیده * (կրաւորական ընդունելութեան Շէճանիտէն բային) Սաստիկ ցրտացուցեալ. Ղայէթ սօղուգլու։

ՇԷՃԱՆԻՅՏԷՆ شجانیدن * (անցողական Շէճիտէն բային) Սաստիկ ցրտացուցանել. Ղայէթ սօղուգլամագ։

ՇԷՃԷՆ شجن * Ցամ ցուրտ. Չէթին սօղուգ. գըշ չիլէսի։

ՇԷՃԻՅՏԷՆ شجیدن * Սաստիկ ցրտել. (հրամայական Շէճա, և ապառնի Շէճայէտ.) ասի և ՇԷՆՃՈՒՏԷՆ։

ՇԷՄ شم * Նախ նոյն է ընդ բառիցն ԱՇԻՒՔԹԷ և ՓԷՐԻՅՇԱՆ. նաև ՇԷՄԱՆ և ՐԷՄԱՆ։ 2. Եղունգն կամ ճիրան. Թըրնագ։ 3. Է կրճատեալն եական բային Շէվէմ։ Իսկ ըստ առաբաց՝ Տե՛ս ՊՈՒՅ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՇԷՄԱ شما * (կրճատեալ ՚ի բառէն Շէմամէ) Տե՛ս ՏԷՍԹԷՆՊՈՒ։

ՇԷՄԱԼ شمال * Հիւսիս. որոյ հակա-

ռակ

[illegible] 2. [illegible]. Պէր [illegible].

ՇԷՄԱԼԷ شمال * Մամ ([illegible]) [illegible] شمع Շէր. 2. [illegible].

ՇԷՄԱԽ شماخ * [illegible].

ՇԷՄԱՂԷՆՏԷ شماغنده * Տէս ՇԷՄՂԷՆՏԷ.

ՇԷՄԱՄԷ شمامه * Տէս ՏԷՍԹԷՆԳՈՒ.

ՇԷՄԱՆ شمان * [illegible]. 2. Տէս ՇԷՄՆԱՆ, [illegible].

ՇԷՄԱՆԷ شمانه * [illegible].

ՇԷՄԷ شمه * Տէս ՔԻՒՆԷ. 2. [illegible].

ՇԷՄԷԼ شمل * [illegible] ՇԷՂԷՄ, և ՇԷՄԷՄ.

ՇԷՄԷՃ شمج * [illegible].

ՇԷՄԷՄ شمم * Տէս ՇԷՄԷԼ.

ՇԷՄԷՆ شمن * Տէս ԳԻՒԹՓԷՐԷՍԹ.

ՇԷՄԷՆՏ شمند * [illegible].

ՇԷՄԷՆՏԷ شمنده * Տէս ԳԱԽՇԷՆՏԷ.

ՇԷՄԷՐ شمر * [illegible]. 2. [illegible] ԱՃԻՑՐ, և ԱԳԿԻՑՐ.

ՇԷՄԻՑՋ شميز * Տէս ՇԻՅԱՐ.

ՇԷՄԻՑՏԷ شميده * Տէս ՐԷՄԻՑՏԷ, և ԱՇԻՒՔԹԷ. 2. [illegible]. 3. [illegible].

ՇԷՄԻՑՏԷՆ شميدن * [illegible].

ՇԷՄԼԻՑՏ شمليد * Տէս ՀԻՒԼԷՆԷ. [illegible] حلبه [illegible].

ՇԷՄԼԷԽ شملخ * Տէս ՇԷՂՂԷՄ.

ՇԷՄՇԱԷԹ شمشت * [illegible].

ՇԷՄՂԷՆՏ شمغند * [illegible]. 2. [illegible].

ՇԷՄՂԷՆՑԱՆ شمغندان * [illegible] ՇԷՄՂԷՆՏ. [illegible].

ՇԷՄՂԷՆՏԷ شمغنده * [illegible] ՇԷՄԱՂԷՆՏԷ.

ՇԷՄՂԷՆՏԻՑՏԷՆ شمغنديدن * Տէս ՇԷՄՂԷՆՏ ՇԻՒՏԷՆ.

ՇԷՄՂԷՆՏ ՇԻՒՏԷՆ شمغند شدن [illegible].

ՇԷՄՂԻՑՏԷՆ شمغيدن * [illegible].

ՇԷՄՄԷ شمه * ([illegible]) [illegible].

ՇԷՄՆԱՆ شمنان * [illegible] ՇԷՄԱՆ. 2. [illegible].

ՇԷՄՇԱՏ شمشاد * [illegible].

ՇԷՄՇԻՑՐ شمشير * Տէս ՇԻՄՇԻՑՐ.

ՇԷՄՈՒԼ شمول * [illegible].

ՇԷՄՍԷ شمسه * [illegible].

ՇԷՄՏԱՆ شمعدان * Տէս ԼԷՔԷՆ, [illegible] شمع Շէմ [illegible].

ՇԷՅԱՆ شيان կամ ՇԻՅԱՆ * [illegible].

ՇԷՅԱՆԻ شيانی * [illegible].

[illegible] 3· [illegible]

ՇԵՅՁ شیز * Տե՛ս ՇԻՅՁ.

ՇԵՅԹԵՐԷ شیتره * [illegible] ([illegible] ՇԵՅԴԱՐԵՃ ·) [illegible] ԽԱՄԻՐՇԷ.

ՇԵՅԼԵՄ شیلم * [illegible] · [illegible] ՁԵՎԱՆ.

ՇԵՅՆ شین * ([illegible]) [illegible] · Ա՛ր ·

ՇԵՅՊՈՒՐ شیبور * Տե՛ս ՇԵՓՈՒՐ.

ՇԵՅՏ شید * [illegible]

ՇԵՅՏԱ شیدا * [illegible]

ՇԵՅՏՈՒՇ شیدوش * [illegible]

ՇԵՅՓ شیپ * [illegible]

ՇԵՆ شن * [illegible] ՆԱՁ, [illegible] ՓԻՐՇՄԷ : 2· [illegible] قشب [illegible]

ՇԵՆԷ شنه * [illegible] 2· Տե՛ս ՇԱՆԷՀԻՑՏ · ([illegible])

ՇԵՆԻՑԺԷ شنیزه * [illegible]

ՇԵՆԻՑՏԷՆ شنیدن * [illegible] 2· [illegible]

ՇԵՆԼԷՔ شنلك * [illegible] ՇԵՆԿԵԼԷ.

ՇԵՆԿ شنك * Տե՛ս ՇԵՆԿՈՒԼԷ : 2· [illegible]

ՇԵՆԿԷԱՀԷՄ شنكاهم * Տե՛ս ՇԵՊ ՔԵՆԿԷԱՄ ([illegible]).

ՇԵՆԿԷԱՐ شنكار * [illegible]

ՇԵՆԿԷ شنكه * Տե՛ս ՔԻՑՐ : 2· [illegible]

ՇԵՆԿԷԼԷ شنكله * Տե՛ս ՇԵՆԼԷՔ. 2· Տե՛ս ՓԻՑՇԷ, [illegible]

ՇԵՆԿԷՎԻՑՐ شنكور * [illegible] ՁԵՆՃԷՊԻՑԼ, և ՇԵՆԿԷՆԻՑԼ.

ՇԵՆԿԷՐՖ شنكرف կամ ՇԻՆԿԻՐՖ * [illegible]

ՇԵՆԿԷՐՖԻ ԶԱՎԻԼԻ شنكرف زاوی [illegible] سيرقون ([illegible]) [illegible] سرنج

ՇԵՆԿԻՑՆԷ شنكينه * [illegible] 2· [illegible]

ՇԵՆԿԻՈՒԼ شنكول Տե՛ս ՇԵՆԿԻՈՒԼԷ.

ՇԵՆԿԻՈՒԼԷ شنكوله * [illegible] 2· Տե՛ս ՏԻՒՁՏ, և ՄԷՇԹԷՆԿ · [illegible] ՇԷՆԿ, և ՇԵՆԿԻՈՒԼ.

ՇԵՆԿԻՒԼ شنكل * [illegible] 2· Տե՛ս ՏԻՒՁՏ, և ՄԷՇԹԷՆԿ.

ՇԵՆԿՄԷՇԵՆԿ شنك مشنك * [illegible] ՇԵՆԿ ՊԷ ՇԵՆԿ.

ՇԵՆՃ شنج * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ.

ՇԵՆՃԻՑՏԷՆ شنجيدن * Տե՛ս [illegible] ՇԵՆՃՈՒՑԷՆ.

ՇԵՆՃՈՒՏԷՆ شنجودن * [illegible]

ՇԵՆՇ شنش * Տե՛ս ՇԷՓՇ, [illegible]

ՇԵՆՈՒ شنو * [illegible]

ՇԷՆՈՒՇԷ شنوشه * Փռնչիւն. Աքսըրըգ. որ և ասի ԱՔՍԻՐՄԸ.

ՇԷՆԳ شنب * Գմբէթ. յեղ բանիս և բարձր զմբէթն այն զոր շինեաց Սուլթան Ղազան ի Թէվրիզեան զուրծ մը ընդ գերեզմանի իւրոյ ի Պարսիկս յաղթապէս կոչեցաւ Շէնգ. ղազան. այսինքն զմբէթ Ղազանի. որ ռամկօրէն աղաւաղմամբ ասի Շամ Ղազան.

ՇԷՆԳԷ شنبه * Տե՛ս ԱՇԻՅՀԷ. ասի և ԷՇԻՅՀԷ, ՇԷՆԷ, ՇԻՅԷ, և ՇԻՆԷ.

ՇԷՆԳԷԼԻՅԼ شنبليل } Տե՛ս ՇԷՄԼԻՅՅ, բառ
ՇԷՆԳԷԼԻՅԼԷ شنبليله }
ռամկական նշանակութեամբն.

ՇԷՆԳԷԼԻՅՏ شنبليد * Ծաղիկ իմն դեղնագոյն, որ բառ ձևոյն և բառ հոտոյն նման է ծաղկանց Թուրինջի. և ունի հատուկ փորձառութիւն. Պէր ասէ չիչէյ. օրէր. որ և ասի ՇԷՆԳԷԼԻՅՏ.

ՇԷՆԳԷԼԻՅՏԷ شنبليده * Բուրուռն ազգի ազգի ծաղկանց. Բոյէվօյի չիչէկլէրի.

ՇԷՆԳԷՏ شنبد * Շաբաթ. Բուզի չէկ. զինի. արաբերէն يوم السبت Եէվմ էսսէպթ.

ՇԷՆԳԻՀ شنبه * Շաբաթ. Ճումա էր. թէսի. արաբերէն سبت Սէպթ.

ՇԷՆՎԱՐ شنوار * Տե՛ս ՇԷՆՎԱՐ.

ՇԷՆՏ شند * Կասյ (Թուզլայ.) Գուշ դօնուսի. արաբերէն Մինքար. ասի և ՇԻՆՔ.

ՇԷՆՏԷՖ شندف * Թմբուկ. Տավուլ.

ՇԷՆՔԷՍԷ شنكسه * Տե՛ս ՔԻՅՍ. 2. Աղուեսի հանդերձ կանանց. Ճուպպէ Քիւրքիւ. 3. Տեղի ալբիւսոյ. Մէրճիմէ օլան եէր.

ՇԷՆՔԷՐՔ شنكرك * Նշխան մատ մանի. Թուրքերէն Աշըրմա. ասի և ԳԱՏՐԻՑՍ, և ԳԱՏՐԻՑՍԷ.

ՇԷՆՔՈՒՌ شنكور * Կողովի ի ձկնորսը խաղող ձմեռն զմեռնորին պարզէն. Սէպէտ. Եւ ուրէք ձկնի պարտ սեւան վրանի. Զամբիլ տիբէյիններ էօյիւ. Պամուկլի թէյիլ.

ՇԷՇ شش * Վեց. Ամբ. պարս' ستة Սիթթէ. և չեղատուերէն Ալթը.

ՇԷՇԱԼԷՄ شش علم * Է անուն իմն տիւոցի, որ լինի յոյժ լաւ և ծաղկանկար. Պէր նէվ՚ չիչէկ օլուր.

ՇԷՇՋԱՐԳ شش ضرب * Է անուն իմն Տավի ի նուագախաղութեան քնարի. որ և ասի ՇԷՇՋԱՐԳԷ.

ՇԷՇԷ شش * Ձեցեալ. և յազգին [illegible] այս որ ազգին վեցերորդ զարդ. Սէրէ ճիւանց. որ և կոչի Շէշդիւրտ.

ՇԷՇԷՆՏԱԶ شش انداز * Որ ի նարդի վեց վեցով խաղացեալ իցէ. Օլ քիմսէ կի դավլա օյնատըքտա ալթը աշըք էնէ օյնա քիլմիշ օլա.

ՇԷՇԹԱ ششتا * (Թարգմանի վեցարդի) Տե՛ս ՇԷՇԹԱՐ.

ՇԷՇԹԱԶԷՆ ششتازن * Քնարահար. Թիէլքալըզի. Եանի ջալըլայր շալան. (վեց փափաղարար ասի) Թուրքերէն Չէշիէշի.

ՇԷՇԹԱՐ ششتار * Հաւաքի վեցադի. Ալթը կէլլէ գանդար. ասի և ՇԷՇԹԱ. (զոր ազդ ղաւադրելով ասի) Թուրքերէն Չէշիէ.

ՇԷՇԻՒՄ ششم * Վեցերորդ. Ալթըն. ջը. որ և ասի ششمين ՇԷՇԻՒՄԻՅՆ.

ՇԷՇԽԱՆ ششخان * Բոլորակ վանակ որ է անուն իմն վառօդ յառաջացեալ պարզեց. Տիւֆէկին չարզը. ասի և ՇԷՇԽԱՆԷ, (և առաքեալ գոյցեալ) ՇԷՇԽԱՆԷՃ, և ՔԻՒՆՍԻՍԻ.

ՇԷՇԽԱՆԷ ششخانه * Տե՛ս ՇԷՇԽԱՆ.

ՇԷՇԽԷՆՃ شش خنج * Տե՛ս ՇԷԿՎԱՆ. 2. Խաղ իմն. Պէր նէվ՚ օյուն օյուն. Խաղ այսպէս ընկեալ որոյ ձկեն է լցեալ կապոցաւ, զոր առնեն նարատախաղաց վասն խաղալոյ փոքրա.

ՇԷՇՀԷԶԱՐ ششهزار * Վեց հազար. Ալթը պին.

ՇԷՇՄԱՀԷ ششماهه * Վեցամսեայ. Ալթը այլըք.

ՇԷՇԳԷՆՏԱՆ ششبندان Տե՛ս ՇԷՇԷ.

ՇԷՇՄԱԼԷ ششمال * Վեցամսեայ. Ալթը էպտէն.

ՇԷՇՍԱՏ ششصد * Վեց հարիւր. Ալթը իւզ.

ՇԷՇՍԷՐԻ شش سری * Տե՛ս ՇԷՇԷ.

ՇԷՇՍՈՒ شش سو * Վեց կողմն. (որ է աջ և ահեակ, յառաջև յետ, վեր և վայր.) արաբերէն Ճիհաթի սիթթէ.

ՇԷՇՏԷՐ ششدر * Քանանի կամ ասախաւոնն նարդի (և Թարգ" վեցադուան. այս բառ խաղացողք բանինն ի չորից բանեն կացին առ փոխել զոյլ ի վեց վեց խորշս.) Թուրքերէն Թունէլ. (որ է փոխակեալ ի բառէն Տունէլ.) ասի և ՇԷՇՏԷՐԷ.

ՇԷՇՓԱ ششپا * Մորմն իմն. (Թարգմանի վեցոտանի.) Թուրքերէն Չէյրէ, և Գէշէ պայաք. որ և ասի ՉԷՆՓԱ.

ՇԷՇՓԷՐ ششپر * Լախտ մեծ շերտաւորեալ. (որ 'ի հնումն հեծելակեալ էր յաշխարհին Հոռոմոց, և 'ի գործ ածիւր.) Ալթը նօխթալը թօփուզ:

ՇԷՇՔԷՆՃ ششقنج * Քնար, կամ գործի նուագեն, զոր առնեն վեց խաղալեաց մանկանց. Մինտէրէջ պորտալ:

ՇԷՊ شب * Գիշեր. Կէճէ, թուռն. արդ" Էնտէ և չէղաթայերէն թուռն. տես և ՇԷՔ: 2. Տես ՇԱՊ, ըստ առաջին նշանակութեանն:

ՇԷՊԱՀԷՆԿ شباهنك * Առաւօտեան աստղն. Սապահ եըլտըզը: 2. Լուսնթագ. (և այս անուն պատշաճեալ է նմա վասն արշալուսոյ նորա 'ի գիշերի և մերձ 'ի յառաւօտ.) Տես և ԳԻՒԼԳԻՒԼ: 3. Տես ՇԷՊԱՆԿԵԱՀ:

ՇԷՊԱՀԷՆԿԵԱՄ شباهنكام * Գիշերային պահ. Կէճէ վագթի. զի տեսի, Պէտ ֆէյմէօտի թաշէպահէնկեամ. Տես և ՇԷՊՀԷՆԿԵԱՄ:

ՇԷՊԱՆ شبان * (յոգնականն ՇԷՊ բառին) Գիշերք. զի տեսի روزان وشبان Ռուզան ու շէպան. տիւք և գիշերք:

ՇԷՊԱՆԷ شبانه * Գիշերային որպիսութիւն. Օւհալ էի կէճէ իշէ կէճէէ օլա: 2. Այն գինին՝ որ 'ի գիշերի ըմպեալ լինի. Կէճէ իչիլէն շէրապ: 3. Տես ԽՈՒՐՔՈՒՇ, ըստ երկրորդ նշանակութեան: 4. Հասարակօրէն ու և իցէ պահապան, իսկ յատկապէս՝ պահապան հօտի ոչխարաց. Գոյուն պէքչիսի հէֆէզ էտէն:

ՇԷՊԱՆԷՐՈՒԶԻ شبانه روزى * Գիշեր և տիւ. Կէճէ վէ կիւնտիւզ. Էյէ շէպանէ րուզի տէվլէթէշ պէքիմ կէրտիկ էս պէ մէրհէմէթ խօտայէտ. որ և տես ՇԷՊԱՐՈՒԶԻ:

ՇԷՊԱՆԿԵԱՀ شبانكاه * Է տեղին այն՝ ուր 'ի գիշերի պառակեցուցանեն զանասունս կենդանիս. (և թարգմանի տեղի գիշերոյ.) Կէճէ գոյուն հայվան էյլէր. որ և տես ՇԷՊԱՆԿԷՀ: 2. Գիշերային պահ, կամ գիշերայն. Կէճէ վագթի, վէ կէճէյի զամանը. տես և ՇԷՊԱՀԷՆԿ:

ՇԷՊԱՆԿԵԱՀԻՅՆԷ شبانكاهينه * Գիշերային. Կէճէյէ նիսպէթ:

ՇԷՊԱՆՈՒՐ شبانور * Չղջիկն, գիշերաթռիչ. Կէճէ գուշու. Թուրք" Էրէսուն. և արդ" خفاش Խաֆֆաշ. տես և ԽԱՌՊԻՑՎԱԶ, ԽԱՌՊԻՆՎԱԶ, ԽԱՌՊԻՎԷԶ, ԽԷՎԵՌՈՒԶ, ԽԷՔՔԱՇ (ամենայն բառք են.) Տես և ՇԷՊՓԷՐԷ:

ՇԷՊԱՆՐՈՒԶ شبانروز * Օր մի և գիշեր. Պիր կիւն պիր կէճէ:

ՇԷՊԱՊ شباب * Փէրէշէ ինչ երամաշատ կան: Իսկ ըստ արաբացւոց (է յոգնականն ՇԱՊ բառին.) երիտասարդք. Կէնճլէր:

ՇԷՊԱ'ՊԱ شب عبا * Ցայտ մթագին գիշեր. Ղայէթ գարանլըգ օլան կէճէ:

ՇԷՊԱՎԱ شب آوا * Գուշակն որ լինի 'ի գիշերի, և կամ որ գոչէ 'ի գիշերի. (և թարգմանի գիշերաձայն. որ տեսի զայն ամէ, ոլք 'ի գիշերի ձայն արձակեն.) Կէճէ էօթէն գուշ, վէ էօտէն կէճէ էօթէճի:

ՇԷՊԱՎԻՅԶ شباويز * Տես ՀՈՒԿԻՈՒՅԷՔ:

ՇԷՊԱՐ شبار * Տես ԿԻՐՏԱՊ:

ՇԷՊԱՐԷ شباره * Նաւ՝ որ 'ի գիշերի շրջի 'ի հիւրութիւն. Կէճէլէրտէ մուսաֆիրէ կիտէն գայըգ:

ՇԷՊԱՐՈՒԶԻ شباروزى * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՊԱՆԷՐՈՒԶԻ:

ՇԷՊԵԱՐ شبيار * Համբուր. (է խառն ինչ յայժ դառն.) արդ" صبر Սապր: 2. Է անուն Մաձունի միոջ կամ դեղահատի, որ գիշերի յանկողնի 'ի գործ ածի. որոյ մեծագոյն մասն է Սապր:

ՇԷՊԶԻՅՐ شبذير * Է անուն մի յանունոց առաւօտոյ:

ՇԷՊԶԻՆՏԷՏԱՐ شب زنده دار * Հսկեցող, հսկող. Կէճէյի իհեա էտէն շախս. տես և ՇԷՊԽԻՅԶ, և ՇԷՊԿԻՅՐ:

ՇԷՊԷ شبه * Է քար ինչ սեաւ հանքական, որ կակուղ և փայլուն լինի. Մօտէնի պիր սիյահ թաշ տըր. որ և տես ՇԷՊՐԷՆԿ: 2. Գիշերոյ, գիշերականն, գիշերային. Կէճէլիք. ում Էւէլկի. միոյ գիշերոյ. Պիր կէճէլիք. Տիւնկիւն. երկուց գիշերաց. Իքի կէճէլիք:

ՇԷՊԷՀ شبه * Արջառ, պղինձ ծխեալ կամ փայլուն. Թուրք" Սարը թէնէճ. Իսկ ըստ արաբացւոց՝ Նման. Պէնզէր: 2. Է փշաւոր ծառ ինչ՝ որոյ դրակն լինի գրեթէ 'ի չափ երից կանգնոց. բուսանի 'ի խիստ տեղիս. պէք սիւքիւնճիւ աղաճ տըր:

ՇԷՊԷՆԿԵԱՀ شبنكاه * Տես ՇԷՊԱՆԿԵԱՀ (զի է թեթևացուցեալն):

ՇԷՊԷՆԿԻՅԶ شب انكيز * Տես ՇԷՊԱՆՈՒՐ, և ՇԷՊՓԷՐԷ:

ՇԷՊԷՇԹ شبشت * Տզեղատեսիլ. Քէրիհէլ շէքիլ:

ՇԷՊԷՐ شبر * Բիզ հրոյ. Շէօլէ աթէշ:

ՇԷՊԷՔ شبك * Կարմիր առնել. Գըզըլ ետմէք: 2. Խայտ (զի՛նչ և իցէ իրաց.) Հէր նէսնէ:

ՇԷՊԷՖՐՈՒԶ شب افروز * (Թարգմանի գիշերալոյս.) Տես ՇԷՊԹԱՊ:

ՇԷՊԹ شبت * (պարզականագոյն յա_րաբացւոց՝ բառին شبث Շէպս) Տեսակ մի՛ կանաչ. Թուրքերէն Տէօրօթ օթի.

ՇԷՊԹԱՊ شبتاب * Փայլուն (և թարգ" գիշերափայլ.) Թուր" Եըլտըզ պէօճէյի. կամ Պէօճէք պէօճէյի" Իշըգ, Պէօճէօ. տես և ԱԹԷՇԷՔ, ԱԹԷՇՓԱՐԷ, ՇԷՊԷՖՐՈՒԶ, ՇԷՊ_ՉԷՐԱՂԷՔ, ՉԻՐԱՂԷՔ, ՉԻՐԱՂԼԷ, և ԿԷ_ԼԷՏԻՒԶԶԻՆԱ.

ՇԷՊԻ شبی * Գիշերային. Կէճէյէ մէն_սուպ: 2. Աղանդ ինչ գիշերոյ. Կէճէյէ մախսուս օրուն հալի: 3. Մի գիշեր. Պիր կէճէ. զի ասի Էյլէր մանէա չէգի մանէա, չէգի օթէյէր նէտի մա_նէօ. Թէ նմանիցի գիշեր մի նմանին՝ ի միասին գիշերին ոչ նմանեացի.

ՇԷ՛ՊԻ ԵԷԼՏԱ شب یلدا * Գիշերն այն, որ է սկիզբն եղանակի ձմերան. և է երկայնագոյն քան զամ գիշերս. Էնէէք կիճէ կէ եօզունէ խըլինտա կէճէսի: Եւ յաղագս անհաւ ասի զն և խիստ երկար և մթագին գիշերոյ. Հէր օզուն կէ գարանլը կէճէյէ տէրլէր. Տես և ԵԷԼՏԱ.

ՇԷՊԻՅՄ شبیم * Տես ԿԻՐԻՅԶ, բառ երկրորդ նշանակութեամբ.

ՇԷՊԻՅՆԷ شبینه * Կերակուր, ըմպե_լի, և այլ զի՛նչ և իցէ իր, որ ՚ի գիշերէ յաւե_լուլ մնացեալ իցէ. (Թարգ" գիշերային.) Կէ_ճէտէն գալըլ օլան գատէ գալան նէսնէ.

ՇԷՊԻՅՏԷՆ شبیدن * ՚Ի գլուխ գնել կամ ընդ մէջ անցանել (զիա.) Թուր" Դուգմէք:

ՇԷՊԻՅՔԷ شبیکه * Վարմ (Թռչնոց). Տուզագ. Թուրքերէն Աղ:

ՇԷՊԻՇԷՊԿՈՒՆ شب شبکون

Ցայգ մթագին գիշեր. Ղայէթ գարանլու կէճէ:

ՇԷՊԻՍԹԱՆ شبستان * Աննկողին. Տէօշէք. Համէկօղ: 2. Տեղի ուր լինի ընկերակ_ցութիւն ՚ի գիշերի: 3. Առանձին տեղի կայից կանանց ՚ի տան. Հարէմլիք. կամ ասպարաատ հարսին. Արթալը: 4. Ցատուկ տեղի առանձ_նութեան աղօթից. նաև վայրն այն՝ ուր աղօթէ և պաշտօն առնու ՚ի գիշերի. Փատիշահլէ_րին խալվէթ խանէ. տես և ԵՎԼԷՆՃ.

ՇԷՊԻՎՐՈՒԶ شب وروز * Զցայգ և զցերեկ. Կէճէ կիւնտիւզ.

ՇԷ՛ՊԻՖԷՐՐՈՒԽ شب فرخ * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, յերեսուն և մի ե_ղանակաց անտի զորս հնարեաց պարսկուտ երա ժիշտն Խուսրէվ փէրվիզի. Մուսիքիտէ պիր շուհն խանէ վէր:

ՇԷՊԽԱՆԷ شبخانه * Կանանոց. Հարէմ. կամ յարկ կանանց ՚ի պալատս Թագաւորաց.

Հարիւրամեան ազատ. Նաև կայ ասելով՝ Թէ է այն աստղ, որ ՚ի գիշերի պայծառանայ կատարելոց Օւ խանէ ոչ ունի երևելի զօրութիւն.

ՇԷՊԽԻՅԶ شبخیز * Նոյն է ընդ բա_ռին ՇԷՊԶԻՆՏԷՏԱՐ.

ՇԷՊԽԻՅԶԷՔ شبخیزک * Կամակ Թերէ. պարսկերէն رشاد Ռէշատ. որ և ասի ԹԷՐԷ ԹԻՅԶԷՔ.

ՇԷՊԽՈՒՆ شبخون և ՇԷՊԻԽՈՒՆ شبیخون * Գիշերական անկել. Կէճէ պասգընը. զի Թշնամիք ՚ի վրա Թշնամեաց վասն յարձակելոյ զնոս ՚ի գիշերի՝ առանց ուրուք գիտելոյ տարածեալ ՚ի միոյ կողմանէ եկեալ՝ զաշխարհ հալա_ծեն խառնակելով զնոս. և երեւեալ յայլմէ կողմա_նէ՝ կոտորեն այնպէս առանձն, և յետոյ եկանեն: Իսկ զայն կոչեցեալքս ոչ կարելով որոշել զԹշնամին և զորհրդին, կոտորեն զմիմեանս.

ՇԷՊԿԷԱՀ شبگاه * Տես ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՊԿԷԶ شبکز * Մողունք երկրի. որք յանձնս շրջին ՚ի գիշերի. Հաշէրաթիւլ'արզ: Եւ ուրիշ զոր Թէ նշանակէ լու. Թուրքերէն Փէ_չէ. և պարսկերէն رغوث Ռէղուս.

ՇԷՊԿԷՐՏ شبکرد * Գիշերաշրջիկ. Կէ_ճէ կէզիճի. պարսկերէն سری Սէրի.

ՇԷՊԿԻՅՐ شبگیر * Տես ՇԷՊԶԻՆՏԷ_ՏԱՐ: 2. Գիշերագնաց. (Թէ կարաւան իցէ և Թէ այլ.) Կէճէ եօլճիւլէրի: 3. Առաւօտեան պահ. Վագթի սահար: 4. Է Թռչուն իմն որ յա_ռաւօտեան պահու խօսի ողբական ձայնիւ. Պիր գուշ ատը:

ՇԷՊԿՈՒ شبکو * Մեծագոյն պահա_պանաց. Մէհթէրի թապլխանէ. որ և ասի ՇԷՊ_ԿՈՒՅ: 2. Տես ԽԻՒՆԷԱԿԷՐ.

ՇԷՊԿՈՒՆ شبکون * Սեւ գոյն. Սիյահ րէնկ: 2. Թխագոյն, սեւագոյն. Սիյահ րէնկլի: Այլ յանձնս զձիոյ և զագռաւէ. զի ասեն Էս'ուէ չէգէրտէ, սեւաձի. Ճամէ չէգէտէ, սեւ ագռաւ. և Թարգմանի գիշերագոյն.

ՇԷՊՀԷՆԿԷԱՄ شبهنگام * Գիշերոյ_ին պահ, կամ գիշերային ժամ. Կէճէ վագթի: Իբր Թէ հէնկեամի շէպ. այսինքն ժամանակ կամ պահ գիշերոյ.

ՇԷՊՀԷՐ شبهر * Կոչեցն այնր բառին որ կոչի ՚ի լեզու Թուրքաց Չագըր տօղանի:

ՇԷՊՂԱ شبغا * Փայլուն գիշերոյ. (զոր առնեն արտաքոյ տան՝ վրն անասնոց գտանելոյ և պահպանելոյ զոչխարսն ՚ի գիշերի.) Թուր" Աղըլ. որ և ասի ՇԷՊՂԱԶ. և ՇԷՊՂԱՐ.

ՇԷՊՂԱԶ شبغاز }
ՇԷՊՂԱՐ شبغار } Տե՛ս ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՊՂԱՐԻՅՊ شبغیب * Հաց և հրուշակ. Նան խո հուլվա. և այս այնու յարմարութ., զի պարսիկք յառաջնում գիշերի մեռելոյն իւրեանց հրուշակ եփեալ ընդ հացի բաշխեն և տան աղքատաց և օտարաց վասն հոգւոյ մեռելոյն այնորիկ.

ՇԷՊՆԷՀԷ شبنهی * Գանձ. արաբերէն Քէնզ. ասի և ԿԷՆՃ.

ՇԷՊՆԷՄ شبنم * Ցօղ, (և Թարգմանի շաղ, կամ խոնաւութիւն գիշերոյ, որ այսպէս ասի վասն լինելոյն ՚ի գիշերի) շաղ. Թուրքէ" Չի. արաբերէն ندی Նէտա. և չէղաթայերէն Մուշփուր. ասի և ԷՎՇԷ, ԷՓՇԷՆՔ, ԷՓՇԷՔ, ԺԱՂ, ԺԱՂԷ, և ՇԷԽՔԵԱՄԷ.

ՇԷՊՆԷՔ شبنک * Խաղ ինչ. Պէյ օյուն տէր.

ՇԷՊՆԻՇԻՅՆ شب نشین * Նստող ՚ի գիշերի. Կէճէ օթուրան.

ՇԷՊՈՒՐՂԱՆ شبورغان * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի գաւառին Խորասանայ, և տաճկացի ՚ի քաղաքէն Պալհայ՝ միջոցաւ ինն և տասան ֆէրսախից. Խորասանտէ Պէլխէ եիրմի ֆէրսէնկտէ պիր շէհիր տէր.

ՇԷՊՉԷՐԱՂ شبچراغ * Է այն գոհար ակն, որ ՚ի գիշերի նշոյլ արձակէ. Եւ է առ յակինթն՝ որ է Եագութ. Օլ ճէվահիրէ տէրլէր քի կէճէ չէրաղ վէրիր. (Թարգմանի գիշերաճրագ).

ՇԷՊՉԷՐԱՂԷՔ شبچراغک * Տե՛ս ՇԷՊԹԱՊ.

ՇԷՊՉԷՐԷ شبچره * Կենդանի՝ որ արածի ՚ի գիշերի. Կէճէ օթլայան հայվան. 2. Այսու յարմարութ. նշանակէ զայն մրգսն, որք ՚ի գիշերի բերեալ ՚ի բազմական խրախճանութիւն, կերեալ լինին. Թուրքերէն Չէրէզ.

ՇԷՊՉԷՔ شبچک * Է անուն գիշերոյ միոջ, որ լինի ՚ի կէս ամսեանն շապանի. Թուր" Պէրաթ կէճէսի. որ և ասի ՇԷՊԻ ՉԷՔ.

ՇԷՊՊԱԶ شب باز * Որ ՚ի գիշերի արուեստիւ տեսիլս կերպարանաց երևեցուցանէ. 2. Որ ՚ի գիշերի միայն առանձին յարուցեալ յաղօթս կայ և օրհնէ և գովէ զԱծ.

ՇԷՊՊՈՒՅ شبّوی * Շահպրակ. (ծաղիկ ինչ, որ ունի զբազում տեսակս, և բազմաթերթ ևս լինի. և Թարգմանի գիշերաբոյր.) արաբերէն Մէնշուր, նաև Մէնթուր. ասի և ԼԷԽՆԻՅՕ, ԽԱՅՐԻ, և ՀԻՅՐԻ.

ՇԷՊՊՈՒՏ شبّود * Է տեսակ ինչ պատուական ձկան, որ գտանի ՚ի յանուշահամ ջուրս. Պիր նէվ'ընտէնտիր պալըք տէր. արաբ" Շէպպուտ.

ՇԷՊՍԷՏԷ شبسده * Է յայտնի և ծանուցեալ գիշեր ինչ որ պատահի ՚ի Ջէմշիտեանի, զորմէ առասցեալ է լուալ ՚ի բառն Սէտէ. պիր մէշհուր կէճէ տիր.

ՇԷՊՏԻՅԶ شبدیز * Սևագոյն ձի. Սիյահ աթ. 2. Է յատուկ անուն երիվարի Խոսրովի փերվիզին, որ էր գերազանցեալ քանակութ. մարմնոյ և այլովք որպիսութեամբք քան զայլ երիվարս աշխարհի. յորոյ ՚ի մեռանելն զորպիսութիւն ձևոյ նորին ետ փորագրել և նկարել Խոսրով ՚ի վէմն քարի խմբի, յոր մերթ ընդ մերթ հայէր Խոսրով փերվիզ. և այժմ քարն այն կայ ասեն ՚ի Քիրմանշահ քաղաքի. Եւ էր երիվարս այս մերձ ՚ի գոյն սևութ. զոր տուեալ էր Խոսրովայ տարփածուն իւր Շիրին. 3. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ արարելոց ՚ի Պարպիւտէ. զի ասի թէ յաւուր միում մինչ վերջուցեալ ձին կայր հանդէպ աչաց Խոսրովայ, հնարեաց Պարպիւտ զեղանակս զայս, եդ զանուն նորա Շէպտիզ. Պիր նէվ'ը սազ տէր.

ՇԷՊՏՈՒ شبدو * Հանդերձ՝ որ ՚ի գիշերի ՚ի գործ ածին. Կէճէ խուլլանըլան ըսվապ.

ՇԷՊՐԷՆԿ شبرنگ * Սևաթոյր (ձի.) Սիյահրէնկ աթ. որ և ասի ՇԷՊՏԻՅԶ. 2. Է տեսակ ինչ թխագոյն և ինքնաբուս վարդի. որ և ունի փոքր մի դեղնութ. Պիր նէվ' սիյահ կիւլ տէր. 3. Է ազգ ինչ սեաւ և վճիտ քարի, որ ՚ի ճախարակիլն լինի որպ աւթ. և են ոմն տեսակք երկու. յորոց մին գայ ՚ի գաւառէն Տէշթի Գէղջուքէ. որ նախագոյն ջուր է, և անցմամբ ժամանակաց ՚ի ներգործութ. օդոյն պաղի և քարանայ. Եւ միւսն հանքական է, և բերեալ լինի ՚ի գաւառէն Գիլանայ. ունի ասեն բազում յատկութիւնս. և փորձ հանքականին սորա՝ այն է, զի թէ ՚ի հուր դնիցի՝ վառի որպ փայտ, և հոտ տայ որպ զհոտ նաւթի.

ՇԷՊՐԷՎ شبرو * Գիշերագնաց. Կէճէ եօլա կիտէն. 2. Գող գիշերոյ. Տուն օղրուսու.

ՇԷՊՐՈՒՂԱՆ شبرغان * Է առ վաղնջական անուանն քաղաքին Պէլխի. Ջէմշիտ Պէլխ շէհրինին ատը տէր. բայց արդէն է անուն աւանի միոջ մերձ ՚ի քաղաքն Պէլխ. Պիր գասապա ատը տէր. որ և ասի ՇԷՊՈՒՐՂԱՆ.

ՇԷՊՓԷՐԷ شبپره * Ջղջիկն, գիշերահաւ. Կէճէ գուշու. (Թարգ" գիշերաթռիչ.) Թուրքերէն Եէրասէ. արաբերէն Խուֆֆաշ.

ՇԷՊՓԷՐԷՔ شب پرک * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՇԷՊՓԷՐԷ.

ՇԷՊՓՈՒՇ شب پوش * Տե՛ս ՇԷՓՈՒՇ.

ՇԷՊՓՈՒՐ شیپور * Տե՛ս ՇԷՊՓԷՐԷ.

ՇԷՊՔԷԱՐ شبکار * Տե՛ս ՏԻՒՋՏ.

ՇԷՊՔԷՕՐ شبکور * Այն որ՝ որոյ աչք

ռչ տեսանէ 'ի գիշերի. (որ ասի զմարդոյ և զպալոյ կենդանեաց.) Օւ ւէ կէօզի կէօրմէզ.

ՇԷՊՔԻՈՒՔ شبكوك * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՇԷՊՔԻՈՒՔԷԱ.

ՇԷՊՔԻՈՒՔԷԱ شبكوكا * Աշխատ՝ որ 'ի գիշերի 'ի մէջոցս Թաղից 'ի բարձր տեղի, կամ 'ի ծառ ինչ ելեալ, յանուանէ յականէ առանէ բարեմաղթութիւս վ՞ փարթամաց Թաղին այնորիկ. իբր զի մեծատունքն այնորիկ լուեալ, ողորմութիւս առնիցեն. Պէյ նէմ փիշէնձի փէտէր. որ և ասի ՇԷՊՔԻՈՒՔ, և ՇԷՊՔԻՈՒՔԷ.

ՇԷՊՓԱՐԷ شب فاره * Տե՛ս ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՍԹ شصت * Կարթ. Օլթա: 2. Այն տեղին բոյթ մատին՝ որով քարշի լարն աղեղան: 3. Տե՛ս ԹԷՎԷ: 4. Վաթսուն. Ալթմըշ.

ՇԷՍԹԻՒՄ شصتم * Վաթսներորդ. Ալթմըշընճը.

ՇԷՍԹՀԷԶԱՐ شصت هزار * Վաթսուն հազար. Ալթմըշ պին.

ՇԷՍԹՍԱԼԷ شصت ساله * Վաթսնամեայ. Ալթմըշ եաշլըգ վէ ալթմըշ եըլլըգ.

ՇԷՍՊ شسب * Տե՛ս ՑԻՐԷԽՇԱՆ: 2. Տե՛ս ՃԷՀԱՆ.

ՇԷՎ شو * Տե՛ս ՇԷՊ: 2. Է հրամայական Շիւտէն բային: 3. Է կրճատեալ 'ի բառէն Շէվհէր.

ՇԷՎԱ شوا * Խոյլ. Մայիլ: 2. Տե՛ս ՇԷՂԱ.

ՇԷՎԱԹ شوات * Շնորհ. Թուրքերէն Ունվէր. որ և ասի ՇԷՎԱՏ.

ՇԷՎԱԼ شوال * Տե՛ս ՇԷՆՎԱՐ: 2. Գործ և զբաղմունք. Քեար վէ շուղլ: 3. Նոյն է ընդ բառին ՇԷՎԱԹ.

ՇԷՎԱԼԷՔ شوالك * (Նուաստական բառիս Շէվէլ) Թռչուն ինչ, որ յամ ժամանակի մի գոյն երևի. Պիր գուշ ադըդըր.

ՇԷՎԱՅԻ شوايي * Խոլոճ. Մանզարա.

ՇԷՎԱՏ شواد * Տե՛ս ՇԷՎԱԹ.

ՇԷՎԷ شوه * Տգեղ լինիլն (երեսաց). 2. Տե՛ս ՓԻՒՒԼԷ.

ՇԷՎԷՆՏԱ شوندا * Տե՛ս ՇԻՆԷՎԱ.

ՇԷՎԷՆՏԷ شونده * (ընդունելութիւն Շիւտէն բային) Լինող. Օլան.

ՇԷՎԷՆՏԷՐ شوندر * Կարմիր ճակնդեղ. Գըրմըզը ճիւքիւնտիւր. որ և ասի ՋԻՒՔԻՒՆՏԻՒՐ.

ՇԷՎԷՏ شود * (եզակի երրորդ դէմն ապառնոյ Շիւտէն բային) Լինի կամ լինի. Օլուր.

ՇԷՎԻ شوی * Լինի. Օլուր.

ՇԷՎԻՑՍԹ شويست * Ցրտոյ, սառն. Փէրսանէնտէլիք.

ՇԷՎԻՑՏԷՆ شويدن * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒՏԷՆ, որ է լինել. Օլմագ.

ՇԷՎԼԷ شوله * Աղբիւր. Չէշմէ. ...

ՇԷՎԿԷԱ شوكا * Գիշերային պահ. Կէճէ պէքճի: 2. Տե՛ս ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՎԿԷԱՀ شوكاه * Տե՛ս ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՎՀԷՐ شوهر * Տե՛ս ՇԻՒՅ.

ՇԷՎՀԷՐՔԻՒՇ شوهركش Այրասպան.

ՇԷՎՂ شوغ * Հուր. Պոզ ... ասի և ՇԷՎՂԷ, և ՇԷՎՇ.

ՇԷՎՂԱ شوغا
ՇԷՎՂԱՀ شوغاه } Տե՛ս ՇԷՊՂԱ.

ՇԷՎՂԷ شوغه * Տե՛ս ՇԷՎՂ.

ՇԷՎՄԻՑԶ شومیز * Ցան. Մէրճիմէ.

ՇԷՎՆԻՑԶ شونیز * Տե՛ս ՆԱՆՔԻՇ. որ և ասի ԿԻՒՐԻՒՆՃ, ՇՈՒՆԻՑԶ, և ԳԻՒՂԷՆՃ.

ՇԷՎՆԻՑԶԻՑԷԷ شونیزیه * Է անուն մեկերի միոյ. Պիր ...

ՇԷՎՇ شوش * Է անուն քաղաքի միոյ յաշխարհին խուժաստանի. Պիր ...: 2. Տե՛ս ՇԷՎՂ.

ՇԷՎՇԷՔ شوشك * Նուաստական ... Թիւնկուզ ...

ՇԷՎՊԱ شوبا * Շունչ. Զէհիր: 2. Խառնել, զոր 'ի գործ ածեն ...

ՇԷՎՎԱԼ شوّال * Է անուն ամսոյ միոյ լուսնականի ըստ արաբացւոց ... 'ի սկզբանն լինի մեծ ... Պիր ...

ՇԷՎՔԷԱՐ شوكار * Տե՛ս ՑԻՒԶՏ.

ՇԷՏԷԱՐ شديار * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ.

ՇԷՏԷ شده * Կարոց (...). ...

ՇԷՏՔԷԱՐ شدكار * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ.

ՇԷՐ شر * (բառ ...) Տե՛ս ՇԷՀՐ.

ՇԷՐԱՊ شراب * (բառ արաբ. ...) ... Շէրապ ... և ըստ ...

Շէրապհա) Ըմպելի (որով խմանի գինի ․) Թուր՛՛ Իչգի ։ 2 ․ Է այն՝ զոր կազմեն բժիշկք 'ի մեղր նռան և թթոյ ․ որ և կոչի Շէրապէթնար ․ և Շէրապի Ռուպ ։

ՇԷՐԱՊԽՕՐ شرابخور * Տե՛ս ՄԷՅՆՈՒՇ ։

ՇԷՐԱՊՏԱՐ شرابدار * Մատուցանող կարգեալ 'ի վերակացուն գինւոյ ․ Թուրքերէն Շէրապ օղլանի ։

ՇԷՐԱՊՏԻՀ شرابده * Մատռուակ ․ արաբերէն ساقی Սագի ։

ՇԷՐԶԷ شرزه * Բարկացեալ և զայրացեալ կենդանի ․ Խըշըմլըյը վէ ղուզղուն հայվան ։ Եւ ուրեք զայս որակութիւն միայն առասլուն առիւծու և ընձու ։

ՇԷՐԷ شره * Որկորոյ ․ Պօղազլըք գուլլըգ էթքէն ։

ՇԷՐԷԶՏԷՔ شرزدک * Տե՛ս ՆԻՒՄԹԻՒՔ ։

ՇԷՐԷՆԿ شرنگ * Թոյն (որոյ և իցէ ․) Թուր՛՛ Աղու ․ և արաբ՛՛ Սէմ ․ որ և ասի ԶԷՀՐ ։

ՇԷՐԷՔ شرک * Պալար ինչ՝ որ 'ի յայտ գայ 'ի մարմնի մարդոյ ․ զոր բժիշկք կոչեն Շէրէ ․ Պէր գապարճըգ տըր ։

ՇԷՐԻՅՐ شریر * Տե՛ս ԽՈՒՊ ։

ՇԷՐՄ شرم * Ամօթ ․ Ուտանմագ ․ արաբե՛՛ حيا Հայա ։ 2 ․ Ամօթոյք առնի անդամ ․ Թուր՛՛ Աւէրէթ երլէրի ․ ըստ այսմ Տե՛ս և ՔԻՅՐ ։

ՇԷՐՄԱՆԻՅՏԷՆ شرمایدن * (անցողական Շէրմիյտէն բային) Ամաչեցուցանել ․ Ուտանտըրմագ ։

ՇԷՐՄԶԷՏԷ شرمزده } Ամաչեցեալ ․
ՇԷՐՄԷՆՏԷ شرمنده } Ուտանմըշ ․ արաբերէն خجیل Խաճիլ ․ ասի և ԹԻՅՐԷՐՈՒՅ, և ՍԻՅԷՀՐՈՒ ։

ՇԷՐՄԷՍԱՐ شرمسار * Ամօթապարտ ․ Ուտանան ․ ասի և ՇԷՐՄԿԻՅՆ , և ՇԷՐՄՆԱՔ ։

ՇԷՐՄԷՍԱՐԻ شرمساری * Ամօթանք ․ ամօթ ․ արաբերէն խաճալէթ ։

ՇԷՐՄԷՍԱՐ ՇԻՒՏԷՆ شرمسارشدن Ամօթապարտ լինել , յամօթ լինել ․ Ուտանմագ ։

ՇԷՐՄԻՅՏԷՆ شرمیدن * Ամաչել ․ Ուտանմագ ․ արաբ՛՛ Խաճալէթ ․ և չէղա՛՛ Իսթիհիանմագ ։

ՇԷՐՄԿԻՅՆ شرمکین } Ամօթխած ․ Ու-
ՇԷՐՄՆԱՔ شرمناک } տանճը, հայալը ․

Թուրքերէն Ուտանմագ ։ 2 ․ Տե՛ս ՇԷՐՄԷՍԱՐ ։

ՇԷՐՄՏԱՇԹԷՆ شرمداشتن * Տե՛ս ՇԷՐՄԻՅՏԷՆ ։

ՇԷՐՊ شرب * Է տեսակ ինչ վշեղէն ազնիւ ստայնի , որ ծանուցեալ է յեգիպտոս քաղաքի ․ զոր ոմանք 'ի գլուխս փաթթուածեն, և կէսք ընդ մէջ ածեն ․ Պիր նէվ մօգդազ պէզ տիր ։

ՇԷՐՊԷԹ شربت * (բառ արաբի) Օշարակ ․ Թուրքերէն ևս Շէրպէթ ։

ՇԷՐՊԷԹԻ شربتی * Է տեսակ ինչ յոյժ նուրբ ստայնանկեալ պաստառի ․ Պիր նէվ՛ շայէթ ինճէ փօգընմիշ տիւլպէնտ տիր ։ 2 ․ Բաժակ մի բաւական մարդոյ միոյ ․ [illegible] ։

ՇԷՐՊԻՅՆ شربین * (բառ ընկերական ընդ արեայս) Ծառ ինչ նման սոճւոյ , որ ունի խոզակ որպէս զնա ․ յորմէ և [illegible] (սունկ) ։

ՇԷՐՎԱ شروا * Սուտ և նանիր խօսք ․ Տէրպագ վէ պոշպոշ սէօզ ։

ՇԷՐՎԷ شروه * Է տեսակ ինչ յերգեցողութեան ․ Խանէնտէլիքտէն պիր նէվ՛ տիր ։

ՇԷՐՐԱՆ شران * (առաւելական ընդունելի Շէրրիյտէն բային) Շաչող, շառաչող ։

ՇԷՐՐԻՅՏԷՆ شریدن * Շաչել ջրոյ ('ի հոսիլն) , գինւոյ ('ի հեղանիլն) , և անձրևոյ ('ի տեղալն ․) Սու ագմագտա, վէ շէրապ տէօքիւլմէքտէ, վէ եաղմուր եաղմագտա սատտան չըգան սէս հէլմագ ։

ՇԷՐՖ شرف * Ձայն (ո՛ և իցէ համառօտակորէն ․) Սէս ․ իսկ յատկաբար՝ ոտնաձայն ․ Այագ սէսի ․ ասի և ՇԷՐՖԱԼԷՆՔ, ՇԷՐՖԱՆՔ, ՇԷՐՖԱՔ , ՇԷՐՖԷ , և ՇԷՐՖԷՔ ։

ՇԷՐՖԱԼԷՆՔ شرفلنک * Տե՛ս ՇԷՐՖ ։

ՇԷՐՖԱՔ شرفاک * Տե՛ս ՇԷՐՖ ։

ՇԷՐՖԷ شرفه * Տե՛ս ՇԷՐՖ ։

ՇԷՐՖԷՆՃ شرفنج * Առապար ․ Սարփ եօլ ։

ՇԷՐՖԷՔ شرفک * Տե՛ս 'ի վերոյ ՇԷՐՖ ։

ՇԷՓ شپ * Տե՛ս ՏԻՐԷԽՇԱՆ ։

ՇԷՓԱՇԱՊ شپاشاب * Հնչիւն սլաքի , որ յայտ լինի 'ի շարունակ ձգմանէ նետից ․ Ավուճէ թէյլէան ․ որ և ասի ՇԷՓՇԱՊ ։

ՇԷՓԷԼ شپل * Ոտք , և կոճ ուղտու ․ Տէվէ այաղը , վէ թօփուղը ․ Թօփէնի չիմնէր ։

ՇԷՓԻՅՐ شپیر * Է անուն յոյժ բարձր լերին միոյ ․ Պիր պէօյիւք տաղ տիր ։

ՇԷՓԼԱՆԻՑՏԷՆ شپلانیدن * Տե՛ս ՁԷՄՓԱՆԻՑՏԷՆ ։

ՇԷՓԼԻՑՏԷՆ شپلیدن * Խեղդամահ [illegible] ։ [illegible] Տե՛ս և [illegible] ։

ՇԷՓՇԱՊ شپشاب * Տե՛ս ՇԷՓԱՇԱՊ ․ որ և ասի ՇԷՓ ՇԷՓ ։

ՇԷՓՈՒՇ شپوش * Այն [illegible] ([illegible] ։)

ՇԷՓՈՒՐ شپور * Փող ․ (զոր հարկանեն ընդ թմբկի և ընդ սրնկի ․) Պօրի ։

ՇԷՓՐԷՄ شپرم * Է խոտն այն՝ որ կոչի Թուր" [illegible] ։

ՇԷՔ شك * Մկնդեղ ․ [illegible] ․ ասի և ՄԷՐԳԻՄՈՒՇ ։

ՇԷՔԷԱԼ شکال * Նենգաւոր [illegible] ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷԱՇԷՔ شکشک * Ոտնաձայն ․ [illegible] ․ որ և ասի شکشک ՇԷՔՉԷՔ ։

ՇԷՔԷԱՎԷՆՏ شکاوند * Է անուն լեռին միոջ ․ [illegible] ․ որ և ասի ԷՇՔԷԱՎԷՆՏ ։

ՇԷՔԷ شکه * Տե՛ս ՇԷՔԷԱՇԷՔ ։

ՇԷՔԷՆ شکن } [illegible]
ՇԷՔԷՆՏ شکند } [illegible] ․ Թուր"

[illegible] ․ արաբերէն قراطين [illegible] ։

ՇԷՔԷՐ شکر * Շաքար ․ արաբերէն سکّر [illegible] , նաև قند Գանտ ։

ՇԷՔԷՐԱՄԻՑՁ شکرامیز * Շաքարախառն ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐԻՑՆ شکرین * Շաքարեղէն ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐԻՑՆԷ شکرینه * Է անուն շաքարեղէն հրուշակի միոջ ․ (և Թարգմանի շաքարեղէն ․) [illegible] ․ արաբերէն لطف [illegible] ․ ասի և ՆԱԹԻՖ ։

ՇԷՔԷՐԻՍԹԱՆ شکرستان * Շամ [illegible] ․ Թուր" [illegible] ։

ՇԷՔԷՐԼԷՊ شکرلب * Թարգմանի քաղցրաշրթն ․ և ասի [illegible] ։

ՇԷՔԷՐԽԱՅ شکرخای * [illegible] ․ ([illegible]) ասի ՇԷՔԷՐԽԱ ։

ՇԷՔԷՐԽԱՆՏ شکرخند * Քաղցր ծիծաղ ․ (զոր առնէ որ ՚ի խօսիլն [illegible] ․) [illegible] ։ (Ոսկ ներհակն կոչի Զէհրխանտ ։)

ՇԷՔԷՐԽԱՆՏԷ شکرخنده * Քաղցրածիծաղ , գեղածիծաղ ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐԽԱՊ شکرخواب * Տե՛ս ՇԻՐԻՆԽԱՊ ։

ՇԷՔԷՐԳԻՒՖԹԱՐ شکرگفتار * Տե՛ս ՇԻՐԻՆԳԻՒՖԹԱՐ ։

ՇԷՔԷՐՇԱՀ شکرشاه * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՔԷՐՇԱՆ ։

ՇԷՔԷՐՇԱՆ شکرشان * [illegible] ․ ([illegible] ։) [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՇԻՔԷՆ شکرشکن * Տե՛ս ՇԻՐԻՆԳԻՒՖԹԱՐ ։

ՇԷՔԷՐՊԱՏԱՄ شکربادام * Հրուշակ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՊԱՐ شکربار * (Թարգմանի քաղցրաբեղայ ․) Տե՛ս ՇԻՐԻՆԳԻՒՖԹԱՐ ։

ՇԷՔԷՐՊԷՐԷՔ شکربرك * Է [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՊՈՒՐԷ شکربوره * Կարկանդակ շաքարեղէն ․ որ և ասի ՇԷՔԷՐՊԻՑՁԷ , ՇԷՔԷՐՊԻՑՐԷ , և ՇԷՔԷՐՊԻՒՁԷ ։

ՇԷՔԷՐՎԷՏ شکرود * Այր ժրաջան ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՏԷ شکروه * Տե՛ս ՇԷՔԷՐՎԷՏ ։

ՇԷՔԷՐՐԻՑՁ شکرریز * [illegible] ։ 2 ․ Տե՛ս ԷՇՔԻՇԻՑՐԻՆ ։ 3 ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՐԻՑՁԻ شکرریزی * Տե՛ս ԷՇՔԻՇԻՑՐԻՆ ։ 2 ․ Քաղցրախօսութիւն ․ [illegible] ։

ՇԷՔԷՐՖԻՇԱՆ شکرفشان * Շաքար [illegible]

հոռ. Շէքէր փէօթիւրմէ. զի առ ի Լէզի շէքէրճիլտն։

ՇԷՔԷՐՖՈՒՐՈՒՇ شكرفروش * Շաքարավաճառ. Շէքէր սաթըճը։

ՇԷՔԷՔ شكك * Տե՛ս ՏՈՒԺԷ։

ՇԷՔԻՅՆԷ شكينه * Կարաս մեծ՝ յորում գինին արմտիս. Պիւյիւք քիւփ քի իչինէ շարապ գօյարլար։ 2. Ծայրատուր փայտ՝ որով փարեն զէշ և զեզն. Ուճը սիվրի աղաճ, քի անընլէ էշէք վէ սըղըր սիւրէրլէր։

ՇԷՔԻՅՇ شكيش * Քուրձ՝ հիւսեալ ի կնիւնոյ և ի ձիւղոյ փափաթի. Ասպէն վէ հասըր չէօփիւնտէն եափըլմըշ չուվալ։

ՇԷՔԻՅՊԱ شكيبا * Տե՛ս ԺԷՖՔԷՐ։

ՇԷՔԻՅՐ شكير * Տե՛ս ՇԷԼԻՅԼ։

ՇԷՔԻՐ شكر * Տե՛ս ՔԻՒՍ։

ՇԷՔԻՖԹԻՅՏԷՆ شكفتيدن * Տե՛ս ՇԻՔԻՒՖԹԷՆ։

ՇԷՔԼԷ شكله * Տե՛ս ՇԻՔԼԷ։ 2. Տե՛ս ԹԻՅՐԻՅՋ։

ՇԷՔՆԷ شكنه * Ոլոռ. Պէօւրճէ. որ և ասի ԻՇՔԷՆԷ, ՄԱՋ, ՇԻՔԽԱՆ, ՇԻՔԷՆ, և ՁԻՅՆ։

ՇԷՔՐԷ شكره * Տե՛ս ԱՇԿԷՋԷ։ 2. Տե՛ս ՔԻՒՍ։

ՇԷՔՓՈՒՅ شكپوى * Ի գիշերի հանգարտ ընթանալով յայտ եկեալ սահանայնն։ Բայց այլ ոմն ասէ թէ՝ պարզապէս ցուցանէ սահանայն զի՛նչ և իցէ. Աւագ սաքալ. ակրջի ծայ. լեառ այսմ Տե՛ս և ՇԷՔԽԱՇԷՔ։

ՇԷՔՔԷ شكّه * Տե՛ս ՇԷՎԼԷ։

ՇԷՔՔԷՐ شكّر * Տե՛ս ՇԷՔԷՐ։

ՇԷՔՔԷՐԻՅՆ شكّرين * Տե՛ս ՇԷՔԷՐԻՅՆ։

ՇԷՖ شف * Տե՛ս ՇԷՊ։

ՇԷՖԱ شفا * Տե՛ս ՇԷՂԱ։ 2. Արդար վաստակ. արաբերէն Հալալ։

ՇԷՖԱՆԷ شفانه * Է Թռչուն խիտ մեծադոյն քան զցին, որոյ գլուխն և տուտն լինին գոյն զգոյն. Պիւր գուշ տըր քի. որ և մեկնի պարսկերէն Մուրղի պիւզուրկի էշլուէն, ձեռն փիւսք չէնք տարեք։

ՇԷՖԱՏԱՐՈՒ شفاتارو * Կամ որ ընտրողն է Շիֆթալու։ Տե՛ս ՓԱՋԷՀՐ։

ՇԷՖԷ شفه * Տե՛ս ՇԷՂՐ։

ՇԷՖԷԼ شفل * Եղունգն՝ որ է ի ծայրն

ոտից ուղտու. Տէվէ այաղընըն ուճընտա օլան թըրնագ. Նախի՛ւնի չի՛ւնիւր։

ՇԷՖԷՊԷՍԹԷՆ شفبستن * Թմրիլ արեան յանդամս. Գան ույուշմագ։ 2. 'Ի գործե լոյ զգործ՝ մորթոյ ձեռաց և ոտից տեւ ռիլ և փապարիլ և խստանալ. Տէր նասըր պաղլամագ. ասի և ՋԷՐՈՒՇԻՒՏԷՆ։

ՇԷՖԷՔ شفك * Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ։ 2. Հնացեալն և ապականեալ ո և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին էսքիմիշ վէ չիւրիւմիշի։

ՇԷՖԹ شفت * Տե՛ս ՔԻՇՔԷՆՃԻՅՐ։ 2. Է գեղն այն՝ որ ունիցի գարշահոտութի. Պէտ գօգուլու սէմիշ։ 3. Սակաւագին և անընդունելի իր. Քըյմէթսիզ վէ նամագպուլ։ 4. Խեղաթիւր և անհաւասար. Քէճիլ վէ նաշիմվար։ 5. Տե՛ս ՋԻՇԹ։ 6. Է անուն աւանի միոյ 'ի սահմանս Կեյլանու, յորում գործին Մետաքսեայ սկաւառակք, և այլք նմանք. Պիւր գասէպէ իսմի տըր։

ՇԷՖԹԱ شفتا * Տե՛ս ՇԷՂԱ։

ՇԷՖԹԱԼՈՒ شفتالو * Դեղձ. Պիւր մայվէ վէ մէշհուր մէյվէ տըր. արաբերէն درّاق Տուրրագի։

ՇԷՖԹԱԼՈՒՏ شفتالود * Տե՛ս ՇԷՖԹԱԼՈՒ։

ՇԷՖԹԱՀԻՆԿ شفتاهنك * Տե՛ս ՄԷՏՔԷՇ։

ՇԷՖԹԱՀԻՆՃ شفتاهنج * (արտաբացուցեալ 'ի բառէն Շէֆթահէնկ) Տե՛ս ՄԷՏՔԷՇ։

ՇԷՖԹԷ شفته * Առաջին ծագումն արեգական. նաև զի՛նչ և իցէ իր՝ որ նուրբ և բարակ իցէ. Կիւնէշին իլքի թուլուի, վէ աւիք հէր նէ քի ինճէ օլա։

ՇԷՖԹԷԼԷՔ شفتلك * Նոյն է ընդբառին ՇԷՖԹԷՐԻՆԿ։

ՇԷՖԹԷՐԻՆԿ شفترنك * Տեսակ խնձկարմրաշորթ դեղձի. Պիւր նէվ գըրմըզը շէֆթալու փիւր։ Եւ ուրեք մեկնի՝ շլոր. Էրիկ. որոյ կէսն կարմիր լինի, և կէսն դեղին. զոր բնակիչք Իսֆահանու կոչեն Թուղնիկ։

ՇԷՖԼԻՅՏԷՆ شفليدن * Տե՛ս ՇԻՓԻՅԼԻՅՏԷՆ։

ՇԷՖՇ شفش * Է Ջոխն այն՝ որով հաւաքէ բամբակահարն զբամբակն. Պիւր չըպըգ տըր քի հալլաճ անընլէ փէմպէյի ճէմ էտէր. որ և ասի ՇԷՆՇ։ 2. Ասող, որ է չորն քակորայ. Թուրքերէն Թէշէք։ 3. Շուխի փէրթիլ, որ է ուղէշ ծառոյ. Աղաճ գալը։

ՇԷՖՇԷ شفشه * Սանտրչի ատամնանկաց՝ 'ի մէջ որոյ զատանորն զեռեղէնլ ատամն անկանեն. Զուլֆա փէքէօլի։

ՇԵՓՈՒ شفو * Նոյն է ընդ բառն ՄԷՍ-ՐԱՏ․ որ է حرام Հարամ․ որոյ ներհակն առի حلال Հալալ․ որ և կոչի ՇԷՓԱ․

ՇԵՓՈՒՏ شفود * Տե՛ս ՇԵՀԱՏ․

ՇԵՓՐԷ شفره կամ ՇԻՒՓՐԷ * Ձուկն (․ որ է բոլորակ սուր երկաթ ինչ, որով կաշեգործք և թամբագործք սեւ քերեն և յղկեն․) Սոփիքեան Բըչաղ ինթեւշէրի Դաբաղլար չեւալը վե- գէր․

ՇԻԹԱ شتا * Ընդ առաւօտն ձիր ինչ տալ․ ուստի և այն որ չէ կերեալ առաւօտն կոչի Նաշթա, կամ Նաշթա․ Սապահ եմէքի էթմէք․ 2․ Է կրճատեալ 'ի բառէն Շիթաղ․ Իսկ ըստ արաբաց՝ Տե՛ս ՁԻՄԻՍԹԱՆ․

ՇԻԹԱՂ شتاغ * Տե՛ս ՄԷՇԹԷՆԿ․ 2․ Երամ կենդանեաց զի՛նչ և իցէ․ Հայվան սիւրիւսի․

ՇԻԹԱՄԷ شتامه * Զարդարեմ, և շա- րաքուն․ Պէզէնէհէ վէ պէզէ օյունք․

ՇԻԹԱՊ شتاب * Շտապ, փութա- ջանն․ Իվէճէ․ որոյ" Աճէլէ․ առի և ԻՇԹԱՊ, ԻՒՇԹԱՊ, և ԻՒՇԹԱՎ․ 2․ (Է հրամայականն Շիթափիդէն բային)․

ՇԻԹԱՊԱՆ شتابان * (ստացականն ընդունելութիւն 'ի բայէն Շիթափիդէն) Ցայժ փութացող․ Ջիյատէ իվէճէ․

ՇԻԹԱՊԱՆԻՑՏԷՆ شتابانیدن * (ան- ցողականն Շիթափիդէն բային) Փութացուցա- նել․ Իվէճտիրմէք․

ՇԻԹԱՊԶԷՏԷ شتابزده * Փութացեալ կամ երագեալ․ Աճէլէ իլէ․ 2․ Մերթ՝ փու- թացող․ Աճէլէճի․

ՇԻԹԱՊԶԷՏԷԿԻ شتابزدگی * Տե՛ս ՇԻԹԱՊ, ըստ առաջին նշանակութեանն․

ՇԻԹԱՊԷՆՏԷ شتابنده * (ընդունելու- թիւնն Շիթափիդէն բային) Փութացող կամ շտապող․ Թուրքերէն Իվէճի․

ՇԻԹԱՊԻ شتابی * (է երկրորդ դէմ ապառնւոյ կամ ներկայի Շիթափիդէն բային եղա- կանաւորս․) Փութաս, կամ շտապես․ Իվէճէրսին․

ՇԻԹԱՊԻՑՏԷՆ شتابیدن * Փութալ կամ շտապել․ Աճէլէ իլէմէք․ Թուր" Իվէճէ․ չէզ" Աչ-ղանմագ․ առի և ԻՇԹԱՓԹԷՆ, և ՇԻԹԱՓԹԷՆ․

ՇԻԹԱՊՊԱՐԱՆ شتاب باران * Ուժ- գին անձրեւ, որ տեղայ սաստիկ հողմով, այսինքն է տեղատարափ․ Թուրքերէն Սաղանագ․

ՇԻԹԱՊՔԵԱՐ شتابکار * Նոյն է ընդ բառին ՇԻԹԱՊԷՆՏԷ․

ՇԻԹԱՊՔԷՐՏԷՆ شتاب کردن * Տե՛ս ՇԻԹԱՊԻՑՏԷՆ․

ՇԻԹԱՔ شتاك * Դուրգար շտապելով․ որ իցէ նորոգ բուսեալ յարմաւոյ ծառոյն․ Աչ-ղէճ ճէօզիւն զիմ ինի Խուրմա Փիտանի․

ՇԻԹԱՓԹԷ شتافته * (կրաւորական ընդունելութիւն Շիթափիդէն բային) Փութացեալ․

ՇԻԹԱՓԹԷՆ شتافتن * (ըստ" Շիթաղո և այլոց" Շիթաղիծ) Տե՛ս ՇԻԹԱՊԻՑՏԷՆ․

ՇԻԹԷՓԹ شتفت * Հաստատութեան ծանկոյթ ամ իրի․ Հէր նէսնէնին էօզիւնիւ․ Իսկ յառակաբար՝ ծանկոյթ առն․ Էվ էօզիւնիւ․ 2․ Բարձրութիւն․ Պիւլէնտլիք․

ՇԻԼ شل * Տեսակ ինչ զինուց սիգ ազա- տէ, զորոց զերկուսն կամ զերիսն 'ի միասին ամփոփ եդեալ՝ զեռեալն առ ընթեր թամբի երիվարի իբր Ղարարոյ․ և է առ զէն ծանուցեալ 'ի հնդիկս․ Գիր նէյ՝ սիւլահ փէյը․ 2․ Տեսակ ինչ մրգոյ նման սերկեւիլի, որոյ համն ըստ ամի հակեալ է 'ի չարա- նութիւն․ և լինի սորա անուանն մրգաբերայց․ Գիր մէյվէ ուէյը այվայի մըշաբիհ․

ՇԻԼԹԷ شلته * Մերկին թուրքերէն Քէմէրդէնա դօշէ․

ՇԻԼԻՆՃ شلنج * Օթոց․ Միթախար․

ՇԻԼՄ شلم * Խեժ ծառոյ․ Աղաճ ձիւսի․ որոյ" صمغ Սամղ․ որ և առի ՇԻԼՄԻ ՏԻՐԱԽԹ․

ՇԻԼՄԱՊ شلاب * Է այն՝ զի զջուր հացին ջրով թրջեալ՝ յետ այնորիկ եփեն խաղով․ և ուրեք առանց խաղոյ արարեալ آش Աշ․ չէմէկ լէս ասեն․ Գարըր էքմէկի բուլամաղ պարսի- հոս էտերէ դէնիւրտուրլէր․

ՇԻԼՔ شلك Կայլուն ցեխ․ Էօզլէ պալչըգ․

ՇԻԼՔԵԱ شلکا * Տե՛ս 'ի վերոյ ՇԻԼՔ․

ՇԻԼՔԷՔ شلکك * Են ծակքն այնու- քիկ, որք լինին 'ի ստորին կողմանս որմոց, ընդ որ հասին արտաքս աղտեղի ջուրք և անձրեւա- ջուր․ որ և առի ՄՈՒՐԻ․ Տիվար փիլինտէ օլան տէ- լիքլէր․ Եւ ուրեք մեկնի՝ խողովակ․ օլուգ, նաւքան․

ՇԻԼՓԱ شلفا * Տե՛ս ՇԱՆԷՀԻՑՏ․

ՇԻԽԱՅԻՏԷ شخاییده * Վիրաւորեալ անդամ ինչ եղնգամբ և կամ այլով․ Բէյբէրէտ․

ՇԻԽԱՐ شخار * Տե՛ս ՇԷԽԱՆԷ․

ՇԻԽԼԻՑՏԷՆ شخلیدن * Շունչ 'ի ներքս քարշել․ Իչէրի նէֆէս չէքմէք․ 2․ Տե՛ս ՇԷՓԼԻՑՏԷՆ․

ՇԻԿԵԱԼԻՇ شکالش Տե՛ս ՍԻԿԵԱԼԻՇ․

ՇԻԿԵՐ شکر * Տե՛ս ԹԵՄՐ.

ՇԻԿԵՐՖ شكرف կամ ՇԵԿԵՐՖ * Զօրեղ և հաստատուն. Գոմի կէ միւհիւէմ: 2. Շքեղ և փառաւոր և մեծատուն. Միւհթեշեմ կէ խօշաճող կէ ձէնաքէր. որ և ասի ԻՇԿԵՐՖ.

ՇԻԿԵՐՖԻՑՏԵՆ شكرفيدن * Զօրեղ և փառաւոր և շքեղ լինել. Գոմի կէ միւհթեշեմ կէ սահիպ վուգուֆ օլմագ.

ՇԻՀ شه * Բակ. Համլի.

ՇԻՀԱՊ شهاب * Աստղ. Կէճէ ասմանտէն փըշլէն եըլտըզ ձըմքը նէշանէ: 2. Բոց հրոյ. Շէօ՛լէնի ալէվ.

ՇԻՀՆՈՒ شهنو * Դրդմունք. Թուրքերէն Էրմէնի ալի.

ՇԻՂԱԼ شغال * Ճագար. Թուր" Չագալ. և արաբերէն Վավի, նաև Իպնի աւի. ասի և ԿԵԱԼ, ՇԵԿԵԱԼ, և ՇԻԿԵԱԼ.

ՇԻՂԱՐ شغار Աշխատանք. Սոփայի գիւլէնօ.

ՇԻՄԱԼ شمال Տե՛ս ՇԵՄԱԼ. Հիւսիս.

ՇԻՄԵ شمه * Տե՛ս ՍԵՐԻ ՇԻՅՐ.

ՇԻՄՇԱՐ شمشار * Դալար ծիւղքն ծառոյն, որոյ տերեւքն լինին յոյժ կանաչ. Չիմշիր ագաճընըն Ենշէ փըլլէրի, կէ եափրագը եէշիլ օլուր.

ՇԻՄՇԻՑՐ شمشير * Սուսեր. Թուր" Գըլըճ. և արաբ" سيف Սէյֆ. (Որ Թեպետ ուղղագոյն է՝ զի ասիցի Շեմշիր, որ է բարդ ՚ի բառից ՇԵՄ և ՇԻՅՐ, բայց սովորակի Շիմշիր արտաբերի. և ստուգաբանի ճիրան առիւծու:)

ՇԻՄՇԻՅՐԶԵՆ شمشيرزن * Կորովի կամ քաջ. Պէհլիւան. և Թարգ" սուսերաւարակ.

ՇԻՑ شى * Տե՛ս ՔԻՈՒՇԵ.

ՇԻՑԱՆ شيان * Տե՛ս ՇԵՑԱՆ: 2. Տե՛ս ԽՈՒՆԻ ՍԻՅԱՎՈՒՇ. արաբերէն دم الاخوين Տէմիւլէխավէյն.

ՇԻՑԱՆԻ شيانى * Այս բառ առ բնակիչս Խօրասանու, նշանակէ զկշիռ ծանրութեան միոյ մսխալի.

ՇԻՑԱՐ شيار * Հերկ. Թուրքերէն Նատաս. այսինքն արտ հերկագործել.

ՇԻՑԱՐԻՑՏԵՆ شياريدن * Հերկել. Թուրքերէն Նատաս էթմէք. և արաբերէն فلحان Ֆէլհան. որ և ասի ՇԻՑԱՐ-ՔԵՐՏԵՆ.

ՇԻՑԶ شيز կամ ՇԵՑԶ * Է փայտ ինչ որ լինի ՚ի Հնդիկս, յորմէ կազմեն ամանման աշխ-աղաւնիք. և զայն աղեղն և կոչեն Շիզ. Պիր ագաճ փիւր: 2. Տե՛ս ԱԲԵՆՈՒՍ.

ՇԻՑԶԵՐ شيذر * Է անուն մի յանուանց Ամենակալի.

ՇԻՑԶԿՈՒՆ شيزكون Տե՛ս ՍԻՆՃԻՑ.

ՇԻՑԶՐԵՆԿ شيزرنك * Այր չոքեկան. Եէրտան չըգըճը: Եւ ուրեք ասի մեղ չոքեկան. Եէրտան դէւէլը.

ՇԻՑԵ شيه * Տե՛ս ՇԵՆԳԵ.

ՇԻՑԹ شيت * Տե՛ս ՇԻՎԻՑԹ.

ՇԻՑԼԱՆ شيلان * Սեղան Թագաւորական. Սոֆրա փատիշահանէ.

ՇԻՑԼԱՆԵ شيلانه * Յունապ. արաբերէն عناب Ի՛ննապ. ասի (ԾԷ պարսից) և Ի՛ՒՆՆԱՊ, ՃԻՑԼԱՆ, ՃԻՑԼԱՆԻ, ՇԻՑԼԱՆԵՔ, և ՍԻՆՃԻՑԻ.

ՇԻՑԼԵ شيله * Տեսակ ինչ կերակրոյ, որում Շիւշէքէրլէմ ասեն. Պիր նէվ՚ թաամ փիւր.

ՇԻՑԽ شيخ * Եզր ծովու. Քէնարէ դէրեա. արաբերէն ساحل Սահիլ.

ՇԻՑԽԱՆԵ شيخانه * Անկիւն տան. Էվ քէօշէսի.

ՇԻՑՀԵ شيهه * Տե՛ս ՇԵՆԳԵ.

ՇԻՑՄ شيم * Շնաձուկն. Իթ պալըղը. որ ունի ՚ի Թիկունս իւր Թեփս սղոցաձեւ: Այս և Թէ՝ է անուն գետոյ իրիք, ուր յաճախ լինին վերոյ գրեալ ձուկն, յայր ասեն և ձուկն նովին անուամբ կոչի Շիմ. Պիր էըմագ ադը փիւր.

ՇԻՑՄԵ شيمه * (բառ ընկերական ընդ արեգս) Բարք և բնութիւն, նաև սովորութիւն. Խույ կէ ադէթ կէ ադէթ.

ՇԻՑՄՐՈՒՏ شيمرود * Է անուն գետոյ միոյ ՚ի գաւառին Կիլանու. Պիր ըրմագ ադը փիւր.

ՇԻՑՆ شين * Է կրճատեալ ՚ի հրամայականէս Նշինեա. ասի և Պէշինեա: 2. Է վարունկն այն՝ որ Թողեալ է ՚ի պարտեզի, վասն սերմանացու լինելոյ. Թօխում իչիւն գօյուլան ուզունճէ խիյար: 3. Կարմիր խնձոր. Գըզըլ էլմա.

ՇԻՑՆԵ شينه * Սրճակ ինչ. Սիֆօպ. Սիֆօպ փերտէլէրի փէրտէսի.

ՇԻՑՆԿԻՑԱՐ شين كيار * Է տեսակ ինչ վարունկոյ, որ լինի երկայն և սուր. զոր պահեն վասն սերմանացու լինելոյ. որ և ասի ՇԻՑՆԽԻՑԱՐ. Պիր նէվ՚ խիյար փիւր: 2. Նշանակէ ինչ նման Աճուրի, որ է բեր ինչ վարունկանման. արաբերէն قثا Գըսսա.

ՇԻՅՇ شیش * Տե՛ս ՇԻՅՇԱ։

ՇԻՅՇԱԼԵՆԿ شیشلنک *, (բառ բնակչաց գաւառին Քիրմանու) Թռչուն ինչ․ Թուրքերէն Եօնա գուշի։

ՇԻՅՇԷ شیشه * Աման կազմեալ յապակւոյ, Թէ իցէ փառաւոր և Թէ լի․ ասաւր այն Շիշէ 'ի մէջ որոյ իցէ ջուր՝ ապակեայ կոչի․ Ստամբօլ Եօթերմէշ շիշէ․ 2․ Ապակեղէնութիւն ինչ երկինն և ս կոչի Շիշէ։

ՇԻՅՇԷԿԵՐ شیشه‌گر * Ապակեգործ․ Շիշէճի։

ՇԻՅՇԷՄ شیشم * Է անուն նուագարանի միոյ․ Պէր սազ ադի վէրիր․ 2․ Է անուն եղանակի միոյ երաժշտական երգեցմանց Պարսկաստանի։

ՇԻՅՇԷՔ شیشک * Տե՛ս ՇԻՅՇՈՒ։

ՇԻՅՇԼԷ شیشله * Այն ծակն, որ լինի 'ի կառուի 'ի հարմանէ առաւանի Թափչին․ Եւ ևս է այն տեղին՝ զոր կարեալ իցէ մուկն․ Պէշիք գասար թօփմագընաւէն վագէ՛ օչուն էչինէ վէ տէժէ վէ սըչան գէստիկի եէր դէշիկ։

ՇԻՅՇՈՒ شیشو * Է կենդանի ինչ համգոյն կապկի․ Պէր ճանաւէր ատը․ որ և ասի ՇԱՇԷՔ, և ՇԻՅՇԷՔ։

ՇԻՅՊ شیب * Տե՛ս ՆԻՇԻՅՊ (զի է համառօտեալն)։ 2․ Տե՛ս ԹԱՁԻԵԱՆԷ։ 3․ Գետոյն խորատեղը։ 4․ Տե՛ս ԹԻՅՊ։

ՇԻՅՊԱ شیبا * Ճռռումն․ Ֆէրեաէտ։ 2․ Տե՛ս ԹԷՊԷՍԹԻՒՂ։ 3․ Ցայտնի և պայծառ․ Աշիքեար վէ րուշէն։ 4․ Ռուկի․ Ալթուն։ 5․ Օձ․ Եիլան․ էֆաչ։

ՇԻՅՊԱԶԷՊԱՆ شیبازبان * Տե՛ս ԹԷՊԷՍԹԻՒՂ։

ՇԻՅՊԷ شیبه * Տեղացուցն նման․ Օխշէտիկի։

ՇԻՅՊԹԻՅՊ شیب‌تیب * Տե՛ս ԹԻՅՊԻՒՇԻՅՊ։

ՇԻՅՊՓԱԼԱ سلپاشیب * Է տափարակ ծակոտկէն փոփրակալ ինչ, զոր 'ի բերանս ամնից և այլոց իրաց՝ քամեն զեւղ և զմեղր, զոր յածախ 'ի գործ ածեն հրուշակագործք․ Պէր եասը քէֆկիր ատը։

ՇԻՅՍԼԷ شیسله * Նշան բարի․ Էժանիշան․ ալամէթի խայր։

ՇԻՅՎ شیو * Նոյն է Է բառին ՇԻՅՊ․ և նշանակէ զառ 'ի վայր․ Էնիշ։

ՇԻՅՎԱ شیوا } Տե՛ս ԹԷՊԷՍԹԻՒՂ
ՇԻՅՎԱԶԷՊԱՆ شیوازبان }

ՇԻՅՎԷ շիւ * Տե՛ս ՇԱՉ, ընտ նաւու[illegible] ջին նշանաւորութիւն։ 2․ Ցարգացեալ առատութեան։ Գուշէ վէ քէլէշ։ 3․ Գեղեցիկ որպիսութիւն․ Գուզէլ խալ։ 4․ Գեղեցկութիւն և վայելչութիւն․ Հիւսն վէ ջէմալ։ 5․ Տե՛ս ՀԻՒՆԵՐ։

ՇԻՅՎԷԿԵՐ شیوه‌گر * Նազանօղ․ Թուրքերէն Նաշլըճի։

ՇԻՅՎԷՆ شیون * Ողբ և աշխարհանք․ Իքի վէ խաս․ աահ և ՆԷՎՀԷ։

ՇԻՅՏ شید * Տե՛ս ՀՈՒՐՇԻՏ։

ՇԻՅՏԱՆ شیدان * Անուն կերակրոյ [illegible] Սիմէշ․ խամը գասամ։

ՇԻՅՏԷ شیده * Ցայգ պայծառ և լուսաւոր․ Ջէյտան րուշէն։ 2․ Է անուն որդւոյ Էֆրասիապայ, զոր մէ զոյլն գեղեցկութեան իւր անուանեալ հայր նորա Շիտէ։ 3․ Է անուն միոյ [illegible] թագաւորաց անուանեալ Ջեմշիտ և այլ որպէս Թէ Շիտէ՝ է անուն խիմաստից [illegible], զի մէ Պէհրամ կլուրայ արքային պարսից՝ [illegible] բարձրաւանդակ յարկս ճօթն․ որոց իւրաքանչիւր ունէր գգոյն մի․ և յիւրաքանչիւր [illegible] եօթնեկի՝ նստէր 'ի միում յատկական [illegible], և ըստ գունոյ յարկին սփռոցս առաքանեալ առնէր, ըստ նմին երանգոյ. և խնդն զգեստ ազանէր, և Եւ 'ի փոխարէն գործոց պաշտօնի խիմաստից պարգևեալ էր նմա զիշխանական պետութիւն Աւիլ քաղաքի։

ՇԻՅՏԷԽ شیدخ * Մասնաւոր․ Թուրքերէն Ալշէ։

ՇԻՅՏԷՍՊ شیداسب * Է անուն որդւոյ միոյ 'ի զարմէն Ճէմշիտայ․ այսինքն է Թոռն նորին, որ էր որդի Թուրի որդւոյ Ճեմշիտայ․ և էր սա Թագաւոր 'ի գաւառին Զապուլիստանի․ Պէր փատիշահ իսմի տըր։

ՇԻՅՐ شیر * Կաթն․ Սիւտ․ արդէբէն Լէպէն։ 2․ Տե՛ս ՐԻՅՊԱՆ։

ՇԻՅՐԱԶ شیراز * Է անուն Թագաւորանիստ քաղաքի այնր գաւառի յարևելս, որ կոչի Ֆարիս Իէմիշէքիլի, որոյ օդն քաղցր է և ջուրն բարեհամ։ 2․ Քամածոյ մածուն․ Սիւզմէ եօղուրթ։

ՇԻՅՐԱԶԷ شیرازه * Է յայտնի ինչ զոր կազմեն յազդեցմոյ յերկոսին կրունկունս գրոց և մատենից, և 'ի պատառուածս, այսինքն Եսլիպաճս պարեգօտից․ Մարուֆ իսիմ ատը։

ՇԻՅՐԱԶԷՊԱՆ شیرازبان * Տե՛ս ՇԻՅՐԻՅՆԶԷՊԱՆ։

ՇԻՅՐԱՆԷ شیرانه * Առիւծաբար․ Արսլան կիպի։

ՇԻՅՐԱՎԱ شیراوا * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՅՐՎԱ, որ է կաթնապուր․ Սիւտլի աշ։

ՇԻՅՐԱԶ شیراز * Մեկնի Թուրքերէն Չոռլու վէ ղուրուր սէօզլէսի ։

ՇԻՅՐԶԵՃ شیرزج * Կաթն չղջիկանի․ Եէրասէ սիւտի․ և այս է՝ զոր ասեն Շէյրէ-մէսրըղ, որ է կաթն Թռչնոյ․ զի այլ Թռչուն բայց ՚ի չղջիկանէ, ոչ ունի զկաթն ։

ՇԻՅՐԶԵՆԷ شیرزنه * Տե՛ս ՆԵՀՐԷ ։

ՇԻՅՐԶԵՊԱՆ شیرزبان * Տե՛ս ՇԻՅՐԻՅՆԶԵՊԱՆ ։

ՇԻՅՐԶԵՏԷ شیرزده * Մանուկ՝ որ ՚ի գինւոյ խարում զկաթն, ՚ի նուաղութենէ կաթին մօր իւրոյ, կամ ՚ի տկարութենէ ստամոքսի, զկաթն՝ զոր գինէ, ոչ կարելով մարսել՝ տկար և նիհար լինի․ (Թարգմանի կաթնահար․) Սէօտտէն չըքըլէնմիշ օղլանճըգ ։

ՇԻՅՐԷ شیره * Քաղցու․ Իուզիւմ սույու ։ Եւ ՚ի Թիւրքիսթանի սեղանն քաղաքուսի՝ Շէյրէ կոչի․ Չարշըպաշը սէօքէրէ ։

ՇԻՅՐԷ՛ԻԿԻՅԱՀ شیرهٔ کیاه * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՍՓԵՆՏ ։

ՇԻՅՐԷՄ شیرم * Խառն․ Գարըշըգ․ ամիյխթէ․ քանզի ասի՝ Ջէ փէյթ գէլէան շէյրէմ այէփ սէրէշ ։

ՇԻՅՐԷՄԷՐՏ شیره مرد * Նոյն է սա ընդ բառին ՇԻՅՐՄԷՐՏ ։

ՇԻՅՐԷՆՃ شیرنج * Սեւա կոճ վրացի կամ վրացի կոճ․ (է արմատ ինչ սեաւ՝ հաւկեալ ՚ի դեղնուն, որ արտաքս վարեալ զաւելորդսն մաղասի և սեամաղձի, մաքրէ զընդերս․) արաբ՝ խարգուգի ֆուվէֆ․ որ և ասի ՇԻՅՐԷՆՃԻՇԻՅՐ ։

ՇԻՅՐԷՎԺԷՆ شیراوژن * Կորովի զօրաւոր․ Փէհլէվանի շօյավէր ։

ՇԻՅՐԷՖՔԷՆ شیرافکن * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՇԻՅՐԷՎԺԷՆ ։

ՇԻՅՐԻԱՄԻԼԷ شیرآمله * Է դեղնայն՝ որ ասի Էմլէճ․ զոր ՚ի մէջ կաթին Թրմեալ, յետ այնորիկ խառնեն ՚ի մածուն, և մանաւանդ մատնեն ՚ի բաղադրութիւն Նուշադարոյ ։

ՇԻՅՐԻԺԻՅԱՆ شیرژیان * Ահաւոր և ցասուցեալ առիւծ․ Մէհէյպ վէ խըշըմնագ արսլան ։ Որ և երկրորդ-արար ասի զքաջաց և զկորովի արանց․ և ասի ՇԻՅՐԻԺԻՅԱՆ, ՇԻՅՐԻ ԴԵՐԱՆ, և ՇԻՅՐԻ ԴԵՐԻՅՆ ։

ՇԻՅՐԻՅՆ شیرین * Քաղցր․ Դաթլու․ արաբ՝ حلو հէլվ․ (որոյ ներհակն է Թէլխ, որ է դառն․ Թուրք՝ Աճը ։) Եւ քանզի ՚ի քաղցունս՝ նախ մարդն զանուշակ կաթն ճաշակէ, վասն այնորիկ զքաղցրն ՚ի նաւ վերաբերելով՝ առացեալ են Շէյրէն ։

ՇԻՅՐԻՅՆԶԵՊԱՆ شیرین زبان * Քաղցրաբանող․ Դաթլու փէլլէ․ ով ասի ուրեք՝ Փարսի անօախլէմ գէշլէմ շէանէյն շիյրին շէգան․ այս է՝ պարսկերէն ուսայ, եղէ այսպէս քաղցրաբանող ։

ՇԻՅՐԻՅՆԹԵՐ شیرین تر * (բաղդատականն բառին Շէյրէն) Քաղցրագոյն․ Դահա թէրլի ։

ՇԻՅՐԻՅՆ ԹԵՐԻՅՆ شیرین ترین (գերադրական Շէյրէն բառին) Ամենաքաղցր ։

ՇԻՅՐԻՅՆԻ شیرینی * Քաղցրութիւն․ Դաթլըլըգ ։

ՇԻՅՐԻՅՆԼԵՊ شیرین لب * Քաղցրաշրթն, այսինքն քաղցրաբարբառ․ Դաթլու սէօզլի ։

ՇԻՅՐԻՅՆԿԻՈՒ شیرین کو * Տե՛ս ՇԻՅՐԻՅՆԿԻՒՖԹԱՐ ։

ՇԻՅՐԻՅՆԿԻՒՎԱՐ شیرینکوار * Քաղցրաբար, իբր թէ մարսողական․ Էյի հազմ օլունծի․ Եանի սինիրծի ։

ՇԻՅՐԻՅՆ ԿԻՒՖԹԱՐ شیرین کفتار Քաղցրախօս, քաղցրաբան․ Դաթլու սէօզլի ։

ՇԻՅՐԻՅՆՔԵԱՐ شیرینکار * Քաղցրաբանարար․ Հալվաճի ։ 2․ Քաղցրախօս և քաղցրաբարոյ․ Խօշ սօհպէթ վէ շիյրին հէրէքէթլի ։

ՇԻ՛ՅՐԻ ՇԵՐԶԷ شیرشرزه * Ցասուցեալ և բարկացեալ առիւծ․ Խըշըմնագ վէ ղազէպնագ արսլան․ զոր և մեկնեն Շէյրէ գէյէհ նէփէննաս, այսինքն մերկատամն՝ որ վասն բարկութեան իւրոյ ցուցանէ զժանիս ։

ՇԻՅՐԽԻՒՇԹ شیرخشت } Գազպէ,
ՇԻՅՐԽԻՒՇՔ شیرخشک } մանանայ․

Թուրք՝ Գուդրէթ հալվասը․ արաբ՝ Մէն․ ասի և ԿԵԶԵՆԿԻՈՒ, ԿԵԶԵՆԿԻՒՊԻՅՆ, ԿԵԶԵՆՊՈՒ, ԿԵԺԵՆԿԻՒՊԻՅՆ, ՄԵՆՆ, ՍԻՐԽԻՇԹ, և ՍԻՐԽԻՒՇԹ ։

ՇԻՅՐԽԻՒՐՄԱ شیرخرما * Տեսակ ինչ կերակրոյ․ (զի զարմաւն ՚ի մէջ կաթին եփեալ՝ ուտեն, զոր ուտեն յաճախ յերկիրն Արապիս-թանու․) Պէյ նէվ գուրմ փէյր ։

ՇԻՅՐԽՕՐԷ شیرخوره * Կաթնկեր մանուկ․ Սիւտ էմէր օղլան ։

ՇԻՅՐԿԻ شیرکی * Է անուն կենդանւոյ միոջ, որ լինի ՚ի գաւառին Չէյնայ․ Չին վիլայէթինտէ պէր ճանվէր փէյր ։

ՇԻՅՐԿԻՅԱ شیرکیا * Տե՛ս ՇԵՓՐԷՄ ։

ՇԻՅՐԿԻՅՐ شیرکیر * Տե՛ս ՄԵՍԹ, և ՆԻՅՄՄԵՍԹ ։ 2․ Տե՛ս ՇԻՅՐՄԵՐՏ ։

ՇԻՅՐՃԱՄԷ شیرجامه * Տե՛ս ՓԻՍ_
ԹԱՆ ։ 2 · Է այն յատկական զգեստն , որով
ըմպեն զկաթն · իբր թէ ճա՛մ չիր , այսինքն
զաշխուրան կաթին ։

ՇԻՅՐՄԱՆ شیرمان * Աւիւծանման ·
(ասի մականունաբար զքաջաց և զկորովեաց ·).
Արսլանէ պէնզէր ։

ՇԻՅՐՄԱՀԻ شیرماهی * Է տեսակ ինչ
ալիտակ ձկան , որ ունի զմանր թեփ , և է յոյժ
համեղաճաշակ · Պէյ նէվ՚ ագ պալըգ տի՛ր ։

ՇԻՅՐՄԷՍԹ شیرمست * Բարկացեալ
և ցասուցեալ առիւծ · (Թարգմանի արբեալ առ_
իւծ ·) Ղազէպնագ արսլան ։ Եւ այլաբանութ՟ ասի
զքաջաց ումանց և զկորովեաց · .Պաշի փէհլէվէր
գէհրէմանտէ խանիմաշ օղլանար ։ 2 · Ոչխար մեծամ_
եայ · Պէյ եաշլըղտէ գօյուն ։

ՇԻՅՐՄԷՐՏ شیرمرد * Այր քաջ · Շէ_
ճի՛ , կէ պէհլուըլ ։

ՇԻՅՐՄԷՔ شیرمک * Կաթնածուծ ·
զի ասի Պուզէմ չիրիկի ։

ՇԻՅՐՆԷ شیرنه * Է այն գնտակացեալ
միսն ՚ի ներքոյ մորթոյ , որ ո՛չ ունի զցաւ ինչ ·
արաբերէն Ղիտտէ · որ և ասի ՇԻՅՐՈՒՆԷ ։
Եւ ուրեք մերձ՟ լինել ցաւ մի ՚ի ցաւոց գրաս_
տուց · Պէյ խօրտաշ տի՛ր ։

ՇԻՅՐՈՒՅԷ شیرویه * Է անուն որդւոյ
Խոսրովայ փերվիզին · Խոսրովին օղլի ատի տի՛ր ·
որ և ասի ՇԱՐՈՒՅԷ , և ՇԻՅՐՈՒ ։

ՇԻՅՐՉԷՆԿԵԱԼ شیرچنگال * Առիւ_
ծաճիրան , այսինքն ունող զճիրան առիւծու · զի
ասի Սէնի չէյրչէնէկեալ · Թուր" Արսլան փէնչէլի ։

ՇԻՅՐՊԱ شیربا * Կաթնապուր · Սուտլի
աշ · որ և ասի ՇԻՅՐՎԱ ։ Եւ ուրեք գրի թէ՝
զկաթն մակարդելով թանձրացուցանեն ոչ՟ մա_
ծուն , և յետ այնորիկ խառնեալ ՚ի նա նուշ և կա_
ղին և նման նոցին ՚ի չիր մրգաց՝ ուտեն · և ըստ
այսմ իմացեալ լինի կաթնեղէն անոյշապուր ·
Սուտլի աշուրէ ։ Իսկ այլուր ասի՝ թէ նշ" քա_
մածոյ մածուն , որ ասի Ճէյրան · և Թուր" Տօրպ ։

ՇԻՅՐՊԱԽԹ شیربخت * Տե՛ս ՇԻՅՐ
ՓԻԻԽԹ ։

ՇԻՅՐՊԷՀԱ شیربها * Պաշտաւական ,
որ յղեալ լինի ՚ի տուն կուսանն հարսին նախա_
գոյն ՚ի կողմանէ փեսային · որ Թուրքերէն ասի
Աղըրլըգ · և արաբերէն Սատագ ։

ՇԻՅՐՊԻՋԷ شیربچه * Կորիւն առիւ_
ծիւ · Արսլան եավրուսի ։

ՇԻՅՐՊԻՐԻՆՃ شیربرنج * Կաթնա_
պուր · Թուրքերէն Սուտլի աշ ։

ՇԻՅՐՍԷԿ شیرسگ * Որսական շուն ·
Թուրքերէն Թաղէ ։

ՇԻՅՐՎԱ شیروا * Տե՛ս ՇԻՅՐՊԱ ։

ՇԻՅՐՏԱՆ شیردان * Տե՛ս ԿԷՏԷՔ · ա_
ւ և ԼԻՅՓԱ , ԼԻՅՓԱՆ , և ՔԻՅՓԱ ։

ՇԻՅՐՏԱՏԷՆ شیرداون * Դիեցուցա_
նել · Էմզիրմէք ։

ՇԻՅՐՏԻԼ شیردل * Քաջասիրտ · (և
Թարգմանի առիւծասիրտ ·) Պէհլուըլ ։

ՇԻՅՐՏՈՒՂ شیردوغ * Նշանակէ
զայն՝ զի ՚ի վ՟ր մածնոյ զկաթն կթեալ և խառ_
նեալ ուտեն · և է կերակուր հովուական , զոր
հովիւքն կոչեն Թուրքերէն Քէօչէմէչ ։

ՇԻՅՐՓԻԻԽԹ شیرپخت * Շիրիկ՚ որ
է Շէյրուշէն , զոր հանեն ՚ի շուշմայէ · արաբերէն
Սիրէճ ։

ՇԻՅՐՔԻՈՒՔ شیرکوک * Խորխ մեծի
օձի · Պիւյիւգ եըլան գէրիսի ։

ՇԻՅՐՔԻՒՇ شیرکش * Լոր · Պըլտըր_
ճին · (Թարգ" առիւծասպան · Արսլան էօլտիւրէ_
ճի ։ Եւ պատճառ անուանակոչութեան՝ այսպէս
ինչ լսելի եղեալ է , թէ մինչ առիւծն զկորիւնս
իւր յաւէ միջեանց ՚ի բերան իւր առեալ տա_
նի տեղւոջէ ՚ի տեղի , ըստ գիպաց լոր ինչ ՚ի
միջոյ խոտոյ զառաջեաւ նր՟ ՚ի վեր թռուցեալ ·
հնչեցուցանէ զբաղխիւն թևոց իւրոց · և ՚ի
բաղխմանէ թևոց նր՟ խրտուցեալ առիւծն և անդ_
մեալ զատամունս իւր սպանանէ զձագս իւր , և՟ի
այն պատճառ կոչեցաւ լորն Շէյրքէշ ։)

ՇԻՅՐՓԷՇ شیرفش * Տե՛ս ՇԻՅՐԱՆԷ ։

ՇԻՅՓՈՒՐ شیپور * Տե՛ս ՆԱՅ ։

ՇԻՅՔ شیک * Այս բառ ասի զայնմ
ումեքէ , որոյ ձեռն և ոտն մնացեալ է ՚ի գոր_
ծոյ · Օլ քէմէանէ տի՛ր քի՝ էլի կէ այաղի տէվէ_
մանտէ օլմէշ օլա ։

ՇԻՅՔԵԱՐ شیکار * Տե՛ս ՇԱՔԵԱՐ ։
2 · Որ գործէ զգործ առանց վարձու · Իւճրէթ_
սիզ իշ իշլէյէն ։

ՇԻՅՓԹԷ شفته * Տե՛ս ԱՇԻՒՔԹԷ ։

ՇԻՅՓԹԷՆ شفتن * Խելագարիլ · Տէ_
լիրմէք , Տիվանէ օլմագ ։

ՇԻՆ شن * Տե՛ս ԹԱՐԱԺ ։

ՇԻՆԱ شنا * Տե՛ս ԻՇՆԱՊ ։

ՇԻՆԱԽԹԷ شناخته * Հասկացեալ ·
Անլամըշ · զի մինչ ասի՝ Շէնախթէ էմ , իմանի հաս_
կացեալ եմ · Անլամըշ իմ ։

ՇԻՆԱԽԹԷՆ شناختن * Իմանալ · Ան_

ցանք. արդ" ֆէհմ. և չէղաթայերէն Պանլամագ. (հրամայա" Շինաս, և ապառնին Շինասէք.)

ՇԻՆԱՀ شناه * Նոյն է ընդ ՇԻՆԱՎ.

ՇԻՆԱՊԷՐ شنابر * Լողորդ. Եիւզիճի. արդ" Սաբիհ. որ և ասի ԱՇԻՆԱ, ԱՇՆԱԿԷՐ, ԱՇՆԱՊԱԶ, ԱՇՆԱՎ, ԱՇՆԱՎԷՐ, ՇԻՆԱՎԷՐ, և ՇԻՆԱՐ.

ՇԻՆԱՍ شناس * Է հրամայա' Շինախթէն բային, որ և բարդի որպէս Մէհիւնշինաս.

ՇԻՆԱՍԱ شناسا * (ընդունելութիւն 'ի բայէն Շինախթէն) Իմացող. Թուրքերէն Անլայիճի. որ և ասի ՇԻՆԱՍԷՆՏԷ.

ՇԻՆԱՍԱՅԻ شناسائی * Իմացողութիւն, հասողութիւն. Անլամագլըգ.

ՇԻՆԱՍԱՆԻՑՏԷՆ شناسانیدن * (անցողականն Շինախթէն բային) Իմացուցանել. Անլաթմագ.

ՇԻՆԱՍԷՆՏԷ شناسنده * (ընդունող" ներգործ" 'ի բայէն Շինախթէն) Տե'ս ՇԻՆԱՍԱ.

ՇԻՆԱՍԻ شناسی * (երկրորդ դէմ ապառնւոյ կամ ներկայի Շինախթէն բային երկրորդականապէս) Հասկանաս. Անլարսըն.

ՇԻՆԱՍԻՑՏԷՆ شناسیدن * Տե'ս ՇԻՆԱԽԹԷՆ.

ՇԻՆԱՎ شناو * Լող կամ լողացումն. Իւզմէք. Եւ նոյն է ընդ երից նշանակութեանց ևս ՇԻՆԱՐ բառին.

ՇԻՆԱՎԷՐ شناور * Տե'ս ՇԻՆԱՊԷՐ.

ՇԻՆԱՎԷՐԻ شناوری * Տե'ս ԻՇՆԱՊ.

ՇԻՆԱՎԻՑՏԷՆ شناویدن * (հրամայականն Շինավ, և ապառնին Շինավէտ.) Տե'ս ՇԻՆԱՐԻՑՏԷՆ.

ՇԻՆԱՎԳԷՐՏԷՆ شناوکردن * Տե'ս ՇԻՆԱՐԻՑՏԷՆ.

ՇԻՆԱՐ شنار * Տե'ս ՇԻՆԱՊԷՐ (զի է կրճատեալն նորին). 2. Նշա" որ ինչ բառն Շինավ. Եւ ևս ցուցանէ զմինս տեղիս խոր ջրոց, յորս գոլով բուսեալ եղէգն և կնիւն և այլ խոտք, այնպէս կարծի՝ թէ լցեն տեղիքն այն ծանծաղ. 3. Տե'ս ՇՈՒՄ. 4. Նոյն է Է բառին ՆԷՆԿ, որ է Ա'ռ. Նախատինք. Եւ ուրեք մեկնի աւերակ քաղաք, յորում ոչ ոք բնակիցէ. Խարապ օլմըշ մէմլէքէթ. Եւ այլուր մեկնի այս բառ պարսկերէն՝ Շէհր շէհր գավմ գաշէս ...

ՇԻՆԱՐԻՑՏԷՆ شناریدن * Լողալ 'ի ջուր. Սուդա իւզմէք. արաբերէն سباحت Սէպահէթ. որ և ասի ՇԻՆԱՎԻՑՏԷՆ.

ՇԻՆԷ شنه * Տե'ս ՇԷՆՊԷ.

ՇԻՆԷՎԱ شنوا * (ներգործական ընդունելութիւն 'ի բայէն Շինիտէն) Լսող. Իշիտիճի. ասի և ՇԷՎԷՆՏԱ, և ՇԻՆԷՎԷՆՏԷ.

ՇԻՆԷՎԱՆԻՑՏԷՆ شنوانیدن * (անցողականն Շինէվիտէն բային) Լսել տալ. Իշիթթիրմէք.

ՇԻՆԷՎԷՆՏԷ شنونده * (ներգործ" ընդունելի" Շինիտէն բային) Տե'ս ՇԻՆԷՎԱ.

ՇԻՆԷՎԻՑՏԷՆ شنویدن * Տե'ս ՇԻՆԻՑՏԷՆ.

ՇԻՆԻՑՏԷ شنیده * (բառ հասարակ) Լսելի եղեալ. Իշիտիլմիշ. ասի և ՆԻՑՈՒՇԻՑՏԷ.

ՇԻՆԻՑՏԷՆ شنیدن կամ ՇԷՆԻՑՏԷՆ * Լսել. Իշիթմէք, տույմաք. արդ" استماع Իսթիմա. (հրա" Շինէվ, և ապառնին Շինէվէտ.) ասի և ԻՇՆԻՑՏԷՆ, և ՇԻՆԷՎԻՑՏԷՆ.

ՇԻՆԻՑՏԷՍԹԻ شنیدستی * Լուեալ ես. Իշիթմիշսին. զի ասի Ա'ն շինիտէսթի.

ՇԻՆԿԷ شنکه * Տե'ս ԿԻՐԻՇՄԷ.

ՇԻՆԿԷՐՖ شنکرف * Տե'ս ՇԷՆԿԷՐՖ.

ՇԻՆԿՄԱՀԻ شنک ماهی Տե'ս ՍԷԿԵԱՊԻ.

ՇԻՆԿՄԻՆԿ شنک منک * Տե'ս ՌԷՀՋԷՆ.

ՇԻՆՃ شنج * Նստոյ տեղի մարդոյ. Ինսանըն օթուրաճաք եէրի. որ և ասի ԱԼԷՐ, ԱԼՍԻՒՐ, ՂԷՆՃ կամ ՂԻՆՃ, ՇԻՆՃՂԷՆՃ, ՍԻՒՐԻՑՆ, և ՍԻՒՐՈՒՆ.

ՇԻՆՃՂԷՆՃ شنج غنج Տե'ս ՍԻՒՐՈՒՆ.

ՇԻՆՈՒՏԷՆ شنودن Տե'ս ՇԻՆԻՑՏԷՆ.

ՇԻՊ شب * Է անուն ինչ դիպակի՝ որ տարայնանկի ոսկեթելիւ և մետաքսիւ. Պիր նէվի փիյզա փէշ. 2. Հնչիւն նետի. Աձուն սէսի.

ՇԻՊԻԹ شبت * Տե'ս ՇԻՎԻՑԹ.

ՇԻՊԻՇԹ شبشت * Գարշելի և զզուելի իր. Թիքսինիլէճէք նէսնէ.

ՇԻՊԻՍԹ شبست * Տե'ս 'ի վերոյ ՇԻՊԻՇԹ.

ՇԻՊԼԻՑՏԷՆ شبلیدن * Տե'ս ՇԻՓՆԻՑՏԷՆ.

ՇԻՊՇԻՊ شب شب * Երիվար որընթաց. Եօրղա պինէկի.

ՇԻՍԹԷԿԵԱՆԻ شستکانی * Հիմն (չինուածոյ.) Թուր" Թէմէլ. և արաբերէն Էսաս.

ՇԻՍԹԷՆ شستن * Տե՛ս ՆԻՇԷՍԹԷՆ։

ՇԻՎԱ شوا * Տկարութիւն կամ խափանումն մարթոյ ձեռաց և ոտից, որ պատահի 'ի յաճախ գործողութենէ. Էլլէ վէ այագտէ փէյտի փիւդիւշլիւ վէ խօշիլն օլմագ։ որ եթէ կրկին Վաւլի գրեցի՝ ըստ արապաց նշանակէ խորով. Փիշիրմիշ։

ՇԻՎԻ شوى Տե՛ս 'ի ներքոյ ՇԻՎԻՅԹ։

ՇԻՎԻՅԹ شويت * Դեղարի ինչ. Թուրքերէն Տօրագ օթի. որ և ասի ՇԻՅԹ, ՇԻՊԻԹ, և ՇԻՎԻՅՏ։

ՇԻՐԱՂ شراغ * Նոյն է ընդ բառիցն ՍԱՅԷՊԱՆ, ՍԷՐԱՓԷՐՏԷ, և ՉԱՏԻՐ։

ՇԻՐԻՋՏԷՔ شرزدك * Լեռնային գե֊ղին շլոր. Սարը փոշ էրիկի. Թուրքերէն Աւլո. որ է ալոճ. զի մեկնի պարսկերէն՝ Աշուայի ֆէոս֊հի ֆի չէրա պաշէթ։

ՇԻՐԻՊՆԷ شربنه * Է սեռակ ինչ ջեր֊մութեան, որ լինի 'ի գլուխս մանկանց տղայոց. տաճկերէն سعفه. Պիր նէվի հարարէթ փիւր։

ՇԻՐԻՔ شرك * Է անուն այն՝ որ ասի տաճկերէն حصبه Հասպա։

ՇԻՐԽԻՅՎԷ شرخيوه * Սուլում. Սէֆ֊լէֆ Վէրմէք։

ՇԻՐԽԻՇԹ شرخشت * Թանձրաթան. Թուրքերէն Լոփա։

ՇԻՐՇԻՅՊ شرشيب * Մեկնի Թուրքե֊րէն Աշըմ գուշթի։

ՇԻՐՎԱՆ شروان * Է անուն հռչակաւոր գաւառի, որոյ և քաղաքն Շիրվան կոչի. և է գաւառս այս մերձ 'ի ծովն Կասպիական յաշ֊խարհէն Աղուանից. Մէշհուր վիլայէթի փիւր վէ շէհրինին ատի փիւր։

ՇԻՐՔ شرك * Ծաղիկ կամ պխտակ տղ֊այոց (է անուն ինչ մանկանց.) Թուրքերէն Չիչէք. տաճկերէն جدري Ճէտէրի։

ՇԻՒԹԻՒՐ شتر * Տե՛ս ՈՒՇԹԻՒՐ. ասի և ԱՐԷՊԱՆԷ, և ՍԱՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐԷՔ شترك * Նախ է նուա֊զա" բառին ՇԻՒԹԻՒՐ։ 2. Տե՛ս ՈՒՇԹԻՒՐԷՔ։

ՇԻՒԹԻՒՐԽԱՐ شترخار * Ուղտափուշ. Տէվէ տիքէնի. (իբր թէ խօրիշլիւմիւք.) ասի և ՈՒՇԹԻՒՐԽԱՐ, ՈՒՇԹԻՒՐԿԻՅԱ, և ԽԱՐ֊ՇԻՒԹՈՒՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐԽՈՒ شترخو * Ոխակալ. (և թարգմանի ուղտաբնոյթ, կամ ուղտաբարոյ.) Տէվէ խույլու. ասի և ՈՒՇԹԻՒՐՏԻԼ։

ՇԻՒԹԻՒՐԿԷԱՎ شتركاو * Որ և՝ ասի شتركاوپلنك ՇԻՒԹԻՒՐԿԷԱՎ ՓԷԼԷՆԿ. Ըն֊ձուղտ, անաղուտ. արդ" Զէուրաֆէ, և Թուր" (վերադասր) Զուրնափա։ Եւ ասացաւ Շէու֊Ուշթուրկեավփելենկ, վասն ունելոյ նր զնմանութիւն երից կենդանեաց, ուղտու, եզին, և ընձու. և է սա կենդանի ինչ օտարատեսիլ և զարմանալի, որոյ գլուխն նման գլխոյ ուղտու, կամ գլխոյ վայրե֊նի եզին. կուրծքն և ոտքն և եղջիւրքն՝ եզին. և մորթն՝ մորթոյ ընձու. և ագի նր՝ ագուոյ ե֊զին. և ատամունքն՝ ատամանց լիցոյ։ Պարանոց նր է բոլորակ և երկայն. և ոտքն յառաջինքն՝ երկայնք. և յետինն ոտքն յոյժ կարճ։ Կենդանիս այս շատ լինի յաշխարհն Հաբեշաց, և յերկիրն Նուպեաց։

ՇԻՒԹԻՒՐՂԱԶ شترغاز * Արմատն Էնկիւրան ծառոյ. որ և ասի ՈՒՇԹԻՒՐՂԱԶ։

ՇԻՒԹԻՒՐՄԻՒՐՂ شترمرغ * Տե՛ս ՈՒՇԹԻՒՐՄԻՒՐՂ։

ՇԻՒԹԻՒՐՄՈՒՐ شترمور * Տե՛ս ՈՒՇԹԻՒՐՄՈՒՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԱ شترپا * Տե՛ս ՈՒՇ֊ԹԻՒՐՓԱ։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԱԼՈՒՂ شترپالوغ Քակոր ուղտու. Տէվէ գէշի։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԱՆ شتربان * Ուղտա֊պան. Տէվէճի. էտնի փէվէ կէօշէրիճի. ասի և ՈՒՇԹԻՒՐՊԱՆ, ՍԱՐՊԱՆ, և ՍԱՐՎԱՆ։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԱՏ شترباد * Տաճիկ ուղա. արդ" Հէճին. (և ճարգ" ուղտ հողմա֊ստրաս. և ասացեալ է այսպէս՝ վն գոլոյ նր յոյժ երագընթաց, որոյ ընթացք երագութեան այնքան է, զի պչօրեքօրեայ ընթացս ծանապարհի այլոց ուղտուց, նա 'ի միում աւուր երթեալ ժամանէ յիջեվան անդր ։) որ և ասի ՀԷՅՈՒՆ։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԱՐ شتربار * Ուղտա֊բեռն. Տէվէ էիւքի. (իբր թէ Պօրչի չէմիւր.) որ և ասի ՇԻՒԹԻՒՐՎԱՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԷ شتربه * Է անուն այնր եզին, որ պատրեցաւ խաբէութեամբ և խարդախութեամբ Տիմնէ անուանեալ ճնձարին. և զրպարտութեամբ նո֊րին, եթէ կամեցաւ սա հակառակիլ և կոչել զառիւծուն, սպանաւ Շէուրիւրպէ. զորոց զառակս կարգոյն գրի 'ի գիրս առակացն Քէլիլէ և Տիմ֊նէի, որ կոչի Էնվարի սուհէյլի, նաև Հիւմայուն֊նամէ։ Պիր էէօզ ատի փիւր։

ՇԻՒԹԻՒՐՊԷՉԷ شتربچه * Տե՛ս ՈՒՇԹԻՒՐՊԷՉԷ։

ՇԻՒԹԻՒՐՍԻՅՊ شترسيب * Որդն փայտի. Աշըմ գուշթի, որ գոյանայ 'ի մէջ նո֊րին և պատկանէ զնա. որ և ասի شترسنب ՇԻՒԹԻՒՐՍԻՒՆՊ։

ՇԻՒԹԻՒՐՍԻՒՎԱՐ شترسوار * Բուզ. տահեծեալ, այսինքն հեծեալ 'ի վ(ե)ր ուղտու. Տէվէյէ պինմիշ. որ և ասի ԻՒՇԹԻՒՐՍԻՒՎԱՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐՎԱՐ شتروار * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒԹԻՒՐԳԱՐ։

ՇԻՒԹԻՒՐՏԷՆՏԱՆ شتردندان Է տեսակ ինչ արջասպի, որում ասեն Ջամձի մըռ. րէ. որ բարեխառն է քան զայլ տեսակս արջասպի. Պիր նէվ' զաճ տէօրթ։

ՇԻՒԹԻՒՐՏԻԼ شتردل * (Թարգմանի ուղտասիրտ. Տէվէ եիւրէքլի.) Տե՛ս ԹԷՐՍՆԱՔ։

ՇԻՒԹԻՒՐՓԱՅ شترپای * Է խոտ ինչ, որոյ տերեւն նման է ոտից ուղտու. Պիր օթ տիւր եափրաղը տէվէ այաղընա պէնզէր օլուր։

ՇԻՒԹԻՒՐՓԻՒԼՈՒՔ شترپلوك Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐԳԱԼՈՒՂ։

ՇԻՒԼ شل * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՍԹ։

ՇԻՒԼԷ شله * Է տեսակ ինչ փլաւի. Պիր նէվ' փիլաւ տիւր. զի ասի Տէր միյանը փէշվէ չէօրպէ։

ՇԻՒԼԼԷ شلّه * Տե՛ս ՔԻՒՍ։ 2. Տե՛ս ՇԷՎԼԷ։ 3. Լէթթ, այսինքն լաթեղէն մասունքն զարդարանաց կանանց. Ջէնվէրին հայթը թափէր։

ՇԻՒԼԼԷԿԻՒԱՀ شلّه کاه * Աղբամէջ. Փոտուք. ... عاي ԱՆԷ։ 2. Մեկնի Տէփէնի ...

ՇԻՒԼՈՒՀԷՔ شلوهك } Բույս ինչ
ՇԻՒԼՈՒՓԻՑՉ شلوپچ } բազմազան. Թուդքէրէն Տէմիր տիքէնի. որ և ասի ՇԻՒԼՈՒՓԻՑՃ։

ՇԻՒԽ شخ * Տե՛ս ՇԻՒՂՔ։ 2. Անդաստանաձաւ. Մէյտանտ օլմայան ալամ։ 3. Տե՛ս ՇՕԽ (զի է թեթեւացուցանել)։

ՇԻՒԽԷՇ شخش * Է թռչուն ինչ փոքր և քաղցրաձայն. Խօշալհան պիր գիւչիւք գուշ տիւր։

ՇԻՒԽՆՈՒՏ شخنود * Ցաւանք, որ է վիրաւորումն 'ի քորելոյ եղնգամբ, և կամ այլ իրաց. Գաշընմագտան. եախօտ պիր նէօյի ծէրահէթ էթմէք։

ՇԻՒԽՈՒԼԷՆՏԷ شخولنده * Սուլել. Սըգըլ մաք։

ՇԻՒԽՈՒԼԻՑՏԷ شخوليده * Տե՛ս ՇԷԽՈՒԼԻՑՏԷ։

ՇԻՒԽՈՒԼԻՑՏԷՆ شخوليدن * Ճըռուղել (Թռչնոց) եւրեւ դառնալ. Սէօյլէմ էք ...

գուշլարըն էօթմէսի. Սաքէյի շէօյլէ մըրըլտամագ։ 2. Խընձել (երեխայոց.) Աղլամագ էնջիքլէմէք. ասի և ՇԷԽՈՒԼԻՑՏԷՆ։

ՇԻՒԽՈՒՆԻՑՏԷՆ شخويدن * Տե՛ս ՇԻՒԽՈՒՏԷՆ։

ՇԻՒԽՈՒՏ شخود * (Երրորդ դէմք անցելոյ ատենակի ՇԻՒԽՈՒՏԷՆ բային) Ցռեաց. Տըրնագլը եարալատը։

ՇԻՒԽՈՒՏԷ شخوده * Եղնգամբք վիրաւորեալ. Տըրնագլը եարալանմըշ. Ջիւզէ գըրդըլմըշ ըտէօ շիւխուտէ հէնիւզ։

ՇԻՒԽՈՒՏԷՆ شخودن * Ցռել, կամ մագլցել, նաև 'ի ձեռն այլոյ իրիք վիրաւորել. Տըրմալամագ. Վէ պիր նէսնէ իլէ եարալէմէք. Եւ մերթ՝ ցուցանէ եղնգամբք քորել. Պէ նաթէրն ճէնդէն. Տըրնագլը գաշըմագ. (Հրամայականն Շիւխայ, և ապառնին Շիւխայէթ.)

ՇԻՒԳԷԱՀ شكاه * Տե՛ս ՇԻՒՔԷԱ։

ՇԻՒԳԷՐ شكر * Տե՛ս ԹԷՍԻ։

ՇԻՒԳԷՐՓԷՆՏԷ شكرفنده * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒԳԻՒՈՒԽԷՆՏԷ. և նշանակէ գլորեալ 'ի վերայ գլխոյ իւրոյ անկանող ձի. Թէփէլէ թէնէրէք տիւշէն աթ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒԼԷ شكوله Տե՛ս ԹԱԽԳԷՆՈՒԼ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒԽ شكوخ * Տե՛ս ԷՇԳԻՒՈՒԽ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒԽԷՆՏԷ شكوخنده * Գլորեալ անկանող 'ի վ(ե)ր գլխոյ իւրոյ. Թէփէլէ թէնէրէք տիւշէն փիւչիւք. որ և ասի ՇԻՒԳԷՐՓԷՆՏԷ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒԽԻՑՏ شكوخيد * (Երրորդ դէմք անցելոյ ատենակի ՇԻՒԳԻՒՈՒԽԻՑՏԷՆ բային) Սայթաքեաց և անկաւ. Սիւրչտիւ վէ տիւշտիւ. Պէ շուչէ իւ տէրտէշմէտ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒԽԻՑՏԷՆ شكوخيدن * Տե՛ս ԼԱՂՋԻՑՏԷՆ. ասի և ԷՇԳԻՒՈՒԽԻՑՏԷՆ։ 2. Անկանել 'ի վ(ե)ր գլխոյ. Պաշ էօզէրինէ տիւշմէք. (հրա՛ Շիւգիւխ, և ապա՛ Շիւգիւխէտ.)

ՇԻՒԳԻՒՈՒՀ شكوه * Փառաւորութիւն կամ շքեղութիւն. և կամ պերճութիւն. Հէյպէթ վէ պիւյիւքլիւք վէ չալ. տիւթ. ասի և ԷՎՐԷՆՏ, ԷՐՎԷՆՏ, ԷՓՐԷՆՏ, ԻՐՇ. ԳԻՒՈՒՀ, ԻՒՇԳԻՒՈՒՀ, ՇԻՒԳԻՒՈՒՀԷ, ՇԻՒ. ԳԻՒՀ, և ՓԷՐ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒՀԷ شكوهه Տե՛ս ՇԻՒԳԻՒՈՒՀ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒՀԷՆՏԷԳԻ شكوهندگى

Փառաւորութիւն և շքեղութիւն. Ողորմելի. Վէ իւքիւմ. 2. Ողորմելութիւն բանի. Սէօզ եւթիւնլիւյիւ. 3. Երկիւղածութիւն. Խոռքմ եաղէն օլմագ։

ՇԻՒԳԻՒՈՒՀԻՑՏԷ شكوهيده * Փառաւորեալ, կամ շքեղացեալ և կամ պերճացեալ. Փէօգէյիւզիւ ձէլալեալ։ 2. Ողորմելի եղեալ խօ.

[illegible] ուրախ · Պիր ջիհանք [illegible] գուրբ կուշտ [illegible]։ Եւ [illegible] Եօղ [illegible]։

ՇԻՒԿԻՈՒՀԻՑՏԷՆ شكوهيدن * Փառաւորիլ կամ շքեղանալ, և կամ պերճանալ · [illegible] 2 · Ոսկի [illegible] ուրախ · Պիր ջիհանքի [illegible] գուրբ կամ [illegible]։

ՇԻՒԿԻՈՒՀՄԷՆՏ شكوهمند * Շքեղ · [illegible]։

ՇԻՒԿԻՈՒՆԷ شكونه * (համառօտեալ ՚ի բառէն Պուշկիուն) Տե՛ս ՊԱՋԿԻՈՒՆԷ։

ՇԻՒԿԻՒՀ شكه * Տե՛ս ՇԻՒԿԻՈՒՀ։

ՇԻՒԿԻՒՖԹ شكفت * Զարմանք · Թա[illegible]։ Որ [illegible] գրի ՇԻԿԻՒՖԹ։

ՇԻՒԿՎԱՐ شكوار * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒԿՎԱՐ · և նշանակէ [illegible] և [illegible] · Եօղ [illegible] [illegible]։

ՇԻՒՀ شه * Նշ" զոյն [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · և է սա միջարկութիւն [illegible] Շէհ · և Թուր" Թիւ։ [illegible] է սա միջարկութիւն, զոր [illegible] ՚ի [illegible] և [illegible] · և նշանակէ Թիւ և Ոհ։

ՇԻՒՀԱՑԷՏ شهايد * Ցոյց [illegible] · Ղայեթ [illegible]։

ՇԻՒՀՐԷ شهره * Հռչակեալ · Մէշհուր · [illegible]։

ՇԻՒՀՐԷՊԷՆՏ شهره بند * Նշ" զոյն[illegible], որ [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] է [illegible] [illegible] · Պիր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · 2 · Կարի հռչակեալ և յայտնի · Ղայեթ Մէշհուր [illegible]։

ՇԻՒՂ شغ * Եղջևր եղին · [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]։ 2 · Տե՛ս ՇՈՒՂ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 3 · Սակաւիկ իր · Շէյ [illegible], [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]։

ՇԻՒՂԻՒՐ شغر * Տե՛ս ՓԷՍԻ։

ՇԻՒՄ شم * Նոյն է Է բառին ՓԱՑԷՔՐԱՋ · Հեռկի · Այաք [illegible]։ 2 · Տե՛ս ՇԻՒՄԻՑՄ։ 3 · Խորշումն և՚ի բաց կացումն · [illegible] [illegible]։

ՇԻՒՄԱ شما * Է սա յոգնականն երկրորդի դիմի դերանուանս تو Թէ, և նշանակ" դուք · Թուր" Սիզ · և արաբ" انتم Էնթիւմ։

ՇԻՒՄԱՑԻ شماى * Դուք էք · Սիզ սիզ։

ՇԻՒՄԱՐ شمار * Համար, և Թիւ · Հէսապ [illegible] · Թուրքերէն Սայըշ։ 2 · Միջակութ · Տօմպուլ [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ 3 · Տե՛ս ՍՈՒՆ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 4 · Է [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] · Ու [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ՇԻՒՄԱՐԱ شمارا * Է հայցականն, և մերթ արականն Շիւմա բառին։

ՇԻՒՄԱՐԷՆՏԷ شمارنده * (ներգործական ընդունելութ" Շիւմարտէն բային) Թուող կամ համարող · Սայըճը · արաբերէն Մուհասիպ։

ՇԻՒՄԱՐԻՑՏԷՆ شماريدن * (հրամայականն Շիւմար, և ապառնին Շիւմարէտ ·) Տե՛ս ՇԻՒՄԻՒՐՏԷՆ։

ՇԻՒՄԱՐԿԵԱՀ شماركاه * Այն տեղին, ուր Թուեալ համարեսցին գործք ուրուք մարդկան՝ յաւիտենական դատաստանին · (Թարգմանի տեղի հաշուելի և համարոյ · արաբ" وصلت Ա՛սուր ·) որ և ասի ՇԻՒՄԱՐՔԵԱՐ։

ՇԻՒՄԱՐԿԻՑՐ شماركير * Համարակալ · Նէտաճը [illegible]։ 2 · Այն՝ որ [illegible] [illegible] · Տօմպուլ [illegible]։

ՇԻՒՄԱՐՔԵԱՐ شماركار * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒՄԱՐԿԵԱՀ · և նշանակէ [illegible] դատաստանին · Ըսող [illegible]։

ՇԻՒՄԱՐՔԷՐՏԷՆ شماركردن * Տե՛ս ՇԻՒՄԻՒՐՏԷՆ։

ՇԻՒՄԷԽ شوخ * Զախող · արաբ" نحس Նահս · Տե՛ս և ՇՈՒՄ։

ՇԻՒՄԷՐ شمر կամ ՇԻՒՄԻՒՐ * Է հրամայականն Շիւմիւրտէն բային։

ՇԻՒՄԻՑՄ شميم * Անոյշ հոտ · Տե՛ս և ՇԻՒՄ։

ՇԻՒՄԻՒՐՏԷ شمرده * (կրաւ" ընդունելութ" Շիւմիւրտէն բային) Թուեցեալ · Սայըլմըշ։

ՇԻՒՄԻՒՐՏԷՆ شمردن * Թուել · Սայըլ · արաբերէն تعداد Թաւտատ · (հրամայականն Շիւմէր, և ապառնին Շիւմէրէտ ։)

ՇԻՒՄՇԻՑՐ شمشير * Փայտ և սակաւ կորութեան · Քէտաբանի [illegible] · որ և ասի ՇՈՒՇՄԻՑՐ։

ՇԻՒՑ شوى * Ամուսին, այսինքն այր կնոջ · Ավէթին էրի · արաբ" زوج Զէվճ · և չէզանթայերէն Եդուաշճու · զի պարտին միշտ կապեցեալ լինել կին և այր, ասէն Զէվճ [illegible]։

ՇԻՒՑՏԻՑՏԷ شوى ديده * Կին՝ որ եղեալ է Է քանի արանց · Պիր գաչ գօճաշէն գալմըշ [illegible] · (Թարգմանի այր տեսեալ · Էր կէօրմիւշ ·)։

ՇԻՒՆԳԱՐ شنقار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՆԳՈՒՐ . որ է թռչուն ինչ որսական, որով թագաւորք որսան առնեն . և է սա աղաւնւոյ երևելի բազէի . [illegible] :

ՇԻՒՆԻՑՃ شونيج * Հերկեալ տեղւոյ որ իցէ պատրաստեալ վասն սերմանելոյ . [illegible] :

ՇԻՒՆԻՒՔ شنك * Է ծառ ինչ կչռուկի . որոյ մրգերն է ողորմալի, և շուրջանակի զնովաւ ուղիղ տարածին իւր լինին սոյն վրան . և վասն գոլոյ փայտին սորա յոյժ կարծր, նաև կայծին 'ի սմանէ, և կոչին խօրատանեցիք [illegible] . [illegible] :

ՇԻՒՆԻՒՓԹԻՆ شنفتن * Տե՛ս ՇԻՆՑՏԻՆ :

ՇԻՒՆՆԿԵՐՔ شنكرك * Տե՛ս ՇԻՆՔԵՐՔ . որ և ասի ԳԱՑՐԻՑԱՆ'Ի ՏՈՒԿ :

ՇԻՒՆՃ شنج * Կոկիչ թղթոյ, որով կոկեն զթուղթ . [illegible] :

ՇԻՒՆՃԱՐ شنجار * Տե՛ս ՇԱՀԳԻՒՍԷ :

ՇԻՒՆՃՔԵՐՏԷՆ شنج كردن * Հերկել զարտն . [illegible] :

ՇԻՒՆՈՒՏԷՆ شنودن * Տե՛ս ՇԻՆՑՏԻՆ :

ՇԻՒՇ شش * Թոք . [illegible] :

ՇԻՒՇԷՔ ششك * Բիծ աչաց . [illegible] :

ՇԻՒՇԹԷՐ ششتر * Է անուն քաղաքի միոյ յՊարսս [illegible] :

ՇԻՒՇՓԻՍԹԱՆ ششپستان * Կին, որոյ ստինքն մեծ են և կախեալ . [illegible] :

ՇԻՒՉՔ شچك * Ձայն ագռաւ ձիոյ . [illegible] . Եւ ասեն [illegible] . 2 . Տե՛ս ՁԱՂԷՆՔ, բառ պարսկերէն և ՇԻՒՃՔ :

ՇԻՒՊԱԹ شبات * Փառաւոր . և թէ ալեօ հաշուեալ է զբոլոր Շեպատ, բայց [illegible] ամսոյ [illegible] :

ՇԻՒՊԱՆ شبان * Հովիւ . Թուր' Չօպան . և արաբ' راعي Ռաւի . ասի և ԿԻՈՒՓԱՆ, ԿԻՒՎԱՐԵՊԱՆ, և ԿԻՒՎԱՐՊԱՆ :

ՇԻՒՊԱՆՖԻՐԻՑԳ شبان فريب * Է թռչուն ինչ նման որուոյ, այսինքն Աքիսակոյ . որ [illegible] :

[illegible] . Պէր [illegible] . որ և ասի ՇԻՒՊԱՆՖԻՐԻՑԳԷՔ, ՇԻՒՊԱՆՖԻՐԻՑԿ, և ՇԻՒՊԱՆ ՓԻՐԻՑԿԷՔ :

ՇԻՒՊԻՒՇ شبش * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՇԻՒՊԻՒՍ :

ՇԻՒՊԻՒՍ شبس * Ոջիլ . [illegible] :

ՇԻՒՊԻՒՍԹ شبست * Գարշահոտիլ և ապականիլ . [illegible] :

ՇԻՒՊՇԷ شبشه * Ոջիլ [illegible] . [illegible] :

ՇԻՒՊՉԷ شبچه Տե՛ս 'ի վերոյ ՇԻՒՊՇԷ :

ՇԻՒՍԹ شست * (անցեալ երրորդ դէմ Շէսթէն բայից) Լուաց . 2 . Մերթ՝ լուացումն :

ՇԻՒՍԹԷ شسته * (կրաւորական ընդունելութիւն Շէսթէն բային) Լուացեալ, [illegible] . որ և ասի ՇՈՒՑԻՑԷ :

ՇԻՒՍԹԷԿԻ شستكي * Լուացումն . [illegible] :

ՇԻՒՍԹԷՆ شستن * Լուանալ . [illegible] . արաբերէն غسل Ղուսլ . (հրամայ' Շույ, կամ Պիշուայ, և ապառնի Շույէտ :)

ՇԻՒՍԹԷՆԿԷԱՀ شستنگاه Լուացարան :

ՇԻՒՍԹՇՈՒՑ شستشوی * Տե՛ս ՇԻՒՍԹԷԿԻ :

ՇԻՒՍԹՔԷՐՏԷՆ شست كردن * Տե՛ս ՇԻՓԻՑԼԻՑՏԷՆ :

ՇԻՒՎԱԹ شوات * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐԽԱԳ . և է թռչուն ինչ . [illegible] :

ՇԻՒՎԱՆ شوان * Տե՛ս ՇԻՒՊԱՆ :

ՇԻՒՎԱՏ شواد * Տե՛ս ՇԱՒԹ : 2 . [illegible] :

ՇԻՒ[illegible]ՑՉ شورز * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ :

ՇԻՒՎԻՑԼԱ شويلا * [illegible] :

ՇԻՒՎԻՑԼԷ شويله * Տե՛ս ՇԷՎԼԷ :

ՇԻՒՏ شد * (է անցեալ անձնական երրորդ դէմ Շէտէն բային) Եղև . Օսմ' արաբերէն صار Սար : 2 . Գնաց . Թուրքերէն [illegible] . և արաբերէն ذهب Զէհէպ :

ՇԻՒՏԷ شده * Լեալ կամ եղեալ . [illegible]

ՇԻՒՏԷՄ ՓԷՇՄԻՒՐՏԷ شدم پژمرده [illegible]

ՇԻՒՏԷՆ شدن * [illegible] · 2 · [illegible] ՇԱՎԻՑՏԷՆ ։

ՇԻՒՏԷՆ ԹԷՐ ՋԻՊԱՐԱՆ شدن زبازان * [illegible]

ՇԻՒՏՔԻՑՍ شدکیس * Տե՛ս ՔԷՄԱՆԻ ՐՈՒՍԹԷՄ ։

ՇԻՒՐ شر * [illegible]

ՇԻՒՐԱԹ شرات * [illegible]

ՇԻՒՐԱՀԻ شراحی * [illegible]

ՇԻՒՐԴԱ شرطه * [illegible] · 2 · [illegible] · 3 · [illegible]

ՇԻՒՐԴԻ شرطی * Տե՛ս ՇԻՒՐԴԱ ։ [illegible] Տե՛ս ՏԷՔԹԷՐՏԱՐ ։ [illegible]

ՇԻՒՐՏ شرت * [illegible]

ՇԻՒՐՐԱՆ شرّان * [illegible] تجاج [illegible]

ՇԻՒՐՐԻՑՏԷՆ شرّیدن * [illegible]

ՇԻՒՐՔԻՑՍ شرکیس * Տե՛ս ՔԷՄԱՆԻ ՐՈՒՍԹԷՄ ։

ՇԻՒՔԷՍ شك * [illegible] ՇԻՒՔԱ ։

ՇԻՒՔԻՈՒՆ شکون * [illegible]

ՇԻՒՔԻՈՒՊ شکوب * Տե՛ս ՏԷՍԹԱՐ ։

ՇԻՒՔԻՈՒՖԷ شکوفه Տե՛ս ՇԻՒՔԻՈՒՖԷ ։

ՇԻՒՔԻՈՒՖԷԶԱՐ شکوفه‌زار * [illegible]

ՇԻՒՔԻՈՒՖԻՑՏԷՆ شکوفیدن * Տե՛ս ՇԻՒՔԻՒՖԹԷՆ ։

ՇԻՒՔԻՒՐՏԷՆ شکردن * [illegible]

ՇԻՒՔԻՒՖԹ شکفت * [illegible]

ՇԻՒՔԻՒՖԹԷ شکفته * [illegible]

ՇԻՒՔԻՒՖԹԷՆ شکفتن * [illegible]

ՇԻՒՔԼԷ شکله * [illegible] ՇԻՒՔԼԷԻ ՃԱՄԷ ։

ՇԻՒՔԼԷՃԱՄԷ شکله‌جامه * [illegible]

ՇԻՒՔՖԻՑՏԷՆ شکفیدن * [illegible] ՇԻՒՔԻՒՖԹԷՆ ։

ՇԻՒՖԱ شفا * Տե՛ս ՇԻՒՔԷՍ ։

ՇԻՒՖԱՐԷՃ شفارج * [illegible]

ՇԻՒՖԷ شفه * [illegible]

ՇԻՒՖԷՊԷՍԹԷՆ شفه‌بستن * [illegible] ՇԻՒՔԻՑՏԷՆ , և ՇԻՒՖՈՒՏԷՆ ։

ՇԻՒՖԹԷ شفته * [illegible] ՇՈՒՇԷ ։

ՇԻՒՖՆԷ شفنه * [illegible]

ՇԻՒՖՈՒՏԷ شفوده * [illegible] ایام اسبوع [illegible]

ՇԻՒՖՈՒՐ شفور * Տե՛ս ՇԷՂԱՐԷ ։

2. Նոյն է ընդ բառին ՀԱՐԱՄ ։

ՇԻՒՖՐԷ شفره * Տե՛ս ՇԷՖՐԷ ։ Իսկ արդ՝ Շիւֆրէ՝ նշ՝ մեծ դանակ. Պէօյիւք պըչագ ։

ՇԻՓԱՇԱՊ شپاشاب * Ձայն հնչման նետի, որք ձգին հետ զհետ. Փէյտէրբէյ աթըլան օգ սէսի. որ և գրի ՇԷՓԱՇԱՓ ։

ՇԻՓԻԼ شپل * Աստիճան պատուոյ. Փայէ վէ մէրթէպէ ։ 2. Հնչումն թևոյ թռչնոց. Սաատէ դօլը մըրրըլտը. որ և ասի ՇԻՓԼԷԹ ։

ՇԻՓԻՅԼ شپیل * Ճմլումն. Սըգըմագ ։ 2. Տե՛ս ՇԷԽԼ, ըստ առաջին նշանակութեան ։

ՇԻՓԻՅԼԻՅՏԷՆ شپیلیدن * Մռլել. Սըգըշթըրմագ ։

ՇԻՓԻՅԽԹԷ شپیخته Տե՛ս ԻՇՓԻՅԽԹԷ ։

ՇԻՓԻՅԽԹԷՆ شپیختن * Տե՛ս ՓԱՇԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՓԼԷԹ شپلت } Տե՛ս ՇԻՓԻԼ ։
ՇԻՓԼԷՔ شپلك }

ՇԻՓԼԻՅՏԷՆ شپلیدن * Ճմլել. Սըգմագ. որ և ասի ԷՖՇԻՒՐՏԷՆ ։

ՇԻՓՆԻՅՏԷՆ شپنیدن * Մուլել՝ ի յամանս ձիթոյ զջուր. Ատ տօ [illegible] սըգըշթըրմագ ։

ՇԻՓՇԷ شپشه * Տե՛ս ՄԻՅՇԷ. որ և ասի ՓԻՅՇՈՒ, և ՍՈՒՍ ։

ՇԻՓՈՒԽ شپوخ * (է սրմամն Շիւփուխթէն բային իբր հրամայական ՚ի գործ ածեալ.) Ճապաղեա. Սաչ. պէթտաշ ։

ՇԻՓՈՒԽԹԷՆ شپوختن * Բաղխել զիրեարս երկուց խիստ և կարծր իրաց. Իքի գաթը շէյ պիր պիրինէ թօգուշմագ ։ 2. Տե՛ս ՓԱՇԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՒՔԷԱԼ شکال * Տե՛ս ՇԻՒՔԻՅԼ, ըստ առաջին նշանակութ. 2. Խարդաւանանք. Հիյլէ ։

ՇԻՒՔԷԱՆ شکان * Տե՛ս ՇԻՒՔԷՆ ։

ՇԻՒՔԷԱՆԷՔ شکانك * Կանաչք (Թռչնոյ). Գուշգօնմազը. որ՝ حوصله Հավսալէ ։

ՇԻՒՔԷԱՄԷ شکامه * Տե՛ս ԹԷՄԻ ։

ՇԻՒՔԷԱՎԷՆԷ شکاونه * Փորող գերեզմանոյ. Զէմինտէն, չուգուր գազըճը. արդ՝ نقاب Նէգգապ ։ 2. Գերեզմանակրկիտ. Քէֆէն սօյճը. արաբերէն نباش Նէպպաշ ։

ՇԻՒՔԷԱՐ شکار * Որս. Թուրքերէն Աւ. արաբերէն صید Սայտ ։

ՇԻՒՔԷԱՐԱՀԻՆՃ شکارآهنج * է փայտն այն՝ որով արծնիչք փոյլեցուցանեն զիրս ։

ՇԻՒՔԷԱՐԻ شکاری * Տե՛ս ՆԱԽՃԻՅՐՎԱՆ ։

ՇԻՒՔԷԱՐԿԷԱՀ شکارگاه * Տեղի որսոյ. Թուր՝ Աւլագ. ասի և ՆԻՀԱՆԷԿԷԱՀ ։

ՇԻՒՔԷԱՐՊԱԶ شکارباز * Տե՛ս ՏԻՒԶՏ ։ 2. Տե՛ս ՆԱԽՃԻՅՐՎԱՆ ։

ՇԻՒՔԷԱՐՏՕՍԹ شکاردوست * Որսասէր. Աւճըլըն ։

ՇԻՒՔԷԱՐՔԷՐՏԷՆ شکارکردن * Տե՛ս ՇԻՒՔԷՐՏԷՆ ։

ՇԻՒՔԷԱՖ شکاف * Տե՛ս ՃԷՐ, ըստ առաջին նշանակութեան ։ 2. է հրամ. Շիքէաֆթէն բային. որ և բարդի ընդ Սէյնէշիքէաֆ, և Մուշիքէաֆ ։ 2. Մետաղս որ լինի փաթութեամբ. Թուր՝ Քէչէլշէնէր [illegible]. զի ասի Շիքէաֆէ [illegible]. ասի և ՁԱՎ ։

ՇԻՒՔԷԱՖԷ شکافه * Տե՛ս ՁԱԽՄԷ ։

ՇԻՒՔԷԱՖԷԶԷՆ شکافه زن * (Թարգ՝ կնանացահար.) Տե՛ս ՍԱԶԷՆՏԷ, ըստ առ՝ նշ ։

ՇԻՒՔԷԱՖԹԷ شکافته * (կրաւոր՝ ընդունելու Շիքէաֆթէն բային) Ճեղքեալ. Եարըլմըշ ։

ՇԻՒՔԷԱՖԹԷՆ شکافتن * Ճեղքել. Եարմագ. (հր՝ Շիքէաֆ, և ապառ՝ Շիքէաֆէմ.) ասի և ԻՖԹԱԼԻՅՏԷՆ, ՖԻԹԱԼԻՅՏԷՆ, ՖԻԹԱՏԻՅՏԷՆ, ՖԻԹԻՐՏԷՆ, ՖԻԹԼԻՅՏԷՆ, և ՖԻԹՐԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՒՔԷ شکه կամ ՇԻՒՔՔԷ * Գործիք պատերազմի. Ալէթի հարպ ։

ՇԻՒՔԷԼԷՔ شکلك * Մեկնի Թուր՝ Եապ պաշը, թի չէշէ խանէսինտէն էօգտուրու գըլը ։

ՇԻՒՔԷԼԻՅՏԷՆ شکلیدن * Մագլել. Դըրմաշմագ ։

ՇԻՒՔԷՄ شکم * Որովայն կամ փոր. Թուրքերէն Գարըն. և արաբերէն بطن Պաթն. ասի և ԻՇՔԷՄ ։ 2. Նափէ Սեմինուրի և վաշըգի ։

ՇԻՒՔԷՄ ՇԻՒՔԷՍԹԷ شکم شکسته է ախտ իմն, որ վա ոչ լինելոյ կերակրոցն մարսելոյ՝ ցաւի որովայն և նեղութիւն կրէ զգածելոյն. ախտաժէն այնուհիկ. Փիր էշէքի թիւր ։

ՇԻՒՔԷՄՊԷ شکمبه * Քաղիրթ. Իշքէմպէ ։

ՇԻՒՔԷՄՊԷՆՏԷ شکم بنده * Որկորասոյ, կամ որկորամոլ և որովայնամոլ. (և թարգմանի որովայնի ծառայ.) արդ՝ عبد البطن Ապտուլ պաթն ։

ՇԻՔԵՄՏԱՐ شکمدار * Մեծափոր. Գոբէքլի։

ՇԻՔԵՄՏԷՐՏ شکمدرد * Թանչ, որ է փորացաւութիւն. Իչաղրըսը։

ՇԻՔԵՄՐԱՆ شکمران * Լուծողական դեղ. Ցաւօտ Պոշալթըճը. (և Թարգմանիչ վարող որովայնի. Գարըն սիւրիւճիւ։)

ՇԻՔԵՄՐԱՆՏԷՆ شکمراندن * Լուծանել որովայնի, փորքշել. Էիւրէք սիւրմէք։

ՇԻՔԵՄՓԷՐԷՍԹ شکمپرست * Որովայնապաշտ։

ՇԻՔԷՆ شکن * Տե՛ս ՇԷՔՆԷ. 2. Է հր" Շիքէսթէն բային. 3. Պարտութիւն կամ կոտորած զօրաց. Հէզիմէթ, վէ շիքէսթի լէշքէր։

ՇԻՔԷՆԷ شکنه * Գործի արուեստաւորաց ոմանց. Պիր էրբաբը սանայի ալէթի։

ՇԻՔԷՆՃ شکنج * Ոլոր (գիսոյ, չուանոյ, հանդերձի, և նմանեաց.) Պիւքիւլմէ. 2. Տե՛ս ՇԻՔԷՆՃԷ. 3. Է տեսակ ինչ կարմիր օձի. Պիր նէվի գըզըլ եըլան տըր. 4. Տե՛ս ՇԻՔԵՆԱԼ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ՇԻՔԷՆՃԷ شکنجه * Տանջանք. Իշքէնճէ. տե՛ս և ԹԷՐՊ։

ՇԻՔԷՆՃԷ ՔԷՐՏԷՆ شکنجه کردن Տե՛ս ՇԻՔԷՆՃԻՅՏԷՆ։

ՇԻՔԷՆՃԻՅՏԷՆ شکنجیدن * Տանջել. Իշքէնճէ էթմէք։

ՇԻՔԷՆՊ شکنب * Տե՛ս ՇԻՔԷՄ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՇԻՔԷՆՊՎԱ شکنبوا * Քաղիրթապուր. Իշքէմպէ չօրպասը։

ՇԻՔԷՆՏ شکند * Է կենդանի ինչ, որ սողայ 'ի յերկրի. Պիր ճանավէր տըր՝ եէրտէ սիւրիւնիւր։

ՇԻՔԷՆՏԷՔԷԱՄ شکنده کام * Այնպիսի ոք, որ ոչ գոյ կարող իւր ինչ՝ անկամագիւտ է. Պիր նէսնէյէ գատիր օլմայան նամիւրատ օլան քիմսէնէ։

ՇԻՔԷՍԹ شکست * (է անցեալ երրորդ դէմ Շիքէսթէն բային.) Եբեկ և բեկաւ. Սընըգ վէ սընտը. 2. Բեկումն. Սընըգլըգ վէ Գըրըլմագ. 3. Կոտորած և պարտութիւն զօրաց. Հէզիմէթի լէշքէր. զի տար Շիքէսթ եաֆթ, այսինքն բեկումն եգիտ, որ է պարտեցաւ։

ՇԻՔԷՍԹԷ شکسته * (կրաւ" ընդունի" Շիքէսթէն բային) Բեկեալ. Թուրքերէն Սընըգ. Գըրըգ. 2. Տե՛ս ՊԻՅՄԱՐ։

ՇԻՔԷՍԹԷԶԷՊԱՆ شکسته زبان Թլուատ. [illegible] الکن Էլքէն։

ՇԻՔԷՍԹԷՆ شکستن * Բեկանել կամ կոտորել. Սընտըրմագ վէ Գըրմագ. (հր" Շիքէն, և ապառ" Շիքէնէտ.) որոյ երրորդ դէմն անցելոյ ժամանակին լինի երկականապէս Շիքէսթ, որ մերթ վարի 'ի տեղի անկրկնելի բային Շիքէսթէն. զի տար 'ի զօրութեան Թէվանէտ շիքէսթէն այսինքն է կարէ բեկանել։ Եւ այլով կերպիւ ասի՝ Միթէվան Շիքէսթէն, որ նոյն է։ Ահա և ԻՇՔԷՆՏԷՆ, և ԻՇՔԷՍԹԷՆ։

ՇԻՔԷՍԹԷՊԷՆՏ شکسته بند * Է մարդն այն՝ որ զբեկեալ անդամն փաթաթէ և կապէ. Թուրքերէն Սընըգճը։

ՇԻՔԷՍԹԷՊԱԼ شکسته بال * Թևակոտոր. Գանատը գըրըգ։

ՇԻՔԷՍԹԷՏԻԼ شکسته دل * Սրտակոտոր. Գէօնլիւ գըրըգ։

ՇԻՔԷՍԹ ՄԻՔԷՍԹ شکست مکست Տե՛ս 'ի բառին ՄԻՔԷՍԹ։

ՇԻՔԷՐ شکر * Տե՛ս ՇԻՔԷԱՐ. (զի է թեթևացուցեալն նորին). 2. Է հրամայականն Շիքէրտէն բային, որ և բարդի։

ՇԻՔԷՐՏ شکرد * Տե՛ս ՇԱԿԷՐՏ։

ՇԻՔԷՐՏԷՆ شکردن Որսալ. Ավլամագ, շիքար էթմէք. (հր" Շիքէր, և ապառ" Շիքէրէտ։)

ՇԻՔԷՖԹԷՆ شکفتن * Թիւր և անհաւասար առնել. Էյրի վէ նահէմվար էյլէմէք. (հրամայական Շիքէֆ, և ապառնի Շիքէֆէտ։)

ՇԻՔԻՀԻՅՏԷՆ شکهیدن * Անդադար, այսինքն անհանգիստ լինել. Պիգարար վէ միւզթարիպ օլմագ։

ՇԻՔԻՅԼ شکیل * Կապանջաւոր ձիոյ. Թուր" Քէօսթէք. 2. Փայտեայ կոճակքն վրանաց՝ զոր առնեն 'ի տաղաւարս նոցին. Չադըրըն աղաճ տիւյմէլէրի. Թուր" Իշքէլ. Նաև կոճակն կապի դանակին. Պըչագ գուլըճըն տիւյմէսի։

ՇԻՔԻՅՊ شکیب * Համբերութիւն և ժոյժ. Սապր, վէ արամ. 2. (Է հրամայականն Շիքէյպիյտէն բային.) որ և բարդի։

ՇԻՔԻՅՊԱ شکیبا * (առաւելական ընդունելութիւն 'ի բայէն Շիքէյպիյտէն) Առաւել համբերող. Չօգ սապր էտիճի։

ՇԻՔԻՅՊԱՅԻ شکیبایی * Նշանակէ համբերութիւն. Սապր։

ՇԻՔԻՅՊԱՅԻՏԷՆ شکیبایدن * Տե՛ս ՇԻՔԻՅՊԻՅՏԷՆ։

ՇԻՔԻՅՊԷՆՏԷ شکیبنده * (ընդունելի 'ի բայէն Շիքէյպիյտէն) Համբերող. Սապր էտիճի.

ՇԻՔԻՅՊԻՅՏԷՆ شکیبیدن * Տե՛ս ՇԻՔԻՅՖԹԷՆ ։

ՇԻՔԻՅՖԹԷՆ شکیفتن * Համբերել. Սապր էյլէմէք ․ որ և ասի ՇԻՔԻՅՊԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՔԻՈՒԼԻՅՏԷՆ شکولیدن * Ցրուել և պղտորել. Փէրիշան իթմէք վէ պուլանտըրմագ ։

ՇԻՔԻՈՒՀԷՆՃ شکوهنج * Տե՛ս ԽԱՇԻՈՒԽԷՇ , ասի և ԽԱՐԻՒ ԽԷՍԷՔ ։

ՇԻՔԻՈՒՀԻՅՏԷՆ شکوهیدن * (հրամայական Շէքէուհ , և ապառնի Շէքէուհէտ ․) Տե՛ս ԹԷՐՍԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՔԻՈՒՖԷ شکوفه կամ ՇԻՈՒՔԻՈՒՖԷ * Ծաղիկ. Չիչէք. արաբ" زهر Զէհր. ասի և ԻՈՒՇՔԻՈՒՖԷ , (և թեթևացուցեալ) ԻՈՒՇՔԻՈՒՖԷ , և ԼԱՏ ։ 2. Ժայթքումն. Գուսմագ. գայ. խամեֆրաշ. զի մինչ ասի՝ Շէքէուֆէ թէրա, խմանի ժայթքեաց ։

ՇԻՔԻՒՆՃ شکنج * Ոլորումն, որ է երկրորդ մասամբք կալնուլ զմարթն անդամոյ ի–րիք և ճմլել. Թուրքերէն Չիմտիք. որ և ասի بشکنج Պիշքէնճ. اشکنج Իշքէնճ ։

ՇԻՒՔԻՒՖԹԷՆ شکفتن * Տե՛ս ԻՈՒՇՔԻՈՒՖԹԷՆ ։

ՇԻՔԻՖԹ شکفت * Տե՛ս ՇԻՒԿԻՒՖԹ ։ 2. Զարմացաւ. Թաաճիւպ իչինտէ. որ մերթ իբր աներևոյթ վարի. զի ասի Պայէֆ ձէֆէքի , այսինքն պայծառ է զարմանալ ։

ՇԻՔԻՖԹԷ شکفته * Տե՛ս ՇԷՐԷՋՏԷՔ ։

ՇԻՔԻՖԹԷՆ شکفتن * Զարմանալ. Թաաճիւպ իչինտէ ։

ՇԻՔԻՖԹ ՏԱՇԹԷՆ شکفت داشتن Տե՛ս ՇԻՔԻՖԹԷՆ ։

ՇԻՔԼԷ شکله * Շերտ. Թուր" Տէլէ ։

ՇԻՔԼԻՅՏԷՆ شکلیدن * Պատառել և պատառիլ. Եըրթմագ վէ եըրթըլմագ ։

ՇԻՔՐԷ شکره * Տե՛ս ԱՇԿԷԶԷ ։ 2. Ցոլաց. փարս որ կրթութեամբ լինի ։

ՇԻՖԱՐ شفار * Կշտամբանք և յանդիմանութիւն. Մէշամէթ վէ գահր ։

ՇԻՖԱՐԷ شفاره * Տե՛ս ՇԷՂԱՐԷ ։

ՇԻՖԹ شفت * Թորումն կամ հոսումն արեան և թարախի և դեղին ջրոյ 'ի վերայ. նաև այն հոսեալ իրն ևս ՇԻՖԹ ասի ։ Ճէրահէթտէն գան վէ իրին , վէ սարը սու ագմագ . վէ հէմ ագան նէսնէյի տէ տիրլէր ։

ՇԻՖԹԷՆ شفتن * Թորիլ արեան կամ թարախի 'ի վերայ. Ճէրահէթտէն գան եախօտ իրին սըզմագ . որ և ասի ՇԻՖԹԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՖԹԷՐԷՆԿ شفترنگ * Կոծիծ. Թուրքերէն Սէֆէ. և արաբերէն ثولول Սուլուլ ։

ՇԻՖԻՐ شفر * Սուր կողմն սուսերի , դանակի , դաշնակի , և այլոց նմանեաց. Գըլըճըն վէ պըչագըն վէ խանճէրին քէսքին թարաֆը ։

ՇԻՖԼԻՅՏԷՆ شفلیدن * Տե՛ս ՇԻՓԼԻՅՏԷՆ , որ և ասի ՇԻՖԻՅԼԻՅՏԷՆ ։

ՇԻՖՇԷ شفشه * Է բիրն այն՝ որով բամբակահարն յետ տարածելոյ զբամբակն 'ի վերայ հանդերձի՝ հաւասարէ զնա. Հալլաճ ճամէյէ քէնտէ տէօշէտիքտէն հէմ վար իթտիքլէ չըպուգ ։

ՇԻՖՈՒԹ شفوت * Տե՛ս ԷՀՐԷՄԷՆ ։ 2. Տե՛ս ԴՈՒԼ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՇԻՖՈՒՐ شفور * Տե՛ս ՇԷՂԱՐԷ ։

ՇՈՒԺԷ شوژه * Նշանակէ օձիք շապկի. Կէօմլէք եագասը ։

ՇՈՒԺԷԿԷԶ شوژه کز * Այն կտորակն, որ կարի յանթս շապկի և պարեգօտի . որ և ասի ԽԻՇԹԷՔ ։

ՇՈՒԼ شول * Է հր" Շուշէյտէն բացին ։ 2. Նշանա" ուրեք՝ տես և ծանիր. Կէօր վէ պիլ. պիլտիյին իս գէրան. յոր երբեմն և Պէ մի յաւելեալ ասի ՊԻՒՇՈՒԼ ։

ՇՈՒԼԷՔ شولک * Չի երագընթաց. Չաթիլ վէ էշէին , վէ էյիլիք աթ. Էտի Եէյշըրէքէր ։

ՇՈՒԼԻՅՏԷ شولیده Տե՛ս ՓԷՐԱՔԷՆՏԷ ։

ՇՈՒԼԻՅՏԷՆ شولیدن * Զհետ լինել իրի ինչ մտադրութք. Պիր իշէ էնտիշէ իլէ եագաչէթ իչլէմէք ։ 2. Տե՛ս ՓԷՐԻՅՇԻՅՏԷՆ ։

ՇՈՒԽ شوخ * Զուարթերես և զուարճաբարոյ , և զաւեշտաբան , և պատրաստ 'ի պատասխանի , և ժիր 'ի գործս. Խօշտաթէրպիյ վէ շագագիժլի ։ 2. Լիրբ , կամ անհամեստ ։ Խայասըզ ։

ՇՈՒԽԻ شوخی * Լրբութիւն. Խայասըզլըգ ։ 2. Զուարճութիւն. Շագաքըլըգ ։

ՇՈՒԽԻՅՏԷՆ شوخیدن * Մեկնի Թուրքերէն Շէքէնտէրմէք իչլէմէք ։

ՇՈՒԽԿԻՅՆ شوخکین * Գեղեցիկ , և կորովի , և անվեհեր. Տիւզէլ վէ պէհատըր վէ պէգատ

ՇՈՒԽՈՒՏԷՆ شوخودن * Եղնգամբ ճանկել զանդամ ինչ և վիրաւորել. Թըրնագ իլէ պիր անտամը եաշամագ իչլէմէք ։

ՇՈՒԽՉԵՇՄ شوخچشم } Լիրբ և
ՇՈՒԽՏԻՑՏԷ شوخ دیده } անհա-
մօթ. Քէօզիւ պէք կէօզլիւ :

ՇՈՒԿԷԼ شوکل * Տե՛ս ՇԻՒՆԿԷՐՔ :

ՇՈՒՀԷՆ شوهن * Տե՛ս ՇԷԳՆԻՑԶ :

ՇՈՒՀԷՐ شوهر * Նոյն է ընդ բառին ՇԷԳՀԷՐ, և նշա՛ այրն կնոջ. Ակչէրին էրի. արաբ՛ Զէվճ: Եւ թէպէտ ստուգագոյն ևս է բառն ՇԷԳՀԷՐ, բայց քանզի ՚ի լեզուս հասարակաց, և յոմանս բառարանս ևս ՇՈՒՀԷՐ գրեալ էր, մեք ևս այնպէս եդաք :

ՇՈՒՀԷՐ ՔԷՐՏԷՆ شوهرکردن * Այր առնել կնոջ, այսինքն այր առնուլ և ամուսնանալ. Էրէ վարմագ: Ոչ և կին առնել առն՝ կոչի Զէն ալմագ :

ՇՈՒՀԻՑԷ شوهیه * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ :

ՇՈՒՂ شوغ * Այն խառնուրդ մարթոյ ձեռաց, որ պատահառի ՚ի գործելոյ գործս. որ և ասի ՇԻՒՂ, և ՓԻՒՐՇՈՒՂ. բառ որում գրի ուրեք թէ՝ Նէֆ չիրգէփ գուշէմ փէր փէշմ քէրշուղ: 2. Թարախ կամ շարաւ, որ լինի ՚ի ձեռս: 3. Աղտ. Թուրքերէն Չէրք կամ Քիր, որ լինի ՚ի հանդերձս: 4. Սակաւ՛իկ իր. Չէօլի էնդէ. չէօլ գուշէշ. ալ նէսնէ :

ՇՈՒՂԱԳԷ شوغابه * Է ակեղին այն, ուր ՚ի գիշերի կապեն ուղտս. Շօլ էրէ քի ձէվէ տէվէ պաղլըրլէր. որ և ասի ՇԷԳԿԵԱՀ :

ՇՈՒՄ شوم * Չարանշ. Նամիւպարէք. արաբերէն Նահս :

ՇՈՒՄԱԼ شومال * Այն մուհրէն, զոր հարկանեն թափիչք ՚ի հանդերձս. որ և ասի شیمال ՇՈՒՅՄԱԼ :

ՇՈՒՄԻԽ شومخ * Տե՛ս ՇԻՒՎԻՑԼԱ :

ՇՈՒՄԻՑԶ شومیز * Տե՛ս ՇԻՑԱՐ :

ՇՈՒՄԻՑԶԻՑՏԷՆ شومیزیدن * Սերմանել. Զէրմէր էքլէմէք :

ՇՈՒՄԻՑՆ شومین * Շոմին. ասի և ԻՍՔԱՆԱԽ :

ՇՈՒՅ شوی * Է հրամայականն Շէօստէն բային, որ լինի մաքուր բարդութեան, այլ Ճամիշույ, և Մէօրտէշույ :

ՇՈՒՅԱՆԻՑՏԷՆ شویاندن * (անցող Շէօսթէն բային) Տալ լուանալ. Եայգաթմագ

ՇՈՒՅԻՏԷ شویده * (կրաւ՛ ընդունակ Շէօյէտէն բային) Տե՛ս ՇԻՒՍԹԷ :

ՇՈՒՅԻՏԷՆ سویدن Տե՛ս ՇԻՒՍԹԷՆ:

ՇՈՒՆԻՑԶ شونیز * Տե՛ս ՇԷԳՆԻՑԶ:

ՇՈՒՆԻՑՃ ՔԷՐՏԷՆ شونیج کردن Թուղթ կոկել. Քէօղըտ միւհրէլէմէք :

ՇՈՒՇ شوش * Հօտ. Գօչ ձըղուղը. Եանի իւշիւմ ուշաքընտէն պատուամիչ ձըղուք: Իսկ ըստ ասից այլոց ուրուաձի մեկնչի՝ ուռ որթոյ. Իւզիւմ ձըղուղը. արաբերէն قضبان Գուտպան.

ՇՈՒՇԷ شوشه * Մանրուքն ո և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին չիւչիւք էանի խուրտէսի. և ՚ի այսմ նոյն է ընդ բառին ՇԻՒՔԹԷ: 2. Կայտ. Թուր՛ Եշշէ: Իսկ յատկապէս՝ կայտ աւազոյ. Գում էշշէսի. ձիւղիւչ չէյլ: 3. Նշան գերեզմանի՝ այսինքն քար գերեզմանի, զոր առնեն վասն մեռելոց, որ է մահարձան. Մէզար թաշլէրի. ձի մէզարլըք թաշլէրի :

ՇՈՒՇԷՔ شوشک * Չորեքտասի ձու-թակ. Չօրտուր Թէնպուրի. ըստ այսմ՝ Կէհք ահմէ չէնի չէօհ պէրպէր ու չէօհ չէնկ. չէօհ չէրաղ ու Թէնպուր ու շարտէ ու ահէնգ: Եւ عشق Ահէնգ ևս է անուն նուագարանի միոջ: 2. Տե՛ս ՓԻՑ-ՀՈՒ :

ՇՈՒՇԹԷՐ شوشتر * Է անուն քաղաքի մեծի ՚ի Խուզիստանի, որ ՚ի հնումն կոչէր Շուշ.

ՇՈՒՇՄԻՑՐ شوشمیر * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒՄՇԻՑՐ :

ՇՈՒՇՈՒ شوشو * Նշանակէ կորեակ. Տարի. որ և ասի ԵՐԶԷՆ :

ՇՈՒԳ شوب * Տե՛ս ՏԷՍԹԱՐ :

ՇՈՒՏԷՆ شودن * Լինել. Օլմագ :

ՇՈՒՐ شور * Տե՛ս ՇՈՒՐԻՇ: 2. Տե՛ս ՇՈՒՄ: 3. Լուացումն. Եըգամագ. չամաշըր :

ՇՈՒՐԱՆԻՑՏԷՆ شورانیدن * Է անցողականն Շուստէն բային :

ՇՈՒՐԷ شوره կամ ՇՕՐԷ * Տե՛ս ՇՈՒՐԷԳՈՒՄ: 2. Ճաղատ գլուխ. Քէլ պաշ: 3. Աղի կերակուր և աղի ջուր. Դուզլու թամ՛ կէ թուզլու սու: 4. Բիծ՝ որ ՚ի յաւելուածոյ մաղասին յայտ լինի յանձին մարդոյ. արապ՛ Պոհագ. Թուր՛ Լէքէ ծիւխ: 5. Է միրգ ինչ թթու ՚ի տեսակաց Թուրնջի. Պէր էքշի մէյվէ փէր: 6. Վաճառարան ձիոյ. Ատ պազարը:

ՇՈՒՐԷԶԱՐ شوره زار * Է ածանցեալ ՇՈՒՐԷ բառին ըստ առաջնոյ նշանակութեան :

ՇՈՒՐԷՄ شورم * Է տեսակ ինչ թռչուն ջրի. որ կոչի Հիւտհուդ :

ՇՈՒՐԷՆԿԻՑԶ شورانگیز * Նշանա-

կէ կազապարթըյց . Թուրքերէն Ղավղա գօփարան ։

ՇՈՒՐԷՊՈՒՄ شورەبوم կամ ՇՕՐԷՊՈՒՄ * Աղտաղտուկ գետին . Շօրագ եէր . որ և ասի ՇՈՒՐՊՈՒՄ կամ ՇՕՐՊՈՒՄ ։

ՇՈՒՐԹԱՂ شورتاغ * Է տեսակ մի դեղին փայտի . Պիր նէվի սարը աղաճ տըր ։ Եւ ոմանք ասեն թէ՝ է սա խոտ մի դեղին, որ բուսանի յաւազուտ տեղիս . Գումլու եէրտէ պիթեր պիր սարը օթ տըր ։

ՇՈՒՐԻՑՏԷ شوريده * Խելագար . Տիվանէ ։ 2 . Տես ԶԷՀՄԱ ։ 3 . Խառն 'ի խառն . Գարըշ մուրըշ ։

ՇՈՒՐԻՑՏԷԿԻ شوريدكى * Խելառութիւն . Տիվանէլիք ։

ՇՈՒՐԻՑՏԷՆ شوريدن * Նախ նոյն է ընդ բառին ԱՄՐՑԽԹԷՆ, որ է խառնիլ . Գարըշմագ ։ 2 . Պղտորել . Պուլանտըրմագ . ըստ այսմ ասի և ԹԻՑՐԷՔԷՐՏԷՆ ։ 3 . Տես ՇԻՑՔԹԷՆ ։ 4 . Տես ՇԻԽՍԹԷՆ ։

ՇՈՒՐԻՑՏԷ ՔԷՐՏԷՆ شوريده كردن խելառեցուցանել . Տիվանէ էյլէմէք ։

ՇՈՒՐԻՇ شورش * (բայած" 'ի բայէն Շուրիտէն) Շփոթութիւն և կագ և խռովական վրդովութիւն . Քեթնէ վէ շամշա վէ գարգաշալըգ ։

ՇՈՒՐԻՍԹԱՆ شورستان կամ ՇՕՐԻՍԹԱՆ * Աղտաղտուկ տեղիք . Չօրագ եէրլէր ։

ՇՈՒՐԻՒՇԷՂԷՊ شوروشغب * Կըռուոյ կանչ և կառանչ . Ղավղա էլէ պըլը վէ սատա ։

ՇՈՒՐԿԷՋ شوركز * Տեսակ մինչ ծառոյ . Թուրքերէն Իշղըն աղաճը ։

ՇՈՒՐՄԻՑՋ شورمیز * Նոյն է ընդ բառին ՇՈՒՄԻՑՋ . Հերկեալ արտ, որ իցէ պատրաստել վճ սերմանելոյ . Նատաս . Էքիլմէյէ իչ հազըր, վէ չիֆթէ սիւրիւլմիշ թարլա տըր ։

ՇՈՒՐՄՈՒՐ شورمور * Աներգ և չնչին և նուաստ . զի ասի փեշմաւ չէյշ շօրմօր քաւ ։ 2 . Կագ և կռիւ . Ղավղա վէ շամշա ։

ՇՈՒՐՉԷՇՄ شورچشم * Ամպիսի այր, որոյ աչքն վնասէ չարակնութեամբ . Կէօզի տէյէն ադէմ . վէ անըն կէօզինտէն չէշմի շօրէ վարը օլա ։

ՇՈՒՐՊԱԽԹ شوربخت * Տես ՊԷՏՊԱԽԹ ։

ՇՈՒՐՊՈՒՄ شوربوم * Նոյն է ընդ բառին ՇՈՒՐԷՊՈՒՄ ։

ՇՈՒՔ شوك * Մոլախինդ , կռնիոն . Թուրքերէն Պուշկրան ։

ՇՈՒՔԷ شوكه * Տապակ կամ կաղապար , յոր թափեն և հեղուն ոսկի և արծաթ . Թօպէ չէր էս սիյ ։

ՇՈՒՔԷՔ شوكك * Տես ՇԻՒՆԿԻՐՔ ։

ՇՕԽ شوخ * Աղտ, կորկ . Քիր . արպէրէն Վէսախ . ասի և ԶԻՐՔ ։

ՇՕԽԿԻՑՆ شوخكين * Տես ԼԻԱՄ . ասի և ԶԻՐՔԻՑՆ ։

ՇՕԽԿԻՑՏԷՆ شوخكيدن * Աղտեղի և աղտեղել . Չիրքին օլմագ վէ չիրքին էյլէմէք ։

ՇՕԽԿԻՑՐ شوخكير * Սպունգ . Թուրքերէն Սիւնկէր . և արպերէն Սիւֆէնճ . (Թարգմանի աղտակալ . Քիր թութիճի ։)

ՇՕԽՆԱՔ شوخناك Տես ՇՕԽԿԻՑՆ ։

ՇՕՐ شور * Աղի . Թուրքերէն Դուզլու ։

ՇՕՐԱՊԱ شوربا } Նոյն է սա ընդ բառին ՇՕՐՊԱ ։
ՇՕՐԱՊԷ شوربه }

ՇՕՐԷ شوره * Նոյն է Ը բառին ՇՈՒՐԷ ։

ՇՕՐԻՍԹԱՆ شورستان * Տես ՇՈՒՐԻՍԹԱՆ ։

ՇՕՐՇԻՒՏԷՆ شورشدن * Աղի լինել . Դուզլու օլմագ . (հրամայական Շէվ, և ապառնի Շէվէտ ։)

ՇՕՐՊԱ شوربا * Թան . Աշ, մէրճիմէք ճորպա տըր . (Նախադասին էր Շօրպա, և ապա թեթևացուցեալ ասացին Շօրպա .) ասի և ԻՊԱ, ԻՊԱՆԻ, ՇՕՐԱՊԱ, ՇՕՐԱՊԷ, և ՇՕՐՎԱ ։

Ս

ՍՈՒ سو * Է դերանուն եռակամն երրորդի դիմի, և նշ" նա . Թուր" Օլ . որոյ տրականն և հայցականն լինի Ոտա, որ է նմա և զնա . Թուր" Անա , վէ անի . որ և առաւելի سو Օ ։

Ս'ՈՒԴԱՐԻՏ عطارد * (բառ արէպի) Փայլածու . (որ է աստղ մինչ յեօթանից մոլորակ-

խը

կայ․) որ պարսկերէն ասի Թէյր, նաև Տեղի- ջէ Գէչէր․ Պէր էըլտէշ ըէ՞ր ։

ՈՒԶ اوز * (բառ ընակչացն գաւառին Խարեզմի) յարդարիչ գործոյ․ Ուստաճթանը․ Թուրքերէն ևս ասի Էւմ ուստ․ և եթէ ոք ընդ ունիք յարդարեսցէ զգործ իւր, ասեն Գէչրն Գէչրն էւէ اوزلاشدی Ուշլաշտը ։

ՈՒԶԷՆ اوزن * Էն անքա մարդիկ գրո- հի միոջ, որք Թանգուրէ հարեալ՝ երգս երգեն և Ուշուզնամէ կարդան․ բառս այս կոչի ՚ի բար- բառ Թուրքաց Օշան ։

ՈՒՂԱՂ اولاغ * Ձի, և պաշար պատ- րաստական․ Էօղ վէ Պօղէֆ մէհրէյէն․ Թուր- քերէն Ուլագ ։

ՈՒԼԷ اول * Նոյն է ընդ բառին ԱԼԷ ։

ՈՒԼԻՆՃ اولنج * Որթ՝ յորդ վա՞ հա- ռնացեալ գոլով խաղողն՝ անցեալ իցէ ժամա- նակն․ Ուշէրինթէ էօյօն օլան վագըթ էէտինշէ- դէմ էըդօղէ․ որ և ասի ՈՒԼԻՃ․ Բայց Հա- լէպին մեկնէ՝ կնճիռն խաղողոյ․ Ուշիւմ չէօքէ ։

ՈՒԼՈՒՍ اولوس * (բառ չէղաթայից) Ժողովուրդ, այսինքն բազմութիւն մարդկան․ Ար- աբերէն Խալք ։

ՈՒՄԱՃ اوماج * Տե՛ս ՀԷՑԷՔ ։

ՈՒՅԱ اویا * Տե՛ս ՀՈՒՇԱ, ըստ առա- ջին նշանակութեանն ։

ՈՒՇ اوش * Է անուն քաղաքի միոջ, որ կայացեալ է ընդ մէջ Մավերաւնի նեհր աշխարհի, և Թիւրքիստանու․ Պէր շէհրին իսմի դիր ։

ՈՒՇԷՆՏԷ اوشنده * Կոճակ․ Տիւյմէ ։

ՈՒՇԿԷ اوشکه * Հեծկլտանք․ Իհճգը- րըգ․ Եւ յայտ մեկնէ Հալէպին ։

ՈՒՇՀԷՆԿ اوشهنك * Տե՛ս ՀՈՒՇՀԷՆԿ ։

ՈՒ՚ՍԱՐԷ عصاره * Տե՛ս ՔԻՒՆՃԱՐ ։ Է և ևս ամ ինչ՝ որ ճմլեալ մզի և կաթէ․ Հէր նէ կի սըգըլըրսա դամլայէ ։

ՈՒՍԹԱ اوستا * Տե՛ս ՈՒՍԹԱՏ ։

ՈՒՍԹԱԽ اوستاخ * Տե՛ս ՔԻՒՍԹԱԽ ։

ՈՒՍԹԱՄ اوستام * Զարդարանք Թամքի․ Էյէր փոխանմաս․ որ և ասի ՈՒՍԹԱՄ ։ 2․ Տե՛ս ԱՍԻԹԱՆ, ըստ առաջին նշանակութեան ։ 3․ Հաստատուն ՚ի բանս և ՚ի գործս․ արաբերէն معتمد Միւ՚թէմէտ ։

ՈՒՍԹԱՏ اوستاد * Տե՛ս ԻՒՍԹԱՏ ։

ՈՒ՚Տ عود * Է փայտ ինչ անուշահոտ ծա- նուցեալ ամենեցուն, որ ՚ի ծխելն իւրում բուրէ զհոտ անոյշ․ Մէրսուք խօշգոգու աղաճ փէօր ։ 2․ Է տեսակ ինչ նուագարանի․ Սազէներին պիր նէվի չալգըսը տէր․ նէվի՝ պաշէօ էչ ուտշա ։

ՈՒ՚ՏՍՈՒԶ عودسوز * Տե՛ս ԳՈՒԽՈՒՐ- ՑԱՆ ։

ՈՒՐԱՄԷՆ اورامن * Է տեսակ ինչ եր- գոյն, որ յատուկ է պարսից․ որոյ երգքն են ըստ բարբառոյ լեզուին Փէհլէվի․ ասի Թէ՝ է գտիչ եղանակի երգոյս Ուրամէն ա՞նն ։

ՈՒՐՄԻՒԶ اورمز * Է անուն Թագին Իսֆէնտիարի․ ասի և ԻՒՐՄԻՒԶՏ, և ՈՒՐ- ՄԻՒԶՏ ։

ՈՒՐՄԻՒԶՏ اورمزد * Տե՛ս ՊԻՐՃԻՅՍ ։ 2․ Է անուն որդւոյ Իսֆէնտիարայ արքայի․ ասի և ՀԻՒԶՄԻՒՐՏ, ՀԻՒՐՄԻՒԶ, ՀԻՒՐՄԻՒՍ, ՀԻՒՐՄԻՒՍԹ, ՀԻՒՐՄԻՒԶՏ, և ՀՈՒՐՄԻՒԶՏ ։

ՈՒՐՏԱՂ اورداغ * Տե՛ս ՕԹԱՂ ։

ՈՒՐՏԻՒՂ اوردغ * Տե՛ս ՇԷԳՆԷՄ ։

ՈՒՖԷՍԱՆԷ اوفسانه * Տե՛ս ԷՖՍԱՆԷ ։

Չ

ՉԱԳ چاق * Նոյն է ընդ բառին ՉԱՂ ։

ՉԱԳԱՉԱԳ چاقچاق * Շկահիւն (առա- ներահարութիւն և նետաձգութիւն, որ յայտ լինի ՚ի շարունակ ձգմանէ նոցին․) Սոփոյէ Բէյէչ վէ ա- վուչէ Բէյէք․ որ և ասի ՉԷԳԱՉԷԳ ։

ՉԱԳԸՐ چاقر * (բառ չէղաթայից) Տե՛ս ՊԱՏԷ ։

ՉԱԳԻՑՏԷՆ چقیدن * Վարել (ղշէց և ըլեեռ․) Գօշէք վէ ... ։

ՉԱՋ چاز * Տե՛ս ՎԷՋԱՂ ։

ՉԱԺ چاژ * Ունայն կամ սին, և կամ անօգուտ. Աղէօ վէ պէհուտէ, վէ պէֆայտէ:

ՉԱԺԷ چاژه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԱԺ:

ՉԱԼ چال * Նախ նոյն է ընդ բառին ՑԻԽՄՈՒՅ, և նշա" երկմագ, այսինքն երկգոյն մազ, և այս հասարակօրէն. իսկ յատկապէս՝ բաշ և ագի ձիոյ, որ իցէ երկգոյն՝ խառն 'ի սպիտակէ և 'ի սևոյ: 2. Տե՛ս ՉԱԼԷ: 3. Այն մթագին և խաւարին վերայն, ուր 'ի բանտ արկանեն զյանցաւորս և զարիւնահեղս՝ Չալ կոչի. որ և ասի ՍԻՅԷՀՉԱԼ. Մէհպէսի վէ գաթիլ հապս օլունուրլը գույուն գույու: 4. Տե՛ս ԹԻՔԻՆՏ: 5. Է թռչուն ինն. և այն երկու ազգ է, որոց մին լինի մեծամարմին ըստ չափու քանակութե ագռաւու. որ և ասի ԽԱՐՉԱԼ: Եւ միւսն լինի փոքր ըստ քանակութե ագռաւու. որ և ասի ՎԻԼԻՑՔ և ՎԻԼԻՑՔԷՔ: 6. Է անուն գեղջ միոյ 'ի գաւառին Գազվինու. Պիր գարիէ իսմիտիր:

ՉԱԼԱՔ چالاك * Ցոյժ արագ. Չէվիք չապուգ. որ մերթ առադրի Է բառին ՉՈՒՍԹ, ասի ՉՈՒՍԹ ՈՒ ՉԱԼԱՔ:

ՉԱԼԱՔԻ چالاکی * Երագութի. Չէվիքլիք:

ՉԱԼԷ چاله * Է փոսն այն՝ յորոյ վերայ եդեալ ոստայնանկք զգործարանս իւրեանց՝ զոտս երկայնեալ 'ի նա, կտաւ ոստայնանկեն. Չուլհա չուգուրու: 2. Հորն այն՝ 'ի մէջ որոյ դնեն աղբս. Գուլէ թօփլան գույու:

ՉԱԼԻ چالی * Տե՛ս ՉԱԼ, ըստ հինգերորդ նշանակութեան նորա:

ՉԱԼԻՂ چالغ * Մեկնի Թուրքերէն՝ Էշինի օլմայան ալ:

ՉԱԼԻՑՏԷՆ چالیدن * Է բայն ՉԱԼԻՇ բառին:

ՉԱԼԻՑՔ چالیك * Տե՛ս ԴՈՒԼՉՈՂ: 2. Տե՛ս ԼԱՎԷ, ըստ երկրորդ նշանակութեան:

ՉԱԼԻՇ چالش * Նոյն է Է բառին ԽԸՐԱՄԻՑՏԷՆ: 2. Տե՛ս ՃԷՆՔ:

ՉԱԼԻՇԿԷՐ چالشکر * Նոյն է ընդ բառին ԽԸՐԱՄԷՆՏԷ: Եւ այլուր մեկնի նշանակել զայն ոք, որ յամ գործս առաւել վերակացութ առնիցէ. Հէր իշէ չէյոփէ մուտախալէ իտիճի:

ՉԱԽՃԻՑՐ چخچیر * Անդրավարտիք, զոր ագանին յոտս. Թուրքերէն Չագշըր:

ՉԱԽՇՈՒԳ چاخشوق * Մանգաղ. Օրագ. որ և ասի ՏԱՍ: Բայց ՉԱԽՇՈՒԳ՝ մանաւանդ ցուցանէ զգերանդին, որ է Դըրբան. և սուրք հնձեն զսեղմանիս և զխոտ. որ և գրի ՉԱԽՇՈՒՔ, ՉԱԽՍՈՒԳ, և ՉԱԽՍՈՒՔ:

ՉԱԽՇՈՒՐ چخشور * Տե՛ս ՉԱԽՃԻՑՐ:

ՉԱԽՍՈՒԳ چاخسوق * Տե՛ս ՉԱԽՇՈՒԳ:

ՉԱՀ چاه * Հոր. (Թէ ջրոյ ունիցի և թէ ոչ.) Թուրքերէն Գույու:

ՉԱՀԱՆԻՑՏԷՆ چاهانیدن * (անցող" Չահիտէն բային) Մրսեցուցանել. Իւշիւտմէք:

ՉԱՀԷՈՒԶ چاهیوز * Տե՛ս ՉԱՀՎԻՑԶ, և ՉԱՀՉՈՒ. (և է բարդ 'ի բառից Չահ և Եուզ.) որ և ասի ՉԱՀԷՈՒԶԷ:

ՉԱՀԷՔ چاهك * Տե՛ս ՉԱՀԻ ԶԷՆԷԽՏԱՆ: 2. Փոքր հոր. Քիւչիւք գույու. (զի է նուազականն բառին ՉԱՀ):

ՉԱ՛ՀԻ ԶԷՄԶԷՄ چاه زمزم * Տե՛ս 'ի ԶԷՄ՝ զհինգերորդ նշանակութիւնն:

ՉԱ՛ՀԻ ԶԷՆԷԽՏԱՆ چاه زنخدان * Փոս՝ որ 'ի կզակի:

ՉԱՀԻՑՏԷՆ چاهیدن Մրսիլ. Իւշիւմէք:

ՉԱ՛ՀԻ ՆԷԽՇԷՊ چاه نخشب * Է անուն առասպելեալ հորոյ միոյ, զոր աղանդաւորն Իպնի Մուգաննի 'ի միում լերին 'ի գաւառին Նեսեֆի փորեալ հանճարգիտութե իմաստասիրական արուեստի, և 'ի միջոյ նորին լուսին մի երևեցուցեալ յայտնի արար, որ 'ի ծագելն լուսնոյն երկնից, 'ի հակադարձէն 'ի յերկրի ևս լուսին մի երևէր. և այն լուսինն կոչիւր Մահինէխշէպ: Եւ գիտելի է՝ զի ոմանք Նէխշէպ ասացին լինել անուն հորոյն, ոմանք անուն լերինն այնորիկ, և կէսք անուն իմաստասիրին: Եւ ևս բուն նշանակութի բառիս Նէխշէպ, գոլով փայլող. Թապան. Նմանութե իմն երևան գեղեցկին ևս կոչի Մահէ նէխշէպ:

ՉԱ՛ՀԻ ԲԱԲԻԼ چاه بابل * Է անուն հռչակաւոր հորոյ միոյ յաշխարհին Բաբելոնի, ուր առասպելեն թէ երկու հրեշտակք Հարութ և Մարութ բանտեալ են մինչև ցօր դատաստանին. և 'ի հնումն արք ոմանք երթեալ անդր, ուսանէին կախարդութիւն 'ի նոցանէ. Պիր մէշհուր գույու տըր:

ՉԱՀՉՈՒ چاهجو * Նոյն է ընդ բառին ՉԱՀԷՈՒԶ. այսինքն գործիք՝ որով մաքրի հորն. նաև երկաթի ճանկ, որով դոյլ հանեն 'ի հորոյ. Գույու թէմիզլէմէյէ ալէթ. վէ գովա չըգարաճագ չէնկէլ:

ՉԱՀՍԱՐ چاهسار * Գլուխ ջրհորոյ. Գույու պաշը: Որ նախուստ Սար չահ էր, բայց յետոյ յատկացուցիչն նախադաս եղեալ, եղև Չահսար. և այս կանոն յաճախեալ է առ պարսիկս:

ՉԱՀՎԻՑԶ چاهویز * Տե՛ս ՉԱՀՉՈՒ: 2. Այրն այն՝ որ մաքրէ զջրհոր. Գույու թէմիզլէյիճի ատէմ: (Եւ է բարդ 'ի բառից ՉԱՀ, և ՎԻՑԶ՝ հրամայականէ Վիխթէն բային, որ է փոխարկեալն Պիխթէն բային.) ասի և ՃԷՀՎԻՑԶ:

ՉԱՀՔԷՆ چاهکن * Նշանակէ հորա_

փոր , այսինքն փորող հորոյ . Գույու գազըճը :

ՉԱՂ چغ * (բառ չեղաթայից , որ Թուր" և ս 'ի գործ ածի .) Տե՛ս ՀԵՆԿԵԱՄ : 2. Տե՛ս ԴԻՒՆՏԵ , ըստ առաջին նշանակութեանն :

ՉԱՂԱՆ چغان Տե՛ս 'ի ներքոյ ՉԱՂԱՆԵ :

ՉԱՂԱՆԵ چغانه * Ծեղքեալ փայտ ինչ , յորոյ միջոցս պնդեալ զբամբուռնս Թմբկի , կաքաւողք նովին կաքաւեն՝ զնաին 'ի ձեռս առնելով . Օյունճուլէր չալդըգլարը թախթա չէնկէր : 2. Փերոտէ ինչ երաժշտական :

ՉԱՂՋ چغ * Տե՛ս ՎԵՋԱՂ : 2. Է այն խոցն կամ վէրն՝ որոյ բերանն փակեցեալ է , և մէջ նորին լի է աղտեղուՔ Թարախոյ . Աչըք գաղանմիշ իչի փօշուն ճէրահէթ : 3. ՀեծուՆ կամ ողբ . Ինլէյիշ . որ և ասի ՆԱԼԵ : 4. Տե՛ս ՆԵՀԻՑԴ :

ՉԱՂՋԱՊԵ چغزابه
ՉԱՂՋԱՎԵ چغزاوه } Տե՛ս ՃԱՂՋԱՊԵ :

ՉԱՂՋԻՑՏԵՆ چغزیدن * (հր" Չաղզ , և ապառնի Չաղզէ .) Տե՛ս ԹԵՐՍԻՑՏԵՆ :

ՉԱՂՋՊԱՐԵ چغزباره
ՉԱՂՋՎԱՐԵ چغزواره } Տե՛ս ՃԱՂՋԱՊԵ :

ՉԱՂԸՐ چاغیر * (բառ չեղաթայից) Տե՛ս ՊԱՏԵ :

ՉԱՂՆԵ چغنه * Տե՛ս ՉԱՂԱՆԵ : 2. Է անուն Թռչնոյ միոջ . Պիր գուշ ադը տըր . որ և գրի ՉԵՂՆԵ : Տե՛ս և ՉԵՂՈՒ :

ՉԱՂՎԱՐԵ چغواره * Տե՛ս ՃԱՂՋԱՊԵ :

ՉԱՂՐԻ چاغری * Քամեալ մածուն . Սուզմէ եօղուրթ :

ՉԱՃ چج * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի Թիւրքիստանի , որ հռչակեալ է կոչմամբս Թաշքէնտ . յորում կայցեն յոյժ անձնման աղեղունք , վասն որոյ և աղեղն այն՝ կոչի Քէմանի Չաճի . յոյր սակս և մերթ՝ առանձին բառս ՉԱՃԻ , պարզապէս նշանակէ աղեղն :

ՉԱՄ چام * Հաստ . Տանէ : 2. Տե՛ս ԿԻՐԻՀ , Ը առաջին նշանակութեն : 3. Տե՛ս ԴԱՐՋ : 4. Տակ , կամ կուղ . Գոլ . Ոսյ : 5. Ձորական տեղիք՝ որք լինին 'ի մերձակայ տեղիս գետոյ . Տէրէ էէրլէրի :

ՉԱՄԵ چامه * Տե՛ս ՉԵՂԱՄԵ :

ՉԱՄԵԿԻՈՒ چامه کو * Տաղերգու . Ղազէլխան , վէ խանէնտէ :

ՉԱՄԵԿԻՈՒՅ چامه کوی * Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԱՄԵԿԻՈՒ : 2. Ջօրութիւն և կարողութի . Գուվվէթ վէ գուտրէթ :

ՉԱՄԻՑՋ چامیز * Տե՛ս ՇԱՇԵ :

ՉԱՄԻՑՏԵՆ چامیدن * Միզել , նաև քակորել . Իշէմէք , վէ սըչմագ . արդերէն Թէդէվվուլ վէ Ռէֆտարէթ :

ՉԱՄՉԱՄ چامچام * Է բառ ինչ՝ որ Ը ամ նշանակութեցն ՉԱՄ բառին , կրկնելով 'ի գործ ածի :

ՉԱՅ چای * Թէյ . (Է տերև ինչ՝ զոր եփեալ ջրով , ըմպեն ոք զխահվէ . և տերևս այս գայ յաշխարհէն Չինու):

ՉԱՅԻՏԵՆ چایدن * Տե՛ս ՉԱՀԻՑՏԵՆ :

ՉԱՆԵ چانه * Տե՛ս ՉԵՆԵ : 2. Տե՛ս ՋԵՆԵԽՏԱՆ : 3. Հայս՝ որ կտրեալ է վասն հացի լինելոյ . որ և ասի ՋԵՎԱԼԵ . Էքմէք իչին քէսիլմիշ խամըր :

ՉԱՇ چاش * Դեզկալի կամ կոյտ արմտեաց , զոր դիզեն զկնի ծեծելոյ և որոշելոյ 'ի յարդէն զցորեանն 'ի կալին . Ղալէ էզմէ . արդ" صبره Սուպրէ . ասի և ԺԱԺ , և ՉԱՉ : 2. Տե՛ս ՉԱՇԹ . (զի է կրճատեալ 'ի նմանէ):

ՉԱՇԹ چاشت * Ծաշուժամ . Թուր" Գուշլուգ . և արդ" وقت ضحی Վագթի ըուհա : 2. Տե՛ս ՉԱՇԹԵ :

ՉԱՇԹԵ چاشته
ՉԱՇԹԻ چاشتی } Ծաշ , ճաշկերոյթ . Գուշլուգ եէմէյի :

ՉԱՇԹԿԵԱՀ چاشتگاه
ՉԱՇԹԿԵՀ چاشتگه } Ծաշաժամն . Թուր" Գուշլուգ վագթի :

ՉԱՇԹՔԵՐՏԵՆ چاشت کردن * Ծաշել :

ՉԱՇՆԻ چاشنی * Տե՛ս ՄԵՋԵ : 2. Ծաշակ . Դատմագ իչին պիր միգտար ալընան եէմէք : 3. Ցայսմանէ առեալ նշանակէ ցուցակ , կամ օրինակ . Տէմուր վէ նումունէ :

ՉԱՇՆԻԿԻՑՐ چاشنی کیر * Ծաշակաւոր , այսինքն Ծաշակառու . Չաշնի գուլլուճը . արդ" Մուշէվվիգ : Չեղաթայերէն Թադմանճը . ասի և ԼՈՒՍՋԵՆ , ԽԱԼԻԿԵՐ , ԽԱՆԿԵՐ , ԽԱՆՍԱԼԱՐ , և ԽԱՆՍԱՐ :

ՉԱՇՆԻՏԱՏ چاشنی دار * Կերակուր . (և Թարգմանի համառօտ .) Դադլը :

ՉԱՇՏԱՆ چاشدان * Ամբուկ հացի . Էքմէք սանտըղը :

ՉԱՉ چچ * Տե՛ս ՉԱՇ , ըստ առաջին նշանակութեանն : 2. Տե՛ս ՉԱՃ :

ՉԱՉԻԼԵ چاچله * (բառ բնակչացն Մաւերաւն նէհր գաւառի) Նոյն է Ը բառին ՇԵՄԵՄ , որ է տրեխ . Չարըգ :

ՉԱՊԻՒՔ چابك * Նոյն է ընդ բառիցն ՔԻՑՊԱ և ԽՈՒՊ, որ է վայելուչ և գեղեցիկ։

ՉԱՎ چاو * Հաչակ. Սաստիկ շայն. Թուր՝՝ եւ Չավ։ 2. Տեսակ ինչ դրամոյ՝ որ եղեալ էր ՚ի Թանձրագոյն Թղթոյ. քանզի յառաջին ժամանակս մուտ՚ի Թագաւորացն Հօզղեկայ՚ի տեղւոջ ոսկւոյ նեղութեան պատահեալ ՚ի չքաւորէ գանձու, յայնժամ ժամանակի հնարեալ և հրամայեալ է անցանել։

ՉԱՎԻՑՏ چاوید * Ճաւուղեան. Գոճ քիրէտօփ։

ՉԱՎԻՑՏԷՆ چاویدن * Ճաւուղել ձըն֊ ձըլկանց և նոյնն նման Թռչնոց. մինչ յիրէ ինչ երկնչիցին. Սէրչէչէր վէ օնօ պէնէէր գուշճըղըղ֊ եէր՝ պէր նէօնէօրէն էօրօէօր չըչըրըշըրչըրչէր։

ՉԱՎԼԷ چاوله * (բառ. բնակչացն գաւառ֊ ոյն փեհլէվի) Տե՛ս ԿԻՒԼ, ըստ առա՝՝ նշա՝՝։

ՉԱՎԼԻ چاولی * Սկաւառակ, որ իցէ կիւսեալ յոսկից ցորենոյ. Պուղտոյ ստէպնօրէն էօրէօւմէչ դօղօվ։

ՉԱՎՈՒՇ چاوش * Նախընթաց և կար֊ գադրիչ զօրաց. Նօփէրի էէչպէր. տես և ԹՈՒՇ֊ ՄԱԼ։

ՉԱՎՉԱՎ چاوچاو * Ճաւուղեան ճնճղ֊ կանց և այլոց մանր Թռչնոց, որք ՚ի խրառնիլն կամ՚ի տեսանելն զորսականն Թռչունս ձայն բար֊ ձեալ կառանչեն. Գուշլարըն վէ օէրչէչէրին չըչ֊ րըչըրչօրէ։

ՉԱՏԻՐ چادر * Տե՛ս ՆԷՎՊԷԹԻ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 2. Տե՛ս ԿԷՎԱՇՄԷ։

ՉԱՏԻՐՇԷՊ چادرشب * Սաւան մեր֊ մակի և անկողնոյ. Էօրթիւն վէ տէօշէք չարշաֆը։ 2. Տե՛ս ԿԷՎԱՇՄԷ։

ՉԱՐ چار * Չորք. Թուր՝՝ Տէօրթ։ 2. Տե՛ս ՉԱՐԷ. (զի է ԹեԹևացուցեալն)։ 3. Է հնոցն կամ փուռն այն՝ ՚ի մէջորոյ Թրծեն զկուժ, զՇրր֊ կիճ, նաև աղիւս. Պարտաք վէ էպրիգի օփգալըն վէ գէրէմիտ պիշիրտիգլէրի օճագ։

ՉԱՐԱՅԻՆԷ چارآینه * Է տեսակ ինչ զրահի, որ ունի զչորս առաջակողմ գաղտուբողայ. Պէր նէվ զըրըհ տիր։

ՉԱՐԴԱՂ چارطاق * Շինուած չորեք֊ կամարեայ բարձրագոյն և ամենահայեաց. Տէօրթ տէրէտ էուզէ էօրտըմիշ խանէ։

ՉԱՐԵԿ چاریك * Քառորդ, այսինքն մի մասն ՚ի չորից մասանց զի՛նչ և իցէ իրի. Տէօրթ հիսսէտէ պէր հիսսէ։

ՉԱՐԷ چاره * Հնար, ճար. Իլեէճ։

ՉԱՐԷԿԷՐ چاره کر * Հնարագործ. Չարէ էտիճի։

ՉԱՐԷՃՈՒՅ چاره جوی * Որոնող ճար. Չարէ արայըճը։

ՉԱՐԷՊՐՈՒ چارابرو * Պատանի քա֊ ռայօն, որոյ ընչացքն նորոգ մրեալ իցէ. Տէօրթ գաշլը։

ՉԱՐԷՍԱԶ چاره ساز * Տե՛ս ՉԱՐԷԿԷՐ։

ՉԱՐԷՍՊԱՊ چاراسباب * Այսինքն չորք պատճառք, որք են չորք զօրութիւնք ՚ի կենդան֊ ւոջ. այս է զօրութիւն ձգողական, որ է քարշողա֊ կան. զօրութիւն ըմբռնողական. զօրութիւն մարսողա֊ կան. և զօրութիւն վտարողական. որ ըստ արաբաց ասի قوت جاذبه Գուվվէթի ճազիպէ։ قوت ماسكه Գուվվէթի մասիքէ։ قوت هاضمه Գուվ֊ վէթի հազըմէ։ և قوت دافعه Գուվվէթի տաֆիէ։

ՉԱՐԷՏ چارد * Տե՛ս ԱՀԷՔ։

ՉԱՐԷՐՔԷԱՆ چارارکان * Չորք տա֊ րերք. արաբերէն عناصر اربعه Անասըրը էրպաա։

ՉԱՐԷՔԷՐՏԷՆ چاره کردن * Հնարել. Չարէ էյլէմէք։

ՉԱՐԹԱ چارتا * Տե՛ս ՉԷՀԱՐԹԱ։ 2. Մերն՝ տաւիղ քառաղի. և ըստ այսմ նախա֊ դոյն էր Չօրթար։

ՉԱՐԹԱՐ چارتار * Տե՛ս ՉԱՐԹԱ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ՉԱՐԹԷՐՔ چارترك * Չորեքխորշեան դխանոց ինչ. Տէօրթ քէօշէլի պէր նէվ քէուլահ տէօր։

ՉԱՐԻՒՄ چارم * Չորրորդ. Տէօրտիւնճի։

ՉԱՐԻՒՄԻՑՆ چارمین * Չորրորդական. Տէօրտիւնճիւէ մէնսուպ։

ՉԱՐԻՒՄԻՑՆՊԱՄ چارمین بام * Չոր֊ րորդ երկին. Տէօրտիւնճի քէօք. որ և տես ՉԱՐ֊ ԽԻՉԱՐԻՒՄԻՑՆ։

ՉԱՐԻՒՄՔԻԹԱՊ چارم کتاب * Չորրորդ գիրք, որով իմանան զկուրանն իւրեանց։

ՉԱՐԻՒՉԷՏԷՐ چاروچدر * Ճար և ճա֊ րակ, կամ դեղ և հնար. Իլաճ վէ չարէ։

ՉԱՐԽ چرخ * Առաջին շարժուն. արաբ՝՝ فلك Ֆէլէք. որ ՚ի միջոցի ժամուց քսան և չո֊ րից, (որ է մի տիւ և մի գիշեր) շրջան մի ա֊ րարեալ, երԹայ ՚ի կեդրոնն իւր։ 2. Պտտական. այսինքն փողպատ հանդերձի. Կէօմլէք եագասը։ 3. Տե՛ս ՔԷՄԱՆ, ըստ առաջին նշանակութեան։ 4. Է անուն աւանի միոջ՚ի սահմանս Ղազնիյնի. վայ և բնակիչն այնր աւանի կոչի Չարխի։ 5. Է տեսակ ինչ սպիտակ երկնագոյն բազէի. Պէր նէվ պէյազ քէօքչէ դօղան տէօր։ 6. Շրջանակա֊

ւոր չնորհուածք · Հօրէօքէնի փէնէյէնէ ։ 7 · Տուղտ · և որ ինչ նման իցէ նմին · որպիսի է Տուղտային եղրևանեանն, և ճախարակին աղօրեաց, և անիւն նաւին, և այն՝ յոր չուան Ջրհորոյն փաթութի, և այն յեսանաքարին, որով արեն զդանակ և զածել։ Եւ փայտեայ ճախարակին կանանց՝ որով փաթութեն զթելս թեզանի, և կարժառն՝ որ է Եւէմէ ։ Արդ՝ զի՞նչ և՞իցէ ամ շրջանակող և պտուտող իր՝ Չարխ կոչի · և միայն այս ինչ գոյ, զի երբեմն առ ՚ի որոշել՝ յաւելացուցեալ վարի ։

ՉԱՐԽԱՅԷ چرخايه * Սրտեայ և քաջ · Տիւէյր վէ չէչիւյ ։ 2 · Այն՝ որ զհետ եղեալ բաղձանաց ցանկութեան իւրոյ առնու զբաղում կանայս, և կալնու զայլով աղախնայս ։

ՉԱՐԽԱՆԷ چارخانه * Տեսակ ինչ չորեքխորշեան կտաւոյ յաշխարհէն պարսից, ՚ի մէջ որոյ եփեն զչորս տեսակ կերակուրս, և բազում անգամ տանին ընդ իւրեանս ՚ի գնալ իւրեանց ուրեք ՚ի տեղի զբօսանաց · Պէր նէվ՝ Գօշէնէ փէշ ։ 2 · Է տեսակ ինչ սեղանոյ · Պէր նէվ՝ սէնի փէշ ։

ՉԱՐԽԷ چرخه * Ճախարակ · Չըգըրգ ։ 2 · Տե՛ս ԴԵՐԴԵՐ ։ 3 · Գործի ինչ նետս ձգելոյ ։ 4 · Աղեղն կարծր և խիստ · Գատը եայ ։ 5 · Մրրիկ · փոթորիկ · Գասըրղա · որ Թուր՝ Թօլուգ ևս ասի ։

ՉԱՐԽԷ'ԻԹԻՑՐ چرخه تير * Լիսեռն ճախարակի · Չըգըրգ օգը ։

ՉԱՐԽԷԼԼԷ چرخله * Խոտ ինչ · Թուրքն Կէօնէյէ · և ուրեք գրի՝ թէ ծաղիկն նորա կոչի Չարխէլէ ։ Իսկ ՚ի բառարանս ինչ՝ ասի թէ է սա խոտն այն՝ որ կոչի Գուշուղան · արաբ՝ شكاعى Շէգաայ ։

ՉԱՐԽԷՆՏԱԶ چرخ انداز * Տե՛ս ՔԷՄԱՆՏԱՐ ։

ՉԱՐԽԻ' چرخى * Է տեսակ ինչ մետաքսեայ հանդերձի, որ ասի Ատլասի չարխի · Պէր նէվ՝ էդրէյէլի ճամէ փէշ ։

ՉԱ'ՐԽԻ ԱՏԼԱՍ چرخ اطلس * Է առաջին իններորդ երկնի, որ և ասի երկին երկնից · և կոչի Ատլաս վասն թափուր լինելոյ իւրոյ յաստեղաց · արաբ՝ فلك الافلاك Ֆէլէքիւլէֆլագ ։

ՉԱՐԽԻԿԵՐՏՈՒՆ چرخ گردون * Տե՛ս ՉԱՐԽ, ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՉԱՐԽԻՂԱԼԼԷ چرخ غلّه * Մայլ՝ որով կրեն զարմտիս յանդոյ ՚ի տեղի կալին · Թուրքերէն Գօնէլը, նաև Արապա ։

ՉԱ'ՐԽԻ ՆԻՒՀԻՒՄ چرخ نهم * Իններորդ երկին, կամ իններորդ պարունակ · արաբերէն عرش مجيد Արշը մէճիտ ։

ՉԱ'ՐԽԻ ՊԷՐԻՆ چرخ برين * (Թարգմանի երկին վերին ·) Տե՛ս ՚ի վերոյ ՉԱ'ՐԽԻ ՆԻՒՀԻՒՄ ։

ՉԱՐԽՍԱԶ چرخ ساز * Այս բառ ՚ի գործ ածի ՟Ե կերպով · և նախ՝ ամ հր՝, և ոչ՝ զմրձ, և զարձն · Ձէօն վէ փէօնվէր ։ 2 · Իբր ընդունելութիւն դարձուցանող · Տէօնտիւրիճի ։ Եւ այսպէս ՚ի գործ ածի ՚ի բոլոր նշանակութիւն բառին Չարխ ։

ՉԱՐԽՐԻՑՍԷՔ چرخ ريسك * Է կենդանի ինչ նման մարախոյ, բայց փոքր է քան զնա, որ ձայն արձակէ ՚ի գիշերի · զոր կոչեն Շիրազեցիք چرداسك Չէրտասէք · Չէկիրկէ · Դէօշադէհ գէր ճէնէկէր փէշ · ասի և ՃԻԼԼԷ ։

ՉԱՐԿԷԱՄԷ چاركامه * Չի երաժշտութեան · (և թարգմանի քառաքայլ ·) Եգրէգ ամ ։

ՉԱՐՂ چرغ * Տեսակ ինչ բազէի · Թուրքերէն Չագըր · և արաբերէն صقر Սագր · իսկ Չէղաթայերէն Գարչըղա ։

ՉԱՐՃՈ'ՒՅԻ ՖԸԴՐԷԹ چارجوى فطرت Չորք խառնուածք ՚ի մարդն՝ որք պատահականեն չորից տարերաց · որք են արիւն, մաղձ, ձրօռ, և սեւամաղձ · Տէմ, սաֆրա, պէլղամ, վէ սէվտա ։ Որ և ասացեալ լինի՝ Չարմիյէ հայամ ։

ՉԱՐՄՍՂԶ چارمغز Տե՛ս ՉԱՐՓԷՀԼՈՒ ։

ՉԱՐՄԷՐՉԱՐԷ چارم چاره * Նոյն է ընդ բառին ՏԱՆԻՇՄԷՆՏ ։

ՉԱՐՄԻՑԽ چارميخ * Յատկապէս նշ՝ ՚ի թամբի զայն, որ կոչի Թուրքերէն Կէրիլի ։ Իսկ հասարակաբար իւրաքանչիւր իր՝ որ ՚ի չորից կողմանց լարեալ սեւեռի · Հէր նէվ՝ փէօրթ տարաֆընտան ճէրիլմիշ միխլանմա ։

ՉԱՐՄԻ'ՑԽԻ ՀԱՅԱԹ چارميخ حيات Տե՛ս ՉԱՐՃՈՒՅԻ ՖԸԴՐԷԹ ։

ՉԱՐՆԱՉԱՐ چارناچار * Թարգմանի ճար անճար, կամայ և ակամայ · Լա՛ պիտ ։

ՉԱՐՇԱԽ چارشاخ * Հեծանոց, որ վ՟ զոլոյն յաճախ չորեքմատնի՝ կոչեցաւ այսպէս · և թարգմանի չորեքճղի · Եադա ։

ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ چارشنبه * Չորեքշաբաթի · Հէֆթէնին փէօրտիւնճի կիւնի · արաբերէն اربعا Էրպէա ։

ՉԱՐՇԷՊ چارشب * Տե՛ս ՉԱՏԻՐՇԷՊ ։

ՉԱՐՇՈՒՊ چارشوب * Տե՛ս ՉԱՐՍՈՒ ։

ՉԱՐՈՒ چارو * Յատկապէս չափ ընդեղինաց · Դուլէ էօլչէկի ։

ՉԱՐՉԷՇՄ چارچشم * Ոմանք յոչխարաց և յայլոց կենդանեաց՝ որք ՚ի վեր աչաց իւրեանց ունին ակնանման սեաւ նիշս և նշանս, այնպիսիքն կոչին Չարչէշմ ։ 2 · Այնպիսի մարդ, որ ակնոց ՚ի կիր արկանէ ։ (Եւ Թարգ՝ քառաչեայ ։)

ՉԱՐՉՕՊԷ چارچوبه * (Թարգմ՝ չորս փայտ · Տէօրթ աղաճ ·) Են այն չորս փայտքն, զորս դնեն 'ի դրունս և 'ի պատուհանս, և զփեղկս նոցին 'ի նոսա բևեռեն · Չէրչիվէ ·

ՉԱՐՊԱԼԻՇ چاربالش * Գահ Թագաւորական, որ լինի յատկացեալ Թագաւորաց, ուր միայն դնին չորս բարձք · (որ Թարգմանի չորեք բարձեան ·) Փատիշահլէրին մախսուս Թախթ տիւր · 2 · Չորք տարերք (այլաբանութեամբ լինի ·) Տէօրթ անասըր ·

ՉԱՐՊԱՂ چارباغ * Է անուն հռչակաւոր և շէն պարտիզի միոյ մեծագունի՝ 'ի քաղաքին Իսպահանու առ Ջէնտէրուտ գետով · և է այն՝ պարտէզ զարդարանք · Պիր մէշհուր պաղչէ տիւր ·

ՉԱՐՍՈՒ چارسو * Հրապարակ, շուկայ · (և քանզի 'ի հնումն յանձնս չորեքկողմեան լինէին հրապարակք, նորին աղագաւ կոչեցաւ Չարսու, որ Թարգմանի քառակուսի ·) Թուրքերէն Չարշը ·

ՉԱՐՎԱ چاروا * Տե՛ս ՉԱՐՓԱ · 2 · Տե՛ս ԹԱՐԱՃ · 3 · Տե՛ս ՉԱՐԷՐՔԷԱՆ ·

ՉԱՐՏԷՀ چارده * Տե՛ս ՉԷՀԱՐՏԷՀ · 2 · Լրումն լուսնի · Այը՛ն դէօրտիւ ·

ՉԱՐՏԷՀԻՒՄ چاردهم * Տե՛ս ՉԷՀԱՐՏԷՀԻՒՄ · 2 · Իմանի առվաւ լրումն լուսնի · Վա՛գթի դէօրտի մահ ·

ՉԱՐՓԱ چارپا * Քառոտանի · (և առի հասարակօրէն զամ չորքոտանի կենդանեաց, բայց յատկաբար առի գրաստանի կենդանեաց · որպիսի է ձին, ջորին, էշն, ուղտն, ոչխարն, այծն, և եզն · զորս մեք կոչեմք անասունս ·) Տէօրթ այագլը ·

ՉԱՐՓԱՅ چارپای Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԱՐՓԱ ·

ՉԱՐՓԱՐԷ چارپاره * Է յայտնի խաղ · զի են չորք կտորք կամ մասունք փայտից, զորս կաքաւիչք 'ի ձեռս առեալ և ընդ իրեարս հարեալ կաքաւեն ·

ՉԱՐՓԷՀԼՈՒ چارپهلو * Ընկոյզ · (այսպէս կոչեցաւ վասն գոլոյ միջոյ նորին 'ի չորից խորշից ·) Թուրքերէն Գօզ · արաբերէն Ճէվզ · Տե՛ս և ՉԷՀԱՐՄԱՂԶ ·

ՉԱՐՔԻՒՇԻ چاركوشى * Յատուկ քառակուսի աման գինւոյ, և անցման ժամանակաց զի՛նչ և լինէ աման գինւոյ՝ կոչի Չարգէօշի · Շէրապ շիշէսի մախսուս տէօրթ քէօշէլի ·

ՉԱՓԱԹԻ چپاتی * Ձեռօք տափարակել բաղարջ · Մայէսիզ էքմէք ·

ՉԱՓԻՒՔ چابک * Արագ, շուտ, կամ փոյթ · Մէշկիւլ · առի և ՃԷՆԿԻ, և ՉԻՒՍԹ · Տե՛ս և ՉԱՓԻՒՔԽԻՒՅԶ ·

ՉԱՓԻՒՔԻ چابکی * Տե՛ս ՉԱՐԿԵԱՄԷ ·

ՉԱՓԻՒՔԽԻՒՅԶ چابكخيز * Շուտափոյթ, կամ երագաշարժ · արաբերէն سريع الحركه Սէրիւլ հարէքէ ·

ՉԱՓԻՒՔՏԷՍԹ چابكدست * Երագաձեռն · Էլի չապուք ·

ՉԱՓՈՒՊ چپوب * Մասունք հնոտի հանդերձից · Թուրքերէն Չաքալ ·

ՉԱՔ چاك * Պատառուած · Եարթըգ · առել՝ Մէշգուգ · 2 · Նեղ՝ Եարթմաճ · որ լինի 'ի քղանցս պարեգօտի և 'ի Թեզանիս նոցին · 3 · Կղիատակումն առաւօտեան պահու · Սապահ վագթինին պէյտալըգը · 4 · Հնչումն հարման սուսերի, դաշնակի, կացնոյ, և այլոց ·

ՉԱՔԵԱՆԻՅՏԷՆ چاكيدن * Տե՛ս ՉԷՔԵԱՆԻՅՏԷՆ ·

ՉԱՔԶԷՏԷՆ چاكزدن * Պատռել · Եարթմագ ·

ՉԱՔԷՐ چاكر * Ծառայ (Թէ արու լինի և Թէ էգ). Գուլ · պէնտէ · զի առի Պէնտէյի հաշգուլէշի Քէրհմ էյլէ, չափէրի խունքարի Սուլթան էյլէ ·

ՉԱՔԻՒՉ چاكوچ * Կռան կամ ուռն · Չէքիճ ·

ՉԱՔՇԻՒՏԷ چاكشده * Պատառեալ · Եարթըլմըշ ·

ՉԱՔՇՈՒ چاكشو * Տե՛ս ԽԻՒՊԷ · առի և ԹԷՇԷՆ, ԽԱՔՇՈՒ, և ՉԱՔՍՈՒ ·

ՉԱՔ ՉԱՔ چاك چاك * Պատառատառ · Եարթըգ եարթըգ · ընտիր եարթըլմըշ ·

ՉԱՔՍՈՒ چاكسو * Տե՛ս ՉԱՔՇՈՒ ·

ՉԱՔԳԷՐՏԷՆ چاككردن * Պատառել · Եարթմագ ·

ՉԷ چه * Մասնիկ նուաստական՝ որպէս Տէրէճիկ · ծովակ · Պաղչէ · պարտիզակ · և այլն ·

ՉԷԳԱՉԷԳ چقاچق * Տե՛ս ՉԱԳԱՉԱԳ ·

ՉԷՋԷ چچه * Մէջն խուրջաշիւր իրի, զիր օրինակ՝ ծուծն ծառոյ, և այլ իրք, որք են նման նմին · Հէր նէսնէնին իչի՝ մէսէլա աղաճըն քէօքի, վէ անա պէնզէր նէսնէլէր ·

ՉԷՋՏ چژد * Է կենդանի խոշ նման մարախոյ, որ դոյանայ յաւուրս ամառան · և ճռչալի օդն ջերմանայցէ, բազմանայ և այս ճճի, և առաւել աղաղակէ, զոր 'ի գաւառս ինչ աղքատք և չքաւորք եփեն և ուտեն · Պիր ճէնկէլ տիւր ·

ՉԷՋՏԷ چژده Տե՛ս 'ի ներքոյ ՉԷՋՏԷՐԷ ·

ՉԷՋՏԷՐԷ چژدره * Է կենդանի խոշ նման մարախոյ · Չէվէրկէյէ մէշապիհ պիր ճէնկէլ տիւր · 2 · Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուր՝ Չէքէրկէն

Ծաղ. ․․․ [illegible] ընթանալ․ Աշըզ Պէյ ուճուճ վիրկիս ! 4․ Նուրբ հնչմամբ․ ինճէ ստըշ։

ՉԵԹՈՒ چتو * Տե՛ս ՓԵՐՏԷ, ␣ տառ՝ "նշ"։

ՉԵՔՐ چتر * Տե՛ս ՍԱՅԵՊԱՆ։ 2․ Այն հովանին՝ զոր կալնուն ՚ի վերայ գլխոյ Թագաւորաց․ Թագաւորին Չէթէրի։

ՉԵԼ چل * Ե՛րթ, կամ գնա․ Կիթ։ 2․ Մէջ ամային ծովու․ Տէնիզ օրթասի․ Միջանի ափէ. հու․ Հոսողին ջուրց։

ՉԵԼԱՆԵԿ چلانك * Տե՛ս ՃԻՒԼԱՆԵ, ասի և ՃԻՒՏԱՆԵՔ, ՉԻՒԼԱՆԵՔ, և ՍԵՐԿԻՑՆԿԵՐՏԱՆԵՔ։

ՉԵԼԱՆՔԻՈՒՀ چلان كوه * Է անուն լե․ րին միոյ ՚ի գաւառին Եւեմնու․ պէշ թաղ խօմէ ոբոր։

ՉԵԼԱՍ چلاس * Այն որ՝ որ մինչև իսկ թեթևալ զկերակուրն ՚ի ստամոք, փափագանոքաց ամանոյ ուտել պատասխան քանի մի․ Տաճկերէն

لوّاس Լէվվաս։

ՉԵԼԱՔ چلاك * Է Թեթևացուցիչ ՚ի բառէն Չալաք։ 2․ Տե՛ս ԱՑՆԵՔ։

ՉԵԼԵՊ چلب * Ծնծղայ․ Ջիլ։ 2․ Աղմուկ և շփոթութիւն․ Աշուղ Կէ ՐԿՍԷ։

ՉԵԼԻՑՏԵ چليده * Տե՛ս ՋԻՀԿԻՑՐ։

ՉԵԼԻՑՏԵՆ چليدن * Կրծել․ Կեմիրմէք։

ՉԵԼԻՑՓԱ چليپا * Խաչ․ ասի և ԽԱՃ։

ՉԵԼԻՑՓԱՓԵՐԵՍԹ چليپاپرست * Խաչապաշտ։

ՉԵԼՄԵԼԵ چلمه * Նոյն է ՐԱՑԿԵԱՆ։

ՉԵԼՈՒՏ چلو * Ալան, կամ գիւղապա․ հաք․ Գառապա, պիւշէօմ չէօյ։

ՉԵԼՓԵՔ چليك * Տե՛ս ՔԻՐՏԵ։

ՉԵԽ چخ * Նոյն է ընդ բառին ՆԻՅԱՄ։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՍԵՊՋԵ։ 3․ Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՐԻՐ։

ՉԵԽԱՉԵԽ چخاچخ * Այն հնչիւնն՝ որ յայտ լինի ՚ի հարկանիլն նետից և սուսերաց․ Օք կէ կըլը՛ սարսափեցա շահիր օշան սաստ։

ՉԵԽԵՃ چخچ * Տե՛ս ՂԻՒՐՏԵ։

ՉԵԽԻՑՏԵՆ چخيدن * Կագել, կամ վիճել․ Չէքիշմէք։ 2․ Տե՛ս ՔԻՈՒՐԻՑՏԵՆ։

ՉԵԽԿՈՒԼ چخكول * Այն որ՝ որ հետա․ ռոս երթայ ՚ի Քէսապէ․ Մէքքէյէ էօյան կիտէն ադէք․ Հաճճիի կէյտոփէրէկի։

ՉԵԽՄԱԽ چخماخ * Տե՛ս ՃԵԽՄԱ։ 2․

Քաշել [illegible] ․ ՚ի մէջ որոյ ամանք յուղեա․ րաց և աստղաշնորհից ՚ի սեղանոյն՝ զնեն զաւա․ ռըր, [illegible] և պայլ սիգարայ․ Տէրի ճէյսէ։ 3․ Հրահանգ․ (այսինքն կայծակնահանու երկաթ, որ հարկեալ ՚ի քարին՝ հուր հանէ ՚ի քարէ անտի․) Թուր՝ Չագմագ․ ապա՝ Չէնար, և չէղ՝ Չախմախ։ 4․ Կայծ փայլիկ (ըստ մեկնութեն ենչ)․ Թէ․ պէրչնյի․ Թագաւորին Էյէյ պալմաշ։

ՉԵԽՐ چخر
ՉԵԽՍ چخس
} Տե՛ս ՂԻՒՐՏԵ։

ՉԵԿԵԱԼ چكال * Իր որ իցէ ծանր և զիմահար․ Աղըր կէ չէքիլիր նէսնէ։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ԱՄԱՃ։

ՉԵԿԵԱՄԵ چكامه * Տե՛ս ՉԵԳԱՄԵ։

ՉԵԿԵԱՏ چكاد * Հասարակօրէն՝ գա․ գաթն․ Գագըն դէփէսի․ Պաշ՛ճէյիւնի․ Եւ ես՝ գլուխ, որ ՚ի գագաթանէ մինչև ՚ի ճակատն մազ անկեալ իցէ․ Թուր՝ Պաշ պաշ։ Իսկ յատկապէս՝ գլուխ լեռին, կամ գագաթն լեռին․ Տաղ տէփէ․ սի․ որ և ասի ՉԵԿԵԱՐ։

ՉԵԿՈՒ چكو * Տե՛ս ԹԱՐՋԵՆԵ։

ՉԵՀ چه * Նոյն է ընդ բառին ՉԱՀ։

ՉԵՀԱՆ چهان * Տե՛ս ԿԻՓԵԱՐ։

ՉԵՀԱՆԻՑՏԵՆ چهانيدن * Տե՛ս ՃԵ․ ՀԱՆԻՑՏԵՆ։

ՉԵՀԱՐ چهار * Չորք, քառ․ Տէօրթ․ ասի և ՉԱՐ։

ՉԵՀԱՐԵԵՔ چهاريك * Տե՛ս ՉԱՐԵԵՔ։

ՉԵՀԱՐԹԱ چهارتا * Քառապատիկ․ Տէօրթ գաթ։

ՉԵՀԱՐԹԱՐԵ چهارتاره * Է անուն միոյ նուագարանի․ Պիր նէվ՝ մըզըգա ադըդ։

ՉԵՀԱՐԹՈՒ چهارتو * Քառապատիկ․ Տէօրթ գաթ։

ՉԵՀԱՐԻՒՄ چهارم * Տե՛ս ՉԱՐԻՒՄ։

ՉԵՀԱՐԽԱՆԵ چهارخانه * Տե՛ս ՇԻՑՐ․ ՏԱՆ։ 2․ Է անուն միոյ կերակրոյ․ Պիր նէվ՝ թաամ ադըդ։

ՉԵՀԱՐԿԵԱՄԵ چهاركامه * Տե՛ս ՉԱՐ․ ԿԵԱՄԵ․ որ և ասի ԹԻՑՋԿԵԱՄԵ, ԹԻՑՋ․ ՐԵՂ, և ՉԱՓԻՒՔԻ։

ՉԵՀԱՐԿԵԱՆԵ چهاركانه * Չորս բա․ ժին․ Տէօրթ հիսսէ․ Եւ ևս իր՝ որ իցէ չորս հատ․ Կէ տէօրթ տանէ օլան նէսնէ։

ՉԵՀԱՐՀԵԶԱՐ چهارهزار * Չորս հա․ զար․ Տէօրթ պին։

ՉԵՀԱՐՄԱՀԵ چهارماهه * Չորեքամս․ եայ․ Տէօրթ այլըգ։

ՉԷՀԱՐՄԱՂԱԶ چهارمغز * Ընկոյզ. Թուրքերէն Գօզ. և արաբերէն Ճէվզ. որ և ասի ԿԷՎԶ, ԿԻՐՏԷԿԷԱՆ, և ՉԱՐՄԱՂԱԶ։

ՉԷՀԱՐՇԱԽ چهارشاخ * Տե՛ս ՉԱՐՇԱԽ։

ՉԷՀԱՐՇԷՆՊԻՀ چهارشنبه * Տե՛ս ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ։

ՉԷՀԱՐՍԱԼԷ چهارساله * Չորեքամեայ. Տէօրթ եըլլըգ։

ՉԷՀԱՐՍԱՏ چهارصد * Չորեքհարիւր. Տէօրթ եիւզ։

ՉԷՀԱՐՍՈՒ چهارسو * Տե՛ս ՉԱՐՍՈՒ. որ և ասի ՉԷՀԱՐՍՈՒՅ։

ՉԷՀԱՐՏԷՀ چهارده * Չորեքտասան. Օն տէօրթ. որ և ասի ՉԱՐՏԷՀ։

ՉԷՀԱՐՏԷՀԻՒՄ چهاردهم * Չորեքտասաներորդ. Օն տէօրտիւնճիւ։

ՉԷՀԱՐՏԷՀ ՀԷԶԱՐ چهارده هزار Չորեքտասան հազար. Օն տէօրթ պին։

ՉԷՀԱՐՐՈՒԶԷ چهارروزه * Չորեքօրեայ. Տէօրթ կիւնլիւք։

ՉԷՀԱՐՓԱՅ چهارپای * Տե՛ս ՉԱՐՓԱ. որ և ասի ՉԷՀԱՐՎԱ։

ՉԷՀԷՆՏԷ چهنده * (ընդունելութիւն Չէհէյտէն բայից) ընդոստնող. Սըչրայըճը։

ՉԷՀԻՅՏԷՆ جهیدن * Տե՛ս ՃԷՀԻՅՏԷՆ։ 2. Տե՛ս ՃԷՍՊԻՅՏԷՆ. (հրամայականն Չէհ, և ապառնին Չէհէտ.)

ՉԷՀԻՅՐ چهیر * Տե՛ս ՉԷՀՐ։

ՉԷՀՐ چهر կամ ՉԻՀՐ * Երես. Թուրքերէն Եիւզ. և արաբերէն وجه Վէճհ։

ՉԷՀՐԶԱՏ چهرزاد * Է անուն Հիւմայի դստեր Պէհմէնշահի, զոր ածեալ էր յամուսնութիւն Երփշէյր, որում եւս Պէհմէնշահ ասէին. Հէօմայ գըզըն Պէհմէնշահ գարը տըր. Տե՛ս և զանուն ՉԻՀՐԱԶԱՏ։

ՇԷՀՐԷ چهره կամ ՉԻՀՐԷ * Տե՛ս ՉԷՀՐ. 2. Տե՛ս ՓԷՑՔԷԱՐ։

ՉԷՀՐԷՓԷՐՏԱԶ چهرپرداز * Նկարիչ. Նագգաշ. 2. Պատկերահան. արաբ" مصور Մուսավվէր. ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ՍՈՒՐԷԹԿԷՐ։ 3. Է մականուն արեգական. Խօրշիտըն էլգապընտան պիրի։

ՉԷՀՐԷՔԻՒՇԱ چهره‌گشا * Տե՛ս ՉԷՀՐԷՓԷՐՏԱԶ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն։

ՉԷՀՐԻ چهری * Երիվար սպիտականիշ. Փաշ թուշ պէյազը օլան աթ։

ՉԷՂ چغ * Տե՛ս ՆԷՀՐԷ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՉԱՐԽԷ։

ՉԷՂԱԶ چغاز * Կին թշնամանող և լիրբ. Տիւշնամճի վէ պիհայա գադըն։

ՉԷՂԱԹԱՅ چغتای * Է անուն Թագաւորի միոջ 'ի Թիւրքաց. կամ թէ է անուն տոհմի միոյ, և 'ի տոհմէ աստի լինել կարծի Թիմուրլէնկ. Պիր թայիֆէ ատը տըր։

ՉԷՂԱԼԷ چغاله * Երամ թռչնոց. Գուշ ճէմիյէթի։

ՉԷՂԱՄԷ چغامه * Տաղ քանաստեղծական. արաբերէն Շիըր, շարքը, թասիտէ. որ և ասի ՉԱՄԷ։

ՉԷՂԱՆԷ چغانه * Տե՛ս ՉԷՔԷԱՎԷՔ, ըստ երրորդ նշանակութեանն։

ՉԷՂԱՆԻԵԱՆ چغانیان * Է անուն Թաղի, այժմիկն մահալլէի միոջ 'ի քաղաքին Սէմէրգանտու։

ՉԷՂԱՐ چغار * Ձայն հնչման քնարի և այլոց նուագարանաց և նմանեաց. Սէտայը սազ։ 2. Հոր՝ ուր ամբարեալ մթերին արմտիք. Ղալլէ գօնըլան գույու։

ՉԷՂԷԶ چغز * Է խոտ իմն նման առուատի. ունի և զնմանութիւն խոտոյ աւելի, որ յոյժ սպիտակ լինի. Պիր օթ տըր։

ՉԷՂԷԼ چغل * Խորշոմումն դիմաց և այլոց անդամոց. Չիյն վէ շիքէնճ կի իւզտէն էլլէրինտէ վէ շայրի էնտամլարտա օլուր։ 2. Կաշեայ ըմպանակ, որ է Մաթհարէ, զոր ուղևորք ընդ իւրեանս տարեալ յընթացս ճանապարհին ջուր ըմպեն անով։

ՉԷՂԷՐ چغر * Հարցումն որպիսութեան. Սուրէթի իլթիֆաթ խէօսթէրմէք։ 2. Ցեղս հայեցումն. Պէյլէ պաքմագ։

ՉԷՂՈՒ چغو * (բառ բնակչաց Խորասանու) Է թռչուն իմն յազգէ բուոյ, և է ըստ ամի նման նմին. Պայգուշ ճինսինտէն պիր գուշ տըր. Եւ այլուր ասի նշանակել Քէօճճէկ, որ է Ճընճղուկ. Թուրքերէն Սէրչէ։

ՉԷՂՊԻՒԼԻՒՂ چغبلغ * Աղաղակ և ճիչ որ լինի 'ի նեղութեան. Ըշքըլըգ իլէ նամըքէ վէ ֆէրեատ։

ՉԷՂՐԻՑՏԷ چغریده * Տե՛ս ԹԷՐՍԻՑՏԷ։

ՉԷՂՐԻՇԹԷ چغرشته * Կծիկ մանածի, որ իցէ 'ի մատմանն փաթթութեալ. Իփլիք եումագը կի իլիկ տորլընմըշ օլա։

ՉԷՂՓԻՒԹ چغپیت } Տե՛ս ՃԷՂ-
ՉԷՂՓՈՒԹ چغپوت } ՊՈՒԹ։

խր

ՉԷՄ چم * Նոյն է ընդ բառին ԽՈՐԱՄ ։ 2. Է հր" նորին . ... ասի և ՊԻՉԷՄ ։ 3. Կարգադրումն գործոյ . Ինտիզամի ... ։ 4. Տե՛ս ՍԻՑՆԷ ։ 5. Նոյն է ... բառիցն ՃԷՆՏ, և ՉԱՓԻՒՔ ։

ՉԷՄԱՆ چمان * (ընդունի" Չէմիյօրն բային) Փերևեառղ . Նազ իլէ սալընըճը . որ և ասի ԽԻՐԱՄԱՆ ։ 2. Կթղայ գինւոյ . Փէյմանէ չէրրաղ . որ և ասի ՉԷՄԱՆԷ ։

ՉԷՄԱՆԷՏ چمانت * (երրորդ դէմ ապառնւոյ Չէմիտէյօրն բային) Փերևեալ . Սալընար ։

ՉԷՄԱՆԷ چمانه * Մատուռնակ . արտաքին Սաղր ։ 2. Փերևեառւմն որպէս արբեցոյ . Մէսթանէ սալընմագ ։

ՉԷՄԱՆԻՑՏԷՆ چمانیدن * Տե՛ս ԽԻՐԱՄԻՑՏԷՆ ։

ՉԷՄԱՆՉԻ چمانچه * Է տեսակ ինչ ամանոյ գինւոյ, որոյ պարանոցն նեղ և փորն լայն լինի . Պիր նէվի շէրապ չոլչէ փիոր ։

ՉԷՄԷՆ چمن * Մարգ, և ծաղկոտ տեղի՝ ի ներքոյ որոյ իցէ ջուր և մարգ դալարի . Աղամըլը Պէյէրա, յէ տըմէ չայիր օլա . ասի և ՄԷՐՃ ։

ՉԷՄԷՆԶԱՐ چمنزار * Տեղի՝ ուր գոն բազում դալարիք ։

ՉԷՄԷՆԻՍԹԱՆ چمنستان * Տե՛ս ի վերոյ ՉԷՄԷՆԶԱՐ ։

ՉԷՄԷՆՏ چمند * Այնպիսի ձի, որ թէպէտ զխարն իսկոյն ուտէ, բայց յընթանալն հեղգանայ . Էօղի չոքփարօր վէ ֆէտահէյլ ։

ՉԷՄԷՆՏԷ چمنده * Տե՛ս ՉԷՐԱԿԷՐ ։

ՉԷՄԷՆՓԻՑՐԱ چمنپیرا * Նոյն է ընդ բառին ՊՈՒՍԹԱՆՓԻՑՐԱ ։

ՉԷՄԷՔ چمک * Ոյժ և կարողութիւն . Գուվվէթ, վէ գուտրէթ . ասի և ՓԱ ։

ՉԷՄԹԱՔ چمتاک * Տե՛ս ՔԷՓԸ ։

ՉԷՄԻՑՋ چمیز * Տե՛ս ՇԱՇԷ ։

ՉԷՄԻՑՆ چمین * Տե՛ս ՇԱՇԷ ։ 2. Աղբ . Ղայիտ ։

ՉԷՄԻՑՏԷ چمیده Փերևեառղ . Սալընըճը ։

ՉԷՄԻՑՏԷՆ چمیدن * Նազելով փերևեալ . Նազ իլէ սալընմագ ։ 2. Տե՛ս ՃԷՍՊԻՑՏԷՆ ։

ՉԷՄԼԱՆ چملان * Է անուն միոյն ի դղեկաց քաղաքին Իսփահանու . Պիր գալէնին ադը ։

ՉԷՄԼՈՒԼ چملول * (բառ բնակչացն Նախիջեւանու) Տե՛ս ՊԱՏՓԻՑՃ ։

ՉԷՄՆԱՔ چمناک } Տե՛ս ՔԷՓԸ ։
ՉԷՄՆԷՔ چمنک }

ՉԷՄԸ چمش * Նոյն է ընդ բառին ՉԷԸՄ, որ է աչք . Կէօզ ։

ՉԷՄԸԱՔ چمشاک } Տե՛ս ՔԷՓԸ ։
ՉԷՄԸԷՔ چمشک }

ՉԷՄՈՒԸ چموش * Աքացող . (որ ասի զձիոյ և զջորւոյ .) Լէքէճի , Ճիֆթէճի ։

ՉԷՄՉԻՒՐՂԷ چمچرغه * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԶԻՆԱՆԷ ։

ՉԷՑՓԷՐ چپیر * Է անուն ամրոցի միոյ . Պիր գալէ ադը ։ 2. Ընդարձակ և ազատ համապարհ . Վասի՛ վէ ճադէ էօլ ըսա մայամ նշանակութեանս ասի և ՉԷՑՓՈՒՐ ։

ՉԷՑՓՈՒՐ چپور * Տե՛ս ՉԷՑՓԷՐ, ըստ երկրորդ նշա"։ 2. Է յատուկ անուն արական ։

ՉԷՆԱԽ چناخ Մեկնի թուր" Էյէր գաշը ։

ՉԷՆԱՉԷՆ چناچن * Հնչիւն նետի ի շարունակ ձգմանէ նորին . Աղըշի Սէսի . որ և ասի شپاشپ ԸԷՓԱԸԱՓ . որպէս և հնչիւնն հարման սուսերի՝ կոչի ՔԷԸԱՔԱԸ ։

ՉԷՆԱՊ چناب * Տե՛ս ՔԻՒՄԱՃԻ ԽԱՑՄԷ ։ 2. Է անուն գետոյ միոյ ի գաւառին Սինձանու , որոյ ջուրն յոյժ քաղցրահամ է . Պիր ըրմագ ադը ։

ՉԷՆԱՐ چنار * Նոյն է ... բառին ԻՒՐՍ . և նշանակէ սօսի (ծառ) . Թուրքերէն Չինար ։

ՉԷՆԷ چنه * Ծնօտ . Թուրքերէն Չէնէ . ասի և ՄԷՆԷ ։

ՉԷՆԻՑՏԷՆ چنیدن Տե՛ս ՉԷՔԻՑՏԷՆ ։

ՉԷՆԿ چنگ * Է անուն հուշակաւոր նուագարանի միոյ . Պիր մէշհուր սազ ադը ։ 2. Կորացեալ, կամ թեքեալ . Մէնհանի . որ և ասի ՉԷՔԹԷ ։ 3. Մագիլ պատառող թռչնոց . Երթըճը գուշլարըն փընչէսի , որ է ճանկ . և նմանութեամբ ասի և զձանկէ մարդոյ ։ 4. Փեցի . Չէլոք . զի ասի թէ՝ Տէսմի Գէչան չէնկ չէօտ . և իմացեալ լինի՝ ձեռն այս ինչ մարդոյ փեցի եղև ։

ՉԷՆԿԷԱԼ چنگال * Ճիրան գազանաց . Ղօրթ էյաղըճը հայվան փէնչէսի ։ 2. Տե՛ս ՉԷՆԿԷԼԻՍԹԱՆ ։ 3. Տե՛ս ՉԷՆԿԷԱԼԽԱՆ ։

ՉԷՆԿԷԱԼԽԱՆ چنگالخوان * Ճմուռ . (է տեսակ ինչ կերակրոյ, որ զատաք հացն խաղով և մեղու ճմռեալ ուտեն .) Պիր նէվի տա՛ամ փիոր . արաբերէն عفیصه ։

ՁԷՆԿԷԱԼԽԱՍԹ چنكالخواست } Տե՛ս
ՁԷՆԿԷԱԼԽՈՒՍԹ چنكالخوست } ՁԷՆ
ԿԷԱԼԽԱՆ. որ և ասի ՄԱԼԻՑՏԷ՛ԽՆԱՆ, և (սոսկ) ՄԱԼԻՑՏԷ, և ՁԷՆԿԷԱԼ.

ՁԷՆԿԷԱՐ چنكار * Ձի՛ որ նիշնիշ նըկարս ունիցի.

ՁԷՆԿԷԼ چنكل * Մագիլ պատառող Թռչնոց. Եըրթըճի գուշ դըրնագի.

ՁԷՆԿԷԼԷ چنكله * Տեսակ ինչ յայտնագոյն նուագարանի, որ կոչի ՁԷՆԿ. Մուրաւ տաղ տիւր.

ՁԷՆԿԷԼԻՍԹԱՆ چنكلستان * Անուա. Թուրքերէն Օրմանլըգ, օրման, մէշէլիք. . ասի և ԽՑՇԷ, ՂԱՑ, և ՊԻՑՇԷ.

ՁԷՆԿԻ چنكى * Գուսան, նուագածու. Սազ չալըճը. Թուր" Չալղըճը. և արպ" Մուգրիպ.

ՁԷՆԿԻՄՈՒՐԴ چنكمرغ * Մագիլ Թռչնոյ. Գուշ դըրնագը.

ՁԷՆԿԻՈՒԼԷ چنكله * Տե՛ս ՁԷՆԿԷԼԷ.

ՁԷՆԿՄԷՐԷԷՄ چنكمريم * Է ծաղիկն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Պազուգլըպըէ, որ է որպէս զհինգ մատունս.

ՁԷՆԿՓՈՒՇԹ چنكپشت * Տե՛ս ԿՈՒՌՋՓՈՒՇԹ.

ՁԷՆԾՈՒԼԻ چنجولى * (բառ Աւազանաւոց) Տե՛ս ՊԱՏՓՐՑԾ.

ՁԷՆՊԷ چنبه * Տոփան Թափչաց. Գուսաքը տօգմագը. քէօշկէնի տօգմըրան. Թուր" Թօգմաճ.

ՁԷՆՊԷՐ چنبر * Փայտեղէն կամ երկաթեայ շրջանակ, որ շրջապատեալ զոստկուս՝ պահպանիցէ զնոսա. նաև այլ զի՛նչ և իցէ իր՝ շրջանակեալ կոչի Չէնպէր.

ՁԷՆՊԷՐԳԷՐՏԷՆ چنبرگردن * Շրջանակ առնել մազի և այլոց նմանեաց. Չէնպէր իլիէ.

ՁԷՆՊԻՑՏԷՆ چنبيدن * Տե՛ս ՃԷՍԹԷՆ.

ՁԷՆՊՈՒՐ چنبور * Ըմբռնեալ պակսացոյ. Եռուշ առէ.

ՁԷՆՏ چند } Քանի, կամ որչափ.
ՁԷՆՏԱ چندا } Թուրքերէն Նէմիգտար կամ Մըգտար, Նըգտար.

ՁԷՆՏԱՆ چندان * Այնչափ կամ այնքան. Օնճըլըն. օնգտար.

ՁԷՆՏԱՆՁԻ چنداچه * Որչափ ինչ. Նըգտար տի.

ՁԷՆՏԱՆՊՈՒՎԷՏ چندان بود * Այնքան լինի. Օգտար օլուր.

ՁԷՆՏԱՆՔԻ چندانكه * Որքան որ. Նըգտար կի.

ՁԷՆՏԷ چنده * Նշանակէ զանիշ և մըրաւրակ. Տեօլէճ կէ գօնշէ.

ՁԷՆՏԷԼ چندل * Տե՛ս զբառն ՍԱՆՏԱԼ.

ՁԷՆՏԷՆ چندن * Է ԹԷԹևացուցեալն ՚ի բառէն Չէնտան. 2. Տե՛ս ՁԷՆՏԷ. 3. Փայտ ինչ. Սանտալ ազաճ. Եւ ուրեք ասի ԹԷ է փայտ ինչ անուշահոտ. Պիր խօշգօգու աղաճ տիւր.

ՁԷՆՏԻ چندى * Տե՛ս ՁԷՆՏԱ. 2. Քանի մի. Պիր գաչ. 3. Որքանութի՛. Նէճէլիք. արպերէն կմիէթ* Քէմիյէթ.

ՁԷՆՏԻՑՆ چندين * Այսչափ, կամ այսքան. Պու գատէր, պու գատար.

ՁԷՆՏԻՈՒՄ چندم * Քանիերորդ. Գաչընճը.

ՁԷՆՏԿԷԱՀԻ چندكاهى * Քանի մի ժամանակ. Պիր գաչ չէման.

ՁԷՆՏԿՈՒՆԷ چندكونه * Քանիս՛ կերպ. Գաչ տիւրլիւ. զի ասի՝ Տօմառն դէր չէմ նէ քիտապ էնշ. այսինքն սիրելիք ո՜քանի՛ կերպ են.

ՁԷՆՏՄԷՐՏԷ چندمرده * Թէ կերակուր և ԹԷ այլ ինչ, որ իցէ բաւ չափու բաւական քանի մի մարդոյ. Պիր գաչ ադէմէ յէթէճէկ էօրէճէ գատար նէսնէ.

ՁԷՆՏՊԱՐ چندبار * Քանիցս անգամ. Գաչ քէրրէ.

ՁԷՆՏՐՈՒԶ چندروز * Քանի՛ օր. Գաչ կիւն.

ՁԷՆՏՐՈՒԶԷ چندروزه * Քանի օրեայ. Պիր գաչ կիւնլիւք.

ՁԷՆՏՐՈՒԶԻ چندروزى * Քանի մի օր. Պիր գաչ կիւն.

ՁԷՆՏՓԷՆՏ چندفند * Տե՛ս ՃԷՆՏՓԷՆՏ. քանզի նշանակէ կապեալ և երկիւղ. Վէհմ վէ քէտէր.

ՁԷՆՔԼԻՒԿ چنكلوك * Այն ազ՝ որ ՚ի ցաւոյ կամ ՚ի վիրաց նեղեալ, զձեռս գնէ ՚ի վերծնկաց, և կծկեալ նստի. 2. Այն որոյ ձեռքն և ոտքն խեղեալ և եղծեալ են. Եմ. ապուշ գօշուռմիշ. որ և ասի ՁԷՆՔԼԻՒԼ.

ՁԷՇ چش * Է հրամայականն Չէշիտէն բայից, որ և բայրդի որպէս Նէիէնէշ.

ՁԷՇԱՄ چشام * Համբ ինչ սևագոյն

ապակեա աչաց՝ որ և ասի ՉԱՔԻԹՄ, ՉԷՇԷՄ, ՉԷՇՄԱՄ, և ՉԷՇՄԷՔ. Մէրճիմէկ [illegible] [illegible] [illegible].

ՉԷՇԱՆ چشان *. Տե՛ս ՉԱՇԿԻՐՄՋ. որ և ասի ՓԷՇԱՆ, և ՓԷՇԱՆ: 2. Է հրամայականն ՉԷՇԱՆԻՑՏԷՆ բայի.

ՉԷՇԱՆԻՑՏԷՆ چشانیدن * (անցող՝ Չէշիդէն բայի) Ճաշակեցուցանել. Դադ[illegible]. (հրա՝ Չէշան, և ապա՝ Չէշանէդ.)

ՉԷՇԶԱԽ چش زخ * Տե՛ս ՉԷՇՄԻԶԱԽՄ.

ՉԷՇԷՆՏԷ چشنده Ճաշակող. Դադըճը.

ՉԷՇԻՑՏ چشید * (է անցեալ երրորդ դէմ Չէշիդէն բայի.) Ճաշակեաց. Դադըտը:

ՉԷՇԻՑՏԷ چشیده * (կրաւ՝ ընդունելի Չէշիդէն բայի) Ճաշակեցեալ. Դադըլմըշ: Որ մերթ ի գործ ածի իբր ներգործական. զի յասելն՝ Չէշիդէ, իմանի ճաշակեալ. Դադըմըշ: Ուստի և բառս Նէ չէշիդէ՝ ցուցանէ ոչ ճաշակեալ. Դադըլմամըշ.

ՉԷՇԻՑՏԷՆ چشیدن * Ճաշակել. Դադմագ. արաբերէն Զէվգ. (հրամայ՝ Չէշ կամ (երբեմն) Չէշէշ, և ապառնի Չէշէդ:)

ՉԷՇԻՑՏԷՆԻ چشیدنی * Նշանակէ ճաշակելի իր. Դադըլաճագ նէսնէ.

ՉԷՇԻՑՐ چشیر * Մեծ քաղաք, ուր դնեն յարդ. Փիյոյմը [illegible] [illegible] [illegible].

ՉԷՇԻՇ چشش * (բայածականն Չէշիդէն բայի) Ճաշակումն: 2. Տե՛ս ԿԻՑԶԱԿ.

ՉԷՇԿԷՐ چشکر * Տե՛ս ՉԱՇՆԻԿԻՑՐ.

ՉԷՇՄ چشم * Աչք. ակն. Կէօզ. արաբ՝ عين Այն. և չէղաթայերէն Գօզուգ. ասի և ԹՈՒԿ, և ՃԻՀԱՆՊԻՑՆ: 2. Ակնկալութիւն. Իմիտ.

ՉԷՇՄԱԼՈՒՍ چشملوس * Տե՛ս ի ներքոյ ՉԷՇՄԱՂԻՑԼ.

ՉԷՇՄԱՂԻՑԼ چشماغیل * Հայեցուած՝ որ լինի ծայրիւ աչաց. (և այն՝ թէ ի սիրոյ և թէ ի բարկութենէ.) Կէօզ ուճի իլէ պագմագ.

ՉԷՇՄԱՂԻՒԼ چشماغل * Տե՛ս ՉԷՇՄԱՂԻՑԼ.

ՉԷՇՄԱՂՈՒԼ چشماغول * Տե՛ս ՉԷՇՄԱՂԻՑԼ.

ՉԷՇՄԱՎԷՐ چشم آور * Է այն իրն՝ զոր կախեն ի պարտէզս և յայգիս առ ի փարատել ի պողոտայ [illegible] [illegible]: 2. Չի որոյ մի ակն սեաւ լիցի, և միւսն սպիտակ. Պիր կէօզի սիյահ [illegible] պիր կէօզի [illegible].

ՉԷՇՄԱՓՅՋ چشم[illegible] Տե՛ս ԷՑԱՋԻԽ.

ՉԷՇՄԱՐՈՒ چشم آرو * Է իրն այն՝ զոր առնեն մի ի [illegible] փարատելոյ [illegible] [illegible]. և զայն առնեն մի [illegible], կամ [illegible], կամ [illegible] և կամ [illegible] և այլն. Չէշմի [illegible] [illegible] նէսնէ. ասի և ՆԱՄ, ՆԱՄՉԷ.

ՉԷՇՄԶԷՆ چشم زن * Է [illegible] այնր [illegible], որ կոչի Թուրք՝ Էօմէր [illegible]. զոր առնեն [illegible] [illegible] [illegible]. որ և ասի ՉԷՇՄԷԶԷՆ.

ՉԷՇՄԶԷՏԷ چشم زده * Աչքառութիւն. (Թէ [illegible] և թէ [illegible]. և [illegible] [illegible], որոյ գործն ոչ [illegible] [illegible] [illegible].) Կէօզ [illegible].

ՉԷՇՄԶԷՏԷՆ چشم زدن * Ակնարկել. Կէօզ իշարէթի.

ՉԷՇՄԷ چشمه * Աղբիւր կամ ակն. Թուր՝ Պունար. արաբ՝ عين Այն. և չէղ՝ Պունար.

ՉԷՇՄԷԶԷՆ چشمزن * Նոյն է ընդ բառին ՉԷՇՄԶԷՆ.

ՉԷՇՄԷ'Ի ԱՖԻԹԱՊ چشم آفتاب Ակն արևու, այսինքն արեգակն.

ՉԷՇՄԷ'Ի ԹԷՐԱԶՈՒ چشم ترازو Մեկնի Թուրքերէն՝ Թէրազունըն [illegible] [illegible]. արաբերէն Այնիւլ [illegible].

ՉԷՇՄԷԻ ՀԷՖԹ ԻԽԹԷՐ چشم هفت اختر * Են [illegible] այնոքիկ ի 28 [illegible] լուսնի. Թուրքերէն Եէտիլէր.

ՉԷՇՄԷԼԱՆ چشملان * Տե՛ս ՉԷՇԱՄ. որ և ասի ՉԷՇՄՑԱՆԷ.

ՉԷՇՄԷՍԱՐ چشمسار * Գլուխ աղբեր. Պունար պաշը. [illegible] [illegible] [illegible] ՉԱՀՍԱՐ: Եւ ըստ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Չէշմէլէրի [illegible] [illegible].

ՉԷՇՄԷՔ چشمک * Ակնոց (ապակեայ [illegible] [illegible].) Կէօզլիւ. ասի և ԱՑՆԷՔ: 2. Տե՛ս ՉԷՇԱՄ.

ՉԷ'ՇՄԻԶԱԽ چشم زخ
ՉԷՇՄԻԶԱԽՄ چشم زخم } Չարակնութիւն. Կէօզ դէյմէսի. արաբ՝ اصابت عين [illegible]. որ և ասի (համառօտմամբ) նաև ՉԷՇԶԱԽ.

ՉԷ'ՇՄԻ ԽԻՐՉԻՆԿ چشم خرچنگ Աչք խեցգետնի. Ենկէճ կէօզի.

ՉԷՇՄԻԿԵԱՎ چشم کاو * Է անուն [illegible] [illegible], որ է [illegible] և [illegible] [illegible].

Պիր նէվ իլաչ տըր․ որ և ասի ՉԵՐՄԻԿԵԱՎ-ՄԻՅՐ։ 2․ Տեսակ ինն խաշոր և ջրայի շուրջ, որ լինի յաշխարհին Հռոմոց․ արաբ" عين البقر Ա'յնէօւ գոզօւ․ և Թարգմանի աչք եզին։

ՉԵՐՄԻԿԵԱՎԱՆԻ چشم كاوانه * Աչքին այն, որ գոլով մեծ՝ ապիտակ նը շատ իցէ․ Օւ կէօզէ տէրլէր քի իրի օլան՝ պէյազը չօգ օլա։

ՉԵՐՄԻԿԵՐԹԻ چشم كشته * Տե՛ս ՇԵՀԼԱ։

ՉԵՐՄԻՊԻՅՆԱ چشم بينا * Ցայժ որ-բանաս աչք․ Ջէյրանի կէօրիճի կէօզ։

ՉԵՐՄԻՍՈՒԶԵՆ چشم سوزن * Ծակ ասղան և մախաթի․ Իյնէ վէ չուվալտըզ տէլիյի։

ՉԵՐՄԻՓԵՆԱՄ چشم پنام * Յու-ռութ․ Համայիլ․ ասի և ՀԵՅՔԵԼ։

ՉԵՐՄԻՔԻՐԹԻ چشم كشته * Տե՛ս ՇԵՀԼԱ։

ՉԵՐՄԻՖԵՍԱ چشم فسا * Այն՝ որ վա՛ն փարատման չարակնութեան մաղթանս կարդայ․ Չէշմի չարը տէֆինէ էֆսուն օքուեան քիմսէ։

ՉԵՐՄԻՖԻՐԵՆԿԻ چشم فرنكى * Ակնոց․ (որոյ լաւն գայ յաշխարհէն Փռանկաց․ յոր սակս այսպէս անուանեալ է․) Կէօզլիւք։

ՉԵՐՄԻԽԱՆԷ چشم خانه * Ակնակապիճ՝ այսինքն այն ծակ միջոցն, ուր զետեղեալ կան աչք․ Կէօզ խանէսի՝ քի կէօզ անըն իչինտէ օլուր։

ՉԵՐՄՊԵՆՏ چشم بند * Տե՛ս ԿԵՅԱԶԻ։ 2․ Վհհկարանական խաղարկու՝ որ կախելով զանուանս աչաց շրջակայից եւլոց, շուտափոյթ արագ-ամամբ ցուցանէ նոցա իրս զարմանալիս․ Թուր-քերէն Կէօզպօյաճը։

ՉԵՐՄՊԵՆՏԻ چشم بندى * Ձեռնա-ծութիւն։

ՉԵՐՄՊԵՌԱՀ چشم براه * Ակնկա-լու, սպասող․ Մէնթէզըր։

ՉԵՐՄՏԱՆԷ چشم دانه * Տե՛ս ՉԵՐ-ՄԵԼԱՆ։

ՉԵՐՄՏԱՇԹԵՆ چشم داشتن * Ակն կալել, յուսալ․ Իմիտ էթմէք։

ՉԵՐՄՓԵՐԻՑՏԵՆ چشم پريدن * Խա-ղալն աչաց․ Կէօզ սէյիրմէք։

ՉԵՐՄՔԵՐՏԵՆ چشم كردن * Չարակ-նութիւն առնել․ Կէօզ տէյիրմէք։

ՉԵՐՆ چشن * Տօն․ Թուրքի" Պայրամ։

ՉԵՐՏ چشت * Նոյն է ընդ բառին ՉԵՐՆ․ այսինքն տօն Նեվռուզին, և այլ զուարճական համախմբութիւնք եղեալք յերևելի աւուրս։

ՉԵՐՓԵՐ چشپر * Հասարակօրէն՝ շաւիղ կամ հետք ոտից․ Թուրքերէն իզ․ և արաբերէն իսր։ իսկ յատկապէս՝ հետք ոտից գազանաց․ Նիշանի քայի աքդում։

ՉԵՐՖԵՐ چشفر Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԵՐՓԵՐ։

ՉԵՊ چپ * Ձախ, ահեակ․ Սօլ․ արաբ" Եէսար։ (Որոյ հակակայն է Րաստ, որ է աջ․ Թուրք" Սաղ․ և արաբ" Եէմին։) ՉԵՊ ԻՒ ՐԱՍԹ․ ահեակ և աջ․ արաբերէն Եէմին վէ էէսար։

ՉԵՊԵ چپه * Տե՛ս ՉԵՓԵ։

ՉԵՊՆԻՒՎԻՑՍ چپنويس * Այն դպիր որ ահեակ ձեռամբն գրէ գրիր․ Սօլ էլի իլէ եազը եազան։

ՉԵՊՉԱՊ چپچاب * Ձայն հնչման համ-բուրի․ Ափուչի սէսի։

ՉԵՊՉԵԼԼԷ چپچله * Մահուան 'ի վերայ սա-ուն․ Պուռու խողերինդէ գօյմօք։

ՉԵՊՏԱԶ چپداز * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՄՈՒԶԵ․ որ ասի արաբ" جرموق

ՉԵՍԵՆԿ چسنك * Ճաղատ․ Քէլպաշ։

ՉԵՍԹԷ چسته * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՂՄԷ․ և նշանակէ եղանակ հնչման։

ՉԵՍՊԱՆ چسبان * Նոյն է ընդ ՉԵՍՓԱՆ։

ՉԵՍՊԱՆԻՑՏԵՆ چسبانيدن * Տե՛ս ՉԵՍՓԱՆԻՑՏԵՆ։

ՉԵՍՊԻՑՏԵՆ چسبيدن * Տե՛ս ՉԵՍ-ՓԻՑՏԵՆ։

ՉԵՍՓԱՆ چسپان * Է տեսակ ինն վե-րարկու համդերձի, զորոյ զԹեզանիսն նեղ առ-նեն․ և բաղում անգամ կարճ առնեն նաև զգրպանս նորին․ որ և ասի ՊԱԼԱՓՈՒՇ, և ՉԵՔՄԱՆ։ 2․ Յարմար կամ վայելուչ․ Մինասիպ վէ եարաշըգ-լը․ զի ասի թէ՝ ֆէշանը չէյիր ֆէրանը չէ-ֆան ամէք։

ՉԵՍՓԱՆԻՑՏԵՆ چسپانيدن * Է անցո-ղական բայն Չէսփիյամէն․ ասի և ՉԵՓԼԱՆԻՑՏԵՆ։

ՉԵՍՓԻՑՏԷ چسپيده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն Չէսփիյաէն բային։

ՉԵՍՓԻՑՏԵՆ چسپيدن * Տե՛ս ՃԵՍ-ՊԻՑՏԵՆ։ 2․ Կցել իրի ինչ յիր ինն, այնպէս զի հաղի՛ զատանիցի 'ի նմանէ։ Այլ և կցել և փակչելիք կամ պատականիլ․ Պիր շէյի պիր շէյէ մուլհագ օլմագ յէ եափըշմագ իչին օլա․ վէ եափըշ-մագ վէ եափըշըմագ․ (հրամայական Չէսփ, և ա-ռաջանք Չէսփէ։)

ՉԵՂԿԵԱՆ چلکه * Է փայտ [illegible] որով յատապարելով պնտակ խաղան կարի ձիաւորք և զինուորք . որ և հաշակել է ան_ ուամբս Կերպ [illegible] Չեվկէան . [illegible] և [illegible] [illegible] յորհորդի Չեվկէան . Յորոց է և այն՝ որով հարկանեն զԹմբուկ .

ՉԵՂԿԵԱՆԻ چلکه * Երկվար՝ որ ՚ի խաղ_ ատլն [illegible] , [illegible] [illegible] [illegible] որպէս Չեվկէան .

ՉԵՏԱՐ چدار * Կապանք ոտից . Քէօս_ Բէյ , զոր հարկանեն յոտս ձիոց .

ՉԵՏԷՐ چدر * Տե՛ս ՉԱՐԷ .

ՉԵՐԱ چرا * Ընդմէր . Թուր" Նէյի՞ . կամ Նիմչէն . և ըստ այսմ գրի և Չէրա . 2 . Բառս Չէրա՝ նշա" արօտ , կամ Ճարակ . Թուր" Օթլագ արաբերէն مرعى Մէրայ .

ՉԵՐԱԶԱՐ چرازار * Տեղի արօտա_ ւէտ . Չայրէլէգ .

ՉԵՐԱԽԱՐ چراخوار կամ ՉԵՐԱԽՕՐ * Տե՛ս ՉԵՐԱԿԵԱՀ . 2 . Արօտական կենդանի . Օթլայան հայվան .

ՉԵՐԱԽՕՐԷ چراخواره Տե՛ս ՉԻՐԱՂՏԱՆ .

ՉԵՐԱԿԵԱՀ چراگاه * Արօտատեղի . Օթլագ . արաբերէն مرعى Մէրայ .

ՉԵՐԱԿԷՀ چراگه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՉԵ_ ՐԱԿԵԱՀ .

ՉԵՐԱԿԷՐ چراگر * Արօտական կենդա_ նի . Օթլայան հայվան . հայվանի չէրէնօք . տես և ՉԵՐԵՆՏԷ .

ՉԵՐԱՂ چراغ * Տե՛ս ՃԻՐԱՂ . 2 . Տե՛ս ՉԵՐԱ , յո երկրորդ նշանակութեն . 3 . Բարձումն երկոցունց ձեռաց ձիոյն , և կանգնումն ՚ի վերայ երկոցունց ոտից բերոց .

ՉԵՐԱՂԼԷ چراغلى * Տե՛ս ՇԸՊԹԱՊ .

ՉԵՐԱՂՊԷՐԷ چراغپره * Տե՛ս ՉԵՐԱՂ_ ՓԱՅԷ .

ՉԵՐԱՂՎԱՐԷ چراغواره } Տե՛ս ՉԻՐԱՂ_
ՉԵՐԱՂՏԱՆ چراغدان } ՏԱՆ . տես և
ՉԵՐԱԽՕՐԷ , ՉԵՐԱՂՊԷՐԷ , և ՉԵՐԱՂՎԷՐԷ .

ՉԵՐԱՂՓԱՅԷ چراغپايه * Տե՛ս ՉԻՐԱՂ_ ՏԱՆ . 2 . Է այն երիվարն , որ կանգնեալ ՚ի վե ոտից բերոց՝ զձեռս ՚ի վեր կալնու .

ՉԵՐԱՂՓԷՐՀԻԶ چراغپرهيز * Աղ_ ջիկ՝ զոր առ ՚ի ոչ շիջուցանել հողմոյն զճրագն , զնեն առաջի նորա . Օրինակ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

ՉԵՐԱՄ چرام * Տե՛ս ՉԵՐԱ , ըստ երկ_ րորդ նշանակութեանն .

ՉԵՐԱՄԻՑՆ چرامين * Տե՛ս ԱՂԵՓ .

ՉԵՐԱՆ چران * Նոյն է ընդ ՉԵՐԵՆՏԷ .

ՉԵՐԱՆԻՑՏԵՆ چرانيدن * (անցողա_ կան Չէրիդէն բային) Արածել . Օթլադմագ . (Հրա_ մայական Չէրան , և ապառնի Չէրանէմ . և Ներ_ կայն մի Չէրանէմ .)

ՉԵՐԱՊԷ چرابه * Սէր՝ որ ՚ի վերայ կա_ Թին մածանի և կարագի . Սէտ [illegible] [illegible] նան Գայմագ .

ՉԵՐԱՎԵՐ چراور * Նոյն է ընդ ՉԵՐԵՆՏԷ .

ՉԵՐԱՔԵՐՏԵՆ چراكردن * Տե՛ս ՉԻ_ ՐԻՑՏԵՆ .

ՉԵՐԱՔԻՒՆԱՆ چراكنان * Արածե_ լով . Օթլայարագ .

ՉԵՐՋ چرز * Տե՛ս ՀՈՒՊԲԵՐԷ ([illegible] նուն ամանց) . իսկ յո առեց այլոց՝ տե՛ս ՋՈՒՆԿԷ .

ՉԵՐՋԷ چرزه * Տե՛ս ՉԵՐՑԷ . 2 . Կամաւոր գայն . Սէգի չէնի . Էւ ուրեք մեկնի՝ անաւարժ . Սէյահզագ . իսկ այլուր առի Թուր" Ալէֆ Գաւագա .

ՉԵՐԷ چره * Կրան . Զարէր . խայէ . առ մեկնէ Ղաֆիան .

ՉԵՐԵԶ چرز * Ճամբեր իր . Չէնէնչէ [illegible] Թուրքերէն և առի Չէրէզ . արաբերէն են մանրիկ ուտելիք .

ՉԵՐԵՆՏԱՊ چرنداب * Է անուն Թաղի միոյն ՚ի քաղաքին Թէպրիզու . Պէր [illegible] .

ՉԵՐԵՆՏԷ چرنده * (ընդունելի" Չէրիտէն բային , որ Թարգմանի արածող . Օթլայան .) Տե՛ս ՉԵՐԱԿԷՐ .

ՉԵՐԵՆՏՈՒ چرندو * Գունդ կամ մառա_ որ է փափուկ ոսկրն այն ՚ի ծայրի ոսկերն Ղանէ . այսինքն աանոր կոչեցելոյ , և ՚ի կուրծս , որ կարէ ուտել . արաբերէն غضروف Ղուղրուֆ .

ՉԵՐԵՂ چرش * Տե՛ս ՉԵՐԱ , յո երկրորդ նշանակութեն . 2 . Զաւար . Պիւրչուգ . 3 . Օթ ուտնախմբական զուարձութ (ըստ գրոցն [illegible] .) Բոզէ Կէյ Վէ պէզմ Էս չէզէ .

ՉԵՐԵՍ چرس * Հնձան . Օս համը սիւր մէ [illegible] [illegible] [illegible] չէր է [illegible] . 2 . Տե՛ս ՉԵՐԱ , ըստ երկրորդ նշանակութեն . 3 . Բանա և կապանք . Պէնտ Էս չէնտան .

ՉԵՐԵՍԹԻՑՏԵՆ چرستيدن * Կրճնել զատամունս . Տէշլէրինի [illegible] [illegible] [illegible] Գըճըրտամագ .

ՉԵՐԵՄՏԱՆ چرسدان * Է պարկ ինչ քառակուսի, յորոյ 'ի չորեցուն կողմանցն կապ պարեալ աերվեշք և ուղեգնացք կապեն 'ի թիկունս իւրեանց՝ դնելով 'ի մէջ նորին ուտելիս, և զոմանս թեթև հանդերձս, զոր և երբեմն կախեն զպարանոցէ ընդ անթատակաւ. Չարփէօշէ պէր նէվ' փողշարճէֆ պիւր :

ՉԵՐԵՏ چرو * Է այն կարմիր երանգն, որ յատուկ է ձիոյ և ջորւոյ. Թուրքն" Տօռի :

ՉԵՐԵՔ چرک * Նոյն է ընդ ՋԱԽՄ :

ՉԵՐԹԻ چرتی * Նոյն է Է բառին ՉԵՐՏԷ, և ոչ" գոյն կամ երանգ. Բէնք. արալ" Լէքէ :

ՉԵՐԻՑՇ چریش * Շրէժ. Թուրքերէն Չիրիշ. 2. Տե՛ս ՉԵՐԳԻ :

ՉԵՐԻՑՏԷ چریده * (Կրաւո" ընդունե" Չէրիյտէն բային) Արածեալ: 2. Սոսկ. արպերէն Մէրահէլէրէ. որ ոչ է կապակցութիւն կալեալ յինչս և 'ի հանդերձս :

ՉԵՐԻՑՏԵՆ چریدن * Արածիլ. Օթլամագ. (Հրամայական Չէր, և աորյանի Չէրէր.) որ և ասի ՉԵՐՐԻՑՏԵՆ :

ՉԵՐԻՑՔ چریک * Զօրն այն՝ որ գայ յօգնութիւն բնիկ զօրուն արտաքուստ. Պէր ասքէրէ եարտըմա կէլէն ասքէր :

ՉԵՐԻՇ چریش * (բայածականն Չէրիյտէն բային) Արածումն. Օթլամագ :

ՉԵՐԽԻՇԹ چرخشت * Մամուլ. Մէնկէնէ: Եւ ուրեք մեկնի նշանակել զայն մեծ տաշտն, 'ի մէջ որոյ զխաղողն ճմլեն. հայերէն հնձան, և արաբերէն معصره Մէ'սարէ:

ՉԵՐԿԷ چرکه * Պառակտումն. Սէրպէսթ ալայ. տոյէտուլէր հալգատ :

ՉԵՐԿԵՐ چرکر * Տե՛ս ԽԻՒՆԵԱԿԵՐ:

ՉԵՐՀԵՎԱԶ چرهواز * Տե՛ս ՇԵՊՓԵՐԷ:

ՉԵՐԳ چرغ * Տե՛ս ՉԱՐԳ:

ՉԵՐԳԱՆ چرغان * Մեծ կնիք է՝ զոր 'ի հրովարտակս կոխեն 'ի տեղի նշանագրոյն, այսինքն Թուղրայի. Պէտիշահ ֆէրմանլար փէշլէրինէ տուղրա եէրինէ պասարլար :

ՉԵՐԳԵՆՈՒ چرغنو * Աման գինւոյ. Շէրապ շիշէսի: 2. Տեսակ ինչ նուագարանի. Պիր նէվի սազ փիւր :

ՉԵՐԳԵՆՏ چرغند * Նոյն է ընդ բառիցն ՉԵՐԱԳ, և ՉԵՐԱԳՏԱՆ: Այլ և նոյն է ընդ բառին ՃԵՐԳԵՆՏ:

ՉԵՐԳԵՆՏԷ چرغنده * Տե՛ս ՉԻՐԱԳՏԱՆ. 2. Տե՛ս ՄԻՒՊԱՐ:

ՉԵՐԳՈՒԼ چرغول
ՉԵՐԳՈՒՆ چرغون } Տե՛ս ՋԵՊԱՆՊԵՐԷ. արաբերէն شان الحجل Լիսանիւլ հաճէլ. ասի և ԽԱՌԿՈՒՐՇԵՔ:

ՉԵՐՄ چرم * Կաշի. Կէօն:

ՉԵՐՄԷ چرمه * Համարակօրէն՝ ձի. Աթ: Իսկ յատկաբար՝ այն ձին, որ կոչի Թուրքերէն Գուլա աթ: Եւ ուրեք գրի նշանակել գորշ ձի. Եւպէքէ պօզ:

ՉԵՐՄԵՓՈՒԼԱՏ چرمپولاد * Նշանակէ զպնդագունակ ձի, որ Թուրք" ասի Տէմիւրգէր աթ:

ՉԵՐՄԵՔ چرمک * Լիսեան մատմանի. Աշըրշագ. որ և ասի ՊԱՏՐԻՅՍԷ:

ՉԵՐՄՏԱՆ چرمدان * Քսակ մորթեղէն. Տէրի քէսէ:

ՉԵՐՊ چرب * Պարարտ և իւղալի. Եաղըլը վէ եաղլը:

ՉԵՐՊԶԵՊԱՆ چربزبان * Քաղցրախօս. Դիլի շիրին: 2. Ճարտարաբան. Փասիհիւլլիսան:

ՉԵՐՊԶԵՊԱՆԻ چربزبانی * Քաղցրախօսութիւն: 2. Ճարտարաբանութիւն:

ՉԵՐՊԷ چربه * Նոյն է Է բառին ՉԱՐԽԷ, որ է ճախարակ. Չըգըրըգ: 2. Տե՛ս ՉԵՐՄԵՔ:

ՉԵՐՊԵՔ چربک * Հայ տափարակ՝ զոր 'ի մէջ իւղոյ եփեալ ուտեն ընդ հրուշակի. Եաղգա քէօմէ: 2. Տե՛ս ՍԵՐԻՇԻՅՐ:

ՉԵՐՊԻ چربی * Նշանակէ ճարպաւոր. Եաղլը. որ և ասի ՉԵՐՊՈՒ:

ՉԵՐՊԻՑՏԵՆ چربیدن * Նշա" յաղթող լինել. Ղալիպ օլմագ:

ՉԵՐՊԻՇ چربش * Են գնտակ միւքն այնոքիկ՝ որք 'ի մարդն յայտ լինին 'ի նեխքոյ մարթոյ. Եսամիրի եիլէր քի ինսանըն պէտէնի ուզըրինտէ զաhիր օլուր. որ և ասի ՉԵՐՎԻՇ:

ՉԵՐՊԻՒՔ چربک * Սուտ խօսիլ ըստ կերպի ճշմարտութեան ուրուք. Պիր քիմսէնէնին հագգընտա եալանը տողրու կէպի սէօյլէմէք: 2. Ծաղր և անարգ. Դաղ վէ Մէսխարա:

ՉԵՐՊՈՒ چربو * Տե՛ս ՉԵՐԻՑՇ:

ՉԵՐՊՊԱԼԱ چرب پالا * Ուղղաբերձ և կշռակի հատակ. Մէվզուն գատ. եանի պօյ:

ՉԵՐՊՏԵՍԹ چربدست * Աջողակաձեռն և երագաշարժ. Ճէլտ վէ չապիգ:

Ճ

ՉԵՐՊՐՈՒՏԷ چرب روده Տե՛ս ՄԻՒՊԱՐ.

ՉԵՐՎԵՔ چروك * Փշրանք հացի՝ որ [illegible] [illegible] · 2 · [illegible] [illegible]

ՉԵՐՎԻՑՏԵՆ چرویدن * Հնար որոնել · Չարէ արամագ ։

ՉԵՐՎԻՇ چروش * Տե՛ս ՉԵՐՊԻՇ ։

ՉԵՐՏ چرد * Թուխ · [illegible] Էսմէր ։ Իսկ ըստ ասից ոմանց՝ մորթ · Տէրի · ֆօսթ ։

ՉԵՐՏԱՆ چردان * Պնակ՝ զոր մուրա-ցիկք 'ի հայցեալ [illegible] [illegible] · 2 · Ծղինի [illegible] [illegible]

ՉԵՐՏԷ چرده * Գոյն , երանգ · Րէնկ ։ [illegible]

ՉԵՐՔ چرك * Է անուն Թաչնոյ միոյ , որ [illegible] [illegible]

ՉԵՐՔԵՍ چركس * Է անուն ազգի միոյ [illegible] [illegible]

ՉԵՓ چپ * Նոյն է ընդ բառին ՉԵՊ ։

ՉԵՓԱՂ چپاغ * [illegible]

ՉԵՓԱՆ چپان * Հնոտի հանդերձ · [illegible]

ՉԵՓԱՆԻ چپانی * Այն՝ որ զգեցեալ է հանդերձս հնոտի ։

ՉԵՓԱՐ چپار * [illegible]

ՉԵՓԱՐԷ چپاره * Տե՛ս ՉԵՓԱՆ ։

ՉԵՓԷ چپه * [illegible]

ՉԵՓԵԼ چپل * Այն՝ որ [illegible]

[illegible] [illegible] , և անպատշաճս ։

ՉԵՓԵՐ چپر * Մանկտակ կամ օղ , և շրջա-նակ · [illegible] · 2 · Որ կազմեալ 'ի ցա-խից և 'ի մացառաց՝ որ է ցանկ , զոր ածեն շուր-ջանակի առն , պարտիզի , և բակի ։ 3 · [illegible] [illegible] [illegible]

ՉԵՓԹԻՑՆ چپتین * Տե՛ս ԵՆՊԱՆՉԵ ։

ՉԵՓԻՑՆ چپین * Տապալումն · [illegible] ։

ՉԵՓԻՑՐԷ چپیره * [illegible] [illegible] · [illegible] · տե՛ս և ՃԵՊԻՑՐԷ ։

ՉԵՓԻՑՐԵՇԻՒՏԵՆ چپیره شدن * Պա-րսպել , և [illegible] ։

ՉԵՓԻՒՇ چپش * Ալոճ [illegible] ։

ՉԵՓՂԻՒԹ چپغت
ՉԵՓՂՈՒԹ چپغوت
Տե՛ս ՃԵՊՂՈՒԹ ։

ՉԵՓՈՒ چپو * [illegible]

ՉԵՓՍԻՑՆ چپسین * [illegible]

ՉԵՔ چك * [illegible] · 2 · Է [illegible] ։ 3 · [illegible] · 4 · Տե՛ս ՀԻՑՏ ։ 5 · Տե՛ս ՉԵՔՐԷ ։

ՉԵՔԵՍ چکه * Տե՛ս ԽԵՆԻՑՔ ։

ՉԵՔԵԱԼԷ چکاله * Տե՛ս ՉԵՔՐԷ ։

ՉԵՔԵԱԿԷ چکاکه * [illegible]

ՉԵՔԵԱՆ چکان * ([illegible]) [illegible]

ՉԵՔԵԱՆԻՑՏԵՆ چکانیدن * ([illegible]) [illegible]

ՉԵՔԵԱՉԱՔ چکاچاك * [illegible] · ՉԵՔԵԱՉԵՔ , ՉԵՔՉԱՔ ։

ՉԵՔԵԱՉԵՔ چکاچك * Տե՛ս ՉԵՔԵԱՉԱՔ ։ 2 · Տե՛ս ՉԵՔՉԵՔ , [illegible] ։

ՉԵՔԵԱՊԷ چکاپه * Տե՛ս ՉԵՆՊԷ ։

ՉԵՔԵԱՍԷ چکاسه * Տե՛ս ՉԻՑՃՊԱ ։

ՉԷՔԷԱՎ چكاو * Տե՛ս ՉԷՔԷԱՎԷՔ, ըստ երկրորդի նշանակութեան նորա։

ՉԷՔԷԱՎԷ چكاوه * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՉԷՔԷԱՎԷՔ։

ՉԷՔԷԱՎԷՔ چكاوك * Զայն տատրակի. Սաքայի գումրի։ 2. Է թռչուն խիտ՝ որ մեծ է քան զճնճղուկն, և է քաղցրաձայն. Պիր գուշ ադըր. որ և ասի ՀՈՒԺԱԿ։ 3. Փայտ ինչ ճեղքեալ՝ յորոյ միջոցին փոխս տայիրեի հաստատեալ, և զայն 'ի ձեռս առեալ կաքաւիչն՝ 'ի կաքաւելն հարկանէ յարմարեցուցանէ զհնչիւն նը հնչման մեաւ նուագարանացն։ 4. Է անուն եղանակաւոր եղանակի միոյ. որ ասի ՆԷՎԱՅԻ ՉԷՔԷԱՎԷՔ։

ՉԷՔԷԱՏ چكات * Գագաթն գլխոյ. Թեփէսի ուճու. ասի և ՉԷՔԷԱՏԷ։

ՉԷՔԷ چكه * Տե՛ս ՉԷՔՐԷ։

ՉԷՔԷՆ چكن * Տե՛ս ՉԷՍՓԱՆ, ըստ առաջնոյ նշանակութե։ 2. Ջրեալ՝ զոր ասացնի 'ի ներքոյ զգեստի. Չէրէհ էէչէզի. 3. Սկիզբն գիշերոյ. Էվվէլի շէպ։

ՉԷՔԷՍ چكس * Տե՛ս ՉԷՔՍԷ։ 2. Աղօթ. Ղէբէնտէյի. տրզ" چخلت խէճալէթ։

ՉԷՔԷՔ چكك * Տե՛ս ՉԻՒՂԻՒՔ։

ՉԷՔԻ چكی * Սեկ. Թուր" Սաթիլէան։

ՉԷՔԻՑՋԷՔ چكيرك * Է ախտ խիտ, ոսկորոց թէ ախտանայցէ որ, մեղ նորին կաթ կաթ իջանէ. Պիր մարազ ադըր։

ՉԷՔԻԾՏԷ چكيده * Կաթեցեալ. Տամլամըշ։ 2. Տե՛ս ԿԻՒՐՋ։

ՉԷՔԻՑՏԷՆ چكيدن * Կաթել. Տամլամագ. (հրամայական Չէք, և ապառնի Չէքէթ։)

ՉԷՔԻՒՈՒ چكو * Տե՛ս ՋԱԽՄԷ։

ՉԷՔԻՒՃ چكوج * Է երկաթեայ գործին այն, որով ուրեն զգարփս ագուցեալ. Պիր տէմիր ալէթի ադըր։

ՉԷՔԼԻՑՋ چكلیز * Երկուոք, այսինքն ցաւ ծննդեան. Ջահմէթ վէ վէճտէ վիլատէթ։

ՉԷՔՄԱՆ چكمان * Տե՛ս ՉԷՔԷՆ, ըստ առաջին և երկրորդ նշանակութեանն։

ՉԷՔՄԷՆ چكمن Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԷՔՄԱՆ։

ՉԷՔՉԱՔ چكچاك * Նոյն է ընդ բառին ՉԷՔԷԱՉԱՔ։ Եւ նշա" զհնչուածս ձայնի լախտահարութե և սուսերաչարժութե. Ակէղի շօրթի հէրըշ ըս շիմշիր։ 2. Տե՛ս ՉԷՊՉԱՊ. որ և ասի ՉԷՔՉԷՔ։

ՉԷՔՉԷՔ چكچك * Հնչիւն, որ յայտ լինի 'ի կաթ կաթ կաթելոյ ջրոյն. Սուայի գաթրէ գաթրէ տամլամաքտան հասըլ օլան սատա։ 2. Է հնչումն կռճմանն ատամանց, որ պատճառի 'ի սաստկութէ ձմերան, կամ 'ի դողմանէ մարմնոյ. Տիշլէրին գիրի գիրինէ ուրուլմասընտան հասըլ օլան սատա։

ՉԷՔՍ چكس * Մանրիկ թղթոյ՝ 'ի մէջ որոյ լցեն փաթութեալ մուշկ և բուրկեն և գեղ և դրամ, և դեղափոշի, և այլ նման լեք. Քէռուէթա... 2. Տե՛ս ՉԷՔՍԷ։

ՉԷՔՍԷ چكسه * Թղթոյ, այսինքն նամակն բաղէի. Տօղան օլտուղու։

ՉԷՔՐԷ چكره * Կաթիլ, կամ կայլակ. չէզ" Թէմ. Թուր" Տամլա. տրզ" قطره Գաթրէ. ասի (ա. պարսից) և ԳԱԴՐԷ, ԷՐՔ, և ՍԻՐԻՐՔ։

ՉԷՖԱԼԷ چفاله * Տե՛ս ՉԷՂԱԼԷ։

ՉԷՖԹ چفت * Ջինչ և լցէ շինուած կերտեալ 'ի վ՛ր չորից սեանց, որ յՃՂն պարսից լինի մանուանոյ ամէջի դրան իւրաքանչիւր տան. Տէօրթ տիրէկ իւզէրինէ պինա օլլունմըշ քէօշքէ։

ՉԷՖԹԷ چفته * Գլուխ ոչխարի. Գոյուն պաշը. ու՛րի էչ-ն-բ-խ. 2. Թիւրեալ. Էկիլմիշ։

ՉԷՖԹԻՑՏԷՆ چفتیدن * Տե՛ս ՃԷՍՊԻՑՏԷՆ։

ՉԷՖՍԱՆԻՑՏԷՆ چفسانیدن * (անցողականն ՉԷՖսիդէն բային) Կպուցանել. Եաբըշտըրմագ։

ՉԷՖՍԻՑՏԷ چفسیده * Կցեալ. Եափըշմըշ։

ՉԷՖՍԻՑՏԷՆ چفسیدن * Նոյն է ընդ բառին ՉԷՍՓԻՑՏԷՆ։ Իսկ յատկապէս՝ նշանակէ կցել. Եափըշմագ։

ՉԻ چی * (մակբայ հարցական) Ջի՞նչ. Թուր" Նէ՞. և չէզ" Նէ՞։ 2. (շաղկապ պատճառական) Զի, քանզի. զի ասի՝ Չէյի նէ մի Լէ... այսինքն զիր իմն ոչ կարէ կարդալ, զի ձայն նորին ըմբռնեալ է։ Եւ ես چ Չի՝ է կրճատեալ 'ի բառէն Չիզ։

ՉԻՋԷՔ چزك }
ՉԻՋՂ چزغ } Տե՛ս ՉԷՔԷԱՍԷ։

ՉԻԼ چل * Է համառօտեալ 'ի բառէն Չիհլ կամ Չիհէլ։ 2. Չի՝ որոյ աջձեռն և ահեակ ոտն լցէ սպիտակ. Օլ աթ քի սաղ էլի վէ սօլ այաղը պէյազ օլա։ 3. Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ։

ՉԻԼԳԱՖԱ چلغفا * Է մի լուսավոյն աստղն աղուեսնի մուշտակին. Մէշհուր պէ մշքաք ...

ՉԻԼԷ چلہ * Նոր աշխարհն՝ որ լեռնից յարաւայ . Եւս նշանակէ եւ հարաւային բեւեռոյն :

ՉԻԼԻՒՄ چلم * Տե՛ս ՉԻՀԼԻՒՄ .

ՉԻԼԼԷ چلّہ * Այն քառասուն աւուրքն . զորս Սոֆիք անցուցանել 'ի գլուխ հանեն ճգնա-կալութիւն . 2 . Տե՛ս ՉԻԼԼԷՒ ՏԷՑ . 3 . Այն քառասուն աւուրքն՝ զոր ծննդական կանայք յետ ծննդեան պահեն իւրեանց 'ի գլուխ հանեն .

ՉԻԼԼԷ՛ՒՏԷՑ چلّہ دی * Քառասուն աւուրքն ձմերան . արաբերէն Էռպայինի շիթա . Տե՛ս և ԽԱՄՍԻՅՆ :

ՉԻԼԼԷՆԻՇԻՑՆ چلّہ نشین * Սոֆի՝ որ պահէ զաւուրս 40՝ նստելով յառանձնութեան :

ՉԻԼՄԷՆԱՐԷ چل مناره * Այսինքն քառասնամինարէն . և է աւ յաւերակաց անուն վա-ղնջական քաղաքին Իսթախրի , որ էր անթառա-նիստ տեղին Երանշէրի արքային պարսից , կայս ցեալ է մեջ քաղաքացն Իսֆահանայ և Շիրազու .

ՉԻԼՍԱԼԷ چل ساله Տե՛ս ՉԻՀԻԼՍԱԼԷ .

ՉԻԼՎԻՑԶ چلویز * Նոյն է ընդ բա-ռին ՃԻՒԼՎԻՑԶ .

ՉԻԼՓԱՍԷ چلپاسه * Տե՛ս ՄԱԹԻՐԷՆՔ .

ՉԻԽԻՑՆ چخین * Գունաւոր . Րէնկլի .

ՉԻԿԻԼ چکل * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի Թուրքիստանի . որոյ գեղանիքն բազում են յոյժ , որք ասին խոռասանի չիկիլ . և բնակիչք նո-են կռապաշտք : Եւ ասի թէ՝ Չիկիլ է անուն մե-հենի միոջ եղելոյ 'ի նմին գաւառի , որ յաճախ գործածութեամբ եղեւ անուն քաղաքին . Պատմի թէ սպասաւորք այսր մեհենի՝ են գեղանիք աղ-ջկունք , և յայն սակս եղեալ են գեղ 'ի նմա . զի որք երթան 'ի մեհեան անդր՝ տեսեալ զգեղեցկութիւն աղջկանց , 'ի հարկէ առ ցանկութեան սրտից իւրեանց պաշտեսցեն զկռապաշտն զայն . Պէր չէհր ատի ... :

ՉԻԿԻՑՆ چکین * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՉԻԿԻՆ .

ՉԻԿԻՆ چکن * Կերպաս ասեղնագործեալ նկարազարդեալ . Սըրմալը փօշինիչ գումաշ :

ՉԻԿԻՈՒՆԷ چکونہ * Որպէս , որպիսի . Թուրքերէն Նէնի՛ն կիպի .

ՉԻԿԻՈՒՆԷԿԻ چکونکی * Որպիսութիւն . Նէնէլիք . արաբերէն کیفیّت Քէյֆիյէթ .

ՉԻԿԼԻՑԶ چکلیز * Մեկնի պարսկերէն Կիւռշիթարէթի չէնտի չէնան :

ՉԻԿԼԻՑՆ چکلین * Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԻԿ-ԼԻՑԶ .

ՉԻՀԱ چہا * (յոգնականն բառին چہ Չէ) Զի՞նչ ինչ . Նէլէր .

ՉԻՀԱՐ چہار * Տե՛ս ՉԷՀԱՐ .

ՉԻՀԻԼ چہل կամ ՉԻՀԼ * Քառա-սուն . Գըրգ . որ և (Թեթեւացուցեալ) ասի ՉԻԼ .

ՉԻՀԻԼԻՒԼԷՔ چہل ویک * Քառա-սուն և մի . Գըրգպիր :

ՉԻՀԻԼՀԷԶԱՐ چہل هزار * Քառա-սուն հազար . Գըրգ պին .

ՉԻՀԻԼՍԱԼԷ چہل سالہ * Քառասնամ-եայ . Գըրգ եաշընտա . որ և ասի ՉԻԼՍԱԼԷ .

ՉԻՀԻԼ ՏԻՒԽԹԷՐԱՆ چہل دختران Է անուն ինչ մերձ 'ի քաղաքն Չէյրուպ , ուր էր աղջկանց գերեզմանք հաշուեալ քառասնից . Պէր ...

ՉԻՀԻԼՓԱ چہلپا * (Թարգմանութեամբ ... նոան) Տե՛ս ՍԱՏՓԱՅԷ . ասի և ՉԻՀԻԼՓԱՅ .

ՉԻՀԼ چہل * Տե՛ս ՉԻՀԻԼ .

ՉԻՀԼԻՒՄ چہلم կամ ՉԻՀԻԼԻՒՄ * Քառասներորդ . Գըրգընճի .

ՉԻՀՐ چہر * Տե՛ս ՉԷՀՐ . որ և ասի ՉԻՀՐԷ .

ՉԻՀՐԱԶԱՏ چہرازاد * Է անուն ... մայր դստերն Պէհմէնի , որ ծնաւ յայնմ Պէհմէ-նէ զՍէծ Տարայն՝ այսինքն զԴարեհ . Նո-մի հետևոյի ... որ և ասի ՉԻՀՐԱԶԱՏ .

ՉԻՀՐԻՒՄ چہرم * Է անուն քաղաքի միոջ . Պէր ... :

ՉԻՂԻԼ چغل * Սեաւ ցեխ . Սէյահ չամուր . ասի և ԽԷԼԻՑՍ .

ՉԻՂՐԻՍԷ چغرسہ * Ունելիք . Մաշա .

ՉԻՂՐԻՍԹԷ چغرستہ * Տե՛ս 'ի վերոյ ՉԻՂՐԻՍԷ .

ՉԻՃԱՃ چجاج * Է քղամ ինչ բոլորշի . զոր կապեալ 'ի քեմխոյ՝ առնեն զնա երեք խոր-շի կամ չորեք խորշի . և յիւրաքանչիւրում 'ի նոցանէ դնեն զանուանս ինչ իրի . Պէր ...

ՉԻՄ چم * Լուռ . Թուրքերէն Էսասէ .

ՉԻՄԱՅԷ چمایہ * Տե՛ս ՉԷՆՏ .

ՉԻՄԻԿԻՈՒՑԻ چمکولی * Զի՞նչ ասես . Նէ՞ տէրսին .

ՉԻՄՉԱԽ چمچاخ * Թեքեան ... կոր-ցեալ . արաբերէն Մըհնհանի .

ՉԻՑ چی * Է համառօտել 'ի բառէն ՉԻՑԶԻ

ՉԻՑՋ چز * Իր. Թուրքերէն Նէօնէ. և պարսկերէն Ղէյ։

ՉԻՑՋԷ چزه * Մաքսիլ. Չէնտէօնէ. զի առի Մօտէրատա չէյզէ գօյյէրթէն։

ՉԻՑՋԷՔ چزك * (Նուաղականն Չէյզ բառին). Իր ինչ. Թուրքերէն Նէօնէճիկ։

ՉԻՑՋԻ چزی * Իր մի. Պիր նէօնէ։

ՉԻՑՋՈՒ چزو * Տե՛ս ՉԻՑՋՎԱ։

ՉԻՑՋՋԷՆԿ چزچنك * Տե՛ս ՄԷՉԱՉԷՆՔ։

ՉԻՑՋՎԱ چزوا } Ոզնի. Թուր" Քիրփի.
ՉԻՑԺՈՒ چژو } արաբ" قنفذ Գունֆուզ կամ Գօնֆէօզ. առի և ԽԱՐՓԻՒՐԹ, ՃԷԿՆԱՃԷ կամ ՃԷՔԷՆԱՃԷ, ՃԻՑՋՈՒ, ՃՈՒԼԷ, և (ըստ բարբառոյ գաւառին Գիլանայ) ԽՈՒՐԷ։

ՉԻՑԼԱՆ چیلان * Ցունապ. արաբերէն عنّاب Իւննապ։ 2. Անտառ՝ յորում բնակին գազանք. Գուշրալէր օրմանը։ 3. Գործիք յերկաթոյ կազմեալք՝ Չէյլան կոչին. որպիսի են ծղխնիք դրանց, պահպանակն երկաթեայ յետկոյս դրան, որ կոչի Գօշունէմար, սանք Թամբի, և այլ երկաթի գործիք։

ՉԻՑԽ چخ * Բիծ՝ որ հասի յաչաց. Չօփօֆ՝ կի կէօզլէրէն ագար. որ և առի ՉԻՆԽ։

ՉԻՑՆ چین * Տե՛ս ՇԷՔՆԷ։ 2. Տե՛ս ԱՋԷՆՔ։ 3. Է հրա" Չէյջէն բային. և մերթ բարդի՝ որպ Սէքիմնէյին, և Տօնէյին։ 4. Աշխարհ Սինեացւոց. Մէշհուր միլլէթի Ր եէրի։

ՉԻՑՆԷ چینه * Կուտ Թռչնոց. Գուշ եէմի. փոնէի միթուշան։

ՉԻՑՆԷՏԱՆ چینه دان * Նշանակէ կրտնաք. Թուրքերէն Գուրսագ։

ՉԻՑՆԻ چینی * Երանգ ինչ՝ ըստ մշտակատակի և երգնագունի. Պիր րէնկ ադը։ 2. Այն՝ որ վերաբերի յաշխարհն Սինեացւոց. Չէյնէ մէնսուպ օլան։

ՉԻՑՆՎԱՐ چینوار * Ուղեղ. Բաւսի. որ և առի ՉԻՑՆՎԷՐ։

ՉԻՑՆՔԷՐՏԷՆ چین كردن * Երես կամ ճակատ խորշոմեցուցանել. Էօւշ վէ ալըն պուրուշդուրմագ։ 2. Քաղել և հաւաքել (զինչ). Նէօնէ գօփարմագ տէվշիրմէք։

ՉԻՑՍԹ چست * Ջիւնէ. Նէֆոյ։

ՉԻՑՍԹԱՆ چستان * Առակ, առեղծուած, խրթնաբանութի. Պիլմէճէ. Թուր" Էօնկէմէճէ. առի և ՆԻՒՂԷՋ, ԿԻՐՏԷՔ, և ՉԻՑՍԹԱՆԷ։

ՉԻՑՍԹԱՆԷ چستانه * Տե՛ս ՉԻՑՍԹԱՆ։

ՉԻՑՍԹԻ چستی * Ջիւնչես. Նէմոյին։

ՉԻՑՏԱՐ چیدار * Տե՛ս ՔԷՓՇ։

ՉԻՑՏԷ چیده * Քաղեցեալ. Տէրիլմիշ։

ՉԻՑՏԷՆ چیدن * Քաղել. Տէվշիրմէք. Թուր" Տէրմէք. և չէղ" Թէրմագ. (հր" Չէյն, և այգ" Չէյնէօ.) զի առի Կիւշ նէ չէյնէր ջէօյ՝ ջէ պէջէօրէօ խօջ. այսինքն վարդ ոչ քաղէ զի՝ որ սերմանէ փուշ. առի և ԷՆՊՈՒՏԷՆ։

ՉԻՑՐ چر * Յաղթութի. Ղալիպ օլմագ։ 2. Տե՛ս ՊԷՀՐԷ։ 3. Քաջն կորովի. Տէլավէր։ Որ և ըստ այլոց նշանակութեց՝ ՉԻՑՐԷ ևս առի։

ՉԻՑՐԷ چره * Կորովի կամ քաջ. Պէհատըր վէ տէլավէր. Թուր" Էէկիտ։ 2. Ժիր և չոյտ. Ճէօսուր ու չաթըր. որոյ ներհակն է Չէյրէ։

ՉԻՑՐԷՋԷՊԱՆ چره زبان * Նշանակէ ճարտարախօսու. Սէօյլէյիճի տիլլի։

ՉԻՑՐԷԿԻ چره كی * Քաջութի, կամ կորովութիւն. Տէլավէրլիք վէ չէճալէթ։

ՉԻՑՐԷԿԻՔԷՐՏԷՆ چره كی كردن * Կորովութիւն առնել. Տէլիրլիք էթմէք։

ՉԻՑՐԷՇՈՒՏԷՆ چره شدن * Յաղթող լինել, կամ արիանալ. Ղալիպ օլմագ վէ ճէսարէթ էյլէմէք։

ՉԻՑՐԷՏԷՍԹ چره دست * Տե՛ս ՃԷՐՊԷՏԷՍԹ, ըստ առաջին նշանակութեանն։ 2. Արի և չոյտ. Չէսուր վէ չաթիր։

ՉԻՑՓԱԼ چپال * Է անուն մանկագրա կան արքայից Լահօրայ քաղաքի, որ ՚ի Հնդիկս. Լահօրի փատիշահլէրին ատլարի ատը։

ՉԻՆԱԽ چناخ * Քասակ երկխարչի, զոր առնեն յադլաւէ, ՚ի քինձայէ, և ՚ի դիպակէ. և դնեն ՚ի միում կողմանն ոսկի, և ՚ի միւսումն արծաթ. Իքի պաղպա քէյսէ։

ՉԻՆԱՐ چنار * Տե՛ս ՉԷՆԱՐ. և Թէպէտ Չէնարն սոսուգաղգոյն է, բայց ՚ի լեզուս հասարակաց Չէնարն հաչակեալ է։

ՉԻՆԷ چنه * Տե՛ս ՉԻՑՆԷ։

ՉԻՆԷՏԱՆ چنه دان * Կտնաք. Գուշ գուրսաղը։

ՉԻՆԻՑՋՈՒ چنیزو * Դրամատու ձեռն պատարասա. Նագտ ուճիւ։

ՉԻՆԻՑՊԷ چنیبه * Տե՛ս ՏԻԼ։

ՉԻՆԻՑՏԷՆ چنیدن * Տե՛ս ՉԻՑՏԷՆ։

ՉԻՆԽ چنخ * Տե՛ս ՉԻՑԽ։

ՉԻՆԿԻՑՁ چنكز * Է անուն այրայն Մողոլաց, որ երեւեցաւ ի Թուականի Հիճրէթին 606 . և կացուցեալ յաւաքաբար օրէնս մի իւր՝ անուանեաց զնոյն Թէօրէ կամ Եասաղ . և Է բոլոր կեանս իւր ոչ երբէք պատահեաց պարտութեան զօրաց նորա . որ և ասի ՃԻՆԿԻՑՁ. Մողոլաւն [illegible] .

ՉԻՆԳ چنك * Այս գեղարդեան, ուղաքի, և այլոց իրաց նմանեաց . և Տիրան կենդանեաց, Թէ զաղանաց և Թէ յափշտակող Թռչնոց . [illegible] . Նաև է երկաթն այն՝ որ դնի ի կրանեկն կօշկի . որ ասի ՄԵՀՄԻՅՁ .

ՉԻՆԳԻՇ چنكش * Է անուն [illegible] Թագաւորականին, որ զօրավ եկեալ յօգնութիւն Էֆ[illegible] [illegible] . [illegible] .

ՉԻՇԳ چشك * Աստել կամ [illegible] . [illegible] .

ՉԻՊՈՒՏԻ چپودی * Ջի՞նչ լինէր . [illegible] .

ՉԻՍԱՆ چسان * Ջի՞նչպէս . [illegible] .

ՉԻՍՈՒՏ چسود * Ջի՞նչ օգուտ . [illegible] .

ՉԻՎԱԳ چواك * Գնտակ . Թուրքերէն [illegible] . որ և ասի ՉԻՎԱԳԻԳ .

ՉԻՏԻԼ چطل * Ջի՞նչ զօրութիւն, կամ զի՞նչ կարողութիւն . և զի՞նչ քաջութիւն . (և Թարգմանի զի՞նչ սիրտ .) [illegible] .

ՉԻՐԱ چرا * Ընդէ՞ր . [illegible] . (է բառ [illegible])

ՉԻՐԱՂ چراغ * Ճրագ . ([illegible] [illegible]) [illegible] . ասի և ՃԻՐԱՂ , ՃԻՐԱ , և ՉԻՐԱՂ .

ՉԻՐԱՂԻԳ چراغك * (Թարգմանի Ճրագիկ) Տես ՉԻՐԱՂ .

ՉԻՐԱՂԻՖՐՈՒԶ چراغافروز * Լուսաւոր [illegible] .

ՉԻՐԱՂՏԱՆ چراغدان * Ճրագարան . [illegible] .

ՉԻՐԱՂՓԻՐԻ چراغپره Տես ՓԻՐՎԱՆԻ .

ՉԻՐԻՆԿ چرنك Ջի՞նչ հնար . [illegible] .

ՉԻՐԻՆԿ چرنك * Ջայն [illegible] . [illegible] .

ՉԻՐԻՍ[illegible] [illegible]

ՉԻՐԻՍ[illegible] [illegible] . [illegible] .

ՉԻՐԻԽ چرخ * Թուրք [illegible] . [illegible] .

ՉԻՐԻԽԻՇԹԻ چرخشت [illegible]

ՉԻՐՉԻՐ چرچر * [illegible] .

ՉԻՐԳ چرك * [illegible] . [illegible] .

ՉԻՐԳԷԱՊ چركاب * [illegible] . Թուրքերէն [illegible] . ասի և [illegible] .

ՉԻՐԳԻՑՆ چركين * Տես [illegible] . 2 . Տես ԽԷՍՈՒԳ .

ՉԻՐԳՆԱԳ چركناك Տես [illegible] .

ՉԻՒ چو * Տես ՉԻՒՆԳԻ . [illegible] .

ՉԻՒՁ چوز * [illegible] . [illegible] .

ՉԻՒԹՈՒԳ چوك * Տես [illegible] .

ՉԻՒԺ چو * [illegible] . [illegible] . որ ՉԻՒԺԵ [illegible] .

ՉԻՒԼ چل * Տես ՉԻՒԳ .

ՉԻՒԼ چول * Անապատ . [illegible] . [illegible] . Թուրքերէն [illegible] .

ՉԻՒԼԱՆԻԳ چولانك * Տես ՔԻՈՒՁԻ[illegible] . 2 . Տես ՉԻԼԱՆԻԿ .

ՉԻՒԼՂՈՒՁԻ چلغوزه * [illegible] . [illegible] (է [illegible]) ասի և [illegible] .

ՉԻՒԼՉԻՒԼԻ چلچل Տես ՍԻՆԿԻՒԻՐԹ .

ՉԻՒԼՓԻՒԼԻ چلپل * [illegible] . [illegible] .

ՉԻՒԼԳ چلك * [illegible] . [illegible] .

ՉԻՒՀՐԻ چهره * [illegible] . [illegible] .

ՉԻՒՂ چغ * Տե՛ս ԱՊԵՆՈՒՍ . 2 . Տե՛ս ՃԵՂ .

ՉԻՒՂԵԼ چغل * (բառ. Թիւրքիսթանու) Տե՛ս ՃԵՊԸ . տաւ և ՉՈՒԳԱԼ .

ՉԻՒՂԵՆՏ چغند * Մաղք ՚ի գաղափան, որք ունիցին հանգոյց ՚ի ծոծրակի . Տէփէսի օլան Գըլլըր , քի էթմէք փիշիրմէ ռուլլէլէ օլուր :

ՉԻՒՂԻՒԼ چغل * Մատնիչ . Թուրքե" Գօզլօյճի կամ Գօզճի . տաւ և ՂԵՄՄԱՃ .

ՉԻՒՂԻՒՆՏԻՒՐ چغندر * Տե՛ս ԿԵՁԵՐ .

ՉԻՒՂԻՒՔ چغك } Տե՛ս ՔԻՒՆՃԻՐՋՔ ,
ՉԻՒՂՆԵ چغنه } որ է Ճնճղուկ . Թուրքերէն Սէրչէ :

ՉԻՒՂՈՒՐ چغور * Վառեակ, ճուտ, որ է ձագ ընտանի հաւու . Դաւուգ փիլիճի :

ՉԻՒՂՈՒՔ چغوك * Տե՛ս ՉԻՒՂԻՒՔ .

ՉԻՒՂՏ چغد * Վարս՝ որ ունիցի հանգոյց ՚ի ծոծրակի . Էթմէք փիշիրմէ ռուլլէշ . 2 . Քիւնկիւրէ պարսպի . Հիսար քիւնկիւրէսի . 3 . Բու . Պայղուշ . որ և տաւ ՔԻՒՈՒՔ , և ՔԻՒՈՒԼ .

ՉԻՒՂՏԱՎԵԼ چغداول * Զօրավար . Լէշքէր պէյրէճի :

ՉԻՒՂՐԱԹ چغرات * Տե՛ս ՄԱՍԹ , և ՉՈՒՂՐԻ . 2 . Եւ մերթ՝ չոր մածուն . Եօղուրթ գուրուսու .

ՉԻՒՄ چم * Պարծանք . Թէքէպպիւր . 2 . Տե՛ս ՉԻՒՄՉԻՒՄ , ըստ երկրորդ նշանակութեան . 3 . Կոխած խաղողոյ . Խաղիւմ ճիղլէսի . 4 . Տե՛ս ՍԵՐՏ . 5 . Տե՛ս ՉԵՐԱՄ .

ՉԻՒՄԱՆԵ چمانه * Տե՛ս ՄԻՅԱՆԵ . 2 . Տե՛ս ՓԻՅԱԼԵ . 3 . Տե՛ս ՉԻՒՄՉԻՒՄ , ըստ երկրորդ նշանակութեանն .

ՉԻՒՄԱՉԻՒՄ چماچم Տե՛ս ՓԻՅՋԱՆԻ .

ՉԻՒՄՉԵ چمچه * Տե՛ս ՔԵՓՉԵ . 2 . Մերթ՝ սնակ փայտեղէն . Աղաճ չանագ .

ՉԻՒՄՉԻՒՄ چمچم * Նոյն և ընդ բառից ՐԵՔԹԱՐ և ԽԻՐԱՄ . 2 . Չի, ջուր, եղն, եւ այլ անասուն կենդանիք . 3 . Տե՛ս ՃԻՒՄ-ՃԻՒՄ .

ՉԻՒՄՉԻՒՄԵ چمچمه * Ոտնաձայն . Այագ սէսի . որ և տաւ ՇԵԼՓՈՒ .

ՉԻՒՆ چون * Տե՛ս ՉԻՒՆՔԻ .

ՉԻՒՆԱՂ چناغ * Փոկ Թամքի . Թուր" Էյէր գայիշի . որ և տաւ ՉԻՒՆԱԳ . 2 . Բաժակ . Փիյալէ . 3 . Տեսակ ինչ ձկան . Թուրքերէն Եային պալըղը .

ՉԻՒՆԱՆ چنان * (է Թեթեւացուցեալ ՚ի բառէն Չունան .) Այնպէս . Անճըլէյին .

ՉԻՒՆԱՆԵ چنانه * Է անուն խաղու իրիք . Թուրքերէն Վա՛յ փէյէնէ .

ՉԻՒՆԱՆՉԻ چنانچه * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՉԻՒՆԱՆՔԻ .

ՉԻՒՆԱՆՔԻ چنانكه * Ըստ որում, կամ այնպէս զի . որ և տաւ ՉՈՒՆԱՆՔԻ .

ՉԻՒՆԱՎԵՐ چناور * Է անուն քաղաքի միոջ՚ի գաւառին Խիւթէնի . Պէր չէհր խօմի փէրը .

ՉԻՒՆԱՔ چناك * Տեղին այն՝ ուր մնացանեն զԹուչունս . Գուշ պէսլէտիկլէրի եէր . Թուրքերէն Քիւմէս .

ՉԻՒՆԻՅՆ چنين * (Թեթեւացուցեալ ՚ի բառէն Չունին) Տե՛ս ՀԵՄՉԻՒՆԻՅՆ . տաւ և ԻՅ՚ՁՈՒՆ , ԻՅՄԵ , և ԻՅՆՉԻՒՆԻՅՆ .

ՉԻՒՆԿ چنك * Տե՛ս ՍԵԽԻՒՆ . 2 . Ճողվըլն Թռչնոյն զհատն կերոյն . Գուշըն թանէ փէնձէրէսինէ տիրէքէ :

ՉԻՒՆՈՒ چنو * (համառօտեալ՚ի բառէն Չունու) Որպէս զնա . Անըն կիպի :

ՉԻՒՆՉԵ چنچه * Տե՛ս ԹԱՔՏԱՆԵ .

ՉԻՒՆՊԵ چنبه * Տե՛ս ՉԵՆՊԵ .

ՉԻՒՆՊԵԿ چنبك * Տե՛ս ՄԵՆՃԵՔ . 2 . Ցարութիւն . Գուշգունգ .

ՉԻՒՆՊԵՏ چنبد * Նոյն է ընդ ՔԻՒՆՊԵՏ .

ՉԻՒՆՊԻՒԼ چنبل Մուրացիկ . Տիլէնճի :

ՉԻՒՆՊԻՒԼԻ چنبلى * Մուրողութիւն . Տիլէնճիլիք :

ՉԻՒՆՊՈՒՐ چنبور * Ծայր պախրցոյ . Եուլար աթէի . փէշիէն . Թուրքերէն Չըլլըր :

ՉԻՒՆՏԻՒՐ چندر * Տե՛ս ԿԵՁԵՐ .

ՉԻՒՆՔԻ چونكه * Որովհետեւ . Թուրքերէն և Չիւնքի :

ՉԻՒՊՉԻՒՐՂԵ چچرغه * Մորակ . Գամչի . որ և տաւ ԹԱՁԻԵԱՆԵ .

ՉԻՒՍԹ چست * Տե՛ս ՉԱՓԻՒՔ . 2 . Նեղ . Տար . որ և տաւ ԹԵՆԿ :

ՉԻՒՍԹԻ چستى * Երագութի . Չապըգլըգ :

ՉԻՒՎԱԼՏՈՒՁ جوالدوز * Մախաթ . Թուր" Չուվալ տիքէճի . (Է բարդեալ ՚ի բառէս Չուվալ , և ՚ի Տուզ՝ հրամայականէ Տուխմէն բային . և Թարգմանի քրձակար :)

ՉԻՒՎԱՐ چوار Հրաման . Տէմբուր . էմիր .

ՉԻՒՎԱՐՏԱՏԷՆ چوالدارن * Հրաման ... Տեմուր Վարժէ.

ՉԻՒՎԱՔ چواك * Տե՛ս ՔԻՐՏԷ.

ՉԻՒՐ چر * Տե՛ս ՉԻՒՔ.

ՉԻՒՐԿԻՒՐ چرکر * Տե՛ս ՓԷՅՂԱՄՊԷՐ. 2. Վճռատու. Մուֆթի. 3. Տե՛ս ԽՒՒՆԵԱԿԵՐ.

ՉԻՒՐՊԻՒՔ چربك * Տե՛ս ՉԷՐՊԻՒՔ. Դարձեալ տե՛ս ՉԻՅՍԹԱՆ.

ՉԻՒՐՐԷ چرّه * Փոքր բաղէ, և որձ բաղէ. [illegible]

ՉԻՒՓԻՑՆ چپين * Կողով, կամ սկաւառակ կազմեալ ՚ի ճիւղոց ուռենեաց. [illegible]

ՉԻՒՔ چك * Սերական գործի. Աչէմի [illegible]

ՉԻՒՔԵԱՉԻՒՔ چكاچك * Լուր՝ որ ելնէ անկեալ ՚ի բերանս մարդկան. Էֆվահի [illegible] որ և ասի ՉԻՒՉԻՒՔ.

ՉԻՒՔԷՔ چلك * Այբուբենին փոկ. Էպրիշիմ [illegible]. Եւ այլուր մեկնի՝ թէ նշանակէ ապաւանդակ վրանի. [illegible]

ՉԻՒՔԻՈՒՔ چكوك * Տե՛ս ՔԻՒՐՔԻՈՒՔԷ.

ՉԻՒՔԻՒՆՏԻՒՐ چكندر Տե՛ս ԿԷՉԷՐ.

ՉԻՒՔԻՒՔ چكك * Տե՛ս ՉԻՒԴԻՒՔ.

ՉԻՒՔՉԻՒՔ چكچك * Նոյն է ընդ բառին ՉԻՒՔԵԱՉԻՒՔ.

ՉԻՒՓԹ چفت * Նեղ հանդերձ. Ճամ[illegible] որ և ասի ՉԷՍՓԱՆ, և ՉԻՒՍԹ. 2. Միւն՝ որ դնի ՚ի ներքոյ շինուածոյ. Նաև այն քենարէն՝ զոր առնեն ՚ի վ[erase]ր քարուկիր որմոյ. [illegible]

ՉԻՒՓԹԷՔ چفتك * Տե՛ս ՉՕՊԻՅՆԷ.

ՉԻՓԻՆ چين * (բառ բնակչացն Մաւերաւննահր աշխարհի) Տե՛ս ՄԷԿԷՍ.

ՉԻՓԻՆԼԻՔ چينلك Տե՛ս ՓԷՉԷԽԱՆԷ.

ՉԻՓՈՒՐ چپور * Ալաք գեղարդեան. [illegible]

ՉԻՓՏԱՉ چپداز * Որոց աման ինչ վ[erase] գնալոյ ՚ի վ[erase] փշոց. Թուր" [illegible] ասի և ԽԱՐՔԻՒՐ, ԽԷՐՔԷՐ, ՉԻՓՏԱՆ, և ՍԷՐՄՈՒՉԷ.

ՉԻՒՔ چك * Կից. (է անուն միոյ կողման վիգի.) Աչէչէ [illegible] որ և ասի ՏԻՒՉՏ.

ՉԻՒՔԵՄ چكم * Չի՛նչ [illegible]

ՉԻՒՔԵԱՐՇ چكاشه * Ուռի կարճահասակ. [illegible]

ՉԻՒՔԻՈՒՆԷ چكونه * Է անուն Թաչիկ [illegible]

ՉԻՒՔԻՒՆԷՄ چكنم * Զի՛նչ արարից. [illegible]

ՉԻՒՔՉԻՒՔ چكچك * (է բառ կցկտուր.) Հունչն այն՝ որ ելանէ ՚ի թաց գալն [illegible] ՚ի վառելն. [illegible] զի ասի՝ ՉԻՒՉԻՒՔ [illegible]

ՉԻՒՓԹ چفت * Մեկնի Թուր" [illegible]

ՉՈՒ چو Ո[erase]. Նման. ասի և ՀԷՄՉՈՒ.

ՉՈՒՉ چوز * Տե՛ս ՉՈՒՃ. 2. Տե՛ս ՔԻՒՍ.

ՉՈՒԹԱՀ چوطاه * Տե՛ս ՇԻՒՆԻՑՆ.

ՉՈՒԺԷ چوژه * Տե՛ս ՃՈՒԺԷ. որ և ասի ՉՈՒՉԷ.

ՉՈՒԺԷՊՈՒԻՊԱ چوژه‌پا * Տե՛ս ՃՈՒԼ

ՉՈՒԼԱՀ چولاه } Տե՛ս ՃԻՒԼԱՀ.
ՉՈՒԼԷՀ چوله }

ՉՈՒԽԱ چوخا * Է հանդերձ ինչ ծածկոցեալ՝ զոր կազմեն ՚ի բրդոյ, որ ասի հայերէն Աբա. [illegible] 2. Է յատկական զգեստ ինչ կրօնաւորաց քրիստոնէից. [illegible]

ՉՈՒԽԻՑՏԷՆ چوخيدن * Տե՛ս ՇԱՔԻՑՏԷՆ.

ՉՈՒՂ چوغ * Կաւառ. Սա դէնօր.

ՉՈՒՂԷՆ چوغن * (բառ չկրուդ") Տե՛ս ՀԷՎԱՆ.

ՉՈՒՂՐԻ چوغرى * Քամանձոյ մածուն. [illegible]

ՉՈՒՃ چوج * Որսական բաղէ. [illegible] որ և ասի ՉՈՒՉ.

ՉՈՒՄ چوم * Ալոճ. Թուր" Ալչ. արդ" زوغور Զո՛րուր. որոյ ծառն պտղաբերէն առնենու. լինի առատ վայրին և ընտանին. որ արաբերէն կոչի Աս Թիւֆֆա՛հէ [illegible]

ՉՈՒՆ چون * Զի՛արդ, որպէս. Նէ՛Տէ. ՉՈ՛ՒՆ ԷՍԹ. որպէս է.

ՉՈՒՆԱ چونا * Զի՛արդ ես. Նէ՛Տէսին. (և ասաանոր այբն որ է ՚ի վերջն, նշանակած է երկրորդի դիմի.) և նոյն է ընդ այնմ որ ասի ՉՈ՛ՒՆԻ.

ՋՈՒՆԱՆ چونان * Տե՛ս ՋԻՒՆԱՆ ։

ՋՈՒՆԱՆՔԻ چونانکی Տե՛ս ՋԻՒՆԱՆՔԻ ։

ՋՈՒ՞ՆԻ چونی * Տե՛ս ՋՈ՛ՒՆԱ ։

ՋՈՒՆԻ چونی * Տե՛ս ՋԻԿԻՈՒՆԷԿԻ ։

ՋՈՒՆԻՑՆ چونين * Տե՛ս ՋԻՒՆԻՑՆ ։

ՋՈՒՇԷՔ چوشك * Ըմպանակ ծորակաւոր. Լէօլէփօշ գօրգօգ. որ և ասի ՊԻՒԼՊԻՒԼԷ ։

ՋՈՒՇՏԷՆ چوشدان Տե՛ս ՄԷՔԻՑՏԷՆ ։

ՋՈՒՋԷ چوجه * Տե՛ս ՋԻՒՂՈՒՐ ։

ՋՈՒՐ چور } Տե՛ս ՃՈՒՐՊՈՒՐ ։
ՋՈՒՐՓՈՒՐ چورپور }

ՋՈՒՓԼԷՆԿ چوپلنك * Վարշամակ կարմիր, զոր 'ի գլուխ կապեն. Պօշու պաշլըգը ։

ՋՈՒՔ چوك * Տե՛ս ՄԻՒՐԴԻ ՇԷՊԱՎԻՑՁ ։ 2. Խոշոր բու. Իրի պայգուշ. պուհի գէլան ։ 3. Տե՛ս ՋԻՒՔ ։ 4. Գծիլն աւազատ 'ի վ(եր)ծնգաց. Տէվէնին տէն չէօգօրլուն տէյէրլէր ։ Եւ յայսմանէ առեալ նմանութ(իւ)ն ինչ 'ի ծունր իջանելն, և ծունր 'ի գետին դնելն վ(աս)ն յարգութ(եա)ն առաջի Թագաւորաց և իշխանաց, կոչի Ջուք ։ (Եւ է սա բառ բնակչացն Տէշլի Գըբչագի ։)

ՋՈՒՔԷՔ چوكك * Տե՛ս ՊՈՒՄ ։

ՋՕՊ چوب * Ձող, կամ ատճկինակ, և ամ ծառ՝ որ իցէ հատեալ, այսինքն փայտ՝ թէ չոր իցէ և թէ թաց. Չըպուգ տէ յէնէ, տէ հէր ցէնսիմիլ աղաճը տէյէրլէր, գուրի օտուն եաշ օտուն ։

ՋՕՊԱՆ چوبان * Տե՛ս ՋՕՓԱՆ ։

ՋՕՊԷ چوبه * Տե՛ս ՋՕ՛ՊԻՒՆԱՆ ։ 2. Է մականուն տղայոց պարսից Պէհրամ շահին կուէցելոյ ։

ՋՕՊԷՔ چوبك * Ճախարակ բամբակի. Փէնպէ չէգրէճի ։ 2. Է տախտակ ինն և փայտ ինչ, զորս գլխաւորն պահապանաց 'ի ձեռս առեալ, և զայն փայտ 'ի յայն տախտակ հարեալ զպահապանսն զգուշացուցանէ 'ի գործ պահպանութեան ։

ՋՕՊԷՔՋԷՆ چوبكزن * Գլխաւորն պահապանաց, որ Ջօպէ հարկանէ. Մէհթէրի գապուսան ։

ՋՕՊԷՔԻ چوبكى * Տե՛ս ՋՕՊԷՔՋԷՆ. որ և ասի ՋՕՊԷՔԻՑՆ ։

ՋՕՊԻԵՍԱԱԳ چوب ياساق * Է փայտն այն՝ զոր Չավուշք կրեն 'ի ձեռս իւրեանց ։

ՋՕՊԻՁԻՑՆ چوب زين * Փայտ թամբի. Էյէր աղաճի. որ ասի Գօլթագ ։

ՋՕ՛ՊԻ ՃԱՄԷՇՈՒՑ چوب جامه شوى Տոփան. (և Թարգ" փայտ Թափչի.) Դօգմաճ ։

ՋՕՊԻՑՆԷ چوبينه * Թուր" փայտափր. (է Թաչուն ինչ փոքրիկ.) Թուր" Աղաճ գագան ։

ՋՕ՛ՊԻՆԱՆ چوبنان * Գլանակ՝ որով բանեան զԹերթս խմորոյ. (Թարգմանի փայտ հացի.) Թուրքերէն Օգլաղի ։

ՋՕ՛ՊԻ՛ՆԷՎԵՐՏ چوب ورد * Անուն փայտի, յոր փաթութեն սատայնանկք զսատայնանկեալ կտաւն. արաբերէն منوال Մինվալ ։

ՋՕ՛ՊԻՍԻՒՐԽ چوب سرخ * Տե՛ս ՊԱԳԱՄ ։

ՋՕ՛ՊԻՏԱՐ چوبدار * Կախաղան. Տարաղաճի ։

ՋՕՊԽՕՐ چوبخور * Որդն ինչ՝ որ ուտէ զփայտ, և զնմ զոր ինչ գտանէ. Պիր գուրթճըղազ տիւր աղաճ եէր, վէ հէրնէ պուլուրսա ։ 2. Բրածեծ, այսինքն գան արբեալ. (ասի զմարդոյ) ։

ՋՕՊՆԱՆ چوبنان * (Թարգմա" փայտ հացի) Տե՛ս ՋՕ ՊԻՆԱՆ ։

ՋՕՊՇՈՒՑ چوبشوى * Է կարճ փայտն այն, որով Թափիչք սպիտակացուցանեն զկտաւ. Օլ գըսա աղաճ տիւր՝ քի գասսարլէր անընլէ պէզ տըգըրտըլարլար ։

ՋՕՊՊԱԶ چوبباز * Խաղակ բամբակի. Փէնպէ գօղուճ ։

ՋՕՊՊԱՐ چوببار * Է առակ ինն ծառոյ, որ ունի Ջիլֆ, յորմէ Լիֆ կազմեն. Թուրքերէն Լիֆ աղաճի. որ և ասի ՋՕՊՓԱՐԷ ։

ՋՕՊՍԱՑ چوبساى * Խարտոց փայտի. Թուրքերէն Տէօրփի ։

ՋՕՊՏԱՆԷ چوبدانه * Տե՛ս ՍԻՆՃԻՏ ։

ՋՕՊՏԷՍԹ چوبدست * Է այն որածայր երկաթն, որով վարեն զգրաստս, զոր մերթ և 'ի փայտէ առնեն. Մէրքէպ սիւրիճիւ տիմիւր ուճլի սիվրի նէսնէ, քի աղաճտան տախի իօլէրլէր. ասի և ԽԷՎԱԶ, ԴԷՊԱԶ, և ՏԷՍԹԷՋՕՊ ։

ՋՕՊՏԷՍԹԻ چوبدستى * Բիր կամ գաւազան. (զոր յաճախ բառնան զալէնտէրք.) Սէրփէսիկէ ։

ՋՕՊՓԱՐԷ چوبپاره * Տե՛ս ՋՕՊՊԱՐ ։

ՋՕՊՔԷՇ چوبكش * Է գործին այն՝ որով զատեն 'ի բամբակէ զկորիզն որին. Պիր ուլէկ տիւր ։

ՋՕՓ چوپ * Նոյն է ընդ բառին ՋՕՊ ։

ՋՕՓԱՆ چوپان * Հովիւ, արածող խաշանց և անդէոց. Գօյուն վէ սըղըր չօպանը ։

ՉՕՓԷՔ چپك * Է նուազ" Չօփ բառին։

ՉՕՓԷՔՃԷՆ چپكجن * Գլխաւոր պաշտպանաց. Մէհմէթի ծառայողն։ (Եւ գիտելի է զի յառաջին ժամանակս սովորութիւն էր՝ որ գլխաւորն պաշտպանաց 'ի մի ձեռն զփայտ ինչ և 'ի միւսն զկոտորակ իմն տախտակի առեալ, և զանուն տէրունին յիշատակեալ և բարեմաղթութիւնս նմա արարեալ, և զտախտակն հարկանելով շրջագայեալ զարթուցանէր զպաշտպանսն. բայց այժմ

'ի զաւառս իրացու և Պալատից շրջագայեն պահապանք 'ի զրօնէս տանց 'ի գիշերս ծամանակսն ամսեանն Ռամազանի՝ վա զարթուցանելոյ զժողովուրդն 'ի կերակուրն Սահուրին։)

ՉՕՓԻՑՆ چپين * Փայտեղէն. Աղաճ-թէն օլան նէսնէ։ Ցորմէ առեալ ցուցանէ զանօթս փայտեղէնս. որպիսի են զինակ, ակաւառակ, և նոյնն նմանք. Աղաճտէն օլան ...։

ՉՕՓՍԱՅ چپساى * Տե՛ս ՉՕՊՍԱՅ։

Պ

ՊԱ ب * (Նախդիր) Ընդ. Թուր" Իլէ. արաբ" مع Մա՛է զի ասի՝ Պա Բէն պօրտէմ ջէօշ. այսինքն ընդ քեզ լինէի երանի թէ. Սէնինլէ օլայտըմ. ասի և ԷՊԱ։ 2. Թիան. Հօրզա, որ բարդեալ ասի Մասնզա, Տօպզա, և Վէրէզա. որ էր նախադրյն Ազա։ 3. (Է Թեթևացուցեալն Պադ բառին.) Եղիցի. Թուրքերէն Օլսուն։

ՊԱԱՆԴԲԻ باآنكي * Այնու զի. Անընէ փի. արաբերէն مع ذلك Մաէ Հազա։

ՊԱԳԱՄ بقم * (արաբացուցեալ 'ի պարսկական բառէն Պէգէմ) Է փայտ իմն կարմիր կարծր. Պէյ Գէլէմէշ աղաճ փէշի։

ՊԱԳԸԼԷ باقلي * Հայերէն ասի բակլայ. Թուրքերէն Պագլա. և արաբերէն فول Ֆուլ։

ՊԱԴ بط * Սագ վայրենի. Թուր" Գազ։ 2. Է տեսակ ինչ տափարակ ամանոյ գինւոյ. Պէլ նէվ էտօր շէրապ շիշէ՛ փէշի։

ՊԱԴԱՐ بطر * (բառ արեւմի) Սաստիկ ուրախութիւն. Ջէյատէ սէվինմէսը շատ օլմագ։

ՊԱ՛ԴԻԶԷՐ بطرز * Տե՛ս ՀՈՐՐԷԽՀ։

ՊԱ՛ԴԻՇԷՐԱՊ بطشراب * Աման գինւոյ. Շէրապ շիշէի. Թուրքերէն Քէմիւրէ։

ՊԱԵԷՔՏԻՑԿԷՐ بايكديكر * Ընդ միմեանս. Թուրքերէն Պիր պիրի իլէ։

ՊԱԶ باز * Դարձ. Կէրի տէօնմէք. արաբ" عودت Ավտէթ։ 2. Կրկին, դարձեալ. Թէքրար։ 3. Ընդարձակ և զանազանութիւն. Թէմէնչ վէ գէրգ։ 4. Տե՛ս ԴԱՐԱՔ։ 5. Կանգուն. Թուր" Արշուն. և արաբ" Զիրա՛։ 6. Ցեռս ձեռաւ և իշխանաւ.

Կէրի Գօլօրգ վէ էրէշմէք։ 7. Տե՛ս ՔԻՒՐՇԱ-ՏԷ։ 8. Տե՛ս ՊԱԶԷ, ը առաջին նշանակութեն։ 9. Տե՛ս ՔԻՐԱԶ, ը առաջին նշանակութեն։ 10. Բազէ. Տօղան։ 11. Է' հրամայականն Պախթէն բայն, որ և բարդի՝ որպէս Ալէմշար։

ՊԱԶԱՐ بازار * Հրապարակ վաճառաց. վաճառանոց. արաբ" سوق Սուգ. որ է շուկայ։

ՊԱԶԱՐԻ بازاری * Հրապարակական. Պազարէ մէնսուպ։

ՊԱԶԱՐԿԵԱՆ بازارگان * Վաճառական. Պազիրկեան. որ և ասի ՍԷՎՏԱԿԷՐ։

ՊԱԶԵԱՐ بازيار * Տե՛ս ՊԷՐՋԻԿԷՐ։ 2. Իշխան որսոյ. Մէյտէ չիֆէտէ. որ և ասի ՊԱԶՏԱՐ։

ՊԱԶԷ بازه * Գրկաչափ. Թուրքերէն Գուլաճ. և արաբերէն باع Պա՛։ 2. Տե՛ս ՉՕՊՏԷՍԹ։ 3. Ազգ բազէի. Տօղան ճինսի։

ՊԱԶԷ՛ՔԻ ԹԻՒՐՔԻ بازك تركى Բազէ. Տէլի-տէ փօղան. որ և (առակաւորս) ասի ՊԱԶԷՔԻ։

ՊԱԶԷՓՔԷՆ بازافكن * Հնար կամ կարկատանաց, զոր աղքատք կարեն 'ի հանդերձս իւրեանց. Թուր" Փարէ. և արաբ" رقعه Րիգա՛։

ՊԱԶԻ بازى * Խաղ. Թուր" Օյուն. և արաբ" لعب Լա՛պ. ասի և ՆԱՊ, և ՆԻՒՊԷԹ։

ՊԱԶԻԿԷՐ بازيكر * Խաղացող, կամ կաքաւող. Թուրքերէն Քէօչէք օյնայան. արաբերէն رقاص Ռագգաս։

ՊԱԶԻՑՃ بازيچ * Տե՛ս ՊԱԶԻՏՐԷ։ 2. Տե՛ս ՊԱԶՓԻՑՃ։

ՊԱԶԻՑՆՃ بازيچ. } (բառ չիրազեկեցուոց)․ Տե՛ս ՊԱՏՓԻՑՃ ։
ՊԱԶԻՑՆՁ بازيچ. }

ՊԱԶԻՑՉԷ بازيچه. * Խաղալիկ․ Օյունճագ․ 2 ․ Մեկնի Թուրքերէն՝ Նաշաթչըգ , վէ ֆիւրքաթէչէպի ։

ՊԱԶԻՑՏԷՆ بازيدن. * Խաղալ․ Օյնամագ․ որ և ասի ՊԱԽԹԷՆ ։ 2․ Յեռու առնել․ Կէրի ալմագ ։ 3 ․ Բանալ․ Աչմագ ։

ՊԱԶԻՑՐԷ بازيره. * Դոյն ինչ մասն գիշերոյ՝ թէ յառաջնմէ իցէ և թէ 'ի վերջոյ նր․ Կէճէնին պիր միգտար վագթի․ զի ասի՝ Պաշիյէրի նէֆիւսլիյն , և Պաշիյէրի ֆէրտին ։

ՊԱԶԻՆՃ بازنج. * (բառ չիրազեկեցուոց)․ Տե՛ս ՊԱՏՓԻՑՃ ։

ՊԱ՛ԶԻՍԻՓԻՑՏ بازسفيد. * Սպիտակ բազէ․ Թուրքերէն Զագըր դօղան , և Դօյղան ։

ՊԱԶԵՐԿԵԱՆ بازركان. * Նոյն է ընդ բառին ՊԱԶԱՐԿԵԱՆ ։

ՊԱԶԻՔԷՐՏԷՆ بازى كردن. * Խաղալ․ Օյնամագ ։

ՊԱԶԻՔԻՒՆԱՆ بازى كنان. * Խաղալով․ Օյնայարագ ։

ՊԱԶԽԱՀԻՑՆ بازخشين. * Սպիտակ բազէ, որ հակեալ իցէ 'ի գորշ գոյն․ Պէյազ դօղան չէօք ըէնկէ մայիլ ։

ՊԱԶԽԱՍԹ بازخواست. * Օր յարութեան և դատաստանի․ (և Թարգ․" յետս պահանջումն․ և քանզի 'ի դատաստանին վ՟ գործոց մարդկան հարցումն եղեալ՝ համարս պահանջելոց են․ ըստ այնմ յարմարեալ է բառս այս․) Գըյամէթ կիւնի․ քի՛ւչի մահշէր ․ որ և ասի ՊԱԶԽԻՑԶ ։

ՊԱԶԽԻՑԶ بازخيز. * Կանգնումն․ Կէրի դուրմագ․ զմի օրինակ անկանել և յառնել, կամ նստել և կանգնել․ և ասի է զի և օրն յարութեան մեռելոց՝ ասի Պէշիքեյզ․ և խեյզ է հրամայա" خاستن խասթէն բային, որ է յառնել․ Գալքմագ ։

ՊԱԶԿԷՀԹ بازگشت. * Յետս դարձումն․ Կէրի դէօնմէք ․ զի ասի՝ Էգ կիւնոս պաշ կէչթի ջէրթէն, այսինքն է 'ի մեղաց յետս դառնալ ։

ՊԱԶԿԷՀԹԷՆ بازگشتن. } Յետս դառնալ․ Կէրի դէօնմէք ։
ՊԱԶԿԷՐՏԻՑՏԷՆ بازگرديدن. }

ՊԱԶԿԷՐ ՏԱՆԻՑՏԷՆ بازگردانيدن. (անցողականն Պազկէրտիյտէն բայիս) Յետս դարձուցանել․ Կէրի դէօնտիւրմէք ։

ՊԱԶԿԻՑՐ بازگير. * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՃԿԻՑՐ ։ 2․ Բազէակալ, որսող բազէի․ Վահշի դօղան դութիճի ։

ՊԱԶԿԻՈՒՆԷ بازگونه. * Հակադարձ, խոտորնակ․ Թուր" Թէրս․ արպ" Մաքլուպ ։ 2․ Տե՛ս ՀՈՒՄ․ որ և ասի ԱՀԿԻՈՒՆԷ , ԻՒՀԿԻՈՒՆԷ , ՀԻՒԿԻՈՒՆԷ , ՊԱԺԿԻՈՒՆ, ՊԱՀԿԻՈՒՆ, ՊԱՀԿԻՈՒՆԷ, (և ըստ մեկնութեան ոմանց) ՏԷՐՎԱ , և ՏԷՐՎԱՀ ։

ՊԱԶԿԻՒԶԱՐ بازگزار. * Պատշաճ կամ յարմար․ Միւվաֆըգ վէ միւնասիպ ։

ՊԱԶԿԻՒՓԹԷՆ بازگفتن. * Բացայայտ ասել․ Աչըգ սէօյլէմէք ։ (հրամայա" Պազկիւյ , և ապառնի Պազկիւյէտ ։)

ՊԱԶՆԻԿԻՈՒՆ بازنگون. * Տե՛ս ԱՎԻՑԽԹԷ ։

ՊԱԶՈՒ بازو. * (յոգնականն Պազուան) Վերնագոյն կողմն թևոյն, որ ասի հայերէն բազուկ ․ և Թուրքերէն Գօրաճը ։

ՊԱԶՈՒՀԹԷՆ بازوشتن. * Մեկնի Թուրքերէն՝ Պէր չէյին ուծին գէլմէգ ։

ՊԱԶՈՒՊԷՆՏ بازوبند. * Յուռութ․ (և Թարգմանի բազկակապ , ուր գրեալ մաղթանս ինչ՝ կապեն 'ի բազուկ ․) Համայիլ ։

ՊԱԶՊԱՄ بازبام. * Բազէկիր․ Տօղանճը․ որ և ասի ՊԱԶՊԱՆ , և ՊԱԶՏԱՐ ։

ՊԱԶՊԷՉԷ بازبچه. * Նշանակէ ձագ բազէի ․ Տօղան էավրըսը ։

ՊԱԶՍԻԹԱՆ بازستان. * Բաժառու ․ (այսինքն առող զաստանորդս արդեանց երկրի, այսինքն 'ի բերոց այգեաց , ծառոց , և պարտիզաց ․ որ յերկրին Հոռոմոց կոչի) Թուրքերէն Մահսուլճի էմինի ։

ՊԱԶՏԱՀԹ بازداشت. * Յետս կալնուլ , և արգելուլ , և օգնութեան առնել , և պահպանել․ Կէրի դուդմագ , վէ մէնն էթմէք , վէ հիմայէ էթմէք , վէ ալգըշլամագ ։

ՊԱԶ ՏԱՀԹԷՆ بازداشتن. * Տե՛ս ՎԱ ՏԱՀԹԷՆ ։

ՊԱԶՏԱՐ بازدار. * Տե՛ս ՊԷՐԶԻԿԷՐ , 2 ․ Տե՛ս ՊԱԶՊԱՄ ։

ՊԱԶՐԷՆԿ بازرنگ. * Կրծակալ տղայոց․ Սէյնէքէնոքէ էթմէզ ։ Եւ այլուր գրի՝ թէ նշա" զկրծակապ կանանց ․ Սէյնէքէնոք չէնպի ։ Որ է իր ինչ եռանկիւնի ոստայնանկեալ 'ի մետաքսէ, զոր կանայք կապեն 'ի կուրծս , իբր զի մի՛ առնիցք իւրեանց մեծանայցեն ։

ՊԱԶՓԷՍ بازپس. * Յետոյ կրկին ․ Սօնրա էյինէ ։

ՊԱԶՓԷՍԻՑՆ بازپسين. Տե՛ս ՓԷՍԻՑՆ․

Ֆա

ՊԱՋՓԻՑՃ پاﺟﻴﭻ. * Ուռենիք՝ զոր ՚ի լոր ինչ անցուցեալ կախեն զկամարէ օրօրոցի մանկանց, հետ ձի խաղայցէ մանուկն նովին. որ և ասի ՊԱՋԻՑՃ: 2. Տե՛ս ՊԱՑՓԻՑՃ:

ՊԱՋ ՔԵՐՏԵՆ بازکردن. Բանալ. Աչմագ:

ՊԱԹԵՊ باتب. * Տե՛ս ՄԵՋԱ.

ՊԱԹԵՐԷ باتره. * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՓ.

ՊԱԹԻՆԿԵԱՆ باتنکان. * (երեւի թէ, է պարսկացուցեալ ՚ի բառէն Պատինճան.) Թերևս ինչ փափուկ, զոր ՚ի գաւառս ինչ կոչեն Սմբուկ հայկական բառ իմն. Թուր" և արաբ" ես Պաթինճան:

ՊԱԺ باژ. * Մաքս կամ բաժ. Թուր" Կիւմրիւք. որ և ասի ԹԻՒՐՂԱՆ: 2. Այն ինչ զոր և հանդերձքն, նաև ոսկին և արծաթն և նմանք, զոր առնուն մեծազօր թագաւորք յիշխողաց ՚ի ձեռամբ իւրեանց եղելոց: 3. Այն լռութիւն՝ զոր առնեն մոգքն՝ այսինքն կրակապաշտքն. ՚ի լուանալն զանձինս իւրեանց և յուտելն զկերակուրս: 4. Հարկ. խարաճ. ասի և ՊԱՃ:

ՊԱԺԵՆ باژن. * Ոչխարն կամ այծն այն՝ որ երթայ առաջնաւ հօտի ոչխարաց, և հօրանի այծուց. Փէշրէվ գէչի գոյունլարըն:

ՊԱԺԿԻՈՒՆ بازکون. Տե՛ս ՊԱՋԿԻՈՒՆԷ:

ՊԱԺՏԱՐ بازدار. * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՃՏԱՐ:

ՊԱԻՑՆ ՀԵՄԷ باین همه. * Այսու ամենայնիւ. Պու պիւթիւն իլէ:

ՊԱԼ بال. * Թև. Գանատ. արաբերէն جناح ճէնահ: Այս բառ ասի և զձեռաց անասուն կենդանեաց մինչև ՚ի գլուխ ուսոց նոցա. և ոչ ասի զձիոյ՝ Եաղըրըն, ասի և զթևոց կամ զբազկաց մարդոյ, որ Թուր" ասի՝ Պօյ պօս, ... 2. Տե՛ս ՎԱԼ: 3. Աճումն. Ոսկոռ պիւյիւմէք: 4. Է հր" Պալիւթեն բայլին:

ՊԱԼԱ بالا. * Տարածութիւն այն՝ որ լինի ՚ի կեդրոնէ ՚ի շրջանակն կողմ, ասի Պոյ. և քանզի բազում անգամ և բարձրութիւն մտածի, վասն վերագոյն կողմն այնր տարածութեան կոչի Պոյ, որ է բարձր. Թուր" Եիւքսէ. և արաբ" Ըլվ. որոյ հակակայն է Փէսիւ, որ է խոնարհ կամ ցած: Որ մերթ հակակայի նաև բառին Զէյր, որ է ՚ի վայր. Աշաղը: 2. Հասակ կամ դրակ. Թուր" Պօյ. և արաբ" Գամէ, և Գամէթ: Ըստ այսմ Նշա" ասի (ըստ պարսից) ես Գամէ կամ Գադ, և Գամէթ: 3. Լաւագոյն. Էյիյի. զի ասի՝ Էշան պալա, այսինքն քան զայն լաւագոյն. Անտան էյիյի: 4. Տե՛ս ՊԱԼԱՅ:

ՊԱԼԱԹԵՐ بالاتر. * (բաղդատականն ՚ի բառէն Պալա) Վերագոյն. Եօգարըսը:

ՊԱԼԱԼ بالال. * Տե՛ս ՊԱԼԱՐ:

ՊԱԼԱԽԱՆԷ بالاخانه. * Վերնատուն. Խանի էլ. վասն զի յոլով երկոս տունք լինին յերկրաց վերոյ. վերին տունն այնպիսի կոչի Պալախանէ:

ՊԱԼԱԿԻՐԻՔԹԵՆ بالاکرفتن. * Բարձրանալ, կամ բոցս արձակել, և կամ ցոլանալ հրոյ. Ալէվ եուքսէլմէք:

ՊԱԼԱՑ بالای. * Ցեռակ ձի. Էյերլի աթ. արաբ" جنیب ճէնիպ. ասի և ՂՈՒՐՀ, ՃԻՒՎԻՐ, ՆԵՎՊԵԹԻ, և ՊԱԼԱ:

ՊԱԼԱՑԻՆ بالاین. * Վերին. Թուրքերէն Իւսթէքի:

ՊԱԼԱՆ بالان. * (ընդունելութիւն Պալիդանէն բայլին) Աճեցուցանող. Նէմվ վէրիճի. Թուր" Պիւյիւթիճի վէ պիւյիւյիճի: 2. Շարժող. Տէբրէդիճի. արաբ" متحرک Մութեհարրիք. որ և ասի ՃԻՒՆՊԱՆ:

ՊԱԼԱՆԻ بالانی. * Նշանակէ ծածկոյթ գլխոյ. Թուրքերէն Պաշ էօրթիւսի:

ՊԱԼԱՆԻՑՏԵՆ بالانیدن. * (անցողական Պալիդէն բայլին) Աճեցուցանել:

ՊԱԼԱՆԻՇԻՑՆ بالانشین. * ՚Ի վեր նստող. Եուգարը օթուրան:

ՊԱԼԱՆՏԷ بالانده. * Շարժեցուցեալ. Ճիւնպանտիրիլմիշ:

ՊԱԼԱՎԵՐ بالاور. * Ըմպանակ ջրոյ. Սու թօլու պարտագ. գիւմիւշ թասըլէ:

ՊԱԼԱՏ بالاد. * Նոյն է ընդ բառին ՊԱԼԱՅ:

ՊԱԼԱՏԵՎԻ بالادوی. * Մեկնի Թուրքերէն՝ Շարշըլըկըն մունչ ...

ՊԱԼԱՐ بالار. * Հեծան. Թուր" Քիրիշ (է այն երկայն գերանն՝ յորոյ վերա դնեն զառաստաղ տանն. Օլ ուզուն ...) որ և ասի ԹԻՑՐ. فرسب ՔԵՐՍԻՊ և فلوزه ՔԵԼՈՒԶԷ:

ՊԱԼԱՓՈՒՀ بالاپوش. * Վերարկու հանդերձ. Խալըն ... (որ յերկիրն Հոռոմոց կոչի) Թուր" Գօմլուղ, և Ֆէրաճէ, և այլն. ասի և ՋԵՊԼԵՐՓՈՒՀ, ՇԱՏԻՑՉԷ, և ՇԱՐԻՑՉԷ:

ՊԱԼԱՔԵՇԻՑՏԵՆ بالاکشیدن. * Այսինքն հասակ ՚ի վեր քարշել, որ է երկայնել և բարձրանալ. Պօյ չէքմէք:

ՊԱԼԱՓԹԵՆ بالافتن. Տե՛ս ՓԱԼՈՒՏԵՆ:

ՊԱԼՋԵՆ بالزن. * Թևահար, այսինքն Թռչուն. Փէրվազ ... արաբ" طیّار Թայյար:

ՊԱԼԷ باله. * Տե՛ս ԿԵՎԵՆՏԷ:

ՊԱ՛ԼԻԶԻՑՆ بالزين. * Քղանց թամբի. (և թարգմանի յեւ. թամբի, որք են որպէս թևք յերկուսին կողմանս թամբին.) Էյէր քէնէյի։

ՊԱԼԷՆԿ پالنك. * Տեսակ ինչ քաղցրահամակ և պատուական խնձոր Թուրինջի. Պէյ նէվի Բուրինձ փէրը։ 2. Տե՛ս ՊԱՏԻՐԷՆԿ, ... առ" նշ"։

ՊԱԼԷՆԿԻՈՒ پالنكو. * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏԻՐԷՆԿՈՒՑԷ ։

ՊԱԼԷՍԹ پالست. * Տե՛ս ՏՈՒՂԻՑԶԷ։

ՊԱԼԻՑՆ پالين. * Տե՛ս ՊԱԼԻՂԹ։ 2. Ցեցումն. Տօյանմագ։ ՊԱԼԻՅՆ ՔԷՐՏԷՆ. Ցենուլ. Տօյանմագ ։

ՊԱԼԻՑՏԷ پاليده. * (կրաւորակերպ ընդունելութին Պալիտէն բային) Աճեցեալ և առաւելեալ, նաև բարձրացեալ. Նէմվ էօմիւշ վէ եօքսէլմիշ վէ պիւյիւմիշ ։

ՊԱԼԻՑՏԷՆ پاليدن. * Աճիլ և առաւելուլ. Ոսկոյլ պիւյիւմէք վէ արթմագ. (հր" Պալ. և այր" Պալէտ.) որ և ասի ԿԻՒՎԱԼԻՑՏԷՆ։

ՊԱԼԻՂ بالش. * Բարձ. Եասդըգ։ Իսկ յատկաբար՝ բարձ բոլորշի, որ դնի յանթ. Գըլիւք եասդըղը ։ 2. (բայածականն Պալիտէն բային) Աճումն խոտոց և ծառոց. Էքիլմիշ նէպաթըն վէ փիթմէսի։ 3. (Ըստ բարբառոյ բնակչացն Խարէզմի) յատկացեալ չափ ոսկեանուն դրամոյ. ոսկի է այն զոր պարսիկն կոչէ Թիւմէն. և Թուրքն պէյաք. որ է բացորոշել ոսկեանուն 500՝ մարչիլի։

ՊԱԼԻՂԷՔ بالشك. * (նուազականն բառին Պալիշ) Բարձիկ. Եասդըճագ ։

ՊԱԼԻՂԹ بالشت. * Բարձ. Եասդըգ. որ և ասի ՊԱԼԻՑՆ, և ՊԱԼԻՂ ։

ՊԱԼԻՂԹԷՔԷԷ بالش تكيه. * Բարձ՝ զոր յեցուցանեն յորմն. Տիվէրէ տայանըլըրէ եասդըգ ։

ՊԱԼԻՂԻ ՉԷՐՄԻՑՆ بالش چرمين. Բարձ արարեալ ՚ի մեկէ. (և թարգմանի բարձ կաշեղէն.) Մեշինտէն օլան եասդըգ։

ՊԱԼԻՂՃԷ بالشچه. } Բարձ թամբի.
ՊԱԼԻՂՔ بالشك. } Էյէր եասդըղը.
Թուրքերէն Էմէէմ ։

ՊԱԼԻՒՂ باليغ. * Բաժակ գինւոյ կազմեալ յեղջերէ եզին. Սըղըր պօյնուզընտէն փիալէսի շէրապ գատէհի։ Կամ ըստ մեկնութեան ոմանց՝ Տե՛ս ԵԱԼԻՒ՛Լ։

ՊԱԼԻՒՂԹԷՆ بالشتن. * Բարի՛ լիցի. Խօշ օլա. զի ասի՝ Պօղաշլիէն շէվէթ։

ՊԱԼԻՒՍԹԷՆ بالستن. * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԱԼԻՒՂԹԷՆ ։

ՊԱԼԿԵԱՆԷ پالكانه. * Է պատուհանն այն՝ յորոյ ներքին կողմանէն արտաքոյք երևին, բայց արտաքուստ ներքսակողմն ոչ երևի. Տե՛ս և ՊԱՏԿԵԱՆԷ ։

ՊԱԼՈՒ پالو. * Տե՛ս ԱԼՈՒՊԱԼՈՒ։

ՊԱԼՈՒՂ پالوش. * Ոչխ. Թուրքերէն Պէկ, նաև Քէհլէ ։

ՊԱԼՈՒՏԷԿԻ پالودكى. * Քամոց. Սիւզկէչ։

ՊԱԼՈՒՏԷՆ پالودن. * Քամել. Սիւզմէք. (հրամայական Պալայ, և այժմ Պալայէտ։)

ՊԱԼՎԱ پالوا. * Տե՛ս ԿԻՐԻՑՎԷՆ։

ՊԱԼՎԱՑԷ پالوايه. * Է թռչուն ինչ ոչ ճնճղուկ, որ ունի յինքեան գգոյն սեաւ և սպիտակ երանգոյ, և է կայծոտն. Թուրքերէն Տաշ գուշը ։

ՊԱԼՎԱՆԷ پالوانه. * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԱԼՎԱՑԷ ։

ՊԱԼՎԱՍԷ پالواسه. * Մնած պատրաստեալ վասն ոստայնանկելոյ. ասի և ԹԱՆԷ. Թուրքերէն Իփլիկ։

ՊԱԼՎԱՏ پالواد. * Թռչուն ինչ. Թուրքերէն Էղդուն գուշը։

ՊԱԽ بخ. * Վայելչութի և գեղեցկութի դիմաց. Զէյրէկ վէ հիւսնի ճէմալ։ 2. Արծաթ և ոսկի որ ոչ անցանէ. Կէչմէզ աքչէ վէ ալթուն. ... 3. Դեսպան. Իլչի վէ գասըտ։

ՊԱԽԵԷ پخيه. * Տեսակ ինչ կարի, զոր դերձիկք կարեն ՚ի վերոյ հանդերձից. որ և ասի ԱԶԷՏԷ, ԱՃԻՏՏԷ, և ՆԻԿԷՆՏԷ։

ՊԱԽԷ پخه. * Տե՛ս ՍԷՆԿՓԻՒՂԹ։ 2. Ղարքարանց ՚ի յորմն, զոր կոչեն որմադիրք Գօզ։

ՊԱԽԷԶԷՆ پخه زن. * Որմադիր. Տիվար եափըճը։ Յորմ առեալ նշանակէ և չինող. ... ասի և ՊԱԽԻՑԶԱՆ ։

ՊԱԽԹ پخت. * Բաղդ, վիճակ բարեյաջող. Դօվլէթ ... 2. Ճոխութի և պատիւ. Տէվլէթ վէ իզզէթ։ 3. Հաւ, այսինքն հայր հօր. Թուրքերէն Տէտէ. արաբերէն جد Ճէտտ. որ և ասի ՆԻՅԱ։ 4. Տե՛ս ԿԻՒՐԴ։

ՊԱԽԹԱԳ پختاق. * Տե՛ս ՂՈՒԼԹԱՍ։

ՊԱԽԹԱՎԷՐ پختاور. * Բաղդաւոր, բարեբաստ. Տէվլէթլիմէնտ. ասի և ՊԱԽԹԻԵԱՐ ։

ՊԱԽԹԷ پخته. * (կրաւորակերպ ընդունելութին Պուխթէն բային) Խաշեցեալ. Օյնամըշ։

ՊԱԽԹԷՆ پختن. * Խաշել (մականի և գնատակի. որ ասի Կէօյիւ շէվգէտ. և նայտոյ, և

[illegible]) Թուրքերէն Օյնամագ. (Հռոմայական Պոլ, և այլանի Պոլէս։)

ՊԱԽԹԵՐ باختر. * Արեւմուտք, այսինքն արեւմտեան կողմ աշխարհի. Ճանկոյն [illegible]. Ո՞չ և [illegible]։ Զայս բառ հինքն մեկնել ի ներհակաբար, այսինքն [illegible] արեւելք. Մաշրգ. և [illegible] արեւմուտք, Մաղրըպ։

ՊԱԽԹԵՐԻ باختری. * Արեւելեան. Մաշրգ [illegible]։

ՊԱԽԹԵՔ بختك. * Պատաբաղդութիւն. [illegible]։ 2. Է Նոճազգական Պոխի բառին. [illegible]։ 3. Է անուն եղանակաց Նուշրեւան արքայի։

ՊԱԽԹԻԵԱՐ بختیار. * Տե՛ս ՊԱԽԹԱՎԵՐ։

ՊԱԽԻՑԶԱՆ باخیزان. * Որշնէ զատուն, անուշէն. [illegible]. տե՛ս և ՊԱԽԻԶԵՆ։

ՊԱԽԿԵԼԷ بخكله. } Տե՛ս ՆԱԽԿԻ-
ՊԱԽԿԵԼՈՒՆ بخكلون. } ԼՈՒՆ. որ և տե՛ս ՊԱԽԿԵԼԵՈՒՆ։

ՊԱԽՆԵՎ بخنو. * Կայծակն. Թուրքերէն [illegible]. և արաբերէն صاعقه Սաիգա։ 2. Որոտումն. [illegible]. արաբերէն رعد Րաատ։

ՊԱԽՇ بخش. * Բաժին. Հիսսէ։ Ցարդ [illegible] կերպից՝ կոչի Պախշ։ 2. Է հռոմայականն Պոխշէ [illegible] բառին. որ և բառդի որպէս Ճանապահ, և Ատտալ عطا بخش։

ՊԱԽՇԱՑԵՆՏԷ بخشانده. * (Ընդունելութիւն Պախշանդէն բային) Տե՛ս ՊԱԽՇԵՆՏԷ։

ՊԱԽՇԱՑԻՇ بخشایش. * Նշանակէ ողորմութիւն. Բաղիշլը։

ՊԱԽՇԱՑԻՇԿԵՐ بخشایشکر. * Տե՛ս ՊԱԽՇԵՆՏԷ։

ՊԱԽՇԵՆՏԷ بخشنده. * (Ներգործական ընդունելութիւն Պախշիդէն բային.) Պարգեւիչ. [illegible]. տե՛ս և ՇԷՄԵՆՏԷ։

ՊԱԽՇԵՆՏԵԿԻ بخشندگی. * Պարգեւողութիւն. [illegible]։

ՊԱԽՇԻՑՏԵՆ بخشیدن. * Պարգեւել. [illegible]։ 2. Ողորմիլ. [illegible]. (Հռոմայական Պոխշ, և այլանի Պոխշէս։)

ՊԱԽՇԻՇ بخشش. * Պարգեւ. արաբերէն عطا Ատա։

ՊԱԽՇՈՒՏԷ بخشوده. * Ողորմեալ. [illegible]։

ՊԱԽՇՈՒՑՏԵՆ [illegible]. * (Հռոմ Պախշ, և այլն Պախշայէս.) Տե՛ս ՊԱԽՇԻՑՏԵՆ։

ՊԱԽՈՒՐ باخور. * Են աւուրք հնգետասան յեղանակի ամառան, յորս օդն [illegible] ջերմացեալ [illegible]. [illegible]։

ՊԱԽՄԷ باخمه. * Շարք ողկուզոց և քարանց ի վերայ որմոց. [illegible]. [illegible]. որ և տե՛ս ՊԱԽԷ։

ՊԱԽՍԻՑՏԵՆ بخسیدن. * Նեխեցանել. Զերդան օլմագ։ 2. Կակղել. [illegible]։ 3. [illegible]. Եէուշէտ օլմագ։ 4. Այլայլիլ. [illegible] օլմագ։ 5. Նեղանալ. [illegible] (Հռոմ Պախս, և այլն Պախսէս.) որ և տե՛ս ՊԱԽՍՈՒՏԵՆ, և ՊԵԽՍԻՑՏԵՆ։

ՊԱԽՍՈՒՏԵՆ بخسودن. * Տե՛ս [illegible] ՊԱԽՍԻՑՏԵՆ։

ՊԱՀ ol. * Ըստ արտաքոյ [illegible]. Մէկէ. և [illegible]. որ և տե՛ս [illegible], [illegible]. Օլսուն, և [illegible]։

ՊԱՀԷ ባهی. * Ծովակ՝ որ [illegible] մեծ. [illegible]։

ՊԱՀԵՄ باهم. * (Է շարակցեալ ի բա, [illegible] և հէմ.) Տե՛ս ՊԵՀԵՄ։

ՊԱՀԵՄ ԱՄԵՏԵՆ باهم آمدن. * [illegible] և բարեկամանալ. [illegible]։ 2. [illegible] ի մի վայր գալ, ժողովիլ. [illegible]։

ՊԱՀԵՄ ԱՎԵՐՏԵՆ باهم آوردن. * Ժողովաբար բերել. [illegible]։

ՊԱՀԵՔ باهك. * Տանջանք. [illegible]։

ՊԱՀԻՄ باهم. * Ցարմար [illegible]. որ և տե՛ս ՊԱՏԻ ՇԻՒՐՏԱ, և ՊԱՏԻ ՄԻՒՐԱՏ։

ՊԱՀՄԱՆ باهمان. * Տե՛ս ՊԵՀՄԱՆ։

ՊԱՀՈՒ باهو. * Բիր. [illegible]։ Եւ [illegible] մեկնի՝ ցուպ հովուական. Զօպան [illegible]։

ՊԱՀՈՒՐ باهور. * Է [illegible] երեք յերկրէ. [illegible]։ Եւ այլուր մեկնի՝ թէ նշա՛ յայտ սաստիկ ջերմութիւն. որ և տե՛ս ՄԱՀՈՒՐ. [illegible]։ Եւ յայս անուն կոչին վեցերորդ աւուրքն, յորս լինի ջերմութիւն օդոյ սկսեալ յութուտասներորդէ աւուր ամառանն յուլիսի, և աւարտեալ ի 24 օրն նորին։ Իւ են նոքա աւուրք Շնիկ աստեղն. արաբերէն [illegible]։

ՊԱՂ باغ. * Պարտէզ · Պօղչէ · և անդի զբօսանաց, յորում գոն ծառք · Վէ Բէֆէյրլէօձ հէրաֆ, վէ էշճարը մէյվէլէրի մէյվէլէր ։

ՊԱՂԵՃ باغج. * Կիսահաս խաղող, որ տակաւին չէ եփեալ և հասունացեալ · Թէ՛զէ ծէշմէմիշ էօզիւմ ։

ՊԱՂԵՆՃ باغنج. Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԱՂԵՃ ։

ՊԱՂԵՆՏ باغند. * Նետած բամբակ, զոր վասն մանելոյ քձուճար իցէ արարեալ · որ մեկնի պարսկերէն՝ Փէնպէ չէթէ պօշէփ, հէ ճիրփ թէլ_ չէյօթէ պէօվէփ · ասի և ՊԵՆՏԵՔ ։

ՊԱՂԵՔ باغك. * (բառ փաղաքշական) Պարտիզակ, այսինքն փայելուչ պարտէզ · Պօղչէճիք ։

ՊԱ՛ՂԻՇԻՐԻՆ باغ شيرين. * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, զոր հնարեալ է Պարպիւտ երաժիշտն խուսրեվ փերվիզի ար_ քային պարսից · Պիր նէվա ադը փէսը ։

ՊԱՂԻ ՍԻՑԱՎԻՇԱՆ باغ سياوشان. Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԱ՛ՂԻՇԻՐԻՆ ։

ՊԱՂԻՐ باغر. * Տե՛ս ՂԻՒՐՏԷ ։

ՊԱՂՈՒՉԷ باغوچه. Թիթեռն · Քէլէպէք ։

ՊԱՂՉԷ باغچه. * Պարտէզ · (Նուազա_ կանն բառին Պաղ) Էշճարը մէյվէլէր վէ չիչէկ_ լէրի մէյվէլէր օլան մէվզիք ։

ՊԱՂՉԷՍԵՐԱ باغچه سرا. * Պարտէզ՝ ՚ի մէջ որոյ կերտեցեալ են շինուածք, և յարկ բնա_ կութեան · Տէրրանէսնի ինէօզի, վէ հէօշք պէնա օլունմիշ պօղ ։

ՊԱՂՊԱՆ باغبان. * Պարտիզպան · Պօղ_ չէճի · (և է ածանցեալ ՚ի բառէն Պաղ՝ մասնկամբս Պան, որ է պահպանական) ։

ՊԱՂՏԱՏ بغداد. * Է անուն հռչակաւոր քաղաքի միոջ կայացեալ յայնմ գաւառի՝ որ կոչի Իրագ արեպ · զոր շինեաց Էպուճաֆեր Ման_ սուր խալիֆէ յափն գետոյն դիկլաթայ՝ յարևմը_ տից կողմանէ նորին ։ Պատմի թէ քաղաքն բա_ բելոն յառաջագոյն էր ՚ի հանդիպոջ յայնմ վայ_ րի որ կոչի Գունջէր գօշէսի · իսկ Էպուճաֆեր Մանսուր խալիֆէ Աբբասեան՝ շինեալ զայժ_ մու տեղիս բերդ պարիսպ և ներքնաբերդ ՚ի թուականի հիճրէթին 145, արար զսա աթոռա_ նիստ քաղաք խալիֆէից Աբբասեան զարմին · և է բերդ յոյժ ընդարձակ ։ Ասի թէ այնչափ շէն էր սա յառաջին ժամանակս, մինչև ունել նը բաղանիս հազար վեց հարիւր, որոյ և այլ շին_ ուածք ըստ այնմ համեմատութե ։ 2 · Է անուն գծի միոյ ՚ի գծիցն գաւաթին Ճէմշիտի կոչեցե_ լոյ · որ ասի ԽԱ՛ԴԻ ՊԱՂՏԱՏ · Ճէմի ճէհաննիւմէ պիր խադդի ադը փէսը ։

ՊԱՂՐԷ باغره. * Տե՛ս ՂԻՒՐՏԷ ։

ՊԱՃ باج. * Տե՛ս ՊԱԺ ։

ՊԱՃԵՆՔ باجنك. * Փոքր պատուհան որ լինի ՚ի տունս, զոր յաճախ առնեն մերձ ՚ի յառաստաղն · Էվլէրտէ օլան քիւչիւք փէնճէրէ՝ քի էքսէրի թավանէ եաքըն եափըլըր · որ և ասի ՓԱՉԵՆԿ ։

ՊԱՃՆԱՄԷ باجنامه. * Տե՛ս ՊԱՐՆԱՄԷ ։

ՊԱՄ بام. * Առաստ · Սաչագ ալթընը · Թուր՛ Դամ ։ 2 · Տանիք, այսինքն վերնակողմն առաստաղին · Թուր՛ Դամ · Էվին էօթէսի եաննիննի եօլու ։ 3 · Տես ՊԷՄ ։ 4 · Տես ՎԱՄ, ըստ ա_ ռաջին նշանակութեն ։ 5 · Տես ԿԻՈՒՆ ։

ՊԱՄԷՋԷ بامزه. * Քաղցր · Դատլըը · արպերէն حلو Հէվլէ · որ և ասի ՇԻՐԻՆ ։

ՊԱՄԷՆ بامن. * Ընդ իս · Պէնիմ իլէ ։

ՊԱՄԻ بامي. * Է մականուն վաղնջական քաղաքին Պելխի · Շէհրի պէլխին լագապը գատիմի ։

ՊԱՄԻՅԱՆ باميان. * Է անուն գաւառի միոջ ՚ի Քիւրդիստանի, որ անկանի Է մէջ Ղազ_ նէի և Պելխի՝ գոլով մերձ ՚ի Պելխ միջոցաւ եր_ կօրեայ ճանապարհի · ՚ի միում ՚ի լերանց սորա գրօշեալ են ՚ի քարէ բագինք երկու, յորոց մին ասի Խինկպութ, և միւսն՝ Սիւրխպութ · Քէօհ_ հիստանտէ պիր եօլչէննին ադը փէսը ։

ՊԱ՛ՄԻՉԷՇՄ بامچشم. * Թարթիչ ա_ չաց · Կէօզ գափագի · արպ՛ جفن Ճէֆն · և յոգ_ նականաւ اجفان Էճֆան · որ և ասի ՓԻՆ_ ՔԻՉԷՇՄ ։

ՊԱՄԻՍ بامس. * Այնպիսի դք՝ որ ան_ գործ և վարկպարազի ՚ի տեղւոջ ուրեք դեգերել մնասցէ · և ՚ի տեղի անդր ուր կամի գնալ, ոչ կա_ րասցէ երթալ · Պիր քիմսէնէ պիշիւղիւտանմէղ պի_ հուտէ էյլէ պիր էրտէ էկլէնիպ գալա · վէ մէրամ էթտիկի էրէ կիտէմէյէ գատըր օլմայա ։

ՊԱՄԿԵԱՀ بامگاه. * Առաւօտեան պահ · Սապահ վագթը ։

ՊԱՄՇԱՏ بامشاد. * Է անուն երաժշտի միոջ, որ աննման և անհանգէտ էր յերաժշտութե որպէս զՊարպիւտ · Պիր մէտրպիղ ադը փէսը ։

ՊԱՄՈՒՆ بامون. * Տե՛ս ՄԻՔԵԱԶ ։

ՊԱՄՈՒԷՀ بامره. * Սանդուղք (թէ փայտեղէն իցէ, և թէ քարեայ ·) Նէրտիվան ։ (Էւ Թարգմանի ճանապարհ տանեալ Տամ էօլի ։)

ՊԱՄՏԱՏ بامداد. * Առաւօտ, կամ առա_ ւօտեան պահ · Սապահ վէ սապահ վագթը · և երբեմն սուտ առաւօտն և ստոյգ առաւօտն ՚ի միասին առեալ՝ յոգնակի ասի Պամտատան ։ Որ և այս մերթ ՚ի գործ ածի ոչ զեզականն Պամտատ · ոչ զրէ հեղինակ գրոցն Կիւլիսթանին թէ՝ Պամ_ տատան խօտըէր պօշ ամէտէն պէ րահի նէշէպին շա_ մէղ ամէտ, այսինքն ընդ առաւօտն ։

ՊԱՄՏԱՏԻՑՆԷ پامزدنی. * Նշանակէ ոտնակոխեան · Իչինէ ։

ՊԱՄՍՈՒԹՈՒՆ پامستون. * Հովանոց անձանց · Իսաին եօլինտըւնտէ խէօշք · (որ յաշխարհին Հոռոմոց կոչի) Գամէրիէ ։

ՊԱՅԱ پا. * Նշանակէ կարող · Ջարայի ։

ՊԱՅԷՏ بايد. * (երրորդ դէմ ապառնւոյ Պայիստէն բային) Պիտի · Թուրքերէն Կէրէկ ։

ՊԱՅԷՏ ՔԻ بايدكه. Պարտ է զի · Կէրէկ քի ։

ՊԱՅԻՍԹ بايست. * Պիտի · Կէրէկ ։ Եւ մերթ՝ պիտէր · Կէրէկ իտի · որ և սոյն ՊԱՅԻՍԹԻ ։

ՊԱՅԻՍԹԷ بايسته. * (կրաւորական ընդունելութիւն Պայիստէն բային) Պիտոյ լեալ, կամ պիտոյացեալ իր · Օւնէսնէ փէտէր էօլմուշ օլան ։

ՊԱՅԻՍԹԷԹԷՐ بايسته تر. * Ցոյժ պիտանի · Պէկ լուզում ։

ՊԱՅԻՍԹԷՆ بايستن. * Պիտոյ լինել · Կէրէկ օլմագ · որոյ ապառնին լինի Պայէտ ։

ՊԱՅԻՍԹԻ بايستی. * Պարտ էր, կամ պիտոյ էր · Կէրէկ իտի ։

ՊԱՅԻՍԹՇՈՒՏԷՆ بايست شدن. * Տե՛ս ՊԱՅԻՍԹԷՆ ։

ՊԱՅԻՏԷՆ بايدن. * Տե՛ս ՊԱՅԻՍԹԷՆ ։

ՊԱՅՐԱԳ بيرق. * Դրօշակ, որ է նշանակ զօրաց · Աւամէթի սանճագ ։

ՊԱՅՐԱՄ بيرم. * Տօն · Եւ արաբաց عيد Իտ ։ Որ բառ տաճկաց է երկու, որոց մին լինի 'ի սկիզբն ամսեանն Շէվվալի՝ զկնի Ռամազանի ամսոյն · և միւսն՝ 'ի տասներորդում աւուրն Զիլհիճճէի, որ է տօն աշխարհագէն · և կոչի Թուրքերէն Գուրպան պայրամի ։

ՊԱՆ بان. * Է մասնիկ ածանցական պահպանական · վա՛ն զի որ պահպանէ զպարտէզն՝ կոչի Պաղպան, պարտիզպան · և որ զպալատըրայս, Տէշմէգչան, և այլն ։

ՊԱՆԱ՛ՄԻ ԽՈՒՏԱ بنام خدا. * Յանուն այ կամ անուամբն այ · Թանրը ատը իչին · արաբերէն Պիսմիլլահ ։

ՊԱՆԷ بانه. * Մաղ՝ որ լինի յաղօթքս · Թուրքերէն Գապըզ Գէլմ · և արաբերէն عانه Անէ ։

ՊԱՆԷՎԱ بانوا. * Ընչեղ, կամ փարթամ · Մալտար ։

ՊԱՆԻՒՎԱ بانوا. * Տե՛ս ՊԱՆԷՎԱ ։

ՊԱՆԿ بانگ. * Ձայն, հնչիւն (զի՛նչ իրի և իցէ) · Սէս, սատա · արաբերէն صوت Սավթ · և ՓԱԼԱՃ ։

ՊԱՆԿԶԷՆ بانگزن. * Մուէզզին ։ և է այն՝ որ ելեալ 'ի բարձր տեղի աւրէք ձայն արկել աղաղակէ և կոչէ զտաճիկս յաղօթականութիւն ։

ՊԱՆԿԶԷՏԷՆ بانگزدن. * Տե՛ս ՊԱՆԿԻՑԷՆ ։

ՊԱՆԿԻՑՏԷՆ بانگيدن. * Ձայնել · Չաղըրմագ ։

ՊԱՆԿՆԷՄԱԶ بانگ نماز. * Աղօթաձայն՝ զոր առնէ 'ի բարձր տեղւոջ աւրէք Մուէզզինն տաճկաց, կոչելով զտաճիկս յաղօթել · արաբերէն اذان Էզան ։

ՊԱՆԿ ՊԷՐՏԱՇԹԷՆ بانگ برداشتن. Ձայն բառնալ · Չաղըրմագ ։

ՊԱՆԿՔԷՐՏԷՆ بانگ كردن. * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՆԿ ՊԷՐՏԱՇԹԷՆ ։

ՊԱՆՈՒ بانو. * Տանտիկին · խաթունն խանընտըն · Թուր՛ Պիւյիւք գատըն ։ 2 · Փեսացեալ, յորում գնեն զհին՝ նաև վարդատունջ · այսինքն Կելին · Սարայէ ։

ՊԱՆՈՒԿՇԷՍՊ بانو كشسب. * Է անուն դստերն Ռուսթեմայ քաջի · Ռուսթեմին գըզը ատը ։

ՊԱՆՈՒՋ بانوج. * Տե՛ս ՊԱՏՓԻՑԱ ։

ՊԱՆՔԷՇ بانكش. * Է անուն իմն քաղցրաձայն ագռաւուց, զոր 'ի սոսնս մնացածն 'ի վանդակի · Պէր նէվի գուշլարըն ատը ։ (Այս բառ նախադասի՝ եր Պանգէշ, զորոյ զմի սառն բարձրն վ՛ն գիւր լինելոյ արտաքերութեան ։)

ՊԱՇ باش. * (Է հր" Պուշիտոյն բային ·) Լէր · Օլ ։ 2 · Համբէր · Սագ իւլէ ։ Նաև բնակեաց · Մուգիմ օլ ։

ՊԱՇԱՄ باشام. * Պատրուակ · Փէրտէ ։

ՊԱՇԱՄԷ باشامه. * Ծածկոյթ, զորոյ կանանց սառայնանկեալ 'ի մեջաքէ · Զէնանըն պաշ էօրթիւսի · պարսկերէն Սէրփուշի չէնան ։

ՊԱՇԷ باشه. * Որի · Թուրքերէն Ատմանճ թօղան · արաբ" باشق Պաշէգ · որ և սոյն ՀԷՑԼԱ ։

ՊԱՇԷՏ باشد. * Լիցի · Օլա ։

ՊԱՇԷՏՔԻ باشدكى. * Իցէ թէ · Օլայքի ։

ՊԱՇԹ باشت. * Տե՛ս ՊԱԼԱՄ ։

ՊԱՇԻԹԱՊ باشتاب. * Շտապաւ · Աճէլէ իլէ · զի սոյն՝ Պիւթիւն ամ էյ ատէս իչն ալէ գուշլուգ իլէ · այսինքն Անկայ այն, որ յայսմ ժամանակարհի շտապաւ ընթանայցէ ։

ՊԱՇԻՑՏԷՆ باشيدن. * (բայ եական) Լինել · Օլմագ · (հրամայա" Պաշ, և ապառնի

Պօշխօ •) տե՛ս և ԿԵՐՏԻՑՏԵՆ , և ՇԻԽՏԵՆ ։

ՊԱՇԻՆԿ باشنك. * Ոչխարի խաղողոյ, որ իցէ թարշամեալ և թառամեալ անցմամբ ժամանակին ճմլեալ 'ի վր տնկոյն ևուրոյ • 2 • Վարունկն այն, որ թողեալ լինի վասն սերման 'ի պարտիզի ։ Իսկ ըստ բարբառոյ վաղնջական պարսից՝ Տե՛ս ԽԵՐՊԻՒՃԷ •

ՊԱՇԿԻՈՒ باشكو. * Եղև կալ, կամ եղև սատ • Օշիւ դուզ , վէ օշիւ ...

ՊԱՇԿԻՈՒՆ باشكون. } Տե՛ս ՊԱՃԿԻՈՒՆԷ •
ՊԱՇԿԻՈՒՆԷ باشكونه. }

ՊԱՇՄԱԳ بشماق. * (վաղնջական բառ թուրքաց) Տե՛ս ՓԱՓՈՒՇ •

ՊԱՇՆԱՄԷ باشنامه. * Տե՛ս ՊԱՐՆԱՄԷ •

ՊԱՇՈՒՄԷ باشومه. * Տե՛ս ՊԱՇԱՄԷ •

ՊԱՇՔԻՈՒՔ باشكوك. * Իրագէտ և գործունեայ • Իշ պիլիր վէ հաղլահալը պիլիրլէր •

ՊԱՈՒՇ باوش. * Մեծ վարունկ՝ որ իցէ թողեալ 'ի պարտիզի վր սերման • Խըյարը պիւզիւրդէ դոհումլուգ Բուսմ իչին գօնտըրիշ օլա ։

ՊԱՃԵՆԿ ԿԻՐԻՖԹԵՆ باچنك كرفتن

ՊԱՃԵՆԿԵԼ ԿԻՐԻՖԹԵՆ باچنكل كرفتن

Կալել • Չէնկէլլէմէք •

ՊԱՃՈՒ چو. * Է մականուն խանիցն թաթարաց, որպէս և բառս Կէյրայ • Թաթար խանլէրինէ լագապը տըր , լագապը Կէյրայ կիպի ։

ՊԱՊ باب. Տե՛ս ՊԱՊԱ. 2 • Տե՛ս ՊԱՊԷԹ •

ՊԱՊԱ بابا. * Հայր • (Թէ ըստ ծննդեան և թէ ըստ յարգութե • և ասի բառս այս Պապա՝ զինակական հօրէ, նաև զգայուքելի առնէ •) Արաբերէն اب Էպ ։

ՊԱՊԱԹ بابات. * Օրհնեալ և բարեբաստ • Մինարէկ վէ մէսուտ ։

ՊԱՊԱՇԷՑԽ باباشيخ. * Է անուն իմն սեւիփ, որ է յոյժ պատուէին • Պիր նէվի գուլման տըր ։

ՊԱՊՁԵՆ بابزن. * Շամփուր երկաթի (թէ իցէ խորովոյ և թէ այլոյ •) Տէմիր շիշ • տե՛ս և ՍԻՑԽ , և چلوب ՉԵԼՈՒՉՈՊ •

ՊԱՊԷ بابه. * Բրդալից իր • (թէ անկողին իցէ , թէ բարձ, և թէ այլ ինչ •) Եւն տօլտուրուլմուշ նէսնէ • որ և ասի ՓԵՇՄԱԿԵՆՑԷ •

ՊԱՊԷԹ بابت. * Արժանի • Լայըգ վէ սէզաւար • զի ասի՝ Պապէթի օ • արժանի նմին •

ՊԱՊԷՔ بابك. * Թագաւոր մեծազօր • Փատիշահը զիգուտրէթ • և յայս միտ երաշխիք արքայ կոչի Պապէքեան, որ է սկիզբն գաւառակարգութե Սասանեան զարմին • 2 • (է նուազականն բառին Պապ •) Հայրիկ • Թուրքերէն Պապաճըգ •

ՊԱՊԻԼ بابل. * Բաբիլոն • է անուն քաղաքի միոջ՝ կայացեալ 'ի մէջ գաւառին Իրաքարէպի, յարեւելից կուսէ գետոյն եփրատայ • և է կցորդ քաղաքին Հիլլէի, բայց այժմ է աւերակ •

ՊԱՊԻՑՁԱՆ بابزان. * Երաշխաւոր • Քէֆիլ •

ՊԱՊԻՑՁԵՆ بابزن. * (թեթևացուցեալ 'ի բառէն Պապիյզէն) Տե՛ս ՊԱՏՊԻՑՃ •

ՊԱՊԻՒՔ بابوك. * Տե՛ս ԽԻՑԼԷ •

ՊԱՊՈՒՆԷ بابونه. * Գնդաձաղիկ, երիցուկ • Թուրքերէն փափատիէ , նաև Գօյուն կէօզի • իսկ արաբերէն بابونج Պապունէճ, որ արաբացուցեալ է 'ի բառէ սորի •

ՊԱՍԵՐՇԻՒՏԵՆ باسرشدن. * Ցեռայ չոգալ • Գուլլ Գուլլ կիրի կիթմէկ ։

ՊԱՍԹԱՐ باستار. և ՊԻՑՍԹԱՐ * Երկուքին իսկ նշանակէն որ ինչ բառքն Քէչան էս Պէհման • զի ոմ ասի՝ Հէմ չիմտիկի Քէչան էս պէհման , և դրի • և մերթ առանձին Քէչան , և առանձին Պէհման ևս ասի • այնպէս և առանձին Պասնոր, և առանձին Պիյաստ ևս ասի ։ Եւ նշ" այս ինչ և այն ինչ , կամ այս ոք և այն ոք ։ Այէ ևս մեկնիչ ոմ և հալիմին՝ թէ Պասնոր նշ" զայն բառն, զոր ոք սովորութե արտաբեալ լեզուի իւրում՝ յամ խօսս իւր զնոյն բառ կրկնէ և վերակրկնէ , որ է աւելորդ • Պօշի սէմէտէ պիր սէզմէկ չէպտընչէտ խոխնէղ՝ հէր սէօզինտէ օլ սէզմէկի էյլէտ էտէր , անտ պասնտրտըլէր •

ՊԱՍԹԵՐԵ باستره. * Տե՛ս ՔԻՇԹՃԱՐ • որ և ասի ՊԱՍԻՐԷ • 2 • Ընթերցող պատմուե և վիպասան • Թէվարիխտ վէ Գըսսաքեան ։

ՊԱՍԹԵՐԷՔ باسترك. * Սարեակ • Թուրքերէն Սըշըրճըգ Գուշը •

ՊԱՍԻԹԱՆ باستان. * Անցեալ • իրք և գործք և այլ զի՞նչ և իցէ • Կէչմիշ , ահվալ վէ իշլէր վէ սայիր նէ օլուրսէ •

ՊԱՍԻՑՃ باسج. * Տե՛ս ՓԵՐԵՍԹՈՒ •

ՊԱՍԻՒՔ باسك. * Տե՛ս ՔԱՃԷ •

ՊԱՍՆԱԳ باسناق. * (բառ բնակչաց խարէզմ գաւառին) Սափիկան • Միւհիւրտար • Թուրքերէն Սողուճի • ասի և ՇԱՀՆԷ •

ՊԱՍՈՒ باسو. * Գաւազան , կամ ցուպ • Տէյէնէկ • արաբերէն عصا Ասա •

ՊԱՎԷՑ باوى. * Ընդ նմա • Անէն իլէ •

ՊԱՎԵՐ باور. * (իբր բայածականն Պա-

վերջոյէն բայիս) Հաւատ . ինանմագ . տես և ԻՍԹԻՎԱՆ , և ԻՍԹԻՎԱՐ ։

ՊԱՎԵՐԻՑՏԵՆ باوریدن * Հաւատալ . ինանմագ . (հրամայական Պավէր , և ապառնի Պավէրէդ .) որ և տես ՊԱՎԵՐ ՔԵՐՏԵՆ ։

ՊԱՎԵՐՃԻ باورچی * (ըստ բնակչաց խորեզմ գաւառին) Տե՛ս ՉԱՌՆԻԿԻՑՐ ։

ՊԱՎԵՐՍ باورس կամ ՊԱՎԻՒՐՍ * Ամ֊ պիսի կին ըստ ծիսին տաճկաց , որոյ այրն կին մի ևս ունիցի բազմորդի . Օւ ավրէթի օլուր քի՝ գօճա֊ սընըն էվլէնմէսի պիր ավրէթի տահի օլա ։

ՊԱՎԵՐ ՏԱՇԹԵՆ باور داشتن }
ՊԱՎԵՐ ՔԵՐՏԵՆ باور کردن }
Տե՛ս ՊԱՎԵՐԻՑՏԵՆ ։

ՊԱՎԻՑՆ باوین * Փոքրիկ կողով . Քիւ֊ չիւք սէփէթ . 'ի մէջ որոյ դնեն զմանուած և զայլ նման իրս ։

ՊԱՎԻՒՍՆԻ باوسنی Տե՛ս ՀԵՄՇԻՒՑ ։

ՊԱՏ باد * Հողմ . Թուրք" Եէլ . և արապ" ريح Րիյհ ։ 2 . Է անուն հրեշտակի միոյ՝ որ վերակա֊ ցու է և պահապան շնչման հողմոց . և կառավա֊ րութիւն խորհրդոց աւուրն Պատ , վերաբերի առ նա . Պիր ֆիրիշթէ իսմի տիւր ։ 3 . Է անուն իւր երրորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամ֊ սոյ . յորում աւուր 'ի դէպ և պատշաճ է սեռն 'ի ձի հեծանել , և նոր հանդերձ ագանիլ և ձևել , և յայցելութիւն երթալ սիրելեաց և բարեկամաց ։ 4 . Ոչինչ , կամ չիք . Նապուտ . զի տես Պատ շուտ , այսինքն ոչինչ եղև ։ 5 . Հառաչանք սրտի , որ է Ա՛հ . քանզի Պատ քէշիտէն նշ" հառաչել ։ 6 . Ուժգին և սաստիկ . Թիւնտ իւ Տէյզ ։ 7 . Հպար֊ տութիւն կամ ամբարտաւանութիւն . Նէխվէթ վէ քիպիր վէ խօտպինի ։ 8 . (Է թեթևացուցեալ՝ 'ի բառէն Պատա .) Եղիցի . Օլսուն ։

ՊԱՏԱՀԵՆՃ بادهنج * Մեկնի պարսկե րէն՝ Սուրախի քի էզ պէհրի պատ սազէնտ , Ռօզանէ֊ յա խանէ իւ սէրտ պատէտ . այսինքն ծակ ինչ՝ զոր վա՛ հողմոյ առնեն , զի զտունն հով և ցուրտ ունիցի

ՊԱՏԱՄ بادام * Նուշ . Թուրք" Պատէմ . և արապերէն لوز Լէվզ ։ 2 . Աչք գեղեց֊ կաց (նմանութեամբ) ։

ՊԱՏԱՄԵ بادامه * Բազմակար հանդերձ տէրլիքշաց , որ կարեալ է գունագոյն կտորա֊ կօք . Ճամէէ փէրմիշան ։ 2 . Մետաքսեայ կերպաս իմն պատուականն ։ 3 . Տե՛ս ՆԻԿԻՑՆ ։ 4 . Էքար իմն ակնանման , զոր վա՛ 'ի բաց փորատելոյ զպա֊ տահարս չարակնութ. , ոսկեով կամ արծաթով յօ֊ րինեալ կարեն 'ի գլուխս տղայոց ։ 5 . Է իմն որ լինի 'ի մէջ 'ի մարմնի մարդոյ , զորոյ զանազան կոչեն խուլ , իսկ պարսկան տես Պատամէ ։

ՊԱՏԱՄԹԵՐԵ بادامتره * Է խոտ ինչ անապահովտ . 'ի տեսակաց ռեհանի . Րէյհան նէ֊ վինտէն պիր նէվի խօշպու օթ տիւր ։

ՊԱՏԱՄԻ ՔՈՒՀԻ بادام کوهی * Տե՛ս ՊԻՒԽՐԷՔ ։

ՊԱՏԱՆ بادان * Տե՛ս ԱՊԱՏԱՆ ։

ՊԱՏԱՆ ՖԻՑՐՈՒԶ بادان فیروز * Է վաղնջական անունն Երտէպիլ քաղաքի . վա՛ զի զայն քաղաք շինեալ արքայն Ֆիրուզ , որ է Պերոզ , յիւր անուն կոչեաց զնա Պատան Ֆիր֊ րուզ , այսինքն Պերոզաշէն ։

ՊԱՏԱՇԵՆ باداشن * Հատուցումն բա֊ րի . Պէտէլ . Ճէզայի խայր . արապերէն مكافات Միւքէֆաթ ։

ՊԱՏԱՊԱՏ بادا باد * Որ ինչ լինելոց է լիցի . Հէր նէ օլուրսա օլսուն ։

ՊԱՏԱՎԵՐ باداور * Նշանակէ փուշ ինչ . (որ լինի յեղանակի աշնան , և 'ի շնչել հողմոյ 'ի տեղւոջէ իւրմէ կորզեալ , և զառաջնոյն հողմոյ անկեալ , այսր անդր տարաբերեալ առ֊ աւնի .) Թուրքերէն Չօքէլ տիքէնի . և արապերէն شوكة البيض Շէվքէթիւլ պէյզա ։ 2 . Տե՛ս ՊԵՆ֊ ՃԻ ՊԱՏԱՎԵՐՏ ։ 3 . Ինչք՝ որ գայ 'ի ձեռս ա֊ ռանց աշխատութեան և վաստակոց , և թարգմանի հողմաբեր . որ և տես ՊԱՏԱՎԵՐՏ ։

ՊԱՏԱՎԵՐՏ باداورد * Տե՛ս ՊԱՏԱՎԵՐ ։

ՊԱՏԱՖԵՐԱ بادافرا * Հատուցումն չար գործոց . Ճէզայի պէտ . (ըստ որում հատուցումն բարի գործոց՝ կոչի փատաշ .) որ և տես ՊԱՏԱ֊ ՖԵՐԱՀ , ՊԱՏԱՖԵՐԱՍ , և ՊԱՏԱՖԵՐԵՀ ։

ՊԱՏԱՖԵՐԵՀ بادافره * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏԱՖԵՐԱ ։

ՊԱՏԵԱՆ بادیان * Սամիթ վայրի . Րազ֊ յիանէի պէրրի ։

ՊԱՏԵԱՆԵ بادیانه Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏԵԱՆ ։

ՊԱՏԵԱՐ بادیار * Բազէ որ ուսեալ է յորս . Շիքեարէ Եալըշմըշ ղօշուն ։

ՊԱՏԵԷ بادیه * (ըստ ընկերական ընդ֊ արեպս) Դաշտանապատ . Չէօլ ։

ՊԱՏԶԵՀՐ بادزهر * Տե՛ս ՓԱԶԵՀՐ ։

ՊԱՏԶԵՀՐԵ بادزهره * Փողլայ . (Է ախտ իմն որ ուռոյց լինի 'ի փողն , և այգ դժուա֊ րութիւն շնչառութեան .) արապ" خناق Խինագ ։

ՊԱՏԶԵՆ بادزن * Հողմահար , հովա֊ հար . Եէլփէզէ . արապերէն مروحة Միրվէհէ . որ և տես ՊԱՏՊԻՑԶԵՆ , և ՖԵՐՖԵՐ ։

ՊԱՏԶԵՆԵ بادزنه Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏԶԵՆ ։

ՊԱՏԷ باده * Գինի. Թուր" Միւ. արաբ" خمر Խամր. և չէզ" Չաղըր, կամ Չագըր. առի և ԱՊԿԻՑՆԷ, ԽՈ՛ՒՆԻ ՔԷՊՈՒԹԷՐ (այլաբանու. թը), ՄԷՅ, ՄԻԻԼ, ՆՈՒՇՑԱՐՈՒ, ՇԱՏ, ՇԷՐԱՊ, և ՍԻԿԻ.

ՊԱ՛Տ ԷԶԱՆ بعدازآن * Յետ այնորիկ. Անտէն սօնրա:

ՊԱ՛Տ ԷԶԻՑՆ بعدازین * Յետ այսորիկ:

ՊԱՏԷ ԿԻՒՍԱՐ بادهگسار * Տե՛ս ՄԷՅԿԻՒՍԱՐ.

ՊԱՏԷՆԿ بادانگ * Տե՛ս ՊԱՐՏԷՆԿ:

ՊԱՏԷՆԿԻՑԶ بادانگیز * Է տեսակ ինչ վարդոյ. և Թարգ" հողմագարթույց. (վ՞ զի կարծեն ռամիկք թէ 'ի հոսել մշակաց զցորեանն՝ յորժամ դադարի հողմն և ձեռն 'ի գործոյ, զչորացեալ տերեւն այսր վարդոյ շփեն ընդ ափ, և ձգեն յօդն. հողմն շնչէ, և նոքա հասեն զկալն.) Պէր նէվ՝ եէլ փէր.

ՊԱՏԷՆՃԻՑՐ بادنجیر * Է տեսակ ինչ Թզենւոյ, որոյ Թուզն վաղ հասունանայ քան զայլ տեսակս Թզոյ. Պէր նէվ՝ ինճիր աղճի փէր:

ՊԱՏԷՆՈՒՇ بادهنوش. Տե՛ս ՄԷՅՆՈՒՇ.

ՊԱՏԷՓԷՑՄԱ بادهپیما }
ՊԱՏԷՓԷՐԷՍԹ بادهپرست } Տե՛ս ՄԷՅՓԷՐԷՍԹ.

ՊԱՏԷՖԻՒՐՕՒՇ بادهفروش * Տե՛ս ՄԷՅՖԻՒՐՕՒՇ.

ՊԱՏԹԷՔ بادتک * Հողմանման.

ՊԱՏԻ بادی * Հողմային. Եէլէ մէնսուպ: 2. Լիցիս, որպէս թէ կեցցես. Թուրքերէն Սաղ օլասըն, վար օլասըն:

ՊԱՏԻԵԱՆ بادیان * Տե՛ս ՐԱԶՊԱՄ.

ՊԱՏԻԺԿԵԱՄ بادژکام * ՊԱՏԻԺՆԱՄ, ՊԱՏԻԺՎԱՄ, և ՊԱՏԻԺՖԱՄ. Տե՛ս ՊԱՏԻՇԿԵԱՄ. զի բառքս այսոքիկ գրին և ժէիմ:

ՊԱ՛ՏԻՀԷՎԱ بادهوا * Հողմօդոյ. Եէլ. որ 'ի գործ ածի 'ի տեղի ոչնչի:

ՊԱՏԻՀԷՐՋԷ بادهرزه * Թռչունն այն, զոր առնեն գողք, և կարդալով փչեն 'ի վ՞ տերանցն կարասեաց. իբր զի ծածկէ 'ի քուն եղեալն մի իմասցին ինչ. Օէ էֆսուն օխուր ֆի օխուլան օֆսունէ, խուշէրինէ խօֆի-բօխուրլէր, տըշըր ուօյֆուն մանսեմէլէ օլուռ ախրաս օլմայէ:

ՊԱՏԻՀԻՐԱԹ بادهراة * Հողմ հիւսիսային. Պօյրազ: Զոր ոմանք առեն հողմ արեւելեան, որ ասի Թուրքերէն Կիւն տօղըսի:

ՊԱ՛ՏԻՄԻՒՐԱՏ بادمراد. Տե՛ս ՊԱՀԻՒՄ.

ՊԱՏԻՑՏ بادید * Տե՛ս ՊԷՏԻՑՏ.

ՊԱՏԻՆԷՎՐՈՒԶ بادنوروز * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, զոր հնարեալ է Պարպիւտ երաժիշտն Խոսրովու փերվեզի. Պէր նէվ՝ ատի փէր:

ՊԱՏԻՆՃԱՆ بادنجان * Նոյն է ընդ բառին ՊԱԹԻՆԿԵԱՆ.

ՊԱՏԻՇԱՐԴԷ بادشرطه * Յարմար հողմ. Մուվաֆըգ րուզկեար: Իսկ այլուր մեկնի, թէ Պատիշըրդէ պարզապէս նշանակէ զհողմ հիւսիսի. Թուրքերէն Փօյրազ:

ՊԱ՛ՏԻՇԻՒՐԴԷ بادشرطه * Տե՛ս ՊԱՀԻՒՄ.

ՊԱՏԻՇԿԵԱՄ بادشکام * Է կարմրուն ինչ, որ 'ի յորդութէ արեան գոյանայ 'ի դէմս մարդոյ. Ղալէպէի փէնպէն պէր Կէշէլէմէ փէր բնսանըն խալինտէ չըգըր օլուր:

ՊԱՏԻՇՆԱՄ بادشنام }
ՊԱՏԻՇՎԱՄ بادشوام } Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏԻՇԿԵԱՄ.
ՊԱՏԻՇՖԱՄ بادشفام }

ՊԱ՛ՏԻՊԷՐԻՆ بادرین * Տե՛ս ՊԱ՛ՏԻՍԱՊԱ. Իսկ ըստ այլում բանի՝ Տե՛ս ՊԱ՛ՏԻՏԷՊՈՒՐ.

ՊԱ՛ՏԻՍԱՊԱ بادصبا * Է հողմ ինչ յոյժ քաղցրաշունչ և յարմար բնութե, որ շնչէ 'ի միջոյ արեւելից և հիւսիսոյ. Ղօյէն լօդոֆ վէ մուվաֆըգ պօդ՝ հէվա փէր. Թուրքերէն Փօյրազ:

ՊԱ՛ՏԻՏԷՊՈՒՐ بادبور * Հարաւահողմ. (է հողմն այն՝ որ շնչէ ընդ մէջ արեւմտից և հարաւոյ.) Թուրքերէն Լօտօս.

ՊԱՏԻՐԷՆԿ بادرنگ * Տեսակ ինչ խաղող վարնգոյ, զոր առնեն սերմանացու. Թըմպունէլէֆ պէր նէվ՝ էրի խիյար փէր: 2. Զի ամէհի. Է՛ոյէ Թէունք խա Թէյզ: 3. Տե՛ս ՏԷՊԱԼԷ: 4. Կրծակալ մանկանց. Սէյնէպէնտ էսքիլ: 5. Է ախտ ինչ հիւանդութէ, որ յառաջեալ է ախտուէ գոյանայ 'ի մէջ աղեաց, և լինի խիթ 'ի պորտի. Պէր Եէլէն փէր պաղըրսագտա օլուր չէյաբէ չէնդէն: 6. Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ.

ՊԱՏԻՒՊԻՑՏ بادوید * Պատ 'ի պատ, անատի, անշահ, անօգուտ. Պէհուտէ վէ պէֆայտէ:

ՊԱՏԻՒՏԷՄ باددم * Ամբարտաւանութիւն և հպարտութի. Ղուրուր վէ Թէքէպպիւր:

ՊԱՏԽԱՑԷ بادخایه * Տե՛ս ՊԱՏՔԷՆՏ.

ՊԱՏԽԱՆ بادخان * Հողմանման պատուհան. Հէվա եշշէյէճէք փէնճէրէ:

ՊԱՏԽԷՆ بادخن * Տե՛ս ՊԱՏԽԱՆ.

ՊԱՏԽՈՒՆ بادخون * Տե՛ս ՊԱՏԽԱՆ.

ՊԱՏԽՈՒՐ بادخور * Պատուհան. Փէն-

ծբ

ձերի ։ Մանաւանդ վերին պատահման ․ Եօգաբոս գեղձերի ․

ՊԱՏԽՕՐ بادخور ✱ Է այն Թռչունն , որ կոչի Հիւսն գուշի , ըստ այնմ համարման՝ զի ասի ընտանի Թէ հողմով սնանի , և Թարգ․" հողմակեր ։

ՊԱՏԿԵԱՆՆԷ بادکانه ✱ Ոււկանագործ պատահման ․ Թուրքերէն Մեռշեպղէ գեղձերի ․ ասի և ՊԱՒԿԵԱՆՆԷ ։

ՊԱՏԿԷՆՃ بادکنج ✱ Անտ ծոց ․ Թուրքերէն Գուշենճ եւշենի ․

ՊԱՏԿԷՐ بادکر ✱ Տե՛ս 'ի ներքոյ ՊԱՏԿԵՐՏ ․ (զի է կրճատեալ 'ի նմանէ ։)

ՊԱՏԿԵՐՏ بادکرد ✱ Մրրիկ ․ Թուրքերէն Գասըրղա ․ արաբերէն نوبع Զէվպյէ ։

ՊԱՏԿԻՑՐ بادکیر ✱ Պատուհան՝ զոր առնեն վասն հողմոյն ըղումուտ առնելոյ ․ Թուրքերէն Եէլլիք եւ Պաճա ետգըլար գեղձերի ․ արաբերէն بادهنج Պատհենճ ։

ՊԱՏԿԻՐՏ بادکیرد ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԵՐՏ ։

ՊԱՏՀԻՆՃ بادهنج ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԻՑՐ ։

ՊԱՏՂԷՆ بادغن ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԻՑՐ ։ 2․ Տե՛ս ՊԱՏՂԵՐՏ , ըստ առաջին նշանակութեան ։

ՊԱՏՂԷՆՏ بادغند ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԻՑՐ ։

ՊԱՏՂԷՍ بادغس ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԻՑՐ ։

ՊԱՏՂԷՐ بادغر ✱ Ծակն այն՝ զոր առնեն յառաստաղս ամառնային տանց , վ՞ն հողմոյն մուտ 'ի ներքս առնելոյ ․ որ և ասի ՊԱՏԿԻՑՐ ։

ՊԱՏՂԵՐՏ بادغرد ✱ Տուն ամառնային ․ Եազ էվի ․ խանէի Թաբիսթանի ։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏԿԻՑՐ , այսինքն պատուհան ։

ՊԱՏՂԻՍ بادغس ✱ Տե՛ս ՊԱՏԿԻՑՐ ։

ՊԱՏՆԱՔ بادناک ✱ Քամու ․ (ասի զամանց ընդեղինաց ․) Եէլլի ․

ՊԱՏՊԱԶ بادباز ✱ Տե՛ս ՊԱՏՋԷՆ ։

ՊԱՏՊԱՆ بادبان ✱ Առագաստ , կամ արամիոն ․ Թուր" Եէլքէն ։ (Եւ զինակլի է զի առանօր մասնիկս Պան՝ 'ի գործ ածի պահպանութե ․ ըստ որում արմատն զհողմն առ ինքն կալեալ արգելու , և զինակալ լինելով նմա՝ իբր Թէ արգելեալ պահէ զնա ։)

ՊԱՏՊԱՐ بادبار ✱ (է բարդ 'ի բառէն Պատ , և 'ի Պար՝ հրամայականէ Պարէնտէն բայէն ․) Տե՛ս ՊԱՏՋԷՆ ․

ՊԱՏՊԷՏԷՍԹ بادبدست ✱ Անարգիւն , և դատարկաձեռն ․ Պէհաւա Էլէ Բէհիտէոն ․

ՊԱՏՊԻՒ بادپی ✱ Այր Թեթեւագնաց որ զինքն զանէ 'ի բաղդանաց , և զինչս և զպատիւ իւր ծախուցանէ մարդկան ․ Նէֆսինէ մէրդ վէ Բաշէճ Եօլէն Բոշէ ․ արաբերէն فياش Ֆէյյաշ ։

ՊԱՏՊԷՐԿ بادبرگ ✱ Է այն Թռչուն , զոր Թռուցանեն յօդն ․ Հէվայէ ուչուրըլէճագ Եէլ չէլ ․ որ և ասի ՔԵԱՂԷՋ՝ՊԱՏ ։

ՊԱՏՊԻՑԶ بادبيز } Տե՛ս ՊԱՏՋԷՆ ։
ՊԱՏՊԻՑԶԷՆ بادبيزن }

ՊԱՏՊԻՒՐ بادپر ✱ Տե՛ս ԿԻՐՏՆԱՑ ․ որ և ասի نردک ԿԻՐՏՆԱ ․

ՊԱՏՊԻՒՐՈՒԹ بادپروت ✱ Ջայս բառ 'ի գործ ածեն 'ի նշանակել զայր չարաբարոյ և անզգամ ․ Պէտաբըրմէ Վէ Մուրթէքիպէ ․ որոյ բարդութեն նշանակութ յայտ է , զի Պատ յայտ աեղուով փուք որովայնի ․ և Պիւրութ՝ նշանակէ ընչայք ․ Պէտէ ։

ՊԱՏՍԱՐ بادسار ✱ Անպարտ և անզգամ ․ Պիհէպաք վէ զէվզակ ․

ՊԱՏՍԷՆՃ بادسنج ✱ Այն՝ որ 'ի խնդիր է անձեռնարկելի իրաց , և յանայ բերել 'ի ձեռս ․ խամ քամն առնել ։ 2․ Այր մեծախօս և անզգամ ․ Մէթէքէպպիր աւէմ ։

ՊԱՏՍԷՐ بادسر ✱ Հպարտ և անզգամ ․ խօտպէյին վէ Մութէքէպպիր ․ որ և ասի ՊԱՏՍԵՐԻ ։

ՊԱՏՍԵՐԻ بادسری ✱ Անզգամութիւն ․ Քէպիր ․

ՊԱՏՎԱՆ بادوان ✱ Տե՛ս ՊԱՏՊԱՆ ։

ՊԱՏՎԻՑԶ بادويز } Տե՛ս ՊԱՏՊԻՑԶ ։
ՊԱՏՎԻՑԶԷՆ بادويزن }

ՊԱՏՏԷՍԹ باددست ✱ Մսխող ․ Միսրիֆ ․

ՊԱՏՐԱՆ بادران ✱ Է անուն հրեշտակի միոյ , որ է վերակացու և պաշտպան օդոյ և հողմոյ ․ և է սա բարդ , և Թարգմանի հողմավար ․ Պէր մէլէքէ խամէ փէսօղ ։

ՊԱՏՐԷՆԿ بادرنك ✱ Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆԿ , ըստ առաջնոյ և երկրորդի նշանակութե նորա ։

ՊԱՏՐԷՆԿՊՈՒ بادرنكبو ✱ Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ ։

ՊԱՏՐԷՆԿՊՈՒՅԷ بادرنكبويه ✱ Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ ։

ՊԱՏՐԷՆՃՊՈՒՅԷ بادرنجبويه ✱ Տե՛ս 'ի հետևեալն ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ ․ (զի է արաբա") ։

ՊԱՏՐԵՆՊՈՒԹԵ پدرپوله. * Պատրիկ. Լիյմանի րէյսին. Թուրքերէն Օղուլ օղլու. արաբերէն Պուգէլէի խալիֆանըն :

ՊԱՏՐԵՍ پدرس. * (Թարգ" հատուցանող հողմոյ. Հէվա էյէրչուէրի.) Տե՛ս ՊԱՏՍԿԻՑՐ :

ՊԱՏՐԵՔԹԱՐ پدرفتار. * Արագընթաց. (ամի զերիվարաց. և Թարգ" օղագնաց.) Եէնի եէուրիւյիւշլի. գի ամի՝ Եոզ ատհէվըր էօ դորբէզ։լուր։

ՊԱՏՐԻՑՍ پدریس. * Լիսեռն մամռանին. Թուր" Աքշուզ. Եւ այն իրն կապարեայ՝ որ ունի ծակ 'ի միջի իւրում, յոր անցուցեալ զմատամանն՝ մանեն զթել մանածին : 2. Տե՛ս ՔԻՒՄԱ՛ՃԻ ԽԱՅՄԵ :

ՊԱՏՐԻՑՍԵ پدریسه. * Տե՛ս ՊԱՏՐԻՑՍ :

ՊԱՏՐԻՒՄ پدرم. * Ունայն խօսք, վայրապար բան. Ֆէլամի սէզեր, վէ սէյխանի պէհուտէ։

ՊԱՏՐՈՒ پدرو. * Է անտառ ինչ դալարաւոյ, որ է նման ռեհանի. Պէր նէվի ըէյիհ տէր րէյհանէ մուշապէհ. և այլուր մեկնի պարսկերէն՝ Պատրօս պէ Ըէշտէ պըլէզու Ըէրէ էէրայէնտէ էօ օ Եօրչէուզ եօլ : Եւ այլուրեք մեկնի՝ թէ է դալարի ինչ նման Շահիսփերըղեմի. որ և ամի ՊԱՏՐՈՒՆԵ :

ՊԱՏՐՈՒՋ پدروز. * Օրական կարգեալ ռոճիկ. Հէր կիւն վէրիլէն Նաֆէ : Եւ հանդերձ հին, որ յիւրաքանչիւր ամսուր ագանի. Հէր կիւն կէյիլէն ճամէ : Եւ սովորական կերակուր, որ յիւրաքանչիւր ամսուր կերեալ լինի. Հէր կիւն եէնիլէն մուետ օլան թաամ :

ՊԱՏՐՈՒՋԵ پدروزه. * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏՐՈՒՋ :

ՊԱՏՐՈՒԿ پدروك. * Մարուխ, մամխառակ. (է սա արմատ ինչ քաղցրահամ, զոր եռացուցեալ ըմպեն զջուր նորին, և է յոյժ օգտակար հազի.) Թուրքերէն Պէյան գուլէ. և արաբերէն سوس Սուս, և عرق سوس Ըրգէ սուս :

ՊԱՏՐՈՒՃ پدروچ. * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՏՐՈՒԿ :

ՊԱՏՓԱ پتپا. * Արագոտն, երագընթաց. (ամի զերիվարաց, և Թարգմանի հողմոտն.) Սէօյրիւլէն եէլտիրիմ կիպի ջէնտէ դիւր :

ՊԱՏՓԵՑՄԱ پتپيما. * Որ արածէ հողմս, այսինքն որ շրջի ընդունայն. (և Թարգմանի հողմաչափ.) Թուր" Պօշ կէզէնի վէ պօշ եէլէնի :

ՊԱՏՓԵՐԵ پترپره. * Տաշեղ. Թուր" Եօնգա. և պարսկերէն Թէրաշէ. և են այն կոտորակք փայտից, որք անկանին 'ի տաշելն փայտին :

ՊԱՏՓԵՐՎԱ پترپوا. * Տե՛ս ՊԱՏՍԿԻՑՐ :

ՊԱՏՓԻՑՃ پتپيچ. * (բառ չկրողեց ...) — ... ուոյ) . Ցակուրջի, ձիւղորան. Թուր" Սուլընճագ :

ՊԱՏՔԵՆ پدكن. * Տե՛ս ՊԱՏՔԵՆՏ :

ՊԱՏՔԵՆՏ پدكند. * Փոշտանկ. Թուր" Գուշագ եօրղամաի. արա" Ֆէլէնգ. ամի և ԴԻՒՐ, ՊԱՏԽԱՅԵ, ՊԱՏՔԵՆ, ՊԱՏՔԵՆՏԵ, և ՏԵՊԻ :

ՊԱՏՔԵՆՏԵ پدكنده. * Տե՛ս ՊԱՏՔԵՆՏ :

ՊԱՏՔԵՂ پدكش. * (Թարգմանի հողմաքարշ.) Տե՛ս ՊԱՏՋԵՆ :

ՊԱՏՖԵԹ پدفت. * Է ծառ ինչ, որ 'ի շնչել հողմոյ անուշահոտութիւն 'ի նմանէ 'ի յայտ գայ. Պէր աղաճ տիւր :

ՊԱՏՖԵՐ پدفر. * Տե՛ս ՊԱՏՊԻՒՐ : 2. Տե՛ս ՊԱՏԱՔԵՐԱ :

ՊԱՏՖԵՐԵ پدفره. * Մեկնի պարսկերէն՝ Չօֆէտի պուշէօ րէշմէ տէր մեյան ֆէրտէ, էօ ֆէրատէզէան անըրա Ըաղ տէհէնտ : Եւ Թարգմանի՝ փայտիկ ինչ է, առաստաղ ընդ մէջ անցեալ և մանկունք զնա պտուտկեն. և է սա կոտորակ ինչ տախտակի, զորոյ զմէջ անցքին ծակեալ և առաստաղ անցուցեալ և մանկունք 'ի ձեռս առեալ ֆըրֆըր պտուտկեն. որ և ամի ՊԱՏՖԻՒՐՐԵ :

ՊԱՏՖՈՒՋ پدفوز. * Նշ" զայնպիսի ոք. որ ոչ գործէ ըստ առաջասացածի բանին իւրոյ. վա զի այլոց խօսս մատուցանէ, և ինքն ոչ գործէ ըստ բանին զոր վկայէ. Օզ սէօզիւ իւզրէ ֆէլ էտմէյիպ, պաշգասընա նասիհաթ իտէն քիմսէ :

ՊԱՐ پر. * Է անուն ՚յ ամենակալի. Նամի խուտա : 2. Հասարակօրէն ներուժ կամ հրաման. Րուխսաթ. իսկ յատկապէս՝ հրաման մտից 'ի բազմական արքունեաց. Րուխսաթը ճէմիյէթ խաս : 3. Տե՛ս ՊԱՐԵ, ըստ առաջին նշանակութեան : 4. Աստիճան պատուոյ. Մէրթէպէ : 5. Տե՛ս ՄԻՑՎԵ : 6. Տե՛ս ՊԱՐԿԵԱՀ. (և է իբր համառօտեալ 'ի նմանէ : 7. Նոյն է Է բառից ՊԻՑԽ և ՊԻՒՆ, այսինքն արմատ և բուն : 8. 'Ի գործ ածի ընդ բառին ֆէրս, այսպէս ֆէրսէրպար, բան և գործ. Թուրքե" Իշէէրէ : 9. Տեղի ժողովման և վայր բազմութեան. Ճամի ճէմիյէթ վէ հակուլէ պէրեր. որպիսի է բառս Պար՝ 'ի բառսն Հինտպար, և Կէնճպար, և Տէրէպար : 10. Է հրա" Պարէյտէն բային, որ և բարդի՝ ...՝ Ջէուշէլ Մէուշպար, և Եղբէ պարպար : 11. Արդիւնք խոտոց. Հօսըլէ նէպաթաթ : 12. Միրգ. Տամի : 13. Բեռն. Իւք : 14. Բեռն կենդանեաց զոր կրեն յորովայնի : 15. Բերդ. Գալէ : 16. Ճանապարհ. Եօլ. արա" طريق Դարիգ : 17. Թոյլտուութիւն հրամանի. արաբերէն Իճազէթ :

ՊԱՐԱՂՈՒՂ پراغوش. * Իր որ կարէ 'ի գիրկ բովանդակիլ, այսինքն զինչ և իցէ իր զոր առնել 'ի գիրկ իցէ կարելի. (և Թարգմանի գրկաբեռն.) Գուճագը տօլտուր նէսնէ. եանի հէր նէ քի գուճագա սըղըշըրըլըր միգտարտա օլա :

ՊԱՐԱՃ پراج. * Ծնուցիչ, մանկաբարձ.

Թուրքերէն Մամի, նաև Էգէ․ որ և սոյն ԱՂԵՐՑԷ, և ՓԻՑՂՔԵԱՐԷ ։

ՊԱՐԱՆ پاران * (ընդունի՝ ի բայէն Պօրէյտէն) Անձրև․ Թուքերէն Եաղմուր․ արաբերէն مطر Մաթար․ և չէղաթայերէն Եաղին ։ (Եւ Թարգմանի տեղացող․ Եաղըճը ։)

ՊԱՐԱՆԷ پارانه * Հեծանն այն՝ յորոյ վրա գինեն զառատաղատանն և զայլ իրս․ Օւ տէրէկ տի էօղէրինէ սօգէթ իանէ վէ զայրի նէսնէլէր գօյըլուր ։ 2․ Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ։

ՊԱՐԱՆԷ ՔԵՐՏԵՆ پارانه كردن * Վտանգի խմբք պատահիլ․ Մասխարայրայէ օղրամագ ։ 2․ ՚Ի տեղւոջէ խմբքէ ընկեցեալ լինել․ Պէր էէրտէն ամըլմագ ։ 3․ Պարծիլ․ Թէֆախիւր էյլէմէք ։

ՊԱՐԱՆԻ پاراني * Հանդերձ՝ զոր յանձրևու ագանին ։ (և Թարգմանի անձրևայինն ։) Թուրքերէն Եաղմուրլուգ ։

ՊԱՐԱ՛ՆԻՅՏԵՆ پارانيدن * (անցողականն Պօրէյտէն բային) Տեղացուցանել․ Թուրքերէն Եաղտըրմագ ։

ՊԱՐԱ՛ՆԻ ՇԻԹԱՊ باران شتاب * Տեղատարափ, ուժգին և յորդ անձրև․ Թուրքերէն Սաղանագլը եաղմուր ։

ՊԱՐԱՆԿԻՐԻՅՁ باران كيرز * Քուռն որ տեղի ՚ի վր̄ որմոյ, կամ քիւն յեզերս տանեաց, և այլք նմանք, ուր փախուցեալքն երթան ՚ի ներքոյ նր̄․ Տէվօր էօղէրինտէ օլան սաչագ, վէ փամ չէնպէրընըն սաչագը, վէ էմսալի նէսնէլէր, տի եաղմուրտէն գաչան ալթընէ վարըր ։

ՊԱՐԷ پاره * Անգամ․ Քէրրէ․ որպ̄ Տէպրէ, և Էէրպրէ ։ 2․ Տե՛ս ԷՍՊ․ 3․ Ջէն․ Սէլահ ։ 4․ Պարիսպ քաղաքի․ Պօլօսայն չէհր ։ 5․ ՚Ի սակս․ Հագգ․ զի մինչարի՝ Տէրպարէ իմէն․ ՚ի սակս իմ․ պէնիմ հագգըմտէ ։ 6․ Սիրելի․ Տօստ․ և սառի է՝ զի Դէօսգուրէ և Ջէնգուրէ ասի ։ 7․ Է տեսակ իմն արբեցուցիչ ըմպելւոյ, զոր կազմեն ՚ի բրնձոյ․ 8․ Ցցունք․ Ջիւլֆ ։

ՊԱՐԷՆԿ پارنك * Տե՛ս ՑԷՊԱՂԷ ։

ՊԱՐԷՆԿԻՈՒ پارنكو * (է Թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Պարէնկպոյէ ։) Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ ։

ՊԱՐԷՆԿՊՈՒՅԷ پارنكبويه * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏՐԷՆՊՈՒՅԷ ։

ՊԱՐԷՆՊՈՒՅ پارنبوى * Է տեսակ իմն անուշահոտ ռեհանի․ Պէր նէվի խօշգօգու չէյհան օտուր ։

ՊԱՐԷՆՏԷ پارنده * (ընդունի՝ ՚ի բայէն Պօրէյտէն) Տեղացող․ Եաղըճը ։ Եւ մերթ՝ տեղացուցանող․ Եաղտըրըճը ։

ՊԱՐԷՆՏԵԿԻ پارندكى * (է վերացեալն բառին Պարէնտէ․) Ցեղացումն․ Եաղըշ․ և այլ

իւր՝ որ ՚ի յորոյ իջանէ արտէս շաղ և ձիւն ։

ՊԱՐԹԷՆԿ پارتنك * (բառ շէկոյ) ։ Տե՛ս ՐԻՑՄԱՀԷՆՃ ։ 2․ Սերմն Ջրակոտեմ ։

ՊԱՐԻ پارى * Բարձրեալ․ (է անուն Աստուծոյ և սա առաւելի նմա ՚ի նշանակութիւն մեծութեան և բարձրութեան ․) Նամի իւստ ։ 2․ (Շաղկապ գրաբանական) գոնեա կամ գէթ․ ըստ այսմ, Պարի տե պէլի ֆէրէերմիշայ տի ձանը պօշերը․ և Թարգմանի գոնեա զայն կուռս պաշտեցէք, որ հոգի ունի ։ 3․ Տե՛ս ՊԱՐՈՒ ։ 4․ Մի անգամ․ Պէր գէրէ ։ 5․ Է անուն առաւօտ մեղն՝ ՚ի հնդիկս, որ ունի զպաշտօն գիւղս կշռոգս նիզեան ․ Հէնտիստանտաք պէր գատըն ատը տէր ։

ՊԱՐԻՅՏԷ پاريده * Տեղացեալ․ Եաղմըշ ։

ՊԱՐԻՅՏԵՆ پاريدن * Տեղալ (անձրևոյ, և այլոց)․ Եաղմագ (եաղմուր վէ ղայրի․) (հրամայական Պար, և ապառնի Պարէտ) ։

ՊԱՐԻՅՔ پاريك * Բարակ կամ Նուրբ․ Թուրքերէն Ինճէ․ արաբերէն رقيق Րագիգ․ և չէղաթայերէն Ինչգէ․ որ և գրի ՊԱՐԻՔ ։

ՊԱՐԻՅՔԹԵՐ پاريكتر * (բաղդատականն բառին Պարիք) Բարակագոյն կամ նրբագոյն․ Ինճէրէք ։

ՊԱՐԻՅՔՄԻՅԱՆ پاريكميان * Նշանակէ բարակամէջք․ Ինճէ պէլլի ։

ՊԱՐԻՅՔՊԻՅՆ پاريكبين * Նրբատես․ Ինճէ կէօրէն ։

ՊԱ՛ՐԻ ՏԻՅԿԵՐ پاردكر * Միւսանգամ․ Թէքրար ։

ՊԱՐԻՔ پارك * Տե՛ս ՊԱՐԻՅՔ ։

ՊԱՐԽԱՅՄԷ پارخيمه * Նշա՝ գտեղւոյն ուր դադարեն միան բաժանուքն ՚ի ձանապարհս և յանցս ճանապարհաց․ որ և յաճախ գործածութեամբ նշանակէ Պանտոր, որ է բաժանս ։

ՊԱՐԽԱՆԷ پارخانه * Նշա՝ զտեղին վաճառելի իրաց․ Թիճարէթ էշեասընըն էիտասըր ։

ՊԱՐԽԻՏԱ پارضا * Բարձրեալն Աստուծոյ Սահմանս ։

ՊԱՐԿԵԱՀ پاركاه * Ատեան կամ տեղին այն՝ յոր ելեալ․ Թագաւորք ըստ օրինի նախնի Թագաւորաց, հրաման տան որոց պէտս ունին, զի ծանուսցեն խնդրանս զկարիս իւրեանց ․ և յայսմանէ առեալ վրանք Թագաւորաց, և դրունք նոցին՝ կոչին Պարկեահ․ Շօւ եէր տէր տի՝ փատիշահլէր օրտայէ չըգարըլէր, վէ էրպապը հաճաթէ կէլէօբ մէրամլարընը էրզ էտէրլէր ։ (Է բարդ ՚ի բառիցս Պար, որ է Թոյլտուութիւն հրամանի․ Իզին․ և Կեահ, տեղի․ Եէր ։)

ՊԱՐԿԻՅՆ پاركين * Տեղի՝ ուր ժողովել

իցէ անձրեւաջուր · Եաղմուր սույու ձէմ օլմըշ եէր ։

ՊԱՐԿԻՑՐ پارکیر * Գրաստ, ձի անասնոց, յորոյ վերայ սովոր են բեռն դնել · Աշըլ օլմայան ալի՝ վէ եէւկ ուղըլմուշ միւնաւ ալըր ։

ՊԱՐՀԱ پارها * (յոգնա" բառին Պար) Բեռինք · Եւկլեր · 2 · Բազմամամբ · չօք քերրէ ։

ՊԱՐՆԱՄԷ پارنامه * Հանդերձք, կահք և կարասիք, և չքեղութի · Եօվմաղ վէ Ըէշէմիւրու, վէ հաշմէթ ։ 2 · Երախտանիք · Միննէթ ։ 3 · Ամբարհաւանութի և անապիրծութի · Ղուռուր վէ Ըէֆախէթ ։

ՊԱՐՆԱՆԷՔԵՐՏԷՆ پارنانکردن Զանձն 'ի վտանգ արկանել ոք · Աքէմ քէնտի ինքենի Ըէհլիքէյէ պիրագմագ ։

ՊԱՐՈՒ پارو * Պարիսպ բերդի, նաև բուրգն · Գալէ հիսարի վէ պիւրճ ։

ՊԱՐՈՒԶԷՆԷ پاروزنه * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ · Պիր նէվա խաճի տըր ։

ՊԱՐՈՒՏ پارود * Վառօդ · Թուր" Պարութ ։

ՊԱՐՉԱ پارچه * Ատեան · Տիպան · որ և ասի ՊԱՐԿԵԱՀ ։

ՊԱՐՉԷ پارچه * (բառ չէղաթայից) Այեք · Թուր" Ղայրէնէր · և պարսկերէն Տիմիրոանէ ։

ՊԱՐՊԷՐ پاربر * Բեռնակիր · (Թարգմանի բեռնատար ·) Թուրքերէն Եւկ իւէտիճի · արաբերէն حمّال Համմալ ։

ՊԱՐՊԷՐՏԱՐ پاربردار * Բեռնաբարձ · (այսինքն կրող բեռին, թէ լծե մարդ, և թէ գրաստ ·) Եւկ չէքէն ։

ՊԱՐՊԻՆԷՀ پارینه * Կահ և կարասի · Թուրքերէն Եւկ եաղ ։

ՊԱՐՊԻՆԿԵԱՀ پارینگاه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԱՐՊԻՆԷՀ ։

ՊԱՐՊԻՒՏ پاربد * Երաժիշտ · Մուղընի · Իսկ յատկաբար՝ է անուն հռչակաւոր երաժշտի և նուագածուի Խոսրովեան Փերվիզին, որ էր 'ի սահմանացն Ղիլրադու 'ի Զեհրիսամ գեղջէ՝ գոլով միայնակ յարուեստի երաժշտութ յիւրում ժամանակի · Պիր մէշհուր միւղընի տըր ։

ՊԱՐՍԱԼԱՐ پارسالار * Պետ կարաւանի · (որ առ վաճառականս կոչի) Քէրվանպաշը ։ (Եւ Թարգմանի պետ բեռանց · Եւկ պաշըսը ։)

ՊԱՐՍԷՆԿ پارسنگ * Տե՛ս ՊԱՐՍԷՆՃ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ՊԱՐՍԷՆՃ پارسنج * Կշռող բեռին · Եւկ տարթըճը ։ 2 · Է այն մասն կամ կտորակն քարի, զոր կախեն 'ի թեթևակողմն նժարի կշռոյն · որ և ասի ՊԱՐՍԷՆԿ ։

ՊԱՐՍԷՆՃԷՆ پارسنجن * Նշանակէ կշռող · Տարթըճը, գանդարճը · արաբ" Վէզզան ։

ՊԱՐՎԱԶ پارواز * Տե՛ս ՓԱՓՈՒՂ ։

ՊԱՐՎԷՐ پارور * Պտղաւոր · Եէմիշլի · ըզի ասի՝ Տէրախթի պարվէր ։

ՊԱՐՏԱՆ پاردان * Ոմանք մեկնեն զբառս զայս՝ նշանակել քուրձ · Չուվալ · Եւ այլք՝ մեծ պայուսակ · Պիւյիւք հէյպէ · Իսկ ոմանք որպէս և Ղահիտին ասեն՝ թէ անօթք և ամանք որք լինին 'ի տունս · այսինքն կաստայ, տապակ, սկաւառակ, ափսէ, պղինձի սան, և այլ սոցին նմանք · Թենճէրէ, Թավա, սահան, Թեփսի, պագըր չէօմլէք, վէ պունլարը պէնզէր նէ վար իսէ · Թուր" Գապ գաճագ ։

ՊԱՐՏԱՏ پارداد * Գոհութիւն · (և այն վասն ներութեն և ժամանակին տալոյ նր 'ի ներքս մտանելոյ 'ի ներկայութի մեծամեծաց ·) Համտիւ ։

ՊԱՐՏԱՏԷՆ پاردادن * Տալ թոյլտուութիւն հրամանի · Իզին վէրմէք ։

ՊԱՐՏԱՐ پاردار * Ցլի · Թուրքե" Եւկլի ։ 2 · Ծառ պտղաւոր · Տէրախթի միյվէտար ։

ՊԱՐՏԷՆԿ پاردنگ * Կրծակալ լծոյ · Սինէպէնտի եէտէկ · որ և ասի ՊԱՏԷՆԿ ։

ՊԱՐՔԷՂ پارکش * Բեռնակիր · Թուրքերէն Եւկ չէքիճի · (է բարդեալ 'ի բառէն Պար, և 'ի Քէշ՝ հրամայականէ Քէշիտէն բային, ըստ որում նշանակէ կրել ։)

ՊԱՓԱՅԱՆ پایان * Վերջ, վախճան · Նիհայէթ · Տե՛ս և ԷՆՃԱՄ ։

ՊԱՔ پاک * Ահ, կամ երկիւղ · Գօրգու · արաբերէն احتراز Իհթիրազ ։

ՊԱՔԵԱՆԻՑՏԷՆ پاکیدن * Երկեցուցանել · Գօրգութմագ ։

ՊԱՔԻ پاکی * Ընդ որում, կամ ում · Քիմ իլէ՝ վէ քիմէ՝ · զի ասի՝ Պաքի՞ Ըիւզան կիւֆթի, այսինքն ում կարէ ասել ։

ՊԱՔԻՑՏԷ پاکیده * Կերպաս մետաքսեայ նուրբ սատայնանկեալ · Ինճէ փօգաւնըշ հարէյր գումաշ · Հարէյրի Ըէնիւքպաֆ · Իսկ այլ ոք մեկնէ յակինթ կարմիր · Գըրմըզը եագութ · եագութի ահմէր ։

ՊԱՔԻՑՏԷՆ پاکیدن Տե՛ս ԹԷՐՍԻՑՍԷՆ ։

ՊԱՔ ՆԷ՛ՏԱՐԷՄ پاک ندارم * Ո՛չ երկնչիմ · Գօրգմամ · արաբերէն لا باس Լա պաս ։

ՊԱՔ ՏԱՂԹԷՆ پاک داشتن * Տե՛ս ԹԷՐՍԻՑՏԷՆ ։

ՊԱՕ پاو * Ընդ նմա · Թուր" Անընլէ ։

ՊԱՓ پاف * Է հրամայականն Պաֆթէն

բայից , որ և բարդի որպէս Պարզէւտուն ։

ՊԱՓԷՆԿ بافنگ * Կզնոպիտ · (է կեն- դանի մի , զորոյ զմորթն կազմեն մուշտակ , որ է ազնիւ քան զամոյր ·) Չէրթակէ ։

ՊԱՓԷՆՏԷ بافنده * (ընդունի" Պաֆթէն բայից) Ոստայնանկ · Տօգուջի ։ 2 · Ընդունայ- նաբան և յիմար · Պէհուտէ էօն վէ ահմագ ։

ՊԱՓԹԷ بافته * (կրաւոր" ընդունելութիւն Պաֆթէն բայից) Ոստայնանկեալ · Տօգունմիշ ։

ՊԱՓԹԷՆ بافتن * Անկանել (կտաւ , կեր- պաս , և փսիաթ) · Տօգումագ · արաբերէն نسج Նէսճ · և չէզաթայերէն Թօգուշմագ · (հրամայ- ական Պաֆ , և ապառնի Պաֆէտ ·)

ՊԱՖԻՑՏԷՆ بافیدن * Տե՛ս ՊԱՓԹԷՆ ։

ՊԱՓՏԻԻՄ بافدم * Վերջ և վախճան գոր- ծոյ · Ախըր վէ ճէնճամի ... ։ 2 · Մերթ՝ յայտա- րարէ , յետ այսորիկ · Պունտան սօնրա · դոպէչին · դիր և ս Պաֆիտէմ ։

ՊԱՓՔԷԱՐ بافکار * Տե՛ս ՃՈՒԼԼԱՀ ։

ՊԷ ب * Է նախդիր արականի , նաև գործիականի · զի ասի՝ Պէ նամ խուտա , այսինքն յանուն այ · արաբերէն Պիսմիլլահ ։ Ունի և այլ մանրամասնեայ նշանակութիւնս բայց 'ի սո- ցանէ , որք 'ի շարադրութեան իմացեալ լինին ։

ՊԷ ԱՆՃԱ بجا. Անդր , կամ 'ի տեղի անդ ։

ՊԷ ԱՄԱՆԻ بامانی * Դիւրութիւն , դիւ- րաւ · Գօլայլըգ ։

ՊԷԳԵԱԶ بقیاز * Սեաւ գորգ · Սիյահ քէչէյի ։

ՊԷԵԱՊԱՆ بیابان * Տե՛ս ԷԷՊԱՆ · ասի և ՁԷՐՈՒՏ ։

ՊԷԵԱՊԱՆՆԻՇԻՅՆ بیابان نشین Դաշ- տական վրանաբնակք , որք չունին և իշխանին · և են աղքատ գործոց մինչ մարդկան · Թուրք" Կէօչէր- էվլի ... · և արաբ" اهل اخبیه Էհլի էխպիյէ ։

ՊԷԵԷՔՐՈՒԱՀ بیکراه * Միանգամայն · Պիր օլարագ · որ և ասի ՊԷԵԷՔՊԱՐ ։

ՊԷՋ بز * Տարազ և օրէն · Րէսմ վէ ատէթ ։ 2 · Է հրամայականն Պէզիտէն բայից ։

ՊԷՋԱՆ بزان * Ընդոստուցեալ · Սէէ- րայէ ... · ասի և ՃԷՀԷՆՏԷ ։ 2 · Տե՛ս ՎԷՋԱՆ ։

ՊԷՋԱՆԷ بزانه * Տե՛ս ՎԷՋԱՆ · ասի և ՎԷՋԱՆԷ , և ՎԷՋԷՆՏԷ ։

ՊԷՋԱՏ بزاد * Այր բազմամեայ ։

ՊԷՋԷՈՒՆ بزیون * Մեծագին և պատո- ւական կերպաս · Նէֆիս գումաշ ։

ՊԷՋՋԱԶ بزاز * Վաճառական կտաւեղէ- նաց , պաստառի , և այլոց նմանեաց · որք հան- դերձ յօրինեալ կազմեն · որ և թուրքերէն Պէզ- ջօղ · և պարսկերէն նաև Ճամէֆէրուշ ։

ՊԷՋՋԱԶԻՍԹԱՆ بزازستان * Բէ- հէզաստան (է տեղին այն , ուր պէտպէս [illegible] նեն զին և վաճառ ·) որ առաջօրէն թուրքերէն ասի Պէզիստէն ։

ՊԷՋԷ بزه * Մեղք կամ յանցանք [illegible] քերէն Էրուշէ , սուչ · արաբերէն խաթա · որ և ասի ԿՈՒՆԱՀ , և ԿՈՒՆԷՀ ։

ՊԷՋԷՂ بزغ * Տե՛ս ՎԷՋ[illegible]

ՊԷՋԷՂՄԷ بزغمه * Տե՛ս [illegible] ՊԷՋԷՂՍՈՒՄԷ ։

ՊԷՋԷՂՍՈՒՄԷ بزغسمه * Է [illegible] որ յաջուղս ջրոց բուսանի , ուր [illegible] նին զընակութիւն · Քէնարէ սուդէ գէօլէ [illegible] · որ և ասի ՊԷՋԷՂՄԷ ։

ՊԷՋԷՄԷՆՏ بزمند * Տե՛ս ԿՈՒՆԱՀ- ՔԷԱՐ ։

ՊԷՋԷՆ بزن * Տե՛ս Պէ[illegible]

ՊԷՋԷՇՄ بزشم * Նուշքն [illegible] 'ի մազից այծու · (զոր ստնակերք կարգեալ և բա- րակ մանեալ ոստայնանկեն գցփ · զայծենա- կան , և զայլ փափուկ հանդերձս ·) որ և ասի كلجه ԿՈՒԼՂԱՐՃԷ ։

ՊԷՋԷՎԷՐ بزهور Տե՛ս ԿՈՒՆԱՀՔԷԱՐ ։

ՊԷՋԷՔ بزک * Նեռանկ · Թուրքերէն Թէզյէհ դէօճէկ ։

ՊԷՋԷՔԷԱՐ بزهکار * Տե՛ս ԿՈՒՆԱՀ- ՔԷԱՐ ։

ՊԷՋԻՑՆ بزین * Տե՛ս ՎԷՋԱՆ ։

ՊԷՋԻՑՇԷ بزیشه * Ակիւռ շուշմայի · Սուսամ օտը · օշօր ...։

ՊԷՋԻՑՏԷ بزیده * (կրաւորական ըն- դունելութիւն Պէզիտէն բայից) Շնչեալ ։

ՊԷՋԻՅՏԷՆ بزیدن * (հրամայ" Պէզ , և ապառնի Պէզէտ ·) Տե՛ս ՎԷԶԻՅՏԷՆ ։

ՊԷՋԻՑՐ بزیر * 'Ի վայր · Աշաղը · 2 · 'Ի ներքոյ · Թուրքերէն Ալթ ։

ՊԷՋԼԷ بذله * Ընդերցումն հայրենի ս- տանուոր աստղաչափութեան , նաև զուարճախօսու- թիւն · Ախշ... չէր օգտամագ , վէ լաթիֆէ սէօյլէմէկ ։

ՊԷՋԼԷԿՈՒ بذله گو * Զուարճախօսող · Լաթիֆէճի ։

ՊԷԶԼԷՊԱԶ بزلەباز * Նոյն է ընդ ՊԷԶԼԷԿԻՐՈՒ ։

ՊԷԶԳ بزغ * Տե՛ս ՊԷՐԳ ։

ՊԷԶԳԷ بزغە * Սարփինայ . արաբերէն عیش Ա՛յիշ ։

ՊԷԶՃԱՄԷ بزچامە * Փառաւոր և շքեղ հանդերձ , և մեծագին իր . Ճամէի ֆախիր , վէ մէյմէթլի Էշեա ։

ՊԷԶՄ بزم * Բազմական գինւոյ , և խրախճանք . Մէճլիսի շէրապ , վէ էյլէնճէ , վէ խօշհալը ։

ՊԷԶՄԱՎԷՐՏ بزماورد * Միս և խաւարտ և ձուազեղ , զոր 'ի շոյժ փաթուըթեալ տանին 'ի ճանապարհ . որ և ասի ՆԷՎԱԼԷ ։

ՊԷԶՄԷ بزمە * Անկիւն բազմականի . Քէօշէյի մէճլիսթէ ։

ՊԷԶՄԿԷԱՀ بزمگاه * Տեղի բազմականի խրախճանութեան . Մէճլիս եէրի ։

ՊԷԶՄԿԷՀ بزمگە * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷԶՄԿԷԱՀ ։

ՊԷԶՈՒՏԻ بزودی * Վաղվաղակի . Թիզ ։

ՊԷԶՊԱԶ بزباز * Է իր ինչ 'ի դեղորելից անուն . ասի և ՊԷՍՊԱՍ , և ՊԷՍՊԱՍԷ ։

ՊԷԶՏԱՂ بزداغ * Արծնիչ . (է գործի ինչ , որով զժանկն բացեալ փայլեցուցանեն .) Թուրքերէն Մաւգալա ։

ՊԷԶՐ بزر * Նշմլ . Շէօլէ شعله

ՊԷԶՐԱՄ بزرام * Տեղի զուարճալի և զարդարեալ . Ճայի էյլէնճէ վէ թէմաշա . ասի և ՊԷՏՐԱՄ ։

ՊԷԶՐԷՔ بزرك * Ունդ ինչ . (զորոյ զիւղն հանեալ՝ վառեն 'ի ճրագարանի .) Հէտեղիւմ անէն եաղ ։

ՊԷԶՐԿԷՐ بزرگر * Կտաւատ . Քէթէն թօխումը ։

ՊԷԶՐՎԷՏ بزرود * Սերմանացու . (այսինքն այն որ դնի և պահի վասն սերման . և այս ասի վ՞ ն և իցէ սերման .) Թօխումլուխ իչին գօնուլան նէսնէ հէր նէ լօխմի օլուրսէ ։

ՊԷԹ بت * Նոյն է ընդ բառին ԱՀԱՐ . զոր ստացմանկք քանն 'ի յոստայնն և 'ի կերպասն . նաև այն զոր քանն 'ի թուղթն . նաև ամ իր որ կարէ քսիլ յիմն որպէս Աճար , Պէթ ասի ։

ՊԷԹԱ بتا * Տե՛ս ՊՈՒԿՈՒԶԱՐ ։

ՊԷԹԱՑՈՒՏԷՆ بتایدن * Նոյն է ընդ բառին ԿՈՒԶԱՐԹԷՆ ։

ՊԷԹԱՎԱՐ بتاوار * Աստղչուն . Աֆէթէթ ։

ՊԷԹԵԱՊ بتیاب * Վիշտ , տառապանք . Մէհնէթ , վէ մէշագգաթ ։

ՊԷԹԵԱՐ بتیار * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷԹԵԱՊ . ասի և ՊԷԹԵԱՐԷ ։

ՊԷԹԷ بتە * Է քարն այն , յորոյ վ՞ ն զօմանս իրս հարեն . Օլ թաշ քի էօզէրինտէ պազը նէսնէ հաւանդրըլըր ։ 2 . Տե՛ս ՊԷՑԷ ։

ՊԷԹԷՆԿԱՄԷՏԷ بتنك آمده * Այսինքն 'ի նեղ եկեալ . Թուրքերէն Տարէ կէլմիշ ։

ՊԷԹԷՆԿԱՄԷՏԷՆ بتنك آمدن * Այսինքն 'ի նեղն գալ . Տարէ կէլմէք ։

ՊԷԹԷՆՀԱ بتنها * Առանձին , միայնակ . Եալընըզ . ասի և ԹԷՆՀԱ ։

ՊԷԹԷՐ بتر * (Թեթևացուցել 'ի բառէն Պէթթէր) Վատթար , չարագոյն . Եարամազրագ ։

ՊԷԹԷՔ بتك * Գիր կամ գրչուն և կամ տրակ . Խաթթ վէ եէնթաքէն վէ նամէ ։

ՊԷԹԷՔՃԻ بتكجی * Տե՛ս ՆՈՒՎԻՑՍԷՆՏԷ ։

ՊԷԹՈՒ بتو * (է նախդրիւ տրականն , և գործիականն Թու բառին ։) Քեզ , կամ ընդ քեզ . Թուրքերէն Սանա , վէ սէնինլէ ։

ՊԷԹՈՒ بتو * Ջագառ . Խասնէ ։

ՊԷԹՈՒՐԱՔ بتوراك * Է տեղին այն ուր պահին ամանք . Ղապլէ հէֆզ օլունան մահալ ։

ՊԷԹՈՒՔ بتوك * Թակաղաղ . Թուրքերէն Դոկալ ։

ՊԷԹՎԱԶ بتواز * Տեղի հանգստեան և զաղապման . Ճայի արամ վէ նէշիյէթին վէ գարարկեահ . որ և ասի ՊԷՏՎԱԶ ։

ՊԷԹՐԷ بترە * Ցամաքումն և վէճ . Խշեք վէ չէճէ ։ 2 . Վիրաւոր . Պէրէշէնմիշ ։ 3 . Վթարեալ , կամ հարեալ . Ջէռքէշէնմիշ ։

ՊԷԹՔԻՑՇ بتكیش * Տե՛ս ԹԻՑՐՏԱՆ ։

ՊԷԹՔԻՈՒՊ بتكوب * Տեսակ ինչ քաղցրաւենւոյ . Պիր նէվի շէշրէշէք ։

ՊԷԹՓՈՒԶ بتفوز * Շուրջանակ բերանոյ . Աղըզ չէվրէսի . քէյրուէնի չէվրէսի . իսկ յատկապէս՝ շուրջանակն բերանոյ գազանաց . որ և ասի ՓՈՒԶ , ՊԷՏՓՈՒԶ , և ՊԷՏՓՈՒԶ ։

ՊԷԺԷՐՆԻ بژرنی * Փառք և շքեղութի՛ւ . Պագիր վէ հաշմէթ էէէ ։

ՊԷԺՈՒՃ بژج * Տե՛ս ՓԷՑՏԱ ։

ՊԷԺՈՒՃԿԷՇԹԷՆ بژج كشتن * Տե՛ս ՓԷՑՏԱ ՇՈՒՏԷՆ ։

ՊԷԺՄ پژم. * Նոյն է ընդ ՐԷՊՆԷՄ ։

ՊԷԺՔԻՈՒԼ پژکول. * Այր յաղթան-դամ և աշխատասէր, և վտանգաւոր · Մէրտ գավի հէյպէթլի վէ շահմէթլի · վէ շիտտէթլի ատէմ հօրքու · որ և ասի ՊԷՌՔԻՈՒԼ ։

ՊԷԼԱԹԻԿԻՑՆ بلاتكين * Բիր · Չօմագ · որ գլուխն գնտակ է և փշոտ ։

ՊԷԼԱՑԷ بلايه * Տե՛ս ՊԷՑ ։ 2 · Տե՛ս ՋԷՂԱՎ ։

ՊԷԼԱՆԷ بلانه * Գործ անկատար · Քէօրքի նաթիմամ ։

ՊԷԼԱՌՃԻՐՏ بلاشجرد * Է անուն գեղջ միոյ, որ կայացեալ է ՚ի անդուստ ուրեք, և առ-րակայի ՚ի Մերվ քաղաքէ հեռաւորութիւն չորից փարսախաց · զոր ՚ի հնումն շինեալ է Պէլաշ ա-նուն ոք · Պիր գասապէ իսմի տիւր ։

ՊԷԼԱՉ بلاچ * Պրաւ · Հառայ օթի ։

ՊԷԼԱՊԷ بلابه * Տե՛ս ՋԷՂԱՎ ։

ՊԷԼԱՍԱՂՈՒՆ بلاساغون * Է անուն քաղաքի իրիք մերձ ՚ի Քաշղար՝ ՚ի գաւառին Մավերաննեհրի · Պիր շէհիր ատը տըր ։

ՊԷԼԱՏ بلاد * Արհամարհ և անընդունե-լի · Մէչհուլ վէ նամագպուլ ։

ՊԷԼԱՏԷ بلاده * Անառակ և չարագործ · Մուֆսիտ վէ պէտքէար ։

ՊԷԼԱՏԷՐ بلادر * Ջորդ հարաւին · (որով խմանին ոսկի, ականք պատուականք, և մեծագին կերպասք ·) Ջէյնէպի տրասս ։

ՊԷԼԱՏՈՒՐ بلادور * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԷ-ԼԱՏԷՐ ։

ՊԷԼԱՐԷՔ بلارك * Տափարակ սլաք նե-տի · Եասսը օք տէմրէնի ։ 2 · Երկաթն դաշնակի, նիզակի, և սուսերի ։ 3 · Տե՛ս ՓԷԼԱՐԷՔ, ըստ երկրորդ նշանակութեանն ։

ՊԷԼԷՆՃ بلنج * Չափ · Էնտազէ, մէգտար ։

ՊԷԼԷՆՏ بلند * Է վերին փայտն շրջա-նակաց դրան, պատուհանի, և այլոց · Գափու վէ փէնճէրէ չէրչիվէլէրինին իւսթ աղաճը ։

ՊԷԼԷՆՏԻՑՆ بلندين * Տե՛ս ՊԷՐՊԷ-ԼԷՆՏԻՑՆ ։

ՊԷԼԻՑԼԷ بليله * Է ինչ յաղքէ դեղոց, որ արաբացուցեալ ասի Պէլիյլէճ ։

ՊԷԼԻՍՔ بلسك * Տե՛ս ՓԷՐԷՍԹԷՍՔ ։

ՊԷԼԼՈՒՏ بلوط * Կաղին · (որ է ընկոյզ կաղնի ծառոյ ·) Թուրքերէն փէլիտ ։

ՊԷԼԽ بلخ * Անօթք գինւոյ, և գործիք բաղխականի · Անթէքէ չէրաղ վէ չալկը պէլճ · այսինքն փեռղանիկ, կթղայ, և այլք ։ 2 · Է անուն հռչակաւոր և մեծ քաղաքի իրիք ՚ի Մավերաննեհր գաւառին · որոյ բնակիչն յոյժ գիտնականք և առաքինիք · և յայն սակս կոչի առ աստեղս Գուպպէթիւլ իսլամ · և գետն Ովքսոս հոսեալ ըն-թանայ մերձ ՚ի նա · սարսափելի գրեթէ երկուց փարսախաց · հռչակաւոր զարմ Պէրմէքեանց էր ՚ի քաղաքէ աստի · Պիր մէշհուր վէ խօշաճէ շէ-հիր ատը ։

ՊԷԼԽԷՄ بلخم * Տե՛ս ՓԷԼԱԽԷՆ ։

ՊԷԼԽԷՉ بلخچ * Արճառ · (որով կե-րաւ և հանդերձ ներկանեն ·) Ջօմէ օթու ։

ՊԷԼԿ بلك * Տերև · Եափրագ · և արդե-րեն Վէրագ · ասի և ՊԷՐԿ ։

ՊԷԼՂԱՄ بلغم * Մաղաս · աամէ" Պալղամ

ՊԷԼՂԷՆՏԷ بلغنده * Կայ կերպասու և աշխատասէրի · Պէլթէյ գումաշ վէ իշիլէ ։ Եւ-ս ուրեք մեկնի ամբիր՝ որ կապեալ իցէ · Հէր նէ-շէ փէ պէսլի պաշէ ։

ՊԷԼՄԱ بلما * Թանձր, կամ հաց · Գօպա · ասի և ՆԷԼՄԱ, և ՊԷԼՄԷ ։

ՊԷԼՄԱՐԻՑՇ بلماريش } Տե՛ս ՆԷԼ-
ՊԷԼՄԷՐԻՑՇ بلمريش } ՄԷՐԻՑՇ ·
ասի և ՆԷԼՄԱ ։

ՊԷԼՄԷ بلمه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԷԼՄԱ ։

ՊԷԼՈՒՉ بلوچ * Է անուն աւազակա-դրոհի միոյ, որ անցմամբ ժամանակաց և յա-ջողս գործածութեան բազմածակաւորս նշանակէ աւազակ · Պիր գավմի հարամի իսմի տիւր ։

ՊԷԼՈՒՔ بلوك * Է տեսակ ինչ կթղայի (որով ըմպեն գինի) · Պիր նէվ՛ գէյլէճէ տիւր ։

ՊԷԼՊՈՒՍ بلبوس * Սոխ վայրենի · Եապան սօղանը ։

ՊԷԼՊԷԼԱՆԻ بلبلاني * Է կերակուր ինչ Թուրքաց սեպհականեալ և յատկացեալ · զի ասի յառակս եղեալ՝ Հէքիմսի պէլպէլանի, ղանէ փօրէ նէ փանի · Թիւրքլէրին մախսուս պիր թա՛ամ տիւր ։

ՊԷԼՍԱՆ بلسان * Է ծառ ինչ յորմէ հո-սի իւղ նորին · և կամ թէ ՚ի պտղոյ նորա հանի իւղն, որ յոյժ օգտակար է · որով եթէ օծանի-ցեն զխոց ինչ, լաւացուցեալ զնոյն մինչև ՚ի ժամս 24 բուժեցանէ · օգտէ սա և ուռուցից և ցաւոց եղելոց ՚ի մէջ ոսկերաց · լինի սա յաճախութեամբ ՚ի Մեքքէ և ՚ի Մետինէ · Պիր աղաճ տիւր ։

ՊԷԼՎԱԺԷ بلواژه * Մեծին պարսկերէն Սէրի ջօրէ պաշէ, կի էշ տիւշէր պէյրաճը չէտէ պաշէ · Իօ տիւշէր չիւշէ կի պէր չիւնէտէ տէօ-լէ չինինտ · Էօնէ չօղտուր կի օրա տէօշէտիլէրեք չիւշէ ճանինտա ։

ՊԷԼՎԱՅԷ بلوایه * Տե՛ս ՓԷՐԷՍԹԷՔ. ասի և ՊԱԼՎԱՅԷ ։

ՊԷԼՎԱՐԷ بلواره * Տե՛ս ՊԷԼՎԱԺԷ ։

ՊԷԼՔԷՆ بلكن * Մեքենայ. Մանճընըգ ։

ՊԷԼՔԻ بلكه * Իցէ թէ . Ճաթէշ քի ։

ՊԷԼՖԷՐԽԷՃ بلفرخج * Տգեղ և պիղծ. Չիրքին վէ փիսլիք. որ և ասի بلشت ՓԷԼԷՇԹ.

ՊԷԽ بخ * Տե՛ս ՐԻՑՄԷ ։ 2. (միջ" գովութե) Տե՛ս ՁԷՀԻ. ասի և ԱՖԷՐԻՑՆ , ԷԽ , ԷՆՈՒՐԸԷ , ԽԷՀ , ԽԷՀԻ ։

ՊԷԽԱՐ بخار * Թշուառութ՛ և տառապանօք ապրիլ . Զիւլիւմ վէ մէհնէթ իլէ կէչինմէք ։ (Այս բառ ունէր թէպէտ և , վասն մի՛ այսպէս بخوار . բայց վաս՛ է բաց ընկեցեալ տասցաւ ՊԷԽՈՐ ։)

ՊԷԽԵԱԶԻ بخيازى * Նոյն է ընդ բառին ՀԱԿԻՐՑԱՆԷ ։

ՊԷԽԵԷ بخيه կամ ՊԱԽԵԷ * Տե՛ս ՆԻԿԷՆՏԷ ։

ՊԷԽԷՍԹ بخست * Խորդիւն . Թուր" խօրըլթը ։ 2. Տե՛ս ՔԷՐԷՆՃԷՔ ։ 3. Է կենդանի իմն նման մարախոյ . Չէքիրկէյէ պէնզէր պիր ճան-վէր տըր ։ Զայս բառ Ղահկունին գրէ ՊԷԽԻՍԹ ։

ՊԷԽԷՍԹՈՒ بخستو * 'Ի խոստովանութ . Իգրարէ ։

ՊԷԽԷՍԹՈՒ ԱՄԷՏԷՆ بخستو آمدن 'Ի խոստովանութիւն գալ , խոստովանիլ . Իգ-րար էյլէմէք ։

ՊԷԽԹԱԳ بختاق * Տե՛ս ԹԷՐՔ ։

ՊԷԽԹԷ بخته * Երկամեայ կամ եռամեայ ոչխար . Իքի վէ եա իւչ եաշընտա օլան գօյուն ։

ՊԷԽԹՈՒ بختو * Որոտումն . Կէօք կիւ-րիւլթիւսի . արաբե" Րաա՛դ ։ 2. Հօրու . Էօքիւզ սէսի ։

ՊԷԽԹՈՒՐ بختور * Տե՛ս ՊԷԽԹՈՒ , ըստ առաջին նշանակութեն ։ 2. Մռնչող ձ և իցէ . Հէր պաղըրան ։ Իսկ յատկապէս ասի զԹշնամեայ ։

ՊԷԽԻՍԹԷՆ بخستن * Խորդալ . Ոլու-գուլթ խօրլտամագ ։

ՊԷԽԻՐԷՏ بخرد * Խոհական , մտացի . Ագըլլը . Մուտէպպիր վէ տուհէպլը ։

ՊԷԽԻՒՍԹ بخست * Տե՛ս ՊԷԽԷՍԹ ։

ՊԷԽԿԷԼՈՒՆ بخكلون * Տե՛ս ԹԱԽ-ԿԷԼՈՒԼ . որ և ասի ՊԷԽԿԷԼԵՈՒՆ ։

ՊԷԽՃ بخج * Համօրէն տափարակեալ իր . Ամէն կէտէ տապաղլանմըշ նէսնէ . ասի և ՆԷԽՃ ։

ՊԷԽՃԷՃ بخجج * Երազ. Տէւշ. չէզդաթայ երէն թուշ . և պարսկերէն رویا Րույա ։

ՊԷԽՃԷՏ بخجد * Տե՛ս ՐԻՑՄԱՀԷՆ ։

ՊԷԽՃԻՑՏԷՆ بخجيدن * Տափարակել զիր ինչ . Պիր նէսնէյի տապաղլամագ ։

ՊԷԽՃԻՐԻՑՏԷՆ بخجيريدن * Վերուստ 'ի վայր գլորիլ . և հոլովիլ . Եօգարըտան աշաղէ եուվարլանմագ վէ Եէվէրլէնմէք ։

ՊԷԽՃՔԷՐՏԷՆ بخج كردن * Տե՛ս ՊԷԽ-ՃԻՑՏԷՆ ։

ՊԷԽՆԷՎ بخنو * Տե՛ս ՊԷԽԹՈՒ , ըստ առաջին նշանակութեն ։ 2. Ղանթ , կայծակն . Եըլ-դըրըմ . արաբ" صاعقه Սաէգա . կամ փայլակն . Շիմշէք ։

ՊԷԽՆՈՒՆԷ بخنونه * Փայլակն . Շիմշէք ։

ՊԷԽՆՈՒՏ بخنود * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷԽ-ՆՈՒՆԷ ։

ՊԷԽՈՒՆ بخون * Վշտացեալ . Ջահիլ-լի . որ և ասի ՍԷՆՃՎԷՐ ։

ՊԷԽՊԷԽ بخ بخ * (միջարկութ գովասա-նական) Տե՛ս ԽԷՀ ԽԷՀ . ասի և ԷԽ ԷԽ , և ԽԷՀԻ ԽԷՀԻ ։

ՊԷԽՍ بخس * Թառամիլն գունոյ երեսաց և այլագունիլ նր . Րէնկի չօք ձէփամէրդէ վէ միւթէղայյիր օլմագ ։ 2. Անյայտ և անկար լինել . Պէլլիսիզ վէ Օնայլամ օլմագ ։

ՊԷԽՍԱՆ بخسان * Վշտացեալ . Ջահիլ քէօրմիշ ։ 2. Թառամեալ . Սօլմիշ ։ 3. Հալեալ և հաշեալ . Էրիմիշ ։

ՊԷԽՍԱՆԻՑՏԷՆ بخسانيدن * Հալել և հալիլ . Էրիթմէք վէ էրիմէք ։

ՊԷԽՍԻ بخسى * Թառամեալ , և առանց ջրոյ ցամաքեալ խոտք . Փէժմիւրտէ վէ պէօյլէ հաւըլ օլմիշ նէպաթաթ ։ 2. (Երկրորդ դէմ եզական պէխսիտէն բային) Հալիս , կամ հալեցիս ։ 3. Կոռես . Չէմփէլէէրսին ։

ՊԷԽՍԻՑՏԷՆ بخسيدن * Նոյն է ընդ բային ՊԱԽՍԻՑՏԷՆ ։

ՊԷԽՍԻՒՄ بخسم * Է տեսակ իմն ըմպելի (զոր կազմեն 'ի ցորենոյ) . Պիր նէվի շէր-պէթ տըր ։

ՊԷԽՐԷՏ بخرد * Մտացի . Ագըլլը . և իմանի որպէս թէ Պիլիճի ։

ՊԷԽՐԻՑՏԷՆ بخريدن * Այտոտիլ մանկանց աղայոց . Չօճուղ գուլլամագ . արաբերէն ام الصبيان Էմիւսսըպեան ։

ՊԷԽՕՏԻ بیخودی. * Անանձնութիւն, մոլորութիւն. Պաշգա գաշըն ։

ՊԷԿԵԱՌ بیکار. կամ ՊԷՔԵԱՌ * Անգործ. Մուղուր. որ լինի 'ի լերինս և յանտին անտառս, ուր յաւուրս ձմերան գնեն ոչխարս և եզինս ։

ՊԷԿԵԱՀ بیگه. * Անաւասական պահ. Վագթսըզ առաղ ։

ՊԷԿԷՀ بگه. * Կանուխ. Իրքէն ։

ՊԷԿԷՀԹԷՐ بگهتر. * (բաղդատականն Պէկէհ բառին) Կանխագոյն. Իրքէնճէ. Չոքէն էրքէն ։

ՊԷԿԷՀԽԻԶ بگهخیز. * Կանխայարոյց. Էր գալգան ։

ՊԷԿԻՑՌ بکیر. * Տե՛ս ԽԻՑԱՐՇԷՆՊԷՐ ։

ՊԷԿՄԱՌ بکماز. * Տե՛ս ՊԱՑԷ ։ 2. Բաղմականն գինւոյ. Մէյլի դափ ։ 3. Բաժակ. Փիյալէ ։

ՊԷՀԱ بها. * Գին. Գըյմէթ. Իսկ ըստ առաբացւոց՝ գեղեցկութիւն. Հիւսնիւն ։

ՊԷՀԱԿԻՑՐ بهاکیر. * Տե՛ս ՊԷՀԱՎԷՐ ։

ՊԷՀԱՆԷ بهانه. * Տե՛ս ԽԷՇԷՆԿ. ասի և (պարսկաբանութեամբ) ՆԷՆԿԻ ։

ՊԷՀԱՎԷՐ بهاور. * Մեծագին. Թանկագին. Պէհալը, կէ գըյմէթլիտիր. ասի և ՊԷՀԱԿԻՑՐ ։

ՊԷՀԱՌ بهار. * Գարուն. Թուր՝ Եազ. և արապ՝ ربیع Րէպի՛. ասի և Նէվպէհար ։ 2. Տերեւ ծառոյ. Պէրկի փէրտէսի. վէյ և գետ. նորոգ ելեալ տերեւն կոչի Նէվպէհար. իսկ յատկապէս՝ ասի զտերեւս նարնջոյ. քանզի ներհակ սովորական այլոց ծառոց՝ պտուղն նարնջոյ նախ հասանի, և ապա տերեւ նորին ելանէ ։ 3. Ծաղիկ. Չիչէկ. բայց յատկապէս՝ ծաղիկ նարնջոյ. Թիւրինճ չիչէկի ։ 4. Տե՛ս ՊՈՒԹԽԱՆԷ ։ 5. Յատկապէս է անուն ատրուշանի միոջ. Պիր աթէշխանէնին նամը փէրտ ։ 6. Մի հակն բեռին. Էշէկին պիր թէնկի. եանի պիր եիւքի ։ 7. Է անուն իմն վարդոյ, որ Կեավէշէշ ասի ։

ՊԷՀԱՌԱՆ بهاران. * Գարուն. և՛ի գործ ածի 'ի տեղի բառիս գարնանային ։

ՊԷՀԱՌԻՍԹԱՆ بهارستان. * Տեղի անդաստանաց և ծաղկանց. Եազլըգ վէ չիչէք եէրի ։

ՊԷՀԱՌԻ بهاری. * Գարնանային. Պէհարէ մէնսուպ ։

ՊԷՀԱՌՊԻՇՔԷՆԷ بهارشکنه. * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէղմէ նամը փէրտ ։

ՊԷՀԷՄ بهم. * 'Ի միասին, կամ Ընդ միմեանս.

Պիր էրդէլէ, պիր պիրէ. որ և ասի ՊԱՀԷՄ ։

ՊԷՀԷՄ ԱՄԷՏԷՆ بهم آمدن

ՊԷՀԷՄ ՊԷՌ ԱՄԷՏԷՆ بهم برآمدن

'Ի յառաջ բերել. Ղաղէպ կէլմէք ։ 2. 'Ի մի վայր գալ. Պիր եէրէ ճէմ օլմագ ։

ՊԷՀԷՄ ՊԷՌ ԱՄԷՏԷ بهم برآمده. * Յառաջացեալ. Ղաղէպ կէլմիշ ։

ՊԷՀԷՄ ՊԷՌ ՔԷՌՏԷՆ بهم برکردن

Խառն 'ի խառն առնել. Գարըշ պուրըշ էթմէք ։

ՊԷՀԷՔ بهک. * Է անուն խոտոյ (որ գտանի 'ի ջուրս ...) — զոր ... ։

ՊԷՀԻ بهی. * Տե՛ս ՌՈՒՇԷՆ ։

ՊԷՀԻԼ بهل. * Հեռացուցանել. Թուրքերէն Հալ. արաբերէն استقلال Իստիգլալ ։

ՊԷՀԻԼ ՔԷՌՏԷՆ بهل کردن. * Հեռացուցանել. Հալալ էյլէմէք ։

ՊԷՀԻՑՉ ԿԻՈՒՆԷ بهیچ کونه. * Ոչինչ կերպիւ. Հիչ պիր վէճհիլէ. որ և ասի ՊԷՀԻՑՉ ՌՈՒՅ ։

ՊԷՀԻՑՏԷՆ بهیدن. * Կոխել. Պասմագ. (հրամայականն Պէհ, և ապառնի Պէհէտ ։)

ՊԷՀԻՇԹ بهشت. կամ ՊԻՀԻՇԹ * Դրախտ. Թուր՝ Ուճմագ. և արաբերէն جنّت Ճէննէթ. ասի և ԻՒՃՄԱՃ, և ՄԻՅՆՈՒ ։

ՊԷՀԻՇԹԱՅԻՆ بهشتآیین. * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՊԷՀԻՇԹԱՍԱ ։

ՊԷՀԻՇԹԱՍԱ بهشتآسا. * Դրախտանման, կամ ողորմութեան. Ճէննէթ կիպի ։

ՊԷՀԻՇԹԻ بهشتی. * (յոգնակի՝ Պէհիշթիեան) Դրախտային. Ուճմագլըգ. Ճէննէթլիք ։

ՊԷՀԻ՛ՇԹԻ ՉԷՀԱՌԿԷԱՆԷ بهشت چهارکانه. * Դրախտ, այսինքն տարածք չորեքին. յորոց մին է 'ի Սէմէրգանտ. երկրորդն՝ 'ի Շիյրազ. երրորդն՝ 'ի Դամասկոս. և չորրորդն՝ 'ի Պասրա ։ Եւ այս չորեքին վայրքս զուարճականք միաբան հաւանութեամբ տասցան դրախտք աշխարհի ։

ՊԷՀԻՇԹԻՌՈՒ بهشتیرو. * Դրախտերես. Ճէննէթ եիւզլիւ ։

ՊԷՀԻՇԹԿԷՆԷՔ بهشت کنک. * Է անուն

Թագաւորանիստ քաղաքի Եփրասիեայ աշխարհին. Պիր շէհիր ատը տըր։

ՊԷՀԻՒՐ ՊԱՐ بش.بر * 'ի միասին. Աշկէնէ փէհլէր։

ՊԷՀԼԷ بهل * Ձեռնոց. (և է այն՝ զոր ազատնին 'ի ձեռս առ 'ի ոչ պատառել, յորժամ առնուն 'ի ձեռս զորսական թռչունս.) Էլտիվան.

ՊԷՀՄԱՆ بهمان * Այս բառ 'ի գործ ածի 'ի նշանակել զանձն անգիտացեալ. և գրեթէ միշտ շարակցի ընդ բառին ՓԷԼԱՆ, որպէս Պէհման ու ֆէլան.

ՊԷՀՄԱՐ بهمار * Տե՛ս ՊԻՄԵԱՐ։

ՊԷՀՄԷՆ بهمن * Ուղղախօս, և ամբողջագործ. Բոսթէնքիօր, վէ տօղրուսիէօյլէյիճի։ 2. Սակաւամեայ և շատազէտ. Խիէրթիէաշ վէ պիւ-նէրսթան։ 3. Երկայնաձեւն 'ի գիտութե, որով խմացեալ լինի հանճարեղն և հմուտն. և սովին յարմարութե եղեալ է սա մականուն հռչակաւոր ազգային Երոշկայի որդւոյ՝ որդւոյն Վիւշթասպայ։ 4. Է անուն հրեշտակի միոջ, որոյ պաշտօն գործոյ է ցածուցանել զբարկութի որդւոց մարդկան. և է սա վերակացու և պաշտպան բազմաց յանասուն կենդանեաց. նաև իրողութք և գործողութք՝ որք լինին յամսեանն Պէհմէն, ամս յանձն եղեալ են. Պիր ֆէրիշթէ ատը տըր։ 5. Է անուն որդւոյ Իսփէնտիարի՝ որդւոյ Վիւշթասպի, որ և ասի ԵՐՏՇԻՐ. զորոյ զպատմութ անուանակոչութեն բազմադիմի գրեն պատմաբանք։ Ոմանք ասեն՝ թէ էր ուղղախօս և ամբողջագործ. և այլք՝ թէ էր յոյժ մտացի և խոհական 'ի ժամանակս մանկութե իւրոյ. իսկ ոմանք ասեն՝ թէ ձեռք նորա այնքան երկայն էին, մինչ զի 'ի կալն իւրում կանգուն՝ անցանէին ը ծնօտին նորին. ուստի ասէ բանաստեղծ ոմն թէ՝ Ըսֆէնտիարի օղլու թուր խոնտուր, ըէսիյսի Նուշ-ի շահնամէ փէհլիվ Պէհմէն։ Զորոյ երկայնաձեռն կոչման զպատճառն ոմանք մեկնեալ ասացին, թէ քանզի նա զբազում քաղաքս աշխարհի երկայնելով զձեռս՝ ընդ ձեռամբ նուաճեաց. յայս սակս կոչեցաւ Տէրազտէսթ, որ է երկայնաձեռն։ 6. Է՛ անուն մետասաներորդի ամսոյ արեգակնային ամի, որ է յունուար։ 7. Է տեսակ ինչ ծաղկան, որ ծաղկի յամսեանն յունուարի. Պիր նէվ՛ չիչէք տըր։ 8. Է անուն երկրորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ. Հէր այլին իքինճի կիւնի ատը տըր. Եւ գիտելի է՝ զի այս է սովորութի ազգին պարսից, որք յորժամ անուն աւուրն համեմատ գայցէ անուան ամսոյն, 'ի հարկէ յայնմ աւուր տօն առնեն ցնծալից ուրախութեամբ։ 9. Է անուն երաժշտական փերտէի միոջ։

ՊԷՀՄԷՆԱՆ بهمنان * Է արմատ Պէհմէնի ծաղկան, որ ունի տեսակս երկուս. որոց մին է կարմիր, և միւսն սպիտակ. արաբերէն بهمن Պէհմէնէյն.

ՊԷՀՄԷՆԵԱՐ بهمنيار * Է անուն միոյն յաշակերտաց, Էպու ալի Իպնի սինայի, որ էր ուր շարադրութե մատենից. Պիր ֆիլէսոֆ ատը տըր.

ՊԷՀՄԷՆՃԷ بهمنجه * Է անուն երկրորդի աւուրն յունուարի. (զոր Թագաւորք պարսից կարի ինչ յարգեալ՝ մեծ համարէին զօրն զայն.) Պէհմէն այըն իքինճի կիւնի ատը տըր. որ և ասի ՊԷՀՄԷՆՃԷՆԷ։

ՊԷՀՆԱՆԷ بهنانه * Բլիթ սպիտակ հացի. Քիւմպէթ նանը ֆըռընտա։ 2. Տե՛ս ՔԷՊՊԻ.

ՊԷՀՈՒՐ ԱՄԷՏԷՆ بهوش آمدن * 'ի միտս գալ. Ա՛գըլը պաշըն կէլմէ. զի ասի՝ Ջիւն շահ պէհուշ ամէտ ասըր իւ չէշմի քէրտէն պիրաւատէ։

ՊԷՀՈ՛ՒՐ ՊԱՐ بهوش باش * Տե՛ս ՊԷՀԻՒՐ ՊԱՐ։

ՊԷՀՐ بهر * Վասն. Թուրք" Իչիւն. և չէզ" Ուչուն. զի ասի بهر تو Պէհրի թու. بهر شما Պէհրի շիւմա. بهر من Պէհրի մէն. և بهر او Պէհրի իւ. 2. Տե՛ս ՊԷՀՐԷ։

ՊԷՀՐԱՄ بهرام * Է անուն Թագաւորի միոջ 'ի մեծագոյն թագաւորացն առաջնոց. (որ ունելով զաւենչ որսալոյ զվայրի էշս, յայսմիկ զգիւր, մականուանեցաւ Պէհրամկիւր.) Պիր փատիշահըն ատը տըր։ 2. Հրատ. (է մին յեօթանց մոլորական աստեղաց.) արաբերէն Միրրիխ։ 3. Է անուն հրեշտակի միոջ, որ է պաշտպան և պահապան ուղևորաց ճանապարհի. նաև է վերակացու իրողութեց, որք լինին յաւուրն Պէհրամ։ 4. Է անուն քսաներորդի աւուրն իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ։ 5. Է մականուն Թագաւորացն Պարսից, որպիսի է և բառն Խոսրով։ 6. Այլաբանութեամբ ինչ ասի զուռակէ, որ է Գուլաճ. Հիւճիւր.

ՊԷՀՐԱՄԷ بهرامه * Նոյն է ընդ բառին ԷՊՐԻՑՀԻՒՄ։ 2. Տե՛ս ՊԻՑՏՄԻՒՀ. որ արտաբացուցեալ ասի ՊԷՀՐԱՄԷՃ։

ՊԷՀՐԱՄԹԷԼ بهرامتل * Է կոթող ինչ. (զոր արարեալ է Պէհրամ չօփին 'ի հատեալ գլխոցն թիւրքաց զոր սպան.) Պիր մինարէ ատը տըր։

ՊԷՀՐԱՄԿԻՒՐ بهرام كور * Տե՛ս ՊԷՀՐԱՄ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՊԷՀՐԷ بهره * Մասն, բաժին. Հիսսէ, վէ նասիպ։

ՊԷՀՐԷՄ بهرم * Այն խոտն՝ որով գեղզին և աշխէտ գոյն ներկանեն. տաճկերէն عصفور Ասֆուր։

ՊԷՀՐԷՄԱՆ بهرمان * Կարմիր յակինթ. Էրգուան եագութ։ 2. Է տեսակ ինչ գունագոյն և նկարէն աղնիճ մետաքսեղէնի. Պիր նէվ՛ րէնկէտէ րէնկ լաթիֆ իպրիշիմ հարիր տըր։ 3. Տե՛ս ԿԻՒԼԱԿԻԼՈՒՆԷ։

ՊԷՀՐԷՄԷՆ بهرمن * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷՀ-

ՐԷՄԱՆ . (զի է Թեթեւացուցեալն 'ի նմանէ) :

ՊԷՀՐԷՄԷ پهرمه * Ըղղաք . (այսինքն ծակիչ գործի հիւսանց , որ է երկաթ ինչ ծայրասուր .) Թուրքերէն Մըխգազ :

ՊԷՀՐԷՄԷՆՏ پهرمند * Բաժանորդ , բաժանակալ , կամ մասնակից . Հիսսէտար կէ նասիպտար :

ՊԷՀՐԷՎԷՐ پهرهور * Տե՛ս ՊԷՀՐԷՄԷՆՏ :

ՊԷՀՐԷՏԱՐ پهرهدار * Տե՛ս ՊԷՀՐԷՄԷՆՏ :

ՊԷՀՐԻԱՆ پهرآن * Վասն այնորիկ . Անըն իչին :

ՊԷՀՐԻԹԻՒ پهرتو * Վա՛ քո . Սէնին իչին :

ՊԷՀՐԻԻՑՆ پهراين * Վասն այսորիկ . Պունուն իչին :

ՊԷՀՐԻՉԻ پهرچه * Վա՞ էր . Նիչին :

ՊԷՂԱ بغا * Տե՛ս ՄԻՔԵԱԶ :

ՊԷՂԱԶ بغاز * Այն սեղն՝ կամ երիթն , զոր 'ի կարելն զտախտակ հիւսունք և տախտակաշէնք դնեն 'ի միջոցս տախտակին՝ վ՞ բարուղաքպէս գործականելոյ աղուցին . Թուրքերէն Չիվի :

ՊԷՂԱԼ بغل * Անութ , կամ անթ . Թուրքերէն Գօլթուգ . ասի և ԼԷՐ , ԽԷՐ , և ԿԷՐ :

ՊԷՂԱԼԹԱԳ بغلتاق * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՂԹԱԳ :

ՊԷՂԱԼՊԷՆՏ بغلبند * Տե՛ս ՊԷՂԹԱԳ :

ՊԷՂԱՅԷԹ بغايت * Յոյժ . Ղա՛յէթ իլէ :

ՊԷՂԱՆՈՒՇ بغنوش * Սրընթաց երիվար և ջորի . Էշէկտէն ալ կէ գաթըր :

ՊԷՂԵԱԶ بغياز * Մեկնիչ պարսկերէն՝ Մուղչէ չաթըրդանէ , այսինքն վարձ և պարգև որ տուեալ լինի աշակերտի . Չաթըրդը Վէրիլէն խուճլիքլի կէ պախշիշ . որ և ասի ՔԷՆԵԱԶ , և ՊԷՐՄԷՂԱԶ :

ՊԷՂԷԼԷՆՔ بغلک * Է գնտակ ինչ , որ յայտ եղեալ գոյանայ յանթատակն մարդոյ , և անցմամբ ժամանակաց ափեալ՝ Թարախ և ժահր լինի 'ի նմա , բայց ոչ այնքան ցաւի . Պէզ էօտչաւամ նէսնէ փէյտ . Թուրքերէն Քէօթէկ մէմէսի :

ՊԷՂԷՄ بغم * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՔԷՄ . և է փայտն Պագամին , որ զգոյն կարմիր ներկանէ :

ՊԷՂԷՆՏ بغند * Է մորթ ինչ կարծր՝ նման Սաղրի կոչեցեալ մորթոյն , բայց մեղկ է առաւել քան զսաղրին :

ՊԷՂԹԱԳ بغتاق * Է հանդերձ ինչ յատակացեալ աղբեն պարսից , զոր կոչեն Է անթա-

տակաս . որ և յայտ սակս ասի [illegible] . Պէյ ծէլ՝ գաֆթան փէյ : 2 . Տե՛ս ՇԱՎԷՆԻ :

ՊԷՂԼԱՆ بغلان * Հեռաւոր . Թաղէ . զի ասի՝ Փէշլուն պէշլունի Փէշլուն խանէ :

ՊԷՂՐԱ بغرا * Արու խոզ . Էրքէք տօնուզ . որ և ասի ԿԻՒՐԱԶ :

ՊԷՃ بج * Ներքին կողմն բերանոյ . Աղըզըն իչի . Էնսէրմանէ փէհան :

ՊԷՃԱ بجا * 'Ի տեղւոջ իւրում . Մահալլինտէ :

ՊԷՃԷՄ بجم * Բարեկարգութիւն արդարութեան . Իսթիգամէթ հալ . զի ասի՝ Քէտորէմ պէտէմ . այսինքն գործ իմ կամ որպիսութիւն իմ բարեկարգ . Հալըմ միւնթէզէմ :

ՊԷՃԻՒԶ بجز * Տե՛ս ՃԻՒԶ :

ՊԷՃՈՒՇ ԱՄԷՏԷՆ بجوش آمدن * Եռալ . Գայնամագ :

ՊԷՄ بم * Բամբ . (է Թանձրաձայն առաւելապէս լարն քնարի և այլոց նուագարանաց . Գալըն սէսլի էօղլան Թէլլէ տանպուրէ . կէ չալգը աղլէն . ասի և ՇԱՀՐՈՒՏ : Որոյ նուրբն և սուրն կոչի Զէյր , որ է Զիլ . և երկոքին ինքեանն առասցեալ լինին՝ Պէմ իւ զէյր , կամ Զէյր իւ պէմ :

ՊԷՄԷՆ بمن * (է արաբական գերանունս Մէն .) Ինձ . Թուրքերէն Պանա . և արաբերէն Լի :

ՊԷՄԻՅԱՆ بميان * Է արաբական Մեյան բառին .) 'Ի մէջ . Թուրքերէն Օրթայէ :

ՊԷՄԻՒԶԻՅՐ بوزير * Տե՛ս 'ի բառն ՊԷՄ :

ՊԷՅԱ بيا * (է ձայն ինչ հրամայական .) Հայց . Պէրու կէլ :

ՊԷՅԱՏ بيار * Արթնութիւն . Օյանըգլըգ :

ՊԷՅԱՎԱՐ بياوار * Տե՛ս ՔԷՅԱՎԱՐ :

ՊԷՅԴԱՐ بيطار * (բառ արաբի) Տե՛ս ՆԱ'ԼՊԷՆՏ :

ՊԷՅՂԱՐԷ بيغاره * Տե՛ս ՍԷՐԶԷՆԻՇ :

ՊԷՅՏԱԳ بيدق * Մին 'ի հաւուցն սատրընջոյ . ասի և ՓԻՅԱՏԷ :

ՊԷՅՏԷԽ بيدخ * Երիվար ամեհի և մարտասէր . Էօյլէ Աթըրի կէ ճէնկեավէր :

ՊԷՅՔԷՆՏ بيکند * Է անուն գաւառական քաղաքի Էֆրասիաբայ արքային . Փայիթախթը Էֆրասիապ :

ՊԷՑՔԻՑՏԷՆ پیکدان * Ջուր 'ի բերան առնուլ և փչել. Աղզէ սու ալըպ ֆըշգըրմագ.

ՊԷՆ بن * Է ասակ իմն մանրիկ մրգոյ, որ լինի յանտառային ծառս. Թուր" Չանըմ-գուշ, կամ Չէթլըմ-գուշ. որ և ասի ՊԷՆԷԿ, և ՊԷՆՎԷՐՏԷՆ։ 2. Պարտէզ, կամ արտորայք ցա-նոց. Պաղ վէ չէմէն։ Եւ կէսք առեն լինել կաղ. խըրմէն։

ՊԷՆԱՂ بناغ * Տե՛ս ՆԻՒՎԻՑԱԷՆՏԷ։ 2. Խակ մեռաքս. խամ իպէքլիք։ 3. Մանած՝ որ եցէ փախուցեալ 'ի մասուրայն։ 4. Տե՛ս ՀԷՄ-ՐԻՒՑ։

ՊԷՆԱՄ بنام * Անուանի և հռչակեալ և ականաւոր. Նամտար վէ մէշհուր վէ մարուֆ։ 2. (Է գործիականն բառին Նամ.) անուամբ. զի ասի՝ ابنام Պէնամը խիտա, անուամբն այ. Թանըրընըն ատը իլէ.

ՊԷՆԱՄԻ ԻՑԶԻՏ بنام ایزد * Է սաբաւ-ճեւ, և Թարգմանի յանուն այ. որ 'ի գործ ածի 'ի պահու երգման և զարմացման։

ՊԷՆԱՆԷՃ بنانج * Տե՛ս ՀԷՄՐԻՒՑ. ասի և ՎԷՍԻ.

ՊԷՆԱՎԷՐ بناور * Պալար. Չիպան. որ և ասի ՏԻՒՄԷԼ, ՏԻՒՄՊԷԼ, և ՏԻՒՆՊԷԼ։

ՊԷՆԱՏԱՆԻ بنادانی * Անգիտութիւն. Պիլմէզլիքլիք.

ՊԷՆԱՔԷԱՄ بناکام * Ակամայ. Իսթէ-մէյէրէք.

ՊԷՆԷԶՏ بنزد * Տե՛ս ՆԷԶՏ։

ՊԷՆԷԿ بنك * Է ասակ իմն կերպարանոյ, որոյ զեմինն Աղլաս է, և 'ի վերայ նորա յօրինեալ վարդաձեւութիւն նկարք ոսկեհուռն պաճուճանօք. Պիր նէվ գումաշ փար։ 2. Տե՛ս ՊԷՆ, ՈՒ. ու" նշ"։

ՊԷՆԷՎՐԷ بنوره * Հիմն որմոյ և շինուածոյ. Էսաս փիվար վէ պինա թէմէլի.

ՊԷՆԷՖՇ بنفش * Մանուշակ (ծաղիկ). արաբերէն պէնէֆսէճ. (որ է արաբացուցեալ 'ի ՊԷՆԷՖՇԷ բառէն).

ՊԷՆԷՖՇԷ بنفشه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷ-ՆԷՖՇ։

ՊԷՆԷՖՇԷԶԱՐ بنفشه زار * Տեղի՝ ուր զոն բազմութիւնք բուսոց մանուշակ ծաղկան. Թուրքերէն պէնէֆշէլիք.

ՊԷՆԷՖՇԷՔԷՐՏԷ بنفشه کرده * Կա-պուտակացեալ. Մօրարմըշ. փէմպէ փէրէք.

ՊԷՆԷՖՇԻ بنفشی * Մանուշակագոյն. Թուրքերէն Մօր րէնկ.

ՊԷՆԻՑԶ بنیز * Տե՛ս ՀԷՐԿԻԶ։ 2. Տե՛ս ՆԻՑԶ։

ՊԷՆԿ بنگ * Հաշիշ՝ զոր չորացուցեալ ուտեն, որ ցնորէ զխելս ուտողին, և թմրեցու-ցանէ զանձն նորին. որ արաբացուցեալ بنج պէնճ ասի։

ՊԷՆԿԷԱԼԷ بنگاله * Է անուն մեծի քա-ղաքի միոյ 'ի Հնդկաստանի. (զորմէ ասի լինել գահակալ քաղաք նախնի թագաւորաց նոցին.) Պիր մէմլէքէթ շէհըր ատը տըր.

ՊԷՆԿԷԱՀ بنگاه * Թաղեայ վրան Թուրք-մանաց, որ կոչի Տէրքէմ էվի. որ և յաճախ գոր-ծածութ. առնուն եղև սա վրանաց վիւղերայից և մեծամեծաց. զի ասի՝ Պօյ էօ-փէնչէւահ, վէ խայմէ էօ-խարչէւահ. որ և ասի ՊԻՒՆԿԷԱՀ։

ՊԷՆԿԷՐԷ بنگره * Օր օր, զոր առեն կա-նայք եղանակաւ վս. 'ի քուն լինելոյ մանկանց յօրօրոցի. որ և ասի ՆԱՆՈՒ։

ՊԷՆՈՒ بنو * Կաղ. ասի և ԽԻՐՄԷՆ։

ՊԷՆՈՒՀ بنوه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԷՆՈՒ։

ՊԷՆՈՒՄԱՇ بنوماش * Տե՛ս ՄԱՇ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՊԷՆՎԱՆ بنوان * Պարտիզպան, կամ պա-հապան կալի. Խըրմէն պէքճիսի. Պէկճիպանը խըրմէնէ։

ՊԷՆՎԷՆ بنون * Տե՛ս ՊԷՆՎԱՆ։

ՊԷՆՎԷՐՏԷՆ بنوردن * Տե՛ս ՊԷՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՊԷՆՏ بند * Ցօդուած անդամոց. Մէֆ-սալը ուղ. որ և ասի بندکشه ՊԷՆՏԷՔՇԷ։ 2. Է այն շղթայն, զոր դնեն յոտս յանցաւորաց. Մէսճիթ այագըննէ ուրուլմուշ զինճիր։ 3. Է եր-կաթն այն՝ զոր սևեռեն 'ի վս. խոփոց սապատա-կաց և սապատաց, և 'ի վս. փեղկից դրանց պա-տուհանաց և պահարանաց։ 4. Տե՛ս ԳՈՒՖԼ։ 5. Նենգութի. և խարդախութի. Մէքիր վէ հիյլէ. 6. Տե՛ս ՔԻՐԻՑԳ. 7. Ուխտ և երդումն. Ահտ վէ եէմին։ 8. Տե՛ս ԷԺԿԷԱՆ։ 9. Տե՛ս ԿԻՐԻՀ, ըստ առաջին նշանակութեն։ 10. Արգել ջրոյ՝ կոչեցեալ զառաջեաւ նր., զոր առնեն վս. ոռոգա-նելոյ զայգիս և զպարտէզս. նոյնպէսնակ առնեն և վս. պտուտելոյ զաղօրիս։ 11. Երևակայութի և նկատումն. խէյալ վէ մէուլահազէ. զի ասի՝ Փէրտէ փէրտէնոփ սէֆէր էօլ. և կամ՝ Փէրտէ փէրտէնոփ ոչորն Փէրտէ էօլ։ 12. Գօտի. Գուշագ։ Նաև կապ ուսեր և կապարճաց, և այլոց նմանեաց. Գըլըճ վէ Թիրքէշ պաղը։ 13. Կապ. Թուր" Պաղ. և արդ" Գայտ։ 14. Է հր" Պէմիէն բային. որ և բարդի՝ որպէս Մէյանպէնտ, և Քէմէրպէնտ։ 15. Խաղ ըմբշամարտից. Կիւրէշճի օյունի.

ՊԷՆՏԷ بنده * Ծառայ. (ըստ արական նշանակութե. Թէ լիցէ այն գնածոյ, և Թէ ինքնա-

կամ յարաբերութիւն ծառայ եղեալ, և թէ 'ի պատե-րազմի [illegible] վարեալ և ծառայ լեալ.) Թուր-քերէն Գուլ. տես և ԼԱԶԻՑՆ, ԿԵՐՐԱ, ԴԻԻ-ԼԱՄ, և ՃԱՄԵԿԻ.

ՊԷՆՏԱՊ بنداب * Կշեռ. Արա. արպե-րէն Ճիզէտ.

ՊԷՆՏԷԿԻ بندکی * Ծառայութիւն. Գուլլըգ.

ՊԷՆՏԷՎԱՐ بندهوار * Ծառայաբար. Գուլ կիպի.

ՊԷՆՏԷՐ بندر * Տեղի՝ ուր վաճառականք առևտրութեան առնեն. Պօշէրչէան իշքէօրի էսի.

ՊԷՆՏԷՐՋ بندرز * Տե՛ս ՃԻԻՎԱ՛ԼՏՈՒՋ.

ՊԷՆՏԷՐԿԵԱՀ بندرگاه * Է տեղին այն՝ յորում վաճառականք բեռնիւ կայեն և բառնան. և են նաւահանգիստ, ուր նաւք վաճառականաց եկեալ՝ զնաւս իւրեանց թափեն. Թիճարէթ էսէ պողազլըող տէպէգէլըը էսէր. վէ թուճճար գապլըրըեան չէքիլիր էաննաշատուղի իսքէլէ, վէ լիման օլան յէրէան.

ՊԷՆՏԷՐՈՒԶ بندروز * Տե՛ս ՃԻԻՎԱԼ-ՏՈՒՋ. որ և տես ՊԷՆՏԷՐՋ, և ՊԷՆՏՈՒՋ.

ՊԷՆՏԷՐՈՒՂ بندروغ * Կապանս, կամ կապ ջրոյ, զոր առնեն վասն 'ի մեծ գետոյ ջուր զատանելոյ, և այլուր հոսեցուցանելոյ. Պիւյուք իրմագըն սու այըրող՝ պոշքա եէրէ ագըլմագ իչ-չիւն եիթիւրէյէրի պէնտէ տէրլէր. տես և ՊԷՐԻՂ.

ՊԷՆՏԷՔ بندک * Տե՛ս ՊԱՂԷՆՏ. և նշ՛ բամբակ, որ վ՚ մանելոյ քձուձար իցէ եղեալ.

ՊԷՆՏԷՔՇԱՏ بندکشاد * Տե՛ս ՊԷՆՏ-ԿԵԱՀ.

ՊԷՆՏԻ بندی * Տաճիկ գերի անկեալ 'ի ձեռս քրիստոնէից. Քէօֆիր էլինտէ էսիր օլան միւսլիման.

ՊԷՆՏԻՑՆԷ بندینه * Կոճակ (որ կարի 'ի հանդերձս). կամ թէ կայն այն, զոր կարեն 'ի տեղի կոճակի. Թուրքերէն ևս Պէնտ.

ՊԷՆՏԻՑՏ بندید * Է կատարեալ եղանակ երրորդ դէմ ՊԷՆՏԻՏԷՆ բային.

ՊԷՆՏԻՑՏԷՆ بندیدن * Տե՛ս ՊԷՍԹԷՆ. (զի է ծագեալ 'ի հրամայականէ նորին).

ՊԷՆՏԻՆԱՑԻԺԷ بندینارژه * Նշանակէ զծունրս ոճից արմնկաց, որք 'ի մանրիլ և 'ի յարդ լինելն իւրեանց՝ այնպէս հնան. Թուրքերէն Քէօմիւռ. արաբերէն Գատուշէ. տես և ՔԷՔԷ.

ՊԷՆՏԻ ՇԷՀՐԻԵԱՐ بند شهریار * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէ-վա իսմի տիր.

ՊԷՆՏԿԵԱՀ بندگاه * Յօդուածք անդա-մոց. Մէֆասըլ ա՛զա.

ՊԷՆՏԿԻՑՐ بندگیر * Լծակ. (է սա իբր ճիղ, զոր բամբակաւ, և խոզակ կապեալ կարկեալ ծածկեն. և այնու զփողոցս ջրոց ամբա-ցուցեալ հատանեն և պնդեն.) Թուրքերէն Լէվէնտ. և արաբերէն Լանգար.

ՊԷՆՏՈՒՋ بندوز * Տե՛ս ՃԻԻՎԱԼՏՈՒՋ.

ՊԷՇԷԼ بشل * Է հր՛ թիւ, և նոյն է ընդ հրամայական բային Տէրգնէյչ. որոյ անկերպութիւն է Տէրգէյիէրէն.

ՊԷՇԷՄ بشم * Անմարդութիւն. Հոշն օլմամագ. Նամէրտլիք.

ՊԷՇԷՆՃ بشنج * Ջրմարթութիւն պատկեր, և վայելչութիւն դիմաց. Դուրուշիւնին էյիլիկի. Ուր էյ-գափէնին րոու. 2. Այն իրն 'ի գործեաց առաջ-նորդաց, որ կոչի Էվէնէ.

ՊԷՇԹԷՐ بشتر * Է անուն Մեծայնէ հրեշտակապետին այ. Նամէ Հարբէթէ Մէլէքէյէ. Դարձեալ՝ ասէ ևս ոմն 'ի հեղինակաց, թէ է սա անուն հրեշտակի սրբոյ, և նմա յանձն եղեալ է պաշտօն վերակացութեան անձրևաց՝ [illegible]. Պիր Ֆէրիշէնին նամը տիր.

ՊԷՇԻԹԱՊ بشتاب * Նշանակէ շտա-պով. Աճէլէ իլէ.

ՊԷՇԽԷ بشخه * Պղծիւ. Քիրլի. զոր առնեն 'ի մարմին խոզի, և այնու զվէրս կարկա-ցուցանեն.

ՊԷՇԽԻՑՏԷՆ بشخیدن * Փայլել կամ շառագայթել. Ջըլա վէրմէք. 2. Ջուր՝ ցօղել. Սու սաչմագ.

ՊԷՇԳԷՐԷ بشغره * Տե՛ս ՍԱԽԹԷ.

ՊԷՇՄ بشم * Եղեամն. 2. Անձաւանն և սառնուկեցի. Մուզլէիքի գիօրիք. 3. Է անուն տեղւոյ միոյ, որ է ընդ մէջ Դրաքեթիա-թանու և Րէյի. և է կարի լաւ ցուրտ.

ՊԷՇՆԻՑԶ بشنیز * Է խոտ մի՝ որ 'ի գեղորայս 'ի գործ ածի, զոր 'ի կատարածութեան-լիս կոչեն՝ Վօրմիգա. որ և տես ՊԷՇՆԻՑԶԷ. և ՊՈՒՅԻ ՄԱՏԷՐԱՆ.

ՊԷՇՈՒԹԷՆ بشوتن * Չարաբարոյ, և չարաբուն. Պէտ խուլքլը, վէ պէտ էսլ. զի ասի՝ Պէշոթէն իրն նէ շաքէտ սօյլէմէկ.

ՊԷՇՈՒԼ بشول * Իրարէս ևզրծուն-եայ. Իշ պէճէրիճի վէ մուշահատ պէլիքիլիթ.

ՊԷՇՈՒԼԻՇ بشولش * Տե՛ս ՂԷՄՆԱՔ.

ՊԷՇՔ بشک * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՊՆԷՄ, որ է շաղ. Թուրքերէն Չի. 2. Նաղն գեղեցկաց. Իւզիէրի թիւշիյան.

ՊԵՂՔԵԱՐԻ بشكارى * Վար և ցան, Քէօշլէմէ էքմէք։

ՊԵՂՔԵՆՃ بشكنج * Դառնակ. Պէշէնք։

ՊԵՂՔՈՒԼ بشكول. Տե՛ս ՊԵՃՔՈՒԼ։

ՊԵՂՔՈՒՆ بشكون * Այս ժողովուն և փառատակամեր 'ի [illegible]. Հոռոմոլի Ջէտալէրէ սոյ էօրէնի ադէթ. որ և ասի [illegible] ԸՈՒՆ։

ՊԵՉԷ بچه * Զագ. Թուրքերէն Եավրու [illegible] ան զոմ ձագուց, ոմ Թէյզաղըէ, և Տէհէօնգէ- չէ, և Իուշնի-րզըէ, և Ըէյրզէ։

ՊԵՉԵՊԱԶ بچه باز * Մանկասէրի. արաբերէն Մուղլիմ։

ՊԵՉԵՏԱՆ بچه دان * Տե՛ս ԶԻՀՏԱՆ։

ՊԵՉԵՔՈՒ بچه كو * Տե՛ս ԽՈՒՐԹՈՒՔ։

ՊԵՉԻ بچه * Առ ի՞նչ. Նէյէ. կամ որո՞վ. մինչ ասի՝ بچه كونه Պէձ կիւնէ, խնայեալ ըմնի՝ որո՞վ կերպիւ. Թուրքերէն Նէ փըօզլէ։

ՊԵՉԻ ՍԱՆ بچه سان * Որո՞վ կերպիւ. Նէ փըօզլէ։

ՊԵՉՔԵՄ بچكم * Տուն ամարան. Եայլէ ճէխսաս էվ. Խանէի Եազլըզնէ։ 2. Է անուն առոհմի միոյ ազգին Թուրքաց։

ՊԵՊԱ بپا * Քանի՛ քանի, կամ ոքքան. Թուրքերէն Նիչէ. ասի և ՊԵՍԱ։

ՊԵՊԱԼԻՐՂ ՆԻՀԱՏԵՆ ՍԵՐ بپالش نهادن سر * 'Ի բարձ դնել զգլուխ. Եասթըղա Եաթմագ։

ՊԵՊԵՔ بپك * Տե՛ս ՄԵՐՏԻՒՄԵ։ 2. Մանուկ տղայ. արաբերէն طفل Դըֆլ։

ՊԵՊՐ ببر * Է սա կենդանի ինչ 'ի գազա- նական տեսակէ նման առիւծու, բայց կարճ է ագի մորթ քան զագի առիւծու, և կարի ինչ ու- ժեղ և ահագին կենդանի. ինձ Թուի թէ հայե- րէն վագր ասի. Պէբ Գուվվէթլի Վէ ժէհէյդ ձան- վէր փլըդ։ 2. Ցաւակական փեհճլյան Բիւսթե- մայ քաջի։

ՊԵՊՐԻՊԵՑԱՆ ببريان * Է անուն յառա- կական հանդերձի ինչ Բիւսթեմայ քաջին, զոր ազգանէր Բիւսթեմ յառաջս մարտի պատերազ- մի. զորմէ ասի թէ էր 'ի մորթոյ ընձու. Բիւսթէմ ձըէն ճախըմա պէր կիւյմէն ադի փըըր, մի գոռըլդ փըէրխանէն իդի։

ՊԵՌԱՀ بره * (Է տրամկանին առահ բա- թին.) 'Ի ճանապարհ. Եօլա. որ և ասի ՊԵՌԵՀ։

ՊԵՌԱՀԻՑՏԵՆ برهيدن * Ցուղարկել, ուղևորել. Եօլա կէօնտէրմէք, եօլլամագ. որ և ասի ՊԵՌԱՀԱՔԵՐՏԵՆ։ 2. Ուղևորիլ, երթալ 'ի ճա- նապարհ. Եօլա կիրմէք։

ՊԵՌԱՀԱՔԵՐՏԵՆ بره كردن * Տե՛ս ՊԵ- ՌԱՀԻՑՏԵՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՊԵՌԵՀ بره * Տե՛ս ՊԵՌԱՀ։

ՊԵՍ بس } Բաւական, հերիք. Եէթէր. ՊԵՍԱ بسا } արաբերէն Քէֆի։ 2. [illegible] 3. Տե՛ս ՊԻՍԵԱՐ։

ՊԵՍԱՀ [illegible] — [illegible] ական. Թիւնդ [illegible] թիւն և [illegible] կանութիւն. Փէքիր վէ Քէսաթ։

ՊԵՍԱՀԵՆՔ بساهنك * Խթան՝ որ ըն- նի 'ի կրնկան կօշկի. Էօչէ փէմիւզի։ 2. Երիթ, կամ սէպ. Թուրքերէն Չիվի։ Գրի և յօրի- նակս ինչ՝ Փէնսհէնի։

ՊԵՍԱՃ بساج * Կապ և կախ. Փէրէնք վէ Քէսաթ։

ՊԵՍԱՄԱՆ بسامان * Բարեկարգ ըստ որպիսութեան. Մէնթիզամ էհվալ։

ՊԵՍԱՆ بسان * Որպէս, կամ այնպէս. Մէսէլ վէ մանէնտ, անըն կիպի։

ՊԵՍԱՎԵՆՏ بساوند * Վերջայանկութի- տասնութոր տաղից. արաբերէն قافيه Գաֆիյէ։

ՊԵՍԱՏԵՍԹ بسادست * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՍԱՏԵՍԹ. և նշանա՛ ժամանակութի յառաջուն. Թուր Վաքթ. զի ասի՝ Պէսադէսթ փաղ, մինչ ես. Վաքթ Վէրտի. Եւ գիտելի է՝ զի Տէսթադէսթ նշանա՛ զառաժամայն վճարումն գնոց գնելի իրին. արաբերէն نقد Նագդ։

ՊԵՍԱՐԵ بساره * Սրահ. Սոֆա։

ՊԵՍԱՐՈՒՊ بساروب * Հասկապաղու- թի. Թուրքերէն Պաշագ Իւնէս. որ և ասի ԽՈՒ- ՂԵՉԻՑՆԻ։

ՊԵՍԱՐՏԵ بسارده * Արտ՝ որ իցէ վար- եալ վասն սերմանելոյ. Թարլա։

ՊԵՍԱՔ بساك * Է այն՝ զոր մանկունք և պատանիք յաւուրս ուրախութե և զուարճութե 'ի պարտէզս և 'ի բուրաստանս գլխանոց ինչ կազ- մեալ 'ի հոտևետ ծաղկանց, դնեն 'ի գլուխս իւր- եանց. Պաշ Վէ պաշէթէ Ճէմալէրան Վէ նէվճիւվա- նան բէյլալէրէնթէն էյլաղան էթէու՝ պաշլէրինէ կէյէր- լէր. գրի և ՓԵՍԱՔ։

ՊԵՍԵԼ بسل * Տե՛ս ԿԵԱՎԵՐՍ։

ՊԵՍԵՂ بسغ * Տուն, որ իցէ շինեալ ա- պակեօք և յախճապակեօք. Օճէանէ վէ Եաֆըլեչ օլըմ օըըշմ Էվէ Վէ Թէազի Էվէ։

ՊԷՍԷՂՏԷ بسغده * Տե՛ս ԷՍԷՂՏԷ ։

ՊԷՍԷՂՏԻՑՏԷՆ بسغدیدن * Պատրաստ_ ել ․ Հազրրլամագ ։ 2 ․ Կազմել ․ Տուզիւմէք ։

ՊԷՍԷՆՏ بسند * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՊԷ_ ՍԷՆՏԷ ։

ՊԷՍԷՆՏԷ بسنده * Բաւական , և լրա_ ցեալ ․ Եթիշ , չէտքի , վէ Ըէյմօ ։

ՊԷՍԷՆՏԻՑՏԷՆ بسندیدن * Բաւական ... որ և ... նանալ , կամ շատանալ ...

... ՊԷՍԷՆՏՔԷՐՏԷՆ بسندکردن * Տե՛ս ՊԷՍԷՆՏԻՑՏԷՆ ։

ՊԷՍԷՐ ԱՄԷՏԷ بسرآمده * 'Ի գլուխ ելեալ ․ Պաշէ չըգմըշ ։

ՊԷՍԷՐ ԱՄԷՏԷՆ بسرآمدن * 'Ի գլու_ խ ելանել ․ Պաշէ չըգմագ ։

ՊԷՍԷՐ ՇՈՒՏ بسرشد * 'Ի գլուխ ել (և Թարգմանի 'ի գլուխ գնաց , այսինքն լրա_ ցաւ ․) Պաշէ չըգտը ։

ՊԷՍԷՐ ՊՈՒՐՏԷՆ بسربردن * 'Ի գլու_ խ տանել ․ Պաշէ չըգարմագ ։

ՊԷՍԷՐ ՏԷՐ ԱՄԷՏԷՆ بسردرآمدن Սահել ․ Սէօրչմէք ։

ՊԷՍԹԷ بسته * (կրաւ" ընդունի" ՊԷՍ_ ՏԷՆ բային) Կապեցեալ ․ Պաղլանմըշ , պաղլը ․ տես և ԷՖՐԱԶ ։ 2 ․ Մեռուցս գունագոյն ։ 3 ․ Իր՝ որ կապեալ է յեղանակ ինչ ․ Մագամէ պաղլան_ մըշ չէր ․ զոր և յաշխարհին հռոմեաց 'ի գործ ածեալ տան՝ ՊԷսԹԷ քէլամ ։

ՊԷՍԹԷՆ بستن * Կապել ․ Պաղլամագ ․ (հրամայական Պէնտ , և ապառնի Պէնտէտ ։)

ՊԷՍԹԷՐՈՒԱՀՄ بستهرحم * Կին՝ որ ոչ ծնանի զաւակ ․ Էվլատ տօղուրմազ գատըն ։

ՊԷՍԻ بسی * Տե՛ս ՊԻՍԵԱՐ ։ 2 ․ Տե՛ս ՊԷՊԱ ։

ՊԷՍԻՑՋ بسیج * Պատրաստութիւն պիտոյ_ ից ․ Թէտարիւքի մէհիմմաթ ։ 2 ․ Կազմել և պատ_ րաստել ․ Սօխմէ վէ տօտէ չէտմէ ։ 3 ․ (Է հրա_ մայական Պէսիճիտէն բային ։)

ՊԷՍԻՑՋԷՆՏԷ بسیجنده * Է ներգոր_ ծական ընդունելութիւնն Պէսիճիտէն բային ։

ՊԷՍԻՑՋԻՑՏԷՆ بسیجیدن * Կառուցել (զգործ ․) Իշ կէօրմէք ․ (հրամայական Պէսիճ և ապառնի Պէսիճէտ ։)

ՊԷՍԼԷ بسله * Ոլոռն ․ արք" خلّر Խուլ_ լէր ․ (է սա տեսակ ինչ ընդոց նման մաշի , որ 'ի մէջ բակլայի բուսանի ․ և շատ լինի 'ի կողմանս քիւրտիստանի ․ ... Քիրմէնշահ ․) տես և ՄԷՆԷՔ ։

ՊԷՍԿՈՒՅ بسکوی * Տե՛ս ՊԻՍԿԱՒ_ ԿՈՒՑ ։

ՊԷՍՄԱՆ بسمان * Գրաւ այն , զոր գնեն վասն իրի ինչ և բառս 'ի մէջ ... ․ Ռէհին գօյըլմըշ նէսնէ ։

ՊԷՍՄԷ بسمه * Տե՛ս ՎԷՍՄԷ ։

ՊԷՍՆԷ بسنه * Զի՛ յորոյ վերայ ... կալին հեծեալ ․ Հէնկում պինիլմիշ աթ ։

ՊԷՍՈՒՐԻՑՏԷՆ بسوریدن * Տե՛ս ՆԷՖՐԻՑՏԷՆ ։

ՊԷՍՔԷԼԷ بسکله * Սողնակ (որ է փայտ ինչ՝ զոր դնեն յետ կոյս դրան ․) Գափու արդը_ նա գօյըլգըլըր աղաճ ․ Մեկնիչ պարսկերէն՝ Զօրի դի դէր գէօֆ դէր կէօշարէնտ ։

ՊԷՎ بو * Է այն՝ զի զկողմն մորթն ամբողջ քերթեալ և մորթեալ , և 'ի մէջ նորին խոտ կամ յարդ լցեալ դնեն առ ընթեր կթեալ աղատուն , որ կարծելով զնա թէ իւր ձագն իցէ , 'ի կթել զկաթն իւր՝ ոչ առնէ խռովութիւն ։

ՊԷՎԱ بوا * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏԱ ․ և նշանակէ լիցի ․ Օլսուն ։

ՊԷՎԱՐԻՏ بوارد * Է տեսակ ինչ կե_ րակրոյ ․ Պիր նէվի տաամ ատը ։

ՊԷՎԱԶ بوز * Կանաչ բորբոս ․ (որ լինի 'ի գինջութէ օդոյ 'ի վերայ հացի և հանդերձի) ․ Եէշիլ ժէնգ ։

ՊԷՎԻՇ بویش * Նախատահմանութիւն ․ Թագտիր ։

ՊԷՎՇ بوش * Հաշակութիւն և պան_ ծանք ․ Շէհրէթ վէ Ըէգարիւր ․ որ և տես ՊԷՎՋ ։

ՊԷՎՋ بوج * Շքեղ պանծանք , և ցու_ ցումն անձին ․ Քիւր ու ֆէր վէ իօտիւրմայը ․ որ և տես ՊԷՎՇ ։

ՊԷՏ بد * Չար , կամ յոռի , և կամ վատ ․ Երբամաշ ․ արք" Բէտ ․ (որոյ հակակայն է Նիքի ․ որ է բարի ․) ըստ այնմ , Հէր կի օ նիքի մի քիւնէտ ճեզէտ , Նիքի պէտ հէրչէ մի քիւնէտ ճեզէտ ․ այսինքն՝ Ամենայն որ բարի առնէ կամ չար ․ բարի և չար զոր ինչ առնէ՝ գտանէ ։

ՊԷՏԱ بدا * Վատ խօսք ․ Երբամաշ սէօզ ․ չոֆչը գահէշ ․ Ըւ մէրթ նշ" իր յոռի ․ Երբամաշ նէսնէ ։ Իսկ ըստ արաբաց՝ սկիզբն ․ Իպթիտա ։

ՊԷՏԱԽՇ بدخش * Է անուն այնր լե_ րին , ուր գոյանայ ակն մեղեսիկ , որ է Լալ ․ և վասն անուանոր գոլոյ հանքի ականն այնորիկ՝ կոչէ لعل بدخشی Լալ պէտախշի ․ որոյ գտանոն և

քաղաքն անուանի Պէտախշան, և անկանի ընդ մէջ սահմանացն Խորասանայ և Հնդկաստանի. Պէյ փող ափէ փէտր: Պատմի թէ՝ ոսկեարքն սորին գտեալ լինելն այնքան մեծամեծք, մինչ զի ոչ գամէշ հեծնուն 'ի վերայ նոցա, և շրջին:

ՊԷՏԱԽՇԻ بدخشى * Ակն մեղեսիկ. որ է لعل Լա՛լ:

ՊԷՏԱԿԷՀ بداكه * Տե՛ս ՊԷՏԷՆՏԻՅՇ:

ՊԷՏԱՂԱՐ بداغار * Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ:

ՊԷՏԱՆ بدآن * (է տրականն գերանուանս Ան.) Այնմ. Թուրքերէն Անա: Եւ մերթ գործիական, Այնու. Անըլէ:

ՊԷՏԱՆԿԻՈՒՆԷ بدان گونه * Այնգունակ. Օ՛յլէ ...:

ՊԷՏԱՆՍԱՆ بدانسان * Այնու կերպիւ. Օ՛յլէ ...:

ՊԷՏԱՐ بدار * Տե՛ս ԿԵԱՎԶԷՆԷ:

ՊԷՏԶԷՊԱՆ بدزبان * Չարալեզու. Տիլի եաւըմազ:

ՊԷՏԶԷՀՐԷ بدزهره * Տե՛ս ՊԷՏՊՈՒՔ:

ՊԷՏԷ بده * Է կերպակուրն. այն՝ որ ասի Խէօշէֆէլամ. որ և ասի ՊԷԹԷ:

ՊԷՏԷԽԹԷՐ بداختر * Տե՛ս ՊԷՏՊԱԽԹ:

ՊԷՏԷՄԻ بدمى * 'Ի միում կիսոյ, այսինքն 'ի վայրկենի. Պիր ... :

ՊԷՏԷՆՏԻՅՇ بدانديش * Չարախորհ կամ չարամիտ. Եաւըմազ ..., ... որ և ասի ՊԷՏԿԻՒՄԱՆ, և ՊԷՏՐԱՅ:

ՊԷՏԷՐ بدر * (է տրականն Տէր բառին.) 'Ի դուռն. Գաբուայէ:

ՊԷՏԷՐ ԱՄԷՏԷՆ بدرآمدن * Բուն նշանակութիւն բառիս ցուցանէ 'ի դուռն գալ. Գաբուայէ կէլմէք. բայց զայս 'ի գործ ածեն 'ի տեղի արտաքս ելանելոյ. Տըշարը չըգմագ:

ՊԷՏԷՐ ԱՅԷՏ بدرآيد * (Թարգմանի) 'ի դուռն գայ. Գաբուայէ կէլիր: 2. Արտաքս գայ. Տըշարը կէլիր: 3. Կարող լինի, կամ կարողանայ. Գաթըր օլուր:

ՊԷՏԷՐԵԱ بدريا * (է ներգոյական.) 'Ի ծովու. Տէնիզտէ: Բայց պարսիկք յորժամ կամիցին ասել 'ի մէջ ծովու, Տէնիզ իչինտէ, յայնժամ յաւելեալ զնախդիրս Տէր՝ ասեն ՊԷՏԷՐԵԱ ՏԷՐ بدريادر. 'Ի մէջ ծովու. Տէնիզ իչինտէ:

ՊԷՏԷՐ ՊԻՒՐՏԷՆ بدربردن * Արտաքս տանիլ. Տըշարը կէօթիւրմէք:

ՊԷՏԷՐ ՐԷՖԹԷ بدررفته * Արտաքս գնացեալ. Տըշարը կիթմիշ:

ՊԷՏԷՐ ՐԷՖԹԷՆ بدررفتن * Արտաքս գնալ. Տըշարը կիթմէք:

ՊԷՏԷՐ ՔԷՇԻՅՏԷՆ بدركشيدن * 'Ի դուրս քարշել. Տըշարը չէքմէք:

ՊԷՏԷՐ ՔԷՐՏԷՆ بدركردن * Արտաքսել. (և թարգմանի 'ի դուրս ածել.) Տըշարը էյլէմէք:

ՊԷՏԹԷՐ بدتر * Տե՛ս 'ի բառն ՊԷԹԷՐ:

ՊԷՏԹԷՐԻՑՆ بدترين * (գերադրական բառին Պէթէր) Եւս չարագոյն:

ՊԷՏԻ بدى * Չարութիւն. Թուր" Քէմլիք. (Որոյ հակակայն է Նէյքի, որ է բարութիւն) 2. (է համառօտելն Պատի բառին.) Լիցիս. Օլասըն. զի փոխանակ ասելոյ Պէլինէ ... , ասի ՊԷՐԽՈՒՐՏԱՐ ՊԷՏԻ:

ՊԷՏԻՑՆ بدين * (տրականն Իյն բառին) Այսմ, նաև (իբր գործիական) այսու. Պունա վէ պունունլա:

ՊԷՏԻՑՆ ԿԻՈՒՆԷ بدين گونه } Այսու կերպիւ,
ՊԷՏԻՑՆ ՍԱՆ بدين سان } կամ այսգունակ. Պու ուսուլտա իլէ:

ՊԷՏԻՑՁ بديج * Բան. (է գեղ ինչ.) Հէփչիմ:

ՊԷՏԻՑՏ بديد * Ցայտ, կամ յայտնի. Թուրքերէն Պէլլի. արաբերէն ظاهر Զահիր. որ և ասի ԱՇԻՔԵԱՐ, և ՀԻՒՎԷՅՏԱ:

ՊԷՏԻՑՏ ԱՄԷՏԷՆ بديدآمدن * 'Ի յայտ գալ. Զահիր կէլմէք:

ՊԷՏԻՒՐԻՒՍԹԻ بدرستى * Արդարև, յիրաւի. Թուրքերէն Կէրչէք:

ՊԷՏԼԻԿԵԱՄ بدلكام * Դժուարասանձ. (և թարգմանի չարասանձ. ասի զամէհի երիվարաց.) Սէրքէշ ...:

ՊԷՏԽԱՀ بدخواه * Չարակամ, թշնամի, մախացող. Եաւըմազ ..., ..., ...:

ՊԷՏԽՈՒՑ بدخوى * Չարաբարոյ. Քէօթիւ ... որ և ասի ՊԷՏԽՈՒ:

ՊԷՏԿԷՎՀԷՐ بدگوهر Տե՛ս ՊԷՏԽՈՒՅ:

ՊԷՏԿՈՒՑ بدگوى * Նշանակէ չարաբան. Քէօթիւ սէօյլէյիճի:

ՊԷՏԿԻՒՀԷՐ بدگهر * Նշանակէ ցածանիւթ. Մայէսի ալչագ:

ՊԷՏԿԻՒՄԱՆ بدگمان * Տե՛ս ՊԷՏԷՆՏԻՑԸ.

ՊԷՏԿԻՒՎԱՐ بدگوار * Է ներհակն բարւոյն խօշկիւվար.

ՊԷՏՀԱԼ بدحال * Է հակառակն բարւոյն ԽՕՇՀԱԼ.

ՊԷՏՃԻՆՍ بدجنس * Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ.

ՊԷՏՄԷՆԻՇ بدمنش * Տե՛ս ՊԷՏԽՈՒՅ.

ՊԷՏՄԷՍԹ بدمست * Վատ արբեալ՝ որ լրբութիւն առնէ. Էտէպսիզլիք էտէն սէրխօշ.

ՊԷՏՆԱՄ بدنام * Վատանուն, վատահամբաւ.

ՊԷՏՆԻԺԱՏ بدنژاد * Վատազգի. Պէտասըլ. որ և ասի ՊԷՏՆԻՀԱՏ.

ՊԷՏՆԻԿԷՐ بدنگر * Չարահայեաց. Պէտնազար.

ՊԷՏՆԷՀԱՏ بدنهاد կամ ՊԷՏՆԻՀԱՏ * Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ.

ՊԷՏՆԻՇԷՍԹ بدنشست * Տե՛ս ՊԷՏՓՈՒՇԹ.

ՊԷՏՈՒՇ بدوش * Ցոյց, կամ ակնկալութիւն. խօժիյա վէ չէմա. որ և ասի ՊԷՏՈՒՍ.

ՊԷՏՊԱԽԹ بدبخت * Նշանակէ վատաբաղդ. Պէտպախտ.

ՊԷՏՊԻՑՆ بدبين * Չարատես. Էսքանաշ չէօրէնճի.

ՊԷՏՊՈՒՅ بدبوی * Չարահոտ, գարշահոտ. Քէհնէ գօգուլ նէսնէ.

ՊԷՏՊՈՒՔ بدبوك * Վատասիրտ, այ_ ոխնքն՝ երկչոտ. Գօրգագ. ասի և ՊԷՏՏԻԼ.

ՊԷՏՍԷԿԷԱԼ بدسگال } Տե՛ս ՊԷ_
ՊԷՏՍԷԿԷԱԼԻՇ بدسگالش } ՏԷՆՏԻՑԸ

ՊԷՏՍԻՐԻՇԹ بدسرشت * Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ.

ՊԷՏՍՈՒՎԱՐ بدسوار * Ամենայն երիվար (որ ոչ տայ թոյլտուութիւն արկանել՚ի վերայ, և ոչ հեծուցանէ զոք.) Պէտխույ ադ.

ՊԷՏՎԱԶ بدواز * Տե՛ս ՊԷԹՎԱԶ.

ՊԷՏՏԻԼ بدول * Տե՛ս ՊԷՏՊՈՒՔ. 2. Տե՛ս ՔԻՅՆԷՎԷՐ.

ՊԷՏՐԱՄ بدرام * Ամենայն կենդանիք. Սէրքէշ հայվանլար. Իսկ յատկապէս ասի զձիոյ և զջորւոյ. 2. Տե՛ս ՊԷՋՐԱՄ.

ՊԷՏՐԱՅ بدرای * Տե՛ս ՊԷՏԷՆՏԻՑԸ.

ՊԷՏՐԱՆ بدران * Չարաչար վարող. Պէտ ըանէնտէ. 2. Է անասուն իմն դալարւոյ ոտք բոլոր, որ դառն և գարշահոտ լինի.

ՊԷՏՐԷ بدره * Ծրար կամ քսակ՝ յորում կայ տասն հազար, (կամ ըստ ոմանց տասն ամանք) երկոտասան հազար դրամ. Օն պին աքչէ էտէօտ օնէքի պին աքչէ սէրքէսի.

ՊԷՏՐԷԳԱ بدرقه * Առաջնորդ, կամ ուղեցոյց. տաճկերէն دليل Տէլիլ.

ՊԷՏՐԷԿ بدرك * (Թարգ" չարերակ.) Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ.

ՊԷՏՐԻ بدری * Է այն քառակուսի կառուցէն, ՚ի մէջ որոյ ասկի կամ արծաթ երևալ՝ Սուրատ անուանեմք տասն ամէք, կամ առաջին տա_ ղք. զոր կոչեն Հնդիկքն Փոտէ.

ՊԷՏՐԻՊԻՒԼԷՆՏ بدربلند * Լուսնի լրացեալ. Մահի Պէտիր. տոլըն Պէտիր պէտր օլմաք.

ՊԷՏՐԻՒՃ بدرج * Տե՛ս ՊՈՒՍԹԱՆԷՖՐՈՒԶ.

ՊԷՏՐՇԷՊ بدرشب * Չորեքտասաներորդ գիշերին լուսնի, յորում լուսինն լրացեալ, պատառուն լինի, զոր մեք կոչեմք լիալուսին. Այն օն տէօրտիւնճի կէճէսի, քի Պէտիր մահ պէտր օլուր. (Նախադասեալ բառս այս էր Շէպի պէտր, և ըստ կանոնին Պարսից՝ յառաջադասեցին նախադիր եղեալ ասացաւ Պէտրշէպ.)

ՊԷՏՐՈՒՇ بدروش * Տե՛ս ՊԷՏՐՈՒՇԹ. 2. Տե՛ս ՊԷՏՈՒՇ.

ՊԷՏՐՈՒՇԹ بدروشت * Սահման. Սինօր. տաճկերէն ثغور Սէրհատ. ասի և ՄԷՐԶ, և ՍԷՐՀԱՏ.

ՊԷՏՐՈՒՏ بدرود * Ողջոյն կամ խաղաղութիւն. Սաղլըգ վէ էսէնլիք.

ՊԷՏՐՈ՛ՒՏ ՊԱՇ بدرودباش * Ո՛ղջ լեր. Թուրքերէն Էսէն օլ.

ՊԷՏՐՈՒՏ ՔԷՐՏ بدرودگرد * (է անցեալ երրորդ դէմք Պէտրուտ քէրտէն բային.) Բարևաւ մնալ տուաւ. Վէտա էթտի.

ՊԷՏՐՈՒՏ ՔԷՐՏԷՆ بدرودگردن * Բարևաւ մնալ. Վէտա էյլէմէք. զի ասեն թէ՝ քէչմիշտէ պէտրուտ քէրտէ, այսինքն այս ինչ մար_ դոյ բարևաւ մնալ ասացի. Իւ գիտելի է զի յայսմ բառի տառն Պէ՝ բնական է, և ոչ նախդիր.

ՊԷՏՓԷՍԷՆՏ بدپسند * Դժուարահաճ. որ ոչ հաւանի զի՛նչ և իցէ իրի. Մուշքիւլփէսէնտ. քի հէր նէսնէյի պէյէնմէզ.

ՊԷՏ ՓԷՏԷՐ بدپدر * Հօրու. Թուրքերէն Էօքսիւզ ալա.

ՊԷՏՓԷՐՎԷՐ بدپرور * Չարասնոյց. Եօ_ցամաղ պէսլէյէն.

ՊԷՏՓԻՒՐՇԹ بدپشت * Անհնի ձի և ջորի (որ ոչ Թողու Թամբ 'ի վերայ իւր արկանել, և ոչ զոք հեծուցանէ). Պէտփուշթ ատ վէ գաթըր.

ՊԷՏՓՈՒԶ بدپوز * Նոյն է ընդ ՊԷԹ_ՔՈՒԶ. որ և ասի ՊԷՏՔՈՒԶ.

ՊԷՏԳԷԱՐ بدكار * Չարարար, չարա_գործ. Էհլի ֆէսատ, պէտքեար. որ և ասի ՊԷՏ_ԳԻՐՏԱՐ.

ՊԷՏԳԷՆՏ بدكند * Նշանակէ կաշառք. Րիւշվէթ.

ՊԷՏԳԻՑՇ بدكيش * Չարակրօն կամ չարահաւատ. Պէտմէզհէպ վէ պէտմիլլէթ.

ՊԷՏԳԻՐՏԱՐ بدكردار } Տե՛ս ՊԷՏ_
ՊԷՏԳԻՒՆԻՇ بدكنش } ԳԷԱՐ.

ՊԷՏ Օ بدو * Նմա. Թուրքերէն Անա. որ և ասի ՊԷ Օ.

ՊԷՏՖԷՐՃԱՄ بدفرجام * Չարավախ_ճան. Աքըպէթի եարամազ.

ՊԷՏՖՈՒԶ بدفوز * Տե՛ս ՊԷԹՔՈՒԶ.

ՊԷՐ بر * 'Ի վերայ. Իւզէ. արաբերէն على Ա՛լա. զոր ասեն برمن Պէր մէն, 'ի վերայ իմ. և برو Պէրու, 'ի վերայ քո. ասի և ԷՊԷՐ. 2. Առընթեր. Թուր" Եան. արպ" Ճէնպ, և Գուրպ. զոր օրինակ՝ Պէր ֆէլան րէֆթէմ. չոգայ առընթեր այս ինչ մարդոյ. Թուր" ֆէլան էանընա կիթթիմ. 3. Երկա_քին կողմունք լանջաց. 4. Լանջք (յայսմ վե_րին յերրորդ նշանակութեն առեալ). Կէօյիւս. արպ" Սատր. 5. Պտուղ ծառոյ. Աղա՛ մէյվէսի. պա՛րի փէրտէսի. 6. Արդիւնք խոտոց և բուսոց, որք գոյանան 'ի պարտեզս և յարտորայս. Հասը՛լ նէպաթաթ. 7. Տե՛ս ԹԷՐԿԷՃ, ըստ առաջին նշա_նակութեն. 8. Տե՛ս ՊՈՒՄ, ըստ առաջին և երկ_րորդ նշանակութեն. 9. Է հր" Պէրտէն բային, որ է տանիլ. որ և բարդի՝ որպէս Տէլպէր, և Հօսչ_պէր. 10. Կոչմն. Դուրաք. զի ասի՝ Եէր պէր շէն. և խմանի 'ի մի կոչմն լեր. Պէր դուրաք օլ. 11. Սերտողութ. արպ" حفظ Հըֆզ. 12. 'Ի գործ ածի իբր նախդիր ներգոյականի. զի 'ի տեղի ա_սելոյ յայս ինչ ումեք, ասեն Պէրֆէլան. Թուր" ֆէլանտա. 13. Է սա մասնիկ ինչ բաղադրական, որ դնի յառաջս բայից վերայ վայելչութե բառին. որ եթէ 'ի բաց ընկեցցի, ոչինչ վնասի նշանակութի բառին. ըստ այնմ, Պէր ահէնկի շէնէմ նախստ պէ մէյտան, քի էչ ազ ամէչ գէչ ամէչ չէյէփ աղ.

ՊԷՐԱԶ براز * Ջարդարեալ. Մէուշէյ_յէն. որ և ասի ԱՐԱՍԹԷ. 2. Է հր" Պէրազիտէն բային. 3. Երիթ, զոր դնեն մուճակակարք 'ի միջոցս կաղապարի մուճակաց. և փայտակոտորք նմանապէս դնեն 'ի միջոցս փայտին զոր պատառ_ռեն. Թուրքերէն Չիվի.

ՊԷՐԱԶԻՑՏԷՆ برازيدن * Ջարդարել և վայելուչ ցուցանել. Պէզէմէք վէ չիյրլու կէօս_թէրմէք. (հր" Պէրազ, և ապառնի Պէրազէտ.)

ՊԷՐԱԶՎԱՆ برازوان * Դատաստան կամ երախակալ կորոցաց կամ սրոց. (է այն իրն կազմեալ յոսկւոյ, յարծաթոյ, 'ի պղնձոյ, և յա_րուրէ, զոր եդեալ ընդ մէջ ըմբռնետեղաց սու_սերի, դանակի, զմելինի, և այլոց նմանեաց, և այնու հաստատեալ զըմբռնետւոյն ընդ երկաթոյն ամրացուցանեն.) Թուրքերէն Փէրազվան. որ և ասի ՊԷՐԱԶՊԱՆ.

ՊԷՐԱԹ برات * Տե՛ս ՄԷՆՇՈՒՐ.

ՊԷՐԱԹԻ براتی * Հանդերձ, և այլ հնա_ցի և մաշեցեալ իրք, որ իբր ողորմութ տուեալ լինի, և յայն սակս Պէրաթի ասեն. Ճամէ վէ շա_յր էսքի վէ ֆէրսուտէ օլմուշ նէսնէլէր. 2. Բաղ_մութն այն, որք տանին զփեսայն 'ի սենեակ հար_սին. Օլ ճէմաաթէ տէրլէր՝ քի դամատը արուս խանէ_սինէ կէօթիւրիւրլէր.

ՊԷՐԱԿԷՆՏԷ براكنده Կաշառք. Րիւշվէթ.

ՊԷՐԱՀ براه * Վայելչութ և զարդ. Զինէթ վէ չիյնէթ. 2. Տե՛ս ԱՐԱՍԹԷ.

ՊԷՐԱՀԱՄ براهام * Տե՛ս ԻՓՐԱՀԱՄ.

ՊԷՐԱՀԷՆՃԻՑՏԷՆ برآهنجيدن * Քար_շել զինչ. Չէքմէք հէր նէ օլուրսա. որ և ասի ՊԷՐՔԷՇԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐԱՀԻՑԽԹԷՆ برآهيختن * Քարշել (սուսեր, դաշնակ, և դանակ 'ի վերայ ուրուք). Պէրաքէշիյտէնի Սիյֆ, վէ խանճէր, վէ պըչագ.

ՊԷՐԱՂԱԼԻՑՏԷՆ براغاليدن * Գրգ_գռել և զարթուցանել (զկռիւ). Թուր" Գըշ_գըրթմագ, վէ Նահըրիս էյլէմէք, վէ Ֆիթնէ գօզգարմագ. (հրամայա" Պէրաղալ, և ապառնի Պէրաղալէտ.)

ՊԷՐԱՃԻՑԼ براجيل * Տե՛ս ՔԷՐԷՍՊ.

ՊԷՐԱՄԷՏԷՆ برآمدن * Տե՛ս ԱՄԷՏԷՆ. 2. 'Ի վեր ելանել. Եօգարը չըգմագ. Եւ նմա_նութբ՝ գոյանալ կամ յառաջգալ իրի. Իշ հասըլ օլմագ. (հրա" Պէրայ, և ապառնի Պէրայէտ.)

ՊԷՐԱՅ براى * Վասն, յաղագս. Թուրքե_րէն Իչիւն. և արաբերէն Լիէճլի. որ և ասի ԷԶ_ՊԷՐԱՅ, և (մերթ՝) ԷԶ ՓԷՅ.

ՊԷՐԱՅԷՏ برآيد * Է երրորդ դէմն ա_պառնւոյ եզական Պէր ամէտէն բային, և նշա" որինչ այն. բայց թէ առեալ առաջի իւր զբառս Էկէր՝ ասիցի Էկէր պէրայէտ, իմացեալ լինի ե_թէ դիւրին լինիցի. Էկէր գօլայ կէլիւրսէ.

ՊԷՐԱՅԻ ԱՆԳԻ براى آنكه * Վասնորոյ զի. Անըն իչիւն քի.

ՊԷՐԱՅԻ O و برای. * Վասն այնորիկ. Անըն իչիւն ։

ՊԷՐԱՆ بران. * 'Ի վերայ նորա. Անըն իւզէրինէ. և մերձ՝ այնմ. Անա ։

ՊԷՐԱՆՂԱՄ برانغار. * և ՃԻՒՎԱՆՂԱՐ. Աջակողմ և ձախակողմ, որ 'ի պատերազմունս 'ի գործ ածի. (և լինի թուի թէ է 'ի բարբառոյ չեղաթայից.) Ճէնահը եէմին վէ եէսար ։

ՊԷՐԱՇԻՒՔԹԷՆ براشفتن. * (հրամայական Պէրաշուպ, և ապառնի Պէրաշուպէտ.) Տե՛ս ԱՇԻՒՔԹԷՆ ։

ՊԷՐԱՊ براب. * Են պարտէզք և արտօրայք, զորս ջուրն կոխէ. Սու պասար պաղչա վէ մէզրաալար ։

ՊԷՐԱՊԷՐ برابر. * Հաւասար. արաբերէն مساوی Մուսավի ։

ՊԷՐԱՊԷՐԻ برابری. * Հաւասարութիւն. տես և ՄԻՐԱ ։

ՊԷՐԱՍԹԻ براستی. * Ուղղութեամբ. Տօղրուլուգ իլէ ։

ՊԷՐԱՍՈՒՏԷՆ براسودن. * (հր" Պէրասայ, և ապռ" Պէրասայէտ.) Տե՛ս ԱՍՈՒՏԷՆ ։

ՊԷՐԱՎԻՒՐՏԷ براورده. * Ընծայած. Պէնա ։ 2. Բերդ, ամրոց. Գալէ վէ հիսար ։ 3. Այն ոք, որում թագաւորք և պետք սիրաբար եղեալ՝ 'ի պատիւ փառաց հանիցեն. Օ՛լ շախս [illegible] ։

ՊԷՐԱՎԻՒՐՏԷՆ براوردن. * Վերաբերել, կամ 'ի վեր հանել, և կամ 'ի վեր բառնալ. [illegible] ։ 2. Յառաջաբերել, գոյացուցանել. Հասըլ [illegible] ։ (հրամայական Պէրավէր, և ապառնի Պէրավէրէտ ։)

ՊԷՐԱՐԷՆՏԷ برارنده. * (ընդունելութիւն ներգործական) Վերաբերող, կամ վերամբարձական, և կամ յառաջածու. Չըգարըճը ։

ՊԷՐԱՐԻՑՏԷՆ برارىدن. * Տե՛ս ԱՎԷՐՑԷՆ ։ 2. Բառնալ. Գալտըրմագ. (հրամայական Պէրար, և ապառնի Պէրարէտ ։)

ՊԷՐԱՔԻՈՒՀ براكوه. * Է անուն լերին միոյ, որ կայացեալ է յարևելից հարաւոյ աւանին Ուշ կոչեցելոյ. (և է աւանն Ուշ 'ի գաւառին Ֆէրղանի կայացեալ մերձ 'ի քաղաքն Էնտէճան՝ տարակայութեամբ չորից ֆերսախաց.) Պէյ [illegible] ։

ՊԷՐԳ برگ. * (բառ արէալի) Փայլակն. Շիմշէք ։

ՊԷՐԳԱՆՏԱՆ برگندان. * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐՂԷՆՏԱՆ ։

ՊԷՐԳՈՒԳ برگوگ. * Դատաւորին, ծերան. Ջէրթուշա ։

ՊԷՐԳՈՒՀ برگوه. * Տե՛ս ԷՊԷՐՔԻՈՒՀ ։

ՊԷՐԴԱԼԷ برطله կամ ՊԷՐԴԻՒԼԷ * Կամ մեր գդակ. Գըմ՛ըշէ պէօրք ։

ՊԷՐԴԱՐԱՖ برطرف. * 'Ի կողմն. ՊԷՐԴԱՐԱՖ ՇԻՒՏԷՆ. 'ի կողմն լինել. խոտորիլ ։

ՊԷՐԷՈՒՆ بروون. * Տե՛ս ԿԷՐԱՐՈՒՆ ։ 2. Տե՛ս ԿԻՒՎԱՐՈՒՆ ։

ՊԷՐԶ برز. * Յան. Էքին. տես և ՎԷՐԶ ։ 2. Բարձրութիւն և հասակ մարդոյ. և բացարձակապէս՝ բարձրութիւն ։ 3. Բուն ծառոյ ։ 4. Վայելչութիւն դիմաց ։ 5. Տե՛ս ՄԱԼԻՉ ։

ՊԷՐԶԷ برزه. * Սերմանիք. Ջէրահն ։ 2. Ճիւղ ծառոյ. Շախէ [illegible] ։ 3. Կերպարան՝ որ իցէ ատամնանկեալ մետաղսն և բամբակեղէնս, որպիսի է հեղալէն և ալաճայն եւ նմանք. Էպրէշիմ [illegible] ։

ՊԷՐԶԷԿԷԱՎ برزكاو. * Եզն որ զերկիր վարուցանէ 'ի ծոյ. Չիֆթ [illegible] ։

ՊԷՐԶԷԿԷՐ برزكر. * Տե՛ս ՊԷՐԶԻԿԷՐ ։

ՊԷՐԶԷՄ برزم. * Տե՛ս ԿԻՐԻՇՄԷ ։

ՊԷՐԶԷՆ برزن. * Թաղ. Մահալլէ ։ 2. Տեղի. Մահալլ վէ [illegible] ։ 3. Գլուխ թաղի, որ ժողովեալ հասարակն բնակիչք թաղին. որ և տես ՍԷՐԻՔԻՈՒՑ. Մահալլէ [illegible] ։

ՊԷՐԶԷՊԷՐ برزبر. * 'Ի վեր. Էօգարը ։

ՊԷՐԶԷՔ برزك. * Կանեփհատ, անդ կանեփոյ. Թուրքերէն Քէնտիր [illegible] ։

ՊԷՐԶԻ برزی. * Տե՛ս ՊԷՐԶԻԿԷՐ ։

ՊԷՐԶԻԿԷՐ برزيكر. * Սերմանացան. Էքինճի. արաբ" زراع Զէրրա. և حراث Հարրաս. տես նաև حارث Հարիս. տես և ԱՊԼԻՑԷ, ԱՊԼԻՅԹԷ, ԱՊԼԻՅՍԷ, ԷԱԶԻ, ԷՊԼԻՅԷ, ԷՊԼԻՅԹԷ, ԷՊԼԻՅՍԷ, ՆԷՍՈՒՏԻ, ՊԷԶՔԷԱՐ, ՊԷՐԶԷԿԷՐ, ՊԷՐԶԿԷՐ, ՊԷՐԶԻ, և ՔԻՇԱՎԷՐԶ ։

ՊԷՐԶԻԿԷՐԻ برزيكری. * Սերմանացանութիւն. Էքինճիլիք. որ և տես ՊԷՐԶԿԷՐԻ ։

ՊԷՐԶԻՑՆ برزين. * Է անուն ատն միոյ, որ շինեալ է զմեծ կրակարան ինչ. և այն կրակարան կոչի Աշէրգէրզին. պէր [illegible] ։

ՊԷՐԶԻՑՏԷՆ برزيدن. * (հրամայական Պէրզ, և ապռ" Պէրզէտ.) Տե՛ս ՎԷՐԶԻՑՏԷՆ ։

ՊԵՐԶԿԵՐ برزكر. * Տե՛ս ՊԵՐԶԻԿԵՐ։

ՊԵՐԶԿԵՐԻ برزگری. * Տե՛ս ՊԵՐԶԻԿԵՐԻ։

ՊԵՐԶՈՒՅԷ برزویه. * Է անուն բժշկի միոջ, որ հրամանաւ Նուշիրեվան արքայի չոգաւ 'ի Հնդիկս. և եբեր զօրինակ Քելիլէ և Տիմնէ գրոցն. և թարգմանեալ 'ի լեզու փեհլեվի՝ մատոյց առ արքայ. տե՛ս զպատմանէ և'ի բառն ՏԻՄ֊ՆԷ. Պիր դօգթօր իսմի տիւր։

ՊԵՐԶՔԵԱՐ برزكار. * Տե՛ս ՊԵՐԶԻԿԵՐ։

ՊԵՐԷ بره. * Գառն. Թուր" Գուզի. և արաբ" حمل Համէլ։ 2. Խոյ կենդանակերպն. Համէլ. զի ասի՝ Պուրճի Պէրէ։ Այս բառ ասի և ՊԵՐՐԷ։

ՊԵՐԵԽՇ برخش. * Քամակ ձիոյ. Ալ տօրու. Քիւշլի էօղ։

ՊԵՐԵԿԻ برکی. * Երկայն գլխանոց, զոր տերվիշք ագանին. Քիւլահի փէրաճ՝ ժէ տէրվիշլէր գէյէրլէր. արաբերէն Պուրնուս։

ՊԵՐԵՀՄԵՆ برهمن. * Է անուն իմաստնոց և գիտնականացն Հնդկաց կռապաշտից. Նամի հէքիմ վէ տանըշմէնտանը պիւթփէրէսթան. ասի և ՊԵՐՀԵՄԵՆ։

ՊԵՐԵՆ برن. * Տափան. (և է այն փայտն, որով սերմանացանք զհնի սերմանելոյ ցանին՝ վ՛ր ծածկելոյ քարշեն 'ի վ՛ր սերմանցն.) Թուրքերէն Դուգան. որ և ասի بزن. ՊԵԶԵՆ։

ՊԵՐԵՆԿԻՅԽԹԵՆ برنگیختن. * Կորզել. Գօփարմագ. (Հրամայական Պէրէնկիզ, և ապառնի Պէրէնկիզէտ.)

ՊԵՐԵՆՃ برنج. * Կոյր, կամ պղնձացու. Ալ՚տուն վէ եէօշիլէրի տուճ։

ՊԵՐԵՆՃԱՍԵԹ برنجاسب. * Է խոտ ինչ 'ի տեսակէ դեղոց, որ և ունի ծաղիկ. և կոչի Պօպայիմատէրան. պիր օթ տիւր. որ և ասի ՊԵՆԵՆ֊ՃԱՍԵԹ։

ՊԵՐԵՆՃԱՍԵՖ برنجاسف. * Է անուն խոտոյ իրիք, որ 'ի դեղորայս 'ի գործ ածի. Պիր օթ տիւր տէվաէրտէ իսթիմալ օլունուր։

ՊԵՐԵՆՃԵՆ برنجن. * Տե՛ս ԷՊՐԵՆ֊ՃԵՆ. ասի և ՊԵՐԵՆՃԻՅՆ։

ՊԵՐԵՆՊՈՒՐ برنبور. * Բոլորշի կտաւակ ինչ կաշւոյ. (է խաղալիկ ինչ մանկանց).

ՊԵՐԵՆՏ برند. * Պաղպաջ սուսերի. Գըլըճ ճէվհէրի. որ և ասի ՊԻՐԻՆՏ, և ՓԻՐԻՆՏ։

ՊԵՐԵՆՏԱԽԹԵՆ برنداختن. * (Հրամայական Պէրէնտազ, և ապառնի Պէրէնտազէտ.) Տե՛ս ԷՆՏԱԽԹԵՆ։

ՊԵՐԵՆՏԱՎԵՐ برنداور. * Պաղպաջուն երկաթ. (թէ սուսեր լիցի և թէ այլ.) Ճէվհէրտար տէմիր։

ՊԵՐԵՆՏԱՖ برنداف. * Փոկ ապանդակի. (է այն փոկն՝ զոր մէ կախի ապանդակն յերկուսին կողմունս թամբին.) Օւզէնկի գայիշ էօզէն֊կի ունիկի ասըլըր։

ՊԵՐԵՆՏԷ برنده. * (Ներգործական ընդունելութիւն 'ի բայէն Պիւրիտէն) Տանող. Իլէթիճի, կէօթիւրիճի։

ՊԵՐԵՔ برک. * Է անուն մեծագոյն գետոյ իրիք. Պիր պէօյիւք ըրմագ ատը տըր։ 2. Է այն իրն՝ որ ստուայնանկեալ է 'ի սաևոյ ուղտու, յորմէ տերվիշք կազմեն կապայ և գլխանոց. և զայն գլխանոց կոչեն Քիւլահի պէրէքի, որպէս գրեալ է 'ի գիրս Կիւլիսթանին։

ՊԵՐԵՖԺՈՒԼԻՅՏԵՆ برافژولیدن. Տե՛ս ՊԵՐԱՎԱԼԻՅՏԵՆ։

ՊԵՐԵՖՇԱՆՏԵՆ برفشاندن. կամ ՊԵՐ֊ՓԻՇԱՆՏԵՆ * Նոյն է Ը բային ԷՖՇԱՆՏԵՆ։

ՊԵՐԵՖՐԱԽԹԵՆ برافراختن. * Վերամբառնալ. Եօգարու գալտըրմագ. (Հրամայական Պէրէֆրազ, և ապառնի Պէրէֆրազէտ.)

ՊԵՐԵՖՐԱՇԹԵՆ برافراشتن. * Վերամբառնալ. Եօգարու գալտըրմագ։

ՊԵՐԵՖՐՈՒԽԹԵՆ برافروختن. * Լուցանել. (թէ կրակ լիցի, և թէ ճրագ.) Եագմագ. (Հրա" Պէրէֆրուզ, և ապա" Պէրէֆրուզէտ.)

ՊԵՐԹԱՖԹԵՆ برتافتن. * Դառնալ և դարձուցանել. Տէօնմէք վէ տէօնտէրմէք. թէ չէզոքապէս և թէ ներգործապէս 'ի գործ ածի. զի ասի՝ Մէրտ տիտ իւ հէմին պէրթաֆթ րուայէշ, այսինքն զիս ետես և իսկոյն դարձոյց զերեսս իւր։ 2. Ոլորել. Պիւքմէք. (Հրամայական Պէրթապ, և ապառնի Պէրթապէտ.)

ՊԵՐԹԵՀԻՅՏԵՆ برتهیدن. * Կուտել (զինչ) 'ի վերայ իրերաց. Պիրի պիրի իւզէրինէ եըղմագ։

ՊԵՐԹԵՆՔ برتنک. * Է այն՝ որով փաթութեն զմանուկն յօրօրոցի. որ և ասի ՊԵ֊ՂԱԼԹԱԳ։

ՊԵՐԹԵՐ برتر. * Վերագոյն. Իւսթիւնրէք։

ՊԵՐԹԵՐԻՅՆ برترین. * (գերադրականն Պէր բառին) Վերագոյն ևս. Ղայէթ եիւքսէքրէք։

ՊԵՐԺ برژ. * Տե՛ս ԿԻՐՏԱԳ։

ՊԵՐԻՅՆ برین. * Վերին. Պալայի. Ար. զի ասի՝ Ձէրխի պէրին, և Պէհիշթի պէրին։ 2. Նոյն է Ը բառին ՊԱՏԻՍԱՊԱ։ 3. Տե՛ս ՊԻՐ֊ՐԻՅՆ։ 4. 'Ի վ՛ր այսօրիկ. (զի է շարակցեալ 'ի

[illegible]) [illegible]

ՊԷՐԻՑՇԻՄ برشم. Տե՛ս ԷՊՐԻՑՇԻՒՄ.

ՊԷՐԻՑՏ بريد. * [illegible]

ՊԷՐԻՇ برش. * Տե՛ս ՀԻՒՎԻՑՑ.

ՊԷՐԻՒՄԷՆՏ برومند. * Այս բառ ՚ի [illegible]

ՊԷՐԻՒՊՈՒՄ بروم. * Տեղի և բնակութիւն. [illegible] և ՄԷՐՋԻՒՊՈՒՄ, և ՄԷՐՋՊՈՒՄ.

ՊԷՐԻՒՖԻՒՐՈՒՏ بروفرود. * [illegible]

ՊԷՐԼԱՍ برلاس. * և ԷՐԼԱՍ. [illegible]

ՊԷՐԽ برخ. * [illegible] և ասի ՊԷՐԽԷ.

ՊԷՐԽԱՃ برخاج. * [illegible] որ և ասի ՊԱՏՐԻՑՍ, և ՊԱՏՐԻՑՍԷ.

ՊԷՐԽԱՆ برخان. * [illegible]

ՊԷՐԽԱՍԹ برخاست. * Է [illegible] ՊԷՐԽԱՍԹԷՆ [illegible]

ՊԷՐԽԱՍԹԻՆ برخاستن. * ՚Ի [illegible] ([illegible] ՊԷՐ[illegible])

ՊԷՐԽԷ برخه. * Նոյն է [illegible] ՊԷՐԽ.

ՊԷՐԽԷՃ برخج. * Նոյն է [illegible] ՖԷՐԽԷՃ.

ՊԷՐԽԷՖԷՆՃ برخفنج } Տե՛ս ՖԷՐԷՆ-
ՊԷՐԽԷՖՃ برخفج } ՃԷՖ.

ՊԷՐԽԻ برخی. * [illegible]

ՊԷՐԽԻՑԶ برخيز. * [illegible]

ՊԷՐԽԻՑԶԱՆԻՑՏԷՆ برخيزانيدن. [illegible]

ՊԷՐ[illegible] [illegible] Տե՛ս ՊԷՐ[illegible]

ՊԷՐ[illegible] [illegible] * [illegible]

[illegible]

ՊԷՐԽՈՒՋ برخوز. * Տե՛ս [illegible]

ՊԷՐԽՈՒՐ برخور. * [illegible]

ՊԷՐԽՈՒՐՏԱՐ برخوردار. * [illegible]

ՊԷՐԳ برگ. * [illegible] ورق [illegible] Տե՛ս ՍԷՐԻՒՊԷՐԳ. [illegible]

ՊԷՐԳԷՍԱՇԹԻՆ برگاشتن. * [illegible] و ասի ՊԷՐԳԷՇԹԻՆ.

ՊԷՐԳԷՆԻՑՃ برگنج. * Տե՛ս ՊԷՐԳԷՆՃ.

ՊԷՐԳԷՆՃ برگنج. * [illegible]

ՊԷՐԳԷՇԹԷ برگشته. * ([illegible]) [illegible]

ՊԷՐԳԷՇԹԻՆ برگشتن. * Տե՛ս ՊԷՐ-ԳԷՍԱՇԹԻՆ.

ՊԷՐԳԷՍԹ برگست, կամ ՊԷՐԳԷՍՏ. * [illegible] معاذالله [illegible] որ և ասի برگست ՓԷՐԳԷՍՏ.

ՊԷՐԳԷՐ برگر. * Նոյն է [illegible] ՊԱՐԹ.

ՊԷՐԳԷՐՏԻՑՏԷՆ برگردیدن. * [illegible] ([illegible])

ՊԷՐԳԻՆԻՑԼ برگنیل. * [illegible]

ՊԷՐԳԻՉԷՇՄ برگچشم. * ([illegible]) Տե՛ս ՄԻՒՃԷ.

ՊԷՐԳԻՊԻՑՏ برگپید. * Տե՛ս ՊԻՑՏՊԷՐԳ.

ՊԷՐԳԻՐԱՑԻՍԹԷՆ برگراشتن. * [illegible] որ և ասի ՊԷՐԳԻՐԱՑԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐԿԻՐԻՔԹԷՆ برکرفتن * Կալնուլ, ըմբռնել. Դութմագ։ 2. Տանիլ. Կէօթիւրմէք։

ՊԷՐԿԻՒԶԱՐ برکزار * Սակաւիկ ընծայ. Էրմղան. հէտիյէ գաճը։

ՊԷՐԿԻՒԶԻՑՆ برکزین * Գերընտիր. Սէչիլմիշ. զի ասի՝ Պէրկիւզիտէն մուշտէկըմ գուռէ պէհէնտէ Աշայ։

ՊԷՐԿԻՒԶԻՑՏԷ برکزیده * (Հրամայական ընդունելութիւնն Պէրկիւզիտէն բային) Ընտրեցեալ. Էօնկիւրիւլմիշ։

ՊԷՐԿԻՒԶԻՑՏԷՆ برکزیدن * Ընտրել. Էօնկիւրիւլմէք. (Հրամայական Պէրկիւզին, և այժմանի Պէրկիւզինէտ։)

ՊԷՐԿԻՒՇԹ برکشت * Է տեսակ ինչ խոտոյ, (որ նման մազ ընդ երկարս պատատեալ երկայնի.) Պիր նէվ օթ տըր։

ՊԷՐԿԻՒՍԱԶ برکوساز * Պնտոյք ձանապարհի. Եօլ թօգըմը։

ՊԷՐԿԻՒՍԹԱՆ برکستان * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐԿԻՒՍԹԻՒՎԱՆ. և Նշա՛' Քէձին. զոր ագուցանեն երիվարաց յաւուրս մարտի պատերազմի. որ և ասի تجین ՔԷՃԻՑՆ։

ՊԷՐԿԻՒՍԹԻՒՎԱՆ برکستوان * Համգերձ ձիոյ. Աթ թօնու. և է այն՝ որ ինչ արկանի ՚ի վ՟ ձիոյ, թէ իցէ ՚ի զարդուց, և թէ ՚ի զինուց. Աթ իւզէրինէ օրթիւլէն զէթսա վէ տէխի վէ սիլահ. որ և ասի ՔԷՃԻՑՄ։

ՊԷՐԿԻՔԷԱՀ برکاه * Բունդ, կամ մըղէղ. (և Թարգ" ահրև յարդի.) Սամանն չէօփի։

ՊԷՐԿՏԱՐ برکدار * Սաղարթաւոր. Եափրագլը։

ՊԷՐԿՐԻՑԶ برکریز * Տերևաթափք. Եափրագ տէօքիւլմէ. Գուզ խէզան։

ՊԷՐԿՐԻՑԶԱՆ برکریزان * Տե՛ս ՊԷՐԿՐԻՑԶ։

ՊԷՐԿՓԷՀՆ برکپهن * Տե՛ս ՔԻՑՔԻՑԶ։

ՊԷՐՀԱԶԷՐ ՊԱՇ برحذرباش * Զգոյշ լեր. Սագըն։

ՊԷՐՀԷՄ برهم * ՚Ի միմեանս կամ ընդ միմեանս. Պիր պիրինէ։

ՊԷՐՀԷՄ ԶԷՏԷՆ برهم زدن * ՚Ի միմեանս հարկանել. Պիր պիրինէ ուրմագ. որպէս ասի Տէսթ պէրհէմ զէտէն, այսինքն ձեռն ՚ի միմեանս հարկանել. և Տէնտան պէրհէմ զէտէն, այս է ատամունս ընդ միմեանս հարկանել։

ՊԷՐՀԷՄԷՆ برهمن * Տե՛ս ՊԷՐԷՀՄԷՆ։

ՊԷՐՀԷՄ ՇԻՒՏԷՆ برهم شدن * ՚Ի վերայ միմեանց լինել և խառնիլ. Պիր պիրի իւզէրինէ օլմագ վէ գարըշմագ։

ՊԷՐՀԻԽԹԷ برهخته * Կրթեալ. Էտէպ գէօրմիւշ։

ՊԷՐՀԻԽԹԷՆ برهختن * Կրթել. Էտէպ գէօրմէք. որ և գրի ՊԷՐՀԻՑԽԹԷՆ։

ՊԷՐՀԻՒՎԷ برهوه * Իգացեալ. Իշնէ. որ և ասի ՄԱՊՈՒՆ։

ՊԷՐՀՈՒՆ برهون * Հրձանակ. Տոյնէր. Եւ ոմանք մեկնեն կարկին. կարակն. Փէրկեար. Այլև նոյն է ընդ բառին ԽԱՐՊԷՍԹ։

ՊԷՐՂ برغ կամ ՊԻՒՐՂ * Կասառ, կամ կապ ջրոյ. (զոր առնեն ցախիւ և մացառաւ և աղմով, և կալնուն զառաջս ջուրց.) Թուրքերէն Սու պէնտի. գրի և ա. ՊԷՋՂ։

ՊԷՐՂԷ برغه * Լեզուակ. Պիւզիւլմէշէ-չիգան։

ՊԷՐՂԷՆՏԱՆ برغندان * Տօն ուրախութե, և ցնծութե և զբօսանաց, որ լինի յելս Ռամազան ամսեանն. որ և ասի ՊԷՐԳԱՆՏԱՆ։

ՊԷՐՂԷՍԹ برغست * Խոտ՝ զոր ուտեն անասունք. Հայվան եէտիքի օթ։ 2. Է այն՝ զոր կոչեն Թիւրքի պէհարի, որոյ համն է կծու. զորոյ ըթարմն եփեալ ուտեն, բայց յորժամ չորանայ՝ ուտել առն անասնոց։ Նաև Նշ" խոտ ինքնաբոյս, որ բուսանի ՚ի միջոցս արտորէից և յարփունս փեռոյ. զոր ոմանք ՚ի շինականաց գնեն ՚ի կերակուրս։ 3. Նուրբ առու. (զոր սերմանացանք ՚ի տեղւոջէ անտի ուր նա ելանէ, հոսեցուցանեն ՚ի միջոցս ցանից և արտորէից.) Ինճէ արգըէր։ Եւ ոմանք ասեն թէ նշանակէ լոռ. Թուրքերէն Եօնճա։

ՊԷՐՂՈՒԼ برغول * Ձաւար. Պիւլղուր։

ՊԷՐՃԱՄԷ برجامه * Զգեստ մեծագին. Գըյմէթլիւ էսվապ։

ՊԷՐՃԱՍ برجاس * Տե՛ս ԽԷՊԿԷԱԼ։

ՊԷՐՃԷՀ برجه * Է հրամայականն Պէրճէսթէն բային։

ՊԷՐՃԷՍԹԷՆ برجستن * Տե՛ս ՃԷՀԻՑՏԷՆ։ 2. Պայծառանալ մարմնոյ մարդոյ՝ պատճառաւ ախտի. Վիւճուտտա էնտամ եէրլէրի սէգիրմէք. (Հրամայական Պէրճէհ, և այժմանի Պէրճէհէտ.)

ՊԷՐՃԻՑՍ برجیس կամ ՊԻՒՐՃԻՑՍ * Լուսնթագ. արաբերէն مشتری Միւշթէրի։

ՊԷՐՃՈՒՇԻՑՏԷԿԻ برجوشیدکی * Մորքոր. (է ախտ ինն.) Թուր" Գոտուրլուգ։

ՊԵՐՄ برم. * Տե՛ս ԷԺԴԵՐ. 2. Տե՛ս ԿԻՒՆԱՀ. 3. Ակնկալութիւն. Իւմիտվար. որ և ասի ՊԵՐՄՈՒ.

ՊԵՐՄԱՀ ماه. * Տե՛ս ՄԱՀԷ.

ՊԵՐՄԱՅՈՒՆ برمایون. * Է անուն այնր կովու, որոյ կաթամբն սնուցին զՖերիտուն արքայ յոյժ մանուկ, ուր զնա Թագուցեալ էին. Փէրիտունի շիւտ վէրէն իւնէկին ատը տըր. որ և ասի ՊԵՐՄԱՅԷ.

ՊԵՐՄԱՍԻՑՏԵՆ برماسیدن. * Շօշափել. Ըօգլամագ, էլլէօգլամագ, գէոզ նէօնիէյէ էլ սիւրմէք. որպ" لمس Լէմս. (Հրամայա" Պէրմաս, և ապառնի Պէրմասէդ.) որ և ասի ՊԵՐՄԵՍԻՑՏԵՆ, և ՊԵՓՍՈՒՑՏԵՆ.

ՊԵՐՄԵԽԻՑՏ برخید. * Զաւակ կամ որդի որ իցէ անհնազանդ ծնողաց իւրոց. Վալիտէյնինէ ասի իւշիէր.

ՊԵՐՄԵԽԻՑՏԵՆ برخیدن. * Անհնազանդ և անհլու լինել ծնողաց. Վալիտէյնինէ ասի օլմագ.

ՊԵՐՄԵՂԱԶ برمغاز. * Վարձ զոր տայ վարպետն աշակերտին, և գործել տուողն՝ գործաւորին. որ և ասի ՊԵՐՄԵՂԱԶԷ, և ՊԵՐՄԵՓԱԶ.

ՊԵՐՄԵՃԻՑՏԵՆ برمجیدن }
ՊԵՐՄԵՇԻՑՏԵՆ برمشیدن } Տե՛ս ՊԵՐՄԱՍԻՑՏԵՆ.

ՊԵՐՄԵՐ برمر. * Անկասկածն և յոյս. Իւմիտվար վէ խաթիճա. 2. Մեղու մեղր. Թուրքերէն Պալ արուսի.

ՊԵՐՄԵՔ برمک. * Է անուն առաջին մօրն ի գաւառին Պէլխի. (որ յոգնակիանալով ըստ օրէն արաբաց ասի Պէրամիքէ.) որք էին վեզիրք Հարուն ռէշիտ խալիֆէին յԱպպասեան զարմէ. յորս անուանիք էին Ճաֆեր. Եահեա. և Խալիտ պէրմէքի. Պատմի թէ հայրն Ճաֆերի՝ Պէրմէքի մականուանեալ (մինչդեռ քաղաքն Շամայ էր զահական տեղի զարմին Պէնի իւմմիէի) եկն ի քաղաքն Դամասկոս ի ժամանակս խալիֆէութեան Սուլէյմանայ՝ որդւոյ Աբտիւլ մէլիքի. և ի մտանելն ի ներկայութիւն նորա, ժամայն հրամայեաց Սուլէյման հանել զնա արտաքս. և ի հարցանել ցնա մերձաւորացն վասն պատճառին այնորիկ՝ ասաց Սուլէյման, թէ ունիմ առ իս երկուս ակունս ի բազուկս իմ. և եթէ թոյն իցէ առ ումեք, կամ ի մէջ կերակրոյ իւրոց. շարժին ակունքն այնուքիկ. ուստի և ի մտանելն սորա այսորիկ՝ շարժեցան ակունքն և խռովեցուցին զիս. Եւ իբրև հարցին ցայրն Պէրմէքի վասն բացայայտութեան սորին իրի, ետ պատասխանի՝ թէ ի ներքոյ ական մատանւոյն իմոյ գոյզն ինչ թոյն գոյ. և յորժամ պատահի ինձ սաստիկ նեղութիւն ինչ (ասաց ի պարտուց լեզուն) Ան չէհէրը գէրլէրիմ, այսինքն զայն թոյնն ծծեմ. և այս- պէս ծծելով [illegible] պատճառաւ [illegible] Պէրմէքի. Յաւուրս [illegible] Ճաֆեր՝ [illegible] Պէրմէքի. ասպա խալիֆա և Եահեայ. որոց ազգականքն [illegible] էին յոյժ. և առ հասարակ ամենեքեան էին առատաձեռնք, և բարերարք և հռչակեալք յաշխարհի.

ՊԵՐՄԵԿԻՑՏԵՆ برمکیدن. * (Հրամայական Պէրմէք, և ապառնի Պէրմէքէդ.) Տե՛ս ՄԵԿԻՑՏԵՆ.

ՊԵՐՄԵՓԱԶ برمفاز. Տե՛ս ՊԵՐՄԵՂԱԶ.

ՊԵՐՄՈՒՆ برمون. * Նշ[illegible] ՊԵՐՄԱ. ՚ի վրա մեր. Թուր" Պէրմէ [illegible].

ՊԵՐՆԱ برنا. * Երիտասարդ. [illegible]. որ և ասի ՊԵՐՆԱՔ, և ՃԻՒՂԱՆ.

ՊԵՐՆԱՀ برناه. * Տե՛ս [illegible] ՊԵՐՆԱ.

ՊԵՐՆԱՄԷ برنامه. * Մակագիր. կամ հասցէ նամակի. որ գրի ՚ի վրա մակագրոց այսպէս

آمرزیده بوکه بفلان محل بفلان کسرا برساند

Ամուրզիտէ պօտ էտ պէ Ֆէլան մահալ պէ Ֆէլան քէս րա պէրէսանէտ. այսինքն քաւեալ լիցի՝ որ յայս ինչ տեղի առ այն որ ժամանեցուսցէ. ասի և ԻՒՆՎԱՆ, և ՍԵՐՆԱՄԷ.

ՊԵՐՆԱՍ برناس. * Անզգայ և անգէտ. Ղաֆիլ վէ նատան.

ՊԵՐՆԱՔ برناک. * Տե՛ս ՊԵՐՆԱ.

ՊԵՐՆԵՅԱՅԷՏ برنیاید. * Ոչ յաջողեսցի, ոչ ՚ի վեր ելանէ. Զահիր օլմազ. զի ասի՝ Պէր նէյայէտ չի հէրզիլէյէն ատամ. 2. Ժամանակ ոչ անցանէ. Զէման կէչմէզ. 3. ՚Ի գլուխ ոչ ելանէ. (և Թարգ" ՚ի վեր ոչ ելցէ. Կէլմէզ.)

ՊԵՐՆԻՇ برنش. * Խիթ որովայնի. Արաբ" مغص Մաղս. ասի և Տէրտի չէլչէրէմ.

ՊԵՐՆԻՇԱՆՏԵՆ برنشاندن. * Նստուցանել.

ՊԵՐՆԻՇԵՍԹԷ برنشسته. * (ընդունելութիւնն Պէրնիշէստէն բային) Հեծեալ.

ՊԵՐՆԻՇԵՍԹԵՆ برنشستن. * Հեծանել ՚ի ձի. (և Թարգմա" վերանստիլ.) Աթա պինմէք. Եւ մերթ՝ պարզապէս նստիլ. Օթուրմագ. (Հրամայական Պէրնիշին, և ապառնի Պէրնիշինէդ.)

ՊԵՐՇ برش. * Տե՛ս ԱՒԴՈՒ.

ՊԵՐՇԱՄ برشام. * Ցուրտ սառը հողմոց. և կարի հասու ուսեր, նաև սառը [illegible]. Ղայէթ գէօգին սողուր, վէ գէօգին գէլէն, վէ նեյզ փէնպան. էսնի թէլ.

ՊԵՐՇԱՆ برشان. * Ժողովուրդ. արդենքէն իսմէթ. որ և ասի ՊԵՐՍԱՆ.

ՊԷՐՇԷՆ پرشن. * Տե՛ս ՍԻՑԱՆ.

ՊԷՐՇԷՔ پرشك. * Թամբակալ. Դուզգուր գօլընը.

ՊԷՐՇԻՒՏԷ پرشده. * Բարձրացեալ. Պիւլէնտօլմուշ.

ՊԷՐՇԻՒՏԷՆ پرشدن. * 'Ի վեր լինել. Եօգարու օլմագ: 2. Մեռեալ 'ի վեր ելանել. և այսմ ասի՝ پرشدن بيار Պէ դուշը պէրշիտոէն.

ՊԷՐՈՒ پرو. * Տե՛ս ԷՊՐՈՒ. (զի է համառօտեալն):

ՊԷՐՈՒՑԻ ԶԷՄԻՑՆՊԷՐ پروی زمين بر. 'Ի վ̅ր երեսաց երկրի. Եէր եիւզիւնիւն իւսթիւնտէ.

ՊԷՐՈՒՇԱՆ پروشان. * Տե՛ս ՊԷՐՇԱՆ. որ և ասի ՊԷՐՈՒՍԱՆ, և ՊԷՐՈՒՍՆԱՆ:

ՊԷՐՁԷ پرچه. * Փոքր գեղարդն. (զոր յաճախ 'ի գործ ածեն բնակիչք Հնդկաստանի.) Քիւչիւք նիզէ. որ և ասի ՊԷՐՁԷԽ.

ՊԷՐՁԷ ՀԱՆԻՑՏԷՆ پرچه هانيدن. Տե՛ս ԾԷՀԱՆԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐՁԷՊ پرچب. * Ընդ ահեակ, կամ 'ի ձախմէ. Սօլտան. զի ասի՝ Տէյթէ տէրտի պէր չէպը վէյ նիշէօնէ.

ՊԷՐՁԻՑՏԷ پرچيده. * Քաղեցեալ. Տէրիլմիշ դէվշիրիլմիշ. որ և ասի ՁԻՑՏԷ.

ՊԷՐՁԻՑՏԷՆ پرچيدن. * Քաղել. Տէրմէք. (հրամայական պէրչին, և ապառնի պէրչինէմ.) որ և ասի ՁԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐՊԱԼԱ بربالا. * 'Ի վ̅ր. Թուր" Իւստէ.

ՊԷՐ ՊԱՏ ՏԱՏԷՆ بر باد دادن. * Ոչնչացուցանել (զինչ). (և Թարգմանի՝ հողմոց տալ.) Եէլէ վէրմէք.

ՊԷՐՊԱՐ بربار. * Վերնատուն, տուն վերնայարկ. (և է այն տունն, որ շինեալ է 'ի վերայ տան իրիք.) Թուրքերէն Չարտագ. որ և ասի ՊԷՐՊԱՐԷ, և ՊԷՐՎԱՐԷ.

ՊԷՐՊԱՐԱՆ برباران. * Սերմանիք և ցանք, որք գտանան յանձրևոյ. Եաղմուր իլէ հասըլ օլան մէզրուաթ.

ՊԷՐՊԷԼԷՆՏԻՑՆ بربلندين. * Շուրջանակի դրան տան. Գափու չէրչէվէսի. չէրչէմէնի փէշի եանը.

ՊԷՐՊԷՆՏ بربند. * Կրծակալ. Թուրքե" Կէօկիւսլիւկլէր. և է իրն այն զոր արկանեն 'ի կուրծս երիվարաց. Եւ ևս նշ" զայն իրն, զոր կապեն կանայք 'ի կուրծս իւրեանց. (որ է կազմեալ 'ի մարգարտոյ, յակւոյ, 'ի մեղեսկէ, և 'ի զմրխտոյ.) որ և ասի ՆԱԶՐԷՆԿ.

ՊԷՐՊԷՍԹԷ بربسته. * Այն իրք, որք ոչ ունին զանձուածս, ո̅չ քարինք, և այլ նմանիք. Ճէվահիրսիզ, էմսալի նէսնէլէր. (Որոյ ներհակն՝ այսինքն այնոքիկ որք զանձուած ունին, կոչին Պէրպէսթէ.)

ՊԷՐՊԷՍԹԷՆ بربستن. * Վերակապել. Պաղլամագ. (հր" Պէրպէնտ, և ապռ" Պէրպէնտէմ:)

ՊԷՐՊԷՐ بربر. * Տե՛ս ՍԷՐԹԻՐԱՇ. 2. Է անուն հուչակաւոր քաղաքի միոյ յափրիկէ, որոյ բնակիչքն կոչին Պէրպէրի. 3. Դեր 'ի վերայ. Զէյթուն եօգարու.

ՊԷՐՊԻՒԴ بربط, կամ ՊԷՐՊԱԴ * (ըստ ոմանց սառուցաբանելով կուրծք սագի). Մեծափոր նուագարան ինչ. (զոր յաշխարհին հռոմոց կոչեն) Լավդա. Թուրքերէն Գօփուզ. որ և ասի ԱՊԻՍԹԷՆ ՔԷՐԵԱՑԽԱՆ.

ՊԷՐՊԻՒԴԶԷՆ بربط زن, ՊԷՐՊԻՒԴՍԻՐԱՑ بربطسراى } Որ հարկանէ ըզպէրպիւտ. Գօփուզճը. արաբերէն Մուղաննի.

ՊԷՐՊԻՒԼԷՆՏ بربلند. * Գերաբարձր. Մէրթէպէսի իւճէ վէ ճայի ալի.

ՊԷՐՍ برس. * Տե՛ս ՆԷՊԻՑՇ.

ՊԷՐՍԱՄ برسام. * Ցաւ կամ ուռոյց կրծոց. Պէր իլլէթ վէ մարազ ատըր. արաբերէն وجع صدره Վէճայի սատր.

ՊԷՐՍԱՆ برسان. * Տե՛ս ՊԷՐՇԱՆ.

ՊԷՐՍԷՄ برسم. * Է անուն գրոցն հրապաշտից. (որք 'ի պաշտելն իւրեանց զկրակ, զմի մի ոստր 'ի գրոց անտի 'ի ձեռս կալեալ ընթեռնուն. և ըստ մոլար աղանդոյ իւրեանց իբր թէ պաշտօն մատուցանեն.) Աթէշփէրէսթլէրին կիթապը ատըր.

ՊԷՐՍԻՑԱՆ برسيان. * Է խոտ այն, որ ասի Թուրքերէն Տօշանզան. և 'ի մէջ բժշկարանաց՝ Մատուտակ.

ՊԷՐՍԻՑԱՆՏԱՐՈՒ برسيان دارو. * Է խոտ ինչ երկայն և փշալի, որոյ գլուխն է որպէս ձու. որ առ բժիշկս ասի Ալա խաշամի. (այսինքն հովուացուպ. Չօպան դէյնէյի. ոչ վ̅ս յենլոյ նր̅ 'ի նա, այլ վասն շատ ուտելոյ զսա հովուիլն 'ի քաղցնուլն.)

ՊԷՐՎԱԶ برواز. * Տե՛ս ՊԷԹՎԱԶ.

ՊԷՐՎԷԺ بروج. * Է անուն մեծագոյն քաղաքի իրիք 'ի հնդիկս. Պէր շէհրի ազիմ ատըտըր.

ՊԷՐՎԷՆՏԷ برونده. * Փաթոյթ բեռանց կերպասու. Գումաշ ընէկի վէ աթլասը. որ և ասի ՊԷՆՎԷՆՏԷ, և ՊԷՐՔԷՆՏԷ.

ՊԷՐՎԷՐ برور. * (համառօտեալ 'ի բառէն

Գորէնէր) Պատառող. Մէտհէտար. զի տայ՝ Էն- տէշէ մէր մէրտ շէմէրի խաղ գէրէնէր էտի։

ԳԵՐՏԱՇԹԷ برداشته. * (կրաւ" Էռեն" Գերտաշթէնբային) Ամբարձեալ. Գալտըրըլմըշ. Որ և ներգործաբար 'ի կեր առեալ. զի մինչ տայ Գերտաշթէ, խմանի ամբարձեալ ես. Գալ- տըրմըշ սին։

ԳԵՐՏԱՇԹԷՆ برداشتن. * Ամբառնալ. (և Թարգմանի 'ի վերառնուլ.) Գալտըրմագ. (Հրա- մայականն Գերտար, և ապառնին Գերտարէտ.)

ԳԵՐՏԱԳԵՐՏ بردابرد. * Խուսափաց 'ի ճա- նապարհէ. Սավուշէօլտան. որ և տայ ԳԵՐՏԳԵՐՏ։

ԳԵՐՏԱՐ بردار. * Տան ամառնայնոյ. Խա- նէի Եազլըգ. 2. Կախաղանէլ. Ասըլմըշ. Տար- ղաղ. 3. Է հրամայականն Գերտաշթէն բային։

ԳԵՐՏԱՐԵՆՏԷ بردارنده. * Բարձող. Գալտըրըճը։

ԳԵՐՏԱՐԻՑՏԷՆ برداریدن. * Տե'ս ԳԵՐՏԱՇԹԷՆ. 2. Կախաղանել. Փօշաշընտէն ասմագ. արաբերէն صلب Սալպ։

ԳԵՐՏԱՐՔԵՐՏԷՆ بردارکردن. * Կախա- ղանել. Փօշաշընտէն ասմագ։

ԳԵՐՏԷ برده. * Գերի. Էսիր. Եւ յայ- տնէ տանել՝ նաև ծառայ. Գուլ։

ԳԵՐՏԷԽԹԷ بردخته. * Կատարեալ. Թէ- մամ օլմըշ։

ԳԵՐՏԷՄԻՑՏ بردمید. * Ցայտնի եղև. Զուհուր օլտու. 2. Բողբոջեցաւ գալարի և ծառ. Սէպզէ վէ տիրախտ պիթտի. 3. Ցասեաւ. Ղազէպ- նաք օլտու։

ԳԵՐՏԷՔԵՐՏԷՆ برده کردن. * Գերել. Էսիր էթմէք։

ԳԵՐՏԻ بردی. * Ծառք և կատակաւոր. Թէ- մէտէնէր. զի տայ՝ Գերտի էք էտէնտէ նէչէյէղէ օլուր։

ԳԵՐՏԻՑՆ بردین. * Տե'ս ՇՕԽ.

ԳԵՐՏԻՑՏԷՆ برديدن. * Խուսել յերէ ինչ 'ի ճանապարհի. Եօլտա պիր նէսնէտէն սավուշմագ. Էշտան փար չէգմէգ. (Հրամայականն Գերտ, և ա- պառնին Գերտէտ.)

ԳԵՐ ՐԱՍԹ برراست. * Ընդ աջմէ, կամ յաջմէ. Սաղտէ. զի մինչ տայ՝ Տէյսէմ մէրտէ պէր րասթ վէյ նէշէսթ. այսինքն առեալ զայր մի ընդ աջմէ նորա նստեալ։

ԳԵՐՐԷ بره. * Նոյն է Էբրաեն ԳԵՐԷ. և նշանակէ գառն. Թուրքերէն Գուզի։

ԳԵՐՐԷՍ برس. * (է հր" ինչ.) Հարց. Սօր. սօրուշմագ. որ և տայ ԳԻՓԻՒՐՍ. 2. (Է հր" Գերրէսիտէն բային.) Ժամանեա. Իրիշ։

ԳԵՐՐԷՑԹԷ برسته. * Ածական Եկեալ. աւելորդ է. զոր էն կենդանիք. նշանք. առանձինք. և բոյսք. 2. Խառն՝ որ ոչ ունի զգօնն. այսինքն բարոտ և գալարի, որք են հասարակ գետնոյ. Պի- յանի գիւտօ, էտէն չէմէյէն գէրտըղէր բասէր ու չէմէնը։

ԳԵՐՐԷՔԹԷԹԷՐ برستر. * Այսինքն է վեր երթալ յայժ. Ղանաթլը էօգտարու ճիրմըշ. զի տա- յի՝ փայէ շահ գէրրէքթիէրէր էչ նէտահ ութէրէր։

ԳԵՐՐԷՍԻՑՏ برسید. * Եհաս. Եէթիշ- տէ. որ և տայ ՓԻՒՐՍԻՑՏ։

ԳԵՐՓԷՐԻՑՏԷՆ برپریدن. * Թռանել. Եօգարու ուչմագ. (Հրամայականն Գէրփէր, և ա- պառնին Գէրփէրէտ.)

ԳԵՐՓԷՐԻՑՐ برپر. * Տե'ս ԳԵՐՓԷՐԻՑՐ ՓԵՐԻՑՐ։

ԳԵՐՓԷՐՈՒՇԱՆ برپروشان. * Տե'ս ԳԵՐՇԱՆ։

ԳԵՐՓՈՒՍ برپس. * Տե'ս ԳԵՐՓԱՒՋ։

ԳԵՐՔԵԱՎԻՑՏԷՆ برکاویدن. * Նոյն է ընդ բային ԳԵՐՔԵԱՐԻՑՏԷՆ. 2. Փորել. Թուրքերէն Գազմագ։

ԳԵՐՔԵԱՇԹԷՆ برکاشتن. * Արկանել զաներան, անրմանել. Էքին էքմէք, չէքմէք էքմէք. (Հրամայա" Գէրքէար, և ապառնին Գէրքէարէտ.)

ԳԵՐՔԵԱՐԻՑՏԷՆ برکاریدن. * Շեր- տել, այսինքն շերտ կարել 'ի ձմերուկ և 'ի սեխոյ. նաև 'ի կարպուզ և 'ի շաղգէ փողպատ պորել. Գավուն վէ գարփուզտէն փէլիմ քէսմէք. Վէ գաֆ- թան վէ ճէօմլէքտէն էսգի օյմագ։

ԳԵՐՔԵԱՐՔԵՐՏԷՆ برکارکردن. * 'Ի գործ դնել։

ԳԵՐՔԵՆՏԷ برکنده. * Կորզեալ, կամ փրթեալ. Գօփմըշ. որ մերթ տայ զաշաց։

ԳԵՐՔԵՆՏԷՆ برکندن. * Կորզել. Թաւր" Գօփարմագ. և չեղաթայերէն Գօփարմագ. (Հրա- մայականն Գէրքէն, և ապառնին Գէրքէնէտ.)

ԳԵՐՔԵՇԻՑՏԷ برکشیده. * 'Ի վեր քար- շեցեալ. Եօգարու չէքիլմիշ։

ԳԵՐՔԵՇԻՑՏԷՆ برکشیدن. * 'Ի վեր քարշել. Եօգարու չէքմէք. (Հրամայականն Գէր- քէշ, և ապառնին Գէրքէշէտ.)

ԳԵՐՔԵՍ برکس. * Տե'ս ԳԵՐԿԵՍԹ։

ԳԵՐՔԵՍԷ برکسه. * Ծածուկ կամ Թա- գուն. Կիզլի, խօֆի. որ և տայ ՓԻՆՀԱՆ, և ՓՈՒՇԻՑՏԷ։

ԳԵՐՔԵՍԹ برکست. * Տե'ս ԳԵՐԿԵՍԹ։

ԳԵՐՔԵՐՏԷՆ برکردن. Տե'ս ԳԵՐՔԵՆՏԷՆ։

ՊԷՐՔԻՈՒՀԱՆ بركوهان * Եղանակութիւն նուագածութեան. Նէվա՛յի մէգամի. 2. Ձայն թռչ-թռչնոց. Գուշլէրին օքումը։

ՊԷՐՔԻՒՇԱՏԷՆ بركشادن * Արձակել կամ բանալ. Աչմագ. զի ՚ի տեղի տալոյ եբաց զբերան իւր, ասի պարսկերէն Ջէզան գէշէտ-ձէշադ. այսինքն լեզու արձակեաց։

ՊԷՐՖ برف * Ձիւն. Թուրքերէն Գար. և արաբերէն ثلج Սէլճ. ասի և ԽԷՇԷՖ.

ՊԷՐՖԱՊ برفاب * Նշանակէ ձիւնաջուր. Գար սույու։

ՊԷՐՖԷՆՃ برفنج * Պղնձար և տասպար ձանապարհ. Սարը վէ փիրինչ եօղ։

ՊԷՐՖԷՆՏ برفند * Տե՛ս ԼԷՇՔԷՐ.

ՊԷՐՖԷՆՏԱՐ برفندار * Գիտնական. Էհլի իլմ։

ՊԷՐՖԻԹԱՏԷՆ برفتادن * Նոյն է ընդ բառին ՔԻԹԱՏԷՆ.

ՊԷՐՖԻՑՏԷՆ برفيدن * Ձիւնել. Գար եաղմագ. որ և ասի ՊԷՐՖ ՊԱՐԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐՖԻՇԱՆՏԷՆ برفشاندن կամ ՊԷՐԷՖՇԱՆՏԷՆ * Նոյն է ԷՓ բային ԷՖՇԱՆՏԷՆ։

ՊԷՐՖԻՒՐՈՒԽԹԷՆ برفروختن * (հրամայական Պէրֆիւրուզ, և ապառնի Պէրֆիւրուզէտ.) Տես ՊԷՐԷՖՐՈՒԽԹԷՆ.

ՊԷՐՖԻՒՐՈՒՏ برفرود * Վեր ՚ի վայր. Աշաղը եօգարու.

ՊԷՐՖՆԱՔ برفناك * Է տեղին այն, յորում թէ յամառան և թէ ՚ի ձմեռան ձիւն կայ. Եազ վէ գըշ գար տուրան եէր։

ՊԷՐՖՈՒԶ برفوز * Տե՛ս ՊԷԹՖՈՒԶ. որ և ասի ՊԷՐՓՈՒԶ, և ՊԷՐՔԵԱՖՈՒԶ.

ՊԷՐՖ ՊԱՐԻՑՏԷՆ برف باريدن * Ձիւն տեղալ. Գար եաղմագ. որ և ասի ՊԷՐՖԻՑՏԷՆ.

ՊԷՐՖՏԱՆ برفدان * Ձիւնարան, այսինքն ամանն ձեան. Գար գօյագլարը շիշէ. 2. Տե՛ս ԽԷԽՃԱԼ.

ՊԷՐՖՖԻՒՐՈՒՇ برففروش * Ձիւնավաճառ. Գար սաթըճը.

ՊԷՓԱՊԱՇ پياباش * Յառաջ լե՛ր, այսինքն յառաջ կաց. Առաջ խօշէ դուր.

ՊԷ ՓԻՑՇ ԱՄԷՏԷՆ به پيش آمدن Յառաջ գալ. Իլէրի կէլմէք.

ՊԷՓՍԱՎԻՑՏԷՆ پساويدن } Տես ՊԷՐՄԱՍԻՑՏԷՆ.
ՊԷՓՍՈՒՏԷՆ پسودن }

ՊԷՔ بك * Տե՛ս ՎԷՋԱՂ.

ՊԷՔԵԱԶ بكياز * Տե՛ս ՊԷԿԵԱԶ.

ՊԷՔԵԱՄ بكام * Կամակցութեամբ. Մուրատը եէրինէ գէթիրմէ.

ՊԷՔԵԱՐ ԱՄԷՏԷՆ بكارآمدن * ՚Ի գործ գալ. Իշէ եարամագ.

ՊԷՔԵԱՐ ԱՎԷՐՏԷՆ بكارآوردن Տե՛ս ՊԷՔԵԱՐ ՊԻՒՐՏԷՆ.

ՊԷՔԵԱՐ ՊԻՒՐՏԷՆ بكاربردن * ՚Ի գործ ածել. Իշէ գուլլանմագ.

ՊԷՔԷՄ بكم * Տե՛ս զայսմանէ ՚ի բառն ՊԱԳԱՄ.

ՊԷՔԷՐԷ بكره * Ձգողական, յոր չուան անցուցեալ իբրև ինչ քարշեն. և ՚ի ջրհորոյ ջուր ՚ի վեր հանեն. զոր և շատ ՚ի գործ ածեն ՚ի մէջ նաւուց. Թուրքերէն Մագարա.

ՊԷՔԹԷՐ بكتر * Է տեսակ իմն զրահի. (զոր յառուրս մարտից ագանին.) Թուրքերէն Գօպաշըրը զըրհ.

ՊԷՔԻ بكى * (արաբական բառին ՔԻ) Ո՛վ. Քիմ. զի ասի՝ Էշ քի՞մ գէլտի. զեա՛ն մէյլէտիր.

ՊԷՔԻՈՒՔ بكوك * Տե՛ս ԽԷՊԿԵԱԼ.

ՊԷՔԻՒՃԱ بكجا * Ո՛ւր. Գանտայտատը.

ՊԷՔԻՒՆԷՔ بكونك * Սուսեր փայտեղէն. (զոր ՚ի քաղաքս ինչ խաղալիք ՚ի ձեռս կալեալ, այնպէս երթեան ՚ի Մէնպէր, և կարդան զխուդպէն.) Աղաճ գըլըճ. Խուդպէյէ չըգրէրլէր. որ և ասի ՊԷԼՈՒՆԷՔ, և ՊԷՔԻՒՆԷ.

ՊԷՔՊԷՔԷ بكبكه * Թանձր եփեալ խաղող. Եօղուն գայնաթըլմըշ շիրէ. գէշէք բաղալա.

ՊԷՔՍԷՄԱԹ بكسمات * Պաքսիմատ. (է տեսակ իմն հացի.) Պէք նէվի էքմէք պիշըր.

ՊԷՔՐԱՅԻ بكراى * Է տեսակ իմն պտղոյ ընդ մէջ նմանութեան նարնջոյ և լեմոնի, բայց փոքր է քան զնարինջն, և քաղցր է. և շատ լինի ՚ի գաւառին Հնդկաստանի. որ և ասի ՊԷՔՐԷՎԻ.

ՊԷՔՐԷՎԻ بكروى * Տե՛ս ՊԷՔՐԱՅԻ.

ՊԷՖ بف * Տե՛ս ՊԷՖԹԷՐԻ.

ՊԷՖԷՐՏԱ بفردا * Առ վաղիւ. Եարընա.

ՊԷՖԹԷՆՃ بفتنج * Է տեսակ իմն կար-

մէջ օձից. (որ ոչ է այնքան մանր և փխրուն.) Պէյ նէվլէյլէն փէօյ:

ՊԷՔԹԷՐԷ بفتره * Է այն՝ զոր արարեալ ՚ի փետրոց Թռչնոց այնու կոչեն զբազէն. որ և ասի ՊԷՔՏԷ:

ՊԷՔԹԷՐԻ بفتری * Մանուր սառայնան- կաց. (է այն իրն ՚ի գործոց սառայնանկաց, յոր անցուցեալ զԹելզանն, մրջաւք և անկանիցէ զուտայն, նովաւ հարկանէ, և զուտայն խառ- նուցանէ.) Թուր" طراق Դուրուգ. և արաբ" دفه Տէֆէ. ասի և ՊԷՔ, ՏԷՔԹԷ, և ՏԷՔԹԷՆ:

ՊԷՔԽԷՄ بفخم * Տես ՊԻՍԷԱՐ. 2. Է այն սաւանն, զորոյ չորեսին կողմանն փայտս կապեալ նխարշելնք կախեն ՚ի ներքոյ նրարտի:

ՊԷՔՇ بفش * Հովք և փառաւորութ. Հիւյլէօհ վէ ճշանէթ. որ և ասի ՊԷՎՇ:

ՊԷՔՉ بفج * Ցայտածք Թքոյ ՚ի բերա- նոյ ՚ի խօսակցելն. Սէօյլէրքէն աղըզտէն Ըէօգիլէն աղըըմագ. որ և ասի ՓԷՔՉ:

ՊԻ بی * (մասնիկ բաղադրական.) Ան. Թուր" Սիզ. ոպ, Պէօտէչ. անախրտ. Թուր" Կէօն- գիւլսիզ. և Պիչէրտէն. անլեզու. Տիլսիզ: Դարձ- եալ՝ տառս ب Պէ, վանկանալով ընդ ձայնա- ւորաւս առանց տառին ی Եէ, որ է յի, դնի ՚ի յառաջս առաջանի ամանակի բայից, որ անզանա- զան է ՚ի մէջ լեզուին պարսից, առ ՚ի բացայայտ նշանակութ առաջնի ժամանակի. որպէս, بباز Պէառդէզ, պինադէզ, պինդօվլադէզ. որ և միրեն՝ կէ- ընին ըստ պահանջման բային յոր յարի. որպէս, Պէօյլէօրէզ: Եւ ևս վանկս ب Պէ, կամ Պէօ, դնի առ ՚ի զարդ յառաջս այլոց ժամանակաց բայ- ից, ոպ Պէդէրէր. Թակաւ: Եւ Պէտէրէյ, պա- տառեաց: Դնի նաև յառաջս հրա" բայից. որ- պէս, Պէառաց, պինաց, պինդօվլաց, և Պէօյլէօ, և այլն:

ՊԻԱԶԱՐ بی آزار * Ա յոչինչ ոչ վնասա- ցուցիչ. Ինճիթմէյէն:

ՊԻԱԶԷՐՄ بی آزرم * Նշանակէ անա- մօթ. Ուտանմազ:

ՊԻԱԶԷՐՄԻ بی آزرمی * Անամօթութ. Ուտանմազլըգ:

ՊԻԱՊ بی آب * Անջուր. Սուսըզ: 2. Ան- վայելուչ և անշնորհ. Պէրէզէթ վէ պէշէրէթսիզ:

ՊԻԱՊԻՐՈՒ بی آبرو կամ ՊԻԱՊՐՈՒ * Տես ՊԻԱԶԷՐՄ:

ՊԻԱՊՐՈՒԹԷՐ بی آبروتر * (բաղդա- տականն Պիապրու բառին) Անամօթագոյն:

ՊԻԱՐԱՄ بی آرام * Նշանակէ անդա- դար. Դուրուրսուզ:

ՊԻԵԱՎԱՐ بیاور * [illegible]

ՊԻԵՄԱՐ بیمار * Անօգնականն կամ անաւ- րէնն. Թուր" Խաստա. զի ասի յանգ ՚ի արա- սանդ լեզուին. [illegible]

ՊԻԶ بز * Մեղու. Սարը արը. չէնպալար:

ՊԻԶԱԳ بزاغ * Է գործի ինչ որով փայ- լեցուցեալ արծնեն զժանկս սուսերաց, և պող- պատեայ հայելւոյ. արպկերէն Մասգալ:

ՊԻԶԷՆ بزن * (հրամայականն Զէտէն բային) Հար. Ուր:

ՊԻԶԷՊԱՆ بی زبان * Անլեզու, համր. Տիլսիզ. արպկերէն Ախրէ. ասի և ԼԱԼ:

ՊԻԶԷՐ بی زر * Անոսկի, աղքատ. (և Թարգմանի անուսկի.) Ագչէսիզ, [illegible] վէ ձէփէ. ոպ ասի յառակս՝ Զէր զէր [illegible] պիզէրէ փէրդէ [illegible]:

ՊԻԶԻՇԳ بزشک * Տես ՓԻԶԻՇԳ:

ՊԻԶՏԱՅԻՏԷՆ بزدایدن * Արծնել, փայլեցուցանել. (այսինքն զժանգն բառնալ հայելւոյ, սուսերի, դաշնակի, և այլոց նմանեաց.) Փաս ալմագ. (հր" Պիզտայ, և ապա" Պիզտայէտ:)

ՊԻԶՏՈՒՏԷՆ بزدودن * Տես ՚ի վերոյ ՊԻԶՏԱՅԻՏԷՆ:

ՊԻԷՆՃԱՄ بی انجام * Անվախճան. Սօնուզ կամ Սօնսուզ:

ՊԻԷՆՊԱԶ بی انباز * Անընկեր. Օրթագսըզ:

ՊԻԷՆՏԱԶԷ بی اندازه * Անչափ. Էօլչիւսիզ:

ՊԻԷՏԷՊ بی ادب * Անհամեստ. Էտէպ- սիզ. ասի և ԽՕՐԷԱՏ:

ՊԻԷՖՇԱՆ بافشان * (հրա" Էֆշանտէն բային) Ծաղաղեա՛, կամ ցրուեա՛. Սաչ:

ՊԻԷՖՐՈՒԶ بافروز * (հր" Էֆրուխտէն բային) Լոյց, կամ վառեա՛. Թուրքերէն Եագ:

ՊԻԷՎՔԷՆՏԷՆ باوکندن * (հր" Պիէվքէն, և ապա" Պիէվքէնտէ.) Տես ԷՎՔԷՆՏԷՆ:

ՊԻԹԱԶ بتاز * (հրամայականն Թախթէն բային) Վազեա՛. Սէկիրդ:

ՊԻԹԱՊ بی تاب * Անզօր, կամ անկար. Պէ թագաթսիզ, վէ պէ դագաթ: 2. Անգոյժ և խան- գեալ. Պէ մէճալ վէ էօլչիւսիզ:

ՊԻԹԱՊՇԻՒՏԷՆ بی تاب شدن * Անզօր և տկար լինել. Դագաթսըզ օլմագ: 2. Խանգել.

յօդնիլ · Թուր" Եօրըլմագ · և չեղա" Թալմագ ։

ՊԻԹԱՖԹԷՆ بتافتن * (հր" Պիթապ, և այսանի Պիթապէք ·) Տե՛ս ԹԱՖԹԷՆ ։

ՊԻԹԷՐՍ بى ترس * Այսինքն աներկիւղ · Գօրգուսուզ ։

ՊԻԹԻՀ بى ته * Անյատակ · Տիպսիզ ։

ՊԻԹԻՐԱՇ بتراش * (հրամայականն Թիրաշիտէն բային) Տաշեա՛ · Եօն ։

ՊԻԹԻՒ بى تو * Նշանակէ առանց քեզ · Սէնսիզ · արաբերէն بلاك Պիլաքէ ։

ՊԻԹՈՒՇԷ بى توشه * Անպաշար · այսինքն այն՝ որ ոչ ունի ընդ իւր պաշար 'ի ճանապարհի · Թուրքերէն Ազըգսըզ ։

ՊԻԺԷՆԿ بژنك * Բանալի · Անախթար ։

ՊԻԼ بل * Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն Պիհիլ ։

ՊԻԼԱՋ بلاز * Նոյն է ընդ բառին ՊԻԼԱՇ ։

ՊԻԼԱՂԶԷՏ بلغزد * (երրորդ դէմ այսաննէից եզական Պիլաղզիտէն բային) Սայթաքեսցի, կամ սահեսցի · Սիւրչէ ։

ՊԻԼԱՂԶԻՑՏԷՆ بلغزيدن * (հր" Պիլաղզ, և այսն" Պիլաղզէք ·) Տե՛ս ՇԱՖԻՑՏԷՆ ։

ՊԻԼԱՃ بلج * Տե՛ս ՀԱՄԻՑՐ ։

ՊԻԼԱՇ بلاش * Անպատճառ · Պիսէպսիզ վէ պի Պօգէրիյէ · որ և ասի ՊԻԼԱՋ ։

ՊԻԼԷՐԶԻՑՏԷՆ بلرزيدن * (հր" Պիլէրզ, և այսն" Պիլէրզէք ·) Տե՛ս ԼԷՐԶԻՑՏԷՆ ։

ՊԻԼԷՔ بلك * Ընծայ · Հէտիյէ վէ Պէշքէշ ։ Նաև ամէն ինչ, որ իցէ դալար և զուարճ և գեղեցիկ 'ի տեսանել ։

ՊԻԼԻԿԵԱՄ بى كام * Անանձ · Կէմսիզ · դի ասի՝ Եօգի պիթիքէմ ։

ՊԻԼԻՆՃ بلنج * Զատ և ողջաձոյն իրի ինչ · Պիր նէսնէնին յէգպար վէ ենպաշէսի · դի ասի՝ Պիլինճի Փէրչէմ, այսինքն չափն այս ինչ մարդոյ ։

ՊԻԼԻՍՔ بلسك * Է չամփուր ինչ երկաթի · (որոյ գլուխն տափարակ է · և այնու խառնեն զկրակ 'ի թոնրի · և զհասանելս հացից որ 'ի թոնիրն կպածեալ են՝ նովին կորզեալ մաքրեն և սրբեն · և մերթ՝ խորովկածեն զհանելէ 'ի վերայ թոնրոյն ·) Պիր էտասը դօշշը փէյքէր շէշ փէլք ։

ՊԻԼՔԷԼ بلكل Տե՛ս 'ի ներքոյ ՊԻԼՔԷՔ ։

ՊԻԼՔԷՔ بلكك * Եղկմօր · Իլճնիշ սաս · տաշ նէյլէրէ ։

ՊԻԽԱՀԻ بخواهى * (է եզակի երկրորդ դէմ այսաննէից خواستن Խասթէն բային) Կամեսցիս · Թուրքերէն Տիլէրսէն ։

ՊԻԽԱՆ بخوان * Կարդա՛ · Օգու · որ համանգամայն նշ" ընթեռնուլ, նաև կոչել · ուստի ասէ շահիտոն, Պի խան պի քէտաշ շէպիտարաշ հէմ շա հէրէկ մէգամ · և թարգմանի այսպէս ։ Կարդա՛, այսինքն ընթերցիր զանձ տիրե և գիշեր, համագայն եղեն մի՛ լինիր ։

ՊԻԽԱՊ بى خواب * Անքուն · Ույգուսուզ · դի ասի՝ Տէյէփի պիխապ ։

ՊԻԽԱՊԷՐ بى خبر * Անլուր, կամ անտեղեակ · Խապէրսիզ ։

ՊԻԽԱՊԻ بيخوابى Տքնութիւն · Ույխուսըզլըգ ։

ՊԻԽԱՐ بخار * (հրամայականն Խարիտէն բային) Քորեա՛ · Թուրքերէն Գաշը ։

ՊԻԽԱՐ بى خار * Անփուշ, այսինքն առանց փշոյ · Թուր" Տիքէնսիզ · դի ասի՝ Եէք կիւլ դի խար պէր իւն պօլ նէյսա, Լալէյի ս դի խարէի փօլ նէյսա ։

ՊԻԽԻՐԷՏ بى خرد * Անմիտ, անուշ · Թուրքերէն Աքըլսըզ ։

ՊԻԽՄ بخم * (հրամայականն Խըմիտէն բային) Գնեա՛ · Սաթըն ալ ։

ՊԻԽՕՏ بيخود * Առանց ինքեան, այսինքն ինքն զինքն կորուսեալ · Քէնտիյէ տուշէ քէլէ ։

ՊԻԿԵԱՀ بيگاه * Անժամ · Վագըթսըզ · դի ասի՝ Կէահի դի քէահ, 'ի ժամու և 'ի տարաժամու · Վագըթլը վագըթսըզ ։

ՊԻԿԵԱՏԷ بيكاره * Այն՝ որ չէ կարող առնել մերձաւորութիւն · Ճէմաէ գատըր օլմայան ատէմ ։

ՊԻԿԷՐՏԱՆԻՑՏԷՆ بكردانيدن * (հրամայական Պիկէրտան, և այսանի Պիկէրտանէք ·) Տե՛ս ԿԷՐՏԱՆԻՑՏԷՆ ։

ՊԻԿԷՐՏԻՑՏԷՆ بكرديدن * Դառնալ · Տէօնմէք · չեղաթայերէն Այլանմագ · (հրամայական Պիկէրտ, և այսանի Պիկէրտէք ։)

ՊԻԿԻՐԻՑԽԹ بگريخت * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմ Պիկիրիզիտէն բային) Փախեաւ · Գաչտը ։

ՊԻԿԻՐԻՑԽԹԷՆ بگريختن * (հր" Պիկիրիզ, և այսն" Պիկիրիզէք ·) Տե՛ս ԿԻՐԻՑԶԻՏԷՆ ։

ՊԻԿԻՐԻՖԹ بگرفت * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմ Պիկիրիֆթէն բային) Ըմբռնեաց կամ կալաւ · Թուրքերէն Տութթու ։

ՊԻԿԻՐԻՖԹԷՆ بگرفتن * Ըմբռնել · Տութմագ · (հր" Պիկիր, և այսն" Պիկիրէք ։)

ՊԻԿԻՒՄԱՆ بیگمان * Աներկբայ, կամ առանց կարծեաց ։ Շիւպհէսիզ ։

ՊԻԿԻՒՄԱՐ بیگمار * (Հրամայ" կէօմաշմէկ բային) Վերակացու արա ։ Մուամէլէճի օլ ։

ՊԻԿԻՆԱՀ بیگناه * Նշանակէ անմեղ, կամ անպարտ ։ Սուչսուզ ։

ՊԻԿԻՒՆԷՀ بیگنه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԻԿԻՒՆԱՀ ։

ՊԻՀ به * Բարիոք, բարւոք ։ Էյի ։ 2. Տե՛ս ՆԻՅԿԻՈՒ ։ 3. Տե՛ս ՂԷՄՐԱԹ ։

ՊԻՀԱՐ بهار * Է քաղաք մի ՚ի Հնդկաց աշխարհի, որ կայանեալ է ՚ի հարաւոյ կողմանէ Տիհլի քաղաքի, ընդ որ անցեալ երթայ ՚ի գաւառն Պէնկեալէի ։ և է այբայանիստ քաղաքն նորին գաւառի ։ Պիր շէհիր ատը Հինտիստանտա Հինտիստանտա ։

ՊԻՀԱՓԷՐԻՑՆ به آفرین * Է անուն քեռն Քիւշթասպայ՝ որդւոյ Իսֆէնտիարի ։ (զոր Երձասպայ ՚ի գերութիւն վարեալ էր, և արգելեալ ՚ի բանտ ՚ի բերդին Րուպինտիզի ։ և այսպէս Իսֆէնտիարն երթեալ, և զԵրձասպայն սպանեալ, ազատեաց զՊիհափէրին ։) Քիւշթասպըն հէմշիրէսի ատը տըր ։

ՊԻՀԶԱՏ بهزاد * Է անուն երևելի պատկերահանի, և բազմահանճար նկարչի միոյ ։ Պիր նաքգաշ ատը տըր ։

ՊԻՀԷՄԹԱ بهمتا * Տե՛ս ՆԱՀԷՄԹԱ ։

ՊԻՀԷՆԿԵԱՄ بهنگام * Անժամանակ ։ Վագթսըզ ։

ՊԻՀԷՆՃԱՐ بهنجار * Տե՛ս ՆԱՀԷՆՃԱՐ ։

ՊԻՀԹԷՐ بهتر * (բաղդատականն բառին Պիհ) Տե՛ս ԽՕՐԹԷՐ ։

ՊԻՀԹԷՐԻՑՆ بهترین * (գերադրականն բառին Պիհ) Տե՛ս ՆԻՅԿԹԷՐԻՅՆ ։

ՊԻՀԻ بهی * Տե՛ս ԽՕՐԻ ։ 2. Բուժումն խոցից և վիրաց ։ Եարէ էյի օլմագ ։ Չէղաթյերէն Օնալմագ ։

ՊԻՀԻԼ بهل * (Հրա" Հիշլմէք բային) Թող ։ Գօ ։ որ (թեթևացուցեալ) գրի և ՊԻԼ ։

ՊԻՀԻՑՆ بهین Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՊԻՀԻՑՆԷ ։

ՊԻՀԻՑՆԷ بهینه * Տե՛ս ՀԷՔԹԷ ։ 2. Տե՛ս ՆԻՅԿԹԷՐԻՅՆ ։ 3. Բամբակահար ։ Հալլաճ ։ արապ" ندّاف Նէտտաֆ ։ որ և ասի ՊԻՀԻՑՆ ։

ՊԻՀԻՐՇԹ بهشت * Տե՛ս ՊԷՀԻՐՇԹ ։ 2. (Կատարեալ եղանակի երրորդ դէմն Հիշլմէք բային) Եթող ։ Գօյտու ։

ՊԻՀԻՐԱՇ بهراش * (հրամայականն Հէրաշիմէք բային)՝ Փախեա՛ ։ Գաչ ։

ՊԻՀԻՒՄԱԼ بيهمال * Տե՛ս ՆԱՀԷՄԹԱ ։

ՊԻՀԻՒՆԷՐ بی هنر * Անհանճար ։ Հիւնէրսիզ ։

ՊԻՀԻՒՏԷ بيهوده * Տե՛ս ՊԻՀՈՒՏԷ ։

ՊԻՀԿԻՒԶԻՑՆ بهگزين * Ընտրեալ լաւ ։ (որպիսի է և հատընտիրն ։) Հէր շէյին էյիսի իսթէմէսի ։ 2. Լաւ և ընտիր ։ Մուխթար վէ սէչիլմիշ ։

ՊԻՀՇԻՒՏԷՆ بهشدن * Լաւանալ ։ Էյի օլմագ ։

ՊԻՀՈՒՇ بیهوش * Անյուշ ։ Էօյ սիզ ։ ասի և ՄԷՆԷՆԿ ։

ՊԻՀՈՒՏԷ بیهوده * Ունայն, կամ վայրապար, և կամ անօգուտ ։ Պօշ ։ Պօշ ։ Պօպոս ։

ՊԻՀՈՒՏԷԿԻՈՒՅ بیهوده گوی * Ունայնաբան, կամ ընդ վայրաբան ։ Ունայն սէօզ սէօյլէյիճի ։ Ասի իբր ասել թէ՝ Պիհուտէկիոյ՝ պիհուտէկիոյ պոշէր ։ այսինքն է Շատախօսն՝ ունայնաբան լինի ։ ասի և ՏԷՅՂԷՏԷ, ՏԷՅՓԷՏԷ, և ՏԷՅՂԷՏԷ ։

ՊԻՀ ՊԻՀ به به * Բարի բարի ։ Էյի էյի ։

ՊԻՀՊՈՒՏ بهبود * Լաւութիւն ։ Էյիլիք ։ 2. Լաւացումն ։ Էյի օլմագ ։ 3. Է յատուկ անուն մարդոյ ։ վա զի անուամբ սորին կոչի Սելման, նախապարին անուն նորին էր Պիհպուտ ։

ՊԻՀՊՈՒՏԻ بهبودی * Լաւ լինելութիւն ։ Էյի օլմագլըգ ։ և առողջութիւն անձին, և բարեկարգութիւն որպիսութեան, և գեղեցկութիւն կենցաղավարութեան ։ Սըհհաթլը պէտէն, վէ էնտիշէսիզ հալ, վէ հիւսնի մաիշէթ ։

ՊԻՀՏԻՒՄ بهيم * Տե՛ս ԿԷՑ ։

ՊԻՀՐԱՄ بهرام * Ծամ ։ Թուրք" Օրուճ ։ և արաբերէն صوم Սավմ ։ ասի և ՐՈՒԶԷ ։

ՊԻՀՐԱՑ بهراي * Բարեխորհ ։ Մուտէպպիր ։ ասի և ՆԻՑԿՐԱՅ ։

ՊԻՀՐՈՒԶ بهروز * Կապոյտ ակն ։ (որ գեղեցկերանգ է, բայց թեթևագին ։) Պիրլոզէ թաշը, պիր շայէթ խօշնիւմ տըր, քիմի թէմէհսիզ տըր ։ Լինի սա նաև յատուկ անուն արական ։

ՊԻՀՐՈՒԶԷ بهروزه * Տե՛ս ՊԻՀՐՈՒԶ ։

ՊԻՂԱՐ بیغار * Ջուր հասակին ։ Ատէր աու ։ Ադի բէտէն ։

ՊԻՂԷՄ بی غم * Անհոգ, կամ անտրտում. Գայղըսըզ։

ՊԻՃ بیچ Բիժ. Բէյին չէշի. Թուր" Չոփոփ.

ՊԻՃԱՆ بیجان * Անշունչ, կամ անհոգի. Թուրքերէն Ճանսըզ։

ՊԻՃԻԿԷՐ بیجگر * (Թարգմանի անթոյլ.) Տե՛ս ԹԷՐՍՆԱՔ.

ՊԻՄԱՑԷ بیمایه * Անինչ, անստացուած. Մուֆլիս.

ՊԻՄԱՏԷՐ بی مادر * Նշանակէ անմայր որբ. Անասըզ էօքսիւզ.

ՊԻՄԷԶԷ بیمزه Անհամ. Թուր" Դատսըզ։

ՊԻՄԷՆԿ بیمنگ * Հոգ և վարանք, և նեղութի սրտի. Ղէմ վէ էնտուհ, վէ Ճէնկիւէլ փիլ.

ՊԻՄԷՐ بیمر * Անհամար և անչափ. Պի- հատ վէ պիհէնտազէ.

ՊԻՄԻՀՐ بی مهر * Անսէր, այսինքն ա- ռանց սիրոյ. Մուհապպէթսիզ։

ՊԻՄԻՒԶՏ بی مزد Անվարձ. Իւճրէթսիզ։

ՊԻՄԻՒՀԱՊԱ بی محابا * Նշանակէ ան- խղճայ, այսինքն առանց խնայելոյ։

ՊԻՑԱ بیا * (է հրամայականն Ամէտէն բային.) Էկ. Կէլ։

ՊԻՑԱԼՈՒՏԷՆ بیالودن * Աղախել. Պուլաշտըրմագ. (հրամայա" Պիյալա, և ապառնի Պիյալայէտ.) տես և ԱԼՈՒՏԷՆ.

ՊԻՑԱՄԱՍԻՑՏԷՆ بیاماسیدن * Տե՛ս ԱՄԱՍԻՑՏԷՆ.

ՊԻՑԱՄՈՒԶ بیاموز * (հրամայականն Ամուխթէն բային) Ուսի՛ր. Էօյրէն։

ՊԻՑԱՂԱՐԻՑՏԷՆ بیاغاریدن * Թա- նալ. Ըսլանմագ. որ և ասի ԽԻՑՍԱՐԻՑՏԷՆ. Այլ և "Նշ" խառնել, և զանգել. Գարըշտըրմագ, վէ եօղուրմագ. ոըք և ասին Ամիխթէն վէ սիրիշտէն.

ՊԻՑԱՇԱՄ بیاشام * (հրամայականն Աշամիտէն բային) Արբ. Իչ.

ՊԻՑԱ՛ ՊԻՑԱ՛ بیا بیا Տե՛ս ԷԿԱ ԷԿԱ.

ՊԻՑԱՍԹՈՒ بیاستو * Այնպիսի ոք՝ որ զոր ինչ լսէ և գտանէ, պատմէ և ասէ. Իշիտտիյինի վէ պուլտուղունի սէօյլէյէն ադէմ.

ՊԻՑԱՐ بیار * (հրա" Ավէրտէն բային) Բեր. Կէթիր։ Որ նախ Ար էր, յոր յաւելեալ ապա զտառն Պէ՝ ասացին Պիեար. և վ՞ն զոյգ ձայնը 'ի յարաբերելն՝ յի գիր մի ևս յաւելին վասն Թեթև արտաբերութե՛, արարին Պիյար։

ՊԻՑԶ بیز * Է հրամայականն Պիխթէն բային. որ և բարդի, որպէս Արփզիզ.

ՊԻՑԶԱՐ بیزار * Ձանձրացեալ. Ուսա- նան. չէղաթայերէն Ուսաւը.

ՊԻՑԶԱՐԻ بیزاری * Ձանձրութիւն. Ուսանմագ։

ՊԻՑԶԱՐ ՇՈՒՏԷՆ بیزارشدن * Ձանձ- րոյթ լինել, ձանձրանալ, կամ տաղտկանալ. Ուսանմագ։

ՊԻՑԶԻՑՏԷՆ بیزیدن Տե՛ս ՊԻՑԽԹԷՆ.

ՊԻՑԺԷ بیژه * Վճիտ, զուտ. Սաֆի, խալիս. որ և ասի ԷՎԻՑԺԷ, և ՎԻՑԺԷ.

ՊԻՑԼ بیل * Բահ. (և է այն տափարակ երկաթն պարտիզպանաց, զոր անցուցեալ 'ի փայտ ինչ, փորեն այնու զայգիս և զպարտէզս.) Թուրքերէն Չափա. և արաբերէն Միր. 2. Թի նաւու. Թուրքերէն Քիւրէք.

ՊԻՑԼԱՏԷ بیلاده * Նոյն է ընդ բառին ՇԱԿԻՐՏԱՆԷ.

ՊԻՑԼԷ بیله * Տե՛ս ՊԷՆՏԱՊ. 2. Տե՛ս ՊԻՑԼԷՔ. 3. Տե՛ս ՐԻՒԽՍԱՐԷ. 4. Նոյն է ընդ բառին ՓԷՀԼՈՒ. 5. Տե՛ս ՊԻՑԼ.

ՊԻՑԼԷՍԹԷ بیلستہ Տե՛ս ԷՆԿԻՒՇԹԱՆ.

ՊԻՑԼԷՔ بیلک * Նետ տափալիք. (և այսպէս ասացեալ է վասն նմանելոյն բահի.) Եասս փէմրէնլի օգ.

ՊԻՑԽ بیخ * Արմատ. Թուրքերէն Քէօք. և արաբերէն اصل Ասըլ.

ՊԻՑԽԱԼ بیخال * Ծիրտ մարեաց և այ- լոց թռչնոց. Դավուգ վէ սայիր գուշ թէրսի.

ՊԻՑԽԱՎԷՐ بیخاور * Արմատաւոր. Քէօքլի.

ՊԻՑԽԱՆԻ بیخانی * Անալի. (որ յան- համ կերակուրս և յայլս 'ի գործ ածի.) Դուզ- սըզ. տես և ՊԻՆԷՄԷԿ.

ՊԻՑԽԷՍԹԷ بیخسته * Նկուն և անզօր եղեալ. Կիւչիւքսիւզ վէ աճիզ օլան.

ՊԻՑԽԷՍԹԷՆ بیخستن * Նկուն և ան- զօր լինել. Կիւչիւքսիւզ վէ աճիզ օլմագ.

ՊԻՑԽԹԷ بیخته * (կրաւորական ընդու- նելութի Պիխթէն բային) Մաղեցեալ. Էլէնմիշ.

ՊԻՑԽԹԷՆ بیختن * Մաղել. Թուրքե" Էլէմէք. (հրա" Պիզ, և ապառնի Պիզէտ.)

ՊԻՑԽԻՇԹ بیخشت * Արմատաքի

Ֆղ

խելաց. (Թէ ծառ իցէ և Թէ այլ.) Ալշա՛ կը շայրի ք... [illegible]

ՊԻՅԿԵԱՆԷ بیکانه * Նշանակէ. օտար. Թուրքերէն Եատ, եապանճը.

ՊԻՅԿԵՍՆԷԿԻ بیکانکی * Օտարութիւն. Եապանճըլըգ.

ՊԻՅԿԵԱՆԷՎԱՐ بیکانه وار * Օտարաբար. Եապանճըլայըն.

ՊԻՅՀԷԶԷՔ بیهزک * Անուն Թէ՛ ու նախնի պարսիկս ծնցոյց համարուած նահանջի. վը որոյ յիւրաքանչիւր 120 ամի՝ ամիս մի յաւելու, և զայն ամսոյն երկրորդ ամիս համարելով, զբովանդակ զամիսն զայն՝ ոչ ընծուծ կատարելին, և զնոյն ամսախմբութիւն կոչէին Պիյհէզէք. որ արտաքսացուցեալ ասի Պիյհէզէծ. Եւ ապա Սուլթան Ճէլալէտտին Մէլիքշահ ի Սելճուգեանց զարմէ՝ խափանեալ զնոյն սովորութիւն ի Թուականին հիճրէթին 467, հաստատեաց զնոյնն զայն՝ որ կոչի Թարիխի Ճէլալի, համաձայն նահանջի. և սկսան այնպէս վարել.

ՊԻՅՀՈՒՏԷՆ بیهودن * Տե՛ս ՊԻՅՀՏԷՇԻՒՏԷՆ. 2. Անշահ և անօգուտ բարբառել. Պիհուտէ սէօյլէմէք.

ՊԻՅՀՏԷՇԻՒՏԷՆ بیهده شدن * Դեղնիլն համարձակ ի հրոյ. Անէշտէն ճանէ ատըլմագ.

ՊԻՅՂԱԼ بیغال * Գեղարդն, նիզակ. Մըզրագ. Թուրքերէն Սիւնկիւ. և արաբերէն رمح Ռումհ. ասի և ՆԻՅԶԷ.

ՊԻՅՃԱՏ بیجاد * Է տեսակ իմն յակնթ ական.

ՊԻՅՃԱՏԷ بیجاده * Տե՛ս ՊԻՅՃԱՏ.

ՊԻՅՃԱՏԷԼԷՊ بیجاده لب * Դեղին և կարմիր գոյնն՝ որ լինի ի վը շրթանց. Տօտագ .... օլան աշըք կը ......

ՊԻՅՄ بیم * Երկիւղ, վախ. Թուրքերէն Գորգու. արաբերէն խէվֆ.

ՊԻՅՄԱՐ بیمار * Հիւանդ, խօթ. խաստէ. Թուր" Սայրու. արպ" مریض Մարիզ և علیل Ալիլ. ասի և ԵԱՅԻ, (կրճատեալ) Մար. Ըստ այնմ որ ասի յառակս. Հէչէ ....

ՊԻՅՄԱՐԺՈՒՆ بیمارژون * Կերպակերպն այն՝ որ կաղմի յառակաբար վը հիւանդի. Խաստէ ....

ՊԻՅՄԱՐԻ بیماری * Հիւանդութիւն, խօթութիւն. Սայրուլըգ.

ՊԻՅՄԱՐԻՍԹԱՆ بیمارستان
ՊԻՅՄԱՐԽԱՆԷ بیمارخانه } Հիւանդանոց,

հիւանդապահանոց. արպ" دارالشفاء Տարիւշշիֆա. որ և ասի (Թէթևացուցեալ) ՄԱՐԻՍԹԱՆ, ՀԷՐՎԱՆԷ, և ՊԻՅՄԱՐՍԱՆ.

ՊԻՅՄԱՐԽԻՅԶ بیمارخیز * Այն՝ որ նոր կանգնեալ է ի հիւանդութէ իւրմէ. Խաստէլըգտէն յէնի գալգմըշ ....

ՊԻՅՄԱՐԿԻՅՆ بیمارکین
ՊԻՅՄԱՐԿՈՒՆ بیمارکون
ՊԻՅՄԱՐՂԷՆՃ بیمارغنج
ՊԻՅՄԱՐՆԱՔ بیمارناک } Տե՛ս .... [illegible]

ՊԻՅՄԱՐՇԻՒՏԷՆ بیمارشدن * Հի[illegible]. հանդանալ. Խաստէլէնմէք.

ՊԻՅՄԱՐՊԱՐԻՅՔ بیماربارک * Բա[illegible]. րակացուք. Ինճէ .... [illegible]

ՊԻՅՄԱՐՍԱՆ بیمارسان * Տե՛ս ՊԻՅՄԱՐԻՍԹԱՆ.

ՊԻՅՄԱՐՍԻՅԱՀ بیمارسیاه * Հիւանդութէ ինչ. (որ վը գոլոյն .... կոչեցեալ լինի Սեաւ.) Թուրքերէն Տէվէ..... խաստէլիյի.

ՊԻՅՄԷՆՏ بیمند * Նշանակ Չափաւոր՝ զոր դնեն ի վը երկանաքարի, որպէս զի զեկանն ....

ՊԻՅՆ بین * (հր" Տեսանել բային) Տե՛ս ԿԵՕՐ. որ և բարդի ոչ, Տեսողին, և ....

ՊԻՅՆԱ بینا * (ընդունելութիւն Տեսանել բային) Տեսանող. Կէօրիճի. և ասի Չէշմի պինա, այսինքն աչք տեսանող.

ՊԻՅՆԱՅԻ بینایی Տեսողութի. Կէօրիճիլիք.

ՊԻՅՆԷՆՏԷ بیننده * (ընդունելութիւն ի բայէն Տեսանել) Տեսանող. Կէօրէն.

ՊԻՅՆԻ بینی * Ռնչք, կամ քիթ. Պուռուն. արպ" انف Էնֆ. 2. (Երկրորդ դէմք տեսանելոյ Տեսանել բայն) Տեսցես. Կէօրիւրսիւն.

ՊԻՅՆԻՏԷՐ بینی در * Մեծի Թուրքերէն Գաֆա ....

ՊԻՅՆՏՈՒ بیندو * Աշխարհի. Հարաւ .... 2. Տե՛ս ՊԷՏՆԻԺԱՏ.

ՊԻՅՇ بیش * Աւելի. Արթըգ. արաբերէն Զիյատէ. 2. Արմատ....... Թունաւոր. (որ շատ լինի ի գաւառին Սինտ ի լեռինս Հէլահիլ քաղաքի. որոյ բնակիչք .... է .... , և ոչինչ վնասէ նոցա. որոյ են տեսակք երեք. յորոց մին է կարի յոյժ ....) Պէշ .... Տե՛ս զամանէ և ի բառն ՄԱՀՓԷՐՎԱՐ.

ՊԻՅՇԷ بيشه * Տե՛ս ՉԷՆԿԷԼԻՍԹԱՆ. 2. Տե՛ս ՆԷՅԻՍԹԱՆ: 3. Եղեգնափող հովուական. Թուրքերէն Գավալ. Չօպանլէրին նայը:

ՊԻՅՇ ԷԶԻՅՆ بيش ازاين * Առաւել քան զայս. Պունտան զիյատէ:

ՊԻՅՇԹԷՐ بيشتر * (բաղդատականն Պէշ բառին) Առաւելագոյն. Ալինօ-Գրօգ:

ՊԻՅՇԻՒՔԷՄ بيشكم * Աւելի պակաս. Թուրքերէն Ազ չօգ իւսիւ:

ՊԻՅՇՄՈՒՇ بيش موش * Է կենդանի իմն նման մկան, որ բնակի 'ի ներքոյ Պիշ աբուոյն. Պիշ ճանկէլ փարէ:

ՊԻՅՇՔԷՅԱՐ بيشكار * Տալուածք գործել անվարձ. Իւճրէթսիզ իշլէթմէք:

ՊԻՅՈՒԿԵԱՆԻ بيوكانى * Հարսանիք. Տիւյիւն. որ և ասի ՍՈՒՐ:

ՊԻՅՈՒՍ بيوس * Յոյս, կամ ակնկալութիւն. Իւմիտ, կէօզ չէճմէ:

ՊԻՅՈՒՍԷՆՏԷ بيوسنده * (ընդունելութեան բայից) Հաղորդող կամ միացնող. Բիտա իլէ եափըշդըրան. որպէս ասի Սէն պէյ-անիտ իւզէն տիրէնտէ եօք:

ՊԻՅՈՒՍԻՅՏԷՆ بيوسيدن * Յուսալ. Ումմագ: 2. Հաղորդել. Եափըշդըրմագ:

ՊԻՅՈՒՔ بيوك * Հարսն. Կէլին. արաբերէն عروس Արուս:

ՊԻՅՍԷ بيسه * Պիսակ, խայտ. (ասի զի՛նչ և իցէ իրաց.) Ալա, ալաճէ:

ՊԻՅՍԷԿԻ بيسكى * Պիսակութիւն. Ալաճա-լըգ չիլ օլմագ:

ՊԻՅՍԷՐ بيسر * Սրաթռիչ թռչուն ինչ որսական. Պիր նէվի չագըրի գուշ տուր. որ և ասի ՊԻՅՍԷՐԷ:

ՊԻՅՍԷՐԱՔ بيسراك * Կողմն միանգամայ կամ երկանց. Պիր եօլընտա եաւաշ իւր եօլընտա գըվըրը: 2. Տե՛ս ՊԻՒԽԹԻ:

ՊԻՅՍԹ بيست * Քսան. (որ է Թիւ բացարձակ.) Թուրքերէն Եիյիրմի. և արաբերէն عشرين Իշրին: 2. Վնասել. Զէյանըգէօսդէրմէք: 3. Է համառօտեալն բառին Պոյէսթ:

ՊԻՅՍԹԱԽ بيستاخ * Տե՛ս ՔԻՒՍԹԱԽ:

ՊԻՅՍԹԱՐ بيستار * Է այն խօսքն՝ զոր ասեն 'ի կարգի խօսակցութեան առանց կրկնելոյ և վերաբերելոյ: Եւ ևս ունի սա նշանակութիւն ոչ զբաղման Պէհլիւան և փէհլան. որ մերթ առաանձին 'ի գործ ածի, և մերթ 'ի միասին ընդ բառին Պատ-ճառ. այսպէս՝ Պատճառ և պէյսատճառ. և նշանակէ այս ինչ և այն ինչ:

ՊԻՅՍԹԷԿԵԱՆԻ بيستكانى * Ամսական տուրք, որ տուեալ լինի ամսոյ յամիս յաշխարհին հռոմայեցւոց. (և քանզի 'ի հնումն Թագաւորք պարսից 'ի լման խորաքանչիւր քսանաւուր՝ տային զԹոշակս ամենայն զինուորաց, նորին ազգաւանուանեցան Պէյսթէկեանի.) Այլեւ. Եւ առաւօտեան նշանակէ սանտուղ, որ է Վաճէյէքէ:

ՊԻՅՍԹԻ بيستى * Քսանից. Եիյիրմիլիք:

ՊԻՅՍԹԻՒ ԵԷԿԻՒՄ بيست و يكم

Քսան և միերորդ. Եիյիրմի պիրինճի:

ՊԻՅՍԹ ԻՒ ԵԷՔ بيست و يك * Քսան և մի. Եիյիրմի պիր:

ՊԻՅՍԹԻՒՄ بيستم * Քսաներորդ. Եիյիրմինճի:

ՊԻՅՍԹԻՒՄԻՅՆ بيستمين * Քսաներորդական. Եիյիրմինճիյէ մէնսուպ:

ՊԻՅՍԹ ՀԷԶԱՐ بيست هزار * Քսան հազար. Եիյիրմի պին:

ՊԻՅՍԹՍԱԼԷ بيست ساله * Քսանամեայ. Եիյիրմի եաշընտա:

ՊԻՅՎ بيو * Տե՛ս ՄԻՅՎ:

ՊԻՅՎԱԶ بيواز * (ընդունելութիւն հայցականաց) Իլիշիմսիզ գօփարան կէսիճի: 2. Պատասխանատուութիւն. Ճէվապ վէրիճի. իճապէթ:

ՊԻՅՎԱԶԻՅՏԷՆ بيوازيدن } Ընդունել պատասխանի.

ՊԻՅՎԱԶՔԷՐՏԷՆ بيوازكردن } Նիւլըզ- հայցուածս. Իլիշիմսիզ գօփարան կէսիճի: 2. Տալ պատասխանի. Ճէվապ վէրմէք:

ՊԻՅՎԱՐԷ بيواره * Տառապեալ, կամ նշդեհ, և կամ անոք և ողորմելի. Պիչարէ, կէ-րիպ, կէ տը ... կէ ...

ՊԻՅՎԱՐԻՅՏԷՆ بيواريدن * Նոյն է Ը բառին ՊԻՅՎԱԶԻՅՏԷՆ:

ՊԻՅՎԷ بيوه * Այրի (կին). Տուլ գադըն. արաբ" Էրմէլէ. և չէղաթայերէն Թուլ. ասի և ԹՈՒՐ, և ՊԻՅՎԷԶԷՆ:

ՊԻՅՎԷԶԷՆ بيوه زن * Տե՛ս ՊԻՅՎԷ:

ՊԻՅՎԷԿԻ بيوكى * Այրիութիւն. Տուլլուգ:

ՊԻՅՎԷՐ بيور * Տասնհազար, բիւր. Թուրքերէն Օն պին:

ՊԻՅՎԷՐԷՍՊ بيوراسب * Է անուն արքային Զէհագ մարի կոչեցելոյն: (Եւ Թարգ" բիւրաձի, այսինքն ունող տասն հազար երիվարաց:)

ՊԻՅՏ بيد * Ուռի. Սէօյիւտ աղաճը. արաբ"

Ծղ

صفاف Սէֆաֆ։ 2. (համառօտեալ ՚ի բառէս Պէտվէյթ) Լերուք. Օլաշ։ 3. Դնի Է բառին ՊԱՏ, և ասի Պադ եօ պէյթ. և նշ՝ անշահ և անօգուտ. Պէհօտէ վէ պէֆայտէ։ 4. Տե՛ս ՄԻՅԵ. 5. Է անուն գրոց ինչ ՚ի բարբառ հնդկաց, որ պարունակէ յինքեան զուսումն աղանդոյն հնդկաց. (զորմէ այնպէս կարծեն, թէ իցէ յերկնից իջեալ.) Պիր գիթապ ատը տըր։ 6. Է անուն ղեկի միոջ. Պիր չէնկեան ատը տըր։

ՊԻՅՏԱՏ بيداد * Տե՛ս ԷՊԻՅՏԱՏ։

ՊԻՅՏԱՐ بيدار * Արթուն. Օյանըգ. չէշմ՝ Ույգու, նաև Ույանըգ։ 2. Զգաստ (յառաջին նշանակութէ առեալ.) Աքըլլը վէ մուլահազալը։

ՊԻՅՏԱՐԷ بيداره * Կաթոգին սիրահար. Աշըգ տիւշքիւն։

ՊԻՅՏԱՐԻ بيداري * Արթնութի. Օյանըգլըգ. չէշմաթիւնէրէն Ույգուսըզլըգ. ասի և ԷՊԱՏ։

ՊԻՅՏԱՐ ՇԻՒՏԷՆ بيدارشدن * Զարթնուլ ՚ի քնոյ. Ույգուտէն օյանմագ։ 2. Տեղեակ և զգաստ և իրազեկ լինել. Աքըլլը վէ խապէրտար օլմագ։

ՊԻՅՏԱ՛Ր ՊԱՇ بيدارباش * Արթուն լեր. Օյանըգ օլ։

ՊԻՅՏԱՐ ՔԷՐՏԷՆ بيداركردن * Զարթուցանել. Օյանտըրմագ։

ՊԻՅՏԷԼԱ بيدلا Շաղփաղփանք. Հէզէյան։

ՊԻՅՏԷՆՃԻՑՐ بيدانجير * Տունկ շանաճանճի. (է թփատեսակ բոյս ինչ կանաչ հաստեալ ՚ի կաղապար. զորոյ սերման զիւղն հանեալ լուցանեն ոչ զեւղ ձիթոյ.) Թուրքերէն Կէնէ օթի։

ՊԻՅՏԷՍԹԷՐ بيدستر Տե՛ս ՍԷԿԵԱՊԻ։

ՊԻՅՏԻ ԴԱՊԷՐԻ بيدطبري * Տե՛ս ԴԱՊԷՐԽՈՒՆ։ 2. Տե՛ս ՊԻՅՏՄՈՒՇ։

ՊԻՅՏԻՍԹԱՆ بيدستان * Ուռենաստան. Սէօյէօտլիւք։

ՊԻՅՏԻԽԹ بيدخت * Տե՛ս ՆԱՀԻՅՏ։

ՊԻՅՏՄԱԼ بيدمال * Արծնուածս ուռերի, դաշնակի, և նմանեաց ՚ի ժանկոյ, զուլալավորութի՝ զի իցէ ՚ի փայլել ուռուոյ, յայն սակս անուանս յարմարեալ է։

ՊԻՅՏՄԻՒՇՔ بيدمشك * Տե՛ս ՚ի ներքոյ զբառն ՊԻՅՏՄՈՒՇ։

ՊԻՅՏՄՈՒՇ بيدموش * Ծաղիկ ինչ՝ որ ՚ի ծառն բուսանի. Աղաճըն պիւրիւր պիր չիչէկիտիր. որ և ասի ԿԻՒԼՄՈՒՇ, ԿԻՒՐԿԷ ՊԻՅՏ, ԿԻՒՐԿԷ ԿՈՒ, ԿԻՒՐԿԷՊԻՅՏ, ՄԻՒՇՔԻ ՊԻՅՏ, ՊԻՅՏԻ ԴԱՊԷՐԻ, և ՊԻՅՏՄԻՒՇՔ։

ՊԻՅՏՔԷՐԿ بيدرك * Է անուն լեռնեան, որոյ սերմն նման է սերկևլոյ ուռուոյ. Պիր նէվ՝ օթ տըր, պիւզէւէ սէօյիւտ էօթըրիւնիւն պէնզէր։

ՊԻՅՏՍԻՒՐԽ بيدسرخ * Կարմիր ուռի. Գըզըլ սէօյիւտ։

ՊԻՅՐ بير * Կայծակն. Եըլտըրըմ. արապ՝ صاعقه Սայիգա։ 2. Տե՛ս ՃԱՄԷԽԱՊ։

ՊԻՅՐԱՍԹԷ بيراسته * Յօրինեալ. Պէզէնմիշ։

ՊԻՅՐԱՍԹԷՆ بيراستن * Յօրել. (հրամայա՝ Պիյրայ, և ապառնին Պիյրայէտ։)

ՊԻՅՐԱՏ بيراد * Ծեր. Գօճա ատէմ. որ և ասի ՓԻՅՐ։

ՊԻՅՐԶԷ بيرزه * Է խեժ ինչ պայծառ մեղր, որ ունի զհոտ սուր. Պու խեժի պիր ատը տըր Պիյրզայ օլուր։

ՊԻՅՐԶԷՏ بيرزد * Երկաթոյ խարտաուած. Էյէ փէշինտէն չըգան տէմիր խըրտէսի։ 2. Տե՛ս ԷՆԿԻԺԷՏ։

ՊԻՅՐԷԶԷՆ بيرزن * Տե՛ս ՊԻՐԶԷՆ։

ՊԻՅՐԷՆԿ بيرنك * Բուսոյն և բազմաբարդութին և հիմն իրի. Պիր նէսնէնին տահա վէ Նէյսէյսի վէ պինէսը։ 2. Չևակերպութին այն, զոր առնէ նկարիչն նախ քան զնկարագրութի. Նագգաշըն Նագշըն էվվէլ խըլէտէն չիզտի թէլէր։

ՊԻՅՐԻՒՊԱՐ بيروبار * Է անուն մի կանոնանցն աստուծոյ։

ՊԻՅՐՈՒ بيرو * Քաղաք ոսկւոյ և այլ երաց. Գէյսէրի չէր վէ շայէհէ։

ՊԻՅՐՈՒՆ بيرون * Արտաքս. Թուրքէ՝ Տըշարը. չէղաթայէ՝ Թաշգարը. արապ՝ խարիճ։

ՊԻՅՐՈՒՆ ԱՄԷՏԷՆ بيرون آمدن Ելանել. (և թարգմանի արտաքս գալ.) Տըշարը չըգմագ. արաբերէն خروج խուրուճ։

ՊԻՅՐՈՒՆ ԱՎԷՐՏԷՆ بيرون آوردن Արտաքս բերել. Տըշարը չըգարմագ։

ՊԻՅՐՈՒՆԻ بيروني * Արտաքին. Տըշարակի. արաբերէն խարիճի։

ՊԻՅՐՈՒՆ ՇԻՒՏ بيرون شد * Ծակք. Թուրքերէն խուրուճ։

ՊԻՅՐՈՒՆ ՍԷՐԱ بيرون سرا * Տե՛ս ՊԻՐՈՒՆՍԷՐԱ։

ՊԻՆԱ بنا * (բառ արաբի) Շինուած. Թուրքերէն Եափը։

ՊԻՆԱԼԻՅՏԷՆ بناليدن * Նոյն է ընդ բայն ՆԱԼԻՅՏԷՆ։

ՊԻՆԱԿԵՐ بناكر * Շինող. Մէյմար. (Նախագոյն էր Պինաքէր. վասն զի վանկս Կէր՝ է թեթևացուցեալ՝ ի բառէն Քէր :)

ՊԻՆԱԿԻՈՒՇ بناكوش * Սպիտակն ական- կան. Գօզլուգ պէյազը: 2. Է այն տեղին ական- ջաց, զորմէ կախի գինդն. Գուլաղըն քիւփէ թա- գաճագ եէրի.

ՊԻՆԱՄ بنام * Անուշան, անծանօթ, կամ նշանաւոր. (և թարգմանի անանուն.) Իսմի մէշհուր օլմայան ատամ: 2. Մասանեսմանն. Թուր- քերէն ևս Ատսըզ, և եօգսուլ գատըն:

ՊԻՆԱՊԵՐԻՅՆ بنابرين * Վասն այսո- րիկ. Պինաէն ալա զալիք.

ՊԻՆԱՔԵՐՏԷՆ بناكردن * Շինել. Թուրքերէն Եափմագ.

ՊԻՆԷ بنه * Կահ և կարասի. Թուրքերէն Էվ էշյա. որ և ասի ՊԻՆԿԵԱՀ, և ՊԻՆՆԷ.

ՊԻՆԷՄԱԶ بى نماز * Անաղօթող. (և է այն՝ որ ոչ կատարէ զպաշտօն կարգեալ աղօ- թիցն.). Թուրքերէն ևս ('ի գործ ածեալ ասի) ՊԻՆԷՄԱԶ.

ՊԻՆԷՄԷԿ بى نمك * (Թարգմանի ան- աղ.) Տե՛ս ՊԻՅԽԱՆԻ.

ՊԻՆԷՎԱ بى نوا * Անճիչ, չքաւոր. Եօխ- սուլ, նաֆագը օլմայան ֆէգիր:

ՊԻՆԻԿԵՐ بنكر * (հրամայականն Նիկէ- րիսթէն բային) Հայեաց. Թուրքերէն Պագ:

ՊԻՆԻՅԱԶ بى نياز * Անկարօտ, անկա- րօտ. Իհթիեաճ օլմայան:

ՊԻՆԻՅԱԶԻ بى نيازى * Անկարօտութիւն, անկարօտութիւն. Իհթիեաճ օլմամագ.

ՊԻՆԻՅԶ بنيز * Տե՛ս ՀԵՐԿԻԶ: 2. Տե՛ս ՆԻՅԶ: 3. Նոյն է ընդ բառին ԶՕՐ.

ՊԻՆԻՅՈՒՇ بنيوش * (հրամայականն Նիւօշիտէն բային) Լո՛ւր. Իշիտ. կամ ունկ- նդիր. Տինլէ.

ՊԻՆԻՇԱԽԹԷՆ بنشاختن * Կանգ- նել (զիր ինչ). Պիր նէսնէ տիքմէք.

ՊԻՆԻՇԱՆ بنشان Անուշան. Նիշանսըզ.

ՊԻՆԻՇԱՆՏԷՆ بنشاندن * (հրամայ- ական Պինիշան, և ապառնի Պինիշանէմ.) Տե՛ս ՆԻՇԱՆՏԷՆ. որ և ասի ՊԻՆԻՇԱԽԹԷՆ.

ՊԻՆԻՇԷՍԹԷՆ بنشستن * Նոյն է ընդ բառին ՆԻՇԷՍԹԷՆ.

ՊԻՆԻՇԻՅՆ بنشين * (հրամայականն Նիշէսթէն բային) Նի՛ստ. Թուրքերէն Օթուր:

ՊԻՆԿԵԱՀ بنكاه * Տե՛ս ՊԻՆԷ.

ՊԻՆԿԵԱՆ بنكان * Տե՛ս ՓԻՆԿԵԱՆ.

ՊԻՆՃ بنج * Հանգոյց. Տիւյիւմ. արաբե- րէն Ի՛գտէ. որ և ասի ԿԻՐԻՀ.

ՊԻՆՉԷ بنچه * Է այն իրն՝. զոր կանայք կապեն 'ի ճակատս իւրեանց. Զէնան ալընլարընա պաղլատըգլարը նէսնէ. արաբերէն عصابه Ասապէ.

ՊԻՆՏԻՇ بندش * Բամբակ նետեալ և գնտակ արարեալ վասն մանելոյ. Փէնպէ մի եիւմիւք եիւմիւք հազըրլանմըշ օլա.

ՊԻՇԱՄԱՆ بشامان Տե՛ս ՊԻԷՆՏԱԶԷ.

ՊԻՇԱՇ بشاش * (հր՝՝ Շաշիտէն բայ- ին) Միզեա՛. Թուր՝՝ Իշէ. և արպ՝՝ بل 'Պէօլ.

ՊԻՇԱՐ بشار * Իր՝ որ կարէ ճապաղել կամ սփռել. Օլ նէսնէ կի տաղըլըր. արպ՝՝ نثار Նիսար: 2. Ոտնակոխել և ըմբռնել. Փողէնմ վէ եիւրիւմէք: 3. Շօշափումն. Պիր նէսնէյէ էլ իլէ եօքլամագ.

ՊԻՇԷՆՃԷ بشنجه * Նոյն է ընդ ԱՀԱՐ.

ՊԻՇԷՐՄ بى شرم * Անամօթ. Ուտանմազ, հայասըզ. ասի և ՆԻՐՔԵԱՄ, ՆՈՒՆ, և ՆԱՒՐ.

ՊԻՇԷՐՄԻ بى شرمى * Անամօթութիւն. Ուտանմամազլըգ, հայասըզլըգ.

ՊԻՇԷՐՄԻՅՏԷՆ بشرميدن * Տե՛ս ՇԷՐՄԻՅՏԷՆ.

ՊԻՇԻԹԱՊ بشتاب * (հր՝՝ Շիթաֆթէն բային) Փութա՛, կամ վաղվաղեա՛. Թուր՝՝ Իվ.

ՊԻՇԻՆԷՎ بشنو կամ ՊԻՇՆԷՎ * (Հա- մառօտեալ) (հրամայականն Շինիտէն բային) Լո՛ւր. Իշիտ, կամ Տինլէ.

ՊԻՇԻՄԱՐ بشمار * Նշանակէ անթիւ, անհամար. Սայըսըզ.

ՊԻՇԻՔԷՆ بشكن * (հրամայականն Շիքէսթէն բային) Բե՛կ. Թուրքերէն Գըր:

ՊԻՇԻՔԷՆԻ بشكنى * (եզակի երկրորդ դէմք ապառնւոյ Շիքէսթէն բային) Բեկանես կամ բեկցես. Գըրարսըն.

ՊԻՇԻՔԷՍԹԷՆ بشكستن կամ ՊԻՇ- ՔԷՍԹԷՆ * (հրամայական Պիշքէն, և ապառնի Պիշքէնէմ.) Տե՛ս ՇԻՔԷՍԹԷՆ.

ՊԻՇԻՔԻՅՊ بى شكيب * Տե՛ս ՆԱՇԻ- ՔԻՅՊԱ.

ՊԻՇԻԼԻՅՏԷՆ بشليدن * Կպուցանել.

Ըստեղծուած. որ և ասի ՁԵՄՊԱՆԻՑԵՆ.

ՊԻՇԽԱՅԻՑԵՆ بشخایدن * Մատնել կամ ցանել. Պըշխուանք. որ և ասի ԽԻՐԱՇԻՑԵՑԵՆ, ՇԻԻԽՈՒՑԵՆ, և ՊԻՇԽՈՒՑԵՆ.

ՊԻՇԽՈՒՏԵ بشخوده Տես ԽԻՐԱՇԻՑԵՆ.

ՊԻՇԽՈՒՏԵՆ بشخودن * (հր" Պիշխուայ և [illegible]" Պիշխուայեր.) Տես ՊԻՇԽԱՅԻՑԵՆ.

ՊԻՇԿՈՒԼ بشکول * Առատ [illegible] և [illegible], և [illegible] 'ի գործ. Մերս [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

ՊԻՇԿՈՒՀ بشکوه * Տես ՇԻԻԿՈՒՀ.

ՊԻՇՄԱՐ بشمار * (Հրամայականն Շըմարելոյ բային) Թուեալ. Թուրքերէն Սայ. որ և ասի ՊԻՇԻՄԱՐ.

ՊԻՇՈՒԼ بشول * Տես և [illegible].

ՊԻՇՈՒԼԻՑԵ بشولیده * [illegible] [illegible] և ՊԻՐՀԵՄ ՋԵՏԵ. 2. Տես ՓԻՐԱՇԻՑԵ.

ՊԻՇՓՈՒԼ بشپول * Ցրուեալ. Փերա[illegible] [illegible].

ՊԻՇՔԵԼԻՑԵՆ بشکلیدن * Նշան [illegible]. ([illegible]) Նիշան [illegible]. [illegible] ([illegible]). Երքեւէքէ. ([illegible] Պիշքել, և [illegible] Պիշքելեր.)

ՊԻՇՔԵՄ بشکم * Որով. Սօֆա.

ՊԻՇՔԵՍԹԵՆ بشکستن * (հր" Պիշքեն, և [illegible]" Պիշքեսթեր.) Տես ՇԻՔԵՍԹԵՆ.

ՊԻՇՔԻՈՒՆԷ بشکونه * Տես ՇԻՔԻՈՒՔԷ.

ՊԻՋԱՐԷ بچاره * ([illegible] بچارگان Պիչարեկեան) Անճարակ. Չարեսիզ.

ՊԻՋԱՐԵԿԻ بچارگی * Անճարակութիւն.

ՊԻՋԵՐ بچر * (Հրամայականն Չերիտեն բային) Արածեալ. Օթլա.

ՊԻՋԻՑՁ بیچیز * Անիր. ([illegible]) Թուրքի" Նեսնեսիզ եօգ.

ՊԻՋԻՑՏԵՆ بچیدن * Նոյն է ընդ բայն ՋԻՑՏԵՆ. և նշանակէ քաղել. Տերմէք.

ՊԻՋԻՇԿ بچشک կամ ՊԻՋԻՇՔ * Բժիշկ. Հէքիմ. արաբ" طبیب Դապիպ ասի ([illegible]) և ԴԱՊԻՑԳ, և ՓԻՋԻՇՔ.

ՊԻՋՈՒՆ بچون * Է անուն [illegible] որ ասի

[illegible] (և [illegible] [illegible]) Նիմ[illegible]. և ասի Խոշէօր գէշտան.

ՊԻՊԱԶ بپاز * (հրա" Պաթիէն բայի) Խաղցնող. Թուր" Օյնա. և արաբ" العب Իլէպ.

ՊԻՊԱԼ بیال * Անթեւ. Գանատսըզ. [illegible] Առեւս ոէ պէշէր եաթ, չուանի[illegible] [illegible] պէքէր եաթ, և Թարգմանիւ Այն որ՝ որ [illegible] [illegible] Թռչուն անեղէ և [illegible].

ՊԻՊԱՅԵՏ ՏԱՆԻՍԹ بباید دانست Պարտ է գիտել. Պիլմէք լազըմ դըր.

ՊԻՊԱՐԱՆ بیاران * Անանձրեւ. Եաղմուրսըզ. [illegible] Սուտ պէգարան, [illegible] անանձրեւ. և ցուցանէ երաշտ.

ՊԻՊԱՔ بباک * Աներկիւղ. [illegible].

ՊԻՊԷՀԱՆԷ بیبهانه * Ա[illegible], [illegible]. Պէհանէսիզ.

ՊԻՊԷՀՐԷ بیبهره * Անբաժին, [illegible]. [illegible]. Խիսսէսիզ, [illegible].

ՊԻՊԷՍԹ بیست * Կապեալ. Պաղլանմըշ.

ՊԻՊԷՍԹԷՆ بیستن * Կապել. Պաղլամագ.

ՊԻՊԷՐ بیبر * Աներկ. [illegible]. Էնիշթէսիզ.

ՊԻՊԷՐԿ بیبرگ * Անտերեւ. Եափրագ-սըզ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՊԻՆԵՊԱ.

ՊԻՊԻ بیبی * Բարեկին կին և [illegible].

Ջէնէ ևոյնհ., էւ քաղաքի [illegible]. 2. Նոյն է ընդ բառին ՊԻՀՊԻՀ.

ՊԻՌԱՀ بیراه * Մոլորեալ. [illegible] [illegible] որ [illegible] [illegible]. Մեշէկեա՛ դինկալիք օլմայ, եօլսուզ օլան. Կէ [illegible] [illegible].

ՊԻՍԱՏ بساط * (բառ արաբ) Տես ԿԻՍԹՈՒՐԱՆԻ.

ՊԻՍԱԶ بساز * (Հրամայականն Սախթէն բայի) Կազմեա, կամ [illegible], և կամ [illegible]. Թուրքերէն Տէող.

ՊԻՍԱՄԱՆ بیسامان * Անյոյս. 2. Ան[illegible]. 3. Անկայուն կամ [illegible] և [illegible] [illegible], և կամ [illegible].

ՊԻՍԱՑ بسای * (հր" Սուտէն բայի) Լեղեալ. Եղ. 2. Շօշափեա. Եօգլա. Եանէ Եէ սիլ. 3. Քսեա՛ զեր [illegible] [illegible]. Պիր նէսնէ պիր նէսնէյէ սիւրթէ.

ՊԻՍԵԱՐ بسیار * Շատ կամ բազմաւ. Թուրքերէն Չօգ. Պարսկերէն Քէսսիր. և [illegible].

Թայերէն Քէօօգ. զի մինչ ասի՝ Պէսեար հէյօր, խմացեալ լինի՝ շատ մի ուտեր. Չօք եէյմէ ։

ՊԻՍԵԱՐԱՊ بسیارآب * Շատաջուր, յորդաջուր. Սույու չօք ։

ՊԻՍԵԱՐԽՕՐ بسیارخور * Շատակեր. Չօք եէյիճի. արաբերէն اکول Էքիւլ ։

ՊԻՍԵԱՐԿՈՒՅ بسیارکوی * Շատախօս. Չօք սէօյլէյէն. որ և ասի ԿՈՒՈՒՅԱՔ.

ՊԻՍԵԱՐՇԱԽ بسیارشاخ * Բազմաճիւղ. Տալլը պուդագլը. զի ասի՝ Տէր վէչինյօրէնի պուտ շէօնէր, տէրտէնի պիւեւարշըր էյ օնէզիր մանի-քուայ էյ պէյի պէրէնտէ չէնկէր.

ՊԻՍԵԱՐՊԱՐ بسیاربار * Բազմանգամ, բազմիցս. Չօք քէրրէ ։

ՊԻՍԵԱՐՍԱԼ بسیارسال * Բազմամեայ. Չօք եաշլը ։

ՊԻՍԵԱՐՏԱՆ بسیاردان * Յոգնագէտ. Թուրքերէն Չօք պիլէն ։

ՊԻՍԵՐ بی‌سر * Անգլուխ. Պաշսըզ ։

ՊԻՍԵՐ ՈՒՍԱՄԱՆ بی‌سروسامان * Անկարգութիւն գործող. Պէրիշանըմ յէտր ։

ՊԻՍԵՐ ՈՒՓԱ بی‌سروپا * Անգլուխ և չքաւոր, որ նյէ մերկ և բոկ. Կէօտ վէ ճէրէյշան հալ ։

ՊԻՍԹ بست * Տե՛ս ՊԻՑՍԹ, ԻԲ առաջին նշանակութեն ։ 2. (Հրամայականն Խիւսթէն բային) Կապ, կամ կանգնեաց, և կամ զատեղի առ. Թուրքերէն Տուռ, վէ Պէղլէգտուք էյլէ ։

ՊԻՍԹԱՄ بستام * Տե՛ս ԽՈՒՐՈՒՀԵՔ.

ՊԻՍԹԱՆ بستان կամ ՊԻՍԻԹԱՆ * (Հրամայականն Ըստանդէն բային) Առ. Թուրքերէն Ալ. և արաբերէն خذ Խուզ ։

ՊԻՍԹԱՐ بستار * Նշանակէ Թոյլ և անհաստատ. Սէօյ վէ ճիւրիւք-վէր ։

ՊԻՍԹՈՒՀ بسته և ՊԻՍԹՈՒՀ * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒԹՈՒՀ.

ՊԻՍԹՈՒՐՏԵՆ بستردن * Քերել. Գազըմագ. տե՛ս և ՍՈՒԹՈՒՐՏԵՆ.

ՊԻՍՈՒԹՈՒՆ بیستون * Անսիւն. Տէրէքսիզ. մի գմբէթն՝ որ է առանց սեան, կոչեցեալ լինի Դունե պէսթուն. այսինքն գմբէթ անսիւն. Տիրէքսիզ Գուպպէ ։

ՊԻՍՈՒԹՈՒՆ بیستون * Է անուն հռչակաւոր լերին մօտ յաշխարհին պարսից. (զոր եհատ Ֆերհատ դիտաւորութեամբ ջուր բերելոյ. և ընդ երկար ժամանակ ՚ի վեր Շիրինին վառեալ

աշխատեցաւ. և յիւրաքանչիւր քարի՝ զոր եհատ, փորագրեաց զնկարս Շիրինին. և բառս այս Թարգ՝ անձիւն, և այլաբանի անձառ, փոխաբերեալ աստանօր զսիւնն ՚ի տեղի ծառոյ.) Տէյօր ատէմի պիր մէշհուր տաղըն ատը տըր ։

ՊԻՍԼԱՆԻՑՏԵՆ بسلاندن * Տե՛ս ՊԻՒՔՍԻՈՒՍԹԵՆ.

ՊԻՍՄԻԼ بسمل * Զենեալ. Պօղազլանմըշ. արաբերէն مذبوح Մէզպուհ ։

ՊԻՍՄԻԼԿԵԱՀ بسملگاه * Զենարան, կամ սպանդանոց. Թուրքերէն Սէլխանէ. և արաբերէն مذبح Մէզպէհ. և مسلخ Մէսլէխ ։

ՊԻՍՄԻԼ ՔԵՐՏԵՆ بسمل کردن * Զենուլ. Պօղազլամագ ։

ՊԻՍՈՒԶ بسوز * (Հրամայականն Սուխթէն բային) Այրեա. Եագ ։

ՊԻՍՈՒՏ بی‌سود Անօգուտ. Ֆայտէսիզ ։

ՊԻՏԱՆ بدان * (Հրամայականն Տանիստէն բային) Գիտեա կամ ծանիր. Թուր՝ Պիլ ։

ՊԻՏԱՆԵ بی‌دانه * Անկորիզ. (Թարգ՝ անհատ, այսինքն առանց հատոյ.) Չէքիրտէքսիզ. զի ասի՝ Մէվէյիզի պիտանէ, որ է ասել չամիչ անկորիզ. Չէքիրտէքսիզ գուրու իւզիւմ ։

ՊԻՏԱՆԻՇ بی‌دانش * Տե՛ս ՆԱՏԱՆ.

ՊԻՏԱՆԻՇԻ بی‌دانشی * Տե՛ս ՆԱՏԱՆԻ.

ՊԻՏԱՆԻՍԹ بدانست * (է կատարեալ եղակի երրորդ դէմք Տանիստէն բային) Գիտաց. Պիլտի ։

ՊԻՏԱՇԹԵՆ بداشتن * Զեռնթափ լինել. զի մինչ ասի՝ Տէստ էզօ պէտաշթ, խմանկ զձեռն ՚ի նմանէ քարշեաց. Էլ չէքտի օնտէն. (Հրամայական Պէտար, և ապառնի Պէտարէտ ։)

ՊԻՏԱՐ بیدار * Անքնութիւն. Ճէնկ վէ զավալ ։ 2. Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Թուրքաստանի, զոր առեալ նուաճեաց քաջն Բիւսթէմ. որոյ Թագաւորն կոչիւր Քեաֆուր, որ էր մարդակեր ամպարիշտ ոմն ։

ՊԻՏԱՐԿԵՐ بیدارگر * Անիրաւ. Զալիմ ։

ՊԻՏԱՐ ՔԵՐՏԵՆ بیدارکردن * Անիրաւել. Զուլմ էթմէք ։

ՊԻՏԵՍԹ بی‌دست * Անձեռն, կամ ձեռնատ. Թուր՝ Էլսիզ. արաբ՝ مقطوع الید Մագդուհ-իւլ եէտ ։

ՊԻՏԵՐ بی‌در * Անդուռն. Գափուսուզ ։

ՊԻՏԵՐՄԱՆ بی‌درمان * Անդարման, կամ անճար ։

ՊԻՏԵՐՏ بی‌درد * Անցաւ · Անդորր ·

ՊԻՏԻԼ بی‌دل * Անսիրտ · Երկչոտ ·

ՊԻՏԻՀ بدِه * (Հրամայականն Տալու բային) Տե՛ս ՄԻՏԻՀ : 2 · (Նոյն է ընդ բառին ՊԻՐՁԷՆ ·) Համր · Ոյր ·

ՊԻՏԻՅՆ بی‌دین * Անհաւատ · Տինսիզ ·

ՊԻՏԻՍԹ بدست * Տե՛ս ԵՎՏԵՍԹ :

ՊԻՏԻՐԷՎ بدرو * (Հրամայականն Տիրելու բային) Հնձեա՛ · Թուրքերէն Պիչ ·

ՊԻՏԻՐԻՅՂ بی‌دریغ * Անխնայ · զի ասի՝ Նիյմէթի դիրիղսիզ ·

ՊԻՏՈՒՏ بی‌دود * Անծուխ · Թիւթիւնսիզ · զի ասի՝ Աթէշի պիտուտ · որ է հուր անծուխ :

ՊԻՏՐԷ بدره Ոսկի քսակ · Ալթըն քէսէսի :

ՊԻՐԱԶ براز * Է այն կապարն փոկոյ · զոր կապեն 'ի լուծն եզին · Գոյիշ ...։

ՊԻՐԱՋԷՐ برازر * Տե՛ս ՊԻՐԱՀ :

ՊԻՐԱԶ'ԷՐ برادر * Տե՛ս ՊԻՐԱՏԷՐ · (Եւ գիտելի է զի երբեմն սովորութիւն էր առ պարսիկս զառաջին տառն գրել և կարդալ 'ի բառս ինչ արեգ... ; Զ'ու, որ երևի 'ի գիրս · զոր օրինակ پدر Փէտ'էր · հայր · مادر Մատ'էր · մայր · Այնպէս برادر Պիրատ'էր և داور Տատ'էր · որք նշանակեն եղբայր · բայց այժմ լռեալ է այս սովորութիւն 'ի գիրս նց · զի արդէն գրեն և արտաբերեն Փէտէր · Մատէր · Պիրատէր · և Տատէր :)

ՊԻՐԱՅ برای * Անխորհուրդ · (որ յե... թողութիւն ... , անպատշաճ գործէ ·) Պիլէտիլիր վէ ... խա... նուլագուլ իչ ... :

ՊԻՐԱՏԷՐ برادر * Եղբայր · Գարտաշ · արդերէն Էխ · ասի և ՏԱՏԷՐ :

ՊԻՐԱՏԷՐԶԱՏԷ برادرزاده * Եղբօր որդի · Գարտաշ օղլու · Թուրքերէն Եկէն · որ և ասի ԻՐՏԷՐ :

ՊԻՐԱՏԷՐԷՆԿԷՐ برادرانکر * Տե՛ս ՊԻՐԱՏԷՐ ԷՆՏԷՐ :

ՊԻՐԱՏԷՐԷՆՏԷ برادرانده } Խորթ եղբայր · Էօկէյ Գարտաշ :

ՊԻՐԱՏԷՐԷՆՏԷՐ برادراندر }

ՊԻՐԱՏԷՐԻ ՄԻՀԹԷՐ برادرمهتر * Երեց եղբայր · Պիւյիւք Գարտաշ :

ՊԻՐԱՏԷՐԻ ՔԻՀԹԷՐ برادرکهتر * Կրտսեր եղբայր · Քիւչիւք Գարտաշ :

ՊԻՐԱՏԷՐԽԱՆՏԷ برادرخوانده * Խաչեղբայր · (և է այն զի առք երկու՝ վճ. միաբանութեան ուխտն ընդ խրեարս զեղբայրականն կապակցութիւն ·) Թուրքերէն Ախրէթ Գարտաշը :

ՊԻՐԷԱՆ بریان * Տապակ ինչ մսեղէն խորոված · Թուրքերէն Սէօյիւլմիշ էթ :

ՊԻՐԷԱՆԿԷՐ بریانکر * Որ եփէ զՊիրէան · Թուրքերէն Պիրէանճը :

ՊԻՐԷԱՆ ՔԷՐՏԷ بریان کرده * Նշանակէ խորովեալ · Գովրուլմիշ :

ՊԻՐԷԱՆ ՔԷՐՏԷՆ بریان کردن * Խորովել · Գովրմագ :

ՊԻՐՋԷՆ برزن * Տապակ կաւեղէն յորոյ վերայ հաց եփեն · Պուլլուգ եօֆքէչ Թավա , թէ Խոչէրլէրով Էլլէր Քէշքիւլէրտէ · որ և ասի ՊԻՅՐԷՋԷՆ :

ՊԻՐԷՀՆԷ برهنه * Մերկ · Չըպլագ · արաբերէն عریان Ի'արեան · և չէզոքաբերէն Երտենէ · յորմէ է և Թուրքերէն բառս Եալընգաք · ասի և ԱՐԻ , ՋԷԹ , ԼԱՃ , և ԴՈՒՐԸԹ :

ՊԻՐԷՀՆԷԿԻ برهنکی * Մերկութիւն · Չըպլագլըգ ·

ՊԻՐԷՀՆԷՃԷՎ برهنه‌جو * Փարի զառածեալ 'ի կեղևանց · Գափուղը չըգմըշ արփա : (Եւ թարգմանի մերկ գարի · Չըպլագ արփա ·)

ՊԻՐԷՀՆԷՓԱ برهنه‌پا * Բոկոտն · Եալըն այագ · որ և ասի ՓԱՊԻՐԷՀՆԷ :

ՊԻՐԷՆԿ برنک * Է տեսակ ինչ յընդեղինաց · (զոր մուծանեն 'ի դեղորայս · որ գայ 'ի Քեամպիլէ , և կոչի Պիրէնճի քէապիլի ·) Հնդկաստանի փիր նէվի տիւր · որ և ասի ՊԻՐԻՆԿ :

ՊԻՐԷՆՃ بی‌رنج * Անաշխատ · Զահմէթսիզ :

ՊԻՐԷՆՃԱՆԻՅՏԷՆ برنجانیدن * (Հրամայական Պիրէնճան) Տե՛ս ՐԷՆՃԱՆԻՅՏԷՆ :

ՊԻՐԷՍԹ برست Փրկեցաւ · Խէլաս օլտու ·

ՊԻՐԷՎ برو * (Հրամայականն Րէֆթէն բային) Երթ , գնա՛ · Թուրքերէն Կիթ :

ՊԻՐԻՅԶ بریز * (Հրամայականն Րիխթէն բային) Հեղ · Տէօք :

ՊԻՐԻՅՋԷՆ بریزن * Է խիժ ինչ · որ արտաքսուցեալ ասի ՊԻՅՐՋԷՏ · Պիր սագըզ տիւր · (զոր մասն արտաքսեալ ամենից բաղադրութեանց՝ դեղս առնեն · Նման է մաստաքիւ , բայց է թեթև և չոր , և լինի նման զրեսս և մէջս մեղրի , առկայն ծանրահոտ է ·)

ՊԻՐԻՅՇ بریش * Նշանակէ զաւեալ և ցրուեալ · Աճէր նէ տաղըլ :

ՊԻՐԻՑՍԹ بریست պ. * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմս Պէրէսթէն բային) Նիւթեցա կամ մանեաց. Էյիրդի.

ՊԻՐԻՑՍԹԷՆ بریستن պ. * Մանել. Էյիրմէք. (հրամայական Րէյս, և ապառնի Րէյսէմ.) ասի և ՐԻՑՍԹԷՆ.

ՊԻՐԻՆՃ برنج պ. * Որիզ, բրինձ. արաբերէն ارز Էրիւզ. ասի և ԿԻՒՐԻՆՃ. (Եւ գիտելի է՝ զի բնակիչք գաւառին Կիլանու բրինձ ուտեն 'ի տեղի ցորենոյ, որ յանձին ոչ տայ գտանել ախտից և ցաւոց. և ասեն թէ ցորեանն ոչ ժամանեցուցանէ զմարդն 'ի լրումն աւուրսն բնական կենաց. և յայնպիսի կարծիս վարակեալ են նոքա. զի 'ի լալն 'ի կոծել զմեռեալս իւրեանց, ասեն թէ՝ Նան նէ՛ խօրտի, չէ՛րտ մէրտի. այսինքն Հաց ոչ կերար, ընդէ՞ր մեռար.)

ՊԻՐԻՆՃԶԱՐ برنجزار պ. * Արտ բրնձոյ. Պիրինճլիք. Չէլթիք Թարլասը. որ և ասի ԿԻՒՐԻՆՃԱՐ, և (թեթևացուցել) ՊԻՐԻՆՃԱՐ.

ՊԻՐԻՆՃԻՇՄԱԼ برنجشمال պ. * Է կերակուր ինչ. (որ լինի խառնմամբ իւղոյ և շաքարի ընդ բրնձոյ.) Պիր նէվ՛ թաթլը փիլաւ.

ՊԻՐԻՆՃՎԱ برنجوا պ. * Թան յորիզոյ. Փիրինճ չօրպասը.

ՊԻՐԻՇԹԷՆ برشتن պ. * Տե՛ս ՊԻՐԻՑՍԹԷՆ: 2. Եփել. Փիշիրմէք.

ՊԻՐՃԻՑՍ برجیس պ. * Տե՛ս ՊԷՐՃԻՑՍ.

ՊԻՐՈՒԶ پیروز * Անբաղդ. Պէտպախտ վէ ուղուրսըզ: 2. Է տեսակ ինչ կանաչերանգ քարի. (որ է նման զմրխտոյ, բայց թեթևագին է.) Պիր նէվ՛ եէշիլ դաշ փիրուզ.

ՊԻՐՈՒՆ برون պ. * Տե՛ս ՊԻՑՐՈՒՆ: 2. Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐԱՑ. զի մինչ ասի՝ Պէրունի Րէա, իմանի Պէրայէ Րէա, այսինքն վա՛ քո.

ՊԻՐՈՒՆՍԷՐԱ برونسرا պ. * Է այն սենեակն և արծաթն, որ ոչ յանգուստի փողերանոցի, այլ մյլուրեք իցէ տպեալ. Զարփխանէդէն տըշըրը եէր օր սիքքէլէնիր. Թուրքերէն Գուշէ.

ՊԻՒԶ بز պ. * Ընտանի այծ. Էհլի քէչի.

ՊԻՒԶԷ بزه պ. * Այծեղջիւր. (կենդանակերպ) արաբերէն Ճէտի.

ՊԻՒԶԸ بزه պ. * Հնոտի կտաւոտեակ. (զոր լուցեալ աբեթ կալմէն.) Եանմըշ քէթէն պէզ եա փամուք. Չըրաղ ըթրէյլէր.

ՊԻՒԶԻՑՉԷ بزیچه պ. * Ուլ. Օղլագ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿ بزرك պ. * Տե՛ս ՊԻՒԶԻՒՐՔ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿԶԱՏԷ بزرگزاده պ. * Նշանակէ մեծազգի. Քէպարզադէ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿԵԱՆԷ بزرگانه պ. * Որպէս մեծ. Ուլու կիպի.

ՊԻՒԶԻՒՐԿԹԷՐ بزرگتر պ. * (բաղդատական պէօյիւք բառին) Նշանակէ մեծագոյն. Թուրքերէն Ուլուրագ.

ՊԻՒԶՈՒՐԿԹԷՐԻՑՆ بزرگترین պ. (գերադրականն պէօյիւք բառին) Ամենամեծ, մեծամեծ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿԻ بزرگی պ. * Նշանակէ մեծութիւն. Ուլուլուգ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿ ԻՒՄԻՑՏ بزرك امید պ. Է անուն իմաստասիրի ուրուք, որ էր հրահանգիչն Խոսրովու արքայի. և Թարգմանի մեծայոյս.

ՊԻՒԶԻՒՐԿ ՇԻՒՏԷՆ بزرك شدن պ. Նշանակէ մեծանալ. Թուրքերէն Պիւյիւմէք.

ՊԻՒԶԻՒՐԿՎԱՐ بزرگوار պ. * Տե՛ս ՊԻՒԶԻՒՐՔ: 2. Մեծութեան արժան. Ուլուլուղէ լայիգ.

ՊԻՒԶԻՒՐԿՎԱՐԻ بزرگواری պ. * Տե՛ս ՊԻՒԶԻՒՐԿԻ: 2. Արժանաւորութիւն մեծութեան. Ուլուլուղէ լայիգ.

ՊԻՒԶԻՒՐՃՄԻՀՐ بزرجمهر պ. * Է անուն իմաստասիրի միոջ պարսկական ազգին. (Նախարարն էր Նուշիրվանին, որ Թարգ" մեծասէր. և ապա արաբացուցեալ տասցաւ Պիւզիւրճմիհր. քանզի առ 'ի չգոյէ Կեն տառին զբառսն պարսկական որք են տրամակայեալ կեն տառիւ, փոխարկեն արապք 'ի Ճէ. որպէս երևի 'ի բառիցս ՆԷՐՃԻՍ, և ՃԻՒԼՆԱՐ. Ըստ այսմ իմն և զայլոց.)

ՊԻՒԶԻՒՐՔ بزرك պ. կամ ՊԻՒԶԻՒՐԿ * Մեծ. Ուլու. արապ" كبير Քէպիր, նաև عظيم Ազիմ. իսկ չեղաթայերէն Ուլուղ. (որոյ հակադրն է Քիւչիւք. ասի և ԶԷՆԴ, ԺԷՐՓ, ՆԱՊԷՀՐԷ, և ՆԷՊԷՀՐԷ.

ՊԻՒԶԻՔԻՈՒՀԻ بزكوهی պ. * Վայրի այծ, որ է այծեամն. Տաղ քէչիսի. որ և ասի ՐԷՆԿ.

ՊԻՒԶԽԻՑՏ بزخید պ. * Էգ այծ. Տիշի քէչի. դիշի մաքի.

ՊԻՒԶՀԻՇ بزهش պ. * Հանդէպ. Մուգապէլէ.

ՊԻՒԶՂԱԼԷ بزغاله պ. * Տե՛ս ՊԻՒԶԻՑՉԷ: 2. Որթ եղին. Սըղըր պուզաղուսու: 3. Տե՛ս ՊԻՒԶԷ.

ՊԻՒԶՂԷ بزغه պ. * Հօտոց. որ և ասի ՑԷՀՐԷ. (յորմէ պղպջեալ ասի) Թուրքերէն Թոհրէ կամ Տոհրէ.

ՊԻՒԶՂԻՆՃ بزغنج պ. * Փստղենի. Քէշ-ֆէ

Իւր աղուն․ Պատմի թէ պիտանիենիքն․ այսինքն ծառն Պիստակի առ մի լեառնէ ընծայէ պտուղն, և առ մի դատարկ․ արդ՝ ի լեռնէն լեառնէ պտուղ նորա՝ կոչի փիսթէ, և յերկուն դատարկն՝ անուանի Պիւզէնճ ։

ՊԻՒՋՈՒՂ بروغ * Տե՛ս ԹԻՒՂԻՒՐ.

ՊԻՒՋՎԷՐՄ بروشم * Մաղձոտ․ Թուրքերէն Քէչի Նէօյի ․

ՊԻՒԹ بت * Տե՛ս ՃՈՒՆ.

ՊԻՒԹԹԻՐԱՇ بتراش * Որ կռոց դրօշէ և կազմէ․ փուտ եօփէճի ․

ՊԻՒԹԻՑՊԱ بتيپا * Ջղձուած, կամ ապաշաւ․ Թէփէյէ․

ՊԻՒԹԼԱՏ بتلاد * Նիգ կամ սողնակ, որ դնի յետևոյ դրան․ Գոփոս ուրթէնէ գօնըլան աղած փայտ ։

ՊԻՒԹԽԱՆԷ بتخانه * Կռատուն, մեհեան․ Սանէմ փուրթըլըր լէչէսի․ ասի և ՄԻՒՀ-ՔԻՈՒ ․

ՊԻՒԹԿԷՐ بتكر * Որ շինէ զկուռս․ փուտ եօփէճի ։

ՊԻՒԹՓԷՐԷՍԹ بت پرست * Կռապաշտ․ փուտէ թափըճի․ ասի և ՇԷՄԷՆ.

ՊԻՒԹՔԷՏԷ بتكده * Տե՛ս ՊԻՒԹԽԱՆԷ.

ՊԻՒԺ بژ * Է այն ձիւնն՝ որ թափի մանր մանր յաւուրս ձմերան ՚ի ցրտութէ օդոյն ։

ՊԻՒԺՀԱՆ بژهان * Նախանձաւորութի․ Թուր" Կիսքի․ և արաբերէն غبطه Ղըպդա․

ՊԻՒԺՀԱՆ ՊԻՒՐՏԷՆ بژهان بردن Տե՛ս ԲԷՇԿՏԱՇԹԷՆ.

ՊԻՒԺՄԷԺԷ بژمژه * Է կենդանի ինչ նման կուժուխոյի յաղագս նորին, բայց լինի փոքր քան զնա․ որ համդէդ արևու զդէմս իւր կալեալ կայ և մնայ․ յայր սակս կոչի նաև Աֆիթապփէրէսթ․ զեր ճանճէր փոր Ջէրէքէլէ. միաշողէս․

ՊԻՒԺՈՒԼ بژول * Տե՛ս ԻՇԹԱԼԷՆԿ.

ՊԻՒԼ بل * (բառ փաղնջական) Տե՛ս ՊԻՍԷԷՐ․ 2․ Տե՛ս ՂԱՐԷՆԿ․

ՊԻՒԼԱՃ بلج * Կերակուր ինչ․ (զոր կազմեն ալիւր, ջրալի, և ձաւանց մսոյ եփելով․) Թուրքերէն Պուլամաճ աշը ․

ՊԻՒԼԷՆՏ بلند * Բարձր․ Եիւքսէք, Եիւճէ․ արաբերէն Ալ'ի․ և չէղաթայերէն Պիյիք․

ՊԻՒԼԷՆՏԱՆԻՑՏԷՆ بلند انيدن * (անցողականն բային Պիւլէնտիտէն) Բարձրացանել․ Եիւճէլթմէք․

ՊԻՒԼԷՆՏԱՎԱԶ بلند آواز * Աղաղակել բարձրաձայն․ Եիւճէ սէսլի ․

ՊԻՒԼԷՆՏԱԽԹԷՐ بلند اختر * Բարձրաբախտ․ Սաատլը մահ վէ տէվլէթ ․

ՊԻՒԼԷՆՏԹԷՐ بلندتر * (բաղդատական բառին Պիւլէնտ) Բարձրագոյն․ Եիւճէրէք

ՊԻՒԼԷՆՏԻ بلندی Բարձրութի․ Եիւճէլիք․

ՊԻՒԼԷՆՏԻՑՏԷՆ بلنديدن * Բարձրանալ․ Եիւճէլմէք ․

ՊԻՒԼԻՒՍ بلس * Տե՛ս ՊԷՆՃԷՐԻ․

ՊԻՒԼԼՈՒՐ بلور * Բիւրեղ․ (է զուտ և վճիտն ապակւոյ․ վա զի զապականն գործելոց եռացուցեալ և զտեալ, կազմեն ... ինչ․) Սըրչա ... օլանը ․

ՊԻՒԼԼՈՒՐԻՑՆ بلورين * Բիւրեղեայ․ Պիլլուրտան․

ՊԻՒԼԿԷՖՏ بلفد * Կղզիա․ արաբերէն Բէլէտ․ որ և ասի ՊԻՒԼԿԷՖՏԷ․

ՊԻՒԼԿԻՒԼ بلكل * Տե՛ս ՊԻՒԼՔԷՔ․

ՊԻՒԼՀԷՎԷՍ بلهوس * Բազմախնդիր․ Պիւսէլիհէվէս ։

ՊԻՒԼՂԱԿ بلغاک * Աղմուկ և խռովութի, նաև մեծ կռիւ․ Ֆէթնէ վէ շօրէշ վէ ղովղայի ավըղ․ (Է բարդ ՚ի բառից ՊԻՒԼ․ բազում․ Չօգ․ և ՂԱԿ, կռիւ․ Ղավղա․)

ՊԻՒԼՂԱՐԻ بلغاری * Է տեսակ ինչ անուշահոտ մորթոյ ՚ի տեսակացն Թելեմենի․ (և քանզի գործի սա ՚ի գաւառին Բուլղարաց յաշխարհին Թաթարաց մերձ ՚ի Հաշտրխանի քաղաք, յայն սակս կոչեցաւ Պիւլղարի․) Ռէկմիշ մէսթէ մօշխու մէշինին նէվի մէր ․

ՊԻՒԼՂԷՆՏԷՐ بلغندر * Անպարկեշտ․ Պիհէյէնք ․

ՊԻՒԼՂԻՒՏԷ بلغده * ՚Ի մի վայր բերել և յերերաց վր եդեալ․ Պիր պիրի իւսթիւնէ գօնմուշ նեսնէ․ որ և ասի ՊԻՒՂԻՒՆՏԷ․

ՊԻՒԼՂՈՒՆԷ بلغونه * Տե՛ս ԿԻՒԼԱԿՈՒՆԷ․

ՊԻՒԼՈՒՃ بلوج * Է անուն խաշնարածաց ազգի միոյ յերկրին Քիրմանու․ (որք ՚ի սկզբանն եկեալ ՚ի կողմանցն Հիճազու՝ բնակեցեալ եղեալ են ՚ի լերինս և ՚ի դաշտավայրս, որք են ՚ի կողմանս Քիրմանու․ և պարպեալ են խուժանց անդի ամբարտաւանի և ձմերոցի․ և են սոքա ազգ ինչ յոյժ անմիտ և անխիղճ․ և գործ նոցա է աւար հարկանել զկարաւանս և զուղևորս․ որք և ըստ մեծի մասին են արխանդք և կորովիք․ և այնչափ բնաւորեալ է ՚ի նս գործ արիւնհեղութե, մինչ զի եթէ ոչ գտանիցեն զօտար ոք, սկսանին այ-

նուհետև ազգական ընդ ազգական և եղբայր ը՟ եղբօր մարտնչել, և զայսպիսի գործս քաջութե՟ համարին.) Մահրանիշչիյն պէր թայիֆէ ատըր. գըրահս այս կոչի և ս քէռան պէլըլըտն: 2. Այն կատորակն մայ, որ է 'ի զագաթան ապաղաղի. Խօրօզըն պաշընտա օլան ճէռալընտարէ.

ՊԻՒԼՈՒՆ بلون * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՆՏԷ, որ է ծառայ. Թուրքերէն Գուլ.

ՊԻՒԼՈՒՏ بلوط * Է անուն առհմին խորանընակից. Խայմէ վէ պարլէտահ իչէ օլտուղու գայիֆէ.

ՊԻՒԼՈՒՍ بلوس * Ճարտարախօսութի՟ և խաբէութի՟ մոլորեցուցանել զոք 'ի ճանապարհէ. Ջէզպանի ճէյրը վէ ֆէլէյիղ իլէ աղըլընտա եօլտան չըգարմագ:

ՊԻՒԼՈՒՔ بلوك * Է աման ինչ, որով ըմպեն զգինի. Պէր չուրք ատըր, վէ անըլէ չէրապ իչէրլէր.

ՊԻՒԼՊԻՒԼ بلبل * Տե՛ս ՋԵՆՏՎԱՆ.

ՊԻՒԼՊԻՒԼԷ بلبله * Ծորակաւոր չրկիճ գինւոյ, և փեղամիկ. (որ է աման ինչ երկայնավիզ.) և ա՟մ որ աման է գինւոյ և նման է նմա. Էմզիքլու չէրապ իպրիղի, վէ սուրահի վէ հէր նէ վէ անըն պէնզէր չէրապ չուրքի օլա. որ և ասի ՊԻՒԼՊԻՒԼԻ.

ՊԻՒԼՊԻՒԼԻ بلبلی * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒԼՊԻՒԼԷ. և նշ" ըմպանակ գինւոյ. Չէրապ պարտաղը. Թուրքե" Քիւպտէր. և արա" صراحی Սուրահի Տե՛ս և ՊԻՒԼՊԻՒԼԷ: Եւ ոմանք ասեն՝ թէ բառս այս ա՟պ զբառն Պէհլող՝ ասացեալ լինի զգինւոյ նաև զբաժակէ: 2. Սեկ գունագոյն և աղնիւ. Սոֆիլէան: 3. Է տեսակ ինչ գառնակորեկ ծիրանի. Պէր նէվի չէրպալը ատըր:

ՊԻՒԼՔԵԱՄԷ بلكامه * Ցոյժ կամագիւտ. Չօգ մուրատը նայիլ օլմըչ.

ՊԻՒԼՔԵՆՃԵՔ بلكنجك * Ծաղր և կատակ. Մասխարա, վէ مضحك Մաշհաղ.

ՊԻՒԼՔԻՆՏ بلكند } Տե՛ս ՊԻՒԼԿԵՓՏ.
ՊԻՒԼՔԻՆՏԵՐ بلكندر }

ՊԻՒԽԱՐ بخار * Տե՛ս ՏԱՆԻՐ: Իսկ ը՟ արապաց՝ գոլորշիք. Թուրքերէն Պուղ.

ՊԻՒԽԱՐԱ بخارا կամ ՊՈՒԽԱՐԱ * Պուխարա. (է անուանի քաղաք ինչ 'ի Մաւերաւն նէհր աշխարհին յայնկոյս ովքսոս գետոյն, մերձ 'ի քաղաքն Սէմերգանտ. և բառս այս ը՟ բարբառոյ լեզուին Մուղուլաց, Թարգմի՛ ժողովարան գիտութեց. որոյ և գիտնաւորացն վասն կարի շատ լինելոյն, կոչի Գուպպէթիւլիսլամ). Պէր մէշհուր շէհր ատըր.

ՊԻՒԽԹ بخت * Է կռունկն այն՝ որ առաջնորդ եղեալ երամոյն լինի Թռչի. Օլ տուռնա

ատըր՝ վէ չէնտի սէրքէրտէճէ էօլիւնէ ատըշէթալ ուշար.

ՊԻՒԽԹԷ بخته * Տե՛ս ԴՈՒԺ.

ՊԻՒԽԹԻ بختی * Է այն որձ և բազմասաւ ուղտն յաղթէ ուղտուց. Էրքէք վէ ճէթմլի ատէվէ. որ և ասի ՊԻՑՄԵՐԱՔ. Եւ շատ գործածութի՟ եղեալ է գովական անուն ինչ ուղտուց.

ՊԻՒԽԹԿԵԱՎ بختكاو * Է ջուրն այն, զոր եռացուցմամբ գեղորեից առնուն 'ի նոցանէ, և այնու լուծանան զանդամս հիւանդին. արաբերէն نطول Նաթուլ.

ՊԻՒԽԻՒՍԹ بخست * Նշանակէ խորդիւն. Խօրըլտամագ.

ՊԻՒԽԻՒՍԹԷՆ بخستن * Խորդալ. Ույուրքէն խօրըլտամագ.

ՊԻՒԽԻՒՍԹ ՔԵՐՏԷՆ بخست كردن Տե՛ս 'ի վերոյ ՊԻՒԽԻՒՍԹԷՆ.

ՊԻՒԽԻՒՍՊԻՑՏԷՆ بخسیدن * Ննջել 'ի քուն լինել. Ույումագ. որ և ասի ՊԻՒԽԻՒՍՊԻՑՏԷՆ.

ՊԻՒԽԼԷ بخله * Տե՛ս ՓԵՐՓԵՀԷՆ.

ՊԻՒԽՐԵՔ بخرك * Վայրի նուշ. Տաղ պատէմի. ասի և ՊԱՏԱ՛ՄԻ ՔԻՈՒՀԻ, և ԿԵՆՈՒՋ, (ըստ մեկնութեան ոմանց).

ՊԻՒԽՐԻՑՏԷՆ بخریدن * Ա յստակել. Սաֆ գըլմագ: 2. Ցնորել. Աքըլ շաշըրմագ.

ՊԻՒԿԷՂԹԷՆ بكشتن * Տե՛ս ԿԵՐՏԱՆԻՑՏԷՆ: 2. Տե՛ս ՃԵՍՊԻՑՏԷՆ.

ՊԻՒԿԻՑՐ بكیر * Տե՛ս ԽԻՑԱՐՂԷՆՊԷՐ.

ՊԻՒԿԻՈՒ بكو } (Հրամայա" կերպին բային) Ասա. Թուրքերէն Սէօյլէ, կամ Տէ՛.
ՊԻՒԿԻՈՒՑ بكوی }

ՊԻՒԿԻՒՋԱՐ بكذار * (Հր" Կիւզ՛աշթէն բային) Թող. Գօ. եահօ վազ կէչ վէ թէրք էթ, ֆարիղ օլ. արաբերէն اترك Իթրէք.

ՊԻՒԿԻՒՋԵՐ بكذر * (Հր" Կիւզէշթէն բային) Անց. Թուր" Կէչ. և արա" مر Միւրր.

ՊԻՒԿՐԱՆ بكران * Կերակուր բրնձոյ եռացեալ 'ի մածուն. Չէօմլէքտէ գայնամըշ պիրինճ. որ և ասի ՊԻՒՆԿԵՐԱՆ.

ՊԻՒՀԱՐ بهار * Երեքհարիւր լիտր. Իւչ եիւզ լիտրէ եիւքի ատըր.

ՊԻՒՀԹԱՆ بهتان * Բամբասանք, կամ զրպարտութի՟. Աչըգ օլմայան չէյի եանըճա իսնատ էթմէ.

ՊԻՒՀՄԱՑ * Կատաւանախոտ. (որ ունի հասկ՝ ոչ՛ զհասկ գարւոյ. զորոյ զձուրն առնուն բժիշկք, և է յոյժ կալանողական և հաստանող արեան.) Քէրփ օթի.

ՊԻՒՀՄԷ * Է մականուն ինչ քաղաց և կորովեաց. զի ասի՝ Փէհլէվան մէրտ պիւհմէ էտի. [illegible]

ՊԻՒՀՈՒՏ * Հանկերծ՝ որ ՚ի հրոյ գեղձեալ և մերձեալ է յայրումն. որ և ասի ՊԻՒՀՈՒՏ ՇԻՒՏԷ. Աթէշտէն [illegible]

ՊԻՒՀՐ * Տե՛ս ՏԷՄԱՏԷՄ.

ՊԻՒՀՐԱՆ بهران * Է բառ բժշկական. և ասի Ճէզի պիւհրան. և է գիշերն այն, յորում ախտ հիւանդին՝ բնութեան նորին յաղթական եղեալ, բնութիւնն ընդ ցաւոյն կռուի և մարտուցեալ ընդդիմակայի նմա։

ՊԻՒՂԷՆՃ بغنج * Տե՛ս ՇԷՎՆԻՑՋ.

ՊԻՒՂԻՒՐՐԻՑՏԷՆ بغريدن * Տե՛ս ՂԻՒՐՐԻՑՏԷՆ.

ՊԻՒՂՄԱՋ بغماز * Երիթ. Թուր" Չէմ.

ՊԻՒՂՐԱ بغرا * Է անուն լինի կերակրոյ ուղ՞ դդմաձ. (զոր յաճախ եփեն պարսիկք ՚ի տեղւոջ զբօսանաց և զուարճութե. և ասի թէ հնարեալ է Պուղրա խան ումն ՚ի Թագաւորացն Թուրքաստանի. վ՞այ կոչեալ է յանուանէ այնորիկ, որ հնարիչն է նորին.) [illegible]

ՊԻՒՃ بج * Մասուր բերանոյ. (որ է ներքին կողմն նորին.) Աղըզ իչի. [illegible]

ՊԻՒՃԻՒԼ بجل * Ճան, վէգ. Աշըգ. արաբերէն كعب քէապ.

ՊԻՒՄԱՆ بمان * (հրամայականն Մանդէն բային) Մնա. Թուրքերէն Գալ.

ՊԻՒՄԷՆԿԻՑՏԷՆ بمنكيدن * (հրա" Պիմէնկ, և այլ" Պիմէնկէտ.) Տե՛ս ՄԷՆԿԻՑՏԷՆ.

ՊԻՒՑԱԶԻՒՂ بيارش * [illegible]. 2. Ախտացել. Մասխարա.

ՊԻՒՑՈՒ بيو * Տե՛ս ՄԻՑԷ.

ՊԻՒՑՈՒՂ بيوش * Շողշողութե և խոնարհական ձևով յայտարարութե չքաւորութե. [illegible]

ՊԻՒՑՈՒՍ بيوس * Դժուարին յոյս. [illegible]

ՊԻՒՑՈՒՔԵԱՆ بيوكان * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՑՈՒՔ.

ՊԻՒՆ بن * Ցատակ. ([illegible]) Տիպ. 2. Արմատ կամ [illegible]. Իսկ ըստ արաբաց՝ [illegible]

ՊԻՒՆԱՎԷՐ بنآور * Խոշոր պտուղ. [illegible]

ՊԻՒՆԵԱՏ بنياد * Հիմն շինուածոյ. Թէմէլ. [illegible] որ և ասի ՊԻՒՆԼԱՏ, և ՊԻՒՆՏԱՏ.

ՊԻՒՆԵԱՏԷՓՔԷՆՏԷՆ بنياد افكندن * Հիմն արկանել. Թէմէլ [illegible]

ՊԻՒՆԷ بنه կամ ՊԻՒՆՆԷ * Տե՛ս ՊԻՆԷ.

ՊԻՒՆԷՔ بنك * Թուխ. [illegible] 2. Նշան. Նիշան. զի ասի՝ [illegible]

ՊԻՒՆԻԿՈՒՂ بن كوش * Կատարեալ հնազանդութիւն ՚ի բոլոր սրտէ. [illegible]

ՊԻՒՆԼԱՏ بنلاد * Հիմն որմոյ և այլոց շինուածոյ. [illegible] որ և ասի ՊԻՒՆՏԱՏ.

ՊԻՒՆԿԵԱՀ بنكاه * Տեղի՝ ուր դնին կահք և կարասիք. [illegible] Եւ յաճախ ՚ի գործ ածի սա ընդ բառին ՊԱՐ, և ասի ՊԱՐ ՈՒ ՊԻՒՆԿԵԱՀ։ [illegible] և տալս տառն Նու ՚ի միջոյ բարձեալ՝ առասցա Պէնկէահ.

ՊԻՒՆԿԷՀ بنكه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԻՒՆԿԵԱՀ. (զի է թեթևացուցեալ ՚ի նմանէ).

ՊԻՒՆԿԷՐԱՆ بنكران * Տե՛ս ՊԻՒԿՐԱՆ.

ՊԻՒՆԻՒՄԱ * (հրամայականն Նըմուտէն բային) Ցոյց. Կէօստէր.

ՊԻՒՆԿԻՒԼԷՔ بنكلك * Վարդենի. [illegible]

ՊԻՒՆՈՒՂ بنوش * (հրամայականն Նուշիտէն բային) Արբ. Թուրքերէն Իչ.

ՊԻՒՆՍԱԼԷ بنساله * Հին և բազմամեայ. [illegible]

ՊԻՒՆՏԱՏ بنداد * Տե՛ս ՊԻՒՆԼԱՏ.

ՊԻՒՆՏԱՐ بندار * Ընչեղ և մեծատուն. [illegible]

ՊԻՒՆՔԷՆ بنكن * Անկիր. Գուշա. (և է բարդ ՚ի բառիցս Պիւն, որ է արմատ. և ՚ի Քէն՝ հրամայականէ Քէնտէն բային. և նշանակէ արմատաքիր. [illegible]) ասի և ԽԱՐՔԷՆ։ Եւ ըստ այսմ զի՛նչ և իցէ երկաթի գործի՝ որ զնոյն գործ առնէ, ՊԻՒՆՔԷՆ ասի։

ՊԻՒՆՔԻՆ بنكن * Է երկաթ ինչ տափարակ՝ յորոյ երկուսին ծայրսն պարան կապեալ և քարշեալ, հարթեն և հաւասարեն զգետինն․ Պիր եասը տէմիր թէփէր․ որ և ասի ՔԻՒՐՐԱՏ․

ՊԻՒՇ بش * Բաշ ձիոյ․ Ատըն եալէլէրի․ որք են մազքն եղեալք ՚ի ծոծրակի նորա․

ՊԻՒՇԹԵՐԵՄ بشترم * Է տեսս ինչ, որ յայտ եղեալ յանդամս մարմնոյ պալարանայ և քորի, ըստ հայոց ռամկօրէն Մօրքոր․ Թուրքերէն Գուրտ էշէնի․ և արապ" شرى Շէրէյի․

ՊԻՒՇՆԻՋԷ بشنزه * Է տեսակ իմն կերակրոյ․ (զոր առնեն ՚ի տափարակ հացէ իւղով և արմաւով կազմեալ․) Պիր նէվի թաամ փէտը․

ՊԻՒՇՈՒ بشو * (հրամայականն Շիւսթէն բային) Լուա․ Թուրքերէն Եըգա․

ՊԻՒՇՈՒԹԷՆ بشوتن * Է անուն եղբօրն Իսֆէնտիարի․ 2․ Տե՛ս ԷՊՈՒՋՆԷ․

ՊԻՒՇՈՒԼ بشول * Գիտեա կամ ծանիր, և տես․ Պիլ վէ կէօր, պիլտին վէ պիլտիյն․

ՊԻՒՇՈՒԼԻՑՏԷՆ بشوليدن * Տեսանել և գիտել․ Կէօրմէք վէ պիլմէք․ 2․ Տե՛ս ՊԷՐՀԷՄ ՋԷՏԷՆ․ 3․ Տե՛ս ՓԷՐԱՔԷՆՑԷՆ․

ՊԻՒՇՈՒՏԷՆ بشودن * Դժնեայ և չարաբարոյ․ Գէտիտա վէ պէտխույ․ 2․ Տե՛ս ՇԻՒՍԹԷՆ․

ՊԻՒՇՔ بشك * Գանգուր վարս․ Գըվըրճըգ սաչ։ Եւ ոմանք ասեն նշանակել զվարսն, որ է յառաջակողմն գլխոյն․ Պաշըն իլէրիսինտէքի օլան սաչ։ Եւ այլք ասեն նոյն լինել զբառս զայս ընդ բառին ՋԻՒՆՔ․

ՊԻՒՊԱ بپا * Է յատկական կերակուր իմն, զոր եփեալ տանին ընդ իւրեանս ՚ի զբօսանս զուարճութեան․ Պիր մախսուս թաամ փէտը․

ՊԻՒՊԷՐ ببر * (հրամայականն Պիւրտէն բային) Տա՛ր․ Իլէթ․ կէօթիւր․

ՊԻՒՊԻՑՆ ببين * (հրամայականն Տիտէն բային) Տե՛ս․ Կէօր․

ՊԻՒՊԻՒՐ ببر * (հրամայականն Պիւրիտէն բային) Հա՛տ, կամ կտրեա՛․ Թուր" Քէս․

ՊԻՒՌԷՀԻՑՏ برهيد * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմք Ռէհիտէն բային) Փրկեցաւ․ Գուրթուլտու․

ՊԻՒՍ بس * Շամփուր․ Քէպապ շիշի․

ՊԻՒՍԹ بست * Ցորեան խաշեալ․ (զոր Թաթարք և Ուզբէկք պաշար առնեն ՚ի ճանապարհի․) Գավուրմըշ պուղտայ։ 2․ Կորդին շալակակիր բեռնակրաց․ Արգա համալլըգի էյէրի․

ՊԻՒՍԹԱԽ بستاخ * Տե՛ս ՔԻՒՍԹԱԽ․

ՊԻՒՍԹԱՆ بستان * Տե՛ս ՊՈՒՍԹԱՆ․ (զի է Թեթևացուցեալն նորին)։ 2․ Է անուն քաղաքի միոջ մերձ ՚ի լեառն Սերէնտիպայ յաշխարհին Հնդկաց․ Պիր շէհիր ատը․

ՊԻՒՍԹԱՆ ՇԻՑՐԻՆ بستان شيرين Է անուն եղանակի միոջ ՚ի 32 եղանակաց անտի, զոր հնարեաց Պարպիւտ երաժիշտն Խուսրեվ փերվիզի․ Պիր նէվի աաթ փէտր․

ՊԻՒՍԵՏ بسد կամ ՊԻՒՍՍԵՏ * Տե՛ս ԽԻՒՐՈՒՀԷՔ․

ՊԻՒՍԻՒՐ بسر * Անեփ, հում կամ խակ․ Նաբիւխթէ․

ՊԻՒՍՈՒԼ بسول * Տե՛ս ՆԷՔՐԻՑՆ․

ՊԻՒՍՈՒՏԷՆ بسودن * Շօշափել․ Էլէ պէր նէսնէյէ տօգունմագ իչիւն․ արաբերէն Լէմս․ (հրամայական Պիսայ, և ապառնի Պիսայէտ․) որ և ասի ՍՈՒՏԷՆ․

ՊԻՒՍՈՒՐ بسور * Տե՛ս ՆԷՔՐԻՑՆ․

ՊԻՒՎԷՑՀ بويه * Է անուն ազն միոջ ՚ի Տէյլէմեան զարմէ, որոյ սերունդք զարմին Թագաւորեցին ժամանակս ինչ ՚ի պարսից աշխարհին՝ սկսեալ ՚ի Թուականին 321, որք կոչին Ալի Պիւվէյհ․ այսինքն զարմ Պիւվէյհի, յորս անուանի էր և երևելի Ազտուտտէվլէ կոչեցեալ․ զորոց լիով գրի ՚ի պատմութիւն Թագաւորաց․

ՊԻՒՎԷՏ بود * (է եզակի երրորդ դէմք ապառնւոյ Պուտէն բային․) Լիցի․ Թուրքերէն Օլա, կամ Օլսուն․ որ և ասի ՇԷՎԷՏ․

ՊԻՒՎԷՐԶԻՑՏԷՆ بورزيدن * Ջանալ, զուն գործել․ Էօշէնմէք, չալըշմագ․ արապ" Սայ․ (հրամայ" Պիւվէրզ, և ապառնի Պիւվէրզէտ․)

ՊԻՒՎԻ بوى * (է եզակի երկրորդ դէմք ապառնւոյ Պուտէն բային․) Լինիս, կամ լիցիս․ Թուրքերէն Օլասըն, կամ Օլուրսըն․ որ և ասի باشى ՊԱՇԻ․

ՊԻՒՎԻՇ بوش * (բայածականն Պուտէն բային) Եղանումն․ Օլմագ․ որ և ասի ՊՈՒՏԻՇ․

ՊԻՒՏ بد * Նոյն է ընդ բային ՊՈՒՏ․ և նշ" էր․ Թուր" Իտի։ 2․ Տէր (ըստ բարբառոյ վաղնջական պարսից)․ Սահիպ․

ՊԻՒՏԷՆ بدن * Տե՛ս ՊՈՒՏԷՆ․

ՊԻՒՏԷՆՔ بدنك * Տե՛ս ՂԷԼԻՑՃԷՆ․

ՊԻՒՏՊԻՒՏԷՔ بدبدك Տե՛ս ՇԱՆԷՍԷՐ․

ՊԻՒՐ بر * (հրամայականն Պիւրտէն բային) Հա՛տ, կտրեա՛․ Քէս։ Յորմէ և կազմի բարդ, որպէս՝ Նախունպիւր․

ՊԻՒՀՄԱՑ پهمز * Կառամախոտ • (որ ունի համ՝ ոչ՛ զհամ գարւոյ • զորոյ զջուրն առնուն բժիշկք , և է յոյժ կալողական և հաստանող արեան •) Գէօք օթ •

ՊԻՒՀՄԷ پهمه * Է մականուն ինչ քաջաց և կորովեաց • զի ասի՝ Փէհլան մէրտ պէհմէ էօլ • Պէհապըլ գէմէնտէլէրին շահգալի տիր •

ՊԻՒՀՈՒՏ پهود * Հանգերձ՝ որ ՚ի հրոյ դեղնեալ և մերձեալ է յայրումն • որ և ասի ՊԻՒՀՈՒՏ ՇԻՒՏԷ • Աթէշտէն սարարմըշ եանմաղէ գալմըշ օլան եափլըգ , գէ պէհուտ շիւտէ տէրլէր •

ՊԻՒՀՐ بهر * Տե՛ս ՏԷՄԱՏԷՄ •

ՊԻՒՀՐԱՆ بهران * Է բառ բժշկական • և ասի Շէղէ պէհրան • և է գիշերն այն , յորում ախտ հիւանդին՝ բնութեան նորին յաղթական եղեալ , բնութիւնն ընդ ցաւոյն կռուի և մարտուցեալ ընդդիմակայի նմա ։

ՊԻՒՂԷՆՃ بغنج * Տե՛ս ՇԷՂՆԻՑՋ •

ՊԻՒՂԻՒՐՐԻՑՏԷՆ بغردن * Տե՛ս ՂԻՒՐՐԻՑՏԷՆ •

ՊԻՒՂՄԱՋ بغماز * Երիթ • Թուր" Չէնէ •

ՊԻՒՂՐԱ بغرا * Է տեսակ ինն կերակրոյ ոչ՛ դդմած • (զոր յաճախ եփեն պարսիկք ՚ի տեղւոջ զբօսանաց և զուարճութե • և ասի թէ հնարեալ է Պիւղրա խան ումն ՚ի թագաւորացն Թուրքաստանի • վ՛յ կոչեալ է յանուանէ այնորիկ , որ հնարիչն է նորին •) Էրիշմէ կէղի պէր գամշ տէր •

ՊԻՒՃ بج * Մասւոր բերանոյ • (որ է ներքին կողմն նորին •) Աղըզ իչի • եանաքլարըն իչ եանը •

ՊԻՒՃԻՒԼ بجل * Ճան , վէզ • Աշըգ • արաբերէն كعب Գէօմ •

ՊԻՒՄԱՆ بمان * (հրամայականն Մանտէն բային) Մնա • Թուրքերէն Գալ •

ՊԻՒՄԷՆԿԻՑՏԷՆ بمنكيدن * (հրա" պէմէնք , և այո" պէմէնկէտ •) Տե՛ս ՄԷՆԿԻՑՏԷՆ •

ՊԻՒՑԱԶԻՒՇ بيازش * Հաշուեմն • մաշուեմն • Իւլէմէ շաշգըն • 2 • Ախտացեալ • Մուխտաճ •

ՊԻՒՑՈՒ بيو * Տե՛ս ՄԻՑԷ •

ՊԻՒՑՈՒՇ بيوش * Շողոքորթութի և խոնարհական ձևով յայտարարութի չքաւորութե • Թէմէլլիւգ վէ Մէսգէնէթ վէ Իհթիյաճ իզհարը •

ՊԻՒՑՈՒՍ بيوس * Դժուարին յոյս • Իւմիտ մուհալ •

ՊԻՒՑՈՒՔԵԱՆ بيوكان * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՑՈՒՔ •

ՊԻՒՆ بن * Ցածուն • (այսինքն ստորին ջրհորոյ , աւազանի , և նոցին նմանեաց •) Տիպ • 2 • Արմատ կամ տակ ծառոյ • Աղաճ գէօքի • Իսկ ըստ արապաց՝ ունդ խահվէի •

ՊԻՒՆԱՎԷՐ بناور * Խոշոր պալար • Իրի չիպան •

ՊԻՒՆԵԱՏ بنياد * Հիմն շինուածոյ • Թէմէլ • եափը գէօքի • որ և ասի ՊԻՒՆԼԱՏ , և ՊԻՒՆՏԱՏ •

ՊԻՒՆԵԱՏԷՖՔԷՆՏԷՆ بنياد افكندن Հիմն արկանել • Թէմէլ պէրաքմագ •

ՊԻՒՆԷ بنه կամ ՊԻՒՆՆԷ * Տե՛ս ՊԻՆԷ •

ՊԻՒՆԷՔ بنك * Թուփ • Տիքանլը եերլէր • 2 • Նշան • Նիշան • զի ասի՝ Պիւնէք էշ Փէլան նէ մանա • այսինքն նշան յայս ինչ մարդոյ ո՛չ միայց •

ՊԻՒՆԻԿԻՒՈՒՇ بنكوش * Կատարեալ հնազանդութիւն ՚ի բոլոր սրտէ • Թէմամ ճանըլա իթաաթ •

ՊԻՒՆԼԱՏ بنلاد * Հիմն որմոյ և այլոց շինուածոյ • Տիվար Թէմէլի վէ համալէ եափը • որ և ասի ՊԻՒՆՏԱՏ •

ՊԻՒՆԿԵԱՀ بنگاه * Տեղի՝ ուր դնին կահք և կարասիք • Էշիա ետէգ գօնուլան եէր • Եւ յաճախ ՚ի գործ ածի սա ընդ բառին ՊԱՐ , և ասի ՊԱՐ ԻՒ ՊԻՒՆԿԵԱՀ • Նախադասին եր Պէնգէհ , և ապա տառն Նու ՚ի մէջոյ բարձեալ՝ ասացաւ Պէնգէհ •

ՊԻՒՆԿԷՀ بنکه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊԻՒՆԿԵԱՀ • (զի է թեթևացուցեալ ՚ի նմանէ) •

ՊԻՒՆԿԷՐԱՆ بنكران * Տե՛ս ՊԻՒԿՐԱՆ •

ՊԻՒՆԻՒՄԱ بنما * (հրամայականն Նիւմուտէն բային) Ցոյց • Կէօսթէր •

ՊԻՒՆԿԻՒԼԷՔ بنكلك * Վարդենի • Թուփ վարդոյ ։ Կիւլ ազաճը • տիքանլը կիւլ •

ՊԻՒՆՈՒՇ بنوش * (հրամայականն Նուշիտէն բային) Արբ • Թուրքերէն Իչ •

ՊԻՒՆՍԱԼԷ بنساله * Հին և բազմամեայ • Գըտիմ վէ սալխօրտէ •

ՊԻՒՆՏԱՏ بنداد * Տե՛ս ՊԻՒՆԼԱՏ •

ՊԻՒՆՏԱՐ بندار * Ընչեղ և մեծատուն • Խազինէտար վէ մալտար տէվլէթլի վէ զէնկին •

ՊԻՒՆՔԷՆ بنكن * Ակիր • Գազմա • (և է բարդ ՚ի բառից Պիւն , որ է արմատ • և ՚ի Քէն՝ հրամայականէ Քէնտէն բային • և նշանակէ արմատաքիր • Գէօք գազըճը •) ասի և ԽԱՐՔԷՆ • Եւ ըստ այսմ զի՛նչ և իցէ երկաթի գործի՝ որ զնոյն գործ առնէ , ՊԻՒՆՔԷՆ ասի •

ՊԻՒՆՔԻՆ بنكن * Է երկաթ ինչ տափարակ՝ յորոյ երկուսին ծայրսն պարան կապեալ և քարշեալ, հարթեն և հաւասարեն զգետինն. Պէյ Եասը դէմիր փէր. որ և ասի ՔԻՒՐՐԱՏ.

ՊԻՒՇ بش * Բաշ ձիդ. Անըն եալըսը՝. որք են մազքն եղեալք ՚ի ծոծրակի նորա.

ՊԻՒՇԹԵՐԵՄ بشترم * Է ախտ ինչ, որ յայտ եղեալ յանդամս մարմնոյ պալարանայ և քորի, ըստ հայոց ռամկօրէն Մօղքոր. Թուրքերէն Գուրտ էշէնի. և արա" شری Շէրէէ.

ՊԻՒՇՆԻՁԷ بشنزه * Է տեսակ ինձ կերակրոյ. (զոր առնեն ՚ի տափարակ հացէ խաղով և արմաւով կազմեալ.) Պէյ նէվ դաամ փէր.

ՊԻՒՇՈՒ بشو * (հրամայականն Շէ-ունէն բային) Լուա. Թուրքերէն Եու.

ՊԻՒՇՈՒԹԷՆ بشوتن * Է անուն եղբօրն Իսֆէնտիարի. 2. Տես ԷՊՈՒՁՆԷ.

ՊԻՒՇՈՒԼ بشول * Գիտեմ կամ ծանիր, և տես. Պէլ վէ կեօր, դէրտոն վէ դէոզէյն.

ՊԻՒՇՈՒԼԻՑՏԷՆ بشولیدن * Տեսանել և գիտել. Կէօրմէք վէ պիլմէք. 2. Տես ՊԷՐՀԷՄ ՁԷՏԷՆ. 3. Տես ՓԷՐԱՔԷՆՏԷՆ.

ՊԻՒՇՈՒՏԷՆ بشودن * Դժնեայ և չարաբարոյ. Պէտխույ վէ պէտդամ. 2. Տես ՇԻՒՍԹԷՆ.

ՊԻՒՇՔ بشك * Գանգուր վարս. Գըվըրճըք սաչ. Եւ ոմանք առեն նշանակել զվարսն, որ է յառաջակողմն գլխոյն. Պաշըն իլէրիսինտէ օլան սաչ. Եւ այլք ասեն նոյն լինել զբառս զայս ընդ բառին ՁԻՒՆՔ.

ՊԻՒՊԱ با * Է յատկական կերակուր ինձ, զոր եփեալ տանին ընդ իւրեանս ՚ի զբօսանս զուարճութեան. Պէյ մախսուս դամ փէր.

ՊԻՒՊԷՐ بر * (հրամայականն Պէրտէն բային) Տար. Իլէթ. Կէօթիւր.

ՊԻՒՊԻՑՆ بين * (հրամայականն Տիտւէն բային) Տես. Կէօր.

ՊԻՒՊԻՒՐ بر * (հրամայականն Պիւրիտւէն բային) Հատ, կամ կտրեա. Թուր" Քէս.

ՊԻՒՌԷՀԻՑՏ برهید * (կատարեալ եղակի երրորդ դէմն Ռէհիտէն բային) Փրկեցաւ. Գուրթուլտը.

ՊԻՒՍ بس * Համփուր. Քէպապ շիշի.

ՊԻՒՍԹ بست * Ցորեան խարակեալ. (զոր թաթախք և ուղեորք պաշար առնեն ՚ի ճանապարհի.) Գավուրմէշ պուղտայ. 2. Կորդին շալակակիր բեռնակրաց. Արգա համմալընըն սէմէրի.

ՊԻՒՍԹԱԽ بستاخ * Տես ԳԻՒՍԹԱԽ.

ՊԻՒՍԹԱՆ بستان * Տես ՊՈՒՍԹԱՆ. (զի է թեթևացուցեալն նորին). 2. Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ՚ի լեառն Սերէնտիպայ յաշխարհին Հնդկաց. Պիր շէհիր ատը փէր.

ՊԻՒՍԹԱՆ ՇԻՑՐԻՆ بستان شیرین Է անուն եղանակի միոյ ՚ի 32 եղանակաց անտի, զոր հնարեաց Պարպիտ երաժիշտն խուսրեվ փերվիզի. Պիր նէվա ատը փէր.

ՊԻՒՍԷՏ بسد կամ ՊԻՒՍՍԷՏ * Տես ԽԻՒՐՈՒՀԷՔ.

ՊԻՒՍԻՒՐ بسر * Անեփ, հում կամ խակ. Նօփիշմիշ.

ՊԻՒՍՈՒԼ بسول * Տես ՆԷՓՐԻՑՆ.

ՊԻՒՍՈՒՏԷՆ بسودن * Շօշափել. Էլլէ դէյ նէնէյէ սիւրմէք եօգլամագ իչիւն. արաբերէն Լէմս. (հրամայական Պիւսայ, և ապառնի Պիւսայէտ.) որ և ասի ՍՈՒՏԷՆ.

ՊԻՒՍՈՒՐ بسور * Տես ՆԷՓՐԻՑՆ.

ՊԻՒՎԷՑՀ بویه * Է անուն ազն միոյ ՚ի Տէյլէմեան զարմէ, որոյ սերունդք զարմին թագաւորեցին ժամանակս ինչ ՚ի պարսից աշխարհին՝ սկսեալ ՚ի թուականին 321, որք կոչին Ալի Պիւվէյհ. այսինքն զարմ Պիւվէյհի, յորս անուանի էր և երևելի Ազտիւտտէվլէ կոչեցեալ. զորոց լիով գրի ՚ի պատմութիւն թագաւորաց.

ՊԻՒՎԷՏ بوید * (է եզակի երրորդ դէմն ապառնւոյ Պօտէն բային.) Լիցի. Թուրքերէն Օլա, կամ Օլսուն. որ և ասի ՇԷՎԷՏ.

ՊԻՒՎԷՐՁԻՑՏԷՆ بورزیدن * Ջանալ, գուն գործել. Էօչէնմէք, չալըշմագ. արա" Սայ. (հրամայ" Պիւվէրզ, և ապառնի Պիւվէրզէտ.)

ՊԻՒՎԻ بوی * (է եզակի երկրորդ դէմն ապառնւոյ Պօտէն բային.) Լինիս, կամ լիցիս. Թուրքերէն Օլուրսուն, կամ Օլասըն. որ և ասի باشی ՊԱՇԻ.

ՊԻՒՎԻՇ بوش * (բայածականն Պօտէն բային) Եղանումն. Օլմագ. որ և ասի ՊՈՒՏԻՇ.

ՊԻՒՏ بد * Նոյն է ընդ բային ՊՈՒՏ. և նշ" էր. Թուր" Իտի. 2. Տէր (ըստ բարբառոյ վաղնջական պարսից). Սահէպ.

ՊԻՒՏԷՆ بدن * Տես ՊՈՒՏԷՆ.

ՊԻՒՏԷՆՔ بدنك * Տես ԴԷՆԻՑՃԷՆ.

ՊԻՒՏՊԻՒՏԷՔ بدبدك Տես ՇԱՆԷՄԷՐ.

ՊԻՒՐ بر * (հրամայականն Պիւրիտէն բային) Հատ, կտրեա. Քէս. Յորմէ և կազմի բարդ, որպէս՝ Նուխունպիւր.

ՊՈՒՐԱԶ پراز . * Վայելչութ · Եարաշըգ, վէ եագըշըգ · որ և ասի ԶԻՑՊԱՑԻ ։

ՊՈՒՐԱԶԵՆՏԵ پرازنده . * (ընդունելութիւնն պէրազիյէթէն բայլին) Վայելուչ, կամ պատշաճաւոր · Եարաշըգլը ։

ՊՈՒՐԱԶԻՑՏԵՆ پرازیدن . * Վայելչանալ և վայելչացուցանել · Եարաշմագ, վէ եարաշդըրմագ · որ չէզոքապէս նաև ներգործաբար ՚ի գործ ածի · (հր՛՛ պէրազ, և ապռ՛՛ պէրազէտ ։)

ՊՈՒՐԱՀ پراه . * Վայելչութիւն և զարդ · Զինէթ ու շէյնէթ ։

ՊՈՒՐԱՅԵ پرایه . * Մանր տաշեղ գրչի · Գալէմին խուրդէ եօնգասը · Բըչագէն գալէմ ։

ՊՈՒՐԱՏԵ پراده . * Խարտուած · երկաթոյ · Թուրքերէն Էյէնթէ · որ և ասի ՍՈՒՆԻՐԸ ։

ՊՈՒՐԶ برز . * Դրակ, կամ հասակ · Գատ վէ գամէթ · Թուր՛՛ Պօյ ։ 2 · Տե՛ս ՊՈՒԼԵՆՏԻ ։ 3 · Տե՛ս ՊՈՒԼԵՆՏ ։

ՊՈՒՐԶԹԵՐ برزتر . Տե՛ս ՊՈՒԼԵՆՏԹԵՐ ։

ՊՈՒՐԶԻՑՆ برزین . * Տե՛ս ՊԵՏԻՑՏ ։

ՊՈՒՐԵ بوره } Պլակինդի · Թուր՛՛
ՊՈՒՐԵՔ بورك } ևս Պէօրէք ։

ՊՈՒՐԹԵՆԿ برتنك . * Տե՛ս ՇԱՎԵՆԻ ։

ՊՈՒՐԻՑ بری . * (հրամայականն Բէյտէն բայլին) Քակորեա՛ · Թուրքերէն Սէչ ։

ՊՈՒՐԻՑՆ برین . * Շերտ · Տէմ ։

ՊՈՒՐԻՑՏԵ بریده . * Կարեցեալ · Քէսիլմիշ ։

ՊՈՒՐԻՑՏԵՆ بریدن . * Կամ կտրել, կամ հատանել · Քէսմէք · (հր՛՛ պէօր, և ապռ՛՛ պէօրէտ ։) Որ և արտաքերի երբեմն պէօրիտէն ։

ՊՈՒՐԻՈՒՍԹ برست . * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմն եղական Բէօրիտէն բայլին) Բուսաւ · Պիթտի ։

ՊՈՒՐԽ برخ . * Տե՛ս ՇԵՊՆԵՄ ։

ՊՈՒՐԿԵՆՃ برکنج . * Է տեսակ իմն հրաշակի · Թուրքերէն Աք հէչիմ ։

ՊՈՒՐՂ برغ . * Տե՛ս ՊԵՐՂ ։

ՊՈՒՐՂՈՒ برغو . * Է փայտ ինչ որոյ մէջն դատարկ է, զոր հարկանեն առ՛ սրինգ · Իչի պօշ պիր աղաճ փարչա, նէֆիյր կիպի չալարլար ։

ՊՈՒՐՃ برج . * Բուրգն կամ աշտարակ, որ լինի ՚ի պատուարի պարսպին · Գալէնին օլան պիւրճլէրի ։ 2 · Իւրաքանչիւր բաժինն յերկոտասան կենդանակերպից, յորում զետեղել են աստեղք · և այս բառ գործածեալ, ըստ յոգնականին լինի برج . Պիւրճ, այսինքն աշտարակք · որ է կենդանակերպք ։ Զորոյ պարսկական անուանքն զետեղեցուք աստ · Պէրէ · Խոյ · Համէլ · Կեավ · ցուլ · Սէվր · Տէօգէյզէր · երկաւոր · Ճէվզա · Խէրչէնկ · Խեցգետին · Սէրէթան · Շէյր · առիւծ · Էսէտ · Խօսաք · կոյս · Սիւնպիւլէ · Թէրազու · կշիռ · Միզան · Քէժտիւմ · կարիճ · Աքրէպ · Քէման · աղեղնաւոր · Գավս · Պիւզղաշէ · այծեղջիւր · Ճէտի · Տօղ · Ջրհոս · Տէլվ · Մահէ · ձուկն · Հութ ։ 3 · Աղաւնոց, այսինքն աղաւնատուն · Թուրքերէն Կեօկէրճինլիկ ։

ՊՈՒՐՃԱՔ برجاق . * Տե՛ս ԿԻՐԿԻՐ ։

ՊՈՒՐՃԱՍ برجاس . * Նպատակ նետի · որ իցէ ՚ի յօդն և ոչ ՚ի գետնի · և մերթ նշանակէ զի՛նչ և իցէ նպատակ · Նիշանկեահ, եա հէտէֆ օլա, էնիշտէ օլմայա ։

ՊՈՒ՛ՐՃԻ ՀԻԼԱԼ برج هلال . * Խեցգետնին · (կենդանակերպ ·) արք՛՛ سرطان Սէրէթան ։

ՊՈՒՐՄԵ برمه . * Շաղափ · արք՛՛ Մըլգապ ։

ՊՈՒՐՆԻՑՇ برنیش . * Վարուամ որովայնի · Եեօրէկ սիւրմէսի · քանափէ՛նի չիզմէ ։ 2 · Հաստատուն կամ արութիւն · Քէսքինլիք · պէօրըքլէնմէքլիք ։

ՊՈՒՐՈՒ برو . * Տե՛ս ԵՊՐՈՒ ։ 2 · Պէօրու · (զի է թեթևացուցեալն նորին ։)

ՊՈՒՐՈՒԹ بروت . * Ընչացք · Թուրքե՛՛ Պըյըգ · որ և (կրճատմամբ) ասի ՊՈՒՐՈՒ ։

ՊՈՒՐՈՒՆ برون . * Տե՛ս ՊԻՑՐՈՒՆ ։

ՊՈՒՐՍ برس . * Տե՛ս ՊՈՒՐՍԵՆ ։

ՊՈՒՐՍԱՆԻՑՏԵՆ برسانیدن . * (անցողա՛՛ Պէօրսիտէն բայլին) Լրացուցանել · Թէմամլամագ ։ 2 · Զքացուցանել · Նագուսէ էթմէք ։

ՊՈՒՐՍԵՆ برسن . * Նոյն է Է բառիցն ԷՔՍԱՐ, և ՄԵՀԱՐ · նաև ԼԻՎԻՑՇԵ · որ Թուրքերէն մեկնի՝ Եօւլար, պօշուն..., և Եավշա · որ և ասի ՊՈՒՐՍ ։

ՊՈՒՐՍԻՑՏԵՆ برسیدن . * Լրանալ · Թէմամ օլմագ ։ 2 · Զքանալ · Նագուս օլմագ ։

ՊՈՒՐՏԵ برده . * Տարեալ · Կեօթիւրմիշ ։ 2 · Յաղթեցեալ ՚ի խաղու · Օյունտէ ղալիպ օլմիշ ։

ՊՈՒՐՏԵՆ بردن . * Տանիլ · Իլէթմէք ։ 2 · Յաղթիլ ՚ի խաղու · Օյունտէ ղալիպ օլմագ · (հր՛՛ պէր, և ապռ՛՛ պէրէտ ։) Դարձեալ բայս պէրտէն՝ որ նշ՛՛ տանիլ, ՚ի գործ ածի ՚ի պարսից ՚ի բայացուցանելն զանուանս ինչ · զի ասի՝ Ֆէրման պէրտէն, այսինքն հրաման տանիլ · և ցուցանէ հնազանդիլ կամ հպատակիլ ։ Ըստ այսմ են և այլ քին, رشك بردن Բէշք պէրտէն · նախանձաւոր լինիլ · غم بردن Ղամ պէրտէն, անուանն յիշել ·

روزكار بردن Բուզմէօզ գիւզիւն , ժամանակ անցուցանել . և այլք նմանք ։

ՊԻՒՐՍԻ پرسی. * Պրսու . Թուր" Սուզ ։

ՊԻՒՐՍՏԿԱՐ پرستار. * Յապաղումն անձն լով՝ի գործոյ, և երկայնմտութբ՝ այլ և հաստատա պէս և ծանրութբ շարժիլ . Իշդէ Բէշէնհ վէ Բոռ խէր . վէ մէնոնէլ վէ վոգոր իշէ հոզէոէլ էլմէօ . 2 . Հեզ . Երաշուշ ։ (Եւ Թարգմանի բեռնատար . Եէոտ չէօլէորէ ։)

ՊԻՒՐՐԱ برّا. * (կրճատեալ ՝ի բառէն Պիւրրան) Հատու . Քէսքին ։

.ՊԻՒՐՐԱՆ بُرّان. * (ընդունել" ՝ի բայէն Պիւրրիտէն) Հատու . Քէսքին . զի ասի تیغ بُرّان Թիւղի պիւրրան . (և Թարգմանի) հատու սուսեր . արաբերէն سیف صارم Սէյֆի սարիմ ։ 2 . Տե՛ս ՝ի ներքոյ ՊԻՒՐՐԷՆՏԷ ։

ՊԻՒՐՐԷՆՏԷ بُرّنده. * (ներգործա՛ ընդունել" Պիւրրիտէն բայէն) Հատանող , կտրող . Թուր" Քէսիճի ։ Որ և արտաքերի Պիւրրէնտէ ։

ՊԻՒՐՐԻՏԷՆ بُرّیدن. * Նշանակէ հատանել , կտրել . Քէսմէք ։

ՊԻՒՐՔԷ برکه. * Աւազան ջրոյ . Հավուզ ։ 2 . Թռչուն ինչ ալիւրակ (որ յաճախ կենցաղէ ՝ի ջուրս) . Պէօ պէյազ գուշ տէոր ։

ՊԻՒՐՔԷ՛Ի ԷՐՏՇԻՅՐ برکهٔ اردشیر Է անուն հռչակաւոր քաղաքի , ուր Էրտաշիր արքայ՝ որդի Պապակայ՝ շինեաց աւազան մի մեծ . Պէօ մէշհուր շէհիր ատի տէոր ։

ՊԻՒՓԻՅՋ بپیچ * (հրամայականն Փիչիտէն բային) Փաթութեա՛ . Սար ։

ՊԻՒՓՈՒՇ بپوش * (հրամայականն Փուշիտէն բային) Զգեցի՛ր . Թուրք" Կիյ ։

ՊԻՒՓՈՒՇԱՆ بپوشان * (հրամայականն Փուշանիտէն բային) Զգեցո՛ . Կէյտիր ։

ՊԻՒՓՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ بپوشانیدن (անցողականն Պիւփուշիտէն բային) Տե՛ս ՓՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ ։

ՊԻՒՓՈՒՇԻՑՏԷՆ بپوشیدن * Նոյն է ընդ բային ՓՈՒՇԻՑՏԷՆ ։

ՊԻՒՔԻՈՒՇ بکوش. * (հրամայականն Քիուշիտէն բային) Աշխատեա՛ց , կամ ջա՛ն գործեա . Տէոշէոշ , վէ չալըշ ։

ՊԻՒՔԻՈՒՊ بکوب. * (հր" Քիուփիտէն բային) Ծեծեա՛ . Տէօյ . և մերթ՝ բաղխեա՛ ։

ՊԻՒՔԻՒՇԱՏ بکشاد կամ ՊԻՒՔ

ՇԱՏ * (կատարեալ եզակի երրորդ դիմի Քիւշատէն բային) Եբաց . Աչտը ։

ՊԻՒՔԻՒՇԹԷՆ بکشتن. * Սպանանել . Էօլտիւրմէք . որ և ասի ՔԻՒՇԹԷՆ ։

ՊԻՒՔՍԻՒՍԹԷ بگسسته. * (կրաւ" ընդունել" Պիւքսիւսթէն բային) Խզեցեալ . Խոփարըլմըշ ։

ՊԻՒՔՍԻՒՍԹԷՆ بگسستن. * Խզել . նաև խզել . (և է բայ հասարակ .) Թուրքերէն Խոփարմաք , վէ խոփմաք . (հրամայական Պիւքսիւյ , և ապառնի Պիւքսիւյշէտ ։)

ՊԻՒՔՐԷ بکره. * Տե՛ս ՄԷՅԽԱՆԷ ։

ՊԻՓԱՅԱՆ . بی‌پایان * Տե՛ս ՊԻԷՆՃԱՄ ։

ՊԻՓԱՅԱՊ بی‌پایاب * Անյատակ . Տիպսիզ ։

ՊԻՓԷՏԷՐ بی‌پدر * Անհայր . Պապասըզ կամ որբ . Էօքսիւզ ։

ՊԻՓԷՐ بی‌پر * Անթև . Գանատսըզ . զի ասի՝ مرغ بی‌پر Մէրղի պիփէր ։

ՊԻՓԷՐՏԱԽԹԷՆ پرداختن * Նոյն է ընդ բային ՓԷՐՏԱԽԹԷՆ . (հրամայական Պիփէրտազ , և ապառնի Պիփէրտազէտ ։)

ՊԻՔԵԱՐ بکار. * (հրամայականն Քեաշթէն , կամ Քեարիտէն բայից) Սերմանեա՛ , կամ ցանեա՛ . Թուրքերէն Էք ։

ՊԻՔԵԱՐ بیکار * Անգործ . Թուր" Պիքեար ։

ՊԻՔԷՆ بکن. * (հրամայականն Քէնտէն բային) Կործեա՛ . Գօփար ։

ՊԻՔԷՆԱՐ بی‌کنار * Տե՛ս ՊԻՔԷՐԱՆ ։

ՊԻՔԷՇ بکش. * (հրամայականն Քէշիտէն բային) Քարշեա՛ . Թուրքերէն Չէք ։

ՊԻՔԷՍ بیکس * Անոք , անօգնական . Համիսի , վէ եարտըմճըսը օլմայան ։

ՊԻՔԷՐԱՆ بی‌کران * Անեզր . Քէնարսըզ ։

ՊԻՔԻՅՆԷ بیکینه * Անոխակալ . Կէօնիւլիւ քինէ տուդմայան ։

ՊԻՔԻՇԹ بکشت. * (կատարեալ երրորդ դէմք եզական Պիքէշթէն բային) Սերմանեաց . Թուրքերէն Էքտի ։

ՊԻՔԻՐՏԱՐ بی‌کردار * Անգործ . Այշսըզ ։

ՊԻՖԷՐԶԷՆՏ بی‌فرزند * Անորդի . Թուրքերէն Էվլատսըզ ։

ՊԻՖԷՐՄԱՆ بی‌فرمان * Անհրաման , կամ առանց հրամանի . Պույրուգսըզ ։

ՊՈՒՖՈՒՐՈՒՂ بوفرغ թ. * Անուշալ․ Ղըյուքըշ վէ ըշըգնըշ․

ՊՈՒ թ. * (Թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Պույ) Հոտ․ Գոգու ։ 2․ Է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Պուք․ զի ասի՝ Պու նէ, այսինքն Պուք նէ․ որ է իցէ թէ․ Ալու նէ ։

ՊՈՒԳ بوق թ. * Փող․ Պօրի ։ Բայց սովորաբար գագոյն ևս եղջերեայ փողն տերվիշաց ։

ՊՈՒԳԱԼԷՄՈՒՆ بوقلمون թ. * Գետնաուխտ․ (է կենդանի ինչ նման ձևոյ մողեսի, որ կայ հանդէպ արևու․ և ՚ի դիմելն ՚ի նա արեգական՝ ինքն ոսկեգոյն երևի ։) 2․ Ժամանակ․ և այս՝ վն գոլոյ նր փոփոխական ըստ որպիսութեան․ 3․ Այպակի գունագոյն․ Էշվանի ուշշու․ որ և ասի ՄԻՑՆԱ ։ 4․ Ազգի ազգի ծաղկունք, որք ՚ի մարգս և ՚ի պարտէզս բուսանին․ և կամ ծաղկունք ծառոց, որք ՚ի գետին թօթափին ։ 5․ Ծաղկանկար դիպակ հռոմայական ճարտարաց, որ իցէ գործեալ դեղին և սպիտակ ոսկեթելիւ․ և կամ ոսկեթելիւ գունագոյն մետաքսիւք․ Տիպոյի ասանի մուհարգագ ։ 6․ Է Թռչուն մի՝ որոյ փետուրքն երևին գունագոյն ՚ի սուզանիլն նր ՚ի ջուր․ և այս է ճշմարտութի, զի ամ իր՝ որ իցէ գունագոյն և բազմերանգ, կոչեն զնա Պուգալէմուն։

ՊՈՒԶ بوز թ. * Գորշագոյն ձի․ Պօզ բէնկլի աթ ։ Եւ այլուր մեկնի՝ թէ Պօզ կոչի ձի սպիտակ և սրընթաց, նաև սրամիտ և խոհական մարդ․ և սպիտակ բեղ կոչի Կէվքէն․ նոյնպէս և այն ձի յորոյ վն կորդին արկանեն, Կէվքէն ասի։

ՊՈՒԶԱՐ بوزار թ. * Ջերմն դեղորայք․ Էսվէյի հարրէ ։ Այսինքն համեմունք զորս դնեն ՚ի կերակուրս, որպիսի է մեխակն, կինամոնն, պղպեղն, քեմոնն, և այլք նմանք։

ՊՈՒԶԷ بوزه թ. * Կորեկօղի, կամ բրնձօղի, զոր առնեն ՚ի կորեկէ կամ ՚ի բրնձոյ․ որ Թուրքերէն ասի Պօզա ։

ՊՈՒԶՔԷՆՏ بوزكند թ. * Տե՛ս ԷՅՎԱՆ։

ՊՈՒԶԻՑՆԷ بوزينه թ. * Տե՛ս ԷՊՈՒԶՆԷ։

ՊՈՒԹԷ بوته թ. * Է աման ինչ կազմեալ ՚ի հողոյ մեծ և փոքր, ՚ի մէջ որոյ ոսկերիչք հալեն ոսկի և արծաթ․ որ արաբացուցեալ ասի بوتق թ. Պօթագ, յորմէ և ՚ի մեզ բութակ ։

ՊՈՒԹԻՅՄԱՐ بوتيمار թ. * Բառս այս յօրինակս ինչ մեկնի՝ թէ է ձկնկուլ․ Թուր" Պալըգճըլ ։ Բայց ըստ ճշմարտութե է Թռչուն ինչ կարմրակտուց․ Պէյ օխորի մէնգար գուշ տէր ։

ՊՈՒԺԷՆԷ بوژنه թ. * Կոկոն ծաղկի, դեռ ևս ոչ բացեալ ծաղիկ․ Ղոնչէ չիչէքլէրի, հէնուզ աչըլմամըշ չիչէք ։

ՊՈՒՍՀԱԳ بوسحاق թ. * Է անուն գրոհի միջծանուցելոյ․ Մաշրութ գայիքէ տէրդ ։ Պատմի թէ՝ զոն հանքս քրիստալրայի ՚ի Նիշապուր քաղաքի ՚ի քանի մի տեղիս․ և մի հանք նորին կոչի Պուսհագի․ և լաւագոյնն քրիստալրայի ելանէ ՚ի հանքէ անտի ։

ՊՈՒԽԹ بوخت թ. * Տե՛ս ՓԻՒՍԷՐ ։

ՊՈՒԽԷԼ بوخل թ. * Տե՛ս ՓԷՐՓԷՀԷՆ․ որ և ասի ՊՈՒԽԼԷ ։

ՊՈՒԽԼԱՆԻ بوخلانى թ. * Սալոյ․ Շէյթան ։

ՊՈՒԽՈՒՐ بخور թ. * Խնկանոց․ (որ գոյացեալ արտաքրի ՚ի Տէրսինի ասոն կոչեցեալ ծառոյ․) Աւէզիանեթի․ արա" ميعة سائلة Մէյէի սայիլէ ։

ՊՈՒԽՈՒՐ ՄԵՐԵԷՄ بخورمريم թ. * Է ծաղիկն այն, որ Թուր" կոչի Պուզչամ գուլչուլի․ (և ասի ՚ի գիրս ինչ տաճկաց, թէ Սրբուհի կոյսն Մարիամ եդ զամենօրհնեալ ձեռս իւր ՚ի վերայ խոտոյս այսորիկ․ և այն գեղեցիկ անուշահոտութիւնն գոյացեալ է ՚ի նմա․) ծաղիկս այս կոչի նաև փէնճէնկիւշի ։

ՊՈՒԽՈՒՐՇԻՑՇԷ بخورشيشه թ. * Է ինչ ՚ի յանուշահոտ ծխանելեաց, զոր ՚ի բազմականի խրախճանութե թացեալ ապակւով (այսինքն չէշէիմ) ՚ի հուր արկանեն, և բուրէ հոտ անոյշ։

ՊՈՒԽՈՒՐՏԱՆ بخوردان թ. * Բուրվառ․ արա" مجمر Միճմէր․ ասի և ԼԷՔԷՆ և ՈՒՏՍՈՒԶ։

ՊՈՒՀԷ بوهه թ. * Տե՛ս ՇԱՆԷՍԷՐ ։

ՊՈՒՂ بوغ թ. * Նոյն է ընդ բառին ՊՕՂ ։

ՊՈՒՂԷՆՏ بوغند թ. * Է տեսակ ինչ բաղեղան․ (որ յինչ ծառ և պատատիցի՝ չորացուցանէ ․) արա" Լէպլապ ։

ՊՈՒՂՉԷ بوغچه թ. * Տե՛ս ՊՕՂՉԷ ։

ՊՈՒՄ بوم թ. * Հայրենիք․ Եօրթ․ արա" Վաթան ։ Եւ մինչ ասի՝ Պէր էւ պում, ցուցանէ տեղի կայից․ Թուր" Եէր եօրթ ։ 2․ Բնակարան․ արա" Մէսքէն ։ 3․ Գետին ոչ արօրադրեալ․ Նատաս օլընմամըշ եէր ։ 4․ Բու․ (և ըստ այսմ է առ ընկերական Է արէպս․) որ և ասի ՃԻՒՂՏ․ 5․ Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԻՇԹ․ բնութի կամ բուն․ Պունեատ ։

ՊՈՒՄԱՊԱՏ بوم آباد թ. * Շէն տեղի կայից․ Մամուր օլան եօրթ ։

ՊՈՒՄԷՀԷՆ بومهن թ. * Երկրաշարժութի․ Զէլզէլէ․ որ և ասի ՊՈՒՄԷՀԻՅՆ ։

ՊՈՒՄՊԷՐ بومبر թ. * Տեղի կայից, տուն․ Թուրքերէն Եէր եօրթ ։

ՊՈՒՄՎԻՅՐԱՆ بوميران թ. * Աւերակ տեղի․ Խէրապէ ։

ՊՈՒՄԷ بومه թ. * (բառ վաղնջական) Ցնցուղհերոյ՝ որ ելանէ ՚ի պայտէ ոտից երիվա-

րին 'ի վերայ քարի ․ Դուշ խուշերինտէ օն այաղը. նըն նուշինտէն սըշըրայան գըշըշ'ըմ ։

ՊՈՒՅ بوى * Հոտ․ Գօգու․ արպ" رایحه Րայիհա ։ 2 ․ Յոյս ․ Խամիյտ ։ 3 ․ Սէր ․ Մուհապպէթ ․

ՊՈՒՅԱ بويا * (ընդունելութիւն Պարսկաց բայի) Հոտեան ․ Գօգըճի ․ Րայիհա վէրիճի ․ որ և ասի ՊՈՒՅԱՆ ։

ՊՈՒՅԱՆԷՔ بويانك Կարօտ ․ Մուշտագ ։

ՊՈՒՅԷ بويه * Տե՛ս ԱՐԶՈՒ ․

ՊՈՒՅԻՄԱՏԷՐԱՆ بويمادران * Ծաղիկ ինչ ․ Թուրքերէն Գօվան չիչէկի ․ և արաբերէն بربجاسف ․ Պէրէնճասէֆ , Պէրէնճասէֆ ․ ասի և ՃԱՊՈՒՅԶ ։

ՊՈՒՅԻՄԱՐԱՆ بويماران * Է խոտ ինչ՝ որոյ ծաղիկն հակի 'ի գոյն կապոյտ , բայց է յոյժ ծանրահոտ ․ Պիր օթ տիւր ։

ՊՈՒՅԻՏԷՆ بوييدن * Հոտոտել ․ Թուր" Գօգուլամագ ․ արպ" استشمام Իսթիշմամ ․ և չէղա" Պուրլամագ ․ (հր" Պիւյպայ , և ապա" Պիւյպայէտ ։)

ՊՈՒՅՆԱՔ بويناك * Հոտեալ ․ Գօգ. մըշ ․ զի ասի՝ Կիւզելլի գօգուլու , այսինքն հոտեալ միս ․ Գօգմըշ էթ ։

ՊՈՒՅՍԱ بويسا * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՊՈՒՅՍԱՅ ․ (զի է կրճատեալն) ։

ՊՈՒՅՍԱՅ بويساى * Է քարն այն՝ յո. րոյ վ՟ր լեառն զհոտեան իւր ․ (որպէս է մուշկն , և այլք ․) Օւ դաշ գիւր քի խօշէրէնտէ մէսք , վէ քեմսալի նէսնէլէր հուզլէսէրլէր ․ (և է բարդեալ 'ի բառէս Պույ , և 'ի Սայ՝ 'ի հրամայականէ Սուտէն բայի) ․

ՊՈՒՅՏԱՆ بويدان * Ամեն հոտաւոր ի. րաց ․ Զարգ քի էչինէ գօգուլու չէյ գօնուր ։

ՊՈՒՅՓԷՐԷՍԹ بوى‌پرست * Շուն ․ (և այս՝ վ՟ս հոտառութեան ։) 2 ․ (Նմանութ՟) Նոյն է ընդ բառին طفيلى ՏՈՒՖԷՅԼԻ ․ և նշ" զայն. գիւտ այր , որ միշտ շրջագայեալ դիտէ թէ ուր կերակուր եփի և իջէ խրախճան , կամ լինի հար. սանիք , երթայ անդր ։ 3 ․ Տե՛ս ԽՈՒԶ , ըստ առաջին նշանակութեանն ։

ՊՈՒՅՖՈՒՐՈՒՇ بويفروش * Վաճա. ռող հոտաւոր իրաց ․ արաբերէն عطار Ատթար ։

ՊՈՒՆ بن * Դիւրին ․ Գօլայ ․ որ և ասի ԱՍԱՆ ։ 2 ․ Վերջ կամ վախճան ․ Փայան վէ նիհայէթ ։ 3 ․ Յատակ , կամ տակ ․ Թուր" Տիպ ։ 4 ․ Դրի ուրեք՝ ոչ մաքրեալ աղիք ոչխարի և ե. զին ․ Գօյուն վէ օքիւզիւն թէմիզլէնմէմիշ պաղըր. սաղը ։ 5 ․ Ասի ուրեք՝ թէ նշանակէ զարգանտ

կենդանւոյ , ուր լինի ձագն ․ Էտվըր՝ խանուշի , պէչէքտանի հայվան ։

ՊՈՒՇ بوش * Տե՛ս ՋԱՓԻՒՔ ․

ՊՈՒՇԱ بوشا * Տե՛ս ԷՆՏԻՅՇԷ ։

ՊՈՒՇԱՍՊ بوشاسب * Նստիլ 'ի գի. շերի և մտածել զինչ , Կիճէ իչէ օթուրուպ պաշէ նէսնէ գէթիր էյլէմէք ։ 2 ․ Երազափորձ լինել ․ Իհ. թիլամ օլմագ ։

ՊՈՒՇԱՏ بوشاد * Տե՛ս ՇԷԼԿԷՄ ․

ՊՈՒՇԻՅՏԷՆ بوشيدن * Գոտի Է մէջ ածել և վառահուտ ցուցանել , և վ՟ս իրի ինչ գուն գործել ․ Էթէք փէր մէյան էթմէք , վէ ճէսարէթ կէօսթէրմէք , վէ պիր նէսնէյէ ճէհտ էթմէք ․ որ և ասի ՊՈՒՇ ՔԷՐՏԷՆ ։

ՊՈՒՇՓԱՍ بوشپاس * Տե՛ս ՊԷԽՃԷՃ ․

ՊՈՒՊ بوب * Գեղեցիկ սփռոցք տան․ Քէրչի խանէ ։

ՊՈՒՊԷՆՏԻՅՆ بوباندين * Վրան արքունի ․ Խունքեար չատրը ։

ՊՈՒՊԷՐ بوبر * Տե՛ս ԶԷՆՏՎԱՆ ․ որ և ասի ՊՈՒՊԷՐՏԷՔ ․

ՊՈՒՊԷՔ بوبك * Կոյս աղջիկն ․ Պիքեր գըզ ․ որ և ասի ՏՈՒՇԻՅԶԷ ․

ՊՈՒՊՈՒ بوبو * Տե՛ս ՇԱՆԷՍԷՐ ․

ՊՈՒՍ بوس * (հրա" Պուսիտէն բային) Համբուրեա ․ Էօբ ․ Որ և բարդի ոպ խօսպոսս ։

ՊՈՒՍԱՆԻՅՏԷՆ بوسانيدن * (անցող" Պուսիտէն բային) Տալ համբուրել ․ Էօփտիւրմէք ։

ՊՈՒՍԷ بوسه * Համբոյր ․ Թուրքերէն Էօփիւշ ․ արաբերէն قبله Գուպլէ ․ և չէղաթայե. րէն Մուճէք ․ ասի և ՄԱՉ ․

ՊՈՒՍԷԶԷՆԱՆ بوسه‌زنان * Համբու. րելով ․ Էօփէրէք ։

ՊՈՒՍԷԶԷՏԷՆ بوسه‌زدن * Տե՛ս ՊՈՒՍԻՅՏԷՆ ․

ՊՈՒՍԷԼԻՅՔ بوسليك * Է անուն ե. րաժշտական եղանակի միոյ ․ Մուսիգիտէ պիր մագամ ատը տիւր ։

ՊՈՒՍԷԿԵԱՀ بوسگاه * Տեղի համբու. րի ․ Էօփիւճէք եէր ․ որ և ասի ՊՈՒՍԷԿԷՀ ․

ՊՈՒՍԷՃԱՅ بوسه‌جاى * Տե՛ս ՊՈՒ. ՍԷԿԵԱՀ ։

ՊՈՒՍԷՏԱՏԷՆ بوسه‌دادن * Համբոյր տալ , համբուրել ․ Էօփմէք ։

Տը

ՊՈՒՍԷՔ بوسك * Թև. Գանատ. որ և ասի ՊԱԼ, և ՓԵՐՐ։

ՊՈՒՍԹԱՆ بوستان * Պարտէզ, կամ բուրաստան. ըստ այնմ, Պոստան չիւն օէպզ նէյ_ փէտ պողչան խէւորէ՞ շէհէր. և Թարգ" Պարտէզն մինչ կանաչանայ, պարտիզպանն զուարճանայ։

ՊՈՒՍԹԱՆԷՊՐՈՒԶ بستان ابروز Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՊՈՒՍԹԱՆԷՖՐՈՒԶ։

ՊՈՒՍԹԱՆԷՖՐՈՒԶ بستان افروز Է տեսակ մի կարմիր ծաղկան, որ ոչ ունի հոտ. Գըլմըլը պիր նէվ՝ չիչէկ տիր. Թուր" Սուլթան պէօրքի, հէուզ էօասագ, և Խօրօզ Իպիկի. արաբերէն Թիէյնուզի Ճինդ. ասի և ԹԱՃԽՈՒՐՈՒՍ (վս ունելոյ զնմանութիւն կատարի աքաղաղի) ԽՈՒԶ, ԽՕՏԽՈՒՐՈՒՀ, ԽՕՏԽՈՒՐՈՒԶ, և ՊՈՒՍԹԱՆ_ ԷՊՐՈՒԶ։

ՊՈՒՍԹԱՆՊԱՆ بوستانبان * Պար_ տիզպան. Պոսչէպան։

ՊՈՒՍԹԱՆՍԵՐԱ بستان سرا * Է պար_ տէզն այն, որ լինի ՚ի պալատս Թագաւորաց. Սէրայի պահչէսինտէ օլան պաղչէ։

ՊՈՒՍԹԱՆՓԻՑՐԱ بستان پیرا * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՊՈՒՍԹԱՆՊԱՆ։

ՊՈՒՍԹԱՆՖԻՑՐՈՒԶԻ بستان فیروزی Է անուն պարտիզի միոջ. (զոր տնկեալ է ձե_ ռօքն իւրովք Աթաբէկ զուլթլուղ խան ՚ի Շիր_ րազ քաղաքի.) Շիրազտէ պիր պաղչէ ատի տիր։

ՊՈՒՍԻՑՆ بوسين * Ալպանուամ. Պիր ժէյմանէյ տօպչէմէյ։

ՊՈՒՍԻՑՏԷՆ بوسيدن * Համբուրել. Էօբմէք. արաբերէն Գուպլէ. (հրամայական Պուս, և ապառնի Պուսէտ։)

ՊՈՒՍԻՑՐ بوصير * Տե՛ս ՄԱՀԻ'ԶԷՀՐ։

ՊՈՒՏ بود * (եղակի կատարեալ երրորդ դէմ Պուտէն բային) Եղև. Օլտի. 2. Էր. (և այսու նշանակութ՟ յաճախ ՚ի գործ ածի.) Թուր" Իտի. և չէզա" Իրտի. Այս բառ գրի և ս ميبود Մ՚էդտատ. Եւ նշանակէ լինէր. Օլուր իտի։

ՊՈՒՏԷ بوده * Նշանակէ եղեալ. Օլմուշ.

ՊՈՒՏԷՆ بودن * Լինել, եղանիլ. Օլմագ. և չէզա" Պօլմագ կամ Պօլմաղ. Եւ գիտելի է զի ապառնին սորա լինի Պիւվէտ. և յերրորդ դիմի հրամայականին Պաշ, որ նախադրյն էր Պիւշաշ, և յաճախ գործածութ՟ Վաւ գիրն ՚ի միջոյ բար_ ձեալ ասացաւ Պաշ. որ է լիցի կամ եղիցի. Թուրքերէն Օլա։

ՊՈՒՏԷՆԻ بودنی * Լինելի կամ լինե_ լոց. Թուրքերէն Օլաճագ։

ՊՈՒՏԻ بودی * Էր կամ լինէր. Օլայիտի։

ՊՈՒՏԻՇ بودش * (եւր բայածականն Պուտէն բային) Եղանութիւն. Թուրքերէն Վուքու. որ և ասի ՀԵՍԹԻ։

ՊՈՒՏՊԷՆՏ بودبند * Բերանակապ. Աւէլ պաղի.

ՊՈՒՏՔԻ بودکی * Տե՛ս ՊՈՒՔԻ։

ՊՈՒՐ بور * Շլատս գոյն. Թուր" Քէ[illegible] փէկր. Եւ ոմանք ասեն նշանակել զձի, որոյ գոյնն իցէ հակեալ ՚ի կարմրութ. Գըրըլը մաքի ատ. Եւ այլք ասացին թէ նշա" զայնպիսի ձի, որ ասի Թուր" Պօզ Գըր ատ. Պարձեալ Պուր՝ է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Հնդիկս, որոյ բնակիչքն են բա_ լորովին կռապաշտք. վս պարսիկք ՚ի կամիլն ա_ սել ունիք Քէաֆիր, այսինքն անպարկեշտաբարոյն և անզգամ, ասեն Քէաֆիրի պուրի. Եւ ևս բառս Պուր (ըստ բարբառոյ բնակչացն Սէմերգանդ_ ատ) նշանակէ մեղրերանգ գոյն. Աչէմ րէնկ։

ՊՈՒՐԱՆՏՈՒԽԹ بوراندخت * Տե՛ս ԹՈՒՐԱՆՏՈՒԽԹ։

ՊՈՒՐԵԱ بوریا * Տե՛ս ՀԱՍԻՑՐ. 2. Տե՛ս ՊԻՒՐՑԻ։

ՊՈՒՐԵԱՊԱՖ بوریاباف * Որ հիւսէ կամ գործէ զխսիաթ. Հասըրճի։

ՊՈՒՐԷ بوره * Բորակ. ասի և ՊՈՒՐԷԻ ԷՐՄԷՆԻ։

ՊՈՒՔ بوک * Տե՛ս ՊՈՒՔԻ։

ՊՈՒՔԵԱՆ بوکان * Տե՛ս ԶԻՀՑԱՆ։

ՊՈՒՔԷԼԻՔ بوکلک * Է պտուղ մինչ վայրի. Թուրքերէն Զովլոգոճ։

ՊՈՒՔԷՇԱՆ بوکشان * Հոտոտելով. Գօգլայարագ։

ՊՈՒՔԷՇԻՑՏԷՆ بوکشیدن * Հոտո_ տել. Գօգլամագ։

ՊՈՒՔԻ بوکی * (է կրճատեալն ՚ի բառէն Պուտքի) Իցէ թէ. Թուրքերէն Օլայ քի. ասի և ԷՆՏԻՑՔ։

ՊՈՒՔ ՈՒ ՄԷԿԷՐ بوک ومکر * Իցէ թէ և մի թէ, կամ գուցէ և թերևս. Թուրքերէն Օլա քի, և Պօլայ քի։

ՊՈՒՖ بوف * Նոյն է ընդ բառիցն ՊՈՒՄ, և ՔԻՒՈՒՔ. Բու, ոչ ասէ բանաստեղծն՝ Թիւ չէմրա չոա պաշ քիւնի տչիէօն պէ վիրանէ. այսինքն դու ընդէ՞ր որպէս բու առնես բոյն յա_ ւերակի։

ՊՕՂ بوغ կամ ՊՈՒՂ * Պարոյր, կամ ծալոց. Թուրքերէն Պօգչա։

ՊՕՂՉԷ بوغچه կամ ՊՈՒՂՉԷ * (Նուազականն Պօղ բառին) Փոքր պարոյր. Պօգչաճըգ։

ՌԱԴԼ رطل * (բառ արաբ.) Լիտր. Թուր" Պօտլան. որոյ բառն պարականն է բառս Մէնն։ (Եւ գիտելի է զի իւրաքանչիւր գաւառ ունի իւր առանձին լիտր՝ այլ և այլ կշռութք. վն զի ի Բերիա քաղաքի կշռի 720 դրամ. (այսինքն Տէրհէմ.) ի Դամասկոս՝ 600. ի Գաղատ՝ 900. սոյնպէս և այլ քաղաքաց զանազան են համարմունք կշռութեան լտերաց։ Իսկ ըստ բժշկաց զոր ի գործ ածեն ի կշռումս դեղորէից, է 128 դրամ։

ՌԱԶԻԵԱՆԷ رازيانه * Սամիթ ընտանի. Մարօլոֆ սէզզէ օթու. արաբերէն شمره Շէմէրէ. տես և ՌԱԶԻԵԱՆԷՃ.

ՌԱԶԻԵԱՆԷԻ ՌՈՒՄԻ رازيانه رومى Անիսոն. (և Թարգմանի սամիթ հոռոմոց).

ՌԱԹԻՅԱՆ راتيان * Ձիւթ սօճի ծառոյն. Թուրքերէն Չամ սագըզը.

ՌԱԹԻՅԱՆԷ راتيانه Տե՛ս ՌԱԹԻՅԱՆ.

ՌԱԹԻՅԱՆԷՃ راتيانج * Է արաբացուցեալ ի բառէն Ռաթիյանէ։

ՌԱԺ راژ * Տե՛ս ՐԱԺ.

ՌԱԽԹ رخت * Հանդերձք և կարասիք. Էսվապ վէ Բէճէմէթալը։ 2. Նոյն է ընդ բառիցն ՐԱՍԹ և ՏԻՒՐԻՒՍԹ. 3. Տե՛ս ԽՍԴ. 4. Տե՛ս ԽԺԿԵԱՆ. 5. Կերակուր՝ որ իցէ բաւական միոյ մարդոյ. Դամի էքմէքթէ.

ՌԱԽԹԿԷՇ رخت كش * Կրող կամ բարձող կարասեաց. Էսվապ վէ Բէշէմէթալի չէքէճի։

ՌԱԽՆԷ رخنه * Գեղ և ծակ. Կէտիք վէ Փէլէք, որ լինի յորմունս և յայլս։ 2. Խնդրանք (սուսերի, դաշնակի, և այլոց նմանեաց).

ՌԱԽՇ رخش * Է անուն հռչակաւոր երիվարի քաջին Րիւսթէմայ։ Եւ ասի թէ յառաջ երիվարն Րիւսթէմայ՝ էր կարմրերանգ, և ունէր սպիտակ աղխանակ ի վն իւր. և էր նա ծնեալ ի զարմէ Էժդէհ կոչեցեալ երիվարին. վն և բանաստեղծն Ֆիրտէվսի՝ կոչէ զնա Փօլէնկջէպէշ. ըստ այնմ, Հէմի ասիշ խանէմ էր ֆօրպէտչէշ խօն, Պէ չէֆմէն շա ադ խօ դէ Մէր աևէշ խօն. Ասի ևս թէ ձի և իցէ կարմրերանգ ձի՝ կոչի Ռախշ. ուստի և ձին Րիւսթէմայ՝ գոյնով այսու երանգաւ, Ռախշ անուանեցաւ. Եւ ի բազում գործածութէ բառս Ռախշ՝ բացարձակապէս նշ" երիվար, ձի, և այն՝ որով երանգաւ և իցէ. ուստի և բանաստեղծք ի ներբողեան իւրեանց զերիվար ինչ, այլաբանութբ իւն Ռախշ կոչեն։ 2. Ծիածան. Գօվսի գուզէհ։ 3. Նշյլ և ճառագայթ. (է արմատն Ռախշիտէն բայից.) Ջիյա վէ ժէրէմէ։ 4. Նշ" գոյն երեսթն իրի ինչ, և կամ պատկերի մարդոյ, որ երևի ի ջրոյն և ի հայելւոջ և յայլ փայլուն իրս. արաբերէն عكس Ա՛քս։ 5. Երկգոյն. Տէօրէնկ. այս սպիտակ և կարմիր և այլ։ Այլև նոյն է ընդ բառիցն ՔԷՐՐԻՒԽ, և ՓԷՐԽԻՒՆՏԷ. Որ է օրհնեալ. Միւպարէք.

ՌԱԽՇԱ رخشا * Տե՛ս ՐԷԽՇԱ.

ՌԱԽՇԷՆՏԷ رخشنده Տե՛ս ՐԷԽՇԷՆՏԷ.

ՌԱԽՇԻՅՏԷՆ رخشيدن * Փայլատակել. Եըլտըրըմագ. (հրամայական Ռախշ, և անուանի Ռախշէ.)

ՌԱԽՇԻՇ رخشش * Փայլատակումն. Շիմշէքին չագմասը.

ՌԱՀ راه * Ճանապարհ, ուղի. Եօլ. արաբ" طريق Դարիգ. տես և ՀԷՆԺԱՐ. Որ և նմանութ տես ՌԱ՛ՀԻ ՀԱԳ, այսինքն ճանապարհ ճշմարտութե. և ՌԱՀԻ ՐԱՍԹ, որ է ճանապարհ ուղիղ։ 2. Երաժշտական եղանակ. Մուգամ նաղմէ։ 3. Անգամ. Քէրրէ. որ և Թուր" ասի Եօլ. այս Եէքտօս, միանգամ. Պիր եօլ. և նոյն է թէ ասիցի Եէքտաֆ։ 4. Կարգ և կանոն. Րէսմ վէ գաիտէ. 5. Նոյն է ընդ բառին ՀՈՒՇ. 6. Տե՛ս ՍԷԽԻՒՆ. 7. Տե՛ս ՐԱՅ, դր առաջին նշանակութեն. 8. Ներքին մարդոյ. Տէրունի շուփու. զի ասի՝ Ռահէ քէշան յա քէշան չէքէ. Թուրքք" Քէշան տէրունինի քէշան ուշրը. որ և (թեթևացուցեալ) ասի ՌԷՀ.

ՌԱՀԱՎԷՐ راهوار * Ճանապարհորդ. ուղևոր. Եօլճի. (և Թարգ" բերող ճանապրհի).

ՌԱՀԱՎԷՐՏ راهوارد * Ընծայ. Թէհաֆէ. արաբ" Հէտիյէ. (և քանզի ճանապարհորդք ի դառն իւրեանց յուղևորութե ի հայրենիս, ընծայաբեր լինին սիրելեաց և բարեկամաց. և յայն սակս ընծայն կոչեցաւ Ռահավէրտ.) որ և ասի ԷՐՄԷՂԱՆ, ԷՐՄԷՂԱՆԻ, ՄԷՐՄԱԶԷ, ՆԷՎՐԱՀԱՆ, և ՌԷՀԱՎԷՐՏ.

ՌԱՀԶԷՆ راهزن * Տե՛ս ՌԷՀԶԷՆ. 2. Տե՛ս ԽԻՒՆԵԱԿԷՐ.

ՌԱՀԷՆ راهن * Զմենի. Թուրքերէն Գըշլըճըգ ալըշը.

ՌԱՀԷՎԻ راهوى * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պիր նէվա իսմի օթուր. որ և ասի ՌԷՀԱՎԻ.

ՌԱՀԻԱՊ راه آب * Ջրանցիկ կամ փողրակ. Սու եօլը.

ՌԱՀԻ ԽԱՊԻՅՏԷ راه خوابيده * Ճանապարհ վարուն. Իշլէք եօլ.

ՌԱՀԻԿԻՒԼ راه كل * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պիր նէվա իսմի օթուր.

ՌԱՀԻՀԱՃԻԵԱՆ راهحاجیان * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՀՔԵՀԱՆ ։

ՌԱ՛ՀԻ ՃԱՄԵՏԻՐԱՆ راه جامه دران Տե՛ս ՌԵ՛ՀԻ ՃԱՄԵՏԻՐԱՆ ։

ՌԱ՛ՀԻ ՇԱՀ راه شاه * Տե՛ս ՇԱՀՌԱՀ ։ 2. Այր աշխարհաշրջիկ ։ (որ շրջեալ և ոլորանել իցէ ։) Մէյտի՛ ճիհանկիրտ, եահի էշ մէշ էօյլ մէշ ադէմ ։

ՌԱՀԻ ՇԷՊՏԻՅԶ راه شبدیز * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ ․ զոր արարեալ է Պարպիւտ երաժիշտն խոսրովեան փերվեզի ախոռին պարսից ․ Պիր չեհն եաի ատըր ։

ՌԱՀԻՊ راهب * (բառ արեպի) Տե՛ս ՔԵՇԻՅՇ ։

ՌԱՀԻՏԻՅՆ راهوین * Ճանապարհ հաւատոյ ․ Շէրիյաթ ։

ՌԱՀԻ ՐՈՒՇԷՆ راه روشن * Արդ՛ հեւտ ճանապարհ ․ Ճատտէ ։ (Եւ Թարգմանի լուսաւոր ճանապարհ ։)

ՌԱ՛ՀԻ ՔԷՀՔԷՇԱՆ راه کهکشان Տե՛ս ՔԵԱՀՔԵՇԱՆ ։

ՌԱՀԿԻՒԶԱՐ راهگذار * Վարուն ճանապարհ (ընդ որ բազումք անցանեն ․) Թուրքերէն Եօլ օղրաղը ։ 2. Ջրանցիկ ․ Սու եէչէտի ։

ՌԱՀԿԻՒՍԹԷՐ راه گستر * Է անուն ինչ, որ ասի զերադադարբ երիվարէ, և զջորւոյ. նաև զուղտ ․ Զիյադէ էշեա ։

ՌԱՀՆԷՎԷՐՏ راه نورد * Երագընթաց. (է մակդիր անուն ինչ, որ ասի զերիվարաց ․) Եօրղա վէ չապուգ էշէկ ։ (և Թարգ″ ծալող ճանապարհի ․ Եօլ գաթրէտի ․ որ և ասի ՌԷՀՆԷՎԷՐՏ ։

ՌԱՀՆԻՒՄԱ راهنما }
ՌԱՀՆԻՒՄՈՒՆ راهنمون } Տե՛ս ՌԷՀՆԻՒՄԱ ․ որ և ասի ՌԱՀՆԻՒՄԱՅ ։

ՌԱՀՊԱՆ راهبان * Պահապան ճանապարհի ․ Եօլ պէքճիսի ․ որ և ասի ՌԱՀՎԱՆ ։

ՌԱՀՊԷՆՏ راهبند * Նախ նոյն է ընդ բառին ՌԱՀԶԷՆ ։ 2. Նշանակէ որ ինչ բառն ՊՃՏԱՐ ։

ՌԱՀՊԷՐ راهبر * Առաջնորդ ճանապարհի ․ Գուղաւուղ ․ արպ″ Տէլիլ ։ (և Թարգմանի տանող ճանապարհի ․ Եօլ էլէթիճի ․) ասի և ԹԻՒՐՂԱՆ, և (Թեթևացուցել) ՌԷՀՊԷՐ ։

ՌԱՀՎԱՆ راهوان * Տե՛ս ՌԱՀՊԱՆ ։

ՌԱՀՎԱՐ راهوار * Տե՛ս ՌԷՀՎԱՐ ։

ՌԱՀՏԱՆ راهدان * Գիտակ ճանապարհի ․ Եօլ պիլիճի ․ արաբերէն Տէլիլ ։ (Եւ է բարդեալ ՚ի բառից Ռահ, և ՚ի Տան՝ հրամայականէ Տանիստէն բային ։)

ՌԱՀՏԱՐ راهدار * Տե՛ս ՌԱՀՊԱՆ ։ 2. Մաքսառու կամ բաժառու ․ Կիւմրիւքճի վէ գաճ ճի ․ որ և ասի راجدار ՊԱՃՏԱՐ ։ 3. Տե՛ս ՌԷՀԶԷՆ ։

ՌԱՀՔԻՈՒՓԹԷ راهكوفته * Խոնջեալ կամ վաստակեալ յուղւոյ ․ Թուրքերէն Եօրղուն ։

ՌԱՄ ԷՐՏՇԻՅՐ رام اردشیر * Է անուն քաղաքի միոյ ․ (զոր շինեալ է Երաշխիր արքայ, որ է Արտաշիր ․) Պիր շեհիր եաի ատը ։

ՌԱՄԻԵԱՏ رامیاد * Տե՛ս ՌԱՄԻՆԱՏ ։

ՌԱՄԻՆԱՏ رامناد * Հնազանդ, հլու ․ Մուտիյ վէ մունգատ ։ 2. Է անուն ՟Իը երորդի աւուրն պարսկական ամսոց ․ ասի և ՌԱՄԻԵԱՏ ։

ՌԱՆՏԷՆ راندن * Տե՛ս ՐԱՆՏԷՆ ։

ՌԱՍԱՏ رصد * Է հորն այն՝ զոր աղբ աստեղաբաշխք առն փորել խորագոյն, և մտեալ ՚ի մէջ նր հայելին ՚ի յերկինս ․ անդ զի զընթացս և զշարժմունս հաստատուն և մոլորակ աստեղաց ․ և թէ յինչ կացուածս են նոքա, անսեալ և դիտեալ ՚ի մատեանս գրիցեն ․ և մատեանքն այնոքիկ Զիճ կոչին ․ յորոց ամ ըստ ամէ թագվիմ հանեն ․ և Զիճն որ այժմ ՚ի գործ ածի, այն է՝ զոր եհան աստղաբաշխն Ուլուղ պէկ Թոռն Թիմուրլէնկին ՚ի Սեմերգանդ քաղաքի ՚ի Թուականին 813 ։

ՌԱՎԷՆՏ راوند * Տե՛ս ՄԷՆՃ ։

ՌԱՎԻՅՏ راوید * Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐՂԱԶ ։

ՌԱՎԻՒՏ راود * Նոյն ընդ ՌԱՏԻՒՏ ։

ՌԱՏ راد * Առատ, առատաձեռն ․ Ճիւմէրտ ․ արպ″ سخی Սախի ։ 2. Քաջ, և կորովի ․ Շէճիյ վէ փէհլէվէր ։ 3. Գիտուն և մտացի ․ Տանա վէ խիրէտմէնտ ։ 4. Բանախօս և բանաստեղծ ․ Սէխիւնվէր վէ շաիր ։ 5. Տե՛ս ՐԱՏԻԽԱՆԷ ։

ՌԱՏԻՒՏ رادو * Առապար ․ Էնիշլի վէ եօգուշլու եէր ։ 2. Մարգաւետ և խոտաւէտ վայր ․ Չայիր վէ չէմէնլի միէր ։ 3. Տե՛ս ՌԱՏ, ըստ առաջին նշանակութեան ․ որ և ասի ՌԱՎԻՒՏ ։

ՌԱՏՄԷՆԻՇ رادمنش * Առատաբարոյ ․ Քէրիմ միզաճ ։

ՌԱՏՊՈՒ رادبو }
ՌԱՏՊՈՒՅ رادبوی } Փայտ ինկոյ ․ Ո՛ւտ աղաճի ։ (Եւ առանօր բառս Ռատ՝ յուցանէ զքեղեցիկ և ընտրունելի ․ խոշ վէ մագպուլ ․ իսկ Պու, հոտ ․ Գոգու ․ և այսու յարմարութեամբ եղեալ է անուն փայտին ինկոյ, որ է Ո՛ւտ աղաճի ։)

ՌԱՖ رف * Է նեղ տախտակն այն, զոր ՚ի տունս սեւեռեալ հաստատեն յորմունս անօթակաց ․ որ արաբերէն և Թուրքերէն ևս կոչի Ռաֆ ։

ՌԷԶ رز * Որթ խաղողոյ ․ Տէյիւմիւ էն-

ջիոտ ։ Եւ մերթ ցուցանէ խաղող ․ Խաչիոս ․ Կէն_ ջիոսր ․ Ուսանի և գինին՝ որ կոչի Տիւխինէյիւսէջ, յայտնանէ առի, զի է ծնունդ և դուստր որթոյ ։ 2 ․ Այգի ․ Պաղ ։ 3 ․ Գոյն ․ Բէնք չէվի ․ և յայտ_ նանէ է՝ կոչի Բէնաէջ, կամ Բէնքէջ ․

ՌԷԶԱՆ رزان * (յոգնականն Ռէզ բառին) Որթք ․ Խաղող չպտուղ ․ Էօմ Բէյելէր ։

ՌԷԶՄ رزم * Մարտ, կռիւ, պատերազմ ․ Թուրքերէն Սավաշ ․ որ և ասի ՃԷՆԿ ։

ՌԷԶՄԿԵԱՀ رزمگاه * Մարտատեղի ․ Ճէնկ եէրի ։

ՌԷԶՄՃՈՒՅ رزمجوی * Տե՛ս ՓԷՐԽԱՇՃՈՒՅ ։

ՌԷԶՄՍԱԶ رزمساز * Ռազմարար, այսինքն մարտնչող ․ Թուրքերէն Ճէնկճի ։

ՌԷԶՊԱՆ رزبان * Այգեպան ․ Պաղչուան ։

ՌԷԶՊԻՐ رزبر * Հատող ․ Թուր՝ Դուդա_ ղէ ․ (Է բարդ ՚ի բառից Ռէզ, որ է որթ ․ և ՚ի Պիւր՝ հրամայականէ Պիւրիտէն բայից ։)

ՌԷԶՎԱՆ رزوان * Տե՛ս ՌԷԶՊԱՆ ։

ՌԷԶՐՈՒՏ رزرود * Է անուն գետոյ միոջ ՚ի գաւառին Մավէրանի նէհր ․ Պէր ըրմագ ատը տէօր ։

ՌԷՀ ره * Նոյն է ընդ բառին ՌԱՀ, և նշանակէ ճանապարհ ․ Եօլ ․ արաբերէն طريق Դարիգ ․ Եւ է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Ռահ ․ որպէս և բառս Մէհ, ՚ի բառէն ماه Մահ ։

ՌԷՀԱ رها * Փրկութիւն ․ Խէլաս ։

ՌԷՀԱ ԵԱՖԹԷՆ رهايافتن * Փրկութի գտանել ․ Խէլաս պուլմագ, գուրթուլմագ ։

ՌԷՀԱՆԷՆՏԷ رهاننده * (ընդունելութիւն ներգործական) Փրկիչ ․ Գուրթարըճը ։

ՌԷՀԱՆԻՑՏ رهانيد * (կատարեալ եղակի երրորդ դէմ Ռէհանիտէն բային) Փրկեաց ․ Գուրթարտը ։

ՌԷՀԱՆԻՑՏԷՆ رهانيدن * Փրկել, նաև ՚ի բաց թողուլ ․ Խէլաս էթմէք, վէ գօյվէրմէք ․ որ և ասի ՌԷՀԱՆՏԷՆ ։

ՌԷՀԱ ՇԻՏԷՆ رهاشدن * Փրկիլ ․ Գուրթուլմագ ։

ՌԷՀԱՎ رهاو * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ ․ որ և ասի ՌԷՀԱՎԻ ․ Պէր նէվա ատը տէօր ։

ՌԷՀԱՎԷՐ رهاور * Տե՛ս ՌԱՀԱՎԷՐ ։

ՌԷՀԱՎԷՐՏ رهآورد Տե՛ս ՌԱՀԱՎԷՐՏ ։

ՌԷՀԱՎԻ رهاوی * Տե՛ս ՌԱՀԷՎԻ ։

ՌԷՀԱ ՔԷՐՏԷՆ رهاکردن * Փրկել ․ Գուրթարմագ ․ Խէլաս էթմէք ։ 2 ․ Արձակել ՚ի կապանաց, և ՚ի բաց թողուլ կամ թողացուցանել ․ Պէր դուզագտան գուրթարմագ, վէ սալը վէրմէք ։

ՌԷՀԱՔԻՒՆ رهاكن * (հրամայականն բային Ռէհա քէրտէն) Փրկեա՛ ․ Գուրթար ․ 2 ․ ՚ի բաց թող ․ Սալը վէր ։

ՌԷՀԶԷՆ رهزن * Հուղկահար, աւազակ ․ Եօլ ուրան, եօլ քէսիճի ․ Թուր՝ Հարամի ․ և չէղաթայերէն Գարագչը ․ (է թեթևացուցեալն բառին ՌԱՀԶԷՆ ․ և Թարգմանի հարկանող ճանապարհի, այսինքն անցորդաց ճանապարհի ․) ասի և ՇԻՆԿ ՄԻՆԿ, ՇԻՆԿԻԼ ՄԻՆԿԻԼ, ՌԱՀԶԷՆ, և ՌԱՀՏԱՐ ։

ՌԷՀԷՆՃԱՄ رهنجام * Գրաստ ․ Մէրքէպ ․ նաև այլ պիտոյք ճանապարհի ․ Վէ չէվա_ զըմ ասյէրէ ։ (Եւ այս բառս այնու անուամբ ասի զգրաստէ, զի նա ընթանալով ՚ի ճանապարհի, ՚ի վախճան հասուցանէ զճանապարհն ։)

ՌԷՀԻ رهى * Ծառայ ․ Գուլ ․ որ և ասի ՊԷՆՏԷ ։

ՌԷՀԻ ԱՎ رهآو * Ճանապարհ ջրոյ ․ Սու եօլը ։

ՌԷՀԻ ՃԱՄԷՏԻՐԱՆ رهجامه دران Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ, զոր հընարեալ է երաժիշտ ոմն Նիկիյաս անուն ․ Պէր նէվա իսմի տէր ․ (Պատմի թէ ՚ի նուագել վերոյիշեալ երաժշտին ՚ի բազմականի զեղանակս զայս, լուողքն պատառէին զհանդերձս իւրեանց ․ և յայն սակս եղանակս այս՝ կոչեցաւ Ռէհի ճամէտէրան, այսինքն եղանակ հանդերձ պատառողաց ․) որ և ասի ՌԱՀԻ ՃԱՄԷՏԻՐԱՆ ։

ՌԷՀԻՑՏԷՆ رهيدن * Զերծանիլ, փրկիլ ․ Գուրթուլմագ, խէլաս օլմագ ։

ՌԷՀԿԻՈՒՅ رهكوی * Երաժիշտ ․ Խանէն_ տէճի ։

ՌԷՀԿԻՒԶԱՐ رهگذار և ՌԷՀԿԻՒ_ ԶԷՐ * Նոյն է ընդ բառին ՌԱՀԿԻՒԶԱՐ ․ (է բարդ ՚ի բառէս Ռէհ, ճանապարհ ․ Եօլ ․ և ՚ի Կիւզ՚ար՝ հրամայականէ Կիւզաշթէն բայից ․)

ՌԷՀԿԻՒԶԷՐԻ رهگذری * (յոգնա_ կանն Ռէհկիւզէրիան) Ճանապարհորդ ․ Եօլճի ։

ՌԷՀՆԷՎԷՐՏ رهنورد * Տե՛ս ՌԱՀ_ ՆԷՎԷՐՏ ։

ՌԷՀՆԻՒՄԱ رهنما } Ուղեցոյց ․
ՌԷՀՆԻՒՄԱՅ رهنماى } Եօլ ջէօսթէ_ րէնի ․ Չէղա՝ Եօլդաշ ․ և արաբ՝ دليل Տէլիլ ․ (և է բարդեալ ՚ի բառէս Ռէհ, և ՚ի Նիւմայ՝ հրամայականէ Նիւմուտէն բայից ։)

ՌԵՀՆԻՒՄՈՒՆ رهنمون * Նոյն է ընդ բառին ՌԵՀՆԻՒՄԱՅ։

ՌԵՀԳԵՐ رهبر * Ուղեցոյց․ այսինքն առաջնորդ ճանապարհի․ Գուշակող․ արգ" Տեսանս Եւ նոյն Թեթեւացուցեալ՝ ի բառէն ՌԱՀԳԵՐ։

ՌԵՀԳԵՐԻ رهبری * Առաջնորդութիւն․ Գլխաւորել։

ՌԵՀԳԵՐԻ ՔԵՐՏԵՆ رهبری کردن Առաջնորդութիւն առնել, այսինքն առաջնորդել․ Գլխաւորել ինչ։

ՌԵՀՎԱՐ رهوار * Երագընթաց ձի․ Եօրղա ձի ջաֆգուն ալի։ (Եւ Թարգմանի Պառակշալ ճանապարհի․)

ՌԵՀՏԱՐ رهدار * Նոյն է ընդ ՌԱՀՏԱՐ։

ՌԵՀՐԵՎ رهرو * Ուղեգնաց․ Եօլճի։

ՌԵՀՐԵՎԻ رهروی * Ուղեգնացութիւն։

ՌԵՅՀԱՆ ریحان * Բառս այս առի հասարակօրէն զի՛ և իցէ հոտաւէտ տերևոց․ Հէյ իօշ պօռ Եափրագ․ Իսկ յատկապէս է անուն յայտնի և ծանուցեալ տերևոյ իրիք։

ՌԵՆՃ رنج * Տե՛ս ՐԵՆՃ։

ՌԵՆՃԱՆԻՅՏԵՆ رنجایدن * Նոյն է ընդ բային ՐԵՆՃԱՆԻՅՏԵՆ։

ՌԵՆՃԵ رنجه * Հիւանդութիւն և տառապանք, կամ վիշտ․ Պէյմարի վէ չաճմէթ, որ ընդ բային շարակցեալ առի ՌԵՆՃԵ ՔԵՐՏԵՆ, և նշանակէ վշտացուցանել։

ՌԵՆՃԻՅՏԵՆ رنجیدن * Նոյն է ընդ բային ՐԵՆՃԻՅՏԵՆ։

ՌԵՆՃԻՇ رنجش * Տե՛ս ՐԵՆՃԻՇ։

ՌԵՆՃԳԵՐ رنجبر կամ ՐԵՆՃԳԵՐ * Տառապող, այսինքն կրող աշխատութե․ Զահմէթ չէքիճի․ և է սա բարդեալ՝ ի հրամայականէ Պէրտէն բային։

ՌԵՆՃՈՒՐ رنجور * Տե՛ս ՐԵՆՃՈՒՐ։

ՌԵՆՏ رند * (հր" Ռենտիտէն բային) Տաշեա՛․ Եօն։ 2․ Անուշահոտ իր․ Խօշգօգ նեսնէ։ 3․ Նոյն է ընդ բառին ԿԵՐՏ, որ է փոշի․ Թօզ։ Որ Խոսրովէնօ առի։ 4․ Ցափշտակութիւն և գողացութիւն․ Գափմագ վէ օղուրլամագ։ 5․ Իր՝ որ փոքր մի դառն է և տտիպ, այսինքն փոթոխեմ զբերանն, որպիսի է գխտորն և կեղևն նռան։ 6․ Պտուղ դափնւոյ․ Տէֆնէ եէմիշի․ արաբերէն Հապպի-ւղ ղար։ 7․ Տե՛ս ՌԵԽԻՒՆ։

ՌԵՆՏԱՆԻՅՏԵՆ رندانیدن * Եանցողականն Ռենտիտէն բային։

ՌԵՆՏԵ رنده * Քերիչ հիւսանց․ (է գործի ինչ, որով հարթեալ հաւասարեն զտախ-

տակս․) Թարթ" և Ռէնտէ․ 2․ Մաճ․ Պէօզէյ։ 3․ Երկաթ ինչ (որ բառնայ զծուռութիւն տախտակի, և զերեսացուցանէ զմանուածս և տարածեալ առ ոսկերչաց․) Պէյ օճ ափօ։

ՌԵՆՏԻ رندی * Տաշեղ՝ որ ելանէ ՚ի քերանաց․ Ռէնտէտէն չըգան Եօնգա։

ՌԵՆՏԻՅՏԵՆ رندیدن * Քերծել․ Սըյըրմագ։ 2․ Փայտ տաշել․ Աղաճ եօնմագ եօնմագ։ 3․ Թխով ցեխ քերել․ Քիրէչ իէլէ պուզէլ փոզլամագ։ (հրա" Ռէնտ, և ապառնի Ռէնտէմ։)

ՌԵՆՏԻՇ رندش * (բայած" Ռէնտիտէն բային) Տաշուածք, տաշեղ․ (Թէ փայտի և Թէ այլոց որ ելանէ Է քերան քերանացն․) Եօնգա։

ՌԵՇՆԻՒՎԱՏ رشنواد * Է անուն քաջի միոյ, որ էր զօրագլուխ յաւուրս Թագաւորութեան Հիւմայի՝ դստեր Պեհմէն արքայի։ Պատմի Թէ՝ ՚ի Հոռոմոց անտի տակաւ ինչ զօրք եկեալ առպատակեցին զդաւառս իշխանութեան Հիւմայի․ յորում ժամանակի կուսակալ քեզ՝ սահմանագլուխ վայրաց ՚ի դիմի հարեալ նոցա՝ պատերազմեցան․ և Ռեշնիւվատ՝ որ և զօրագլուխ էր և որդի զօրագլխի եկեալ ՚ի պատերազմ Հոռոմոց կոտորեցաւ ընդ նոսա։

ՌԵԳԱԳ رباب * (բառ արէպի) Է հաշակեալ նուագարան ինչ․ որոյ պարսկականն է Չէշլիա․ բայց յաճախ ՚ի գործ ածի ՚ի պարսիկ լեզուի։

ՌԵԳՈՒՆ روں * Տե՛ս ՐԵԳՈՒՆ։

ՌԵՍԵՆ رسن * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Պարան կամ չուան․ Իփ․ առի և ՌԻՑԱՆ։

ՌԵՍԵՆԹԱԳ رستاب * Ձուանու մանն․ Իփ գէօգէնճի։ (և է բարդեալ ՚ի բառէն Ռէսէն, և՝ ի Թափ՝ հրամայէն Թափիտէն բային։)

ՌԵՍԵՆԳԱԶ رسنباز * Լարախաղաց․ Ճանբազ։

ՌԵՏ رد * (Թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Ռատ) Իմաստասէր կամ խոհեմ, և կամ մտացի․ Ֆէյլէսօֆ վէ ակըլլը վէ ուքիլ։ 2․ Քաջ և կորովի․ Տէլավէր վէ պէհլիվան։

ՌԵՏԱՆ ردان * (յոգնականն բառին Ռէտ) Իմաստասէրք, և խոհեմք և մտացիք․ Ֆէյլէսօֆլէր, վէ ուքիլլէր։

ՌԵՖԻՅՏԵ رفیده * Է այն իրն, յորոյ վերայ հաց եդեալ կպուցանեն ՚ի Թոնիրն․ որ Է հայոց ռամկօրէն առի ռափաթայ։

ՌԸԹԼ رطل * Տաշտ կամ կճուճ գինւոյ՝ ՚ի գոլն խաղամ լի․ Ճամի շէրապ տօլու օլան պաղիչ հաղէքնօք։

ՌԽԽԽ رخ * Է Թռչուն ինչ յաղթանդամ և մեծամարմին, որ իբրև զԹռչունն կաճ-

ցեալ Սիմուրգ՝ ոչ ունի զօրութիւն տրտաքին․ և այն Ռխահ՝ որ կայ ՚ի հատոյմածս ստորընձոյ, ՚ի սորա անուն յորջորջեալ է․ որ և ասի ՌԻՒԽՌԻՒՊԱ․ յորմէ յայտ լինի ըստ բանի մեկնութ[եան] Քէմալփաշազադէին, թէ Ռխահն իցէ միեղջերու, այսինքն Քէրքէտէն, զոր յափշտակէ ասեն վերոգրեալ Թռչունն․ Պէք պէյիւյիւք ճէսամէ գուշ տըր։

ՌԻՒԽՌԻՒՊԱ رخ * Է անուն յաղթանդամ և մեծամարմին Թռչնոյ միոյ, որ լինի ասեն ՚ի կղզիսն ովկիանոսի, և ոչ գայ ՚ի մայրցամաքն տեղիս․ և ասեն թէ զմիեղջերուն մագլօքն իւրովք յափշտակեալ տանի ՚ի բոյն իւր․ և ըստ այսմ բարդութ[եան] բառս Ռխահ նշ" զմիեղջերուն։ Իսկ այլք ասեն, թէ Ռխահն է Թռչուն ինչ, որ անգոյ է ըստ իրին․ Եւ եւս յանուն այսր Թռչնոյ՝ երկու հատոմանք խաղու շատրենճին անուանեալ կոչին Ռխահ․ Պէք պիւյիւք գուշ տըր։

ՌԻՒՊԱՀ رباه * Տե՛ս ՌՈՒՊԱՀ․

ՌԻՒՊԱՅ ربای * Է հրամայա" Ռիւպուտէն բայլին, որ և բարդի ըստ Քէհաղիքալայ։

ՌԻՒՊԱՅԷՆՏԷ رباینده * (ընդունել" Ռիւպուտէն բայլին) Յափշտակող․ Գափըճը․

ՌԻՒՊԱՅԻՇ ربایش * Յափշտակութ[իւն]․ Գափըշ։

ՌԻՒՊԱՅԻՏԷՆ ربایدن * (անցողական Ռիւպուտէն բայլին) Տալ յափշտակել․ Գափտըրմագ։

ՌԻՒՊԱՊ رباب * Է տեսակ ինչ հնչական նուագարանի․ Պէք նէյի սազ տըր։ Եւ թէ այէս հրամայականալ է բառս առ ձմէին Ռիւպուտ արտաքերութ[եամ]բ, բայց սառուգագոյնն է Ռիւպուտ։

ՌԻՒՊՈՒՏԷ ربوده * (կրաւոր" ընդունել" Ռիւպուտէն բայլին) Յափշտակեալ․ Գափըլըշ։

ՌԻՒՊՈՒՏԷՆ ربودن * Յափշտակել․ Գափմագ․ (հր" Ռիւպայ, և ապառ" Ռիւպայէտ։)

ՌԻՒՊՊ ربّ * Նշ" զայն, զի ամ մրտրղոյ՝ որ իցէ ջրի, զմուղն տաեալ եռացուցանեն մինչև ՚ի թանձրանալ, և ապա շէքերով ըմպելի և օշարակ կազմեն․ որպիսի է լեմոնն, մանուշակն, հիւսմեան, Ռիւպասն, և սոցին նմանք․ Հէր տիւրլիւ եէմիշլէրին սույըն սըգըպ գայնադըրլըր։

ՌՈՒՄ روم * Է յայտնի և ծանուցեալ գաւառ, որ է աշխարհն Հոռոմոց․ Մա՛րուֆ մէմլէքէթ վէ վիլայէթ իսմի տիր։

ՌՈՒՄԻ رومی * Բնակիչ յունաստանի․

ՌՈՒՄԻԽՈՒՅ رومی خوی * Այն մարդն այն, որ ոչ գոլով ՚ի միում յատկական բնութ[եան]՝ մերթ իցէ բարեբարոյ և մերթ չարաբարոյ․ Կէահ եիյիւխույ, վէ կէահ պէտխույ օլան։

ՌՈՒՊԱՀ روباه * Աղուէս․ Տիլքի․ արաբերէն ثعلب Սա՛լէպ։

ՌՈՒՊԱՀԹԷՐԻՑՔ روباه ترك * Շնխաղող․ Իթ իւզիւմի․ արաբերէն عنب الثعلب Ի՛նէպիւսսա՛լէպ։

ՌՈՒՊԱ՛ՀԻ ԹԻՒՐՔԻ روباه ترکی * Նոյն է ընդ բառին ՐԻՅՔԷՆԱՐԷ, որ է ողնի․ Թիւրքերէն Քիրփի։

ՌՈՒՊԱՀՊԱԶ روباه باز * Աղուէսաբարոյ, նենգաւոր, կամ խարդախ․ Հիյլէքեար վէ այեար։

ՌՈՒՊԱՀՊԱԶԻ روباه بازی * Նենգութիւն կամ խարդախութիւն․ Հիյլէքեարլըգ։

ՌՈՒՊԷՀ روبه * Տե՛ս ՌՈՒՊԱՀ․

ՌՈՒՊԷՀԱՆԷ روبهانه * Աղուէսօրէն․ Տիլքիճէ․

ՌՈՒՊԷՀԷՔ روبهك * (նուազականն բառին Ռուպէհ) Աղուէսակ․ Տիլքի ճիկի․

ՌՈՒՍԻ روسی * Բնակիչք գաւառին Ռուսաց․ Ռուս վիլայէթինին մէնսուպ օլանլար։ 2․ Է անուն քաղքի միոյ Թուրքաստանի․ Պիր շէհրին ատը տըր։

ՌՕՍՊԻ روسپی Բոզ կին․ Ջէնդէքահպէ։

ՍԱ

ՍԱ سا * Հարկ (զոր առնու մեծաւոր թագաւորն յիշխողաց ընդ ձեռամբ իւրով եղելոց․ և ըստ այսմ նշանակութ[եան] բուն բառն սորին է Սաւ) Թաք" Պաճ խարաճ։ 2․ Է հր" Սայիտէն բայլին․ որ և բարդի։ 3․ Է մասնիկ ինչ նմանութ[եան], համառօտեալ ՚ի բառէն Սան․ զի ասի փէյլսա, այսինքն փէյլասա, որ է փղանման։ 4․ Է տեսակ ինչ աղուէս կերպարանաւ․ Պիր նէվ՛ չաքալ գուշադ տըր։

ՍԱ՛ صاع * (բառ 'ի բնէ արէպի) Քոռ. (է ամանն այն՝ որով չափեն զարմտիս, այսինքն զցորեան և զգարի. և է սա տեսակ ինչ չափու. և ստանի զորչափութիւն չորից մոդից.) Քիլէ. արաբերէն قفیز Գաֆիզ ։

ՍԱԳ ساق * (բառ արէպի) Հասարակօրէն սորին կոչի ձ և իցէ իրի. իսկ յատկաբար՝ սրունք. Թուրքերէն Պաչաք ։

ՍԱԳԻ. ساقی * (բառ արէպի) Մատռուակ. չէղաթայերէն Այաղչը, կամ Այագճը. զի Այաղ կամ Այագ նշանակէ գաւաթ. Գադեհ ։

ՍԱԳՄՈՒՆԻԵԱ سقمونیا * Սակամոնի. (է դեղ ինչ կարի լուծողական, որ յոյժ օգտակար է 'ի վարել և 'ի հանել զգաւելուածս խառնուածոց. որոյ լաւն լինի 'ի լերինս Անտիոքայ. և մին այն 'ի Միւֆրէտաթս գրոց բժշկականաց կոչի Սագմունիեայի Անդաքի.) Պէր թորլու փէթ չայէր մէսհիլ. որ և ասի ՄԱՀՄՈՒՏԷ ։

• **ՍԱԳՖ** سقف * (բառ արէպի) Ծածք տան. Փուշիչի իւնէ ։

ՍԱԴՈՒՐ ساطور * Սակուր, վաղր. (է գործի ինչ ծանուցեալ, զոր յաճախ 'ի գործ ածեն մսագործք. և այնու կտրեն զմիս և կոտորեն զոսկերս ։)

ՍԱԵԷՊՐՈՒՃ سايبروج * Է տեսակ ինչ մանր խնձորոյ. որ յոյժ համեղ է և քաղցրահամ. որ և ասի ԵԷՊՐՈՒՃ. Պիր նէվի էլմա փէթ ։

ՍԱԶ ساز * Է նուագարանն Չէնկ կոչեցեալ։ 2. Կարգադրութիւն, օրպիսութիւն. Ինթիզամ հալ։ 3. Պիտոյք ուղևորութեան և ճանապարհի. Մուհիմմաթը սեֆէրիյէ վէ լէվազըմը թարիգ։ 4. Նոյն է ընդ բառին ՍԱՄԱՆ ։ 5. Ջէն մարտի. Սիլահը ճէնկ. որ ասի ՍԱԶԻ ՍԷԼԷՊ. Սազ՝ պարսկերէն, և Սէլէպ՝ արէպի է ։ 6. Պատրաստութիւն խրախճանութեան. Թէտարիքը չէյմէճէլս ։ 7. Ներդաշնութիւն և խաղաղութիւն. Մէսէր վէ հէյզէ։ 8. Առողջ, օգուտ. Ֆայտէ ։ 9. Համգոյն և նման. Մէսըլ վէ մանէնտ ։ 10. Է հրամայականն Սախթէն բային, որ և բարդի որպէս Չարէսազ.

ՍԱԶԱՆԻՑՏԷՆ سازانیدن * (անցողական Սախթէն բային) Տալ կազմել. Տէդարիքլէթմէք ։

ՍԱԶԱՔ سازاک * Սրահ. Տէհլիզ ։

ՍԱԶԷԳ سازق * Մանր եղեսուր. Թուրքերէն Եողուն չէրի ։

ՍԱԶԷՆՏԷ سازنده * Նուագածու. Սազ չալըճը. Թուրքերէն Չալղըճը ։ 2. Կազմող կամ յօրինող. Տէդարիք էդիճի ։

ՍԱԶԻՑՏԷՆ سازیدن * Տե՛ս ՍԱԽԹԷՆ ։

ՍԱ՛ԶԻ ՆԷՎՐՈՒԶ سازنوروز * Է անուն եղանակի միոյ յերեսուն եղանակաց անուր, զորս հնարեաց Պարպիւտ հուչակաւոր երաժիշտն խոսրովին փերվիզի. Պիր չալղը նէվի փէթ ։

ՍԱ՛ԶԻՐՈՒԱՀ سازراه * Պատրաստութիւն պիտոյից ճանապարհի. Թէտարիքը ռահ, վէ մէհմէմաթը սէֆէրիյէ. որ և ասի ՍԱԶԻՐԷՀ ։

ՍԱԶԻՒ سازو * Պարան ոլորեալ 'ի լիֆէ արմաւոյ. (զոր 'ի գործ ածեն 'ի նաւս, և կապեն զբեռինս ողտամաղխից. և կախաղաննեն զյանցաւորս ։) Խուրմա լիֆինտէն պիւքիւլմիշ իփ. որ և ասի ՍԱ՛ԶԻՒ ՊԱԶ ։

ՍԱԶԻՒՊԱԶ سازوباز * Տե՛ս ՍԱԶԻՒ ։

ՍԱԶԻՒՔԵԱՐ سازکار * Գործի գործոյ. այսինքն գործիք արուեստաւորաց. Ալէթլէր ...

ՍԱԶԿԷՐԻ سازکری * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պիր նէվի փէթ ։

ՍԱԶՄԷՆՏ سازمند * Իր զարդարեալ և կարգադրեալ. Արաստէ վէ մունթազամ օլան նէսնէ. զի ասի՝ Սազմէնտ էյլէ ...

ՍԱԶՎԱՐ سازوار Նոյն է ընդ ՍԱԶՔԵԱՐ ։

ՍԱԶՎԱՐԻ سازواری * Յարմարութիւն. Ույղունլուգ, վէ ...

ՍԱԶՎԷՐ سازور * Պատրաստ և կազմ. Հազըր վէ մուհէյյա ։ 2. Յուցանէ զայն ինչ՝ որ է տէր կարգադրութեան ։

ՍԱԶՔԵԱՐ سازکار * Յարմար. Ույղուն, մուվաֆըգ ։ 2. Կարող գործոյ. Մուքթէտիր ...

ՍԱԶՔԵԱՐԻ زکاری * Յարմարութիւն. Ույղունլուգ ։

ՍԱ՛ԹԷՐ سعتر * (բառ արէպի) Ջաթար կամ ծոթրին. (է խոտ ինչ գառնահամ, զոր չորացուցեալ և ծեծեալ, և ընդ աղի խառնեալ, ուտեն հաց թաթախելով 'ի նա.) Թուր՝ Կէօյէկէօթը. Տե՛ս ՄԷՋԱՋԷՆՔ ։

ՍԱ՛ԹԷՐԻ سعتری * Կին՝ որ 'ի կեր արկանէ զմէկշուշէնս ։

ՍԱԹԻՔԻՑՆ ساتکین * Մեծ կթղայ, որով 'ի բազմականի 'ի սեր իրերաց լի գինի ըմպեն. Սաղէրը ... որ և ասի ՍԱԹԻՔԻՆ, և ՍԱԹԻՔԻՑՆԻ ։

ՍԱԻ՛Տ ساعد * (բառ արէպի) Դաստակ. Թուրքերէն Պիլէք ։

ՍԱԼ سال * (յոգնա՛ بالیان. Սալեան. և سالها Սալհա) Տարի, ամ. Թուրքերէն Եըլ. արապ՝ سنه Սէնէ, նաև عام Ա՛մ. և չէղա՛ Իյլ ։

ՍԱԼԱՑԷՆՏԷ سال آینده * Եկողտարի, այսինքն տարին որ գալոց է. Կէլէճէք եըլ. որ և ասի ՍԱԼԻ ՏԻՑԿԷՐ ։

ՍԱԼԱՐ سالار * Զօրագլուխ. Սէրասքէր. 2. Առաջնորդ ժողովրդեան. Փիշվայի գավմ։

ՍԱԼԱՐԻՏԻՀ سالاریه * Տես ԿԻՋԻՅԸ.

ՍԱԼԱՐԽԱՆ سالارخوان * Տես ԽԱՆՍԱԼԱՐ։

ՍԱԼԵԱՆ سالیان * Նոյն է ընդ բառին ՍԱԼՀԱ, որ է յոգնականն Սալ բառին. և նշանակէ տարիք. Եըլլար։

ՍԱԼԵԱՆԷ سالیانه * Տարեկան և կարգեալ իր, որ տուեալ լինի. Սէնէվի օլան վազիֆէ. Թուրքերէն Եըլլըգ։

ՍԱԼԵՈՒՆ سالیون * Ունդ վայրի նեխուրի. Յապ քէրէֆսի Բոստին։

ՍԱԼԷ سله * Այս բառ պատասխանէ ՚ի մեզ բառին Ամեայ, որ ՚ի բարդութեան ՚ի գործ ածի. որպէս Եէքսալէ, միամեայ. և Տիւսալէ, երկամեայ. Թուրքերէն Պիր եըլլըգ. Իքի եըլլըգ։

ՍԱԼԷՆՃ سالنج կամ ՍԱԼԻՆՃ * Տես ՍԱՐԷՃ. որ և ասի ՍԱՆԷՆՃ։

ՍԱԼԻ سالی * Հին, վաղնջական. Քէօհնէ վէ փիշինէ։

ՍԱԼԻԳԻՒԶԷՇԹԷ سال گذشته * (Թարգմանի անցեալ տարի) Տես ՓԱՐ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՍԱԼԻՄԷՀ سال مه * Այսինքն ամ լուսնի, այս է լուսնական տարի. (որք են աւուրք 354) Սէնէի գամէրիյէ։

ՍԱԼԽԱՀ سالخواه * Բազմամեայ մարդ. Չօգ եաշ եէշէմիշ ատէմ։ Որ և ՚ի գործ ածեալ ասի զծառոց. զի գրի՝ Սէրվի սալխահ։

ՍԱԼԽՈՒՀ سالخوه * Է այն՝ որ ասի Թուրքերէն Սահէդ դալ։

ՍԱԼԽՕՐՏԷ سالخورده * Ամս անցուցեալ. Եաշ եէշէմիշ. այսինքն ծեր, որ բայց բազմամեայ. Փիրի մուհսին. և այս բառ ասի և զայլոց իրաց, որպէս Մէյի սալխօրտէ։

ՍԱԼՄԷՀ سالمه * Թուականն. Թարիխ. Որ է համարում ամաց ամսոց և աւուրց։ Նշ" և ա՛ հանապազ և միշտ. Ա՛լէլտէվամ վէ հէրգուն։

ՍԱԼՈՒՍ سالوس * Խարդախութիւն և նենգութիւն. Մէքիր վէ հիյլէ։ 2. Խաբող. Ալտայըճը. Ֆիրիփքեար։ 3. Կեղծաւոր առաքինի. Մուրայի սօֆի։

ՍԱԼ ՊԷ ՍԱԼ سال بسال * Ամ յամէ. Եըլտան եըլա։

ՍԱԼՊԷՐ سالبر * Է ծառն այն, որ ամ մի պտղաբերէ, և ամ մի ոչ. (և այս որպիսութիւն յայտնի է ՚ի ձիթենին, որ ամ մի արտադրէ զպտուղ, և ամ մի անպտուղ մնայ.) Օլ աղաճ՝ քի, պիր սէնէ մէյվէլի օլա, վէ պիր սէնէ օլմայա։ (Եւ Թարգ" պտղաւոր տարի. Մէյվէլի եըլ.)

ՍԱԼՏԱՐ سالدار * Բազմամեայ, հնաւուրց. Եաշլը։ (Եւ Թարգմանի տարեւոր։)

ՍԱԼՏԻՑՏԷ سالدیده * Տես ՍԱԼԽՕՐՏԷ։

ՍԱԽ ساخ * (կրճատեալ ՚ի բառէն Սախթէ) Կազմեալ. Տիւզիւլմիշ։

ՍԱԽԹ ساخت * (կատարեալ եղանակի երրորդ դէմք Սախթէն բային) Կազմեաց. Տիւզտի. Եւ շինեաց. Եաբտը։

ՍԱԽԹ سخت * Խիստ, կարծր, կամ պինդ. Թուր" Պէքք, նաև Գաթը. և արդ" Մուհքէմ։ Եւ գիտելի է՝ զի ՚ի գործ ածի սա ՚ի տեղի բառիս յոյժ. վասն զի յոյժ Թոյլն կոչի այս նման Սախթ սուսթ, այսինքն խիստ Թոյլ. Գաթը գէվշէք։

ՍԱԽԹԱՆԷ سختانه * Խստաբար. Տիւրիւշթ վէ շէտիտ։

ՍԱԽԹԷ ساخته * (կրաւորական ընդունելութիւն Սախթէն բային) Կազմեալ. Տիւզիւլմիշ. այսինքն շինածոյ. զի ասի՝ Սախթէնի սախնէ. այսինքն կազմեալ խօսք։

ՍԱԽԹԷԼԻԿԵԱՄ ساخته کلام * Ամեհի ձի. Կէրտէնքէշ վէ սէրքէշ աթ։

ՍԱԽԹԷՆ ساختن * Կազմել, այսինքն շինել. Տիւզմէք, քի Եափմագ մահնասընէ օլա. չէօլա" Թամամլամագ, և Եափմագ. (Հրամայական Սազ, և ապառնի Սազէտ.) ասի և ՍԱՋԻՅՏԷՆ։

ՍԱԽԹԹԷՐ سخت تر * (բաղդատական Սախթ բառին) Խստագոյն. Թուրքերէն Գաթըրագ. որոյ գերադրականն լինի Սախթթէրին, որ է Եւս խստագոյն։

ՍԱԽԹԻ سختی * Խստութիւն. Գաթըլըգ։

ՍԱԽԹԻԵԱՆ سختیان * Սեկ. Թուրքերէն ևս Սախթիեան. որ և ասի ՁԷՐՄ։

ՍԱԽԹ ՆԻՅԿ سخت نیك * Յոյժ բարի կամ խիստ բարի. Թուրքերէն Պէքք էյի։

ՍԱԽԹՏԻԼ سخت دل * Խստասիրտ. Գաթը եիւրէքլի. ասի և ՍԷՆԿԻԽԱՐԱ, և ՍԷՆԿԻԽԱՐԷ։

ՍԱԽԹՐՈՒ سخت رو * Պինդ երես. Պէքք եիւզլի, որով իմանի անամօթ. Պիշէրմ։

ՍԱԽԹՐՈՒՅ سخت روی * Տես ՚ի վերոյ ՍԱԽԹՐՈՒ։ Որոյ վերացեալն լինի سخت رویی Սախթրույի։

ՍԱԽԻՆ ساخن * Զգայական հոգի.

ֆթ

Ռուհի հայվանի . որ և ասի ՃԱՆ : Վա զի բանա_կան հոգին կոչի պարսկերէն Րէվան .

ՍԱՀԻԼ ساحل * (բառ արէպի) Տե՛ս ԼԻՊՏԵՐՆԱ .

ՍԱՀԻՊ صاحب * (բառ արէպի) Փո_խանորդ տէրայի . Վէքիլ վէ մութէմէթարդըրըլմըշ : 2 . Ստացող կամ տէր . Մալիք . Թուր" խոս . և չէղաթայերէն Իյա . զի տէր ասին՝ որ ասի Թուր" Էվլիյա , չէղաթայերէն ասի Էվէյա .

ՍԱՀԻՊԻ صاحبی * Է տեսակ ինչ հան_դերձի , որ է բազմակէտ . Պէր նէվ՝ ճամէ տէրտ . որ և ասի ԽԱՐԷ :

ՍԱՀԻՊՏԻԼ صاحب دل * Այր հոգե_ւոր , որ զուգէ զիրս՝ որք հանդերձեալ են լի_նել . և մեկնէ զաստուածային և զգժուարի_մաց խորհուրդս , իբր հոգւոյ ակամբ տեսանելով :

ՍԱՀԻՊՔԷՍԱՓԻ صاحب کفی * Է մակ_դիր անուն առն միոյ աստղագիտաց և յոյժ գիտ_նականի , որում անունն էր Իսմայիլ . սա եղև Վէզիր Ֆախրիտտէվլէի Թագաւորի՝ Տէյլէմ_եան զարմին , և մեռաւ ՚ի Րէյ քաղաքի ՚ի Թուա_կանի հիճրէթին 385 .

ՍԱՀՆ صحن * (բառ արէպի) Մէջն տան , և մէջն պարտիզի և դաշտաստանի . Մէյտան տէրէ , վէ մէյտան ավլը վէ ղալըն : 2 . Բաց տե_ղի , որոյ շրջապատն իցեն տունք կամ լերինք , և կամ որմունք : 3 . Մեծ կթղայ . Պէօյիւք գապտ . 4 . Է՛ անունն այն ՚ի մէջ որոյ կերակուր դնեն :

ՍԱՀՈՒՑԷ ساهويه * Է անուն երաժշ_տական ուրուք , որ ՚ի ժամանակի իւրում ՚ի մեկ_նութեն երաժշտութեան աննման և անհանգէտ էր . Պէր մուսիգիր նամը տէրտ :

ՍԱՀՐԱ صحرا * (բառ արէպի) Նոյն է ընդ բառիցն ՀԱՄՈՒՆ , և ՏԵՇԹ : Իսկ ար_աբերէն ասի և ս بريّة Պէրրիյէ . և بادية Պատիէ . նաև فضا Ֆէզա :

ՍԱՂ ساغ * Կարմիր կղմինտր , զոր ՚ի կաւոյ արարեալ Թրծեն ՚ի հնոցի . Գըրմըզը գէ_րէմիտ : 2 . Է անուն Թռչնոյ միոյ , որ և ասի ՍԱՐ .

ՍԱՂԷՐ ساغر * Ցասկաբար ոչ" բաժակ կամ կթղայ , որ լի իցէ գինեաւ . Շէրապ տօլու օլան գատէհ : Բայց յաճախ գործածութ՟ պարզա_պէս ցուցանէ կթղայ , թէ իցէ լի և թէ իցէ դա_տարկ . Գատէհ , չէրէք տօլու վէ չէրէք օլսուն : 2 . Մերթ ոչ" չափ գինւոյ , որով զինի չափեալ դնեն յապակի ամանս : 3 . Է անուն մեծի ա_ւանի միոյ ՚ի Տէքէն գաւառի . Պէր պէօյիւք գա_սապա ատը տէրտ .

ՍԱՃ ساج * Է փայտ ինչ պատուական հնդկայն ազնուազգի , որ լինի յոյժ կարծր , և բու_սանի ՚ի Հնդիկս , յորմէ կազմեն գահաւորակս

և տապանակս . Ագաճտան պէնզէր պէր նէվզուս տաշտ տէրէ՝ չօգ սէրթ տիր :

ՍԱՃՈՒՐ ساجور * Անուր փայտեղէն , զոր արկանեն ՚ի վիզս շանց . Թուրքերէն Խալչա .

ՍԱՄ سام * Ծխածան . Գավըս գուշէհ . 2 . Է անուն հաւուն Բրուսթէմայ քաջի : 3 . Է անուն արատ միոյ . Պէր Քէլէմ տէրտ : Եւ ասի զատուցից ոմանց , զի ոչ մեկնէ հեղինակ սա . Սէրսամ է բարդեալ ՚ի բառէս Սէր , գլուխ . և Սամ , ուռոյց : Եւ դարձեալ այլուրեք գրէ նոյնն , թէ Սէրսամ է բառ պարսից , և ոչ" գլխոյ ցաւ . զի Սէր , գլուխ է . և Սամ , ախտ , այսինքն ուռոյց . և գուցէ թէ ուռոյց լինելն նշանակութ՟ Սամ բառին՝ է ՚ի բարբառոյ պարսիցն վաղնջականաց : Ըստ այնմ է առէ և բառն Պէրսամ . զի Պէր ոչ" կուրծք . և Սամ , ցաւ կամ ուռոյց : Եւ արդ՝ ՚ի բանից առաւ յայտ է , թէ վաղնջական պարսք զու_ռոյցն կոչէին Սամ . զի նորագոյնք և արդիք զու_ռոյցն Աման անուանեն . 4 . Սամ ոչ" հուր , Աթէշ . և ՚ի սոյն պատճառ այն կենդանին՝ որ գոյ_ացեալ ՚ի հրոյ կեայ ՚ի նմին , կոչի Սամէնտէր , իբր թէ ՚ի մէջ հրոյ . որ ապա թեթևացուցեալ ասա_ցին ՍԷՄԷՆՏԷՐ , որ է սալամանդր . 5 . Բառս Սամ է անուն լերին միոյ գաւառին Մավէրաէն նէհր .

ՍԱՄԱՆ سامان * Հանդերձք և կարասիք տան . Էշեա վէ Բէծէյմիւշլիւ խանէ . 2 . Զարդ_կարգաւորութ՟ . Արայիշ Բէրթիպ . 3 . Կարգաւո_րութ՟ գործոյ . Իշթիզամ էմր : 4 . Դադար և հանգիստ . Գարար վէ արամ : 5 . Աւան . Գասապա . 6 . Ժողով . Ճէմիյէթ . 7 . Զօրութ՟ և կարողութ՟ . Գուվվէթ վէ գուտրէթ . 8 . Վարկուած գործոյ և չափ խօսից . Թախմինի էմր , վէ էնտազէի սէ_խիւն : 9 . Ողջախոհութ՟ . Ըգըլ : 10 . Խելք և խոհեմութ՟ . Ագըլ վէ Բէտպիր : 11 . Նշան՝ որ իցէ եդեալ վ՟ որոշման սահմանի . 12 . Է անուն առն ուրուք՝ որ է նախնին Թագաւորացն Սամանեան զարմին , որք երևեալ յայտնեցան ՚ի Թուականի հիճրէթին 261 .

ՍԱՄԱՔՉԷ سامکچه * Կրծանոց , զոր կա_պեն կանայք ՚ի կուրծս իւրեանց . Կէօքսլիւք . որ և ասի ՍԱՄԱՔՉԷ . Եւս մեկնի շապիկ . Կէօյնէք : Իսկ այլուր մեկնի նշանակել զայն կարճ հանդերձն , որում ՇԱՔ և ՇԱՄԱՔ , և ՇԱ_ՄԱՔՉԷ ևս ասի :

ՍԱՄԷ سامه * Ուխտ և երդումն . Ահտ վէ եէմին . 2 . Նոյն է ընդ բառին ՏԱՄ . 3 . Ազատէն . Փէնահ :

ՍԱՄԷՆՏԷՐ سامندر * Տե՛ս ՍԷՄԷՆՏԷՐ .

ՍԱՄԻՑՉ سامیز * Ցեռան . Պէլէքիւմօշի .

ՍԱՄՂ صمغ * (բառ արէպի) Խէժ . Պէր մարտաֆ նէսնէ տէրտ .

ՍԱՄՈՒԹԱ سامورا * Է չափ ծանրութ՟ երից եղջերակորիզաց . Վէզնինտէ իւչ Գըրաթ .

ՍԱՅ سای * Է հռամիշական Սօտէն բայ_

թն ; որ և բարդի որպէս Չօղուոյ , և Մէնչյուոյ ։

ՍԱՅԳԱԼ صيقل * Արծնումն ․ փարլամա ․

ՍԱՅԳԱԼԿԵՐ صيقل كر Արծնիչ , յղկիչ ։

ՍԱՅԷ سايه * Ստուեր ․ Գէօլկէ ․ արաբ" ظل Զըլլ ։ 2 ․ Դև , այս ․ Թուրքերէն Ճին ։

ՍԱՅԷԶԷՏԷ سايه زده * Այսահար ․ Ճին չարբմիշ , կամ Դուվարըգլը ։

ՍԱՅԷ'Ի ԵԶՏԱՆ سايه يزدان * Թագաւոր ․ փատիշահ ․ (և Թարգմանի ստուեր այ) ։

ՍԱՅԷ'Ի ՊԻՒՐԵՔ سايه برك * Է խոտ ինն՝ զոր թէ ուտիցէ ուղտն , 'ի քուն մտանէ և ննջէ ․ Պէյ օնլըգ ադի վէրիր ։

ՍԱՅԷԽՕՀ سايه خوش * Է ծառ ինն գեղեցիկ ․ որ ասի Թուրքերէն Նարաճ աղաճի ․ որ որ էր յառաջագոյն խօշտայէ , և յետոյ գոյականն նախադասեալ տասցաւ Սայէխօշ ։

ՍԱՅԷՊԱՆ سايبان * Հովանոց վրանաձև քառակուսի , որոյ երկուքին անկիւնքն բարձր են և երկուքին ցած , զոր կանգնուն 'ի կողմն արևու ․ և 'ի դառնալ արևուն , և զնա դարձուցանեն ․ և յայտնանէ առեալ զի՛նչ և իցէ ստուերածու իր՝ կոչեն Սայէպան ․ և ստուգաբանի ստուերապահ ․ Գէօլկէ ադգըլայէճի ․ որ և ասի ԱՖԻԹԱՊԿԻՅՐ ։ Դարձեալ նշանակէ և զայն վահանաչափ հովանոցն , որ արաբերէն կոչի Շէմսիյէ ։

ՍԱՅԷՎԱՆ سايوان * Տե՛ս ՍԱՅԷՊԱՆ ․

ՍԱՅԷՏ سايه * Նոյն է ընդ բառին ՐԻՅ-ՄԱՀԷՆ , որ է կղկղանք երկաթոյ ․ Տէմիր պօգը ։

ՍԱՅԷՏԱՐ سايه دار * Հովանաւոր , կամ ունող ստուերի ․ Գէօլկէլի ։ 2 ․ Այսահար ․ Ճին չարբմիշ ։

ՍԱՅԷՐՈՒՅ سايه روى * Ծմակ , ուր արև ոչ դիպի ․ Կիւնէ խարշըն եէրէյէն եէր ։

ՍԱՅԷՓԵՐՎԵՐ سايه پرور * Փափկասուն ․ Նազիկ ․ (և Թարգ" ստուերասուն ․) որ և ասի ՍԱՅԷ ՓԵՐՎԵՐՏԷ ։ 2 ․ Է անուն խոտոյ իրիք , զոր քաղեալ Է հացի ուտեն ․ Պէյ օն ադի վէրիր ։

ՍԱՅԷՓՈՒՇ سايه پوش * Է այն ծածկոյթն երեսաց , զոր կանգնուն զերեսօք՝ առ 'ի փարատել զտապ ջերմութեն արևու ․ որ կոչի Շամէէանէ ։

ՍԱՅԻՇ سايش * Է բայածականն Սա-յիտէն բային ։

ՍԱՅԻՊ سايب * (բառ արէպի) Գործող ուղիղ և անբողջ գործոյ ․ Գէօրտիւ չաալ վէ տիւ-զիւան իշիճի ։

ՍԱՅԻՏԷ سايده * Լեսեալ ․ Էզիլմիշ ։

ՍԱՅԻՏԷՆ سايدن * Լեսուլ ․ Էզմէք ։

2 ․ Շփել ․ Մէօվմէք ․ (հր" Սայ , և ապա" Սայէս ։)

ՍԱՅՈՒՍ سايوس * Նոյն է ընդ բառին ԵՍՓԵՂՈՒԼ ․ որ ասի արաբերէն بذر قطونا Պէզ'րի գադուանա ։

ՍԱՅՏ صيد * (բառ արէպի) Տե՛ս ՇԻՔԵԱՐ ։

ՍԱՅՏԿԵԱՀ صيدگاه Որսատեղի ․ Ավ եէրի ․

ՍԱՅՏԿԵՐ صيدكر * (ծագեալ յարաբացւոց Սայտ բառէն) Որսորդ ․ Ավճը ․ արաբ" Սայեադ ․

ՍԱՅՏ ՔԵՐՏԷՆ صيدكردن * Որս առնել ․ այսինքն որսալ ․ Ավլամագ ։

ՍԱՆ سان * Պէս ․ Կիպի ․ ոպ Չիյնաան , այսպէս ․ Պունճիլէյին ։ Եւ մերթ նշ" ոպ ․ զի ասի Գուշէման , և իմացեալ լինի ոպ գրիչ ․ կամ գրչապէս ։ 2 ․ Հանգէտ և նման ․ Մէօշ վէ պէ-ն-զէր ։ 3 ․ Հաւասար ․ Հէմվար ․ որ և բարդի և ասի ԵԷՔՍԱՆ ․ միահաւասար ։ 4 ․ Տարազ ․ և կերպ ․ Դարզ վէ եօլ ․ ։ 5 ․ Բազք և սովորու-թ ․ խույ վէ ադէթ ։ 6 ․ Նոյն է ը բառին ՍԱՄԱՆ ։ 7 ․ Նոյն է ընդ բառին ՔԷՃԻՅՄ , զոր ազանին յաւուրս մարտից , և երիվարաց ևս ագուցանեն ։ 8 ․ Խաբեալ ․ Էյէ ։ 9 ․ Մասն ․ փարէ ․ զի մինչ ա-սի՝ Իյն չէօշղը սան սան չէօնէյուր , իմացեալ լինի , զայս միս մասն մասն արարէք ․ Պու էթի փարէ փա-րէ էյլէնիզ ։ 10 ․ Ցեսան ․ Պէլէնէ ․ (և է կրճա-տեալ 'ի բառէն Ֆէսան) ։

ՍԱՆԱՊԻ صناب * Ջի , որոյ 'ի մէջ մա-զեցն խառնեալք իցեն սպիտակ մազք ․ զի մեկ-նի պարսկերէն Էպղէ ըի մէյանէ մօմէյիր մօմէյէֆ-իւ օրիէ ամէյիւնէ պաշէր ։

ՍԱՆԵՎՊԵՐ صنوبر * Կոնոն ․ Թուրքե" Չամ Գըլրաղը ։ 2 ․ Սօճի , շոճ , մայր ․ Թուր" Չամ աղաճի ․ որ լինի գեղեցկատեսիլ և հաւասարաչափ ըստ նմանութե նոճւոյ ․ վպյ բերի 'ի նմանութի հա-սակի գեղեցկաց ։ Եւ ևս նմանեցուցանի սրտի , վասն զուլյոյն նորա երկայնաձև ինն կատարակ մը-այ ․ զի ասի Տէմ աանըվըէրը ։

ՍԱՆՃԱԳ سنجق * Նշանակէ մեծ դրօշակ ․ Աւէմէ պէյրէրը ։

ՍԱՆՏՈՒԳ صندوق * Տապան ․ Թուր" Սանդըգ ․ 'ի մէջ որոյ դնեն իրս ինչ , նաև զմեռ-եալս 'ի թաղման ։

ՍԱՆՏՈՒԳՉԷ صندوقچه * (նուազա՛ Սանդուգ բառին) Տապանակ ․ Գէօչիւք սանդըգ ։

ՍԱՆՔԵՐՏԷՆ سان كردن * Ցեսանել ․ Թուրքերէն Պիլէմէք ։

ՍԱՆՔԻՅՆ سانكين * Բազք և սովորու-թիւն ․ Խույ վէ ադէթ էդմէք ։

ՍԱՉԻ ساچى * Նշանա" սպիտակ ․ Պէյազ ․ զի ասի Շէքէրի աղը ։

ՍԱԳԱ صبا * Սիւկ. (եւ հողմն քաղցրաշունչ, որ շնչէ յարեւելից կուսէ յառաւօտեան պահու.) Օւ եէլ փէօր էի ճանիւղի շարգընն վագթը սէհէր վէզան օլուր ։

ՍԱԳԱՆ ساban * Նշան՝ որ եղեալ է ՚ի ճանապարհս ՚ի գլուխս ֆերսենկաց, և ՚ի տեղիս՝ ուր զատեալ որոշին ճանապարհք. Նիշան՝ դաշ օլսան ադամ օլսան ։

ՍԱԳԱՇ سابش * Տե՛ս ՇԱԳԱՇ ։

ՍԱԳԱՐ صبار * Արմաւ հնդկաց. (է պտուղ խնչ սեաւ և թթու, որ է դեղ լուծողական.) Թէմիր հինտի. այս բառ արտաբերի եւ Սաղզար ։

ՍԱԳԻՋԵՃ سابرج
ՍԱԳԻՋԵՔ سابرك } Տե՛ս ՄԵՐՏԻԻՄԿԻՑԱՀ ։

ՍԱԳՈՒԹԷ سابوتہ Պառաւ. Գօճա գարը ։

ՍԱԳՈՒՆ صابون * Օճառ. և է սա բառ խնչ, որ ըստ երեցունց լեզուաց եւ՝ այսինքն արեպի, ֆարսի, և Թիւրքի, այսպէս արտաբերեալ ՚ի գործ ածի ։

ՍԱԳՈՒՆԻ صابوني * Է տեսակ ինն հրուշակի. Պէր նէվ հէլվա տըր ։

ՍԱԳՈՒՍ سابوس * Տե՛ս ԻՍՓԵՂՈՒԼ. որ ասի արաբերէն بذر قطونا Պէզրիգատօնա ։

ՍԱԳՈՒՏ سابو * Բակ լուսնի. Այ աղըլը ։ 2. Ցակուրջի. Թուրքերէն Սալընճագ ։

ՍԱԳՈՒՐԷ سابوره * Իրակեալ մանուկ. Հէյզ, Մախաննէս ։

ՍԱԳՐ صبر * (է բառ արեպի) Համբերութիւն. Աղամ կէ գարար ։ 2. Է տեսակ ինն խժի ծառոյ, որ յոյժ դառն լինի. և արտադրի ՚ի կղզւոջ մինջ, որ կոչի Սուգոտրա. և է դեղ ինն օգտակար, լուծողական մաղձի և մաղասոյ ։

ՍԱՍ ساس * Աղնիւ և փափուկ. Լոպէֆ վէ նազիւք ։ 2. Է անուն գրոհի միոջ, յորմէ ՚ի հնումն անձինք ոմանք թագաւորեցին. որոյ յոգնականն լինի Սասան. և եղեալքն ՚ի գրոհէ սասոփ կոչին Սասանիեան. քանզի պատմաբանք զթագաւորսն Իրանու և Թուրանու և կողմանցն այնոցիկ՝ ՚ի չորս դասակարգութիւնս տրոհեալ, զառաջինն կոչեն Փիշտատիեան. զերկրորդն՝ Քեյանիեան. զերրորդն՝ Էշկեանիեան. և զչորրորդն՝ Սասանիեան ։ 3. Սաս. հասարակօրէն նշ՝՝ ոջիլ լու, և այլ այսպիսիք. և եւ քան զնոսին խոշորագոյն որդունք և ճճիք. իսկ յատկաբար՝ մլուկն (ըստ բարբառոյն բնակչացն Գիլանայ). Թուր՝՝ Թախթա պիթի ։ 4. Աղքատ. Տիլէնճի ։

ՍԱՍԱՆ ساسان * Է անուն Պեհլենի որդւոյ Իսֆէնտիյարի. պատմի թէ ՚ի տալ Պեհլենի զիշխանութիւն տէրութեան իւրոյ դստեր իւրում Հումայի, Սասան յահէ քեռ իւրոյ հանդերձ իւրովքն հեռացոյք եղեալ գնաց. որ ապնէր որդի մի զոր և անուանակոչեալ էր Սասան. Սայն այս Սասան իշխողին փարիսի Պայէկայ դուստր առեալ և զդուստր նր որդւոյ իւրում առեալ, և ընդ նմա միաբանեալ և զօրաժողով եղեալ՝ չոգաւ եառ զտէրութիւն հօրն ՚ի ձեռաց քեռն իւրոյ և Է ձեռամբ գրաւեաց. և յայնմ ժամանակէ, և այսր մականուանեցաւ գրոհն այն Սասանիեան ։ 2. Աղքատ. Կէտտչէր ։

ՍԱՍԹԱ ساستا * Է անուն գիւղի ՚ի հեռաւորաց և յարքանեկացն եհրեմենի. Տիմէնի ։

ՍԱՍԻ ساسى * Մուրացիկ. Տիլէնճի ։

ՍԱՍԻԵԱ ساسيا * Սա եւ է անուն գիւղի ՚ի հեռաւորաց և յարքանեկացն Եհրեմենի, որպէս ասի է և Սասթա. Պէր գիւղէօյի տըր ։

ՍԱՎ ساو * Հարկ. (և է այն՝ զոր առնու թագաւորն ՚ի ժողովրդոց. և կամ մեծաւոր պարքայ առնու յիշխողաց զաւառաց ընդ ձեռամբ իւրով եղելոց ամի ամի.) Խարաճ ։ 2. Մաքրուած ոսկւոյ. Խալիս օլմըշ ալթուն. քեօշէն չէր ։ 3. Բովթակի ոսկւոյ. Պոտ Բէ էյչէր ։ 4. Է սպիտակ թուփ ինն փշոտ, որ կանգնաչափ բարձրանայ յերկիրէ զոր դնեն ՚ի մէջ չերամ որդանց, և նոքա փաթութեն ՚ի վերայ նորա զմետաքս իւրեանց ։

ՍԱՎԱ ساوا * (ծագեալ ՚ի բայէն Սավիտէն) Խարտուած. Էյէ աղըշտըրըլմըշ չըքմըշ ալթուն տը ։ 2. Մաքրուած ոսկւոյ և արծաթոյ, որք ՚ի գործիլն՝ Թափին ՚ի գործեաց ոսկերչի. որ և ասի ՍԱՎԱՅ ։

ՍԱՎԱՀԷՆ ساواهن * Խարտուած երկաթոյ. Տէմիւր էյէնթիսի. տըրը՝՝ Պիրադի ։

ՍԱՎԱՅ ساواى * Խարտուած. Էյէթէն չըքան ըշէյ ։

ՍԱՎԷ ساوه * Մաքրուած ոսկւոյ. Ալթուն խուրտէսի. որ և ասի ՍԱՎ ։ 2. Բովթակ. Փոտա ։ 3. Է անուն քաղքի միոջ երևելւոյ ՚ի թուրանականաց անտի, զոր սատակեաց քաջն Րիւսթէմ ։ 4. Է անուն քաղաքի միոջ և գաւառի նորին, որոյ օդն յոյժ ծանր է վասն ջերմային գոլոյն ։

ՍԱՎԷՆՏ ساوند * Վերջայանկութիւն տառանառորաց. արաբերէն Գաֆիյէ. և ցուցանէ զմխակերպութիւն բառից և տառից տառանաւորեալ տաղաչափութեանց ։

ՍԱՎԻՑՋ ساوز * Բարեբանն, լաւաբարոյ. Նիյէթի վէ խօշ խուլգ ։

ՍԱՎԻՑՆ ساوين * Կողովլ, ՚ի մէջ որոյ դնեն զպտուղ, զմանած և զմիրգս. Սէփէտ. որ և ասի ՍԱՎԻՆ ։

ՍԱՎԻՑՍ ساويس * Մեծազին կերպասք. Աղըր պէհալը գումաշլէր ։ 2. Բամբակաւոր հանդերձ, զոր յուսուցս մարտից ագանին. որ և ասի ԽԵՔԹԱՆ ։

ՍԱՎԻՑՏԷՆ سويدن * Խորամել. Էքիէ մէն վէ փէօրթիւնճիւ մէն. (հր" Սուէտ, և աղա." Սուէտ։)

ՍԱՎԼԷՃԱՆ صوبجان Տե՛ս ՉԷՎԿԵԱՆ.

ՍԱՎՄԷ՛Է صومعه * Խուց ճգնաւորա-կան. Ի՛պատէն խուճնէ էվը.

ՍԱՎՆԷ ساونه * Այն կատուն՝ որով փա-թութեն զնորանձին մանուկն. Հէնիւզ փօշինէ դէֆէնէ սաքընտըրը դէյ.

ՍԱՏ صد * Հարիւր. Թուր" Եիւզ. պող" Մէյէ. խակ. չէղա" Ոուզ. ստլ՛ գրի յայսմ չէղա" ս-տանաւորի վասն Թագաւորացն պարսից 'ի գիրս Իւքէնտէր նամէին, այսինքն 'ի պատմուե Աղէք-սանդրոսի մակեդոնացւոյ. Տէվլէթլէրի Լօրի մէն ուզ ուզ էյ. Էա՛ծս օլտուզ ուլճէ վէ օն ալ դէյ. ուր՝ Թօրի մէն, ոչ" չորս հազար. Տէօրի դէն. և բառս Եանս, Նշա" դարձեալ. որ Թուր" ասի Եինէ.

ՍԱՏ ساد * Նոյն է ընդ բառին ՍԱՏԷ. և նշ" զայն ինչ որ է միատեսակ և միագոյն. և ոչ է խառնեալ ը նմա այլ ինչ։ 2. Տե՛ս ԻՒՍԹԱՏ։ 3. Առուխող. Էրսէս փօյրաղ. խոտսի նէր։

ՍԱՏԷ ساده * Թափուր 'ի նկարուց և ան-մասն 'ի խառնուէ այլոց իրաց, Թէ կերպաս իցէ և Թէ այլ նման իւր։ Եւ նմանուե իմն նշանա-կէ զայնպիսի ստանաւոր կամ Թիւ շարադրուէ, որ իցէ զուրկ յիմացուածոյ.

ՍԱՏԷՇԻՒՏԷ ساده شير * Է անուն ախ-տի միոյ որ եկանէ արտաքս 'ի մարդոյ, և է իբր ինչ որպէս քերուք ալեաց. Պէր էշէկի փէօր.

ՍԱՏԷՏԻԼ ساده دل * Պարզամիտ. Սոֆ-փէյրուն, պէօն. որ և ասի ԷՊԼԷՀ (այսինքն ա-նոխ, և անմեղ. Պէշորոշ)։ Եւ ուրէք մեկնի Թեթևամիտ. Խոֆէյֆէ-ուզ ովլ.

ՍԱՏԷՐՈՒ ساده رو * Գեղեցկադէմ. (ասի զգեղեցկաց, որոց դէմք ոչ ունին տակաւին մօրու-քի բոյս մօրուաց և պեխից, և չիք աղտ ինչ կամ բիծ 'ի նմ. և 'ի գործ ածի զարականաց, և ոչ զիգականաց.) Տիւյլէյ նաֆորով. ասի և ՍԱ-ՏԷՐՈՒՅ.

ՍԱՏԷ ՔԷՐՏԷ ساده كرده * Նեղքինացեալ. (և այս՝ վասն Թափուր լինելոյ նորա յարական անդամոյ.) Խոտըլ օլմէլ, դոժողէ.

ՍԱՏԷ ՔԷՐՏԷՆ ساده كردن * Պարզել. զտել. (զոր օրինակ զտել զուկին յարծաթոյ, զարծաթն 'ի պղնձոյ, զմեղրն 'ի մոմոյ և զիւղն յաղէ, և յայլոց իրաց.) Էյի նէանէի սէմէին ալը-քոռող ֆալ իմէս.

ՍԱՏԷՖ صدف * Սատափ. (է խեցե-մորթ անմանն մարգարտոյ, յորում գոյացեալ ար-տադրի յատակս ծովուն.) Ինճու գօզի. սի-քիճինէ ինճու օլուր.

ՍԱՏԷՖՎԱՐ صدفوار * Որպէս սա-տափ. Սոյէֆ կիպի.

ՍԱՏԹԷՐ صدر * Է բազմաԹերթ մաս-նիկ ինչ մսոյ 'ի մէջ խախացոյցի ոչխարի և եզին. Թուրքերէն Գըրք դաչէր.

ՍԱՏԹՈՒ صدو * Հարիւր տակ. Եիւզ գաթ. 2. Խախացոյ ոչխարի. Շէյրգան.

ՍԱՏԻՒՄ صدم Հարիւրերորդ. Եիւզիւնճի։

ՍԱՏԻՔ سادك * Թուչուն ինչ քաղցրա-ձայն. Պէր խօշովաղ գուշ ախոր.

ՍԱՏԿԵԱՆ صدكان * Հարիւրական. Թուրքերէն Եիւզէր.

ՍԱՏ ՀԷԶԱՐ صدهزار * (յոգնականն صدهزاران Սոփ հէզարան) Հարիւր հազար. Եիւզ դէն.

ՍԱՏՊԱՐ صدبار * Նշանակէ հարիւր անգամ. Եիւզ սէրրէ. որ և ասի ՍԱՏՊԱՐԷ.

ՍԱՏՊԷՐԿ صدبرك * Է տեսակ իմն բազ-մատերև վարդի. (և Թարգմանի հարիւրատե-րև, և այն վասն բազմուԹե տերևոց նորին.) Պէր նէվ ճիւզ ախոր.

ՍԱՏՐԷՀ صدره * Նշանակէ հարիւր անգամ. Եիւզ էօլ. Եանի էիւզ սէրրէ.

ՍԱՏՍԱԼԷ صدساله * Հարիւրամեայ. Եիւզ եաշընտէ.

ՍԱՏՏՍՏԱՆ صدستان * Է անուն գրոց ինչ, որ պարունակէ պատմուԹիս հարիւր. (Թարգմանի հարիւր պատմուԹ.) Պէր սէվատըն ֆամի ախոր, սի էիւզ հէքէոյէնի մէզմիւմը ախոր.

ՍԱՏՐ صدر * Վերնագոյն կողմն տան և ատենկի. Էվին վէ օտանըն եուգարը տարաֆի։ 2. Փոխանորդ արքայի. Վէզիր։ 3. Դատաւոր և Գոոզ։ Իսկ ը արապաց՝ առաջինն իւրաքանչ-իւր իրի. Հէր նէօնէնին էվվէլի։ Եւ յայսմանէ առեալ ցուցանէ նաև կուրծք, որ է Սինէ. ըստ որում և այն է իբր առաջին յանդամս մարմնոյ մարդոյ.

ՍԱՏՓԱ صدپا * Է կենդանին այն յազգէ առղնոյ. որ ասի Թուր" Չէյան, նաև Գըրք այագ. որ և ասի ՀԷԶԱՐՓԱ, և ՍԱՏՓԱՅԷ.

ՍԱՏՓԱՐԷ صدپاره * Հարիւրամասն. Եիւզ բարէ.

ՍԱՐ سار * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՐ, որ է գլուխ. Թուր" Պաշ։ Եւ մանաւանդ գագաԹն, որ է Տէփէ։ Եւ յայս միտս գլուխ աղբերն կոչէ Չէշմէսար. և լախտի քաշէին ԲիւսԹէմայ ասի Կիւմսար։ 2. Սարեակ. Թուր" Սըղըրճըգ. և պարս" زرزور Զէրզուր։ 3. Տեղի. Մէհէլ. և այսպիսի նշանակուԹի ունի 'ի բառսն Քէօհսար. և Նէմէքսար։ 4. Նման կամ հանդէտ. Շէպիհ վէ նաէնտ. ըստ որում ասի Մէշսար վէ մանգէր-սար։ 5. Ուղտ. Տէվէ. Շիւթիւր.

ՍԱՐԱ سارا * Զուտ և վճիտ. խալիս վէ սաֆ. հասարակօրէն ասի զի՛նչ և իցէ իրաց. իսկ յատկապէս ասի զամպարէ և զմշկոյ. ոչ՝ Անպէրի սարա, և Միսքի սարա։ Այլ և ևս թէ է անուն տեղւոյ իրիք ի ծովեզերսն Ովկիանոսի, ուր գըտանի աւելի յոյժ անձնման բուրեն այսինքն Ամպէր։

ՍԱՐԱՆ ساران * Գլուխ. Պաշ։

ՍԱՐԷ ساره * Է տեսակ ինչ ծածկութի գլխոյ, զոր ագանին հնդիկք. Պիր նէվ՝ սէրփուշ տիւր։ 2. Է տեսակ ինչ Ֆուղայի, զոր գործեն ի Հնդիկս, և անուանօք կանայք ագանին. որ և ասի ՍԱՐԻ։ 3. Պատրուճակ կամ վարագոյր. Փէրտէ։ 4. Կաշառ. Ռիշվէթ. որ և ասի بلکفد

ՍԱՐԷԽՔ سارخك * Մոծակ կամ մուն. Սիվրի սինէք. որ և ասի ՍԱՐԷՇՔ, և ՓԷՇՇԷ։

ՍԱՐԷԽՔՏԱՐ سارخكدار * Տե՛ս ՓԷՇՇԷՏԱՐ։

ՍԱՐԷՃ سارج * Է անուն փոքրիկ թռչնոյ միոյ յազգէ լուսինենկի, որ քաղցր և անոյշ երաժշտեալ եղանակէ. Պիր նէվ գուշ տիւր. որ և ասի ՍԱՐԻՒՃ։

ՍԱՐԷՇՔ سارشك * Նոյն է ընդ բառին ՍԱՐԷԽՔ։

ՍԱՐԷՇՔՏԱՐ سارشكدار * Տե՛ս ՓԷՇՇԷՏԱՐ։

ՍԱՐԷՔ سارك * Է թռչուն ինչ քաղցրաձայն, որ լինի յոյժ սևաւ ըստ մեծութեան յոպոպի. զոր ոմանք կարծեն լինել Հէզարտէսթան. որ և ասի سار ՍԱՐ, سارج ՍԱՐԷՃ, նաև ساری ՍԱՐԻ. Պիր խօշավազ գուշ տիւր։

ՍԱՐԻ ساری * Նշ՛ զայն քաղցր՝ որ կանգնեցուցեալ է յիւրաքանչիւր տեղիս, ուր սառոյկայք են յիւրեարց միով միով ֆէրսախաւ. Նիշան թաշըն տէյէրլէր։ 2. Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ի քաղաքն Ամլ, ի գաւառին Մազէնտերանի։ 3. Է թռչուն ինչ, որ և ասի ՍԱՐ. Պիր գուշ տիւր։

ՍԱՐԻՑՐ صریر * Կռինչ կամ ճռինչ՝ որ ելանէ ի գրելն ուրուք գրիչ ի ծայրէ գրչին. Գալէմտէն չըգան ավազ։ Նաև հնչումն դրան ի փակելն և ի բանալն. Գափըտա ավազը։ Այլ և հընչումն դրամոյ ի համարելն և ի դնելն ի քսակ։

ՍԱՐԻՍԷՊԶ سارسبز * Է տեսակ ինչ սարեկի, որ լինի կանաչերանգ. Պիր նէվ սըղըրճըգ տիւր։

ՍԱՐԻՒՃ سارج }
ՍԱՐԻՒՆՃ سارنج } Տե՛ս ՍԱՐԷՃ։

ՍԱՐԽԱԼԷ سارخله * Մոծակ. Սիվրի սինէք. որ և ասի ՓԷՇՇԷ։

ՍԱՐՈՒ سارو * Է թռչուն ինչ թխերանգ. որ լինի ի Հնդիկս և խօսի ոչ զթութեակ. որ և ասի ՇԱՐ և ՇԱՐԷՔ։ Ինձ թուի թէ՛ է սա թռչունն այն, որ յայսմ ժամանակի կոչի Մէյնա։

ՍԱՐԹՈՒՃ ساروج * Գաճ. Ալչ։

ՍԱՐՈՒՆԷ ساروئه * Որթ. Թէյէլէ. տէչալինէ էնիկէօր, այսինքն ծառ խաղողոյ։

ՍԱՐՊԱՆ ساربان * Ուղտապան. Տէվէճի. որ և ասի ՍԱՐՎԱՆ։

ՍԱՐՊՈՒՂ ساربغ * Տէր զօրաց և տոհմի. (այսինքն պէտ գլխոյ և տոհմի.) Լէշքէր վէ գավմէլէ սահիպի. Թուրքերէն Պաշ պուղ։

ՍԱՐՍԷՊԶ سارسبز * Կանաչ սարեակ. Էէշիլ սըղըրճըգ։

ՍԱՐՎԱՆ ساروان * Տե՛ս ՍԱՐՊԱՆ։

ՍԱՐՏԻՃ صاردج * Լէկոն. Լէյլէկան. արապ՛ Լագլագ. և է այն, զի զկիրս կամ զգաւազն իւրով կտուցաւ և բամբակով խառնեալ, և խմոր արարեալ, և այնու զփողրակս ջրոյ ընդ իրերաց մածուցեալ ամրացուցանեն։

ՍԱՓԷՐՔ سپرك * Նոյն է ընդ բառին ՍԷԹՐԷՆԿ, որ է լօշտակ. արաբերէն Էէպրուհէսսանէմ. ռամկօրէն ի Թուրքաց բարբառ Աբտէսսէլամ։

ՍԱՔԻՑԶ ساكز * Նոյն է ընդ բառին ՆԷՄԷՏ, որ է թաղիք. Թուրքերէն Քէչէ. և արաբերէն لبد Լիպտ։

ՍԱՖ صاف * (բառ արաբի) Զուտ և վճիտ, և անխառն. Փագ, էօնէ չիւլէ չէշմէն ալէ վէ փագլընմըշ։

ՍԱՖԻՑՄԷՔ سافیسك * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷՆՊՈՒ. Թուրքերէն Չէնպէ։

ՍԱՖՏԷՐ صفدر * Է սա մականուն ինչ, որ առաւել քաջաց և կորովի մարտկաց, որք զշատախտակորդեալ ծակոտս պատերազմի պատառեալ մտանեն ի մէջ բազմութեան զօրաց նոցա, և առնեն քաջութիւնս յաղթութեան։ (Եւ է բարդեալ յարաբացւոց բառէս صف Սաֆ, որ է դաս. և ի Տէր կամ Տէր՝ հրամայականէ Տէրիտէն բայից։)

ՍԱՖՐԱ صفرا * (է բառ արաբ") Մաղձ. ասի և ԼԷՂԻ. 2. Դեղին. Սարը րէնկ։

ՍԱՖՐԱԿԻՈՒՆ صفراكون * Է թռչուն ինչ դեղնագոյն, (որ յաճախ լինի ի կողմանս պարտիզաց.) Պիր գուշ տիւր. որ և ասի ՍԱՖՐԱՂՈՒՆ։

ՍԷ سه * Երեք. Իւչ. արապ" ثلث Սէլասէ։

ՍԷԳԱՆԳՈՒՐ سقنقور * Ձուկն ինչ հանգոյն կոկորդիլոսի՝ որ կարծեն թէ յառաջա-

գայի 'ի կոկորդիլոսէ, և գոյացեալ արտաքրի յաճախ 'ի ջուր գետոյն Նեղոսի 'ի սահմանս Եգիպտոսի. և այն` որ 'ի ջուրս գոյանայ, կոկորդիլոս լինի ասեն. և որ 'ի մէջ աւազոյ, Սեգանգուր եղանի. և է ձուկն ինչ քանակութ. փոքր, որև առաւել ոչ մեծանայ. Թիմսահտէն միւնէվէլլիտ օլուր քէրէլէ պէնզէր պիր պէլ քէմիքլի պաշէք տիւր, չիյորէ պիւյիւք օլմազ.

ՍԵԴԼ صطل * (արաբացուցեալ 'ի բառէն ستل ՍԷԹԼ) մեկնի Թուրքերէն Գովղէճ Թաս, վէ պիւյիւք պագրաճ.

ՍԵԵԵՔ سیك Մինյերիս. Իւշէօք պէր.

ՍԵԶԱ سزا * Արժանի. Լայէգ.

ՍԵԶԱՅԻՏԵՆ سزایدن * Նշանակէ արժանանալ. Լայէգ օլմագ.

ՍԵԶԱՊ سزاب * Է խոտն այն, որ Թուրքերէն ասի Սուտէֆէրպէտիկէն.

ՍԵԶԱՎԱՐ سزاوار * Արժանաւոր. Սահիպի լայագաթ. որ և ասի ՍԵԶԱՎԵՐ.

ՍԵԶԱՎԱՐԹԵՐ سزاوارتر * (բաղդատականն Սեզավար բառին) Արժանաւորագոյն.

ՍԵԶԱ ՎԱՐԹԵՐԻՑՆ سزاوارترین (գերադրականն Սեզավար բառին) Եւս արժանաւորագոյն.

ՍԵԶԱՎԱՐԻ سزاواری * Արժանաւորութիւն. Լայըգլըգ.

ՍԵԶԱՎԱՐԻՑՏԵՆ سزاواریدن * Արժանանալ. Լայէգ օլմագ.

ՍԵԶԱՎԵՐ سزاور * Տե՛ս ՍԵԶԱՎԱՐ.

ՍԵԶԵՏ سزد * (եզակի երրորդ դէմք ապառնւոյ Սեզիտէն բային) Արժանանայ. Լայէգ օլուր: Եւ մերթ` արժան է. Լայէգ տիւր: Ուստի և Նեսեզէտ, ոչ է արժան. Լայէգ տէյիլտիր.

ՍԵԶԻՑՏԵՆ سزیدن * Արժանանալ. Լայէգ օլմագ. (հր" Սեզ, և ապառ" Սեզէտ:)

ՍԵԶՏ سزد * Տե՛ս ՍԵՓԻՑՏԽՕՐ.

ՍԵԹԱ ستا * Դամպուր երեքաղի. և այլ նուագարան զինչ և իցէ` որոյ են երեք լարք. Սէթա կոչի. Իւչ Կիրիշլիւ Թանպուր: Որ և երկլարեանն` Տիթա ասի. և չորեքլարեանն` Չարթա լսի.

ՍԵԹԱՎԻՑԶ ستاویز * Է այն` զոր առնեն զառաջեաւ տան [illegible] յանձրևէ և յարևէ. Էվ էօնիւնտէ եափըլըր, վէ պիւնտէ [illegible] էյվան [illegible].

ՍԵԹԱՏ ستاد * Նշանակէ բռնեալ. Թութ. որ և ասի ՊԻՍԵԱՐ.

ՍԵԹԱՐ ستار * Երեքաղի քնար. Իւչ Կիրիշլիւ Պէնտուրէ.

ՍԵԹԱՐԵ ستاره * Նախ նոյն է ը բառին ՍԵԹԱՐ: 2. Նշ" դրօշակ. Բայրագ վէ ալէմ: 3. Է գմբէթն այն` զոր կանգնեն վասն հեղքելոյ զմոծակ և զճանճ:

ՍԵԹԵ ستە * Տկար և հիւանդ. Զայիֆ վէ ըէնճիլէր: 2. Նոյն է ընդ բառին ԵՆԿԻՈՒՐ, այսինքն խաղող. Իւզիւմ:

ՍԵԹԵԼ ستل * Նոյն է ընդ բառին ԱՊԿԻՑՐ, որ է լիճ. Կէօլ. արաբերէն Պիւրքէ.

ՍԵԹԵՐ ستر * Նոյն է ընդ բառին ԵՍԹԵՐ, որ է ջորի. այսինքն կիսէշ. Թուր" Գաթըր. և արաբերէն بغل Պաղըլ:

ՍԵԹԵՐՎԵՆ ستروان * Տե՛ս ՍԻԻԹԻԻՐՎԵՆ.

ՍԵԹԻ ستی * Պղպատ. Փուլատ.

ՍԵԹԻԽ ستخ * Զինչ և իցէ իր, որ իցէ ուղիղ. Տօղրու օլան նէսնէ:

ՍԵԹԻՀԻ ستیهی * Կռուարար. Չէքիշմէճի. Սավաշճըտըր:

ՍԵԹԻՑԺԵ ستیزه * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՍՈՒՐԵ. յորոյ վերայ ոստայնանկն թելն փաթութեալ, անկանէ զոստայնն:

ՍԵԹԻՑԽ ستخ * Տե՛ս ՍԵԹԻԽ.

ՍԵԹԻՑՂ ستیغ * Տե՛ս ՍԵԹԻԽ.

ՍԵԹԻՑՄ ستیم * Հաստատեալ պալար, որ մերձ է 'ի բանիլ. Փիւխիւն օլմէշ չիպան: Եւ ուրեք մեկնի նշանակել արիւնոտ թարախ, որ իցէ 'ի վէրին. Գանլը իրին:

ՍԵԹԻՑՐ ستیر * Է չափ ծանրութեան վեց տիրհեմի և կիսոյ. Ալթը պուչուգ տիրհէմ միգտարը տիր:

ՍԵԹԻՒՐՔ سترک * Զօրաբարոյ և կռուարար. Չէքիշմէճի վէ սէրէնճէճէր:

ՍԵԹԼ ستل * Մեկնի Թուրքերէն` Գովղէճ Թաս վէ պիւյիւք պագրաճ. որ արաբացուցեալ ասի سطل Սէթլ:

ՍԵԹՈՒ ستو * Երեքանկեան. Իւչ քէօշէ:

ՍԵԹՈՒՃԵ ستوچە * Է խայտ բաղէն այն, որ է Թռչուն ինչ որսական. Ալաճէ դօղան:

ՍԵԹՐԵՆԿ سترنك * Տե՛ս ԵՍԹԵՐԵՆՔ, որ է ըշտակ, կամ մարդատակ. արաբերէն يبروح الصنم Եպրուհիւսսանէմ. զոր վրիպմամբ

Թուր" 'ի բարբառ ռամկական կոչեն Ա'գդէմաղէ-չամ. որ և ասի ՄԵՐՏԻՒՄԿԻՅԱՀ, և ՍԱՓԵՐՔ, և ՍԵԿՔԵՆ։ 2. Բառս Սէրբէնց ցուցանէ չարդրէնճ. վ՞ի զի յառաջին դրուԹե հառոմայեցւոց խաղուս այսորիկ Շահ, և Փէրզին և Պիյադէ, էին մարդակերպարան. իսկ Փիլ և Աթ և Ռուխ՝ էին կենդանակերպք, և յայն սակս այսպէս անուանակոչեալ է.

ՍԵԹՐՈՒՔ سترُوك * Տե՛ս ՍԵԹՈՒՐՔ.

ՍԵԼ سل * Նշ" լաստ. Թուր" Սալ. և է այն զի գքանի մի տիկս փչեալ, և առ իրեարս յարեալ, և 'ի վ՞ի նոցին երկայն փայտս կապեալ, և տախտակս տարածեալ, և առ երեսօք ջուրց գետոց արկեալ, և 'ի նմա որպէս նաւ իբրև երթեալ անցանեն այսր անդր.

ՍԵԼԱ سلا * Եղանակումն երաժշտական նուագերգութեանց. Ահէնկի նամի.

ՍԵԼԱԹ سلات * Է անուն նուագարանի միոջ. Պիր Մուզիքա ալէթի տըր։ Իսկ ըստ արաբացւոց՝ պնակալէզ. Չանագ եալայըճը. որ և ասի ՔԵԱՍԵԼԻՅՍ.

ՍԵԼԱՃԵԹ سلاجت * Է անուն դեղոյ իրիք. Պիր տարու ատը տըր.

ՍԵԼԱՍԵԻ ՂԵՍՍԱԼԵ ثلاثهٔ غسّاله (բառ արէպի) Այն երեք կԹղայ գինին զոր ըմպեն մինչդեռ գառաւրկ է ստամոքսն 'ի կերակրոց. իբր զի ըստ բանի բժշկաց զստամոքսն 'ի վատԹար հիւԹոց մաքրեալ սրբեսցէ. որ կոչի պարսկերէն Սէլմա. բայց յաճախ գործածուԹիւն նշանակէ սրբեցուԹիւն. Սէրպօչ օլմագ.

ՍԵԼԼԷ سله * Տառաղան հիւսեալ 'ի բարակ ճիւղոց. Ինճէ չօպլէրտէն փէտալըմըչ սէփէթ. որ և արտաբերի ՍԵԼԼԷ.

ՍԵԼԼԵԿԵՐ سلهگر * Գործող կամ հիւսող տառաղանի. Սէփէթ եափըճը վէ սէփէթ էօրիճի. որ և արտաբերի ՍԵԼԼԵԿԵՐ. ընդ որում նոյն է և բառն ՍԵԼԼԵՊԱՖ, կամ ՍԵԼԼԵՊԱՖ.

ՍԵԼԹ سلت * Ոտնաձայն. Այագ սէսի.

ՍԵԼԻՀ سلح կամ سلیح ՍԵԼԻՅՀ * Զէն. Սէլահ.

ՍԵԼԻՀՇՈՒՐ سلحشور * Սպառազէն. Սէլահշէօրլէ.

ՍԵԼԻԽ سلخ * Է անուն երեսներորդի աւուր արաբական ամսոց, յորոյ 'ի միւսում աւուր երևի նոր լուսինն 'ի կողմն արևմտից. Մահի օթէզինճի կիւնի էվվէլի գիւնի տըր.

ՍԵԼՃՈՒՔ سلجوق * Է անուն փառաւոր հաւու սելճուկեան զարմին. Ա՛Ա Սէլճուգէն ճէտտի ատըտըր խամ տըր.

ՍԵԼՄ سلم * Է անուն երեց որդւոյ Փե-

ըիդունի արքային. Ֆէրէյտունըն պիւյիւք օղլու նամը տըր.

ՍԵԼՄԷ سلمه * Սունկ. Մանթար. որ յերկրէ գնտակացեալ ելանէ.

ՍԵԼՄԵՔ سلمک * Է անուն ձայնի միոջ 'ի վեցից ձայնիցն երաժշտուԹե. Ալթը ավազէթին պիր ավազըն ատը տըր.

ՍԵԼՄԻ سلمی * Սիրուհի կին. Մահպուպէ ավրէթ.

ՍԵԼՊՈՒՅ سلبوی * Նոյն է ընդ բառին ՍԵԼԹ. և նշանակէ ոտնաձայն. Այագ սէսի.

ՍԵԼՎԻՅՆ سلوین * Տե՛ս ՍԵՓԵՏ.

ՍԵԽԱԽ سخاخ * Թոյլ և կակուղ գետին. Կէվշէք վէ եումշագ եէր.

ՍԵԽԱՀԵՐԱՆ سخواهران * Են այն երեք աստեղքն 'ի յեօԹանց աստեղաց անտի, որք 'ի տասն համաստեղուԹեն արջ կոչեցելոյ. (և Թարգմանի երեք քորք.) արբ" بنات النعش Պէնաթիւննաշ.

ՍԵԽԹԷ سخته * (կրաւ" ընդուն" Սէխթէն բային). Կշռեցեալ. Դարթըլմըշ. վէզն էտիլմիշ. 2. (Է ԹեԹևացուցեալ 'ի բայէն Սախթէն) Յօրինեալ, կամ կազմեալ. Մեամուլ։ Եւ ՟Ի այսմ

ՍԵԽԹԵՆ سختن * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՆՃԻՅՏԵՆ. Եւ նշանակէ կշռել. Դարթմագ. արաբերէն Վէզն.

ՍԵԽԻՅՖ سخیف * Մորոս. Ահմագ.

ՍԵԽԻՒՆ سخن * Բան, կամ խօսք. Սէօզ. արբ" Քէլամ։ Այս բառ ասի և ս ՍԻԽԵՆ. ո՞պ և բառքն ՋԵՊԱՆ, և ՔԵՀԻՒՆ ասին և ս ՋԻՒՊԱՆ, և ՔԻՒՀԵՆ.

ՍԵԽԻՒՆԱՎԵՐ سخن آور * Կարող բանի. այսինքն խօսից, որ 'ի պաճոյ ոճոյից նիւԹաւոր բանս յառաջ բերել խօսի. (և Թարգմանի բանաբեր.) Սէօզ ֆէննէօրէնի. եանի սէօզէ գատըր. որ և ասի ՍԻԽԵՆԱՎԵՐ.

ՍԵԽԻՒՆԱՐԱ سخن ارا * Նոյն է ընդ բառին ՍԵԽԻՒՆՓԵՐՏԱԶ.

ՍԵԽԻՒՆԱ ՖԵՐԻՅՆ سخن آفرین Բանաստեղծ. Քէլամ մէնշի. մէֆէլլիֆ եէնի

ՍԵԽԻՒՆԽԱՐԷ سخن خواره * Լիրբ և անամօԹ. Պիհայ վէ պէհայա.

ՍԵԽԻՒՆԿՈՒՅ سخنگوی * (յոգնա" سخنگویان Սէխէնկիւեան) Տե՛ս ՍԻԽԵՆԿՈՒ.

ՍԵԽԻՒՆԿԻՒԶԱՐ سخنگزار * Ճարտարաբան. (և Թարգ" բանավճար.) Հօճայ ՖԷՎգ։

ՍԷԽԻՒՆ ԿԻՒՖԹԷՆ سخن کفتن Բան ասել. Սէօզ սէօյլէմէք։

ՍԷԽԻՒՆ ՇԻՆԱՍ سخن شناس * Բանագէտ. Սէօզ անլար։

ՍԷԽԻՒՆՎԷՐ سخنور * Նշանակէ բանեղ կամ ճոխաբան։

ՍԷԽԻՒՆ ՉԻՑՆ سخن چین * Քսու, կամ բամբասող. Թուր" Գօղճը. և արաբ" Նէմմամ. Եւ է այն որ տեղւոջէ 'ի տեղի, կամ 'ի մարդոյ առ մարդ խօսս տանի և քսիս մատուցանէ։

ՍԷԽԻՒՆՐԱՆ سخن ران * Այսինքն բանավար, որ է բանիւ վարող. Սէօզ սիւրիւճի։

ՍԷԽԻՒՆՍԷՆՃ سخن سنج * Կշռող խօսից. Սէօզ տարթըճը։

ՍԷԽԻՒՆՎԷՐ سخنور * Տե՛ս ՍԷԽԻՒՆԱՎԷՐ, որ և ասի ՍԻՒԽԷՆՎԷՐ։

ՍԷԽԻՒՆՏԱՆ سخن دان * Բանագէտ. (ասի յաճախակի զանուն բանաստեղծէ.) Սէօզ պիլիճի. որ և առացեալ լինի Սիւխէնդան։

ՍԷԽԻՒՆՓԷՋԻՑՐ سخن پذیر * Ընդունող բանի. Սէօզ գապուլ էտէն։

ՍԷԽԻՒՆՓԷՐՎԷՐ سخنپرور } Տե՛ս
ՍԷԽԻՒՆՓԷՐՏԱԶ سخن پرداز } ՍԷԽԻՒՆԱԲԷՐԻՑՆ։

ՍԷԽՇ سخش * Հնամման հանդերձ և մուշտակ. Քէօհնէլէնմիշ ճամէ վէ քօռքիյ։

ՍԷԽՈՒՆ سخون * Տե՛ս ՍԷԽԻՒՆ։

ՍԷԿ سك * Շուն. Թուրքերէն Իթ, Քէօփէք. արաբերէն كلب Քէլպ. ասի և ԻՍԳԷ։

ՍԷԿԵԱ سكا * Այն կողմն կապարճից, յորում դնին նետք։

ՍԷԿԵԱԼ سكال * Կարծիք. Թուրքերէն Սանը. բայց բառս այս առանց բարդութե՛ ոչ ածի 'ի գործ. որ և ասի ՍԻԿԵԱԼ։

ՍԷԿԵԱԼԻՑՏԷՆ سكاليدن * Կարծել. Սանը էտմէկ. (հրամայական Սէկէալ, և ապառնի Սէկէալէմ.) որ և ասի ՍԻԿԵԱԼԻՑՏԷՆ։

ՍԷԿԵԱԼԻՇ سكالش Տե՛ս ՍԻԿԵԱԼԻՇ։

ՍԷԿԵԱՆ سكان * (յոգնականն բառին Սէկ) Շունք. Թուրքերէն Իթլէր։

ՍԷԿԵԱՆԷ سكانه * Երեք երեք. Իւչէր իւչէր. որպէս և երկու երկուն կոչի Տիւքեանէ։

ՍԷԿԵԱՉԷ سكاچه * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԵԱՊՈՒՍ. Թուրքերէն Աշըք պասմաք։

ՍԷԿԵԱԳԻ سكابى * Կուղբ, ջրշուն. Թուրքերէն Գունտուզ. և արաբերէն كلب البحر Քէլպիւլ պահր. ասի և ՍԷ'ԿԻԱԳ, ՍԷ ԿԻԱԳԻ, ՍԷ'ԿԻ ԳԱՀՐԻ։

ՍԷԿԵԱՏ سكياد * Տե՛ս ՇԷԴԱՏ։

ՍԷԿԵԱՐ سكار * Լուցեալ ածուխ. Եանմըշ քէօմիւր։

ՍԷԿԵԱՐՈՒ سكارو * Փաթեալ. Չէւրիլմիշ. քուսէյփէ. 2. Պաշակուտ, որ է փօշուէ։

ՍԷԿԵԱՐՈՒՆ سكارون * Ոզնի երկայնա փուշ. Ուզուն օքլը քիրփի. որ և ասի ՍԷԿԵԱՇԷ։

ՍԷԿԵԱՖ سكاف * Է արծաթն այն՝ որ այրեալ զգործեցեալ ոսկեթելն, զատանեն զարծաթն նորին։

ՍԷԿԵԱՖԷ سكافه * Կնտնոց, որով հարկանեն զնոճագարանս. Մէյտամ. Տօփէնէ, որ էր նախագոյն Թոփչէնէ. և Թոփչէնէն Թարգմանի լարահար։

ՍԷԿԶԷ سكزه * Նախ նոյն է ընդ բառին ԶԱԴԷՆՔ. որ Թուր" ասի Ինճկըրէք. 3. Է տեսակ ինչ սրասլաք նետի. որ և ասի ՍԷԿԶԷՆ։

ՍԷԿԶԷՆ سكزن * Է տեսակ ինչ սլաքի, որ լինի յոյժ սուր և բարակ. Պիր նէվի օքէմրէն օքուն։

ՍԷԿԷՄ سكم * Է ճճի ինչ՝ որ լինի յայրեցեալ տեղիս, նաև յաւերակ տեղիս, և 'ի գիշերի ճռնչէ. հայերէն ծղրիդ. Թուրքերէն Չիրչիր. և արաբերէն Իզնի հէզրա։

ՍԷԿԷՆԿԻՒՐ سكنكور * Շնխաղող. Իթ իւզիւմիւ. արաբ" عنب الثعلب Ինէպիւսսաալէպ. այսինքն աղուէսախաղող, որոյ հատք լինին ամ զհատս պղպեղի կարմիր և սեաւ. որ և ասի ՍԷՓԷՆԿԻՒՐ։

ՍԷԿԷՆՏԷՐ سكندر * Է անուն խաղու միոջ, որ է այսպէս. զի զշրջանակ ինչ քարշեալ՝ մի ոմն կանգնի 'ի մէջ նորա, և շուրջանակի զնա ձեռամբ հարկանեն, և նա ոտիւք աքացէ. և եթէ զմի ոք 'ի նոցանէ հարկանիցէ, 'ի տեղի իւր զնա եդեալ՝ ինքն ելանէ արտաքս 'ի շրջանակէ անտի. Պիր օյուն ադը տըր։

ՍԷԿԷՐՖԷՆՏԷ سكرفنده * Գլորեալ ձի. Թէքէրլէնմիշ աթ։

ՍԷԿԷՐՖԻՑՏԷՆ سكرفيدن * Նոյն է ընդ բառին ԼԱԴԶԻՑՏԷՆ, որ է սայթաքել. Սիւրչմէք։

ՍԷԿԷՔ سكك * Է խոտ ինչ՝ որ կուռի 'ի հանդերձս մարդոյ. որոյ և զատանիլն դժուար է. Պիր օթ տիւր. Այլ և նշա" շնիկ. Իթճիկէզ։

ՍԷԿԻԱԳ سكاب * Ջրշուն. Սու քէօ-

ֆեթի․ որ է Գոմնիսալ․ և է սա կենդանի խմ․ որոյ զմորթն փերվաղ առնեն մարթոց ընծայ․ և զամորձին առեալ բժիշկք կոչեն Ճինտղադեսեր, նաև Ճինտղեշմերմեր․ և է այն դեղ խմ՝ օգտակար ՚ի վարել զքամի․ որ և ասի

ՍԵԿԻԱՊԻ سكيابى * Տ՛ս ՍԵԿԵԱՊԻ։

ՍԵԿԻՃ سكيج * Նոյն է ընդ բառին ՍԵ-ՎԻՑՁ, որ է չամիչ․ Գուրու իւզիւմ։

ՍԵԿԻՑՔԻՑՏԷՆ سكيزيدن * Ցընթանալ ձիոյ ջորոյ և նմանեաց, այսինքն և խոյանալ փութով կանգնիլ․ Եիւքսէքլէրէ սիչրամագ․ Եւ այլուր մեկնի ընդոստնուլ․ Սըչ-րամագ․ զբրձնամբ։

ՍԵԿԻՈՒՆԷ سركونه * Ըստանեալ․ Խուզ փերլու։

ՍԵԿԼԱՅԻՏԷՆ سكلايدن * Հոշել շան․ Իթ Իուրմէք․ որ և ասի سكلابيدن ՍԵԿԼԱ-ՊԻՑՏԷՆ։

ՍԵԿԼԱՊ سكلاب * Նոյն է ընդ բառին ՍԵԿԻԱՊ․ որ և ասի ՍԵԿԼԱՊԻ, նաև ՍԵԿԼԱՎ և ՍԵԿԼԱՎԻ։

ՍԵԿԼԱՊԻ سكلابى * Նոյն է ընդ բառին ՍԵԿԵԱՊԻ․ և նշ՞ շնջրի, այսինքն ջրշան․ Թուրքերէն Գունդուզ․ և արաբերէն Քէլպիւլմաէ։

ՍԵԿԼԱՊԻՑՏԷՆ سكلابيدن * Տ՛ս ՍԵԿԼԱՅԻՏԷՆ։

ՍԵԿԼԱՎ سكلاو * Նոյն է ընդ բառին ՍԵԿԼԱՊ, որ է շնջրի․ Թուրքն՝ Գունդուզ․ և արաբ՝ كلب بحر Քէլպիւլպահր․ որոյ ամորձիքն կոչի Ճինտպիտէսթէր․ որ և ասի ՍԵԿԼԱՎԻ, և ՍԵԿԼԱՊԻ։

ՍԵԿԼԻՑՏԷՆ سكليدن * Հեկեկալ կամ հեծկլտալ, որ մերթ պատահի ՚ի տատանիկ լալոյ, և մերթ ՚ի լնուլ ստամոքսի․ Թուր՝ Իխդիքլանմագ։

ՍԵԿՃԻԿԵՐ سكجكر * Ամուր հոգի, այսինքն կրող խստութեան․ Գոթիւրէմ չէքիճի․ ճէֆ ճանլը։

ՍԵԿՁԷ سكچه * Լակոտ․ Քէօփէք էնիկի․ Եւ է սա համառօտեալ ՚ի բառէն ՍԵԿՊԷ-ՉԷ, որ է շան ձագ։

ՍԵԿՊԱՆ سكبان * Շնապան․ Քէօփէք պէքճիսի․ Եւ է սա անուն յատկական զրահի միոյ, որք զօրական շունս թագաւորաց պահելով և ՚ի պահու որսոյ ՚ի ձեռս կալեալ երթան ՚ի յորսն։ Եւ եւս ՚ի գործ ածի ՚ի անեղի բառիս Լէվէնտ։

ՍԵԿՊԷՉԷ سكبچه * Լակոտ, այսինքն շան ձագ․ Թուրքերէն Իթ էնիկի։

ՍԵԿՊԷՍԹԷՔ سكبستك * Շուն որսա-

կան․ Թուր՝ Զաղար․ որ և ասի ՍԵԿԻՊԱՁ, այսինքն շան բաղէի․ Տօղան քէօփէկի։

ՍԵԿՍԱՐ سكسار * Է կենդանի ինչ առասպելեալ, որք ըստ գլխոյն նման են մարդոյ, բայց ունին գլուխս հանդոյն շան․ և են նշ՛ մանիք խոշոր և սուր․ և ակռանիք նշ նման են ականջաց փղի․ և մարմինք նոցին՝ յառաջ մինչև ցգլուխ մազոտ են ոչ զոյժ․ և լինին ոմանք ՚ի կղզի ինչ, որում անուն է Գալյան․ և Թուրք՝ շանս գլուխ կամ շնահանդոյն․ Պէշ նէվ՝ ...

ՍԵԿՏԷՆՏԱՆ سكدندان * Ցասումն հոտոտ եղեալ ատամունք․ Էօլ փէշլէր․ որ և ասի ՏԷՆՏԱՆԻ ՓԻՑՇԻՆ, նաև ՆԷՇԻՔ․ (Եւ թարգմանի շան ատամն․ Իթ աղզը։)

ՍԵԿՏԻՑՎԱՆԷ سكديوانه * Կատաղի շուն․ Գուդուզ քէօփէք։

ՍԵԿՔԷՆ سكن * Նոյն է ընդ բառին ՄԵՐՑԻՈՒՄԿԻՑԱՀ․ և է արմատն այն մարդակերպ, որ ասի հայերէն լօշտակ․ և արաբերէն يبروح الصنم Եէպրուհիւսսանէմ․ և նատուզապանի ՚ի շանէ կորզեալ, ով և հաչելով է զնմանէ։

ՍԵՀԱՐԽԻՑՁ سحرخيز * Որ յառնէ ՚ի առաւօտեան արշալոյսն։

ՍԵՀԷՁԱՐ [illegible] * Երեք հազար․ Իւչ պին։

ՍԵՀԷՐ سحر * Է պահն այն՝ որ մերձ ՚ի յառաւօտ․ Սապահ Վագթի․ որ ըստ արաբացւոց եւս այսպէս ՚ի գործ ածի։

ՍԵՀԷՐԿԵԱՀ سحرگاه * Նոյն է ընդ վերնոյն․ Վագթի սապահ էվվէլի․ որ և թեթևացուցեալ ասի سحرگه ՍԵՀԷՐԿԷՀ։

ՍԵՀԻ سهى * Հասարակօրէն նշանակէ զի՛նչ և իցէ ուղիղ և կշռակի իր․ Հէր մէվզուն վէ տօղրի օլան նէսնէ։ Իսկ յատկաբար՝ կշռակի նոճի․ Մէվզուն սէրվի։

ՍԵՀՄ سهم * Երկիւղ․ Գօրգու․ արաբերէն խէվֆ։

ՍԵՀՄԿԻՑՆ سهمگين * Երկիւղածն․ Գօրգուլու։

ՍԵՀՄՆԱՔ سهمناك * Ահաւոր կամ երկիւղալին իր, թէ շնչաւոր իցէ, և թէ հոգեւոր․ Թուր՝ Գօրգունճ․ որ և ասի ՍԵՀՄԿԻՑՆ։

ՍԵՀՐԱՆ سهران * Է անուն գաւառի իրիք․ և ՚ի սաստկանի լերինն նորա, նաև ՚ի վերայ լերինն իսկ՝ բուսանի եղեգն գրչացու․ վասն որոյ ասի Գալէմի Սէհրանի։ Իսկ ըստ արաբացւոց բառս Սէհրան՝ նշանակէ հսկող։

ՍԵՀՓԷՐԱՐ [illegible] * Պարունակն հրոյ ՚ի միջոյ չորից տարերաց․ Քիւրէի աթէշ։

ՍԵՂ سغ * Է տեսակ ինչ չնչնումնոյ․ որ լինի նեղ և երկայն․ Պէյ նէմ՝ խմալէն փէտ, փէ էնսիզ վէ ուզուն օլուր։ Եւ ամ ինչ՝ որ իցէ նեղ և երկայն Սեղ կոչի․ 2․ Ծածք գմբեթի, և տաղաւարաց․ փուշիչի քէշմէսի, վէ սաչաքի խանէ․ Որ և գրի ըստ երկուցն՝ Պէչէչմի փէշքէսի, պէչ էգրիսի սէչ․ չէչէս մօրչի հէվէս փէչ չիօլլէնի վէչ։ Ուր բառս Վեղ՝ նշ" տեղի զմմարմնական․ և Գրաբառ՝ քէ չիլտոսի սէյահէչ չէչիլէ չուռ․ սէչ․ չլուսէ գաչէ ճինան գս փուշէչ էչ Լէչ։ Ուր բառս Թեղ՝ ցուցանէ զտեսակ ինչ սեաւ ծառոյ, որ մի գոյն սակաւ՝ յոյժ ընդունելի է․

ՍԵՂԱՆԵ سغانه * Տե՛ս ՍԵՐՏԱՊԵ․

ՍԵՂՈՒ سغو * Հնչիւն պղնձի կոնքի, որ ՚ի հարկանելն յայտ լինի․ Պաճէն գուշի․ որ և ասի سغدو ՍԵՂՏՈՒ․

ՍԵՂՏԵ سغده * Տե՛ս ԵՍԵՂՏԵ․ որ է պատրաստեալ․ Միւհէյյէա․ ամադէ․

ՍԵՂՏԻԵԱՆԵ سغديانه * Մեծ գաւառ գինւոյ, որում գինի ընդհէն լինելի ՚ի սեր երկրայ․ Պէօյիւք գասէհ․ գէյմէնէյի պէօյիւքտիւ․

ՍԵՂՐԱԳ سغرق * Խողովակաւոր պղնձի բաժակ, որով գինի ըմպեն․ Օլուգլը գագէլ լաս։ Եւ այլուր ասի՝ թէ է ծորակաւոր ըմպանակ, թէ իցէ կաւեղէն և թէ յախճապակեայ․ և է սա բառ բնակչացն Թիւրքիստանու․

ՍԵՃ سج * Նոյն է ընդ բառին ՐԻԽՒ ՅԱՐ, որ է պար և դեմք․ Եմին վէ Եէմ։

ՍԵՃԱՀԵՐ سجاهر * Նշանակէ համ, պէս կամ համեմատ․ Գուզէլ վէ չէպէհ․

ՍԵՃԱՔԵՆՏԵ سجاكنده * Սպառազինեալ․ Միւսէլլէհ․

ՍԵՃԵՏ سجد * Կարմիրեան, այսինքն սատափեկ ձկան․ Հէփէյէ գէշ․ Կէրմէզի սաֆի․

ՍԵՃԻՑՏԵՆ سجيدن * Կարմրեան լինել․ Հէփէյէ գէշ օլմաք․ Սէրմէ սաֆի չէմէքէն․

ՍԵՃԻՑՓ سجيف * Լար աղեղան․ Եայ ինէ․ Ճէհ սէյմէ։ Եւ ասէք մեկնի լինել աղեղին այն ՚ի ծայրս աղեղան, յոր լարն անցանէ․ Եայըն ուճլարընտա գէր սէգմոսէ սէրմէ էէր փէտէ։

ՍԵՃԻՒՔ سجك * Նախ նոյն է ընդ բառին ՃԱՂԵՆՔ․ Եւ երկրորդ՝ մածուն խառնեալ ընդ կաթին․ Թուր" Տարխան կամ Տօրաթ։

ՍԵՃՏԵ سجده * (բառ արէպի) Երկրպագութիւն․

ՍԵՃՏԵ ՔԵՐՏԵՆ سجده كردن * Երկիր պագանել․ Սէճտէ գըլմագ․

ՍԵՄ سم * Թոյն, աղու․ Զէհիր։ Եւ է սա բառ արէպի, բայց մերթ պարզ և ս ՚ի գործածեն․ որ և բարդեալ լինի Փէյզէհէր, այսինքն Թունալի․

ՍԵՄԱԽՉԵ سماخچه * Տե՛ս ՍԵՄԱՉԵ․ որ և ասի ՍԱՄԱԽՉԵ և ՍԱՄԱՔՉԵ․

ՍԵՄԱՀ سماه * Երկայնութիւն, լայնութիւն և խորութիւն․ Պօյ․ էնի․ վէ տէրին․

ՍԵՄԱՀԵ سماهه * Երեքամեայ․ Իւչ յաշընտա․

ՍԵՄԱՀԻՑՃ سماهيچ * Կղզի․ Թուրքերէն Ատա․ և արաբերէն Ճէզիրէ․

ՍԵՄԱՆԵ سمانه * Աղաւնակերպ թռչուն․ Սագագ քուշու․ որ և ասի آسمانه ԱՍՄԱՆԵ․ 2․ Լորամարգի․ Պըլտըրճըն գուշու․

ՍԵՄԱՉԵ سماچه * Կրծանոց կանանց՝ ոսկեհուռն և մարգարտաշար․ Սէյնէդէնէ չէնանէ․

ՍԵՄԱՐՈՒ سمارو * Աղաւնի․ Կէօյէրճին․ որ և ասի ՔԵԳՈՒԹԵՐ․ (և է կրճատեալ ՚ի բառէն Սեմարուք․)

ՍԵՄԱՐՈՒՂ سماروغ * Է իր ինչ՝ որ բուսանի ոչ սունկ, և լինի ըստ չափու խնձորոյ․ և ցորչափ մանր, այնչափ մեծանոյ․ մինչ զի լինին ոմանք ՚ի նոցանէ ՚ի չափ մեծութեան ձմերկի․ և յոմանս տարիս ՚ի լինել օդոյն նեխուտ, մեծանայ ՚ի չափ երկանաքարի․ արտադրի ՚ի գաղտանապատ և յաւաղուտ տեղիս․ և ասեն զոմանց թէ ՚ի տեղւոջ իւրում եթէ շատ կայցէ և մնայցէ, ՚ի նեխումն օդոյն ՚ի մէջ նորին օձ գոյացեալ լինի։ Բայց զայն որ է ըստ չափու քանակութեան ձուոյ, և այլ փոքրագոյն՝ ըմբռնէ է ուտել․ իսկ յոմանս բժշկարանս զՍեմարուղն մեկնեալ են, թէ սունկ է․ որ և ասի ՄԱՐՈՒՂ․ և ռամկօրէն Չէնըրմար․ որոյ և մի անուանն է Խոյէրէյա, զոր ՚ի գաւառին Ադրբայջանի կոչեն Քէօլմէհ էրէմ․ Թուրքէ" Դօմալան․ արաբերէն և كما Քէմա․

ՍԱՄԱՐՈՒՔ سماروك * Աղաւնի․ Կէօյէրճին․ որ համառօտեալ ասի ՍԵՄԱՐՈՒ․ որ և ասի ՍԵՓԱՐՈՒՔ․

ՍԵՄԱՔԵԱՐ سمكار * Է այն դէ՝ որ ՚ի կարասէ սափորով գինի քարշէ․ Քէսէֆէն փէսինէ չէք պաթէ չէթէնի․ որ և ասի ՍԵՄԱՔԵԱՐԵ․

ՍԵՄԱՔԵԱՐԵ سمكاره * Նոյն է ընդ վերնոյն․ և նշ" զայն դէ, որ ՚ի գինետան սափորով գինի քարշէ ՚ի կարասէ․ Մէյխանէտէ փէսինէ չէք պաթէ չէթէն էէֆէտէն․

ՍԵՄԵ سمه * Գործի ինչ ՚ի գործեացն լծոյ, որ ասի հայերէն սամի․ և Թուր" Զէվէլ։ Եւ ևս ցուցանէ զայն փոքրիկ փոսն, յորոյ վերնատեալ ոստայնանկք անկանեն զոտսայն․

ՍԵՄԵՆ سمن * (բառ արէպի) Գէր․ Պէսէ․ Գէչէմի․

ՍԷՄԷՆ سمن * Սպիտակ վարդ նռասա- ղարթ. Թիւ. Եա+եա-Գեւզ ագ կիւլ. կիւլ սէվէիա իւ- սէղէրի ։

ՍԷՄԷՆԶԱՐ سمنزار * Այսինքն տե- ղի՝ ուր գոյ յաճախութիւն վերոգրեցեալ ծաղկին Սէմէն կոչեցեալ ։

ՍԷՄԷՆԹԷՆ سمنتن * Սպիտակամար- մին գեղեցիկ ։

ՍԷՄԷՆԿԵԱՆ سمنكان * Է անուն քա- ղաքի միոյ յաշխարհին Թուրանու, ուր Բիւս- թէմ դիւցազն Թագաւորի նորին առեալ անուա- նօք յամուսնութիւն իւր, յայնմ կնոջէ ծնաւ որդի նորա Սիւհրապ . Թիւրքան չէմէնպէ դէյ չէհէր տ- ըր տէրլէր ։

ՍԷՄԷՆՊԷՐ سمنبر * Սպիտակալանջ. Պէյազ կէօկիւսլիւ ։

ՍԷՄԷՆՍԱ سمنسا * Նման սպիտակ վարդոյ . Ագ կիւլ կիպի ։ Եւ է սա գովական ա- նուն ինչ գեղեցկաց ։

ՍԷՄԷՆՎԱ سمنوا * Է կերակուրն այն՝ որ ասի Թուր" Էրիշլիք չօրպասի ։ Եւ ուրեք ասի թէ է այն կերակուրն, որ ասի ՀԷՐԻՅՍԷ ։

ՍԷՄԷՆՏ سمند * Հասարակօրէն նշա" նի, ԱԲ, յինչ գոյն և իցէ ։ Իսկ յատկապէս է այն ձին, որ Թուր" ասի Գուլա ադ ։ Եւ ասի թէ այս մականուն ինն է ձիոյ . զի այն ձին որ մոխ- րագոյն է, կոչի յատկապէս Սէմէնտ . ոմն մեկնէ որ 'ի պարսից լեզու թէ, Սէմէնտ ան էօլ ձի րէն- կի իտիշէնէր տէրէր . այսինքն Սեմձոտ՝ այն է որ գգոյն մոխրոյ ունիցի ։

ՍԷՄԷՆՏԷՐ سمندر * Սալամանդր, և է սա կենդանի ինն որ 'ի մէջ հրոյ կեայ . Պիր հայ- վան տէրլ ձի ամէշտէ Բայշէլէշ իտէր . որ և ասի ՍԷՄԷՆՏՈՒԼ, և ՍԷՄԷՆՏԷԼ ։

ՍԷՄԷՆՏՈՒԼ سمندول * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՄԷՆՏԷՐ, որ է սալամանդր կենդա- նին . որ և ասի ՍԷՄԷՆՏԻՒՐ ։

ՍԷՄԷՐ ثمر * (բառ արէպի) Պտուղ. Եէմիշ . զոր և մերթ 'ի գործ ածեն պարսիկք ։

ՍԷՄԷՐ سمر * Պատմութիւն անցելոց իրաց և դիպուածոց, զոր ասէ ոք՝ առակս և նմանութիւն բերելով 'ի մէջ . որ Թուր" ասի Հիքեայէ, նաև Էֆսանէ . որ և այն է պարսկական ։ 2 . Է գործի մի ոմն առել 'ի գործոյ առասպելականաց, որով 'ի վը Թելից կատարեալ՝ ասն ահար . որում Մուշէ և Պէրվազ ևս ասեն . Չուշաք ուշիկեշէրինտեն սէ- մէրէկէ կէդէ պէր նէսնէ տէրլէր ։ Իսկ ըստ արաբաց նշ" գոյն պատմութիւն որ ասի 'ի գիշերի, և ասի Միսամէրէտ . նաև սևեռել գլխեան 'ի տախտա- կի, յորմէ ծագի և բառն ՄԻՍՄԱՐ, որ է բևեռ . Էմէք . Բախալայէ մըխ ալմօզ ։

ՍԷՄԷՐՂԱՆՏ سمرقند * Է անուն մե- ծագոյն քաղաքի միոյ՝ 'ի գաւառին Պուխարայի, որոյ գիտականքն բազում են յայժ ։ Սա նախ կո- չիւր Շէմէքէնտ՝ կամ Սէմէքէնտ, և ապա արա- բացուցեալ ասացին Սէմէրգանտ ։

ՍԷՄԻՅՃ سميج * Որձ, այսինքն պառա- կատեղ գաղանաց և պատառողաց . որ Թուր" ասի Իտ . 2 . Նշ" զայն տեղին ուր զինքեանս Թա- գուցանեն որսորդք . Անձիւէր յէ-մէ-լիտ ։

ՍԷՄԻՅՏ سميد * Է հացն այն սպիտակ՝ զոր առնեն 'ի նաշհոյ, այսինքն 'ի խառակերէ . զոր Թուրքերէն արտաքերեն Սէմիտ ։

ՍԷՄԻՅՏՈՒՆ سميدون * Բուրաւոր. Պօայէտէն ։

ՍԷՄԻՅՐԱ سميرا * Է այն եղջիւրն՝ զոր 'ի կիր արկանեն արիւնառուք . Պօյնուզ կի տօշչէ հաճամէլէր իտէրլէր ։

ՍԷՄՂԷՆՏ سمقند և ՍԷՄՂԷՆՏԷ * Կին պաշտանի . Հայը կէօրմիշ ավրէթ . նաև պաշտա- նութիւնն՝ որ է Հայը, կոչի Սէմղէնտ ։

ՍԷՄՃ سمج * Ական . Լաղըմ ։ Եւ է այն՝ զի Է երկրաւ գնեքոյն որմոյ բերդին փորեալ, և 'ի մէջ նորին վառօդ լցեալ, հրձիգ լինին 'ի նա ։ 2 . Ստորերկրեայ տեղի . Զէմ չէմին ։

ՍԷՄՄՈՒՐ سمّور * Սամոյր . (է մուշ- տակ, այսինքն Քէմէր ինն պատուական և մեծա- գին) ։ Մուշտակ առնել զմորթ սորա, է գիւտ հնարից հուշենկայ արքային վաղնջ[illegible] ։ 'Ի հնումն յատուկ էր Թագաւորաց և իշխանաց ա- գանիլ զսա . բայց այժմ այնոքիկ՝ որք են ընչեղք, անխտիր ագանին և չէք ընտրութիւն այն . որ և ասի ՍԷՄՈՒՐ . Պէր Յօգչուշ կէ ամէնէշէ ձէւէր տէրէր ։

ՍԷՄՈՒԹ سموت * Նոյն է ընդ բառին ՔԻԹՐԱՔ, որ է Թուրքերէն Թէրչի ։

ՍԷՄՉԷ سمچه * Ական՝ զոր փորեն ընդ երկրաւ . Լաղըմ . որ և ասի ՍԷՄՃ ։

ՍԷՅԱԼԷԽ سيالخ * Է նռանկիւնի ինչ երկաթի 'ի գործեաց պատերազմի ըստ նմանութեան փշոյ, զոր տարածանեն ընդ ուղիս յարձակմանց դիմեալոցն 'ի բերդ ուրեք, զորոց յարձակումն արգելեալ՝ յետս ընկրկէ զնոսա . Տէմիրտէն խաչ ձէօշէկ նէսնէ տէրլէր ։

ՍԷՅԱՔԻԶ سياكز * Նոյն է ընդ բա- ռին ՍԱՔԻՅԶ . և նշանակէ Թաղիք . Քէչէ . որ և ասի ՆԷՄԷՏ ։

ՍԷՅԷՆՃԻՒՐ سينجر * Ցնցուղ հրոյ . Գըվըլճըմ . չէրաքէն ալեւ ։ Եւ այլոր մեկնի՝ նոյն գոլ ընդ բառին ՆԽՔԷՐ, որ է կայծ . Թուրքերէն Քեօզ . որ և ասի ՁԷԼԷՔ ։

ՍԷՅՈՒՄ سيم * Երրորդ . Իւչիւնճիւ ։

ՍԷՅԼ سيل * Ուղխ . և է հասարակ

ջուրն այն, որ բաղում անգամ պատահի յանձրեւային աւուրս, և 'ի ժամանակի հալելոյ ձեանց. և է սա ընկերական ընդ սելեպս, և այսու միայն զանազանի. զի պարզ երբեմն 'ի գործ ածեալ սաաւիլս ինի, ասեն سيل Սէյլ. զոր և երբեմն բարդեալ ընդ բառին ԱՊ, ասեն ՍԻՅԼԱՊ. որ է ուղխաջուր. Սէյլ սույի.

ՍԷՅԼԱՆ سيلان * Է անուն գաւառի և կղզւոյ միոջ'ի Հնդկաստանի. և քանզի ազնիւն կինամոնի' որ է տարչին, անտանօր լինի. բժիշկք զնա նորին կոչեն Տարչինի Սէյլանի. Պէր վէ-լայէթի վէ պիր ատա ատի տիր Հինտիստանտէ.

ՍԷՅԼԱՊ سيلاب * Ուղխաջուր. Սէյլ սույի. որ և ասի ՍԻՅԼԱՊ.

ՍԷՅԼԱՊՔԷՆՏ سيلابكند * Նշ" զայն-պիսի ճանապարհ, որոյ մայթից քարինքն կորզեալք են և փրթեալք 'ի յուղխից հեղեղաց ջուրց.

ՍԷՅԼԽԻՅՉ سيلخيز * Տես ՍԷՅԼԱՊ.

ՍԷՅՄ سيم * Նոյն է ընդ բառին ՍԷ-ՄԷ, որ է սամի 'ի գործեաց մշակութե. Թուր" Ձէվզէ. Եւ եւս մեկնի. նշանակել Սամէա. և է այն' զոր երկրագործք պարանաւ յերկոցունց կողմանց լծոյն կապեն 'ի պարանոց եզին.

ՍԷՅՄՈՒՐ سيمور * Տես ՍԷՅՖՈՒՐ.

ՍԷՅՏԻ سيدى * Է ձձի իմն, որ 'ի գի-շերի յեզերս ճանապարհաց ճռնչէ. Պէր գէօձէկ փէր: Իսկ բառս Սէյտի' ըստ արաբաց նշանակէ պարոն. Թուրքերէն Աղա.

ՍԷՅՐԷՖ سيرف * Հաղ. Էօքիւզ-տիլի. որ և ասի ՍԻԻՐՖԷ.

ՍԷՅՖՈՒՐ سيفور * Աղիւէ և մեծադին կերպաս ոսայնանկեալ 'ի մետաքսէ. Էդիրնէ-փէն փօգընիկ նաքիշ չիֆթլիկլի գումաշ.

ՍԷՆ سن * Նոյն է ընդ բառին ՍԱՆ. և նշանակ" հանդէտ և նման. Մանէնտ վէ մէօլ.

ՍԷՆԱ سنا * Է սա խոտ իմն կակղացու-ցիչ, և ունի օգտութիւն մեծ 'ի վարել զմաղձ և զմաղաս, որ գայ 'ի Մէքքէ քաղաքէ. վասն որոյ և բժիշկք կոչեն զսա سنامكى Սինամի մէքքի.

ՍԷՆԱ سنا * (բառ արաբի) Գովութիւն և փառաւորութիւն. Սիթայիշ վէ համտ.

ՍԷՆԱՊ سناب * Լողացումն. Եիւզմէք.

ՍԷՆԱՊԶԷՏԷՆ سنابزدن * Լո-ղալ. Եիւզմէք.

ՍԷՆԱՏ سناد * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒ-ՆԻՐ, որ է խարտոցած. Էյէքէն չէքան տէմիր վէ ուշաք էյէքէն: 2. Բաղում. Չօք. գէօփ.

ՍԷՆԱՏԻՃ سناريج * Է տեսակ իմն քա-րի, զոր դնեն 'ի մատանւոջ. Պէր նէվի թաշ տէր. Նաև զապակեղէն անօթ' այնու նկարակեն. Վէ օյէլէ ովմէքի ... նագշ էտէրլէր.

ՍԷՆԱՐ سنار * Ծանծաղ. Սըղ.

ՍԷՆԷ سنه * Ըստ պարսից նոյն է ընդ բառից ՆԷՔՐԻՅՆ և ՏԻՒՀՆԱՄ. Իսկ ըստ ա-րաբաց նշանակէ տարի. Թուրքերէն Եըլ. որ պարսկերէն ասի سال Սալ.

ՍԷՆԷԽ سنخ * Նոյն է ընդ բառին ՎԷ-ՍԷԽ. և նշանակէ աղտ. Քիր.

ՍԷՆԷՎԱ سنوا * Գերեզմանատուն. Կէօրիստան. Մէզարիստան.

ՍԷՆԻՅԺԷ سنيژه * Սանար վշոյ' որով զկուշ և զմազ մաքրել յարդուրեն. Քէթան թարաղը.

ՍԷՆԻՅՊ سنيب * Երկաթ նիզակի և նետի, և այլ տե՛մ որ լցէ նման նոյա. Նէյզէ վէ օք տէմիրի.

ՍԷՆԼԷԽ سنلخ * Է տեսակ իմն հան-գերձի. (որոյ կարճ լինին քղանցքն և թեզա-նիքն.) Պէր նէվի ճամէ փէր.

ՍԷՆԿ سنگ * Քար. (ասի զնմ հան-քականաց.) Թուր" Դաշ. և արաբ" حجر Հաճէր. 2. Կշռութիւն. Վէզն: 3. Ա[ ]լարանութիւն արժողութիւն և գին. Գատր վէ Գըյմէթ: 4. Հաւասար. Պէրապէր. յորմէ կազմի բառս Հէմսէնկ. որ թարգմանի համահաւասար կամ զուգակշիռ. զի ասի՝ Փէհլէվան հէմսէնկի Փէհլէվան նէյսմի.

ՍԷՆԿԷԱՆԷ سنكانه * Է անուն Թուրքաս-կի միոջ. Պէր Գասապա տըր.

ՍԷՆԿԷԱՐ سنگار * Նոյն է ընդ բառից ՀԷՄՌԱՀ, և ՀԷՄՓԷՅ. և նշ" ուղեկից. Եօլ-տաշ: Եւ հասարակօրէն յուցանէ երթալն զհետ իրերաց. իսկ յատկապէս՝ երթալն երկուց նա-ւուց զհետ իրերաց. որ ըստ այսց նշանակութեց ասի եւս ՀԷՄՍԷՆԿԷԱՆ, և ՀԷՄՍԷՆԿԷԱՐ.

ՍԷՆԿԷՏԷ سنگيده * Խարազան, որ լինի յորովայնս կենդանեաց. Հայվանըն չիքէ-մէնտէ օլան խօրզէ.

ՍԷՆԿԷ سنگه * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՔՆԷ. և նշանակէ ազնիւ երկայնափուշ.

ՍԷՆԿԷՄ سنكم * Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄՌԱՀ. որ և ասի ՍԷՆԿԷԱՐ, և ՍԷՆԿԷՄ-ՊԷՐ: 2. Է ձձի ինչ 'ի չափ բզեզի, որ լինի 'ի բաղանիս յաճախ. Պէր գէօձէկ փէր.

ՍԷՆԿԷՄՊԷՐ سنكمبر * Ուղեկից. Եօլ-տաշ Հէմռահ. որ և ասի ՍԷՆԿԷԱՐ: 2. Միակ-

ցուԹիւնն երկուց իւրաց ․ Իփէ նէսնէնին խըրէ_
տըլի վէ խըրէշտի ։ 3 ․ Է կենդանի ինչ Թռչա_
կան ․ Պիր ճէրէնտէ ճանվէր ատը ։

ՍԵՆԿԵՆՏԱԶ سنك انداز * Նշ" զայն
այր, որ համապատրաստեալ է յըմպութ գինւոյ, և
ոչ դադարի մի օր, կամ մի ժամ 'ի գինարբուէ ․ որ
կոչի արաբ" Մուտմին խամր ։ 2 ․ Ցուցանէ զայն
ուրախութիւն ուտելոյ և ըմպելոյ և զբօսանաց,
զոր առնեն յաւարտ ամսեանն շաբանի ․ որ և
ասի ՔԻՒԼՈՒԽԵՆՏԱԶ , և ՊԵՐՂԵՆՏԱՆ , և
ՊԵՐԳԱՆՏԱՆ , այսինքն բարեկենդան ։ 3 ․ Են
ծակքն այնոքիկ՝ ոքք լինին յաշտարակս բերդին,
և 'ի պաշարելն Թշնամեաց զբերդն՝ և 'ի գալ նոցին
'ի ստորոտ նորին՝ քարինս ձգեն 'ի վր Թշնամեաց
Է ծակսն Է այնոսիկ ։ (Եւ Թարգ" քարաձիգ ։)

ՍԵՆԿԵՐ سنكر * Է կենդանի ինչ ․ (որ
լինի 'ի գաւառին Սինաու , որոյ մորթն է կար_
միր ․ և սոյն բառ նաև է ըստ բարբառոյ նոցա ․)
Պիր հայվան ատը ։

ՍԵՆԿԵՐՔ سنكرك * Կարկուտ ․ Տօլու ․
որ և ասի ՍԵՆԿԵՔ ․ 2 ․ Նոյն է ընդ բառին
ՊԱՏՐԻՑՍԵ , որ է լիսեան մատմանի ․ Աղըրշագ ։

ՍԵՆԿԵՔ سنكك * Կարկուտ ․ Տօլու ․
որ և ասի ԵԱԽՉԵ , ԹԵԿԵՐՔ , և ՍԵՆԿՉԵ ։ 2 ․
Է ուռենի ինչ , որ ասի և مشلك Մէշլէք ․
Թուրքերէն Պոռշագ ։

ՍԵՆԿ ԹԻՐԱՇ سنكراش * Քարահատ,
այսինքն քարատաշ ․ Դաշ եօնիճի ։

ՍԵՆԿԻ ԱԹԵՇԻ سنك آتشى * Քար
հրահան ․ Չագմագ տաշի ։

ՍԵՆԿԻ ԱՍԻՑԱ سنك آسيا * Երկա_
նաքար ․ Տէյիրմէն տաշի ․ որ և ասի ՍԵՆԿԻԱ_
ՍԻՅԱՊ ։

ՍԵՆԿԻ ԹՈՒԹԵԱ سنك توتيا * Է քարն
այն Իսմիտ կոչեցեալ , զոր լեսեալ ընդ այլոց ս_
մանց իրաց՝ Թութեա առնեն , որ է օգտակար
աչացաւութեան ։

ՍԵՆԿԻ ԽԱՐԱ سنك خارا * Որձաքար ․
(է տեսակ ինչ քարի , յոր վր կարծրութ ոչ գծէ
գործի երկաթի ․) Փէք տաշ ։ 2 ․ Խստասիրտ և
անիշտ , և ժլատ (նմանութ) ․ Սախթ դիլ վէ խա_
սիս , վէ պախիլ ․ ասի և ՍԵՆԿԻԽԱՐԵ ։

ՍԵՆԿԻՑՆ سنكين * Ծանրակշիռ ․ Աղըր ․
արաբ" Սագիլ ։ 2 ․ Քարեղէն ։ (Եւ գիտելի է,
զի իւրն մասնիկս ածանցական՝ ցուցանէ զնիւթն
անուանն յոր յարի թէ յինչ նիւթոյ է , որպէս
Զէրրին , ոսկեղէն ․ Սիմին , արծաթեղէն ․ Ահէ_
նին , երկաթեղէն ․ Չոպին , փայտեղէն ․ ըստ
այսմ նման և զայլոց ։)

ՍԵՆԿԻՑՆԽՕՐ سنكين خوار * Նոյն է
ընդ բառին ՍԵՆԿԽՕՐ ։

ՍԵՆԿԻՑՆՍԱՐ سنكين سار * Է Թռչուն
ինչ (սեւաթորմի , որ 'ի Թիկունս իւր ունի սպի_
տակ նիշս) ․ Պիր գուշ ատը ․ որ և ասի ՍԱՐՈՒ,
և ՍԱՐՈՒԺ ։

ՍԵՆԿԻՆԵՄԵԿ سنك نمك * Նշանակէ
աղքար ․ Դուզ տաշի ։

ՍԵՆԿԻՈՒ سنكو * Է անուն առն ու_
րուք , որ 'ի ժամանակս Թիւրմուրլէնկին իշխող
էր Խօրասանու ։

ՍԵՆԿԻՈՒՐ سنكور * Կոչում օշարակուլա_
ձառ ի ․ Շէրպէթճի աէֆէտի ։ 2 ․ Նոյն է Է բառին
ՊԱՏՐԻՑՍԵ , որ է լիսեան մատմանի ․ Թուրքե_
րէն Աղըրշագ ։ 3 ․ Է անուն Թռչնոյ միոյ ․ Պիր
գուշ ատը ։

ՍԵՆԿԻՈՒՔ سنكوك * Նոյն է ընդ
բառին ՊԱՏՐԻՑՍԵ ։

ՍԵՆԿԻՍԹԱՆ سنكستان * Քարուտ
տեղի ․ Թուրքերէն Դաշլըգ ․ Եանի տաշլը էյր ։
Կամ Թէ քարահանք , այսինքն տեղի ուր հա_
տանի քար ․ Դաշ չըգարըլըճագ մահալ ։

ՍԵՆԿԼԱԼԵՑՔ سنكلالك * Թռչուն
ինչ ․ Թուրքերէն Եօնտ գուշի ։

ՍԵՆԿԼԱԽ سنكلاخ * Քարուտ տեղի ․
Դաշլըգ էյր ։

ՍԵՆԿԼԱՆ سنكلان * Է Թռչունն այն՝
որ կոչի Թուրքերէն Եօնտ գուշի ։

ՍԵՆԿԽԱՐԵ سنك خواره * Է տեսակ
ինչ քարի , յոր վր յոյժ կարծրութ նորին՝ ոչ
ազդէ գործի ․ Պիր նէվի տաշ ատը ։

ՍԵՆԿԽՕՐ سنكخور * Է անուն Թռչնոյ
միոյ ․ (և Թարգ" քարակեր ․ զի են կերակուր
նր մանրախիճ քարինք ․) Պիր գուշ ատը ․
որ և ասի ՍԵՆԿԻՑՆԽՕՐ , և ՍԵՆԿԽՕՐԵՔ ։

ՍԵՆԿԽՕՐԵԺ سنكخوارج * Է Թռչուն
ինչ որպէս զաղաւնի ․ Կէօյէրճին գիպի պիր գուշ
ատը ․ որ և ասի ԻՍՓԵՐՈՒՏ ։

ՍԵՆԿԽՕՐԵՔ سنكخوارك * Է նմա_
նական բառին Սէնկէօր , և զնոյն նշանակէ ։

ՍԵՆԿՇԻՔԷՆ سنك شكن * Է տեսակ
ինչ արմաւոյ ․ Պիր նէվի խուրմա ատը ։

ՍԵՆԿՉԵ سنكچه * Կարկուտ ․ Տօլու և
կամ Դօլու ․ ասի և ԵԱԽՉԵ , ԹԵԿԵՐՔ , ՍԵՆ_
ԿԵՐՔ , և ՍԵՆԿԵՔ ։

ՍԵՆԿՊԱՐ سنكبار * Է այն տեղացուած
քարընկեցուն զոր առնեն 'ի պաշարման բերդի ․
(Թէ արտաքուստ 'ի ներքս և Թէ 'ի ներքուստ
արտաքս ․) Դաշ անմագը տէրէէյ ։ 2 ․ Նոյն է ընդ
ՍԵՆԿԼԱԽ , որ է քարուտ տեղի ․ Դաշլըգ էյր ։

ՍԵՆԿՊԵՍԹԵ سنك بسته * Խաղող՝ որ
տակաւին 'ի գոլն իւրում խակ, կարկտահար լինե
լեալ , կամ յայլ պատահարաց ապականեալ ․

յետ՝ իւէն փօլօ ատմիշ իտմիշ վէ զայէ աֆէնտէն Ռիպան օլմիշ ։

ՍԵՆԿԱՐ سنكار * Քարկոծումն. Թուր" Դաշլէմէ փէթէլէմէ. արաբ" رجم Ռէճմ.

ՍԵՆԿԱՐ ԳԷՐՏԷՆ سنكاركردن Քարկոծել. Դաշլէմէ փէթէլէմէ.

ՍԵՆԿ ՍԵՊՈՒՅԷ سنك سبويه * Էն սաքր հատք ինչ սեաւ խոշոր քան զխաղողահատ. և է սա ծանուցեալ առ բժիշկս, որ կոչի արաբերէն Ա՛յնփասուէրէֆան.

ՍԵՆԿՏԱՆ سنكدان * Կանաչ Թռչնոյ. Գուշ գուրսաղը.

ՍԵՆԿՏԻԼ سنكدل * Քարասիրտ. Դաշ եիւրէքլի.

ՍԵՆԿՐԻՑԶԷ سنكريزه * Խիճ. Ուֆագ դաշլէր. 2. Է տեսակ ինչ գնդմանցի. Թուրքերէն Գուշ թէմի.

ՍԵՆԿՓԻՍԹԱՆ سنكپستان * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՓԻՍԹԱՆ. և է սա դեղ ինչ.

ՍԵՆԿՓՈՒՇԹ سنك پشت * Կրիայ. Թուր" Գապլու պաղա. արաբ" سلحفات Սուլէհֆաթ. (և Թարգմանի քարաթիկն. Դաշ արգա.) ասի և ԼԱՔ, ԼԱՔՓՈՒՇԹ, ԽՈՒՇՔՓՈՒՇԹ, և ՍԵՆԿՓՕՍԹ.

ՍԵՆԿՓՕՍԹ سنكپوست * (Թարգման" քարամորթ. Դաշ դէրի.) Տե՛ս ՍԵՆԿՓՈՒՇԹ.

ՍԵՆԿՔԷՆ سنككن * Քարակոփ. Թուրքերէն Դաշճը.

ՍԵՆԿՖԷՍԱՆ سنكفسان * Յեսանաքար. Պըչագ պիլէյի դաշը. որ և ասի սադ ՔԷՍԱՆ.

ՍԵՆՃ سنج * (հր" Սէնճիյէն բային) Կշռեա. Դարթ. որ և բարդի ընդ Սէիխաննէնճ.

ՍԵՆՃԱՆԻՑՏԷՆ سنجانيدن * Է անցողականն Սէնճիյէն բային.

ՍԵՆՃԱՐ سنجار * Է անուն ամրոցի միջ 'ի կողմանս Մուսուլոյ. և քանզի Սուլթան Սէնճէր որդի Մելիքշահի որդւոյ Ելփարսլանայ անտանօր ծնաւ, չինեալ զայն տեղի արարին քաղաք մեծ, որ 'ի լեզու հասարակաց հռչակեալ է կոչմամբս Սինճար. Մուսուլ նէվահիսինտէ պիր գալէ տիր.

ՍԵՆՃԷ سنجه * Կշիռ. Թէրազու. արաբերէն Վէզնէ.

ՍԵՆՃԷՐ سنجر * Հասարակօրէն նշա" Թագաւոր. Փատիշահ. Իսկ յատկապէս է անուն արքայի միոջ 'ի Սելճուգեանս զարմէ, որ էր որդի Մելիքշահի որդւոյ Ելփարսլանայ. Պիր փատիշահ իսմի տիր.

ՍԵՆՃԻՑՏԷ سنجيده * Կշռեցեալ և հաւանեցեալ և փորձ. Դարթըլմըշ վէ դէնէնմիշ վէ սահիհ ընճէրիլի.

ՍԵՆՃԻՑՏԷՆ سنجيدن * Կշռել. (որ թէ իրապէս և թէ նմանութեամբ 'ի գործ ածի.) Դարթմագ. արաբ" وزن Վէզն. (հր" Սէնճ, և ապա" Սէնճիտ.) ըստ այնմ, Հէր իշ սէօյլէմէն նէ սէօյլէմիշ, էյ տիւշիւնէլիմ սօյլէնէ. այսինքն ամ ինչ որ ոչ կշռէ զխօսս (և այնպէս խօսի), 'ի պատասխանւոյ նորին վշտանայ.

ՍԵՆՊ سنب * Նշ" զայն տեղին, զոր 'ի տեղիս՝ ուր լինի ձմեռն սաստիկ, փորեն ընդ այր 'ի ստորոտս լերանց, և առնեն տեղի կայից անասնոց, ընդ զի ոչխար և այծ և եզն ապահով լիցին 'ի սաստկութենէ ձմերան. Հայվանաթ պարմաղը եէր.

ՍԵՆՊԱԼՈՒ سنبالو * Է տեսակ ինչ կապկի, որ փոքրիկ ասի. Պիր նէվի մէյմուն տիր.

ՍԵՆՊԷ سنبه * Առաստաղան. Սոգմէ իշնէ.

ՍԵՆՊԷՍԷ سنبسه * Ցայտ նաւագի. Պուս տիքէ.

ՍԵՆՊՈՒՍԷ سنبوسه * Է տեսակ ինչ կարկանդակի, որ առաջօրէն ասի صمصا Սամսա.

ՍԵՆՍԱՆ سنسان * Բառ՝ որ իցէ առանց Հռամախօսութեան. Փարէյսի օխշիրան սէօզ. որ և ասի سنسن ՍԵՆՍԷՆ.

ՍԵՆՏ سند * Կապույց Թռչնոյ. Գուշ պաղընը. Մինգարի մուրսըլ. 2. Աղջկորդի. Հարամզադէ.

ՍԵՆՏԷ سنده * Տե՛ս ՍԻՆՏԱՆ. 2. Նեխել քակոր. Գօփմիշ նէճասէթ. չալիշ չինոսէ.

ՍԵՆՏԷԼ سندل * Հողաթափ, կամ մուճակ. Պաշմագ. որ և ասի ՍԵՆՏԷԼԷՔ. 2. Անգէտ և անմիտ. Ահմագ վէ պէյնօշ. 3. Կուր. (այսինքն փոքրիկ նաւակ՝ զոր ունին մեծ նաւքն ընդ իւրեանս.) Թուրքերէն Սանտալ.

ՍԵՆՏԷՆԷ سندنه * Նոյն է ը բառին ՆԷՐՏԻՒՊԱՆ, որ է սանդուղք. արաբ" Սիւլլէմ.

ՍԵՆՏԷՐՈՒՍ سندروس * Է տեսակ ինչ խէժոյ նման սաթի. բայց սա կակուղ է քան զայն. և 'ի համ սորին գոյ կերպիւ ինչ դառնութի, զոր 'ի բաղադրութիս ինչ 'ի գործ ածեն բժիշկք փոխան իւրեանց. զոր նկարիչք խառնեն 'ի ներկս նկարուց և տախտակաց և այլոց իրաց. քանզի տայ փայլումն նկարուց. Պիր նէվի զամգ տիր.

ՍԵՐԱԽ سرخش * Հեծանոց. (և Թարգմանի երկաքաղի.) Եղէգ. որ և ասի ՍԵՐԱԽԷ.

ՍԵՐԵՆՊԻՀ سه شنبه * Երեքշաբթի. Սալը կիւնի.

ՍԵՉԵՆՏԱՆ سچندان * Երկք այրքան. Իւչ օչ գաթը.

ՍԵՊԱ سبا * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի, որ էր գահական քաղաքն դշխոյին հարաւոյ, որ է տիկինն Սաբայ. և քաղաքս այս է յաշխարհին Եեմենու. Պիր շէհրի ադըդըր մէլիքէյի Սէպանըն.

ՍԵՊԱՐ سبار * Երկք անգամ. Իւչ քէռէ, կամ Իւչ դէֆա. արբ. "ثلث مرات" Սէլասէ մէրրաթ.

ՍԵՊԱՐԻՑՏԵՆ سباريدن * Ճեղքիլ գետնոյ. Եէր եարըլմագ օլմագ. Չաթլամագ Եէրին.

ՍԵՊԱՐՈՒՔ سباروك * Աղաւնի. Կէօկէրճին. որ և ասի ՔԵՊՈՒԹԵՐ.

ՍԵՊԶ سبز * Կանաչ. Եէշիլ. 2. Թխագեղ. գեղեցիկ. Սիյահչէրտէ մահպուպ. որ ըստ այսմ նշանակութեան ասի ևս ՍԵՊԶԱՐԵՆԿ. 3. Բոլորովին սեաւ գոյնն ևս կոչի Սէպզ. զի ասի Խաթթը սէպզ. 4. Կապուտագոյն. Քէօկգուրշէնկ. ոպ փուշը սէպզ. 5. Պաղպաջաւոր սուսեր. Ճէվհէրտար գըլըճ. և ըստ այսմ ասի ևս Թիղը սէպզկեահ. 6. Կապոյտ աչքն. Կէօք կէօզ. աստեղաց՝ Թուր" կոչի Չէշմի սէպզ. արբ" عین ازرق Այնի էզրագ. և այսպէս զի՛նչ և իցէ իր՝ որ իցէ կապուտերանգ, Սէպզ կոչի. 7. Է յատկական անուն և ասի գդալարի բուսոց և զտերևոց. Զէրզէ չէմէն վէ եափրագ. 8. Տե՛ս ՆԵԽՐԵՊ.

ՍԵՊԶԱՐԵՆԿ سبزارنك * Է անուն եղանակի միոջ յերաժշտութեան. Պիր չալղը ադը տըր.

ՍԵՊԶԷ سبزه * Մարգ կամ դալարի. (Թէ կարիցէ ուտիլ և թէ ոչ.) Չէմէն. ասի և ԽՈՐԹԷԿ.

ՍԵՊԶԷԶԱՐ سبزه‌زار * Մարգագետին դալարաւէտ վայր. Թուրքերէն Չայըր եա չէմէն. Եէշիլլիք. ասի և ՃԱՆԻՑԶ.

· ՍԵՊԶԷ ԵՆՏԵՐ ՍԵՊԶԷ سبزه اندر سبزه * Տե՛ս ՍԵՊԶԷ ՏԵՐ ՍԵՊԶԷ.

ՍԵՊԶԵՆՔ سبزنك * Բորբոս կանաչ. Թուրքերէն Քիֆ.

ՍԵՊԶԵՆՔ ՇՈՒՏԵՆ سبزنك شدن Բորբոսիլ, մեսիլ. Քիֆլէնմէք.

ՍԵՊԶԷ ՏԵՐ ՍԵՊԶԷ سبزه در سبزه Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվի ադը տըր.

ՍԵՊԶԵՔ سبزك * Կանաչիկ. Եէշիլճէ. 2. Սուրահի գինւոյ. Սուրահի շէրապ. որ և ասի ՍԵՊԶԻ. 3. Է Թռչունն այն՝ որ ասի Թուրքերէն Աշը գուշը.

ՍԵՊԶԵՖՈՒՐՈՒՇ سبزه‌فروش * Պտուղ վաճառող, այսինքն կանաչեղէն դալարեաց. Եէշիլլիք սաթըճը.

ՍԵՊԶԻ سبزی * Սուրահի գինւոյ. որ և ասի ՍԵՊԶԵՔ. 2. Սիրուն գեղեցիկ. Մահպուպ. որ մանաւանդ վայելէ եթէ իցէ Սիյահչէրտէ. 3. (Է վերացեալն բառին Սէպզ.) Կանաչութիւն.

ՍԵՊԶԻԱՊ سبزآب * Լոռ. Թուրքերէն Եօսուն.

ՍԵՊԶԻՎԱՐ سبزوار * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի յաշխարհին պարսից, ուր դերձակագործք և բանաստեղծքն բազում են յոյժ. Պիր շէհրի ադը տըր.

ՍԵՊԶԻԽԻՆԿ سبزخنك * Բառս այս այլաբանութեամբ իմն նշանակէ երկին. Ֆէլէք.

ՍԵՊԶՄԱ سبزما } Է տեսակ իմն
ՍԵՊԶՄԱԼԻ سبزمالی } խաղողոյ. Պիր նէվ իւզիւմ տըր.

ՍԵՊԶ ՄԵՇԷ՛ԼԵՏՈՒՄ سبز مشعل‌دم Է Թռչուն իմն յազգէ աղաւնեաց. և է ինքն կանաչ, և ուսն բոլորովին սպիտակ. պիր գուշ տըր.

ՍԵՊԶ ՇՈՒՏԵ՛ՆԻ ՆԱՆ سبز شدن نان Կանաչանալն, այսինքն մեսիլն հացի. Էքմէք քիւֆլէնմէք.

ՍԵՊԶՊԵՀԱՐ سبزبهار * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. որ և ասի سبزه‌بهار ՍԵՊԶԵՊԵՀԱՐ.

ՍԵՊԶՊԵՐԻ سبزبری * Գարնան եղանակ. Ֆասլը պէհար.

ՍԵՊԶՏԱՅԵ سبزدایه * Մանուշակ. Մէնէքշէ.

ՍԵՊԶՏԱՆԵ سبزدانه * Են հատք ինչ կանաչ, որք բուսանին 'ի լերինս 'ի մէջ ցախից և մացառաց. Եէշիլ տանէլէր տըր.

ՍԵՊԶ ՏԵՐ ՍԵՊԶ سبزدرسبز * Է անուն եղանակի միոջ, զոր հնարեալ և՛ի լոյս ածեալ է Պարպէտ երաժիշտն խուսրեվ փէրվիզի. Պիր չալղը ադը տըր. որ և ասի ՍԵՊԶԷՆ ՏԵՐ ՍԵՊԶԷ, և ՍԵՊԶՏԵՐ ՍԵՊԶԷ.

ՍԵՊԶՐԵՆԿ سبزرنك * Կանաչերանգ. այսինքն կանաչագոյն. Եէշիլ րէնկլի.

ՍԵՊԶՓԱ سبزپا * Անյաջողութեան. Նուղուրսըզ գատէմ, այսինքն այն ոք՝ որ ձախողութեամբ հաշակեալ է. որոյ ներհակն կոչի Սէպզգատէմ.

ՍԵՊԶՓՈՒՇ سبزپوش * Կանաչազգեստ. (ոպէս են դալար ծառք.) Եշիլ լապիս.

ՍԵՊԶՖԱՄ سبزفام * Կանաչերանգ. Եէշիլ րէնկլի.

ՍԷՊԷԳ سبق * Դաս՝ զոր աշակերտն առնու ՚ի վարդապետէն ։

ՍԷՊԷԳԹԱՇ سبقتاش * Աշակերտակից․ Պիր խօճա շակիրտի․ դասընկեր, որ է Հէ-չէյ․ որ և ասի ԽՕՃԷԹԱՇ․ և այլ ոմք են ծառայակիցք միոյ Թէ... կոչեն خيلتاش Խայլթաշ։

ՍԷՊԷԼ سبل Աչացաւութ․ Կէօզ աղըրըսը։

ՍԷՊԷՔՏԱՏ سبكداد * Բառս այս ՚ի գործ ածի ՚ի նշանակել զօրաւորումն և զվաղվաղումն, և ցուցանէ առնել շուտ կամ փութով արար․ Թէզ իշլի ։

ՍԷՊԻՒՔ سبك * Թեթև․ Եէյնի․ արաբերէն խաֆիֆ ։

ՍԷՊԻՒՔԹԷՐ سبكتر * Թեթևագոյն․ Եէյնիրէք ։

ՍԷՊԻՒՔԹԻԿԻՑՆ سبكتكين * Է անուն հօր Սուլթան Մահմուտի արքայի քաղաքին Ղազնէի․ որ և կոչի անուամբ այնր քաղաքի՝ Սուլթան Մահմուտ Ղազնէվի, և Սուլթան Մահմուտ Սեպիւքթիկեան․ Սուլթան Մահմուտ Ղազնէվինին պէտէրի նամի տիր ։

ՍԷՊԻՒՔԻ سبكي * Թեթևութիւն․ Եէյնիլիք․ խաֆիֆլիք ։

ՍԷՊԻՒՔԽԻՑԶ سبكخيز * Թեթևակի յառնող ՚ի անկողնէ ։

ՍԷՊԻՒՔԽԻՐԷՏ سبكخرد * Թեթևամիտ․ Աքըլ խաֆիֆ ։

ՍԷՊԻՒՔ ԿԻՐԻՖԹԷՆ سبك كرفتن Թեթև համարել, այսինքն արհամարհել․ Թախֆիֆ իթմէք ։

ՍԷՊԻՒՔՄԱՅԷ سبكمايه * Ցածագին վաճառելի իր․ (և Թարգմանի Թեթևանիւթ․) Տօն Գըյմէթ շէյ․ Նաև շուկայականակ կամ հրապարակաւոր, որոյ սակաւ իցէ գնահատութիւն, այսինքն սեղմալէն․ Եւ այլաբանութեամբ այրն այն ասի Սէպիւքմայէ, որ անմռունչ է և անտեղեակ հանճարոյ և գիտութեան․ և նշանակեալ է դ․քանի մի առողջ առողից և զթիւ շարադրութիւնս բանից, կամ պճարցուածս ինչ իմաստասիրական ։

ՍԷՊԻՒՔՊԱՐ سبكبار * (յոգնականն سبكباران Սէպիւքպարան) Թեթևաբեռն․ Խաֆիֆ էյուքլիւ ։

ՍԷՊԻՒՔՌՈՒՀ سبكروح * Թեթևահոգի․ Եէյնի ճանլը ։

ՍԷՊԻՒՔՍԱՐ سبكسار * Թեթևամիտ․ Խաֆիֆ ագըլլը․ (և Թարգմանի Թեթևագլուխ․ Խաֆիֆ պաշլը․) ասի և ՍԷՑՆԷՏԷ, ՍԷՑՖԷՏԷ, ԻՑՆԷՏԷ; ՆՈՒԹ, և ՍԷՊԻՒՔՍԷՐ ։

ՍԷՊԻՒՔՍԷՆԿ سبكسنك * Նշանակէ Թեթևակշիռ ։

ՍԷՊԻՒՔՏԱՐՈՒ سبكدارو * Նշանակ դեղոյ, որ զօգտութիւն իւր փութով երևեցուցանէ․ և Թարգմանի Թեթևադեղ ։ 2․ Բժիշկ՝ որ Թեթև դեղովք դարման մատուցանէ հիւանդին․ Լօգէյճ մուալէճէ իլէ խասթայէ իլաճ իտէն դօքթօր ։

ՍԷՊԻՒՔՏԷՍԹ سبكدست * Թեթևաձեռն, այսինքն արագաձեռն ։

ՍԷՊԻՒՔՐԷՎ سبكرو * Տե՛ս ՍԷՊԻՒՔՐԷՖԹԱՐ ։

ՍԷՊԻՒՔՐԷՖԹԱՐ سبكرفتار * Թեթևընթաց, այսինքն փութաքայլ․ Չապուք իւրիւյէն ։

ՍԷՊԻՒՔՓԱ سبكپا * Տե՛ս ՓԱՍԷՊԻՒՔ ։

ՍԷՊԻՒՔՓԱՅ سبكپاى * Երագաքայլ․ (և Թարգմանի Թեթևոտն․ և ՚ի գործ ածի ՚ի մարդն ՚ի ձին, և յայլ կենդանիս․) Էյաղլըտը ։

ՍԷՊԻՒՔՓԷՐՎԱԶ سبكپرواز * Թեթևաթռիչ․ ոսկի է մեղուն, որ մեղմաքար Թռչի ։

ՍԷՊԼԷԹ سبلت * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒՐՈՒԹ, և նշանակէ ընչացք․ արաբերէն Շարիպ, և Շէվարիպ ։

ՍԷՊՈՒ سبو * Սափոր․ Թուրք Տէսթի․ ասի և ԿԷՐԷ, (և արաբացուցեալ) ՃԷՐԷ, և ՃԷՐՐԷ ։

ՍԷՊՈՒՉԷ سبوچه * Սափորիկ․ Տէսթէճիք․ (է բառ նուազական մասնկամբս ՉԷ)․

ՍԷՊՈՒՍԷՊԶ سبوسبز * Փոքր կարաս․ (որ մեծ է քան զսափորն, և ՚ի գործ ածի ոսկ սափոր․) Քիւչիւք գիւփ տէսթիտէն պիւյիւքչէ, վէ տէսթի եէրինէ գուլլանըլըր ։

ՍԷՊՔԷՍԱՏ سبكساد * Գագաթն լերին․ Տաղ պաշը․ Սէրթէփէսի․ 2․ Մէջ տեղին տան․ Էվ օրթասը․ Միյանէսարայ ։

ՍԷՊՖԱՆԷ سبفانه * Տե՛ս ՓԷՅՄԱՆԷ, որ է չափ․ Էօլչէք ։

ՍԷՍԱԼԷ سساله * Երեքամեայ, կամ երեքեան․ Իւչ եաշընտա ։

ՍԷՍԱՏ سصد * Երեքհարիւր․ Իւչ եիւզ ։

ՍԷՍԷՐ سسر * Եռագլուխ․ Իւչ պաշլը ։

ՍԷՎ سو * Է անուն աղբեր միոյ՚ի Դուռս գաւառի, զոր կոչեն ռամկօրէն Չէշմէի սէպզ․ Վէրայէնի գօրօտի պիր չէշմէ ատը տիր․ Պատմի թէ Եեզտճիրդ՝ որ է Յազկերտ որդի Պեհրամայ՝ որդւոյ Շապուհոյ, էր Թագաւոր ոմն անիրաւ․ Նա յանցանել իւրում առ աղբերն այնորիկ, սայթաքեալ երիվարի նորա անկաւ Եեզտճիրդ․ և մինչ կամէր յառնել՝ աքացի հարեալ զնա երիվարին՝ սատակեցոյց ։

ՍԵՒԱՏ سواد * Դիւրա գծելոյ. Ըէրաղ փէ․րթի. 2. Նշա" պչորեալն կողմանս և գշրջա-կայս քաղաքի իրիք, և ըստ այսմ է ընկերական ընդ արեալս. Իսկ և ըստ արաբաց նշանակէ սև-ութիւն. Սէյահլըգ.

ՍԵՒԵԼ سول * Ներքան Թաթի ուղտու. Տէվէ գաղանի. որ և ասի ՍՈՒԼ, նաև ՍԵՓԵԼ.

ՍԵՒԵԿ سوك * Հասակ գարուոյ և ցորե-նոյ. Արփա վէ պուղտայ սէանղի-շէսի. 2. Քարց. Քէօսէ. Թէվէբէ.

ՍԵՒԵՆ سون * Գովութիւն և ներ-բող. Մէտհ վէ սէնա.

ՍԵՒԵՏ سود * Կողով. (է աման ինչ, զոր չինեն 'ի բարակ ճիւղոյ.) որ և ասի ՍԵՓԵՑ.

ՍԵՒԻՅՆ سوين * Անօթք և ամանք, զորս 'ի գիրծ ածեն. Զուրուֆ վէ ալէթի պէրա-կէ, խանէ չէրթի խըմիլմաշ օլընուր.

ՍԵՒԻՅՇՄ سويشم * Է կանաչերանգ քար ինչ ընդունելի. Պէր մէ․րմէր էէշիլլէնն տաշ ադը. որ և ասի ՍԵՇՄ, և ՍԵՇԳ, և ՎԵՇՄ.

ՍԵՒԻՅՍ سويس * Անտեղեկութիւն. Նատանլըգ. շաշգընլը. որ և ասի ՍԵՒԻՅՍԵԹ.

ՍԵՒԻՅՄԵ سويمه * Տես ՍԵՐՎԻՅՄԵ.

ՍԵՒԻՅՍԵԹ سويست * Անտեղեկու-թի. Պէր նէսնէտէն խապէրտար օլմամագ. նատանլըգ. արապ" غفلت Ղաֆլէթ. որ և ասի ՍԵՒԻՅՍ.

ՍԵՒԻՅՏ سويد * Խոփ. Սապան տէմիրի.

ՍԵՒԻՒՄ سوم * Երրորդ. Իւչիւնճի.

ՍԵՒԻՒՄԻՅՆ سومين * Երրորդական.

ՍԵՒԼԱՆ سولان * Է սա լիճ 'ի դեղո-րէից, որ յաշխարհէն հոսանց երթայ 'ի Պարս. որոյ յայժ լաւն գայ 'ի Մեքքէ քաղաքէ, որ ասի արապ" Խէվլան. Պէր տաշ ադը. 2. Է ա-նուն լերին միոյ, որ կայ կայացեալ յաշխարհին Ադերպէյճանու մերձ 'ի քաղաքն Երտեպիլ՝ առ-բանկութե երից փէրսախաց. և ազգք մոգուց զտեղին զայն քան զայլ տեղիս յարգոյ և օրհնեալ համարելով, երդնուն 'ի նա. ուր 'ի հրապաշտութե բնակէին 'ի նմա աղք առաքինականք նորին ա-ղանդոյ. Պէր տաղ ադը.

ՍԵՒԼԻ سولى * Խոփ. Սապան տէմիրի.

ՍԵՒԿԵԱՐԻՋ سوكاريز * Ծակ՝ որ լինի 'ի միոյ ջրհորոյ 'ի միւսն, և ըստ մեծի մասին ա-ռուք և ջրանցիկ ճանապարհք այսպիսի ինչ են. Պիր գույուտէն դիր գույույէ օլան տէլիք, էվէր ճէտվէլլէր վէ սու եօլլարը դէօյլէ ադը.

ՍԵՒԿԵՆՏ سوكند * Երդումն. Անտ. արաբերէն Եէմին, նաև Գասէմ.

ՍԵՒԿԵՆՏ ԽՕՐՏԵՆ سوكند خوردن Երդնուլ. Անտ իչմէք, եէմին էթմէք.

ՍԵՒԿԵՆՏ ՏԱՏԵՆ سوكند وادن * Եր-դումն տալ, այսինքն երդմնեցուցանել. Անտ վէրմէք.

ՍԵՒՂԱԹ سوغات * Նշանակէ ըն-ծայ. Հէտիյէ, Թիւհֆէ.

ՍԵՒՂԵ سوغه * (բառ ըստ բարբառոյ բնակչացն Խորասան գաւառին) Օրհնեալ ծառք. Խուրմա եէմիշի.

ՍԵՒՊ سوب * (բառ արաբի) Հան-դերձ. Թուր" Գիօն. Իսկ բուն պարսկերէն Ճամէ.

ՍԵՒՏԱ سودا * Սևամաղձ, որ է սա-րինն 'ի չորից հիւթոց. 2. Գինէր (այլաբանու-թբ) մթագին. Ըէպի Նուխի. 3. Ըառ. Փայիտէ.

ՍԵՒՏԱՋԵՑԵ سوازده * Նշանակէ մոլրահար. Աշըգ.

ՍԵՒՏԱԿԵՐ سوداكر * Վաճառական. (և Թարգմանի շահաբեր.) Պազըրկեան. Սէճա-րէթ էհլի.

ՍԵՒՏԱՆ سودان * (բառ բնակչացն գաւառին Ադերպայճանի) Տես ՍԱՐԻՒՆՃ. և է սա Թռչուն ինչ քաղցրաձայն, որ 'ի սկիզբն ե-ղանակի գարնան աղաղակէ որպս զբլբուլ. Պիր խօշվաշ գուշ ադը.

ՍԵՒՏԱ ՔԵՐՏԵՆ سوداكردن * Վաճա-ռել. Սադմագ.

ՍԵՏ سد * Հարիւր. Իւզ. և Թէպէտ բառս այս հնչակեալ է գրիլ ատուիս ص Սատ, բայց քանզի չէք 'ի պարսկական բարբառի արտաբե-րութե ص Սատ տառի, սատանոր երկեալ է ըստ բուն գործածութեան տառիւս Սէյն.

ՍԵՏԵ سده * Է անուն տօնի իրիք. զոր առնեն պարսիկք 'ի տասներորդում գիշերի Պէհ-մէն ամսոյն. յորում գիշերի բոցափայլութիւս և ճրագավառութիւս արարեալ՝ ցուցանէին ազգի ազգի հրախաղութիւս. և 'ի տեսիլ աչաց արքայի իւրեանց յոտս Թռչնոց և կենդանեաց մի մի խուրձ չոր խոտոյ կապեալ և լուցեալ՝ 'ի բաց Թողութիւ. յորոց ոմանք յողս, և կէսք 'ի գետնի վազէին. և կիզանելով զնոյնն. և այսպէս կատարէին տօն մեծ. Պատճառ Թէ սահմանող և հաստատիչ սորա է արքայն Քէյիւմէրս. և քանզի էին նորաղա-սակք հարիւր ընդ արու և ընդ էգ. զորս ամենա-նուորեալ, այսինքն արուացն հարսանս բերել և զդստերան՝ արանց տուեալ հարսանիս արար. և հրամայեաց զի 'ի վերոգրեալ գիշերին ցնծութիս արասցեն. և 'ի սոյն պատճառ գիշերն այն կոչե-ցաւ Սէտէ, այսինքն Հարիւրակ. զի Սէտ նշ" հարիւր. Այլ ևս Թէ 'ի վերոգիշեալ գիշերէն մինչև 'ի Նեվրուզեն աւուրք յիսուն, որ հան-դերձ գիշերօքն հարիւր լինին. Բառս Սէտէ.

նշ" կնձնի. (է ծառ ինչ, որ լինի 'ի Մաւկերմնի նէհր գաւառին և յայլ աեղիս. և այնչափ մեծ և խոշոր լինի, մինչ զի հազիւ առք չորք կարեն գրկել զբունն. որոյ և տերևքն այնպես խիտ և հոծ են, նաև բազում յոյժ, զի 'ի յատակ նր անձրև ոչ անցանէ. և 'ի վր նր բուսանին գնտակակերպ իրք. և 'ի գարնան եղանակի 'ի գնտակաց անտի ջուր կաթէ թանձր ողջ խիժ. և զայն խիժն առեալ ճանճք կազմեն, որ լինի յոյժ պատուական. և յետ կաթելոյ ջրոյն 'ի գնտակաց անտի՝ աղաւղբեալ գոյանայ ճանճ 'ի նոսա. և նոյն պատճառ ճանճին) ծառս այս կոչի և ԱՂԱԼՓԵՂ ՂԵ, ՍԱՐԵԽ-ՔՏԱՐ, ՍԱՐԵՂ-ՔՏԱՐ, ՏԻՐԱԽԹԻ ՓԵՂՂԵՏԱՐ, ՓԵՂՂԵՂԱԼ, և ՏԵՐՏԱՐ. Թուրքերէն Գուրա աղաճ. իսկ արաբերէն سجرة البق Հէճէրէթ Պագգ.

ՍԵՏԻՑԿԵՐ سدکر * Երրորդ. Իւչիւնճի.

ՍԵՏԻՑՍ سدیس * Է անուն չինուածոյ իրիք, որ էր 'ի մէջ Խավէրնագ կոչեցեալ յարկին. և էր գմբեթք երեք՝ ներքուստ 'ի ներքս, մուտ նոցին 'ի միջոյ իրերաց, որ էր պաշտոնատեղ Պեհրամկուրայ. և Թարգ" յարկ եռագմբեթ. զի Տէյս՝ ըստ բարբառոյ փեհլեվեան լեզուի նշ" գմբեթ, քիւմպէթ. Իւչ գիւմպէթլի գէօշք.

ՍԵՏԿԵԱՀ سدکاه * Տե՛ս ՏԵՐԿԵԱՀ.

ՍԵՏՏ سد * (բառ արէպի) Ամրութիւն կամ հաստատութիւն. Իսթիհքեամ վէ մէթանէթ.

ՍԵՏՐԵ سدره * Տե՛ս ՍԻՏԵՐԵ.

ՍԵՏՔԵԱՄ سدکام * Հայցուած իրի ինչ առ կարօտութիւն. Զարուրէթ հաճէթի իճէ նեսնէ ղալեպ էթմէք.

ՍԵՏՔԻՑՂ سدکیش * Ծխածան. Էլէքիմ սաղմ. արաբերէն Գավսի գուզէհ. որ և ասի ՍԵՑՔԻՑՍ, և ՍԵՐՔԻՑՍ.

ՍԵՏՔԻՑՍ سدکیس * Տե՛ս 'ի վերոյ ՍԵՏՔԻՑՂ.

ՍԵՐ سر * Ցամքաբար գլուխ. Պաշ. արաբ" Րէէս. 2. Ծայր. Ուճ. զի ասի՝ Սէրի էնկիւշթ, և ցուցանէ ծայր մատին. Պարմագ ուճի. 3. Իշխան կամ փոխանորդ. Վէքիլ. զի ասի՝ Էշ օէրի նաւհանգստի գէմի պաշեփշիսի. 4. Գլխաւոր. Պաշ. զի ասի՝ Սէրի լէշքեր, այսինքն գլուխ, որ է գլխաւոր ժողովրդեան.

ՍԵՐԱ سرا * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԱՅ, և նշանակէ տուն. Էվ. խանէ.

ՍԵՐԱԼ سرآل * Այս բառ ասի զայնմանէ, որ միշտ է 'ի շրջագայութեան և 'ի դարձման. որպիսի է շրջան երկնից, և դարձումն երկնաքարի և Տուլարի, և այլոց նմանեաց: Նաև այր տարակուսեալ ասի ՍԵՐԱԼ. որ և ասի ՍԵՐՃԱԼ. Տոյիմ փէվրանի օլան նէսնէ, վէ Սէրսէրի ադամ.

ՍԵՐԱԽՈՌ سراخور * Է երիվարին այն, որ կապի 'ի գլուխ գավիլյելին 'ի մէջ ախոռոյ. որ և ասի ՍԵՐԴԱՎԻՑԼԵ. 2. Գլուխ սպասաւորաց ձիոյ. Թուրքերէն Ախոռ չէլէպիսի.

ՍԵՐԱԿԻՈՒՆ سراکون * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՆԻԿԻՈՒՆ, և նշանակէ գլխիվայր. Պաշը աշաղը.

ՍԵՐԱԿԻՈՒՂ سراکوش * Վարսակալ կամ ծամակալ, 'ի մէջ որոյ դնեն կանայք զծամս իւրեանց. Թուրքերէն Նէչիէղ. որ և ասի ՍԵՐԱՂՈՒՃ, և ՍԵՐԱԿԻՈՒՂ.

ՍԵՐԱՀԵՆԿ سراهنك * Նուշէ վէ Ըէջէնէս իշէրի. 2. Ցառաջընթաց զօրաց. Զօրգոշի. Պէյչէք լէշքէր. զոր 'ի Թիւրքիստանի (որ այժմ Էօզպէք կոչի) Հէյրավիւլ ասեն.

ՍԵՐԱՂԱԶ سراغاز * Սկսուած. Իպթիտա էյլէմէք. որոյ հակակայն է Սէրէնճամ, որ է կատարած: 2. Երգ. Իրլամագ. սէրաղազ. խեր Թէ սկսուած երգեցմանց.

ՍԵՐԱՂՈՒՃ سراغوج * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՍԵՐԱՂՈՒՂ, որ է ծամակալ կանանց. Կէօտաֆուշի չէնպէ.

ՍԵՐԱՂՈՒՂ سراغوش * Ծամակալ, մազկալ. և է այն, որ կանայք զհերս կամ զծամս իւրեանց դնեն 'ի մէջ նորին. Թուրքերէն Մէչէիէղ կամ Նէչիէղ. որ և ասի ՍԵՐԱՂՈՒՃ, նաև ՍԵՐԱԿԻՈՒՂ.

ՍԵՐԱՄԱՃ سراماج * Տե՛ս ԵՈՒՂ. որ է լուծ, զոր դնեն 'ի պարանոցս եզանց.

ՍԵՐԱՄԵՏ سرآمد * Է այն՝ որ յառաջեալ է 'ի գործողութեան իւրում 'ի վերջ հասեալ է. Սանաթ վէ հէօրէրնտէ նիհայէթ պուլմիշ. 2. Նշ" զընտիրն և զլաւագոյնն իւրաքանչիւր իրի. Հէր նէսնէնին էնտիւպէսի.

ՍԵՐԱՅ سرای * Թէպէտ նշ" տուն. որ ասի Թուր" Էվ, Թէ մեծ իցէ և Թէ փոքր. բայց անցմամբ ժամանակաց առացաւ զայնպիսի տանէ, ուր բնակին Թագաւորք, այսինքն պալատ: Եւ ևս այնպիսի մեծ տուն՝ յորում բնակին մեծատունք և ազնուականք: 2. Պանդոկ. Խան. բայց ոչ վարի միայնակ, այլ ընդ բառիս ՔԵԱՐՎԱՆ. այսպէս քեարվանսէրայ, ուր իջեւանին կարաւանք: 3 Սէրայ՝ է հր" Սէրայիէն բային, որ Սէօյլէն աէլայ: 4. Էր անուն քաղաքի միոջ մեծագունի 'ի հիւսիսային կողման յէլին Թաթարաց մերձ 'ի ծովն կասպիական. Պէր շէհրի ադըյ նամի վէրտ.

ՍԵՐԱՅԱՆ سرایان * Երգող. Իրլայիճի. որ և ասի ՍԵՐԱՅԵՆՏԵ.

ՍԵՐԱՅԻ ԽԱՐԱՃ سرای خراج * Է յարկն այն յատկական, յորում 'ի սառուածեալ ժողովքը դրոց տանուն զտառանորդս, և զգլխահարկս:

ՍԵՐԱՅԻՆ سراين * Երգեցումն . Իշըտ-մէք . տաղերէն ֆէնչէրիր :

ՍԵՐԱՅԻՆ ՔԵՐՏԷՆ سراين كردن * Առ-նել 'ի մի կողմ զծայր իրի ինչ . Պիր նէսնէնին ու-ճունի պիր եանա չէքմէք :

ՍԵՐԱՅԻՇ سرايش * (բայածականն Սէրօտէն բային) Երգեցումն . Իշըմէք . 2 . Սկսանել 'ի խօսել . Սէօզէ պաշլամագ :

ՍԵՐԱՅԻ ՇԻՒՄԻՒՐՏԷ سراى شمرده Տուն' ուր հարկաւոր ժողովուրդք բերեալ զմնա-ցեալ հարկս իւրեանց , յանձն առնեն սահկա-նին , որ կարգեալ է 'ի հաւաքումն նոցին . և զայս սովորութ այսու անուամբ անուանեալ է նուաճ-րեվան աղքայ , և յառաջ քան զայն ոչ գոյր այս-պիսի ինչ սովորութիւն :

ՍԵՐԱՅԻ ՍԻՓԷՆՃ سراى سپنج * Հիւղ' զոր չինեն յայգիս և 'ի պարտէզս' 'ի խոտոց և 'ի մայառայ . Մուսաֆիր խանէ . 2 . Յայտնանէ առել աշխարհս այս ասի' Սէրայի Սիփէնճ . ըստ որում ոչ զայլ ամէք մշտնջենական առագոնած , այ-լ բայանչիւրոք եկեալ թողու , և գնայ իբրև հիւր անցաւոր :

ՍԵՐԱՅԻՏԷՆ سرايدن Երգել . Իշըմագ :

ՍԵՐԱ'ՅԻ ՏԻՅԿԵՐ سراى ديگر * Հան-դերձեալ կեանք . Ախրէթ :

ՍԵՐԱՇԻՅՊ سراشيب * Զառ 'ի վայր . Էնիշ . Որ և զառ 'ի վերն կոչի Սէրաշաբ :

ՍԵՐԱՉԷ سراچه * (Նուաստ" բառին Սէ-րա) Տնակ . Խանէճիք . ասի և ՍԵՐԱ-ՉԷ'Ի ՏԻՆ , և ՍԵՐԱՉԷ'Ի ՄԱՀ . 2 . Վանդակ ինչ անասնակ , 'ի մէջ որոյ բնանին հաւս մնուցա-նեն . Տէպտէդ պիր նէվ' գաֆէս տիր :

ՍԵՐԱՉԷ'Ի ԱՖԻԹԱՊ سراچۀ آفتاب Բակ արեգական . (և է այն սպիտակ իրն , որ երևի շուրջ զարեգակամբ ամպ զբակ լուսնի .) Կիւնէշ աղըլը :

ՍԵՐԱՊ سراب * Է իրն այն , որ յանուշէն դաշտավայր' 'ի ճառագայթից արեգական 'ի հե-ռաստանէ երևի որպէս ջուր . և այս երևոյթ պա-տահի յաճախ յաղաաղտուկ տեղւոջ 'ի նշուլից արեգական շողոյն . Թուր" Ըլըղ' ալըղ' . ասի և ԿԻՈՒՐԱՊ կամ ՔԻՈՒՐԱՊ , ԿԻՈՒՐԱՊԷ , և ՆԻՒՄԱՅԻ'ՇԻԱՊ :

ՍԵՐԱՊԱԼԱ سرابالا * Զառ 'ի վեր . Եօ-գուշ : Որ և զառ 'ի վայրն ասի ՍԵՐԱՇԻՅՊ :

ՍԵՐԱՊԻՅԼԻ سرابيلی * Իգացեալ մա-նուկ . Հէյզ վէ մէ-խաննէս :

ՍԵՐԱՊՈՒՍԹԱՆ سرابستان * Նոյն է ընդ բառին ՊՈՒՍԹԱՆՍԵՐԱՅ . և է պարտէզն այն' որ լինի 'ի պալատս թագաւորաց . Սէրայի ֆասիլշաանի օտա պաշչէ :

ՍԵՐԱՍԵՐ سراسر * Ծայրէ 'ի ծայր . Պաշ-տան պաշէ . և գիտելի է' զի մինչ երկու բառք ա-նուանք միոյ ձայնի , առնուցուն 'ի մէջ իւրեանց զտառս Ա . ցուցանեն զհանգէտ հաւասարու թիւ և ասելի է զի կերպասն այն' որ գործեալ է ա-կեթելին , և ոսկեթելն ծայրէ 'ի ծայր հանգէտ է և հաւասար , Սէրասէր կոչի . որպիսի են և բառքս Լէպալէպ , Կէրտակէրտ , Փէյլէպէյլ , Կէօ-նակիւն , Տէնկէտէնկ , և Րէնկէրէնկ :

ՍԵՐԱՍԻՅՄԷ سراسيمه * Այլայլ կամ շուարեալ և կամ ապաբունեալ . Թուր" Սէրսէմ . (որ է վրիպեալ յայսմ Սէրասիյմէ բառէն .) Մէ-թահայյիր վէ տէլի վէ էֆքեարը տաղըտըղ օլմըշ տըր :

ՍԵՐԱՎԻ سراوى * Տե՛ս ՍԵՐԷՆԿԻՒՇԹԻ :

ՍԵՐԱՏԱՐ سرادار * Որ 'ի հիմնագանոցի սպասաւորէ պահապանելոց և խնամելոց . Թուր" Պէյմարխանէճի . 2 . Սէրտարըգեանն պահապան , որք կարգեալ են 'ի պահպանութիւն և 'ի պաշտօն բա-պասու սէրայի , այսինքն տան թագաւորաց և մեծամեծաց . Թուրքերէն Սէրայտար :

ՍԵՐԱՐՈՒՅ سراروى * Է սա երակ իմն 'ի բազկի . զոր մինչ հատանիցեն , ելանէ 'ի գլխոյ և յերեսաց արիւնն ապականեալ , որում բժիշկք ասեն Գիֆալ . և քանզի երակս այս վերաբերի առ գլուխ և առ դէմս , անուանեցաւ 'ի պար-սից բարբառ Սէրարուդ :

ՍԵՐԱՓԱ سراپا * Ծայրէ 'ի ծայր . Պաշ-տան պաշէ :

ՍԵՐԱՓԷՐՏԷ سراپرده * Է վարագոյրն այն' որ ձգի առաջի տեղւոյ կանանւոյ յարքու-նական պալատան . Հարէմի խաս էօնիւնտէ չէքիլէն փէրտէ . Նաև կառուցեալ որմն այն , որ Թուրքե-րէն Սօգագ ասի :

ՍԵՐԱՔԻՈՒՖԹ سراكوفت * Նշ" յան-դիմանութ , կամ կշտամբանք . Դուանէ վէ սէրզէնիշ :

ՍԵՐԴԱԳ سرطاق * Վերնատուն . Խանէի պաշը , զոր ռամիկք վրիպմամբ Չարտագ ասեն : Բայց Չարտագն' է այլ որիշ կերպ տուն իմն շին-եալ 'ի վերայ չորից կամարաց :

ՍԵՐԶԷՄԻՅՆ سرزمين * Ծայր երկրի . այսինքն սահման . Սէրհատտէ մէմլէքէթ վէ տօպրագ գէնարը :

ՍԵՐԶԷՆԻՇ سرزنش * Յանդիմանութ կամ կշտամբանք . Պաշէ գագմագ . Թուր" Գա-գընճ . արաբ" طعن Դուա և توبيخ Թէվպիխ . ասի (☐ պարսից) և ԹԷՎԳԻՅԽ , ԿԻՐԻՖԹ , ԳԻՐԻՖԹԷ , ԿԻՒՎԱԺ , և ԿԻՒՎԱԺԷ :

ՍԵՐԶԷՏԷՆ سرزدن * Կշտամբել . Սէր-զէնիշ էթմէք . 2 . Գլուխ հարկանել' իբր գլուխ կարել . Պաշ չէքմէք :

ՍԵՐՋԻՑՂ سرزيغ * Ոչնչոց խաղողոյ և տերևոյ. Խուրմա վէ խուրմա սոյէրի։

ՍԵՐՋԻՑՐ سرزير * Գլխիվայր. Պաշ աշաղը. որ և ասի ՍԵՐՆԻԿՈՒՆ։

ՍԵՐՋԻՑՐԷ سرزيره * Է խառն ինչ անուշահամ. Խօշգոր պիր օլ թէօր։

ՍԵՐՋԻՆՏԵԿԻ سرزندكى * Աղտոտութիւն գլխոյ. Քէպէկէ սաշ օճաքը։

ՍԵՐԷ سره * Է դրամ այն՝ որ անցանէ. Կէչէր աքչէ, չէրի բայթա. ասի և ՇԷՀՐԷՎԱ։ 2. Է այնչափ ջուրն՝ որ ոչ ելանէ ՚ի չափ հասակի մարդոյ. Օլ միքտար սու քի պօյ վէրմէյէ։ 3. Լաւ և բարի իր, որ է պիտանի. Թուրքերէն Եարար։

ՍԵՐԷԶ سرز * Նոյն է ընդ բառին ՄԱՂԷ. որ է ծեփիչ գործին ծեփարարաց, որով ծեփեն զորմս։

ՍԵՐԷԽՍ سرخس * Է անուն քաղաքի միոյ յաշխարհին Խորասանու. Պէր շէհր ատը թէօր։ 2. Է անուն դեղոյ իրիք յաղագս դեղորելոյ. և է փայտ ինչ սեաւ, որ Քէթէնչ ևս ասի։ Եւ բուսանի առ յեզերս ծովուն Կասբից, և է օգտակար ամենայն մաղասական ախտից։

ՍԵՐԷՄԵՐՏ سرمرد * Այր լաւագործ, և պիտանի երիտասարդ. Մէրթ նէյիքմէթէօր վէ ճօրալ եիիթ։

ՍԵՐԷՆ سرن * Է տեսակ ինչ սպիտակ ծաղկան՝ ըստ Նէսրինին. Պէր նէվ՛ պէյազ չիչէք թէօր։ Եւ ուրեք մեկնեն նշանակել Ջէնպազ, որ է շուշան։

ՍԵՐԷՆԿ سرنك * Է արմատն Սերէնկիյաքէն բայլին։ Նաև 2. Է տեսակ ինչ կերպարանաւորեն Սերասերին, բայց ոչ ունի ոսկեթել. այլ ՚ի տեղի ոսկեթելի, առնեն զգեղին մետաքս. Պէր նէվ՛ գումաշ թէօր։

ՍԵՐԷՆԿԻՑՏԷՆ سرنكيدن * Նշ” ՚ի խօսելն ուրուք՝ ընդդէմ ելանել այլոյ ուրուք, և Է իրեարս հակառակել. Միւհալէֆէթ վէ միւնազէէ էյլէմէք. Թուրքերէն Եօքուշլամաք։

ՍԵՐԷՆԿԻՒՇԹԻ سرنكشتى * Է տեսակ ինչ կերակրոյ. Թուրքերէն Պասմա աշը. որ և ասի ՍԵՐԱՎԻ։

ՍԵՐԷՆՃԱՄ سرانجام * Վախճան գործոյ. Ա՛գըպէթի գէօր. իշին նէթիճէսի։ Որոյ հակակայն է Սերաղազ։

ՍԵՐԷՆՏ سرند Ծակոտկէն. Թուր” Պօղթոշ։

ՍԵՐԷՆՏԱԶ سرانداز * Փերեստակ ընթացից, որ լինի նաւանց և պանծանօք. Սաչաղլը էթէքլիմէ։ 2. Ցած արքեալ. Կէչէն ոէրէօշ. որ և ասի ՍԵՐՄԷՍԹ։ 3. Կորովի և քաջ. որ առայ զգլուխ և զհոգի իւր. Ճան վէ պաշ վէրէօր պէհատըր։ Այլ և Նշ” որ ինչ բառքն ՉԱՂԱՔ, և ՊԻՊԱՔ. 4. Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ։ 5. Վարշամակ, որով ծածկեն կանայք զգլուխս իւրեանց։

ՍԵՐԷՆՏԻՑՊ سرنديب * Է անուն լերին միոյ ՚ի սպառուածի գաւառին Հնդկաստանու ՚ի Սէյլան կղզւոջ. և բաժանեն, թէ յեղանելն ադամայ ՚ի դրախտէն փախուցեալ էջ ՚ի վերայ լերինս այսորիկ. ասասպելեն ևս, թէ անդ է գերեզման նորին. և առ ՚ի ծովեզերն գոյ քաղաք մի Սերէնտիպ անուն, յոյր անուն նաև այն լեառն կոչի Սէրէնտիպ. Պէր տաղ ատը թէօր։

ՍԵՐԷՆՏԻՑՏԷՆ سرنديدن * Ծակոտկել. Թուր” Պօղթալամագ, էալէք դոշթոշ գալըմաք. (հրամայական Սէրէնտ, և ապառնի Սէրէնտէտ։)

ՍԵՐԷՎԱԳԹ سروقت * Բարեպատեհ ժամ. Վագթի նէյ. որ և ասի ՍԵՐՎԱԳԹ։

ՍԵՐԷՔ سرك * Նոյն է Է բառին ՓԻՒՍԵՐ, և այս Ը բարբառոյ բնակչացն Գազվինու։

ՍԵՐԷՖՍԱՐ سرافسار * Ծայր երասանի. Թուրքերէն Տիզկին։

ՍԵՐԷՖՐԱԶ سرافراز * Ընտիր և գովելի. Մէմտուհ վէ մէմնունիէ։ 2. Բարձրահասակ. Գատտէ պօյլու։

ՍԵՐԷՖՔԷՆՏԷ سرافكنده * Գլուխ ընկեցեալ. Պաշ դիւշիւրմիշ։

ՍԵՐԹԱԳ سرتاق * Է տեսակ ինչ ազնիւ կերպասու, յորմէ կազմեն պատմուճան. Պէր նէվ՛ ըստէֆ գումաշ թէօր։

ՍԵՐԹԱԽԹԷ سرتخته * Է գործի ինչ ՚ի գործեաց սրմքեչից, այսինքն ոսկեթել գործողաց։

ՍԵՐԹԱՍԷՐ سرتاسر * Գլխոյ ՚ի գլուխ, կամ ծայրէ ՚ի ծայր. Պաշտէն պաշէ, վէ պէր ուճտէն պէր ուճէ. որ և ասի ՍԵՐԹԷՍԷՐ։

ՍԵՐԹԱՓԱ سرتپا * ՚Ի գլխոյ մինչև յոտս. Պաշտէն այաղէ տէք։

ՍԵՐԹԻՑԶ سرتيز Սրածայր. Ուճու սիվրի։

ՍԵՐԹԻՐԱՇ سرتراش * Սափրիչ, կամ վարսավիր. Թուրքերէն Պէրպէր։

ՍԵՐԻ سرى * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՑԱՐԻ։ 2. Նշ” որ ինչ բառն ՍԵՐԱՄԷՏ։ 3. Ցուցանէ զայն՝ զի յերկաթոյ ըստ զրահ շինեալ ագուցանեն ՚ի գլխոյ ձիոյն մինչև յաջս նորա, զոր ՚ի Թիւրքիստան կոչեն Գաշգա։

ՍԵՐԻԹԻՑՐ سرتير * Այր մեծ գիտուն և գեր ՚ի վերոյ. Մէրթի պիւյիւք վէ ալիմ վէ ֆազըլ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՊԱՔ։

ՍԵՐԻԽԻՄ سرخم * Խուփ կարասի · Քիւփ գափաղը ։

ՍԵ՛ՐԻՄՈՒՅ سرموی * Նշանակէ ծայր մազի · Գըլլ ուճի ։

ՍԵՐԻՑՆԷ سرینه * Է անուն իմն պալարի, որ յաճախ լինի 'ի գլուխս · Պէր նէվ՛ չիպան ատը ։

ՍԵՐԻՑՁԷ سریچه * Էփոքրիկ Թռչուն իմն · որ ունի զատուածն երկայն, և յաճախ յափանում ջրոց շրջագայեալ՝ փեսականէ զատուածն իւր · Պէր գիւչիւք գուշ ատը ։

ՍԵՐԻՑՐ سریر * Ծխածան · Էշէկէ՛ սուրմա · արդ՛՛ Գոմէսի գոտչէհ · որ և ասի ՍԵՏՔԻՅՍ, և ՍԵՐՎԻՅՍԷ ։ 2 · Մահիճ · Թախթ · և ըստ այսմ է ընկերական ընդ արէայս ։

ՍԵՐԻՑՐԻ՛ سریری * Թագաւոր բարձրագահ · փադիշահէ սէրիրիքէրդաշ ։

ՍԵՐԻՇ سریش * Շոր · Պիւրիանճիւտ · զոր 'ի խակ ապրշմոյ գործեալ կանայք՝ առնեն կապ գլխոյ և շապիկ և Թաշկինակ ։

ՍԵ՛ՐԻՇԱԽ سرشاخ * Երկուքին կողմունքն ճակատուն՝ որ գոլով անմազ, մէջ նորին իցէ կիչել 'ի միջոցն երկոցունց յօնից · Աչէնչէ եփ ճանէյի ։

ՍԵ՛ՐԻՇԻՑՐ سرشیر * Սեր · Գայմագ · որ 'ի յեռալն կաթին ելանէ յերես նորին · և Թարգմանի գլուխ կաթին · Սէտ պաշի ։ Որ և արաբքերի Սէրշէյ ։

ՍԵՐԻՊ سرب * Փափուկ և մաշեցեալ · Չէօրիւմիւշ վէ գէդըուտ օլմըշ ։

ՍԵ՛ՐԻՏԵՍԹ سردست * Դաստակ · Պիլէք · արդ՛՛ ساعد Սաէտ ։ 2 · Ըմբռնումն իրի ինչ առանց յօժարութե, իբր ծայրիւ ձեռաց · Պէր էշի կէօնիւլսիւզ դութմադ · բայց և Թուր՛՛ ասի Էլ ուճի էլէ էշ դութմադ ։ Եւ քանզի բառս Սէրի փէսդ՝ ցուցանէ ծայր ձեռաց, մերթ բառիւս այսուիկ իմանին մատունք · որպէս և Թուրքերէն մէկնի Էլ ուճլարի եանի պարմագլէր ։

ՍԵ՛ՐԻՐԱՍԹ سرراست * Ուղիղ իր զինչ և իցէ · նաև՝ գրիչ որ իցէ ամբողջ կտրեալ · Տօղրի նէսնէ հէր նէ օլուրսէ ։

ՍԵՐԻՒՊԵՐԿ سروبرگ * Կարգադրութ · Ինթիզամ ։

ՍԵՐԻՓԱՍ سرپاس * Գլխաւոր պահապանաց · Պէքճիլէր պաշըսը ։

ՍԵ՛ՐԻՔԵԱՐ سرکار * Վերակացու գործոյ · Իշ պաշընտա օլան ։

ՍԵՐԼԱՏ سرلاد * Գլուխ որմոյ · Տիվար պաշը ։ Բայց յաճախ գործածութեամբ ցուցանէ որմ · Տիվար ։

ՍԵՐ — ՍԵՐ

ՍԵՐԼԵՔԵՔԵՐ سرلشکر * Զօրավարն · Չէրի պաշը ։

ՍԵՐԽԱՑԼ سرخیل * Զօրագլուխ · Չէրի պաշը · սէրասքէր ։ Նաև պարագլուխ կամ գնդապետ · զի որ 'ի մեզ ասի պարագլուխ մարգարէից՝ կոչի պարսկերէն Սէրիխայլի Փէյղամպէրան ։

ՍԵՐԽԱՆ سرخوان * Նոյն է ընդ բառիս ԽԱՆԵՆՏԷ, որ է կոչեցող · և Սէրխանէ, Հիւրացողութիւն · Խանէնտէլիք ։

ՍԵՐԽԱՊ سرخواب * Սկիզբն քնոյ · Ույգունըն էվվէլի · զի այն՝ որ գեռ նորոգ ննջեալ է, ասեն Պէ սէրխապ չէքթի ։

ՍԵՐԽԱՐԷ سرخاره * Երկայն ասեղն ակեղէն կամ արծաթիւ ծայրն գնդեն կանայք զմազշամփն գլխոյ իւրեանց · Ուզուն բօքչա էյնէ ։ Իսկ այլ ոմն մեկնէ թէ է այն իրն հնդկաստանի, զոր 'ի փայտէ և յոսկեղէ արարեալ այնք քարեն զգլուխ և Թիկունս իւրեանց ։

ՍԵՐԽԱՎ سرخاو * Տե՛ս ՍԵՐԽԱՊ ։

ՍԵՐԽԱՔ سرخاك Գոչումն · Ահուշ · ուստա ։

ՍԵՐԽՕՇ سرخوش * Եշ՛՛ թայֆայիսի որ՝ որոյ գլուխն իցէ ջերմացեալ յարբեցուցիչ հիւթոյ, բայց չև է առկայծեալ հասեալ 'ի չափն արբեցութե · զի այն որ անցանէ ըստ չափն արբեցութե, Մէսթ կոչի · (և է բարդեալ բառս Սէրխօշ՝ 'ի բառիցս ՍԵՐ և ԽՕՇ ·) հայերէն արբեալ · արդ՛՛ Սէքրան · և չէզդաթայլերէն Էօրիւգ ։

ՍԵՐԿԵՁԻՅՏ سرگزیت * Դրամ հարկին զոր Թագաւորք առնուն 'ի հպատակեալ ժողովրդոց · Ջէմիլէրտէն ալընան աէչէյէ փէրէնէ · որ և ասի ՍԵՐԿԵՁԻՅԹ և ՍԵՐԿԵՐԻՅԹ ։

ՍԵՐԿԵԼՈՒ سرگلو * Հարբուխ · Զէօքէամ · է սա ախտ ինչ՝ որ լինի 'ի սանկն քմաց ։ Եւ Թէպէտ զայս բառ այսպէս մեկնեալ են, բայց Կէլու՝ ոչ ունի յարմարութե ընդ բառին քիմք · որ է Տիմաղ · այլ եթէ ասիցի ուռոյցն փողոյ, այսինքն պօղազի՝ Սէրկէլու, յարմար է · զի ուռոյցն ասի Սէր, և փողն՝ Կէլու ։

ՍԵՐԿԵՇԹԷ سرگشته * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԿԵՐՏԱՆ · և նշ՛՛ տարակուսեալ · Պաշը փէօնմիւշ ։ 2 · Հլու, հպատակ · Մէտիւ վէ մուհթէտա ։

ՍԵՐԿԵՐԻՅԹ سرگریت Տե՛ս ՍԵՐԿԵՁԻՅՏ ։

ՍԵՐԿԵՐՏԱ سرگردا * Է ախտ իմն՝ որ լինի 'ի գլխոյ մարդոյ, զոր բժիշկք արաբերէն Տէվար ասեն ։

ՍԵՐԿԵՐՏԱՆ سرگردان * Տարակուսեալ և վհատեալ · Մէտիւրհէտէր վէ ավարէ · որ և ասի ՍԵՐԿԵՇԹԷ ։ 2 · Է անուն ախտի միոյ, որ գըլուխ ախտացելոյն հետադնէ անդադար պտոյտի · Պէյ էյլէնի ատը · ասի և ՏԵՐՎԱԺ ։

ՍԵՐԿԵՐՑԷ سرکره * Տե՛ս ՍԵՐԿԵՐՑԱՆ.

ՍԵՐԿԻՑՆ سرکین * Աղբ. Ջիրք։ Նաև քակոր [illegible] Հայկական Ներքին. զի ասի Սերկէն [illegible] այլ յե՛ր- կիր արկանել. [illegible]

ՍԵՐԿԻՑՆԶԱՐ سرکین زار * Քակորա- նոց. Կիւպրէլիք.

ՍԵՐԿԻՑՆԿԵՐՏԱՆ سرکین کردان * Բզե- զեկ, որ գոյանայ յաղբիւսս, և է չորքի իմն սեւաւ. Թուր՝ Գօնիօշլան պէօճէյի. և արաբ՝ جعل Ճիւալ.

ՍԵՐԿԻՑԻ سرکیری * Սկսեալ ի և իցէ իրի. Հերինէնիչ պաշլամագ. 2. Գործ կալնուլ. Իշ դութմագ. 3. Ընդունել կարգաւորեալ մանկունս և շինչուցանել. Ըէ՞ր [illegible]

ՍԵՐԿԻՐԱՆ سرکران * Գլխածանրութիւն, որ լինի 'ի խուամարութենէ գլխոյ և յայլոց իրաց. Պաշ աղըր օլմագ.

ՍԵՐԿԻՐԻՀ سرکره * Իմաստ, որ գնի 'ի գլուխս Թէսպիհաց [illegible].

ՍԵՐԿԻՒՋԷՇԹ سرکذشت * Իրք որք անցեալ իցեն ընդ գլուխ, այսինքն է անձն պարագայք. Կէչմիշ ահվալ վէ մաճէրա.

ՍԵՐԿԻՒՋԻՑՆ سرکزین * Նշա՛ն զայն դը՝ որ 'ի յերամակէ ձիոց, և 'ի հօտէ ոչխարաց, և 'ի ջոկէ անդեոց ընտրեալ առնու. այլ և այն ընտրեալն կոչի Սէրկիւզին.

ՍԵՐՀԱԼ سرهال * Տե՛ս ՍԵՐԱՆ.

ՍԵՐՀԱՏ سرحد * Սահմանածայր, այս- ինքն սահմանագլուխ Թագաւորութեան. (և է բար- դեալ 'ի բառից ՍԵՐ և ՀԱՏ.) Մէմլէքէթ սընօրը.

ՍԵՐՀԷՆԿ سرهنك * Զօրագլուխ. Չէ- րի պաշը. Եւ զօրավար. Չէրի սէրտարը. Եւ ևս Չավուշ. որ և ասի ՍԵՐԱՀԷՆԿ.

ՍԵՐՀԷՆԿԶԱՏԷ سرهنكزاده * Որդի Սերհէնկի. Սերհէնկ օղլը.

ՍԵՐՂԱՎՂԱ سرغوغا * Այն որ՝ որ լինի պատճառ կռուոյ. Ղավղայի պա՛իս օլան. 2. Ցուցանէ զայն որ՝ 'ի մարտս պատերազմաց, որ Թուրքերէն կոչի Չարգաճի.

ՍԵՐՂԷՃ سرغج * Փայտեայ սկաւառակ. Աչըգ չանագ վէ դաբագ. Որ և արաբերէն Սէրդէճ. զի ասի՝ [illegible] Սէրդէճ.

ՍԵՐՂԻՑՆ سرغين * Աղբ. [illegible]. որ և ասի ՍԵՐՂԻՑՆԷ, և ՆԱ՛ՑԻ ԹԻՒՐՔԻ.

ՍԵՐՂՈՒԹ سرغوت * Պարգև, բա- րութիւն. Նիմէթ վէ իհսան.

ՍԵՐՃԱ سرجه * Առաջին [illegible] մնացանի. Սառը, էօնգ [illegible].

ՍԵՐՃԷՆՔ سرجنك * Տե՛ս [illegible].

ՍԵՐՃՈՒՇ سرجوش * Առաջին եռա- ցեալն զի՛նչ և իցէ իրի. որպիսի է առաջին եփ- եալն ապրոյ, նոյնպէս և առաջին եփեալն գինւոյ. Հէր նէսնէնին իլքի քայնամասը.

ՍԵՐՄ سرم * Է խոտն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Գուծը, զոր 'ի մածունն արկեալ ու- տեն, և լինի համեղաճաշակ. որպէսզի Սէրմէ.

ՍԵՐՄԱ سرما * Եղանակ ձմերան. Գըշ Հավաս. Որոյ հակադրայն կոչի Կերմա. որպ՝ Կըրմա.

ՍԵՐՄԱԶԷՏԷ سرمازده * Ցրտահար. Սօուգ ուրմուշ.

ՍԵՐՄԱԶԷՏԷ ՇՈՒՏԷՆ سرمازده شدن Ցրտահար լինել. Սօուգ ուրմուշ օլմագ.

ՍԵՐՄԱ ԽՕՐՏԷՆ سرماخوردن * Այս- ինքն ցրտութ առնել, որ է ցրտանալ. Սօղումագ.

ՍԵՐՄԱՄԷՔ سرمامك * Է անուն սը- րոյական խաղու իրիք. Պիր նէվի օյուն փիւր. (Եւ Թարգմանի Թուրքերէն Եղե դուշի.)

ՍԵՐՄԱՅԷ سرمايه * Գլուխ ընչից. Մալին ասլը, եանի գէօգէ. արաբ՝ Րէէսիւլմալ. որ Թուրքերէն Թարգմանի Մալ պաշը. Բայց նորա ևս 'ի գործ ածեն զբառս ՍԵՐՄԱՅԷ. ասի և (սակ) ՄԱՅԷ.

ՍԵՐՄԱՍԵՐՏ سرماسرد * Հով, այս- ինքն ամարաստան. Եայլագ օլան մահալլը.

ՍԵՐՄԱՐԻՑԶԷԿԻ سرماريزكى * Է այն որ 'ի ցրտային գիշերս մօտ է առաւօտս յունդ- նութենէ ցրտոյն յօդս գիճութիւն պատուցեալ, ոչ ձիւն յերկիր իջանէ սառուցելութեամբ. (Եւ Թարգ- մանի ցրտահարութիւն.)

ՍԵՐՄԱՓԷԶԱՅ سرمافزاي * Է անուն Ճիններորդի ամսոյ Մելիքի տարւոյն, յորում արեգակն լինի յայծեղջիւր կենդանակերպի. Սալ [illegible].

ՍԵՐՄԷԳ سرمق * Է խոտն այն՝ որ կո- չի Գօյուն սարմաշըղը.

ՍԵՐ ՄԷ՛ԽԱՐ سرمخار * Գլուխ մի՛ քո- րեր. Պաշ գաշը՛մա. Իսկ այլաբանութեամբ՝ մի՛ յա- մենար. Կէճիքմէ. զի ասի՝ Տէր [illegible] մէ- խոր, այսինքն 'ի գալ մի՛ յամենար.

ՍԵՐՄԷՃ سرمج * Է խոտ իմն, որ կոչի Թուր՝ Գօյուն սարմաշըղը. որ և ասի ՍԵՐՄԷԳ.

ՍԵՐՄԷՆԶԻԼ سرمنزل * Գլուխ իջեվանի. Մէնզիլ պաշը.

ՍԵՐՄԵՇ سرمش * Պարկեշտ չէր լաւ և ընտիր, զոր խօշաղ առնեն. Ջէրփաշմայի [illegible] խաս [illegible] ՚ի [illegible]. Թուր" Ջէրփաշա [illegible]:

ՍԵՐՄԵՍԹ سرمست * Նախ նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԽՕՇ. 2. Մոլեգնեալ, ուղղա. [illegible]:

ՍԵՐՄԵՐԵ سرمه * Թանաքն ա՛ծ գինոյ.

سرمه كردن ՍԵՐՄԵՐԵ ՔԵՐՏԵՆ. Թանալ ա՛ծ գինոյ.

ՍԵՐՄԵՔ سرمك * Է տեսակ ինչ խոտոյ, որ բուսանի յաղաղտոտ տեղիս. Պէչ [illegible]:

ՍԵՐՄՈՒՋԵ سرموزه * Կօշիկ՝ զոր աղանին ՚ի վերայ նեղքին ագանելեացն ոտից. Էտէկ [illegible]:

ՍԵՐՄՈՒԹԵՔ سرموتك * Աշնան, և կոխ. Աշուղ [illegible], որ և ասի ՍԵՐՈՒԹԵՔ.

ՍԵՐՆԱՄԵ سرنامه * Տե՛ս ՊԵՐՆԱՄԵ.

ՍԵՐՆԱՍ سرناس * Այր իրազեկ և փորձ. Մէրթ [illegible]:

ՍԵՐՆԻՀԱՏԵՆ سرنهادن * Գլուխ դնել, այսինքն խոնարհեցուցանել զգլուխ յերկիր վասն երկրպագութեան և յարգութեան:

ՍԵՐՆԻՀԻՑՆ سرنهين * Թռնիր, նաև պղյան. այսինքն Թոնիր՝ ուր հաց եփի. և պղյան՝ յորում եփել լինի կերակուր. Թէննուր [illegible]:

ՍԵՐՆԻԿԻՈՒՆ سرنكون * Գլխիվայր. Պաշի աշաղի:

ՍԵՐՆԻՒՎԻՇԹ سرنوشت * Ճակատագիր. Թուր" Պաշէ [illegible]. և արապ" Թագտիրի [illegible], ասի և ԹԱԽԻՅՐԵ. 2. Մակագիր, որ ՚ի սկզբունս տոմսակաց գնի. արաբերէն عنوان Ի՛նվան: Այս բառ գրի և ՍԵՐՆԻՒԻԳԻՇԹ.

ՍԵՐՇԱԽ سرشاخ * Երկայն գերան, որ գնի յառաստաղի տան, որոյ երկուքին ծայրքն անցանեն ընդ որմն. Սօգէք [illegible]:

ՍԵՐՇԱՐ سرشار * Թանթաղուն. Փէշ փօշա. որ և ասի ԼԵՊՐԻՅԶ, և (սոսկ) ՇԱՐ.

ՍԵՐՇԵՊ سرشب * Տե՛ս ՍԵՐՇԵՖ.

ՍԵՐՇԵՖ سرشف * Է ունդ ինչ նման մանանխոյ, զորոյ իւղն հանեալ վասն ՚ի ճրագարանի, որ վա՛ գոյն իւրոյ դառն՝ ոչ կարէ ուտիլ, բայց միայն առ՝ ձէթ վառի. և ՚ի գոյն իւրում գալար, ունի. զծաղիկ դեղին և կարմիր. Խարտալէ [illegible]. որ և ասի ՍԵՐՇԵՊ.

ՍԵՐՇՈՒՅ سرشوى * Պարասպէր կամ [illegible]. որ և ասի ՊԵՐՊԵՐ, և ՍԵՐԹԻՐԱՇ. 2. Է կաւն այն՝ զոր մեք կոչեմք քիլ, որով կա_ նայք լուանան զգլուխս իւրեանց. Թուրքերէն ՔԻԼ. և արաբերէն بيلون. Պիլուն.

ՍԵՐՈՒԶԵ بسروزه * Երկօրեայ. Իքի [illegible]:

ՍԵՐՈՒԹԵՔ سروتك * Տե՛ս ՍԵՐ_ ՄՈՒԹԵՔ.

ՍԵՐՈՒՆ سرون * Նշանակէ նաև կամ կնգուղ. Սէրն [illegible]:

ՍԵՐՈՒՏ سرود * Ջնջեր երգեցողի. Իրը [illegible]:

ՍԵՐՋԵԿԵԱՏ سرچكاد * Վերին կողմն Հակատու. Աշէրին [illegible]:

ՍԵՐՋԻՑՔ سرچيك * Ջօրապղայի. Չէրէ պաշի: Եւ մէլթ՝ Չավուշ. որ և ասի ՍԵՐՃԵՆՔ.

ՍԵՐՊԱԽՇ سربخش * Նշանակէ բա_ ժին. Հիսսէ [illegible]:

ՍԵՐՊԱԶ سرباز * Քաջ և կորովի. Շէ_ [illegible]. (և ա՛ այսմ վանկս Պաշ՝ և հր" Պոխշէն բային. և նշ" խաղ, իբր թէ քաջամար_ տիկն խաղայ ընդ գլխոյ իւրում). 2. Գլխա_ բաց. Պաշի աչէք:

ՍԵՐՊԱԼԱ سربالا * Բլուր. Տէփէ:

ՍԵՐՊԱԿ سربك * Գլխաւորն տանջա_ նաց. Սէյաւէթ [illegible]:

ՍԵՐՊԱՅԱՆ سربايان * Բամբակալից գդակ, զոր ագանին ՚ի գլուխս ՚ի ներքոյ սաղա_ ւարտի. արապ" مغفر Միղֆէր: Եւ սաղաւարտն որ Թուր" ասի Թօղլաղէ, կոչի Պէյղա. բայց անց_ մամբ ժամանակաց և այլայլութ՝ լեզուաց և յա_ ճախ գործածութ՝ սաղաւարտն կոչեցաւ արապ" Միղֆէր: 2. Փաթաթոց, զոր ՚ի գլուխս պատա_ տեն. Թուրքերէն Սարըգ. արաբերէն Իմամէ:

ՍԵՐՊԱՆ سربان * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՊԱՐ. 2. Ջառ ՚ի վեր. Եօգուշ. որ և ասի ՔԻՐԱԶ.

ՍԵՐՊԱՆԿ سربنك * Է Թռչունն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Կուշ Գօնճի:

ՍԵՐՊԱՐ سربار * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՍԵՐ_ ՊԱՐԻ. որ և ասի ՍԵՐՊԵՐ.

ՍԵՐՊԱՐԻ سربارى * Է բեռն այն՝ որ դնի ՚ի միջոցս երկուց հակից բեռանց իբր աւելորդ_ ինչ. Թուր" Սէլէքէ. և արաբերէն عُلاوة Իլավէ:

ՍԵՐՊԵՀԱ سربها * Արիւնագին տղանե_

լոյ. (և Թարգմանի գլխագին.) արդեւբէն Տէյֆէ . որ և ասի ԽՈՒՆԴԵՀԱ ։

ՍԵՐՊԵՆՏ سربند * Հասարակօրէն որինչ կապի կամ փաթութի 'ի գլուխ. Պաշէ պաղլանան վէ սարըլան: Իսկ յատկապէս ցուցանէ զկապն գլխոյ կանանց . Ջէնանըն պաշ պաղը ։

ՍԵՐՊԵՍԵՐ سربسر * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԱՍԵՐ. Եւ նշ" ծայրէ 'ի ծայր . Պաշտէն պաշէ. Եւ կամ հաւասար . Պաշէպաշ:

ՍԵՐՊԵՍԹԵ سربسته * Գլխակապեալ կամ գլխափակեալ. Պաշը պաղլը վէ պաշը գափալը ։

ՍԵՐՊԵՐ سربر * Նոյն է Ը բառին ՍԵՐՊԱՐ։

ՍԵՐՊԻՒԼԵՆՏ سربلند * Բարձրահասակ. (և Թարգմանի բարձրագլուխ որ ասի զմարդոյ և զծառոյ. որպ Սէրվի սէրպիւլէնտ.) Պիւլէնտգատ: 2. Բարձր կամ գերագոյն, նաև ընտիր. Ա'լի վէ մումթազ։

ՍԵՐՍԱԽ سرساخ * Հաւասար և բարակ տարրշուամ . Հէմվար վէ պուրէյ էպրէշիմ ։

ՍԵՐՍԱՄ سرسام * Է ախտ ինչ՝ որ պատահի 'ի քիմս, զորմէ ընդարձակ ասացաւ 'ի բառն ՍԱՄ, տե՛ս անդ . Պիր խըլէթ տէրտ տիմաղէ արիզ օլուր ։

ՍԵՐՍԵՊԶ سرسبز * Ծառ, որ ընծիւղեալ է զուորոգ սաղարթս և է 'ի յաճման. Թազէ թօմուրճ վէրմիշ աղաճ, քէ նէշվի նէմաք օլա. Նաև դալար կանաչեղէն. Թազէ չէմէն ։ 2. Այր բարեբաղ փարթամացեալ. Տէվլէթլիմէնտ ատէմ ։

ՍԵՐՍԵՐ سرسر * Նոյն է Ը բառին ԹԵՂԱՐ. վայ և այն որ թեւշաղ ունի՝ կոչի Սէրսէրէ։

ՍԵՐՍԵՐԵ سرسره * Գլուխ զառ 'ի վերի . Եօգուշ պաշը ։

ՍԵՐՍԻՑՆԵ سرسینه * Այն փոսն՝ որ է 'ի ներքոյ կզակին. որ և ասի ՁԱ'ՀԻ ԶԵՆԵԽՑԱՆ։

ՍԵՐՎ سرو * Նոճի, կամ կիպարի, զորմէ ասի թէ ունի տեսակս երիս . որոց մին կոչի Սէրվի նազ, որոյ ոստքն յամ կողմանս հակին . Երկրորդն Սէրվի աղատ, որոյ ուղեշքն ուղղակի բուսեալ են, և վերուստ 'ի վայր հաւասար և կշռակի լինին ։ Իսկ երրորդն ասի Սէրվի սէհի, որոյ բունն լինի լոս երկուց ճիւղոց ուղղակի բուսելոց ։ 2. Է յատուկ անուն ալքային Եւամենոսե, որ էր հայր կնոջն Փերիդունի Թագաւորին։

ՍԵՐՎԱ سروا * Սուտ խօսք և պատմութ անստոյգ, որ է առասպել. Սէփէնէ փէրտաղ վէ հէփէօյլէ պէտտաղ: Իսկ այլոց ասի, թէ ստոյգ իցէ և թէ անստոյգ, բառս այս նշանակէ պատմութիւն, և նմին նման խօսք ։

ՍԵՐՎԱԳԹ سروقت * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԵՎԱԳԹ ։

ՍԵՐՎԱԶ سرواز * Նոյն է Ը ՍԵՐՊԱԶ ։

ՍԵՐՎԱՏ سرواد * Տաղ և ոտանաւոր բանաստեղծական . Շի՛ր վէ նազմ ։ 2. Անօգուտ և ընդունայն խօսք . Սէփէնէ պէհուտէ վէ պէտաղ ։

ՍԵՐՎԱՐԵ سرواره * Վերջայանկուն ոտանաւորաց . Շի՛ըր վէ նազմ գաֆիյէսի . որ և ասի ՍԵՐՏԱՐԵ ։

ՍԵՐՎԱՐԻ سرواری * Նշանակէ զայն բեռն, որ տարեալ լինի 'ի վերայ գլխոյ . Պաշ իւստիւնտէ կէօթիւրիլէն եիւք ։

ՍԵՐՎԵԶ سروز * Ծածկոց գլխոյ կանանց . Ջէնանըն պաշ էօրթիւսի ։

ՍԵՐՎԵՐ سرور * Նոյն է Ը բառին ՍԵՐՏԱՐ ։ 2. Գլխաւոր գրոհի. Րէ՛իսի գաֆիլէ ։ 3. Կորովի և քաջ . Պէհատըր վէ չէճիյ ։

ՍԵ'ՐՎԻԱԶԱՏ سروآزاد * Տե՛ս ՍԵՐՎ ։

ՍԵՐՎԻՑՍԵ سرویسه * Ծխածան . Թուր" Էլէյիմ սէմա . որ և ասի ՔԵՄԱ'ՆԻ ՐՈՒՍԹԵՄ ։

ՍԵՐՎԻՆԱԶ سروناز * Նորահաս . Նէվրէսիտէ ։ Եւ յատկապէս՝ նոճ, այսինքն տունկ կիպարւոյ . Սէրվի ֆիտանը ։ Իսկ այլաբանութբ՝ վայելուչ և կշռակի հասակ գեղեցկի . Գատտի մէվզուն մահպուպ ։

ՍԵ'ՐՎԻՉԵՄԱՆ سروچمان * Գեղեցիկ, որ նազելով փերեւէտ. Նազ վէ չէվէ իլէ սալընօր մահպուպ ։ Չի Չէմէն է ընդունելութիւն 'ի բայէն Չէմիյտէն ։

ՍԵ'ՐՎԻՍԵՀԻ سروسهی * Նոճի ուղղաբերձ բուսեալ . Տօղրը վէ մէվզուն պիթմիշ սէրվի ։ 2. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ . Պիր նէվա իսմի տիր ։

ՍԵՐՎԻՍԹԱՆ سروستان * Տեղի, ուր գոն բազում նոճիք . Չօգ սէրվի օլան եէր ։ 2. Է անուն եղանակի միոջ, զոր հնարեալ է Պարպիստ երաժիշտն Խոսրով Փերվիզի ։ 3. Է անուն աւանի միոջ յաշխարհին պարսից 'ի Փարս գաւառի, տարակայեալ 'ի Շիրազ քաղաքէ երեք իջեվանաւ . Պիր գասապա ատը տիր ։

ՍԵ'ՐՎԻՍԻԹԱՀ سروستاه * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվա ատը տիր։

ՍԵ'ՐՎԻՍԻՑԱՀ سروسیاه * Սոճի. Չամ աղաճի. որ ասի արաբ" صنوبر صغار Սանէվպէրի սըղար

ՍԵ'ՐՎԻՐԵՎԱՆ سرو روان * Նոճի գեղեցկատեսիլ և կշռակի . Մէվզուն վէ խօշնիւմա օլան սէրվի աղաճի ։ Որ և նմանութբ ինչ ասի զհասակէ գեղեցկաց ։

ՍԵ'ՐՎԻՔՈՒՀԻ سروکوهی * Գի. Արթըճ աղաճի ։ (և Թարգմանի նոճի լեռնային ։)

ՍԵՐՏ سرد * Ցուրտ . Թուր" Սօուգ. արապ"

Պէրփ. և չէղանթայերէն Սանտալ. (որոց նկարհակն է Կէրմ.) տես և ԽԻԻՆԻԻՔ.

ՍԵՐՏԱՊ سرداب * Է տեղի ինչ սառնորակագոյն, զոր շինեն յատակաւ 'ի գետնայս ինչ, որոց օդն է ցրտագոյն. զամառն բնակեն անդ զգլխով նստ. զամառն զկերակուրս. և զամառն ամենատ. ... Պէր ... .

ՍԵՐՏԱՊԷ سردابه } Նոյն ընդ բառին

ՍԵՐՏԱՎ سرداو } ՍԵՐՏԱՊ. որ և տես ՍԵՐՏԱՎԷ.

ՍԵՐՏԱՏԵՆ سرداذن * Մ... Թուրքերէն՝ Պէր նէտնէյէ խուրանուր ... 2. Պ... Պաշ ... ... և ... . Տէ... ...

ՍԵՐՏԱՐ سردار * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԽԱՅԼ.

ՍԵՐՏԱՐԷ سرداره * Տես ՍԵՐՎԱՐԷ.

ՍԵՐՏԷ سرده * Գլխաւորն բազմականի խրախճանութեան, և առաջնորդն գինեբրբոււաց. որ" ساقی Սագէ. 2. Կթղայ գինւոյ. Շէրապ գապէհի.

ՍԵՐՏԷՄԷ سردمه * Առչաւանք. Իւշաք էչէ ... .

ՍԵՐՏԷՍԹԱՐ سردستار * Պատառ գլխոյ, որ 'ի գլուխ փաթութի, և կամ ծայր պատառոյ. Տէ...

ՍԵՐՏԷՍԹԻ سردستی * Առ ժամայն. Քէւ հալ.

ՍԵՐՏԷՎԱՆ سردوان * Գլուխ փերևետելով. Պաշ ...

ՍԵՐ ՏԷՐ ՔԻԼԻՅՄ سردرکلیم * Է տեսակ ինչ տղայական խաղու, որ կոչի Թուրքերէն Պէնչէ պօչ ...

ՍԵՐՏԹԷՐ سردر * (բաղդատականն բառին Սէրտ) Ցրտագոյն. Սօղուգրագ.

ՍԵՐՏԻ سردی * Ցրտութիւն. Սօղուգլուգ.

ՍԵՐՏ ՇԻՒՏԷՆ سردشدن * Պաղելնիլ, այսինքն պաղիլ. Սօղումագ: Եւ նմանութիւն ինչ տես և 'ի տեղի մեռանելոյ. վա զի յորժամ մեռանի անարգ ոք, արհամարհեալ ասեն պարսիկքն Սէրտ շէտ. որպէս և 'ի մեզ աշխարհօրէն ասի պաղեցաւ.

ՍԵՐՏՍԻՅՐ سردسیر * Է տեղին այն՝ որոյ օդն է ցրտային, ուր և ձմեռն լինի սաստիկ. որոյ հակակայն կոչի Կէրմսիր: Դարձեալ բառս Սէրտսիր՝ նշանակէ հով տեղի. Եայլագ եէր.

ՍԵՐՐԻՇԹԷ سررشته * Նշանակէ ծայր թելանւոյ. Իփլիք ուճի.

ՍԵՐՓԱՇ سرپاش * Այր փոքր և խրագէտ. Բուոյ... վէ ...

ՍԵՐՓԱՍ سرپاس * Պետ պահապանաց. ... 2. Լախտ. ... և նման նմին իրք.

ՍԵՐՓԷԶ سرپز * Եփող գլխոյ ոչխարի. որ Թուրքերէն ասի Պաշճի.

ՍԵՐՓԷՀԷՆՉԷ سرپهنچه * Ցանկաբար նշ" բացադրութիւն. Արէգ պաշ: Իսկ ... զի նչ և իցէ իր, որ իցէ բաց. ... ...

ՍԵՐՓԷՆԱՀ سرپناه * Տես ԹԷՐՔ.

ՍԵՐՓԷՆՉԷ سرپنجه * Ծայր ձեռին. Էլ ուճի: 2. Ցաղթական և զօրեղաձեռն. Պաշլըգ վէ ... : Որ և 'ի գործ առնի 'ի նշանակել հըզօրեղ.

ՍԵՐՓԷՆՉԷԿԻ سرپنجکی * Հզօրեղութիւն.

ՍԵՐՓԷՐԷ سرپره * Է գիծն այն՝ զոր վր նարտ խաղալոյ քարշեն 'ի վր հողոյ. Օւ խոփ ... վէ ... ...

ՍԵՐՓԷՐԷՍԹ سرپرست * Սպասաւոր կամ պաշտօնեայ Խիտ... վէ ...

ՍԵՐՓՈՒՇ سرپوش * Խուփ ամ և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին գափաղը: Իսկ յատկապէս խուփ սկաւառակի. Սահան գափաղը: Այլև ցուցանէ զծածկոյթ գլխոյ կանանց. Պաշ էօրթիսի: 2. Ծածուկ գործ, և Թագուն խօսք. Քէտոմ նէրէ վէ ...

ՍԵՐՓՈՒՇԻՅՏԷ سرپوشیده * Գլխածածկեալ. Պաշը էօրթիւլը.

ՍԵՐՓՈՒՇՆԷ سرپوشنه * Հասարակօրէն նշա" խուփ և ծածկոյթ ամ և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին գափաղը վէ էօրթիսի: Իսկ յատկապէս ծածկոյթն այն՝ որով ծածկեն կանայք զգլուխս իւրեանց. Ավրէթլէր պաշլէրինէ էօրթիւլէրի.

ՍԵՐՔԵԱՐ سرکار * Պետ սպասաւորաց. ...

ՍԵՐՔԷԼ سرکل * Է փայտ ինչ բոլորչի ... , յոր մանկունք ... խաղալիկ առնեն. ...

ՍԵՐՔԷՇ سرکش * Խեռ կամ անհնազանդ. (տես թէ զմարդոյ և թէ զայլոց կենդանեաց.) Պէ... ... ... վէ հայվան. տես և ՇԱԼԷՀԷՆԿ: 2. Է սա անուն երաժշտի միոյ, ընդ որում ընկերակից էր և այլ ևս երաժիշտ, որում անունն էր Սէրքէզ. Արդ Սէրքէշ և Սէրքէզ՝ էին երկու երաժիշտք անհամեմատք և անմնանք 'ի ժամանակի իւրեանց. Իքի մուղ... ...

ՍԵՐՔԵՇԻՅՏԷ سركشيده * Գլուխ քաշեալ. Պաշ չէքմիշ.

ՍԵՐՔԷՊ سركب * Է անուն երաժշտի միոյ, որ էր անհանգէտ ՚ի ժամանակի իւրում և ունէր ընկերակից իւր զՍեպքեշ միայն.

ՍԵՐՔԵՐՏԷ سركرده * Գլխաւոր. Պաշ պուղ: 2. Սկսեալ ՚ի գործ ինչ. Պիր իշէ պաշլամըշ.

ՍԵՐ ՔԵՐՏԷՆ سركردن * Այսինքն ծայր առնել, կամ ծայր տալ. ով առնէ վէրն. Թուրքերէն Ուճ վիրմէք.

ՍԵՐՔԻՅՃԷ سركيجه * Է ախտ ինչ քմաց, որ պտուտէ զգլուխն. որում բժիշկքն ասեն Տէվար.

ՍԵՐՔԻՅՇ سركيش } Ծխածան. Էլէքիմ
ՍԵՐՔԻՅՍ سركيس } ալըմ. որ և ասի ՍԵՏԳԻՅՍ.

ՍԵՐՔԻՈՒՊ سركوب * Ցոյժ բարձրագոյն տեղին բերդորմից, որ հայի ՚ի շրջակայս իւրս, ուր ՚ի պահու պիտոյից ելեալ հային. Գալէ չէրին չայքն էմսալէ օլան երբ. 2. Կշտամբող. Պաշէ գագըճի. սէրզէնիշ էտիճի. 3. Հմուտ և վարժ յարուեստ, և ամուրեկք գերագոյն և վերագոյն մարդ.

ՍԵՐՔԻՈՒՊԷ سركوبه * Բակուղ. Կէօրզ վէ թօքմաղ.

ՍԵՐՖԱՔ سرفاك * Տե՛ս ՍԵՐԽԱՔ.

ՍԵՐՖԻՐԱԶ سرفراز * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԷՖՐԱԶ. Եւ նշ" ընտիր և գեղեցիկ. Մումթազ վէ միւմթէհազ. 2. Բարձրագլուխ. այսինքն բարձրահասակ. Գամէթլիւ. Որոյ վերացեալն լինի سرفرازى Սէրէֆրազի.

ՍԵՐՖԻՒՐՈՒ سرفرو * Խոնարհումն գլխոյ. Պաշ էյմէք. Եւ այս բառ ոչ է ով զՍէրնէկիւն. զի սա նշ" զգլուխն յառաջկոյս խոնարհեցուցանելով ՚ի վայր կալնուլ, իսկ Սէրնիւկիւն գլխիվայր. Պաշ աշաղը. Եւ յայտնանէ առեալ ցուցանէ ես խոնարհ. արաբերէն Մութէվազը.

ՍԵՐՖԻՒՐՈՒՇ سرفروش * Վաճառող եփեալ գլխոյ. Փիշմիշ պաշ սաթըճը.

ՍԵՓԱ سپا և ՍԵՓԱՅ * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՍԵՓԱՅԷ.

ՍԵՓԱՅԷ سپایه * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՓԱ. 2. Սանակալ, եռոտանի. Թուրքերէն Սաճայաղը.

ՍԵՓԱՐՈՒՔ سپاروك * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՄԱՐՈՒՔ.

ՍԵՓԷԼ سپل * Է խոտ իմն հաշակեալ, զոր Թէ շատ ուտիցէ անասունն, սիրտն առեբի և խիթ անկանի յորովայն նորա. որ ասի Թուրքերէն Տէվէ գուզունի.

ՍԵՓԷՂ سپغ * Նոյն է ☉ բառին ՆԱՂԶ, այսինքն գեղեցիկ. Կէօզէլ. 2. Տուն շինեալ յապակեայ. Սրրչա վէ ամի իշէ էտիլմիշ խանէ.

ՍԵՓԷՆԿԻՈՒՐ سپنكور * Տե՛ս ՍԵԿԷՆԿԻՈՒՐ, որ է շնխաղող. (Թուր" Իթ իւզիւմի.) զոր բժիշկք ՚ի գիրս բժշկարանաց կոչեն արաբերէն عنب الثعلب Ինէպիւսսալէպ.

ՍԵՓԷՆՃ سپنج * Երեք հինգ, որ է հնգետասան. Իւչ պէշ, եա օն պէշ տիւր.

ՍԵՓԷՏ سپد * Կողով. 2. Դոյզն իբ. Ազ նէսնէ. չէյ գավըլ.

ՍԵՓԷՏՉԻՅՆ سپدچين * Նշ" զայն մարգս, որք ծնան ՚ի միջոցս տերևոց, զկնի քաղելոյ խաղողոյն յորթոյ, և այլոց մրգոց ՚ի ծառոց իւրեանց. Թէքէնէտէ վէ աղաճտա էսքիրտէ առաչընտէ գալան մէյվէ.

ՍԵՓԷՏՊԱՖ سپدباف * Այսինքն կողով հիւսող. Սէփէտ էօրիճի.

ՍԵՓԷՐՏԷ سپرده * Կոխան ոտից եղեալ. Այաղ ալթընտա գալմըշ. վէ այագլէ փէփէլէնմիշ. փայմալ էտիլմիշ խօրլանմըշ.

ՍԵՓԷՐՏԷՔ سپردك * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԱՐՉԷ. և նշ" փոքրիկ Թաշկինակ ձեռաց. Էլ մէնտիլի.

ՍԵՓԹԱՔ سپتاك * Է այն սպիտակ իրն, որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց. որ և ասի ՍԵՓԻՅԹԱՔ, և ՍԻՓԻՅՏԷ. և այս բառ է՝ որ արաբացուցեալ ասի Իսֆիտաճ. Պէյազ նէսնէ փիւր քի գադընլէր եիւզլէրինէ սիւրէրլէր.

ՍԵՓԻՅԼ سپيل * Զայն աղաղակի Թռչնոց. Ալըփ չաղըրը. արաբ" صفير Սաֆիր.

ՍԵՓԻՏԽՕՐ سپيدخوار * Է կենդանի իմն. Պիր հայվան փիւր. որ և ասի ՍԵԶՏ.

ՍԵՓԻՍԹ سپست * Առուոյտ. Եօնճա. արաբ" Քաթքաթ. որ և ասի اسپست ԻՍՓԻՍԹ.

ՍԵՓԻՍԹԱՆ سپستان * Է գեղ իմն առնուշահոտ, գունով սորա մրգ ինչ որ լինի ՚ի շարի շլորոյ. և ունի ՚ի միջի իւրում հիւթ ինչ անհամ. զոր ՚ի գործ ածեն յոմանս բաղադրութիւնս. (Նախագոյն էր Սէփիսթան, այսինքն տոլին չանի. զոր ապա Թեթևացուցեալ ասացին Սէփիսթան.) Խօշպոս պիր փորստ փիւր.

ՍԵՓԻՍԹԶԱՐ سپستزار * Տեղի, ուր գոյ յառատութեան առուոյտ խոտոյ. Թուր" Եօնճալըգ.

ՍԵՓՈՒԽ سپوخ * Խցակ, զոր ՚ի ծակ

ինչ խցանեն. Տըգաւէ տըգաճագ նէսնէ.

ՍԵՓՈՒԽԹԷ سپوخته * Իր ինչ՝ի ներքս մուծեալ և վարեալ. Պէշ նէսնէ իչէրի էօքմէք վէ եէրլէշտիրմէք։

ՍԵՓՈՒՍ سپوس * Թեփ. Քեփեկ. որ ելանէ յընդեղինաց, և յանձաւ 'ի ցորենոյ։

ՍԵՓՈՒՍԱ سپوسا * Հերիսայ, նաև կերակուր ցորենոյ զի՛նչ պիսի և իցէ. Հէրիսէ վէ պուղտայ աշը. որ և ասի ՍԵՓՈՒՍՎԱ.

ՍԵՓՈՒՍԷ سپوسه * Է թեփն այն՝ որ գոյանայ 'ի գլխի 'ի գոլորշեացն առամորքի. Պաշ-աթէ օլան գօնագ, տէ միթէթէ փարտրարթեն հասըլ օլուր։ Այլ և նշ" զայն ալեւրատեսակ մանրուքն, որ թափի 'ի բերանոյ աղացին. և ևս խարտուքն, այսինքն մանրուքն այն՝ որ ելանէ 'ի խարտոցէն. և սղոցին ամենեքին ունելով զնմանութիւն թեփոյ, այսպէս անուանեալ լինին.

ՍԵՓՈՒՍՎԱ سپوسوا * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՓՈՒՍԱ.

ՍԵՓՐԻՅՂ سپریغ * Ողկոյզ խաղողոյ. Իւզիւմ սալգըմը. խուշէյի էնկիւր. Բայց ըստ ոմանց նշա" զայնպիսի ողկոյզ՝ որոյ հատքն ոչ են տակաւին բոլորովին հասունացեալ։

ՍԵՔԵԱՐՉԷ سکارچه * Տե՛ս ՍԵԿԵԱՉԷ.

ՍԵՔԵԱՖ سکاف * Է արծաթն այն՝ զոր այրելով զատանեն 'ի հանդերձից ոսկեթելից գործելոց. Իշլէնմիշ սըրմայի եագըօպ՝ չըգարըլան՝ օլ չըգարըլան փարա.

ՍԵՔԵՆՃԻ سکنجی * Կուսանք ոչ ապականեալ աղջկան. Պօզուլմամըշ գըզըն գըզլըղը: 2. Է հնչիւնն այն, որ յայտ լինի 'ի փողէ հալալով. Էօթիւրիւրքէնլէ պօղազըն չըգըր օլան սատա։

ՍԵՔԵՆՃԻՑՏԷՆ سکنجیدن * Կալնուլ զինչ մայրիւք մատանց. Փարմագ ուճի իլէ նէսնէ դութմագ.

ՍԵՔԻԶ سکز * Մաղասքէ. Մաստագի ագաճը.

ՍԵՔԻՃ سکج * Զամիչ. Գուրու իւզիւմ. որ և ասի ՄԵԿԻՅՋ.

ՍԵՔԻՅԶԷ سکیزه * Փութով կանգնումն. Զըփլայ գալգմագ.

ՍԵՔԻՈՒՇԷ سکوشه * Կայծու. (և թարգ" եռանկիւնի.) Թուր" Տէմիր փէշէնք: 2. Է գործի ինչ երկաթեայ՝ ձևով եռանկիւնի, զոր պահեն 'ի բերդորմայս, և՛ի պահու դիմեցման թշնամեայ՝ թափեալ տարածանեն ընդ առիւք նոցին. որ զի՛նչ կերպիւ և անկանիցի, մի անկիւն նորին 'ի վերկոյս ցցցի.

ՍԵՔՆԷ سکنه * Երկայնափուշ ազնի.

Ուզուն օգէ փէգէ. որ և ասի ԹԵՇԻ.

ՍԵՔՓԵՎԻ سکپوی * Ոտնաձայն՝ որ յընթանալն յայտ լինի. Եիւրիւտիւքտէ չըգըր օլան այագ սէսի. որ և ասի ՍԵԼԳՈՒՅ.

ՍԵՖԱՀԷՆ سفاهن * Սանդր. Դըրգագ. որ և ասի شانه ՇԱՆԷ.

ՍԵՖԷ سفه * Անէծք և թշնամանք. Նէֆրին վէ տիւշնամ.

ՍԵՖԵՐ سفر * (բառ արաբի) Ուղեգնացութիւն. Եօլճիլիգ.

ՍԵՖԵՐԶԵՆՏ سفرزند * Նշ" զեռատրոհ սատղծուածս. այսինքն զկենդանիս, զբոյս և զհանքս. արաբերէն Մէվալիտի սելասէ.

ՍԵՖԷՔԵՐՏԷՆ سفکردن * Անիծանել կամ թշնամանել. Նէֆրին էթմէք.

ՍԵՖԹ سفت * Հաստատ կամ ազդու, և կամ հոծ. Միւհքէմ վէ սըգը.

ՍԵՖԹԷ سفته * Լումայագիր. և է այն՝ զի 'ի միում քաղաքի տան ումեք սակաւ ինչ դրամ առ՛նել լինի, և պայմանի. զի 'ի միւսում քաղաքի յայլմէ ումեքէ առեալ լիցի, որ կոչի թուր" յաշխարհին հռոմոց Փօլիչէ: 2. Նշ" զայն դրամ՝ զոր տան ումեք 'ի վարձ, յառաջելն զնա 'ի տեղի ուրեք. Իւճրէթի փէշին: 3. Է դրամն այն՝ զոր տան նշանքն զվաճառումն և զգնումն գնելի իրացն.

ՍԵՖԻՅՏՊԵՐԻ سفیدری * Եղանակ աշնան. Փամուգ իփլիգ. Թուրքերէն Կէօլ.

ՍԵՖԻՅՐ سفیر * Նշ" Տիլմաճ, որ վաճառէ զհանդերձս և զայլ իրս։ Իսկ ըստ արաբաց ցուցանէ թղթատար, սուրհանդակ.

ՍԵՖՃ سفج * Նշ" զայն, զի յաշխարհին պարսից դատարկելով զմէջն ձմերկին և զդդմոյն՝ առնեն զնա պնակաձև ինչ, և զայն առնեն աման ջուր նաև գինի ըմպելոյ. որ և ասի ՍԵՖՉԷ.

ՍԵՖՈՒՆ سفون * Նշ" զայն ունդն, որ կոչի Տանէի խօրմասի: 2. Ցուցանէ Սիւֆուֆ, և է այն՝ զի բժիշկք զդեղս 'ի բժշկական դեղոց ըեսեալ և մանրեալ՝ տան ուտել խօթացելոյն.

ՍԵՖՋ سفج * Է տեսակ ինչ գինւոյ, որ արաբ" ասի Միւսէլլէս. քանզի նախ զխաղողն ձմլեալ և զքաղցուն նորին առեալ, փոքր մի եռացուցանեն մինչև յերից մասանց նորին մի մասն մնացեալ, երկու մասն երթեալ պակասի.

ՍԵՖՉԷ سفچه * Խակ սեխ, և ձմերուկ և դդում, զորոյ զմէջն դատարկեալ, այնու ջուր և գինի ըմպեն. և սոյս խակն ևս Սէֆչէ կոչի, որ է քէշէ. զի ասի՝ Հէր թէսի տի՝ նէ թէք ճօսթ քուն տէֆչէ էյսի, էօ հէր թէյ տի՝ նէ թէք սէֆչէ էյսի.

ՍԵՓՐԱՏ سفراد * Է Թաշուճին այն, որ Սէնչիօրէճ ևս ասի ։

ՍԸԼԸ صلا * Նշանա՛ քայն պատրաստական տուրքն, որ տուեալ լինի բանաստեղծից ․ Ճայն չէր չի ։

ՍԸԼԱՊ صلاب * Տե՛ս ԻՍՏԻՍՈՒԼԱՊ ։

ՍԸՅԹ صيت * Ձայն ․ Ավազէ ։ 2 ․ Համբաւ ․ Թուրքն՝ Չաւ ․ արաբն՝ Ջէօզէ ճէմէյլէ, այսինքն հուշակ՝ որ տարածեալ է առ մարդիկ ։ Եւ այս բառ կազմեալ է ՚ի յարեալ բառէն صوت Սավթ, որ նշանակէ ձայն ։

ՍԸՐՓ صرف * Ջուտ գինի, յոր ոչ է խառնեալ ջուր ․ Սու գարըշմամըշ սաֆի չէրապ ։

ՍԸՓՐ صفر * (բառ արեալ) Դատարկ կամ ունայն ․ Խալի վէ պօշ ․ զի ասի՝ Սըֆրը էլէֆ, և ցուցանէ ունայնաձեռն ։

ՍԻ سي * Նոյն է ստ ընդ բառին ՍԷ ․ և նշանակէ երեք, Իւչ ․ արաբերէն ثلث Սէլասէ ։

ՍԻԵԼՔ سيك * Մրն յերկս ․ Թուրքերէն Իւչէր դէր ։

ՍԻՁԿԻ سزكى * Խստութիւն և դըժուարութիւն ․ Սարբը վէ սըգըլըգ ։

ՍԻԵՆԿԻՒՐՇԹ سرانكشت * Հեծանոց ․ Եըգա ․ արաբերէն Միսրըհ ։

ՍԻԹԱ ستا * Է հր՛ Սինաւաքէն բային, որ և երբեմն բարդի ընդ Խըսաւինա, ինքնագով ։ 2 ․ Գովեստ ․ Էօվմէ ․ և նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԱՅԻՇ ։ 3 ․ Է տեսակ ինն սաւանի ․ որ և ասի ՇԱՄԻԵԱՆԷ ․ Պէր նէվ՝ չարշըֆ փէշ ։ 4 ․ Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ ։ 5 ․ Նշանա՛ Թիւնդարէ ․ և ⅢⅢ այսմ է համառօտեալ ՚ի բառէն ՍԻԹԱՐ ։ 6 ․ Է այն երեք կիթըրայ գինին, որ ըստ բանին իմաստնոց ըմպեալ լինի նախքան զկերակուրն, որով ՚ի ստամոքսէ յաւելումծք հիւթոց լուծանեալ մաքրին ․ որ արաբերէն ասացեալ լինի ثلاث غسالة Սէլասէ ղըսալէ ։

ՍԻԹԱԽ ستاخ * Ուղէշ ծառոյ, որ իցէ բուսեալ հարթ և հաւասար ․ Աղաճ փըշի ըստըն դէ հէմվար դիբիմիշ ։

ՍԻԹԱԽՐ ستخر * Նոյն է Ⅲ բառին ԱՊԿԻՅՐ ։ Եւ նշ՛ Ջրկայ ․ Սու փըարփըղը էվէր ․ որ և ասի ԹԱԼԱՊ ։ 2 ․ Է անուն հուշակաւոր ամրոցի միոյ մեծի յաշխարհին պարսից ՚ի Փարս գաւառի, առ որով կայ կայացեալ լիճ ինն մեծ, և յանուն նորա կոչի բերդս այս՝ Գօլէի սթմարըն, որ և ասի ԻՍԹԱԽՐ ։

ՍԻԹԱՀ ستاه * Նոյն է ընդ ՍԻԹԱՐԷ ։ 3 ․ Ղուշ, այսինքն խառնակ արծաթ ․ Գալբ գիւմիւշ ։

ՍԻԹԱՂ ستاغ * Ամուլ, այսինքն ոչ ծնանող կենդանի ․ Դըշըր հայվան ․ որ ՚ի գուծածի նաև ՚ի մարդուոյ ։ 2 ․ Այն՝ որ զուլով մարդու կոտակաւին է եղեալ Թամբ ՚ի վերայ նորա, և չէ ընդ հեծեալ ։ ․ Էյէր ասըրըլմամըշ աթ ․ Էռնէ հէնիւզ Բոյ օլմամըշ դէնըզէմէմիշ օլա ։

ՍԻԹԱՄ ستام * Ոսկենկար Թամբ Թէ իցէ ոսկեթելիւ և Թէ այլով ․ Նաքըշլը էյէր ։ 2 ․ Նոյն է Ⅲ բառին ԱՍԻԹԱՍԷ, որ է սեամ ․ Էշիկ ։

ՍԻԹԱՄԻ ستامى * Վայելչուն և զարդ Թամբի ․ Էյէրին շէյթ ու շէյնէրի ։

ՍԻԹԱՅԱՆ ستايان * (ընդունելութին Սիթաւաքէն բային) Գովող ․ Մէտհ էտէճի ․ որ և ասի ՍԻԹԱՅԷՆՏԷ ։

ՍԻԹԱՅԻՇ ستايش * (բայածա՛ Սիթաւաքէն բային) Գովեստ, կամ գովութի ․ Էօվմէ ։

ՍԻԹԱՅԻՇԿԵԱՀ ستايشگاه * Տեղի նաև ժամանակ գովութի ․ Էօվմէ էյէր վէ էօվմէ վագըթ ։

ՍԻԹԱՅԻՇ ՔԻՒՆԱՆ ستايش كنان Գովութի առնելով, այսինքն գովելով ․ Մէտհ էտէրէք ։

ՍԻԹԱՅԻՏԷՆ ستايدن * Նոյն է ընդ բայիս ՍԻՒԹՈՒՏԷՆ ։

ՍԻԹԱՆ ستان * Է հր՛ Սիթանաքէն բային ․ և նշ՛ առ ․ Թուր՛ Ալ ։ 2 ․ Ցորդայնում, այսինքն պառակում ՚ի վերայ Թիկանց ․ Արգա իւսթիւնէ եաթմագ ։ 3 ․ Տեղի բազմութ, այսինքն յախուռն իրի ինչ ՚ի տեղւոջ իմիք ․ Ճայր էնդուհ, ընդ Լոշէսթիւն ․ և նոյն է ընդ ածանցականաց մասնկանն Իսթան ։ 4 ․ Է Թեթեւացուցեալ ՚ի բառէն Ասթան ։ 5 ․ Անհամբեր և անժոյժ ․ Պէ սապըր էու թագէթ ։ 6 ․ Է ընդունելութի Սիթանաքէն բային, մինչ ընդ բառից բարդի որպէս Տաքըսթան, Պօճըսթան, Ճանըսթան, և Տէշսթան ․ և է ծագեալ ՚ի հրամայականէ նոյն բային ․ որ է Թուրքերէն Ալըճը ․ արաբերէն آخذ Ախըզ ․ և չըղաթայերէն Ալղուճը ․ նաև Ալղան ։

ՍԻԹԱՆԱ ستانا * Առող ․ Ալան ։

ՍԻԹԱՆԵ ستانه Որթ այգւոյ ․ Պաղ Բէհիհի ։

ՍԻԹԱՆԷՆՏԷ ستاننده * Ներգործական ընդունելութի ․ և նշանակէ առող ․ Ալան ։ Որոյ կրաւորական ընդունելութիւնն լինի ستاننده Սիթանտէ ․ առեալ ․ Ալընմըշ ։

ՍԻԹԱՆՏԷՆ ستاندن * Առնուլ ․ Ալմագ ․ (հրամայական Սիթան, և ապառնի Սիթանէմ ․) որ և ասի ՍԻԹԱՏԷՆ ։

ՍԻԹԱՊԷ ستابه * Խարդախութի ․ Հիլէ ․ որ և ասի ՍԻԹԱՎԷ ։

ՍԻԹԱՎԷՆՏ ستاوند Տե՛ս ՍԻԹԱՔԷՆՏ ։

ՍԻԹԸՎԻՅԶ ستاويز * Նշանակէ զայն

ոստահնի, առ զատասուոցը յառաջացուցեալ են նըս_ տել և ըմբռնել զսատ՝ իբրաւանց խնդրողաց. Կիւռք_ ճէրին եփտասն տակը փէնճէրէլէրի սաճէս.

ՍԻԹԱՏ ستاد * (երրորդ դէմն անցեալ ժամանակի Սէնաթէն բային) Էտտ. Թուր" Ալտի.

ՍԻԹԱՏԷ ستاده * (կրաւորական ընդու_ նելութիւն Սէնաթէն բային) Առեալ. Ալընմըշ. որ և ասի ՍԻԹԷՏԷ.

ՍԻԹԱՏԷՆ ستادن * Առնուլ. Թուրքե" Ալմագ. արաբ" آخذ Ախզ. և չէղաձ" Ալմաղ և Ալմաղլըղ. (հր" Սէթան, և ապա" Սէթանտէ.) ասի և ԻՍԹԱՆՏԷՆ, և ՍԻԹԱՆՏԷՆ.

ՍԻԹԱՐ ستار * Ն2" զայն ասեղին 'ի ծա_ մու և 'ի գետս մեծամեծս, որ փոքր մի բարձրա_ ցեալ իցէ 'ի ծովէն ո՛չ կղզի. բայց կղզին մեծ լինի. և գոն 'ի նմա գիւղօրայք, այլ և այգիք և պարտէզք. Իսկ այս է փոքրիկ բլրակ ինչ, և չէ օգտակար իրի ինիք. յորոց զամանս ջուրն ծած_ կէ անօսրակի, և խորք բուսանին, և շուրջանակի է խոր ջուր. Եւ ոմանք ասեն թէ՝ Սէնար նշա" զինչին տեղն ջրոյ. Սուսէն օրնաք. Եւ եթէ այս այսպէս իցէ, է սա 'ի ներհականշան բառից ան_ տի. 2. Է կրճատեալն բառին Սէնարէ, որ է աս_ տղ. Եըլտըզ. 3. Ծուցանէ որ ինչ բառս այն ոք. Թուր" Փէչան, զի փոխանակ ասելոյ. Փէչան չէպքն, ասեն Սէնար չէպքն, այսինքն այն ոք սասայ.

ՍԻԹԱՐԷ ستاره * (յոգ" Սէնարէհէրն) Աստղ. Եըլտըզ. արաբ" Քէվքէպ, և Նէճմ. որ և ասի ԷՍԹԷՐ. 2. Է տեսակ ինն սաւանի. այսինքն Չարշաֆ, որ է ծածկոյթ գլխոյ կանանց. որ և ասի ՍԻԹԱՐ և ՀԱՄԻԵԱՆԷ և ՍԱՑԷՊԱՆ. 3. Քանան, որով քարշեն աղիւսակս. Մըսրաք մէ տէնչէկ ճէպկէլէ չէքէրլէր. 4. Ջնար երեքաղի. Իւղ Գըլլըս Լէնպոտէ. Նշանակէ նաև բաղդ, և այս միջնորդութեամբ նշանակութեանն աստղ. որ ասի Պախթ վէ թալէ.

ՍԻԹԱՐԷ՚Ի ԱԹԷՀ ستاره آتش * Ն2" ցնցուղ հրոյ. Հէրարէթ ատէշ. Թուր" Գըվըլճըմ.

ՍԻԹԱՐՉԷ ستارچه * (Նուազ" բառին Սէնարէ) Աստղիկ, այսինքն մանր աստղ. Խուրտէ եըլտըզ. 2. Ծնցուղ հրոյ. Գըվըլճըմ. չէրարէթ ատէշ.

ՍԻԹԱՔ ستاك * Հասաւորդ. Փէտան. որ ելանէ յարմատոյ մեծամեծ ծառոց.

ՍԻԹԱՓԷՆՏ ستافند * Տուն, որ իցէ շին_ եալ 'ի վր սեանց, ո՛չ հովանիոյ բարձրաւանդակ և նմանք. Տիրէք խուշէրէնէ էտիբլմիշ խանէ. որ և ասի ՍԻԹԱՎԷՆՏ.

ՍԻԹԷՈՒՃԷ ستيوجه * Է թռչուն ինն մեծ քան զճնճղուկ. Սէրչէտէն պէօյիւճէք պիր գուշ տէօր.

ՍԻԹԷ ستہ * Տկար՝ որ իցէ եղեալ յաշ_ խատութէ և 'ի վշտակրութէ. Ռէնճ վէ չաղմէթ_ տէն օչան շայիֆ.

ՍԻԹԷՄ ستم * Անիրաւութիւն և զրկանք. Զուլմ վէ ճէվր.

ՍԻԹԷՄԻՑՏԷՆ ستمیدن * Զրկել կամ անիրաւել. Կիւճ վէ զօր վէ զուլմ էյլէմէք.

ՍԻԹԷՄԿԷՐ ستمکر * Անիրաւ կամ զըր_ կող. Զալիմ վէ ճաբէր. որ և ասի ՍԻԹԷՄՔԵԱՐ.

ՍԻԹԷՄՏԻՑՏԷ ستم دیده * Զրկեալ կամ անիրաւութէ կրեալ. թուրքերէն Մազլում.

ՍԻԹԷՄՔԵԱՐ ستمکار Տե՛ս ՍԻԹԷՄԿԷՐ.

ՍԻԹԷՄՔԵԱՐԻ ستمکاری * Անիրա_ ւութիւն. Զուլմ.

ՍԻԹԷՄՔԷՀ ستمکش * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԷՄՏԻՑՏԷ.

ՍԻԹԷՄ ՔԷՐՏԷՆ ستم کردن * Նոյն է ընդ բային ՍԻԹԷՄԻՑՏԷՆ.

ՍԻԹԷՆՃ ستنج * Կամնաւայլ. (է տախ_ տակ ինչ յոր գետեղեալ և ամրացուցեալ զգայ_ լախազ քարինս, և զմի ծայր նը պարանաւ կապ_ եալ 'ի պարանոց ձիոյ, և կամ այլ կենդանւոյ ի_ րիք, կասուն զկալ ցորենոյ. իբր զի ոճ ցորենոյն կամ գարւոյն կոտորեալ, հատ ցորենոյն ելանի_ ցէ.) Տիւվէն. 2. Արմանք. Զախիրէ.

ՍԻԹԷՆՊԷ ستنبه * Այր զօրեղ և ու_ ժեղակ. Մէրտի տէլիր վէ գավի պազու. 2. Ահ_ ռելի կերպարան շինածոյ պատկերի, զոր տեսա_ նողն վն ոգեղուն ձևոյն՝ երկուցեալ խրտուչի. Եւ այլուր ասի լինել նոյն ը բառին ՔԵԱՊՈՒՍ.

ՍԻԹԷՆՊԷՐ ستنبر * Է խոտ ինն նման փոտինէի, որ է փարատիչ թունոյ և միսաու_ խայթողական հրձեաց. որ և ասի ԻՍԹԷՆՊԷՐ. Պիր օթ տէօր.

ՍԻԹԷՊՐ ستبر * Ստուար, և թանձր. Թուրքերէն Եօղուն վէ շիշըջ.

ՍԻԹԷՊՐԻ ستبری * Այսինքն թանձ_ րութիւն. Եօղունլըգ.

ՍԻԹԷՊՐՆԱՑ ستبرنای * Այն իրն՝ որ իցէ ստուար և խոշոր և թանձր. Եօղուն վէ իրի վէ շիշըջ.

ՍԻԹԷՏԷ ستده * (կրաւորա" ընդուն" Սէնտէն բային) Առեալ. Ալընմըշ.

ՍԻԹԷՏԷՆ ستدن * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԱՏԷՆ, որ է առնուլ. Ալմագ.

ՍԻԹԷՐՎԷՆ ستروں * Ամուլ. Գըսըր. որ և արտաքերի ՍԻԻԹԻԻՐՎԷՆ.

ՍԻԹԻ ستی * (բառ 'ի բնէ արէպի) Տիկին. Խանըմ. արաբերէն ستّی Սիթթի.

ՍԻԹԻՅԶ ستیز * Կագ և կռիւ. Ճէնկ վէ խաւսալէլ։ 2. Ցասումն կամ սրտմտութիւն և կամ ոխ. Խըշմ վէ գէյն։

ՍԻԹԻՅԶԱՆ ستیزان * (ընդունելութիւն Սէլիզիյտէն բայլին) Կռուող կամ կագող և կամ յամառող. Ջէտէլէն վէ չէնկ վէ ինատ իյլէյէն. որ և ասի ՍԻԹԻՅԶԷՆՏԷ։

ՍԻԹԻՅԶԷ ستیزه * Կագ և յամառութիւն և խռովութիւն. Լէճճ վէ ինատ վէ օգդէշէլիք։

ՍԻԹԻՅԶԷԿԷՐ ستیزه‌گر * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԻԶՔԷԱՐ։

ՍԻԹԻՅԶԷՆՏԷ ستیزنده * Տես ՍԻԹԻՅԶԱՆ։

ՍԻԹԻՅԶԷ ՔԷՐՏԷՆ ستیزه کردن Տես ՚ի ներքոյ ՍԻԹԻՅԶԻՅՏԷՆ։

ՍԻԹԻՅԶԻՅՏԷՆ ستیزیدن * Կագել կամ կռուիլ, և կամ յամառիլ. Ջէտէլլէշ, վէ չէնկ վէ ինատ իյլէմէք։

ՍԻԹԻՅԶՔԷԱՐ ستیزکار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻԹԻՅԶԱՆ։

ՍԻԹԻՅԽ ستیخ * Զինչ և իցէ իր, որ է ուղիղ և երկայն. Տօղրու վէ ուզուն. որ և ասի ՍԻԹԻՅՂ։ 2. Բարձր և ուղիղ. Պիւլէնտ վէ տօղրու։ 3. Սեպ [illegible] ուղիղ և սուր. Տօղրու վէ սիվրի փոզ փէթէկսի [illegible]

ՍԻԹԻՅՀ ستیه * Նոյն է ընդ ՍԻԹԻՅԶ։

ՍԻԹԻՅՀԷՆՏԷ ستیهنده * Հակառակող և կռուող. Լէճ վէ խաւսալէլ իտիճի. օկէլիշ ջիւնկիւնտի։

ՍԻԹԻՅՀԻՅՏԷՆ ستیهیدن * Նոյն է ընդ բային ՍԻԹԻՅԶԻՅՏԷՆ։

ՍԻԹԻՅՀԻՇ ستیهش * Կագ և յամառութիւն. Լէճճ վէ ինատ։

ՍԻԹԻՅՂ ستیغ * Նոյն է ընդ ՍԻԹԻՅԽ։

ՍԻԹԻՅՄ ستیم * Արիւնալի թարախ. Գանլը իրին. ասի և ԻՍԹԻՅՄ։

ՍԻԹԻՅՐ ستیر * Է չափ ծանրութեան 6 կորիզաց եղջեր, որ է չորրորդ մասն միոյ մըսղալի. Ալթը հապպէտէն ճիւզիւլ փէտր։

ՍԻԹԻՒՐՏԷ ستُرده * (կրաւ. ընդուն. Սէլիտիւրտէն բայլին) Գերծեալ, և կամ քերեալ։

ՍԻԹԻՒՐՏԷՆ ستردن * Գերծուլ. Թրաշ էթմէք։ Նաև քերել. Գազըմագ. (հրամայական Սէլիւր, և ապառնի Սէլիւրէտ։)

ՍԻԹԻՒՐՔ سترگ * Մեծ, և անամօթ. Տէլիշէլի վէ պիհայա։ 2. Մեծ կամ յաղթ, և անհեղեղ. Ճէսաաէթլու, վէ պէհլիւլի նահէմվար։ 3. Խիտ և անհնազանդ և կռուարար. Սէրքէշ վէ ճէնկճի։

ՍԻԹՈՒ ستو * Ջմեր երեք ամի. Իւչ Գըշլա Լէնկրար։ 2. Ղուղ իր, այսինքն որոյ մէջն իցէ պղինձ և երեւան և ատակն արծաթ, և կամ ոսկի, և նմանք նմին։

ՍԻԹՈՒՅԷ ستویه * Նոյն է ընդ ՍԻԹՈՒ։

ՍԻԹՈՒՆԷ ستونه * Էյարձակութ. այն որով զբաղէն և զայլ որսական թռչունս յորսոյ արձակեն. Օւ համլէյէ փէյլէր փէ շահին վէ փօղանի չիփէրէ սալըրլէր։ 2. Փախուստ. Կիւրիւշ, ֆիրար։ 3. Ալիք ջրոյ. Մէվճէ սու։ Սու իօղէյլէնտէ օլան մէվճ։

ՍԻԹՈՒՏԷ ستوده * (կրաւորական ընդունելութիւնն Սէլիուտէն բայլին) Գովեցեալ. Էօյիւլմիշ. Մէտհ օլունմիշ։

ՍԻԹՈՒՏԷՆ ستودن * Գովել. Էօվմէք. արք. Մէտհ. (հր. Սէլիայ, և ապառնի Սէլիայէտ.) որ և ասի ԱՊԱՏԱՆԻՅՏԷՆ։

ՍԻԹՐԷՊ ستُرب * Նախարար, Սատրապ։ Եւ է այժմ բառս այս խափանեալ։

ՍԻ ԻՒՄ سوُم * Երրորդ. Իւչիւնճի։

ՍԻԻՒՄԻՅՆ سوُمین * Երրորդական. Իւչիւնճիյէ մէնսուպ։

ՍԻԼ سل * Բարակացաւք. Թուրքերէն Ինճէ ազըր. ասի և ԽԻՄ։

ՍԻԼԱՀՆ سی لحن * Այս բառ թարգ. երեսուն եղանակ. և նշա. զայն երեսուն եղանակն, զոր հնարեաց Պարպիտ երաժիշտն Խուսրեվ փերվիզի արքային պարսից. որոց անուանք միահամուռ յիշատակին աստանօր մի ըստ միոջէ, որք են այսոքիկ. ա. آرایش خورشید Արայիշի խուրշիտ։ բ. آیین جمشید Այինի ճէմշիտ։ գ. اورنگی Էվրէնկի։ դ. باغ شیرین Պաղի շիրին։ ե. تخت طاقدیسی Թախթի թագտիսի։ զ. حقّهٔ کاوس Հօգգէի քէավուս։ է. راح روح Րահի րուհ։ ը. رامش جان Րամիշի ճան։ թ. سبز در سبز Սէպզ տէր սէպզ։ ժ. سروستان Սէրվիսթան։ ժա. سرو سهی Սէրվի սէհի։ ժբ. شادروان مروارید Շատրըվանի մէրվարիտ։ ժգ. شبدیز Շէպտիզ։ ժդ. شب فرخ Շէպի ֆէրրուխ։ ժե. فعل رومی Գուֆլի րումի։ ժզ. کنج بادآورد Կէնճի պատավէրտ։ ժէ. کنج کاو Կէնճի կեավ։ ժը. کنج سوخته Կէնճի սուխթէ։ ժթ. کین ایرج Քինի իրէճ։ ի. کین

[illegible] : ԺԱ · ماه برکوهان Մ[illegible] سیاوش [illegible] : ԺԲ · مروای نیك Մ[illegible] : ԺԳ · مشکد انه Մ[illegible] : ԺԴ · مشکمالی Մ[illegible] : ԺԵ · مهربانی Մ[illegible] : ԺԶ · ناقوسی Ն[illegible] : ԺԷ · نوبهاری Ն[illegible] : ԺԸ · نوشین باده Ն[illegible] : ԺԹ · نخجیرگاه Ն[illegible] : Ի · نیمروز Ն[illegible] : Ու գիտելի է զի Հեյր Նիզամին 'ի Թուէլն խուրսամ զերեսուն եղանակս ցուցանելի · ոչ յիշելով զհետեւեալ եղանակս راح روح Ռահ առուհ , և آیین جمشید [illegible] և نوبهاری Նեվպեհարի , փոխանակեալ է 'ի տեղի Նուցին զչորս այլ եղանակս , որոց անուանքն ոչ գոն 'ի մէջ երեսուն եղանակացն վերոգրեցելոց · և են այսոքիկ : ա · سازنوروز Սազի նէվրուզ : և բ · غنچهٔ کبك دری Ղոնճէի [illegible] : և գ · فرح روز Ֆէրահրուզ : և դ · کیخسروی Քէյխոսրէվի · և այսպէս լինին եղանակքն երեսուն և մի ·

ՍԻԼԷՀ سلح * (ըստ արէպի) Զէն · Թուրքերէն Եարագ ·

ՍԻԼԷՀՇՈՒՐ سلحشور * Սպառազէն , կամ զինազգեաց ·

ՍԻԼՔ سلك * Նոյն է ը բառին ՆԱԳՑԱՆ , որ է խողովակ · Օլուգ : Իսկ ըստ արաբաց նշանակէ ասղանի · [illegible] · և յատկաբար է՛ ասղանին այն՝ յոր շարեալ իցէ մարգարիտ · [illegible] ·

ՍԻԼՔԷՔ سلك * Է նուազականն բառին ՍԻԼՔ ·

ՍԻԼՖ سلف * Քէնէկալ · [illegible] ·

ՍԻԽԱԼ سخال * Նոյն է ա ընդ բառին ՍԻԹԻՅԶ · և նշանակէ կագ և կռիւ · [illegible] ·

ՍԻԿ سك * Քացախ · Սիրքէ ·

ՍԻԿԵԱԼ سكال * Հակառակութի և թշնամութի · [illegible] : 2 · Խորհ կամ մտածութի , և կարծիք · [illegible] · ուստի և չարախորհն կոչի [illegible] : Իսկ ոմանք զբառս ՍԻԿԵԱԼ 'ի գործ ածեն 'ի տեղի բառին ՍԷԽՈՒՆ · ուստի և բառն ՊԷՏՍԻԿԵԱԼ կարէ իմանիլ չարախօս , որ է [illegible] · ա այնմ զոր ասէ հեղինակ գրոցն Կիւլիսթանին , [illegible] ·

ՍԻԿԵԱԼԻՅԴ سكاليد * Ամենայն ինչ՝ որ եփի 'ի վր հրոյ , թէ հաց իցէ և թէ այլ այսինքն որ ոչ [illegible] 'ի մէջ անօթոյ ինչ , այլ միայն 'ի վր կրակի [illegible] · [illegible] ·

ՍԻԿԵԱԼԻՅՏԷ سكاليده * Խորհեցեալ , կամ զննու ածեալ · [illegible] ·

ՍԻԿԵԱԼԻՅՏԷՆ سكاليدن * Հակառակիլ · [illegible] : 2 · Կարծել · [illegible] · (Հրամայականն Սիկեալ , և ապառնին [illegible] :)

ՍԻԿԵԱԼԻՇ سكالش * [illegible] և խարդախութի · [illegible] · [illegible] · [illegible] · ասի և ԻՍԿԵԱԼԻՇ , և ՇԻԿԵԱԼԻՇ ·

ՍԻԿԵԱՀԷՆ سكاهن * Սեաւ գոյն · Սիյահ րէնկ ·

ՍԻԿԵԱՎԱՆԷ سكاوانه * Այն ընկոյզն · որոյ միջն զկնի կոտրելոյն՝ ոչ ելանէ · Թուրքերէն Չէլթիք գօզ ·

ՍԻԿԵԱՐ سكار * Նշանակէ ածխաղակ · Ղամ [illegible] ·

ՍԻԿԵԱՐԱՀԷՆՃ سكارآهنج * Երկաթի կեռ գործի , որով հաց հանեն 'ի թոնրոյ · [illegible] · որ և ասի ՍԻԿԵԱՐԱՀԷՆԿ ·

ՍԻԿԵԱՖ سكاف [illegible] " զայն արհեստն · զոր առնուն այրելով զկն[illegible]ան կամ [illegible]նակն և զայլ նմանս · Սէյմի [illegible] : 2 · [illegible] ապրշմոյ , զոր 'ի վերայ Ճէհրէի պատառածոյ փաթոյթ ինչ առնեն · [illegible] ·

ՍԻԿԶ سکز * Է անուն լերին միոյ բարձու 'ի գաւառին Զապիւլիսթանի , որ կայ կայացեալ ընդ մէջ Կէնձի և Միւկրանայ , առ որոյ ստորոտով անցանէ ծովն Սինտու · [illegible] : Պատմի թէ ծնունդ Րիւսթէմայ քաջին իցէ եղեալ 'ի լերինս յայսմիկ · յոյր սակս և Րիւսթէմայ առասպեալ զայս մականուն՝ ասեն Րիւսթէմի Սիկզի ·

ՍԻԿԶԻՅՏԷՆ سکزیدن * 'Ի վեր բառնալ ձիոյ և ջորւոյ զառաջին երկուսին ոտսն և ոստնուլ յառաջկոյս · որ ասի Թուրք" Սա[illegible] , նաև [illegible] · (հրամայականն Սէկզ , և ապառնին Սէկզէդ ·) որ և ասի ՍԻԿԻՅԶԻՅՏԷՆ ·

ՍԻԿԷԶԻ سکزی * Այն ա որ վերաբերի առ գրոհն Սէկզ կամ Սէկէզ · և քանզի Րիւսթէմ քաջէ 'ի գրոհէ անտի , անուանեալ կոչի նա Րիւսթէմի Սէկզի կամ Սէկէզի : [illegible] ·

ՍԻԿԷՆՃ سکنج * Խայթուած · [illegible] · 2 · Է տեսակ ինչ մեծ օձի , որ հուշակեալ է ներգործութբ թունոյ · [illegible] ·

ՍԻԿԷՆՃԻՅՏԷՆ سکنجیدن * Խայթել ·

Ըսքըմագ ։ Եւ ևս մեկնի ծայրիւ մասին ըմբըռ-նել . Պուրմագ ուճի իլէ թութմագ . (հրամայական ՍԻՔԻՆՃ , և ապառնի ՍԻՔԻՆՃԷՓ ։)

ՍԻԿԵՆՏ سکند * Նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՆ . և նշանակէ շաղաշղկութիւն . Ճիլա ։

ՍԻԿԵՐՓԵՆՏԷ سکرفنده * (ընդունելե" Սիքերփիտէն բայէն) Սայթաքող . (թէ ձի թէ ջորի , և թէ այլ կենդանի .) Սուրչիքէն ։

ՍԻԿԵՐՓԻՑՏԵՆ سکرفیدن * Սայթա-քիլ կենդանեաց . Թուր" Սուրչմէք . (հրամայա-կան Սիքերմ , և ապառնի Սիքերփէտ ։)

ՍԻԿԻ سکی * Տես ՊԱՏԷ ։

ՍԻԿԻԽԱՆԷ سکیخانه * Գինետուն . Մէյխանէ ։ Քանզի ՍԻԿԻ՝ նշանակէ գինի ։

ՍԻԿԻՑԶ سکیز * Ընդոստմամբ ոստացումն գրաստուց . Հօյլանըպ ըշգըրմագ Գըչ ըրմագ ։ 2 . Է հր" Սիքիզիտէն բայէն , յոր երբեմն յաւել-եալ լինի և տառն Պ է , ասի ՊԻՍԻԿԻՑԶ ։

ՍԻԿԻՑԶԻՑՏԷ سکیزیده * Գրաստ ընդ-ոստնող ։ այսինքն ձի և ջորի . Սըչրայըճը հայվան-ըմ վէ գաթըր վէ շայրի . ըշգըրըճը պէրկիրնէք ։

ՍԻԿԻՑԶԻՑՏԵՆ سکیزیدن * Նոյն է ընդ բային ՍԻԿԶԻՑՏԵՆ ։

ՍԻԿԻՑՆԷ سکینه * Է գործի ինչ 'ի գոր-ծեաց հիւսանց . Նէճճար էանէ փուշէր . ուէնքէ-չինտէն պիր ալէթ թէրը ։

ՍԻԿԻՈՒ سکو * Հեծանոց . (և փայտ ինն թխաձև չորեք ճղի , կամ հինգ ճղի , որով հո-սեն զկալն , և զատեն զցորեանն 'ի յարդեն .) Թուրքերէն Եապա ։

ՍԻԿԻՍԹԱՆ سکستان * Նոյն է Է բա-ռին ՍԵՓԻՍԹԱՆ . և նշ" զմիրգ ինչ՝ որ լինի 'ի չափ շլորոյ . և ունի 'ի միջի խորում քաղցու ինչ կպչուն , որ անհամ ինն է . և մտանէ սա 'ի բա-ղադրութիւնս դեղորէից ոմանց . Պիր Ճինսէ Յէմիշ Տէրէ Գասար ։

ՍԻԿՊԱ سکبا * Թթու կերակուր , կամ քացախոտ ապուր . Էքշի աշ , Վէ սիրքէլի չօրպա . որ արաբացուցեալ ասի ՍԻԿՊԱՃ ։ Քանզի ՍԻԿ՝ նշանակէ քացախ . և Պա՝ ապուր , Շօրպա ։

ՍԻԿՎԱ سکوا * Տես 'ի վերոյ ՍԻԿՊԱ ։

ՍԻՀԻ سهی * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՀԻ ։

ՍԻՀՐ سهر * Նոյն է Է բառին ԿԵԱՎ , որ է եզն . Էօքիւզ ։

ՍԻՄԷ سم * Նախ նոյն է ընդ բառին ՍԵՄԵՐ , ըստ առաջնոյ նշանակութն նր . և նշա-նակէ զպառաւութի . Հիքեայէ ։ 2 . Գոյն ջրոյ , որ կանաչ երևի 'ի կալ և 'ի տեղն նորա ուրեք ընդ երկար ժամանակ . Բէնքիւոզ ։

ՍԻՄԻՆՎԱ سمنوا * Է կերակուրն այն , որ ասի Թուրքերէն Էւրէշմէ աշը ։

ՍԻՄՆՈՒ سمنو * Է տեսակ ինն կերակ-րոյ . զի զհայսն ուղ Էրիշմէ կորեալ խաղով և մե-ղու կերակուր կազմեն ։ 2 . Է տեսակ ինն հրու-շակի , զոր առնեն օսլայիւ . և է ծանուցեալ ինն յաշխարհին Խօրասանու . Պիր Նէվի հէլվա տէրը ։

ՍԻՑ سی * Երեսուն . Թուր" Օթուզ ։

ՍԻՑԱՀ سیاه * Որ թեթևացուցեալ ասի ՍԻՑԵՀ . Նախ նշ" սեաւ . Գարէ . արբ" Էսվէտ ։ 2 . Ցոյժ արբեալ . Կէչմիշ սէրխօշ , և վն այն յոյժ արբեալն կոչի ՍԻՑԷՀՄէսթ . արբ" طافح Դաֆիհ ։ 3 . Ծառայ հնդաց և հաբէշի , որք են Թուխ ։ 4 . Զախող և անյաջող . Շօմ վէ նահս ։ Եւ ըստ այսմ ասի Պախթի սէյահ ։ 5 . Է անուն երիվարի Իս-ֆէնտիարին , որ ունէր զսեաւ գոյն ։

ՍԻՑԱՀԷ سیاهه * Սևուց . Կէօզ գարէ-սի ։ Որպէս և սպիտակուցն ասի ՍԻՓԻՑՏԷ ։

ՍԻՑԱՀԷՔ سیاهک * (փաղաքշական) Այսինքն սևուկ . Սիյահճըք ։

ՍԻՑԱՀԹԵՐ سیاهتر * (է անուն բաղ-դատական .) Սևագոյն ։

ՍԻՑԱՀԻ سیاهی * Սևութի . Գարէլիք ։ Որոյ հակակայն է Սիւֆիտի ։ Եւ համարակօրէն ասի զո և իցէ սևութէ ։ Եւ ևս ցուցանէ զներկն գայն , որով ներկեն զմաղ և զմօրուս ։

ՍԻՑԱՀԿԻՈՒՇ سیاه‌کوش * Կենդանի ինչ . Թուր" Գարագուլագ ։ Եւ ունի զնմանութի աղուէսու . և միշտ վն առիւծուն որս որոնէ . և նմա ցուցանէ , և յետ ուտելոյ առիւծուն զորսն , և յագենալոյ , ապա 'ի յաւելուածոյ անտի և ինքն ապրի . որ և ասի سیه‌کوش ՍԻՑԵՀԿԻՈՒՇ ։

ՍԻՑԱՀՄՈՒՑ سیاه‌موی * Սևամազ . Գարէ թիւյլիւ ։

ՍԻՑԱՀՉԷ سیاهچه * (նուաղականն բառին Սիյահ) Է տեսակ ինն եղին . Թուրքե-րէն Գարամէ ։

ՍԻՑԱՀՉԵՇՄ سیاه‌چشم * Սևաչեայ կամ թխակն . Թուրքերէն Գարաքէօզ ։

ՍԻՑԱՀՉԵՐՏԷ سیاه‌چرده * Սևաթոյր , կամ սևամորթ . (ասի զմարդոյ .) Թուրքերէն Գարա եաղըզ տէնլի . արաբերէն اسمر اللون Էսմէ-րիւլլէվն . որ և ասի ՍԻՑԵՀՉԵՐՏԷ ։

ՍԻՑԱՀՏԱՆԷ سیاه‌دانه * Արջնդեղ . Չէօրէկ օթի . արաբերէն حبة السودا Հապպէթիւս-սէվտա . որ և ասի ՇՈՒՆԻՑԶ ։ Եւ գիտելի է

գի Սէյահզոանէ՝ է Թարգմանութիւն բառին Հապ- պէնիսաւէվոտ, այսինքն սեաւհատ։

ՍԻՅԱՀՐՈՒ سیاهرو * Տե՛ս ՍԻՅԷՀՐՈՒ։

ՍԻՅԱՀՓԻՅՐ سیاهپیر * Սեաւծեր. Գա- րա գօճա. և Նշա՛ն զայն՝ որ Թէպէտ ծեր է, բայց մօրուքն և պեխն ոչ են սպիտակացեալ։

ՍԻՅԱՀՓՈՒՇ سیاهپوش * Սեւազգեցս, և յուցանէ զզգեցուցս զրան աղքատին. որք ՚ի հեծ- նուլ և ՚ի գնալ արքային ուրեք, նոցա զառաջեա- հետի ընթացեալ՝ ՚ի բաց վարեն զժողովուրդն. և քանզի ՚ի հնումն առ ՚ի որոշել ՚ի մարդկանէ, և առ ՚ի երկեցուցանել զհասարակ ժողովուրդն, սեաւ հանդերձս ագանէին չաւուշքն այնոքիկ, յայն սակս անուն եղև այնր գրոհէ՝ բառս ՍԻ- ՅԱՀՓՈՒՇ, որ և ասի ՍԻՅԷՀՓՈՒՇ։ Այլ և Թէ բառս ՍԻՅԱՀՓՈՒՇ՝ նշ" սգաւոր ձիոյ. Խըշըմլըւէօ՞ւշի Եօզ. Որ զարմանալ առնէ զերի- վարս, և առ ընԹեր հեծելոյն հետի ընԹանայ. Թուի Թէ վերոյիշեալ սպասաւորքն՝ հանապազ սեաւ հանդերձ ագանիլ փափնջական իմն սովո- րուԹիւն իցէ լեալ։

ՍԻՅԱՀՔԵԱՍԷ سیاهکاسه * Ուխշա կամ ժլատ. Պախիլ վէ խասիս. Թուր" Գարա չա- նագըլը. որ և ասի ՍԻՅԷՀՔԵԱՍԷ։ Պատմի Թէ յաշխարհին պարսից չարագործ նենգողք ոմանք՝ հրաւիրեալ տանին ՚ի տունս իւրեանց զպար- Թամակերպ մարդ, և կամ զվաճառականն որ ան- ունիմը հիւրընկալութե, և յետ այնորիկ սպանեալ առնուն առեն զհանդերձս նորա։

ՍԻՅԱՀՔԵԱՐ سیاهکار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՅԷՀՔԵԱՐ։

ՍԻՅԱՀՓԱՄ سیاهفام * Սեւաշորթ. այսինքն ոչ բոլորովին սեաւ. Սէյահէ մայիլ։

ՍԻՅԱՄ سیام * Է անուն լերին միոջ ՚ի գաւառին Մաւերանահրի մերձ ՚ի քաղաքն Նեֆս, յորում գոյ հոր իմն մեծ. և ՚ի նմին հորէ իմաստունն Մուգաննի արուեստիւ յայտ ածել էր զլուսին իմն, և այն լուսինն կոչի Մահի սէյամ և Մահի Նէխշեպ, զորմէ տեսցես լիով ՚ի բառն ՆԷԽՇԷՊ. Պիր տաղ ատը տըր։

ՍԻՅԱՄԷՔ سیامک * Է անուն որդւոյ Քէյիւմէրս արքայի, որ է հայրն Հուշէնկ Թա- գաւորին. Քէյիւմէրսին շողլը օղլը ատը տըր։

ՍԻՅԱՆ سیان * Բաղեղն կամ պատատ- ուկ. Սարմաշըգ. արաբերէն عشقه Աշգա։

ՍԻՅԱՊ سیاب Ջարդարուած. Պէշիմէշ։

ՍԻՅԱՊԻՅՏԷՆ سیابیدن * Նոյն է Ը բային ԱՐԱՍԹԷՆ, որ է զարդարել. Պէշէմէք։

ՍԻՅԱՍԷԹ سیاست * (բառ արէպի) Իշխողուն Թագաւորաց և պետաց՝ բաց ՚ի դա- տաւորուԹէ. Հէօքիւմէթի միւլիւք վէ հիւքքեամ. Գորոթէն շայյէ։ 2. Պաշտպանուն ժողովրդեան. Րէայայի հիմայէթի վէ սայանէթի իմէք։ 3. Սպասա- ւորութիւն ձիոց և ջորւոց և նմանեաց, որոյ գոր- ծողն կոչի Սայիս։ 4. Տանջանք. Իշքէնճէ։

ՍԻՅԱՍԷԹԿԵԱՀ سیاستکاه * Տեղի տանջանաց. Իշքէնճէ եէրի։

ՍԻՅԱՎԷՇ سیاوش * Է ազգ Թռչու- նոյ. Պիր նէվի գուշ տըր։

ՍԻՅԱՎՈՒՇ سیاوش * Է անուն քա- ջակորով որդւոյ Քէյքէավուսա շահի արքային Իրանու, զոր արքայն Թուրքաց Էֆրասիապ՝ մինչ դեռ էր նա երիտասարդ մատաղերեաց, ըն- դան տարապարտուց. Նամը Ֆէրանկիզի Քէյխէս- րէվ շահ տըր. որ և ասի ՍԻՅԱՎԻԽՇ, և ՍԻ- ՅԱՎՈՒՇ։

ՍԻՅԱՎՈՒՇԱՊԱՏ سیاوش آباد } Է ա-
ՍԻՅԱՎՈՒՇԿԻՐՏ سیاوش کرد } նուն
քաղաքի միոջ, զոր շինեալ էր Սիյավուշ. Պիր շէհիր ատը տըր։

ՍԻՅԱՐ سیار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻ- ՓԱՐ։ 2. Գարեհաց. Արփա էքմէկի։

ՍԻՅԱՐԻ سیاری * Է արմատն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Էնէր. և արաբերէն Վէճ։

ՍԻՅԶ سیز * Նոյն է Ը բառին ԹԻՅԶ, որ է սուր. Քէսքին։ (Որոյ ներհակն է Քէօնտ, այսինքն բուԹ կամ գուլ։)

ՍԻՅԶՏԷՀ سیزده Երեքտասան. Օն իւչ։

ՍԻՅԶՏԷՀԻՒՄ سیزدهم * Երեքտա- սաներորդ. Օն իւչիւնճի։

ՍԻՅԶՏԷՀ ՀԷԶԱՐ سیزده هزار * Ե- րեքտասան հազար. Օն իւչ պին։

ՍԻՅԷՀ سیه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻ- ՅԱՀ. (զի է ԹեԹևացուցեալ ՚ի նմանէ)։

ՍԻՅԷՀՇԻՅՐ سیهشیر * Յառուցեալ և ահաւոր առիւծ. Խըշըմնագ վէ մէհիպ արսլան։

ՍԻՅԷՀՉԱԼ سیهچال Տե՛ս ՚ի բառն ՉԱԼ։

ՍԻՅԷՀՉԷՐՏԷ سیهچرده * Տե՛ս ՍԻ- ՅԱՀՉԷՐՏԷ։

ՍԻՅԷՀՊԱՄ سیهبام Տե՛ս ՍԻՅԱՀՓԱՄ։

ՍԻՅԷՀՏԱՎԷՐԱՆ سیهداوران * Է իր- ինչ շարմիքրաձև, զոր կրեն առ իւրեանս Վիւ- զերայքն արքային Հնդկաց. Շէշէ դէնիլիր պիր շէյ տըր։

ՍԻՅԷՀՏԷՍԹ سیهدست * Ժլատ և ուխշա. Պախիլ։

ՍԻՅԷՀՏԻԼ سیهدل * Յամառ կամ կա- մակոր. (և Թարգ" սեւասիրտ.) Մինաննիտ։

ՍԻՑԵՀՐՈՒ سیهرو * Ամօթալից. (Թարգ" սեւերես.) Շէրմէնտէ վէ խաճիլ. Եւ մերթ ցուցանէ յանցաւոր. Գիւնահքեար էհլ իսէն.

ՍԻՑԵՀՐՈՒԶ سیهروز * Նշանակէ անբաղդ. Պախթսըզ պախըլսըզ.

ՍԻՑԵՀՔԵԱՍԷ سیه‌کاسه * Ծոյլ և ժլատ. (և Թարգմանի սեւամանակ.) Պախիլ վէ խասիս. Թուրքերէն Գարա չանագլը.

ՍԻՑԵՀՔԵԱՐ سیه‌کار * Նշանակէ մեղաւոր. Կիւնահքեար.

ՍԻՑԵՆՃ سیینج * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՑԱՐ, որ է հերկ. Թուրքերէն Նադաս.

ՍԻՑ ԻՒ ԵԷԿԻՒՄ سی و یکم * Երեսուն և միերորդ. Օթուզ պիրինճի.

ՍԻՑ ԻՒ ԵԷՔ سی و یک * Երեսուն և մի. Օթուզ պիր.

ՍԻՑԻՒՄ سی‌ام Երեսներորդ. Օթուզընճի.

ՍԻՑԼ سیل * Ողողք. Սէյլ. տես և ԹՈՒՃԻՑԷ, և ՍԷՅԼ.

ՍԻՑԼԱՆ سیلان * Թոյն տաւերի, դանակի, և Նմանեաց. Գըլըճ վէ պըչագ վէ պունլարըն արգասը. 2. Է տեսակ իմն ռուսյի. Պիր նէվի պէթմիշ օլուր.

ՍԻՑԼԱՊ سیلاب * Ողողանքն. Սէյլ սույի. տես և ՍԷՅԼԱՊ, և ՆԷՎՃԷՊԷ.

ՍԻՑԼԱՊՔԷՆՏ سیلابکند * Է խարդն' այսինքն է առուն այն, զոր ողողանքն պատառեալ իցէ. Օւ Եարըք փէրդ ... Սէյլ սույի էյլէմիշ օլա.

ՍԻՑԼԷ سیله * Զօկ կամ երամ եղանց, ոչխարաց և այծուց. որ և տես ՐԷՄԷ.

ՍԻՑԼԷՔ سیلک * Տես ՍԻՑՍԷՐԷՔ.

ՍԻՑԼԻ سیلی * Ապտակ. Դոգանճէ. և է քսյալես, զի այր ոք զմատունս իւր ողղեալ, ափով ձեռաց 'ի ծոծրակ զործողի յանցանաց տանեբարար հարկանիցէ.

ՍԻՑԽ سیخ * Շամփուր. (Թէ իցէ երկաթեայ, և թէ փայտեայ. Թէ իցէ շամփուր խորովոյ, և թէ այլ.) Թուր" Շիշ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԻՆՃ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա.

ՍԻՑԽՈՒԼ سیخول * Նետաւոր ոզնի. Օգլու կիրփի. որ և տես اسغره ԻՒՍՂԻՒՐԷ.

ՍԻՑԿ سیک Մինչերեցունց. Խուչուք պիր.

ՍԻՑԿԻ سیکی * Քացախ, որ իցէ զօրացեալ 'ի գինւոյ. Շէրապտէն փէսնմիշ սիրքէ. Եւ այլոց տարերք տես նշանակեալ գինի. Շէրապ. Եւ այլ ոմն ասէ թէ Սիքի' է գինին այն, որ այնչափ իցէ եռացեալ, որոյ երրորդ մասն իցէ մնացեալ, որ արդ" ասի مثلث Մէսսէլլէս. Նախուստ Սիքիի է. և ապա բաղադրեալ Սիքի ասացաւ.

ՍԻՑԿԻ ՓԷՐՍԷՆԿ سیکی فرسنک * Մղոն. Միլ. և է չափ տարածութեան միոյ մղոնի, որ է երրորդ մասն միոյ ֆէրսէնկի.

ՍԻՑԿՊԱ سیکبا * Նոյն է ընդ ՍԻԿՊԱ.

ՍԻՑ ՀԷԶԱՐ سی هزار * Երեսուն հազար. Օթուզ պին.

ՍԻՑՂ سیغ * Գեղեցիկ. Կիւզէլ. որ և տես ԽՈՒՊ.

ՍԻՑՃ سیج * Կարգաւորութիւն և յօրինուած. Սազ վէ Թէրթիպ.

ՍԻՑՄ سیم * Արծաթ. Թուր" Կիւմիշ. և արդ" فضه Ֆըզզէ. Ցուցանէ զտեսակ ինչ բուսական ձկան, որ և տես ՄԱՀԻՒՏԱԼ. Պիր նէվի պէյազ պալըգ օլուր.

ՍԻՑՄԱ سیما * Դէմք կամ պատկեր. Չէհրէ վէ սուրէթ. որ Թէպէտ է բառ արաբի, բայց պարսք 'ի կիր արկանեն 'ի բարբառս իւրեանց. որպէս Մէհսիմա, և Սիմինսիմա.

ՍԻՑՄԱԿԻՑՆ سیم آکین * Իր, որոյ մէջ իցէ լի արծաթով. Իչի կիւմիշ իլէ դօլու.

ՍԻՑՄԱՀԷՆԿ سیم آهنک * Նշանակէ զայն' որ ասի Թուր" Էշէք խըյարը. արդ" قثابری

ՍԻՑՄԱՊ سیماب * Սնդիկ. (և Թարգմանի արծաթաջուր կամ ջրարծաթ.) Ճիվա. արաբերէն Զիպագ.

ՍԻՑՄԷԱ سیمیا * Է հուշմկեալ գիտութիւն իմն 'ի Նենգախաբրդական գործոց, որ ցուցանէ առերևոյթ և առանց ստուգութեան զձև կերպարանի պատկերի, զարմանալի, չինուածոյ, և կենդանեաց. և անուղի սորա կոչի Թուրքերէն Կէօզպաղճը.

ՍԻՑՄԷԱԶԷ سیمیازه * Է տեսակ իմն քարի, որ յայտ փայլուն ընդունի. Պիր նէվի թաշ օլուր.

ՍԻՑՄԷՆՏԱՄ سیم اندام * Սպիտակամարմին. (և Թարգմանի արծաթ անդամ.) Պէյազ Պէտէնլի.

ՍԻՑՄԷՆՏՈՒՏ سیم اندود * Արծաթածեփ. Կիւմիւշ սըվալը.

ՍԻՑՄԷՍԻԹԱՆ سیمستان * Կին, որոյ զաւակքն ոչ ապրին. Էվլադը եաշամայան ավրէթ.

Եւ եւս ցուցանէ զայնպիսի կին, որ զօր մանուկ և գեղեցուցանէ, ոչ ատէր մանուկն այն :

ՍԻՅՄԹԷՆ سيمتن * Արծաթամարմին. Կիւմիւշ դէնլիւ :

ՍԻՅՄԻՅՆ سيمين * Արծաթեղէն. Կիւմիւշտէն եափըլմըշ. կը ասի՝ Սաղէրի սիմին, այսինքն գաւաթ արծաթեայ. և նմանութեամբ՝ Սաիտի սիմին :

ՍԻՅՄԻՅՆՊԷՐ سيمين بر * Արծաթակուրծք :

ՍԻՅՄԻՒՐՂ سيمرغ * Է Թռչուն ինչ անգոյ ըստ խոլին. և ասի զնմանէ, թէ է յաղթանդամ և զարմանալի ըստ որպիսութե̄ն. Պէր գուշ փէօչ. արաբերէն عنقا Անգա :

ՍԻՅՄԿԻԼ سيمكل * Է այն՝ զոր առնեն յեղեգանէ և ՚ի բարակ փայտէ, և ՚ի վերայ նորա փաթութեն մանած և ապրշում. որ և ասի كلابه Քէլապէ. كلچه Քէլէչէ :

ՍԻՅՄՇԷԿԷՐՖ سيمشكرف * Նշ" զայն կարմիր քարն, զոր լեսեալ նկարիչք և ծաղկարարք նկարս առնեն. Թուր" Զէնճէֆրէ, և ըստ Հայոց կինաբարիս. Այլև է կարմիր թանաքն այն, որով գրագիրք գիր գրեն. Սիւրի միւրէքքէպ :

ՍԻՅՄՊԱՖ سيمباف * Արծաթահիւս. Կիւմիւշ էօրիւճիւ :

ՍԻՅՄՊԷՐ سيمبر * Է գովական անուն ինչ՝ որ տառապի գեղեցկի, և Նշ" արծաթալանջ. Կիւմիւշ սինէլիւ. Եւ այս վ̄ս ակնարկութե̄ն նորին, որ նմանեցուցանի արծաթոյ. Կիւմիւշէ մէշապիհ գէօրիւնիւր :

ՍԻՅՄՐԷՆԿ سيمرنك * Արծաթագոյն. Կիւմիւշ րէնկլիւ :

ՍԻՅՄՓԱԼԱ سيمپالا * Արդ՝ փալա նշ" զտեալ կամ պարզեալ. Սիւզիւլմիւշ. ուստի Սիմփալայ՝ ցուցանէ զարծաթն զայն, որ ՚ի քուրայս հալոցաց զտեալ է և զատեալ յաղտոյ, և ՚ի խառնուածէ : 2. Գործին այն՝ որով հալեն զարծաթ :

ՍԻՅՄՓԱԼԱՅԻ سيمپالايى * Զտումն կամ պարզումն արծաթոյ. Թուրքերէն Կիւմիւշ սիւզիւլմէսի. խալիս գիւմիւշ :

ՍԻՅՄՔԷՇ سيمكش * Քարշող արծաթեայ թելի. Թուրքերէն Սըրմաքէշ :

ՍԻՅՆ صين * Է անուն կարի ընդարձակագոյն աշխարհի, որոյ բնակիչքն բովանդակ կռապաշտք են. և յայնմ աշխարհի լինի յոյժ մեծագին մարգարիտ Եէքթա կոչեցեալ, որոյ հատն ունի զգին արժէից հազար դենարաց. այս աշխարհ կոչի պարսկերէն Չին, որ է աշխարհն Սինէացւոց յարևելս կոյս. Պէր էքլիմ փէօր զմն-նի վ̄ս :

ՍԻՅՆԱ سينا * Է անուն հօրն Եբուալի կոչեցեալ իմաստասիրին տաճկաց, որ ասացեալ ի նա ابن سينا Իպնի Սինա. Եւ եւս Սինա՝ ըստ արաբաց է անուն լերին միոյ, ուր մարգարէն Մովսէս խօսեցաւ ընդ Ած. Ճէպէլի թուր :

ՍԻՅՆԷ سينه * Կուրծք. Կէօյիւս. արաբերէն صدر Սատր. ասի և Պէր :

ՍԻՅՆԷ'ԻՊԱԶ سينه باز * Այսինքն երկգոյն. Տէօշէնիւ. և Թարգ" կուրծք բացելի :

ՍԻՅՆԷՉԱՔ سينه چاك * Կրծապատառ. Կէօկսիւ եըրթըգ :

ՍԻՅՆԷՊԷՆՏ سينه بند * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐՊԷՆՏ :

ՍԻՅՆԷ ՊԷՐ ՍԻՅՆԷ سينه بر سينه Կուրծք ՚ի վ̄ր կրծոց. Կէօյիւս կէօյիւսէ քարշու :

ՍԻՅՆԷՍՈՒԶ سينه سوز * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼՍՈՒԶ, այսինքն սրտակէզ :

ՍԻՅՆԷՓՈՒՇ سينه پوش * Կարճիկ բաճկոն. Եէլէք. (Եւ թարգմանի կրծածածք :)

ՍԻՅՆԻ سينى * Սեղան կերակրոյ, զոր առնեն ՚ի պղնձոյ կամ յարուրէ. Սինի :

ՍԻՅՈՒՂԱՄԻՇ سيوغامش * Նուազել զնուաղարան, և եւս յորդորել զմարդ. Սօզ ինանտըրմագ, վէ փախը թաքի օխշամագ. որ և ասի ՍՈՒՅՂԱՄԻՇ. է բառ բնակչացն Խորէզմի :

ՍԻՅՉԻՅՏԷ سيچيده * Կազմեալ և զարդարեալ. Սուսլու վէ տօնանմը :

ՍԻՅՉԻՅՏԷՆ سيچيدن * Պատրաստել և կարգադրել. Հազըր վէ ամադէ գըլմագ, վէ Եէրլի եէրինէ գօյմագ :

ՍԻՅՊ سيب * Խնձոր. Թուր" Էլմա. և արաբ" تفاح Թէֆֆահ. ասի և ԽԱՍԻՊ : 2. Ապշել ուրուք ՚ի գործս իւր. Իշինտէ մէպհիւթ օլմագ. որ և մերթ շարակցեալ ընդ վանկիս Թիյպ, ասի ՍԻՅՊԹԻՅՊ :

ՍԻՅՊԱ سيبا * Կաղամարաձուկն. Միւրէքքէպ պալըղը :

ՍԻՅՊ ԹԻՅՊ سيب تيب * Ապուշ և տարակուսեալ. Մէտհուշ :

ՍԻՅՊ ԽՕՐՏԷՄ سيب خوردم * Խնձոր կերայ. Էլմա եէտիմ :

ՍԻՅՍ سيس * Է բոյս ինչ՝ որ յայտ լինի ՚ի դէմս, և յոմանս անդամս մարդոյ. և գոյնդ

տա 'ի մարդն 'ի յաւելուածոց մաղասին, որ լինի նաև յամանս 'ի ձիոց. և յաճախ լինի յերիվարին յայնմիկ, որ կոչի Թուրքս" Գըլըմ. որոյ մրջակ ակքն առաւելուն, նա 'ի յայս եկեալ՝ յերևան ելանել. Պիր դիւյուշ չէչէք տիր :

ՍԻՅՍԱՐՈՒՆ سیسارون * Արջնդեղ. Չէօրէք օթու. արաբ" حبة السودا Հոպդենէա էվրա, որոյ արմատն ևս կոչի Սիյսարուն :

ՍԻՅՍԵԼԵՔ سیسلک * Է Թռչուն ինչ երկայնատուտն, որ յաճախ շրջի յափունս ջրոյ, զտուտն իւր փերևեթելով. Պիր ուզուն գույ֊ րուգլը գուշ տիր :

ՍԻՅՍԵՆՊԵՐ سیسنبر * Ծաղիկն այն՝ որ ընդ դառնալ արևուն և ինքն դառնայ 'ի կողմն նը. Կիւնէշլէ չիչէկի : Իսկ ոմանք ասեն թէ է աս այն տերևն անուշահոտ և երկայնադոյն Մար֊ ախմս կոչեցեալ, որ արաբ" ասի Բէյհանի գաաուն :

ՍԻՅՍԵՐԵՔ سیسرک * Ուտիճ ցորե֊ նոյ, որ է որդն ինչ. Թուրք" Թուխըմ պիթի. ճէրմի ցինոտի. որ և ասի ՍԻՅԼԵՔ, ՍԻՅՍԵՔ, ՍԻՅՍ֊ ՐՈՒ, և ՍԻՅԶԵՔԵՔ :

ՍԻՅՍԹԱՆ سیستان * Սագաստան. է անուն գաւառի իրից, յորմէ գաւառէ էր քաջն Րիւսթէմ. Պիր վիլայէթ ատը տիր :

ՍԻՅՍՐՈՒ سیسرو * Ուտիճ արմտեաց, ևս մլուկն. Թոխըմ պիթի, վէ Բոխլա պիթի :

ՍԻՅՎԱ سیوا * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՅՊ, և նշանակէ խնձոր. Էլմա :

ՍԻՅՎԵՐ سیور * (բառ ընակչային Փէհ֊ լէվ գաւառի) Բլուր, որ է տասն հազար. Օն պին. որ և ասի ՊԻՅՎԵՐ :

ՍԻՅՐ سیر * Յագ. Թուրք" Դօք. արաբ" شبعان Շէպան. և չէղա" Թօյ, և Թօյմագ : Եւ մերթ՝ 'ի տեղի բառիս զովացեալ. զի ասի՝ Քիյըր֊ շոր պէտաղ սէյր էսի, արտաքոյք զովացեալ են ջրով. Էյիքէնչէ սաայէ դօք տէմէք : 2. Խտոր. Սարմսագ. արաբերէն ثوم Սում :

ՍԻՅՐԱՊ سیراب * Զովացեալ 'ի ջրոյ, թէ մարդ իցէ և թէ այլ. Սույէ գանմըշ՝ տոփ օլմուշ շայրի օլմուշ :

ՍԻՅՐԱՊ ՔԵՐՏԵՆ سیراب کردن * Զո֊ վացուցանել. Գանտըրմագ :

ՍԻՅՐԵՆԿ سیرنک * Անգա عنقا. որ է անուն Թռչնոյ իրից, եթէ իցէ մնիպիսի Թռչուն յաշխարհի. որ և ասի ՍԻՅՄԻՒՐՂ :

ՍԻՅՐԵՇ سیرش * Ղար, որ է Պէտրէն֊ ճիս. և է աս ստայնանկեալ 'ի նուրբ արդիշմոյ, այսինքն 'ի մետաքսէ, զոր կանայք առնեն շապիկ նաև կապ գլխոյ :

ՍԻՅՐԻ سیری * Յագուրդ. Դօգլուգ.

ՍԻՅՐԻՄ سیرم * Կաշեայ փոկ, զորմէ կախի ասպանդական 'ի դամբի. Տէվլէ֊ չէրդէ էթէրլէ. և է անուն հասարակ, և ասի զայ֊ լոց կաշեղէն փոկամման իրաց :

ՍԻՅՐԻՅՆ سیرین կամ ՍԻՐԻՅՆ * Խատորուտ. Սարմսագլըք :

ՍԻՅՐԻՅՆԿԵԱՀ سیرینکاه * Գահ Թա֊ գաւորական. Փատիշահլէրէ մախսուս Թախթ :

ՍԻՅՐՈՒՓԵՆԻՅՐ سیروپنیر * Է տեսակ ինչ կերակրոյ. Պիր նէվ՝ տաամ տիր :

ՍԻՅՐՄԱՆ سیرمان * Կարմիր յակինթ, և մետաքսեղէն նկարեն. Սուրխ եագութ, վէ հարէյրի մինագգաշ :

ՍԻՅՐՄՈՒ سیرمو * Է դեղ ինչ՝ որ 'ի Միւֆրէտաթս բժշկարանաց կոչի արաբ" ثوم بری Սումի պէրրի, և ثوم الحیه Սումիւլհայյէ :

ՍԻՅՐՆԱՍ سیرناس * Է Թռչուն ինչ ծովային, որ ունի զկտուց երկայն, և ծակս 'ի կտցի իւրում. և 'ի շնչելն իւրում յիւրաքանչիւր ծակէ՝ յայտ լինի կերպ ինչ ձայնի հնչման, և այս լինի ասեն յաշխարհին Ափրիկեցւոց. Պահ֊ րի պիր գուշ տիր :

ՍԻՅՐՆԱՔ سیرناک * Առաւել յագ. Զըյատէ տօք :

ՍԻՅՐ ՇՈՒՏԵՆ سیرشدن * Յագ լի֊ նել, այսինքն յագիլ, կամ յագենալ. Տօյմագ :

ՍԻՅՐՈՒ سیرو * Ոզնի. Քիրփի. որ և ասի ԽԱՐՓՈՒՇԹ :

ՍԻՅՐՈՒԶԵ سی روزه * Երեսնօրեայ. Օթուզ կիւնլիւ. զի ասի՝ Բուզէն օրուճի, այսինքն ծոմ երեսնօրեայ :

ՍԻՅՐ ՔԵՐՏԵՆ سیرکردن * Յագեցու֊ ցանել. Տօյուրմագ :

ՍԻՅՐՔՈՒՊ سیرکوب * Փայտեայ սանդ, 'ի մէջ որոյ ծեծեն զխտոր. Սարմսագ տէօյէճէկի աղաճ հավան. որ և ասի سیرکوبه ՍԻՅՐՔՈՒՊԷ :

ՍԻՆԱ سنا * Է հաշակեալ դեղ ինչ, որոյ լաւագոյնն գայ 'ի Մէքքէ քաղաքէ, և յայն սակս ասի Սինամի մէքքի, որ է յոյժ լուծողական 'ի հա֊ նել և 'ի վարել զմաղձ և զմաղաս :

ՍԻՆԱՆ سنان * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Գեղարդ. Սիւնկիւ, մըզրագ :

ՍԻՆԱՊ سناب * Տես ՇԻՆԱՎ, որ է լողացումն 'ի ջուրս. Սուգա էնմէք :

ՍԻՆԱՊ ԶԷՏԷՆ سنب زون * 'Ի ձայնս բռել· Եէօղնէ։ Իսկ Թէ سینه برآب زون Սինէ պէր ող չէօխէ։

ՍԻՆԱՊԷՐ سنابر * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՆԱՎԷՐ. և նշանակէ լողորդ· Եէօղիճի · վՄ և լողորդութեան կոչի Սիմորղիէ ։

ՍԻՆԱՊԻՑՏԷՆ سنابيدن * Տէս ՇԻՆԱՎԻՑՏԷՆ, որ է լողալ 'ի ջուրս · սուպտէօզմէք։

ՍԻՆԷ سنه * Է անուանի իմն կարմիր երկաթոյ · Պէր նէվ սուրմ փէմիսր փէօր ։ 2 · Ծայր դրչի · Գալէմ ուծի · նէվէն խուճէ ։

ՍԻՆԷԽՃ سنخج * Շնչարգելութիւն· Թէնկ նէֆէս· արաբ" ضيق النفس Զըէթ նէֆէս· և է ցաւ ախտ ինչ՝ որ պատահէ 'ի յաւելուածոյ մաղասին · ռամկօրէն Տըգնէֆէս ։

ՍԻՆԻ سنى * Է մեծն պղնձի ափսէ · Պագըր Բէզգուրնի պէօյիւքի ։

ՍԻՆԻՑԺԷ سنيژه * Է գործի իմն 'ի գործեաց ոստայնանկաց · Պէր ալէթ փէօր ։

ՍԻՆՃ سنج * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐՈՒՆ , որ է նոռոյ անուն · Օծուրանգ էրիք ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԻՆՃ , ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա ։

ՍԻՆՃԱՊ سنجاب * Է կենդանի իմն, որ լինի սպիտակ և երկնագոյն, և ծայր տուտն նոր մոխրագոյն , զորոյ զմորթն մուշտակ առնեն ։

ՍԻՆՃԻՑՆ سنجين * Իր՝ որոյ մէջն դատարկ իցէ · և այն՝ մէ ծառ իցէ և թէ այլ ինչ և իցէ · Իչի պօշ նէսնէ ։

ՍԻՆՃԻՑՏԷՆ سنجيدن * Պատրաստել զպէտս իրիք ինչ · Պէր նէսնէնին Լէվազըմըն հազըր էյլէմէք · Թուրքերէն Եարագլամագ ։

ՍԻՆՃԻՏ سنجد * Փշատ · Թուր" Իխտէ ։

ՍԻՆՃԻՏԻ سنجدى * Ցուռտայ · արաբերէն Իւտտուտ ։

ՍԻՆՃԻՏԻ ԿԻՒՐԿԵԱՆԻ سنجد گرکانى

Է անուանք իմն լուսագոյն Իւննապի, որ յատկացեալ է առ գաւառն Կիւրկեանի , վասն որոյ և յանուն նորա կոչի ։

ՍԻՆՃԻՏԻՐԱԶԻ سنجدرازى * Կարմիր փշատ · Գըզըլ Իխտէ · Ցայտ է՝ թէ այս տեսակս փշատի լինի 'ի Ռայ, և յայն սակս առ նա վերաբերեալ՝ ասի ՍԻՆՃԻ՛ՏԻ ՌԱԶԻ ։

ՍԻՆՃԻՏՊՈՒՑ سنجدبوى * Է տեսակ իմն վարդոյ · Պէր նէվ կիւլ փէօր ։

ՍԻՆՄԱՐ سنمار * Է անուն հմուտ ճարտարապետի միոյ յաշխարհէն Հռովմայ, որ Թագաւորի միում՝ Նիւման անուն կերտեաց դղեակ ամենայն զարդիւ, որ կոչի خورنق Խավէրնագ · և այս անուն ըստ առածաց ասի Սինիմմար · Պէր խամարմէր պէննա ադը փէօր ։

ՍԻՆՄԻՑՏԷՆ سنميدن * Բանաւորութեան առնել · Աքըլ Ա նըն իչէրմէք ։

ՍԻՆՈՒՍ سنوس * Կերպ կամ ձև ինչ որմնածաց, որ ծածկեալ իցէ 'ի կողմանս փոխանակ ի՛նչ է հասեալ · Աստըրմանըշ շըլլը կէօլկէն ։

ՍԻՆՏ سند * Պոռնկորդի · Հօրօսպաշ · արաբ" Վէլէտուզինա ։ 2 · Է անուն մեծագոյն գաւառի միոյ մերձ 'ի Հնդիկս · Պէր պէօյիւգ էլքէ ադը փէօր ։ Այլ և ա Թէ է անուն քաղաքի միոյ մեծի, որ կայ կայացեալ Է մէջ գաւառացն Հնդաց և Սնդաց · Պէր շէհրի պէօյիւք ադը փէօր ։

ՍԻՆՏԱՆ سندان * Սալ· Տէօրք փօրս ։

ՍԻՆՏԱՏ سنداد * Է անուն գետոյ միոյ 'ի գաւառին Սնդաց · Պէր ըրմագ ադը փէօր ։

ՍԻՆՏԱՐ سندار * Նախ նոյն է Է բառին ՍԻՆՏԱՆ , որ է սալ երկաթեայ · Տէօրք փօրս ։ 2 · Մի քար մեծադանգուած · Եօրուպէլէշ պէօյիւք պէր տաշ ։

ՍԻՆՏԷՐ سندر Պոռնկորդի · Հօրօսպաշ ։

ՍԻՆՏԷՐԷ سندره * Նոյն է ընդ վերնոյն · և ցուցանէ զմանուկ, որոյ հայրն ոչ է յայտ ։

ՍԻՆՏԻՑՆ سندين * Իր՝ որոյ իցէ մէջն դատարկ · Իչի պօշ · հայերէն փորոք · և արաբերէն Մուճէվվէֆ ։

ՍԻՆՏԻՖ سندف * Է տեսակ իմն փոքրիկ Թմբկի, զոր հարկանեն պահապանք կրճից և կապանից յանցանել ընդ այնս ուղևորաց ։ Այլ և զոհապանք պանդոկաց , 'ի փակել խուցանց զդուռն պանդոկին · Պէր նէվ տէֆ փօքրուճաք փէօր ։

ՍԻՆՏՊԱՏ سندباد * Է անուն ստահակ որ գրոց ինչ, որ պարունակէ յնիքեան խրատս և հրահանգս կրթանաց , և զգործնականն իմաստութիւնս · Պէր խանէնքէ քիթապ ադը փէօր ։

ՍԻՊԱԼ سبال * Է անձրևն այն , որ 'ի ցրիւ ամպոց տեղայ 'ի տեղիս տեղիս · Փէրաքէնտէ պուլութլարտան տամլէ տամլէ եաղմուր ։ 2 · Նոյն է Է բառին ՍԻՊԼԷԹ, որ է Պէխ · Թուր" Պըըգ ։

ՍԻՊԷՈՒՇ سبيوش * Նշա" զայն՝ որ ասի Պէզրի գաթունա · և է սա սերմն ինչ , և ասի تخم اسبغول Թուխումի իսփէղօլ ։

ՍԻՊԷԽ سبج * Նոյն է ընդ բառին ՆԷՄԷԿ , որ է աղ · Թուրքերէն Դուզ · և արաբերէն ملح Մէլհ ։

ՍԻԳԵՆՃ سنج * Խութ. Սողան փէմպէ-սի. ըստ այսմ, Չուն եէյի յէովհ օփուրսուշէն չիւ-փէյ, ճէօմէյ քէշ եօսուլ իւ ձի ամանձ սէրդէնճ. Եւ տասանոր Ամաճ՝ նշանակէ զգործի ինչ մշակու-թեան, այսինքն երկրագործութեան.

ՍԻԳԷՔ سبك * Է թռչուն ինչ համագոյն Հշշիկանի, բայց ըստ բնութ ներհակ է նմա. վա զի սա սիրահամր է արեգական, և ոչ տանցող իբրև զնա.

ՍԻԳԻՔ سبك * Ամենայն ինչ որ իցէ թոյլ և դալար՝ կոչի Սէվլէք. Կէվշէք վէ Եօշէ, փէլսիմ վէ սէդլէ.

ՍԻԳԼԷԹ سبلت * Մօրուք. Թուր՝ Պըումփորու. Իսկ ըստ արաբաց՝ ընչացք. Պըըըք. և ըստ այսմ ընկերական է և ընդ պարսիկս. զի ասէն՝ Սէպէլէմ իւ բըըը.

ՍԻՍԱՏ سسه * Երեք հարիւր. Իւչ եիւզ. տես և ԹԻՐԻՍԹ.

ՍԻՎԱՐԷ سواره * Այն կնիւնն, որ կոչի Գիւրճըէ.

ՍԻՏԷՐԷ سدره * Տեսակ ինչ խաղու. Թուրքերէն Դօգուզ ձէն օյունի. որ և տես ՍԷՏ-ՐԷ, և ՍԻՐԷ.

ՍԻՐ سر * Խատոր. Սարըմսագ. արպ՝ ثوم Սում. որ և արտաբերի سير Սիյր. 2. Գիծք՝ որք գան ՚ի մէջ ափոյ ձեռաց. Ավուճ իչինտէ օլան չիզիլէր. Իսկ ըստ արաբաց Սիրր, գաղտնի որ-պիսութիւն. Հօճէ Ճուփէ.

ՍԻՐԱՃԷ سراجه * Է անուն տեղւոյ ի-րիք ՚ի սահմանաց Գում քաղաքի, ուր լինի հա-մեղ և աննման աղխ. 2. Է անուն ախտի ինչ՝ որ լինի ՚ի ձիս և յայլ կենդանիս, նաև ՚ի մարդիկ. Պէր ճըլէմ փէ-ր.

ՍԻՐԱՅԻՏԷՆ سرایدن * Որ և տես ՍԷ-ՐԱՅԻՏԷՆ.

ՍԻՐԱՊԻՑՏԷՆ سرابیدن * Խօսիլն թռչ-նոց. Գուշ էօթմէք. (հրամայական Սիրապ, և ա-ռաջանի Սիրապէք.)

ՍԻՐԷ سره * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՑԷ-ՐԷ. 2. Բոց հրոյ. Աթէշ ալէվի.

ՍԻՐԷՆԿԻՑՏԷՆ سرنکیدن * Հակառա-կել. Թուրքերէն Սէօզ տընլէմէք. և արաբերէն خاوره Մուհավերէ.

ՍԻՐԷՔ سرك * Նշա՝ զայն տախտակն և կարմիրն, որով կանայք շպարեն զերեսս մն գե-ղեցկանալոյ. Ագըգ վէ Գըրմըզըգ՝ յի չէնէօ եիւզ-լէրինէ սիւրէրլէր. որ և տես ՍԻՐՔ.

ՍԻՐԻՑՁ سرز * Ծխամածն. Թուրքերէն Էլէքլէմ տուլմա. որ և տես ՍԷՏՔԻՑՇ, և ՍԷՐԻՑՐ.

ՍԻՐԻՑՂ سریغ * Ողկոյզ խաղողոյ. Իւ-զիւմ սալգըմը. խուշէյի էնկիւր. որ և գրի سیرغ ՍԻՑՐԻՂ.

ՍԻՐԻՑՇԷԿԷՐ سریشه کر * Այն գործա-ւորն, որ ՚ի գործարանի հացեփեցութե զանգէ զհայս. որ է Խամիրճիլէր.

ՍԻՐԻՑՇԻՄ سریشم * Շրէժ. (է սա արմատ ինչ զոր չորացուցեալ և լեսեալ և ջրով թրջեալ, ՚ի գործ ածեն ՚ի կպուցանել զիր ինչ.) Թուր՝ Չիրիշ. 2. Հեծութ և ողբ. Նալէ վէ Ֆի-ղան. 3. Տկար և նկուն. Ջէդդօն. Բայց ուրեք տես, թէ سریشم ՍԻՐԻՑՇԻՄ նշա՝ սօսինձ. Դութքալ. որ տես Թուրքերէն Եէլմ.

ՍԻՐԻՑՇԻՑՏԷՆ سریشیدن * Տես ՍԻՐԻՇԹԷՆ.

ՍԻՐԻՆՃ سرنج * Ծնծղայ. Զիլ. որ և տես ՍԻՆՃ. 2. Այրեցած. Սէրվիյաղ. Եւ ու-րեք մեկնի Սիւլիւնէն, որ է ներկ ինչ կարմիր. Պիր գըրմըզը պօյա թիւր.

ՍԻՐԻՆՏ سرند * Յակուրջի. Սալընճագ. 2. Լոռ. Թուր՝ Եօտոն. որ և տես ՃԱՄԵՆ ԴՈՒՔ. 3. Պատառիճ, որ է տեսակ ինչ բալե-ղան. Պիր. նէվ՛ սարմաշըգ թիւր.

ՍԻՐԻՇԹ سرشت * Խառնուած, կամ բնութ մարդոյ. Նէհատ տալէ վէ թապիյաթ. 2. Է սա երրորդ դէմն անցելոյ ժամանակի Սիրիշ-թէն բային.

ՍԻՐԻՇԹԷ سرشته * (կրաւ՝ ընդունե՝ Սիրիշթէն բային) Զանգեալ. Եօղուրուլմիշ.

ՍԻՐԻՇԹԷՆ سرشتن * Զանգել. (թէ հայս իցէ և թէ այլ.) Թուր՝ Եօղուրմագ. (հրա-մայական Սիրիշ, և առաջանի Սիրիշէք. որ և տես ՍԻՐԻՑՇԻՑՏԷՆ.

ՍԻՐԻՇՔ سرشك * Կաթիլ. Տամլա. արպ՝ Գաթրէ. Իսկ յատկաբար՝ շիթ կամ կաթ անձրևի. Գաթրէյի պարան. Նաև կաթիլ արտաս-ուաց. Կէօզ եաշը գաթրէսի. որ և տես ԵՇՔ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՇԷՐԱՐԷԻ ԱԹԷՇ, որ է ցըն-ցուղ հրոյ. Գըղըլճըմ. 3. Է ծառ ինչ՝ որ ունի զծաղիկ հակեալ ՚ի կարմրութի. Պիր աղաճ թիւր. 4. Կարմիր վարդ. Կիւլ սիւրխ.

ՍԻՐԻՇՔԷԱՆ سرشکان * Քօղ հարսին, զոր արկանեն զերեսօք հարսին յայնժամ գիշերի, յո-րում զնելոց իցեն զնա յառագաստ. որ և տես ՍԻՐԻՇՔՎԱՆ. Թուր՝ Կէլին դուվաղը.

ՍԻՐԻՇՔՎԱՆ سرشکوان } Տես ՚ի վե-
ՍԻՐԻՇՔԻՈՒՆ سرشکون } րոյ ՍԻՐԻՇ-ՔԷԱՆ.

ՍԻՐԽԻՇԹ سرخشت * Է սա իր ինչ,

որ պահպանի 'ի վերայ սափ ծառոց 'ի Հիւրաթ գաւառի. զոր երբեմն Է ուխտ զորս զանգեալ, տան ուտել անհնարակալ մարդոյ. որում լինի և դեղ, և անուանի կերակրական. և է յոյժ օգտակար. որ և ասի ՇԻՅՐԽԻՒՇՔ ։

ՍԻՐՆԱՅ سرنای * Նշ" զայն սրինկն, որ կոչի Թուք" Սիփոփ. որով 'ի նաւս զթիավարչան 'ի գործ վարէ նաւապետն. վա զի 'ի ձեռն հնչման նո՛ նաւապետն գործել տայ սպասաւորաց նաւուն զոր գործ և կամիցի. զոր Թուրքերէն նաւավարք կոչեն Սիւփոփէ ։

ՍԻՐՆԱՍ سرناس * Այր աշխարհատես. և կրեալ զչերմ և զցուրտ, և ճաշակեալ զդառն և զքաղցր. Ճէհանտիտէ ադէմ ։

ՍԻՐՏԱՂ سرداغ * Է տեսակ ինչ դրդմաձ կերակրոյ, զոր կաղմեն կաթամբ. և յոյժ լաւ լինի. Պէյ նէմ՝ Բաշնմաձ աշի տէոր ։

ՍԻՐՏԱՊ سرداب * Տե՛ս ՍԷՐՏԱՊ. որ և ՍԻՐՏԱՊԷ. և նոյն է ընդ բառին ՍԷՐՏԱՊԷ ։

ՍԻՐՏԷ سرده * Նշ" զայն պատուղն՝ որ հնոյ 'ի մէջոցս տերևոց յետ քաղելոյ պտղոյն. Մէյվէ յի աղաձընտա եաթըրագ տրաղընտէ սօն գալմէշ օլա ։

ՍԻՐՐ سر * (բառ արէալ) Գաղտ որ պիտութիւն. Հօշէ մօփքէ ։

ՍԻՐՔԵԱ سرکا * Քացախ. Սիրքէ. արաբերէն խէլլ ։

ՍԻՐՔԷ سرکه * Նոյն է Է բա" ՍԻՐՔԵԱ ։

ՍԻՐՔԷՊՐՈՒ سرکه ابرو * Թթուաղերէս. Էքշի եիւղլիւ ։

ՍԻՐՔԷՆԿԻՒՊԻՑՆ سرکنکبین * Է բաղադրուե ինչ, զոր քացախով և մեղու և կամ շէքերով եփեալ արբուցանեն ոմանց տապացելոց. որ արաբացուցեալ ասի Սէրքէնճէպիյն. Պէյ Նէրքէյոլ տէոր ։

ՍԻՒԳԱՐԳԱ سقرقه * Կորեկօղեկ. Պօշա. Մէյի հօղէշի ։

ՍԻՒԳԱՐԼԱԴ سقرلاط * Է կարմիր լաւագոյն չուխայի. Զօգօնէն չայէն ալաճ. որ և ասի ՍԻՒԳԱՐԼԱԹ, և ՍԻՒԳԼԱԴ ։

ՍԻՒԳՐԱԹ سقراط * Որ Է արապաց գրի Սիգրատ. է անուն իմաստասիրի ուրուք հռչակեցելոյ յաշխարհի, որ էր վարդապետ Պղատոնի. ըստ յունաց Սոկրատէս. և հայերէն Սոկրատես ։ 2. Բառս ՍԻՒԳՐԱԹ՝ նշանակէ քամածոյ մածուն. Սիւզիւլմիշ եօղուրթ ։

ՍԻՒԴԻՒԳՍԱԹ سقطات * Զուր տարերք. Աէտա'րէ եադոչ ։

ՍԻՒԹԱ ستا * Նոյն է Է բառին ԻՒՍԹԱ. և է անուն այնր գրոց, որ կոչի Զէնտ, նաև Փազէնտ ։

ՍԻՒԹԱՎԷՆՏ ستاوند * Վերնատուն, որոյ առաջակողմն բաց իցէ. Պօշխանէ ։

ՍԻՒԹԷՅ ستی * Է տեսակ ինչ երկաթոյ, որ զերկաթն յոյժ քերշէ առ ինքն. այսինքն 'ի վերայ իւրում՝ Չուրտաոնաս առաւելապես. Պէյ նէմ՝ տէմիր տէոր. որ և ասի ՇԱՊՈՒՐԱՆ, և ՇԱՊՈՒՐԱՔ ։

ՍԻՒԹԷՎՐԷ ستوره * Գիծքին մեղու. Սուրբ տաօ. որ և ասի ՄԻՒՆՃ. և արաբերէն Զէնպուր ։

ՍԻՒԹԻՒԼ ستل * Նոյնպէս ընդ բառին ՓԻՅՇԽՕՐՏ. և նշ" զայն, զի զգալով քնանց ցորենոյ 'ի հուր այրեալ և չփեալ, և զԹեփն հանեալ՝ ուտեն, որ կոչի արաբերէն Քէշէք ։

ՍԻՒԹԻՒԽԱՆ ستخوان * Նոյն է ընդ բառին ԻՒՍԹԻՒԽԱՆ, որ է ոսկր. Քէմիւք ։

ՍԻՒԹԻՒՀ ستہ * Նոյն է Է ՍԻՒԹՈՒՀ ։

ՍԻՒԹԻՒՆԱՎԷՆՏ ستن آوند * Սիւնաքառ շինեալ 'ի վերայ սեանց. որ էր նախագոյն Սիւթունավէնտ, և նշանակէր զի և իցէ շինուած 'ի վերայ սեանց կառուցեալ ։

ՍԻՒԹԻՒՐՊԱՆԿ ستربانك * Սարեակ. Սէղէրճէգ. արաբերէն Զէրզուր ։ Եւ է առ Թռչուն ինչ սևագոյն ։

ՍԻՒԹԻՒՐՎԷՆ سترون * Ամուլ. Գուսըր. արաբերէն عقیم Ագէյմ ։

ՍԻՒԹԻՒՐՐԷ ستره * Ածելի. Ուսթուրէ ։ 2. Վարձ տան և կրպակի. Քիրայի խանէ վէ տիւքքեան ։

ՍԻՒԹԻՒՔ ستك * Տե՛ս ՍԻՒԹՔ ։

ՍԻՒԹՈՒՀ ستوه * Նեղացուցեալ և ձանձրացեալ. Տէլիւնմիշ վէ աճիզ չիւպէ ։ 2. Տարակուսեալ և ապշեալ. Սէրսէրտան վէ միւթէհայիր. որ և ասի ՍԻՒԹԻՒՀ ։

ՍԻՒԹՈՒՀԱՆԻՅՏԷՆ ستوهانیدن Է անցողականն Սիւթուհիյտէն բային ։

ՍԻՒԹՈՒՀԻՅՏԷՆ ستوهیدن * Նեղանալ. Տարլըգմագ ։ 2. Տարակուսիլ. Սէրսէրտան օլմագ ։ 3. Ձանձրանալ. Աճիզ օլմագ վէ ուսանմագ. (հրա" Սիւթուհ, և ապառնի Սիւթուհէտ ։)

ՍԻՒԹՈՒՀ ՇԻՒՏԷՆ ستوه شدن Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԹՈՒՀԻՅՏԷՆ ։

ՍԻՒԹՈՒՆ ستون * Սիւն. (թէ իցէ փայտեայ, և թէ քարեայ.) Տիրէք ։ Եւ յայս միտ անծառ լեառն կոչի Քիւհի տիրէքսիզ. և գմբէթն՝ Բէվձէ տիրէքսիզ. բայց 'ի բարբառ ադէպի փայտեայ սիւնն կոչի خشب Խաշէպ.

և բարձրայն՝ ջիֆ Ալ'ինօփ. ասի և ԻՍՄԱՑ, ԻՒՍԹՈՒՆ, և ԻՒՍԹՈՒՆ.

ՍԻՒԹՈՒՏԱՆ ستودان * Գերեզման հրապարակաց. Մեզարլըք ունէշխէրէման.

ՍԻՒԹՈՒՏԷ ستوده * Գովեցեալ, կամ գովելի. Մէթհ օլունմըշ. արաբերէն Մէհմուտ.

ՍԻՒԹՈՒՏԷԹԷՐ ستوده‌تر * (է բաղդատական) Գովելագոյն.

ՍԻՒԹՈՒՏԷՆ ستودن Գովել. Էօյմէք.

ՍԻՒԹՈՒՐ ستور * Գրաստ, յորոյ վերայ հեծանեն, կամ բեռինս դնեն 'ի վերայ. որպիսի է ձի, ջորի, էշ, նաև ուղտ. Պինէք գաւառէ, չարփա հայվան. ասի և ԻՒՍԹՈՒՐ. Զի՛նչ և իցէ բառս ՍԻՒԹՈՒՐ ցուցանէ զայնպիսի անասուն, յորոյ վերայ կարէ ոք հեծանել.

ՍԻՒԹՈՒՐԱՊ ستوراب * Է ախտ ինչ որ լինի յոտս կենդանեաց, և յաճախ լինի 'ի ձիս և 'ի ջորիս. որում Թուրքերէն Սու ինմիշ ասեն. Պէյ Ճէլէմ փէտր.

ՍԻՒԹՈՒՐՊԱՆ ستوربان * Նախրապան. Սէյիսլիմով, այսինքն այն որ պահպանէ զհոգս երամոց և ձիոց. որ և ասի ستوروان ՍԻՒԹՈՒՐՎԱՆ

ՍԻՒԹՈՒՐՏԱՆ ستوردان * Գոմ. Ախօռ: Զի անծանցեալ 'ի բառէս ՍԻՒԹՈՒՐ՝ մասնիկամբս ՏԱՆ.

ՍԻՒԹՈՒՐՏԱՐ ستوردار * Ախոռապետ. Էմիրի ախօռ. (և Թարգմանի գրաստապան.)

ՍԻՒԹՎԱՆ ستوان * Հաստատ. Մուհքէմ. որ և ասի ԻՒՍԹԻՒՎԱՐ, և ՍԻՒԹՎԱՐ.

ՍԻՒԹՎԱՐ ستوار * (համառօտեալ 'ի բառէն Իւսթիւվար) Հաստատուն. Մուհքէմ.

ՍԻՒԹԻՔ ستك * Բարակամէջք, այսինքն որոյ մէջքն բարակ իցէ. որպիսի են ոմանք 'ի շանց. Պօրզոյ ինչյան. որ և արաբերէն Սէլուգի.

ՍԻՒԼ سل * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՒՇ. և նշանակէ Թոյր. Թուրքերէն Ճոյքէն.

ՍԻՒԼԱՖ سلاف * Անդրանիկ խաղողին, այսինքն մարմանդագոյնն. Օուզ մէյիմէզի.

ՍԻՒԼԻՔ سلك * Նշանակէ ձայն կաքաւու. Քէքլիք էօթմէսի.

ՍԻՒԼԹ سلت * Վարսակ. Թուրքերէն Եուլաֆ.

ՍԻՒԼՎԷ سلوه * Մուխակ. Քէճէ. Թուրքերէն Փարսոն.

ՍԻՒԼՖ سلف * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՖ.

ՍԻՒԼՖՈՒՐ سلفور * Աղջեաւանկացաց...

զի. Զէյթին եաղմըշ եէր. արաբ՝ Մէշմէշլէ.

ՍԻՒԽ سخ * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՂ.

ՍԻՒԽԷՆ سخن * Նոյն է ընդ բառին ՍԷԽՈՒՆ. և նշ՝ Խօսք, բան. Սէօզ. արաբ՝ Քէլամ.

ՍԻՒԽԷՆԱՎԷՐ سخن آور * Նոյն է ընդ բառին ՍԷԽՈՒՆԱՎԷՐ.

ՍԻՒԽԷՆԿԻՕՒ سخنكو * Բանախօս. Սէօզ սէօյլէյիճի.

ՍԻՒԽԷՆՎԷՐ سخنور * Տե՛ս ՍԷԽՈՒՆՎԷՐ.

ՍԻՒԽԷՆՏԱՆ سخندان * Տե՛ս ՍԷԽՈՒՆՏԱՆ.

ՍԻՒԽԹԷ سخته * Ընդունելի և պատշաճաւոր թէ բան և թէ գործ. և այսու առմամբ ուսուցանողական համբակըն տաճկաց, որք կարդան և գրեն, Սուխթէ կոչին. Պէշէնիլմիշ կէօրիւլմիշ սէօզ.

ՍԻՒԽԹԻ سختى * Մեկնի Թուրքերէն՝ Մանտալ կէ չիւրիւք փօշմամ.

ՍԻՒԽԹՈՒ سختو * Նոյն է ընդ բառին ՄՈՒՆՊԱՐ. որ և ասի ՍԻՒԴՏՈՒ, որ է աղիք մսալի. զոր լցեալ ծեծած մսով և բրնձով և համեմիւք, տապակեն 'ի մէջ իւղոյ. որ և կոչի ՉԷՐՊՐՈՒՏԷ.

ՍԻՒԽՈՒԼԷՆՏ سخولند * Ճռուողող աղաւնոյ. Սէսլէյէ փէհլիւէնի. Ոչ թէ յերկրին պարսից Չօղմիշյան միայն թէ զկերակուրն դնէ. իսկ վա ժողովելոյ և բառնալոյ զսեղանն՝ յառաջ կարգաւ զայն ստրուկն կացուցանեն.

ՍԻՒԽՐԷ سخره * Գործ առանց վարձու. Խաճիէլմիշ էշ. 2. Նկուն և ընդ ձեռամբ ձգեալ. Զէպուն կէ չիւրիւլմիշ սանք. իսկ թէ արապայ կատականք. խոնէհշա. Էօնէ նաախարայէ ոմաֆ.

ՍԻՒԿԷԱՃԷ سكاشه * Ոջիլ. Թուզ՝ Քէյէ. որ և ասի ՍԻՒԿԷԱՃԹԷ, ՍԻՒԿԷԱՍԷ, և ՍԻՒԿԷԱՍԹԷ.

ՍԻՒԿԷԱՉԷ سكاجه * Տե՛ս ՔԷԱՊՈՒՍ.

ՍԻՒԿԷԱՐԱՀԷՆՃ سكار آهنج * Է երկաթ ինչ կեռաձեւ, որով 'ի թոնրոյ հանեն զհաց և զմիս. Պօշէ էկրի դէր փէթմէզ փէտր.

ՍԻՒԿԷԱՐԻ سكارى * Մեկնի Թուրքերէն՝ Եօղուր չէօրէք կէ եօղուր թօղուճէ. որ և ասի ՍԻՒԿԷԱՐ.

ՍԻՒԿԷԱՐՈՒ سكارو * Նկանակ եփեալ 'ի ներքոյ մոխրոյ. վա զի զգետինն փորէ մի փորեալ, և զհացն 'ի մէջ նորուն եդեալ, և 'ի վա նորին ածխանախառն մոխիր քարշեալ եփեն. և զի տեսլն է՝ զի յանապատի այսպէս եփեն զհացն վրանաբնակ արաբացիքն. և կոչեն զնոյն ژوبلو Դուքմաչ.

ՍԻՒԳԵԱՖԷ سکافه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԿԵԱՖՐԷ, որ է կնանոց նուագողաց. Ջուխթէ միւզիսյէն :

ՍԻՒԳԵԱՖՐԷ سکافره * Է գործին այն՝ որով հարկանեն նուագածուք զնուագարանս. Միզրապ սազ չալըճըլարըն ալէթի :

ՍԻՒԿԵՐ سکر * Է տեսակ իմն ոզնւոյ, որոյ փուշքն երկայնագոյնք են. Պիւյիւք քիրփի դիր. որ և ասի ՍԻՒՂԵՐ :

ՍԻՒԿԵՐԿԷ سکرکه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԳԱՐԳԱ, որ է կորեկօղի. Պօզա :

ՍԻՒԿԵՐՆԷ سکرنه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՂԵՐՆԷ, որ է ոզնի. Քիրփի :

ՍԻՒԿԻՈՒԼ سکول * Գիտար. (զոր 'ի գործ ածեն ներկարարք և խաղախորդք.) Մաշու. արա" Աֆս. ասի և ՄԱԶՈՒ, և (կրճատել) ՄԱԶ : 2. Ցուցանէ հասարակօրէն զի՛նչ և իցէ եւ, որ իցէ կաղնող որովայնի :

ՍԻՒԿԻՈՒՀԷՆՃ سکوهنج * Տես ԽԱՐ ԻՒ ԽԵՍԵՔ :

ՍԻՒԿԻՈՒՇԱՔ سکوشاک * Նշանակէ կայծակն. Եըլտըրըմ :

ՍԻՒԿԻՒԶՆԷ سکزنه * Է խոշորափուշ ոզնի. Իրի օգլը քիրփի :

ՍԻՒԿԻՒՆՃ سکنج * Մարգ որոյ բերանն հոտի. Աղզը գօգար ադէմ. որ և ասի ԿԵՆՏԵՏԷՀԷՆ :

ՍԻՒՀԱ سها * Մանրիկ աստեղք շուրջ զլուսնիւ եղեալք, որք ոչ երևին 'ի լրումն լուսնի, այլ յաւուրս պակասումն լուսնի երևին. Խաֆիֆ եըլտըզլար՝ քի եուվարլագ գամէրլար օլուր :

ՍԻՒՀԷՅԼ سهیل * Է աստղ իմն որ ծագէ 'ի կողմանս Եեմենու. և վա այն կոչի Սէհէյլի եէմանի. Պիր եըլտըզ դիւր :

ՍԻՒՀՐԱՊ سهراب * Է անուն որդւոյ Ռիւսթէմայ քաջի. Ռիւսթէմին օղլը ատը դիւր :

ՍԻՒՀՐԵՎԱՐ سهروار * Է տեսակ իմն շապկի. Պիր նէվ կէօմլէկ դիւր :

ՍԻՒՂ سغ * Քարցկեղ. Թէմրէկի. արա" ﷺ բժշկաց Գուպա. որ և ասի بره ՓԵՐԵՈՒՆ :

ՍԻՒՂԵՐ سغر * Ոզնի երկայնափուշ. Ուզուն օգլը քիրփի. որ և ասի ԹԵՇԻ, ՍԻՒԿԵՐ, ՍԻՒԿԵՐՆԷ, ՍԻՒՔԵՐ, ՍԻՒՔԵՐՆԷ, և ՐԻՅՔԵԱՇԷ :

ՍԻՒՂԵՐՆԷ سغرنه * Ոզնի երկայնափուշ, որոյ փուշքն խայտ են. Ալաճէ վէ ուզուն օգլը քիրփի. որ և ասի ՍԻՒԿԵՐ, և ՍԻՒԿԵՐՆԷ :

ՍԻՒՂՈՒՏ سغود * Է Թռչունն այն, որ կոչի Միւրղի սէհէր. որ և ասի ՍԻՒՖՐՈՒՏ :

ՍԻՒՂՊԷ سغبه * Խաբեցեալ. Ալտանմըշ. Գէրէյֆթէ : 2. Տկար և անզօր, կամ յաղթեցեալ և կամ նկուն. Թուրքերէն Ջէպուն : 3. Իղձաւոր. Եօգսուլ :

ՍԻՒՂՏ سغد * Էն ցած և փոսորակ տեղիքն այնոքիկ, յորս անձրևաջուրն ժողովի. Չուգուր վէ ալչագ եէրլէր : 2. Է անուն քաղաքի միոյ'ի կցորդայն քաղաքին Սեմեր[ղանդ]տու, որոյ ջուրն և օդն կարի յայժ լաւ է. և բնակիչք նո գոլով սոքք խոհականք և [ազնուա]կանք, զծերս խոհականս յայն քաղաք [ ]եալ ասեն Փէյլէր սէւալէ :

ՍԻՒՂՏԻ سغدی * Է կերակուրն այն, որ կոչի Աշէրէ. զոր առնեն ծեծած ստու խաղողով, և ընկզով, և ռուպիւ. այսինքն Պէսմէլի :

ՍԻՒՄ سم * Կճղակ, այսինքն եղունգն անասնոց. Չարփա հայվանըն դըրնաղը : 2. Ոտն. Այագ : 3. Բառիւս Սէամ՝ իմացեալ լինի ստորերկրեայ տեղի, զոր շինեն ոմ տուն 'ի ստորոտս լերանց 'ի ճանապարհս, յորս լինի ձմեռն ստաքիկ, առ 'ի ապահով մնալ ճանապարհորդաց. ուր և մերթ ճգնաւն պարապեալքն առանձնացեալ բնակին : Այս բառ ըստ երկրորդի նշանակութ. ասի Զիրզէմին :

ՍԻՒՄԱՔ سماق * Աղտոր. է բառ արաբի. որ ասի պարսկերէն Թէմրէ. և այն կերակուրն որ լինի աղտորաւ, ասացեալ լինի سماقوا Սիւմագվա :

ՍԻՒՄԱՐԻ سماری * Նշանակէ նաւ. Կէմի. որ և ասի ՔԷՇԹԻ :

ՍԻՒՄԵՆԱԹ سومنات * Է անուն մեհենի միոյ'ի Քիւճրաթի Հնդկաց, զոր աւերեալ կործանեաց Սուլթան Մահմուտ Սէպիւքթիկինն արքայն 'ի Թուականի հիճրէթին 410 : Քիւֆֆարըն պիր պութխանէ դիւր :

ՍԻՒՄԵՐ سمر * Կնիւն՝ որ բուսանի 'ի մէջ ջրոյ, և յեզերս նորա. Թուր" Սազլըգ :

ՍԻՒՄԹԻՐԱՇ سمتراش * Է այն գործի պայտաւորին, որով տաշէ զսմբակ ձիոյն. որ Թուր" ասի սխալմամբ Սանթրաչ. Նալպէնդլէրին ալ դըրնաղը գէսէջէկ ալէթի : (Եւ Թարգ" Սմբակատաշ.)

ՍԻ'ՒՄԻ ՍԷՄԵՆՏ سم سمند * Սմբակ ձիոյ. Աթ դըրնաղը :

ՍԻՒՄԻՒՃ سمج * Սոր կամ այր, և ակն, զոր առնեն 'ի ներքոյ երկրի. այլ և նոյն է ընդ բառին ԿԵԱՐԻՅԶ. որ և ասի ՍԻՒՄՃԷ : Եւ ևս գարշահոտութ, որ լինի Թէ 'ի հանդերձս մարդոյ և Թէ 'ի մարմնի նորա. Չիրքին գօգու :

ՍԻՒՄՈՒ سمو * Վայրի կոտեմ. Եապան Քիշնիշի. Քիշնիշ դէշնիշ :

ՍԻՒՄՉԷ سمجه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՄ, ըստ երկրորդի նշանակութեան նր․ և ցուցանէ սոր․ և է այն, զի ընդ երկրաւ որոց առուն ինչ արարեալ, դնեն 'ի մէջ նորին զիրս ամանս․ Նաև առնեն զայսպիսիս 'ի սատրապաց լերանց, ուր յաւուրս ձմերան ըստ պահանջելոյ հարկին՝ ճանապարհորդք մտեալ 'ի նա ապաստանեալ 'ի ձմերանէ․ Ձէօյ չէմինտէ էվ եէրի եօլէօ եէյինէ պուլէ եէրտ կէօրէլ․

ՍԻՒՄՊԱՐԷ سمباره * Է տեսակ ինչ հանքական քարի որ լինի 'ի կղզիսն Չինաց, որով քանիան զտանկս սուսերի, դաշնակի և այլոց երկաթոց․ և ակնագործք այնու զակունս յղկեն և տաշեն․ որ և ասի ՍԻՒՆՊԱՏԷ, և ՍԻՒՆՊԱՐԷ․ Պիր նէվի մաատէնի թաշ տիրը․

ՍԻՒՄՍԷՔ سمسك * Այն ոք, որոյ աղքն և տակն անյայտ է․ Հասպ եօ նէսէպի նամալիւմ․

ՍԻՒՑԱ سيا * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՑԱՀ, որ է սեաւ․ Գարէ․

ՍԻՒՑԷՐՂԱ سورغا * Վէշտ և տատապանք․ Զահմէթ վէ մէշագգաթ․

ՍԻՒՑԷՐՂԱԼ سورغال * Խիլայ, և ընծայ․ Խիլաթ վէ թէշրիֆ․

ՍԻՒՑՈՒԽԹԷ سوخته * Է տեսակ ինչ կակուղ խոտոյ, որ միշտ 'ի ջուրս բուսանի․ և զայն 'ի գործ ածեն 'ի տեղի աբեթի․ Պիր նէվի օթ տիրը․

ՍԻՒՆԱՐ سنار * Կին որդւոյ ուրուք, որ է հարսն․ Թուրքերէն Կէլին․ չէնի տիօռէր․

ՍԻՒՆԷ سنه * Հարսն․ Կէլին․ այսինքն կին որդւոյ ուրուք․ Օղուլ աւրէթի․ չէնի տիօռէր․ որ և ասի ՍԻՒՆԱՐ, և ՍԻՒՆՀԱՐ․

ՍԻՒՆԻՋ سنج * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՑԱՀՏԱՆԷ․ և նշ․" արջնդեղ․ Թուր․" Չէօզէ սիւրմէ․ և արաբերէն اسود حجر Հաճէրիւլ էսուէտ․

ՍԻՒՆՊ سنب * Եղունգն ձիոյ, ջորւոյ, եզին, և այլոց կենդանեաց․ որ և ասի ՍԻՒՄ․ Աթ վէ շայրի հայվանլարըն տըրնաղը․ 2․ Է հր․" Սիւֆրէն բայլին, որ և բարդի ընդ Տէշրինլէրտէն․ 3․ Ակառ․ արաբ․" Նազ․ և Թուր․" Լուլէ․

ՍԻՒՆՊԱՆ سنبان * Առաւել ծակող․ Զիյատէ տէլիճի․ (է ընդունելութիւն 'ի բայէն Սիւֆրէն)․ 2․ Է անուն քաղաքի միոյ․ Պիր մէմլէքէթ ատը տըր․

ՍԻՒՆՊԱՆԻՑՏԷՆ سنبانيدن * (անցողականն Սիւֆրէն բային) Ծակել տալ․ Տէլտիրմէք․ (հր․" Սիւնպան, և այս․" Սիւնպանէտ․)

ՍԻՒՆՊԱՏ سنباد * Է անուն քաղաքի միոյ 'ի քաղաքացն Իրանու․ Պիր մէմլէքէթ ատը տըր․

ՍԻՒՆՊԱՏԷ سنباده * Տես ՍԻՒՊԱՏԷ․

ՍԻՒՆՊԷ سنبه * Խարակեալ․ Աշըանըշ․ 2․ Է ծակիչ գործի ինչ երկաթի, որով ծակեն զփայտ և զայլ իրս ամանս․ արաբ․" مثقب Մըսգապ․

ՍԻՒՆՊԻՑՏԷՆ سنبيدن * Նոյն է ընդ բային ՍԻՒՖԹԷՆ, որ է ծակել․ Տէլմէք․ 2․ խաբել․ Ալտաթմագ․ Կիւլիւնվիւնէ չիքմագ․

ՍԻՒՆՊԻՒԼ سنبل * Ցակինթ (ծաղիկ), նունուֆար․ Եւ երկրորդ է գեղ ինչ՝ որ կոչի Սիւմպիւլիւ հինտի․ և ասի յունարէն Նարդոսին, որ է նարդոս․ Պիր մաղրուֆ չիչէկ տիրը․

ՍԻՒՆՊԻՒԼԶԱՐ سنبلزار * Տեղի ուր գոյ յառաւելութիւն յակինթ ծաղկանց, այսինքն Սիւմպիւլլիւք․ Սիւմպիւլ չօգ օլան եէր․

ՍԻՒՆՊԻՒԼԻՍԹԱՆ سنبلستان * Տեղի՝ ուր բուսանի բազում յակինթ ծաղկանց․ Թուրքերէն Սիւմպիւլլիւք․

ՍԻՒՆՍԷ سنسه * Սեաւ մեղու․ Զէնպուր սիյահ․ Եւ յայլ բառարանս ինչ ասի թէ՝ նշանակէ սեաւ խաղող․ Էնկիւրի սիյահ․

ՍԻՒՆՏԷ سنده * Խիստ և կարծր իր զի՛նչ և իցէ․ Տիւրլիւ շէյ վէ խուշին վէ տամար հէր նէ օլուրսա օլսուն․

ՍԻՒՆՏԻՒՐ سندر * Գեղեցկադիմակ․ Սահիպ ճէմալ․

ՍԻՒՊԱՂ سباغ * Պաշտօնեայ դատաւորին․ Խիտմէթճի մուհզիր․

ՍԻՒՊԱՏԷ سباده * Է տեսակ ինչ քարի, զոր յեսան առնեն․ և ակնագործք փշրեալ և մանրեալ, նովաւ ակունս տաշեն և յղկեն․ Թուր․" Սիւմպադէ․ որ և ասի պարսկերէն ՍԻՒՆՊԱՏԷ․

ՍԻՒՊԻՒԽՏԱՊ سخداب * Նոյն է ընդ բառին ՉԻՀՏԱՆ․ և նշանակէ արգանդ մօր․ Անահիմ րահմի․ Թուրքերէն Օշագ եէրի․

ՍԻՒՊԻՒՔ سبك * Դեղնին արտաքսել սուր 'ի չգոյէ ջրոյ կամ յայլ պատճառէ․ Էտէնկէն աքարմագ․ չէշմէնին տէմիւրճէ․ որ և ասի ՍՈՒԼԷՔ․

ՍԻՒՊՓԱՆԷ سفانه * Երկայնահասակ․ Տիւզ ուզուն վէ տէչիզ պօյլու․

ՍԻՒՊՓԷ سفه * Նշանակէ երկայնահասակ․ Տիւզ ուզուն․

ՍԻՒՍԹ سست * Թոյլ ('ի գործ ածի 'ի վր մարդոյ, կենդանեաց, խոտոյ, ծառոց, քարանց, և այլոց, մինչև 'ի վր խօսից և այլն․) Կէվշէք․ որոյ հականիշն է Սախթ, որ է խիստ․ Թուր․" Գաւշաք․

ՍԻՒՍԹԷՆՏԱՄ سست اندام * Անդամ և անկարող, որ պատահի 'ի խօթութէ կամ 'ի ծերութէ․ Պիթաք վէ գիւճսիւզ․ 2․ Նշ․" զայնպիսի ոք, որոյ պղտութին ակար է․ որ անկարող գոլով

[illegible]ութեն, ոչ [illegible] անգամայ․ Պր․ արաբերէն عنين Իննին ասի։

ՍԻՒՍԹԻ سستى * Թուլութի․ Կէվշէքլիք։

ՍԻՒՎԱՐ سوار * Հեծեալ ձիաւոր․ Թուր․ Աթլու․ և պրս․ Ֆարիս․ ասի և ՍՈՒՎԱՐ։

ՍԻՒՎԱՐԱՆԻԱՊ سواران آب } Պէշ
ՍԻՒՎԱՐԱՔԻԱՊ سواراك آب } պէ_
նիկ Լոյ․ Սու [illegible] օլան [illegible]։

ՍԻՒՎԱՔ سواك * Դեղնուն ատամնաբե_րից․ [illegible]․ Եւ այն [illegible] ՚ի [illegible], [illegible] ․ որ և ասի ՍՈՒՆՁԻՔ, և ՍՈՒՔԷՔ։

ՍԻՒՎԷՑՏԱՆ سويدان * Գերերվանն․ Կեօքէլուն։

ՍԻՒՎԷՆՉԷ سوچه * Նոյն է ընդ բա_ռին ԽԻՐԹԻՔ, զոր կարեն յանեթս շաղկաց և պատմուճանաց։

ՍԻՒՎԻՑՄԷ سويسه * Ոստոխ արմանեց․ Թափուլ գինի․ որ և ասի ՍԻՑՄԻՔ։

ՍԻՒՎԻՆՃ سونج * Նշ" Խէշնէ․ և է այն մետն, զոր կարեն յանեթս շաղկաց և պարե_գօտաց․ որ և ասի ՍԻՒՎԻՆՃԷ։

ՍԻՒՏԱՊ سداب * Փեգենայ․ և է տե_սակ խոտ իմն ծանրահոտ․ որ և ասի ՍԻՓԷՆ ՏԱՆԻ ԹԷԼԻ․ արաբ" և Սէտապ։ 2․ Զօրութ և կարողութի․ Գուվվէթ վէ գուտրէթ։

ՍԻՒՏՐԷ سدره * Է տեսակ իմն հանդեր_ձի․ որ և ասի ԳԱՊԱՇԷ․ որոյ գրպանն լինի մեհ_ջն ՚ի մէջս, և Թեզանիք նորին ՚ի յուսս․ և է զգեստ ինչ յատկացեալ պաշտօնական ազգին․ Պէր նէվ՝ ճամէ փէօր։

ՍԻՒՐ سر * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՖՐ․ ուստի և քէֆշէրն կոչի Սէօրէր․ Այլ և նշ" որեխ․ Չոբէք։ 2․ Բրինձօղի․ Պիրինճ պօշաղի։ 3․ Է տեսակ իմն պալարի որ յե_լանել բարուց ՚ի մարմինն ՚ի մէսուլ տեղւոջ, տարածանի յան_դամս, և զմորթն կարմրացուցանէ․ Պէր նէվ գօ_պոէմէջ փէօր։ 4․ Է տեսակ իմն ձկան, որ ունի կնճիթ կանգնաչափ և այլ առելի․ որոյ ծայրն նման է սլաքի նետի, որ ՚ի ծովու գետոց ծովա_յին կենդանեաց․ Պէր նէվ պալըգ փէօր։

ՍԻՒՐԱՂ سراغ * Հարցումն վ[illegible] ճանա_պարհի, և առաջնորդութի ճանապարհի․ Եօլսօրմագ։

2 Մոլորել Ասէսն․ سل ضال Զոսս․ Եւ գիտելի է զի Սէօրող նախադասին և ՚ի բնէ հարցանելն իր ասել է, նաև քարոզ կարդալ առալ վ[illegible] կորուսեալ իրի, նաև ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի նշանի․ զի՞նչ և իցէ նշանակէ հայցուած․ Մաղլուպ։

ՍԻՒՐԷ سره * Է Թռչուն ինչ փոքր․ Պէր

[illegible] ամպ արաբերէն [illegible]։

ՍԻՒՐԳԷՑԷԱ * (բառ արեւելեան) Բազ_մաստեղք․ բազմք․ Թուր" Իօլքէր․ արաբերէն Փէրէյա․ և է ամ բնակիչ մի ՚ի 28 բնակնախոց լուսնին․ և ունի ծաղուածս և մասս, այսինքն աչք և անձ, զորոյ ծաղուածս կոչեմք երկաթեայ, և զմնացեալ, այս է անտերեւեալ լինելն ՚ի մէջն անկատ_ տեղ․ և նմանութիւն ասի զատաւորաց գերեզմանաց։

ՍԻՒՐԷՔ سرك * Է տեսակ իմն զտամարի, որ լինի յաճախ ժերեաւ և ՚ի զանազան [illegible]․ Պէր նէվ գազարճէգ փէօր։

ՍԻՒՐԹ سرت * Է արմատ ինչ դառնա_ համ յոյժ․ որ Թուրքերն ասի Էնկէ․ և արաբ" Վէճ։ 2․ Նշ" զհասական զայրացումն, զոր ձմեռն յանդգի զկնի հնձման․ որ և ասի ԽՈՒՐԾԷ, ուստի և որ քաղէ զայն, կոչի Խուշճէյի․ այսինքն սեր_մանացուղ։ Եւ ասեն դրի՝ թէ բառս ՍԻՒՐԹ կոչի խոտն այն, որ ասի Թուրքերէն Պալըգլըն։

ՍԻՒՐԻՑՂ سريغ * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐԱՂ․ այս բառ առնել ՚ի չեղաթեացից ՚ի գործ ածի ՚ի պարսիկս․ բայց այսչափ ինչ, զի չեղաթեայք Սուրաղ ասեն, և նշ" հարցումն․ Թուր" Սօրմագ։

ՍԻՒՐԻՑՆ سرين * Տե՛ս ՍԻՒՐՈՒՆ։

ՍԻՒՐԻՆԿԷԱՀ سرينكاه * Նստելոյ տե_ղի․ Օթուրաճագ եէր․ որ և ասի ՆԻՑՇԻՑՄԷՆ։ Եւ յատկապէս ասի զզահէ Թագաւորաց․ Թախ_տը օթուրտըն։

ՍԻՒՐԻՑՐ سرير * Նոյն է ընդ ՍԻՒՐԷ։

ՍԻՒՐԽ سرخ * Կարմիր․ Գըզըլ․ Գըրմը_զը․ Դարձեալ ՍԻՒՐԽ ասի և այն կարմիր Թա_նաքն, զոր շինեն ՚ի Չինաստանէ։

ՍԻՒՐԽԱՆ سرخوان * Նախ է յատուկ ա_նուն որդւոյ Էֆրասիյապ արքայի։ 2․ Է տե_սակ իմն աղաւնոյ, որ լինի գունով կարմիր․ Պէր նէվ գէօկէրճին փէօր։

ՍԻՒՐԽԱՊ سرخاب * Թռչուն ինչ ՚ի ջրական Թռչնոց, որ լինի կարմրերանգ․ Պէր նէվ գուշ փէօր սուգարըշին օլուր։ Եւ այլք ասեն թէ նշ" զԹռչունն զայն, որ ասի Թուր" Անգըթ, և հայերէն շնօրօր, որ կենցաղի յափունս ջրոց։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ․ Թուր" Գըզըլճըգ․ և ըստ հայոց մնգայր, որով կանայք վ[illegible] գեղեցկութեան շպարեն զերեսս իւրեանց։ 3․ Է անուն լերին ՚ի կողմանս Թէպրիզոյ։ 4․ Է անուն մի ՚ի բաղդաւոր անուանցն գինւոյ։ 5․ Է յա_տուկ անուն արական, որով կոչիւր քաջ ոմն ՚ի քաջացն Փիրուզայ՝ որդւոյ Եէզտէճիրտի։ 6․ Է անուն փոքրիկ գետոյ միոյ, որոյ ջուրն ամե_նայն ՚ի ներքոյ իւր հող կարմիր, ջուր նը և ևս եղեալ է կարմիր, և յայն սակս նմաև կոչի ՍԻՒՐԽԱՊ։

ՍԻՒՐԽԱՊԻ سرخابي * Է տեսակ իմն կար_միր բադոյ․ Պէր նէվ գըրմըզը էօրտէկ փէօր։

ՍԻՒՐԽԱՐԵՆԿ سرخ آرنگ * Կարմրաշուրթ • և է այնպիսի գոյն, որ լինի հակեալ ՚ի կարմրութիւն • Գըզըլըմթրագ օլան րէնկ։

ՍԻՒՐԽԶԵՐՏԷ سرخ زرده * Նշանակէ գոյն ձիոյ, որ կոչի Թուրքերէն Եաղըզ ալ աթ •

ՍԻՒՐԽԷ سرخه * Գլուխ Թռչոյ • Բէքօխուշ փէզիւ, Տիւքեքին պաշի : 2 • Կարմրութ • Գըզըլլըգ։

ՍԻՒՐԽԵՔ سرخک * Զուռ • Գըզըլճըգ • Եւ է սա պտուղ ինչ, որ ունելով զզօրութ ըմբռնողական, օգտէ լուծման որովայնի • մանաւանդ այնոցիկ՝ որոց բնութին լոյծ լինիցի : 2 • Է տեսակ իմն պալարի • Պիր նէվ գապարճըգ փէթր • որ և ասի և ՍԻՒՐԽԻՑԺԷ, ՍԻՒՐԽՉԷ։

ՍԻՒՐԽԻ سرخی * Կարմրութ զի՛նչ և իցէ իրի • Գըզըլլըգ հէր նէսնէնին։ Եւ յատկապէս՝ կարմրութիւն արշալուսի • Շաֆագ Գըզըլլըղը։

ՍԻՒՐԽԻ ԹԻՑՐԷ سرخ تیره * Նշ" գոյն ձիոյ, որ կոչի Թուր" Դօրու աթ • արաբ" Քիւմէյթ։

ՍԻՒՐԽԻՑԺԷ سرخیژه * Հարսանիթ • (է տեսակ իմն պալարի՝ որ լինի կարմրագոյն •) Թուր" Գըզամըգ • և արաբ" حصبه Հասպէ • որ և ասի ՍԻՒՐԽԻՐԷ, և ՍԻՒՐԽՉԷ •

ՍԻՒՐԽ ՄԵՐԶ سرخ مرز * Է տեսակ իմն ծաղկան, և է նման այնմ ծաղկի, որ կոչի Պասաքէնէֆշէրօզ • որ լինի կարմիր և անուշահոտ, որում Նազիրաղէփէն ևս ասեն • Պիր նէվ չիչէք փէթր։

ՍԻՒՐԽՄԵՐՏ سرخ مرد * Է տեսակ իմն կարմիր ծաղկան, որոյ տերևքն տափարակ են • Պիր նէվ Գըզըլ չիչէք փէթր •

ՍԻՒՐԽՉԷ سرخچه * Տե՛ս ՍԻՒՐԽԻՑԺԷ։

ՍԻՒՐԽՉԵՆԿ سرخ چنگ * Ճնճղուկ կարմրակտուց • Պօրնի Գըզըլ սէրչէ։

ՍԻՒՐԽՊԱՏ سرخباد * Է ախտ ինչ, և է քամի ինչ կարմիր • այլ և Թարգմանութին ցուցանէ՝ որ շրջի յանդամս մարմնոյ։ Օձիկ • Եէլպանճըգ։

ՍԻՒՐԽՊԻԵՏ سرخ بید * Է տեսակ իմն ուռենւոյ, որոյ ճիւղքն կարմիր են • Շուխչէյէ Գըզըլ պիր նէվ սէօյիւտ փէթր •

ՍԻՒՐԽՊԻՒԹ سرخ بت և ԽԻՒՆՔՊԻՒԹ * Են սոքա անուանք երկուց կռոց, զորս ՚ի հնումն հեթանոսք ՚ի քարէ դրօշեալ և կանգնեալ ՚ի վն միոյ լերին գաւառին Պամիյանու, որ է ընդ մէջ Ղազնէի և Պէլխի, պաշտօն մատուցանէին նոցա ՚ի ժամանակս կռապաշտութե։ Պատմի թէ Սիւրխպիւթն կերպաձևեալ էր իբր սիրահար Խիւնքպիւթի, որ տափէր նմա • և էր ի-րաքանչիւրն յերկոցունց ասուի ՚ի միապաղաղ քարէ, և էր չափ հասակի նց յիսուն երկուքական կանգուն • Իքի պիւթ ատըտըր փէթր •

ՍԻՒՐԽՐՈՒՑ سرخ روی * Նշանակէ կարմրերես • Գըզըլ եիւզլիւ •

ՍԻՒՐԽՍԱՐ سرخ سار * Ճնճղուկ կարմրագլուխ • Պաշը Գըզըլ սէրչէ։ Նաև այսու բառիւս նշանակի այժմու ազգ պարսից, որ ասի Թուրքերէն Գըզըլպաշ • որ և ասի ՍԻՒՐԽՍԵՐ, այսինքն կարմրագլուխ • Գըզըլպաշ։

ՍԻՒՐԽՓԱ سرخپا * Է գալարի իմն յոյժ պատուական՝ որոյ համն թթուաշ է • և կոչի արաբ" حماض Հիւմմազ • զորոյ զմուզն առեալ և շաքերով եռացուցեալ՝ օշարակ կազմեն • որ ցածուցանէ զջերմութի, փարատէ զծարաւ, և ՚ի բաց վանէ զմաղձ • Պիր սէպզէ փէթր, չոյէլի տաղլարտա պիթէր։

ՍԻՒՐԿԵՐ سرکر * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՖՇԿԵՐ, 2 • Վաճառող բրինձօղւոյ • Պօզաճը։

ՍԻՒՐՂԻՑՆ سرغین * Փող եղջերեայ • զոր հարկանեն պալէնտեքք • Գուշնագէրանըն չալտըգլարը պօրու։ Կամ փող զի՛նչ և իցէ զոր հարկանեն յաւուր պատերազմի։

ՍԻՒՐՂԻՑՆԷ سرغینه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՍԻՒՐՂԻՑՆ։

ՍԻՒՐՄԷ سرمه * Ծարիր • և է յայտնի ինչ, զոր քարշեն ՚ի յաչս • արաբ" Քիւհլ • ասի և ԽԻՒԼԻՊ, Գրեալ է ուրեք՝ թէ է սա անուն գեղջ միոջ յաշխարհին Պարսից, ուր արտադրի Սիւրմէ • այսինքն ծարիր • որ և արաբացուցեալ զգիւղն զայն կոչեն Սիւրմէք։

ՍԻՒՐՄԵԻ ԽԱՔՊԻՑՆ سرمهٔ خاک بین Է տեսակ իմն ծարրոյ • Պիր նէվ սիւրմէ փէթր։ Եւ առասպելեն՝ թէ ՚ի բազում սակաւագիւտ իրաց, որ արժանի եղև խուսրէվ փէրվիզըն, մի ևս այս է • զի որ ոք եթէ զծարիրն զայն յաչս իւր քարշէր, տեսանէր զայն ամ՝ ոք էին ՚ի երկրաւ։

ՍԻՒՐՄԵՉՕՊ سرمه چوب * Մի՛լ թէ փայտեայ իցէ և թէ յմլ նիւթոյ, որով ծարոյք քարշեն յաչս • Կէօզէ սիւրմէ չէքմէքէրէ միլ։

ՍԻՒՐՄԵՏԱՆ سرمه دان * Է ամանիկ ինչ յատկական, ուր դնի ծարիր • այսինքն Սիւրմէ • Սիւրմէ գօնըլան խաքան զարֆ։

ՍԻՒՐՆԱ سرنا * Նշ" գոյն՝ որ ասի Թուր" Զուռնա • որ և պարսկերէն կոչի Նայ թուրք։

ՍԻՒՐՆԱՑ سرنای * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՂԻՑՆ • զոր հարկանեն ՚ի մարտս պատերազմաց, և ՚ի հարսանիս։

ՍԻՒՐՆԷՑ سرنی * Տե՛ս ՍԻՒՐՆԱՑ։

ՍԻՒՐՈՒ سرو * Եղջիւր • և իցէ կենդանւոյ • Թուրքերէն Պօյնուզ • արաբերէն Գարն • որ և ասի ՇԱԽ։

ՍԻՒՐՈՒԶԵՆ سروزن * Եղջերահար

կամ խեթկիչ, որ ասացեալ լինի վերոյ. Տօգուղանձի գօչ։ (Եւ է սա բարդեալ 'ի բառէս Սիւրս, որ է եղջիւր. և 'ի հրամայականէ Զէւէն բաղձն ; որ է Զէն. այսինքն հար։)

ՍԻՒՐՈՒԹ سروت * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՈՒՏ. և նշանակէ երգ. Իրլամագ.

ՍԻՒՐՈՒՆ سرون * Նման աեղջեր մարգոյ. Թուր" Պօյնուզ, կամ Պօյնուզի. 2. Գրաւական և իցէ անասուն կենդանեաց. Հէր չորբո հայվանըն սողդըսը: չէղա" և Պօյնուզ. տի և ԱՆԵՐ, ԱՆՍԻՒՐ, ԻՒՍԹ, ՇԻՆՃԻԶԵՆՔ, և ՍԻՒՐԻՑՆ.

ՍԻՒՐՈՒՇ سروش * Հրեշտակ. արաբ" Մէլէք, և Մէլայիքէ. որ և ասի ՓԵՐԻՇԹԷ. 2. Է անուն ութուասաներորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսեան, յորում աւուր պէտոյ է առնել աղօթս և պաղատանս և մաղթանս, և խնդրել օգնութիւն կարեաց. և ոչ է արժան զբաղել 'ի գործս ինչ. և պարտ է խորշել 'ի յանցանաց և 'ի մեղաց. Ասեն իմաստունք պարսից՝ թէ զոր հրեշտակք երկրաւորաց, որք անուանեալ կոչին ԺԲ անուանց ամսոց երկրաւորաց. և իւրաքանչիւր հրեշտակ կարգեցեալ է վերակացու 'ի կառավարութիւն իրաց և գործառնութեանց երկրից յամսեանն և յաւուրն՝ որ կոչեցեալ իցէ յանուն իւր. և յայն սակս իւրաքանչիւր օր՝ որ զայ համեմատ անուան ամսոյն, զօրն զայն օրհնեալ և աջողակ համարեալ, առնեն 'ի նմին աւուր տօն ուրախութեան ազգն պարսկական։ 3. Նշանակէ քաղցր հնչիւն. Ախըմլը խօշ, վէ նաղմէ.

ՍԻՒՐՈՒՇԷ سروشه * Հասարակօրէն նշանակէ հրեշտակ. Մէլայիքէ. Իսկ յատկաբար՝ Գաբրիէլ հրեշտակապետ. Ճէպրայիլ էմին.

ՍԻՒՐՈՒՏ سرود * Երգ. Թուրքերէն Իր. և Իրլամագ։

ՍԻՒՐՈՒՏԵՆ سرودن * Երգել. Իրլամագ. (հրա" Սիրայ, և ապառնի Սիրայէս։)

ՍԻՒՐՈՒՏԿՈՒՅ سرودگوی * Տե՛ս ԽԻՒՆԵԱԿԵՐ.

ՍԻՒՐՈՒՏ ԿԻՒՖԹԵՆ سرود گفتن Տե՛ս 'ի վերոյ ՍԻՒՐՈՒՏԵՆ.

ՍԻՒՐՉԵՊ سرچب * Է արոյծ ինչ սպիտակ, որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ 'ի յաւելուածոց մաղասին, զոր բժիշկքն կոչեն Պոհագ էղէտէ. այս սեւ լինի և սեաւ, յորժամ խառնի սեւամաղձ 'ի նա. Պիր դէրիտէ չըգար փէօր Վէնամի բէնէքտէ.

ՍԻՒՐՊ سرب * Կապար. Գուրշուն. որ և արտաքերի Սէրպեաղ, նաև اسرب Իսըրպեաղ.

ՍԻ'ՒՐՊԻՍՈՒԽԹԷ سرب سوخته * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՍԽԻՒԹ, որ է Րամպէգ դաշը. որով կանայքն թխացուցանեն զյօնս և զկոպս իւրեանց. և թարգմանի կապար այրեցեալ.

ՍԻՒՐՎԱ سروا * Խոստակցութ. Մէսէլէլէմ, եանի սէօզ սէօյլէմէ. Սէօյլէն սէօզլէրի.

ՍԻՒՐՎԱԼԷ سرواله * Է փուշ ինչ՝ որ կայտի 'ի հանդերձս, և դիւրաւ ոչ զատանի. Պիր նէվ տիքէն փէօր.

ՍԻՒՐՔ سرک * Հարստնիթ. Թուրքերէն Գըրլանագ. որ և ասի ՍԻՒՐԽՉԷ.

ՍԻՒՐՖ سرف * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐՖԷ, որ և կրկնելով ասի ՍԻՒՐՖ ՍԻՒՐՖ. և սա և զնոյն նշ". բառ այսինքն, Զի օէրսէ օէսրք օէսրք Իօքսուրիւր էյլէ, Էլտէն օէսրք օէսրքքէ տէօն պէձէլէ. որ և ասի ՍԻՒՐՈՒՖ.

ՍԻՒՐՖԷ سرفه * Հազ. Էօքսիւրիւք. արաբերէն سعال Սուալ.

ՍԻՒՐՖԷՔԵՐՏԷՆ سرفه کردن * Հազալ. Էօքսիւրմէք. ասի և ԽԵՖԻՑՏԵՆ, ԽԻՒՖԻՑՏԵՆ.

ՍԻՒՐՖԻՑՆ سرفین Ծիրտ. Գուշ Բէթի.

ՍԻՒՐՖԻՑՏԵՆ سرفیدن * Հազալ. Էօքսիւրմէք. (հր" Սիւրֆ, և ապառ" Սիւրֆէտ։)

ՍԻՒՐՖՈՒՃ سرفوج * Նշ". զիրն զայն՝ որ կոչի Լէպս, որով ներկանեն զմետաքս և զառեւտն համդերձս, և տայ գոյն կարմիր. և եա ասառնորոգորդք այնուիկ հասատաեն զերկաթն յամբառնամբն սասանքի. Վէ Գըըմըզը ներկէր անընէ տէմիւրի գալընէդլէ միւհրէմ իշխէրլէր.

ՍԻՒՓԱՐ سپار * Է անուն ինչ խոտոյ, որ լինի արածայր. որով նախ պատուեն զգետինն, և յետ այնորիկ տափարակ երկաթով այնուիկ՝ որ կոչի Ահէնձիւպի, հերկեն. այսինքն նագաս առնեն. Պիր նէվ չիֆթ տէմիւրի տէօր ուճը օէվլը օլուր. Դարձեալ նշա՛ հնձան, 'ի մէջ որոյ ձմեռն զխաղող և զայլ իրս. Եւ այլուր գրի ամանի, որով կրեն զգինի. Շէրապ դօլըրտըգլարը չարգ.

ՍԻՒՓԻՒՂ سپغ * Աստառաղամն. Սագըր խանէ.

ՍԻՒՓԻՒՇ سپش * Ոջիլ. Թուր" Պիթ. նաև Քէհէլէ. արաբերէն قمل Գամլէ.

ՍԻՒՓԻՒՍ سپس * Տե՛ս 'ի վերոյ ՍԻՒՓԻՒՇ.

ՍԻՒՓԻՒՍԹ سپست * Գարշ հա. Պոայի նախօշ. որ արաբերէն ասի Պէրսիւ.

ՍԻՒՓԻՒՐԶ سپرز * Փայծաղն. Տալագ.

ՍԻՒՓԻՒՐՏԵՆ سپردن * Պատուիրել. նաև յանձնել. Ըսմարլամագ, վէ թափշըրմագ. (հրամայական Սիփար, և ապառնի Սիփարէտ։)

ՍԻՒՓՇԷ سپشه * Անիծ. Պիթ սիրքէսի.

ՍԻՒՓՈՒԶ سپوز * Է հռոմէականն Սեւտօուխլէն բային ։

ՍԻՒՓՈՒԶՔԵԱՐ سپوزکار * Նշանա՛ զայնպիսի ոք , որ յապաղէ զգործ իւր վ՟ս զանց_ առնելոյ , կամ այլ ինչ պատճառի ․ Օւ ժէմէտէյէ փէրէէր ժէ էշէ տէրէ- գօր ։

ՍԻՒՓՈՒԶԻՅՏԵՆ سپوزیدن * Տե՛ս ՍԻՒՓՈՒԽԹԵՆ ։

ՍԻՒՓՈՒԽ سپوخ * Թակ կամ տոփան , որով Թափիչք ապխտակացուցանեն զկտաւե_ ղէնս ․ Դօգմագ ։

ՍԻՒՓՈՒԽԹԵՆ سپوختن * Զեր ի՞նչ բանի մուծանել յիր ինչ ․ Պիր նէօնէյի պիր նէօ_ նէյէ չօք էշէ սօգմագ ։ Եւ զեր ինչ խԹել ․ Սանճ_ մագ ։ Եւ յորի՞ն բևեռ հարկանել ․ և 'ի գետինն ցից վարսել ․ և մխել 'ի մարդ զպատերազմական գործի , և այլ սոցին նման զինչ և իցէ ․ Տէմիրէ մըխ գագմագ , վէ էյէրէ գազըգ գագմագ ․ վէ ադէմէ ալէթի հարպ սօգմագ ․ վէ պունէ պէնզէր նէսնէլէ_ րէնէ օլսուն ․ (հռոմէական Սէւտօուշ , և ա_ պատնի Սէւտօուշէմ ։)

ՍԻՒՓՐԻՅՂ سپریغ * Ողկոյզ խաղողոյ և արմաւոյ ․ Իւզիւմ վէ խուրմա սալգըմը ։ 2 ․ Ու_ զեղ ճանապարհ ․ Դօղրու եօլ ։

ՍԻՒՔ سک * Է տեսակ ինչ անուշահոտ բաղադրուե՞ , որ լինի քանի մի կերպիւ ։ Որոյ մի տեսակն լինի այսպէս ․ զի զմուզն դալար եմլէճի առեալ , և 'ի նա փոքր մի մուշկ յաւելեալ , ասեն Սէւտմէւշք ․ Եւ միւս տեսակն լինի այսպէս ․ զի զմուշկն 'ի ջուր կամ 'ի վարդաջրի Թրջեալ , զխիժն զանգեն Է նմա , և այնմ ասեն Սէւտէտայ ։ Իսկ երրորդ տեսակն լինի այսպէս ․ զի զնոյնպէս միւշքն մանր կորատել , և Է խիժի զանգել , կո_ չեն զնա Սէւտէտրաշ ․ Պիր նէվ խօշգոխ Եէրթէմ փէտր ։

ՍԻՒՔԵԱԼ سکال * Տախտակ ․ Թախ_ Թէ ․ որ և ասի ՍԻՒՔԵԱՔ ։

ՍԻՒՔԵԱՉԷ سکاچه * Տե՛ս զբառն ՔԵԱՊՈՒՍ ․ Թուրքերէն Աշէր պասմագ ․ որ և ասի ՍԷԿԵԱՉԷ ։

ՍԻՒՔԵԱՐՈՒ سکارو * Կարկանդակ , զոր առնեն 'ի նաշհոյ , այսինքն 'ի խաս ալերէ ․ Չէօրէք ։ Եւ ոմանք մեկնեն լինել՝ Թէ նշ" զայն հացն , զոր եփեն փոսորակ առնելով փոքր մի ըզ_ գետինն , և զհայսն 'ի մէջ նորին դնելով , և զմո_ խիրն և զկրակն 'ի վ՟ն նր՟ քարշելով ․ զորպիսի հացս 'ի դաշտ անապատի այսպէս եփեալ խորա_ նաբնակ արաբացիք , զանուն նր՟ կոչեն ռամկօ_ րէն Դուրմուշ ․ որ ըստ գրաբառին արապաց ան_ ուանի خبزه խէպզէ , նաև ملیل Մէլիլ ։

ՍԻՒՔԵԱՓԷ سکافه * Նոյն է ընդ բա_ ռին ԶԱԽՄԷ ․ որ և ասի سکافره ՍԻՒՔԵԱՓՐԷ ։

ՍԻՒՔԻՈՒՐԷ سکوره * Տե՛ս ՍԻՒՔՐԷ ։

ՍԻՒՔԻՒՍԹԷՆ سکستن * Նոյն է Է բառին ՔԻՒՍԻՅԽԹԷՆ , որ է խզել ․ Իւզմէք վէ գօփարմագ ։ Որոյ լինի երրորդ դէմ՞ անցելոյ ա_ ժամանակի Սէւքէսդ ․ և նշ" խզեաց կամ խզեցաւ ․ Իւզտի վէ իւզիւլտի ։ Եւ մերԹ՝ Սէւքէսդ , նոյն է ընդ բային ՆԻՀԱՏ , որ է եդ ․ Գօյտի ։

ՍԻՒՔՍԻՒԿԻ سکسکی * Է տագնապն այն՝ որ գոյանայ 'ի յոյժ ակարուէ , յորում դոյզն պատճառաւ յայտ լինի տրոփումն սրտի ․ Ղալպին չարփըէն հալսըլ օլան զահմէթ ։

ՍԻՒՔՍԻՒՔ سکسک * Ձի անհաւասար քայլող ․ Նահէմվար էէւրիւյէն աթ ․ և այլուր մեկնի Եօրղէ չէնկչէն , այսինքն ձի կաղացող ․ այս է կաղ 'ի կաղ ընԹացող , որ գրեԹէ նոյն է ։ Իսկ ուրեք մեկնի ներհակաբար արշաւող ձի , այսինքն առա_ ւել քայլող , կամ երագաքայլ ․ Թուր" Եօրղա աթ ։

ՍԻՒՔՐԷ سکره * Կաւեղէն պնակ ․ Դօփ_ րագ չէսաէ ․ որ և ասի ՍԻՒՔԻՈՒՐԷ ։

ՍԻՒՓԱՐ سفار * Ծակ ասղան և մախա_ Թի ․ Իյնէ վէ չուվալտըզ տէլիւկի ։ Նաև նշա_ նակէ զայն , որ կոչի Թուրքերէն Օգէնշէ ․ և է ԹեԹեւացուցեալ 'ի բառէն Սուֆար ։

ՍԻՒՓԹ سفت * Է անցեալ ժամանա_ կի երրորդ դէմ՞ Սէւֆթէն բային ․ և նշ" ծակեաց ․ Տէլտի ։ 2 ․ Հասարակօրէն՝ փոքրիկ ծակ ․ Քիւ_ չիւք տէլիւք ։ Եւ յատկաբար՝ ծակ ասղան ․ Իյնէ տէլիւկի ․ զի ասի Սէւֆթէ սուզէն , այսինքն ծակ ասղան ։ 3 ․ Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՇ , որ է ուս ․ Օմուզ ։

ՍԻՒՓԹԷ سفته * (կրաւո" ընդունե" Սէւֆթէն բային) ծակեցեալ ․ Տէլինմիշ ․ սուրախ էէրթի ։ 2 ․ Ընծայ ․ Հէտիյէ ։ 3 ․ Ո՛չ ոսկեղէն և արծաԹեղէն , զոր յականջս անցուցանեն ․ Հալ_ գա ։ 4 ․ Է տեսակ ի՞նչ սլաքի , որ լինի յոյժ ծայ_ րասուր ․ Պիր նէվ օգէնէն օգ ։

ՍԻՒՓԹԷՆ سفتن * Ծակել ․ Տէլմէք ․ արք" ثقب Սագպ ․ և չեղաԹայերէն Թէշմագ ։

ՍԻՒՓԹԻՅՏԵՆ سفتیدن * Ծակել ․ Տէլմէք ։ Եւ է նոյն ընդ բային ՍԻՒՓԹԷՆ ։

ՍԻՒՓԹԿԷՐ سفتکر * Այսինքն ծակող ․ Տէլիճի ։ Եւ նշա" զծակողն մերճանի և մար_ գարտոյ , և այլոց գոհարաց ․ և է սա կազմեալ 'ի բայէն Սէւֆթէն , որ է ծակել ․ Տէլմէք ․ և 'ի մասնկանէս Կէր , որ գործող նշանակէ ։

ՍԻՒՓԼԷ سفله * Անարգ , ցած ․ Աշաղը ։

ՍԻՒՓՈՒՓ سفوف * Է յայտնի դեղ ինչ առ բժիշկս ․ զի զմասունս դեղորէից մանր լեսեալ , 'ի գործ ածեն ո՟վ զփոշի ։ Եւ ևս է խոտ ի՞նչ՝ զոր կոչեն Խըշրաանէ , որ օգտակար է յոյժ 'ի վարել արտաքս զճճի որովայնի ․ Պիր օթ փէտր ։

ՍԻՒՓՐԷ سفره * Սեղան կերակրոյ , յո_ րում դնեն կերակուր ․ Մ՝ա՛քրաֆ նէսնէ փէտր ․ ասի

և ԽՕՆ կամ ԽՕՆ ։ 2. Կերակուր՝ որ իւղէ պատրաստեալ վասն հիւանդաց ․ Միւսաֆիր եմեկի ենչուր ծլլեալ փափուկ ։

ՍԻՓԱ سپا * Նշանակէ զոյն եռամանի փայտի, յորում յաղթութեան ձանապարհի կախեն զսեր, զկահս և զկարասիս և զայլ նման իրս ։ Նաև ցուցանէ զայն, որ ասի Թուր․ Սաճ այաղը ։ Այլ և ցուցանէ զայն եռամանի առնդղանձներն, զոր ՚ի գործ ածեն ՚ի մզկիթս՝ վասն լուցանելոյ զճրագունս ։

ՍԻՓԱՀ سپاه * Զօր ․ Չէրի ․ արաբ․ عسكر Ասքէր ․ որ և ասի ԼԷՇՔԷՐ ․ բայց բառս ՍԻՓԱՀ՝ առաջեալ լինի թէ ժողովաբար, և թէ իւրաքանչիւր ոք ՚ի նոցանէ առանձին ․ իսկ Լէշքէր ասի ժողովն զօրաց ։

ՍԻՓԱՀԱՆ سپاهان * Է յոգնականն բառին Սիփահ, և նշ․ զօրք ․ Չէրիլէր ․ 2. Է անուն քաղաքի միոյ մեծի և վաճառականի յաշխարհին պարսից ․ որ կոչեցեալ է ՚ի մէջոյ ցածուն լերանց ․ սա ՚ի հնումն գոլով ժողովարան զօրաց՝ թագաւորացն պարսից, կոչեցաւ Շէհրի Սիփահան, այսինքն քաղաք զօրաց ․ և յետոյ արաբացուցեալ ասացաւ Իսֆէհան ․ Զայս տեղի նախ արար գահական քաղաք՝ առաջին Ջէլալէդդին Մէլիքշահ արքայ պարսից ․ ուր ՚ի շրջակայից մարդիկ եկեալ եղև քաղաք մեծ ։

ՍԻՓԱՀԻ سپاهی * Զօրական, այսինքն իւրաքանչիւրն ՚ի զօրաց ․ զի Սիփահ՝ ցուցանէ զօր ․ և Սիփահի՝ զօրական ։

ՍԻՓԱՂ سپاغ * Նշ․ զայն, զի զմածունն քամեալ, և ընդ սերի խառնեալ, և բառ չափու նորին աղ և արջնդեղ ցանեալ, և ՚ի մէջ տկի ոչխարի եդեալ, չորացուցանեն, և լինի լաւ կերակուր ինչ ։ 2. Որմ կերակուր թարխ աղիւսով, զոր յաճախ ՚ի վերնատունս առնեն ․ Քէչէմէք եէնէ եուֆըչմէշ փէնիր ։

ՍԻՓԱՆԱՃ سپانج * Շոմին ․ Իսֆանագ ․ որ և ասի ՍԻՓԱՆԱԽ և ՍԻՊԱՆԱԽ ։

ՍԻՓԱՆԱԽ سپانخ * Շոմին ․ է յայտնի դալարի իմն զոր եփեն ընդ պարարտ մսոյ ․ որ և ասի ԻՍՓԷՆԱՃ, և ԻՍՊԱՆԱԽ, և ՇԻՒՄԻՑՆ, և ՍԻՊԱՆԱԽ ․ նաև ԻՍՓԷՆԱՃ, և ՍԻՓԱՆԱՃ ․ Պէր մէյրուաք սէպզէ փէշր ։

ՍԻՓԱՍ سپاس * Շնորհակալութիւն կամ գոհութիւն ․ Շիւքր ձէմիլ ։

ՍԻՓԱՍԷ سپاسه * Տես ՍԻՓԱՍ ։

ՍԻՓԱՍԻՑՏԷՆ سپاسیدن * Շնորհակալ լինել վասն ընկալեալ բարերարութեց ․ Նիմէթի միւթէշէքքիր օլմագ վէ շիւքր էյլէմէք ․ (հրամայական Սիփաս, և ապառնի Սիփասէմ ։)

ՍԻՓԱՍՏԱՐ سپاسدار * Շնորհակալ ․ Նիմէթէ շիւքր էտիճի ։

ՍԻՓԵՎԷ سپیوه * Շուքն փառաւորութիւն ․ Քէր վէ շիւքիւհ ։

ՍԻՓԷՐ سپر * Վահան և կարմոյ սուսեր ․ Գալգան ․ Քալգալէր ։ 2. Է անուն մեծամեծ ՚ի Մազէնտերանի, որոյ ձեռին զխաղողն, զձեթ, զշուշան, և զայլ նման իրս ․ զոր կապելն ՚ի փայտ ․ որ և ասի ՉԷՐԽԻԻՇԹ ․ Թուր․ Մէրտիվէն ։ 3. Մեծ տաշտ, ՚ի մէջ որոյ ձեռին զխաղողն, և զանգեն զհայս ․ Պէօյիւք Թէքնէ ։ 4. Է հրամայական Սիփարիտէն բային, որ և բարդի

ՍԻՓԱՐԷ سپاره * Է ապար մի, այսինքն մասն մի յերեսնից մասանցն ղուրանին, որ նախ էր Սիփարէ, որ թարգմանի երեսնամասն ։

ՍԻՓԱՐԻ سپاری * Խառն ․ Անէչ ․ արաբ․ حصه Մուհասսա ․ որ զինի հնձման ցորենոյ և գարւոյ, մնայ յանդի ՚ի սեղանոյ իւրում ։ 2. Ըմբռնեալ ջրկիր, ատխորդ, ըմպարանք, և նոցին նմանեաց ․ Թուր․ Գոաչէ ։ Նաև մեծին կացնոյ սրագի և նմանեաց ․ Թուրքերէն Սաբ ։

ՍԻՓԱՐԻՑՏԷՆ سپاریدن * Պատուիրել կամ յանձնել ․ Ըսմարլամագ ։ 2. Կատարել ․ Թէմամ էթմէք ․ (հր․ Սիփար, և ապռ․ Սիփարէմ ։)

ՍԻՓԱՐԻՇ سپارش * Պատուիրումն ․ Ըսմարլամա ։

ՍԻՓԵՋԿԻ سپرکی * Վէշտ և նեղութիւն ․ Բէնճ վէ միւհնէթ վէ սըքընթը ։

ՍԻՓԷՀ سپه * Է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Սիփահ ․ որոյ երկուքն ևս նշանակեն էին Իսֆահ, և Իսֆէհ ․ և նշանակեն զհեծելազօր կամ հետեւակ ․ Ասքեր ։

ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ سپهبد * Սպարապետ զօրավար ․ Չէրի պաշը ․ Սէրասքեր վէ սէրտարէր ․ որ և ասի ՍԻՓԷՀՊԷՏ ։ 2. Է յատկական մականուն թագաւորացն Դաղէրիմնեանց ․ որպիսի են և մականունքս Գայսեր, որ է մականուն թագաւորացն Հռոմայեցւոց ․ և խագան՝ թուրքաստանու ․ և Ֆաղֆուր՝ Չինու ։ Եւ գիտելի է, զի բառս ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ՝ արաբերէն ևս ՍԻՓԷՀԱՊԻՒՏ ․ և է Պէօլ ըստ բարբառոյ վաղնջական պարսից, որ նշ․ տէր ․ Սահէպ ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏ سپهبد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏԱՆ سپهبدان * Է անուն եղանակի միոյ յերաժշտութեան ․ Պէր թէրթիպ ատը փէշր ․ որ և արտաբերի Սիփէհպէտան ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏԷ سپهبده * Զօրավարութիւն ․ Չէրի պաշը ․ սէրասքերլիք ․ որ և ասի

ՍԻՓԷՀՍԱԼԱՐ سپهسالار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՀՏԱՐ, և նշանակէ զօրավարութիւն ․ Սէրտար վէ սէրասքեր ։

ՍԻՓԷՀՏԱՐ سپهدار * Զօրավարութիւն կամ զօրավար ․ Սէրասքեր ։

ՍԻՓԷՀՏԷ سپهتره * Տե՛ս ՍԻՓԷՀՏԱՐ։

ՍԻՓԷՀԳԻՐԷ سپهبره * Ժողովրդապետ կամ տոհմապետ • Էշիրէթ պէյի ... ։ 2• Գանձապետ • Խազինէտար ։

ՍԻՓԷՀՔԷՇ سپهکش * Թարգմանի զօրավար • Ասքէր չէքիճի • և մերթ նշ" յառաջնթաց զօրաց, որ երթայ զառաջեաւ զօրաց • Մուգադդէմէթիւլ ճէյշ։ Եւ երբեմն ցուցանէ զօրագլուխ • Սէրասքէր • որում զհետ երթալով զօրքն, գրեթէ քարշին 'ի նմանէ ։

ՍԻՓԷՆՃ سپنج * Նշ" հիւր • Գօնագ • որ և ասի ՄԻՀՄԱՆ • որոյ կալն և մնալն 'ի տեղւոջ ուրեք 'ի սակաւ ժամանակս է, և գրեթէ աւուրս երիս կամ հինգ։ 2• Անցաւոր։ 3• Հիւղ, շինեալ 'ի խիւղոց և 'ի ցախից յեզերս արտորէից այգեաց և պարտիզաց, ուր պարտիզպանք նստին 'ի մէջ նորին առ 'ի պահպանութիւն 'ի տապոյ արեւու, և 'ի Թացուէ անձրևի։ 4• Արօտատեղի անասնոց, որոյ խոտն և ջուրն առատ իցէ • Չէյիրլէնահ հայվանաթ, կի օթ ու սույու պօլ օլա ։

ՍԻՓԷՆՏ سپند * Սերմն կամ ունդ ինչ • Թուր" Իւզէրլիք Թօխումու • և արաբ" բառիւ բաժիշկ(ն) حرمل Հարմէլ կոչեն, զոր վասն ունելոյ օգուտ չարակնութեան, լուցանեն և այրեն 'ի հուր ոմն ծխանելի սակս աղայոց, զոր և յընկենուլն 'ի հուր ձայն արձակէ, և 'ի վեր ընդոստնու • ասի և ԻՍՓԷՆՏ, և ԻՍՓԷՆՏԱՆ ։ 2• Է անուն լերին միոջ • Պիր տաղ ադը ։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ سپندان * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՆՏ, և նշանակէ որինչ այն • որ և ասի ՍԻՓԷՆՏԻՅՆ ։

ՍԻՓԷՆՏԱ՛ՆԻ ԹԷԼԽ سپندان تلخ

Է խոտ ինչ դառն, որ կոչի Իւնէղան ։

ՍԻՓԷՆՏԱ՛ՆԻ ԽԻՒՐՏ سپندان خرد

Մանանեխ • Խարտալ ։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ԿԷՆՏԷ سپندان کنده

Է խոտ ինչ ծանրահոտ, որ ասի հայերէն փեգենայ • և արաբ" Սէտապ • որ օգտակար է յոյժ մաղասական գլխացաւութե, զոր և մուծանեն 'ի բաղադրութիւնս ոմանց դեղորէից ։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ԿԻՐՏ سپندان کرد * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՍԻՓԷՆՏԱՆՃՈՒՇ ։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ՃՈՒՇ سپندانجوش

Նոյն է ընդ բառից ՍԻՓԷՆՏ և ՍԻՓԷՆՏԱՆ • որ է սպանդի ունդ • Իւզէրլիք Թօխումու ։

ՍԻՓԷՆՏԱՐ سپندار * Մամ. Ճէմ ։ 2• Է անուն երկոտասաներորդի ամսեան արեգակնային ամի, յորում լինի արեգակն 'ի ձուկն կենդանակերպի • որ և ասի ԻՍՓԷՆՏԱՐ • որ է ամիսն Իսփէնտարմէտ ։

ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ سپندارمد * Երկիր • Զէմին ։ 2• Է անուն հրեշտակի միոջ, որ վերակացու է երկրի և ծառոց և անտառաց • և իրողութիւնք գործոց եղելոց յամսեանն Իսֆէնտարմիտ և կառավարութիւն նը առ նա վերաբերին • Պիր մէլէքի իսմի տիր ։ 3• Է անուն երկոտասաներորդի ամսեան արեգակնային ամի, յորում լինի արեգակն 'ի կենդանակերպն որ կոչի Ձուկն • որ է փետրվար ։ 4• Է անուն հինգերորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ • և է առ հասարակ կանոն պարսից, զի մինչ անուն իւրաքանչիւր ամսոյ գայցէ համեմատ աւուրն անուան, զօրն զայն առնեն տօն ցնծութե • և յայնմ աւուր պատուական վարկանէին հանդերձ ձևել, և նոր զգեստ ագանիլ, և ծառ տնկել, և զերեսս տեսանել սիրելեաց և բարեկամաց • Հէր այըն պէշինճի կիւնիւնիւն իսմի տիր ։

ՍԻՓԷՆՏՈՒԶ سپندوز * Պորտավրանի • այսինքն բոլորակն այն զոր դնեն 'ի գագաթան սեան վրանի • Չատըր թէփէսի • որ և ասի کلج ՔԻՒՄԱՃ, և ՊԱՏՐԻՅՍԷ ։

ՍԻՓԷՍ سپس * Յետոյ • Սօնրա ։ Բայց սա ոչ ածի միայնակ 'ի գործ, այլ ընդ բառիցս ՃԱՆ և ՃԻՅՆ • որպէս Ճանսըփէսը, և Ճէյնսըփէսը ։

ՍԻՓԷՍԹԷՐ سپستر * Յետագոյն • Սօնրագի • զի Սէփէս նշ" յետ, Սօնրա • և Ջէյն սէֆէս նշանակէ յետ այսորիկ, Պունտան սօնրա • և Թէր է մասնիկ բաղդատականի ։

ՍԻՓԷՏ سپد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ, ըստ չորեցունց նշանակութեց նորա • որ և ասի ՍԻՔԷՏ ։

ՍԻՓԷՐ سپر * Վահան, կամ մկունդ • Գալգան • արաբ" Ճիւննէ ։ 2• Է հրա" Սիփէրտէն բային ։ Եւ ցուցանէ կատարեալ • Թէսլիմ էյլէ •

ՍԻՓԷՐԷ سپره * Է անուն խաղու իրիք • որ կոչի Թուրքերէն Դօգուզթաշ ։

ՍԻՓԷՐԷՆԿ سپرنك * Է անուն քաղաքի միոջ մերձ 'ի Սէմէրգանտ • որ և ասի ԻՍՓԷՐԷՆԿ, և ԻՍՔԷՐԷՆԿ • Պիր շէհիր ադը տիր ։

ՍԻՓԷՐԻՅՇ سپریش * Ասպարեզ • Մէյտան •

ՍԻՓԷՐԻՅՏԷՆ سپریدن * Կատարել • Թէսլիմ էյլէմէք • (հր" Սիփէր, և ապա" Սիփէրէտ ։)

ՍԻՓԷՐԻՍՓԱՀ سپرسپاه * Է անուն մի 'ի բազում անուանցն արևու • Կիւնէշին պիր իսմի տիր •

ՍԻՓԷՐԼՈՒՍ سپرلوس * Պալատ Թագաւորական • Խանէյի փատիշահան •

ՍԻՓԷՐԿԷԱՎ سپرکاو * Է տեսակ ինչ վահանի, զոր առնեն 'ի մորթոյ եզին, և յաճախ 'ի գործ ածեն 'ի պաշտպանութ բերդի և 'ի դիմեցման • Պիր նէվի գալգան տիր •

ՍԻՓԵՐԿԷ سپرکه * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՐԻ . և նշանակէ կատարումն ։

ՍԻՓԵՐՀԷՄ سپرهم * Նոյն է ընդ բառից ՍԻՓԵՐՂԷՄ , և ՍԻՓԵՐՄ ։

ՍԻՓԵՐՂԷՄ سپرغم * Ռեհան . (ասի զամ հոտաւէտ խոտոց .) Թուր" Ֆէսլէյէն . արապ" Րէյհան . որ և ասի ՍԻՓԵՐՀԷՄ , ՍԻՓԵՐՄ , և ԻՍՓԵՐՂԷՄ ։ Եւ ուրեք գրի թէ , է այն տեսակն ռեհանի՝ որոյ տերևքն մանր են և յոյժ անուշահոտ , կոչի Սէֆէրղէմ և Շահսփէրէմ ։ Եւ այլ ոմն ասէ , թէ Սէֆէրղէմ է տերևն կոչեցեալ Հէմիշէպիւլան , այսինքն Հէմիշէպէհար . որ է մշտադալարուն , որ ոչ լինի տերևաթափ ։

ՍԻՓԵՐՃԻ سپرچی * Ուրախութիւն . Շադլըգ ։

ՍԻՓԵՐՄ سپرم * Տե՛ս ՍԻՓԵՐՂԷՄ ։

ՍԻՓԵՐՊԱԶ سپرباز * Վահանակիր , որ ՚ի մարտի վահան ՚ի գործ ածէ . Գալգան ճէքէն ճէնկ էրէն ։

ՍԻՓԵՐՏԻՐԻՔ سپردرک * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԱՐՉԷ , որ է Թաշկինակ . Տէսթմալ ։

ՍԻՓԵՐՔ سپرک * Է տեսակ ինչ յազգէ ծաղկաց , որ յաճախ յայտ լինի յերեսս մանկանց տղայոց . Պիր ճիչէկ թիւրի Գապարճըգ նէվինտէն ։

ՍԻՓԹԱՆ سپتان * Նշա" զխոտն զայն , որ կոչի Պէյսու . արապ" سوس Սուս , և عرق سوس Ըրգի սուս . զոր թրջեալ և զջուր նորին առեալ ՚ի գործ ածեն . և է յոյժ օգտակար չոր հազի ։

ՍԻՓԹԱՔ سپتاک * Նշ" զայն սպիտակ դեղն , որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց . Թուրքերէն Աքճէ . որ և ասի ՍԻՓԻՅՏԷ ։

ՍԻՓԻՀՐ سپهر * Երկին . Կէօք ։ Իսկ ոմանք ասեն թէ՝ յատկաբար է անուն առաջին շարժունին , որ է Ֆէլէքի ադլաս ։

ՍԻՓԻՀՐԱՍԱ سپهرآسا * Երկնանման . Կէօք կիպի ։

ՍԻՓԻՅՉԷ سپیچه * Սպիտակ բորբոս , այն զփշրանս հացի , որ լինի ՚ի վերայ քացախի և գինւոյ . Սիրքէ վէ շէրապըն իւզէրինտէ պէյազ էնճէք խօրթօլօ քիֆ օլան նէսնէ տիր ։

ՍԻՓԻՅՏ سپید * Սպիտակ . Թուր" Աք . արապ" Պէյազ . և չէղաթայերէն Աքարղու ։ 2 . Է անուն ամրոցի միոյ , որ կոչի Գալէի սէֆիտ ։

ՍԻՓԻՅՏԱԼ سپیدال * Սօսի . Թուրքերէն Չինար աղաճի ։ Եւ ոմանք ասեն սպիտակ բարտի . Պէյազ Գավագ ։

ՍԻՓԻՅՏԱՃ سپیداج * Է այն սպիտակն , որով շպարեն կանայք զերեսս իւրեանց . և նըկարիչք ՚ի գործ ածեն ՚ի նկարս . ռամկօրէն Ֆասփիտաճ ։

ՍԻՓԻՅՏԱՊ سپیداب * Որ և ասի ՍԻՓԻՅՏԱՊ . Տե՛ս ՍԻՓԻՅՏԱՃ , որ է ապաբացուցեալն բառիցս այսոցիկ ։

ՍԻՓԻՅՏԱՐ سپیدار * Սպիտակ բարտի . Պէյազ Գավագ աղաճի ։

ՍԻՓԻՅՏԷ سپیده * Առաւօտեան պահ . Սապահ վագթի . և ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ՍԻՓԻՅՏԷՏԷՄ ։ 2 . Է սպիտակն այն , որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց . Շօլ աքճէ քի գատընլար իւզլէրինէ սիւրէրլէր ։ 3 . Սպիտակութիւն աչաց և ձուոյ . Կէօզիւն վէ եումուրթանըն պէյազը . բայց հակադարձին յիշատակի . զի ասի Սէֆիտէ և Սիյահէ . այսինքն սպիտակութեան և սևութեան աչաց . Նաև Սէֆիտէ և Զէրտէ , որ է սպիտակուց և դեղնուց ձուոյ ։

ՍԻՓԻՅՏԷԿԻ سپیدکی * Է սպիտակութիւն այն՝ որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց , զի յաչս տեսողաց գեղեցիկ երևեսցին . Աքճէ . Իսկ հասարակօրէն որինչ վերաբերի առ սպիտակն , կոչի Սէֆիտէնի ։

ՍԻՓԻՅՏԷՏԷՄ سپیده دم * Առաւօտ . Սապահ վագթի ։ Եւ գիտելի է՝ զի Տէմ ցուցանէ պահ . Վագթ . և քանզի յայնմ պահու կարի իմն յայտ լինի սպիտակութիւնն , նորին աղագաւ այսպէս անուանակոչեալ է ։

ՍԻՓԻՅՏԹԱՔ سپیدتاک * Է ծառ իմն՝ որ ունի զպտուղ կարմրերանգ ընդ ողկոյզ խաղողոյ , որով խաղախորդք , այսինքն Տէպպաղք զմորթս յօրինեն կազմեն . արապ" كرمة البيضا Քէրմէթիւլպէյզա . Թուրքերէն Աքասմա . Պիր աղաճ թիւր Գըրմըզը ւէմիշ վէրիր օլուր ։

ՍԻՓԻՅՏԻ سپیدی * Սպիտակութիւն . Պէյազլըգ . Թուրքերէն Աքլըգ ։

ՍԻՓԻՅՏԽԱՐ سپیدخار * Է այն փուշն՝ որ ասի Թուր" Չագըր տիքէնի . արապ" Շէվքէթիւլ պէյզա . և Թարգմանի սպիտակ փուշ ։

ՍԻՓԻՅՏՄԷՐՏ سپیدمرد * Է խոտ իմն նման Պասթընագֆըրուղի , որոյ բունն սպիտակ է . և տերևն կանաչ . Պիր օթ տիր ։

ՍԻՓԻՅՏՄՈՒՀՐԷ سپیدمهره * Է տեսակ իմն փողոյ . Պիր նէվ պօրու տիր ։

ՍԻՓԻՅՏՊԱ سپیدبا * Տե՛ս ԻՍՓԻՅՏՊԱ ։

ՍԻՓԻՅՏՊԱՄ سپیدبام * Սպիտակերանգ . և գիտելի է՝ զի յողջ սպիտակին գոյն , կամ երանգ բառքս ոչ ունին զտեղի . բայց միայն այն երանգ՝ որ իցէ հակեալ ՚ի սպիտակութիւն , կարէ կոչիլ Սէֆիտֆամ . Թուրքերէն Պէյազ ըէնկ . որ և ասի ՍԻՓԻՅՏՖԱՄ ։

ՍԻՓԻՅՏՊԵՐԿ سپیدبرگ * Է անուն խոտոյ իրիք , որ ասի Թուրքերէն Իշլէր . և արաբերէն Պաղլէի եէմանիէ ։

ՍԻՓԻՅՏՎԱ سپیدوا * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏՊԱ ։

ՍԻՓԻՅՏՏԻՒՄ سپیدروم * Աշխունի՞ որոյ տունն սպիտակ է. Գառյրօաշը պէյազ չէօյէրձինէ ։

ՍԻՓԻՅՏՏԷՍԹ سپیددست * Առատաձեռն. Սախի վէ ջէօմէրտ. Ճէօմէրտ. (որոյ ներհակն ասի Սիյէհտէստ ։)

ՍԻՓԻՅՏՐԷՆԿ سپیدرنگ * Սպիտակ երանգ, այսինքն ճերմակագոյն. Պէյազ րէնկլի ։

ՍԻՓԻՅՏՐԷՎ سپیدرو * Է այն բազէն, որ կոչի Խոտէյրէ փօշան ։

ՍԻՓԻՅՏՐՈՒ سپیدرو * Թարգմանի ճերմակերես, այսինքն պարզերես, որով իմանի այր բարեգործ. Աքէշի սութէս սահէօք. որոյ վերացեալն լինի Սէֆէյտրուլի ։

ՍԻՓԻՅՏՐՈՒՅ سپیدروی * Անագ. Գալայ, որով անագեն պղնձեղէն անօթս. Քի տընէէ պաքըր գալայլարլար ։

ՍԻՓԻՅՏՓԱ سپیدبا * Յաղողամն. Մէշպէ գաօքէմ. (Որոյ ներհակն կոչի Սէպզէ ։)

ՍԻՓԻՅՏՓԷՐ سپیدپر * Մոծակ. Սիվրի սինէկ. որ և ասի ՓԷՇՇԷ ։

ՍԻՓԻՅՏՓՈՒՇ سپیدپوش * Սպիտակազգեաց. Թուրքերէն Աք կիյիմլի ։

ՍԻՓԻՅՏՓՕՍԹ سپیدپوست * Սպիտակամորթ. Աք տէրիլի ատէմ ։

ՍԻՓԻՅՏԳԷԱՐ سپیدکار * Բարեգործ. Սալիհ ։

ՍԻՓԻՅՏՖԱՄ سپیدفام * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏՊԱՄ ։

ՍԻՓԻՍԹ سپست * Առուոյտ. Եօնճա. որ և ասի ԻՍՓԻՍԹ. և տեղին՝ ուր առատ է սա, կոչի Սէֆիսթլիք ։

ՍԻՓԻՐԻ سپری * Կատարումն կամ լրումն գործոյ. Իթմամ եէթըր. որ և ասի ԻՍՓԻՐԻ ։

ՍԻՓԻՐԻՅՍ سپریس * Ասպարէզ. Մէյտան. որ և ասի ԱՍԻՐԻՅՍ, ԻՍՓԻՐԻՅՇ, ԻՍՓԻՐԻՅՍ, և ՍԻՓԻՐԻՅՇ ։

ՍԻՓԻՐԻՇԻՒՏԷՆ سپری شدن * Կատարիլ. Թէմամ օլմագ. (հրամայական Շէվ, և ապառնի Շէվէտ ։)

ՍԻՓԻՐՏԷՆ سپردن * Ոտիւք կոխել. Այագ իլէ պասմագ ։

ՍԻՓԻՒՇ سپش * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԷՂՈՒԼ. արաբերէն Պէշլէ Գաֆլա ։

ՍԻՓԻՒՐՏ سپرد * Է անցեալ ժամանակն երրորդ դէմս եզական Սիփիրտէն բային, և նշանակէ յանձնեաց. Թէսլիմ էթթի ։

ՍԻՓԻՒՐՏԷՆ سپردن * Հաւաքել. Տէփլէմէք ։ 2. Յանձնել. Ըսմարլամագ ։

ՍԻՓՈՒԽԹԷՆ سپوختن * Զիր ինչ ՛ի միջոյ իրի իրիք բռնաբար քարշելով հանել. Զօր իլէ չէքիպ չըգարմագ ։ Եւ և ս ՛ի մէջ իրի իրիք զիր ինչ ուժգնութ(եամ)բ մուծանել և դնել. և է սա ՛ի ներհականշան բառից անտի ։

ՍԻՓՐԷ سپره * Է սեաւ ներկ, որով հանդերձս ներկանեն. Գարէ պօյա տիւր ։

ՍԻՓՐԷՆԿ سپرنگ * Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ՛ի Սեմերգանդ. Պիր շէհիր ատը տիւր. որ և ասի ԻՍՓԷՐԷՆԿ, և ԻՍՔԷՐԷՆԿ ։

ՍԻՓՐԷԳ سپرک * Է խոտ ինչ, զոր ջրով եռացուցեալ դեղին գոյն ներկանեն. որ և ասի ԻՍՓԷՐԷԳ. Պիր օթ տիւր ։

ՍԻՓՐԻՅԿ سپریک * Է խոտ ինչ, որում Թէրթիյաշ ասեն ։

ՍԻՓՐԻՅՍ سپریس * Է թեթևացուցեալ ՛ի բառէն ԻՍՓԷՐԻՅՍ, և նշանակէ ասպարէզ. Ալմէյտանը ։

ՍԻՓԳ سپک * Դեղնիլն արտորէից. Էքինլէր սարը օլմասը. Ջէրտէշիւրթէնք չէշիմէ ։

ՍԻԳԷԱՀԷՆ سکاهن * Է ներկ ինչ սեաւ, զոր առնեն քացախով և կեղևով նռան, և այլ իրօք ինչ, և այնու հանդերձ ներկանեն. Պիր սիյահ պօյա տիւր ։

ՍԻԳԷՆԷ سکنه * Շաղափ. (է գործի մի ՛ի գործեաց հիւսանց, որով ծակեն զփայտ և զտախտակ.) Թուրքերէն Պուրղու. որ և ասի ԻՍԳԷՆԷ ։

ՍԻԳԷՆԿԻՒՊԻՅՆ سکنکبین * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԿԷՆԿԻՒՊԻՅՆ. և է սա յոյժ պատուական օշարակ, որ օգուտ մեծ ունի ՛ի փարատութեան տենդի, և ՛ի վանութիւն մաղձի և մաղասի ։

ՍԻԳԷՆՃԻՅՏԷ سکنجیده * Տաշեցեալ և խածեալ, և հազալով ընդ ուրկուրն ձայն հնչման եկեալ. Թիրաշլըանը վէ ... ։

ՍԻԳԷՆՏԷՐ سکندر * Նախ նոյն է ընդ բառին ԻՍԳԷՆՏԷՐ, որ է Աղեքսանդր մակեդոնացին. Իսքէնտէրի ռումի ։ 2. Նշ" զգլորելով անկանելն գլխիվայր երիվարին՝ յընթանալ կամ ՛ի վազելն իւրում. և ըստ այսմ նշանակութեան շարակցեալ Է բայիւ խօրտէն՝ ասի Սիգէնտէր խօրտէն. Ատ էյէրինին վէ ... ։ Տես և ՛ի բառն ՓԻՒՐԹԷԳ ։

ՍԻԳՈՒՐԷ سکوره * Կաւակերտ պնակ

և սկաւառակ. Դօֆթրան չէտուէ դողօն. որ և ասի ԻՒՍՔԷՐԷ ։

ՍԻՔՔԷ سكه * Վարք. Սէյրէթ. 2. Տարազ և կերպ. Դարզ վէ ըէսմ։ Իսկ ըստ արաբաց այն փորագրեալ երկաթն նկարակերտեալ գրուածով, զոր հարեալ յոսկի և յարծաթ, գրուածս տպաւորեն 'ի նմա յանուն թագաւորին ։

ՍԻՔՔԷՏԱՐ سكه دار * Տպաւորող դրամոյ. Սէքքէ ուրան ։

ՍԻՖԱԼ سفال * Խեցի. Թուր" Սաքսը. արաբ" Ֆախար. և չէղա" Թաղար։ Այսինքն է անօթ կաւեղէն. որպիսի է պտուկն, սինակն, և այլք նմանք։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՍԻՖԱԼՈՒ, և նշ" զկեղև ընկզոյ, նշոյ, կաղնոյ, պիստակի և այլն. Թուրքերէն Գապուգ ։

ՍԻՖԱԼԷ سفاله * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՖԱԼ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա. և ցուցանէ զխեցեղէն անօթս. Դօփրագ ղապ. որ և ասի ՍԻՖԱԼԻՑՆԷ ։

ՍԻՖԱԼԻՑՆ سفالين * Խեցեղէն. Դօփրագտան ղապ. Թուրքերէն Սաքսը. որ և ասի ՍԻՖԱԼԻՑՆԷ ։

ՍԻՖԱԼՈՒՏ سفالود * Կեղև ընկզոյ, նշոյ, կաղնոյ, պիստակի, և նմանեաց. Թուրքերէն Գապուգ ։

ՍԻՖԱԼՖՈՒՐՈՒՇ سفال فروش * Վաճառող խեցեղինաց ։

ՍԻՖԱՆԱԽ سفاناخ * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԱՆԱԽ, որ է շոմին. որ և ասի ԻՍՓԷՆԱՃ, ԻՍՖԷՆԱՃ, և ՍԻՓԱՆԱՃ ։

ՍԻՖԱՐԻՇ سفارش * Տես ՍԻՓԱՐԻՇ ։

ՍԻՖԷՆՏԱՐՄԻՒՏ سفندارمد * Տես ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ ։

ՍԻՖԹ سفت * Անձուկն և խիստ. Եօղուն վէ ղատը։

ՍԻՖԹԷ سفته * Հասարակօրէն նշանակէ թանձր և սոսնձար և հաստատուն. Ղալըն վէ մէհքէմ։ Իսկ յատկապէս՝ թանձր հանդերձ. Ճամէէ ղալըն. որ և ասի ՀԷՆԿԻՒՖԹ ։

ՍԻՖԹԷՆ سفتن * Է անուն գաւառի միոյ. յորում արտադրի Մէշէ։ 2. Է բայ, և նշանակէ թանձր առնել, և հաստատուն կազմել. Ղալընլաշ վէ մէհքէմ էթմէք ։

ՍԻՖԻՑՏ سفيد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՑՏ, որ է սպիտակ. Թուր" Աք. արաբ" Պէյազ. և չէղաթայերէն Աղարղու ։

ՍԻՖԻՑՏԱՊ سفيداب * Տես ՍԻՓԻՑՏԱՃ. որ է արաբացուցեալն սորին ։

ՍԻՖԻՑՏԷ سفيده * Նոյն է սա ընդ բառին ՍԻՓԻՑՏԷ ։

ՍԻՖԻՑՏԹԷՐ سفيدتر * Սպիտակագոյն. Աքրագ ։

ՍԻՖԻՑՏԹԷՐԻՑՆ سفيدترين * Եւս սպիտակագոյն. և է գերադրականն ։

ՍԻՖԻՑՏՄԻՒՀՐԷ سفيدمهره * Տես ՍԻՓԻՑՏՄԻՒՀՐԷ, որ է փողկապմեալ 'ի խեցեմորթէ. Պէյ նէվի պօրու տէյր ։

ՍԻՖԻՑՏՊԱ سفيدبا * Մածնաթան. Եօղուրթ չօրպասը. որ և ասի ՄԱՍԹԱՊԱ, ՄԱՍԹՊԱ, և ՍԻՓԻՑՏԱՊԱ ։

ՍԻՖԻՑՏՓՈՒՇ سفيدپوش * Սպիտակազգեաց. Աք կէյինմիշ ։

ՍԻՖԻՑՐ سفير * Միջնորդ առևտրում հանդերձից, և այլոց վաճառելի և գնելի իրաց. Տէլլալ։ Իսկ ըստ արաբաց Թղթատար, սուրհանդակ. Մէքթուպ կէօթիւրիճի. Գասըտ։ Քանզի ըստ արաբաց سفر Սէֆէր ցուցանէ գրեցեալ թուղթ. իսկ Սէֆիր՝ գործողն նորին ։

ՍԻՖԼԻ سفلى * Պայտն պղնձի. Պաքըր չէօմլէկ. որոյ բերանն բաց լինի։ Իսկ ըստ արաբաց ցուցանէ ցած կամ ստորին. Աշաղը ։

ՍԻՖԼԻՑՏԷՆ سفليدن * Սուլել. Սըգըգ չալմաք ։

ՍԻՖՍԱՐ سفسار * Միջնորդ տուրևառութեան վաճառի. Տէլլալլըգ էթմէ. որ և ասի ՍԻՑՊՍԱՐ. իսկ արաբերէն Սիմսար ։

ՍՈՒ سو * Կողմն. Դարաֆ. Ճանիպ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՆ. որ նշանակէ Սան. այսինքն համագոյն և նման. Մէսէլ վէ մանէնտ։ 3. Է կրճատեալ 'ի բառէն Սուտ։ 4. Լուսաւորութիւն, այսինքն ճառագայթ. Րօշէնայի, էօնիւ չըյա։ Իսկ 'ի թիւրքիսթանի 'ի գործ ածեն զսա 'ի նշանակել զջուր. ոպ և թուրքերէն ասի صو Սու այլով տառիւ ։

ՍՈՒԶ سوز * Է հր" Սուխթէն բային, որ և բարդի ոպ Տէլսուզ, և Նէյսուզ. Եւ յայսպիսի տեղիս ունի զզօրութիւն ներգործական ընդունելութեան։ 2. (Իբր բայածական) այրեցումն. Եանըգ ։

ՍՈՒԶԱ سوزا * (առաւելական ընդունելութիւն 'ի Սուխթէն բայէն) Այրեցող. Եագըճը. սօզէնագ. զի ասի՝ Րէնճ սուզա, այրեցող վէր. Եագըճը եարա ։

ՍՈՒԶԱՆ سوزان * (առաւելական ընդունելութիւն 'ի Սուխթէն բայէն) Այրեցող նաև այրող. Եանըճը վէ եագըճը ։

ՍՈՒԶԱՆԻՑՏԷՆ سوزانيدن * (անցող" Սուխթէն բային) Այրել տալ. Եագտըրմագ ։

ՍՈՒԶԱՐ سوزار * Արծարծումն հրոյ. Աթէշի ուլէնտիրմէ ։

ՍՈՒԶԱՐ ԳԵՐՏԵՆ سوزارکردن * Արծարծանել.

ՍՈՒԶԱՔ سوزاک * Է ախտ ինչ՝ որ կոչի Թուրքերէն Պէլ սօղուգլըղը. և արաբերէն Գուրհէյի մէսանէ.

ՍՈՒԶԵԱՆ سوزیان * Օգուտ. Նէֆ՚. որ և ասի ՍՈՒՏ. 2. Ինչք, արծաթ և ոսկի. Մալ վէ սըյմ իւ զէր. 3. Խորհուրդ և զրոյց Թագուն. Բաղ վէ խաղէյէ գէինհան. 4. Նոյն է ընդ բառին ՌԵՀԱՎԵՐՏ, որ է Էրմէղան.

ՍՈՒԶԵՆ سوزن * Ասեղն. Իյնէ. արաբերէն Իպրէ. և չէղաթայերէն Մանդաա.

ՍՈՒԶԵՆԻ سوزنی * Տե՛ս ԹԵՊԻ.

ՍՈՒԶԵՆԿԵՐ سوزنكر * Ասղնագործ. Իյնէճի.

ՍՈՒԶԵՆՏԱՆ سوزندان * Ասղանոց. (է ամանիկ ինչ, յորում պահի ասեղն.) Թուրքերէն Իյնէլիք.

ՍՈՒԶԵՆՏԷ سوزنده * (ընդունելութ ներգործական Սուխթէն բային) Այրող կամ կիզող. Եագըճը.

ՍՈՒԶԻՑՏԵՆ سوزیدن * Նոյն է ընդ բային ՍՈՒԽԹԵՆ.

ՍՈՒԶԻՇ سوزش * (բայածականն Սուխթէն բային) Այրեցումն. Եանմագ.

ՍՈՒԶԻՒԿԻՒՏԱԶ سوزوكداز * Այրումն և հալումն. Եանմագ էրիմէք.

ՍՈՒԶՆԱՔ سوزناک * Ցաւ այրող. Գաւրը եագըճը. Եւ ասա վանկս Նաք՝ է մասնիկ ածականական.

ՍՈՒԶՆԻՑԱՄ سوزنیام * Ասղանոց. Իյնէլիք. ուր ասղունս դնեն. և է սա համառօտեալ ՚ի բառէն Սուզէննիյամ, բաղձմամբ միոյ վանկին Էն.

ՍՈՒԹԱՄ سوتام * (բառ բնակչացն Դուռ գաւառի) Փոքր և սակաւ. Քիւչիւք վէ ազ.

ՍՈՒԺԷ سوژه * Խոնձան, զոր ՚ի վարոսն անցուցանեն. Թուր՚ Ոչգուր. 2. Խէշլէք, զոր կարեն յանուն շապկաց և պատմուճանաց.

ՍՈՒԼ سول * Հասարակօրէն նշ՚ զներբանս անասուն կենդանեաց. իսկ յատկապէս՝ զներբան ուղտու. Տէվէ թաբանը. 2. Գորշ, այսինքն մոխրագոյն. Պօզրէնկ. խաքիսթէրրէնկ.

ՍՈՒԼԱԽ سولاخ * Տե՛ս ՍՈՒՐԱԽ.

ՍՈՒԼԷ سوله * Ընտանին, որոյ հայրն և մայրն ծառայք են, և ինքն ՚ի նցէ ծնեալ. Պէնտէի խանէզատ. 2. Ճակ. Տէլիք. որ և ասի ՍՈՒՔԷ.

ՍՈՒԼԷՔ سولک * Դեղնումն արտորէւոց, որ մինչև է հասկ կապեալ՝ վա՛ նուաղութն ջրոյ, կամ այլ պատճառի դեղնեալ ապականի. որ և ասի ՍՈՒՅԷՔ, ՍՈՒՎԱՔ, և ՍՈՒՔԷՔ. Էքին սարարմագ. չէրփէն գըշլըշար.

ՍՈՒԽ سوخ * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՑԱԶ, որ է սոխ. Թուրքերէն Սօղան.

ՍՈՒԽԹԷ سوخته * Այրեցեալ. Եանմըշ. (է կրաւորա՛ ընդունելե՛ Սուխթէն բային) 2. Աբեթ, որ լցէ յայրեցած կտաւեղինէ. Պէզտէն եանմըշ գավ. 3. Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒԽԹԷ. 4. Է անուն միոյ գանձու յուլթեցունց գանձուցն Խուսրէվ փէրվիզին. զի ասի՝ Կէնճի սուխթէ. Խոսրէվ փէրվիզին սէքիզ խազինէսինտէն պիր խազինէսինին ատը տըր.

ՍՈՒԽԹԵՆ سوختن * (բայ հասարակ) Այրիլ և այրել. Եանմագ վէ եագմագ. չէղաթայերէն Կէօյմագ վէ կէօյտիւրմէք. (հրամայական Սուզ, և ապառնի Սուզէտ.)

ՍՈՒԿ سوک կամ ՍՈՒՔ * Սուգ. Թուր՚ Եաս. և արաբ՚ Մաթէմ. 2. Քիստ. (որ է փուշն եղեալ ՚ի հասկի ցորենոյ և գարւոյ.) Թուրքե՛ Գըլչըգ. որ և ասի ՏԱՍԷ. 3. Նմանութիւն ասի և զքարց մօրուաց. Քէօսէ սագալ.

ՍՈՒԿԵԱ سوکا * Ցած ագաւոր. Ղայէն ժանէմշէրի, վէ եաւշա.

ՍՈՒԿԵԼ سوکل * Նոյն է ընդ ՍՈՒԼԷՔ.

ՍՈՒԿՎԱՐ سوکوار * Սգաւոր. Եասլը վէ մաթէմզէտէ. մաթէմ էթէճի.

ՍՈՒԿՏԱՐ سوکدار * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՍՈՒԿՎԱՐ.

ՍՈՒԿ ՏԱՇԹԵՆ سوكداشتن * Սուգ ունել, այսինքն սգալ. Եաս թութմագ.

ՍՈՒԿՐԻՑՇ سوکریش * Քարց. Քէօսէ.

ՍՈՒՀ سوه և **ՍՈՒՀԷ** سوهه * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՆԻՇ, և նշանակէ զայն մանրուքն երկաթոյ, որ թափի ՚ի բերանոյ խարտոցի. Տէմիր էյէնթիսի.

ՍՈՒՀԱՆ سوهان * Խարտոց. Էյէ. որ և ասի ՍՈՒՀԷՆ.

ՍՈՒՀԻՇ سوهش * Տե՛ս ՍՈՒՆԻՇ.

ՍՈՒՀՊԷԹ صحبت * (բառ արեալ) Նստիլն ՚ի բազմականի. Մէճլիսդէ օթուրմագ. Եւ սիրելութ առնել. Տօսթլուգ գըլմագ. Եւ յայսմանէ առեալ նաև մերձաւորութ առնել, այսինքն շաղաշարիլ. Ճիմա գըլմագ.

ՍՈՒՄԱԴ سماد * Սեղան կերակրովք զարդարեալ. Թուրքերէն Սօֆրէ. որ բուն պարսկերէն ասի Խան, կամ Խօն.

ՍՈՒՄԱՆ سومان * Սակաւ իր. Ա՛չ նէսնէ. չէյչէք շէյ. 2. Է անուն տեղւոյ իրիք.

կամ խաժակն, որ առաջնոյ լինի ձիոյ ․ Տօ֊ պաղրամ գօշ ։ (Եւ է սա բարդեալ 'ի բառէս Սերա ․ որ է եղջերն ․ և 'ի հրամայականէ Զէ֊ ռին բայի ․ որ է Զեն ․ այսինքն հար ։)

ՍԻՒՐՈՒԹ سروت * Նոյն է ընդ բա֊ ռին ՍԻՒՐՈՒՏ ․ և նշանակէ երգ ․ իշլամօք ։

ՍԻՒՐՕՒՆ سرون * Նռան ազգի մար֊ գայ ․ Թուր" Որմա , կամ Որմա ։ 2 ․ Գուսակն ո և խցէ անասուն կենդանեաց ․ Հէր չիչխ հայ֊ վանըն ալդըրը ։ չէդր" ևս Ողմա ․ տես և ԱՆԵՐ , ԱՆՍԻՒՐ , ԻՒՍԹ , ՇԻՆՋԴԵՆՔ , և ՍԻՒՐԻՑՆ ։

ՍԻՒՐՈՒՇ سروش * Հրեշտակ ․ արաբ" Մէլէք , և Մէլաքէք ․ որ և ասի ՓԵՐԻՇԹԷ ։ 2 ․ Է անուն ուղտատարերորդի աւուր իւրաքանչ֊ իւր արեգակնային ամսեան , յորում աւուր պի֊ տոյ է ասնել աղօթս և պաղատանս և մաղթանս , և խնդրել զգեստ կարեաց ․ և ոչ է արժան զբա֊ ղել 'ի գործս ինչ ․ և պարտ է խորշել 'ի յանցանաց և 'ի մեղաց ։ Այսն խմաստէր պարսից՝ թէ զան հրեշտակք երկոտասան , որք անուանեալ կոչեն ընդ անուանց ամսոց երկոտասանից ․ և իւրաքանչ֊ իւր հրեշտակ կարգեցեալ է վերակացու 'ի կա֊ ռավարութիւն իրողաց և գործառնութեան եղելոց յամսեանն և յաւուրն՝ որ կոչեցեալ լինի յանուն իւր ․ և յայն սակս իւրաքանչիւր օր՝ որ զայ հա֊ մեմատ անուան ամսոյն , զօրն զայն օրհնեալ և աղօթք համարեալ , առնեն 'ի նմին աւուր տօն ուրախութեան ազգն պարսկական ։ 3 ․ Նշանակէ քաղցր հնչիւն ․ Աճուշ խօշ , վէ նաղմէ ։

ՍԻՒՐՈՒՇԷ سروشه * Հատուածաբանն նշանակէ հրեշտակ ․ Մէլայէք ։ Իսկ յոգնակաբար՝ Գաբրիել հրեշտակապետ ․ Ճէպրէյիլ Էմին ։

ՍԻՒՐՈՒՏ سرود * Երգ ․ Թուրքերէն Իր ․ և Իրլամօք ։

ՍԻՒՐՈՒՏԵՆ سرودن * Երգել ․ Իրլա֊ մօք ․ (հրա" Սիրայ , և ապառնի Սիրայէդ ։)

ՍԻՒՐՈՒՏԿՈՒՅ سرودکوی * Տե՛ս ԽԻՒՆՆԵԱԿԵՐ ։

ՍԻՒՐՈՒՏ ԿՈՒՖԹԷՆ سرودکفتن Տե՛ս 'ի վերոյ ՍԻՒՐՈՒՏԵՆ ։

ՍԻՒՐՋԵՊ سرجب * Է արաբ բնչակի֊ տակ , որ յայտ լինի 'ի մարմնի մարդոյ 'ի յաւել֊ ուածոց մաղասին , զոր բժիշկքն կոչեն Պոլակի էպիւղ ․ այս ախտ լինի և ուռա , յորժամ խառնի ուռնաղէ 'ի նա ․ Պիէր պէյաղ չէտէ փէօր վէճհէտի ենտաքի ։

ՍԻՒՐՊ سرب * Կապար ․ Գուրշուն ․ որ և արաբերէն Սէուրէօդ , նաև اسرب Իսուրէօդ ։

ՍԻՒՐՊՍՈՒԽԹԷ سرب سوخته * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՍԽԻՒԹ , որ է Բոռէքէ դուշի ․ որով կանայքն թխացուցանեն զյօնս և զկարս իւրեանց ․ և Թարգմանի կապար այրեցեալ ։

ՍԻՒՐՎԱՍ سروا * Խոստացումն ․ Մէուէա֊ ըէմէ , եաճ էնէք ոէօյլէմէք ․ Սէօյլան էօռքիլէն ։

ՍԻՒՐՎԱԼԷ سرواله * Է փաշ իմն որ կառուցի 'ի հանդերձս , և դիւրաւ ոչ պատառի ․ Պիէր նէվ գէտէն փէօր ։

ՍԻՒՐՔ سرک * Հարսանիք ․ Թուրքերէն Դուղամուգ ․ որ և ասի ՍԻՒՐԽՋԷ ։

ՍԻՒՐՖ سرف * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՐ֊ ՖԷ , որ և կրկնելով ասի ՍԻՒՐՖ ՍԻՒՐՖ ․ և սա ևս զնոյն նշ" ․ բառ այսինք , Զի սէրմէ սէօրէֆ սէօրէֆ իւֆքիլաղէմ էյնէմ , նէչունի սէօրէֆ սէօրէքէմ գեան պէ֊ ճոմէ ․ որ և ասի ՍԻՒՐՈՒՖ ։

ՍԻՒՐՖԷ سرفه * Հազ ․ Էօսքիւրիւք ․ արա֊ բերէն سعال Սէալ ։

ՍԻՒՐՖԷԳԷՐՏԵՆ سرفه کردن * Հազալ ․ Էօսքիւրմէք ․ ասի և ԽԻՒՖԻՑԵՆ , ԽԻՒՖԻՑԵՆ ։

ՍԻՒՐՖԻՑՆ سرفین Ծնօտ ․ Գուշ Էէդի ։

ՍԻՒՐՖԻՑՏԵՆ سرفیدن * Հազալ ․ Էօս֊ քիւրմէք ․ (հր" Սիւրֆ , և ապառ" Սիւրֆէդ ։)

ՍԻՒՐՖՈՒՃ سرفوج * Նշ" ․ զերն զայն՝ որ կոչի Լնոյ , որով ներկանեն զմատունս և զո֊ ձեռս հանդերձս , և այլ զոյն կարմիր ․ և ևս սու֊ սերազարդք այնուիկ հաստատեն զերկաթն յոլ֊ քաներեւոյն սուսերի ․ Վէ գըլըճլըրըն սէնըն սէ֊ փէտի գարըշէպ ճիւհէրի պէզէրլէր ։

ՍԻՒՓԱՐ سپار * Է անուն իմն խոտոյ ․ որ լինի սրածայր ․ որով նախ պատառեն զգե֊ տինն , և յետ այնորիկ տափարակ երկաթով այն֊ ուիկ՝ որ կոչի Աճենտէքի , հերկեն ․ այսինքն նա֊ զաս առնեն ․ Պիէր նէվ չէքի փէմէրդի փէօր ուշտի սէվէր օլուր ։ Գարաճեալ նչա" հնձան , 'ի մէջ որոյ ձգեն զխաղողն և զալլ իրս ․ Եւ այլուր զրի ամեան , որով կրեն զգինի ․ Շէրապ դաշըրաճագ շարէ ։

ՍԻՒՓԻՒՂ سپغ * Առատաղեան ․ Սաքէէ խան ։

ՍԻՒՓԻՒՇ سپش * Ոջիլ ․ Թուր" Պիթ ․ նաև Քէհլէ ․ արաբերէն قمل Գումլ ։

ՍԻՒՓԻՒՍ سپس * Տե՛ս 'ի վերոյ ՍԻՒՓԻՒՇ ։

ՍԻՒՓԻՒՍԹ سپست * Գարշ հաւ ․ Պօսըտ նաթօշ ․ որ արաբերէն ասի Պիւրտ ։

ՍԻՒՓԻՒՐԶ سپرز * Փայծաղն ․ Տալագ ։

ՍԻՒՓԻՒՐՏԵՆ سپردن * Պատուիրել , նաև յանձնել ․ Ըսմարլամագ , վէ դափշըրմագ ․ (հրամայական Սիփար , և ապառնի Սիփարէդ ։)

ՍԻՒՓՇԷ سپشه * Ականջ ․ Պիթ սէրչէսի ։

ՍԻՒՓՈՒԶ سپوز * Է համանմանական Սիւփուրլէն բային ։

ՍԻՒՓՈՒԶՔԵԱՐ سپوزکار * Նշանակէ զայնպիսի ոք , որ յառաջագոյն զգործ իւր վճարեալ զանցուցանէ , կամ այլ ինչ պատճառի . Օւ իշինի անէնտէն փուրլէր իտ էյի ինին գօր ։

ՍԻՒՓՈՒԶԻՑՏԵՆ سپوزیدن * Տե՛ս ՍԻՒՓՈՒԽԹԵՆ ։

ՍԻՒՓՈՒԽ سپوخ * Թակ կամ տափան , որով Թափինչք ապխտակացուցանեն զկտաւեղէնս . Դօգմագ ։

ՍԻՒՓՈՒԽԹԵՆ سپوختن * Զիր իմն բանի մուծանել յիր ինչ . Պիր նէսնէյի պիր նէսնէյէ չօք էչէ սօգմագ ։ Եւ զիր ինչ խԹել . Սանճմագ ։ Եւ յորմն բեւեռ հարկանել . և ՚ի գետինն ցից վարսել . և մխել ՚ի մարդ զպատերազմական գործի , և այլ սոցին նման զինչ և իցէ . Տիվարէ մըխ գագմագ , վէ էյէրէ գազըգ գագմագ . վէ ատէմէ ուէնպի հարպ սօգմագ . վէ պաշգա պունլար կիպի հէրշէյ օլուրսէ . (Համանմանական Սիւփուղ , և անցանի Սիւփուղէս ։)

ՍԻՒՓՐԻՑՂ سپریغ * Ողկոյզ խաղողոյ և արմաւոյ . Իւզիւմ վէ խուրմա սալգըմի ։ 2 . Ուղիղ ճանապարհ . Դօղրի եօլ ։

ՍԻՒՔ سک * Է տեսակ ինչ անուշահոտ բաղադրութե , որ լինի քանի մի կերպիւ ։ Որոյ մի տեսակն լինի այսպէս . զի զմուզն դալար եմլէճի առեալ , և ՚ի նա փոքր մի մուշկ յաւելեալ , առեն Սիւքմիւշք ։ Եւ միւս տեսակն լինի այսպէս . զի զսուշկն ՚ի ջուր կամ ՚ի վարդաւրիչ Թրջեալ , զխիժն զանգեն Է նմա , և այնմ առեն Սիւքէտգ ։ Իսկ երրորդ տեսակն լինի այսպէս . զի զնաֆէ միւշքն մանր կորատել , և Է խիժի զանգել , կոչեն զնա Սիւքէզըտշ . Պիր նէվ խօշգօգու ընէրսէյդ գէշը ։

ՍԻՒՔԵԱԼ سکال * Տախտակ . Թախթէ . որ և ասի ՍԻՒՔԵԱՔ ։

ՍԻՒՔԵԱՉԷ سکاچه * Տե՛ս զբառն ՔԵԱՊՈՒՍ . Թուրքերէն Աղըր դաւմագ . որ և ասի ՍԷԿԵԱՉԷ ։

ՍԻՒՔԵԱՐՈՒ سکارو * Կարկանդակ , զոր առնեն ՚ի նաշհոյ , այսինքն ՚ի խասս ալերէ . Չէօրէք ։ Եւ ոմանք մեկնեն լինել՝ Թէ նշ" զայն հացն , զոր եփեն փոստրակ առնելով փոքր մի ըղգետինն , և զհայսն ՚ի մէջ նորին դնելով , և զմոխիրն և զկրակն ՚ի վՐ նՐ քարշելով . զորպիսի հացս ՚ի դաշտ անապատի այսպէս եփեալ խորանաբնակ արաբացիք , զանուն նՐ կոչեն ռամկօրէն Դուրմուշ . որ ըստ գրաբառին արապաց անուանի خبزه Խիպզէ , նաև مليل Մէլիլ ։

ՍԻՒՔԵԱՓԷ سکافه * Նոյն է ընդ բառին ՁԱԽՄԷ . որ և ասի سکافره ՍԻՒՔԵԱՓՐԷ ։

ՍԻՒՔԻՈՒՐԷ سکوره * Տե՛ս ՍԻՒՔՐԷ ։

ՍԻՒՔԻՒՍԹԷՆ سکستن * Նոյն է Է բառին ՔԻՒՍԻՑԽԹԷՆ , որ է խզել . Իւզմէք , [illegible] գօփարմագ ։ Որոյ լինի երրորդ դէմ անցեալ ժամանակի Սիւքիւսթ . և նշ" խզեաց կամ [illegible] . Իւզտի վէ իւզիւլտի ։ Եւ մերԹ՝ Սիւքիւսթ , նոյն է ընդ բային ՆԻՀԱՏ , որ է եդ . Գօյտի ։

ՍԻՒՔՍԻՒԿԻ سکسکی * Է առաջնորդն այն՝ որ դոյանայ ՚ի յոյժ ակարութէ , յորում դոյզն պատճառաւ յայտ լինի տրոփումն սրտի . Դոյէն չարփըն հասըլ օլան շահքըն ։

ՍԻՒՔՍԻՒՔ سکسک * Ձի անհամբեր քայլող . Նահէմվար եօրիւյէն աթ . և այլուր մեկնի Եողէ չէնիչէն , այսինքն ձի կաղացող . այս է կաղ ՚ի կաղ ընԹացող , որ դրեԹէ նոյն է . Իսկ ուրեք մեկնի ներհակաբար արշաւող ձի , այսինքն առաւել քայլող , կամ երագաքայլ . Թուր" Եօրղա աթ ։

ՍԻՒՔՐԷ سکره * Կաւեղէն պնակ . Դօփրագ չանաք . որ և ասի ՍԻՒՔԻՈՒՐԷ ։

ՍԻՒՓԱՐ سفار * Ծակ ասղան և մախաԹի . Իյնէ վէ չուվալտըզ տէլիւկի ։ Նաև նշանակէ զայն , որ կոչի Թուրքերէն Օգիւչէ . և է ԹեԹեւացուցեալ ՚ի բառէն Սուֆար ։

ՍԻՒՓԹ سفت * Է անցեալ ժամանակի երրորդ դէմ Սիւֆթէն բային . և նշ" ծակեաց . Տէլտի ։ 2 . Հասարակօրէն՝ փոքրիկ ծակ . Քիւչիւք տէլիք ։ Եւ յատկաբար՝ ծակ ասղան . Իյնէ տէլիւկի . զի ասի Սիւֆթէ սուզէն , այսինքն ծակ ասղան ։ 3 . Նոյն է ընդ բառին ՏՕՒՇ , որ է ուս . Օմուզ ։

ՍԻՒՓԹԷ سفته * (կրաւո" ընդունե" Սիւֆթէն բային) ծակեցեալ . Տէլինմիշ . տաքըլմըշ ։ 2 . Ընծայ . Հէտիյէ ։ 3 . Օղ՝ ոսկեղէն և արծաԹեղէն , զոր յականջս անցուցանեն . Հալգա ։ 4 . Է տեսակ իմն ուլունքի , որ լինի յոյժ ծայրասուր . Պիր նէվ պէկճէ գէշը ։

ՍԻՒՓԹԷՆ سفتن * Ծակել . Տէլմէք .

արպ" ثقب Սագբ . և չէզղաԹայերէն Թէշմէք ։

ՍԻՒՓԹԻՑՏԷՆ سفتیدن * Ծակել . Տէլմէք ։ Եւ է նոյն ընդ բային ՍԻՒՓԹԷՆ ։

ՍԻՒՓԹԿԷՐ سفتکر * Այսինքն ծակող . Տէլիճի ։ Եւ նշա" զծակողն մերճանի և մարգարտոյ , և այլոց գոհարաց . և է սա կազմեալ ՚ի բայէն Սիւֆթէն , որ է ծակել . Տէլմէք . և ՚ի մասնկանէս Կէր , որ գործող նշանակէ ։

ՍԻՒՓԼԷ سفله * Անարգ , ցած . Ալչագ ։

ՍԻՒՓՈՒՓ سفوف * Է յայտնի դեղ ինչ առ բժիշկս . զի զմասսունս դեղորէից մանր լեսեալ , ՚ի գործ ածեն ոՉ զփոշի ։ Եւ ևս է խառնիմն՝ զոր կոչեն Խըբրասնէ , որ օգտակար է յոյժ ՚ի վարել արտաքս զՃՃի որովայնի . Պիր ըլ[illegible] գէշը ։

ՍԻՒՓՐԷ سفره * Սեղան կերակրոյ , յորում դնեն կերակուր . Մ՝ազրաֆ նէսնէ գէշը . ասի

է ԽՍՆ կամ ԽՕՆ ։ 2 · Կերակուր՝ որ լինի պատրաստեալ վասն հիւրոց · Մէտամէթէր եմէտ էհշտ օճշնան գամանի ։

ՍԻՓԱ سپا * Նշանակէ զայն եռամանի փայտն , յորում յուղարկութեն Ճանապարհի կախեն զանգ , զկաշս և զկարասիս և զայլ նման իրս ։ Նաև ցուցանէ զայն , որ ասի Թուր" Սաճ այաղի ։ Այլև ցուցանէ զայն եռամանի սանդղաձև երն , զոր 'ի գործ ածեն 'ի մեքենա՝ վասն լուացանելոյ զհերազունս ։

ՍԻՓԱՀ سپاه * Զօր · Չէրի · արաբ" عسكر Ասքէր · որ և ասի ԼԵՇԳԷՐ · բայց բառս ՍԻՓԱՀ՝ առացեալ լինի թէ ժողովարար , և թէ իւրաքանչիւր որ 'ի նոցանէ առանձին · իսկ Լէշգէր ասի ժողովն զօրաց ։

ՍԻՓԱՀԱՆ سپاهان * Է յոգնականն բառին Սիփահ , և նշ" զօրք · Չէրիլէր ։ 2 · Է անուն քաղաքի միոյ մեծի և վաղնջականի յաշխարհին պարսից · որ կայացեալ է 'ի մէջոյ ցածուն լերանց · ուր 'ի հնումն գոլով ժողովարան զօրաց՝ Թագաւորացն պարսից , կոչեցաւ Շէհրի Սիփահան , այսինքն քաղաք զօրաց · և յետոյ արաբացուցեալ առացաւ Իսֆէհան · Զայս անուն նախ արար գաճական քաղաք՝ առաջին Վէյդաղաա տոհմի պարսից · ուր 'ի շինակէթից մարդիկ եկեալ եղև քաղաք մեծ ։

ՍԻՓԱՀԻ سپاهی * Զօրական , այսինքն իւրաքանչիւրն 'ի զօրաց · զի Սիփահ՝ ցուցանէ զօր · և Սիփահի՝ զօրական ։

ՍԻՓԱՂ سپاغ * Նշ" զայն , զի զմածուն շաղեալ , և ընդ ակրի խառնեալ , և ըստ չափու նորին ազ և արմնդեղ ցանեալ , և 'ի մէջ ակի ոչխարի եդեալ , չորացուցանեն , և լինի լաւ կերակուր ինչ ։ 2 · Որմ կերակուր Թուրք ազգաց, զոր յաճախ 'ի վերնատունս առնեն · Քէրէմիթ էէէ ետէյմէշ տէրէր ։

ՍԻՓԱՆԱՃ سپانج * Շամին · Իսպանախ · որ և ասի ՍԻՓԱՆԱԽ և ՍԻՓԱՆԱԽ ։

ՍԻՓԱՆԱԽ سپانخ * Շամին · է յայտնի դալարի ինչ զոր եփեն ընդ պարարտ մսոյ · որ և ասի ԻՍՓԷՆԱՃ , և ԻՍՓԱՆԱԽ , և ՇԻՒՄԻՑՆ , և ՍԻՓԱՆԱԽ · Նաև ԻՍՓԷՆԱՃ , և ՍԻՓԱՆԱՃ · Պէր ճէյրաք ոէղէ տէր ։

ՍԻՓԱՍ سپاس * Շնորհակալութիւն կամ գոհութիւն · Շիւքիւր նէյէր ։

ՍԻՓԱՍԷ سپاسه * Տես ՍԻՓԱՍ ։

ՍԻՓԱՍԻՑԵՆ سپاسیدن * Շնորհակալ լինել մե ընծայեալ բարերարութեց · Նիմէթ մինաաղալիէսէրք իէթա էր ահմա էլէմէթ · (հրամայական Սիփաս , և ապառնի Սիփասէ ։)

ՍԻՓԱՍՏԱՐ سپاسدار * Շնորհակալ · Նիմէթէ շիւքր էտիճի ։

ՍԻՓԱՅՎԷ سپاوه * Շուքի փառաւորութիւն · Քէր ւէ շէվքէթ ։

ՍԻՓԱՐ سپار * Պահ և կարասի տան · Էշեայի խանէ · էաանխալիքի ։ 2 · Է անուն մարմնոյ 'ի Մ մեքենայի ներհրի , որով ձիլեն զխաղողս , զձէթ , զշուշմայ , և զայլ նման իրս · զոր կոչեմն 'ի փայտակ · որ և ասի ՉԷՐԽԻՒՇՔ · Թուր" Մէնկէնէ ։ 3 · Մեծ առաղ , 'ի մէջ որոյ ձմլեն զխաղող , և զանդեռն զհայս · Պէշի[illegible] Օէդէնի ։ 4 · Է հրամայականն Սիփարիտեն բային , որ և բարբէ

ՍԻՓԱՐԷ سپاره * Է առաջ մի , այսինքն մասն մի յերեսնից մասանցն ղուրանին , որ նախ էր Սիփարէ , որ Թարգմանի երեսնասմասն ։

ՍԻՓԱՐԻ سپاری * Խալամ · Անէշ · արաբ" قصه Մուհասսա · որ զխնի հնձման ցորենոյ և գարւոյ , մնայ յանդի 'ի առաջեալ իւրում ։ 2 · Ըմբռնեալ Հրէշի , ասափոր , ընկղմանակի , և նոցին նմանեաց · Թուր" Գոջէ ։ Նաև մերձի կացոյց ուրագի և նմանեաց · Թոպքերեն Ույթ ։

ՍԻՓԱՐԻՑԵՆ سپاریدن * Պատուիրել կամ յանձնել · Ըսմարլամագ ։ 2 · Կատարել · Թէմամ էթմէք · (հր" Սիփար , և ապա" Սիփարէ ։)

ՍԻՓԱՐԻՇ سپارش * Պատուիրութիւն · Ըսմարլամագ ։

ՍԻՓԷՉԿԻ سپرکی * Վէճ և նեղութիւն · Բէնճ վէ ղէհմէթ վէ ասիբէթ ։

ՍԻՓԷՀ سپه * Է Թեթեւացուցեալ 'ի բառէն Սիփահ · որոյ երկուքն ևս նշանակեն զօր · Իսփահ , և Իսփէհ · և նշանակէին զզօրս կամ հեծեալ · Ասքէր ։

ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ سپهبد * Սպարապետ · զօրագլուխ · Չէրի պաշի · Սէրտար վէ սէրասքէր · որ և ասի ՍԻՓԷՀՊԷՏ ։ 2 · Է յատկական մականուն թագաւորացն Թաբարիստանու · որ յիշեն և մականունք Փայէքէ , որ է մականուն Թագաւորացն Հնդկաստանու · և խաղաղ Թագաւորաց Չինու · և Քայ՝ Հնդկաց · և Փաղֆուր՝ Չինու ։ Եւ զիտելի է , զի բառս ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ արաբացեալ եւ ՍԻՓԷՀԱՊԻՒՏ · և է Պիւտ ըստ բարբառոյ վաղնջական Պարսից , որ նշ" տէր · Սահիպ ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏ سپهبد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՀԱՊԷՏ ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏԱՆ سپهبدان * Է անուն եղանակի միոյ յերաժշտութէ · Պիր ֆէրտէ ատի տէր · որ և արտաբերի Սիփէհպէտան ։

ՍԻՓԷՀՊԷՏԷ سپهبده * Զօրագլուխ · Չէրի պաշի · սէրասքէր · որ և ասի

ՍԻՓԷՀՍԱԼԱՐ سپهسالار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՀՏԱՐ , և նշանակէ զօրագլուխ · Սէրտար վէ սէրասքէր ։

ՍԻՓԷՀՏԱՐ سپهدار * Զօրագլուխ կամ զօրավար · Սէրասքէր ։

ՍԻՓԷՀՏԷ سپهده * Տե՛ս ՍԻՓԷՀՏԱՐ.

ՍԻՓԷՀՊԷՐԷ سپهبره * Ժողովրդապետ կամ առաջնորդ. Էմիրի ճէմաէթի կէ չէնկհարի կամի. 2. Գանձապետ. Խազինէտար։

ՍԻՓԷՀՔԷՇ سپهکش * Թարգմանիչ զօրաքարշ. Ասքէր չէքիճի. և մերթ նշ" յառաջնորդ զօրաց, որ երթայ յառաջեաւ զօրաց. Միւգատտէմէթիւլ ճէյշ. Եւ երբեմն ցուցանէ զօրագլուխ. Սէրասքէր. որում զհետ երթալով զօրքն, գրեթէ քարշին 'ի նմանէ։

ՍԻՓԷՆՃ سپنج * Նշ" հիւր. Գօնուգ. որ և ասի ՄԻՀՄԱՆ. որոյ կալն և մնալն 'ի տեղւոջ ուրեք 'ի սակաւ ժամանակս է, և գրեթէ աւուրս երիս կամ հինգ. 2. Անցաւոր. 3. Հիւղ, շինեալ 'ի ճիւղոց և 'ի ցախից յեզերս առատրէից այգեաց և պարտիզաց, ուր պարտիզպանք նստին 'ի մէջ նորին առ 'ի պահպանել 'ի տապոյ արեւու, և 'ի թափուէ անձրևի. 4. Արօտատեղի անասնոց, որոյ խոտն և ջուրն առատ իցէ. Չէրագէահ, հօյվանոն, յէ ադ էու սիւէտ վօթէր օլու։

ՍԻՓԷՆՏ سپند * Սերմն կամ ունդ ինչ. Թուր" Իւզէրլիք Թօխումի. և արապ" բառիւ բժիշկք حرمل Հարմէլ կոչեն, զոր վա ունելոյ օգուտ չարակնութէ, լուցանեն և այրեն 'ի հուր ընդ ծխանելի սակս տղայոց, զոր և յընկենուլն 'ի հուր ձայն արձակէ, և 'ի վեր ընդոստնու. ասի և ԻՍՓԷՆՏ, և ԻՍՓԷՆՏԱՆ. 2. Է անուն լերին միոջ. Պէր դաղ ադը դէր։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ سپندان * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՆՏ, և նշանակէ որինչ այն. որ և ասի ՍԻՓԷՆՏԻՅՆ.

ՍԻՓԷՆՏԱ՛ՆԻ ԹԷԼԽ سپندان تلخ

Է խոտ ինչ դառն, որ կոչի Իւզէրլիք։

ՍԻՓԷՆՏԱ՛ՆԻ ԽԻՒՐՏ سپندان خرد

Մանանեխ. Խարտալ։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ԿԷՆՏԷ سپندان کنده

Է խոտ ինչ ծանրահոտ, որ ասի հայերէն փեգենայ. և արապ" Սէտապ. որ օգտակար է յոյժ մաղասական գլխացաւութէ, զոր և մուծանեն 'ի բաղադրութիւնս ոմանց դեղորէից։

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ԿԻՐՏ سپندانکرد * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՍԻՓԷՆՏԱՆՃՈՒՇ.

ՍԻՓԷՆՏԱՆ ՃՈՒՇ سپندانجوش

Նոյն է ընդ բառից ՍԻՓԷՆՏ և ՍԻՓԷՆՏԱՆ. որ է սպանդի ունդ. Իւզէրլիք Թօխումի.

ՍԻՓԷՆՏԱՐ سپندار * Մահ. Ճէմ. 2. Է անուն երկոտասաներորդի ամսեան արեգակնային ամի, յորում լինի արեգակն 'ի ձուկն կենդանակերպի. որ և ասի ԻՍՓԷՆՏԱՐ. որ է ամիսն Իսֆէնտարմիզ։

ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ سپندارمد * Երկիր, Զէմին։ 2. Է անուն հրեշտակի միոջ, որ վերակացու է երկրի և ծառոց և անտառաց. և իրողութիք գործոց եղելոց յամսեանն Իսֆէնտարմիզ և կառավարութի նց առ նա վերաբերին. Պիր մէլէք իսմի դիր։ 3. Է անուն երկոտասաներորդի ամսեան արեգակնային ամի, յորում լինի արեգակն 'ի կենդանակերպին որ կոչի Ձուկն. որ է փետրվար։ 4. Է անուն հինգերորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ. և է առ հասարակ կանոն պարսից, զի մինչ անուն իւրաքանչիւր ամսոյ գայցէ համեմատ աւուրն անուան, զօրն զայն առնեն տօն ցնծութէ. և յայնմ աւուր պատուական վարկանէին հանդերձ ձևել, և նոր զգեստ ագանիլ, և ծառ տնկել, և զերեսս տեսանել սիրելեաց և բարեկամաց. Հէր մահի շէմսիյէնին պէշինճի կիւնի իսմի դիր։

ՍԻՓԷՆՏՈՒԶ سپندوز * Պորտ վրանի. այսինքն բոլորակն այն զոր դնեն 'ի գագաթան սեան վրանի. Չատըր թէօփէսի. որ և ասի کنج ՔԻՒՄԱՃ, և ՊԱՏՐԻՅՄԷ.

ՍԻՓԷՍ سپس * Յետոյ. Սօնրա. Բայց սա ոչ անի միայնակ 'ի գործ, այլ ընդ բառից ՋԱՆ և ՋԻՅՆ. որպ Ջանսիփէս, և Ջիյնսիփէս.

ՍԻՓԷՍԹԷՐ سپستر * Յետագոյն. Սօնրաք. զի Սիփէս նշ" յետ, Սօնրա. և Ջիյն սիփէս նշանակէ յետ այսորիկ, Պունտան սօնրա. և Թէր է մասնիկ բաղդատականի։

ՍԻՓԷՏ سپد * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ, ըստ չորեցունց նշանակութեց նորա. որ և ասի ՍԻՓԷՏ.

ՍԻՓԷՐ سپر * Վահան, կամ մրտունդ. Գալգան. արապ" Ճիւննէ։ 2. Է հրա" Սիփէրտէն բային. Եւ ցուցանէ կատարեա. Թէսլիմ էյլէ.

ՍԻՓԷՐԷ سپره * Է անուն խաղու իրիք, որ կոչի Թուրքերէն Դօգուզճին.

ՍԻՓԷՐԷՆԿ سپرنگ * Է անուն քաղաքի միոջ մերձ 'ի Սէմէրգանտ. որ և ասի ԻՍՓԷՐԷՆԿ, և ԻՍՔԷՐԷՆԿ. Պիր շէհիր ադը դիր։

ՍԻՓԷՐԻՇ سپرش * Ասպարեզ. Մէյտան.

ՍԻՓԷՐԻՅՏԷՆ سپریدن * Կատարել. Թէսլիմ էյլէմէք. (հր" Սիփէր, և ապա" Սիփէրէտ։)

ՍԻՓԷՐԻՍՓԱՀ سپرسپاه * Է անուն մի 'ի բազում անուանցն արևու. Կիւնէշին պիր իսմի դիր։

ՍԻՓԷՐԼՈՒՍ سپرلوس * Պալատ թագաւորական. Խանէի փատիշահի.

ՍԻՓԷՐԿԷԱՎ سپرکاو * Է տեսակ ինչ վահանի, զոր առնեն 'ի մորթոյ եզին, և յաճախ 'ի գործ ածեն 'ի պաշարման բերդի և 'ի դիմեցման. Պիր նէվ գալգան դիր։

ՍԻՓԵՐԿԷ سپرك * Նոյն է ընդ բառիս ՍԻՓԻՐԻ . և նշանակէ կատարումն :

ՍԻՓԵՐՀԷՄ سپرهم * Նոյն է ընդ բառից ՍԻՓԵՐՂԷՄ , և ՍԻՓԵՐՄ :

ՍԻՓԵՐՂԷՄ سپرغم * Ռեհան . (տաք զամ հոտեւան խոտոց .) Թուր" Ֆէսլէյէն . արպ" Րէյհան . որ և ասի ՍԻՓԵՐՀԷՄ , ՍԻՓԵՐՄ , և ԻՍՓԵՐՂԷՄ : Եւ ասէք գրի թէ , է այն տեսակն ռեհանի՝ որոյ տերևքն մանր են և յոյժ անուշահոտ , կոչի Սէֆէրղէմ և Շահսիփերեմ : Եւ այլ ոմն ասէ , թէ Սէֆէրղէմ է տերևն կոչեցեալ Հէմիշէպի-վան , այսինքն Հէմիշէպէհար . որ է մշտադալարն , որ ոչ լինի տերևաթափ :

ՍԻՓԵՐՃԻ سپرچی * Ուրախութիւն . Շատլըգ :

ՍԻՓԵՐՄ سپرم * Տե՛ս ՍԻՓԵՐՂԷՄ :

ՍԻՓԵՐՊԱԶ سپرباز * Վահանակիր , որ 'ի մարտի վահան 'ի գործ ածէ . Գալգան էլէ ճէնկ էդէն :

ՍԻՓԵՐՏԻՐԻՔ سپردرك * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԱՐՉԷ , որ է թաշկինակ . Տէսթմալ :

ՍԻՓԵՐՔ سپرك * Է անուն ինչ յազգէ ագլարի , որ յաճախ յայտ լինի յերեսս մանկանց ալղայոց . Պիր էւէլի փէշ գօգուրճէգ նէվինտէն :

ՍԻՓԹԱՆ سپتان * Նշա" գիտուն զայն , որ կոչի Պէյտա . արպ" سوس Սուս , և عرق سوس Ըրգը սուս . զոր թրջեալ և զջուր նորին առեալ 'ի գործ ածեն . և է յոյժ օգտակար չոր հազի :

ՍԻՓԹԱՔ سپتاك * Նշ" զայն սպիտակ գեղն , որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց . Թուրքերէն Ակլէք . որ և ասի ՍԻՓԻՑՏԷ :

ՍԻՓԻՀՐ سپهر * Երկին . Կէօք : Իսկ ոմանք ասեն թէ՝ յատկաբար է անուն առաջին շարժուննին , որ և Ֆէլէքի ատլաս :

ՍԻՓԻՀՐԱՍԱ سپهرآسا * Երկնանման . Կէօք կիպի :

ՍԻՓԻՑՁԷ سپيچه * Սպիտակ բորբոս , սպ գփշրանս հացի , որ լինի 'ի վր քացախի և գինւոյ . Սիրքէ վէ շէրապըն իւզէրինտէ պէյազ էն-մէք խուրթէսի կիպի օլան նէսնէ տիր :

ՍԻՓԻՑՏ سپيد * Սպիտակ . Թուր" Ակ . արպ" Պէյազ . և չէղաթայերէն Աղարթը : 2 . Է անուն ամրոցի միոջ , որ կոչի Գալէի սէֆիտ :

ՍԻՓԻՑՏԱԼ سپيدال * Սօսի . Թուրքերէն Չընար աղաճի : Եւ ոմանք ասեն սպիտակ բարտի . Պէյազ Գավագ :

ՍԻՓԻՑՏԱՃ سپيداج * Է այն սպիտակն , որով շպարեն կանայք զերեսս իւրեանց . և նկարիչք 'ի գործ ածեն 'ի նկարս . ռամկօրէն Իւսպէտաճ :

ՍԻՓԻՑՏԱՊ سپيداب * Որ և ասի ՍԻՓԻՑՏԱՊ . Տե՛ս ՍԻՓԻՑՏԱՃ , որ է արդարացուցեալն բառիցս այսոցիկ :

ՍԻՓԻՑՏԱՐ سپيدار * Սպիտակ բարտի . Պէյազ Գավագ աղաճի :

ՍԻՓԻՑՏԷ سپيده * Առաւօտեան պահ . Սապահ վագթի . և ըստ այսմ նշանակութ ասի և ՍԻՓԻՑՏԷՏԷՄ : 2 . Է սպիտակն այն , որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց . Գատընլարըն իւզլէրինէ չէքտիքլէրի պէյազ : 3 . Սպիտակութիւն աչաց և ձուոյ . Կէօզիւն վէ եումուրթանըն պէյազը . բայց հականակն յիշատակի . զի ասի Սէֆիտէ և Սիյահէ . այսինքն սպիտակուց և սևոյ աչաց . Նաև Սէֆիտէ և Զէրտէ , որ է սպիտակուց և դեղնուց ձուոյ :

ՍԻՓԻՑՏԷԿԻ سپيدكى * Է սպիտակութին այն՝ որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց , զի յաչս սիրողաց գեղեցիկ երևեսցին . Ակլէք . Իսկ հասարակօրէն որինչ վերաբերի առ սպիտակն , կոչի Սէֆիտէլիք :

ՍԻՓԻՑՏԷՏԷՄ سپيده دم * Արշալոյս . Սապահ աչըլըր : Եւ գիտելի է՝ զի Տէ՛ ցուցանէ պահ . Վագթ . և քանզի յայնմ պահու կարի իմն յայտ լինի սպիտակութիւնն , նորին աղագաւ այսպէս անուանակոչեալ է :

ՍԻՓԻՑՏԹԱՔ سپيدتاك * Է ծառ իմն որ ունի զպտուղ կարմրերանգ սպ զողկոյզ խաղողոյ , որով խաղալորդք , այսինքն Տէպպուզ զմորթս յօրինեալ կազմեն . արպ" كرمة البيضا Քէր-մէթիւլ պէյզա . Թուրքերէն Ակասմա . Պիր աղաճ տիր գըրմըզը մէյվէսի օլուր :

ՍԻՓԻՑՏԻ سپيدى * Սպիտակութիւն . Պէյազլըգ . Թուրքերէն Ակլըգ :

ՍԻՓԻՑՏԽԱՐ سپيدخار * Է այն փուշն որ ասի Թուր" Չագըր տիքէնի . արպ" Շէվքէթիւլ պէյզա . և Թարգմանի սպիտակ փուշ :

ՍԻՓԻՑՏՄԷՐՏ سپيدمرد * Է խոտ իմն նման Պուտուլանէքէրուղի , որոյ բունն սպիտակ է . և տերևն կանաչ . Պիր օթ տիր :

ՍԻՓԻՑՏՄԻՒՀՐԷ سپيدمهره * Է տեսակ իմն փողոյ . Պիր նէվի զուռնա տիր :

ՍԻՓԻՑՏՊԱ سپيدبا * Տե՛ս ԻՍՓԻՑՏՊԱ :

ՍԻՓԻՑՏՊԱՄ سپيدبام * Սպիտակերանգ . և գիտելի է՝ զի յողջ սպիտակին գոյն , կամ երանգ բառքս ոչ ունին զանեղի . բայց միայն այն երանգ՝ որ իցէ հակեալ 'ի սպիտակութ , կարէ կոչել Սէֆիտֆամ . Թուրքերէն Պէյազ ռէնկ . որ և ասի ՍԻՓԻՑՏՔԱՄ :

ՍԻՓԻՑՏՊԷՐԿ سپيدبرك * Է անուն խոտոյ իրիք , որ ասի Թուրքերէն Իշլէր . և արաբերէն Պագլէի եէմանիէ :

ՍԻՓԻՅՏՎԱ سپیدوا * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏՊԱ ։

ՍԻՓԻՅՏՏԻՒՄ سپیدوم * Աղաւնի որոյ տուտն սպիտակ է ․ Գույրուղու պէյազ կէօյէրճին ։

ՍԻՓԻՅՏՏԷՍԹ سپیدوست * Առատաձեռն ․ Սախի վէ քէրիմ ․ Ճէօմէրտ ․ (որոյ ներհակն ասի Սիյէհտէսթ ։)

ՍԻՓԻՅՏՐԷՆԿ سپیدرنگ * Սպիտակ երանգ, այսինքն ճերմակագոյն ․ Պէյազ րէնկլի ։

ՍԻՓԻՅՏՐԷՎ سپیدرو * Է այն բաղէն, որ կոչի Խօթէրէ փօշան ։

ՍԻՓԻՅՏՐՈՒ سپیدرو * Թարգմանի ճերմակերես, այսինքն պարզերես, որով իմանի այր բարեգործ ․ Աքէհ ալնը աչըգ ․ որոյ ներհակն լինի Սիյահրուայ ։

ՍԻՓԻՅՏՐՈՒՅ سپیدروی * Անագ ․ Գալայ, որով անագեն զպղնձեղէն անօթս ․ կը անըլէ պագըր գափլարը գալայլարլար ։

ՍԻՓԻՅՏՓԱ سپیدپا * Յաջողութեան ․ Մէպարէկ գատէմ ․ (Որոյ ներհակն կոչի Սէպզփա ։)

ՍԻՓԻՅՏՓԷՐ سپیدپر * Մոծակ ․ Սիվրի սինէկ ․ որ և ասի ՓԷՐՇԷՐ ։

ՍԻՓԻՅՏՓՈՒՇ سپیدپوش * Սպիտակազգեաց ․ Թուրքերէն Աք կէյիմլի ։

ՍԻՓԻՅՏՓՕՍԹ سپیدپوست * Սպիտակամորթ ․ Աք տէնլի տօրէ ։

ՍԻՓԻՅՏՔԷԱՐ سپیدکار * Բարեգործ ․ Սալիհ ։

ՍԻՓԻՅՏՔԱՄ سپیدفام * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏՊԱՄ ։

ՍԻՓԻՍԹ سپست * Առուոյտ ․ Եօնճա ․ որ և ասի ԻՍՓԻՍԹ ․ և տեղին՝ ուր առուոյտ է ասա կոչի Սէֆսէլիւք ։

ՍԻՓԻՐԻ سپری * Կատարումն կամ լրումն գործոյ ․ Իթմամ էթմէք ․ որ և ասի ԻՍՓԻՐԻ ։

ՍԻՓԻՐԻՅՍ سپریس * Ասպարէզ ․ Մէյտան ․ որ և ասի ԱՍԻՐԻՅՍ, ԻՍՓԻՐԻՅՇ, ԻՍՓԻՐԻՅՍ, և ՍԻՓԻՐԻՅՇ ։

ՍԻՓԻՐԻՇԻՒՏԷՆ سپری شدن * Կատարիլ ․ Թէմամ օլմագ ․ (հրամայական Շէվ, և ապառնի Շէվէթ ։)

ՍԻՓԻՐՏԷՆ سپردن * Ոտիւք կոխել ․ Այաղ իլէ պասմագ ։

ՍԻՓԻՒՇ سپش * Նոյն է ընդ բառին ԻՍՓԷՂՈՒՂ ․ արաբերէն Պիթէ Գանսուն ։

ՍԻՓԻՒՐՏ سپرد * Է անցեալ ժամանակն երրորդ դէմն եզական Սիփիւրտէն բային, և նշանակէ յանձնեաց ․ Թէսլիմ էթտի ։

ՍԻՓԻՒՐՏԷՆ سپردن * Հաւաքել ․ Տէվշիրմէք ։ 2 ․ Յանձնել ․ Ըսմարլամագ ։

ՍԻՓՈՒԽԹԷՆ سپوختن * Զեր ինչ ՚ի միջոյ իւրի իրիք բռնաբար քարշելով հանել ․ Զօր իլէ չէքիփ չըգարմագ ։ Իւ ևս ՚ի մէջ իւրի իրիք զեր ինչ ուժգնութեամբ իմն մուծանել և դնել ․ և է սա ՚ի ներհականշան բառից անտի ։

ՍԻՓՐԷ سپره * Է սեաւ ներկ, որով հանդերձս ներկանեն ․ Գարէ պօյա տըր ։

ՍԻՓՐԷՆԿ سپرنگ * Է անուն քաղաքի միոջ մերձ ՚ի Սէմէրգանտ ․ Պիր շէհիր ատը տըր ․ որ և ասի ԻՍՓԷՐԷՆԿ, և ԻՍՔԷՐԷՆԿ ։

ՍԻՓՐԷՔ سپرك * Է խոտ իմն, զոր ջրով եռացուցեալ դեղին գոյն ներկանեն ․ որ և ասի ԻՍՓԷՐԷՔ ․ Պիր օթ տըր ։

ՍԻՓՐԻՅԿ سپریك * Է խոտ իմն, որում Թէրֆէյլ ասեն ։

ՍԻՓՐԻՅՍ سپریس * Է թեթևացուցեալն ՚ի բառէն ԻՍՓԷՐԻՅՍ, և նշանակէ ասպարէզ ․ Մէյտանը ։

ՍԻՓՔ سپك * Դեղնիլն արտորէից ․ Էքինլէր սարը օլմասը ․ Զէրտէշիւկէն պէլշիւմը ։

ՍԻՔԷԱՀԷՆ سكاهن * Է ներկ ինչ սեաւ, զոր առնեն քացախով և կեղևով նռան, և այլ իրօք ինչ, և այնու հանդերձ ներկանեն ․ Պիր սիյահ պօյա տըր ։

ՍԻՔԷՆԷ سكنه * Ղաղափ ․ (է գործի մի ՚ի գործեաց հիւսանց, որով ծակեն զփայտ և զտախտակ ․) Թուրքերէն Պուրղու ․ որ և ասի ԻՍՔԷՆԷ ։

ՍԻՔԷՆԿԻՒՊԻՅՆ سكنكبين * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐՔԷՆԿԻՒՊԻՅՆ ․ և է սա յոյժ պատուական օշարակ, որ օգուտ մեծ ունի ՚ի փաքատումն տենդոյ, և ՚ի վանումն մաղձի և մաղասի ։

ՍԻՔԷՆՃԻՅՏԷ سكنجیده * Տաշեցեալ և խածեալ, և հազալով ընդ որկորն ձայն հնչման եկեալ ․ Թիթրաշըլմըշ վէ կէմիրիլմիշ վէ օխուրմագ պիրէպիլմէ ․ Եօխուրմիշ վէ պօղազլամըշ, վէ պօղազ-ողլուգ իլէ պօղազտան սէս կէլմիշ ։

ՍԻՔԷՆՏԷՐ سكندر * Նախ նոյն է ընդ բառին ԻՍՔԷՆՏԷՐ, որ է Աղեքսանդր մակեդոնացին ․ Իսքէնտէրի րումի ։ 2 ․ Նշ" զգլորելով անկանելն գլխիվայր երիվարին՝ յընթանալ կամ ՚ի վազելն իւրում ․ և ըստ այսմ նշանակութեան շարականք Է բայիս Խօրթէն՝ ասի Սիքէնտէր խօրթէն ․ Աթ եիւրիւրքէն վէ եաւօթ սէյիրթիրքէն՝ Պէքէլէնիօղ պաշը իւզէրինէ տիւշմէք ․ Տես և՚ի բառն ՓԻՒՐՇԹԷՔ ։

ՍԻՔԻՈՒՐԷ سكوره * Կառակերա պնակ

և սկաւառակ. Դօֆրագ ֆէսսի ղաղագ. որ և ասի ԻՍՔԷՐԷ ։

ՍԻՔՔԷ سكّه * Վաքը. Սիքքէ ։ 2. Տառ. րօղ և կերպ. Դոքր չէ ըէչէշ. Իսկ ըստ արաբաց այն փորագրեալ երկաթն նկարակերտեալ դրոշմա. ծով. զոր հարեալ յոսկի և յարծաթ, դրոշմածս տպաւորեն ՚ի նմա յանուն Թագաւորին ։

ՍԻՔՔԷՏԱՐ سكّه دار * Տպագարկողդըն. բամոյ. Սիքքէ ուստա ։

ՍԻՖԱԼ سفال * Խեցի. Թուր" Սաֆալ. արպ" ֆախար. և չէղա" Թողշէ. Այսինքն է անօթ կաւեղէն. որպիսի է պղտոն, ըմնակն, և այլք նմանք. 2. Նոյն է ընդ բառին ՍԻՖԱ. ԼՈՒ, և ոչ" զկեղև ընկզոյ, նշոյ, կաղնոյ, պիս. տակի և այլն. Թուրքերէն Գապուգ ։

ՍԻՖԱԼԷ سفاله * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՖԱԼ, ըստ առաջնոյ նշանակութե նորա. և ցուցանէ զխեցեղէն անօթս. Դօֆրագ ավանի. որ և ասի ՍԻՖԱԼԻՅՆԷ ։

ՍԻՖԱԼԻՅՆ سفالين * Խեցեղէն. Դօֆրագտէն ավանի. Թուրքերէն Սագսի. որ և ասի ՍԻՖԱԼԻՅՆԷ ։

ՍԻՖԱԼՈՒՏ سفالو * Կեղև ընկզոյ, նշոյ, կաղնոյ, պիստակի, և նմանեաց. Թուր. քերէն Գապուգ ։

ՍԻՖԱԼՖԻՒՐՈՒՇ سفال فروش * Վա. ճառող խեցեղինաց ։

ՍԻՖԱՆԱԽ سفانخ * Նոյն է ընդ բա. ռին ՍԻՓԱՆԱԽ, որ է շոմին. որ և ասի ԻՍՓԷ. ՆԱՃ, ԻՍՖԷՆԱՃ, և ՍԻՓԱՆԱՃ ։

ՍԻՖԱՐԻՇ سفارش * Տես ՍԻՓԱՐԻՇ ։

ՍԻՖԷՆՏԱՐՄԻՒՏ سفندارمد * Տես ՍԻՓԷՆՏԱՐՄԻՒՏ ։

ՍԻՖԹ سفت * Անձուկն և խիստ. Եօղուն վէ շագըշ ։

ՍԻՖԹԷ سفته * Հասարակօրէն նշանա. կէ Թանձր և ստուար և հաստատուն. Ղալըն վէ ֆըզուն վէ մուհքէմ ։ Իսկ յատկապէս՝ Թանձր հան. դերձ. Ճամէի շալըշ. որ և ասի ՀԷՆԿԻՒՖԹ ։

ՍԻՖԹԷՆ سفتن * Է անուն գաւառի միոյ, յորում արտադրի Մուշք ։ 2. Է բայ, և նշանակէ Թանձր առնել, և հաստատուն կաղ. մել. Ղալըն վէ մուհքէմ էթմէք ։

ՍԻՖԻՅՏ سفید * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏ, որ է սպիտակ. Թուր" Աք. արպ" Պէյազ. և չէղաթայերէն Աղարդը ։

ՍԻՖԻՅՏԱՊ سفيداب * Տես ՍԻՓԻՅ. ՏԱՃ. որ է արաբացուցեալն սորին ։

ՍԻՖԻՅՏԷ سفيده * Նոյն է սա ընդ բառին ՍԻՓԻՅՏԷ ։

ՍԻՖԻՅՏԹԷՐ سفيدتر * Սպիտակա. գոյն. Աքրագ ։

ՍԻՖԻՅՏԹԷՐԻՅՆ سفيدترين * Ըստ ամենայնի սպիտակագոյն. և է գերադրականն ։

ՍԻՖԻՅՏՄԻՒՀՐԷ سفيدمهره * Տես ՍԻՓԻՅՏՄԻՒՀՐԷ, որ է փողկազմեալն ՚ի խեցե. մորթէ. Պէյ նէվ՚ պօրու փէրի ։

ՍԻՖԻՅՏԿԱ سفيدبا * Մածնաթան. Եօղուրթ չօրպասը. որ և ասի ՄԱՍԹԱՎԱ, ՄԱՍԹ. ԿԱ, և ՍԻՓԻՅՏԱԿԱ ։

ՍԻՖԻՅՏՓՈՒՇ سفيدپوش * Սպիտա. կազգեաց. Աք կէյիմլի ։

ՍԻՖԻՅՐ سفير * Միջնորդ առևտրոյ հանդերձից, և այլոց վաճառելի և գնելի իրաց. Տէլլալ ։ Իսկ ըստ արաբաց Թղթատար, սուրհան. դակ. Մէքթուպ կէօթիւրիճի. Գասըտ ։ Քանզի ըստ արաբաց سفر Սէֆէր ցուցանէ գրեցեալ Թուղթ. իսկ Սէֆիր՝ գործողն նորին ։

ՍԻՖԼԻ سفلى * Պղտոն պղնձի. Պագըր չէօմլէք. որոյ բերանն բաց լինի ։ Իսկ ըստ ա. րաբաց ցուցանէ ցած կամ ստորին. Ալչագ ։

ՍԻՖԼԻՅՏԷՆ سفليدن * Սուլել. Սըգ. ըգ չալմագ ։

ՍԻՖՍԱՏ سفساد * Միջնորդ առևտ. րոյ վաճառի. Տէլլալ մէլլա. որ և ասի ՍԻՅՊՍԱՐ. իսկ արաբերէն Սիմսար ։

ՍՈՒ سو * Կողմն. Դարաֆ. Ճանիպ ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՆ. որ նշանակէ Սան. այսինքն համագոյն և նման. Մէթըլ վէ մանէնտ ։ 3. Է կրճատեալ ՚ի բառէն Սուտ ։ 4. Լուսաւորու. Թի, այսինքն ճառագայթ. Րուշնայի, էմնի շըլա ։ Իսկ ՚ի Թիւրքիսթանի ՚ի գործ ածեն զսա ՚ի նշա. նակել զՋուր. ո՛ր և Թուրքերէն ասի صو Սու. այլով տառիւ ։

ՍՈՒԶ سوز * Է հր" Սօխթէն բային, որ և բարդի ո՛չ Տէլսուզ, և Նէյսուզ. Եւ յայս. պիսի տեղիս ունի զզօրուԹի ներգործական ըն. դունելութեան ։ 2. (Իբր բայածական) այրե. ցուցն. Եանդըգ ։

ՍՈՒԶԱ سوزا * (առաւելական ըն. դունելութիւն ՚ի Սօխթէն բայէն) Այրեցող. Եագըճը. սուզէնտէ. զի ասի՝ Րէնճ սուզա, այրե. ցող վէր. Եագըճը եարա ։

ՍՈՒԶԱՆ سوزان * (առաւելական ըն. դունելութիւն ՚ի Սօխթէն բայէն) Այրեցող. նաև այրող. Եանըճը վէ եագըճը ։

ՍՈՒԶԱՆԻՅՏԷՆ سوزانيدن * (ան. ցող" Սօխթէն բային) Այրել տալ. Եագտըրմագ ։

ՍՈՒԶԱՐ سوزار * Արծարծումն հրոյ. Աթէշ ուճէլէնտիրմէ ։

ՍՈՒԶԱՐ ԳԷՐՏԷՆ سوزارگردن * Արծարծանել.

ՍՈՒԶԱՔ سوزاك * Է ախտ ինչ՝ որ կոչի Թուրքերէն Պէլ սօղուգլըղը. և արաբերէն Գաւհէյի մէսանէ.

ՍՈՒԶԵԱՆ سوزیان * Օգուտ. Նէֆ՝. որ և ասի ՍՈՒՏ. 2. Ինչք, արծաթ և ոսկի. Մալ վէ սէյմ իւ զէր. 3. Խորհուրդ և զրոյց Թագուն. Բաշ վէ բաղէյի գիւնհան. 4. Նոյն է ընդ բառին ՌԷՀԱՎԷՐՏ, որ է Էրմէղան.

ՍՈՒԶԷՆ سوزن * Ասեղն. Իյնէ. արաբերէն Իպրէ. և չէլաթայերէն Մասնաս.

ՍՈՒԶԷՆԻ سوزنی * Տե՛ս ԹԷՊԻ.

ՍՈՒԶԷՆԿԷՐ سوزنكر * Ասղնագործ. Իյնէճի.

ՍՈՒԶԷՆՏԱՆ سوزندان * Ասղանոց. (է ամանիկ ինչ, յորում պահի ասեղն.) Թուրքերէն Իյնէլիք.

ՍՈՒԶԷՆՏԷ سوزنده * (ընդունելութ ներգործական Սուխթէն բային) Այրող կամ կիզող. Եագըճը.

ՍՈՒԶԻՅՏԷՆ سوزیدن * Նոյն է ընդ բային ՍՈՒԽԹԷՆ.

ՍՈՒԶԻՇ سوزش * (բայածականն Սուխթէն բային) Այրեցումն. Եանմագ.

ՍՈՒԶԻՒԿԻՒՏԱԶ سوزوكداز * Այրումն և հալումն. Եանմագ էրիմէք.

ՍՈՒԶՆԱՔ سوزناك * Ցոյժ այրող. Գաթը եագըճը. Եւ սաս վանկս նոյ՝ է մասնիկ ածանցականի.

ՍՈՒԶՆԻՅԱՄ سوزنیام * Ասղանոց. Իյնէլիք. ուր ասղունս դնեն. և է սա համառօտեալ 'ի բառէն Սուզէնինէյամ, բարձմամբ միոյ վանկիս Էն.

ՍՈՒԹԱՄ سوتام * (բառ ընակչացն Գուս գաւառի) Փոքր և սակաւ. Քիւչիւք վէ ազ.

ՍՈՒԺԷ سوژه * Խոնձան, զոր 'ի վարոցի անցուցանեն. Թուր" Ռաչգուր. 2. Խէչլիկ, զոր կարեն յանուղես շապկաց և պատմուճանաց.

ՍՈՒԼ سول * Հասարակօրէն նշ" զներքանս անասուն կենդանեաց. իսկ յատկաբար՝ զներբանն ուղտու. Տէվէ թաբանը. 2. Գորշ, այսինքն մոխրագոյն. Պօզրէնկ. Քիւլրէնկլի.

ՍՈՒԼԱԽ سولاخ * Տե՛ս ՍՈՒՐԱԽ.

ՍՈՒԼԷ سوله * Ընտանին, որոյ հայրն և մայրն ծառայք են, և ինքն 'ի նոյն ծնեալ. Պէնտէզատէ. 2. Ծակ. Տէլիկ. որ և ասի ՍՈՒՐԷ.

ՍՈՒԼԷՔ سولك * Դեղնումն արտօրէւոյ, որ մինչև է հասեալ կարկտաւ՝ վա՛ն նուազութեան ջրոյ, կամ այլ պատճառի դեղնեալ ապականի. որ և ասի ՍԻՒՅԷՔ, ՍԻՒՎԱՔ, և ՍՈՒՔԷՔ. Էքին սարարմագ. չէքիրկէ տէօքիւլմէք.

ՍՈՒԽ سوخ * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՑԱԶ, որ է սոխ. Թուրքերէն Սօղան.

ՍՈՒԽԹԷ سوخته * Այրեցեալ. Եանմըշ. (է կրաւորա" ընդունել" Սուխթէն բային) 2. Աբեթ, որ լինի յայրեցած կտաւեղինէ. Պէզտէն եանմըշ գավ. 3. Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒԽԹԷ. 4. Է անուն միոյ գանձու յունաթեղեն գանձուցն Խոսրովայ փերվիզին. զի ասի՝ Կէնճի սուխթէ. Խոսրեվի փէրվիզին սէքիզ խազինէսինտէն պիր խազինէնին ատը իտի.

ՍՈՒԽԹԷՆ سوختن * (բայ հասարակ) Այրիլ և այրել. Եանմագ վէ եագմագ. չէլաթայերէն Կէօյմէք վէ եագմագ. (հրամայական Սուզ, և ապառնի Սուզէտ.)

ՍՈՒԿ سوك կամ ՍՈՒՔ * Սուգ. Թուր" Եաս. և արաբ" Մաթէմ. 2. Քիստ. (որ է փունջն եզեալ 'ի հասկի ցորենոյ և գարւոյ.) Թուրքեր" Գըլչըգ. որ և ասի ՏԱՍԷ. 3. Նմանութ" ասի և զքարց մօրուաց. Քէօսէ սագալ.

ՍՈՒԿԵԱ سوكا * Ցոյժ սգաւոր. Ղայէթ մաթէմլի. վէ եասլը.

ՍՈՒԿԷԼ سوكل * Նոյն է ընդ ՍՈՒԼԷՔ.

ՍՈՒԿՎԱՐ سوكوار * Սգաւոր. Եասլը. վէ մաթէմլի. մաթէմ էհլի.

ՍՈՒԿՏԱՐ سوكدار * Տե՛ս 'ի վերոյ ՍՈՒԿՎԱՐ.

ՍՈՒԿ ՏԱՇԹԷՆ سوك داشتن * Սուգ ունիլ, այսինքն սգալ. Եաս թութմագ.

ՍՈՒԿՐԻՅՇ سوكريش * Քարց. Քէօսէ.

ՍՈՒՀ سوه և ՍՈՒՀԷ سوهه * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՆԻՇ, և նշանակէ զայն մանրուքն երկաթոյ, որ թափի 'ի բերանոյ խարտոցի. Տէմիր էյէնթիսի.

ՍՈՒՀԱՆ سوهان * Խարտոց. Էյէ. որ և ասի ՍՈՒՀԷՆ.

ՍՈՒՀԻՇ سوهش * Տե՛ս ՍՈՒՆԻՇ.

ՍՈՒՀՊԷԹ صحبت * (բառ արեալ) Նստիլն 'ի բազմականի. Մէճլիստէ օթուրմագ. Եւ սիրելութ առնել. Տօսթլուգ էթմէք. Եւ յայսմանէ առեալ նաև մերձաւորութ առնել, այսինքն շաղաշարիլ. Ճիմա' էթմէք.

ՍՈՒՄԱՏ سمد * Սեղան կերակրովք զարդարեալ. Թուրքերէն Սօֆրէ. որ բառն արաբերէն ասի խուան, կամ խօն.

ՍՈՒՄԱՆ سومان * Սակաւ ինչ. Ա՛զ նէսնէ. Ճիւզի շէյ. 2. Է անուն տեղւոյ իմիք.

ՍՈՒՄԷ سومه * Նշան հարման · Ջարգ նիշանի ։ Եւ ուրեք նշան նետահարութեան ։ 2 · Մանրունք երկաթոյ՝ որ Թափի ՚ի բերանոյ խառնոցի · Թուր՝՝ Էյէնփէ · և արաբերէն Պիւրատէ ։

ՍՈՒՄԵՆՏԵՐ سومندر * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՄԷՆՏԷՐ, որ է սալամանդր կենդանին · որ ասի և՛ ՍԱՄԷՆՏԷՐ և ՍԷՄԷՆՏԷԼ, նաև ՍԷՄԷՆՏՈՒԼ և ՍԷՄԷՆՏՈՒՐ ։

ՍՈՒՅ سوی * Կողմն կամ կոյս · Ճանիպ վէ տարաֆ ։

ՍՈՒՅՂԱՄԻՇ سويغمش * Տե՛ս ՍԻՅՈՒՂԱՄԻՇ ։

ՍՈՒՆ سون * Հանգոյն և նման · Միւշ վէ յոնէնտ ։ 2 · Կողմն · Դարաֆ, վէ ճանիպ ։

ՍՈՒՆԳՈՒՐ سنقر * Է տեսակ ինչ որսական Թռչնոյ, որով որս առնեն Թագաւորք ։ Եւ քանզի սովորութ էր յիւրաքանչիւր ամի ընծայել Թագաւորաց միոյ Սունգուրի · որոյ եԹէ ոչ գտանիւր կենդանին, վ՟ մեռելոյն հազար ոսկի առնել լինէր · և այս է պատճառ այնր առածի, որ յածի Թուրքերէն ՚ի մէջ մարդկան, ԹԷ Սունգուր էօլիւսի նէշի պին ալթունտըր փէրը · ասի և ՇԻՒՆԳԱՐ ։

ՍՈՒՆԻՀԻՇ سونهش * Խարատումն · Էյէշէմէ ։

ՍՈՒՆԻՇ سونش * Մանրունք ոսկւոյ, արծաթոյ, պղնձոյ, երկաթոյ, և այլոց զի՛նչ և իցէ · Էյէքտէն չըգան թոզը ։

ՍՈՒՆՈՒԽԻՇ سونخش * Է անուն այն՝ որ կալնու յերկս աւուր միանգամ · Իւչ կիւնտէ պիր տութան սըթմէ ։

ՍՈՒՆՉԷ سونجه * Տե՛ս ԽԻՇԹԷՔ ։

ՍՈՒՆՏՈՒԳ صندوق * Նոյն է ընդ բառին ՍԱՆՏՈՒԳ ։

ՍՈՒՊ سوب * Ջուր · Սու · որ բուն պարսկերէն ասի Աբ ։

ՍՈՒՊԱՆ سوبان * Է անուն ձորոյ միոյ յաշխարհին պարսից · Մէյտանի Ֆարիստէ պիր վատինին ատը ։

ՍՈՒՊԷՀԱՐ سوبهار * Է անուն մեհենի միոյ ՚ի կողմանս Ղազնեի · Պիր պուլխանէ ատը · որ ՚ի բառարանս ինչ գրի Շուպէհար ։

ՍՈՒՊԷՍՈՒ سوبسو * Թարգմանի կողմ ՚ի կողմ, այսինքն յիւրաքանչիւր կողմն · Հէր եանա, վէ հէր տարաֆա ։

ՍՈՒՊՀ صبح * Առաւօտեան պահ · Սապահ վագթի · և ասի Սէպահ էվվէլ, և Սապահ տէվլէթ ։

ՍՈՒՊՀԿԷԱՀ صبحگاه * Առաւօտեան պահ · Սապահ վագթի · որ և ասի ՍՈՒՊՀԿԷԱՀԱՆ · և ցուցանէ զարշալոյսն, և յետ այնր զառաւօտն · Թուրքերէն Սապահ չէլագը, վէ սապահ [illegible] ։

ՍՈՒՊՀՏԷՄ صبح دم * Նոյն է ը̄ վերնոյն ։

ՍՈՒՊՏԻ سوبدی * Է Թռչուն ինչ · որ և ասի ՍԱՐ · արաբերէն Զէրզուր ։ Եւ ՚ի Թիւրքիսթան՝ Սանգուրճըք ։

ՍՈՒՌՈՒԷ صره * Քսակ ոսկի դահեկանաց, և արծաթի դրամոց՝ որ լի իցէ ներքոյ, և նման քսակի զի՛նչ և իցէ իր · Ալթուն վէ աքչէ քէսէսի ։

ՍՈՒՍ سوس * Բնութ · Դապիաթ ։ 2 · Ցեց · Թուր՝՝ Կիւվէ ։ 3 · Է տեսակ ինչ կովադիայի, զորոյ իւղն կանայք վ՟ գեղանալոյ շփեն ՚ի մարմինս իւրեանց · Պիր նէվի քէչէր ։ 4 · Չոր խոտ · Կիւրուհ խիւշք ։ Իսկ ը̄ արաբաց ուտիճ, այսինքն ոջիլ արմտեաց · Թախըլ պիթի ։ 2 · Է փայտաւոր խոտ ինչ՝ որ ասի Թուր՝՝ Պիյան, զոր եռացուցեալ առնուն զԹանձրաջուրն նորին, որում Պիյան պալը ասեն, որ յոյժ օգտակար է հազի ։

ՍՈՒՍԷՆ سوسن * Է սա ծաղիկ ինչ յայտնի, և ունի զչորս տեսակս · մին սպիտակ լինի՝ զոր կոչեն Սուսէնի ազատ, որ ունի տերևս տասն · և ոմանք զսա Զէնպագ ասացին, բայց ոչ է ։ Եւ միւս տեսակն լինի երկնագոյն, որ ասի Սուսէնի էզրագ ։ Եւ այլ տեսակ մի նորին լինի դեղին, և կոչի՝ Սուսէնի Խէփայի ։ Եւ չորրորդ տեսակն լինի գոյն զգոյն՝ բաղադրեալ ՚ի սպիտակ յերկնագոյն և ՚ի դեղին գունոց, զոր կոչեն Սուսէնի Ասիմանճունի ։ Եւ զարմատ սորա կոչեն Իրսա · զոր մարդիկ ասեն Մէնէքշէ քէօքի, վասն ունելոյ սորա զնմանութ հոտոյ մանուշակի · և լինի ընտանի և վայրենի, արմատ վայրենւոյն՝ կոչի Պիյիր Պէնէֆշէ ։ Այս ծաղիկ ասի Թուրքերէն Սուսամ ։

ՍՈՒՍԷՆԷ سوسنه * Նոյն է ը̄ վերնոյն ։

ՍՈՒՍԷՆԻ ԱԶԱՏ سوسن آزاد * Է տեսակ ինչ շուշանի, որ քան զայլսն լինի երկայնահասակ · Պիր նէվի սուսէն փէրը ։

ՍՈՒՍԷՔ سوسك * Է Թռչուն ինչ դաշտային, որոյ միսն կարէ ուտել · հայերէն Սալամբ, և Թուր՝՝ Չիլ · որ և ասի تیهو ԹԻՅՀՈՒ ։

ՍՈՒՍՄԱՐ سوسمار * Կոկորդիլոս · Թուրքերէն Քէլէր · և արաբերէն ضب Զապպ ։

ՍՈՒՍՓԷՆՏ سوسپند * Է խոտ այն՝ որ կոչի Թուր՝՝ Սիւտլիկէն, յորոյ ՚ի չորանալն ելանէ սպիտակ կաթն ՚ի նմանէ · որ և ասի ՇԷՓՐԷՄ, և ՇԻՅՐԷ՛Ի ԿԻՅԱՀ ։

ՍՈՒՍՔ سوسك * Է ճճի ինչ Թեւաւոր որ լինի ՚ի բաղանիս · Պիր Գանատլը պէօճէք փէր ։

ՍՈՒՏ سود * Օգուտ · Ֆայիտէ · որոյ

ներհակն է Հիւսն, որ է Պիւս։ 2. Է երրորդ դէմ անցեալ ժամանակի Սոսփէն բային։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՐ, ըստ որում նշ" հարսանիք ցնծուն և ուրախուն։ 4. Հաւ, այսինքն տակոսի. արդ" Բէդհ. չէզ" Աւուէդ. և Թուր" Աւսէ.

ՍՈՒՏԱՊԷ سوابه * Է անուն կնոջն Քէյքեաւսեայ շահին. որ և ասի ՍՈՒՏԱՎԷ։

ՍՈՒՏԷ سوده * (կրաւ" ընդունն" Սուդէն բային) Շփեցեալ. Սիւրիւլմիշ։ Եւ շօշափեալ. Եօգլունմիշ։ Եւ լեսեալ. Էզիլմիշ։

ՍՈՒՏԷՆ سودن * Շփել. Սիւրմէք։ 2. Շօշափել զինչ ձեռօք. Էլէլէ նէսնէ եօգլամագ։ 3. Լեսուլ. կամ լուանալ զինչ ձեռամբ. Պիր նէսնէյի էլէլէ էզմէք։ (հրա" Սոյ, և ապառ" Սայէդ։)

ՍՈՒՏՄԷՆՏ سودمند * Օգտակար. Ֆայտալը։ Եւ է բառս այս ածանցեալ մասըն կամքս Մէնդ։

ՍՈՒՐ سور * Խրախճանութիւն և հացկերոյթ, զոր առնեն յաւուրս ուրախութե. Դուգիւն վէ զիյաֆէթ։ Եւ յայսմանէ առեալ նաև հարսանիքն Սուր կոչի, որ է Թուր" Տիւյիւն։ 2. Ցուցանէ զմոխրերանգն ձիոյ, ջորւոյ, և իշոյ. այսինքն այն որ հակեալ ի սեւութիւն գորշ իցէ. և այն որ իբրև զգուլաւ ձին ի բաշէ իւրմէ մինչ ի յագին ունի սեաւ գիծ ինչ քարշեցեալ. և զայնպիսին Սուշ ևս կոչեն. և բնակիչք գաւառաց ոմանց զայնգունակ ձին ոչ այնչափ աջող համարին. և իբր տուակ ինչ առեն՝ Սուր էշ կէլէ տուր։ 3. Որմ պարսպի. Գալէ տիվարի. և ըստ այսմ է բառ ընկերական ընդ արէպս։ Դարձեալ ասի թէ կարմիր գոյնն ևս կոչի Սուր. և ըստ այսմ վարդն և լալէն կոչին Սուրի. զի ասի՝ Կիւլի սուրի, և Լալէի սուրի. այսինքն վարդ և կակաչ, կարմրերփեան։

ՍՈՒՐ صور * (բառ արէպի) Փող եղջերեայ, զոր գալէնտերք հարկանեն. Պօյնուզ տէ Գալէնտէրլէրին չալտըգլարը։ Նաև փողն հրեշտակապետին՝ զոր հարկանելոց է ի վերջին աւուրն յարութեան մեռելոց, Սուր կոչի։

ՍՈՒՐԱԽ سوراخ * Ծակ. Տէլիք. և չէ զաթայերէն Թիւլիւք. որ և արտաբերի Սուլախ։

ՍՈՒՐԱԽՍԻՒՆԳ سوراخسنب * Է ծակիչ գործին այն, որ ասի արաբերէն Միւգապ։ Եւ ուրեք գրի նշանակել նշտրակ պայտառի. Նալպէնտ նիշթէրի։

ՍՈՒՐԱՀԻ صراحی * Փեղամիկ. (է աման գինւոյ երկայնավիզ, թէ իցէ ապակեղէն և թէ այլ.) Պօյնու ուզուն շէրապ շիշէսի. ասի և ԽԱՄԷ. և ՃԱՄԷ (ըստ բանաստեղծից)։

ՍՈՒՐԱՆ سوران * Է թաչուն իմն. որ և ասի ՍԱՐ. Պիր գուշ ատը։

ՍՈՒՐԷԹ صورت * (բառ արէպի) Պատկեր. որ ասի պարսկերէն Չէհրէ նաև Փէյքէ։ Եւ է մարդակերպարան նկարն այն՝ զոր առնեն նկարիչք։

ՍՈՒՐԷԹԿԷՐ سورتکر * Պատկերահան. Մուսավվիր։

ՍՈՒՐԷՆ سورن * Դիմեցումն կամ յարձակումն. Հիւճում. համլէ. ՍՈՒՐԷՆ ԷՆՏԱԽԹԷՆ. դիմել կամ յարձակիլ. Հիւճում էթմէք։

ՍՈՒՐԻ سوری * Է տեսակ իմն կարմիր ծաղկան, որում Կիւլի սուրի ևս ասեն. և է կարի յոյժ զուարճական. Պիր գըրմըզը չիչէք տուր։ 2. Է տեսակ իմն սլաքի. Պիր նէվ՝ թէյրիէան տուր։

ՍՈՒՐԻՒՆՃԱՆ سورنجان * Է իմն ի դեղորէից, այսինքն Սորնջան։

ՍՈՒՐՆԱ سورنا
ՍՈՒՐՆԱՅ سورنای } Տե՛ս ՍԻՒՐՆԱՅ։

ՍՈՒՐՐԷ صرّه * Ծրար դրամոյ. Աքչէ. տիւրիւլմիշ չըգըն։

ՍՈՒՔ سوک * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒԿ, որ նշանակէ սուգ. Թուրքերէն Եաս։

ՍՈՒՔԷ سوکه * Ծակ. Տէլիք. որ և ասի ՍՈՒՐԱԽ։

ՍՈՒՖԱԼ سوفال * Տե՛ս ՍՈՒՖԱՐ։

ՍՈՒՖԱՐ سوفار * Հասարակօրէն՝ տեղն և անձուկ ծակ. Տար տէլիք։ Իսկ յատկապէս՝ զծակ աղեղան և մախաթի. Իյնէ վէ չուվալտըզ տէլիկի։ 2. Է այն տեղի նետին՝ որ անցանէ յաղի լարի աղեղան. Թուր" Օգ կէզի։ 3. Խեցեղէն անօթք. Սէֆալտէն օլան ավանի. որ և ասի ՍՈՒՖԱԼ։

ՍՈՒՖԹԷ سفته * Նենգութիւն և խարդախութիւն. Մէքիր վէ հիլէ։ 2. Ունելի ցորենոյ. Թանէլէ դանէ. ծէրմի կիւրիւլ։

ՍՈՒՖՉԷ سوفچه * Մեկնի պարսկերէն՝ Սէպէթէնի չէշմէ սույի։ Այլև նշանակէ զմանրուն և կայծ իրի. Հէր նէսնէնին խուրտէսի։

ՍՈՒՖՐ صفر * (բառ արէպի) Թուաճ. որ բուն պարսկերէն ասի Բէսոյ։

ՍՕՖ صوف * Նշ" զայն տասայնանկեալ պաղպաջուն գործուածն՝ զոր կազմեն ի նուրբ մազիցն այծու, կորզելով զնա յատակէ երկայն մազիցն նորին. Մէվլէվի գուտաշ կէրէն նէսնէ տուր։ 2. Բուրդ ոչխարի. Գօյուն եիւնի. որ և ասի ՓԷՇՄԻՅՆԷ։ Իսկ ըստ արաբաց ի գործ ածի սա ի նշանակել զբուրդն ոչխարի, որ է ասր։

ՍՕՖԻ صوفی * Բառս այս վերաբերի առ Սօֆն, և նշանակէ ասուեղէն. նաև առ այն որ. որ վերաբերի առ Թասավվուֆն։

ՍՕՖՓՈՒՇ صوف پوش * Նշանակէ ասրազգեաց. Սօֆ կիյիճի։

Վ

ՎԱ وا ✱ Կերակուր համատուր․ [illegible] չօրպա․ զի ասէ․ Վա [illegible], որ է մածնաթան․ Եօղուրթ չօրպասը։ Եւ Վա ֆինեհսի, այսինքն ցորենապուր․ Պուղտայ չօրպասը։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՊԱՋ, որ է դարձեալ․ Կէրի․ զի ասէ Վա ճէլմիշ, այսինքն դարձեալ մի՛ անդր․ Գօլմէյին․ Եւ Վա ճիւմլէ, դարձեալ առաջ․ Գօլ ճիւմլէ․ 3․ Նոյն է ընդ բառին ՊԱ․ զի փոխանակ ասելոյ՝ Պա օ ճիւմլէի, ասեն Վա ճիւմլէի․ այսինքն է նմա առաջի։ 4․ Է միջարկուն փափագման․ Քէշքէ [illegible]։ 5․ Բաց․ Աչըգ․ զի ասէ Տէր Վա [illegible]․ այսինքն զդուռն բաց արա, որ է բաց․ պարսկերէն ասի և՛ս Պիւ[illegible]։ 6․ Է մասնիկ ինչ՝ որ դնի յառաջս բայից, վ՟ զարդու և գեղեցկուն․ ըստ այնմ, Տէր[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]։ Որ եթէ միայնակ ասիցին բայքն՝ Նիւհէֆթ և Նիւմուտ, զնոյն ցուցանեն, և ոչ պակաս ինչ։ Դարձեալ բառս ՎԱ՝ նոյն է ընդ բառին ՊԱ, ըստ առաջնոյ նշանակութ՟ ն՟․ զի ասէ Վա մէն, որ է ընդ իս․ Պէնիմ իլէ։ Եւ Վա Րէփ, ընդ քեզ․ Սէնինիլէ․ և նոյն է թէ ասիցի Պա մէն, և Պալէ․

ՎԱԳԵԷ وقيه ✱ Է ծանուցեալ չափ իմն կշռութե, որ յիւրաքանչիւր գաւառի ունի առանձին համարումն․ զի յաշխարհին [illegible] է 400 տրհեմ․ իսկ առ բժիշկս 12 տրհեմ։ Այս բառ Թուրքերէն ասի Օգխա․

ՎԱԳԹ وقت ✱ (բառ արէպի) Ժամ կամ ժամանակ․ չէղաթայերէն Չաղ․ որ ըստ ոճոյ կանոնին լինի յոգնականն սորա Էվգաթ։ Զայս բառ պարզ ևս ՚ի գործ ածեն․

ՎԱԳՎԱԳ وقواق ✱ Է անուն առասպելեալ մարդակերպ պտղոյ իրիք, որ լինի ՚ի միում ՚ի կղզեացն արևելեան ովկիանոսի ՚ի կողմանս Հընդկաց․ յոյր սակս և ծառն սորա կոչի Թուրքերէն Վագվագ աղաճը․

ՎԱԳՐԷ وقره ✱ Է այն հատու կորիչն երկաթեայ, որով անկանողք, այսինքն գործողք գաղիֆէի՝ զխաւն նորա նովին հատանեն․

ՎԱԴՎԱԴ وطواط ✱ Ծիծառն․ Թուր՟ Գըրլանղըճ․ որ և ասի ՓԵՐԵՍԹՈՒ և ՔԵՐԵՍԹՈՒ, և ՓԵՐԵՍԹՈՒՔ և ՔԵՐԵՍԹՈՒՔ։ 2․ Նմանութ՟ իմն այլ կարճահասակ՝ Վադվադ կոչի․ Քիւսթահֆա։ Եւ յառակաբար՝ գաճաճն՝ որ է ճիւճէ, Վադվադ ասի։ Եւ ևս է մականուն բանաստեղծի միոյ, որ անուանի Ռէշիտէտտին Վադվադ․

ՎԱԵԱՔԹԷՆ وايافتن ✱ Նոյն է ընդ բային ՏԵՐԵԱՔԹԷՆ, և նշ՟ իմանալ․ Անլամագ։

ՎԱԶ واز ✱ Նոյն է ընդ բառին ՊԱԶ, ըստ ամենայն նշանակութեանց նորին․

ՎԱԶԱՐԷՆԿ وازرنك ✱ Թուրքիչ․ որ և ասի ՊԱՏԱՐԷՆԿ, և ՊԱՏՐԷՆԿ․

ՎԱԶԻՑՃ وازيج ✱ Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐԻՑՃ․ և նշանակէ ուռ որթոյ․ Պաղ [illegible]։

ՎԱԶԻՑՆՃ وازينج ✱ (բառ [illegible]ւոց)․ Տե՛ս ՊԱՏՓԻՑՃ․

ՎԱԶԻՑՐԷ وازيره ✱ Ժամանակ․ Զէման․

ՎԱԶԻՑՓԷ وظيفه ✱ (բառ արէպի) Օրական կարգեալ իր․ Կիւնլիւք Եազըն օլընան նէսնէ․

ՎԱԶԻՆՃ وازنج ✱ Բարձրաձայն գոչումն․ Աւազի պիւլէնտ իլէ չաղըրմագ։

ՎԱԶԻՒՂ وازغ ✱ Գորտն, որ իջէ ու լորեալ ՚ի լիճէ արմատոյ․ Խաւըլա լիճինտէն չօքուրմըշ էթ․

ՎԱԹ وات ✱ Խօսք․ Սէօզ․ որ և ասի ՍԷԽՈՒՆ։ 2․ Մուշտակ․ Քիւրք․ որ և ասի ՓՕՍԹԻՑՆ․

ՎԱԹԷՄ واتم ✱ Այսինքն ատամն[illegible] Տիւթիւմ։ Է բառ Խօքէհանոա։

ՎԱԹԷՐ واتر ✱ Հեռաւորն․ Տուզլէջ․ զի ասի՝ Փոյ վարիէջ նէհէթ, այսինքն զոտն հեռաւորն դնէ․

ՎԱԹԿԷՐ واتكر ✱ Մուշտակակար․ Քիւրքճի․ որ և ասի ՓՕՍԹԻՑՆՏՈՒԶ․

ՎԱԹՈՒԽԹԷՆ واتوختن Հաստատանել․

ՎԱԺ واژ ✱ Նոյն է ընդ բառին ՊԱԺ․ 2․ Խոստումնակ․ Մօգլօղ։ Ցորմէ կազմին բառքն ՎԱԺԿՈՒՈՒՆ, և ՎԱԺԿՈՒՈՒՆԷ․

ՎԱԺԻՑՏԷՆ واژيدن ✱ Անտեղիք ասել զնիրս անձին իւրոյ․ Հօճունի պիր պօշ պիր [illegible]։

ՎԱԺԿՈՒՈՒՆ واژكون } Տե՛ս ՎԱՐՈՒՆ․
ՎԱԺԿՈՒՈՒՆԷ واژكونه }

ՎԱԼ وال ✱ Է ձուկն մեծ և յաղթանդամն, այնպէս զի՝ թէ պատահիցի նաւու իմիք, միաշ հասուցանէ նմա․ և լինի սա ՚ի ծովն ովկիանու․ Պիւյիւք պալըգ ատը․ որ և ասի ԱԼ, և ՊԱԼ․

ՎԱԼԱ والا ✱ Բարձրապատիւ և գերափառ․ Պիւլէնտ գատըր վէ մէրթէպէ։ 2․ Է նուրբ գործուած ինչ ոստայնանկեալ ՚ի մետաքսէ․ զոր առնեն սպիտակ, նաև գոյնզգոյն․ որ և ասի ՎԱԼԷ․ Հարիրտէն թօգունմիշ պէյազ վէ էլվան․

ՎԱԼԱՋԵՆԵ والاجنه * Կոկիչ, որով կոկեն զթուղթ. Թուրքերէն Մուհրէ.

ՎԱԼԱՆ والان * Կորովի և քաջ, որ է փէհլէվան: 2. Նոյն է ԷԷ բառին ՌԱՋԻԵԱՆԵ.

ՎԱԼԱՆԵ والانه * Խաց. Եարէ. Ճէրահէթ. որ և ասի ՐԻՑՀ.

ՎԱԼԱՆԻԺԱՏ والانژاد * Ազնուազարմ կամ քաջազգի. Քէչէչարէ.

ՎԱԼԱՏ والاد * Է իրն այն՝ որ ծածկի ՚ի վ̄ռ առաստաղի տան. Ոռգգէ խանէ եաշէրինէ եօրթիւշէն նէսնէ: 2. Կաղապարն այն, զոր առնեն վ̄ռ շինելոյ զկամար և զգմբէթ. Թուր" Գալըպ. 3. Նոյն է ընդ բառին ՆԻՍՓԵ, որ լինի ՚ի շինուածս որմոց. և է իւրաքանչիւր շարն որմոյ, որ Թուրքերէն Գօյ կոչի.

ՎԱԼԱՏԿԵՐ والادگر * Որմնադիր. Տիվար եափուճի. զի Վալատ՝ նշանակէ նաև շարան որմոյ, որ Նէսթէ ևս ասի.

ՎԱԼԵ واله * Նոյն է ԷԷ բառին ՎԱԼԱ, զոր առնեն ՚ի մետաքսէ սպիտակ և գոյն գզոյն, նուրբ և բարակ ոստայնանկեալ. Հարիրդէն ինճէ վէ եուֆգա փօզէնիշ, պէյազ վէ էլվան իփէքլէր. 2. Նշ" որինչ բառն Սէրաղ, որ ՚ի դաշտավայրս յամառան ՚ի տօթաժամ պահու ՚ի հեռուստ երևի ա̄պ ջուր. Սահրադէ էրագդէն սու կիպի կէօրիւնէն.

ՎԱԼԻՀ واله * Ապշեալ և տարակուսեալ. Պէխօշ վէ հայրան վէ սէրկէշտէ.

ՎԱԼՂՈՒՆԵ والغونه * Սնգոյր, որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց. Թուրքերէն Գըրմըզի. որ և ասի ԿԻՒՆԿԻՈՒՆԵ և ԿԻՒՆՂՈՒՆԵ և ՎԵՆՂՈՒՆԵ և ՔԻԿԵՐ.

ՎԱԽ واخ * Ողորմութի և տրտմութի. Րահմէ վէ ֆէրէհսէմէ: 2. Կարծիք, որ մերձ է ՚ի տրտմութի. Եագընէ գարէյի օլան շեքք եա զըննի. 3. Է միջարկութի ինչ, որ ՚ի պահու ցավութե ՚ի գործ ածի.

ՎԱԽԱՆԻՑՏԵՆ واخانيدن * Է անցողական Վախիտէն բային.

ՎԱԽԻՑՏԵՆ واخيدن * Բամբակ քաղել, նաև գզել, այսինքն ՚ի միմեանց զատանել. Փամուգ ֆէհզէլէմէք վէ ֆէթմէք, պէրէ պէրէնտէն այըրմագ.

ՎԱԽԻՍԻՑՏԵ واخسيده * Նետած բամբակ, նաև բուրդ. Աթըլմըշ փամուգ վէ եափաղ.

ՎԱԽՇ وخش * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի գաւառին Խիւթլանի. Պիր շէհիր ատը տըր: 2. Սկսումն գործոյ իրիք. Իպթիտաի շիւղլ ու իշ.

ՎԱԽՇԻ وخشى * Է տեսակ իմն համեղ երաշի. Պիր նէվի ճամէ տըր.

ՎԱԽՉԻ واچى * Նոյն է ընդ բառին ՄԱԽՉԻ. և նշանակէ բեռնակիր ձի, որ ունի ՚ի քամակի իւրում կորդին. Սէմէր պարկիրի: 2. Նշանակէ զայնպիսի մարդ, որ է բամբասող. Խաշէր չէմէն եփէն ատէմ.

ՎԱԽՕՐՏԵՆ واخوردن * Ողորմիլ, նաև հոգալ. Եսիրկէմէք վէ գայղըրմագ. Որոյ լինի անցողականն Վախօրանիտէն.

ՎԱԿԵՐ ՏԱՆԻՑՏԵՆ واگردانيدن (անցողականն Վակերտիտէն բային) Ցետս դարձուցանել. Կէրի փէօնտիւրմէք. (հրամայականն Վակերտան, և ապառնին Վակերտանէմ.)

ՎԱԿԵՐՏԻՑՏԵՆ واگرديدن * Նշանակէ յետս դառնալ. Կէրի փէօնմէք.

ՎԱՀ واه * Նոյն է ընդ բառից ՎԱԽ և ՎԱՀՑ. և է միջարկութի իմն, որ ՚ի պահու ափսոսալոյ ՚ի գործ ածի.

ՎԱՀԱ واها * Կերակուրք. Աշլէր. զի է յոգնականն Վա բառին.

ՎԱՀԵԼԵ واهله * Է անուն կնոջ Նահապետին Նոյի, զոր մեք կոչեմք Նոյեմզար. Հազրէթի Նուհուն խաթունունըն ատը տըր.

ՎԱՀԵՄ واهم * Նոյն է ԷԷ բառին ՊԱՀԵՄ. և նշանակէ ՚ի միասին. Պիլէ: 2. Զարդ. Զէյնէթ վէ արայիշ: 3. Է կենդանին այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Փօրսուգ.

ՎԱՀԵՄ ԱՄԵՏԵՆ واهم آمدن * ՚Ի մի վայր ժողովիլ. Պիր էրէ թէբէլմէք, վէ ճէմ օլմագ. 2. Կծկիլ. Պիւզիւլմէք.

ՎԱՀԵՄ ՃԵՍԹԵ واهم جسته * Ցետ կոյս ոլորեալ, այսինքն յետոյս դարձեալ. և ասի զհերաց և զմարսից. Կէրի գըվըրըլմըշ, եանի ճէրի փէօնմիշ: Աչի և զականջաց և զշրթանց.

ՎԱՀԻՒՇ ԱՄԵՏԵ واهش آمده * Սթափեալ, որ լինի յարբեցութէ կամ ՚ի յուշագնացութէ. Այըլմըշ. Որոյ բայն է Վահիւշ ամէտէն.

ՎԱՂԻԼ واغل * Զրի գինեխումն, որ առանց կոչման երթեալ ՚ի խրախճան գինեբրբութէ, ձանձրացուցանէ զարս բազմականին. Մուֆթէ պաթէ իշէր. որ և ասի ԴՈՒՔԵՑԼԻ.

ՎԱՃ واج * Է բառ ինչ հրամայական, գոլով նոյնանշան ընդ բառին ՊԻՒԿԻՈՒ, որ է ասա. Սէօյլէ.

ՎԱՄ وام * Պարտք. Պօրճ. տուր" Տէյն. Զի մինչ ասի՝ Վամ էթ նէշաշէ, իմացեալ լինի՝ վճարեմ զպարտս քո: 2. Նոյն է ընդ բառից ՊԱՄ, և ՔԱՄ. 3. Փոխ. Թուրքերէն Էօտիւնճ.

ՎԱՄԱՆՏԵ وامانده * Վաստակել և խոնջեալ. Եօրղունմիշ. այլև ցուցանէ խղճալի. Աճըզ.

ՎԱՄԻ وامی * Ողորմելի և ներգևեալ· Տէրմանտէ վէ աճիզ։

ՎԱՄԽԱՀ وامخواه * Պարտատէր· Պօրճ սահիպի · ասի և ՒԻՎԱՄԽԱՀ։

ՎԱՄ ՏԱՏԷՆ وامدادن * Փոխ տալ· Էօտիւնճ վէրմէք ։

ՎԱՄ ՏԱՐ وامدار * Պարտական · Պօրճ֊լու · արպ" Մէտիւն ։ Եւ մերթ՝ պարտատէր· Պօրճ վէրիճի, եանի պօրճ սահիպի · արպ" Տային ։

ՎԱՄՐԱՆ وامران * Է անուն գեղջ ի֊ րիք, որ գայ ՚ի գաւառէն Ջիլյու · պիր քարիյէ իսմի ։

ՎԱՄ ՔԷՐՏԷՆ وامكردن * Պարտք առնել · Պօրճ ալմաք ։ Եւ մերթ՝ փոխ առնուլ· Էօտիւնճ ալմագ ։

ՎԱ՛Ց وای * Է միջարկութ իւնչ որ ՚ի պա֊ հու կարօտութե , և ՚ի ժամու անշառամանն յիշե իւնչ , և ՚ի տեղի արտմութե և ափսոսալոյ ՚ի գործ ածի · Պիր շէքվա սէօզի ։

ՎԱՅԱ وایا * Պիտոյք· Հաճէթ ։ 2 · Կամք սրտի · Մուրատ ։

ՎԱՅՋԷՔ وایژك * Ցնցուղ հրոյ · Աթէշ֊ տէն չըգան գըվըլճըմ · շէրարէյի աթէշ ։

ՎԱՅԷ وایه * Պէտք · Հաճէթ ։ 2 · Կամք սրտի · Մուրատ վէ մագսատ ։ 3 · Բաժին և մասն , և ճաշակ կամ համ · Հիսսէ վէ նասիպ վէ չէշնի ։ 4 · Տեղեկութի գիտութե · Իշիտէն խապէրտար օլմագ ։

ՎԱՅԻՃ وایج * Նոյն է ընդ ՎԱՐԻՑԺ ։

ՎԱՆ وان * Նախ է անուն քաղաքի և ամրագոյն բերդի , որ կայ կայացեալ ՚ի գաւառին Ատրպատականի ՚ի սահմանագլխի տէրութեն Հո֊ ռոմոց · Պիր մէմլէքէթ ատը ։ 2 · Նշանակէ և այն · Թուրքերէն Վէ օլ ։ 3 · Հանգէտ և նման · Մանէնտ · որ և ասի ՎԷՆ ։ 4 · Նոյն է ընդ ձայ֊ նիս ՊԱՆ · զի ասի Տէրվան , որ է դռնապան ։

ՎԱՆԻԿԷՐԻՍԹԷՆ وانكرستن * Ցետս հայիլ · Կէրիյէ պագմագ · (հրամայական Վանիկէր , և ապառնի Վանիկէրէտ ։)

ՎԱՆԻՇԱՆՏԷՆ وانشاندن * Շիջու֊ ցանել · Սէօյտիւրմէք · զի ասի՝ Տէր ախշէր չէշմ վանի շանէտ շէմի մահ էշարէտ սօրահ ։

ՎԱՆՃ وانج * Նոյն է ընդ բառին ՄԷՆ֊ ՃՈՒ , որ է ուղն · Մէրճիմէք ։

ՎԱՆՍԱՆ وانسان * Եւ այնպէս · Ան֊ ճըլէյին , վէ անըն կիպի · և է բաղադրեալ ՚ի բառից Վէ անստ , և Սան ։ Է բառ իւնչ , որ նշանակէ նմանութիւն · որպէս է և ՚ի մեջ բառն Պէս ։

ՎԱՆՍԱՆԷ وانسانه Կարակն· Փէրդէտար ։

ՎԱՇԱՄԷ واشامه * Վարշամակ · և ցու֊ ցանէ զծածկոյթն գլխոյ , որով ծածկեն կանայք զգլուխս իւրեանց · Ավրաթ պաշլարընըն էօրթիւսիւ֊ լէրի նէսնէ · որ և ասի ՊԱՇԱՄԷ և ՏԱՄԷՆԻ ։

ՎԱՇԷ واشه * Որի , որ է Թռչուն որ֊ սական · Թուրքերէն Ատմաճէ · որ և ասի ՊԱՇԷ ։ 2 · Եղեամն · Գըրաղու ։

ՎԱՇԻՒՏԷՆ واشدن * Բաց լինիլ · կամ բացեալ լինիլ · Աչըգ օլմագ , վէ աչըլմագ ։

ՎԱՇԿԻՈՒՆԷ واشكونه * Տես ՊԱՇ֊ ԿԻՈՒՆԷ · որ և ասի ՊԱՋԿԻՈՒՆԷ ։

ՎԱՇՆԷՔ واشنك * Պետ պահապա֊ նացն հրապարակի վաճառանոցի , և բնակութե Թաղի · Պէքճիլէր պաշը · աէրի ֆատղանա ։

ՎԱՇՔԷՐՏԷ واشكرده * Արագ և փոյթ և կազմ · Ճէլտ վէ աթիկ ։

ՎԱՋԱՐ واچار * Նոյն է Է բառին ՊԱ֊ ՋԱՐ , որ է վաճառ ։

ՎԱՋԻՑՏԷՆ واچیدن * Քաղել և ժո֊ ղովել · Տէրմէք փէկլշիրմէք ։

ՎԱՊԷՍԹԷ وابسته Կապեցեալ· Պաղլանմըշ ։

ՎԱՊԷՍԹԷՆ وابستن * Կապել · Պաղ֊ լամագ · (հր" Վապէնտ , և ապառ" Վապէնտէտ ։)

ՎԱՊԻԼ وابل * (բառ արէպի) Ցորդ֊ անձրև · Սաղանագ եաղմուր ։

ՎԱՊԻՒՐՏԷ՛ՆԻ ՆԱՆ وابردن نان Տափարակել զհացն վա եփելոյ · Էքմէկի պիշիրմէ իչին եասսը քիլմէք ։

ՎԱՌԱՆՏԷՆ واراندن * Վարել · Սիւր֊ մէք ։ 2 · Հաւատար առնել · Պէրապէր էյլէմէք ։

ՎԱՍԷ واسه * Տես ՓԷՐՎԱՆԷ · և նշա֊ նակէ Թիթեռն · Թուրքերէն Քէլէպէք ։

ՎԱՍԷՐ ՇԻՒՏԷՆ واسرشدن * Դարձ առնել հիմանդին , (որ գեռ նորոգ լցէ գտեալ զառողջութի ,) յառաջին հիւանդութիւնն իւր · որ կոչի Թուրքերէն Իւղնէտ · և արպ" Նիւքս ։

ՎԱՍԷՐԷՆԿԻՑՏԷՆ واسكیدن * Պը֊ տուտիլ · Տօլանմագ ։

ՎԱՍԻԴ واسط * Է անուն քաղաքի միոջ կողմանցն Պարսից , որ կայացեալ է ՚ի կողմանէ գաւառին պարսից · ուր բուսանի անունմն գրչա֊ ցու սեաւ եղէգն , որ յոյժ հաչակեալ է · և կոչի Գալէմի վասիթի · Պիր շէհիր ատը տըր ։

ՎԱՏ واد * Ջաւակ · Էվլատ · Վ҃ որդոյ և բառս ՀԷՔԹՎԱՏ՝ նշ" եօթնազաւակ · և է սա մականունն առն միոջ՝ որ ունէր զաւակս եօթն · որ գրէ Ֆիրտէվսին ։ Այլև նոյն է ընդ բառին ՊԱՏ · և նշանակէ հողմ · Եէլ ։

ՎԱՏԱՇԹԷՆ واداشتن * Ցետս կալ֊

նուլ․ Կէրէ֊ գուշլուգ․ (Հրամայական Վարար, և աղաւնի Վարարէք ։)

ՎԱՏԱՐԵՆՏԵ واتارندە * (ընդունելի" Վարաշխէն բային) Ցեռս կալնող․ Կէրէ֊ գուլընճի․

ՎԱ՛ՏԵ واتە * Ժամանակ յայտնի և ծանուցեալ․ Ջէմանէ մաշհուր ։ 2․ Խոստումն կամ ուխտ․ Ա՛հտ ։

ՎԱՏԻԵԱՆ واتیان * Է դեղ ինչ, որ յաճախ ՚ի գործ ածի ընդ չայի․ Պիր թուրլու փէլ․ որ և ասի ՊԱՏԻԵԱՆ։

ՎԱՏԻՑԽ واتیچ * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐԻՑԾ ։ 2․ Է փայտն այն երկճղի, յորոյ վերայ դնեն զուռն խաղողոյն․ Օւզիւմ չուպուգ փէր էի քուրուլ փուլըն քուշէրինէ գօյըլըր ։

ՎԱՐ وار * Է մասնիկ ինչ նմանութե, որ դնի յաւարտս բառից․ զի ասի՝ Գուլէնվար և Գոստովար, և նշ" որպ գրիչ, և որպ մատգործ ։ 2․ Բառս Վար՝ որ և ասի ՎԱՐԵ, նշ" սովորութի․ Ա՛տէթ ։ 3․ Նոյն է ընդ բառին ՊԱՐ, բստ որում նշ" անգամ․ Քէրրէ․ զի ասի՝ Եէքվար, և Տիւվար, և Չէնտվար, իբր թե Եէքզար, միանգամ․ և Տիւզար, երկու անգամ․ և Չէնտզար, քանիցս անգամ․ որոց Թուրքերէնն է Պիր քէրրէ, Իքի քէրրէ, և Գաչ քէրրէ․ և մինչ ասի՝ Վարհա, իմացեալ լինի Պարհա, որ է բազում անգամ։ Դարձեալ բառս Վար՝ ՚ի գործ ածի որպ մասնիկ ինչ, և ցուցանէ արժանութի․ վսն զի այն մարգարիտ՝ որ արժան է արքայի, և նմա վայելէ, ասի Տիւրրէ շահվար․ և երիվարն՝ որ երագընթաց է, և պիտանի և արժանաւոր ՚ի գործ ընթացից ձանապարհի, կոչի Ռէհվար․ Եւ ևս բառս Վար՝ նոյն է ընդ բառին ՊԱՐ, ըստ որում նշ" բեռն․ Եիւք․ զի ասի՝

خروار Խառվար, իշաբեռն․ Մէրքէպ եիւքի․ և

شتروار Շիւթիւրվար, ուղտաբեռն․ Տէվէ եիւքի ։

ՎԱՐԴԻԱ وردیا * Ազնիւխ տիղմ, որ խորուտ է․ այսինքն Պալչըգ ։ Եւ այլաբանութբ իր երկիւղալի և վտանգաւոր․ Խաթարլը օլան նէսնէ ։

ՎԱՐԵ وارە * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՐԵ․ և նշ" անգամ․ Քէրրէ․ զի ասի՝ Եէքվարէ, և Տիւվարէ, որ է ասել միանգամ, երկու անգամ․ Պիր քէրրէ, Իքի քէրրէ ։ 2․ Նման, և համգոյն․ Շէպիհ, վէ մանէնտ․ 3․ Պահ, այսինքն Նէվպէթ․ զի ասի՝ Վարէի պուլ իր պօսթան մէքթ ։ 4․ Կարգ և օրէն․ Րէսմ վէ ատէթ ։

ՎԱՐԵԹԿԵԱՀ وارتگاه * Արշալոյս․ Սապահ աչըլըրգըն վագթ ։

ՎԱՐԵԽՏ وارخد * Մեկնի պարսկերէն Միւրտի չէվէնտ ։

ՎԱՐԵՇ وارش * Չրակեր․ կոչեցեալ արալ" Դուաճէյըլ․ որ առանց կոչման գնայ ՚ի սեղան մացուն, և Եղ՛ նախ ասելով նորի, և անանց ակնածութե ուտէ զկերակուրն․ որ և ասի ՄՈՒՖԹԽՈՐ ։

ՎԱՐԵՄ وارم * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐԵՄ․ և նշ" ուռոյց․ Շիշ․ ամաս ։ Եւ է այն ուռոյցն ՚ի մարմնի մարդոյ, որ ունիցի զցաւ ։

ՎԱՐԵՆԿ وارنگ * Սերմանացու եղեալ վարունկ․ Թօխումլըգ գօնըլան խիյար ։

ՎԱՐԵՍԹԵ وارستە * Ջերծեալ կամ փրկեցեալ․ Գուրթուլմիշ ։

ՎԱՐԻՑԽ واچ * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐԻՆ, որ է արմունկն․ Տիրսէք ։ 2․ Նշա" զայն երկայն սիւնն, որ կոչի Թուրքերէն Մէրթէք ։

ՎԱՐԻՑԾ وارج * Ուռ որթոյ, յորոյ վերայ բուսանին ողկոյզք խաղողոյ․ Պաղ չըպուգըննըն քուչուք պիթմէսի գօլլարընը տէրլէր ։

ՎԱՐԻՑՏԵՆ واریدن * Կլանել․ Եութմագ ։ Եւ է սա թեթևացուցեալ ՚ի բառիցս Եվարիտեն, և Եվարտիտեն․ զի ասի՝ Ջէ մէվէր չորէք քէլէք շէհր հա քի վարիտէմ, քի փարչէնան նէ քիմէնտ անքի փօլատ քէրտէնտ ։ 2․ Լինել ՚ի փոյթ գործոյ իրիք․ Պիր իշէ գէճիտմ օլմագ ։

ՎԱՐԻՆ وارن * Արմունկն․ Տիրսէք․ արաբերէն Միրֆէք․ որ և արտաքերի Վարէն ։

ՎԱՐԻՆՃ وارنج * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐԻՆ․ և նշանակէ արմունկն․ Տիրսէք․ և արաբերէն مرفق Միրֆէք ։

ՎԱՐԻՒՂ وارغ * Նոյն է ընդ բառին ՎԵՐՂ, որ է ջրակապ․ Սու պէնտի․ և է այն տախտակն կամ ցախն, զոր դնեն պառաջեաւ ջրոց ՚ի յառուս աղօրեաց և ՚ի ճանապարհս ջուրց պարտիզաց, առ ՚ի հոսեցուցանել զջուրն այլուր ։

ՎԱՐԻՒՖ وارف * Նշա" զայնպիսի իր սկաւառակաձև, զոր հիւսեալ ՚ի ստուար ոճիցն և ծղօտից ցորենոյ և գարւոյ, և ՚ի վերայ նորին հաց և կերակուր եդեալ, ՚ի գործ ածեն որպ սեղանիկ․ Նաև զհատն վերայ որոշելոյ ՚ի յարդէ և ՚ի հողոյ, այնու երնեն․ որ և ասի ՎԱՐՈՒ ։

ՎԱՐԿԵԱՐ واركار * Հիւղ․ Կիւլիւպէ․ Եւ է սա այն նուաստ խուղն, զոր կազմեն ՚ի պարտէզս և յայգիս ՚ի ցախից և ՚ի խոտոց վասն բնակելոյ ՚ի նմա պահապանի նոցին ։

ՎԱՐՈՒ وارو * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐԻՒՖ․ և նշանակէ զայն իրն նման սկաւառակի, զոր կազմեն յոճից արմտեաց, և ՚ի նորա վերայ դնեհիկք ուտեն զկերակուր․ Դուլէ սոֆրէնէ զապագ Կէչի նէսնէ ։

ՎԱՐՈՒՂ واروغ * Տե՛ս ԱՐՈՒՂ ։

ՎԱՐՈՒՆ وارون * Չախողնաև խոտորնակ․ Մէնհուս վէ մագլուպ ։

ՎԱՐՈՒՆԵ وارونە * Նոյն է ընդ վերոյն․ որ և ասի ՊԱԶԿՈՒՆԵ, և ՊԱՇԿՈՒՆԵ ։

և ՎԱՃԿՈՒՈՒՆԸ, և ՎԱՌԿՈՒՈՒՆԸ։ 2․ Նշանակէ ուխինչ բառն Ռոմ։

ՎԱՐՈՒՆԷԽԹԷՐ وارون اختر * Թարգմանի ձախողաստղ․ և ասի զայնց ոմանց, որոց աջողութիւնն շրջեալ է ՝ի ձախողութիւն․ Իգպալը տէօնմիշ թալիհսիզլէրէ տէյէրլէր։

ՎԱՐՏԱՆ واردان * Գլանակ․ Օգլաղու որով՝ի հայսէ թերթս բանան։ 2․ Քուրձ․ Չուալ վէ չուլ։

ՎԱՐՏԻՅՆ واردين * Մանկաբարձ․ Մամի․ էպէ․ արապերէն Գապիլէ։

ՎԱՐԳԻՈՒՀ واركوه Տես ԷՊԻՐԳԻՈՒՀ։

ՎԱՓԷՍ واپس * Ջկնի կամ յետ․ Կէրիւ։

ՎԱՓԷՍԹԷՆ واپستن * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՓԷՍ ԺԷՍԹԷՆ։

ՎԱՓԷՍԻՅՆ واپسين * Յետին․ Սօնրագի․ զի ասի՝ Տէմի վափէսին, այսինքն յետին շունչ․ Սօն նէֆէս։

ՎԱՓԷՍ ԺԷՍԹԷՆ واپس جستن Յետս ընդոստնուլ․ Կէրիւյէ սըչրամագ։

ՎԱՓԷԳԻՅՏԷՆ واپکیدن * ՝Ի բերան ձգել․ Աղզէ ալմագ․ (հրամայական Վափէյ, և ապառնի Վափէյէտ։)

ՎԱՔ واک * Է Թռչուն խմն երկնագոյն, որ յաճախ նստի յափունս ջուրց․ Կէօք րէնկլի պիր գուշ տըր։

ՎԱՔԷՐՏԷՆ واکردن * Բանալ և յափշտակել, նաև աւերել․ և մերթ՝ յայտնի առնել, կամ բացայայտել․ Թուրքերէն Աչմագ վէ գազմագ, վէ վէյրան էյլէմէք, վէ աշքեար էթմէք։

ՎԱՖ واف * Լուսնեակ․ Պէօճէկ։ Եւ ոմանք ասեն՝ թէ է սա Թռչուն խմն նման Պիւլպիւլէ․ որ և ասի ԶԷՆՏՎԱՖ։ Եւ մերթ՝ ՝ի գործ ածի ՝ի նշանակութիւն բառին Պաֆ, որպէս բայն լինի وافیدن Վաֆէյտէն։

ՎԷԶ وز * Է բաղձիւսական շաղկապ խառնեալ Ը վանկիւս Էշ, որ է նախդիր սկզբնական․ և նշ՝՝ և՝ի․ զի մինչ ասի՝ Վէշ, ՝ի, է ասել և՝ի նմանէ․ Թուրքերէն Անտէն։ Եւ այս ՝ի գործ ածի միայն ՝ի սկզբունս բայից։

ՎԷԶԱՂ وزغ * Գորտն․ Թուր՝՝ Գուրպաղա․ որ և ասի ՂԷՆԺՄՈՒՌ, ՂՈՒՔ, ԺԱՂՐ, ԺԷԶԷՂ, ՉԱՂԶ, և ՎԷԶԷՔ։

ՎԷԶԱՆ وزان * (ընդունելութիւնն Վէզիտէն բային) Շնչող․ Էսիճի։

ՎԷԶԷՂ وزغ * Տես ՎԷԶԱՂ։

ՎԷԶԷՆՔ وزنک * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐԷՆՔ․ որ և ասի ՎԷԺԷՆՔ։ Եւ ևս ուրեք մեկնի զարդ, որ լինի ՝ի հանդերձս և ՝ի մուշտակս․ Գաֆթանտէ վէ քիւրքտէ օլան զինէթ։

ՎԷԶԷՔ وزک * Է անուն ծառոյ իրիք․ Պիր աղաճ տըր․ որ է կարծր, և ոչ բերէ պտուղ, և մի այն լինի փայտ այրելի․ Թուրքերէն Ագչէ գավագ։ 2․ Նշանակէ գորտն․ Գուրպաղա․ որ և ասի ՉԱՂԶ և ՎԷԶԱՂ։

ՎԷԶԻՅՏԷՆ وزیدن * Շնչել հողմոյ․ Էսմէք․ չէղաթայերէն Իսմագ․ (հրամայական Վէզ, և ապառնի Վէզէտ։)

ՎԷԶԻՅՏԷՆԿԷԱՀ وزیدنگاه * Տեղի՝ ուր շնչէ հողմ։

ՎԷԶԻՅՐ وزیر * (բառ արէպի) Փախանորդ Թագաւորութեն, և հոգացող աշխարհութեն․ Վէքիլի սուլթանէթ։

ՎԷԶՂԷ وزغه * Նոյն է Ը ՎԷԺԱՂԷ։

ՎԷԹԷՆԿ وتنگ * Ողկոյզ խաղողոյ․ Իւզիւմ սալգըմը։

ՎԷԹԷՔ وتک * Է Թռչնակ խմն փոքրիկ․ որ կոչի արտ՝՝ Սէրչէ․ Պիր քիւչիւք գուշ տըր։

ՎԷԹԿԷՐ وتکر * Մուշտակագործ․ Քիւրքճի․ որ և ասի ՎԱԹԿԷՐ։

ՎԷԺ وژ * Ցասումն կամ բարկութիւն․ Խըշըմ վէ ղազապ։

ՎԷԺԱՂԷ وژاغه * Գորտն․ Գուրպաղա․ որ և ասի ՂՈՒՔ, ՉԱՂԶ, և ՎԷԶԱՂ։ Եւ ուրեք մեկնի նշանակել զանասակ խմն կովադիայի․ Պիր նէվ՝ պէճէք տըր։

ՎԷԺԷԼ وژل * Նշանակէ մողէս․ Թուրքերէն Քէրտէնքէլէ։

ՎԷԺԷԽ وژخ * Արմատն այն, որ կոչի Էշէք գէօգ։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐԽ, որ է շուփայ․ այսինքն դեղաչաց․ Թուր՝՝ Կէօզ օթու։

ՎԷԺԷՆԿ وژنگ * Նոյն է Ը ՎԷՐԷՆՔ։

ՎԷԺՆԻՅՆ وژنین * Կաթն ուղտու, նաև Թան ուղտու․ Տէվէ սիւթի, վէ այրանը։

ՎԷԺՏԷ وژده * Թափեցեալ իր զինչ և իցէ․ Տէօքիւլմիւշ նէսնէ հէր նէ օլուրսա։

ՎԷԼԱՆԷ ولنه * Խոց կամ վէր․ Ճէրահէթ․ որ և ասի ՎԱԼԱՆԷ։

ՎԷԼԱՏ ولد * Է տեսակ խմն Նուրբ կերպասու, որ է ստացյունակեալ ՝ի մետաքսէ որպէս Վալէ․ Պիր նէվ՝ շալիյէ գումաշ տըր։

ՎԷԼԱՏԷ ولده * Նոյն է Ը ՊԱՏՐԻՅՍԷ։

ՎԷԼԷ ول * Ցասումն կամ բարկութի՛․ Խըշըմ վէ ղազապ․ յոյր ասէս և ցասուցեալն կոչի Վէլէնկէնտէ․ Խըշըմլէյի։

ՎԷԼԷՃ ولج կամ ՎԷԼԷՃ * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐԹԻՅՃ, որ է լորամարգի. Թուրքերէն Պըլտըրճըն. և արաբերէն سلوى Սէլվա.

ՎԷԼԷՄՇԷՔ ولمشك * Է այն ծառն, որ ասի Թուր" Սոգուտ ադաճը. Եւ մերթ նշա" զպտուղն նր, որ ասի արաբ" حبة الخضرا Հապպէ-Խըզըր. որ և ասի ՎԷՔԷՄՇԷՔ.

ՎԷԼԻ ولى * (շաղկապ պայմանական) Սակայն. արաբերէն Լաքին.

ՎԷԼԻՅՁԷ وليجه * Մտերիմ սիրելի. Մախսուս տօսթ.

ՎԷԼԻՅՍ وليس * Նոյն է ընդ բառիցն ԽՈՒԳ, և ՆԻՅԿ, որ է գեղեցիկ և բարի.

ՎԷԼԻՅՔ وليك * Տես 'ի Ներքոյ զբառն ՎԷԼԻՅՔԻՆ. Նաև ՎԷԼԻՅՔ և ՎԷԼԻՅՔԷՔ, Տես 'ի բառն ՁԱԼ.

ՎԷԼԻՅՔԻՆ وليكن Եւ սակայն. Վէլաքին.

ՎԷԼՂՈՒՆԷ ولغونه * Տես ԿԻՒԼԱ-ԿՈՒՆԷ.

ՎԷԼՎԱԼԻ وولالى * (բառ բնակչացն Սէմէրգանտու) Նոյն է ընդ բառին ՋԻՒՆԱՃ.

ՎԷԼՎԷԼԷ وولوله * Խառնակութիւն և բարձրաձայն գոչումն. Աղսող վէ հէնկեամէ վէ ավազը պիւլէնտ.

ՎԷԽԷՇ وخش * Է անտ ինչ, որ լինի 'ի ձիս և 'ի ջորիս, նաև 'ի յուղտս, յորմէ պատճառի նոցա կաղալն. Պիր իլլէթ տիր.

ՎԷԽԻՇԹ وخشت * Տես ՎԷՀԻՇԹ.

ՎԷԽՇԻՅՆԷ وخشينه * Է անուն կենդանւոյ իրիք. Պիր ճանավըր ատը տըր. 2. Ո՛և իցէ ապխտակ իր. Հէր պէյաղ նէսնէ.

ՎԷԽՇՈՒՐ وخشور * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՅՂԱՄՊԷՐ, որ է մարգարէ. արաբ" Նէպի.

ՎԷԽՉԻ وخچى * Կորիզ արմաւոյ. Խուրմա չէքիրտէկի.

ՎԷԽ ՎԷԽ وخ وخ * Է միջարկութիւն ինչ, որպիսի են և բառքս Վէհ վէհ, և Վահ վահ.

ՎԷԿՎԷԿ وكوك * Կաղկանձումն շան. Քէօփէք ուլումասը. ավազը սէսի.

ՎԷՀ وه * Է միջարկութիւն ինչ, որ 'ի գործ ածի 'ի պահու գովութեան և 'ի տեղւոջ հաճութեան և ընդունելութեան.

ՎԷՀԷԼ وحل Սեաւ տիղմ. Գարա պալչըգ.

ՎԷՀԷՆԿ وهنك * Փայտեայ օղամանեակ, զոր 'ի գործ ածեն յիւրս ինչ. Աղաճտան հօշգա. հօշգամի չօղէյն. 2. Է ունդ ինչ՝ զոր ուտեն կանայք վասն գիրանալոյ, որ լինի յոյժ կակուղ. Պիր Դանէ ասմի տիր.

ՎԷՀԻՇԹ وهشت * Է անուն հինգերորդի աւուրն ամսեան.

ՎԷՀԻՖԹ وهفت * Չորրորդ օր՝ աւուրցն ամսեան.

ՎԷՂԱ وغا Մարտ և կռիւ. Ճէնկ վէ ճիտալ.

ՎԷՂԷՍԹ وغست * Յաւանի. Անճաք վէ շահիր. որ և ասի ՎԷՂԷՍԹԷՆ.

ՎԷՂԻՅՃ وغيج * Փոքր լճակ. Քիւչիւք կէօլճիւկէզ. ավէտ քիւչէք.

ՎԷՂԻՅՇ وغيش * Բազում և յոլով. Պիւսիար. Բայց ասի սա զբազմութէ անկենդանիրաց. զի ասի զոչխարաց, զհանդերձից, զկենաց. զառաքինութեանց, և զարուեստս.

ՎԷՂՎԷՂ وغوغ * Աղաղակ, կամ ձայն գորտան. Գուրպաղա ավազը. ավազը վէշաղ.

ՎԷՃ وج * Նոյն է Է բառին ՎԷՐԷՃ. Թուրքերէն Էկիր քէօքի. և արաբերէն ևս Վէճ.

ՎԷՃՀ وجه * Գին. Գըյմէթ. պէհա. 2. Ուտեստ. Վազիֆէ. 3. Ծախք. Խարճ վէ մասրաֆ.

ՎԷՄԱՆԻՅՏԷՆ ومانيدن * Է անցողական Վէմիտէն բային.

ՎԷՄԻՅՏԷՆ وميدن * Շփել. Օվուշտուրմագ. (հրամայա" Վէմ, և ապառնի Վէմէմ.)

ՎԷՅ وى * (դերանուն երրորդի դիմի) Նա. Թուրքերէն Օլ, կամ Շօլ. և արաբերէն هو Հիւվէ. որ և ասի Օ, կամ ՈՒ. 2. Վա՜յ. 3. Չափ կամ ոչքանութիւն. Միգտար.

ՎԷՅՋԷ ويژه * Է խոտ ինչ՝ որ ոչ ունի արմատ, և միայն տարածանի 'ի վր գետնոյ. բայց եթէ գտանիցէ զծառ ինչ՝ 'ի նա պատատեալ, ելանէ մինչև 'ի գագաթն նորին. Պիր օթ տիր.

ՎԷՅԼ ويل * (միջարկութի եղկական) Վա՜յ. Թուրքերէն Վա՜յ պէնէ. 2. Նոյն է ընդ բառին ԷՔՍՈՒՍ, որ է ափսոս.

ՎԷՅԼԷ ويله * Նոյն է Է բառին ՎԷՅԼ, որ է աղաղակ վայի. Վավէյլա.

ՎԷՅՇԷԼ ويشل * Է անտն այն, որ ասի Թուր" Գուշ էշէնի. և հայերէն մօրքոր.

ՎԷՅՍԷ ويسه * Է անուն հռչակաւոր քաջի միոջ, որ էր զօրագլուխ Էֆրասիյապ արքայի. որ և ասի ՓԻՅՐԱՆՎԷՅՍԷ. Պիր Նամտար փէհլէվան ատը տըր.

ՎԷՅՏԷ ويده * Հնար խնդրող, կամ

ճար որոնող • Չարէ արայըճը • չարէճօսյ :

ՎԵՑՏԱ ویدا * Կորուսեալ • Ջայի՛ օլմըշ :

ՎԵՑՏԵՆ ویدن * Կորուսանել • Եօգ գըլմագ :

ՎԵՑՏԻՑՏԵՆ ویدیدن * Ճար հայցել և հնար որոնել • Չարէ պագմագ :

ՎԵՑՐԱ ویرا * (է արտականն նաև հայցականն դերանուանս՝ Վէյ •) Նման կամ զնա • Անօ գէ անը :

ՎԵՑՔ ویک * Բարեբաստ • Նէյիգպախթ :

ՎԵՆ ون * Հանգոյն և նման • Ըէօյլէ գէ մանէնտ : Այլև նոյն է ընդ բառին ԽԻՆՃԵՔ •

ՎԵՆԱ ونا * Վայրի աղաւնի, որ ոչ է ՚ի տան սնուցեալ • Եապան գէօկէրճինի : 2 • Աղուտատրակ • Էրքէք գումրի :

ՎԵՆԱՆԵ ونانه * Հաց • Թուրքերէն Էքմէք • որ և ասի ՆԱՆ :

ՎԵՆԵՃՆԵՔ ونجنك * Բեհեզն, որ ասի Բէյհան • որ և ասի ՇԱՀՍԻՓԵՐՄ, և ՇԱՀՍԻՓԵՐՀԵՄ, և ՇԱՀՍԻՓԵՐԳԵՄ :

ՎԵՆԵՄՇԵՔ ونمشك * Նոյն է ընդ բառիցն ՎԵԼԵՄՇԵՔ և ՎԵՔԵՄՇԵՔ • որ և ասի ونشك ՎԵՆԵՎՇԵՔ •

ՎԵՆԵՆԿ ونلك * Է չուան ինչ՝ զորոյ երկասին ծայրսն ՚ի տեղւոջ, որ մերձ ՚ի յորինացն պինտ ամրացուցեալ շարեն ՚ի վերայ նորա զկախանս, այսինքն զավէնկս ողկուզաց խաղողոյ • Պէր իփ փէօր : Եւ այլուր մեկնի ուռ որթոյ, որոյ ծայրն հօտեցեալ է, և ջուր թորի ՚ի նմանէ • Ասմը գօպարըլըշ խուշմէ չըղլըղը :

ՎԵՆԺԵՏ ونژد * Տես ՎԵՆԻՅՋԵՏ :

ՎԵՆԻՅՋ ونيز * Նշանակէ կանկառժիւթ • Քէնկէր օթու :

ՎԵՆԻՅՋԵՏ ونيزد * Է խիժն այնր ծառոյ, որոյ պտուղն կոչի արաբերէն Հապպէլխաչ հաղրա • և Թուրքերէն Մէնէկիշա :

ՎԵՆԻՅԺԵ ونيژه * Խունկ • Քէօնտրիւս • արաբերէն Քիւնտիւր և Լիպան :

ՎԵՆԻՒՃ ونيج * Թախանձող • Մէտրէմ • զի ասի՝ Ջի տեփլէմ պէր պէռաօղէ ըն վէնիւճ պաշէր չէթայ :

ՎԵՆԿ ونك * Չքաւոր, և անանկ • Մէսքին վէ փէրվիշ պէնտէ : 2 • Է տեսակ ինչ երկնագոյն կատուի, որ ոչ ունի ագի, զորոյ ընդմորթն մուշտակ կազմեն • Պէր նէվ քեօք քէտի տիւր :

ՎԵՆԿԻՈՒԼ ونکول * Այն որ երագ է և ժիր ՚ի գործս իւր • Քէօթիւրէ չապիք վէ ճէլտ օղլան • որ և ասի وشکول ՎԵՇԿԻՈՒԼ •

ՎԵՆՏ وند * Փորձ • Թէճրիպէ : 2 • Աշխատութեամբ տանիլ ՚ի գլուխ զգործ ինչ • Պէր իշէ հասառլըգըն չալըշմագ չէքմէք :

ՎԵՆՏԵ ونده * Է խոտ ինչ • որ Թուրքերէն ասի Կէրփէմէ • և արաբերէն Ճէրճիր • որ և ասի ԹԵՐԵ ԹԻՅՋԵՔ :

ՎԵՆՏԻՑՏԵՆ وندیدن * Աշխատութիւն կրել • Ջահմէթ չէքմէք • (հրամայական Վէնտ, և ապառնի Վէնտէտ :)

ՎԵՇ وش * Նախ նոյն է ընդ բառիցն ԽՈՒՊ և ԽՕՇ : 2 • Նշ" որ ինչ բառն Սէրէ • այսինքն պիտանի ՚ի գործ : 3 • Է մասնիկ ինչ որ ՚ի յարել իւրում յաւարտս բառից՝ ցուցանէ զնմանութիւն որպէս ՄԱՀՎԵՇ, ՄԵԼԵՔՎԵՇ• ՄԵՐՏԻՒՄՎԵՇ, և ՇԻՅՐՎԵՇ :

ՎԵՇԱԳ وشاق * Է կենդանի ինչ, որոյ մորթն յոյժ յարգի է, զոր և առնեն մուշտակ • որոյ մազն սպիտակ է, և ՚ի տեղիս տեղիս սևանիշ պիսակացեալ • սորա և պորտն յոյժ ընդունելի է • և է սա մուշտակ յատկացեալ արքայից և մեծամեծաց : Պատմի զմանէ՝ թէ ունի զպէսպէս զօրութիւս • զի այլ է բնութ մորթոյ քամակի սորին, գոլով ջերմ և չոր • իսկ մորթ պորտոյն բարեխառն է ընդ ջերմութ և ընդ ցրտութ • Տէրիսի ղօգտուշ տէր ճանավէր տիւր : 2 • Նոյն է Է բառին ՄԻՒԺՏԵ, որ է աւետիք • արապ" Պէշարէթ :

ՎԵՇԱՆԻ وشانی * Նոյն է Է ՇԵՅԱՆԻ •

ՎԵՇԵԱՆ وشیان * Հառաչումն և փոխարէն • Ճէզա վէ իվազ •

ՎԵՇԵ وشه * Է անուն գեղոյ իրիք, զոր ՚ի բաղադրութիւս ինչ մասն առնեն, որ արաբացուցեալ وشق Վէշէգ ասի :

ՎԵՇԵԳՏԱՐ وشقدار * Նշ" զայն՝ որ Թուրքերէն ասի՝ Էզմէ չէքիճի • Էզմէճիք :

ՎԵՇԵՆԿ وشنك * Է մին այն երկաթեայ, որով ՚ի տուլայր զհասն ՚ի բամբակէ զատանեն : 2 • Դեղ կամ հյութ սեխի, ձմերկի, վարընկոյ, և նմանեաց • Անէէրիե ... որ և ասի وشنكه ՎԵՇԵՆԿԵ :

ՎԵՇԵՔ وشك * Աճապարութիւն կամ շուտափութիւն • Թէլէշ :

ՎԵՇԹ وشت * Նոյն է ընդ բառիցն ԽՈՒՊ և ԽՕՇ • և նշանակէ գեղեցիկ և լաւ • որ և ասի ՎԵՇ :

ՎԵՇԻ وشی * Կարմրութի • Գըրմըզը • Հօսրէէն • այսինքն կարմրութ վարդոյ, և կարմրութ պագանի • որ և ասի ՎԵՇՇԻ : 2 • Է տեսակ ինչ ազնիւ կերպասու, զոր գործեն ՚ի քաղաքն Վէշ • վ՛ որոյ յայն քաղաք վերաբերեալ ասեն Վէշի • Պէր ճինս գումաշ տիւր •

ՎԷՇԻՅՆԷ وشينه * Է տեսակ մի զինու · որ և ասի ՃԷՎՇԷՆ ։

ՎԷՇԿԷԼԷ وشكله * Կորիզք խաղողոյ, որք լինին 'ի մէջ քաղցւոյ ամփոփեալ խաղողոյ · Չէքիրտէք քի ուզիւմ չէքիրտէքի իչինտէ օլուր ։

ՎԷՇԿԷՆԷ وشكنه * Սերական գործի · Աճէմի աքմէու · որ և ասի ՎԷՇԷՆԿԷ ։

ՎԷՇՄ وشم * Գոլորշի · Թուր" Պուղու և արաբերէն Պուխար · որ լինի դոյացեալ յօդն 'ի գարնանամերձ ժամանակի · որ և ասի ՆԷՋՄ ։

ՎԷՇՄԷ وشمه * Նոյն է ընդ ՔԻՒԼԷ ։

ՎԷՇՄԷՔ وشمك * Տե՛ս ՓԱՅԷՔՋԱՐ ։

ՎԷՇՆԱՏ وشناد * Տե՛ս ՎԷՍՆԱՏ · որ և ասի ՎԷՍՔԱՏ ։

ՎԷՇՆԷ وشنه * Խնչիւն կամ վռնչիւն երիվարի · Աթ քիշնէմէսի · արաբ" صهيل Սահիլ ։

ՎԷՇՆԻ وشنى * Անդոյր · և է կարմրութիւն այն, որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց · Սուրխի քի չէնաօ եուզլէրինէ սուրէրլէր ։

ՎԷՇՐԷՔ وشرك * Նոյն է ընդ ՎԷՐՇԷՔ ։

ՎԷՇՔԷՆԿ وشفنك * Փրփրեմ · Թուրքերէն Սէրչէ օլ ։

ՎԷՋԷՐ وجر կամ ՎԷՋԻՒՐ * Վճիռ, որ է Քէսիմ ։

ՎԷՋԻՒՐԿԷՐ وجركر * Վճռատու · Մուֆթի · որ պատասխանի գրեալ օրինական հարցմանց վճիռ տայ ։

ՎԷՊԱԼ وبال * (բառ արէպի) Յանցանք · Կիւնահ ։ 2 · Ըստ աստղաց ցուցանէ զդժբաղդութիւն մոլորական աստեղաց 'ի հեռակետէ՝ որ է Էվճ, 'ի մերձակէտ · որ ասի ՀԱԶԻՅԶ ։

ՎԷՊԱՍԷՔ وباسك * Նոյն է ընդ բառից ԽԷՄԷԱԶԷ և ՏԷՀԱՆՏԻՐԷ և ՔԱԺԷ ։

ՎԷՊՐ وبر * Է կենդանի մի համգոյն կատուի, բայց տուտն սորա ոչ լինի երկայն, զորոյ զմորթն հանեալ և յարդարեալ, մուշտակ առնեն · Քէօքէյի գիպի պիր հայվան տըր ։

ՎԷՍ وس * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՍ ։

ՎԷՍԱԳ وساق * (բառ արէպի) Տեղի բնակութե · Ճայ վէ մէսքէն ։ 2 · Տուն · խանէ · էվ ։

ՎԷՍԷ وسه * Նոյն է ընդ բառին ՁՕՊՏԷՍԹ ։ 2 · Զօրութիւն և կարողութիւն · Գուվվէթ վէ գուտրէթ ։

ՎԷՍԷԽ وسخ * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Աղտ · Քիր ։

ՎԷՍԷՆ وسن * Շաղախեալ · Աշուպէ ։

ՎԷՍԹԱ وستا * Է անուն մեկնութեան գրոցն Նահապետին Աբրահամու · Սուհուֆի Իպրահիմ Թէֆսիրի ։

ՎԷՍԹԱՆ وستان * Յորդայնեալ · Աէրգու խամիանէ խարիճ · որ և ասի ՍԻԹԱՆ, և ՎԷՍՆԱՆ ։

ՎԷՍԹԷՐԷՆԿ وسترنك * Ոմանք մեկնեն զսա երիցուկ, որ է ծաղիկ ինչ · Թուր" Փափաթէ ։ Եւ այլք վայրի տուղտ · Խաթմի չիչէքի ։

ՎԷՍԻ وسى * Տե՛ս ՀԷՄՇԻՒԳ ։

ՎԷՍԻՅԼԷԹ وسيلت * Միջոց կամ առիթ · Վասիթա ։

ՎԷՍՄԷ وسمه * Է տերեւն լեղակի, զոր կանայք պարսից ծեծեալ և եռացուցեալ, այնու սևացուցանեն զծամս իւրեանց · Նաև զպախարակացեալսն 'ի հերաց՝ նովին ներկանեն · Չիվիտ եափրաղը ։

ՎԷՍՆԱ وسنا * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՍԷԱՐ, որ է բազում · Թուրքերէն Չօք ։

ՎԷՍՆԱՆ وسنان * Տե՛ս ՎԷՍԹԱՆ ։

ՎԷՍՆԱՏ وسناد * Բազում · Չօք · դէօֆօր · որ և ասի ՎԷՇՔԱՏ և ՎԷՍՔԱՏ ։

ՎԷՍՆԻ وسنى * Տե՛ս ՀԷՄՇԻՒՑ ։

ՎԷՍՖԱՏ وسفاد * Տե՛ս ՎԷՍՆԱՏ ։

ՎԷՏ ود * Այր գիտուն և խոհական · Մէրտի տանա վէ աքըլլը ։

ՎԷՏԱՂ وداغ * Ճառագայթ հրոյ · Շէօլէի աթէշ ։

ՎԷՏԷՐԷՍԹԱՆ وردستان * Ժողովուրդ · Խալքը · որ և ասի ՎԷՐՍԻԹԱՆ ։

ՎԷՏԽ ودخ * Է անուն այնր երակի պարանոցի ձիոյ, յորմէ արիւն առնուն · Աթ պօյնունտան ալընան գան տամարընըն ատը տըր ։

ՎԷՏՈՒԹ وددت * Յասմունք և բարկութիւն · Խըշըմ վէ շիտտէթ ։

ՎԷՏՐԻՇԹԱՆ وردشتان * Ժողով ժողովրդոց · Խալքը · որ և ասի ՎԷՐԷՇԹԱՆ, և ՎԷՐԷՍԹԱՆ և ՎԷՏՐԷՍԹԱՆ ։

ՎԷՐ ور * Է մասնիկ ածանցականի և պատասխանէ 'ի մեղուանական մասնկանս Իւոր, որոյ Թուրքականն լինի Լու · զի մինչ ասի՝ Փէյշէվէր և Հիւնէրվէր, նշ" Արուեստաւոր և հանճարաւոր · որոյ Թուրքերէնն է Սանաթլը վէ հիւնէրլու ։ Սոյնպէս են և բառք՝ Ճանվէր և Մուրվէր ։ Այս վերջածանցականի լինի 'ի բառս ինչ՝ Ավէր, որ է հր" 'ի բայէն Ավէրտէն · զի ասի Տէրվէր, և նշ" արտեղ, այսինքն բաշ · Պէհտայր · և Ջօրավէր · այսինքն զօրեղ · Կիւճլիւ ։ 2 · Ձայնս

Վէր՝ նոյն է ընդ բառին ՊԵՐ. և է մասնիկ ինչ իբր զնախդիր բաղադրական, որ դնի 'ի սկզբունս բայից՝ ո՛պ Վէրտաշմէն, Վէրիտմէն, և Վէրէնէշ– մէն. և նոյն է թէ ասիցի՝ Պէրտաշմէն, Պէրիտա– մէն, և Պէրէնէշմէն. 3. Բառս Վէր՝ նոյն է ընդ բառին ԿԵՐ. և նշանակէ թէ, եթէ. և է շաղ– կապ պայմանական ։

ՎԵՐԱ ورا * (է արաբականն նաև հայցա– կանն դերանուանս Վէյ. և գրեթէ է թեթևա– ցուցեալ 'ի բառէն Վէյրա.) Նմա և զնա. Թուր– քերէն Անա վէ անի ։

ՎԵՐԱԳ ورق * (բառ արէպի) Տերև. Եափրագ ։ 2. Ցայսմանէ առեալ ցուցանէ թուղթ. Քեաղըտ ։

ՎԵՐԱԶՐՈՒՏ ورازرود * Նոյն է ընդ բառին ՎԵՐԱՐՈՒՏ ։

ՎԵՐԱՂ وراغ * Ճառագայթ հրոյ. Ըշըգ– ըն ուճը։ 2. Լուսաւորութիւն կամ նշոյլ. Բարլը– կը վէ Բարլը. որ և ասի فراغ ՖԵՐԱՂ, և فروغ ՖԵՐՈՒՂ ։

ՎԵՐԱՄ ورام * Թեթև և չնչին իրք. որպիսի են շիւղք և ճիւղք և փետուրք. Սէհէ վէ սէզիտ նէսնէլէր։ 2. Իր ինչ զկնի վաճառեալ լինելոյ, յորժամ վ՟ն իրիք պատճառի զգին նորա պակաս առեալ հարկաւորիցի փնտռել, այն Վէրամ ասի ։ 3. Է անուն քաղաքի միոյ 'ի Բէյ գաւա– ռի, որ այժմ հռչակեալ է կոչմամբս Բամիյն. Բէյ մէմլէքէթինտէ պիր շէհիր ատը տըր ։

ՎԵՐԱՆՊԵՐ ورانبر * Այն կողմն. Օէ ճանիպ. անտարաֆ ։

ՎԵՐԱՍԹԱՏ وراستاد * Օրական կար– գեալ ուտեստ. Բարշը վէ վազիֆէ. որ և ասի ՎԵՐԵՍԹԱՏ ։

ՎԵՐԱՐՈՒՏ ورارود * Աշխարհ, կամ գաւառք, որք են յայնկոյս գետոյն Ովքսայ. (և Թարգ՝ յեանկոյս գետոյն. Իրմագ օտէսի. և է նոյն արաբիական բառին Մավէրաէ նէհր. վ՟ն զի ըստ արապաց բառս Վէրա՝ ցուցանէ յեանկոյս, Արգ. և Նէհր, գետ. Իրմագ. պարսկերէն Րուտ.) Թուր՝ Մավէրաէ նէհր վիլայէթլէրի. ասի և ԹՈՒ– ՐԱՆ, ՄԱՎԵՐԱ'ԻՆԵՀՐ (ըստ պարսից ևս). ՎԵՐԱԶՐՈՒՏ և ՎԵՐԵԶՐՈՒՏ ։

ՎԵՐԵՍ ورس * Է մեծ ուռն երկաթի, զոր 'ի գործ ածեն երկաթագործք. Պէօյիւք փէ– մէր թօփուզ ։

ՎԵՐԶ ورز * Տես ՊԵՐԶ, ըստ առաջին նշանակութեն։ 2. Է արմատ Վէրզիտէն բային ։

ՎԵՐԶԷ ورزه * Գործացուցումն. Հասըլ քըլմէք ։ 2. Սերմանումն. Զէրաաթ. 3. Գործ. Աշէլ ։

ՎԵՐԶԵՆՏ ورزند * Սերմանացանութիւն և շահ օգտութեան, և ուսումն. Զէրաաթ վէ քեար վէ թէօսիլ ։

ՎԵՐԶԵՏ ورزد * (է երրորդ դէմն ներ– կայի կամ ապառնւոյ Վէրզիտէն բային.) Ջանայ կամ գործէ, կամ սովորութիւն առնէ. Էօ– րէնիր վէ չալըշըր, Աէ ատէթ իտինիր ։

ՎԵՐԶԵՔԵՆ ورزکن * Կում չրոյն. Սու փօշու պարդաղ. քէօսէլի քէյարդ ։

ՎԵՐԶԻ ورزی * Նշա՟ սերմանացան. Էքինճի. արդ՟ زراع Զէրրա. և حراث Հարրաս ։

ՎԵՐԶԻՑՏԷ ورزيده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն Վէրզիտէն բային ։

ՎԵՐԶԻՑՏԷՆ ورزيدن * Սովորութիւն առնել զգործ ինչ. Ատէթ իտինմէք ։ 2. Ջանալ և գործ գործել, կամ նկրտել. Էօրէնմէք ։ 3. Սերմանել. Էքին էքմէք. Էքինճիլիք. արաբերէն زراعت Զէրաաթ. (հրամայական Վէրզ, և ապառնի Վէրզէտ ։)

ՎԵՐԶԻՇ ورزش * (բայածականն Վէր– զիտէն բային) Գործացուցումն, և սերմանումն. և սովորոյթ, և ջանացումն ։

ՎԵՐԷ وره * Անգիտութիւն և մոլորութիւն. Ճահիլլիք վէ տալալէթ ։

ՎԵՐԷԶ ورز * Է անուն գաւառին Մա– վերաի նեհրի ։

ՎԵՐԷԶՄ ورزم * Նոյն է ընդ բառին ԱԹԵՇ, որ է հուր. Թուր՟ Օթ. և արդ՟ نار Նար ։

ՎԵՐԷԶՐՈՒՏ ورزرود * Նոյն է ընդ բառից ՎԵՐԱԶՐՈՒՏ, և ՎԵՐԱՐՈՒՏ ։

ՎԵՐԷԹ ورت * Եւ եթէ դու. Վէ սէնէն իսէն. Վէյաին ։

ՎԵՐԷԼ ورل * Է կենդանի ինչ հանգոյն Սեգանգուրի. բայց այս է զանազանութիւն ընդ մէջ նց, զի Վէրէլն լինի յանապատ վայրի. իսկ Սե– գանգուրն յափն գետոյն Նեղոսի։ Եւ ևս գը– լուխ Վէրէլին լինի տափարակ. իսկ Սեգանգու– րին սուր, այսինքն Սուվրի. Դարձեալ՝ զոյն Վէ– րէլին դեղին է և հակեալ 'ի կարմրութիւն, և մորթ նորին կարծր է. իսկ մորթ Սեգանգուրին՝ կա– նաչ, դեղին, սեաւ, նաև պղիսակ լինի և փա– փուկ և կակուղ. Պիր ճանավէր տըր սէքանգուրէ պէնզէր ։

ՎԵՐԷԽՃ ورخج * Տգեղ և գարշելի. Զէշիլ վէ չիրքին ։

ՎԵՐԷՃ ورج * Այն արմատ, որ ասի Թուրքերէն Էքիր քէօքի. և արաբերէն Վէճ ։

ՎԵՐԷՄ ورم * Է ցաւալից ուռոյց ինչ. որ լինի 'ի Թոքի և 'ի մէջ կրծոց և յայլ անդամս. Պիր վէճաճը շիշ տըր ։

ՎԷՐԷՄ ورم * Ուռեցք ուռ․ Վէ շիշէր գէն․ խուրթէ՛ Վէ շիշէր մէն։

ՎԷՐԷՆՃ ورنج * Ագահ, որ է Դոմոզէօզ։

ՎԷՐԷՆՃԷՆ ورنجن * Ապարանջան․ Պիլէզիք․ արաբերէն Սէվար․ որ և ասի ԵՊՐԷՆՃԷՆ, և ՊԷՐԷՆՃԷՆ, և ՎԷՐԷՆՃԻՅՆ։

ՎԷՐԷՆՏ ورند * Սարդխուտայն․ Էօրիւմճէք․ Եօրքի օրիւմճէկին։

ՎԷՐԷՆՏԱԶ ورنداز * Մեկնի թուր" Սէօզի վէ իշի Եօոլլոմագ վէ օյունլոմագ․ այսինքն կարգադրումն բանի և գործոյ։ Որոյ բայն լինի ورندازيدن Վէրէնտազիտէն։

ՎԷՐԷՆՔ ورنك * Կարկատանք․ Եամա․ որ և ասի ՐՈՒՔԻՐՈՒ։ Եւ ուրեք մեկնի՝ թէ հիւսուած է կտաւեղինի և պաստառի, յորում՝ ի տեղիս ինչ իցէ գործուածն ցանցառ․ կամ թէ տեղի իմն իցէ ծակեցեալ՝ ի պատճառս իմիք․ Եօրմէ։

ՎԷՐԷՇԱՆ ورشان * Է անուն նուագի միոյ յերաժշտութեան․ Մուսիգիտէ պիր փէրտէ ատը տըր։

ՎԷՐԷՇՆԱՆ ورشنان * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՏՐԻՇԹԱՆ․ որ և ասի ՎԷՐԷՍԹԱՆ։

ՎԷՐԷՇԹԷՆ ورشتن * Լուանալ․ Եըգամագ․ տր" غسل Ղուսլ․ որ և ասի ՇԻՒՍԹԷՆ։

ՎԷՐԷՍԹԱՆ ورستان * Տես ՎԷՏՐԻՇԹԱՆ։

ՎԷՐԷՍԹԱՏ ورستاد Տես ՎԷՐԱՍԹԱՏ։

ՎԷՐԷՔ ورك * Է տեսակ իմն ցախի, որոյ կրակն լինի յոյժ փութով, զոր հացագործք և խորովարարք վառեն ՚ի թոնրի, և առժամայն զթոնիրն ջերմացուցանէ․ Պիր չալը փիւր քի ատէշի շոյէլ Եէյիշ օլուր։

ՎԷՐԹԱՃ ورتج * Է ծաղիկ իմն կարմրերանգ, որ ՚ի ժամանել արեւու ՚ի գագաթն յերկնամիջակի բացեալ լինի․ Սուրէքէնք պիր չիչէք փիւր․ որ և ասի ԱՔԻԹԱՊՓԷՐԷՍԹ։

ՎԷՐԹԱՓԹԷՆ ورتفتن * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐԹԱՔԹԷՆ․ և նշանակէ ոլորել և դարձուցանել․ Պիւքմէք վէ փէչնիմէք։

ՎԷՐԹԻՅՃ ورتيج * Լոր․ Թուր" Պըլտըրճըն․ որ և ասի ՍԷՄԱՆԷ։ Իսկ ՚ի բառարանին Ճիհանկիրի մեկնի, թէ է՛ փոքր թռչուն ինչ համագոյն Սալամբի․ այսինքն Չիլ կոչեցեալ թռչնոյ, բայց փոքրագոյն է քան զնա․ որ ասի արաբերէն سلوى Սէլվա։

ՎԷՐԻԶԿԷՐ ورزكر * Սերմանացան․ Էքինճի․ տրպ" زراع Զէրրա, նաև حارث Հարիս։

ՎԷՐԻԶՔԵԱՐ ورزكار * Նոյն է ընդ ՎԷՐԻԶԿԷՐ․ ասի և برزكر ՊԷՐԶԿԷՐ և برزكار ՊԷՐԶՔԵԱՐ։

ՎԷՐԻՅՊ وريب * Վրէպ, կամ վրեպ, խոտոր, թիւր․ Թուր" Վէրէվ․ ասի և ԻՒՐԻՅՊ։

ՎԷՐԻՍԹԱՏԷՆ وراستادن * Ցուցց վերայ կալ․ Այագ իւզրէ տուրմագ։

ՎԷՐԻԽ ورخ * Ղուփայ, որ է դեղ աչաց․ Թուրքերէն Կէօզ օթի․ որ և ասի ԹՈՒԹԵԱ։

ՎԷՐԽԱՍԹԷՆ ورخاستن * Նոյն է ընդ բային ՊԷՐԽԱՍԹԷՆ․ և նշ" ՚ի վեր յառնել ՚ի տեղւոջէն․ Եէրինտէն գալգմագ․ (հրամայական Վէրխէյզ, և ապառնի Վէրխէյզէտ։)

ՎԷՐԽԻՅԶԱՆԻՅՏԷՆ ورخيزانيدن (անցող" Վէրխասթէն բային) Վեր յարուցանել։

ՎԷՐԽԻՅԶԷՆՏԷ ورخيزنده * (ընդունելութի՛ ՚ի բայէն Վէրխասթէն) Վեր յառնող․ Եուգարու գալգըճը։

ՎԷՐԿԵԱՀ وركاه * Տեսակ ինչ բաղեի․ Տօղան նէվինտէն պիր գուշ տըր։

ՎԷՐԿԵԱՐ وركار * Է այն պտուղն կամ գալար խոտն, որ ունի կոթ, և ՚ի միում ամի երկիցս հասանի․ Պիր օթ յէ խըր փէքմէ էքինճի մէյվէ, վէ էքշէ օլ չի օլմաղ։

ՎԷՐԿԷՇԹԷՆ وركشتن * Նոյն է ընդ բային ՊԷՐԿԷՇԹԷՆ։

ՎԷՐԿԻՈՒ ورکو * Է քաղաք ինչ յաշխարհին խօրասանու, որ կայ կայացեալ ՚ի վերայ ապառաժի իրիք, յորոյ ՚ի չորից կողմանցն շուրջանակի յաղբերաց հոսին ջուրք ականակիտ և բարեհամ․ Պիր շէհր ատը տըր։

ՎԷՐԿԻՈՒՇ ورکوش * Գինտ անուանեալ զոր առնեն ՚ի մեղեսիկ քարէ, կամ ՚ի զմրխտոյ, և կամ ՚ի մարգարտոյ․ Ունգիւլ տըր։

ՎԷՐԿԻՈՒՇԻ وركوشي * Գինտ․ Քիւպէ։ Եւ ոմանք մեկնեն երկայն գինտ, որ հասանէ մինչև ՚ի պարանոցն․ և մեկնի պարսկերէն Կիւշվարէ փէրտաշ՝ ... ։

ՎԷՐՀԷՄ ورهم * Խիստ և կարծր խօսք․ Սէրթ սէօզ վէ փէրփէշէ․ այսինքն այնպիսի խօսք, որ իցէ երկդիմի կամ հաստատ և ունող նշանակութեան․ և կամ որ դիպանի ՚ի սիրտ և վշտացուցանէ։

ՎԷՐՀԷՄԻՅՆ ورهمين * Հաց, որ իցէ խառն յալերէ գարւոյ և ցորենոյ․ Արփա վէ պուղտայ ունի իլէ մախլութ էքմէք․ որ և ասի ورهين ՎԷՐՀԻՅՆ։

ՎԷՐՂ ورغ * Կաւառ․ Սու պէնտի․ զոր

[illegible] ցանկալով. տալով և կամ առնելն առ. կնող հաւատացանելն 'ի պարտեաց և'ի ջրաղացս. [illegible]. Նօոր վէ բօոշէնէ.

ՎԵՐԳԱ ورغا * Խոյլ. (է գնտակ ինչ մը. մոյ, [illegible] 'ի մորթոյ մարդոյ, բայց ո՛չ ցա. ւիւ.) [illegible]. որ և ասի ՎԵՐՂԱՐԷ և ՎԵՐՂԷՆ.

ՎԵՐՂԱՐԷ ورغاره * (բառ բնակչաց գաւառին Գուալ) Տե՛ս 'ի վերոյ ՎԵՐԳԱ.

ՎԵՐՂԷՆ ورغن * Տե՛ս ՎԵՐԳԱ.

ՎԵՐԳԵՍԹ ورغست * Է խոտ ինչ ան. շահ. Պէյ Գոյիգէսինչ օԼ փէօր. արոյ" Դէմլօշ, և Գոնոպէրի. որ և ասի ՀԷՃԷՆՑ, ՀԻՆՃԷՔ, և ԳԷՔԴԵՍԹ.

ՎԵՐՃ ورج * Նոյն է ընդ բառին ԵՐՃ. և նշ" արժանապատուութի. Գադըր վէ մէրթէպէ. 2. Կորզումն. Գօփարմագ վէ գօշմագ.

ՎԵՐՄԱՆՏԵԿԻ ورمانکی * Ցաւ որո. վայնի և աղեաց. Գարըն վէ պաղըրսագըլէր աղըրըսը.

ՎԵՐՆԱ ورنا * Կապոյտ կամ երկնագոյն աղաւնի. Կէօք կէօկէրճինի. Եւ ոմանք ասեն՝ թէ նշ" տատրակ. Գումրի. 2. Նոյն է ԷՐ բառին ՊԵՐՆԱ, որ է երիտասարդ. Եէնիմ [illegible].

ՎԵՐՆԱԳ ورنق * Է անուն հովանոցի յարկի Պեհրամկուր արքային. Քէօշք ադը փէօր.

ՎԵՐՆԱՄԷ ورنامه * Մականուն.

ՎԵՐՆԱՄ ՆԻՀԱՏԷՆ ورنام نهادن Մականուն դնել. Լագապ գօյմագ.

ՎԵՐՆԷ ورنه * Եւ եթէ ոչ. Թուր" Եօխ. սէ. և արոյ" Իլլա. որ և ասի ԵԿԵՐՆԷ, և ԿԵՐՆԷ.

ՎԵՐՆԻՇԵՍԹԷՆ ورنشستن * Թարգ" վերանստիլ. և նշ" հեծնուլ 'ի ձի. Աթ պինմէք [illegible]. (հր" Վէրնիշին, և ապա" Վէրնիշինէտ.)

ՎԵՐՇ ورش * Տատրակ. Գումրի.

ՎԵՐՇԱՆ ورشان * Տատրակ կամ վա. րուժան. (որ է թռչուն ինչ քաղցրաձայն.) Թուրքերէն Գումրի.

ՎԵՐՇԱՏ ورشاد * Նոյն է ընդ բառիցն ՎԵՐԱՍԹԱՏ, և ՎԵՐԵՍԹԱՏ.

ՎԵՐՇԵՔ ورشك * Են այն կոտորքն կտաւոյ, 'ի մէջ որոյ բժիշկք և մանրավաճառք ծրարեն զդեղորայս. Էջզաճըլէր պաղլատըգլարը փէչ թօրպէլէրի. որ և ասի ՎԵՇՐԵՔ.

ՎԵՐՋԻ ورجی * Նոյն է սա ընդ բառիցն ՃԵՐՋԻ և ԵԿԵՐՋԻ. և նշանակէ Թէպէտ, Թէև. արաբերէն Վէլէվ.

ՎԵՐՊԵՆՏ ورپند * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՐՊԵՆՏ.

ՎԵՐՍ ورس * Նոյն է ընդ [illegible].

ՎԵՐՍԱ ورسا * Սարեակ. Սէրչէ գու. շու. որ և ասի ՍԱՐ.

ՎԵՐՍԱԶ ورساز * Ա[illegible] և պա. ճուճել և պճնազարդ. Մէրթ [illegible] վէ [illegible] վէ [illegible]. 2. Է անուն [illegible]. Պէր [illegible] ադը փէօր.

ՎԵՐՍԵՆ ورسن * Կապ, [illegible] տանսա. Պաղ [illegible]. 2. Նոյն է ընդ բառին ՌԵՍԱՆ, [illegible]. Թուրքերէն Իփ.

ՎԵՐՍԻՑՃ ورسیج * Ա[illegible]. Սագգըզ խանէ. որ և ասի ԱՍԻՄԱՆԷ.

ՎԵՐՎԱՐ ورور * Վերնատուն. (որ շին. եալ է 'ի վերայ տան իրիք.) Թուրքերէն Չար. դագ. Քէշքանէ խանէ. որ և ասի [illegible]ԱՐԷ.

ՎԵՐՎԵՐԷ وروره * Է [illegible] զորոյ զմորթն կազմեն մուշտակ, և [illegible] ոմանք՝ թէ է Սինձապն. Պէր [illegible].

ՎԵՐՏ ورد * (բառ արեւելի) Վարդ, որ. պարսկերէն ասի Կիւլ.

ՎԵՐՏԱՆ وردان * Գլանակ, որով խմոր բանան պլակինդագործք. Պէչէ օգլաղաճը. որ և ասի ՎԱՐՏԱՆ. 2. Վերնատուն. [illegible]. Քէշգանէ եվ.

ՎԵՐՏԱՆԷ وردانه * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՐՏԱՆ. և նշ" զօճաակ ինչ գլանակի, այսինքն Օգլաղաճը. որոյ երկու գլուխն բարակ է և մէջ տեղին ստուար. որ և ասի ՎԻՐՏԵՆԷ. [illegible] այսմ. [illegible]. Եւ ասա [illegible] զոփոցն յուցանէ պլակինդուոյ, այսինքն [illegible].

ՎԵՐՏԱՇԹԷՆ ورداشتن * Վերացու. ցանել և տանիլ, և 'ի վեր ունիլ. Գալտըրմագ վէ [illegible]. (հրամայականն Վէրտար, և ապառնի Վէրտարէտ.)

ՎԵՐՏԷ ورده * Բոյն աղաւնոյ, նաև ա. ղաւնոց. [illegible].

ՎԵՐՏԻՑՃ وردیج * Տե՛ս ՎԵՐԹԻՑՃ.

ՎԵՐՐԷՖԱՆ ورّفان * Բարեխօս. Շէ. ֆաէթ [illegible].

ՎԵՐՓՈՒՇԷ وروشه * Նշ" փոյն գլխա. կապի, զոր հարսունք և կանայք կապեն 'ի գլուխս իւրեանց. Արուս վէ [illegible]. որ և ասի ورفشنه ՎԵՐՓՈՒՇՆԷ.

ՎԵՐՔԵԱԼՈՒՃ ورکلوج * Նշ" զայն. գիւղի մասն, որ գոլով բեկեալ՝ ոչ իցէ ամբողջ բուսեալ. Սընըգ փարչասը [illegible] գալմագ.

ՎԵՐՔԵԱՐ ورکار * Վերակացու գործոյ.

Իշիտիլմէյէնտէ փարան ատէմ · որ և ասի ՊԵՐ-ՔԵԱՐ, և ՍԵՐՔԵԱՐ.

ՎԵՐՔԵԱՔ ورکاك * Ցին · (է սա Թռչուն իմն գիշակեր ·) Թուրքերէն Չայլագ. Եւ այլուր մեկնի՝ թէ է Թռչուն իմն պատառաղ, զոր կոչեն Շէյրի ժէհանտիշ.

ՎԵՐՔԵՐՏԵ ورکرده Լուցեալ · Եաքըլմըշ.

ՎԵՐՔԵՐՏԵՆ ورکردن * 'Ի վեր առնել · այսինքն վերացուցանել · Գալտըրմագ. 2 · Խլել · Գօփարմագ. Եւ լուցանել և տալ լուցանել · Եագմագ վէ եաքտըրմագ. Եւ ընկենուլ և ուտել · Ատմագ վէ եէմէք. Որք ամենեքին ըստ տեղեաց իւրեանց 'ի գործ ածին.

ՎԵՐՔԵՔ ورکك * Ցին · Թուր" Չայլագ.

ՎԵՐՔԻՈՒՀ ورکوه * Տես ԵՊԵՐՔԻՈՒՀ.

ՎԵՓԱՐԱՅ وپارای * Է անուն մի յանուանց մոլորակ աստեղն արուսեկի · Զիւհրէ եըլտըզընըն պիր ատը տըր.

ՎԵՓԵՍ وپس * Հանգոյն և նման · Մանէնտ վէ պէնզէր.

ՎԵՔԵՄՐՂԵՔ وکمشك * Է ծառն այն, որ ասի Թուրքերէն Սագըզ աղաճը · Եւ ոմանք ասեն՝ թէ է պտուղն նորա · Անըն եէմիշի տըր.

ՎԵՔԻՅԼ وکیل * (բառ արեպի) Հոգացող · Թուրքերէն Գայյումի.

ՎԵՔԻՅԼՏԵՐ وکیلدر * Փոխանորդ · արպերէն Նայիպ.

ՎԵՔԻՐ وکر Բոյն Թռչնոյ · Աշիյանէյի մուրղ.

ՎԵՔԱ وقا * (բառ արեպի) Նշանակէ ածել զխոստումն և զբան 'ի լրումն կատարման · Սէօզի վէ ահտի եէրինէ կէթիրմէք.

ՎԻ وی * Նոյն է ընդ վանկիս ى ՊԻ · և է Նախդիր բացբարձական 'ի մէջ լեզուին պարսից, որ 'ի գործ ածի ըստ սովորութե ոմանց 'ի գիրս ինչ · վս զի սովոր են պարսիկք առնել փոխադրութիւն ընդ մէջ տառիցս Պէ և Վէվ.

ՎԻԶԵՆ وزن * Է անուն ծառոյ իրիք, յորմէ կազմեն աղեղունս · Պիր աղաճ ատըդըր.

ՎԻԺԵ وژه * Թիզ · Գարըշ · որ և ասի ՊԻՏԻՍԹ.

ՎԻԺՈՒԼԻՅՏԵՆ وژولیدن * Նախ նոյն է ընդ բառին ԵՔԺՈՒԼԻՅՏԵՆ. 2 · Շնչել հողմոյ · Հէվա էսմէք · զի ասի Վէժուլէյտ սոստ վանգըն սէհէր եօլ.

ՎԻԼ ول * Հասարակօրէն նշանակէ ծաղիկ · Չիչէկ. Իսկ յատկապէս՝ ծաղիկ խաղողոյ · Իւզիւմ չիչէկի · չըքըլտագէյի էնկիւր.

ՎԻԼԱՅԵԹ ولایت * Գաւառ և կլիմայ · Մէմլէքէթ վէ իգլիմ. 2 · Իշխանութի · Հիւքիւմէթ, եանի մէմլէքէթէ վալի վէ շահիպ օլմագ. 3 · Հրաշագործութիւն · Մէրթէպէյի քէրամէթ · բըղխեալ 'ի բառէն Վէլի, որպէս և առաջինն 'ի բառէն Վալի, որ է իշխող, և այլն.

ՎԻԼԾ ولج * Է Թռչուն իմն, որ կոչի արպերէն سلوى Սէլվա.

ՎԻԿԵԱԼ وكال * Ածուխ · Քէօմիւր · որ և ասի ՋԻՈՒԿԵԱԼ, ՋԻՈՒԳԱԼ, և ԵՆՔԻՐՇԹ.

ՎԻՑ وى * Բուն · Ասլ. 2 · Է Նախդիր կոչականի, և ցուցանէ ով · որ և ասի اى Ի՛Յ.

ՎԻՑԺ ویژ * Տես 'ի ներքոյ ՎԻՑԺԵ.

ՎԻՑԺԵ ویژه * Զուտ, կամ վճիտ և կամ անխառն · Սաֆի վէ խալիս. Որոյ վերացեալն լինի ویژگی Վիժէկի, որ է պարզութի կամ զտութի և կամ վճռութի. 2 · Յատկաբար · Խասսատան. 3 · Յատուկ · Խաս.

ՎԻՑԼ ویل * Յաղթանակութի 'ի վերայ թշնամեաց · Զաֆէր վէ ղալէպէ պէր ա'տա. 2 · Գտումն իրին 'ի ժամանակի իւրում ըստ հաճոյից · Իշի վագթինտէ միւրատ էւզրէ պուլմագ.

ՎԻՑԼԱՆԻԾ ويلانج * Է տեսակ իմն հրուշակի · Պիր նէվ՚ հալվա տըր.

ՎԻՑՆԵՏ وینه * Նոյն է ընդ ՊԵՆՏԵՏ.

ՎԻՑՇԵ ویشه * Պատաշիճ · Սարմաշըգ.

ՎԻՑՇԻՅՏԵ ویشیده * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՍԹԵՐՏԵ · և նշ" սփռեալ կամ տարածեալ · Տէօշէնմիշ · որոյ բայն լինի ویشیدن Վիշիյտէն · Եւ առի բարդի բառն درویش Տէրվիշ · և Թարգմանի 'ի դրան տարածեալ · Գափուայէ տէօշէնմիշ · այսինքն խոնարհ.

ՎԻՑՍ ویس * Նման կամ հանգէտ, և կամ հանգոյն · Մանէնտ.

ՎԻՑՏ وید * Կորուստ · Եիթիւք · որ և ասի ՎԻՑՏԱ.

ՎԻՑՏԻ ویدی * Ուրկութի · Իւշէկնի մուզամէ.

ՎԻՑՏԵՍԹԵՐ ویدستر * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՑՏԵՍԹԵՐ, որ է ամորձիք շնջրոյ · Գունտուզ խայէսի · որ և ասի ՃԻՒՆՏՊԱՏԵՍԹԵՐ, և ՃԻՒՆՏՊԻՑՏԵՍԹԵՐ, և ՊԱՏԵՍԹԵՐ, նաև ՊԻՑՏԵՍԹԵՐ.

ՎԻՑՐ وير * Միտ, որ է Էզպէր · արպ" حفظ Հըֆզ. 2 · Ճանաչողութի · Ֆէհմ վէ իտրագ. 3 · Հեծութի և ողբ, նաև աղաղակ · Նալէ, վէ ֆէրեատ.

ՎԻՅՐԱ ويرا * Յուշածող, կամ ակրատող. Եափըշըյընոք · հօգըզ ։

ՎԻՅՐԱՆ ويران * Աւեր, աւերակ · Եըգըգ · (որոյ ներհակն կոչի Շէն ; որ է Ապատան · Մամուր ·) ասի և ԽԱՐԱՊ, ԽԱՐԱՊԷ ։

ՎԻՅՐԱՆԷ ويرانه * Աւերակ · Խէրապէ ։

ՎԻՅՐԱՆԷ ՆԻՇԻՅՆ ويرانه نشين Ամայաբնակ · Վիյրանէ վէ խէրապէլէրտէ օթուրան օլան ։

ՎԻՅՐԱՆԹԷՐ ويران تر * (բաղդատականն Վիյրան բառին) Յոյժ աւերակ · Ղայէթ վիյրան ։ Որոյ գերադրականն լինի ويران ترين Վիյրանթէրին ։

ՎԻՅՐԱՆ ՔԷՐՏԷՆ ويران كردن * Աւերանել · Խէրապ էթմէք ։

ՎԻՅՐԷ ويره * Թուփ սեխի, այսինքն սեխենի · Գավուն ֆիտէսի · փիյանըն խորանըն ։

ՎԻՅՐԷՃ ورج * Է գեղն այն, որ կոչի Թուրքերէն Էկիր · և արաբերէն Վէճ · որ և ասի ՓԻՐԻՅԶ, ՓԻՐԻՅՃ, և ورج

ՎԻՅՔ ويك * Նշանակէ ասել ո՜վ բարեբաստ · Խ՛օշ նէյլէտուր ։ Որ և երբեմն շարակցի ընդ բառին Վէյլ · և նշանակէ վա՜յ ։

ՎԻՇԱԳ وشاق * Մատաղօրեայ սպասաւոր · Թազէ խըզմէթքեար · Ղիւլամի Սատէգա ։

ՎԻՇՔԻՈՒԼ وشكول * Այր ժրաջան և գործունեայ · Մէրտի ճէլտ վէ չէվիք · որ և ասի بشكول ՊԷՇՔԻՈՒԼ ։

ՎԻՇՔԻՈՒԼԻՅՏԷՆ وشكوليدن * Եռանդութիւն ցուցանել՝ ի գործ ինչ · Ալէլաճէլէ ճէլտ չալըշմագ ։

ՎԻՐԱԶ وراز * Է անուն գրոհի միոջ ժողովրդեան, որք բնակին ՚ի գաւառին Հիրաթու · Պիր գավմին ատը տըր ։

ՎԻՐԻՅՊ وريب կամ ՎԻՒՐԻՅՊ * Թիւր կամ խոտոր · Քէճ վէ մունհարիֆ · Թուր" Վէրէվի ։

ՎԻՐՏԱՆ وردان * Կոծիծ · Թուրքերէն Սիճիլ · և արաբերէն ثولول Սուլուլ ։

ՎԻՒ, կամ ՒՒ * (շաղկապ բաղհիւսական) Եւ · արաբերէն Վէ ։

ՎԻՒԶՈՒ وضو * (բառ արաբի · և յաճախ ՚ի գործ ածի ՚ի պարսիկս ·) Է լուացումն այն՝ զոր առնեն տաճիկք նախքան զկալն իւրեանց յաղօթս · (և թարգմանի ջուր լուացման ձեռաց ·) Ապտէսթ ։

ՎԻՒԶՈՒ ՍԱԽԹԷՆ وضو ساختن Ապտէսթ առնուլ · Թուրքերէն Ապտէսթ ալմագ ։

ՎԻՒԶԻՒՐՔ وزرك * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒԶԻՒՐՔ ։

ՎԻՒԺԷՆԿ وژنك * Կարկատանք · Եամա · որ և ասի ՓԻՅՆԷ ։

ՎԻՒԼՂՈՒՆԷ ولغونه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԼՂՈՒՆԷ · որ և ասի ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ և նշանակէ սնգոյր · (որով շպարեն կանայք զերեսս իւրեանց ·) Թուրքերէն Գըզըլճըգ ։

ՎԻՒՂՁԻՒՆ وغزن * Գերեզմանատուն · Մէզարըստան · որ և ասի ԿԷՕՐԻՍԹԱՆ ։

ՎԻՒՅ وى * Է ձայն ինչ միջարկական · զոր կանայք ՚ի պահու զարմացման ՚ի գործ ածեն ։

ՎԻՒՇՄ وشم * Է անուն թռչնոյ միոջ · որ է նման Սալամբի · այսինքն չիլի, բայց փոքր է քան զնա · Պիր գուշ թիւր չիլէ պէնզէր ։ Եւ քանզի մի ումն ՚ի Տէյլէմեան արքայից Գապուս անուն յոյժ սիրահար էր յորսողութիւն այսր թռչնոյ, և յայն սակս անուանեցեալ էին նմա Վիւշմկիր ։

ՎԻՒՇՔԷՐԻՅՏԷՆ وشكريدن * Երագ առնել · Ճապուք հէրէքէթ վէ ճապուք աթըլմագ · որ և ասի وشكرديدن ՎԻՒՇՔԷՐՏԻՅՏԷՆ ։

ՎԻՒՇՔԷՐՏԷ وشكرده Շոյտ · Չապուգ ։

ՎԻՒՍՈՒ وسو * Յենումն · Տայանմագ · արաբերէն Թէքէէ ։ 2 · Շուրջանակ բերանոյ · Աղըզ չէվրէսի ։

ՎԻՒՍՍԷՏ وسد * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒՍՍԷՏ · և նշա" բուստ, որ է Մէրճան · և է Պիւսսէտ, արաբացուցեալն բառին Պիւսսէտ ։

ՎԻՒՐՆԱՍ ورناس * Անզգոյշ · Ղաֆիլ ։

ՎԻՒՐՂ ورغ * Պշտորումն · Թիգայէսի · փէսթարէսի · որ և ասի ՎԻՒՐՈՒՂ ։

ՎԻՒՐՈՒՂ وروغ * Նոյն է ընդ բառին ՎԻՒՐՂ, որ է պշտորութիւն · Քիւթուրուրէք ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ԱՐՈՒՂ ։

ՎԻՒՐՍ ورس * Նոճի վայրենի · Սէրվի յէպանի · արաբերէն Խաղէնաւ ։

ՎԻՒՐՐԱԶ وراز * Արու խոզ, այսինքն վարազ · Էրքէք տօնուզ · Խընզըր ։

Տ

ՏԱ ا, * Հինգ. Թիւիջ. տրդ'' Էստոս. Եւ ոմանք ասեն լինել խաբխախ, որ է տուն հի֊մանի. Թիւիջէ գօնըլան տյափ: Զի՛նչ և իցէ բառս Տա՛ ցուցանէ զբուռն չինուածոյ. Ա՛ուշէ պինա: 2. Ցաւ կամ ախտ. Տէրդ. (և ըստ այսմ է բառ֊արապայ).

ՏԱՋ تاج, * Շինուած. Պինա: 2. Ցեխ. նաև մարդ, որ է գործող ցեխոյ. Պուլշգ, վէ պուլշգ իշէ իշլէյէն ատէմ: 3. Նոյն է ընդ բառին ՏԱՍ, որ է քիստն հասկի ցորենոյ և գարւոյ. Պուղտայ վէ արբա պաշագլարընըն գըլչըլը.

ՏԱՋԱՐ تاجار, * Շինող. Եափըճը. մի֊մար. (քանզի Տաջ՝ նշ'' շինուած, Պինա. և Ար՝ է հրամայականն Աւերդէն բային, և ⅲ բարդու֊թեանն ցուցանէ շինուած բերող, այսինքն շին֊ուած տանող, որ է շինող:)

ՏԱՋԷ تاجه, * Թառ Թռչնոց և հաւուց. որ և ասի ԱՏԷ.

ՏԱՋԷՐ تاجر, * Տե՛ս ՊԵՐԱՏԵՐ.

ՏԱՋԵՐՈՒ تاجرو, * Է անուն մի յան֊ուանցն ⅲ՝ ըստ բարբառոյ Պահլաւական լեզ֊ուին, որ կոչի Ջէղա՛նի ֆէհլէվի.

ՏԱԺ تاژ, * Հատ՝ ուր մեան ՚ի տեղւոջ կա֊յին, զորս աւելածեալ մաքրեն. և ևս բացարձա֊կապէս նշանակէ աւելածք. Սիւփիրինթի.

ՏԱԼ تال, * որ և ասի ՏԱԼԷ: Է Թռչուն խմ մեծ՝ սեաւ ըստ երանգոյն, որոյ բնութն կա֊րի ուժգին գոլով, ⅲ Թռչունք երկնչին ՚ի նմա֊նէ. զորոյ զփետուր Թևոյն դնեն ՚ի ծայրս նե֊տից, որ կոչի Թուր'' Գուշու. Այլև նոյն է ⅲ բառին ՓԵՐՊԻՀ, որ է գէր, պարարտ. Սէմիզ.

ՏԱԼԱՆ تالان, * Միջոյն երկուց դրանց ⅲ մէջտան. Իքի գափու արասը: Եւ նոյն է ընդ բառին ՏԻՀԼԻՅՋ.

ՏԱԼԱՆԷ تالانه, * Նոյն է ընդ ՏԱԼԱՆ.

ՏԱԼԱՊԷ تالابه, * Նոյն է ընդ արաբա֊կան բառիս ԴԱԼԱՊԷ, որ նշանակէ Գուշավիշ.

ՏԱԼԻՅՋԷ تاليزه, * Է Թռչունն այն՝ որ կոչի հայերէն սալամբ. և Թուրքերէն Չիւ, որոյ միսն կերեալ լինի. ասի և ԹԻՒՐՔԻՒՏ.

ՏԱԼԽԱԼ تالخال, * Տե՛ս ՏԱՐԽԱԼ. որ և ասի ՏԱԽԱԼ.

ՏԱԼՈՒԺԷ تالوژه, * Է Թռչուն խմ դեղ֊նախայտ. որ կոչի Թուրքերէն Իսփինի. որ և ասի ՏԱԼՓԷԺԷ, և ՏԱԼՓՈՒԺԷ.

ՏԱԼՊԻՒԺԷ تالبژه, կամ ՏԱԼՓԻՒԺԷ. Նոյն է ընդ բառին ՏԱՐՓԷԺԷ.

ՏԱԼՊՈՒԶ تالبوز, * Է փոքրիկ Թռչուն խմ, և է սեւակ մի ծիծառն. Պիր ժիւշիւժ գուշ փիւր. որ և ասի ՏԱԼՊՈՒԶԷ.

ՏԱԼՓԵՐՆԻՅԱՆ تالپرنیان, * Տե՛ս ՏԱՐԻ ՓԵՐՆԻՅԱՆ.

ՏԱԼՓՈՒԺԷ تالپوژه, * Տե՛ս ՏԱԼՈՒԺԷ. որ և ասի ՏԱԼՊԻՒԺԷ, և ՏԱԼՓԻՒԺԷ, նաև ՏԱՐՓԷԺԷ.

ՏԱԽԱԼ تاخال, * Տե՛ս ՏԱՐԽԱԼ. որ և ասի ՏԱԼԽԱԼ.

ՏԱԽԹԷՆ تاختن, * Տե՛ս ՏԱՆԻՍԹԷՆ.

ՏԱԽԻՄ تاخم, * Բաժին. Նասիպ: 2. Օրական պարէն. Ռըզգ. որ և ասի ՐՈՒԶԻ.

ՏԱԽԻՅՏԷՆ تاخیدن, * Որոշել զինչ յի֊րերաց, և նուրբ նկատմամբ հայիլ. Պիր պիրինտէն նիւանէ այըրմագ, վէ տըգգաթ իլէ նազար իթմէք.

ՏԱԽԻՇ تاخش, * Է ախտ ինչ՝ որ զանձն մարդոյ տկար և անզօր արարեալ՝ ցամաքեցու֊ցանէ. Պիր իլլէթ տիւր.

ՏԱԽԻՒԼ تاخل, * Մեկնիչ պարսկերէն՝ Տիրվէտահի տափիշտահան.

ՏԱԽՄ تاخم, և ՏԱԽՄԷ * Գերեզման. Մագպէրէ: Նաև այն առորեկրեայ տեղին՝ զոր առնեն վⅲ մեռելոց, ուր դնեն զմեռեալս տա֊պանօք, և յառուկ.է վասն մեռելոց. գարձեալ՝ Տախմէ նշ'' զայն փրփուրն, որ ՚ի կատաղիլ արու ուղտուն ելանէ ՚ի բերանոյ նորա. Քէօփիւք վէ հէվուր էրքէք տէվէ աղըզընտան.

ՏԱԽՈՒԼ تاخول, * Նստարան կազմեալ ՚ի քարէ և կամ ՚ի նեղ տախտակէ ՚ի դրունս պա֊լատան արքայի, և ապարանից մեծամեծաց, յորոյ վերայ նստին դռնապանք և չավուշք և այլք. Էնտիշ սօֆալէր վէ իւշէրինէ պէվվապան վէ չավուշան վէ շայիրէլէր օթուրուրլէր.

ՏԱՀ ته, * Ծառայ, աղախին, և պաշտօն֊եայ. Գուլ վէ գարավաշ վէ ծարիյէ, վէ խըզմէթ֊քեար: 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՀ, որ է տասն. Օն. Քանզի բառն Տէհ՝ Թեթևացուցեալ է ՚ի սմանէ ըստ սովորութ պարսից բարբառոյ. ⅲ և բառք ՇԷՀ, և ՄԷՀ, և ԿԷՀ, ՚ի բառից ՇԱՀ, և ՄԱՀ, և ԿԷԱՀ.

ՏԱԽՏԱՐ تاختار, * Ապիտակ հանդերձ, որ իցէ աղտեղեալ. Աք գօֆթան՝ փի փիրլի ըլա:

ՏԱՀԱ تاها, * Ալիւրն այր և ձոր, որ լինի ՚ի մէջ լերանց. Դաղ վէ տէրէ, վէ մէյանէ թէփէ հ վաքէ օլա.

ՎԱՀԻ واهی, * Ունայն և փուճ և իրագէտ . Չիւրիւք վէ մէսնէտսիզ սէօզ ։

ՎԱՀԻՅԷ واهیه, * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Սաստիկ և ուժգին պատահար . Շիտտէթլի գէլըշ ։

ՎԱՀԻՅՄ واهیم, * Նոյն է ընդ բառին ՅԻՀԻՅՄ, որ է Թագ . որ և ասի ԹԱՃ . զի ասի՝ Նիւհէթ փատիշահի շահի դէր օէրի էտիշ . այսինքն դնէ Թագ արքայական 'ի վերայ գլխոյ իւրոյ ։

ՎԱՀԻՒԼ واهل, * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՎԱՀՈՒԼ . որ և ասի ՎԱՀՈՒՆ ։

ՎԱՀՈՒԼ واهول, * Ականատ եղէն . Կէօզէ գէօրիւնիւր . տամբ ահով ։

ՎԱՀՈՒՆ واهون, * Նոյն է ընդ բառին ՎԱՀՈՒԼ ։

ՎԱՂ واغ, * Խարան . Թուր" Եագը . զոր առնեն կրակաւ, կամ ջեռուցեալ երկաթով 'ի վր մարմնոյ մարդոյ և այլոց կենդանեաց . որ արպ" ասի Քէյ ։ Եւ յայտմանէ նշանն ևս Տաղ ասի ։ Այս բառ չէղ" կոչի Թիւաթէան . ասի և ՄԻՒՀՐԻ ։

ՎԱՂԻՅՆԷ واغنه, * Երկաթի գործի, որով կենդանեաց խարանս առնեն . Հայվանլարը տաղ օսադճագ թէմիր ալէթ ։

ՎԱՂՈՒԼ واغول, * Պոռնկորդի . Հարամզատէ . որ և ասի ՎԷՂՈՒԼ ։

ՎԱՂՍԷՐ واغسر, * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՂՍԷՐ . և նշ" զայնպիսի մարդ, որոյ գլուխն Թափուր է 'ի հերաց, և է մաշտեալ . որ Թուր" ասի Գէլ ։ Եւ ևս է Թռչուն ինն . որ ունի 'ի գլուխ իւր զքանի մի Թելս դեղնագոյնս . և է քաղցրաձայն որպէս զՊիւլպիւլ և զՀէզար . Պիր գուշ ատը ։

ՎԱՂՏԱՐ واغدار, * Խարեալ . Տաղլանմըշ ։

ՎԱՂ ՔԷՐՏԷՆ واغ کردن, * Խարել . Տաղլամագ ։

ՎԱՃ واج, * (բառ արէպի, ծագեալ 'ի բառէն وج Վէճ, զոր պարզ ևս 'ի գործ ածեն .) Տե՛ս ԹԱՐԻՅՔԻ ։

ՎԱՄ وام, * Որդայթ և ականատ, որոյ և իցէ . Թուր" Տուզագ ։ 2 . Նշ" զայն կենդանիս 'ի չորքոտանեաց, որք ոչ են պատառողք և գազանք . որպիսի է նապաստակն, եղն և այլք նըմանք ։ Քանզի Տէյ՝ է պատառողն, որ է գազան . Թուր" Եըրթըճը ։ Իսկ 'ի կամիլն յիշատակել առ հասարակ զկենդանիս՝ ասեն Տէյ ու վամ, որով իմանին գազանք և անասունք ։

ՎԱՄԱԼ وامال, * Կահ և կարասի տան . Ասպապ վէ էվտէքի էշեա . արպերէն اثاث البیت Էսասիւլ պէյթ ։

ՎԱՄԱՆ وامان, * Նոյն է ը ՎԱՄԷՆ ։

ՎԱՄԱՏ وامار, * Փեսայ . Կիւյէկիւ . արպ" صهر Սըհր, նաև عریس Արիս . ասի և ԽԻՒՍՐԱՆԿԷՐ, ԿԷԱՀ, ՆԷՎՂԷ, և ՂԱՀ ։

ՎԱՄԵԱ وامیا, * Ծակ մկան . Սըչան տէլիյի . ասորակի ճոշ ։

ՎԱՄԵԱՐ وامیار, * Որսորդ եղին և այլոց . Սայէտտի ահու . զոր կալնուն ականատիւ ։ Եւ ևս ձկնորս . Պալըգճը ։

ՎԱՄԷՆ وامن, * Քղանց . Թուր" Էթէք . արպերէն ذیل Զէյլ . և չէղաթայերէն Խըթոգ . որ և ասի ՎԱՄԱՆ ։

ՎԱՄԷՆԻ وامنی, * Ծածկոյթ գլխոյ կանանց . Ավրէթլէրին պաշ էօրթիւսի ։

ՎԱՄԷ'ՆԻ ՔԻՈՒՀ وامن کوه, * Ստորոտ լերին . Տաղ էթէյի ։

ՎԱՄԷՆԿԻՅՐ وامنکیر, * Աղաչաւոր . Րէճաճի . (և Թարգմանի քղանցակալ ։)

ՎԱՄԷՆՊՈՒՍ وامنبوس, * Տե՛ս 'ի վերոյ ՎԱՄԷՆԿԻՅՐ ։

ՎԱՄԷՆ ՏԷՐ ՄԻՅԱՆ وامن در میان

Քղանց ընդ մէջ . Էթէք պէլտէ ։

ՎԱՄԷՆ ՔԷՇԱՆ وامن کشان, * Քարշելով զատորոտս հանդերձի . Էթէք չէքէրէք ։

ՎԱՄԻ وامی, * Որսորդ . Ավճը . արպերէն صیاد Սայետ ։

ՎԱՄԻՅՏԷ وامیده, * (կրա" ընդունե" Տամիտէն բային .) Հոսեալ, կամ երնեալ ։

ՎԱՄԻՅՏԷՆ وامیدن, * Հոսել, կամ երնել . Թուրքերէն Սավուրմագ . (հրամայական Տամ, և ապառնի Տամէտ ։)

ՎԱՄՂՈՒԼ وامغول, * Խոյլ, որ Թուրքերէն Ուր ։

ՎԱՄՈՒՂ واموغ, * Նշանակէ աղաղակ և ողբ . Փէրէատ վէ չուրի ։

ՎԱՄՊԱԶ وامباز, * Տե՛ս ՎԱՄԻ ։

ՎԱՄՎԷԶ واموز, * Կողով աղբոյ և աղբիւսոյ, որով աղբիւս կրեն . Կիւպրէ վէ քէրէչ տէէնէդի, ևէ տաշըմաղա չէքէրէլէր . որ և ասի ՎԱՄՎԻԶԷ ։

ՎԱՄՏԱՀՈՒԼ وامداهول, * Ականատ եղին . Կէյիք փուսուղի ։ (Եւ Թէպէտ բառս Տահուլ առանձին նշա" զականատ եղին, և Տամ որոգայթ . բայց զերկոսին ևս այսպէս 'ի միասին բաղադրեալ 'ի գործ ածեն ։)

ՏԱՅ داي, * Նշանակէ հիմ. Թէյէկէ. արաբերէն Էտաա: Որ Թեթեւացուցեալ Տա ասի:

ՏԱՅԷ دايه, * (յոգն՝ دايكان, Տայէկեան) Սնուցիչ մանկան՝ ստնտու լինելով նմա, որ ըստ մեղկոյի ղայեակ. և մէկնի պարսկերէն փէրվէրէնտէ՛ տէյէ. ասի և ՄԱՅԻՅՏԷ, ՄԱՅԻՅՐԷ, և ՄԱՐԻՅՐԷ:

ՏԱՅԷԿԻ دايكى, * Դայեկութիւն. ՏԱՅԷԿԻ ՔԷՐՏԷՆ. սնուցանել կամ դայեկել:

ՏԱՅԻՐԷ دايره, * (բառ արէպի) Շուրջանակ. Չէմպէ. պարսկերէն փէյրամէն: Նաև դրափին՝ այսինքն Տէֆն, որ հարկանէ՝ կոչի Տայիրէ. և ձմ իր՝ որ իցէ բոլորակ ամենևիմբ, ասի Տայիրէ:

ՏԱՅՄԻՒՐԱՆ دايمران, * (բառ արէպի) Տեսակ իմն ռեհանի. Պէր նէվ՝ Ֆէսլէյէն օթու:

ՏԱՆ دان, * Է մասնիկ ածանցականի. և նշ՞ զամանն կամ զպարունակողն իրի իմիք, ոպ խումբտան, ճամէտան, Շէմտան, Նէմէկտան, Ճիւղտան, Շանէտան, Աղտան, Կիւլապտան, և այլն: 2. Է հր՞ Տանիսմէն բային, որ և բարդի՝ ոպ Մէխիւնտան, բանագէտ. Թուր՞ Մէօզ պիլիճի: 3. Է համառօտեալ ՚ի բառէն Տանէ, որ է հատ:

ՏԱՆԱ دانا, * (ընդունի՞ ՚ի բայէն Տանիսմէն) Բառս այս Թէպէտ նշ՞ գիտակ. Պիլիճի. արդ՞ علیم Ալիմ. որ և ասի ԱՐԻՖ: Բայց ՚ի գործ ածի ՚ի նշանակել զմոգի. որպ նէրհակն կոչի Նատան, որ է անգէտ. Ճահիլ: Է և անուն միջանուանցն այ, որ է գիտակ յայտից և անյայտից:

ՏԱՆԸԹԷՐ داناتر, * (բաղդատականն բառին Տանա) Գիտնագոյն:

ՏԱՆԱԹԷՐԻՅՆ داناترين, * (գերադրականն Տանա բառին) Ամենագէտ:

ՏԱՆԱՅԻ ԵՈՒՆԱՆ دانای يونان, Գիտունն յունաց, որ է Պղատոն փիլիսոփայն:

ՏԱՆԱՆԻՅՏԷՆ دانانيدن, * Գիտակուցանել. Պիլտիրմէք:

ՏԱՆԷ دانه, * Ունդ. (ասի զամ տեսակացն ընդոց.) արաբերէն Հապպէ: Նոյն է ☩ բառին ՉԻՅՆԷ, այսինքն կեր Թռչնոյ. Գուշեէմի:

ՏԱՆԷՋԷՆ دانه زن, * Հատընկեց, հատահմայ. Տանէ իէէ սէհէր վէ էֆսուն էտէճի:

ՏԱՆԷ՚Ի ԷՆԿԻՈՒՐ دانهٔ انگور, * Հատ խաղողոյ. Իւզիւմ տանէսի:

ՏԱՆԷ՚Ի ՍԷՊԶ دانهٔ سبز, * Է լեռնային մրգն այն, որ ասի Թուրքերէն Մէնէճիտաշ. և արաբերէն Հապպէթիւլ հաղրա:

ՏԱՆԷԿԵԱՆԷ دانكانه, * Կուհք և կարասիք. Մէթաա վէ էսվապ:

ՏԱՆԷԿԻՈՒ دانكو, * Տես ՀԷՔՏԱՆԷ:

ՏԱՆԷՄ دانم, * Է առաջին դէմն առանույ նաև ներկայի Տանիսմէն բայից, և նշ՞ գիտեմ. Պիլիրիմ. և մերթ ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի բային Թիւվանիսթէն. զի մինչ ասի՝ Նէ՛ տանէմ չիյսթէն, իմանի՝ Նէ Թիւվանէմ չիյսթէն. և Թարգմանի ոչ կարեմ կեալ:

ՏԱՆԷՆՏԷ داننده, * (ներգործական ընդունելութիւն Տանիսթէն բային) Գիտող. Պիլիճի:

ՏԱՆԷՉԻՅՆ دانه چين, * Հատաքաղ. (ասի զԹռչնոյ.) Տանէտէրէն:

ՏԱՆԷՉԻՅՏԷՆ دانه چيدن, * Հատ քաղել. Տանէ տէվշիրմէք:

ՏԱՆԷՏ داند, * Է երրորդ դէմն առանույ կամ ներկայի Տանիսթէն բայից, և նշ՞ գիտէ, Պիլիր. իսկ երբեմն ունի զզօրութիւն բային Թիւվանէսթ, այսինքն կարէ. զի փոխանակ ասելոյ Թիւվանէտ, ասի Տանէտ. ոպ և ՚ի լեզուի մերում՝ գիտեմ առնելոյ, գիտեմ նուագել:

ՏԱՆԷՏԱՆ داندان, * Իբր Թէ Տանէ տանէ, որով իմացեալ լինի ցիր և ցան. փէրաքէնտէ. 2. Շահմարան. Էնտար:

ՏԱՆԷՔ دانك, * (նուազականն բառին Տանէ) Հատիկ:

ՏԱՆԷՔԷՇ دانه كش, * Հատաքարշ. Տանէ չէքէճի:

ՏԱՆԻԺԷ دانژه,
ՏԱՆԻՅԺԷ دانيژه, } Տես ՄԷՆՃՈՒ:

ՏԱՆԻՅՏԷՆ دانيدن, * Տես ՏԱՆԻՍԹԷՆ: Նաև ըստ ոմանց նշանակէ Թաւալիլ. Թէքէրլէնմէք:

ՏԱՆԻՇ دانش, * (բայածականն ՏանիսԹէն բային) Գիտութի. արդ՞ علم Իլմ. և չէղաթայերէն Պիլիք. ասի և ՔԷՐՀԷՆԿ:

ՏԱՆԻՇԻ دانشى, * Գիտնական. Պիլիճի. տանիշմէնտ:

ՏԱՆԻՇԻՒՄԷՆՏ دانشومند,
ՏԱՆԻՇԽՕՐ دانشخور, } Գիտուն.
ՏԱՆԻՇԿԷՐ دانشكر,
ՏԱՆԻՇՄԷՆՏ دانشمند,
ՏԱՆԻՇՎԷՐ دانشور, } գիտնաւոր. Էհլի իլմ.
Ահլիմի իլմ, Ալիմ. ասի և ՉԱՐՄԷՐՉԱՐԷ:

ՏԱՆԻՇՓԷԺՈՒՀ دانش پژوه, * Խնդրող կամ յուզող գիտութեան. Դալիպի իլմ:

ՏԱՆԻՉԷ دانچه, * Տես ՄԷՆՃՈՒ:

ՏԱՆԻՍԹԷ دانسته, * Գիտացեալ, իբր հասարակ. Թուրքերէն Պիլինիշ վէ պիլինմիշ։

ՏԱՆԻՍԹԷՆ دانستن, * Գիտել. Պիլմէք. արաբ" Մաարիֆէթ. և չէղաթայերէն Դանըշմագ, նաև Ղաղլամագ. զի ասեն՝ Ղաղլափ, որ է Պիլիփ. գիտացի։

ՏԱՆԻՍԹԷ ՊՈՒՏԷՄ دانسته بودم, Գիտացեալ էի. Պիլմիշ իտիմ։

ՏԱՆԻՒՔ دانك, * Բառս այս ցուցանէ զայն, զի 'ի ժամու յորժամ հանդերձեալ են բուսանիլ ատամունք մանկանց, յիւրաքանչիւր աղէ արմտեաց փոքր ինչ յիրեարս խառնեալ, և 'ի մէջ գլխոյ ոչխարի եղեալ եփեն. և յետ այնորիկ բաշխեն դրացեաց և բարեկամաց. և այսպէս առնելով հաւատան ռամիկք՝ թէ ատամունք մանկանցն դիւրաւ բուսեալ, ոչ վշտացուցանեն զմանուկն։

ՏԱՆԿԵԱՆԷ دانكانه, * Նշանակէ զայն դրամն, զոր տան իւրաքանչիւր մեծամեծք վաճառուց կերակրոյ և այլոց պիտոյից, 'ի գնալն իւրեանց ընդ ընկերաց 'ի զբօսանս 'ի տեղի ուրեք. որ Թուրքերէն ասի Հէրիֆանէ։

ՏԱՆՔ دانك, * Զորրորդ մասն միոյ տիրհէմի, որ է չորս եղջերակորիզ. և ես ասի, թէ Տանգ՝ ցուցանէ նաև զչորրորդ մասն միոյ մըսգալի, որ է վեց եղջերակորիզ. այս բառ արաբացուցեալ Տանգ ասի։

ՏԱՇ داش, * Հնոց կաւագործի, այսինքն բրուտի. Չէօմլէքճի ֆըրընը։ Իւ միրթ նշանակէ զինչ և իցէ փուռն. Թուրքերէն Ֆըրըն։

ՏԱՇԱՊ داشاب, Տե՛ս 'ի ներքոյ ՏԱՇԱՏ։

ՏԱՇԱՏ داشاد, * Տուրք կամ պարգև. Պախշիշ. արաբերէն عطا Աթա. որ և ասի ՏԱՇԱՊ, և ՏԱՇԷՆ։

ՏԱՇԷՆ داشن, * Նոյն է ընդ բառիցն ՏԱՇԱՊ և ՏԱՇԱՏ, որ է պարգև. Պախշիշ։ 2. Վարձ. Էճր։ 3. Են այն ոսկին և հանդերձքն, զոր տան պարգևս յաւուրս տօնից իբր ողորմութի աղքատաց և արժանաւորաց։

ՏԱՇԹ داشت, * (եզակի երրորդ դէմքն անցելոյ ամանակի Տաշթէն բային) Կալաւ. Դութթու. որ և լինի երբեմն մասն բարդութեան, որպէս Ֆէրմանտաշթ, և Նիքէհտաշթ։

ՏԱՇԹԷ داشته, * (կրաւորական ընդունելութիւն Տաշթէն բայինի) Կալեալ. Դութուլմուշ. յորմէ առեալ ցուցանէ ևս հին, նաև մաշեցեալ. Քէօհնէ վէ Գէյրանէ։

ՏԱՇԹԷՆ داشتن, * Ունիլ. Դութմագ. (հրամայական Տար, և ապառնի Տարէտ։)

ՏԱՇԽԱԼ داشخال, * Աղտ կամ կղկղանք երկաթոյ. Թուրքերէն Տէմիր պօգու. չէրէք ահէն.

արաբերէն خبث الحديد որ և ասի داشخوار ՏԱՇԽԱՐ։

ՏԱՉԷՔ داچك, * Գիճա. Թուր" Քէօփէք։

ՏԱՊ داب, * Հուք և փառաւորութի. Քէրր ու ֆէրր վէ շէվքէթ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԱՐԱՊ, զի է համառօտեալն նորին։

ՏԱՊԻԺԷ دابژه, * Տե՛ս ՃԱՂԷՆ։

ՏԱՍ داس, * Մանգաղ. Թուր" Օրագ. և արաբ" منجل Մինճէլ։ 2. Քիմա՛ Գուշէ սիահպուլէօրիւնիւն պէլլիձի։ 3. Որոգայթ Լարաց. Տամ նախձիրի։ 4. Փեղկնայ. արաբերէն Միրաչ. Այլև է բառ ինչ, որ 'ի գործ ածի ընդ բառին Տէլոու. և ասի Տաս ու տէլոու։

ՏԱՍԷ داسه, * Քիսա. Թուրքերէն Գըսա չէք. ասի և ԻԽԿԷԼ, և ՏԱՍ։

ՏԱՍԹԱՆ داستان, * Պատմութի անցելոց իրաց. Հիքեայէի մազիյէ. զի ասի՝ Պինեանտան էն փօսանտան իյն փասան. այսինքն ընծայուք մըլ օրէնլիք զայս պատմութի։ 2. Առակ օրինակի. Մէսէլ վէ շէհրէ։

ՏԱՍԹԱՐ دستار, * Մէնդիլ Թուրքերէն Մէնդիլ փէշտըմալ. որ և ասի ՏԷԼԼԱՂԻ ՍԻՄՍԱՐ։

ՏԱՍՏԻՐԷՎ داسدرو, * Մանգաղ հնձոյ. Պիչին օրագը։

ՏԱՍԻՒՏԷԼՈՒՍ داسودلوس, * Ասեղ և աւերակ։

ՏԱՍԿԵԱԼԷ داسكاله, * Հօտոց. (է կերպ դանակին այգեպանին, զոր 'ի գործ ածէ 'ի հօտել խուռուն զայգին.) Պաղչաւանըն պաղ պուդադըղը պըչաքը. որ և ասի ՏԱՍԿԷԼԷ. արաբերէն Մինճէլ. և նոյն է ընդ բառին ՏԷՀՐԷ։

ՏԱՍՂԱԼԷ داسغاله, * Փոքրիկ մանգաղ. (զոր առնեն վասն հօտելոյ զծառս և զորթս.) Քիւչիւք օրագ. որ և ասի ՏԱՍԿԵԱԼԷ, և ՏԱՍԿԷԼԷ, և ՏԷՀՐԷ։

ՏԱՍՏԱՐ داسدار, * (Թարգմանի արագայթագիր երեց) Տե՛ս ՏԱՄԻ։

ՏԱՎ داو, * Է բառ ինչ՝ զոր 'ի գործ ածեն խաղացողք նարտի, այսինքն Գումարի։

ՏԱՎԶԱՐ داوزار, * Տե՛ս զբառն ՏԱԶԱՐ, որ նշանակէ չինող. Եափըճը. միմար։

ՏԱՎԷՐ داور, * Է անուն մի յանուանցն այ. 2. Արդար. (ասի զթագաւորէ, որ առնէ իրաւունս. որ յառաջնում Տավէր էր, և յանուն գործածութ երկրորդ տիւնն 'ի բաց ընկեցեալ ասացաւ Տավէր.) Ատիլ. 3. Իշխող. Հաքիմ վէ սահիպի հիւքիւմէթ։

ՏԱՎԷՐԻ داورى, * Դատաւորութի. Հիւքիւմէթ. ըստ որում Տավէրն՝ է դատաւոր, հա-

կէ՞ . և ոմանք մեկնեն՝ պանդատանք . Շէօլո մէ Ճօղուղէալ . իսկ այլք հակառակութ, խառնամբք . կամ թշնամութիւն ., Ա՛տավէթ .

ՏԱՎԵՐՏԱՆ داوردان * Է անուն գեղջ միոջ՝ որ կայացեալ է մերձ 'ի քաղաքն Վասիդ, սահմանակայութ միոյ Փերսախի . Պէր Գօյէն ադը տիր :

ՏԱՎՏԱՄ داودام * Ունայնաբան և զրաբան . Հէրզէ սէօյլէյիճի : 2. Մեկնի Թուրքերեն՝ Գաամըրթէ աշէհնի մէղանէֆ էսէնի :

ՏԱՏ داد * Արդարութի . որպ" Աատլ վէ տատէլէ : Ուստի և արդար և իրաւարար Թագաւորն կոչի Տատէր, որ ըստ այսմ հայերեն ևս ասի դատ, որ է իրաւունք : 2. Է անուն իմն պալարի . Պէր նէվ գօշաքէֆէ տիր : 3. Է երրորդ դէմս անցեալ ժամանակի Տատէն բային . և նշանակէ ետ . Վէրտի : Որ մերթ իբր անկախ վարի . զի փոխանակ ասելոյ՝ Մի դայէտ տատէն . այսինքն պարտ է տալ, ասեն Միդայէտ տատ :

ՏԱՏԱ دادا * Ո՛և իցէ աղախին առ հասարակ . Հէր Տօրլիւ խիզմէթճի . բայց մանաւանդ յատկապէս Տատա կոչի աղախինն այն, որ կարգեալ է 'ի պաշտօն ըսպասու մանկանց աղայոց . Թուրքերեն Տատը .

ՏԱՏԱՆ دادان * Է մականուն վաղնջական Թագաւորաց, որ սկիզբն առեալ 'ի Քէյքումէրս արքայէ, յանգի 'ի Քիւշթասեալ արքայ . Փատիշահանի գատիմ լագապլէրի տիր :

ՏԱՏԱՄ دادار * Է անուն մի յանուանցն այ . և նշ" արդար և իրաւարար . Աատիլ, որ և ասի զԹագաւորաց, և Թարգմանի բերող իրաւանց . իբր թէ Տատդէնտէ .

ՏԱՏԱՖԵՐԻՑՏ دادآفريد * Է անուն մի յանուանցն այ . այլ և է անուն երաժշտական եղանակի միոջ . Պէր նէվա ատը տիր :

ՏԱՏԷ داده * (կրաւո" ընդունել" Տատէն բային) Եւ նշ" տուեալ . Վէրիլմիշ : Եւ սոյնպէսիքս ներգործաբար ևս 'ի գործ ածին 'ի մէջ լեզուին նց . զի Տատէ մերթ նշ" տուեալ . Վէրմիշ . ուստի 'ի դրադեմս բայիցն պարսից մինչ ասի Տատէ էմ, իմանի տուեալ եմ . և Տատէ պուտէմ, տուեալ էի . Վէրմիշ իտիմ : Սոյնպէս Նէտատէ էմ, զրկեալ եմ . և Նէտատէ պուտէմ, զրկեալ էի . Էտիլմիշ իտիմ . այսմ տարբերի են և այլք նմանք .

ՏԱՏԷՆ دادن * Տալ . Վէրմէք . որպ" عطا Ա՛տա . և չէղաթայերեն Պէրմագ . (հրամայական Տէհ, և ապառնի Տէհէտ :)

ՏԱՏԷՆՉԻ دادنی * Տալի զի՛նչ և իցէ . Վէրէճէք : Եւ նշ" պարգև նաև տուրք . Իհսան վէ ա՛տա : Եւ յոգունակ են և բառքս Խօրտէնի և Փօշիտէնի, և նշանակեն ուտելի, զգենլի :

ՏԱՏԵՆՏԵՐ دادندر * Նոյն է ընդ բառին ՏԱՏԵՐԵՆՏԵՐ . (զի է կրճատեալն նորին :)

ՏԱՏԷ ՇԻՒՏԷՆ داده شدن * Տուեալ լինել . Վէրիլմէք .

ՏԱՏԷՐ دادر * (բառ Մաւերաւնեհր գաւառին) Եղբայր . Գարտաշ . արաբերէն اخ Էխ . որ և ասի ՊԻՐԱՏԷՐ .

ՏԱՏԵՐԷՆՏ دادرند * Մեծ եղբայր . Պէօյիւք գարտաշ . որպ" اخ كبير Է՛խի քէպիր :

ՏԱՏԵՐԵՆՏԵՐ دادراندر * Խորթ եղբայր . Էօվէյ գարտաշ :

ՏԱՏԻ دادی * (երկրորդ դէմս անցելոյ ժամանակի եզակի Տատէն բային) Ետուր . Վէրտին :

ՏԱՏԻԵԱՆ داديان * Է անուն դրոհի վաղնջական Թագաւորաց, որոց առաջինն է Քէյումէրս արքայ . որ և ասի Փիշտատիեան . և է առաջինն 'ի չորից դասակարգութեց Թագաւորացն պարսից . երկրորդն՝ Քէյանիեան . երրորդն՝ Էշքեանիեան . և չորրորդն՝ Սասանեան .

ՏԱՏԻՍԻԹԱՆ دادستان * Տուր և առ . Ալըշ Վէրիշ . որ և ասի ՏԱ՛ՏԻ ՍԻԹԷՏ .

ՏԱՏԻՒՍԻԹԷՏ دادوستد * Տուրևառութ . Ալըշ Վէրիշ . որպ" اخذ واعطا Ախզ իւ Ա՛թա .

ՏԱՏԽԱՀ دادخواه * (յոգ" Տատխահան) Դանդատող, կամ ամբաստանող . Շիքեայէթճի . (Եւ Թարգմանի խնդրող իրաւանց :)

ՏԱՏԿԵՐ دادگر * Նախ է անուն այ, որ է արդար և իրաւարար : Ապա և զԹագաւորէ նաև զգործակալաց նց՝ 'ի դոյն նոցին արդարագործ և իրաւարար . Թուրքերեն Ատլէթճի :

ՏԱՏԿԻՑՐ دادگیر * Արդար . Ատիլ : 2. Բարձող անիրաւութեց . Զուլմ տէֆ է՛տիճի :

ՏԱՏԿԻՒՍԹԵՐ دادگستر * Իրաւարար . կամ արդարագործ . Թուրքերեն Ա՛տիլ . որ և ասի ՏԱՏԿԵՐ .

ՏԱՏՈՒ دادو * Նոյն է ընդ բառին ՏԱՏԱ, բայց սա նշ" արականապէս . իսկ այն՝ իգականապէս, որով իմանի ծեր պաշտօնեայ, որ կարգեալ իցէ 'ի սպասաւորութի մանկան աղայոյ . Պէր չօճուղ խիզմէթինէ մէէմուր էրքէքլէր . որ և ասի ԼԱԼԱ .

ՏԱՏՍԻԹԷՏ دادستد * Վրէժխնդրութիւն . Ինթիգամ .

ՏԱՏՎԵՐ دادور * Տես ՏԱՏԿԵՐ .

ՏԱՏՎԵՆՏ دادوند * Ախոյեան բարեխօսն . Մէտլէթէլ .

ՏԱՏՏԻՀ داددہ * Իրաւարար . Տատէտէնտէ . Եւ է սա անուն մի յանուանցն այ .

ՏԱՏՐԱՍԹ دادراست * Արդար . Ատիլ .

ՏԱՏՐԱՏ دادراد * Է անուն մի յանուանցն այ . Թանրընըն պիր իսմի տիր .

ՏԱՏՐԵՍ دودرس * Օգնական. խնամող. Եէլտըն Եարտըմճը.

ՏԱՏԳԵՐՏԷՆ دودگردن * Գործ առնել այսինքն խրատուն և արդարութիւն առնել. Աէփ էթմէք.

ՏԱՏՓԵՐՄԱՅ دودفرمای * Է անուն մի յանուանց դի, և նշանակէ հրամայող արդարութեան և խրատուց. Թուրքերէն Տօտ Վէրիճի. ասի բառս այս և զԹագաւորէ, ըստ որում է փոխանորդ դի ՚ի յերկրի.

ՏԱՐ دار * Զի՛նչ և իցէ փայտ՝ որ կանգուն կայցէ. Հէր տիկիլմիշ աղաճ տըրէք. 2. փայտն այն՝ յորում կախաղանեն զմարդ յանցաւոր. Ասմագ իչին տիքիլմիշ տըրէք. 3. Փայտքն պարանի լարախաղացին. Ճանպազ իփինին տըրէքլէրի. 4. Նշ" զայն փայտն՝ յորոյ վ՟ զգեստ ակն զատաստաղանին. 5. Է հր" Տաճկեն բային, և՚ի գինչն յաւարտ անուանց՝ նշ" ունող. Դութուճի. ա՟ դար حقّدار Հագգլի, դար غصّدار Ղուսսէլի. ... դար نیرودار Նիւշէպլի. سلحدار Սիլէհտար. ... դար. Ճէհսհրոր, և նմանք. և Թէպէտ այս այսպէս, բայց յանուանս այսպիսիս մանաւանդ նշ" պահող. զոր օրինակ Ճէհանդար՝ նշ" պահող և պահպանող աշխարհի. և ասի զԹագաւորաց վ՟ պահելոյ և խնամելոյ նց զժողովուրդս աշխարհի. ընչեղքն և փարթամք՝ վ՟ պահելոյ ինչս և դրամս, կոչին Մալտար և Տէւլէթտար. իսկ արաբերէն բառս Տար՝ նշանակէ տուն, որ պարսկերէն ասի Խանէ, նաև խանէ.

ՏԱՐԱ دارا * Է անուն միոյ յարքայից պարսից, որ ՚ի սկզբան երևման մեծին Աղեքսանդրի Մակեդոնացւոյ, իշխէր եգիպտոսի և այլոց քաղաքաց բազմաց, զոր սպան Աղեքսանդր Թագաւոր. և յայսմանէ առեալ ասի անունս Տարա՝ զամեն հզօր և մեծափառ արքայից ՚ի Ներբող գովեստի նց. Պէր մէշհուր փատիշահ ատը տըրէր. 2. Գիրտ կամ մրուր գինւոյ, որ մնայ ՚ի յատակ կարասի. Շէրապ տորտի. 3. Է ընդունելութեն ստացական ՚ի Տաճկեն բայէն, և նշանակէ ստանալ կալնող. Ձէյապէ ապանչը.

ՏԱՐԱԹ دارات * Շքեղութե հանդերձից, և այլոց պիտոյից փառաւորութե. Քէրքէափէթ եւ եալարօ վէ սայիր տէուլէթ հաշմէթի. որ և ասի ՏԱԳ.

ՏԱՐԱՅ دارای * Համբարակալ. Էնպարտար, որ է Էնպարտաճի.

ՏԱՐԱՅԻ دارایی * Նշա" զայն ինչ որ վերաբերի առ Տարա, այսինքն առ Դարեհ արքայ պարսից. 2. Է տեսակ ինչ մետաքսեայ կերպասու, որում եթէ տացի Մէդի, խորս լինի. Պէր նէվ հարիր գումաշ տըրէր.

ՏԱՐԱՆԻՅՏԷՆ دارایدن * Է անցողականն Տաճկեն բային.

ՏԱՐԱՊ داراب * Տե՛ս ՏԱՐԱ, ըստ ա-

ռաջին նշանակութե. 2. (ըստ բարբառոյ գառնոյն Ակյլանու) Տե՛ս ՏԱՐԳԻՒՐ.

ՏԱՐԱԳԿԻՐՏ دارابكرد * Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ՚ի Շիրազ տարածոյ, ՚ի Նմանէ ձ փերսախսու. Պիր շէհիր ատը տըրէր.

ՏԱՐԱՏ داراد * Է անուն մի յանուանցն դի անմնակալի. Թանրընըն պիր իսմի տըրէր.

ՏԱՐԱՓԶԻՅՆ دارافزين * Ցնկարան, որ լինի յեզերս սոփայի. Թէխթէխէն, որ և ասի ՏԱՐԱՔՐԻՅՆ, և ՏԱՐԵՓԶԻՅՆ.

ՏԱՐԷ داره * Բոլորեալ, որ առհասարակ լինի օր ըստ օրէ. Վալիքէ եէ հէրէիլէն մէրէէ.

ՏԱՐԵՄ دارم * (եզակի առաջին դէմ ներկայի Տաճկեն բային) Ունիմ. Դութարըմ.

ՏԱՐԷՆՏԷ دارنده * (ներգործ" ընդունելութ" Տաճկեն բային) Ունող. Դութուճը.

ՏԱՐԵՊԶԻՅՆ داربزين * Տե՛ս ՏԱՐԵՓԶԻՅՆ.

ՏԱՐԵՏ دارد * (եզակի երրորդ դէմ առաջնոյ կամ ներկայի Տաճկեն բային) Ունի. Դութար.

ՏԱՐԵՓԶԻՅՆ دارافزين * Փայտէ պատուհան, որ լինի ՚ի վ՟ դրան. Գափու խաշէպլէրինտէ օլան փէնճէրէ թէնեքէրէ. 2. Տե՛ս ՏԱՐԱՔՐԻՅՆ.

ՏԱՐԻ داری * (եզակի երկրորդ դէմ առաջնոյ կամ ներկայի Տաճկեն բային) Ունիս, կամ կալցիս, և այլն.

ՏԱՐԻՇ دارش * Ներկածոյ սեաւ կաշի և սեկ և օգենի. Պօյալը սէյահ չէօն վէ սախթեան վէ մէշին.

ՏԱՐԻՇԻՔԷՆԷ دارشكنه * Սուլէյմանի, որ է Թոյն ինչ.

ՏԱՐԻՉԻՅՆԻ دارچینی * Կինամոն. (և է կեղև ծառոյ միոյ, որ լինի յաշխարհին Չինու, և անտի բերեն ՚ի գաւառս մեր.) Թուր" Տարչին. զորմէ ասէ Քէմալփաշազատէն՝ թէ պղպեղն է պտուղն այնր ծառոյ. Պիր աղաճըն գապուղի տըրէր, քի Չին վիլայէթինտէ օլուր.

ՏԱՐՈՒԿԻՅՐ داروكير * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՅՐՈՒՏԱՐ. և նշանակէ մարտ և կռիւ. Ճէնկ վէ ղավղա.

ՏԱՐՈՒԳԵՐՏ داروگرد * Կ[illegible]րողութե և զօրութե, նաև շուք և փառաւորութե. Դուտրէթ վէ գուվվէթ, վէ շէվքէթ վէ ֆէրր.

ՏԱՐԻ ՓԵՐՆԻՅԱՆ داريرنيان * Նշա" զայն փայտն ներկանիւթ, որ կոչի Թուր" Պագգամ աղաճը. Եւ է սա բառս բարդեալ, զի Տար նշ" փայտ, և Փէրնիյան՝ բարակ ապրշումէ հիւսուածոյ, կոչեցեալ է դոյն տալոյ այսր փայտի ապրշմեղէնոյ. կոչեցեալ է

Ձո՛րէ ֆէրհէտի. տես և ԽՈ՛ՒՆԻ ՍԻՅԱՎՈՒՇ, ԽՈ՛ՒՆԻ ՍԻՅԱՎՈՒՇԱՆ, և (առել) ՍԻՅԱՎՈՒՇԱՆ:

ՏԱՐԽԱԼ دارخال * Մատռապառանի. Փէրտոն, այսինքն Նորոգ անկելի ծառ. և ոմանք մեկնեն նշանակել զայն, որ կոչի Թուր՝՝ Տուլփըշ֊ձու. զի զծիւղն ծառոյ իւիք 'ի տեղւոջ իւրում ընկղմանեցուցեալ 'ի գետնի ծածկեն հողով. և իբրև անտանիօր արմատ ձգեալ հաստատի, ապա անտի բարձեալ այլուր տնկեն. և այն նոր տունկն կոչի Տօբէրու:

ՏԱՐԿԻՈՒՇ دارکوش * Պահպան լեր. Նէյէհօռ ղուշ. որ ըստ բառիցն զօրութե֊ ցանէ կուլ ունկն:

ՏԱՐՄՈՒՇ دارموش * Մկնդեղ. (է դեղ ինչ սպիտակ, և է 'ի Թիւնոց անուն). Թուրքերէն Սըչան օթի. և արաբերէն Սէմմիւլֆար.

ՏԱՐՈՒ دارو * Դեղ. Թուրքերէն Օթ. և արաբերէն علاج Իլաճ.

ՏԱՐՈՒԽԱՆԷ داروخانه * Դեղատուն, ուր կազմին կամ վաճառին դեղք. Էճզա խանէսի.

ՏԱՐՈՒՂԷ داروغه * (բառ չէզոքութեան) Նշ՝՝ զայն, որ ասի Թուրքերէն Սուպաշի:

ՏԱՐՈՒՑԻԿԷՐՄ داروی کرم * Տաք դեղ. Թուր՝՝ Խուրթ օթի. զոր բաղադրեն 'ի Ջէնձէպիլէ, 'ի հնդկային ընկզոյ, 'ի մեխակէ, 'ի քեմունէ, 'ի պղպեղէ, և 'ի նմանեաց:

ՏԱՐՈՒՑԻ ՀԻՒՇՊԷՐ داروی هشبر Յատկապէս նշ՝՝ զբաղադրութիւն ինչ, որ տանի զխելս այնորիկ՝ որ հատանի 'ի նմանէ. Պիր թէրքիպ տիր՝ քօքլայանըն ակլըն կիտիրիր: Իսկ հասարակօրէն մի ինչ, որ ուշաթափ առնէ զոք. Հէր նէ կի ակըլ շաշըր իտէր. որ և ՏԱՐՈՒՑԻ ՀՈՒՇՊԷՐ ասի:

ՏԱՐՈՒՑԻՉԷՇՄ داروی چشم * Աչացար. Թութիա. (և Թարգմանի դեղաչաց:)

ՏԱՐՈՒ ՔԻՈՒՊ داروکوب * Աշակերտ բժշկի, որ ծեծէ զդեղորայս յանկանի. Հաքիմ թէօյիւտի շակիրտի տորիտ:

ՏԱՐՊԱ دارپا * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՐՊԱ, որ է ոլոռոյք. Հօծէլ.

ՏԱՐՊԱՄ داربام * Է այն երկայն սիւնն, զոր խառարնակի եդեալ 'ի վր տանեաց՝ կազմեն զառաստաղ տանն 'ի վերայ նորա. Օ՛չ աղտոն տիրէկ. և Թարգմանի փայտ տանեաց:

ՏԱՐՊԷՉԻՅՆ داربزین * Փոքր պատուհան, որ լինի 'ի վերայ դրան. Գափու էուզէրինտէ օլան փէնճէրէ:

ՏԱՐՊԷՀԱԼ داربهال * Նշանակէ զայն, որ ասի Պոգազ ազանձ.

ՏԱՐՊԻՒՐ داربر * Է Թռչուն ինչ կանաչագոյն, որ կացուն իւրով ծակէ զծառս, զոր կոչեն Հիւսնակեցիք Թէխթէյաղ, և Աէղղեկ. իսկ Պէյլանեցիք՝ Տօրող:

ՏԱՐՊՈՒՅ داربوی * Փայտ ինկոյ. Օ՛տ աղածի. (Նախնադոյն էր Պրաշիքայ, և յետոյ յառակացուցիչն Նախադասս եղեն՝ ասացեալ Տօրպոոյ.)

ՏԱՐՍԻՒՆՊ دارسنب * Ծակ ինչ գործի, որով ծակեն զծառ՝ որպիսի է շաղափն. Եաուրէք գրի, թէ Տար՝ նշ՝՝ փայտ, Աղաճ. և Սինպ՝ է հր՝՝ Սիւպիւէն բային. և ըստ այսմ բաղդութե նշ՝՝ փայտափոր Թռչունն. Թուր՝՝ Աղաճ փէլէկէն, կամ Աղաճ գագան. որ և ասի ԽՈՒԼ, նաև ՏԱՐՊԻՒՐ.

ՏԱՐՏ درد * Է անուն մի յանուանցն ցաւ. Թաղըրինին խոմշէրինտէն տիտ.

ՏԱՐՏԷՍԹ دردست * Է խոտն այն, որ կոչի շնխաղող. Թուրքերէն Իթ խուզիւմի.

ՏԱՐՓԷԺԷ دارپژه * Տես 'ի ներքոյ ՏԱԼՓՈՒԺԷ.

ՏԱԼՓՈՒԺԷ دالپوژه * Նշ՝՝ զԹռչուն ինչ խայտաբղետ, որ փոքր է քան զՃնճղուկ. և ասի Թուր՝՝ Իսքլէ. որ և կոչի ՏԱԼՊՈՒԺԷ, և ՏԱԼՈՒԺԷ, և ՏԱԼՓԻՒԺԷ.

ՏԱՐՓԷՐՆԻՑԱՆ دارپرنیان * Տես ՏԱՐՈՒՓԷՐՆԻՑԱՆ. որ և ասի ՏԱԼՓԷՐՆԻՑԱՆ.

ՏԱՐՔԷՏՈՒ دارکدو * Փայտ դդմոյ. Գուղալ աղաճի. և պատճառ անուանակոչութե սորա այն է, զի Թագաւորք և իշխողք յառաջատոնից 'ի դաշտավայրս զբօսանաց ելեալ, և 'ի մէջ չորացեալ դդմոյ իւիք արծաթ և ոսկի եդեալ. ամբարձուցանեն 'ի գլուխ փայտի իւիք. և նետաձիգք 'ի ծայրէ ասպարիզին երիվար արշաւեցուցեալ՝ վաղս առնուն. և յաղթողն իւրեանց՝ նետաձիգ լինին 'ի նա. և որ զք հարկանէ զպտուղ ճը զայն, առն նմա զդդմանն, ընդ նմին նաև խիլայ մի. որ և ասի ՊԷՐՃԱՍ.

ՏԱՐՔԻՈՒՊ دارکوب * Նոյն է ընդ բառին ՏԱՐՍԻՒՆՊ.

ՏԱՓԷՐԶԷ داپرزه * Է Թռչուն ինչ փոքրիկ. Պիր կիւչիւք գուշ տիր. որ և ասի ՔԷՐԱՇԹՈՒՔ.

ՏԷԶ دز * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՐԽ.

ՏԷԶՏԷՄԷ دزدمه * Մոլորակ. արաբերէն Քէվքէպի սէյյարէ.

ՏԷԺ دژ * Դժնեայ, դաժան. Պէտխույ վէ թուրշուրիւզ.

ՏԷԺԱՀԷՆՔ دژآهنگ * Դաժանաբարոյ. Թէրսն խուլքլու. որ 'ի գործ ածի 'ի մարդիկ և 'ի կենդանիս. որ և ասի ՏԻԺԱԿԵԱՀ, և ՏԻԺԱԿԷՀ.

ՏԷԺԱՐ دژار * Ընդոստ. Երկոտանի. դժնեա.

ՎԷԺԷ وژه, * Կնիք. խամիր. Մայա: Եւ այլուր մեկնի եւս՝ լի՛ ցգամսմբ. Փիւղ ...

ՎԷԺԷԿԻՅՐ وژه‌گیر, * Գործի ինչ, որով զերկն 'ի տաշտէ ըհայուն. գալով բարդեալ 'ի բառիցս ՎԷԺԷ, և ԿԻՅՐ. և Թարգ" կալնող խմոր. և Թանձր իրի. Թէքնէքէն խամիր կէոչըրէճէկ ալէթ.

ՎԷԺԷՆԿ وژنگ, * Մասն զի'նչ և իցէ իրի. Փարէ հէրնէնէն օլարագ.

ՎԷԺԷՆՏ وژند, * Դժնեան և ցասուցեալ. Թէրշ վէ խըշըմլըսը.

ՎԷԺԷՔ وژک, * Թարշկեալ. Տէրշ... զի ասի՝ Կէ... ...

ՎԷԺԻՑՆԷ وژینه, * Են այն զկնդ և կլոր թանձրունք, որք լինին 'ի մարմնի մարդոյ. որ ասի Թուրքերէն Պէզ.

ՎԷԺԿԻՒՎԱՐ وژکوار, * Դժնդակադէմս կերպարան. Կէմ հօյլի օլան գամսէ. որ և ասի ՎԻՅՐԿԻՒՎԱՐ.

ՎԷԺՊԻՒՐՈՒ وژبرو, * Այսինքն ցասուցեալ. Խըշըմլը: Եւ քանզի բարկացեալք 'ի ցասմանէն խոժոռեցուցանեն զյօնս իւրեանց. յայնմանէ յարմարեալ է բառս այս.

ՎԷԺՓԷՍԷՆՏ وژپسند, * Նշանակէ ժուժկալ. Փէրհիզքեար.

ՎԷԼԱԼ ولال, * Նոյն է ընդ բառիցն ՆԱՋ, և ՀԻՑՎԷ.

ՎԷԼԳ ولغ, * Հանդերձ տերվիշական. Ճամէր փէրվէրշան. այսինքն այն խլրդայն՝ զոր տերվիշք ագանին.

ՎԷԼԷ وله, * Կուզ. (է կենդանի ինչ վայրի նման սամուրի.) Թուրքե" Սանսար: Զայս բառ արաբացուցեալ ասեն ՎԷԼԷԳ. և ուրեք մեկնի բառս ՎԷԼԷ՝ նշանակել վայրի կատու. Եապան քէտիսի: 2. Հանդերձ տերվիշաց բրդեղէն և կարկատուն. որ արաբացուցեալ ՎԷԼԳ ասի. և պարզք ևս զայս արաբացուցեալս մանաւանդ 'ի գործ ածեն.

ՎԷԼԷՄԷ ولمه, * Նորոգ մակարդեալ պանիր. Թուրքերէն ասափ վրիպեցուցեալ՝ որ ասի Թէլէմէ.

ՎԷԼԷՆԿ ولنگ, * Կապ ջրոյ. (զոր կապեն խոտով և կնիւնով և քարամբ և հողով.) Սէտ... որ և ասի ՊԷՐԴ, և ՎԷՐԴ: 2. Նոյն է ընդ բառին ԱՎԻՅԽԹԷ. որ և ասի ԱՎԷՆՔ: 3. Աշտէ, որ փոքր լինի քան զգեղարդն. Հարպէ: 4. Պատեանք ողկուզոյ արմաւոյ. Հուրմա ...

ՎԷԼԻՑՏԷ ولیده, * Զաւակ. Պէոյշէօր.

ՎԷԼԼԱԼ وللال, * (բառ արէպի) Գռուշակ. ...: 2. Միջնորդ. Դալլալ.

ՎԷԼԼԱՔԷ ولاله, * Նոյն է ընդ բառին ՊԷԽԻԽՆՉԻՅՆ: 2. Նաւաւոր կին. Նաւ վէ ...: 3. Նշ" զայնպիսի կին, որ է միջնորդ 'ի մէջ սիրահարին և սիրահարեցելոյն 'ի գործ վատթարութեան.

ՎԷԼԼԷ ولّه, * Նենգութ և խարդախութ. Միքիր վէ հիլէ. նաև է անուն հաշտեկեալ ննջ... զարգարծ կնոջ միոյ, որ ասի ՎԷԼԼԷԷ ...

ՎԷԼՎ ولو, * (բառ ընկերական է ընդ ...) Դոյլ. Գովա: 2. Զրհոս. (է ... կենդանակերպն՝ յերկոտասանից մինն.) ցուցանէ նաև զկողովն զայն, որ 'ի ... յոգորիս.

ՎԷԼՖԻՑՆ ولفین, * Դրոշմ. Եօքն... պուլէշ. որ և ասի ՀԷՆՔՄԱՀԻ.

ՎԷԽ وخ, * Բարի. Էյի. որ և ասի ՆԻՑԿ. 2. Գոռնոց կամ գոչ. Փէհճ.

ՎԷԽՇ وخش, * Անպիտն. Իպիմքա: 2. Մութ. Թարիկ.

ՎԷԽՇԷՄ وخشم, * Է բառ ինչ՝ որ 'ի յիշատակել ուրուք զմարմնական բարեկամութ իւր ընդ ումեք, 'ի գործ ածի. զի ասի՝ Վէխշէմ ...; այսինքն մարմնական սէր բարեկամութեան իմոյ է ընդ քեզ. Պէնիմ ... ...

ՎԷԽՇ ՔԷՐՏԷՆ وخش کردن, * Անպիտն առնել. Պոզմագ.

ՎԷԽ ՎԷԽ وخ وخ, * Գոռնոց գոռնոց. Փէհճ փէհճ.

ՎԷԿԷԼ وکل, * Նշ" զայն մարդն. որոյ ոտքն և ձեռքն Թլուրեալ են. նաև զայլն զայն, որոյ ձեռքն և ոտքն 'ի կարճեղս են. այլ և զայնպիսի մարդ, որոյ ոտքն չարաչար հոտի և նեխի: 2. Նոյն է ընդ բառին ՎԷԴԷԼ.

ՎԷԿԷՐ وکر, * Է անուն Թռչնոյ միոյ, որ լինի 'ի Հնդիկս. Պիր գուշ ադը տըր.

ՎԷՀ وه, Տառ. Թուր" Օհ. և արդ" Աչէրէ.

ՎԷՀԱ وها, * Մտացի կամ ուշիմ, և իրագէտ. Զիյրէք, վէ խէպէրտար.

ՎԷՀԱԶ وهاز, * Ձայն բարձր. Պիւլէնտ ավազ. որ և ասի ՆԱՎԱՐԷ: Եւ ևս աղաղակ. այսինքն զոչումն ձայնի. Ֆէրեատ.

ՎԷՀԱՆ وهان, * Բերան. Թուր" Աղըզ. և արդ" فم Ֆէմ. որ և Թէթևացուցեալ ասի ՎԷՀԷՆ.

ՎԷՀԱՆԷ وهانه, * Ժանեակ հանքական. որոյ գոյնն է կանաչ և հանց դառն. և գոյանայ 'ի հանքէ պղնձոյ, զոր մասն առնեն բաղադրութեանց դեղորէից ...: և մանաւանդ 'ի գործ

ածեն 'ի փարատումն Թիւնից, և 'ի դեղորայս աչաց. որոյ լաւագոյնն գայ յաշխարհէն Փռանկաց, և յայս սակս կոչի Տէհէնէյի Ֆիրէնկի. որ արաբացուցեալ Տէհնէճ ասի։ 2. Սանձ ձիոյ. Լիճէմի եօգ. որ դնի 'ի բերանս ձիոյ և ջորւոյ։ 3. Ամենայն իր՝ որ ունի զնմանութիւն բերանոյ, կամ թէ իցէ 'ի տեղւոջ բերանոյ, Տէհանէ ասի։ Նաև բերան ձորոյ և հրապարակի. Տէրէ աղզը վէ չարշու աղըզը։

ՏԷՀԱՆԷՃ تهانج, * Ուղտ, որ ունի երկու պառոյն 'ի քամակի իւրում, զոր քարշեն 'ի վերայ եգ ուղտուց. Իքի հօրգիւճլի տէվէ։

ՏԷՀԱՆՊԷՆՏ تهانبند, * Բերանակապ. Աղըզ պաղը. որով մերթ խմացեալ լինի բերանակապն կալոտի անասնոց՝ 'ի կասուլն նոցա ցորեան 'ի կալի։ Եւ մերթ՝ բարակ պաստառն, զոր կապեն կանայք 'ի վը բերանոյ իւրեանց, մինչ գնան 'ի ճանապարհ ուրեք. Թուր" Եաշմագ։

ՏԷՀԱՆՏԻՐԷ تهاندیره, * Ցորանջումն. Էսնէմէք. որ և ասի ԽԷՄԵԱԶԷ, և ՓԱԺ, և ՓԱԺԷ։ 2. Ցուցանէ զայն ոք՝ որ միշտ բաց ունի զբերան իւր. և զոր ինչ լսէ, խօսի և ասէ։

ՏԷՀԱՐ تهار, * Այն տեղիքն 'ի լերինս, որք ունին զնմանութիւն սոփայի։ 2. Այր. Մաղարէ։

ՏԷՀԱՔ تهاك, * Է մականուն Եժտեհաց արքայի, որ և կոչի Զէհհաք մարի։ և Զէհհաք՝ է արաբացուցեալ 'ի բառէս Տէհհաք. իսկ Տէհհաք՝ նշ" տասնարատեան. զի Տէհ՝ նշ" տասն, և Աք՝ արատ. վն զի ունէր նա յանձին իւրում զտասն արատս և պակասութիւնս. նախ՝ զի էր ագեղադէմ։ 2. Կարճահասակ։ 3. Հպարտ և մեծախօս։ 4. Անամօթ։ 5. Շատակեր։ 6. Չարալեզու։ 7. Ստախօս։ 8. Վաշվաշկոտ։ 9. Անիրաւ։ 10. Զարասիրտ և անմիտ. Նամի չէհհաք մարի տի մէշհուր տաքիշուհ իտի։

ՏԷՀԷԷՔ تهیك, * Տասանորդ. Օնտալըգ. օնտա պիր ալընան քէշիր։

ՏԷՀԷԷՔ ՔԷՐՏԷՆ تهیك کردن, * Տասանորդել. Օնտալըգ վէրմէք, էօնտէ պաշըրը վէրմէք, այսինքն զմին 'ի տասնէն տալ այնմ, որ առնու զտասանորդն։

ՏԷՀԷՈՒՏԷ تهیوده, * 'Ի տասնէ մին. Օնտէ պիր. որ և ասի ՏԷՀԷԷՔ։ Որոյ և կիսոյն ասեն ՓԷՆՃԻՈՒՊԷ, որ է ՓԷՆՃԷԷՔ։

ՏԷՀՋԷՊԱՆԻ تهزبانی, * Շատախօսութիւն և բազմաբանութիւն. (և Թարգմանի տասնալեզուութիւն։) Քանզի Տէհզէպան ցուցանէ տասն լեզու, այսինքն բազում լեզու։

ՏԷՀՄՐՂԷԹ تهمشت, * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՀՄՍԷԹ. և ուրեք ասի նշանակել զաւանի, որոյ պտուղն դառն է. Թուրքն" Թէֆնէ։

ՏԷՀՄՍԷԹ تهمست, * Է փայտ ինն, որ յայրիլն իւրում 'ի հուր, բուրէ հոտ անոյշ. և է ծառ սորին միշտ կանաչ և դալար. արաբ" Ղար։

ՏԷՀԷՆ تهن, * Տես ՏԷՀԱՆ, զի է թեթևացուցեալն նորին։

ՏԷՀԷՆԷ تهنه, * Տես ՏԷՀԱՆԷ. որ արաբացուցեալ ասի Տէհնէճ։

ՏԷՀԷՆԻ ՓԻՒՂԹ تهن پشت, * Մեկնի պարսկերէն Սուրմէյի տէան։

ՏԷՀԷՆՊԷՆՏ تهن بند, * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՀԱՆՊԷՆՏ։

ՏԷՀԷՆՏԷ تهنده, կամ ՏԻՀԷՆՏԷ * (Ներգործական ընդունելութիւն Տօփէն բային) Տօնօզ. Վէրէն։

ՏԷՀԹԱ تهتا, * Տանապատիկ. Օն գաթ։

ՏԷՀԹԱՍ تهتاس, * Մոյկ, որ է ամսան ասից. արպէրէն Նալէյն։

ՏԷՀԻՑՆԷ تهینه, * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՒԼԷ, որ է դալ. Սէօփ ալըզը։ 2. Նշանակէ որ ինչ բառն Տէհէնէ։

ՏԷՀԻՂ تهش, * Է բայածականն Տօփէն բային. և նշանակէ առուք, կամ պարզև. Ատօ, վէ պախշիշ. որ և ասի تهشته, ՏԻՀԻՂԹԷ։

ՏԷՀԻՂԹ تهشت, * Եզական և միայնակ 'ի ժամանակի իւրում. Ֆէրիտի ասր։

ՏԷՀԻՒՄ تهم, * Տանեկորդ. Օնընճի։

ՏԷՀԼԷ تهله, * Պրատ, յորմէ կազմեն փոխան. Հասըր էօրիւճէքէրի օթ։

ՏԷՀԼԻ تهلی, * Է անուն քաղաքի միոյ 'ի Հնդիկս. Պէր մէշհուր շէհէր տիր. որ կոչի այժմ Շահճիհանապատ։

ՏԷՀՀԷԶԱՐ تههزار, * Տասն հազար. Օն պին։

ՏԷՀՄԱՀԷ تهماهه, * Տասնամսեայ. Օն այլըգ։

ՏԷՀՄԷՐՏԷ تهمرده, * Իր որ առեալ լինի տասնական. Օնար օնար ալընան շէյ։

ՏԷՀՄԷՐՏԷԿԻՈՒՅ تهمرده گوی, * Նշանակէ շատախօս. Չօգ սէօյլէյէն։

ՏԷՀՆԷ تهنه, * Տես 'ի ներքոյ ՏԷՀՆԷՃ։

ՏԷՀՆԷՃ تهنج, * Է տեսակ ինն քարի, որ լինի գոյնզգոյն. որոյ լաւն այն է, զի իցէ երկնագոյն և փայլուն. սա լինի և դեղնագոյն. հանք սորա է 'ի կղզւոջն Կիպրոսի. որոյ և մի տեսակն գորշ լինի, զոր Մօռշիք կոչեն. և տեսակ մի ևս լինի խայտ, զոր Դռախօնի անուանեն. Նաև սևագոյն և կարմրաշորթ ևս լինի. սորա լաւագոյնն արտաքրի յաշխարհն Փռանկաց, յայս սակս ասի Տէհնէճի Ֆիրէնկի։

ՏԷՀՆԻՑՄ ﻣﻴﻢ, * Է տեսակ մի դրամ, որ ունի գլխաւ ծանրութեան չորից բաժակաց. Պիր նէվ տէնէ.

ՏԷՀՆԻՒՀ وه, * Նոյն է ընդ բառին ԱՐԱՑՈՒՀ, և ԶԻՑԳԷՐ.

ՏԷՀՈՒՆ طهون, * Տե՛ս ԷՁԳԷՐ, որ է ահբառաղբակ ընծեռցուած. այսինքն կարդալ տառից հայերէն ՚ի գիրս.

ՏԷՀՍԱԼԷ طهساله, * Տասնամեայ. Օն եաշընտէ.

ՏԷՀՏԱՏԷՆ طهطادن, * Թռչնամանել, կամ յիշոցնատու լինել, և կամ գիւմբառնել. Սէօյլէ, վէ գարշըա սէօյլէմէ.

ՏԷՀՏԷԼԷ طهطله, * Նշանակէ անիծանքն. Նէֆրինչէն.

ՏԷՀՏԷՀ طهطه, Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՏԷՀՏԷՀԻ.

ՏԷՀՏԷՀԻ طهطهی, * Ջուր ոսկի և արծաթ. Խալիս ալթուն վէ կիւմիւշ.

ՏԷՀՐԷ طهره, * Նախ է հասու երկաթ թիւլ որք կայլին, որոյ մի կողմն է որք մանգաղ. բայց լինի երկայնագոյն, որով կորեն զչորացեալ և զանհասարակ ծիւղս մեծամեծ ծառոց. Պալթա ցէղէ չէօլչէն փէմիար փէր. 2. Հատոց. Թուրքէ" Թուահէ, որ այլայլեալ է ՚ի բառէս Տէհրէ. 3. Նոյն է ընդ բառին ՍԻՒՄԹԻՐԱՀ, որով առչէն պայուսաք զամբակս ձիոց. որ ասի Թդեր" Սառնդէձ. 4. Է տեսակ մի աշտեի, որոյ երկաթն տափարակ լինի որք զուռկր մաազործաց. և է առ յառաջացեալ բնակչաց գաւառին Կիլիկիոյ.

ՏԷՀՐԷԿԷ طهركه, * Քաջ և կորովի. Հէձի, վէ պէհավըր. (Եւ Թարգմանի տամերանկեան. Օն թակըրչըա, որով իմացեալ լինի զօրեղ և սրտեղ. Եիւրէկլէր.)

ՏԷՀՐԻՑՀ طهرش, Տե՛ս ԵԷՆՄԷՐԻՑՀ.

ՏԷՀՐ ՆԻԿԻՈՒՀԻ طهرنكوهى, * Զաւակսութիւն վասն աշխարհի և կենցաղոյ. Բունա ջէարէ չէքմէ քէմէկ.

ՏԷՀՐՈՒԶԷ طهروزه, * Տասնօրեայ. Օն կիւնլիւք.

ՏԷՀՓԷՆՃԻ طهپنجى, * Խառնուած ոսկի և արծաթ.

ՏԷՂ طغ, * Կուռն. Տուղ, կամ Դուղ. ասի և ԼԷՂ.

ՏԷՂԱ طغا, * Կեղծիք կամ խաբէութիւն, և անուղղութիւն. Հիյլէ վէ Ճէրէյոզ, վէ նարասթէ.

ՏԷՂԱ ՆԻՒՄՈՒՏԷՆ طغانمودن

Կեղծել, կամ խաբել. Թուրքերէն Աբրամէ.

ՏԷՂԷԼ طغل, * Բառս այս ասի զայնմ

իրէ՝ որոյ ներքինն մէկ է նման արտաքնոյն, այսոք նշանակի և զայլն, որ ոչ իցէ գոյ թէ ամէն իցէ և թէ արծաթ, յորմէ առեալ նաև այն գըլուխն, որ ոչ անցանէ. 2. Խաբէ, զոր վաճառեն ՚ի խանութս, և ՚ի հնոցս փառաց և բաղանեաց. Խուշտա.

ՏԷՂԷԼԶԷՆ طغلزن, * Դողազէն. այսինքն այն՝ որ տաղտուկ կեղծ զրամ. 2. Առ վաստակաւոր. Եարամազլըգչը. 3. Ճանապարհ. Զէնորէ. 4. Կնախասաա. (այսինքն այնպիսի որ՝ որ ունիցի զմին բաղ.) Թուր" Կէօթ. և այլ" توش, Տէյէսա. որում երբեմն բառն Զէնի յառաջադրեր եղեալ ասի Զէնըօղլի.

ՏԷՂԷԼ ՏԷՐԱՑԻ طغل دراى, * Գառն գործեա զառնել զպակասութիւն, և առնեա զզարձ պատարանաց. Այդ պուլմուշէ շուշէշէրօն, վէ չէոքէ Ճէրէյոզ էօնէրօն.

ՏԷՂՈՒԼ طغول, * Տե՛ս ՑԱՂՑՈՒԼ.

ՏԷՂՄԷՐ طغمر, * Այնպիսի մարդ, որ ՚ի գլուխ իւր ոչ ունի հերս. Թուր" Տաշ. որ և կոչի ԼԷՂՄԷՐ, և ՏԱՂՄԷՐ. Սպնդուհանք և անծառ լեառն ասի նմանութեամբ՝ Քէրահէ փէշէէ.

ՏԷՃԱԼ طچال, * Բազմամբոխ կարաւան. Պիւյիւք գաֆիլէ. Քէլարզանի էնպուհ.

ՏԷՃՐ طچر, Լուսնոյ, լուսաւ. Պէօյիւմշէ.

ՏԷՄ طم, * Հունչ. Թուր" Սօլէք. և այլ" Նէֆէս. 2. Հպարտութիւն, այսինքն փքացումն. Նէխվէթ. 3. Հոտ. Գօգու. դալայ. 4. Փուքք. Քէօրիւք. 5. Ա՛հ. զի ասեն՝ Տէմ սէրտ չէքէյոր. այսինքն Ա՛հ սէրտ չէքէյոր. որ է առեալ սառնակապէս յոգւոց եհան. 6. Ժամ և ժամանակ. Վագըթ վէ չէմանն. 7. Ուղիղ մի ջուր. Պիր էչիմ սու. որ և ասի ՏԷՄԱԳԻ. 8. Ծննդութիւն և հրճուանք. Իւչ վէ էշէլի. 9. Սայր՝ այսինքն բերան սուսերի, որ է սուր կողմն նորին. և յայսմանէ է, զի սուրն երկսայրի՝ կոչեցեալ լինի Թէյզի Ճէթէմ. Եւ նա բերան միրասին կոչի Տէմի Ճէմալ. զի ասի՝ Պիւվէտ հէմմէտ սէյիմ էմ փէր փէմի Ճէմալ. 10. Բերան փուսն. Փըրաս ադըզի. զի ասի՝ Տէհանի չէրզար էշ չաան փէմի լիտան.

ՏԷՄԱ طما, * Սաստիկ հեռացումն ՚ի յայծ ակարուէ հիւանդութէ. Խասթէլըքտէն շոյէն Ճէրէ օլուպ իւչ իւչ սօլումագ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՄ, ըստ որում շունչ. Նէֆէս.

ՏԷՄԱՀԷՆՃ طماهنج, * Հնչաքարշ. Նէֆէս չէքիճի.

ՏԷՄԱՂ طماغ, * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՄԱՂ. և նշ" քիմք. Պուրունտան էօգուրտւք.

ՏԷՄԱՄԷ طمامه, * Փոքր թմբուկ. Տէփճիք, վէ նէգարէ.

ՏԷՄԱՆ طمان, * Աշխատ կամ զօրեղ. և

կամ ուժեղ · Մէհէմ վէ գօրլուդա · զի ասի՝ Փէյլի դէմտ, և Նէհէնկի դէմտ ։ Այս բառ ասի և զան_գուանց իբրաց՝ ոչ Մէյլի դէմտ ։ 2 · Աղաղակ · Ֆէր_եատ · Թէ իցէ եղեալ այն յուրախութէ և՛ի զուարճութէ, և թէ ՛ի բարկութէ և ՛ի սրտմտութէ ։ 3 · Առաջընթացութիւն · Սէօրաթլէ կիտմէ · զի ասի՝ Թէյզ րէֆթէն դէվլէթ դէմտ իւ դէնտ ։

ՏԷՄԱԳԻ دماغی * Ոսկորի ծուծ · Պէօյ իլիկ ...

ՏԷՄԱԳԻՒՐ دماگیر * Շնչո շնչո շնչառ_ուլ · Թէյզ Նէֆէս վէրմէ, որ է հևալ · Թուր_քերէն Սօլումագ ։

ՏԷՄԱՎԷՆՏ دماوند * Է լեառն մի յոյժ բարձր, որ կայացեալ է յարևելից կուսէ Րէյ քաղաքի յաշխարհին պարսից, որոյ գագաթն ե_րևի ՛ի տարակայութէ Ճ ֆէրսախաց · ասեն պար_սիկք՝ թէ յայսմ լերին բանտեալ է յարգելանի Էժտեհաքն Պիլլէրեաց, այսինքն բիւրասպի Աժդահակ · Պէր տաղ ատը տըր · որ և ասի ՏԷՆ_ՊԱՎԷՆՏ ։ 2 · Է անուն վաղնջական քաղաքի միոյ կայացելոյ ՛ի ստորոտի այսր լերին, յոյր ստկս և լեառն յանուն նորա կոչի Տէմավէնտ · Պիր շէհիր ատը տըր ։

ՏԷՄԱՎԻՒՐ دماور * Տես ՏԷՄԱԳԻՒՐ ։

ՏԷՄԱՏԷՄ دمادم * Ընդ ժամանակս ժա_մանակս, այսինքն երբեմն երբեմն · Վագըթ վագըթ ։

ՏԷՄԱՐ دمار * (բառ արէաբի) Վրէժ · Ինթիգամ ։ Իսկ պարսկերէն նշ" արմատ ծառոյ և այլոց · Աղաճըն վէ շայըըն տամարը վէ ճէօքիւ ։

ՏԷՄԱՐ ԱՎԷՐՏԷՆ دمار آوردن * Վրէժ առնուլ, կամ վրէժ խնդրել · Ինթիգամ ալմագ ։

ՏԷՄ ԶԷՏԷՆ دم زدن * Հևալ · Թուր" Սօլումագ ։ 2 · Պարծիլ մեծապէս զօրութէ իւրով · Պիր քիմէսնէ հօյքիւրմէք լաֆ ուրմագ ։

ՏԷՄԷ دمه * Բուք · Թուր" Տիփի ։ 2 · Փուքք · Քէօրիւք ։ Իւ է նոյն է ընդ ՏԷՄ բա_ռին, ըստ այսմ նշանակութեան ։

ՏԷՄԷՆՏԱՆ دمندان * Դժոխք · Թուր" Դիւժէհ · և արալ" Ճէհէննէմ ։ 2 · Հուր, կրակ · Օտ · աթէշ ։ 3 · Է անուն քաղաքի միոջ ՛ի սահ_մանս Քիրմանու · պատմի՝ թէ գոյ լեառն մի մերձ ՛ի քաղաքս յայս, յորում գոյ հանք ոսկւոյ և արծաթոյ և երկաթոյ, և թութեայի և նուշա_դրի · գոյ ևս այր մի ՛ի նմին լերին, և՛ի ներքուստ ՛ի միջոյ նորին գայ շաչիւն ջրոյ · և ելանէ ծխա_նլման գոլորշի, և թանձրանայ շուրջանակի և ճեպ ՛ի տեղւոջն յայնոսիկ · և բազումք երթեալ զթանձրացեալ զայն իբրև ժողովեն, և լինի այն զուտ նուշադիր, որոյ գրի յայսմ ստանաւորի · Օ՛ չէհիրտէ՝ սէօյլէ Տէմէնտան ճիպ, Նէ նուշատըր դէրլէր դէ ...

ՏԷՄԷՆՏԷ دمنده * Էընդունող" Տէմիլտէն բային · Նաև Նշ" հսսող, կամ երնող · Սօլուալըճի դէ գայ տէհէնտէ ։ Այլև փչող · Իւֆիւրիճի ։

ՏԷՄ ԷՆՏԷՐ ՏԷՄ دم اندر دم * Այսինքն ընդ ժամս ժամս · Վագըթ վագըթ ։

ՏԷՄԻ՛ دمی * Այսինքն պահ մի · Պիր լահզէ ։

ՏԷՄԻՑՏԷ دمیده * (կրաւո" ընդունե" Տէմիտէն բայիս) Ցայտ եղեալ · Ֆըշգըր օլմըշ · 2 · Նորոգ բուսեալ · Թազէ պիթմիշ ։ 3 · Փչեցեալ · Իւֆիւրիլմիշ ։ 4 · Առաւօտեալ · Սապահ ալըրմըշ ։

ՏԷՄԻՑՏԷԿԻ دمیدگی * Է սխտ խմ՝ որ ՛ի մարմնի գոյ, նաև պալարք · Պիր իշլէմ տէօր · Վիւճուտտէ գապարընթըլէր հասըլ օլուր ։

ՏԷՄԻՑՏԷՆ دمیدن * Բողբոջիլ ծաղկա_ւաց · Սէպզէ պիթմէք · Թուրքերէն Իւրֆէրմէք ։ 2 · Աճիլ · Աղաճ վէ օթ պիթիւպ պիւյիւմէք ։ 3 · Ցայտ լինիլ իրի ինչ · Նէսնէ շահլը օլմագ ։ 4 · Շնչել · Հէվա ալմագ · նաև փչել · Իւֆիւրմէք ։ 5 · Սնա_պարծիլ · Լաֆ չէգմէն · (հր" Տէմ, և ապռ" Տէմէտ ։)

ՏԷՄԻՇ دمش * Բուն ծառոյ · Աղաճըն կէօվտէսի · Թուրքերէն Էօչքէ ։

ՏԷ՛ՄԻ ՍԻՑԱՎԻՒՇ دم سیاوش * Է փայտ խմ կարմրագոյն, զոր մանր ջարդեալ եռա_ցուցանեն · յորմէ ելանէ ջուր ինչ կարմիր, և այ_նու զխտուեղէնս ներկանեն · և ըստ այսմ երևի թէ իցէ Պագամ · բայց Տէ՛մի սիյավիւշն՝ ոչ է Պագամ · և է բառս այս ըստ մասին արէաբի, որոյ բուն պարսկերէնն ասի՝ Խոնի սիյավիւշան ։

ՏԷ՛ՄԻ ՎԱՓԷՍԻՑՆ دم واپسین * Ցե_տին շունչ · Սօն նէֆէս ։

ՏԷՄԿԷԱՀ دمگاه * Հնոց կուպարործաց, և բաղանեաց, և քուրայ ոսկերչաց և դարբնաց · Ձէրկեր վէ տէմիրճի, վէ գույումճիւ օճաղը, վէ համ_մամ գիւլխանը · որ և ասի دمكه ՏԷՄԿԷՀ ։

ՏԷՄ ԿԻՐԻՖԹԷ دم گرفته * Նեխեալ միրգ · Գօգմուշ եէմիշ · նաև այն միրգ՝ որ մինչև կազմեալ իցէ ՛ի ձեռն խաղախորդի, նեխի ։ 2 · Շնչարգել եղեալ · Նէֆէսի գափանմըշ · որոյ բայն լինի Տէմ կիրիֆթէն ։

ՏԷՄՆԷ دمنه կամ ՏԻՄՆԷ * Է անուն ճագարի միոջ · ոչ և Քէլիլէ՝ է անուն միւսոյ ճագարի իրիք ։ Դարձեալ՝ բառս Տէմնէ, խար_դախս կին · Հիյլէքեար գարը ։

ՏԷՄ ՉԱՐ دم چار * Ցայտ լինելն հոտոյ և գունոյ իրիք · Պիր նէսնէնին գօգուսու շահլը օլմագ վէ րէնկի գէօրիւնմէք ։

ՏԷՄ ՊԷՍԹԷ دم بسته * Շնչակապեալ, այսինքն շնչարգել եղեալ · Նէֆէսի պաղլը ։

ՏԷՄՊԷՏԷՄ دمبدم * Ընդ ժամանակս ժամանակս, պահ ԸՆ պահ · որ և ասի ՏԷՄԱՏԷՄ ։

ՏԷՄՍԱԶ دمساز * Համաշունչ և խոր_հրդակից · Մուվաֆըգ վէ սըրտաշ ։

ՏԵՄՍԱՆ دمسان * Տե՛ս ՏԻՄՍԱՋ։

ՏԵՄՍԵՆՃԵՔ دمسنجك * Է Թռչուն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն, Եօնա գուշի․

ՏԵՄՏԵՄԷ دمدمه * Հնչումն․ Աղմուկ։ 2․ Դժնդակութիւն և խարդախութիւն, և խաբէութիւն․ Մէքիր հիլէ։ 3․ Նոյն է ընդ բառիցն ՆԵԳԱՐԷ, ՏԻՒՀԻՒԼ, ՔԷՕՍ, և նմանք։ 4․ Նշ․ այն՝ զի հանդէպ բերդի երիք 'ի հողոյ՝ 'ի փայտէ, և յայլ զի՛նչ և իցէ իրաց աշ աշտարակ ինչ արարեալ, և 'ի վերայ նորին Թնդանօթս հանեալ հարկանեն զբրգունս և զպատուարս բերդին․ Նաև զնետաձգակողմն նորին, առ 'ի նետել զինակիրս նո․ որ ասի Մէթէրիզ կոչէ։ 5․ Կապ և կռիւ․ Ղավղա գէ շուէդէ․

ՏԵՄՔԵՇ دمكش * Շնչաքարշ․ Նէֆէս չէքէն։ Եւ է սա անուն տեսակի մրջմաղաղի․

ՏԵՑ دی * Է անուն հրեշտակի միոյ․ և 'ի ձեռս նո է կառավարութիւն իրողութեցն ամսեանն Տէյ, և աւուրցն Տէյպատէր և Տէյմէհր, որք առ նա վերաբերին․ և պարսիկք 'ի վերոյիշեալ երեսին աւուրսն՝ առնեն տօն ցնծալից ուրախութ։ 2․ Է անուն տասներորդի ամսեան արեգակնային ամի, որ է դեկտեմբեր․ յորում լինի արեգակն յայծեղջիւր կենդանակերպի․ և է սկիզբն եղանակի ձմերան․ և ասի է՝ զի ձմեռն պարսկերէն Տէյ ևս ասի․

ՏԵՑԼԵՄ ديلم * Է անուն աշխարհի իրիք․ ուստի և ժողովուրդն որ բնակեալ է 'ի նմա՝ կոչի Տէյլէմ․ Պիր միլլէթ իսմի տիր։ 2․ Ժողովումն մրջիւնոց 'ի տեղւոջ ուրեք։ 3․ Տեղի ջուր ըմպելոյ։ 4․ Արուն․ Տէտրրան Թռչնոյ․

ՏԵՑԼԵՄԵՔ ديلمك * Է հրշէի իմն Թիւնաւոր հանգոյն սայրի, որ Թէ քսիլեսցէ 'ի վէ մարմնոյ՝ վիրաւորէ․ Թուրքերէն Պէօ ասի․ որ և ասի ՏԵՑԼԵՄՈՒՔ․

ՏԵՑԼԵՄՈՒՔ ديلموك * Տե՛ս 'ի վերոյ ՏԵՑԼԵՄԵՔ․

ՏԵՑՃՈՒՐ ديجور * (բառ արէպի) Ցոյժ սևութիւն խաւարի մթութ գիշերոյ․ որ և ասի ԹԱՐԻՑՔ․ Եւ ասի Շէպի փէյճուր, և Շամի փէյճուր․

ՏԵՑՄԱՀ ديماه * Դեկտեմբեր (ամիս)։

ՏԵՑՄԻՑՆ ديمين * Են փայտք երկու, որով խաղս խաղան մանկունք․ Թուրքերէն Չէլմէ չօմագ․ որ և ասի ՏՈՒՏԵՆԵ․

ՏԵՑՊԱՏԻՑՆ دى‌بادين * Է անուն մի յանուանեցն ... ։ 2․ Է անուն հրեշտակի միոյ․ Պիր Ֆէրիշթէ իսմի տիր։ 3․ Է անուն 23 երորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ․ և 'ի սմին աւուր յարմար գոլ առեն բարեմաղթութի առնել, և հայցել զհեշտութիւնս դիւնական արկածից, նաև խնդրել զզգաւակ․ որ և ասի دى‌بدين ՏԵՑՊԷՏԻՑՆ․

ՏԵՑՊԵՄԻՀՐ دى‌مهر * Է անուն հրեշտակի միոյ․ Պիր Ֆէրիշթէ իսմի տիր։ 2․ Է անուն մի յանուանեցն ... ։ 3․ Է անուն հնգետասաներորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ․ և զօրս զայս պարսիկք յայտ օրհնել համարին․

ՏԵՑՐ دير * Տե՛ս ՔԵՆԻՍՑԱ․ որ և ասի ՔԻՒՆԻՐՇ․

ՏԵՆ دن * (է պարսկան Տէհէյդէն բային) Աղաղակ․ Ֆէրեատ։ 2․ Որ ինչ նշանակէ բայն Տէհէյդէն, նշանակէ և սա․

ՏԵՆԱՆ دنان * (ընդունելութ Տէհէյդէն բային) Ցնծութ փեբկեառող, և այնպիսս ընթացող․ Նէշէ իլէ սալընան էւրիւյէն․ և մերթ նշանակէ փերկեառելով․ Սալընարագ․

ՏԵՆԳԱ دنقا * Որոմ․ Թուր՝ Տէժաէ։

ՏԵՆԷ دنه * Ուրախութ․ Շատլ։ 2․ Ամբարհաւաճութ․ Թէքէպպիւր։ 3․ Հնչումն ձայնի՝ որ պատճառի 'ի ցնծութ․ Սազ վէ նէօա․ որ ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ՁԵՄՇԵՄԵ․

ՏԵՆԷ ԿԻՐԻՖԹԵ دنه‌گرفته * Փքացեալ հպարտ, և անշնորհակալու ապերախտ․ Մէղրուր, վէ նանքէօր․

ՏԵՆԷ ԿԻՐԻՖԹԵՆ دنه‌گرفتن * Բարկութի առնել․ Թէնդէլէ կէլմէկ։ 2․ Հպարտանալ․ Մէղրուր օլմագ։ 3․ Հակառակորդին յաղթական լինել․ Խասմէ ղալէպ օլմագ․

ՏԵՆԷՍ دنس * (բառ արէպի) Աղտ․ Քիր․ որ և ասի ՎԵՍԱԽ․

ՏԵՆԻ دنى * Ուրախութի և զուարճութ․ Նէշէ վէ խիւրրէմ․

ՏԵՆԻՑՏԵ دنيده * Է կրաւորակերպ ընդունելութիւնն Տէհէյդէն բային․

ՏԵՆԻՑՏԵՆ دنيدن Տե՛ս ԽՐԱՄԻՑՏԵՆ․

ՏԵՆԿ دنك * Հավ․ (է մի կողմն բեռին․) Եիւքին պիր ճանպի․ որ և ասի ԹԵՆԿ․ 2․ Ապշեալ և տարակուսեալ․ Վալիհ վէ հայրան․ 3․ Ցիմար կամ անգէտ․ Ահմագ։ 4․ Է հնչումն այն՝ որ 'ի յայտ գայ 'ի հարմանէ ընդ իրեարս երկուց քարանց, և կամ երկուց փայտից։ 5․ Կէտ կարճակնի, և նշան․ Նօգթայի թէրթէպ, վէ նիշան։

ՏԵՆԿԵԱԼԵ دنكاله * Նշ՝ զայն ասեն, որ 'ի հոսելն ջրոյն 'ի խողովակէ՝ առաւուցեալ պղպջի․ Պոող․ որ և ասի ՏԵՆԿՑԱԼԵ․

ՏԵՆԿԵԱՏԵՆԿ دنكادنك * Երկու հակք բեռին․ Իքի եէնք։ Եւ ևս երկու իրք՝ որք 'ի ծանրութե իցեն հանգէտք իրերաց․ և յաճախ գործածութ նշանակէ հաւասար․ Պէրապէր․

ՏԵՆԿԻԼ دنكل * Անշնորհ և անպարկեշտ․ Պիք էնտամ վէ նատաշ․

[illegible]

ՏԷՆՏ [illegible] * [illegible] ... 2 · Ածական և չքաւոր · ... 3 · Է կրճատեալ ՚ի բառէն ՏԷՆՏԱՆ ... 5 · Մորուս և անգէտ · ... 6 · ... 7 · Է անուն իմն ՚ի գրոհերն աղքա_տաց, որք մուրացիկք ... որ և ասի ՇԱՐՇԱՆԷ : 8 · Նշանակէ ... حب ... Հնդիկ ... 9 · Փողատա · Պօղազ ալան :

ՏԷՆՏԱ دندا * Կորուսեալ · Ջուռ օղլու · որ և ասի ԿԻՒՄՇԻՒՏԷ :

ՏԷՆՏԱՆ دندان * Ատամն · Թուր" Տիշ · չէղաթայերէն Թիշ · արաբերէն سن Սին · որոյ յոգնականն լինի Էսնան :

ՏԷՆՏԱՆԱՍԻՅԱ دندان آسیا * Այն ատամունքն որ ծամքեն գկերակուրն · Թուրքերէն Աղըզ տիշլերի · (Թարգմանի աղօրի ատամունք :)

ՏԷՆՏԱՆԷ دندانه * Ատամունք կուպեղը և սանտեր, և այլոց նմանեաց · Քիլիտին վէ թա_րաղըն, վէ էմսալի նէսնէլէրին տիշի : 2 · Տե՛ս ՔԻՒՆԳԻՒՐԷ :

ՏԷՆՏԱՆԷՓՐԻՒՅԶ دندان اپریز * Քէչփա_րիկ · Խիլալ · որով ծայրիւն յատակին միջոցք ա_տամանց · որ և ասի ՏԷՆՏԱՆԷՓՐԻՒՅԶ, ՏԷՆ_ՏԱՆՓԻՒՐԻՒՅԶ, և ՏԷՆՏԱՆՖԻՒՐԻՒՅԶ :

ՏԷՆՏԱՆԷՓՐԻՒՇ دندان اپرش
ՏԷՆՏԱՆԷՖՐԻՒՅԶ دندان افریز
ՏԷՆՏԱՆԷՖՐԻՒՇ دندان افرش
} Տե՛ս ՏԷՆ_ՏԱՆ_ԷՓՐԻՒՅԶ :

ՏԷՆՏԱՆԹԻՒՅԶ دندان تیز * Ջրկող և ագահ · Ջուլփ վէ թամահքեար : (Էւ Թարգմանի ատամնասուր :)

ՏԷՆՏԱՆԻ ԿԻՒՈՒՍԱԼԷ دندان کوساله Է տեսակ իմն նետի, որոյ սլաքն լինի յօսկերէ · և վասն զոլոյ սորա նման ատաման որթու, այս_պէս կոչեցեալ է · Պիր նէվ՛ օք տիրը :

ՏԷՆՏԱՆԻ ՓԻՒՅՇԻՒՆ دندان پیشین Ատամունք յառաջակողման · Էօն տիշլէր :

ՏԷՆՏԱՆԽԱՆՏԷ دندان خنده * Ատա_մունք կողմանցն երկոցունց, որ մինչև ոչ ծիծա_ղիցի ոք՝ ոչ երևին · Եան տիշլէրի :

ՏԷՆՏԱՆԿԻՒՅՐ دندانکیر * Ատամնառու ·

[illegible] Տէշիր ... (և Թարգմանի ատամնահան ·)

ՏԷՆՏԱՆՀԱՅԻ ԽԻՒՐԷՏ [illegible]

Յետնիքն ... [illegible] ... ՏԷնտանլըք ... :

ՏԷՆՏԱՆՄԻՒՔ دندان مز * ՆԷ՛ զան մրգուներ և գխօշալըն, զոր ուտեն զնիլ կերակրոց · Դիւտալբին ... :

ՏԷՆՏԱՆՄԻՒԶՏ دندان مزد * Թարգ_մանի ատամնավարձ · Տիշ ... · Տե՛ս ՄԻՒԶ_ՏԻ ՏԷՆՏԱՆ :

ՏԷՆՏԱՆ ՆԻՒՄԱՅԷՏ دندان نماید Ա_յսինքն ծիծաղի · Կիւլէր · դի խանտէր · (և Թարգմանի ատամունս ցուցանէ · բատ որում այն՝ որ ծիծաղի, ատամունք նորա երևին :).

ՏԷՆՏԱՆՓԻՒՐԻՒՅԶ دندان پریز
ՏԷՆՏԱՆՓԻՒՐԻՒՇ دندان پرش
ՏԷՆՏԱՆՔԷԱՎ دندان کاو
ՏԷՆՏԱՆՖԻՒՐԻՒՅԶ دندان فریز
ՏԷՆՏԱՆՖԻՒՐԻՒՇ دندان فرش
} Տե՛ս ՏԷՆ_ՏԱՆ_ԷՓ_ՐԻՒՅԶ

ՏԷՆՏԷՆԷ دندنه * Հանդարտ խօսակ_ցութիւն · Ահէսթէ սէօյլէշմէ · և բայն սորա լի_նի دندیدن Տէնտիտէն :

ՏԷՆՏԻՅՏԷՆ دندیدن * Յամրուլ կամ բարկանալ · Թէհէվվիւր վէ ղազէպ էյլէմէք : 2 · ՚ի սաստկութե բնութե ինքն ընդ ինքեան խօսիլ · Քէնտի քէնտի իլէ սէօյլէմէք :

ՏԷՆՏԻՇ دندش * Ինքն ընդ ինքեան խօսիլն ուրուք, թէ իցէ այն ՚ի բարկութէ և թէ յուրախութենէ · պարսկերէն Ջէմշէմէ :

ՏԷՆՔԷՍ دنکس * Տե՛ս ՆԱՔԷՍ ·

ՏԷՇ دش * Ջարդարումն և յարդարումն անձին · Քէնտիսինի պէզէյիշ տիւզիւշ փօշիշ ·

ՏԷՇԷՆԿ دشنك * Նախ է անուն քա_ղաքի միոջ յաշխարհին Խէզայի · Պիր շէհիր ատի տիր : 2 · Պատեանք ողկուզոյ արմաւոյ · Հուրմա խօշէսի խուրմա :

ՏԷՇԷՆԿԻ دشنكی * Տե՛ս ՐՈՒՋԿԷԱՐ ·

ՏԷՇԹ دشت * Վայր և դաշտ · Թուր" Օվա · արաբ" Սահրա : 2 · Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի գաւառին Խօրասանու, որ Տէշթպէյազ ևս ա_սի · և է քաղաք իմն հռչակաւոր · Պիր շէհիր ատի տիր : 3 · Է անուն հռչակաւոր դաշտի միոջ ՚ի Թիւրքիսթանի, որ Տէշթի Գըբչագ ևս ասի · 4 · Նոյն է ընդ բառին ԿԷՕՐԻՍԹԱՆ :

ԴԷՇԹԱՆ دشتان * Կին դաշտանի · Ջէնի հայիզ ։

ԴԷՇԹԷՐԶԱՆ دشت ارزان * Է ա-նուն տեղւոյ իրիք 'ի Շիրազ քաղաքի · Շիրազ-տա պիր եէր ատը տըր ։

ԴԷՇԹԻ دشتی * Վայրի · (սերմանիք և խոտք) · իսկ այն՝ որ ջրով դոյացեալ յառաջ բե-րի, կոչի Պաալլանի, որ է ընտանի ։

ԴԷՇԹԻ دشتی * Նշանակէ ևս վայրե-նի, որոյ ներհակն ասի խանէկի ։

ԴԷ՛ՇԹԻ ՔԸՊՉԱՔ دشت قبچاق Է անուն անհուն դաշտի միոջ'ի կողմանս Թիւր-քիստանու, ուր իջանեն և չուեն զրոհք ապըս-տամբ Թաթարաց · Պիր սահրայի դէշթայան տըր ։

ԴԷՇԹԻՅՊԱՆ دشتیبان * Պահապան արտորէից · Մէզրաա պէքճիսի · արաբերէն ناطور البستان Նաթուր-իւլ պուսթան ։ 2 · Է անուն տեղւոյ կամ դաշտի իրիք 'ի Թիւրքիստանի ։ 3 · Է անուն աւանի միոջ որ կայացեալ է ընդ մէջ Թէպրիզոյ և Նախճեւանու ։ 4 · Է անուն գեղջ միոջ'ի սահմանս Իսֆէհանու ։ 5 · Է անուն տեղ-ւոյ իրիք 'ի Շիրազ քաղաքի · որ և ասի ԴԷՇ-ԹԷՐԶԱՆ ։

ԴԷՇԹԻՅՎԱ دشتیوا * Նոյն է ընդ բա-ռին ԴԷՇԹԻՅՎԱՆ, և նշ՝ պահապան արտորէ-ից · Թարլա պէքճիսի · որ և ասի ԴԷՇԹԻՅՊԱՆ ։

ԴԷՇԹԻՅՎԱՆ دشتیوان * Նոյն է ընդ բառին ԴԷՇԹԻՅՊԱՆ ։

ԴԷՇԹՍԻՎԱՐԱՆ دشت سواران Ժողովուրդ որպիսի և իցէ, որ չուաբարուք շրջին յանշէն վայրի և 'ի դաշտորայս · Պատիէ վէ սահ-րալէրտէ գօնար ճէօչէր գավմ ։

ԴԷՇՄԷՐ دشمر * Տե՛ս ԴԷՍՄԷՐ ։

ԴԷՇՆԷ دشنه * Դաշնակ · Թուր՝ խանճէր ։

ԴԷՇՊԻԴ دشبد * Է այն ոսկրն 'ի մարմնի՝ որ գոլով բեկեալ, Թիւր կամ խոտորնակ բուսեալ է · Էյրի վէ մէվուճ պիթմիշ քէմիք ։

ԴԷՊԱ دبا * Տե՛ս ՄԷԼԷԽ ։

ԴԷՊԱԼԷ دباله * Նարինջ · Թուրինջ · Թուրքերէն Թուրունճ ։

ԴԷՊԷ دبه * Տե՛ս ՊԱՏՔԷՆՏ ։

ԴԷՊԷՆԳ دبنگ * Մանուկ զօրաւոր մարմնով և առողջ անդամօք · Գավիյ պէտէն վէ սաղլըգլը ուշագ ։

ԴԷՊԷՍԹԱՆԷ دبستانه * Տե՛ս ԴԷՍԹ-ՎԱՆԷ ։

ԴԷՊԷՐԷ دبره * Նոյն է ընդ ԽԷՎԻՅԴ ։

ԴԷՊԻՅՊ دبیب * Կակազ և լռեալ · Հէրքէս? վէ տէօքիւլմիշ ։

ԴԷՊԻՅԴ دبید * Նշանակէ դեղ · Տէվա · և ամենք մեկնեն՝ Մաճուն ։

ԴԷՊԻՅՐ دبیر * Դպիր · Եազըճը · արաբ՝ Քեաթիպ · որ և ասի ԴԻՊԻՅՐ, նաև ՓԷՆԱՂ ։

ԴԷՊԻՅՐԻՍԹԱՆ دبیرستان * Դպրոց · Մէքթէպխանէ · որ և ասի ԴԻՊԻՅՐԻՍԹԱՆ, և (համառօտմամբ) ԴԻՊԻՍԹԱՆ ։

ԴԷՊԻՍԹԱՆ دبستان * Նոյն է ընդ բա-ռին ԴԷՊԻՅՐԻՍԹԱՆ · (զի է համառօտեալն նորին) ։

ԴԷՊԻՍԹԱՆԻ دبستانی * Տղայ դպրո-ցի · Դըբիստան մէքթէպ ։

ԴԷՊՈՒՍ دبوس * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՐԶ ։ 2 · Է անուն իմն 'ի Մաւերաւնի նեհր գաւառին, կայացեալ ընդ մէջ Սեմերգանտու և Պուխարայի միաչափ տարակայութբ · և կոչի Գու-չէյ տէպուս ։ 3 · Է տեղին կամ անկեալն այն · յորում զոր հանդերձք և պայքաք հարսին · Օչ մէնզիլ ... ։

ԴԷՊՈՒՍԹԻՅՐ دبوس تیر * Մեկնի Թուրքերէն՝ Դօմուր օգ ։

ԴԷՊՊԷ دبه * Աման ինչ կազմեալ 'ի կաշ-ւոյ, 'ի մէջ որոյ եդեալ ուղևորք զիւղ, զմեղր, զիւղ-բաղայ, և զայլ նման իրս ինչ, տանին ընդ իւրեանս 'ի ճանապարհ · Թուր՝ Կէօն դողագ · Եւ ևս այսու անուամբ կոչի ևս հաղաղակն ջրոյ · Թուրքերէն Սու դողագը ։

ԴԷՊԴԷՊԷ دبدبه * Նշանակէ Նագարէ · և յայտմանէ առեալ ցուցանէ հաչակ փառաւոր շքեղութեան · Շէվքէթ վէ տէպտէպէ ։

ԴԷՍ دس * Է կրճատեալ 'ի բառէն Դէսթ · որ է ձեռն · Էլ ։ 2 · Համանգոյն և նման · Մէսէլ վէ մանէնտ ։

ԴԷՍԷ دسه * Կծիկ ստորջնանկաց · Իփլիք եումագը ։ 2 · Ըստորի · այսինքն այն փայտն քառակուսի, յոր փաթութեն զստոյնանկեալ կտաւն · արաբերէն Մինվալ ։

ԴԷՍԹ دست * Ձեռն · Էլ · արաբ՝ Եէտ ։ 2 · Օգնութ, և շահ · Ֆայտէ ։ 3 · Օգնութ և նը-պաստ · արաբ՝ Նուսրէթ · և Թուր՝ Եարտըմ ։ 4 · Բարձր տեղի կամ բարձր կայան · Ա՛լի մագամ ։ 5 · Զօրութ և կարողութ · Գուվվէթ վէ գուտրէթ ։ 6 · Յաղթանակութի · Ղալէպէ ։ 7 · Տարազ և կերպ · Դարզ վէ րէվիշ · զի ասի՝ Պէր եէք դէսթ ։ 8 · Բովանդակութ իրի ինչ · զի ասի՝ Եէքդէսթ ճամէ · այսինքն ձեռք մի հանդերձ, 'ի գլխոյ մին-չև ցոտս ։ Եւս և Եէքդէսթ սէնտ, և Եէքդէսթ խանէ · այսինքն իւրաքանչիւրն 'ի նոցանէ բոլոր ամբողջութբ և պարագայիւք իւրեանց ։

ԴԷՍԹԱ دستا * Նոյն է ընդ բառին ԴԷՍԹԱՐ · զի է կրճատեալն նորին ։

ՏԷՍԹԱՀԷՆԿ دستهنك , * Տե՛ս ՏԷՍԹԱՆԷ ։

ՏԷՍԹԱՄՈՒԶ دستآموز , * Ընտա-կան Թռչունք , որք ՚ի ձագունէ ՚ի ձեռս սնեալ և կրթեալ լինին , ոչ բազէ և այլք ։ Էլտէն պէս-լէնմիշ էւէք Պողէյ՛ օլընմիշ ալըշիք Գուշլըր , շահին վէ շայրէ ։ Նաև նշանակէ մտրուկ , այսինքն Թայ ։ որ ՚ի տան ծնանի և սնանի և ձի լինի ։ Թայտէն եէթիշմիշ աթ ։

ՏԷՍԹԱՆ دستان , * Նենգութիւն և խար-դախութիւն ։ Մէքիր վէ հիյլէ ։ 2. Վէպ և պատմութիւն ։ Գըսսա վէ հիքեայէ ։ և է սա թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Տաստան ։ Եւ գիտելի՛ է զի այն Տէստան , որ է մասն բաղադրութե[ան] բառին Հէշտփէհլուան , է ըստ այսմ նշանակութե[ան] ։ 3. Դիւթութիւն ։ Ճատուլըգ ։ 4. Է անուն հօրն Րուսթէմայ քաջի , վասն նորա ասի Րուսթէմի Տէստան ։ ոչ և Տէստան հայրն Րուսթէմայ , յանուն հօր իւրոյ Սամ կոչեցելոյ՝ յորջորջի Տէստանի Սամ ։ 5. Եղանակ երգոյ ։ Նաղմէի մուսիգի ։ 6. Է անուն անգղայ իրիք ՚ի Սէմերգանտի ։ 7. Է յոգնականն բառին Տէստ , և նշանակէ ձեռք ։ Էլլէր ։

ՏԷՍԹԱՆԶԷՆ دستانزن , * (իբր ըն-դունելութի[ւն] իմն Տէստան բառին) Կախարդ , կամ գիւթ , և նենգող ։ Սահիր վէ մէքքէր ։ 2. Վիպող կամ պատմող ։ Հիքեայէ սէօյլէյիճի ։ իսկ յորժամ ասիցի՝ دستانزن ՏԷՍԹԱՆԻԶԷՆ , իմանի նենգութիւն կնոջ ։ Ա՛վրէթ մէքրի ։

ՏԷՍԹԱՆԶԷՆՏ دستانزند , * Է անուն հօրն Րուսթէմայ քաջի ։ Նամը ֆէփէրը րէւանէ ։ որ և ասի ՏԷՍԹԱՆ , ԶԱԼ , ԶԷՐ , և ԶԷՐՐՈՒԶԱԼ ։

ՏԷՍԹԱՆԷ دستانه , * Է գործի ինչ երկ-րագործական ։ Թուրքերէն Դուսանգ ։ որ և ասի ՏԷՍԹԱՀԷՆԿ ։

ՏԷՍԹԱՆՊՈՒՅ دستانبوی , * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷՆՊՈՒՅ , որ է պտուղ իմն ։ Պիր նէվի ճընգէ տէր ։ 2. Է բաղադրութի[ւն] իմն , զոր առնեն այսպէս ։ զկեղև Թուրինջին ընդ ոմանց անուշահոտ ախտեաց մանրեալ , և ապա վարդա-ջրով և հասու քացախով ՚ի շէշ ինչ եդեալ , հոտոտեն ՚ի ժամանակին և ՚ի նեխուտ եղանակս օ-դոյն , որ մաքրէ զգլուխս , և պահէ ՚ի ժանտահո-տութե[ան] օդոյն ։ 3. Նշ՛ պայն , զի զամանս հոտաւէտ խոտ բաղադրեալ ոչ լաւէն , և ՚ի ձեռս կալեալ հոտոտան , որ մեծապէս օգտէ գործէ ՚ի ժան-տահոտ եղանակի օդոյն ։

ՏԷՍԹԱՍ دستاس , * Երկան ձեռաց , զոր ձեռօք պտուտեն ։ Էլ տէյիրմէնի ։ (Այս բառ յառաջագոյն էր Ասէ տէստ , և յետոյ ըստ պար-սից սովորութե[ան] զկարճացուցիչն յառաջադիր առնելով՝ ասացին Տէստաս ։) ասի և ՄԷՐՑԱՍ ։

ՏԷՍԹԱՍԷՆԿ دستاسنك , * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՆԼԱԽԷՆ , որ է պարսատիկ ։ Թուր-քերէն Սափան ։

ՏԷՍԹԱՍԻՅԱ دستآسیا , Տե՛ս ՏԷՍԹԱՍ ։

ՏԷՍԹԱՎԻՅԶ دستاویز , * Նուաստ և սակաւիկ ընծայ ։ Ազ փիշքէշ ։ որ և ասի ՏԷՍ-ԹԱՎԻՅԶԷ ։ 2. Աշերս ։ Նիշան ։ 3. Այնպիսի իր , որ միշտ կալեալ լինի ՚ի ձեռին ։

ՏԷՍԹԱՏ دستاز , * Տե՛ս ԳԻՍԷԼԱՐ ։

ՏԷՍԹԱՏԷՍԹ دستادست , * Մաքա-ռութի[ւն] զօրաց յերկացունց կողմանց ։ Իքի թարաֆ-թէն ասքէր մուհարէպէ իթմէք ։ զի ասի՝ Սէֆահ էշ հէր պիր թարաֆ թէսլիմաթէսլիմ չէքիշէնք ։ 2. Աջակամ և ահեկեամ թև զօրաց ։ արպէ՛ Եէմին եէսար ։ Նաև Ճէնահէյն ։ այսինքն երկու թևք ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅՇԱՏԷՍԹ , որ է նախատիկ ։ Նագտ ։ Որոյ ներհակն կոչի ՓԷՍԱՏԷՍԹ , որ է ապատիկ ։ և Թուրքերէն Վիրէսի ։

ՏԷՍԹԱՐ دستار , * Փաթաթոց գլխոյ ։ Թուր՛ Սարըգ ։ արպ՛ عمامه Իմամէ ։ 2. Մերթ Թաշկին ։ Մահրամա ։ ասի և ՄԷՅԶԷՐ ։

ՏԷՍԹԱՐԱՆ دستاران , * Տե՛ս ԸԱ-ԿԻՐՏԱՆԷ ։

ՏԷՍԹԱՐԽԱՆ دستارخوان , * Դաստա-րակ սեղանոյ ։ Փէշքիր , սէֆրէ մահրամասը ։ ասի և ԹԱԹՈՒԼԻ ։ Իսկ այլուր ասի լինել երկայն սե-ղան , զոր բազմիցս կապեն ՚ի կառաց և ՚ի չիթէ ։ (Է բարդեալ ՚ի բառիցս Տէսթար , Թաշկինակ ։ և խան , սեղան ։)

ՏԷՍԹԱՐՈՒ دستارو , * Նոյն է ընդ բա-ռին ՏԷՍԹԷՊՐԷՆՃԷՆ ։

ՏԷՍԹԱՐՉԷ دستارچه , * (Նուազականն բառին Տէսթար) Թաշկինակ ։ Էլ մահրամասը ։ որ և ասի ՏԷՍԹՄԱԼ ։

ՏԷՍԹԱՐՊԷՍԹ دستاربست , * Փա-թութեալ փակեղն ։ Սարըլմըշ սարըգ ։ փէսթանէ պէչ-ճէյի ։ 2. Նշ՛ փակեղն կապելոյ ։ Սարըգ սարմը ։

ՏԷՍԹԱՔԷՐՏ دستاكرد , * Ըմբռնելոյ դանակի ։ Պըչագ սափը ։ որ և ասի ՏԷՍԹՔԷՐՏ ։

ՏԷՍԹԷԱՆԷ دستيانه , * Արքայազգի հրաման Թագաւորական , և հրովարտակ իշխանա-կան ։ Հիւքմի շահանէ , վէ վէզիրանէ ֆէրմանը ։ Եւ մերթ՝ սոսկ թուղթ ։ Մէքթուպ ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԻԷՊՐԷՆՃԷՆ , այսինքն ապարան-ջան ։ Պիլէզիկ ։ և կապ ձեռաց ։ Գօլ պաղը , զոր առնեն ՚ի մարգարտոյ , ՚ի մեղեսկէ , և յայլոց ի-րաց ։ 3. Ըմբռնելոյն ռամի ։ Ռէզպաղը տունգու-րը , և նմանեաց ։ որ և ասի ՏԷՍԹԻՑՆԷ ։

ՏԷՍԹԷԱՊ دستياب , * Օգնութեան պատանող ։ Նուսրէթ , վէ ֆուրսաթ պուլմագտան քի-նայէ տիր ։ որ և ասի ՏԷՍԹԷԱՔԹ ։

ՏԷՍԹԷԱՐ دستيار , Օգնական ։ Եարտըմճը ։

ՏԷՍԹԷԱՐԻ دستياری , * Օգնութիւն ։ Եարտըմ ։

ՏԷՍԹԷԱՖԹ دستيافت , * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷԱՊ ։

ՏԵՍԹԵԱՖԹԷ دست یافته , * Յաղթահանդիպեալ. Ղալիպ օլմըշ։

ՏԵՍԹԵԱՖԹԵՆ دست یافتن , * Յաղթահարել յինել. Ղալիպ օլմագ։ .

ՏԵՍԹԶԷՆ دست زن , * Զղջացեալ. փէշիման օլմըշ վէ նատիմ։ (Եւ բանիւս առնուի է որոց զղջման՝ հարկանել զձեռս յիրեարս, կամ ՚ի ծունկս իւրեանց, և այսու առմամբ առասցի է բառս այս Տէսթզէն։)

ՏԵՍԹԷ دسته , * Դաստակ սուսերի, դաշունի, դանակի, կացնի և նմանեաց. Թուր" Սափ. 2. փունջ. Թուր" Տէմէթ. 3. Նոյն է ընդ բառին ՃԱՐՈՒԿ, որ է առել. Սիփէրիշէ. 4. Օգնական, և նպաստաւոր. Մուին, վէ մէտէտջէր։ 5. Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՍԹԱՒ։

ՏԵՍԹԵՆՊՈՒ دستنبو } Պտուղ իմն որ
ՏԵՍԹԵՆՊՈՒՅ دستنبوی }

զփոքր սեխ, որ լինի խայտ և անուշահոտ. Թուր" Էոյլուք։ 2. Նշ" զամանս ՚ի հասեալն իւրաց՝ որք մուշկ և բուրկէն, զորս ընդ փորձաւորչկոյ բաղադրեալ զանգեն, և կախնուն ՚ի ձեռին և է յայծ օգտակար. որ և ասի ՇԷՄԱՄԷ։

ՏԵՍԹԵՆՊՈՒՅԵ دستنبویه , * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՏԵՍԹԵՆՊՈՒ, ըստ երկրորդ նշանակութեան։

ՏԵՍԹԷՉՕՊ دستچوب , Տե՛ս ՉՕՊՏԵՍԹ։

ՏԵՍԹԷՊԶԱՐ دست ابزار , * Գործի արուեստաւորի, որով գործէ իւրաքանչիւր արուեստաւոր զգործ արուեստի իւրոյ. Էհլի սանայի՝ ալէթի. ասի և ԷՎԶԱՐ, ԷՖԶԱՐ, ՏԵՍԹԷՊՐԱԶ, ՏԵՍԹԷՎԶԱՐ, ՏԵՍԹԷՎՐԱԶ, ՏԵՍԹԷՖԶԱՐ, և ՏԵՍԹԷՖՐԱԶ։

ՏԵՍԹԷՊՐԱԶ دست ابراز , * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՏԵՍԹԷՊԶԱՐ։

ՏԵՍԹԷՊՐԷՆՃԷՆ دست ابرنجن Նոյն է ընդ բառին ՏԵՍԹԻՅՆԷ. և Նշ" ապարանջան ձեռաց. Թուր" Պիլէզիկ. և արաբ" Սիվար. որ և ասի ՏԵՍԹԷՎՐԷՆՃԷՆ, ՏԵՍԹՊԷՐԷՆՃԷՆ, ՏԵՍԹՊԷՐՃԷՆ, և ՏԵՍԹՎԷՐՃԷՆ։

ՏԵՍԹԷՎԶԱՐ دست اوزار } Տե՛ս ՏԵՍ-
ՏԵՍԹԷՎՐԱԶ دست اوراز }

ԹԷՊԶԱՐ։

ՏԵՍԹԷՎՐԷՆՃԷՆ دست اورنجن Նոյն է ընդ բառին ՏԵՍԹԷՊՐԷՆՃԷՆ։

ՏԵՍԹԷՐ دستر , * Տե՛ս ՏԵՍԹԷՐՐԷ։

ՏԵՍԹԷՐՐԷ دستاره , * Սղոց ձեռաց. (է տեսակ իմն փոքր սղոցի.) Թուր" Էլ դէստէրէսի. և արաբերէն. منشار Մինշար։

ՏԵՍԹԷՔ دستک , * Մատեան. (որով մանկունք զբուրդ և զվուշ և զմետաքս.) Իլ։ 2. ծափահարութիւն. և է հնչումն որ ելանէ ՚ի հարմանէ երկուց ձեռաց. ուստի և որ զայն առնէ, կոչի Տէսթէքչի։ 3. Է նուագականն բառին Տէսթ։

ՏԵՍԹԷՔԶԷՆ دستکزن , * Տե՛ս ՚ի բառն ՏԵՍԹԷՔ, որ նշանակէ՝ թէ երգեցիկ, և թէ կաքաւիչ, որք յերգելն և ՚ի կաքաւելն՝ ընդ ձեռս ՚ի ձեռս հարկանեն։

ՏԵՍԹԷՖԶԱՐ دستافزار , * Տե՛ս ՏԵՍԹԷՊԶԱՐ։

ՏԵՍԹԻ دستی , * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՊՈՒ. Եւ է յայտնի աման ինչ ջրոյ։

ՏԵՍԹԻՅՆԷ [illegible] , * Հրովարտակ թագաւորական, և հրամա[illegible] իշխանական. Հէւտմի շահանշ վէ վէղիրլէր գէրտանը։ Նշ" և ապարանջան այես զինչ և իցէ տրան. Մուհօռազ։ Է. Արաբերէնջան. Պիլէզիկ։ Նաև կապ բազկի. Գօլ պաղը. որ և ասի ՏԵՍԹԻԵԱՆԷ, ըստ երկրորդի նշանակութեան բառին և ՏԵՍԹԻՅՆԷ։

ՏԵՍԹԻՉԷՊ دست چپ , * Ձախակողմն. Սօլ դարաֆ. արաբ" Շիմալ վէ եէսար։ Որոյ հակակայն կոչի Տէսթէրաստ, այսինքն աջակողմն. Սաղ դարաֆ. արաբ" Ճանիպի եէմին. և մինչ ասի՝ Չէփ իտ րաստ, իմացեալ լինի ահեակ և աջ. Սաղ սօլ. արաբերէն Եէմին եէսար։

ՏԵՍԹԻՐԱՍԹ دست راست , * Աջակողմն. Սաղ դարաֆ. և ՚ի դատակարգութեան զօրաց կողմն աջական. Ճանիպի եէմին։

ՏԵՍԹԼԱՖ دستلاف , * Յոյժ առաջին շահն վաճառականին, և այլոց առևտրութեան առնողաց. Պօյէրլէմէնէն, վէ շայըր առլըշ վէրիշ էթդէնլէրին էտիլէն էլքէրէլէրի գոյիշի. սէպթէպի էմվէլ. Սիֆթէ։

ՏԵՍԹԽԱՏ دستخط , * Ձեռագիր. Թէմէսսուք։

ՏԵՍԹԽԱՆ دستخوان , * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՍԹԱՐԽԱՆ, որ է երկայն կտաւեղէն սեղան. Թուր" Սէֆրէ. որ և ասի ՓԻՅՇԷՆՏԱԶ։

ՏԵՍԹԽԷՐ دستخر , * Յիշոց և թշնամանք. Շէթմ վէ ֆիւշնամ։ 2. Ընծայք. Նէֆէրէյն։

ՏԵՍԹԽՈՒՇ دستخوش , * Իբր թէ Տէսթխօշ, այսինքն ձեռաց հաճոյ. և է այն իրն, որ հանապազ կալեալ լինի ՚ի ձեռին. Տայիմա էլէ թէ դութուլան նէսնէ։ 2. Թաշկինակ. Տէսթմալ։

ՏԵՍԹԿԵԱՀ دستگاه , * Գործարան՝ ուր ոստայնանկեն զկերպաս զվշեղէնս և զկտաւս. որ հասարակօրէն թիւրեալ զբառս զայս, կոչեն ռամկօրէն Տէզկեահ։ 2. Կարողութիւն և զօրութիւն. Գուտրէթ վէ գուվվէթ։ 3. Բազմութիւն հանդերձից և ընչից և այլոց բարուց։ Այս բառ թեթևացուցեալ ասի և Տէսկէհ։

ՏԵՍԹԿԷԶԻՅՆ دستگزین , * Ցետակ ձի. Եէտէք աթ։

ՏԵՍԹԿԵԼԼԷ دستکله * Կապանք · (և է այն իրն՝ զոր արարեալ 'ի պարանէ և'ի մորթոյ, անցուցանեն յոտս ձիոց և ջորեաց ·) Թուր" Քէօսթէք : 2 · Նման և հնգայն · չէրդէյհ վէ նօքթայ :

ՏԵՍԹԿԻՑՐ دستگیر * Օգնական, և նպաստաւոր · Եարտըմճը արխա-սըն վէ համի · և Թարգմանի ձեռնկալու · Թուր" Էլ թութըճը · չէլէպիլէրին Գօլթուգճըսը · որոյ բայն է Գօլթումագ, որ է ձեռն կալնուլ · Էլ թութմագ :

ՏԵՍԹՄԱԼ دستمال * Թաշկինակ · Մէնտիլ : (Եւ Թարգմանի ջնջիչ ձեռաց · Էլ սիլէճէք :) 2 · Դիւրին · Գօլայ · ասան : 3 · Այն նշանակութիւն՝ որ 'ի գործ ածի 'ի փոյթումն, նոյնպէս գունակ 'ի գործ ածի և 'ի բառն Տէսթմալ : 4 · Հանգն առաջին, որ լինի 'ի վաճառման · Քօյնէթէյի Եէվէյլ Սըֆթէսի :

ՏԵՍԹՄԱՅԷ دستمایه * Նշանակէ նիւթ · Մատտէ :

ՏԵՍԹՄՈՒԶԷ دستموزه * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՍԹԱՎԻՅԶ, այսինքն նուէրս և սակաւիկ ընծայ · Աչ ճէյչէկ :

ՏԵՍԹՆԻՇԱՆ دستنشان * Ձեռատունկ · (ծառ) զոր տնկեալ իցէ ոք ձեռօքն իւրովք · Պիր քիմսէնին քէնտի էլի իլէ տիքտիկի աղաճ :

ՏԵՍԹՇԱՆԷ دستشانه * Կաչեաց անուն մեռաքսագործաց, զոր նոքա կոչեն Չէքէր : Գոզաղըզլէրին չէքէր տէտիքլէրի տարագ՝ քէ իփէքճիլէրին օլուր :

ՏԵՍԹՇԻՔԷՆ دستشکن * Գոռոզ վարս · Գըռելը՛ճէք սօզ ·

ՏԵՍԹՇՈՒՅ دستشوی * Ջուր լուացման ձեռաց, կամ կոնք և ջրկիճ լուացման ձեռաց, և այլ նման իրք · Էլ եըգայաճագ սու, եախօտ էլ եըգայաճագ լէյէն վէ իպրիգ : 2 · Է հրամայական, և նշ" ձեռնթափ լեր · Վազկէչ օլ, այսինքն ձեռն լուա · որ Թուրքերէն ևս 'ի գործ ածի · զի ասեն՝ Անտէն էլ եըգա :

ՏԵՍԹՈՒՐ دستور * Տէր ձեռին, այսինքն կարողութն և բարձի · Սահիպի գուվվէթ վէ մէսնէտ · որով իմացեալ լինի փոխանորդ արքայի, որ է տէր բարձի և բարձու կայանի · որում յանձն եղեալ իցէ կարգադրութն իրողութեց տէրութն, որ ասի Թուր" Վէզիր, նաև Իթիմատիտտէվլէ : 2 · Կրտահութն կամ ներումն · Րուխսաթ վէ իզին վէ իճազէթ : 3 · Կերպ կամ տարազ · Գանուն վէ թարզ վէ րէսմ :

ՏԵՍԹՈՒՐԻ دستوری * Ներումն, նաև համարձակութիւն · Իզին, վէ րուխսաթ :

ՏԵՍԹՈՒՐԻ ՏԱՏԷՆ دستوری دادن Ներումն առնել, կամ հրաման տալ · Իզին վէրմէք :

ՏԵՍԹՈՒՐՇԱՀ دستورشاه * Է անուն իմն մեծագին Թագի ընդելուզեալ ականքք պատուականօք, որ յատկացեալ է Թագաւորաց · Պիր գըյմէթլի ճէվահիր Թաճ տէյր :

ՏԵՍԹՉԷԼԻՑՔ دستچلیک * Տես ԴՈՒԼՁՕՊ :

ՏԵՍԹՉՕՊ دستچوب * Կարճ բիր, զոր կրեն 'ի ձեռս · Նաև զփայտն զայն, որով վարեն զգրաստս · Գըսա տէյնէկ · որ և ասի ՉՕՊՏԵՍԹ :

ՏԵՍԹՊԱԶ دستباز * Նշ" զայն ոք՝ որ 'ի խաղի նարտին շուտաջամբ է 'ի խաղալն : 2 · Նոյն է ընդ բառին ՉԻՅՐԷՏԵՍԹ · որ և ասի دستبازه ՏԵՍԹՊԱԶԷՏ :

ՏԵՍԹՊԱՆԷ دستبانه * Ձեռնոց · Էլտիվան · կամ բազկոց · Գօլչագ · որ և ասի ՏԵՍԹՎԱՆԷ :

ՏԵՍԹՊԷՆՏ دستبند * Նախ այն է՝ զի կանայք զմեղեսիկն, զմարգարիտն, և զայլ ականս պատուականս շարեալ 'ի Թելանի կապեն 'ի դաստակս ձեռաց իւրեանց : 2 · Պար, զոր եւ րիստոնորդք քրիստոնեից խօրօ կոչեն : 3 · Նշ" զայն որ 'ի հեռուստ երևի՝ զի մարդիկ և կենդանիք իցեն բոլորակաձև նստեալ կամ կանգնեալ ·

ՏԵՍԹՊԷՏԷՍԹ دستبدست * Նախ նոյն է ընդ բառին ՓԻՅՇԱՏԷՍԹ, որ է նախաւրիկ · Նագտ : 2 · Ձեռաց 'ի ձեռս · Էլտէն էլէ : 3 · Ձեռն 'ի ձեռն · Թուրքերէն Էլ էլէ · զի ասի՝ Տէսթ պէ տէսթ տատէն, այսինքն ձեռն 'ի ձեռն տալ · Էլ էլէ վէրմէք :

ՏԵՍԹՊԷՐԷՆՃԷՆ دستبرنجن * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՍԹԷՐԷՆՃԷՆ :

ՏԵՍԹ ՊԷՐՀԷՄ ԶԷՏԷՆ دست برهم زدن Ծափս հարկանել · Էլ էլէ չարփմագ ·

ՏԵՍԹ ՊԻՏԱՇԹԷՆ دست بداشتن Տես 'ի բառն ՊԻՏԱՇԹԷՆ :

ՏԵՍԹ ՊԻՒՐԻՅՏԷ دست بریده * Ձեռատ · Էլի քէսիլմիշ ·

ՏԵՍԹ ՊԻՒՐՏ دستبرد * Յաղթական լինելն հակառակորդի, և գերակայ գոլն 'ի համբարի իմիք · Խասմէ ղալէպէ վէ ղաքիր, վէ հիւներ-ալէ ղալէպէ էյլէմէք :

ՏԵՍԹՊՈՒՍ دستبوس * Համբոյր ձեռաց · Էլ էօփմէ :

ՏԵՍԹՍԷՆԿ دستسنگ * Տես ՏԵՍԹԱՍԷՆԿ :

ՏԵՍԹՍՈՒԶԷ دستسوزه * Նշանած աղջիկ, որ տակաւին ոչ է պսակեալ · Նիշանլը գըզ, քի հէնիւզ նիքեահ օլընմամըշ օլա · որ և ասի ՆԱՄԶԷՏ, որ է խօսեցեալ առն :

ՏԵՍԹՎԱՆ دستوان * Ձեռնոց · Թուր-

քերէն Էլտիվան։ 2. Նարօտ բազպանաց. Նա-
շուրի համեան։

ՏԷՍԹԱՎԱՆԷ دستوانه * Ապարանջան. Պիլէզիկ. արդ" Սիվար. որ և ասի ՏԷՍԹԷՆԱ-ՆԷ, և ՏԷՍԹԷԳԻՐԷՆՃԷՆ, և ՏԷՍԹԻՅՆԷ։ 2. Բարձր ամբին, կամ կուրծքն բազմականի, այ-սինքն յառաջակողմն ամբին. Մասըտ մինտէր։ 3. Բազկաց երկաթի, զոր յաւուրս մարտից 'ի զգե-նուլ մարմնոյ զրահ ագուցանեն 'ի բազուկս իւր-եանց. որ կոչի Թուրքերէն Գօլլուգ. որ և ասի ՏԷՍԹԳԱՆԷ։

ՏԷՍԹՎԱՄ دستوار * Յուպ զոր կրեն 'ի ձեռս, և 'ի նա յենուն. Ալա ժի Էլտէ կէօնիւ-րիւռ փայտուրըլէր։ 2. Նոյն է Է բառիցն ՀԷՄ-ՏԷՍԹ, և ՏԷՍԹԷՎԱՄ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԻՒԷԳԻՐԷՆՃԷՆ. որ ասի Թուր" Պիլաղուն։

ՏԷՍԹՎԱՐԷ دستواره * Զինչ և իցէ իր' որ իցէ նման ձեռաց, կամ Ը չափու ձեռաց. Էլ կիպի վէ էլ գատար նէսնէ հէր նէ օլուրսէ։

ՏԷՍԹՎԷՐԷ دستوره Տես ՏԷՍԹՐԷՆՃ։

ՏԷՍԹՎԷՐՃԷՆ دستورجن * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷԳԻՐԷՆՃԷՆ։

ՏԷՍԹՎԷՐՏԷ دستورده * Գլանակ. (որով բանան զԹերթս հացի.) Օգլաւ։

ՏԷՍԹ ՏԱՏԷՆ دستدادن * Զեռնտու լինել. Թուրքերէն Էլ վէրմէք։

ՏԷՍԹՏԻՐԱԶ دستدراز * Տես ՏԻ-ՐԱԶՏԷՍԹ։

ՏԷՍԹՐԷՆՃ دسترنج * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷՐՐԷ. և նշ" աղցց ձեռաց. Էլ զէհմէթի. արդ" Մինչար. որ և ասի ՏԷՍԹՎԷ-ՐԷ։ 2. Արուեստ, որ է աշխատութի. Սանաթ, որ է գործ ձեռաց։ 3. Աշխատութի ձեռաց. Թուր-քերէն Էլ էմէքի։

ՏԷՍԹՐԷՍ دسترس * Զեռնհասութի. որով իմացեալ լինի ոյժ և կարողութիւն. Հէր նէսնէյէ էլ էրիշմէ։

ՏԷՍԹՐԷՍԹ دسترست * Նկրթանոց. (զոր 'ի գետնի տարածեալ նստին 'ի վր նր.) Մինտէր։

ՏԷՍԹՓԷՅՄԱՆ دستپیمان * Աւան-դումն. Էմանէթ բրագլամագ։ 2. Պիտոյք հարսին և հանդերձք, զոր յղէ փեսայն. Ճիհէզ արասը, վէ եազմայի դանագի։

ՏԷՍԹՓԷՍ دستپس * Վախճան գոր-ծոյ. Ախըրընճըր. որ և ասի ՏԷՍԹՓԷՍԻՅՆ։

ՏԷՍԹՓԻՉ دستپیچ * Նշանա" զայն կտաւատեակն, որով կանայք և հարսունք 'ի զինելն Հինոյ և Վէսմէ 'ի մատունս իւրեանց' փաթու-թին զձեռս. Էլլէրինէ սարըլէջէք պէզ։ Նաև զինչ և իցէ իր' որ ձեռաց փաթթութի. Էլ էլէ սարըլան նէսնէ։

ՏԷՍԹՔԷՄԱՐ دستکار * Զեռագործ. Էլ էշի. զի 'ի տեսանել զարարուած ինչ' ասեն Թէ, Իյի փէսթէէրի Գէլան էօլ. այսինքն այս ձեռագործ է այս ինչ մարդոյ։

ՏԷՍԹՔԷՄԱՐԻ دستکاری * Նոյն է Է բառին ՓԻՅՇԷ, որ է արուեստ. արդ" صنعت Սանաթ. (և Թարգմանի ձեռագործութիւն։)

ՏԷՍԹՔԷՇ دستکش * Նշա" յետակ ձի. Եէտէկ աթ։ 2. Կակուղ աղեղն. Քէֆման նէյի։ 3. Զեռնկալու և առաջնորդ կուրի։ 4. Կարճ ձեռաց. Իսպէհանի մէլ. մէղալի փէօլ։ 5. Գերի. Էսիր. զի ասի' Տէսթքէշի Գէլան էսի. այսինքն գերի է այս ինչ մարդոյ։

ՏԷՍԹՔԷՐՏ دستکرد * Նոյն է ընդ բա-ռին ՏԷՍԹԱՔԷՐՏ։

ՏԷՍԿԷՐԷ دسکره * Հասարակօրէն նշ" զի և իցէ քաղաք և աւան. որ արդ" ասի مصر Միսըր. և مصر Միսըր. իսկ յատկապէս է ա-նուն քաղաքի միոջ 'ի գաւառին Իրաք աճէմի. Պիր շէհիր ատը տըր։

ՏԷՍՄԷՐ دسمر * Է անուն իմն գեղջն նը-ման մաշի. որ ասի Թուրքերէն Միւրտիւմէք։

ՏԷՍՄՈՒ دسمو * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒԳԻԵԱ, որ է լոլիաս. Պէօյրիւլճէ։

ՏԷՍՈՒԿ دسوك * Նոյն է ընդ բառին ՑԷՐՈՒԿ. և նշանակէ բարակ փայտ. ինճէ օ-տուն. հէյզիւմ տալը։

ՏԷՎ دو * Է հր", նաև արմատն Տէվիտէն բային. որ և լինի մասն բառի, ոչ Թէկ իս փէվէ։

ՏԷՎԱԹ دوات Կաղամար. Թուր" Տիվիթ։

ՏԷՎԱՃ دواج * Բարեբաստութի, կամ զուարճութի, և կամ ուրախութի. Դէվլէթ, վէ Գէյ-ֆիյէթ, վէ սէվինճ, վէ շատ։

ՏԷՎԱՆ دوان * (ընդունելութի 'ի բայէն Տէվիտէն) Եւ նշ" երագութբ վազող. որ յա-ճախ ասի զերիվարէ. վր զի Է'աղի փէլան' նշ" ձի երագընթաց. Եիւրիւք աթ. ասի և ՆԷՎԷ, և ԹԱԶԱՆ։ 2. Է անուն գեղջ միոյ մերձ 'ի Քերմ զերուն. յոր սակս և որ ոք է 'ի գեղջէ անտի' կոչի Տէվանի։

ՏԷՎԱՆԻՅՏԷՆ دوانیدن * (անցողա" Տէվիտէն բային) Վազեցուցանել. Սէկիրթտիրմէք։

ՏԷՎԱՏԷՎ دوادو * Անընդհատ և շա-րունակ վազելով ընթանալ. Փէյտէյէ սէյիրթմէք։

ՏԷՎԱՐԻ دواری * Է տեսակ իմն տապա-րակենիլ ոսկւոյ. Պիր նէվի օլթունէ ալթուն փէրար։

ՏԷՎԷՆՏԷ دونده * (ընդունելութիւն

Տէվլէթէն բայլին) Նշանակէ երագութ վազող, այսինքն արշաւող. Սէֆէրթէճի.

ՏԷՎԷՍ دوس * Նշ" զՋրոյն զայն՝ յոր ընկենուն դարբինք զշանթ երկաթս. և է ջուրս այս օգտակար յոյժ, որ տայ ոյժ ատամանց. և զմաղձային հիւանդս բուժէ, և կալնու զլուծումն որովայնի. և տալազ ցաւոյն մեծապէս օգտէ. զոր բժիշկք արաբ" անուանեն ماءالحديد Մաէլ հատիտ. և յաւուրս ձմերան զհատոր ինչ երկաթոյ ջեռուցեալ, և 'ի ջուր ընկեցեալ 'ի գործ ածել տան.

ՏԷՎԻ دوى * Խարդախ և նենգաւոր. Տէյիշտիրիճի հիյլէքեար.

ՏԷՎԻՅՏԷՆ دويتن * Վազել. Սէֆէրթէ. չեզոք" Չոփմագ. որոյ ընդունելի լինի Չոփլամ, նաև Չոփլաք. իսկ անցողականին՝ Չոփտուրմագ. ըստ այնմ, Քէնտ խըրը րէֆիլէ փէս՝ դէ փէվիյոթէն ֆէրիքիլէ էօլ. այսինքն Մեր զանցեալ կեանս ոք վազելով ընթանեալ իցէ. (Եւ սորա հրամայականին լինի Տէվ և աղաւնին Տէվէք.)

ՏԷՎԼԷ دوله * Մրրիկ կամ փոթորիկ. Թուրքերէն Գասըրղա. որ և ասի ԿԻՐՏԱԲԱՏ.

ՏԷՎԼԷԹ دولت * Է յայտնի բառ ինչ. և նշ" Ճոխումն. և Թէպէտ է բառ արէպի, բայց պարսք ևս 'ի գործ ածեն, և երբեմն միայն առնեն 'ի բաղադրութիւն իւրեանց, ոպ Տէվլէթմէնտ.

ՏԷՎԼԷԹԽԻՒՏԱ دولتخدا * Տէր ճոխութեան. զի Խիւտա՝ նշանակէ տէր, Սահիպ. ըստ այսմ են և բառքս Խանէխիւտա, և Տէհխիւտա.

ՏԷՎԼԷԹԿԻՅԱ دولتكيا * Է անուն խոտոյ իրիք. և այն է ասեն զօրութիւն նր. զի եթէ ոք առ իւր պահեալ ընդ իւր տանիցի, մեծատուն և ընչեղ լինի. Պէյ օլ փէօշ.

ՏԷՎԱՍ دوس * Ջուր այնպիսի՝ յոր սուզեալ զջերմացեալ երկաթն շիջուցանեն. և զտաքացեալ ջուրն զայն ըմպեն, որ զօրացուցանէ զատամունս.

ՏԷՎԱՄԷՐԱՆԻ دوسراني * Վիթխարի և մեծ. Սէրէպէ դէ պէօյիւք.

ՏԷՎՐ دور * Ընթերցումն անցելոյ դասի, զոր մեք կոչեմք քաղուած. Տէրսի քէօզէտմէք օգուլմագ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅԱԼԷ, որ է բաժակ. 3. Լուր գրեա լուսնաց առ Թագաւորն. Ճասուսլէրին փատիշահէ խապէր էթտիքլէրի.

ՏԷՎՐԱՆ دوران * (բառ արէպի) Շըրջումն կամ դարձումն. Տէօնմէք. 2. Շրջող կամ դարձող. Տէօնիճի. Եւ քանզի ժամանակն ևս հանապազ շրջի և դառնայ, ասացաւ Տէվրան.

ՏԷՎՐԷ دوره * Բաժակ գինւոյ. Փիյալէ նէյի շէրապ.

ՏԷՏ دد * Գազան, որ է պատառողն 'ի քառոտանի կենդանեաց, որպիսի է առիւծն, ինձն, վագրն, և այլ պատառօղք. Եըրթըճը ճանավար.

ՏԷՏԷ دده * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՏ. Այլև ասի բառս այս՝ նշանակութ Պապ, կամ հաւ բառին զՏէրվիշաց վանի յարգութեան.

ՏԷՏԷՆՊՈՒՐ ددنبور * Մեկնի Թուրքերէն՝ Գօզլու օթ.

ՏԷՏԻՒՏԱՄ دديودام * Գազանք և անասունք. զի Տէտ նշ" զպատառող գազանս ոպ առիւծ, ինձ, գայլ, և այլն. Եըրթըճը ճանավար. իսկ Տամ զանասուն կենդանիս ոպ ոչխար, այծ, նապաստակ, եղն, և այլն. Եըրթըճը օլմայան չէօլ հայվանլը.

ՏԷՏ ԻՒ ՏԱՏ دديوداد * Պատառող չորքոտանի կենդանի, այսինքն գազան. Եըրթըճը ճանավար.

ՏԷՐ در * Դուռն. Թուր" Գափու. արաբ" Պապ. և չեզոք" Իշիք. 2. Է այն հարթ և դուր տեղին, որ է 'ի միջոցս լերանց, կամ առորոտ լերին. Տաղ էթէյի. 3. Է նախդիր ներգոյականի, ոպ 'ի Թուրքական լեզուի է վանկս Տէ, որ լինի յետադիր բառից. և արաբ" في Ֆի. զի ասէ պարսիկն՝ آب درسبو Ապ տէր սէպու. Թուրքն՝ Սու թէստիտէ. և արաբն՝ الماء في الكوز Էլ մաու ֆիլ քիւզ. Եւ Թարգմանի ջուրն 'ի սափորի. Եւ ևս ասի՝ Թէրշի հէնտի տէր ճէյան, էօ ուրյա տէր ճէյատէ չէ՞ սուտ. այսինքն սուսեր հնդկային 'ի պատեանս, և արծաթ 'ի քսակի, զի՞նչ օգուտ. ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ԷՆՏԷՐ. 4. Գլուխ գրոց մատենից, զոր կոչէ արաբն Պապ. և յայս միտս Մեվլէվի ումն հրապարակից՝ շարադրեալ գիրս ինչ անուն եդ նմա Սէփէր, որ Թարգմանի երեքդրընեան. 5. Տեսակ կամ ազգ, Նէվ՝ Ճինս. 6. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՐՈՒՆ, որ է 'ի ներքս. զի մինչ ասի՝ Տէր խանէ րէֆթ, իմացեալ լինի Տէրունի խանէ րէֆթ, այսինքն 'ի ներքս 'ի տունն գնաց. 7. Վասն զարդու դնի 'ի սկզբունս բայից. ըստ այնմ, Շէփաէ խօշ էօ դէշտէ էճ շէքէֆէր, ոէհիէրա դէ չէշմի սէրէմ փէր նիյէր. Եւ մերթ դնի 'ի վերջս անուանական բառից վս վայելչութեց ոպ 'ի Կիւլիսթանի ասի, Պէ փէրէ փէր՝ մէնաֆէ դէ շէմալ էօլ, Էֆէր խօհէ սէշամէթ փէր սէնար էօլ. Եւ առնէ զնոսա ներգոյականս. 8. Է հրամայականն Տէրէյտէն բայլին, որ և բարդի.

ՏԷՐԱ درا * Մեծ զանգակ. Պիւյիւք չան. զոր կախեն 'ի վր ուղտուց կարաւանաց. որ կոչի Թուր" Երթաշէ. ասի և ՋԷՆԿ. 2. Է հրամայական Տէրամէտէն բայլին. և նշանակէ 'ի ներքս եկ. Իչէրի կէլ. որ և ասի ԷՆՏԷՐՈՒՆ Ա՛.

ՏԷՐ ԱՂՈՒՇ دراغوش * Գրկումն. Գուճագլամագ. (Եւ գիտելի է զի Աղուշ՝ ցուցանէ գիրկ. Գուճագ. և Տէր՝ է նախդիր ներգոյականի, իբր թէ 'ի գրկի.)

ՏԷՐ ԱՂՈՒՇ ԿԻՐԻՖԹԷՆ دراغوش كرفتن * 'Ի գիրկս ընկենել, այսինքն 'ի գիրկս առնուլ. Գուճագլամագ.

ՏԷՐԱՂՈՒՇ ՔԷՐՏԷՆ درآغوش کردن Գրկել. Գուճագլամագ, կամ Գուճագլըմագ. զի ա-սի՝ درآغوش کن Տէրաղուշ քէն. և նշանակէ գրկեա. Թուրքերէն Գուճ.

ՏԷՐԱՄԷՏ درآمد * 'Ի ներքս եկն. Իչէ-րի կէլտի. զի է երրորդ դէմ անցելոյ սամանակի Տէրամէտէն բային. Եւ յայսմանէ առեալ Տէրա-մէտ կոչեն՝ նաև ընծայք և տուրք աշխատութեան հրխական իրք. 2. Եկամուտ. Թուր՛՛ Կէլիր. և արաբ՛՛ Տախլ. որպ և ծախքն ասի Պէյրուանչիար.

ՏԷՐ ԱՄԷՏԷՆ درآمدن * 'Ի ներքս գալ. Իչէրի կէլմէք. և նշ՛՛ մտանել. Թուր՛՛ Կիրմէք. (հրամայական Տէրայ, և ապառնի Տէրայէտ.)

ՏԷՐԱՄԻՅԽԹԷՆ درآمیختن * Ներ-խառնել. Գարըշմագ. (հրամայական Տէրամիզ, և ապառնի Տէրամիզէտ.)

ՏԷՐԱՅ درآی * Տես ՏԷՐԱ. Դարձեալ նշ՛՛ կուան երկաթագործաց. Տէմիրճի չէքիճի. Եւ ևս սկսանող 'ի խօսել. Սէօզէ չիգըճը խալքճի.

ՏԷՐԱՅԷՆՏԷ درآینده * Խօսող, կամ հնչող. Կէօյլէնիճի, վէ աղլայ էրանիճի.

ՏԷՐԱՅԷՏ درآید * Ասէ. Սէօզէ կէլիր. կէօյլէր.

ՏԷՐ ԱՆՃԱ درآنجا * Անդանօր. Անտա.

ՏԷՐ ԱՆ ՐՈՒԶ درآن روز * Յայնմ ա-ւուր. Օլ կիւնտէ.

ՏԷՐ ԱՎԷՐՏԷՆ درآوردن * 'Ի ներքս բերել. Իչէրի կէթիրմէք. (հրամայական Տէ-րար, և ապառնի Տէրարէտ.)

ՏԷՐԱՎԻՅԽԹԷՆ درآویختن * Յարձա-կիլ կամ դիմել. Համլէ վէ հիւճում էյլէմէք. (հր՛՛ Տէրավիզ, և ապառնի Տէրավիզէտ.)

ՏԷՐԱՐԷ درآره * Նոյն է ընդ բառին ՃԷՆՏԷՂԷԼ. որ Թուրքերէն ասի Կէրէ. և ար-աբերէն Տէյէռա. որ և ասի ՂԱԼԹԷՊԱՆ.

ՏԷՐ ԳԱՓԱՅԻ Օ در قفای او * Զկնի նորա կամ յետոյ կողմանէ նորա. Էրքէսինտէ. զի ասի՝ Պէ ռէրմա հէմի րէֆթ, ռէֆթէն տէր գաֆայի օ խուֆթանտէն. այսինքն՝ 'ի ցրտութեան ձմերան եր-թայր, շունք զկնի նորա անկան.

ՏԷՐԵԱ دریا * Ծով. Թուրքերէն Տէն-կիզ. և արաբերէն بحر Պահր.

ՏԷՐԵԱՒՈՒՔԷԱՆ دریاوکان * Նշ՛՛ որ ինչ է 'ի ծովու և 'ի ցամաքի. Տէնիզտէ վէ գարատէ նէ վար իսէ. որ և ասի ՔԷԱՆ ՈՒ ՏԷՐԵԱ.

ՏԷՐԵԱԿՈՒՃԱՐ دریاگذار * Ծովան-ցիկ, այսինքն՝ քայլելով ընդ ծով անցանող. Տէնիզ կէչիճի. Եւ լինի սա մակդիր անուան երիվարի, որ իցէ սրընթաց.

ՏԷՐԵԱՅԻ ԺԷՐՓ دریای ژرف * Խոր ծով. Տէրին տէնիզ.

ՏԷՐԵԱՅԻ ԽԷՃԷՐ دریای خزر * Ծով Կասպից.

ՏԷՐԵԱՉԷ دریاچه * (Նուազականն բա-ռին Տէրէա) Ծովակ. Տէնիզճիկ. Իսկ ըստ նշա-նակութեան ցուցանէ լիճ. Կէօլ. արաբ՛՛ خلیج Խալիճ.

ՏԷՐԵԱՊ دریاب * (հրամայականն Տէր-եաֆթէն բային) Իմա. Անլա. կամ հասու լեր. արաբերէն Իտրէք, վէ ֆէհէմ.

ՏԷՐԵԱՊԱՆԻՅՏԷՆ دریابیدن * (ան-ցողականն Տէրեաֆթէն բային) Իմացուցանել կամ հասու առնել. Անլաթմագ.

ՏԷՐԵԱՊԱՐ دریابار * Է անուն քաղա-քի միոյ, որ կայացեալ է յափն ծովու. Պիր շէհր նամը տըր. Նաև հասարակօրէն ասի զամենից քա-ղաքաց և գիւղից, որք կայացեալ են առ ափն ծո-վու. իսկ այլ ոմն մեկնէ լինել ծով մեծ և անեզ-րական. Տէրէայի ազիմ վէ պիհուտուտ. Բայց որք զարմատս բառից քննեն և յայտնեն, ասեն՝ թէ բառս այս բարդեալ է 'ի բառէս Տէրէա, որ է ծով, և 'ի հրամայականէ Պարիտէն բային, և թարգմանի ծովատեղաց. Տէրէա էօղռըսը. և ասի զարդուց անձրևի և այլոց. բստ այնմ, Տէր շէմի հաւրէլ ջիւթան զի կէրէյտէն չէշմի խուն ֆէշան, րէֆթ ուշէմ կէյշի սէյլ էշքի տէրեապարիմէն.

ՏԷՐԵԱՊԷՆՏ دریابند * Բառս այս եթէ բարդիցի 'ի բառիցս Տէրէա, և Պէնտ, նշ՛՛ բե-րան նաւահանգստի յեզեր ծովու, ուր կան և մը-նան նաւք. և ևս այն տեղի, ուր շինին նաւք. Թուր՛՛ Թէրսանէ. Իսկ եթէ իցէ բաղադրեալ 'ի Տէր մասնկանէս, և 'ի բայէս Եաֆթէն, յայն-ժամ նշանակէ իմանալ. Թուրքերէն Անլայըճը.

ՏԷՐԵԱՊԷՆՏԷ دریابنده * Հասկացող. Անլայան.

ՏԷՐԵԱՊԻՅՏԷՆ دریابیدن * Տես Ա-ՎԻՅԽԹԷՆ, որ է կախել. Ասմագ.

ՏԷՐԵԱՓԹԷՆ دریافتن * Հասու լինել. Նաև իմանալ. Իտրէք, վէ անլամագ. արաբ՛՛ Պէ-լօղ, և Տէրք. (հր՛՛ Տէրէապ, և ապռ՛՛ Տէրէապէտ.)

ՏԷՐԵՈՒԶԷ دریوزه * Մուր կամ մուրա-ցութիւն. Թուր՛՛ Տիլէնճիլիք. որ և ասի ՏԷՐՎԱ-ԶԷ, նաև ՏԷՐՎԻՅԶԷ.

ՏԷՐԵՈՒԶԷԿԷՐ دریوزه گر * Մուրող կամ մուրացիկ. Տիլէնճի.

ՏԷՐԵՈՒԶԷ ՔԷՐՏԷՆ دریوزه کردن Մուրանալ. Տիլէնմէք.

ՏԷՐԶ درز * (բառ ընկերական ընդ ա-րէպս) Տեղի կարանի 'ի վր՛՛ հանդերձից, և 'ի գործ ածի բառս այս 'ի ձեռս, 'ի մատունս, 'ի

հանդերձս, 'ի ծառս, և 'ի շինուածս, որ Թուրքերէն Էօվ ասի։

ՏԷՐԶԱՏԷ درزاده * Խողովակ ջրաղացի, ընդ որ հոսի ջուր 'ի ջրաղաց անդր. Տէնիրմէն օլուղը. որ և ասի ՏԷՐՏԱՏԷ։

ՏԷՐԶԱՏԷ ԱՍԱ درزاده آسا * Նշ" զայն տախտակն՝ զոր ունեն զառաջեաւ խողովակի աղորւոյն, ո՞ր զի արգել լիցի հոսանաց ջրոյն. Տէնիրմէն օլուղը էօնինտէ գօյտուգլարը թախթա։ Եւ գիտելի է, զի Տէրզատէ՝ նոյն է ընդ բառին ՏԷՐՏԱՏԷ. իսկ Ասա՝ է Թեթևացուցեալ 'ի բառէն Ասիա։

ՏԷՐԶԷ درزه * Կցատ աւազոյ. Փուշլըքը րէսի։ 2. Դէզ խոտոյ եզին. Թօփէ օտէշի նէաւ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՐԶ։

ՏԷՐԶԷՆ درزن * Ներքին կողմն դրանց այգեաց և պարտիզաց. Պաղչէ գափուսընըն իչ տարաֆը. և նշ" դուռն կնոջ. Աւրէթ գափուսը, էօյնի հարէմ գափուսը։ Այլև բառս Տէրզէն՝ նոյն է ընդ ՍՈՒԶԷՆ, որ է ասեղն. իյնէ։

ՏԷՐԶԷՏԷ درزده * Հարեալ. զի ասի՝ Չէնկ տէրզէտէ դէ ռէօք, այսինքն բուռն հարել, իբր թէ բռնամարտութի՛ւ պարեալ ընդ ումեք։

ՏԷՐԶԻ درزی * Դերձիկ, դերձակ. արաբերէն خیّاط Խայեաթ։

ՏԷՐԶԻՅՐ درزیر * 'Ի ստորև. Ալթընտէ։ Եւ մերթ՝ 'ի ներքոյ. Ալթընտէ։

ՏԷՐԶՄԱՆ درزمان * Աղանի յանեղն անցեալ. Իլինէն էլլիշին ինաէ։

ՏԷՐԷ دره * Սակաւիկ ինչ բաց տեղի մէջ երկուց լերանց. Իքի տաղ արասընտէ վատը՝ պիր մէյտանը ալչագ եէր։ 2. Ձոր. ըստ այսմ նշանակութեան ասի և ԼԱՅ, և ԼԱՅԷ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՀԻՔԷՄ, որ է որովայն. բայց այնպիսի որովայն՝ որ զոր ինչ և գտանիցէ 'ի կերակրոյ, ուտէ և ոչ յագենայ։ 4. Քաղիթ. Հիքէնդէ։

ՏԷՐԷՃ درج * Ատոխման սանդղոյ. Փայէսի նէրտիւանը։

ՏԷՐԷՇ درش * Է տեսակ ինն վարնկոյ. Պիր նէվ խիյար տէրը։

ՏԷՐԷՍԹԷ درسته * Ներումն. Աֆվ. مسامحه Միւսամիհէ։

ՏԷՐԷՍԹԷ ՔԷՐՏԷՆ درسته کردن * Ներել. Աֆվ էթմէք։

ՏԷՐԹԱՃ درتاج * Է անուն ծաղկան միոյ, որ դառնայ յարեգակն կոյս, յոր կողմն և նա երթիցէ. զոր յաշխարհին Իրագու կոչեն Թուրէ. Պիր չիչէկ տէրը։

ՏԷՐԻ دری * Նշ" զամբողջն և զձոխութիւն պարսկական լեզուին։ Եւ թէ վասն էր եդեալ է անունս այս, ասի թէ Հաջակաւորն 'ի Թագաւորս պարսից՝ Պէհրամկուր որդի Եզտաշկրդի՝ պատուէր հրամանի արար 'ի ժամանակս Թագաւորութեան իւրոյ, զի 'ի դրանն իւրում խօսեսցին զամբողջն պարսկական լեզուին. և ամ հրովարտակք և հրամանագիրք ըստ այնմ բարբառոյ գրեսցին. և այս կանոն՝ վս բազում ժամանակս Թագաւորելոյ նր, հաջակեցաւ ընդ բոլոր աշխարհն պարսից. և բազում գործածութե վերաբերեալ զնոյն բարբառ 'ի դուռն՝ որ 'ի պարսից լեզու կոչի Տէր, ասացին Տէրի։ Դարձեալ պատմի թէ 'ի ժամանակս Պէհմէնի որդւոյ Իսֆէնտիարայ արքային պարսից, մարդիկ եկեալ 'ի զանազան գաւառաց ժողովեցան 'ի դրան նր։ Բայց ոչ հասկանային զբարբառս իրերաց, վս պէս պէս խօսելոյ՝ զբառս իւրեանց 'ի պարսկական բարբառի. զի իւրաքանչիւր գաւառ ունի իւր յատկական բառ և բարբառ. վսյ հրաման ետ Պէհմէն արքայ, զի իմաստասէրք ժամանակին իւրոյ զամբողջն պարսկական լեզուին հաստատեսցեն. և նոքա ըստ հրամանի հաստատեալ, անուանեցին զնա Տէրի, այսինքն դռնական. Գափու լիսանը. և շուրջ 'ի սահմանս տէրութե պատուէր հրամանի եղեալ, ամ մարդիկ զնոյն լեզու 'ի գործ ածին. և հաճոյ երևեալ այն յաչս նոցա, սկսան այնու բարբառով վարիլ. և այսպէս զի՛նչ և իցէ բառս Տէրի՝ նշա" լեզու պարսկական. Եւ ևս բառս Տէրի՝ մակադիր կաքաւու, և ասի Քէգլիք տէրի. և այս կամ վերաբերելով առ Տէրէ, այսինքն առ ձոր լերին, կամ վս քաղցրահնչիւն գոլոյ նոցին, ո՞ր զբարբառն Տէրի։ Եւ ոմանք վերաբերելով 'ի տեղի խոտաւէտ և ջրաւէտ և դալարազգեստ, և կաքաւն որ լինի 'ի նմա, կոչի Քէգլիք տէրի։ Եւ ոմանք ասացին՝ թէ կաքաւն ըստ մեծի մասին լինի 'ի ստորոտս լերանց, և վասն այն կոչի Քէգլիք տէրի։

ՏԷՐԻՅԽ دریخ * Խնայումն. Թասարրուֆ. Քէ տիրիղ տամլամազ. որոյ բայն լինի دریخ داشتن Տէրիխ թութմագ։

ՏԷՐԻՅՂ دریغ * Անդէտ և յիմար. Էպլէհ, Քէ ահմագ։ Եւ բառս այս եթէ գրիցի دریغ Տէրիղ, ցուցանէ արգելումն և խնայումն. Մէնի Քէ եասաք։

ՏԷՐԻՅՆՃԱ دراینجا * Տես ԻՅՆՃԱ. ասի և ԻՅՏԷՐ։

ՏԷՐԻՅՆ ՄԻՅԱՆ دراین میان * Յայսմ միջոցի. Պու արալըգտա. որ և ասի ՏԷՐ ԻՅՆ ՄԻՅԱՆԷ։

ՏԷՐ ԻՅՆ ՐՈՒԶ دراین روز * Յայսմ աւուր. Պու կիւնտէ։

ՏԷՐԻՅՉԷ دریچه * Պատուհան. Փէնճէրէ. և փոքրիկ դուռն. Օյմա գափու. Բէնճէրէ, այսինքն այնպիսի դուռն փոքրիկ, զոր առնեն 'ի վերայ մեծամեծ դրանց. այնչափ՝ ընդ որ ձի, ոչ կարիցէ անցանել։

ՏԷՐԻՅՎԱԽ درواخ * Տես ՏԻՐԻՅՂ։

Տ

ՏԷՐԻՅՎԱՍ دریواس * Դիւանիգի · Գաւ-ֆոս օվասի ։ Եւ ոմանք ասեն նշանակել զնեւ-ցուկն կամ զփայտն զայն, որ դնի յետևոյս դրան · Տայագ · արալ" Տէրղաս · որ և ասի ՏԷՐՎԱՍ ։ Իսկ ոմանք զբաւս Տէրբէնտ՝ մեկնեն պահանգ · խոտ-ծեւ · և եւ նշ" զայն ցիցս մեծամեծս, զորս 'ի փորեքն զգինն արմոյ, և յեւլանեն անտի ջրոյ, հարկանեն 'ի գետոյն ։

ՏԷՐԻՑՏԷՆ دریدن * Նոյն է ընդ բային ՏԻՐԻՑՏԷՆ ։

ՏԷՐԻ ՏԷՇԹ دروشت * Է անուն մի-այն 'ի Թաղից քաղաքին Իսֆէհանու · Պիր մա-հալլէ ադի փէոր ։

ՏԷՐԻՒՇ دروش * Է գործի ինչ արիւ-նառուաց կազմեալ յեղջերէ եզին, որով քարշեն արիւն 'ի մարմնոյ · Հաճամլըն ալէթի · և մերթ նշանակէ կեղաւարտակ, այսինքն Հաճամլըն ։

ՏԷՐԽԱԼ درخال * Նորատունկ · Ֆիտան ։

ՏԷՐԽԱՀ درخواه * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՐԽԱՍԹ ։

ՏԷՐԽԱՊ ՇԻՒՏԷՆ درخواب شدن 'Ի քուն լինել · Ույումագ ։

ՏԷՐ ԽԱՍԹ درخواست * Հայցուած · Տիլէք · Դիլեգ ։

ՏԷՐ ԽԱՍԹ ՔԷՐՏԷՆ درخواست کردن Հայցել · Դիլեգ էյլէմէք · (հրամայական Քիւն, և ապառնի Քիւնէս) ։

ՏԷՐ ԽՈՒՐ درخور կամ ՏԷՐ ԽՕՐ * Ար-ժան, արժանի · Լայըգ · որ և ասի ՏԷՐ ԽՈՒՐՏ, կամ ՏԷՐ ԽՕՐՏ ։

ՏԷՐ ԽՈՒՐ ԹԷՆ درخورشن * Ըստ ար-ժանի իւրում · Պիր նէսնէ լէնսթի Գատըրընճէ ։

ՏԷՐ ԽՈՒՐՏԱՐ درخوردار կամ ՏԷՐ ԽՕՐ ՏԱՐ · Տես ՊԷՐԽՈՒՐՏԱՐ ։

ՏԷՐԿԵԱԼԷ درکاله * Սառն · Պուզ · Նաև նշ" զայն սառն, որ 'ի հոսել ջրոյն 'ի խողովակէ սառուցեալ պաղի · որ և ասի ՏԷՐԿԻՒԼԱԼԷ ։

ՏԷՐԿԵԱՀ درگاه * Սեամ, կամ դուռն Թագաւորաց · Աստանէի Տէվլէթշահանէ · իսկ այլա-բանութբ դուռն ծծպետական բարերարին · Պա-դիշահնէրին Գափուսու ։

ՏԷՐԿԷՀ درگه * Նոյն է ընդ ՏԷՐԿԵԱՀ ։

ՏԷՐԿԻՈՒՆ درکون * Նախ նշանակէ զայն՝ որ ասի Թէրսին դուշ · դէնոփ Քէօրսա ։ 2 · Քլիճ · Սաշագ ։

ՏԷՐ ԿԻՐԻՖԹԷՆ درگرفتن * Ազդել կամ ներգործել · Թէսիր էթմէք ։

ՏԷՐ ԿԻՒՋԱՇԹԷՆ درگذاشتن * Տես ԿԻՒԶԱՇԹԷՆ ։

ՏԷՐ ԿԻՒՋԷՇԹԷՆ درگذشتن * Տես ԿԻՒԶԷՇԹԷՆ ։

ՏԷՐԿԻՒԼԱԼԷ درکلاله * Տես ՏԷՐ-ԿԵԱԼԷ ։

ՏԷՐՀԱԼ درحال * Իսկոյն առժամն ։

ՏԷՐՀԱՄ درهم * Սա նոյն է ընդ բա-ռին ՏԻՐԷՄ, և նշ" անցանող դրամ · Բօխչաթագչէ ։

ՏԷՐՀԷՄ درهم * Հաւաքումն · պարապ-մամբ · Տիւրիւլմիւշ ճէմ օլմագ · վա զի միւչ կամի-ցին առել թէ խորշոմեցոյց զդէմս, Եկօշ պուտրու-շուրդի · ասեն՝ Բուզ փէրհէմ քէշիտ · և առաւել Տէրհէմ նշ" խորշոմումն · Պուրուշուգլուգ · Ա-յլև ցուցանէ վշտացումն · Ինճինմէք · զի յասելն դառ-մեքէ թէ վշտացաւ, ասեն Տէրհէմ շէտ ։

ՏԷՐՀԷՄ ՇԻՒՏԷՆ درهم شدن * Վրշա-տանալ · Ինճինմէք ։

ՏԷՐՀԻՇԹԷ درهشته * Առատաձեռ-նութիւն և պարգև · Ճէօմ Վէ ճէոտ ։

ՏԷՐՀԻՒՅ درهوی * Է միջոյն երկուց կոթողաց կանգնելոց յերկոսին ծայրս ասպարի-զի գնտակախաղուե, որ կոչի Կիօյ խո-չէվկէնի · ուր յերկոսին կողմանս կացեալ հարկանեն ըղ-գուեան Չէվկէն կոչեցեալ փայտիւ, մինչև ան-ցուցանել նդ գդուեան ընդ մէջ վերոյիշեալ կո-թողացն · և որ ոք կարիցէ անցուցանել, նա է որ յաղթող լինի · որ և ասի دره ՏԷՐՀԻԻ · և առկայելս՝ ده Հէ ։

ՏԷՐՂ درغ * Կապ ջրոյ · զոր եդեալ զառաջեաւ ջրոյ՝ արգելուն զհոսանս նորին · Պէնտ ազ ։

ՏԷՐՂԱԼ درغال * Նոյն է ընդ բառիցն ԱՍԱՅԻՇ, և ԱՍՈՒՏԷԿԻ · և նշանակէ հանգիստ և ապահովութիւն ։

ՏԷՐՂԱԼԷ درغاله * Է ձանապարհն այն · որ անցանէ ընդ կիրճս և ընդ լեռինս · Նաև բերդն, որ կայ յայնպիսի տեղիս ։

ՏԷՐՂԱՆ درغان * Է անուն քաղաքի նաև նահանգի միոյ մերձ 'ի Սեմերգանդ · Պէր շէհըր վէ պիր նահիյէնին իսմի տիւր ։

ՏԷՐՂԷՄ درغم * Է անուն տեղւոջ իրիք, ուր լինի գինի ազնիւ և պատուական · և հռչա-կեալ է կոչմամբս՝ Շէրապը տէրղէմի ։ 2 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ ։

ՏԷՐՂԷՇԹ درغشت * Դալարի կամ խաւարտ · Սէպզէվաթ ։

ՏԷՐՃ درج * Սենեակ · Հիւճրէ ։ 2 · Գիր կամ գիծ նկարակերտ · Խուդդէ նագշամէյդը ։

ՏԷՐՄԱՆ درمان * Դեղ · Իլաճ ։ 2 · Հը-

նար. արդ" Չօրէ ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐՄԱՆՏԷ, այսինքն ողորմելի և'ի դրան մնացեալ. Աճիզ վէ գափուտան գօվուլմուշ։

ՏԵՐՄԱՆՏԷ درمانده * Անճարացեալ. Չարէսիզ։ Եւ եթէ իբր բաղադրեալ իմանիցի՝ նշ" 'ի դրան մնացեալ. Գափուտան գօվուլմուշ. և այս և 'ի նոյն նշանակութե վերաբերեալ՝ ցուցանէ անճար և ողորմելի. արդ" عاجز Աճիզ. որ և համառօտմամբ ասի درمنده Տէրմէնտէ։

ՏԵՐՄԱՆՏԵԿԻ درماندگی * Տարակուսութի և անճարութի. Աճիզ վէ պիչարէ օլմագ։

ՏԵՐՄԱՆՏԵՆ درماندن * Անճարանալ. Աճիզ գալմագ։

ՏԵՐՄԱՆՓԵՀԻՑՐ درمان پذير * Դեղընկալ, այսինքն ընդունող դեղոյ. Իլաճ գաբուլ էտէն։

ՏԵՐ ՄԵՆ درمن * (Ներգոյականն դերանուանս Մէն) Յիս. Թուրքերէն Պէնտէ։

ՏԵՐ ՄԻՅԱՆ درميان * 'Ի մէջ. Իչինտէ. զի ասի՝ Տէր մէյանէ սէրիան էյլէտի, էշէ հաւըրէ էշ տէյտէ մի պուլուր։

ՏԵՐ ՄԻՅԱՆ ԱՎԵՐՏԵՆ در ميان آوردن * 'Ի մէջ բերել. Օրթայէ գէթիրմէք։

ՏԵՐ ՄԻՅԱՆԷ ՊԱՇԵՏ درميانه باشد Գրաւ լիցի. Ռէհէն օլա. քանզի 'ի պիտոյանալն գրաւ դնելոյ վն պայմանի կամ այլ ինչ իրի, ասեն՝ Փէլան շէյ տէր մէյանէ պաշէտ. այսինքն այն ինչ իր 'ի միջի լիցի, որ է գրաւ լիցի։

ՏԵՐ ՆԵՃՏ درنجد * Առ ընթեր. Թուր" Գաշ կամ Եան. և արդ" عند Ինտ. զի մինչ կամիցին ասել առ ընթեր այս անուն մարդոյ, ասեն՝ Տէր նէզտէ Ֆէլանի. Թուր" Ֆէլանըն եանընտէ։

ՏԵՐ ՆԵՎԵՇԹԵՆ درنوشتن * Ծալել և ժողովել. Տիւրմէք վէ տէվշիրմէք. որ և ասի ՆԵՎԵՐՏԻՅՏԵՆ։

ՏԵՐՇ درش * Մաւր. Ալ էլիքլի. արաբերէն معلف Մ'ալէֆ։

ՏԵՐ ՇԻՒՏԵՆ درشدن * Մտանել. Կիրմէք։ Եւ Թարգմանի 'ի ներքս լինել։

ՏԵՐՈՒԿ دروك * Բարակ փայտ. Ինճէ օտուն. Հէյշէմ պօրէյսի։

ՏԵՐՈՒՅԵ درويه * Կարկատան, որ կարի 'ի հանդերձս. Եամա։

ՏԵՐՈՒՆ درون * 'Ի ներքս. Իչէրի. որ և ասի ԷՆՏԵՐՈՒՆ։ Ուստի և այն իր՝ որ ունի մէջ և փոր. ասի Տէրունպուր. Թուրքերէն Իչլի գարընլը։

ՏԵՐՈՒՆԷ درونه * Աղեղն բամբակահարի. Հալլաճ եայը։ 2. Պարզապէս աղեղն. Եայ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐՈՒՆ։ 4. Է արմատ ինչ 'ի դեղորէից, ըստ կերպի նմանութե կարճի, որ ասի՝ Տէրունէյի ագրէպի. և արաբայուցեալ կոչի՝ Տէրունէճի ագրէպի։

ՏԵՐՈՒՆԵԿ درونك * Է արմատ ինչ 'ի խոտոյ, որ արաբացուցեալ ասի Տէրունէճ. և քանզի ունի զնմանութի կարճի, նորին աղագաւ կոչի՝ Տէրունէճի ագրէպի։

ՏԵՐՈՒՆՓԵՐՎԵՐ درون پرور * Սիրտ շինող. Կէօնիւլ եափըճը։

ՏԵՐՊԱ دربا * Պէտք. Հաճէթ։ 2. Գլխակոր և կախեցեալ. Նիհիօս վէ ավէյխթէ. որ և ասի ՏԵՐՎԱ։

ՏԵՐ ՊԱԽԹԵՆ درباختن * Նոյն է ընդ բառին ՊԱԽԹԵՆ, որ է խաղալ. Օյնամագ. (հրամայա" Տէրպազ, և ապառնի Տէրպազէտ։)

ՏԵՐՊԱՅ دربای * (համառօտեալ 'ի բառէն Տէրպայիստ) Պիտոյք. Հաճէթ. որ և ասի ՏԵՐՎԱՅ։

ՏԵՐՊԱՅԻՍԹ دربايست * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐՊԱ։ Դարձեալ՝ նշանակէ պիտոյ. Կէրէք օլուր։

ՏԵՐՊԱՆ دربان * Դռնապան. Թուր" Գափուճը. արաբերէն Պէվվապ, նաև Հաճիպ։

ՏԵՐՊԱՇ درباش * Գաւազան կամ տաճկինակ. Տէյնէկ. արաբերէն عصا Ասա։

ՏԵՐՊԱՍ درباس * Տես ԹԱՔԵԱՐ։

ՏԵՐՊԱՐԷ درباره * Տես 'ի բառն ՊԱՐԷ։

ՏԵՐ ՊԱՐԻ درباری * 'Ի միում նուագի. Պիր տէֆատէ։

ՏԵՐՊԵՆՏ دربند * Նախ նշ" զայն տեղին 'ի լերինս և յայլ տեղիս, ընդ որ նեղութբ լինի անցանելն. նաև անձուկ վայրքն 'ի սահմանածայր տեղիս, ուր սահման հատեալ է։ 2. Ցուցանէ զիրն զայն՝ որով կապի դուռն առանց փականաց. արդ" مغلاق Միղլագ. և ըն այսմ նշանակութե բառս այս բարդեալ է, և նշ" դռնակապ։ 3. Է անուն մեծագունի քաղաքի միոջ մերձ 'ի ծովն Կասպիանու. Պէ շէհրի տէմիր գափը։ 4. Անձկագոյն անցք ծովու. որ Թուր" ասի Պօղազ։ 5. Նշ" զհետ լինել իրիք, կամ 'ի փոյթ և'ի հոգ նորին. զի 'ի կամելն ասել՝ թէ այս ոք է զհետ ցանկութե, ասեն Տէր պէնտի շէհվէթ էսթ. և մինչ կամիցին ասել՝ թէ այս ոք լինի 'ի փոյթ և'ի հոգ անձին իւրոյ, այսպէս ասեն՝ Թէ Տէր պէնտի խիշ մի շէվէտ. այս բառ ըստ առաջին նշանակութեանն՝ ասի և Տէրվէնտ։

ՏԵՐՊԵՆՏՓԱՅ دربند پای * Ոտնառութի. (է ասա ինձ որ լինի յոտս.) արդ" Նէգրէս։

ՏԵՐԳԵՍԹԷ دربستہ * Կապեալ. Պաղլանմըշ։

ՏԵՐԳԵՍԹԵՆ دربستن * Դուռն կապել, այսինքն փակել. Գափու եափմագ, եահօտ գափու գափամագ. իսկ մերթ նշ" ներփակապել. Պաղլամագ. (հրա" Պեսթ, և ապառնի Պեսթեմ։)

ՏԵՐԳԵՏԵՐ دربدر * Դրանէկ աշքարք. Գափու գափու քէշէն տիլէնճի։

ՏԵՐ ՊԵՐ دربر * 'Ի վերայ. արդ" Աչէյէ։

ՏԵՐ ՊԵՐԱՊԵՐ دربرابر * Ցանդեպ կամ յանդիման. Գարշու. Մուգապիլ։

ՏԵՐՍԱԽԹԵՆ درساختن * Ցարմարութիւն առնել. Ույղունլուգ էյլէմէք. (հրամայական Տէրսազ, և ապառնի Տէրսազէմ։)

ՏԵՐՍԱՐ درسار * Նոյն է ընդ ՏԵՐԿԵԱՀ։

ՏԵՐՍԱՐԷ درساره * Դուռն բերդի, Գալէ գափուսը. Եւ որմ, որ քարշեալ է զառաջեաւ բակի. Նաև փարագոյր դրան տան, զոր առնեն 'ի տախտակէ. Գափու փէրտէսի։

ՏԵՐՎԱ دروا * Նշա" վա կոր ինչ յետ մնացեալ՝ թէ մարդ և թէ այլ իր. Պօշլանմըշ։ Ոմանք մեկնեն զբաղս զայս կախեալ. Ասըլմըշ։ Եւ ոմանք մեկնեն՝ թէ է նոյն ընդ բառիցն ՍԵՐԿԻՐՏԱՆ և ՍԵՐԿԻՐՉԹԷ։ Եւ այլք ասեն նոյն զօլ ընդ բառիցն ՆԻԿՈՒՆ, և ՊԱԶԿՈՒՆԷ։ Այլև նոյն է ընդ բառին ՏԻՐՊԱ, որ է պէտք. Հաճէթ. որ և ասի ՏԵՐՎԱՅ։

ՏԵՐՎԱԶ درواز * (համառօտեալ 'ի բառէն Տէրվազէ) Դուռն մեծի բակի. Պէօյիւք հավլի գափուսը։ (Է բարդեալ 'ի բառիցս Տէր, որ է դուռն. և Վազ, այսինքն Պազ, որ է բաց։) Եւ քանզի այսպիսի դուռն միշտ բաց մնացեալ ոչ փակի, այսպէս անուանակոչեալ է։

ՏԵՐՎԱԶԷ دروازه * Է դուռն այն՝ որ լինի 'ի մուտս քաղաքի 'ի բերանս պողոտայից, որք հանապազ բաց են, և մինչև ոչ պիտոյանայ, ոչ փակին. և կոչի այն Տէրվազէի չէհր. և քանզի 'ի նոյն տեղւոջ վաճառողք նստեալ՝ տուրևառութիւն առնեն. և աղքատք ևս ժողովեալ անտանօր մուրանան. Տէրվազէ բառս նշանակէ ևս մոյր կամ մուրողութիւն. Տիլէնճիլիք։

ՏԵՐՎԱԶԷ ՔԵՐՏԵՆ دروازه کردن Մուրանալ. Տիլէնմէք։

ՏԵՐՎԱԶԻԵԱՆ دروازیان * Այսինքն այնք՝ որ վերաբերին առ Տէրվազէ. և յատկացեալք են նմա։

ՏԵՐՎԱԶՊԱՆ دروازبان * Պահապան Տէրվազէ դրանց թաղից. Մահալլէ պէկճիսի։ Եւ դռնապան բակից. Հավլի գափուճիսի. զի Տէրվազէ նշանակէ զդուռն թաղից և բակից. և ածանցեալ է պահպանական մասնկամբս Պան. վա որոյ 'ի բաղադրել մասնկանն, տառն Է՝ 'ի բաց ընկեցեալ է։

ՏԵՐՎԱԺ درواژ * Նոյն է ընդ բառիցն ՍԵՐԿԵՐՉԹԷ և ՍԵՐԿԵՐՏԱՆ և ՍԵՐՆԻԿՈՒՆ. և ՏԵՐՊԱՅԻՍԹ։

ՏԵՐՎԱԽ درواخ * Այն ոք՝ որ նորոգ դարձեալ է 'ի հիւանդութենէ յառողջութիւն, բայց ոչ է կատարելապէս առողջացեալ. որ արդ" ասի نقه Նոգէհ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼԻՑՐ. 3. Սաստկութիւն և ուժգնութիւն. Շիտտէթ։ 4. Ամուր և հաստատ. Մէհքէմ։ 5. Առողջութիւն, կամ ողջութիւն. Տիւրիւսթլիւք։ 6. Ուղղութիւն. Բաստլըգ։ 7. Սոյգ կամ հաւաստի. զի ասի՝ Կիւմանըմ տիր դէ գէօնիւլի տէրվախ էսթ, այսինքն կարծիք իմ յայն ոք սոյգ է. Կիւմանըմ գէօնիւլէ տօղրուտուր տէյիւր։

ՏԵՐՎԱՀ دراوه * Նոյն է ընդ ՏԵՐՎԱ։

ՏԵՐՎԱՅ دروای * Նոյն է ընդ ՏԵՐՊԱՅ։

ՏԵՐՎԱՅԻՍԹ دروایست * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐՊԱՅԻՍԹ։

ՏԵՐՎԱՆԷ دروانه * Խփանկ. Թուրքերէն Քէթէէն։

ՏԵՐՎԱՍ درواس * Է փայտն այն՝ որ դնի յետոյ. Գափու արգասընէ գօյուլան տայագ. արաբերէն Տէրգուս։

ՏԵՐՎԵՅ دروی * 'Ի նմա. Անտէ։

ՏԵՐՎԵՆՏ دروند * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի քաղաքացն Իրանու. Պիր մէմլէքէթ ատը տըր։ 2. Է անուն դեղոյ իրիք. Պիր տէրմանըն ատը տըր։ 3. Կապ դրան կամ փականք. արաբերէն Մըղլագ։ 4. Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐՊԵՆՏ։

ՏԵՐՎԻՅԶԷ درویزه * Նոյն է ընդ բառին ՏԵՐԵՈՒԶԷ. և նշ" մուրողութիւն. Տիլէնմէք։

ՏԵՐՎԻՅՇ درویش * Նշ" զայն ոք, որ ոչ է ստացեալ իր ինչ յիրացն աշխարհիս. Ճէհէնն թէրքէթմիշ պիր շէյէ մալիք օլմայան։

ՏԵՐՎԻՅՇԱՆԷ درویشانه * Այն ամ՝ որ առ տերվիշն վերաբերի։

ՏԵՐՏ درد * Ցաւ. Թուրքերէն Աղրը. և արաբերէն وجع Վէճա։ 2. Տանջանք, կամ վիշտ. Ռէնճ, վէ չէհտէթ։

ՏԵՐՏԱ دردا * (միջարկութիւն, որ 'ի ողբալ մուտ 'ի գործ ածի.) Աւաղ. Հայֆա՛ վէ տէրտէն՛։

ՏԵՐՏԱԼՈՒՏ دردالود * Ցաւագին. Տէրտլի։ (Եւ թարգմանի ցաւաշաղախ։)

ՏԵՐՏԱԽ درداخ * Նոյն է ընդ ՏԵՐՎԱԽ։

ՏԵՐՏԱՄԻՅԶ دردآمیز * Ցաւախառն. Տէրտ իլէ գարըշմըշ։

ՏԵՐՏԱՏԷ ورداده * Տե՛ս ՏԵՐՋԱՏԷ.

ՏԵՐՏԱՏԷՆ وردادن * Նոյն է ընդ բային ՏԱՏԷՆ, որ է տալ. Վէրմէք:

ՏԵՐՏԱՐ وردار * Է ծառն այն, որ կոչի Թուրքերէն Գարա աղաճ:

ՏԵՐՏԷՄԻՑՏԷՆ وردميدن * Փչել. Իւֆիւրմէք. (հրամայական Տէրտէմ, և ապառնի Տէրտէմէմ:) Եւ նոյն է ընդ բային ՏԷՄԻՑՏԷՆ:

ՏԵՐ ՏԵՐՈՒՆ وردرون * 'Ի մէջ. զի ա֊ սի՝ Տէր տէրունէ տն, այսինքն 'ի մէջ այնորիկ. Անըն իչինտէ:

ՏԵՐՏԹԵՐ وردتر * Ցաւագին. Ղայէթ տէրտլի:

ՏԵՐՏԻՋԻՀ وردزه * Երկուորք, այսինքն ցաւ ծննդեան. Էվլատ վիւճուտէ կէլմէրքէն տոդ֊ ղուղն աղըրըսը: 2. Է անուն ինչ՝ որ յառաւել է կա֊ նանց. որ արաբ՝ ասի وجع رحم Վէճաւ րահմ:

ՏԵ՛ՐՏԻՆԱԽԻՒՆ وردناخن * Է անուն իմն՝ որ լինի յեղընգան. Թուրքն՝ Դըրնագ աղրըսը:

ՏԵ՛ՐՏԻ ՉԵՇՄ وردچشم * Ցաւ աչաց. Կէօզ աղըրըսը:

ՏԵ՛ՐՏԻ ՍԵՐ وردسر * Գլխացաւութիւն. Պաշ աղըրըսը:

ՏԵ՛ՐՏԻ ՍԻԼ وردسل * Բարակացաւք. (է խոց իմն, որ գոյանայ 'ի թոքի, և՛ի վախճանի զտէր իւր սպանանէ.) Ինճէ աղըր:

ՏԵ՛ՐՏԻ ՍԻՅԱՀ وردسياه * Է անուն այն՝ որ ըստ բժշկաց արաբերէն կոչի Հէմմօյէ մէհրիգէ. և է սա անուն իմն դժուարին:

ՏԵՐՏ ԽՕՐՏԷ وردخورده * Ցաւակիր. Տէրտ օղըրմիշ:

ՏԵՐՏՄԷՆՏ دردمند * Ցաւագար. Տէրտլի. որ և կրճատեալ ասի وردمن Տէրտմէն:

ՏԵՐՏՆԱՔ دردناك * Տե՛ս ՏԵՐՏՄԷՆՏ.

ՏԵՐՏՈՒԽԹ وردوخت * Առուխս. Թուրքն՝ Սէօզ աղճ. և պարսկերէն նաև Կիւֆթ֊ ճէօս. որոյ բայն լինի Տէրտուխթէն:

ՏԵՐՏՈՒՍԻՑՏԷՆ وردوسيدن * Նշա֊ նակէ կպչել. Եափըշմագ:

ՏԵՐՏ ՔԵՐՏԷՆ دردكردن * Ցաւել. Աղըրմագ.

ՏԵՐՐ ورّ * Մարգարիտ. Պէօյիւքինճէն տէնէ֊ զի. որոյ մի տեսակն ասի՝ ورّ كوكبى Տէրրի քէվքէպի. և լինի 'ի բարձր հովանոց վայրս, և ունի պատուէ

հուշակեալ. և կոչի Թուրքերէն Այտա փարէ, այսինքն արշաւթութ:

ՏԵՐՐԱ ورّا * Մոր, այսինքն պտուղն մորենւոյն. Պէօյիւրինճէն եէմիշի:

ՏԵՐՐԷՍԻՑՏԷՆ وررسيدن * Ժամանել. Իրիշմէք. (հր՝ Տէրրէս, և ապա՝ Տէրրէսէմ:)

ՏԵՐՓԷՀԼՈՒ درپهلو * Առընթեր. Եանընտէ:

ՏԵՐՓԷՑ دربى * Զհետ, կամ վրա. զի ա֊ սի՝ Տէր քէյ աղըրի էքէրտէլէր նէյամէնտ:

ՏԵՐ ՓԷՑ ՐԷՖԹԷՆ دربى رفتن * Զհետ երթալ, որ է հետևիլ. Թուրքերէն Ույմագ:

ՏԵՐ ՓԷՍ درپس * Ցետկոյս. Արտ. զի ասի՝ Տէր քէսի տէյվէր, որ է յետկոյս որմոյ:

ՏԵՐՓԻ درپى և ՏԵՐՓԻՀ, նաև ՏԵՐ֊ ՓԻՑՆ * Մասն կարկատանի, զոր 'ի հանդերձս կարեն. Փարչէ եէ եամալը տէքէրլէր:

ՏԵՐՓԻՑՇ درپيش Ցառաջկոյս. Էօնտէ.

ՏԵՐՓԻՑՉ دربيچ * Է այն տախտակ որմն առաջի դրանց 'ի ներքուստ, զի մի՝ արտաքուստ ներքինն բակն երևեսցի, և մտանողքն ընդ այն դուռնն ոլորաւել 'ի ներքս մտանեն 'ի տուն անդր: (Եւ Թարգման՝ պատոյտ դուռն. Տօլաշըգ գափուսու:)

ՏԵՐՓԻՑՉԻՑՏԷՆ درپيچيدن * Ներ֊ փաթութել. Սարմագ. (հրամայական Տէրփէյչ. և ապառնի Տէրփէյչէմ:)

ՏԵՐՔԷՆԱՐ دركنار * (է ներգոյականն քէնար բառին.) 'Ի գրկի. Գուճագտէ: 2. Ցեզեր. Գըրըղտէ:

ՏԵՐՔԷՇԻՑՏԷՆ دركشيدن * 'Ի ներքս քարշել. Իչէրի չէքմէք. որպ և Պէրտէչէյմէն՝ նշանակէ վերաքարշել. Եուգարը չէքմէք:

ՏԵՐՔԷՐՏԷՆ دركردن * 'Ի ներքս առ֊ նել, որ է մուծանել. Իչէրի գօյմագ. (հրամայ֊ ական՝ Տէրքէրտ, և ապառնի Տէրքէրտէմ:)

ՏԵՐՖԷՆՃԷՔ درفنجك * Է ծանրութիւն այն, որ լինի 'ի ննջել ուրուք 'ի քուն հանդըր֊ տեան. Թուր՝ Աղըր պասմագ. և արա՝ Քէապուս:

ՏԵՓԱՑԷ دريا * Տե՛ս ՏԷՊԻՑՐԻՍԹԱՆ:

ՏԵՔ دك * Են այն լերինք և դաշտորայք, որք թափուր և ապալեր են 'ի դալարեաց և՛ի ծա֊ ռոց. և յայտնանէ է, զի թէ մարդոյ ուրուք գեր֊ ծանիցին հերք և մօրուք և պեխք՝ Տէքչէտէ ա֊ սեն նմա: Դարձեալ՝ բառս Տէք՝ շարակցեալ երբեմն ընդ ձայնիս Լէք, ասի Տէք լէքէք. և նշանակէ անշահ և անօգուտ խօսակցութիւն. Աֆտ֊ գէ՛ միտահաղէն:

ՏԵՔՋԷՏԷ دكزده * Նշանակէ զայն

ոք՝ որոյ մօրուքն և պեխն գերծեալ իցէ. Սագագ վէ պըյըգսըզ օլան ատէմ.

ՏԵՔԵՆ تكن, * Աշտարակ, որ կայացեալ է ՚ի գագաթան լերին. Տաղ թէփէսինտէ օլան գուլլէ.

ՏԵՖ دف, Դափ. Թուր" Տէֆ, Նաև Տէֆ.

ՏԵՖՉԵՔ دفچك, * Թանձր և ստուար իր. Եօղուն վէ գալըն նէսնէ.

ՏԵՖԵՔ دفنك, * Նպաստակ. Նիշանէ Եէրի. որ և ասի ՀԵՏԵՖ.

ՏԵՖԹԵՐ دفتر, * Տումար. 2. Ցուցանէ զայնպիսի իր, ուր գրին անուանք.

ՏԵՖԹԵՐՏԱՐ دفتردار, * Համարակալ. Տէֆթէր տուտուճու. Այս բառ եղեալ է անուն ՚ի աէրութեանն Օսմանականաց՝ վերակացուաց և հաւաքողաց արքունի գանձուն. որ և ասի دفتری ՏԵՖԹԵՐԻ.

ՏԵՖՆՈՒՔ دفنوك, * Ծածկոյթ Թամբի. Ղաշիյէ. էյէր էօրթիւսիւ. որում Թուրքերէն Եափուգ ևս ասեն.

ՏԻ دی, * Երեկ. Տիւն. արպ" امس Էմս.

ՏԻԶ دز, * Բերդ կամ ամրոց. Գալէ. արաբերէն حصار Հիսար. և չէղաթայ" Գուրղան.

ՏԻԶԵՆՏԻՅԱ دزندیس, Տես ՀԵՄԱՆԱ.

ՏԻԶՂԱԼԵ دزغاله, * Աշտարակ. Գուլլէ.

ՏԻԶՄԱՆ دزمان, * Այս բառ ասի զիրէ ինչ՝ որ խոշորութեամբ և Թանձրութեամբ նորին. Պիր նէսնէնին իրիլիկինտէն վէ գալընլըղընտէն քինայէ տիւր. Եւ է սա բարդ ՚ի բառէս Տէզ, և ՚ի հրամայականէ Մանտէնտէն բային. և Թարգ" բերդանման. Գալէյէ պէնզէյէն. որ և ասի ՏԻԺՄԱՆ.

ՏԻԶՄԵՆԻՇ دزمش, * Այս բառ ՚ի գործ ածի ՚ի նշանակել զմեծութիւն, զամրութիւն, և զհաստատութիւն իրի ինչ. զի Տէզ՝ նշանակէ բերդ, Գալէ. և Մէնէշ՝ բնութիւն, Դապիյաթ.

ՏԻԶՏԱՄ دزدام, * Բանտ՝ որ է ՚ի բերդի, և արգելանոց. Գալէտէ օլան զինտան, վէ Հապիսխանէ. (Եւ Թարգմանի բերդորոգայթ.)

ՏԻԶՏԱՐ دزدار, * Բերդակալ, բերդապահ. Մուհաֆըզը գալէ. (Է բարդ ՚ի բառէս Տէզ, և ՚ի Տար հրամայականէ Տաշթէն բայէն.)

ՏԻԺ ژ, * Վատ, յոռի. Պէտ. Էարամազ.

ՏԻԺԱԼՈՒՏ ژالود, * Տես ՏԻԺԱՊԱՏ.

ՏԻԺԱԿԵԱՀ ژاکه, * Բարկացեալ և տխուր կամ երկիւղագին. Ղազապլը վէ գէտէրլի. 2. Զարաբարոյ, դաժան. Պէտխույ վէ Սէրթ. որ և ասի ՏԻԺԱԿԵՀ, և ՏԻԺԿԵԱՀ.

ՏԻԺԱԿԵԱՄ ژاکام, * Ժուժկալ. Փէրհիզքեար. որ և ասի ՏԻԺԿԵԱՄ.

ՏԻԺԱԿԵՈՄԵ ژاکامه, * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԺԱԿԵԱՀ. որ և ասի ՏԻԺԿԵԱՄԵ, և ՏԻԺԿԵՄԵ. և այլուր մեկնի նոյն լինել ընդ բառին ՏԻԺԱԿԵԱՄ.

ՏԻԺԱՀԵՆԿ ژاهنك, * Զարաբարոյ և չարագործ. Պէտխույ վէ պէտէֆէլ. 2. Վատախորհ. Եարամազ գաստ էտիճի.

ՏԻԺԱՀԻՆՃ ژاهنج, * Զարաբարոյ և չարագործ. Պէտխույ վէ պէտէֆէլ. 2. Զարախորհ. Եարամազ գաստ էտիճի. որ և ասի ՏԻԺԱՀԵՆՔ. 3. Նետ սրընթաց. Թիզ ըլնէն օգ.

ՏԻԺԱՊԱՏ ژاباد, * Ցասուցեալ. Խշմնաք, Ղազապնաք.

ՏԻԺԵԿ ژك, * Թաշկինակ. Մանտիլ. որ և ասի ՏԵՍԹԱՐՁԵ.

ՏԻԺԵՄ ژم, * Տրտում և տխուր. Ղամգին. 2. Ահարկու և ցասուցեալ. Մէհիպ վէ ղաղապնաք, որ Թէ ՚ի մարդն և Թէ յայլ կենդանիս ՚ի գործ ածի. զի ասի՝ Շիրի Ժէժէմ, որ է ցասուցեալ առիւծ. 3. Թարշամեալ և խորշոմեալ. Սօլմուշ վէ պուրուշմուշ.

ՏԻԺԵՄԹԵՐ ژمتر, * Տխրագին. Ղամ քին շամկին.

ՏԻԺԵՄՇԻՒՏԵՆ ژمشدن, * Տխրել. Ղամնաք օլմագ.

ՏԻԺԵՆՏ ژند, * Զարաբարոյ և ցասուցեալ. Պէտխույ վէ ղաղապնաք.

ՏԻԺԻՅՆԵ ژینه, * Հերիւն. Պիզ. որ և ասի ՏԻՇԵՄ.

ՏԻԺԻՔ ژك, * Նշ" զայնպիսի չուան, որ ՚ի սատափկ ոլորիլն՝ ինքնին հանգոյց լինի. Ուզուն՝ ինի չէյապ գըվրըլմէտէ, քէնտիլիկինտէն տիւյէ-գուլուր.

ՏԻԺԼԵ ژله, * Տես ՏԻՃԼԵ.

ՏԻԺԽԻՅՄ ژخیم, * Դժխեմ (որ է ծագեալ յայս Տէժխէմ բառէս) չարաբարոյ. Պէտխույ. (Է բարդեալ ՚ի բառիցս Տէժ, որ է չար կամ յոռի. Պէտ, եարամազ. և Խէյմ, որ է բարք, այսինքն խույ.) 2. Սպանող կամ դահիճ, որ է ճէլլատ.

ՏԻԺԿԵԱՄ ژکام, * Տես ՏԻԺԱԿԵԱՄ.

ՏԻԺԿԵՄԵ ژکمه, * Տես ՏԻԺԱԿԵԱՄԵ.

ՏԻԺՀԻՒԽԹ ژهخت, * Տես ՚ի ներքոյ ՏԻԺՀԻՒԽԹՔԵՆԵԿ.

ՏԻԺՀԻՒԽԹ ՔԵՆԵԿ ژهخت كنك, Երուսաղէմ. Գուտուսի շէրիֆ. արպ" Պէյթիւլմուգ

գաւաթէս · որ և ասի ՏԻԺՀԻՒԽԹ , ՏԻԺՀՈՒԽ , ՏԻԺՀՈՒԽԹ , և ՏԻԺՀՈՒԽԹՔԷՆԷԿ ։

ՏԻԺՂԱԼԷ دژغاله * Տե՛ս ՏԻՋՂԱԼԷ ։

ՏԻԺՄԱՆ دژمان * Տե՛ս ՏԻՋՄԱՆ ։

ՏԻԺՄԷՆԻՇ دژمنش * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՋՄԷՆԻՇ ։

ՏԻԺՊԻՒՐՈՒՏ دژپرود * Ցասուցեալ և չարաբարոյ · Խըշըմնագ վէ դէրպիյէսիզ ։

ՏԻԺՓԷՐԱԶ دژپراز * Ցասուցէլ · Խըշըմլանմըշ · զի ասի՝ փէշէնկի թէճէլերդէն թէյզ դէր ջիւնօհ ։

ՏԻԺՓԻՅՄ دژپیم * Խոյլ · Թուրքերէն Պէչ · արաբերէն فدوو

ՏԻԼ دل * Սիրտ · Եէօրէք · Թուրքերէն Կէօնիւլ · արաբերէն قلب Գալպ · որ և ասի ԿԻՐ , ՄԷՆ , և ՃԻՆԻՅՊԷ ։

ՏԻԼԱԶԱՐ دلآزار * Նեղիչ կամ վիրաւորող սրտի , և կամ անողորմ և խստասիրտ ։

ՏԻԼԱԶԻՒՐՏԷ دلآزرده * Վիրաւորեալ սրտիւ · Ինճինմիշ ։

ՏԻԼԱԿԷԱՀ دلآگاه * Խոհեմ կամ մտացի · որ և ասի دلآگه ՏԻԼԱԿԷՀ ։

ՏԻԼԱՄ دلام * Աշտէ , որ է փոքր գեղարդն , զոր հնդիկք ՚ի ձեռս կալեալ՝ ձգեն առ թշնամին որպէս աշտէ , և է առ նոսա յոյժ ծանուցեալ իմն · Քիւչիւք նէյզէ ։

ՏԻԼԱՇՈՒՊ دلاشوب * Է անուն ծառոյ իրիք · (որ յոյժ կչռակի լինի և վայելչահասակ , որոյ տերևքն ելանեն ՚ի տակս ճիւղոյ նորին · և բուսանի յաճախ յափունս ջրոյ · տերևն սորա ունի պճոտ սուր , որ և ՚ի գործ ածի ՚ի դեղորայս ինչ · և մանաւանդ ախտի ջրգողութե յոյժ օգտակար է ·) Պիր աղաճ ատը տըր ։ Իսկ ըստ բառին նշանակութեան՝ վրդովիչ սրտի ։

ՏԻԼԱՍԱ دلاسا * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼԱՐԱՄ ։

ՏԻԼԱՎԷՐ دلاور * Սրտեայ , զօրեղ կամ ուժեղ · կորովի , քաջ · Եէօրէքլի · պէհատըր ։

ՏԻԼԱՎԷՐԹԷՐ دلاورتر * Կորովագոյն կամ քաջագոյն · Ղայէթ պէհատըր ։

ՏԻԼԱՎԻՅԶ دلاویز * Այս բառ ասի գեղեցկաց , և Թարգմանի կախող սրտի · այսինքն զորս կախի սիրտն վն կանթոցին և խանձարկած գուրգոյն , և նմանութե իմն բաց ՚ի գեղեցկէ , ասի և զայլոց իրաց · Ալէմի մէհպուպ թէր , կէօնիւլ ալըճը նէսնէլէր ։

ՏԻԼԱՏ دلاد * Նոյն է Է բառին ՏԱՄԱՏ ։

ՏԻԼԱՐԱՄ دلارام * Հանգուցիչ սրտի · Կէօնիւլ փէնչէնտիրիճի ։

ՏԻԼԷ دله * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼ ։

ՏԻԼԷՆԿԻՅԶԱՆ دلانگیزان * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ · Պիր չալկը ատը տըր ։

ՏԻԼԷՖԿԷԱՐ دلافگار * Խոցեալ կամ վիրաւորեալ սրտիւ · Եէօրէկի եարէլի ։

ՏԻԼԹԷՆԿ دلتنگ * Նշանակէ նեղասիրտ · Կէօնլի տար ։

ՏԻԼԹԷՆԿ ՇԻՒՏԷՆ دلتنگ شدن Նեղանալ · Տարըլմագ ։

ՏԻԼԹԷՇՆԷ دلتشنه * Սիրտն այրած · վայ և ծարաւի · Եէօրէկի եանմըշ , վէ սուսամըշ ։

ՏԻԼԻՅՐ دلیر * Քաջ , կամ կորովի · Պէհատըր ։

ՏԻԼԻՅՐԱՆԷ دلیرانه * Քաջապէս կամ կորովակի · Պէհատըրճէ ։

ՏԻԼԻՅՐԹԷՐ دلیرتر * Կորովագոյն կամ քաջագոյն · Զիյատէ պէհատըր ։

ՏԻԼԻՅՐԻ دلیری * Կորովութիւն կամ քաջութիւն · Պէհատըրլըգ ։

ՏԻԼԻՅՐՎԱՐ دلیروار * Նշանակէ արիաբար · Պէհատըր կիպի ։

ՏԻԼԽԱՀ دلخواه * Այսինքն հայցուած սրտի , և որ ըստ հաճոյ իցէ բնութ · Կէօնիւլ իսթէտիկի · որ և ասի دلخواست ՏԻԼԽԱՍԹ ։

ՏԻԼԽԱՍԹԷ دلخسته * Վիրաւորեալ սրտիւ · Եէօրէկի եարէլէնմիշ ։

ՏԻԼԽԻՐԱՇ دلخراش * Ճանկող սրտի · Եէօրէք թըրմալայան ։

ՏԻԼԽՕՇ دلخوش * Նոյն է ընդ բառին ԽՕՇՏԻԼ · որոյ վերացեալն լինի دلخوشی ՏԻԼԽՕՇԻ ։

ՏԻԼԿԻՅՐ دلگیر * Թարգմանի ըմբռնող սրտի , այսինքն նեղութե կամ արգելութե առնող սրտի · Կէօնիւլ տարալըճը , եանի կէօնիւլէ ինկիլիւդ վէրիճի ։

ՏԻԼՃՈՒ دلجو * Այն իր՝ որ հաճոյ և ընդունելի է սրտի · Օւնէսնէ քի կէօնիւլ սէվէ ։

ՏԻԼՄԱՊ دلماب * Նշ" զայն Թանձրացեալ կաթն , զոր եռացուցեալ են վասն առնլոյ զսերն նորա · Գայմաղը ալընմըշ սիւտ՝ չօգ գայնամըշ գօյու սիւտ ։

ՏԻԼ ՄԻ ՏԱՏ دل میداد * Հաճեալ էր ·

Ուլուճ էօլ. (Թարգմանի սիրտ տալը։)

ՏԻԼ ՆԻՇԱՆ دلنشان, * Նոյն է ընդ բառին ՏԻԼՆԻՇԻՅՆ։

ՏԻԼ ՆԻՇԻՅՆ دلنشین, * Նշանակէ զայն իրն՝ զոր սիրտն ընդունի. (և Թարգմանի Նըստող ՚ի սրտի. Կէօնիւլէ օթուրըճի։)

ՏԻԼՆԻՒՎԱԶ دلنواز, * Ողոքիչ սրտի. Կէօնիւլ օխշայըճի. այսինքն իր՝ որ սրտմտիւր է և հաճոյական. զի ասի՝ Շահէ տիլնիւվազ, և Եարէ տիլնիւվազ. (և է բարդ ՚ի հրամայականէ Նիւվազիշէն բային, որ լինի Նիւվազ։)

ՏԻԼՇԱՏ دلشاد, * Ուրախասիրտ. արպերէն Մէսրուր եուրէքլի. որ և ասի ԽՕՇՏԻԼ, և ՏԻԼԽՕՇ։

ՏԻԼՇԻՒՏԷ دلشده, * Սրտագնաց, այսինքն սիրտն գնացեալ. Կէօնլէ իչմիշ, որ է առեալ սիրահար։

ՏԻԼՇԻՔԷՍԹԷ دلشکسته, * Սրտակոտոր. Գօնլի Գըրըգ։

ՏԻԼՊ دلب, * Սօսի ծառ. Չինար աղաճի. որ և ասի ՏԻԼՔ։

ՏԻԼՊԷՆՏ دلبند, * Կապեալ ընդ սրտի. Կէօնիւլէ էլէ պաղլանմըշ, որով խնամի ՚ի սրտէ սիրեցեալ. զի ասի՝ Փէրզէնտի տիլպէնտ, այսինքն սիրական կամ սիրելի որդի։

ՏԻԼՊԷՍԹԷ دلبسته, * Կապեալ սրտիւ ընդ ումեք, որով խնամի ՚ի սրտէ սիրող։

ՏԻԼՊԷՍԹԷԿԻ دلبستگی, * Է վերացեալն բառին ՏԻԼՊԷՍԹԷ։

ՏԻԼՊԷՐ دلبر, * Գեղեցիկ. Մահպուպ։ (Եւ Թարգմանի սրտառար, այսինքն տանող սրտի սիրահարին. Կէօնիւլ էլէն ալըճը։) Զոր ամենք մեկնեն նշանակել ստացող սրտի, իբր Պէրէտէլ. Կէօնիւլ մէյլէտի. որոյ ՚ի լինելն անուն՝ յառաջացուցին նախադաս եղեալ՝ տասցաւ Տէլպէր. և ասի Թէ զարդէ և Թէ զիգէ։

ՏԻԼՌՈՒՊԱ دلربا, * Սրտախլիլ. Կէօնիւլ գափըճը. որ և ասի ՏԻԼՌՈՒՊԱՅ։

ՏԻԼՍԻԹԱՆ دلستان, * Է բառ ինչ, որ ասի զգեղեցկաց. և Թարգ՝ սրտառու. Կէօնիւլ ալըճը. և է Սիթանտ այս՝ հր՝ Սիթէտէն բային։

ՏԻԼՍՈՒԶ دلسوز, * Այրող սրտի. Կէօնիւլ եագըճը. և ասի զգեղեցկաց. և է բարդ ՚ի բառէս Տէլ, և ՚ի հրամայականէ Սուխթէն բային, որ լինի Սուզ. ասի և զայլմէ, որ Ղէմի տէլսուզ։

ՏԻԼՍՈՒԽԹԷ دلسوخته, * Այսինքն այրած սիրտ. Եանմըշ եիւրէք։

ՏԻԼՏԱՏԷ دلداده, * Այսինքն սիրտ տուեալ. Կէօնիւլ վէրմիշ։

ՏԻԼՏԱՐ دلدار, * Է մականուն ինչ և ասի զգեղեցկաց. և նշանակէ սրտակալ, իբր Թէ կալնող զսիրտ սիրահարին. որ ասի Թուրքերէն Կէօնիւլ թութըճը։ Դարձեալ բառս Տէլտար՝ նշ՝ սրտեայ, որ է կորովի. արպերէն Շէճաի։

ՏԻԼՏՈՒԶ دلدوز, * Կարող սրտի. Եիւրէք տէլէճի. զի ասի՝ تیردلدوز Թիրի տէլտուզ. նետ սրտակար, այսինքն է ծակող սրտի։

ՏԻԼՐԻՅՇ دلریش, * Վիրաւորեալ սրտիւ. Քէտէրտէն եիւրէկի աճըեան։

ՏԻԼՓԷԶԻՅՐ دلپذیر, * Զինչ և իցէ իր՝ որում հաւանի, կամ ընդ որ հաճի սիրտն, այն Տէլփէզիր կոչի. Կէօնիւլ ճէքէն խօշէ նէսնէ։ (Եւ է բարդեալ ՚ի բայէն Փէզիրուֆթէն։)

ՏԻԼՓԷՍԷՆՏ دلپسند, * Հաճոյ և ընդունելի սրտի զի՛նչ և իցէ. Դիւզէ մուվաֆըգ կէլէն հէր նէ՛ էօլէ։

ՏԻԼՔԷՇ دلکش, * Սրտաքարշ, այսինքն քարշող սրտի. Կէօնիւլ չէքիճի։

ՏԻԼՔԻՒՇԱ دلگشا, * Բացող սրտի, կամ լաւ բարդութիւն՝ սրտաբաց. Կէօնիւլ աչըճը. ասի Րավզի տիլքիւշա, և Գասրի տիլքիւշա, և Նէշէմէ տիլքիւշա. որ և ասի ՏԻԼՔԻՒՇԱՏԷ։ Եւ ևս Տիլքիւշա՝ է պարտէզ մի կայացեալ իբր երիւք քառորդօք բացակայ ՚ի Շիրազ քաղաքէ, լի՛ անհնման չինուածովք յարկաց կերտեցելովք ՚ի ժամանակս Աթապէկեան արքայից. յորոյ ՚ի վերուստ կողմանէ գետ մի ընթացեալ հոսի ընդ մէջ պարտիզին, որ յո՛ւմ վերելս իւր ունի աւազան մի գեղեցիկ. և ՚ի մէջ նոյին գոն անհամար ձկունք, զորս ոչ ոք ըմբռնէ՝ թէ են սոքա ձկունք Շէյխ սատիին. քանզի գերեզման Շէյխ սատի բանաստեղծին՝ է ՚ի մօտ ական վերոյիշեալ գետոյն. որ էր հայրենեօք ՚ի Շիրազ քաղաքէ, և մեռաւ ՚ի Թուականի հիճրէթին 691։ Եւ է սա հեղինակն Պուսթան և Կիւլիսթան գրոց. Պիր պաշգէ ասըր։

ՏԻԼՖ دلف, * Սօսի. Չինար աղաճի. որ և ասի ՏԻԼՊ։

ՏԻԼՖԻԿԵԱՐ دلفگار, * Տրտում, և տրխուր, և վիրաւորեալ սրտիւ. Կէօնլի մահզուն, վէ եարալը մէճրուհ։

ՏԻԼՖԻՐԻՅՊ دلفریب, * Սրտի խաբող. Կէօնիւլ ալդաթըճը. և ասի զգեղեցկաց։

ՏԻԼՖԻՒՐՈՒԶ دلفروز, * Վառող սրտի. Եիւրէք եագըճը։

ՏԻԿԷՐ دگر, * Միւս. Պիր պաշգա. նաև նշ՝ այլ. Դիյէրի. որ և գրի ՏԻՅԿԷՐ։

ՏԻԿԷՐԿԻՈՒՆ دگرگون, * Տես ՏԻՅԿԷՐԿԻՈՒՆ։

ՏԻԿԵՐԳԱՐ دیگربار, * Միւսանգամ. Պիր քէրրէ տահա։

ՏԻԿԵՐԳԱՐԷ دیگرباره, * Նոյն է ընդ վերնոյն։

ՏԻՀ ده, * Գիւղ. Թուր" Քէօյ. և արք" Գարիէ. որ և գրի ՏԻՅՀ։ 2. Է հրա" Տաճկն բային. որ և բարդի ընդ քէրմանթիճ, այսինքն հրամանատու։ 3. Նշանակէ հայր. Որդ. պէյլէն։

ՏԻՀԱՋ دهاز, * Տեղի գեղջ. Քէօյ էլի. որ գոլով նախագոյն գիւղ, յետոյ անցմամբ ժամանակաց աւերեալ և քայքայեալ լիցէ. որ և գրի ՏԻՅՀԱՋ։

ՏԻՀԱՆ دهان, * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՀԱՆ. և նշանակէ բերան. Աղըզ. արաբերէն ֆէմ. որ և ասի ՏԻՀԷՆ։

ՏԻՀԱՆԻՑՏԷՆ دهانیدن, * (անցողա" Տաճկն բային) Տալ տալ. Թուր" Վէրտիրմէք։

ՏԻՀԱՏԻՀ دهاده, * Է բառ ինչ, որ յայտանէ զմարտ և զկռիւ պատերազմի. և նշ" զհար և հար առնելն երկուց դասուց զօրաց. Պիր լաֆզ տիւր քի ճէնկ վէ մուհարէպէտէ' պէյան իտէր. տուտ տուտ տիմէք տիւր։

ՏԻՀԳԱՆ دهقان, * Գլխաւոր գեղջ. Քէօյ քէհեասի. որ յաճախ գործածուի նշ" գեղացի կամ շինական. Քէօյլիւ։ Ասի՝ թէ բառս այս առաջացուցեալ է 'ի բառէն Տիհխան, որ է բուն պարսկական. և նշ" գլխաւոր գեղջ. և ոմանք ասեն՝ թէ առաջացուցեալ է 'ի բառէն Տիհկեան։

ՏԻՀԳԱՆԻ دهقانی, * Տե՛ս ՏԻՀԿԵԱՆ.

ՏԻՀԷՆ دهن, Նոյն է ընդ բառին ՏԷՀԷՆ։

ՏԻՀԷՔ دهك, * (նուազ" բառին Տիհ) Գիւղիկ, այսինքն փոքր գիւղ. Քիւչիւք քէօյ։

ՏԻՀԻ دهی, * Գիւղացի կամ շինական. Քէօյլիւ։

ՏԻՀԻԵԱՆ دهیان, * (յոգնականն բառին Տիհի) Գիւղացիք. Քէօյլիւլէր։

ՏԻՀԻՑՄ دهیم, * Է թագ ինչ ականակուռ, որ յատկացեալ էր և սեպհական Թագաւորացն պարսից. Պիր նէվ թաճ տիւր։

ՏԻՀԻՑՏ دهید, * (երկրորդ դէմն ներկայ հրամայականի Տաճկն բային, յոգնական) Տուք. Վէրինիզ. որպէս գրեաց մի ոմն 'ի քարտուղար համբարակալն իւր. և առաքեաց 'ի ձեռն կնոջ ուրուք, որ ցորեան խնդրէր 'ի նմանէ.

ارزنی آید کندمش دهید ماش فرستادیم نخود امده

Էրզէնի այէտ կէնտումիշ տիհիտ մաշ Ֆիրիստատիմ նոխօտ ամէտէ։ 2. Նշանակէ հարկք. Ո՛րընէր։

ՏԻՀԻՑՏԷ دهیده, * Տուեալ և պարգև եղեալ յերկոցունց կողմանց. Իքի թարաֆտան օլան ա'տա վէ պախշիշ։ 2. Մարտ և կռիւ. Ճէնկ վէ մուհարէպէ։

ՏԻՀԻՇ دهش, * Պարգև, կամ տուրք. Ա՛տա, վէ պախշիշ։

ՏԻՀԻՇԹԷ دهشته, * Պարգև. Պախշիշ վէ ա'տա։

ՏԻՀԻՍԹԱՆ دهستان, * Է անուն քաղաքի միոջ. Պիր շէհիր ատը տիւր։

ՏԻՀԼԻՑՁ دهلیز, * Միջոց ընդ մէջ տանն և դրանն, որ թէ յարկեալ լիցէ և թէ ոչ, նաև միջոցն երկուց դրանց. Իքի գափու արասը։

ՏԻՀԽԱՆ دهخان, * Տե՛ս ՏԻՀԳԱՆ։

ՏԻՀ ԽԻԻՏԱ دهخدا, * Տէր գեղջ, և գլխաւոր գեղջ. Սահիպի գարիէ, վէ րէիսի գարիէ։

ՏԻՀԿԵԱՆ دهكان, * Գեղացի, Շինական. Քէօյլիւ. որ առաջացուցեալ ասի Տիհգան։

ՏԻՀԿԵԱՆԻ دهكانی, * Նոյն է ընդ վերնոյն։

ՏԻՀՈՒ دهو, * Է լեառն մի մեծագոյն մերձ 'ի լեառն Սերենտիպայ. ուր կայ առեն հետք ոտից Նախահօրն Ադամայ, որ գծեալ և թափանցեալ է 'ի քարի, և է ուխտատեղի մնապաշտ անձանց. պատմի յուխտագնացից նորին տեղւոյ, թէ իւրաքանչիւր քայլ նորուն՝ եօթանասուն քայլ է ըստ մերումս. Պիր ճէսիմ տաղ տիւր։

ՏԻՃԼԷ دجله, * Է անուն գետոյ իրիք. որ 'ի գիրս մեր ասի Դիկլաթ. այսինքն Տիգրիս գետ, որ տաճկերէն ասի Շա՛տ Պաղտատ։

ՏԻՄԱՂ دماغ, * (բառ ընկերական ընդ արեպս) Քիմք. Պուրունըն էօֆքէսի. որ և ասի ՏԷՄԱՂ։

ՏԻՄԱՄ دمام, * (բառ արեպի) Դեղ ինչ նման քսքմոյ, զոր շփեն 'ի ճակատս տղայոց. Պիր թէրքիպ տիւր։ Եւ ամիր՝ զոր Դեղս արարեալ քսեն, Տիմամ կոչի։

ՏԻՄՆԷ دمنه, * Տե՛ս ՏԷՄՆԷ.

ՏԻՄՍԷ دمسه, * Սպիտակ ապրշում. Էպրիշիմի սիֆիտ. զոր առաջացուցեալ ասացին Տիմսէգ։

ՏԻՑԱՆԻՑՏԷՆ دیانیدن, * (անցողական Տիյտէն բային) Տեսանել տալ. Կէօստէրմէք. (հրամայա՛ Տիյան, և ապառնի Տիյանէտ։)

ՏԻՑԱՐ دیار, * (բառ արեպի) Գաւառ. Մէմլէքէթ, վէ էօլքէ։

ՏԻՑՋ دیز, * Սեաւ գոյն, որ յատուկ է ձիոյ և ջորւոյ. ոչ Շէպտիզ, որ էր հռչակաւոր սեաւ երիվարն խոսրովայ. Սեյահրէնկ։ 2. Մոխրագոյն, որ է գորշ, որ հակեալ է 'ի սևութի. Քիւլ րէնկլի. Թուր" Պօզ։ 3. Բերդ և դղեա

նում · Գիւմիւշ Վէ Հէսար ։ 4 · Է տեսակ իմն պտղ_ ոյ · Պէյ Նէֆ չիօմլէք փիւր · որ և ասի ՏԻՑՋԷ, ըստ բոլոր նշանակութեանցն վերագրեցելոց ։

ՏԻՑՋԱՐ دیزار * Նոյն է ընդ ՏԻՑՏԱՐ ։

ՏԻՑԺԷՔ دیژک * Այս բառ 'ի գործ ածի 'ի նշանակել զզօրշ իւր · Պօշրէնկ ։

ՏԻՑԿ دیك * Նոյն է ընդ բառին ՏԻ ։

ՏԻՑԿԷԱՆԷ دیکانه * Կրկայ · Գոտեղու պղպղ · որ և ասի ՍԷՆԿՓԻՒՐԹ ։

ՏԻՑԿԷՐ دیکر * Միւս , և ս · Թուր" Պէյ փախի · արաբ" ایضا Էյզան · որ և ասի ՀԱՄ · Նշ" և ս երկրորդն դարձեալ լինելի իրաց · ոչ սա_ տաձիկս իններորդ ժամու աղօթակայութիւն, կոչէ պարսկերէն Նէմազի փիշին · քանզի միջօրեայ ա_ ղօթքն նոցին ասի՝ Նէմազի փիշին , այսինքն ա_ ռաջին աղօթք · վասն և իններորդ ժամու աղօթքն՝ որ կոչի Թուր" Իքինտի , գոլով երկրորդ զկնի առաջնոյն , ասացաւ Նէմազի փիշին ։

ՏԻՑԿԷՐԿԻՈՒՆ دیکرکون * Այլազգս · Ղայրի կիւնի ։ Կամ այլ կերպ · Աէրէ փարքլու · որ և ասի ՏԻՑԿԷՐԿԻՈՒՆԷ ։

ՏԻՑԿԷՐ ՇԷՊ دیکرشب * Երանդեան գիշեր · Էվվէլքի կէճէ · որ Էվվէլքի էմ ասի արաբ" և Թարգ" միւս գիշեր · որ և ասի ՏԻՑԿՇԷՊ ։

ՏԻՑԿԷՐ ՊԱՐ دیکربار * Միւսանգամ · Պիր տէրրէ տախի · որ և ասի ՏԻՑԿԷՐՊԱՐԷ ։

ՏԻՑԿԷՐՍԱՆ دیکرسان * Այլազգս · Ղայրի տուրլու ։

ՏԻՑԿԷՐՐՈՒԶ دیکرروز * Օրն այն , որ հետևի և յաջորդէ վաղուեան աւուրն · որ փէս_ ֆէրտա էս ասի · Էօրքէսի սօնրասի կիւն ։

ՏԻՑԿԻՑՆԷ دیکینه * Երեկեան · Տիւնքի ։

ՏԻՑԿՇԷՊ دیکشب * Նոյն է ԷԷ բառին ՏԻՑԿԷՐՇԷՊ · զի է Թեթևացուցեալ'ի նմանէ ։

ՏԻՑՀ دیه * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՀ, որ է գիւղ · Թուրքերէն Քէօյ ։

ՏԻՑՃՈՒՐ دیجور * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՑՃՈՒՐ · և ասի զայժ խաւարային և մթագին գիշերոյ · Ղայէթ գարանլու կէճէյէ սըֆատ խուլլիմաշ օլունուր ։ Բառս այս արէայի է , և այս է զանա_ զանութիւնն · զի արէայքն արաբերէն Տէյ_ ճուր , իսկ պարսիկքն՝ Տէյճուր ։

ՏԻՑՄ دیم * Նախ նոյն է ընդ բառին ՁԷՀՐԷ ։ 2 · (Է կրճատեալն բառին Էտէյմ · որ է) սեկ · Թուրքերէն Սախտիեան ։

ՏԻՑՄԷՐ دیمر * Տես ՁԷՀՐԷ · որ և ասի ՐԻՒԽՍԱՐ , և ՐՈՒՅ ։

ՏԻՑՆ دین * Է ցուցական դերանուն մեր_

ձակոյ , և միայն 'ի գործ ածի 'ի հոլովս տրական և գործիական · զի ասի՝ Պէտէյն , և Պէտէյնտէ , և Պէտէյն կիւնի ։ 2 · Է անուն ինդ երորդի աւուրն պարսկական ամսոյ · Շէմսի հիճրէ դարիխինին հէր ալըն փերհէպերինճի կիւնի իսմի տիւր ։ Իսկ ըստ արաբացւոց՝ հաւատ · Մէզհէպ ։

ՏԻՑՆԱՐ دینار * (բառ արէայի որոյ յոգ_ նականն լինի Տէնանիր) 'ի կշռումն է ծանրութեն միոյ մսղալի · և 'ի գործածումն նշ" զհամապատ ասան ոսկեհէմ արծաթոյ · և ոմանք ասեն լինել եօթն ոսկեհէմ արծաթ · և յոմանս տեղիս ասին լինել խմանի ։

ՏԻՑՆԱՐԻ دیناری * Է տեսակ իմն մր_ տաքսի · Հարիրին պիր նէվի տիւր ։ 2 · Խնկնենի · Մանգադ ։

ՏԻՑՆԱՐՈՒՑԷ دیناروییه * Է խոտ իմն (զոր խորամանկութեամբ խառնեալ ընդ մածնոյ ու_ տեն ·) Թուրքերէն Չէտրէկ ։

ՏԻՑՆԷ دینه * Երեկեան , այսինքն իրք գիտելւլք յերեկեան աւուրն · Թուր" Տիւնքի ։

ՏԻՑՆՎԷՐ دینور * Նշանակէ զայն՝ որ ասի արաբերէն صراط Սըրաթ ։

ՏԻՑՆՏԱՐ دیندار * Հաւատացեալ · Միւմին ։

ՏԻՑՇ دیش * Նոյն է ընդ բառիցն ՏԻ_ ՀԷՇ · զի է համառօտեալն նորին · և նշանակէ Տուր նմա · Վէր անա · օրա պէտէհ ։

ՏԻՑՊԱ دیبا } Մետաքսեայ կերպաս
ՏԻՑՊԱՀ دیباه } որ իցէ ոսկեթելիւ նկարեալ

ԹԵլիւ ոսկւոյ և արծաթոյ · որ ըստ ուրեք այսու անուամբս ծանուցեալ է՝ ըստ Հայոց դիպակ · Տէյպա տէտիքլէրի գումաշ ըր Ըէշէի փօճէրինճ օլսա · որ և ասի ՏԻՑՊԷ ։

ՏԻՑՊԱՃ دیباج * Նոյն է ԷԷ բառին ՓԷ_ ՐԷՆՏ , ըստ գրելոյ Շահրիտի հեղինակին ։ 2 · Է արաբացուցեալն բառին Տէյպա ։

ՏԻՑՊԱՃԷ دیباچه * Երես · Էխւշ ։ 2 · Սկիզբն գրոց և նամակաց , որ է յառաջաբանութի և մակագիր · Մուգատտիմէ վէ խիտպէ ։

ՏԻՑՊԱՊԱՖ دیباباف * Դիպակագործ · Տէյպա տօգույան ։

ՏԻՑՊԱՏԻՒՐ دیبادر * Է անուն ութե_ րորդի աւուր պարսկական ամսոյ · Շէմսիէ գարսինինին սէքիզինճի կիւնի ։

ՏԻՑՊԷ دیبه * Նոյն է ԷԷ բառին ՏԻՑՊԱ ։

ՏԻՑՊԷ'Ի ԽՈՒՍՐԷՎԻ دیبهٔ خسروی

Է անուն միոյն յութեցունց անուանի գանձուցն Խուսրէվ փէրվիզին ։ 2 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ , զոր շինեալ է Պարպիտս երա_

ժիշտն խուսափել փերվէյզի · Պիր նէվ էօթ տըր ։

ՏԻՅՍ دیس * Է մասնիկ նմանական, որ 'ի յարիլն յուսարտս անուանց՝ ցուցանէ զնմանութիւն՝ որպէս Մոհօֆէյս, լուսնանման · և Խօրօֆէյս, արեգակնանման ։

ՏԻՅՍԷ دیسه * Խայտ · Ալաճէ, թէ գունաւոր իցէ, և թէ այլ ։

ՏԻՅՍԹԱՆՆԱ دیستانا կամ ՏԻՅՍԹԱՆԷ * Կին դաշտանի · արաբերէն حایض Հայիզ ։

ՏԻՅՎ دیو * Սատանայ, դև · արաբերէն شیطان Շէյթան · ասի և ԹԻԻՆՏ ։

ՏԻՅՎԱՆ دیوان * Ատեան, դիւան · որ և ասի ԱՎԱՆ, և ԼԻՅՎԱՆ ։ 2 · Ժողովածոյ գիրք բանաստեղծական երգոց և տաղից · Շիւարանըն էշ'արի տէֆթէրի ։ 3 · Է յոգնականն Տէյվ բառին ։

ՏԻՅՎԱՆԷ دیوانه * Ցնոր · Տէլի · արաբերէն Մէճնուն · ասի և ԹԻԻՔԼԷ ։

ՏԻՅՎԱՆԷ ՍԷԿ دیوانه سك * Շուն կատաղի · Գուտուզ քէօփէք ։

ՏԻՅՎԱՆԷՎԱՐ دیوانه وار * Որպէս խելագար · Տէլի կիպի ։

ՏԻՅՎԱՆԷ ՎԷՇ دیوانه وش * Նոյն է ընդ վերնոյն ։

ՏԻՅՎԱՊԱՏ دیوآباد * Աւերակ տեղի · Խարապ մէքեան · ուր չիք բնակութիւն մարդկան, իբր թէ դիւաբնակ ։

ՏԻՅՎԱՐ دیوار * Որմ · արաբերէն جدار Ճիտար · ասի և ԼԱՏ, և ՍԷՐԼԱՏ ։

ՏԻՅՎԱՐԷ دیواره * Որմնաման իր, որ թէպէտ ոչ է ստուգութիւն, բայց կերպիւ ինչ ունի զնմանութիւն որմոյ · որպիսի է այն՝ որ լինի յեզերս ականակապճին 'ի մատանւոջ, որ իբրև զորմ շուրջանակի պարփակեալ կալնու զքարն · այսպէս է և բառն Քէմանէ, և այլ սոյնպիսիք ։

ՏԻՅՎԱՐԻ ՊԻՅՆԻ دیواربینی * Է այն պատուհանն, որ 'ի մէջ ռնկաց · Թուրքերէն Պուռուն տիրէյի ։

ՏԻՅՎԱՐԿԷՐ دیوارگر * Այսինքն որմնադիր · Տըվարճի ։

ՏԻՅՎԱՐՈՒ دیوارو * (է համառօտեալն Տիյվարուս բառին) Տես ՁԻԻԼԴՈՒԶԷ ։

ՏԻՅՎԷ دیوه * Տես ՍԷՄԱՐՈՒԴ ։

ՏԻՅՎԷՔ دیوک * Է ճճի իմն, որ կտրէ զհանդերձս և զգրեանս · որ և ասի ՏԻՅՎՁԷ · և այլուր գրի՝ թէ նշանակէ տզրուկ · Թուրքերէն Սիւլիւք · որ և ասի ԶԷԼՈՒ ։

ՏԻՅՎԻՍԹԷՆՊԷ دیواستنبه * Դև մեծափոր, և վիթխարի · Շիքէմի պիւյիւքլիւ, վէ ճիւսսէլի Գապա տէյվ · և նմանութեամբ ասի զայնպիսի առնէ, որ իցէ անձոռնի և չարաբարոյ · Պէտահլուգ ատէմ ։

ՏԻՅՎԻՍՓԻՍԹ دیواسپست * Տես ՏԻՅՎՍԷՓԻՍԹ · որ և ասի ՏԻՅՎԻՍՔԻՍԹ, և ՏԻՅՎՍԻՍԹ ։

ՏԻՅՎԼԱԽ دیولاخ * Տեղի անբնակ, որ իցէ հեռի 'ի շինութենէ · Շէնլիքտէն իրագ օլան մէքեան օլմայան եէր ։ Եւ որք քարուտ տեղին ասի Սէնկլախ, նոյնպէսնակ և տեղիքն աւերակ և անշէն, յորս լինի բնակութիւն դիւաց, ասին Տէյվլախ · և ցուցանէ զտեղի յածախութեան դիւաց ։

ՏԻՅՎԼԱՃ دیولاج * Արտօ փշալի · Տիքէնլիւ չայըր ։

ՏԻՅՎԽԱՐ دیوخار * Նշ" զայն ծառն, որ կոչի Սոնէվզէր աղաճը, որ վա ունելոյ իւրոյ խոշոր փուշս՝ կոչեցաւ Տէյվխար · զի Տէյվ՝ սատանայ առեալ լինի 'ի տեղի բառիս խոշոր, և թարգմանի խոշորափուշ ։

ՏԻՅՎԿԷԼՈՒՃ دیوکلوج * Այսոտ մանուկ · Հօվուշէլէ տըքէլ ։

ՏԻՅՎԿԷՆՏԻՒՄ دیوکندم * Է ունդ ինչ նման գարւոյ · որ ասի Թուրքերէն Չովտար ։

ՏԻՅՎԿԻՅՐ دیوگیر * Է տեսակ իմն կերպասու նրբագունի, որ կազմի 'ի մետաքսէ 'ի Հինդուստանի · և է յոյժ ընդունելի առ նոսա · Պիր նէվ գումաշ տըր ։

ՏԻՅՎՃԱՄԷ دیوجامه * Տես ՏԻՅՎՍԱՐ ։

ՏԻՅՎՃԱՆ دیوجان * Նոյն է ընդ բառին ՍԱԽԹՃԱՆ ։

ՏԻՅՎՄԻՒՇԹԷԿ دیومشتك * Է իմն յընդեղինաց անուն, զորոյ մինչ զկեղևն հանեն, լինի ոճ զոսպն · Հէօգուռուղ նէվինտէն պիր նէվ տըր · որ և ասի کومشك ԿԵԱՎՄԻՒՇՔ ։

ՏԻՅՎՁԷ دیوچه * Ոջիլ արմտեաց, որ է ուտիճ · Թուր" Թօխըմ գուրդու · և այլք ասեն՝ թէ ցեցն է, որ է Կիւվէ · և ոմանք ասեն՝ թէ նոյն է ընդ բառին ԶԷԼՈՒ · և նշ" տզրուկ · Սիւլիւք ։

ՏԻՅՎՊԱՏ دیوباد * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՐՏՊԱՏ · և նշանակէ մրրիկ · Թուրքերէն Գասըրղա · և նմանութեամբ ասի յոյժ երագաքայլ ձի · Ղայէթ էիւյիւրիւք աթ ։

ՏԻՅՎՊԷՆՏ دیوبند * Է մականուն Դահմուրէս արքային, իբր նուաճող դիւաց · Լագապը Թահմուրէս շահ ։

ՏԻՅՎՍԱՐ دیوسار * Չարաբարոյ և տգեղ · Պէտխույ վէ չիրքին · (և թարգմանի դիւա-

հա

սարաս) ։ 2 · Նշանաւ" զայն դք , որ գգեցեալ իցէ Տէվձամէ · որ է հանդերձ ինչ , յորոյ երկոսին կողմանս Թիկանցն կապեալ իցէ Գուշնաչ գանտ_ փէ , այսինքն Թև արծուեանման Թաչնոյ իւիք վ̄ա աճարկու երևելոյ Թշնամւոյն , զոր ազանին յա_ ռուրս մարտից ։

ՏԻՑՎՍԵՆԿ دیوسنك ✱ Նոյն է Ը բա_ ռին ԿԵԱՎՃԵՆԿ, ՚ը երկրորդի նշանակութ նր ։

ՏԻՑՎՍԵՓԻՍԹ دیوسپست ✱ Նշանակէ զայն առաւօտն , որ կոչի կապոյտ առաւօտ · Թուրքերէն Գօքտ եօնձա ։

ՏԻՑՎՍԻՓԻՑՏ دیوسپید ✱ Մոլորեցու_ ցիչ՝ անփորձ կրօնաւորի · Աղէօղ ձոհէմ եղչու էօքէն , (և Թարգմանի սպիտակ դև ·) որ և ասի دیوسفید ՏԻՑՎՍԻԲԻՑՏ ։

ՏԻՑՎՏՍԼ دیودال ✱ Կորովի · Պէհլուվէր ։

ՏԻՑՎՏԱՐ دیودار ✱ Է անուն եղանակի միոջ · Պէր նէվա իսմի տէօր ։ 2 · Նշ" զայն աեսակն սօձի ծառոյ , որ կոչի Սանէվգէրի հէնտի , և լինի 'ի Հնդիկս · Հինտիստանտէ մախսուս պիր նէվ'ի չամ աղաճի տէօր ։

ՏԻՑՎՏԱՐՈՒ دیودارو Տես ՁԻՒԼԴՈՒԶԵ

ՏԻՑՎՏԵԼ دیودل ✱ Է ծառն այն , որ կոչի Թուրքերէն՝ Ագչէ գօվագ ։

ՏԻՑՎՏԵՍԹ دیودست ✱ Նշ" զայնպի_ սի ոք , որ 'ի գործ իւր մեծապէս փոյթ արար_ եալ՝ ոչ հեղգայ 'ի գործել · Իշինտէ մուգայէտ , վէ Բէյէնտէ իւլիէյէն ատէմ ։

ՏԻՑՎՏԻԼ دیودل ✱ Կորովի և քաջ · Ճէսուր վէ պէհլուվէր ։

ՏԻՑՎՏԻՑՍ دیودیس ✱ Խորամանկ կամ Նենգող · Հիյլէքեար · (Թարգմանի դիւանման · Ճէյթան կիպի ։)

ՏԻՑՎՐԱԽՇ دیورخش ✱ Է անուն երա_ ժշտական եղանակի միոջ · Պէր նէվա իսմի տէօր ։

ՏԻՑՎՓԱ دیوپا և ՏԻՑՎՓԱՑ ✱ Կենդա_ նի ինչ նման սարդի , որ ունի երկայն ոտս · Էօրիւմճէկէ պէնզէր պէր հայվէր տէօր · և ոմանք մեկնեն՝ Թէ պարզապէս նշա" սարդ · Էօրիւմ_ ճէկ · արաբերէն Անքէպուտ · որ և ասի ԴՈ'ԻՆՏԵ , նաև ՄԵԿԵՍԿԻՑՐ ։

ՏԻՑՎՔԵՐՍԱ دیوفرسا և ՏԻՑՎՔԵՐ_ ՍԱՑ ✱ Ա_յսոտ · Ուրէգ տուտուլմուշ ։

ՏԻՑՏ دید ✱ Է երրորդ դէմս անցել ժա_ մանակի Տէյտէն բային · և նշ" ետես · Կէօրտի ։ 2 · Երբեմն 'ի շարադրութ ունի զզօրութ աներև_ ոյթ բայի , ո՞ր գրի յայսմ օտանաւորի · Թա մէյ ձէւուխէ պէյնի էնտէրճամ , Տէյտ պայէր հէշտէ շա_ րէէ խամ ։ 3 · Ցայտ · Ջահէր · յորմէ կազմի և բառն Պէտիտէ · որ ասի՝ Պէտիտար , այսինքն 'ի յայտ եկն · Ջահէրէ կէլտի ։

ՏԻՑՏԱՐ دیدار ✱ Դէմք , երես · Եիւզ · Րուսյ · արաբերէն Ճէմալ ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ՉԵՇՄ , որ է աչք · Կէօզ ։ 3 · Տեսութ · Կէօրմէք ։ 4 · Ցայտնի · Ջահէր ։

ՏԻՑՏԱՐԻ دیداری Է ջուրն այն՝ որոյ հա_ ւանեալ յայժ առաւելէ · Ճէյէանի չէյտաէ օլան սու ։

ՏԻՑՏԱՐ ՔԵՐՏԵՆ دیداركردن ✱ Ցայտ_ նի առնել · Ջահէր էյլէմէք ։

ՏԻՑՏԵ دیده ✱ Տեսողութ տեղին 'ի յաչս · Կէօզիւն կէօրէն եէրի · որոյ բոլորն Չէշմ ասի , որ է աչք · որով իմացեալ լինի սևոյն և սպիտա_ կոյն , և Թարթիչն միանգամայն · և գիտելի է՝ զի բիբն որ է 'ի մէջ սևոյն աչացն , ասի՝ Մէր_ տէօմի չէշմ · արաբ" نسان العين Ինսան իւլ այն ։ 2 · Դիտակ , դիտանոց · (այսինքն ծառ կամ բլուր և կամ բարձր տեղի ինչ , յորոյ վ̄ա դիտողնըր_ տեսցի) ։ 3 · Դիտող , դիտակ · Կէօզճի ։ 4 · (Արտ_ ւորական ընդունելութ Տէյտէն բային) Տեսել

ՏԻՑՏԵ'Ի ՊԻՑՆԱ دیده بینا ✱ Տեսանող աչք · Կէօրիւճի կէօզ · և նմանութ՝ տեղեակ կամ զգաստ · Սահէպ պասիրէթ վէ ալէմ ։

ՏԻՑՏԵ'Ի ՔԵԱՖՈՒՐԻ دیده كافوری Կոյր աչք · Նապէյնա օլան կէօզ ։

ՏԻՑՏԵԿԵԱՀ دیدهگاه ✱ Դիտանոց · Կէօզճի գուլէսի պուլունտուղու եէր ։

ՏԻՑՏԵԿԵԱՆ دیدگان ✱ Տեսանողք և դիտողք · Կէօրիճիլէր վէ կէօզճիլէր ։

ՏԻՑՏԵՆ دیدن ✱ Տեսանել · Կէօրմէք · արաբ" Րուէթ · (հր" Պէյն , և ապռ" Պէյնէտ ։)

ՏԻՑՏԵՊԱՆ دیده بان ✱ Դիտող · Կէօզճի · ասի և ԴԵՎՏԻՑՏԵ ։

ՏԻՑՏԵՎԱՆ دیدهوان ✱ Նոյն է ընդ բառին ՏԻՑՏԵՊԱՆ ։

ՏԻՑՏԵՎԵՐ دیدهور ✱ Տեսանող , կամ ականի · Կէօրիճի , վէ կէօզլիւ · (է ածանցեալ 'ի բառէն Տէյտէ՝ մասնիկամբս Վէր) ։

ՏԻՑՏԵՏԱՐ دیدهدار ✱ Նոյն է ընդ բառին ՏԻՑՏԵՊԱՆ ։

ՏԻՑՐ دیر ✱ Անագան · Կէճ , որոյ ներհակն կոչի Զուտ , որ է շուտ · Թէզ ։ 2 · Ցամուրդ · Էսքիմիշ , նաև ունի զնշանակութ բառիցս՝ 'ի բազմաց հետէ · Չօգտան ։

ՏԻՑՐԱ دیرا և ՏԻՑՐԱՑԵՆՏԵ ✱ Անա_ գան եկեալ · Կէճ կէլէճի ։

ՏԻՑՐԵԱԶ دیریاز ✱ Ցամրաշարժ · Աղը_ մըն կէճ աքան ։

ՏԻ'ՑՐ ԶԻ'Ց دیرزی ✱ Նշանակէ Ճամա_ ապրեաց · Չօգ եաշա ։

ՏԻՑՐԷՆՏ دیرنت * Ցուրտեան ժամանակի. Տէհր վէ զէման.

ՏԻՑՐԹԷՐ دیرتر * Ցրտ անուան. Ղօյէլի յէլ.

ՏԻՑՐԻՑՆ دیرین * Տե՛ս ՏԻՑՐԻՑՆԷ.

ՏԻՑՐԻՑՆԷ دیرینه * Հին և վաղնջական. Էսքի վէ գատիմ, իբր թէ 'ի բազում ժամանակաց. Չօգտան. զի ասի՝ Պէնտէն էվվէլտէն, և Անտէ էվվէլտէ.

ՏԻՑՐԻՑՆԷՍԱԼ دیرینه سال * Ծեր բազմամեայ. Եաշլը գոճա վէ իխթիյար.

ՏԻՑՐԻՑՆԷՐՈՒԶ دیرینه روز * Հին աւուրց և վաղնջական. Թուրքերէն Չօգտանըը.

ՏԻՑՐԿԻՒՎԱՐ دیرکوار * Ցամբամբաս, այսինքն այն իր՝ որ անուան մարսեցեալ լինի. Կէճ հազմ օլընան նէսնէ.

ՏԻՑՐՊԱԶ دیرباز * Աշխարհ. Տիւնեա. 2. 'Ի բազում ժամանակաց հետէ. Չօգտան. և մերթ՝ երկար ժամանակ անցեալ. Տէրազ զէման կէօչէշլի.

ՏԻՑՐՊԱՐ دیربار * Հեռի. Ուզագ. Եւ մերթ՝ 'ի բազում ժամանակաց հետէ. Չօգտան. որ և ասի ՏԻՑՐՊԱԶ.

ՏԻՑՐՏԻՑՐ دیردیر * Ցրտ անուան. Փէք կէճ.

ՏԻՑՐՓԱ دیرپا * Նոյն է ընդ բառին ՀԷԶԱՐՓԱ, և ՉԻՒԼՓԱ. Թուր" Չըյան. և է ճճի իմն մեծամարմին 'ի սողնոց երկրի. և այս անուն ասի նմա վասն յամրաքայլ ընթանալոյ նորին. ասի և՛ս բառս այս զմարդոյ և զայլոց կենդանեաց, և նշանակէ յամրընթաց.

ՏԻՑՐՓԱՑ دیرپای * Նոյն է ը վերնոյն. և և՛ս նշանակէ ձի և ջորի յամրընթաց. Նաև մարդ մեծամարմին, որ յամր ընթանայ.

ՏԻՑՔ دیک * Պոյան. Չէօմլէկ. և հասարակօրէն ասի զայնց ամից, 'ի մէջ որոց եփի կերակուր. որ եթէ իցէ պղնձի՝ ասի Տէնճէ, Գազան. և եթէ իցէ կաւակերտ՝ կոչի Տէնճէ Չէօմլէկ. իսկ արաբերէն բառս Տէնճէ՝ Նշ" սքալղա. Թուր" Խօշօշ. զոր և պարսիկք երբեմն 'ի գործ ածեն.

ՏԻՑՔԷՓԶԱՐ دیک افزار * Պիտոյք պուտան, այսինքն խուփն կաթսայի և ամանի. Չէօմլէքպէնէն վէ լէնկէրի. և և՛ս իրք, որք դնին 'ի կերակուրս, որպիսի է քեմոնն, գինձն, պղպեղն, կինամոնն և այլն. Գազան մէնէլէրի. քանզի Տէնճէ՝ ցուցանէ զպղինձ, որ է Չէօմլէկ. և Էֆզար՝ գործի կամ պիտոյք.

ՏԻՑՔԷՓՐՈՒՇԷ دیک افروشه * Տան հրուշակ. Խանէյի հէլվա.

ՏԻՑՔԻՑՆԷ دیکینه * Կերակուր եփեալ 'ի պուտան. Չէօմլէկտէ փիշէն թաամ.

ՏԻՑՔԿԻՑՐ دیک کیر * Կանթ պուտան և ամանի. Չէօմլէկ վէ գազան գուլբի.

ՏԻՑՔՃՈՒՇԹ دیک جوشت * Է աստուածած ինչ՝ զոր ասեն յորժամ ոք յընկերակցութ- բազմականի սիրելեաց առանց պատճառի յարուցեալ երթայ. և թարգմանի պղտոն եռալ. Չէօմլէկ գայնամագ. իբր թէ կին նորա կախարդութե- արարեալ դիւթեալ.

ՏԻՑՔՊԷՐՏԻՑՔ دیک بردیک * Նշանա" զայն՝ զի զերկուս պղտոս 'ի վր իրերաց խփեալ, հանեն զգոլորշիս ոմանց իրաց. և է ծանուցեալ իմն առ քիմիագործս. Իքի չէօմլէկի պիր պիրինէ գափագլամագ. (և թարգ" պղտոն 'ի վր պուտան.)

ՏԻՑՔՏԱՆ دیکدان * Վառարան. Օճագ. յորում դնին պղտոք առ 'ի եփել զկերակուրս.

ՏԻՑՔՓԱ دیکپا և ՏԻՔՓԱՑ * Եռոտանի երկաթի, որ դնի 'ի ներքոյ պուտան. Թուր" Սաճ այաղը. (քանզի Տէնճէ՝ Նշ" պղտոն. Չէօմլէկ. և փա՝ կամ փայ, ոտն.) որ և ասի دیکپایه ՏԻՑՔՓԱՑԷ.

ՏԻՑՔՓԻՒԽԹ دیک پخت * Խորով պուտան. Չէօմլէկ քէպապը. Նաև կերակուր, որ եփի 'ի պուտան. Կէ չէօմլէկտէ փիշէն թաամ.

ՏԻՆԿԻՒ دنکل * Նշ" զայն ոք, որ ունի անկարգ շարժմունս և է խառնագնաց. Պէփէվկշու վէ սէֆիյահ.

ՏԻՆՔ دنک * Նշ" զայն առափանն՝ որով 'ի ձեռն ջրոյ վառօդ ծեծեն. Նաև ցուցանէ ըղձայտոն զայն, որով ծեծեալ զչելթուք՝ որիզ այսինքն բրինձ հանեն: 2. Մամուլ ձիթոյ և շուշմայի, որ է Մէնկէնէ.

ՏԻՇԷՄ دشم * Հերիւն. Պիզ. որ և ասի دژینه ՏԻԺԻՑՆԷ.

ՏԻՇԷՆԿ دشنک * Ջրակայ. Սուպէնտէ. որ լինի 'ի ցախից և 'ի մացառաց. և այն ձիւղքն՝ որք 'ի վր նր դնին, Տէշէնկ ասին.

ՏԻՇԷՊ دشب * Երեկ գիշեր. Տիւն կէճէ. արաբերէն امس Էմս.

ՏԻՊԻՑՐ دبیر * Տե՛ս ՆԻՒՎԻՑՍԷՆՏԷ.

ՏԻՊԻՑՐԻՍԹԱՆ دبیرستان * Տե՛ս ՏԷՊԻՑՐԻՍԹԱՆ.

ՏԻՊԻՆ دبن * Ոտող. Էօտէ.

ՏԻՊԻՍԹԱՆ دبستان * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՊԻՍԹԱՆ.

ՏԻՍԱԼ دیسال * Հերու, որ է անցեալ

տարի · Կէչէն էլլ · արպէ" عام اوّل Ա'մ էվվէլ։

ՏԻՍԹ تست , ✱ Թիղ · Գոլէլ · յոր եր-բեմն և Պէ տառ մի յաւելեալ , بدست Պէ-տէսթ առի · արաբերէն شبر Շէպր։

ՏԻՐԱԶ راز , ✱ Երկայն կամ երկար · Թուր" Ուզուն · և արբ" Թովիլ · որոյ հակակայն է քխոււթաս , որ է կարճ · Գրոտ · զի առի Շէպէ թէրլը · երկար գիշեր · և Զմէն թէրլը։ Եւ ամ ինչ որ սաստյանկի , երկայնութիւն Նորին Տէրոշ կոչեն · Հայերէն առէչ · Թուրքերէն Էրէն · որ և առի ԹԱՐ ։

ՏԻՐԱԶԱՀԷՆՔ درازاهنك ✱ Բառս այս առի զերկարաձգելոյ գործոյ ինչ , կամ իրի իրիք · Պէր էշ ․ կէ էախօթ պէր մուշահէթ ուզաթմա-ճաէ թէրլէր ։

ՏԻՐԱԶԱՅ درازای ✱ Տես ՏԻՐԱԶՆԱՅ։

ՏԻՐԱԶԳԱՏ درازقد ✱ Երկայնահա-սակ · Ուզուն պօյլու ։

ՏԻՐԱԶԷ درازه ✱ Յատկաբար նշ" իւ-րաքանչիւր երկայն իր · Հէր ուզուն օլան նէսնէ · իսկ համառօտեն առէչք սաստյնի · Պէմն էրէն ։

ՏԻՐԱԶԹԷՐ درازتر ✱ (բաղդատականն Տէրոշ բառին) Երկայնագոյն · Ուզունրաք ։

ՏԻՐԱԶԹԷՐԻՅՆ درازترين ✱ (գերադ-րականն Տէրոշ բառին) Յոյժ երկայնագոյն ։

ՏԻՐԱԶԻ درازی ✱ Առէչ · (և են այն Թելքն , զորս երկայնեն վն սաստյնի ·) Էրէշ · 2 · Է ածանցեալ 'ի բառէն Տէրոշ · և նշանակէ երկայնական , կամ որդ վերացեալ՝ երկայնութի ։

ՏԻՐԱԶԻՅՆԷ درازينه ✱ Երկայնութին զի՞նչ և իցէ իրի · Հէր նէսնէնին ուզունլուղի ։

ՏԻՐԱԶԻՅՏԷ درازيده ✱ Երկայնեալ։

ՏԻՐԱԶԻՅՏԷՆ درازيدن ✱ Երկայնել։

ՏԻՐԱԶԽԱՆ درازخوان ✱ Երկայն ըն-թերցող · Ուզուն օգուճը · արբ" Մուռթալ · որ և առի ՏԷՍԹԱՐԽԱՆ · զի առի Թէ՝ Տէրոշխան թէսը էշ նոնի ճէնաբանքըն պայէս ։

ՏԻՐԱԶԿԷՐՏԷՆ درازكردن ✱ Երկայնա-ցնել · Պօյնի ուզուն · որպիսի է ուղտն ։

ՏԻՐԱԶԿԻՈՒՇ درازكوش ✱ Էշ · Էշէկ · արբ" Հիմար · և Թարգմանի երկայնականջ · և գի-տելի է՝ զի էշն կոչի պարսկերէն խար , նաև Տէ-րոշկիուշ · այսինքն երկայնականջ , վն զոլոյ ա-կանջաց նր երկայն՝ նկատմամբ այլոց կենդան-եաց ։ Այնդուհետև և նապաստակն՝ որ է Թավ-շան , կոչի խարկիուշ · բստ որումունի նա ա-կանջս նման ականջաց իշոյ ։

ՏԻՐԱԶՆԱ درازنا ✱ Երկայնութի · Ու-զունլուգ · որ և առի ՏԻՐԱԶԱՅ ։

ՏԻՐԱԶՆԱԽԻՒՆ درازناخن ✱ Եր-կայն եղունգն · Թըրնաղը ուզուն ։

ՏԻՐԱԶՆԱՔ درازناك ✱ Առաւել եր-կայն · Չէյաքէ ուզուն ։

ՏԻՐԱԶՇԻՒՏԷՆ درازشدن ✱ Եր-կայնիլ · Ուզամաք ։

ՏԻՐԱԶՊԱԼԱ درازبالا ✱ Երկայնա-հասակ · Ուզուն պօյլու ։

ՏԻՐԱԶՏԷՄ درازدم ✱ Շուն · Իթ · որ և առի ՍԷԿ ։

ՏԻՐԱԶՏԷՍԹ درازدست ✱ Երկայնա-ձեռն · Էլի ուզուն ։

ՏԻՐԱԶՐՈՒՏ درازرود ✱ Է անուն գե-տոյ Մավերանի նէհր գաւառին · որ և կոչի Նէհրէ քէշլէ · և է գետ մեծագոյն , 'ի մէջ որոյ գոյա-նայ քարն Եէշմ · և քանզի գլուխ սորա կարի իմն հեռի է , յայն սակս կոչեցաւ Տէրոշրուտ · որ է Թուրքերէն Ուզուն չայ ։

ՏԻՐԱԶՔԷՐՏԷՆ درازكردن ✱ Երկայն առնել , այսինքն երկայնել · Ուզալթմագ ։

ՏԻՐԱԽ درخ ✱ Նոյն է ընդ բառին ՏԻ-ՐԱԽԹ · զի է կրճատեալն նորին ։

ՏԻՐԱԽԹ درخت ✱ Ծառ · Աղաճ · արբ" Շէճէր · և չէզա" Պէշան , որ ոչ զոլով հաստեալ կայ 'ի տեղւոջ իւրում , թէ իցէ պտղատու և թէ ոչ , թէ դալար իցէ և թէ չոր · վն զի զնին կորե-լոյ և'ի բաց կորզելոյ նր 'ի տեղւոջէ իւրմէ , եթէ իցէ երկայն և հաւասար՝ Սէրվին աւեն , որ է սօսն · և եթէ չիցէ այնպէս , և բաց 'ի յայրելոյ ոչ է պիտանացու իմիք , կոչեն զնա Հէյզէմ և Հէյմէ · որ է փայտ · Օդուն ։ Եւ 'ի սոյն պատճառ յոգնական նորին իբր անող անկական ոգւոյ · լինի Տէրախթան · այսինքն ծառք · Աղաճլէր ։

ՏԻՐԱԽԹԱՆ درختان ✱ (յոգնականն բառին Տէրախթ) Ծառք · Աղաճլէր · և յոգնակա-նացուցիչ վանկս Ան՝ ոչ դնի անշնչական ան-ուանց 'ի պարսիկ բարբառի , բայց այսմ անուան եղեալ է , նկատելով զանձական զօրութիւնն նո-րին իբր կենդանութիւն իմն նմա · ապա թէ ոչ պարտ էր լինել Տէրախթհա ։

ՏԻՐԱԽԹԷՔ درختك ✱ (նուազականն բառին Տէրախթ) Ծառիկ · Աղաճճըք ։

ՏԻՐԱԽԹԷՔՏԱՆՍ درختكدان ✱ Է ծառ իմն՝ որոյ տերևքն դառնան յարեգակն կոյս · յոր կողմն և նա երթիցէ · Պէր աղաճ թէօր ։ (Եւ Թարգմանի ծառիկ գիտուն ։)

ՏԻՐԱԽԹԻ ԼԻՅՄՈՒ درخت ليمو ✱ Լե-մոնի ծառ · Լիմօն աղաճը ։

ՏԻՐԱԽԹԻ ԿԷՐՄ درخت كرم ✱ Է անուն այնր ծառոյ , որ կոչի Թուրքերէն Խըշխաշ աղաճը ։

ՏԻՐԱԽԹԻՅՆԷ'Ի ՍԷՊԶ درختينهٔ سبز Տես ՏԻՐԱԽԹ ՍԷՊԶ ։

ՏԻՐԱԽԹԻՍԹԱՆ ورختستان * Ծա֊ռանոց, ծառաստան. Աղաճլըգ.

ՏԻՐԱԽԹՍԵՊԶ ورخت سبز * Է որդն ինչ կանաչագոյն, որ 'ի մէջ փայտի գոյացեալ՝ ուտէ զփայտն և ծակէ. Պէյ էէչիւ րինք գուրթ փէոշ. որ և ասի ՏԻՐԱԽԹԻՑՆԷ'Ի ՍԵՊԶ.

ՏԻՐԱԽԹՍԻՒՆՊ ورخت سنب * Էթըռ֊չուն ինն, որ կտցաւն իւրով ծակոտէ զծառս. Թուրքերէն Աղաճ փէչէն ասի. այլ և պարսկե֊րէնն այնպէս թարգմանի. որ և ասի ԽՈՒԼ.

ՏԻՐԱԽԹ ՍԻՒՆՊԷ ورخت سنبه * Հա֊ղափ, որ է ծակիչ գործի հիւսանց. Պուրղի վէ մըլկղագ. (և թարգ՝ փայտ ծակող. Աղաճ փէչէն.)

ՏԻՐԱԽՇ ورخش կամ ՏԻՐԷԽՇ * Տե՛ս ՏԻՐԷԽՇ.

ՏԻՐԱԽՇԱՆ ورخشان Տե՛ս ՏԻՐԷԽՇԱՆ.

ՏԻՐԱՅԻՏԷՆ ورايدن * Զայն արկա֊նել, նաև երգել. Աւազ չըգարմագ, վէ էըլամագ.

ՏԻՐԱՆԻՑՏԷՆ ورانيدن * (անցողա֊կանն Տիրեյտէն բայի) Պատառել տալ. Եըրթ֊թըրմագ. (հր՝ Տիրան, և ապառնի Տիրանէմ.)

ՏԻՐԷԽՇ ورخش կամ ՏԻՐԱԽՇ * Փայ֊լակն. Թուրքե՝ Շիմշէք. և արաբե՝ برق Պէրգ.

ՏԻՐԷԽՇԱՆ ورخشان * (ընդունող՝ Տի֊րէխշիտէն բայի) Նոյն է Է բառին ԹԱՊԱՆ. և նշ՝ փայլող կամ փայլատակող. Էէշըլտայըճը. ասի և ԼԷՅԱՆ, ԼԻՓԱՆ, ԿԻՒՇԷՍՊ, ԿԻՒՇՓ, ՇԷՍՊ, և ՇԷՓ.

ՏԻՐԷԽՇԱՆԻՑՏԷՆ ورخشانيدن (անցողականն Տիրէխշիտէն բայի) Փայլեցու֊ցանել. Եըլտըրլըտմագ.

ՏԻՐԷԽՇԻՑՏԷՆ ورخشيدن * Փայլել կամ փայլատակել, և կամ նշոյլս արձակել. Թուր՝ Եըլտըրտամագ, վէ շըմշէք օյնամագ. Իսկ չէզաթայերէն՝ Իշըլտամագ. և Իշըլտը՝ նշ՝ փայլէ, Ջըլա վէրիր. և Իշըլտագան՝ փայլող կամ նշոյլ արձակող. Ջըլա վէ֊րէն. (հրա՝ Տիրէխշ, և ապառնի Տիրէխշէմ.)

ՏԻՐԷՄ درم * Արծաթ տպագրեալ. Սէյմ մէսքէօք, այսինքն դրամ, և ո՛մ անուանք դրամոյ՝ Տիրէմ ասին. Ակչէնին հէր նէվինէ տիր֊հէմ. Եւ որ ստացեալ ունի զայն՝ Տիրէմտար կոչի.

ՏԻՐԷՄ ԽՐԻՑՏԷ درم خريده * Արծա֊թագին, այսինքն դրամով գնեալ. Սաթըն ալընմըշ.

ՏԻՐԷՄԿԻՒԶԻՑՆ درم گزين * Լոմայա֊փոխ, այսինքն ընտրող դրամոյ. Ակչէ սէչիճի. որ է Սառաֆ.

ՏԻՐԷՄՆԻ درمنه * Է խոտն այն՝ որ Թուրքերէն ասի Եաւշան օթի. և արաբերէն شيح

ՇԷյհ. Թէպէտ է դառն քան զօշինդրն, բայց քան զայն սակաւ է կանոնական զօրութի սորա.

ՏԻՐԷՄՍԷՆԿ درمسنك * Իր՝ որ ունի զորքանութի ծանրութե միոյ տիրհեմի. Պէր տիրհէմ Աղըրլը գատար նէսնէ. Վայ և իր որ ունի զչափ ծանրութե տասն տիրհեմի, ասի Տէհ տիրհէմսէնկ. և որ հաւասար է՝ կոչի Հէմսէնկ, որ է Պէրապէր.

ՏԻՐԷՄՍԷՐԱ درمسرا * Տուն տպա֊գրութե դրամոյ. Թուրքերէն Ջարպխանէ. և արաբերէն دار الضرب Տարիւզզարպ.

ՏԻՐԷՆԿ درنك * Ժամ և ժամանակ. Վագթ վէ զէման. 2. Կայունն և դադար, և յա֊պաղումն. Սէգըն վէ արամ վէ Բախիլը. 3. Անափ կեանք. Ամիրէթ. 4. Վիշտ և նեղութի. Բէնճ վէ մէհնէթ. որ և ասի ԱՏԻՐԷՆԿ. 5. Է հր՝ Տիրէնկիտ֊տէն բայի, որ և մերթ իբր աներևոյթ բայ 'ի գործ ածի. 6. Զայն հնչման նուագարանի, զան֊գակի, և բեկման չիյնի և ապակեղէն անօթոց.

ՏԻՐԷՆԿԵԱՆԻՑՏԷՆ درنكانيدن (անցողականն Տիրէնկիտէն բայի) Յամեցու֊ցանել. Էյլէնտիրմէք.

ՏԻՐԷՆԿԵԱՏԻՐԷՆԿ درنك درنك * Զայն հնչման թմբկի և արապանի, որ շարունակաբար հարկանիցի. Տօպայը տաղ վէ քէօս գի քէյօքէյ չալընս.

ՏԻՐԷՆԿԻՑՏԷՆ درنكيدن * Դադարիլ կամ յամենալ, և կամ զանգել առնուլ. Արամ էյ֊լէմէք վէ էյլէնմէք. (հրամայական Տիրէնկ, և ապառնի Տիրէնկէմ.)

ՏԻՐԷՆԿ ՔԷՐՏԷՆ درنك كردن * Տե՛ս 'ի վերոյ ՏԻՐԷՆԿԻՑՏԷՆ.

ՏԻՐԷՆՏԷ درنده * (ներգոր՝ ընդունող՝ Տիրէյտէն բայի) Պատառող. Եըրթըճը.

ՏԻՐԷՎ درو * Հունձք. Թուր՝ Պիչին. և արբ՝ حصاد Հասատ. 2. (Է հրամայականն Տիրէվիտէն բայի) Հնձեա. Թուրքերէն Պիչ.

ՏԻՐԷՎԱՆԻՑՏԷՆ دروانيدن * (ան֊ցող՝ Տիրէվիտէն բայի) Հնձել տալ. Պիչտիրմէք.

ՏԻՐԷՎԷՆՏԷ درونده Հնձող. Պիչիճի.

ՏԻՐԷՎԻՑՏԷՆ درويدن * Հնձել զխոտ և զցորեան կամ զգարի. Դուզէ պիչմէք. արաբերէն حصاد Հասատ. (հր՝ Տիրէվ, և ապռ՝ Տիրէվէմ.)

ՏԻՐԷՎԻՇ دروش * (բայածականն Տի֊րէվիտէն բայի) Տե՛ս ՏԻՐՈՒՏ.

ՏԻՐԷՎՇ دروش * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՏԻ֊ՐԷՓՇ, ըստ ո՛մ նշանակութեանց նորին.

ՏԻՐԷՓՇ درفش * Նշ՝ զայն մորթն, զոր կանոնեան երկաթագործք զառաջեաւ իւրեանց.

Աւմեթլէրէ եօլէրինէ գոնտուգլարի օնլէ : 2 . Պտղաշատ . Եմիշլի : 3 . Փայլուն . Պէրլէ : 4 . Փոքրաստիճան . Տէրէճէլէնտի : 5 . Աշխեն ծայրատուր . Ոսկի օնկէ հօրդու : 6 . Հերկեալ . Պէլ :

ՏԻՐԵՖՇԱՆ درفشان * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՐԵԽՇԱՆ :

ՏԻՐԵՖՇԱՆԻՑՏԷՆ درفشانیدن * (անցողակ" Տիրեֆշիյորէն բային) Փայլեցուցանել :

ՏԻՐԵՖՇԻՑՏԷՆ درفشیدن * Տե՛ս ՏԻՐԵԽՇԻՑՏԷՆ :

ՏԻՐԵՖՇԻ ՔԵԱՎԻԵԱՆ درفش کاویان

Է անուն դրօշակի Փերիդուռն արքային , զոր բարձեալ երկաթագործն Քաւէ անուն՝ վտարանջելոց . և դիմեալ 'ի վր Զոհակայ և նկուն զնա արարեալ , յետոյ սպանաւ Զոհակ . Փերիտուռն շահըն ոռնմանջի տէր . ասի և ԵԽԹԵՐԻ ՔԵԱՎԻԵԱՆ , և ՏԻՐԵՖՇԻ ՔԵԱՎԻԵԱՆԻ :

ՏԻՐԻՅԽ درخ * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՏԻՐԻՅՂ :

ՏԻՐԻՅՂ دریغ * Խնայումն կամ արգելումն . Մէն՝ վէ Մանիտ էմէք . որոյ լինի բայն Տիրէղրաշմէն :

ՏԻՐԻՅՂԱ دریغا * Տե՛ս ՏԷՐՏԱ . ասի և ՀԱՍՐԷԹԱ :

ՏԻՐԻՅՂ ԽՕՐՏԷՆ دریغ خوردن * Ափսոսալ . Թուրքերէն Աճըմագ :

ՏԻՐԻՅՏԷ دریده * (կրաւորական ընդունելութին Տիրիտոէն բային)՝ Պատառեալ . Թուրքերէն Եըրթըլմըշ կամ Եըրթըգ :

ՏԻՐԻՅՏԷՆ دریدن * Պատառել . Եըրթմագ . արաբ" فرق Խարգ . (հր" Տիր , և ապռ" Տիրէտ .) ասի և ԻՖԹԱՆԻՑՏԷՆ , ՖԻԹԱՆԻՑՏԷՆ , ՖԻԹԱՏԻՑՏԷՆ , ՖԻԹԻՐՏԷՆ , ՖԻԹՆԻՑՏԷՆ , և ՖԻԹՐԻՑՏԷՆ :

ՏԻՐԼԻՅՔ درلیک * Է հանդերձն այն՝ որոյ դիմակն և թեզանիքն կարճ լինին . Պօյի վէ եէնի գըսա օլան խավթան :

ՏԻՐՀԷՄ درهم * Դրամ . (է յոյնին լմն և նշ" զծանրութի վեշտասան կորիզայ եղջեր) :

ՏԻՐՆԷ درنه * Է անուն մի յանուանց սուսերի . Գըլըճըն ճէվհէրի խամաչնորէն տէրդ :

ՏԻՐՈՒԶ دروز * Երեկեան օր . Տիւնքի կիւն . արաբերէն امس Էմս :

ՏԻՐՈՒՏ درود * (բայածական լինել 'ի բայէն Տիրէվիտոէն) Հնձումն . Պիչին . արաբերէն حصاد Հասատ :

ՏԻՐՎԷ دروه * Կարկատանք . զոր կարեն

'ի վեր հանդերձից . Եամա : 2 . Պատառուածումն . Եըրթըգ :

ՏԻՐՑ درز * Պատառուածն , և ճեղքուած . Եըրթըգ , վէ եարըգ :

ՏԻՐՐԱՆԻՑՏԷՆ درانیدن * Նոյն է ընդ բայիս) ՏԻՐԱՆԻՑՏԷՆ :

ՏԻՐՐԷ دره * Նշ" զայն , որ կոչի Թուր" Տաւշան . և արաբերէն Տէպրէ . զոր 'ի փոքր աւագարեալ Դողըզող հարկանեն : Իւ կա 'ի չանման ոլորեալ , զմորդ ծեծեն և գանեն :

ՏԻՐՐԷՆՏԷ درنده * (ընդունելու՛ն ներգործական) Նոյն է ընդ բառին ՏԻՐԷՆՏԷ :

ՏԻՐՐԻՑՏԷՆ دریدن * Նոյն է ընդ բային ՏԻՐԻՑՏԷՆ :

ՏԻՒ دو * Երկու . Թուրքերէն Իքի . և արաբերէն اثنان Իսնան :

ՏԻՒԶԷՊԱՆ دوزبان * Նշանակէ երկբան . (և Թարգմանի երկլեզու) :

ՏԻՒԶՏ دزد * Գող . Թուր" Օղրի կամ Խըրսըզ . և արբ" سارق Սարիգ . ասի և ԹՈՒՆԻ , ՄԷՇԿԻՒԼ , ՇԷՆԿ , ՇԷՆԿԻՈՒԼ , ՇԷՆԿՈՒԼԷ , ՇԷՆԿԻՒԼ , ՇԷՊՔԷԱՐ , ՇԷՎՔԷԱՐ : 2 . Տե՛ս ՁԻՔ :

ՏԻՒԶՏԱՆԻՑՏԷՆ دزدانیدن * (անցողականն Տիւզտիտոէն բային) Գողացուցանել . Օղըրլաթմագ . չալտըրմագ :

ՏԻՒԶՏԷՖՇԱՐ دزدافشار * Նշ" զայն պիսի ոք , որ զինչ և գտանիցէ գողանայ . Պուլաշըն աչըգա բօրէն ադէմ . որ և ասի ՏԻՒԶՏԷՖՇԻՒՐԷ :

ՏԻՒԶՏԻՑՏԷ دزدیده * (կրաւո" ընդուն" Տիւզտիտոէն բային) Գողացեալ . Օղըրլանմըշ . ուստի և գաղտ հայեցուածն գեղեցկին՝ ասացեալ լինի دزدیده نگاه Տիւզտիտոէնիկեահ :

ՏԻՒԶՏԻՑՏԷՆ دزدیدن * Գողանալ . Թուրքերէն Օղըրլամագ . չալմագ . (հրամայականն Տիւզտ , և ապառնի Տիւզտէտ .)

ՏԻՒԶՏՏԱՆ دزدان * Նոյն է ընդ բառին ՔԻԼԻՑՏԱՆ :

ՏԻՒԷՍՊԷ دواسبه * Երկձի , որ Թուր" ասի Չաթալ աթլը . և է այն որ 'ի միում ձիոյ հեծեալ և զմիւս ձին զհետ իւր ձգեալ՝ արշաւանօք գնայ , որով յաշխարհին պարսից սովորական նշանակի սուրհանդակն , որ կոչի Ուլագ :

ՏԻՒԹԱ دوتا * Երկուտակ , կամ երկկուռղի . այսինքն իր որ իցէ երկտակեան . վս զի որ միատակ է՝ կոչի Եէքթա . նաև հանդերձ՝ որ չունիցի բամբակ , այլ միայն երես և աստառ . այն

նա Տէ-րեա կոչի։ Այլ և նշանակէ կորացեալ. այսինքն թեքեալ և երկու տակ եղեալ. որ ասի արաբերէն Մէ-նհանի.

ՏԻՒԹԱՀ دوتاه * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒԹԱ. որ և ասի ՏԻՒԹԷՀ.

ՏԻՒԹԱՅ دوتای * Երկաղի գանպուր. Իքի Գըլլը թանպուր.

ՏԻՒԹԱ ՔԵՐՏԷՆ دوتا کردن * Երկպատիկ առնել, կամ երկպատկել. Իքի Գաթ էյլէմէք.

ՏԻՒԹԷՀ دوته * Տե՛ս ՏԻՒԹԱՀ. զի նոյն է ընդ նմա. և նշանակէ որինչ բառն Տէ-րեա.

ՏԻՒԹՈՒ دوتو * Երկկիւղի. Իքի Գաթ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒՁԱՐ, որ է համդիպումն. Թուր" Գարշը-լաշմագ. և արաբ" Մուլաքաթ.

ՏԻՒԹՈՒՊ دوتوب Երկու տակ. Իքի Գաթ.

ՏԻՒԺ دژ * Թիւն. Աղէտ. զի փոխանակ ասելոյ մի թիւն, երկու թիւն, ասեն Եէթազըժ, ազըժ [?]. 2. Մերթ նշ" չափ. Գադար. զի ասի Սաթ ազըժ [?], որ է հարիւրին չափ. Եէ-զ Գադար.

ՏԻՒԺԷԿԻՑՐ دژه‌کیر Տե՛ս ՏԷԺԷԿԻՑՐ.

ՏԻՒԺԽԻՑՄ دژخیم * Տե՛ս ՏԻԺԽԻՑՄ.

ՏԻՒԺԿԻՒՎԱՐ دژکوار * Իր՝ որ իցէ անյարմար բնութ. Նամէ-վաֆըգ դամը օլան նէսնէ.

ՏԻՒԺՀԷՄ دژهم * Գունա մայ, որ գոյանայ 'ի ներքոյ մորթոյ. Եարըգ էթ.

ՏԻՒԺՄԷՆԻՐՀ دژمنش * Ժխորութ ստամոքսի. Կէօնիւլ թէօնիքէ. Եիթիրիլմիշ միթէ. ուստի այլ է 'ի սմանէ բառն Տէժմէնէշ.

ՏԻՒԺՆ دژن * Սուր. Քէսքին. Եիտի. Եւ առացեալ լինի ստ յաշխարհի զորութ թթու իրաց.

ՏԻՒԺՆԱՄ دژنام * Պարսաւ. Գօգուշմէք.

ՏԻՒԺՊԻՑՀ دژپیه * Տե՛ս ՏԻԺՓԻՑՄ. որ և ասի ՏԻՒԺՓԻՑՀՄ.

ՏԻՒԼ دل * Է ախտ ինչ, որ խիթ առնել 'ի սիրտն՝ շատ վշտացուցանէ. Պիր մարազ ատը.

ՏԻՒԼԱ دلا * Տե՛ս ՏԻՒԹՈՒՊ.

ՏԻՒԼԱՄ دلام * Փաթոյթ. Նէսնէ աւըրլմագ. 2. Փաթութելի. Սարըլաճագ.

ՏԻՒԼԱՆԷ دلانه * Է պտուղ ինչ, որ լինի 'ի պարտիզի և 'ի լերին. բայց որ լինի 'ի պարտիզի, համեղ է և թթուաշ սակաւիկ ինչ, և ունի զնմանութի կարմրերանգ խնձորոյ, բայց փոքր է քան զխնձորն. և 'ի մէջն իւրում ոչ շերս ունի զմի միայն կորիզ, և է օգտակար ստամոքսի և թոքոյ. Պիր մէյվէ ատը.

ՏԻՒԼԷ دله * Բարձր բլուր. Փէշտէ-դէ-շէնփ. 2. Խարդախութի. Հիյլէ. 3. Ողբ և աղաղակ. Նալէ վէ Ֆէրեատ. 4. Է ազնիւ աղբ որ ինքն ոչ գոլով իր ինչ, համարիցի զինքն՝ թէ իցէ ինչ. Օլ քիմսէյէ տէրլէր քի՝ քէնտի պիր նէսնէ տէյիլ իքէն, քէնտիւյի նէսնէ շանն էյլէյէ.

ՏԻՒԼԷՃ دلج * Տե՛ս ՍԷՐՏԱՊ.

ՏԻՒԼԻՒՄ دلم * Տափարակ պալարք. որք յայտ լինին 'ի մարմնի մարդոյ. Եասսը Գապարճըգլէր.

ՏԻՒԼՄԷ دلمه * Է թխնաւոր ձձի ինչ. նման սարդի. Էօրիւմճիւքէ [?] պէնզէր պիր ճանվէր ատը. արաբերէն رتیلا Ռէթիլա.

ՏԻՒԼՄԷՔ دلمك * Է ձձի ինչ նման սարդի, և է թխնաւոր. և այնչափ՝ մինչ զի եթէ զոք խայթիցէ, կարելի է թէ մեռանիցի. որ և ասի غنده ԴՈՒՆՏԷ. արաբերէն Ռէթիլա. Աճ-քէպուտէ մէ-շապիհ [?] պիր ճանվէր ատը.

ՏԻՒԼՄԻՒԼ دلمل * Խակ և դալար սիսեռն, զոր մինչդեռ 'ի փեճեկի է՝ խորովիցեն. Խամ վէ Եաշ նոխուտ՝ քի հէնիւզ Գապուգլու իքէն պիշիրէն էյլէրլէր.

ՏԻՒԽ دخ * Կնիւն, կամ պրտու (յորմէ կազմեն փսիաթ). Թուր" Սազ։ 2. (Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն Տէ-խթ, որ է) դուստր. Գըզ։

ՏԻՒԽԱՀԷՐ دوخواهر * Է անուն երկուց աստեղաց. արաբերէն اختا سهيل Իւխթա-Սէհէյլ. և թարգմանի երկու քորք.

ՏԻՒԽԹ دخت * Տե՛ս ՏԻՒԽԹԷՐ. (զի է համառօտեալն նորին).

ՏԻՒԽԹԷ دخته * Կարեալ. Տիքիլմիշ. 2. Կթեցեալ. Սաղըլմըշ.

ՏԻՒԽԹԷՆՏԷՐ دختندر * Խորթ քոյր. Էօկիւյ Գըզ Գարտաշ. նշ" և ս զդուստր առն, որ յայլմէ կնոջէ է նա նմա, և այն խորթ է յետոյն կնոջն նորա. որ և ասի ՏԻՒԽԹԷՐԷՆՏԷՐ.

ՏԻՒԽԹԷՐ دختر * Դուստր. Թուրքե" Գըզ. արաբերէն بنت Պինթ. ասի և (համառօտեալ) ԹԻՒԽԹ, և ՏԻՒԽԹ.

ՏԻՒԽԹԷՐԶԱՅ دخترزای * Կին, որ միշտ դուստր ծնանի. Հէր տայմ Գըզ տօղուրան աւրէթ.

ՏԻՒԽԹԷՐԷՔ دخترك * (Նուաղականն Տէ-խթէր բառին) Դստրիկ. Գըզճըղազ. նաև այն աղջիկն, որ 'ի տան մնեալ և մեծացեալ իցէ. Էվտէ գէօշէնմիշ հասըլ օլան Գըզ.

ՏԻՒԽԹԷ'ՐԻՁԷՆ دخترزن * Խորթ դուստր, որ է յայլմէ առնէ, և ընդ մօր իւրում եկեալ իցէ. Էօկիւյ Գըզ.

ՏԻՒԽԹԷՐԻՆԷ دخترينه , * Օրիորդ. չափահասակ. Հէնիւզ հասմըշ գըզլըգըն էրէշմիշ գըզ. որ և ասի دخترينه , ՏԻՒԽԹԻՆԷ ։

ՏԻՒԽԹԷՐՐԻԶ دخترز , * Գինի խաղողոյ. Շէրապըն էնէյիուսի ։ (Եւ Թարգմանի դուստր որթոյ. և այս անուն եդեալ է գինւոյ, վասն արտադրելոյ նորա 'ի յորթոյ ։)

ՏԻՒԽԹԻ ՐԻԶ دخت رز , * Տե՛ս ՏԻՒԽԹԷՐՐԻԶ ։

ՏԻՒԽԻՆԷ دخينه , * Զի՛նչ և իցէ իր՝ որ 'ի հուր այրեցեալ բուրէ գնոտ հոտ, որ է ծխանելի. Ամէշէ էռնուզ գօգուսէ չըգան հէր նէ օլուրսէ. որ և ասի دخنه , ՏԻՒԽՆԷ ։

ՏԻՒԽՉԷԿԵԱՐ دخچكار , * Այր առաքինի. Մէրտի ատըմ վէ չոճուխ ։

ՏԻՒԽՍ دخس , * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՏԻՒԽՍԷՐ. (զի է կրճատեալն) ։

ՏԻՒԽՍԷՐ دخسر , * Անմաքուր կամ մաշտեալ գլուխ. Թուրքերէն Տաշ պաշ ։

ՏԻՒԽՏԱՐ دخدار , * Աշտեշեալ ալխասակ պատմուճան. Քէրէշէնմէշ գէյօջ գօֆթան ։

ՏԻՒԿ دوك , * Տե՛ս ՏՈՒԿ. (զի է Թեթևացուցեալն) ։

ՏԻՒԿԵԱՆԷ دوكانه , * Երկու երկու, նաև երկու հատ. Իքիշէր, վէ իքի տանէ ։ Եւ ըստ այսմ ասի՝ Եէքէնէ, Չէհարէքէնէ, Սէքէնէ, և Տէ-գէնէ ։

ՏԻՒԿԵԱՆ ՏԻՒԿԵԱՆ دوكان دوكان Երկու երկու. Իքիշէր իքիշէր ։

ՏԻՒԿԻՈՒՆԷ دوكونه , * Երկու կերպ. Իքի տիւրլիւ. զի ասի՝ Տիւքիւունէ րէնկ, այսինքն երկու կերպ գոյն ։

ՏԻՒԿՃԻ دوكجى , * Նոյն է ընդ ՏՈՒԿՃԻ ։

ՏԻՒ ՀԷԶԱՐ دوهزار , * Երկու հազար. Իքի պին ։

ՏԻՒՀԻՒԼ دهل , * Թմբուկ. Թուրքերէն Տավուլ. ասի և ՏԱՊԼ ։

ՏԻՒՀԻՒԼԶԷՆ دهل زن , * Թմբկահար. Տավուլ չալան. ասի և ՆԷՎՊԷԹԻ ։

ՏԻՒՀԻՒԼՊԱԶ دهلباز , * Տե՛ս 'ի վերոյ ՏԻՒՀԻՒԼԶԷՆ ։

ՏԻՒՀԼԷ دهله , * Է տեսակ մի խոտոյ. Պիր նէվի օթ տիւր ։

ՏԻՒՂԻՒԼ دغول , * Աշխկորդի. Հօրոսպաք. Վէլէտիզինա ։

ՏԻՒՂՈՒ دغو , * Դիրտ խաղոյ և մեղու, որ մնացեալ է յատակ նոցին. Տէորտի րուղէն, վէ քէնզէղի ։

ՏԻՒՂՈՒԼ دغول , * Աշխկորդի. Հօրոսպաք. որ և ասի ՎԷԼԷՏԻԶԶԻՆԱ ։ 2. Մեծ գաւաթ լի գինեաւ, զոր ըմպեն 'ի վերջ խրախճանութեան. Պիւյիւք գադէհ ։

ՏԻՒՂՏ دغد , * Հարսն. Կէլին. արաբերէն عروس Արուս ։

ՏԻՒՂՏԻՒՂԷ دغدغه , * Խառնակութիւն անհաստատութիւն. որ և ասի ՂԱԼՄԷԼԻՅՃ ։

ՏԻՒՃԱ دوجا , * Շիլ (և այս անուն ասի նմա՝ վասն տեսանելոյ նորա զմի իրն երկուս.) Շաշը ։

ՏԻՒՄ دم , * Ագի. Գույրուգ. որ 'ի գործ ածի յերիվարի և յայլ կենդանիս. և նմանութեամբ վերջն և ծայրն ամ և իցէ իրի՝ Տէմ կոչի ։

ՏԻՒՄԱՂԶ دومغز , * Նուշ՝ որ ունի երկուս 'ի միջի իւրում. Իքի չէքիրտէք պատամ. և և ամ և իցէ կարծակեղև պտուղ, որ 'ի միջկեղևոյ իւրոյ ունի երկուս հատս՝ Տիւմաղզ կոչի. զի ասի՝ Հէլիշմէ պատամ, փըսթըզ պատէմ, այսինքն միակցեալն ։

ՏԻՒՄԱՏԻՒՄ دمادم , * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՅԱՓԷՅ ։

ՏԻՒՄԷ دومه , * Պատուտակ. (է խաղալիկ ինչ՝ զոր տղայք 'ի ձեռս իւրեանց պատուականեն.) Փըրլանգըճ ։

ՏԻՒՄԷԼ دمل , * Տե՛ս ՊԷՆԱՎԷՐ ։

ՏԻՒՄԷՐՃԱՆ دومرجان , * Բառս այս ասի զշրթանց գեղեցկաց ։

ՏԻՒՄԻԿԻՒՐԿ دمكرك , * Արշալոյս. Սապահի էվվէլ. և այն երկայն սպիտակն՝ որ երևի յայնժամ ձեռի գայլոյ նմանեցուցեալ, այսպէս ասացեալ են ։

ՏԻՒՄԻԿԵԱՎ دمكاو , * Նոյն է ընդ բառին ԹԱԶԻԵԱՆԷ, որ է մտրակ. Գամչը. նաև նշ" զայն իրն՝ որով վարեն զէշն և զէզն ։ 2. Փուշ, զոր արարեալ 'ի պղնձոյ և 'ի Թուճէ՝ հարկանեն 'ի ժամու մարտի, և 'ի հանդիսի իշխողաց և Թագաւորաց. որ և ասի ԿԵԱՎՏԻՒՄ, և دمكاو , ՏԻՒՄԿԵԱՎԷ ։

ՏԻՒՄԻՅԽ دومخ , * Են երկու բևեռք երկնից, որոց մին է հիւսիսային, և միւսն հարաւային. արք" قطب Գութպ. և Թուր" Տէմիւր գազըգ, այսինքն ցից երկաթի. և այս վասն այնորիկ, զի բնաւ ոչ շարժին 'ի տեղեաց իւրեանց. այլ շարժին 'ի տեղիս իւրեանց ։

ՏԻՒՄԼԱՊԷ دمليه , * Շուն. (և այս անուն եդեալ է նմա, զի 'ի տեսանել նորա հաց 'ի

ձեռս տեսան խուրց կամ այլոյ ուրուք՝ շարժելով՝ զձեռն իւր շողոմ և խբբ թէ աղաչէ․) Խն․ ջէօջէջ․ որ և ասի ՍԷԿ ։

ՏԻՒՄՂԱՋԸ دومغاجه * Տակ ագուոյ․ Գուայրուգ փէզէ․ որ և ասի Թուրքերէն Գուայրուգ սօգումի ։

ՏԻՒՄՂԷՋԸ دومغجه * Է թեթևացուցեալն վերնոյն ։

ՏԻՒՄՄԷԼ دمّل * Տես ՊԷՆԱՎԷՐ․

ՏԻՒՄՈՒՑ دوموی * Աւէխառն․ Սագաւէ Գէյրէւ․ (և Թարգմանի երկմաղ․) որ և ասի ԱՄԻՑԺԸ, և ՏԻՒՄՈՒՑԸ ։

ՏԻՒՄՈՒՑԸ دومويه * Տես ՏԻՒՄՈՒՑ․ 2․ Գէս կամ վարս․ Թուր" Սաչ, որ երկուստեք յերկուց ուսոց 'ի վայր իջանէ ։

ՏԻՒՄՉԸ دمچه * (Նուաղականն Տիւմ բառին) Փոքր տուտն․ Քիւչիւք գույրուգ ։ 2․ Ճանճակար, զոր առնեն 'ի յագուոյ ձիոյ․ որ և ասի ՄՆԿՆՍՐԱՆ ։

ՏԻՒՄՊԱԼ دمبال * Տակ ագուոյ․ որ Թուր" ասի Գույրուգ սօգումի ։ Բառս այս յառաջագոյն էր Պուչփիւմ, և ապա ասացաւ Տիւմպուլ․ և ասոի է որ Թուր" փուչփիւմ ասի․ ուստի և Նմանութ իմն յետկոյն մարդոյ ևս՝ Տիւմպուլ կոչի․ և ծայրն աչաց ևս՝ որ Թուր" ասի Կէօզ գույրուղի․ կոչի պարսկերէն Տիւմպալի չէշմ․ Այս բառ գրի ևս ՏԻՒՆՊԱԼ, և ՏԻՒՆՊԱԼԸ ։

ՏԻՒՄՊԱԼԻ ՉԸՇՄ دمبال چشم

Ծայր աչաց․ Կէօզ գույրուղի․ որ և ասի ՏԻՒՆՊԱ'ԼԻ ՉԸՇՄ ։

ՏԻՒՄՊԸԼ دمبل * Տես ՊԸՆԱՎԸՐ․

ՏԻՒՄՊԻՒՐԻՑՏԸ دمبريده * Տտնահատեալ․ Գույրուղի ջէսիջ․ զի ասի՝ Մ'օքէ փէմպէրչիյէ ։

ՏԻՒՄՍԸՆՃԸ دمسنجه * Է Թռչուն իմն՝ որ զտուտն շարժէ․ և ասեն թէ՝ է Թռչունն այն, որ կոչի Թուր" Էպապիւ գուշի․ որ ցորչափ 'ի գետին անկանիցի, այլևս ոչ կարելով վաղվաղակի Թռչիլ, շարժէ զտուտն և ձեռս․ որ և ասի دمسیجه ՏԻՒՄՍԻՑՉԸ ։

ՏԻՒՄՏԱՐ دمدار * Ագևոր․ Գույրուգլու․ Ջմր օրինակ՝ Սիմուէէ փէմփուր, այսինքն գիսաւոր աստղ․ Գույրուգլու Եըլտըզ ։ Եւ ևս նշ" զպայնոսիկ, որք գան յետոյ քան զամ զօրս․ և այն վն պահպանութե զօրաց, և վն ոչ Թողլոյ զձետամբնացսն․ որում Թուր" աղաւաղմամբ այսր բառի Տունտար ասեն․ իսկ 'ի Թիւրքիսթանի جنداول Ճէնտավիւլ․ դարձեալ՝ նշ" զվերջինն գաղարի ուղտուց և ջորեաց․ որ և ասի ՏԻՒՆՊԱՎԸՐՏ ։

ՏԻՒՆԸԱ دنیا * (բառ արէպի) Աշխարհ․ Տիւնեա․

ՏԻՒՆԸԱՏԱՐ دنیادار * Աշխարհային, կամ աշխարհասէր․ Էհլի տիւնեա ։

ՏԻՒՆԸԱ ՓԸՐԸՍԹ دنیاپرست * Աշխարհասէր․ Դունիալը սիւնեւ ։ (Եւ Թարգմանի աշխարհապաշտ ։)

ՏԻՒՆԻՑՄ دونیم * Երկու կտոր, կամ երկու մասն․ Իքի փարչէ․ (և Թարգմանի երկու կէս․) որ և ասի ՏԻՒՆԻՑՄԸ ։

ՏԻՒՆՊ دنب * Նոյն է ը բառին ՏԻՒՄ․ Բառս այս յառաջագոյն էր Տիւմպ, և ապա Մեն նորին փոխարկեցաւ 'ի Նուն․ բայց վն ունելոյ յինքեան զծանր արտաբերութի, Պէ տառն 'ի բաց դարձեալ՝ ասացաւ Տիւմ․ որպիսի են և բառքս Խիւմպ, և Սիւմպ, որք դարձմամբ Պէին՝ եղեն Խիւմ, և Սիւմ ։

ՏԻՒՆՊԱԼ دنبال * Տես ՏԻՒՄՊԱԼ․

ՏԻՒՆՊԱԼԸ دنباله * Նոյն է ընդ բառիցն ՏԻՒՄ, և ՏԻՒՆՊԱԼ․ և Նշանակէ ագի․ Թուրքերէն Գույրուգ ։

ՏԻՒՆՊԱԼԸՏԱՐ دنباله دار * Ագևոր․ Գույրուգլու ։

ՏԻՒՆՊԱԼԻ ՉԸՇՄ دنبال چشم

Տես ՏԻՒՄՊԱԼԻ ՉԸՇՄ ։

ՏԻՒՆՊԱ'ԼԻ ՔԸՇԹԻ دنبال کشتی

Նշանակէ ղեկ․ Թուրքերէն Տիւմէն ։

ՏԻՒՆՊԱՎԸՐ دنباور * Ագևոր․ Գույրուգլու ։

ՏԻՒՆՊԱՎԸՐՏ دنباورد * Նոյն է ընդ բառիցն ՏԻՒՆՊԱՎԸՐ, և ՏԻՒՄՏԱՐ․ և նշ" ագևոր․ Գույրուգլու․ Նաև զվերջինն գաղարի ուղտուց և ջորեաց․ որ Թուր" ասի Տիւնպալ ։

ՏԻՒՆՊԸ دنبه * Ագի․ Գույրուգ․ Որ 'ի գործ ածի 'ի գառինս, յոչխարս, յերինջս, և յայլ կենդանիս․ Նշանակէ ևս դմակ ոչխարի ։

ՏԻՒՆՊԸԼ دنبل * Տես ՊԸՆԱՎԸՐ․

ՏԻ'ՒՆՊԻՂԷՋԸ دنبغجه * Ոսկր ագուոյ․ Թուրքերէն Գույրուգ սօգումի․ Խուսուսի՝ փէմ․ որ և ասի ՏԻՒՄ'ՂԷՋԸ․ և է տակն կամ արմատն ագուոյն ։

ՏԻՒՆՏ دند * Է տեսակ իմն մեղուի․ Պէյ նէվ՝ չէնպուր փէնք ։

ՏԻՒՇԱԽ دوشاخ * Ոսկեղէն գօտի․ Քէմէրէ չէրրէյն ։ Եւ կապ սուսերի և կապարճաց, և ականակապ յատկական գօտին շաղըրաց ։ 2․ Է այն կապանքն երկաթի, զոր արկանեն 'ի պարանոցս յանցաւորաց, որ յաշխարհին Հոռոմոց Լուչէ կոչի․ որ և ասի دوشاخه ՏԻՒՇԱԽԸ ։

ՏԻՒՇԱՆԸ دوشانه * Տեսակ ինչ երկճղղի կապանաց պարանոցի, զոր անցուցանեն 'ի

վիզը յանցաւորաց և մեղաւորաց ։ Չաճալ պէյ նէվ կէյրանլըղէնտ փէր ։ 2. Է տեսակ ինն երկճղի ուղտի նեանի ։ Պէյ նէվ չաթալ օգ փէյրէկի ։

ՏՈՒՇԷՆՊԻՀ دوشنبه * Երկուշաբ-թի ։ Թուրքերէն Պազար էրթէսի ։

ՏՈՒՇԷՊԷ دوشبه * Երկեւելեկայ ։ Իքի ջէֆէլի ։

ՏՈՒՇԹ دشت, * Ցամք և տափ ։ Պէ-տէ չէօլ ։ ուստի Տեշթիմ նշ" յոռի անուն ։ և մինչ յիշէ զք զանոււն ուրուք յոռութք , ասեն Տեշլիմէսիքէմ , յորմէ և Թշնամանքն կոչի Տեշլի-նամ , որոյ Թ գիրն անցմամբ ժամանակաց 'ի բաց բարձեալ՝ ասացաւ Տեշնամ ։ և բառն Տեշլէն՝ ևս 'ի բնէ Տեշլիմէն էր , այսինքն չարասիրտ ։ քանզի Մէն՝ ըստ վաղնջական պարսից նշանա-կէ սիրտ ։ Այնգունակ Տեշվար և Տեշխար՝ էին նախադոյն Տեշլիվար և Տեշլիխար ։

ՏՈՒՇԹԻ دشتى, * Տափակ ։ Սեւմէ ։

ՏՈՒՇԹԽԱՐ دشتخوار, * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՇՎԱՐ , որ է դժուար ։ Կիւճ ։ Այս բառ Թեթևացուցեալ բարձմամբ Թ գրին՝ ասա-ցաւ Տեշխար ։ և յետոյ Խէ տառն ևս 'ի բաց բարձեալ՝ ասարաւ Տեշվար ։

ՏՈՒՇԽԱՐ دشخوار, * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՇՎԱՐ , որ է դժուար ։ Կիւճ ։

ՏՈՒՇԽԷՅՄ دشخيم, * Նոյն է Է բա-ռիցն ՆԷՔՐԻՅՆ , և ՏՈՒՇՆԱՄ , որ է Թշնա-մանք և անէծք ։ Սէօվմէք ։

ՏՈՒՇՄԷՆ دشمن, * Թշնամի ։ արաբերէն عدو Ատու ։

ՏՈՒՇՄԷՆԻ دشمنى, * Թշնամութիւն ։ արաբերէն عداوت Ատավէթ ։

ՏՈՒՇՄԷՆՔԵԱՄ دشمنكام, * Չարա-խորհ և չարագործ ։ Էօրթամաշ սանըճի կէ պէտէֆազ ։

ՏՈՒՇՆԱՄ دشنام, * Թշնամանք կամ յիշոց ։ Թուրքերէն Սէօվմէք ։ և արաբերէն Շէթմ ։

ՏՈՒՇՆԱՄ ՏԱՏԷՆ دشنام دادن

Ցիշոյնատու լինել , կամ Թշնամանել ։ Սէօվմէք ։

ՏՈՒՇՆԱՄ ՏՈՒՀԷՆՏԷ دشنام دهنده

Թշնամանիչ ։ Սէօվիճի ։ (Եւ Թարգմանի Թշնա-մատու ։) Որ նշանակէ զպղծաբան ։ արաբերէն Սէպպապ ։ և այս յոյնմանէ՝ զի 'ի Թշնամանելն ուրուք զհանդիպակայն իւր , այսու մատամբս ցուցեալ Թշնամանէ ։

ՏՈՒՇՆԱՏ دشناد, * Բազում ։ Չօգ ։ պէօլէօք ։

ՏՈՒՇՊՈՒԼ دشبل, * Տես ՏՈՒՃՓՈՒՅՄ ։

ՏՈՒՇՎԱՐ دشوار, * (Թեթևացուցել

'ի բառէն Տեշխար) Դժուար ։ Թուր" Կիւճ ։ և արա" عسير Ասիր ։ ըստ այնմ , Մէչիս սաան պէչէնտ խաքին , Վէլի տէշվար պէրինիչէմ ։ և Թարգմանի այսպէս , ճանճըն անկանի 'ի մեղըր դիւրաւ , բայց 'ի վեր յառնէ անտի դժուարաւ ։

ՏՈՒՇՎԱՐԶԱՅ دشوارزاى * Դժուա-րածին կին , որ 'ի ծնանիլ իւրում հանապազ նեղութիւն կրէ ։ Տօղուրուրքէն հէր պար չոքմէն չէ-քէն ավրէթ ։

ՏՈՒՇՎԱՐԹԷՐ دشوارتر * (բաղդա-տականն բառին Տեշվար) Դժուարագոյն ։ Թուր-քերէն Պէրք կիւճ ։

ՏՈՒՇՎԱՐԻ دشوارى * Դժուարու-թիւն ։ Կիւճլիք ։

ՏՈՒՇՎԱՐ ՓԷՍԷՆՏ دشوارپسند

Դժուարահաւան ։

ՏՈՒՉԱՐ دوچار * Պատահիլն երկուց մարդոց յանկարծ իրերաց ։ Իքի ատէմ նաէկէհան պիր պիրինէ րաստ կէլմէք ։ արաբերէն مصادفه Մուսա-տէֆէ ։ և Թուրքերէն Թուշ օլմագ ։

ՏՈՒՉԱՐ ՇՈՒՏԷՆ دوچارشدن * Պա-տահիլ կամ հանդիպիլ ։ Րասթ կէլմէք ։

ՏՈՒՉԷՀԱՐ دوچهار * Տես ՏՈՒՉԱՐ ։

ՏՈՒՉԷՆՏԱՆ دوچندان * Երկու այն-չափ ։ Իքի օլ գատար ։

ՏՈՒՊԱԼ دوبال * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՎԱԼ , ըստ ամ նշանակութեանց նորա ։

ՏՈՒՊԱՐ دوبار * Երկու անգամ ։ Իքի քէռէ , կամ Իքի գէրրէ ։ որ և ասի ՏՈՒՊԱՐԷ ։ ըստ այնմ Թէ , Մէրտի չէշրէ պուտէտի էէք չէշմէ տէօվլէթ նէյ տըշմէտէ ։ այսինքն այր մտացի պարտի , զի զմի իրն՝ երկու անգամ ոչ փորձեսցէ ։

ՏՈՒՊԱՐՈՒ دوباروا * Նշ" զայն քըլաչափ փայտիկն , որոյ երկոքին ծայրքն զրչատեսակ սաշ-եալք են , զոր 'ի գետին ընկեցեալ հարկանեն զծայր նր երկայն փայտիւ իւիք , և յընդոստնուլ նր 'ի վեր՝ մինչդեռ յօդն է մի ծայր նորին , միւ-սանգամ հարեալ խաղան ։ Թուրքերէն Չէլիք ։ և երկայն փայտն հարկանող նորին , Չօմագ ։ որ և ասի ՏՈՒՏԷԼԷ ։

ՏՈՒՊԷԼ دوبل * Անհաւասարիմ ։ Պէ-հօթէգօմ վէ պէվէքէ ։

ՏՈՒՊԷՅԹ دوبيت * Է այն քառատող-եան տաղն , զոր երգեցիկք երգեն 'ի սկիզբն երգեցմանց ։ Չար միսրամ շիր քի խանէնտէլէր էղ-ընպաոյ սէտրապաք օգուրլար ։

ՏՈՒՊԻՑՏ دويد * Տես ՏԱՐՈՒ ։

ՏՈՒՊԻՐԱՏԷՐԱՆ دوبرادران * Է ա-նուն երկուց աստեղաց շուրջ զհիւսիսայինն բևե-

ռնու, որք երևին 'ի կուրծս փոքր արջուն. Իքի քէլէպէքլէր: 2. Թռչուն ինչ սևագոյն՝ սակաւ ինչ մեծ քան զցին. և այս յայնմանէ, զի Թռչունս այս՝ ոչ կարելով միայնակ որս առնուլ, երկուք 'ի միասին առնուն և ուտեն. որ կոչի արաբերէն Աճիպ. ասի և ԶԻՄԻՆՃ.

ՏԻՒՊԻՒՏ دوبد * Մեկնի Թուրքերէն՝ Գոճպաշը խաթասընը իքի թարաֆըն օթուզըն էն֊ ճէս, վէ սըլտը իչէ իչլէնմիշ խաթալէշ. որ և ասի دوبود ՏԻՒՊՈՒՏ.

ՏԻՒՊԻՒՐՃԻ دوبورجی * Գաղտ սեղելոն կնոջ. Աճէյէպին գէնճան օյնաշը.

ՏԻՒՊԼԷ دوبله * Է անուն այնր հիւսուածոյ, զոր կազմեն շաքարով և նշով. որ կոչի արաբերէն فطير Նուգէֆ.

ՏԻՒՍԱԼԷ دوساله * Երկեմեան. Իքի եաշընտա, կամ Իքի եըլլըգ.

ՏԻՒՍԱՏ دوصد * Տե՛ս ՏԻՒՎԻՅՍԹ.

ՏԻՒՍԷՆԿ دوسنك * Են երկու քարինք 'ի Մեքքէ քաղաքի, որոց մին կոչի Սաֆա, և միւսն Մերվէ.

ՏԻՒՍԷՐ دوسر * Նշ՛ զգյն, որ Թուրքերէն ասի Եիւշաֆ. որ հասկ ունի նման գարւոյ, բայց ոչ ունի հատ այնքան.

ՏԻՒՍԹՈՒՆ دستون * Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԿԻՅՆ, որ է աղք կենդանեաց. հայվանըն նէֆսի.

ՏԻՒՍԹՈՒՐ دستور * Փոխանորդ արքայի. Վէզիր.

ՏԻՒՍԻՅՆ دسين * Կարաս. Քիւփ. Քիւբ. որ և ասի ՏԻՒՍԻՅՆԷ.

ՏԻՒՍՈՒՅ دوسوی * Երկու բաժին գեւ. Իքի պէօլիւք եէյլէմ.

ՏԻՒՎԱԶՏԷՀ دوازده * Երկոտասան. Օն իքի.

ՏԻՒՎԱԶՏԷՀԻՒՄ دوازدهم * Երկոտասաներորդ. Օն իքինճի.

ՏԻՒՎԱԶՏԷՀ ՀԷԶԱՐ دوازده هزار Երկոտասան հազար. Օն իքի պին.

ՏԻՒՎԱԶՏԷՀՐԻՒԽ دوازده رخ * Է անուն հաւչակաւոր մարտի երից, զոր արար Կիւսաւերզ զօրագլուխն Քէյխոսրովի ընդ զօրավարօքն Էֆրասիյապի Փիյրանվէյսէ կոչեցելոյ՝ սաստիկ մաքառմամբ 'ի սահման լերինն Քենապէտի. Պիր մէշհուր ճէնկ ատը.

ՏԻՒՎԱԼ دوال * Փոկ. Թուր" Սէյիր, նաև Թասմա. զոր կապեն յասպանդակս. նաև Թմբկահարի, որ է Դավուլճու՝ դուրս առնեն. նաև կաշի, զոր առնեն 'ի մորթոյ կենդանեաց. Կէօն՝ քի հայվանըն տէրիսինտէն քէսիլիր: 2. Նենգութիւն կամ խարդախութիւն. Մէքիր վէ հիլէ. 3. Սուսեր. Թուրքերէն Գըլըճ. և արաբերէն Սէյֆ.

ՏԻՒՎԱԼԷ دواله * Է դեղ ինն՝ Աճինէ կոչեցեալ, որ փաթութի 'ի ծառս սանէվպերի և ընկզոյ և կաղնւոյ. որոյ լաւն այն է՝ զի իցէ ըսպիտակ և անուշահոտ. և այս է տեսակն եգիպտական. իսկ տեսակն այն որ լինի սեաւ՝ է վատթար, և է այն հնդկայինն, որոյ ծուխն օգտէ վէրնոտութե, և ինքն շահաւոր է բազում ախտից.

ՏԻՒՎԱԼԷՔ دوالك * Հնդիկ ծառայ. Հինտի գուլ. 2. Նշանակէ զայն փոկն՝ որով նարտ խաղան.

ՏԻՒՎԱԼԽՈՐԷ دوالخوره * Եզն ըծաձիգ. չիֆթէ գօշուլան սըղըր. 2. Լուծ. պօյունտուրուգ.

ՏԻՒՎԱԼՊԱԶ دوالباز * Խարդախ. Հիյլէպազ. որ և ասի ՏԻՒՎԱԼԷՔՊԱԶ.

ՏԻՒՎԱԼՓԱ دوالپا * Փոկոտն. Թուր" Գույշլղլըլար. և արաբ" غول Ղուլ. Առասպելեն՝ թէ սա 'ի կերպարան մարդկան մտեալ յանշէն տեղիս և յամանս լերինս, զայր՝ որ իցէ զարտուղեալ 'ի ճանապարհէ, խոստորեցուցանէ և առաջի նր ընթացեալ երթայ. և 'ի ժամն նորին առանձին և միայնակ, յուս նր հեծեալ և զոտս իւր 'ի պարանոց նորին փաթութեալ, շրջաբերէ զնա՝ որչափ և կամիցի, և ապա սպանանէ զնա: 2. Նմանութբ Տիւվալփա ասի այր խաբդախ և խաբեբայ. Հիյլէքեար վէ մէքրի֊մէքէրէլի ատէմ.

ՏԻՒՎԱՃ دواج * Նոյն է ընդ բառին ՉԱՏԻՐՇԷՊ, որ է սաւան. զոր կանայք յելանել իւրեանց արտաքս 'ի տանէ արկանեն զանձամբք. որ յաշխարհին Հոռոմոց չէ այնչափ հռչակեալ, բայց յերկիրն պարսից կանայք նոյին ոչ ազանին լողիկ, այսինքն ֆէրրաճէ, այլ 'ի գործ ածեն զսաւան. և է բառ չեղաթայից: 2. Վերմակ. Եօրղան. 3. Է տեսակ ինն հանդերձի. Պիր նէվ՝ ճամէ ատը.

ՏԻՒՎԱՆԶԷՏԷՀ دوانزده * Տե՛ս ՏԻՒՎԱԶՏԷՀ.

ՏԻՒՎԻՅԼ دويل * Նենգութիւն կամ խարդախութիւն. Մէքիր վէ հիյլէ: 2. Հում ապրշում՝ որ դեռ նորոգ յորդանէն զատեալ է, և ոչ է փաթութեալ. Խամ իպրիշիմ.

ՏԻՒՎԻՅՍԹ دويست * Երկերիւր. Իքի եիւզ. արաբ" Միյէթէյն. որ և ասի ՏԻՒՍԱՏ.

ՏԻՒՎԻՅՍԹԿԵԱՆ دويستكان Երկու հարիւրական. Իքիշէր եիւզ.

ՏԻՒՎԻՒՄ دوم * Երկրորդ. Իքինճի.

ՏԻՒՎԻՒՄԻՅՆ دومين * Երկրորդական. Իքինճի.

ՏԻՒՎԻՒՄՊԱՐ دومبار * Երկրորդ անգամ. Իքինճի քէրրէ.

ՏԻՒՏԷՐ دودر * Ճարմանդ. (և է այն՝

զոր առնեն 'ի մէտաղքսէ կամ յոսկեթելէ և կամ յարծաթոյ, յոսկւոյ, 'ի պղնձոյ, և յերկաթոյ.) Չէզիւրամ. զոր հասարակօրէն վրիպմամբ Չէֆչուզ ասեն. և Թարգ" ահեակ և աջ, վ̄ճ լինելոյ սոցա երկոցուն՝ միոյն յաջմէ և միւսոյն յահեկէ.

ՏԻՒՏԻԼ دودل * Երկմիտ, և տարակուսեալ. Մէտրէտտիւ, վէ իւստէհսիզ.

ՏԻՒՏԻՒ دودو * Երկու երկու. Իքիշէր իքիշէր.

ՏԻՒՐ در կամ ՏԻՒՌ دُر * Տե՛ս ՄԻՒՐՎԱՐԻՅՏ.

ՏԻՒՐԱՅ درای * Է գործի ինչ 'ի զործեաց հիւսանց. Թուրքերէն Էյ փէնիւրի.

ՏԻՒՐԵՆԿ درنگ * Ամենայն ինչ որ իցէ երկդիմի և երկկերպեան, ոպ̄ վարդն այն՝ որ կոչի Կէօմ չիչէկ. 2. Տխմ և գիշեր. և Թարգ" երկգոյն.

ՏԻՒՐԻ دری * Է տեսակ ինչ վարդոյ. որոյ մէջն այլ գոյն ունի, և արտաքին կողմն այլ երանգ. և վասն երկդիմի գոլոյ նորին, այր նենգաւոր ևս կոչի Տիւրի.

ՏԻՒՐԻՑՉԱՆ دریچان * Բառս այս նշ" զայն, զի զառտիճանս իւրաքանչիւր կենդանակերպի երիցական բաժինս արարեալ, և զանձն իւր բաժինն միում մոլորական աստեղ կարգեալ տան. և է սա կանոն ինչ յաստղագիտութեան.

ՏԻՒՐԻՒՇԹ درشت * Խիստ, և խոշոր. Փէք վէ իրի. արաբերէն خشن Խաշին. Որոյ ներհակն է Նէրմ, որ է կակուղ. Եումշագ.

ՏԻՒՐԻՒՇԹԹԵՐ درشت تر * Խոշորագոյն.

ՏԻՒՐԻՒՇԹԻ درشتی * (վերացեալն բառին Տիւրիւշթ) Խստութի, և խոշորութի. Փէքլիք, վէ իրիլիք. (Որոյ հակակայն Նէրմի, որ է կակղութիւն. Եումշագլըգ.)

ՏԻՒՐԻՒՇԹԽՈՒՅ درشتخوی * Դժնաբարոյ. Պէտխուի.

ՏԻՒՐԻՒՇԹ ԿՈՒՇ درشت کوش Ծանրականջ, այսինքն այն որ փոքր մի ոչ լսէ. Գուլաղը աղըր.

ՏԻՒՐԻՒՍԹ درست * Ողջ, կամ ամբողջ. Սաղ, պիւթիւն. արպ" صحیح Սահիհ. 2. Է անուն ոսկի դրամոյ, որ ասի Էշրէֆի և Ֆլօրի. 3. Առողջ. Սաղ. որ և ասի ԹԷՆՏԻՒՐԻՒՍԹ.

ՏԻՒՐԻՒՍԹԻ درستی * Ողջութի և ամբողջութի. Պիւթիւն վէ սաղլըգ. զի ասի՝ Րասթ իւ տիւրիւսթի, այսինքն ուղղութի և ամբողջութի.

ՏԻՒՐԻՒՓՇԷ درفش * Է անուն միյասնումին սուսերի. Գըլըճըն պիր ատը տըր.

ՏԻՒՐԽԻՒՖ درخف * Սեաւ մեղու. Ջէնպիւրի սիյահ.

ՏԻՒՐԿԷՐ درگر * Տե՛ս ՏԻՒՐՈՒԿԷՐ. (զի է համառօտեալն).

ՏԻՒՐԿՈՒՐ درگور Ներհակ. Մուխալիֆ.

ՏԻՒՐՂՈՒ درغو * Է այն ծածկեալ իրն 'ի հրուշակէ յատակի փանէյիլէ կոչեցեալ մեծ կատսային հրուշակագործաց.

ՏԻՒՐՃ درج * Նոյն է Է բառին ՊՈՒՅՏԱՆ. և նշ" զայն հօգգայն, այսինքն ամանիկն փոքրիկ, ուր դնի Գոհար և Ջէվահ: Այլ և նշ" զայն հօգգայն՝ ուր եդեալ մեծագին ակունս և մարգարիտս պահեն: Եւ յայսմանէ առեալ նմանութ̄ Տիւրճ ասի բերան գեղեցկին վ̄ճ ունելոյ ատամանցն՝ որք 'ի նմա, զնմանութի մարգարտոյ.

ՏԻՒՐՆԷՎՔ درنوک * Տե՛ս ՏԷՐՆԷՎՔ.

ՏԻՒՐՈՒ درو * Նոյն է ընդ ՏԻՒՐՈՒՅ.

ՏԻՒՐՈՒԶԷ دروزه * Երկօրեայ. Իքի կիւնլիք.

ՏԻՒՐՈՒԶԷՆ دروزن * Հնձողարմբտեայ. Ղըլըն պէչէճէ.

ՏԻՒՐՈՒԶԻ دروزی * Ողջունն անձին. Թէնտիւրիւսթլիք, վէ սըհհաթի պէտէն.

ՏԻՒՐՈՒԿԷՐ دروگر * Հիւսն. Թուրքերէն Տիւլկէր. արաբերէն Նէճճար. ասի և ԻՑՏՈՒՐ, և ՏԻՒՐՈՒՏԿԷՐ.

ՏԻՒՐՈՒՂ دروغ * Սուտ. Թուր" Եալան. և արպ" كذب Քէզիպ. որ և ասի ԿԻՒՐՈՒՂ.

ՏԻՒՐՈՒՂԶԷՆ دروغزن * Ստախօս. Եալանճը. արաբերէն كاذب Քեազիպ.

ՏԻՒՐՈՒՂԶԷՏԷՆ دروغزدن * Սուտ խօսիլ. Եալան սէօյլէմէք.

ՏԻՒՐՈՒՂԿՈՒ دروغگو * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒՐՈՒՂԶԷՆ, որ է ստախօս.

ՏԻՒՐՈՒՅ دروی * Երկու երես, այսինքն կեղծաւոր. Իքի եիւզլիւ. որ և ասի ՏԻՒՐՈՒ.

ՏԻՒՐՈՒՆ درون * Զափ արմանեաց. Թախըլ էօլչէսի. քէյլանէյի շըլըէ.

ՏԻՒՐՈՒՆԷ درونه * Աղեղն բամբակահարաց. Հալլաճ եայը.

ՏԻՒՐՈՒՇ دروش * Է գործի ինչ 'ի գործեաց արհեստաւորաց. Հաճճամ ալէթլէրինտէն պիր ալէթ տըր.

ՏԻՒՐՈՒՏ درود * Ողջոյն կամ խաղաղութի. Սէլամ. և տասի ծաղի բայն Պէտրոտ

չերդպէն, որ է ողջունել զոք. Պիր չիմիւնպէ Ֆոքն-չէմէք. կամ բարեաւ ձնալ առել. Թուրքերէն Վէ-դա՛ էյլէմէք։ 2. Հունձք. Պիչին։

ՏԻՒՐՈՒՏԷ درودە * Հնձել. Պիչիմիչ։

ՏԻՒՐՈՒՏԷՆ درودن * Գովել, և ներբողել. Մէթհ վէ սէնա էյլէմէք։ 2. Հնձել. Մէշչուրու պիչմէք։

ՏԻՒՐՈՒՏԿԷՐ درودگر * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒՐՈՒԿԷՐ։

ՏԻՒՐՉԷԿԵԱՐ درچکار * Տուփ մարգարտոյ, և ականց պատուականաց. Ճէվահիր գուտուսու։

ՏԻՒՐՊԱՇ درباش * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՐՊԱՇ։

ՏԻՒՐՊԱՐ دربار * Մարգարտատեղայ. Ինճու եաղտըրըճը։

ՏԻՒՐՎԱ دروا * Ճշմարիտ և ստոյգ. Թահգիգ վէ դօղրուսու։

ՏԻՒՐՎԷՆՏ دروند * Անօրէն, կամ մեղաւոր, և կամ յանցաւոր. Պէտ մէզհէպ, վէ ֆասըգ, վէ ֆաճիր։

ՏԻՒՐՏ درد * Մրուր կամ դիլտ. Թուր" Տէրտէ չէօքէն. սաի և ԼԱՅ, ԼԱՅԷ. և կամ դինին՝ որ մնայ 'ի գաւաթի. վ՞յ բանաստեղծք կոչեն զգինարբուսն՝ Տէրտքէշլան, որք ոչ հայելով 'ի դիրտ և 'ի մրուր՝ ըմպեն զոր ինչ և գտանիցեն։

ՏԻՒՐՏԱՆԷ دردانه * Միակ մարգարիտ, որ 'ի մէջ սատափի մի հատ լինի. և վասն գոլոյն իւրոյ խոշոր բոլորշի և պայծառ՝ սաի և Ղէհվէր. Եէքթա ինճու։

ՏԻՒՐՏԷ درده * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒՐՏ. և նշ" մրուր գինւոյ, և դիրտ ջրոյ, և իւղոյ, և այլոց. այսինքն այն աղտն՝ որ յատակս այնգունակ իրաց նստանէ։

ՏԻՒՐՏԻ دردی * Տես 'ի վերոյ ՏԻՒՐՏԷ։

ՏԻՒՐՏԻՔԷՇ دردکش * (յոգն" Տէրտքէշլան) Ցոյժ գինարբու, այսինքն մրրաքարշք։

ՏԻՒՐՏԽՕՐ دردخوار * Նշ" զայն ոք՝ որ ոչ համբերէ պարզելոյ գինւոյն, այլ ըմպէ մրրախառն. Ղէյրէթ օլընմայըրաք թորտլուսուն իչէն։

ՏԻՒՐՏՆՈՒՇ دردنوش * Տես 'ի ներքոյ ՏԻՒՐՏՔԷՇ։

ՏԻՒՐՏՈՒՐ دردور * Տես ԿԻՐՏԱՊ։

ՏԻՒՐՏՔԷՇ دردکش * (յոգնականն دردکشان Տէրտքէշլան) Գինարբու. Մէյխոր մէսթ։

ՏԻՒՐՐԱՃ دراج * Թռչուն ինչ նման կաքաւու. Թուր" Թուրաճ. սաի և ԹԷՏԷՔ։

ՏԻՒՐՐԱՃԷ دراجه * Լօդիկ. Փէյգամպէրիչէ խասնէ պէյէրմիշիրլէր վիրի ծալքէ թիւրի։

ՏԻՒՐՐԷ دره * Խարազան. Դուրրա. և նշ" զայն՝ զի զմորթն բարակ կտրեալ, և ընդ իրեարս ոլորեալ, և ոչ մորակ արարեալ, գանեն նովաւ զյանցաւորս. և ս Տէրրէ՝ այն սաի, որով Թմբկահարք զԹմբուկն հարկանեն։

ՏԻՒՐՐԻ ԽՈՒՇԷ درخوشه * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒՐՐԻ ԽՕՇԱՊ, և գուցէ անտի կրճատեալ է։

ՏԻՒՐՐԻ ԽՕՇԱՊ درخوشاب * Պայծառ մարգարիտ, ազնուակ և պատուական. Լօղիֆ, վէ տափար, վէ ղէյաղ ինճու։

ՏԻՒՐՐԻ ՆԱՍՈՒՔԹԷ درناسفته * Անծակ մարգարիտ. Տէլինմէմիշ ինճու։

ՏԻՒՐՐԻ ՇԷՀՎԱՐ درشهوار * Մարգարիտ խոշորահատ և պայծառ. Իրի վէ տապար օլան ինճու. (և Թարգմանի արքայավայել մարգարիտ. Փատիշահէ լայէգ ինճու։)

ՏԻՒՐՔԻՇԱՆ درفشان * Ճառագայթիչ կամ սփռող մարգարտոյ. Ինճու սաչըճը։

ՏԻՒՓԱ دیبا * Որդան կարմիր. (է տեսակ ինն կարմրագոյն փոքու որդան, զոր ժողովեալ և եռացուցեալ, ջրով նորին մետաքս ներկանեն, և լինի կարմիր յոյժ պատուական.) արաբերէն Գըրմըզ։

ՏԻՒՓԷԽՉԷ دیبچه * Է Թռչունն այն, որ սաի Թուրքերէն Սէրճէ։ 2. Կծիկ մանածի. Իփլիք եումաղը։

ՏԻՒՓԷՅՔԷՐ دیپیکر * Երկաւոր. (որ է երրորդ կենդանակերպն յերկոտասանից անտի. և ասացաւ Տէւքէյքէր, այսինքն երկապատկեր, զի 'ի նկարելն զաստեղս կենդանակերպից զնոյն երկգլխի մարդ նկարագրեն.) Ճէվզա։

ՏԻՒՓՕՍ دیبوس * Տես ՏԻՒՓՕՍԹ։

ՏԻՒՓՕՍԹ دیبوست * Իր երկտակեան, որք 'ի միմեանս կցեալք իցեն, ոչ Թուղթ և այլ նման իրք. Իքի գաթ նէսնէ։

ՏԻՒՔԵԱՆ دکان * Կրպակ. խանութ. Թուր" և արաբ" ևս Տիւքքեան. բայց այս է զանազանութիւն, զի պարսիկն ասէ Տիւքեան. իսկ արաբն և Թուրքն Տիւքքեան. գործածել բառս Տիւքքեան՝ ցուցանէ զայն արեւթն, որ կոչի Աշտ գօնէ։

ՏԻՒՔԵԱՆՉԷ دکانچه * Նշ" զայնս կրպակս, զորս 'ի ձիւղոց և 'ի ցախից և մացառաց ծածկեալ, և 'ի նոսին փերեզակք զվաճառելի նիւթս իւրեանց եդեալ նստին։

ՏԻՒՔԵԱՆՏԱՐ دکاندار * Կրպակաւոր. Թուրքերէն Տիւքքեանճի։

ՏԻՒՔԵԱՐՏ دکارد * Մկրատ. Թուր-

քերէն Մաֆատ. և արաբ՝ Մուֆրատ. (և թարգմանի երկու դանակ.) որ և ասի ԿԵԱԶ.

ՏԻՒՔԷ کو * (բառ փոխնջական) Բանտ. Հապսխանէ.

ՏԻՒՔԼԱՆ تكلان * Է փայտ ինչ բոլորշի, կոր շամփուր ինչ մածեալ, մանեն և ոլորեն զբուրդ և զբամբակ.

ՏԻՒՔՐԱՆ دوكران * Լայնութիւն իւր ինչ. Պէր նէսնէնին էնիւլիւ. արաբ՝ عرض Արզ.

ՏԻՒՓ دوف * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՓ.

ՏՈՒԶ دوز * Է. հրա՝ Տուզմէք բային, որ և բարդի ընդ փէշթամալ. 2. Ծիրտ արագլի. Լէյլէք Բէգի. և ըստ այսմ ՏՈՒԺ ևս ասի.

ՏՈՒԶԱԽ دوزخ կամ ՏՈՒԶԷԽ * Դըժոխք. Թուրքերէն Ճէհէննէմ. արաբերէն Ճէհէննէմ. և չէզամթայերէն Դուժախ.

ՏՈՒԶԱԽԻ دوزخی * Դժոխային, դատապարտեալ. Էհլի ճէհէննէմ. որոյ յոգն՝ լինի Տուզախիեան, որ է դժոխայինք, կամ դատապարտեալք.

ՏՈՒԶԱՆԻՑՏԷՆ دوزانيدن * (անցողա՝ Տուզմէք բային) Կարեւանել. Տիքթիրմէք.

ՏՈՒԶԻՑՆԷ دوزينه * Շխթոց մեղուի և մածակի. Նէյշի չէնգալ վէ թէշշէ.

ՏՈՒԺ دوژ * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒԶ, ըստ երկրորդի նշանակութեան.

ՏՈՒԺԷ دوژه * Է փուշ ինչ բոլորակ, որ կայցէ ՚ի հանդերձս, և ՚ի բուրդս ոչխարաց. որ Թուրքերէն ասի Պասըրաք. ասի և ՇԷԿԷՔ, և ՇԷՔԷՔ.

ՏՈՒԺԻՑՆԷ دوژينه * Տե՛ս ՏԻԺԻՓԻՑՄ.

ՏՈՒԺՆԷ دوژنه * Մեղու. Արը. չէնգալ. 2. խայթոց մածակի, և կնճիթ փղի, որ է խօրթում.

ՏՈՒԺՆԷՏԱՐ دوژنه دار * Խայթողական ճանճ կամ ճըճի. Իղնէլի սինէք վէ պէօճէք.

ՏՈՒԼ دول * Դոյլ. Թուր՝ Գօվա. և արաբ՝ Տէլվ. 2. Ջրհոս (կենդանակերպն, որ է մետասաներորդն ՚ի յերկոտասան կենդանակերպս.) արաբերէն Պիւրճի տէլվ. 3. Է այն փայտեղէն ձագարաձև ամանն, ՚ի մէջ որոյ ցորեան եդեալ, որ համամը լեքլեք փայտին շարժեցեալ՝ թափէ յաղօրին զցորեանն ընդ ծակ երկանաքարին.

ՏՈՒԼԱ دولا * Սափոր ջրոյ. Սու թէսթիսի. սէրամիք աղ.

ՏՈՒԼԱՊ دولاب * (բառ ընկերական Է՛ արեւմա) Է անուն հասարակ, և նշանակէ զայն անուաձև շրջանակն, զոր ջրային պտտեցնէ. և զայն՝ զոր դրաստն քարշէ. և զայն՝ որովկ փաթու-

թեն զմետաքս. նաև երկինքն ևս ; ըստ որում պտտեալ, կոչի Նէֆս փալէք. և ճախարակն՝ որ է Չըգրըգ, ասի Տօլապ. և ևս այն պահարանն՝ զոր շինեն ՚ի տունս մէջ դնելոյ և պահելոյ իրս ՚ի նմա, անուանի Տօլապ. այլքն ամենեքին կոչին Տօլապ.

ՏՈՒԼԷ دوله * Տե՛ս ՊԱՏԿԵՐՏ.

ՏՈՒԼՉԷ دولچه * (անուն փաղաքշական) Դուլեկ. Գօվաճըգ.

ՏՈՒԽ دوخ * Թափուր (՚ի խոտոյ, և ՚ի ոերևոց, և՚ի հերաց. ասի/դդմաշտից, զմիւղոց ծառոց, և դգլխոց). 2. Կնիւն. Սազ. Մէկնի ևս ուրեք, թէ բառս Տուխ՝ նշանակէ զայն նեշտն՝ զոր Ալէմտարք ՚ի գլուխս հրախաղացութեան կապեն, որ ձիւն Հնդկաց կոչի փառօղինէ արարել ձգեն, որ յեւին Հուսինց կոչի Թուրքերէն Հէյվայի Քիւչէնք. որ և ասի ՏԻՒԽ.

ՏՈՒԽԹ دوخت * Է երրորդ դէմն անցեալ ժամանակի Տուխմէք բային եզական. 2. Դուստր. Թուրքերէն Գըզ. և արաբերէն Պինթ.

ՏՈՒԽԹԷ دوخته * (կրաւո՝ ընդունելի՝ Տուխմէք բային) Կարեցեալ. Տիքիլմիշ. 2. Կը թեցեալ. Սաղըլմըշ.

ՏՈՒԽԹԷՆ دوختن * Կարել. (թէ համ դերձ իցէ և թէ այլ ինչ) Տիքմէք. և չէզա՝ Թիքմէք. 2. Կթել. Սաղմագ. 3. Վճարել. Էտա էթմէք, էտէ պօրճ էօտէմէք. (Հրամայա՝ Տուզ. և ապառնի Տուզէտ.

ՏՈՒԽԹԷՐԷ دوختره * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՇԻՑԶԷ.

ՏՈՒԽՉԷԿԵԱՏ دوخچكاد * Անմազ. կամ ըերկ գագաթն. Գէլլէլէ պաշ.

ՏՈՒԽՉԷՔԵԱՎ دوخچكاو * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒԽՉԷԿԵԱՏ.

ՏՈՒԿ دوك * Մաստակ, զոր ՚ի փայտէ արարեալ, այնու մանեն զմետաքս եզլուշ. և յերկաթոյ կազմեալ մանեն զբամբակ. որ Թուրքե՝ ասի Իյ, որոյ շինողն ասի دوك تراش Տուկթրաշ, և վաճառողն՝ دوك فروش Տուկֆիւրուշ.

ՏՈՒԿՉԷ دوكچه * (նուազական Տուկ բառին) Մաստակիկ. Իյճիկէզ. 2. Մասուրէ. զոր ՚ի մէջ կկոցի եդեալ՝ ոստայն անկանեն.

ՏՈՒԿՏԱՆ دوكدان * Նշանակէ զայն, որ Թուրքերէն ասի՝ Իյ Լօրդաշի. և է պայուսակիկն այն, զոր կանայք յաղէկատն կապել դնեն ՚ի մէջ նորին զմաստակն և զլիսեան, որ է Աղըրշագ.

ՏՈՒԿՃԻ دوكجی * Կծիկ. Եումագ. որ և ասի ՏԻՒԿՃԻ.

ՏՈՒԿՐԱՆ دوكران * Նշանակէ աղեկատ. Թուրքերէն Էօրէքէ.

ՏՈՒԿՐԻՑՍ دوكريس * Մանող. Իտալ. Եկիւրէճի ։

ՏՈՒԿՐԻՑՄԷ دوكريسه * Լխաեռն, որ է Աշէշուգ։ Եւ այն՝ 'ի լինելն ընդ մասամանցն. սակս թէ ոչ՝ առանձին լխաեան՝ որ է Աշէշուգ կոչի Պառջեյաք ։

ՏՈՒԿՐԻՇԹԷ دوكرشته * Մառաման, որով մանեեն զմանած. Թուրքերէն Իչ. Նաև այն մառամանն՝ որով ոլորեն զապաւանդակ վրանի, և ղայլ նմանս ։

ՏՈՒՂ دوغ * Թան, այսինքն մածուն ջրով հարեալ. Թուրքերէն Այրան ։ 2. Մածուն. Եօղուրթ ։

ՏՈՒՂԷ دوغه * Քամոց խաղոյ. Եաղ սխալ ցեճէս ուէնր. որ և ասի ՏՈՒՂԻՑՆԷ ։

ՏՈՒՂՊԱ دوغبا * Մածնաթան. Թուր՝ Թաղա՝ շօրպասի, զոր առնեն մածնով և մսով գառին. բառս այս նախադրյն էր Տաղոպա, զոր թեթևացուցեալ՝ արարին Տուղպա. որ է ասել՝ Եօղուրթլու շօրպա. որ և ասի ՏՈՒՂՎԱ։

ՏՈՒՂՖՈՒՐՈՒՇ دوغفروش * Թանավաճառ. Այրան սաթըճի ։

ՏՈՒՆ دون * Ցած. Աշաղը. Դոնա, և այս նկատմամբ տեսակին խաղոյ. որ 'ի գործ ածի 'ի մարդն, 'ի կենդանիս, և յանշնչական իրս ։ Այս բառ երբեմն 'ի կիր արկանի Է բառին Տան, իբր համակից նմին. Էն այսինք, Հէմէ փանէնտ չէյ փանտ կըչէյտուն, Քէմէրդէսինե դէյ եյն չէտր եաԸ չէյտուն։

ՏՈՒՇ دوش * Ուս. Թուր՝ Օմուզ. և արայ՝ Մէնսէպ ։ 2. Երեկ գիշեր. Տէւն կեճէ. արաբե՝ Պարէհա ։ 3. Է հրա՝ Տաճկերէն բային ։

ՏՈՒՇԱ دوشا * (ընդունելուԷ 'ի բայէն Տաճկերէն) Կթան, այսինքն որոյ կաթն կթի որպէս ոչխար, այծ, և կով. Սիւտ ասղըճը ։

ՏՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ دوشانیدن * (անցո՝ Տաճկերէն բային) Կթել տալ. Սաղտըրմագ ։

ՏՈՒՇԱՊ دوشاب * Ռուպ. Թուրքերէն Պէքմէզ ։

ՏՈՒՇԱՊԿԷՐ دوشابكر * Ռը կազմեղուռդ. Պէքմէզճի ։

ՏՈՒՇԻ دوشه * Է ամանն այն, 'ի մէջ որոյ կթեն զկաթն. Իչինէ սիւտ սաղըլտըղը չէքէ։

ՏՈՒՇԷՆՏԷ دوشنده * (ընդունելի՝ 'ի բայէն Տաճկերէն) Կթող կաթին. Սիւտ սաղան ։

ՏՈՒՇԻՑՁԷ دوشيزه * Կոյս աղջիկն. Պիքիր Գըզ, որոյ յոգնականն լինի دوشيزكان Տաճկերէնէ ։

ՏՈՒՇԻՑՆԷ دوشينه * Երեկ գիշերեան. Տէւն կէճէքի. զի ասի Մէսի փաշէյնէ ։

ՏՈՒՇԻՑՏԷ دوشيده * Կթն դիեցուցիչ. Էմզիրմէ անելէլ. և կենդանի կթեալ, այսինքն որ զկաթն տայ. Թուրքերէն Սաղըմլը հայվան ։

ՏՈՒՇԻՑՏԷՆ دوشيدن * Կթել (ըղկաթն). (Սիւտ) սաղմագ. (հրամայական Տուշ, և ապառնի Տուշէտ.) ասի և ՆՈՒՂԻՑՏԷՆ ։

ՏՈՒՇԿԷՆ دوشكن * Մեկնի Թուրքերէն՝ Օմուզէն գապըմագ ։

ՏՈՒՊԷԼ دوبل * Ապերախտ. Պէվէֆա ։

ՏՈՒՍ دوس * Ծեփ. Սըվա ։

ՏՈՒՍԱՆԻՑՏԷՆ دوسانیدن * Է անցողականն Տասէյտէն բային ։

ՏՈՒՍԷՆՏԷ دوسنده * Է ներգործական ընդունելութիւնն Տասէյտէն բային ։

ՏՈՒՍԹԷՆՊԷ دوستنبه * Իր որ իցէ տակ առ տակ. Գաթ գաթ օլան նէսնէ. որ և ասի دوستنده ՏՈՒՍԹԷՆՏԷ ։

ՏՈՒՍԻՑՏԷ دوسیده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն Տասէյտէն բային ։

ՏՈՒՍԻՑՏԷՆ دوسیدن * Նախ նոյն է ընդ բային ՉԷՍՓԻՑՏԷՆ, որ է հակիլ կամ մխել իրի ինչ յիր իմն. Պէր չէյ պիր չէյէ մէյլ էյլէմէք ։ 2. Ծեփել (զորմն) Տէվար սըվամագ. Կըպչիլ. Եափըշմագ. (հր՝ Տուս, և ապառ՝ Տասէտ։) Որոյ ընդունելութիւն լինի Տասէնտէ, որ է կպչող. Եափըշըճը. և տեսի ածանցի բառս Տասէյտէ։

ՏՈՒՍԿԷՐ دوسكر * Ծեփարար որմոյ, որ ծեփէ զորմն. Սըվաճը. եէ տիվար սըվար ։

ՏՈՒՍԿԻՑՆ دوسكين * Մածուցիկ. Թուրքերէն Եափըշգան ։

ՏՈՒՏ دود * Ծուխ. Թիւթիւն. արայ՝ Տիւխան. և է անուն հապարակ, և ասի ծխոյ ամ իրաց. նաև ասի ծայնմ ծխոյ, որ 'ի գործ ածի 'ի Լէուէէ. որում թիւթիւնճիւ եւ ասեն ։ 2. Հոգ և տխրութի. Գէտ Դէ էնտուհ. և յայսմ նշանակութէ համաչափն սրտի՝ նմանութէ կոչի Տտի տիլ ։

ՏՈՒՏԱԼՈՒՏ دودآلود * Ծխաշաղախ, որ է ծխոտ. Թիւթիւնլի ։ 2. Է անուն մեծի աւանի միոյ 'ի Հնդիկս. Պիր գասապա ատը տիր ։

ՏՈՒՏԱՀԷՆԿ دودآهنك * Ծխնելոյզ. Թիւթիւնլիք ։ 2. Ցուցանէ զայն խեցեղէնն, զոր դնեն 'ի վր Ճրագարանաց՝ վս զմուրն առնլոյ և թանաք կազմելոյ. որ և ասի ՏՈՒՏԱՀԷՆՃ, ՏՈՒՏՀԷՆԿ, և ՏՈՒՏՀԷՆՃ ։

ՏՈՒՏԱՀԷՆՃ دودآهنج * Նոյն է ընդ բառին ՏՈՒՏԱՀԷՆԿ ։

ՏՈՒՏԱՍԱ دودآسا * Ծխանման. Թիւթիւն գիպի ։

ՏՈՒՏԷ دوده * Մեծ ցեղ, կամ վաղնջական տոհմութիւն. Ուլու գապիլէ վէ գապիլ սիւլալէ։ 2. Զանձախտարկութ. Գուրղում. Նաև մուր ծրագի, զոր առնուն վասն Թանաք շինելոյ։

ՏՈՒՏԵԼԷ دودله * Տե՛ս ՏԻՒՊԱՐՈՒ։

ՏՈՒՏԵՄԱՆ دودمان * Մեծ ցեղ, կամ վաղնջական տոհմութիւն. Ուլու գապիլէ, վէ գապիլ սիւլալէ. որ և ասի ՏՈՒՏՄԱՆ։

ՏՈՒՏԵՆՏԵՐ دودندر * Խոր. Տէրէն. արաբերէն عميق Ամիգ։

ՏՈՒՏԵՓՔԷՆ دودافكن * Է ազգ մի ՚ի կախարդաց, որ զպէսպէս ծխանելիս ՚ի վր հրոյ եդեալ ծխէ և գիւթէ, իբր զի զեւք անտանօր ներկայացեալ, զայն կախարդութիւն՝ զոր նա կամի, ՚ի գլուխ հանիցեն։

ՏՈՒՏԽԱՆԷ دودخانه * Տե՛ս ԽԱՆՄԱՆ, և ՏՈՒՏԵՄԱՆ։

ՏՈՒՏԽՕՐ دودخوار * Թխթեան (որ շրջի զբոցովլ ծրագի). Քէշէդէ. (և Թարգ" ծխակեր)։

ՏՈՒՏԿԷՆՏ دودكند * Ծխնելոյզ. Թիւթիւնլիւք. որ և ասի ՏՈՒՏԱՀԷՆՃ։

ՏՈՒՏԿԷՆՏԷ دودكنده * Ծխահոտեալ կամ մրահոտեալ, թէ կերակուր իցէ և թէ հանդերձ. Իս գօգան նէսնէ։

ՏՈՒՏԿԻՑՆ دودكين * Ծխոտ. Թիւթիւնլիւ. որ և ասի دودناك ՏՈՒՏՆԱՔ։

ՏՈՒՏՀԷՆԿ دودهنك * Տե՛ս ՏՈՒՏԱՀԷՆԿ. (զի է թեթևացուցեալն նորին)։

ՏՈՒՏՔԷՐՏԷՆ دودكردن * Ծխել. Թիւթիւթմէք։

ՏՈՒՐ دور * Հեռի. Թուրքերէն Իրագ. և արաբերէն بعيد Պայիտ (որոյ հակական է Նէզտիք.) ասի և ԿՆԱՐԻՅՆ։

ՏՈՒՐԱՏՈՒՐ دورادور * Ցայժ հեռագոյն. Ուզաղ ուզագ։

ՏՈՒՐԷ دوره * Փոքր Մերձաւորանի օկաւառակ. Քիւչիւք Մէրքադանի գադադ։

ՏՈՒՐ ԷԶ ՏՕՍԹԱՆ دور از دوستان Հեռի ՚ի սիրելեաց։

ՏՈՒՐԷՆՏԱԶ دورانداز * Հեռաձիգ. Իրագ ադըճը։

ՏՈՒՐԷՆՏԻՑՇ دورانديش * Այն՝ որ խորհի և մտածէ զվախճան իւրաքանչիւր իրի. Օւքիբէթ չէքին ագըլլըլը քիշի քէբէ։

ՏՈՒՐԹԷՐ دورتر * Հեռագոյն. Իրագտը։

ՏՈՒՐԻ دوری * Հեռաւորութ. Իրագլըգ։

ՏՈՒՐԻՑՇԷ دوريشه * Մաքման, և ծառայաւոր Թաշկինակ, և նմանք սոցին. Խավլը մագրամա. վէ տուզգըլը շիլթէ. որ և ասի ՏՈՒՐԻՅՍԷ։

ՏՈՒՐ ԻՒ ՏԻՐԱԶ دورو دراز * Հեռի և երկար. Ուզուն ուզուն։

ՏՈ՛ՒՐ ՇԷՎ دورشو Հեռի՛ լեր. Իրագ օլ։

ՏՈՒՐ ՇԻՒՏԷ دورشده * Հեռացեալ. Իրագլանմըշ։

ՏՈՒՐ ՇԻՒՏԷՆ دورشدن * Հեռի լինել, հեռանալ. Իրագլանմագ։

ՏՈՒՐ ՊԱՇ دورباش * Նշ" զայն մերժողական գործին, զոր կրեն չաւուշք ՚ի ձեռս իւրեանց, որով զմարդկան բազմութիւն ՚ի բաց հեռացուցանեն. և Թարգմանի հեռի լեր. Չավուշլարըն ելլէրինտէ կէօսթէրմէքլէրի աղէճը չէօմ։ 2. Արածայր սլաք աշտէի. Ուճը սիվրի հարպա թէմրէնի։ 3. Էր գեղարդն այն, զոր ՚ի հին ժամանակս ՚ի գործ ածէին, և էր սլաք նորա երկճղի։

ՏՈՒՐՊԻՑՆ دوربين * Նրբամիտ. Պասիրէթ բինճէ քիւքիւլիւ. որ և ասի ՊԱՐԻՑՔՊԻՑՆ, և ՏՈՒՐԷՆՏԻՑՇ. այսինքն հեռանկատ, և նրբատես։ Եւ մինչ բառս Տուրպին՝ Թարգմանի հեռատես, յայն սակս նաև այն գործին՝ որ զիրս հեռակայս մերձեցուցանէ, անուանի Տուրպին։

ՏՈՒՐՍԷԱԹ دورست * Երկայնաձիգ, և հեռաւոր. Թուրքերէն Ուզուն ուզագ։

ՏՈՒՐ ՔԷՐՏԷՆ دوركردن * Հեռի առնել, այսինքն հեռացուցանել. Թուր" Ուզագ էթմէք. ասի և ԸՆԿԻՑԶԻՑՏԷՆ, և ԸՆԿԻՑԽԹԷՆ։

ՏՈՒՐ ՔԻՒՐՈՒ دورفرو * Խոր. Տէրէն. արաբ" Ամիգ։ Եւ յայտնի է առեալ խորամիտ. Ասհիդ քիւր. որ և ասի دورفرو ՏՈՒՐՔԻՒՐՈՒՏ։

ՏՕՍԹ دوست * Սիրելի. Թուրքերէն և Տօսթ։

ՏՕՍԹԱՆԷ دوستانه * Սիրելաբար. Մուհապպէթլի։

ՏՕՍԹԱՐ دوستار * Սիրող. Սէվէճի. Եար տօսթ։

ՏՕՍԹԹԷՐ دوستتر * Սիրելագոյն. Ղայէթ սէվկիլի. որ թեթևացուցեալ ասի دوستر Տօսթէր։

ՏՕՍԹԻ دوستی * Սիրելութ. Տօսթլըգ։

ՏՕՍԹԿԵԱՆ دوستكان * Սիրելի և առաքինուն. Մուհապպէթ վէ խաշլըգ. որ և ասի ՏՕՍԹՔԵԱՄ։

ՏՕՍԹԿԵԱՆԻ دوستكانی * Նշ" զայն լի գաւաթն, որ ՚ի մէջ զինեբրբուաց յայտնի և հրաշակեալ է, զոր ՚ի վախճանի խրախճանութ ՚ի սէր

խրախոյս ըմպէն․ Տօլու գատէհ, քի իչիլիր տօսթլարըն տէր տէրինէ խօշնուտլըղընա իչէրլէր ։

ՏՕՍԹ ՏԱՇԹԷՆ دوست داشتن Սիրել․ Թուրքերէն Սէվմէք ։

ՏՕՍԹՏԱՐ دوستدار * Տե՛ս ՏՕՍԹԱՐ ։

ՏՕՍԹՐՈՒ دوسترو * Այն որ ունի դէմս բարեկամական, բայց ՚ի ներքուստ է Թշնամի․ զի ասի՝ Տիւշմէնի տօսթրու ։

ՏՕՍԹ ՔԷԱՄ دوستکام * Սիրելի բարեկամ․ Էյիլէր սէվէն տօսթ ։

ՏՕՍԹ ՔԷԱՄԻ دوستکامی * Սիրելութիւն և բարեկամութիւն․ Էյիլէր սէվէնլիք ։

Ր

ՐԱ را * Է մասնիկ ինչ հոլովակերտ, որ յետադիր եղեալ անուանց՝ կազմէ զհոլովսն տըրական և հայցական․ զոր օրինակ, Տիրէմ րա դէ գէյթ տատէմ․ զդրամն ետու ՚ի Սոկրատ, կամ Սոկրատայ․ այս հայցական ։ Իսկ Մէրտ, Թէմտ, ևն տրականք, և մերթ հայցականք ըստ բնութեան բայիցն, որոց խնդիր լինին ։

ՐԱԳ رق * Մագաղաթ ։

ՐԱԳԱՄ رقم * Գրեցեալ, կամ Նշանաւորեցեալ․ Եազըլմըշ, վէ նիշան օլընմըշ ։ Եւ յայսմանէ առեալ ցուցանէ և հրովարտակ, կամ հրամանագիր արքայի ։

ՐԱԳԳԱՍ رقاص * Մեկնի Թուրքերէն՝ Տէօնէրէք օյնայըճը ։

ՐԱԳԻՅՊ رقيب * Արգելիչ, որ լինի ընդ մէջ սիրահարին և սիրահարեցելոյն․ Աշըգ իլէ մաշուգ արասընտա օլան էնկէլ ։

ՐԱԳՍ رقص * Կաքաւումն․ Տէօնէրէք օյնամագ ։

ՐԱԳՍԻՅՏԷՆ رقصيدن * Կաքաւել․ Րագս օյնամագ ։

ՐԱԶ راز * Խորհուրդ․ Սըրր․ Րազը նէհան․ գաղտնի խորհուրդ ։ 2․ Գոյն․ Րէնկ․ արաբ՝ Լէվն ։ 3․ Ողնի․ Թուրք՝ Քէրթէ ։ 4․ Որմ՝ շինեալ ՚ի ցեխոյ․ Պալչըգ իլէ եափըլան տիվար ։ 5․ Է անուն քաղաքի կամ աւանի միոջ ՚ի գաւառին յոյնմիւ՝ որոյ գլխաւոր քաղաքն է Ձիրի․ (և՚ի նմին գաւառի է գիւղն Մերվէզ․) Տե՛ս զամանէ և՚ի բառն ՄԵՐՎԷԶ․ և որ է յաւանէ անտի, կոչի Րազի․ Պիր շէհիր եախօտ պիր գասապա ատը տըր ։ Աւէ Փախրի Րազին՝ որ է երևելի մեկնիչ հագարեան դենին, ՚ի լուսանցս մատենի միոյ գրել ձեռօքն իւրովք, թէ յառաջին ժամանակս գոյին շէհզատաէք երկու, ոյոց միոյն անուն էր Րազ, և միւսոյն Րէյ․ և սոքա միաբանութ կերտեցին քաղաք մի․ և մին ՚ի նոցանէ կամեցեալ զքաղաքն յիւր անուն կոչել, եղև կագ և կռիւ ՚ի միջի նոցա, և հուսկ յետոյ ՚ի յանգիւլ կռուոյն ՚ի մարտ պատերազմի, խոհականք ժամանակին ՚ի բնակչաց քաղաքին այնպէս պատշաճ համարեցան, զի քաղաքն կոչեսցի յանուն միոյն, և բնակիչք քաղաքին յանուն միւսոյն յորջորջեսցին․ յոյր սակս անուանեցին զքաղաքն Րէյ, և զբնակիչս քաղաքին Րազի․ և վերոյիշեալ Փախրի Րազին գոլով ՚ի Րէյ քաղաքէ ՚ի ժողովրդոց անտի, կոչի Փախրի Րազի ։

ՐԱԶՊԱՄ رازبام * Սամէթ, որ է Ռուչէնէ․ որ և ասի ՊԱՏԻԵԱՆ ։

ՐԱԶՊԱՆ رازبان * Նշա՛ զայն ոք, որ զբանս կարօտելոց զեկուցանէ արքայից և մեծերաց․ և Թարգմանի խորհրդապահ ։

ՐԱԶՏԱՆ رازدان * Խորհրդագէտ․ այսինքն ծածկագէտ, որ է գաղտնեաց գիտակ․ և ասի զաստուծոյ ։

ՐԱԶՏԱՐ رازدار * Խորհրդապահ․ Սըրր փահլանըճը․ (և Թարգմանի խորհրդակալ․) զի ասի՝ Կէր չէշմէտ Ռիւզգէրդար պէտէր, Թէյշէր դու սէրէմ չէ՞ ժէտար պէտէր ։

ՐԱԹԻՊ راتب * (բառ արէպի) Ռոճիկ կարգեցեալ և ծանուցեալ․ Րէզգ վէ նաֆագա վէ վազիֆէ․ որ և ասի ՐԱԹԻՊԷ ։

ՐԱԹԻՊԷԽՕՐ راتبه خور * Ռոճկակեր ։

ՐԱԺ راژ * Դէզ ցորենոյ․ Թուրք՝ Չէչ․ և արաբ՝ صبره Սուպրէ․ (զոր դիզեն ՚ի կալսն զկնի ծեծելոյ և որոշելոյ զյարդն ՚ի ցորենոյ․) որ և ասի ՉԱՇ, նաև ԺԱԺ ։

ՐԱԺԷՆ راژن * Նոյն է Է բառին ՐԱԺ ։

ՐԱԽ راخ * Կարծիք․ Թուրք՝ Սանմագ․ և արաբերէն Ջաննն․ ասի և ԿԻՒՄԱՆ ։ 2․ Հոգ և տխրութիւն․ Ղէմ վէ էնտուհ ։

ՐԱԽԹԷ رخته * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՍԹԷ, այսինքն խօթ ։

ՐԱԽՃ رخج * Տգեղ և յոռի և չարաբարոյ· Չիրքին վէ ճիլի վէ պէտխույ· որ և ասի ՐԱԽԵՃ։

ՐԱԽՄ رخم * Արծիւ, արծուի · Թուր" Գարթալ, Գառտգուշ· արբ" Նիսր և Էնուք· ասի և ԽՈԹԷՀՐՈՒՇ (ըստ ասից ոմանց), ՏԱՂ, և ՏԱՂԷ։

ՐԱԽՇ رخش * (բառ Պահլաւունեան) Արեգակն · Կիւնէշ։

ՐԱԽՇԿԵՐ رخشگر * Տես ԽԻՒՆԵԱԿԵՐ։

ՐԱԽՊԻՑՐԷ رخيره * Պանրաջուր · Փէնիր սույի։ 2. Թժան · Թուր" Այրան · որ և ասի ՏՈՒՂ։ 3. Չորթան · Եչույրի գօռթոսի։

ՐԱՂ راغ * Գագաթն լերին, կամ լեռնոտն · Տաղ թէփէսի, վէ տաղ էթէյի·

ՐԱՂԷՆՏ رغند * Գոչումն գազանաց · Սապոյի վէհշօղ· բայց մնուճուաորապէս՝ գոչումն յուլագու · Ավոճի [illegible]։

ՐԱՂԷՆԿ رغنك * Ծայր աչաց · Կէօզ ուճի։ 2. Հայեցուած ծայրիւ աչաց · Կէօզ ուճի իլէ պագմագ։

ՐԱՂԻՑՆ رغين * Վարանք · Իշ գօճի· արբ" Մէրամէյլ· ասի և ՇԷՂՎԱՐ։ 2. Անդրավարանք · Չաղչըր· որ և ասի رغين ՐԱՂՆԻՑՆ։

ՐԱՂՎԷ رغوه * Է Թռչուն ինչ փոքր, որ կոչի Թուրքերէն Էօնխ գուշի։

ՐԱՄ رام * Հլու, հնազանդ, և հպատակ· Մուտի, վէ մունգատ, վէ ֆէրմանպէր։ 2. Է անուն քաղաքի և միերորդի աւուրն պարսկական ամսոյ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ԱՐԱՄ։ 4. Նոյն է ընդ բառին ՐԷՎԱՆ։ 5. Է անուն առն միոյ, որ հնարեալ է զՉէնկն։ 6. Ուրախ · Շատ։

ՐԱՄԷՆԻ رامنی * Է անուն կղզւոյ իրիք ի ծովուն Հնդկաց, ուր բուսանի քափուր · Պէր ատա իսմի տիր։

ՐԱՄԷՐ رامر * Է անուն քաղաքի միոյ, ուր կազմեն անհման կուժս և ջրկիճս, որք են յոյժ ընտիրք և պատուականք, և կոչին Քէօզէճէի րամէրի, և Իպրիգի րամէրի։ Պէր շէհըր իսմի տիր։

ՐԱՄԷՔ رامك * Է բաղադրութիւն, զոր առնեն ի փայտատունկն լուծման, զոր կազմեն ի գխտորէ և ի կեղևոյ նռան, ի խիժէ, և ի մեղրէ · Պիր Մէրքէպի տիր։ 2. Տես ԴԻՇՄԻՒՇՔ։

ՐԱՄԻՑԹԷՆ راميتن * Է անուն աւանի միոյ, որ կայացեալ է ի գաւառին Պուխարայի· և տարակայի ի քաղաքէն Պուխարայի՝ հեռաւորութ՝ երկուց ֆերսախաց · և ունի ընդ իւրև գիւղս երկոտասան և այլ աւելի · և այն՝ որ բնակիչ է այսր աւանի, կոչի Րամիթնէնի · Պէր գասապա տիր։

ՐԱՄԻՇ رامش * Երգ, կամ նուագ· Թուր" Իր · որ և ասի ՐԱՄԻՒՇԹ։ 2. Զուարճութիւն · Դուզէն։ 3. Մտախորհութիւն, կամ մտախոհութիւն · Ֆիքիր վէ էրայ· և քանզի երգք և նուագք պատճառեն զ՝ուրախութիւն, այսինքն զհանգիստ, յայն սակս երգն և նուագն կոչեցաւ Րամիշ։

ՐԱՄԻՇԻ رامشی * Նուագածու · Մուտրիպ։

ՐԱՄԻՇԿ رامشك * Տես [illegible] ՐԱՄԻՇԿԵՐ · (զի է կրճատեալն նորին)։

ՐԱՄԻՇԿԵՐ رامشگر կամ ՐԱՄԻՒՇԿԵՐ * Երգեցիկ · Մուտրիպ, խանէնտէ · որ և ասի ՆԱՂՄԵՓԵՐՑԱԶ։

ՐԱՄԻՇԿԵՐԻ رامشگری * Երգեցողութիւն կամ նուագածութիւն · Մուտրիպլիք վէ խանէնտէլիք։

ՐԱՄԻՇՃԱՆ رامش جان * Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ՝ ի յերեսուն և երկու եղանակաց անուն, զոր արար Պարպատ երաժիշտն Խուսրեվ Փերվիզին։

ՐԱՄԻՒՇԹ رامشت * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՄԻՇ։

ՐԱՄՈՒԶ راموز * Նաւավար · Կէմիճի · արաբերէն ملاح Մելլահ։

ՐԱՄՊԵՐԶԻՑՆ رام برزين * Է անուն տարուեշանի միոյ · Նամը ալէշքէտէ տիր։ 2. Է անուն քաջի ուրուք · Պէր փէհլէվան ատը տիր։

ՐԱՅ راى * Է մականուն Թագաւորացն Հնդկաստանու· բայց ըստ արաբաց՝ մտախորհութիւն · Ֆիքիր վէ Թէտպիր։

ՐԱՅԷ رايه * Է տեսակ ինչ պալարի, որ լինի յաճախ ի գլուխս տղայոց · Պիր նէվի գոպընճըգ տիր։

ՐԱՅԷԹ رايت * Դրօշակ · Սանճագ · ալէմ։

ՐԱՅԻՃ رايج * (բառ արաբի) Անցանող դրամ և այլ իր · Կէչէր աղճէ վէ շայէ · որ և ասի ՍԵՐԷ· որպէս և այն դրամք՝ որ ոչ անցանէ, կոչի Նատէրէ։

ՐԱՅԿԵԱ رايگا * Սիրելի և հայցելի, և կամ խնդրելի · Մահպուպ, վէ մաթլուպ։

ՐԱՅԿԵԱՆ رايگان * Դիւրագին · Ուճուզ։ 2. Իր՝ որ առանց փոխարինի և աշխատութեան անցանէ ի ձեռս ուրուք · յառաջնմէ Րահգեան էր, և յետոյ Րայգեան ասացաւ։

ՐԱՆ ران * Երանք · Թուր" Ույլուգ · և արբ" فخذ Ֆախզ · ասի և ԽՍՔԷՆՏԷՐ, և ՇԷՂ։ 2. Է հրամայականն Րանտէն բային, որ և բարդի որպէս Քէմրան։

ՐԱ՛ՆԱ رعنا * Մեկնի Թուր" Օչ խօշգաւ_գէ տէյլէնէր տէ խօշգաւուգլըղըն նաղ էւէ յէօմնէյէ ։

ՐԱՆԱՎԻՑՁ رانور Տե՛ս ՆԵՔԱՎԻՑՁ ։

ՐԱՆԵ رانه * Վարանք. Իշտէհէ, պուտուլէգ, շէւլօր ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՐԱՔԵ. որ է խոտ իմն նման խատորոյ, որ բուսանի 'ի վերայ գետոյ, զոր եփեալ ուտեն. Պէր օթ տէօր ։

ՐԱՆԻՑՆ رانين * Նոյն է ընդ բառին ՇԵՆՎԱՐ. և է ածանցեալ 'ի բառէն Րան' մաընկամբս իւր ։

ՐԱՆՃՈՒ رانجو * Է ճըճի իմն. Պէր պէօճէք տէօր ։

ՐԱՆՏԵՆ راندن կամ ՌԱՆՏԵՆ * Վարել կամ մերժել. Սիւրմէք. (Հր" Րան, և ապռ" Րանէտ.) զի ասի' Րանտէյտ էշ տէր, որ է մերժեաց 'ի դրանէ. Սիւրտի գափուտանէն ։

ՐԱՇ راش * Մթեր արմտեաց. Ղալէ քէնտուրի. որ և ասի ՉԱՇ ։

ՐԱՊՈՒ راپو * Է տեսակ իմն վարդոյ. Պէր նէվ կիւլ տէօր ։

ՐԱՍ راس * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՍՈՒ. (զի է կրճատեալ 'ի նմանէ.) և նշա" Աքիս. Կէճինճէ ։

ՐԱՍԵՆ راسن * Է ծառ իմն որ փեյշ_կեաշ ևս ասի. և է օգտակար բովանդակ պալարաց և ցաւոց. մանաւանդ 'ի ցրտութէ գոյացեալ ցաւոց. է և ուրախարար, և զօրացուցիչ սրտի. Պէր աղաճ տէօր ։

ՐԱՍԹ راست * Ուղիղ. Տօղրու ։ 2. Աջ. Սաղ. արզ" Եէմին ։ 3. Է շարակցութիւն ձայնից Րո, և Եաթ. զի մինչ ասի' Փէշրէւ րասթ, իմանի' Փէշրէվի տէօր ։

ՐԱՍԹԱ راستا * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՍԹ. ուր վերջին տառն այբ' յաւելեալ է առ 'ի զարդ ։

ՐԱՍԹԱՏ راستاد * Ռոճիկ, կամ Թո_շակ. Վազիֆէ ։

ՐԱՍԹԷ رسته * Նշ" զայնպիսի այր, որ 'ի գործ ածէ զաջ ձեռն իւր. որոյ ներհակն կոչի ՉԷՓԷ, որ ահեակ ձեռամբն վարի. և անուանի Թուր" Սօլաղ ։ 2. Ուղիղ և ամբողջ. Տօղրու վէ պիւ_թիւն ։ 3. Շուկայ և հրապարակ. Չարշու վէ պազար ։

ՐԱՍԹԻ راستی * Ուղղութիւն. Տօղրուլուգ ։

ՐԱՍԹԻՑՆ راستين * Դիպուած. Վագը հալ ։

ՐԱՍԹԿԻՈՒ راستكو * Ուղղախօս. Տօղրու սէօյլէյէն ։

ՐԱՍԹ ՇԻՒՏԵՆ راست شدن * Ուղիղ լինել, այսինքն ուղղել. Տօղրուլմագ ։

ՐԱՍԹԳԻՑՆ راست بين * Ուղղա_տես. Տօղրու կէօրիճի ։

ՐԱՍԹՐԵՎ راست رو * Ուղղագնաց. Տօղրու կիտէն ։

ՐԱՍԹՐԵՎԻՇ راست روش * Ուղ_ղընթաց. Տիւրիւսթ հարէքէթլի էօքճի ։ Դարձեալ է անուն վեզիրի Պեհրամ կիւր արքային պարսից, որ վասն գոլոյն անիրաւ և զրկող, սպան զնա Պեհրամ ։

ՐԱՍԹՔԵԱՐ راستكار * Ուղղագործ. Տօղրու իշչի ։

ՐԱՍԹՔԵՐՏԵՆ راست كردن * Ուղիղ առնել, այսինքն ուղղել. Տօղրու էյլէմէք ։

ՐԱՍԻԹԱ راستا * Գովեստ, կամ գովութիւն. Եօվմէք. արզ" مدح Մէտհ. ասի և ՍԻԹԱՑԻՇ ։

ՐԱՍԻԽ راسخ * (բառ արեպի) Լեառն մեծ և բարձր. Եիւքսէք վէ պիւյիւք տաղ. զի ասի' Ճէպէլի րասիխ. յորմէ առեալ նշանակի նաև գիտուն բազմահանճար. Եհլի իլմ վէ քեամիլ ։

ՐԱՍԻԻԽ راسخ * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՐԱՍ_ԽԻԻԹ ։ 2. Քարց. Քէօսէ ։

ՐԱՍԽԻԻԹ راسخت * Ցուանաքար. Թուրքերէն Ռասթըղ տաշը ։

ՐԱՍՈՒ راسو * Աքիս. Թուր" Կէճինճի ։ Եւ ուրեք ասի, թէ է կենդանին այն' որ կոչի Թուրքերէն Եէր կէօճէնի ։

ՐԱՍՐԻՑՎԱՍ راس ريواس * Նոյն է ընդ բառին ՑԱՍՑԵՂՈՒՍ, որպիսի է և բառս Խիւրթօմխօրթ ։

ՐԱՎԷ راوه Ուղի և հեծութիւն. Նալէ վէ զարէ ։

ՐԱՎԵԳ راوق * Նշ" զայն պարզ և զուտ մեղրն, որ քամեալ հոսի 'ի խորսխէ մեղուս. Թուր" ասի Բէկզէ պալ. նաև ցուցանէ զի՛նչ և իցէ զուտ և պարզ' թէ գինւոյ իցէ և թէ օշարակի. և է արաբացուցեալ 'ի բուն պարսկական բառէս Րավէդ ։

ՐԱՎԵՔ راوك * Զուտ կամ պարզեալ. (թէ գինի թէ մեղր և թէ օշարակ, և այլն.) Թուրքերէն Սաֆի ։

ՐԱՎԻՑՁ راويز * Տե՛ս ՇԻՒԹԻՒՐԴԱԶ ։

ՐԱՎՉԵ راوچه * Է տեսակ իմն խաղո_ղոյ. Պէր նէվ իւզիւմ տէօր ։

ՐԱՎՐԱ راورا * Տե՛ս ՁԻՑՁՎԱ ։

ՐԱՏ راد * Որմ. Տիվար ։

ՐԱ՛Տ رعد * (բառ արեպի) Տե՛ս ՊԵԽ_ԹՈՒ, ըստ առաջին նշանակութեան ։

ՐԱՏԻԽԱՆԷ راوخانه * Է որմն բանկի ․ Հօվլը փիլորի ․

ՐԱՔ راک * Խոյ , որ ունի զմեծամեծ եղջիւրս , և նոքօք մարտնչի ընդ այլ խուռնման խոյս ․ և Թուրքերէն ասի Գօչ ․

ՐԱՔԵԱՐԷ راکاره * Պոռնիկ և չարագործ ․ Փահիշէ վէ պէզէվէնք ․

ՐԱՖ راف * Է դեղն այն , զոր կոչեն բըժիշկք Պէզզաք ․

ՐԱՓԷ رافه * Նախ է խոտ իմն նման խատորոյ , զոր եփեալ ուտեն ․ Պիր օթ փիւր ․ 2 ․ Մեղք ․ Կիւնահ ․

ՐԱՓԻՀ رافه * Հլու և հպատակ ․ Մուտիի վէ Թապի ․ 2 ․ Է անուն երկոտասաներորդի աւուր պարսկական ամսոյ ․

ՐԱՓԻՏ رافد * Նփրատ ․ Ֆըրատ ըրմաղը ․ Տե՛ս և ՚ի ներքոյ ՐԱՓԻՏԱՆ ․

՝ ՐԱՓԻՏԱՆ رافدان * Է անուն միաւորութե՛ գետոյն Եփրատայ և Դիկլաթայ , որ է Շատ ․ Քանզի ո՞ր տառ ցառ վերադրյն՝ Րափիտ , որ է անուն գետոյն Եփրատայ ․ և Ան՝ է մասնիկ յոգնականի ․ Նէհրի Ֆըրաթըն շաթ իլէ իճթիմաի մէվզիի ․

ՐԱՓՈՒՆԷ رافونه * Դաղձ , (որ է վայրի անանուխ ․) Թուրքերէն Եարփուզ ․

ՐԷԶԱՆ رزان * (ընդունելութի՛ ՚ի բայէն Րէզիտէն) Թափող ․ Տէօքիճի ․ 2 ․ Թափեալ լինող ․ Տէօքիւլիճի ․ 3 ․ Տերևաթափ ․ Եափրագ տէօքիւմի ․

ՐԷԶԷ رزه * Ապաւանդակ վրանի ․ Դիւանողի խազիկ ․ 2 ․ Շնխաղող ․ Իթ իւզիւմի ․ արաբերէն عنب الثعلب Ինէպիւսսաալէպ ․ որ և ասի ՍԷԿԷՆԿԻՈՒՐ ․

ՐԷԶԻՅՆ رزين * Հաստատուն ․ Մուհքէմ ․ որ և ասի ԻՒՍԹԻՒՎԱՐ ․ Զի Րազի բէզին՝ նշանակէ հաստատուն խորհուրդ ․

ՐԷԶԻՅՏԷՆ رزيدن * Ներկանել կամ ներկել ․ Պօյամագ ․ որ և ասի ՐԷՆԿ ՔԷՐՏԷՆ ․ (հրամայական Րէզ , և ապառնի Րէզէտ ․ խոկ առաջին դեմն ապառնւոյն լինի Րէզէմ ․)

ՐԷԶՄ رزم * Նոյն է ընդ բառին ՀԻՅՄԷ ․

ՐԷԶՄԷ رزمه * Բեռնակապել կերպաս , և կտաւ , և այլք նոցին նմանիք ․ Եիւք պողչասը գումաշ , վէ պէզ , վէ միւշապեհի ․

ՐԷԶՏ رزد * Շառակեր ․ Զօհ էտիճի ․ արաբ″ اکول Էքէուլ ․ որ և ասի ՊԻՍԵԱՐԽՕՐ ․

ՐԷԶՏԱԳ رزدق * Նոյն է ընդ բառին ՐԷՍԹԷ ․ և նշ″ դաս , կամ կարգ ․ Սաֆ ․ զոր օրինակ մարդիկ առընթեր միմեանց կացեալք ․ և ծառք կարգաւ շարիշար տնկեալք ․ որ և յայլ նման իրս ՚ի գործ ածի ․

ՐԷԹ رت * Մերկ ․ Չիպլագ ․ արաբերէն Իւրեան ․ նաև ցուցանէ Թափուր ՚ի հանդերձից ․ Էսվապսըզ ․ թաքիմ էշեասըզ ․

ՐԷԹԷ رته * Է պտուղն այնր ծառոյ , որ կոչի Տէրմիւլիւ հինտի , և է նման կաղնոյ ․ այսինքն Փընտըզը ․ բայց փոքր է քան զկաղինն , և սեաւ լինի , և կորիզ նորին կակուղ է ․ զոր եթէ թանայցեն ՚ի ջուրն , փրփրի ո՞չ օճառ , որով հանդերձս լուանան ․ և մանաւանդ յոյժ օգտակար է ՚ի հանել զկեղտ ՚ի սօֆէ ․ և է բնութի՛ սոքա ջերմ և չոր ․ զոր եթէ քացախիւ թրջեալ շփիցեն ՚ի վե՞ր այնր ախտի՝ որ կոչի խոզք ․ այսինքն խնանզիր , առժամայն հալէ ․ և եթէ մէրդէնկիւշիւն կաթեցուցեալ յամպիկէ , մեծ օգուտ գործէ գինչերակուրի ․ և կոչի պտուղս այս արաբերէն՝ Փընտըգի հինտի ․

ՐԷԹՄ رتم * Նշա″ զայն ասղանին , զոր վե՞ր ոչ մոռանալոյ զեր ինչ՝ ՚ի մատն կապեն ․ Պիր շէյ ունուդմամագ իչիւն փարմագա պաղլադըգլարը իփլիք ․

․ ՐԷԹՊ رتب * Կեցութի՛ ․ Տիրիք ․ արաբերէն Թէմայիւզ ․ որ և ասի ՃԻՆՏԷԿԵԱՆԻ ․

․ ՐԷԺ رژ * Բարկութի՛ և ցասումն ․ Ղազապ վէ Թէհէվվիւր ․

ՐԷԺԷ رژه * Չուան կամ պարան ոլորեալ ՚ի լիֆէ արմաւենւոյ ․ Խուրմա լիֆինտէն պիւքիւլմիշ իփ ․ 2 ․ Ապաւանդակ վրանի ․ Դիւանողի խազիկ ․ 3 ․ Ցուցանէ զայն պարանն ՚ո՞ր երկուց ծայրից կապեալ , յորոյ վերայ հանդերձս տարածանեն ․ այս բառ գրի և ս ՐԻԺԷ ․

ՐԷԺՏ رژد * Տե՛ս ՐԷԶՏ ․

ՐԷԽ رخ * Հեծութի՛ հիւանդի ․ Խասթէ վէ ճէնճին պէյլար ․ 2 ․ Նոյն է ՚ի բառին ՇԻՔԷԱՓ , որ է ճեղքուած ․ Եարըգ ․

ՐԷԽԻՅՆ رخين * Նոյն է ընդ բառին ՂԱՎՇԷՆԿ ․ և նշանակէ մարոյ ․ Իւլքիւփէզէ ․

ՐԷԽԻՅՏԷՆ رخيدن * Հեալ ․ Սօլումագ ․

ՐԷԽՇԱ رخشا կամ ՌԱԽՇԱ * Փայլատակող ․ Եըլտըրտայիճի ․ և է ընդունելութի՛ ՚ի բայէն Րէխշիտէն ․ և գիտելի է զի այս ձև ընդունելութեան՝ է նշանակող առաւելութեան ․

ՐԷԽՇԱՆ رخشان * (ընդունե″ ՚ի բայէն Րէխշիտէն) Առաւել փայլատակող ․ Զիյատէ եըլտըրտայիճի ․ ասի և ՆԷՅԱՆ , և ՆԷՓԱՆ ․

ՐԷԽՇԷՆՏԷ رخشنده կամ ՌԱԽՇԷՆՏԷ (ընդունելութի՛ ՚ի բայէն Րէխշիտէն ․) Փայլատակող ․ Եըլտըրտայիճի ․ կամ փայլող ․ Փարլայիճի ․

ՐԷԽՇԻՅՏԷՆ رخشيدن կամ ՌԱԽՇԻՅՏԷՆ * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՐԷԽՇԻՅՏԷՆ ․ (զի է կրճատեալն նորին ․ (հրամայական Րէխշ ,

և ապառնի Րէխշէֆ :)

ՐԵԽՈՒԿԵՐ رخوكر * Տե՛ս ՐԵՔՈՒԿԵՐ.

ՐԵԿ رك * Երակ. Թուրքերէն Դամար. և արաբերէն Ըրգ.

ՐԵԿԶԷՆ ركزن * Երակահար, այսինքն երակահատ. Թուրքերէն Գան ալըճը.

ՐԵԿԶԷՏԷՆ ركزدن * Երակ հատանել. Գան ալմագ.

ՐԵԿՊԱՆ ركبان * Ասպի. Գուլաղըզ. որ և ասի ՏԻԻՄ.

ՐԵԿՊԷՆՏ ركبند * Է այն կապն, որով 'ի հատանելն զերակ՝ 'ի թևն կապեն. (Է բարդ 'ի բառէս Րէկ, որ է երակ. և 'ի Պէնտ՝ հրամայական նէ պէսթէն բային, և Թարգմանի երակի կապ.)

ՐԵՀԱՄ رهام * Է անուն քաջի միոջ Խոսրովականի. Պէր փէհլիվանըն ատը.

ՐԵՀՈՒ رهو * Է անուն բարձրագագաթն լերին միոյ, յորոյ գագաթանէն ոչ պակասի ձիւն, թէ յամառան, և թէ 'ի ձմերան. Պէր տաղըն պիւլէնտլիքի ատը տըր. Պատմի 'ի հեթանոսաց՝ թէ նախահայրն Ադամ 'ի դրախտէն փախկութէ արտաքսեցաւ 'ի լեառն յայն. և Թէպէտ արտաքսելն Ադամայ ՟Է նոյին հեթանոսաց լեալ ասի յայտնապէս 'ի լեառն Սերէնտիպայ՝ որ է 'ի Հնդիկս. բայց Թուի թէ և այս լեառն կից է նմին. և կամ թէ մի անուն Սերէնտիպայի՝ ասի և Րէհու. ՟Է այսմ, Պէ ջէհանտէ չէհօ պէր ջիրէքիլէնտօ առհ, Զի ջէհօ պէրիւշէնօք էշ պէր շուրէտ ձօհ. Քէ ջիօսյէնտէն ջէ Ադէմ Փէրյատ պէհէշթի, Պէր տը ջէմօհ պէր էվքիմուն էշ պէհէշթի.

ՐԵՂԱՎԷ رغاوه * Պորտ եղին. Էօթէկէ չէօպէկի.

ՐԵՃԱՖ رجاف * Հնչումն գոսի. Ասա_ լը տէօղ.

ՐԵՃԼԷ رجله * Փրփրեմ, անմեռուկ. Թուրքերէն Սէմիզօթի. արաբերէն بقلة الحمقا Պախ_ լէթիւլ համգա.

ՐԵՄ رم * Նախ նոյն է ընդ բառին ՐԵ_ ՄԷ. և նշ" երամ, հօտ անասնոց զի՛նչ և իցէ. որ ասի և զգումարութէ մարդկան. Սիւրիւ. 2. Միս բերանոյ՝ թէ ներքին և թէ արտաքին կող_ մանցն նր. Աղըզըն տըշէ վէ իչինտէքի էթի. որ պարսկերէն ասի گوشت دهان Կէօշդէ_ տէհան. 3. Խրտուումն. և է արմատն Րէմիտէն բային, որ և ՟Է բայի շարակցեալ ասի Րէմ քէրտէն.

ՐԵՄԱԳ رمق * Մնացուած ոգւոյ 'ի կենդանւոյն, որ լինի 'ի յետին շունչն. Պաքըյէի ռուհ.

ՐԵՄԱՆ رمان * (ընդունելութիւնն Րէմիտէ_ ն բային) Խրտուող և խրտուեալ. Իւրքէք վէ Իւրքիւշ. որ ասի և ՐԵՄ.

ՐԵՄԱՆԻՑՏԷՆ رمانيدن * (անցողա_ կանն Րէմիտէն բային) Խրտուեցուցանել. Թուր_ քերէն Իւրքիւթմէք.

ՐԵՄԱՍ رماس * Է այն իրն ամ՟ խիժ, զոր կոչեմք մազտաքէ. և Թուր" Մաստաքի սագըզը.

ՐԵՄԱՐԵՄ رمارم * Հաւասար. Պէրա_ պէր. 2. Ազգի ազգի. Կիւնաքիւն.

ՐԵՄԵԱՐ رميار * Հովիւ. Չօպան.

ՐԵՄԶ رمز * (բառ արեպի) Ջեկու_ ցումն իրի ինչ, որ լինի աչօք, կամ մատամբ, և կամ շրթամբ. Իշարէթ՝ քի օզը քէօզ իլէ, էօխօտ պարմագ, վէ էօխօտ տուտագ իլէ. Այլև մեկնի նշանակել ծածկեալ խօսք. պարսկերէն Սէխէնի ծուշիդէ. Թուրքերէն Էօրթիւլիւ սէօզ.

ՐԵՄԷ رمه * Երամ, հօտ անասուն կեն_ դանեաց՝ ամ՟ ոչխարի և այլոց, որ և ասի զգու_ մարութէ մարդկան. Սիւրիւ.

ՐԵՄԵՆՏԷ رمنده * (ընդունելութիւնն Րէ_ միտէն բային) Խրտուող. Իւրքէն.

ՐԵՄԷՏ رمد * (բառ արեպի) Աչացա_ ւութիւն. Կէօզ աղրըսը.

ՐԵՄԷՔ رمك * Նոյն է ՟Է բառին ՐԵՄԷ.

ՐԵՄԺԷՔ رمژك * Ցանցումն. Կէօնաւ քիրփիք. 2. Սայթաքումն. Սիւրչմէք.

ՐԵՄԻՑՏԷ رميده * (կրաւորական ըն_ դունելութիւնն Րէմիտէն բային) Խրտուցեալ. Իւրքմիւշ. Այլև ցուցանէ խրտուող. Իւրքէճի. և յաճախ ասի զեղջերուէ.

ՐԵՄԻՑՏԷՆ رميدن * Խրտուիլ. Իւրք_ մէք. և խորշիլ. Նէֆրէթ էթմէք. (հրամայական Րէմ, և ապառնի Րէմէք.)

ՐԵՄ ԽՕՐՏԷՆ رمخوردن * Նոյն է ընդ բային ՐԵՄ ՔԵՐՏԷՆ.

ՐԵՄԿԵԱՆ رمكان * Տե՛ս ՋԵՄԿԵԱՆ. ասի և ՋԵՆԳԷ.

ՐԵՄՈՒՆ رمون * Նոյն է ընդ ՐԵՊՈՒՆ.

ՐԵՄՂԱՆ رموان * Հովիւ. Չօպան. (և Թարգմանի Հօտապան.)

ՐԵՄՔԵՐՏԷ رمكرده * Խրտուեալ. Իւրք_ միւշ. որ և ասի ՐԵՄԻՑՏԷ.

ՐԵՄ ՔԵՐՏԷՆ رمكردن * Նոյն է ընդ բային ՐԵՄԻՑՏԷՆ.

ՐԵՅ ري * Է անուն քաղաքի միոջ մեծա_ գունի 'ի սահմանս Պարսից. և է գաւառս այս պարունակող բազում աւանաց և գիւղօրէից.

Պէյ չէնէր մէ... 2. Է անուն Չէնզաաէլ միջ, որք էլն էղբարք երկու։ Տես ղայմանւն 'ի բաան ՐԱՋ.

ՐԷՅԹ ریت * Նոյն է Ⅲ բառին ՐԷԹՊ.

ՐԷՅՊԷՏ ربد * Է անուն գաւառակի միջ, ուր եղեւ այն հաչակաւոր մարտն Իսլամականաց և Թուրքմանականաց. Պէյ ...

ՐԷՅՎԷՆ ریون * Յառաջընթաց. Իւէ...

ՐԷՆԻ رنی * Նոյն է սա Ⅲ բառին ՌԷՀԻ.

ՐԷՆԿ رنك * Գոյն. արզ" Լէվն. 2. Հնար. Զորէ, որ վայելուչ լինի հայթայթանօք լինելի. բառ այնմ, Մէն օր ... 3. Յոյս. 4. Կարկառուն համագերծ. 5. Այծեամն. 6. Խարդախութ. 7. Բոյս. Պէլէ. զի ինքնաբոյս խոտն՝ որ ասի խշտրու, նոյնն և խշտրէնկ կոչի, և նովին նշանակութ է. 8. Գեղեցկութ. 9. Ամօթ. Չէրին...

ՐԷՆԿ ԱՎԷՐՏԷՆ رنك آوردن * Ամաչել. խէճալէթ ..., ... բեր թեշ ...

ՐԷՆԿԷԱՄԻՅՋ رنكامیز * Է այն իր՝ որ ունի գգոյնս քանի մի, և է խառն 'ի գունոց. Պէյ ... 2. Նշ" զայն ոք, որ ունի զանազանութիւն բազմաց։ 3. Յուցանէ զայն՝ որոյ բարեկամութիւնն ... է հաստատուն.

ՐԷՆԿԷԱՎԷՐ رنكاور * Նենգաւոր կամ խարդախ. Հիլէ... 2. Մերթ՝ ամաչեցեալ և շառագունեալ. խաճ... 3. Նշ" զայն իր, որ ունի ողջ գոյն. ...

ՐԷՆԿԷԱՐԷՆԿ رنكارنك * Գունագոյն. արաբերէն էլվան. յորում ... գոյնք գտանին.

ՐԷՆԿԶԷՆ رنكزن * (Թարգմանի Ներկահար.) Տես ՐԷՆԿՐԷԶ.

ՐԷՆԿԻՅՆ رنكین * Յոյժ գունաւոր. Ղալէբ ... զի ասի՝ ...

ՐԷՆԿԻՅՆԱ رنكینا * Դեղձ. Չէֆթալու. որ և ասի ՉԷՖԹԷՐԷՆԿ.

ՐԷՆԿԻՅՆՔԷՄԱՆ رنكین كمان * Ծիածան. Գօվ... (և Թարգմանի գունաւոր աղեղն)։

ՐԷՆԿԼԱՔ رنكلك * Նշ" զկարմիրն զայն, որ լինի 'ի Ներկից լաքի. Լէք ... քանզի բառս Լաք՝ ցուցանէ զԼէքն։

ՐԷՆԿՊԱԼԱ رنك بالا * Ողջ գոյն. Սաղ

րէնկ. որ 'ի գործ ածի 'ի վարդն, և յայլ ծաղկունս, նաև 'ի հանդերձս.

ՐԷՆԿՊԷՐԱՐԷՏ رنك برار * Ամաչեցուցանել, նաև ամաչել. խաճիլ ... կէ ...

ՐԷՆԿՐԷԶ رنكرز * Ներկարար. Պօյաճի. արաբերէն صباغ Սաղղաղ։

ՐԷՆԿՐԷԶԱՆ رنكرزان * Ժամանակ տերևաթափութ ծառոց. Վաքթի ... որ և ասի ՊԷՐԿՐԷԶԱՆ։ 2. Է յոգնականն բառին ՐԷՆԿՐԷԶ.

ՐԷՆԿՐԷՇ رنكرش * Վաճառողմէտաքսի, և ոլորող նորին. ...

ՐԷՆԿՔԷՐՏԷՆ رنككردن * Ներկանել. Պօյամագ.

ՐԷՆԿՖՈՒՐՈՒՇ رنكفروش * Մետաքսավաճառ. ...

ՐԷՆՃ رنج * Հիւանդութ, խոցումն. Խասթէլէն. որ և ասի ՊԻՅՄԱՐԻ. 2. Վիշտ և տառապանք. Զահմէթ ... 3. Գոյն. Րէնկ. արաբերէն لون Լէվն.

ՐԷՆՃԱՆԻՅՏԷՆ رنجانیدن * (անցող" ՐԷՆՃԻՏԷՆ բային) Վշտացուցանել. ...

ՐԷՆՃԷ رنجه կամ ՌԷՆՃԷ * Հիւանդութ. Պէյ... 2. Տառապանք. Զահմէթ.

ՐԷՆՃԷՆ رنجن * Նշանակէ փորձար եղեալ. ...

ՐԷՆՃԷ ՇՈՒՏԷՆ رنجه شدن * Նոյն է ընդ բառին ՐԷՆՃԻՅՏԷՆ.

ՐԷՆՃԷ ՔԷՐՏԷՆ رنجه كردن * Վշտացուցանել. ...

ՐԷՆՃԻՅՆ رنجین * Խոփ. (որ է երկաթըն արօրին.) Թուր" ...

ՐԷՆՃԻՅՏԷ رنجیده * Նշանակէ վշտացեալ. ...

ՐԷՆՃԻՅՏԷՆ رنجیدن * Վշտանալ. ... 2. Մերթ՝ տառապիլ. Զահմէթ ... (Հրամայական ՐԷՆՃ, և ապառնի ՐԷՆՃէ...)

ՐԷՆՃԻՇ رنجش * (բայածն" ՐԷՆՃԻՏԷՆ բային) Վիշտ կամ վշտացումն. ...

ՐԷՆՃՈՒՐ رنجور * Հիւանդ կամ ախտաց եալ. խաստէ ... որ և ասի ՊԻՅՄԱՐ.

ՐԷՆՃՈՒՐԻ رنجوری * Նշանակէ հիւանդութիւն. Թուրքերէն խաստէլիք.

ՐԷՆՃՊԷՐ رنجبر * Նշ" վաստակաւոր, որ վաստակէ և աշխատի։ (Եւ Թարգմանի աշխատաւորք, կամ տառապեալ աշխատանօք։ Զահմէթ չէքէճի։ Եւ է բարդեալ՝ ի բառէն ՐԷՆՃ, և՝ ի հր" Պէրտէն բայէն։)

ՐԷՆՃՏԻՏԷ رنجدیده * Վշտաբեկ։ Զահմէթ կէօրմիշ։

ՐԷՆՃ ՔԷՇԻՏԷՆ رنج کشیدن * Աշխատութիւն կրել։ Էմէք վէ զահմէթ չէքմէք։ որ և ասի رنج بردن ՐԷՆՃ ՊԻՒՐՏԷՆ։

ՐԷՆՔՏԱՆԷ رنگدانه * Տես ԿԻՒՆՔԷՀՐԷՆՔ։

ՐԷՇ رش * Է անուն ութուտասաներորդի աւուր իւրաքանչիւր արեգակնային ամսոյ, յորում աւուր պաշտաւն է առնել ընդ սիրելիս և ընդ բարեկամս խրախճանութիւն առնել, բայց ուղղափառաց արգելեալ է։ 2. Է անուն հրեշտակի միոյ, որ վերակացու է կառավարութեան վերջին աւուրն։ 3. Է անուն իմն միջոցաւոր հանդերձի, որ յոյժ պատուական և մեծագին է։ 4. Նոյն է ընդ բառին ԷՐԻՇ, որ չափ է ի ծայրից մատանց մինչև ի գլուխ արմկան։ 5. Թիւզ. Գոմէշ։ 6. Է անուն իմն ազատ արմատոյ։

ՐԷՇԱ رشا * Է անուն միոյ իջևանի ի 28 իջևանից լուսնի։ Մէնազիլի գամէրտէն պիր մէնզիլէնին իսմի տիր։

ՐԷՇԹ رشت * Է անուն քաղաքի միոյ ի գաւառին Կիլանու։ Պիր շէհիր ատը տըր։ 2. Նոյն է ընդ բառին ԽԱՔ, որ է հող։ Թօփրագ։ արաբերէն թիւրապ։

ՐԷՇԹԷ رشته * Գունաւորեալ, Րէնք վէրիլմիշ։ 2. Գոյն առեալ։ Րէնք վէրիճի։

ՐԷՇԹԻ رشتی * Թշուառութիւն։ Խուսափում։ Ըստ որում ասէ բանաստեղծ որ ՝ի մեկնութեան երազոյ, Րուգեա տէրտէն պէ խապ տէր տէշլիք, Պիւյիւք զօրպ խալ պու վաքիտ քէօտիք։ Այսինքն կարաւել յերազի ՝ի նաւի, երկիւղ ընկղմելոյ է և նշան Թշուառութեան։ 2. Աւել։ Սիւփիւրկէ։

ՐԷՇՔ رشك կամ ՐԷՇԿ * Նախանձաւորութիւն։ Ղըսքանճ, որ է բարի նախանձ, որ ասի Թուրքերէն իմրէնիշ, և Կիւնէ ՝ և արաբերէն Ղըպթա։ որ և ասի ՐԷՇ։

ՐԷՇՔԷԱՎԷՐ رشکور * Նախանձոտ։ Ղըսքանճ չէքէճի։

ՐԷՇՔԷՋ رشکز * Արջառոյ։ որ և ասի ՋԱՔ։ որ արտաքացուցեալ Ջաճ կոչի։

ՐԷՇՔԻՑՆ رشکین * Նախանձաւոր։ Ղըսքանճ իտիճի։

ՐԷՇՔ ՊԻՒՐՏԷՆ رشک بردن * Տես ՝ի ներքոյ ՐԷՇՔ ՏԱՇԹԷՆ։

ՐԷՇՔ ՏԱՇԹԷՆ رشک داشتن * Նախանձաւոր լինել։ Թուրքերէն իմրէնմէք և Կիւնէմէք։ ասի և ՂԸՍՔԱՆՄԱՔ։

ՐԷՇՔ ՔԷՐՏԷՆ رشک کردن * Տես ՝ի վերոյ ՐԷՇՔ ՏԱՇԹԷՆ։

ՐԷՇՆ رشن * Է անուն հրեշտակի միոյ, որ վերակացու է խրատութեան եղելոց յայնմ աւուր ամսեան որ կոչի Րէշն։ Նամը Ֆէրիշթէ տիր։ 2. Է անուն ութուտասաներորդի աւուր արեգակնային ամսոյ։ Շէհրաշի ֆարսիյէնին օն սէքիզինճի կիւնի իսմի տիր։

ՐԷՇՔ رشك * Տես ՐԷՇԿ։

ՐԷՉԻՒՔ رچك * Հեծկլտալ։ Հէնքիրմէք։

ՐԷՊԷԼ ربل * Է տեսակ իմն նման նաւակի, որ ոչ լինի ամբարտակ։ Սէրմէ պէնզէր պիր ազաճ տըր։

ՐԷՊՈՒԹ روبت * Է Թաշուաճն այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Հէրտէմէ գուշու։

ՐԷՊՈՒԽ روبخ * Մեկնի Թուրքերէն՝ Ճիմոզէն չըգան հավլը օլան մէչչէյի տէրլէր։

ՐԷՊԱՒՆ روبن * Նշ" զայն, զոր արտաքս առնուցուք, որք ՝ի կրակոյ համբարձեալ առնեն ատրեշտանութիւն Մէճլիս կոչեն, որ է առաջին ատրուշանութիւն։ 2. Նշա" զայն շահն ՝ զոր առնէ որ ՝ի ատրուշանութիւն։ 3. Ցուցանէ զայն դրամն, զոր առեալ ՝ի գին գնեալ իրի իւր բառ մասին առաջաւորի, պայմանելով վճարել հետոյհետէ զբովանդակն։ Նաև նշանակէ զայն դրամն, զոր առն վարձկանին նախկին վճարէն իւր։

ՐԷՊՈՒՇԷ روبشه
ՐԷՊՈՒՄԷ روبمه
} Ատամն, զոր կառ" նայք արկանեն զմլօճվք իւրեանց։ որ և ասի ՇԱՄԱԽՉԷ, և ՇԱՄԱՔՉԷ, նաև رامن ՏԱՄԷՆԻ։

ՐԷՍ رس * Է հր" Րէսիտէն բայէն, որ է հասանիլ։ Ֆէթէնմէք։ Այլ և նոյն է ընդ բառին ԷՐԷՍ, որ է անուն գետոյ միոյ մեծի ՝ի սահմանագլուխս ատրպատական քաղաքաց յայտնաբեկին հայոց։ որ ասի հայերէն Երասխ։ 3. Զուան և Ճոպան։ Իփէնէ վէ իփլիք։ 4. Նոյն է ընդ բառին ՎԷԼՈՒՊԷՆՏ, զոր կառելով ՝ի մարդամսոց ՝ի մեջնակէ և ՝ի զմրխտոյ ոսկեանակեաց շարեալ կախեն ՝ի պարանոցս իւրեանց։

ՐԷՍԱ رسا * Յուռվ, բարձր։ Զօր, որ և ասի ՊԻՍԱՐ։ 2. Է ընծայուն" ՝ի բայէն Րէսիտէնս։

ՐԷՍԱՆ رسان * (հր" Րէսանիտէն բայէն) Հասանելոյ։ Իրիշտիր։ որ և յաւելմամբ տառին Պէ, Պիրէսան։ և արգիլականն՝ Մէրէսան, այսինքն մի՛ հասանիցեր, կամ մի՛ հասուցաներ։ զի ասի՝ Մէրա պէ Թալիպ Սէր խալիք նիշ չէր կէլ, այսինքն ինձ բարութեան յոյս չէք, չար մի՛ հասուցաներ։ լինի սա և ներգործականաց ընդունելութիւն ՝ի բայէն Րէսիտէն, և նշանակէ ժամանող։ Իրիշէն։

ՐԵՍԱՆԷ رسانه * [illegible]

ՐԵՍԱՆԷՆՏԷ رسانیده * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍԱՆԻՑՏԷ رسانیده * [illegible]

ՐԵՍԱՆԻՑՏԷՆ رسانیدن * [illegible] ([illegible])

ՐԵՍԱՆՏԷՆ رساندن * Նոյն է ընդ [illegible] ՐԵՍԱՆԻՑՏԷՆ ։

ՐԵՍԷԼ رسل * [illegible]

ՐԵՍԽԷՆՏԷ رسنده * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍԹԷ رسته * ([illegible]) [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] ՐԵՍԹԷ ։

ՐԵՍԹԱՏ رستاد * Նոյն է ընդ բառիս ՌԱՍԹԱՏ ։

ՐԵՍԹԱՐ رستار * Նոյն է ընդ բառիս ՐԷՍԹԿԱՐ ։

ՐԵՍԹԱՔ رستاک * [illegible]

ՐԵՍԹԷ رسته * [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible]

ՐԵՍԹԷԿԻԱՆ رستگیان * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍԹԷՆ رستن * [illegible] ([illegible])

ՐԵՍԹԿԷԱՐ رستگار * [illegible]

ՐԵՍԹԿԷԱՐԻ رستگاری * [illegible]

ՐԵՍԻՑՄԱՆ رسیمان * Տես ՌԻՍՄԱՆ ։

ՐԵՍԻՑՏ رسید * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍԻՑՏԷ رسیده * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍԻՑՏԷԿԻ رسیدگی * [illegible]

ՐԵՍԻՑՏԷՆ رسیدن * [illegible] ([illegible]) որ և ասի ԱՐԻՑՏԷՆ ։

ՐԵՍՄ رسم * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՍՄԻ رسمی * [illegible]

ՐԵՍՍԱՄ رسّام * Է [illegible] 2. Է [illegible] 3. [illegible] ([illegible]) [illegible]

ՐԵՎ رو * ([illegible]) [illegible]

ՐԵՎԱ روا * [illegible] 3. [illegible] 4. [illegible] 5. Է [illegible] ՐԵՎԱՆ ։

ՐԵՎԱՔ رواق * Նոյն է ընդ բառիս ՌԱՎ[illegible] 2. [illegible]

ՐԵՎԱՀ رواه * Նոյն է ընդ բառիս ՋԷ[illegible]

ՐԵՎԱՃ رواج * [illegible]

ՐԵՎԱՑԻ روایی * [illegible]

ՐԵՎԱՑԻՇ روایش * Նոյն է ընդ բառիս ՐԵՎԱՃ ։

ՐԷՎԱՆ روان * Հոգի բանական. արաբ" Նէֆսի նաթըգա: 2. (ընդունի 'ի բայէն ՐԷՖԹԷՆ) Գնացող կամ ընթացող. Կիտիճի: Բայց փերևեալ գնացող. և բառ այսմ առի, Ագի րէվան, և Սէրվիրէվան: 3. Նոյն է ընդ բառին ՐԷՎԱ. Ճայիզ: 4. Դրամ վարուն. Բայիճ. զի առի Նագտի րէվան: 5. Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄԱՆ. ոտ իմացեալ լինի յայսմ բանէ, Րէֆթէմ գէր դաղիդ ղի ճիւրմէ մէլամի դէրդ. Չիւն նուշէ քի շինիյդ րէվան դէր Քիրմաշ դէրդ:

ՐԷՎԱՆԱՍԱՅ روان آسای * Հանգուցիչ հոգւոյ. Ճան փէնլէնտիրիճի:

ՐԷՎԱՆԱՎԷՐՏ روان آورد * Առաճնակաց. Էհլի Սէճրիյէ:

ՐԷՎԱՆԷ روانه * Տե'ս ՐԷՎԷՆՏԷ:

ՐԷՎԱՆԷ ՔԷՐՏԷՆ روانه کردن * Գնացուցանել. Ճիւրիթմէք:

ՐԷՎԱՆԻ روانی * Անցանող և գնալը. Բայիճ վէ գէչիճիլիք:

ՐԷՎԱՆԻՑՏԷՆ روانیدن * (անցողական ՐԷՖԹԷՆ բայիս) Գնացուցանել. Կիտիրմէք:

ՐԷՎԱՆԽԱՀ روانخواه * Է մուրացիկն այն, որ ընթացեալ և շրջեալ ընդ դրունս և հրապարակս և վաճառանոցս, դրամ մուրանայ, ով և բարդունն իւր ցուցանէ. Թուրքերէն առի բառս այս Տիլէնճի:

ՐԷՎԱՆ ՇԻՒՏԷՆ روان شدن * Երթեալ. Կիթմէք:

ՐԷՎԱՆՊԱԽՇ روان بخش * Է անուն հրեշտակի միոյ. Պիր Ֆէրիշթէ ատի տուր: 2. Բառս Րէվանպախշ, Թարգմանի հոգեպարգև. Ճան պաղըշլայիճի. զի առի Չէշմէ հայի հայվան, էշ հէր դուրաք րէվան, խօ նէմպիյի րէվան պախշ, էշ հէր քիւանէ վէշան:

ՐԷՎԱՇ رواش * Նոյն է ☞ բառին ՐԷՎԱՃ, և նշանակէ իր գնալ և պատահական. Գիտիմլիք վէ դէհալիք:

ՐԷՎԱ ՊՈՒՏԷՆ روا بودن * Ըմբռն լինել, և արժան լինել. Ճայիզ օլմագ, վէ լայիգ օլմագ:

ՐԷՎԱՍ رواس * Է դալարին այն, որ կոչի Թուրքերէն՝ Սաղ Միրէտի:

ՐԷՎԱՎԷ رواوه * Նոյն է ☞ ՌԷՊԱՊ:

ՐԷՎԱՏ رواد * Տեղի՝ ուր գոն բազում բլուրք. Փիւշլիւ Թիւշմէ օլան մահալլ: 2. Գնացող խառնակ. այլև ջուր որ պղտոր ճռոյ. Պուլանըգ ագան սու:

ՐԷՎԱՐ روار * Սպառասոր բանաւորկէլոյ. Մահզուտ խամէթ խոէն, այսինքն բանաւորն. Ջէնվանէր:

ՐԷՎԱՐԷՎ رواروَ * Մի մէտ միոյ երթալ. Փէյտէֆէյ կիթմէք:

ՐԷՎԱՔ رواک * Ջուրալ վերա իր. Սուճուլմիշ խալիս նէսնէ:

ՐԷՎՁԷՆ روزن * Փոքր պատուհան, զոր առնեն վ՟ն լոյս առնլոյ 'ի ներքս 'ի սենեակն. Քիւչիւք փէնճէրէ. պաճէ. որ և առի روزنه ՐԷՎՁԷՆԷ:

ՐԷՎԷՆ رون * Փորձ. Իմթիհան. որ և առի ԱՁՄԱՅԻՇ:

ՐԷՎԷՆՃ روج * Աշխը սխարի, զոր ծեծած մսով և բրնձով լցեալ եփեն. Գոյուն պաղըրսաղը, եի մահնդար փէրէէր. արաբ" عصيب Ասիպ. որ և առի ՉԷՐԴԷՆՏ, և ՃԻԿԷՐԱԿԷՆՏ:

ՐԷՎԷՆՃՈՒ روجو * Նոյն է ընդ բառին ՐԱՆՃՈՒ. և նչ" զճծի իմն. Պիր գէօճէն դուր. արաբ" ارضه Էրզէ. որ և առի ՏԻՑՎԷՔ:

ՐԷՎԷՆՏԷ رونده * (ընդունի" ՐԷՖԹԷՆ բայիս) Գնացող. Կիտիճի: 2. Աշխարհաշրջիկ. արաբ" سيّاح Սէյյահ. Որոյ յոգնականն լինի روندگان Րէվէնտէկեան. ով առի 'ի գիրս Կիւլիսթանին, Թէնի չէնտ էզ րէվէնտէկեան. այսինքն անձինք քանի մի յաշխարհաշրջիկ ազանց:

ՐԷՎԻ روی * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՅՐԱՊ. և նշանակէ զովացեալ. Սոայէ գանմիշ:

ՐԷՎԻՑՏԷՆ رويدن * Տե՛ս ՐԷՔԹԷՆ:

ՐԷՎԻՇ روش * (բայածականն ՐԷՖԹԷՆ բայիս) Գնացք, կամ ընթացք. Ճիտիշ: 2. Մերթ՝ եղանակ կամ սովորութ և կամ ճանապարհ. Ափէն վէ դորէ վէ եօլ:

ՐԷՎԻՇՆ روشن * Փերևեառւմ. Սաշընմագ:

ՐԷՎՃԷ روچه * Խակ խաղող. Խամ իւզիւմ:

ՐԷՎՆԱԳ رونق * Շնորհք կամ վայելչութի. Լէթաֆէթ, էտրաշէգ: 2. Գեղեցկութի և զարդ. Հիւսնիւն վէ զինէթ. որ և առի ՖԷՐ:

ՐԷՏԷ ره * Դաս. Սաֆ. որ և առի ՐԷՍԹԷ: 2. Կամաւոր. և է աւախտակն այն՝ յոր իբր սեեռմամբ պնդեալ գայլախազ քարինս, կասուն այնու զցորեան 'ի կալի, վ՟ն որոշելոյ զհատն 'ի յարդէն. որ Թուր" յ՟յին Հոռոմոց կոչի Տիւքէն:

ՐԷՏԷ ՐԷՏԷ ره ره * Դաս դաս. Սաֆ սաֆ:

ՐԷՔ رگ * Բարկութի կամ ցասումն. Ղազէպ վէ Ըֆհէվէթ: 2. Խօսիլ ուշրուք իմքն ընդ իմեքեան 'ի ժամու բարկութե. որ և բառ այսմ առի ԺԷՔ:

ՐԷՔԵԱՆ رکان * (ընդունի" ՚ի բայէն Րէքիւպէն) Ինքն ընդ Թիկանս խօսող ՚ի պահու բարկութեան · Խօսէ պէ խօս օնօչլէնին Րէքէպլէ հօզլէնտէ · ասի և ԺԷՔԵԱՆ ։

ՐԷՔԵԱՊ رکاب * Տե՛ս ՓԻՑԱԼԷ · և ուրէք ասի՝ թէ նշանակէ վեցանկիւնի · Փէյալէ ։

ՐԷՔԵԱՊԻ رکابی * Մատռուակ · արաբերէն ساقی Սագի ։

ՐԷՔԵԱՊՏԱՐ رکابدار * Մատռուակ · Սագի ։

ՐԷՔԻՑՏԷՆ رکیدن * Տե՛ս ԺԷՔԻՅՏԷՆ ։

ՐԷՔՎԷ رکوه * Նոյն է Է ՔԷՉՔԻՒԼ ։

ՐԷՖԱՖ رفاف * Հինայ · Թուրքերէն Գընա · և արաբերէն حنا Հինա ։

ՐԷՖԹ رفت * (կատարեալ եղակի երրորդ դէմ ՐԷՖԹԷՆ բայիս) Գնաց · Կիթթի ։

ՐԷՖԹԱՐ رفتار * Գնացք · Եիւրիւմէք · 2 · Փերեւեռութիւն · Սալընմագ ։

ՐԷՖԹԷ رفته * Գնացեալ, երթեալ · Կիթմիշ ։

ՐԷՖԹԷՆ رفتن * Գնալ, երթալ · Թուր" Կիթմէք, կամ Վարմագ · (հր" Րէվ և ապա" Րէվէտ ։)

ՐԷՖԹԷՆԻ رفتنی * Գնալի · Կիտէճէք · զի ասի թէ՝ Նէ՛ Ըմիտվար րէֆթէնիմ բու տօշլ տէյրէնտէն ։

ՐԷՖԹԷՆԿԵԱՀ رفتنگاه * Տեղի գնալոյ · զի մինչ ասի՝ Րէֆթէնկեահի ապ, իմանի տեղի գնացից Ջուրց ։

ՐԷՖԻՑԳ رفيق * (բառ արաբի) Ընկերակից · Եօլտաշ ։

ՐԷՖՇ رفش * (համառօտեալ ՚ի բառէն Տիւրէֆշ) Հերիւն · Պիզ ։

ՐԷՖՈՒ رفو * Կարկատումն պատառուածի հանդերձի · Եըրթըգ տիքմէք · 2 · Հիւսուած ծակուց հանդերձից · Ճամէտէ օլան տէլիւքլէրի կէօզէմէք ։

ՐԷՖՈՒԿԵՐ رفوگر * Կարող պատառուածի, նաև կարկատող · Եըրթըգ տիքիճի, վէ եամա ուրըճի ։

ՐԷՖՈՒՇԷ رفوشه * Մեղք կամ յանցանք · Կիւնահ ։

ՐԷՖՈՒՔԵՐՏԷՆ رفوکردن * Կարկատել պատառուած հանդերձից, այնպէս՝ որ ՚ի կարկատելն անյայտանայ տեղի պատառուածոյ նորին · որ Թուրքերէն ասի Կէօզէմէք ։

ՐԻԶՆԻՑՆ رزنین * Ազնիւ դրան՝ զոր ՚ի փայտէ արարեալ, դդուան այնու ամրացուցանեն · Թուրքերէն Մանտալ · որ և ասի ՐԻԶՓԻՅՆ ։

ՐԻԽԻՑԶ رخيز * Հալեպի մեկնէ վարդ, որ է Իւսիւնտիւրի · իսկ այլ ումն ասէ նշանակել զփայտն զայն, զոր դնեն ՚ի խոփն · Սապան տէմիւրինի գօլընտըռը տըղան ։

ՐԻԽԻՑՄ رخيم * Նշանակէ զայնպիսի այր՝ որ ՚ի պահու մերձաւորութեան քակորէ · Ճիմա բոգըրէն էշօլէնլէր ։

ՐԻԽՊԻՑՆ رخپين * Թթու թելքանէ · Եօղուրթ Թէրտիւրմիշ · Եւ կամ էր՝ որ կաղին ՚ի [illegible] · և այլ ումն մեկնէ պարսկերէն՝ Տօղը ասըն, էր դէնիր չէօրէք դօշէր · և այլ ուր ասէ՝ թէ է իր ինչ նման չորթանի, զոր կաղին ՚ի կաթանէ և յոլերէ · Բառս այս ՚ի բառարանս ինչ գրի և Րիխպին ։

ՐԻՑԱՆԻՑՏԷՆ ريانيدن * Է անցողական Րէյտէն բայիս ։

ՐԻՑԶ ريز * Է հրամայականն Րիխթէն բայիս · որ և բարդի ընդ բառից որպէս Ըէնկրէզ, և խօնրէզ ։

ՐԻՑԶԱՆ ريزان * (ընդունելութի ՚ի բայէն Րիխթէն) Հեղանուտ · Տէօքիւլէն ։

ՐԻՑԶԱՆԻՑՏԷՆ ريزانيدن * (անցող" Րիխթէն բայիս) Հասեցուցանել · Տէօքտիւրմէք ։

ՐԻՑԶԷ ريزه * Թափեցեալ · Տէօքիւլմիշ · 2 · Մանր · Խըրտա · ուֆագ ։

ՐԻՑԶԷԽՕՐ ريزه‌خور * Փշրանակեր, կամ փշրաքաղ ։

ՐԻՑԶԷՆ ريزن * Որ արձակէ փուքս փքարձակ · Զօրթլագ ։ (Եւ է բարդ ՚ի բառէս Րէյ՝ որ է արմատն Րէյտէն բայիս, և ՚ի Զէն հրամայականէ Զէտէն բայիս ։)

ՐԻՑԶԷՏ ريزد * (եզակի երրորդ դէմ ապառնւոյ Րիխթէն բայիս) Հեղու, նաև հեղանի · Տէօքէր, վէ տէօքիւլիւր ։

ՐԻՑԶԷ ՐԻՑԶԷ ريزه ريزه * Մանր մանր, կամ կտոր կտոր · Փարէ փարէ · ասի և ԷՆՃԻՑՆ, ԷՆՃԻՑՏԷ, և ՃԷՎ ՃԷՎ ։

ՐԻՑԶԻ ريزى * Ողորմութի · Մէրհամէթ · ուստի մինչ ասի՝ ريزى كن Րէյզի քէն, իմանի՝ ողորմութիւն արա · Մէրհամէթ էյլէ ։

ՐԻՑԶԻՑՆ ريزين * Յոյժ մանր եղեալ իր · Ղայէթ ուֆագ օլմըշ նէսնէ ։

ՐԻՑԶԻՑՏԷ ريزيده * (կրաւ" ընդունի" Րիխթէն բայիս) Թօթափեալ · Տէօքիւլմիշ · ուստի սերմնոյ ՚ի ծառոյ ։ 2 · Հնանալով Թափեցեալ · որպէս հանդերձք և նմանք՝ հնանալով մաշին և թափին · և յանդամս մարմնոյ մօս և ոսկր · զի փտի և թափի ։

ՐԻՑԶԻՑՏԷՆ ريزيدن * Մանրել կամ փշրել · Խըրտա օլմագ · 2 · Թափիլ · Տէօքիւլմէք ։

ՐԻՅԶԻՇ ریزش * (բայածականն Րիզի-Լէն բային) Հեղումն ։

ՐԻՅԶՆԱՆ ریزنان * Մաղեալ · Մաղըլը · զոր ատենեն յհակայս դրան ։

ՐԻՅԶՆԱՔ ریزناك * Մանրամասն · Խուրտէվաճ · ուֆագ թէֆէ ։ Նախադասն Րիզէ-նոց էր, զոր թեթևացուցեալ Րիզնոց ասացին · և ցուցանէ յայժ մանրեալ · Խուրտէ օլմիշ ։

ՐԻՅԺ ریژ * Տենչ կամ ցանկումն անձին · Արզու հէվէս ։

ՐԻՅԼՈՒ ریلو * Տե՛ս ՐԷՒԱՐ ։

ՐԻՅԽ ریخ * Քերուք աղեաց, որ է յաւելուած լուծման որովայնի · պաղլարդ ոպըրընթըսի ։

ՐԻՅԽԷՆ ریخن * Որովայն լոյծ եղեալ · Րէթէմի խոշալ շիւրը ։ 2 · Այնպիսի մարդ և այլ կենդանի, որ հանապազ ախտացեալ իցէ · Ափէթ վէ հայվան, քի հէմիշէ ըշհալ ալըր օլա ։

ՐԻՅԽԷՐ ریخیر * Է տեսակ ինչ անթեղայ · Պիր նէվի թաղշէհիր փիւր ։

ՐԻՅԽԹ ریخت * (կատարեալ երրորդ դէմն եզական Րիզիլէն բային) Եհեղ · Տէօքթի ։

ՐԻՅԽԹԷ ریخته * (կրաւ' ընդունի' Րիզի-Լէն բային) Հեղեալ, կամ ձուլեալ · Տէօքիւլմիշ ։

ՐԻՅԽԹԷԿԷՐ ریختهگر * Ձուլածագործ, որ ձուլէ զբաղում և զպէսպէս իրս թէ 'ի պղնձոյ և թէ յարծաթոյ · Թուրքերէն Տէօքիւճի ։

ՐԻՅԽԹԷՆ ریختن * Հեղուլ · Տէօքմէք · արգ' انصباب Ինսիպապ · և չեղա' Թէօքմաք · որով իմացեալ լինի հեղուլ զջուր կամ զայլ ինչ հեղանիւթ · և մերթ ոսկի և արծաթ և պղինձ և զայլ նման հեղուլ, այսինքն թափել 'ի կաղապարս, այս է ձուլել · (հր' Րիզ, և այգ' Րիզէք ։)

ՐԻՅԽԹԻՄ ریختم * Հող, որ դնի 'ի վր' աստատայլի տան · Սոգֆի խանէ էւզէրինէ գօնըլան տօփրագ ։

ՐԻՅԽԻՅԶ ریخیز * Նշ' զփայտն զայն, զոր անցուցանեն 'ի լսափն · Սոզան փէմիւրինէ գօրգէլէրի աղաճ ։

ՐԻՅԿ ریك * Աւազ · Թուրքերէն Գում · և արաբերէն رمل Րէմլ ։ Դարձեալ' բառս Րիյք, նոյն է ընդ բառին ՊԱԽԹ · և յայսմ նշանակութեան ծագի բառն Մէվրեքէրիյք ։

ՐԻՅԿԶԱՏԷ ریكزاده * Նոյն է ընդ բառին ՍԷԳԱՆԳՈՒՐ ։

ՐԻՅԿԶԱՐ ریكزار * Աւազուտք · Գումլուգ, որ և ասի ՐԻՅԿԻՍԹԱՆ, նաև ՐԻՅԿՆԱՔ ։

ՐԻՅԿԷՆ ریكن * Նենգաւոր, և ախտակալ, և պիղծ, և աղտեղի · Մէքքէր, վէ ֆէյսէփուր, վէ ֆէլիտ, վէ փիսաթլըգլը ։

ՐԻՅԿԻՍԹԱՆ ریكستان Տե՛ս ՐԻՅԿԶԱՐ ։

ՐԻՅԿՆԱՔ ریكناك * Աւազուտ · Գումլու · իսկ մինչ ասի զգետնոյ, ցուցանէ աւազուտ · որ է Թուրքերէն Գումլուգ ։

ՐԻՅԿՏԱՆ ریكدان * Աւազանոց · Գում գապը ։

ՐԻՅԿՐԷՎԱՆ ریكروان * Նշ' զայն ծովն աւազուտ վայր, ուր վր' բազմութ' աւազոյն 'ի շնչել հողմոյ ողջ ջուր ալիք իբր ալիս հարկեալ, իբր թէ հոսի աւազն · Գումլուք էյլէնիբ՝ գում ասա կէլիր կէօսդէրի ագար ։

ՐԻՅՀԻՅՏԷ ریهیده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն Րիյհիյտէն բային ։

ՐԻՅՀԻՅՏԷՆ ریهیدن * Սորիլ կակուղ հողոյն 'ի վայր · Եումշագ թօփրագ աշաղը ագմագ · և հոսիլ ջրոյն յանհնոյն շառաչմամբ · Գօրգիւն սէս չօգըլթըլու ագմագ ։ 2 · Մաշիլ փախել և թափել · Աշընմագ չիւրիւմէք վէ փէօքիւլմէք · որ և ասի ریهیده شدن ՐԻՅՀԻՅՏԷ ՇԻՒՏԷՆ ։

ՐԻՅՂ ریغ * Նշանակէ ախ · Քին ։

ՐԻՅՂԱԼ ریغال * Կթղայ · Գօփէհ ։

ՐԻՅՄ ریم * Թարախ · Թուրքերէն Իրին, որ և ասի ԱՇԹԻՅՄ, և ՀԷՎԶԷՐ ։

ՐԻՅՄԱՀԷՆ ریم آهن * Նշ' զայն մանրուքն' որ յետ շանթաթալոյ երկաթոյն 'ի բովս, 'ի ծեծելն իւրում ուստմբ թօթափի 'ի նմանէ · Թուրքերէն Տէմիր պօգը · և արաբերէն خبث لحديد Խապասիւլ հատիտ ։

ՐԻՅՄԷ ریمه * Բիժ · Թուր' Չափագ ։

ՐԻՅՄԷՆ ریمن * Խարդախ կամ նենգաւոր · Մէքքէր վէ հիյլէքեար ։

ՐԻՅՄԿԻՒՇ ریمكوش * Աղտ ականջոյ · Գուլագ չիրքի · զի Րիյմ ցուցանէ թարախ, յորմէ առեալ նաև աղտ · Իրին վէ չիրք ։

ՐԻՅՄՆԱՔ ریمناك * Աղտեղի · Քիրլի վէ չիրքլի, վէ մուրտէրլի ։

ՐԻ՛ՅՇ ریش * Մօրուք · Թուր' Սագալ · և արբ' لحیه Լիհյէ ։ 2 · Յաւաքն կամ սպառնալիք · Խըշըմ վէ գահր ։ 3 · Բուրդ · Եիւն, եահիւտ · թէ ոչխարի թէ այծու թէ ուղտու և թէ այլոց · որ և ասի զփետրոյ թռչնոց · Գուշ Տիւյի ։

ՐԻՅՇ ریش * Խոց կամ վէրք զինչ կեր-

պիճ և իցէ ․ Թուրքերէն Եարէ ․ և արաբերէն جراحت Ճէրահէթ ․

ՐԻՑՇԷ ريشه * Ծոպ, կամ ձեղքենակ ․ Թուր" Սաչագ ։ 2. Են այն բարակ մազմզուկքն, որք լինին յարմատս ծառոց ․ Արմատի քէօքինտէ օլան խըլճըլէր ։ 3. Նշանակէ զմազսն՝ որք բուսանին 'ի մարմնի ․ և յայտնանէ է՝ զի և մօրուքն Րիշ ասի ․

ՐԻՑՇԹԱՊ ریشتاب * Գունաւ մօրուք ․ Գըրչըլըմըշ սագալ ․ Նաև զանգուր գէս և հեր ․ Կէյսու վէ եագը ջիւմլէքի ․ որ մազքն 'ի միմեանս խառնին, և կամ ձեռօք ոլորեալ իցեն ․

ՐԻՑՇԹԷՆ ریشتن * Թզել հանձի ․ Սինէ ջէկմէք ։

ՐԻՑՇԻՊԻՒՋ ریش بز * Է այն սրածայր մօրուքն, որ լինի այծ զմօրուս այծու ․ Օչ քէչիյէ սագալ գիպի, քի ճէնէ սագալը տէնիր օլուր ։

ՐԻՑՇԻՏԷ ریشیده * Կերպաս և այլք նմանք, որ աչք աչք ասայնանկեալ իցէ ․ Կէօզ կէօզ տօգունմուշ գումաշ ։ 2. Ծոպ պատասաւ ․ Րէշլի փէշդիմալ ։

ՐԻՑՇԽԱՆՏ ریشخند * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՆՏԷՐԻՑՇ ։

ՐԻՑՇԽՈՒԿ ریش خوك * Խոզք ․ (է ախտ ինչ որ գոյանայ 'ի մարմնի մարդոյ ․) արաբերէն խինազիր ․

ՐԻՑՇԳԷԱՎ ریش کاو * Նշ" զայնպիսի ողք, որ զհետ եղեալ խառնազանց և վատթար աղանց և նոցին նմանեաց, 'ի բազմակնի նոցա առնէ ծաղրական կատակերգութիւնս ։ 2. Անզէա ․ Թուրքերէն Անհագ ․

ՐԻՑՇՍԱԶ ریش ساز * Վերաբոյժ ․ Ճէռահ ․ (Զի այս Րիշ՝ ցուցանէ վէր, Եարէ ․ և Սազ՝ է հրամայականն Սախթէն բային, և նշանակէ կազմող ․ Տիւզիճի ․)

ՐԻՑՇՏԱՐ ریشدار * Մօրուսաւոր ․ Սագալլը ․

ՐԻՑՇՏԷՀԷՆ ریش دهن * Նշանակէ զայն մարդն, որ կոչի Թուրքերէն Եշլամա ․

ՐԻՑՇՓԷՉԷ ریش پچه * Նշանակէ զայն մազսն՝ որք են 'ի վերոյ քան զմօրուսն կից 'ի շրթունս ․ և Թարգմանի ձագ մօրուսոյ ․ Սագալըն թօշէյլերինտէ փօսբաշէ ճուքնուգը օլան գըլլար ։

ՐԻՑՇ ՔԷՐՏԷՆ ریش کردن * Վիրաւորել կամ խոցել ․ Եարէլէմէք ։

ՐԻՑՉԱԼ ریچال * Տես 'ի ներքոյ ՐԻՑՉԱՐ, ըստ երկրորդի նշանակութեանն ․

ՐԻՑՉԱՐ ریچار * Տեսակ ինչ կերակրոյ, զոր եփեն կաթամբ կամ մածնով ․ Պիր նէվ՝ թաամ փէշը ։ 2. Քաղցրաւենի ․ Թուր" Րէչէլ ․ զոր և կոչեն Րէչէլ, նաև Րէչալէ, և Րէչալէ ․

ՐԻՑՊ ریب * Տես ԻՐԻՑՊ ․

ՐԻՑՊԱԼ ریبال * Աղուեծ ․ Թուր" Աղուէս ․ և արաբ" Էսէտ ․ ասի և ՀԻԶԷՊՐ, և ՇԻՑՐ ․

ՐԻՑՊԱՃ ریباج Տես 'ի ներքոյ ՐԻՑՊԱՍ ։

ՐԻՑՊԱՍ ریباس * Խաւարծիլ ․ Թուրքերէն Իշղըն ․ որ և ասի ՐԻՑՊԱՃ, ՐԻՑՎԱՃ, և ՐԻՑՎԱՍ ․

ՐԻՑՍ ریس * Է հրամայականն Րէսիտէն բային, որ և բարդի՝ որպէս Պօլիստէրիս ․

ՐԻՑՍԱ ریسا * (ընդունի՝ 'ի բայէն Րէսիտէն) Մանող ․ Էիրիճի ․ 2. Նմանութիւն ինչ նշ" զայն, որ հեծեծէ առ ակարութեան ցաւոց իւրոց ․

ՐԻՑՍԹ ریست * Կատարեալ եզակի երրորդ դէմ Րէսիտէն բային ․ որ և երբեմն վարի որպէս աներևոյթ ․

ՐԻՑՍԹԷՆ ریستن * Նիւթել, մանել ․ (թէ վուշ, թէ մետաքս և թէ այլ զի՛նչ և իցէ ․) Թուր" Էիրմէք ։ 2. 'Ի վայր երթալ 'ի հոր և 'ի խոր տեղի, և յաւաղան ջրոյ և 'ի ծով ․ և այն թէ 'ի ջուրն և թէ 'ի ցամաքի ։ 3. Ոլորել և հեծեծել ․ Նէվհէ էյլէմէք ․ 4. Նոյն է ԷՐ բային ՐԻՑՏԷՆ, որ է քակորել ․ Սըչմագ ․

ՐԻՑՍԻ ریسی * Է տեսակ ինչ խաղողոյ ․ Պիր նէվ՝ իւզիւմ փէշը ․

ՐԻՑՍԻՑՏԷՆ ریسیدن * Մանել ․ Էիրմէք ։ 2. Հեծել վասն ակարութեան ․ զի ասի՝ Պօլիստ՝ Րիստէ, այսինքն բարակ մանէ ․ որ է առեալ բարակ և երկար հեծէ ․ (հր" Րէսա, և ապառ" Րէսիտէ ․)

ՐԻՑՍՄԱՆ ریسمان * Ոլորեալ չուան ․ Պիւթիւլմիշ իփլիք ։

ՐԻՑՍՄԱՆՊԱԶ ریسمان باز * Տես ԿԷՑԱՂԱԶԻ ․ ասի և ՂԱԶԻ ։ ՐԻՑՍՄԱՆԹԱՊ ․ Տես ՇԱԼԷՆԿԻ ։

ՐԻՑՎ ریو * Խարդախութիւն կամ նենգութիւն ․ Մէքիր վէ հիյլէ վէ ալ ․ ասի և ԶԷՐՆԻՑՆԷ, և ՐԻՑՎԱՍ ։

ՐԻՑՎԱՃ ریواج * Տես ՐԻՑՊԱՍ ․

ՐԻՑՎԱՍ ریواس * Նոյն է ընդ բառին ՐԻՑՊԱՍ, որ է խաւարծիլ ․ Թուր" Իշղըն ։ 2. Նենգութիւն և խարդախութիւն ․ Մէքիր վէ հիյլէ ․

ՐԻՑՎԷՆՃՈՒ ریونجو * Տես ԶԻՑՎԷՆՃՈՒ ․

ՐԻՑՎԷՆՏ ریوند * Խաշնդեղ ․ Թուրքե" Րաւէնտ, որոյ լաւն այն է՝ որ լինի յաշխարհէն Սինեաց ․ վասն որոյ ասի Րէվէնտի Չինի ․

ՐԻՑՏԷՆ ریدن * Քակորել ․ Թուրքերէն

Սանօք․ և արաբերէն Թիւղայէրա․

ՐԻՑՏԷՔ ریدك * Մանուկ պաշտօնեայ․ որ ասի Թիւրթըզէկի օղլան․

ՐԻՑՏԻՑՏԷՆ ریدیدن * Մանրել և փըշրելով Թափել․ այս բառ յաճախ 'ի գործ ածի 'ի ծաղկունս․ Ուֆուք փէֆէր օլմօք վէ ճիւզիւմէր վէ փէօքիւլմէք․

ՐԻՑՔԷՍՇԷ ریکاشه } Որձի․ Թուրքերէն Քէրէհէ․ որ
ՐԻՑՔԷԱՄԷ ریکامه }
և ասի ԽԱՐՓՈՒՇԹ․

ՐԻՆՃ رنج * Խիթ որոյ․ Էյուրէք ղուշցիւր․ արաբերէն مغص Մաղս․

ՐԻՆԴ رند * Խորագէտ․ Աչէար վէ Գօշար․ Նաև զինըմպող, և նորին խօսից համակացող․ Պաթէնուշ, վէ նիւլիւքէն․

ՐԻՆՏԷ رنده * Մասունք և տաշուք սեղի և օղենւոյ․ Ասիլքէսն վէ Միչլին գօշէշէր վէ Թէրտաշէսի․

ՐԻՇԹ رشت * Նոյն է ընդ ՍԻՐԻՇԹ․

ՐԻՇԹԷ رشته * Թել սաղանւոյ և ապրշմոյ․ որ Թուրք" ասի՝ Իփլիք վէ Էպրիշիմ Պէյլի․ 2․ Է տեսակ խին կերակրոյ, զոր յաճախ Թան չենեն․ Պէր նէվ բաշէ փէօր․ 3․ Է տեսակ խին հրուշակի, զոր Թուրք" կոչեն Իփլիք հալվասը․ 4․ Է ախտ ինչ յատուկ կողմանցն Պուխարայի, որ․ յայտ լինի յոտս մարդոյ․ և յաճախ 'ի կոճս ոտից, և իբր աղանի Թել ինն բարակ ելեալ օր ըստ օրէ երկայնի․ որ եթէ խզեսցի, ոտ նորին մեռանի․ որ և ասի ԹԱՐՈՒ, նաև ՐԻՇԹԷՔ․

ՐԻՇԹԷՆ رشتن * Մանել (զմանած և զմետաքս և զնուշ և զայլ ինչ)․ Թուրքերէն Էքիրմէք․ 2․ Հիմնայել զոտս և զձեռս․ Էլէ վէ այաղէ հէնա սարմօք․

ՐԻՇԹԷՔ رشتك * Նոյն է ընդ բառին ՐԻՇԹԷ․ և առաւ քէ 'ի վերջոյ՝ է մասնիկ ածանցականակերտ նուազականի․

ՐԻՇԿ رشك * Անիծ․ Քէհէլէ սիրքէսի․ որ և ասի ՐԻՍԿ․

ՐԻՇԿԷՐ رشكر * Տես 'ի վերոյ ՐԻՇԿ․

ՐԻՊԱԹ ربات * (բառ պարսկացուցեալ յարաբացւոց Րիպաթ բառէն) Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱՐՊԱՆՍԷՐԱՅ․

ՐԻՍԹԷՆ رستن * Տես ՐԻՑՇԹԷՆ․

ՐԻՍԿ رسك * Տես 'ի վերոյ ՐԻՇԿ․

ՐՈՒԹ رت * Դատարկ, և սկսեալ յաւերել․ խալի, վէ խարապ մուշլիք օլմէշ․

ՐՈՒԹԷՔ رتك * Դաղձ, այսինքն վայրի անանուխ․ Նանէյի պէրրի․

ՐՈՒԹՊԷ رتبه * Աղքատնապատանութիւն․ Գուրպ վէ մէնզիլէսի վէ ճահ․

ՐՈՒԺԷ روژه * Ուրբեալ բարակ չոճան․ Ինճէ պէսթէուլմիշ իփ․ Թուրքերէն Սէճիմ․

ՐՈՒԼԷ روله * Է կենդանի ինն նման կավառիայի, բայց փոքր է քան զնա․ Քէրէզ էէշի պէր ճանլըզ թիւրի․ արդ" ورل Վէրէլ, զոր ամենք մեկնեն մողէզ․ որ ասի Թուրք" Քէրթէնքէլէ․

ՐՈՒԽ رخ * Այտ․ Երեսք․ արդ" فرخ Խաթթ․ զոր բանաստեղծք մասն բարդուն արարեալ՝ ասեն Կիւլրուխ, և Փէրիրուխ․ ասի և ԱՐՂԶ, ԻԶ՛ԱՐ, և ԼԷԶ․ 2․ Է անուն Թագի մուզ, զոր նախնի Թագաւորք դնէին 'ի գլուխ իւրեանց․ որ և ասիւր ՏԻՑՀԻՅՄ․ Պէր նէվ Թաճ փէօր․

ՐՈՒԽԱՄ رخام * (բառ ընկերական ընդարէպս) Մարմարիոն քար, որ է կիճ սպիտակ և վճիտ․ Պէյազ վէ սաֆ մէրմէր տաշ․

ՐՈՒԽԱՄԻ՛ رخامی * Իր որ իցէ կազմեալ 'ի սպիտակ կճոյ․ Պէյազ մէրմէրտէն եափըլմըշ նէսնէ․ 2․ Է անուն մրգոյ իրիք․ Պէր մէյվէ թէօ փէօր․ 3․ Նշ" զայն կերպասն, որ իցէ ստամբանակեալ յասկեթելէ և 'ի մետաքսէ, որ լինի յոյժ պատուականն․ և յաճախ առնեն զնա վարագոյր, այսինքն Փէրտէ․ զի ասի՝ Քէշմէօքէ թէրտէ էշ րէնֆէյն քէ․

ՐՈՒԽԿԻՑՐԷ رخكيره * Հիւսկէն տապարանջան․ Էօրիւլմիշ պէլտիւ․ փէսմէքղէնճէն դէչիլէօք․ զոր կազմեն յասկոյ, և աղ բառք յարծաթոյ․ որում Թուրք" ասեն ճէպէ պէլպիւ․ և սովորաբար փէնջէրէ եւ ասեն․

ՐՈՒԽՇ رخش * Նշոյլ կամ ճառագայթ․ Փէրթէվ վէ շըլա․ 2․ Րէխշ կոչեն և զայն սպիտակ մազքն, որք լինին 'ի միջոցս սեւոյ մորուաց․ և այս այնու յարմարութեամբ, զի ալեխառն մորուքն յայնմ սպիտակն ունի պայծառութիւն ինն փայլման․

ՐՈՒԽՊԻՑՆ رخين * Պանրաջուր․ Փէնիր սույու․ Եւ այլաւս ասի նշանակել Թան, որ է Այրան․ որ և ասի ՏՈՒՂ․ Եւ արէք զրի՝ Թէ է ջուրն եռացեալ մածնոյ․

ՐՈՒԽՍԱՐ رخسار } Այտ․ Երեսք․
ՐՈՒԽՍԱՐԷ رخساره }

ՐՈՒՀԱՄ رهام * Է անուն որդւոյն Կիւտէրզի, որ 'ի մարտին Տիւվազտէհրիւփի սպանանէր զԻշաքման․ Նամը իրանէլի Ճիւհապէրլէ փէօր․

ՐՈՒՀԻՆԱ روهنا * Է տեսակ ինն ազնիւ պողպատի, յորմէ կազմեն սուսեր, որ յոյժ աննման լինի․ Պէր նէվ խօս ֆօլադ փէօր․ որ և ասի ՐՈՒՀԻՅՆԱ, նաև ՐՈՒՀԷՆ․

ՐՈՒՀՈՒ رهو * Տես ՐԷՀՈՒ․

ՐՈՒՂ رغ * (կցեալ 'ի բառէն

[illegible] ԱՐՈՒԶ :

ՐՈՒՄ رم * [illegible]

ՐՈՒՄԷ رمه * ([illegible] رمكان ՐՈՒՄ-ԿԵԱՆ.) Տե՛ս 'ի վերոյ ՐՈՒՄ :

ՐՈՒՅ روى * [illegible] صفر [illegible] ՌՈՒՃ.

ՐՈՒՅԷ رويه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՐՈՒՅ.

ՐՈՒՅԻՆ روين * [illegible] 3. [illegible]

ՐՈՒՅԻՆԷ روينه * Նոյն է ընդ [illegible] ՐՈՒՅԻՆ. [illegible]

ՐՈՒՅԻՆԷԽԻՒՄ روينه خم [illegible]

ՐՈՒՅԻՆԷՆԱՑ روينه ناى * [illegible] ՔԷՐՐԷՆԱՅ.

ՐՈՒՅԻՆԹԷՆ روين تن * Է [illegible] روين تن ՐՈՒՅԻՆԷԹԷՆ: [illegible]

ՐՈՒՅԻՆԽԻՒՄ روين خم * Տե՛ս ՐՈՒ-ՅԻՆԷԽԻՒՄ :

ՐՈՒՅԻՆՏԻԶ روين دز * Է [illegible]

ՐՈՒՅՎԷՐ روى ور * [illegible]

ՐՈՒՅՊԷՏ. روبد * [illegible]

ՐՈՒՆՊԷ رنبه * Տե՛ս ՐՈՒՄ.

ՐՈՒՆՏ رند * Է [illegible]

ՐՈՒՆՏԻ رندى * Նոյն է ընդ [illegible]

ՐՈՒՇ. رش * [illegible]

ՐՈՒՇԹ رشت * [illegible] ՐՕՒՇԷՆ: 2. Է [illegible]

ՐՈՒՊՕՒԽԷ ربوخه * [illegible]

ՐՈՒՊՕՒՍ ربوس [illegible]

ՐՈՒՍ رس * [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

ՐՈՒՍԹ رست * ([illegible]) [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

ՐՈՒՍԹԱ رستا * [illegible] 2. Տե՛ս ՐՕՒՍԹԱ. ([illegible])

ՐՈՒՍԹԱԳ رستاق * [illegible] رسداق ՐՕՒՍՏԱԳ.

ՐՈՒՍԹԱԽԻՅԶ رستاخيز * [illegible] قيامت [illegible]

ՐՈՒՍԹԱՆԻՅԷՆ رستانيدن * Տե՛ս ՌՕՒՅԱՆԻՅԷՆ.

ՐՈՒՍԹԱՐ رستار * [illegible] ՐՕՒՍԹԱՐ.

ՐՈՒՍԹԷ رسته * ([illegible]) [illegible] ([illegible]) [illegible]

ՐՈՒՍԹԷԽԻՅԶ رستخيز * Նոյն է ընդ [illegible] ՐՈՒՍԹԱԽԻՅԶ.

ՐՈՒՍԹԷՀՄ رستهم Տե՛ս ՐՈՒՍԹԷՄ.

ՐՈՒՍԹԷՄ رستم * Է [illegible] ՌԷՍԹԷ'ՄԻ ՏԷՍԹԱՆ, նաև ՐՈՒՍԹԷՄԻ ԶԱԼ.

ՐՈՒՍԹԷՄԻՅԷՆ رستمين * [illegible]

ՐՈՒՍԹԷՄՐԻՔԷԱՊ رستم ركاب [illegible]

ՐՈՒՍԹԷՆ رستن * [illegible]

Օն դիրմիշ. արաբերէն نبت Նէպթ. (Հրամայական Րոոյ, և ապառնի Րույեթ.)

ՐՈՒՍԹԷՆԻ رستنی * Բուսանելի. Պիթէճէկ. 2. Մերթ՝ բոյս որ ելանէ յերկրէ.

ՐՈՒՍԹԻ رستی * Հայց. Էքմէք. Նան. 2. Կերակուր առ ձեռն պատրաստ. Գիւտիւմ մահաշէր. 3. Արատեղութի և քաջութի. 4. Ամրութի. Մէտհէտլիք. 5. Հանգիստ և դադարումն. Րահէթ.

ՐՈՒՍՈՒՄ رسوم * (յոգնականն արաբացւոց Րէսմ բառին) Սովորութի, Նաև կանոն. Ատէթ, կէ գանուն.

ՐՈՒՍՎԱ رسوا * Հրապարակեալ կամ հռչակեալ. Ռուսվ. (Եւ է առ բարդ 'ի բառից Րէսու, որ է հռչակել. Ռուսվ. և Վա, բայ. Ային. Ուստի Րէսվա՝ ցուցանէ զհրապարակութի և զբացումն Թագուն իրի.) որ և ասի ՐՈՒՍՎԱՅ.

ՐՈՒՍՎԱԹԷՐ رسواتر * Խայտառակագոյն. Զիյատէ րէսվայ.

ՐՈՒՍՎԱ ԳԷՐՏԷՆ رسواکردن * Խայտառակել. Րէզիլ էյլէմէք.

ՐՈՒՔՈՒ رکو * Մառանք հնոտի կառուցելոյ. և որ ինչ լինի կարկատանք հնացեալ հանդերձից, այն կարկատանն կոչի Րէքօ. որ և ասի ՐՈՒՔՈՒՅ, և ՐՈՒՔՈՒՔ.

ՐՈՒՔՆԱՊԱՏ رکناباد * Է անուն դաշտի իրիք 'ի Շիրազ քաղաքի, և Թարգմանի բուն դաշտ. որ մեկնի Թուր" Աշըլ օվասը. Ուստի և այն ջուրն՝ որ հոսի 'ի դաշտին Րիւքնապատի, կոչի Այպ րէքնապատ. զորոյ զշինութիւն շինեաց Րիւքնիւտտէվլէ Հասան որդի Պիւվէյհի Թագաւոր պարսից.

ՐՈՒՔՆԻ رکنی * Ջուր ասիի, որ իջէ 'ի գործ եկեալ արուեստիւ քիմիագործի. Ջէյի թուշէս, քի քիյմիյաճիլէր սանաթըյլէ տէօքէ կէթիրիրլէր.

ՐՈՒՖԹ رفت * (կատարեալ եզակի երրորդ դէմս Րուֆթէն բային) Աւելեաց. Սիւփիւրտի.

ՐՈՒՖԹԷ رفته * (կրաւորական ընդունելութին Րուֆթէն բային) Աւելածեալ. Սիւփիւրիւլմիշ. 2. Մերթ՝ աւելածք. Սիւփիւրիւնթի.

ՐՈՒՖԹԷՆ رفتن * Աւելածել. Սիւփիւրմէք. (Հրամայական Րոպ, և ապառնի Րուպէտ.)

ՐՈՒՖԹ ՈՒ ՐՈՒՊ رفت و روب Աւելածութիւն. Սիւփիւրմէ օրթէտէրմէ.

ՐՈՒՔԷԱՊ رکاب * Ասպանդակ. Իւզէնկի. 2. Գաւաթ կամ կթղայ. Գատեհ. որ և ասի ՓԻՅԱԼԷ. 3. Հեծանելի երիվար. Պինիլէճէք աթ. եալի սիւվարի.

ՐՈՒՔԷԱՊԻ رکابی * Փոքր սկաւառակ. Քիւչիւք թապագ. 2. Ցեառն ձի. Էյէրէ աթ. եալի ձիկիյ. 3. Ղոփփարէ, որ է շխատակ սասանէր՝ զոր կապեն 'ի Թամբս. 4. Մատուռնակ. Սոֆրէ.

ՐՈՒՔԷԱՊՏԱՐ رکابدار * Մատուռնակ. Սոֆրէ. ըստ որում բառն Րէքէապ՝ Նշ" կթղայ, որ է Գատեհ. 2. Սպասաւոր ձիոյ. Խըզմէթքեարը եալ, զոր Սէյյիս կոչեն յաշխարհին հոռոմոց. 3. Է հեռեակն այն, որոյ ընկերակիցն ձիաւոր իցէ. որում յայժմ ժամանակի Ճէլէպտար ասեն. 4. Րէքէապտար ասի այն պաշտօնեայն, որ 'ի սպասու թագաւորաց և պետաց՝ պահէ զկթղայն և զսկաւառակն, և զայլ անօթս բազմականի խրախճանութեան.

ՐՈՒՔԻՅՊ رکیب * Ասպանդակ. Իւզէնկի. 2. Ջորի և ձի հեծանելի. Պինէճէք գաթըր վէ եալ.

ՐՈՒ رو * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒՅ. և Նշ" երես. Եիւզ. արբ" Վէճհ. 2. Պատճառ. և ըստ այսմ ևս Թուր" Եիւզ ասի. և արբ" Վէճհ. Տես և 'ի բառն ՐՈՒՅ, որոյ և միւս նշանակութեանցն կցորդ է սա.

ՐՈՒԶ روز * Օր. Թուր" Կիւն. և արբ" يوم Եէվմ. որ համանգամայն Նշ" զօրն և զգիշերն, այլ և 'ի Թուրքականին բառս Կիւն. Թէպէտ և երբեմն 'ի գործ ածի բառն Կիւնտիւզ, որ է տիւ. արաբերէն Նէհար. 2. Բաղդ. Պախթ. 3. Արեգակն, արև. Կիւնէշ, աֆթապ.

ՐՈՒԶԱՆ روزان * (յոգնականն Րուզ բառին) Աւուրք. զի ասի՝ Րուզան ու շէպան, այսինքն տիւք և գիշերք.

ՐՈՒԶԱՆԷ روزانه * Ուտեստ օրական. Կիւնտէլիք նաֆագա.

ՐՈՒԶԵԱՆԷ روزیانه * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒԶԱՆԷ. և Նշանակէ օրական թոշակ, կամ ուտեստ, որ տուեալ լինի յիւրաքանչիւր աւուր. Վազիֆէի եէվմիյէ. որ և ասի ՐՈՒԶԻՅԱՆԷ, և ՐՈՒԶԿԵԱՆԷ.

ՐՈՒԶԷ روزه * Պահք, ծոմ. (և այս ասի, վա զոյս Նր յատկացեալ առ տիւ.) Որոշի որ արաբ" ասի صوم Սավմ. 2. Օրական. Կիւնլիւք. 3. Թոշակ կամ ռոճիկ. Վազիֆէ.

ՐՈՒԶԷ ՏԱՇԹԷՆ روزه داشتن Պահել, կամ ծոմապահել. Օրուճ թութմագ.

ՐՈՒԶԷՏԱՐ روزه دار * Ծոմակաց. Օրուճլու. արաբերէն صایم Սայիմ. (Եւ Թարգմանի ծոմակալ.)

ՐՈՒԶԷՔ روزک * (Նուազականն Րուզ բառին) Օրիկ. Կիւնճիկէզ. զի ասի՝ Րուզէքի չէնտ պուտ, այսինքն աւուրս քանի մի համբերեա. Պիր գաչ կիւն սապր էթ.

ՐՈՒԶԷ ԳՈՒՇՈՒՏԷՆ روزه کشودن Այսինքն ծոմ լուծանել. Օրուճ պօզմագ.

ՐՈՒԶԷՖԶՈՒՆ روزافزون * Թարգմանի յաւելացուցիչ աւուրց, որով խմացեալ լինին մաղթանք և բարեգործութիւք և ողորմութ. Տէտր կէ խայրըն կէ ատտակա : 2. Նշանակէ զայնպիսի իր, որ օր ըստ օրէ յաւելեալ լինի :

ՐՈՒԶԷՖՔԷՆ روزافگن * Նշ" զանձնան զայն, որ օր մի կալնու, և օր մի ոչ. զոր կոչեն բժիշկք ներքերէն հիւմմայի ղըզ :

ՐՈՒԶԻ روزی * Ապրուստ, ուտեստ, պարէն. Կէչինիլ. արզ" رزق Րըզգ. 2. Բաժին. Գըսմէթ. Նասիպ. ըստ այսմ նշանակութ. ասի և ԽԱՐԷ. զի ասի թէ` Րուզին գէօ` գէս նէրէյէ քօրէր. Թուր" Քիմսէ քիմսէնին գըսմէթինի եէմէզ: 3. Օր մի, կամ յաւուր միում. Թուր" Պիր կիւն :

ՐՈ'ՒԶԻԹԱՊ روزتاب * Տաք օր. Խասթ կիւն :

ՐՈ'ՒԶԻԽՈՒՆ روزخون * Ա յոնիքն օր արեան, որ է օր մարտի. Րըզմի` ձէնկ. սավաշ կիւնի :

ՐՈՒԶԻԿԷՃՏ روزکژ * Արեգակն. Կիւնէշ. աֆթապ :

ՐՈ'ՒԶԻԿԻՒԶԷՇԹԷ روزگذشته Անցեալ օր. Կէչէն կիւն :

ՐՈՒԶԻՅ՛ՆԷ روزینه * Օրական կամ առնչենական. Կիւնլիւք :

ՐՈՒԶԻՅՏԷՆ روزیدن * Նոյն է ընդբային ԺՈՒՇԻՅՏԷՆ, և նշանակէ Թորիլ ջրոյ յամանոյ իւրմէ, կամ թէ ելանել նր Թորմամբ 'ի տեղւոյն` յորմէ հոսի. Սոս զուգնէնին եափօ ագտուղի եէրտէն սըզմադ չըգմադ :

ՐՈ'ՒԶԻ ՇԻՒՄԱՐ روزشمار * Օր դատաստանին կամ յարութե. որ Թուրքերէն ասի Գըյամէթ կիւնի : (Եւ Թարգմանի օր համարոյ.)

ՐՈ'ՒԶԻ ՉԷՆՏ روزچند * Քանի մի օր. Պիր գաչ կիւն :

ՐՈ'ՒԶԻ ՊԱԶԽԱՍԹ روزبازخاست Նոյն է Ը բառին ՐՈ'ՒԶԻ ՇԻՒՄԱՐ. որ և ասի روزجزا ՐՈ'ՒԶԻ ՃԷԶԱ, այս է օր հատուցմանն :

ՐՈՒԶԻ'ՏԻՀ روزیده * Պարգևատու բարեաց. Ռըզգ վէրէճի. որ և ասի

ՐՈՒԶԻ' ՏԻՀԷՆՏԷ روزی دهنده կամ ՐՈՒԶԻ'ՏԷՀԷՆՏԷ * Տե՛ս ՌՈՒԶԻ' ՏԻՀ :

ՐՈՒԶ ԻՒՇԷՊ روزوشب * 'Ի տուէ և 'ի գիշերի. Կէճէ կիւնտիւզ :

ՐՈՒԶԻ'ՐԷՍԱՆ روزی رسان * Տե՛ս 'ի վերոյ ՐՈՒԶԻՏԻՀ :

ՐՈ'ՒԶԻՐՈՒՇԷՆ رزروشن * Տիւ լուսաւոր. Ա յտըն կիւն :

ՐՈՒԶԿԵԱՐ روزکار * Ժամանակ, և աշխարհ, և օդ. Զէման, կէ ճիհան, կէ հէվա. և ևս միջոց ժամանակի, և պարապ. Մէհլէթ, կէ ֆուրսաթ :

ՐՈՒԶՄԷՀ روزمه * Թուականք. Թարիխ. որ և ասի ՍԱԼՄԷՀ :

ՐՈՒԶՆԱՄԷ روزنامه * Օրագիրք. (և է գիրքն այն, յորում գրեալ լինին իրք պատահեալք յիւրաքանչիւր աւուր.) որ ըստ Թուրքաց ևս ասի Րուզնամէ :

ՐՈՒԶՆԷՄԷՐ روزنسر * Նշանակէ յաղթող. Հիւնէրլիւ գուլի :

ՐՈՒԶՊԱԶԱՐ روزبازار * Մեկնի Թուրքերէն` Րէվաճլը գալըր կէ էսիրին եէրիտուր :

ՐՈՒԶՊԱՆ روزبان * Պահապան դրան. Գափուճի պէքճիսի. որով խմանի պահապանողն արքունի դրանց Թագաւորաց և պետաց. որոց յոգնականն լինի Րուզպանան :

ՐՈՒԶՊԷՐՈՒԶ روزبروز * Օր աւուր. Կիւնտէն կիւնէ :

ՐՈՒԶՏԻՑՏԷ روزیده * Ծերունի. Փիր էիթմիշ. (և Թարգ" օր անցեալ. Կիւն կէչմիշ) :

ՐՈՒԶՔԷՕՐ روزکور * Ո՛չ տեսանող 'ի տունջեան. Կիւնտիւզ կէօրմէյէն :

ՐՈՒԺԻՅՏԷՆ روژیدن Տե՛ս ՐՈՒՅԻՏԷՆ :

ՐՈՒԼԷ روله * Տե՛ս ԶԷՆՈՒՅԷ :

ՐՈՒԽ روخ * Անմազ գլուխ. Գըլըսըզ պաշ. սէրէ գէլմա. որ և ասի دوخ ՏՈՒԽ, և ՐՈՒԽՉԷԿԵԱՏ. Իսկ Ը բարբառոյ Փեհլեվեան լեզուին` աղէք. Պողլըգ :

ՐՈՒԿԷՐՏԱՆ روگردان * Այոնիքն երես դարձուցանող. Եիւզ չէվիրէն :

ՐՈՒՀԷՅՆԱ روهینا * Տե՛ս ՀԷՅՆԱ :

ՐՈՒՀԷՆ روهن * Է տեսակ իմն ազնուագոյն պողպատի, յորմէ կազմեն սուսեր. և սասերն այն կոչի شمشیر روهنی Շիմշիրի րուհէնի :

ՐՈՒՀԷՆԻ روهنی * Սուսեր` որ իցէ կազմեալ 'ի պողպատէ երկաթոյ. Ճէվհէրտար թէմիրտէն տէօգիւլէն գըլըճ :

ՐՈՒՀԻՅՆԱ روهینا * Է տեսակ իմն ազնիւ պողպատի, յորմէ կազմեն զսուսեր, և լինի յոյժ անուանի և պատուական, որում ասեն Շիմշիրի րուհէնի. պիր նէվի խաս չէլիք :

ՐՈՒՀԻՆԱ روهنا * Նոյն է Ը վերոյն :

ՐՈՒՂ روغ * Նոյն է ընդ բառին Ռ-ՐՈՒՂ. (և է կրճատեալն նորին) :

ՐՈՒՂԷՆ روغن * Իւղ. Թուր" Եաղ. և արպ" Սէմն, նաև Տէհն։ Եւ է բառս Րօղէն՝ անուն հասարակ, որ ասի թէ զայնմ իւղոյ՝ որ ելանէ 'ի կաթանէ, որպիսի է կոգին. և թէ զայնմ իւղոյ, որ ելանէ 'ի ձիթոյ և յընդեղինաց. վասն 'ի յատկացուցանել՝ կոգին ասի Րօղէնի սատէ, և իւղն ձիթոյ՝ Րօղէնի զէյթ. և իւղն շուշմայի՝ Րօղէնի շիրուգէ, և այլն։ Բայց կոգին, որ պարսկերէն ասի՝ Րօղէնի սատէ, կոչի արաբերէն سمن Սէմն. և իւղն նշոյ՝ որ է Րօղէնի պատամ, յորջորջի արաբերէն Տէհնի լէվզ, որք պարսից բաղբառով երկուքին ևս ասին Րօղէն։

ՐՈՒՂԷՆԻ روغنی * Է տեսակ ինչ աղանձ հրուշակի, զոր առնեն արդար իւղով. Պէր նէվ հէլվա տըր։ Եւ ևս զինչ և իցէ իր, որ իցէ եփեալ 'ի մէջ իւղոյ. Եաղտա բիշիրիլմիշ շէյ նէ օլուրսա. Նաև հաց իւղաւոր. Եաղլը էքմէք։ Այլև նկարն այն պարսից յատկացեալ, զոր առնեն 'ի կողս գրոց, և 'ի վերայ կաղամարաց և թամբից, որում Րէնկի րօղէնի ևս ասեն։

ՐՈՒՂԷՆԻ ԶԷՅԹ روغن زیت * Իւղ ձիթապտղոյ. Զէյթուն եաղի։

ՐՈՒՂԷՆԻՅՆ روغنین * Յատկաբար նշ" զայն բղդոնն խմորոյ, որ իցէ եփեալ 'ի մէջ եռացեալ իւղոյ, և ասի Թուր" Գաթը չէօրէկ։ Իսկ հասարակաբար ամ. և իցէ իր, որ իցէ եփեալ 'ի մէջ իւղոյ, կոչեցեալ լինի Րօղէնիյն. որ և ասի ՐՈՒՂԻՅՆԷ։

ՐՈՒՂԷՆԽՕՇ روغن خوش * Նոյն է ընդ բառին ՇԻՅՐՊԱԽԹ։

ՐՈՒՂԷՆԿԷՐ روغنگر * Իւղագործ, այսինքն իւղահան, որ հանէ իւղ 'ի ձիթոյ 'ի շուշմայէ և յայլոց. Եաղճը. Եաղ չըգարըճը։

ՐՈՒՂԷՆՃՈՒՇ روغنجوش * Իւղաւոր հաց, որ կոչի Թուր" Պիշի. և ամ ինչ՝ որ եռայցէ և եփիցի 'ի մէջ իւղոյ, կոչի Րօղէնճօշ։

ՐՈՒՂԷՆՎԻՅԺԷ روغن ویژه * Կոգի, կամ որ ասի արդար իւղ. Սատէ եաղ։

ՐՈՒՂԷՆՓԱԼԱ روغن پالا * Տես ՋԱՋԷԼ։

ՐՈՒՂԷՆՔԻՒՐՈՒՇ روغنفروش * Իւղավաճառ. Եաղ սաթըճը, և այս է ըստ նշանակելոյ բարդութեան. բայց անուն եղեալ է սա, և ցուցանէ նպարավաճառ, որ է Պագգալ։

ՐՈՒՂԻՅՆԷ روغینه * Խմոր եփեալ 'ի մէջ իւղոյ. Եաղտա պիշմիշ խամիր. որ և ասի ՐՈՒՂԷՆԻՅՆ։ Նաև նշ" պտտակ ինչ հայսի իւղով զանգելոյ, զոր հաց կազմեն. Պէր նէվ եաղ իլէ եօղուրուլմուշ խամիր տըր, էթմէք էտէրլէր։

ՐՈՒՂՆԱՍ روغناس * Տօրոն, որ է կարմիր ներկ. Գըզըլ պօյա. արաբերէն فوّه Ֆիւվվէ. որ և ասի ՐՈՒՅՆԱՍ, և ՐՈՒՆԱՍ։

ՐՈՒՃ روج * Գնեալս չհատուցեալ խաղող. Հէնիւզ էրիշմէմիշ իւզիւմ. որ և ասի ՐՈՒՋԷ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒԶ։

ՐՈՒՄ روم * Է յայտնի և ծանուցեալ գաւառ, որ է աշխարհն Հոռոմոց. Մուրատ մէմլէքէթի, վէ վիլայէթի իւմի տիր։ Դարձեալ բառս Րում նշ" երբեմն իմ, երբ թէ Րումիլին. ըստ այնմ որ ասի այլաբանութ. ինն վն արտասունաց. Լէշքէրի էշք չի ասգէ միւժէ էշ տէրէտողար. տէմ պէտէմ պէր տուրաքի րում զիւնէտ լիւխլէնի։

ՐՈՒՄԱԼ رومال * Թաշկինակ, որով սրբեն երեսս. Թուրքերէն Եիւզ սիլէճէք. որ և ասի ՐՈՒՅՄԱԼ։

ՐՈՒՄԷ رومه * Նոյն է ընդ բառին ՐԻՒՄ։

ՐՈՒՅ روی * Երես. Եիւզ. վէճհ։ Եւ երբեմն ինչ՝ ուր ոչ իցէ նշան ծաղկան, և այլ բնծ ինն, ասի փօշէյշէրա։ 2. Կերծաւորութ. Րէյաղի ասի՝ Թօ զի պանի պէրտամի նէ պէրտա։ 3. Ցոյս և ակնկալութ. Իւմիտ։ 4. Պատճառ. Սէպէպ. զի ասի՝ Էչ չի րօյ, յինչ պատճառէ. որպ և Թուրքերէն ասի Նէ եիւզտէն։

ՐՈՒՅԱՆԻՅՏԷ روینده * Բուսուցեալ. Պիթիւրմիշ։

ՐՈՒՅԱՆԻՅՏԷՆ روییدن * (անցողական Րօյիտէն բային) Բուսուցանել. Թուրքերէն Պիթիւրմէք։

ՐՈՒՅԷՆ روین * Կարմիր ներկ, որով ներկեն զմետաքս և զհանդերձս. Թուրքերէն Գըզըլ պօյա. որ և ասի ՐՈՒՆԱՍ։

ՐՈՒՅԷՏ روید * (երրորդ դէմն ապառնւոյ կամ ներկայի Րիւսթէն բային եզականապէս) Բուսանի. Պիթէր։

ՐՈՒՅ ԹԱՔԹԷՆ روی تافتن * Երես դարձուցանել. Եիւզ թէօնտէրմէք։

ՐՈՒՅԻ ԶԷՄԻՅՆ روی زمین * Երես երկրի. Եէր եիւզի. արպ" وجه الارض Վէճհիւլարզ։

ՐՈՒՅԻՆԷՄԱԼ رویینه مال * Քամի հնչումնաւոր, որ 'ի ստորին կողմանէ մարդոյ և այլոց կենդանեաց ելանէ. որ ասի արպ" Զօրթա։

ՐՈՒՅԻՏԷՆ روییدن * Բուսանիլ, կամ բուսուցանել. Պիթմէք, վէ պիթիւրմէք. որ և ասի ՐՈՒԺԻՅՏԷՆ։

ՐՈ՛ՒՅԻՏԻԼ روی دل * (բառ այլաբանական) Ծիծաղերես. Կիւլէր եիւզ. այս է քաղցրահայեաց ակնարկութ. արպ" Իպթիքար։

ՐՈՒՅՄԱԼ رویمال * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒՄԱԼ. այլև նշանակէ երես շփել յիր ինչ. Եիւզ սիւրմէք։

ՐՈՒՅՄԷԹԱՊ روی متاب * Երես մի՛ դ-

լորկը, ... մի՛ դարձուցանել երեսս․ Եիւզ չէվիրմէ․ տես և ՄԷՔՈՒՅՊ․

ՐՈՒՅՆԱՍ رويناس * Տես ՐՈՒԴՆԱՍ․

ՐՈՒՅ ՆԻՀԱՏԷՆ روى نهادن * Դէմ դնել․ Եիւզ դութմագ․

ՐՈՒՅ ՊԻԿԷՐՏԱՆ روى بكردان * Երես դարձի․ Եիւզ չէվիր․

ՐՈՒՅ ՍԱԽԹ روى سخت * Պինտե֊րես․ Գաթը եիւզլիւ, որով իմանի անամօթ․ Պէ֊շէրմ․ որ և տես ՍԱԽԹՐՈՒՅ․

ՐՈՒՅ ՏԷՐՀԷՄ ՔԷՇԻՅՏԷՆ روى درهم كشيدن * Երես խոժոռեցուցանել․ Եիւզ պուրուշտուրմագ․

ՐՈՒՆ رون * Նոյն է ընդ բառին ՊԷՀ֊ՐԻ ԱՆ․ և նշանակէ վասն այնորիկ․ Անըն իչիւն․

ՐՈՒՆԱՍ روناس * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒԴՆԱՍ, և ՐՈՒՅՆԱՍ․

ՐՈՒՆԻՒՄԱՅ رونماى * Երեսանեքն, զոր տայ փեսայն հարսին․ Եիւզ կէօրիւմլիւկի․

ՐՈՒՇ روش * Սատանել և խինա․ Թիւրլիւ վէ տոբն․ 2․ Է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Րուշէն․ զի ասեն՝ Չէշմի շէվա րուշ, աչքն ձեր լուսաւոր․ Կէօզիւնիւզ այտըն․

ՐՈՒՇԷՆ روشن * Լուսաւոր․ Այտըն․ զի ասի՝ Րուշ րուշէն, այսինքն տիւ լուսաւոր․ և յայսմանէ առեալ ցուցանէ ևս յայտնի և պայծառ․ Ջահիր վէ վազըհ, քանզի ասի՝ خطروشن Խաթթը րուշէն, և راىروشن Րայի րուշէն, և عقل روشن Ագլը րուշէն․ Բառս այս չէղա֊թայերէն կոչի يارغ Եարուղ․

ՐՈՒՇԷՆԷՔ روشنك * Է անուն դըստեր արքային դարեհի, ընդ որում ամուսնացաւ Աղեքսանդրոս մակեդոնացին․ Նամը փատիշահը փըզը․

ՐՈՒՇԷՆԹԷՐ روشن تر * Լուսաւո֊րագոյն․ Ջիյատէ այտըն, վէ շայէթ շըյալը․

ՐՈՒՇԷՆԻ روشنى * Լուսաւորութիւն․ Այտընլըգ, շըյա․ տես և ԹԱՊԻ․

ՐՈՒՇԷՆ ՇԻՒՏԷՆ روشن شدن Լուսաւոր լինել․ Այտընլանմագ․

ՐՈՒՇԷՆ ՉԻՐԱՂ روشنچراغ * Է ա֊նուն երաժշտական եղանակի միոջ․ Պիր նէվա իսմի տըր․

ՐՈՒՇԷՆՏԱՆ روشندان * Փոքր պա֊տուհան և լուսամուտ, զոր առնեն ... ՚ի ներքս ՚ի տունն համառաղութեանց ... Քիւչիւք փէնճէրէ վէ պաճէ․ տես և ...

ՐՈՒՇԷՆՏԻԼ روشندل * ... սիրտ․ Կէօնլիւ աչըգ․

ՐՈՒՇԷՆՐԱՅ روشن راى * ... ռամիտ, կամ այն՝ որ ունի զխորհ... ․

ՐՈՒՇԷՆՐԷՎԱՆ روشن روان * Լու֊սաւոր հոգի, այսինքն պայծառացեալ ... ․ Րուշէն ճանլը․

ՐՈՒՇԷՆՐՈՒՅ روشن روى * ... ռադէմ․ Րուշէն եիւզլիւ․

ՐՈՒՇԷՆ ՔԷՐՏԷՆ روشن كردن Լուսաւոր առնել, այսինքն լուսաւորել․ Այ֊տընլաթմագ եէրի․

ՐՈՒՇԻՆԱՍ روشناس * Հ... կամ անուանի և կամ պատուական և ... ․ Աշէր, վէ մէշհուր վէ սահիպ վէ ... ․ որոյ յոգնականն լինի Րուշինասան․

ՐՈՒՇՆԱ روشنا * Լուսաւոր․ Այտըն֊լըգ․ 2․ Յուցանէ զքարն Մարգարիտ, յոր֊մէ առնեն ծարոյր․

ՐՈՒՇՆԱՅԻ روشنائى * Լուսաւո․ Այտընլըգ վէրիճի․ և քանզի թութեայն լուսա֊ւորէ զաչս և պայծառացուցանէ, կոչի Րուշնայի․ Նոյնպէս և ծարիրն՝ որ է Սիւրմէ, տես Քիւհլի րուշնայի․

ՐՈՒՉԷ روچه * Ո՛չ հասունացեալ խա֊ղող, այսինքն խակ խաղող․ Էնկիւրիւն գօռուգը․ խամ իւզիւմ․

ՐՈՒՉԷՔ روچك * Է անուն հնդեա֊սաներորդի աւուր ամսեանն շապանի, որ կոչի Րուչէ պէրատ․ որոյ և գիշերն ասի Շէպի չէթ, որ է Պէրաթ կիճէսի․

ՐՈՒՊ روب * Է հրամայականն Րուֆթէն բային, որ և բարդի որպէս Խաքրուպ, և Ճարուպ․

ՐՈՒՊԱՆԻՅՏԷՆ روبانيدن * Է անցո֊ղականն Րուֆթէն բային․

ՐՈՒՊԱՐՈՒ روبارو * Դէմ յանդիման․ Եիւզիւզէ․ արաբերէն Մուգապիլէ․ որ և ՐՈՒՊԷՐՈՒ ասի․

ՐՈՒՊԷՆՏ روبند * Երեսկալ պատառ, զոր կանայք կալնուն զերեսաց իւրեանց․ Թուր֊քերէն Եաշմագ․ (Նախադասն էր Պէնտիէրու, և յետոյ ըստ կանոնին պարսից՝ յառկացուցիչն նախադաս եղեալ ասացաւ Րուպէնտ․)

ՐՈՒՊԷՐՈՒ روبرو * Նոյն է ընդ բա֊ռին ՐՈՒՊԱՐՈՒ․

ՐՈՒՊԷՐՈՒ ՇԻՒՏԷՆ روبرو شدن Դէմ յանդիման լինել, որ ասի Թուրքերէն

Մէօգօղլու օղլուգ · որ և ասի روزبروزون ՌՈՒ-ՊԷՐՈՒ ՊՈՒՏԷՆ ։

ՌՈՒՊԻԵԱՆ روپیان * Խեցգետին · Քէրէվիտ · և ուրեք գրի՝ թէ նշանակէ աւաղաձուկն · Գում պալըղը ։

ՌՈՒՍ روس * Աղուէս · Տիլքի · որ և ասի ՌՈՒՊԱՀ ։ 2 · Է անուն գաւառի միոյ ՚ի հիւսիսային կողմանս, նաև ազգի միոյ՝ որ է ՚ի նմա ։

ՌՈՒՍԷՆՆԿԷՐՏԷ روس انکرده * Խաղող աղուեսու · Տիլքի իւզիւմի · արաբերէն عنب الثعلب Ինէպիւսսալէպ · զի Ռոսն է աղուէս · և Էնկիւր՝ հատ խաղողոյ · Տանէի էնկիւրի ։

ՌՈՒՍԹԱ روستا * Գիւղ · Թուրքերէն Քէօյ · որ և ասի ՌԻՒՍԹԱ ։

ՌՈՒՍԹԱԶԱՏԷ روستازاده * Հինական, գռեհիկ, ռամիկ · Քէօյլի օղլի ։ (Եւ Թարգմանի ՚ի գեղջ ծնեալ · Ավամ օղլի ։)

ՌՈՒՍԹԱՅԻ روستایی * Հինական կամ գեղջուկ, գիւղական · Քէօյլի · Եհլի գէօյլու · ասի և ԽՕՐԵԱՏ ։

ՌՈՒՍԹԱՐ روستار * Տե՛ս ՌԻՒՍԹԱՐ ։

ՌՈՒՍԻՅԱՀ روسیاه * Մեղաւոր կամ յանցաւոր, և կամ չարագործ · Կիւնէհքեար, գէրէքէֆալ ։ 2 · Սեաւ երեսապակի · Սէյահ չեհրէ · (և Թարգմանի սևերես ։) Եւս ՚ի վշտանալն ուրուք յումեքէ լինելն անիծական ինչ ասի թէ Ռույիչ սէյահ ոլա, այսինքն երեսն սեւ լիցի · Եիւզի գարա օլսուն · որ և ասի ՌՈՒՍԻՅԵՀ ։

ՌՈՒՍԻՖԻՏՍ روسفید * Տե՛ս ՍԻՓԻՏՍՌՈՒ, որ Թարգմանի Ճերմակ երես · և նշ" պարզ երես, և այլաբանի բարեգործ · որոյ վերացէն լինի روسفیدی Ռուսիֆէյտի, այսինքն բարեգործութի ։

ՌՈՒՏ رود * Գետ · Իրմագ · Տե՛ս և ՄԻՌԹ ։ Իսկ յատկապէս՝ գետն Ովքսոս · ըստ այսմ Տե՛ս և ՃԷՅՀՈՒՆ ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ՔԷՐԶԷՆՏ ։ 3 · Հասարակօրէն՝ նուագարան · Սազ ։ Եւ յատկապէս է անուն միոյ նուագարանի · Պէր տաղ խալի փիւր ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ՌՈՒՏԷ, որ է աղիք · Պաղըրսագ ։ 5 · Աղի աղեղան · Եայ քիրիշի ։

ՌՈՒՏԱՊԷ رودابه * Է անուն դստեր Միհրապայ. արքային Քեապիւլի, զոր էառ յամուսնութի Զալ հայրն Ռիւսթէմայ, յորմէ ծնաւ Ռիւսթէմ քաջ · Նամէ փէհլիվանի մէհրապը ։ 2 · Է անուն բերդի միոջ, ուր մայրն Ռիւսթէմի կալեալ էր զբնակութիւն · Պիր գալէ ատը տըր ։

ՌՈՒՏԱՎԷՐՏ رودآورد * Ողխաջուր · Սէյլ սույի · և այս ասացեալ է վա ջրոյ ողխին հոսելոյ ընդ ցածուն տեղիս՝ որպէս գետ ։

ՌՈՒՏԷ روده * Աղիք · Պաղըրսագ · նաև աղի աղեղան, և լար նուագարանի կոչին Ռօտէ՝ վասն լինելոյ նոցա ՚ի յաղեաց ։

ՌՈՒՏԷԿԵԱՆԻ رودکانی * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՌՈՒՏԷ ։

ՌՈՒՏԷՆ رودن * Տե՛ս զբառն ՌՐՈՒՅԷՆ ։

ՌՈՒՏԷՔ رودک * (Նուագականն բառին Ռուտ) Գետակ · Քիւչիւք իրմագ ։ 2 · Է անուն կենդանւոյ իրիք, զորոյ զմորթն մուշտակ արարեալ՝ ագանին · Թուրքերէն Վաշագ ։

ՌՈՒՏԷ ՔԷՐՏԷՆ روده کردن * Խարշել · Խաշլամագ ։

ՌՈՒՏԼԱԽ رودلاخ * Տեղի՝ ուր յաճախ են գետք ։

ՌՈՒՏԽԱՆԷ رودخانه * Տեղի կամ մեծ առու՝ ընդ որ հոսի գետ · Իրմագ ագան եէր · Թուրքերէն Արգ · արաբերէն Խարգ · և չէղաթայերէն Արըղ · ասի և ԼԻՊԵԱՊ, ՃԱՎ, (ըստ բարբառոյ Մավէրաննեհր աշխարհի) ՃՈՒՅ, (և կրճատմամբ) ՃՈՒ, և ՄԷԴ ։

ՌՈՒՏՉԷԿԵԱՏ رودچکاد * Անմաղ կամ անհեր գագաթն · Գըլըշըչ թէփէ · որ Թուրքերէն ասի Տաղ ։

ՌՈՒՏՊԱՐ رودبار * Գետ, որոյ ջուրն ոչ հատանի, այլ անընդհատ հոսի · Տայիմա ասայի ագան իրմագ ։ 2 · Ափն գետոյ · Սու քէնարի · Լէպի սու ։ Նաև ցուցանէ մեծ գետ · Պէհրի աղէյմ ։ 3 · Է անուն մեծագոյն գեղջ միոջ, որ կայ կայացեալ ընդ մէջ Գազվինու և Կիլանու, որոյ բընակիչն կոչի Ռուտպարի ։

ՌՈՒՏՍԱԶ رودساز * Տե՛ս ՍԱԶԷՆՏԷ ։

ՌՈՒՓՈՒՇ روپوش * Քօղ · Թուր" Տուվագ · արաբ" Նիգապ · և չէղաթայերէն Թուոնղ ։

ՓԱ

ՓԱ پا * Նախ նոյն է ընդ բառին ՓԱՅ · և նշանակէ ոտն · Այագ ։ 2 · Ոյժ և կարողութի · Թագաթ ու գուվվէթ ։ 3 · Հետք · Իզ ։ Եւ ըստ այսմ նշանակութեան փէյ ևս ասի ։

ՓԱԱ

ՓԱԱՀՈՒ پاآهو * (բառ ճարտարապետաց) Վէցանկիւնի տուն, կամ գմբէթ, որոյ կամարն ունիցի անկիւնս վեց · Ալթը քէօշէլիքիւ տի գումպէդլէրին՝ եախօտ տէմէրին ալթը տէօ-

չէօփ օլու․ արաբերէն [illegible] Մէօսէֆ-փէօլէւէ էղըրի։ 2․ Տուն նկարակերտ․ Խանէյի ձէօր նագշը ոէնկեար։

ՓԱԶԱԾ پازاج * Մանկաբարձ, ծնուցիչ․ Էպէ․ որ և ասի ՓԻՑՇԵԱՐԷ․ արաբերէն Գապիլէ։ 2․ Դայեակ, այսինքն սնուցիչ։

ՓԱԶԱՐ پازار * Նոյն է ընդ բառին ՓԱԹԱԳԷ․ և նշանակէ հեսկի, զոր չինականք փաթութեան յուսս խուրեանց ՚ի ներքոյ տրեխի։

ՓԱԶԷ پازه Վարոց․ Հայվան սիւրիճէ․ աղաճը։

ՓԱԶԷԽ پازخ * Ողբ կամ հեծութիւն․ Ինիլթի․ որ և ասի ՆԱԼԻՇ։ 2․ Նոյն է ընդ բառին ԱՎԱԶ։

ՓԱԶԷՀՐ پازهر * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՏԶԷՀՐ․ և նշ" դեղթափ․ (և թարգմանի ՚ի հայ բարբառ փարատիչ թունոյ․ Տօգիւ չէհր․) և է սա քար ինչ յայտնի և ծանուցեալ, որոյ գոյնն հակեալ է ՚ի դեղնութիւն, բայց որ գորշ է, կարի՛ լաւագոյն այն է․ իսկ այն՝ որ է ՚ի գոյն ձիթապտղոյ, չէ ընդունելի, և ոչ է համարման արժանի․ որ և ասի ՋԷՀՐՏԱՐՈՒ, ՄԻՒՀՐԷ՛Ի ՃԱՆՏԱՐՈՒ, ՇԷՔԱՏԱՐՈՒ, և ՇԻՔԱՏԱՐՈՒ։

ՓԱԶԷՆ پازن * Կաւատ, կամ պոռնկախառնիչ․ արաբերէն قوّاد Գավվատ․ որ և ասի پازنك ՓԱԶԷՆԷՔ։

ՓԱԶԷՆՏ پازند * Է անուն գրոյն մագուց․ Մէճուսի քիթապը իսմի տիր։

ՓԱԶԻՑՆ پازين * Բաժին մի ՚ի գիշերոյ, թէ այն՝ որ էանց, և թէ այն՝ որ մնաց․ Կէճէ պիր միգտար կէչմիշ, կէ եաթսը գալմըշ․ Հիսսէսինտէն էլլէնը։

ՓԱԶԻՑՐ پازير * Պահանգ․ Թուրքերէն Խոտըլ կամ Հոտըլ աղաճը․ զոր ՚ի չինիլն որմոյ՝ դնեն ՚ի միջոցս նորա։

ՓԱԶԻՑՐԷ پازيره * Նախ նոյն է ընդ բառին ՓԱԶԻՑՆ։ 2․ Չղջիկն․ Թուրքերէն Եէրսաէ․ և արաբերէն خفّاش Խիւֆֆաշ։ 3․ Կնամոլ․ Զէնփօզ։

ՓԱԶՈՒ پازو * Նշանակէ բազուկ, որ է յայտնի բանջար ինչ տափատերև։

ՓԱԶԳԱ پازگا * Նոյն է ընդ ՓԱՏԶԷՀՐ։

ՓԱԷՊՐԷՆՃԷՆ پابرنجن * Նշ" խուլխալ, որ է ապարանջան ոտից մանեկաձև․ քանզի մանեկաձև ինչ ՚ի պարսից բարբառ կոչին Էվրէնճէն, Պէրէնճէն, Վէրէնճէն, և Րէնճէն․ ուստի և ապարանջանն ձեռաց՝ կոչի Տէսթէվէրէնճէն, և Տէսթպէրէնճէն․ որ և ասի ՓԱՊԷՐԷՆՃԷՆ, և ՓԱՎԷՐԷՆՃԷՆ, նաև ՓԱՐԷՆՃԷՆ։

ՓԱԷՎԺԱՐ پاوژار * Նշ" զփայտեայ կօ-

խարանն ոստայնանկաց, յորոյ վե՛ր կոխեալ ՚ի փոփսի անդ՝ անկանեն զոստայնն․ Ճիւլահլէրին չուգուրտէ այագ դասըգլէրի նամի։

ՓԱԷՔԶԱՐ پافزار * Մուճակ․ Պաշմագ։

ՓԱԹ پات * Գահ․ Թախթ։

ՓԱԹԱՇ پاتاش * Ընթացակի[illegible]գոռուշ։

ՓԱԹԱՊ پاتاب * Նման կամ [illegible]տասար․ Մանէնտ վէ պէրապէր։

ՓԱԹԱԳԷ پاتابه * Հեսկի, այսինքն պատատող սրունից․ Այագ փօլաղը․ և է այն կտաւեղէնն, զոր գիւղականք աշխարհին պարսից փաթութեան ՚ի սրունս մինչև ՚ի ծունկս խուրեանց․ որ և ասի ՓԱԹԱՎԷ։

ՓԱԹԷԹ پاتت * Նոյն է ընդ ՊԱԳԷԹ։

ՓԱԹԻԼԷ پاتيله * Մեծ սան, զոր ՚ի գործածեն հրուշակարարք․ Հէլվաճըլէրին պէօյիւք գազանը։ Եւ մերթ պարզաբար նշանակէ զինչ և իցէ սան․ Թէնճէրէ։

ՓԱԹԻՆԿԵԱՆ پاتيكان * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՏԻՆՃԱՆ, որ է բեր ինչ կարմիրկ թփոյ, յորմէ կազմին պէսպէս կերակուրք․ որ և կրճատմամբ ասի پاتنگ ՓԱԹԻՆԿԵԱ․ և գիտելի է՝ զի Փաթլընճեան՝ է բուն պարսկերէն․ իսկ Պաթլընճան՝ է արաբացուցեալն պարսկականին այնորիկ․ որ և ասի ՓԱԹԻՇԿԵԱ։

ՓԱԹԻՒՎԱ پاتوا * Տես ՓԱԹԱԳԷ։

ՓԱԹՈՒՆ پاتون * Նշանաւորեալ բազէ․ Նիշանլը փօղան․ որ և ասի ՓԱԹՈՒՆԷ։

ՓԱԺ پاژ * Բաժ․ որ և ասի ՊԱՃ։

ՓԱԺԷ پاژه * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՉԷ, որ է կերակուր ինչ ծանուցեալ․ Մարուֆ թաամ տիր։

ՓԱԺԷՆԿ پاژنگ * Տես ՓԱՉԷՆԿ։

ՓԱԺԻՑՐ پاژير * Տես ՓԱԶԷՀՐ։

ՓԱԺԿԷՐ پاژگر * Բաժառու․ Պաճտար։

ՓԱԺԿԻՑՆ پاژگين * Տես ՓԱՐԿԻ։

ՓԱԺՆԱՄԷ پاژنامه * Տես ՓԱՉՆԱՄԷ։

ՓԱԻՑՆ پاين * Տես ՓԱՅԱՆ։

ՓԱԼԱ پالا * Ցետակ ձի, զոր քարշեն զկնի երիվարաց մեծամեծաց և իշխանաց․ Թուր" Եէտէք աթ․ որ և ասի ՓԱԼԱՅ, և ՓԱԼԱՏ, և ՓԱԼԱՏԷ։ 2․ Է հր" փողոտէն բայլին, որ և բարգի՝ ոտք Պոսէֆօլը․ և նշ" պարզիչ․ Սուզ էտիճի․ և ցուցանէ քամոյ․ Թուրքերէն Սիւզկիւ։

ՓԱԼԱՀԷՆԿ پالاهنگ * Ըմբռնետաղ պախուրցոյ․ Եօուլար սափի․ և նշ" զայն փոկն՝ զոր կա-

պէն 'ի ծայր պախրցոյ · որ և ասի ՓԱԼՀԵՆՔ ։

ՓԱԼԱՅԱԼ پالیال * Ցոյժ փայլուն · Չօք բարլագ ։

ՓԱԼԱՅԵՍՊ پالی اسب * Ցեռակ ձի · Էյօրէ չէտէլէն ադ ։

ՓԱԼԱՅԻՏԵՆ پالیدن * Պարզել · Սաֆ էթմէք ։ 2 · Առաւելուլ · Զիյադէ էյլէմէք · (հրամայական փալայ , և ապառնի փալայէդ ·)

ՓԱԼԱՆ پالان * Կորդին կամ պատառ , զոր եդեալ 'ի վերայ ձիոյ և իշոյ՝ հեծնուն ։ Եւ նոյն է ընդ բառին ژله , ՏԻՀԼԻՅԶ ։

ՓԱԼԱՆԻ پالانی * Ձի բեռնակիր · Էյէրլէնմէյէն պարկիր · եալը պարկիչ ։

ՓԱԼԱՆՏՈՒԶ پالاندوز * Այսինքն կորդին կարող · փալանճը ։

ՓԱԼԱՄ پالام * Հին գործ , Թաղիք · քուրձ , և նման · Թուրքերէն փէլա · ասի և ՃԱԼԱԳ , և (համառօտեալ) ՓԼԱՄ ։

ՓԱԼԱՎԱՆ پالاوان } Տես ՉԱՉԵՆ ։
ՓԱԼԱՎԵՆ پالاون }

ՓԱԼԱՏ پالاد * Տես ՓԱԼԱ · որ և ասի پالاده ՓԱԼԱՏԷ ։

ՓԱԼԱՐ پالار * Հեծան տան , նաև այն տախտակքն և ցախքն , որք տարածանին 'ի վերայ նորա · Սագգըր խանէ ։

ՓԱԼԱՐԵՆԿ پالارنک * Պաղպաջուտ ռուսեր և պողպատ · Ճէվհէրտար գըլըճ վէ ճօրտալ ։

ՓԱԼԱՓԱԼ پالاپال * Ամուր , զօրեղ , և ուժգին · Մուհքէմ գավի , վէ Բուտաճ ։

ՓԱԼԵԿ پالک * Տես ՓԱԼԻՅՔ · այսինքն տրեխ , զոր առնեն 'ի կաշւոյ եզին · Թոյէպաշտ չէրմէ դէսմէ պաշմաք ։

ՓԱԼԵՆԿ پالنک * Մեծ Թուրինջ · Պիւյիւք Բուրինճ · որ և ասի ՊԱԼԵՆԿ ։

ՓԱԼԵՆՏԷ پالنده * Նոյն է ընդ բառին ԷՐՁԱՅԵՆՏԷ · և նշանակէ առաւել եւս նաև աճեցեալ · Արթըճը վէ պիւյիւյիճի ։

ՓԱԼԻԵԱԼ پاليال * Միշտ , յար · Հէմիշէ վէ տայիմա ։

ՓԱԼԻՅԶ پالیز * Պարտէզ · Պօստան · ասի և ՃԱԼԻՅԶ ։

ՓԱԼԻՅԶՊԱՆ پالیزبان * Պարտիզպան · Պօստանճը · որ և ասի پالیزوان ՓԱԼԻՅԶՎԱՆ ։ 2 · Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ՝ յերեսուն և երկու եղանակաց անտի · Պիր մուզը գա ատը ։

ՓԱԼԻՅՏԷ پالیده * Է կրաւորական ընդունելութեանն փալիտէն բային ։

ՓԱԼԻՅՏԵՆ پالیدن * Առաւելուլ կամ յաւելուլ , և կամ աճիլ · Արթմաք , վէ ալաքա կէլմէք ։

ՓԱԼԻՅՔ پالیک * Տրեխ և հեւսլի · Չարըգ վէ չօքա · որ և ասի ՓԱԼԵԿ ։

ՓԱԼԻՇ پالش * (բայածականն փալիշտէն բային) Ցաւելուած · Զիյադէլիք · որ և ասի ԷՖԶԱՅԻՇ ։

ՓԱԼԻՒՂ پالغ կամ ՓԱԼԵՂ * Տեսակ ինչ կեղեւի , զոր 'ի փայտէ կամ յեղջերէ եզին արարեալ՝ 'ի վախճանի խրախճանութե բազմականի սյնուհիկ 'ի ռէր սիրելեաց լցեալ գինւ ըմպեն · Պիր նէվ գատէհ ատը ։

ՓԱԼԿԵԱՆԷ پالکانه * Տես ՏԵՐԻՅՉԷ ։

ՓԱԼՀԵՆՔ پالهنگ * Տես ՓԱԼԱՀԵՆՔ ։

ՓԱԼՈՒ پالو * Կռծքն · Թուր" Սինէ · և արաբերէն Սատր · որ և ասի آرخ ԱԺԻՒԽ ։

ՓԱԼՈՒՆԷ پالونه * Քամոց հրուշակագործաց , որով քամեալ զտեն զմեղր և զշէքէր · Հէլվաճըլէր սիւզկիւսի · որ և ասի ՓԱԼԱՎԵՆ ։

ՓԱԼՈՒՇ پالوش * Խառն · Գարըշըգ ։ (Որոյ ներհակն է Վիժէ , որ է վճիտ · Խալիս ։)

ՓԱԼՈՒՏ پالود * Նախ է անցեալ երրորդ դեմք փալուտէն բային ։ 2 · Մուշտակ գառնենեայ · Գուզու տէրիսինտէն քիւրք ։

ՓԱԼՈՒՏԷ پالوده * (կրաւորական ընդունելութեանն փալուտէն բային) Տեսակ ինչ կերակրոյ , որ ծանուցեալ է ամեցուն · Մարուֆ ադլը եէմէք ։ 2 · Զտեալ և քամեալ , և պարզեալ · Սիւզիւլմիւշ վէ սաֆ օլմուշ ։

ՓԱԼՈՒՏԵՆ پالودن * Քամել , կամ պարզել · Սիւզմէք վէ սաֆ էթմէք · (հրամայական փալու , և ապառնի փալույէդ ։)

ՓԱԼՎԱԶԷ پالوازه * Այսինքն ճիւղորան · Թուրքերէն Սալընճագ ։

ՓԱԼՎԱՅԷ پالوایه * Տես ՓԱԼՎԱՆԷ ։

ՓԱԼՎԱՆԷ پالوانه * Ոմանք զբառս զայս մեկնեն լինել ծիծառն , որ Թուր" ասի Գըրլանգըճ · իսկ այլք ասեն՝ թէ է սա թռչուն ինչ սեաւ , որ միշտ յօդս թռանի · և եթէ իջանիցէ 'ի գետին , ոչ ունի կարողութի անդրէն յառնելոյ · Պիր գուշ ատը ։

ՓԱԼՎԱՍԷ پالواسه * Հոգ և տխրութի · Դէրտ վէ քէտէր ։ Բառս այս յօրինակս ինչ կոչի Թալվասէ ։

[illegible] * Տե՛ս ԿՈՒՌՋԱԳԱՆ. [illegible] ՓԱՐՏՈՒՄ :

[illegible] * Նշ" իր որ գո_ լորփեալ [illegible] ապաստարակեալ իցէ. Այսպէս [illegible] նիշանէ. որ և ասի ՓԱՅՏՈՒՏՈՒԹ :

ՓԱՅՐԷ [illegible] * Նստարան 'ի քարէ և [illegible] որ է փայտէ Սօֆա. զոր առնեն ա_ ռաջի դրանց վասն նստելոյ.. Գափու էօնիւնտէ [illegible] սօֆա դաշտին դէ" չայիրտա :

ՓԱԿԵԱՀ օճլ * Առաստաղնոց. Այսպէս կոչի : 2. Աստիճան սանդղոց. Ներտիվան այաղը. իբր թէ ոտից տեղի :

ՓԱՀ اه * Կերակուր. Դաուլ. բայց յա_ ձախ 'ի գործ ածի 'ի յաշուրս, որ է Շօրպա :

ՓԱՀԵՆԿԷ پاهنكه * Մուճակ. Փապուճ :

ՓԱՀԷՔ پاهك * Տանջանք. Իշքէնճէ :

ՓԱՀԷՔԻՑՏԷՆ پاهكيدن * Որ է տան_ ջել. Իշքէնճէ էթմէք :

ՓԱՂԷՆՏ پاغند կամ ՓԱՂՈՒՆՏ * Նե_ տած բամբակ. Ատըլմըշ փէմպէ. Նշ" նաև կլորա_ կեալ բամբակ, զոր առնեն զկնի նետելոյն վասն մանելոյ. Ատըլմըշ փէմպէ մի թօփ թօփ եափըլըր է_ կիրմէք իչիւն. որ և ասի ՓԱՂԱՆՏԷ կամ ՓԱ_ ՂԻՒՆՏԷ :

ՓԱՂԻՒՐ پاغر * Է՛ տեսակ ինչ. որ և ասի ՓԻՅԼՓԱ. արաբերէն والفيل Տօփուզքէօլ :

ՓԱՂՈՒՀ پاغوش * Մխճուած 'ի ջուր. Սույէ տալմըշ :

ՓԱՂՈՒՀ ՋԷՏԷՆ پاغوش زدن Մխճել. Տալմաք :

ՓԱՃԱՄԷ پاجامه * Վարտիք. Թոմանլար. այսինքն ոտից հանդերձ :

ՓԱՄԱԼ پامال * 'Ի ներքոյ ոտից ճմլեալ և կոխեցեալ. Այաք ալթընտա գալմըշ եւ չիյնէնմիշ. և այլաբանութ. ցուցանէ նկուն և նուաստ և հեք. Զէլիլ վէ խօր վէ չէճիզ. ասի և ՓԱՅ_ ՄԱԼ :

ՓԱՄԻՒՋՏ پامزد * Վարձ ոտից. Այաք փէրի. Խըտըմէթ գօլէ. և է այն վարձն, զոր տան բժշկի 'ի գալ նորա առ հիւանդն ուք. որ և ասի ՓԱՅՄԻՒՋՏ :

ՓԱՄԷՐՏ پامرد * Տե՛ս ՓԱՅՄԷՐՏ :

ՓԱՅ پای * Ոտն. Այաք. արաբ" رجل Րէճլ : Փայէչ դիր չէմէյն նէ՛ րէսէ. ոտքն 'ի գետնին ոչ հասանէ. Այաղը եէրէ եէթիշմէզ, այսինքն յոյժ ու_ րախացեալ է : 2. Ուժել կամ զօրեղ ունել. Մէ_

դալէմէ. զի ասի՝ Փէյլան դա փէյլան փայ նէ՛ դա_ րէփ : 3. Ամրութիւն. Մէթանէթ :

ՓԱՅԱՆ پايان * Վախճան. Սօն. Նիհայէթ. այսինքն վերջ իւրաքանչիւր իրի, և կատարած. Հէր նէսնէնին ախըրը. գըյամէ գէրաք :

ՓԱՅԱՊ پاياب * Կարողութիւն. Դագաթ : 2. Առագաստ. Հաւուզ : 3. Ուր ջրոյ, այսինքն ան_ ցանել այն ուր ջուրն հասանել ժամանի. Սու այաղը. [illegible] և տուրքանութիւն ցուցանէ, զի ասի իբր փայաբ : 4. Կոխարան ոտից, զոր առնեն 'ի ջրհորս [illegible] իջանելոյ 'ի վայր : 5. Ծանծաղ ջուր, յորոյ տակն կարէ ոտն հասանել, որոյ ներհակն է Դերզաղ. փոյնէ այաք էրիշէն [illegible] : 6. Վերջ կամ վախճան. Նիհայէթ վէ չաւէթ :

ՓԱՅՋԱՐ پايزار * Տե՛ս ՓԱՅԷՖԶԱՐ. (զի է համառօտեալն նորին) :

ՓԱՅԶԷՆ پايزن * Նոյն է ընդ բառին ՓԱԶԷՆ. նաև նշանակէ գերի. Էսիր. նաև պա_ րաւոր. Խըզմէթքեար :

ՓԱՅԷ پايه * Աստիճան պատուոյ. Մէր_ թէպէ վէ իւչիւնճիւ : 2. Աստիճան սանդղոց. Ներտիվան այաղը : 3. Ըստ բարբառոյ բնակչացն Կիլիկիոյ նշա" սանձկինակ. Թուր" Տէքէնէք :

ՓԱՅԷՆՏԱԶ پاي انداز * Նշ" զայն դի_ պակն մեծագին, զոր տարածանեն 'ի գետնի ընդ ոտիւք արքայի 'ի մտանելն իւր 'ի քաղաք արքայ. և յայտնանէ առեալ նշ" զի՛նչ և իցէ իր՝ որ ընդ ոտիւք տարածանի. Փատիշահլէր պիր շէհիրէ կիրտիկլէրինտէ ալթլարը փէօշէնիկ գօյուլ. դէ հէր նէ կի այագ ալթընտա փէօշէնիր :

ՓԱՅԷՆՏԱՆ پايندان * Երաշխաւոր. Զամին վէ քէֆիլ : 2. Գրաւ. Ռէհին. որ և ասի ԿԻՐԷՎ : 3. Տեղի ուր հանեալ լինի մուճակն յոտից 'ի տան. Փապուճ չըգարաճագ եէր. արաբերէն صف نعال Սաֆի նայալ :

ՓԱՅԷՆՏԷ پاينده * Կայուն կամ մնայուն. արաբերէն باق Պագի :

ՓԱՅԷՆՏԷԿԵԱՆ پايندكان * (յոգնա" փայէնտէ բառին) Կայունք և մնացականք, որով իմացեալ լինին այնոքիկ, որք կան մնան և ոչ ա_ պականին. որպիսի են երանեալք և դասապետ_ եալք, նաև երկնային մարմինք :

ՓԱՅԷՊՐԷՆՃԷՆ پاي برنجن * Տե՛ս ՓԱՒԷՎՐԷՆՃԷՆ :

ՓԱՅԷՎԶԱՐԷ پاي اوزاره * Տե՛ս ՓԱՎ_ ԶԱՐԷ :

ՓԱՅԷՏ پايد * Է՛ երրորդ դէմս ապառնւոյ փայիտէն բային, և նշ" կայուն, և հաստատուն լինի. Դայիմ վէ սապիթ վէ պէր գարար օլուր : 2. Ոտիւք աքացել և կոխել. Այաղըլէ թէփմէք. բառ այսմ, [illegible]

փան չէնէփ • Հէրքէ տէյր դէօզ մի չէքմէք մի գոյէր չէ տէնիլան չէնէփ :

ՓԱՅԷՖԶԱՐ پای افزار * Մուճակ. Քէօշ: Այլ և նոյն է ընդ ՓԱԵՎԺԱՐ. և նշանակէ զայն տախտակն, յորոյ վերայ կոխեն ոստայնանկք՝ ՚ի գործելն իւրեանց:

ՓԱՅԷՖՇԱՐ پای افشار } Նոյն են ընդ
ՓԱՅԷՖՍԱՐ پای افسار } ՓԱՅԷՖԶԱՐ:

ՓԱՅԹԱՊԷ پای تابه * Տե՛ս ՓԱԹԱՊԷ.

ՓԱՅԻԶ پاییز * Աշուն. Թուր՝՝ Կիւզ. արաբերէն فصل خريف Ֆասլը խարիֆ.

ՓԱՅԻԶԷ پایزه * Տուրք և պարգև. Աթիյյէ վէ իհսան: 2. Հրամանագիր Թագաւորական, զոր տայ ումեք արքայ վ(ասն) ազատ առնելոյ զնա ՚ի դժնդակին հարկաց. Թուր՝՝ Մուաֆնամէ. վէ մուաֆէ պէրաթը. որ և ասի ՔԷՆԱՂԻԶԶԷՐ.

ՓԱՅԻԺԷ پایژه * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՅԻԶԷ, որ է տուրք և պարգև, և այլն: Այլ և նշ՝՝ զայն հիւսկէնն, որ լինի ՚ի ծայրի պախրցոյ երասանին. Տիզկին ուճընտէ օլան էօրկէ.

ՓԱՅԻՆ پایین * Հասարակօրէն նշանակէ զստորին կողմն զի՛նչ և իցէ իրի. Հէր նէսնէնին աշաղը ճանիպը. իսկ յատկապէս՝ զառաջին ստորինանն սանդղոց. Նէրտիվանըն էվվէլ պասամաղը:

ՓԱՅԻՍԹԷ پایسته * Կայուն կամ մնայուն. Պէրգարար, վէ տայիմ վէ պէրդէվամ:

ՓԱՅԻՍԹԷՆ پایستن * Սպասել. Պէքլէմէք. արաբերէն انتظار Ինթիզար. (հրամայական փայ, և ապառնի փայէփ:)

ՓԱՅԻՏԷՆ پاییدن * Հաստատուն և կայուն լինել, և՚ի տեղւոջ ուրեք կալ և մնալ, և զիր ինչ պինտ կալնուլ, նաև ոտիւք աքացել և կոխել. Գայիմ վէ սապիթ, վէ պիր եէրտէ Իգամէթ էթմէք, վէ պիր նէսնէյի մուհքէմ թութմագ, վէ այագ իլէ տէփմէք վէ պասմագ:

ՓԱՅԻՒՓԷՐ پاور * Ոյժ և կարողութիւն. Գուտրէթ:

ՓԱ՛ՅԻՓԻՅԼ پای پیل * Է տեսակ իմն մեծի կթղայի, որ է նման ոտից փղի, որով ըմպեն զգինի. Պիր պէօյիւք գատէհ տիւր: 2. Է տեսակ իմն աշտեի, զոր յաճախ ՚ի գործ ածեն Չէնկիք. այսինքն սևաթորմի եթովպացիք. Պիր նէվի հարպա տիւր:

ՓԱՅԽԷՍԹ پایخست * Տե՛ս ՓԱԽՈՒՍԹ.

ՓԱՅԽՈՒՐՇԷ پای جوشه * Նշանա՝ զայն ամուլ կոշտն, որ լինի զկնի Թանալոյ հողոյն յանձրևէ և կոխոտելոյ ոտիւք մարդկան և անասնոց, և չորանալոյ նորա. Թուր՝՝ Քէսէկ:

ՓԱՅԽՈՒՍԹ پایخوست * Տե՛ս ՓԱԽՈՒՍԹ.

ՓԱՅԿԵԱՀ پایگاه * Արժանապատուութիւն. Գատըր վէ մէրթէպէ: 2. Նոյն է ընդ բառին ՓԱՅԱՊ. այսինքն ջուր՝ յորոյ տակն ոտք հասանէ, և լինի տեղի կոխելոյ ոտից. Տէրինլէ այագ էրէշէն սու եէրի: 3. Հինուած և բուն իւրաքանչիւր իրի. Հէր նէսնէնին թէմէլ վէ ասլը: 4. Նոյն է ընդ բառին ՆԵՐՏԻՒՊԱՆ.

ՓԱՅ ԿԻՐԻՖԹԷՆ پای گرفتن * Ծաւալել. Պաշլամագ:

ՓԱՅՄԱԼ پایمال * Տե՛ս ՓԱՄԱԼ.

ՓԱՅՄԷՐՏ پایمرد * Օգնական. Եարտըմճը. և նպաստաւոր. արաբերէն حامی Համի:

ՓԱՅՄԷՐՏԻ پای مردی Օգնութիւն. Եարտըմ.

ՓԱՅՄԻՒԶՏ پایمزد * Տե՛ս ՓԱՄԻՒԶՏ.

ՓԱՅՇԻՅՊ پای شیب * Նշ՝՝ զայն կոխարանն՝ ոտի Սօֆա, զոր առնեն ՚ի ներքոյ սանդղոց. Նէրտիվանըն ալթընտա սօֆա կիպի էնտիլէրի պասամագ. որ և ասի ՓԱՇԻՅՊ.

ՓԱՅՇՈՒՐ پایشور * Է տեսակ իմն նուագարանի, և է անարգ և ստորնագոյն քան զամենայն նուագարանս. Պիր սազ իսմի տիւր.

ՓԱՅՊԱՖ پای باف * Ոստայնանկ. Թուր՝՝ Ճուլհա. և արաբ՝՝ نساج Նէսսաճ: (Եւ գիտելի է զի բառս փայպաֆ՝ բարդեալ է ՚ի բառէս փայ, և՚ի վանկէս պաֆ, որ է հր՝՝ պաֆթէն բային. և քանզի յոստայնանկութեան ոտքն ևս գործակից է ՚ի նմին, վ(ասն) այնորիկ յարմարութ(եամ)բ եդեալ է բառս այս լինել անուն ոստայնանկի:)

ՓԱՅՊԷՆՏ پای بند * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՊԷՆՏ, և նշանակէ ոտնակապ. Այագ պաղը: 2. Մերթ նշանա՝՝ ոտնակապեալ. Այագը պաղլը:

ՓԱՅՊԷՍԹ پای بست * Հիմն շինուածոյ. Պինա Թէմէլի. արաբերէն اساس Էսաս:

ՓԱՅՊԷՍԹԷ پای بسته * Ոտնակապեալ. Այագը պաղլը:

ՓԱՅ ՊԷՐԻՔԵԱՊ ԷՍԹ پای برکاب است Տե՛ս ՓԱ ՊԷ ՐԻՔԵԱՊ. այսինքն ուղևոր է և ձիաւորեալ. Տէր սէֆէր էօլ իւ սէֆէր ուզէրէ:

ՓԱՅՍԷՆԿ پای سنگ * Նշ՝՝ զայն քարն՝ զոր կապեն ՚ի պակասակողմն կշռոյն. Թէրազունըն նօգսան թարաֆընա պաղլանըլան թաշ տիւր:

ՓԱՅ ՍԻՒԹՈՒՐ پای ستور * Է տեսակ իմն նուագարանի, որ յատկացեալ է հովուաց. Պիր նէյ սազ տիւր:

ՓԱՅՏԱՄ پایدام * Նշ՝՝ զայն Թռչունն,

զոր կապեն հաւարսք 'ի մէջ վարմի, զոր այլ թռ-չունք զնա տեսեալ և առ նա եկեալ 'ի վարմ անկ-անկանելին · որ և ասի ԽԻԻՐՈՒՀԷ · արդ՝ ملواج Միւլվաճ ։ Այս բառ նոյն է և ս Է բառին ՏԱՄ ։

ՓԱՅՏԱՆ پایدان * Մուճակ · Փապուճ ։ (Ըստ Թարգմանչի ոմից ասեն ։)

ՓԱՅՏԱՐ پایدار * Հաստատուն կամ կայ-ուն · Սապիթ վէ միւհքէմ ։

ՓԱՅՏԱՐԷ پایداره * Օգնական · Միւին վէ մէտտէտքեար, եահուտ եարտըմ էտիճի ։

ՓԱՅՏԱՐԻ ՔԵՐՏԵՆ پایداری کردن Նոյն է ընդ բային ՓԱՅԻՏԵՆ · և նշ՝ կայուն և հաստատուն լինել, և 'ի տեղւոջ ուրեք կալ և մնալ · Սապիթ վէ գայիմ օլմագ, վէ պիր եէրտէ իսթ-գրարօգ վէ գարար իյլէմէք ։

ՓԱՅ ՓԻՅՉԻՅՏԵՆ پای پیچیدن * Փախ-չիլ · Գաչմագ · Ֆիրար իլմէք ։

ՓԱՅՓՈՒՇ پای پوش * Տե՛ս ՓԱՓՈՒՇ ։

ՓԱՅՔԵԱՐ پایکار * Նշա՝ զայն որ որ 'ի ժողովրդոց զինչս հասին և հարկին առեալ յանձն առնէ հակահանելին · ասի և ՓԱՔԵԱՐ ։ 2 · Աւե-լածու, որ է ստորնագոյնն սպասաւորաց՝ կար-գեալ 'ի գործ աւելածութե · արդ՝ كناس Քէննաս ։

ՓԱՅՔԵՇԱՆ پای کشان * Ոտք քարշե-լով · Այագ սիւրիւյէրէք ։

ՓԱՅՔԻՈՒՊ پایکوب * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՔԻՈՒՊ ։

ՓԱՆ پان * Է տեսակ ինչ կարմիր տերևոյ, զոր թէ ծամքիցեն և թէ լեռուցուն, եւանէ 'ի նմանէ ջուր կարմիր · և յոր ինչ դիպանիցի, կարմ-րացուցանէ · որով պատանիք և աղջկունք շպարեն զդէմս իւրեանց, և լինի յոյժ կարմիր · Պիր նէվ Գըրմըզը եափրագ ։

ՓԱՆՋՏԵՀ پانزده կամ ՓԱՆՁԵՏԵՀ · Հնգետասան · Թուրքերէն Օն պէշ ։

ՓԱՆՋՏԵՀԻՈՒՄ پانزدهم * Հնգետա-սաներորդ · Օն պէշինճի · որ և ասի ՓԱՆՁԵ-ՏԵՀԻՈՒՄ ։

ՓԱՆՋՏԵՀ ՀԵԶԱՐ پانزده هزار Հնգետասան հազար · Օն պէշ պին ։

ՓԱՆՋՏԵՀՍԱԼԷ پانزده ساله * Հնգե-տասանամեայ · Օն պէշ եաշընտա ։

ՓԱՆԷ پانه * Սողնակ կամ Նիգ · (որ է փայտ ինչ, զոր դնեն յետոյս դրան, և այնու զդուռն ամրացուցանեն ·) Գափու արդընա գօնուլան աղաճ ։ Այլ և նշանակէ սեպ կամ երիթ, զոր դնեն հիւսունք և փայտակոտորք 'ի ճեղք-ուածս փայտին, առ 'ի փութով ճեղքել և պա-տառել · Թուրքերէն Չիւվ ։

ՓԱՆԻՅՏ پانید * Ջոեալ շաքար · Շէքէ-րի միւսաֆֆա · որ և ասի ՇԵՔԵՐԻ ՓԱՆԻՅՏ · որ Թուրքերէն մեկնի՝ Գըզըլ քէմիշ շէքէրմիշ շէքէր տէյր · այս բառ Թուրքերէն ասի ՓԷՆԻՒ, կամ վրիպմամբ՝ ՓԷՆԻՐ ՇԷՔԷՐԻ ։

ՓԱՆՍԱՏ پانصد * Հինգ հարիւր · Թուր-քերէն Պէշ եիւզ ։

ՓԱՆՍԱՏՍԱԼԷ پانصد ساله * Հինգ հարիւրամեայ · Պէշ եիւզ եաշընտա ։

ՓԱՇ پاش * Է հրամայականն փաշիտէն, որ և բարդի որպէս Կէվհէրփաշ, և Նէմէքփաշ ։

ՓԱՇԱ پاشا * Կուսակալ և կառավարիչ տերութե · Վէզիր վէ վէքիլի տէվլէթ ։ 2 · Որդի · Թուրքերէն Ասիլզատէ օղուլ · որ և ասի ՊԱՇԷ ։

ՓԱՇԱՆ پاشان * Է ներգործական ըն-դունելութիւնն փաշիտէն բային ։

ՓԱՇԷՆԿ پاشنک * Սերմնացու վա-րունկ · Թօխումլուգ խըյար ։ 2 · Ողկոյզ խաղո-ղոյ · Իւզիւմ սալգըմը · խօշէլէ էնկիւր ։

ՓԱՇԻՅՆԷ پاشینه * Կրունկն · Էօքչէ · որ և ասի ՓԱՇԻՆԷ ։ Ըստ այն թէ մարդոյ, և թէ այլոց կենդանեաց ։

ՓԱՇԻՅՊ پاشیب * Տե՛ս ՓԱՅՇԻՅՊ ։

ՓԱՇԻՅՏԵՆ پاشیدن * Ճապաղել · Սաչմագ · (հր՝ փաշ, և ապռ՝ փաշէտ ·) ասի և ԷՖՇԱՆԻՅՏԵՆ, ԷՖՇԱՆՏԵՆ, ԻՇՓԻՅԽԹԵՆ, ԻՖԹԱԼԻՅՏԵՆ, ԼԱՇԻՅՏԵՆ, ՊԵՐԷՖՇԱՆ-ՏԵՆ, կամ ՊԵՐՖԻՇԱՆՏԵՆ ։

ՓԱՇԻՆԷ پاشنه * Տե՛ս ՓԱՇԻՅՆԷ ։

ՓԱՇԿԻՈՒՆԷ پاشکونه * Տե՛ս ՊԱԶ-ԿԻՈՒՆԷ ։

ՓԱՇԿԻՈՒՆԷԿԻ پاشکونکی * Խատոր-նակութի · Թուր՝ Թէրսլիք ։ 2 · Ջախողութի · արաբերէն نحس Նահս · որ և ասի بازکونکی ՊԱԶ-ԿԻՈՒՆԷԿԻ ։

ՓԱՇՆԱ پاشنا * Տե՛ս ՓԱՇԻՅՆԷ ։

ՓԱՇՆԻՅՆ پاشنین * Մասունք կամ կտորք տախտակի և փայտի · Թախթա վէ աղաճ փարչալարը ։

ՓԱՇՈՒ پاشو * Ցուպ · Ասա ։

ՓԱՉԱԼ پاچال * Փոս ոստայնանկաց և երկաթագործաց և այլոց, ուր մտեալ գործեն զգործս իւրեանց · Ջուլհա վէ թէմիրճի վէ սայիր-լէրին չուգուրու ։ Իսկ այլ ումն մեկնէ՝ թէ է ստա-տակն այն, յորոյ վ[ե]րայ դնէ ոստայնանկն զոտս իւր · Ջուլհա էուլէրինին այագլէրին գօյտուղու թախթա ։

ՓԱՉԱՀԷ پاچاهه * Է փոսն ոստայնան-

կաց, ուր իջեալ՝ի պահու գործոյ իւրեանց՝ գործ գործեն ։ Զուլհալէր այագ գօյտուգլարը չուգուր ։

ՓԱՉԱՆ پاچان * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՇԱՆ ․ որոյ բայն լինի փաշիդէն ․ և զնոյն նշանակէ, որ ինչ բայն փաշիդէն ։

ՓԱՉԷ پاچه * Մեկնի Թուրքերէն՝ Շէլէվոր գուչէսի․ արաբ" رجلان Րիճլան ։ 2 ․ Ոտք անաս-նոց, այսինքն ոչխարի, այծու, և եզին, զոր եփեն և ուտեն ․ մեկնի պարսկերէն՝ փայհայէ հայվանաթ ղոչէրի, էթ․ քէչէնոս էւ․ խօչէնոս ։

ՓԱՉԷՆԿ پاچنك * Փոքրիկ պատուհան, զոր առնեն վասն գաղտաբար հայելոյ արտաքս․ Քիւչիւք փէնճէրէ ։

ՓԱՉԷՔ پاچك * Զորացեալ աթար է-զին, զոր վ~ վառելոյ բոլորակ արարեալ որպէս աղիւս՝ վառեն 'ի վառարանի․ Թէզէք Քէսէկի․ տես և ԹԵՔԷ, ՂԱՎՇԱՑ, ՂԱՎՇԱՔ, և ՓԱՉՈՒՔ ։

ՓԱՉԻԼԷ پاچله * Է իր ինչ մողանման, զոր վ~ ընթանալոյ 'ի վ~ ձեան՝ յոտս կապեալ ընթանան․ Գար իւզէրինտէ եիւրիւմէք իչիւն չարըղ կիպի պիր նէսնէ տիր, այաղէ պաղլայարագ եիւրիւյիւր-լէր․ որ և գրի ՓԱՉԻՑԼԷ․ և գիտելի է զի զբառս փաշիդէն՝ 'ի գործ ածեն նաև փոխանակ զի՞նչ և իցէ ագանելեաց ոտից ։

ՓԱՉՆԱՄԷ پاچنامه * Մականուն․ Լագապ ։

ՓԱՉՈՒՔ پاچوك * Տե՛ս ՓԱՉԷՔ ։

ՓԱՊԷՆՏ پابند * Նշ" յատկաբար զայն ոտնակապն, զոր հարկանեն յոտս ձիոց․ որ Թուր" ասի Քիւսթէք․ իսկ հասարակօրէն՝ զի՞նչ և իցէ ոտնակապ․ Հէր այագ պաղը․ և նմանութ~ ջիլք ոտից ևս կոչին փաղէնտ․ Այագ օլան սինիրլէր․ որ և ասի ՓԱՎԷՆՏ ։

ՓԱՊԷՍԹԷ پابسته * Ոտնակապեալ․ Այաղը պաղլը ․ որ և երբեմն ասի ՓԱՊԷՍԹ ։

ՓԱՊԷՐԻՒՔԷԱՊ پابركاب * Ուղևոր կամ ձիաւորեալ․ Տէր ուզէնգէր էս տէր ուզանըր․ և Թարգմանի առն 'ի յասպանդակ ։

ՓԱՊԷՐՃԱ پابرجا * Ոտն 'ի տեղւոջ, այ-սինքն կայուն ․ Սապիթ գատէմ ։

ՓԱՊԻՐԷՀՆԷ پابرهنه Տե՛ս ՊԻՐԷՀՆԷՓԱ ։

ՓԱՍ پاس * Պահ գիշերոյ, այսինքն մի բաժինն 'ի չորից բաժնից գիշերոյ, և ոմանք ա-սեն՝ թէ է բաժին մի յութն բաժնից գիշերոյն․ Հիսսէի լէյլ․ Կիճէնին տէօրթ պոլիւքնիէն պիր պոլիւ-քի ։ 2 ․ Պահպանութ~ ․ Հըֆզ վէ մուհաֆազա ․ պէքչի-լիքլէ ․ տես և ՆԵՎՊԷԹ ։ 3 ․ Նեղութ~ սրտի․ Թէնկլիյի տիլ․ նաև տրտմութ~ և տխրութ~ ․ Ղէմ վէ քէտէր ։ 4 ․ Երկիւղ․ Խէվֆ ։

ՓԱՍԱԽԹ پاساخت * Պատրաստեալ և յարդարեալ իր ․ Տիւզիւլմիւշ հազըր վէ ամադէ օլան նէսնէ ։

ՓԱՍԷՊԻՒՔ پاسبك * Նշանակէ զայր փոյթ, և արագ 'ի գործս իւր ․ Իշինտէ չէվիկ օլան ատէմ ․ Նաև արագընթաց ձի և ջորի ․ (և Թարգմանի Թեթևոտն ։)

ՓԱՍԷՔ پاسك * Յօրանջումն ․ Էսնէ-մէք ․ արաբերէն تثاوب Թէսավիւպ ․ որ և ասի ԱՍԱ, ԽԷՄԵԱԶԷ, և ՏԷՀԱՆՑԻՐԷ ։

ՓԱՍԻ پاسى * Մասն մի 'ի չորից բաժ-նից գիշերոյն ․ Կիճէնին պիր մէվգուֆ տէօրտտէ պիրի, եա չէյրէկ եա գալմիշ օլա ։

ՓԱՍԻՑՏԷՆ پاسيدن * Պահպանել ․ Գօրումագ ․ Նիկէհպանլըգ էթմէք, եանի պէքչիլէմէք ․ (հրամայական փաս, և ապառնի փասէմ ․) որ և ասի ՓԱՍ ՏԱՇԹԷՆ ։

ՓԱՍԻՒԽ پاسخ * Պատասխանի ․ Ճէ-վապ ․ և մինչ կամիցին ասել՝ թէ բան լուր, ասեն փասուխ ․ և յասելն տո՛ւր պատասխանի, ասեն փասուխ պէտէհ ։

ՓԱՍԻՒԽ ՏԱՏԷՆ پاسخ دادن * Պա-տասխանի տալ ․ Ճէվապ վէրմէք ։

ՓԱՍՊԱՆ پاسبان * Պահապան գիշերոյ ․ Կէճէ պէքչիսի ․ արաբ" حارس Հարիս ․ տես և ՆԵՎՊԷԹՏԱՐ ․ զի ասի՝ Չէուն փէղոր րէֆթ, ղէուլէի ֆաղան չի՞ սուտ ․ այսինքն մինչ գողն գնաց, աղաղակ պահապանին զի՞նչ օգուտ գործէ ։

ՓԱՍ ՏԱՇԹԷՆ پاسداشتن * Տե՛ս ՓԱՍԻՑՏԷՆ ։

ՓԱՍՏԱՐ پاسدار * Տե՛ս ՓԱՍՊԱՆ ։

ՓԱՍՓԱՐ پاسپار * Հարուածս ոտիւք կամ աքացութ~ ․ Այաղ իլէ թէփմէք ․ որ և ասի پاسپر ՓԱՍՓԷՐ ։

ՓԱՎԶԱՐ پاوزار * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՓԱՎԶԱՐԷ ․ որ և ասի ՓԱՅԷՎԶԱՐԷ ։

ՓԱՎԶԱՐԷ پاوزاره * Նշ" զտախտակն զայն, յորս դնեն զոտս իւրեանց ոստայնանկք ․ Զուլհալէրին այագ գօյտուգլարը Պոխըր ։

ՓԱՎԷՆՏ پاوند * Նոյն է ընդ ՓԱՊԷՆՏ ։

ՓԱՎԷՐԷՆՃԷՆ پاورنجن * Տե՛ս ՓԱ-ԷՎՐԷՆՃԷՆ ։

ՓԱՏ پاد * Դիտող կամ պահպանող ․ Նէ-զարէթճի ․ նաև հերքող՝ փոխանակ, և լուացուցիչ եղծ-ման և ապականութ~ ․ Զարար տէֆ՛ էտիճի, վէ ֆէ-սատ կէտէրիճի ։ Ուստի բարդեալ են բառքս փատշահ և փատշէհր, միջնորդութ~ նշանակութեանս սոյնց ․ այսինքն փատշահն 'ի նշանակութե դի-

[illegible] և [illegible] հողողումն . իսկ փաշեհն [illegible] է 'ի փարատմանէ մտաց ։

ՓԱՏ[illegible] پایه ✱ Կալով՝ զոր ի ձայրէ ձիոյ կապեսալ , [illegible] Թաշանս ոգւոյն . ցուցանէ և ս զայն Թաշանն՝ զոր կապեալ 'ի ծայր վարմին , և 'ի նոյն [illegible] այլ Թաշանք ևս եկեալ ըմբռնին ։ Եւ [illegible] Թայ[illegible] Թէ՝ Փոոշի Փոոշէէն [illegible] . որ առի արաբերէն ملواح Մէհա։

ՓԱՏԱՇ پاداش ✱ Փոխարէն հատուցումն բարւոյ , փոխարինութիւն բարեաց . Պէտէլ . արդ" Մէկեաֆաթ . որ և առի پاداشت ՓԱՏԱՇԹ . և پاداش ՓԱՏԱՇԷՆ . որոյ ներհակն կոչի Պատաֆերահ ։

ՓԱՏԱՇ ՏԱՏԷ՛Ն پاداش دادن ✱ Հատուցանել բարիս . Պէտէլ էյլէմէք ։

ՓԱՏԱՎ پاداو ✱ Տե՛ս ՓԻՑՐԷՁԷՆ ։

ՓԱՏԱՐ پادار ✱ Տե՛ս ՓԱՅՏԱՐ ։

ՓԱՏՁԷՀՐ پادزهر ✱ Նոյն է ընդ բառին ՓԱՁԷՀՐ , և առուգաբանի հերքող կամ փարատիչ մտաց . Զէ[illegible] ։

ՓԱՏՁԷՀՐԻ ԿԷԱՎԻ پادزهر گاوی Տե՛ս ԿԷԱՎՁԷՀՐԷ ։

ՓԱՏԷ پاده ✱ Նախիր եզանց , կամ ջոկք խշոց . Սըղըր վէ [illegible] ։

ՓԱՏԷՐԿԻԼ پادرکل ✱ Թարգմանի ոտք 'ի կաւ , այսինքն խրեալ 'ի տիղմ . Այաղ [illegible] ։

ՓԱՏԻՆԿ پادنگ ✱ Փայտեայ ստփան . Աղած [illegible] , որով ծեծեն զարմտիս . իսկ յատկապէս նշա" զայն իրն՝ որով ծեծեն զչելթիւք բրնձոյ . Պիրինձ [illegible] ։

ՓԱՏԻՇԱՀ پادشاه ✱ Տե՛ս ՓԱՏՇԱՀ . և մինչ առի փատիշահի [illegible] , իմացեալ լինի Թագաւոր Թագաւորաց ։

ՓԱՏՇԱ پادشا ✱ Տե՛ս 'ի ներքոյ ՓԱՏՇԱՀ . (զի է կրճատեալն) ։

ՓԱՏՇԱՀ پادشاه ✱ Թագաւոր . Թուր" Պէկ . և արա" ملك Մէլիք . Տե՛ս 'ի վերոյ և զբառն ՓԱՏ ։ (Եւ գիտելի է զի բառս այս՝ է բարդեալ 'ի բառից փատ , և Շահ . և փատ նշ" հերքող կամ փարատիչ մտաց և լուսացուցիչ առակաւնութեց . իսկ Շահ՝ նշ" մեծ . Ուլու . պիւյիւք . և այլ մեկնիչ ոմն առէ՝ Թէ բառս փատ՝ նշ" պահապան . Նէկէհպան . և Շահն ունի զչորս նշանակութիւն . զի նախ նշ" զայն իր , որ 'ի մէջ իւրոց նմանեաց լաւագոյն և մեծագոյն իցէ . որպէս յատանաւոր առաջաւորութիւն գերագոյնին տանց ստանաւորաց՝ կոչի Շահգէյի . և ընտիրն 'ի մէջ ձիածեւոց՝ առի Շահսէվար . և վարդն և արձակ [illegible] Շահնշան [illegible] ։ 2 . [illegible] Շահ որ է Թագաւոր[illegible] [illegible] . 3 . [illegible] և [illegible] . Ալէ [illegible] . Արդ՝ [illegible] [illegible] . որովհետև Թագաւորն պահապան է ժողովրդեան . և Թագաւորութիւն՝ որ հաստատ է [illegible] այդ է [illegible] . և [illegible] Թագաւորն [illegible] և զարմին [illegible] 'ի [illegible] , [illegible]) [illegible] ՓԱՏՇԱՅ , և ՓԱՏՇԷՀ ։

ՓԱՏՇԱ[illegible] ✱ Թագաւորութիւն . Պէկլիք ։

ՓԱՏՇԱ[illegible] ✱ Տե՛ս [illegible] ։

ՓԱՏՇԱՀԱՆԷ پادشاهانه ✱ Թագաւորական ։

ՓԱՏՇԷՀ پادشه ✱ Տե՛ս ՓԱՏՇԱՀ . (զի է ԹեԹևացուցեալն) ։

ՓԱՐ پار ✱ Հերու [illegible] անցեալ տարի . Թուր" Պըլտըր . վէ [illegible] . և արա" عام اول Ամ էվվէլ ։ 2 . Նոյն է ընդ բառին ՓԱՐԷ , որ է մասն . զի առի՝ փարէ փարէ . որ է մասն մասն ։ 3 . Մորթ եզին՝ որ իցէ յարացարեալ 'ի ձեռն խաղախորդի . Տէպաղըմը օլընմըշ օքիւզ դէրիսի ։

ՓԱՐԱՎ پاراو ✱ Տե՛ս ՓԻՑՐԷՁԷՆ ։

ՓԱՐԵԱՊ پاریاب ✱ Նշանա" զայնպիսի արտ , որ գործելով ոռոգանիցի . Աքըշ իլէ սուվարըլան դէրլա . որ և առի ՓԱՐԵԱՎ , ՔԱՐԵԱՊ , և ՔԱՐԵԱՎ ։

ՓԱՐՁԻՏԷ پارزده ✱ Կրծակալ մանկանց . Գուճուկ չէօմլէկի ։

ՓԱՐԷ پاره ✱ Մասն . արա" قطعه Գըթա . որ և առի ՓԱՐՁԷ ։ 2 . Կտաւոք . Բէշլիք ։ 3 . Ընծայ . Թէօհֆէ ։ 4 . Շաքարեղէն հրուշակ . Ախասէրի հօղվա . որ և առի ՇԷՔԷՐՓԱՐԷ ։ 5 . Թոշակ , կամ Թոշակաւոր . Ուլուֆէ ։ 6 . Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՐՁ ։

ՓԱՐԷ'Ի ԱՐՏ پاره آرد ✱ Է յատկական կերակուր ինչ աղքատաց , զի պատկառելի ինչ ցորեան ընդ ալեր խառնեալ՝ դոյն ինչ ջրով եփեն . Պիր թաամ ատը ։

ՓԱՐԷ'Ի ՁԷՐՏ پاره زرد ✱ Է այն մասն դեղին կտաւոյ , զոր հրէայք առ 'ի գիտելի նշան կարեն յուսս իւրեանց . արաբերէն غبار Ղըպար ։

ՓԱՐԷՆՃԷՆ پارنجن ✱ Տե՛ս ՓԱԵՎՐԷՆՃԷՆ ։

ՓԱՐԷ ՇԻՒՏԷՆ پاره شدن ✱ Մասնատիլ . Փարչալանմագ ։

ՓԱՐԷ ՏՈՒՁ پاره دوز ✱ Կարկատողհնաձեաց . Եամաճը ։

ՓԱՐԷ ՓԱՐԷ پاره پاره ✱ Մասն մասն . Փարչէ փարչէ ։

ՓԱՐԷ ՔԵՐՏԵՆ پاره کردن * Մասնատել, կամ յօշել. փարչալամագ։

ՓԱՐԷՔԵՔ پارکك * Կտորակ կամ մասնիկ. որ ասի Թուրքերէն փարչաճըգ։

ՓԱՐԻ پری * Բնոյք արդեանց 'ի ծառոց և 'ի պարտիզաց գոյացեալք. Էշճար վէ պաղ չէմէնլէրին հասըլ օլան հասըլաթ։

ՓԱՐԻՑՋ پریز * Տե՛ս ՓԱՑԻՋ։

ՓԱՐԻՑՆ پارین * Հնութեան. Գէչմիշի. որ և ասի ՓԱՐԻՑՆԷ։

ՓԱՐԿԻ پارکی * Նշա՛ գոյն փոսն, զոր առնեն 'ի խոհանոցս և 'ի բաղանիս, զի աղտեղի ջուրք անդր երթիցեն. Օլ չուգուր քի չիրքապ իչիւն գազըլըր. այլ և Նշանակէ անձրևաջրոր, որ իջէ ժողովեալ 'ի փոսորակ տեղիս։

ՓԱՐԿԻՑՆ پارکین Տե՛ս 'ի վերոյ ՓԱՐԿԻ։

ՓԱՐՈՒ پارو * Թի. Թուր" Քիւրէք. որով Թիեն զձկունս, զնաւս, և զհող. ասի և ՓԱՐՈՒՊ։

ՓԱՐՈՒԼԷ پاروله * Անպիտան մարդ. Իշէ եարամազ ադէմ։ 2. Տաշեղ փայտի և տախտակի. Աղաճ վէ թախթա եօնգասը։

ՓԱՐՈՒՉԷ پاروچه * Է անուն այն որով կրեն զցեխ. Պալչըք չէքէճէքլէրի շէյ։

ՓԱՐՈՒՊ پاروب * Նոյն է ը̄ ՓԱՐՈՒ։

ՓԱՐՈՒՏ پارود Հերկ այգւոյ. Պաղ հէրքի։

ՓԱՐՈՒՏԵՆ پارودن * Թիել Թիով զիր ինչ. Քիւրէք իլէ նէսնէ սիւրմէք։

ՓԱՐՉԷ پارچه * Տե՛ս ՓԱՐԷ, ըստ առաջնոյ նշանակութեանն։

ՓԱՐՍ پارس * Է երկիրն պարսից, որոյ Թագաւորեալ քաղաքն է Շիրազ, որ արաբացուցեալ Ֆարս կոչի. և լեզուն պարսկական յայս գաւառ վերաբերեալ ասի Ֆարսի. Վիլայէթի աճէմ։

ՓԱՐՍԱ پارسا * Առաքինի և պարկեշտաւոր. Զահիտ վէ մթթի վէ ապիտ։

ՓԱՐՍԱԶԱՏԷ پارسازاده * Որդի առաքինւոյ. Զահիտ օղլի։

ՓԱՐՍԱԼ پارسال * Հերու. Թուր" Պըլտըր, նաև Կէչէն եըլ. արա" عام اول Ամը էվվէլ։

ՓԱՐՍԷ پارسه * Աղքատուէ կամ մուրողութի. Տիլէնճիլիք. Էւ յայտնի է և այն՝ զի չքաւորք և մուրացկանք, մինչ զկնի գործոյ իւրեանց ժողովեն դրամս 'ի մարդկանէ, կոչի Փարսէ։

ՓԱՐՍԷՆԿ پارسنك * Է իրն այն՝ զոր վճ հաւասար առնելոյ կշռեն 'ի Թեթև կողմն

Նժարի կշռոյն, զոր առնեն ոմանք 'ի կտորակէ քարանց, և կէսք 'ի մասանց պղնձոյ և երկաթոյ. Պէրապէր օլմագ իչիւն Բէրազու էքսիք թարաֆընըն խաֆիֆ թարաֆընա գօյտուգլարը նէսնէ։

ՓԱՐՏԻՒՄ پاردم * Տե՛ս ՓԱԼՏԻՒՄ։

ՓԱՐՏՈՒ پاردو * Տե՛ս ՊԱՏՐԷՆԳՈՒՅԷ։

ՓԱՓՈՒՇ پاپوش * Ագանելի ոտից, և յատկապէս՝ մուճակ. փապուճ. (որ է վրիպեալ յայսմ Փափուշ բառէս.) Թուր" Պաշմագ. Եէմէնի։ (Է բարդեալ 'ի բառէս փա, ոտն, և 'ի փուշ՝ հրամայականէ Փուշիտեն բային, որ է ագանիլ, կամ ծածկել. Կիյմէք վէ էօրթմէք.)

ՓԱՔ پاك * Մաքուր, կամ ողջ. Թուր" Արի. և արա" طاهر Դահիր. իսկ չեղա" Արիգ. 2. Բովանդակ. Թիւմամ. զի ասի՝ Հէմէն փաք պիւրտի, այսինքն զամ բովանդակ տարաւ, և բովանդակ այրեաց։ 3. Ամենայն. Հէփ. ըստ այնմ, Տէրի խանէհօրը սիլին փէրփ փաք. և Թարգմանի զամ դրուենս տանցն սեաւ արար. Էվլէրի գափասըն ճիւմլէ սիյահ էյլէտի։

ՓԱՔԵԱՊՈՒՑ پاکبوی * Ողջախոհ, կամ ողջ և մաքուր 'ի մեղաց. Իսմէթլի, վէ իֆֆէթլի սահիպի։

ՓԱՔԵԱՐ پاکیار * Նշ" գոյն ողջ, որ ժողովէ զարդիւնս ստացուածոց և արարոց. Թուրքերէն Էմին խուլ. և արաբերէն جابی Ճապի. որ և ասի پاکیاری ՓԱՔԵԱՐԻ։

ՓԱՔԵՐՏԵՆ پاکردن * Ցանել կալ. Անպղ եուղմագ։

ՓԱՔԹԵՐ پاکتر * Տե՛ս ՓԱՔԻՑՋԵԹԵՐ։

ՓԱՔԻ پاکی * Ածելի. Ուսթուրէ. որ և ասի ՍԻՒԹԻՒՐՐԷ։

ՓԱՔԻՑՋԷ پاکیزه * Ցոյժ մաքուր. Զիյադէ փաք. որ և բարդեալ ասի փաքիզէլիգ։

ՓԱՔԻՑՋԵԹԵՐ پاکیزه‌تر * Մաքրագոյն. Դահա փաք։

ՓԱՔԻՑՋԵՐՈՒՑ پاکیزه‌روی * Պայծառադէմ. Եիւզի միւնավվէր օլան քիմսէ։

ՓԱՔԻՑՏԵՆ پاکیدن * Մաքրել կամ սրբել. Փաք էյլէմէք։

ՓԱՔԻՈՒՊ پاکوب * Ոտամբ հարկանող կամ տրոփող. Այագ իլէ թէփիճի. և եռ կաքաւող. Ռագգաս։

ՓԱՔԻՈՒՖԹԵՆ پاکوفتن * Կաքաւել. Ռագս էյլէմէք. (հրամայական փաքուպ, և անցանողի փաքուֆթ։)

ՓԱՔԿԵՎՀԵՐ پاکگوهر * Մաքրաբուն, մաքրաբարոյ։

ՓԱՔԿԻՒՀԷՐ پاک‌گهر * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՓԱՔՆԻԺԱՏ ։

ՓԱՔՆԻԺԱՏ پاک‌نژاد * Ազնուազարմ. Թուր" Ասիլզատէ . որ և ասի ՓԱՔԿԻՒՀԷՐ ։

ՓԱՔ ՇԻՒՏԷՆ پاک‌شدن * Մաքուր լինել, այսինքն մաքրիլ և սրբիլ . Թուրքերէն Արը օլմագ . և չաղաթայերէն Արընմագ ։

ՓԱՔԲԱԶ پاکباز * Նշ" պայծառ սէր , որ մաքրական հայեցուածով և տեսանց ցանկութենէ և յանցանաց աղտախառն մտածութենէ կենակցի ընդ գեղեցկաց , սիրելութիւն տանելով ընդ նոսա . որ Թուրքերէն ասի փաքպազ ։

ՓԱՔԲԱԶԻ ՉԱՐԽ پاکبازچرخ * Տե՛ս ՄԱՀԻԹԱՊ ։

ՓԱՔՏԱՄԷՆ پاکدامن * Ողջախոհ . Սահիպի ըրզ վէ իֆֆէթ ։

ՓԱՔՏԻԼ پاکدل * Մաքրասիրտ . Փաք եիւրէքլի ։

ՓԱՔՐԷՎ پاک‌رو * Մաքուր ընթացս ունող . Էյի եիւրիւյիշլի ։

ՓԱՖԷԶԱՐ پافزار * Տե՛ս ՓԱՒԷԶԱՐ ։

ՓԷԶ پز * Է հրամայականն փուխթէն բայի՛ն , որ և բարդի որպէս Աշփէզ . և Քէպապփէզ ։

ՓԷԶԱՆԻՑՏԷՆ پزانیدن * (անցող" փուխթէն բայի՛ն) Տալ եփել . Փիշիրթմէք ։

ՓԷԶԷՆՏԷ پزنده * (ներգործական ընդունե" փուխթէն բայի՛ն) Եփող . Փիշիրիճի ։

ՓԷԶԷՐ پزر * Տե՛ս ՓԷՏԷՐ ։

ՓԷԶԻՑՏԷՆ پزیدن * Նոյն է ընդ բային ՓՈՒԽԹԷՆ , և նշանակէ եփել . Փիշմէք . արաբերէն طبخ Թապխ ։

ՓԷԶԻՐ پذیر * Է հրամայականն փէզիրուֆթէն բայի՛ն , որ և բարդի Տիլփէզիր ։

ՓԷԶԻՐԱ پذیرا * Ընդունող . Գապուլ էտիճի , որ և ասի پذیرای ՓԷԶԻՐԱՅ ։

ՓԷԶԻՐԷ پذیره * Ընդառաջութիւն . Թուր" Գարշըլամա . և արաբ" استقبال Իսթիգպալ ։

ՓԷԶԻՐԷՆՏԷ پذیرنده * (ընդունել" փէզիրուֆթէն բայի՛ն) Ընդունող . Գապուլ էտիճի ։

ՓԷԶԻՐԷ ՇԻՒՏԷՆ پذیره شدن * Ընդ առաջ ելանել . Գարշըլամագ ։ 2 . Յետս երթալ և դառնալ գալ . Կէրի տէօնմէք վէ փէշինտէն կէլմէք ։

ՓԷԶԻՐԻՇ پذیرش * (բայան" փէզիրուֆթէն բայի՛ն) Ընդունելն" . Թուր" Գապուլ էթմէք ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖ پذیرف * (կրճատեալ 'ի բառէն փէզիրուֆթէ) Ընդունելի . Մագպուլ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԱՐ پذیرفتار * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՅԷՆՏԱՆ , որ է երաշխաւոր . Զամին վէ քէֆիլ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԱՐԻ پذیرفتاری * Ընդունումն . Գապուլ էթմէ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԱՐԻՑՏԷՆ پذیرفتاریدن * Յանձն առնուլ զեր ինչ , և ընդունել տալ , և հաւանեցուցանել . Պիր նէսնէյի իւզէրինէ ալմագ , վէ գապուլ էթթիրմէք , վէ գանտըրմագ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԱՐԻ ՔԷՐՏԷՆ پذیرفتاری کردن * Տե՛ս ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԱՐԻՑՏԷՆ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԷ پذیرفته * (կրաւորական ընդունելութիւն փէզիրուֆթէն բայի՛ն) Ընկալեալ կամ ընդունելի . Գապուլ օլունմուշ ։

ՓԷԶԻՐՈՒՖԹԷՆ پذیرفتن * Ընդունիլ . Գապուլ էթմէք . (հրամայական փէզիր . և ապառնի փէզիրէտ ։)

ՓԷԶԿԻՐ پزگر * (Թարգմանի եփարար) Տե՛ս ԱՇՓԷԶ ։

ՓԷԶՈՒՀԻՇ پژوهش * Նոյն է ընդ բառին ՓԷԺՈՒՀԻՇ ։

ՓԷԶՏԱՂ پزداغ * Արծնիչ (գործի , որով արծնեն և 'ի ժանկոյ բառնան զպղնձեայ հայելի , զսուսեր , և զայլս նման նոցին) . Մասգալա ։

ՓԷԹ پت * Ասր , զոր առնեն ոստայնի և Թղթոյ ։ 2 . Կակուղ և փափուկ ասր այծու , որ բուսանի 'ի ներքոյ բրդոյ նորին , զոր սանտրեալ փրթուցեալ և մանեալ շալ և սոֆ և այլ նուրբ հանդերձս ոստայնեն . Էօմշուգ խուրտի եիւնի , քի քէչինին եիւնիւ ալթընտա պիթէր ։

ՓԷԹԵԱՐԷ پتیاره * Պատահար . Աֆէթ . և պատուհաս . Պէլա ։ 2 . Տգեղ և անհարկու . Չիրքին վէ մէհիպ ։ 3 . Դժնդակութիւն և նենգութիւն . Շէթարէթ ։ 4 . Կագ և կռիւ . Շաւր վէ ղավղա ։

ՓԷԹԻՆԻ پتنی * Տառաղան հիւսեալ 'ի ծիւղոց , նաև 'ի ծղօտից ցորենոյ , որով երինեն ազարմանս . Չէթէօքէն վէ դավաղոյ սաֆէնտէն եօսարըլմըշ թօրպա , քի անընլէ շալէ սավուրուրլար . որ և ասի ԴԱԼԼԷ ՓԷՐԷՔԵԱՆ ։

ՓԷԹԻՐ پتر * Թիթեղն . Թէնէքէ ։

ՓԷԹԻՑՐԷ پتیره * Խորշելի և գարշելի իր . Դողքայայէ մէքրուհ շէյլէն նէսնէ ։

ՓԷԹԿԻՑՐ پتگیر * Մաղ . Թուրքերէն Էլէք . որ և ասի ՓԻՐՎԻՑԶԷՆ ։

ՓԵԹՈՒ پتو * Է տեսակ ինչ սօֆի, որ սատայնանկեալ է յաստէ. Եիւնիւն փօթէնիշ պիր նէվի սօֆ տըր ։

ՓԵԹՍՈՒ پتسو * Չորթան. որ ասի Թուրքերէն Քէչէ ։

ՓԵԹՎԱԶ پتواز * Թառ, այսինքն Նըստարան բազէի. Տօղան օթուրաղը ։ Եւ ևս փայտ Թառի՝ զոր ինչ և իցէ Թռչնոյ. Հէր նէ ճինս գուշ օթուրաճագ տալը. որ և ասի ԱՏԵ ։

ՓԵԹՔ پتك * Կռան երկաթագործաց. Տէմիրճի չէքիճի ։

ՓԵԹՔՈՒՈՒՊ پتكوب * Բէտրար, զոր կազմեն յընկզոյ 'ի կաթանէ և 'ի մածնոյ. Բէյնիր իլէ ճէվիզ վէ սիւտ վէ չէօրէկօթուն խամուրլէր ։

ՓԵԹՓՈՒԶ پتفوز * Շուրջանակ բերանոյ. Աղըզ չէվրէսի ։

ՓԵԺ پژ * Կիրճ կամ կապան, որ լինի 'ի լերինս. Տէրպէնտ, իքի տաղլէր արասի օլան եօլ ։ Եւ ևս մեկնելոյ ուրումն նշանակէ նաև հլին. Քէօհնէ ։ Եւ աղտ. Չիրք ։ Այլև Էյիր գէօտէ. որ արաբերէն ասի وج Վէճ ։

ՓԵԺԱԺ پژاژ * Փուկ. Թուր" Գուպիշ ։

ՓԵԺԱԽԹԵՆ پژاختن * Հալել. Էրիթմէք. ասի և ԿՈՒՏԱԽԹԵՆ ։

ՓԵԺԱԿԵՆ پژاکن * Նոյն է ընդ բառից ԶՈՒՐՂԹ, և ՓԵՂՈՒՅՏ ։

ՓԵԺԱՄԵՆՏ پژامند * Սողնակ 'ի փայտէ, որ դնի յետևոյս դրան առ 'ի լինել Նեցուկ. Աղաճտան տայագ. այլև Նշ" որինչ բառն Կէօշէյնէ, այսինքն տափան Թափչաց. Գասսապ թօփմաղը. ասի և ՓԵԺԱՎԵՆՏ, և ՓԵՏՐԵՆԿ ։

ՓԵԺԱՍՈՒՄԱՆ پژآسمان * Բարձրուն երկնից. Էվճի ֆէլէք. Նաև յետակողմն երկնից. Մաւէրայի ֆէլէք ։

ՓԵԺԱՎԷ پژاوه * Հնոց կաւագործաց. Թուրքերէն Փըրըն ։

ՓԵԺԱՎԵՆՏ پژاوند Տես ՓԵԺԱՄԵՆՏ ։

ՓԵԺԱՐ پژار * Քայլ. Ադըմ. արաբերէն خطوه Խըտվէ. ասի և ԿԵԱՄ ։

ՓԵԺԵՈՒՆ پژیون * Է տեսակ ինչ բարձր և մեծ նաւու. Պիր նէվի պիւյիւք կէմի տըր ։

ՓԵԺԷ پژه * Ջառ 'ի վեր և դժուար կիրճք անցի. Եօգուշ վէ սարփ պէլէնկ ։ 2. Հանդերձից Նեղքին երեսն. Աստառ. արբ" بطانه Պիտանէ. որ և ասի ԱՍԹԵՐ ։

ՓԵԺԵՂ پژغ * Կաւառ. Սա" պէնտի ։ 2. Գորտն. Գուրպաղա. որ և ասի ՎԵԶԵՂ ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐԱՍԻՑՄԵ ։

ՓԵԺԷՄ پژم կամ ՓԵԺԱՄ * Մութ և մէգ. Գարանլըգ վէ տուման ։

ՓԵԺԵՆԿԵՐ پژنکر * Խաղախորդ. Տէգէպազ. նաև դարբին. Ահէնկէր ։ Եւ ոսկերիչ. Զէրկէր, և այլ նման արուեստաւորք. որ և ասի ՓԵԺԵՆՔԵԱՐ ։

ՓԵԺԵՆՏ پژند * Է տեսակ ինչ խոտոյ. որ և ասի ՊԵՐԴԵՍԹ ։ 2. Վայրի վարունկ. Խըյարը տէշլէ ։ 3. Կարմիր Նեփ. Գըզըլ պօյա ։

ՓԵԺԻՑԺ پژیژ * Ար. Էրէն ։ 2. Մերթ նշանակէ փետուր Թռչնոյ. Գուշ Թիւյի ։

ՓԵԺԻՑԺԷ پژیژه * Նուրբ. Ինճէ. որ և ասի ՓԵԺԻՑՌԷ ։

ՓԵԺԻՑՏԵՆ پژیدن * Տես ՓԵԶԻՑՏԵՆ ։

ՓԵԺՀԱՆ پژهان * Հոգ և տրտմութի. Գայղը վէ ղամ ։

ՓԵԺՀԱՆ ԽՕՐՏԵՆ پژهان خوردن Փափագիլ և հոգալ. Արզու էթմէք, վէ գայղըլանմագ. որ և ասի ՓԵԺՀԱՆ ՊՈՒՐՏԵՆ ։

ՓԵԺՂԱՊ پژغاب * Կաւառ. Սա" պէնտի. զոր առնեն յառուս պարտիզաց յոռոգանելն զնա, երբ զի ուր ուրեք և կամիցին, յայն կողմն ջուրն հոսեսցի ։

ՓԵԺՄ پژم * Նոյն է Ը բառին ՓԵԺԷՄ ։

ՓԵԺՄԱՅԷ پژمایه * Այս բառ ասի ևս ՓԵԺՄԱՅՈՒՆ. և է սա անուն այնր կովու, որոյ կաթամբն սնուցին զՖերիդուն արքայ. Ֆէրիտուն՝ սիւտ իլէ պէսլէտիքլէրի իւնէկին ատը տըր ։

ՓԵԺՄԱՆ پژمان * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՌԻՑՄԱՆ, այսինքն զղջացեալ. Նէտամէթ չէքիճի ։ 2. Տրտում և տխուր. Ղէմնաք ։

ՓԵԺՄԱՎԵՐՏ پژماورد * Է տեսակ ինչ կերակրոյ. որ Թուրքերէն ասի Խալիֆէ չօրպասը. և յոմանս տեղիս՝ Գուշ չօրպասը ։

ՓԵԺՄՈՒՐԱՆԻՑՏԵՆ پژمرانیدن Թառամեցուցանել. Սօլտուրմագ ։

ՓԵԺՄՈՒՐԻՑՏԵՆ پژمریدن * Նոյն է ընդ բառին ՓԵԺՄՈՒՐՏԵՆ ։

ՓԵԺՄՈՒՐՏԷ پژمرده * Թառամեալ կամ Թարշամեալ. Սօլմիշ. և ասի զբուսոց և զխոտոց. 'ի գործ ածի նաև 'ի մարդն և յայլս, և ցուցանէ զայլայլեալն կերպարանօք, և զտխրեալն, կամ զտրտմեալն և զհիւանդոտն. որ և ասի ՓԵԼՄՈՒՐՏԷ ։

ՓԵԺՄՈՒՐՏԵՆ پژمردن * Թառամիլ,

[illegible] (Հրամայական ՓԵԺ. [illegible] ՓԵԺՄՈՒՐԴ.)

ՓԵԺՄՈՒՐՏԷ ՇՈՒՏԷՆ پژمرده‌شدن Թառամիլ, մեռնիլ. Սօլմիշ օլմագ:

ՓԵԺՈՒՆ پژون * [illegible] Թուրքի" Գօթէլէ. և արաբ" كعب Քէմիգ: 2. Կէզ. Աշըգ. [illegible] ՓՈՒԺՈՒՆ. և ՓՈՒԺՈՒՆ:

ՓԵԺՈՒԼԻՑՏԷՆ پژولیدن * Տես ՓԵԺՈՒԼԻՑՏԷՆ.

ՓԵԺՈՒԼՊԱԶ پژولباز * Վիճաբանող. Աշըգ օյնայան. գումարբազ:

ՓԵԺՈՒՀ پژوه * Է հրամայա" փեժուհէյտէն բային, որ և բարդի ընդ Լէշքէրէթէժուհ:

ՓԵԺՈՒՀԷՆՏԷ پژوهنده * (ընդունելութիւն 'ի բայէն փեժուհէյտէն) Քննող կամ որոնող. Թէճէսսիւս իտէճի:

ՓԵԺՈՒՀԷՆՏԷԿԻ پژوهندگی * Քննութիւն կամ հետազօտութիւն. Թէճէսսիւս:

ՓԵԺՈՒՀԻՑՏԷ پژوهیده * (կրաւորական ընդունելութիւնն փեժուհէյտէն բային) Քննեալ, և յայնմանէ առեալ մտացի և խոհական. Աքըլլը վէ չիւրէ:

ՓԵԺՈՒՀԻՑՏԷՆ پژوهیدن * Մանրակրկիտ քննել. Թէճէսսիւս էյլէմէք. Նաև հարցանել և որոնել. Սօրմագ վէ արամագ. (հրամայական փեժուհ, և ապառնի փեժուհէտ.)

ՓԵԺՈՒՀԻՇ پژوهش * (բայածականն փեժուհէյտէն բային) Քննումն կամ որոնումն և կամ հետազօտութիւն. Թէճէսսիւս:

ՓԵԺՈՒՄ پژوم * Աղքատ և Թշուառ. Ֆագըր. վէ խօր վէ չէլմիւլ:

ՓԵԺՈՒՄԱՆ پژومان * Աղքատ և ողորմելի. Ֆագըր վէ պէչարէ:

ՓԵԺՎԱՔ پژواك * Ահռելի ձայն և երկիւղագին հնչիւն. Ավազը մէհիպ:

ՓԵԺՎԷՆՏ پژوند * Է Թռչուն իմն փոքրիկ, որ կոչի Թուրք" Տաշ գուշէ. և ուրեք ասի թէ նշ" Ճնճղուկ. Սէրչէ. և այլ ոմն մեկնիչ ասէ՝ թէ է սա համառօտեալն բառին փեժավէնտ:

ՓԵԺՎԻՑՆ پژوین * Նշանակէ աղտեղի. Չիրքին. Եւ մերթ՝ աղտ. Չիրք. քիր:

ՓԵԼ پل * Նշա" զայնպիսի ոք, որ իցէ յարուցեալ յանկողնոյ հիւանդութէ, և է տկար և անզօր. Խասթէլըքտէն գալգմըշ մէջալսըզ զայիֆ:

ՓԵԼԱԶՈՒՐ پلازور * Նշանակէ կուպր. Գարա սագըզ. որ և ասի ՓԵԼԱՃՈՒՐ:

ՓԵԼԱԼԷՔ پلالك * Պողպատեայ սուր, յորմէ կայծակն ցայտէր. Չէլիկ [illegible] 2. Սուսեր. Գըլըճ:

ՓԵԼԱՍ پلاس * Նոյն է ընդ բառին ՓԼԱՍ. (զի է համառօտեալն նորին.)

ՓԵԼԱՎ پلاو * Կերակուր ինչ բրնձեղէն յայտնի և հռչակեալ. Թուրքերէն փիլաւ, [illegible] վէ միւչէվվէր [illegible]:

ՓԵԼԱՐԷՔ پلارك * Սուսեր. Գըլըճ. շիմշիր: 2. Պողպատ սուսերի. Գըլըճ [illegible] ըստ այսմ նշ" ասի և ՊԷԼԱԼԷՔ, և ՊԷԼԱՐԷՔ:

ՓԵԼԵԷՆՏԻ پلیندی * Է [illegible] իմն [illegible] խի, որ է յոյժ համեղ. Պէք էյի գօգուլու [illegible]:

ՓԵԼԷ پله * Է անուն իմիք [illegible] երիք, որ շատ լինի յանտառայինս վայրս Հնդկաստանու. որոյ ծաղիկն է նարնջագոյն, և [illegible] տուղն համգոյն [illegible] և երբեմն նա լինի 'ի սևագոյն տղմի. Խօտլըգ պէր [illegible]: 2. Հինտիստանտա [illegible]: Թուր" Աշըք. և է սա առաջին կաթն նորոգ ծնանող կենդանեաց, որ պարսկերէն ասի նաև փէշէ: [illegible]:

ՓԵԼԷԽ پلخ * Կոկորդ կամ փող. Պօղազ. արաբերէն حلق հալգ, և حلقوم հուլգում. ասի և ԿԵԼՈՒ:

ՓԵԼԷՂՏԷ پلغده * Նոյն է ընդ բառին ԿԵՆՏԻՑՏԷ. և նշ" ներխեալ. Գօթիւրիւլմիւշ. իսկ մտանորապէս՝ ժողովեալ ձու. Գօթիւրիւլմիւշ եումուրթա. զի ասի՝ Մուրղ պէյզէրա [illegible] [illegible], հաւն զձուս իւր ժողովեցուցեալ է. Թավուգ եումուրթասըն գօգուլմըշ:

ՓԵԼԷՆԿ پلنگ * Ինձ. Թուր" Գափլան. և արաբ" نمر Նէմր: 2. Է իր ինչ ըստ մահիճ չորեքոտանեայ, զորոյ զմէջ տեղին պարանաւ հիւսեալ՝ ընկողմանին 'ի վր նր. արաբ" سریر Սէրիր:

ՓԵԼԷՆԿԷՖՔԷՆ پلنگ‌افكن * 'Ի վայր ընկեցող ընձու, որով իմանի քաջ և հուժկու. Թուրքերէն Պէհավըր:

ՓԵԼԷՆԿԻ پلنگی * Նշ" ոխակալ. Քինէ-տար. և քանզի չիք 'ի գազանս առաւել քան զինձն ոխակալ, յայն սակս զոխակալութիւն առ 'ի նա վերաբերեալ՝ կոչեն զոխակալն փէլէնկի:

ՓԵԼԷՆԿԻՑՆԷ پلنگینه * Ընձային. Գափլանէ մէնսուպ. զոր օրինակ մորթ ընձու. Գափլանըն տէրիսի. և զի՛նչ և իցէ իր, որ խայտ և նկարէն իցէ նման նմին. բայց մասնաւորապէս նշա" զհանդերձն քէյխուսրեա արքայի, որ էր կազմեալ 'ի մորթոյ ընձու. Նաև Րիւսթէմ և այլ քաջք նմին նմանք վր ահարկուէ զայնպիսի իրս ագանէին. որպ ասէ բանաստեղծն Համիֆի.

Փէլէնկիւնէթուշան տէհսուխավար. Պիր պէսնէնք ինէնէ նէժէր խասնխավար։ Եւ է սա յոգնականն բառին Փէլէնկիւնէթուշ։

ՓԷԼԷՆԿՄՈՒՇԿ پلنك مشك * Խոտ իմն. որ արդ" կոչի Սինձիլդաֆ, որոյ ծաղիկն ունի գունակ վարդոյ. և գոյն նո է ըստ գունոյ արմաւոյ. և հոտ նո ըստ հոտոյ մշկոյ. և ոմանք ասեն՝ թէ է սա միրգ ինչ ԻԲ երանգոյն նման արմաւոյ, որ լինի ՚ի Պարսկաստան. և ունի ծառս մեծամեծս։

ՓԷԼԷՆԿՐԷՆԿ پلنك رنك * Արշաւանձի. Եօրղա ադի. և քանզի սովոր են պարսիկք գլխոյտաբղէտ ձիս՝ Եօրղա անուանել, նորին ազգաւ այսպէս կոչեցեալ է։

ՓԷԼԷՆՏԻՅՆ پلندين * Նոյն է ԸԲ բառին ՊԷԼԷՆՏԻՅՆ, և նշանակէ շրջանակ դրան. Թուրքերէն Գափու չէրչէվէսի։

ՓԷԼԷՐԹ پلشت * Ջաղիր կամ պիղծ և կամ աղտեղի. Մուրտար վէ չիրքին։

ՓԷԼԷՍԿ پلسك * Խորովեալ շամփուր երկաթեայ. Տէմիր շիշ։

ՓԷԼԷՔ پلك * Թարթիչ աչաց. Կիօզ գափաղը. արդ" Ճէֆն. որ ստուգագոյն ևս ասի ՓԷԼՔ։

ՓԷԼԻՅԹԷ پليته * Պատրոյգ, զոր դնեն ՚ի ճրագարանի, և ՚ի խոցս վիրաց. Թուր" Ֆիթիլ։

ՓԷԼԻՅԼԷ پليله * Խոնարհ և շատակեր. Մէսլէվալ վէ պօղազգան։

ՓԷԼԻՅՏ پليد * Նոյն է ընդ բառին ՓԷԼԷՐԹ. և նշ" զաղիր կամ պիղծ և կամ աղտեղի. Մուրտար վէ չիրքին, որոյ բաղդատականն լինի Փէլիտթէր, այսինքն պղծագոյն կամ զաղրագոյն։

ՓԷԼԻՅՏՔԷԱՐ پليدكار * Զաղրագործ. Աճէպ չիրքին վէ մուրտար։

ՓԷԼԻՅՏ ՔԷՐՏԷՆ پليدكردن * Պղծել, կամ պիղծ առնել. Մուրտարլամագ։

ՓԷԼԼԷ پله * Ուրաքանչիւր աստիճան սանդղոց. Նէրտիւվանըն հէր թայէսի։

ՓԷԼԻԽԷՄ پلخم * Պարսատիկ. Թուր" Սափան. որ և ասի ՓԷԼԻԽԷՄԱՆ, նաև ՔԷԼԱԽԷՆ։

ՓԷԼՀԷՆԳ پلهنك * Տես ՓԱԼՀԷՆԳ, և ՓԱԼԱՀԷՆԳ։

ՓԷԼՄ پلم * Նոյն է ընդ բառին ԽԱԳ. և նշանակէ հող. Դօփրագ։

ՓԷԼՄԷ پلمه * Պնակիթ. Թուր" Լէնկէ Բախրաճը. յորոյ վերայ պտուղինս և այլ բանս դրեալ՝ վաճառեն զողջոյս. 2. Սուտ և զրպարտութիւն. Տէզվիր վէ իֆթիրա։

ՓԷԼՄԷԼԻՅՏԷՆ پلميدن * Ինքն ընդ ինքեան խօսիլ. Քէնտի քէնտիւյէ սէօյլէմէք։

ՓԷԼՄՈՒՐՏԷ پلمرده * Տես ՓԷԺՄՈՒՐՏԷ։

ՓԷԼՄՈՒՐՏԷՆ پلمردن * Տես ՓԷԺՄՈՒՐՏԷՆ։

ՓԷԼՈՒԶ پلوز * Թաշկէն. Փէշքիր. զի ասի՝ Տէստմալ դամէ էլի խան էս ֆէլօսուշ։

ՓԷԼՈՒԹ پلوت * Տես ՏԷՍԹԱՐՃԷ. զի նշանակէ փոքրիկ և նուաստ փաթաթոց. Մուխթասար չէվրէ սարըգ։

ՓԷԼՈՒՍ پلوس * Խաբդախ. Հիյլէքեար։

ՓԷԼՎԷՆՏԷ پلونده * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՐՎԷՆՏԷ. և նշանակէ հակ կերպասու և աղխամաղխի. Գումաշ վէ էշեա պօղչասի. արաբերէն رزمه Ռիզմէ։

ՓԷԼՔԷՆ پلكن * Սկեննայ. Մանճընըգ։

ՓԷԽԹԷ پخته * Տես ՓԷՆՊԷ։

ՓԷԽՃ پخج * Տափարակեալ իր. Եասսըլանմըշ նէսնէ։

ՓԷԽՃԻՅՏԷՆ پخجيدن * Ոտիւք ապտակել. Այաղ իլէ թէփմէք։ 2. Տափարակիլ. Եասսը օլմագ. որ և ասի پخجودن ՓԷԽՃՈՒՏԷՆ։

ՓԷԽՃ ՔԷՐՏԷՆ پخج كردن * Տափարակել. Եասսըլամագ։

ՓԷԽՇ پخش * Նոյն է ԸԲ բառին ՓԷԽՃ. Նշանակէ տափարակ. Եասսըլանմըշ։

ՓԷԽՇԱՅԻՏԷՆ پخشايدن * Տրտմեցուցանել կամ վշտացուցանել. Քէտէր վէ էլէմ վէրմէք։

ՓԷԽՇԱՆ پخشان * Վշտացեալ և ցաւագար. Էլէմլու. վէ տէրտլու։

ՓԷԽՇԷՆ پخشن * ՚Ի բարձանց տողելով իջումն. Եուգարըտան աշաղը էնմէք։

ՓԷԽՍ پخس * Նոյն է ԸԲ բառին ՊԷԽՍ. Այլև նշ" հալումն կոգւոյ, ճարպոյ և մոմոյ և այլոց նմանեաց ՚ի հրոյ և կամ յարևէ. և ևս թարշամումն մարդոյ պատճառաւ տրտմութեան՝ և հոգոյ աղքատութեան. Իսսուն չէմ վէ եաղ ... էրիմէսի. նաև ՚ի սիրտ հարութէ թարշամիլ. Աշգդան էրիմէսի։

ՓԷԽՍԱՅԻՏԷՆ پخسايدن * Փերևեկելով ընթանալ. Սաղընի սօլընի եէրտէմէք. որ և ասի پخسيدن ՓԷԽՍԻՅՏԷՆ։

ՓԷԽՍԱՆ پخسان * Է ընդունելութիւնն փէխուսյուն բային :

ՓԷՀԱՆԷ پهانه * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՆԷ. և նշ՛՛ զփայտն զայն, զոր դնեն յետկոյս դրան : 2. Երիթ կամ սեպ. Թուրքերէն Չիվի :

ՓԷՀԷՆԷ پهنه * Նոյն է Ը բառին ՓԷՀՆ՝ ըստ այնմ նշանակութեան, որ նշանակէ զարդարեալս հաստատ կաթին 'ի սանէ. Մէմէտէն էմ–չէք էտէ սիւտ աքմաք.

ՓԷՀԻ پهی * Նշ՛՛ Էպուճէհիլ գարփուզու, զոր 'ի Ջաւախք գաւառի կոչեն Խոտդը-չէլէպի. այսինքն դառն սեխ. արաբերէն Հանզալ. Եւ է սա դեղ լուծողական :

ՓԷՀԻՑՆ پهین * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՀՆԱ. և նշանակէ լայնագոյն. Զիյատէ էնլի :

ՓԷՀԼ پهل * Մեծութիւն և շքեղութիւն. Համաշէհ. զի զոր արեան խաշէ կէ հաշէն առէ, զնոյն պարսիկն կոչէ ՓԷՀԼէ-սէնէհ :

ՓԷՀԼԷՎ پهلو * Քաջև կորովի պահլաւ. Տէլավէր կէ պէհլիւան ֆէհլէվան : 2. Է անուն քաղաքի իրիք մերձ 'ի սահմանածայրն Հնդկաց. Սէրհատտէ Հինտ գարէյա պիր շէհր իսմի տիր : Ասի և՛ թէ է սա անուն գաւառի. և պարունակէ զհինգ քաղաքս. և լեզուն այն որ կոչի Ջէպան Ֆէհլէվի, 'ի նոյն գաւառ վերաբերի :

ՓԷՀԼԷՎԱՆ پهلوان * Քաջև կորովի. Թուրքերէն Պէհլիւան :

ՓԷՀԼԷՎԱՆԻ' پهلوانی * Քաղաքայի. Շէհրլի. քանզի ՓԷհլէվ է անուն քաղաքի իրիք : 2. Փէհլէվանական, այսինքն վերաբերեալ առ փէհլէվան : 3. Պարսկերէն վաղնջական, այսինքն պահլաւունեան. Գատիմ պարսի : 4. 'Ի մեծ ցայուցանելի զեր ինչ սանէն ՓԷհլէվանի, որպէս զմեծամեծ ծառսն կոչեն Տիրախթը ֆէհլէվանի :

ՓԷՀԼԷՎԻ پهلوی * Նշ՛՛ զայն ամ՛, որ վերաբերի առ փէհլէվ. Փէհլէվէ մէնսուպ օլան :

ՓԷՀԼՈՒ پهلو * Կող. Թուրքէ՛՛ Եան. և արաբերէն خشب Ճէնպ : 2. Ա յլաբանութ իւք ինչ նշանակէ օգուտ կամ շահ. Ֆայտէ :

ՓԷՀԼՈՒՍԱՅ پهلوسای * Համապատիւ 'ի բազմականի. Հէմմէրթէպէ կէ հէմնիշին :

ՓԷՀՆ پهن * Թէպէտ հաշակեալ է նշանակել տափարակ. Եազը. բայց 'ի բնէ նշ՛՛ լայն. Ենլի. արաբերէն عريض Արիզ. և եւ հաստատ կաթին 'ի սանէ առատութեամբ :

ՓԷՀՆԱ پهنا * Լայն կամ տափարակ. Թուր՛՛ Ենլի կամ Եազը. և արաբ՛՛ عرض Արզ.

ՓԷՀՆԱՆԷ پهنانه * Տեսակ իմն կապկի. Պիր նէվ մէյմուն տըր : 2. Հայ եփեալ 'ի մէջ իւղոյ. Եաղտա քէշիրիլմիշ էթմէք :

ՓԷՀՆԱՎԷՐ پهناور * Յոյժ տափարակ. Ջէյատէ եազը. զի ՓԷհն՝ նշ՛՛ տափարակ. Եազը. և Ավէր՝ է հր՛՛ Ավէրտէն բային, և բարդեալ ցուցանէ զառաւելութիւն. և սափ բառս այս ըստ մեծի մասին և յաճախ գործածելի է : 2. Լայն. Ենլի. ուստի և Փէհնավէրի՝ նշ՛՛ լայնութի. Ենլիլիք :

ՓԷՀՆԷ پهنه * Է տեսակ իմն Չէվկեանի, որոյ գլուխն է ոճ գչերեփ, յորոյ վն զգնտակն եդեալ՝ ձգեն ընդ օդն, և սոյա յանկանիլ նր 'ի վերուստ, հարեալ այնու Չէվկեանաւ, ձգեն յառաջկոյս ոչ ընկենլով 'ի գետին, մինչև անցցէ նա ընդ մէջ երկուց կոթողացն կանգնելոց 'ի գլուխ ասպարիզին. ուր հեծեալքն յերկուս գունդս բաժանեալ խաղաքանչիւր գունդ զգնտակն որ մի է, ջանայ և գտն գործէ անցուցանել ընդ կոթողն, որ է 'ի կողմանն իւրում. և այսպիսի Չէվկեան կոչի արաբ՛՛ طبطاب Թապթապ : 2. Նոյն է ընդ բառին ՓԷՀՆԱ, և նշ՛՛ լայն. Թուր՛՛ Ենլի. 3. Տափարակութի ներքսակողմանն ափերը. Պիւռաւին իչ թարաֆընտէն Եասսըլըղը. ֆէհնէյի լան էլ էնտէրուն : 4. Հարթագեանին ասպարէզ. Ատ մէյտանը.

ՓԷՀՆՊԻՑՆԻ ینی.پهن * Տափաքիթ. Եասսը պուրունլու :

ՓԷՀՆՍԷՐ پهن‌سر * Տափագլուխ. Եասսը պաշլը :

ՓԷՀՆՏԷՇԹ پهن‌دشت * Դաշտ ընդարձակ և անեզրական. Վասի՛ կէ պիհայաթ սահրա. արաբերէն مفازه Մէֆազէ :

ՓԷՀՐ پهر * Քառորդ բաժին տիւընջեան և գիշերոյ. Կիւճէնին կէ կիւնտիւզիւն տէօրտ հիսսէսի :

ՓԷՀՐԷ پهره * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՍ. և նշանակէ պահպանութիւն. Պէքչիլիք :

ՓԷՀՐԷՏԱՐ پهره‌دار * Պահապան. Պէքճի. որ և սափ ՓԱՍՏԱՐ, և ՓԱՍՊԱՆ :

ՓԷՀՓԷՀ پهپه * Է մեծարկութի զարմացական, նաև գովական, որ 'ի գործ ածի 'ի պահուզարմացման և գովութեան :

ՓԷՅ پی * Ջիլ. Թուր՛՛ Սինիր. և արաբ՛՛ عصب Ասէպ : 2. Է թեթևացուցեալ 'ի բառէն փայ, որ է ոտն. Այաք : 3. Հետք ոտից. Թուր՛՛ Իզ. Նիշանի այաք. այսինքն նշան ոտից 'ի գետնի. թէ մարդոյ և թէ այլոց կենդանեաց : 4. Նոյն է ընդ ՏԻՒՆՊԱԼ, որ նշ՛՛ պոչ : Եւ եթէ ասիցի ԷԶ ՓԷՅ, նշանակէ վասն. Իչիւն : 5. Զօրութի և կարողութիւն. Թագաթ իւ գուվվէթ :

ՓԷՅԱՄ پیام * Տես ՓԷՅՂԱՄ.

ՓԷՅԱՄԱՎԷՐ پیام‌آور * Նոյն է ընդ

բառքն ՓԵՅՂԱՄՊԵՐ . [illegible] . Ես գետադան . Իւնե .

ՓԵՅԱՄՈՒՌ پیامور * Կարճ [illegible] [illegible] . Թուր" Ամա [illegible] և [illegible] عنصل بصل Գատուկ [illegible] . Ես [illegible] [illegible] اسقيل Իսգիլ .

ՓԵՅԱՄՊԵՐ پیامبر Տես ՓԵՅՂԱՄՊԵՐ .

ՓԵՅԱՊ پیاب * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՅԱՊ , [illegible] .

ՓԵՅԱՓԵՅ پیاپی * Մի զհետ միւս . [illegible] [illegible] . և [illegible] . [illegible] [illegible] . [illegible] . Ես [illegible] [illegible] [illegible] Մեղաց . [illegible] [illegible] .

ՓԵՅԵՄՊԵՐ پیمبر Տես ՓԵՅՂԱՄՊԵՐ .

ՓԵՅԵՄՊԵՐԶԱՏԷ پیمبرزاده * Մար- գարէածին .

ՓԵՅԵՆՏԵՐՓԵՅ پی اندر پی * Նոյն է ընդ բառիցն ՓԵՅԱՓԵՅ , և ՓԵՅԵՐՓԵՅ . և [illegible] [illegible] [illegible] . Մասնաւոր .

ՓԵՅԻՒՌ پیوش * Լուր [illegible] [illegible] [illegible] .

ՓԵՅԻՒՔ پیک * Սուրհանդակ և Թղթա- բեր . Գաստը [illegible] . [illegible] . ասի և ՆԵՎԵՆՏ .

ՓԵՅԽԻՇԹ پیخشت * Իր կոչեցեալ ՚ի [illegible] . [illegible] [illegible] .

ՓԵՅԽՈՒՍԹԷ پیخوسته * ՚Ի ներքոյ ո- [illegible] . [illegible] [illegible] . [illegible] .

ՓԵՅՂԱԼԷ پیغاله * Բաժակ գինւոյ . [illegible] .

ՓԵՅՂԱՄ پیغام * Պատգամ , կամ լուր , և կամ զրոյց . Թուր" Սոլէգ . և արար [illegible] . ասի և ՓԵՅԱՄ , և (Թեթևացուցեալ) ՓԵՅՂԷՄ .

ՓԵՅՂԱՄՊԵՐ پیغامبر * Մարգարէ . [illegible] [illegible] . [illegible] . ասի և ՓԵՅՂԷՄՊԵՐ , (Թեթևացուցեալ) և ՓԵՌՈՒՐ .

ՓԵՅՂԱՐԷ پیغاره * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՅՂԱՐԷ . [illegible] . Դարն [illegible] .

ՓԵՅՂԷՄ پیغم * Տես ՓԵՅՂԱՄ .

ՓԵՅՂԷՄՊԵՐ پیغمبر * Նոյն է ընդ բա- ռին ՓԵՅՂԱՄՊԵՐ .

ՓԵՅՂԷՆ پیغن * [illegible] . (է [illegible]) [illegible] . [illegible] فیحن Ֆեյճեն .

ՓԵՅՂԷՎԻ پیغوی * [illegible] [illegible] .

ՓԵՅՂԻՒԼԷ پیغله * Է Թեթևացուցեալ ՚ի բառէն Փեյղուլէ .

ՓԵՅՂՈՒ پیغو * Է անուն քաղաքի միոյ [illegible] , [illegible] Զեյրգոտ և Նորգոտի . [illegible] . [illegible] . և [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] ایلخان Իլխան .

ՓԵՅՂՈՒԼԷ پیغوله * [illegible] . [illegible] . որ և ասի ՔՈՒՆՃԷ , և ՔՈՒՆՃ .

ՓԵՅՂՈՒՆ پیغون * Ուխտ և դաշն . Անգ [illegible] .

ՓԵՅՄԱ پیما * Է հր" Փեյմուտն բային , որ [illegible] . Որ և [illegible] ՚ի գործ [illegible] . [illegible] [illegible] , և Պեօլէյմա .

ՓԵՅՄԱՅԵՆՏԷ پیماینده * (Ներգործ" ընդուն" Փեյմուտն բային) Չափող . [illegible] .

ՓԵՅՄԱՆ پیمان * Պայման , ուխտ . արար" [illegible] . ասի և ՔԻՆՀԱՐ . 2 . [illegible] . [illegible] .

ՓԵՅՄԱՆԷ پیمانه * Է ևս անուն [illegible] [illegible] ՚ի բայէն Փեյմուտն . և [illegible] . [illegible] . 2 . Չափ . [illegible] [illegible] . Թուր" [illegible] . [illegible] .

ՓԵՅՄԱՆԻ ԻՍՏԻՒՎԱՐ پیمان استوار Հաստատուն ուխտ . [illegible] .

ՓԵՅՄԱՆ ՇԻՔԷՆ پیمان شکن * Ուխ- տազանց , կամ դաւաճանող . [illegible] . ասի և ՔԻՆՀԱՐԻՍՍ .

ՓԵՅՄԱՆ ՊԷՍԹԷՆ پیمان بستن * Ուխտ դնել . [illegible] .

ՓԵՅՄՈՒՏԷ پیموده * (կրաւ" ընդուն"

փէյմուտէն բային) Չափեցեալ . Օլչիւլմիշ ։

ՓԷՅՄՈՒՏԷՆ پیمودن * Չափել . Թուր" Օլչմէք . (Հր" փէյմայ , և ապռ" փէյմայէդ .)

ՓԷՅՈՒ پیو * Ցեց . Կիւվէ .

ՓԷՅՈՒՍ پیوس * Կարծիք և ակնկալութի . Կիւման վէ ումիդ .

ՓԷՅՈՒՍԻՑՏԷՆ پیوسیدن * Կարծել . Կիւման էյլէմէք . 2 . Յուսալ կամ ակնկալել . Ումիդ տութմագ .

ՓԷՅՈՒՔ پیوك * Հարսն . Կէլին . արտաքին Ա՛րուս .

ՓԷՅՉԻՑՏԷՆ پیچیدن * Փաթութել . Սարմագ . Նոր սառուգագոյն է՝ եթէ ասիցի փէյչիտէն .

ՓԷՅՍԻՓԷՐ پی سپر * Իրն այն՝ որ կցէ Թափեալ ՚ի ներքոյ ոտից . Այաղ ալթընտա չիյնէնմիշ : 2 . Աքացումն ոտիւք , և կոխումն ՚ի վերայ հետոց . Այաղ իլէ թէփմէք , վէ իզէ պասմագ : 3 . Նոյն է ընդ բառին ՐԷՎԷՆՏԷ , այսինքն գնացող . Կէթիճի .

ՓԷՅՎԱԶ پیواز * Նոյն է ընդ բառին ՊԻՅՎԱԶ . և նշանակէ պատասխանի տալ և ընդունիլ զհայցուած . Ճէվապ վէրմէք վէ իսթէնմիշ գապուլ էյլէմէք .

ՓԷՅՎԱԺ پیواژ * Պատասխանի . Ճէվապ . և է սա բառ հնագոյն պարսից .

ՓԷՅՎԷԺԷ پیوژه * Շապիկ , և նման նմին լոյն համդերձք . Կէօմլէք , վէ անա պէնզէր գումաշ .

ՓԷՅՎԷՆՏ پیوند * Յարակցութի . Իլթիսագ . Եւ պատուաստ . Աշըլը . և կապ , Պաղ . և կապ յօդուածոյ . Պէնտի մէֆասըլ . և ազգականութիւնք . Թաալլուգաթ .

ՓԷՅՎԷՆՏ ՔԷՐՏԷՆ پیوندکردن * Այսինքն կարկատել . Եամամագ . զի ասի՝ փէյրահէնի քէօհնէ փէյվէնտ միքէրտ . որ է ասել , զշապիկն իւր կարկատէր .

ՓԷՅՎԷՍԹ پیوست * Է անցեալ երրորդ դէմ փէյվէսթէն բային , և նշանակէ յարակցեցաւ . Ուլաշտը : 2 . Նոյն է ընդ բառին ՀԷՄԻՇԷ , որ է միշտ .

ՓԷՅՎԷՍԹԷ پیوسته * (կրաւորական ընդունելութիւնն փէյվէսթէն բային) Յարակցեալ . Ուլաշմըշ . արտ" Մութթէսըլ : 2 . Յարամիշտ . Տայիմ . կամ համապազ . Հէմիշէ .

ՓԷՅՎԷՍԹԷ ԷՊՐՈՒ پیوسته ابرو Յօնալից . Թուրքերէն Չաթըգ գաշլը .

ՓԷՅՎԷՍԹԷՆ پیوستن * Յարակցիլ և յարակցել . Ուլաշմագ վէ ուլաշտըրմագ . (հրամայական փէյվէնտ , և ապառնի փէյվէնտէդ .)

ՓԷՅՏԱ پیدا * Յայտ , Աշիքեար . արտ" Զահիր . որ և ասի پیدار ՓԷՅՏԱՐ .

ՓԷՅՏԱԹԷՐ پیداتر * Յայտնագոյն . Դահա զահիր .

ՓԷՅՏԱ ՇՈՒՏԷՆ پیداشدن * Յայտ լինիլ . Զահիր օլմագ .

ՓԷՅՏԱՎԻՍԻ پیداوسی * Էր տեսակ ինչ գրամոյ , որ ՚ի գործ ածիւր ՚ի ժամանակս Քէյանեան արքայիցն պարսից , որոյ իւրաքանչիւրն ունէր զգին արժէից հնգից դենարաց . Պէշ ալթունա դէյէր .

ՓԷՅՏԱ ՔԷՐՏԷՆ پیداکردن * Յայտ առնել , կամ հնարել , և կամ ՚ի լոյս ածել . ասի և ԷՆԿԻՑԶԻՑՏԷՆ , և ԷՆԿԻՑԽԹԷՆ .

ՓԷՅՏԷՐՓԷՅ پی درپی * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՅԷՆՏԷՐՓԷՅ , և նշանակէ միմեանց զկնի . Պիրի պիրի արդընճա .

ՓԷՅՐԱՐ پیرار * Ամն՝ որ յառաջէ քան զանցեալ ամն . Կէչէն սէնէտէն էվվէլքի . որ և ասի ՓԻՅՐԱՏ , և ՓԻՅՐԱՐՍԱԼ .

ՓԷՅՐԷՎ پیرو * Հետագնաց . Իզ արդընճա կիտէն . արտ" قایف Գայիֆ : Եւ են գնացողքն ուրուք , այսինքն հետևող ումեք ըստ տարաբերութեան կենցաղավարութե նորա՝ բառակելով զինքն նմա . Թուրքերէն Ույուճու . զի ասեն՝ Քէշի ճէլի ճիւր .

ՓԷՅՔԷԱՆ پیکان * Սլաք նետի . Օգ թէմրէնի . այլև տէգ նիզակի . Նիզէ հէմրէնի . չէղաթայերէն Պուշաղ ։

ՓԷՅՔԷԱՆԷՍԻՒՄ پیکانسم * Թռչուն՝ որոյ մագիլն սրածայր է որպ սլաք . Թըրնագը օգ թէմրէնի կիպի օլան գուշ ։

ՓԷՅՔԷԱՆԻ՛ پیکانی * Է տեսակ ինչ ադամանդ . և յայտ է թէ ըստ ձևոյն այսպէս անուանեալ է , նմանեցուցանելով զնա ձևոյ սլաքի . Լուլէն պիր նէվի էլմաս .

ՓԷՅՔԷԱՆԻ ՏՈՒՇԱԽ پیکان دوشاخ Նետ՝ որոյ սլաքն է երկճղի , զոր ՚ի գործ ածեն բնակիչք Պէտախշանու . չաթալ թէմրէնլի օգ օքու .

ՓԷՅՔԷԱՐ پیکار * Պայքար , մարտ , կռիւ . Թուրքերէն Ճէնկ վէ ճիտալ . ասի և ՓԻՅՃԱ , և ՊԱՅՔԱՐ .

ՓԷՅՔԷՆ پیکن * Մաղ . Գալպուր : Եւ ուրեք գրի՝ թէ նշ" զգործի ինչ թէ լցէ երկաթեայ և թէ փայտեայ , որով կորզեալ խլեն ՚ի դեանից զարմատս . Եէրտէն քէօք գօփարաճագ նէսնէ տէմիր օլսուն աղաճ օլսուն .

ՓԷՅՔԷՆՏ پیکند * Է վաղնջական անուանն

քաղաքին Սեմերգանտու ։ 2. Է անցեալ երրորդ դէմք փէյվէնտէն բայիս ։

ՓԵՅՔԵՆՏԵՆ پیکندن * Հաւաքել և շարել ․ Ճէմ էթմէք իւ թէր թիպ էթմէք ։

ՓԵՅՔԵՐ پیکر * Պատկեր ․ արաբ՝ Սուրէթ ․ տես և ԵԱՊ , ՉԵՀՐԷ , և ՍՈՒՐԵԹ (ըստ պարսից ևս)։

ՓԵՅՔԵՐԿԵԱՎ پیکرکاو * Է տեսակ ինչ կթղայի՝ զոր ՚ի ձև եզին արարեալ , ՚ի սատակս զօրութեան խոսխմանի այնու գինի ըմպեն ․ Պիր նէվի սուքէր դէ ։

ՓԵՅՔԵՐՏԵՆ پیکردن * Զատանել , այսինքն համանել կամ կարել զջիլս ․ Թուր՝ Սինիրլէմէք ․ (հրամայա՝ փէյքէր , և ապառնի փէյքէրէմ ․)

ՓԵՆԱԿԵԱՀ پناکاه * Տեղի ապաւինի ․ Սըղընաճագ եէր ․ արաբերէն Մէլճէ ․ (Բառս այս թեթևացուցեալ է ՚ի բառէն փէնահկեահ , ի բարձ բառնալով ՚ի նմանէ զտառն Հօ ։)

ՓԵՆԱՀ پناه * Ապաւինութիւն ․ Սըղընագ ․ արաբ՝ Իլթիճա ։ 2. Է հրամայականն փէնահիտէն բայիս ․ յորմէ և բարդի բառս پناهگه Ս՚ղընընճագ ։

ՓԵՆԱՀԵՆՏԷ پناهنده * (ընդունելութիւն փէնահիտէն բայիս) Ապաւինել ․ Սըղընըճը ․ իլթիճա իտիճի ․ փէնահ կիրիճի ։

ՓԵՆԱՀԵՏ پناهد * (երրորդ դէմք ապառնւոյ փէնահիտէն բայիս) Ապաւինի ․ Սըղընըր ․ իլթիճա էյլէր ։

ՓԵՆԱՀԻՑՏ پناهید * Ապաւինեցաւ ․ Սըղընտը ․ իլթիճա էթթի ։

ՓԵՆԱՀԻՑՏԵՆ پناهیدن * Ապաւինիլ ․ Սըղընմագ ․ արաբ՝ Իլթիճա ․ (հրամ՝ փէնահ , և ապառնի փէնահէմ ․) տես և ԿՆՏԵԽՍԻՑՏԵՆ ։

ՓԵՆԱՂ پناغ * Դպիր , գրագիր ․ Եազըճը , քեաթիպ ։ 2. Մետաքս ․ Իփրիշիմ ․ արաբերէն Հարիր ։ 3. Թեզանի՝ զոր մանեն ընդ մետաքսի ։ Գրի ևս ուրեք՝ թէ նշանակէ թեզանն , կամ մետաքս փաթութեալ ՚ի վերայ Մասուրէի ։

ՓԵՆԱՄ پنام * Նոյն է ընդ բառիցն ՓՈՒՇԻՑՏԷ , և ՓԻՆՀԱՆ ։ 2. Նշանայն՝ զոր վասն չարակնութեան զաղօթս ինչ և զմաղթողական բանս գրեալ , առ իւրեանս կրեն ․ որ և ասի ՉԵՇՄԻ ՓԵՆԱՄ ։ 3. Քառակուսի կտաւատեակ ինչ , զոր հետևողքն Զրադաշտի ՚ի կերակուրն իւրեանց Զէնդ իւ [illegible] , կապեն ՚ի վ(եր)ա երեսաց իւրեանց ։

ՓԵՆԱՎԷ پناوه * Ապաստանութիւն ․ Թէվէքքիւլ ։

ՓԵՆԱՎԷ ՊԻՔԻՒՆ پناوه کن * Նե՛ր ապաստան ․ Թէվէքքիւլ էյլէ ։

ՓԵՆԱՎԷ ՔԵՐՏԵՆ پناوه کردن * Ապաստան առնել ․ Թէվէքքիւլ էյլէմէք ։

ՓԵՆԱՎԵՐ پناور * Պալար , որ յայտ լինի ՚ի մարմնի մարդոյ ․ Թուրքերէն Չիպան ․ որ և ասի ՏԻՒՄՄԷԼ ։

ՓԵՆԱՔԹԵՆ پنافتن * Արգելանիլ ճանապարհի ջրոյ և միզի ․ Սու եօլը վէ սիտիք եօլու դուտուլմագ ․ որ և ասի پنافتشدن ՓԵՆԱՔԹԷ ՇՈՒՏԵՆ ։

ՓԵՆԷ پنه * Աղբիւս ․ Մէշրէպէ ։

ՓԵՆԷՆՏ پنند * Թիւ կամ համար , որոյ չափն լիցի անյայտ ․ Հատտի նէ մալիւմ օլա ։

ՓԵՆԻՑՁԷ پنیزه * Անձուկ ․ կոչի ևս փէնիզէ , և Ղանիզէ ․ արաբերէն Ղանիզէճ ։

ՓԵՆԻՑՐ پنیر * Պանիր , զոր Թուրքքն տաճկերէն փէյնիր ։

ՓԵՆԻՑՐԷ پنیره * Մակարդ պանրոյ , զոր եդեալ ՚ի կաթն՝ պանիր առնեն ․ Թուրքերէն Փէյնիր մայասը ։

ՓԵՆԻՑՐԷՔ پنیرک * Մոլոշ ․ Թուրքք՝ Էպէմկէօմէճի ․ և արաբ՝ Մուլուխիյէ ․ և այլուր ասի՝ թէ նոյն է բառս ը՛ բառին ԱՔԻԹԱԳԿԻՐՑԵՔ ․ որ դառնայ ՚ի կողմն արեգական , յոր կողմն և նա երթիցէ ։

ՓԵՆԻՑՐ ՄԱՑԷ پنیر مایه * Պանրամակարդ ․ Դօմըշալ ։

ՓԵՆՀԱԼԷ پنهاله * Է տեսակ ինչ մանրիկ Պօդլօգայ ․ արաբերէն Լէվլէյիէ ․ և Թուրքերէն Սոմա ։

ՓԵՆՃ پنج * Հինգ ․ Թուրքերէն Պէշ ․ և արաբերէն Խամսէ ։

ՓԵՆՃԱԼ پنجال * Ծիրտ թռչնոյ և մարդոյ և ազաւնոյ ․ [illegible] ։

ՓԵՆՃԱԼԻ ՄՈՒՐՂ پنجال مرغ * Կորճ թռչնոյ ․ Գուշ պօգու ․ արաբ՝ Մինդար ։

ՓԵՆՃԱՀ پنجاه * Յիսուն ․ Թուրքերէն Էլլի ․ և արաբերէն Խամսին ։

ՓԵՆՃԱՀԷ پنجاهه * Յիսներեայ պահեցողութիւնն քրիստոնէից ․ Նասարանըն էլլի կիւն փէրհիզի ։

ՓԵՆՃԱՀԻՒՄ پنجاهم * Յիսներորդ ․ Էլլինճի ։

ՓԵՆՃԱՀ ՀԵԶԱՐ پنجاه هزار * Յիսուն հազար ․ Էլլի պին ։

ՓԷՆՃԵԿԷՔ پنجيك * Տե՛ս 'ի բառն ՏԷՀԷԿԷՔ. որ և ասի پنجيوه ՓԷՆՃԵՈՒՏԷ:

ՓԷՆՃԷԻ ՊԻՉԱՐԷ پنجه چارة * Են այն հինգ մոլորական աստեղքն, այսինքն երևակըն, լուսնթագն, հրատն, արուսեակն, և փայլածուն. և թարգմանի հնգեակ վարանեալ. որ կոչի արաբերէն խամսէի մութահայյիրէ:

ՓԷՆՃԷ'Ի ՏԻՒՋՏԻՅՏԷ پنجه دزديده Են այն հինգ աւուրքն աւելեաց, որք յիւրաքանչիւր ամի 'ի հաշուէից ամսոց պակասելոց լուսնի գոյացեալ լինին. և իւրաքանչիւր հինգ աւուրքս ունին յատկական անուանս. արաբ" خمسه مسترقه խամսէի միւստէրաքէ. և անուանք նոցին են այսոքիկ. Էհնուտ. Իշնուտ. Իսֆէնտ. Վէհէֆէր. և Վէհէշթ:

ՓԷՆՃԷՀ پنجه * Տե՛ս ՓԷՆՃԱՀ. (զի է թեթևացուցեալն:)

ՓԷՆՃԷՆԿԻՒՇԹ پنج انكشت * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՒԼԱՇՈՒԳ. և է սա փոքր ծառ մի, որ կարի կչռակի և գեղեցկահասակ լինի, որոյ տերևքն ելանեն 'ի ներքոյ ճիւղոց նորա. յաճախ բուսանի յափունս ջրոց. սերմն սորա ունի զհոտ սուր և կծու, զոր 'ի գործ ածեն յոյժ մանաւանդ դեղորայս, որ մանաւանդ օգտակար է ախտի ջրգողութեան. Պէշ պարմագ աղաճը. զորոյ զսերմն կոչեն Շէյթանըն թօրպէսի: 2. Է անուն տեղւոյ իրիք մերձ 'ի քաղաքն Մերուղէ, որ 'ի գաւառին Թէպրիզու յարևելս յաշխարհին Ատրպատականի: 3. Տե՛ս ՇԱՆՀԷՀԻՅՏ: 4. Տե՛ս ՊՈՒԽՈՒՐՄԷՐԵԷՄ:

ՓԷՆՃԷՎԿԻՒՇԹ پنج وكشت * Փայտ թանձր. Էլէր աղաճը. որ ասի ԳԱԼԹԱԳ:

ՓԷՆՃԷՐ پنجر * Վանդակ. Գաֆէս:

ՓԷՆՃԷՔ پنجك * Է տեսակ իմն մանրիկ բուսոյ, որ ունի պտուղ ոսպ զխաղողի, բայց ոչ կարէ ուտիլ. արաբերէն عشق Աշգա. Պէշ նէվ արմուտ պէրի:

ՓԷՆՃԻՅՏԷՆ پنجيدن * Մասնատել կամ մասն մասն առնել. Փարչալամագ. զի ասի՝ Ճէնէր ֆէնճիտէն:

ՓԷՆՃԻՅՐ پنجير * Տե՛ս ՓԷՆՉԷՐԷ:

ՓԷՆՃԻՇ پنجش * Նոյն է ընդ բառին ՎԷՐՋԻՇ, որ է թուր" Էօչէնմէք. այլ և նոյն է ընդ բառին ՈՒԷՆՃԻՇ, որ է թուր" Ինճինմէք:

ՓԷՆՃԻՒՄ پنجم * Հինգերորդ. Պէշինճի. որ և ասի ՓԷՆՃԻՒՄԻՅՆ: Եւ գիտելի է՝ զի Փէշէնէ ֆէնճիւմին ասի նաև հինգերորդ պարունակն երկնից. Մէրիխ գաթը:

ՓԷՆՃՀԷԶԱՐ پنج هزار * Հինգ հազար. Պէշ պին:

ՓԷՆՃՆՈՒՇ پنجنوش * Է տեսակ իմն մածունի, որ բաղադրեալ է 'ի հնգից մասանց. և ունի օգտակար բաղում 'ի զօրացուցանել զսիրտ. զոր արաբացուցեալ կոչեն Ֆէնճնուշ: 2. Տեսակ ինչ օշարակի. որ پنج ترياق Փէնճ թիրյագ և ասի. Պէշ նէվ չէրէզէլի մաճուն:

ՓԷՆՃՇԷՆՊԻՀ پنجشنبه * Հինգ շաբաթի. Փէրշէմպէ. արաբերէն خميس Խամիս:

ՓԷՆՃՍԱԼԷ پنج ساله * Նշանակէ հինգ ամեայ. Պէշ եաշընտա:

ՓԷՆՃՍԱԼԷԿԻ پنج سالكى * Նշանակէ հնգամեան. Պէշ եաշլըգ:

ՓԷՆՃՍԱՏ پنجصد * Այսինքն հինգ հարիւր. Պէշ եիւզ:

ՓԷՆՃՐՈՒԶԷ پنج روزه * Նշանակէ հնգօրեայ. Պէշ կիւնլիւք:

ՓԷՆՃՓԱ پنجپا * Նոյն է ☰ բառին ԽԱՐՉԷՆԳ, և նշ" խեցգետին. (և թարգմանի հնգոտանի.) թուր" Եէնկէճ. որ և ասի ՓԷՆՃՓԱՅԷՔ, և ՓԷՃՓԱՅԷ. արաբ" سرطان Սէրէթան:

ՓԷՆՃՓԱՅԷ پنجپايه * Տե՛ս ՓԷՆՃՓԱ: Գործեալ է անուն խեցգետին կենդանակերպի, որ է չորրորդն՝ յերկոտասան կենդանակերպից անուն:

ՓԷՆՃՓԷՀԼՈՒ پنج پهلو * Նշ" զինչև իցէ իր, որ է հինգ անկիւնի. Պէշ քէօշէլի. Այս բառ 'ի գործ ածի 'ի ոտն, և յայլ իրս:

ՓԷՆՉԷ پنچه * Թաթ ձեռաց, որ է բոլոր ձեռն մատամբքն հանդերձ. Փարմագլար իլէ էլին այասը:

ՓԷՆՉԷ'Ի ԿԻՒՌԳԷ پنچهء كربه * Նոյն է ☰ բառից ՊԻՅՏՄԻՒՐՉՔ, և ՊԻՅՏԿԻՒՌԳԷ:

ՓԷՆՉԷ'Ի ՄԷՐԵԷՄ پنچهء مريم * Է խոտ իմն, յորոյ վ☰ եզ առեն այլազգիք զձեռն իւր ամենօրհնեալ կուսին Մարիամ, և հրամանաւն ☰ եղև այն ո☰ զհինգ մատունս. յայս սակս կոչի և Փէնճէնէյիմէրեէմ. Պէշ օն գաթը:

ՓԷՆՉԷՐԷ پنچره * Պատուհան. Թուրքերէն և Փէնճէրէ, բայց է պարսկական. ասի և ԹԱԳՏԱՆ, ԴԻՒՐԲԷ, և ՐԷՎԶԷՆ:

ՓԷՆՊԷ پنبه * Բամբակ. Թուր" Փամուգ. արաբերէն Գուտն. և չաղաթայերէն Մամուղ. որ և ասի ԴԱԶ:

ՓԷՆՊԷԶԱՐ پنبه زار * Այսինքն տեղի ուր յաճախ են բամբակենիք, այս է բոյսք բամբակի. Թուրքերէն Փամուգլըգ:

ՓԷՆՊԷԶԷՆ پنبه زن } Բամբակահար.
ՓԷՆՊԷՎԷԶ پنبه وز } արաբ" Հալլաճ.

[illegible] ան پنبه ز ՓԷՆՊԷՓԷԶ.

ՓԷՆՊԷՔԷՆ پنبه کن * Տուլայ բամբակի, որով հանեն զհունդն բամբակին. Փէնպէ [illegible]

ՓԷՆՊԷՖՈՒՐՈՒՇ پنبه فروش * Բամբակավաճառ. Փամուգ սաթըճը. արաբերէն قطان Գադդան.

ՓԷՆՏ پند * Խրատ. Թուրք" Էօյիւտ. և արաբ" نصیحت Նասիհէթ. 2. Ցին. Զայլագ.

ՓԷՆՏԻՅՏԷՆ پندیدن * Խրատել. Նասիհաթ էյլէմէք. Նաև խրատիլ. Նասիհաթ գապուլ էյլէմէք.

ՓԷՆՏՆԱՄԷ پندنامه * Խրատագիրք. Էօյիւտ քիթապը.

ՓԷՆՏՈՒ پندو * Տիզ. և է այն որ կենի 'ի մարմինս կենդանեաց. Թուրքերէն Կէնէ.

ՓԷՆՏՈՒԶ پندوز * Մախաթ. Թուրքերէն Ճուվալըտըզ.

ՓԷՆՏՎԱ پندوا * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՐՄ. և է խոտն այն դառն, որ կոչի Թուրքերէն Գըճի. որ և ասի ԹԷՐԷ ԹԻՅԶԷՔ.

ՓԷՆՏ ՏԱՇԹԷՆ پند داشتن * Խրատ ընկալնուլ. Էօյիւտ տութմագ.

ՓԷՆՏ ՏԱՏԷՆ پند دادن * Խրատ տալ. այսինքն խրատել. Էօյիւտ վէրմէք.

ՓԷՆՏՓԷԶԻՅՐ پندپذیر * Խրատընկալ. Էօյիւտ գապուլ էյլէյէն.

ՓԷՇ پش * Բաշ. Փէրչէմի էօղ. Նաև գէս ձիոյ, որ լինի 'ի ճակատն նորին. Աթըն ալընընտա օլան փէրչէմ. 2. Ծայր պատատոցի փաթեղին, զոր այնպէս Թողուն 'ի վայր. ըստ այսմ ասի և ՊԱՅԼԷՍԱՆ.

ՓԷՇԱՄ پشام * Մթնագոյն կամ Թուխ. Գարանլըգ.

ՓԷՇԷ پشه * Տես ՓԷՇՇԷ.

ՓԷՇԷԽԱՆԷ پشه خانه * Թուրք" Ճիբինլիկ. և է սա իմն որպէս սենեակ ինչ՝ զոր շինեն յատայնեկեալ նուրբ շարէ, առ 'ի մնալ ապահով 'ի ճնճոց՝ այսինքն 'ի մոծակաց.

ՓԷՇԷՆ پشن * Է անուն տեղւոյ իրիք մերձ 'ի քաղաքն Գուրս, ուր Կիւստերզ մարտ Է Էֆրասիյապ եղեալ, և սաստիկ պատերազմ եղեալ պարտեցան Թուրանեանք, յորում մարտի բազումք 'ի յորդւոցն Կիւստերզի՝ սպանմամբ սրոյ

կորեան. և հաշակեցաւ մարտս այս [illegible] Տես և 'ի բառն ԿԻՅՎ. Պէր ձէնկ էտիլ [illegible]

ՓԷՇԷՆՃ پشنج * Բիծ, որ լինի [illegible] մարդոյ. Լէքէ. 2. Կաթիլք որ [illegible] ջրոյ. արաբերէն Րէշաշէ.

ՓԷՇԷՆՃԷ پشنجه * Է [illegible] որ աւել, որով ստայնանկք [illegible] վերայ կտաւուստայնի ջուր սր[illegible] օն տէուր օյալըմէյի.

ՓԷՇԷՆՃԻՅՏԷՆ پشنجیدن * Ցօղ[illegible] կել ջրոյ կամ արեան, և նմանեաց. [illegible] գան, վէ էսնալը սըչրամագ.

ՓԷՇԷՆՔ پشنک * Է գործի [illegible] երկաթի երկայն և սրածայր, որով քարինս փրթուցանեն 'ի հանքս քարանց, և զորմունս ծակեն. Պէր փէյմոր ուչէն ռէպր. 2. Ջախջախանք և խոշտանկանք. Անիէյ վէ ձէկր վէ ձէֆա. 3. Է կենդանի իմն ծովային, որ ունի գլուխ ըստ չափու գլխոյ կատուի 'ի նմանութի օձի. և զԹիկն ող զորմնոյ փշալից. և որչափ մեծամեծ ձկունք գան 'ի մէջ ծովու, փախչին 'ի նմանէ. գտանի սա յաճախ 'ի ծովն Չինու. 4. Է անուն հօրն Էֆրասիյապ արքայի.

ՓԷՇԷՏԱՐ پشدار * Տես ՓԷՇՇԷՏԱՐ.

ՓԷՇԷՔ پشک * Հաւատարմութի. Պէրքարար էյլէմէք. 2. Նոյն է ընդ բառին ՊՈՒՄ, որ է բու. Թուրքերէն Պայգուշ.

ՓԷՇԹԷՔ پشتک * Ժանիք կենդանեաց. Հայվանլըն ազը տիշլէրի.

ՓԷՇԹՈՒՐՄ پشترم * Խայտ աղուաւ. Ալա գարղա.

ՓԷՇԻ پشی * Է տեսակ իմն խեցեւեջի, որ լինի յոյժ մանր և փոքր. Պիր նէվ խանգոսր փէտր.

ՓԷՇԻՅԶ پشیز * Փող, այսինքն լումայ. արաբ" Մանգուր. զոր առնեն 'ի պղնձոյ և յաբուրէ, և անցանէ 'ի տուրևառութեան.

ՓԷՇԻՅԶԷ پشیزه * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՇԻՅԶ. և նշանակէ լումայ, որ է փող. արաբերէն Մանգուր. 2. Թեփ վիշապի և ձկան. Էժտէրին վէ պալըգըն գապուղու.

ՓԷՇԻՅԶԷՆԻՇԱՆ پشیزه نشان

Տպաւորկող դրամոյ. Սիքքէճի.

ՓԷՇԻՅՄԱՆ پشیمان * Զղջացեալ. արաբ" Նատիմ. Փէշիման էօլմիշ, կամ Ըթքիտէն. Զղջալ. կամ ապաշաւել. Նատիմ օլմագ.

ՓԷՇԻՅՄԱՆԻ پشیمانی * Զղջումն. Նէտամէթ.

ՓԷՇԻՅՆ پشین * Է անուն երրորդի որդւոյ Քէյգապատի, որ է երեց եղբայրն

Քէյքէավիւսի, որ է հայր Լիւհրասպի հօրն Քիւշթասպի · Քէյգօպատըն իւչիւնճի օղլու օլուր ։

ՓԵՇԼԵՆԿ پشلنك * Յետս անկեալ · Կէրի տիւշմիշ · Գէօ իւգիւմպէ ։

ՓԵՇԼԻՑՏԵՆ پشلیدن * Շօշափել զինի ձեռամբ · Էլ իլէ նէօնէ եօքլամագ · (հրամայական փեշլ, և ապառնի փեշլէմ ։)

ՓԵՇԽԱՆ پشخوان * Պարգև · Պախշիշ · 2 · Տախտակեայ սեղան · Թուրքերէն փեշթախտա ։

ՓԵՇԽԻՑՏԵՆ پشخیدن * Ջուր սրսկել · Սու սաչմագ · դէրէլէզլամագ իչին ։

ՓԵՇԿԻՈՒԼ پشکول * Տրուսմ և ոլորխուր · Մաղլուպ վէ մէճհուլ ։ 2 · Է անուն աւանի միոջ, յորում կազմեալ յօրինի ազնիւ և աննման պաստառ, այսինքն Տիւլպէնտ · յայր սակս և յանուանէ աւանին կոչի փեշկիւլահ · Պէզ պաստառ ատը օլուր ։

ՓԵՇՄ پشم * Բուրդ, ասր · Թուրքերէն Եափաղ · և արաբերէն صوف Սօֆ · Եւ գիտելի է, զի բուրդն զինչ և իցէ անասնոյ՝ ոչ ասի փեշմ, այլ միայն բուրդն ոչխարի ։

ՓԵՇՄԱԿԵՆՏ پشماکند * Է այն խոտ զոր դնեն 'ի Թիկունս գրաստուց 'ի միջակի բեռինան, զոր այլով անուամբ կոչեն Սէրդէր · Թուրք' Սէրդէր · և արաբ' عليق Ալիգ · 2 · Նոյն է ընդ բառին ՓԱԼԱՆ, որ է կորդին ։

ՓԵՇՄԱԿԵՆՏԵ پشم آکنده * Բրդալից իր · Եափաղ դոլտուրուլմուշ նէսնէ ։

ՓԵՇՄԵ پشمه * Աղպար, զոր յաչս քարշեն · Կէօզէ չէքիլէն Թուրմէ ։

ՓԵՇՄԻՑՆ پشمین * Ասուեի · Եափաղտան օլան նէսնէ · որ և ասի ՓԵՇՄԻՑՆԵ ։

ՓԵՇՄԻՑՆԵ پشمینه * Ասրեայ, ասուեի · Եափաղտան դօգունմուշ հէր նէ օլուրսէ ։ (Է ածանցեալ 'ի բառէն փեշմ մասնիկամբ ինէ ։) 2 · Է տեսակ ինչ հրաւշակի · Պէր նէվի լադիֆ հալը օլուր ։

ՓԵՇՄԻՑՆԵՓՈՒՇ پشمینه پوش * Բրդազգեաց, այսինքն ազգանուն ասուեղէն ըզգեստուց · Եափաղտան դօգունմուշ նէսնէ գիյէն ։

ՓԵՇՄԻՑՏԵՆ پشمیدن * Յիր և ցան առնել · Փէրիշան էյլէմէք · 2 · Ջատանել · Ճիւտա գըլմագ ։

ՓԵ՛ՇՄԻ ՏԵՎԱԹ پشم دوات * Լիգա, զոր դնեն 'ի կաղամարն, և Թանաք արկեալ 'ի վերայ 'ի գործ ածեն ։

ՓԵՇՄ ՇԻՒՏԵՆ پشم شدن * Յիր և ցան լինել · Փէրիշան օլմագ ։

ՓԵՇՇԵ پشه * Մուն կամ մծակ · Թուրքերէն Սիվրի սինէք ։

ՓԵՇՇԵՏԱՐ پشه دار * Է ծածկոյն, որ ունի զգոդակ 'ի մէջ որոյ զգուշանան մծակք · Պէր չադըր օլուր · որ և ասի ՓԵՇՇԵԽԱՆԵ, և ՓԵՇՇԵԳԱՆ ։

ՓԵՃԵ پچه * Պատաղինձ · Սարմաշըգ ։

ՓԵՃՎԱՔ پچواك * Թարգմանութիւն · Թէրճիւմէ իւլէմէք, վէ թէրճիմանլըգ ։

ՓԵՃՎԵ پچوه * Թարգմանութի · Թէրճիւմէ · ուստի և Թարգմանին՝ որ է Թէրճիւման, կոչի փեճվէռ · և Թարգմանելն՝ փէճվէքէրտէն ։

ՓԵՍ پس * Յետ · Թուր' Արդ · արդ' Վէրա · 2 · Ջկնի · Պատէհա ։ 3 · Որդեակ · Թուրքերէն Էվլատ օղլու · վասն զի ուր պարսիկն ասէ՝ փես չէրա նիւշիլ · ուրեմն ընդէր ասացեր · Թուրքն ասէ՝ Էվլէտ նիչիւն տէտին ։

ՓԵՍԱՀԵՆԿ پساهنك * Տես ՓԵՍԱՀԵՆՔ ։

ՓԵՍԱՆԻՑՏԵՆ پسانیدن * Ոռոգանել · Սուլամագ · ադ ...։

ՓԵՍԱՎ پساو * Շօշափումն · Էլ իլէ նէօնէ եօքլամագ ։

ՓԵՍԱՎԵՆՏ پساوند Տես ՓԵՍԱՎԵՆՏ ։

ՓԵՍԱՎԵՐ پساور * Յետուստ բերող · Կէրիտէն կէթիրէն · և յետոյ բերող · Սօնրա կէթիրէն · որ և ասի ՓԵՍՎԵՐ՝ վասն Թեթև արտաբերութեան ։

ՓԵՍԱՏԵՍԹ پساوست * Ապառիկ · Թուրքերէն Վէրէսի · արաբերէն Նէսիէ · (Որոյ հակակայն է Տէսթապէսթ, որ է Նախառիկ · արաբերէն نقد Նագտ ։)

ՓԵՍԱՔ پساك * Տես ՓԵՍԱՔ ։

ՓԵՍ ԵԶԻՑՆ پس ازاین * Յետ այսորիկ · Պունտան սօնրա · և փես էշան, յետ այնորիկ · Թուրքերէն Անտան սօնրա ։

ՓԵՍԵՆՏ پسند * Է հրամայականն փեսէնտիտէն բայիս, որ և բարդի որպէս խօշբէսէնտ, այսինքն ինքնահաւան ։

ՓԵՍԵՆՏԱՆԻՑՏԵՆ پسندانیدن (անցողականն փեսէնտիտէն բայից) Հաւանեցուցանել · Պէյէնտիրմէք · (հրամայական փեսէնտան, և ապառնի փեսէնտանէմ ։)

ՓԵՍԵՆՏԻՑՏԵ پسندیده * (կրաւորական ընդունելութիւն փեսէնտիտէն բայից) Հաւանեցեալ · Պէյէնիլմիշ · ասի և ԽԻԻՆԻՑՏԵ ։

ՓԵՍԵՆՏԻՑՏԵՆ پسندیدن * Հաւանիլ ·

Պէյնիրի . (Հր" փէսէնդ, և տաճ" փէսէնտէ .)

ՓԷՍԹ پست * Ցած . Ալչագ : (Ոչ հականիշն է Պալէնտ .) 2 . Անարգ և նուաստ . Խասիս վէ տէնի .

ՓԷՍԹԷՐ پستر * (բաղդատականն փէստ բառին) Ցածագոյն . Կէրիլէք .

ՓԷՍԹԷՐԷՔ پسترک * Հեծկլտանք . Ինձգըրըգ . տաճ" Փիւվագ . տես և ՃԱՂԷՆՔ : 2 . Ցած կեա . Կէրիլէք : 3 . Է Թուղթն այն, որ 'ի կոկելն զթուղթն՝ դնեն 'ի ներքոյ նորա . զի նա աղտ ընկալցի , և մի կոկելի թուղթն աղտ ինչ ընդունիցի .

ՓԷՍԹԻ پستی * Ցածութիւն . Ալչագլըգ .

ՓԷՍԹԻՑՎԱՐ پستیوار * Փշուռն, այսինքն այն՝ որ ոչ է հմուտ յարուեստի իւրում . որպէս և հմուտն յարուեստ իւրում կոչի Փիշէվէր . Սանայինտէ մահիր օլան :

ՓԷՍԹՈՒ پستو * Կարասիկ , այսինքն փոքր կարաս . Քիւբէճիկ :

ՓԷՍԻԽԱՆ پسیخوان * Տես ՔԻՒՆՏԱՍՏԷ .

ՓԷՍԻՑՃ پسیج * Պատրաստութիւն . Ահզէթ .

ՓԷՍԻՑՃԻՑՏԷՆ پسیجیدن * Պատրաստել . Հազըր վէ ամադէ էյլէմէք .

ՓԷՍԻՑՆ پسین * Ցետին . Սօնքրաքի . որ և տես ՊԱՋՓԷՍԻՑՆ :

ՓԷՍԽՕՐ پسخور * Ցաւելուած կերակրոյ մարդոյ և մնացուած խարի կենդանեաց . Փօրչըսի տամի էնաան, վէ պագըյեի ուլէֆէ հայվան .

ՓԷՍՄԱՆՏԷ پس مانده * Ցետ մնացել . Կէրիտէ գալմըշ : Եւ տես զաւելուածոյ կերակրոյ և գինւոյ և այլոց իրաց : Եւ ևս նշանա" մնացուածք , որք միան յումեքէ զկնի մահուան . Թուր" Միրաս մէյէթի . և արաբերէն Մուխալլէֆաթ .

ՓԷՍՎԷՐ پسور * Տես ՓԷՍԱՎԷՐ :

ՓԷՍՓԷՐՏԷ پس پرده Ցետ վարագուրի :

ՓԷՍՔԷԼԷ پسکله * Աղխ դրան . Գափու մանտալի :

ՓԷՍՔԷՐՏԷՆ پس کردن * Ցետ ադնել , այսինքն վերջ տալ :

ՓԷՍՔԻՈՒՀԷ پسکوهه * Մեկնի Թուրքերէն՝ Էյէրին արդ գաշը , այսինքն յետակուսի գունտն թամբին :

ՓԷՍՓԷՐՏԱ پس فردا * Տես ՏԻՑԿԷՐՐՈՒԶ .

ՓԷՏԱՍԻՑԱ پدآسیا * Փայտ աղօրւոյ . Տէյիրմէն ագաճը :

ՓԷՏԷ پده * Արեթ . Գավ : 2 . Տեսակ մի ծառոյ , որ ոչ ունելով զպտուղ լինի փայտ այրելի . Պէր նէվի աղաճ տէր .

ՓԷՏԷՆՏԷՐ پدندر Տես ՓԷՏԷՐԷՆՏԷՐ :

ՓԷՏԷՐ پدر * Հայր . Թուր" Պապա , նաև Պադր . և արաբ" Էպ : Փէտէր կոչի նաև նախամարդն Ադամ , ըստ որում է նախահայր ամենայն մարդկան :

ՓԷՏԷՐԶԷՆ پدرزن * Աներ . Գայնպապա : (Նախադասն փէտէրէզէն էր իբր թէ հայր կնոջ . բայց վա ծանր գոլոյ արտաբերութեն թեթևացուցեալ փէտէրզէն ասացաւ .) տես և ԶԷՆՓԷՏԷՐ , ԽԻՒՍԷՐ , ԽԻՒՍԷՐԽՕՃԱ , ԽԻՒՍԻՒՐ , և ԽԻՒՍՈՒՐ .

ՓԷՏԷՐԷՆՏԷՐ پدراندر * Հօրու , որ է խորթ հայր . Թուրքերէն Էօկէյ պապա . որ և տես ՓԷՏԷՆՏԷՐ :

ՓԷՏԷՐԻ پدری * Հայրական . Պապայէ մէնսուպ .

ՓԷՏԷՐ ՊԷՐ ՓԷՏԷՐ پدر بر پدر * 'Ի հարց և 'ի հարս . Պապատէն պէտէրէ . զի տես՝ Փէտէր պէր փէտէր . շահ էպ ատէն Գըլըտ :

ՓԷՏԷՐՔԻՒՇ پدرکش * Հայրասպան .

ՓԷՏԻՑՐ پدیر Արտաքս գնալ . Գարշը կէլմէք .

ՓԷՏՎԱԶ پدواز * Տես ՓԷԹՔՈՒԶ :

ՓԷՏՐԱՄ پدرام * Զարդարեալ և անուէր . Պէզէնմիշ վէ պէզէքլի իւրքիլիւ : 2 . Մեծ . Տօյիւմ .

ՓԷՏՐԷԽԹԷ پدرخته * Տրտում և ողջախոհ . Դէրտլի վէ էնտուհնաք .

ՓԷՐ پر * Թև . Գանատ . բայց սովորաբար և ցուցանէ զփետուր թևոյն . Գանատըն էյլէյի . զի տես՝ Փէր իւ պալ , որով խմանի փէրն՝ փետուր . և Պալն՝ թև : 2 . Է կրճատեալն փէրմէլ բառին : 3 . Բազուկ . Գօլ . որ և տես ՊԱԼ : 4 . Տերև . Եափրագ . որ և տես ՊԷՐԿ : 5 . Սաորոտ և եզր իւրաքանչիւր իրի , Տամէն վէ հէր նէսնէ նին ճէնարի . զի տես՝ Փէրի դամ , և Փէրի դէ էօդան , և Փէրէի դէյնի : 6 . Փետուր նետի . Օգ էէլէյի . Թէյէլիքլէր : 7 . Է հրամայականն Փէրիտէն բային , որ և թարգմ(իլ) կարէ :

ՓԷՐԱՋՎԱՆԷ پروانه * Է խոն այն՝ զոր առնեն 'ի մէջոցս երկամթոյն և ընդանեաց զանակի , սուսերի , և զմելինի . Պէչագ վէ գըլըճ վէ գալէմթրաշ գապզէսի իլէ տէմիրի արասընտէ իւփիւչէրի նէսնէ .

ՓԷՐԱՋՏԷ پرازده * Հոյս խմորեալ , որ պատրաստեալ է հաց լինել . որ և տես ՋԷՎԱՆԷ . խամիրլէնմիշ ամ էքմէք էթմէյէ հազըր օլա .

ՓԷՐԱՋՐԱՆ پرازران * Է Թռչուն մի

որստական նման չադըրի · Պէր տէՃի գուշ ըէտը ։

ՓԵՐԱԼԵՔ پرالك * Պաղպաջաւոր պող-պատ և սուսեր · Ճէվհէրտար գըլըճ · որ և ասի ՓԵՂԱԼԵՔ ։

ՓԵՐԱՆԻՑՏԵՆ پرانیدن * (անցողական փէրիտէն բային) Թռուցանել · Ուչուրմագ · (հրա՟ փէրան, և ապառնի փէրանէտ ։)

ՓԵՐԱՇ پراش * Տե՛ս ՓԵՐԻՑՇԱՆ ։

ՓԵՐԱՇԵՆՏԵ پراشنده * (ներգործական ընդունելութեն փէրաշիտէն բային) Ցրուող · Տաղըթան · և քանզի բնութեան հաւն՝ որ է մարի, ամիւք և կոյսաւ ցրուէ և քըքրէ ըղ-հողն՝ ասի փէրաշէնտէ ։

ՓԵՐԱՇԻՑՏԵ پراشیده * Ցրուեալ · փէրիշան շէյ, վէ թէրաքէնտէ նէշնէ · Թուրքերէն Տաղըլմըշ ։

ՓԵՐԱՇԻՑՏԵՆ پراشیدن * Ցրուիլ · փէրիշան օլմագ ։

ՓԵՐԱՎԵՐ پراور * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐԵՆՏԵ, որ է Թռչող Թեւաւոր · Գանատլը ։

ՓԵՐԱՔԵՆՏԵ پراکنده * Ցրուեալ · Տաղընըգ, կամ Տաղըլմըշ · արա՟ Մէ-ֆէրէգ · ասի և ՇԵՀԼԻՑՏԵ, ՇԵՀՐԻՑՏԵ, և ՓԵՐԻՑՇԱՆ ։

ՓԵՐԱՔԵՆՏԵ ԿԻՈՒՑ پراکنده کوی Շաղակրատ · Տարթաղան սէօյլէյիճի ։

ՓԵՐԱՔԵՆՏԵՆ پراکندن * Ցրուել · Տաղըթմագ · ասի և ԻՔԹԱԼԻՑՏԵՆ, ՓԵՐԱՔԵՆ-ՏԵ ՔԵՐՏԵՆ, ՔԻԹԱԼԻՑՏԵՆ, և ՔԻԹԻՐՏԵՆ, որոյ անցողականն լինի փէրաքէնտէլէտէն ։

ՓԵՐԱՔԵՆՏԵ ՇԻՒՏԵՆ پراکنده شدن Ցրուիլ · Տաղըլմագ ։

ՓԵՐԱՔԵՆՏԵ ՔԵՐՏԵՆ پراکنده کردن Ցրուել · Տաղըթմագ ։

ՓԵՐԱՔԻՈՒՀ پراکوه * Նշ՟ պայն տեղին լերին, որ ջնջեալ իցէ հասմամբ ուղխաջրոյ · Տաղըն սէյլ ագմըշ էւէ սէլէնմիշ օլան եէրի ։

ՓԵՐԵՈՒՆ پریون * Ոքին, քարցկեղ · Թուրքերէն Թէմիրէնկի ։ Իսկ այլք ասեն՝ Թէ է ստ ախտ ինչ որ յայտ լինի 'ի ներքոյ եղնգան · և Թուրքերէն ասի Գօտրընչան ։

ՓԵՐԶԵ پرزه * Հանդերձ Թաւ, կամ Թաւարծի · որպիսի է գաղիֆէն, չուխայն և նմանք ։

ՓԵՐԶԵՏԵՐՈՒ پرزه رو * Ծաղկաւէր երես · Չիչէք պօզուգլի ։

ՓԵՐԵ پره * Նոյն է Է բառին ՓԵՀԼՈՒ ։

ՓԵՐԵ'Ի پرهٔ * Անիւ աղորւոյ · Տէյիրմէն չարխը ։

ՓԵՐԵԽՃ پرخج
ՓԵՐԵԽՇ پرخش } Գուակ ձիոյ, ջորւոյ, եղին, իշոյ, և այլոց · Թուրքերէն Սաղրը ։

ՓԵՐԵՆ پرن * Նոյն է Է բառին ՓԵՐ-ՎԻՑՆ ։ Եւ իբր Թէ՝ է համառօտեալն նորին ։

ՓԵՐԵՆՏ پرند * Կերպաս ոստայնանկեալ 'ի մետաքսէ · Հարիրտէն տօգունմուշ գումաշ · Իսկ այլ ոք մեկնէ կերպաս մետաքսեայ սոսկ և անծաղիկ ոստայնանկեալ, որոյ ծաղկայօրէնն կոչի փէրնիյան · Հարիրտէն սատէ տօգունմուշ գումաշ ։ Եւ մերթ բացարձակաբար նշ՟ զինչ և իցէ ոստայնանկեալ մետաքսեղէն գործուածս ։ 2 · Սուսեր · Գըլըճ · շէմշիր ։ 3 · Պաղպաջիւն · Ճէվհէր, որ լինի 'ի դաշնակի, 'ի սուսերի և յայլ երկաթս ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐՎԻՑՆ ։

ՓԵՐԵՆՏԱԽ پرنداخ * Նոյն է ընդ բառին ԵՏԻՑՄ · և նշա՟ սեկ · Թուր՟ Սախթեան ։

ՓԵՐԵՆՏԱՎԵՐ پرنداور * Պաղպաջաւոր սուսեր · Ճէվհէրտար գըլըճ ։

ՓԵՐԵՆՏԵ پرنده * (ընդունն՟ 'ի բայէն փէրիտէն) Թռչող · Ուչան · արա՟ Թայըր · որ և գրի ՓԵՐՐԵՆՏԵ ։ 2 · Է փոքր նաւու ինչ տեսակ · և Թուի Թէ փէրէնտէ բառն՝ որ 'ի գործածի յաշխարհին հռոմոց 'ի վերայ միոյ տեսակի նաւուց, աստի փոխեալ է ։

ՓԵՐԵՆՏԵ ՉԻՐԱՂ پرنده چراغ * Տե՛ս ՓԵՐՎԱՆԵ ։

ՓԵՐԵՆՏԵՐ ՓԵՐ پرندر پر * Թև 'ի Թև · Գանատ գանատէ · որպէս լինի Թռչնոց 'ի Թռչելն խուռնից երամովին յայերս օդոյ ։

ՓԵՐԵՆՏԵՔ پرندك * Բլուր, և փոքրիկ լեառն կայացեալ 'ի դաշտի · Սահրատէ գօգէ՝ թէփէճիք վէ քիւչիւք տաղ ։

ՓԵՐԵՆՏԻՑՆ پرندین * Զինչ և իցէ կերպաս գործուած մետաքսեայ · Հարիրտէն էտիլմիշ գումաշ հէր նէ օլուրսէ ։

ՓԵՐԵՆՏՈՒՇ پرندوش * Գիշեր, որ յառաջ է քան զերեկեան գիշերն · Տիւն կէճէնին էվվէլքի կէճէսի · Թուր՟ Ըվըրզը կէճէ · որ կրճատեալ ասի ՓԵՐԵՆՏՈՒ, նաև ՓԵՐԵՆՏՈՒՆ ։

ՓԵՐԵՆՏՈՒՇԻՑՆԵ پرندوشینه * Է ածանցեալ 'ի բառէն փէրէնտուշ ։

ՓԵՐԵՆՏՎԱՐ پرندوار * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐԵՆՏՈՒՇ ։

ՓԵՐԵՍԵՐ پرسر * Զինչ և իցէ իր ծայրասուր · Ուճը սիվրի օլան նէսնէ հէր նէ օլուրսէ ։

ՓԵՐԵՍԹ پرست * Է հրա՟ փէրէսթիտէն բային, որ և բարդի որպէս խիւտմէթքեարլըք ։

ՓԵՐԵՍԹԱ پرستا * Նոյն է ընդ բա-

ռին ՓԷՐԷՍԹԱՐ ։ (զի է կրճատեալն ։)

ՓԷՐԷՍԹԱՆ پرستان * Է թռչուն իմն նկարափետուր որպէս սիրամարգ ։ Դավուս ճինսի պիր ալաճագուշ Մէյլիւն գուշ տըր ։

ՓԷՐԷՍԹԱՐ پرستار * Պաշտօնեայ, կամ սպասաւոր ։ Խըզմէթքեար ։ որում խնամեալ լինի ծառայ, կամ աղախին ։ Գուլ վէ ճարիյէ ։

ՓԷՐԷՍԹԱՐԶԱՏԷ پرستارزاده * Աղախնածին ։

ՓԷՐԷՍԹԷՆՏԷ پرستنده * (Ներգործական ընդունելութիւն փէրէսթիտէն բային) Պաշտող կամ պաշտօնեայ ։ Դափընըճը էօլէն ։ Որոյ յոգնականն լինի փէրէսթէնտէկեան ։

ՓԷՐԷՍԹԷՔ پرستك * Ծիծառն ։ Գըրլանգըճ, կամ Գըրլանգուճ ։ արաբերէն خطاف խաթթաֆ ։ որ և ասի ՓԷՐԷՍԹՈՒ, ՓԻՐԻՍԹԷՔ, և ՓԻՐԻՍԹՈՒՔ ։

ՓԷՐԷՍԹԻՑՏ پرستید * (անցեալ ժամանակի եզակի երրորդ դէմ փէրէսթիտէն բային) Պաշտեաց ։ Դափընտը ։

ՓԷՐԷՍԹԻՑՏԷՆ پرستیدن * Պաշտել ։ Դափընմագ ։ 2 ։ Սպասաւորել ։ (հրամայական փէրէսթ, և ապառնի փէրէսթէմ ։)

ՓԷՐԷՍԹԻՇ پرستش * (բայած՝՝ փէրէսթիտէն բային) Պաշտօն ։ Դափընմագ, դափընըշ ։

ՓԷՐԷՍԹԻՇԿԷՀ پرستشگه * Պաշտօնատեղի ։ Դափընըճ եէրի ։

ՓԷՐԷՍԹՈՒ پرستو * Ծիծառն ։ Գըրլանգըճ կամ Գըրլանգուճ ։ արաբ՝՝ خطاف խաթթաֆ ։

ՓԷՐԷՏ پرد * (եզակի երրորդ դէմ ապառնւոյ կամ ներկայի փէրիտէն բային) Թռչի ։ Ուչար ։

ՓԷՐԷՔ پرك * Է անուն այնր աստեղ՝ որ կոչի արաբերէն نجم سهيل Նէճմի սիւհէյլ ։

ՓԷՐԹԱՊ پرتاب * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՐԹԱՎ ։ և նշանակէ նետ հեռաձիգ ։ Ուզուն ամբլան օգ ։ որ կոչի Մէնզիլ օգը ։

ՓԷՐԹԷՄԻՑՏԷՆ پرتمیدن * Ուռուցմամբ ճայթիլն շրթանց ։ Տուտագ չըչէգ էթլէմագ ։

ՓԷՐԹԷՎ پرتو * Նշոյլ կամ ճառագայթ ։ Զիյա վէ շուա ։ Այլև նոյն է Է բառին Ա'ՄԻՑԳ ։

ՓԷՐԺԷՔ پرژك * Տե՛ս ԿԻՐԷՔ ։

ՓԷՐԻ پری * Առասպելեալ լինի՝ թէ է ազնուական անեղծունածոյ իրիք իբրև զաւերժահարսունս, որք վասն թռչելոյն իւրեանց կոչեցան փէրի, այսինքն թևաւոր ։ Գանատլը մախլուգ պիր խէյալի տըր ։

ՓԷՐԻ ԷՖՍԱՑ پری افسای * Կախարդական՝ զոր վհ՜ նուաճելոյ զայսս կարդան ։ Թիլսըմ էյլէմէք իչին օգունուրտուգլարը էֆսուն ։ որ և ասի ՓԷՐԻՍԱՑ ։ 2 ։ Մերթ՝ թովիչ կամ հմայող ։ Էֆսուն օգույուճու ։

ՓԷՐԻԽԱՆ پریخوان * Նոյն է ընդ բառին ԷՖՍՈՒՆ ։

ՓԷՐԻ ՀԻՆՃ پری هنج * Է տեսակ իմն ընդոյ, որ է նման ցորենոյ ։ բայց քան զցորեանն բարակ լինի, և վտիտ ։ Պիր նէվի շօլէն տըր ։

ՓԷ'ՐԻՄԷԿԷՍ پرمکس * Է տեսակ իմն հանդերձի, զոր գործեն ՚ի մետաքսէ, և է յոյժ բարակ և ազնիւ ։ Պիր նէվի ճամէ տըր ։ 2 ։ Պաղպաջ առուսերի ։ Գըլլէճ ճիլէհէրի ։ 3 ։ Է տեսակ իմն զինու ՚ի զինուց անուն ։ Պիր նէվի սիլահ տըր ։ այլև 4 ։ Է տեսակ ինչ երաժշտական եղանակի ։ Պիր նէվի նէվա տըր ։

ՓԷՐԻՑԶ پرز * Աղաղակ ։ Ֆէրեատ ։ 2 ։ Է զալարին այն, որ շատ լինի յափունս ջուրց ։ Օւսէդղէ էյ սու էնտէրլէրինտէ չօգ պիթէր ։ Նաև ՚ի բառարանս ինչ գրի՝ թէ նշ՝՝ ալիւր ։ Ուն ։ աըր ։

ՓԷՐԻՑԶԷ پرزه * Ոսկի ։ Զէր ալթուն ։ 2 ։ Հող՝ որ եկի ՚ի վերայ կայծակնոց հրոյ, զի զհրայն ՚ի ներքոյ մոխրոյ թաղեալ եփեն ։ Աթէշ գօրի իւզէրինէ պիզէն քիւլ ։ թէ թիւթիւն թիւթիւ գէօմիւլ պըչագլարը ։

ՓԷՐԻՑՇ پریش * Ցրուեալ ։ Փէրիշան դաղընըգ ։

ՓԷՐԻՑՇԱՆ پریشان * Ցրիւ ։ Տաղանըգ ։ ասի և ԿԷՆԻՑՏ ։ Եւ յայտնանէ նաև աղքատ և տրտում ։ Ղէմլի վէ էլէմլի ։

ՓԷՐԻՑՇԱՆ ԿՈՒՅ پریشان کوی * Ցիր և ցան խօսող ։ Տաղանըգ սէօյլէյիճի ։

ՓԷՐԻՑՇԱՆՔԵԱՐ پریشانکار * Խառնակող ։ զի ասի՝ Զէնի փէրիշանքեար, այս է կին խառնագնաց ։

ՓԷՐԻՑՇԻՑՏԷ پریشیده * Ցրուեալ ։ Փէրիշան օլմըշ ։ որ և ասի ՓԷՐԱՇԻՑՏԷ ։

ՓԷՐԻՑՇԻՑՏԷՆ پریشیدن * Ցրուել ։ Փէրիշան օլմագ ։ (հրամայական փէրիշ ։ և ապառնի փէրիշէմ ։)

ՓԷՐԻՑՉԷ پریچه * Նշանակէ զայն, որ թուրքերէն՝ ասի Խուրմա չիչէգի ։

ՓԷՐԻՑՏԷՆ پریدن * Թռչել ։ Ուչմագ ։ արաբերէն طیران Թայրան ։ (հրամայական փէր ։ և ապառնի փէրէմ ։)

ՓԷՐԻՑՐ پریر * Երանդ, այսինքն օր՝ որ յառաջեալ է քան զօրն երեկեան ։ Տիւնքի կիւն–

Ուէն էվվէլսի կիւն. էօլէնկի կիւն. արաբ. اول امس
Էվվէլսի կիւն. և չէղաթայերէն Ուշուշուն կիւն.

ՓԵՐԻՅՐԷ پريرﻩ * Իր որ լինի եղեւ յայնմ աւուր, որ էր յառաջ քան զերեկեան օրն. Տիւնտէն կիւնտէն էվվէլսի կիւնտէ օնէշ նէտէն հէր նէ օլտուղտէ. որ և ասի پريريند ՓԵՐԻՅՐԻՅՆԷ.

ՓԵՐԻՅՐՍԱԼ پريرسال * Նշ" զայն ամի որ յառաջեաւ լինի քան զանցեալ տարին. Պէրէ տէնիլ էօլէնէնտէ էլէ. որ և ասի ՓԵՐԻՅՐԻՅՆԷՍԱԼ.

ՓԵՐԻՅՐ ՓԵՐԻՅՐ پرير پرير * Օրն՝ որ յառաջէ քան զօրն եռանդի. Տիւնտէն էվվէլսի կիւն.

ՓԵՐԻՉԵՀՐԷ پریچهرﻩ * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐԻՓԷՅՔԵՐ.

ՓԵՐԻՍԱՅ پريسای * Տես ՓԵՐԻԵՔՍԱՅ.

ՓԵՐԻՎԷՇ پريوش * Որպէս փէրի. փէրի կիպի.

ՓԵՐԻՏԱՐ پريدار * Այն դք՝ որ կարողէ ՚ի նուաճումն այսոց. (և թարգմանի այսակալ.) Էճինէ պէսիլէրինէ գատըր օլան. ահիթ աշէմ.

ՓԵՐԻՐԻՒՔԹ پريرفت * Այսահար կամ այսոտ. Ուշէք տուտուլմուշ.

ՓԵՐԻՐԻՒՔԹ ՇԻՒՏԷՆ پريرفت شدن Այսոտիլ կամ այսահարիլ. Ուշէք տուտուլմագ.

ՓԵՐԻՐՈՒՅ پريروی * Գեղեցկադէմ, որոյ դէմք երեսացն են որպէս դերեսս փերի կոչեցեալ առեղծուածոյն. Փէրի եիւզլիւ.

ՓԵՐԻՒՇ پروش * Է տեսակ ինչ պալարի, որ յայտ լինի յանդամս մարմնոյ. Պէր նէվի չիպան ատը. արաբերէն ثبره Սէպրէ.

ՓԵՐԻՒՓԱՅ پروپای * Տես ՓԱՅ ԻՒ ՓԵՐ.

ՓԵՐԻ՛ՓԷՅՔԵՐ پريپيكر * Գեղապատկեր. փէրի եիւզլիւ.

ՓԵՐԽ پرخ * Բաժին. Հիսսէ.

ՓԵՐԽԱՇ پرخاش * Մարտ. Թուրքերէն Սավաշ. 2. Կռիւ. Թուրքերէն Ղավղա.

ՓԵՐԽԱՇԽԵՐ پرخاشخر * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐԽԱՇՃՈՒ. և նշանակէ պատերազմական կամ մարտիկ, և կամ կռուօղ և քաջ. Ճէնքճի վէ ճէնկճիլէր վէ պէհատըր.

ՓԵՐԽԱՇՃՈՒ پرخاشجو * Մարտիկ, կամ պատերազմող. Ճէնքճի. և է սա բարդ ՚ի բառէն փէրխաշ, և՚ի հրամայականէ ճիւսթէն բայինս, որ է ճույ կամ ճու. և նշ" կռուօղ և քաջ. Պէհատըր. և առուգաբանի մարտախնդիր.

ՓԵՐԽԵՆՃՈՒ پرخجو * Է տեսակ ինչ շռեմարանի, զոր ՚ի տունս ՚ի կալոյ և՚ի տախտակէ արարեալ՝ մթերեն ՚ի նմին զպտուղս կերակրանաց. Պէր նէվ էնպար տըր.

ՓԵՐԽԵՎ پرخو * Տես ՓԻՒՐԽՈՒ.

ՓԵՐԳԵԱԼ پرگال * Է այն կոտորն, զոր առնեն կարկատան հանդերձից. Թուր" Եամա. Եւ ☐ այսմ ասի և ս ՓԵՐԳԵԱԼԷ. 2. Կարասին, կարկին. որ և ասի ՓԵՐԳԵԱՐ.

ՓԵՐԳԵԱԼԷ پرگاله * Մասն ինչ բաժանելի իրի. Հէր նէսնէնին փարչասը. 2. Է տեսակ ինչ ոստայնի, որ է ոստայնանկեալ ՚ի ստուար թելից մանածի. Պէր ճինս պէզ ատը.

ՓԵՐԳԵԱԼԷ ՓԵՐԳԵԱԼԷ پرگاله پرگاله Մասն մասն. Գըտըմ գըտըմ.

ՓԵՐԳԵԱՄ پرگام * Արգանդ. արաբ" رحم Ռահիմ. և Թուրքերէն Անա ռահմի. որ և ասի ԶԻՀՏԱՆ, ՊԵՉԵՏԱՆ, և ՊՈՒՔԵԱՆ.

ՓԵՐԳԵԱՐ پرگار * Կարասին, կարկին. որ և ասի ՓԵՐԳԵԱԼ. 2. Մասն կամ կոտոր. Փարչա.

ՓԵՐԳԵԱՐՎԱՐ پرگاروار * Որպէս կարկին. Փէրկէլ կիպի.

ՓԵՐԳԷՍԹ پرگست * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՐԳԷՍԹ. և նշ" քաւ լիցի, կամ մի լիցի. արաբերէն معاذ الله Մէաղ՚ալլահ, և Մէգտա.

ՓԵՐԳԷՆԷ پرگنه * Մանրուք արծաթոյ և ոսկւոյ. Սէյմ էւ զէր խիւրտասը. որ և ասի ՓԵՐԳԻՅՆԷ.

ՓԵՐԳԷՐ پرگر * Ընդելուզեալ ականակուռ մանեակ, զոր ՚ի հնումն թագաւորք պարսից արկանէին ՚ի պարանոցս իւրեանց. Ջէվահիր իլէ մէշ շահլէրին կէրտէնլէրինէ տագտըգլարը մըրասսա թագ.

ՓԵՐԳԻՅՆ پرگین * Յայտնի. Աշիքեար. զի ասի՝ Սէրխիւն կէրկիւն կիւզիւն, այսինքն զբանն յայտնի առել.

ՓԵՐԳԻՅՆԷ پرگینه * Նշ" զայն, զի զոսկին խառնեալ մասն առնեն ՚ի բաղադրութիւս ուրախարար մածունոյ, որ տայ ույժ և ուրախութի սրտի. որ և ասի ՓԵՐԳԷՆԷ.

ՓԵՐՀԱԶԷ پرهازﻩ * Նոյն է ☐ բառին ՓԷՏԻ, և նշ" աբեթ. Գավ. թէ լինի լուցեալ կտաւ, թէ փայտ, և թէ յայլ իրաց եղեալ աբեթ.

ՓԵՐՀԻՅԶ پرهيز * Խորշումն կամ զգուշացումն. Իճթինապ էյլէմէ վէ սագընմագ. Եւ նշ" զայն՝ զի բժիշկք զգուշացուցանեն յանյարմար կերակրոց, և գիտնականք զանձինս յանկարգ և յապօրինաւոր գործոց.

ՓԵՐՀԻՅԶԱՆԻՅՏԷՆ پرهيزانيدن

(անցողականն ՓԵՐՀԻՅԽԹԷՆ բային) Զգուշացուցանել. Սագընտըրմագ ։

ՓԵՐՀԻՅԶԻՅՏԷՆ پرهیزیدن պր. * Նոյն է ընդ բային ՓԵՐՀԻՅԽԹԷՆ ։ 2. Զգուշանալ. Սագընմագ ։

ՓԵՐՀԻՅԶՔԵԱՐ پرهیزکار պր. * Ժուժկալ կամ զգուշաւոր, որ խորշի յանկարգ և ապօրինաւոր գործոց. Փէրհիզ իտիճի օլան. որ և ասի ԱԺԻՅՐ, և ՆԷԶԻՅՐ ։

ՓԵՐՀԻՅԶՔԵՐՏԷՆ پرهیزکردن պր. Զգուշանալ կամ խորշիլ. Իճթինապ էյլէմէք վէ սագընմագ. զի ասի՝ Էյ շահէ էօ չէշմ խօշ էշ փէրհիզ կուն գէր մէսթ է, մի ան շահէյի մախմուրի օ, փէս փէրհիզ չէյի էօ շաղ րա ։

ՓԵՐՀԻՅԽԹԷ پرهیخته պր. * Կրթեցեալ. Էտէպ էօյրէնմիշ ։

ՓԵՐՀԻՅԽԹԷՆ پرهیختن պր. * Կրթել. Էտէպ էօյրէնմէք, վէ Ընկլիզճէ կօղսա էյլէմէք ։ (հրամայա" փէրհիզ, և ապառնի փէրհիզէտ ։)

ՓԵՐՀՈՒՆ پرهون պր. * Շրջանակ գծեալ կարկինով. Փէրկեար իլէ չէքիլմիշ տայիրէ ։

ՓԵՐՀՈՒՏԷՆ پرهودن պր. * Դեղնիլ կտաւեղինաց ՚ի գոլոյն հրոյ. Աթէշ իսիսինտէն եանըգ սարարմագ ։

ՓԵՐՄԱՀ پرماه պր. * Ծակիչ կամ շաղափ. Մաթգապ. որով ակնագործք մարգարիտ և ակունս ծակեն, և հիւսունք զփայտ և զտախտակ. որ և ասի پرمه պր. ՓԵՐՄԷՀ ։

ՓԵՐՄԱՍԷ پرماس պր. * Գիտել. Տանըմագ. 2. Շօշափումն. Էլ սիւրմէք եօգլամագ ։ 3. Կարկառումն կամ երկայնումն. Ուզանմագ. որոյ բային լինի փէրմասիտէն. և գրի ևս Նոյն է ընդ բային ՓԵՐՎԱՍԻՅՏԷՆ ։ 4. Փրկումն. Խէլաս, Նէճաթ ։

ՓԵՐՄԷՐ پرمر պր. * Սպասումն, կամ ակնկալութիւն. Ինթիզար ։

ՓԵՐՄԷՐ ՏԱՇԹԷՆ پرمرداشتن պր. Ակնունիլ, կամ սպասել ։

ՓԵՐՄԻՅՎ پرميو պր. * Տե՛ս ՍՈՒԶԱՔ ։

ՓԵՐՆԱ پرنا պր. * Է տեսակ խիտ ծաղկանկար դիպակի, որ է յոյժ ազնիւ և պատուական. Պէրնէվ տիյալ փօդ. որ և ասի ՓԵՐՆԻՅԱՆ , ՓԵՐՆՈՒ , և ՓԵՐՆՈՒՆ ։

ՓԵՐՆԻՅԱՆ پرنیان պր. * Ազնուա ծաղկանկար ստուգանակեալ, նաև կերպաս մետաքսեայ ծաղկայօրէն կազմեալ. որոյ հակադրն է փէրէնդ, որ է սակ ազնուա և սակ մետաքսեայ կերպաս. Մինագգաշ սրսա վէ հարիրտէն փօգտնիշ գումաշ ։

ՓԵՐՆԻՅԱՆԽՈՒՅ پرنیان خوی պր. * Կակ-զարդարոց կամ մեղմաբարոյ. Խօշխույ. Այս ոճ ՚ի գործ ածի նաև ՚ի Թուրքական լեզուի. զի ասի՝ Էգէրչի Րէզի կէրի տաքի փէշ ։

ՓԵՐՆԻՅԽ پرنیخ պր. Ամբառ. Թահըլ սէնէ ։

ՓԵՐՆՈՒՆ پرنون պր. * Դիպակ նուրբ և բարակ ստուգանակեալ և նմանք նոյն մետաքսեայ ծաղկայօրէն գործուածք. Ինճէ փօգտնիշ տիյա վէ եմալ հարիրի գումաշլար ։

ՓԵՐՇԷՀԻ پرشهی պր. * Տե՛ս ՇԱՀՊԱԼ ։

ՓԵՐՈՒՀԱՆ پروهان պր. * Ցայտնի. Աշիքեար. արաբերէն ظاهر Զահիր ։

ՓԵՐԶԷՄ پرچم պր. * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱՔՈՒԼ. և նշ" վարս գագաթան, և ևս նշ" զայն, զի ՚ի սեաւ մազէ բոլորշի ոչ գունտ լինչ տարածեալ՝ դնեն ՚ի գլուխ նիզակի ։ 2. Թուղ ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ԳՈՒԴԱՍ, որ է ագի ծովային եզին ։

ՓԵՐԶԻՅՆ پرچین պր. * Ցանկ. և նշ" զորձն զայն, որ լինի շուրջ զայգեօք և զպարտիզօք. և լինի սա յաճախ ՚ի ցախից և ՚ի մացառաց ։ Իսկ այլուր ասի՝ Թէ նշ" զցախն զայն, զոր դնեն ՚ի վերայ որմոց պարտիզաց և այգեաց, խըր զի մի՛ կարիցեն ընդ այն ՚ի ներքս անցանել ։ 2. Թեքումն ծայրի բեհեզին՝ զկնի սեւեամանն, որ Թուրքերէն ևս ասի փէրչին ։

ՓԵՐԶԻՅՏԷՆ پرچیدن պր. * Բևեռել զսեան, և զծայր նորա յետկուսէ Թեքելով ամրացուցանել. Թուրքերէն փէրչին էթմէք ։

ՓԵՐՊԱԼ پربال պր. * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՓԵՐՊԱՐ ։

ՓԵՐՊԱՐ پربار պր. * Տան առաստաղ. Էվին. Խանէնին Բօղխանը ։

ՓԵՐՊԱՐԷ پرباره պր. * Տե՛ս ՓԵՐՊԱՐ. ասի և ՓԵՐՊԱԼԷ, ՓԵՐՎԱՐԷ, ՖԵՐՎԱՐ, և ՖԵՐՎԱՐԷ ։

ՓԵՐՍԷ پرسه պր. * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՐՍԷ ։

ՓԵՐՍԷՆԿ پرسنگ պր. * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՐՍԷՆԿ. (զի է Թեթևացուցեալն նորին) ։

ՓԵՐՍԻՅԱՎՈՒՇ پرسیاوش պր. * Է խոտ խիտ հուշակեալ որոյ կաթն լինի դեղին, և տերեւն կանաչ. յաճախ բուսանի սա ՚ի բերանս ջրհորոց, և յափունս գետոց, և ՚ի մէջս քարանց. Թուրքերէն Պալտըրը գարա. որ և ասի پرسیاوشان ՓԵՐՍԻՅԱՎՈՒՇԱՆ ։ 2. Է անուն ձևոյ միոյ ՚ի ձևոց համաստեղութեան երկնի, որ պարունակէ զաստեղս քսան և ինն. այսինքն բաղկանայ ՚ի 29 աստեղաց և են աստեղք սոյն ՚ի չուլ կենդանակերպի. որ հայերէն ասի Պերսոս, այսինքն բերսեւս ։

ՓԵՐՍԻՒՄ پرسم պր. * Է ալիւրն այն՝ զոր ցանեն ՚ի վերայ հայսին ՚ի բանալն զԹերթս. զի

մ՝ [illegible] 'ի [illegible] անդր, յորս մերոյ [illegible] [illegible]. խօսից աշուրէն ...[illegible]:

ՓԵՐ[illegible] [illegible] * Տե՛ս ՓԵՐՎԻՑՆ. (զի է համառօտականն):

ՓԵՐՎԱ پروا * Կարօղութիւն. Դուգօմ. Նաև [illegible]. Արամ: 2. Գիտել. Տանիմէկն: 3. Նշ[illegible] է [illegible] ՍԷՐ ԻՒ ՊԷՐՎ: 4. Գիտութ[illegible] և [illegible]. Թուքէփիճ վէ մէյլ վէ չողղըմ: 5. Ջ[illegible]. Պաշ տուշմէկն: 6. Չեանեթափ լինել. Փէրվազէմ: 7. Դիւրութ կամ դիւրին. Ա[illegible] [illegible]. որ և ասի ՓԵՐՎԱՅ:

ՓԵՐՎԱԶ پرواز * Բառս այս է բաղկեալ 'ի բառից Փեր և Վազ. զի փեր՝ նշ" Թև. Գանադ. և Վազ՝ Նոյն է ընդ բառին ԳԱԶ, որ է բաց. որով իմացեալ լինի Թևատարած Թռչումն Թռչնոց 'ի յօդս. Գուշըն հէվաթէ պայրանը: 2. Ճառագայթ և լոյս. Փէրլէվ վէ նուր: 3. Նստարան Թռչնոց և տեղի դադարման. Նէշիմէն վէ մէկեան վէ գարարգէհ:

ՓԵՐՎԱԶԵ پروازه * Նշ" զոյն կերակուրն և զպղ զփոյր բաղմականի, զոր տանին 'ի զբօսանս ընդ իւրեանս. Թէֆէրրիւճէ կիտէրկէն պէրապէր գօյտուգլարը եէմէկ:

ՓԵՐՎԱԶԻ پروازی * Նշանա" որ կարեալ լինի շուրջանակի զեզերբ, կամ ոտաայնանկի 'ի միասին, զոր պարսիկքն կոչեն ՓԷՐՎԷԶ. և Թուրքն Փէրվազ:

ՓԵՐՎԱԶ ՔԵՐՏԵ پروازکرده * Թռուցեալ. Ուչմուշ:

ՓԵՐՎԱԶ ՔԵՐՏԵՆ پروازکردن * Թռչել. Ուչմագ:

ՓԵՐՎԱԶ ՔՈՒՆԱՆ پروازکنان
Թռչելով. Ուչարագ:

ՓԵՐՎԱՆ پروان * Է անուն քաղաքի միոջ մերձ 'ի Ղազնէյն: 2. Է անուն Տաճկաստանի ապրշմոյ, զոր պատուական ասեն. Էպրէշիմ չուրփէ:

ՓԵՐՎԱՆԵ پروانه * Թիթեռն. Քէլէպէկ. որ 'ի գիշերի շուրջանակի Թըրթռի զլուսով ճրագի: 2. Առաջնորդ և գուշակ. Ռէհպէր վէ փէճըլ:

ՓԵՐՎԱՆԵՔ پروانک * Է կենդանի իմն, որ և ասի ՍԻՑԱՀԿՈՒՈՒՐ. որ միշտ առաջնորդ լինի որսոյ առիւծուն. Թուր" Գարագուլագ. և արաբ" فروانق Ֆէրվանէգ: Դարձեալ նշ" և առաջնորդ կամ գուշակ. Թուրքն" Գուլաւուզ:

ՓԵՐՎԱՍ پرواس * Շօշափումն իրի ինչ ձեռօք. Էլ իլէ նէսնէ եօգլամագ:

ՓԵՐՎԱՍԻՑՏԵ پرواسیده * Շօշափեցեալ. Էլ իլէ եօգլանմըշ:

ՓԵՐՎԱՍԻՑՏԵՆ [illegible] * Շօշափել զինչ. Թուրքերէն Ե[illegible]:

ՓԵՐՎԱՐ پروار * Մ[illegible]. Պէսլէնմիշ. զի ասի՝ Կերակր փէրվար, [illegible] անուցեալ. Պէսլէնմիշ օղլաք: 2. Տե՛ս [illegible]ՐԵ, [illegible] ումին նշանակութեանն:

ՓԵՐՎԱՐԵ پرواره * [illegible] ընդ բառից ՓԵՐԳԱՐ, և ՓԵՐԳԱՐԵ. և [illegible]. Եղ էվի, խանէի [illegible] ասի նշանակել զմերձաւորն, որ [illegible] պատուհանս. որ և ասի ՉԱՐԴԱՐ, ՓԵՐՎԱՐԵ, ՓԵՐՓԱՐԵ, ՖԵՐՎԱՐԱ: Դ[illegible] Թէ 'ի նշանակութ ասած է, զի [illegible] որ իցէ անել 'ի տան, կոչի փէրվարէ. զոր բարձրագոյն կարծեն Թէ իցէ ծագեալ 'ի բայէն փէրվէրտէն, որ է սնուցանել, և նշ" սնուցեալ. փէրվէրիշ տաղէ. որ չէ այնպէս, որ Թէ այնպէս լինէր, պարտ էր ասել փէրվէրտէ, և ոչ փէրվարէ:

ՓԵՐՎԱՐԻ پرواری * Ընդարտ կենդանի. Էվտէ պէսլէնմիշ օլան հայվան. որոյ պատճառն յիշատակեցաւ 'ի բառն փէրվարէ:

ՓԵՐՎԱՔ پرواک * Պահապան. Թուրքերէն Պէքճի. և արաբերէն حارس Հարիս:

ՓԵՐՎԷ پروه * Ասր՝ որ տեսեալ լինի 'ի Թշնամեաց ապստամբութ. Թուր" Մ[illegible] չանէյմին: 2. Տե՛ս ՓԵՐՎԻՑՆ. (զի է կրճատեալն):

ՓԵՐՎԷԶ پروز * Ժապաւէն, որ է Սենճաֆ. զոր դնեն յեզերս կապայից. և Քէրբանճի. և յայտնանէ առեալ նշանա" զեզերս զի՛նչ և իցէ իրաց, որ ասի Թուրքերէն փէրվազ: 2. Զարդ, այսինքն Աւչ. որ և ասի ՆԻԺԱՏ: 3. Տեսակ ինչ դալարի խոտոյ, որ յոյժ կանաչ լինի. Պիր նէվ՝ եէշիլ օթ:

ՓԵՐՎԷԺ پروژ * Թաղեցեալ զի՛նչ և իցէ. Մէտֆուն, հէր նէ օլուրսէ:

ՓԵՐՎԷՆՏ پروند * Միջնորդ, որ է ընդմէջ սիրահարին և սիրահարեցելոյն. Մէյանճը աշըգ վէ մաշուգ օլան վասիտա:

ՓԵՐՎԷՆՏԷ پرونده * Կապեալն, որ բեռն եղեալ է և կապեցեալ. Եւկ պաղլանմըշ եւկ. Նաև կերպաս և այլ իրք պատուականք և հանդերձք, որք բեռն եղեալ են և կապեցեալ. Գումաշ վէ Լէֆաիֆ վէ խալաթ Ռէնկի, եէ պաղլանմըշ օլա. արաբերէն رزمه Րէզմէ:

ՓԵՐՎԷՆՏԻՑՏԷՆ پرونیدن * Կապել զբեռն կտաւոյ, և նորին նմանեաց հանդերձից. Պէշ վէ խամաշ եւկլէ եէմէկ պաղլամագ. որ և ասի ՓԵՐՎԷՐԷՆՏԻՑՏԷՆ, և ՓԵՐՎԷՆՏԷ ՔԵՐՏԷՆ:

ՓԵՐՎԷՐ پرور * Է հրամայականն փէրվէրտէն բայլին, որ և բարդի որպէս Թէնփէրվէր:

ՓԵՐՎԵՐԱՆԻՑՏԵՆ پرورانیدن * Է անցողականն փէրվէրտէն բային ։

ՓԵՐՎԵՐԴԵ پروردہ * Պարարակ . ֆէրդէհ չէօրէ . (և է թեթևացեալ՝ի բառէն փէրվէրտէ) ։

ՓԵՐՎԵՐԵՆՏԵ پرورنده * (ներգործական ընդունելութեն փէրվէրտէն բային) Սնուցող . Պէսլէյէն ։

ՓԵՐՎԵՐԻ پروری Սնուցիչ . Պէսլէյիճի ։

ՓԵՐՎԵՐԻՑՇ پرورش * Յաւելմամբ յիշ մեջ՝ նշանակէ զԿիւլզէնէջէր , նաև զխամմէրէ գէնէճէլէր , և զայլ նմանս նոցին ։

ՓԵՐՎԵՐԻՑՏԵ پرویده * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐՎԵՐՏԵ ։

ՓԵՐՎԵՐԻՑՏԵՆ پروریدن * Սնուցանել . Պէսլէմէք . որ և ասի ՓԵՐՎԵՐՏԵՆ ։

ՓԵՐՎԵՐԻՇ پرورش * (բայածականն փէրվէրտէն բային) Սնունդ . Պէսլէյիշ ։

ՓԵՐՎԵՐԻՇԱՄՈՒԶ پرورش آموز Մարզիչ և կրթող՝ի վարս բարիս . Թէրպիյէ էտիճի ։

ՓԵՐՎԵՐՏԵ پرورده * (կրաւ՝՝ ընդուն՝՝ փէրվէրտէն բային) Սնուցեալ . Պէսլէնմիշ ։

ՓԵՐՎԵՐՏԵԿԻ՛Ի ՌԵԶ پروردكی رز Այսինքն գինի խաղողոյ . Մէյ էնկիւր ։

ՓԵՐՎԵՐՏԵՆ پروردن * Սնուցանել . Պէսլէմէք . (հր՝՝ փէրվէր , և ապռ՝՝ փէրվէրէտ ։)

ՓԵՐՎԵՐՏԵ ՇԻՏԵՆ پرورده شدن Սնանիլ . Պէսլէնմէք ։

ՓԵՐՎԵՐՏԻԿԵԱՐ پروردگار կամ ՓԵՐՎԵՐՏԿԵԱՐ * Սնուցիչ . Թուր՝՝ Պէսլէյիճի . արաբ՝՝ رب Ռապպ , և Մուրէպպի . քանզի ամենակարօղն ած տայ կերակուր արարածոց և սնուցանէ զնս , անունս այս յատկաբար սատուցի նմա ։

ՓԵՐՎԻՑԶ پرویز * Է մականուն խոսրովայ արքային պարսից , զոր ոմանք մեկնեն նշանակել յաղթող , և ոմանք յարգոյ և պատուական . զի խուսրէվ՝ նշ՝՝ թագաւոր , և փէրվիզ՝ յարգոյ . իբր թէ թագաւոր յարգոյ . Մէհթէր փատիշահ ։ Եւ կէսք ասեն՝ թէ այս մականուն առաւրեցաւ նմա՝ վս յոյժ սիրելոյ նր զձուկն . քանզի ձուկն՝ փէրվիզ կոչի ՚ի լեզու փեհլեվի ։ Իսկ այլ ոմն մատենագիր ասէ՝ թէ փէրվիզ է գործի իմն , որով քամեալ զտեն զշէքէրն . և յայսմանէ եղաւ մականունս նմա . այլ յայս լինի և յատանաւորէ ասածի . զի ասի թէ , Էշաք փիշէ հասի ան շէհշահէ փէրվիզ , վէ փապ փէր սէխաէ շէքէրէն շէքէրրիզ . ասի և ԷՓԵՐՎԻՑԶ ։

ՓԵՐՎԻՑԶԵՆ پرویزن * Խարբալ , մաղ . Թուրքերէն Էլէք . արաբերէն Հէյճալ ։

ՓԵՐՎԻՑՆ پروين * Բազմաստեղք . Թուր՝՝ Իւլքէր . և արապ՝՝ ثریّا Սիւրէյյա . որ և ասի ՓԵՐՎ , և ՓԵՐԵՆ ։ Ըստ հայոց ռամկ՝՝ բույլք ։

ՓԵՐՎԻՑՇ پرویش * Հեղգութիւն . Թէմպէլլիք ։

ՓԵՐՏ پرد * Նոյն է ընդ բառին ԲԱՑ , որ է տակ . Թուրքե՝՝ Գաթ . զի ասի՝ Եէքք գէրտ , տիւ գէրտ . այսինքն Եէքքաթ , տիւգաթ . և իմանի մի տակ , երկու տակ ։

ՓԵՐՏԱ پردا * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐՏԱ , և նշանակէ վաղիճ . Եօրէն ։

ՓԵՐՏԱԶ پرداز * Է հրամայականն փէրտախթէն բային , որ և բարդի ընդ Սէխիւնփէրտազ ։

ՓԵՐՏԱԶԱՆԻՑՏԵՆ پردازانیدن * Է անցո՝՝ փէրտախթէն բային , ընդ նմ նշանակութեց նր ։

ՓԵՐՏԱԽԹԵ پرداخته * (կրաւ՝՝ ընդուն՝՝ փէրտախթէն բային) Դատարկեալ և թափուրացեալ . Թուր՝՝ Պօշալմըշ ։ 2 . Զարդարեալ և փայլեցուցեալ . Արասթէ վէ ճիլա տատէ ։ 3 . Զբաղեալ կամ պարապեալ . Մէշղուլ չէօրէ ։

ՓԵՐՏԱԽԹԵՆ پرداختن * Միտ դնել . Մուգայէտ օլմագ ։ 2 . Նուաճել . Ռամ չալմագ ։ 3 . Ձեռնթափ լինել . Ֆարիղ օլմագ ։ 4 . Բառնալ . Գալտըրմագ ։ 5 . Դատարկել . Խալի էյլէմէք ։ 6 . ՚Ի վերջ հասանել , այսինքն կատարել և կատարիլ . Աքիրէ էրիշմէք , էտիփ պիթիրմէք , վէ պիթմիշ օլմագ ։ 7 . Զարդարել և կարգադրել . Արասթէ վէ մուրէթթէպ էյլէմէք ։ 8 . Ածնել . Ճիլա տատէն . էտիփ սայգալ գըլմագ . որ և ասի ՓԵՐՏԱԽԹԵՆ . (հրա՝՝ փէրտազ , և ապռ՝՝ փէրտազէտ ։)

ՓԵՐՏԵ پرده * Վարագոյր , պատրուակ . արաբ՝՝ Հիճապ , նաև Սիթր ։ Այլև նշ՝՝ զփէրտէս նուագածութեց . Սազ փէրտէլէրի ։

ՓԵՐՏԵԻ ԶԵՆՊՈՒՐ پردهٔ زنبور * Է անուն երաժշտական փերտէի միոջ ։

ՓԵՐՏԵ՛Ի ՉԵՂԱՆԵ پردهٔ چغانه * Է անուն երաժշտական փերտէի միոջ ։

ՓԵՐՏԵ՛Ի ՏԻԼ پردهٔ دل * Արեան թղքոյ . խուճուկ՝ թիլէր . և ոմանք ասեն նշանակել զթոքն , որ է Թուրքերէն Աք ճիյէր ։

ՓԵՐՏԵԿԻ پردگی * Պարկեշտ . Էհլի հիճապ ։

ՓԵՐՏԵՊԱԶ پرده باز * Պատրուակ ձգող . Փէրտէճիլէրէն ։

ՓԵՐՏԵՍԵՐԱ پرده سرا * Նշ՝՝ զվարագուրն զայն , որ լինի ՚ի դրունս հարեմի կանանւոյն , և ՚ի դրունս յատկական տանց արքայից և իշխանաւորաց և մեծամեծաց . որ և ասի ՍԵՐԱՓԵՐՏԵ . Հարէմ գափուսընտէ վէ միւլիւք վէ վիւզէրա վէ սիւտուրէ խաս խանէլէրի գափուսընտէ օլան փէրտէ ։

ՓԵՐՏԵՏԱՐ ﭘﺮﺗﻪﺗﺎﺭ * Վարագուրակալ. այսինքն ձգող և բացող վարագուրի դրան. Թուրքերէն փէրտէճի. որ և ասի ՀԱՃԻՊ.

ՓԵՐՏԵՏԵՐ ﭘﺮﺗﻪﺗﺮ * Ցայտնող գաղտնի խորհրդոց. Քէշֆի էսրար էտիճի. (և Թարգմանի պատառող վարագուրի. փէրտէ էյլրէճի.)

ՓԵՐՏԵՓՈՒՇ ﭘﺮﺗﻪﭘﻮﺵ * Քօղարկու. այսինքն է ծածկող վարագուրաւ. փէրտէ իլէ էօրթիճի.

ՓԵՐՏԵՔ ﭘﺮﺗﻚ * Նոյն է ընդ բառին ՉԻՑՍԹԱՆ, որ է աւակ, աւերծանած. Թուրքերէն պէրիշան. և արաբերէն ﺯﻭﻝ Լէօշէշ.

ՓԵՐՏՈՒ ﭘﺮﺗﻮ * Փայլակ պատուհան վերին, որ լինի ՚ի սենեակս, զոր առնեն վ՟ն մտանե լոյ ՚ի ներքս ծուխ լինելոյ լուսոյ. Քէօշկէօէ փէնճէրէ.

ՓԵՐՐ ﭘﺮ * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐ, որ է Թև. Թուր" Գանատ. և արալ" ﺟﻨﺎﺡ ձէնահ.

ՓԵՐՐԱՆ ﭘﺮﺍﻥ * Թռչող. Ուչուճի, և մերթ՝ Թռչելով. Ուչարագ.

ՓԵՐՐԱՆԻՑՏԵՆ ﭘﺮﺍﻧﻴﺪﻥ * (անցողա" փերիտէն բային) Թռուցանել. Ուչուրմագ.

ՓԵՐՐԵ ﭘﺮﻩ * Ընթացք գասակարգութե զօրաց հեծելոց և հետևակաց, որք կացեն համախմբել Թէ վ՟ն մարտի, Թէ վ՟ն որսոյ, և Թէ սակս հանդիսի. և մերթ՝ սոսկ դասակարգութի. արալ" Սաֆ. 2. Սասրոտ կամ եզր իրի ինչ. զոր օրինակ սարոտան լերին՝ կոչի փէրրէի տէօղ, և եզրն կամ ծայրն դաշտի՝ փէրրէի տէշթ. և ծայրն ընչից՝ փէրրէի պիյէ. 3. Նշ" փէրէ՝ կուպեղ, որով հասմրանոյ. Թուր" Քէմէր կէրէշի. 4. Մրջիւնակերպ. Պէրշէնէհ. ասի և ա ՓԵՐՐԵ՚Ի ԱՍԻՑԱ, և ՓԵՐՐԵ՚Ի ՏՈՒԼԱՊ.

ՓԵՐՐԵՆՏԵ ﭘﺮﻧﺪﻩ կամ ՓԵՐՐԵՆՏԵ * (ընդունելութիւնն փէրրիտէն բային) Թռչող. Ուչէճի. արաբերէն ﻃﻴﺎﺭ Դայեար.

ՓԵՐՐԻՑՏԵՆ ﭘﺮﻳﺪﻥ * Նոյն է ընդ բայն ՓԵՐԻՑՏԵՆ. և նշ" Թռչել. Ուչմագ. (հրամայական փէրր, և ապառնի փէրրէտ.)

ՓԵՐՓԱՐԵ ﭘﺮﭘﺎﺭﻩ * Տե՛ս ՎԵՐՎԱՐ.

ՓԵՐՓԵՀԵՆ ﭘﺮﭘﻬﻦ * Անձուկ, փորփրեմ. Թուր" Սէմիզ օթ, և փէրփիրէ. արաբերէն ﺑﻘﻠﺔ ﺣﻤﻘﺎ Պագլէթիւլ համգա. ասի և ԽԵԹԵՔՐԵՃ.

ՓԵՐՓԵՐ ﭘﺮﭘﺮ * Տե՛ս ԹԻՑՀՈՒ. որ և ասի ՔԵՐՔԵՐ.

ՓԵՐՓԵՐԵ ﭘﺮﭘﺮﻩ * Ոսկի դահեկան տըպաւորեալ. Սէօքէջէնիշ ալթուն.

ՓԵՐՔԵՆԱՀ ﭘﺮﮔﻨﻪ * Նահանգաց [illegible] իր. Ըեալ հանգիստ. [illegible] է բարդ ՚ի [illegible], որ է Թև. բայց առաւել ունի [illegible]. և ՚ի բառս Քենաէ, յարդ, որ է [illegible] Թարգմանի մշեղ գարդէ. [illegible]

ՓԵՐՔԵՄ ﭘﺮﮔﻢ * [illegible] որ նիւթ որոշեալ ՚ի գործոց և անգործ եղեալ [illegible] այլ [illegible] պիտէտ օլան ապէ.

ՓԵՐՔԵՆՏԵ ﭘﺮﮔﻨﺪﻩ * ([illegible] ՚ի բառէն փէրաքէնտէ) Ցրուեալ. [illegible]

ՓԵՐՔԻՈՒ[illegible]Ն [illegible] է անուն երաժշտական եղանակի միոյ. Պէր [illegible]

ՓԵՓԼԻՒՍ ﭘﻴﻠﺲ * Է [illegible] կերակրոյ, զոր առնեն եփելով զչոր [illegible] խաղով. Պէք նէմ՝ գասմ ափար.

ՓԵՔ ﭘﻚ * Աղէկ նորա[illegible] Տէօնրէկէ նէֆէրաքան. 2. Կաղին. Քէօպէք [illegible] մանկունք շէղ ինչ անցուցել պատուակեն. 3. [illegible]. Գասրպաղտ. որ և ասի ՁԱՂԱՋ, Նաև [illegible]ԱՂ.

ՓԵՔԻՒԼԵՔ ﭘﻜﻮﻟﻚ * Դ[illegible]ութիւն և զուարթութիւն. Սեվի՛նէ խուրէմ.

ՓԵՔԵՆՏ ﭘﻜﻨﺪ * Հաց. Եմէք. և այս բառ բարբառոյ Բուխարայ Իսէրլիքի գաւառի. որ և զնուլն, որ է Թուրքերէն Սու, նորա կոչեն ﺳﻮﺏ Սուպ.

ՓԵՔՄԱԼ ﭘﻜﻤﺎﻝ * Է գործի իմն ՚ի գործոց մուծակակարաց. Տէսմէքճիլէրի տէֆշիլէրի.

ՓԵՔՆԵ ﭘﻜﻨﻪ * Մարդ գէր և պարարտ և կարճահասակ. Սէմիզ վէ քիսայեհ վէ տիւանահ. Գոպ. Թուրքերէն Պըտեղոց.

ՓԵՖԽԵՄ ﭘﻔﺨﻢ * Բազում. Չօգ. որ և ասի ՊԵՖԽԵՄ.

ՓԵՖՃ ﭘﻔﺞ * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՖՃ.

ՓԻՁԵ ﭘﻴﺰﻩ * Ձէնք, այսինքն գործիք մարտի. Եարաք, էտավ ձէնք ալաթի.

ՓԻՁԵՇՔ ﭘﺰﺷﻚ * Բժիշկ և վիրահատ. Դօգթոր վէ ճէռահ.

ՓԻԹԵԱՆ ﭘﻴﺘﻴﺎﻥ * Նոյն է ընդ ՏԻՒՇՄԵՆ.

ՓԻԺԵՆՏ ﭘﮋﻧﺪ * Փայտ կարմիր ներկոյ. Գըրմըզը պօյա աղաճի.

ՓԻԺՄԱՆ ﭘﮋﻣﺎﻥ * Նսեմ. Պիրէշիմագ.

ՓԻԺՄԱՆԹԵՐ ﭘﮋﻣﺎﻧﺘﺮ * (բաղդատական փիժման բառին) Նսեմագոյն.

ՓԻԼ ﭘﻴﻞ * Կրտուկն կամ զարշապար. Թուրքերէն Էօքշէ. որ և ասի ՓԱՇԻՆԵ.

ՓԻԼԷ پله * Է տեսակ ինչ ուռուցոյ, որոյ տերևն նման է թաթոյ ձեռին. Պէյ նէճվէօյիւմ դըշտի փէմբ : 2. Աստիճան սանդղոյ. Փայէի նէրդիւվան: Թէպէտ ոմանք գրեն, թէ փէյէ՝ է աստիճան սանդղոյ . և փէյլէ , Նժար կշռոյ . Թուրքերէն Թէրազու կէֆէսի :

ՓԻԼԻՍԹ پلست * Թիզ. Գարըչ. արաբերէն Շիպր : որ և ասի ՊԻՏԻՍԹ :

ՓԻԼԼԷ پله * Նժար կշռոյ. Թէրազու կէֆէսի :

ՓԻԼՓԻԼ پلپل * Պղպեղ. Թուրքերէն Պիպէր. և արաբերէն Ֆիլֆիլ :

ՓԻԼՔ پلك * Թարթիչ աչաց. Կէօզ գագաղի . որ և ասի ՓԻՐՔ :

ՓԻԽԼԻՑՃԷ پخليچه և ՓԻԽԼՈՒՃԷ * Տես 'ի ներքոյ ՓԻԽՆՈՒՉԷ :

ՓԻԽՆՈՒՉԷ پخنوچه * Է այրն այն՝ որ ձեռամբն իւրով հնչումն յայտ առնէ յանթառակէ իւրմէ կամ ծաղրածուէ. Օլ քիմսէնէյի փիրլէր փէ էլի իլէ գօլթուղընտան սէսի չըգէր խըէր մասխարալըգ իչիւն :

ՓԻՂԱԶ پغاز * Սեպ կամ երիթ փայտեղէն, զոր հիւսունք և սղոցողք 'ի պատառելն և 'ի ողոցելն խարեանց զփայտ, մխեն 'ի միջոցս նց. Նաև մուրճակակարք հատատաեն զմիջոցս կալապարաց. Պէյ աղաճ չիվի փէրէ. որ և ասի ՓԷՀԱՆԷ , և ՓԱՆԷ :

ՓԻՅ پى * Տես ՓԻՅՀ. (զի է թեթևացուցեալն նորին) :

ՓԻՅԱԶ پياز * Սոխ. (Թէ ուտիցի և թէ ոչ ուտիցի. բայց յատկաբար ասի այն՝ որ դնի 'ի կերակուրս.) Թուրքերէն Սօղան. արաբ" بصل Պասալ. որ և ասի ՍՈԽ :

ՓԻՅԱԶԵԿԻ پيازكى * Է մեծագին հանք ինչ ամեթովսի, որ կոչի յանուն գեղջ իւրք փիյազէ յորջորջեալ. և կոչի ամեթովսն այն Լա՛լ ֆիյազէկի . որ և ասի ՓԻՅԱԶԻ :

ՓԻՅԱԶԷՔ پيازك * Է խոտ ինչ յորմէ հիւսեն զփսիաթ. Պէյ օթ փէրը : 2. Է անուն գեղջ միոջ 'ի գաւառին Պետախշանի. և է կայացեալ 'ի ստորոտի այնր լերին, ուր գոյ հանք ամեթովսի. Պէյ գորէէ խումի փէրը : 3. Է տեսակ ինչ Կէօդշէ, որոյ գլուխն այսինքն գնտակն կապեալ է 'ի յղմբունեաղն իւր. զոր 'ի Թիւրքիսթաթանի կոչեն Քեօսէն :

ՓԻՅԱԶԻ پيازى * Տես ՓԻՅԱԶԵԿԻ :

ՓԻՅԱԶՄՈՒՐՀ پيازموش * Է արմատ ինչ նման սոխի, որ 'ի վայրի բուսանի. և է ղեղ ինչ օգտակար . արաբերէն بصل الفار Պասալըլֆար. Այսինքն սոխ մկան, զոր թէ ուտիցէ մուկն սատակի :

ՓԻՅԱԶՈՒ پيازو Տես ՓԻՅԱԶՏԵՀԹԻ :

ՓԻՅԱԶՎԱ پيازوا * Կերակուր սոխալից. Սօղանլը աշ :

ՓԻՅԱԶՏԵՀԹԻ پيازدشتى * Թարգմանի վայրի սոխ. Եապան սօղանը. և նշ" զայն, որ 'ի գիրս բժշկարանաց կոչի اسقيل Իսգիլ. և արաբերէն بصل العنصل Պասալ-ուլ-ընսուլ, և بصل الفار Պասալ-ուլ-ֆար :

ՓԻՅԱԶՖՐՈՒՇ پيازفروش * Սոխավաճառ. Սօղանճը :

ՓԻՅԱԼԷ پياله * Ցատկաբար բաժակ գինւոյ. Շէրապ գատէհի. բայց պարտ է լինել լի. Լապրիզ տօլու օլմագ շարթ տըր :

ՓԻՅԱԼԷՆՈՒՇ پيالەنوش * Բաժակարբու :

ՓԻՅԱՍԹՈՒ پياستو * Արձակ բերան. Պօշ աղըզ. փէհէնկ գէյրան: 2. Հոտ բերանոյ. Պօյի փէհէն :

ՓԻՅԱՏԷ پياده * Հետի, կամ հետիոտս, և կամ հետևակ. Թուր" Եայա. և արաբ" راجل Րաճիլ: 2. Է անուն միոյն 'ի հատիցն սատրընջոյ. ըստ այսմ ասի և ՊԷՅՏԱԳ : 3. Է տեսակ ինչ վարդոյ. Պէյ նէվ իւզ փէրը. որ և ասի ԿԻՒԼՓԻՅԱՏԷ : 4. Է տեսակ ինչ ուռուցոյ. Պէյ նէվ վէօյիւտ փէրը :

ՓԻՅԱՏԷՐԵՎ پيادەرو * Հետևակագնաց. Եայա եիւրիւյիւն :

ՓԻՅԷՐ پير * Նոյն է Է բառին ՓԷՏԷՐ, որ է հայր. Ապա . որպէս և մայրն ասի երբեմն Մար, իբր թէ Մատէր, որ է մայր. Անա :

ՓԻՅԹԷ پيته * Պատրոյգ. Ֆէթիլ: Բայց յատկաբար՝ պատրոյգ ճրագի. Ֆէթիլէսի չիրաղ :

ՓԻՅԺԷՆ پيژن * Է անուն երևելի քաջի միոյ Քէյքէաւիւսս արքայի, որ զամս բազումս գոլով բանտարկեալ 'ի խոր վիրապի իմիք, եկաց մնաց 'ի նմա. զոր հուսկ յետոյ Րիւսթէմ երթեալ ազատեաց 'ի բանտէ անտի. Պէյ նամտար փէհլէվան ադը փէրը :

ՓԻՅԼ پيل * Փիղ. արաբ" فيل Ֆիյլ: Որ է արաբացուցեալ յայսմ փիյլ բառէն :

ՓԻՅԼԱՐԱՄ پيلارام * Է անուն մեծ և ամուր ամրոցի միոյ. Պէյ հիսար իսմի փէրը :

ՓԻՅԼԷ پيله * Թարթիչ աչաց. Կէօզ գագաղի : 2. Շերամ. Իփէքչի գուրդի. իսկ ոմանք մեկնեն մետաքս, Իփէքչի. և այլոց գրի՝ թէ

փղին Նշ՛՛ զարդարչութ. զայն՝ զոր շերամ պատա-
տէ ՚ի վ՛ր իւր. և այս է սաղցն ։ 3. Է տեսակ ինչ խոտոյ, որ բուսանի ՚ի գետեզերեայ տեղիս. Պիր նէվ՛ Չայր օթու ։ 4. Վաճառելի իւղ փորեղկի ։

ՓԻՑԼԷ՚Ի ՊԻՑՆԻ پیل بینی * Մեկնի Թուրքերէն՝ Պուրուն գանտրի ։

ՓԻՑԼԷՄՐՈՒՏ پیل امرود * Է տեսակ ինչ տանձի. և այս ասացեալ է կամ վ՛ն խոշորութեան, և կամ թէ կոթ նորին ունի զնմանութիւն կնճթի փղի. Պիր նէվի էմրուտ օթու ։

ՓԻՑԼԷՍ پیلس * Ոսկր փղի. Ֆիլ քէմիկի. որ և ասի ԱՃ ։

ՓԻՑԼԷՍԹԷ پیلسته * Նոյն. Մահրիեան. որ և ասի ԷՏԻՑՄ ։ 2. Երևս, դէմք. Թուրքե՛՛ Եիւզ ։ 3. Դատաստան. Պէշէյ. սարէր ։ 4. Մատունք ձեռաց. Փարմագ. Էնկիւշթ ։ 5. Փղոսկր. Ֆիլ տիշի. արաբերէն عاج Աճ ։

ՓԻՑԼԷՎԷՆ پیلون * Է տեսակ ինչ նուրբ և ազնիւ ապրշմոյ, յորում կաղմեն զգաստառակման կերպասս. Պիր նէվ՝ Ըշթիֆ հարիր օթու ։

ՓԻՑԼԷՎԷՐ پیلور * Փերեզակ. Թուր՛՛ Չէրչի. (և աստանօր փէյլէ՝ ցուցանէ զվաճառելի նիւթս փերեզակին.) ասի և ԽԷՐԷՋԻ ։

ՓԻՑԼԷՔ پیلك * Նետ տափարակ. Եասսի թէմրէնլի օգ. որ և ասի ՔԻՑԿԷՔ ։

ՓԻՑԼԹԷՆ پیلتن * Ա՛յս բառ ասի զի-մեքէ վ՛ն անձանի մեծութ. նր. և Թարգ՛՛ փղամարմին. այլև է մականուն Րիւսթեմայ քաջին ։

ՓԻՑԼԿԻՈՒՇ پیلکوش * Է տերև ինչ, որ է նման ականջաց փղի. Պիր եափրագ օթու Ֆիլ գուլաղընէ պէնզէր. որ և ասի ՔԻՑԼՄՈՒՇ ։ 2. Է գործի ինչ մեծ քան զբահ, զորս երեսին կողմունս բարձր առնեն. և այնու հողն ավելածս դնեն ՚ի քուրձ և ՚ի զամբիւղ. Դօքրամ օլմամագ իչին պիւյիւք նէսնէ ։

ՓԻՑԼՂՈՒՇ پیلغوش * Է տեսակ ինչ շուշանի, որ յեղէրս իւր ունի կէտս. Պիր նէվ սուսէն օթու. և ուրեք գրի նկարեն շուշան. Մէնէքշէ սուսէն ։

ՓԻՑԼՄԻՒՐՂ پیل مرغ Տես ՓԻՑՐՈՒՃ ։

ՓԻՑԼՊԱԼԱ پیلپالا * Բարձր. Պիւլէնտ ։ 2. Դէզ կամ կոյտ, որ նմանի փղի. Թօփրագ եա գէտ յըղընթը ։ 3. Բազում. Պիւյիւք ։

ՓԻՑԼՊԱՆ پیلبان * Փղապան. Ֆիլճի. Ֆիլպան ։

ՓԻՑԼՍԻՒՄ پیلسم * Է անուն քաջի միոյ՚ի Թուրանականաց անտի, որ էր եղբայր Փիրանվէյսէի. սա ընդ Րիւսթեմայ քաջի մարտակցեալ մարտուցեալ, հուսկ յետոյ սպան զնա քաջն Րիւսթեմ. Պիր պէհլիվան ատը ։

ՓԻՑԼՎԱ پیلوا * Դեղավաճառ. արաբ՛՛ عشاب Աշշապ. ասի և ՏԱՐՈՒՔԻՒՐՈՒՇ ։

ՓԻՑԼՏԷՄԱՆ پیل دمان * Բառս այս է մականուն ինչ զօրութեան փղաց. և Նշ՛՛ զօրեղ կամ արագընթաց, և կամ ցասկոտ փիղ. Ֆիլին օֆքալը իզտիհասը ...

ՓԻՑԼՓԱ پیلپا * Է տեսակ ինչ կթղայի, որում՚ի վախճանի բաղմակութեան լե. և լի գինի ըմպեն. Պիր նէվ գատէհ օթու ։ 2. Է տեսակ ինչ զինու, որոյ գործածութիւն յատուկ է Ջէնկիւանայ, այսինքն սևոյ եթովպացւոց. Պիր նէվ՝ սիլահ օթու ։ 3. Է ախտ ինչ, որով ուռուցեալ ախտանայ ոտն մարդոյ. որ կոչի արաբերէն الفيل داء Տաուլֆիլ, այսինքն ցաւ փղական ։

ՓԻՑԽ پیخ * Բիժ. Թուրքերէն Չափագ. արաբերէն رمص Րէմէզ ։

ՓԻՑԽԱԼ پیخال * Ծիրտ թռչնոյ. Գուշ Բէրգի ։

ՓԻՑՀ پیه * Ճարպ, կամ Հրապոր. Իչ եաղը. ասի և ՋԷՏԷՆՃ, և ՓԻՑՏ ։

ՓԻՑՀՋԷՏԷ پیه جده * Է խոտ այն, որ Թուրքերէն ասի՝ Տանէ չարըգ ։

ՓԻՑՀՍՈՒԶ پیه سوز * Ամառն, ուր դնեն մոմ. Թուրքերէն փէսուս. (և Թարգմանի լուսացնող ճարպոյ. Եաղ եագըճը ։)

ՓԻՑՀՎԷՐՏԷ پیه ورده * Նոյն է ընդ բառին ՓԷՑԻՔ. և է բառ ըստ բարբառոյ Փէհլէվեան լեզուին ։

ՓԻՑՆԷ پینه * Կարկատան. Եամա. ասի և ԹԻԿԻԼ, ՀԷՄԼԱԽԹ, և ՐԻՒՔԻՈՒ ։ 2. Մնութ. Գօշթուգ. նաև մաղձ՝ որ բուսանի ՚ի ձեռս. Վէ տապէ պիւլէն գէլ ։

ՓԻՑՆԷԿԻ پینکی * Թեթևակի նիրհումն. Իւյխուղանմագ. չէշմուքէրիէ ուէգիւ. արաբերէն سنه Սինէ ։

ՓԻՑՆԷՏՈՒԶ پینه دوز * Հնակար. Էսքի փապուճճի, եամաճը. Քամըշը փէյնէ՝ Նշ՛՛ հին, Էսքի. և Տօռ՝ է ՚ի բայէն Տովխթէն. որ և ասի ՀԷՄԼԱԽԹՏՈՒԶ ։

ՓԻՑՆՈՒ پینو * Թթու մածուն. Էքշի եօղուրթ. նաև չորթան. Եօղուրթ գուրուսու. որ և ասի پینوك ՓԻՑՆՈՒՔ ։

ՓԻՑՆՈՒՎԱ پینوا * Նշ՛՛ զայն կերակուրն, որ կոչի չորթան ապուր. կամ Թուրքերէն

Թէրխանէ աշի · զի փէյնոս՝ նշանակէ չորթան կամ՝ Թէրխանէ · և Պտ, աշ · կերակուր ։

ՓԻՑՂ پیش * Յառաջ · Թուր՛՛ Էօն · որոյ հականիշն է փէս, որ է յետ · Թուր՛՛ Արտ · և մերթ ՚ի գործ ածի ոչ՝ զբառս առաջի · Թուր՛՛ Իլէրի ։

ՓԻՑՂԱՀԷՆԿ پیش آهنك * Տե՛ս ՓԻՑՂԱՎԷՆԿ ։

ՓԻՑՂԱՆ پیشان * Ցոյժ առաջին, այնպէս զի քան զնա առաջին ոչ լիցէ ոք · Ջէյտփէ էւէլ իլէրի ։

ՓԻՑՂԱՆԻ پیشانی * Ճակատ · Թուրքե՛՛ Ալըն · և արա՛՛ جبه Ճէպհէ · նաև ناصیه Նասիյէ · ասի և ՃԷՊԻՑՆ և (ըստ պարսից ևս) ՃԷՊՀԷ ։

ՓԻՑՂԱՆԻՊԷՆՏ پیشانی بند * Պսակ · Ֆոնլէգան · որ է ընդելուզեալ ականք պատուականք, զոր ոմանք մարգարտօք արարեալ, կանայք ՚ի ճակատս կապեն · նաև զի՛նչ և լիցէ իր որ կապի ՚ի ճակատի ։

ՓԻՑՂԱՎԷՆԿ پیش آونك * Նշ՛՛ զայն ոք՝ որ թէ ՚ի մարդիկ և թէ ՚ի կենդանիս յառաջընթաց լինի քան զամենն · և գիտելի է զի այն՝ որ ՚ի յերամակս կամ ՚ի գաւառի ուղտուց և ջորեաց Թուր՛՛ փէշէնկ ասի, է ՚ի բառէ աստի · որ էր նախագոյն փէյշահէնկ, որ նշ՛՛ յառաջընթանալ կամեցող · Գօսթէ իլէրի վէ իլէրի գիթմէ՛է ։

ՓԻՑՂԱՏԷՍԹ پیشدست * Նախառիկ · որ և ասի ՏԷՍԹԱՏԷՍԹ · որոյ հականիշն է փէսադէսթ, որ է ապառիկ · Վէրէսի ։

ՓԻՑՂԱՓԻՑՂ پیشاپیش * Յառաջ յառաջ · Իլէրի իլէրի ։

ՓԻՑՂԷԱՐ پیشیار * Գործելեալ ուռնք առանց վարձու · Խըզմէթքեարլըք էլ էյլէմէք ։ 2. Մէզ հիւանդի յապականեալ · այսինքն այն աղտեղին հանդերձ միզով, զոր առնուն բժիշկք վասն ընտրութեան առնելոյ և որոշելոյ զախտն հիւանդին · Գարուրէի դէյմաք ։ 3. Մէզ · Թուրքերէն Սիտիք · արաբերէն بول Պէվլ · որ և ասի ՋԷՄԻՑՆ, նաև ՇԱՇԷ ։ 4. Մանկաբարձ կամ ծնուցիչ · Թուրքերէն Մամի · որ և ասի ԷՊԷ ։

ՓԻՑՂԷԱՐԷ پیشیاره * Է տեսակ ինչ աղիւսէ և համեղաճաշակ հրուշակի · Պէր նէվ՛ հէլվա փէշ · արաբերէն شفارح Շէֆարիհ ։

ՓԻՑՂԷ پیشه * Արուեստ · արաբերէն صنعت Սանաթ ։ 2. Տեսակ ինչ սրնկի, զոր յաճախ հարկանեն հովիւք · Թուրքերէն Գավալ ։

ՓԻՑՂ ԷԶԱՆ پیش ازان * Յառաջ քան զայն · Անտէն իլէրի ։

ՓԻՑՂ ԷԶԻՑՆ پیش ازاین * Յառաջ քան զայս · Պունտան իլէրի ։

ՓԻՑՂԷԿԷՐ پیشه کر * Արուեստագործ · Էհլի սանաթ ։

ՓԻՑՂԷՆՏ پیشند * Լիֆ արմաւոյ, յորմէ չուան ոլորեն, և քուրձ կազմեն · Խուրմա լիֆի ։

ՓԻՑՂԷՎԷՐ پیشه ور * Արուեստաւոր · Էհլի սանաթ, վէ [illegible] ։

ՓԻՑՂԹԷՐ پیشتر * (բաղդատականն փիշ բառին) Յառաջագոյն · Իլէրիւէ ։

ՓԻՑՂԹԷՐԷՔ پیشترك * Յառաջագոյն · Իլէրիւէ ։

ՓԻՑՂԹԷՐԻՑՆ پیشترین * Ցոյժ յառաջագոյն · Ղայէթ իլէրիւէ ։

ՓԻՑՂԻ پیشی * Յառաջնութի · Իլէրիլիք ։ 2. Յառաջնոյին, այսինքն որ վերաբերի առ յառաջն, և յառաջացեալ է նմա · Իլէրիտէ կէլէն օլան նէսնէ ։

ՓԻՑՂԻՑՆ پیشین * Առաջին · Իլէրի օլան նէսնէ · արա՛՛ Մուգատտէմ · և չէղաթայերէն Պուրուն ։ Հականիշն այսմ բառի կոչի փէսին, որ է յետին · Կէրի օլան նէսնէ ։

ՓԻՑՂԻՑՆԷ پیشینه * Նշ՛՛ զայն առաջին ատենալն, զոր ուրոյ ոք յառաջագոյն ՚ի գինեգնելի իրին · Մէնա դէհասընէ մուգատտէմ վիրիլէն, նաև յառաջագոյն եղեալ իր զի՛նչ և լիցէ · վէ մուգատտէմ օլան նէսնէ հէր նէ օլուրսէ ։

ՓԻՑՂԽՕՐ پیشخور * (Թեթևացուցեալ ՚ի բառէն փէյշխօրտ) Պատրաստական կերակուր, նաև կերակուրն այն՝ որ լինի ՚ի ժամու ճաշու · որ և ասի ՉԱՇԹ · Գուշլուգ հազիրլէնմիշ օլան թաամ ։

ՓԻՑՂԽՕՐՏ پیشخورد * Նշ՛՛ զայն, զի զգարին նաև զցորեանն ՚ի գոլն նոցին թարմ և դալար, կորզեալ ՚ի տեղեաց իւրեանց և ՚ի վառարանի եփեալ խածղեն, և զհատս նոցուն ուտեն · Թուր՛՛ Իսլիք · և արա՛՛ فریك Ֆէրիք ։ 2. Պատրաստական կերակուր · Գոտանի հազիր · Նաև կերակուրն այն՝ որ լինի ՚ի ճաշու ժամու · Գուշլուգ հազիրլէնմիշ օլան թաամ · որ և ասի ՉԱՇԹ ։ Եւ այլուր գրի՝ թէ նոյն է սա ընդ բառիցն ՆԷՄԻԿՋԷՐՄ, և ՉԱՇՆԻԿԻՑՐ · ըստ այնմ, ճէհան փէյշխօրտի ծիւվանի էլ պաշ, փիւշման էշ հէմէ չիւփէյլէանի էլ պաշ ։

ՓԻՑՂԿԷԱՀ پیشگاه * Յառաջատեղի · արա՛՛ Սատր · այսինքն առաջքն տեղւոյն, և վերնագոյն կողմն բազմականին · Մէջլիսին էօնի վէ մէճլիսին էօգտիւրուսի · և է սա բարդեալ ՚ի բառից փիշ, որ է առաջի · և կեահ, որ է տեղի · Այլև մեկնիչ պարսկերէն թէ՝ փէշկէ պաշէս տէ տէյ տէյշէ աստր էֆէնտիկ · այսինքն ափառոցն որ

տարածանի առաջի գահին. Էօնի [illegible] փէօշէնին փէօշէմէ :

ՓԻՅՇԿԵԱՀԻ پیشکاهی Յառաջագահութիւն:

ՓԻՅՇԿԻՀ پیشکه * Տես ՓԻՅՇԿԵԱՀ. ([illegible]) .

ՓԻՅՇԿԻՅՐ پیشگیر * Թաշկինակ. առաջ" Փէշթիր. (և Թագաւորի յառաջակալ.)

ՓԻՅՇՄԻԻՋՏ پیش مزد * Վարձ, որ առնեալ լինի վարձկանի և գործաւորի, և արուեստաւորի, նախ քան զգործն իւր. Աէվվէլտէն ֆիլէշ Վէրիլէն իւճրէթ.

ՓԻՅՇՆԻՄԱԶ پیش نماز * Յառաջակացն աղօթից առաջնորդ. արաբերէն իմամ:

ՓԻՅՇՆԻՀԱՏ پیش نهاد * Առաջի եդեալ կամ առաջարկի:

ՓԻՅՇՆԻՇԻՅՆ پیش نشین * Մանկաբարձ, կամ ծնուցիչ. Էպէ. արաբ" قابله Գօպէլէ:

ՓԻՅՇՊԱՐԷ پیشباره * Է այն անուշեղէնն, ոպ շաքեր, նուշ, և այլ քաղցրաւենիք, զորս դնեն առաջի հիւրոյ նախ քան զկերակուրն. Միհման եօքինէ գօնըլան հէլվէյամ շէքէր վէ պադամ վէ միւրապպայըմ. որ և ասի ՓԻՅՇՓԱՐ.

ՓԻՅՇՎԱ پیشوا * Գլխաւոր առաջնորդ. Բէիւքլէլ Գօլէմ. Նաև այնպիսի ոք, որոյ բանիցն և գործոյն և խօսիցն հետեւին մարդիկ:

ՓԻՅՇՏԱՏ پیشداد * Է անուն առաջնոյ դասակարգութեան 'ի չորից դասակարգութեանց Թագաւորացն Պարսից, յորում են Թագաւորքս այսոքիկ՝ Քեյիւմէրս, Դահմուրես, Սիյամէք, Հուշենկ, Ճեմշիդ, Զեհաք, Ֆերիդուն, Մենուչեհր, Էֆրասիաբ Թիւրք՝ Եզա որդի Դահմասպի որդւոյ Մենուչեհրի, Քերշասպ, Քեյխուսրեվ, և Քեյգաբատ: Բայց մականուն փիշդադ՝ նախագոյն եղաւ Հուշենկայ որդւոյ Սիյամէքի. զի գոլով նա Թագաւոր խոհական և արդարադատ, որ ուրուք դատ լինէր՝ անձամբ առաջի նա երթայր, և նա իրաւունս առնէր. և յայս միտս տայցին նմա փիշդադ. և զարմն սերնդոց նա կոչեցաւ փիշդադեան: Աէվվէլ փատիշահլէրինտէն պիր դադաֆանըն նամը իտի, վէ էվվէլգի դադաֆա իտի: 2. Բառս փիշդադ՝ նշ" զայն դրամ, որ առնեալ լինի գործաւորաց յառաջ քան զգործն իւրեանց. Իշչիլէրէ ամէլէրինտէն Էվվէլ Վէրիլէն աքչէ:

ՓԻՅՇՏԷՍԹ پیش دست * Նախաձեռն, կամ յառաջաձեռն, որով իմանի նախադահ կամ զօրեղ. Սապըգէլլի, գավի, վէ մուզաֆֆէր:

ՓԻՅՇՏԷՍԹԻ پیش دستی * Նախաձեռնութիւն, այսինքն յառաջնութիւն քան զայլս. Թէգատտիւմ փիշլիք. որ և ասի ՓԻՅՇԻ:

ՓԻՅՇՐԷՍ پیش رس * Յառաջահաս կամ կանխահաս պտուղ. Էվվէլ եէթիշէն մէյվէ. քամ [illegible] Տուրֆանտա մէյվէ:

ՓԻՅՇՐԷՎ پیشرو * Յառաջընթաց, Առաջնորդ: 2. Այն եղանակն, որ 'ի նուագս նախագոյն երգեցեալ լինի. Մուսիգիտէ միգտամէ օլընան ավազ:

ՓԻՅՇՐԷՖԹԷ پیش رفته * Յառաջ երթեալ. Էվվէլ կիտմիշ. որոյ յաղթականն լինի [illegible] :

ՓԻՅՇՐԷՖԹԷՆ پیش رفتن * Յառաջ երթալ. Իլէրի կիթմէք. և մերթ՝ ըստ առաջ ելանել. Գոլայլաշմագ. արաբերէն թէվֆիգ:

ՓԻՅՇՓԱ پیشپا * Նշ" զայն մեծագին սփռոցս, զորս տարածանեն 'ի վերնագոյն տեղւոջ տանն, նաև մեծագին հանդերձք տանն. Զիգեմէմ եօլօղի խոնէ:

ՓԻՅՇՓԱՅԻ پیش پای * Մեկնի Թուր" Օ'ն հուզիւր փէշէր [illegible] :

ՓԻՅՇՓԱՐ پیشپار * Էն այն շեքերեղէն և անուշեղէն իրքն, զորս դնեն առաջի մեծարելի հիւրոյ. Վերիւ [illegible] որ և ասի ՓԻՅՇՊԱՐԷ: 2. Կին, որ 'ի ծնանիլն, մեռեալ բերէ զզաւակն. Տօղուրուրքէն [illegible] :

ՓԻՅՇՔԷԱՐ پیشکار * Աշակերտ. Շագիրտ: 2. Ոստիկան քաղաքի և կառավարիչ տէրութեան, և յառաջակաց Թաղի. Էմիրին շէհր վէ մուլքէ [illegible] : 3. Սպասաւոր կամ պաշտօնեայ. Խըզմէթքեար: 4. Օգնական և համաշունչ. Մուավին վէ հէմդէմ: 5. Գործունեայ. Քեարգիւզար:

ՓԻՅՇՔԷԱՐԷ پیشکاره * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅՇՔԷԱՐ. Նաև նշ" զմեծ տանուտէրն զայն, որ լինի 'ի տունս մեծամեծաց. և ասի Թուր" Քէթխիւտա գատըն: Այլև նշ" ծնուցիչ կամ մանկաբարձ. Թուրքերէն Մամի, նաև Էպէ. ըստ այսմ ասի և ՊԱՐԱԾ:

ՓԻՅՇՔԷՇ پیشکش * Ընծայ՝ որ առնել լինի արքայից. Սէլաթինէ Վէրիլէն հէտիյէ. չեղաթայերէն Թարթուղ:

ՓԻՅՇՔԻՈՒՀԷ پیشکوهه * Յառաջկուսէ եղեալ գունտն Թամբին. որ ասի Թուրքերէն Էյէրին գաշը. որոյ յետինն կոչի Փէսթէրկէհ:

ՓԻՅՈՒ پیو * Է կինն այն՝ որ զհարսն պճնեալ զարդարէ. Թուրքերէն Եէնկէ:

ՓԻՅՈՒՆ پیون * Տես ՀԷՓԷՈՒՆ.

ՓԻՅՈՒՍ پیوس * Ակնկալութիւն. Ինթիզար:

ՓԻՅՁ پیچ * Է հրա" Փիչիտէն բային. 2. (իբր բայածա") Խառնուածք կամ խառնուածք ;

և կամ փաթութումն · Սարըլմագ վէ տօլաշմագ ։

ՓԻՑՉԱՑՆԱՖ پیچای ناف * Խիթ պորտոյ · Կէօպէկ պուրղուսու ։

ՓԻՑՉԱՆ پیچان * (ընդունելութիւնն փիչիտէն բային) Գալարեալ · Պիւրիւլմիշ ։

ՓԻՑՉԱՆԻՑՏԷՆ پیچانیدن * Է անցողական փիչիտէն բային, որ նշ" եւս դարձուցանել · Տէօնտիւրմէք · զի ասի՝ Կէրտէն փիչանիտէն, այսինքն պարանոց դարձուցանել ։

ՓԻՑՉԱՓԻՑՉ پیچاپیچ * Փաթութումն երկուց իրաց ընդ իրեարս · Իքի նէսնէ պիր պիրինէ տօլաշմագ · զոր օրինակ եթէ այլք երկու բանամարտուքն արասցեն, ասի թէ փիչափիչ պիւլէնտ ։ 2 · Ոլորումն · Պուրղունճ ։ 3 · Խառնումն և ոլորումն հերաց և գիսաց, և ամ֊ենայն ինչ՝ որ իցէ յոյժ փաթթուեալ և խառնեալ · Մուի չէօզմէ վէ եէնտօ տօլաշմաք, վէ հէր նէ կի չէքիտէ իչինտէ օլա ։

ՓԻՑՉԱՔ پیچاک * Խիթ պորտոյ · Կէօպէկ պուրղուսու ։ 2 · Պատուտական և ոլորուն · Տօլաշըգ ։

ՓԻՑՉԷ پیچه * Նախ նոյն է ընդ բառին ՆԷՑԻՍԹԱՆ, որ է շամբ · Գամըշլըգ ։ 2 · Հաղափ, որով ծակեն զտախտակ · Թուր" Պուրղու ։ 3 · Փաթոյթ, որով փաթութեն զհերս ունսու, Թուր" Սարգը ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ՓԷՐՏԷ ։ 5 · Փաթութումն կամ պատատումն · Սարըմագ · որ և ասի ՔԷՐՂԷՆՏԷ ։

ՓԻՑՉԷՔ پیچک * Պատատուկ · արաբերէն عشقه Աշգա · և Լէպլապ ։ 2 · Գլխակապ կանանց, զոր կանայք կապեն 'ի գլուխս իւրեանց · Սէրպէնտ չէնպէր ։

ՓԻՑՉԻՑԼԷ پیچیله * Նշ" ծծառն զայն, որ Թուրքերէն ասի՝ Քէչի էմիչի ։

ՓԻՑՉԻՑՉ پیچیچ * Տանջանք, նաև ցաւ և վիշտ · Իշքէնճէ վէ տէրտ վէ միհնէթ ։

ՓԻՑՉԻՑՏԷ پیچیده * (կրաւոր" ընդունելութիւն փիչիտէն բային) Կծկեալ կամ գալարեալ · Պիւզիւլմիշ · Եւ փաթութեալ, Սարըլմըշ · և պատատեալ, Տօլաշմըշ · և ոլորեալ, Պիւքիւլմիշ ։

ՓԻՑՉԻՑՏԷՆ پیچیدن * Կծկիլ, կամ գալարիլ · Պիւզիւլմէք · և փաթութիլ, Սարըլմագ · և պատատիլ, Տօլաշմագ · և ոլորիլ նաև ոլորել, Պիւքիւլմէք վէ պիւքմէք · (հրամայական փիչ, և ապառնի փիչէտ ·)

ՓԻՑՉԻՑՏԷ'ՆԻ ՆԱՖ پیچیدن ناف Տես ԿԻՒՉԱՐ ։

ՓԻՑՉԻՇ پیچش * (բայածականն փիչիտէն բային) Ոլորումն · Պուրղունճ ։

ՓԻՑՉԻ'ՇԻ ՇԻՔԷՄ پیچش شکم Նոյն է ընդ բառին ՀԻՆԿ ։

ՓԻՑՉԻՒԹԱՊ پیچ وتاب * Տարակուսանք կամ վարանմունք մտաց · և այս ասի այլաբանօրէն · Քէտէր վէ Էնտիշէ · ասի և ԹԱՊ, և ԹԱՎ ։

ՓԻՑՉ ՓԻՑՉ پیچ پیچ * Վիշտ և տանջանք · Միհնէթ վէ իշքէնճէ ։

ՓԻՑՍ پیس * Է ախտն այն Պէրաս կոչեցեալ ըստ արաբաց, որ յայտ լինի արտաքուստ 'ի մորթոջ մարդոյ և այլոց կենդանեաց · և է ապրիծ ինչ, որ լինի սպիտակ նաև սեաւ, որոյ սեաւն արաբերէն կոչի بهق Պահագ, և սպիտակն برص Պէրաս · որ և ասի پیسی ՓԻՑՍԻ ։ Դարձեալ բառս ՓԻՑՍ, նշ" զայն տեսակն արմաւոյ, որոյ կեղևն լինի ոչ Լէֆ, յորմէ կազմեն զպարան · որ ասի Թուրքերէն Էղաւճէշէ խուրմասը ։

ՓԻՑՍԷ پیسه * Խայտ աբղաւ · Ալա գարղա ։ 2 · Անձեղ · Սաքալսըզ · և եւս զի՛նչ և իցէ իր, որ է խայտ 'ի սպիտակէ և 'ի սևոյ, այն փիսէ կոչի ։

ՓԻՑՎԱԶ پیواز * Է Թաղուն ինչ, որ և ասի ՄԻՒՐՂԻ ԻՍԱՅ · և Թուրքե" Իսայ գուշը ։

ՓԻՑՎԱՍԹԷ پیوسته * Աշտարակ և պարիսպ · Պուրճ վէ հիսար ։

ՓԻՑՎԷ پیوه * Ցեց · Կիւվէ ։

ՓԻՑՏ پید * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՑՀ ։

ՓԻՑՐ پیر * Ծեր · Գօճա ադէմ · չալէն իխ֊տիյար ։ 2 · Գլխաւոր կամ առաջնորդ բազմութեան իրիք · Միւրշիտ տարիգ ։

ՓԻՑՐԱ پیرا * Է հրամայականն փիրաստէն բային, որ և բարդի որպէս Սէյիւնտիրիւր ։

ՓԻՑՐԱՀԱՆ پیراهان * Տես 'ի ներքոյ ՓԻՑՐԱՀԷՆ ։

ՓԻՑՐԱՀԷՆ پیراهن * Շապիկ · Թուր" Կէօմլէկ · արաբ" قميص Գամիս ։ Որ և (թեթևացուցեալ) ասի ՓԻՑՐԷՀԷՆ, և ԿԻՒԼԱՆԷ ։

ՓԻՑՐԱՄԷՆ پیرامن * Շուրջ կամ շուրջանակ · Թուրքերէն Չէվրէ · և արաբերէն Էթրաֆ, նաև Հավալի ։

ՓԻՑՐԱՄՈՒՆ پیرامون * Տես 'ի վերոյ ՓԻՑՐԱՄԷՆ ։

ՓԻՑՐԱՅ پیرای * Է հրամայականն փիրաստէն բային, որ և բարդի ընդ Չէհրէփիրայ, և Պուսթանփիրայ · ըստ որում բայն փիրաստէն՝ նշանակէ եւս յարդարել կամ յօտել զաւելորդ ճիւղս ծառոց ։

ՓԻՑՐԱՅԷ پیرایه * Զարդարանք, և վայելչութիւն, նաև յօրինուած · Զինէթ վէ Էօնտը֊լիք, վէ փէօշէնտէ · որ և ասի ԶԻՑՊ, և ԶԻՑ֊ՎԷՐ, նաև ԱՐԱՅԻՇ ։

ՓԻՅՐԱՅԻՇ پیرایش * ([illegible] Փէյրաւմէն բոյնի) Զարդարումն . Պէզէմէք .

ՓԻՅՐԱՅԻՏԷՆ پیرایدن * Է անցողականն Փէյրաւմէն բոյնի .

ՓԻՅՐԱՆ پیران * Էր սա մեծագոյն Եփրասեայ արքայի յաջակաւն թևի , զոր բռնեալս 'ի պատերազմին որ ընդ Բիւսթեմայ քաջի , զերագլուխ առնէր . իսկ 'ի ձախ թևի Գառսախան էր մեծին նր . որ և ասի ՓԻՅՐԱՆՎԷՅՍԷ . Էֆրասիյապըն սաղ գօլտա վէզիրի իտի .

ՓԻՅՐԱՆԷ پیرانه * Ծերաբար . Գոձավարի . ըստ որում յաձախ ատաղբի բառս Սէր , և ասի ՓԻՅՐԱՆԷՍԷՐ . և նշանակէ 'ի ծերական որդիսութեան . Իխթիյարջէ հալինտէ .

ՓԻՅՐԱՆԷՍԷՐ پیرانه سر * Տես 'ի բառն ՓԻՅՐԱՆԷ .

ՓԻՅՐԱՍԹԷ پیراسته * (կրաւ" ընդունն" Փէյրաւմէն բոյնի) Զարդարեալ . Աչրանմէ : 2 . Հօտեալ . Պուտանմըշ : 3 . Գիւղ և այլ տեղի՝ ուր գոյ բազմութիւն արտորէից և ծառոց . Գօրէէ վէ չայըր մէյտան տը մէյլտամ վէ աղաճլըրը չօգ օլա : 4 . Նշ" զարդարեալ և զկարգադրեալ տեղիս ոմանս արտաքոյ քաղաքին . Խարիճի շէհրտէ պահչէ մէյտանըլըր մուշէյյէն վէ մուրէթթէպ .

ՓԻՅՐԱՍԹԷՆ پیراستن * Յարդարել . և զարդարել . Տիւզմէք վէ պէզէմէք . Նաև մուշտակ մորթ կազմել . Քիւրք սէթթիրմէք . այլև հօտել զծառ և զայգի . Աչմաք վէ պաղ պուտամաք . և վասն սերմանելոյ զարտորայս կազմ առնել , և եւ զփուշն լնուլ , Զումգուրը թօփրագտան . և ս ասէ ոմն 'ի բառամեկնչաց՝ թէ նոյն է սա թէպէտ Է բառին ԱՐԱՍԹԷՆ , այսինքն զարդարել . բայց զարդարելս այս է ներհական նմին . և այս յայտնամէ զի Աչրանմէն՝ որ է զարդարել , յաւելմամբ լինի . և Փէյրաւմէն , որ է զարդարել , պակասեցուցմամբ լինի . (հրա" Փէյրայ , և ապառ" Փէյրայէդ .)

ՓԻՅՐԱՏ پیراو * Տես ՓԻՅՐԱՐՍԱԼ .

ՓԻՅՐԱՐՍԱԼ پیرارسال * Նշա" զամն . որ յառաջէ քան զանցեալ ամին . Կէչէն սէնէտէն էվվէլքի սէնէ :

ՓԻՅՐԶԱԼ پیرزال * Նախ գոլով բարդեալ բառ , է անուն Զալի հօրն Բիւսթեմայ քաջի . և առ 'ի պատիւ յարգանաց յաւելեալ 'ի նոյն զբառս Փէյր , ասացին Փէյրզալ : 2 . Նոյն է Է բառին ՔԷՐԹՈՒԹ , այսինքն բազմամեայ կին . Խօչճա աւրէթ . որ և ասի ՓԻՅՐԷԶԱԼ . Բարձեալ՝ բառս Փէյրզալ ասի նաև զբազմամեայ ծերոյ , յարգելով զալիս նորա . Մէաւինն իխթիյարչըրը իհթիրամէն փիյրզալ տէրլէր .

ՓԻՅՐԶԱՏ پیرزاد * Հայր մեծապատիւ . Փէտէրի պիւյիւքլէր . և է բառ յարգական , և իմացեալ լինի ծերունի :

ՓԻՅՐԶԻ پیرزی * Մանրամանիր խաք . Խէնրդէզմէ :

ՓԻՅՐԶԻ ՔԻՒՐՈՒՇ پیرزی فروش Մանրավաճառ . որ և ասի ԽԻՒՐՏԷՔԻՒՐՈՒՇ .

ՓԻՅՐԷԶԷՆ پیرزن * Պառաւ , այսինքն կին բազմամեայ . Խօչճա գօճա գարը .

ՓԻՅՐԷՀԷՆ پیرهن * Տես ՓԻՅՐԱՀԷՆ (որ է թէթևագոյն [illegible] .)

ՓԻՅՐԷՀԷՆՏ پیرهند * [illegible] բառին ՓԻՅՐԷՀԷՆ , որ է շապիկ . Կէօմլէկ :

ՓԻՅՐԻՅՆ پیرین * Զօրք [illegible] . Ասքէր [illegible] :

ՓԻՅՐԻ ՔԷԼԼԷՓԷԶ پیرکلپز * Թէպէտ զբառս զայս մեկնեն նշանակել փայտն . որ գլուխ ունի ոլորակի և այծու . բայց բառիւս այսու իմացեալ լինի ծեր ոմն հաշմեալ [illegible] . Քէլէկ [illegible] :

ՓԻՅՐՈՒԶ پیروز * Յաղթող . Թաղքի" [illegible] . և արդ" Ղալիպ . որ և ասի ՓԻՅՐՈՒԶ .

ՓԻՅՐՈՒԶԷ پیروزه * Է քար իմն երկնագոյն 'ի կարգէ ականց պատուականաց , որոյ լաւն լինի 'ի լերինս նիշապուրայ . և մի նորոգ հանք նորին կոչի Ըէդարդէսի , որոյ գին արժէից՝ ոչ է ըստ չափու նիշապուրեան ականցն , զոր արտաքսացուցեալ Փէյրուզէճ ասեն . Ճէվահիր նէվինտէն [illegible] :

ՓԻՅՐՈՒԶԷ'Ի ՉԱՐԽ پیروزه چرخ Նշ" զպարունակն մեծերորդ , և զաստղն լուսաթագ . Քէլէօյ [illegible] :

ՓԻՅՐՈՒԶԻ پیروزی * Յաղթութիւն . արաբերէն ظفر Զաֆէր .

ՓԻՅՐՈՒԶ ՇԻՒՏԷՆ پیروزشدن Յաղթող լինել . Ղալիպ օլմագ .

ՓԻՅՐՈՒԶՐԱՄ پیروزرام * Էր անուն քաղաքի միոջ յառաջին ժամանակս . Զէմանի գատիմտէ պիր շէհրի ատի իտի .

ՓԻՅՐՈՒՃ پیروج * Է անուն թռչնոյ միոյ , որոյ միսն կարէ ուտել . և լինի սա յարևմտեա յանտառին փօրթուգալաց աշխարհին . և բերել լինի 'ի կողմանց անտի . որ և ասի ՓԻՅԼՄԻՒՐԴ . որ ունի 'ի վն կոյցոյն իւրոյ զմանիկ ինչ մսոյ առ զկնճիթ փղի . և ոչ ունի փետուրս 'ի գլխի և 'ի պարանոցի իւրում . և միշտ գլուխ և պարանոց նր աղգի աղգի գոյնս զգենու . և ըստ մեծի մասին լինի սպիտակ կարմիր , և մանուշակագոյն , և 'ի վերայ տոտն իւրում ունի քանի մի փետուրս կարծր և խիստ . յորմէ յայտ է՝ թէ թռչունս այս իցէ այն , որ կոչի 'ի Կոստանդնուպօլիս Թուրքերէն Հինտ թավուղի :

ՓԻՅՔԷԱՐԿԷՐ پیکارگر Նկարիչ . Նագգաշ .

ՓԻՅՔԷՆ پیکن * Հիւսեալ մաղ . Էօրիւմճէ էլէք .

ՓԻՑՓԷ پیفی * Է ծառ մի՝ որ բառմինք֊եան 'ի տեղւոյն իւրում փոխալ աբեթ լինի, զոր 'ի խորասան 'ի գործ ածեն 'ի տեղի աբեթի . և այս բան ևս է ըստ բարբառոյ նոցին . Պիր աղաճ փէօր չինարտէն եէրինտէ գիւլիւլիւ գօվ օլուր ։

ՓԻՆԿ پنك * Է տեսակ մի չափու ջրոյ, որ 'ի միջոցի քսան և չորից ժամուց տասն հազար անգամ լնանի և դատարկի . որ և ասի ՓԻՆԿԵԱՆ ։

ՓԻՆԿԵԱՆ پنکان * Սկաւ . Թուր" Թաս . և արաբ" ևս طاس Դաս ։ Իսկ յառաջաբար՝ սկաւ օշարակագործաց . Շէրպէթճիլէր տասը ։ Որ արաբացուցեալ ասի فنجان Ֆինճան ։

ՓԻՆՀԱՆ پنهان * Ծածուկ կամ թաքուն . Կիզլի, վէ խաֆի . Նաև երբեմն ծածկեալ և թաքուցեալ . Կիզլէնմիշ . Խաֆի . Չէղաթայերէն Եաշուրուն ։

ՓԻՆՀԱՆԻՑՏԷՆ پنهانیدن * Թաքուցանել . Կիզլէմէք ։

ՓԻՆՀԱՆ-ՔԵՐՏԷՆ پنهان کردن * Տես 'ի վերոյ ՓԻՆՀԱՆԻՑՏԷՆ ։

ՓԻՆՏ پند * Նստոյ տեղի . Օթուրագ եէրի . Իչէօթիւրէճէք եէրտիր . արաբերէն مقعد Մագատ , նաև است Իսթ ։

ՓԻՆՏԱՇԹԷՆ پنداشتن * Կարծել . Սանմագ . Նաև մեծամտիլ, այսինքն զայն իր որ ոչ գոյ յինքեան՝ կարծել եթէ գոյ . արաբ" Զաննէ . և չէղաթայերէն Սաղընմագ . (հրամայական ՓԻՆ֊տար , և ապառնի ՓԻՆտարէտ ։)

ՓԻՆՏԱՐ پندار * Կարծիք . Սանըշ . արաբ" ظن Զաննէ ։ 2 . Է հրամայ" ՓԻՆտաշթէն բային ։

ՓԻՆՏԱՐԻՑՏԷՆ پنداریدن * Նոյն է ընդ բային ՓԻՆՏԱՇԹԷՆ ։

ՓԻՆՏՈՒՐԷ پندوره * Կարկաջահոսումն ջուրց , որ է ձայն հոսանաց նորա . Սուփաչէ տաղ ։

ՓԻՆՔԵԱՐ پنکار * Հպարտումն . Քիպիր ։ 2 . Հպարտ . Խոտպին ։ 3 . Մեծամիտ . Սահիպի ֆիքիր ։

ՓԻՇԻԼ پشل * Երկու իրք՝ զորս ընդ իրեարս հարկանեն ոչ ծնծղայ , այսինքն Զիլ . և այլ սոցին նման իրք՝ որ ընդ իրեարս հարկանին . Իքի նէսնէ քի պիրի պիրինէ ուրուլուր չըլ կիպի , վէ եէմալըն հէր նէ քի պիրի պիրինէ ուրուլուր ։

ՓԻՇԻՆՃ پشنج * Պատրաստումն ուղևորութեան , և պիտոյք ճանապարհի . Թէտարիւքի սէֆէր , վէ միւհիմմաթի թարիգ ։

ՓԻՇԻՆՃԻՑՐ پشخیر * Է փայտն այն՝ յորմէ կախեն զաղեղն . Եայ էօթիւրլէրի ասըլ .

ՓԻՇՔ پشك * Գանգուր հեր . Գըվըրճըգ սաչ ։ 2 . Վիճակ . արաբերէն قرعه Գուրա , զոր արկանեն հաշուընկերք 'ի մէջ իւրեանց վ֊ բաժանման իրաց ։

ՓԻՇՔԷՄ پشکم * Տես ՓԻՉՔԷՄ ։

ՓԻՉՓԻՉ پچپچ կամ ՓԻՒՉՓԻՒՉ * Հծծումն , այսինքն զաղտ խօսակցումն , որ լինի 'ի մէջ երկուց մարդոց . Մախֆի սէօյլէմէք . Թուր" Ֆըսըլտը ։ 2 . Է ձայնն այն՝ որով հովիւքն ողջբե֊լով զայծն և զուլն կոչեն առ ինքեանս . Չօպան֊լէրին քէչի վէ օղլագ օխշայարագ , վէ եանլարընա չա֊ղըրտըգ սէս փէրը ։

ՓԻՉՔԷՄ پچکم * Տուն բարձրաւան֊դակ , որ ասի Էյվան , և Պարխէսհ , և Օթաղ , և Սոֆա , և Տէյվանխանէ . ցուցանէ ևս զայնպիսի տուն , որ շուրջանակի պատուհանս ունիցի՝ ուռ֊կանակերպ վանդակագործեալ . 2 . Գայլ . Թուր֊քերէն Գուրթ . և արաբերէն ذئب Զիպ ։

ՓԻՍԷՆՏԷՐԷ پسندره * Պոռնկորդի . Հարամզատէ ։

ՓԻՍԹ پست * Խարակեալ կամ բովեալ ալիւր . Գավրուլմուշ ուն . բայց յառաջաբար՝ ալիւր գարւոյ . Արփա ունու ։

ՓԻՍԹԱՆ پستان * Ստին . Թուրքերէն Էմճէք , նաև Մէմէ . ասի և ՇԻՑՐՃԱՄԷ ։

ՓԻՍԹԷ پسته * Պիստակ . Թուրքերէն Ֆըսթըգ ։ Եւ որոյ բերանն բացեալ է՝ կոչի پسته خندان Փիսթէյի խէնտան ։

ՓԻՍԹԷՆԿ پستنك * Փշատ . Թուրքե֊րէն Իտտէ . որ և ասի ՍԻՆՃԻՏ ։

ՓԻՍԹԷՐ پستر * Անկողին . Տէօշէկ , և նմին նման սփռոց . որ արաբերէն Ֆիրաշ ասի . Թուրքերէն Տէօշէմէ ։

ՓԻՍԹԷՐԱՀԷՆԿ پستر آهنك * Վեր֊մակ , այսինքն ծածկարան , նաև սաւան անկող֊նոյ . Եօրղան , վէ չարշաֆ չարշէպի . որ և արտա֊բերի Պիւրիւնճիւք ։

ՓԻՍՔԷ'ԼԻ ԹԱՐԷՔԻ' پسکل تارکی

Է տեսակ մի պիստակի , որ լինի յերկիրն Մու֊ղուլաց . Պիր նէվի ֆըսթըգ տըր ։

ՓԻՏՐԱՄ پدرام * Զարդարումն և զուար֊ճալի տեղի կոյից ոչ պարտէզ , տուն , և բազմա֊կան . Արասթէ վէ խիւրրէմ վէ ձայի արամ շահանշահ վէ խանէ վէ մէճլիս ։

ՓԻՐԱԶ پراز * Տես ՓԻՒՐԱԶ ։

ՓԻՐԱԶՏԷ پرازده * Հայս՝ որ բոլորակ

[illegible] է կամ հաց չինելոյ · [illegible]
[illegible]

ՓԻՐԵՀԷՄ پرهیم * Աղօթական · [illegible]
[illegible] · և է անուն այնր հրեի 'ի ժամանակս Պերոզայ արքայից, որ ժլատութ և ագահութեամբ հռչակեալ անուն էր ·

ՓԻՐԻՍԹԱՆ پرستان * Թրթնջուկ · Թուրքերէն [illegible] ·

ՓԻՐԻՍԹԷ پرسته * [illegible] ·
[illegible] ·

ՓԻՐԻՍԹՕ پرستو * Տե՛ս ՓԷՐԻՍԹՕՒ ·

ՓԻՐՓԷՐԷ پرپره * Խերբեւէշ կամ լամպ · Թուրքերէն փուշ · որ և ասի ՓԷՐԻՅԶ ·

ՓԻՐՔ پرک * Նոյն է Է բառին ՓԻՆՔ · արտաքանութիւնք · [illegible] ·

ՓԻՒԶԻՑՏԷՆ پزیدن * Կոել · [illegible] · (հրամայս" [illegible] և աղաւնի [illegible] ·)

ՓԻՒԶՂԷՆՏ پژغند * Տերեւ աղտոր, նաև նշանակէ զայն խոտն՝ որով խաղախորդք կազմեալ յօրինեն զմորթս · [illegible] · [illegible] ·

ՓԻՒԹ پت * Լեարդ · [illegible] · ուստի և կերակուրն կազմեալ 'ի լերդէ ասաի՝ կոչի پتی [illegible] ·

ՓԻՒԹՔ پتک * Մեծ կռան · [illegible] , որով 'ի վերայ սալի ծեծեն զերկաթ և զպղինձ · ասի և ՄԻՒՀՐԷ ·

ՓԻՒԺ پژ * Նոյն է Է բառին ՐԷՊՆԷՄ ·

ՓԻՒԺԷ پژه ժխոր և շոյտ · [illegible] ·

ՓԻՒԺԷՄ پژم Եղեամն · Թուր" [illegible] ·

ՓԻՒԺԷՔ پژک * Է զեռուն կենդանին այն , որ կոչի Թուրքերէն [illegible] ·

ՓԻՒԺՀԱՆ پژهان * Տե՛ս ՊԻՒԺՀԱՆ ·

ՓԻՒԺՂՈՒԼ پژغول * Կերակուր որ լի-նի 'ի ձաւարէ · [illegible] ·

ՓԻՒԺՄՈՒՅ پژموی * Նշան ծաղկան , որ լինի յերեսս մարդոյ · [illegible] ·

ՓԻՒԺՈՒՅ پژوی * Անարգ և վատաղ-դի · [illegible] ·

ՓԻՒԺՈՒՀԻՑՏԷՆ پژوهیدن * Տե՛ս ՓԷԺՈՒՀԻՑՏԷՆ ·

ՓԻՒԺՈՒՔ پژوک * Աճարկու և եր-կիւղածին ձայն · [illegible] ·

ՓԻՒԺՓԻՒԺ پژپژ * Է ձայն ինչ , որով

[illegible] · [illegible] · [illegible] · որ և ասի ՓԻՒԺՓԻՒԺ ·

ՓԻՒԺՓԻՒԺԺ پژپژی Տե՛ս [illegible] ·

ՓԻՒԼ پل * Կամուրջ · Թուրքերէն [illegible] · և արաբերէն جسر [illegible] և ԽԱՑԷՔ և ԽԷՑՏԷՔ · 2 · փող · [illegible] · [illegible]

ՓԻՒԼԻՒՇԹ پلشت } [illegible] Է բա-
ՓԻՒԼԻՒՍԹ پلست } [illegible]
ՓԷԼԻՑՏ ·

ՓԻՒԼԻՒՔԹԷ پلفته * Նշ" [illegible] որ գինի հրայրեցութե պատնի 'ի [illegible] յայնմ վայրի · [illegible] ·

ՓԻՒԼԼԷ پله * Նժար կշռոյ · [illegible] ·

ՓԻՒԼՈՒՂ پلوغ * Կթուած կաթին 'ի կենդանեաց · [illegible] ·

ՓԻՒԼՈՒՃ پلوج * Թզլ անգամ կամ ակար անգամ · որ և ասի ՏԻՒՍԹԷՆՏԱՄ ·

ՓԻՒԼՈՒՍ پلوس * Խոնարհութ և շո-ղոմութիւն · [illegible] ·

ՓԻՒԼՈՒՔ پلوک * Սպառ ուղտու · [illegible] ·

ՓԻՒԼՉԻ پلچی * Տե՛ս ԽԱՌՄԻՒՀՐԷ ·

ՓԻՒԼՉԻ ՖԻՒՐՈՒՇ پلچی فروش * Վա-ճառող խառնիւհրէի ·

ՓԻՒԼ ՉԻ՞ՔԻՒՆԷՄ پل چکنم * Է ա-նուն կամրջի միոյ 'ի գաւառին Շիրազու · Պատմի թէ ընչեղ վաճառական ոմն բազում կահիւք և կարասեօք եկեալ՝ վաճառեաց զամ ինչս իւր 'ի գինս անտառական · և ապա 'ի լինելն իւրում աղքատ և կարօտեալ , եկ 'ի քաղաքէն Շիրա-զու , և 'ի վերայիշեալ կամուրջն եկեալ իբր ու-շագնաց · և ասելով թէ Չի՞ [illegible] Չի՞ [illegible] , այսինքն զի՛նչ արարից , զի՛նչ արարից · անտանօր մնացեալ , ոչ կարաց յառաջ գնալ և ոչ յետս դառնալ · և յայնմ հետէ կամուրջն այն կոչեցաւ՝ ՓԻՒԼ ՉԻ՞ [illegible] · [illegible] ·

ՓԻՒԼՎԱՆ پلوان * Նշ" զայն բարձր տեղին որպէս որմ , զոր առնեն 'ի տերևաց շուրջ զպարտիզօք և զայգեօք վա պահպանութ · զի մի՛ մտցեն 'ի նա կենդանիք · որ և ասի ՓԻՒԼՎԷՆ · [illegible] · Այլև նշ" զայն տեղին , ուր եդեալ պշալակա-բեռն՝ դադարեն հանգչին · [illegible] · [illegible] ·

ՓՈՒԼՎԷՆ پلون * Տե՛ս ՓՈՒԼՎԱՆ, ըստ առաջին նշանակութեանն։

ՓՈՒԼՓՈՒԼ پلپل * Տե՛ս ՓԻԼՓԻԼ։

ՓՈՒԼԷՔ پلك * Արծաթանունք․ Կէօշ գօ-ճուշի։ 2․ Երիկամն․ Պէօյրէկ․ արաբ" كليه Քիւլյէ։

ՓՈՒԽ پخ * Բիժ․ Թուրքերէն Չափագ, որ և ասի ՓՈՒԽ։

ՓՈՒԽԹ پخت * (երրորդ դէմն անցել ժամանակի փիշիրմէք բային) Եփեցաւ և եփ-եաց․ Պիշտի վէ փիշիրտի․ և է հասարակ բայ։

ՓՈՒԽԹԷ پخته * (կրաւ. ընդունելութ" փիշիր-մէք բային) Եփեցեալ․ Պիշմիշ։ Նաև այլաբա-նութեամբ նշանակէ այր վշտակիր և փորձ․ Ճիհան-տիտէ, վէ չէքմիշ իշ սէրտ չէքմիշ։

ՓՈՒԽԹԷԽՕՐ پخته خوار * Աշքատ․ Կէ-րա։ 2․ Փեսայ․ Տամատ։ (Բայց նախադասն նշա-նակէր զայն փեսայն, որ կոչի Թուր" Իչկիւվէյիսի․ հայերէն տան փեսայ․ և յետոյ բազում գործա-ծութեամբ սկսաւ նշանակել զամենայն փեսայս։)։

ՓՈՒԽԹԷԿԵԱՆ پختكان * Եփեցեալք․ Պիշմիշլէր․ և է սա յոգնականն փիշիրմէ բառին։

ՓՈՒԽԹԷԿԵԱՎ پختكاو * Է գեղն այն զոր եռացուցեալ՝ ջրով նո՛ր լուանան զանձն հի-ւանդքն․ որ և ասի سپرم ՍԻՓՐԷՄ․ Օշէր-մէյէ փիւր ըն գօյնատըլմըշ սուլէ իչէ պէքէնի մա-րիշէ՝ եօւրշէր։

ՓՈՒԽԹԷՃՈՒՇ پخته جوش * Ըմպելի, թէ գինի իցէ՝ և թէ այլ, մինչև իցէ մուր, որ առաւել եռալով թանձրացեալ իցէ․ խակ այլուր մեկնի՝ թէ է ըմպելի ինչ օգտակար բազում ախ-տից․ Ջէյապէ գայնամըշըշ գօյու օլմըշ շէրապ, պէտէ օլսուն, էշրիպէ օլսուն։

ՓՈՒԽԹԷՆ پختن * Եփել․ Պիշիրմէք․ (հրամայական փէզ, և ապառնի փէզէմ, և ըն-դունելութիւն փէզէնտէ։)

ՓՈՒԽԹԷՆԻ پختني * Եփելի իր․ Պիշէ-ճէկ նէսնէ։

ՓՈՒԽԼ پخل * Ամեռուկ, փրփրեմ․ Թուրքերէն Սէմիզ օթ․ որ և ասի ՓԷՐՓԷՀԷՆ։

ՓՈՒՂՆԷ پغنه * Աստիճան սանդղոց․ Նէրտիվանըն այաղը։

ՓՈՒՃ ՓՈՒՃ پچ پچ * Տե՛ս ՓԻՉ ՓԻՉ։

ՓՈՒՅՈՒ پيو * Տե՛ս ՀԷՄԶԱՏ, որ է երկուորեակ․ Թուրքերէն Իքիզ։

ՓՈՒՆՃԷՔ پنجك * Տե՛ս ՓԱՂԷՆՏ։

ՓՈՒՆՃԻՇՔ پنجشك * Նոյն է ընդ բառին ՔՈՒՆՃԻՇՔ․ և նշանակէ ճնճղուկ․ Թուր" Սէրչէ․ և արաբերէն عصفور Ուսֆուր։

ՓՈՒՆՃԻՇՔ ԶԷՊԱՆ پنجشك زبان Է իր ինչ, որ ներկէ դեղին և կարմիր․ Սարը վէ գըրմըզը պօյալը նէսնէ փիւր։ 2․ Է տեսակ ինչ դեղոյ․ Պիր թիւրլիւ փիւր․ արաբ" لسان العصفور Լիսանիւլ ուսֆուր։ Եւ թարգմանի լեզու ճնճղկան։

ՓՈՒՆՉԷ پنچه * Ճակատ․ Ալըն․ որ և ասի پيشاني ՓԻՅՇԱՆԻ։

ՓՈՒՆՉԷՊԷՆՏ پنچه بند * Ճակատա-կապ․ Փիշանիպէնտ․ և է կապ ճակատու․ Թուր-քերէն Ալըն պաղը․ արաբերէն عصابه

ՓՈՒՆՏ پند * Կլորակեալ նետած բամ-բակ, զոր պատրաստեն վասն մանելոյ․ Մահլուճ թէնտէ խումաշէ։

ՓՈՒՆՏԱՐ پندار * Փարթամ և ընչեղ, և հարուստ․ Մալտար, վէ սահիպի էնպար։

ՓՈՒՆՏԷ پنده * Տիզ․ Կէնէ, որ կպչի ՚ի կենդանիս։

ՓՈՒՆՏԷՐ پندر * Է անուն ամրոցի միոջ ՚ի սահմանս Հերաթու․ Պիր գալէ իսմի փիւր։

ՓՈՒՆՏԷՔ پندك * Գնտակ նետած բամբակի, որ վա՛ մանելոյ իցէ պատրաստեալ․ Մահլուճ թէնտէ գօթի, վէ եէկերէշմէ իփլիք հազըր օլմուշ օլա․ որ և ասի ՓՈՒՆՃԻՐ, ՓՈՒՆՏ, և ՓՈՒՆՏԷՔ։

ՓՈՒՇ پش * Բաշ ձիոյ․ Ատ եալէլի․ Կէյսուսի էօք։ Եւ ուրեք գրի թէ փուշ՝ նշանա-կէ զանգուր․ և փէշ, բաշ ձիոյ․ Կէյսուսի էօք։

ՓՈՒՇԷՆԶԷ پشنزه * Արմաւ եփեալ արդար իւղով․ Րօղէնտէ սատէ իչէ պիշմիշ խուրմա։

ՓՈՒՇԷՔ پشك * (բառ բնակչաց Մա-վէրանի նէհր գաւառին) Տե՛ս ՓՈՒՇԷՔ։

ՓՈՒՇԹ پشت * Թիկն․ Արգա․ արաբ" ظهر Զահր․ զի ասի՝ փուշթ է՛ մի խար․ զթիկունս իմ քորեմ․ Արգամ գաշըր։ 2․ Է անուն քաղաքի միոյ մեծի ՚ի գաւառին Նիշապուրայ․ և պարու-նակէ գիւղս 226․ և պատճառ անուանակոչութեան սորա այն է, զի լեառն Նիշապուրայ եղեալ է սմա որպէս փուշթ, այսինքն թիկն․ Թուր" Արգա։ 3․ Փուշթ՝ է անուն գեղջ միոջ ՚ի կողմանս Հիրա-թու ՚ի նահանգին Պատղիսի․ պիր գօյէ իսմի փիւր։

ՓՈՒՇԹԱՐԷ پشتاره * Տե՛ս ՓՈՒՇԹ-ՎԱՐԷ։

ՓՈՒՇԹԷ پشته * Բլուր․ Տէփէ․ արաբ" Թէլ․ ըստ այսմ նշանակութ՝ ասի (ըստ պարսից) լաւ թէլ․ և այս յատկաբար․ իսկ հասարա-

[illegible] որ վերջաւոր [illegible] Հինդիստ[illegible] [illegible] օլուր ։

ՓՈՒՇԹԷ'ՒԳԱՂ پشتيغ * Մարզ և գաւառք ։ Չայիր վէ չէմէն վէ օթլագլըգլար ։

ՓՈՒՇԹԷԼԷՆԿ پشتلنك * Պակասաւոր և պատառաւոր և անպիտան ։ Նագըս վէ նօգսան վէ հէրզէ վէ հէպէտտ ։

ՓՈՒՇԹԷՆՔ پشتنك * Նշ" գոյն Թամբակոյն, որ Թուրքերէն ասի՝ Դօտէգօսը գօյլեքը ։

ՓՈՒՇԹԷՔ پشتك * Կարճ հանդերձ, զոր առնեն մինչև 'ի մէջս ։ որ և ասի ՓՈՒՇԹԻ ։ 2 ։ Է խաղ մի, և լինի այսպէս ։ զի այր ոք զերկոսին ձեռս իւր և զոտս իւր 'ի վեր ամբարձեալ քայլէ ։ և խաղս այս կոչի և ս ՍՈՒՔԷՆՑԷՐ ։ 3 ։ Է անօթ ինչ՝ որով ախտանան ձիք և ջորիք ։ զի յոտս նոցին ելանեն մանրիկ հատք ինչ, և ուռուցեալ եռան, և արգելուն զնա յընթանալոյ ։

ՓՈՒՇԹԻ پشتي * Թիկնահասութիւն, այսինքն է օգնութիւն ։ Էշըգլը ։ 2 ։ Թիկն առեալ, այսինքն գարձուած ։ և այսու յարմարութիւն նոյն է ընդ բառին ՔՈՒՆՏԱՏԷ, որ է իրացեալ ։

ՓՈՒՇԹԻՑՎԷՆ پشتیون * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՇԹՎԱՆ ։

ՓՈՒՇԹԻՊԱՆ پشتیبان * Փուշտիպան ։ Թիկնապահ, և նպաստաւոր և օգնական ։ Արգա վէրէն վէ հիմայէ էտէն ։

ՓՈՒ'ՇԹԻ ՏԷՍԹ پشت دست * Թիկն ձեռաց ։ Էլ արգասը ։

ՓՈՒՇԹԻՒՐՄ پشترم * Մօրքոր ։ Թուրքերէն Գօսը էշէկի ։ և արաբերէն شرى Շէրա ։

ՓՈՒՇԹԻՒՐՈՒՂ پشتروغ * Է տեսակ ինչ սրածայր փշոյ, որ չամ լինի 'ի գաշտավայրմանս գաւառին Հինդաց, զոր մինչ գալար է, և ուտէ ուղտն, առ ժամայն մեռանի ։ արաբերէն ضريع Զարիւ ։ Պիր նէվ' տիքէնլիք տիքէն տէրը ։

ՓՈՒՇԹՄԱՋ پشتماز * Ոսկր Թիկանց ։ Արգա գէմիկի ։ արաբ" صلب Սուլպ ։ որ և ասի ՓՈՒՇԹՄԱՋԷ, ՓՈՒՇԹՄԱՋՈՒ, ՓՈՒՇԹՄԷՋԷ, և ՄՈՒՀՐԷ'Ի ՓՈՒՇԹ ։

ՓՈՒՇԹՄՈՒՀՐԷ پشت مهره * Տե՛ս ՓՈՒՇԹՄԱՋ ։

ՓՈՒՇԹՊԷՍԹ پشت بست * Նշ" գոյն զի 'ի մէջ կապպեալ և յայլ նման նմին իւր վերս ինչ եղեալ, տանին 'ի շալակի, զոր Թուրքերէն ամն 'ի մեկնողաց ասէ լինել Արգալըգ ։

ՓՈՒՇԹՎԱՆ پشتوان * Պահանգ ։ Թուրքերէն Խոտէլ ։ որ և ասի ՓՈՒՇԹԻՑՎԷՆ ։

ՓՈՒՇԹՎԱՐԷ پشتواره * Շալակա-

[illegible] ։ [illegible] ։

ՓՈՒՇԹՎԱՐ[illegible] [illegible]

Տե՛ս վերջանանալութիւն [illegible] 'ի [illegible] ։

ՓՈՒՇԹՏԱՐ پشتدار * [illegible] ընդ բառին ՓՈՒՇԹԻՊԱՆ ։

ՓՈՒՇԻՑՋԷ ՆԻՇԱՆ پشیز نشان Տպող դրամոյ ։ Սիքքէճի ։

ՓՈՒՇԻ'ՑԶԻ ԽՈՒՐՄԱ پشیز فرما Ամանն արմաւոյ, 'ի մէջս որոյ ելանեն ոստքն արմաւոյ ։ Խուրմա շուրֆէ, տէ էլճօգին խուրմա ատըգէրի էէմը ։

ՓՈՒՇԽՈՒՐ پشخور * Աւելորդ և մնացեալ խօսք ։ Ֆէզլէ սէօզ վէ պէհուտէ վէ հէտէան ։

ՓՈՒՇԿԻՒԼ پشکل * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՇՔ ։ որ և ասի ՓՈՒՇԿԻՒԼԷ ։

ՓՈՒՇՔ پشك * Քակոր եզին և ոչխարի և այծու և ուղտու և նմանեաց ։ Սըղըրըն ագոյն վէ գոյունըն վէ գէչիմըն, վէ էմսալի ։ Թուրքերէն Գիւլ ։

ՓՈՒՉՈՒՇՔ پچشك * Քակոր ոչխարի, այծու, և այլոց նմանեաց ։ Գոյուն վէ գէչի վէ էմսալի բըգլըգ ։

ՓՈՒՍ پس * Տե՛ս ՓՈՒՍԷՐ ։

ՓՈՒՍԱՆՏԷՐ پسندر * Տե՛ս ՓՈՒՍԷՐԷՆՏԷՐ ։

ՓՈՒՍԷՐ پسر * Որդի ։ Օղուլ ։ արաբերէն ابن Իպն ։ ասի և ԼԷՆՏ ։

ՓՈՒՍԷՐԷՆՏԷՐ پسراندر * Խորթ որդի ։ Էօյէյ օղուլ ։ որ և կրճատմամբ ասի ՓՈՒՍԱՆՏԷՐ ։

ՓՈՒՍԷՐԷՔ پسرك * (Նուազականն ՓՈՒՍԷՐ բառին) Որդեակ ։ Օղուլճըգ ։

ՓՈՒՍԷՐԻ ԽԱՆՏԷ پسرخوانده * Որդեգիր ։ Ահրէթլըգ օղլու ։

ՓՈՒՍԷՐԻՑՉԷ پسریچه * Անհասարակ և խեռ որդի ։ Նաթամամ վէ պէտտար օղուլ ։

ՓՈՒՏ پد * Արեթ ։ Գոմ, զոր կազմեն 'ի հին կոտուց այրելով փոյթն ։

ՓՈՒՐ پر * Լի ։ Տօլու ։ արաբ" Մէլու ։ (որոյ հակականն է Թէհի ։) ասի և ԷՆՊԱՐ, և ՄԱԼԷ ։ 2 ։ Կրկին ։ Թէքրար ։ 3 ։ Բազում ։ Թուրքերէն Չօգ ։ չօգլուգ ։

ՓՈՒՐԱԶ پراز * Փող, որով կապեն ընդլուծն յանդուցանելն իւրեանց 'ի պարանոցս եզանց ։ Պօյունտուրուգ տուտաճըգ պուլունուրտուգ գայըշ ։ որ և ասի ՓԻՐԱԶ ։

ՓՈՒՐԱԺ پراژ * Նոյն է ընդ բառիցն ՓԵՐԱՔԵՆՏԷ, և ՓԵՐԻՑՇԱՆ ։

ՓՈՒՐԱՇՈՒԲ پرآشوب * Շփոթալի• Գարըշըգլը ։

ՓՈՒՐԱՊ پراب * Ջրալի• Սու իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐԱՓՈՒՐ پراپر * Լիալիր, կամ լի և լի• Դօփ տօլու ։

ՓՈՒՐՁ پرز * Խաւ, որ լինի ՚ի չուխայի ՚ի դադիֆէի և ՚ի գալիչէի, նաև լինի ՚ի յառաջումն և յասզանուոջ• և այն է զոր Թուրքքն արտաքերեն փուրչուղ• որ և ասի ՓՈՒՐՁԷ, և ՓՈՒՐՁԻ ։

ՓՈՒՐՁԷ پرزه * Մասունք համդերձի• Էսվապ փարչալարը• փարչէ մալ ։ 2• Տես ՚ի վերոյ ՓՈՒՐՁ ։

ՓՈՒՐՁԷՐ پرزر Ոսկիալի• Ալթուն տօլու ։

ՓՈՒՐԷՆՏԻՑՇԷ پرانديشه * Բազմախորհ• Չօք Տիւշիւնճէլի ։

ՓՈՒՐԷՏ پرد * (երրորդ դէմն ապառնւոյ փուրտիւտէն բային) Լցցի• Տօլա• ըստ այնմ, Թիւխօտ չա քէօման փիւրթէտ ճէմ իւրիա, Ինտայ՝ դը ճէմ չէմ էէքէր չէօն ճէմէյա• և Թարգմանի այսպէս• դու գքեզ կարծեալ ես խելօք լի, ամենայն ինչ որ լցաւ այլևս զհմարդ լցցի ։

ՓՈՒՐԹԱՊ پرتاب * Յոյժ ձգրմ• Ղայէթ Գըշշըն ։ 2• Միրթ՝ ցուցանէ զիրն զայն, որ ունի զբազում ոլորս• Գըվրըմ Գըվրըմ օլան նէսնէ ։

ՓՈՒՐԹԷԿԵԱԼ پرتكال * Է անուն գաւառի միոջ ՚ի մէջ սահմանացն Հնդկաց• Հէնտըն հիւտուտըննէ տախիլ պիր վիլայէթ իսմի տիւր ։

ՓՈՒՐԹԷՔ پرتك * Լիարշաւ, այսինքն յոյժ արշաւան ձի• Ճիյատէ Եշկին աթ ։

ՓՈՒՐԻՑՏԷՆ پريدن * Լնանիլ• Տօլմագ ։

ՓՈՒՐԽԱՐ پرخار Փշալից• Տիքէնլի իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐԽԷՄ پرخم * Բազմոլոր• Պիւքիւլմիւշ պիւքիւլմիւշ ։

ՓՈՒՐԽՈՒ پرخو * Շունծարան• Քիւլլիւ• որ և ասի ԷՆՊԱՐ ։

ՓՈՒՐԽՈՒՆ پرخون * Արիւնալի• Թուրքերէն Գան տօլու ։

ՓՈՒՐԿԷՐ پركر * Մանեակ ականակուռ, և նման նմին• Միւճէվհէր նէսնէլէր• Միւրասսա գոլթը վէ էմսալի միւճէվհէր նէսնէլէր ։

ՓՈՒՐԿՈՒ پركو * Նշանակէ շատախօս• Չօգ սէօյլէյիճի ։

ՓՈՒՐԿՈՒԼ پركل * Նշանակէ վարդալից• Կիւլ իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐԿՈՒՍՈՒՆ پركسون * Ծածկոյթ Թամբի• Էյէր իւզէրինէ էօրթիւլէն էօթուգ• արաբերէն غاشيه Ղաշիյէ ։

ՓՈՒՐՂԷՄ پرغم * Տրտմալից• Ղէմ իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐՂՈՒՐ پرغور * Զաւար• Պէուղլուր ։

ՓՈՒՐՄԷ پرمه * Շաղափ• Մըթգապ, որով ծակեն զփայտ և զերկաթ ։

ՓՈՒՐՆԷՄ پرنم * Նշանակէ լի գինջութեամբ• Եաշ իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐՆԻԿԵԱՐ پرنكار * Բազմանկար• Չօք նագըշլը ։

ՓՈՒՐՇԱԽ پرشاخ * Բազմոստեան• Չօք պուտագլը ։

ՓՈՒՐՇԷՔԷՐ پرشكر * Շաքարալից• Շէքէր իլէ տօլու ։

ՓՈՒՐՇԻԿԵԱԼ پرشكال * Ամպային օդ, այսինքն ժամն այն՝ յորում երևան երկնի պատեալ իցէ ամպովք և ոչ տեղայցէ, և մերթ Թօրիցէ• Պուլուտլու հէվա ։

ՓՈՒՐՇԻՒՏԷ پرشده * Լցեալ• Տօլմուշ։

ՓՈՒՐՇԻՒՏԷՆ پرشدن * Լի լինել, այսինքն լնանիլ• Տօլմագ• ըստ այնմ, Հէր ճիւզէ ճի սէրնիւքիւտան չէվէմ, փէտր նէ չէվէմ• այսինքն ամ կուժ՝ որ գլխի ՚ի վայր լինի, ոչ լնանի ։

ՓՈՒՐՇԻՔԷՆ پرشكن * Յոյժ ոլորուն• Պիւգիւլմիւշ չօք ։

ՓՈՒՐՊԱՐ پربار * Պտղալի• Եէմիշլի՝ չօք ։ 2• Բազմատեղայ• Չօք եաղմուր ։

ՓՈՒՐՊԷՀԱ پربها * Լիագին• Պէհասը տօլու ։

ՓՈՒՐՉԻՑՆ پرچين * Շատ ոլորուն• Պիւքիւլմիւշ չօք• զի ասի طرّه پرچين Դուռայի ճիւրչլէյն ։

ՓՈՒՐՍ پرس * (հրամայական Փիւրսիտէն բային) Հարց• Թուրքերէն Սօր ։

ՓՈՒՐՍԱ پرسا * (ընդունելութի ՚ի բայէն Փիւրսիտէն) Հարցանող• Թուրքերէն Սօրիճի• որ և ասի پرسان ՓՈՒՐՍԱՆ ։

ՓՈՒՐՍԷ پرسه * Հարցումն զորպիսութէ հիւանդի• Խըսթայի պէյմար• արապ" عيادت Իյատէթ ։

ՓՈՒՐՍԷՄ پرسم * Հաց որ տուեալ լինի ուժեք երախտելով, որով խմանի բարի առնել ուժեք երախտելովնմա• Պիր աձէմէ իհսան էտէօգ Մահմիւտ մէնսէլի էյլէմէքլէն ճինայէ տիւր ։

(Էւ Թարգմանի Թունալի · զի է բարդեալ՝ի բառիցս փէ-ր՝ լի , և Սէմ , Թոյն :) 2 · (Է առաջին դէմ ապառնւոյ եղական՝ փէ-րսիտէնի բային) հարցից · յոր եթէ յաւելցի վանկս ی Մի , և լիցի Մի փէ-րսէմ , լինի յայնժամ ներկայ · այսինքն հարցանեմ · Թուրքերէն Սօրարըմ :

ՓԻՒՐՍԻԹԷՄ پرستم * Լի զինանօք · Սիլահլը :

ՓԻՒՐՍԻՅՄ پرسیم * Արծաթալի · Կիւմիւշ իլէ տօլու :

ՓԻՒՐՍԻՅՏԷՆ پرسیدن * Հարցանել · Սօրմագ · և արաբերէն سؤال Սուալ · (հրամայական փէ-րս , և ապառնի փէ-րսէտ :)

ՓԻՒՐՍԻՇ پرسش * (բայածականն փէ-րսիտէնի բային) Հարցումն · Սուալ ։

ՓԻՒՐՎԻՅՆ پروین * Աստեղունք · Ուլքէր ։

ՓԻՒՐՏ پرد * Նոյն է Է բառին ՁԻ՛ՅՍԹԱՆ · և նշ" առակ , առեղծուած · Թուր" Էօնմէճէ · արաբ" لغز Լուղէզ · որ և ասի پردک ՓԻՒՐՏԷԳ : 2 · Կամուրջ · Քէօփրի · Կէօփրի · և այս ըստ բարբառոյ բնակչաց գաւառին Պիյլանու ։

ՓԻՒՐՏԷՍԹԱՆ پردستان * Տեղեակ և գիտակ իրաց և պատմութեց վաղնջականաց · զի ասի՝ փէյրէ փիւրտէսթան , այսինքն շատագէտ ծերունի · Չօգ պիլիր պիր իխթիյար · 2 · Մերձ՝ շատ ննջաւոր · Չօգ հէյլէ ... ։

ՓԻՒՐ ՏԷՐՏ پردرد * Ցաւալից · Աճը իլէ տօլու ։

ՓԻՒՐՏԻԼ پردل * Կորովի և զօրեղ և մտացի · Պէհատըր վէ ... (Էւ Թարգմանի լեասխրտ ։)

ՓԻՒՐՓԱՅԷ پرپایه * (Թարգմանի բազմաստանի) Տե՛ս ՍԱՏՓԱ ։

ՓԻՒՐՔԷՆՃ پرکنج * Հրաշակ կազմեալ ՝ի յղնկզոյ և ՝ի նշոյ · Հալըլ ... ։

ՓԻՒՐՔԷՐՏԷ پرکرده * Լի արարեալ , որ է լցեալ · Տօլտուրուլմուշ ։

ՓԻՒՐ ՔԷՐՏԷՆ پرکردن * Լի առնել , այսինքն լնուլ , Տօլտուրմագ · և բազում առնել , այսինքն բազմացուցանել · Չօգ էթմէք · և կրկին առնել , այսինքն կրկնել · Թէքրար էթմէք ։

ՓԻՒՐՔԻՅՆ پرکین * Ոխալից · Քին իլէ տօլու ։

ՓԻՒՔ پک * Խորտաբորտ և անհաւասար · Նահէմվար : 2 · Դատարկամէջ կամ սին · Իչի պօշ · և է Թեթևացուցեալ՝ի բառէն փուք : 3 · Է Թեթևացուցեալն բառին փէ-քէ · և նշանակէ ուռըն կամ մեծ կուռն · Տէմիւրճի չէքիճի ։

ՓԻՒՖ پف * Փչումն այն՝ զոր հանեն ՝ի բերանոյ առ ՝ի շիջուցանել զմոմեղէն և զճրագ · Աղըզտան չըգան հէլ ։

ՓԻՒՖԻՅՏԷՆ پفیدن * Շիջուցանել զմոմեղէն կամ զճրագ · Չիրաղ վէ մում սէօյտիւրմէք · (հրամայական փէ-ֆ , և ապառնի փէ-ֆէտ ·) որ և ասի ՓԻՒՖ ՔԷՐՏԷՆ ։

ՓԻՒՔԷՆՏ پکند * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՆ , որ է հաց · և այս ըստ բարբառոյ բնակչաց Խիվլէգ գաւառի · և է Խիվլէգն անուն ինչ գաւառին Խարէզմի · որ և ասի ՓԷՔԷՆՏ ։

ՓՈՒ پو * Է հրամայականն փօ-յիտէն բային , որ և իբր բայածական վարի · ՓՈՒ ԿԻՐԻՖԹԷՆ · ընթանալ կամ վազել · Սէյիրթմէք ։

ՓՈՒԶ پوز * Շուրջանակ բերանոյ · Աղըզ չէվրէսի · էտրաֆի ։ Էւ մերթ պարզապէս՝ բերան կենդանեաց · Տէհէնի հայվանաթ · ասի և ԹԱՆՈՒԶ ։

ՓՈՒԶԷՆ پوزن * Նշանա" մաքրումն և պատրաստումն արտօրէից վս սերմանելոյ · Զէրաաթ իչին ... որ ընդ բայի շարակցեալ ասի՝ փուզէն քէրտէն ։

ՓՈՒԶԻՅՆԷ پوزینه * Կապիկ · Թուրքերէն Մայմուն ։

ՓՈՒԶԻՅՏԷՆ پوزیدن * Աներասխ առնել · Իւզիւր տիլէմէք · որ և ասի ՓՈՒԶԻՇ ՔԷՐՏԷՆ : 2 · Եփել զինի · Շէրապ փիշիրմէք · արաբերէն طبخ Դապխ ։

ՓՈՒԶԻՆՃ پوزنج * Տե՛ս ՓՈՒԶԻՇ ։

ՓՈՒԶԻՇ پوزش * Աներասութ խնդրել · Իւզիւր տիլէմէք : Էւ մերթ պարզապէս՝ աներասութիւն · Իւզիւր ։

ՓՈՒԶԻՇՓԷԶԻՅՐ پوزش پذیر * Մեկնի Թուրքերէն՝ Իւզիւր գապուլ էտիճի ։

ՓՈՒԶԻՇ ՔԷՐՏԷՆ پوزش کردن * Աղաչաւորել · Իւզիւր տիլէմէք · որ և ասի ՓՈՒԶԻՅՏԷՆ ։

ՓՈՒԹԱՊ پوتاب * Նպատակ նետի · Նիշան եէրի · արաբերէն هدف Հէտէֆ ։

ՓՈՒԹԷ پوته * Է գործի ինչ ոսկերչաց , որ է հողակերտ ամանիկ ինչ , ՝ի մէջ որոյ հալեն ոսկի և արծաթ , զոր արաբայուցեալ ասեն بوتقه Պութագ ։

ՓՈՒԺ پوژ * Ծնօտ · Չէնէ · որ և ասի ԶԷՆԷԽՏԱՆ ։

ՓՈՒԺԷ پوژه * Սրունգ. Պոշուք. արպ" Սագ. որ 'ի գործ ածի 'ի մարդն և յայլ կենդանիս, նաև 'ի ծառն. զի փուժէ՝ առեն այնմ տեղւոյ ծառոյն, որ մերձ է 'ի յարմատն ։

ՓՈՒԺԷՆ پوژن * Նշ" զայն պալարն՝ որ 'ի բազում աշխատուԷ յայտ լինի 'ի ձեռս. Քէօշէլ չէօշլէթէն էշտէ շահէր օլան գապարճըգ ։

ՓՈՒԺԻՑՆԷ پوژینه * Կշռորդ. Գանթար ։

ՓՈՒԺԻ ՏԻՐԱԽԹ پوژدرخت * Բունն ծառոյ. Աղաճ քէօքէլի. որ և ասի ԹԷՆԷ'Ի ՏԻՐԱԽԹ ։

ՓՈՒԼ پول * Նախ նոյն է ընդ բառին ՓԷՋԻՑՇ. Նշ" լումայ կամ խեբեճէշ և կամ փող. 2. Պանդակ և իջեւան առարաց. Քէօփրիւ և թէքքէ մէնզիլ շօրէգա. 3. Կամուրջ. Քէօփրի. յորմէ Թելթեացեալ է բառն փէօշ ։

ՓՈՒԼԱՆԻ پولانی * Է տեսակ իմն ալիւրեղէն կերակրոյ. Պիր նէվ՝ ուն աշէ փիօր ։

ՓՈՒԼԱՏ پولاد * Պողպատ, որ է պաղպաջաւոր երկաթ. Ճէվհէրտար թէմիր. 2. Է անուն քաջի միոյ 'ի քաջացն Իյրանու. Պիր փէհլէվան ատի դիւր ։

ՓՈՒԽ پوخ * Տե՛ս ՓԻՒԽ ։

ՓՈՒԿ پوك * Ցախ և մացառ՝ զոր դնեն 'ի բերան այնր հորոյ, յորում իցեն արմտիք մըթերեալ, կամ Թէ արմտիքն՝ որք ծածկեալ պահին 'ի նմա. Ղալլէ գօմըլէրի գապաղըն աշշէն գօնըլան խէս վէ խաշաք, վէ անթէ գինհան օլմըշ շալէ ։ 2. Փուք, փչիւն կամ փչումն բերանով ։ 3. Այրեցեալ կտաւ՝ զոր աբեթ առնեն, որ է Գավ ։

ՓՈՒԿԵԱՆ پوكان * Արգանդ մօր. Ռահիմ մադէր ։ 2. Սրսկումն ջրոյ 'ի վը լիրի ինչ վը խնաւացուցանելոյ. Պիր նէսնէյի նէմնաք իլմէք իչին իւզէր սու սէփմէք. ասի և ՓՈՒՅԿԵԱՆ ։

ՓՈՒՃ پوچ * Իր խիստ անհաւատար և խորամանկ, որ անմատն է 'ի վայելչութէ ։ 2. Ամենևին անպիտան. Հիչ պիր իշէ եարամայան ։

ՓՈՒՃՊԻՑՆԻ پوچینی * Նշանակէ մեծաքիթ. Պուռնաղ ։

ՓՈՒՅ پوی * (հրա" փուայիթէն բային) Վազեա. Սէկիրթ. և մերթ իբր անհրաժեշտ վարի, զի ասի Թէքի տուպ ։

ՓՈՒՅԱ پویا * Ցոյժ արշաւող ձի. Ղոյէթ չէփան աթ, եախօտ շապէթ էօրէն աթ ։

ՓՈՒՅԷ پویه * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՅԻՇ. և նշ" վազումն կամ արշաւումն. Սէկիրթմէք ։

ՓՈՒՅԷՆՏԷ پوینده * (ընդունելութի 'ի բայէն փուայիթէն) Ուժգին ընթացող. Եէլիճի, եանի չէփէրճէ կէօրէն ։

ՓՈՒՅԷ ՔԷՐՏԷՆ پوی کردن * Նոյն է ընդ բային ՓՈՒՅԻՏԷՆ ։

ՓՈՒՅԻԺԷ پویژه * Անհնկալուն իրի ինչ յուսմէքէ. Խումիւյավար օլմագ, եանի պիր նէմէսնէյէն պիր նէսնէ րէճա օլման ։

ՓՈՒՅԻՇ پویش * (բայածականն փուայիթէն բային) Ուժգին ընթացումն. Եէլիշ էօգաթմագ, չէփէքի եէլմէք ։

ՓՈՒՅԻՏԷՆ پویدن * Ուժգին ընթանալ. Թուրքերէն Եէլմէք. չէփէքճէ եէլմէք. (հրամայական փոյ, և ապառնի փոյէթ ։)

ՓՈՒՅԿԵԱՆ پویكان * Տե՛ս ՓՈՒԿԵԱՆ ։

ՓՈՒՅ ՓՈՒՅ پوی پوی * Վազ 'ի վազ. Սէկիրթէ սէկիրթէ. զի ասի՝ փուայտուպ ամէթէն, այսինքն վազ 'ի վազ եկին ։

ՓՈՒՆ پون * Տե՛ս ՆԷՄԷՏՋԻՅՆ ։

ՓՈՒՇ پوش * Է հրամայականն փուշիտէն բային, որ և բարդի որպէս Սէրփուշ, և Ջիհանփուշ. 2. Ջրահ. Ջէրէհ ։

ՓՈՒՇԱ پوشا * Զգեստ կամ հանդերձ. Ճամէ վէ լիպաս. որ և ասի ՓՈՒՇԻՑՏԷՆԻ ։ 2. Մատածութիւն. Քէֆէր. էնտիշէ ։

ՓՈՒՇԱՆԻՑՏԷՆ پوشانیدن * (անցողականն փուշիտէն բային) Տալ ծածկել. Էօրթտիւրմէք ։ Եւ զգեցուցանել. Կէյտիւրմէք. (հրամայական փուշան, և ապառնի փուշանէթ ։)

ՓՈՒՇԷԼԷ پوشله * Ազանելի հանդերձ. Կէյէճէք ճամէ ։ Նաև ծածկոյթ. Էօրթիւնէճէք եօվղա. որ և ասի پوشنه ՓՈՒՇԷՆԷ ։

ՓՈՒՇԷՆՏԷ پوشنده * (ընդունելութի 'ի բայէն փուշիտէն) Ծածկող. Էօրթէճի ։ Նաև զգեցող. Կիյէճի ։

ՓՈՒՇԷՔ پوشك * Կատու. Թուրքերէն Քէտի. և արաբերէն سنور Հիրրէ, նաև سنّور Սինհվր. որ և ասի ԿԻՒՌՊԷ ։

ՓՈՒՇԻՑՏԷ پوشیده * Ծածկեցեալ. Մէսթուր, նիհան, կիզլէնմիշ. չեղա" Եաշրունտան ։ 2. Ծածուկ. Կիզլի ։ 3. Զգեստաւորեալ. Կէյինմիշ. այսինքն այն՝ որ ունի 'ի վը իւր հանդերձս ։

ՓՈՒՇԻՑՏԷՆ پوشیدن * Ծածկել. Էօրթմէք. արպ" Սէթր ։ 2. Զգենուլ. Կէյմէք. արպ" Լէպս. (հր" փուշ, և ապռ" փուշէթ ։)

ՓՈՒՇԻՑՏԷՆԻ پوشیدنی * Նշանակէ ազանելի. Կէյիլէճէք ։

ՓՈՒՇԻՑՏԷ ՉԷՇՄ پوشیده چشم Տե՛ս ՆԱՊԻՑՆԱ, այսինքն կոյր. արպ" اعمی Ամա ։

ՓՈՒՇԻՅՏԷՐԱԶ پوشيده راز * Ծած-կախորհուրդ, այսինքն այն ոք՝ որ թագուցանէ զխորհուրդս խոր. Իխֆայի էսրար էտիճի քիմէսնէ։

ՓՈՒՇԻՇ پوشش * (բայածականն փօ-շիտէն բային) Ծածկումն. Կէյինմէճէք։ 2. Ծած-կոյթ, Էօրթիւնմէճէք։

ՓՈՒՇԿԵԱՆ پشكان * Է անուն աւա-ղայ իրիք մերձ 'ի քաղաքն Նիշապուր. Պիր քէ-օյիւն իսմի տիր։ 2. Է անուն երաժշտական ե-ղանակի միոյ. Պիր նէղմէ իսմի տիր։

ՓՈՒՊ پوپ * Նախ նոյն է ընդ բառին ՓԷՏԷՐ, որ է հայր. Թուր" Պապա։ 2. Սփռոց սան, և ևս սփռոց թագաւորաց յաակացեալ. Ֆէրշի խանէ, վէ փատիշահլարէ մախսուս տէօշէմէ։ 3. Թուծէ մուրղան, այսինքն կատար թռչնոյ. զոր այլք մեկնեն՝ Քէօքէօլէ մուրղան. և այս է զանա-զանութիւն Թուծէին, և Քէօքէօլին. զի Թուծն՝ ոչ լինի յամ թռչունս. իսկ Քէօքէօլն՝ յամ թըռ-չունս գտանի։

ՓՈՒՊԷՔ پپك * Յոպոպ. Հիւտհիւտ գուշի. որ և ասի ՓՈՒՓԷ, և ՓՈՒՓՈՒ։

ՓՈՒՍԱՆԻՅՏԷՆ پوسانيدن * (անցող" փօսիտէն բային) Փտեցուցանել. Չիւրիւթմէք։

ՓՈՒՍԻՅՏԷ پوسيده * (կրաւորական ըն-դունելութիւն փօսիտէն բային) Փտեալ. Չիւ-րիւմիշ. և փուտ, Չիւրիւք։ 2. Փտեալ լինելով ժանկոտեալ. Չիւրիւյիւպ փասլանմըշ։

ՓՈՒՍԻՅՏԷԿԻ پوسيدكى * Այսինքն փտութիւն. Չիւրիւքլիւք։

ՓՈՒՍԻՅՏԷՆ پوسيدن * Նշանակէ փտիլ. Թուրքերէն Չիւրիւմէք։

ՓՈՒՏ پود * Հին. Քիւհնէ։ 2. Թեզան. Թուր" Արղաճ. որոյ հակակայն է Թար, որ է ա-ռէչ. Թուր" Էրիշ. բայց ոմանք ներհակաբար մեկնեալ ասեն նշանակել զ'Թարն՝ Թեզան. և զՓուտն՝ առէչ։ Եւ գիտելի է զի հեղինակքն Հալիմի և Նիմէթուլլահ, որք յաշխարհին հռո-մոց յօրինեցին բառարանս՝ 'ի բառից պարսից, գրեցին՝ թէ Փուտ ոչ" Արղաճ, և Թար՝ Էրիշ. յորմէ յայտնի լինի՝ եթէ նոքա ոչ էին այնչափ ա-ջողակք 'ի պարսկական լեզուի։ 3. Աբեթ. Գավ, զոր առնեն այրելով զհին կտաւոտեակն։

ՓՈՒՏԷ پوده * Նոյն է Ը բառին ՓՈՒՏ. և ոչ" Թեզան. Թուր" Արղաճ։ 2. Հին և փտել. Քիւհնէ վէ չիւրիւք։ 3. Հին կտաւ, զոր լու-ցեալ աբեթ առնեն։ 4. Է տեսակ ինչ անպտուղ ծառոյ. Եէմիշսիզ օլմազ պիր աղաճ տիր։ 5. Փտեալ ծառ. Չիւրիւք աղաճ։

ՓՈՒՏԷՆԷ پودنه * Դաղձ, այսինքն վայ-րի անանուխ. Թուրքերէն Եարփուզ. և արաբերէն نعناع برى Նանաի պէրրի։

ՓՈՒՐ پور * Որդի. Օղուլ. արաբերէն ولد Վէլէտ։ 2. Է մականուն իշխողի Քէթուծ քա-ղաքի. որ և մականուն թագաւորացն Հնդկաս-տանի Ռայ, որ և կոչի ՓՕՐ։ 3. Է անուն միոյ 'ի բազմանդամ անուանցն ձիոյ. Ալէճ [illegible] ուրուքէն տիր։ 4. Տգէտ համարիլ ոք զանձն իւր իրի ինչ. Քէնտի [illegible] ա-րաբերէն تجاهل Թէճահիւլ։

ՓՈՒՐԱԶԷՐ پورآزر * Թարգմանի որդի Ազերայ, որով իմացեալ լինի նահապետն Աբ-րահամ. քանզի Հագարացիք զհայր նորին, որ կոչիւր Թարա, և ըստ եբրայականին Թերահ՝ անուանեն Ազէր. Հազրէթի Իպրահիմ։

ՓՈՒՐԱՊԻԹԻՅՆ پورآبتين * Է անուն Ֆերիտունն արքային. և թարգմանի որդի Ապի-թինի. զի անուն հօր նորա Ապիթին էր. Ֆէ-րիտուն շահ տիր։

ՓՈՒՐՋԱԼ پورزال * Է անուն քաջին Ռուսթեմայ. և թարգմանի որդի Զալի, զի ա-նուն հօր նորա էր Զալ։

ՓՈՒՐԷ پوره * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՐ։ 2. Նշանակէ որ ինչ բառն փուճէ, որ է բուն ծառոյ. Թէնէյի տէրախթ. այսինքն այն տեղին ծառոյ, որ է մերձ յարմատն։

ՓՈՒՐԻԵԱՆ پوريان * Բնակիչք Քէ-թուծ քաղաքի. զի Փուր գոլով անուն քաղաքին կամ մականուն իշխողի նորին, յայն վերաբերել բնակիչք նորուն՝ կոչին Փուրեան. Շէհրի Քէ-թուծտէ սաքին օլան էհալի։

ՓՈՒՐԻՄՐԱՆ پورعمران * Թարգմանի որդի Ամրամայ, որով իմացեալ լինին Մովսէս մարգարէ, և Ահարոն եղբայր նորա. Հազրէթի Մուսա վէ Հարուն։

ՓՈՒՐՀԱՃԷՐ پورهاجر * Թարգմանի որդի Հագարայ. և ցուցանէ զԻսմայէլ աղախնա-ծինն, որ է որդի Աբրահամու ծնեալ 'ի Հագա-րայ աղախնոյն. և Հագարն ըստ արաբաց ար-տաբերի هاجر Հաճէր։

ՓՈՒՐՄԷՆՏ پورمند * Այր բազմազա-ւակ. Սահիպի էվլատ օլան ատէմ։ 2. Է անուն ա-նուշահոտ խոտոյ իրիք. Պիր խօշպու օթ տիր։

ՓՈՒՐՇԷՍՊ پورشسب * Է անուն հօրն Զրադաշտի. և Փուրշէսպ էր որդի Պիյթերես-պի. Նամը Զէրտիւշթի։

ՓՈՒՐՍԻՅՆԱ پورسينا * Թարգմանի որդի Սինայի. և նշանակէ զայն իմաստասէրն տաճկաց 'ի պարսից ազգէ, որ կոչի արաբերէն ابو على ابن سينا Էպու Ալի Իպնի Սինա։

ՓՈՒՐՏԷԿԵԱՆ پوردكان * Գիտելի է զի 'ի վերջ հինգ աւուրն աւելեաց, հինգ օր ևս յա-

ծեցեալ՝ լինին ատուրք տասն, և այսպէս անուանեն զատուրսն զայնոսիկ. և պարսիկք մեծ համարեալ զատուրսն զայնոսիկ, առնեն տօն ուրախութե. որ արտաքացուցեալ ասի فوردجان փուրտիճան. այս բառ ասի և ս فوردیان ՓՈՒՐՏԻԵԱՆ։

ՓՈՒՐՏԻՍԹԱՆ فوردستان * Նշանակէ զքաղքն Բիւսթէմ. և Թարգմանի որդի Տէսթանի. քանզի Տէսթան՝ է մականուն հօրն Բիւսթէմայ քաջի և հզօրի։

ՓՈՒՓԷ پوپه * Տե՛ս ՓՈՒՊԷՔ։

ՓՈՒՓԷԼ پوپل * Է իր ինչ՝ որ լինի ըստ չափու քանակութե ձէվիզ պէվէտի, զոր արտաքացուցեալ փօօֆէլ ասեն. և է սա, տեսակ ինչ դեղոյ. Պէր նէվ տուրու փէօր։

ՓՈՒՓԷՔ پوپک * Կայս աղջիկն. Տէօփէ չէր գէօէր։

ՓՈՒՓՈՒ پوپو * Տե՛ս ՓՈՒՊԷՔ։

ՓՈՍԹ پوست * Մորթ. Թուր" Տէրի. փարս" ճէլտ. և չէղաթայերէն Թիէրի. և ասի Թէ զմորթոյ մարդոյ, և Թէ զմորթոյ կենդանեաց. ասի և բառս ՓՈՍԹ՝ պկեղեաց խոտոց և պտղոյ. Թուրքերէն Գապուգ։

ՓՕ՛ՍԹԻ ՋԱԽՄ پوست زخم * Տե՛ս ԽԻՒՐՃՔՐԻՅՐԷ։

ՓՕՍԹԻՅԱՆ پوستیان * Է այն մորթն, որ կոչի Թուրքերէն Սօշէ։

ՓՕՍԹԻՅՆ پوستین * Մորթ. Թուր"

Տէրի. նաև սեկ և այլք. Սամուրէտէն վէ սայիրէ. Այլև իրք՝ որք արարեալք են ՚ի մորթոյ, և մուշտակ. Տէրիտէն մամուլ օլան էշեա, վէ փէօրկ. (Իւ է ածանցեալ ՚ի բառէն փօսթ՝ ածանցական մասնկամբս ին։) 2. Նմանութ իմն նշանակէ բամբասանք. Ղըյպէթ։

ՓՕՍԹԻՅՆՏՈՒԶ پوستین دوز * Մուշտակակար. Քէօրքճի. որ և ասի ՎԱԹԿԷՐ։

ՓՕՍԹԻՅՐԱ پوستیرا * Խաղախորդ. Տէպպաղ. որ նախապզոյն փօսթէկիյէյ էր, թեթևացուցեալ փօսթէյրէ ասայլն։

ՓՕՍԹԿԵԱԼ پوستکال * Այս բառ մեկնի պարսկերէն՝ փօսթէ պի մօ մի փէր Բիհի փէնտէ պօշէտ, այսինքն մորթն այն որ է ՚ի ներքոյ դմակի ոչխարին, և է առանց մազի. Գօօյրուգ փէպէնտէ օլան Լէսայէշ փէրի. նաև նշանակէ զայն քակորն՝ որ լցէ կռուեալ ՚ի մազս դմակի ոչխարին. որ և ասի ՓՕՍԹԿԵԱԼԷ։

ՓՕՍԹՓԱՐԷ پستپاره * Է այն մասնիկն մորթոյ, զոր Քեավէ ահէնկեր կապեաց ՚ի նիզակն իւր ՚ի գնդելն իւրում զժողովս ՚ի վերայ Զէհագայ, և արար զնոյն դրօշակ. զոր ապա Փէրիտուն արքայ յարգաւորեալ ընդելուզեաց ականբք պատուականօք, և պահեաց ՚ի գանձարանի իւրում. և այնպէս եկաց մնաց նա ՚ի գանձատան Թագաւորացն պարսից. որ և ասի ԷԽԹԷՐԻ ՔԵԱՎԱՆԻ, և ԷԽԹԷՐԻ ՔԵԱՎԻԵԱՆԻ, նաև ՏԻՐԷՃԷ ՔԵԱՎԱՆԻ, և ՏԻՐԷ՛ՖՃԻ ՔԵԱՎԻԵԱՆԻ։

ՓՕՍԹՓԻՅՐԱՅ پستپیرای * Տե՛ս ՓՕՍԹԻՅՐԱ։

ՔԵԱԶ کژ * Փիճի, որ է Չամ աղաճի. փիրախիլի ասնէվլէր. 2. Այր. Մաղարէ. որ լինի ՚ի ստորոտս լերանց, և յայլ ամանս տեղիս, ուր յեղանակի ձմերան դնեն ոչխարս և եզինս. և ՚ի լինել ուժգին ձեան և անձրևոյ՝ իջեվանին ՚ի նմա ուղևորք և ճանապարհորդք։

ՔԵԱԶԷ کژه * Հիւղ. Կիւմիւլմէ, զոր պարտիզպանք և հաւորդք ՚ի փայտէ արարեալ և զնոյն տերևովք և խոտովք ծածկեալ նստին ՚ի մէջ նորա. նաև ցուցանէ տուն դուզնաքեայ, որոյ առաստաղն իցէ ցած շինեալ. որ և ասի ՔԵԱԺԷ։

ՔԵԱԶԻՐ کزر * Թափիչ. Պէչ աղարթըճի. արդ" Գասսար. որ լուանալով սպիտակացուցանէ զկտաւեղէնս. որոյ յոգն" լինի քեազիրան։

ՔԵԱԶԻՐԿԵԱՀ کزرگاه * Է տեղին այն՝ ուր Թափիչք կտաւ և հանդերձ լուացեալ սպիտակացուցանեն. Գասսարլէրին պէզ վէ ճամէ աղարթտըգլարը էեր. 2. Է անուն տեղւոյ իրիք ՚ի Շիրազ քաղաքի, ուր Թաղեալ է ՚ի նմա հեղինակն գրոց Կիւլիսթանին Շէյխ սաատի կոչեցեալ։

ՔԵԱԶԻՐՈՒՆ کزرون * Է անուն քաղաքի միոջ յարևելս յաշխարհին պարսից. Աճէմ մէմլէքէթինտէ պիր շէհր ատը տըր։

ՔԵԱԹ کت * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Մաւերամի նէհր գաւառին յաշխարհին խօրասանու մերձ ՚ի Խարեզմ. 2. Դեղ ինչ. որ և

ասի ՔԵԱ՛ԹԻ ՀԻՆՏԻ։ 3. Տեսակ ինչ բրնձոյ, որ լինի ՚ի Հուշթեր գաւառի։

ՔԵԱԹԻՒԿԱՐ كاوار * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՐԿԻՀԹԻ. որ և ասի ՔԵԱԹՈՒՐԻ։

ՔԵԱԹՈՒԶԻ كاوزى * Կրօնաւոր և ազգ ինն. Ճուհէօ վէ մուղ։ Պատմի թէ Ճեմշիտ արքայ ՚ի ժամանակի թագաւորութե իւրոյ զբոլոր ժողովուրդն ՚ի չորս բաժինս որոշեալ, զառաջին բաժինն Քէադիուզի անուանեաց. և հրամայեալ պատուիրեաց նոցա, զի ՚ի լերինս և ՚ի փապարս և յայրս բնակութի կալեալ, պարապեսցին ճգնութ ՚ի պաշտօն այ ամենակալի. և ընթերցմամբ գրոց ուսուսցեն զմիմեանս, և սոսայցին զգիտութիս. և յառաջ բերեալ ՚ի լոյս ածիցեն զիմաստութի։ Եւ զերկրորդ բաժինն կոչեաց Նիսարի և հրամայեաց նց զի պարապեսցին ՚ի գործ զինուորութե և զինաշարժութե, և ուսցին զկրթութի մարտի պատերազմի, ոռ զի ՚ի դէպ ժամանակի պիտոյից կազմ և պատրաստ գտանիցին։ Եւ զերրորդ բաժինն անուանեաց Նէսուտի, և հրամայեաց զի սերմանեսցեն և հնձեսցեն, և զպտուղս և զպարտէզս յառաջ բերցեն։ Իսկ զչորրորդ բաժինն՝ յորջորջեաց Էհնուխուշի, և հրամայեաց՝ զի լինիցին արուեստաւորք, և ուսցին ազգի ազգի արուեստս։

ՔԵԱԹՈՒՐԻ كاوره * Աղչեալ և վարանեալ. Սէրսէմլէ, վէ հայրան։

ՔԵԱԺ كاژ * Շիլ. Շաշ. արբ" احول Էհվէլ։ 2. Տեսակ ինչ ծառոյ. արբ" Սանէվպէր. որ և ասի ՆԱԺ, ՆԱԺԻ, և ՆՈՒԺ։

ՔԵԱԺԻ كاژه * Փոքրիկ տուն մը ամառան. Կէօշքէօշքիւք էվ էսայ էշյան։ 2. Հիւղ. Թուրքերէն Կէօդէօմէ. արաբերէն عيش Ա՛րիշ։

ՔԵԱԺԻՒՐԻ كاژيره * Նշ" զոյն ներկն, որ կոչի Աւֆոռ, որով ներկանեն զկարմիր և զդեղին ներկ. որ է ծաղիկ ինչ. որ և ասի كاژره ՔԵԱԺՐԻ։

ՔԵԱԺՉԵՀՄ كاژچشم * Տես ՔԵԺՉԵՀՄ։

ՔԵԱԼ كال * Թխուր, կամ Թխուրեալ. Խէմ. Էխիմէշ։ 2. Միջակն, այսինքն միջին տեղին իրի ինչ. որ և ասի ՄԻՅԱՆՔԵԱԼ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ԺՈՒԼԻՅՏԻ, որ է խառնամառն. Գօրբէնօողէշ։ 4. Խակ իր զի՛նչ և իցէ. և մանաւանդ խակ միրգ. Հէր խամ նէսնէ, խուսուսա մէյվէ։ 5. Պարտութիւն. Գաչմագ ճէնկտէն վէ ալր օլմագ. արաբերէն هزيمت Հէզիմէթ։

ՔԵԱ՛ԼԱ كالا * Աղխամաղխ. Թուրքերէն Մէթա՛ վէ Գումաշ։ 2. Կարասի և հանդերձք տան. Էվ էշեասը. Մէթա՛ էւ էշեա՛։

ՔԵԱԼԱՇԳԵՆ كالاشكن * Է տեսակ ինն լաւ հրուշակի. Պիր նէվի հալվա փէտէր. որ և ասի ՔԻԼԱՇԳԵՆ։

ՔԵԱԼԱՐ كالار * Նոյն է ընդ բ[illegible] ԱՊՔԻՆՏ. այսինքն տեղի, զոր ուղխաջուրն [illegible] տարեալ իցէ. Ճայը վէ սէլլէր էօլ՝ հէյչէլ[illegible] իւ Ճայը վէ հէյչէլ հէօլ՝ սէլլէր նէօլ։ 2. Ա[illegible] քար. Եոգֆէ օլան տաշ։

ՔԵԱԼԵԱՐ كاليار * Խակ սեխ, և [illegible] րուկ. Քէլէք։

ՔԵԱԼԻ كالى * Նոյն է ԷԼ բառին [illegible] ԼԱ, որ է հանդերձք և կարասի տան. Է[illegible] խանէ։ 2. Է յատկական անուն այնր դըմ[illegible] դնի գինի։ 3. Տհաս և խակ սեխ և ձմեր[illegible] որ և ասի ՔԵԱԼԻՔ։ 4. Գետնին՝ որ պա[illegible] տեալ է ՚ի սերմանիլ։

ՔԵԱԼԻՆՃ كالنج * Է պտուղ ինն [illegible] կեռասի, որ կարմիր և դեղին և ս լինի. [illegible] Մէյվէ փէտէր կէօշէրէ մէշէպէհ։

ՔԵԱԼԻՆՃԵՐ كالنجر * Է անուն ամր[illegible] ցի միոջ ՚ի Հնդիկս, յորում արտադրի Լե[illegible]. Հինտիսթանտէ պիր գալէ՛ տըր տէտր։

ՔԵԱԼԻՊ كالب * Է համառօտեալ ՚ի բառէն Քէալպիտ, որ արաբացուցեալ قالب Գալէպ ասի։

ՔԵԱԼԻՏԱՆ كالدان * Ամանկամ սընդուկ գումաշի, ՚ի մէջ որոյ կերպասեղէնս և այլ կարասիս եդեալ, տանին տեղւոջէ ՚ի տեղի. զի Քէալէ և Քէալա՝ է կարասի տան, և վանկս Տան՝ է մասնիկ ածանցական, և ցուցանէ աման. որպիսի են և բառքս Ճամէտան, և Գալէմտան։

ՔԵԱԼԻՔ كالك * Խակ սեխ. Խամ Գավուն. իսկ Թուր" խակն թէ սեխին, և թէ ձմերկին, ասի Քէլէք. ասի և ս ՔԵԱԼ, և ՔԵԱԼԻ։ Մեկնի նաև նշանակել դդում. Գապագ։ Եւ ևս գործի կեղաւարտակի. Աւէնէ հավանէսի։

ՔԵԱԼԻՅԿ كاليو ԿամԿԵԱԼԻՅԿ * Պարզամիտ և խելառ. Պէօն, վէ տէլի վէ ահմագ։ 2. Ապուշ և տարակուսեալ. Սէրսէմ վէ հէյրան։ Սէրսէհայէր վէ սէրսէմլէ. որ և ասի كاليوه ՔԵԱԼԻՅԿԻ։

ՔԵԱԼԻՅՏԻ كاليده * Հեր խառնախըռնիւ, յորոյ վր անկեալ իցէ հող և փոշի. Սաչը տաղընըգ վէ ժուքերէ. տէ եափէքէնէ թօզ վէ թօփրագ տօքէնլէմիշ օլա։

ՔԵԱԼԻՅՏԵՆ كاليدن * Պարտիլ ՚ի մարտի. Ճէնկտէ պօզուլմագ. (հրամայական Քէալ, և ապառնի Քէալէտ։)

ՔԵԱԼԻՆԿ كالنك Տես ՍԻՒՄԹԻՐԱՀ։

ՔԵԱԼԻՆՃԻ كالنجه * Նոյն է ընդ բառին ՔԱԽԹԻ, զոր Հեյրազեցիք աղաւաղեալ ասեն Գալէնճէ։

ՔԵԱԼԻՒՔԹԻ كالفته Տես ԱՀԻՒՔԹԻ։

ՔԵԱԼՃԱՐ كالجار * Նոյն է ընդ բառին

ՔԵԱՄՋԱՐ , և այս ըստ բարբառոյ բնակչացն Կիլիկիոյ : 2 · Արտ բրնձոյ · Պիրինճ Թարլասը : Եւ այս ևս է բառ Կիլիկեցւոց :

ՔԵԱԼՃՈՒՇ كالجوش * Է կերակուր ինչ դիւրապատրաստ · հայերէն գալլաճօշ · Պիր դիւրլիւ եէմէք :

ՔԵԱԼՈՒԽ كالوخ * Է խոտ ինչ լայն չարահոտ · Պիր օլ գուր գոգու օթ :

ՔԵԱԼՈՒՇԷ كالوشه * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՑՔ , որ է պղպեղ · Չէօմլէք · և այն թէ իցէ կաւեղէն և թէ պղնձի : 2 · Է տեսակ ինչ կերակրոյ , որ յառաջացեալ է ժողովրդեան Տէյլէմեան գրոհին · Պիր նէվի եէմէք :

ՔԵԱԼՈՒՋ كالوچ * Ճկոյթ մատն · Սէրչէ փարմագ : 2 · Ձախ աջանոյ · Կէօյիւրճին եանըրտ · շէգալ · Գըզըլ պէչէ · տես և ԿԵԱԼՈՒՃ :

ՔԵԱԼՈՒՍ كالوس * Խօլ և անգէտ , և յիմար · Եպլէհ վէ ահմագ :

ՔԵԱԼՊԷՏ كالبد * Մարմին մարդոյ՝ յոր բնակէ հոգին · արաբերէն ճէսէտ · այս բառ արաբացուցեալ ասի Գալէպ :

ՔԵԱԽ كاخ * Ամարանոց , հովանոց · Քէօշք · արաբ" Գասր : 2 · Զբօսանոց · այսինքն տուն բարձրաշէն , որ լինի յայգիս և 'ի պարտէզս՝ ուր աշտարակ · Թուր" Սէյր եէրի · և արաբ" منظر Մանզարէ · տես և ԹԷՄԱՇԱԿԵԱՀ :

ՔԵԱԽԷ كاخه * Անձրև · Եաղմուր · որ և ասի ՊԱՐԱՆ :

ՔԵԱԽԷՐ كاخر * Դալուկն · Եէրագան Խաստալըղը · Թուր" Սարըլըգ : 2 · Նշ" զայն դեղնութիւն՝ որ անկանի 'ի ցանս նախքան զհասունութիւն նց :

ՔԵԱԽԻՃ كاخج * Աղտ և կորկ , որ լինի 'ի հանդերձ · Թուրքերէն Քիր եա փաս :

ՔԵԱԽԻ ՄԻՒՇԹԵՐԻ كاخ مشترى Վերերորդ պարունակն երկնից , յորում է մոլորական աստղն լուսնթագ կոչեցեալ · Փէլէքի սատիս :

ՔԵԱԽԻՆՃ كاخنج * Նշ" զայն տեսակն կարիճ , զոր դերձիկքն կոչեն Թէլէլ :

ՔԵԱԽԻՒԼ كاخول * (բառ բնակչացն գաւառին Ճիւրճանու) Խայտ սարեակ · Աչը սիւրմէլի · որ մարտ ընդ մարախս եղեալ՝ սատակէ զնոսա :

ՔԵԱՀ كه * Յարդ , որ է Սաման · արաբ" تبن Թիպն · որ և թեթևացուցեալ ասի Քեհ : 2 · Է հրամայականն Քէսմէք բային , որ և բարդի որպէս ճանքէահ :

ՔԵԱՀԱՆԻՑՏԷՆ كاهانيدن * (անցողականն Քէսմէկ բային) Պակասեցուցանել · Էքսիլթմէք :

ՔԵԱՀԻԼ كاهل * Ծոյլ և ծոյլ նաև Թոյլ · Իւշէնիչէն , վէ էշինտէ մուհմէլ տուր , վէ սիւսթ :

ՔԵԱՀԻՑՏԷՆ كاهيدن * Պակասիլ , և պակասեցուցանել · Էքսիլմէք վէ էքսիլթմէք :

ՔԵԱՀԻՆ كاهن * Դիւթ , և իրաց անհերևութից և անյայտից պատմող և խօսող · Փալճը · արաբերէն عراف Արրաֆ :

ՔԵԱՀԻՇ كاهش * Պակասութիւն · Էքսիլմէք · և է բայածականն Քէսմէկ բային : 2 · Բարակացաւք · Ինճէ աղրը · արաբ" سل Սիլ :

ՔԵԱՀԿԻԼ كاهكل * Ցեխ յարդախառն · Սամանլը չամուր · (է բարդեալ 'ի բառից Քեահ , և Կիլ ·) ասի և ԻՐՋԷ , և ՔԷՀԿԻԼ :

ՔԵԱՀՈՒ كاهو * Հազար · Մարուլ · և արաբերէն خس Խըս : 2 · Տես ՔԵԱՀՈՒՔԻՒՊ :

ՔԵԱՀՈՒՔԻՒՊ كاهوكب * Դագաղ · Թուրքերէն Թապուտ · ասի և ՔԵԱՀՈՒ :

ՔԵԱՀՊԱՆ كاهبان * Կալապահ · Խըրման պէքճիսի · (զի Քեահ՝ ցուցանէ յարդ · Սաման · և պան՝ է մասնիկ ածանցականի :

ՔԵԱՀՊԷՐԿ كاه برك Տես ՊԷՐԿԻՔԵԱՀ :

ՔԵԱՀՊԻՒՆ كاهبن * Խոզան · Թուր" Անըզ · Նաև տակքն յարդի , որք զկնի հնձման արտին՝ Թօթափին և մնան յանդին · (քանզի Պիւն ցուցանէ տակ , Տիպ · և Քեահ , յարդ · Սաման) :

ՔԵԱՀՌԻՒՊԱ كهربا * Բազմագունի ակն , սաթ · (է տեսակ ինչ խիժի , որ զմշեղ յարդին և զչիւղ առ ինքն քարշէ · ուստի և պարսկերէն Թարգմանի՝ յարդ խլիչ · Սաման գափըճը · զի Քեահ՝ նշ" յարդ · և Ռիւպա՝ է հր" Ռիւպուտէն բային ·) որ և ասի ՔԷՀՐԻՒՊԱ :

ՔԵԱՀՎԱՐԷ كاهواره կամ ԿԵԱՀՎԱՐԷ * Օրօրոց · Թուրքերէն Պէշիք · որ և ասի ՔԷՀՎԱՐԷ :

ՔԵԱՀՏԱՆ كاهدان * Մարագ · Սամանլըգ · (և Թարգմանի յարդանոց ·)

ՔԵԱՀՐԻՑՋ كاهريز * Նշա" զայն որ չիւղ անկանի յաչս · և այն լինի 'ի պատճառս հողմոյ , և այլով կերպիւ · և այն կոչի Քեահրիզ · Կէօզէ չէօփ տիւշմէսի տիւրլիւր :

ՔԵԱՀՐԻՑՋԷ كاريزه * Մղեղ յարդի , զոր հողմն ընկենու յերես մարդոյ · որ և

Ճա

մեկնի պարսկերէն՝ խուշոս դիւլէր ձի պար օխր բուոյի մէրդիւմ եննալչէր ։

ՔԵԱՀՔԵՇԱՆ کهکشان * Յարդգող:
(է երկայնաձիգ ծիր ինչ որ երեւի յերկնիս 'ի գիշերի ոչ ամպ ամպլիտակ . և են աստեղք յոյժ մանունք , որք գոլով կայացեալ հուպ իրերաց , երեւի ծիրն այն ոչ ամպ 'ի խիտ առ խիտ բազմութենէ նց .) Թուր" Սաման օղրիսի , և Հաճիլէր եօլի . արպ" مجرة Մէճերրէ . որ և ասի ԱՍԻՄԱՆՏԻՐԵ , և ՔԷՀՔԷՐԱՆ ։

ՔԵԱՂ كل * Նոյն է Է բառին ԱԹԵՂ , որ է հուր կամ կրակ . Թուր" Օթ ։ 2 . Որոճումն անասնոց . Կէվշ ։ 3 . Ողբ և աղաղակ . Նալէ վէ ֆէրեատ . իսկ յառակաբար՝ աղաղակ ազատութ . Ֆէրեատըն ճէլալ . Գօրշա ֆէրեատը ։

ՔԵԱՂԷ كلغه * Անգէտ . Նադան ; վէ ճահիլ ։

ՔԵԱՂԷՁ كاغذ * Տես ՔԵԱՂԷՏ ։

ՔԵԱՂԷ'ՁԻՁԷՐ كاغذزر * Ոսկեգիր հրովարտակ Թագաւորական . Հիւմայիւն ֆարմանլարը . զոր տան Թագաւորք պարսից 'ի բարերարեալն իւրեանց ումեք 'ի ձեռս նր , Թէ յիւրաքանչիւր ամուր այսքան դրամ և այսչափ ինչ ուտեստ տացի դմա . Թուր" ուրեք ուրեք կոչեն՝ Վազիֆէ պէրաթը ։ Եւ է ըստ այսմ նշանակութե այն՝ զոր ասէ Շէյխ Սաադին յառաջաբանութե բարոյական գրոցն Կիւլիստան կոչեցելոյ Թէ , Հէյհաթ փէզաշէ- լի չէր մի պէրէնդ . բայց մեկնիչք Կիւլիստանին՝ մն ոչ գիտելոյ նց զայս նշանակութի , գրեալ են Թէ ոչ ոսկի զարիկ 'ի վերայ ձեռաց կալնուն . Ամիտան վարագ ձիդի էշ էօղէրէնդէ գօնմայըշար ։

ՔԵԱՂԷՁՊԱՏ كاغذپاره Տես ՊԱՏՊԷՐԿ ։

ՔԵԱՂԷՏ كاغد * Թուղթ . արաբերէն قرطاس Գըրթաս , որ է քարտէս . այս բառ երբեմն ընթերցեալ լինի كاغذ ՔԷաղէտ , և ՔԷաղիտ ։

ՔԵԱՂԷՏԻՅՆ كاغدين * Թղթեղէն . ՔԷաղէտտէն ։

ՔԵԱՂԷՏՍԱԶ كاغدساز * Թղթաշէն . ՔԷաղէտճի . որ և ասի كاغدكن ՔԵԱՂԷՏՔԻՒՆ ։

ՔԵԱՂԷՏ ՖԻՒՐՈՒՇ كاغدفروش Թղթավաճառ . ՔԷաղէտ սաթըճը ։

ՔԵԱՂԷՔ كاغك * Ուրախութիւն . Սէվինչ ։

ՔԵԱՂԻՁԻՁԷՐ كاغذزر * Տես 'ի վերոյ ՔԵԱՂԷ'ՁԻՁԷՐ ։

ՔԵԱՂԻՅՆԷ كاغينه * Որդն փայտի . Աղաճ գուրդը . որ և ասի ՔԵԱՂՆԷ , և ՔԵԱՂՆՈՒ ։

ՔԵԱՂՔԵԱՂ كغ كغ * Նշանակէ ձայն ագռաւու . Գարղա վէ Գարղաշան անլամը ։

ՔԵԱՃ كج * Ապաակ . Սէդֆ ։ 2 . Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՇ , այսինքն ՔԵԱՇՔԻ . որ է երանի Թէ . Թուր" Նէ օլայդը ։ 3 . Շիլ . Շաշը . արաբերէն احول Էհվէլ ։ 4 . Է փայտ ինչ , կամ ծառ ինչ . որ և ասի ՆԱԺ , և ՆՈՒԺ ։

ՔԵԱՃՔԻ كاجكى * Տես ՔԵԱՇՔԻ ։

ՔԵԱՄ كام * Կամք . Միւրատ , վէ մագսատ ։ 2 . Քիմք . Տիմաղ ։ 3 . Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՎԱՐԵՆՏԷ , այսինքն մարսեցուցիչ . Հազմ էթտիրիճի ։ 4 . Փայտեայ կուպր . Աղաճ զէֆթի ։ 5 . Փարախ կամ գոմ , ուր 'ի գիշերի զոչխարս և զանգեայս պառակեցուցանեն . Թուրքն" Աղըլ ։

ՔԵԱՄԵԱՊ كامياب * Կամագիւտ . Միւրատը գօլայլը վէ միւրատը պուլըճը ։

ՔԵԱՄԷ كامه * Թթու . որ արաբացուցեալ ՔԷամէճ ասի ։ 2 . Նոյն է Է բառին ՔԵԱՄ , որ է կամք . Թուր" Միւրատ . որ և երբեմն բառդի ոչ խօսվէմէ , ինքնակամ ։ 3 . Նոյն է ընդ բառին ՊԻՒՍՍԷՏ , որ է բուստ . Մէրճան ։ 4 . Է տեսակ ինչ անուշահոտ ռեհանի , որ լինի 'ի պատուոյն խուզիստանու . Պէր նէվի խօշդոխ օտնուհան դիտր ։

ՔԵԱՄԷՊՈՒՏԷ كامپوده * Հաց , աղ . և կաթն . և եւս զինչ և իցէ պիտոյք , որք դնին 'ի կերակուրն՝ ըստ նշանակութե բառին ԱՊՔԵԱՄԷ ։ Նան իւ նէմէք իւ սիւտ , վէ սաիր դամաքէ գօնըլան չէշնիլէ հէր նէ օլուրսէ ։

ՔԵԱՄ ԻՒ ՆԱՔԵԱՄ كام و ناكام Կամայ և ակամայ . Իսթէր իսթէմէզ . որ և ասի ԽԱՀ ՆԱԽԱՀ ։

ՔԵԱՄՈՒՆ كامون * Ունդ սամիթի . Ռազեանէ Թոխըմը . արաբերէն شمره Շէմրէ ։

ՔԵԱՄՈՒՆ ՇԻՒՏԷՆ كامون شدن Նոյն է ընդ բառին ԱՐՁՈՒՄԷՆՏ ՇԻՒՏԷՆ . և նշանակէ տենչող լինել ։

ՔԵԱՄՊԻՅՆ كابين * Ծոխ և գերձ . Տէվչէմէնտ վէ սոհպէթ էշշիյա ճահ ։ (Եւ Թարգմանի զկամս արտի տեսանող . Միւրատ կէօրիճի ։)

ՔԵԱՄՎԷՐ كامور * Այր , որոյ ամ ինչ լինի ըստ հաճոյս կամաց . Միւրատ սահիպի ։

ՔԵԱՄՐԱՆ كامران * Նոյն է Է բառին ՔԵԱՄՊԻՅՆ . որոյ վերացեալն լինի ՔԷամրանի ։

ՔԵԱՄՔԵԱՐ كامكار * Թագաւոր . Փադիշահ . նաև որ փառաց և շքեղուե և արժանապատուե . Տէվլէթ վէ իզզէթ վէ շիւքէթ սահիպի ։ (Եւ Թարգմանի կամագործ , որ ասի Թուրքերէն Միւրատըն իշլէյիճի ։)

ՔԵԱՅԻՆԷ كاينه * Նոյն է ընդ բառին

ՁԸՐՄ, որ է աչք. Թուր" Կէօզ. զի ասի՝ Քէօզ-քէնէ գէօզ օ գոր, այսինքն աչս 'ի նա կալ, որ է ա-նել հայեաց 'ի նա. Թուրքերէն Անտ գուգ.

ՔԵԱՆ کان * Հանք, մետաղ. Մաաէն.
2. Է հրամայականն Քէնդէն բային.

ՔԵԱՆԱ كنا * Անգէտ, և պարզամիտ. Նատան, վէ էպլէհ.

ՔԵԱՆԱԶ كناز * Տակ ողկուզոյ արմաւոյ, որ է բուսեալ ատեղի նորին 'ի վ՞ր ծառոյն. Խուրմա աղաճընըն դիպի, գի ադամընտէ գիլիմ-ի ... [illegible] ... որ և ասի ՔԵՆԱԶ, և ՔԵՆԵԶ.

ՔԵԱՆԷ كانه * Գինն այն՝ զոր յատկացուցանեն ուտելի իրաց. Թուրքերէն Նոչի.

ՔԵԱՆԻ كاني * Հանքական. Մաաէնի.

ՔԵԱՆԻՒ ՏԷՐԵԱ كان ودريا * Տես ՏԷՐԵԱ ԻՒ ՔԵԱՆ.

ՔԵԱՆՈՒՆ كانون * (բառ ընկերական ընդ արէպս) Վառարան. (Թէ իցէ յերկաթոյ թէ 'ի պղնձոյ և թէ 'ի հողոյ.) Օճագ. 2. Են անուանք երկուց ամսոց հռոմայեցւոց, որք են դեկտեմբեր և յունվար, և են ամիսք ձմերան. որոց առաջինն ասի Քեանունի էվվէլ, և երկրորդն՝ Քեանունի սանի.

ՔԵԱՇ كاش * Երանի թէ. Քէաշքի. արաբերէն ليت Լէյթէ. որ և ասի ՔԵԱՃ.

ՔԵԱՇԱ كاشا * Տես 'ի վերոյ ՔԵԱՇ.

ՔԵԱՇԱՆ كاشان * Է անուն գաւառի և մեծագոյն քաղաքի միոյ յաշխարհին պարսից. զոր արաբացուցեալ Գաշան կոչեն. Պէր մէմլէքէթի վէ պիր շէհրի իսմիդիր նամի դիր.

ՔԵԱՇԱՆԷ كاشانه * Ձմեռանոց. Գըշ էվի. և տուն՝ որ անիցի պչրանոյշ... և տեղին ուր լինի ուրախութ հրճուանաց. [illegible] ... [illegible]. և ուրեք մեկնի լինել նուագած և գուսանաց տուն. Խանէի [illegible]. զոր ոմանք 'ի գործ ածեալ են նաև 'ի նշանակել զբոյն Թռչնոց. Աշյանէի [illegible].

ՔԵԱՇԷ كاشه * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՒ, որ է սառն կամ պաղ. Թուրքերէն Պուզ.

ՔԵԱՇԹ كاشت * (երրորդ դէմ եզակի՝ անցելոյ ամանակի Քէաշթէն բային) Սերմանեաց. Թուրքերէն Էքթի.

ՔԵԱՇԹԷ كاشته * (կրաւ" ընդուն" Քէաշթէն բային) Սերմանեալ. Էքիլմիշ.

ՔԵԱՇԹԷՆ كاشتن * Սերմանել. Թուր" Էքմէք. և արաբերէն زراعت Զիրաաթ. (հրամայական Քէար, և ապառնի Քէարէթ.)

ՔԵԱՇԻ كاشي * Է անօթ իմն Թուրք աղիւսոյ, զորոյ երեսն նկարէն արարեալ Չինի յօրինուածով, և 'ի վ՞ր նր ապականերկ հեղեալ փայլուն իմն կաղմեն. և նոքօք զարդարեն զներքսակողմանս տանց. Պիր նէվի քիրէմիտ քէրէմիտ դիր.

ՔԵԱՇԻՄ كاشم * Է խոտ իմն, որում Մէնթէյի ասեն. Պիր օթ դիր.

ՔԵԱՇԻԽ كاشخ * Գաղտ թշնամի, որ առ երես սիրելի ձեւանայ, և 'ի ծածուկ թշնամութիւն նիւթէ. Տէշմէնի մուխֆի.

ՔԵԱՇԻՖԹԷ كاشفته * Նոյն է ընդ բառին ԱՇԻՒՔԹԷ.

ՔԵԱՇՂԵՐ كاشغر * Է անուն գաւառի և քաղաքի միոյ մեծի 'ի Մավերաւն նեհր աշխարհի, ուր է գեան ովքսոս. Քէաշղէր պիր վիլայէթ վէ պիր շէհր ատի դիր.

ՔԵԱՇՄԷՐ كاشمر * Է անուն գեղջ միոջ, որ կայացեալ է 'ի գաւառին Թիւրշիզի. որ և ասի ՔԻՇՄԻՐ.

ՔԵԱՇՄԻՑՐ كاشمير * Է գաւառ և քաղաք իմն կայացեալ 'ի սահմանակցութ Հնդկաց և Պարսից. որ և ասի ՔԷՇՄԻՑՐ. ուր առասպելեն նուրբ և ազնիւ ցփսի՝ այսինքն Շալ. Պիր վիլայէթ ատի վէ շէհրինէ տէ տէրլէր.

ՔԵԱՇՈՒ كاشو * Նշա" զայն՝ որ կոչի Թուր" Գուշգուն. զոր առնեն յետկուսէ Թամբին ընդ ագուռ երիվարին.

ՔԵԱՇՐՈՒՏ كاشرود * Է անուն գետոյ միոջ. Պիր ըրմագ ատի դիր.

ՔԵԱՇՔԻ كاشكي * Երանի՝ թէ. Թուրքերէն Նօլայտը. և արաբերէն ليت Լէյթէ. որ և ասի ՔԵԱ՛Շ.

ՔԵԱՉ كاچ * Նշ" զայն ներկն՝ որ ասի Թուր" Սըրչա. որ լինի սպիտակ և գոյն զգոյն. զոր հեղուն 'ի վերոյ կաւակերտ անօթոց. և ամանքն այնոքիկ կոչին Քէաշի, և Քէաշի: 2. Ապակի. Սիշէ: 3. Է ծառն այն, որ ասի ՆԱՃ, և ՆՈՒՇ.

ՔԵԱՉԱԼ كاچال } Կարասիք տան. Էւ-
ՔԵԱՉԱՐ كاچار } վանի բուճն. արաբերէն Էսասի պէյթ.

ՔԵԱՉԷ كاچه * Նոյն է ընդ բառին ՋԵՆԵԽ, որ է կզակ կամ ծնօտ. Թուրքերէն Չէնէ. 2. Զուարճութիւն. Դոշէգ.

ՔԵԱՉԷՔ كاچك * Գագաթն գլխոյ. Պաշըն թէփէ. Ըռըքի սը. 2. Եղբօրորդի. Գարտաշ օղլը. պիրատէր չաթ.

ՔԵԱՉԻ كاچي * Խիւս իմն. Թուր" Պաղանաջը. որ և ասի ԱՍԻՑՏԷ, և ԷԹԱԼԷ.

ՔԵԱՉԻՑՔ كاچيك * Նշ" զայն Թանձ-

բացուցեալ անուշն, որ կոչի Թուր" Աշըէ. Թէ իցէ այն 'ի մեղրն չհնեալ, և Թէ 'ի ռուպէ։

ՔԵԱԶՂԵՐ کاجر * Տե՛ս ՔԵԱՃՂԵՐ։

ՔԵԱՊ کاب * Նոյն է Է բառին ՔԷՊ, որ է մնապարծութ. Լաֆ. զի մինչ ասի՝ Քէապ չէնէհնաէ, իմանի Լաֆ չէնէհնաէ. որ է մնապարծ։

ՔԵԱ՛ՊԷ کعبه * Է անուն այնր մզկիթի տաճկաց, որ է 'ի Մէքքէ քաղաքի 'ի գաւառին Հիճազու. զոր նոքա յոյժ յարգեն. և կոչեցեալ է Քէապէ վս քառակուսի գոլոյ ձևոյն իւրոյ։

ՔԵԱՊԷՆԷ کابنه * Նոյն է ընդ բառին ՁԷՃՄ. որ և ասի ՔԵԱՅԻՆԷ. և նշանակէ աչք. Կէօզ։

ՔԵԱՊԻԼ کابل Կամ ՔԵԱՊԻՒԼ * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի, որ կայ կայացեալ յընդարձակ գաւառի միում մերձ 'ի սահմանս Հնդկաց. Պիր շէհրի ատըտըր։

ՔԵԱՊԻԼԻ کابلی * Է ինչ յաղգէ դեղոց, որ բուսանի 'ի Հնդիկս. որոյ ծառն լինի որպէս ընկզենի, և բերէ պտուղ որպէս դղձոր. Էտվիյէ գիւմլէնտէն տիր։

ՔԵԱՊԻՑԼ کابیل * Ականն Թուխեղէն. 'ի մէջ որոյ լասեն պղեղորայս. Թուր" Հալան. որ և ասի ՔԵԱՊԻՑԼԷ, և ՔԵԱՎԻՑԼ։

ՔԵԱՊԻՑՏԷՆ کابیدن * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՎԻՑՏԷՆ։

ՔԵԱՊԻՆ کابن * Նշանակէ զայն ինչ որ տուեալ լինի հարսին նախապատին, Թէ դրամ իցէ, և Թէ այլ ինչ. Արապճէ մուգատտէմէ մէհրիջէն. որ և ասի ՔԵԱՎԻՑՆ։

ՔԵԱՊԻՒԼ کابل * Տե՛ս ՔԵԱՊԻԼ։

ՔԵԱՊԻՒՔ کابک * Տե՛ս ՔԵԱՊՈՒՔ։

ՔԵԱՊԼԻՑՃ کابلیج * Ճկոյթ մատն. Սըրչէ պարմաղ. և ոմանք ասեն՝ Թէ է ճկոյթ մատն ոտից. Այաղըն սըրչէ պարմաղը։ 2. Ցուցանէ յատակարար զայն փոքրիկ կողովն, զոր 'ի տունս կախեն առ որմովք վս ձագ հանելոյ Թռչնոց 'ի նմա. իսկ հասարակօրէն ցուցանէ զբոյն իւրաքանչիւր Թռչնոյ, ուր նա ձագ հանէ. Թուր" Եուվա։

ՔԵԱՊՈՒՍ کابوس * Ծանրութին այն՝ որ լինի 'ի քուն ննջելոյն. Ույգուտէ տըշէ պասմագ։

ՔԵԱՊՈՒՔ کابوک * Բոյն Թռչնոյ. Գուշ եուվասի. աշխյանէսի մէարղըն։ Իսկ յատկապէս՝ աղաւնարան, այսինքն տուն աղաւնւոյ. Խանէսի կէվէրճինլէր։ 2. Մասունք կտաւոյ, զոր Է լրեսրս կապեալ՝ աւելեն այնու զԹոնիր վասն հաց եփելոյ։

ՔԵԱ՛ՊՏԷ کعبده * (համառօտեալ 'ի բառէն Քէապէտէօ) Տեղի խաղու նարտի. Գոտ֊նարխանէ. զի Թեպետ Քէապն նշանակէ ձեգ, որ է Աշըգ. բայց յայնմանէ առեալ Զարն ևս որ խաղացեալ լինի 'ի նարտի, կոչի Քէապ. և երկրին کعبتین Քէապէթէյն։

ՔԵԱ՛ՊՔԷՏԷ کعبکده * Տե՛ս ՔԵԱ՛ՊՏԷ։

ՔԵԱՍ کاس * Մեծ և տափարակ բաժակ ինչ՝ զոր յըմպելին դդենին, և 'ի դնել զոմանս ըմպելիս 'ի նմա 'ի գործ ածեն. Պիւյիւգ վէ եասսի ճամ. և ոմանք ասեն՝ Թէ է 'ի փայտէ կամ 'ի կաւոյ, զոր տանիցին Է անԹառակաւ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՔԷՃԿՈՒԼ։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՔԵՕՍ, որ է մեծ Նագարէ։ 4. Արու խոզ. Էրքէք տօնղուզ. և ասի է զի խոզամազն՝ կոչի Քէասմու, որ և ասի ՔԵԱՍՄՈՒ։ 5. Բառս ՔԵԱՍ, ըստ ոմանց նշանակէ բաժակ. Գատէհ։

ՔԵԱՍԱՆԷ کاسانه * Է տեսակ ինչ Թռչնոյ՝ որ լինի 'ի գաւառին Խուզիստանու, և անդ միայն գտանի. Պիր նէվի գուշ տըր։

ՔԵԱՍԷ کاسه * Պնակ. Չանագ։ 2. Տափարակ և փայտեղէն պնակ ինչ, զոր հովիւք և աղքատին տերվիշք 'ի գործ ածեն. Եասսը աղաճ չանագ տըր. որ և ասի ՔԷՃԿԻՒԼ, ՔԷՃԿՈՒԼ, և ՔԷՉԿՈՒԼ։

ՔԵԱՍԷ'Ի ԶԵՐՐԻՑՆ کاسهٔ زرین

Բաժակ ոսկեղէն. Չանագ ալթունտէն փիալէլէրիչ։

ՔԵԱՍԷ'Ի ՍԵՐ کاسهٔ سر * Ականատակ գլխոյ. Պաշ չանաղը։

ՔԵԱՍԷ'Ի ՍԻՖԱԼԻՑՆ کاسهٔ سفالین

Պնակ կաւեղէն. Թօփրագտան օլան չանագ։

ՔԵԱՍԷ'Ի ՏԵՐՎԻՑՇԱՆ کاسهٔ درویشان * Էն աղքատ աւանդք քանի մի, որք երևին 'ի յերկինս ոչ մանեակ. Պիր գաչ եըլտըզ տըր քի՝ կէօքտէ հօւշա կէօզէ կէօրինիւրլէր. որ և ասի ՔԵԱՍԷԻ ԽԵԹԻՅՄԱՆ. Էւ է առ համաստեղութին պասակ կոչեցեալ, որ կայացեալ է հուպ 'ի կենդանակերպսն կշիռ և կարիճ. և անկանի 'ի կողմն արևելից հիւսիսոյ բևեռին։

ՔԵԱՍԷԼԻՑՍ کاسه لیس * Պնակալէզ. Թուր" Չանագ եալայըճը, նաև Էքպի, և Ճէմէր։

ՔԵԱՍԷԿԵՐ کاسه کر * Պնակագործ. Չանագ եափըճը։ 2. Է տեսակ ինչ երաժշտական եղանակի. Պիր նէվի եաքր տըր։

ՔԵԱՍԷՊԷՆՏ کاسه بند * Նշ" զայն որ զըեկեալ պնակս և ամանս կապէ և ողջնդրէ. Սընըգ չանագլարը վէ գապլարը պէրքիտիճի։

ՔԵԱՍԷՓԻՒՐՇԹ کاسه پشت * Տե՛ս ՍԷՆԿՓԻՒՐՇԹ։

ՔԵԱՍԷՐՈՒՏ کاسه رود * Է անուն գետոյ միոջ. Պիր ըրմագ ատը տըր։

ՔԵԱՍԷ-ՔԷՊԱՊ کاسه کباب * Նոյն է ընդ բառին ՏԻՑ-ՔՓԻՒԽԹ. և է կերակուրն այն, որ ասի Թուրքերէն Չէօմլէք քէպապը ։

ՔԵԱՍԹ كاست * Պակաս. Էքսիք. արաբ" نقص Նօգըս. Տե՛ս զամենայն և 'ի բառն ՔԷՄ ։ 2. (Է անցեալ երրորդ դէմք ՔԷՍՄԷՔ բային.) պակասեաց. Էքսիլտի ։

ՔԵԱՍԹԷ كاسته * (կցուորական ընդունելութիւն" ՔԷՍՄԷՔ բային) Պակասեալ. Էքսիլմիշ ։

ՔԵԱՍԹԷՆ كاستن * Պակասիլ. Էքսիլմէք. (հրա" ՔԷՍՀ, և ապառնի ՔԷՍՀԷՄ ։)

ՔԵԱՍԻՒՃ كاسج } Նոյն է ընդ բառին ԽԱՐՓՈՒՇԹ, որ
ՔԵԱՍՃՈՒ كاسجو } է ոզնի. Թուրքերէն Քիրփի ։

ՔԵԱՍՄՈՒ كاسمو * Վրձին. Ֆուրչա. որ լինի 'ի մազէ խոզի, զոր 'ի կիր արկանեն վշապ գործք, և այնու կակղացուցանեն զմուշն. (և է բարդ 'ի բառից ՔԵԱՍ, որ է որձ խոզ. և ՄՈՒ, մազ. ուստի Թարգմանի խոզամազ.) որ և ասի ՔԵԱՍՄՈՒՑ ։

ՔԵԱՍՆԻ كاسنى * Եղերդակ. Թուրքերէն Կիւնէյիք. արաբերէն Հինտիպա. որ և ասի ՀԷՆՏԻՊԱ ։

ՔԵԱՍՆԻ'Ի ԹԻԼԽ كاسنئ تلخ * Դառն եղերդակ. Աճի հինտիպա. և է սա դալարի իմն յոյժ օգտակար, զոր աղցան արարեալ ուտեն. և եռացուցեալ կաթեցուցմամբ զջուրն հանեն ։ Որոյ ընտանին քաղցր է, և վայրին՝ դառնահամ ։

ՔԵԱՍՈՒ كاسو * Փարելի, որով զկնի ջերմանալոյ թոնրոյն՝ ջուր սրսկեալ 'ի թանիրն, ապա հաց եփեն ։

ՔԵԱՍՈՒՐԷ كاسوره * Տե՛ս ՔԵԱՍՈՒ ։

ՔԵԱՍՔԻՑՆԷ كاسكينه * Է թռչուն իմն որ կոչի Թուրքերէն Ալա գուշի ։

ՔԵԱՎ كاو * Քաջ. Պէհլիւան, Կէ յէհլէվան. որ և ասի ՔԷՎ ։ 2. Է հրա" ՔԵԱՎԻՏԷՆ բային, որ և բարդի որպէս Ջէնկնէյէվ ։

ՔԵԱՎԱՆԻ ՏԻՐԷՖՇ كاوان درفش Որ և ասի كاويان درفش ՔԵԱՎԻԵԱՆԻ ՏԻՐԷՖՇ. է սա անուն դրօշակի Փերիտուն արքային. քանզի Տիրէֆշ՝ նշ" դրօշակ. և Քեավեան՝ է անուն ինչ որ վերաբերի առ երկաթագործ ոմն Քեավէ անուն. Փէրիտուն շահըն աճէմի ադի ։

ՔԵԱՎԱՐԷ كاواره Կամ ԿԵԱՎԱՐԷ * (է Թեթևացուցեալն 'ի բառէն ՔԷՀՎԱՐԷ) Օրօրոց. Պէշիք ։

ՔԵԱՎԱՔ كاوك * Ջի՛նչ և իցէ ին, որոյ միջին դատարկ իցէ. Իչի պօշ հէր նէ օլուրսա. Մէյանսիզ. որ և ասի كاوك ՔԵԱՎԷՔ ։

ՔԵԱՎԷ كاوه * Է անուն հռչակաւոր երկաթագործի ուրուք, որ յարձակեալ 'ի վերայ Զէհոքայ արքայի՝ Թագաւորեցոյց զարքայածինն Փերիտուն. և ապա սպանին զԶէհաք Մարին, այսինքն Զէժտէհաք. զորմէ լիով տեսցես 'ի բառն ՔԵԱՎԱՆԻ ՏԻՐԷՖՇ ։

ՔԵԱՎԷԼՃԷՔ كاوجك * Թարմ վարունգ. Թազէ խիյար. որ և ասի ՔԵԱՎԷՆՃԷՔ ։

ՔԵԱՎԻՑԼ كاويل * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՊԻՑԼ, որ և ասի كاويله ՔԵԱՎԻՑԼԷ ։

ՔԵԱՎԻՑԽԷՔ كاويخك * Կանաչ և մեծ վարունգ. Խիյարըն պօտրէնի ձի եէշիլ վէ պէօյիւքւ օլուր ։

ՔԵԱՎԻՑՆ كاوين * Տե՛ս ՔԵԱՊԻՑՆ ։

ՔԵԱՎԻՑՇ كاويش * Տե՛ս ՔԷՎԻՑՇԷ ։

ՔԵԱՎԻՑՏԷՆ كاويدن * Փորել. (Թէ զետին իցէ, թէ քար, և թէ կնիք.) Գազմագ. (հրամայական ՔԷՎ, և ապառնի ՔԷՎԷՄ ։)

ՔԵԱՎԻՒՍ كاوس * Է անուն միոյ 'ի Թագաւորացն պարսից ։ որ առաւելութբ բառիս ՔԷՅ՝ ասի և ՔԷՅՔԵԱՎԻՒՍ ։ Աճէմ Փատիշահլէրինտէն պիրինին ադի ։

ՔԵԱՎՊԱՆ كاوبان * Տե՛ս ՔԵԱՐՊԱՆ ։

ՔԵԱՎՔԵԱՎ كاوكاو * Հոգ. Թասէ ։ 2. Մասն մասն. փարչէ փարչէ ։ 3. Հունչն այն՝ որ ելանէ 'ի փորելն գործեաւ զինչ. Գազմագտէն չըգան սատա ։

ՔԵԱՏ كاد * Նոյն է ընդ բառին ՇԷՐԷ ։

ՔԵԱՐ كار * Գործ. Թուր" Իշ. և արաբ" Շուղլ, նաև Ամէլ ։ 2. Ցան արտորելից. Ջէրաքիլ. և է բայածական ինչ 'ի բայէն ՔԷՇԻԷՆ. զի ասի՝ ՔԻՇՄԷ-ՔԷՐ ։ 3. Մարտ. Ճէնկ ։ 4. Է հրամայականն ՔԷՇՄԷՆ բային ։

ՔԵԱՐԱԿԵԱՀ كاركاه * Որոյ (յոգնակին كاركاهان ՔԵԱՐԿԵԱՀԵԱՆ.) Տեղեակ գործոյ, կամ իրադէտ. Իշ պիլիճի. ասի և (Թեթևացուցեալ) ՔԵԱՐԱԿԷՀ ։

ՔԵԱՐԱՍԻ كاراسى * Է թռչուն իմն, որ ունի ձայն ողբական. Պէք գուշ ադի ։

ՔԵԱՐԶԱՐ كارزار * Մարտ. Սաւաշ, ճէնկ վէ ճիտալ ։

ՔԵԱՐԶԱՐԿԵԱՀ كارزاركاه * Նշանակէ մարտատեղի. Սաւաշ եէրի ։

ՔԵԱՐԷ كاره * Նոյն է ընդ բառին ՓՈՒՇԹՎԱՐԷ. և նշ" շալակաբեռն, այսինքն այն

իրն որ 'ի շալակի բարձեալ լինի · Արգօ էէօւէ ։

ՔԵԱՐԵՆԿ کارنك * Նշ" զոյն ոք՝ որ զբանին խօսի ուղիղ և անբողջ և ըստ կարգի · Սօհէհ վէ մօնթազամ սէօյլէյէն քէլամ ։

ՔԵԱՐԵՓԺՈՒԼ كارافزول * Նշ" զոյն ոք՝ որ 'ի վարձու կալեալ զոք՝ գործել տայ նմա · Նաև ցուցանէ զայն՝ որ 'ի վարձու կալեալ՝ գործէ · Էճիր վէ միւսթէճիր, եանի իւճրէթ իլէ իշ իշլէթիճի վէ իշ իշլէյիճի ։

ՔԵԱՐԹԻԵՆ كارتن * Սարդ · Էօրիւմճէք · արաբերէն عنكبوت Անքէպութ · որ և ասի ՔԵԱՐԹԻԵՆԻ ։

ՔԵԱՐԻ كاری * Ազդու և փութովեղեալ իր, թէ մարդ իցէ և թէ այլ իր · Մէօէսսիր վէ Սէրիշ օլան նէսնէ ։ 2 · Քաջև կորովի · Փէհլէվան ։

ՔԵԱ՛ՐԻԱՊ كارآب * Ըմպողին գինւոյ · Շէրապ իչիճի ։

ՔԵԱՐԻՑՏԵՆ كاریدن * Նոյն է Է բառին ՔԵԱՇԹԵՆ, և նշանակէ սերմանել · Ձէքիմէ էյլէմէք ։

ՔԵԱ՛ՐԻ ՆԻՒՀԻՒՔԹԷ كارنهفته
Գործ ծածկեալ · Կիզլի իշ ։

ՔԵԱՐԻ ԿԻՑԱ كاركيا * Թագաւոր · Փատիշահ ։ 2 · Իւրաքանչիւրն 'ի չորից տարերաց · Անասըր էրպաէնէն հէր պիրի ․

ՔԵԱՐԻ ՊԵՏ كاربد * Նշանակէ գործ չար · Քէօթի գարիճ ։

ՔԵԱՐԻ ՍԵՀՄՆԱՔ كارسهمناك
Գործ երկիւղագին · Գօրգուլու իշ ։

ՔԵԱՐ ԻՒՊԱՐ كاروبار * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՔԵԱՐԻՒ ՔԵՐՏ ։

ՔԵԱՐ ԻՒՔԵՐՏ كاروكرد * Բան և գործ · Իշ կիւճ · որ և ասի ՔԵԱՐ ԻՒՊԱՐ ։

ՔԵԱ՛ՐԻ ՓԻՆՀԱՆ كارپنهان * Տե՛ս ՔԵԱՐԻ ՆԻՒՀԻՒՔԹԷ ։

ՔԵԱՐԽԱՆԷ كارخانه Տե՛ս ՔԵԱՐԿԵԱՀ ։

ՔԵԱՐԿԵԱՀ كارگاه * Գործատուն · Իշ իշլէնէն եէր ։ (Եւ Թարգմանի գործատեղի, իբր թէ գործարան · Իշ եէրի, փապրիքա ·) որ և Թեթև ացուցեալ) ասի كارگه ՔԵԱՐԿԷՀ, և ՔԵԱՐԽԱՆԷ ։

ՔԵԱՐԿԵՐ كارگر * Գործող գործոյ · Իշ իշլէյիճի ։ 2 · Ազդող և ներգործող · Թէսիրլի իշլէճի ։

ՔԵԱՐԿԻՑՐ كاركير * Գործակալ · Իշ գուլլուճի ։ 2 · Ամրութիւն շինուածոց · Պինանըն մէթանէթի վէ իսթիհքեամի ։

ՔԵԱՐԿԻՒՋԱՐ كارگزار * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՐՐԱՆ ։

ՔԵԱՐՆԱՄԷ كارنامه * Օրինակ և ձևակերպութիւն · Էօրնէք վէ րէսմ · որում Թուրքերէն ասեն Քէրնամէ · և նշանակէ զկերպ ձևացուցման շինուածոյ իրիք, կամ պատկերի և նկարուց զոր առնեն նախագոյն ։

ՔԵԱՐՉԱՆ كارچان * Է տակն տռան Թաչնոց · Գուշլարըն գոնտուգլարը եէրի ։ 2 · Է անուն մարդոյ · Իսմի շախս ։

ՔԵԱՐՉՕՊ كارچوب * Սուրի · և է փայտն այն՝ որ կայ առաջի առայնանկին, յորոյ վր՛ փաթութէ զգործեցեալ կտաւն · Զումպուլէր փօգումալէրի պէղմ՝ իշլէյէնէ ալըրթուգլէրի ալամէ ։

ՔԵԱՐՊԱՆ كاربان * Կարաւան · արաբերէն Գաֆիլէ · որ և ասի ՔԵԱՐՎԱՆ ։

ՔԵԱՐՊԱՆՍԵՐԱՑ كاربانسرای * Պանդոկ, ուր իջևանին ուղևորք ճանապարհի, թէ իցէ շինեալ 'ի քաղաքի, թէ յաւանի, և թէ առ ճանապարհաւ · Եօլճի գօնագը խան · ասի և ԹԻՑՄ, ԽԱՆ, և ԽԱՆԻԽԵՐԵՔ ։

ՔԵԱՐՍԱԶ كارساز * Ցարմար · Մուվաֆըգ · և գործայարդար · Իշ պիթիրիճի · որոյ վերացեալն լինի Քէարսազի ։

ՔԵԱՐՍԻՊԱՆ كارسبان Տե՛ս ՔԵՐՍԱՆ ։

ՔԵԱՐՎԱՆ كاروان * Տե՛ս ՔԵԱՐՊԱՆ ։

ՔԵԱՐՎԱՆԵՔ كاروانك * Է Թռչուն ինն՝ որ լինի յափունս ջուրց · և ասի Թուրքերէն Քէրվան · Պիր գուշ ատը ։

ՔԵԱՐՎԱՆԻ كاروانى * (յոգ" Քէարվանիեան) Նշ" զայնս՝ ոյք վերաբերին առ կարաւանն ։

ՔԵԱՐՏ كارد * Դանակ · Թուր" Պըչագ · և արաբ" سكين Սիքքին · զի ասի՝ Պըչագըն պէչագը · կտրեցի դանակաւ · Թուրքերէն Քէարտ դէնմէզ իլէ ։

ՔԵԱՐՏԱՆ كاردان * Իրագէտ · Իշպիլիճի · և ցուցանէ զայր կատարելամիտ և խոհական ։

ՔԵԱՐՏԱՐ كاردار * Գործակալ · Իշ գուլլուճի · որով իմացեալ լինի նաև վերակացուն այն, որ կարգեալ է ժողովել ինչս 'ի ժողովրդոց վասն արքունեաց · Ճամէ էմինի ։

ՔԵԱՐՏԻՑՏԷ كارديده * Իրագէտ · Իշ կէօրմիւշ · զի ասի՝ Պէհէմրհայի կիւրան՝ կէրպի քէարտիտէ Քիւրիւմ · այսինքն 'ի գործս ծանուցս զայր իրագէտ տեսաքեմ ։

ՔԵԱՐՏԻՒ كارو * Մկրատ · Մագաս · և արաբ" مقراض Միգրազ ։ 2 · Մանր կարանք եղեալ 'ի բերանոյ մկրատին · Թուր" Գըրգըճ ։

3. Ծաղիկ արմաւոյ. Խուրմա չիչէկի։ 4. Իր, որոյ երթեալ իցէ դալարութին. Պոյալը օլմըշ նէսնէ։

ՔԵԱՐՏԿԷՐ کارکر * Դանակագործ, այսինքն արուեստաւոր՝ որ կազմէ զդանակ. Պըչագճը։

ՔԵԱՐԻՐԱՆ کارران * Գործավար. Իշ ուսթասը, որ է հոգացող. Վէքիլը, վէ մասլահաթգիւզար։

ՔԵԱՐՓԷՐՎԷՐՏ کارپرور * Բարեգործ. Էյի իշիշլէյէնճի. և ուղղամիտ. Սահէյն Ֆիթրէթլու։

ՔԵՐՓԻՑՉ کرپیچ * Փաթոյթ բեռին, և ծալոց, այսինքն Պօշչա կերպասու. Նաև այն՝ որ փաթութեալ կայցէ զնա. Եիւք սարըլան վէ գումաշ պօշչասը, վէ անչէրի սարըլան պօշչլայան։

ՔԵԱՐՔԻՒՆ کارکن * Գործարար. Իշ էտիճի. Էահի իշճի։

ՔԵԱՐՖԷՐՄԱՅ کارفرمای * Հրամայող գործոյ. Իշ պույուրըճը։

ՔԵԱՔ کاک * Պաքսիմատ. Պէքսիմատ։ 2. Աղուխտ. արք" لحم قدید Լէհմի գատիտ. երկուց նշանակութեանց սա ի և ԳԱԳ։ 3. (Ըստ բարբառոյ բնակչացն Մավերաննեհր գաւառին) Յուցանէ որ ինչ բառն Մէրտում։ 4. Բիբ ական. Կէօզ պէպէկի. Մէրտումէ չէշմ։

ՔԵԱՔԵԱ کاکا * Նշանա" զայն փոքրիկ կողովն, յորում զամանս ուտելիս եդեալ՝ ՚ի յղել զմանկունս ՚ի դպրոց, տան ՚ի ձեռս նց. Եդգարէն մէքթէպէ կէօնտէրտիկլէրի սէփէթ։ 2. Ջմեծ եղբայրն իւր՝ Քէաքէա կոչէ փոքր եղբայրն. Պիւյիւք գարտաշընը՝ քիւչիւք գարտաշը քէաքէա տէր։

ՔԵԱՔԵԱՎ کاکاو * Է անուն խաղու մերոջ տղայականի. Պիր օյուն ատը։

ՔԵԱՔԻԵԱ کاکیا * Սարդի ոստայն. Էօրիւմճէք աղը. Օրիւմճէք նէսճէտուու։

ՔԵԱՔԻԵԱՆ کاکیان * Է ունդ խոտոյ իրիք, որոյ կեղևն լինի ներկ դեղին, և մեջն կարմիր. Թուրքերէն Աւտուր. ասի և ՃԻՑՐԷ։

ՔԵԱՔԻՈՒ کاکو * Քեռի. Պիրատէրի մատէր. Թուրքն" Տայը. և արաբերէն خال Խալ. որ և ասի ՔԵԱՔԻՈՒՅԷ։

ՔԵԱՔԻՈՒՆԻ کاکونی * Ծոթրին. Թուրքերէն Քէքիք օթու. որ և ասի ԱՎԻՑՇԷՆ։

ՔԵԱՔԻՒԼ کاکل * Նոյն է ընդ բառիցն ՋԻՒԼՖ և ՓԷՐՉԷՄ։

ՔԵԱՔԻՒՆԷՃ کاکنج * Է խոտ ինչ Գանկեխ կոչեցեալ ՚ի տեսակէ շնխաղողոյ, որ ունի զծաղիկ նարնջագոյն, որով խաշարարք գոյն տան ամանց ՚ի կերակրոց, և մանաւանդ խմորեղինաց. լաւն սորա է Դայլիֆին, այսինքն որ լինի ՚ի Դայիֆ քաղաքի մերձ ՚ի Մէքքէ։

ՔԵԱՖ کاف * Ճեղքուած կամ պատառուած. Թուրքերէն Եարըգ։

ՔԵԱՖԷՐ کافر * (յոգնա" Քէաֆէրան) Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՖԻՐ, որ նշ" ծածկող. Եօրթիճի. և նախ արեպքն՝ Քէաֆիր ասեն սերմանացանին, վն ընդ հողով ծածկելոյ նր զսերմն յերկրի. Եւ զայլս ազգս բայց ՚ի տաճկաց՝ կոչեն Քէաֆիր, իբր թէ նոքա ծածկեն զճշմարտութին. կոչեն և զգիշերն Քէաֆիր, վն ծածկելոյ նորա զլոյսն տուընջեան. և այս բառ թէպէտ արեպի է, բայց զոր արեպն Քէաֆիր ասէ, զնոյն պարսիկն իբր պարսկացուցեալ և Քէաֆէր արտաբերեալ՝ ՚ի գործ ածէ։

ՔԵԱՖԷՐՔԻՇ کافرکیش * Մոլորադաւան, այսինքն հերետիկոսն. Քէաֆիր մէզհէպլի։

ՔԵԱՖԹԷՆ کافتن * Ճեղքել, կամ պատառել. Եարմագ. (Հրամայական Քէաֆ, և ապառնի Քէաֆէտ.) որ և ասի ՇԻՔԵԱՖԹԷՆ։

ՔԵԱՖԻՑԼՈՒ کافیلو * Է խոտ ինչ յոյժ թոյլ և բարակաբուն. Պիր օթ տուր չօյէրը պաչէյսուզ. արաբերէն شکاعی Շիգաէի։

ՔԵԱՖՈՒՐ کافور * Քափուր. է դեղ ինչ անուշահոտ, որոյ լաւագոյնն կոչի Գայսուրի. և մի տեսակն ևս Րիւսթիհի։ Ջսպիտակութի սորա նմանեցուցանեն բանաստեղծք ինչ ինչ իրաց, ՚ի բազմաց անտի զպայծառ տիւն Քէաֆուրի. Պիր խօշ գօգու տարու տըր։

ՔԵԱՖՈՒՐԻ کافوری * Է խոտ ինչ որ ունի ծաղիկ սպիտակ. արք" Աքհուվան. որ վասն պատուական հոտոյն և սպիտակութ գունոյն կոչեցեալ է Քէաֆուրի. որ և ասի ԿԵԱՎՉԷՇՄ. Պիր օթ տըր։

ՔԵԱՖՈՒՐԻ ՃԷՎՏԱՆԷ کافورجدانه Է տեսակ մի քափրոյ, և է անուշահոտ. Քէաֆուրէն պիր նէվի տըր։

ՔԵԱՖՈՒՐ ՍԻՓԷՐՄ کافور سپرم Սպիտակ ռեհան. Պէյազ ռէհան, եանի ֆէսլէյէն։

ՔԵՕ کو * Է համառօտեալ ՚ի բառիցս Քիւ. և նշանակէ որ նա, կամ որ այն։

ՔԵՕՇՔ کوشک * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱԽ։

ՔԵՕՍԷ کوسه * Քարց. արք" Քէվսէճ։

ՔԵՕՍԷՊԷՐ ՆԻՇԻՅՆ کوسه برنشین Է անուն տօնի իրիք, զոր առնէին պարսիկք ՚ի սկիզբն ամսեանն Ազէրի որ է նոյեմբեր. և թարգմանի քարց հեծեալ. և այս է պատճառ անուանակոչութ սորա. զի զըոհք մօրուց յայտ

տուր զայր ոմն քարց զտեալ, և յետ իմն հե-
ծուցեալ, և 'ի ձեռս նր հովահար մի տուեալ, և
այսպէս քարցն այն առաջի փարթամաց երթեալ՝
զինչ ինչ խնդրեր . և որ ոչ տայր նց զինչ, սեա-
ներկ չփեր 'ի հանդերձ նր . և զնա իբր զմեռ-
եալ համարեալ՝ ողբայր 'ի վերայ նորին :

ՔԵՕՐ کور * Կոյր, և միականի . Ա՛մա գէ
ճէչէճէ . և գիտելի է զի այն, որ 'ի բնէ կոյր է՝ ասի
Նաղինա . և որոյ յետոյ եղանէ աչքն, կոչի ՔԷօր :

ՔԵՕՐԱՆԵ کورانه * Նշանակէ կուրա-
բար . ՔԷօր կիպի :

ՔԵՕՐԻ کوری * Կուրութի . ՔԷօրլիւք :

ՔԵՕՐԿԵՆՏԻՒՄ كوركندم * Թուր"
Աէշէր մէնքէտի . որք լինին ըստ չափու սխտոյն,
կամ սյլ մեծագոյն . և է սա ազխտակ հակեալ 'ի
դեղնութիւն, զոր ծեծեալ և 'ի մեղր խառնեալ՝
ուտեն . և է Թմրեցուցիչ :

ՔԵՕՐԿԻՑԱՀ کورکیاه * Սեզ . Թուրքե-
րէն Այրէգ . ասի և ՃԷԿԵՐԻ, և ՆԷՃԻՅԼ :

ՔԵՕՐՄԻՑԽ كورمیچ * Փայտեայ բևեռ,
որ է ցից . զոր վն ձի կապելոյ հարկանեն 'ի գե-
տին . Գազըգ . որ և ասի ՔԻՒՐՄԻՑԽ :

ՔԵՕՐՄՈՒՇ کوموش * Խլուրդն .
Թուրքերէն ՔԷօր սըչան, նաև ՔԷօսՊէղէք :

ՔԵՕՐՊԱԽԹ کوربخت * Նշանակէ
վատաբաղդ . Պէտպախթ :

ՔԵՕՐՏԻ کوردی * Բրդեայ հանդերձ .
Եիւնտէն եափըլան եավլու . որպիսի են Աբա, և
ՔԷպէ, և ՔէՃէնէ :

ՔԵՕՐՏԻԼ کوردل * Անգէտ կամ անըզ-
գամ . Ճահիլ : (Եւ Թարգմանի կուրասիրտ :)

ՔԵՋ كژ * Նշ" որ 'ի, զի է համառօտել
'ի յարաբերականէս ՔԻ, որ է որ . և 'ի նախդրէ
բացառականիս ԵԶ, որ լինի ՔԻ ԵԶ :

ՔԵՋԱՂ کژاغ * Թեւլ ազբշմոյ, որ լցէ
ոլորեալ . Եպրիշիմ Իփի :

ՔԵՋԱՏ کژاد * Հնոտի հանդերձ .
Ճամէթ փիւհնէ :

ՔԵՋԵՄ کژم * Նշ" զայն դալարին, որ
լինի յափունս ջուրց և շուրջզաւազանաք . Սու-
փէնարընտէ գէ հավուզ էթրաֆընտէ օլան օթլար :

ՔԵՋԵՖ کژف * Կուպր, կամ ձիւթ .
Գարա սագըզ . որ և ասի ԳԸՅՐ, և ԶԻՖԹ :

ՔԵՋԼԵՔ کژلک * Տե՛ս ԿԵՋԼԻՔ :

ՔԵՋՄԱՋԵՔ کژمازک * Նշանակէ
մոշայ . Իշղըն աղաճի :

ՔԵՋՄԱՋՈՒ کژمازو * Է գաղակն այնր
ծառոյ, որ կոչի Թուրքերէն՝ Իշղըն աղաճի .
Իշղըն աղաճընըն գօզադի :

ՔԵՋՊԵ کژپه * Նոյն է ընդ բառին
ՔԻՒՆՃԱՐԵ . և է դիրտն չիրիկ ձիթոյ, զոր
տան ուտել անասնոց . Թուրքերէն ՔիւսպԷ :

ՔԵՋՊՈՒՏ کژپود * Տե՛ս ՔԵՏԽԻՒՏԱ :

ՔԵՋՏԻՑՏԵՆ کژدیدن * Նոյն է ընդ
բային ՓԻՑՐԱՍԹԵՆ . և նշանակէ յարդարել .
Փագ գէ չէքմէք :

ՔԵԹ کت * Է անուն գահի, յորոյ վն
բազմին Թագաւորքն Հնդկաստանի . Հինտիստա-
նըն փատիշահլերի օթուրտուդու թախթին ատը տըր :
2 . Ասու ջրոյ . Կէօրփիւզի ատը :

ՔԵԹԱԼԵ کتاله * Տե՛ս ՔԵԹԱՐԵ :

ՔԵԹԱՆ کتان * Վուշ . Թուրքերէն ՔԷ-
թէն . և արաբերէն ՔէթթՏն :

ՔԵԹԱՐԵ کتاره * Աշտէ, որ է կարճ նի-
զակ, զոր յաճախ 'ի գործ ածեն Հնդիկք . Հաբ-
դա . նիզէսի գիսամտագ . որ և ասի ՔԵԹԱԼԵ :

ՔԵԹԵԼ کتل * Հևոր լեռնային . Տաղ
էրէնի . որ և ասի کتک ԹԻԼՔ :

ՔԵԹԵԼՃԻԵԱՆ کتلجیان * Ո՛և իցէ
պաշտօնեայք արքունի պալատան . փատիշահ սէ-
րայընտէ իւմէին խտէմէլէր, էիմէր օլուրսէ : Դարձ-
եալ՝ բառս ՔԷՄէլճիլէր մեկնի Թուրքերէն՝ Ջա-
նըր Մէհմէրլէր՝ գի փատիշահլէր օմալըն իւրմէմ
խտէրլէր :

ՔԵԹԵԽ کتخ * Չորթան . Եօզուսմ գա-
լրառ . որ և ասի ՔԵԹԵԳ :

ՔԵԹԵԽՇԻՑՐ کتخ شیر * Է մածնաթանն
այն, որ կազմի կաթամբ և իւղով . Օշ Ճավշա գի
ֆի սէտ գէ եաղէլէ եափըլըր : Այլև նոյն է ընդ
բառին ԶԻՒԴՐԱԹ, զոր աղիւ և կաթամբ խառ-
նեալ ուտեն :

ՔԵԹԵԳ کتغ * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԹԵԽ :

ՔԵԹԵՄԹՈՒ کتمتو * Խառդաշա . Գը-
ձըգլամագ :

ՔԵԹԵՆՊԵՐ کتنبر * Ծոյլ և շատակեր .
Քիւահիլ գէ պիւնտէքհօր :

ՔԵԹԵՊ کتب * Մեզու մեղեր . Պօլ
տոլուր . արաբերէն ﻧﺤﻞ Նահլ :

ՔԵԹԵՍԹՈՒ کتستو * Է խոտն այն խու-
նան կոչեցեալ՝ որ փրփրի ոմն օճառ, որով հան-
դերձս լուանան . Իւշնան փիւփէրլէրի օլ տըր :

ՔԵԹԵՔ کتک * Է տեսակ իմն ոչխարի,
որոյ ոտքն լինին կարճ . Պիր նէվ գօյան տըր :

ՔԷԹԻՑՄ كتيم * Մղուամ կամ Թորուամ ձրոյ 'ի տկոյ և 'ի հաղարջակէ և 'ի նմանեաց․ Սուզըշիւգ․ արաբերէն ترشّح Թէրէշշիւհ։

ՔԷԹԻՑՐ كتير * Տե՛ս ՍԷՐԱՊ։

ՔԷԹԻՑՐԱՆ كتيران * Տե՛ս ՔԷԹՐԱՆ։

ՔԷԹԼ كتل * Վայրի խնձոր․ Տաղէշմաւի։

ՔԷԹԿԷՐ كتكر * Տե՛ս ՔԷԹՔԷԱՐ։

ՔԷԹՈՒՄ كتوم * Է թռչուն ինչ․ Թուրքերէն Չանագ գուշի։

ՔԷԹՈՒՐ كتور * Կարասանման իր ինչ հողակերտ, 'ի մէջ որոյ արմտիս դնեն․ Դօփրագ փէն փիւճ չէպի էսթառ՝ իչինէ շաււէ գօյըլըր։

ՔԷԹՐԱՆ كتران * Գազի խէժ․ (է իր ինչ հեղանիւթ, որ լինի սևագոյն նաև դեղնագոյն․) զոր արաբացուցեալ قطران Գաթրան ասեն․ որ և գրի ՔԷԹԻՑՐԱՆ։

ՔԷԹՐԷՓԷԹՐԷ كتره پتره * Մասն մասն․ Փարէ փարէ։ 2․ Է խոտ ինչ փշալի, զոր ուղտն յոյժ սիրէ․ և զայն կոչեն Թուրքքն Քէվէն։ 3․ Անօգուտ և ընդունայն խօսք․ Պիհուտէ վէ պի-մանա սէօզ․ որ և ասի ՔԷՆՓԷԹՐԷ։

ՔԷԹՔԷԱՐ كتكار * Հիւսն․ Տիւլկէր․ արաբերէն Նէճճար․ որ և ասի ՏԻՒՐՈՒՏԿԷՐ, և ՔԷԹԿԷՐ։

ՔԷԹՔԷՆ كتكن * Տե՛ս ԿՆԱՐԻՑՋՔԷՆ։

ՔԷԺ گژ * Թիւր․ Էյրի․ ասի ՔԷՃ։ 2․ Է տեսակ ինչ ցած մետաքսի․ Պէր նէվ աշաղը իփէքտիր․ որ և ասի ՔԷԺԻ։ 3․ Շիլ․ Շաշը։ (Եւ է թեթևացուցեալ 'ի բառէն Քէժաժ։)

ՔԷԺԱՆ گژان * Տե՛ս ՔԷԺԱՊԷ։

ՔԷԺԱԳԷՆՏ گژاگند * Պարեգօտ, որոյ մէջն լցեալ է բամբակաւ, կամ Քէժիմն մետաքսի, զոր յառաջ մարտից ագանին 'ի ներքոյ զրահի վասն յարմարելոյ նմա 'ի մարմնի․ Փէնպէյիլէ եախօտ իփէքինին քէժի փօշիշ գաֆթան, քի ճէնկ վուգուտլարընտա զըրհըն ալթընա կէյէրլէր․ որ և ասի ՔԷԺԱԿԷՆՏԻՇ, և ՔԷԺԱՂԷՆՏԻՇ։

ՔԷԺԱՂԷՆՏ گژاغند * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԷԺԱԳԷՆՏ։

ՔԷԺԱՊԷ گژابه * Տե՛ս ՔԷՃԱՎԷ․ որ և ասի ՔԷԺԱՎԷ։

ՔԷԺԴԱՐԽՈՒՆ گژطرخون * Է անուն այնր դեղոյ, որ կոչի արաբերէն عقرقرحا Ագրգարհա․ որ և ասի گژترخون ՔԷԺԹԷՐԽՈՒՆ։

ՔԷԺԷ گژه * Նախ նոյն է ընդ բառին

ՔԷՃԷՔ, որով փղապանք զփիղն նուաճեն։ 2․ Է փայտ ինչ կեռածայր, որով հարկանեն զթմբուկ և զարապան։ 3․ Ձի՛նչ և իցէ կեռ երկաթ, այսինքն Չէնկէլ․ բայց յատկաբար՝ կեռ երկաթն մսագործաց, զորոց կախեն զպատրուճակս ոչխարաց․ Գասսապ չէնկէլի։ 4․ Մակլեզու, Տէլծէ․ արաբերէն نيش Մէշու։

ՔԷԺԷՔ گژک * (Նուազականն Քէժ բառին) Տե՛ս ՔԷՃԷՔ։

ՔԷԺԻ گژی * Տե՛ս ԿԷԺ։

ՔԷԺԿԷԱ گژکا * Տե՛ս ՔԷԺՂԱ։

ՔԷԺԿԷԱՎ گژکاو * Էզն ծովային, զորոյ ագին Գօթազ արարեալ աքք կոչովեք կախեն 'ի ներքոյ պարանոցի երիվարաց իւրեանց․ որ և ասի ՔԷԺԼԱՎ, և ԳԱԺԼԱՎ։

ՔԷԺՂԱ گژغا * Այլ ծովային եզին, զոր Խութօղ ասեն․ Կէօվք դօհրի գօյրուղը․ որ և ասի ՔԷԺԿԷԱ, և ԳԷԺԼԱ։

ՔԷԺՄԱԶՈՒՆ گژمازون * Է անուն դեղոյ իրիք․ Պէր թարփու խօմ փէօր։

ՔԷԺՄԷԺ گژمژ * Նշանակէ խեղաթիւր․ Էյրի պիւկրի։

ՔԷԺՄԻՑԱՆ گژمیان * Սապատողն․ Թուրքերէն Պիւկրի․ և արաբ" احدب Էհտէպ․ (և Թարգմանի ծռամէջք․ Պէլի էյրի․)

ՔԷԺՆԷ گژنه * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՑՆԷ, որ է կարկատան․ Թուրքերէն Եամա։

ՔԷԺՈՒՐ گژور * Է արմատ դառն խոտոյ իրիք, զոր մասն առնեն 'ի բաղադրութիս ինչ․ որ կոչի արաբերէն زرنباد Զէրէնպատ։

ՔԷԺՆԻԿԷՐ گژنکر * Թիւրահայեաց․ Էյրի պագան։

ՔԷԺՆԻՇԻՑՆ گژنشين * Ծուռ նըստող․ Էյրի օթուրան։

ՔԷԺՉԷՇՄ گژچشم * Շիլ․ Թուրքերէն Շաշը․ և արաբերէն احول Էհվէլ․ (և Թարգմանի Թիւրական։)

ՔԷԺՏԷՀԱՆ گژدهان * } Խեղաթիւր
ՔԷԺՏԷՀԷՆ گژدهن * } շրթամբք․
Աղզը էյրի․ ասի և ԼՈՒՇ։

ՔԷԺՏՈՒՄ گژدم * Կարիճ․ Ագրէպ․ Նաև կարիճ կենդանակերպն։ (Եւ Թարգմանի Թիւրատուտն․ և այս՝ վասն ծուռ ունելոյ նորա զտուտն իւր հանապազ։)

ՔԷԺՏՈՒՄԷ گژدمه * Է տեսակ ինչ, որ

[illegible] 'ի սաստկ հեշտան . Թուր" սաի Էթ [illegible]ութրլար . և ասպէ" حس , Տուհէս . [illegible] սաէ 'ի լեզու Թուրքաց Տօ[illegible] պարգի :

[illegible]ՏԻՒՄ ԽՕՐԷ کرتوم خوره * Է կեն[illegible] [illegible] լինի 'ի գաստախն խուզխսթանու , [illegible] որ յլնեթանուլն բևրում [illegible] գետին զարչելով զնայ , որ զի ով 'ի [illegible] հարկանիցէ՝ սատակէ զնա . Պէր [illegible] :

[illegible]ՆԿ کرنك * Գորշգոյն . (սաի թէ [illegible] և թէ զոյլոց երաց .) Պօզ րէնկ :

ՔԷՃՐԷՎ کرو * Թխուրընթաց . Էնէէ էւ[illegible] . որ և սաի ՔԷՃՐԷՎ :

[illegible]ՃՐԷՖ کرف * Է խոտ ինչ , որ եղեալ գարշահոտ , զոր թէ ոք կալցի 'ի ձեռին , առաւօտ քանի մի ոչ երթայ հոտն 'ի ձեռաց նորա . Պէր դէփգուս օթ փէար :

ՔԷԼ کل * Կունտ կամ ճաղատ , որ ոչ ունի հեր 'ի գլխի . որ մեկնի պարսկերէն՝ Ան էէ մօայ սէր նէ փարէփ :

ՔԷԼԱ کلا * Տես ՔԷՆԱՎԷՐ .

ՔԷԼԱԹ کلات * Գիւղ կամ բերդ , կամ աշտարակ , և կամ նմանք նոցին , որք լինին 'ի գլուխս լերանց , թէ չէն իցեն և թէ աւերակ . Տաղ պաշլէրէնտէ օլան քէօյ , վէ գալէ , վէ գուլէ . որ և սաի ՔԷԼԱԹԷ : 2 . Է անուն բերդի միոջ 'ի սահմանս Գանտէհարու , որ կայ կայացեալ 'ի վր լերին . և այլք ասեն՝ թէ գոյ և այլ ամրոց ինչ ՔԷԼաթ անուն 'ի սահմանս Թիւրքիսթանու , ուր լինէր Փիւրուս որդի Սեյավուշի ընդ մօրն իւրում , որում անուն էր Չէրիրէ : Գրի ևս ուրեք՝ թէ ՔԷԼաթ նշ" զայնպիսի գիւղ , որոյ վաճառանոցն դնի 'ի սահմանեալ աւուր . և ևս այնպիսի շինուածք , որք զընդարձակ տեղիս շրջապատեալ են որմովք . Պազարը պազար քէօյ , վէ շօէ փէնաչէրը տիբէէր էէ վասէ էէրէ փէվար չէվիրիւմիշօլա :

ՔԷԼԱԺԷ کلاژه * Անձեղ . Թուրքերէն Սագսղան : 2 . Հիւ . Հաշէ . ասպ" کلاژه Էհվէէ . զի սաի՝ Չէշմէ ջէրաժէ էէէ՝ փէա դէյնէփ :

ՔԷԼԱԺՈՒ کلاژو * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱԺ , որ է Հիւ . Հաշէ : 2 . Անձեղ . Թուրքերէն Սագսղան . զոր Հիյրապէցիք կոչեն ՔԷաշէնճէ :

ՔԷԼԱԼ کلال * Բրուտ , որ է շինող ամանոյ և կժոյ . ՔԷօուէ վէ պարաղ էափըճը : 2 . Գագաթն գլխոյ . Պաշըն թէփէսի . Բաշէէի սէր : 3 . Ներքինեալ , որ է տառապեալ . Աճէզ գաշէշ :

ՔԷԼԱԽ کلاخ * Գիլանոյ պատառուեսյ . Տէօշէնօ պէօջէ :

ՔԷԼԱԿԷՐ کلاکر * Նշ" զայն , զի ներկա[illegible] բարք նախքան զներկելն կառուցն և հանգուցանեն քարշեն 'ի ջուր պաղլեղի զկտաւն և զհանգոյցն , իբր զի աղան և օսլայն և ահարն զհանգոյցն ուրեայ իւր ներկ ընդունիցի . և այն է զոր [illegible] չէն ՔԷլաքէր :

ՔԷԼԱՂ کلاغ * Ագռաւ . Գ[illegible] . տաճկերէն Ղարղա :

ՔԷԼԱՂՉԷ کلاغچه * Զագ ագռաւու . Գարղա եավրըսը : (և այս կամ թեթեւացեալ է 'ի բառէն ՔԷլաղ ճէչէ , և կամ է նուաղական ՔԷլաղ բառին . Ենշա" ագռաւիկ . Գարղա[illegible] .)

ՔԷԼԱՂՓԻՑՄԷ کلاغپیسه * Նշանակէ խայտ ագռաւ . Ալա գարղա :

ՔԷԼԱՃՈՒՏ کلاجوت * Նշ" որ ինչ բառն Մեշհատ . որում 'ի վախճանի բազմականի 'ի սեր իւրերաց գլխի ըմպեն . Մեշհատ տէար էէ մեճլիս աէրըրմի եարան պէրդէրէնէ մօանօռ պերներին պատէ էէէէէէէ :

ՔԷԼԱՆ کلان * Նշ" զայն ամ , որ իցէ մեծ ըստ քանակութե . Հէր նէսէ ճիւսսէ փէ էէէ օլա :

ՔԷԼԱՆԹԷՐ کلانتر * (բաղդատականն ՔԷլան բառին) Մեծագոյն . Պիւյիւքրէ :

ՔԷԼԱՆՓԻՑՄԷ کلانپیسه * Դարձուած ասպաց . և է այն զի 'ի պահու բարկուե սուսցն ասպաց դարձեալ՝ բախանդակ սպիտակուցն երևի . Կէօզ փէօնմէ . որ և սաի ՔԷԼԱՓԻՑՄԷ .

ՔԷԼԱՇ کلاش * Բորբոս , կամ մեռ . Թուր" Քիւֆ . նաև ժանիկ , փառ : 2 . Սարդ , վոյ և զոստայնն՝ զոր նա շինէ , կոչեն ՔԷլաշխանէ .

ՔԷԼԱՇՔԷՆ کلاشکن * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱԼԱՇՔԷՆ .

ՔԷԼԱՉԷ کلاچه * Անձեղ . Թուր" Սագսղան . զոր կոչեն Հիյրապէցիք Գաշէնճէ . սաի և ՔԷԼԱԺԷ , և ՔԷԼԱԺՈՒ .

ՔԷԼԱՊ کلاب * Նշ" ՔԷլէփ , յորոյ վր մնած փաթութեն . և փաթութեալ մանածն և կոչի ՔԷԼԱՊ , նաև ՔԷԼԱՊԷ :

ՔԷԼԱՊԷ کلابه * Փաթութեալ մանած 'ի վերայ քելէպի . Թուրքերէն Իփլիք քէլէպի :

ՔԷԼԱՄԷՆԿ کلاسنك * Նոյն է Է բառին ՔԷԼԱՄԷՆԿ , որ է պարսաքար . Սափան թաշը :

ՔԷԼԱՎ کلاو * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԼԱՊԷ : 2 . Գորտն . Գուրպաղա :

ՔԷԼԱՎԷ کلاوه * Տես ՔԷԼԱՊԷ .

ՔԷԼԱՎԷՐ کلاور * Գորտն . Գուրպաղա . որ և սաի ԴՈՒՔ , ՉԱՂՋ , ՎԷՋԱՂ , ՓԷՔ , ՔԷԼԱ , և ՔԷԼԱՎ .

ՔԷԼԱՓԻՑՄԷ کلاپیسه * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԼԱՆՓԻՑՄԷ .

ՔԷԼԱՔ كلاك * Դուշտ. Օվա. որ և ասի ՏԷՀԹ.

ՔԷԼԱՔՄՈՒՀ كلاكموش * Մուկն վայրի. Մօւշի փէշլի.

ՔԷԼԷ كله * Նոյն է ընդ ՐԻԻԽՍԱՐ.

ՔԷԼԷԼ كلل * Փետուր Թռչնոյ՝ զոր Թագաւորք և քաջակորովք, և Նորատի պատանիք 'ի բազմականի ուրախութե և 'ի ռազմի պատերազմի դնեն 'ի գլուխս իւրեանց վասն շքեղութեան. որ և ասի ՃԷՂԱ.

ՔԷԼԷԽՁ كلخج * Աղտ՝ որ 'ի մարմնի մարդոյ. Կիւճուտտէ օլան քիր.

ՔԷԼԷՄ كلم * Կաղամբ. Թուր" Լս ՔԷլէմ.

ՔԷԼԷՆԿ كلنك * Երկաթեայ գործի ինչ պարտիզպանաց և այգեգործաց. Թուր" Չափա.

ՔԷԼԷՆՏ كلند * Ակիր. Գօպլա. որ և ասի ՔԷՆԷՆՏ. զի ՔԷՆԷՆՏԷ՝ նշանակէ փորող, Գազըճը. նշանակէ և և կուպր. Քիրէչ. Նաև ցուցանէ զփայտն զայն, զոր կապեն 'ի վիզս շանց. որ և ասի ՍԱՃՈՒՐ.

ՔԷԼԷՆՏԷ كلنده * Տես ԼԻԿԼԻՔ.

ՔԷԼԷՆՏԷՐ كلندر * Կոճղ. Գօմրուգ. և է փայտն այն՝ զոր ծակեալ անցուցանեն 'ի նա զձեռս կամ զոտս յանցաւորաց. Օլտուղու թը փէլէղ մէշծրիմլէրին էլլին եախօտ այաղին քէչիրտիքլէր. որ և ասի ՔԷԼԷՆՏԷՐԷ, և ՔԷԼԷՆՏԷՐԻ.
2. Սողնակ դրան. Գափու արգըճը գօնըլան աղաճ.

ՔԷԼԷՆՏԷՐԷ كلندره * Տես ՔԷԼԷՆՏԷՐ, ըստ առաջնոյ նշանակութե նր. 2. Ուժեղ և զօրեղ և հաստատուն մարդ. Թիւվանա վէ գավի վէ միւհքէմ ատէմ. 3. Սուգ և անտաշ մարդ. Նատրաշ վէ նամիւրաշ օլան ատէմ.

ՔԷԼԷՆՏԻՅՏԷՆ كلنديدن * Նոյն է ընդ բայիցն ՔԷՆՏԻՅՏԷՆ, նաև ՔԷՔԹԷՆ. այսինքն փորել, Գազմագ. և ձեղքել, Եարմագ.

ՔԷԼԷՔ كلك * Նշտրակ. Նէշթէր. որ և ասի ՆԻՅՀԹԷՐ, նաև ՀԷՍԹ. 2. Նոյն է ընդ բառին ԺԱԼԷ, որով անցանեն ընդ ջուրս մեծամեծ գետոց. զոր յաճախ 'ի գործ ածեն 'ի ջուրս գետոցն Դկլաթայ և Եփրատայ, որք են Շատ և Ֆիրաթ. և է այն զի զքառատուն կամ յիսուն դատարկ տիկսն փչեալ, և զբերանս նոցին կապեալ, և առընթեր իրերաց եդեալ, և 'ի վր նր տախտակօք մածեալ, և ոտ սօֆա արարեալ, և 'ի վր նր հանդերձս և զարմոյս և զայլ իրս եդեալ, 'ի վերայ մեծամեծ գետոց, ուր և կամին ցին տանին՝ տանին. Թուր" և ՔէլէՔ. 3. Է տանուն տեղւոյ իրիք 'ի կցորդացն Տամղանու, ուր գոյանայ աննման ցորեան. 4. Գլխացաւութի. Պաշ աղըըսը. փէրթի սէր. 5. Նոյն է ընդ բառին ՀՈՒՄ, որ է ձախող. 6. Խակ սեխ և ձմերուկ. Խամ գավուն վէ գարփուղ. ըմ ասի և ՔԷԼԱԼԷՔ.

ՔԷԼԷՖ كلف * Նշանակէ զայն բիծն՝ որ 'ի յայտ գայ յերեսս և յայլ անդամս. Եիւզդէ վէ սայիր էիւզդէ զուհիւր օլան չիլ.

ՔԷԼԷՖԹ كلفت * Կորճ Թռչնոյ. Գուշ պուռնու. արաբերէն منقار Մինգար.

ՔԷԼԹԱՆ كلتان * Բարաւոր, որ է փայտն դրան յերկոսին կողմունս նորին. զի 'ի չորից փայտից անուն դրանն՝ ստորինն կոչի սեամ, վերինն դրանդի. և երկուքին փայտքն յաջմէ և յահեկէ՝ բարաւոր. Գափուտէն իքի եանընտէ օլան աղաճ.

ՔԷԼԹԷ كلته * Թէ Թռչուն և Թէ գազան՝ որ մնացեալ է յորս առնլոյ. Նաև այն կենդանի՝ որ ոչ ունելով յոյժ կրելոյ զբեռն, փախչի. 2. Էշ՝ որոյ հատեալ իցէ ագին. Գույրուղու էշէք. 3. Թլփատ կամ կակազ. 4. Անհաւատար. Նամէրտ. 5. Կարճ և ստուար բիր ձեռաց. որ և ասի ՔԷԼԹԷՉՕԳ.

ՔԷԼԹԷՉՕԳ كلتهچوب * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՍԹԷՉՕԳ. և նշանակէ զփայտ ինչ երկթզաչափ կամ այլ աւելի, զոր յաճախ կրեն 'ի ձեռս Գալէնտէրք և Տէրվիշք.

ՔԷԼԻՅՋ كليز * Մեղու. Առւ. որ և ասի ՋԷՆԳՈՒՐ.

ՔԷԼԻՅՋՏԱՆ كليزدان * Մեղուանոց, այսինքն փեթակ.

ՔԷԼԻՅԺԷ كليژه * Կաւեղէն սափոր, Դօքրագ թէսթի.

ՔԷԼԻՅԼԷ كليله * Տես ՏԷՄՆԷ.

ՔԷԼԻՅԿ كليك * Տես ՔԷԼԻՅՔ.

ՔԷԼԻՅՉ كليج * Հպարտ և ինքնագով. Միւթէքէպպիր վէ խօտփիւրուշ. 2. Աղտ. Չիրք.

ՔԷԼԻՅՉԷ كليچه * Փայտեայ կուպր. Աղաճ քիւրէչի.

ՔԷԼԻՅՍԱ كليسا * Եկեղեցի. Իպատէթխանէի նասարա. է սա 'ի յունական բառէս Էքքլիսիա. որ և ասի ՔԷԼԻՍԻԵԱ. արաբ" Տէյր.

ՔԷԼԻՅՔ كليك կամ ՔԷԼԻՅԿ * Շիլ. Շաշը. արաբերէն احول Էհվէլ. որ և ասի ԼՈՒՉ, և ՔԷԱԺ.

ՔԷԼԻՆՃԻՐԻ كلنجرى * Է տեսակ ինչ յոյժ ազնիւ խաղողոյ, որ լինի յաշխարհէն խորասանու 'ի գաւառին Հիրաթայ և յատուկ է նը մա. և է սևագոյն և նրբակեղև, նաև ջրալից և յոյժ քաղցր, որոյ և ողկոյզն լինի կարի իմն մեծ. և իւրաքանչիւր հատ նր ըռ ծանր և խոշոր գոլով՝ կշռէ հինգ տիրհեմ. Պիր նէվ իւզիւմ տիր.

ՔԷԼԻՒՃ كلج * Նշանակէ զայն հացն՝ որ

կոլով չերփեալ տակառին, անկանի 'ի Թոնիր և մանրի. Թէննուրէ տիւշիւպ փըրփարըն էրիմէք։

ՔԷԼԻՒՔ كلك * Տե՛ս ՔԷԼԻՑՔ։

ՔԷԼԼԷ كله * Գանկ. Պաշ չանաղը. յորժամ առեալ նշանակէ և գլուխ. Պաշ։

ՔԷԼԼԷ'Ի ԿԵԱՎՄԻՇ كله كوميش Գլուխ գամշոյ. Սաղ օղուզը պաշը։

ՔԷԼԼԷՓԷՉ كلّه پز * Գլուխ ոչխարի եփող. Պաշ թէշիճի։

ՔԷԼՃԱՆ كلجان * Աղբիւր. Ջէյրէն եշէքէրի էթի։

ՔԷԼՄԻԻՐԴ كلمرغ * Տե՛ս ՔԷՐՔԷՍ։

ՔԷԼՉ كلچ * Ուռք հերաց և վարսից. Հէրէն կէ չէյնէ չուրէ։

ՔԷԼՋԱՏ كلچاد * Ճաղատ մարդ. Քէլ պաշլը ատամ։

ՔԷԼՉԷԿԵԱՏ كلچكاد * Տե՛ս ՔԷԼՋԱՏ։

ՔԷԼՊԱՍՈՒ كلبسو * Տե՛ս ՔԷՐՊԱ֊ՍՈՒ. որ և ասի ՔԷԼՊԷՍՈՒ։

ՔԷԼՊԱՏ كلباد * Է անուն քաղքի միոջ Թուրանականի, որ 'ի մարտին Տիւվալոտեհրիւ֊խի ապականեցաւ 'ի ձեռս Փերիլյպիւրզի. Պիր թէհ֊չէվան ատը տըր։

ՔԷԼՊԷԹԱՆ كلبتان * Ածցան. (է գործի ինչ'ի գործեաց պայտառի և այլոց ոմանց արուեստաւորաց, որ է իր լինի երկաթի ատամ֊նելիք.) զոր արաբ" կոչեն ՔԷՉԷՊԷԹԷՆ, այսինքն երկու շուն. և այս այսպէս առացեալ վա յերկո֊ցունց կողմանց ատամունք կալնլոյ նորին, յոր սակս և երկուց շանց նմանեցուցեալ են զայս գործի։

ՔԷԼՎԷՆՏ كلوند * Է անուն լերին միոջ, Պիր տաղ ատը տըր։

ՔԷԼՎԻՆՏԷ كلونده * Տեսակ ինչ վա֊րընգոյ, որ լինի բարակ երկայն և ուղիղ. Պիր նէվի խիյար տըր։

ՔԷԼՏԷ كلده * Գետին՝ որ իցէ փոքր մի կարծր. Պիր մէգտար սախթ օլան չէմէյն։

ՔԷԼՓԷԹՐԷ كلپتره * Վայրապար խօսք և ընդունայն բան. Մէխիւմ պիմանա հէրզէ վէ հէտէան։

ՔԷԼՔԷՉՈՒ كلكزو * Հին ուել. Էսքի սիւթիւրկէ։

ՔԷԼՔԷԼԱՆԻՃ كلكلانج * Է մանուն իմն ըստ բաղադրութեան Հնդկաց. որ օգուտ ունի ցաւոյ ստամոքսի, և Սիւտէի, և Մէդանէի, այսինքն ձանապարհի միզին։

ՔԷԼՔԻՑՆԷ كلكينه * Է իմն յարգէ պատ֊

ՔԷԼ — ՔԷՀ

ուժական կերպասոց, որ Թուրքերէն ասի Գու֊տիէէ. և արաբերէն Մուխմէլ։

ՔԷԼՓԷԽՇԷՆՔ كلفشنك * Նշ" զայն զի 'ի հասիլ ջրոյ 'ի խողովակէ կամ 'ի բարձրուէ տառուցեալ լինի հանգոյն փայտի, և այնպէս երկայնի և մնայ. Օլոտոռ սօս օլան պուզ։

ՔԷԼՓԷՀՇԷՆՔ كلفشنك } Տե՛ս 'ի
ՔԷԼՓԷՇԷՆՔ كلفشنك } վերոյ

ՔԷԼՓԷԽՇԷՆՔ։

ՔԷԽ كخ * Նշանակէ զի և իցէ երկեցու֊ցիչ իրս, զոր առնեն մա երկեցուցանելոյ զտղայ մանկունս. Գօրգընճ նէսնէլէր։

ՔԷԽԷՉ كخچ * Նշա" զփոյան զայն, զոր կազմեն ուել. Սէփէրէ եմիւշլէրի օլ։

ՔԷԽՇԷԼԷ كخشله * Է կերակուրն այն, որ կոչի Թուրքերէն Էշէշմէ աշը։

ՔԷԽՉ كخچ * Սեաւ ներկ. Գարա պօյա. զոր ամանք մեկնեն արջառ. Ջան, որ է Ջանլը Կէչիլէր։

ՔԷԽՔԷԽ كخكخ * Է սա 'ի կրկնեալ բա֊ռից անտի, զոր առեն մանկանց 'ի արգելուն յայն֊միկ, յորում կամիցին զգուշելի առնել նոցա զիր ինչ. Էտպան էյնէքէկիւր մօհուճինտէ տէրլէր։

ՔԷՀ كه * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՀ, որ է յարդ. Թուր" Սաման. և արաբ" تبن Թիպն։

ՔԷՀԱ كها * Ամաչեցնել և ամօթապարտ. Խաճիլ վէ չէրմէնտէ։

ՔԷՀԶԷ كهزه * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՆՃԱ, որ է ձգտումն. Կէրինմէք. որ և ասի ՔԷՀՆԷԶԷ։

ՔԷՀԷՐ كهر * Նշանակէ զայն տարազն ձիոյ և ջորւոյ, որ Թուրքերէն կոչի Տօրու. և արաբերէն كميت Քիւմէյթ։

ՔԷՀԹԱՊ كهتاب * Նշ" զայն գետին, որ մինչդեռ ջերմ է ցաւեցեալ անդամն կամ ու֊ռոյցն, 'ի վերայ եդեալ կապեն. Օւէրէ վէ երկէյէ տէրլէր։

ՔԷՀԻՑՐ كهير * Նոյն է ընդ բառին ԷԺՏԷՓ. որ և ասի ՍԻ'ՑՊԻ ՍԱՀՐԱՅԻ, այսինքն վայրի խնձոր։

ՔԷՀԻՊ كهب Նոյն է Ը բառին ՆԷՆԿ։

ՔԷՀԻՒՆ كهن * Հին. Էսքի. որ և ար֊տաբերի ՔԷՀԷՆ. զի է սա նման արտաբերութե բառիս Սէխէն. որ մերթ Սէխէն արտաբերի, և մերթ Սիւխէն։

ՔԷՀԿԻԼ كهكل * Տե՛ս ՔԷԱՀԿԻԼ։

ՔԷՀՃ كهج * Ալոճ. Թուր՛՛ Ալըճ. և արաբերէն عوسج Ղարղար։ Թփեղէն և յոլովակս փուշ գոլ՝ թէ նշանակէ զայն պտուղն, որ ասի Թուրքերէն Գօճա եէմիշի։

ՔԷՀՆԷՋԷ كهنجه * Տե՛ս ՔԷՀՋԷ. որոյ բայն լինի քէհնէչլէմէք. (Հրամայական քէհնէչլէ, և ապառնի քէհնէչլէր։)

ՔԷՀՆԻ كهنى * Տօ՛ն ամսոյն. Խանէյի Ճամբանեք։ 2. Նոյն է ընդ բառին ԽԸՐՍ, որ է արջ։

ՔԷՀՊԷԼԷ كهبله * Նշանակէ անմիտ, կամ խօլ. Էպլէհ։

ՔԷՀՊԷՏ كهبد Գանձապետ. Խազինէտար։

ՔԷՀՊԷՐ كهبر * Է անուն գաւառի միոջ ՚ի Հնդիկս. Հինտիստանտէ պիր վիլայէթ տըր։

ՔԷՀՐՈՒՊԱ كهربا Տե՛ս ՔԷԱՀՐՈՒՊԱ։

ՔԷՀՍԷԼԷ كهسله * Տե՛ս ՔԷՀՊԷԼԷ։

ՔԷՀՎԱՐԷ كهواره * Տե՛ս ՔԷԱՀՎԱՐԷ։

ՔԷՀՏԱՆ كهدان * Տե՛ս ՔԷԱՀՏԱՆ։

ՔԷՀՐԷ كهره * Կորիւն առիւծու. Ասլան եավրուսու. պէօյիւքլիւքէ չէյ։

ՔԷՀՐԻՑՋ كهريز * Ճանապարհ ջրոյ, որ լինի ընդ երկիրս. Սու եօլու ...՝ չիւյիւքլիւքօք օլուր։

ՔԷՀՔԷՇԱՆ كهكشان * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱՀՔԷՇԱՆ։

ՔԷՃ كج * Նախ նշ՛՛ կոր, ծուռ. Թուր՛՛ Էյրի. արաբացուցեալ քէճ. ասի և ԷՃԷ, և ԿԻՐԷՋ։ 2. Թիւր, կամ ծուռ. Էյրի։ 3. Անշահ մետաքսի. Էպրիշիմին քէնարի։

ՔԷՃԱՊԷ كجابه * Տե՛ս ՔԷՃԱՎԷ։

ՔԷՃԱՎԷ كجاوه * Ուղտապարծ պատգարակ. արաբերէն Մահաֆա. որ և ասի ՔԷՃԱՊԷ, ՔԷԺԱՎԷ, և ՔԷԺԱՊԷ։

ՔԷՃԱՎԷՆԻՇԻՑՆ كجاوه نشين * Նշանակէ զայն ոք, որ նստի ՚ի քէճավէի ՚ի վերայ ուղտու. Մահաֆայէ օթուրան։

ՔԷՃԶԷՊԱՆ كجزبان * Կակազ. (և Թարգմանի ծուալեզու։)

ՔԷՃԷ كجه * Ջի՛նչ և իցէ իր, որոյ ծայրն իցէ կեռ. Ուճի էյրիճէ օլան նէսնէ, չէնկէլ կէ քանճա, կէ տիւշէրէ պէնզէր հէր նէ օլուրսէ։

ՔԷՃԷԼԷ كجله * Անձեղ. Թուրքերէն Մահֆաղան. որ և ասի ՔԷԼԱԺԷ։

ՔԷՃԷՆՏԻՑՇ كج انديش * Թիւրախորհ. Էյրի ֆիքիրլի։

ՔԷՃԷՆՏՈՒՏ كج اندود * Բռածեփ, այսինքն բռով ծեփեալ. Քէրէչլէ սըվանմըշ։

ՔԷՃԷՊԷ كجبه * Է թեթևացուցեալն բառին քէճօղէ։

ՔԷՃԷՎԷ كجوه * Է թեթևացուցեալն բառին ՔԷՃԱՎԷ։

ՔԷՃԷՔ كجك * Է երկաթ ինչ կեռ և սրածայր ոչ մուրճ, այսինքն քէօսքիւն. յոր փայտեղէն մեղեխ անցուցեալ փղապանք՝ այնու զփիղս նուաճեն. Ֆիլի եէրի վէ ուէրի պէքիւր թէր։ 2. Է փայտ ինչ կեռաձողուխ, ՚ի գլուխ որոյ ամրացուցեալ զդողուամ ինչ, առնեն զնա նշան նետաձգութե։ 3. Նշ՛՛ զինուորս քեօսի և արապանի. և սա և ս է փայտ ինչ կեռագլուխ, զոր թմբկահարն ՚ի միում ձեռին կալեալ և ՚ի միւսումն զբարակ ատձկինակ ինչ առեալ՝ երկոքումբքն հարկանէ զարապանն։ 4. Է կեռածայր փետուր ինչ, որ լինի ՚ի տոտն սագի և ագռաւագի, զոր Հայերք և կանայք դնեն ՚ի գլուխս իւրեանց։ 5. Կարթ. Օլթա, որով որսան զձուկն։ 6. Է դեղ ինչ՝ զոր Հիւրացեցիք կոչեն قصيك Գասիւյէ. և առնեն դեղ աչացաւութե։ 7. Է տեսակ ինչ կաւակերտ կժոյ՝ ՚ի մէջ որոյ դնեն զդալար արմաւ, որ իցէ խառնեալ վարդաւարշկով, և ծեփեն զբերան նորա. Պիր թօփրագ գուրպագ տըր։

ՔԷՃԻՑՄ كجيم * Նախ նշանա՛՛ զայն զոր արկանեն ՚ի վերայ թամբի երիվարին. որ ասի ՋԻՑՆՓՈՒՐ։ 2. Ցուցանէ զայն որ ասի Թուրքերէն Կէյիմ և Եանճըգ, զոր վասն աւհարկութե և շքեղութեան կապեն յերկոսին կողմանս ձիոյ։

ՔԷՃԿԷՐ كجكر * Բռագործ. Քէրէճ էտիճի. որ և ասի ՔԷՃՊԷՐ։

ՔԷՃՄԷՃ كج مج * Խեղաթիւր. Թուրքերէն Էյրի պիւկրի։

ՔԷՃՊԱԶ كجباز * Նենգագործ և խարդախ. Հիյլէպազ. իսկ յատկաբար ասի զայնմանէ, որ ՚ի խաղ նարտին նենգեալ խարդախէ։

ՔԷՃՊԷՐ كجبر * Տե՛ս ՔԷՃԿԷՐ։

ՔԷՃՐԷՎ كجرو * Տե՛ս ՔԷԺՐԷՎ։

ՔԷՄ كم * Այն որ ՚ի սկզբնէ պակաս է. Թուր՛՛ Էքսիք։ (Որոյ հակակայն է Պիշ, որ է աւելի. Թուր՛՛ Արթըգ։) Քէմս ևս նշ՛՛ պակաս. սակայն այս է զանազանութի՛ նր ընդ բառին ՔԷՄ, զի այն որ պակասելով պակասի՝ քէմս կոչի. և այն որ ՚ի սկզբնէ անտի պակաս է՝ քէմ ասի. սոյնպէս են և բառքն Պիշ, և Էֆզուն։

[illegible] ([illegible]) . [illegible] :

ՔԷՄԱՋԱՄ [illegible] * [illegible]

ԱՆ[illegible] :

ՔԷՄԱԼ[illegible] [illegible] * Նոյն է ընդ բառին ԱՆՒՑԻ . որ է փոքրիկ կամ փոքր, 'ի մէջ որոյ դնին 'ի գինեգործս [illegible] և [illegible] . Ա[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :

ՔԷՄԱԼԷ كماله * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՃ . որ է Թիւրք . Էյրի :

ՔԷՄԱՅՈՒՆ كمايون * Մասունք կառա-ւոյ , զորս 'ի մի կապեալ մարքէն զԹանկոն վասն հաց եփելոյ . զոր հայք ռամկօրէն կոչեն Ռոփո-գա . որ և ասի ՐԷՔԻՑՏԷ :

ՔԷՄԱՆ كمان * Աղեղն . Թուր" Եայ . և արաբերէն قوس Գավս . ասի և ԽԷՄԱՆ , ՆՒՑՄԼԷՆՔ : 2 . Աղեղնաւոր կենդանակերպ . Պիւրճ գավս :

ՔԷՄԱՆԷ كمانه * Նշ" զոյն աղեղն , զո-րոյ զլարն 'ի շաղափ անցուցեալ և փաթութեալ ծակեն զխրս ոմանս . զորպիսին ունին ականա-գործք և ճախարակագործք . որ Թուր" ևս ասի Քէմանէ : 2 . Նետն Քէմանչէ կոչեցեալ նուա-գարանին , որով հարկանեն զնա . Քէմանչէ օգը : 3 . Տես ՔԷՄԱՆՋԷ , ըստ առաջին նշանակութե :

ՔԷՄԱ'ՆՒ ԱՍՒՄԱՆ كمان آسمان

(Թարգմանի աղեղն երկնից) Տես ՔԷՄԱՆՒ ՐՈՒՍԹԷՄ :

ՔԷՄԱ'ՆՒ ԶԷՆՊՈՒՐՒ كمان زنبوری

Թիւ-ֆէնկ . արաբերէն Պընտուգ . և 'ի Թուրքիս-Թանի ասի Միւ-շմագ :

ՔԷՄԱ'ՆՒ ՍԱՄ كمان سام * Տես 'ի ներքոյ ՔԷՄԱ'ՆՒ ՐՈՒՍԹԷՄ :

ՔԷՄԱ'ՆՒ ՐՈՒՍԹԷՄ كمان رستم

Ծիածան . Թուր" Էլէկիմ սաղմայ , կամ Ինէկիմ սաղմալ . արաբերէն قوس وقزح Գավսու գուզահ . (այսինքն աղեղն սատանայի .) որ և ասի ՔԷ-ՄԱՆՒ ԱՍՒՈՒՄԱՆ , այսինքն աղեղն երկնի :

ՔԷՄԱՆԿԷՐ کمانکر * Աղեղնաշէն . Թուր-քերէն Եայճը . որ և ասի ՔԷՄԱՆՍԱԶ :

ՔԷՄԱՆԿԻՅՐ کمانکیر * Թարգմանի ա-ղեղնակալ . և է ոս մականուն առն միոյ Արեշ կոչեցելոյ , զորմէ ասի Թէ չէ եկեալ նման նմին ոք 'ի նետաձգութե . Արէշ նամ պիր քեմէնքեշ շոհրէթլի իտի :

ՔԷՄԱՆ ԿՒՈՒՐՈՒՀԷ کمانکروهه * Նշ" զոյն աղեղն՝ որով ձգեն զգնտակիկս , այսինքն Փընտուգ . Օղէայ իտի [illegible] Քընտուգ ատըլ : Եւ է

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . 'ի [illegible] [illegible] [illegible] . որ և ասի [illegible] , ՔԷՄԱՆՑԻՒՐՒՒՆՔ . [illegible] ՔԷՄԱՆՔԻՒՐՈՒՀԷ . [illegible] ՂԱԼՈՒՔ , և ՂԱՔԻՈՒՔ [illegible]

ՔԷՄԱՆՃՈՒԼԷ [illegible] * [illegible] բառին ՆՒՑՄԼԷՆՔ . որ և [illegible]

ՔԷՄԱՆՄԻՒՀՐԷ [illegible] * [illegible] ՔԷՄԱՆԿԻՒՐՈՒՀԷ :

ՔԷՄԱՆՋԷ كمانچه * [illegible]

Ըգձէգ . և արաբ" رباب Ռէպապ [illegible] ՔԷ-ՄԱՆԷ : 2 . (Նուագարանին բառին [illegible]) Աղեղնակ . Թուրքերէն Եայճուղաղ :

ՔԷՄԱՆՍԱԶ کمانساز * Աղ[illegible] . Եայճը . որ և ասի ՔԷՄԱՆԿԷՐ :

ՔԷՄԱՆՎԱՐ کمانوار * Տեղի [illegible] միոյ նետանկեցի . Պիր օգ ադըմի եէր :

ՔԷՄԱՆՏԱՆ کماندان * Աղեղնաման . որ և ասի ԳԸՐՊԱՆ :

ՔԷՄԱՆՏԱՐ کماندار * Աղեղնաւոր . Քէմանքէշ . արաբերէն قواس Գավվաս : (Եւ Թարգմանի աղեղնակալ . Եայ տուդըճը :)

ՔԷՄԱՆՔԷՇ کمانکش * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՄԱՆՏԱՐ :

ՔԷՄԱՇԻՅՐ کاشیر * Է խիժ իմն նման ճավշիրի , զոր բերեն 'ի Հնդկաց . Պիր սաղզ թիւրի ճավշիրէ պէնզէր :

ՔԷՄԱՍ کماس * Է ամանն այն տափա-րակ՝ զոր 'ի փայտէ , և մերԹ 'ի պղնձոյ արարեալ դնեն 'ի մէջ նորին գինի նաև ջուր . որ ասի Թուրքերէն Եաւրգ :

ՔԷՄԱՎԱԶ کم آواز * Սակաւաձայն . Սէսի ազ :

ՔԷՄԶԷՆ کمزن * Թշուառ և չուառա-կան . Միսքին վէ պիչարէ :

ՔԷՄԶԷՏԷ کمزده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն Քէմզէտէն բային :

ՔԷՄԶԷՏԷՆ کمزدن * Պակաս առնել . Էքսիք քըլմագ :

ՔԷՄԷ کمه * Նշանակէ զորդ . Պէզէք :

ՔԷՄԷԼ کمل * Կարծր և սուտմը սառոյ-նանկեալ կարսյետ . Գուշըն վէ իուշըն թօգընմըշ քէչէյի . որ և ասի ՔԷՄԷՆԼԻ , և ՔԷՄՆԻ :

ՔԷՄԷՆՏ کمند * Ծոպան . որ է չուան

խմ, զոր օղաձև գալարեալ անցուցանեն 'ի պարանոցս անըմբռնելի ձիոց և այլոց կենդանեաց, և այնպէս կալնուն զնոսա. Պիր իփ փէյ հալքա հալքա իփլէյ փահլիվանյան ալը վէ շայրի հայվանըն պօղազընը կէչիրիփ՝ փահլիւրլէր: 2. Ցցունք, այսինքն Զէվալ գաղեցկաց. (և այս ասի Նմանութբ, վս յափշտակելոյ և ըմբռնելոյ զսիրտ սիրահարին): 3. Է տեսակ իմն գօտւոյ. Պիր նէվի գուշագ տէյր.

ՔԷՄԷՆՏԱՍԱ كمندآسا * Ճօպանանման. Քէմէնտ կիպի.

ՔԷՄԷՍԿ كمسك * Կերակուր ինչ հավրենական. և է այն՝ զի 'ի կաթն մածուն խառնեալ ուտեն. Թուրքերէն Քէշքէկ. և արաբերէն Հէշքող. որ և ասի ՀԻՑՐՏՈՒԴ.

ՔԷՄԷՐ كمر * Գօտի. Գուշագ: 2. Կամար. Դօղ. զի ասի՝ Քէմէրլի եօլու, այսինքն կամար վերնատուն: 3. Ցուցանէ զայն կտորն ապառաժի, որ 'ի լեռնէ գլորելով անկանի. Գայա փարչասի.

ՔԷՄԷՐԲԷՆՏ كمربند * Գօտի. Գուշագ.

ՔԷՄԷՐԲԷՍԹԷ كمربسته * Գօտի ընդ մէջ ածեալ. Գուշագ գուշանմըշ.

ՔԷՄԷՐԲԷՍԹԷՆ كمربستن * Գօտի ընդ մէջ ածել. Գուշագ գուշանմագ.

ՔԷՄԷՐՍԱԶ كمرساز * Գօտիակազմ, զի՛նչ կերպ գօտի և իցէ. Գուշագ փէշչիսի: 2. Աղեղ, կամ շեղզղ, որ կարի 'ի կապս գօտւոյ սուսերի և կապարճի. Թօգա.

ՔԷՄԷՐՎԱՐ كمروار * Որպէս կամար. Քէմէր կիպի. այսինքն իբր գօտի, և այլն.

ՔԷՄԹԷՐ كمتر * (բաղդատա" բառին Քէմ) Պակասագոյն. Էքսիքրէք. չէյրաք նովքըս.

ՔԷՄԹԷՐԻՑՆ كمترين * (գերադրական Քէմ բառին) Առաւել պակասագոյն. Ձէյաֆէ էքսիքրէք. Ցորդ ասարան երբեմն և է մի յաւելեալ ասի كترينه Քէմթէրինէ.

ՔԷՄԻ كمى * Պակասութիւն. Էքսիքլիք.

ՔԷՄԻՑՆ كمين * Դարան. Փուսու. արաբերէն قرموص Գուրմուս: 2. Պակասաւոր. Էքսիքլի. և ասի ծագի բառս Քէմիյնէ.

ՔԷՄԻՑՆԷ كمينه * Պակասաւոր. Էքսիքլի.

ՔԷՄԻՑՆԿԷԱՀ كمينگاه * Դարանատեղի. Փուսու եէրի. որ և թեթևացուցեալ ասի كمينكه Քէմինկեհ.

ՔԷՄԻՑՉԷ كميچه * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՄԱՆՉԷ: 2. Փոսուրայ. Եղյեղ կէօզիւքիւ. որ և ասի ՀԷՊԹԱՊ.

ՔԷՄԻՑՏԷՆ كميدن * Նոյն է ընդ բային ՔԷՄԳԷՐՏԷՆ, որ է պակասել. Էքսիլմէք.

ՔԷՄԼԷ كمله * Նոյն է ընդ բառին ԹԷՆՈՒՐԷ. զոր գալէնաերք, և ոմանք 'ի Տէրվիշաց ածեն է մէջ առ 'ի ծածկել զառականս իւրեանց.

ՔԷՄԽԱ كمخا * Տես ՔԻՄԽԱ.

ՔԷՄՆԱՄ كمنام * Անհամբաւ. Հէօհրէթսիզ: (Եւ թարգմանի պակասանուն.)

ՔԷՄ ՀԻՒՏԷՆ كمشدن * Պակաս լինել, այսինքն պակասիլ. Էքսիլմէք.

ՔԷՄՏԱՆ كمدان * Սակաւագէտ. Ազ պիլիճի.

ՔԷՄՐԱ كمرا * Փարախ կամ գոմ, ուր 'ի գիշերի պառակին անասուն կենդանիք. այսինքն ոչխար, եզն, և այլն. Գօյուն վէ սըղըր փույասը եէրի.

ՔԷՄՐԷ كمره * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՐԿԻՑՆ, որ է քակոր անասնոց. Պէհայիմ Պէրսի.

ՔԷՄՓԻՑՐ كمپير * Ցոյժ զառամացեալ ծեր. Փէյրի ֆէրթութ.

ՔԷՄ ՔԷՐՏԷՆ كم كردن * Պակաս առնել, այսինքն պակասեցուցանել. Էքսիլթմէք.

ՔԷՅ كى * Թագաւոր մեծազօր և շքեղ. Փատիշահի պիւյիւք. Թուր" Ուլու խան. և է սա մականուն Թագաւորացն Պարսից. իբր թէ առեալ զայս անուն 'ի բառէն Քէյվան, այսինքն երեւակ, որ է զետեղեալ յերկինս 'ի վերնագոյն պարունակի, առ 'ի ցուցանել զբարձր արժանապատուութիւն արքայի: Եւ ոմանք ասեն թէ Քէյ ասին Թագաւորքն այնոքիկ, որք 'ի Քէյգապատ շահէն մինչև 'ի Տարա՝ որ է Դարեհ, են ընդ մէջ նոցուն երկոցուն, որպէս Քէյգապատ, և Քէյխուսրէվ, և Քէյքեավիւս: 2. Իւրաքանչիւրն 'ի չորից տարերաց Քէյ կոչի, և չորքն 'ի միասին ասին Քէյան, նաև Քէյանս: 3. Նշանակէ երբ. Թուր" Գաչա՞ն, կամ Նէ վագթ: 4. Նոյն է ընդ բառին ՓԱՔԻՑԶԷ. իսկ ըստ արաբաց բառս Քէյ՝ նշանակէ խարան, որ է Տաղ.

ՔԷՅԱ كيا * Գործ. Իշ կիւճ: 2. Թագաւոր. Փատիշահ: 3. Իւրաքանչիւրն 'ի չորից տարերաց. Անասըր էրպաանին հէր պիրի.

ՔԷՅԱԶԷՆՏ كيازند * Նշանակէ Թագաւոր. Փատիշահ.

ՔԷՅԱԽԷՆ كياخن * Քաղցր մարդավարութի, և անուշակ բան. Սէվիմլի չէրպ վէ շիրին.

ՔԷՅԱՆ كيان * Է անուն գրոհի միոջ 'ի գաւակարգութէ վաղնջական արքայից, որոց առաջինն է Քէյխուպատ, և վերջինն Քէյխուսրէվ. որք և հռչակեալ են կոչմամբս Քէյանեան: Եւ գիտելի է զի բառս Քէյ՝ նշա" մեծ.

Ուլոս. և է եղեալ մականուն Թագաւորացն պար_սից. և սովորութիւն եղեալ է բացարձակապէս ՚ի գործ ածել ՚ի տեղի բառիս Թագաւոր. Փոփո_շմէ Կոթէյմոէն պէր դոյմէ ապէ տէոր: 2. Սեաւ վրան. Գոյա էվ. զոր ՚ի գործ ածեն ազգ արա_պաց և քրդաց, որք չունարարութիւն շօջին: Եւ է վրանս այս բազմավարագոյր. քանզի է իր խնն հիւսեալ և կազմեալ ՚ի սեաւ մազէ, և քարշեալ ՚ի վր երեսուն կամ քառասուն սեանց. յորում պատրոնակօք կամ վարագուրօք անջրպետեալ են տեղիք բնակութ կանանց և արանց և այլն: 3. Զօրք տարեքք. Անտոլըլէ էօղամէ:

ՔԷՅԱՆՆԱ کیا نا * Զօրք տարեքք. Անտ_ոլըլէ էօղամէ. տես և ՔԷՅԱ:

ՔԷՅԱՆԻ کیانی * Թագաւորական, ար_քայական. զի ասի՝ Թամճէ ճէյանէ, և Քէմէրլէ ճէյանէ:

ՔԷՅԵԱՐԱ کیارا * Հող և վարանք. Ղէմ վէ Բոսէ վէ էլէմ:

ՔԷՅԱՔԻՆ کیاکن Անհարթ. Նաճէմվար:

ՔԷՅԹԻՊԱՏ کیتباد * Է անուն շքեղա_շուք և մեծազօր արքայի միոջ, որ է մայրենի հաւն Քէյխուսրեւի. քանզի մայր նորա դուստր էր սորա. Պէր մէ Թոափրէնի թափէշահ ապէ տէոր:

ՔԷՅԻՒՄԷՐՍ کیومرث * Է հռչակա_ւոր Թագաւոր, որ նախ Թագաւորեաց յաշխար_հի, և հնարեալ սահմանեաց զօրէնս Թագաւո_րութե. որոյ մականունն էր Տիյվպէնա. և յայսմ միաբանեալ համաձայնին բոլոր պատմաբանք. ո_մանք ասեն՝ թէ է սա որդին Ադամայ. և կէսք՝ թէ որդի է Դուաշնուրեսի. Պէր մէշհուր թափէշահ ապէ տէոր:

ՔԷՅԼԱՆ کیلان * Ձկնկուլ. Պոլէճէյն գուշի:

ՔԷՅԼՈՒՍ کیلوس * Այնմ ասեն, որ կերակուրն զկնի մարսեցմանն և եփման իւրոյ ՚ի ստամոքսի, լինի հիւթ ինչ որպէս թան մածնոյ. Միտէտէ թամամ ճէշէճ շէճլէնէ նէրդէոյնէ տէրլէր:

ՔԷՅԽՈՒՍՐԷՎ کیخسرو * Է անուն հռչ_ակաւոր արքայի միոջ, որ էր որդի դստեր Քէյ_քեավիւս արքայի. Մէշհուր պէր թափէշահ ապէ տէոր:

ՔԷՅԿԷՆ کیکن * Մեկնի պարսկերէն՝ Էնտէրունէ Կէրմէ չէնոմ:

ՔԷՅՀԱ کیها * (յոգնա" Քէյ բառին) Թագաւորք. Փատիշահլէր: Եւ գիտելի է զի յոգնականն Քէյ բառին լինի ըստ երկուց եւս վերջաւորութեց. զի ասի՝ Քէյան, նաև Քէյհա. որ և ասի ՔԷՅՀԱՆ՝ ըստ դնելոյ Շահիտայն:

ՔԷՅՀԻՃ کیهج * Մաթուզ. Թուրքերէն Գոծա էէմիշէ:

ՔԷՅՂԷՐ کیز * Տե՛ս ՔԷՅՊԷՐ:

ՔԷՅՄԻՒԽԹ کیمخت * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՅՄԻՒԽԹ:

ՔԷՅՄՈՒՍ کیموس * Յորժամ զկնի մար_սեցմանն ՚ի ստամոքսէ զուտն կերակրոյն Է մա_սարիգայն ՚ի թոքն երթեալ և անդ ևս դարձեալ մարսի, այնմ Քէյմուս ասեն:

ՔԷՅՈՒՂ کیوغ * Նշանակէ ցեխ ան_յարդ. Սամանսըզ չամուր:

ՔԷՅՈՒՍ کیوس * Թիւր. Էյրի. ասի և ՔԷՃ:

ՔԷՅՊԷՐ کیبر * Ոխակալ. Տէրսանէնտէ խոսամադէն գամըրճէ. որ և ասի ՏԷՐՈՒՆՏԱՐ:

ՔԷՅՎԱՆ کیوان * Երեակ (մոլորակ). արաբերէն زحل Զուհէլ: 2. Նոյն է Է բառին ՔԷՄԱՆ, որ է աղեղն. Եայ:

ՔԷՑՏ کید * Է անուն Թագաւորի Քէ_թուճ քաղաքի, որ էր արքայ Հնդկաց՝ գոլով ժամանակակից մեծին Աղեքսանդրի մակեդո_նացւոյ: 2. Նոյն է ընդ բառին ՔԷՖՇԻՅՐ:

ՔԷՑՐԷԽ کیرخ * Տե՛ս ԿԷՅՐԷԽ:

ՔԷՅՓԱՆԻՅՏԷՆ کیپانیدن * Ճրագ լուցանել. Չէրաղ եագմագ:

ՔԷՅՓԷՇԻՅՆ کی پشین * Է անուն եղ_բօրն Քէյքեավիւսի՝ որդւոյ Քէյգապատի. որք էին եղբարք չորք. այսինքն Քէյքեավիւս, Քէյփէշին, Քէյէրէշ, և Քէյէրմին. Նամէ պէրատէրլէ Քէյքեավուս խանէ Քէյգապատ տէոր:

ՔԷՅՔ کیک * Լու. Թուր" Փիրէ. և արաբ" برغوث Պէրղուս: 2. Բիբ ական. Կէօզ պէպէկի:

ՔԷՅՔԵԱՎԻՒՍ کیکاوس * Տե՛ս ՔԵԱ_ՎԻՒՍ:

ՔԷՅՔԷՃ کیکج * Է խոտ ինչ՝ որ ՚ի ջուրս բուսանի. և կոչի Թուրքերէն Սու չէրթէմէսի:

ՔԷՅՔԻՐ کیکر * Կոտեմ. Թէրէ. և ար_աբերէն رشاد Ռէշատ. որ և ասի ՔԷՔԻՐ:

ՔԷՅՔՎԱՇԷ کیکواشه * Լուծախոտ. Փիրէ օթի:

ՔԷՅՖԷՐ کیفر կամ ԿԷՅՖԷՐ, և ԿԻՅ_ՖԷՐ * Չար հատուցումն. Ճէզայի պէտ. ասի և ՊԱՏԱՖԷՐԱ: 2. Ըստ հնչմանն Քէյֆէր կամ Կէյֆէր՝ նշա" զամանն զայն՝ ՚ի մէջորոյ մածուն չինեն. Օ՛ւ շօրք տէոր ճի եէմիշէ էօղուրթ եափէրլէր:

ՔԷՆԱ کنا * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՖԱ. և նշ" վիշտ և տառապանք. Զահմէթ վէ մէշաքաթ:

ՔԷՆԱԶ کناز * Տե՛ս ՔԵԱՆԱԶ:

ՔԷՆԱՃ كناج * Խորհրդակցութիւն. Դանըշմագ. Մուշավէրէ:

ՔԷՆԱՆ كنان * Միտաւորեան վրան. Պէզ փէրտէսի չատըր. որ և ասի ՔԷՐԱՆ: 2. (ընդունելութիւն 'ի բայէն ՔԷՆԷԼ) Փորող. Գազըճը:

ՔԷՆԱ՛Ն كنعان * Է անուն կողման երկրի 'ի գաւառին Պաղեստինոյ, ուր բնակէր Նահապետն Յակոբ. և հորն այն՝ ուր ընկեցին եղբարքն զեղբայրն Յովսէփ, է անտանոր կայեալ առ ճանապարհաւ. Վիլայէթի Շամտէ պիր նահիէ ատը:

ՔԷՆԱՆԷ كنانه * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՀՆԷ, որ է հին. Էսքի: 2. Է անուն առհմի միոջ արաբաց, որք ասին Պէնի քէնանէ:

ՔԷՆԱՐ كنار * Եզր. Ոտն. Թուր" Գըրաղ. ասի և (Նմանութ) ԼԷՊ: 2. Գիրկ. Գուճագ. որ և ըստ այսմ ասի ԱՂՈՒՐ:

ՔԷՆԱՐԷ كناره * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՆԱՐ: 2. Կեռ երկաթ՝ զորմէ կախեն ոչխարս 'ի կրպակս մսագործաց: Եւ ևս կոչին սպանդանոցին քէնարէ, է մի գոլոյն 'ի նման կեռ երկաթից, որ է Չէնկէլ. զոր արաբացուցեալ ասեն قناره Գանարէ:

ՔԷՆԱՐԷՆԿ كنارنك * Կուսակալ. Ոտճ պէկի. որ և ասի ՄԷՐԶՊԱՆ:

ՔԷՆԱՐԿԻՑՐ كناركير * Ըրջանակ առակաց. Փուշէ չէնպէրի:

ՔԷՆԱՔ كناك * Խիթ որովայնի. Էթմէքէ գուրըսու. Քէսիճի շիշէ:

ՔԷՆԶ كنز * Տե՛ս ԿԷՆՃ. զի է արաբացուցեալն նորին:

ՔԷՆԶԱ كنزا * Գիտուն և իմաստուն. Աքըլ վէ տանա: 2. Ինքնաբոյս խոտ. Քէնտի պիթմիշ օթ. Քէյտհէ խօթըու:

ՔԷՆԷ كنه * Տիզ. Թուրքերէն Կէնէ. որ կցեալ յանասուն կենդանիս՝ ծծէ զարիւն նոցին:

ՔԷՆԷԽԹ كنخت * Նոյն է ընդ բառին ՃԷՎՀԷՐ, որ լինի բացբարձականաւ՝ Պէ քէտէրի. և Նշանակէ անպարզպաղ. քանզի ասի شمشیرلی كنخت Շիմշիրի պէ քէնտէրի:

ՔԷՆԷՆՏ كننده * Տե՛ս ՔԷՆԷՆՑ. որ նշանակէ ևս երկճղի բահ. Չաթալ պէլ:

ՔԷՆԷՆՏԷ كننده * Է գործի իմն երկաթի, որով քարինս կորզեն, և զքարուտ տեղիս փորեն. Պէյ փէնէօր ըշէն փէտր:

ՔԷՆԷՊ كنب * Է կեղև խոտոյ իրիք, զոր 'ի գոլն դալար՝ քերծեալ չուան ոլորեն. որ արաբերէն Գընպազ ասի: 2. Նշանակէ զայն՝ որ կոչի Թուրքի" Քէնտիր ադաճի. որոյ սերմն Պէնկ գոլով, այն որ Պէնկի է՝ կոչի Քէնտիր:

ՔԷՆԷՍԹՈՒ كنستو * Է խոտ իմն՝ զորոյ արմատն հանեալ՝ հանդերձս լուանան, որ փրփրի որպէս օճառ. Պիր օթ փէր. որ և ասի ԻՒՐՆԱՆ, և ՔԷԹԷՍԹՈՒ:

ՔԷՆԷՎ كنو * Կանեփ. Թուր" Քէնտիր:

ՔԷՆԷՎՇ كنوش կամ ՔԷՆՈՒՇ * Նոճի (ծառ). Թուրքի" Սէրվի աղաճի: Եւ ոմանք մեկնեն լինելութի, որ է Չամ աղաճի:

ՔԷՆԷՎՏԱՆԷ كنودانه * Կանեփհատ. Թուրքերէն Քէնտիր թօխումի:

ՔԷՆԹ كنت * Փեթակ. Գօվան. որ և ասի ԿԷՆՏՈՒ: 2. Տե՛ս 'ի ներքոյ ՔԷՆԻՑԶ:

ՔԷՆԻՑԶ كنيز * Աղախին կամ նաժիշտ. Թուրքերէն Հալայըգ. և արաբերէն Ճարիյէ: 2. Աղջիկ. Գըզ. Փէրիյէ:

ՔԷՆԻՑԶԷՔ كنيزك * (փաղաքշականն քէնիզ բառին) Նաժշտիկ, կամ աղախնեակ. Թուրքերէն Գըզնագ:

ՔԷՆԻՑՐ كنير * Ծոյլ կամ պղերգ, և շատակեր:

ՔԷՆԿ كنك * Է անուն մեհենի միոջ 'ի Թուրքիսթանի. Պիր պութխանէ ատը:

ՔԷՆԿԵԱԼԷ كنكاله * Հարսանածու. Ա՛րուս պաշըգ խէճի: 2. Բոզ. Փահիշէ. որ և ասի ՔԷՆՂԱԼԷ: 3. Է անուն լերին միոջ 'ի գաւառին Խորասանու. Պիր տաղ ատը:

ՔԷՆԿԵԱՊ كنكاب * Գարեջուր. Արփա սույու: 2. Է տեսակ իմն օշարակի. Պիր նէվ շէրպէթ ատը:

ՔԷՆԿԷՐ كنكر * Կանգառ. (է խոտ իմն փշալից, որ ունի երկուս տեսակս. զորոյ զմի տեսակն խառնեալ 'ի մածուն՝ ուտեն մարդիկ. և զմիւսն կոչեն Էշէք քէնկէրի, և ոչ ուտեն. որ բուսանի յաճախ յաւերակ տեղիս.) Տիքէնլի պիր օթ. ասի և ԷՆԿԻՒՊԱՆ:

ՔԷՆԿԷՐԱՆ كنكران * Աշարայ. Թուրքերէն Չարդագ:

ՔԷՆԿԷՐԶԷՏԷ كنكرزده * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՔԷՆԿԷՐԺԷՏ:

ՔԷՆԿԷՐԺԷՏ كنكرژد * Է արմատ իմն, որ ծաղկի ոսկի մազմազք. և կոչի Թուրքի" Քէնկէր. և պարսկերէն Քէնկէրշէտ ևս ասի:

ՔԷՆՂԱԼԷ كنغاله * Տե՛ս ՔԷՆԿԵԱԼԷ:

ՔԷՆՃ كنج * Մակաղեղու. արաբ" اوزلو Մէշտէշ: 2. Ամբարտաւան. Մէթքէպպիր: 3. Թէրիթանէ. արաբերէն كشك Քէշէր:

[illegible] ✱ Տե՛ս ՔԷՆՑՈՒՔ ։

[illegible] ✱ [illegible] ՔԷՆՊՈՒՐ ։ 2 · Է [illegible] ՔԷՆՑՈՒՔ , և ՔԷՆ [illegible] Արաբացւոց [illegible] 3 · [illegible] ... ռնդ Բ [illegible] ... [illegible] ։

ՔԷՆՊԻՑՏԷՆ کنبدن ✱ Քարշեալ ի [illegible] հողոյ · Գաղալադէն նէսնէ չէքմէք ։

ՔԷՆՊՈՒՐ کنبور ✱ Նենգութիւն և խաբէութիւն · Մէքէր վէ հիյլէ ։

ՔԷՆՊՈՒՐԷ کنبوره ✱ Խարդախութիւն և խաբէութիւն · Հիյլէ վէ մէքէր ։

ՔԷՆՊՈՒՐԻՑՏԷՆ کنبوريدن ✱ Խաբել · Ալտաթմագ ։

ՔԷՆՏ کند ✱ Գիւղ · Թուրքերէն Քէօյ · և արաբերէն Գարիէ ։ 2 · Քաղաք · Շէհիր , զոր արաբացուցեալ կոչեն قند Գանտ ։ 3 · Նոյն է ԷՐ բառին ՐԻՑՇ , որ է խոզ · Ճէրահէթ ։

ՔԷՆՏԷ کنده ✱ Կորզեալ կամ խլեալ · Գօբարըլմըշ ։ 2 · Խրամ · արդ" Խէնտէք , որ է արաբացուցեալ յայսմ Քէնտէ բառէս ։

ՔԷՆՏԷԽԱՑԷ کنده خايه ✱ Ներքինի , ամորձատ · Խատըմ · Դաշաղը գէսիլմիշ · որ և ասի Ախթէ ։ 2 · Փոշտանկ · (այսինքն այն՝ որոյ ամորձիքն ուռուցեալ են ·) Տէպէ ։

ՔԷՆՏԷԿ كندك ✱ Խրամ , որ արաբացուցեալ ասի خندق Խէնտէգ ։

ՔԷՆՏԷԿԷՐ كنده كر Տե՛ս ՔԷՆՏԷՔԷԱՐ ։

ՔԷՆՏԷՀԻՑՋԻՒՄ كنده هيزم ✱ Փայտ՝ որ հատեալ և փորեալ իցէ ի լերին · Տաղտէ քէսիլմիշ գաղլըլան օտուն ։

ՔԷՆՏԷՆ کندن ✱ Կորզել · Գօբարմագ ։ 2 · Փորել · Գազմագ · (հրամայական քէն և ապառնի քէնէտ ։) Եւ ի հրամայականէ սորին բարդի բառս Մէհրքէն · այսինքն կնքաքանդակ , որ է փորագրող կնքոյ ։

ՔԷՆՏԷՐ كندر ✱ Համարակօրէն նշ" զի և իցէ քաղաք · Հէր շէհիր օլուր · իսկ յատկաբար է անուն քաղաքի միոջ ի գաւառին Խօրասանու · ուստի և այն՝ որ է ի քաղաքէ անտի , կոչի Քէնտէրի ։

ՔԷՆՏԷՐԷ کندره ✱ Է Թռչուն իմն փոքրիկ , որ կենցաղի ի ջուրս · Պիր քէչիւքլիւ գուշ օլուր ։

ՔԷՆՏԷՔԷԱՐ کنده کار ✱ Քանդակա-

[illegible] · [illegible] ... ՔԱՆՑԷՄՈՐ ։

ՔԷՆՏԻ کندى ✱ Է [illegible] համբաւոյ ի գեղջնում , որոյ [illegible] կանգնեցոյ · և է յայտ [illegible] կոչմամբ Ենեմինու , և ի [illegible] բազում և յաջխարհին Հնդկաց [illegible]

ՔԷՆՏԻՑՏԷՆ کنديدن [illegible] Քէնտէն բայիս) Տալ փորել ·

ՔԷՆՏԻՇԱՊՈՒՐ [illegible] ամենայն քաղաքն գաւառին Խո[illegible] լինի եղեգն շաքարի բազում ։

ՔԷՆՏԻՒԼԱՆ کندلان ✱ [illegible] ծանուցեալ վրան [illegible] · Պէր [illegible] Եւ ասի զայսմ բառէ , թէ է լատ [illegible] Թիւրքիստանու ։

ՔԷՆՏՄԷՆՏ کندمند ✱ Խելաց [illegible] այսինքն ունէր ճանճրաւ ։

ՔԷՆՏՈՒ کندو ✱ (բառ [illegible] տրրպառտականի) Տե՛ս ՔԷՆՏՈՒՔ ։

ՔԷՆՏՈՒԼԷ كندوله
ՔԷՆՏՈՒՃ كندوج } Տե՛ս ՔԷՆՏՈՒՔ ։

ՔԷՆՏՈՒՇ کندوش ✱ Աշխատասէր և դժուար ճանապարհ , նաև անողիք որոց մի զոլցն քարտամ՝ անցանելի է ճանապարհն · Ջանֆէլիշա վէ մէշագգաթլըշա տարգ եօլ , վէ պաշլըսը օլմաղ եօլ զիւճիւնմէյէն եէրլէր · որ և ասի ՔԷՆՏՐՈՒՇ ։

ՔԷՆՏՈՒՐ کندور ✱ Մեծ կողովւոյ դէմ նման արմտիս · Ղալլէ գօյաճագ զիւպիւկ սէփէտ ։

ՔԷՆՏՈՒՐԷ کندوره ✱ Սեղան մորթեղէն , զոր կազմեն ի թելաթիլնոյ կամ ի կաշւոյ · Տէրի սօֆրա ։

ՔԷՆՏՈՒՐԻ کندورى կամ ԿԷՆՏՈՒՐԻ Նոյն է ընդ բառին ՔԷՆՏՈՒՐԷ ։

ՔԷՆՏՈՒՔ کندوك ✱ Քանդուկ է աման ինչ մեծ ողջ կալսոս , ի մէջ որոյ արմտիս դնեն · Պիր պիւյիւք չուրգ ուէռ քէւպ քէպի · որ և ասի ՔԷՆՏՈՒ , ՔԷՆՏՈՒԼԷ , և ՔԷՆՏՈՒՃ ։

ՔԷՆՔ كنك ✱ Բազուկ մարդոյ , նաև թև թռչնոց , և ոտք ծառոց · Ատէմին գօլը քի պազուգ ասըլընըրէն օմուզ պաշընէ գատըրտը , վէ գուշլարըն գանատը · վէ աղաճըն տալլէրը ։ 2 · Ոստ խաղոյ · Չուխ նէպալը ։ Եւ ոմանք մեկնին՝ թէ է ստախոս իմն , յորմէ կազմեն զրահն · Պիր օթ մէրօ և լօս ընկեցր դատարկամիջ · Իչի պօշ գօշ ։

ՔԷՆՔԻՈՒՍ كنكوس ✱ Դև · Տիվ ։

ՔԷՆՖԷԼԻՑԼ كنفليل ✱ Թանձրամօրուք · Գալըն սագալ · որ և ասի ՊԷՆՄԷՐԻՑՇ ։

ՔԷՇ كش ✱ Անկիւն · Քէօշէ վէ քէնար-

ըէ. իսկ յառակաբար՝ անթամէջ և ազգամէջ. Գօշ_ նուգ վէ գառակէլի։ 2. Գեղեցիկ. Կէօզէլ. գէօզէլ. որ և ասի ԿԷՇ. 3. Նոյն է ℥ բառին ՍԻՅՆԷ, որ է կուրծք. Կէօգիւս։ 4. Է հրամայականն ՔԷ_ շմէք բային, որ և բարդի ընդ Աղէլ, և Պար_ մէլ։ 5. Նոյն է ℥ բառին ԽՕՇ. զի ասի ՔԷՇ_ գէլմիշ, որ է խօշկէլմիշ։ 6. Է անուն քաղաքի միոյ՚ի Մավէրանի նէհր՚ի գաւառին մերձ ՚ի Սէ_ մէրգանտ, որում ասեն նաև Շէհրի սէպզ. Պէյ շէհր ատը վէրիր։

ՔԷՇԱ کشا * (ընդունի՝ ՚ի բայէն ՔԷ_ շմէքին բային) Քարշող. Չէքիճի։ 2. Մերթ լինի հրամայող՝ ՚ի գործ ածի ընդ Պէնէշ, այսինքն քարշեա. Չէք։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՇ, որ է երանի թէ։

ՔԷՇԱՆ کشان * Մխասիւն վրան. Պէյ գէրէմէ շոգայ։ 2. Է թեթևացուցեալ՚ի բառէն ՔԷՇԱՆ, որ է անուն քաղաքի իրիք։ 3. (ըն_ դունելութ՝ ներգործական ՚ի բայէն ՔԷշմէքէն) Քարշող. Չէքիճի։

ՔԷՇԱՆԷ کشانه * Է թեթևացուցեալ ՚ի բառէն ՔԷՇԱՆԷ։

ՔԷՇԱՆԻՑՏԷՆ کشانیدن * (անցողա_ կանն ՔԷշմէքէն բային) Քարշեցուցանել. Չէքտիրմէք։

ՔԷՇԱՆ ՊԷՐ ՔԷՇԱՆ کشان برکشان

ՔԷՇԱՆ ՔԷՇԱՆ کشان کشان

Քարշ ՚ի քարշ. Չէքէ չէքէ. որ և ասի ՔԷՇ_ ՔԷՇԱՆ։

ՔԷՇԱՎԷՐԶ کشاورز * Սերմանացան. Էքինճի. որ և ասի ՊԷՐԶԿԷՐ։

ՔԷՇԱՔԷՇ کشاکش * Կագ և հակառա_ կութի. Նիզա վէ խուսումէթ։ 2. Մարտ և կռիւ, որ յերկոցունց կողմանց լիցի հաւասար, զոր ցուցանէ այլն յօղաւորիչ. Ճէնկ վէ ղավղա։

ՔԷՇԷ کشه * Նոյն է ℥ բառին ՔԷՇԻ։

ՔԷՇԷՃ کشج * Մանր սունկ. Խէօրօգ մանթար։ 2. Է տեսակ ինչ նեառ. Պէյ նէվի օգ վէրը։

ՔԷՇԷՆ کشن կամ ՔԻՒՇՆ * Հասա_ րակօրէն նշանա՝ զորձս խուրջանչիւր անասուն կենդանեաց. Հէր չարփա հայվանըն էրքէկի. իսկ յառակաբար՝ արու այծ. Էրքէք քէչի։

ՔԷՇԷՆՃԻՑՐ کشنجیر * Նշ՝ զայն, զի որք կամիցին նետաձիգ լինել, և ՚ի նոյն գործ մարզիլ, վարեն զփայտ մի ՚ի գետին, և զգլուխ նո ծակեն. կամ թէ երկաթի փայտ ինչ ամրա_ ցուցեալ ՚ի գետնի, և ընդ այն չուան ինչ անցուց_ եալ, և ՚ի ծայր չուանին զծանր քար ինչ կապեալ, միով ձեռամբ կալեալ քարշեն զչուանն, և այն_ պէս զինքեանս վարժեն, իբր թէ զլարն աղե_ ղան քարշիցեն. և այն է, որ կոչի Քէշէնճիր. ասի և ՔԷՇՔԷՆՃԻՑՐ։

ՔԷՇԷՆՏԷ کشنده * (ներգործական ընդունի՝ Քէշմէքէն բային) Քարշող. Չէքիճի։

ՔԷՇԷՎ کشو * Նոյն է ընդ բառին ՔԷ_ ՇԷՖ. Էւ ևս է սա խոտ ինչ, յորմէ չինեն չուան. Պէյ օթ փէրէ անտէն իփ էօրէրլէր. որ և ասի ՔԷՆԷՊ։

ՔԷՇԷՔ کشک * Չորթան. Եօղուրթ գուրու_ թուսու. Թուր՝ Քէշ։ 2. Է երկաթն այն, որոյ երկուքին գլուխքն ընդ սանտր ատամունս ունին, զոր ստոյնանիք ընդ գլխոյն գործեցեալ ոտ_ նայնին իւրեանց դնեն ՚ի վր՝ վր լարելոյ վնոյն. որ և ասի ԱՀԷՆՃԷ. և Թուրքերէն Չէնդար։

ՔԷՇԷՔՋԷՆ کشکزن * Տաշտ, ՚ի մէջ որոյ հարեն զչորթան. Եօղուրթ գուրուսու էզէ_ ճէք լէգէնէ։

ՔԷՇԷՖ کشف * Կրիայ. Թուք՝ Գաբլումպաղա. որ և ասի ԼԱՔՓԻՒՇԹ, և ՍԷՆԿՓԻՒՇԹ։ 2. Է կենդանակերպն խեցգետին. որպ՝ Պէօրճէք ալտըզը։ 3. Տափարակ կուժ. Եասսը գումգում. գէօզէլ գէրէգ. որ և ասի ՊԷՐՔՏԱՆ, այսինքն ձիւնարան. և է սա ամանն ինչ տափարակ, ՚ի մէջ որոյ ջուր, և ՚ի վերայ նորին ձիւն եդեալ՝ ջուր ցրտացուցանեն։

ՔԷՇԷՖԹ کشفت * Ցրուեալ. Փէրիշան էթմէք։

ՔԷՇԷՖՐՈՒՏ کشف رود * Է անուն գե_ տոյ իրիք. և առ ափամբ սորա սպան Սամ զվի_ շապ մի. Պէյ իրմագ ատը վէրիր։

ՔԷՇԹ کشت * Նախ նոյն է ℥ բառին ՋԻՒՇԹ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՇՕՐ։ 3. Է խոտ ինչ նման դերձանի, որ ՚ի գետնի տարածեալ՝ զխմեամբք փաթուլի, և է կարմրագոյն. որ եթէ տարածեսցի ՚ի պարտիզի իմիք, ոչ տայ գոյանալ ՚ի նմա բոյս ինչ. Պէյ օթ վէրիր։

ՔԷՇԹԷ کشته * Շիւ. Շոշէ. արաբերէն اول Էհվէլ։

ՔԷՇԹԻ کشتی * Նաւ. Թուր՝ Կէմի. որպ՝ Սէֆինէ, նաև Ջէվրագ. ասի և ԹՈՒՋԻ։

ՔԷՇԹԻԿԷԱՀ کشتیگاه * Նաւահան_ գիստ. Թուր՝ Լիման. (և Թարգ՝ Նաւատեղի)։

ՔԷՇԹԻԿԷՐ کشتیگر * Նաւարար, այ_ սինքն նաւաշէն. Կէմի էտէմճի. Թուրքերէն Մարանգօզ։

ՔԷՇԹԻՊԱՆ کشتی بان * Նաւավար կամ նաւապետ. Կէմիճի. որպ՝ رئيس Մէլլահ։

ՔԷՇԹՈՒ کشتو * Խաղող, որ դեռ ոչ է հասունացեալ. Հէնիւզ էրիշմէմիշ իւզիւմ։

ՔԷՇԻ کشی * Մուրոլութի. Տիլէնճիլիք։ 2. Չուան բեռնակայի՝ և այլ ինչ նման նմին.

[illegible]

[illegible] کشیش * [illegible] ՔԵՇԻՇԱՆ.

[illegible] کشیس * [illegible]

[illegible]

[illegible] کشید * ([illegible] Քէշմէք բային) Քաշ[illegible] Չէքմէ ։

ՔԵՇԻՑՏԷ کشیده * (կրաւորական ընդունելութիւն Քէշմէք բային) Քաշեցեալ․ Չէքիլմիշ․ տես և ԹԻՒՐԻՒՆՃԻՑՏԷ ։

ՔԵՇԻՑՏԷՆ کشیدن * Քաշել․ Չէքմէք․ (Հըմ՟ Քէշչչ և այլն՟ Քէշէր․) ըստ այնմ զոր ասէ Հայկն 'ի գիրս առակաց․ Քեանդի մէն միւէն ...ում, ...ձ․ Ո՞վ Թէ ասէր, գործ իմ՝ միջեւ ճաշակել է, և ոչ աղեղ քարշել․ և արուեստ իմ՝ զբօսանք անտառաց է, և ոչ համբուն ուրագաց և տապարաց․ տես և ՄԻՒԼԷՆՃԻՑՏԷՆ ։ 2․ Կրել․ Թուրքերէն Չէքմէք ։

ՔԵՇԻՑՏԷՆԻ՛ کشیدنی * Քաշելի կամ կրելի․ Թուրքերէն Չէքիլէճէք ։

ՔԵՇԻՑՏԷՐՈՒՑ کشیده روی * Երկայներես․ Ուզուն չէհրէլի ։

ՔԵՇԻՇ کشش * (բայածականն Քէշչէք բային) Քաշումն․ Չէքիշ ։

ՔԵՇԽԱՆ کشخان * Նշանակէ զայնպիսի կաւատ, որ համձի ընդ անառակ գործս կնոջ իւրոյ․ Թուրքերէն Կէտի․ և արաբերէն دیوث Տէյյուս․ որ և ասի ՔԵՇԻՑԽԱՆ ։

ՔԵՇԿԵՐԵՔ کشکرک * Անձեղ․ Թուրքերէն Սագսաղան․ և արաբերէն عقعق Ագագ․ տես և ՔԵՄԵՔ ։

ՔԵՇԿՈՒԼ کشکول * Պնակ աէրվիշաց․ Քէաշքէ տէրվիշլէր․ որ և ասի ՔԵՉԿՈՒԼ։

ՔԵՇԿՈՒԼ کشکل * Տես ՔԵՇԿՈՒԼ։

ՔԵՇՄԵՔԵՇ کشمکش * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՇԱՔԵՇ ։ 2․ Նշ՟ զայն՝ զի 'ի տանել շհարին առ փեսայն, զանեղի առեալ խնդրեն պարգեւս 'ի փեսայէն, և զհարսն քարշելով տանին, և այն կոչի ՔԵՇՄԵՔԵՇ ։

ՔԵՇՄԻՑՐ کشمیر * Տես ՔԵԱՇՄԻՑՐ։

ՔԵՇՆ کشن * Բազում, և առբոխ․ Պիւթէր վէ չօղալ ։

ՔԵՇՆԵԿ کشنك * Տափարակ դդումն,

[illegible]

ՔԵՇՆԻՃ کشنج * Է [illegible] համ․ Լուծէ Փօղաղա․ [illegible]

ՔԵՇՔԵՑԱՊ کشکاب * [illegible] այն․ որ կոչի Թուր՟ Քիշքէկ [illegible] ՔԵՇՔԵՑԱՊ։ Բր ուրեք [illegible] կա ասայ․ որ և ասի جلاب [illegible]

ՔԵՇՔԵՑԱՎ کشکاو * Նշ՟ [illegible] ռին ԱՇ․ և նշանակէ կերակուր․ [illegible]

ՔԵՇՔԵԼԷ کشکله * Է [illegible] զանեղեաց ոսկոց, որ ասի Թուրքերէն [illegible]

ՔԵՇՔԵՆՃԻՑՐ کشکنجیر * Տես ՔԵՇԵՆՃԻՑՐ։

ՔԵՇՔԵՇԱՆ کشکشان * Քարշ[illegible]․ Չէքէ չէքէ ։

ՔԵՇՔԵՓԹ کشکفت * Նշանակէ որ բինչ բառն Շէտքէթքի․ և ցուցանէ փոթեցաւ ցայնինքն բացեալ եղև․ Աչըլտը ։

ՔԵՇՔԻՑՆ کشکین * Գարեհաց․ Արփա էքմէքի․ որ և ասի کشکینه ՔԵՇՔԻՑՆԷ ։

ՔԵՇՔՈՒ کشکو * Նախ նոյն է Է բառին ՔԵՇՔԵԱՊ։ 2․ Անձեղ․ Թուր՟ Սագսաղան։

ՔԵՉԷ کچه * Նշ՟ զայն իրն, զոր Թագաւորն 'ի խաղս սկահի․ այսինքն մատանեխաղութե, որ ասի Թուր՟ Եիւզիւք Էէչէմէք օյունի․ և այն ոք՝ որ գլխաւոր եղեալ յայնմ խաղի՝ Թագուցանէ, կոչի Քէչէպաշ ։ 2․ Բառս Քէչէ՝ նոյն է ընդ բառին ՋԵՆԵԽ, որ է ծնօտ․ Թուրքերէն Չէնէ․ և արաբերէն ذقن Զ՛էգան ։

ՔԵՉԵԼ کچل * Մարդ՝ որոյ գլուխն իցէ ճաղատ․ Պաշը քէլ օլան ։

ՔԵՉԿՈՒԼ کچکول * Տես ՔԵՇԿՈՒԼ։

ՔԵՉՈՒԼ کچول * Նշանակէ զայն՝ որ 'ի կաքաւելն կաքաւչին զատոր ին կողմ միջոցին խաղացուցանէ․ Թուրքերէն Չալկամագ ։

ՔԵՉՐԻ کچری * Է տեսակ ինչ փելավի․ Պիր նէվի փիլավ օլուր ։

ՔԵՊ کپ * Անտարբերութիւն․ Լաֆ վէ եօքնուշէմէք ։ 2․ Նեղքսակողմ բերանոյն․ Աղըզըն իչի ։

ՔԵՊԱՊ کباب * Խորով ։

ՔԵՊԱՏԷ کباده * Թոյլ աղեղն, որով մարդիկ աղեղնաւորք 'ի նետաձգութի․ Ներ մէշ օլուր․ Թուրքերէն Քէմանչէ․ տես և ԹԵՆՊԵՔ, և ԹԵՆՊՈՒՔ ։

ՔԷԳԷԼ کبل * Մուշտակ ոչխարենի . Գօյուն տէրիսինտէն օլան գէօրք ։

ՔԷԳԷՃ كبج կամ ՔԷԳԻՃ * Անասուն, որոյ փորն ուռուցեալ ունիցի . Գօշաղը շիշ չարփա հայվան ։

ՔԷԳԷՆՎԷՐԷ كبنوره * Խօսիլ բարկութեամբ . Ղաշիգլէ սէօյլէմէք ։

ՔԷԳԷՍԹ كبست * Է այն բոյսն, որ կոչի Թուրքերէն Էպուճէհիլ Գարփուզի . և արաբերէն حنظل Հանզալ . սոյն և ԽԱՒԱՍ ։ Եւ է յոյժ դառն լուծողական 'ի վարել զմաղձ ։

ՔԷԳԷՍԹՈՒ كبستو * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԷԳԷՍԹ ։

ՔԷԳԷՐ كبر * Կապպար . Գէպէրէ . և արաբերէն قبّار Գապպար ։

ՔԷԳԷՐԳԱ كبرا * Է կերակուր ինչ, զոր կազմեն 'ի կապպարէ . բայց երևի՝ թէ տարբեր է կերակուրս այս . որ և ասի ՔԷԳԷՐՎԱ, ՔԷՎԷՐԳԱ, և ՔԷՎԷՐՎԱ ։

ՔԷԳԹ كبت * Սաստկութիւն . Հիդդէթ ։

ՔԷԳԹԷՐ كبتر * Տե՛ս ՔԷԳՈՒԹԷՐ . (զի է թեթևացուցեալն նորին) ։

ՔԷԳԻՅՍԷ كبيسه * Նշանակէ նահանջ ։

ՔԷԳԻՅՏ كبيد * Տե՛ս ՔԷԳՏ ։

ՔԷԳԻՅՏԷ كبيده * Խարակեալ սիրտ . Գըրըլմըշ գէօնիլ ։

ՔԷԳԻՅՔԷ كبيكه * Խոտ ինչ՝ որ ունի զծաղիկ դեղին, որ ասի Թուրքերէն Տէվէ չիչէկի . որ և կոչի ՔԷԳԻՅՔԷՃ ։

ՔԷԳՃ كج * Ցոփանակ ինչ . Էշէք եօնճասը . որ և ասի ԽԱՌՔԻՒՌՈՒԷ ։

ՔԷԳՆՈՒՐԷ كبنوره * Սաստկութեամբ և բարկութեամբ խօսիլ . Թէնտի իլէ ղաշիգլէ սէօյլէմէք ։

ՔԷԳՇ كبش * (բառ արաբացուցեալ) Խոյ, այսինքն արու ոչխար . Գօչ գօյուն ։

ՔԷԳՈՒԹԷՐ كبوتر * Աղաւնի . Թուրքերէն Կիէօկէրճին . և արաբերէն حمام Համամ . սոյն և ԴՈՒԴՈՒ, և ՔԷԳԹԷՐ ։

ՔԷԳՈՒԹԷ՛ՐԻ ՀԱՐԷՄ كبوترحرم Նշանակէ զայն աղաւնին, որոյ որսորդութիւն արգելեալ է, որ լինի 'ի Մէքքէ քաղաքի . Սարայի մէյտանտա օլան կէօկէրճին, թէ մէքքէտէ օլուր ։

ՔԷԳՈՒԹԷ՛ՐԻ ՇԷԼՎԱՐԻ كبوتر شلواری * Է տեսակ ինչ աղաւնւոյ, որոյ ոտքն փետրաւոր են . և է այն՝ որ կոչի Թուրքերէն Տօլաքլը, նաև Գուշ ։

ՔԷԳՈՒԹԷՐԽԱՆԷ كبوترخانه * Աղաւնոց . այսինքն տուն՝ ուր գան բոյնք աղաւնեաց . Կիէօկէրճինլիք ։

ՔԷԳՈՒԹԷՐ ՆԱՄԷԳԷՐ كبوترنامه بر Թարգմանի աղաւնի թղթատար . վ՜ զի 'ի միում գաւառի զարու նոր յղեն զառուցեալ տանին յայլ գաւառ ուրեք . և 'ի ժամու պիտոյից 'ի փոքրիկ նամակի միում զանցս իրացն զի՞նչ և իցէ համառօտակի գրեալ, և 'ի թև արու աղաւնւոյն կապեալ 'ի բաց արձակեն . և նա երթայ 'ի գաւառ և 'ի բոյն իւր, ուր լինի էգն իւր . Մէքթուպ կէթիրիճի կէօկէրճին ։

ՔԷԳՈՒԹԷՐՆԻՅԱԶ كبوترنياز * Է տեսակ ինչ կապուտակ աղաւնւոյ . Գէօք նէվի կէօկէրճին թիւրի ։

ՔԷԳՈՒԹԷՐԳԱԶ كبوترباز * Նշանակէ զայն՝ որ սնուցանէ աղաւնիս . նաև այն՝ որ սնուցանէ և վաճառէ . Կիէօկէրճին դէսլէյէն, վէ դէսլէյիպ սաթըճը ։

ՔԷԳՈՒՆԷԶ كبوز * Տե՛ս ՔԷԳՈՒԹԷՐ ։

ՔԷԳՈՒՍ كبوس * Թիւր և անուղիղ . Քէճ վէ նարասթ ։

ՔԷԳՈՒՏ كبود * Կապոյտ . Կիէօքչէնք, մավի . սոյն և ՍԷԳԶ ։ 2 . Է անուն լերին միոջ . Պիր տաղ ատը թիւր ։ 3 . Է տեսակ ինչ կապուտակ գառնենի մորթոյ, զոր առնեն գլխանոց . որոյ լաւն լինի 'ի գաւառին Խօրասանու ։

ՔԷԳՈՒՏԱՆ كبودان * Է անուն գեղջ միոջ 'ի կցորդացն Նիշապուր քաղաքի . Պիր գարիէ իսմի թիւր ։

ՔԷԳՈՒՏԷ كبوده * Տեսակ ինչ ծառոյ նման ուռենւոյ . Թուր" Սարգըն աղաճի ։ 2 . Կապուտակ . Թուրքերէն Կէօքճէ ։ 3 . Է անուն հովուի Էֆրասիապայ արքային, որ էր հռչակեալ ոմն . Նա՛մը չըգմըշ Էֆրասիյապ ։

ՔԷԳՈՒՏԷՐ كبودر * Է ձկնի ինչ որ լինի 'ի ջուրս, և զմանր ձկունս ուտէ . Պիր պէօճէկ թիւր ։

ՔԷԳՈՒՏԻ كبودی * Նշա" զի՞նչ և իցէ իր՝ որ իցէ կապոյտ . Հէր նէ քի կէօք ռէնկլի օլա ։ 2 . Է տեսակ ինչ կապուտակ մորթոյ միոջ գառնենւոյ, զոր պարսիկք յաճախ գլխանոց կազմեալ դնեն 'ի գլուխս իւրեանց . Պիր նէվի կէօք գուզու տէրիսի թիւր ։

ՔԷԳՈՒՏԳԱՄ كبودبام * Կապտաշուրթ . Կէօքճէ . որ և ասի ՔԷԳՈՒՏԲԱՄ ։

ՔԷԳԳԻ كبّى * Կաղին փոքր . Քէսթանէ մէյմուն . որ և ասի ՀԱՄՏՈՒՆԷ ։

ՔԵԳՎԷ كبوه * Է գալարի ինչ՝ որոյ տեւրեւն գինի ազդալիր , և պատուաղ նորա գեղեցիկ և անուշահոտ • Պէք սէպչէ փէօք :

ՔԵԳՏ كبد * Լէհէմ, որով զմտաւն սաւծանցոյ և ոսկւոյ կցեալ մասունս ընդ իրեարս• և մերթ 'ի գործ ածի նաև 'ի տեղի սոսընձոյ , որ է Դուտկավ• որ և ասի ՔԵԳԻՑՏ , ՔԵԳՏԱ , և ՔԵՓՐԻՑՐ :

ՔԵԳՐ كبر * Ջգեստ ինչ պատերազմական • Ճէնկէ մախսուս պէք բէշքէտան փէօք:

ՔԵԳՔ كبك * Նոյն է ը բառին ՔԵՓՔ :

ՔԵԳՔԵՆՃԻՑՐ كبك انجير * Պղպղատիկ• Թուրքերէն Սաքան• որ և ասի ՔԵԼԱԽԵՆ : 2• Է Թռչուն ինչ սրաթև և բարձրաթռիչ , զոր ոմանք ասեն Տէօյրան: Պէք գուշ փէօք Ըէյլէքէր վէ ղէօլէնտ քէրքէօշ:

ՔԵ'ԳՔԻ ՏԵՐԻ كبك دري * Է բառ ինչ որով նշանակի լուսագոյնն կաքաւուց , վերաբերելով զսա առ նահանգ մի 'ի գաւառին Հիւրազու , որոյ կաքաւն յոյժ բազում է և գեղեցկատեսիլ • Քէքլիկին ալամի :

ՔԵՍ كس * Ոք• Թուր" Քիմսէնէ• զի ասի՝ Փէլան քէս, այսինքն այն ոք• Փէլան քիմսէ, որ է այն ինչ մարդ• Փէլան ադէմ• և մինչ ասի՝ Փէլան նաքէս , իմանի անել մարդ չէ • Ադէմ դէյիլ:

ՔԵՍԱՆ كسان * (յոգնականն Քէս բառին) Ոմանք • Թուրքերէն Քիմսէլէր :

ՔԵՍԵԷՃ كسج * Տե՛ս ՔԵԱՍՆԻ :

ՔԵՍԵՆՏԻՒՐ كسندر * Նոյն է ընդ բառին ՆԱՔԵՍ , այսինքն անարդի • Նաքէս:

ՔԵՍԵՔ كسك * Ընձեղ • Թուր" Սագսղան • որ և ասի ՔԵԼԱԺԵ , և ՔԵՐԿԵՐԵՔ• և եւ՝ նոյն է ընդ բառին ՔԻՒԼԳԵ :

ՔԵՍԹ كست * Նոյն է ընդ բառին ՁԻՐԹ , որ է ապեղ • Չիրքին :

ՔԵՍԹԵՐ كستر Սեաւ փուշ• Խարէ օտյան:

ՔԵՍԹԻ كستي * Նշա" գօտի • Զիւնար:

ՔԵՍԻ كسي * Մի ոք • Պէք քիմսէնէ:

ՔԵՍՄԵ كسمه * Է այն՝ զի զծայրս քանի մի թելից զլուլֆին մարմատաւ հատեալ , 'ի վերեւաց և այտից զծայրսն զայնսոսիկ գանգուր ցուցանեն: Իսկ եւ Քեսմէ ասի այն արտաքսական և օտարին մազն , զոր ոմանք 'ի կանանց՝ վակարճ գոլոյ վարսիցն իւրեանց 'ի հերս իւրեանց պատրուակեն • Ա'չըխըն գէլ: 2• Նշանակէ զայն հայն , որ եփեալ է իբր Պօղչէ:

ՔԵՍՆԱՃ كسناج } Տե՛ս ՔԵԱՍՆԻ:
ՔԵՍՆԻ كسني }

ՔԵՍՓԵՐԵՃ كسپرج * Տե՛ս ՄԻՒՐՎԱԼՐԻՑՏ , որ է մարգարիտ • Թուրքերէն ինճի:

ՔԵՎ كو * Ամ քաջ• Մէրտ ...ք...ն: Այլև նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՐԵՔ , որ է խոհեմ ... մտացի :

ՔԵՎԱԶ كواز * Նեղաբերան ...նաև այն կուժն փայտեայ և պղնձի, զոր ...ընդ իւրեանս տանին 'ի ճանապարհ • ...պարդադ • որ և ասի كوازه ՔԵՎԱԶԵ :

ՔԵՎԱԺ كواژ * Յանդիմանութիւն • Թէվպիհ • նաև կշտամբանք • Սէրզէնիշ • որ և ասի كواژه ՔԵՎԱԺԵ :

ՔԵՎԱՐ كوار * Երկայն կողով• Ուզուն սէփէթ • որ և ասի ՔԵՐՎԱՐԵ :

ՔԵՎԱՐԵ كواره * Է տեսակ ինչ երկայն կողովոյ• Ուզուն սէփէթ, զոր կոչեն Հէյբէքէշէ كوله Լոփէ : 2• Փեթակ • Թուրքերէն Գովան•

ՔԵՎԱՐԵՏԱՆ كوارهدان * Նշա" զայն այր, որ զեղինս և զխաշինս գեղջն արածէ• արպերէն سراح Սէրրահ:

ՔԵՎԱՔԻՊ ՇԻՆԱՍ كواكب شناس Աստեղագէտ• Մունէճճիմ• (քանզի Քէվաքիպ է յոգնականն արապական բառիս Քէվքէպ , որ է աստղ • և Շինաս՝ է հրամայականն Շինախթէն բային •) ասի և ԽՈԹԵՐՇԻՆԱՍ•

ՔԵՎԵԹԵԼԱՆ كوتلان * Մատման՝ արով մանեն զբուրդ • Եիւն էկիրմէճէկէրի էյ • և զայսպիսի մատման՝ 'ի գործ ածեն նաև մետաքսավաճառք • և է սա Թզաչափ փայտ ինչ 'ի գլուխ որոյ անցուցանելով զգունտ ինչ բոլորակ , և 'ի գագաթան գնտոյն կեռ երկաթ.ինչ հաստատեալ՝ մանեն • որ և ասի ՔԻՈՒԹԱԼԱՆ:

ՔԵՎԵԼ كول * Տե՛ս ՔԵԳԵԼ:

ՔԵՎԵՆՏԵ كونده * Տե՛ս ԿԵՎԵՆՏԵ:

ՔԵՎԵՍԹ كوست * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԳԵՍԹ • որ և ասի ՔԵՎԵՍԹՈՒ:

ՔԵՎԵՐԶ كورز * Տե՛ս 'ի ներքոյ ՔԵՎԵՐԶԵ:

ՔԵՎԵՐԶԵ كورزه * Պտուղ կապպարի, որ լինի գնտակաձև • և զծաղիկն նորին՝ զորոյ զտերևն և զծաղիկն մանր և գալար փշովքն հանդերձ 'ի քացախ եդեալ՝ Թթուուտ կազմեն • Քէպէր միյվէսի վէ չիչէկի • որ և ասի ՔԵՎԵՐԶ , և ՔԵՎՐԵՔ :

ՔԵՎԵՐՊԱ كوربا * Տե՛ս ՔԵԳԵՐՊԱ • ասի և ՔԵՎԵՐՎԱ :

ՔԵՎԹԵՐ كوتر * Տե՛ս ՔԵԳՈՒԹԵՐ• ասի և ՔԵՔԹԵՐ :

ՔԷՎԻՑՋ کویز * Անկիւն տան. Էվ գուճաղը. քէօշէսի եանը։

ՔԷՎԻՑԺ کویژ Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԷՎԻՑՋ։

ՔԷՎԻՑԼԷ کویله կամ ՔԻՒՎԻՑԼԷ * Նոյն է ընդ բառիցն ՋԻՒԼԷՔ և ՓԷՐՁԷՄ։

ՔԷՎԻՑՇ کویش * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՔԷՎԻՑՇԷ. որ և ասի ՔԵԱՎԻՑՇ։

ՔԷՎԻՑՇԷ کویشه * Տիկ թանի, յորում կոգի հանեն ՚ի թանէ. Այրան թուլումի։

ՔԷՎԻՑՍԹԷ کویسته * Երկրքին կողմանցն նատոյ տեղւոյն. Օսմանլըլըն եէր ճանիպի։

ՔԷՎՍԷՃ کوسج * Քարճ (որոյ մօրուքն սակաւ է և ցանցառ). Քէօսէ։

ՔԷՎՏԷՆ کودن * Նշանակէ զայնպիսի գրաստ՝ որ ոչ երթայ ՚ի ճանապարհ. և յայտմանէ առեալ նաև այր բթամիտ, և որ յամրապէս իմանայ զինչ, և որ անմատն է յիմաստութէ, քէվդէն ասի. Եօլա կիտմէզ պարկիր, վէ խիմարագ, վէ տէրկէ գէհմ աղըր տիրշէկը, տէլիպաշ վէ եէշտանըն պուճի օլա։

ՔԷՎՐԷՔ کورک * Է պտուղն այնր ցախի կամ խոտոյ, որ կոչի կապպար, որ է քէպէրէ. զորոյ զգալար բողբոջսն և զտերևսն նաև զծաղիկսն, մանր և դալար փշովքն հանդերձ ՚ի քացախ եդեալ, թթուեալ, այսինքն թխուրշի կազմեն. Քէպէրէ թուրշիսի օլան դիքէն. որ և ասի ՔԷՎԻՐՋ, և ՔԷՎԻՐՋԷ։

ՔԷՎՔԷՊԷ کوکبه * Շքեղութի. իհթիշամ։

ՔԷՏ کد * Նոյն է ընդ բառին ԽԱՆԷ, որ է տուն. Թուրքերէն Էվ. և արաբերէն بيت Պէյթ. և առաւ բարդի բառն քէթխուտա։

ՔԷՏԷ کده * Այս բառ ունի զնշանակութիւն տուն բառին. և ցուցանէ զկայան կամ զբնակարան. այսինքն է զտեղի կայից և դադարման, թէ իցէ այն յարկածածուկ շինուածովք, որպիսի է ՚ի բառս Մէյքէտէ, գինետուն. Մէյխանէ. և Պութքէտէ, կռատուն. Փութխանէ. և Աթէշքէտէ, հրապաշտից կրակատուն, այսինքն ատրուշան. և թէ իցէ անծածք և ոչ յարկեալ, ոպ Վատիքէտէ. և մերթ բառս քէտէ՝ առանց բարդութե առանձին ՚ի գործ ածի և նշա՛ տուն. ըստ այնմ, Ձիտէր քէտէն ամլիսէյնի պէտիւք, Պէտիւյիր քէտէ առքըն պոյլէ քէշիւք։ Այսինքն միւս տուն, որ է անասի կեանք. Տօղրի տիրիւ. 2. Քէտէ՝ Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՄ, որ է քիմք. Թուր՛ Տամագ։

ՔԷՏԻՑՋԱՏ کدیزاد * Ընտանին. որպիսի են ոմանք ՚ի ծառայից և յաղախնեայց, նաև ոմանք ՚ի կենդանեաց. Էվտէ տօղմիշ։ (Եւ թարգմանի տնածին.)

ՔԷՏԻՑՎԷՐ کدیور * Նոյն է ընդ բառին ՐՈՒՋԿԷԱՐ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՔԷՐՏԽՈՒՏԱ. և նշանակէ անտես կամ տանուտէր. Քէթխուտա. խանէ սահիպի։

ՔԷՏԻՒՔԹ کدفت * Սկաւառակ շըլախոյ. Տէպէ ըէմպալի. ըէտասէի ամը։

ՔԷՏԽԻՒՏԱ کدخدا * Նշանակէ տանուտէր. խանէ սահիպի։

ՔԷՏՈՒ کدو * Դդում. Թուր՛ Գապագ։

ՔԷՏՈՒԽ کدوخ * Բաղանիք. արաբերէն Համամ. չէղաթայերէն Իւչէ. ասի և ԿԷՐՄԱ֊ՊԱՆ, ԿԷՐՄԱՊԷ, և ԿԷՐՄԱՎԷ։

ՔԷՏՈ՛ՒՑԻ ԿԻՐՏՓԷՀՆ كدوى كردپهن

Է դդում ինչ բոլորշի և տափարակ, ՚ի մէջ որոյ դնեն եդեալ յաճախ տանիսն զնա ՚ի տեղի ուր և կամիցին. Պէր թէքնէրմի վէ եասսը գապագ թիւրի։

ՔԷՏՈՒՑԻՆԷ کدوینه * Է տեսակ ինն ամանոյ զինւոյ ոպ դդում, զոր յաշխարհին Հոռոմոց կոչեն Թուրքերէն Եամըգ։

ՔԷՏՈՒՆԻՑՄԷ کدونیمه * Նոյն է ընդ բառին ՔԷՏՈՒՑԻԿԻՐՏՓԷՀՆ։

ՔԷՏՈՒՊԱ کدوبا * Դդմեղէն կերակուր. Գապագ աշը։

ՔԷՏՈՒՏԱՆԷ کدودانه * Է սեռ ինչ՝ որ դդմանոյ ՚ի մէջ աղեաց ՚ի ներսուէ աղեացն. ուր լինին որդունք նման կորիզի դդմոյ կցեալք ՚ի միմեանս. Պէր խաստա թիւրի։

ՔԷՏՊԱՆՈՒ کدبانو * Տան տիկին. խաթուն խանէ, որ ասի և ԽԷՏԻՑՇ, ԽԻՏԻՑՇ, և ԽՈՒՏԻՑՇ։

ՔԷՏՎԱՐԷ کدواره * Շինուած տան. Պինայի խանէ. 2. Հիմն որմոյ. Պինանըն թէմէլի։

ՔԷՏՔԷՏԷ کدکده * Հնչումն ձայնի ուռան. Չէքիճ սէսի։

ՔԷՐ کر * Խուլ. Թուրքերէն Սաղըր։

ՔԷՐԱԽ کراخ * Կարկաչումն մարդոյ՝ զոր առնէ յետ ածելոյ զձու իւր. Թավուգ եումուրթա եաթդըգտան սօնրա ճըգարդըղը սէս։

ՔԷՐԱՀԻՑՏԷՆ کراهیدن * Նմանիլ. Պէնզէմէք։

ՔԷՐԱՂԷ کراغه * Ագռաւ. Գարղա. ասի և ՋԱՂ, և ՔԷՆԱՂ։

ՔԷՐԱՆ کران * Եզր. Քէնար. և պարագաւոր սահմանի, այսինքն սահմանածայր. Սէրհատ. զի ասի՝ Էզէլտէն պի էպէտէ. այսինքն է ծայրէ ՚ի ծայր. Պիր ուճտան պիր ուճա տէք. որ և ասի ՔԷՐԱՆԷ։

ՔԷՐԱՆԷ کرانه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԷՐԱՆ։ 2. Է թռչուն ինն սևագոյն և յամրաթռիչ. Պիր գարա գուշ թիւրի տիրլէր։

[illegible] كراش * Ցնորումն կամ ցնորմ. [illegible] . Փէրիշանլըք :

ՔԵՐԱՇԻՑՏԷ كراشيده * Նոյն է ընդ բառին ԱՇԽՈՒՔԹԷ, և ՓԵՐԻՑԵԱՆ ՇԻՒՏԷ:

ՔԵՐԱՇԻՑՏԷՆ كراشيدن * Նոյն է ընդ բառին ԱՇԽՈՒՔԹԷՆ, այսինքն խելագարիլ կամ ցնորիլ. Տէլիրմէք : Եւ այլուր մեկնի եղծանիլ զարդուց, և ցիր և ցան լինել. Թէզգահ չիւփէն չէօր .... (Հրամայական Քէրաշ, և ածական Քէրաշէ :)

ՔԵՐԱՎԱ كراوا * Տե՛ս ՔԵՐԱՐԱ :

ՔԵՐԱՎԻԵԱ كراويا * Վայրի քեմուն. Քէմմունի պէրրի. արաբերէն ևս Քէրավիէա :

ՔԵՐԱՐԱ كرارا * Դրանդի, սեամք. որ է տորին կողմն դրան. Գափունըն աշաղը ճանիպինին աղածի. որ և ասի ՔԵՐԱՎԱ.

ՔԵՐԱՔ كراك * Է Թռչուն խիստ երկայնատուտն, որ յաճախ կենցաղի յափունս ջուրց, որոյ տուտն 'ի փետրեաց 'ի հարկանի և դիպանի 'ի գետին, զոր Քերմանեցիք կոչեն Սէյսաւէնն. և Իսֆահանցիք Աւէշէ .... Պէր գուշ տէօր. որ և ասի كاكا ՔԵՐԱՔԵԱ, և ՔԵՐԷՔ :

ՔԵՐԵԱ كريا * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՓԱ:

ՔԵՐԶԷՆ كرزن * Տե՛ս ԿԵՐԶԷՆ :

ՔԵՐԷ كره * Աղտ. Չէրք. վէմ և այն՝ որ լի է աղտով, կոչի փէօր ..... : 2. Նոյն է ընդ բառին ՄԷՍԿԷ, որ է կոգի. Թուրք" Քէրէ եաղը կամ Թէրէ եաղը : 3. Է տեսակ մի սարդխտաայանի, որ լինի ապխտակ և Թղթանման. Էօրիւմճէք ...... պէր ..... տէօր : 4. Է բորբոսն այն, որ լինի 'ի վերայ չորացեալ հացի. Թուրքերէն Քիւֆ. յոյր սակս և բորբոսեալ կամ մեռեալ հացն կոչի Քէրէ .... :

ՔԵՐԷԹԷՆ كرتن * Սարդ. Էօրիւմճէք :

ՔԵՐԷԽ كرخ * Թմրեալ. Ույուշմուշ : 2. Է ախտ ինչ՝ որ լինի 'ի մարմնի մարդոյ, յորմէ անդամքն միշտ Թմրին և մնան 'ի զգայոյ և 'ի շարժմանէ. Պէր .... տէօր : 3. Է անուն աւանի միոջ մեծի 'ի կցորդացն Պաղտատու. Պէր .... գասապա տէօր :

ՔԵՐԷԽԻ كرخى * Այն՝ որ է 'ի Քերէխաւանէ :

ՔԵՐԷ ԿԻՐԻՔԹԷ كره كرفته * Մեռեալ կամ բորբոսեալ. Քիւֆլէնմիշ. որ ասի՝ Նանէ ..... :

ՔԵՐԷՆԿԵԱՆԻ كرنكانى * Է տեսակ խմ խաղողոյ. Պէր ..... տէօր :

ՔԵՐԷՆՃՈՒ كرنجو * Տե՛ս ՔԷԱՊՈՒՍ.

ՔԵՐԷՆՊ كرنب * Է գեղ [illegible] ..... արաբերէն كرنب الكلب [illegible]

ՔԵՐԷՆՊԱ كرنبا * Տ[illegible]

ՔԵՐԷՇ كرش * Խոր[illegible] ..... Հիւլէ .... : 2. Հ[illegible]

ՔԵՐԷՋ كرج * Մ[illegible] .... :

ՔԵՐԷՍԹՈՒՆ كرستون * [illegible] բառին ՔԵՓԱՆ, որ է մեծ կշիռ. [illegible]

ՔԵՐԷՍՊ كرسب * Նե[illegible] տէօր. ասի և ԷՃՄՈՒՏ, ՔԵՐԷՍՓ, և [illegible]:

ՔԵՐԷՍՓ كرسف * Տե՛ս [illegible]:

ՔԵՐԷՎԵԷ كرويه * Է խոտ [illegible] արաբ" Քէրավիէա, զորոյ զգաղտն .... Թռուցուս ո՛չ .... Պէր ...... տէօր. Եւ ուրեք մեկնի նշանակել նեխուր, որ է Քէրէֆս.

ՔԵՐԷՔ كرك * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐԱՔ : 2. Է անուն քաղաքի միոջ 'ի կցորդացն երուսաղէմի. Պէր շէհր տէօր :

ՔԵՐԷՓՍ كرفس * Տե՛ս ՔԵՐԷՍՊ:

ՔԵՐԹԱՆ كرتان * Առասան և երեկոյ. Սարգ ...... :

ՔԵՐԹԷՆԷ كرتنه * Սպիտակ սարդխտայն. Էօրիւմճէկին .... որ և ասի ՔԵՐԷ, և ՔԵՐԹԻՅՆԷ :

ՔԵՐԹԷՔ كرتك * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՋԻՅՆԷ, որ է տոփան. Դօգմաջ:

ՔԵՐԻ كرى * Գոմ եզանց. Սըղըր .... :

ՔԵՐԻՑՄ كريم * Է անուն միոյն 'ի հաւուցն Բիւսթէմայ քաջի, որ է հայրն Ներիմանայ. Էճտատը .... տէօր : 2. Է վայրնջական անուանն քաղաքին Քերմանու : Ըստ երկուց նշանակութեցն ասի ևս ՔԵՐԻՅՄԱՆ. Պատմի թէ է սա շինուած վերայ գրեալ Քերմանին, որ զիւր անունն եդեալ է և Շահրի քերիմանն անուանեալ. իսկ բառս Քէրէյմ .... :

ՔԵՐԻՒԿԵՐ كروكر * Տե՛ս ՔԵՐԿԵՐ:

ՔԵՐԻԽ كرخ * Յարկ ամառանոցի, հովանոց. Թուրքերէն Քէօշք. և արաբ" قصر Գասր:

ՔԵՐԻԽԶԵՐԷՀ كرخزره * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅԱՏԷ. Հետևակ. Թուրքե" Եայայ:

ՔԵՐԿ كرك * Տե՛ս ՔԵՐԿԷՑԱՆ:

ՔԵՐԿԷՄ کرکم * Նշանակէ ծիածան. Գօվս գէ գուզէհ ։

ՔԵՐԿԷՄԻՑՍԷ کرکیسه * Է ծաղիկ ինչ անուշահոտ, որ ունի զբաղումն տեսակս և լինի բազմերանգ. և շատ լինի 'ի Լերինն Եղվենալ. Պիր խօշգօգու չիչէք դիւրի ։

ՔԵՐԿԵՏԵՆ کرکدن * Միեղջերու, որ է կենդանի ինչ մեծ ըստ չափու քանակութեան երիվարի. տես և ԵՐՃ ։

ՔԵՐԿԵՐ کرکر * (համառօտեալ 'ի բառէն Քէօրքէր) Գործարար. է անուն մի յանուանց տղայ անձնականի. (և թարգմանի արարչագործ.) Իշ իշլէյի ։

ՔԵՐԳԵՍԹ کرغست * Նոյն է ընդ բառին ԳԵՐԳԵՍԹ ։

ՔԵՐՃԵՓՈՒ کرجفو * Է թռչուն ինչ նման սալամբի, այսինքն Չիլի. բայց փոքր է քան զնա. և ունի զմիս համեղ. արաբերէն سلوی Սէլվա. Պիր նէվ գուշ դիւրի ։

ՔԵՐՃԻՒՎԱՆ کرجوان * Է տեսակ ինչ ականակուռ թագի, զոր 'ի հնումն թագաւորք պարսից դնէին 'ի գլուխս իւրեանց. Պիր նէվ ճէվահիր իլէ մուրասսա թաճ դիւրի ։

ՔԵՐՄԵՆՏ کرمند * Ուժգին և շոյտ և շտապաւ. Թիւնտ վէ Թէյզ վէ աճէլէ վէ չապուգ. որ և ասի ՔԵՐՏՄԵՆՏ ։

ՔԵՐՉԵԳԵԶ کرجز * Թռչուն ինչ յաղթէ բուոյ. Պայգուշ ճինսինտէն պիր գուշ դիւրի ։

ՔԵՐՈՒ کرو * Սպիտակ ոստայն սարդի, զոր շինէ որպ թուղթ և 'ի մէջ նորին հանէ ձագ. Անքէպութ-ին պէյազ պէքլէր հիւրթ եաթաղը ։ 2. Առասան, որոյ մէջն փառեալ իցէ. Իչի պօշ վէ ֆէնա օլմիշ իփ. որ և ասի ՔԵՐՎ ։

ՔԵՐՊԱՇ کرباش * Տե՛ս ՔԵՐՊԵՇ ։

ՔԵՐՊԱՍ کرباس * Է կենդանի ինչ, որ բնակութեամբ կալնու 'ի տունս, և է յոյժ զարշելի. և ուրեք գրի լինել ազգ մողեզի. Քէրբէնէքէլէ ճինսի. որ և ասի ՔԵՐՊԵՍ ։

ՔԵՐՊԱՍՈՒ کرباسو * Է կենդանի ինչ, որ լինի յաճախ 'ի տունս. Պիր ճանավար դիւրի, էվլէրդէ պուլունուր. Թէպէտ ոմանք մեկնեն լինել կովադիայ, որ է Քէլէր. որ և ասի ՔԵՐՊԵՍՈՒ ։

ՔԵՐՊԵԼԱ کربلا * Է անուն այնր դաշտի, ուր է գերեզման Հիւսէյնին՝ որդւոյ Միւրթէզայ Ալիի, և է ուխտատեղի տաճկաց և մահմէտականց պարսից գըզըլպաշից. Հազրէթի Հիւսէյնին մէշհէտի օլան չէօլիւն ադը ։

ՔԵՐՊԵՇ کرش * Է տեսակ ինչ կարճ և սառնոտ օձի, որ լինի յանապատի և յանջրդի վայրի. Պիր նէվ գըսա վէ սօղուգ եըլան դիւրի. որ և ասի ՔԵՐՊԱՇ, և ՔԵՐՓԵՇ ։

ՔԵՐՊԵՇՓԱՅԷ کرشپایه * Է խոտ ինչ, որ բուսանի յափունս ծովուն Սինտու. և քանզի ունի զնմանութիւն մատանց քէրփէշ կենդանւոյն՝ այսպէս անուանեալ է. Պիր օթ դիւրի ։

ՔԵՐՊԵՍ کربس * Տե՛ս ՔԵՐՊԱՍ ։

ՔԵՐՍԱՆ کرسان * Է անուն ինչ տափարակ, որ ունի զեզերս սակաւ. զոր 'ի փայտէ կամ 'ի հողոյ արարեալ, 'ի մէջ նորին դնեն հաց և կերակուր, և հրուշակ, և միրգ, և յայլ պէտս ևս 'ի գործ ածեն. զի՛նչ և իցէ ցուցանէ փայտեայ սկաւառակ. Պիր խասսէ չուրք դիւրի. որ և ասի ՔԵԱՐՍԻՊԱՆ, և ԶԱՇՏԱՆ ։ Չի ասացեալ է թէ՝ Նէնէնի քէնտիւմ պէ եէրտան դօրքէմ, նէ չիրաղլը դէր չէմ, նէ՛ գուրդ դէր եէնտէն ։

ՔԵՐՍԵՄ کرسم * Քրքում. Զաֆրան ։

ՔԵՐՍԵՆԷ کرسنه * Տե՛ս ՔԵՐՍԱՆ ։ 2. Է տեսակ ինչ կերոյ անասնոց և գրաստուց յաղթէ ընդեղինաց. որոյ գոյնն է սեաւ, և համն ընդ մէջ համոյ մաշի և ոսպան, որ յոյժ գիրացուցանէ զեզինս. զոր և շատ սերմանեն 'ի ջերմային կողմանս Շիրազու. որում کسنك Քէօնէշէ ևս ասեն ։

ՔԵՐՎ کرو * Առասան՝ որոյ մէջն դատարկ է և փառեալ. Իչի պօշ վէ ֆէնա օլմիշ իփ. որ և ասի ՔԵՐՈՒ, և ՔԵՐՎԷ ։

ՔԵՐՎԷ کروه * Է տեսակ ինչ կենդանւոյ, որ ժանտակար և չարագոյն է քան զօձ. Պիր նէվ ճանավար դիւրի ։ 2. Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԵՐՎ ։

ՔԵՐՏ کرد * (երրորդ դէմ անցեալ ժամանակի քէրտէն բային եզական) Արար. Իթթի ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՔԻՐՏԱՐ, որ է գործ. Ամէլ. 3. Ծիւղք հատեալք 'ի ծառոց. Աղաճ դուդագլարդան քէսիլէն դալլէրի ։

ՔԵՐՏԱՆԵՔ کردانك * Կաւատ. Թուր" Կէտի. արպ" Տէյուս. որ և ասի ՔԵՐՏԵՆԵՔ ։

ՔԵՐՏԱՏ کرداد * Շինուած. Եափու. արաբերէն Պինա ։

ՔԵՐՏԷ کرده * (ընդունելութիւն քէրտէն բային) Արարեալ. զի մինչ ասի քէրտէ էմ, իմանի՝ արարեալ եմ. Իթմիշ իմ ։

ՔԵՐՏԵՆ کردن * Առնել. Իթմէք. Էյլէմէք. զի ասի՝ քէրտ քէրտէն, այսինքն գործ առնել. (որոյ հր" լինի քիւն, և ապռ" քիւնէտ ։)

ՔԵՐՏԵՆԵՔ کردنك * Տե՛ս ՔԵՐՏԱՆԵՔ ։

ՔԵՐՏԵՆԻ کردنی * Առնելի. Իթիլէճէք ։

ՔԵՐՏՄԵՆՏ کردمند * Տե՛ս ՔԵՐՄԵՆՏ ։

ՔԵՐՐ کر * Կամք կամ հաճոյք. Միւրատ ։

ՔԷՐՐԱ کرّا * Նշանակէ զայն, որ առնէ կեղաւարտակ. արաբերէն Համամճը քեաաթ։

ՔԷՐՐՈՒՊԻ کروبی * (յոգնականն քէրրուպիյան) Քերոբէ, որ է անուն հրեշտակի. Քէրէշլէ տօթ տէօր։

ՔԷՐՐԷՆԱՅ کرّنای * Է փողն այն հրաշակէլ՚ի պարսիկս, որոյ հնչիւնն նման է զանգակի իշոյ. Աճէմլէր մըզըգայըն օլան պօրի. ասի և ԽԱՐՆԱՅ։

ՔԷՐՓԱ کرپا * Է խոտ ինչ հանգոյն Բերպայի. Պիր օթ տէօր. որ և ասի ՔԷՐԲԱ։

ՔԷՐՔԷԱՍ کرکاس * Է սերմն խոտոյ իրիք, որ բուսանի ՚ի մէջ ցորենոյ և գարւոյ. Պիր օթ նօխուտ տէօր. որ և ասի ՏՐԻՍԷՐ։

ՔԷՐՔԷՍ کرکس * Անգղ. Թուր" Աքպապա. և արապ" نسر Նէսր. ասի և ՔԷՆՄՒՐԴ։

ՔԷՐՔԷՐԷՔ کرکرک * Տե՛ս ՔԷՐԱՔ։

ՔԷՐՔԷՖԻՑՁ کرکفیز * Տե՛ս ՔԷՖԿԻՑՐ։

ՔԷՐՔԻՈՒԶ کرکوز * Տե՛ս ՔԷՐՔԻԻԶ։

ՔԷՐՔԻԻԶ کرکز * Նշան և գուշակ. Ալամէթ վէ պէլիւլ. որ և ասի ՔԷՐՔԻՈՒԶ։

ՔԷՓԱՆ کپان * Մեծ կշիռ. Պիւյիւք թէրազու. որ պղնձոյ և զայլ ինչ ծանր կշռեն. որ արաբացուցեալ Գարպան ասի։

ՔԷՓԻՑԼ کپیل * Նոյն է ընդ բառին ՑԷՐԷԽՍ։

ՔԷՓԻՑՏԷՆ کپیدن * Նոյն է ընդ բառին ՌԻՒՊՈՒՏԷՆ, որ է յափշտակել. Գափմագ։

ՔԷՓՈՒՔ کپوک * Է Թռչուն ինչ, որ ընդ Թռչունս ոչ երևալս համարգիս իւր, Թռանի և կենցաղի. Պիր գուշ տէօր։

ՔԷՓՉԷ کپچه * Հերեփ. (է գործի ինչ խոհարարաց և հրուշակագործաց.) Թուրքերէն ևս Քէփչէ։

ՔԷՓՔ کپک * Կաքաւ. Թուր" Քէքլիք. և արապ" حجل Հէճէլ, կամ Հէճըլ, և կամ Հէճիլ. ասի և ԳԱՊԷԾ, ԳՈՒՊՈՒԾ, ՁԷՐԻԾ, և ԾՈՒՐՊՈՒՐ։

ՔԷՔ کک * Նոյն է ընդ բառին ՔԷԱՔ. որ է տեսակ ինչ հայլի, զոր զկնի եփելոյն՝ չորացուցանեն. Պիր նէվի էքմէք տէօր. 2. Ծոթրին. Թուրքերէն Քէքիք. և արաբերէն Սաթէր. 3. Այր՝ որ զինքն պճնեալ զարդարէ։

ՔԷՔԷ ککه * Է անուն հաշակաւոր մի մոսի ուսուցչի, որ և էր փոքր մի Թոթովախօս. Պիր մէշհուր մուալլիմ ատը տէօր. 2. Տե՛ս ՔԷՔԻ։

ՔԷՔԷՆԱՔ ککناک * Աղբոա. Փօխչու, Նէճասէթլիք։

ՔԷՔԻ ککی * Քակոր մարդոյ. Ադէմ նէճասէթի. արաբերէն غايط Ղայիթ։

ՔԷՔԻՇ ککش * Տե՛ս ՔԷՑՔԻՐ. որ և ասի ԹԷՐԷԻ ԹԻՑՁԷՔ։

ՔԷՔՉԷ ککچه * Ունդ բամբակի. Տանէսի չէքիրտէկի. արապ" حب القطن Հապպիւլգուտն։

ՔԷՖ کف * Փրփուր. Քէօփիւք. արապ" Զէպէտ. 2. Է հրամայ" Քէֆիյտէն բային. 3. (բառ արէպի) Ափ ձեռաց. Թուրք" Էլ այասը։

ՔԷՖԱ کفا * Նշանակէ վիշտ և տառապանք. Զահմէթ վէ միհնէթ։

ՔԷՖԱՆԻՑՏԷՆ کفانیدن * Ճեղքելով պատառել. Չաթլայարագ եարմագ։

ՔԷՖՁԷՆԱՆ کفزنان * Ծափս հարկանելով. Ալ չալարագ։

ՔԷՖՁԷՏԷՆ کفزدن * Ապտակ հարկանել. Դապանճէ ուրմագ. 2. Ծափս հարկանել. Էլ այասըն չալմագ։

ՔԷՖԷ کفه * Ծունր ափից ցորենոյ և գարւոյ. Թուրքերէն Քէսմէգ. և արաբերէն قصاله Գասալէ. 2. Նոյն է ընդ բառին ՏԷՖ, այսինքն զափ. որ Տայիրէ ևս ասի։

ՔԷՖԷԼ کفل * Գաւակ ձիոյ և ջորւոյ և այլոց կենդանեաց. Աթ վէ գաթըր վէ սայիր հայվանաթըն սաղրըսը. որ և ասի ՔԷՖՉԷԼ. 2. Քուրձ, կամ խորգ ձիոյ, զոր արկեալ ՚ի վերայ մէջք Թիկանցն նորա՝ հեծնուն։

ՔԷՖԷԼՓՈՒՇ کفل پوش * Ծածկոյթ գաւակի ձիոյ. Աթըն սաղրը էօրթիւսիւ. Թուրքերէն Էօրթիւ կամ Կէօմլէք։

ՔԷՖԷՆՃ کفنج * Է տեսակ ինչ ձկան նման մողէսի, որ երևի ՚ի սահմանս Սինդոնի, այսինքն Սայտայի ՚ի Չքհորոյ իմեքէ մերձ ՚ի դիւղն Թուլանուն. արապ" سمک صیدا Սէմէքէ սայտա։

ՔԷՖԷՍՔ کفسک * Թեփ ցորենոյ. այսինքն կեղևն ցորենոյ, որ ՚ի ծեծելն ելանէ. Պուղտայ քէփէկի։

ՔԷՖԷՔ کفک * Փրփուր. Քէօփիւք. որ և ասի ՔԷՖ։

ՔԷՖԹ کفت * (անցեալ ամանակի երրորդ դէմն եզական Քէֆթէն բային) Ճայթեաց. Չաթլատը։

ՔԷՖԹԱՆԻՑՏԷՆ کفتانیدن * (անցա"

քէֆլէն բային). Ճայթեցուցանել. Չաթլաթմագ ։

ՔԷՖԹԱՐ كفتار * Բորենի. Թուր՝՝ Սըրթլան. և արպ՝՝ ضبع Զապը՛. և ام عامر Իւմմի ամիր ։

ՔԷՖԹԷ كفته * (կրաւորական ընդունելութիւնն քէֆթէն բային) Ճեղքեալ և ճայթեալ. Եարըլմըշ վէ չաթլամըշ ։

ՔԷՖԹԷՆ كفتن * Նոյն է ընդ բային ՔԷԱՖԹԷՆ. և նշանակէ ճայթիլ. Չաթլամագ ։

ՔԷՖԹԷՐ كفتر * (բառ խօրասանեցւոց) Նոյն է ընդ բառին ՔԷՊՈՒԹԷՐ. և նշանակէ աղաւնի. Թուրքերէն Կէօյէրճին ։

ՔԷՖԻՑՏԷ كفيده * Տե՛ս ՔԷՖԹԷ ։

ՔԷՖԻՑՏԷՆ كفيدن * Տե՛ս ՔԷՖԹԷՆ ։ 2. Փրփրիլ. Քէօփիւրմէք ։

ՔԷ՛ՖԻ ՏԷՍԹ كف دست * Նշանակէ ափ ձեռաց. Աւուճ ։

ՔԷ՛ՖԻ ՏԷՐԻԱ كف دريا * Է իր ինչ նման փուռ ոսկեր. որ արպ՝՝ ասի Զէպէտիւլ պահր (Թարգմանի փրփուր ծովու. Տէնիզ քէօփիւկի ։)

ՔԷՖԻՓԱՅ كف پاى * Ներբան. Դապան ։

ՔԷՖԼԻՅՋ كفلير * Տե՛ս ՔԷՖՉԱԼԻՅՋ ։

ՔԷՖԿԻՅՐ كفكير * Պարզուռ. (է աման ինչ պղնձի ծակոտկէն, որով առնուն զփրփուր և զխիտ մեղու և իւղոյ. և յայլ գործս ևս 'ի կիր արկանեն, և Թարգմանի փրփրակալ.) Պագըր[illegible] պիր չօրպ ալէթի. որ և ասի ՔԷՖՉԷ ։

ՔԷՖԿԻՈՒՔ كفكوك * Հին պեօղք, և նման նմին հին իրք. Էսքի պէօրք. վէ պէօյլէ էսքի նէսնէլէր ։

ՔԷՖՆ كفن * (բառ արէպի) Պատանք մեռելոյ ։

ՔԷՖՇ كفش * Կօշիկ, մուճակ. Պաշմագ. ասի և ԼԻՔԱՄ, ՃԷՄՇԱՔ, ՉԷՄԹԱՔ, և ՉԷՄԹԷՔ ։

ՔԷՖՇԻՅՐ كفشير * Նիւթ՝ մածուցիկ հրահալելեաց, (թէ անագ իցէ և թէ արծաթ.) Լէհիմ. ասի և ԹԷՆԿԷԱՐ ։

ՔԷՖՇԿԷՐ كفشكر } Կօշկակար,
ՔԷՖՇՏՈՒԶ كفش دوز } մուճակակար. Փապուճճի ։

ՔԷՖՉ كفچ * Շերեփ. (որ է գործի խահարարաց և հրուշակագործաց.) ասի և ՔԷՖՉԷ, և ՔԷՖՉԷ ։ 2. Փրփուր. Թուրքերէն Քէօփիւք. և արպերէն Զէպէտ ։

ՔԷՖՉԱԼԻՅՋ كفچالير * Ծակոտկէն պղնձի գործի ինչ, զոր 'ի գործ ածեն խահարարք

և հրուշակագործք. Տէմիր քէփչէ պիր պէօյիւք [illegible] ալէթ. որ և ասի ՔԷՖԼԻՅՋԷ, ՔԷՖՉԷԼԻՅՋ, ՔԷՖՉԷԼԻՅՋԷ, ՔԷՖՉԷԼԻՅՋԷՔ, և ՔԷՖՉԷ ։ 2. Է կենդանի ինչ ջրային, որ ունի զգլուխ և զմարմին բոլորակ, և զոտսն բարակ. զորմէ ասի թէ յանցանել աւուրց գորտն լինի. արպերէն غوص. Պիր տուր ճանվէր ատը ։

ՔԷՖՉԷ كفچه * Նոյն է Ա բառին ՔԷՖՉ ։ 2. Ոլորուն լինելն գիսոց և հերաց. Կէօ[illegible] պիր օլմագ ։ 3. Է տեսակ ինչ օձի, որոյ գլուխն նման լինի շերեփի. Պիր նէվի յըլան ատը ։

ՔԷՖՉԷԼ كفچل * Տե՛ս ՔԷՉԷԼ ։

ՔԷՖՉԷՆՈՒԼ كفچنول * Է թռչուն ինչ որոյ կտուցն տափարակ է. Պիր գուշ ատը ։

ՔԷՖՉԷՔ كفچك * Սարոսս կամ քղանց թամբի. Տօմուզ չէյնի. էյէր [illegible] ։ 2. Է նուազական բառին ՔԷՖՉԷ ։

ՔԷՖՉՈՒԼ كفچول * Բարձ թամբի. Էյէր էսպապը, այսինքն թաղիք կամ բամբակ, զոր դնեն 'ի նստարանի թամբին ։

ՔԷՖՖԷ كفّه * Նժար կշռոյ. (այսինքն այն թաթաձև ամանն՝ 'ի մէջ որոյ իրս եդեալ կշռեն.) Թէրազու գէֆէսի ։ 2. Է անուն քաղաքի միոյ. Պիր շէհիր ատը ։

ՔԷՖՖԷ'Ի ԹԷՐԱԶՈՒ كفّه ترازو Նժար, այսինքն թաթ կշռոյ, 'ի մէջ որոյ իրս եդեալ կշռեն. Թէրազու գէֆէսի ։

ՔԻ كى * Ոյր. ասի զբանականաց. ուրգուն հէր պիր ճանլը էշեա. այսինքն ում որ հայցէ գտանէ. և մերթ իբր հարցական 'ի գործ ածի. որպէս՝ Քի՞ միսքին, և Քի՞ էսքին, և Քի՞ տէյօ. այսինքն ո՞վ աղքատ, և ո՞վ երգիչ, և ո՞վ ասես ։ Վ՟ զի մինչ հարցականն առիցի զանբանից և զանշնչից՝ այսպէս լինի. Չի՞ չիզ էսթ, այսինքն զի՞նչ իր է, և Չի՞ կիւուեէ, զի՞նչ կերպ. և մերթ նշ՝՝ զի. որգան Մէչէն՝ քի Բող նէ տարէմ. այսինքն մի՛ հարկաներ, զի կար ոչ ունիմ ։ Եւ ևս Պէտ քէսսէ քի Բօ պէրէսի. Ջանըմ զի մինչև հասանիցես. և երբեմն ոտ՟ Թարմատար՝ թէ. զոր օրինակ, Կէտ Բէմ քի Նէմի. այսինքն Ասացի՝ թէ զիմրդ ես. և Պէսքէս զէմ քի պէ տանէմ, այսինքն ջանամ զի գիտացից ։ Է ևս նաև յարաբերական դերանուն 'ի Պարսկական լեզուի. ըստ այսմ, Տէհ քի աշէք շէքէմ շէսմ, այսինքն սիրտ՝ որ սիրահար եղև՝ կորեաւ ։

ՔԻՋԻՅՐ كزير կամ ԿԻՋԻՅՐ * Տանուտէր գեղջ. Քէօյ քէհեայսսի ։

ՔԻԹ كت * (համառօտեալ 'ի բառիցս ՔԻ, և ԷԹ) Ոյր դու. Քիմ սէն ։

ՔԻԹԱՊԷ كتابه * Է ձև ինչ, զոր առնեն 'ի վերայ կամարաց վերնատանց, և 'ի վ՟ որմոց և պատուհանաց. և գրեն 'ի մէջ այնր ձևոյ առանս տաղաչափութեանց և Թռուպանութիւնս իրաց, զորս

[illegible]

ՔԻԹԵ [illegible] * Տես ՔԻԹԷ.

ՔԻԼԱՄ کلام * (ըստ [illegible]) Վեր կամ [illegible]. Ճէր[illegible]։

ՔԻԼԱՆ کلان * Ջոջ և վեհ[illegible]. 2. Ալամ [illegible]. Հէր [illegible]։

ՔԻԼԱՆԻ کلانی * Տես ԱԹԷՇՃԱՆ.

ՔԻԼԱՔ کلاک * Է փոքր ինչ երկայն և կեռածայր, որով ՚ի ծառոց պտուղս քաղեն։

ՔԻԼԵԱՍ کلیاس * Դուռն անձկի, որ լինի ՚ի մէջտան. Էվոթ օլան օտա գափուսի։ 2. Արտաքնոց՝ որ լինի ՚ի վերայ տանեաց. Տամ իւ[illegible] օլան [illegible]։

ՔԻԼԷ کله * Հեր հիւսել. Էօրիւմճիւք[illegible]։ 2. Է անուն քաղաքի միոյ. Պիր շէհիր [illegible]։

ՔԻԼԷՆԿ کلنک * Ծակ կուպեղ, յոր մը[illegible] տանել բանալին. Անախթար [illegible]. Սու[illegible]։

ՔԻԼԷՆՃԷՔ کلنجک * Ճկոյթ, փոքր մատն. Քիւչիւք պարմագ, սերչէ պարմագ։

ՔԻԼԷՆՔ کلنک * Փրփրեմ. Սէմիզ օթ, որ և ասի ՔԻԼԷՆՔԷՔ։

ՔԻԼԷՔ کلک * Շիլ. Շաշը. արաբ՝ احول Էհվէլ. ասի և ՇՈՒՋ։ 2. Փորացաւութ. Տէրտ[illegible]։ 3. Ճկոյթ, այսինքն փոքր մատն. Սէրչէ պարմագ. արաբերէն خنصر Խընսըր։

ՔԻԼԻՑՄ کلیم * Թանձր ասուի, զոր աղքատք և տերվիշք ագանին, և վասն այն կոչին նոքա Քէլիմփօշ։ 2. Է յայտնի ափռոց ինչ. Թուրքերէն Տէօշէմէ. արաբերէն Պիսաթ։

ՔԻԼԻՑՄՓՈՒՇ کلیم پوش * Զգեստաւոր տերվիշ։ 2. Է տեսակ իմն դեղոյ. արաբերէն وطنیش Ա[illegible]։

ՔԻԼԻՑՋ کلیچ * Չի, որոյ երկուքին [illegible] [illegible]. Իսի [illegible]։

ՔԻԼԻՑՎԱԾ کلیواج * Ցին, ուրուր. Թուրքերէն Չայլագ. ասի և ԳԷԼԻՑՎԱԾ, և ԳԷԼԻՑՎԱԺ։

ՔԻԼԻՑՏ کلید * Բանալի. Անախթար, և այս ըստ պարսկականին. իսկ ըստ Թուրքականին նշ" փականք, կուպղ. արաբերէն قفل Գըֆըլ։

[illegible]

ՔԻԼԻՑՔ [illegible] * [illegible] 2. Շիլ. [illegible]։

ՔԻԼԼԷ [illegible] * [illegible]. և [illegible]. Փէրտէ։ 2. Աշխատող [illegible]. Սոփա [illegible]։

ՔԻԼՃ کلچ * [illegible] ՚ի ծաղկի [illegible] յայտնի [illegible], և մինչ լինի [illegible] [illegible] Քէչէ պէր [illegible]։ 2. Անգետ և [illegible] ոյս[illegible] այն՝ որ ոչ [illegible] զանգիտութ իւր[illegible] մեծ ինչ վարկանի։ 3. Կոչով [illegible], որով բաղանեայք աղբիւս կրկալ ՚ի բաղանիս[illegible] վառեն. Համամճիլէրին չէգիւլ [illegible]։

ՔԻԼՔ کلک * Եղէգն զի՞նչ է եղեն. Հէր գամըշը [illegible]. իսկ յատկապէս՝ եղեգն, յորմէ կազմեն գրիչ. Գալէմ օլան գամըշ [illegible] [illegible], թէ նշ" զեղեգն գրչի, որ տակաւին չիցէ տաշեալ և հարթեալ, որ զկնի տաշելոյն և հարթելոյ ընդելոյն որով սկսանին գիր գրել, յայնժամ խամէ ասի։ Նաև նետն, որ կազմի ՚ի վերայ գրկաց եղեգանեն՝ կոչի ՔԷԼԿ։ 2. Կրակարան. Մէնգալ[illegible]։ 3. Է անուն խիժի միոյ, որ արտադրի ՚ի դառնագոյն ծառոյ միոջէ, որում Ճէ[illegible] ասեն. Պիր նէվ՝ սամղ [illegible]։ Այս բառ ըստ առաջնոյ նշանակութեանն արտաքերի և ԿԷԼԿ։

ՔԻԽ کخ * Միջարկութ իմն, զոր ասեն վա երկեցուցանելոյ զմանկունս, և վա արգելլոյ զնո յիրէ իմեքէ, իբր թէ վատթար է. Էտէպսիզ գօրգուլուգ վէ պիր նէսնէտէն մէն՛ իչիւն տիւրլիւ. Էօքէմ[illegible]։ 2. Ահաւոր կերպարան, զոր առնեն սակս ահացուցանելոյ զմանկունս. Վէ տախի էտէպսիզլիքտէն մէնիւչիւն գօրգուդումա[illegible]։

ՔԻԽՔԻԽ کخ کخ * Ձայն հնչման ծիծաղի, որ ՚ի պահու ծիծաղելոյն յայտ լինի. Ագըզ խանտէ։

ՔԻՀ که * Փոքր. Քիւչիւք. որ և ասի ՔԻՈՒՉԷՔ. (որոյ ներհակն է Մէհ, որ է մեծ. Ուլու)։

ՔԻՀԱՆ کهان * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՀԱՆ, որ է աշխարհ. որ և ասի ՔԻՑՀԱՆ։ 2. Է յոգնականն ՔԷՀ բառին։

ՔԻՀԷՆՊԷՆ کهنبن * Է տեսակ իմն կանաչ համի, որ բուսանի ՚ի ցախական և ՚ի մացառական բոյս. Թուրքերէն Չէլլշուշ[illegible]. և արաբերէն حبة الخضرا Հապպէթիւլ հազրա։

ՔԻՀԹԷՐ کهتر * (բաղդատականն ՔԷՀ բառին) Փոքրագոյն. Քիւչիւքրէք. որոյ ներհակն է Մէհթէր։

ՔԻՀԹԵՐԻՑՆ کهترین * (գերադրական 'ի բառէն ՔԻՀ) Ցոյժ փոքրագոյն. Ղույէն քիւչիւքլէրի.

ՔԻՀԻՑՆ کهین * Փոքրագոյն. Քիւչիւրէք.

ՔԻՀՊԵՐ کهبر * Ճկոյթ. Սերչէ պարմագ. արաբերէն خنصر Խընսըր.

ՔԻՀՊԻՏ کهبد Գանձապետ. Խազինէտար.

ՔԻՄԽԱ کمخا կամ ՔԵՄԽԱ * Մետաքսեայ և ծաղկանըկար կերպաս տասայնանկեալ պէսպէս գունով. Պիր գումաշ ատը.

ՔԻՑԱՂ کیاغ * Նոյն է ընդ ԿԻՑԱՀ.

ՔԻՑԱՆ کیان * (յոգնականն ՔԻ բառին) Ո՛յք. Քիմլէր. 2. Զօրք տարերք. Անասըր էրպաա.

ՔԻՑՁ کیز * Նոյն է Ը բառին ՆԵՄԵՏ, որ է Թաղիք. Քեչէ.

ՔԻՑԵԼ کیل * Է պտուղ ինչ անտառային, որ լինի դեղին նաև կարմիր. և է նման կեռասի. և հոտ նորա հանգոյն հոտոյ սերկևիլի. և ունի 'ի միջի իւրում կորիզս չորս. Պիր մէյվէ ատը.

ՔԻՑԹ کیت * Ապուշ և ուշաթափ. Հայրան վէ մէտհուշ.

ՔԻ՞ՑԻ ՉԻ՞ՑԻ کی چی * Ո՞վ ես, զի՞նչ ես. Քի՞մսին, նէ՞սին.

ՔԻՑԼ کیل * Նոյն է ընդ բառիցն ԽԵՄԻՑՏԵ, և ՔԵՃ.

ՔԻՑԼԵ کیله * Չափ, կամ քոռ ցորենոյ և գարւոյ. Թուր" Էօլչէք. և արապ" Քէյլ. և قفیز Գաֆիզ. և صاع Սա. ասի և ԿԵՐԻ.

ՔԻՑԽ کیخ * Բիժ աչաց. Կէօզ չափագը. որ և ասի ՔԻՑՂ.

ՔԻՑՀԱԼ کیهال * Աշխարհ. արաբերէն Տիւնեա. որ և ասի ՃԻՀԱՆ. 2. Տեղի բարձր. Եիւքսէք եէր.

ՔԻՑՀԵ کیه * Մորենի. Պէօյիւրթլէն. արաբերէն علیق Ալլէյգ.

ՔԻՑՂ کیغ * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԻՑԽ.

ՔԻՑՃ کیج * Ցիմար և մեծամիտ, որ ոչ գիտելով զմիմարութիւն իւր՝ զինքն մեծ ինչ վարկանիցի. ասի և ՔԻՆՃ. 2. Եշապատ. Գուստուրաշը ենի էշէք. խոտոր խոշոր. 3. Անպատուն, որոյ նեղքին ծնօտն ունոյց ունիցի. Աղն չէնէսի չիչ օլան գոսգաղ չօրպա.

ՔԻՑՄԵԱ کیمیا * Նենգութիւն և խարդախութիւն. Մէքիր վէ հիյլէ. 2. Կեղծ ոսկի, որ լինի 'ի բաղադրութէ մասանց ոմանց. Իքսիրլէրին պէնզէտիլմիշ ալթըն. 3. Մերթ՝ արուեստ կեղծ ոսկեգործութէ. 4. Վաստթարագոյն և աղջկորդի. Պէտտէր վէ հարամզադէ. առեալ զանունս զայս 'ի կեղծական ոսկւոյ անտի, որ 'ի նմանէ և 'ի ցած մասանց գոյացեալ յառաջագայի.

ՔԻՑՄԵԱԿԵՐ کیماکر * Քիմեագործ. Քիմիա էյլէյէն. 2. Խարդախ. Հիյլէքեար.

ՔԻՑՄԻԻԽԹ کیمخت * Է մորթն այն, որ կոչի Թուրքէ" Սաղրը. և 'ի գիրս հայոց Քեմուխտ. զոր կազմեն 'ի մորթոյ իշոյ և ջորւոյ.

ՔԻՑՆ کین * Ոխ. Քին.

ՔԻՑՆԵ کینه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԻՑՆ.

ՔԻՑՆԵԽԱՀ کینه خواه * Վրէժխնդիր, կամ քինախնդիր. Խասմինտէն ինթիգամ գաստ իտիճի.

ՔԻՑՆԵԿԵԱՀ کینه کاه * Տեղի կռուոյ և մարտի. Ճէնկ եէրի. որ և ասի ՔԻՑՆԵԿԵՀ.

ՔԻՑՆԵՃՈՒՑ کینه جوی * Տե՛ս ՔԻՑՆՃՈՒՑ.

ՔԻՑՆԵՎԵՐ کینه ور * Ոխակալ. Քինլի տուշման.

ՔԻՑՆԵՏԱՐ کینه دار }
ՔԻՑՆԵՔԵՇ کینه کش } Տե՛ս ՔԻՑՆԵՎԵՐ.

ՔԻՑՆԹՈՒԶ کین توز * Ոխապահ. Քին իտիճի. 2. Մարտարար. Ճէնկ իտիճի.

ՔԻՑՆԻ ԻՑՐԵՃ کین ایرج * Է անուն եղանակի միոյ, զոր հնարեալ է Պարպիւտ երաժիշտն արքային կոչեցելոյ Խուսրէվ Փէրվիզ. Պիր նէվա ատը.

ՔԻՑՆԻ ՍԻՑԱՎԻՒՇ کین سیاوش Է անուն երաժշտական եղանակի միոյ, զոր հնարեալ է Պարպիւտ երաժիշտն Խուսրէվ արքային. որ և ասի ՔԻՑՆԵ'Ի ՍԻՑԱՎԻՒՇ.

ՔԻՑՆՃՈՒՑ کین جوی * Վրէժխնդիր. Ինթիգամ ալըճը.

ՔԻՑՆՃՈՒՑԻ کین جویی * Վրէժխնդրութիւն. Ինթիգամ ալմագ.

ՔԻՑՇ کیش * Նշ" զայն կոչեն կապարճից, ուր դնին և պահին նետք. Թիւրքճէին օգ գուպուրը. 2. Հաւատ, կրօն. Մէզհէպ վէ տին. 3. Թև. Գանատ. որ և ասի ՊԱՂ, և ՓԵՐ. 4. Է անուն կղզւոյ միոյ 'ի մէջ ծովուն պարսից, որ այժմ հռչակեալ է կոչմամբս Հիւրմիւզ. և պատճառ անուանակոչութեան Քիշ, այն է՝ զի հայեցողքն 'ի բարձր տեղւոջէ անտի՝ որ մերձ է 'ի

սա, տեսանեն զկղզիս զայս ոչ՝ Քէյշ. այսինքն կապարճք. Պէր չէշիտ եօլէ տէօր. 5. Է տեսակ խմն հանդերձի, զոր ասայնանկեն ՚ի սաուար վը_շոյ. որ և ասի ՃԻՅՇ. ըստ այնմ, Պէրտէն չէքըլ գօտվէլը ճը տէօլը տէդէյը. Ջէ լօգօնէյէ էյշէչէլտէն էօ հօդէյը. Բայց յստանաւորէ ասելի է_րևի, թէ բառս Քէյշ՝ ասատիօր ոչ" նուրբ հան_դերձ. Ճամէէ շօդէյգ. 6. Է կենդանի խմն՝ զը_րոյ զմորթն կազմեն մուշտակ, որ յոյժ ընդու_նելի է պատմ Սեմմուր ասեն. Պէր Սամօրէ տէօր. որ և ասի ԿԻՅՇ.

ՔԻՅՇԹ کیشت * Է կերակուր խմն, զոր համեմեն կուլեն Քէօշէմէշ.

ՔԻՅՉ ՔԻՅՉ کیج کیج * Մանր մանր, կամ սակաւ սակաւ. Խէօրդէ խէօրդէ, վէ ինճէ ինճէ.

ՔԻՅԳ کیب * Նոյն է Է բառին ՔԻԹԳ. և նշանակէ ապուշ և տարակուսեալ. Մէդհօշ վէ շէրշէշըլէ.

ՔԻՅՍԷ کیسه * Նշանակէ քսակ.

ՔԻՅՍԷԻ ՓԻՒՐԶԷՐ کیسه پرزر * Քսակ ոսկիակի. Քէյսէ փօշու օգչէ. արպ" صرّه Սուռռէ.

ՔԻՅՍԷԳԻՒՐ کیسه بر * Նշանակէ զայն՝ որ Թուրքերէն ասի Եան քէսիճի. (Եւ Թարգ_մանի քսակահատ. Քէյսէ քէսիճի.)

ՔԻ՞ՅՍԹ کیست * Ո՞վ է, կամ ո՞ է. Քի՞մ տէօր. և է սա հարցական դերանուանց. նա_խադրյն էր ՔԻ՞ եօլ, և յետոյ վասն թեթևը_նելոյ արտաբերութեանն՝ ասացաւ Քէյոլ.

ՔԻՅՍԹԱՆ کیستان * Մամուլ. Մէն_ գէնէ, որով ճմլեն զխաղող. որ և ասի ՉԷՐ_ԽԻՒՐՇԹ. Եւ ևս այլուր մեկնի՝ թէ ոչ" ծփոց. Թուրքե" Եօշէգ, որով խաղհանեն ՚ի կաթանէ.

ՔԻՅՍԹԱՐ کیستار * Տանջանք՝ զոր առ_նեն դահճիք պատժապարտաց. Իշքէնճէ.

ՔԻ՞ՅՍԹԷՄ کیستم * Ո՞վ եմ. Քի՞մ իմ.

ՔԻ՞ՅՍԹԻ کیستی * Ո՞վ ես. Քի՞մ սին.

ՔԻՅՎ کیو * Մեծ Թագաւոր. Պօյիւք փա_դիշահ. սօռւլթանը ա՛զիյմէօշ շահ.

ՔԻՅՐ کیر * Առնի, կամ արական անդամ. Աչէ՛Իէ ալէթը. արաբերէն Հալիթու.

ՔԻՅՐԱՎԷՐ کیراور * Այն ոք՝ որոյ սե_ռական գործին մեծ է քան զասովորականն, զոր մեք կոչեմք իշանդամ.

ՔԻՅՐԷԽ کیرخ * Գրաւկալ. արպ" Րահին.

ՔԻՅՐՄԱՆ کیرمان * Նոյն է ընդ բա_ռին ՄԷՉԱՉԷՆԿ. որ և ասի ՔԻՅՐԳԱՆ.

ՔԻՅՓԱ کیپا * Խախացոյ. Շէյքօռն.

ՔԻՅՓԱՆԻՅՏԷՆ کیپایدن * Իրաւ առ_նել. Տօռ էյլէմէք. որ և ասի ՔԻՅՓԱՆԻՅՏԷՆ.

ՔԻՅՓԷ کیپه * Գործի, որով կեղևաւոր_ տակ առնեն առխանանալք. Հաճամէյը էլթէփէչէյէ ալէթը.

ՔԻՅՓՈՒ کیپو * Նոյն է Է բառին ՔԷԱ_ՀՈՒ, որ է հազար. Թուր" Մարուլ. 2. Թխ_թեան. Թուր" Քէչէգէթ. 2. Է անուն Թռչնոյ միոյ փոքու, որ լինի այլ և այլ գունով. և գնէ զբոյն իւր ՚ի ծառս. որոյ բոյնն իւր թէ հիւսեալ է ՚ի թելէ սաղանւոյ, և անդէն հանէ զձագ իւր. Պէր գէօրէնէ գուշ տէօր.

ՔԻՅՔ کیک * Լու. Պիրէ. Կէօչ դէդէյէ. որ և ասի ՄԷՐՅԻՒՄԻ ՉԷՐՄ.

ՔԻՅՔԻՅՋ کیکیز * Տեսակ խմն դդմա_ւոյ. որ և ասի ԹԷՐԷԹԻՅՋԷՔ, և ԳԷՐԿՓԷՀԷ. արաբերէն جرجیر Ճէրճիր.

ՔԻՅՓԱԼ کیفال * Մեկնի պարսկերէն՝ Մէյվէ ըէնգէէյշէ վէ ոյէօշ.

ՔԻՆԷԿ کنك * Դժուարելանելի ընկոյզ որոյ մէջ ոչ զատանի ՚ի կեղևոյն. Չէմէյն գօզ. որ և ասի ՆԱԽԿԻԼՈՒՆ.

ՔԻՆԻՇՔ کنشك * Խոցել զանդամ ինչ նետիւք հարկանելով. Պէր ճօդէ օգ ատարագ շահմ էյլէմէք. 2. Ցաւ. Վէճա, աղրը.

ՔԻՆԿ کنك * Լիրբ և անամօթ. և լեզ_ուանի. Պէ շէրմ եօ դէհայա. 2. Իգացեալ մա_նուկ. Միւխաննէս. Եւ ևս դահացեալ մանուկ. Գօդըն օշլան, որ է մարմնեղ և ուժեղ. Թուրքե_րէն Կէրչ.

ՔԻՆԿԷԱՇ کنکاش * Տե՛ս ՚ի ներ_քոյ ՔԻՆԿԷԱՉ.

ՔԻՆԿԷԱՉ کنکاج * Խորհրդակցութի. Մէշվէրէթ. որ և ասի ՔԻՆԿԷԱՇ.

ՔԻՆԿԻՐ کنکر * Է անուն նռնապտղոյն միոյ, զոր յաճախ հարկանեն Հնդիկք. Պէր սօղ տօփ տէօր. որ և ասի ՔԻՆԿԻՐԷ, և ՔԻՆԿԻՐԻ.

ՔԻՆՃ کنج * Վիթխարի փիղ. Ճէօսսէմ Փիլ. որ և ասի ՔԻՆՃԷՐ.

ՔԻՆՃԷՐ کنجر * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԻՆՃ.

ՔԻՆՏԻՍ کندس * Անծեղ. Թուրքերէն Սօգօըշան գօօշը. որ և ասի ՔԷԼԱԺԷ.

ՔԻՇ کش * Գիծ ուղղաձիգ, զոր քար_ շեն ՚ի վը՛ բառից առ ՚ի խափանել և անպիտան առնել զբանն ՚ի կարգի գրուածոյ. որ և ըստ այսմ նշանակութե՛ Քէշէ ասի. 2. Է ձայն իմն յայտնի, զոր ՚ի գործ ածեն ՚ի խաղու ատարըն_ ջոյն՝ առ ՚ի բառնալ զշահն ՚ի տեղւոջէ իւրմէ, որ

և ըստ այսմ նշանակութ՝ քէշի տաի։ 3. (Է համառօտեալ 'ի բառիցս քէէշ.) և նշ" որ գնա։

ՔԻՐՂԱՎԵՐՁ کشاورز * Տե՛ս ՊԵՐՁԻԿԵՐ։

ՔԻՐՂԱՔԻՐ کشاکش * Հչուեմն օձի. Եէլան տվուշը։

ՔԻՐՂԷ کشه * Գիծ քարշեցեալ, այսինքն գրեալ. Խատ չէքիլմիշ. Եանի նիշանլըտը։

ՔԻՐՂԹ کشت * Արտ և ցան. Թարլա վէ էքին։

ՔԻՐՂԹԱՊ کشت آب * Ցան, որ սերմանի յանձրևի. Եաղմուրտէ էքիլէն էքին. և Թարգմանի ցան ջրոյ. Սու էքինի. և կամ ջրարբի արտ, որ ջրով ոռոգանի. Սուվարըլմըշ էքէն էքիլէն էքին։

ՔԻՐՂԹԶԱՐ کشت زار * Արտորայք. Էքինլիք. (է ածանցեալ մասնիկամբս զար՝ 'ի բառէն քէշի.) տաի և ԱՍԻՐ, և ՆԱՍԵՐԷ։

ՔԻՐՂԹԷ کشته * (կրաւորա" ընդունե" քէշիէն բային) Սերմանեալ. Էքիլմիշ. որ և տաի کاشته ՔԵԱՂԹԷ։ 2. Զորացեալ միրգ, որոյ կորիզն հանեալ է, որպէս չիր դեղձի, պարկուկի, և սանձի. Գուրուըմիշ մէյվէ.

ՔԻՐՂԹԵՆ کشتن * Սերմանել. Էքին էքմէք. (հրամայական քէշթ, և ապառնի քէշչէ, և ընդունելութիւն քէշթէնտէ։)

ՔԻՐՂԹԻ ՔԵԱՐԻՑՏԷ کشت کاریده Սերմանեալ արտ. Էքիլմիշ էքին։

ՔԻՐՂԹՊԵՐՔԻՐՂԹ کشت برکشت Է տեսակ ինչ խոտոյ, որոց իւրաքանչիւրն որպէս դերձան երկայնեալ՝ փաթութին 'ի միմեանս. և եթէ գոյասցին 'ի պարտիզի ինչք, յոյժ դժուարին է մաքրել զնոսա. և եթէ ոչ խլեսցին, ապականի պարտէզն, և ոչինչ գոյանայ 'ի նմա. Պէր նէվ օթ փէօր։

ՔԻՐՂԹՔԵԱՐ کشتکار * Սերմանացան. Էքինճի. 2. Սերմանեալ գետին. Էքիլմիշ եէր։

ՔԻՐՂԹ ՔԵՐՏԵՆ کشت کردن * Ցան ցանել. Էքին էքմէք։

ՔԻՐՂՄԱՆ کشمان * Տե՛ս ՔԻՐՂՄԵՆՏ։

ՔԻՐՂՄԵՆՏ کشمند * Սերմանեալ երկիր. Էքիլմիշ եէր. տարլա մէզրաա։ (Նախադասն էր սա քէշիմէնտ, զոր թեթևացուցեալ քէշմէնտ ասացին։)

ՔԻՐՂՄԻՐ کشمر * Տե՛ս ՔԵԱՂՄԵՐ. և է սա քաղաքագիւղ մի 'ի Թերշիզ գաւառի. Պիր շէհիր ատը տըր։

ՔԻՐՂՆ کشن * Հուրթն. Տաշագ. որ և տաի ԼԵՊ։

ՔԻՐՂՆԻՑԶ کشنیز * Գինձ. արպերէն

كزبره. տաի և ԹԵՔՏԷ, և ՃԻՒՂՃԻՒՂԱՆ։

ՔԻՐՂՆԻՐ کشنش * Տեսակ ինչ յոյժ մանր և անկորիզ չամչոյ. Պիր նէվ չէօյէլ խուրմէ չէքիրտէքսիզ իւզիւմին գուրուսուն տէրլէր։

ՔԻՐՂՎԵՐ کشور * Կլիմայ. Իգլիմ։ 2. Գաւառ. Մէմլէքէթ, վիլայէթ.

ՔԻՐՂՎԵՐ ԽԻՒՏԱ کشورخدا * Թագաւոր. Փատիշահ։ (Եւ թարգմանի տէր գաւառի. Իգլիմ սահիպի.) որ և գրի کشورخدای ՔԻՐՂՎԵՐԽԻՒՏԱՅ։

ՔԻՐՂՎԵՐԿԻՑՐ کشورگیر * Նոյն է ընդ բառին ՃԻՀԱՆԿԻՑՐ։

ՔԻՐՂՎԵՐ ՊԵՔԻՐՂՎԵՐ کشور بکشور Գաւառէ 'ի գաւառ. Վիլայէթ պէ վիլայէթ.

ՔԻՐՂՎԵՐՔԻՒՂԱՅ کشورکشای * Թագաւոր. Փատիշահ։

ՔԻՐՂՔԵՆՃԻՑՐ کشکنجیر * Մահիճք. Թուր" քէրէվէթ. արպ" Սէրիր. տաի և ԹԱԽԹ, ՀԵՔԹ, և (ըստ պարսից ևս) ՍԵՐԻՑՐ։

ՔԻՈՒ کو * Նոյն է Է բառին ՔԻՈՒՅ. (զի է թեթևացեալն նորին.) և նշանակէ թաղ բնակութեան. Մահալլէ։

ՔԻՈՒԶԷ کوزه * Կուժ. Պարտագ։

ՔԻՈՒԶԷԱՎԻՑԶ کوزه آویز * Է բազմաճիւղ փայտ ինչ, զոր յաւուրս ամառան 'ի տեղի ուրեք կանգնեցուցեալ, 'ի ճիւղս նորին կուժս կախեն. Չէօմլէլէրի պէր գօշ օլտուգը պէր աղաճ տըր։

ՔԻՈՒԶԷԿԵՐ کوزه گر * Կժագործ. Պարտագճի. որ և տաի ՔԻՈՒԶԷՔԻՒՆ. և յոգնական քիւզէքեարան։

ՔԻՈՒԶԷԿԵՐՏԱՆ کوزه گردان * Տեսակ ինչ խաղու. Պիր նէվ օյուն տըր. տաի և ՃԻՒՏԱՆԵՔ, և ՃԻՒՏՐԱՔ։

ՔԻՈՒԶԵՐ کوزر * Հասկ գարւոյ և ցորենոյ, որ ոչ իցէ կասեալ, այլ մնացեալ, զոր զկնի հալէին կրկին ծեծեն. Արփա վէ պուղտայ սէնպիլէսի. Խուշէսի ձէվ էօ չէնփէմ։

ՔԻՈՒԶԵՐԷ کوزره * Է տեսակ ինչ թռչնոյ, որ միշտ կենցաղի 'ի ջուրս. Պիր գուշ տըր տայիմա սուտա պուլունըր։

ՔԻՈՒԶԻՑՆԷ کوزینه * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒԶԻՑՆԷ. և նշ" տոփան. Իօգմագ։

ՔԻՈՒԶԻՐՂ کوزش * Գանգատանք զանիրաւութեանց, զոր առնեն թագաւորաց. Թէշէքքիւր վէ պիթաթ։

ՔԻՈՒԶՈՒՐԷ کوزوره * Երկայն շիշ. Ուզուն շիշէ։

ՔԻՈՒՋՊԱՆ کوزبان * Փայտ կորդնոյ ուղտու, որ 'ի բարբառ ուղտապանաց կոչի Հօ-տող ։ Տէվէ հայտարըննըն աղաճը ։

ՔԻՈՒԹ کوت * (բառ հնդկաց) Բերդ, կամ ամրոց ։ Գալէ ։

ՔԻՈՒԹԱԼԱՆ کوتلان * Տեսակ ինչ մառամանի, որով մանեն զբուրդ ուղտու և այծու ։ Պէյ նէվի էյ թէլ ։ 2 ։ Կոճղ մանգործի ։ Գրոսպող թէլէվէլի ։ 3 ։ Պահնակք բերդի ։ Հիսար պէքճիլէրի ։

ՔԻՈՒԹԱՀ کوتاه * Կարճ ։ Թուր" Գըսա ։ և արաբերէն قصير Գասիյր ։ որ և (Թեթևա-ցուցեալ) ասի ՔԻՈՒԹԷՀ ։

ՔԻՈՒԹԱՀՏԷՍԹ کوتاه دست * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒԹԷՀՏԷՍԹ ։

ՔԻՈՒԹԱՀՓԱ کوتاه پا * Է կենդանի ինչ նման այծեման, որ ունի պիսակս 'ի թիկունս իւր ։ և եղջիւրք նորա են բազմաճիւղոց եղջերս եղջերուի ։ Պէյ չէթէ հայվան տէր ։ որ և ասի ՔԻՈՒԹԱՀՓԱՅ, ՔԻՈՒԹԱՀՓԱՉԷ, և ՔԻՈՒ-ԹԷՀՓԱ ։ Եւ այլուր մեկնի ևս նշանակել նա-պաստակ ։ Դավշան ։ Թավշան ։ (Եւ Թարգմանի կարճոտն ։)

ՔԻՈՒԹԷԼ کوتل * Զի բարձող բեռին կամ պաշարի 'ի ճանապարհի ։ Թուր" Սէյսիխանէ ։

ՔԻՈՒԹԷՀ کوته * (համառօտեալն նո-րին ։ ՔԻՈՒԹԱՀ) Կարճ ։ Գըսա ։

ՔԻՈՒԹԷՀՋԷՊԱՆ کوته زبان * Կար-ճալեզու ։

ՔԻՈՒԹԷՀՊԱԼ کوته بال * Կարճաթեւ ։ Պօյէ Գըսա ։ որ և ասի ՔԻՈՒԹԷՀՊԱԼԱ, գոլով սա կրճատեալն նորին ։ վասն զի Պալա' ցուցանէ հասակ ։ Պօյ ։ արաբերէն Գամէ ։

ՔԻՈՒԹԷՀՏԷՍԹ کوته دست * Թարգ-մանի կարճաձեռն ։ Էլի' Գըսա ։ յորմէ առեալ ցու-ցանէ նաև անձեռնհաս կամ անզօր ։ Աճիզ ։

ՔԻՈՒԹԻՒՎԱԼ کوتوال * Բերդապահ ։ Տիզտարի Գալէ ։ որ և ասի ՔԻՈՒԹԻՒՎԱԼ ։

ՔԻՈՒԺ کوژ * Կոր ։ Պիւգիւք ։

ՔԻՈՒԺՓԻՒՐԹ کوژپشت * Կորա-քամակ ։

ՔԻՈՒԼ کول * Նոյն է ընդ բառին ԱՊ-ԿԻՅՐ ։ այսինքն ջրհեղ ։ որ է տեղի ժողովման ջուրց ։ 2 ։ Կրկոյ ։ Գոփըշողալը ։ որ և ասի ՔԷ-ՂԷՔ, և ՍԷՆԿՓԻՒՐԹ ։ 3 ։ Է Թռչուն ինչ յազ-գէ բուոյ ։ Թուր" Իուքի գուշի ։ որ և ասի ՔԻՈՒՔ, և ՊՈՒՄ ։ 4 ։ Ըստ բարբառոյ բնակչաց Կիլ-լանու' ցուցանէ յետկոյս բլրոյ ։ Տէփէ արգասի ։

ՔԻՈՒԼԱՔ کولاک * Մեծ ալիք ։ Պիւյ-իւք տալղա ։ Պիւյիւք պիւպիւք ։

ՔԻՈ — ՔԻՈ

ՔԻՈՒԼԷԽ کولخ Կրակարան ։ Ամէշտան ։

ՔԻՈՒԼԷՆԿ کولنک * Իզացեալ ։ Հէյզ ։ Միւխաննէս ։

ՔԻՈՒԼԷՆՃ کولنج * Է անուն ցաւոյ աղեաց իրիք ։ որ լինի յորովայնի ։ արաբերէն Գուլէնճ ։ 2 ։ Կրակարան, վառարան ։ Ամէշտան, ամէշ գօնըլան չուքք ։

ՔԻՈՒԼԻՑՏԷՆ کولیدن * Նշանակէ փորել ։ Գազմագ ։

ՔԻՈՒԽ کوخ * Կնիւն ։ Սաղ ։ Նաև տուն որ իցէ կազմեալ յայսպիսի նիւթոյ, որպիսի են տունք ոմանց գիւղից ։ Գամըշտէն վէ սազտէն եափըլմըշ էվ ։

ՔԻՈՒԽԷՔ کوخک * Կնճիռն խաղողոյ ։ (այսինքն այն մնացուածն, որ մնայ զկնի ճմլելոյ խաղողոյն ։) Թուրքերէն Իւզիւմ ճիպրէսի ։

ՔԻՈՒՀ کوه * Լեառն ։ Թուրքերէն Տաղ ։ արաբերէն Ճէպէլ ։ ասի և ԴՈՒՐ, և ԻՒՊԱՆ ։

ՔԻՈՒՀԱՄՈՒՅ کوهموی * Է տեսակ ինչ խաղու ։ Պէյ օյուն թէրի ։

ՔԻՈՒՀԱՄՈՒՆ کوهمون * Լեառն, որոյ գագաթն իցէ հարթ ։ Տէփէսի տիւզ օլան տաղ ։ (Նախադասն էր սա ՔԻՈՒՀ համոն ։ քն զի ՔԻՈՒՀ' ցուցանէ զլեառն, և Համոն' տափ, այսինքն հարթ տեղի ։ Տիւզ եէր ։) 2 ։ Է անուն խաղի իրիք, զոր մանկունք խաղան ։ Պէյ օյուն թէրի ։

ՔԻՈՒՀԱՆ کوهان * Պատաղն ուղտու ։ Տէվէ էօրքիւճի ։ Ասի ևս զբաշխակէ զի'նչ և իցէ կենդանեաց հաստիկօրէն ։ Հէր հայվանըն արգասը ։

ՔԻՈՒՀԷ کوهه * Թամբ ։ Էյէր ։ 2 ։ Ցու-ցանէ զայն' որ Թուր" ասի Էյէր գաշը ։ որք են երկու, առաջին և յետին ։ 3 ։ Բարձր տեղին' որ 'ի թիկունս կենդանեաց ։ և յառկածք' պատաղն ուղտու ։ որ Թուր" ասի Էօրքիւճ ։ 4 ։ Մեծա-մեծ ալիք ծովու ։ Պիւյիւք տալղա ։ որ Թուրքերէն Գապար ևս ասի ։ Մէվճէյէ տալ ։ և առաւ է 'ի մեզ բառս կոհակ ։ 5 ։ Դև կամ այս, Ճին ։ վասն որոյ և այսահարն կոչեցեալ լինի ՔԻՈՒՀԷ ՄԷՐՏԷՔԻԷ ։ Ճին չարփըմըշ ։

ՔԻՈՒՀԷ'Ի ԱՊ کوه آب * Կոհակ ջուրց, որ է ալիք ։ Տալղա ։

ՔԻՈՒՀԷ'Ի ԶԻՅՆ کوه زین * Է այն' որ Թուրքերէն ասի Էյէր գաշը ։ որ և միայնակ կոչի ՔԻՈՒՀԷ ։

ՔԻՈՒՀԷԼ کوهل } Աչոճ ։ (է պատուղ
ՔԻՈՒՀԷՃ کوهج } ինչ լեռնային ։)

Թուրքերէն Ալըճ ։ որ և ասի ՂԷՐԷՊՏԷՔ, և ՔԻՈՒՀԷՆՃ ։

ՔԻՈՒՀԷՄ کوهم * Է խոտ ինչ որ բու-

տանի. ՚ի հերկագործեալ անդի, որոյ տրմանն է ոչ զարմաւ եղեգան. որ եթէ ճայցէ յանդի, անզօր առնէ զգետինն. Պիր օթ տըր. որ և ասի ՔԻՈՒՄ.

ՔԻՈՒՀԵՆՃ كوهنج * Տե՛ս ՔԻՈՒՀԵՆ.

ՔԻՈՒՀԵՐԻ كوهرى * Փոխան. Պէփէլ. որ և ասի ՔԻՒՀԵՐԻ։

ՔԻՈՒՀԵՔ كوهك * (Նուազականն ՔԻՕՀ բառին) Լեռնակ. Տաղճըղըղ.

ՔԻՈՒՀԻ كوهى * Լեռնային. (ասի զա֊ մենեցունց.) Տաղէ մէնսուպ օլան հէր նէ օլուրսէ։

ՔԻՈ'ՒՀԻ ԷԼՊՈՒՐԶ كوه البرز * Է ա֊ նուն մեծագոյն լերին միոջ, որ կայ կայացեալ մերձ ՚ի քաղաքն Հեմետան. Պիր մէշհուր տաղ տըր.

ՔԻՈ'ՒՀԻ ԷՍԷՏ كوه اسد * Է անուն լերին միոջ, ուր հանապազ կրակ երևի, և ոչ եր֊ բեք շիջանի. Պիր տաղ ատը տըր։

ՔԻՈ'ՒՀԻ ՃԷԼԻՅԼ كوه جليل * Է ա֊ նուն լերին միոջ. Պիր տաղ ատը տըր։

ՔԻՈՒՀԻՍԹԱՆ كوهستان * Լեռնաս֊ տան. Տաղլըգլար։ 2. Է անուն գաւառի միոջ յաշխարհին Խորասանու. որ և ասի ՔԻՒՀԻՍ֊ ԹԱՆ. և այս բառ է որ արաբացուցեալ ասի قهستان Գուհիսթան։ Ասէ բառամեկնիչ ոմն թէ անունն Սեմերգանու՝ նախագոյն էր Քիուհիս֊ թան. բայց այժմ անուն եղեալ է տեղեաց լեռ֊ նաստանեայց, այսինքն տեղեաց՝ ուր գոն լերինք։

ՔԻՈՒՀԻՒՔԵԱՆ كوهوكان * Սար և ձոր. Տաղ վէ տէրէ։

ՔԻՈ'ՒՀԻՓԱՀՄ كوه فحم * Է լեառն ինչ սեաւ և քարուտ, որոյ քարինքն այրին ոչ փայտ և կերակուր եփեն նոքօք, և մոխրով նո֊ ցին համդերձ լուանան, որ եբր զօձառ փրփրի. Պիր գէօմիւր տաղ տըր տըշլէտիր։

ՔԻՈՒՀԽԱՌ كوه خر * Ցիռ, վայրենի էշ. Տաղ էշէկի, եբր թէ խաշի ...ոտ. որ և ասի ԿԻՈՒՐ։

ՔԻՈՒՀՊԷՐՔԻՈՒՀ كوه بر كوه * Տակ ՚ի տակ. կամ կուղ ՚ի կուղ. Գաթ էնտէր գաթ։

ՔԻՈՒՀՍԱՐ كوهسار * Լեռնաստան. Տա֊ ղըսթան։ Եւ մերթ ցուցանէ զգագաթ լերին. Տաղ թէփէսի. որ և ասի ՔԻՒՀՍԱՐ։

ՔԻՈՒՀՔԵՆ كوهكن * Լեռնափոր. Տաղ գազըճը. և քանզի Ֆերհատ աշխատեալ փորեաց զլեառն, առասպելեցաւ նմա մականուն Քիուհքէն։

ՔԻՈՒՄ كوم * Նոյն է ընդ ՔԻՈՒՀԵՄ։

ՔԻՈՒՅ كوى * Թաղ բնակութե. Մահալլէ։

ՔԻՈՒՅԵԱՓԹ كوى يافت * Պոռնկոր֊ դի. Հաւբաշտտէ. այսինքն մանուկ՝ որոյ հայրն ան֊ յայտ իցէ. և պատճառ անուանակոչութես այս է, զի զայնպիսիս յաճախ ընկենուն ՚ի գլուխս թա֊ ղից, եթէ զի մարդ ոք գտեալ՝ սնուցանիցէ, և թարգմանի ՚ի թաղի գտեալ։

ՔԻՈՒՅԷ كويه * Պառակտաեղի անաս֊ նոց. Տավար եաթագը յէրի։ 2. Պէյան պալը. արաբերէն رب السوس Ռուպպիւսուս։

ՔԻՈՒՅՉԷ كوچه * (Նուազականն ՔԻՕՅ բառին) Փոքրիկ թաղ. Քիւչիւք մահալլէ. Նաև փոքրիկ պողոտայ. Քիւչիւք սօգագ։

ՔԻՈՒՆ كون * Երաստան. Կէօթ. այլև յետին կողմն զինչ և իցէ իրի. Փէշ հէր շէյին՝ դալէս։

ՔԻՈՒՆԻՇԷՍԹԷ كونشته * Նստոյ տեղի. Օթուրագ եէրի. (թէ մարդոյ և թէ այլոց կենդանեաց.) որ և ասի كونسته ՔԻՈՒՆԻՍԹԷ։

ՔԻՈՒՇ كوش * (Հր'' Քիուշիտէն բային) Ջանա՛. Չալըշ։ Որ և բարդի ընդ Սախթէօռուշ. և մերթ ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի աներևութի. և նշ'' Ջան. զի ասի՝ Ճէհտիմէն էւ քէօշիշմէն։

ՔԻՈՒՇԱ كوشا * (ընդունելութիւն Քիուշիտէն բային) Աշխատող. Չալըշըճը. որ և ասի ՔԻՈՒՇԷՆՏԷ։

ՔԻՈՒՇԱՊ كوشاب * Նոյն է ընդ բա֊ ռին ՏՈՒՇԱՊ. և նշանակէ ռուպ. Պէքմէզ. որ և ՔԻՈՒՏԱՊ ասի։

ՔԻՈՒՇԱՍՊ كوشاسب * Գիշերային ցնորք. Կէճէլէյին վէգէ' օլան խէյալէթ։ 2. Երա֊ զափորձութի. Իհթիլամ։ 3. Երազ. Տիւշ. Րուեա։

ՔԻՈՒՇԵԱՐ كوشيار * Է անուն իմաս֊ տասիրի միոջ Կիլանականի. Պիր հաքիմին ատը տըր։

ՔԻՈՒՇԷ كوشه * Անկիւն. Պուճագ. որ և ասի ՓԷՅԳՈՒԼԷ, և ՔԻՈՒՆՃ։

ՔԻՈՒՇԷ'Ի ՉԷՇՄ كوشهٔ چشم

Ծայր աչաց. Կէօզ ուճի վէ քէօշ գույրուղը։ 2. Գաղտ հայեցուած ծայրիւ աչաց. Կէօզ ուճի իլէ պագմագ. Նազարի նիհանի։

ՔԻՈՒՇԷ'Ի ՏԷՀԷՆ كوشهٔ دهن

Անկիւն բերանոյ, որով խմանին երկուքին կող֊ մունք բերանոյ. Աղըզըն իքի ճանիպի։

ՔԻՈՒՇԷԿԻՅՐ كوشه كير * Տե՛ս ՚ի ներ֊ քոյ ՔԻՈՒՇԷՆԻՇԻՅՆ։

ՔԻՈՒՇԷՆԻՇԻՅՆ كوشه نشين * Ան֊

ձն

որ նաւի յանկեան · Պօօծօղէ օլմօօրմէշ, այսինքն առանձնակայ ։

ՔԻՈՒՇԻՅՏԷՆ کوشيدن * Ջանալ կամ գուն գործել, և կամ աշխատիլ · Թուր" Չալըշմագ, նաև թէրըշէշմէք · և արաբերէն سعى Սայ · (հրամայականն ՔԻօօշ, և ապառնին ՔԻօօշէր ։)

ՔԻՈՒՇԻՇ كوشش * (բայածականն ՔԻօօշմէքէն բային) Ջանացողութիւն կամ աշխատանք · Չալըշմագլըգ ։

ՔԻՈՒՉ كوچ * Հիւլ · Հալչի · արալ" Էհվէլ · որ և ասի ՔԵԱԺ, ՔԵԱՉ, և ԼՈՒՉ ։ 2 · Է անուն գրոհի միոջ դաշտաբնակ ժողովրդեան, որ ՔԻօօչ թիօօչօօչ ևս ասի ։ 3 · Չու · Թուր" Կէօչ ։ 4 · Է թռչուն խիտ ձախողութիւն հաչակեալ · որ և ասի ՊՈՒՄ, և ՃԻՒՂՏ ։ 5 · Ընտանիք · Ջէն վէ այալ · որ և ասի ԽԱՆԷ-ՔԻՈՒՉ ։

ՔԻՈՒՉԱԼ كوچال * Տես ՔԵԱՉԱԼ ։

ՔԻՈՒՉԷ كوچه * Գլուխ Թաղի · և գլուխ Վաճառանոցաց, և գլուխ պողոտայի · Սէրէ մօհալլէ վէ սէրէ պազարհա · վէ սէրէ չարշու ։ Եւ պարզապէս նշանակէ հրապարակ, կամ շուկայ · այսինքն ճանապարհք՝ յորս գոն կրպակք · Տէօքքէանլէր եօլլար ։

ՔԻՈՒՉԷԿԵԱՀ كوچگاه * Է անուն տեղւոյ իրիք · Պէր մէվզըը ատը տըր ։

ՔԻՈՒՉԷԿԵՐՏ كوچكرد * (յոգնականն ՔԻօօչէկէրտան) Հրապարակաշրջիկ, որով խմանի շատաշրջիկ · Չարշու պազարը կէզէն ։

ՔԻՈՒՉԷՊԷՆՏ كوچه بند * Այսինքն՝ Թաղակապ · Փօրմագ գափուսու · որ լինի ՚ի ծայրս և ՚ի գլուխս Թաղից ։

ՔԻՈՒՉԷՔ كوچك * Փոքր · ՔԻօչիւք · ՔԻէչի · արալ" صغير Սաղիր · (որոյ ներհակն է մեծ · Թուրքերէն Պիւյիւք · և արաբերէն كبير Քէպիր ։) 2 · Տես ՔԻՑՐԷՔՔԷՆՏ ։

ՔԻՈՒՉԷՔԹԷՐ كوچكتر * (Նուազա" բառին ՔԻօօչէք) Փոքրագոյն · ՔԻօչիւքռէք ։

ՔԻՈՒՉԿԵԱՀ كوچكاه * Տեղի չուոյ · Կէօչ եէրի ։

ՔԻՈՒՉ ՓԻՒԼՈՒՉ كوچ بلوچ * Է անուն դաշտաբնակ գրոհի միոջ ՚ի գաւառին Քիրմանու · որք ՚ի հնումն եկեալ ՚ի դաշտավայրս գաւառին Հիճազու, որ է երկիրն Մեքքէի, և ՚ի կողմանս Քիրմանու ՚ի լերինս և ՚ի դաշտորայս սառեցեալ մնացանոյ և ձմերոց՝ բնակութիւն կալեալ ՚ի նոսա · որոց արուեստ է մարտ, և աւազակութիւն · Պէր թայֆէնին իսմի տըր · ասի և (սակ) ՔԻՈՒՉ, և ԿԻՈՒՉ ԻՒ ՊԻՒԼՈՒՉ ։

ՔԻՈՒՊ كوب * Հարուած՝ որ հասանի ումեք, ոչ այն՝ որ լինի քարամբք կամ փայտիւ, կամ թէ բռնցով, և կամ ոտքացի հարուածք · Թուր" Ուրմագ · արաբերէն Ջարպ · որ և ասի ԱՍԻՅՊ, ՔԻՈՒՍ, և ՔԻՈՒՍԹ ։ 2 · Է գործի ինչ, զոր ՚ի գործ ածեն փղայականք ։ 3 · Է տեսակ ինչ փախթի, որոյ կնիւնն յոյժ կակուղ լինի ։ 4 · Է հրամայականն ՔԻօօֆթէն բային, որ և բաղդի որպէս Չէքիճօօպ, և Սէքիճօօպ ։

ՔԻՈՒՊԱԺԷ كوپاژه * Առաջնորդող հօտի, որ է խոյ կամ նոխազ · Թուրքերէն Իքէքէն, և այսու յարմարութիւն նաև գլխաւորք ժողովրդեան կոչին ՔԻօօպաժէ ։

ՔԻՈՒՊԱՐԷ كوباره * Հատարակօրէն երամ կամ ջոկ անասնոց · Հայվանաթ սիւրիւսի · Իսկ յատկաբար՝ ջոկ անդեոց, այսինքն եզանց · Սըղըր սիւրիւսի ։

ՔԻՈՒՊԷ كوبه * Նշ" զի՛նչ և իցէ գործի ծեծելոյ և հարկանելոյ · Հէր նէսնէի փէօքէճէք ալէթ ։ 2 · Թմբկիկ, որ է Տէօղէք · զոր կալեալ ՚ի նեղքոյ անթի՝ երկոքումբք ձեռօք հարկանեն · և է սա իբր ինչ յատկացեալ կատակերգաւորանց ։ 3 · Է խոռ ինչ համեղ, զոր ուտեն ։

ՔԻՈՒՊԷԼ كوبل * Ծաղիկ ինչ յօդքէ երիցկի · Թուրքերէն Սըղըր քէօզի, և Գօյուն քէօզի · և արաբերէն آقحوان Աղհըվան ։

ՔԻՈՒՊԷՆ كوبن * Կռան · Չէքիճ ։

ՔԻՈՒՊԷՔԻՈՒ كوبكو * Թաղէ ՚ի Թաղ · Մահալլէտէն մահալլէյէ · ըստ այսմ են, Տէրպէտէր և Կէօրտէքէօր ։

ՔԻՈՒՊԻՒԼԷ كوبله * Տես ԿԻՈՒՊԻՒԼԷ ։

ՔԻՈՒՊԻՑՏԷՆ كوبيدن * Ծեծել, կամ լռսել, նաև զարկանել · Տէօքմէք վէ ասհգ էթմէք վէ ուրմագ · որ և ասի ՔԻՈՒՓԻՑՏԷՆ ։

ՔԻՈՒՊՇԱՆ كوبشان * Նշանակէ ատայնանակ · Չագըշ ։

ՔԻՈՒՍ كوس * Ականջի հարուած · Տէֆիլ ուրմագ ։ 2 · Պիլադուած · Տափչըմագ · որ և կոչի ԱՍԻՅՊ ։ Եւ ևս հարուած կամ բաղխուած ռազմաց երկուց արանց ՚ի միմեանս ՚ի գնալն իւրեանց · Պէր պիրինէ չաթմագ ուրմագ ։ 3 · Գոռ (զոր հարկանեն ՚ի գրունս Թագաւորաց ՚ի պահու մարտի) · զոր յամ գաւառս ՔԷօս կոչեն ։ 4 · Գոռ · Սաֆ ։ 5 · Է անուն աւանի միոջ ՚ի գաւառին Մազէնտէրանի, զոր այժմ անուանեն Քիօօսան ։ 6 · Է տեսակ ինչ խաղու, որ ըստ ամի ունի զնմանութիւն նարտի · Պէր նէվ՝ օյուն տըր ։ 7 · Է մի անկիւնն հանդերձի և կարպետի և նմանեաց, որ քան զլիւս անկիւնածայրսն աւելի իցէ · Ճամէ վէ քիլիմ վէ էմսալի նէսնէլէրին պիր քէօշէսի, քի սայիր քէօշէլէրտէն չէյաթ օլա ։

ՔԻՈՒՍԱՆ كوسان * Է անուն արնգահարի միոջ, որ էր ՚ի ժամանակս միոյն ՚ի Թագաւորացն փարթևականաց · Պէր նայըչըն ատը տըր ։

2 · Է տեսակ ինչ յերգեցողութէ · Խանէնտէլիքտէն պիր դուշ փէօր ։ 3 · Է անուն աւանի միոյ 'ի կողմանս Մազէնտէրանու · Պէր գասապա ատը փէօր · որ և ասի ՔԻՈՒՍ ։

ՔԻՈՒՍԹ كوست * Բաղկ[illegible] ռամ‐ գընդակի երկուց իրաց 'ի միմեանս · [illegible] ասի ԱՍԻՅԳ ։ 2 · Գոռս · Քէօս ։

ՔԻՈ՛ՒՍԻ ՌԱՀԻՑԼ كوس رحيل

Նշա" զօյն հնչման տրապանին, զոր 'ի պահու չուոյ հարկանեն · և գիտելի է զի յաշխարհի մեր ըստ 'ի պահու չուման փող հարկանի 'ի վրանի զօրապետին · բայց յերկիրն պարսից գոս հարկանիւր · Կէօչ Պէհէպլէնտէ չալընան գէօս ։

ՔԻՈՒՍԻՒՐՈՒՆ كوسرون * Երասանն, պախինքն նաւոյ տեղի · Օմուրգա եէրի ։

ՔԻՈՒՏ كود * Ժողովեալ · Միջմիշ ։ 2 · Դէզ կալի և այլոց · Խըրմէն եըղընը վէ չօյրէ ։ 3 · Աղբ՝ զոր թափեն յարտորայս վասն զօրութեան տալոյ · Թուրքերէն Կիւպրէ ։

ՔԻՈՒՏԱՊ كوداب * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՇԱՊ, որ է ռուպ · Պէքմէզ · որ և ասի ՏՈՒՇԱՊ ։

ՔԻՈՒՏԷԷՆ كودين * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՏԻԵԱՆ ։

ՔԻՈՒՏԷՔ كودك * Տղայ մանուկ · Թուրքերէն Օղլանճըգ · և արապ" طفل Դըֆլ ։

ՔԻՈՒՏԷԿԻ كودكى * Տղայութիւն · Չօճուգլուգ ։

ՔԻՈՒՏԻԵԱՆ كوديان * Մեծ տոփան · Պիւյիւք դօգմագ ։

ՔԻՈՒՏԻՑՆԷ كودينه * Տոփան թափ‐ չի · Գասար դօգմաղը ։ 2 · Կռան · Չէքիճ ։

ՔԻՈՒՐԱՊ كوراب կամ ԿԻՈՒՐԱՊ * Տես ՍԷՐԱՊ ։

ՔԻՈՒՐԷ كوره * Բովք կամ հալոց · այ‐ սինքն վառարան, ուր հալեն պղինձ և արծաթ · Թուր" ևս Քիւրէ, և 'ի գիրս հայոց կոչի Քուռայ կամ Քուրայ ։ 2 · Նշ" զմի մասն 'ի հնգից մա‐ սանց աշխարհին պարսից · որ և ասի ԽԻՒՐԷ · վասն որոյ տես և զնա ընդ երկրորդ նշանակութեն ։

ՔԻՈՒՐԷՍ كورس * Տես ՔԻՒՐԷՍ ։

ՔԻՈՒՐԻ كورى * Է տեսակ մի յընտե‐ ղինաց անօթի · Պիր նէվի չանաք փէօր ։ 2 · Ջուար‐ ձական կեցութ., և ուրախական կենանք · Նէշէ վէ սէֆա իլէ չէնլէնմէք · որ և ասի ԿԻՈՒՐԻ ։

ՔԻՈՒՐՏԻՑՆ كوردين * Համդերձ ա‐ ռնի · Ճամէէ կէչիրմէք · որ և ՔԻՈՒՐՏԻ ասի ։

ՔԻՈՒՐՔԻՈՒՐ كوركور * Նշանա" ցին · Չալըշգ · որ և ասի ՋԱՂԷՆ, և ԴԷՀԻՑՎԱԾ ։

ՔԻՈՒՓ كوپ * Հասարակօրէն՝ կուժ · Քիւպէ · իսկ յատկաբար՝ մեծ կուժ · Պիւյիւք քիւպէ · որ Թուրքերէն ևս ասի Քիւպ ։ 2 · Փսիաթ · Հասըր ։

ՔԻՈՒՓԱԼ كوپال * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՐԶ, որ է բակուղ կազմեալ յերկաթոյ · Տէմիրտէն եօղուն փէյկէր իէրպէ փուտէուլիւէ նէսնէ ։ 2 · Սոուսար պարանոց · Եօղուն պօյուն ։ 3 · Է անուն քաջի միոյ, որ էր յազգականացն արքայ‐ ին ռուստաց · Պիր պէհլիվան ատը փէօր ։

ՔԻՈՒՓԱՐ كوپار * Երամ անասնոց, և զոկ ձիոց · Տաւար սիւրիւսի, վէ խտաքիլէ ։

ՔԻՈՒՓԷ كوپه * Գործի արիւնառութե, որով արիւն քարշի · Աչէմ հաճամ · արաբերէն محجم Միհճէմ ։

ՔԻՈՒՓԷԼ كوپل * Ծաղիկ ծառոյ · Թուրքերէն Աղաճ չիչէկի · և պարսկերէն Պէհար թիւքիւն ։ 2 · Տես ԿԻՒԼԻ ԿԷՕՐԻՍԹԱՆ ։

ՔԻՈՒՓԷԼԷ كوپله * Ծաղիկ, որ չև է բացեալ լիապէս · Թէմամ աչըլմամըշ չիչէք ։ 2 · Պղպջակ · Սու գապարճըղը · արապ" حباب Հէպապ ։ 3 · Գմբեթ ծաղկաձևօրէն զոր կազմեալ յասուրս ցնծալից ուրախութե, երկրպագու ածեն ։ Ըստ այսմ նշանակութեանն ասի ևս ԿԻՒՆՊԷՏ ։

ՔԻՈՒՓԻՑՆ كوپين * Տոփան թափ‐ չայ · Չօմաք սէտիրդիր ։

ՔԻՈՒՔ كوك Հալար · Մաաման ։ 2 · Հալ · Եօսուրուքէ · և ասու ծագի բառն ՔԻՈՒՔՆԱՐ ։

ՔԻՈՒՔԵԱՆԻՃ كوكانج * Է անուն քա‐ ղաքի միոյ 'ի Մավերանի նէհր աշխարհի, մերձ 'ի քաղաքն Քեաթ · Պիր շէհր ատը փէօր ։

ՔԻՈՒՔԷ كوكه * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՔ · որ և ասի ՔԻՈՒՔԷՆ ։ 2 · Կաթնեղ‐ բայր ։ Սիւտ գարտաշը · (է բառ բնակչացն Թիւրքիստանու ։)

ՔԻՈՒՔԷՆ كوكن * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՔ · բու · Թուրքերէն Պայգուշ, նաև Իւքիւ գուշու · որ և ասի ՔԻՒՔ ։

ՔԻՈՒՔԷՆԷՔ كوكنك * Է նուազա‐ կանն բառին Քիւսէն ։

ՔԻՈՒՔԻԼԷ كوكله * Ցայտող · արաբե‐ րէն Հիւր հիւր ։

ՔԻՈՒՔԻՈՒ كوكو * Տես ՔԱԽԹԷ ։

ՔԻՈՒՔԻՈՒԶ كوكوز * Է տեսակ ինչ մեծագլին կերպասու · Պիր նէվի գումաշ փէօր ։

ՔԻՈՒՔԻՒՐՏ كوكرد * Ծծումբ · Թուր" Քիւքիւրտ · և արապ" Քիպրիթ · ասի և ԿԷՆՏԻՐ ։

ՔԻՈՒՔՆԱՐ کوکنار * Խաշխաշ մեկոնի. Խաշխաշ գօզաղը. է սա բարդեալ 'ի բառից ՔԷՕՔ, այսինքն հաղ. Էօքսիւրիւք. և 'ի Նար բառէս, որ է նուռն. Էօքսիւրիւք նարը. որ և արեան ասէ رمّان السّعال Ռումմանիւս սիւալ. ասի և ԵԵՆ-ԴԻՒՋԷ, և ԷՆԱՐԿԻՅՐԱ.

ՔԻՈՒՔՎԱՐ کوکوار * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՒՇԹՎԱՐԻ, որ է շաղկաբեռն զինչ և լոյծ. Արգասէ չեօմիւրճիւլէն հէր նէ օլուրսէ.

ՔԻՈՒՔ کوف կամ ԿԻՈՒՔ * Է Թռչուն իմն ամայաբնակ. Թուր' Պայգուշ. և հայերէն Կաւկամ. որ և ասի ՃԻՒԴ. Պէր գուշ տըր վիրանէնէլէրտէ, զէ նահոսաւէթլէ մէշհուր տըր. ասի և (Թեթևացուցեալ) ՔԻՒՔ.

ՔԻՈՒՔԹԷ کوفته * (կրաւոր' ընդունելի' ՔԷՕՖԹԷՆ բային) Ծեծեալ. Տէօյիւլմիւշ. նաև յատկաբար' ծեծեալ միս, որ է կերակուր իմն յայտնի. Տէօյիւլմիւշ էթ. 2. Խոնջեալ, վաստակեալ. Թուրքերէն Եօրղուն.

ՔԻՈՒՔԹԷՆ کوفتن * Ծեծել. Տէօյմէք, և ցուցանէ ծեծել զինչ յանկանի. և ծեծել, այսինքն կասուլ զցորեան 'ի կալի. նաև ծեծել, այսինքն բաղխել զդուռն. (հրամայական ՔԷՕՊ, և ապառնի ՔԷՕՊԷՏ.)

ՔԻՈՒՔԹԷՆՏԻԼ کوفتندل * Է ախտ իմն զոր բժիշկք կոչեն Խէֆագան. որոյ նշան է այն' զի սիրտն շարունակ խաղայ և տրոփէ.

ՔԻՈՒՔՃԱՆ کوفجان * Վանդակ. Գաֆէս. 2. Է անուն գրոհի միոյ, որք բնակին 'ի լերինս Քիրմանու. Պէր դաիֆէ ադը դըր. որ և ասի ՔԻՈՒՔՃ, և ՔԻՈՒՔՃԻԵԱՆ.

ՔԻՈՒՔՇԱՆ کوفشان * Ոստայնանկ. Ճուլհա. որ և ասի ՔԻՈՒՔՇԱՆԷ.

ՔԻՋ كج * Նոյն է ընդ բառին ԼԷՔԷՏ. և նշ' աքացումն. Տէփմէք. ըստ այսմ, պէ թօյլէ թէյն մի չէօ պէր ըլէրէշ էթէր, հէմ էտէրսէ պէ չէշմ խալգ չաշ ճիւլ. Եւ Ջիէշ նշ' ծաղր. Մասխարէ.

ՔԻՉՐԻ کچرى * Փէշտավ, զոր առնեն 'ի մաշէ և 'ի բրնձոյ. Մաշ վէ պիրինճ իլէ էտիլիւրլէ փէշտավ.

ՔԻՊԱ كبا * Փայտ խնկոյ. Ուտ աղաճը.

ՔԻՊԷ كبه * Աւելանք. Սիւփիւրկինտի.

ՔԻՊԹ كبت * Մեղու մեղրաշէն. Պալ արըսը.

ՔԻՊՃ كبج * Ջատ. Այըք. ՔԻՊՃ ՔԻՊՃ. Ջատ ջատ. Այըք այըք.

ՔԻՍՆԷՔ كسنك * Է տեսակ իմն ընդգոյ, որ լինի ընդ մէջ մաշի և ոսպան. զորոյ

զկեղևն հանեալ, առնեն խար անասնոց. Պէր նէվ' չուլլէ տըր.

ՔԻՍՊ کسب * Նոյն է ԷԸ բառին ԿԷՊ. որ է անապարծութի. Լաֆ. Իսկ ըստ արաբաց նշանակէ շահ. որ ասի Թուրքերէն Գազանճ.

ՔԻՍՐԻ كسرى * Էր մականուն Նուշիրվան արքայի, յորմէ հետէ և այլք ևս. նաև մականուն այլոց արքայից Պարսից. Նուշիրվանըն լագապը իտի, անտէն սօնրա կէլէն մէլիք պատիշահլէրինէ լագապ օլտը.

ՔԻՎԻԺ كوژ * Նոյն է ընդ բառին ԿԺՏԷՔ, որ է աղոտ. Թուրքերէն Հօլէճ.

ՔԻՎԻՑՐ کور * Աշտապատակ ակզի. Ջօրաք էէր. չէմիէնի չօրէ. և այլք ասեն' Թէ է անհարթ ահեղի ճանապարհի. որ զինի անձրևոց յընթացից մարդկան և անասնոց խորտաբորտ եղեալ է և փոսորակեալ.

ՔԻՐԱ کرا * (արականն և մերթ հայցականն բառին ՔԷ) Ո՛ւմ. Քիմէ. և զո. Քիմի.

ՔԻՐԱԿԻՐ کراکر * Է տեսակ իմն բակլայի. Պէր նէվ' պագլա տըր.

ՔԻՐԱՄ کرام * Տես 'ի ներքոյ ՔԻՐԱՄԻ.

ՔԻՐԱՄԻ کرامی * Պատուական և յարգոյ. Հիւրմէթլիւ վէ միւքէրրէմ, վէ գըյմէթլիւ. զի ասի ճանի քէրամի. հոգի պատուական.

ՔԻՐԱՄԻԹԷՐ كرامى تر * Պատուականագոյն. Ղայէթ իզզէթլիւ.

ՔԻՐԱՄԻ ՇԻՒՏԷՆ کرامی شدن * Պատուական լինել. Իզզէթլիւ օլմագ.

ՔԻՐԱՄԻ ՔԷՐՏԷՆ کرامی کردن * Պատուել. Իզզէթլէմէք. զի ասի' Հէր քի քէրամի քէօնէտ մէրա, քէրամի դէօնէմ վէյրա. այսինքն ամ որ' որ պատուէ զիս, պատուեցից զնա.

ՔԻՐԱՇ کراش * Նշ' վարձու զինչ առեալ և անդ տանող. Քիրա չէքէճի. արաբերէն Մուքարի. 2. Վարձ. Քիրա. և այլ մեկնի նշանակել ցիր և ցանութիւն. Փէրիշանլըգ.

ՔԻՐԱՍԹԷՆ کراستن * Հակիլ, կամ միտել. Մէյլէյլէմէք. 2. Կարծել. Ջանն վէ կիւման էյլէմէք.

ՔԻՐԱՎԻՇ کراوش * Ճախարակ, որով թուղթագործք թուղ հանեն 'ի ձիթոյ և 'ի շուշմայէ. Չարխը րօղընկէր.

ՔԻՐԷՃ کرج * Շերտ. Տիլիմ. որ շերտ սեխի, ձմերուկի, խնձորոյ, տանձի. և և այլն, որ յիւրէ իմեքէ հատեալ և զատեալ լիցի. զի ասի' Քիրէճի խէրպիւզէ, և Քիրէճի սիպիւն. ասի և ԿԻՐՃ.

ՔԻՐԷՎ کرو * Աղաւնի' որոյ լիցէ միջին

գատարկեալ. Ինչ փօշանմիշ օլէշ: 2. Փոքրիկ նաւ. Քէշմէր գօշէ:

ՔԻՐԻՑՍ كريس * Հողագործութիւն կամ շինականութիւն, և խաբէութիւն. Չօֆչիլըգ, եանի եալմագչըլըգ, վէ ֆէլէնկ. ալդաթմագ.

ՔԻՐԻՑՄԷ كريسه * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԻՐԻՑՍ.

ՔԻՐԹԷ كرته * Նշանաւոր այն փուշն, զոր Թուրքերէն կոչեն Տէվէ թիքէնի.

ՔԻՐԻՄԿԷՐ كركر * Հերամ. Եղբէյչի գուշու. որ և ասի ՔԻՐՄՓԻՑԼԷ.

ՔԻՐԻՑՇԷՔ كريشك * Այր մարտիկ. Մէյտան ճէնկչէավէր: 2. Ձագ ձի և էշ Թռչնոյ. Հէր գուշ եավրուսու.

ՔԻՐԻՑՓԹԷՆ كريفتن * Նոյն է ընդ բային ԿԻՐԻՑԽԹԷՆ, որ է փախչել. Գաչմագ.

ՔԻՐԻՇԹԷ كرشته Հիւղ. Իփէք վէ իպլիք.

ՔԻՐԻՇՄԷ كرشمه * Տե՛ս ԿԻՐԻՇՄԷ.

ՔԻՐԻՓԹ كرفت Աշտեղութիւն. Չիրքինլիք.

ՔԻՐՄ كرم * Որդն. (ասի զամ աեսակաց որդանց.) Գուրթ.

ՔԻՐՄԱՆ كرمان * Կրման. է անուն հռչակաւոր գաւառի միոջ, յորում լինի աննման երկաթ պողպատաւոր, զոր սուսեր կազմեալ կոչեն Թիւյէչի գիլըճի: 2. (է յոգնականն Քիրմ բառին) Որդունք. Գուրթլէր.

ՔԻՐՄԷՔ كرمك * (Նուաստականն Քիրմ բառին) Որդնուկ, Գուրթճուղազ: 2. Նոյն է ընդ բառին ԻՐՇՆԱՆ. որով հանդերձս լուանան, և փրփրի որպէս օճառ.

ՔԻ՛ՐՄԻ ՍԻՐԽ كرم سرخ * Տե՛ս ԽԷՐԱԴԻՅՆ.

ՔԻՐՄԽՕՐՏԷ كرم خورده * Նշանակէ որդնակեր. Գուրթ եէմիշ.

ՔԻՐՄՓԻՑԼԷ كرم پيله * Հերամ. Եղբէյչի գուշու. զի Քիրմ է որդն, և Փիյլէ՝ է մետաքսն, զոր փաթութէ ՚ի վերայ իւր.

ՔԻՐՇԻՑՏԷՆ كرشيدن * Ապականել իւր ինչ, և լինել ցիր և ցան. Փէնայէ վարմագ, տաղըլմագ.

ՔԻՐՊԱՍ كرباس * Ոստայն. Պէզ. ասի և ՔԻՐՓԱՍ.

ՔԻՐՍԷՆԷ كرسنه * Թարախ՝ որ լինի ՚ի վէր վիրին. Ճէրահէթ եաղէրինտէ օլան իրին, զոր շխյրադէցիք կոչեն ռամկօրէն Գօրուքնէ.

ՔԻՐՏ كرد * (համառօտեալ ՚ի բառէն Քէրտար) Գործ. Իշ, ֆէալ.

ՔԻՐՏԱՐ كردار * Գործ. Իշլէնէճ. Աէմէլ վէ ֆէալ: 2. Կերպ և տարազ և սովորութիւն. Բէվէշ վէ թարզ վէ ա՛ատէթ.

ՔԻՐՏԷ كرده * Հաց եփեալ ՚ի մէջ խուղոյ. Եանըգ փիշմիշ էքմէք.

ՔԻՐՏԿԵԱԶ كردگاز * Տե՛ս ՔԻՐՏԿԵԱՐ.

ՔԻՐՏԿԵԱՐ كردگار կամ ՔԻՐՏԻԿԵԱՐ * Է անուն Ած, և նշանակէ արարչագործ. Քէ՛էնաթ եարադան. որ և ասի ՔԻՐՏԿԵԱԶ.

ՔԻՐՓՈՒ كرپو * (բառ բնակչաց գաւառին Քիրմանու) Ոզնի. Թուրքերէն Քիրփի. և արաբերէն قنفذ Գունֆուզ.

ՔԻ՞Ւ كو * (մակբայ տեղական) Ո՞ւր. Գանի՞.

ՔԻՒՋԱՂ كواغ * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՔԻՒՋԷՂ.

ՔԻՒՋԷՂ كوغ * Խոտ ինչ, որով կապեն զբեկեալ ոսկերս, և ողջացուցանէ. որ արաբերէն آشق Աշէգ ասի. ասի և ՔԻՒՋԱՂ, ՔԻՒՐԱՂ, և ՔԻՒՐԷՂ.

ՔԻՒՋԷՆՏ كوند կամ ԿԻՒՋԷՆՏ * Վընաս. Զարար. որ և ասի ԶԻՑԱՆ.

ՔԻՒՋԻՑՏ كويد * Դիմոսական հարկ, զոր առնուն ՚ի ժողովրդոց հպատակելոց ամի ամի. Թէքէալիֆի աշէրանէ: 2. Գլխահարկ. Խարաճ.

ՔԻՒՋԻՑՐ كوير կամ ԿԻՒՋԻՑՐ * Նոյն է ընդ բառին ԿԻՒՋԷՐ. և նշանակէ ճար կամ հնար. Չարէ.

ՔԻՒՋԻՑՐ ՔԷՐՏԷՆ كويركردن * Ճարտանել. Չարէ իշլէմէք.

ՔԻՒԶԿԵԱՆԻ كوزكاني * Սեկ. Սախթիեան. որ և ասի ՔԻՒՐԿԵԱՆԻ.

ՔԻՒԹ كت * Ձոյլ կամ զանգուածս արծաթոյ, և ոսկւոյ, և այլ զի՛նչ և իցէ իրի. Քիւլչէ.

ՔԻՒԹ كوت * Անդամալոյծ. Քէօթիւրիւմ. որ և ասի ԶԷՄԻՑՆԿԻՑՐ.

ՔԻՒԹԱԼ كتال * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒԹԱՀ. և նշանակէ կարճ. Գըսա. և արաբերէն قصر Գասըր.

ՔԻՒԹԻՒՄԷԹ كت ومت * Ցար և նման. Պիր ա՛յնէսի.

ՔԻՒԹԻՒՎԱԼ كوتوال * (բառ Հինտի) Բերդապահ. Տիզտար. Թուրքերէն Գալէ պէկի. որ և ասի ՔԻՈՒԹԻՒՎԱԼ.

[illegible] کُ * Աքսամա ծառոյ․ Աշտ[illegible]
[illegible] :

ՔԻԻՃԱՉԷ کُراچه ⎫ Կանաչ․ Թուրք" Գորտով․ արաբ" قوصله Հույնէ․
ՔԻԻՃԱՊԷ کُرابه ⎬
ՔԻԻՃԱՐ کُرار ⎭

որ և ասի ՉԻՑՆԷՏԱՆ ։

ՔԻԻՃԷՏ کوژو * Է խիժ փչալի ծառոյ [illegible] ծառն այն կոչի Շոյենէ, և խիժ նորին Էնկերուն․ որ լինի երկու տեսակ, կարմիր և սպիտակ, որոյ սպիտակն և անցմամբ աւուրց կարմրանայ 'ի ջերմութէ արեգական․ սորա լաւն այն է, որ իցէ սպիտակ միատեսակ 'ի գեղնութե․ և այս խիժ շատ լինի 'ի լերինս Շէպանկարի ։

ՔԻԻՃԷՏԷ کوژوه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԻԻՃԷՏ ։

ՔԻԻԼ کل * Նոյն է Է բառին ՔԻՌԻՃ, որ է կոր․ Թուրքերէն Պէօրէ ։ 2․ Գիւղ․ Թուրքերէն Քէօյ․ և արաբ" Գարեէ․ որ և ասի ՏԻՀ ։

ՔԻԻԼԱԼ کلال * Բրուտ․ Պորտով Եռ-փէծի․ որ և ասի ՔԻՌԻՋԷԿԷՐ ։

ՔԻԻԼԱՀ کلاه * Յատկաբար նշա" զայն գլխանոցն՝ այսինքն Պէօրք, որ իցէ կազմեալ 'ի բրդոյ․ և հասարակօրէն՝ որ ինչ նման իցէ այսմ, որ և թեթևացուցեալ ասի Քէուլէհ․ իսկ 'ի բարբառ չիղաթայից Գորտով կոչի գլխանոցն Տէրվիշաց, և այն շալն՝ զոր ոտ պատատա փաթութեն․ բայց գլխանոցն այն՝ զոր ագանին զօրք, Գուլփաղ անուանի ։

ՔԻԻԼԱ՛ՀԻ ԳԱԶԻ کلاه قاضی * Է տեսակ ինչ գլխանոցի, զոր գիտականք դնեն 'ի գլուխս իւրեանց․ Պէր նէվ՛ [illegible] ։

ՔԻԻԼԱ՛ՀԻ ԹԷԹԷՐԻ کلاه تتری * Է տեսակ ինչ գլխանոցի, զոր ագանին զինուորք․ Պէր [illegible] ։

ՔԻԻԼԱՀԻ ՊԷՐԷԿԻ کلاه بركی * Է տեսակ ինչ գլխանոցի, զոր հասարակ ժողովուրդք և աղքատք ագանին․ Պէր նէվ՛ [illegible] ։

ՔԻԻԼԱՀՏՈՒԶ کلاه دوز * Գդակակար․ Թագէէծէ․ այսինքն այն ոք՝ որ կարէ գլխարկս․ որ և ասի کلاه ساز ՔԻԻԼԱՀՍԱԶ, և کلاه فروش ՔԻԻԼԱՀՖԻՐՈՒՇ ։

ՔԻԻԼԱՆՏԷՆ کلاندن * Նոյն է ընդ բառին ԷՖՇԱՆՏԷՆ, որ է ձապաղել․ Արմ․ զի ասի՝ Քէուլանէ [illegible] ։

ՔԻԻԼԱՓԻՒՇԹ کلاپشت * Է հանդերձ ինչ ստացանեալ 'ի բրդոյ ոչխարի, որ լինի գոյն զգոյն․ զոր յաճախ ագանին բնակիչք Կիլանու և Մազէնտէրանի․ որ և ասի ՔԻԻԼԱՓԻՒՇԹԷ, նաև ՓԻՒՇԹԷՔ ։

ՔԻԻ — [illegible]

ՔԻԻԼԱՔ کلاك [illegible] որ և ասի ԹԷՀԻ ։

ՔԻԻԼԷՀ كله * Ն[illegible] ՔԻԻԼԱՀ, և ՔԻԻԼԷՀՑԱՐ․ Է [illegible] զնոյն 'ի գլուխն ։

ՔԻԻԼԷՆ کلن * Խոտ [illegible] որ լինի 'ի պարտիզի և [illegible] Թուրքերէն Ոտ ։

ՔԻԻԼԻ کلی * Շ[illegible] [illegible] 2․ Է [illegible] Պէր նէվ՛ [illegible] Նոյն է ընդ բառին ՏԷՔ․ Թուրքերէն [illegible]

ՔԻԻԼԻՑՉ کلج * Նոյ[illegible] բառին ՔԻԻԼՈՒՉ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան․ որ է բլիթ հացի․ Գորտով [illegible] ։

ՔԻԻԼԻՑՉԷ کلیچه * Բլիթ։ [illegible] Նոյն է ընդ բառին ՉԻՐԱՂ, որ է ճրագ։ [illegible] ասլնեգործ․ [illegible] ։

ՔԻԻԼԻԻՆՊԷ کلنبه * Է տեսակ ինչ պատուական կերակրոյ․ Պէր նէվ [illegible] ։

ՔԻԻԼԻԻՆՔ کلنك * Մուրճ․ (է գործի ինչ երկաթի, որով կոտորեն զքար․) Թուրքերէն և Քէօլինկ․ որ և ասի ՄԻԹԻՑՆ ։

ՔԻԻԼԻԽԷՆ کلخن * Հնոց բաղանեաց․ Համամըն [illegible] ։

ՔԻԻԼԻԽԷՆԹԱՊ کلختاب * Հնոցապան․ Քէօլխանճի․ (Եւ թարգմանի ջերմացուցիչ հնոցի․ Քէօլխան [illegible] ։)

ՔԻԻԼՄՈՒԺ کلموژ * Տե՛ս ՍՈՒՍՄԱՐ․

ՔԻԻԼՈՒ کلو * Տոհմապետ, և արամեապետ, և գլխաւոր ժողովրդեան․ Գովմ ուլուսու․ [illegible] ։

ՔԻԻԼՈՒԶ کلوز * Խոզակ բամբակի, որ տակաւին ոչ է բացեալ․ Փէնպէ գօզագը ։

ՔԻԻԼՈՒԶԷ کلوزه * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԻԻԼՈՒԶ ։

ՔԻԻԼՈՒԹԷ کلوته * Գլխանոց բամբակալի․ Փէնպէ [illegible] ։

ՔԻԻԼՈՒԹԷՔ کلوتك * Տոփան Թափչաց, որով զկտաւս ծեծեալ սպիտակացուցանեն․ Պէչ [illegible] ։

ՔԻԻԼՈՒԽ کلوخ * Կոշտ (հողոյ) ․ բուռնծ․ Թուրք" Քէսէք․ արաբ" مدر Մէտէր․ և չէղաթայերէն Քէսակ․ ասի և ԿԻԼՀՈՒՆ ։

ՔԻԻԼՈՒԽԷՄՐՈՒՏ کلوخ امرود * Քարշիմ․ (է տանձ լեռնային․) Թուրքերէն Ցօղ [illegible] ․ նաև Ախլատ ։

ՔԻՒԼՈՒԽԷՆՏԱԶ کلوخ انداز * Նշ" զծակսն զայնոսիկ, որք են 'ի ներքոյ պատուհանի բերդին. և այս ասացեալ է այնու յարմարութ., զի 'ի յարձակիլ թշնամեացն 'ի վր. բերդին, ընդ այն ծակս ընկենուն կոշտս և քարինս՝ վր. արգելլոյ զթշնամիսն. որ և ասի ՍԷՆԿԷՆՏԱԶ։ 2. Կոշտաձիգ, որ ձգէ զկոշտս և զքարինս. Քէսէք վէ դաշ ատըճը։ 3. Ջրօսանք և խրախճանութիւն այն, զոր առնեն 'ի վերջ ամսեանն շապանի։ 4. Նոյն է ընդ բառին ՆԷՊԻՑՐԷ, որ է որդի որդւոյ ուրուք. Փէրզէնտի ֆէրզէնտ։ (Որոյ յոգնականն լինի Քիւլուխէնտազան.)

ՔԻՒԼՈՒՉ کلوچ * Մեծ բլիթ. Պիւյիւք չէօրէկ։ 2. Փոխարէն. Պէտէլ վէ քարշը։ 3. Խըլանութիւն. (է այն հնչումն ձայնի՝ որ ելանէ 'ի բերանոյ 'ի ծամելն ուրուք զպինդ ինչ ուտ. զնէպաթ, և զչորացուցեալ հաց, և զսոցին նմանիս.) Պէք շէյլէրի չէյնէտիքտէ աղըզտան չըքան սէս։

ՔԻՒԼՈՒՉԻՑՏԷՆ کلوچیدن խածանել։

ՔԻՒԼՈՒՊ کلوب * Անեղծք. Գըլաճ. որ և ասի ԷՆԳԻՒՐ։

ՔԻՒԼՈՒԳԷՆՏԷ کلوگنده * Պետ պաշտօնէից. Սէրի խըտմէթքեարան։

ՔԻՒԼՈՒՍ کلوس * Ձի, որոյ ագիտակն՝ որ է 'ի ճակատ նորին, իջեալ իցէ մինչև 'ի ծայր շրթանց նորա, զոր ձախող համարին։

ՔԻՒԼՈՒՔ کلوک * Նշանակէ լիրբ և անամօթ. Պիհայա։

ՔԻՒԼՉ کلچ * Է տեսակ ինչ ազանելուոյ, զոր կազմեն 'ի բրդոյ, և գայ 'ի կողմանց գաւառին Թիւպէթի. Պիր նէվի քիւչէ ֆէս։ 2. Ուլունք գիսոց. Զէյնէ չէլէպ վէ քիյաա։ 3. Փշրանք հացի. Էքմէք խըրընթըսը. հուրտալը։

ՔԻՒԼՊԷ کلبه * Տուն գուզնաքեայ և նուաստ, որ իցէ անձուկ և խաւարչին. Խանէյի մուխթասար. այլև ցուցանէ նուաստ և գծուծ կրպակ. Մուխթասար տիւքքեան։

ՔԻՒԼՊԷՏԱՐ کلبه دار * Կրպակաւոր. Էհլի տիւքքեան։

ՔԻՒԼՊԷՔ کلبک * Նշ" զայն՝ զոր շինեն կալապանն 'ի վր. չորից սեանց ուր մահիճ վր. իւր՝ սակս պահպանութ. կալին. Թարլա պէքճիլէրի իչին պիր տէօրտ տիրէք իւզէրինէ եափըլան քէօշք։

ՔԻՒԼՔ كلك * Ղիլ. Ղամիշ. արաբերէն احول Էհվէլ։

ՔԻՒԼՔԻՑՆԷ کلکینه * Տե՛ս ՄԻՒԽՄԷԼ։

ՔԻՒԼՔԻՒՄ كلکم * Նշանակէ ծխածան. Գօվսի գուզահ։

ՔԻՒԽ کخ * Է տեսակ ինչ կնիւնոյ, որ բուսանի 'ի մէջ ջրոյ, յորմէ կազմեն փսիաթ. Պիր նէվի օթ տըր. որ և ասի ԼՈՒԽ, ՏԻՒԽ, ՏՈՒԽ, և ՔԻՈՒԽ։ Եւ ևս յայսմ կնիւնոյ ոգեղն աւելի կերպարան ինչ կազմեալ վր. երկեցուցանելոյ զմանկունս, զնոյն ևս կոչեն ՔԻՒԽ։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՄ, որ է որդն. Թուրքերէն Գուրթ. ըստ այնմ զոր ասէ առակն, Քիւխիւր նէ պիւյիւքտիւր։

ՔԻՒԽՃ کخچ * Է խոտ ինչ յորմէ աւել կազմեն, և զհուրն նովաւ արծարծանեն. Պիր օթ տըր։

ՔԻՒԽՔԻՒԽ کخکخ * Հնչումն հազի. Էօքսիւրիւք սատասը։

ՔԻՒՀ کہ * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՀ, զի է թեթևացեալն նորին. և նշ" լեառն. Տաղ։

ՔԻՒՀԷՆ کہن * Հին. Էսքի. որ և ասի ՔԷՀԻՒՆ։

ՔԻՒՀԷՆՃ کہنج * Տե՛ս ՔԻՈՒՀԷՃ։

ՔԻՒՀԷՆՊԱՐ کہنبار * Նոյն է ընդ բառից ԽԱՆԷ, և ՊԱՐԿԵԱՀ։

ՔԻՒՀԷՆՊՈՒՐԵԱ کہن بوریا * Հին փսիաթ. Էսքի հասըր։

ՔԻՒՀԷՆՍԱԼ کہنسال * Տե՛ս ՔԻՒՀԷՆՍԱԼ։

ՔԻՒՀԷՆՏԻԶ کہندز * Է անուն ամրոցի միոջ 'ի գաւառին Պէտախշանու. և թարգմանի հին բերդ. Էսքի գալէ. որ և համառօտեալ ասի Քիւհէնտէզ. և հասարակօրէն ազաւաղեալ Գուհէնտէզ անուանի։

ՔԻՒՀԷՆՓԻՑՐ کہن پیر * Հին աւուրց ծեր, որ իցէ զառամացեալ. Քէչմիշ զամանը իխթիյար։ Թէ՝ Փէյրի ֆանի։

ՔԻՒՀԷՆՓՈՒՇ کہنپوش * Թարգմանի հնազգեաց, և մեկնի պարսկերէն՝ Ալէֆի թալաս թուտչէր։ Հէմ սըրտնտա էն փիւզէր պէսի վէ փէրվիշանէ թուղչէնդ, իւ համէն հէյզէրս սըրտիգ էնթօղ քիւոլ դիւնդ. որ և ասի ՔԻՒՀՆԷՓՈՒՇ։

ՔԻՒՀԷՐԱՆԻՑՏԷՆ کوهراندن է անցողականն Քիւհէրիլմէք բային։

ՔԻՒՀԷՐԻ کهری * Տե՛ս ՔԻՈՒՀԷՐԻ։

ՔԻՒՀԷՐԻՑՏԷՆ کوهریدن * Փոխանակել զեր ինչ ընդ իրի իմիք. Պէտէլ էյլէմէք. (հրամայս" Քիւհէր, և ապառնի Քիւհէրէտ։)

ՔԻՒՀԻՍԹԱՆ کہستان * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՈՒՀԻՍԹԱՆ։

ՔԻՒՀՆԷ کہنه * Հին. Էսքի. արաբերէն عتیق Ա՛թիք։

ՔԻԽՀՆԷԿԻ كهنكى * Հնութ[ի]ւն · Էսքիլիք ։

ՔԻԽՀՆԷՊԷՀԱՐ كهنه بهار * Աշնան եղանակ · Կիւզ ֆասլը · ոմ[ն] և եղանակն գարնան՝ կոչի Նէհէպէհար ։

ՔԻԽՀՆԷՓՈՒՐՇ كهنه پوش * Տե՛ս ՔԻԽՀԷՆՓՈՒՐՇ ։

ՔԻԽՀՆԷՍԱԼ كهنه سال * Հինամեայ · բազմամեայ · չօգ եաշլը · որ և ասի ՔԻԽՀԷՆՍԱԼ ։

ՔԻԽՀՆԷՔԷՔ كهنه [illegible] * Նշանակէ հնոտի · Էսքիլիք ։

ՔԻԽՀՊԷԼ كهبل * Անգէտ և յիմար · Էպլէհ վէ ահմագ · որ և ասի ՔԻԽՀՊԷԼԷ ։

ՔԻԽՀՊԷՏ كهبد * Կրօնաւոր · Զահիտ ։ Եւ մանաւանդ կրօնաւոր կամ ճգնաւոր ըեռ-նակեաց ։

ՔԻԽՀՍԱՐ كهسار * Տե՛ս ՔԻՈՒՀՍԱՐ ։

ՔԻԽՃԱ كجا * Յորում վայրի · ուր · Գանտէ · և մերթ ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի բառիս ՔԷ՞յ, որ է Ե՞րբ · ըստ այնմ, Քէնտա շահէ նէշէյնէփ գէլէջէքսին ։

ՔԻԽՃԱՅ كجاى * Յորում վայրի · ուր, ուրանօր · Գանտէ ։

ՔԻԽՃԱՅԻ كجايى * Ո՞ւր ես · Գանտէ՞ սին ։

ՔԻԽՄ كم * Է անուն քաղաքի միոջ մեծի յարևելս յաշխարհին Իրագ աճէմի, որ արտաբա-ցուցեալ ասի قم Գում ։ Պէր շէհր ատը տըր ։

ՔԻԽՄԱ كما * Է խոտ ինչ չարահոտ · Պիր օթ ատը տըր · որ և ասի ԿԻԽԿԷՆՏԷ ։

ՔԻԽՄԱՃ كماج * Է տեսակ ինչ ալիւրոյ հացի · Պիր նէվ էքմէկ տըր ։ Եւ ևս նշ" զայն նմ, որ բոլորշի է և ունի ՚ի մէջն խոռոմ ծակ · ՚ի բազմաց անուն նշ" զայն բոլորշի տախ-տակն, որ անցեալ է ՚ի գագաթն սեան վրանի ։

ՔԻԽՄԱՃԻ ԽԱՅՄԷ كماج خيمه * Պորտ վրանի · Չատըր գէօպէքի, ասի և ՃՈՒՆԱՂ, և ՄԷՀՉԷ ։

ՔԻԽՄԱՆԷ كمانه * Փորող առուի և հո-րոյ · Կէօրիւզ վէ գույու գազըճը · որ և ասի ՔԻԽ-ՄԱՍԷ ։

ՔԻԽՄԱՍԷ كماسه * Նախ նոյն է ը՛ բա-ռին ՔԻԽՄԱՆԷ ։ 2 · Հրապարակեալ բող · Պա-զար նըթէ ։ 3 · Է անուն լերին միոջ յաշխարհին Խօրասանու · Պիր տաղ ատը տըր ։

ՔԻԽՄԷՅԹ كميت * Նշ" զայն երիվար, որ ասի Թուրքէ" Տօրի · և ոմանք յատկացուցին զբաւս զայս առ այնպիսի Տօրի ձի, որոյ մազն մինչև ՚ի վէգմն, և բաշն և ագին սևաւ իցեն · բայց յաճախ գործածութիւն զի՛նչև իցէ երիվար՝ Քէմէյթ ասացաւ ։

ՔԻԽՄԻՅՉ كميز կամ ԿԻՄԻՅՉ * Մէզ · Թուրքերէն Սիտիք · և արաբերէն Պէվլ ։

ՔԻԽՄԻՅՉԻՏԷՆ كميزيدن * Նոյն է ընդ բային ՇԱՇԻՅՏԷՆ, որ է միզել · Իշէմէք ։

ՔԻԽՄԻՅՉՏԱՆ كميزدان * Միզարան · Գավուգ · որ և ասի ԱՊՏԱՆ ։

ՔԻԽՄԻՅԺԷ كميژه * Է այն օտար խոտն որ բուսանի ՚ի մէջոցս առաւոյտի · Էքինտէ արտուքն-տէ պիթէն խարիճ օթ ։ 2 · Ձի՝ որոյ բաշն և ագին սևաւ իցէ · Եէլէսի վէ գույրուղու գարա ատ ։

ՔԻԽՅԱՐ كيار * Ծոյլ և անգործ · Քէսա-լէլ վէ պէտէքար ։

ՔԻԽՆ كن * (Հրամայականն Քէրտէն բային) Արա՛ · Խըլէ · և չէզոքաբերէն Իլէյ · որ և բարդի որպէս Քէրտէէն ։

ՔԻԽՆ كون կամ ՔԻՈՒՆ * Երաստան, որ է նստոյ տեղի · Թուրքերէն Կէօթ · և արաբե-րէն Տիւպիւր, նաև است իսթ ։

ՔԻԽՆԱՂ كناغ * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՐՄՓԻՅԼԷ, որ է շերամ · Իփէկ պէօճէյի ։ 2 · Թելմետաքսի · Իփէկ իփլիկի ։ 3 · Սարդոստայն · Թէօրիմճէկ աղը ։ 4 · Եղր կամ կողմն · Քէնար վէ եան ։

ՔԻԽՆԱՄ كنام * Դադարք կամ մորի և որջ գազանաց · Վահշի հայվան եաթաղը · Թուրքերէն ին · ասի և ՆԷՎԷՐՏ ։

ՔԻԽՆԱՆ كنان * Առնելով · Թուրքերէն Իտէրէք · զի ասի՝ Սէյր էյլէյէն, և Ջէնկ էտէրէք · որոյ Թուրքականն լինի Սէյր իտէրէք վէ ճէնկ իտէրէք ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ՔԻԽՀԷՆ, որ է հին, և այս ըստ բարբառոյ բնակչացն գաւառին Մաւէրաւն նէհրի ։

ՔԻԽՆԱՆԻՅՏԷՆ كنانيدن * (անցողա-կանն Քէրտէն բային) Տալ առնել · Իթտիրմէք ։

ՔԻԽՆԱՐ كنار * Է տեսակ ինչ մրգոյ · Թուրքերէն Սիտր էմիշի ։

ՔԻԽՆԷԽ كنخ * Չորթան · Քէշ · Եօ-ղուրթ գուրուսու ։

ՔԻԽՆԷՆՏԷ كننده * (Ներգործական ընդունելութիւն Քէրտէն բային) Առնող · Իտիճի ։

ՔԻԽՆԹԱԼ كنتال * Նոյն է ընդ բա-ռին ՔԻԽԹԱԼ, որ է կարճ · Գըսա · որ և ասի ՔԻՈՒԹԱՀ ։

ՔԻԽՆԻՇ كنش * Է կրճատեալն Քէր-

նէշմի բառին ։ 2 ․ (բայածականն ՔԷշմէն բային) Արարուած , արարք , կամ առնորութիւն , և կամ բարք ․ Քէչմուշ վէ ոթէմ վէ խույ ։

ՔԻՒՆԻՇԹ كنشت * Եկեղեցի ․ Քէնիսա ․ արաբերէն Տէյր ։ Եւ ևս նշանակէ Սինակոկի , որ է ժողովարան հրէից ։

ՔԻՒՆԻՍԹ كنست Տե՛ս ԱԹԵՇԿԵՏԷ ։

ՔԻՒՆԻՍԹԷ كونسته * Երաստան ․ Կէօլ ։

ՔԻՒՆԿԵԱԼԷ كنكاله * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՆԿ ․ Թուրքերէն Կէրչ օղլան ։

ՔԻՒՆԿԻՒՐ كنكر * Գրոհ ինչ աղքատաց ․ որ և ասի ՇԱԽՇԱՆԷ ։ Պիր փէշէնձ տայիֆէսի տիւր ։ 2 ․ Բու ․ Պայգուշ ։ 3 ․ Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՆԿԻՒՐԷ ։ 4 ․ Անամօթ և լիրբ ․ Պիհայա ։

ՔԻՒՆԿԻՒՐԵԱՆ كنكران * Հաճար ․ Զավտար ։

ՔԻՒՆԿԻՒՐԷ كنكره * Պատուար բերդի , որ լինի 'ի վերայ որմոյ պարսպին ․ Հիսար տիվարի խաչէրինտէ օլան տիշին ։

ՔԻՒՆՃ كنج * Անկիւն (տան , և այլոց) ․ Պուճագ ․ որ և ասի ՓԷՑՂՈՒԼԷ ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառից ՉԻՑՆ և ՇԻՔԷՆՃ ․ այսինքն խորշոմումն որ լինի 'ի մարմնի մարդոյ և 'ի դէմս երեսաց , նաև չիքէնն հանդերձի և կարպետի , և նմանեաց նոցին ։

ՔԻՒՆՃԱ كنجا * Տե՛ս ՔԻՒՆՃԱՑԻՇ ։

ՔԻՒՆՃԱԼ كنجال } Դիրտ զի'նչ և ի-
ՔԻՒՆՃԱԼԷ كنجاله } ցէ իւղի ․ Հէր նէսնէնին փիւրթի ․ որ և ասի ՔԻՒՆՃԱՐ , և ՔԻՒՆՃԱՐԷ ։

ՔԻՒՆՃԱՑԷ كنجايه Տե՛ս ՔԻՒՆՃԱՑԻՇ ։

ՔԻՒՆՃԱՑԻՇ كنجايش * (բայածականն Քիւնճիյտէն բային) Բովանդակութիւն ․ Սըղըշմագ ։

ՔԻՒՆՃԱՐ كنجار * Դիրտ ․ (որ մնայ զկնի առնլոյ իւղոյ շուշմային և նշոյ , և այլոց նմանեաց ․) Թուրքերէն Քիւսպէ ։

ՔԻՒՆՃԱՐԷ كنجاره * Տե՛ս 'ի վերոյ ՔԻՒՆՃԱՐ ։

ՔԻՒՆՃԷ كنجه * Քուրձ , և նման նմին զի'նչ և իցէ ․ Չուվալ վէ անա պէնզէր նէ՛վար իսէ ։ 2 ․ Եւշ , որոյ ծնօտն ուռուցեալ է ․ Չէնէսի շիշ ըշէշ էշէկ ․ և այլուր մեկնի այսպիսի էշ , որոյ ագին հատեալ իցէ ․ Գույրուգի գեսիկ էշէկ ․ խասէ փիւսթիւրիյէ ։

ՔԻՒՆՃԷՔ كنجك * Իր' որ իցէ դալար և զուարճ ․ Թազէ վէ Եէշ օլան նէսնէ ։

ՔԻՒՆՃԻՑՏԷ كنجيده * (կրաւորականն ընդունելութիւն Քիւնճիյտէն բային) Բովանդակեալ ․ Սըղմըշ ։

ՔԻՒՆՃԻՑՏԷՆ كنجيدن * Բովանդակիլ և բովանդակել ․ Սըղմագ վէ սըղըշտըրմագ ։

ՔԻՒՆՃԻՇՔ كنجشك * Ցատկաբար նշ" ճընճղուկ ․ Սէրչէ գուշի ․ իսկ հասարակօրէն այն ամ փոքրիկ Թռչունք , որք են ըստ չափու քանակութե ճնճղկան ․ որ և ասի ՓԻՒՆՃԻՇՔ ․ և արաբերէն عصفور Ուսֆուր ։

ՔԻՒՆՃԻՏ كنجد * Շուշմայ ․ Թուրքերէն Սուսամ ․ և արաբերէն Սիմսիմ ․ յորմէ ելեալ իւղն' որ է Շիրիկ , կոչի Շիրլուղէն ։

ՔԻՒՆՃԻՏԷ كنجده * Է խիժ իմն , որ արբ" ասի Է'նզիրուտ ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառին ՔԷԼԷՓ , որ յայտ լինի 'ի դէմս մարդոյ ․ հայերէն ցան ․ և Թուր" Սէս ։ 3 ․ Դեղթափ ․ Փանզէհիր ։ 4 ․ Սևամիշ ․ Պէն ․ որ և ասի ԽԱԼ ։ Այս բառ ըստ այսց նշանակութեց ասի և ս كنجدك ՔԻՒՆՃԻՏԷՔ ։ Գրի ևս ուրեք Թէ բառս Քիւնճիտէ նշ" ևս զանազան ինչ դեղոյ աչաց ․ Թէպէտ ասեն ոմանք' Թէ է նոյն առաջին նշանակեալն , որ գրեցաւ ։

ՔԻՒՆՃԼԻՒՆՃ كنج لنج * Նոյն է ընդ բառից ԽԻՒՐՏ ՄԻՒՐՏ , և ԹԻՒՐԹՄԻՒՐԹ ։

ՔԻՒՆՃԼԻՒՔ كنجلك * Նոյն է ընդ բառից ՉԻՑՆ , և ՇԻՔԷՆՃ ․ և նշանակէ ոլորք նաև խորշոմումն ․ Պիւրչիւմ վէ պուրուշմագ ։

ՔԻՒՆՃ ՇԻՒՆՃ كنج شنج * Ականահատութիւն ․ Տիվար տէլմէք ․ արբ" نقب Նագպ ։

ՔԻՒՆՃՊԱՏ كنجباد * Է անուն երաժշտական փերտէի միոջ ․ Պիր մէրթէպէ ատը տիւր ։

ՔԻՒՆՈՒՆ كنون * Տե՛ս ԷՔՆՈՒՆ ․ (զի է համառօտեալն) ․

ՔԻՒՆՊ كنب * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՄ , և է անուն այնր քաղաքի յարևելս , որ այժմ ասի قم Գում ․ Պիր շէհիր ատը տիւր ։ 2 ․ Է տեսակ իմն վայրենդոյ , որ յոյժ համեղ լինի ․ Պիր նէվ' խիյար տիւր չէշիտ օլուր ։

ՔԻՒՆՊԷՏ كنبد * Գմբեթ ․ Գուպպէ ։ 2 ․ Ոստումն ․ Սըչըրամագ ։

ՔԻՒՆՊԷՏ ԶԷՏԷՆ كنبدزدن * Գլուխ 'ի վայր կախելով ընդոստնուլ ․ զօրպխսին յաճախ առնեն գաղանք և անասունք , և ասի զնոցանէ ․ Պաշի աշաղի թագլա սըչըրամագ ։

ՔԻՒՆՊԷՏԻ كنبدى * Տե՛ս ՇԷՇԽԱՆ ։

ՔԻՒՆՊԷ'ՏԻ ԿԻՒԼ كنبد كل * Կայա

վարդի • Կիւլէնշէկի • որ և ասի ԹՈՒՑԵՒԻ ԿԻՒԼ • Եւ ոմանք ասեն թէ նշանակէ կոկոն վարդի • Ղօնչէյի կիւլ •

ՔԻՒՆՊԻՅԶԷ كنيره * Է տեսակ ինչ վարունգոյ, որ մինչ թարմ է և խակ, քաղցր է և համեղաճաշակ • իսկ ՚ի մեծանալն լինի անուտելի, զոր յայնժամ կոչեն Քէտշէ • Պէր նէվ խիյար •

ՔԻՒՆՊԻՅՏԷՆ كنيدن * Նոյն է ընդ բային ՊԵՐՃԵՍԹԵՆ, այսինքն ընդոստանալ • Սըչրամագ •

ՔԻՒՆՏ كند * Կորովի և քաջ • Պէհլէվան • որ և ասի ՔԻՒՆՏԱ, ՔԻՒՆՏԱԿԵՐ, և ՔԻՒՆՏԱՎԵՐ • 2 • Կոճղ, յոր անցուցանեն զոտս յանցաւորաց • որ և ասի ՔԻՒՆՏԷ • 3 • Բութ կամ զուլ, որ ոչ հատանէ • Քէսմէզ գըլըճ վէ պըչագ • որոյ ներհակն է թիզ, որ է սուր • 4 • Ուրամ կամ այլ՝ որ ոչ անցանէ • Թուր" Կէչմէզ • որոյ ներհակն է արագ" Րավան • 5 • Ամորձիք • խայէ • տաշագ • արաբ" خصیه Խուսյէ • Եւ աստի ծագին բառքն Քիւնտաղէյաքէսիլէր, և Քիւնտէքէսէն • որ ասին Թուր" Գունտաշ խայէսի, և Իթ խայէսի •

ՔԻՒՆՏԱ كندا * Իմաստասէր և իրագէտ • Քէյֆիյէտինտէն վագըֆ • 2 • Կորովի և քաջ • Պէհլէվան •

ՔԻՒՆՏԱԿԵՐ كنداكر * Հանճարեղ և փիլիսոփայ, և իրագէտ • Զաքի, հաքիմ վէ քէյֆիյէտինտէն վագըֆ • որ և ասի ՔԻՒՆՏԱՎԵՐ • 2 • Քաջ և կորովի • Պէհլէվան վէ պէհատըր • որ և գրի ԿԻՒՆՏԱՎԵՐ •

ՔԻՒՆՏԱՄՈՒՅԷ كنداموه * Է այն մազն գլխոյ, որ ընդ մանկան ՚ի միասին ՚ի մօրէն ծնանի • Ուշաքլըքտէ անատան պիրլէ տօղան սաչ • Եւ ըստ մեկնութեան ոմանց՝ առաջին բուսեալ մազն • Իլք չըքան սաչ •

ՔԻՒՆՏԱՎԱԼԷ كنداواله * Այր բարձրահասակ և յաղթանդամ և ուժեղ • Մէրտի պօյլու վէ գավի հէյքէլլի վէ Իւզելլիա • Եւ շխաբուռնեցիք զպայտիքի այր՝ կոչեն Քէրիքէլէ • որ և ասի ՔԻՒՆՏՎԱԼԷ •

ՔԻՒՆՏԱՎԵՐ كنداور * Տե՛ս ՚ի բառն ՔԻՒՆՏԱԿԵՐ •

ՔԻՒՆՏԱՍՏԷ كنداسته * Իգացեալ • (մանուկ) • Թուր" Փիւշիւ • և արաբերէն Մէզրուն •

ՔԻՒՆՏԶԵՊԱՆ كندزبان * Յանդուգնախօս • Քէսքին սէօյլէյիճի • (Եւ Թարգմանի ըը-թալիոզու •)

ՔԻՒՆՏԷ كنده * Կոճղ, որ է փայտ ինչ ծակ, զոր հարկանեն ՚ի ձեռս կամ յոտս յանցաւորաց • Թուրքերէն Գօմրագ •

ՔԻՒՆՏԷԼԱՇ كندلاش * Նենգաշաղիղ, այսինքն նենգաւոր • Գօճիչ ըշէ • 2 • Է խոտ ինչ զարշահոտ • Պէր պէտպու օթ թիւրի • Թուրքերէն Պիտաւն •

ՔԻՒՆՏԷՍ كندس * Զղջաւր • (որ է պատուաղ ինչ ընդունային •) Մուշչիւմիւշ •

ՔԻՒՆՏԷՍԷ كنده * Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԻՒՆՏԷՍ •

ՔԻՒՆՏԷՐ كندر * Խունկ • Քիւնտիւր • և ոմանք մեկնեն մաղտաքէ • Մաստագի • որ և ասի ՔԻՒՆՏԻՒՐԷՔ •

ՔԻՒՆՏԷՐՈՒԺ كندروج * Փեթակ • Թուրքերէն Գօվան • որ և ասի ԿԷՆՏՈՒՐ, և ՔԻՒՆՏԻՒՐՈՒԶ •

ՔԻՒՆՏԷՔ كندك * Փշրանք հացի • Նան չէյչէ •

ՔԻՒՆՏԻԶ كندز * Վաղնջական կամ հին բերդ • Գալէյի գատիմ • (և է սա համառօտեալ ՚ի բառէն Քիւհէնտիզ) • 2 • Է քաղաք ինչ յաշխարհին Թուրանու, որ շինեցեալ է ՚ի Քէրիյասուն արքայէն, որ այժմ ասի Փիյէքէնտ • Պէր շէհր ատի տիւր • արաբերէն Գանտէզ • (որ է արաբացուցեալն այսմ Քիւհէնտիզ բառիս) •

ՔԻՒՆՏԻՇ كندش * Գնտակացեալ բամբակ, զոր աստայնանկք ժողովեն ՚ի գլուխ փայտի իւրեք՝ առ ՚ի լինել պատրաստ ՚ի մանելոյ • Դօփ օլմըշ բէնպէ • 2 • Նոյն է ընդ բառին ՔԷՆԱԺԷ, որ է անծեղ • Թուրքերէն Սագսաղան •

ՔԻՒՆՏԻՇՓԻՅՉ كندشپيچ * Է փայտ այն՝ որով բամբակահարք ժողովեն զբամբակ, և ՚ի մանելոյ հաւաքեն և պատրաստեն • Օլ աղաճ տըր քի հալլաճլէր անընլէ քէնտիւ փէմպէլէրինի, վէ եիփլիկլէրէ իչէօն դօփ իւրիւք սառմաք իշլէրլէր •

ՔԻՒՆՏԻՍԷԿ كندسك * Է սա ինչ նը-մանի երկուց հաւոց ձիթապտղոյ, որք են յարակից իրերաց • և Թարգմանի ամորձիք շան • Իթ խայէսի •

ՔԻՒՆՏԻՒՍ كندس * Է խոտ ինչ Թիւնաւոր • Զէհիրնաք պիր օթ տիւր • որ ասի արաբերէն Գունտուս •

ՔԻՒՆՏԻՒՐՈՒ كندرو * Մաղտաքէ • արաբերէն Մաստագի • որ և ասի ՔԻՒՆՏՈՒՐ • 2 • Է անուն վեղիրի Զէհաք արքային •

ՔԻՒՆՏԻՒՐՈՒԶ كندروز * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՆՏԷՐՈՒԺ •

ՔԻՒՆՏՇԻՒՏԷՆ كندشدن * Անհալ տատանմանց, լորձիլ • Տիշլէր գամաշմագ •

ՔԻՒՆՏՊԻՏԷՍԹԷՐ كندبستر * Ամորձիք շնջրոյ • Գունտուզ խայէսի • որ արաբացուցեալ ասի Ճիւնտիպէտէսթէր, նաև Ճիւնտպիտէսթէր •

ՔԻՒՆՏՎԱԼԷ كندواله * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՆՏԱՎԱԼԷ •

ՔՈՒՆՔ كنك * Համր. Տիլսիզ. 2. Ան մը յաղթանդամ և ուժեղ. Մէյրի գավի հերիֆ վէ Բէհլէվան.

ՔՈՒՆՓԷՔԷԱՆ كنفكان * Է անուն մի յանուանց ոչ ամենակալի, և նշանակէ ամեղծող և կարող. Խուտա վէ գատիր.

ՔՈՒՇ كش * Նշ" զհաւրաքանչիւրն 'ի չորից խառնուածոց, որք. պատասխանեն չորից տարերաց. զի արիւնն կոչի Քէյֆի պէտի. և մաղձն՝ Քէյֆի պէտը. և մաղասն՝ Քէյֆի պէտքեյի. և սևամաղձն՝ Քէյֆի պէյտի. 2. Արու կամ որձ զի՞նչ և իցէ կենդանեաց. զի ասի Շէյրի պէտ, և Փէյլէնկի պէտ, և Պէտրի պէտ. 3. Է հրամայականն Քէյշլէքի բային. որ և բարդի ընդ Մէր. տէմէտ, որ է մարդասպան.

ՔՈՒՇԱԽԻԼ كشاخل * Է անուն խնի արմատոց. Պէր նէվ՝ շուշէ պէտ. որ և ասի ՇԱԽՈՒԼ, և ՇԱԽՈՒԼ.

ՔՈՒՇԱՅԱՆԻՅՏԷՆ كشايندن * (անցողականն Քէյշլէքի և Քէյշլէքի բայից) Տալ բանալ. Աչտըրմագ.

ՔՈՒՇԱՅԷՆՏԷ كشاينده * (Ներգործական ընդունելութիւն Քէյշլէքի և Քէյշլէքի բայից) Բացող. Աչըճը.

ՔՈՒՇԱՅԻՇ كشايش * (բայածականն Քէյշլէքի բային) Բացումն. Աչըմագ, վէ աչըլմագ. զի ասի՝ Քէյշայիշի պէտ, այսինքն բացումն գործոց.

ՔՈՒՇԱՏ كشاد * (անցեալ ժամանակի երրորդ դէմն եզական Քէյշլէքի բային) Եբաց. Աչտը. 2. Բացումն. Աչըմագ. 3. Նոյն է ընդ բառին ԽՕՇ և ԽՕՇԻ. 4. Հարումն փուլին 'ի նպատակ ապղունն. Նէյզէ օրտեյէ տուշ ուրմագ.

ՔՈՒՇԱՏԷ كشاده * (կրաւորական ընդունելութիւնն Քէյշլէքի բային) Բաց, կամ բացեալ. Թուրքերէն Աչըգ վէ աչըլմըշ.

ՔՈՒՇԱՏԷՊՐՈՒ كشاده ابرو * Բացյօն. Աչըգ գաշլը.

ՔՈՒՇԱՏԷՆ كشادن * Բանալ. Աչըմագ. (հրամայական Քէյշայ, և ապառնի Քէյշայէտ.) զի ասի թէ, Խէյր էլէր պէտի դէդէնտէ, Տէյլէր պէտի Քէյշայէտ. այսինքն ով եթէ զդուռն մի փակիցէ, զայլ դուռն ինչ բանայ.

ՔՈՒՇԱՏԷՏԷՍԹ كشاده دست * Առատաձեռն. Սախի. Ճէլիլ. (Եւ թարգմանի բացաձեռն. Էլի աչըգ.)

ՔՈՒՇԱՏՆԱՄԷ كشادنامه * Հրովարտակ Թագաւորական. Ֆէրմանի պատիշահի. արաբերէն Մէնշուր.

ՔՈՒՇԷՆՏԷ كشنده * (ընդունելութիւն Քէյշլէքի բային) Սպանանող. Տէօլտիւրիճի.

ՔՈՒՇԷՍԹԷ كشسته * Գիծ քարշեալ. Խատ չէքիլմիշ.

ՔՈՒՇԹ كشت * Է անցեալ երրորդ դէմն Քէյշլէքի. սպան. Տէօլտիւրտի. և մերթ 'ի գործ ածի որպէս աներևոյթ բայ. զի ասի թէ Պոյէ պէտի, այսինքն պարտ է սպանանել. 2. Կուշտ, կամ անակուշտ. Թուրքերէն Պէօյիւր, կամ Պօշ պէօյիւր. արաբերէն خاصره Խասըրէ. որ և գրի ԿՈՒՇԹ.

ՔՈՒՇԹԱՍԷՊ كشتاسب * Է անուն Թագաւորի միոջ 'ի վաղնջական Թագաւորացն պարսից. Պէր գատիմ պատիշահըն իսմի տըր.

ՔՈՒՇԹԱՐ كشتار * Ջենեալ. Պօղազլանմըշ. պէօլմիշ ետէր.

ՔՈՒՇԹԷ كشته * (կրաւորական ընդունելութիւն Քէյշլէքի բային) Սպանեալ. Տէօլտիւրիլմիշ.

ՔՈՒՇԹԷԿԷԱՆ كشتكان * (յոգնա" բառին Քէյշլէ) Սպանեալք. Տէօլտիւրիլմիշլէր.

ՔՈՒՇԹԷՆ كشتن * Սպանանել. Տէօլտիւրմէք. Էօլտիւրմէք, և յայտնանէ առնել 'ի գործածել նաև 'ի տեղի շիջուցանելոյ. զի ասի՝ Աթէշ պէյշլէքն, որ է հուր շիջուցանել. Աթէշ սէօնտիւրմէք. (հրա" Քէյշ, և ապա" Քէյշէտ.)

ՔՈՒՇԹԷՆԻ كشتنی * Սպանանելի, այսինքն արժանի սպանման. Էօլտիւրիլմէյէ լայըգ ատէմ.

ՔՈՒՇԹԷ ՇՈՒՏԷՆ كشته شدن Սպանանիլ. Տէօլտիւրիլմէք. յորմէ առեալ մերթ և նշանակէ շիջանիլ. Սէօնմէք.

ՔՈՒՇԹԷՐԷ كشتره * Երկայն քերանք. Ուզուն տէնտէ, որով հիւսունք զերեսս տախտակաց հաւասարեն. հայերէն ասի եղբահան.

ՔՈՒՇԹԷՔ كشتك * Տես ՍԷՐԿԻՅՆԿԷՐՏԱՆ.

ՔՈՒՇԹԻ كشتی * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՍԹԻ. 2. Գօտեմարտութիւն. Կիւրէշ. զի ասի՝ Քէյշլէ ձէյէքլ, որ է գօտեմարտեցաւ. Կիւրէշ տութտու.

ՔՈՒՇԹԻԿԷԱՀ كشتی گاه * Տեղի ըմբըշամարտութեան, ուր ըմբիշք գօտեմարտեալ արուեստ ցուցանեն. Կիւրէշ տութուլան եէր.

ՔՈՒՇԹԻԿԻՅՐ كشتی گیر * Ըմբիշ. Կիւրէշ տութճու.

ՔՈՒՇԹԻ ԿԻՐԻՓԹԷՆ كشتی گرفتن Գօտեմարտիլ. Կիւրէշ տութմագ.

ՔՈՒՇԹԻ ՔԷՐՏԷՆ كشتی گردن * Արուամ և քաջութիւն առնել. Էրլիք վէ պէհլէվանլըգ էյլէմէք.

ՔՈՒՇԻՒՍԹԷՆ كشستن * Խզել և խըզ.

զիլ․ Խուշիէ վէ խուչուքիէ․ (Որպ շայ գիրն 'ի ձե փոխեալ, լինի հրամայականն ՔԻՒՇԻՇ, կամ ՔԻՒՇԻՇ, և ապառնին ՔԻՒՇԻՇԷՄ․)

ՔԻՒՇԻՒՔԹԷ كشفته ✱ Յրուեալ․ Փէրիշան վէ թէրաքէնտէ․

ՔԻՒՇԻՒՔԹԷՆ كشفتن ✱ Նախ նոյն է ընդ բայից ՔԻՒՇՈՒՏԷՆ և ՇԻՔԷԱՔԹԻՆ․ 2․ Յրուիլ․ Փէրաքէնտէ շէօտէն․ 3․ Թարշամիլ կամ Թառամիլ․ Սօլմագ․ Քէճիրմէք շէօտէն․ 4․ Զիք լինել․ Նոզուրտ օլմագ․

ՔԻՒՇՈՒՔԹԷՆ كشوفتن ✱ Տես 'ի վերոյ ՔԻՒՇԻՒՔԹԷՆ․

ՔԻՒՇԽԷՐ كشخر ✱ Նոյն է ընդ բառին ՔԻՇՎԷՐ, որ է կլեմայ․ Իգլիմ․

ՔԻՒՇԽԻՒՐՄԱ كشخرما ✱ Արմաւ արմաւ․ Էրքէք խուրմա․

ՔԻՒՇՆ كشن ✱ Արու, որձ․ Էրքէք․ Նաև մասնաւորապէս քաղ, քօշ․ Թէքէ․ և ևս մեկնի ուրեք բնութիւն․ Դապիաթ․

ՔԻՒՇՈՒՏԷՆ كشودن ✱ Բանալ․ Աչմագ․ (հրա․ ՔԻՒՇԱՅ, և ապառնի ՔԻՒՇԱՅԷՄ․)

ՔԻՒՇՈՒՖ كشوف ✱ Յրուում․ Տաղըլմագ․ (Է ծագեալ 'ի բայէն ՔԻՒՇՈՒՖԹԷՆ, որ է ցրուիլ․ Փէրիշան շէօտէն․

ՔԻՒՇՔԷՆՃԻՑՐ كشكنجير ✱ Մեծ թընդանօթ, որով ծեծեն զբերդս, և ծակեալ զորմս բերդին՝ առնեն ճանապարհ անցից․ Թուրքերէն Պալ եէմէզ․

ՔԻՒՇՔԻՒՈՒՖԷ كشكوفه ✱ Ճնճղուկ․ Սէրչէ գուշը․ արաբերէն عصفور Ուսֆուր․

ՔԻՒՋ كج ✱ Թեք ձկան․ Պալըգ գուլը․ զի ասի՝ ՔԻՒՋԻ մահի․ 2․ Մորթ եղին․ Կէչի տէրիսի․

ՔԻՒՋԷԼ كچل ✱ Է կենդանի ինչ՝ յորմէ արտադրի մուշկ․ Պիր ճանավըր տըր քի միւշք անտէն հասըլ օլուր․ որ և ասի مشكدر ՄԻՒՇՔՏԷՐ․

ՔԻՒՋՈՒՔ كوچك ✱ Է ախտ ինչ, որ լինի 'ի միում ստին մարդկան․ արաբ․ عرق النسا Ըրգըննիսա․ Պիր իլլէթ տըր․

ՔԻՒՊ كب ✱ Ներքին և արտաքին կողմն բերանոյն․ զի մինչ ասի Պէրքէօպ, ցուցանէ զարտաքին կողմն բերանոյն․ և Տէրքէօպ՝ ներքին կողմն նորին․

ՔԻՒՊԻՑԹԱ كبيتا ✱ Է տեսակ ինչ արտաքին հրուշակի․ Պիր նէվի հալվա տըր․ որ և ասի حلواي مغزي ՀԷԼՎԱ'ՅԻ ՄԱՂԶԻ, նաև ՔԻՒՊԻՑԹԷ․ Եւ այլոք ասեն թէ նշանակէ զայն հրուշակն, որ կոչի قطي ՆԱԹՈՒՖ․ և ևս մեկնի թէ է սա տեսակ ինչ հացի, զոր առնեն խմորով և շաքարով և շուշմայիւ․ ասի և ՔԻՒՊԻՑԹՓԱ․

ՔԻՒՊԻՑԹԷՔ كبيتك ✱ Նոյն է ընդ բառին ԱՍԻՑԱԶԷՆԷ․ և է այն երկաթեայ գործին, որով բարձրաքեն զերկանաքարս․ Պիր տէմիր ալէթ տըր․

ՔԻՒՊԻՑԹՓԱ كبيتا ✱ Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՊԻՑԹԱ․

ՔԻՒՊԻՑՏԷ كيده ✱ Է տեսակ ինչ կերակրոյ, զոր կաղամբ յալէրէ ցորենոյ [illegible] և կճուճ․ Պիր նէվի թաամ տըր․ որ և [illegible] ՓԻՍԹ․

ՔԻՒՊՈՒՍ كبوس ✱ Թիւր [illegible] արտախոր է աղեղն․ Քէմ խա նօքսան․

ՔԻՒՊՊԷ كبه ✱ Գործի [illegible]․ այսինքն ապակի կամ եղջիւր, որով [illegible] նուն․ Աչէմի հաճամ․

ՔԻՒՊՐ كبر ✱ Է տեսակ ինչ [illegible] զոր ագանին 'ի պահու մարտի․ Պիր նէվի զըրհ․ տէրի տէրի վէ գայիշտէն ձէօրէր․

ՔԻՒՌՈՒԷ كره ✱ Զագ ձիոյ և իշոյ․ Աթ վէ էշէք գուլունի․ այսինքն մտրուկ․ (ձիոյ)․ Թուրքերէն Թայ․ Եւ յաւանակ․ Թուր․ Սըփա․

ՔԻՒՌՈՒԷ'Ի ԽԱՌ كره خر ✱ Յաւանակ․ Թուրքերէն Սըփա․ (Եւ Թարգմանի ձագ իշոյ․ Էշէք գուլունի․)

ՔԻՒՍ كس ✱ (բառ ընկերական ընդ արէպս) Իգական անդամ․ Փէրճի չէն․

ՔԻՒՍԹԱԽ كستاخ կամ ԿԻՒՍԹԱԽ ✱ Որ խօսի անհամեստութ․ Պիէտէպանէ Բէօֆէչլիւք խօսէն․ ասի և ԻՍԹԱԽ, ԻՒՍԹԱԽ, և ՈՒՍԹԱԽ․

ՔԻՒԻՒՍԹԱԽԱՆԷ كستاخانه ✱ Լրբաբար․ Պիէտէպանէ․

ՔԻՒՍԹԱԽՎԱՐ كستاخوار ✱ Տես 'ի վերոյ ՔԻՒՍԹԱԽԱՆԷ․

ՔԻՒՍԹԷՃ كستج ✱ Տես ՔԻՒՍԹԻՑՃ․

ՔԻՒՍԹԻ كستي ✱ Գօտի․ Գուշագ․ գրեն ևս՝ թէ ցուցանէ զգօտի քրիստոնէից և կրօնաւորաց, որ հանդոյցս ունի 'ի վերայ իւր․ և այլք ասեն՝ թէ յատկացեալ է սա 'ի նշանակել զգօտի հրապաշտից և արեգակնապաշտից․ Աթէշփէրէսթլէրին գուշաղը․ որ և գրի ուրեք ՔԻՒՇԹԻ․

ՔԻՒՍԹԻՑՃ كستيج ✱ (արտաբացուցեալ 'ի բառէն ՔԻՒՍԹԻ) Գօտի․ արաբ․ Զիւննար, և է սա գօտի չուանեայ, զոր ածեն կրօնաւորք քրիստոնէից ընդ մէջ, և ունի հանգոյցս 'ի վերայ իւր․

ՔԻՒՍԻՑԼԱ کسیلا * Է անուն գեղջ ի Լ-րիք. Թուր" Գուրչու պիւսյէն. արա" سليحه ابيض Սէչիյահը եդեալ.

ՔԻՒՍԻՑԼԱՆԻՑՏԷՆ کسیلانیدن Է անցողական Քիւսեյլիւէն բային.

ՔԻՒՍԻՑԽԹԷՆ کسیختن * Խզել և խը-զել. Խուզմէք վէ գուլմուշմէք. (հրա" Քիւսիսչ, և ապառնի Քիւսիսչէք.) որ և ասի ՔԻՒՇԻՒՍ-ԹԷՆ, և ՔԻՒՍԻՍԹԷՆ, կամ ՔԻՒՍԻՒՍԹԷՆ.

ՔԻՒՍԻՒՍԹԷ کسسته * Խզեցեալ. Խու-զուլմիշ. որ և ասի ՊԻՒՔԻՒՍԻՒՍԹԷ.

ՔԻՒՍԻՒՍԹԷՆ کسستن * Տե՛ս ՔԻՒ-ՇԻՒՍԹԷՆ.

ՔԻՒՍՊԷ کسبه * Քամուքն շիրիկ ձի-թոյ. Շիրուղէնիւն ուեգչի. արաբերէն ևս Քիւսպէ.

ՔԻՒՍՐՈՒՁ کسروز * Ճաշաձան, իգա-մոլ. Ջէնդարէ վէ զէնպօօլ. 2. Ոստոստ. Սէչ-գալակ. որ և ասի ՃԷՍԹԷՆ.

ՔԻՒՎԱՋԷ کوازه * Թերխոյով կամ Թերախարչ ձու. Նիյմըյիրիշ եասմուրթա, որ ա-բեղացուցեալ ասի Ճիւվազէ.

ՔԻՒՎԱԼ کوال * Շահ. Գազանձ.

ՔԻՒՎԱԼԻՑՏԷ کوالیده * Աճեցեալ սերմանիք ցանից. Էքիլմիշ ըրշէ պիւյիւմիւշ ու-ղանակ.

ՔԻՒՎԱԼԻՑՏԷՆ کوالیدن * Շահիլ. Գազանմագ. որ և ասի ԷՆՏՈՒԽԹԷՆ.

ՔԻՒՎԱԼՂԻՒՆՋԷ کوالغنجه * Սըն-դուր, (որով կանայք շպարին զերեսս իւրեանց.) Թուրքերէն Գըզըլճա. որ և ասի ԿԻՒԼԿԻՒՈՒ-ՆԷ, ՂԱԶԷ, և ՔԻԿԷՐ.

ՔԻՒՎԱՍ کواس * Կերպ և տարազ. Սէ-քօլի. զի ասի՝ Պիւյիւն սիւրամ, որ է այսու կեր-պիւ. որ և ասի ՔԻՒՎԱՍԷ.

ՔԻՒՎԱՐ کوار * Է տեսակ ինչ կողո-վոյ. Պիր նէվի սէփէտ տիւր. 2. Է անուն աւանի միոյ 'ի սահմանս Շիրազու. Պիր գասապա ատը տիւր.

ՔԻՒՎԱՐԷ کواره * Է անուն ինչ հողա-կերտ ոմն կարաս մեծ, 'ի մէջ որոյ ամփոփեն և չոր միրգս դնեն. Ջամիտ սեպելիւ. և այլում մեկին՝ թէ նշանակէ կողովիկոյ. Մէյվէ սէփէտի. որ և ասի ՔԻՒՎԱՐ.

ՔԻՒՎԷՆ کون * Է ծառ ինչ անպտուղ, որ լինի միայն փայտ վառելի. Պիր աղաճ տիւր. որ և ասի օղ ԽՅՏԷ.

ՔԻՒՎԷ کوه * Խորշակ բամբակի և

մեկնի. Փէնպէ վէ սիւթիւնիւր գօզաղը.

ՔԻՒՏԱՄ کرام * (անուն հարցական) Ո՞ր. Գանդըի. որ և ասի کرامین ՔԻՒՏԱՄԻՅՆ.

ՔԻՒՏԱՄՔԷԱՆ کرامکان * Ո՛ր իր. Նէ նէսնէ.

ՔԻՒՏԱՇ کداش * Փոնչիւն կենդան-եաց. Հայվան գըշղըրմասը. Աչգակի հայվանի.

ՔԻՒՏԷ کده * Մակակերտ. (որ է մասն ինչ մաց 'ի նախադրան որկորոյ.) Թուր" Տէչ-ծէս. և արա" Մէշգէ. 2. Փականք, կուպր. Քիւլիյս. 3. Ծայր առեան. Մէմէնին ուձի. Սէրէ փիւլան.

ՔԻՒՏԷՆԿ کدنک * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՏԻՅՆԷ, այսինքն առփան Թափչաց. Գաս-սար թօփմագը. որ և ասի کدنکه ՔԻՒՏԷՆԿԷ.

ՔԻՒՏԻՅՆ کدین * Տոփան. Դօփմագ. զոր Թափիչք 'ի գործ ածեն. 2. Կռան երկա-թագործաց. Ջուրճի ահենկեր. փէմիրճի չէքիճի. որ և ասի ՔԻՒՏԻՅՆԷ.

ՔԻՒՏԻՅՆԷ کدینه * Տոփան Թափչաց. (որով հարեալ ծեծեն զկտաւն.) Գասսարլէրին պէրէ ուրուպէլէրի աղաձ. որ և ասի ՔԻՒՏԷՆԿ, և ՔԻՒՏԷՆԿԷ. 2. Կռան երկաթագործի. Ահէնկեր չէքիճի.

ՔԻՒՏՐԷՄ کدرم * Է ունդ ինչ նման կո-րեկի, որ բուսանի 'ի մէջոցս բրնձոյ. Պիր նէվ' դանէ տիւր դարիէ պէնզէր.

ՔԻՒՐ کر * Է անուն երկուց գետոց, որք ունին զմի և զնոյն անուն. Իքի բըյմագ տիւր պու-նօ իւէ. Որոց մին է 'ի գաւառին Շիրվանու, և կոչի հայերէն Կուր գետ, որ անցանէ ընդ աշխարհս Թիֆլիս քաղաքին Վրաստանու, և երթեալ Թափի 'ի ծովն Կիլյանու. և միւսն է 'ի գաւա-ռին Փարսի՝ 'ի սահմանս Շիրազու, յորոյ վ՞ կամուրջ շինեաց Թագաւորն Աճղադաւլէ 'ի յաւուրն Տեյլեմեան, որ մինչև ցայսօր հաչա-կեալ է կոչմամբս Պէնտի էմիր.

ՔԻՒՐԱՋ کراز * Նեղաբերան կուժ. Աղզի տար դարապ.

ՔԻՒՐԱՂ کراغ * Է խոտ ինչ՝ որով կա-պեն զբեկեալ ոսկերս, և ողջացուցանէ. Պիր օթ տիւր.

ՔԻՒՐԱՆ کران * Ձի, որոյ գոյն երան-գոյն է ընդ մէջ դեղնումն և գորշումն. Բենկի սարը իլէ պօզ արասընտէ օլան աթ. որ և ասի ՔԻՒՐԷՆ.

ՔԻՒՐԱՏ کراد * Հնոտի և մաշեալ հանդերձ. և զգեստ. Քիւհնէ վէ եըրթըքմըշ եափու վէ ծամէ. որ և ասի ՔԻՒՐԱՏԷ. Այս բառ է՝ որ Թուրքերէն ասի Գուրաթ.

ՔԻՒՐԱՔ کراک * Տե՛ս ՔԻՒՐԷՔ.

ՔԻՒՐԷ کره * Իր որ ունի բոլորշի, այսինքն գունտ կամ գնտակ · Գօթ հէրդ օլան մէտտէվվէր նէսնէ · և ըստ այսմ երկրագունտն կոչի՝ Քիւրէի զէմին ։

ՔԻՒՐԷՆԿ کرنك * Ասպարէզ · Մէյտան ։ 2 · Գոյն ձիոյ և ջորւոյ · Ալ վէ գումէյթ րէնկի ։ 3 · Նոյն է ընդ բառին ՁԷՐԿԷ, որ մեկնի Թուր" Սիւրկիւն ավի · նաև ժողովուրդն՝ որ լինի ՚ի նմին որսոյն ։ 4 · Մեծ այդին՝ ՚ի մէջ որոյ ներկարարք ներկ եռացուցանեն · Պոյաճը պօյա գէօմլէկի ։ 5 · Է անուն գետոյ միոջ, որ ելանէ ՚ի գլխոյ այնր լերին, ուր բնակեն դրունք Լօռ կամ Լէօռ կոչեցեալ ռոհմին · և ընթանայ ՚ի կողմն Խուզիստան · Պիր բիւյիւք սու ատը · որ և ասի ՔԻՒՐԷՆԿԷ, նաև ՔԻՒՐԻՒՆՏ, և ՔԻՒՐԻՒՆՏԷ ։

ՔԻՒՐԷՍ كرس * Ժահր և Թարախ, որ հոսի ՚ի վիրէ · Չէրք վէ իրին ։ 2 · Գառանց հեր · Գուզուլարընըն եունու · որ և ասի ՔԻՒՈՒՐԷՍ ։

ՔԻՒՐԷՍԷ كرسه * Տե՛ս ՔԻՒՐԷՍ ։

ՔԻՒՐԷՒՔ كرك * Է տեսակ ինչ փոքրիկ Թռչնոյ · Պիր գիւչիւք գուշ ատը · որ և ասի ՔԻՒՐԱՔ ։

ՔԻՒՐԹԷ كرته * Կարճ համդերձ · Գըսա մինթան · որ և ասի ԹԷԿԵԱԼԱ, և ՔԻՒՐԹԷՒՔ ։

ՔԻՒՐԹԷՒՔ كرتك * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՐԹԷ ։ 2 · Է տեսակ ինչ փշոյ, զոր յոյժ սիրէ ուղտն · որ և ասի ԻՒՇԹԻՒՐԴԱՋ · Պիր նէվի տիքէն ատը ։

ՔԻՒՐԻՑՋ كريز * Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՐԻՑԽ · և Նշ" հիւղ · (և է սա խուղ ինչ շինեալ ՚ի խոտոյ և ՚ի կնիւնոյ ·) Օթտէն վէ սազ տէն էտիլմիշ գիւլիւպէ · որ և ասի ՔԻՒՐԻՑՋԷ ։ 2 · Տուն նուաստ և դուռնակքեայ, ՚ի մէջ որոյ բազէ փետրափոխ լինի · Խաննէի տօղանճըլար ղուշ պէսլէտիկլէրի ։

ՔԻՒՐԻՑԽ كريج * Հիւղ · (որ է տուն ինչ դռնակեայ յեղեգանց և ՚ի կնիւնոյ, զոր յաճախ առնեն սերմանացանք յեզերս արտորէից և այգեաց նաև պարտիզաց, ուր ընդ հովանեաւ նոր նստի պահապանն ·) Գամըշտան վէ սազտէն օլան տօղանճա խանէ · որ և ասի ՔԻՒՐԻՑԽԷ ։ 2 · Փետրափոխութիւն Թռչնոց · Գուշլարըն թիւյլէրին տէօքմէսի ։

ՔԻՒՐԻՑԽԷ ՇԻՒՏԷՆ كريچه شدن
Փետրաթափ լինել Թռչնոց · Թուր" Թիւյլէնմէք ։

ՔԻՒՐԻՑՉԷ كريچه * Տուն փոքր և նուաստ · Խաննէի գիւչիւք վէ տօղանճա ։

ՔԻՒՐԻՒՆՃ كرنج * Արջնդեղ · Թուրքէ" Չէօլթիւք օլիւր · և արաբերէն Հավդէ կամ Հաթիմէ · որ Թարգմանի՝ Սէյրէկ տանէ, որպէս և է իսկ սևագոյն հատ ինչ · յոյր սակս և ռամկօրէն ասի Սև ուկ հնտիկ · ասի և ՇՈՒՆԻՑՋ ։

ՔԻՒՐԻՒՆՏ كرند } Տե՛ս ՔԻՒՐԷՆԿ ։
ՔԻՒՐԻՒՆՏԷ كرنده }

ՔԻՒՐԻՒՔ كرك կամ ՔԻՒՐՔ * Թըլաւմայր · Էօսմօրթա պաստըն տաղլը · Գօչօձ ։

ՔԻՒՐԿԵԱՆԻ كوركاني * Սեկ · Սուբլէ քան · որ և ասի ՔԻՒՋԿԵԱՆԻ ։

ՔԻՒՐՃԷՆ كرجن * Կակուղ ոսկր՝ որ կարէ ուտիլ · Խութլըգութան նէսնէ · արաբ" غضروف Ղուզրուֆ ։

ՔԻՒՐՄԷ كرمه * Նոյն է ընդ բառիցն ՆԷՎԱԲԷՐ, և ՆԷՎԱՊԱՎԷ · որ է կանխահաս պտուղ · Էվվէլ երիշէն միյվէ ։

ՔԻՒՐՄԻՑԽ كرميج * Տե՛ս ՔԷՕՐՄԻՑԽ ։

ՔԻՒՐՈՒՋ كروز * Ուրախութիւն կամ զուարճութիւն · Նէշէ վէ սէվինչ · որ և ասի كروژ ՔԻՒՐՈՒԺ ։

ՔԻՒՐՈՒԹ كروت * Գեր · Սէմիզ · որ և ասի ՓԷՐՊԻՀ ։

ՔԻՒՐՈՒԽ كروخ * Է անուն գեղջ միոջ · Պիր քէօյ ատը ։

ՔԻՒՐՈՒՀ كروه * Երրորդ մասն միոյ փէրսէնկի · Սէհիր ֆէրսէնկ ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ՔԻՒՆԱՄ ։

ՔԻՒՐՈՒՏ كرود * Խոր ջրհոր · Տէրին գույու ։

ՔԻՒՐՉ كرچ * Շերտ սեխի, ձմերկի, և վարնկոյ · Թուրքերէն Տիլիմ · զի ասի՝ Քէրչէ խարպիւզէտան պիրպիմ ֆօ գէրչ մէհէնէվ՝ Կիւֆէմ իմ պը ճէկ չէրինք էշ էչ տաշ մէրէն ։

ՔԻՒՐՉԷ كرچه * Հիւղ · Սազտէն վէ գամըշտէն էտիլմիշ · խանէի տօղանճա ։ Նաև այն նուաստ տունն՝ որ շինեալ է յաղիւսոյ, կոչի Քիւրչէ ։

ՔԻՒՐՊԱՆ كربان * Փրկանք · Ֆէտա · զի ասի՝ Քիւրպան էյլէտիմ ճանըմ պու գէլ պէր սանա ճանանըմ ։

ՔԻՒՐՊԷ كربه * Կրպակ · Թուր" Տիւքեան ։ 2 · Է անուն խոտոյ ինչ, որ կերեալ լինի · Պիր օթ նէվի ատը ։

ՔԻՒՐՏ كرد * Կորդիք · (ազգ ծանուցեալ ·) Պիր մէշհուր դայֆէ ատը ։ 2 · Նոյն է ընդ բառին ԱՊԿԻՑՐ ։ 3 · Մասն ինչ գետնոյ, որ սերմանեալ է, և վասն պահպանութեան շուջանակին գնիլաւ հողով բարձրացուցեալ · Պիր չէօրմէ արքը չէվրիլմիշ օլէն տէրէ ։

ՔԻՒՐՏԱՊ كرداب * Է անուն քաղքի մի-

ող՝ ի Թուրքմանականաց անուն · Թուրքմանք զնյ ճեհ֊չէվան տոր դերոր ։

ՔՈՒՐՐԱՍ كرّاس * Նոյն է ընդ բառին ՏԷՖԹԷՐ · որ և ասի ՔՈՒՐՐԱՍԷ ։

ՔՈՒՐՐԱՏ كرّاد * Տե՛ս ԳՈՒՆ֊ՔՈՒՆ ։

ՔՈՒՔԷՄ كوكم * Տե՛ս ԿՈՒԿԷՄ ։

ՔՈՒՖ كوف * Տե՛ս ՔՈՒՈՒՖ ։

ՔՈՒՖԷ كفه * Կողով հիւսեալ յեղեգանէ և ՚ի ձիւղոց ծառոց · Սէփէդ ։

ՔՈՒՖՐԷ كفره * Ամանն ծաղկան, յայսմիջն կեղևն այն, յորոյ միջոյն ելանէ ծաղիկն · Չէ֊չէք չուրֆէ · արաբերէն كلوس Թէհճէնք ։

ՔՈՒՖԹ كفت * Ուս · Թուրքն" Օմուզ · ասի և ՔՈՒԹՖ ։

Օ

Օ او կամ ՈՒ * (դերանուն էական եր֊րորդի դիմի) Նա · Թուր" Օօլ · չէղաթայերէն Օշօլ · և արաբերէն هو Հիւվէ ։ Որոյ յոգնականն լինի ایشان Իշան, որ նշ" Նոքա · Թուր" Անլէր ։

ՕԹԱՂ اوتاغ * (բառ Թիւրքի) Նոյն է Է բառին ԽԱՐԿԵԱՀ · և նշանակէ մեծ վրան ·

Պէտլէտ չադըր ։

ՕՍԹ اوست կամ ՈՒՍԹ * (համա֊ռօտեալ ՚ի բառէն اوست Օ էսթ ·) Նա է · Թուրքերէն Օ դըր ։

ՕՐԱ اورا * (տրականն, և մերթ հայցա֊կանն դերանուանն Օ) Նմա, և մերթ՝ զնա · Թուրքերէն Անա, զէ անը ։

Փ

ՓԱ ڤ * Աւիւծ՝ որ նստի ՚ի դարանի · Փուսուտէ մնադուր արսլան · شیرکمین Շիրքէ քէ֊մին ։ 2 · ՚ի գործ ածի ՚ի տեղի բառիցս ﭘﺎ Պա , զի փոխանակ ասելոյ՝ Պա օ կէֆթ , ասեն Փա կէֆթ ։ 3 · Է մասնիկ ինչ բաղադրական , որ դնի յառաջս բայից՝ առ ՚ի յաւելուլ նշանակու֊թիւնս ՚ի նոսա , կամ առոկ վայրն զարդու ։

ՓԱԹԷՐ ՇՈՒՏԷՆ فترشدن * ՚ի վեր երթալ , և ՚ի վեր լինել · Եօգարու չըգմէք , զէ եօ֊գարու օլմագ · իբր թէ՝ փէրալէր չըգտէն ։

ՓԱԹԷՐՍՈՒՑՆ فترسین * Նոյն է ընդ բառին ՍՈՒՓԷՆՏԱՆ , որ է Թուրքերէն խաչէրմէք · և արաբերէն حرم Հարմէլ ։

ՓԱԹՈՒԼՈՒՑՏԷՆ فتولیدن * Հեռի լի֊նել · Տաղ օլմագ ։ 2 · ՚ի մի կողմն դնել · Պէր տարաֆէ կօյմէք ։ 3 · Խրտուիլ · խուրքմէք · որ և ասի فتوزیدن ՓԱԹՈՒՐՈՒՑՏԷՆ ։

ՓԱԹՈՒՍՈՒՑՆ فتوسین * Տե՛ս ՓԱ֊ԹԷՐՍՈՒՅՆ ։

ՓԱԺ فاژ } Յօրանջումն · Էսնէմէք · արաբերէն تثاوب Թէ֊
ՓԱԺԷ فاژه }

սավիւպ , նաև ثوبا Սուպա · որ և ասի ԱՀԷՆԵԱ֊ՊԷ , ԱՍԱ , ԽԷՄԵԱԶԷ , ԽԷՄՊԱԶԷ , ՆԱԺ֊ՓԱԺ , և ՏԷՀԱՆՏՈՒՐԷ ։

ՓԱԺՈՒՑՏԷՆ فاژیدن * Յօրանջել · Էս֊նէմէք · արաբերէն تثاوب Թէսավիւպ · (հրա֊մայական փաժ , և ապառնի փաժէդ ։)

ՓԱԼ فال * Բարի ասող , կամ աջողուն բաղդի · Նիշէնէ , զէ դալ ։ 2 · Հմայութիւն · Թէֆէլլիւլ ։

ՓԱԼԱՏ فلاد * Ընդվայր և անօգուտ խօսք · Պէհուտէ սէօզ ։

ՓԱԼԶԵՆ فالزن } Հմայող · Փալճը ·
ՓԱԼԿՈՒ فالكو } արպ" رمّال Ռէմ-
մալ · որ և ասի ՓԱԼԿԻՑՐ ։

ՓԱԼՈՒՏԷ فالوده * Է յայտնի կեր · և է կերակուրն այն՝ որ կոչի ՓԱԼՈՒՏԷ · զոր արա-բացուցեալ կոչեն փալուտէճ · և յոմանս բառա-րանս կոչի փալուտէ · որ ըստ Թուրքաց ռամկօ-րէն ասի ՓԷԼԹԷ ։

ՓԱԽ فخ * Որս կամ ձկնորսաց ծառայ · Աւ-ճըն տուզ վէ տուզաղը · Յէհսուզ վէ շահէ ալէթըլը ։

ՓԱԽԹԷ فاخته * Վարուժան · Թուրքերէն Գումրու գուշու · և արաբերէն Փախթէ ։

ՓԱԽԹԷԿՈՒՆ فاخته كون * Ծաղիկ ներկելոյ · Ասմա չիչէկի ։ 2 · Ամենայն ինչ՝ որ է ՚ի գոյն երանգոյ այնր Թռչնոյ , կոչի Փախթէ · Հէր նէ քի Գումրու գուշու րէնկինտէ օլա ։

ՓԱԽԹԷՔ فاختك * (Նուաղական Փախթէ բառին) Փոքրիկ կամ սիրուն Փախթէ · Թուրքերէն Գումրուճուգ ։

ՓԱԽԻՑԶ ԱՄԷՏԷ فاخزآمده * Մա-նուկ՝ որ իցէ նորոգ սկսեալ ՚ի քայլել · Հէնիւզ եէրիւմէյէ պաշլամըշ չօճուգ · որ և ասի ՓԷՐԱ-ԽԻՑԶ ԱՄԷՏԷ ։

ՓԱԽԻՑՏԷՆ فاخيدن * Գզել զբամբակ և զբուրդ , այսինքն ձեռօք զատել զկոխած բամ-բակն կամ զբուրդն · Թուրքերէն Տիթմէք ։

ՓԱԽԻՑՐ ԱՄԷՏԷՆ فاخرآمدن * ՚Ի քարշ գնալ մանկանց ՚ի սկսանելն իւրեանց ՚ի քայլել · Թուրքերէն Իմէքլէմէք ։

ՓԱԽՓԵՐԷ فخفره * Մեռեալ կամ բորբո-սեալ հաց · Քիւֆլիւ վէ չիւրիւմիւշ էքմէք ։

ՓԱՀԷՄ فاهم * Գալարումն կամ խոր-շոմումն · որպիսի է ՚ի մարմնի կնճռիլն մորթոյն կամ մորթանման իրաց , և՚ի մի տեղի ժողովումն · Պիւզիւլմիւշ վէ պուրուշմուշ տէրի էթէք կէլմէք ։

ՓԱՀԷՄ ԱՄԷՏԷՆ فاهم آمدن * Կծ-կիլ · Պիւզիւլմէք վէ պուրուշմագ տէրի էթէք կէլմէք ։

ՓԱՂԻՑԷ فاغيه } Է անուն կեր ծաղկան ,
ՓԱՂԻՐ فاغر } որ հակեալ է ՚ի դեղ-
նութի , և է նման շուշանի · այսինքն զանգակ ծաղկան , գոլով անուշահոտ և գեղեցկատեսիլ · և յոմանս լինի ՚ի Հնդիկս · և կոչի ՚ի նոցա լեզուն Չանթա կամ Չէնթա · Պէր նէվի չիչէք օլուր սա-րըայէ մայիլ ։

ՓԱՂԻՐԷ فاغره * Է դեղ ինչ՝ որ գայ ՚ի Հնդկաց · և լինի և ի յաշխարհին Եէմէնու · և է նման սիսռան · որոյ մի կողմն ճեղք է · և ունի ՚ի միջի իւրում սեաւ հատիկ ինչ փոքրիկ , զոր կոչեն Թուրքերէն՝ Աչըմ ուճէ պէր տարու տըր ։

ՓԱՂՓՈՒՐ فغفور * Է մականուն Թագա-ւորացն Չինու · Չին փատիշահլէրինին լագապը տըր ։ 2 · Է անուն գաւառի իրիք յաշխարհին Չինու , ուր կաղմին ամանք և պատուականն ըս-կաւառակք և պնակք և սկահք · և կոչին فغفوری ՓԱՂՓՈՒՐԻ ։

ՓԱՃԱՄ فجام * Արմատք , որք ձգին ՚ի վերայ ծառոյն ՚ի տեղւոջ տեղւոջ զկնի քաղելոյ արմաւոյն ՚ի ծառոյ · Աղաճտէ գալան խուրմա ։

ՓԱՄ فام * Նշ" երանգ · և յարի յա-ւարտ այլոց բառից , որք ունին զնշանակութի գունոյ , զի ասի Սէպզֆամ , որ է կանաչերանգ · և Կիւլֆամ · վարդերանգ ։ 2 · Համ · զի մինչ ասի Էնկիւպինֆամ , Նշ" մեղրահամ ։ 3 · Որպիսութի · որպէս մինչ ասի Մէյնաֆամ ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ՎԱՄ , որ է պարտք · Թուրքերէն Պօրճ · և ար-աբերէն Տէյն ։ 5 · Է անուն աւանի միոյ ՚ի սահ-մանս Խորասանոյ ։

ՓԱՄԷՐ فامر * Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ՚ի քաղաքն Քէրխար , որոյ շրջակայքն են անուշեն վայրք , ուր եղն մշկոյ Նաֆէ այսինքն պորտ ընկենու · Պէր շէհր ադը տըր ։

ՓԱՄԻ فامي * Այն՝ որ է ՚ի Փամ աւանէն Խորասանոյ ։

ՓԱՄՐԷ فامره * Է անուն քաղաքի միոյ մերձ ՚ի Քէրխար · Պէր շէհր ադը տըր ։

ՓԱՅԷՏ فيد * Նոյն է ընդ բառին ԹԱ · և նշանակէ մինչ կամ մինչև · Թուրքերէն Տէկ · և արաբերէն Հաթթա · զի ասի՝ Փայէտէյէնտան · մինչև ցայժմ , Շիմտիյէտէկ ։

ՓԱՆԷ فانه * Նշ" գայլ մեծ փայտի , զոր դնեն յետկոյս դրան · որ և ասի ՓԱՆԻԷ · Գափու արդընէ գօյուլան պիւյիւք աղաճ ։ 2 · Է երիթն այսինքն Չիվին այն , զոր ՚ի ճեղքելն զփայտ , մուծանեն ՚ի ճեղքուած անդր , կամ զի դիւրաւ ճեղքիցի · Եւ յայսմանէ առեալ կոչեցանէ զոր և իցէ սեպ , այսինքն Չիվի · Թէ զայն՝ զոր մուծա-նեն ՚ի ներքոյ սեանն վս հաստատութե · և թէ զայն՝ զոր մուճակակարք մուծանեն ՚ի միջոցս կա-ղապարի մուճակաց վս ամրութե ։ 3 · Փոքր աւա-զան · Քիւչիւք հավզ ։ 4 · Նոյն է ընդ բառին ՋԷՔԱՆԷ , որոյ սասն Ջուր ՚ի բաց ընկեցեալ է վասն թեթևութեան ։

ՓԱՆԻՑՏ فانيد * Կրկնեալ շաքար · և է այն՝ զի զշէքերն կրկին եռացուցեալ զտեն և թանձրացուցանեն · որում Շէքէրի Փանիդ , և Շէքէրի Թանիդ , և Շէքէրի պէյզ ևս ասեն · որ վս գոյն իւրոյ կարի իմն համեղ և պատուական՝ զշրթունս գեղեցկաց նմա նմանեցուցեալ ասեն · Լէպլէր չօգ շէքէրի Փանիդ գիպի , Սէվկիլիների տէ մէմլէքէթ տէմիշլէր ։

ՓԱՆԻՑՏԷՆ فانيدن * Դարձեալ եռա-ցուցանելով զշաքարն զտել և պարզել · Շէքէրի Մէքէրրէր գայնաթմագ սաֆ էթմէք · զի ասի՝ Շէքէրի Փանիդ , և խմանի զուտ շաքար · սաֆ շէքէրա

ՓԱՆՈՒՍ فانوس * Լապտեր. Ֆէնէր. և է այն՝ զոր յերկաթոյ կամ ՚ի փայտէ արարեալ, արկանեն ՚ի վե՛ր նո՛ցա կտաւեղէն կամ թուղթ, և կամ մոմլար, որ է Մուշամպա։ (Եւ գիտելի է զի հասարակօրէն վրիպութի գործեալ զայն, որ պիւլլուրեղէն է և կոչի ֆէնէր, ֆանոս յորջորջեն. իսկ ֆանոսին՝ ֆէնէր ասեն. և զայն պիւլլուրեայ ֆէնէրն՝ որ կայ ՚ի խելս գաղերկայ նաւուց, ըստ բուն նշանակութեն յորջորջեալ ֆէնէր կոչեն։)

ՓԱՆՈՒՍԻ ԽԷՅԱԼ فانوس خيال

Է այն լապտերիկն, զոր շուրջանակի նկարակերպ արարեալ, և ՚ի մէջ նորին մոմեղէն լոյսն դնեն. որոյ ծխովն անընդհատ դառնայ և պտուտկի։

ՓԱՇ فاش * Յայտնի. Աշիքեար. արտերեն ظاهر Զահիր։

ՓԱՇԷՐՇԻՅՆ فاشرشين * Է խոտ ինչ ՚ի տեսակէ բազեղան, որ ունի զկարմիր պտուղս, բայց ոչ կարէ ուտիլ. Սարմաշըգ նէվինտէն պիր նէվի օթ։

ՓԱՇԻՐԱ فاشرا * Է խոտ ինչ ՚ի տեսակէ Պատատուկի. Սարմաշըգ նէվինտէն պիր օթ։

ՓԱՇ ՇԻՒՏԷՆ فاش شدن * Այսինքն յայտնի լինել. Զահիր օլմագ։

ՓԱՇ ՐԷՍԹԷՆԻ فاش رستى * Նոյն է ընդ բառին ՓԱԹԷՐՍԻՅՆ։

ՓԱՇ ՔԷՐՏԷՆ فاش كردن * Յայտնի առնել, կամ յայտնել. Աշիքեար էյլէմէք։

ՓԱԻԷՆՏԻՅՏԷՆ فارنيدن * Նոյն է ընդ բառին ՈՒԷՆՏԻՅՏԷՆ. և նշ՛՛ տաշել. Եօնմագ. Նաև քերել. Գազըմագ. զի ասի՝ Կէչ դէ դէյշ էշ չէմէյն հավընտըյընտէն, այսինքն զկաւն բահիւ ՚ի գետնոյ քերել։

ՓԱՍԷՈՒՓՏԷՆ فاس يوفدن * Ընկողմանեցուցանել, կամ պառակեցուցանել. Եաթըրմագ. (հր՛՛ փասէոփ, և այր՛՛ փասէոփէթ։)

ՓԱՎԱ فاوا * Ամաչեցեալ և խայտառակ. Շէրմէնտէ վէ րիւսվայ։

ՓԱՎԱՆԻԷԱ فاوانيا * Է խոտ ինչ որ կոչի Թուր՛՛ Այըգիւլիւ. և Արբ՛՛ عود الصليب Ուտիւսսալիպ. և ունի սա երկուս տեսակս. որոց մին՝ արու է, և լինի երկայն. իսկ միւսն՝ որ էգ է, կարճ լինի. Պիր օթ ատը։

ՓԱՎԱ ՊՈՒՏԷՆ فاوابودن * Է սա ներհակն բային փահիշ ամէթէն. և նշանակէ բանիլ կծկեալ իրի. Պիւզիւլմիւշ նէսնէ աչըլմագ։

ՓԱ ՏԱՇԹԷՆ فاداشتن * Ընդդէմ ելանել կամ ընդդէմ առնել. Գարշու ալմագ, վէ գարշու դուրմագ։

ՓԱՐԱՊ فاراب * Է անուն քաղաքի միոջ ՚ի Թիւրքիստանի, որոյ բուն անուանն Թուրքերէն ասի Սէյրամ։ Պիր շէհիր ատը օլուր։

ՓԱՐԷ فاره * Նոյն է ընդ բառին ՊԱՐԷ. և նշանակէ արշաւան և երագընթաց երիվար. Եօրղա աթ. իսկ ըստ արապաց՝ մուկն. Սըչան. որ ասի պարսկերէն Մուշ։

ՓԱՐԷՆՏԻՅՏԷՆ فارنيدن * Տե՛ս ՊԷՐՔԻՆՏԷՆ, որ է կորզել զինչ ՚ի անեղեւոջէ իւրմէ. Պիր նէսնէյի էլինտէն գօփարմագ. ըստ այնմ.

Տէրտիլէ մէ կէրէֆթէ ձայ չամ մէյի,
Պէ շօրէ պուշտա ֆարէնտէյա էշ պէյի։

ՓԱՐԻՂ فارغ * (բառ արեպի) Ձեռնթափ. Իշտէն ֆարիղ օլան. որոյ բայն է ֆէրաղ, որ է ձեռնթափ լինել ՚ի գործոյ. Իշտէն ֆարիղ օլմագ։

ՓԱՐՍ فارس * Է անուն մեծագոյն գաւառի միոջ վաղնջականի, որ պարունակէ յինքեան զհինգ քաղաքս մեծամեծս, որոյ աթոռայանիստ քաղաքն է Շիրազ. Պիր աճէմ վիլայէթի ատը օլուր։

ՓԱՖԱ فافا * Ընտիր և ընդունելի իր. Կէօզիւյէ վէ խօշլանաջագ օլան նէսնէ։ 2. ֆաֆա ասի այն ով՝ որ ՚ի խօսիլն զներքին շուրթն յաճախ մուծանէ սեղմելով խօսիցի, յորոյ իւրաքանչիւր խօսակցութե ֆաֆա հնչումն ինչ ՚ի յայտ եկեացէ. (և է սա բառ ընկերական ընդ արեպս)։

ՓԱՖԻՅՐ فافير * Է խոտն այն, յորմէ կազմեն փսիաթ. Հասըր էթտիքլէրի օթ։

ՓԱՖԼԻՅԹԷՐ فافليز * Կեղև ձմերկի, սեխի, վարունկի, և այլոց նմանեաց. Գարփուզ վէ գավուն վէ խիյար վէ էմսալինին գապուղու։ 2. Յիմար և անգէտ. Էպլէհ վէ ահմագ։

ՓԷՂԼԱՍ فقلاس * Յիմար և անգէտ. Էպլէհ վէ ահմագ։

ՓԷՏԻՅՐ فطير * Հաց անխմոր. Մայէսիզ էքմէք։

ՓԷԶԱ فزا * Է հրամայականն ֆէզուտէն բային, որ և բարդի ընդ ձանֆէզա, և ֆէրահֆէզա։ Որ նախադրյն այսպէս գրի՝ ֆէզայ, և նշանակէ յաւել. Արթըր։

ՓԷԶԱՅԷՆՏԷ فزاينده * (ընդունելութի ներգործ՛՛) Յաւելացուցիչ. Թուր՛՛ Արթըրըճը։

ՓԷԶԱՅԻՇ فزايش * (բայածական ՚ի բայէն ֆէզուտէն) Յաւելումն կամ յաւելուած։

ՓԷԶԷ فزه * Արական անդամ. Ալէթի թէնասիւլ։

ՓԷԶԼԷՔԷ فذلك * (համառօտեալ ՚ի բառէն ֆէզ՛ալիքէ, որ է արեպի.) Կանոն կամ տարազ, և կամ ծէս. Գանուն վէ խուսուս, վէ ատէթ։

ՓԷԶՏԷՐԷ فزوره * Տե՛ս ՓԷՐՏԷՐԷ։

ՓԷԹԱՔ فتاك * Նշանակէ հնայ.

ձէ

[illegible] Գ[illegible] · և արաբերէն [illegible] ·

ՖԷ[illegible] فر * [illegible] ·
[illegible] · [illegible] ։

ՖԷՐԻՏՈՒՆ فريدن * Պատուակիլ [illegible] · [illegible] · որ և ասի فردن ՖԷՐԻՏՈՒՆ ։

ՖԷԹԻՅԼ فتيل * (բառ ընդհանրական է արաբաց) Պատրոյգ, նաև իւր ոլորեալ ՚ի մանուածէ զի՚նչ և իցէ · Իփէկտէն պիւքիւլմիշ Դիւաք · որ և ասի ՖԷԹԻՅԼԷ ·

ՖԷԹԻՅԼԱՀԷՆՃ فتيل آهنج * Է այն երկաթիկն, որով ՚ի գուպս քարշեն զպատրոյգն հրացանին · Թուրքերէն ՖԻՒԻՂ ՓԷՄԻՒՐԻ ։

ՖԷԹԻՅԼԷՄՈՒ فتيلمو * Խոլլառ · Մէտնած ։ (Եւ քանզի մորթ խոլլառայ ցիր և ցան և որպէս պատրոյգ գռուզ և գանգրացեալ ոլորուն լինին, այսու անմամբ խոլլառն կոչի ՖԷՄԷՉԷՖոմ · որում պատասխանէ ՚ի հայ լեզու բառն գիսախուռն ։)

ՖԷԹԻՅԼԷՏԷՀԷՆՃ فتيلهنج * Մազախել · Ճըմգըխըչէ · արաբերէն Մինգաշ ։

ՖԷԹՐԷԽ فترخ * Է տեսակ ինչ խաղու, զոր բուռն հարեալ ձեռօք խաղան · Պիր նէվ օյուն տիւր ։

ՖԷԹՔ فتك * Է կենդանին այն, որ կոչի Թուրքերէն Փօրսուգ ·

ՖԷԺ فژ * Պիղծ, և տգեղ · Միւրտար վէ չիրքին ·

ՖԷԺԱԿԻՆ فژاكن * Տգեղ · Չիշթ վէ չիրքին · որ և գրի فژاكين ՖԷԺԱԿԻՅՆ ·

ՖԷԺԱՔ فژاك * Նոյն է ընդ բառին ՖԷԺԱԿԷՆ, որ է տգեղ և զազիր, և աղտեղի · Չիրքին վէ չիշթ վէ չիրքին · որ և ասի ՖԷԺԱՔԷՆ, և ՖԷԺԱՔԻՅՆ ։

ՖԷԺԷ فژه * Նշա" զայնպիսի մարդ, որ միշտ ունի զինքն աղտեղացեալ · Հէր չէման ինճ[illegible] [illegible] վէ [illegible] ։

ՖԷԺԷԺ فژژ * Է արմատ ինչ դառնահամ · Թուր" Էչէր [illegible] · և արաբ" وج Վէճ ·

ՖԷԺԷՄ فژم * Հոգ և տխրութիւն · Ղասաւէ վէ քէտէր ·

ՖԷԺԿԷՆՏ فژكند * Գարշահոտ և զազիր · Պէտպու վէ միւրտար ։

ՖԷԺԿԷՆՏԷ فژكنده * Աղտեղի և պիղծ և զազիր · Չիրքին վէ քիրլի վէ քիրլիւ · որ և ասի ՖԷԺԴԷՆՏԷ ։

ՖԷԶ[illegible] [illegible] * [illegible]
[illegible] · [illegible] և [illegible]
[illegible] · [illegible]
ՖԷ[illegible] · և ՖԷ[illegible] ։

ՖԷԶՂԷՆՏԷ [illegible] * [illegible]
ԴԷՆՏԷ ·

ՖԷԶՂԷՐՏԷ فزغرده * [illegible]
ԱՆԴՐԷՐԹ և ԽՈՅՏՈՒ[illegible]
մեալ և ղանդքալ · Ըզգեստ[illegible]

ՖԷԺՈՒԼԻՅՏԷՆ [illegible] * [illegible]
միլ կամ Թարշամիլ · Սէֆիլ · [illegible]
ՄՈՒՐՏԷ ՇԻՒՏԷՆ, և ՖԷԺ[illegible]

ՖԷԼԱԹ فلات * Նշ[illegible]
ՖԷՐԹԷՍԹ, որ է մանուած [illegible]
տատանեալ · Տօֆէնճի [illegible]
Իսկ ըստ արաբաց՝ անշէն դաշտ [illegible]
արտաքոյք ցամաքի ·

ՖԷԼԱԹԷ فلاته * Պէտ[illegible] [illegible]
քոյ և՚ի խաղողոյ, և կոչի Թուր" [illegible]
այն՝ զոր առնեն մասն մասն, [illegible]
Բայց սառուցագոյն այն է, զի բառս այս նշա" առեալ, որ է Պէքմէզ · ով խմորեալ [illegible]
նաւորես · Նէ պուշէք ձայր Իշէ[illegible] ·
Նէ քէրէք ձայր շէքէրրու Ֆէշէֆէ ։

ՖԷԼԱԼԷՆԿ فلالنك * Տես ՖԷԼԱՃԷՆԿ ·

ՖԷԼԱԽԷՆ فلاخن } Պարսատիկ ·
ՖԷԼԱՍԷՆԿ فلاسنك } Թուր" Սափան ·
որ և ասի ԹԷԼԱՍԷՆԿ, ՂՈՒԹ, ՓԷԼԽԷՄ, ՓԷԼԽԷՄԱՆ, ՔԷԼԱՑԷՆԿ, ՖԷԼԱԼԷՆԿ, ՖԷԼԱԽԱՆ, և ՖԷԼԱՍԷՆԿ ։

ՖԷԼԱՎԷ فلاوه * Տես ՖԷԼԻՑՊԷ ·

ՖԷԼԱՏ فلاد } Անօգուտ և վարկպարազի խօսք · Պիհուտէ
ՖԷԼԱՏԷ فلاده } վէ պիմանա սէօզ · ասի և ՓԱԼԱՏ ։

ՖԷԼԱՐ فلار * Է տեսակ արմատ ինչ յազգէ դեղորէից, որ կոչի արաբերէն وطينار Ա'րթինար ։

ՖԷԼԷ فل * Նոյն է ընդ բառին ՖԻՒԼԷ, որ է պալ կաթին · Ձիւք տըշէ · որ և արտաքերի ՖԷՇԷ ·

ՖԷԼԷՆՃԻՅՏԷՆ فلنجيدن * Նոյն է ընդ բառին ԷՆՏՈՒԽԹԷՆ, որ է շահիլ · Գազանմագ · որ և ասի ԷՆՖԷՆՃԻՅՏԷՆ ։

ՖԷԼԷՐԶ فلرز * Ծրար · Թուրքերէն Չէգէն · բառս այս ՚ի գաւառին Մավէրան նէհրի կոչի فلرنك ՖԷԼԷՐԶԷՆՔ ·

ՖԷԼԷՔ فلك * (բառ արէպի · որ թէ երզակի և թէ յոգնակի ՚ի գործ ածի ՟Ը պատճառաց ·

Digitized by Google

ծով ըստ արաբացւոց՝ լինի յոգնականն Էֆլաք.) Երկին. Կէօք։

ՓԵԼԷՔԻՒԼ ԷՓԼԱՔ فلك الافلاك Երկին երկնից, որ է իններորդ երկինն. առ կոչի երկին մեծ. ասի և ՓԵԼԷՔԻ ԱՏԼԱՍ՝ վասն լինելոյն սոսկ և Թափուր յաստեղաց։

ՓԵԼԻՑՊԷ فليپه * Տարակուսել և ապշել. Սէրսէմ վէ հայրան. որ և ասի ԿԵԱԼԻՑՎԷ, ՓԵԼԱՎԱՆ, ՓԵԼԱՎԷ, ՓԵԼԻՑՎ, ՓԵԼԻՑՎԱՆ, ՓԵԼԻՑՎԷ, ՓԻԼԻՑՊԷ, ՓԻԼԻՑՎ, և ՓԻԼԻՑՎԷ։

ՓԵԼԻՑՎ فليو * Տե՛ս ՓԵԼԻՑՊԷ։

ՓԵԼԻՑՎԱՆ فليوان * Հրապաշտ. Աթէշ փէրէսթ։ 2. Տարակուսեալ և ապշեալ. Սէրսէմ վէ հայրան։

ՓԵԼԻՑՏ فليد * Բանի անցից զեր ինչ՝ ի գետին. Պէր նէսնէյի եէր իւզէ էէրէ իէնտիրմէք. և է առ երրորդ դէմ անցելոյ բայի, որոյ աներևոյթն կարէ լինել ՓԷլճէթէն։

ՓԵԼԽ فلخ * Սկիզբն գործոյ և զբաղանաց. Իպթիտայի ամէլ վէ շիւղլ։

ՓԵԼԽԵՄ فلخم * Տոփիչ բամբականաց, որով հարկանէ զլարն աղեղան. Հալլաճ թոխմաղը։ 2. Կուպր. Թուր՝ Քիւլթա. արդ՝ Գոմփէլ։ 3. Գերեզմանատուն հրապարակի. Տաֆէնէ եէղրն. և այսմ նշանակութե ասի և ՓԵԼԽԵՄԷ։

ՓԵԼԽԵՄԷ فلخمه * Կուպր. արդ՝ Գոմփէլ։ 2. Տոփան բամբականարի, որով նետէ զբամբակն. Հալլաճ թոխմաղը, եա տիւշէքի իէնտիյի ագաճլար։

ՓԵԼԽԵՆ فلخن * Տես ՓԵԼԱԽԵՆ. (զի է համառօտեալն նորին)։ 2. Է անուն աւանի միոջ՝ ի Փէլէքաղաքի. Պիր գասապա ատը տըր։

ՓԵԼԽԵՆՏ فلخند * Բամբակ զատել՝ ի հատոյ, այսինքն յընդոյ. Պամպաղը չէքիրտէքթէն այըրմագ էթմէք։

ՓԵԼԽԵՄԻՑՏԷ فلخميده * Է կրաւորական ընդունելութիւնն փէշմիներէն բայիս. որ և ասի فلخيده ՓԵԼԽԻՑՏԷ։

ՓԵԼԽԵՄԻՑՏԵՆ فلخيدن * Տես ՓԵԽՄԻՑՏԵՆ։

ՓԵԼԽՈՒՏԷ فلخوده * Նոյն է ընդ բառին ՓԵԼԽԵՄԻՑՏԷ. որ բազում գործածութբ բաց՝ ի բամբակէ՝ զայլոց ևս ասի։

ՓԵԼԽՈՒՏԵՆ فلخودن * Տե՛ս ՓԵԽՄԻՑՏԵՆ։

ՓԵԼՂԵՆՏ فلغند * Ջծայր բևեռին փէր չէյն առնել, այսինքն Թեքել և ամրացուցանել։ 2. Ցանկ. Տիւէն փէտէր։

ՓԵԼՃ فلج * Կուպր զրահի. Գոթիս ժէլմէփի. որ և ասի غلج ՂԵԼՃ։

ՓԵԼՃԵՄ فلجم * Կուպր. արդ՝ Գոմփէլ։

ՓԵԼՄԱԽԵՆ فلماخن * Նոյն է ընդ բառին ՓԵԼԱԽԵՆ, և նշանակէ պարսատիկ, որ է Սափան։

ՓԵԼՔԷ فلكه * Լիսեռն մանածի. Թուրքերէն Աշըրշագ։

ՓԵԽ فخ * Նոյն է ընդ բառին ԹԵԼԼԷ. և նշանակէ որոգայթ. Տուզագ. այս բառ է որ ասի Թուրքերէն Փագ. և մերթ՝ ցուցանէ վարմ։

ՓԵԽԵՄ فخم * Նշա՝ զայն կատուեղէնն ով սաւան, յորոյ ՝ի չորեսին կողմանն փայտս կապեալ, կալնուն ՝ի ժամու նիստի. այսինքն ձապաղման պարգևական որոյ, իբր զի զի՛նչ և իցէ նա՝ Թափեսցի ՝ի մէջ նորին. Պէր չարշէֆ իէտի պէշ փէտ։

ՓԵԽԹ فخت * Ղահեցաւ. Գուգուրթ։

ՓԵԽՄԻՑՏԷ فخميده * Բամբակ՝ որոյ հատն, այսինքն ունդն զատեալ իցէ. Տանէսի այըրլմըշ փէնպէ։

ՓԵԽՄԻՑՏԵՆ فخميدن * Մազ կորզել ՝ի մորթոյ. Վէօճիւտտէն գըլ գօբարմագ. և՝ի բամբակէ զհատն կամ զունդն զատել. փէնպէտէն փանէ այըրմագ. ասի և ՓԵԼԽԵՄԻՑՏԵՆ, ՓԵԼԽԵՄՈՒՏԵՆ, ՓԵԼԽԻՑՏԵՆ, ՓԵԼԽՈՒՏԵՆ, և ՓԵՐԽԵՄԻՑՏԵՆ։

ՓԵԽՆ فخن * Գրկաչափ. Գուլաճ. արաբերէն باع ՊԱ՝. որ և ասի ՊԱՋ. զի ասի՝ Տէր ոնձա չահի էէյ փէս քէլին զօլլ։

ՓԵԽՐԵԶ فخرز * Պարարտ և զօրեղ. Ֆէրպիհ վէ գավի։

ՓԵԿԵՔ فكك * Մեկնի Թուրքերէն գեղգեղութիւն, վեմար. Ջէփէլէնմէք։

ՓԵՀ فه * Թի, որով խառնեն զցեխ. Թուր՝ Քիւրէք։ 2. Թի նաւու. Կէմի քիւրէկի. որ և ասի ՓԵՀԷ, նաև ՓԵՀԷ՛Ի ՔԵՇԹԻ։

ՓԵՀԱՆԷ فهانه * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՆԷ։

ՓԵՀՄԻՑՏԵՆ فهميدن * Իմանալ. Անլամագ. որ և ասի ՇԻՆԱԽԹԵՆ։

ՓԵՂԵԱԶ فغياز * Շօհրաթ. և ուրեք մեկնի աւետչեաց. Միւժտէճիլէտէ. և այլուր պարգևական տուրք բանաստեղծի վասն բանաստեղծական տաղիցն. Աթեյէի շիր։

ՓԵՂԵՆՏ فغند * Ոստումն. Սըչրամագ։

ՓԵՂՇՈՒՐ فغشور * Է անուն քաղաքի

մ[illegible]աշխարհին Չինու, ուր գտնի չինացիք կը-ռուց[illegible] Պիր շէհր ատը տըր ։

[illegible]ԵՂՎԱՐԷ فغوار * Է այն դէ՝ որ առ-չ[illegible] լուսն եղեալ, ոչ կարիցէ խօսիլ ․ Սեօզէ [illegible] օլմայան ։

[illegible]ԵՃ فج * Է խոշորութիւն այն՝ որ լինի ՚ի վերայ քաղրթին, նաև ՚ի մէջ փեթակի մեղեր․ Իշ[illegible] Խուշէրինտէ օլան էթէմէ , վէ պալ գէօմէչինտէ օլան էթէմէ ։

[illegible]ԵՃԱ فجا * Սերմանաքաղութիւն, կամ հաւաքաղութիւն ․ Պուղտայ ճըւէք ․ Խուշէնէսի ։

ՖԵՄ فم * Նոյն է ընդ բառին ՖԵԽԵՄ․ իսկ ըստ արաբաց նշանակէ բերան ․ Աղըզ․ պարսկերէն Տեհան ։

ՖԵՑԱԼ فيال * Նետ, որ ունիցի ոլորք երկճղի․ Չաթալ թէմրէնլի օք ։ 2․ Սկիզբն․ Էվվէլ ։

ՖԵՑԱՇԵԼ فياشل * Խորշոմութիւն կամ կնճռութիւն․ Պուրուշուգ ։

ՖԵՑԱՎԱՐ فياور * Գործակալ գործոյ․ Իշ էշլէյիճի․ որ և ասի فياور ՖԵՑԱՎԵՐ ։

ՖԵՑԱՏԱՐ فيادار * Գործակալ․ Իշ գօրիճի ։

ՖԵՑԱՐ فيار * Գործ և զբաղմունք․ Իշղալ վէ ամէլ ։

ՖԵՑԼԵԳՈՒՍ فيلقوس * Է անուն հօր մեծի արքային Աղեքսանդրի մակեդոնացւոյ, որ էր Թագաւոր յունաց ։ Եւ է բառս այս ՚ի բարբառ արաբաց փոխեալ ՚ի գրաբար թարգմանութեան ՚ի յունական անուանէս Փիլիպպոս․ Նամը ձէտէրի Իսքէնտէր ձիւլքարնէյն տըր , ձէ թարիխլէրտէ էսանու էտր ։ 2․ Է քար ինչ մեծագին, որ երևի գունագոյն, այնպէս զի ՚ի հայեցուածի բաղում գոյնս երանգոց ցուցանէ․ Պիր գըյմէթլիւ տաշ տըր ։

ՖԵՑԼԵԿՈՒՈՒՆ فيلكون * Է խոտ ինչ անօգուտ, զոր ոչ ուտէ անասունն․ Ֆայտէսիզ օթ տըր ։ 2․ Է տեսակ ինչ եղեգան, որ բըղնաւ ոչ է պիտանի ինչք․ Պիր նէվի գամըշ տըր ։

ՖԵՑԼԵՍՈՒՖ فيلسوف * Իմաստասէր կամ փիլիսոփայ․ Ֆէննինտէ մահիր ։ (Է սա յունական, զոր նոքա արտաբերեն Φιλόσοφος ։)

ՖԵՑԼՃԵ فيلجه * Անագան․ Կէճ ։

ՖԵՑԽ فيخ * Նոյն է ընդ բառին پيك ՓԵՑԻՔ, որ է սուրհանդակ․ արաբ՝ قاصد Գասըտ ։

ՖԵՑՀԵՃ فيهج * Կթղայ, որ լի էցէ գինեաւ․ Շէրապ իլէ տօլու գատէհ ։

ՖԵՑՃԵՆ فيجن * Փեգենայ․ Սէտապ ։

ՖԵՑՆԵ فينه * Գ[illegible] ուղխի․ Սէպէպտէն ։

ՖԵՑՇԵԼ فيشل * [illegible]

ՖԵՑԱՇԵԼ․ որ և ասի [illegible]

ՖԵՑՏԱՖԵ فيدافه * [illegible] որ էր իշխողն Պերոսի [illegible] էր ընդ իշխանութ՟ նր․ որ և [illegible] զորմէ ասի՝ թէ էցէ ամենայ[illegible] ամենայն արքայի բաղում յ[illegible] չէթ ատը տըր ։

ՖԵՑՏՈՒՄ فيدوم * Գ[illegible] Գուտրէթ հուքմուտ․ որ և ասի [illegible]

ՖԵՆ فن * (բառ ըն[illegible] բեպս, որոյ յոգնականն լինի [illegible] ըստ ոճոյն արաբաց․) Խարդախութ[illegible] հիլէ ։ 2․ Արուեստ և հանճար․ Ս[illegible]

ՖԵՆԱՎԵՐ فناور * Խոհեմ[illegible] Պէնտի չէշմէր ։ 2․ Է անուն քաղաքի [illegible] խարհին Չինու․ Պիր շէհր ատը [illegible]

ՖԵՆԱՐ فنار * Է սա լապտեր ինչ, և նշ[illegible] զայն, զոր ՚ի Պոլսոյ արարեալ [illegible] մամլեցինի․ հայերէն լապտեր․ [illegible] Փէրլէր շէհրին Խուշէրինէ Գօրլուր ։

ՖԵՆԱՐՈՒԶ فناروز * Է անուն աւերակ իրիք ՚ի քաղաքին Սեմերգանդոյ, ուր լինի զինէ ազնիւ և պատուական․ Պիր եէր ատը տըր ։

ՖԵՆԵ فنه * Ցիր և ցան և տառապեալ․ Փէրիշան վէ Ֆէլաքէթզէտէ ։

ՖԵՆԵՎ فنو * Նոյն է ընդ բառին ՖԵԹԵՎ․ և նշանակէ խաբեցեալ․ Ալտանմըշ․ որ և ասի ՖԻՐԻՑՔԹԵ , և ԴԻՐՐԵ ։

ՖԵՆԵՔ فنك * Է կենդանի ինչ, որ կոչի Գարագ․ և է ծանուցեալ ինչ, յորոյ ՚ի մորթոյն մուշտակ կազմեն ․ և ոմանք զայս անուն կոչեն մորթոյ նր․ ընտիր սորա ցուրտ է քան զսամոյր, և ջերմ է քան զկնձապն ։ Եւ յայսմանէ առեալ նաև մուշտակն պարզաբար ֆէնէք ասի ։

ՖԵՆԿ فنك * Խոշտութ․ Պիւսէրիւթիւ ։ 2․ Նոյն է ընդ բառիցն ՔԵԳԵՍԹ և ՔԵՎԵՍԹ, որ է Հանդէս․ և լինի սա յոյժ զուտ, բայց լուսաւորական ։

ՖԵՆՃ فنج * Նոյն է ընդ բառին ԳԱՏՔԵՆՏ, որ է փոշմանք․ Տէպէ խայէ ։ 2․ Տգեղ․ Չիրքին վէ Գապահ ։

ՖԵՆՃԱ فنجا կամ ՖԻՆՃԱ * Զգամած․ Կէրինմէ ։

ՖԵՆՃԻՑՏԵՆ فنجيدن * Նշանակէ ձգտել․ Կէրինմէք ։

ՖԵՆՈՒՄ فنوم * Տես զբառն ՖԵՆԵՎ ։

որ է խառնեցեալ ․ Աշըպանըշ ․ Յաղըրտուր ։

ՖԵՆՏ فند * Սնոտի խօսք, նաև նենգութիւն և խարդախութիւն ․ Պէհուտէ սէօզլէր, վէ մէքիր վէ հիյլէ ։

ՖԵՆՏԵԼ فندل * Աղխ՝ զոր առնեն յետ կոյս դրան ․ Թուրքերէն Մէնտէլ ։

ՖԵՆՏԵՐ فندر * Է անուն քաղաքի միոջ 'ի գաւառին Խարէզմի ․ Պիր շէհիր ատը տըր ։

ՖԵՇ فش * Բաշ ձիոյ, որ կայ 'ի վ՟ պարանոցին ․ Աթ եէլէսի ։ 2 ․ Է մասնիկ ինչ՝ որ ցուցանէ զնմանութի ․ զի ասի Շէյրֆեշ, առիւծանման ․ և Էժտէհաֆեշ, վիշապատեսակ ․ որ և ասի ՎԵՇ ։ 3 ․ Նոյն է ընդ բառին ՍԵՐՏԵՍԹԱՐ, այսինքն ծայր փաթաթոցի փակեղան ։

ՖԵՇԱՆ فشان * Նոյն է ընդ բառին ՉԵՇԱՆ, որ է բակուղ կամ լախտ, այսինքն Կէօտէք ․ որ և ասի ՓԵՇԱՆ ։

ՖԵՇԱՐ فشار * Ճապաղումն և հատումն կամ հեղումն ․ Սաչմագ վէ տէօքմէք ․ որ և բարդի որպէս آب فشار Աղֆէշար ․ որ և համառօտմամբ ասի ՖԵՇԵՐ ։

ՖԵՇԱՖԱՇ فشافش * Հնչումն նետից, որք 'ի շարունակ ձգմանէ յայտ լինի ․ Աւազը Օխը ․ որ և ասի فشافش ՖԵՇԱՖԵՇ ։

ՖԵՇԻՑՏԵՆ فشيدن * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՍԻՑՊԱՆԻՑՏԵՆ ․ և նշանակէ կախուել դրօշուն կամ զձին զպախուրցոյ, և զհետ իւր ընթացուցանել ․ Հօյվանըն էշիշէ էէրմէք ․ (Հրամայական ՖԷՇ, և ապառնի ՖԷՇԷԹ ․)

ՖԵՊԱԼ فبال * Սկիզբն ․ Իպթիտա, այսինքն սկիզբն իրի ինչ ․ Պիր նէսնէնին էվվէլի ։

ՖԵՍԱՅ فساى * Թովիչ ․ Էֆսունճու ։

ՖԵՍԱՆ فسان * Յեսան ․ Պիլէյի ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառիցն ՖԵՍԱՆԷ և ԷՖՍԱՆԷ, որ է առասպել ։ Այս բառ գրի և ՖԻՍԱՆ յօրինակս ինչ ։

ՖԵՍԱՆԷ فسانه * (համառօտեալ 'ի բառէն ԷՖՍԱՆԷ) Պատմութիւնք և նմանք նոցին ․ Հիքեայէթ վէ էմսալի նէսնէլէր ։ 2 ․ Հռչակեալ ․ Մէշհուր ։

ՖԵՍԱՆԵԿԻՈՒՅ فسانه كوى * Առասպելաբան, կամ առակախօս ․ Մէսէլ սէօյլէյիճի ։

ՖԵՍԱՆԻՑՏԷ فسانيده * Թովիչ ․ Էֆսունճու ։

ՖԵՍԱՆԻՑՏԵՆ فسانيدن * Նոյն է ընդ բառիցն ՓԱՍԻՑՏԵՆ, և ՐԱՍԹ ՔԵՐՏԵՆ, և ՐԱՄ ՔԵՐՏԵՆ, և ԷՖՍՈՒՆԿԵՐԻ ՔԵՐՏԵՆ ։

ՖԵՍԱՐ فسار * Ցօրանչումն ․ Էսնէմէք ։ 2 ․ (համառօտեալ 'ի բառէն ԷՖՍԱՐ) Պախուրց ․ Եուլար ։ 3 ․ Տե՛ս ՆԵՇԱՐԵՄ ․ ըստ այսմ ասի և ՆԵՍԱՐ ։

ՖԵՍԵՆ فسن * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՍԱՆ՝ ըստ առաջին նշանակութեան նորա, որ է յեսան ․ Պիլէյի ։

ՖԵՍԵՐ فسر * Վայելչութի և գեղեցկութի ․ Րէվնագ վէ հիւսն վէ ճիլվայի վէ շէտաֆէթ ․

ՖԵՍԻՑԼ فسيل * Նոյն է ընդ բառին ԼՈՒՊԻԵԱ, որ է լոբիաս ․ Պէօրիւլճէ ։

ՖԵՍԻՑԼԷ فسيله * Երամ կամ ջոկ ձիոց, որք 'ի վայրի շրջեալ արածին ․ Աթ սիւրիւսի ․ Թուրքերէն Իլխը ․ որ և ասի ՆԵՍԻՑԼԷ, և ՖԵՍԼԷ ։

ՖԵՍԻՑՊԱՆԻՑՏԵՆ فسپانيدن Տե՛ս 'ի ներքոյ ՖԵՍԻՑՊԻՑՏԵՆ ։

ՖԵՍԻՑՊԻՑՏԵՆ فسپيدن * (համառօտեալ 'ի բառէն ՖԷՍիւգանիտէն) Ձերիվարն կախուել զպախուրցոյն, և զհետ իւր ընթացուցանել ․ Աթը տարթարագ էէրմէք ։

ՖԵՍԼԷ فسله * Տե՛ս ՖԵՍԻՑԼԷ ։

ՖԵՍԼԻՑՈՒՆ فسليون * Է ունգն այն՝ որ կոչի Պէշլի Գարտաշ ։

ՖԵՍՈՒՏ فسو * Պատոճառութի ․ վասն որոյ և այնպիսին կոչի ՖԷսուտման, պատճառաւոր ․ Ճահէ վէ ուլուշլըգ տըլէթ օլան ատէմ ։

ՖԵՏԱ فدا * (բառ արաբի) Մատուցումն իրի ինչ 'ի տեղի այլոյ իրի փոխանակելով ․ Պիր նէսնէյի պիր նէսնէյէ պէտէլ սունմագ ։

ՖԵՏԱՄ فدام * Կակուղ ․ Եումշագ ․ որ և ասի ՆԵՐՄ ․ և ևս գրի ուրեք թէ ՖԷտամ բառս ցուցանէ փաղաղ (որ է պարտակ ինչ զոր կալնուն կանայք զերեսօք իւրեանց ․) Եաշմագ ։

ՖԵՏՈՒՏ فدود * Սողնակ կամ նիգ, զոր դնեն յետկոյս դրան վասն հաստատութեան և ամրութեան ․ Գափըյա արգընէ խըշըհիսէ ըչըրուտ պայլասըն ատը ։

ՖԵՏՐԷ فدره * Փախաթ, որ իցէ հիւսեալ 'ի ծիւղոց արմաւենւոյ ․ զոր տարածանեն 'ի վ՟ առաստաղի, որ զի մի 'ի վայր թափեսցի հողն ․ Խուրմա չէօփլէրինտէն էօրիւլմիշ գասըրա, քի սագֆըն չէրինէ թէօշէրլէր ․ դաբանդեան թոթրագ դէօքիւլմէյին իչիւն ․

ՖԵՏՐԵՆԿ فدرنك * Տե՛ս ՓԵԺԱՄԵՆՏ ։

ՖԵՏՐԵՆՃԵՔ فدرنجك * Նոյն է ընդ բառին ՔԵԱՊՈՒՍ ․ և նշ" զծանրութիւն զայն, որ կոխէ զմարդն 'ի քուն գիշերոյ, նաև 'ի տուընջեան 'ի ննջել ուրուք ։ 2 ․ Նոյն է ընդ բառիցն ՊԵԹՖՈՒԶ, և ՓՈՒԶ ։

ՖԵՏՐՈՒՆԵՔ فدرونك * Նշանա" զայն

ծակսն զայնոսիկ, որք լինին 'ի վր դրան բերդի և բրգան և պարսպի նորին, ընդ որս 'ի վայր գաբինս ընկենուն 'ի կամիլ Թշնամեայն դիմել 'ի բերդն. և այն խելքն եւս որք ընկեցեալ լինին, կոչին Փէրթուննէր :

ՓԷՐ فر * Փառաւորութի, և չքեղ պերճութի. Շէվքէթ վէ րէվնագ : 2. Լոյս. Նուր. ուստի և լուսաւոր և պայծառ մարդն՝ կոչի Փէրմէնտ և Փէրհումէնտ : 3. Նոյն է ընդ բառին ՊԷՐ, որ է վէր. Իսմի : 4. Հնչումն կամ գոչումն. Սատա վէ ավազ : 5. Ողխաջուր. Սէյլապ :

ՓԷՐԱ فرا * Է մասնիկ ինչ՝ որ դնի յառաջս բայից. և նշ" կոչմն. Ճանէպ : 2. Մերձ. Նէզտիք : 3. Առաւել. Պէյլէէր. շայէտ : 4. 'Ի վերայ. Իւզէրէ : 5. Բարձր. Պիւլէնտ : 6. Անանյն. Հէմէ :

ՓԷՐԱԶԻՅՐ فرازیر * Վերջաւոր (զոր դնեն յեզերս հանդերձից). Սինճաֆ : 2. Փէրվազ : Եւ ուրեք մեկնի սփռոց. Տէօշէմէ. արաբերէն Փէրաշ :

ՓԷՐԱԹԷՐ فراتر * Վերագոյն. Եօգարըգ. ասի և ՊԱԼԱԹԷՐ : 2. Յետագոյն, որ փէսթէր եւս կոչի :

ՓԷՐԱԹԷՐ ՇԻՒՏԷՆ فراتر شدن

'Ի վեր լինել. Եօգարու օլմագ. և 'ի վեր գնալ. Եօգարու չըգմագ. որ և ասի ՓԱԹԷՐ ՇԻՒՏԷՆ.

ՓԷՐԱԽ فراخ * Ընդարձակ. Պօլ. Կէնիշ. արաբերէն واسع Վասի. ասի և ԷՆԳՈՒՆ.

ՓԷՐԱԽԱ فراخا * Ընդարձակութի. Կէնիշլիք. որ և ասի ՓԷՐԱԽՆԱՅ :

ՓԷՐԱԽԹԷՆ فراختن * Նոյն է ընդ բային ԷՓՐԱԽԹԷՆ, այսինքն 'ի վեր բառնալ. Եօգարու գալտըրմագ :

ՓԷՐԱԽԹԷՐ فراختر * Ընդարձակագոյն. Կէնիշլէք :

ՓԷՐԱԽԻ فراخی * Ընդարձակութիւն. Պօլլուգ, Կէնիշլիք :

ՓԷՐԱԽԻՅԶ ԱՄԷՏԷ فراخیز آمده

Նոյն է ընդ բառին ՓԱԽԻՅԶ ԱՄԷՏԷ. և նշանակէ նորոգ 'ի քայլել սկսեալ մանուկ. Իմէքլէր թըֆըլ, եանի օյլանճըգ :

ՓԷՐԱԽԻՅՏԷՆ فراخیدن * Քաշմիլ հերաց. Գըլը իւրփէրմէք. որ և ասի ՓԷՐԱՇԻՅՏԷՆ : Եւ ուրեք մեկնի զատանիլ յիրերաց. Պիր պիրինտէն այըրըլմագ. էչ հէմ ճիւտա չըգտէն :

ՓԷՐԱԽԻՅՐ ԱՄԷՏԷՆ فراخیر آمدن

Տես ՓԱԽԻՅՐ ԱՄԷՏԷՆ :

ՓԷՐԱԽԿԵԱՄ فراخکام * Նշանակէ արձակաքայլ. Կէն ադըմլը :

ՓԷՐԱԽՆԱՅ فراخنای * Տես ՓԷՐԱԽԱ :

ՓԷՐԱԽՏԷՍԹ فراخدست * Ընդարձակաձեռն :

ՓԷՐԱԽՏԷՍԹԻ فراخدستی * Առատութի ընչից և յոլովութի ապրուստի, այսինքն ճոխութի. Փէրթէլլի ճոլ վէ ըէզգ, եանի թէվէլլի : (Եւ Թարգմանի ընդարձակաձեռնութիւն :)

ՓԷՐԱԽՐՈՒԶԻ فراخروزی * Նշանակէ զայնպիսի ոք, որոյ գործն և շահն և արդիւնքն յոլովեն. և եկամուտքն բազում. Փէրաք իւ թէրագգի վոքիլը օլան :

ՓԷՐԱԽՕՐ فراخور * Տես ՏԷՐԽՈՒՐ :

ՓԷՐԱԿԻՐԻՓԹԷՆ فراگرفتن * Նոյն է ընդ բայն ԿԻՐԻՔԹԷՆ. (հրամայականն Փէրակիր, և սպառնելին Փէրակիրէտ :)

ՓԷՐԱՀԷԽԹ فراهخت * Վայելչութի և զարդարանք. Զինէթ վէ արայիշ. որ և ասի ՓԷՐԱՀԷԹ, ՓԷՐՀԷԽԹ, և ՓԷՐՀԷԹ :

ՓԷՐԱՀԷՄ فراهم * 'Ի միասին ժողովումն, կամ 'ի մի վայր գալ. Պիր իէրէ ճէմ օլմագ. վէ պիր իէրէ կէլմէք :

ՓԷՐԱՀԷՄ ԱՄԷՏԷՆ فراهم آمدن

'Ի մի վայր գալ. Պիր իէրէ կէլմէք :

ՓԷՐԱՀԷՄ ԱՎԻՒՐՏԷՆ فراهم آوردن

'Ի մի վայր բերել, կամ ժողովել. Պիր իէրէ կէթիրմէք վէ ճէմ էթմէք :

ՓԷՐԱՀԷՄ ՇԻՒՏԷՆ فراهم شدن

'Ի մի վայր գալ, այսինքն ժողովիլ 'ի միասին. Պիր իէրէ ճէմ օլմագ :

ՓԷՐԱՀԻԽԹԷՆ فراهختن * Նոյն է ընդ բառին ԱՀԻԽԹԷՆ. և նշ" սուսեր և նման իրս քարշել. Գըլըճ վէ էմսալի նէսնէ չէքմէք : 2. Կրթել. Թէրպիյէ էթմէք վէ թէրպիյէթ. որ և ասի فراهیختن ՓԷՐԱՀԻՅԽԹԷՆ :

ՓԷՐԱՂ فراغ * Տես 'ի բառն ՓԱՐԻՂ :

ՓԷՐԱՄԷ'ԿԻՅՐ فرامگیر * Մի՛ կալնուր յետս. Կէրի դութմա :

ՓԷՐԱՄԻՒՇ فرامش } Մոռացումն. Ունութմագ :
ՓԷՐԱՄԻՒՇԹ فرامشت }

ՓԷՐԱՄԻՒՐԶ فرامرز * Կուսակալ, և է իշխողն այնր ամրոցի և քաղաքի, որ է 'ի սահմանամերձ տէրութե. Սէրհատ հաքիմի : 2. Է անուն որդւոյ Րիւստէմայ քաջի, որ է հռչակաւոր ոմն կորովի 'ի մէջ Իրանականաց. Րիւստէմին օղլը ատը տըր :

ՓԷՐԱՄՈՒՇ فراموش * Մոռացումն. Ունութմագ :

ՖԷՐԱՄՈՒՇԱՆԻՅՏԷՆ فراموشانیدن Մոռացուցանել. Ունութթուրմագ։

ՖԷՐԱՄՈՒՇԻ فراموشی * Մոռացութիւն. Ունութմագլըգ։

ՖԷՐԱՄՈՒՇԻՅՏԷՆ فراموشیدن Մոռանալ. Ունութմագ։

ՖԷՐԱՄՈՒՇ ՇԻՒՏԷ فراموش شده Մոռացեալ. Ունուդուլմուշ. որ և ասի ՖԷՐԱՄԻՒՇ ՇԻՒՏԷ։

ՖԷՐԱՄՈՒՇՔԵԱՐ فراموشکار * Մոռացկոտ. Ունութգան։

ՖԷՐԱՄՈՒՇ ՔԷՐՏԷ فراموش کرده Մոռացեալ. Ունուդուլմուշ։

ՖԷՐԱՄՈՒՇ ՔԷՐՏԷՆ فراموش کردن Մոռանալ. Ունութմագ. որ և ասի ՖԷՐԱՄՈՒՇԻՅՏԷՆ։

ՖԷՐԱՆԷՔ فرانک * Է անուն Փերիդունի արքայի մօրն. Ֆէրիտունուն շահըն մատէրի ադը։

ՖԷՐԱՆԻԳ فرانق * Նոյն է ընդ բառին ՍԻՅԱՀԿԻՈՒՇ. և Թուր" Գարագուլագ. և է սա կենդանի ինչ, զորմէ պատմի թէ լինի սա առաջնորդ առիւծու և որս ցուցանէ նմա, և 'ի յաւելորդաց որսոյ նորին և ինքն կերակրել լինի։

ՖԷՐԱՇ فراش * Թռչուն, որոյ բազում են փետուրք թևացն. Գանատլարընդա թիւյլէրի չօգ գուշ. Նաև ամէն իր, որ իբր զթև փետուրս ունիցի. Հէր նէսնէ քի գանատ կիպի թիւյլէրի օլա։

ՖԷՐԱՇԱ فراشا * Քստմնումն հերաց 'ի մարմնի. Պէտէնտէ գըլլ իւրփէրմէսի։ 2. Է ընդունելութիւն 'ի բայէն Ֆէրաշիյտէն։

ՖԷՐԱՇԹԷՆ فراشتن * Նոյն է սա ընդ բայիցն ԷՖՐԱՇԹԷՆ, և ԷՖՐԱԽԹԷՆ. և նշանակէ 'ի վեր բառնալ. Եօգարու գալտըրմագ։

ՖԷՐԱՇԹՈՒ فراشتو } Տե՛ս ՖԷՐԱՍԹՈՒՔ.
ՖԷՐԱՇԹՈՒՔ فراشتوک }

ՖԷՐԱՇԻՅՏԷՆ فراشیدن * Քստմնիլ հերաց 'ի մարմնի. Պէտէնտէ գըլլ իւրփէրմէք. ասի և ՖԷՐԱԽԻՅՏԷՆ։

ՖԷՐԱՉԷՆԿ فراچنک * Նոյն է ընդ բառին ՉԷՆԿ. ըստ որում նշանակէ ձանկ կամ ափ մարդոյ. զի ձայնս Ֆէրա՝ դնի առ 'ի զարդ։

ՖԷՐԱՊԷՐԶ فرابرز * Է անուն քաջի միոյ յիրանականաց անուն. Պիր փէհլէվանըն ադը դըր։

ՖԷՐԱՍԹԷ فراسته * Յետս յետս. Կէրի կէրի. որ և ասի ՓԷՍԹԷՐ. զի ասի՝ Ֆէրասթէ րէֆթ. կէրի կէրի չէքիլիւպ կիթտի. այսինքն է յետս յետս չոգաւ որպէս աշակերտ մազմանի։

ՖԷՐԱՍԹՈՒՔ فراستک } Ծիծառն.
ՖԷՐԱՍԹՈՒ فراستو } Գըրլանգըճ.

որ և ասի ՓԷՐԱՍԹԷՔ, ՓԷՐԱՍԹՈՒՔ, ՓԷՐԷՍԹՈՒ, ՓԷՐԷՍԹՈՒՔ, ՖԷՐԱՇԹՈՒ, ՖԷՐԱՇԹՈՒՔ, ՖԷՐԱՍԹՈՒՔ, ՖԷՐԷՇԹՈՒ, ՖԷՐԷՍԹՈՒ, և ՖԷՐԷՍԹՈՒՔ։

ՖԷՐԱՍԻՅԱՊ فراسیاب * Պղպջակ ջրոյ. Սու իւզէրինտէ օլան գապարճըգլէր։ 2. Նոյն է ընդ բառին ԷՖՐԱՍԻՅԱՊ։

ՖԷՐԱՍՈՒՏԷ فراسوده * Նոյն է ընդ բառին ՖԷՐՍՈՒՏԷ. և նշանակէ մաշեալ կամ հնացեալ և կամ թարշամեալ իր. Քէօհնէ վէ բէժմիւրտէ օլմուշ նէսնէ։

ՖԷՐԱՎԷՆՏ فراوند * Տե՛ս ՖԷՏՈՒՏ։

ՖԷՐԱՎԻՅԶ فراویز * Նոյն է ընդ բառին ՖԷՐԱԶԻՅՐ. որ և ասի ՖԷՐՎԻՅԶ։

ՖԷՐԱՐԷՍԻՅՏԷՆ فرارسیدن * Վերաժամանել. Թուր" Եէթիշմէք. զի մինչ ասի՝ Էճէլէշ ֆէրարէսիյտ, իմանի օրհասն նորին ժամանեաց. Էճէլի եէթիշտի։

ՖԷՐԱՐՈՒՅ فراروی * Յառաջեալ. Իլէրի կէօնէ. առաջերեն Գոգա։

ՖԷՐԱՐՈՒՆ فرارون * Հասարակօրէն նշ" զի՛նչ և իցէ իր, որ երևի մի զինի միոյ. Հէր նէսնէ քի պիր պիրի արդընճէ կէօրիւնիւր։ Եւ յատկապէս՝ աստեղք մանունք 'ի յերկինս՝ որք երևին զհետ իրերաց. Կէօքտէ քիւչիւք եըլտըզլէր քի պիր պիրի արդընճէ կէօրիւնիւր. Նաև ցուցանէ շարաշար եղեալ իր. Սըրա իլէ օլան նէսնէ։

ՖԷՐԱՓԻՅՇ فرایش * Առաջնկայ. Իլէրիտէ։ 2. Առաջի. Թուր" Էօն. զի ասի՝ Ֆէրափիյշի մէն, այսինքն առաջի իմ. Էօնիւմտէ. և մերթ՝ յառաջ. Իլէրի. վասն զի ասեն՝ Ֆէրափիյշ այ, որ է յառաջ եկ. Իլէրի կէլ։

ՖԷՐԱՓՈՒՇ فرابوش * Նշանակէ ապաշխարութիւն. Պիշմանլըգ։

ՖԷՐԱՔԷՆ فراکن * Նորոգ փորեալ առու, ընդ որ հոսի ջուր. Եէնի գազըլմըշ արգ. որ և ասի ՖԷՐՂԷՆ, և ՖԷՐՔԷՆ։

ՖԷՐԱՖԷՐ فرافر * Վաշվաշումն և շռայլ. Աճէլէ, վէ չիլլօգ. որ և ասի ՖԷՐՖԷՐ։

ՖԷՐԳԱՏԱՆ فرقدان * Են սոքա այն երկու աստեղքն, որք լինին մերձ 'ի բևեռն հիւսիսային. և համապազ 'ի միում տեղւոջ ծագեն և մտանեն. և են սոքա 'ի թուոյ աստեղայն համաստեղութեանց. Օլէքի եըլտըզ տէր՝ գութուպ չէմպէրի կէօրիւնիւրլէր։ 2. Նշանակէ զայն երեք կամ չորք աւուրքն նախ քան զանեմէզան յառաջս ամսեանն շապատի, յորս լինի զբօսանք և խրախճանութիւն բերկրութեան։

ՖԵՐԵԱՏ فریاد * Օգնութեան հայցումն. Մէտէտ թալէպ էյլէմէք ։

ՖԵՐԵԱՏՐԵՍ فریادرس * Օգնական. Մէտէտ էտիճի. Եարտըմճը ։

ՖԵՐԵԵ فریه * Նոյն է ընդ բառին ՆԵՓՐԻՅՆ, որ է անէծք. արաբ" لعنت Լանէթ ։

ՖԵՐԶ فرز * Տե՛ս ՖԵՐԶԻՅՆ ։

ՖԵՐԶԱՄ فرزام * Նշանակէ արժան. Լայըգ. որ և ասի ՍԵԶԱՎԵՐ ։

ՖԵՐԶԱՆ فرزان * Գիտուն, իմաստուն. Աքըլ վէ արիֆ, վէ պիլիր քիշիլէրի տէտիլէր ։

ՖԵՐԶԱՆԵ فرزانه * Հանճարեղ. Սահէպի հէրքէսի վէ թամիզ, վէ շուգէնտէ ։

ՖԵՐԶԱՏԵ فرزاده * Իւրաքանչիւր կլոբեալ բլիթ հացի ըստ չափու հացի, զոր առնեն զկնի զանգելոյ զհացն վասն հաց լինելոյ. որ ասի Թուրքերէն Զիւվաղէ ։

ՖԵՐԶԵ فرزه * Ցոյժ կանաչ դալարի. Ղայէթ եէշիլ օթլուգ. որ և ասի ՖԵՐԶԻՒՏ, և ՖԵՐԻՅԶ ։ 2. Մարգ ջրացիր. Սուլու չէմէնլիք ։

ՖԵՐԶԵՆՏ فرزند * Զաւակ. Վէլէտ ։ (Որ թէպէտ ասի զարմն և զեղն. բայց յաճախ 'ի գործ ածի 'ի նշանակել զարու, որ է որդի. Օղուլ.)

ՖԵՐԶԵՆՏԵՔ فرزندک * (Նուաղական բառին ֆերզէնտ) Որդեակ. Օղուլճուգ ։

ՖԵՐԶԵՆՏԻ ՔԻՒՃԱՅԻ فرزندجایی Ո՞ւր տեղւոյ որդի ես. Նէ՞րէլի օղլուսըն ։

ՖԵՐԶԻՅՆ فرزین * Է անուն մի 'ի հաւոյն սատրընջոյ. որ և ասի ՖԵՐԶ ։

ՖԵՐԶԻՒՏ فرزد * Տեղի, որ յամրժամանակի իցէ ջրալի և դալարազարդ. Հէր չէման սուլու վէ չիմէնլիք օլան եէր ։

ՖԵՐԵ فره * Նշանակէ անդորր և հանդիստ. Ասուտէ վէ րահէթ ։

ՖԵՐԵԽՃԵ فرخجه * Նոյն է ընդ բառից ԶԻՒՇԹ և ՓԵԼԻՅՏ. և նշանակէ տգեղ և զազիր և պիղծ ։

ՖԵՐԵԽՃԻ فرخجی * Նոյն է ընդ բառին ԶԻՒՇԹԻ. և նշանակէ տգեղութիւն կամ աղտեղութիւն. Չիրքինլիք ։

ՖԵՐԵԽՇ فرخش * Գաւակ չորքոտանի անասուն կենդանեաց. Չարփա հայվանըն սաղրըսը ։

ՖԵՐԵՀՄԵՆՏ فرهمند * Մտացի. Խիրէտմէնտ ։ 2. Առաքինի. Էհլի Ֆազլ. որ և գրի ՖԵՐՀԵՄԵՆՏ ։ 3. Մերձ, մօտ. Նէզտիք ։ (Է ածանցեալ 'ի բառէս ֆէրրէհ՝ մանկամբ Մէնտ ։)

ՖԵՐԵՄ فرم * Հոգ և տխրութիւն և նեղութիւն. Ղէմ վէ ղուսսէ վէ իւզիւնթիւլիւ ։

ՖԵՐԵՄՈՒՇ فرموش * Տե՛ս ՖԵՐԱՄՈՒՇ. (զի է համառօտեալն նորին).

ՖԵՐԵՆԿԻՒՍ فرنکیس * Է անուն դստեր Էֆրասիյապ արքայի, որ տուաւ յամուսնութիւն Սիյավիւշայ, յորմէ ծնաւ Քէյխուսրով. Էֆրասիյապ շահըն գըզը ատը ըտըր ։

ՖԵՐԵՆՃԱՄ فرنجام * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐՃԱՄ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա. որ է վախճան գործոյ. Աքըպէթի իշին ։

ՖԵՐԵՆՃԵՔ فرنجک * Մղձաւանջ. արաբ" کابوس Քեապուս. Թուր" Աղըր պասմագ ։

ՖԵՐԵՆՃՄԻՒՇՔ فرنجمشک * Է խոտ ինչ որ յաճախ բուսանի յափունս ջրոց. զոր Հիւրաստանցիք կոչեն Փալէնկիւմիւշք, և Ֆարսիք՝ Գաւրէնքիւմ պասիլիքի. որ և ասի ՓԵԼԵՆԿՄԻՒՇՔ և ՖԵԼԵՆՃՄԻՒՇՔ. Պիր օթ թիւրի ։

ՖԵՐԵՇԿ فرشك * Հատ խաղողոյ. Իւզիւմ տանէսի ։

ՖԵՐԵՊ فرب * Է անուն գետոյ միոջ մեծի. Պիր նէհրի ազիմ ատը տըր ։

ՖԵՐԵՍԹՈՒ فرستو } Տե՛ս ՖԵՐԱՍԹՈՒ ։
ՖԵՐԵՍԹՈՒՂ فرستوغ }

ՖԵՐԵՍԹՈՒՆ فرستون * Մեծ կշիռ. Պիւյիւք գափան. զոր յոյս գաւառքս կոչեն Գանթար. որ և ասի فرسطون ՖԵՐԵՍՏՈՒՆ ։

ՖԵՐԵՍԹՈՒՔ فرستوک * Տե՛ս ՖԵՐԱՍԹՈՒ ։

ՖԵՐԹ فرت * Թեղան. Արըշտ. որ և ասի ՓՈՒՏ ։ Այս բառ գրի ևս ՖԻՒՐԹ ։

ՖԵՐԹԵՃ فرتج * Նոյն է ընդ բառին ՊԵՏՔՈՒԶ, այսինքն շրջանակ բերանոյ. Աղըզ չէվրէսի ։

ՖԵՐԹԵՍԹ فرتست * Մանած պատրաստեալ վն ոստայնանկելոյ. Դօգումաճագ իփլիք հազըրլանմըշ իփլիք. որ և ասի ԹԱՆ, ԹԱՆԵ, և ՖԵԼԱԹ ։

ՖԵՐԹՈՒԹ فرتوت * Ցոյժ ծեր, որ իցէ զառամացեալ. Ղայէթ իխթիյար օլմըշ. Թուրքերէն Պունամըշ. որ և ասի ՖԵՐԹՈՒՏ ։

ՖԵՐԹՈՒՐ فرتور * Ճաւալ ճառագայթի. արաբերէն عکس Ակս ։

ՖԵՐԹՈՒՔ فرتوک * Տե՛ս ՖԵՐԱՍԹՈՒ ։

ՖԵՐԻ فری * Նոյն է ընդ բառին ԱՖԵՐԻՅՆ, որ է մեջարկութիւն ինչ գովական։

ՖԵՐԻՀ فره * Նոյն է ընդ բառին ՖԻՐԻՀ։

ՖԵՐԻՅԶ فریز * Նոյն է Ը բառին ՖԵՐԶԻՒՏ, որ է Չէմէնզար։ 2. Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐԱՎԻՅԶ. որ և ասի ՓԵՐՎԷԶ։ 3. Գերծումն մազոյ. Գըզը Եէրտը Եիմէք. զի ասի՝ Սէրրը Ֆէրէյզ ֆէյր, այսինքն եգերծ զգլուխն. Պոշէ Եէրոշ Եիփէ։ 4. Աղուեսա. Պադըրշա. արաբերէն حرقید Լուհմիգաորեա։

ՖԵՐԻՅՃ فریج * Է արմատ ինչ դառնահամ. Թուրքերէն Էչիր. և արաբերէն Վէճ։

ՖԵՐԻՅՇ فریش * Աղաստակումն և առաւար. Թիւրքիլուզ, կէ Եարտճ կէ Էազմա։ 2. Նոյն է ընդ բառին ԱՖԵՐԻՅՆ, որ է գովական ինչ մեջարկումն։ 3. Մենկնի Թուր" Պիլիան Ֆիշմիշ Եմ։

ՖԵՐԻՅՎԷՐ فریور * Ուղիղ ճանապարհ 'ի հաւատս. Տէյնտէ փօշլի Եօլ. պարսկերէն՝ Ռուհի րասթ թէր թէյն, և ուրեք 'ի գիրս հնոց ասի ուղիղ հաւատ. Րասթ ֆիյշ. Էանի րասթ կէ թէ-ղրեսթ Մէշհէպ։ 2. Է անուն անուշահոտ խոտոյ իրիք. Պիր խօշգոտ օթ թէ-ր։

ՖԵՐԻՅՎԷՐԻՅՏԷՆ فریوریدن * Ուղղագործ և ուղղահաւատ լինել. Րասթրէտր կէ թէյնտար օլմագ։

ՖԵՐԻՅՎԷՐՔԻՅՇ فریورکیش * Ուղիղ հաւատ. Րասթ թէյն, կէ թէ-ղրեսթ Մէշհէպ։

ՖԵՐԻՅՎԷՔ فریوك * Նոյն է ընդ բառին ԽԵՐՊԻՒԶԷ, որ է սեխ. Թուր" Գավուն։

ՖԵՐԻՅՏ فرید * (բառ արէպի) Միայն կամ առանձին. Եալընըզ Եէնհա։ 2. Անման. Պիմիսըլ։

ՖԵՐԻՅՏԷ فریده * Ինքնահաւան և ամբարտաւան. Խօտպին կէ Մաղրուր։

ՖԵՐԻՅՏՈՒՆ فریدون * Է անուն հռչակաւոր Թագաւորի միոյ, որ սպանեալ զԶէհաք մարի՝ Թագաւորեաց 'ի տեղի նորա։ Սա ունէր երիս որդիս, Իյրէճ, Թուր, և Սէլմ. որոց 'ի կենդանութեն իւրում բաժանեալ էր զԹագաւորութիւն իւր. յետ որոյ Թուր և Սէլմ միաբանեալ սպանին զերէց եղբայրն իւրեանց Իյրէճ. և յայնմ հետէ 'ի մէջ զաւակաց նոցին մարտ և խռովութ զօրացեալ, Քէյխուսրեվ 'ի զաւակացն Իյրէճի, և Էֆրասեյապ 'ի զարմէն Թուրայ, և Իրանականք և Թուրանականք 'ի յայտ եկեալ, ոչ բարձաւ 'ի միջոյ նոցա խռովութ մարտից և պատերազմաց ընդ երկար ժամանակս. Պիր մէշհուր Ֆարիշահ խիմ թէ-ր։

ՖԵՐԻՅՐ فریر * Եղնաւեզու. արաբերէն لسان الثور Լիսանիւսսէվր. և բուն պարսկերէն՝ Կէավզէպան։

ՖԵՐԻՅՐՈՒՆ فریرون * Է սա բառ ինչ, որ ցուցանէ զընդհակառակն ֆէրբուան բառին։ Եւ նմանութ այն ասի ֆէրէյրուան, որ օր ըստ օրէ առ լաւութիւնն լինի. և ֆէրբուան՝ այն, որ ընդ դէմ է նորա։

ՖԵՐԻՇ فرش * Նոյն է ընդ բառին ՓԵՐԻՅՇԱՆ. և նշանակէ ցիր և ցան։

ՖԵՐԻՇԹԷ فرشته * Հրեշտակ. արաբ" ملك Մէլէք, և Մէլայիքէ. ասի և ԷՄՀՈՒՍՓԷՆՏ, ԷՄՀՈՒՍՖԷՆՏ, ԷՄՇԱՍՓԷՆՏ, ԷՄՇԱՍՔԷՆՏ, ԻՒՍՐՈՒՇ, ՍԻՒՐՈՒՇ, և ՍԻՒՐՈՒՇԷ. Եւ ասի թէ բառս ֆէրէշթէ՝ ստուգաբանի թեաստարած. Գոնտրի աշըլմըշ. իբր թէ փէրհէշթէ. բայց չէ յայտ ստուգութ իրին, եթէ այսպէս իցէ և թէ՝ ոչ։

ՖԵՐԻՇԹԷԽՈՒՅ فرشته خوی * Հրեշտակաբարոյ. Մէլէք թապիյաթլը. ըստ այնմ որ և ասի, ֆէրիշթէխուտ շէվէն աօէմ պէ խէմ խօյտէն. այսինքն հրեշտակաբարոյ լինի մարդ ուտելով սակաւ։

ՖԵՐԻՇԹԷԿ فرشتك * Ճիռ, որ ունի 'ի վր իւր հատս հինգ կամ սասն, և լինի յաղկուզոջ խաղողոյ. Իւզիւմ սալգըմընտէ օլան պէշէր օնար տանէճ չէքիրթէ. Թուրքերէն Չէքիթէ. որ և ասի ԹԻԼԻՍԿ։

ՖԵՐԻՊԻՒՐԶ فری برز * Է անուն որդւոյ Քէյքէավիւսի, որ սպանաւ 'ի մարտին Տէվղոհէհրեանի։ Նամը թիւսէրի Քէյքէավիւս։

ՖԵՐԻՍՊ فرسب * Հեծան, (որ է սիւն ինչ երկայն, զոր եդեալ 'ի ներքոյ առաստաղի տան, տայս կազմեն զառաստաղն.) որ և մերթ արտաքերի ֆէրէէսդ, և մերթ՝ ֆէրսէդ։ Պիր ուզուն փէրէէ թէ-ր։ 2. Է փայտն այն՝ որով իւղահանք զհատն ճմլեալ զիւղն նորին հանեն։ 3. Է այն երկայն փայտն՝ զոր դնեն 'ի վր դրան։

ՖԵՐԻԽԱ فرخا * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐԱԽԱ. (զի է համառօտեալն նորին)։

ՖԵՐԻԽԱԼ فرخال * Հեր, որ ոչ գուլով հիւսեալ, կամ գռուզ և գանգուր, վայրահակեալ է յերկոսին կողմունս. Իւր ճանիպէ սարըլմըշ սաչ. Թուր" Սարգըս. ասի և ՖԵՐԻԽԱՐ, և ՖԵՐԻԽԱՔ։

ՖԵՐԻԽԱԿ فرخاك * Կերակուր՝ յորոյ վր զեղեալ իցէ ձու, և ցանեալ իցեն համեմունք. (և է բարդ 'ի բառէս ֆէր՝ որ է Պէր, այսինքն 'ի վերայ. և خاك խակ, ձու. Եումուրթա)։

ՖԵՐԻԽԱՇ فرخاش * Ցասումն. Աշէթէարէ։ 2. Նոյն է Ը բառին ՓԵՐԻԽԱՇ, այսինքն մարտ. Ճէնկ։ 3. Նոյն է Ը բառիցն ՖԵՐԻԽԱԼ և ՖԵՐԽԱՔ. որ նշանակէ վարս երկուստեք 'ի վայր

Հը

[illegible] ... գաղտնիքն աչուքէ սաքլամիշ ոսուն ։

ՖԵՐԽԱՐ فرخار * Է անուն քաղաքի մի. [illegible] ... Պիր շէհր ատը ։ 2. Է անուն գեղեցկատեսիլ մեհենի միոյ. [illegible] ... ատը ։ 3. Նոյն է ընդ բա. ռիս ՖԵՐԽԱՆ և ՖԵՐԽԱՔ . և նշանակէ զտեղի ուր [illegible] ... կայեալ է ՚ի վը կռոց . Իւէ [illegible] ... սոքլամիշ [illegible] ։

ՖԵՐԽԱՔ فرخاك * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐԽԱՆ ։

ՖԵՐԽԱՔ فرخواك * Արդանակ . Էլ ատը . որ է ասի ԿԻՈՒՐԶԱՊԸ ։

ՖԵՐԽԵՄԻՑՏԷՆ فرخميدن * Ցանձնել [illegible] ... և ՚ի բամբակէ զհատն զատա. նել ։ [illegible] ... կօթարմագ , վէ [illegible] ... [illegible] ։

ՖԵՐԽԵՆՃ فرخنج * Ռահ , ճանապարհ . Ֆայտ. պէ . ասի և ՍՈՒՏ ։

ՖԵՐԽԵՇ فرخش * Նշ" զայն հրուշակին , որ լինի ՚ի թելատեսակ խմորեղինէ . Թուրքերէն Գատայիֆ հէլվասը ։

ՖԵՐԽԵՇԹԷ فرخشتہ * Նշա" զայն՝ զի զխմորն ըստ չափոյ ափոյ ձեռաց բոլորակ և տա. փարակ արարեալ , և ՚ի մէջ իւղոյ կիսակատար եփեալ , և ծեծած նուշ և մեղր ՚ի վերայ եդեալ ուտեն . արաբերէն Գատայիֆ . որ և ասի فرخشہ ՖԵՐԽԵՇԷ ։

ՖԵՐԽԵՋ فرخج * Տգեղ և անվայելուչ . Չիրքին վէ կիւրկին ։ 2. Կաշառ . Բիշվէթ ։ 3. Գա. ռակ անասուն կենդանեաց . Տէօշիւ այագլը հայ. վանըն ադըյը ։

ՖԵՐԽԵՍԹԷ فرخستہ * Հիմանդ և ՚ի գետ. նի տարածեալ . Խասդէ վէ եէր եուզէ սէրիլմիշ ։

ՖԵՐԽԵՍԻՑՏԷՆ فرخسيدن * Կակղա. ցուցանել . Եումշադմագ . (հրամայական ՖԵՐԽԵՍ , և ապառնի ՖԵՐԽԵՍԷԴ ։)

ՖԵՐԽԵՎ فرخو * Հատուածս կամ հօտուածս . Պուդամագ . որ է սրբել զանհատասար և զչորա. ցեալ ճիւղս ծառոց , և ևս զարտորայս կամ զպտղ. աէզս յանպիտան խոտոց մաքրել , և քաղահան առնել . որ և ասի ՖԵՐԴԵՎ ։

ՖԵՐԽԵՎԻՑՏԷՆ فرخويدن * Հատանել զաւելորդ ճիւղս ծառոյ առ ՚ի հաւասար առնել , նաև հօտել զչորըս և զանպիտանս ՚ի ճիւղոց ան. տի . Աղա՛ճ տալլէրին քէսմէք , վէ պօդրամագ , վէ փէնալէրին դուդամագ ։

ՖԵՐԽԵՐ فرخور * Տեղի անցից ջրոց . Սու գէչէճէկ եէր ։

ՖԵՐԽԻՑՏԷՆ فرخيدن * Կաքաւել . Օրդա. օյնամագ , Օյնամագ ։

ՖԵՐԽԻՂԱՏԷ [illegible]

երջանիկ . Թուրքերէն Գ[illegible] գուշ , և Մէկ[illegible] ՖԵՐԽՈՒՃԵՍԹ , և [illegible]

ՖԵՐԽԻՆԴԷԽՈՒԶ [illegible] բերաւոր . Էշ[illegible]

ՖԵՐԽՈՒՃԵՍԹԷ [illegible] բոյ ՖԵՐԽԻՆՃԷ ։

ՖԵՐԿԵՆ فرکان * [illegible] բակի . Պէր նէճ չէրդէն [illegible]

فقاع ՖՔագա ։

ՖԵՐՀԱՆԻՃ فرهنج * [illegible] նիկն , զոր կարեն ՚ի Թիրխս և ՚ի [illegible] կաց և պատմուճանաց , որ կոչի Զ[illegible] վէ գաֆթան չօֆէսէ , ֆի Ըէբէշ վէ [illegible] չէր ։ 2. Նշ" զայն ուռն որթոյ , որ ասի [illegible] Տաշփըլը . և է այն զի զուռն առ [illegible] թոյն ՚ի գետին զառաջուցանեն , և [illegible] տանոյ , հատեալ ՚ի բուն ծառոյ անկա [illegible] անկեն ։

ՖԵՐՀԱՏ فرهاد * Է անուն սիրահարի Շիրինին , զորմէ տես ՚ի բառն ՃՈ՛ՒՅԻ ՇԻՑՐ՝ ՚ի կարգի ՃԷ տառին ։

ՖԵՐՀԵՆԿ فرهنگ * Գիտութ . Տանիշ . 2. Համեստութ . Էտէպ ։ 3. Հանճար . Հիւնէր ։ 4. Ուշ . Թուր" Ագըլ ։ 5. Շուք և պատիւ . Թէմ. քին վէ վագար ։ 6. Բառարան , յորում հաւաքեալ են բառք պարսկական ։ 7. Է անուն մօրն Քէյ. քեավիւսի . Քէյքէավիւսին մադէրի ատը ։ 8. Նշանակէ զայն՝ զի զճիւղ ծառոյն առ արմատն նո ՚ի գետին զառաջուցանեն , և իբրև լռայեա իմն արմատ կալցէ , յետ այնորիկ ՚ի բուն ծառոյ ան. տի կարեալ և անտի հանեալ այլուր անկեն . Թուրքերէն Տաշփըլը ։

ՖԵՐՀԵՆԿԻ فرهنگی * Ուսումն և կըր. թութիւն . Թա՛լիմ վէ Իէտէպ էյլէմէք ։

ՖԵՐՀԵՆՃ فرهنج * Տես ՖԵՐՀԵՆԿ ։

ՖԵՐՀԵՍԹ فرهست * Դիւթութ կամ կախարդութիւն . Սիհր վէ ճատուլըգ ։

ՖԵՐՀԻԽԹԷ فرهختہ * Համեստ . Մէդ. էպպէպ ։ 2. Եղն լծաձիգ . Չիֆթէ գօշուլան էօքիւզ ։

ՖԵՐՀԻՑԶԻՑՏԷՆ فرهيزيدن * Տես ՚ի ներքոյ ՖԵՐՀԻՅԽԹԷՆ ։

ՖԵՐՀԻՑԽԹԷՆ فرهيختن * Կրթել և հա. մեստացուցանել . Թէրպիյէ վէ Իէտէպ էյլէմէք . Այլ և նոյն է ընդ բառին ՖԵՐԱՀԻԽԹԷՆ , որ է սուր քարշել . Գըլը՛ճ չէքմէք . (հրամայական ՖԵՐՀԵՅՃ , և ապառնի ՖԵՐՀԵՅՃԷԴ ։)

ՖԵՐՀՈՒՄԵՆՏ فرهومند * Պայծառա. դէմ մարդ . Նուրանի եուզլիւ ատէմ . որ և ասի ՖԵՐՄԵՆՏ ։

ՖԷՐՀՈՒՏԻ فرهودی * Տե՛ս ՖԷՐԳՈՒՑԻ։

ՖԷՐՂ فرغ * Ճուռ, այսինքն ձագ մարւոյ. Դուվարճ ծուլմէ. որ և ասի ՃՈՒԺԷ։

ՖԷՐՂԱՆ فرغان * Է անուն գրոհի միոջ. Պիր դաւթըգի ատը պէյը. որ և ասի فرغانیان ՖԷՐՂԱՆԻԵԱՆ։

ՖԷՐՂԱՆԷ فرغانه * Է անուն գաւառի միոջ՝ի Մաւերան Նեհր աշխարհին. Պիր վիլայէթ իսմի տըր։ 2. Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ՝ ի կցորդացն Նիհավէնդ եղանակին։

ՖԷՐՂԱՐ فرغار * Թացեալ թէ՛ի ջուր և թէ յայլ ինչ. Ըսլանմըշ սուլու ըսլաքլը ալայըթը ըսլաքլը. Նաև՝ի ջուր ընկղմեալ. Սույա պաթմըշ։ 2. Մանտալեալ. Տօշանմըշ. որոյ աներևոյթ բայն լինի ֆէրղարիտէն՝ ը̅ս̅ երկուցն և ս նշանակութեանց։

ՖԷՐՂԱՐԻՏԷՆ فرغاریدن * Թանել նաև թանալ. Ըսլանմագ վէ ըսլաթմագ. որ և ասի ԱՂԻՐԸԹԷՖԷՐՏԷՆ, և ՖԷՐՂԱՅԻՏԷՆ։

ՖԷՐՂԷՃ فرغج * Մամրիչ. Սըրմաշըգ։

ՖԷՐՂԷՆ فرغن * Տե՛ս ՖԷՐԱՔԷՆ։

ՖԷՐՂԷՆՏ فرغند * Պիղծ և գարշահոտ իր. Մուրտար վէ պէտ գօգուլու նէսնէ։

ՖԷՐՂԷՆՏԷ فرغنده * Հաց ցորենոյ, որ խցէ խառն ընդ գարւոյ. Արփա իլէ գարըշըգ պուղտայ էքմէյի։ 2. Տեսակ իմն խոտոյ՝ որ ոչ ունի արմատ. և ոչ պատուղին պատատեալ զծառովք, չորացուցանէ զնա. Պիր օթ փէշը սարմաշըգ կէչի։ 3. Նեխեալ կամ հոտեալ, և անքարեք. Կէնտէ վէ նախօշ։

ՖԷՐՂԷՐ فرغر * Փոքր առու, զոր՝ի գետոյ մեծէ զատուցեալ՝ յայլ տեղիս հանեցուցանեն. Թուր՝ Քիւչիւք իրմագ. արպ՝ Ճատվէլ։ 2. Հեղեղատ, ընդ որ ուղխաջուրն անցեալ, և տեղի նորին ցամաքեալ, ուրեք ուրեք՝ի փոսորակ տեղիսն նորա՝ ջուր իցէ մնացեալ. Ըռմագ եթագը։

ՖԷՐՂԻՑՇ فرغیش * Մասունք կամ կտտորակք մուշտակի, որք վ̅ս̅ հնութեան փերթևերթին. Քիւրքին էսքիմիշլիկտէն սըլշմաշ դօքիւլէրի։

ՖԷՐՂՈՒԼ فرغول * Յապաղումն գործոյ. Իշի Սօքիւք էյլէմէք։ 2. Դադարումն և անընդհատութիւն. Տիւրմէք վէ շաշըլմագ։

ՖԷՐՂՈՒՅ فرغوی * Որի. (է թռչուն իմն նման բաղէի, բայց փոքրագոյն է քան զնա, որ զձկնորսակ և զլոր որսայ.) Թուր՝ Աթմաճա։

ՖԷՐՂՈՒՐ فرغور * Նոյն է ընդ Է բառին ԹԻՑՀՈՒ. հայերէն սալամբ. (և է թռչուն իմն, զոր որսողք որսան՝ի ձեռն բաղէի.) և Թուրքերէն Չիւլ. որ և ասի ՖԷՐՖՈՒՐ, և ՖԷՐՖԻՑՐ։

ՖԷՐՂՈՒՔ فرغوک * Նշանակէ լուռ. Խամուշ վէ Սէսսիզ։

ՖԷՐՃԱ فرجا * Հայեաց. Նազար էյլէ։

ՖԷՐՃԱՄ فرجام * Կատարած կամ վախճան գործոյ. Աքըպէթի իշին։ 2. Շահ և օգուտ. Ֆայտէ վէ նէֆ։ 3. Կթղայ լի գինեաւ, զոր ըմպեն՝ի վախճանի բազմականի. Մէճլիս սօնընտա իչիլէն տօլու գատէհ։

ՖԷՐՃԷՆՃ فرجنج * Նշանակէ բաժին. Նասիպ. հիսսէ։

ՖԷՐՃԻՒՄԷՆՏ فرجمند * Վայելուչ և զարդարուն. Սահիպ չէմալ վէ զիյնէթ։

ՖԷՐՄԱ فرما * (հրամայականն ֆէրմուտէն բային) Հրամայեա. Պույուր. որ և ասի ՖԷՐՄԱՅ. և բարդի որպէս Քէտպէրֆէրմա։

ՖԷՐՄԱՅԷՆՏԷ فرماینده * (ընդունելի ֆէրմուտէն բային) Հրամայող. Պույուրան։

ՖԷՐՄԱՅՈՒՆ فرمایون * Է անուն այնր կովու, որոյ կաթամբն սնաւ Ֆէրիտուն արքայ, մինչ փախուցին զնա յահէ Զէհակ արքայի, և թագուցին՝ի միում լերին. Օլ ինէկին ատը տըր, քի անըն սիւտի իլէ պէսլէնտի Ֆէրիտուն շահ։

ՖԷՐՄԱՆ فرمان * Հրաման. Թուրքերէն Պույուրըգ. և արաբերէն Էմր։ 2. Հրովարտակ կամ հրամանագիր թագաւորական. Մէնշուրի սուլթանի փատիշահան։

ՖԷՐՄԱՆ ԹՈՒՐԱՍԹ فرمان تراست Հրաման քո է. Էմիր սիզին տիր. և ՖԷՐՄԱՆ ՇՈՒՄԱՍԹ. հրաման ձեր է։

ՖԷՐՄԱՆԷՃ فرمانج * Սաղարթ ծառոյ. Աղաճ եափրաղը. պէրկի տիրախթան։

ՖԷՐՄԱՆՊԷՐ فرمانبر * Տե՛ս՝ի ներքոյ ՖԷՐՄԱՆՊԷՐՏԱՐ։

ՖԷՐՄԱՆՊԷՐՏԱՐ فرمانبردار * Հլու, հնազանդ. Մուտի, մունգատ, մուհթիատ. (Թարգմանի հրամանակատար. Պույրուգ դութըճը.) ասի և ԽՈՒՐԱՆ, ԽՈՒՐՐԱՆ, ՍԷՐԿԷՇԹԷ, ՐԱՄ, և ՖԷՐՄԱՆՊԷՐ։

ՖԷՐՄԱՆ ՊՈՒՐՏԷՆ فرمان بردن Հնազանդիլ. Մուտի օլմագ. (Թարգմանի հրաման տանիլ.)

ՖԷՐՄԱՆ ՏԱՏԷՆ فرمان دادن * Հրաման տալ. Էմր էթմէք։

ՖԷՐՄԱՆ ՏԻՀ فرمانده * Հրամանատու. Էմր էտիճի, որով իմացեալ լինի իշխան կամ դատաւոր. Թուրքերէն Հաքիմ էտէպ գապը։

ՖԷՐՄԷՆՏ فرمند * Տե՛ս ՖԷՐՀՈՒՄԷՆՏ։

ՖԷՐՄԷՐԻՒՍԹ فرمرست * Նշանակէ զայն ոք, որ յոյժ սակաւ կերակուր ուտիցէ, և յայնմ պատճառէ տկար և անզօր իցէ. Զայիֆ

[illegible]

ՔԵՐՄՈՒՏԷ فرموده * ([illegible]) Հրամայեալ. Պույուրուլմուշ.

ՔԵՐՄՈՒՏԷՆ ԽՈՒՏԱ فرمودۀ خدا Հրամայեալն, կամ պատուէրն այ. Թուրքերէն Թանրը պույրուղու.

ՔԵՐՄՈՒՏԷՆ فرمودن * Հրամայել. Պույուրմագ. Նաև խնդրել. Հիւտմ էյլէմէք. (Հրամայական Ֆերմայ, և ապառնի Ֆերմայէտ.)

ՔԵՐՆԱՆ فرنان * Անառակ և ցածազգի. Տուն վէ սուֆէլէ.

ՔԵՐՆԱՍ فرناس * Յոյժ զառամեալ, որ դադարեալ է ի գործոյ. Իշտէն գալմըշ քօճա. 2. Յիմար և անգէտ. Խըզըն վէ նատան. 3. Յոյժ ի քուն մտեալ. Զէյատէ ույգուլու կէօրմիշ.

ՔԵՐՆԱՏ فرناد * Նոյն է ընդ բառին ՓԱՅԱԳ, ըստ ամ նշանակութեանց նորա.

ՔԵՐՇ فرش * (բառ արաբի) Սփռոց. Տէօշէմէ, որ Մէֆրուշ ևս ասի.

ՔԵՐՇԻՏ فرشید * Է անուն քաջի միոջ. Պիր փէհլէվանըն ատը տըր.

ՔԵՐՇԻՏՏՈՒՐ فرشیددور * Է անուն քաջի միոջ ՚ի զաւակացն Քիւշթասպայ արքայի. Պիր փէհլէվանըն ատը տըր.

ՔԵՐՈՒՇԵՔ فروشک * Նշանակէ ծառայ. Գուլլուգ.

ՔԵՐՊԻ فربی * Տես ՚ի ներքոյ ՔԵՐՊԻՀ.

ՔԵՐՊԻՀ فربه * Գէր, կամ պարարտ. Սէմիզ. (Որոյ հակակայն է Լաղէր.)

ՔԵՐՊԻՅՈՒՆ فربیون * Է ծառ խիժ փըշալի, որ կաթն ունի. զորոյ զծառն դանակաւ ծեղքեալ, և'ի ներքոյ աման ինչ եդեալ, ՚ի մէջ նորա կաթէ. և յայն սակս ոմ մաղոտաքէ հատ հատ լինի, որ է յոյժ դառն և կարի խիժ թմրեցուցիչ. որ զանձն թմրեցուցանէ, և զխելս ցնորէ. Պիր փէթէնիլէ աղաճ փէօզ սէօտի օլուր. որ և ասի ՔԵՐՔԻՅՈՒՆ.

ՔԵՐՊՈՒՏԻ فرودی * Նշ" զայն որ. [illegible]

[illegible]

ՔԵՐՍԱՅ فرسای * Է [illegible] առաջին բային, որ և բարդի [illegible] 2. Առ յասուն՝ որ Թուրքերէն ասի [illegible] մէկ, կոչի Տէմէքէրտաշ.

ՔԵՐՍԵՆԿ فرسنگ * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՍԱԽ, որ է միջոց առարկայութեան [illegible] չորից մղոնաց. Տէօրթ միլ [illegible]

ՔԵՐՍԵՆԿԵԱՆ فرسنکان * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՍԵՆԿՍԱՐ. և նշանակէ զայն քարն զոր առ ճանապարհաւ դնեն վասն նշանակի չափու ֆէրսէնկի. Օւ թաշ քի եօլ քէնարլարընա [illegible] մըգտարը ֆէրսէնկ իշիւն գօյլար.

ՔԵՐՍԵՆԿՍԱՐ فرسنکسار * Քարեայ սիւն, զոր կանգնեն յանյս ճանապարհի առ խաբարանիչ ֆէրսէնկ. կամ շինեն ՚ի քարանց ոմ արձան, և զայս առնեն վասն նշանի. Մէլ ֆ. օլուր եօլլարդա.

ՔԵՐՍԵՏ فرسد * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՍԱՅԵՏ, որ է երրորդ դէմն ապառնւոյ ֆէրսուտէն բային. և նշանակէ մաշեսցէ.

ՔԵՐՍԵՔ فرسک * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՍՈՒՏԷ. և նշանակէ անկեալ և հնացեալ, որ է մաշեցեալ. Թուրքերէն Տիւշմիշ վէ էսքիմիշ.

ՔԵՐՍԻՅԳ فرسیب * Պահանգ. Թուրքերէն խատըլ ուղաճի.

ՔԵՐՍԻՅՏԷՆ فرسیدن * Տե՛ս ՚ի ներքոյ ՔԵՐՍՈՒՏԷՆ.

ՔԵՐՍԻՒՏԷ فرسده * Տե՛ս ՔԵՐՍՈՒՏԷ.

ՔԵՐՍԻՒՏԷՆ فرسدن * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՍՈՒՏԷՆ. (զի է թեթևացուցեալն նորին).

ՔԵՐՍՈՒՏԷ فرسوده * Հնացեալ և եղծեալ կամ մաշեցեալ, նաև թարշամեալ. Էսքիմիշ վէ աշընմըշ վէ ճէժմիւրտէ օլմըշ. որ և ասի ՔԵՐՍԻՒՏԷ.

ՔԵՐՍՈՒՏԷՆ فرسودن * Հնանալ և եղծանիլ և մաշիլ, նաև մաշել. Քէհնէ օլմագ վէ պօզուլմագ, վէ աշընմագ վէ աշընտըրմագ. Որ ՚ի գործ

ածի թէ չեզոքականաբար և թէ ներգործաբար։

ՖԵՐՎԱԶ فرواز * Փայտք տաստասաղի տան. Սագֆ տիրէկլէրի։

ՖԵՐՎԱՆ فروان * Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐՎԱՐ. և նշանակէ տուն բարձրահայեաց. Խանէի պուլանտի. որ և ասի ՎԵՐՎԱՐԷ, և ՖԵՐՎԱՐԷ։

ՖԵՐՎԱՆԷ فروانه
ՖԵՐՎԱՐ فروار
ՖԵՐՎԱՐԷ فرواره
} Տես ՓԵՐՎԱՆԷ. ամառնատուն, որ լինի ՚ի բարձր տեղւոջ. Եազ էվի. Թուր" Չարդագ. և արաբ" علية Իլլիյէ։ 2. Վերնատուն. Խանէնին պալա. Թուր" Չարդագ. և արաբ" Ալիյէ. Նաև յարկ շինեալ ՚ի վր տան, որոյ շուրջանակն բաց է վս ազողակ շարժման օդոյն. Խանէ ... որ և ասի ՎԵՐՎԱՐԷ։

ՖԵՐՎԵՏԻՑՆ فرودين * Տես ՚ի ներքոյ ՖԵՐՎԵՐՏԻՑՆ։

ՖԵՐՎԵՐՏԻԵԱՆ فروردیان * Հինգ աւուրք աւելեաց. արաբ" Խամսէի Մուսթարիգա. որ և ասի ՖԵՐՎԵՐՏԻԿԵԱՆ, և արաբացուցեալ ՖԵՐՎԵՐՏԻՃԱՆ, և կրճատեալ՝ ՖԵՐՏԵՃԱՆ։

ՖԵՐՎԵՐՏԻՑՆ فروردین * Է անուն հրեշտակի, որ է պահապան դրախտին. և կառավարումն խորհրդոց և գործոց դիպելոց յամենայն Ֆերվերտինին և յաւուրն Ֆերվերտինին՝ առ սա վերաբերի. Պիր Ֆերիշթէ ... 2. Է անուն առաջնոյ ամսոյ արեգակնային ամի, որ և ըստ հռոմայեցւոց ասի Մարտ. Սալի շէմսիյէնին իլք ... 3. Է անուն իննևտասներորդի աւուր իւրաքանչիւր ամսոյ արեգակնային ամի. և է կանոն պարսից. զի մինչ անուն աւուրն գայցէ համեմատ անուան ամսոյն, զօրն զայն օրհնեալ և շնորհաւոր համարեալ առնեն տօն ցնծութեան. Հէր ... ։

ՖԵՐՎԻՑԶ فروز * Տես ՖԵՐԱՎԻՑԶ։

ՖԵՐՎԻՑՇ فرويش * Պակասութիւն և ՚ի բաց թողումն. Թաքսիր վէ ... որ և ասի ՓԵՐՎԻՑՇ։ 2. Ծուլութիւն կամ պղերգութիւն. Քէսէլլիք։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՖԵՐԱՄՈՒՇ, որ է մոռացութիւն. Ունութմագ։

ՖԵՐՏԱ فردا * Վաղիւ. Եարըն. արաբ" Ղատէն։ 2. (Է բաղադրեալ ՚ի բառէս Ֆերտ, և ՚ի հրամայականէ Ալէֆէն բայից, որ է Ա՛) միայնակ եկ. Եալընըզ կէլ. ըստ այսմ, խորհուրդ ... Հէր ... Ուր բառիւս Զօր՝ որ է չորք. իմացեալ լինին չորք տարերք։

ՖԵՐՏԱՑԻՆԷ فردايينه * Վաղուեան. (Թէ օր, և թէ գործ.) Եարընքի։

ՖԵՐՏԱՇԷՊ فرداشب * Վաղուեան գիշեր. Եարըն կէճէ։

ՖԵՐՏԱՎԻՒՄ فرداوم * Նշանակէ վաղուեան. Եարընքի։

ՖԵՐՏԵՃԱՆ فردجان * Հինգ աւուրք աւելեաց, որ ըստ պարսից ասի Հեշտըբիր. իսկ ըստ աստեղաբաշխից՝ Փէնճէի ... զոր կոչեն արաբք خمسه مسترقه Խամսէի Մուսթարիգա։

ՖԵՐՏԵՄ فردم * Նշանակէ նեղասիրտ. Տէմբէլ, վէ միւշգիւլ։

ՖԵՐՏԵՐ فردر
ՖԵՐՏԵՐԷ فرده
} Է փայտն այն՝ զոր դնեն յետ կոյս դրան վասն ամրութեան նորին. Օշ ... ։

ՖԵՐՏԻՑՆ فردين * (համառօտելն Ֆերվերտին բային) է սկիզբն ամսոցն Մելիքի տարւոյն, որ է Մարտ ըստ հռոմայեցւոց. Սալի ... ։

ՖԵՐՏՈՒՏԷ فرووده * Տես ՊԻՐԵԱՆ։

ՖԵՐՐԱՇ فرّاش * (բառ արաբի) Անկողին, նաև աւելածու. ... ։

ՖԵՐՐԷ فرّه * Պերճութիւն և զարդարանք. Շիւքիւհ վէ ... ։

ՖԵՐՐԷՀԻ فرّهی * Շքեղութիւն և փառաւորութիւն. Ֆէր վէ շիւքիւհ։

ՖԵՐՐԻՒԽ فرّخ * Օրհնեալ. Թուրքերէն Գութլու. արաբ" Մուպարէք, և Մէյմուն. ասի և ԽՈՒՆԻՍԹԱՆ, ԽՈՒՆՇԱ, ԽՈՒՆՇԱՆ, ԽՈՒՃԵՍԹ, և ԽՈՒՃԵՍԹԷ։

ՖԵՐՐԻՒԽՐՈՒԶ فرّخروز * Է անուն երաժշտական եղանակի միոջ. Պիր նէվա ... ։

ՖԵՐՔԵԱՄԻՒԽ فرکاخ * Առուծ, որ դեռ նորոգ զերծեալ իցէ ՚ի ձագուէ, և տակաւին սկսեալ յորս ելանել. ... ։

ՖԵՐՔԷՆ فرکن * Տես ՖԵՐԱՔԷՆ։

ՖԵՐՔԷՆՏ فرکند * Տեղի, որ պատառեալ է ՚ի բռնութէ ուղխաջրոյն, ուր ՚ի տեղւոջ տեղւոջ նաև ջուր մնացեալ է. ... ասի և ՖԵՐՔԷՆ և ՖԵՐՎԵՐ։ 2. Իր՝ որ երկար ժամանակաւ փակեալ լինելով թաքեալ իցէ. ... ։

ՖԵՐՔԷՆՏԷ فرکنده * Տես ՖԵՐՍՈՒՏԷ։

ՖԵՐՔԷՆՏԷՆ فرکندن * Առու փորել և յառուն ջուր հոսեցուցանել. ... որոյ անցողականն լինի ՖԵՐՔԷՆՏԻՑԷՆ։

ՖԵՐՖԷ فرفه * Կոտնիկն. (որ է Թաշուն խոտ.) Դոտամ ... որ և ասի ԿԻՒԼԷՆԿ։

ՔԵՐՔԵԽ فرخ * Տե՛ս ՔԵՐՔԵՀԷՆ.

ՔԵՐՔԵՀԷՆ فرفهن * Անմեռուկ, փըր-փըրեմ. Թուրքերէն Սէմիզօթու. որ և ասի ՓԵՐՓԵՀԷՆ, և ՔԵՐՔԵԽ.

ՔԵՐՔԵՐ فرفر * Ընթացումն կամ գնացք, որ լինի շտապով և երագամամբ. Աճէլէ իլէ կիթմէք. 2. Շտապաւ ընթերցող և գրող. Աճէլէ իլէ օգույան վէ եազան. 3. Յուցանէ զայն՝ զի մանկունք զմասն բոլորակ կաշւոյ իբրք ծակեալ, և չուան անցուցեալ քարշեն զչուանն երկոքումբք ձեռօք. և կաշին այն՝ ՚ի քարշելն իբրում պտտեալ, և հնչէ մեղմաբար ֆըրֆըր. որ և ասի ՔԵՐՔԵՐԷ. Եւ գիտելի է զի բառս ֆէրֆէրէ՝ ոչ՛՛ ես զայր երագախօս. Չէփէթ իլէ սէօզ սէօյլէյէն. որ ըստ այժմ ասման՝ Թուր՛՛ ես ՚ի գործ ածի. Դիմաձեւ ֆէրֆէր՝ մեկնի նոյն լինել ընդ բառին ՊԱՏՉԷՆ, որ է հոլահար. Եէլէթէլէ.

ՔԵՐՔԵՐԻ ՔԻՈՒՏԵԿԵԱՆ فرفركودكان Տե՛ս ՚ի վերոյ ՔԵՐՔԵՐ.

ՔԵՐՔԻՑՈՒՆ فرفيون * Նոյն է ընդ բառին ՔԵՐՊԻՑՈՒՆ. և է սա դեղն այն՝ որ կոչի Լիզանի ժուղէքի. և է կաթն այնր խոտոյ՝ որ կոչի Նեղելավի օթի. զորոյ զծառն ձեղքեն դանակաւ, և կաթն նր կաթէ և հոսի. զորմէ ասեն ոմանք՝ թէ է կաթն վայրի փեգենայի, որ կոչի Սէտապի տէլի.

ՔԵՐՔԻՑՐ فرفير * Սալամբ. Թուրքերէն Ճիլ. 2. Պարարտ ոչխար. Սէմիզ գօյուն. Չիրաքեննի ֆէրգէհ.

ՔԵՐՔՈՒՉ فرفوز }
ՔԵՐՔՈՒՐ فرفور } Տե՛ս ՔԵՐԴՈՒՐ.

ՔԵՓՈՒՍ فپوس * Ծաղր և կատակ. Մաշհարա վէ մասխարէ.

ՔԵՔՉ فكز * Ծխնելոյզ. Օճագ պաճասի. որ և ասի ՑՈՒՑՔԵՀ.

ՔԵՔԷ فكم * Անդէտ և յիմար. Նատան վէ ահմագ.

ՔԻԳԵԱՉ فقياز * Նոյն է ընդ բառին ՀԱԿԻՐՏԱՆԷ. և ոչ՛՛ զայն տուրքն՝ որ տուեալ լինի աշակերտաց. Շակիրտէ վիրիլէն չէրաքիլիք.

ՔԻՉԱՉ فراز * Նշանակէ սերտական անդամ. Աճէմի ուէծիւլ.

ՔԻՉԻՑՏՈՒՆ فريدون * Անէլի կամ տուաւել. Անլըզ, ճայտէ.

ՔԻԹԱԼ فتال * Է հրամայականն ֆիթա-լիյտէն բային, որ և բարդի.

ՔԻԹԱԼԻՑՏԷՆ فتاليدن * Պատառել և ձեղքել. Եըրթմագ վէ եարմագ. Տէրէյան վէ չէգէթմէն. 2. Յրուել. Փէրաքէնդէ վէ տէրէյշան էթմէք. 3. Կորզել և ընկենուլ. Գօփարմագ վէ փըրադմագ. փէրաքէնդէ վէ էնտախթէն. որ և ասի ՔԻԹԱՏԻՑՏԷՆ, ՔԻԹԻՐՏԷՆ, ՔԻԹԼԻՑՏԷՆ, և ՔԻԹՐԻՑՏԷՆ.

ՔԻԹԱՏԷ فتاده * (չեզոքական ընդունելութի ՚ի բայէն ֆիթատէն) Անկեալ. Տիւշմիւշ. որ և ասի ԻՒՔԹԱՏԷ.

ՔԻԹԱՏԷՆ فتادن * Նոյն է ընդ բային ԻՒՔԹԱՏԷՆ. և նշանակէ անկանիլ. Տիւշմէք.

ՔԻԹԻՐՏԷՆ فتردن * Տե՛ս ՔԻԹԱԼԻՑՏԷՆ. (հրա՛՛ ֆիթիր, և ապառնի ֆիթիրէտ.)

ՔԻԹՆԷ فتنه * Է յայտնի բառ իմն. և թէպէտ արէալի է, բայց պարսք ես ՚ի գործ ածեն յոյժ. և նմանուք իմն զխռովութիւն տեղի գեղեցկին ֆիթնէ կոչեն. զի զաչս նորին և զսևանիշս և զգիսակս և հասակ նր և զգեղ դիմաց այլ վայելչութիւն նորուն այնպէս յորջորջեն. և այս գուցէ վն շփոթելոյ զմարդն և հանելոյ ՚ի մտաց.

ՔԻԹՐԱՔ فتراك * Է փոկն այն, որ լինի յետևոյս թամբից ձիոց. որով կապեն զմախաղ, զպայուսակ և զայլ իրս. Թուրքերէն Թէրքի. և թիւրքքն Իլյանու Գուճուղէ ասեն. և արաբերէն سير Սէյր.

ՔԻԺԻՑՂՈՒՆ فريغون * Է անուն իմաստասիրի միոջ պարսից.

ՔԻԼԻՉ فلز * Հանք և ՚ի հանքաց գոյացեալ իր. Մադէն վէ մադէնդէն հասըլ օլան նէնէ. և ուրեք մեկնի նշանակել կղկղանք երկաթոյ, նաև ո՛ և իցէ հանք՝ որ ՚ի հալելն կղկղանս թողէ, կղկղանքն այն կոչի ֆիւլիզ. Խուրտէ հուրտա, վէ հէր նէ ըր չուքը օլըրսա ճիւրիւճէրի արթըգը անըն խուրդէսի ֆիւլիզ տէրլէր.

ՔԻԼԻՑՎԷ فليوه * Տե՛ս ՔԵԼԻՑՊԷ.

ՔԻԼՔ فلك * Շուրջ երկնային. Տողէրաքի. որ և ասի ԹԻԼՔ. 2. Հրապարակ. Մէյտէրէսի.

ՔԻԿԵԱՆԷ فكانه * Վիժած, այսինքն զաւակ որ յարգանդէ մօր իւրոյ մեռեալ ծնանիցի. Չիւքիւմ յաքինդէն յըգըն դօշմիշ վէլէտ. արաբերէն سقط Սըգթ.

ՔԻԿԵԱՐ فكار * Վիրաւոր սրտիւ, և տխրեալ. Մէճրուհ խաթըր վէ Պէրիշան օլմուշ. որ և ասի ԷՖԿԵԱՐ, և ԷՎԿԵԱՐ.

ՔԻԿԷՐ فكر * Մնդոյր. (որով կանայք շպարեն զերեսս իւրեանց.) Թուրքերէն Գիւլէնճ. որ և ասի ԿԻՒԼԿԻՈՒՆԷ, և ԴԱՉԷ.

ՔԻԿԻՏ فكد * Այր գործունեայ, որ լինի ՚ի թաղս և ՚ի գիւղս, որ կացուցեալ է ՚ի վերակացութի իրողութեց թաղին և գիւղին. Մահալլէլէրտէ վէ քէօյլէրտէ իշէրի օլան.

ՔԻՀ فه * Կաղապար. ՚ի մէջ որոյ աղիւս

Թափէն. Գուշագ մի իչինէ մէրմէր փէօմէրլէր: 2. Թիւ, որով խառնեն զցեխ. Քիւրէկ մի գուշագ ֆուրշաթըլըրլէր. և ոմանք մեկնեն՝ թի նաւու. Կէմի քիւրէկի. և այլք ասեն՝ թէ է երկաթ ինչ ծակոտ_ նակ, յոր փայտ իմն անցուցեալ կոտորեն զհող:

ՓԻՀԻՐ فهر * Է քարն այն, յորս վերայ մուշկ հարեն. Միւշք-հավանի մէշէք դաշ: 2. Կա_ ռիճ, զոր 'ի գործ ածեն դերձիկք. Դէրդուլէր մի փէրմէնէր գուլլանուր:

ՓԻՀՐԻՑՆ فهرین } Ցանկ գրոց 'ի սկըզ_
ՓԻՀՐԻՍԹ فهرست } բանս մատենից, ուր

զեկուցանեն գլուխք և պրակք պարունակեալք 'ի նմ. և այս ըստ սովորութեն նախնի հեղինակաց, որք զցանկն դնէին 'ի գիրս 'ի սկզբան մատենին, որպէս յարդ ևս զնոյն առնեն տաճիկք. Թուր_ քերէն Քիթապ էվվէլի:

ՓԻՂԱՆ فغان * Աշաղակ կամ գոչումն. Ֆէրեատ. տես և ԵՎՂԱՆ, ԵՓՂԱՆ, և ՂԻՒ_ ՐԻՒՆՊԷ:

ՓԻՂԱՔԷՆ فغاکن * Նոյն է ընդ բա_ ռիցն ՋԻՐԹ և ՉԻՐՔԻՑՆ:

ՓԻՅԱԼ فیال * Է խաղն այն, որ կոչի Թուրքերէն Ինէյ օյնը:

ՓԻՅԷ فیه * Պատգարակ, որով կրեն ըղ_ ցեխ. Թէսլիմէ մի տէնիլէ դուշակ չէմէրլէր: 2. Չափ գինւոյ. Շէրապ մէթրէսի:

ՓԻՅԼ فیل * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅԼ. զի է արաբացուցեալն նորին, և նշանակէ փիղ:

ՓԻՅԼԷՔ فیلک * Է նետ իմն, որոյ սլաքն իցէ երկճղի. Պէր օգ գի չաթալ թէմրէնլի:

ՓԻՅԼԿԻՈՒՇ فیلکوش * Է տեսակ իմն տերևոյ, որ է նման ականջաց փղի. տես և ՓԻՅԼ_ ԿԻՈՒՇ, և ՓԻՅԼՃՈՒՇ:

ՓԻՅԼՄՈՒՇ فیلموش Տես ՓԻՅԼԿԻՈՒՇ:

ՓԻՅՆԳՔ فینک * Է քարն այն՝ որ կոչի տաճկերէն جرفیشو Համէրի Քէյշ:

ՓԻՅՇ فیش * Հաւնչ որ ելանէ 'ի ոտի_ կաց և 'ի քթաց, որ պատահի 'ի պահու ցասման և բարկութեան. Պուրունտան վէ փէմպէն չըգան օլան սապա:

ՓԻՅՐԻՑՏԷՆ فیریدن * Նոյն է ընդ բառին ԽԻՐԱՄԻՑՏԷՆ:

ՓԻՅՐՈՒԶ فیروز * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՅՐՈՒԶ, և նշանակէ յաղթող. Թուրքերէն Եէնիճի. չափէր պուլան: 2. Է անուն լերին միոջ. Պիր տաղ ատը տըր: 3. Է անուն հօրն Գասպատ որքայի, այսինքն Կաւատայ, զոր հայք կոչեն Պերող. Նամը ժէրուզը Գապատ շահ:

ՓԻՅՐՈՒԶԱՊԱՏ فیروزاباد * Է անուն քաղաքի միոյ մերձ 'ի Շիրազ. այս քաղաք նախ կոչէր Կեօր, այսինքն շիրիմ. զոր կոչեաց յետոյ Ազուտիւս անվնէ այսպէս, իբր քաղաք յաղթութեան:

ՓԻՅՐՈՒԶԷ فیروزه * Է քար իմն մեծա_ գին, և ըստ երանգոյն՝ երկնագոյն, զոր առնեն մատենաքար. և գտնեն նաև յընդելուզութիւս 'ի շարս ականց պատուականաց, որոյ յոյժ լաւն լի_ նի 'ի լերինն Նիշապուրայ. և վասն նշանակելոյ ֆիյրուզ բառին յաղթող, և ունելոյ ևս այսմ քարի յաղթողական զօրութի, անուանեցին զսա ֆիյրուզէ, որ է արաբացուցեալ 'ի բառէն Փիյ_ րուզէ. Կէօք րէնկլի պիր գըյմէթլի դաշ տըր:

ՓԻՅՐՈՒԶԷԿԻՈՒՆ فیروزه‌کون * Տես 'ի ներքոյ ՓԻՅՐՈՒԶԷՐԷՆԿ, զի նոյն է ընդ նմա, և տար զերկնից:

ՓԻՅՐՈՒԶԷՐԷՆԿ فیروزه‌رنک * Է մակ_ դիր անուն ինչ և տար զերկնից վասն կապուտա_ կութեան գունոյն. Ասմանի ֆիյրուզէրէնկ տէր_ նէր, րէնկի կէօք օլմաղըն:

ՓԻՅՐՈՒՆ فیرون * Քառ և շողմող. Միւֆսիտ վէ չէմմազ:

ՓԻՆԱ فنا * Նշանակէ առաջք տան. Էվին էօնի. Թէյշի խանէ:

ՓԻՆԱՏ فناد * Նոյն է սա ընդ բառին ՋԷՊԱՏ. և նշանակէ անուշահոտ խեղ ինչ, որ արտադրի 'ի տեսակ ինչ կատուէ. Պատմի թէ զգոյանայ խեղս այս 'ի քրտանէ այնր կատուի, զոր եդեալ 'ի վանդակի այնչափ տարաքերեն զայր անդր, մինչև քրտնիլ կատուին. զորոյ զքիրտն քերեալ 'ի մորթոյն, պահեն 'ի մէջ ամանոյ իրիք. Պիր խօշպու էօտ տըր:

ՓԻՆԷ فنه * Է սեաւ հատ ինչ, որ բուսա_ եալ 'ի միջոցս արտորէից՝ խառնի ընդ ցորենս. և յաճախ լինի 'ի մէջ ցորենոյ. որ ֆիյյ ևս ասի. Պիր սիյահ տանէ տըր:

ՓԻՆՃ فنج * Տիկին կամ տան տիկին. Էհլէտպէյթին ուլու օլանը: 2. Խոհական. Պէնտէ չէլէպի:

ՓԻՆՃԱ فنجا կամ ՓԷՆՃԱ * Չգտուտն. Կէրէնտէ. որ 'ի գաւառս ինչ կոչի Քէհնէչէ, զոր և բայացուցեալ ասեն՝ Ֆէջան մէսմէ մէհնէչէւ:

ՓԻՆՃԱՄ فنجام * Տես ՓԻՆՃԱ:

ՓԻՆՃԱՔԷՐՏԷՆ فنجاکردن * Չգտիլ. Կէրէնտէ:

ՓԻՆՏԻՐԷ فندره * Գլորուն բոլորակ քարի 'ի լեռնէ. Տէկէրլէ դաշը տաղտէն աշաղը եուվարլանմագ:

ՓԻՆՏԻՐԻՍՔ فندرسک * Է անուն քա_ ղաքի միոյ 'ի գաւառին Եսթերապատու. Պիր շէհր ատը տըր:

ՖԻՇԱՆ فشان * Է հրամայականն Ֆի-շանդէն բային, որ և բարդի ընդ Շէքէր Ֆէշան։

ՖԻՇԱՆՏԷ فشانده * (կրաւորական ընդունելութին ֆէշանդէն բային) Ծաղաղեալ. Սաչըլմըշ. և մերթ հոսեցեալ. Թուքքէ" Սաւրուլմուշ։

ՖԻՇԱՆՏԷՆ فشاندن * Սփռել. Սաչմագ։ 2. Հոսել կամ երկել. Սաւուրմագ. (հրամայական ֆէշան, և ապառնի ֆէշանէմ։)

ՖԻՇԱՐ فشار * (հր" ֆէշարդէն բային) Ճմլեա. Սըգ։ 2. (Վերջացեալ ընդ բայածական շաղակցի Է բայի.) Ֆէշարէնդէ. Ճմլել. Սըգմագ։

ՖԻՇԱՐՏԷՆ فشاردن * Նոյն է Է բային ՖԻՇԻՐԻՏԷՆ. և նշանակէ ճմլել. Սըգմագ։

ՖԻՊԱԼ فبال * Խզելով կարուած. Խուզեալ ... 2. Ցրուած. Տաղըլմագ։

ՖԻՍԱՄ فسام * Կռուննին. Դիւանա. որ և ասի ԿԻՒՆԷՆՔ, և ՖԻՐՆԷ։

ՖԻՍԱՆ فسان * Տե՛ս ՖԷՍԱՆ։

ՖԻՍԱՐ فسار * (Թեթևացուցեալ 'ի բառէն Էֆսար) Պախուրց. Եուլար. զոր հարկանեն 'ի գլուխ գրաստուց. Հայվան պաշըն ուրուրլէր։

ՖԻՍԱՖԻՍ فسافس * Հծծուած. Ֆէրտէ-տէ։ Որ է ծածուկ և հանգարտ խօսակցութիւն. Կիզլի– վէ ահէստէ սէօյլէշմէք. որ և ասի ՖԻՍ ՖԻՍ. 2. Մլուկն. Թախթա պիթի։

ՖԻՍԻՐՏ فسرد * Թանձրացեալ սրգանակ ձկան և մսոյ. Պաչէգ ...

ՖԻՍԼԷ فسل * Անակ և պատմուածք. Մէօսէչ վէ հէքէայէթ. զի ասի' Թա չէնօն ... փէր պէշին ...

ՖԻՍՈՒՍ فسوس * Նոյն է ընդ բառին ԷՖՍՈՒՍ. և նշա" կատականք և ծաղր. Մասխարէ վէ խանէհշա։ 2. Ափսոս. Տէրէղ վէ հասրէթ. իսկ ... արաբաց' է անուն քաղաքի իւիք յաշխարհին յունաց, որ կոչի Էֆէսօս. հայերէն Եփեսոս։

ՖԻՏԱՄ فدام * Քամոց. Սիւզկէ. զոր դնեն 'ի բերանս անօթոց. այսինքն սափորաց, բղղոց, կժոց, և այլոց. Նաև խցակ, որով խցանեն զբերանս ապակեաց և այլոց. Շիշէ վէ թէսթի աղզըն ... նէսնէ։

ՖԻՏԱՑԻ فدائی * Կորովի և քաջ. Շճ... , վէ պէհատըր։

ՖԻՐԱԶ فراز * Ջառ 'ի վեր. Եօգուշ։ (Որոյ ներհակն է Շէյպ։) 2. Բաց և ատտահաբակ զի'նչ և իցէ իր. Աչըգ վէ խալը։ 3. Նոյն է ընդ բառին ՊԷՍԹԷ, որ է փակեալ կամ փակ. զի ասի' Տէր Ֆէրազ էթ, այսինքն զդուռն փակեա։ 4. Մերձ, մօտ. Եագին. արդ" Գարին։ 5. Ժողովումն. Ճէմ. զի ասի' Ֆէրազ ավէրդէն, որ է ժողովել կամ գումարել։ 6. Ց[illegible]. Էչին պաշ. զառանդառն էր[illegible]։ 7. Նոյն է ը[illegible] ՖԷՐԱ ՐԷՖԹԷՆ, այսինքն յառաջ երթ[illegible]։ 8. Բարձրութիւն. Պիւլէնտ[illegible]. Գոլը։ (Որոյ հակակայն է Զէյր, որ [illegible])

ՖԻՐԱԶ ԱՎԷՐՏԷՆ [illegible] * Ժողովել կամ գումարել. Ճէմ [illegible] և ասի ՖԻՐԱԶ ՔԷՐՏԷՆ։

ՖԻՐԱԶԻՑՏԷՆ [illegible] * [illegible] նել և վերացուցանել, և բանալ [illegible] է ստ բայացեալ 'ի Ֆէրազ բառէն [illegible] նշանակութեանց նորա։

ՖԻՐԱԶ ՔԷՐՏԷՆ [illegible] * Նշանակէ փակել. Գափամագ։

ՖԻՐԱՇ فراش * Խառնաշխարհ անկողնոց. Այշա գամաշագ. իսկ ըստ արաբաց' անկողին. Տէօշէք։ Նաև երբեմն ցուցանէ և զկին կողակից ուրուք։

ՖԻՐԱՇԹԷՆ فراشتن * Նոյն է ընդ բառից ԷՖՐԱԽԹԷՆ, և ԷՖՐԱՇԹԷՆ։

ՖԻՐԱՇԻՑՏԷՆ فراشيدن * Թմրելանդամոց և քամհիլ հերաց. Աշա գամաշմագ վէ ԲԷ-յլէր ...։ Դարձեալ' բառս այս նշա" զխոտ ինչ, որ կոչի Սաթէֆի-ուշուն, և այլուր մեկնի զբաս լեռնային. Կէնտէնայ ...։

ՖԻՐԱՍՊ فراسب * Վանդակաձառ. զոր առնեն յեզերս տանեաց. Տամ ...։

ՖԻՐԱՎԱՆ فراوان * Առատ կամ յորդ. Պօլ. և մերթ' բազում. Չօգ. ... և այլուր մեկնի մանր աստեղք. Թուր" Խիւրտէ եըլտըզլէր։

ՖԻՐԱՏԱՐ فراوار * 'Ի վեր կալ. Եուգարը տուրմ։

ՖԻՐԱՐԷՏ فرارد * Ցեակցա. Էյաէ. արաբերէն قفا Գաֆա։

ՖԻՐԷԷ فريه * Անէծք. Լանէթ. որ և ասի ՆԷՖՐԻՑՆ։

ՖԻՐԷԷ ՔԷՐՏԷՆ فريه كردن * Անիծանել. Լանէթ էթմէք։

ՖԻՐԷՍՊ فرسب * Նշանակէ հեծան. Քէրէշ. Թուրքերէն Հէրէն։

ՖԻՐԻԶ فرز * Նոյն է ընդ բառին ՍԷՊԶԷ, որ է դալարի. Չիմէն։

ՖԻՐԻՀ فره * Առաւել կամ աւաւելուքին. Զիյատէ վէ չօգօթէչէ։

ՖԻՐԻՑԶ فرز * Է խոտ ինչ անուշահոտ. Պէր խօշպու օթ օթէր։ 2. Խորով որ լինի 'ի չորացուցեալ մսոյ. Գաւուրմա էթէն օլան ...։

ՖԻՐԻՑԺ فریژ * Տես 'ի ներքոյ ՖԻՐԻՑԺ.

ՖԻՐԻՑԽԹԷՆ فریختن * Համբառնալ. Եօքսելմէ օլմագ։

ՖԻՐԻՑՃ فریج * Արմատ ինչ դառն. Թուրքերէն Էճէր. և արաբերէն وج Վէճ.

ՖԻՐԻՑՊ فریب * Խաբէութիւն. Ալտաթմագ. վէ ալտաթըճը։ 2. Է հրամայականն ֆէրիֆթէն բային. խաբեա. Ալտա. որ և բարդի ընդ Տէհքէրէզ։

ՖԻՐԻՑՊԱ فریبا * (յարաբերական ընդունելութիւն 'ի բայէն ֆէրիֆթէն) Խաբող. Ալտաթըճը.

ՖԻՐԻՑՊԱՆԻՑՏԷՆ فریباندن * Է անցողականն ֆէրիֆթէն բային.

ՖԻՐԻՑՊԷՆՏԷ فریبنده * (Ներգործական ընդունելն ֆէրիֆթէն բային) Խաբող. Ալտաթըճը.

ՖԻՐԻՑՊԷՏ فریبد * (երրորդ դէմք եզական ապառնւոյ ֆէրիֆթէն բային) Խաբէ. Ալտար.

ՖԻՐԻՑՊԻՑՏԷՆ فریبیدن * Խաբել. Ալտանմագ. և խաբիլ. Ալտանմագ.

ՖԻՐԻՑՊԻՐԶ فریبرز * Է անուն քաջի միոյ Իրանականի. Պիր փէհլէվան ատը իտի։

ՖԻՐԻՑՊ ԽՕՐՏԷ فریب خورده * Խաբեցեալ. Ալտանմըշ. որ և ասի فریفته ՖԻՐԻՑՖԹԷ.

ՖԻՐԻՑՊ ՏԱՏԷՆ فریب دادن * Խաբել. Ալտաթմագ.

ՖԻՐԻՑՖԹԷ فریفته * (կրաւորական ընդունելն ֆէրիֆթէն բային) Խաբեցեալ. Ալտանմըշ.

ՖԻՐԻՑՖԹԷՆ فریفتن * Խաբել. Թուր" Ալտաթմագ. (հր" ֆէրիպ, և ապա" ֆէրիպէտ.)

ՖԻՐԻՑՖԹԷ ՇԻՒՏԷՆ فریفته شدن (կրաւորականն ֆէրիֆթէն բային) Խաբեալ լինել, այսինքն խաբիլ. Ալտանմագ.

ՖԻՐԻՆՏ فرند * (բառ ընկերական ընդարձակս) Պաղպաջ որ լինի յերեսս սուսերի, դաշնակի, և դանակի. նաև պայծառութիւն սուսերի. Գըլըճ վէ խանճէր վէ պըչագ էմէքլէրի օլան ճէվհէր. վէ ճէվհէրտար գըլըճ.

ՖԻՐԻՇՔ فرشك * Խաղող որ անազան հասուննալոյ. Սօնրա էրիշէն իւզիւմ. որ և ասի فرسك ՖԻՐԻՍՔ.

ՖԻՐԻՍ فرس * (թեթևացուցեալ 'ի ֆէրիշ հրամայականէ ֆէրիշթան բային) Առաքեա. Կէօնտէր. Իրսալ էյլէ. որ և յաւելմամբ միոյ պէի՝ ասի պէֆէրիս.

ՖԻՐԻՍԹ فرست * (հրամայականն ֆէ-րիշթան բային) Առաքեա. [illegible]

([illegible] ֆէրիշթան [illegible] դէմք անցեալ ժամանակի [illegible] առաքեաց. Կէօնտէրտի. 2. ([illegible] ֆէրիշթան) Ծիծաղ [illegible]

ՖԻՐԻՍԹԱՏԷ فرستاده [illegible]

Կէօնտէրիլմիշ. ուղարկ և [illegible] ֆէրիշթէի իրսալ. այնպէս [illegible] Իլչի. կոչեցեալ լինի ֆէրի[illegible]

ՖԻՐԻՍԹԱՏԷՆ فرستادن [illegible]

առաքել. Կէօնտէրմէք. առաքումն [illegible] մայական ֆէրիշ, և ապառնի [illegible])

ՖԻՐԻՍԹԷ فرسته * [illegible] ՐԻՍԹԱՏԷ. Ցղեցեալ. Կէօ[illegible]

ՖԻՐԻՍԹԷՆՏԷ فرستنده * Առաքող. Կէօնտէրիճի.

ՖԻՐԻՍԹՈՒ فرستو * Նշանակէ ծիծառն. Գըրլանգըչ.

ՖԻՐԻՍՆԱՖ فرسناف * Է անուն գիշերոյ նեվրուզին. Նէվրուզ կէճէսինէ տէրլէր. և քանզի նեվրուզն է որ մի հաշուեալ և համարեալ, որոյ և գիշերն՝ հաշուեալ է և 'ի համարի. որ և ասի فرسنافه ՖԻՐԻՍՆԱՖԷ.

ՖԻՐԻԽԹԱՐ فرختار * Վաճառող. Սաթըճը. Ֆիւրուշէնտէ.

ՖԻՐՆԷ فرنه * Կռունկն. Գուռնա. որ և ասի ԿԻՒՂԷՆՔ, և ՖԻՍԱՄ.

ՖԻՐՆԷՔ فرنك * Է փայտ ինչ բոլորշի և տափարակ, որոյ և մի ծայրն է սրացեալ ընդ լեռնական մամլոյ. և ունի 'ի տափարակ կողմանն եւս ծայրատուր փայտիկ ինչ, զոր կալեալ երկոքումբք մատամբք՝ պտուտեն 'ի վերայ ծնկաց. և է սա ինչ 'ի տղայական խաղուց.

ՖԻՐՇԷ فرش * Նոյն է Է բառին ՖԻՒՆԷ. և նշանակէ դայլ. որ է առաջին կաթն նորածին կենդանւոյ. Թուրքերէն Աղըզ.

ՖԻՐՈՒՏ فرود * Վայր. Աշաղը. (Որոյ հակական է Պալա.) Եւ մերթ հակակայ եղեալ բառին ֆէրազ՝ որ է Եօգարը, նշ" զառ 'ի վայր. Ինիշ. 2. Տկար և անզօր. Զայիֆ վէ չէլիսըզ. 3. Սեամք. է փայտն այն՝ որ լինի 'ի ստորև քան զշրջանակն դրանց և պատուհանաց. Գափուներին վէ փէնճէրէլէրին չէրչիւվէսինին ալթընտաքի օլան աղաճ. 4. Է անուն եղբօրն Քէյխուսրէվի, որ ծնեալ էր 'ի դստերէն Փիլրանվիսէի. Նամը պիրատէրի Քէյխուսրէվ.

ՖԻՐՈՒՏԷՍԹ فرودست * Երեքեակ. Խանիմի վէ նէճայիննի. 2. Է անուն դասուն պենկեալեաց. վէ և բնակիչք հնդկաց զայն որ՝ որ առնէ երգեցողութիւն 'ի մարդկանց պենկեալեի, ֆէրուտէսթի կոչեն.

ՖԻՐՈՒՏԻՑՆ فرودین * Ստորնադոյն կամ վայրադոյն. Աշաղըրագ. 2. Սեամք. (է ստորին

փոյտն չարչարակեաց դրանց և պատուհանաց ·) որ և ասի ԱՍԻԹԱՆ, և ԱՍԻԹԱՆԷ ։ Որդ և վե֊րին փայտն կոչի Պէօլէնտէյն · հայերէն դրանդի · 3 · Է անուն այնր հողմոյ , որ շնչէ յարևմտից կուսէ · և այս՝ այնու յարմարութ֊, զի կողմն այն է կողմն մտից և խոնարհ արեգական · և որպէս ասի Զէֆիրէյն , ասի և Ֆէրօնիէյն ։

ՖԻՐՍԱՆ فرسان * Նշ" ձիաւորքանչիւր կենդանի , զորոյ զմարմին մաշտակ ասենն · Հէր ճանվէրը ըէ տէրիսին ըէօրը էտէրլէր ։

ՖԻՐՍԱՏ فرسار Թուղթ · Թուր" և Թոռի ։

ՖԻՐՏԷՎՍ فردوس * (բառ արեալի · զոր առեալ են 'ի յունական ձայնէս բարտատիսօս) Դրախտ · Ճէննէթ ։

ՖԻՐՏՈՒՏԷ فردوده * Նոյն է ընդ բա֊ռիւն ՊԻՐԻՂԹԷ , և ՊԻՐԷԱՆ ։

ՖԻՐՖԻՅԷ فرفيه * Նշանակէ անմեռուկ կամ փրփրեմ · Սէմիզ օթ ։

ՖԻՒԳՈՒ فقاع * Է տեսակ ինչ օշարա֊կի , որոյ կազմողն կոչի Ֆէօգաճի · է բառ արե֊ալի · որ ասի պարսկերէն Ֆօգգէսն ։ Պիր նէվ չէրպէթ տիր ։

ՖԻՒԶՈՒՆ فزون * Աւելի · Արթըգ · արպ" Զէյտէ · որ և ասի ԷՖԶՈՒՆ ։ Եւ թէ֊պէտ բառն Պիշ՝ և Նշ" աւելի կամ առաւել · բայց այսու զանազանին, զի այն որ յաւելմամբ՝ լինի աւելի, կոչի Ֆէօզուն նաև Էֆզուն, իսկ որ 'ի բնութ աւելի՝ կոչեցեալ լինի Պիշ ։

ՖԻՒԶՈՒՆԱ فزونا * Յոյժ առաւել կամ յոյժ աւելի · Արթըգ · Զէյատէ ։

ՖԻՒԶՈՒՆԹԷՐ فزونتر * Աւելագոյն , առաւելագոյն · Արթըգրագ ։

ՖԻՒԶՈՒՏԷ فزوده * (կրաւ" ընդուն" Ֆէօզուտէն բային) Յաւելեալ · Արթմըշ ։

ՖԻՒԶՈՒՏԷՆ فزودن * Յաւելուլ · Արթըրմագ · որ և ասի ԷՖԶՈՒՏԷՆ ։

ՖԻՒԹՈՒՏԷ فتوده * Պատրեալ և խաբ֊եալ աշխարհի · Ֆէլէքէ գափըլմըշ ։

ՖԻՒԹՈՒՐ فتور * (բառ արեալի) Լքումն կամ թուլութիւն · Սէսթլիք ։

ՖԻՒԺՈՒԼԻՅՏԷՆ فژوليدن * Յորդո֊րել · Թուր" Գըշգըրթմագ , վէ թէշվիգ էյլէմէք ։

ՖԻՒԼԷ فل * Դալ · Թուրքերէն Աշըգ , կամ Աշըգ · որ և ասի ՖԻՒԼԼԷ · և նոյն է սա ընդ բառին ՖԻՐՂԷ ։

ՖԻՒԼԼ فلّ * Է ծաղիկ ինչ նման յաս֊միկ ծաղկան , բայց սա բազմաթերթ է և յոյժ անուշահոտ , զոր 'ի Պաղտատ կոչեն زنبق Զէմպագ ։

չիչէկ · և է յոյժ յարգոյ · Պիր չիչէգտիր գօգուսու էյի ։

ՖԻՒԼՖԻՒԼ فلفل * (արաբացուցեալ 'ի պարսկական Փիլփիլ բառէս) Սեաւ պղպեղ · Սիյահ պիպէր ։

ՖԻՒԽ فخ * Ծանր քմաւոր սանձ · զոր արկեալ 'ի գլուխս ամեհի երիվարաց , նուաճեն զնոսա 'ի հպատակութ · Աղըր գանտըրմա ։

ՖԻՒԽՐԷ فخره * Տես 'ի ներքոյ ՖԻՒԽ֊ՖԷՐԷ ։

ՖԻՒԽՖԷՐԷ فخفره * Նոյն է ընդ բառին ՖԱԽՔԷՐԷ , որ է մեռեալ հաց · Քիւֆլիւ էքմէք ։ 2 · Կերակուր 'ի գիշերէ մնացեալ · Ըսթըլմըշ թամագ · որ և ասի ՖԻՒԽՐԷ ։

ՖԻՒՂ فغ * (բառ բնակչացն Մավէրաւննէհր գաւառին) Կուռք · որ և ասի Պութ , որ ըստ յոգնականին լինի Ֆէօղան · բայց յետոյ գնալով նշանակեաց նաև գեղեցիկ և վայելուչ երիտասարդ նմանութեամբ ինն ։

ՖԻՒՂԱՔ فغاك * Անգէտ · Նատան ։ 2 · Պոռնկորդի · Հարամզատէ ։

ՖԻՒՂԷՆՉՈՒՐ فغنشور * Է անուն քա֊ղաքի միոջ յաշխարհին Չինու · Պիր շէհիր ատը տիր ։

ՖԻՒՂԻՍԹԱՆ فغستان * Մեհեան · կռատուն · Պութխանէ ։ 2 · Հարեմները Թագաւո֊րական , այսինքն տեղի կանանցն · ըստ որում գեղեցիկք բազում են 'ի նմա ։

ՖԻՒՃ فج * 'Ի վայր հակեալ շուրթն · (թէ ուղտու իցէ և թէ այլոյ ·) Աշաղը սարքըգ տուտագ ։

ՖԻՒՃՖԻՒՃ فجفج * Նոյն է ընդ բա֊ռիւն ՖԻՍԱՖԻՍ , և ՖԻՍՖԻՍ · որ և ասի ՖԻՒՃ֊ՖԻՒՃԷ ։

ՖԻՒՆԱՆԻՅՏԷՆ فنانيدن * 'Ի խօսիլն նաև 'ի գնալն զանեղի առնուլ և կանգնիլ · Սէօյ֊լէրքէն վէ եիւրիւրքէն թէվէգգիւֆ էտիպ տուրմագ · 2 · Հանդարտութ և խոհականութ շարժիլ · Թէէննի վէ տէմքինլէ հարէքէթ էյլէմէք ։

ՖԻՒՆՃ فنج * Մեկնի թուր" حريص Հարիս · փափագող, տենչացող · 2 · Էշ՝ որոյ ա֊գին կարեալ իցէ · Գույրուղը քէսիք էշէք ։ 3 · Է անուն քաղաքի միոջ յաշխարհին Զէնկպարի · որ է յեթովպիոյ , որոյ մարդիկն յոյժ սեաւ լի֊նին · Պիր շէհիր ատը տիր ։

ՖԻՒՆՃԷ فنجه * Խօսք խօսիլ · Սէօյլէմէք ։

ՖԻՒՆՈՒՏ فنود * Ապստամբութ · Իսեան ։ Իշ պայութ · Իշլէմէ ։ 2 · Դուլ և գա֊դար և հանգիստ · Արամ վէ ասայիշ · որոյ անկրև֊

ղյԹն լինի Ֆէտնսուքէն : 3 . Խաբեալ և պատրեալ . Ֆէլէյէֆէլի վէ չէրչի չէօզի : 4 . Նշա" զայնպիսի ազ որ զանեղի առնու թէ յլնԹանալն և թէ 'ի խօսիլն , և ոչ ունի կարողուԹի վստահօրէն խօսե֊լոյ . Օւ ձէմէ տէօր ըի էէմմէմէյէ , վէ սէօյլէ֊մէյէ քէյ Բէվեգեէֆ էյլէյէ .

ՖԻՒՆՈՒՏԷՆ فودن * Նոյն է ընդ բառին ՖԻՒՆԱՆԻՑՏԷՆ .

ՖԻՒՆՈՒՐ فنور * Որոշումն . Այսը֊եէֆ . Յէաայի .

ՖԻՒՆՈՒՔ فنوك * Յամառութիւն . Էօնէյլիւմէ .

ՖԻՒՆՏՈՒԳ فندق * Կաղին . Թուրքե֊րէն Ֆընտըգ .

ՖԻՒՇ فش * Այգի զի՛նչ և իցէ իրի . Հէր նէսնէնին գուայրուղը . գէօնղուզը հէր ճայշ . արաբե֊րէն زنب Զէնէպ .

ՖԻՒՇՈՒՐՏԷ فشرده * (ընդունելուԹի ֆէուշէուրտէն բային) Ճմլեալ . Սըգըլմըշ .

ՖԻՒՇՈՒՐՏԷՆ فشردن * Ճմլել . Սըգ֊մագ . (հրամայական ֆէշար , և ապառնի ֆէշա֊րէտ .) որ և ասի ԷՖՇԻՒՐՏԷՆ .

ՖԻՒՍՈՒՐՏԷ فسرده * Սառուցեալ . Թուրքերէն Տօնմուշ . և արաբերէն Մուճէմմիտ .

ՖԻՒՍՈՒՐՏԷՆ فسردن * Սառիլ կամ պաղիլ . Թուրքերէն Տօնմագ . արաբերէն Ինճիմատ .

ՖԻՒՍՈՒՃԷՆ فسوجن * Է անուն իմն կերակրոյ , որ յատկացեալ է բնակչացն Կիլա֊նու . Պէր նէվ' թամ ատը .

ՖԻՒՍՈՒՆ فسون * Նոյն է ընդ բառին ԷՖՍՈՒՆ , և նշ" հմայեակ . զոր վս պահպանուԹ մանկանց գրեալ՝ կարեն 'ի գլուխս նոցա . և եւ այն՝ զոր կարդան և փչեն . նաև այն՝ զոր ոմն կախարդանս ինչ կարդան : 2 . ԿախարդուԹի , կամ դիւԹուԹիւն . Սէհիր :

ՖԻՒՍՈՒՆԱ فسونا * Ցոյժ կախարդ . Ղայէթ սէհիրպազ .

ՖԻՒՍՈՒՆԿԷՐ فسونكر * Կախարդ , և մերԹ՝ նենգող և խարդախ :

ՖԻՒՍՈՒՍ فسوس * Ծաղր . Մասխարէ : 2 . Ափսոս . Հայֆ : 3 . Է անուն քաղաքին Եփե֊սոսի . Պէր շէհր ատը : 4 . Իռք՝ որք իցեն գործեցեալ մանր պաղպաջուք և ասաեֆզք , զորս կոչեն ՖԻՒՍԻՒՍՔԷԱՐԻ .

ՖԻՒՍՈՒՍՔԷԱՐԻ فسوسكارى * Գործ 'ի մանրամասն փայտից' որ իցէ գործեալ ասաե֊ֆով և պաղպաջիւ և կապարաւ . Խուրդէ էյլէնմիշ թախթամանի էյշի .

ՖԻՒՍՐԷ فسره * Նոյն է ընդ բառին ՆԷՐ֊ՔԷ , որ է դողումն . Տիթրէմէ .

ՖԻՒՎՎԷ فوه * Տորոն . Թուրքերէն Գըզըլ պօյա :

ՖԻՒՏԻՒՄ فدم * Վերջ կամ վախճան . Աքըպէթ . որ և ասի ԷՆՃԱՄ :

ՖԻՒՐԱԹ فرات * Է անուն գետոյն մե֊ծի Եփրատայ , որ ռամկօրէն ասի Մուրատ սույու . որ 'ի կողմանցն Էրզրումայ ելեալ՝ և հասեալ մերձ 'ի յԷրզինճան ընդ բերդաւն Քէմախու 'ի կողմանս Տիվրիկու , և անտի ընԹացեալ զա֊ռաջեաւ ՊէրէճիքուԹի , և անցեալ ընդ Անէ և ընդ Հիլլէ , և 'ի կողմանս Պաղտատու հանդիպեալ մեծի գետոյն Դիկլաթայ Շաթ կո֊չեցելոյ (որ հասի զառաջեաւ քաղաքին Պաղ֊տատու) և խառնեալ ընդ նմա 'ի ներքուստ մնոյ Գուրնա կոչեցեալ , որ է յայնկոյս քան զքաղաքն Պասրա , և եղեալ ծովանման իմն Թափի 'ի ծովն արաբաց առաջի Պասրայի . ուր լինի մակընԹա֊ցուԹի և տեղատուուԹի 'ի ներքուստ խառնման գե֊տոյն 'ի ծով անդր :

ՖԻՒՐԱԹԷ فراته * Քէօֆէէր . որ է շա֊րոց նաև պատառ , զոր յամանս ներքս կոչեն Թուրքերէն Քէօմէ :

ՖԻՒՐԱՂ فراغ * Նոյն է ընդ բառին ՖԻՒՐՈՒՂ . և նշանակէ ծառայուԹ կամ նշոյլ և լոյս . Զըյա վէ րուշէնի :

ՖԻՒՐԱՂԷ فراغه * Կառաւարեալ կամ մատունք չուխայի , որով սրբեն զծայր գրչին . Գալէմ սիլէճէք պէզ օղլանը չուգա ծաբէլէրի օղլանը

ՖԻՒՐԱՎԷՐԻՑՏԷՆ فراوريدن * Է աս անցողականն Ֆէուրաւէրտէն բային .

ՖԻՒՐԱՔ فراك * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՒՇԹ , որ է Թիկն , կամ քամակ . Արգա . ար֊աբերէն ظهر Զահր :

ՖԻՒՐԶ فرز * Է խոտ իմն , որ յոյժ օգ֊տակար է փորացաւուԹն . որոյ լաւագոյնն լինի յաշխարհին Չինու . Պէր օթ ատը : Որ ուրեք մեկնի նշանակել Էնէր . արաբերէն Վէճ . և բառս այս յամանս օրինակս գրի Ֆէուրծ :

ՖԻՒՐԹ فرت * Է խոտ իմն օգտակար ցաւոյ որտի . Պէր օթ ատը էէտէրէ ազըրըընէ նա֊ֆէ' ատը :

ՖԻՒՐԻՍԹՈՒՀ فرستوه * Է անուն ար֊քայի Ֆիւղէնչիւր քաղաքի . Շէհր Ֆէուշէնչուր պատիշահընըն ատը ատը :

ՖԻՒՐԻՒԶՏ فرزو * Դալար , որ բու֊սանի առ եբեսօք ջուրց . որ թէ յամառան և թէ 'ի ձմեռան ոչ չորացեալ՝ այնպէս մնայ . Սու եէ֊շիլլիղի գէշրա օլան սէբզէ .

ՖԻՒՐԻՒԹ فرت * Նշանակէ Թեղան .

Աշաղը · արաբերէն تحت Ալթընտէ · որ և ասի ՓՈՒՏ ։

ՖՈՒՐՈՒՆՃ فرنج * Հրճանակ բերանոյ · Աղըզ էյլէրէսի · ասի և ՆՈՒՍ, ՆՈՒՆ, ՊԷԹՖՈՒՐՋ, ՊԷՏՓՈՒՐՋ, ՊԷՏՖՈՒՐՋ, ՓՈՒՐՋ, և ՖՈՒՐՋ ։

ՖՈՒՐՂՈՒԼ فرغل * Յապաղումն գործոյ · Իշ Քօյմագ էյլէմէք · որ և ասի فرغول ՖՈՒՐՂՈՒԼ ։

ՖՈՒՐՂՈՒԼ ՔԷՐՏԷՆ فرغل کردن Յապաղել · Թօխթար էյլէմէք ։

ՖՈՒՐՈՒ فرو * 'Ի վայր · Աշաղը · արաբ" تحت Թահթ ։ Որ երբեմն եդեալ յառաջ բայից, ածէ զնո յայլ նշանակութիւն · ոչ ֆէարսի [illegible], և ֆէարսի [illegible] · և մերթ՝ իբր աւելորդ · զի դնի ոչ զարդ ինչ 'ի բայս, որ եթէ ոչ դնիցի, ոչինչ պակասի 'ի նշանակութէն · ըստ այնմ, Զիրին [illegible] [illegible] [illegible], Պէ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ։ Որ եթէ սովորաբար Հայս ասիցի, որ է լռեալ, կատարի միտք բանին ։

ՖՈՒՐՈՒ ԱՄԷՏԷՆ فروآمدن * 'Ի վայր գալ · Աշաղը [illegible], որ է իջանել · Ինմէք ։

ՖՈՒՐՈՒ ԱՎԷՐԻՑՏԷՆ فرآوریدن 'Ի վայր բերել · Աշաղը [illegible] ։ 2 · Կլանել · Եութմագ · որ և ասի ՖՈՒՐՈՒ ԱՎԷՐՑԷՆ ։

ՖՈՒՐՈՒԶ فروز * Բոց · Եալըն · Նաև լոյս և ճառագայթ և պայծառութիւն լուսոյ · Նուր վէ շըլա վէ բարլագլըգ ։ 2 · Է հրամայականն ֆէարսի բային, ըստ այնմ որ նշ" լուսանել · առաւ ֆէարսի՝ ցուցանէ լոյս · Եագ · որ և բաղդի որպէս Աշէմֆէարուզ, և Տիշֆէարուզ ։

ՖՈՒՐՈՒԶԱՆ فروزان * Տես 'ի ներքոյ ՖՈՒՐՈՒԶԷՆՏԷ ։

ՖՈՒՐՈՒԶԷՏ فروزد * (ապառնւոյ երրորդ դէմն եզակի ֆէարսի բային · ☐ այնմ որ նշանակէ այրել · Եագմագ) Այրէ և այրի · Եագար վէ եանըլըր, վէ եանար ։

ՖՈՒՐՈՒԶԷՆՏԷ فروزنده * (ընդունելութիւն ներգործական 'ի բայէն ֆէարսի) Փայլեցուցիչ և այրող · Աչըգ վէ եագըճը ։

ՖՈՒՐՈՒԶԻՑՆԷ فروزینه * Լուցկիք · աբէթ · Թուրքերէն Գավ ։

ՖՈՒՐՈՒԹԷՆ فروتن * Յածուն կամ խոնարհ · Ալչագ կէօնիւլլիւ ։

ՖՈՒՐՈՒԹԷՆԻ فروتنی * Խոնարհութիւն կամ ցածութիւն · Տաւ վէ ալչագլըգ օլմագ ։

ՖՈՒՐՈՒԹԷՐ فروتر * Յածագոյն կամ վայրագոյն · Աշաղըրագ ։

ՖՈՒՐՈՒ ԽԷԶԻՑՏԷՆ فرو خیزدن Տես 'ի բայն ԽԷԶԻՑՏԷՆ ։

ՖՈՒՐՈՒԽԹ فروخت * (երրորդ դէմն եզակի անցելոյ ժամանակի ֆէարսի բային) Վաճառեաց · Սաթթը ։ Յոր երբեմն և Պէ տառն յաւելեալ ասի Պիֆիրուխթ ։ 2 · Էլըց · Թուրքերէն Եագար ։

ՖՈՒՐՈՒԽԹԱՐ فروختار * [illegible] բառն ՖՈՒՐՈՒՇԷՆՏԷ · և նշան[illegible] [illegible] · Սաթըճը ։

ՖՈՒՐՈՒԽԹԷ فروخته * ([illegible] ընդունելութիւն ֆէարսի բային) Վաճառեալ · Սաթըլմըշ ։ 2 · Լուցանող կամ այրող · և լուսատու · Եագըճը, վէ պարլադըճը ։

ՖՈՒՐՈՒԽԹԷՆ فروختن * Վաճառել · Սաթմագ ։ (Եւ ըստ այսմ լինի հր" ֆէարուշ, և ապա" ֆէարուշէդ ։) 2 · Լուցանել · Եագմագ ։ (Եւ ըստ այսմ հրամայականն լինի ֆէարուզ, և ապառնի ֆէարուզէդ, և ներգործական ընդունելութիւն ֆէարուզէնտէ ։) զի ասի՝ Մէյ ֆուրուզ ու շէդ [illegible] ֆէարուխթէն [illegible] ։

ՖՈՒՐՈՒ ԽՕՐՏԷՆ فروخوردن * Ուտել և կլանել զինչ · Պիր նէսնէյի էյլէօդ եութմագ · և ըմպել զգետնոյ զջուրն · Վէ սույի չէքմէկ էյլէմէք ։

ՖՈՒՐՈՒ ԿՈՒԶԱՇԹԷՆ فروگذاشتن 'Ի վայր թողուլ · Աշաղը գօյմագ ։

ՖՈՒՐՈ՛ՒՀՈՒԼ فروهل * 'Ի վայր թող · Աշաղը սալը վէր ։

ՖՈՒՐՈՒ ՀՈՒԼԻՑՏԷՆ فرو هلیدن Թողուլ և ընկենուլ, և թողացուցանել · Գօյմագ վէ պըրագմագ, վէ սալը վէրմէք ։

ՖՈՒՐՈՒՀԻՑՏԷ فروهیده * Յայտնի · Աշիքեար ։ 2 · Մտացի և խոհեմ · Ագըլլը վէ պիլիճի · և այն՝ որ հաստատուն է 'ի շարժման իւրում · Մէյլանէյի եօգ հարէքէթի եօգ ։

ՖՈՒՐՈՒՀԻՑՏԷՆ فروهیدن * Մտացի և համեստ լինել · Ագըլլը վէ մուլայիմ օլմագ ։ (հրամայա" ֆէարուհ, և ապառնի ֆէարուհէդ ։)

ՖՈՒՐՈՒՀԻՇԹԷ فروهشته * Վայրահակեալ · Աշաղը սարգմըշ · Թէ իցէ գլուխ, և թէ ծայր պատուարի և այլոց նմանեաց · Նաև ծայր անկեան, և ներքին շուրթն, և յայլ ևս իրս՝ որ ընդունակութիւն հակման ունիցին, 'ի գործ ածի բառս այս ։

ՖՈՒՐՈՒՀԻՇԹԷՆ فروهشتن * 'Ի վայր թողուլ · Աշաղը սարգըթմագ ։

ՖՈՒՐՈՒՂ فروغ * Ճառագայթ կամ նշոյլ, և լոյս · Զիյա վէ բարլագլըգ ։

ՖՈՒՐՈՒՄԱՅԷ فرومایه * Վատթարագի · Օչագ օղլու ալչագ · արաբ" Տէնի · և ստորագաբանի ցածանիւթ, իբր վատասերմնի · ասի և ՆԷՖԹԷՐԷ, ԽԷՍ, ՆԱՊԷՀԱՐԷ, և ՆԷՊԷՀԱՐԷ ։

ՖՈՒՐՈՒՄԱՆՏԷ فرومانده * Տարտամ և տարակուսեալ. Աճիզ գէ մութէհայյիր:

ՖՈՒՐՈՒ ՄԱՆՏԷՆ فروماندن * Անձկանալ կամ տարակուսիլ. Աճիզ գէ մութահայյիր օլմագ. զի ասէ Թէ՝ Մէգտար էի դի վագթի հաճէթ գէլդի հանի. այսինքն մի՛ լիցի զի 'ի ժամու պիտոյից անճարացիս:

ՖՈՒՐՈՒ ՆԻՀԱՏԷՆ فرونهادن * 'Ի վայր դնել. Աշաղը գօյմագ. և մերթ նշանակէ 'ի վայր դնել, այսինքն ձեռնթափ լինել կամ զանց առնել. Ֆարիղ օլմագ:

ՖՈՒՐՈՒ ՆՒՇԱՆՏԷՆ فرونشاندن Շիջուցանել. Սէօնտիւրմէք:

ՖՈՒՐՈ՛Ւ ՆՒՇԷՍԹԷՆ فرونشستن Շիջանիլ. Սէօնմէք:

ՖՈՒՐՈՒՇ فروش * Է հրամայականն Ֆիւրուխթէն բային, որ և բարդի ընդ Խօշֆիւրուշ:

ՖՈՒՐՈՒՇԱՆՏԷՆ فروشاندن * Հեռի առնել. Տաղըթըրմագ:

ՖՈՒՐՈՒՇԷ فروشه * Նոյն է ընդ բառին ՖԷՐՈՒՇԷ, որ է հրուշակ. Հէլվայի խանէսի:

ՖՈՒՐՈՒՇԷՆՏԷ فروشنده * (Ներգործական ընդունելութիւնն Ֆիւրուխթէն բային) Վաճառող. Սաթըճը:

ՖՈՒՐՈՒՇԻՏԷՆ فروشیدن * Նոյն է ընդ բային ՖՈՒՐՈՒԽԹԷՆ, բառ առաջնոյ նշանակութեան նորա, որ է վաճառել. Սաթմագ:

ՖՈՒՐՈՒ ՇՈՒՏԷՆ فروشدن * Իջանել. Ինմէք:

ՖՈՒՐՈՒ ՊԷՍԹԷՆ فروبستن * Սառակապել. Աշաղը պաղլամագ:

ՖՈՒՐՈՒ ՊԷՍԹԻՏԷՆ فروبستیدن Է անցողականն բային Ֆիւրու պէսթէն:

ՖՈՒՐՈՒ ՊԷՐԱՆԻՏԷՆ فروبرانیدن Է անցողականն բային Ֆիւրու պիւրտէն:

ՖՈՒՐՈՒ ՊՈՒՐՏԷՆ فروبردن * 'Ի վայր տանիլ. Աշաղը ինէնմէք. յորմէ առեալ նշանակէ և կլանել. Եութմագ:

ՖՈՒՐՈՒՏ فرود * 'Ի վայր կամ ստորև. Աշաղը. որ և ասի ՖՈՒՐՈՒ. 2. Է անուն որդւոյ Սիյավուշի. Նամը ֆէլանէրի օղլուդուր. 3. Նոյն է ընդ բառիցն ՊՈՒՐՈՒՇԹԷ, և ՊՈՒՐԷԱՆ:

ՖՈՒՐՈՒՏ ԱՄԷՏԷՆ فرودآمدن * Թարգմանի վայրագայիլ, այսինքն 'ի վայր գալ, որ է 'ի գետին իջանել. զոր օրինակ 'ի ձիոյ իջանել. զի ասի՝ Էշ էօտ Ֆիւրուտ ամէտ. այս է 'ի ձիոյ էջ. Աթտէն ինտի:

ՖՈՒՐՈՒՏԱՇԹ فرواشت * Վերջն եղանակաւոր երգեցմանց երաժշտաց. Ը[illegible] Բէշթէնթէյամը գէ նաղմը. և Թարգմանի 'ի վայր [illegible] լաւ. Աշաղը գամըշ:

ՖՈՒՐՈՒՏԱՇԹԷՆ فرواشتن * [illegible] վայր ունիլ, կամ 'ի վայր կալնուլ. Աշաղը [illegible] մագ. 2. Պահպանել. Հըֆզ էյլէմէք. որ և ՆԻԿԷՀ ՏԱՇԹԷՆ:

ՖՈՒՐՈՒՏ ԱՎԷՐՏԷՆ فرودآوردن Նոյն է ընդ բայիցն ՖՈՒՐՈՒ ԱՎԷՐԻՏԷՆ, և ՖՈՒՐՈՒ ՊՈՒՐՏԷՆ. այսինքն 'ի վայր բերել և 'ի վայր տանիլ. Աշաղը ինտիրմէք գէ աշաղը [illegible] մէք. Նաև 'ի ձիոյ իջուցանել. Աթտէն ինտիրմէք. չէզոքաբար Ա. ինմագ:

ՖՈՒՐՈՒՏԷՍԹ فرودست * Տկար կամ անզօր և կամ նուաստ. զի ասի՝ Էշ դիւշիւրիւլմիշ ձէրի պուստ էմ, էշ Ֆիւրուտէսթեան Ֆէրման. (Եա Թարգմանի ստորաձեռն:)

ՖՈՒՐՈՒՏԻՑՆ فرودین * Է հողմի անուն, որ կոչի արևմտեան, և շնչէ յարևմտից կողմանէ. Ճանիպի շարգըտէն էսէն րուզկեար:

ՖՈՒՐՈՒ ՐԷՖԹԷՆ فرورفتن * 'Ի ջուր ընկղմիլ. Սույէ տալմագ. 2. Ընդ մտաց գնալ. Ֆիքրէ վարմագ:

ՖՈՒՈՒՐՈՒ ՐՈՒՖԹԷՆ فرورفتن Աւել ածել. Սիւփիւրմէք:

ՖՈՒՐՈՒ ՓԷՐԻՑՏԷՆ فروپریدن 'Ի վայր թռչիլ, այսինքն խոյանալ. Աշաղը ուչմագ:

ՖՈՒՐՈՒ ԳԷՐՏԷՆ فروکردن * Իջուցանել. Ինտիրմէք. ասի և ԳՈՒՐՈՒԽԹԷՆ:

ՖՈՒՐՍ فرس * Նշա" զայն մարդ կամ լեզու, և կամ բարբառ՝ որ վերաբերի առ գաւառն Ֆարսի. զի ասի՝ Ֆիւրսիան, և Ֆիւրսիտան:

ՖՈՒՐՍԱՆ فرسان * (բառ արէպի) Հեծեալ, կամ ձիաւոր. Աթլը:

ՖՈՒՐՖՈՒՐ فرفور * Նոյն է ընդ բառին ՓԻՑՆՈՒՐ, որ է գեղեցիկ ոչխար. Թուրքերէն Գարա Գարամ:

ՖՈՒԳԷ فکه * Տես ՁԱՇՆԻԿԻՑՐ:

ՖՈՒԳԷ فکه կամ ՖՈՒԳԳԷ * Նոյն է ընդ բառին ԳԷՁԿՈՒՐՈՒԼ. և նշանակէ պնակ տերևից. Գէօտէքի փէրվիշլան:

ՖՈՒԳԷՆՏԷՆ فکندن * Ընկենուլ. Պըրագմագ. որպ" طرح Տարհ, և Խագտը. (հր" ֆէ գէն, և այլ" ֆիգէնէտ.) ասի և ԷՖԳԷՆՏԷՆ:

ՖՈՒԶ فوز * Նոյն է ընդ բառից ՓՈՒԶ, և ՊԷՏՖՈՒԶ. որ է շրջանակ բերանոյ. Աղըզ չէվրէսի. 2. Յաղթանակութիւն կամ դիմեցումն. Ղալէպէ վէ հէճամ. 3. Մեկնիչ պարսկերէն Սոգուդի փէր հէնջէմի փէրին գէյտ չէվէփ. որոյ յաճախականն լինի ֆոռուզֆոռուզ:

ՔՈՒ — ՔՈՒ

ՔՈՒԹԷ فوته * Գինջակ · Փէշթիմալ · որ ասի արաբերէն فوطه Ֆուտա ։

ՔՈՒԺԱՆ فوژان * Գոլուածն աճագին · Սարայի մէհեյիզ ։

ՔՈՒԺԷ فوژه * Նոյն է Է բառին ՔՈՒՋ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա, որ է շրջանակ բերանոյ · Աղըզ չէվրէսի ։

ՔՈՒԼ فول * Է սեաւ ունդն այն որ կոչի Ֆէյլ · և հայերէն վիգն, որ է խար եզանց և ուղտուց · որ և ասի ՔԻՆԷ · իսկ ըստ արաբացւոց բառս Ֆուլ՝ նշանակէ բակլայ · Թուր" Պագլա ։

ՔՈՒԼԱՏ فولاد * Նոյն է սա ընդ բառին ՓՈՒԼԱՏ · և է արաբացուցեալն նորին ։

ՔՈՒՇԷՆՃ فوشنج * Է անուն մեծի աւանի միոյ՝ մերձ 'ի քաղաքն Հերաթ · Պէյ [illegible] · բայց բանաստեղծն Հաթիֆի գրէ՝ թէ է սա քաղաք, 'ի գիրս իւր Թիմուրնամէ կոչեցեալ ։

ՔՈՒՊ فوب * Նշ" զայն օդն որ ելանէ 'ի բերանոյ փչելով, զոր վ̃ փարատելոյ զչարակնութիւն կամ վ̃ այլոյ իրի կարդացեալ փչեն · Իօֆիւրիւքլէ աղըզտան չըգան հէվա ։

ՔՈՒՏԷ فوده * Է մականուն Աբդալլահ կոչեցեալ, զոր արաբացուցեալ կոչեն Ֆուտէ. և գիտելի է զի Աբդալլահ՝ ասի ալիւրն ցորենոյ և գարւոյ, զոր շաղեալ ջերմ ջրով, և զանալի և զանխառն հայսն նո̃ ըլիթ արարեալ և զմէջ տեղին նորա ծակեալ և 'ի տերև թզենւոյ փաթաթեալ, և 'ի մէջ իւր իւրք եդեալ, և 'ի սառներն չորացուցեալ, յուղևորութիս և յայլ տեղիս 'ի գործ ածեն · Աբդալլահ դէյիւր ։

ՔՈՒՐ فور * Երանգ մոխրագոյն · [illegible] 2 · Տերևն մրտենւոյ · Մերսին [illegible] 3 · Է անուն արքայի քաղաքին Քէթուճի՝ որ 'ի հնդիկս, զոր սպան Իսքէնտէր Թագաւոր, որ է Աղէքսանդր մակեդոնացին ։ Դարձեալ մեկնի բառս Ֆուր՝ կարմիր գոյն թառամեալ · պարսկերէն [illegible] · այսինքն այն երանգ՝ որ ոչ իցէ ողջ կարմիր ։

ՔՈՒՐԱՆ فوران * Է անուն քաղաքին Քէթուճի · որ և ասի ՓՈՒՐԱՆ · որոյ բնակիչքն կոչին فوریان Ֆուրիեան ։

ՔՈՒՐԷԹ فورت * Պատկեր · Սուրէթ ։

ՔՈՒՐԷՔ فورك * Է անուն արքային Քէթուճ քաղաքի որ 'ի հնդիկս, զոր էած յամուսնութիւն Պեհրամ կիւր արքայն պարսից · Հինտ [illegible] ։

ՔՈՒՐՏԷԿԵԱՆ فوردكان * Է անուն հնգից աւուրցն աւելեաց · և են սոքա աւուրք հինգ յաւարտ ամսեանն Ասպանտմահի, զոր արաբացուցեալ Ֆուրտէճան կոչեն · և աստեղաբանք զայս հինգ աւուրքս կոչեն [illegible] · որ բուն պարսկերէն ասի Փէնճէ [illegible] · այսինքն հնգեակ գողացեալ · որ և ասի فوردیان ՔՈՒՐՏԻԵԱՆ ։

ՔՈՒՐՏԻՅՆ فوردین * Համառօտեալն Ֆէրվէրտին բառին, որ է ամիսն մարտ ։

ՔՈՒՔԵԱՆ فوكان * Է տեսակ ինչ օշարակի, որ կոչի արաբերէն فقاع Ֆուգա · զոր 'ի մէջ նեղաբերան և երկայնավիզ ապակւոյ իւրք լցեալ վաճառեն, և զայն ըմպեն մատաղօրեայ նորահասք · Թուրքերէն Չուղօ... ։

ՔՈՒՔԷԼ فوفل * Է իր ինչ նման [illegible] որ կարմիր է ըստ գունոյն, և տտիպ ըստ համոյն · որ եթէ ուռոյց լինիցի ընտրոց, և զաս լեսեալ՝ կոխիցեն 'ի վերայ, իսկոյն փարատէ · և զատամունս սպիտակացուցանէ, և զխախտեալսն պնդացուցանէ · [illegible] ։

Վ Ե Ր Ջ .

Օտարաբանք նոյնանիշ և նմանաձայն բառից հասարակ եղելոց առ պարսիկս և [illegible] յորոց աստեղանիշն յատուկ պարսկականք են, իսկ այլքն անխտիր առ երկոսեան [illegible] այլ որ բառ որոց աղէտ սեպհական իցէ՝ չէ՛ ինչ դժուարին յորոշել։

Պարս. Հայ.

Ա.

Ադամ . . . . Ադամ։
* Ա՛դէր , ատեր . . Ա՛տր (հուր ։)
Աժէր (դէ աուրիւ) . Արժէք։
* Ազէրնուշ . . . . Ատրուշան։
* Աթապէկ . . . . Աթաբէկ (հայր իշխան ։)
Ալու , ալուչէ . . . Ալոճ։
* Ախթէր , էխթէր . Ախտարք (աստղ ։)
Ախլըղ . . . . . . Աղուես։
Ախւր , ախուր . . Ախոռ։
* Ակեահ , ակէհ . . Ակահ (տեղեակ ։)
* Ահրամէն , ահրէյմէն , ահրէն , ահրէմէն } Արհմն։
Ա՛մ . . . . Ա՛մ։
Ամար , հէմար , շիւմար Համար։
Ամարէկեար . . . . Համարակալ։
Ան . (դերանուն) . Այն։
* Ան , եան , իան . { (մասնիկ յոգնա՛ .) ՎՐ Նախադասութեան . և այլն։ }
Անկիւնէ . . . . . Այնգունակ։
Անչի . . . . Այն ինչ։
Անտուն . . . . . . Անդ։
Աշթի . . . . Հաշտութիւն։
* Ապատ . . . . . . Ապատ (շէն ։)
Ապար . . . . . . Կապար։
* Ապէնիւս . . . . Ոպնիաղ։
Ապկինէ . . . . . . Ապակի։
* Ասփէրիյս . . . Ասպարէզ։
Ավաղ . . . . . . Աւաչ։
Ավախ . . . . . . Աւաղ։
Ավար . . . . . . Աւար։
* Ավիյխթէ . . . . Ապուխտ։
Արէնկ , րանկ , րէնկ . Երանգ։

Գ.

Գանուն . (բառ յուն .) Կանոն։
Գանտիլ . (բառ յուն .) Կանթեղ։
Գաստ . . . . . . Գաստակ (հաստակ ։)
Գըմը . . . . . . Կուպր։
Գըրպան . . . . . Գրպան։
Գուֆլ . . . . . . Կուպղ։

Դ.

Դաշթ . . . . . . Տաշտ . (կոնք ։)
Դումար . . . . . Տումար։

Ե.

Եագութ , եաքենտ . Յակինթ։
Եասէմին , եասէմէն , եասեմենոն . } Յասմիկ։

Յ.

Յէշմ . . . . . . Յասպիս։
Յուզ . . . . . . Յովազ։

Զ.

Զահլ . . . . . . Արուսեակ։
Զէլիւկ . . . . . Տզրուկ։
Զէման . . . . . [illegible]աման։
* Զէյթ . . . . . [illegible]։
Զէնկ . . . . . . Ժանգ . զանգակ։
* Զէնպիլ . . . . Զամբիւղ։
* Զէնաքիյք . . . Զանգլիկ։
Զէր . . . . Ծեր։
Զէրման . . . . . Զառամեալ։
* Զէյան . . . . . Զեան։
Զիյրա . . . . . . Զի։
* Զինտան . . . . Զնդան։
Զիրիհ . . . . . . Զրահ։
Զիւմիւռրիւտ . . . Զմրուխտ։
Զունու , զանու . . . Ծունկն։
Զուռ . . . . . . Շոյտ։
Զօր . . . .
Զօրավէր . . . . . } Զօրաւոր . զօրութիւն։

Է.

* Էժտեհաք . . . . Աժդահակ։
Էմ . (բայ) . . . Եմ։
Էնտարխաթան . . . Նախնեաստան։
Էնտամ . . . . . Անդամ։
* Էնտաչէ . . . . Անդաչել։
* Էպէրշէհր . . . Ապար աշխարհ։
* Էպրէնճէն . . . Ապարանջան։
* Էսպ , էսպէ . . Ասպ (ձի ։)
* Էսփէհպէտ . . . Ասպահապետ (զօրապետ)
* Էվկիժէ . . . . Վճիտ (անարատ ։)
Էրզ . . . . Արժէք։
Էրզան . . . . . . Արժանի . (ուղ.՛ Աժան ։)
* Էրղէնուն . . . Երգեհոն։
Էրս . . . . Արտօսր։
* Էփսուն . . . . Ափիոն։
Էք . . . . Իկ . (մասնիկ նմանող՛ ։)
Էֆսան . . . . . . Յեսան։
* Էֆսինթիյր . . . Օշինդր։
* Էֆսուս . . . . . Ափսոս։

Թ.

* Թաղիյք , թաժիյք , թաճիկ . } Տաճիկ։
Թախթ , թախթէ . Տախտակ։
Թաք , թաճ . . . Թագ։
Թաշ . . . . Դաշն (կցորդութիւն ։)

ՖՈՒԹԷ فوطه * Ղենջակ . Փէշթիմալ. որ ասի արաբերէն فوطه Ֆուտա .

ՖՈՒԺԱՆ فوژان * Գոլուածն աճապին . Սարայ մէհէնկի .

ՖՈՒԺԷ فوژه * Նոյն է Է բառին ՖՈՒԶԱ, ըստ առաջնոյ նշանակութեան նորա, որ է շրջանակ բերանոյ . Աղըզ չէվրէսի .

ՖՈՒԼ فول * Է սեաւ ունդն այն որ կոչի Ֆէոյ . և հայերէն վիգն, որ է խար եզանց և ուղտուց . որ և ասի ՖԻՆԷ . իսկ ըստ արապաց բառս ֆուլ՝ նշանակէ բակլայ . Թուր" Պագլա :

ՖՈՒԼԱՏ فولاد * Նոյն է սա ընդ բառին ՓՈՒԼԱՏ . և է արաբացուցեալն նորին .

ՖՈՒՇԷՆՃ فوشنج * Է անուն մեծի աւանի միոյ՝ մերձ 'ի քաղաքն Հիրաթ . Պէօյիւք պիր գասապա ատը տըր . բայց բանաստեղծն Հաթիֆի գրէ՝ թէ է սա քաղաք, 'ի գիրս իւր Թիմուրնամէ կոչեցեալ .

ՖՈՒՊ فوب * Նշ" զայն օդն որ ելանէ 'ի բերանոյ փչելով, զոր վ՞ փարատելոյ զջարակնութիւն կամ վ՞ այլոյ իրի կարդացեալ փչեն . Իւֆիւրիւքէ աղըզտան չըգան հէվա :

ՖՈՒՏԷ فوته * Է մակարդն Արփէօմէ կոչեցեալ, զոր արաբացուցեալ կոչեն Ֆուտէճ . և գիտելի է զի Արփէօմէ՝ ասի ալիւրն ցորենոյ և գարւոյ, զոր շաղեալ ջերմ ջրով, և զանալի և զանխմոր հայսն ն՞ բլիթ արարեալ և զմէջ տեղին նորա ծակեալ և 'ի տերև թզենւոյ փաթութեալ, և 'ի մէջ իրի իրիք եդեալ, և 'ի սառնէրին չորացուցեալ, յուղեռրութիւ և յայլ տեղիս 'ի գործ ածեն . Արփէօմէնին մայէսի :

ՖՈՒՐ فور * Երանգ մոխրագոյն . Բէնզի քիւլրէնկի : 2 . Տերևն մատենւոյ . Մուսհաֆ եափրաղըրը ադամ օթրաղը, եանի միւրէքքէպ օթրաղը : 3 . Է անուն արքայի քաղաքին Քէլթուճի՝ որ 'ի Հնդիկս, զոր սպան Իսքէնտէր թագաւոր, որ է Աղէքսանդր մակեդոնացին : Դարձեալ մեկնի բառս ֆուր՝ կարմիր գոյն թառամեալ. պարսկերէն Բէնզի սիւրի քէժվիւրդէ . այսինքն այն երանգ՝ որ ոչ լիցի ողջ կարմիր .

ՖՈՒՐԱՆ فوران * Է անուն քաղաքին Քէթուճի . որ և ասի ՓՈՒՐԱՆ . որոյ բնակիչքն կոչին فوریان Ֆուրիէան :

ՖՈՒՐԷԹ فورت * Պատկեր . Սուրէթ .

ՖՈՒՐԷՔ فورك * Է անուն արքային Քէթուճ քաղաքի որ 'ի Հնդիկս, զոր եած յամուսնութիւն Պեհրամ կիւր արքայն պարսից . Շահի քէթուճ կըզըներ ատը տըր .

ՖՈՒՐՏԷԿԵԱՆ فوردكان * Է անուն հնգից աւուրցն աւելեաց . և են սոքա աւուրք հինգ յաւարտ ամսեանն Սպանդամահի, զոր արաբացուցեալ Ֆուրտէճան կոչեն . և աստեղաբանք զայս հինգ աւուրքս կոչեն Խամսէի միւսթէրիգա . որ բուն պարսկերէն ասի Փէնճէի տուզդիտէ . այսինքն հնգեակ գողացեալ . որ և ասի فوردیان ՖՈՒՐՏԻԵԱՆ :

ՖՈՒՐՏԻՅՆ فوردین * Համառօտեալն Ֆէրվէրտին բառին, որ է ամիսն մարտ .

ՖՈՒՔԵԱՆ فوكان * Է տեսակ ինչ օշարակի, որ կոչի արաբերէն فقاع Ֆիգգա . զոր 'ի մէջ նեղաբերան և երկայնավիզ ապակւոյ իրիք լցեալ վաճառեն, և զայն ըմպեն մատաղօրեայ նորահասք . Թուրքերէն Չուլգոմա :

ՖՈՒՖԷԼ فوفل * Է իր ինչ նման Ճէվզ պէվայի, որ կարմիր է ըստ գունոյն, և տտիպ ըստ համոյն . որ եթէ ուռոյց լինիցի ընտերաց, և զսա լեսեալ՝ կոխիցեն 'ի վերայ, իսկոյն փարատէ . և զատամունս սպիտակացուցանէ, և զխախտեալսն պնդացուցանէ . Ճէվզ պէվայէ մէշապիհ պիր նէսնէ տիր .

Վ . Ե Ր Ջ .

Ս ահաւասիկ նաշխանիշ և նմանաձայն բառից հատուած եղեալ ... ցոյց տալու ... այլ ոչ բառս որոց առջեւ աստղանիշ կայ՝ չէ՛ հին ... [illegible]

Գաւռ. — Հայ.

Ա.

Ագռա . . . . Ագռաւ։
* Ա՛դէր, ատէր . . Աւր (հաւր։)
Ադէր (դէ տառնը) . Արժէք։
* Ադէրնուշ . . . . Ատրուշան։
* Աթապէկ . . . . Աթաբէկ (հայր իշխան։)
Ալու, ալուչէ . . . Ալոճ։
* Ախթէր, էխթէր . Աստղագէտ (տարազ։)
Ախիյր . . . . . . Աղբիւր։
Ախիւր, ախուր . . Ախոռ։
* Ակեահ, ակէհ . . Ակահ (անտեղեակ։)
* Ահրամէն, ահրէյմէն, ահրէն, ահրէմէն } Արհմն։
Ա՛մ . . . . Ա՛մ։
Ամար, հէմար, չիւմար Համար։
Ամարեկլյր . . . . Համարակալ։
Ան (դերանուն) . Այն։
* Ան, եան, յան . { (մասնիկ յոգնակ".) որ նախատարբերան. և այլն.
Անկիւնէ . . . . . Անկիւնաւոր։
Անչի . . . . Այն ինչ։
Անտուն . . . . . . Անդ։
Աշթի . . . . Հաշտութիւն։
* Ասպառ . . . . . Ասպառ (չէն։)
Ապար . . . . Կապար։
* Ապէնիւս . . . . Ոսկեփայտ։
Ապկինէ . . . . . . Ապակի։
* Ափէրիյո . . . . Ապարէզ։
Ավաղ . . . . Աւաղ։
Ավախ . . . . Աւաղ։
Ավար . . . . Աւեր։
* Ավէյխթէ . . . . Ապուխտ։
Արէնկ, րան, րէնկ . Երանգ։

Գ.

Գանուն (բառ յու") Կանոն։
Գանտիլ (բառ յու") Կանթեղ։
Գառ . . . . Գառնուկ (հառնուկ։)
Գըճր . . . . Կուպր։
Գըրպան . . . . . Գրպան։
Գուփլ . . . . . . Կուպղ։

Դ.

Դաշթ . . . . Տաշտ (կոնք։)
Դումար . . . . . . Տումար։

Ե.

Եագութ, եակինտ . Յակինթ։
Եասէմին, եասէ-մէն, եասամէն } Յասմիկ։

Եէշմ . . . . [illegible]
Եուզ . . . . [illegible]

Զ.

Զամբրա . . . . . Ա[illegible]
Զէլիւկ, զէլիւք . Տզրուկ։
Զէմին . . . . . . [illegible]
* Զէյթ . . . . . . Ձէթ։
Զէնկ . . . . [illegible]
* Զէնպիլ . . . . . Զանգուլակ։
* Զէնճիլ . . . . . Զնջղեկ։
Զէր . . . . Ծեր։
Զէրման . . . . . Զարմանալ։
* Զիյան . . . . . Զեան։
Զիյրա . . . . . . Զի։
* Զինտան . . . . Զնդան։
Զիրիհ . . . . . . Զրահ։
Զիւմիւրրիւտ . . Զմրուխտ։
Զունի, զանու . . Ծունկն։
Զուռ . . . . Ճոյն։
Զօր . . . .
Զօրավէր . . . . . } Զօրաւոր. զօրութիւն։

Է.

* Էժտէհար . . . . Աժդահակ։
Էմ (բայ) . . . . Եմ։
Էնարիսթան . . . Նռնենաստան։
Էնտամ . . . . . . Անդամ։
* Էնտաչէ . . . . Անդաստել։
* Էպէրշէհր . . . Ապար աշխարհ։
* Էպրէնճէն . . . Ապարանջան։
* Էսպ, էսպէ . . Ասպ (ձի։)
* Էսփէհպէտ . . . Ասպահապետ (զօրապետ)
* Էվէյժէ . . . . Վճիռ (անապակ։)
Էրզ . . . . Արժէք։
Էրզան . . . . . . Արժանի (ուղ" Աժան։)
* Էրղէնուն . . . Երգեհոն։
Էրս . . . . Արտօսր։
* Էփեուն . . . . Ափիոն։
Էք . . . . Իկ (մասնիկ նմանող"։)
Էֆսան . . . . . . Յեսան։
* Էֆսինթէյր . . . Օշինդր։
* Էֆսուս . . . . Ափսոս։

Թ.

* Թաղէյք, թա-ժէյք, թաճիկ } Տաճիկ։
Թախթ, թախթէ . Տախտակ։
Թակ, թաճ . . . . Թագ։
Թաշ . . . . Դաշն (կցորդութիւն։)

Թապ, Թէպ, Թէվ . Տապ։
Թապէ . . . . Տապակ։
Թար . . . . Դար (գագաթն ։)
* Թէհ . . . . Դեհ (կողմն ։)
Թէնուր, Թէնուրէ . Թոնիր։
Թէշթ . . . . Տաշտ։
Թէպէնկեռ . . . . Տապանակ։
Թէպէր . . . . . . Տապար։
Թէրճէման . . . . Թարգման։
Թէքեա, Թէքի . . Տիկին։
Թիյմար . . . . . Դարման։
Թիւ . . . . Դու։
* Թիւխթ, տիւխթ } Դուխտ։
 տուխթ . . . . }
Թիւպէնք . . . . . Դմբուկ։
Թութ . . . . Թութ։
* Թութէկ . . . . Թութակ։

Ժ

Ժալ, ժալի . . . Շաղ։
Ժէնկ . . . . . . Ժանկ։
* Ժէնկեար . . . . Ժանկառ։

Ի

Իլմա (բառ յն".) Հալուէ։
Իմ. (բայ եական) Եմք։
Ինկլինէ . . . . Անգղուհակ։
Իհսառ . . . . . Ցոյակոյս։
Իշթապ, շիթապ . . Շտապ։

Խ

* Խիլամթ . . . . Խիլայ։
Խիլմ . . . . . . (ռմկ") Խլինք։
Խիրէտ . . . . . Խրատ (խելք ։)
Խիւշարէ . . . . Խեշերանք (փշրանք ։)
Խիւսթիւվան, , , } Խոստովան, խոստովանութիւն
 խիւսթու . . . }
* Խօրտ, խորտի . . Խորտիկ։
* Խօրտէն . . . . Խորել (ուտել ։)

Կ

Կեահ . . . . . . Կայք, կայանք։
Կեամ . . . . . . Քիմք։
Կեամուս, կեամիւշ . Գոմէշ։
Կեավ . . . . . . Կով (եզն ։)
Կէզիյտէն . . . . Կծանել։
Կէնճ, քէնզ . . . Գանձ։
Կէվզ . . . . . . Ընկոյզ։
* Կէվհէր . . . . Գոհար։
* Կէր . . . . . . { (մասնիկ իչ կամ ող.) Պր առ պարսս Ջէրկէր Ահէն կէր. իսկ առ մեզ Աշօթ_ կէր, Համազակէր։
Կէրմ . . . . . . Ջերմ։
Կէրմակէրմ . . . Ջերմաջերմ։
Կէրվատէ . . . . Կերտուած։

* Կիմիյշ, քումիյշ . Քումիշ, մեշ։
Կիյս . . . . . . Գէս։
Կիւզ . . . . . . Կուզ (սամսար ։)
Կիւզփիւշթ . . . Կուզ (սապատողն ։)
Կիուն . . . . . Գոյն։
Կիունակիուն . . Գունագոյն։
Կիրիյպան, կիրիյվան . Գրապան։
Կիրա (մասնիկ) . . Կերտ։
Կիւլէնկ . . . . . Կռունկն։
Կիւհ . . . . . . Կու (աղբ ։)
Կիւնճիթ . . . . Կնճիթ (շուշմա ։)
Կիւնպէտ . . . . Գմբեթ։

Հ

Հէզար . . . . . Հազար։
Հէմ . (մասնիկ) . Համ.
Հէմէ . . . . . . Ամենայն, համայն։
Հէմէկեան . . . . Ամենեքեան։
* Հէմշիյր, հէմշիյրէ . (ռմկ") Համշիրակ։
* Հէմրազ . . . . Համհարզ։
Հէֆթ . . . . . . Եւթն։
Հիւնէր . . . . . Հնար (հանճար ։)
Հիւշ . . . . . . Ուշ։
Հիւպէրէ . . . . Պոր (Թռչուն ։)
Հիւքհիւք . . . . Հեկեկանք։
Հիֆթ . . . . . . Հիւթ։
Հոյ . . . . . . { (միջարկութի) Ահ. (առ մեզ նշանակէ և) Սար_ սափ, Ահ։
Հուր . . . . . . { (ը̅ փեհլեվեան լեզուի) Արեգակն. (առ մեզ տարրն) Հուր։

Ղ

Ղիրշ . . . . . . Գարշ (զզուանք ։)
Ղուզէ . . . . . Խոզակ։

Ճ

Ճան . . . . . . Կեանք։
Ճավկյտ . . . . Յաւէտ։
Ճավկյտան . . . Յաւիտեան։
Ճատու . . . . . Ջատուկ։
Ճէհրէ . . . . . Ճախարակ։
Ճուգ . . . . . . Ջոկ։

Մ

Մաղ, մեղ, միյղ . { Մութ, մուղր. (յորմէ) Մշտափարատ։
Մանտէն . . . . Մնալ։
Մաշ . . . . . . Մաշ (ընդեղէնն ։)
Մատէ . . . . . Մատակ. (էգ ։)
Մատէր, միղէր, մատ } Մայր։
 մամա, մամ, }
 մար, մարու ։ }
Մէ՛ . . . . . . Մի՛։
Մէղկէպ . . . . Մակապ։

Գ.	Հ.
Մէլէխ	Մարախ :
* Մէրզ	Մարզ (սահման) :
* Մէրզպան	Մարզպան :
Մէրտ	Մարդ :
Միխ	Մեխ :
Միխէք	Մեխակ :
* Միւղ , մուղ	Մոգ :
Միւշք	Մուշկ :
Մ[illegible] , մուրտ	Մրտենի :
Մ[illegible] , մուզ քիյո	Մ[illegible] :
Միւզէ	Մուճակ :
Միւզէկէր	Մուճակակար :
Միւլուզէն (բառ յու")	[illegible] :
Մում	Մոմ :
Մուշ	Մուկն :
Մուպէտ , մէվպէտ	Մոգպետ :
Մուրչէ եւ մուր	Մրջիւն :

Ն.

Նա (մասնիկ բացաս")	Ան :
Նաղ (և ...)	Նաղել , նաղելի : եւն :
Նախճիւր	Որս (Առ մեզ փոխա_ խումբ ինչ նշանակաւ) [illegible] , կամ Աստուծ կո_ տորած :
Նահէմվար	Անհամար :
Նահէնճար	Անհանճար ([illegible]) :
Նավ	Նաւ :
* Նարինճ	Նարինջ :
Նար , էնար	Նուռն :
Նէհիր , նահիր , նիզըր	Նիհար ([illegible]) :
Նէնկ	Նենգ (նախատինք) :
Նէվ	Նոր :
Նէվա	Նուագ (եղանակ) :
Նէվկեան	[illegible] :
Նէրճիս , նէրքիս	Նարկիս · Նարգէս :
Նէֆթ	Նաւթ :
Նիկեահ	Նկատ · Նկատումն :
Նիկեար	Նկար :
Նիկիժուէ	Կուժ :
Նիկիուն	Նկուն :
Նիյազ , նիյազի	Նիազ , կարօտ , եւն :
Նիյզէ , նէյզէք	Նիզակ :
* Նիյշթէր	(ռամկօրէն) Նշտրակ :
* Նիլուֆէր	Նունուֆար :
Նիշան	Նշան :
Նիշէսթէն	[illegible] :
Նիւհազ	Նոխազ :
Նուշ , նուշին	Անուշ :
Նուշադիր	Անուշադր :
* Նուսխէ	Նուսխայ :

Շ.

Շակիրտ	Աշակերտ :
* Շահինշահ	Շահնշահ :
Շատ	Շատ (յորդ) :
* Շատրիւվան	Շատրուան :
Շար	Շար ([illegible]) :

Գ.	
Շէքրէնկ	Մատրնիջկամ ճատրկոյ :
Շէղտեմ	Շողգամ :
Շէփուր	(բառ եբրայ") Շեփոր , շեփորա :
* Շ[illegible]	[illegible]
Շիւշէ	[illegible]
Շ[illegible]	[illegible]
Չաթէ , չաղ	[illegible]
Չադ , չէտար	[illegible] , չադր :
Չարէ	[illegible] (հնար) :
Չարխ , չարխէ	[illegible] :
Չէկեա	[illegible] :
Չէնկ	[illegible] :
Չէրէզ	[illegible] :
Չիրաղ	[illegible] :
Չիրինկ . յու" Սիր[illegible]	[illegible] :
Չիւզիւք	[illegible] :

Պ.

Պադըլէ	[illegible]
Պադ	[illegible]
Պաղ , պաղէ	[illegible]
Պազար	[illegible]
Պազարկեան	[illegible]
Պազիւր	[illegible]
Պաղու , փաղու	Բ[illegible]
Պախթ	Բաղդ :
Պախթավէր	Բաղդաւոր :
Պան (մասնիկ պահպան")	Պան :
Պապ	Պապ :
Պատիւլեյա	[illegible]լիպաս :
Պար	Բեռն · Բերդ :
Պարէ , պարու	Պարիսպ :
Պարիյէ	Բարակ (նուրբ) :
Պարպէր	Բեռնակրաց :
Պէզմ , պէզմէ , պէզմիհ	Բազմական :
Պէթէր , պէտթէր	Վատթար :
Պէմ	Բամբ :
Պէնէֆշ	Մանուշակ :
Պէտ	Վատ :
* Պէտէխթէր	Վատաբաստիկ (չարաբաստ)
Պէր	'ի վր , վեր · Բերք :
Պէրզանատան	Բարեկենդան :
Պէրին	Վերին :
Պէքսիմատ	Պաքսիմատ :
Պիճ , փիջ	Բիժ (աչաց) :
Պիյաք	Պիտակ :
Պիչիչկ , փիշէշք	Բժիշկ :
* Պիրինճ	Բրինձ :
Պիւլլիւր	Բիւրեղ :
Պիյուս	Անյոյս :
Պիւն	Բուն :
Պիւշ	Բաշ :
Պիւտ	Պետ :
Պիւրճ	Բուրգն :
Պիւրաք	Պրաս :

Ղ

Պուգ . . . . Փող ։
Պում . . . . Բուն . և Բու ։
Պուսթան . . . . . Բուրաստան ։
Պուրէ . . . . . . Բորակ ։
Պուֆ . . . . Բու ։

Ռ

* Ռահ . . . . Ռահ ։
Ռաստ . . . . Ուղիղ ։
* Ռէզմ . . . . . . Ռազմ ։
Ռէսէն . . . . Ուռասան ։

Ս

Սագմունիեա . . . Սակամոնի ։
Սաղուր . . . . . Սակր . Սակուր ։
* Սալըպ . . . . . Սալար (զօրագլուխ) ։
Սատէֆ . . . . . . Սատափ ։
Սար, սարէճ, սարէք . Սար . Սարեակ ։
Սախթ . . . . . . Խիստ ։
Սէճուք . . . . . . Շիճուկ ։
Սէմ . . . . Սամի ։
Սեմէնտուլ . . . . Սալամանդր ։
Սեմմուր . . . . . Սամոյր ։
Սէյմ . . . . Սամէտ ։
Սէնտըլ . . . . . . Սանդալ ։
Սէպու . . . . . . Սափոր ։
Սէր . . . . Սար ։
Սէրշէյր . . . . . . Սեր (գլուխ կաթին) ։
* Սէթրէպ . . . . Սադրապ ։
Սիկի . . . . { (Գինի) առ մեզ՝ Սկի նշանակէ Բաժակն ։
Սիյահ . . . . . . Սեաւ ։
Սիթուն . . . . . . Սիւն ։
* Սիփահ . . . . . Սպահ ։
Սիփիթաք . . . . . Սպիտակ (դեղ շպրելոյ) ։
Սիփիլյա . . . . . Սպիտակ ։
Սուկ, սուք . . . . Սուգ ։
Սուկվար . . . . . Սգաւոր ։
Սուսէն . . . . . . Շուշան ։

Վ

Վա . (միջարկութի) Բա ։
Վա՜հ . . . . Վա՜հ ։
Վա՜յ . . . . Վա՜յ ։
Վաշամէ . . . . . . Վարշամակ ։
Վաչար . . . . . . Վաճառ ։
Վէժ . . . . Վրէժ (յասումն) ։
Վէչէր, վէչիւր . . Վճիռ ։
Վէս, վէյս (նախադր") Պէս ։
Վէր (մասնիկ) . . Խոր . աւոր ։
Վէրիյպ, իւրիյլ . . Վրէպ ։
Վիրճ . . . . Պէրճ ։
Վիրտ . . . . Վարդ ։
Վիրտան . . . . . . Վերնատուն ։
Վիյժէ . . . . Վճիտ ։
Վիյրան . . . . . . Աւեր ։
* Վիւզիւրք պիւզիւրկ Վզուրկ ։

Վիւսաէտ . . . . . Բուստ ։
Վիւրրաղ . . . . . Վարաղ ։

Տ

Տահ, թէհ . . . . . Տան ։
Տայէ, թայէկեան . . Դայեակ ։
* Տանիշմէնտ . . . Դանիշման ։
Տատ . . . . Դատ ։
Տատէն . . . . . . Տալ ։
Տատկէր . . . . . . Դատարար ։
Տէժ, թաժէնտ . . . Դաժան ։
Տէժէք, թիժէք . . . Թաշկինակ ։
Տէլֆին (բառ յու") Դելֆին ։
Տէնկ . . . . Դանկ ։
Տէնտան . . . . . . Ատամն ։
Տէշթ . . . . Դաշտ ։
Տէշթան . . . . . . Դաշտան ։
Տէշնէ . . . . Դաշնակ ։
Տէպիր . . . . Դպիր ։
Տէսթէ . . . . Դաստակ ։
Տէր . . . . Դուռն ։
Տէրզ, դարզ . . . . Տարազ ։
* Տէրզի . . . . . . Դերձակ ։
Տէրհամ . . . . . . Դրամ ։
Տէրման . . . . . . Դարման ։
Տէրպան . . . . . . Դռնապան ։
* Տէրպէնտ . . . . Դարբանդ ։
* Տէրվազ . . . . . Դարպաս ։
* Տէֆ . . . . Դափ ։
Տիժ (մասնիկ) . . Դժբաղդ ։
Տինար (բառ յու") Դենար ։
Տիպա . . . . Դիպակ ։
Տիվ . . . . Դև ։
Տիվան . . . . . . Դիւան ։
* Տիտէ . . . . . . Դիտակ ։
Տիխթ . . . . Թիղ ։
Տիրազ . . . . . . Տարած . (երկայն) ։
Տիրէմ, տիրհէմ . . Դրամ . (կշիռ) ։
Տիւրտ . . . . . . Դիրտ ։
Տիւլ, տուլ, տէլվ . Դոյլ ։
Տիւժխէյմ . . . . . Դժխեմ ։
Տիւշմէն . . . . . . Թշնամի ։
Տիւշնամ . . . . . Թշնամանք ։
Տիւշվար . . . . . Դժուար ։
Տուզախ, տիւզէխ . Դժոխք ։
Տուշ . . . . Ուս ։

Ր

Րէկ . . . . Երակ ։
Րէմ, ռէմ . . . . . Երամ ։

Փ

Փաղէյն . . . . . . Բաժին (գիշերոյ) ։
Փաժ, պաժ . . . . . Բաժ ։
Փէյղամ . . . . . . Պատգամ ։
* Փէյման . . . . . Պայման ։
* Փէյքեար, պայքար . Պայքար ։

Գ.	Հ.
Փէյքեր	Պատկեր ։
Փէնիյր	Պանիր ։
Փէնպէ	Թամբակ ։
Փէշ, փիւշ	Թաշ ։
Փէրուէկի	Պարկեշտ ։
* Փիյլ	Փիղ ։
* Փիյլպան	Փղապան ։
Փիսթէ	Պիստակ ։
* Փիւշթիպան	Փուշտիպան ։
Փիւր	Բիւր (բազում) ։
* Փիւրմիշ	Փուրմիշ ։
Փուլ	Փող ։
Փուկ	Փուք ։
Փուտ	Փուտ (հին) ։

Ք.

Քէալչօշ	(ամկ՟) Գալաճօշ ։
Քէամ	Կամք · Քիմք · Գամ ։
Քէամիւ նայէլամ	Կամայ և ակամայ ։
* Քէարպան, քէրվան	Կարաւան ։
* Քէաֆուր	Քափուր ։
Քէօր	Կոյր ։
Քէլէմ	Կաղամբ · Խալամ ։
Քէմէր	Կամար ։
Քէնէպ, քէնէվ	Կանեփ ։
Քէնկէր	Կանգառ ։
Քէնտէքեար	Քանդակագործ ։
Քէշկյոէն	Քարշել ։
Քէպէր (բառ յու՟)	Կապպար ։
Քէպուտ	Կապոյտ ։
Քէպուտէ	Կապուտակ ։
Քէպպէ	Կապիկ ։
Քէրտէմ	Քրքում ։
Քէրտ	Կէրտ (գործ · արարք) ։
Քէրովպի (բառ եբ՟)	Քերովբէ ։
Քէֆշ	Կօշիկ ։
* Քէյմիա	Քիմիա ։
* Քէյմիւխթ	Քեմուխտ ։
Քիյն	Քէն · Քին ։
* Քիյշ	Քէշ (հաւատ · կրօնք) ։
Քիյշ	(ամկ՟) Քիշ (ամպա) ։
Քիյսէ	Քսակ ։
Քինձ	(վիթխարի փիղ ·) առ մեզ Կինձ նշ՟ (խոզ վայրի)
Քիւզէ	Կուժ ։
Քիւխ	Հիւղ (տան կազմեալ՝ի կնիւնոց) ։
Քիուս (քէօզ)	Գոռ ։
Քիւսան	Գուսան ։
Քիւրէ	Քուրայ, քուրայ (հալոցաց)
Քիրպաս	Կերպաս ։
Քիրուէ, կիրուէ	Քրտակ (հայի) ։
Քիւնպէտ	Գիմբեթ ։
Քիւշթ, կիւշթ	Կուշթ · մնակուշթ ։
Քիւռռէ	Քուռակ ։
Քիւրպէ	Կրպակ ։

Ֆ.

Ֆամ	Համ ։
Ֆէյձէն	Փեգենայ ։
Ֆէսան, սան, սանէանէ	Ցեսան ։
* Ֆէտամ	Փադամ ։
Ֆէրիշթէ	Հրեշտակ ։
Ֆէրման	Հրաման ։
* Ֆէրատխ, Ֆէրտէնկ	Փարախ ։
Ֆէսուս	Ափսոս ։
Ֆիրֆիյէ, Ֆիրֆէհէն	Փրփրեմ (խոտ) ։
* Ֆիւրֆիւշէ	Հրուշակ ։

